

38

Polylis Qu
~~38.~~

308.625

208 822

46
24

A
Családi Kör

1871

**Boldog újévet
 kíván!**

308.625

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

TARTALOM-JEGYZEK

„CSALÁDI KÖR“

1870-ik évi folyamára.

Költemények.

- Gondolatom . . . *Endrődi Sándor*. 1. sz.
A visszatérő lányka. *Kossa Samu*. 1. sz.
B. K. barátomhoz. *Nemes Ödön*. 2. sz.
Hogyha azt a . . . *Jusztina*. 2. sz.
A remete. *Ormódi Bertalan*. 3. sz.
Téli kép. *Szakáll Gyula*. 3. sz.
Ilonkának . . . . . 4. sz.
Emlékkönyvbe. *Sánka Róbert*. 4. sz.
Boldogságomban. *Dobó László*. 5. sz.
Anyámhoz. *Rais Mathild*. 5. sz.
Oh te, a ki sziveinket . . . *Dalmady Győző*. 6. sz.
Lángszemekben született . . . *Battlay Imre*. 6. sz.
Gyönyörű kis barna lányka . . . *Imrefi János*. 7. sz.
Mit ér nekem . . . *Eöry Miklós*. 7. sz.
A szántóvető. *Concha Károly*. 8. sz.
A lovag. *Aggodi*. 8. sz.
Lásd, én szeretlek . . . *Endrődy Sándor*. 9. sz.
A nő. *Nagy Ferencz*. 9. sz.
Un accord. *Abrányi Emil*. 10. sz.
Boldog a gyermek. *Magyary Samu*. 10. sz.
A falu. *Győry Vilmos*. 11. sz.
Hiába mondják . . . *Ara*. 11. sz.
Az első csók. *Kuliffay Ede*. 12. sz.
Távolból. *Oláh Béla*. 12. sz.
Cseng a harangvirág . . . *Pásztói*. 13. sz.
Kikelet van . . . *Hetyei Gábor*. 13. sz.
A fogoly becsületszava. *Nemes Ödön*. 13. sz.
A tiszta partján. *Magyary Samu*. 14. sz.
Oh, akkor, akkor érzem . . . *Tihamér*. 15. sz.
Egy hajdan büszke nőhez. *Péterfy Albert*. 15. sz.
Letört virág. *Álmosi Jenő*. 16. sz.
Lenauból. *Szabó Sándor*. 16. sz.
Gábor Áron. *Horváth Janka*. 17. sz.
Mért vagy oly bús? *Szabó Sándor*. 17. sz.
Naplementkor. *Bogyó Adél*. 18. sz.
Csend volt . . . *Bagossy Károly*. 18. sz.
Tavaszi vers. *Dobó László*. 19. sz.
A kis fejkötőcske. *Vida Sándor*. 19. sz.
Magány. *Abrányi Emil*. 20. sz.
Itt van! . . . *Kenézy Csatár*. 20. sz.
Kedvsemhez. *Kopácsy Dezső*. 21. sz.
Temetőben. *Tóth Lajos*. 21. sz.
Fohász. *Halász Dezső*. 22. sz.
Lenauból. *Szabó Sándor*. 22. sz.
Lobog, lobog az életfáklya *Benedek Aludár*. 23. sz.
Tavaszzsal. *Teréz*. 23. sz.
Nőmnek. *Dobó László*. 24. sz.
Oh, milyen szép! . . . *Viski*. 24. sz.
A komédiából. *Endrődi Sándor*. 25. sz.
Évek mulva . . . *Imrefi János*. 26. sz.
Egy év . . . *Abrányi Emil*. 27. sz.
Dal a vetőmagról. *Stépan Géza*. 28. sz.
Emlékszel-e? *Tavaszi Tihamér*. 28. sz.
Az erdőt szomoruan bejárom. *Szabó Sándor*. 29. sz.
Én voltam a . . . *Viski*. 29. sz.
A csata előtt. *Lauka Gusztáv*. 30. sz.
Egy anya. *Kenézy Csatár*. 30. sz.
Köncseppek. *Ohio*. 31. sz.
Csalódás. *Pándy József*. 31. sz.
Nem maradt tőled . . . *Prém József*. 32. sz.
A képzelet. *Gercselyi Aurél*. 32. sz.
Egy fiatal leányhoz. *Losonczy László*. 33. sz.
A kis virág és a felhő. *Gyulay Béla*. 33. sz.
Szomoru óra. *Endrődi Sándor*. 34. sz.
Szabadban. *Bagossy Károly*. 34. sz.
Ablak alatt. *Kopácsy Dezső*. 35. sz.
Szt. István napján. *Vahot Gyula*. 35. sz.
Egy ismeretlen leányhoz. *Abrányi Emil*. 36. sz.
Árpád fiam halálakor. *Hortobágyi*. 36. sz.
Belshazar. *Dobó László*. 37. sz.
Nem is volt az . . . *Darmay Viktor*. 37. sz.
Őszi sohaj. *Palásthi Sándor*. 38. sz.
Virágáros leány. *Csepeli Sándor*. 38. sz.
Perényi Gábor. *Ilyés Bálint*. 39. sz.
Zúg az erdő . . . *Nemes Albert*. 39. sz.
Jegyesem névnapjára. *Halász Dezső*. 40. sz.
Dalok. *Sió*. 40. sz.
Jer, ülj le mellém . . . *Abrányi Emil*. 41. sz.
Száras lombok hullatgatták . . . *Szabó Sándor*. 41. sz.
Ama válságos napon . . . *Prém József*. 42. sz.
Holdvilág. *Szikra Erzsé*. 42. sz.
Mondják, hogy egykor . . . *Imrefi*. 43. sz.
Szerb dalok. *Verovác M.* 43. sz.
Tele holdnak . . . *Pásztói*. 44. sz.
Csoda. Uhlánd után *Viski*. 44. sz.
A könnyelműség tarka könyve . . . *Dobó László*. 45. sz.
Az apácza és a rózsa *Szabó Sándor*. 45. sz.
Mit használt. *Soós Miklós*. 46. sz.
Eji kép. *Szakáll Gyula*. 46. sz.
Te vagy az én boldogságom! *Halász Dezső*. 47. sz.
Mérhetetlen a távolság . . . *Kopácsy Dezső*. 47. sz.
Egy rosz zongorához. *Kenézy Csatár*. 48. sz.

Akkor voltam én! *Csempesz Vilma*. 48. sz.
 Egy emlékezetes helyen. *Prém József*. 49. sz.
 Leónának. *Komócsy József*. 50. sz.
 Ménesen. *Dobó László*. 51. sz.
 A féltékeny angyalok. *Dalmady Győző*. 52. sz.
 Váangel Mihály barátomhoz. *Pap Gábor*. 52. sz.

Beszélyek és hasonneműek.

Fenn és alant. *Szegfi Mór*. 1. 2. 3. sz.
 Egy szilveszter-estély a tiszti kaszinóban. *Gr. Grabovszky Szaniszló*. 1. 2. 3. 4. sz.
 Mit beszél a világ? *K. Papp Miklós*. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15.
 A nefelejts. *Huszár Ferencz*. 4. 5. sz.
 Egy falusi Lear király. 6. 7. 8. 9. sz.
 A szerelmes orvos. (*U. Z. után*). 10. 11. 12. 13. sz.
 Az első lépés a világba. *Dominkovics Mária*. 14. 15. 16. sz.
 Bajos két úrnak szolgálni. *Posta Sándor*. 16. 17. 18. 19. 20. sz.
 Első szerelmem. *Lovass Nep. János*. 17. 18. 19. 20. 21. sz.
 A mezei virág. *Emilia*. 21. 22. 23. 24. 25. 26. sz.
 Viola. *Dallamos Ernő*. 22. 23. 24. 25. sz.
 Egyik vérrel, másik fájdalommal áldozott. *Tövölgyi Titus*. 27. 28. sz.
 Egy vén leány története. *Lengyel Dánielné*. 27. 28. 29. sz.
 Egy barátom története. *Sárváry Elek*. 29. 30. 31. 32. sz.
 Islandi levelek. *Gozsdu Elek*. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. sz.
 Egy lap az uralkodók életéből. *Lovass Nep. János*. 33. 34. 35. 36. sz.
 A béna zenész. *Lauka Gusztáv*. 37. 38. 39. 40. sz.
 Andrea. *Moenich Károly*. 37. 38. sz.
 A lánczid-oroszlánjai. *P. Szathmáry Károly*. 41. 42. sz.
 A légy. *Suensson Thekla után Kiss Elek*. 41. 42. sz.
 Rozamunda. *Sárváry Elek*. 43. 44. 45. 46. sz.
 A csempész neje. *Ujkéri*. 43. 44. 45. 46. 47. 48. sz.
 A rendszerinti irnok. *Németh Ignác*. 47. 48. 49. 50. 51. 52. sz.
 Morten Heléna. *Pr. J.* 49. 50. 51. 52. sz.

Történelmi és életrajzok.

Mária Valéria főhercegnő. *Emilia*. 5. sz.
 Szapáry Sarolta grófnő. *Emilia*. 9. sz.
 Fuller-Ossali Margit. 11. 12. sz.
 Brunsvick Mária Terézia grófhölgy. 13. sz.
 Báró Eötvös Józsefné. *Emilia*. 18. sz.
 Jámbor Vilmos —*i—r.* 26. sz.
 Felekiné. *Emilia*. 31. sz.
 Napoleon és Eugenia. 32. 33. 34. sz.
 Haynald Lajos, kalocsai érsek. *i—r.* 35. sz.
 Than Mór, *i—r.* 39. sz.
 A berry-i hercegnő. 39. 40. sz.
 Anglia Karolina. 41. 42. 43. sz.
 József főherceg. *Emilia*. 43. sz.
 April 11- és 12-ke 1814- és 1860-ban. *Zombory Gusztáv*. 44. 45. sz.
 Tövölgyi Titusz. *Emilia*. 48. sz.
 Liszt Ferencz. *Reményi Károly*. 52. sz.

Ismeretterjesztő és irányczikkek.

A Morgue Párisban. *Ujkéri*. 1. sz.
 Kéjutazás a Kaukaszban. *Ujkéri*. 2. sz.
 Vándormadaraink téli tanyája. *Dallamos Ernő*. 3. sz.
 Rövid szemle a népek konyháiban 4. 5. 6. sz.
 A szent folyam. 6. 7. 8. sz.
 Arany mondatok. *Kiss Aranka*. 6. sz.
 A zongora-tanításról. *Kalocsa Róza*. 7. 8. sz.
 A rizs- és indigo-növény Amerikában. 9. 10. sz.
 Csak egy napsugár. 10 11 sz.
 A nőkről. *Emilia*. 12. 13. 14. 15. sz.
 Egy új négylábu vendég. 14. sz.
 Iskolásgyermek-betegségek vagy iskola-betegségek? *Dr. Bocktól*. 15. 16. sz.
 A háziasságról. 16. sz.
 Egy anya intő kérelmei leánya menyegzője előtt. 17. sz.
 Hollandiáról. 17. 18. 19. sz.
 A kialudt csillagok *Emilia*. 19. 20. sz.
 Külföldi irónök. *Prém József*. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. sz.
 Családi élet a francziáknál 21. 22. sz.
 ————szony. *Rónaszéki*. 27. 28. 29. 30. sz.
 A meny———amerikai indiánok családi életéből.
 Jellemvonások az északam——
 Környei. 27. 28. 29. 30. sz.
 A hagyma-növényekről. 31. sz.
 Emléklapok. *Kerekgyártó Elek*. 32. sz.
 A női hivatás. *Bolgár Emil*. 33. 34. sz.
 Gyógyi fürdő. *B—J.* 35. sz.
 Az etikette 36. 37. sz.
 Az irás eredete. *Mihálfi József*. 36. 37. 38. sz.
 Foglalkozás. 38. sz.
 Művészek a nők körében. *Posta Sándor*. 39. 40. sz.
 Hajlamok. 40. 41. 42. 44. sz.
 A nagy világ 45. sz.
 A nőegyletek befolyása a társadalmi életre. *Lengyel Dánielné*. 46. sz.
 A kristálypalota Londonban. *K. Tivadarné*. 46. sz.
 A nőnem nagy befolyása az emberiség boldogítására. *László Mihály*. 47. sz.
 A mai török nők neveléséről. *Reményi Károly*. 48. 49. sz.
 A nők munkaképesítése. *Emilia*. 49. sz.
 A nőről. *Szentmary Julia* 50. sz.
 Karácson este. *Emilia*. 51. sz.

Azonkívül minden számban:

Egy hét története.
 Gazdasszonyoknak.
 Budapesti hírvivő.
 Nemzeti színház.
 Mindenfélék.
 Divattudósítás.
 Szám-, sakk vagy jegyrejtvények.
 A rejtvényfejtők névsora.
 Heti naptár.
 Vidéki tárcza.
 Megbízások tára.
 Hirdetések.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 90-90 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasabozott sorért 8 kr.

1. SZ.
 Január 1-jén.
 1871.

Havankinti színezett dívstképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezetést
 foglal magában a lap irányában.

Sylvester-éj.

A kutató ész a föld alatt eltemetett kő- és bronzemlé-
 keket ássa ki, annak bebizonyítására, hogy az emberiségnek
 hány tíz- vagy százezer évig kellett már a földön élni, míg a
 fejlődés jelen fokáig eljuthatott, — és a föld felett elteme-
 tett emlékek csaknem egészen kikerülnek a kutatók figyelmét.

Itt vannak például a közmondások és babonák, mind
 megannyi fennmaradt emlékek egy Isten tudja, hány évezred
 óta elpusztult emberiségi korszaknak; alig van egyetlen egy
 olyan babona, melynek eredete évezredekkel a kereszténység
 előtti időkbe vissza ne vezetné a képzeletet, mikor a termé-
 szeti tünemények megannyi istenül, félelem és imádás tárgyai
 voltak; mikor a megholtak lelkei az élőknek meg-megjelentek,
 mikor bizonyos szertartások vagy bűszavak a jövő idők
 titkait tárták föl; hány ezer meg ezer évről kellett azóta le-
 tenni, ezt már azon körülmény is sejttenünk engedi, hogy még
 mai nap, a jelen polgárosodás évezredes története után is, mi-
 lyen sokan vannak még, a kik még mindig nem tudtak vég-
 képen kitisztulni a babonahitből, hány ezer meg ezer évig
 kellett tehát az emberiségnek élni és mivelődnie, míg csak
 annyira is eljutott, hogy a babona által a megszűnt hit és
 meggyőződés tárgya lenni, és tévfogalomnak, balhitnek ismer-
 tetett el!

Még egy másik hasonlatossága is van a föld alatti és föld
 feletti kövületeknek, az, hogy ugyyszólván csak a csontozat-
 juk, a vázuk maradt fenn a késői ivadékok tanulságára, a
 finomabb részek és gyöngédebb szövődékek elenyésztek és csak
 a tudomány világával és a képzelet alkotó varázsa által állit-
 tathatók vissza régi valóságukban. Vegyük csak például az

őseinktől reánk maradt áldomást; mi volt az a régi őskor-
 ban? isteni szolgálat, vallásos szertartás, áldozókkal, áldozá-
 rokkal, szent források partján, szent berkek bűvös-bájos va-
 rázslatával, — és mi maradt fenn belőle? egy darab kövület,
 egy magasztos eszme csontváza! Hány évezred kellett arra
 hogy az új élet a régi életet annyira lerágja!

Ilyen ősrégi szokás tartotta fenn magát a Sylvester-éjen
 gyakorlatban levő ólomöntésben. Ősrégi korát kétségtelenül
 bizonyítja az a körülmény, hogy jövő-mondás hite van
 hozzácsatolva; a mi akkor, Isten tudja, hány ezer év előtt, hit
 volt, az természetesen most már babonává foszladozott azért, mert
 melyik fölvilágosodott elme hiszi már mai nap, hogy halandó
 ember a jövőbe-látás tehetségével lehessen fölruházva?
 avagy általában melyik józanul gondolkodó ember nem tartja
 mai nap sötét vakhitnek azt a nézetet, hogy halandó ember
 emberfeletti erők birtokába juthatna? Tehát csak is mint
 szokás, mint az őskor egyik fogalmi kövülete tartotta fenn
 magát és mint olyan, érdemes egy kissé komolyabban gondol-
 kodni róla, kivált nekünk nőknek, a kiknek nemcsak az a kö-
 telességünk, hogy a gondjainkra bizott h a j l é k o t, hanem egy-
 szeramin az is, hogy a gondjainkra bizott s z i v e k e t a ha-
 szontalan him-lomtól tisztán tartjuk.

Ilyen haszontalan him-lom a szivekben minden babona;
 sokszor épen több, mint haszontalan, valóságos ártalmas, mert
 időtlen képzelődésekkel tölti el a zsenge elméket, elfogulttá,
 félénkké, vagy tulizgékonnyá teszi; annyival inkább köte-
 lességünk tehát, lehetőleg tisztán tartani tőle gyermekeink
 fogékony szívét.

De miként? ez a kérdés; mert azt mondani, hogy elzárjuk előle gyermekeink szívét, annyit tenne, mint azt mondani, hogy elzárjuk szobánkat az apró porszemek behatolása ellen; ki tudja, honnan jönnek, és azért mégis csak itt vannak, és minden reggel minden butodarab el van lepve tőlük. Ugyan így van ez a vakhit és babonafogalmakkal, azok is a levegőben vannak, ha mi nem szólunk róluk gyermekeinknek, hallanak róluk másoktól, és minél kevesebbet beszélünk róluk, annál többet foglalkozik velük a túlságokra hajló gyermek képzelet.

Teljes semmibe-vétel útján tehát megeshetik, hogy ép ellenkezőjét érzük el annak, a mit tulajdonképen elérni kívánunk.

Más módot kell tehát követnünk e cél elérésére, és van egy mód, mely biztosan vezet célra, és melyet nem is kell tanulnunk, hanem csak alkalmazkodnunk, mert minden jó háziasszony előtt régóta ismeretes már e mód.

Ugy kell tennünk a fogalmi lim-lommal, a babona és téveszmékkal, mint a háztartási lim-lommal. Mit csinál ezzel a jó házi asszony? Nem hányja ki a szemétre, mert nincsen olyan lim-lom, a melynek egyik-másik részét valamire ne használhatná; azért tehát szép-lassan szétbontja azt egyes részeire, kiválasztja belőlük azokat a darabokat, a melyek még használható állapotban vannak, azokat megtisztítja és felhasználja arra, a mire épen alkalmasak; sok esetben egészen más házi neművé alakítja át, mint a mire eddig szolgáltak, a ruhaszövet lábszőnyeggé dolgoztatik át, csak a szövet a régi, a többi mind új és divatos rajta, és olyan ügyesen van átalakítva, hogy senki sem mondaná, hogy nem új, és eredetiben nem annak volt feldolgozva.

Ugyanilyen házi gazdaságot kell vinnünk a szellemi háztartásban is, és ez a módszer nem is új, hanem legalább is olyan régóta ismeretes, a milyen régi a keresztyénség; mi oka annak, hogy a keresztyén vallás aránylag olyan rövid idő alatt az egész régi polgárosodott világot hódította meg? az, hogy a keresztyénség alapítói a régi pogány világ minden használható lim-lomját a maguk céljaira használták föl, átalakítván és átídomitván azt a keresztyén erkölcsi fogalmaknak megfelelőleg; csak az volna tehát új ezen módszerben, hogy a mit a régi időkben a papok tettek, az most a nőknek kellene tenniük, ámde ez is csak természetes folyamánya volna a polgárosodás jelen fokozatának; a régi időkben a templom volt az erkölcs egyedüli hajléka, míg jelenleg: a családi hajlék ismertetett el az erkölcs templomául, a melynek áldozó papja — a nő.

Tehát a babonavilágban is olyan átalakító módszert kell követnünk, és miután, mint mondtam, alig van olyan babona vagy tévhit, melynek eredetében valami erkölcsi alapja vagy célja ne lett volna, — példa reá az ősrégi áldomás — csak ezen erkölcsi alapot vagy célt kell keresnünk, és a reánk maradt pogánykori szokások azonnal megszűnnek babonák lenni, hanem lesznek inkább korszerű és szívnemesítő gyakorlatok. Így idomította át az újabb polgárosodás a régi bethlehemi bohózatokat a lélekemelő karácsonfává.

Igy lehetne átídomítani a sylvester éji ólomöntési babonát is, és kétséget nem szenved, hogy ezen babona-szokásnak is a régi időben szép erkölcsi tanulság szolgált háttérül. Nem egyéb az, mint jelvényes utmutatás, hogy miként biztosíthatja magát az ember arra nézve, hogy a jövő évet boldogul fogja eltölteni: úgy, hogy komoly vizsgálata alá veszi a múlt év folytában elkövetett tetteit, megtisztítja szívét az abban ta-

láltató salaktól és ekként mintegy megtisztultan, új alakot öltvén, kezdi meg az újévet. Ez a szép erkölcsi igazság van az ólomöntési szokásban jelképileg kifejezve; a víz az örökkévalódi idő jelképe; a salakos ólom maga az ember; a tűz a tisztító elem jelképe; e tisztító elem fölé tartja az ember saját maga jelképét: az ólmot, megolvasztja, megtisztítja a salaktól, mely a múlt folyamában beléje vette magát, és ekként mintegy új alakot öltve, önti belé az élet új folyamába: a vízbe; és — nem babona, hanem szent valóság az, hogy a ki ekkép teszen Sylvester-éjjel szívével, az előre mondhatja magának, hogy boldogul fog neki az új év lefolynia, mert bármilyen szomorú sors várjon is talán reá ez új évben, tiszta szívvel erősebbek vagyunk a sorscsapások leküzdésére, és még erősebbek a leküzdhetlen csapások elviselésére.

A jelképes álom helyében tehát magát az eszmét, a jelkép erkölcsi értelmét hozzuk gyakorlaiba családi körünkben, akkor az mindjárt nem lesz babona, hanem a kor színvonalán álló magasztos szertartás.

Emilia.

Ott térdelék . . .

Endrődi Sándortól.

Ott térdelék egy zsámolyon előtte,
S ölébe hajtám forró homlokom,
Mint hogyha oltár mellett lettem volna,
Hol végre én is imádkozhatom.

Üdvösség volt a lanyha levegőben,
Szívemben szerelem, meg áhítat;
Nem ismert kéj hintázta lassan vérem,
Kábult valék a boldogság miatt.

Az éj, mely eddig körülfogta lelkem,
Kigyult és felmutatta csillagát:
E csillag is csak értünk lángolt, égett,
S e csillag is csak szerelemből állt.

Mesés világok zúgtak el körültem,
Miket a gyarló szem nagynéha lát,
S hitetlenségemmel is hinnem kellett,
Hogy létezik, hogy van egy másvilág.

Hittem, szerettem mindent én e perczben,
Előttem minden szép volt és csodás,
Kivette fájó körmeit szívémből
Bohó kétség, meddő okoskodás.

Beteljesülve láttam a sok álmot,
Mit sivár multam parlagon hagyott,
S látám, a mint bókolva elshantak
Fejünk felett a fényes augyalok.

Ott térdelék a zsámolyon sokáig
S bágyadt mosolylyal sugtam el nevét,
S úgy vettem égő ajka minden csókját,
Mint a bűnös a megváltás jelét.

Aztán elrejtém arczom két kezembe,
Nem éreztem magamban már erőt,
S zokogva áldottam meg azt az órát,
Mely hozzám hozta s nekem adta őt.

Az eladott nő!

Elbeszélés.

Tótvölgyi Titusztól.

I.

Csendes májusi este volt; a toronyban nyolczat ütött az óra, aztán megkondultak a harangok. Az ég borus volt, lanyha meleg eső permetezett, s a plébániatemplom körül már alig mutatkozott egy-két ember. A sekrestyéhez vezető ajtó azonban ki volt nyitva, s az egyházi látáhatóan várakozott valakire.

Néhány percz múlva egy férfi és egy nő alakja tűnt föl az est homályában, kik esernyő alatt karöltve közeledtek a templom felé, s kiket az egyházi megpillantva, a sekrestye ajtaján belül eltűnt.

A férfi eléggé magas és erőteljes fiatal ember volt; a nő a női közép-nagyság fokát érte el, s a férfinál néhány évvel fiatalabbnak látszott. Az előbbi arcán a boldogság utánozhatlan varázs kinyomata tündöklött, s ajkai körül ama sokak által irigyelhető mosoly látszott, melyet az oly meglegedés szokott szülni, hol semmi más kívánat, vágy és ohaj nem maradt hátra.

A nő inkább szórakozott volt, mint meglegedett, mely szórakozottságot talán előre repült képzeletének lehet tulajdonítani, mely egy új élet jövőjének világába szállt, s keresé a biztos és védett helyet, mint a fecske, mely új hazába vándorolván, új fészkeknek megalkotásához készül.

A férfi, ki 28—30 éves lehetett, gyengén megszorítá a karján pihenő vadgalambszin keztyűvel burkolt kedves kis kacsót és ábrándosan susogá:

— Minden jel jóra mutat. Május hónap s a hónapnak huszonkettedike. Kedd, a hét páros napja. Eső esik, a mi az egekből jövő áldás.

— Igen, — mondá mintegy felébredve a hölgy — én is arra gondoltam! — Aztán arcát halvány pir futá át, mely pir talán külön lelkiismerettel birt, nem hagyá magát meghasíthatni, mint a gondolat.

A sekrestye ajtajához értek.

A férfi fölsohajtott, mint ki valóban Isten házának tartá az előttük felmagasló falak belsejét s mint ki érzé, hogy Isten színe elé lép, ki bizonyosan figyelemmel fogja hallgatni a szavakat, melyek esküvé pecsételtetnek nevének előidézése s említése által. A nő? talán jobban tudta titkolni fölindulását s azon áhitatot, mely kell, hogy ily pillanatban eláraszssa az ember lelkét, még azért is, a ki nem hisz, mert hiába, de van isteni intés és sugallat. Igaz! — ezt is lehet: nem venni figyelembe!

Beléptek a templomba.

A plébános különös gyöngédségből már ott várta őket, s a templom főoltáránál meg volt gyujtva valamennyi gyertya.

A mint ez apró csillagoktól idézett fényt, mely égő koszorúként magaslott fel s omlott le az oltár körül, eltüntetve a csillogó ezüst feszületet, mely a szentségtartó fölött sárgás-fehér fényben, mint fénykoszoru központja tündöklött — megpillantották, a férfi arca magasztosuló érzelmek tükrévé vált s a nő kissé megrezzent.

Mi volt e rezzelés oka?

A plébános elől ment, őt követé az egybekelendő pár, őket az egyházi és harangozó mint tanuk, s néhány asszony, leány és gyermek, hihetőség a tanuk családjához s rokonságához tartozók, kiket ide hozott a kíváncsiság.

A templom magas boltívazete alatt, a tágas ür és meg-

ható félhomályban minden lépés visszhangzott a márványtalapzatról s megrengeté a csendben már pihenésre szállt levegőt, míg e lépések hangosabb kopogása közé, mint kigyó sziszegése, a nő után huzodó uszály susogása vegyült.

Az oltárhoz értek.

A pap fölment a lépcsőzeten, míg az ifju pár az oltár jobb oldalánál állapodott meg, s az égő gyertyák lobogó lángfátyola, mint egy ünnepi mezzel vonva be azon halandók arcát, kik Isten színe felé közelednek, — reájuk borult.

A pap rövid imát mondott, aztán fogott az esketéshez.

„Szeretem!“ — tisztán kétszer lehetett hallani e szót, s talán látni is, a mint a templom boltozata felé szivárgott, mely magába ölelte azt, mint a menyeknek e földbe ültetett virágtője s aztán átadá az angyalnak, mely ilyenkor leszáll az égből s a templomok keresztje fölött mint isteni méhecske várakozik s ajkaira véve a szeretet mézét, beviszi azt a menyország gyűjtő köpűjébe.

A pap aztán levette az ezüst keresztet s következett az esküvés pillanata, oly pillanat, mely végig nyulik az ember életén, mint annak gerinczagya s ki könnyelműen, meggondolatlanul engedi azt jövőjébe illesztetni, a nélkül, hogy oda illenek, belőle folytonos kórállapot fejlődhetik.

„Isten engem úgy segéljen!“ — „Isten engem úgy segélyjen!“

Ez is ki volt mondva.

A tanuk és a jelenlevők térdelve imádkoztak. A pap csókra nyujtá a keresztet. Előbb megcsókolta a férfit, aztán megcsókolta a nőt, térdre hullva, mintha azon felelősség terhe, melyet egymás iránt most magukra vettek, nyomta volna le őket.

Ki úgy veszi át e felelősséget, mint ki valóban meg akar felelni annak, az érzi, hogy mit tesz, és szent előtte e pillanat; míg az, ki visszaélve Isten és ember bizalmával, vétkes gondolatokat táplál elméjében, midőn egy élet egész jövőjének kincse reábizatik, az átvevés nagy pillanatában is azontöri már fejét: mint szökhetik meg azzal?

A pap megáldá a frigyet, és a két élet egymáshoz volt csatolva.

Kit szeretet vezet az oltárhoz, az szívébe akasztja a kapcsolatot; kit számítás, vagy könnyelműség, az csak kezére csatoltatja a békót, s ha aztán, mint ily frigy-nél rendesen, szakítás következik, a kéz, mely visszarántatik, okvetlen erősebb lesz a szívnél, s oly sebet szakít azon, melynek behegesztésére: egy élet kevés!

Gondoljátok meg, hogy mit teszték!

A férj és feleség elhagyák a templomot.

A gyertyák kioltattak, a templomajtó bezáródott, és a holdvilág mint Isten szeme, ott ragyogott a torony felett, s figyelmes tekintetével egészen hazáig kíséré az egybekeltek.

II.

Már három nap mult el az esküvő után, három nap, minőből egynek kellene a végtelenségig nyulni, hogy a másik kettő el ne mulhassék. A boldogság éléstárának, mely oly kis összeget tartalmaz, három mézcseppje volt oda! Egy csepp képes volna édessé tenni és beillatozni egy évszakot, ah, de az ember ilyenkor nem bir parancsolni vágyának, és elfogyasztja egy nap alatt!

Három évnegyed boldogsága volt oda! — Oh, mily könnyen leélheti magát egy ember, egy negyedél alatt is!

Az illetők azonban nem látták a csekélységet, mely a boldogságból egy embernek osztályrészül kijutott, s azt hívék, hogy a végtelenségig fog az tartani, pedig forró szivre cseppentve, még hamarabb elpárolog, mint a hidegről.

Mindegy: ők boldogok voltak!

— Hanem Elvirám, édesem, mézes virágkehely, viruló szerelmem! Én elmegyek. Három nap óta nem gondoltam semmire, csak azon menyre, melyet ajkaidról nyujtál nekem s valóban azt hívém: nem a földön vagyunk. — Ott vagyunk! A mámorból, minőben kevés földi halandó részesülhet, elég volt egyszerre ennyi; ah, nem volt elég! nem lehetne elég a világ végeig, de hogy elég legyen, nem szabad kiapasztani a forrást, mely rózsagyökereit öntözi. Dolgaim után látok, édes angyalom. Mint jó kertésznek, művelni kell azon földet, mely boldogságunknak ezentúlra is tápot ad; s a mily pazarok voltunk eddig, oly takarékosak leszünk ezután, s míg mások a külszin ragyogásának pompájába merülve, üres fényben keresik megelégedésük gyöngyét, mi addig szeretetünk mélyéből szedjük azt, s míg ők hasztalan fáradoznak hiúságuk kincseket emésztő tüzeiben, mi gazdagok leszünk. Megyek tehát, imádott kis feleség, s míg én a hivatalos munka szobái közt kedves alakodra gondolva, játszani fogok a legterhesebb végezni valókkal, te is keress ezalatt magadnak némi foglalatosságot, s olykor-olykor gondolni fogsz rám. Ugy-e, angyalom? Én meg fogom ám gondolatodat érezni!

— Hogyne gondolnék rád, hiszen mindenem vagy! — mondá a nő. — Nincs más világom, ez tölti be gondolatomat!

— Oh, kedves gyönyöröm! — kiáltá elragadtatva Etel, s megölelé a nőt, megcsókolá az ajkat, lázas, kábitó szeretettel, s majdnem lehetett látni az érintés közül kiszökő lángot, melyet vérmes reményeinek villánya szült.

— Isten veled, kedves, kedves! nagyon kedves Elvirám. Három hosszú óráig isten veled! Három hosszú óráig! Három évig, háromszáz évig! Ah, mily szerencsések azok, kik hogy élhessenek, nem kénytelenek eltávozni szerelmük tüzhelyétől, mely mig fentartja a testet, kínozza a lelket. De meg kell lenni! Meg kell szoknunk, édes, édes Elvirám, ha még oly kínos is, ha még oly keserves is! Meg kell szoknunk, meg kell szoknunk! Minden nap hat óráig távol! Rettenetes, de meg kell szoknunk, meg kell szoknunk! Mit használ: meg kell szoknunk! Még egy csókot Elvira! még egyet! még egyet! aztán százat, aztán milliomot! Örökre, örök időkhig! Mindig, mindig! De hah, mennem kell, Elvirám! Édesem! imádoztam! Mennem kell! Már elmúlt kilencz óra! Oh, istenem, istenem! Elvirám! Még egy csókot: Na, még egyet! Isten veled!

És Etel a nélkül, hogy visszanézett volna e reá nézve oly bűvös, oly tartoztató képre, kirohant a szobából.

Elvira egyedül maradt. Egybekelésük óta először! Sze-meiben könyvek csillogtak, és sovár, fájdalmas tekintettel nézte az ajtót, melyen férje távozott, az az ember, kinek homlokáról ragyog le: hogy minden pillanatban kész volna meghalni érte, kinek nem mellől, hanem szivéből jön a hang, ki jobban szereti őt, mint az egész világ!

— Szegény Etel! — susogá tünődve gondolkozó hangon, — ő valóban nagyon, nagyon szeret engemet, s megverne az Isten, ha meg nem becsülném szeretetét. De valóban, én is szeretem őt. Ennyi gyöngédség, ennyi ragaszkodás, egész lényem, szeretetének egy kinyomata, minden czélja, minden akarat, igyekezete: boldogításom. Hogy ne szeretnénk ily férfit!

Kezdem fölfogni a szerelem boldogságát, s kezdem fölismerni a kincset, mely két ily egymást szerető sziv érintkezéséből ered. És anyám! Ő nem akarja hinni ezt. Ő nem hiszi, hogy egy szegény férfi szerelme nagyobb erő s hatalom legyen boldogításra, mint a gazdag kincse; ő nem hiszi, hogy a szegénység szerény körében ragyogóbb lehet a megelégedés, mint a gazdag gyémántja. Ő engemet fényhez, hiu csillogáshoz szoktatott, s csak most észlelem, hogy mily üresség volt az, s kezdem érteni, hogy miért nem voltam soha boldog, soha elégedett. Ah! borzadok, ha eszembe jut, hogy ama külfényért... erényemet!... De nem! ne gondoljunk arra! legyen undok és átkozott a mult, s csak annyit kérek tőled isten! — kiáltá a nő térdre hullva, — hogy tetteim, melyek miatt magamtól iszonyodom, örökké ismeretlenek maradjanak Etel, s az ő nemes lelke előtt, kit megölne a fájdalom és a gyalázat! Tartsd vissza tőlem anyámat mindaddig, mig szivéből ki nem hal az ellenségeskedés e megbecsülhetlen férj iránt s azon hit a rosztban, hogy egyedül a gazdagság boldogíthatja az embert! Oh, hallgasd meg e kérésemet Istenem, és fogadom, hogy nem fogja megbánni isteni lényed, miként arczod képmásául teremtetém! Környezd gyengeségemet végtelen hatalmaddal, s ne engedd, hogy visszaessem ama sárba, melyből Eteltem magasztos szeretete kiemelt; engedd, hogy holtig, hogy síromig, hogy mindig, mindig, a végtelenségig: hűséggel szeretthessem őt.

És mennyivel bensőbb, mennyivel tisztább volt e kérelem azon eskünél, mely az oltár előtt tétetett! Ama forma nem volt képes megnyitni a szivet, melyet a férjnek valóban fölismert nemes lelke s szeretete megnyitott; s ha most már e megnyitott szivbe tekintünk, azt kell kiolvasnunk abból, hogy nem annyira a szerelem, mint talán egy másik akarat: elhagyni egy, a tiszta gondolkozás által nemtelennek ismert életmódot, birta e nőt arra, hogy magát elválhatlan kötelék által oly támponthoz kösse, mely talán képes lesz őt megmenteni a visszaeséstől. A három nap azonban, melyet egyedül e férfi oldala mellett töltött, új fényvel sugározta be világát, s deríté föl előtte a boldogság ismeretlen terét, mely észrevétlenül ébreszté föl szivének eddig elnyomott erejét — a szerelmet!

Igy térdelt, így imádkozott a nő Istenéhez, kit azonban nem birt fölismerni lelkében. Ott lakik ő! A lélek az istenség meze. Ne keressétek azt az égben, mert akkor nem fogjátok föltalálni soha, elmétek nem ér odáig. Mindenütt van ő! Hallgassatok a bennetek élő jó sugallatára: az az ő beszéde, s ne menjetek a végtelenségbe tévelyegni, hogy őt keresve, eltévedjétek, nem véve észre jelenlétét lelketekben.

Elvira Istenhez beszélt, midőn Isten beszélt belőle, Isten támogatásáért folyamodott, midőn Isten támogatására már megjelent, csak hogy nem ismerte föl azt, azért nem volt benne hite, bizalma. A lelki erő nem más: mint bizalom a bennünk fölismert jóban, s elfogadása tanácsának; s arra való az ész, hogy a jót meg bird különböztetni a rosztól.

Elvira még térdelt, midőn az ajtó megnyílt. Az ördög észrevette, hogy a lelkében nyilatkozó istent még nem ismerte föl egészen, tehát nehogy időt engedjen fölismerésére: megjelent. Ő néha épen oly lakást választ magának, melyet Isten házának képzelünk, s van eset rá, hogy a legtöbb roszt a templomból háramlik ránk! Jaj annak, ki nem tanult meg tisztán látni s emberek vezetésére bizza magát, kikben gyakran — ördög lakik!

Az ajtó megnyílt s midőn az ima ezt zengő: „Ne vigy

minket a kísértetbe, de szabadíts meg a gonosztól!" Az amen, a kísértet és gonosz megjelenés volt.

Az anya lépett a szobába!

Szerencsétlenek ti, kiket az ördög szülei alakban kísért!
Elvira felszökött térdeiről, mint szarvas, melyet, midőn fejét pihenésre hajtana: nyil talál.

De nem volt ideje megijedni és gondolkozni. Ah, az ördög tapasztalt hódító, ő tudja, hogy mit csinál!

Az anya kitért karokkal hullt leánya keblére és magához ölelte őt:

— Elvira!

És az anya zokogott.

Miért kell e tollnak kiírnia e szót: anya. E dicső, a világ teremtése óta legdicsőbb nevet: beszennyezni? Azért, hogy tudjátok meg, hogy ismerjétek meg a roszt hatalmát, mely még az anyai szívet is le tudja győzni, ha nem eléggé erős az.

A leány nem tudta, mit csináljon. Habozott a megőlelés és visszataszítás közt, a gyermeki szívből csepegtetett hit a szülei iránt, nagyobb volt benne, mint hit az Isten iránt s eltaszítani magától az Istent, kisebb bűnnek hitte, mint eltaszítani magától az anyát!

Vétkes szülők gyermekei, ti szerencsétlenek! Nem azért kellene törvényt hozni, hogy tetteitekért büntessen, hanem hogy tetteitekért megbocsásson, s emberiségbe kellene lehelni egy oly szívet, mely szeretetével s javításával kipótolja szüleitök helyét.

(Folytatása köv.)

Dalnokbér.

(Uhlau után.)

Gál Oszkár tól.

Buda magas várában trónján ül a király,
Melléte fényes körben az ország disze áll;
Jobbról királyi nője a hős karjára dül,
Mint fényes nap kiválva a csillagok közül.

S a fénynek e körébe egy ifju dálnok lép,
— Szeme sugárzatában költői lelke ég —
Szerényen s illetődve az ifju meghajol,
S bűvös dalt készül zengni a lantnak huriról.

S a kéz végigszaladva a hideg húrokon,
Lelket, szívet ragadva, magasb körökbe von, —
S a dal örömpese száll majd az égbe fel,
Majd bánat tompa hangján bút fájdalmat lehel.

A dal szerelmet zengve oly olvadólag lágy;
Majd férfias erőben rombolni, törni vágy,
Midőn zeng öcsatákat, zeng régi hősöket;
Magasztalón, fenköltén zeng szép erényeket.

Elhangozott az ének; a dálnok meghajol,
És visszalépni készül, — de tapsvihar tombol,
S a király ajka nyilik: ifjú énekesem!
Dalod elbájolt, mondsza, jutalma mi legyen?

Az ifjunak arczára e szóra pir szökell,
Nemes tekintetét a királyra veti fel,
És ajka szóra nyilik . . de a szó ott megáll:
A királyné szemében szeme könyút talál.

A köny a szép pillákon egy percig rezgve áll,
A trónnak zsámolyához aztán utat talál;
Az ifju leborulva onnan felcsókolá,
És a király szavára ozen választ adá:

Nem kincs, arany, királyom, mit a dálnok keres!
Nem is fény és dicsőség, miért szíve repes!
De dallal megindítani a hallgatók szívet,
Ez az, miben találja magasztos gyönyörét.

Siron túl kiható szerelem.

— Ponson beszélye. —

Sárvány E.-től.

XV. Lajos uralkodása alatt egyszer a többi közt a nagy operaházban igen fényes és léha álczásbál volt. Egy Stuart Mária korabeli öltözetű szép szőke fürtű apród fiatal spanyol hölgyet üldözött. Mindeniknek igen finom öltözete volt, melylyel alakjuk és mozgásuk s egész modoruk nagyon egyezett. Az apród magas, karcsu, kékszemű s kissé komoly, fátyolozott tekintetű volt, — Skóciának egy tekintetre fölismérhető gyermeke. A spanyol hölgy egy andaluziai nőnek teljes kellemeivel viselte köpenyét; karcsu, de azért telided termete, ama forró vidékek csábos kaczérságát tünteté elő, melyeken a saraczen vér ó-keresztényén vérrrel egyesült.

Az apród álca nélkül volt; a spanyol hölgy ellenben vékony, szorososan tapadó bársonyálcazt viselt, mely a szemeket s az orr egy részét eltakarta. Pompás fekete haja csaknem átszakasztani látszott ama vékony hálót, mely azt összetartá; karján zechinókból fűzött karperecz diszelgett s az egész jelmez finom előkelő volt, épen mint az apródé. Mintegy félóra hosszát követé az apród mindenüvé, míg e végre néhány szót sughatott fülébe s arcza mély, szenvedélyes izgatottságot árult el, az ábrándosságnak némi vegyületével. A szép spanyol hölgy akaratlanul, delejes erővel látszott önmagához vonni. Cseresznyepiros ajkának kissé gunyra hajló mosolyában és sötét szeméinek mély tekintetében, — mely mellett a bársony fénytelennek és szürkének tetszett, — bizonyos démoni vonzerő rejlett; mindamellett is ő nem látszott hatást vadászni, s a tömegben minden áron elakart tűnni. Az ifjunak egygyel több oka volt ezáltal is, hogy mindenütt nyomában legyen.

— Miért futsz előlem Granada szép leánya? — kérdé, esengve, szomorúan és sovárogo, midőn a tömegben ismét melléje jutván, ajkaival fülébe sughatott. Ama folyosóban találkoztak, melyből egyes ajtók a páholyokba nyitak.

— Mert a szerelmet mindig kerülni kell, — válaszolt a hölgy s hangjának csengése ritka ellentétet képezett ama mosolylyal, mely közvetlenül utána ajkain elvonult s hófehér kis fogait láttatni engedte.

— Tehát te e szerint azt hiszed, hogy szeretlek! — szólt hirtelen az apród, örömteljes arczczal.

— Nos, hát különben miért járnál mindenütt nyomomban? — kérdé a hölgy, kissé fölvetvén fejét.

— Oh, ha te engem szeretni tudnál! — sohajtott az apród. Boldogabb lennék akkor, mint az éden angyalai.

— Kedves apródom, — szólt a hölgy, s e közben szeméi sugároztak az álca alatt, úgy, hogy az apródnak csakugy remegett belé a szíve, — mi itt operabálban vagyunk, hol az emberek egymásnak szép és kellemes dolgokat szoktak mondani, hogy másnap aztán elfelejtsék azokat.

— Azt tehetik mások, — szólt az apród szenvedélyesen — de én nem tartozom ezek közé, én soha sem hazudtam életemben. Én az vagyok, a minék itt látszom. Őseimnek vára Skóciában van s czimerünkben „h ü s g” a jelige.

— Szép skótom — viszonzá az álcázás hölgy, figyelme-

sen tekintve rá, — én sem vagyok francia hölgy, habár Franciaországban születtem. Anyámnak bölcsőjét az Alhambra árnyában ringatták s mór vér kereng ereimben. Ha én valaha szeretnék s okom lenne féltékeny lenni, vetélytársnőmnek életébe kerülne az.

Hagyjuk tehát ezt, s felelj engem; én sokkal komolyabbnak tekintem a szerelmet, mintsem annak operabálban helye lenne. Én csak a spanyol szerelmet ismerem, mely forró, mint a nap s ki feléje közeledik, azt megemésztí.

— Ah, imádott kedves audaluziaim, — susogta az apród, csaknem fuldokló hangon — te sem ismeresz engem. Hazámnak fiai élnek és halnak első s egyetlen szerelmükkel, és e szerelem még a siron tul is kihat.

— Valóban? — kérde a hölgy. — És te engem még a siron tul is szeretni tudnál?

— Igen! — válaszolt az ifju s szívére tette kezét. — Ha isten azt nekem megengedné, akkor én fölébrednék siromban, hogy reád gondoljak, s ha lábaid a fűvet érintenék, mely sirom felett nő, csontjaim megremegnének az örömtől.

— De ha én halnék meg előbb? — kérde az audaluziai hölgy, komoly hangon.

— Ha te mulnál ki előbb, akkor árnyadhoz is hű lennék, mint most az élöhöz, s ha az ég neked megengedné, hogy egy éjen előttem megjelenj, akkor a te fagyos kezeidet ép oly hévvel csókolnám meg, mint most.

És ezzel a spanyol hölgynek kis kezét forró ajkaihoz vitte s szenvedélyes csókot nyomott rá.

— Jól van tehát! — szólt a hölgy, kezének gyöngéd szoritását viszonzva, — én megengedem neked, hogy engem szeress, és meg fogom tudni, valjon hű leszesz-e.

Lábaihoz akarta magát az ifju vetni, de a hölgy viszsztatartá őt.

— Nem, nem! — szólt futó mosolyal. — Ne most! — később! — mi látni fogjuk egymást megint —

— De hol? mikor? — kérde mohó szerelmi vágygyal az ifju.

— Nem tudom. Talán itt, talán máshol, de mindenestre látjuk egymást ismét. Isten veled!

— Mit? Hát te elküldesz engem közeledből, s még csak arczodat sem akarod nekem megmutatni?

— Mire való volna az? Hát nem találtad el, hogy szép vagyok? — s gyönyörű fogai ragyogtak a büszkén bigyesztett ajkakon át. — Most el kell engem hagynod, én úgy akarom.

És ezzel gyöngéden taszítá az ifjut az ajtó felé. Künt a folyosón egész sereg álcás vette körül s a tömegtől tovasodortatott. Midőn a páholyhoz ismét visszatért, az ajtó tárva nyitva állott. A kedves már eltűnt onnan.

Hiába kutatta hölgyét az ifju apród, hetekig, hónapokig. Egyetlenegy operabált sem mulasztott el, átkutatta Párist, Versailles, Marlyt, de sehol sem talált oly jelre, mely a szép audaluziai hölgyre rávezette volna.

Először mély komorságba esett az ifju. De még igen fiatal volt arra, hogy teljes életében buslakodjék, s életerős természete egészen ellenkezőt idézett nála elé. A szép ismeretlen nőt, kinek hűséget esküdött, megkísérlé elfeledni, azon meggyőződésből, hogy az csak tréfálkozott vele. A legvidámabb világfivá vált. De szíve romlatlan maradt, mert a spanyol hölgy még mindig élénken élt emlékében, s ez őt vissza-

tartá a sülyedéstől. Az ő nem csekély vagyona — mert Ralph vicomte, mint meglehetősen vagyonnal bíró skóczi nemes hagyta el hazáját s a versaillesi udvarnál mint királyi testőr lépett szolgálatba — itt mindenét a legutolsó fillérig elpazarolta. A hitelezők zaklatni kezdték, két év mult el s Ralphnak határoznia kellett. Az ábrándozóból a komoly való embere lett, azonban inkább szájjal, mint szívvvel. Az akkori francia világ könnyed modora őt is megragadta. Isten, szerelem és házasság akkoriban oly fogalmak voltak, melyekhez a körülmény szerint akép lehet alkalmazkodni, a mint jobbnak látszott. Az egyetlen, kit teljes lelkéből szeretett, eszményi képe, elfeledte, elhagyta őt. Nem csoda, ha e fiatal ember egészen ki lön forgatva lényéből. Minden hiuság és hitvány-ság! — ez lett jelszava. Egy hű baráti kézre, vagy egy őt szerető hölgyiszivre lett volna szüksége, melyek őt az ártól, mi tova ragadta, visszatartsák. De ő nem talált ilyeneket.

Igy álltak a körülmények, midőn egy napon nagybátyja, egy érsek, ki az udvarnál nem minden befolyás nélkül való egyén volt, őt magához hívatta. A nagybátyja jól ismerte öccsének szigorú pénzügyviszonyait s röviden és himezés nélkül kimondá, hogy egy gazdag hölgyet kell nőül vennie. Ralph tudta, hogy nincs menekülése. Annálfogva nem is kérdezte, valjon ama hölgy, kit az érsek számára kinézett, szép és erényes-e? Megelégedett nagybátyjának amaz értesítésével, hogy de Roche-Noire kisasszony dúsgazdag s az előkelő nemességhez tartozik.

— Azonnal hódolatára kell sietned! — szólt a nagybátyja. Négy hét alatt a lakodalom is megtörténhetik. Én irtam már a leány anyjának s téged várnak is Roche Noireban. Im, itt van kétszás lajosarany, hogy tisztességesen léphess föl. Tehát csak előre!

Ezzel áldását adta rá, s Ralph eltávozott, félig elégtlenül, félig elfogultan. Ugy tetszett neki, mintha a szép audaluziai hölgy alakja most ismét fölmerülne előtte egész pompájában, mintha látná annak sötét szeméit, melyek oly komolyan és kérdőleg tekintenek rá, mint mikor örökkétartó szerelmet vallott neki.

— Balga gondolatok! távozzatok! — szólt magában beszélve. — Én még mindig szeretlek s nem is töröm meg eskümet, habár egy másikat kell is nőül vennem. A házasság még nem hűtlenség, mert én nem szeretem jövőbelimet. Oh, miért is nem jelentél meg ismét előttem, te szép, dicső, bájos hölgy! Én életemet áldoztam volna érted, s te talán csak egy óráig akartál velem enyelegni. Bolond, a ki minduntalan a multba pillantgat vissza!

Vagy talán meghalt! — szólt egy hang bensejében, s megrázkodott a gondolatra, habár magának tett szemrehányásai fölött diadalt akart aratni. Szomorú menyegzői ut! — sohajtá, de én nem tehetek másképp, kényszerülve vagyok! Elsz vagy meghaltál: engedj meg nekem! Én hű maradtam volna hozzád, ha te is hű maradsz!

Hideg, derült téli este volt, midőn Ralph vicomte egy nagy fenyőerdőnek a szélét elérte, mely a Roche-Noire báró birtoka határát képezte. A vicomte az őt kísérő szolgát egy kis városba volt kénytelen visszahagyni, mivel a hű szolga veszedelmes betegségbe esett. Így történt, hogy ő egyes egyedül ért az erdőhez. Magyarázták neki, hogy az erdőszélen egy kunyhót fog találni, melyben a kerülő fia lakik, ki az idegeket a nagy erdőn keresztül a Roche-Noire kastélyig szokta

elvezetni. Most e kunyhó előtt állott meg a vicomte s megköpogtatta az ajtót.

Kevés idő múlva belülről egy kissé tompa hang kérdező: ki az? mit akar?

— Egy utas, kit a Roche-Noire kastélyba kell vezetned! — válaszolt a lovag.

— El vagyok fáradva és semmi kedvem a vezetésre, — szólt belülről ugyanaz a hang.

— Gyere ki ficzkó! én jó borraivalót adok neked! — szólt Ralph.

Néhány pillanat múlva megnyílt az ajtó, s egy alig középtermetű alak lépett azon ki, az ama vidéken viselni szokott kék zubbonyban s nagy bőresizmában. Fejét nagy, széles karimájú kalap fődte, mely a fiúnak csaknem egészen eltakarta arcát. Azonkívül is sötétes volt s csak a hó világitott. Ralph csak keveset láthatott e szerint a fiu arczáról, ki löfegyverét vállára vetve, azonnal sietett.

— Te vagy az a Denis János, kit nekem neveztek? — kérde a vicomte. Egy sajtáságos vontatott „igen“ volt a felelet. Aztán gyorsabban sietett a fiu előre, úgy, hogy a vicomtnak rövid ügetésre kellett lovát ösztönözni, hogy őt követhesse.

Valami szomorító komor látvány ily magányos sötét erdőn keresztül a lovaglás. A fenyőgalyak hótól terhelve hajlottak alá az utra, melyek csak kis fehér vonal gyanánt lehetett felismerni, mint az égen a tejutat. Vezetője léptét a havon csak alig hallható az ifju. Ralphnak elég ideje volt gondolatokba merülni, melyeknek iránya oly összhangzatban volt környezetével.

(Folyt. köv.)

Egy kiváló nőalak a multban.

Ábrányi Emiltől.

En azok közé tartozom, kik a nőnem előtt föltétlenül meghajolnak. Nemesak azért, mert a szépség egészen az ő részükön van, mely utóvégre még sem egyéb, mint a külső, hanem mélyebb indokoknál fogva, melyek közvetlenül a bensőt, a lélek világát érintik. Indokaimat nem akarom itt felsorolni, miután hasábokat vennének igénybe, s még akkor is csak hézagosan mondanám azt, a mit el akarok mondani; elég legyen csak a következőkre szorítkoznom:

A nő egy nagyszerű probléma, egy örök rejtély, mely a leggondolkodóbb philosophok előtt is fátyolozva marad. Teljes megfejtése még eddig senkinek sem sikerült; (valószínűleg nem is fog) s csak a részletekbe hatoltunk némi eredménynyel. A nő egyesíti magában a létező fogalmak valamennyiét. Angyal egyfelől, démon másfelől. Átok és áldás, összhang és pokoli disharmónia. A legaljasabbtól a legmagasztosabbig minden fokozatot magába zár. Van kedélye, phantáziája, fölfogása, jelleme, erélye s néha oly mérvben, hogy a férfit is túlhaladja. Csak forgassuk a történelem lapjait s meg fogunk győződni erről. Oly alakok, mint Semiramis, Tullia, Lukrétia, Fulvia, Tomiris, Katalin czárnő, Medicis Mária, Borgia Lukrétia, Cleopatra, Corday Charlotte, Erzsébet, angol királynő stb. stb. valóban a gondolkodók bámulatára és tanulmányozására érdemesek. Vagy nézzük őket az irodalmak egén, s észlelni fogjuk, hogy ott is képviselve vannak, még pedig egypáran a legragyogóbb csillagok közt. Erre nézve csak Mde Scude-

ryre, George Sandra, madame Staélre stb. kell hivatkoznunk.

En most a 16-dik századba fogom vezetni szép olvasónőimet, egy sötét és véres korba, hogy ennek ijesztő háttéréből egy nemes nő alakját legyen alkalmam kiemelni, ki életével és szomorú halálával egyaránt kiérdemelte nemcsak a a mártir-koszorút, hanem e koszorúhoz kötött szent tiszteletet is. Nem haszontalan fáradság, ha visszamegyünk a multba, hogy ott oly alakokkal foglalkozzunk, kik követendő minták gyanánt állanak örök időnkig az emberiség előtt. Forrásaim tiszták és megbízhatók. Nem fogok tág keretet készíteni adataimnak, sőt — a t. olvasók vizsgálatására mondom — azon leszek, hogy minél rövidebben merítsem ki tárgyamat, mely talán sokak előtt nem bir az újdonság érdekével, de kétségkívül érdekes és méltó.

A londoni Tower egy tornyában, mely valaha börtönül szolgált, következő felírást lehet olvasni a falon: Jane (Johanna). E négy betű az angol történelem egy szerencsétlen és kedves alakját hozza eszünkbe, egy szüzet, ki vérpádon végezte fiatal életét, mivel rokonai és az országnagyok unszolására elfogadott egy koronát, melyhez látszat szerint joga is volt. Jane alatt Gray Johanna rejtőzik, kit az angolok „a kilencz napos királyné“ nevezete alatt említenek.

Ha kegyetek kihallgatnak, el fogom mondani Gray Johanna történetét. Vessék jól emlékezetükbe, mert erre valóban érdemes.

VIII. Henriket, e komor lelkű zsarnokot, ki az anglikán egyházat szinte véletlen szeszélyből alapította, VI. Eduárd követte. Mindenki tudta, hogy a beteges gyermekutód meghal, mielőtt házasságra lépne valakivel. De azt, hogy ezután ki fog következni, azt senki nem tudta jó Albionban. Nyolcz személy — s véletlenül mind a nyolcz nő volt — tarthatott igényt a koronára. VIII. Henrik két leánya, Erzsébet és Mária, születésükre nézve a legközelebb álló vérrokonok, határozottan ki voltak zárva e trónkövetés sorrendjéből. A többi igényt tartó nő közül kettő: Stuart Mária és Gray Johanna, vérpádon végezte be életét. A skót királynő minden esetre sokat vétkezett, vagy legalábba sok vétek létrejöttét mozdította elő s így erőszakos halála mintegy bünhődés gyanánt tűnik föl, de Gray Johanna tiszta volt, mint a kelő nap s tisztán végezte életét, mint a virágsziromról aláregző harmatepep.

Mikor VI. Eduárd meghalt, Johanna 16 évet is alig számlált; csöndben és visszavonulva élt, mint egy bimbó az erdők rejtekében. szelid lénye mindenkire büverővel hatott. Bár VII. Henrik ösunokája volt, szülei soha sem gondoltak a trónra; kedvencz leányukat egyszerűen és tudományosan nevelték. Rosz szelleme mégis akadt a kevély vakmerő és rosz jellemű Northumberland herczeg személyében, ki akkor a britt nagyok elsői közé tartozott. Hogy utódainak a trónt megszerezze, Gray Johannát akarta megkeríteni fia: Guilford Dudley számára. A szülek kész örömmel támogatták céljait, miután Northumberland nagyban imponált hatalmas és fényes állásával. A komoly, csöndes, de rendkívül szeretetre méltó Johanna pedig nem mert szülei ellen cselekedni.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

December 28-kán.

Boldog újévet. — Jó ómen. — Naiv babona. — Költészet. — Próza. — Egy adoma. — Karácsonfák. — Fehér karácson. — Szánok és kocsolyák. — Vizzé lett remények. — Farsangi krónika. — Új harcosok. — A budai színház. — A vigadó termeiben. — Liszt Ferencz. — Két új erdélyi lap. — Debreczenbe nem koldulnak többé — Boldog újévet.

Boldog újévet kívánunk!

Lapunk első száma épen január elsején: vasárnap, jelenik meg. Jó ómen. Vasárnap kezdődő év: szerencse, áldás, öröm...

Sajnos, hogy e naiv babonából nagyon ki vagyunk ábrándulva! Szép, szép, de nem gyakorlati. Vasárnap csak olyan, mint a többi nap, legfőleg, hogy akkor nem dolgozik az ember (vagy néha és némely foglalkozású ember még többet, mint hétköznapon!) a boltok be vannak zárva, a templomok nyitva; ebben különbözik a többi napoktól.

De tagadhatlan, hogy sok költészet volt azokban a régi naiv babonákban. Most már nevetünk fölöttük. Péntek: szerencsétlen nap; vasárnap: szerencsés nap; horoszkop és csizió. Még most is kerül ugyan egy-egy hívőjük, vannak, a kik valamely nagyobb műbe vagy utba a világért sem fogának pénteki napon. Utóvégre el lehetne énekelni az egykori csizmadialegény (bocsánat: lábtyűművészségéd) blaumontág-dalát, a kinek minden nap ellen volt valami kifogása, hogy ne dolgozzék. Abban a dalban a pénteknek nevezetes szerep jutott ominózsága miatt.

De az új év elseje vasárnapra esik. Nem lehet kifogás. Szerencsés lesz.

Mi ugyan csak szerdán írjuk a tárczát, a mint a fenti datum tanusítja. A szedőnek szüksége van kéziratra, hogy a lapot kiállithassa, így hát nem várhatunk, s jóelőre kiáltjuk vasárnapra a boldog újévet. Ugyis elegen lesznek, kivált itt a fővárosban, a kik szintén kiáltani fogják. Ez — daczára annak, hogy jelenleg vasárnap, mégis — eléggé félelmes nappá teszi az év első napját, kivált a fővárosiak előtt.

Ne ijedjenek meg kedves olvasóink! Először nem nyújtjuk markunkat, esetleg kalapunkat borraivalóért jókívánságunk mellé; másodsor nem akarjuk még elcsépeltebbé tenni azon untig elcsépeltebbé témát, hogy mily torturákat áll ki a fővárosi ember így újév napján. Házmaster, postás, lapkihordó, kéményseprő, pinczérek, cselédek, mesterinasok, hivatalszolgák s a többiek mint kinózzák az isten áldott napon. Üssenek föl bármily régibb lapot, az újévi alkalomra kisebb nagyobb szerencsével hűségesen mind elmondja ezt, némelyik még képpel is illusztrálja.

Egy megtörtént adomát mégis lehetetlen elhallgatnunk. Nem Deák Ferenczcel történt. Egy ismerősünk beszélt.

Újév reggelén, miután már sok többé-kevésbé illetékes „boldog újévet“ és „glückliches und glückseliges neues Jahr“-t példátlan türelemmel kifizetett, úgy hogy tárczája aggasztó fokban apadni kezdett, beállit hozzá egy hórihorgas szurtoz egyéniség, és elkezd betanult mondókáját:

— I vines a glüklihesz nájesz . .

— Hát maga kicsoda? — kérdi ismerősünk meghökkenően, mert csak föltételezte, hogy az érintkezésnek mégis valami — mondjuk — ürügye szükséges hozzá, hogy valaki ily fenyegető megtámadással rohanjon rá az előtte álló alakra, pedig semmikép sem emlékezett.

Az illető egyéniség elkezd nagy bizalmasan mosolyogni, hunyorogni, közeledni, mi által barátunk szaglószervei nem épen valami kellemes pálinka- és vöröshagyma-vegyüλέkről szerezhettek közvetlen meggyőződést.

— Én . . én a Martin vagyok . .

— Martin? miféle Martin?

— Hát kérem alásan, a Martin, a kocsis.

— Mi féle kocsis?

— A ki a ténsurat szállította, midőn ide költözködött.

Ez adott neki ürügyet a boldog újév és borraivaló kívánásához. Barátunk egy félév előtt hurczolkodott be és akkor ő szállította! Barátunknak sem kellett több.

— Ejnye, erre meg amarra, ilyen meg amolyan . .

Ezt aztán kifizette, hanem „apró pénzzel.“

Ilyen a fővárosi élelmesség. Hasznot húz, a miből csak lehet; néha olyanból is, a miből nem lehet.

De ez igen prózai kép. Forduljunk másfelé. Beszéljünk másról. Például a miről eddig csak mint jövő eseményről beszélhettünk, beszéljünk róla mint multról. Az bizonynyal eléggé költői kép; nem mutat fel hozzá hasonlót az év.

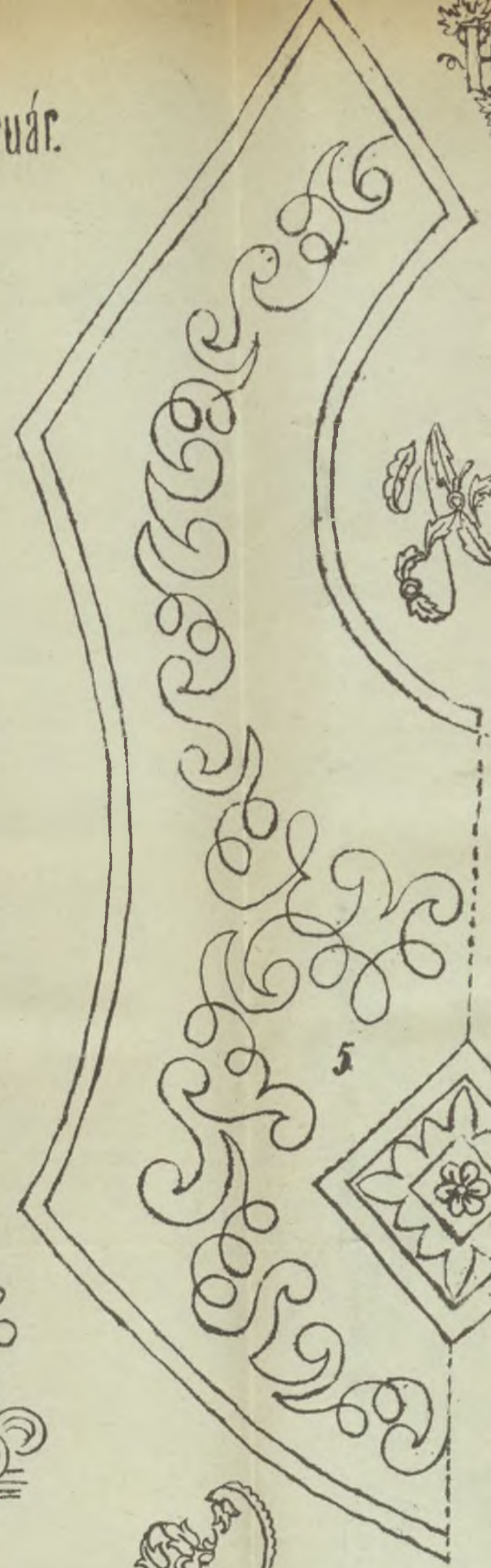
A karácsont értjük.

Mint lobogtak az aranyozott gyertyák a zöld ágakon . . . alattuk a sok ajándék, a mit a Jézuska hozott! Mint ragyogtak az ártatlan kisdedek arcza a rejtelmes várakozás, majd a meglepetés és öröm miatt: mint mosolyogtunk mi . . . aztán ölelkezés, csók, könnyek, hálaszavak . . boldog családi kép! Boldogtalan, a kinek nem volt benne része. S így fogva fel a dolgot, nem az árvák a legárvábbak! Ime, az árvaházakban mindenfelé öröm, meglegedés napja volt az idei karácson is. Négy ily árva-intézet van a fővárosban. Egy a magyar gazdasszonyok által alapított, egy protestans és kettő városi. Mindenütt egyformán gondoskodott a jó Jézuska a jó gyermekekről. Fel volt állitva a nagy karácsonfa, s alatta a sok szép ajándék mindenütt; maguk a fák s az ajándékok mind közadakozás eredményei. S ezért oly szép ünnep a karácson; ezért oly örvendetes a Krisztus születése! Közelebb hozza egymáshoz a sziveket, s az emlék felebaráti szeretetet, részvétet, irgalmat terjeszt. Sok szép adomány gyűlt egybe. A városi tanács szintén huszonöt-huszonöt forinttal járult mind a négy árvaház karácsonfájához. Volt karácsonfája a szegény gyermekkórháznak is, képzelhetjük a szegény beteg kicsinyek örömét; s a vakok intézetének! e szerencsétlenek nem láthatják ugyan lángjait, de érzik melegét, s örültek az ajándék oknak.

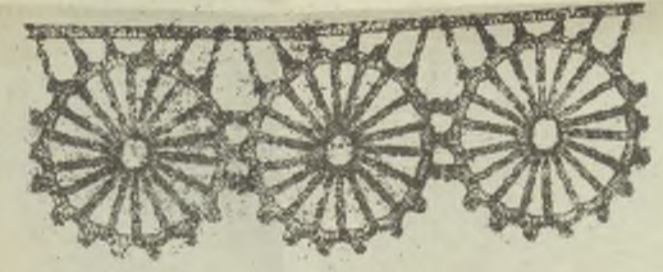
Az idő lehető legszebb palástját teríté a földre az ünnepek alkalmából; gyönyörű hó volt, igaz, hogy csikorgó hideg, fagy. Az utcákon sok helyen lehetett szánok csörgőit hallani s a talpakra kötözött bérkocsik is vigan sikamlottak

Melléklet a Nefelejts hez 1871 Február.

Borban az igazság

24

12

11

13

14

8

6

4

16

9

19

18

3

10

4

7

22

tova. A korecsolyázó egyesület örült az idény megnyiltának s rögtön élénk ünnepélyt rendezett a városerdei tó jegén. És mintha az idő valóban az ünnepeket tisztelte volna meg, alig mult el a karácson második napja: ime megnyílnak az ég csatornái és leöntözék az utcák szóp fehér havát, hogy lön az ünnepi palást közönséges hétköznapi locs-pocs, csunya, fekete sár. A szánok? örültek, ha a kocsik haladni bírtak e tapadó olvadékban. S a korecsolyázó egyesület? ismét vakarja a fejét és vizzé lenni látja legszebb reményeit.

No, de él magyar, áll Buda még! Azaz nem mult még el a tél, fagyhat még eleget. Lesz még jó ut.

Majd mikor a bálókba kocsizunk! Lehet, hogy nem kocsizni, hanem szánkázni fogunk oda.

A jótékony nőegyesület nagy falragasza már megjelent a falakon, hirdelve a január 8 diki jótékony nagy álczás táncvigalmát. Oldalain a szokásos álca-jelvények pompáznak, melyeknek láttára megszokott dobbanni minden fiatal szív.

Ah, egy álczás táncvigalom — minden rejtelmével, apró titkaival, az ismerősök kinzásával! . . . mondja az idealismus. És tolongásával, hőségével, ros sz élezeivel! — egészíti ki a realimus. Az egyik mindent rózsaszínű fátyollal von be; a másik még a meglevő fátylat is levonja.

De azért prók és kontrák daczára mégis remélni lehet, hogy az ideai bálók is mind látogatottak lesznek. Hisz a fiatalág mindig újra nő: új harczosok veszik át a kidölte helyeit, mint például Vilmos király seregében . . . Az isten ments! ne üzzünk e komoly, sőt borzasztó dologból tréfát.

A bálkrónika füzére egy újabb virággal szaporodott. A kereskedő ifjak társasága elhatározta, hogy szintén rendez egy diszes bált a vigadóban. Az bizonynyal diszes lesz, mert Merkur ifjai bizonynyal ki fognak magukért tenni, s tudvalevőleg nem hiányzik náluk a „nervus rerum gerendarum,“ magyarul: a mozgató erő, a pénz.

A lövész-egyesület a francia foglyok javára január 6-kán rendez a lövöldében egy kis reuniót. Az ily reunióknak a vége is rendesen tánc szokott lenni. Tehát bele a bálkrónikába.

A színészképezde növendékei által Egressy Gábor szobrára rendezendő táncvigalom bálanyaságát báró Orczy Bódogné urnő nem fogadta el, mert már több ily fölkerésre tagadólág válaszolt. A növendékek tehát Lendvay Mártonné urnőhez fordultak kérelmükkel.

A színészképezdétől a színházhoz csak egy lépés. A budai színház sorsa végre eldőlt: a kormány tizenkét ezer forintnyi segélyt ad. A színház átalakítására, diszítésére husz-ezer forintnyi kölcsönt vesznek fel, s a fűtésről, vízvezetékéről és világításról a város fog gondoskodni. A régi mese, hogy a kecske is jóllakjék, a káposzta is megmaradjon. Megpróbálják így is, s jó lesz, ha eredményre vezet.

Első operai előadásra a „Sevillai borbély“-t szemelték ki, s a drámai személyzet Sardou „Fernande“-ját is be akarja mutatni a budai közönségnek, a mivel bizony jobban tennék, ha elhallgatnának. (Utalunk lapunk szept. 4-diki 36-dik számában az „Egy hét történeté“-re.)

A vigadó termeiben egyelőre a farsang élvei helyett az ádvént élvei keltenek viszhangot. Karácson másodnapján bucsuzott el Frohner, az eddigi bérlő, a Bamberg-ezred zenekara által adott zeneestélylyel, mely alkalomra Král karmester „Három év a vigadótermekben“ czimmal új egyveleget szerzett. Tegnap (kedden) a flórencziek első bucsu-hangversenye volt, valódi kis Beethoven estély, a nagy zeneköltő szer-

zeményeiből válogatott műsorral. Ma (szerdán) a budai ének-és zencakadémia „Beethoven estélye,“ s holnap (csütörtökön) a flórencziek utósó bucsuelőadása.

Liszt Ferencz csak 1872-dik évben veszi át, ha veszi, az országos zeneakadémia igazgatóságát, mert az erre szükségelt összeget csak az akkori költségvetésben lehet fölszámítani. Egyelőre egy világhíréhez méltó udvari állásba fogják helyezni, melyben előkészületeket teend ama hivatásához és több nagyobb zeneművet fog befejezni.

Mult héten meglátogatta az üllői laktanyát, a hol megjelenése valódi ünnepet idézett elő. Egy új magyar indulóját adta át az ott állomásozó Aleman-ezred zenekarmesterének: Strobl urnak betanítás végett, s ez most be mutatta neki, mire a mester meglegedését nyilvánította.

Még két hírünk volna kijegyezve, melyeket okvetlenül be akartunk a mai „Egy hét történeté“-be szöni, de — mint rendesen, — úgy látjuk, kifogytunk a térből; mert Cicero szerint is: „Nincs időm, hogy rövid levelet írjak!“ írta egyszer. Mi is úgy vagyunk. Egyik hírünk két új erdélyi lapot illet. Két azelőtt fővárosi író: Tolnai Lajos és Szász Béla indíták, amaz „Erdély“ czim alatt Marosvásárhelyt, emez „Kelet“ czimmal Kolozsvártt. Szólni akartunk felőlük, s bár kifogytunk a térből, mégis kifejezzük elismerésünket; mind tartalom, mind kiállítás tekintetében szmot tennének itt Pesten is s csak gratulálhatunk az erdélyieknek oly értékes helyi lapokhoz.

Másik hírünk az, hogy Debreczenben megszüntették az utczai koldulást, még pedig a legegyszerűbb módon: szegények házának alapítása által, melyhez a városi tanács négyezer forinttal járult, a többit közadakozás útján fogják összegyűjteni. Annyira barátjai vagyunk az ily eszméknek, hogy — bár még jobban kifogytunk a térből, — lehetetlen volt őszinte örömmel föl nem említenünk.

De most már igazán végezzük, még pedig, mert minden vég a kezdethez tér vissza, azzal, a mivel kezdtük, hogy:

Boldog új évet kívánunk!

—r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Udvari hírek.) Mint hírlik, januárhó közepe felé a gödöllői és mácsai vadaskertekben nagyszerű udvari vadászatok fognak tartatni, melyekre az uralkodó család több tagján kívül más nagyszámu vendégek is hivatalosak lesznek. Ha az idő enged, ugyancsak akkortájbán nagy hadiszemle és nagy téli hadigyakorlat fog tartatni.

✦✦ (Reáltanoda nők számára.) Karácson másodnapján női értekezlet gyült össze V. Horváth Zsigmondné (Csapliczky Lilla név alatt ismert volt nőnövelde-tulajdonosnő) felhívására, a felett tanácskozandó: miképen lehetne egy reáltanodát nők számára Pesten létrehozni? Nem voltak sokan, de elegen arra, hogy az eszmecsere érdekes legyen s az előintézkedések megtétethessenek. A kezdeményezők előtt oly reáltanoda eszméje lebeg, mely kiválóan a kereskedelmi és iparszakra képezze növendékeit. Megállapodás egyelőre csak abban történt, hogy az ideiglenes elnökségre Gloss Jakabné assz. a nőképző egyesület és a magyar gazdasszonyok egyesülete választmányi tagja s erélyéről és képességéről ismert asszony-ság kéressék fel, hogy az ügy vezetését kezébe venni s mihelyt száz aláíró lesz, közgyűlést egybehívni sziveskedjék.

••• (Jótekonyság.) Auspitz Teréz urhölgy karácson estején a józsefvárosi iskolába járó 18 árvagyermeket magához hivatott s őket gyámjaik és tanítók jelenlétében új öltözettel látta el s azonkívül mindennemű irószerrrel, játékkal és süteménnyel ajándékozta meg. A jótekonny urhölgy megígérte a gyermekeknek, hogy ha jól viselik magukat, jövő évre ismét megemlékezik róluk.

••• (Karácsonfa Hidgyán.) Bezeredy Etelka urnő, hidgyai kastélya nagy termében diszes karaasonfát állított fel, és pusztai birtokán levő 80 iskolás gyermek között nagymennyiségű ajándék tárgyat osztott szét. A helység lakosai meleg odaadással ragaazkodnak a derék urnőpöz, kinek e nemeslelkű ténye nem első tanúsága jótekonyságának és a népnevelés ügye iránt tanusított meleg buzgalmának.

••• (Liszt) karácson napján meghívta ismerőseit, kik közül vagy huszonötven jelentek meg, s ismét kitűnő zeneélvokban részesültek. A következő műveket adták elő: Gobbi hegedűábrándját hegedűn Reményi s zongorán Liszt; Mihalovics Ödön szép „zongora ábrándját“ egyedül játszá Liszt; Spohr „duo“-ját két hegedűn előadták Reményi és Plotényi; Bach egy fugáját egymaga Reményi; Liszt „Mephisto-ke-ringő“-jét és Chopin egy „Nocturne“-jét zongorán játszá Janina Olga grófnő, s végül Lisztnek „Tasso“ című symphóniai költeményét két zongorán játszották Liszt és Janina grófnő. Mondanunk sem kell, hogy Liszt zongorajátéka mennyire elragadta ismét a hallgatókat. Nemcsak rendkívüli művészettel, hanem látható örömmel is játszott.

••• (A Beethoven-ünnepély) összes jövedelme 4100 egynéhány frtot tett ki, melyhez király ő Felsége 300 frttal járult hozzá. A költségek lerovása után, melyek 1500 frton fölül voltak, 2670 frt osztatott ki az egyletek közt, 200 frt pedig a Beethoven családnak küldetett Bécsbe, melynek fölsegélésére a bécsi Beethoven-komité is 500 frttal járult hozzá.

••• (A budai zeneakadémia) és dalárda által rendezett Beethoven-ünnepély hangverseny mult kedden este tartatott meg a vigadó nagy termében. Beethoven könnyebb, dallamosabb zeneművei a meglehetősen számmal egybegyűlt közönségnek felette élvezetessé tették e hangversenyt. Az előadott művek közül első helyütt ki kell emelnünk a foglyok karénekét Fidelióból, s az F.-dur románzát, melyet Blau Gyula ur, a nemzeti színház versenymestere meleg érzelmiséggel és nemes méltósággal adott elő. Az „Athén romjai“-ból való dervisek kara és török induló szintén megtette hatását. Az „ábránd“, melynek zongorarészét Dunkel ur köztetszéssel játszotta, a kilencedik simfónia szellemében írott mű.

••• (Szerencsétlen esés.) Mult szombaton délután fél hat órakor a városháztéren keresztül Janics, pesti szabómester egyik kezében egy ujonnan készült gyönyörű báli szoknyát magasra tartva sietett, hihetőleg, hogy a megrendelt szoknyát hazavigye, midőn hirtelen a sikamlós jeges hón épen a kigyó-utcai gyógszertár előtt megcsuszlik, hanyatt a földre esik és azonnal meghalt. A járókelők a városházán jelentést tettek a szerencsétlen esésről és két poroszló behozta az őrszobába, hol a véletlenül épen jelenlevő dr. Henrich halottkém mindent megkísértett életrehozására, de hiába, a szerencsétlen embert szélhűdés érte az esés alkalmával. Elég sajnós, hogy a fővárosban semmi gondot nem fordítanak arra, hogy hó és jég idején a járdák ne síklók, hanem járdák legyenek.

••• (Budán) jelenleg egy tangeri származású fiatal ember mulat, kinek Algirban nagy birtokai voltak s ki csak nem rég

tért át a mohamedán vallásból a keresztyén egyház kebelébe. Ez áttérés annyira elkésérítette hittársait, hogy Tangerben egész birtokát feldúlták, elpusztították, sőt élete is komoly veszedelemben forgott s csak szerencsés szökés által tudott megmenekülni. A szerencsétlen ember számtalan barangolás után Budára érkezett s itt akar megtelepedni.

••• (A pesti népoktatási körnek) van már tanhelyisége. Röser Miklós, mint elemi s kereskedelmi tanintézet jeles tulajdonosa, felajánlotta tanhelyiségeit s személyes működését, mit a kör köszönettel tudomásul vett. s elhatározá, miszerint hirdetmény útján erről a közönséget értesítendi. Az első felolvasás január 3-kán lesz esti 7 órakor. Hiszszük, hogy a kör felhívását, melyet a városhoz intézett, hogy bocsátana a kör rendelkezésére tanhelyiségeket, szintén siker fogja követni.

••• (A francziákért.) Műkedvelői társulat alakult Pesten, mely magyar és német nyelven szándékozott az üresen álló városligeti gyermekszínházban előadásokat rendezni e célra. Elmentek az épület tulajdonosához, Ruzzi Felix urhoz, ki igen kedvelt építőmester mellette igen művelt egyén, és megkérdezték tőle, minő föltételek alatt engedné nekik átszínházát néhány estére. A kérdezett így felelt: Menjenek s használják az épületet, a hányszor akarják. Az előleges költségek fődözésére itt van 50 frt, s ha ellene nincs észrevételük, valahányszor játszanak ingyen befűtettem a színházat, sőt ha azt hiszik, hogy személyemnek hasznát vehetik, este szivesen odaállok pénztárukhoz mint ellenőr, mert szívemből ohajtom, hogy szép szándékuk minél többet jövedelmezzen a szegény franczia inségeseknek.

••• (Lengyel menekültek.) Néhány lengyel gróf és lengyel nemes érkezett Pestre, hogy a franczia konzul útján kieszközölthessék, hogy Franciaországba mehessenek a szerencsétlen francziáknak segélyeket fölajánlani. Szép, erős, deli alakok, arczukon látszik kinyomata a viszontagságoknak, melyekkel meg kellett küzdeniök, de azért harcáról s fegyverről beszélnek. Hazájukból számüzve vannak s azért segítni akarnának idegen nemzetnek, melyekkel rokonszenveznek. A franczia konzul nem tehet eleget kívánságuknak, miután hatalma csak annyira terjed, hogy honfittársait expedíálhatja hazájukba. Most gyűjtést rendeznek a klubokban a számüzött szerencsétlenek számára s remélik, hogy a begyűlt összeg elégséges lesz elszállításukra. Grocholszky, Vánszky, Silvulsky, Polanszkyknak stb. hívják e számüzött lengyel nemeseket.

••• (Haut marne praefektusává) a franczia kormány Spuller Eduardot nevezte ki. Az ő feladata a neversi, clermontferrandi, lyoni és pas des lanciersi táborokat megszemlélni. Nem lesz érdektelen tudni, hogy Spuller pesti származású s innen ment ki Párisba mintegy 14 év előtt. A mult évben hazajött családjá látogatására s visszamenve, Gambetta ügyvédi irodájában dolgozott. Miniszterré levén Gambetta, titkárává tette és Spuller volt kísézője minapi légutján Párisból Toursba.

••• (Egy franczia tiszt) tartozkodott e napokban Pesten, ki porosz fogságból szökött meg. Közelebb levelet vett Franciaországból atyjától, melyben ez értesíti, hogy értesült szerencsés szökéséről s tartozkodási helyéről s most felszólítja, hogy rögtön siessen vissza a franczia köztársaság szolgálatába különben kitagadja. Az uti költség mellékelve volt. A tiszt már el is hagyta Pestot, hogy visszamenjen a franczia hadsereghez.

••• (A csatáról.) A poroszok végre deczember 27-dikén megkezdték Páris ostromát, de úgy látszik, még most

sem azon kilátással, hogy az óriás várost be fogják vehetni, hanem inkább csak azért, hogy a világ gunyakazáját elhallgattassák. A legkisebb eső, kicsi Mont Avront bombázták december 27-kén egész nap, a nélkül, hogy legkisebb eredményt vihettek volna ki; sőt párisi hírek épen ez napról jelentik, hogy a lakosság lelkesült harcúvágya napról-napra növekedik, és élelemben szintén még mindig semmi szükség; csak az ország többi része tartsa magát, akkor a főváros örömmel kész, még heteken át dacolni az elzároltatás viszonytagságaival.

Az ország pedig bámulatos hősiséggel nemcsak tartja magát, hanem napról-napra nagyobb ellenállást fejt ki; mindennap újabb csatákat vívnak, és mindennap újabb harcok töltik ki a vitéz harcosok közt támadt hézagokat, míg a barbar poroszok sorai napról-napra jobban ritkulnak; már a legöregebb landwehrek — 40 éves férfiak, családapák — szólítottak be; azok is el fognak pusztulni a dicstelen küzdelemben egy nagy nemzet szabadsága ellen. Már a porosz-érmű angol lapok is kénytelenek bevallani, hogy a poroszok helyzete „kényes.“ Még csak egy hónapig tartsa így magát Franciaország, mint a hogy november és decemberben tartotta magát, akkor „sas“ Vilmos, nem a fején, hanem málhás szeke-rén viheti haza a német császári koronát, melylyel szolgálkú vazallusai karácsoni ajándékkul kedveskedtek neki.

✦✦ (Rózsás napló.) Váradi Gábor, jeles országgyűlési képviselő bájos leányát e napokban jegyezte el magának a fiatal báró Stoyka Béla, máramarosi szolgabíró.

✦✦ (Vegyes hírek.) Ő felsége a király utósó ittléte alkalmával magán-pénztárából 1500 frtot adományozott a segélyért folyamodott szükölködők érdemesbjei számára. — A belga kormány Pesten consulatust állított fel, és Leysen Tivadart ügynökké, Matthysens Henriket pedig alügynökké nevezte ki. — A francia foglyok számára az első hazai takarékpénztár 2000 frankot szavazott meg aranyban. A sebesültek felségelésére többen egy emlékkönyvet is készülnék kiadni. A dolog különben még mindig csak terv. — Illetékes helyen újabban ismét foglalkoznak a honvédségi zenekarok kérdésével, és a tavasszal legalább minden honvédkerületben egy-egy honvéd-zenekar felállítására várható. — A József-műegyetemi dalegylet ez idei első dalestélyét január hó 11-dikén tartja meg a budai „Fácány“ nagytermében. — A b-füredi szeretetház javára Vácson műkedvelői előadást, s Kaposvárott bált rendeznek. Ohajtjuk, hogy a farsangon minél több helyen mulassanak a jótékony célra. — Kristóf, az állatkert fekete medvéje, mely anyiaknak kedvence volt, köztük Deák Ferencnek is, szerencsétlen véget ért. Mult pénteken ugyanis délben e különben szelid állat igen mogorva volt. Fölügyelője: az olasz Tollmann Péter, bizván eddigi jó magaviseletében, h ozzá ment étetni; de a roszkedvü állat rárohant, megragadta mellét és vállát összemarczangolá, mignem a másik felügyelő (Heuneth Lénárd) odarohant, de a medve még dühösebb lett, úgy, hogy utójára is agyon kellett löni. Tollmann bevittek a kórházba, de oly nagy sebet kapott s annyi vért veszített, hogy legjobb esetben is csak néhány hét múlva fog meggyógyulni. — Egy ur Budán a Fischer-féle dohányboltban szivarokat vett, miközben elővevő 2000 frttal tömött tárczáját, bár utóbb is csak apró pénzzel fizetett. Elmenvén, észrevette, hogy tárczája elveszett. Keresték, de nem találták sehol. Délután azonban egy szakácsné ment a kapitánysághoz, jelentve, hogy ő egy tömött tárczát talált kosarában, s nem tudja: ho-

gyan került oda? Kiderült aztán, hogy ő is a szivarboltban volt, s a szórakozott úr tárczáját tette kosarába. A szakácsné most szeretné a törvényes leldiját; hanem ő nem találta, csupán hazavitte a tárczát. — A pénzügyminiszterium tudatta a nyilvános pénztárakkal, hogy a magyar huszfrankos pénzdarabok értéke 8 frt 10 kr, a tizfrankosoké pedig 4 frt 5 krban állapított meg. Az agio emelkedése vagy csökkenése természetesen e pénz nemekre is befolyással van s a fennjelzett érték szerint számítandó. — Eperjesen, e hó 21-én a ferenciek templomában tűz támadt, mely összes belső készleteit elhamvasztá. Az arany és ezüst kelyheket s egyéb oltári szereket összeolvadva szedték ki a hamuból. Szerencsére sikerült megóvni a fedélzetet, különben az ép akkor dühöngött erős szél bizonyára áldozatul ejti a város egy részét is. — Mezei Otto „Nyitrai lapok“ címü vegyes tartalmu hetilapra nyit előfizetést, egész évre 6 forintjával. — Az adó exekuczió nem kimél senkit és semmit, s meglehet, hogy az illavai országos fegyintézetet is utoléri nemsokára a keserű sors, miután 1859-től 70-ig elfeledett adót fizetni, s most már 132,000 frtnyi hátralékban van. A pénzügyér tehát az igazságügyérhez fordult, hogy mielőbb intézkedjék. — „A muzsák“ cím alatt Kvassay Ede szerkesztése mellett február 1-sején egy hetenkint kétszer megjelenő lap indul meg a színház, szépművészetek, irodalom és társasélet köréből. — A déli vaspályán a hóesések következtében a közlekedésbe nagy zavar állott be, minek következtében a teherfelvétel egy időre e pályán be van állitva. Gyorsmálha csak Boglárig véte-tik fel, de a személyszállítás rendesen történik. — Kinek tudomása van egy a jelen háboru által elárvult francia leányról, azt kérjük, hogy tudósítsa erről e lapok szerkesztő-nőjét, mert ez el tudná helyezni egy derék, művelt magyar családnál. — Zerita és O-Becze pár nap óta a távirdán kívül, minden egyéb közlekedéstől el van zárva. A hó eltemette az utakat, úgy, hogy azokon a járáskelés teljes lehetetlen. Bécs felé is sok akadályt gördít a hó a közlekedés elé.

✦✦ (Halálozás.) Kuhnka Ferenc országgyűlési képviselő mult vasárnap reggel hosszas szenvedés után meghalt. — Györffy Gyula jeles országgyűlési képviselő édes anyja, Györffy Istvánné született Markovics Karolina, e hó 23-dikán Nagy-Váradon meghalt. — Lágler Gyula, a magyar gőzhajó-társaság hajózási és gépészeti felügyelőjének decz. 16-án történt elhunytá által, a magyar gépészmérnökök különben is csekély száma ismét kisebb lett. Korai halálát özvegye, két kis árvája, számos barátai és ismerősei gyászolják. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

December 25-kétől.

December 25-kén szünnap. — December 26-kán: „Szentiváni éji álm“, Shakespeare bohózata. — December 27-kén: „Faust“, Gounod operája. — December 28-dikán: „Viola“, Szigoti népszinműve. — December 29-kén: „Hamlet“, Thomas operája. — December 30-kán: „Forestier Pál“, Augier vigjátéka. — December 31-kén: „Figaro lakodalma“, Mozart operája.

Gazdasszonyoknak

Mellbajok ellen

tapasztalat szerint jó sikerrel almahéjat lehet ajánlani, melyet forró vaskemenczére téve, ott meg kell szárítani. E kigőzölést tartják igen egészségesnek, mint a mely a tüdőre enyhítő, megnyugtató hatással volna. Ha ez egyszerű szert oly időben akarnók használni, a mikor nincs friss alma, akkor szárított almát 24 óráig vízben megáztatva és aztán megszáritva is ugyanolyan szolgálatot tesznek.

Gesztenye torta

15 szépen sült gesztenyét tisztára meghámozván finomra össze kell vagdalni, egy keverő tálban 12 lat vaját habzásig eldörzsölni, 12 lat tört cukrot, negyed font hámozatlan tört mandulát, lassanként még három egész tojást is bele adván, valamint öt tojás sárgáját, legvégül pedig egy citromnak apróra vágott héját és egy kevés szintén apróra vágott citromátot is. Mindezt jól elkavarván, egy vajjal kikent formában lassu tűz mellett meg kell sütni, és hidegen felvágva betálalni.

Sakkrejtvény.

Szőnyi Ferencznétől.

köny	ja	ger	tu	it;	gább	gyön	ból
Ten	dat	nye	gyön	nem	a	A	drá
sir	ső	ön	Hi	hány-	gye	lé	tett
la	ket;	Ki	ér	gyö-	vesz	leg	szív
vég	Mé	a	ki	it.	ja	bek	Keb-
dor	nul	ról	ket;	zi	dat	ö	ön
lyé	leg	szív	nye	ger	se	nul,	beu
a	tól.	Ten	a	la	köny	tu	rök
		*					

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő 1871-diki január 29 -ke.

Divattudósítás.

Beck J. vászonruha gyári raktárában, kerepesi-ut, 1. szám, a fehér hattyuhoz czimzett vendéglőben, kaphatók a legolcsóbb áron s leguagyobb választékban mindennemű kész fehérneműek, férfiak, hölgyek és gyermekek számára.

Férfi ingek színesek 1.30, 1.50, 1.80, 2 frtig.

Báli chiffon ingek 1.60, 2, 2.50 kr, himzették 2.50, 3 frt, rézsutmmelles 2.50, 3, 3.50 krajezár. Hollandi vagy islandi vászonból 2.50, 3, 3.50, rumburgi 3.50, 4, 4.50, 5 frt.

Férfi gatyák vászonból magyar vagy német formájú 1.20, 1.40, 1.50, 1.80, 2 frtig; a legjobb rumburgi férfi gallérok, kézelők, nyakkötők szinté báli fehér és színes, arannyal himszve; kapezák, flanér ingek, ugyszintén mindennemű téli szükségletek.

Menyasszonyi hozomány kiállítások, test-, asztal- és ágyneműek, késsen himzett betűkkel 200 frttól 1200 frtig a legfinomabb, melynél az ágyneműek vászonból és himzett betétekkel vannak ellátva, a többi női fehérneműek e lap előbbi számokban hirdetve vannak; ujon szülött gyermekek számára ingesekék vászonból himzett 1.20, 1.50, chiffonból 80 kr, 1 frt; hosszú vánkások 3 frt, 3.50 kr, fodorral és himzéssel 4, 4.50, 5 frtig.

Függönyök, virágos mousselin 1 és fél rőf széles 40 kr, 2 rőf széles 50, 55 kr, kivarrott (geschlungen) 60, 70 kr, csipkefüggönyök 2 rőf széles 70, 75, 80, 90 kr rőfe; függönybojtok minden színekben kisebb 50 kr, nagyobb 60 kr, finom moll és crepp-lisse báli ruhákra 1 frt, 12 rőf; 1 és fél rőf széles vég 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 frtig; téli alsó szoknyák, krinolinok, mellkendők, shálok, kapuichonok, harisnyák minden nagyságban legolcsóbb áron.

Selyem szövött koutyok minden hajszinben 50, 60, 70, 80, 1 frt, 1.20 kr, fonások 70, 80, 1 frt, 1.50 krig, hajkötések minden színben, rőfe 10 kr.

—*—

A f. évi 49-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Arzodon el-elmerengve,
Látni boldog álmakat,
S elfeledni a világot,
Oh! mily édes gondolat!
Szép a szerelem világa,
Titkos édes boldogság,
Legyen élet, legyen álmom,
Nekem nem kell más világ.

Lisznyay Kálmán.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, N. R., Gyura Janka, Tell Mária, Sztancsek Vilma, Zsigray Istvánné, Halmay Ilka és Berta, Sváby Izabella, Jókai Irma, Malachovszky Báláné, Nagy Károlyné, Ratkovszky Mária, Pethő Antalné, Gellér Jánosné, Jancsuska Hermin, Schiffer Imréné, Jakabfalvay Emilia, Birkl Havranek Mari, Biró Lajosné, Bogdanovics Hedvig, Bukóvszky Regina, Brocken Kovács Emma, Hegyessy Róza, Orbán Paulin, Szántó Julia, Soós Gyulay Hermin, Veszelszky Károly, Bronkay Csicseri Lila, Nagy Flóra, Pesti Erzsébet, Györffy Irma.

A 47-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Sóos Gyulay Hermin.

A 47-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Sóos Gyulay Hermin, Pasteiner Ferenczné.

Tartalom.

Sylveszter-éj, Emiliától. — Ott térdelék... Endrődy Sándortól. — Az eladott nő! Tóvolgyi Titusztól. — Dálnokbőr, Gál Oszkártól. — Síron túl kiható szerelem, Sárváry E.-től. — Egy kiváló nőalak a multban, Ábrányi Emiltől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munka mintalapja. Magyarázata a jövő számban.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda : Kulap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>2. SZ. Január 8-kán. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	--	--	---

A kandalló tüze előtt.

Szentmary Juliától.

Rövid elmélkedés.

Egy hideg deczemberi nap korán beköszöntött alkonyán ültem, elmélázva puha karszékemen. A kandalló tüze vígan lobogott szemem előtt s ugrádozó árnyékokat rajzolt a falra. Én szeretem az ily időt; a sötétség nem engedi napi munkánk folytatását, s sajnáljuk még a nap bucsuzó sugarát a lámpa esteli fényével fölcserélni, oly jól lehet akkor elgondolkozni mindenről, a mit szeretünk . . .

Egy ily délután volt ez is, mint már említém; körülöttem minden csendes, néha-néha halk kopogás hallatszott ablakomon, bizonyosan valamely árva madárka, mely hiába keres a fákon, bokrokon menedéket; hisz a zöld lomb helyét most irgalmatlan hó pótolja; távol vannak a csiripelő játszópajtások, s csak néhány krákoló holló sétál kimért léptekkel, fekete, komor köntösében, a jégrétegeken. — Szegény madárka! menj, keress magadnak jobb, melegebb országot, enyhébb éghajlatot, tartósabb virágbimbókat, örökzöld lombot! Vándorolj, vándorolj, hisz ez hivatásod!

Lám, az ember is e zord élet közepette, egy reményt hord szívében, mely enyhítő vigaszt nyújt a szerencsétlennek, gyógyító balzsamot a betegnek, hogy e z élet után, más életbe lép, hol nincs válás, nincs halál! Hová lenne minden nemesb törekvés, mely nem az emberek tetszését hajhászsa, de magasb, édesb jutalmat epedve vár, ha nem tudná, hogy a mit a Mindenható itt megtagad, azt ott, hol a boldog lelkek vigadnak, bizonyosan megadja.

Vannak életünkben oly perczek, midőn lelkünket betölti

egy nevezhetlen érzés, egy édes vágy, midőn nem elégszünk meg a föld örömeivel, midőn egy szóval, lelkünk a magasba irányozza merész röptét, de még nem bir elég erővel, hogy egész lényét elszakítsa az anya-földtől; meg van az akarat, de a tetterő hiányzik! Bármily égő szeretetet is érezzünk a hazához, mely élünk kiegészítője, égőbb, lángolóbb szeretettel viseltetünk azon hon irányában, melyben mindazt véljük megtalálni, mi után itt alant hiában sovárgánk!

Igy elmélkedém én, mig előtttem a kandalló vig tüze is lassankint elaludt, elhalt, elenyészett, mint elenyészik minden, mit egy fiatal, eszményképekkel eltelt lélek szeret, imád, reményl!

Sötét volt minden, sötét lelkem, sötét a még előtttem levő pálya! Ekkor felszólt a benső hang, mely annyiszor segített rajtam. A tövises uton, mely az éghez vezet, három rózsza tündökölt: hit, remény, szeretet! Az ég ura sokkal ajándékozta meg az emberiséget, de kegyessége fölé koronát rakott, midőn adta a keresztet, melyen a legnagyobb s legszentebb áldozat ment végbe! a horgonyt, melyben a boldogtalan utósó perczében védő menhelyet lel: a szívet, melylyel bir szeretni, mig annak utósó cseppjét kicsavarta: a fájdalom!

Felnyílt az ajtó, káprázó világosság tört szobámba; a lámpa fénye felrázott elmélkedéseimből . . . a csendes kopogás ismétlődött még az est folytán, . . . szegény vándormadárka, árva pajtásom, te is hasztalanul keresesz hazát, mint én!

Hasztalanul? oh nem; ime kinyitom az ablakot, a kis

madárka berepül szobámba, és mentve van, óva hideg és éhség ellen, megtartva az életnek, egy új tavasznak, egy új boldogságnak.

Es nem egészen úgy van-e az a szív világával is? Nem lehet-e épen úgy a túlvilág boldogságának egy részét már itt a földön sajátunkká tenni, ha miként most e madárkával, minden kínálkozó alkalommal a szeretetet gyakoroljuk?

Hit, remény és szeretet a három rózsza neve, mely az élet tövises útján tündököl, de e három rózsza ugyanazon egy tőn fakadt, és olyan szorosán vannak egymással összenőve, hogy valójában nem is három, hanem egy rózsának tekintendő.

Hit szeretet nélkül, szeretet hit nélkül — egyik sem adja meg a szívnek a remény édes boldogságát. Hit szeretet nélkül nem vezet a mennybe, mert az csak üres külsőség; szeretet hit nélkül szintén nem vezet a mennybe, mert a mely szeretet az erkölcsöt nélkülözi — erkölcs és hit egy levén valójában — az csakhamar letéved a nemes cselekedetek útjáról és rövid időn önszeretetté, gyönyörszeretetté fajul, így csak a kettő egybefoglalva tárja fel a léleknek a remény boldogító túlvilágát még itt a földön csak úgy, mint az üdvösséget egykor ott fenn, ama más világban.

Kandallóm tüze elaludt, körülöttem borongó félhomály ünnepélyes csend, és a csendes félhomályban a megmentett madárka vállamra szállt és bizalmasan csipkedi hajfürteimet. Már nem félénk többé, sőt az ismeretlen új világban egyedül én hozzám van bizalma; miért? bizonynyal azért, mert én voltam, a ki neki az ablakot kinyitottam és a haláltól megmentém. Még az állat is ragaszkodással viseltetik jóltevője iránt; hát még az ember? És honnan van mégis, hogy az emberek közt hálátlanok is találkoznak? Onnan, mert a jóltevő ember olyan nagy ritkaság. Hát ez meg honnan van? — de ime, kandallóm tüze már egészen kialudt és én fájni kezdek; vajon mitől: a hidegtől-e? vagy azon kérdéstől talán?

Hulló levelek.

Benedek Aladártól.

Oh, azok az én éjszakáim!
Oly különösek énnemem.
Elébbem titkos fény világít,
S ezer képet fest képzetem.

Téged is látlak, édes hivem:
Hamvas kebleden harmat ül;
Szomjas vágy ég szép szemeidbe n,
És egy ifju feléd repül.

Az ifju üde, mint a hajtás,
Melyet még dér és fagy nem ért.
Nap fogy, nap száll . . . s kél ujolag más,
S ők élnek egymás kedvéért.

És aztán téged ujra látlak,
Szárak kobellel, csüggeteg:
Szemedben panasz, vád s utálat . .
S ifjad sápadva rád mered.

— Testvért öle meg egykor Káin,
S mi önmagunkat! kedvesem . . .
Oh, azok az én éjszakáim!
— Leszem az álmot, csak lesem.

Az eladott nő!

Elbeszélés.

Tövölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

Elvira visszaölelte anyját. Az isten és ördög egymás keblén zokogtak! S hányszor van ez így az életben!

— Elvirám! Leányom! Tehát elhagytál, tehát egy idegen férfi több volt előtted, mint anyád, a ki szült, a ki táplált, a ki fölnevelt, a ki betegséggedben ápolt! Ah, Elvira, Elvira! Ezt is meg kelle érnem!

— Anyám! Bocsáss meg!

— Én megbocsátok! Az anyai szív megbocsát, csak Isten is megbocsásson!

— Az Isten meg fog bocsátani, anyám, mert teljesíteni fogom parancsait! Az Isten meg fog bocsátani, mert szeretni fogom férjemet s hű leendek hozzá! Az Isten meg fog bocsátani, mert imádkozni fogok elkövetett bűneimért!

— Jól van, jól. Csak szeresd férjedet, csak légy hű hozzá, s ha bűnösnek hiszed magad: hát csak imádkozzál. Ugy legyen!

— Ugy lesz, anyám! Isten engem úgy segítjen.

— Ne mondd, hogy: úgy segítjen! Nem lehet belátni a jövőbe. Vannak körülmények, melyeken megtörik a legerősebb akarat.

Most halkán fölnyilt az ajtó s az Etel alakja lőn láthatóvá, ki azonban az egymással beszélő anya és leány által nem vétezt észre.

A mint a férj neje anyját megpillantá, elhalványodott s remegés fogá el egész testét, önkénytelenül huzódott hátra s bár nem tartozott jelleméhez a hallgatóság, mintegy a körülmények parancsolák most, hogy megtegyje.

— Ne esküdjél, leányom — folytatá az anya. — Isten adja, hogy ne legyen se ok, se kényszer, mely szilárd föltevésed útjáról letántorit, de lehetnek körülmények . . .

— Nem lehetnek! — vága közbe a leány.

— Nem tudod, hogy mit akarok mondani. Lehetnek körülmények, lehet szükség, nagyon szegények vagytok, s szükség törvényt ront. Gazdag emberé az erény tere, a szegény úgy él, a hogy lehet, nála az első kérdés az élet, a becsület a második.

— Nálam az első leend!

— Segítsen Isten! Mint anyád, nem olajthatok mást. De azért ne átkozd magad előre, ne kérd saját magad, hogy verjen meg, ha . . .

— De verjen meg, és legyenek átkozott! — kiáltá kipirult nemes tekintettel a leány.

— Elvira! — kiáltá most a férj neje lábaihoz hullva: — Elvirám!

— S te nem mentél a hivatalba? — kérdé összerézzenve az asszony.

— Igen, de megkértem főnökömet, hogy még ma engedjen szabad időt, s ő készséggel megadá azt. Csak nem haragszol talán azért, hogy visszatértem?

A nő zavartan állt férje előtt, mig anyja tekintetéből a boszu és gyűlölet tüze szikrázott.

— Máskor azonban tartsd meg a pontos órát, — szólt Elvira, — nehogy másokra szoruljunk valaha! És most esköld meg anyám kezét, ő eljött, hogy megbocsásson s hogy anyai kegyébe fogadjon bennünket.

Etel fölemelkedett, s ellenszenvének azon titkolhatlan kinyomatával, mely magát a színlelés által egészen lebilincselni

nem hagyá, de a neje iránti szeretet s mintegy magába beszélt kötelességnek érzetétől unszoltatva, anyósa felé közeledett. Az, hogy indulatát titkolhassa, mosolyra voná ajkait, mely mosolyok egy bizonyos borzadályos érzést szoktak felköltetni bennünk, mint a tigris hizelgő vigyorgása, midőn szelidítője kezében a véres konczot észreveszi.

Etel megcsókolta anyósa kezét.

— Megtörtént,— mondá az anya — s ha már egyszer megtörtént, isten neki, legyen meg az akarata! Én nem foglak háborgatni, minél ritkábban fogok alkalmatlankodni nálatok, nehogy, mitől Isten mentsen, valamikor, ha történni találna valami kellemetlenség, engemet okozzatok. Ismerem a világot. A hol anyós van, legyen az a legjobb, vagy legroszabb, mindig, ha a családban zavar támad, őt okolják. Legyetek magatok, éljetez magatoknak.

— De csak nem fog anyám mindjárt távozni! — mondá Elvira, — Remélem, hogy itt, nálunk fog ebédelni.

— Legyen. Azt is megteszem. Lássátok, hogy ki vagyok veletek engesztelődve.

— Tegye le kendőjét és kalapját. Édes Etelem, segíts anyámnak. Beszélgetsek. Én pedig kimegyek a konyhába, kissé utánanézni. Meglátod mamácskám, hogy mi jót főzök.

— Főzöl? — kérdé csudálkozva az anya.

— Igen mamácskám, mert látod, szegények vagyunk. Csak egy kis konyhaszolgálot tarthatunk; a szakácsnék követelők és sok bért kívánnak. Később, majd ha Isten megsegít, ugy-e édes Etelem? Akkor aztán majd fogunk szakácsnét is tartani?

— És az Isten meg fog segíteni, te kedves angyal! — szólt forró szeretetétől zengzetes hangon a férj, s arca, bár szegénységének tudatától fájó, de mégis örömtől sugárzó volt.

Elvira kilebbent a szobából, s Etel egyedül maradt anyósával. Néhány pillanatnyi csend és szótlanúság uralkodott közöttük, mint midőn az oroszán kalitjába egy rókát bocsátanak, s az állatkirály méltóságával fékezi a vágyat, mely őt a nyomorult széttépésére ingerli.

— Mennyire sajnálom az Elvira ritka szép kezeit, melyek bizonyára meg fognak repedezni szakácsnéskodásának idénye alatt, — szólalt meg végre a mámi, — ha ugyan valaha ment lehet e hivataltól, melyre nem született. Adja Isten. Tiszta szívemből kívánom. Addig csak hadd áldozza föl ház boldogságának szépségét, mindenét! Én jót akartam neki is önnek is! — és e szavait egy hosszú bánatos sohajjal zárta be.

Etel e megalázásra szánt czélzás fulánkját szívébe törve, elfojtá indulatát s lehetőleg színlelt nyugalommal válaszolt:

— Elhiszem asszonyom, hogy ön mindkettőnknek jót akart; nemes szíve nem is akarhatott volna egyebet, csak hogy az emberek nem csalhatatlanok, s gyakran, legjobb akaratukkal, legroszabbat cselekszenek. Én nem vádoló vagyok, ön belátása szerint jót akart tenni, de az én s legtöbbek belátása szerint, Elvira soha se érte volna el boldogságát az ön által neki kijelölt uton. A fényűzés vágyakat kelt mindig, de nem boldogít soha!

— Hancm a szegénység, a szakácsnéség, az boldogít. Legyen az ön véleménye szerint. Meglátjuk, meddig fog tartani e boldogság. Az első napok mámore sokkal zavarosabb, mintsem hogy a jövő képét visszatükrözhetné. E mámor azonban el fog mulni, a szenvedély salakja leülepszik, s a csendesült tó vize elő fogja mutatni a fenéket, mely mint a bornál az üledék mocsok: itt mocsár.

— Asszonyom!

— Igen, igen! Ha mézesheti gyönyöreik ki lesznek elégitve, önök is meg fogják látni. Minden érzéki szerelem mulandó. Aztán mit akar ön nyolczszáz forintos fizetésével? hiszen az Elvirának egy öltözet ruhára is kevés!

— Volt idő, asszonyom, midőn önök háromszáz forintból is meg tudtak élni, s boldogabbak voltak, mint később a fényben.

— Valóban? — szólt, szemöldeit összehuzva, s ismét ama fogvicsorgató tigrismosolyt láttatva az asszony. — Tehát Elvira mindent és bizalmasan elbeszél. Mindent! Hahaha!

Etel elhalványodott ez életet mérgező hahota hallatára s megborzadott az asszonytól, ki az anya czimet meré bitorolni. Állat volt az, s életet hozva a világra, vágyainak táplálására akará fölhasználni. Vannak szörnyeteg szülők, kik gyermekeikből élnek!

Az asszony föl kaczagott, aztán elvörösödött, arca később kékes márványozott színt nyert s ajkai szederjesekké lőnek. — Mi volt ez? Egy hulla! egy hullája a becsület és lelkiismeretnek! Valóban meg lehetett tőle borzadni!

— Tehát a szegénységben boldogabbak voltunk? — morzsolá fogai közt e szavakat, — s ezt Elvira mondta önnek? Én tehát boldogtalanságát idéztem elő? — s e szavak után tompán, szörnyetegszerüleg nevetett. — Bizonyosan mást is mondott önnek Elvira. Nem beszélt egy nagybácsiról, ki csak pár évvel ez előtt fedezett föl bennünket, s ki aztán minden jóban részesített? Hahaha! Nem vádolta anyját, hogy e nagybácsit ő keríté elő az ismeretlenségből?

Az asszony minden szava egy-egy gyilokszurás volt, s gunymosolya nagyobb kint idézett elő, mint a pokol idézett volna! A férfi lelkében kétely, gyanu és indulat lázas rohamai csapdosódtak össze, s agyát korbácsolák villámaikkal. Ajkait harapta össze, hogy valami retteneteset ne mondjon, fogait használá kitörni akaró indulatának lakatjai gyanánt. Ökleit összeszorítá, s lélegzetét elfojtva, fordítá el tekintetét, nehogy az asszony látása még jobban ingerelje benne az állatot, amannak méltó ellenfelét!

— Tehát...

— Elég asszonyom! — kiáltá a lehetőségig elfojtott indulattal Etel. — Ha ön vádlója leányának, én védője vagyok, s mint férj, oly ítélő bírāja, ki fölmenti őt; az ön ítélő bírāja pedig legyen az isten! A múlt: elmúlt, meghalt! s ha nem kedvesek emlékei, legyenek temetve azok is. A múlt és jelen közt a sír áll. Ne háborgassa azt ön, asszonyom, mert ha kikelnek belőle a szörnyek, önt fogják legelőször is széttépni. Én nem akarok tudni semmit. A mit érzek, az szeretet és bocsánat. Elvira engemet nem ismert még, önt pedig anyjának hitte. Kérem, hallgasson, mindjárt bevégezem szavaimat. Ha van még ön előtt valami szent, ha e mindenséget látva, hisz még annyit, hogy valami, általunk megfoghatlan szellemnek kell uralkodni felettünk, mely művét tekintve, bizonyosan igazságos is, úgy felszólítom önt azon szellem nevére, hogy leányához ezentúl minél ritkábban közeledjék, vele a multról soha, de soha ne szóljon s legyen az a nagybácsi a leges-legjobb ember a világon, de azt előtte soha ne említse. Egy élet van, asszonyom, és az nőmé, s ha ez egy életet megmérgezi ön, lehet, hogy a mérég hatását meg fogja érezni ön is. Most pedig szobámba távozom, nem akarom, hogy tovább is ingereljük egymást.

Etel most mintegy intőleg emelé föl kezét:

— S kívánom, hogy e köztünk történt szóváltásról nőm

ne tudjon semmit! — s e szavak után a nőt tekintetével sújtva, távozott a szobából.

A nő utána tekintett, s annyit látszott mondani ördögös arczkifejezésével:

— „Menj, s legyen sírod ama szoba! Neked kellett tehát annak lenni, ki közém s leányom közé állt, hogy meghiusítsa tervemet? Te koldus! te nyomorult! De megállj! Ha azt hívd, hogy koldustarisznyád terhét meg fogja osztani e nő, csalódtál! Ő nem tud már szegény lenni, s én akarom is, hogy ne legyen! Ő gazdag lesz s én vele!“ — Aztán félig érthetően sziszegé e szavakat: „És épen most! Az az ember alig él még pár évet, s kell hogy minden vagyonát leányomra hagyja! Keresse szegénységben boldogságát az örült!“

Az asszonyt e merengésiből leányának megjelenése ébreszté föl.

— Hát Etel hol van?

— Szobájába ment. Valami dolga van.

— Mily udvariatlan! De azért ne haragudjál reá!

— Elvira! — szólt az asszony, leányára szegezve tekintetét: — valóban szereted e férfit!

— Jobban, mint életemet!

— Csudáalom, — mondá ajkait fölbigyesztve az anyja.

Etel, ki hihetőleg meghallá neje szavát, s nem akarta őt hosszabb ideig anyjával hagyni, szintén a szobába lépett.

— Te csunya, hát egyedül hagyta a mamát! Ne egy puszi! De ha még egyszer ezt cselekszed, nem fogsz kapni!

— e szavak után megcsókolá férjét, aztán jó kedvvel s mint egy büszkeséggel mondá: — Pontban tizenkét óra, és az ebéd már készen van. Tehát ha úgy tetszik . . .

Megfogta anyja kezét, s előre indult.

Etel megállt s lehetett látni arczáról, mint olvad át fájdalom szeretébe, s mintha mondta volna: „És van ember, ki sötétséggel akarta boldogítani ez angyalt, kinek hona: a fényesség!“ — utánuk sietett.

III.

Vasárnap volt, misére kongtak a harangok, s a nép ünnepi mezben járkált az utcákon, vagy sietett a templomok felé.

Elvira ablakánál ült s buskomoly tekintettel nézett ki az utcára.

— Istenem! — susogá panaszos arczkifejezés közt, — mily boldog és elégedett minden ember. Mindenkinnek megvan a maga nyári öltönye, divatos kalapja, a pórnak megvan az ő tarka kendője és fehér viganója, csak nekem nincs semmim. Két hónapja már, hogy férjnél vagyok, s Etel még nem vehetett semmit, s ki tudja, mikor fog vehetni. Mégis csak nagy szerencsétlenség ez a szegénység! Igaz, — sohajta kevés szünet után, aztán oly hangon, mely igen különbözött a pár hóval ezelőtt rajongva kimondott hangoktól: igaz, hogy egy jó férjjel bírok, ki mindenét ideadja, de Istenem, mikor semmije sincs! Azt mondják, hogy „egy jó férjjel birni, a legnagyobb boldogságok közé tartozik,“ magam is elismerem, kivált ha az a jó férj még gazdag is. Szegény mellett azonban kissé unalmas a világ. Ime, nem mehetek sehová! Magam, egyedül vagyok itthon, ő még ünnepnapon is hivatalba megy, tehát mit csináljak? A főzéssel fel kelle hagynom, mert az kezeimet valóban tönkre tette volna, aztán meg nem nekem való. Himezni szeretnék néha, de nincs hozzá való. Anyám nem adja ide zongorámat, mi pedig nem tudunk venni. Ah, Istenem, mily keserves ez az élet! És Elvira elégedetlen tekin-

tettel folytatta szemléldését s irigylé az utcán járók boldogságát.

Valjon mit gondolhat ilyenkor az a hatalom, ki mindent tud és mindenki szívébe belát? Lehet, hogy Elvira épen annak a boldogságát irigylé, ki százszor, ezerszer boldogtalanabb volt, mint ő! Ki lelkének benső fájdalmát, vagy életének nyomorát külső cziczomákkal leplezé, s talán azért ment a templomba, hogy a halálért imádkozzék, mely őt elviselhetlen kínjaitól megszabadítsa, vagy a holnap kenyeréért? Nem vonta volna-e ajkát keserü mosolyra, ha megtudja, hogy van, ki irigylé boldogságát?

Elvira aztán ruhaszekrényeihez ment, s felnyitotta azokat, hát ha talál még valami felvehetni valót? A szekrényekben duzzadtak a selyem, cashemir, atlasz bársony, stb. legdrágább szövetü ruhák, egymásra voltak hulmozva a kendők és köpenyek, hat hét kalap volt dobozaiban s ő ott turkászott azok közt a legnagyobb elégedetlenséggel, mintha rongyok közt turkászott volna. Egyetlen egyet sem talált felvehetőnek, pedig ujnak látszott valamennyi. Hja! csak hogy mult évi divatok voltak, a mult évben vásároltattak. Már mindegyik volt rajta, mindegyiket látta a világ, — férjhezmenetele óta nem vehetett még csak egyet sem, hogy mutathatta volna: Ime, van most is! Csak legalább kezdetben mutathatta volna, később aztán nem vették volna észre a már viselteket, — de még csak kezdetben sincs, még csak kezdetben se mehet ki uj, és divatos öltözetben!

E gondolatok majdnem könyekre fakaszták őt. Egy kis igazítással divatosá tehetett volna sokat, csakhogy nem tudott varrni: aztán meg a szövet mégis csak a régi maradt volna!

Bizony nagy boldogtalanság!

Hanem azért nagyon valószínű, hogy azok, kiknek boldogságait irigylé, igen szívesen cseréltek volna vele ruhátart.

Rendesen úgy van, hogy kik bensőjük csekély értékét érzik, külsőleg igyekeznek értékesíteni magukat. A tulságos pipere bizonyos jele annak, hogy a tok többet ér a benne rejlő ékszernél.

Elvira épen elégedetlenségének martaléka gyanánt dobtá magát a pamlagra, midőn az ajtón kopogtak.

Kedvetlenül s haragosan kiáltá:

— Szabad!

Az ajtó megnyilt s Szidi barátnője lépett be, a legujabb divat szerint öltözködve. Elvira fölemeli fejét. Szidire tekintett, kinek ily öltözetben való megjelenése villám volt, mely meggyújtá a halomra gyült elégedetlenség burjánját. A nő alig tarthatá magát vissza, hogy mérges zokogásba ne törjön ki. Arczán lehetett látni az el nem titkolható indulat ki nyomát.

— Roszul vagy? — kérdé a belépő Szidi, kit csakis imigy amigy fogadott, — vagy terhedre vagyok?

— Nem, — válaszolá röviden Elvira, — hanem valamiért boszankodtam. Isten hozott. Foglalj helyet!

— A mézes hetekben nem szabad boszankodni, — mondá a barátnő. — Én azt hiszem, hogy ezek az élet legkedvesebb percei, s ha még ezeket is megkeserítjük, mit várhatunk a jövőtől?

Elvira sohajtott, de nem szólt semmit, önmagát emésztő, irigykedő tekintettel vizsgálta azonban barátnője öltözetét, s bár semmi megjegyzést nem tett, nehogy az irigykedést, vágyát, vagy tetszését észrevegye s mintegy elárulja vole, hogy

ő is szeretne olyat, s hogy még különbbel sem bir, de tekintetéből az ügyes barátnő könnyen kiolvashatá gondolatát.

— Pompás idő van! Nem jössz a templomba? — kérde Elvirától.

— Nem megyek, — válaszolá, mintegy könyeit fojtva el a kérdett, — nincs kedvem!

— Ah, Istenem! Ha még neked sincs kedved, ki egy szerető, mindenki által dicsért férjjel bir, mit mondjak akkor én?

Elvira ismét sohajtott.

— Ugy szerettem volna pedig, ha együtt mentünk volna, daczára hogy elhomályosodnám melletted. Izlésed s férjed szeretete, már bizonyosan a legszebb nyári ruhákkal tölték meg szekrényeidet, s ha valaha, úgy még csak most fogják a városiak bámulni a legszebb s lelegegásabb nőt.

Elvira lángvörös lőn, szemei szikráztak, mert epés gúnynak magyarázá a leány szavait, mint mindenki, ha oly tulajdonait hallja dicsérni, melyekkel nem bir. Indulatának izzó látóját azonban egy lelket mérgező keserű mosolylyá hidegíté e gondolat: „Hátha valóban hiszi is, a mit beszél?”

— Valóban kíváncsi vagyok, — mondá Szidi, — nem mutatnád meg a köpenyt, melyet vettél? Tudod, hogy ruháidra mindig kíváncsi voltam, bár mindig elkedvetlenitettek, mert mindig szebbek voltak enyéimnél.

(Folyt. köv.)

Ha a sikon . . . . .

Magyary Samutól.

Ha a sikon messze, messze,
Viztükörként ott lebeg
A déli báb csalfa árja,
Meddig tart? ki mondja meg?

Lebben gyöngye kis fuvallat,
Vagy felhőbe megy a nap,
A délibáb hullámkái
Elmulnak, oszlanak.

Jöhet felleg, zughat szélvész,
Nem oszlik el sohasem
— Mert nem tűnő délibáb — a
Tiszta, igaz szerelem,

Siron túl kiható szerelem.

— Ponsen beszélve. —

Sárváry E.-től.

(Folytatás.)

— Tönkre vagyok téve! — gondolta, minden vagyion nélkül állok, környezve adósságtól s mind ez ha elgondoljuk, csak azért, mivel ama csábos hölgy szívemet megzavarta — s aztán elfeledett! Ha őt viszontláthatandám, szeretnem kellett volna őt, s mindon egészen másképp ütött volna ki, és én a legjobb, leghivebb valószínűleg a legszerencsésebb férj lettem

volna. Most pedig mint valami ostoba ficzkó utazom itt lóháton, melyhez képest hazám berkei, hegyei paradicsomul tekinthetők. Egy szegény nemes, ki magán a házasság által kíván segíteni, ki egész életét egy ismeretlennek köti le, talán valamely rút szörnyetegnek! Oh! de el e töprengésekkel! Még én eléggé fiatal vagyok s nem esküszöm szerelmet neki, ha kezemet oda engedem is. Oly sokan vannak ismerőseim közül, kik gazdagon házasodtak, s csak olybá tekintik nejük, mint valami konyhaszolgálót, sőt gyakran még ennél is kevesebbnek. Miért ne találhatnám magamat bele oly helyzetbe, mely mindennapias?

De daczára ez elvígasztalódásnak, lehangoltnak érzé magát, sőt szerencsétlenné is. Oh, ha ő szőke fejét a fényes fekete fürtü fejecske mellé tehetendé, mely amaz éj óta mindig előtte lebegett . . ! El e gondolattal!

— Hej! fiu, — szolt aztán, hogy kissé szórakozzék — messze van-e még Roche-Noire?

— Valami félórányira, — válaszolt a vezető, a nélkül, hogy hátra tekintett. Sajátságos mély, tompa hangja volt e fiúcskának!

— Ismered a Roche-Noire kisasszonyt? — kérdezkedett Ralph tovább.

— Elhiszem azt!

— Szép-e?

— Mint egy angyal, jó uram!

— Ohó?! Valóban? No ha igazat szoltál, a jó borral való nem marad el! Hát aztán az oly gazdag-e, mint a milyennek mondják? De igazán beszélj!

— Bizonyynyal, — felelt a fiu, — Roche-Noire báró a környéken leggazdagabb ember; erdősege tiz mérföldnyi területen fekszik s szántóföldei még nagyobb területet foglalnak el. A vár maga, bármily ócskának látszik is, aranyakkal van burkolva s husz mérföldnyi kerületben, Neverstől Dijonig és auxerretől autunig nincs oly ifju lovag, ki a báró kisasszony után ne sohajtoznék, ki ép oly szép, mint a mily gazdag.

— Terringettét! — morgott Ralph, — mondasz valamit fiu! Nos, aztán van is elég kérője, ugy-e?

Sajátságos kacaját hallatott erre a fiu, oly gunyosan tünt föl legalább Ralph előtt e különös nevetés.

— Talán uraságod is leánykérőbe siet? — kérdezé aztán a fiu.

— Eltaláltad fiúcskám!

A fiu csak egyszerű „Ah!”-al válaszolt, de e felsohajtásban oly gúny rejlett, hogy Ralph fölemelkedett nyergében s rákiáltott:

— Mit jelentsen ez ficzkó? Szólj csak!

— Talán megsértettem uraságodat?

— Nem! De ohajtom tudni, mit jelent sajátságos nevetésed. Tehát már sok kérője volt a kisasszonynak?

— Igen.

— És senki sem nyerte meg kegyét?

A fiu folytonosan előre haladva lassan és ünnepélyesen rázta fejét.

— Én az erdőszélen levő erdőben lakom, mint azt uraságod is jól tudja, — szolt a fiu. — Mind én vezetgettem azokat a szép gazdag urakat, kik Roche Noirba törekedtek, hogy a báró kisasszony kezét megkérjék, de egy sem maradt ott.

— Nos miért nem? Talán tudni sem akart felölök a kisasszony?

— Oh, nem uram, nem ugy volt. Ő mindnyájának kezét adott s a menyegző is ki volt tűzve. De mikor a kitűzött

idő elérkezett, kunyhóból nem hallottam a harangot lakodalomra szólani, hanem egy lovagot láttam gyorsan tova vágatni Roche-Noire felől, megeresztett kantárral, halványan, mint a halál, mintha csak a pokol szörnyei kergették volna — és e lovag mindig a vőlegény volt.

— Csakugyan? No akkor ugyan csunya lehet a kisasszony! — szólt Ralph halkabban és fontolgatva.

— Oh! ön csalódik uram! A kisasszony oly szép, mint egy angyal. De Roche-Noire átkozott hely. A sátán fészkelhette ott meg magát! . . .

— Oh, arra én nem sokat adok, — szólt Ralph, hangosan föl kaczagva. — En úgy megyek Roche-Noireba, hogy ott is maradjak!

— Igen, egy éjen át! — szólt az ifju halkan — s aztán visszatér ön s talán bele is hal az ijedségbe, mint des Ormes marquis . . .

Ekkor hirtelen megállott. Ralph széttekintett, kis távolban világozást pillanatott meg, mely az ég és föld között látszott lebegni.

— Ez itt Roche-Noire! — szólt a fiu. — Uraságod innen már egyedül is oda talál. Reggel tehát, reggel, nemes ur! . . .

És ugyanekkor oly gunyos kaczag kelt ajkain, mintha a sátán nevetése hangzott volna belőle. Mint valami árny tűnt el Ralph mellől az éji sötétségben. De kaczaja még mindig viszhangzott Ralph füleiben, míg végre teljesen elnémult az.

Ralph töprenkedve haladt tovább lován. Nem tudhatjuk, a hideg téli este okozta-e, vagy valami más, de egyszerre tétőtől talpig összeborszadt. A régi szellem- és kísérteti mesék, miket skót hazájában hallott, eszébe jutottak, s komorabban, mint egy 22 éves ifjuhoz illik, ki kérőül lép föl, folytatá utját.

— Ama ficzkó tréfát üzött velem, — gondolá, midőn tovább lovagolt, — de jöjjön csak szemem elé, majd megnyugtatom. Nagybátyám a házasságot levél útján intézte el a báróval és ha Roche-Noire kisasszony nem rút, mint az éj, nőül veszem.

Már fölmerültek a várkastélynak sötét körvonalai, mely magasan emelkedett egy szirttetőn. Bár még eléggé távol volt, hogy a sötétben a tárgyakat a vár körül megkülönböztethesse, de úgy tetszett neki, mintha ez épület még a keresztes hadak korában emeltetett volna. Sok régi és részben borzadálygerjesztő mese volt e helyhez csatolva, de a bárók, kik ott laktak, századok óta, mint a királynak hü alattvalói voltak ismeretesek s a mellett mint tökéletes gavallérok tűntek ki. Mindamellet is a vár a csekély kivilágítás mellett, mely a nagyon bemélyedt ablakokból bágyadtan sugárzott ki, sötét benyomást gyakorolt Ralphra. Azonkívül siri csend honolt ott. A szellemvákról szóló régi regék mind fölmerültek a vicomtenak képzeletében. De azért megsarkantyuzta lovát, s egy vas-lemezzel bevont kapu elé vágatva, megrántá a csengetyüt.

A csengetyü hangja ünnepélyesen, mondhatnók fájdalomosan viszhangzott a várban s az ör-ebekeket hangos csaholásra ingerelte.

Csakhamar egy vén szolga jelent meg, ki előtt Ralph megnevezte magát. A szolga már tudta, hogy várják a vicomte-ot, kit is azonnal a középkori, mogorva tekintetű várudvarba vezetett. E sötét udvar egészen ellentétet képezett az inas divatos egyenruhájával. Több szolga is érkezett azalatt oda, Ralph lovának átvételére, az öreg szolga pedig a roppant épület főszárnnyába vezette a vicomte-ot.

Épen midőn annak nagy ajtaján Ralph belépni szándékozott, közelében sajátos egyhangú és bánatos ének ütö meg füleit. Egy férfi és egy gyermek énekeltek együtt, a földszinten levő egyik teremben, melynek ablakaiból gyöngé fény sugárzott ki.

— Talán halottatok van? — kérdezé Ralph, meglepetve.

— Igen, uram. Egy szegény orv-vadász, ki az erdőszélen lakott, az országuton fagyva találtatott s mi ide hozattuk, s holnap eltakarittatjuk.

— Orv-vadász? Az, ki az erdő szélén lakik? — kérdeé Ralph.

— Igen uram! Denis Jánosnak hitták.

— Denis Jánosnak? De hát, hogy lehet az? Vagy hiszen ez az atyja ama fiunak, ki engem ide vezetett?

— Nem, uram, ott a fiu lakott. Atyját egy évvel ezelőtt temettük el. Denis János volt egyetlenegy fia, ki abban a kunyhóban lakott, ott az erdő bejáratánál. Rendesen ő vezette ide az idegen urakat. Nincs is több ember hasonló néven a környéken.

— Ohó! no majd meglássuk! — válaszolt Ralph. — Nekem bizonyosságot kell szereznem!

Azzal hirtelen belépett a terembe, honnan az éneklést hallá.

Egy lelkész és karénekes fiu térdeltek a ravatal előtt, melyen egy halott volt kiterítve, de arcza egy lepellel volt takarva. Két viaszgyertya égett az elhunyt fejénél.

Ralph kezébe vette az egyik gyertyát; föltekarta a lepelt s hirtelen visszahúzódott. Bárha vezetője arcát nem vizsgálta is meg oly nagyon, mint azt fényes nappal lehetendett, mindamellet is egyes vonásaira hiven emlékezett. És ő itt ép azt az arcot hitte látni, halványon, sötét hajával, lecsukott szemmel, sápadt ajkakkal, melyek mintha a dacz, guny és megvetés kinyomatát viselnék. Ralph keze, melylyel a gyertyát tartá, reszketett, mialatt a halottat szemlélte. Aztán megfogta a halott kezét, de az merev és hideg volt. Majd szive tájára tette kezét; az is hideg, merev és életnélküli volt. Ralph visszatette a gyertyát s csaknem tántorogva hagyta el a termet.

— Valószínűleg valaki tréfát akart velem üzni, mikor magát Denis János gyanánt mutatta be, hogy a kalauz díját zsebre tehesse, — gondolá magában. De a hasonlat rendkívüli, sőt öltözete is ép olyan volt és még ama pokoli sátánkaczag, melyet a tovatünt fiu hallatott, még mindig zúgott füleiben!

A roche-noiri vár Ralph vicomtenak kezdett nem tetszeni.

Követe az inast a nagy kölépcsőzeten az első emeletbe, s néhány termen áthaladva, úgy találta, hogy mentül tovább mennek a tulajdonképi lakottosztályok felé, annál diszesebbé válnak a szobák. Az első egészen ókori izlés szerint volt bebutorozva; a másodiknak berendezése IV. Henrik korára emlékeztetett, a harmadik Nagy Lajos kora szerint volt díszítve. A negyedik már kisebb terem, amaz igéző rococót tüntette elé, melyet Pompadour hozott divatba. Velencei tükrökkel, keleti szőnyegekkel, cseh jegeczekkel, bronz és aranyozott tárgyakkal s japáni edényekkel kidíszítve a terem, ép oly gazdagságot, mint izlést tanusított. Különös ellentéte volt ez a vár külsejének s a földszinti halotti kamarának. És Ralph szive kissé könnyebbülni kezdett. Itt minden Versail-

lesre emlékeztette vissza, a fényes eleven életre, a valóságra!

Azután két nagy ajtószárnyat tárt föl az inas, jelentvén.

— Mac-Brien Ralph vicomte!

Ralph pillanatra megállott az ajtóban s tekintetével gyorsan átfutá a szobát, mely kiválólag versaillesi izlés szerint volt bebutorozva; még a „Poudre á la Maréchale“ s a benzoe-viz sajátságos illata sem hiányzott abból. A kandalló párkányzatán számos gyertya égett, melyeknek világa ezerszeresen sugárzott vissza a kisebb-nagyobb tükrökből. E látványra annyira neki bátorodott, hogy Denis Jánost és mindent, a mi rávonatkozott, egészen elfeledte.

E gyors változást talán az is okozhatta benne, hogy a kandalló közelében egy igen kedves hölgyet vett észre egy öreg ur mellett ülni.

(Folyt. köv.)

Egy kiváló nőalak a múltban.

Ábrányi Emiltől.

(Folytatás.)

Semmi vonzalmat nem érzett a 17 éves Guilfordhoz, sőt megvoltak a maga kis szív titkai is, de mikor tudomására jött, hogy a király is kívánja férjhezmenetelét, szép fejcskékével igent intett és követte jegyesét az oltár elé.

Esküvő után azt kérte ki magának, hogy anyjával elmehessen s mindaddig a szülési háznál lehessen, míg férjével együtt érett korukba lépnek. Ohaja parancs volt; a templomból kimenve rögtön elvált az új pár. E nász után 6 hétre üresedésbe jött a trón s Northumberland merész terveinek ütött az óra.

Egy nyári éjjelen (junius 6. 1553) szenderedett el Eduárd király, oly észrevétlenül, hogy halálát ez éjen és a másik éjen át teljesen titokban lehetett tartani. Ezt az időközt zsákmányolta ki Northumberland herceg. Mindenki tudta, hogy Johanna, Guilford neje, fejedelmi vérből származik, s bizonyos igényeket táplálhat a brit trónra. A londoni tanácsosok és előkelőbb kereskedők tehát, kik a királyi ravatal köré gyűltek, épen nem gyanítottak semmi rosszat, mikor a herceg egy papirt mutatott be nekik, mint VI. Eduard végrendeletét a trónkövetés sorrendjére nézve, melyben Gray Johannát nyilvánítja egyenes és jogos utódjának, örökösének. A londoni urak aláírták ezt az állítólagos királyi végrendeletet s megígérték, hogy addig titokban tartják Eduard halálát, míg a lordok nem fogják tudatni országvilággal.

A herceg tökéletesen hitte, hogy híveket szerzett fia számára, s előkészületeit nagy titokban és csöndben folytatta tovább.

Két főteendője volt: rögtön elfogatni Máriát, a király leányt s Gray Johannát Londonba vitetni. Guilford ifju neje azonban vonakodott elhagyni szülési házát. De mikor férje is megjelent s figyelmeztette köteletségére, mely az ő követésében áll, anyjával együtt útnak indult. Egy hangot sem tudott arról, hogy a király már három nap óta halva van. Egyszerre csak az ország lordjai szobájába özönlének, térdre borulnak előtte s megcsókolják kezeit. Legelső volt köztük az örökké mosolygó, örökké gonosz terveket készítgető Arondei gróf, háza legnagyobb ellensége. Johanna elájult, mikor tudatták vele, hogy királyné. (A most uralkodó Viktória

királyné ugyanily helyzetben keserű könyeket ontott.) Ő úgy szerette a királyt, mint testvérét, vele olvasott, vele játszott, vele osztotta meg titkait, reményeit, és most, midőn haláláról értesült, elhagyta eszmélete. A lordok még előtte térdepeltek, mikor magához tért s miután mindannyian lelkeik üdvösségére állították, hogy ő a törvényes királyné úgy születése, mint Eduard akarata folytán, hajlandónak nyilatkozott elfogadni a koronát, mely soha sem háborgatta szép álmait, azt Is-ten dicsőségére és nemzete javára viselni.

E kilencz napi kormányzat első napja gyönyörű volt. A nap teljes fényében ragyogott az égbolton, mikor Johanna királyné a királyi bárkán, melyet egy flotta követett, zeneszó, harangzúgás és ágyudörgés közepette a Themzén lefelé a Towerbe indult. Ez a vén épület várkastély, törvényhelyiség és börtön volt egyszerre. Johanna kiszállott a királyi lépcsőre, melyet csak ünnepélyes alkalmakkor használtak, a hercegek és grófok társaságában kétfelől térdelő polgárok sorai közt haladt föl a várkastély disztermébe. Mig itt a nagyok hódolatát fogadta, az alatt Londonban nagy örömjaj közepette kiáltották ki királynőnek. Gyönyörű volt itt a nappal, derült az éjszaka. Szegény Johannának tapasztalni kellett, hogy idegen nagyravágyás játékszere, s hogy egy hiú, makacs és gyöngye férfit neje. Elhozták neki a koronát s azt az észrevételt tették, hogy „a másik korona“ már meg van rendelve. „Kinek a számára készítik e másik koronát?“ „Férje számára!“ volt a válasz, kit vele akartak egyszerre megkoronázni. Mélyen sértve és hallgatva ült Johanna, mikor férje szobájába lépett. Ekkor fölállott s így szólt hozzá: „A korona nem leányok és fiúk játékszere; herceggé kinevezhetem önt, de csak a parlamentnek van joga, valakit királylyá tenni.“ Guilford sirva fakadt és kifutott a szobából. Pár percz múlva visszatért anyja társaságában s zokogva ismételté, hogy ő király akar lenni, hogy a hercegség neki kevés. A királynő azonban szilárd maradt, annyira, hogy egy heves jelenet után a Northumberland hercegné kezénél fogva vezette el fiát, kijelentve, hogy ily hálátlan nővel nem élhet egy fődél alatt. Másnap gonosz hír érkezett. A Mária hercegnő elfogatására kiküldött lovagok csak hült helyét találták. Daczára Northumberland minden intézkedésének, még sem maradt titokban a király halála. A gonosz Arondei gróf vitette meg a hirt Máriának, hogy fivére meghalt s ő szabadságát, sőt életét is elvesztheti, ha nem menekül. Rögtön lóra ült tehát s nyargalt egész éjszaka, mig nem a suffolki sikságon túl egy várra akadt, hol királynőnek kiáltatta ki magát. Innen azután mindenfelé bocsáttatott ki fölhívásokat, hogy az egész ország sorakozzék körülte, mint törvényes királynő körül. A hozzá pártolt férfiak bensőleg mind igazszívű angolok és protestánsok voltak. Tartottak ugyan attól, hogy Máriára befolyással lesznek a gyóntató atyák és spanyol barátai, de inkább akarták elsenvedni ezt, mint a polgárháborút, mely feneketlen nyomort zúditott volna rájuk. Azonfelül Mária beteges volt, számítottak arra is, hogy bevégzi életét, anélkül, hogy utódot hagyna maga után. Ekkor pedig a korona nővérét az erőteljes és szép Erzsébetet fogja diszíteni, ki testtel, lélekkel angolnő. Másfelől pedig Mária legidősb leánya volt VIII. Henriknek s így a trónra teljes joggal léphetett atyja halála után.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Január 4-kén.

A herceg és orvosa. — Az urfi és instruktora. — A bulvardák. — Egy „Sonntagskind.“ — Egyiptomi szembetegség belül. — Olvasási kényszermunka. — Türr tábornok vitéz tette. — Helyiségi gondok. — Egy kilátásba helyezett gondolat. — Női ipartanoda. — József főherceg magyar műtízése. — Forestier Pál.

1871. Szegény mult év, mióta a kalendáriumot feltalálták, talán egy évnél sem tartottak olyan bucsúztatót mint annak. Csakhogy azt nem mondták róla: kötélre való. Még Traupmant, a hét- vagy nyolczszoros gyilkost is felhántorgatták neki! Pedig szorosán véve, talán nem is annyira az emberek az évnél, mint inkább megfordítva: az év az embereknek tehetett volna szemrehányásokat, a miért őt örök időkre olyan rossz hirbe hozták. De ez már úgy van, a beteg ember soha sem magát, hanem az orvost okolja; nem az volt rossz, hogy a gyomrát elrontotta, hanem az orvosság. Így tesszünk az idővel is, az idővel csak úgy, mint az elemekkel, a Szamos és Maros ismét kiöntöttek, Szatmár és Arad alatt egy viz a világ, a Körös pedig épenséggel nagy hajlamokat mutat, Békés város piacán szélylyel tekinteni egy keveset. De hát mit tehet róla akár a Szamos, akár a Maros, akár a Körös, hogy még mindig nincsenek túl a kíváncsiság évein? Mert nem adnak nekik becsületes nevelést? Raktak ugyan melléjük valami'gátféléket, de azok csak olyanok, mint mikor az urfi mellé instruktort adnak, nem igen azért, hogy jóra tanítsa, hanem inkább azért, hogy mikor az urfi rakoncátlanokodik, legyen kit lehordani, az urfi aztán természetesen rövid időn szépen a fejére nő a jámbor instruktornak, épen úgy, mint most a Szamos Maros és Körös a gátaknak. Szegték volna csak körül boulevardokkal, azaz hogy fordítottak volna csak annyit rájuk, mint a menyit a pesti boulevardokra, vagyis sugárutakra vetettek ki, tudom, hogy pár év alatt megtanulták volna, szép csendesesen és rendesen a kiszabott uton járni, vinni hátukon fővárosi sugárutakkal gazdagul megrakott hajókat, a biztosított alföldi rónák áldásait, a melyek, ha a viz és tűz ellen kellőleg megovatnak — télen a viz, nyáron a tűz ellen — idő jártával önönmaguktól teremtik elő azt a nyolcz milliót, a melyet most a pesti bulvardokba be fognak falazni. No, de megtörtént, 1870-ben történt meg, ennek is az az 1870 az oka, senki más, most pedig már 1871 re virradt a világ.

Ez lesz ám csak az esztendő! „Ein Sonntagskind,“ mint a német a szerencse-gyermeket nevezi. Vasárnap született és mindjárt születésével egy vasárnapal többet hozott magával a világra. Egy év ötvenhárom vasárnapal! Már csak ez egy vásárfia kedvéért is mind igazi vasárnapnak kell a többi ötvenkettőnek is lenni. Oh, beh gyönyörű egy év lesz ez! Már a kezdete is milyen csókolni való kedves! A francziákról nem is szólok, hogy azok milyen csókolni való módon paskolják a poroszokat. Annak hadd örüljenek a németek; mert gondolom, hogy nagyon jól eshetik nekik a megpaskoltatás azon tudat mellett, hogy ők most már egy közös császár szolgálói. Az a boldogság, a mi ilyen tudatból származhatik, nem is lehetne

talán teljes, ha jó veréseket nem kapnának hozzá. Kivánjuk is nekik tiszta szívből, hogy minél nagyobb mértékben legyen benne részük.

De nálunk is, milyen pompás ujévi ajándékokkal köszöntött be az 1871! Jobbról is balról is, sőt szélső balról is egy egész sereg új lappal, ki egy hétre, ki egy egész napra való lelki táplálékot szállítván be a magyar ember hajlékába. Kegyetek talán nem is tudják, milyen nagy Istenáldás az: olvasni tudni; mert úgy van azzal az ember, mint a szemevilágával; a kinek megvan, nem is képzelheti, hogy milyen rettenetes sötétség a vakság, és az olvasni nemtudás valóságos lélekvaktság, azért úgy-e bár kedves olvasónőim is észrevették már, hogy a serdülő gyermek, milyen mohó gyönyörrel, „eszi a könyvet,“ mint mondani szokták? A sötétségbe zárt léleknek a világosság utáni vágyódása ez; és ha e nemes vágyódást okosan vezetik és fokozatosan fejlesztjük, lesz a gyermekből lelkileg ép és éles szemű ember, a ki a verőfényes napba is — és a szellem-világ egyetemében nem egy ilyen verőfényes nap van — könyv és megkápázódás nélkül bele tud nézni, míg a kellő ápolás és fejlesztés nélkül a látideg eltompul, megkérgesedik és lassan-lassan a vágy is kialszik, épen úgy, mint a ki testileg vaksággal van sújtva. Hányat nem látni még nálunk is, a kik pedig a polgárosult nemzetek közé szeretjük magunkat számítani, és kivált az ugynevezett uri osztályokban, a kik pedig művelteknek szeretik magukat tartani, és hetekig, hónapokig egy nyomtatott lapot nem vesznek kezükbe! Nem vágyódnak utána, teljes lelki egyiptomi szembetegségben szenvednek, és ettől a rettenetes betegségtől óvnak meg a lapok; viszik a házba a világosságot, akarva, nem akarva, de kell gyakorolni rajta a látideget; itt egy vers, jaj beh rossz! igaz, rossz, de az a gondolat: rossz, már foglalkoztatja a lélek látását — és talán nem is volna jó, hogyha örökké csupa szép versek rózsakertjében járdaltatnók lelkünket; a sok virágillat bódít; — amott egy bolondos ujdonság, jaj beh csak bolondos! és amott meg az a beszély, szegény szerelmesek, hogy az Isten akár hová tegye az íróját, hogy úgy elkinozza szegényeket! és ez a báltudósítás mit vétezt? meg az az irányczikk, jaj beh unalmas! már csak megnezem, hogyan lehet ilyen unalmas tárgyról, a milyen példaul a gyermeknevelés, vagy a női hivatás — annyit összefirkálni! — és megnézi és elolvassa, talán még mindig unalmasnak találja, hanem azért gondolkodik rajta, és aztán lassan-lassan nem találja annyira unalmasnak, sőt később még érdekesnek is találja, és egyszer csak azon veszi észre magát, hogy nem lehet el olvasás nélkül, vágyódik megtudni, mi történik künn a világon és benn a szivekben, a lélek szemei megnyitak, gondolkodik, érez, ember lett belőle, és ezt mind annak a lapnak köszönheti, mely olyan kéretlenül hivatlanul betolakodott hozzá, és — ebben az évben sok új lappal köszöntött be hozzánk az új év.

Egy másik kedves ajándék a felnöttek oktatása. Nálunk Pesten annyira érlelődött már ez eszme, hogy aranyos pályadíjakat is tűztek ki a legszorgalmasabb fel-

nőtt tanulók számára, és a mi nekem legjobban tetszik a dologban, ez azon körülmény, hogy e szép eszme leghatalmasb mozgatója Türr tábornok, az a férfi, a ki ritka fényes pályáját nem a tudás pásztorbotjával, hanem ép ellenkezőleg, hatalmas karddal vitéz kezében futotta be, inasságtól egy trón közeléig, és ez az ember azt mondja nem is a gyermekeknek, hanem a felnőtteknek: tanuljatok barátim, tanuljatok, mert csak fejtől szivig ember az ember, ügyekeztek tehát, hogy végig fej és sziv legyenek; erős lélek dus tapasztalatairól szól a bátor tábornok ezen buzgólkodása és az eredmény az, hogy már tul az ország szivén, tul a főváros határin is meg-megmozdulnak a jobb szivek ez eszme iránt, már Pozsonyban is, de sőt már Kecskeméten is hangoztatják a felnőttek oktatását, és akkor magától értetődik, hogy eddig már Nagy-Körös nemcsak hangoztatja, de valósággal meg is kezdte, ha ugyan találkozik sok olyan ember — és most nemcsak Nagy-Körös és Kecskemétről szölok — a kinek az illető tanítókon és Türr tábornokon kívül tiszta tudomása volna arról, hogy reá férne még egy kis tudomány.

És hol venni tanítási helyiségeket? Ez nem olyan csekélység ám, a milyennek látszik; mert iskolának nem szabad lenni; iskolába csak nem járhatnak olyan férfiak, a kik apák; már a felnőtt fiuk iránti tekintetből sem lehet az; mit szólnának hozzá e felnőtt fiuk, hogy az apák ilyen példával mennek elöl! Utoljára még nekik is, ifju emberek létre, tanulásra kellene adni fejüket!

Tehát más helyiségeket kell e célra választani; de milyent? A kaszinók nem alkalmasak arra; azaz hogy alkalmasak volnának, de nem lehet, mert akkor a tanítás ideje alatt nem volna hol kártyázni, azt pedig kívánni sem lehet, hogy így télen át — nyáron ugy is magától megszünik — hetenként két-három este két-három óra hosszat ne lehessen kártyázni; mit érne akkor, ha mindjárt délutáni 3 vagy 2 órakor kezdődik is, a kártya, ha legalább éjfélig nem folyhat „furt-un-furt“?

Tudnék egy másik helyiséget, de erről majd csak farsang után lehetne szó, és akkor majd azt a szerény kérdést is fogom koczkaztatni, ha valjon csakugyan olyan nagy veszedelemmel járó dolog volna-e, nők számára is ilyen oktatással tenni kísérletet? Nem azért, mintha — hanem csak azért, mert mivelhogy —; aztán meg a férfiak kedvéért is, hadd vegyenek példát, aztán lehetne talán más nevet adni a gyermeknek, teszem: felolvasásokat fejből, vagy thea-estélyeket thea nélkül; no de erről majd csak farsang után lehet komolyan beszélni; azt tartom akkorra sem késem el valami nagyon e szerény indítvánnyal; a tervben levő női ipar-tanoda épen jó lesz helyiségnek. Anői ipar tanoda eszméje már szóba hozatott, beszélnek is már róla, csak az van tehát hátra, hogy létrehozzák, csekélység, nem telik bele száz esztendő és meglesz.

A nemzeti színház pedig épen 100 aranyos pályázattal köszöntött be; egy szép népszinműre van e pályázat nyitva és nagyon hiszem, hogy e szép eszmére József főherczeg adta az első lüktetést; a főherczeg nagyon érdeklődik a magyar népszinművek iránt; ő tette újra szinpadképessé nálunk e pöre műfajt; pöre műfaj, igaz, de azért sokkal tisztességesebb a napoleoni kívül fényes belül ronda vigjátékok és operetteknel. Az irodalom leghivebb tükre a kor erkölcsének.

Egy új francia drámát is láttunk e héten „Forestier Pál“-t Augiertől. Ép egészséges alapeszme, csak az kár, hogy épen francia elmében bugyant fel. Augier költői lélek, de

a napoleoni légkör az ő geniuszát is megcsipte. Eddig mindig nőkben mutatták ki a tiszta szerelem nemesítő-, és a nemtelen szenvedély roncsoló hatását a lélekre, a férfinak a költők mindeddig mintegy mentelmi levelet adtak e részben; Augier most ellenkezőleg megmutatja, hogy a nemtelen szenvedély a férfi lelkét is alásülyeszi, és csak a hü, tiszta férji viszony képes szárnyakat növeszteni lelkének. Forestier Pál, egy fiatal festőnek viszonya van Clersné Leával, és a mig e viszony tart, a fiatal művész geniusza egyre lankad és ernyedez, nem tud lelkesülni az eszmény iránt, nem tud jelest alkotni; észreveszi ezt atyja, egy öreg szobrász és mert tudja, hogy ilyen balvégzetes hatással csakis a megtévedt sziv lehet a geniuszra, ügyekszik eltávolítani fiától e veszedelmet, reá birja Leát, hogy Páltól el sem bucsuzva, elhagyja Párist, Pál aztán nőül veszi Lea unokahugát, a tiszta lelkü Camillát, és a mint a tiszta sziv szerelme reá árasztja világát, Pálnak visszatér régi ihlete, örömmel dolgozik, tud ismét eszményíteni; akkor visszatér Lea, és Pálban újra fölébred a régi duló szenvedély, el akarja hagyni hü nejét, szembe száll atyjával, és csak midőn Leá végkép kiad rajta, roskad térdre és esküszik újra hűséget nejének, a ki kész feláldozni magát férjeért szerelmében. Nagyon szép tárgy, — csakhogy Augier nem állította eléggé élesen szembe egymással a két ellentétes érzelmet; Lea egy rosz nő, és mégis ugy állítja elénk, mintha igazán tudna szeretni, holott az képtelenség. Camilla tiszta, nemes sziv, de kissé egyhangu nöcske, — de talán ennek nem egészen a költő az oka — és Pál uram is nem egészen szerelemből, hanem az öreg apa mesterkedése folytán vette őt nőül; a jellemek tehát nem eléggé határozottak, azért a hatás is, a mit e mű tett, olyan volt, hogy másodszeri előadásnál, télen, mikor a bálók még meg sem kezdődtek — a nemzeti színház nem volt tele, de még csak félig sem.

A bálók, azok fájdalom, csak a jövő héten kezdődnek. Türtöztesd magadat, szivem, egy hét nem a világ!

—i—r.

Budapesti hrvivő

✦✦ (Király ő Felsége) vasárnap Budára érkezik, körülbelül egy hetet időz itt, a midőn néhány napra ismét Bécsbe rándul. Bécsből Budára visszatérve, február közepéig felváltva Budán és Gödöllőn fog időzni ő Felsége. — Meranból írják, hogy Rudolf koronaherczeg teljesen meggyógyult.

✦✦ (Jótekonyság.) A „Pesti szegény gyermekórház“ részére adakoztak: Bohus Szögyényi Antónia 12 doboz és egy nagy kosár játékszert, nagy mennyiségű piskótát, apró süteményeket, mézeskalácsot, czukorkákat, 2 tortát, 4 csomag viaszgyertyát, 8 forintot pecsenyére és 8 darab ruhakelmét az ápolónők és cselédek számára; Bisitz Dávidné 4 üveg befőtt gyümölcsöt és 1 üveg mézet; özv báró, Gerliczy Vinczéné 12 db horgolt főkötőt és 12 db horgolt reklit. Fogadják a t. cz. adakozók az egylet hálás köszönetét.

✦✦ (A lelenczház) ügyében alakult s már több év óta fenálló társaság e héten Nádasdy Lipót gróf elnökle alatt közgyűlést tartott, melyben elhatározta, hogy habár eleinte csekély anyagi erővel, de mégis megveti egy lelenczház alapját. A közgyűlés egy bizottságot nevezett ki, mely javaslatot togyen, miként történjék egyelőre a lelenczek fölvétele. Mihelyt e bizottság készen lesz e javaslattal, a közgyűlés újból

egybehivatik, s ha a kormány is jóváhagyja a tervet, a társulat azonnal megkezdi a lelecek fölvételét.

••• (Az 1870-ben Magyarországon megnyitott vasutak.) A lefolyt 1870-dik évben a következő vasutakat nyitották meg: Január 6-kán a m. kir. államvasutak zákány zágrábi 13, mérföldnyi, hatvan-miskolci 15, mérföldnyi és vámos-györgyöngyösi 1,5 mérföldnyi vonalait; július 16-kán az alföldi vasut csaba-vásárhelyi 8,6 mérföldnyi vonalát; augusztus 28-dikán az erdélyi vasut piski-petrozsényi 10,4 mérföldnyi vonalát; szeptember 1-jén a kassa-oderbergi vasut kassa-eperjesi 4,4 mérföldnyi vonalát; szeptember 7-kén a magyar keleti vasut nagyváradi-kolozsvári 19,9 mérföldnyi vonalát; október 25-kén az osztrák államvasut valkány-perjámosi 3 mérföldnyi vonalát; november 16-kán az alföldi vasut vásárhely-szegedi 3,6 mérföldnyi, és november 18-kán ugyanezen pálya szeged-zombori 13,2 mérföldnyi vonalát; december 1-jén az arad-temesvári 7,2 mérföldnyi vonalát; december 16-kán a kassa-oderbergi vasut teschen-zsolnai 9 mérföldnyi vonalát, és végül december 30-kán az alföldi vasut eszék-zombor-villanyi 15 mérföldnyi vonalát, összesen tehát a múlt évben 112 mérföldnyi vasut adatott át a közforgalomnak.

••• (Doppler) hazánkfiának „Judith“ című 4 felvonásos új dalműve van most napirenden Bécsben. A zsidó történet Juditja és boszútette, (egy új hős tenor) szeretővel megtoldva, képezik a szöveg tárgyát. Doppler zenéje ezuttal Wagner nyomdokain kezdett haladni. A karok sikerültek; az egyes áriák valódi mozaikat képeznek Meyerbeer, Verdi, Flotow és más mesterekre emlékeztető reminiscenciákból. Az előadás kitűnő volt; a közönség sokat tapsolt. A közönségnek tetszik, a zenekritikusok meg sok kivetni valót találnak rajta.

••• (Emberölés.) Múlt szombaton este Budán egy tabán-külvárosi kocsmában két olasz származású munkás, Kramer Giovanni szabadságos katona Triesztből és Bossi Giovanni Velenczéből soká mulatott együtt. Végre kifizették számlájukat, s hazaindultak. Az utcán azonban összeszólalkoztak, s a szóvita annyira elfajult, hogy Bossi kését kihuzta, s leszurta társát, a ki azonnal összerogyott. Bossi még néhányszor beleszurt szerencsétlen társa testébe s aztán odább állt. Kramert rögtön egy orvoshoz szállíták, de sérülései oly súlyosak voltak, hogy még a sebkötözés alatt meghalt. A gyilkos elfogatott s átadott a fenytörvényszéknek.

••• (Erödi Béla,) ki a keleti irodalmakkal tüzetesebben foglalkozik, közelebb lefordította Omer Chejjamnak, a kelet egyik cynikus költőjének összes költeményeit, melyekben az a világról, istenről és emberiségről igen eredeti észjárással elmélkedik. Erödi Béla Omer Chejjamot először a Kisfaludy-társaság egyik múlt évi ülésén mutatta be, s a jellemrajz kíséretében fölolvastott mutatóványok már akkor nagy érdekeltséget keltettek. A füzet mintegy 8—10 nyomtatott ivre terjed, s előfizetés útján fog megjelenni.

••• (Pethő József) gépész új találmányt tett, mely szerint a vasuti kocsikat egy vágányra, sőt szükség esetében közönséges vágány nélkül is lehet átalakítani és alkalmazni. A kerek rugonyokra van alkalmazva, mi által nincsen surlódásnak kitéve, s bár az egész jármű egy pontra sulyosodik, még sem dőlhet föl. A vágányok (sinek) gyorsan rakhatók le s a feltaláló számítása szerint — minden töltés nélkül — 10 órai munkaidő alatt 100 munkás 1000 ölet képes lerakni, s a vágányok ily gyorsan fel is szedhetők.

••• (Egy álgrófnő.) Kevéssel aztán, hogy a Chorinszky-Ebergényi-féle mérgezési pör véget ért, s hogy az Ebergényi-

család a világtól visszavonult, a család levelet kapott Párisból, melyben egy gyermektelen özvegy grófnő a részvét legmelegebb hangján vigasztalja a családot s ajánlatot tesz nekik, hogy a hirhedt Julia nővérét: Agathát, Párisba küldenek, hol ő, a gyermektelen gazdag özvegy saját leányaként gondoskodik róla s midőn Ebergényi e levélre nem felelt, egy nap beállit hozzá egy finoman öltözött nő, azt mondva, hogy ő azon grófnő, ki írásban ajánlatot tett nekik s most eljött, hogy élőszóval ismételje az ajánlatot. A nő megjelenése oly kedves s ajánlata oly nyiltszívű volt, hogy az Ebergényi-család kötelezve érzé magát e szivességet a legnagyobb vendégszeretettel viszonzni. Agathát mindazáltal nem akarták elbocsátani. A grófnő azonban addig unszolta őket, míg végre elbocsáták Agathát a grófnővel Nizzába. A két nő Nizzából Wiesbadenbe ment, mindkét helyen szépecskén költöztek; a grófnő egyre irt ügyvivőinek Párisba, hogy küldjenek pénzt, de ezek késelemesek voltak, s ilyenkor aztán mindannyiszor Ebergényiek segítettek ki a grófnőt a zavarból néhány száz forinttal. Wiesbadenben végre egy ismerős megszólítá Agathát, felfedezé elötte, hogy társnője nem grófnő, hanem roszhirű szédolgo. ki csalásai miatt Párisban több évi börtönre ítéltetett. Agatha természetesen azonnal haza utazott. A napokban azonban Ebergényiek egy levelet kapnak az álgrófnőtől, melyben ez 4000 frtot követel, mert — mondja — különben oly dolgokat fedez fel az Ebergényi családról, melyek a Chorinszky-féle botránynál is nagyobb szégyent hoznak rá. Az Ebergényi-család erre nemcsak nem küldött pénzt, sőt megtette a kellő lépéseket a csalónő üldöztetése iránt s mint halljuk, dr. Neuda, e hirneves bécsi ügyvéd képviseli a jelen ügyben az Ebergényi-családot.

••• (Prim tábornagy), a spanyol király-kereső múlt hó 28-kán Madridban, eddig ismeretlen tettesektől öt revolverlövést kapott és a merénylet alkalmával kapott sebeiben december 30-kán meghalt. Ily módon üdvözli Spanyolország ujjonnan fogott királyát! Alig szállt partra új koronájával, a nép vérént ontja azon férfinak, a ki ez új királyt neki szerezte. Hiába, nem jó idők járnak az új királyokra.

••• (Asztali élvezetek Párisban.) Dr. Grandmond Anatol multkor Párisban lakomát adott, melyre csupa szakértő evő volt hivatalos. A „Gaulois“ erről következő jelentést hoz: „Az étlap következő volt: Lóhusleves kölessel, kutyamáj szeletek á la maitre d'hotel, macskahát szeletek mayonnaise mártással, pörkölt kutyavese paradicsom-mártással, macska aprólék gombával, kutya oldalszelet borsóval, vadhus gyanánt elkészített patkány, kutyacomb egérrel bors-mártásban, begonia levesben, plumpudding rhummal és ívelővel. A kritikai jelentés így hangzik erről: A leves kitűnő volt, a kutyamáj szeletek igen izletesek voltak, a macskahus szeletek igen jó izűek voltak, a hus igen puha, azt hittük, hogy hideg borjuhust eszünk. A kutyacombokból az erősen pörkölt részek nem igen izlettek, de azért élvezhetők voltak. A mi a patkányokat illeti, így szól a jelentés, ezen tisztátlan állat iránti elfogultságom azonnal eloszlott, mihelyt azt megízlelém, úgy, hogy a legközelebbi reggelimre újra patkányhust vettem magamhoz.

••• (A csatátérről.) Egészen úgy történt, a mint azt a múlt héten megírtam. A poroszok csakugyan bevették a kis Mont Avront, mely nem is tartozik a párisi erődök közé, és aztán — szépen abbanhagyták ismét Páris ostromlását. Az egész lárma tehát csak azért volt, hogy a világot ámítsák, mintha most már képesek volnának bevenni a világvárost. Sok porosz fogja még ott hagyni foga fehérét, míg az be fog

következni. A párisiak sokat szenvednek, sokat nélkülöznek, de hősi elszántságukat semmi szenvedés nem bírja megtörni, és azért három hétig csak még tarthatja magát, három hét alatt pedig — okvetlenül eldől a vandal porosz háboru sorsa.

Mert Chanzi, Bourbaki, Faidherbe és Garibaldi francziái napról napra félelmesebben szaporodnak, és napról-napra jobban szorítják a poroszokat és közelednek Páris felé; december 31-kén, január 1-sején és 2-kán folyvást csatáztak, több helyütt egyszerre, január 3-kán pedig 12 órai csatát vívtak Faidherbe vezérlete alatt Bapaume előtt és mindenütt érdem szerint megverték a burkust. Csak még egy kis idő tehát; már hallik, hogy Bismark uram nem ragaszkodik olyan nagyon Elzász és Lothringia átengedéséhez békeföltételeül; meghiszszük, kezdi belátni, hogy „savanyu a szőlő”; az is hallik, hogy Bismarck ur álmatlanságban szenved egy idő óta; azt is meghiszszük, nem jó altató-szer az isteni és emberi törvény ellen kiontott vértenger. Vilmos „a sas“-nak is vajmi rossz álmai lehetnek; hirlik, hogy az is nagyon áhítozik egy kis nyugalom után; nyugalom? hát a sírban valjon meg fogja-e ő azt lelteni?

++ (Rózsás napló.) V i e z m á n d y Ödön, zemplénmegyei törvényszéki ülnök és a megyei tehetségesebb fiatal emberek egyike, december 27-kén vezette oltárhoz Homonna városa és környéke egyik diszét: Szerviczky Izabella urhölgyet. — Hegedüs Sándor, a „Hon“ belmunkatársa, mult vasárnap jegyezte el Jókai Jolán kisasszonyt, Jókai Károly, komárommegyei földbirtokosnak, Jókai Mór fivérének kedves és szellemdus leányát. — Tubolyi Viktor, zalamegyei ügyvéd, e hó 5-kén vezette oltárhoz P.-Szt.-Lászlón Tuboly Hermin kisasszonyt; Tuboly Jenő zalai földbirtokos ugyanekkor esküdt meg özv. Kerkápoly Aladárné urnóval. — Gróf Béli Akos a napokban jegyezte el a bájos gróf Bethlen Emmát arájául.

++ (Vegyes hírek.) J ó z s e f főhercegnél a farsang folytán társas-estélyek lesznek, melyre mindig más és más vendégek fognak meghívni. — A t e c h n i k u s o k bálja január 28-kán tartatik az Európa termében. A meghívók közelebb fognak szétküldetni. — A p e s t i k e r e s k e d ő i f j a k társulata által február 4-kén a vigadó termeiben tartandó táncmulatságra a meghívók e hét folytán szétküldettek. — I z i d ó r a, a naplójáról és költeményeiről ismert irónő egy nagyobb regényen dolgozik, mely azonban élőkről szólván és megtörtént dolgokat adván elő, tán csak halála után fog megjelenni. — A v á r o s l i g e t b e vezetendő sugárut kiépítése céljából kisajátítandó házak és telkek száma: 217. A kisajátítandó magánépületekben van most: szoba 2265. Lakik benne: családtag 6104, cseléd 680, albérlő 1765; összesen 8749. — A d e c z e m b e r 22-ki napfogyatkozás megfigyelésére kiküldött osztrák bizottság, mely Albániában Prevesát választá figyelő-pontul, eredménytelenül járt oda, mert az időjárás oly kedvezőtlen volt, hogy a felhőktől nem látták a napot, épen úgy, mint nálunk. — S t r o s m e y e r, diakovári püspök, Diakovárból érkezett hírek szerint, súlyos betegen fekszik. Gyomorrákbán szenved s eddigelé hasztaldn keresett gyógyulást a leghiresebb bécsi és külföldi orvosoknál. Egészségi állapota napról napra rosszabbra fordul s életéhez alig lehet némi csekély reményt kötni. — K a z i n c z y Gábornak, a magyar irodalom örök büszkeségének egy eddigelé ismeretlen nagybecsű terjedelmesebb történeti tanulmánya birtokába jutott a „Magyar Polgárnak“, melylyel e lap „Erdélyi Mu-

zeum“ című rovatát fogja gazdagítani. E mű a „Széchenyi konvent története“, melyet Kazinczy még az ötvenes évek elején irt, de a cenzura megjelenhetését akadályozá és lefoglalta. E ritka alaposággal irt nagybecsű tanulmány ezuttal fog először megjelenni. — S t e i n a c k e r Irma kisasszony, ki mint tehetséges zongoraművész nő két év előtt nálunk is bemutatta magát, mint értesülünk, közelebb hangversenyt fog adni, melyet annál nagyobb érdekléssel várunk, miután a fiatal művész nő azóta Liszt Ferencz vezetése alatt teljesen befejezte művészeti kiképeztetését. Ugy halljuk, hogy a t. művész nő állandóan Pesten szándékozik megtelepedni, mi ha valósul, csak örömmünkre szolgálhat, mivel ezáltal fővárosunk egy elsőrendű művésznőt és zenészeti tanerőt nyerne. — N o h l Lajos, ismert német zeneíró fővárosunkba érkezett és Reményi Edéhez szállt. Hétfőn este a plébánia termeiben Beethovenről tartott zene-aesthetikai előadást. A kitűnő zeneíró előadása kétszeres érdeket nyert azáltal, hogy Liszt Ferencz és Reményi Ede zeneileg illusztrálták azt, a világhírű Kreuzer szonáta eljátszásával. A magas műélvvel kinálkozó estélyben csak meghívott vendégek vehettek részt. — A n e m z e t i s z i n h á z drámai játékrendében közelebb két régibb jeles francia művet készülnek fölleveníteni: Scribe „Czárzó“-jét, melynek czimszerepét Felekiné asszony fogja játszani, s Ponsard „Pénz és becsület“-ét. „Tannhäuser“ színrehozatala márczius végére marad, a mi elég kár. Közelebb Meyerbeer „Észak csillagá“ ban Odry fogja énekelni Péter czár szerepét. — S t é g e r, mint biztos forrásból hallottuk, Budán lakó családjá körében ohajtana már végkép letelepülni s a nemzeti színházhoz szívesen szerződne. — U t c z a i r a b l á s Pesten. Mult vasárnap este 11 órakor a szép- és reáltanoda utca közt F. Fábrián vargát kirabolták, minden ruhájától megfosztották s a legnagyobb hideg daczára pőrén hagyták hazavánszorogni. Száját, mielőtt kiálthatott volna, betömtek s két marczona legény úgy szorította karon, hogy szegény meg sem mozdulhatott. A rendőrség, mint majd mindig nálunk, távol volt s így a kutatás és üldözés is csak akkor történhetett, midőn a haramiák prédájukkal már odább álltak. — M a g y a r f i u k a f r a n c z i a h á b o r u b a n. Sz. D. Pesten tartozkodó erdélyi fiatal ember e napokban Trieszten át Marseillebe indult, hogy a francia seregbe álljon. E. A. pesti körökben is ismert tehetséges színész s feltűnő alak, ki honvéd és olasz hadseregbeli tiszt is volt, szintén Franciaországba ment ki, hogy a köztársaságnak felajánlja szolgálatát. — A k i s S a p h i r mult szerdai hangversenye csakis annyiban érdemes a megemlítésre, a mennyiben a szép tehetségű gyermek mestere a jeles Székely Imre. Ily mester mellett idővel még művész is válhatik belőle, és akkor majd az ember nem sajnálja a pár órát, a mit zongora játékanak meghallgatására szán. — A p e s t i j ó t é k o n y n ő e g y l e t á l a r c z o s táncvigalma e hó 8-kán lesz a vigadó nagy termében. — A n ő k é p z ő e g y l e t e heti választmányi gyűlésén Horváth Zsigmondné azt az indítványt tette, hogy az egylet karolja fel a női ipariskola eszméjét, és a választmány örömmel fogadta ez indítványt. Mi évek óta arra figyelmeztettük az egyletet, hogy gyakorlati uton törekedjék használni a női kérdésnek. — A K i s f a l u d y - t á r s a s á g ballada-pályázatára 33 pályázó jelentkezett. — S m u t n i J ó z s e f e t, ki a mult nyáron az egyetem-utczán lakó atyjára gyilkos szándékkal háromszor lőtt, 15 évi súlyos börtönre ítélte a törvényszék. — N é g y m a g y a r f ő u r: Szapáry Béla, Eszterházy Antal Miklós és Lajos grófok tudományos utra indultak Afrikába. Legközelebbi céljuk a Nilus kata-

raktusai, onnan pedig Abessiniába szándékoznak menni műemlékek kutatására. — Budán egy ifju próbára akarta tenni anyja szeretetét, s egy saját ruhába öltöztetett bábót fölakasztván az ajtóra, ágya mellől leste a hatást. Az anya meglátva a fölakasztott tárgyat, sikoltva rogyott össze. Fölbresztvén: a szegény nő össze-vissza beszélt, megőrült. — A „vaskezü berlichingeni Götz“ utósó ivadéka, Berlichingen József báró, ki előbb pápai zuáv volt s az utóbbi időben a württembergi hadseregben szolgált, december 2-kán a Páris melletti csatában elesett.

✦✦ (Halálozás.) Varró Sándor, szép reményekre jogosító fiatal ember, ügyvéd-jelölt, életének 23-dik évében, hosszas szenvedés után, a múlt év utósó napján elhunyt. — Gyarmathy József, a kolozsvári kegyesrendi társház tagja és gimnáziumi tanár e hó 1-jén élte 26-dik évében meghalt. — Budai Goldberger Jeanette asszony, a jótékonyágáról ismert derék nő, tegnapelőtt 46 éves korában elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Január 1-jétől.

Január 1-sején: „Szentiváni éji álmom“ Shakespeare bohózata. — Január 2-kán: „Forestier Pál,“ Augier vígjátéka. — Január 3-kán: „Álarczos bál,“ Verdi operája. — Január 4-kén: „Tudós nők,“ Molière vígjátéka. — Január 5-kén: „A windsori vig nők,“ Nikolai operája. — Január 6-án: „Közönyt közönnyel,“ Moretto vígjátéka. — Január 7-kén: „Zsidónő,“ Halévy operája. — Január 8-kán: „A peleskei nótárius,“ Gál János bohózata.

Gazdasszonyoknak.

Fahéjas ostya.

Egy félfont hámozott mandulát finomra össze törvén, négy tojás fehéréből vert kemény habbal össze kell keverni, fél font tört cukrot, fél lat fahéjat, egy citromnak apróra vágott héját szintén belé keverve. E keverékből aztán kanalkint egy vajjal kikent bádogra kell rakni, késfoknyi vastagságúra elkengetni, megsütni, és még melegen gömbölyű fára forgatni.

H. Ida.

Divattudósítás.

A múlt szám mellékletének részletes leírása.

Az első szám: reggeli főkötő elő része, elszórt himzetmintával, battiston, sűrűen himzendő.

A 2-dik szám: recézési minta butortakarókra, asztal vagy ágytakarókra.

A 3-dik szám: M és E betűk fehérneműekre.

A 4-dik szám: zsebkendő körüli finom himzés rajza a sarokba való cifrázattal együtt.

Az 5-dik szám: A betű.

A 6-dik szám ugyanaz, más formában.

A 7-dik szám: B betű.

A 8-dik szám: C betű.

A 9-dik szám: cashemirkendő sarkába való színes selyem-himzés rajza, melyet azonban asztaltakarókra sat. is lehet alkalmazni; tarka selyemmel himzendő.

A 10-dik szám: O és A betűk cifrázattal.

A 11-dik szám: házi ruhák jegyelésére való számok kisebb és nagyobb alakban.

A 12-dik szám: únóm fehérneműekre való himzés rajza.

A 13-dik szám: kézelő rajza, únóm francia himzés.

A 14-dik szám: D betű.

A 15-dik szám: E betű.

A 16-dik szám: kis tárczára, vagy tüpárnára való himzés rajza, a közepén GA betűkkel.

A 17-dik szám: P betű.

A 18-dik szám: A és J betűk.

A 19-dik szám: asztalterítő vagy tálcza körüli színes himzés rajza.

A 20-dik szám: G betű.

A 21-dik szám: Z betű zsebkendőre.

A 22-dik szám: Z és E betűk fehérneműekre.

A 23-dik szám: A és T betűk.

A 24-dik szám: Rachel név fehérneműekre.

A 25-dik szám: B és L betűk.

A 26-dik szám: egy női ing elejére való himzés rajza. És végre

A 27-dik szám: D és A betűk cifrázattal.

Számrejtvény.

Brusch Alajosnéól.

- 4, 9, 1, 6. Igaz, honfi- s leánynak legfőbb kincse!
- 3, 12, 4, 9. Ágyneműek kiegészítő része;
- 10, 9, 8. Mérlegelnek vele apróságot;
- 4, 6, 7, 8. Virágok rajta áraszt illatot;
- 4, 6, 8. „os“sal megtoldva ezüstpénz neve;
- 4, 2, 8. Az elhagyott lelkesítője;
- 8, 9, 7. Fennebbivel kapcsolatban tantárgy;
- 9, 8, 5, 6. Megfosztva vannak ettől az árvák;
- 1—10 Egy fenkölt lelki közmunkás ő.

Tanügy, e magasztos czél, nála.

Megfejtési határidő 1871-diki február 5-ke.

A f. évi 50-dik számban közlött sakkrejtvény értelme: „A jó nevelés alapja a népek jólétének és nagyságának.“ Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Gyura Janka, Nagy Flóra, Boronkay Csicseri Lila, Sztancsek Vilma, Schiffer Imréné, Henyey Mari, Birkl Havranek Mari, Tell Mária, Mresz Marossy Emilia, Fitos Emilia és Sarolta, Zsigray Istvánné, Haimay Ilka és Berta, Dukai Takács Irén, Brocken Kovács Emma, Marossy Hermin, Ivády Nina, Hegyessy Róza, Bodnár Anna, Szántó Julia, Szilágyi Eötvös Natalie, Bálint Julianna, Benedikovics Róza, P. Klein Katalin, Molnár Ida és Emma, Mészáros Anna, Pesti Erzsébet, Kassay Mari, Buday Lászlóné, Stark Anna, Kiss Albertné. B. G. A. Salamon Julia, Abonyi Tekla, Fejér Vitkovics Julia, VajdaSzerafin és Ilka, Vilt Szabó Teréz, Gellért Ilona.

Tartalom.

A kandalló tüze előtt, Szentmary Juliától. — Hulló levelek, Benedek Aladártól. — Az eladott nő! Tóvölgyi Titusztól. — Ha a síkon . . ., Magyary Samutól. — Síron túl kiható szerelem, Sárváry E.-től. — Egy kiváló nőalak a múltban, Ábrányi Emiltől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

480 141.871

Olvasó J.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda : kalap-utca 17-dik szám, 2-ik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>3. SZ. Január 15-kén. 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel minden szükséges himzetrajzokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	--	---

A kegyelet emléknappjainak helyes megünnepléséről.

Lengyel Dánielnéól.

Mint a szívárvány, mely ugyanazon ivkörben többféle színt tükröz vissza, bár mindenik külön jelleggel bír : úgy az emberi szív is sokféle érzelmekeket képes magába rejteni, melyek egymástól merőben különböznek, sőt olykor ellentétesek, ilyenek : a szeretet és gyűlölet, a tisztelet és megvetés, öröm és bánat, lelkesültség és közöny, jó és rossz sat.

Minden tárgy, esemény, vagy egyes egyén képes az ember szívében valamely érzeményt kelteni, a hatás az egyéntől is, de az alakító körülményektől is függ.

Azonban vannak általános érzemények, melyeket különböző elvű és jellemű emberek egyformán érezhetnek ; ezekhez tartoznak : a honszeretlem, a honfájdalom.

Ezekből származnak azon nemzeti emléknappok, melyeket a kegyelet tart fenn és őriz a feledéstől.

Ezeket évfordulókon vagy más alkalmasnak talált időben megünnepleni nemcsak helyes, hanem hazafiúi kötelesség is ; de a rendezendő ünnepélynek mindig azon érzemény jelleget kell magán viselnie, melyet a hozzá kötött emlék jelleme követel.

Mindaz, minnek emléke örömet kelt a szívből, pl. a győzelem és dicsőség napjait ünnepeljük himnuszokkal, tánczezel, zenével.

Költő, művész, hős vagy valami más nagy ember emléket, ennek megfelelő előadások, szavallatok, képletekkel, és ha már meg kell lenni, ezek befejezése után ám tánczezel is, ez a földologgal nem jön összeütközésbe ; mert hogy kitűnő

hősünk, nagy költők, királyunk vagy államférfiunk volt, erre büszkéek szoktunk lenni, következőkép ez rokon az örömezzettel. Amde nemzeti gyásznapok emléket tánczezel ünnepelni — miként ezt a a mult években több helyütt tették — az én nézetem szerint nincs helyén.

Mit fog a komolyan gondolkozni tudó azon közönségről tartani, mely tánczezelni tud évfordulóján olyan nemzeti gyásznapnak, melynek emléke most is keserű könyveket fakaszt az igaz honfi szemében ; hisz azon a napon a nemzet java, virága hullott el s a haza letiporva hosszú ideig nyögött idegen uralom alatt. Minden magyar szívet ily nap emléke fájdalommal tölt ; mennyivel inkább kellene tehát ez érzésnek azok keblében visszhangozni, kik a honfivértől ázott szentelt földet lakják ! Sok ily gyásznapjai vannak a magyarnak, melyeket ugyan a történelem híven feljegyez, de melyeket a nép szívében is ivadékról ivadékra fenntartani kell. Igen, óvjuk a feledéstől nemesak a dicsőség, hanem tanulságul a nemzet gyásznapjait is ! S ez leginkább azon helység közönségének feladata, mely a nevezetes ember vagy esemény helyszíneül szolgált ; de ünnepeljük az ily napokat magunkhoz és a multhoz méltóan ; ima, emlékebeszéd, alapítványok tétele vagy más nemes eszelekedet által.

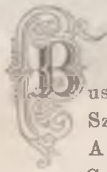
Azon már nagyon olharapódzott szokást is különösnek találom, hogy valamely nagy ember síremlékének felállítására szükségelt összeget bálók rendezése által gyűjtsük ; hogyan, hát oly önzők, oly kiskorúak vagyunk, nem lennünk képesek

nemes, kegyeletes czélokra áldozatot hozni, a nélkül, hogy mint az uzsorás részünket belőle — a mulatozással — előbb ki ne vegyük?

Ha a tisztelt olvasók szerény észrevételeimet egy kis figyelemre méltatják, akkor — épen farsang idején — nem irtam e sorokat hiába.

Bús téli est van...

Endrődi Sándortól.

us téli est van. Fenn a halvány égen
Szeszélyes ködfelhők suhannak át;
A táj oly csüggedt, alszik, hallgat mélyen,
Gyászt vont fel szép arczára a világ.

Tört szárnyán jó a szellő sirva, nyögve,
— Igy nyög fel terhes éjen a beteg — ;
Tudjátok, mit sirat? Az esti ködbe'
Egy édes mult bűbája szendereg.

Lelkem úgy féli ezt a bántó csendet;
Szememben bus emlékek lángja ég;
Szép álmaim, reményeim hova lettek
S jó Isten, magam is mivé levék!

Ragad, ragad a képzelet magával,
— Gyarló szív, szégyeld gyengeségedet! —
A multban minden kis virág reád vall
S az a sok csillag mind téged nevet.

Látom az eltűnt idők minden árnyát,
A sok édes percz ismét megjelen,
S csüggedt arczomon, remény, élet száll át,
Boldogító láz megtört lelkemen.

Elöttem áll az óra; látlak újra,
Látlak s szeretlek, halvány kedvesem,
Lefesti arczod képzeletem ujjá,
Csábit az üdvösség, a szerelem...

Mi haszna! veszve, végkép veszve vannak
Ez emlékekben is oly kedves napok —
Szememből a könyvek csakugy szakadnak:
Szakadna meg bár szivem általok!

Az eladott nő!

Elbeszélés.

Tóvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

Ezelőtt a harag, most a zavar s az álszegény pirja futá végig a nő arcját, s lelkét hiúságának daemonai szakgatták. Nem tudta, mit feleljen, fájdalmával vegyült indulata fojtogatni kezdé, s közel volt az elszédüléshez. Ah, pedig mily egyszerű, mily könnyű lett volna kimondania, s ha Szidi a házasság első napjainak szent érzelmei közé érkezik, bizonyosan így nyilatkozott volna előtte Elvira:

— Lelkem, mi türes-tagadás benne, nekem bizony nincs nyári uj öltözetem, mert szegény férjem eddig nem vehetett. Tudod, hogy még kis hivatala van, s nem úgy cselekszünk, a mint akarnók, de úgy, a mint lehet! Hiszem azonban, hogy megsegít az Isten, mert ő jó, becsületes és szorgalmas, de hiszen még oly fiatal, hogy nem vihette feljebb!

Mily szépen, mily igézőn, mily kedvesen hangzottak volna egy magát sorsához alkalmazó szerető nő ily erényes, megbecsülhetlen szavai! Hja! de az emberiség legnagyobb boldogtalanságát az okozza, hogy félreismeri a szegényt, s gyakran az erény legcsillogóbb drágakövét dugdossa szegyenkedve, míg a mit dugdosnia kellene, örjögve tárja a világ elé.

Hiszen ha van dicsősége az életnek, bizonyosan egyikét képezi az emberi nemes uralkodás énjének káros vágyai fölött, s a magasztos lemondás, mely annyira emeli őt tiszteletben, mint a mennyire sulyeszténé a gyáva meghunyászkodás, vágyainak zsarnoki parancsa előtt. Hiszen rabszolga az, kit vágyai kormányoznak, és nem ember, mert az ember vágyainak ura szokott lenni!

De nem tudta azt Elvira! Előbbi élete a téveszmék iskolájában járatta őt, s azon átkos tannak lön hódolója: hogy nem az erény és tisztaság, de a ruha és külesin pompája az emberi nem főekessége, s azon eszköz, mely tiszteletet költ irántunk. Pedig mondjátok csak, ki hajlik meg tisztelettel a divatárus vagy aranyműves kirakata előtt? Ugy-e senki? Avagy ki hajlik meg a fényűző előtt, ki e kirakatokat magára rakja? Ugy-e senki? Sőt ha tetszett is a kelme és arany, míg érintetlenül hevert az üveglemez alatt s vágyat kelte lelkeinkben, mintegy megbecstelenítve látjuk azt a ledérség testén ragyogni, s undort, ellenszenvet érzünk még azon selyem, még azon ércz iránt is, melyek majdnem oly becstelenekké válnak előttünk, mint viselői!

Igen! de azok nem tudják ám ezt, mert a tévtanok iskoláiban nevedtek!

Az ember becsét soha sem képes emelni a külfény, csak a benső érték!

A szegény gyanut kelt maga iránt, ha nem erejéhez arányos fénynyel veszi magát körül, s a kutforrásokat könnyen felfödözi a világ! Oh, a világ előtt nem lehet örök titok semmi. S mennyire ámitja magát az, ki a világ iránt föl sem vevést mutat; hah! hiszen e színlelése már magában kínszenvedés, mert épen a világ előtt akar tündökölni.

Etel mindezt elbeszélte már Elvirának, kinek elméje azonban már más hittel volt telve, s ez ujaknak nem adott sem helyt, sem hitelt. Kezdetben: talán, csak hogy a régi lakók csakhamar kiszorították az új vendéget.

A helyett tehát, hogy Elvira bevallotta volna a senki által el nem ítélt szegénységet, lelkéből a mindenki által elítélhető vágyak eddig elfojtott indulatrohama tört ki, s zokogásban nyilatkozott a leány előtt.

— Te sirsz? — kérdé Szidónia. — Mi bajod?

— Ah, — zokogott majdnem haját tépve az asszony — én boldogtalan vagyok!

— Boldogtalan! Te! Házasságtok első heteiben! És miért?

— Ah, képzeld! Férjem oly öltözetet vett, mely épen nem izlésem szerint való; szegyenleném valakinek megmutatni!

— De hát nem voltál vele? Vagy nem kérdezett meg?

— Nem, nem, nem! — és zokogott.

— Na, de hiszen ez nem ok a boldogtalanságra! Hiszen a ruhát ki lehet cserélni!

— Nem, nem, nem! — kiáltá Elvira. — No is hozd elő!

— Ejnye, lelkem, nagyon sajnállak, ha ily érzékenyen veszed a legcsekélyebb dolgot is. Mit fogsz majd csinálni ké-

sőbb? Mert mint minden életben, úgy a házáséletben is vannak kellemetlenségek.

— Csakhogy én nem tűröm, én nem fogom tűrni!

— Nem! Ugyan Elvira, hát mit fogsz csinálni?

— Mit? Azt én tudom.

A nagymisére, melyre Szidónia indult, már a harmadikat harangozták s így a leány, habár nem szívesen hagyta is ily felindult helyzetben barátnőjét, távozni kényszerült. Elvira pedig a pamlagra dőlt, s mérgében, indulatában, elégedetlenségében folytatta zokogását.

Ah! Előre látta mindezt, a leányába csepegtetett hiúságot igen jól ismerő anya!

Ily állapotban találta nejét a hazatérő Etel.

Szegény férjek, kik valaha ily helyzetbe jutottatok, vagy jutni fogtok!

Ez az istenségnek reátok nehezülhető legnagyobb átka!

IV.

Etel, a hivatalos órák elmulása után örömmel sietett haza nejéhez, ki hite szerint azóta türelmetlenül várhatá őt.

Hirtelen nyílt föl az ajtó, s a mily hirtelen belépett, oly hirtelen döbbsent meg a férj.

— Mit? — kiáltá, a pamlagon zokogó Elvirához rohanva, — te sírsz? Elvirám, mi bajod? — kérdé féltérde ereszkedve s neje homlokát és kezeit csókolva, — mi bajod, angyali Elvirám? mi bánt? vagy bántott valaki? hah, ki merte volna bántani az én nőmet? hány ember elvetemültségének és bátorságának kellett volna összeforjni e merénylethez? De te nem szólsz! Hát hol a csók, mely ajkaid tüze fölött pirult; ki üzte el a mosolyt, melyben boldogságom összpontosult? De semmi felelet, semmi felelet. Azt kell tehát hinnem, hogy én vagyok oka könyeidnek.

Elvira hagyta kérni, gondolkozni s epekedni férjét, hogy ez idő alatt annál jobban kitáguljon annak szíve, s ha mindjárt forró olajat cseppentenének is belé, ne huzódhassék össze hirtelen. Végre fölemelvé fejét s könyező tekintetét férjére függesztve, susogá:

— Ah, te igen kegyetlen vagy! — És ismét zokogott.

— Kegyetlen én? — kiáltá báméskodva Etel, — én, kinek nincs élete jelenléted nélkül, s kinek nincs boldogsága megelégedésed nélkül! Én, ki inkább izenkint hagynám szétszedni magamat, mintsem hogy neked egy túsúrásnyi fájdalmat okozzak! Én kegyetlen hozzád, Elvira! Ah, mondd, ki bocsátá szivedbe fullánkját, ki irigylé meg szerelmünket, ki az, ki nem irtózik könyeket hinteni arczod rózsáira, hogy elhervadjanak azok s velük mindenem! Szólj, Elvira! Avagy hát mit tettem én, hogy mire irtózva mertem volna gondolni, sirásra adtam okot?

Elvira, ki mig férje beszélt, fokonkint csillapítá zokogását, s most már pisszegés közt csipkedte öltönyének szegélyzetét, s könyeit törülgeté, siró s minél nagyobb fájdalmat jelentő hangon, akadozva, beszélni kezdett, mig Etel kezét fogva s csókolva szeretetének egész nagyságával, tekintett föl reá.

— Igen, te kegyetlen vagy! Te azt hiszed, hogy csak neked van szived s másnak már nincs! Te azt hiszed, hogy csak te tudsz érezni és más kőből van faragva. Te azt hiszed, hogy kívüléd már senki sincs a földön, kit nekem szeretni lehet, — és a nő zokogott ismét.

— De imádtott Elvirám, mire céloznak e szavak?

— Arra céloznak, hogy kegyetlen vagy. Hogy letéptél

anyám kebléről s még csak azt sem akard, hogy néha meglátogassam, mintha már nekem nem is volna anyám? — zokogott, még keservesebben, mint valaha!

— Elvirám, lelke! Nem kívántam én azt soha, hogy anyáddal olykor-olykor ne találkozzál, én . . .

— Olykor-olykor! Ugy-e bár olykor-olykor? Hát mi vagyok én? Magánveréb vagyok én, hogy e kalitkában folyton egyedül legyek? Te elmegy a hivatalba, el vagy foglalva egész nap, mig engem majd megöl itt az unalom.

— De lelke, de kedvesem! Hát más nők, kik szintén eféle hivatalt viselő férjekkel bírnak, anyjuk távol lakik, vagy meghalt . . .

— Igen, de az enyém él, és itt van! Mi joggal zársz tőle el? Hát nem férjem, hanem börtönöröm vagy te nekem?

Etel elhalványodott. Erre nem volt elkészülve. Nejét még nem látta így, s kit tőle kitelhető minden gyengédséggel elhalmozott, attól nem várt ily szemrehányást.

— Hiszen lelke, te magad voltál az, ki anyádtól távol lenni kívántál, — mondá bámulat s fájdalomtól rezgő hangon, — és most . . .

— És most közel akarok hozzá lenni. Szívem úgy fáj, hogy majd megreped. Hálátlan voltam hozzá. Mert néha kedvem ellen szólt s intett, köszönet helyett, elhagytam. Szegény anyám!

És folyt a köny, mint patak.

— Nagy ég, mi ez? — kérdé mintegy önmagától Etel, s egyszerre sülyedni látá azon talajt, melyre jövőjének, reményeinek világát építette. Isten, hát ilyen az ember boldogsága, hát csak egy lehellet az ember mindene? Itt a nő, kiből vigasztaló angyalunkat képzelők, s úgy figyelünk arczvonásaira, mint égi jelekre az időjós, ez arczvonásokon belül volt a meny, az üdv, hah! De mig csak az mosolygott felénk, oly váratlanul, mint a tenger mélyéből feltörő orkán, megnyílt a pokol. Ez hát a reménység, a bizalom, ez hát az élet!

Reméljük a legjobbat és megjelenik a legrosszabb! A mitől Etel legjobban irtózott — az anyától, ime, az anya jelent meg, mint vést jósló sirály, mint a sárkány Ladon, mely a tengernek medréből való kifordulását jelenti.

A férj lelkét rémület lepte meg. Mi lesz ebből?

— S szeretném tudni, — kérdé a nő, — hogy mi okod van e féltékenységre, mi okból akarsz eltiltani anyámtól?

— Tiltani nem . . . — hebegé zavartan, s lelke gyötrelmei közt Etel, mig képzelete előtt új és új rémképek merültek föl. Nejének akart felelni, de hiszen kérdésekkel ostromolta lelke is, miért akar e nő anyjával találkozni, és pedig gyakran találkozni? És a mi a házáséletben a legirtóztatóbb, a mi az élet szerencsétlenségének, a nyugalom feldulójának, az örökös rettegés s gyilkoló képzelődéseknek szülője: a gyanu, ez fogamzott meg szívében.

— De igen, te el akarsz tőle tiltani, — mondá a nő.

— Nem, Elvirám! De hiszen oly szépen megvoltunk eddig; miért akard megzavarni házi életünket?

— És miért akarsz te engemet megölni az unalommal? Elmúltak már azon idők, midőn a várurak mindenki elől elzárva tarták nejeiket. Jó, hogy várur nem vagy, te bizonyosan visszaidéznéd ama átkos korszakot. És — kiáltá most hevesen felszökve Elvira, — adtam én neked okot, hogy féltékenykedjél? Én, ki a loghivebben adtam át magamat neked; ki tiszta szívvél léptem az oltár elé, s ki azóta apáczaéletet élek, adtam én neked okot arra, hogy bennem kételkedjél?

— De Elvira!

— Igen! Tekintetedből, szavadból, minden arcvonásodból azt veszem ki, hogy kételkedel bennem. Istenem, istenem! Hát ez jutalma erényemnek, önfeláldozásomnak?

— Elvira, ne tégy örültté! — kiáltá, neje kezét megragadva Etel. — Hát mikor szoltam én neked egy szót, miből magyarázhatod te azt, hogy én nem voltam tiszta lelkednek föltétlen tisztelője és imádója? És ha dulta volna is kétely szivemet, kiteptem azt szivem azon részével, melybe megfogant, nem maradt egyéb hátra szeretetnél. Oh, Elvira! Miért e szemrehányás az iránt, kit rabszolgáddá tesz szerelme, s kinek nincs más gondolata, álma, csak te, senkije, semmije e világon, csak te! És ha félténélek, oh, mondd, nem volna-e az megengedhető vétkem, avagy nem volna-e bűnöm, ha oly kincset, mint minő kincsem te nekem vagy, éberségemnek nem egész figyelmével őrzének? Hiszen ha téged, ha téged elvesztenék, mondd, mi maradna nekem e roppant nagy mindenségben, melyben minden embernek van valamije, csak nekem nem lenne semmim, csak nekem nem lenne, Elvirám! . . .

Etel szavai zokogásba mentek át, s néhány pillanatra megindították a nő szivét.

— Na, na, édes Etelem! De hát miért ez ok nélküli fájdalom és kínzása saját magadnak! Hiszen nézd, itt van még a te Elvirád, a ki téged szeret, s karjait tárja feléd; jöjj, borulj keblére és csókold meg őt. Aztán üzd el szivedből s lelkedből mindazt, a mi fájdalmat okozhatna.

Etel, zokogásának kaczagásba átmenő fájó örömeivel borult neje keblére s ajkaik, mintha újra pecsételnék örök hűségük esküjét, hosszú és forró csókba olvadtak össze.

Csak hogy e csók már nem volt képes kielégteni ama fekélyesedést, mely az Elvira belsőjében addig csak el volt nyomva, de újra sajjágnak indult. Egy pillanatra ugyan elfojtatott a tűz, de mert minden redő, minden zug telve volt már parázsszal, itt-ott csakhamar kiüté magát újra.

— Hanem azért nem fogsz rám féltékenykedni, ha anyámat néha meglátogatom, hiszen sziveink már sokkal jobban össze vannak forrva, mintsem hogy annak elválasztásától tartani lehetne, — mondá Elvira, jobbával férje forró homlokát simogatva. — Aztán anyám kibékült veled, s mintegy megnyugodott egybekelésünkben.

— Igen, — sohajtá Etel, a többi szavakat magába fojtva. Ó nagyon jól ismerte e kibékülést és megnyugvást.

— De ha nem úgy volna is, ha meg nem nyugodott volna is — mondá Elvira, mintegy leolvassa az Etel gondolatát — hiszed-e, hogy volna hatalom, mely tőled el tudna választani? Nem erőtetés, nem rábeszélés, nem kényszerűség, csupán szeretet csatolt hozzád, daczára minden ellenkezéseknek, minden fortélyoknak. Én lemondtam a világról, mert benned találtam fel azt, ki mindent pótolsz, s kit nem adnálak az elhagyott világért!

Ismét megölelték, ismét megcsókolták egymást. Az ölelő karokkal hány kárhozat kapuja tárult már föl, s hány csók törte már föl az esküt, melyet az előtte való csók fogadott!

Valóban ez ölelés és e csók nem hasonlított az előbbihez, ez már inkább gépszzerűleg, mint a rohamba kitörő érzés parancsára történt; látható volt mindkét félen. Nincs művészet, mely az érzés kitörését érzés nélkül utánozni tudja!

Hanem a gát le volt döntve, Etel nem érzett magában többé elég erőt arra, hogy nejt az anyjával való közlekedéstől visszatartsa. Érzé ugyan e veszteséget, melyet Napoleon

érezhetett Lipcse után, Vaterlo előtt; de hiába, a dolgon nem lehetett segíteni többé. Le volt győzve s neje a győzőnek, a diadalnak előnyével állt előtte. Megadta magát.

(Folyt. köv.)

Csillag hullott . . .

Ilkától.

sillag hullott le az égről,
Köny a rózsám kék szeméből,
A csillagot, azt nem bánom,
De a könyüt, hejh, sajnálom örökre.

A csillagért semmi bánat,
Egyik lehull, másik támad,
De ha köny hull szép szeméből,
A helyébe csak bánat ül örökre.

Tavaszi kert volt a szivem,
Benne virág hü szerelmem,
Te meg napja, szép orczádra,
Nézett a kert minden szála.

De elhagyta, felleg borult kertemre,
A búbanat komor, sötét fellege:
Elfonnyad a rózsza, elhull levele,
Ha a kis kert dudvával van tele.

Siron túl kiható szerelem.

— Ponson beszélye. —

Sárváry E.-től.

(Folytatás.)

Ralph könnyeden és biztosan lépe be, s közeledett feléjük. Az agg férfi fölemelkedett. Mintegy hetven éves lehetett e férfi, de még mindig elég ruganyos tagokkal, szép fehér fürtökkel, izlésteljesen öltözködve és — mint azt a fehér selyem harisnyák tanusíták, oly erőteljes lábszárakkal volt ellátva, melyeket tőle sok fiatal gavallér megirigyelt volna.

A hölgy mintegy 20 éves lehetett. Fehér arczu s szőke fürtü volt e hölgy, mint Raphael madonnája. Szemének színe az olasz ég sötétkékjéhez volt hasonló s kis arisztokratikus keze finom és fehér volt, mint a viasz. Ugy látszott, mintha soha nem érintkezett volna napsugár e kedves jelenséggel; hasonló volt ő az oly virághoz, mely árnyban növekedik s analfogva bámulatos gyöngeségét megőrizi. Ralph mindenesetre kellemesen volt meglepetve, midőn mélyen meghajolt a hölgy előtt.

— Ah vicomte! — szolt a báró, nyájasan közelítve az ifju felé, — ön valódi példánya a lovagoknak. Ily pontosan jelenni meg ily időben!

Ralph lekötelezőleg válaszolt s pár percz mulva már ott ült ama férfi oldalánál, kit apául tekintett s ama hölgy mellett kit jövendőbelijeül szántak neki.

Az ifju jó társalgó volt; Versailles és Marly termei iskolázták őt; az öreg báró is még mindig életvidor s eleven férfi volt, mig Roche-Noire Hermin könnyeden, kellemmel, de nem tartozkodással vett részt a társalgásban, de mindenre

élénken figyelt, mi a vicomteban a legjobb véleményt kelté a hölgy szelleme és műveltsége iránt. Ralph egészen elfeledte, hogy száz mérföldnyi távolság választja el Páristól, s azt is, hogy oly rengeteg erdőben s oly várban van, a melyet neki a vezető mint a sátán lakhelyét rajzolt le.

A társalgás csendesebbé vált, mikor estelihez ültek. Az estebédet kiválóan diszes étterembe hordták fel, melyben tömérdek arczkép levén fölakgatva, könnyen elgondolható, hogy ez az „ösök“ terme. Hüvös, fagyos terem volt ez s a beszélgetés egyhangúvá vált.

Ralphnak egyszerre egy kép tűnt szemébe, mely őt rendkívüli nyugtalanságba ejté.

Életnagyságu kép volt ez, s úgy látszott, hogy még nem rég festették, legalább a keret úgy ragyogott; mint a vadonát uj.

Magán a képen is még nagyon élénkek voltak a színek. Csodaszép fiatal hölgyet ábrázolt az, sötét fekete fürtökkel, finom, bájoló arczczal, tüzes szemekkel s cseresznyepiros ajkain a legkiválóbb mosolylyal. Az erélynek, életkedvnek leirhatlan kifejezése, de egyszersmind valami démonias, daczos is tűnt föl e gyönyörű arczon, mely habár szabályosnak nem volt is mondható, mindamellett tökéletesen öszhangzotak annak vonásai s elragadó csábító hatást gyakoroltak a szemlélőre.

Ép ilyen volt az ő andalusiai hölgye, legalább ilyennek vélte őt Ralph, álca nélkül. Merően csüggött tekintete a képen, mely beszélni s nevetni látszott. A kép alatt aranyzománczban, aranyalapon e név volt olvasható: „Fulmen“, a spanyoloknál kedvencz név s egyérmű a villám al.

Hasztalan igyekezett Ralph erőt venni magán, és tekintetét elvonni e képről; hasztalan kísérte meg a társalgást előbbi folyamába terelni, — nem sikerült! Nem is mert többé Herminre pillantani. E hölgy oly félneknek, hidegnek és szomorúnak tűnt föl ez életeleven piros pozsgás arcz mellett! Az öreg ur is hallgatag volt, Hermina pedig lecsüggeszté fejét s nem is vett többé részt a beszélgetésben.

— Kit ábrázol e kép? — kérdé végre Ralph, észrevehető izgatottsággal.

Mintha nem is hallották volna e kérdést. A báró összeránczolt homlokkal tekinté tányérjára s a báróhölgy szórakozottnak látszott. Ralph valósággal kínos aggályban volt s egészen megkönnyebbülve érzé magát, midőn estebéd végével a másik terembe vonultak be. Ott, hol a kép varázsa többé nem hatott rá, ismét visszanyerte önuralmát. Valamennyi spanyol hölgy hasonlít egymáshoz — gondolta magában. Miért lett volna ép e hölgy az, kivel én találkoztam? Balga lennék, ha szerencsémét szórakozottság és elfogultsággal eljátszanám egy ábránd képért s hasonlat miatt! Hermin eléggé szép, hogy bárkivel kiállja a versenyt!

Es ezzel megkísérle e szép szelid szemekbe nézni, mintegy azáltal akarván a varázst teljesen eloszlatni, melyet ama kép idézett elő. És most már Hermin sem volt annyira elfogulatlan, mint vacsora előtt. Valószínűleg nem tetszett neki Ralph magaviselete a vacsora fölött. Legalább az ifju azt gondolta, mert a hölgy kerülni látszott az ő tekintetét.

Egy rövid óra mulva Roche-Noire kisasszony, meghajtván magát, visszavonult.

— Már most komolyan beszélhetünk, kedves barátom! — szólt a báró, Ralph vállát gyöngéden megveregetvén. — Ön tudja, miért van itt? . .

— Nagybátyám, az érsek sugott valamit a fülembe, —

viszonzá a vicomte. — És tudja-e a báró, hogy nekem Roche-Noire kisasszony bájolónak tűnt föl?

A báró meghajtá magát.

— Ha csupán tőlem függene . . . . — folytató Ralph.

— Kétségkívül, egyedül önől! — viszonzá az agg, nevetve.

— Nos, akkor mentül előbb, annál jobb! — szólt Ralph. — Mit mond ön hozzá?

— No, a mi azt illeti, vagy nyolcz napot mégis csak kell várunk. Közelebbi vasárnap nyilatkozhatik ön leányom előtt. Azalatt pedig majd eltöltjük az időt, a mint csak lehet. Szeret ön vadászni?

— Oh, én szenvedélyes vadász vagyok.

— Nos, akkor vadászgatni fogunk, — szólt élénken a báró, — esténkint pedig majd játszik nekünk Hermin valamit a zongorán. Hanem . . ön úgy látszik, nagyon el van törődve. Bocsásson meg udvariatlanságomért, hogy oly soká fenn tartóztatám.

A báró csöngetett s az öreg inas bejött, hogy Ralphot szobájába vezesse. Az öreg ur s az ifju szívélyesen kívántak jó éjt egymásnak s aztán utóbbi követé a szolgát.

Az ősi termen kellett átvonulniok s midőn Ralph a képre tekinté ismét s a Fulmen nevet olvasá, erősen dobogott a szíve.

— Ki e hölgy itt? — kérdé az inast.

Az öreg ember megrázkodott, lehajtá fejét s egy szót sem szólt.

— No, beszéljen hát! — szólt hevesen az ifju.

— Fulmen kisasszony arczképe, — válaszolt az öreg.

— És ki az a Fulmen?

— Hermin kisasszonynak legidősebb nővére.

— Akkor nem ő e hölgy — gondolá Ralph magában.

— Hol van ő? — kérdé Ralph.

— Meghalt, — felelt az öreg.

Ralph még egyszer rátekintett a képre, aztán megfordult s a szolga után indult.

Ralph nem kevésbé volt meglepetve, midőn a szolga által megnyitott szobába belépett. Mert bármily változatosak voltak is a szobák, melyeket Ralph eddig láthatott, e szoba egészen különbözött a többitől. Ez már izléssel volt berendezve és diszitve. Idegen fajú virágok diszelgettek az ablakokban, a szoba talaja pompás szőnyeggel volt bevonva, ugyszintén a falak, s a szobának minden butora, minden ékitménye az Alhambrára emlékeztetett. A kandalló körül divánok voltak alkalmazva. A szoba egyik szögletében tamburin állott s a mellett castagnettek heverték. Murillo és Velasques festményei ékítették a falakat.

— Ez volt Fulmen kisasszony szobája! — szólt az agg szolga, miközben egy rugót nyomott meg, melyre a fal egy része megnyilt s egy igen szép alcoven egy gyönyörű ágygyal tűnt szeme elé.

— Hát ha mégis ő volt! — sohajtott föl Ralph.

A szolga távozott. Az ifju egyedül maradt.

Lassankint levetközött s mély gondolatokba merült. Koronkint föl s alá sétálgatott a szobában. Elgondolá, hogy mily különös e kastélyban minden, és ismét az arczképre nézett, mely oly elbűvölőleg, oly csábos mosolylyal tekintett alá.

— Végre is okosnak és nyugodtnak kellennem! — szólt. Most lefekszem. Mit is törődjem én ama képpel? Akár

ő volt, akár nem: most már halott! Hermin pedig él és szép is. Valjon akadályozhatna-e engem egy operabálban adott balga fogadásom abban, hogy a francia nemesség egyik legszebb és leggazdagabb virágát nőül vegyem? Beh bohó is vagyok én, hogy a véletlen játéka által ennyire engedtem magamat fölizgatni! Holnap már okosabban viselem magamat.

Midőn levetkezett, eloltá a gyertyát s lefeküdt; azonban nem tudott elaludni; hiába fordult egyik oldaláról a másikra.

— Mégis csak félbolond vagyok én! — sohajtá. — Egy képbe szerelmesedni! Minő ostobaság ez! . . . Mégis ha megelevenednék!

Ralph megrázkodott. Eszébe jutott az ismeretlen hölgynek tett esküje, hogy őt szeretni fogja, ha sírjából tér is vissza. Homlokát hideg veríték lepte el.

A vár órája, Ralph számlálása szerint, tizenkettőt ütött.

Alig zugott el az utósó ütés, midőn finom, sajtáságos fény terült el a szoba egyik szögletéből és egy ajtó nyílt meg, melyet az ifju előbb nem vett észre. Nyikorgás, sőt a legesekélyebb nesz nélkül fordult az meg sarkában s egy hölgyalak jelent azon meg, mialatt a kandallón levő gyertyák maguktól meggyultak.

A nőalak, mely az ágyhoz közeledett, tetőtől talpig fehér halotti lepellel volt fődve. A vicomte, bármily bátor legény volt is különben, úgy remegett, mint a nyárfalevél, mert a szellem egészen nesztelenül közelgett. Midőn közvetlenül az ágy mellett megállott, visszaveté halotti leplét.

— Fulmen! — dadogá Ralph, mert csakugyan ő volt, épen abban a fekete bársonyöltönyben s piros szalaggal hollófekete hajában, mint a hogy őt a kép ábrázolta.

És mégis más volt: halott! Arczán halotti sápadtság ömlött el, ajkainak színe nem különbözött halovány arczától, sötét szemei pedig túlvilági fényben ragyogtak. Bánat, epe-dés, és fájdalom tükröződött vissza e merev arczon. És mégis ő volt; lehetetlen volt a felett kételkedni!

Ralphon leirhatatlan izgatottság vőn erőt. Hitetlenség, félelem, kétkedés és lázas öröm csatáztak lelkében. Merően tekintett a nőre. Még a halotti lepelen is mindig a legszebb nőnek tetszett az ifjunak, s hogy ez ugyanegy az operabeli ismeretlen hölgygyel, a felett nem is kételkedett többé. De csakugyan látott ő valamit? Nem káprázat volt-e ez?

— Fulmen! — kiáltott föl, — valóban te vagy-e?

— En vagyok! — viszonzá a hölgy. — Emlékezel-e még esküdre? Neked azt mondták, hogy meghaltam s te tudod ezt már.

Ralphnak vaczogtak fogai. És a hölgy hangja bármily bánatos volt, oly édesen, oly dallamosan hangzott az!

— Nem, te nem haltál meg! — szólt, leküzdve a rajta erőt vett félelmet.

— Oh igen! Már egy év óta, — válaszolt szomoruan. — A várkapolnában vagyok eltemetve. Megtekintheted siromat. Nem Fulmen az, ki itt előtted áll, hanem annak csupán árnyéka.

Ralph nem volt képes elfordítani róla tekintetét. Daczára a halotti halványságnak, a kialudt ajkaknak, elragadólag bájjosnak tűnt fel előtte; eszményi képe volt ez neki s érzé, hogy sokkal jobban szereti őt, mint bárkit a világon.

— Tizenhat éves korban halni meg, — folytatá, — midőn a világ még felénk mosolyg, midőn a virágok oly édes illatot terjesztenek s a madarak oly szépen dalolnak, a hideg sirba

szállni! Midőn minden szempillantás még oly becsesnek látszik, hogy még a jövőre sem gondolunk, oh, és mikor oly igen ragaszkodunk az élethez, s ha az ember szíve . . .

Szivére tette kezét a nő.

— Igen, — folytatá — itt él képed, hálátlan. Te elfeledtél engem s eljöttél, hogy nővéremet vedd nőül.

— Fulmen! — kiálta föl Ralph, — bocsáss meg nekem, én azt már megbántam; én mindig csak téged szerettelek, még most is! . . .

A hölgy szomoruan rázta fejét.

— A halottat nem szokták szeretni, — szólt a hölgy, s nem szólott többet. Ugy látszott, hogy sorsának megadta magát; csupán egy köny pergett lassan arczán alá. Aztán fölegyenesedett.

— A halottak fáznak, mindig fáznak, — szólt s a kandallóhoz menvén, melyben a tűz utósó szikrája is kialudt már, annak közelében leült.

— Élve vagy halva, de én szeretlek! — szólt Ralph. — Én így is szeretlek, a mint most vagy, s ép annyira szeretlek, mint azon a napon, melyen előttem először megjelentél.

A hölgy fejét csóválta, valami kimondhatlan bánatos volt a néma lemondásban, mely Ralphnak szívéet szoritá öszsze.

— De te nem haltál meg, nem halhattál meg! — kiáltott föl magán kívül az ifju. — A halál elrutit mindenkit és te oly szép vagy, beszélsz és jársz.

— Mit tudsz te a halál felől! — szakítá félbe Fulmen, bánatosan mosolygva, mely mosoly ép úgy játszadozott ajkain, mint a holdsugár a sir körül. — Mit tudod te, hová megyünk, mikké leszünk, midőn porhüvelyünk szétomlik? Én meghaltam és mégis szenvedek, nagyon szenvedek! Én bűnben haltam meg; minden gondolatom csak te voltál; nem akartam megválni az élettől, mert reméltem, hogy ismét látni foglak; átkozám az eget s nem hallgattam a pap szavaira . . . e miatt el vagyok kárhozva és nem lelem nyugalmamat . . . és mindamellet isten képes lenne talán megbocsátani, ha te engem szeretni tudnál, daczára annak, hogy meghaltam.

— De hiszen én teljes lelkemből szeretlek téged! — viszonzá Ralph.

— Azt csak te mondd, ámde az ember nem szerethet oly lényt, ki jéghideg.

Ezt mondva közeledett az ágy felé. Az ifju önkéntelenül összeborzadt.

— No lásd, te félsz tőlem, — szólt szomoruan.

— Nem, nem Fulmen! kedves nőm, én nem félek és szeretlek!

A hölgy kinyujtá kezét s az ifju megragadva azt, fölkiáltott. A hölgy ujjai jéghidegek voltak.

— Nem nem, te nem szerethetsz engem többé, — szólt oly hangon, mely Ralphnak szívéet járta át, — és én örökre fogok szenvedni, örökre elkárhozom, ah mert a halottat nem lehet szeretni!

Ezzel elfordult; a gyertyák kialudtak; mély csönd, sötét éj volt a szobában,

— Fulmen! — kiálta Ralph. — Fulmen én szeretlek, én balga, gyöngye voltam . . . oh, jöjj Fulmen!

Semmi válasz, Ralph ágyára hanyatlott vissza.

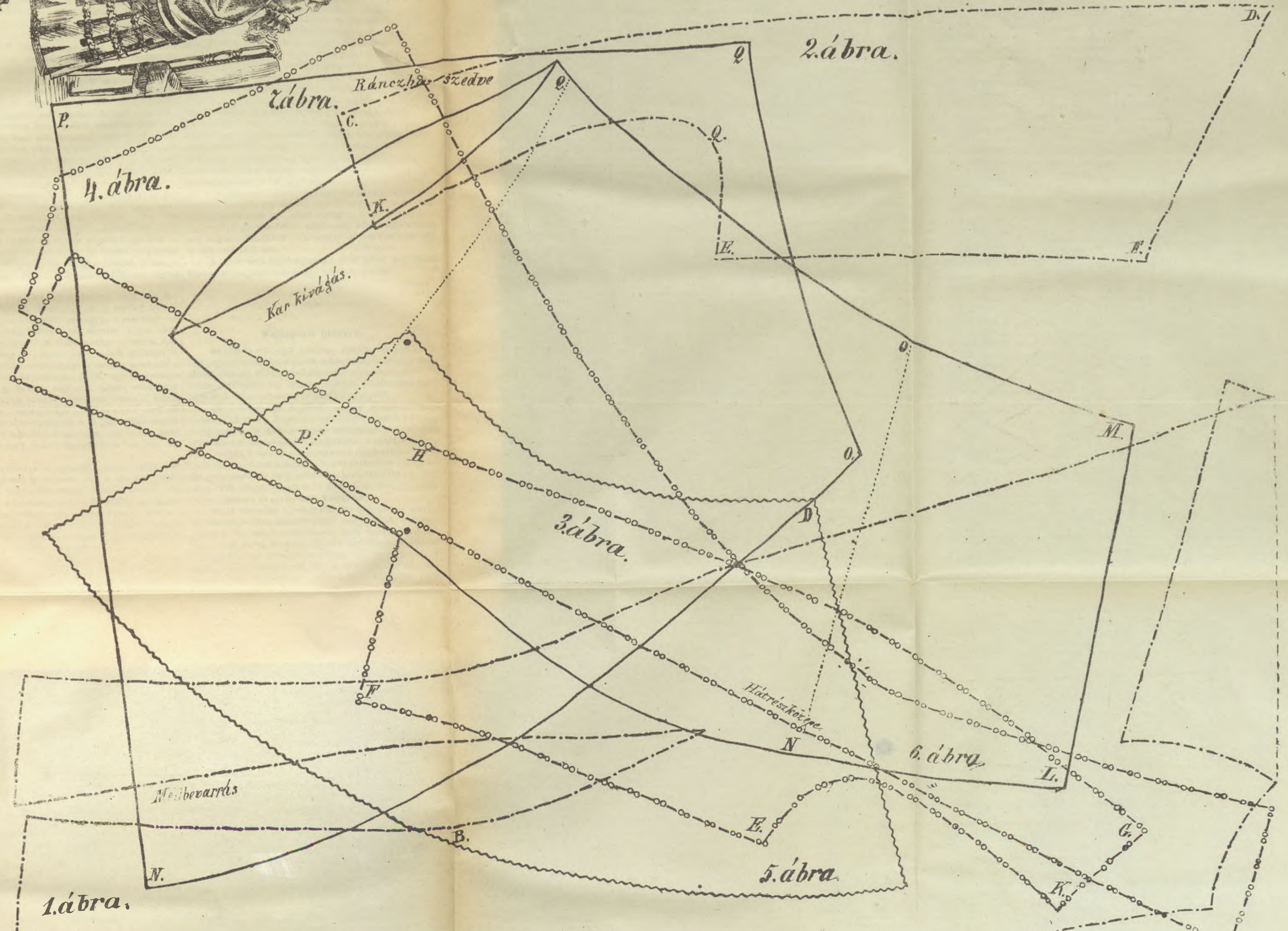
Igen nehéz oly ember kedély hangulatát fölfogni, ki mindazt átélte, mit Ralph e napon. Egész lőnye oly izgatott volt, a minőről azelőtt még csak fogalma sem volt. Csak most

Melléklet a Nefelejts'hez
1871 Február.

Seta ruha.

Jegyek magyarázata

1. ábra: Derék előrsze	}	5. ábra: Derék többeny	}
2. " " oldalrész		6. " " Ujja	
3. " " hátsó oldalrész	}	7. " " dudor	}
4. " " hátrész			

érezte igazán, mily benyomást tett nála egykor ama szép spanyol hölgy, melylyel ő lelke egész mélyében foglalkozott.

De nem volt képes a vele történeteket magának megmagyarázni! Ő nem hitte a kíséretet, sem oly lényt, mely a tulvilágból visszatérjen. Az utóbbi évek alatt ábrándossági hajlamai eloszlottak; legalább ő azt hitte s nem gyanítá, hogy ép e hatalmas benyomás, melyet e jelenés reá gyakorolt, a legszorosabb összefüggésben van az ifjúság babonás természetével. Mit gondoljon? mit higgyen már most? Vagy van valami kapcsolat e földi és a tulvilág közt, vagy végre ámitás szüleménye? De valjon kinek állhatott érdekében, hogy ama kedves képet a multból eléje varázsolja Roche-Noire várában, kinek örökösét épen nőül akarja venni?

Orahosszat ült ágyában, míg végre megnyugodott kissé. Akár életben, akár mint halott, de ama tünemény a kedves Fulmen volt.

És ez, habár átérezte is ama rendkívüli borzadályt, melyet minden szokatlan s látszólag természetfeletti kelt bennünk, mindamellett egyszersmind édes érzéssel tölté el lelkét. Akár sírjából kelt legyen is ki e hölgy, lehetővé téve a lehetlent, akár természeti alapon történhet e tünemény megfejtése, elég az hozzá, hogy ő a személyiségben nem csalódott, mert e tünemény vagy maga Fulmen, vagy árnya volt!

(Folyt. köv.)

Egy kiváló nőalak a multban.

Ábrányi Emiltől.

(Folytatás.)

A főurak Johanna mellett nyilatkoztak, a vidéki nemesek, polgárok és parasztok Mária zászlója alá sereglettek, még pedig roppant, tulnyomó számmal. A Johanna környezetét tevő főurak tanácskozássra gyűltek. Csapatokat kell ellenük, (a lázadók ellen) küldeni, de ki legyen a vezér? A r o u n d e l gróf kigyó-tekintetét Northumberland hercegre irányozta, Johanna főőtalmazójára, kit el kellett távolítani, hogy az ártatlan teremtést megsemmisíthesse. „A herceg legyen — úgy mond, — pártunk tábornagya; ő jól ismeri a lázadó vidékeket, azonfölül szigora miatt nagy tiszteletben áll a nép előtt.“ Northumberland engedett, miután reményét fejezte ki, hogy „jó kezekben hagyja a királynőt.“

Csupa merő nagy ur követte Northumberlandot a harczmezőre, hanem meg volt a sok tiszt a nélkül, hogy katona lett volna hozzá. A herceg már Londonban kitudta a népség hangulatát: „Az emberek összecsődülnek utunkon — így szólott egyik kísérőjéhez — hanem egy árva hang sem kiáltja felénk: Isten áldjon benneteket.“

Mária a közeledő ellenség elől megszaladt. Egy nap alatt kilencz német mérföldet lovagolt. Utóbb az egész ország hozzá csatlakozott. Még a fejedelmi hajók matrózai sem maradtak Johanna mellett. Csapatái lassankint fölözöltek, sőt a főurak legnagyobb része is lassan elpártolt tőle. Szomorú látványt nyújtott a londoni király-palota. A főurak belátták, hogy minden elveszett s tanácsosnak vélték a faképnél hagyni szegény Johannát, kihez még csak egyetlenegy püspök maradt hű. A többi mind Mária híveül csapott föl. Johanna uralkodásának kilencedik napján egyedül ült a trón mennyezet alatt, mikor atyja belépett hozzá. „Jer le onnan, gyermekem“ szólott „ez nem neked való hely.“ Johanna szeli-

den és némán szállott le a trónról, a nélkül, hogy egy sohajt áldozott volna multjának.

Aroundel gróf volt az első, ki Máriát London utczáin királynőnek kiáltotta ki. Az ő dolga volt az is, rögtön elfogatni legveszedelmesebb ellenét, Northumberland herceget, ki nagyon gyáván és nyomorultan viselte magát.

A Tower, mely eddig királyi kastély volt Johannára nézve, most börtönévé változott. Még nem bántak ugyan ugy vele, mint tulajdonképeni fogolylyal, de rokonai már éreztették vele sorsa egész keménységét. A „véres“ Mária már kezdte kiérdemelni nevét. Nem angol tanácsadói voltak, hanem spanyolok, s nem britt, hanem spanyol mértékkel mérték a vért, mely elontandó volt a jövőben. Northumberland herceget, a „főbűnöst,“ halálra ítélték. Ez a gyáva, haszontalan ember, hogy megmentse hitvány életét, utósó nap áttért a katolikus hitre, de mind haszontalan! E gyalázatos tény után, mely mindenfelé megvetést idézett föl iránta, másnap lefejezték s a Tower kápolnájában helyezték örök nyugalomra.

Johanna viselte a koronát s e bűnért, melyre mások kényszerítették a gyermeteg szüzet, halállal kellett lakolnia. De a halálítélet végrehajtását hosszú időre felfüggesztették s ugy látszott, mintha a véres Mária nem akarná nemes ártatlan vetélytársa halálát. Meghagyták neki udvarhölgyeit, sőt bizonyos érintkezési köre is volt idegenekkel, bejöhettek a lépcsőkön, ha őreinel londoni látogatók voltak, kiket fiatalága, szerénysége és állhatatossága által egészen elbűvölt. Ha nem olvasgatta kedves bibliáját, különösen az új testamento-mot, ugy apjával foglalatoskodott, kit végette szintén halál fenyegetett. Magával alig törődött valamit s férje rá nézve csak egy szerencsétlen lény volt, kit a sors egy pillanatra összefűzött vele. Nem szerette őt ugy, mint testvéreit és szüleit. Hisz csak engedelmességből ment hozzá, soha sem volt igazán neje s csak pár nap óta ismerte férjét. Hogy valjon ez szeretettel gondolt-e rá, azt nem lehet határozottan állítani, bár ama falba vésett négy betű a Tower egy börtönében (Jane) tőle származott.

Johanna csaknem feledésbe ment már, mikor egy örült lázadás a figyelmet ismét rá irányozta. A kenti férfiak föl-lázadtak, nem Johanna vagy Erzsébet érdekében, sem Mária királynő megbuktatására, hanem azért, hogy meggátolják Mária királynő házasságát II. Pülöp, spanyol királylyal. A lázadók élén bizonyos W y a t, egy nemes ember, állott, ki iszákosságáról volt szélesen ismeretes. Mária spanyol tanácsadóit pokolba kergetni: ez famózus eszme volt a vidéki nemesek és bérlők szemében. Kent férfiai morogni kezdtek s oly csődülést idéztek elő, hogy Mária trónját komoly veszély fenyegette. Wyat már London előtt állott, a Towerrel szemközt, a folyam innenső partján, mikor jó szíve folytán oly hibát követett el, mely semmivé tette minden fáradozását. A Towerből ugyanis nagyon kezdtek tüzelni ama viskókra, melyekben állást foglalt, a viskók tulajdonosai pedig annyira kérték: ne foszssa meg őket egyetlen vagyonuktól, hogy hirtelen elvonult s a Themze más részén keresett átjárást csapatjainak, holott ez elhagyott helyen könnyedén átmehetett volna. Hanem itt a hidak mindenfelé le voltak törve s midőn ugyancsak megfogyott hadával végre mégis átvergődött, egész hadsereg vette körül, mely előtt kénytelen volt lerakni a fegyvert.

(Végo köv.)

Egy hét története.

Január 21-kén.

Az első fecske. — Nem sok, de szebb. — Táncz és vigalom. — Házi tolvajok. — Hamis arczok. — A szépség öntudata. — Uj napok uj tavasszal. — Kárba ment kártyavetőnök. — Dominók. — A legkeményebb próba. — Önmaga elleni merénylet. — Álarczos párhuzam Pest és Páris közt. — Hiányzott a lélek. — Egy derék apának derék gyermeke. — Kedves vásárfiak. — A nők lapja.

Megérkezett az első farsangi fecske, a jótékony-nőgyelet tánczvigalma, melybe a fővárosi szépek olyan mohó jókedvvel sietnek mint a bohó gyermek az első fecske után. És a hol sok szép hölgy szokott jelen lenni, ott rendszeren sok férfi is találkozik össze, így van ez talán világ teremtése óta a jótékony-nőgyelet báljain, így volt ez mult vasárnap is; tiz óra után már szebbnél szebb álarczosok tarka-barka sokasága hullámzott a vigadó termeiben, nem voltak annyian, mint tavaly, de szép álarczos sokkal több volt ez évben bizonynyal azért, mivel a mult évben csupa szép leány fejlődött bálképésre, és ezek mind a nőgyeleti bálon adták maguknak találatát.

Nem is egészen olyan tánczvigalom ez, mint a többi, mert itt nem annyira a táncz, mint inkább a vigalom a megjelenés célja; a zene szól, szépen, tüzesen, de a jókedv inkább a szemekben, mint lábokban keres és talál kielégítést; járják, járják, de csak izelítől, szoktatól, a földolog itt az ismerkedés, a fiatal hölgyek megakarnak ismerkedni a helyiséggel, a világitással, a nagy sokaságu szemek szegzett tekinteteivel, a mi mind mulhatatlanul szükséges, át kell esni az első lámpalázon, a feleletadási nehézségeken soha sem látott ifjaktól hozzá intézett kérdésekre, hogy a bekövetkezendő tánczvigalmon, vagy tánczvigalmakon már otthonosnak érezze magát és kedve szerint tánczolhasson. Azért köti most a hamis arczot igazi szép arczára, igazán hamis arcz is az az álarcz, mert a hamis arcz tulajdonosnője azért jól tudja, hogy a miért arczát eltakarja, maradt még elég, a mi nyilvános tanuságot tesz szépségéről. a nyak, a kéz, a könnyed kecses mozdulatok, mind megannyi házi tolvajok, és ha mindezeket is el tudja takarni, ügyesen elváltoztatni, maradnak „a lélek ablakai,” a szemek, delejes csillag-fénynyel, titokbontó varázsszal, a mit akarva sem lehet álarczos véka alá rejteni; milyen gyönyörűség tehát e két világitó láng elől-lobogása mellett körülvitorlázni ezt a nagy világot, szemügyre venni itt egy új érdekes jelenséget, ott egy rég nem látott csinos alakot, és itt is, ott is egyaránt élénken felköltetni maga iránt az érdekeltséget, és aztán eltűnni ismét azon tudat mellett, hogy egy hét múlva, vagy két hét múlva újra találkozni fognak, a jogászbálon, vagy az orvostan-hallgatók bálján, vagy a technikusok bálján, mert azon érdekes alakok bizonynyal ott lesznek, hiszen megmondta nekik, hogy ő is ott lesz, és minden szép hölgynek van annyi önérzete, hogy minden férfi szívesen megy el még egy tánczvigalomra, hogy e bűvös szemekben, egész udvari kiséretétől körülvéve, gyönyörköd-hessék.

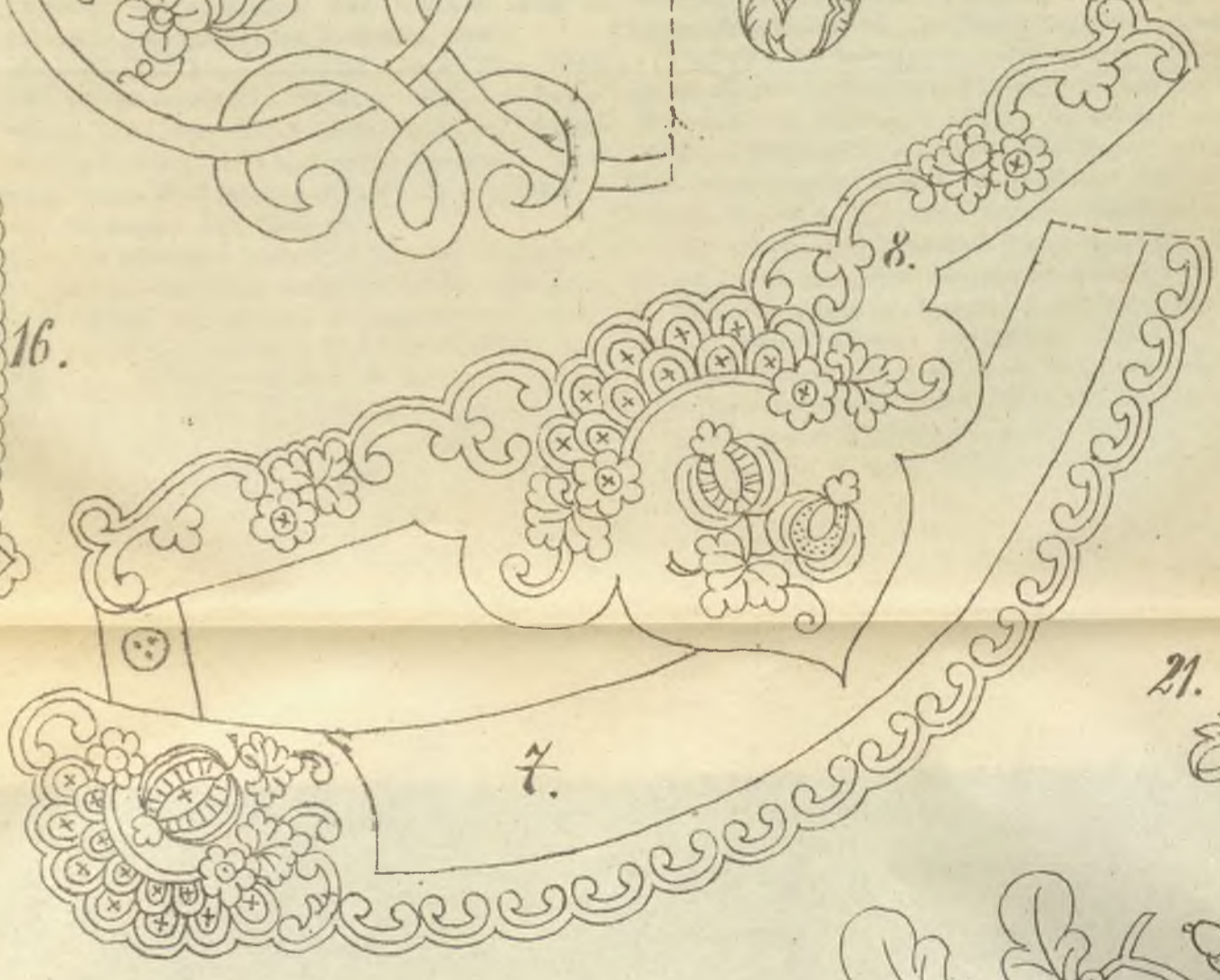
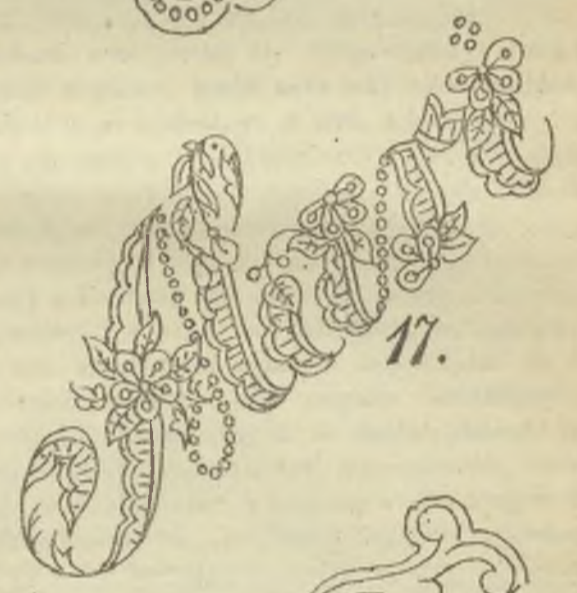
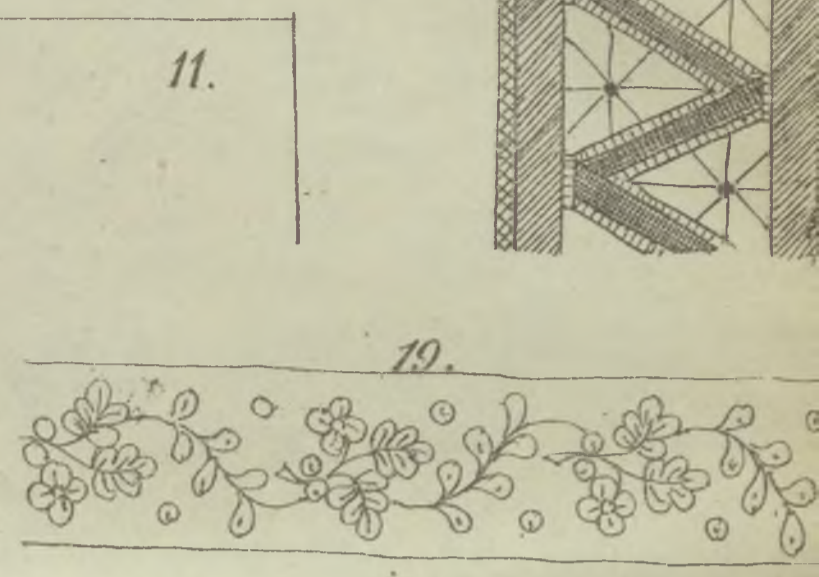
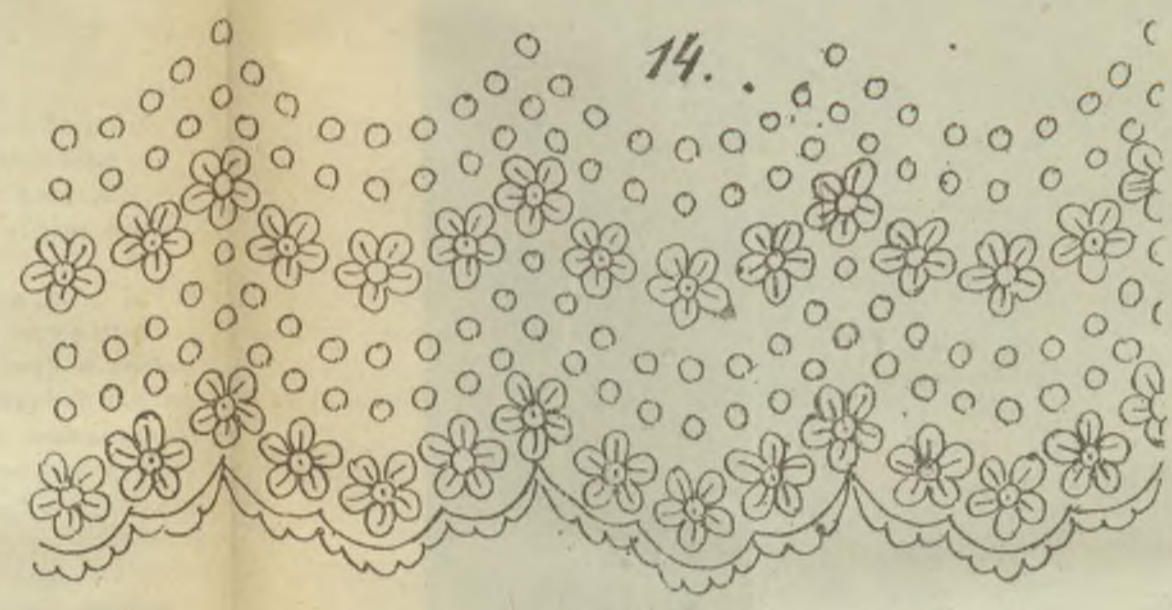
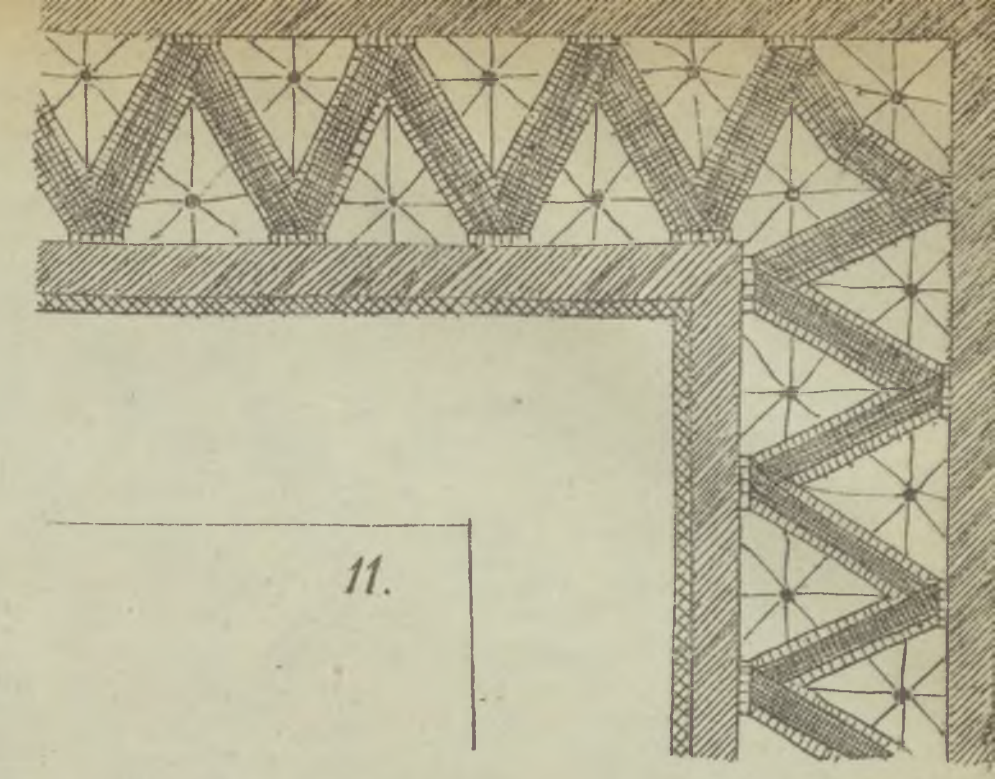
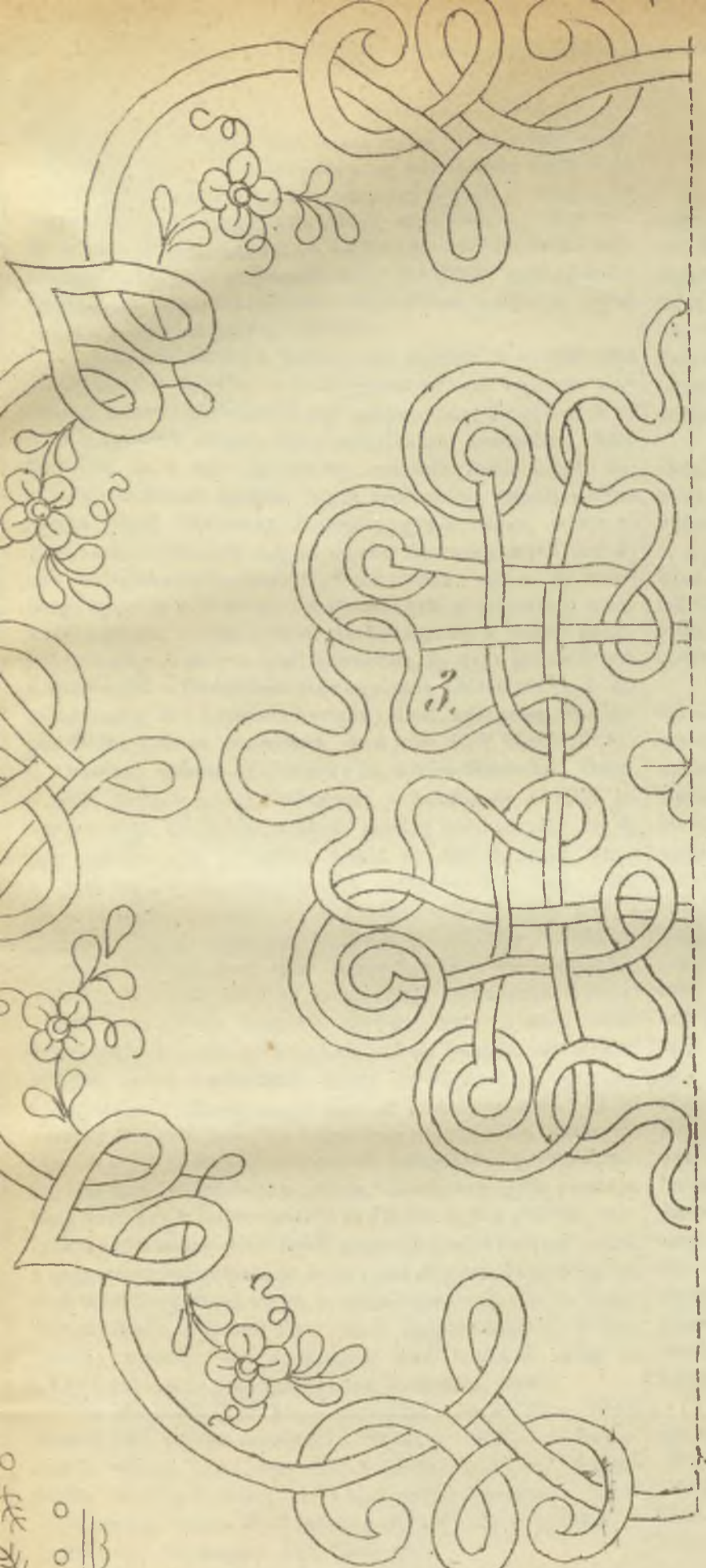
Tehát nincs az égen annyi nap, hold és csillag, a mennyi

mult vasárnap a vigadó-teremben ragyogott, csupán napot kilenczet olvastam, és mindegyik napnak kijutott a maga tavasza, ibolyáival, rózsáival, liliumjaival, buzavirágai-
val meg pipacsai-
val; továbbá méhecskéivel, pillangóival, gerliczéivel, meg denevéreivel; ama szép tavaszi világban természetesen a szép pásztornók, kertésznők, virágárusnők sem hiányozhattak, ezek közül többen egyenesen a bérczes Tirolból, és a még távolabb Svajczból vándoroltak ide, sőt a vadregényes Calabria, Andaluzia és Skócia is egy pár gyönyörű példányát küldte ide, képviselőül; hogy annyi szépség között egy pár vándor barát sem hiányozhatott, az magától értetődik; kevésbbé érthető, hogy mit keresett itt az a néhány kártyavetőnök, mikor itt minden ember a csillagokból olvasott magának jövőjét.

Legnagyobb számmal azonban most is a dominók voltak, és egy tárczairó nézete szerint, a kit nem akarok megnevezni, a dominók nemcsak a fekete öltönyre nézve különböznek a többi álczástól, hanem abban is, hogy ez utóbbiak azért mennek bálba, hogy keresnek valakit, míg a domino azért, mert tudja, hogy őt keresi valaki, és miután köztudomásulag több férfi van a világon, a ki valaki után epedez, mint megfordítva, innen a dominók feltűnőleg nagy száma az álarczos vigalmakon; csakugyan nagy delejesség kívántatik hozzá, egy Mátyás király fekete seregével vetélkedő tetőtől talpig domino-sokaságban felismerni, vagyis inkább felérezni azt az egyetlent, a ki szivünkben dobog, és épen azt várja a domino az egyetlentől, épen azért követte el magán e fekete merényletet, bizonynyal keményebb próba ez, mint a minőnek akár Turandot, akár Donna Diána kitette imádóit; olyan próba melyen csak igazán szerető sziv képes győzedelmeskedni, a melynek az ég minden csillagjai közül kedvesének két szeme ragyog legfényesebben. Hány domino nem távozik tehát a dominonál feketébb fájdalommal szivében, azon tapasztalatra, hogy mert az a bizonyos nem ismerte meg szeme után, nem is szereti őt igazán! és hány domino nem enged magának egy óvatlan pillanatot, és nem uralkodik eléggé hangja, vagy egy tulkiváncsi hajfűrt, vagy a rabságot megunt fülcimpácska felett, csak azért, hogy ilyen domnoi fekete aggodalomtól óvja meg fiatal szivét.

Ilyenek nálunk az álarczos vigalmak általában és különösen a nőgyeleti álarczos vigalmak, és ezt azért tartottam szükségesnek különösen hangsúlyozni, mivel ezáltal az álarczos vigalmak ellen emelt egyik panasz igazi értékero szállítatik le. Az a panasz tudnillik, hogy a mi álarczos szépeink nem tudnak olyan szellemdusan pikantizálni, mint a párisiak; igaz, de csak annyiban, a mennyiben nem is a karnak úgy pikantizálni, és a mennyiben a sziv soha sem szokott szellemdus lenni. A párisi hölgyeket a fej — nem most, mert most szegények azt sem tudják, hol áll fejük, hanem azelőtt, — míg a mi hölgyeinket a sziv viszi álarczos vigalomba, a sziv társalgása pedig gyermeteg, keresetlen, főbbet szemmel, mint ajkkal, többet némán, mint szóval; a kinek ilyen társalgásban van része, az valóban nem panaszkodik álarczos vigalmaink egy-

Melléklet a Nefelejts'hez
1871 Márczius.

hangusága ellen, és egyetért velem abban, hogy a mult vasárnap vigalom nem szép, de gyönyörű volt, minden megvolt ott, a mi szemnek, szivnek jól esik, csak egy hiányzott, hogy teljes legyen a vigalom fénye, nem láttuk ott a jótékony nőegyesület lelkét, az áldott lelkű Bohus Szögyéni Antónia ő méltóságát, a fővárosi szegények ezen örangyala gyöngéledés folytán nem gyönyörködhetett e vigalomban, mslyet az egylet ismét a szegények javára rendezett.

Ilyen volt nálunk a farsang első vigalma és az első után következett a második, — nem, hanem az első vigalom után azonnal másnap következett egy hangverseny, Steinacker Irma kisasszony hangversenye az „Európa“ terében; közbeszólva, az a szép kisasszony nemcsak fiatal hölgy, hanem egyszermind hazánk egyik érdemteltjes fiának kedves leánya; atyja: Steinacker Gusztáv, egykor, régen, midőn az igazi szabadelvüségéről még az ugynevezett szabadelvü férfiaknak is meglehetősen korlátolt fogalmai voltak, szóval és tettel buzgó apostola vala az igazi szabadságnak, a műveltség uralkodói jogának, a lelkiismereti szabadságnak, a valódi demokráciának, és a milyen igazi demokrata, ép olyan jó hazafi volt, a miért aztán a forradalom után egyiránt üldöztetve papi túrelmetlenség és a hazaduló kormány által, kénytelen volt idegen földön keresni menedéket, de a jeles férfi idegen földön is e hazának nevelte gyermekét; fia, a jeles Steinacker Ödön, a mint férfiúvá serdült, visszatért a hazába és a haza javára fordítja külföldön szerzett gazdag tudományát; és ép úgy testvérhugát, a kedves Irmát az édes hazához huzza magyar szive; alig hagyta el a stuttgarti képezdét, eljött haza, bemutatta magát, és akkor sem üres kézzel, hanem jeles tehetséggel, aztán újra távozott, tovább képezte jeles tehetségét, és most, most már nemcsak a haza hű leányának, hanem a jeles művésznőnek mondhatjuk régi szokás szerint: „Isten hozta nálunk, legyen a mi leányunk.“ A mult hétfői hangversenyben már nem hazánk kedves leányát, sem a fiatal hölgyet, hanem a művésznőt illette az élénk taps, melylyel a nagyszámu közönség zongorajátékát kitüntette, mert e hangverseny fényesen igazolá a kisasszony tisztult zenei izlését, világos és szabatos technikáját, beható felfogását és gyöngéd, meleg előadását. Mendelssohn „trioja“, Beethoven egyik sonatája, Volkmann egyik improvisatiója és Chopin egyik etudeje, melyeket a kisasszony mind fejből adott elő, gyujtó hatással voltak a nagyszámu hallgatóságra, és ha Liszt magyar rhapsodiájában több tüzet ohajtottunk volna, az talán onnan volt, mivel a hangverseny-terem nem volt fűtve, mi is fáztunk nagyon, a kisasszony szintén, így épenséggel nem csudálni, hogy ez utó só műre már nem igen jutott a kívánatos tüzből.

A közreműködők közül osztottak a tetszésben Blau Henrik jeles hegedű-művésznök, Szuborios Manó, a ki ha kevésbbé szerény volna, már rég a gordonka-művészek sorában állana, továbbá Humann Alexa kisasszony, a ki Rossini Semiramis-ariáját fényes jövőt ígérőleg énekelte, és még annál is szebben egy pár magyar dalt Abrányitól.

Még egy új jelenséget igtathatunk be e hét történetébe. Egloffstein bárónő mint felelős szerkesztő és Illésy Györgyné, mint főmunkatársnő kibocsátották az előfizetési felhívást a „Nők lapjai“-ra. E lap kiválólag a női kérdés tisztázására és terjesztésére fog törekedni, álláspontul pedig ez ügyben ugyanazt fogadja el, a mit a „Családi Kör“ vall és hirdet, csak szivünkben örülhetünk tehát, hogy e nagy jelentőségű ügynek újabb lelkes bajnokai támadtak. —i—r.

Budapesti hirvivő.

✦✦ (Király ő Felsége) mult kedden fővárosunkba érkezett, hol hosszabb ideig szándékozik tartozkodni. Az indóház-nál Thaisz pestvárosi főkapitány és Rajner belügyminiszter fogadták ő Felségét. Mult csütörtökön nyilvános kihallgatáson fogadta ő Felsége a hozzá folyamodókat. A király itt léte és a delegáció folytán számos osztrák nevezetesség fordult meg e héten fővárosunkban és itt vannak még jelenleg is Beust közös kül- Kuhn, közös had-, Lónyay közös pénzügy-miniszterek, sat.

✦✦ (A pesti honvédtisztek) mult szombaton este Dürnbeck akácza-utczai házában bált rendeztek. A terem honvédelemekkel volt díszítve. A vigadókat Andrássy Gyula gróf honvédelmi miniszter s 28 honvéd törzs- és főtiszt is meglátogatta. A miniszterelnök hosszabb ideig időzött a honvédek körében, kiknek multságán egyébiránt számos polgár is részt vett. A lakománál az altisztek sok áldomást mondtak kedveltebb tisztjeikre s a miniszterelnökre. A multság világos virradtig tartott.

✦✦ (Az országos zeneakadémia érdekében) a „Zen. L.“-ban azt a figyelemre méltó indítványt olvassuk, hogy a létesítendő országos zeneakadémia egyesítse az erőket, hogy a zenészeti nevelés és kiképzés mezején a lehető legelőnyösebb rendszert léptesse életbe hazánkban is és hogy a zeneművészetre hivatott tehetségeknek biztos menhelyül szolgáljon. Erre a meglevő tanintézetek nem képesek vállalkozni, részint anyagi eszközök hiányában, részint pedig elfogadott és gyakorlatba vett rendszerük czéltalansága folytán. Az anyagi erőt az államnak kell szolgáltatni, a tanrendszert kipróbált, szakavatott művészek közreműködésével kell megállapítani s a legfelsőbb szellemi vezénylettel oly világtekinétyt s oly tapasztalt lángészt megbizni, kinek neve már előre magában foglalja a sikert és az eredményt. A férfi, a ki a vezényletet vigye, meg van találva, s most már csak a tért kell elkészíteni. Hogy e részben mindennemű ingadozás, ide-oda való kapkodás, eszmezavar, feltolakodott téves nézetek és irányzatoknak eleje vételessék, s hogy az ország határozott alakban tudhassa, hogy a kormány mit czéloz az országos zeneakadémia életbeléptetésével, a „Zen. L.“ indítványa az, hogy a kormány szoroson vett szakférfiak, zenészeti tekintélyek- és tapasztalt egyénekből mielőbb egy enquete bizottságot hívjon egybe, melynek feladata legyen az életbeléptetendő országos zeneakadémiának egyetememes tervét, tanrendszerét, vezérelveit, beosztását és költségvetését kidolgozni s azt a magyar miniszteriumnak elfogadás vagy módosítás végett beterjeszteni.

✦✦ (A budai tornaegylet) javára szerdán este a várszínházban tartott hangversenyén telt páholyok, bár üres földszint előtt ismét volt alkalmunk néhány jól előadott zenedarabot hallani. A Mendelssohn (C moll) trióját Stocker Ede (zongora), Blau Gyula (hegedű) és Szuborits (gordonka) játszták. Stocker Ede érzelemmel és bravourral játszott; Szuborits ur Poppernek egy szivhez szóló románczát játszá, azon mélyreható bájjal, mely csak gyönyörű hangszerén, a gordonkán fejezhető ki. Blau Vieuxtemps egy hosszabb strófikus románczát játszá, azon érzelemmel párosult technikával, mely a nemzeti színház derék hangversenymesterét az idej hangverseny-idény egyik legörvendetesebb új szereplőjévé avatá. Schmidt Ferencz ur szép baritonnal és kifejezéssel énekelte egy Schumann- s egy Dávid féle dalt. A budai dalárda néhány dallal működött közre.

•• (Frecskai László) fiatal festész hazánkfának érdekes képe volt látható az osztrák műegylet közelebbi kiállításán. A festmény „Ovid és Carinná“-t ábrázolja. Egy szép jelenet, midőn Ovid Carinnának verseit olvassa, és szerelemtől elragadtatva öleli meg Carinnát. Ovid arcán a szerelem hü kifejezése egész fenségében, míg Carinna szempilláit bezárva, rezgő ajakkal bocsátja fejét a költő vállára. Az érzelem hü kivitel erőteljességével egyesül a festményen, mely becsületére válik fiatal szerzőjének.

•• (Jókai Mór) a Kisfaludy-Társaság februári nagygyűlésén egy rajtot fog felolvasni Hatvaniról, Debreczennek egykor oly híres természettanáráról, kiről annyi rege keringett az akkori babonás időkben. Azt mondták róla, hogy ördögökkel áll szövetségben, s köpenye alatt mindig keresték a lólabát, mivel értett a vegytan, optika és mágia titkaihoz. Róla Arany János is irt egy jeles költeményt. Jókai most igen érdekes adatokat kapván e híres tudós tanár jellemzéséhez, képet fog írni róla, egyszersmind ostromozva az akkori naiv babonás hitet.

•• (Metternich hercegnő) Bécsben pénzt gyűjt a francia sebesültek javára. A napokban elküldé titkárját B. urhoz is, egy ismert bankárhoz, ki még nem volt felöltözködve, midőn a hercegnő titkárja bejelenté magát nála. „Nem tartozom elhinni, — kiáltá B. ur boszusan, — hogy a pénzt sebesültek javára fordítják. Ha a hercegnő valamit akar, látogasson meg személyesen, akkor adok 5000 frankot, vagy többet is.“ — Másnap, midőn a bankár még ágyában nyujtozkodott, az inas egy névjegyet hoz be, melyen ez állt: „Metternich Pauline hercegnő.“ A bankár alig mer hinni saját szemének, sietve felöltözik és fogadja a delnőt. „Minek köszönhetem e megtiszteltetést?“ — „„Ön azt ígérte, hogy ha eljövök, 5000 frankot ad, itt vagyok ezt behajtani...““ És B. ur savanyu mosolylyal kiszurta az ígért összeget.

•• (A halandóság statisztikája Pesten.) 1870-ben a keresuti közös temetőben örök nyugalomra helyeztek 6468 hulla, tehát 606 al többet, mint az 1869-ik esztendőben. Mint minden évben rendesen, az idén is junius hónap alatt szedte meg a halál legtöbb adóját, 667 személyt ragadván el, novemberben pedig a legkevesebbet: 421-et. A halottak e számába nincsenek beleértve a katonák és izraeliták, a kik saját temetőikben helyeztetek el.

•• (Az árviz pusztításai.) Nagybecskerekéről, január 7 ről írják, hogy a Béga, Temes és Berzava folyók egymással vetelkedve pusztítanak. E megye déli része az emelkedettebb helyek kivételével víz alatt áll. Ujvár, Aurelháza, Öregfalu, Csenej, Kécsa, Tamásfalva községeket, a párdányi, zsombolyai, szentgyörgyi és ittebei roppant kiterjedésű birtokokat, a Temes folyó meg Csebza, Macedonia, Rudna, Ivánda, Gaad, Gyér, Tógyér, Fodorháza, Kereszturpuszta és Csávós községeket és az uradalmi nagy kiterjedésű földeket, a Berzava pedig Szécsénfalva és Krivabára községeket s az e folyó mentén elterülő lapályosabb majorsági földeket boríták el pusztító árjaikkal. Már eddig több mint 200 ház dőlt össze és kétszer annyi van dülöfélben, s ha a víz szabad lefolyását gátló töltések meg nem nyitattak, vagy a szakadások rögtön el nem zártnak, a mondott községek mind-mind menthetlenül megsemmisülnek.

•• (Különös fufang.) E napokban egy miniszteri hivatalnokot a Dunaparton megállit egy rendőr s kérdezi, hogy hány az óra? A hivatalnok egész jóhiszemüleg veszi ki zsebéből óráját s meg akarja mondani, midőn egyszerre a rendőr el-

kapja az órát, nagyot füttyent s odább állt zsákmányával. A hivatalnokot annyira meglepte e különös eset, hogy jó darab ideig nem tudta magát tájékozni. Végre az egyik őrjáratot állította meg s elmondta, mi történt vele. A tudakozódás folytán kitünt, hogy az illető órarabló rendőr senki más, mint egy hirhedt csirkefogó, ki már mindenféle alakot öltött s legujabban a városi rendőrség tisztos öltönye alatt garázdálkodik.

•• (Egy feltámadt halott.) Az Ajtay-féle ügy új stadiumba lépett. Ajtay István, mint talán olvasóink emlékeznek, azon biharmegyei margittai postamester, ki mult évi november 3-kán este, miután egy 9880 frttal terhelt pénzes levelet elsikkasztott s Margittáról megszökött, Pesten a lánczhydról állítólag a Dunába ugrott. A vízbeugrás tényében már akkor volt oka a rendőrségnek kételkednie, most pedig biztos adatok vannak, hogy Ajtay arra használta fel az ügyes-csellem elkészített látszólagos vízbeugrást, hogy ez által időt nyerve, az elsikkasztott kinestári pénzzel való menekülésben a rendőrség üldözését kikerülje. És Ajtay jól számított, mert az ügyesen véghez vitt vízbeugrási komédia csakugyan visszartoztatta a rendőrséget az üldözéstől, Ajtay pedig biztosan és kényelmesen menekült, legelőször is Osztrák-Szileziába Swierkowitza egy ottani földbirtokoshoz, kinek családját még 1866-ból ismerte, midőn mint a 37-dik gyalogsorezred hadnagya náluk hosszabb időn át beszállsolva volt. E földbirtokos előtt magát nagyváradi földbirtokosnak és szőlőhegytulajdonosnak adta ki és üzletbe is bocsátkozott vele 10 akó borra nézve. Még november hóban megfordult Ajtay Colbergben Poroszországban, hol szintén 1866-ban, mint porosz fogoly, ismeretségeket kötött; december elején Prágába utazott, 20-kán Pozsonyba jött le, hol egy honvédhadfi ismerősénél lappangott álnév alatt. További nyomok nincsenek. A rendőrség mindazáltal folytatja a nyomozásokat.

•• (Bálkrónika.) A nőképzőegylet február 4-kén az „Európában“ zártkörű táncvigalmat rendez. Jegyek a meghívó előmutatása mellett január 24-kétől a bál napjáig a „Nemzeti szállodában“ válthatók. — A magyar gazdasszonyok egylete javára e hó 22-kén tartandó álarczos bál tombolajátékkal lesz összekötve. A tombolajátékban 25 nyeremény lesz 1—5 darab 10 frankos aranynyal. A bemeneti díj 1 frt 50 kr tombolaszelvénynyel együtt. Jegyek már előre kaphatók az ismert helyeken: Szemek és Mayernél, Treichlingernél, Rózsavölgyinél, Kertésznél, a Benkert, Hettinger és Wimmerkávélházakban. — A pesti kereskedelmi ifjak bálja február 4-kén fog a vigadó termeiben megtartatni. — A korcsolyázó bál, melyet a budapesti korcsolyázó-egylet rendez, február 1-jén lesz a vigadó termeiben. Ez alkalommal a jégpalotává átalakított termeket „óriási“ élő fenyőfák és az egylet jelvényei díszítendik. E bál rendezői között ott látjuk gróf Andrassy Manoné, Földváry Miklósné, Herzberg Sándorné, Neuoffer Jánosné, Türr Istvánné és gróf Zichy Pálné urhölgyek neveit is. — A jogász bál e hó 18-kán fog a vigadó termeiben megtartatni.

•• (A csatáról) érkező hírek szerint a francziák helyzete napról napra kedvezőbbé válik. Páris bombáztatásával a poroszok még mindig csak ott vannak, a hol hónapok előtt voltak. Az ostromágyuk végre megszólaltattak, de az eredmény még mindig késik az éji homályban, vagyis inkább a téli ködben, a melyet az eredménytelenségért felelőssé tesznek. Ezalatt pedig az ország belsejében szervezett három hadse-

reg hatalmasan működik. A mult héten Faidherbe serege, e héten pedig január 9-kén a Vogesek melletti hadsereg vívott ki fényes győzelmet Villesexel előtt. A poroszok, mint rendesen, ugy most is, pár napig tagadták vereségüket, de ez egyszer felsültek, mert a legújabb tudósítás szerint már maguk vallják be, hogy 13 tisztet és 200 embert vesztek e csatában, bátran megtoldhatjuk egy zerussal e számot; a villesexeli győzelem annál fontosabb a francziákra nézve, mert ha e győzelmet kelölleg ki tudják használni, fölmentvén Belfort városát az ostrom alul, elvágják a poroszoktól az utat, a melyen a Páris alatti seregeinek az élelmet szállítják, sőt utat vághatnak maguknak Németországba is, akkor pedig egyszeriben megváltozik a hadjárat arculata. Érzí e peccsenyszagot a burkus, és Werder tábornok helyébe Manteuffel tábornokot nevezte ki az e ponton újra felállítandó hadsereg főparancsnokává, csak hadd állítsa, majd ott vész az is, mint a többi. Csak két hétig kedvezzen még a hadi szerencse a franczia fegyvereknek, akkor megleli a porosz barbár gőg, a mit keresett.

✦✦ (Rózsás napló.) Dr. Lengyel Béla jegyet váltott Ney Aranka kisasszonynyal, Ney Ferencz reáltanodai igazgató bájos és művelt leányával. — Fábry Lajos, honvéd-al ezredes, közelébb váltott jegyet Kovásznai Kovács Ida urhölgygyel.

✦✦ (Vegyes hírek.) Hajnal kától közelebb egy újabb kötet költemény fog megjelenni. — Orbán Balázs „Szekelyföld“ czimű munkájának ötödik kötete, sokkal terjedelmesebbé nővén ki magát, a mint előre kiszámítani lehetett, csak február hó vége felé kerülhet ki a sajtó alól, miért a jeles szerző még egy kevés türelemre kéri fel előfizetőit, megjegyezvén, hogy Ráth Mór könyvkereskedése Pesten továbbra is fogad el előfizetéseket ezen 32 ives és 40 eredeti képpel diszített kötet füzött példányára 2 frt 50 kr. disz példányra 3 frt 60 krral. — Beniczky Bajza Lenke négy kötetes regényt irt, mely a jelen év folyamában meg fog jelenni. A regény czime; „Előítélet és felvilágosultság.“ — Liszt Ferencz új zeneművet irt, czime: „Koronázási induló,“ s nemsokára fog megjelenni. Egészen magyar stylben van tartva. — Rózsavölgyi műkereskedésében megjelent: „Boldogság emléke; csárdás,“ szerző Csillag József. Ára 60 kr. Höcher Péter, Polka. Ára 60 kr. Mindkettőnek kiállítása igen csinos. — A budai reáliskola tanárikara szintén rendez előadásokat a felnőttek oktatására. A tantárgyak: földrajz, polgári jogok és kötelességek, természetrajz, irálytan, természettan és vegytan. Az oktatás január 15-kén d. e. kilencz órakor veszi kezdetét. Jelenkezni lehet a reáliskolai igazgatónál. — A franczia nemzeti hadseregben Karagyorgyevics Péter herczeg és ennek fia is felajánlották szolgálataikat. Mint Franciaországból írják, Péter herczeg a loirei hadseregben annyira kitűntette magát, hogy a becsületrenddel diszített fel; a fiatal Nikolajew herczeg pedig a csatában meghalt. — A franczia sebesültek és foglyok javára a kecskeméti kaszinó is rendezett gyűjtést, mely bankjegyekben 200 frtot 415 frankot aranyban, és 4 darab egy forintos ezüstpénzt eredményezett. — A Fertőben a nedves időjárás következtében itt-ott ismét meggyült a víz, a Rába és Rábca vad vizei pedig a partvidékeket annyira elöntötték, hogy a közeli vidékeket egész jégtenger borítja. — Aszini képezdönvendőkeinek táncmulatsága az Egressy-alap javára mult vasárnap ment végbe a széchenyi-téri teremben. Nem feletto nagy, de kedélyes társaság gyűlt össze, többnyire a szini és irodalmi világból. A megjelentek többnyire ismerősök levén egymással, az

egész mulatság inkább családias színezetű volt. A táncz jókedvvel folyt s a mulatságnak még reggel négy órakor sem volt vége. — Fegyverlefoglalás. Bécsben egy szállító-nál lefoglaltak 100 löfegyvert, mely hamisított szállító levéllel Oláhországba lett volna küldendő. Az ügynököt, a ki a fegyvereket vasárnap czime alatt akarta kicsempészni, vizsgálat alá fogták. — A szegszárdi (tolnamegyei) nőegylet e hó 21-kén jótékony czélú tánczvigalmat rendez Szegszárdon a megyeház termében; a nemes czélú vigalom bizonynyal igen fényes és látogatott lesz. — Enapokban Schneider János, egy 11 éves fiucska a budai part mellett álló Duna jegén több társával korcsolyázott, de egyszerre beszakadt s a vízbe esett. Társai annyira megijedtek, hogy segélyért sem kiáltottak, hanem hazafutottak. A szerencsétlen kis fiu különben is alig lett volna megmenthető, mert a mint beleesett a vízbe, azonnal eltűnt a nagy jégtáblák alatt. Több gondot a gyermekekre! — Hollán Ernő honvédelmi miniszteri államtitkár több nap óta beteg és pedig oly jelentékenyen, hogy két hét lefolyása előtt alig ha jöhet hivatalába. Távollétének ideje alatt Szende Béla miniszteri tanácsos helyettesíti őt. — Budán egy részvény-társaság van alakulóban, mely német színházat szándékozik alapítani. Az alapítók egy-egy páholyt kapnának örökösen, de a tervezőknek kevés okuk van sikert reményleni, mert nem hiszszük, hogy Budán elegendő alapító akadjon. — Szepesi püspök és Samassa József, orsz. képviselő neveztetett ki őfelsége által. — Kovács László képviselő ur elnöklete alatt V.-Györkön olvasóköri alakult. A körnek eddig nincs sok tagja, de már is nyolcz lapot járát, mi kezdetnek nagyon is elég. — Budán a ráczfürdőben Böhm Péter bánási illetőségű szabólegény egy tollkással felvágta ereit ámde szerencsére, avagy tán készakarva oly soká készült a tetre, hogy a fürdőszolga előtt gyanusnak tűnt fel a dolog, s így a fürdőszolga még jókor rányitotta az ajtót. A szabólegényt, daczára a nagy vérveszteségnek, még sikerült megmenteni. Egy levelet találtak nála e felirással: „Önitélet,“ a levélben a szerelmi bút mondja tette indokának, s felkéri a lapokat, emlitsék meg nevét, hogy barátai haláláról értesítve legyenek. — Mult szerdán este a lánchidon egy fiatal nő felső ruhái égni kezdetek. A gyors segélynek sikerült a tüzet eloltani, s akkor kitűnt, hogy valaki roszt tréfából vagy ügyetlenségéből égő papírszivarkáját beledobta a nő csuklyájába. — A porosz sebesültek egy részét a porosz kormány az ausztriai és magyar fürdőkben kívánna elhelyezni, s ez iránt kérdést is intézett a közös külügyminiszteriumhoz, minek folytán, mint hirlik, a birodalom két felének belügyminiszteriumai intézkedtek az iránt, hogy felvilágosítást tudjanakadni a porosz kormánynak, mennyi beteget képesek a fürdők befogadni. — Egy szobaleány, ki Pesten M. . . kereskedő szolgálatában áll, a jövő héten vagy a budai, vagy az ó-budai izraelita imaházban a keresztyén vallásról áttér az izraelita vallásra, s aztán nőül megy egy izraelitta özvegy emberhez. — Egressy Ákos, ki felől némely lap már azt ujságolta, hogy Franciaországba készül franc-tireurrek, Székesfehérvárront, hol a közönség osztatlan tetszése közt szerepel, újabb hat vendégjátékra szerződött. — A szegedi vár foglyai egyre szaporodnak. A napokban két egyént szállítottak be fegyveres kíséret mellett, a kiknek befogatása nem csekély meglepetést szült Szegeden s a környéken. Az újrabok egyike ugyanis Csongrádmegye szegedi járásának, a másik ugyanazon megye csongrádi járásának csendbiztosa.

♦♦ (Halálozás.) Gróf Apponyi Györgyné, született Sztáray Julia grófnő, mult csütörtökön élte 51-dik évében meghalozott. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Január 8-kától.

Január 8-kán: „A peleskei nótárius,” Gál János bohózata. — Január 9-kén „Fernande,” francia szimfonia. — Január 10-kén: „Zampa,” Herold operája. — Január 11-kén: „Közönyt közönnnyel,” Moretto vigjátéka. — Január 12-kén: „Fekete domino,” Auber operája. — Január 13-kán: „A társaságból,” francia szimfonia. — Január 14-dikén: „A zsidónő,” Halévy operája.

Gazdasszonyoknak.

Töltött báránymell.

Egy szép báránymellet apróra vágott borjúhúsból, egy fél zsemlyéből, tojásból készült töltelékkel teli tömködven, forró zsirban, egy kis vörshagymával együtt meg kell párolni. Ezalatt finom gombát, karfiólt, vagy más finom zöldségfélét meg kell párolni, a báránymellet a tál közepére rakni, a karfiólt, gombát sat. köröskörül adni, a pecsenye alatt levő levét egy kis citrommal vegyíteni és forróan a pecsenyére öntve betálatni. Tavaszkor a báránypecsenyét rákkal is lehet diszítani.

Divattudósítás.

A mult szám mellékletének részletes leírása.

Az első alakon látható rózsaszín bál ruha tarlatanból készült. Két széles lerakott fodor, vörös tafotával levarrva, azon fölül egy-egy sor sűrű fehér dudor és helyenkint vörös szalagból három végü csokorral diszítve, — ebből áll a szoknya egész diszítése, a tunique szintén vörös tafotával van beszegve, egy sor hegyes csipkével fodrozva és hátul troussirozva, a derék diszítése is fehér csipkéből és vörös tafotából áll. — E ruha ára tafotával diszítve 50 frt, egészen egyszínű tarlatanban pedig 30—35 frt.

A második alakon látható fehér-kék ruha fehér és kék tafotából való. Az alsó szoknyára három sor ivékben kivágott fodor van alkalmazva, a fodor felett könnyű himzés látható. A tunique igen bő és hétszer föl van huzva, ugyanott kék tafotával megjelölve. E ruha ára 80 frt tafotából, de tarlatanból utánozva 40 frton is ki lehet állítani.

Egyuttal alkalmat veszek magamnak tisztelt olvasónőmet a jelen estélyi és bál öltözékekről értesíteni, melyek most kiváló gond tárgyai.

Legelőször is azon tapasztalatot tettem, hogy az ideai bál öltözékek jóval rövidebbek lesznek, mint tavaly, a hol gyakran már, a bál elején is, igen szomorú sorsra jutott egy-egy lengeteg uszály. A bál ruhák diszítése többnyire tafotából és csipkéből áll, nem különben nagyon fogják kedvelni a sok virággal való diszítést, mi a fiatalságot annyira meg is illeti.

Néhány szép bál öltözék a következőképp volt összeállítva:

Egy először „a világba” lépő fiatal leányka öltözéke egészen fehér tarlatanból készült, a szoknya el volt borítva apró fodrokkal és ezek között sűrűn huzódtak végig lengő hóvirágfüzérek, a derék és ujjak is olyan virágokkal voltak diszítve, valamint a barna fürtök közé is az volt tűzve.

Egy másik feltűnően szép öltözék is készült: a fekete tafota szoknyára egy fekete francia gazeból készült ruha járult, mely gazdagon volt fodrozva fehér blond csipkével, az egész szoknya és tunique ezenfelül még élénk kis rózsabokréttákkal elborítva. A kivágott derekat is rózsafüzér díszíté, az öv is ebből állott.

Végre egy harmadik bál öltözék fehér tarlatanból készült, a melynek aljára felváltva egy fehér tarlatán és egy-egy fekete csipkefodor volt alkalmazva, a fodrok között mindig egy-egy sor zöld atlasz csík huzódott végig. A tunique zöld atlaszból készült, fekete csipkével körülvéve, és há-

rom izben troussirozva, ott aztán nagy zöld atlaszesokrokkal diszítve. A zöld atlaszból való derék diszítése egy sor fekete csipkéből állott, a hajba pedig csak egy zöld szalagcsokor volt tűzve.

Számrejtvény.

G. Marcsától.

3, 19, 14, 1. Kecskeméten olcsón adják;
11, 17, 7. Ezzé lesznek a leánykák;
16, 2, 9. Sok van ilyen, de jó kevés;
15, 18, 4, 7, 19. E nélkül bajos az evés;
13, 14, 1. Vigaszt nyujt a szegényeknek;
16, 12, 14, 3. Sok Máriát így becérnek;
8, 5, 7, 6. E nélkül nem volna bojtár;
10, 16, 2, 18, 19, 20. Röptében kaczag ez a madár;
1—20 Páratlan ez országunkban,
Azért neve halhatatlan.

Megfejtési határidő 1871-diki február 10-ke.

A f. évi 51-dik számban közlött sakkrejtvény értelme: „Magyar alkotmány.” Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Bodnár Anna, Benedikovics Róza, Gyura Janka, Moez Marossy Emilia, Ivády Nina, Fitos Emilia és Sarolta, Tell Mária, Boronkay Csicseri Lila, Zsigray Istvánné, Henyey Nina, Marossy Hermin, Bálint Julianna, Jánossy Lajos, Fejér Vitkovics Julia, Vajda Szerafin és Ilka, Schiffer Imréné, Brocken Kovács Emma, Bogdanovics Hedvig, Vilt Szabó Teréz, Schaefer Róza, Gellért Ilona, Ratkovszky Mari és Vilma, Gróff Emilia, Gellér Jánosné, Sánta Julia Keczei Ferenczné Szebeni Borbála, Pethő Antalné, Vörös Julianna, Lázár Mária, Jakabfalvy Emilia, Szepessy Szilágyi Lidia, Dubányi Róza, Ruttkay Ilona, Ilniczky Julia, Tormássy Mari, Kalós Erzsi.

A 49-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Fejér Vitkovics Julia, Gellén Ilona, Lazur Lajos Anna, Schiffer Imréné, Gellér Jánosné.

A 50-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Ratkovszky Mari és Vilma, Gróff Emilia, Schiffer Imréné, Gellér Jánosné, Szántó Julia, Ilniczky Julia, Keczei Ferenczné Szebeni Borbála, Vörös Julianna, Lázár Mária, Jakabfalvy Emilia, Szepessy Szilágyi Lidia, Dubányi Róza, Tormássy Mari, Kalós Erzsi.

Tartalom.

A kegyelet napjainak helyes megünnepléséről, Lengyel Dániel-nétől. — Bus téli est van..., Endrődi Sándortól. — Az eladott nő! Tóvölgyi Titusztól. — Csillag hullott..., Ilkától. — Síron túl kiható szerelem, Sárváry E.-től. — Egy kiváló nőalak a multban, Ábrányi Emiltől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: kivágott derék szabásmintája. Magyarázata a jövő számban és előfizetési fölhivás a „Nők lapjára.”

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: kalap-ntéza 17-dik szám, 2-dik szünet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>4. SZ. Január 22-kén. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	---	--	--

A h á z.

Valakinek zülait gondolatai.

Valjon milyen lehetett az első ház? E gondolat gyakran foglalkoztatja lelkemet.

Az első kérdést a második követi, és ezt a kérdések egész serege, a melyekre majdnem lehetetlen a felelet, mind a mellett, hogy a multban és jelenben is okos és tudós emberek igyekeztek fellebbenteni azon sűrű fátyolt, mely a teremtés titkát és az emberiség gyermekkorát eltakarja előttünk. Milyen sok és különféle lehetett a ház, és milyen változatos az még most is! A barlang, a melyben az első emberek menedéket kerestek az időjárás mostohaságai és a vadállatok elől; a már ügyességet és észlelő tehetséget mutató czölöpépitkezések, melyek felállításánál az embert már bizonyára társától való félelem vezette; a nomádok sátrai, az eskimo hó és jégbe vajt hajléka, az indus wigwamja, az indiánok nádkunyhói, mindezek házak, ha nem is a szó legszorosabb értelmében, de emberi hajlékok, és ha a mi hajlékainktól mindenben különböznek, a földolokban mégis mind egyenlők: mert bennük nyilatkozik ősrégi idők óta az első sirás az utolsó sohajig a családi élet ezer meg ezer változata, a hely és viszonyokhoz mérve azok is közreműködnek a világegyetem nagy hangversenyében, a melyben ilyen vagy olyan, de mindenkinek szerep jutott.

„Ház.” Sokat jelentő szó! Még egy századdal ezelőtt egy-egy ház csak egy családot fogadott be helyiségeibe, de a lakosság szaporodásával a hely megszűkölt, és nem szélességbe, hanem hosszúságba, vagyis inkább a magasba építettek. A helyiség, melyet azelőtt egy család foglalt el hozzátartozóival, most

tíz, sőt harmincz család közt is fel van osztva, és például New-Yorkban, Párisban, Pétervárában, ötszáz ember is él egy földel alatt.

De minél szűkebb a hely, a melyben földi létünk mozog, annál inkább szélesbedik a tudás és megismerés látköre, és habár a nyugtalan emberi elmének az egész világ válhatik hazájává, és nem ritkán szűknek találja vágyai és terveire nézve szülőházaja határait; ámde az a kicsi darab föld, melyen bölcsőjét ringaták, hol először zengett fülébe az anya altató danája, az a kiseded hajlék örökké kedves „otthon”-ként marad meg lelkében. „Édes anya!” „bölcsődal!” Varázssédes szavak! És önkénytelenül eszembe jut, hogy mégis akárhány anya van, a ki nem maga éneklé álomba kisededét. Többnyire csak olyan nők, a kik nem tarthatnak dajkát vagy pesztát, teszik azt maguk, és a mint sok tehetősebbnek látszó család mai nap leányait neveli, nem igen van kilátás arra, hogy azok maguk fognák teljesíteni ez édes kötelességet.

Milyen kevés örömet, milyen sok bánatot, mennyi saját maga készített nyomor nem rejlik a magasra nyuló falak között!

Apáról fiura, ettől az unokára és dédunokákra szállott egykoron az apák birtoka. Apa, fiu, unoka: négy, sőt még több korszak emberei láttak napvilágot egy-egy házban egymásután, és azon a helyen, a melyen az első napsugár érte szemüket, ott is hunyták le azokat az örök álomra.

Milyen változás napjainkban! És azzal együtt sok más egyéb változott meg hol jobbra, hol rosszabbra, és mennyi fog rosznak maradni még az anyagi lét végeig!

A jó közé azonban semmi esetre sem tartozik a lakások gyakori változtatása, mind a mellett, hogy ez is a divatos életmódhoz tartozik.

Tizezer család közül csak ötszáz bir mai nap saját házzal.

— Három év alatt ötször hurezolkodtunk ki — hallám nem rég egy ismerősömet mondani.

— Hogy volt ez lehetséges? — kérdém csudálkozva.

— Oh, ez igen könnyen ment; megfogadtam egy butorhordozó kocsit és néhány hordárt, felrakattam butorainkat és az új szállásra vitettem azokat.

— Nem ezt akartam tudni, de inkább a gyakori hurezolkodás okaira vagyok kíváncsi.

— Vagy úgy! Tehát az első szállásban nőmnek kellemetlen szóváltása volt házi asszonyom szakácsnéjával a padlás miatt, és miután ez időtől fogva minduntalan perpatvar volt a házban, a harmadik évnegyedben felmondtam. A másik szálláson három kis fiam sok volt a háziurnak és azért ő mondott föl nekem. A harmadik házban a lakosok igen kiméletlenül nyilatkoztak egy bizonyos öltönydarabról, melyet nőm szárítás végett a folyosóra kiakgatott. Ez engem bosszantott és egy egészen új házba költöztem. De ez roszul volt építve, a falak megrepedeztek, és még mielőtt abban rendbe jöttünk volna, kénytelen voltam ott hagyni a lakást.

— De a gyakori hurezolkodás nagyon rontja a butorokat és azonkívül még igen költséges is. Egy régi közmondás azt tartja: „háromszor hurezolkodni annyi, mint egyszer leégni, mondám ismerősömmek.

— Mit csináljon az ember! Nem voltam-e mindannyiszor kénytelen kihurezolkodni? — volt reá a felelet.

Valjon? gondolám magamban, mert kénytelenséget csak a repedezett falaknál láttam, a többi esetben nem. Ha a menyecske rendesebb és békeszeretőbb lett volna — mert később megtudtam, hogy annak a bizonyos öltönydarabnak rendetlen minősége idézte elő a szomszédok gunyját — ha a gyermekek szelidebbek lettek volna, akkor nem ötször, hanem csak egyszer kellett volna e családnak hurezolkodnia. Valjon eszébe jutott-e az asszonynak, hogy voltaképen ő volt oka a gyakori lakásváltoztatásnak? Aligha, mert ő volt az, a ki a hurezolkodás sok bajáról panaszkodott, és azon károkról, melyeket neki a hordárok okoztak. A férj sem tudta meg a valódi okokat, és ez igen jó volt, mert különben ez könnyen kellemetlen jelenetekre adhatott volna okot a család életében, a mely pedig, sok házasfél életéhez képest, csendes nyugalomhan folyt le. Nem gondolkodtak ez emberek az okok és okozatokról; de nem úgy cselekesznek-e többnyire az emberek? és onnan van aztán, hogy sok kellemetlenségért, sőt igazi bajért is nem önönmagukat, hanem a sorsot, vagy másokat okolván, azoknak róvják azt fel hibául.

„Az én házam“ — mondják rendesen, pedig úgy kellene mondani: „az én lakásom,“ vagy még jobban „az én otthonom.“ Ha nem is vagyunk olyan szerencsések, tulajdon házzal birni, mégis a lakás gyakori változtatását lehetőleg ki kellene kerülni.

Csak akkor vonzódnak az otthonhoz, ha az lakályos. De lehet-e lakályos olyan hajlék, melyet alig hogy berendeztünk, minden évben elhagyunk? A folytonos nyugtalanság lehetlenné teszi az otthonias kényelmet, e nélkül pedig hiányos a kedélyes családi élet, a mely fájdalom, semmi kétség, hogy az újabb időben vajmi nagy ritkaság.

Ház, háziasszony! aránylag igen kevesen mondhatják

mai nap „az én házam“ és napról napra ritkább lesz az egyszerű családiasság.

Miért? Azért, mert: lehetőleg keveset dolgozni és lehető kényelemben élni, ez napjaink jelszava.

Pedig meg vagyon irva: homlokod verejtéke mellett egyed kenyeredet!

Mély értelem van e közmondásban. Csak az szerez igazi élvezetet, a mit saját munkánk által szereztünk, így értelmez-ném én a fenebbi szavakat. Nem átok, hanem áldás a munka.

Dolgozni — ez az élet!

Hasznos foglalkozás nélkül gondolni sem tudok vidám életet, és csak az a nő, a ki e szentirási igének érvényt tud szerezni, változtathatja át az ezen igével kiejtett átkot áldássá, és a családi hajlékot a családi boldogság paradicsomává.

Josephin.

Ö

Benedek Aladártól.

az, kit a világ nem ért meg,
S kit az udvarlók serge fél,
Ki örökigaz keservének
Történetéről nem regél.

Ó az, ki tisztán szeretett s hitt,
S kinek csalódni kellete;
Ki nem muló, forró szerelmit,
Átokkal nem szennyezte be.

Ó az, kit rútul kijátszának,
Kit egy rút férű játsza ki,
Egy férű, a kit hiu álmak
Tudtak egyedül vonzani.

S e csalódás őt ah! megölte,
Haláláról nem tud e föld.
Csak egy van, a ki titkon töle
Panaszt hall s időt véle tölt.

Csak egy, csak egy, s ez a természet,
E részvevő, de néma társ,
Ki ért s hall minden holt beszédet
S kinél kész a vigasztalás.

Fülmile dal. lombok beszéde,
Patakzaj, nyíló vadvirág —
Ezeknél van csak menedőke
Annak, kit nem ért a világ.

Mit emberek nem értenek meg,
A természet megérte azt:
A könyvek itt termékenyednek,
Fölszíván azt a fű s haraszt...

Ó az, kit a világ nem ért meg,
S kit az udvarlók serge fél,
Ki örökigaz keservének
Történetéről nem regél...

Ó az, ki tisztán szeretett s hitt,
S kinek csalódni kellete,
Ki nem muló, igaz szerelmit,
Mással soh'sem szennyezte be.

S kérdezzétek, ha volt-e boldog:
S szégyenpir fut el rajtatok!
— Ki az „eszmény“-ről le nem mondott,
Csillaga csak annak ragyog.

A z e l a d o t t n ő !

Elbeszélés.

Tóvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

A mint álláspontját, gyöngeségét elárulta, a mint felfedezhetővé tette megtámadható s bevehető oldalát, nem számíthatott többé győzelemre. Minden reményét a körülmények fordulatába, vagy valamely véletlen segély érkezésébe kellett vetnie, s addig tehetetlenné tétetve, készen lenni minden rosra.

Etel érezte ezt. Belátta, hogy nem lett volna szabad ennyire megfélekedezni magáról, s kimutatni túlságos szerelmét, de már késő volt. Irtózott, rettegett s borzadálylallyal várta, hogy mi fog következni.

— S ha megengeded, — mondá Elvira mosolyogva — ma úgy is vasárnap van, tehát elmegyek anyámhoz ebédre.

Tehát ily hirtelen, ily rohanva indultak meg az események. Mintha egy tapasztalt hadvezérrel lett volna dolga, ki nem akarja elszalasztani győzelmének sikerét, de míg szét nem szórja, úzi ellenfelét s foglalja el egymásután a fontosabb hadászati pontokat, a nélkül, hogy annak a sorakozásra egy pillanatnyi időt engedne.

Férj és feleség küzdő felekké lettek. Vége volt mindennek, bizalomnak, nyugalomnak, boldogságnak; e pillanattól kezdve nem lehetett egyébre gondolni, csak a harcra.

— De hát mindjárt, — mondá megrettenve Etel, — hiszen ma nekem is vasárnapom van, és szerettem volna veled tölteni azt.

— Délután majd korán visszajövök és elmegyünk együtt sétálni.

Elvira e szavak után öltözködéshez fogott, míg Etel a pamlagra dobva magát, arcát kezeivel fődé el.

Lám, nem gondolt most a nő arra, hogy nincs divatos ruhája. Fogta a legelső kalapot, mely kezébe akadt, a legelső köpenyt, néhány pillanat alatt utra készen volt, s arcza oly meglepéssel mosolygott, mintha semmi kívánni valója nem volna e világon. Mily gyászos meglepés! Mily könnyen talál ezer kifogást, ki nem akar megelégedni sorsával, s mily könnyen rábeszéli magát arra, mely vágyainak előmozdítására szolgál, ha az mindjárt a vétkek vétke, a bünök büne is.

Igaza van e közmondásnak: „Nincs nehezebb, mint becsületes embernek lenni!”

— Tehát édes Etelkém, — szólta Elvira felkészülve — pá! Na de ne légy szomorú; délután három órára már itthon leszek. Ne légy gyermek! Nos, hát csókot sem adsz? Ejnye, ejnye! — Etelhez hajolt és megcsókolták egymást. — Így ni! Pá! Gondolj reám! A viszontlátásig!

És kilebbent az ajtón.

Látta, hogy Etel mily fájdalmasan veszi távozását, de most már semmi nem lett volna képes őt visszatartoztatni.

A férj az ajtóra meredt, melyen át oly rövid ideig tartó boldogságát látta eltűnni!

V.

Ne kívánjátok érezni azt, a mit akkor Etel érzett! Hogy mennyire testiek vagyunk még, tanusítják azon határok, melyeket reánk mások testi szenvedései gyakorolnak, míg a lelkieket alig vesszük figyelembe. A testi kegyetlenségek látása,

vagy hallása fölláztatja vérünket, míg a lelki láthatlan, elfojtott, hanem azért észrevehető szenvedések, alig inditnak szájalomra.

Ha Elvira láthatta volna a sebet, melyet eltávozásával Etel lelkén ütött, ha úgy vértett volna az, mint vértett volna a test, ha a megnyitott tördőfésen át buzogni látta volna az érte lángoló piros vért, melyet hála helyett vétkes kezével ontott, s daczára az érezhető nagy fájdalomnak, a panasz nélküli türelem némaságát, nemes titkolását az égető kínnak? Ah, Elvira nem volt még oly rossz, hogy le ne borult volna e megsebzett, ártatlanul bünhődő lélek előtt, hogy ajkainak csókjával ne szárította volna föl a vért, s hogy zokogva ne borult volna azon kebelre, melyben a szív egyedül érte dobogott. És ha látta volna, mint sajtolja össze e szívet a fájdalom, e szerető szívet, mint küzd az a megrepedés ellen; mint feszítetnek minden idegszállai, s mint vonaglanak a kintól? oh, mondjátok, hiszték e, hogy elment volna még akkor is, hogy kéj s mulatságra, hiúságra gondolt volna akkor, midőn az általa meghasított szív véreben fetreng, ki legjobban szeretete őt?

Nem! Ha láthatta volna e szenvedést, nem tudott volna elmenni.

De nem látta! Elment!

Etel sokáig ült még a pamlagon és mozdulatlanul. Ha megmozdult, rögtön érezte ama kétségbeejtő, kiállhatatlan fájdalom létezését, mely ha nem mozdult a test, csillapultabban viselte magát benne.

Tehát elment! Oh, boldogság, meglepés, mely sokáig tartottál! Élet, mely hálával tartozom neked, hogy megismertetted velem, aztán elraboltad tőlem! Sors, vedd köszönetemet atyai gondoskodásodért! Ennyiből állt tehát minden, mit tőled Isten, nyerhettem! Hahaha!

A kaczagástól hangzott a szoba, mintha azok, kikhez Etel szavait intézte, visszakaczagtak volna. Ember, te féreg, te porszem, te semmi! Te lázongani mersz! Te bitangja a teremtésnek, tőrj és szenvedj!

De hiszen nem veszett még el, még él, még visszajön. Hiszen csak anyjához ment!

Etel összecsikorgatá fogait és az égre tekintett, szemei az indulat véres árjában forogtak, míg a nap tisztán és melegen ragyogott, sugárai hegyekkel, völgyekkel, tengerekkel játszottak, mi volt azok előtt egy ember! Az ég e tündöklő érzéketlen szeme káprázva nézett reá, tekintetében milliárdokat foglalt, ő is ott volt a többi közt, mint egy miazma, gondolt is övele a mindenség!

Hiszen csak anyjához ment!

A nap nevetett, midőn az Etel szívet e gondolat ostromozta, talán egy másik égi testtel társalgott valami, az istenség körébe tartozó tárgy felett, mint fejedelmek előszobáiban az ajtónállók, észre sem véve a nyomorának enyhítéseért könyörögni jövő szegényt, ki bebocsátatásért esdekel.

Hiszen csak anyjához ment!

Oh, te gunyolódó nyomorult ég, ki ily vigasztalással gyötröd az emberi lelket, mely urad és Isteneddel áll rokonságban, te irigykedő, kárörvendő nyomorult rabszolga te! kinek Shakespeare egy Greimisban teremtette meg párját, midőn az a ház éhező urnőjével kötekedék!

Hiszen csak anyjához ment!

Lehetett volna e ennél keserűbb, gunyosabb vigasztalás? Az anyai szent névnek készakarattal való sárbataposása, mi-

dön egy krokodilt öltöztetünk emberi mezbe, s a legmagasztosabb czimmel illetjük őt!

Nem anyjához ment, hanem az ördöghöz ment, ki el fogja őt csábitani! Látom hízogó ravasz mosolyát, pokoli szeretetének menyei zománczát, melyet elkárhozott angyaloktól vásárolt, hogy fényével saját gyermekét félrevezethesse! Látom mosolyából kivigyorgó fogait, mely a pokol czinkosainak el nem rejthető ismertető jele, s vigyorog akkor, midőn tündöklenie kellene, hogy a szivből jövő mosolytól megkülönböztethető legyen! Látom, a mint horgát nőm szívébe akasztja s vonja őt a kárhozat felé; látom már az alatta megnyílt poklot s a felé kéjvágygyal lihegő ördögöket, hah! És nem mehetek megszábadítására, nem ragadhatom őt ki az elsülyedés örvényéből, nem taszithatom el, nem zuzhatom szét csábitó ördögét, nem! mert azon ördögnek anya czimet s rangot adott a pokol! Fölfegyvezte őt az emberi magasztosság szentségével!

Ily gyöttrő s lázító gondolatok gyötörték a férj szívét, midőn a cseléd bejött s az asztal fölterítéséhez fogott.

— Mit akarsz? — kérdé tőle Etel.

— Teríteni.

— Kinek?

A cseléd bámulva tekintett urára.

— A teinsurnak és . . .

— Semmi és! Nem kell teríteni. Az asszony nincs itthon és én nem eszem.

A cseléd kiment.

Uj keserű érzés! Felzaklatott uj fájdalom!

Mint örültem e vasárnapnak! Egész héten a hivatalban, csak ez az egyetlen egy fél nap volna az enyém, egy hétben egy félnap élet! S ime . . . oh, lehet-e még valaminek előre örülni? Van-e még remény, mely születésének pillanatában föl nem fogja a kín halálos mérgét! Van-e még valami az élet számára, a mi nem fájdalom, a mi nem gyötrellem; nőm, Elvirám! te, kit imádtam, te, kinek szívéből vártam életem boldogságának kifejlését; hát te vagy, te lettél életemnek, reményemnek megsemmisítőjévé!

Zokogásba tört ki a férj fájdalma, hosszu, égető, kínzó szárazság után, végre megérkezett az áldásos eső!

És a köny enyhítő harmatának hullása alatt ismét fakadni kezdtek a remény virágai.

— De hátha még megmenthető! Hátha anyja nem fog most előhozni semmi rosszat. De hátha nem is igaz, amit az emberek felőle beszéltek. Hiszen mégis csak anya, s ezen szent érzelemlől fogva meg tudja különböztetni a jót a rossztól s megkülönböztetve bizonyosan nem fogja leányát romlásra ingerelni. De ha úgy volna is, a mi irtóztató lenne! Délután három óráig nincs annyi ideje, hogy Elvirát a jó utról újra levezesse, s ha Elvira haza jön, lábaihoz fogok borulni, felfödöm előtte félelmemet, fájdalmamat, s kérni fogom szeretetére, az oltár előtt elmondott esküjére, hogy ne menjen többé anyjához, legalább egy évig ne. Ha beszélni akar vele, kérje meg, hogy ide jöjjön, s akkor majd ott fogok lenni én is. Elvira jó szívéű ő szeretet, ő ezt meg fogja tenni.

De hiszen mivé lennének a szenvedők, ha nem volna reményük, s nem tudnák vigasztalni magukat!

Igy gondolkozott most, s már-már csillapodott, már-már megnyugodni kezdett a férj, midőn nyugalmából a szoba ajtaján történt kopogtatás riasztá föl. Összerezzen, mint még alig lepihent, s mint már újra zaklatott vad, s e kopogtatásból valami baljóslatot magyarázva, alig merte kimondani a

„szabad“ szót. Hanem az ajtó megnyílt és egyik kollegája: Veredy Nándor lépett a szobába.

— Servus Etel! Mert nőddel nem láttalak, mindjárt gondoltam, hogy itthon fogsz lenni.

— Nőmmel? Tehát hol láttad nőmet? Nőm anyjánál van.

— Azaz hogy anyjával s egy öreg urral, hihetőleg valami nagybácsija lehet, mert már gyakrabban láttam vele, a városligetbe kocsizott. Ugy hiszem, hogy ott ebédeltek.

Etel halvány lett, mint a fal.

— Mi bajod? — kérdé Nándor megdöbbenve.

A kérdett kezeibe rejté arczát, aztán elfojtott, tompa s reszkető hangon válaszolt:

— Szédülés lepett meg . . . Ez . . . gyakran . . . megtörténik . . .

— Annál kívánatosabb tehát, hogy egy kirándulást tegyünk. Nőd már úgy is elmulatja magát e délután, kollegáink pedig azt akarják, hogy te is velünk légy, már kocsikat is fogadtak. A Rákosra akarunk menni. Nos készülj tehát!

— Köszönöm barátom! Nem megyek! Ilyenkor minden mozgást kerülnöm kell, mert a vér fejemnek tolul. Le fogok feküdni. Ezért nem mehettem el nőmmel is. Köszönöm figyelmeteket.

— Ejnye. Ezt nagyon sajnálom! Pedig számítottunk rád. Jól mulattunk volna.

Boldog emberek ti, kik mulatni tudtok!

— Tehát nem jössz csakugyan?

— Nem, barátom!

— Ugy isten veled! Mindnyájan sajnálni fogják, sőt még ki is kapok, hogy nélküled megyek vissza; no, de ha így van a dolog, nem tehetünk róla. Isten veled. Üzd pokolra azt a szédülést, s ha elment, jöjj utánunk. Nem bánod meg. Amde servus! — És Nándor jó kedvvel, a mint jött, távozott.

Ha tudta volna, hogy mit hagyott maga után!

Etel néhány pillanatig nem tudta, hogy hol van. Mint a villámcsapás, oly hirtelen érte e hír, s megszedítette valóban; nem hazudott. Midőn a seb összehuzódni kezdett, cseppent belé e vitriol. A kínok kinja.

A mint az ajtó Nándor után bezárult, Etel levegő után kapott, azt hitte, hogy megfulad.

A kín fojtó ereje, a legiszonyatosabb fojtó erő!

Aztán fel akart szökni, de visszahullt ismét. Vonaglott, a halállal küzdött, mint ép, erős, egészséges embert, megragadta őt e szörnyeteg, s elevenen akarta kihureczolni a világból, nemcsak a lelket, hanem a pokolra taszítani a testet is. Miért, mi bünt követett el? Hát mi bünt követett el az ártatlan gyermek, kit a dühös eb megmar? Néha megdühödik a végzet is.

Ily kínos küzdelmek, ily vonaglások közt találta férjét Elvira. Rémulten hullt Etel mellé:

— Szent Isten! Etel! Édes Etelem! Mi lelt?

Keblére szoritá a férj kintól torzult arczát, lázas forróságtól izzó fejét, csókolta tüzes homlokát:

— Etel, az Isten szent nevére, mi bajod?

Letépte kalapját, földre dobta köpenyét, férje mellé térdelt, szívére ölelte őt, érzeni kezdé a bünt, melyet elkövetett:

— Imádott Etelem, mi lelt?

A mint a férj neje szívének dobogását hallá, csókjait érzé, ah, istenem, hiszen semmi sem ámul el hamarább, mint a szerető sziv, feledett kint, fájdalmat, szédülése mámorba

ment át, álomszerű tompaság csillapította le kétségbeesését, s bár zokogása önkénytelenül kitört, nem állhatott ellent szerelme parancsának, visszaölelte, visszacsókolta nejét. Miért nem halhattak meg é pillanatban!

Elvira is zokogni kezdett. Oh, mindketten oly jól tudták, hogy miért sirnak.

Isten azért teremtette a könyveket, hogy elmosssák a fájdalmat, s kioltssák a kétségbeesés tüzeit.

Néhány percz mult el, midőn Elvira ismételni kezdé kérdését:

— Etelem, édes Etelem, mi lelt? — Aztán félve kereszté tekintetét férjére, annak arcvonásaiban kutatván a feleletet s remegve gondolt arra, vajon nem jött-e nyomára valaminek?

Etel nejére függeszté tekintetét, s épen oly félve vizsgálá arcvonásait, mint az az övét: istenem, nem fődözöm-e föl bűnét, nem tünteti-e azt elő egy akaratlan tekintetével? Nézhette volna azonban ítélet napig, mert öntudatlanul azon vonásokat kereste, melyek neje ártatlansága mellett látszottak szólni; hiszen nem rémiteni, de megnyugtanni igyekezett szívét, s nem hogy vizsgálódva állapotodott volna meg a mellett, mely gyanuját megerősíthette volna, de sietve siklott azon keresztül.

— Mi bajod, Etel? Hát nem szólsz, hát nem felelsz Elvirádnak?

— Mikor úgy fáj a szívem! — mondá a férj.

— Fáj édesem! De hát miért fáj a te szived?

— Mondd, Elvira, szeretsz-e te engem?

— Mily kérdés?

— Igen, Elvira, mert ha nem szeretsz, én nem akarom, hogy mellettem...

Etel szavai elfulladtak.

— De micsoda beszéd ez? — kérdé a nő mindinkább nyugtalanzkodva.

— Elvirám! Ne haragudjál, ha kérdezlek; nem gyanuból, nem kételkedésből, de latod, hiszen úgy is tudom, hogy rokonod, de mégis szeretném tudni, hogy anyád, vagy atyád testvére-e?

— Kicsoda? — kérdé ijedten s türelmetlenül Elvira.

— Az az öreg ur, kivel ma a városligetben ebédeltetek?

— Mit? — kiáltá a nő elhalványodva, — te utánam leskelődtél, te kételkedtél bennem?

— Nem Elvira! Véletlenségből tudtam meg. Verédy volt itt...

— Tehát kémekeket tartasz, kik nyomaimat fürkészszék? — tört ki mérges indulattal, mely zokogásba ment át. — Tehát meggyalázója lettél becsületednek!

Kezeit tördelve, járt föl s alá a szobában.

— De Elvira — kiáltá elérzékenyedve Etel, — hiszen én nem akartalak megsérteni, én nem czéloztam semmi rosra. Ha megbántottalak...

A férj itt elhallgatott, mert megnyílt az ajtó, és a mámi lépett a szobába. Lábát még alig tette keresztül a küszöbön, midőn kezeit összecsapva kiáltá föl:

— Hát itt mi történt? Hát ilyenek a boldog házaseset jelenetei?

(Folyt. köv.)

Álmodott boldogság.

— Heine után. —

Mérey Ilmától.

ig virult a rózsabimbó,
Mig hangzott a csalogánydal,
Megöleltél, megcsókolnál,
Körülföntél nyájassággal.

Itt az ősz: hervadt a rózsá,
Messze szállt el a csalogány;
Elrepültél te is tőlem,
És maradtan ígyen, árván!

Oly hosszú, hideg az élet;
Mondd, meddig fogsz elmaradni?
Vagy örökké elég legyen
Régi üdvörlől álmadozni?

Siron túl kiható szerelem.

— Ponsen beszélye. —

Sárváry E.-től.

(Folytatás.)

A huszonkét éves vicomte nem tudta, hogy a fiatalkori benyomások ritkán törölődnek ki az emlékezetből. Előbbi hiedelme a természet feletti dolgokra nézve újból föléledt benne, midőn amaz alkalom kinálkozott. A törődöttség okozta lankadtság végre reggel felé erőt vevén rajta, elaludt. Midőn fölébredt, a napsugarak már szobájába sütöttek. Fölkelt, körültekintett; visszaeszmélt éji élményére s azt vélte, hogy csak álmodott. Szerinte nem is lehetett az álomnál egyéb, mert az ember, ha olykor álmából fölébred, azt átélnek véli, mit álmában látott. Szentül hitte, hogy vele is úgy történt. És mégis — ő nagyon tisztán emlékezett, hogy még nem aludt, mikor Fulmen nála megjelent.

Sajátságos egyhangú ének, mely ablaka alatt keletkezett, zavarta meg gondolataiban. Fölkelt s hirtelen felöltözött. Csöngetett s egy szolgáló jelent meg.

— Mi történik oda lent? Miféle éneklés az? — kérdezé Ralph.

— Dénis Jánost temetik, válaszolt a szolgáló.

Ez emlékeztetés Ralphot ismét a csodák országába ragadta vissza, s ismét felmerültek lelkében az azelőtt való napon s éjen vele történtek. Nem bűbajos egy hely ez? — gondoló. — Hiszen ép úgy mint Fulmennek, a fiatal kalauznak nyughatatlan lelke is kikelhet sirjából! — A napvilágnál természetesen sokkal nyugodtabban elmélkedhetett ezek felől.

De még mindig homály és nyugtalanság maradt vissza lelkében.

Mihelyt felöltözött, lesietett az udvarra s bement a kápolnába. Még egyszer látni akarta Denis János tetemeit, hogy meggyőződjék, vajon csakugyan hasonlít-e hozzá? A kápolnában gyászba öltözött népet látott. A lelkész áldást mondott a halott fölött. Ralph közelebb ment, de úgy vette észre, hogy a koporsó már le volt zárva. Tehát elkésett! Ralph mindvégig jelen volt a halotti szertartáson, míg a koporsó a

sirboltba nem tétetett le. Akkor komoran s gondolatokba merülve, hagyta oda a kápolnát.

— Jó reggelt vicomte! — szólt hozzá valaki nyájasan.

Föltekintett s egy ablakban a bárót pillantá meg zöld vadász kabátban, fején háromszögű kalappal s oldalán vadász-kürttel.

— Várákosszék kissé, azonnal lemegyek! — szólt s pillanat múlva az öreg ur már mellette termett s szívélyesen szoritott vele kezét.

— Nos, hogy aludt ön? Remélem, meglehetősen! Ön nagyon el volt törődve. Álmodott-e valamit? Azt tartják, hogy az, mit az ember első éjén idegen házban álmodik, be szokott teljesedni.

Ralph kitérőleg s nem minden elfogultság nélkül válaszolt.

— Ugy látom, ön a kápolnából jött ki, — szólt a báró.

— Szegény Dénis János! Mily ifjan kellett neki kimulnia! Ez nyughatatlan lélek volt s már kis gyermek korától kezdve különös természetű. Ő az én háztartásomhoz tartozott s ezért én neki a kápolna alatt levő nagy sirboltban engedtem örök nyughelyet... De nézze csak ön, mily nyugtalanok már az ebek!

És ezzel egy az ólból kettésével czorkázott egész csapat vadászkutya törtetett elé. Kissé távolabb egy lovász két pompás vadászparipát tartott kantárszár on.

— Most menjünk reggelizni s aztán vadászatra! Jöj-jön ön!

Karon fogta Ralphot s az étkező terembe vezette föl.

E közben a vadászatra oly kedvező időről s ama pompás vadkanról, melyet nem rég fedeztek fel, folyt a társalgás.

Midőn az étterembe léptek, Ralphnak azonnal szemébe tünt Hermina, ki a nagy kandalló mellett ült. Ismét bájosnak tünt föl előtte a hölgy, de mégis mily különös volt közte és Fulmen közt! Még mint árny is elevenebbnek látszott előtte Fulmen, mint e gyöngéd, holdvilág és hópehelyből szőtt alak. Ralph egy pillantást merészelt ismét vetni a Fulmen arczképére és megint rajta feledte szemeit. Oh! e földön csak egy nő termett az ő számára, kit lelkének egész hevével tudott szeretni, és ez Fulmen volt!

Ralph alig talált feleletet Hermin kérdéseire, midőn az arról tudakozódott, mit álmodott és hogy aludt? És az ifjú hölgy is elfogultnak látszott. Ralph csak alig izlelte meg a peccsenyeszeleteket, miket a báró erővel eléje rakott, és a melyekből ez ifjú étvágygyal falatozott s a bort is, melyet Hermin, ezüst kehelybe töltött neki, csak alig érinté ajkaival. Gondolatai a mult éj eseményeivel, Fulmennel foglalkoztak.

Az óra tizet ütött.

— Ideje, hogy lóra üljünk! — szólt a báró fölpattanva székéről. — No bezzeg most igen kellemes napunk lesz!

— Mily fiatal erővel bír még mindig a báró! — szólt a vicomte fölemelkedve.

— Oh! atyám még mindig fiatal, ha vadászatról vagy kitartó lovaglásról van szó! — válaszolt Hermin könnyű mosolylyal. Ralph kezét csókolt neki. A hölgy remegett, midőn megérinté.

Valjon tudja-e, hogy e várban szellemek tanyáznak? töprenkedett Ralph magában. Nem! bizonyynyal nem tudja! És mégis hirtelen kérdé:

— Hisz kegyed a kísértetekben, kisasszony?

Hermina elhalványult, de elég lélekjelenléttel birt, ajkára mosolyt erőltetve, mondani:

— Nem! én nem hiszek azokban!

A vicomte figyelmét nem kerülte el az elhalványulás.

Elbocsátá kezét, néhány érthetlen szót suttogott és követé a bárót.

Ez gyorsan fölpattant nyergébe s kürtjével jelt adott az indulásra. Ralph egy kicsiny, de igen erős és szelid állatra ült s vágatva indultak ki a hóval fődött mezőre.

Ha valaki szenvedélyes vadász, mi sem szórakoztatja inkább s feledteti vele a gondokat, mint épen a vadászat, mert ez testi és részben lelki erőfeszítést is igényel, különösen ha lovon történik a vadászat s az illető, ismeretlen erdőben először követi a csapatot.

Ralph is egészen üditve érzé magát, midőn a hideg légben tovalovagolt. A roche-noire erdők roppant terjedelműeknek látszottak. A nap a legderültebb téli fényben ragyogott s a hó jegeczein s a fák zuzmaráin a legbámulatosb gyémánt ékszert varázsolá elének. Az erdők aláhajló sűrű lombjai, — melyekhez azonban a lovak meglehetősen hozzá voltak szokva — gyakorlott lovaszt igényeltek; elég az hozzá, hogy Ralph tágulni érzé kebelét s az éji tünemény vagy épen nem, vagy legfelebb csak pillanatra foglalkoztatta lelkét. A vadászat mindinkább nyerni kezdett érdekességében. A hajtók zajából s az itt-ott felhangzó kürt után 'átlátta, hogy itt oly gyakorlott vaddal van ügyük, mely üldözőit kijátszani képes. De annál inkább föltámadt benne az inger, a vadnak, ha lehet törbe csalására s elejtésére. De mindinkább meghiusulva látta e reményét, midőn ő csakhamar veszteni kezdé a nyomot s hatalmas rengetegbe jutott, honnan a hajtók zaja s a kürt hangja mindig távolabbról hangzott s utójára egészen elenyészett. Bár ő azonnal a hang felé sietett, de a halmos vidék s a hónap viszfénye csalódásban hozták s egészen egyedül érzette magát ez idegen erdőben. Megfujta kürtjét is, de semmi válasz nem érkezett. Eltévedt a társaságtól.

Gondolkozni kezdett: mi tevő legyen? Egyáltalában nem ismerte az utat, sőt tájékozni sem volt képes magát arra nézve, mely irányban feketik Roche-Noire vára. Nem maradt e szerint Ralphnak egyéb hátra, mint lovát kényére hagyni menni, a merre állati ösztöne vezeti. De a ló sem tudta itt magát eléggé tájékozni s majd egy, majd más utra csapott. A nap hanyatlani kezdett s az idő észrevehetőleg hűvösebb lett. Ralph elővette nyergéhez csatolt köpenyét s magára vette. Kevés percz múlva oly homály terült el az erdőben, a milyen egy hóval borított tájon csak lehet.

Ralph épen nem találta a legkellemesb kalandok közül valónak egy téli éjnek szabadban töltését. Megsarkantyúzta tehát paripáját, hogy bármerre, legalább valahol mielőbb fedél alá juthasson. A derék állat ugyancsak igyekezett is előbbre, de egyszerre megállt, hegyezni kezdé füleit s remegett.

— Mi lehet ennek oka? Mitől fél ez a ló? — tünődött az ifju.

Ismét megsarkantyúzta lovát, de ez csak nem akart helyből mozdulni.

Ralph a sötétségbe mereszté szemét s nem messze egy fatörzsön ülő sötét alakot vett észre.

— Ah! — kiáltott fel örömben. — No, csakhogy emberrel találkozunk, ki utba igazíthat.

A ló most már engedni kezdett az ösztönzésnek s néhány lépésnyire előre haladt. Ralph önkénytelen összeborzadt, midőn az alak a törzstől fölemelkedett. Egy zubbonyos széles kari-

május kalapban levő férfi volt ez — Denis János az orvosadász.

De hátha mégis csalódhatik — gondolá magában. Talán csak felizgatott lelkének káprázata ez, miután egy nap alatt annyi csodálatos dolog történt vele.

— Hej barátom! Utba tudnál-e engem igazítani Roche-Noire felé?

— Nagyon szívesen! — viszonzá egy hang, mely a vi-comtot megremegteté, mert abban Denis János hangjára ismert.

A férfi közeledett s Ralph meggyőződött, hogy az senki más, mint az a fickó, ki őt azelőtti este Roche-Noirba vezette.

Ezuttal haja is ég felé kezdett meredezni s fogai ugyancsak vaczogtak. Fulmon még mint kísértet is igéző volt, de e jelenség borzadályt idézett elő benne. Tisztán kivethette, hogy ez ép az a sápadt arc, melyet a halotti teremben szemlélt. Egy szót sem szólt, de erre nem is volt szükség; mert Denis János előre sietett, nesztelenül s a ló, félvén közeledni a a tüneményhez, kimért távolban ügetett utána.

Az első félelmet az ifjunál csakhamar boszus harag kezdte föl váltani. — Engem ez a fickó bolondítani akar — gondolá — csak hogy jót nevetessen rajtam. Ha oly lény jelenik meg előttem, kihez évek óta legtitkosabb gondolataim szövődtek, ám hagyján!; de egy idegen s még amellet orvosadász? Csak az kellene még!

(Vége köv.)

Egy kiváló nőalak a multban.

Ábrányi Emil től.

(Vége.)

A Tower új lakókat kapott. A királynő tanácsadója, a spanyol Renald elhitette Máriával, hogy az imént leküzdött veszedelmes lázadást Johanna szította föl. A szerencsétlen áldozat végórja ütött. Halálát elhatározták. Hamvazó szerdán, hét hónapra 9 napi uralkodása után, jelentették ki előtte, hogy meg fog halni. Pater Feckenham, a királynő gyóntatója, egy zord, ravasz kis ember, vitte meg a hirt. A pater elbámult azon az alázatos mosolyon, melylyel Johanna e jelentést fogadta. Szinte hihetetlennek tűnt fel az az isteni megadás, melylyel Johanna fejet hajtott végzete előtt. Nyugodt és szelid maradt; csak arra kérte a patert, hogy távozzék, mert imádkozni akar ama kevés órán át, melyek még hátra vannak.

Pater Feckenham visszatért a királynőhöz, határozottan kijelentvén, hogy nem lehet végrehajtani másnap a halálítéletet. „Lehetetlen, — úgy mond — megtéríteni azt a leányt egy rövid téli nap alatt!“ A királynő belenyugodott, de mikor gyóntatója másodszor is visszatért s megint azzal a tudósítással, hogy Johanna semmitsem akar tudni a katolikus egyházzal, magánkivül lett dühében. Egy titkárnak rögtön ki kellett állítani a kivégzést elrendelő parancsot, egy másiknak az áldozat atyját kellett előhozni tömlöczéből, nem messze Londontól. Vannak eszközök, melyekkel a halál keserűségeit szaporítani és fokozni lehet s a véres Mária tanulmányozta és föl is használta ezeket. Johannát az utolsó órákban szakította el férjétől, Guilfordot Johanna ablakai alatt vitette halálra;

elrendelte, hogy a férje holttestét vivő szekér ajtaja előtt haladjon el; a vérpadot szeméi láttára állította föl; kényszerítette apját, hogy nézze kivégeztetését; utolsó percig gyötörte spanyol jezsuitákkal, a nélkül, hogy saját vallásabeli papot bocsátott volna hozzá. Ezt mind tehette Mária királynő csakis ő tehette, a véres királynő, kitől utálattal fordultak el az emberek.

A spanyol jezsuiták rettenetesen üldözték Johannát. Nem engedtek kifogni magukon, eltuszkolták oldala mellől a két udvari hölgyet s ha egyszer szobájába értek, nem egykönnyen távoztak el. Mindamellett semmire sem mentek. Johanna megmaradt a protestans hitben. A jezsuiták hosszas tudósításai e tárgyban minden igazságos alapot nélkülöznek. Hétfőn kellett volna végbemenni a kivégeztetésnek, s a jezsuiták csak vasárnap tágitottak. Johanna mindig imádkozott s apjától, kinek közellétét nem gyanította, és nővéreitől irásban vett bucsut. Férje ohaját: egy utolsó találkozásra nézve, visszautasította. „Szinpadi bucsuzások nem illenek hozzá“ ezt izentette neki.

Másnap még alig viradt, mikor az ácslegények ablaka előtt csinálni kezdték a vérpadot, kinézet s épen akkor viték halálra férjét. Összekulcsolt kezekkel várt, mikor jön a sor ő rá. Egy óra telt el; ekkor szekérezőrejt hallotta közegeten. Tudta, hogy mit jelent ez s az ablakhoz akart lépni, de udvarhölgyei sirva-riva tartogatták vissza. Johanna szeliden eltolta őket, kinézet, s isten hozzádot intett férje holttetemének.

Most jöttek érte. Hölgyei alig voltak képesek járni, hanem ő szilárdan haladt előre, kezében imakönyvvel, a katonák sorai közt, föl hágott az állványra, a tömeghez fordult s szende hangon így beszélt: „Jó emberek, én azért jövök ide, hogy meghaljak. A mi a királynő felsége ellen történt, az törvénytelen volt, de a mi e részben engem illet, én isten előtt és előttetek ártatlanságban mosom kezemet.“ Kevés szünetet tartott, azután tovább beszélt: „Kérlek benneteket, ti jó keresztyén emberek, legyetek tanúim, hogy úgy halok meg, mint igaz keresztyén nőhöz illik, s hogy üdvömet egyedül Istentől s ama vértől reménylem, melyet fia, a mi urunk Jézus Krisztus ontott el érettünk. Most pedig, jó emberek, támogassatok imáitokkal, a meddig élnem még szabad.“ Erre letérdepelt s kérdezte pater Feckenhamtól, (Mária parancsából egyedül az lehetett vele) „szabad e zsoldárt leimádkoznom?“

„Szabad,“ dadogta Feckenham, e fiatal leányka ártatlansága és bátorsága által mélyen megindult hangon, mire e tiszta hangon rákezdte:

„Isten, légy kegyes irántam jószágod szerint s bocsásd meg az én bűneimet a te nagy irgalmasságod szerint.“

Mikor az utolsó szavakat is elmondta, fölállott, lehuzta keztyűit, imakönyvét egy tisztnek ajándékozta, ki börtönében őrt állott s öltönyét fölül kigombolta. A segíteni akaró hóhér kezét szeliden eltávolította magától s fehér zsebkendőjével bekötötte szeméit. Az álcázott bakó térdre hullott előtte s bocsánataért könyörgött. Ő pár megnyugtató szót sugott fülébe, aztán fönnhangon így beszélt: „Kérem önt, végezzen hamar!“ A töke előtt letérdepelve, tárt kezeivel tapogatott utána. A körülállók egyike a kivánt helyre irányozta karjait, mire szép fejcsékéjével ráborult a fára s e szavakkal; „Uram, kezeidbe ajánlom lelkemet!“ elsuhant a földről.

Egy hét története.

Január 18-kán.

Páratlan nap. — Nap, mely este kezdődik. — A Rudolf-egylet táncvizalma. — Pompás multság. — A nyomor vallása. — Az álarczosok. — Hazajáró szellemek. — Sült kárpótlás. — A vigalom koronája. — Egy gavallér. — Egy honatya. — Harcz a tánczteremben. — Fényes elégtétel. — Alkotmányos tartozkodás. — Az egyetemi dalegylet estély. — Liszt Ferenc „Wirtshaus“-a. — A színházi elkélysékek. — Három új színű valószínű sorsa.

Páratlan nap ez a mai, a mennyiben tudniillik párja nincsen egy éven át a napok közt, azon fiatal szívek előtt, a melyeknek szintén párja nincsen az életben; nap, melyről ezer meg ezer fiatal szív hetek óta epedve ohajtja: bárcsak itt volna már, és mikor itt van, még epedőbbben azt ohajtja: bárcsak elmúlnék már, tudniillik a nap, mert a mai nap tulajdonkép csak este kezdődik a fővárosban, ennek a napnak az a sorsa van, mi a szép asszony köznapi férjének, a nevet ő adja a háztartáshoz, de a ki a nevet hallja, nem ő reá, hanem a szép asszonyra gondol; ma van a jogászbál napja, ah, égi üdv! Igen, de hol van még az est, az éj, hol van még a bál, a táncz, a vigalom!

Talán jobb is volna, ha be sem várva ez édes boldog órák tündér szép világát, most mindjárt előre leírnám e tündérszép világot; nem kockáztatnék vele sokat; mert ha még annyira napsugarakba mártanám is tollamat, nem mondanék sokat; csak egy van, a mi tartoztat: nem irhatom meg, hogy kik voltak jelen a bálon, az pedig a fő, azért — legyünk lelkiismeretes bálkrónikások, inkább egy héttel később hű leírását a jogász-bálnak, sem mint egy héttel előbb — király nők nélkül.

Aztán mint történetírónak igazságosnak is kell lennem, és a leendő jogászbál kedvéért nem szabad mellőznöm a Rudolf-egylet múlt vasárnapi álarczos táncvizalmát. Nem volt nőegyleti-bál, de azért pompás volt! Volt abban minden, a mi szemnek szájnak jól esik, és még azonfelül is valami. Volt először nagyon sok ember és e szerint nagyon sok jövedelme a jótékony egyletnek, és ez egylet teljes mértékben meg is érdemli a jótékony címet, nem kérdezi a szegény éhezőtől, hogy mely vallás szerint éhezik, hanem csak azt nézi, hogy szegény és tőle kitelhetőleg segít rajta; e részben tehát a múlt vasárnapi álarczos vigalom pompásan kitett magáért; aztán álarczos is volt az álarczos vigalmon, talán több is mint a minöket ott látni kívántunk volna; de azt tartom, inkább álarczozal, mint álarczátlanul; kivált mikor olyan jámborak; alig lehetett szavukat hallani; bizonyynyal csupa titkos tanácsosok, titkárok, vagy magas diplomatak voltak, olyan pompásan tudtak hallgatni; tizenegy óra tájban már éjfél volt, a hazajáró szellemek órája, a szellem hazajáróban volt már, vagy az étteremben keresett sült kárpótlást nem sült élczekért, és nem bánta meg, a ki tette, mert az étteremben tettek föl a multság koronáját a vigalom fejére; olyan jeleneteknek volt az étterem tanuja ez este, a milyent nálunk is ritkán láthatni; egy gazdag, szép, elegans, előkelő fiatal ember megharagudott egy másik bálvendégre, nem is a vendégre,

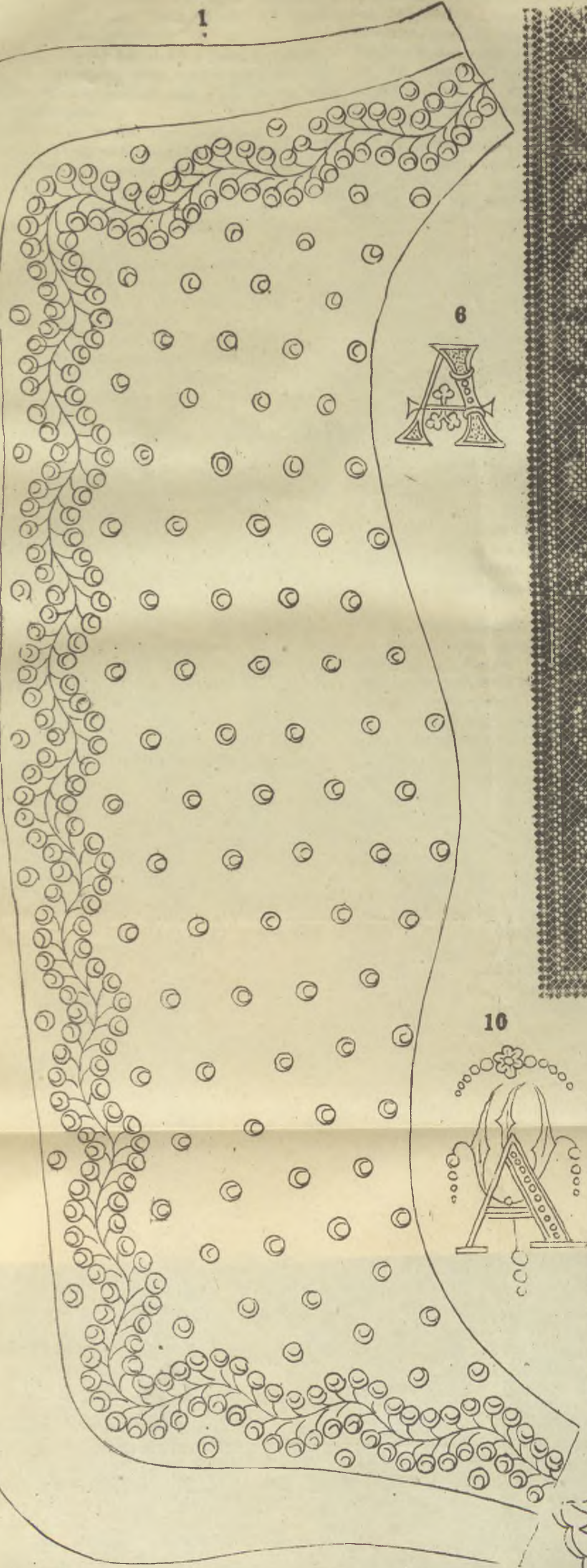
hanem csak a vendég szivarára, nem tetszett neki annak a szivarnak a füstje, vagy talán a színe, elég hozzá, ugy leöntötte a szivart pezsgővel, hogy a szivar mellett tulajdonosa szemének, szájának, sőt mellényének is jutott belőle! Persze, hogy nem azzal a pezsgővel öntötte le, a mit magával hozott, mert az akkorra már mind a fejében volt a gazdag, a szép, az előkelő ifjunak.

Az volt az egyik, a másik emlékezetre méltó tett meg a gazdag, szép és előkelő ifju kebelbarátjának nevét halhatlanítja; az is előkelő férfi, pláne a haza atyái közül való, országgyűlési képviselő, törvényhozó! A csemege-teremben egy álarczos hölgy kemény ostromnak volt kitéve valami férfi által; hogy mit mondhatott e férfi az álarczos hölgynek? én nem tudom, de ismervén a mi uracsaink fogalmait a maszk-szabadságról, képzelem; de — utóvégre is az álarcz álarcz, és a ki nem akarja, hogy belisztezzék, az ne menjen a malomba; elég hozzá, az a férfi ostrom alá vette az álarczos hölgyet, a mit látván a mi törvényhozó honatyánk, — mondják, hogy a szép álarczos hölgy nem egészen idegen az ő honatyai szívéhez — törvényhozói szíve rögtönítelő haragra gerjedt, olyaténképen, hogy — talán ugy, hogy az álarczos hölgyet karon fogta és elvezette? Oh nem, ez nagyon közpolgári eljárás lett volna, a mi egy közönséges műveltségű férfitől is kitelik; hanem ugy, hogy saját honatyai kezével a nyilvános teremben pofon ütötte az ostromló férfit! Ez volt a másik.

A harmadik pedig az volt, hogy erre aztán olyan háboru kerekedett, hogy szívem mélyéből örülnék, ha a francziák is ugy elvernék a poroszokat, mint a hogy a feldühödött közönség a gazdag, szép és előkelő ifjut a vigadó teremben elverték. Nincsen annyi hajszál az én fejemen, de talán az övén sem, a hány kéz arczán hagyta nyomait, a vége pedig az volt, hogy a gazdag, szép és előkelő ifjut mint izgága csendháborítót rendőrök által kísértették ki a vigadó terméből a városházára, a hol aztán fényes elégtétel szolgáltatott a meggyalázott polgárosodásnak.

Az ám, a mi fővárosunk igazságörei kimondták az ítéletet, a mely abból állt, hogy a gazdag és előkelő ifju példásan megbüntettessék, hogy jusson tudatára annak, miszerint a gazdagság nem jogosít rakoncátlanságra és az előkelőség nem szabadit fel a közilledek törvényei alul, hanem ellenkezőleg: az előkelőség erkölcsi kötelességeket szab azon név iránt, melyet ő előtte érdemes ősök tettek fényessé; ha egy szegény, nyomorult napszámos, a kit soha sem járathattak iskolába, a kit a nyomor erkölcsileg elfásított, a korcsában, a hová talán gondüzésből kénytelen menekülni, garázdálkodik, akkor a hatóság rendesen pár hétre elcsukítja, dologházba adja, hadd térjen magához, tanulja megbecsülni a józan, munkás életet, mert a büntetést a büntetőhöz kell mérni, a büntetés legfőbb célja a bűnös javítása, s ha a bíró ezt a célt nem tartja szem előtt, akkor nem igazságos bíró, hanem inkább bűnösebb a bűnösnél, erkölcsrontó, törvénybontó; hogy a főváros igazságörei mennyire vannak áthatva ezen az egész polgárosult világban elismert igazságról, mutatja a büntetés, a mit ama gazdag és előkelő ra-

1

6

2

3

4

7

8

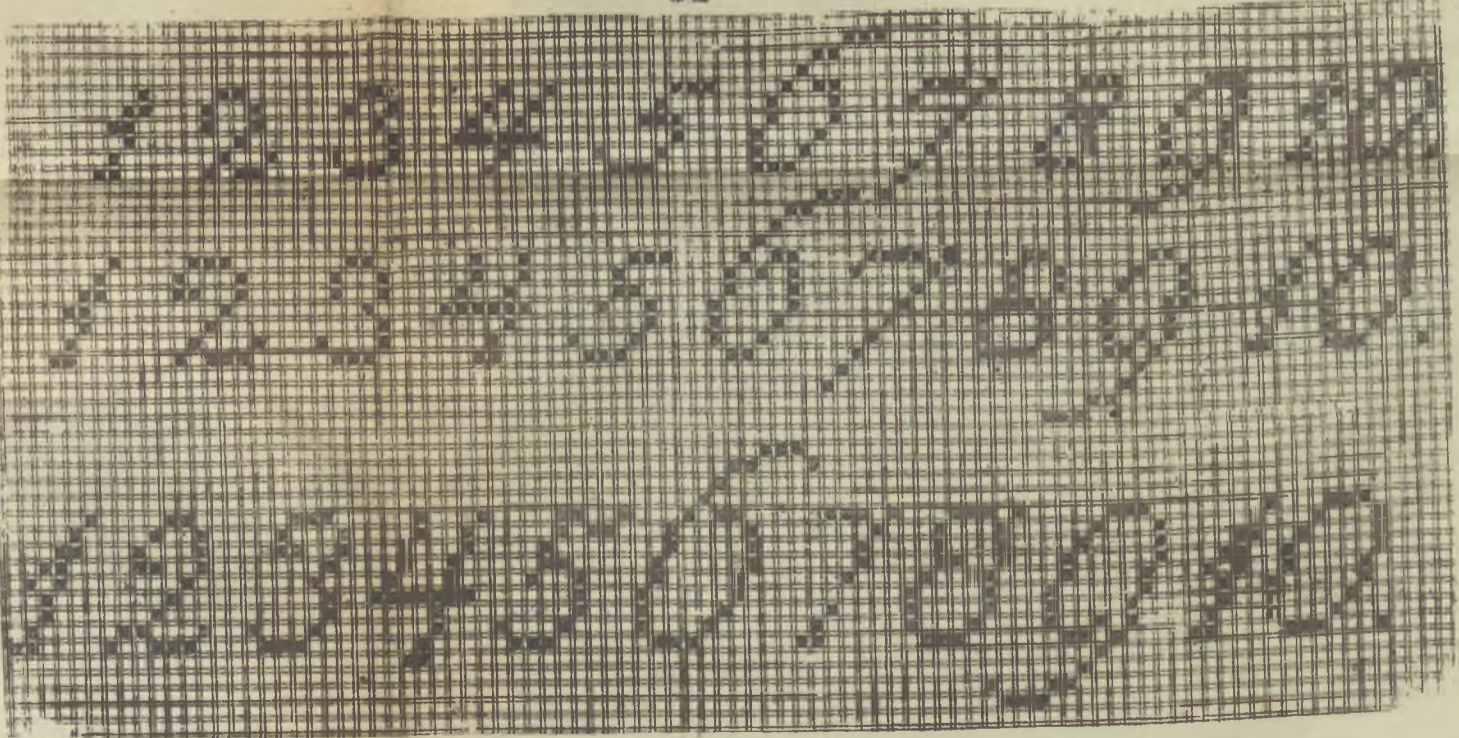
9

10

11

12

13

19

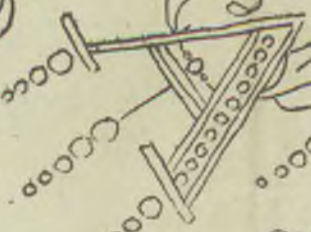
20

24

23

26

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

16

22

konczátlankodóra kiszabtak; száz forintnyi pénzbírságra ítélte, meg egy frakkra; a bírságot a szegények, a frakkot valamelyik megszárnatlanított fél javára tartozik letenni; ilyen példás büntetés után most már nyugodtan farsangolhat a főváros! Oh, Dalai-Lámah, Dalai-Lámah, beh végére járhatlanok is a te bölcsességed fülei!

Es a derék képviselő? kapott-e ő is valamit viselő ké-
pére? azt firtatni az alkotmány tiltja, mert az alkotmány sze-
rint az országgyűlési képviselőhöz csak a ház beleegyezése
mellett szabad hozzá nyulni.

Jerünk tehát mi is tovább egy házzal, vagy is inkább
hátrább egy nappal, az egyetemi dalegylet mult szombati esté-
lyére. Ez is igen élvezetdus estély volt, mert ott nemcsak
Blau Gyula, a kitűnő versenymester remek felfogással játszott
egy Beethoven-sonátát, hanem maga a dalárda is szépen ösz-
szevágólag énekelt pár dalt, az est fénypontját azonban egy
dal képezte, melyet Neszveda kisasszony énekelt; a derék kis-
asszony Liszt Ferencnek egyik gyönyörű dalát (A szél üvölt
sivítva) énekelte, olyan élethű kifejezéssel, hogy a közönség
bizonynyal hallani vélte volna a szél üvöltését, hahogy egy
pár későn érkezett vendég és a karzaton folytatott hangos be-
szélgetés ellenkező irányba nem hajtja a szelek üvöltő sivitá-
sát, nem nagy épületességére a szintén jelenlevő Liszt Ferenc-
nek, a kinek magától érthetőleg nem a legjobban eshetett gyö-
nyörű művének illetően kísérete; és minek utána a nagy
maestrok tudvalevőleg rendesen nagyon — erélyesek, Liszt
Ferenc is azonnal kiadta a parancsolatot, hogy az ő gyönyörű
szélüvöltését Neszveda kisasszony azonnal újra énekelje el;
a kisasszony természetesen szót fogadott, újra énekelte a szél
üvöltését, hanem a karzati közönség is újra hangosan társal-
gott, mire a nagy maestro felállva székéről, egy nubiai
oroszlán haragjával kiáltja: „Ruhe! Seid ihr denn im Wirths-
haus?“ — mire természetesen siri csend lett a teremben, az
ámulat és — bámulatnak miatta, és a nagy maestro is nagyon
csendesesen viselte magát az előadás további folyama alatt!
Csak azt szeretném tudni, miért épen a „Wirthshaus“ jutott
a nagy maestronak eszébe? Talán csak nem a szegszárdi foly-
tán? Miért nem jutott a színház a nagy maestronak eszébe, a
hol e héten ismét igen gyönyörűen viselték magukat a kaszi-
noi erkélyszékek; úgy lármáztak az előadás alatt, hogy a mi-
nisterelnöknek sokért nem adta volna, ha a kaszinói erkélyszé-
kek — alunni mentek volna, mert minden oda mutatott,
hogy nagy szükségük lett volna egy kis kijózanító álmorra.

Különben pedig a nemzeti színháznál három új darabra ké-
szülnek, b. Jósika Kálmán „A két jó barát“-jára, Tóth Kál-
mán „A nők az alkotmányban“ című vigjátékára és Szig-
ligeti „Török János“-ára. A „két jó barát“ okvetlen tetszeni
fog a nagy közönségnek, a „Nők az alkotmányban“ tetszeni
fog a művelt közönségnek, „Török János“ végre — de ezt a
darabot talán — valahára — holnapután színről színre fogjuk
láthatni. A jövő héten tehát ugyis bővebben szólunk majd róla.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Király ő Felsege) ittléte most mintegy két hétre fog
terjedni. Mult csütörtökön este a király néhány napra Bécsbe
rándult, de onnan visszatérve, Budán marad, míg a delegációk
ülésezésének vége nem lesz.

✦✦ (A pesti jótékony nőegyesület) január 15-től február
11 kéig terjedő 4 hétre szegényei között leendő kiosztásra ösz-
szesen 2146 frt 10 krt utalványozott, és pedig hetenkinti ré-
szesülésben állóknak 344 frt 90 krt, negyedévi segélyezettek-
nek 1453 frt 20 krt, végre egyszer mindenkorra részesített-
eknek 348 frtot. Ez alkalommal a választmányi nők 47 uj
vizsgálatról tettek jelentést.

✦✦ (A jogászbál) mult szerdán gyönyörűen sikerült. A
főrangúak közül gr. Apponyi Györgyné halála folytán —
többen hiányzottak ugyan, de ott volt király ő felsége és Jó-
zsef főherceg, Klotilde főhercegnővel, és volt ott annyi gyö-
nyörű szép és kedves fiatal leány, hogy talán a tündérország-
ban sem találni annyit. Megneveznem őket egyenkint csak
akkor volnék talán képes, ha ezen földi csillagászatból min-
den évben jó előre uj névsor jelennék meg nyomtatásban, és
akkor is csak talán, de így csupán azoknak fölemlítésére kell
szoritkoznom, a kiket személyesen van szerencsém ismerni;
tehát ott voltak többek közt a háziasszony bájos leánya:
Czirák Lujza grófhölgy, Bossányi, Cséry, Döryné, Hajós,
Heinrich, Ivanovich, Jeszenszky, Konek, Konkoly, Karácso-
nyi, Prónay, Szitányi, Chorinszky Philmine, Berényi Fe-
renczné, Bárczy Emilia, Apáthyiné, Freyseisen-nővérek, Fe-
renczy Guszta, Greffl Gabriella, Hentaller-nővérek, Hentz
Terka, Hajnik Irma, Nagy Irma, Nagy Irén, Leeb Irén, Lu-
kács Róza, Ráth Ilka, Ráthonyi Leóna, Rákosi Szidónia, Szi-
lassy Ida, Trunkl Berta, Wellet Anna sat. Király ő Felsege
és József főherceg és neje a kis terem felőli oldalon zöld
bokrok és diszvirágokkal ékitett vörös bársonyemelvén-
nyen diszszékeken foglaltak helyet, a hol csakhamar egy kis
udvar képződött körülöttük, tábornokokból, Beust, Andrassy.
Festetics miniszterek, Majláth, Schwarzenberg hercegből sat.
A király tizenegy óráig tüntette ki jelenlétével a vigalmat, mig
József főherceg nejevel éjjel utánig gyönyörködtek a sok báj
és ifjui deliség látásában. Éjjel után ők is távoztak, maga a
tánczvizgalom pedig rózsaszínű jókedvben kivilágos-virradatig
tartott.

✦✦ (Mult csütörtökön) tárgyalatott le a Deutsch-Áldor-
féle becsületsértési ügy a pesti esküdtszék előtt. A panasz
tárgyát egy a „Magyar Ujság“-ban Áldor által irt czikk ké-
pezte, melyben Deutsch Mór pesti kiadóról olyas dolgok mon-
datnak el, a melyekből ő — és talán mások is, — azt olvasta
ki, hogy ő egy párját ritkító csaló, egy arczát; — no de minek
ismételni e szemem szedett czimeket, melyeket Deutsch uram
e cikkből kiolvasott, és melyek miatt jónak látta, az esküdt-
széktől kérni becsületének helyreállítását. Hanem az esküdt-
szék úgy ítélte ez ügyben, hogy a mi a „Magyar Ujság“-ban
megjelent cikkben foglaltatik, az nem rágalom, és fölmentvén
Áldort, vádló Deutsch uram marasztalta el a költségekben, a
mi fájdalom, csak 70 és egynéhány forintot tett.

✦✦ (Repülő flotta.) Horti Horváth Ferenc, honvédszáza-
dos és magánmérnök Csömörön, egy általa feltalált repülő hajó
rajzát terjesztette föl a kereskedelmi miniszteriumhoz, szaba-
dalom és kormányköltségen előállítás végett. Célja a repülő
flottának az, hogy a benne elhelyezett tüzérseg az alatta levő
ellenséget kézi gránátokkal eláraszsa. Ezen harczmódnak
kivánt sikere is van, mert a flotta pompásan lebeg a szédítő
magasban, mig lent hullanak a katonák, mint a legyek, persze
azon türelmes anyagon, melynek neve papiros. Bezzeg, ha
majd az ellenség meg repülő katonákat fog alkalmazni?

✦✦ (A lengyel származásu) gr. Szadniczky, 1849 ben ma-
gyar honvédkapitány, ki az 1863-ki lengyel fölkelésben is

tevékeny részt vett, a mult év elején visszatért Magyarországra s itt Pesten valamelyik miniszteriumhoz folyamodott alkalmazásért. Alkalmazást azonban nemcsak hogy nem kapott, hanem még irományai és igazolási okmányai is ott veszttek a miniszteriumnál, s azokat semmiképen sem tudta visszakapni. Ez már akkor is a végsőig fokozta elkeseredését, midőn Szilassy, pestmegyei alispán ur megkönyörült rajta s egyelőre fölvétette a megyei hajduk közé. Mint ilyen az ügyészségnél volt szolgálatban, s minthogy a német nyelvet írásilag és fogalmazásilag bírta, ha előfordult, német írásra is alkalmazták. A buskomorság azonban mindinkább erőt vett a szerencsétlen emberen s mult szombaton délelőtt 11 órakor pisztolylyal szíven lötte magát s rögtön meghalt.

✦✦ (Egy főispán mint tanár.) A felnőttek oktatását, mondhatni az egész országban rendkívül lelkesen karolták fel, minek egy szép példáját mutathatjuk fel Perczel Miklós baranyamegyei főispán azon ajánlatát, hogy a pécsi reáltanodában szervezett népszerű oktatásban az alkotmánytan előadását elvállalja. Csak aztán a tanulásra is épen annyi hajlam mutatkozzék, mint a tanításra, és a tanítási hajlamra is ne illjék a közmondás: „Uj szita“ stb.

✦✦ (A buda-pesti Fröbel nőegylet) új alapszabályai nyomán újra szervezkedvén, a felügyelő bizottmányt következő tagokból alakította meg: elnök: Mayer Miksa, alelnök: dr. Schermann, jegyzők: Szabó Endre és Oblatt Mór, rendes tagok, Lederer A., Rill I., dr. Rosenberg, Iricsek M., Kohányi S., Stamberger A., Falvay és Eötvös Károly; póttagok: Horvái, Mandéli, Weber, Biach és Rosenthal. Ezen felügyelő bizottmány első ülését január 9-kén tartotta meg, melyben a Széchenyi-téren létező gyermekkertnek a Terézvárosba alkalmasabb helyiségbe leendő áttétele lett elhatározva; helyiségszerzés, számadások vizsgálata céljából bizottságok küldettek ki; végre elhatároztatott, hogy február 5 kén a lövöldében, a gyermekek javára tánczvizalom rendeztessék. Mindenesetre sajtáságos, hogy ezen egylet választmányában egyetlen egy nő sem találkozik!

✦✦ (A nemzeti színháznál) közelebb „Romeo és Julia“ hozatik színre Szász K. fordítása szerint, ujonnan betanulva. Romeot Lendvai és Juliát Lendvainé fogják játszani. A három eredeti darab: „A nemzeti színház könyvtára“ gyűjteményben már megjelent, s előre is megszerezhető E könyvtár hatodik füzeté közelebb szintén kikerül a sajtó alól, Berczik Árpád és Láng Lajos két kis vigjátékával. — B. Orczy Felix ur „Renegát“ című operáját Debreczenben fogja először előadni. — Erkel „Bánk bán“-ját egy Bárdy nevű ügyvéd New-Yorkba kivitte magával s elő is adatta, de több kihagyással. — A szegedi pályázatnál a „Siker tudománya“ nyerte meg leginkább a bírálók tetszését a vigjátékok közt.

✦✦ (Megdöbentő szerencsétlenség.) Poroszlón Fehér Mihály poroszlói jegyzőnek egy kilencz éves figyerméke két éve fult bele a Tiszába. Három egész hétig keresték, de hiába. A kétségbeesett anya már akkor ott akarta hagyni Poroszlót, de a körülmények sokszor erősebbek egy szegény anya ohajtásánál, és ime, a szegény ember leánya, egy szép, tizenhárom éves gyermek, most lábadozott betegségéből. Egyszer szülei nem voltak otthon, és ő a cseléddel lement a Tiszára. Ott csuszkálni kezdett; de a jég gyöngye volt, leszakadt alatta s a gyermeket a jeges hullámok menthetlenül ragadták. Néhányszor fölmerült, s kétségbeesetten kiáltozott segítség után. A szolgáló föllármázta a lakosokat. Mindenki sirva szaladt a folyó partjára. A szerencsétlen szülék kétségbeesve futkos-

tak föl le, ha tán kivetné a viz, vagy valahol jégtáblák közé szorulna. Mind hiába! Másnap szürkületkor a halászok halókkal mentek keresni a boldogtalan gyermeket, de nem találták sehol. A szegény szüléket mentse meg az ég a kétségbeeséstől. A boldog szülék pedig ebből is láthatják, hogy csak kipróbált hü és teljesen megbízható cselédre bízzák gyermekeiket, és ilyenre is csak akkor, mikor ők egyáltalában nem lehetnek körülötte.

✦✦ (A „Vasm. Lap“) a következő — nem igen valószínű — történetét írja: K—n e hó 11-kén éjfél tájban P. kereskedőged zörgést hallott ablakán. A mélyen alvó fölébredvén, ismételt zörgetésre kinyitá ajtaját, s ime, egyszerre csak két fiatal honvédaltiszt állt előtte. Segédünk először nem tudta, mire vélni a szokatlan látogatást, de igazán még csak azután lett meglepetve, midőn az egyik altiszt revolvért szegezett mellének, s töle egy levél kiadását követelte, melyet neki csak nemrég egy helybeli kisasszony irt. A segéd ur a honvédek fenyegető állásából látva, hogy nem tréfa, szép csendesesen a tárczájába nyult, s a kívánt levelkét előadta. Az egyik honvéd az asztalra helyezvén a revolvért, a levelet átvette s elrejtvén, társával együtt hirtelen eltávozott. Másnap a segéd a következő tartalmu levelet kapta: Ön elég lovagiatlan volt egy lány szerelmével kérkedni, s annak levelét mások előtt fitogtatni. Ennek folytán Julis barátnőmmel elhatároztuk, öntől a levelet visszaszerezni, mi a mai éjjel szerencsésen sikerült is. Revolvoremert nem kívánom vissza; tartsa meg ön emlékül! Róza.“ Emberünknek csak most jutott eszébe a revolvért közelebből szemügyre venni, a mikor is kitűnt, hogy az nem annyira vasból, mint egy tömeg összegyurt fekete czukorból volt készítve.

✦✦ (A Hugmayer s Mihajlovics féle) váczituczai bolton e napokban az a hirdetmény volt olvasható, hogy a háztulajdonos 2700 frtról 10,000 frtra emelte fel a lakbért, minek folytán az említettek végeladásra kényszerültek. A hirdetményre aztán tömérdek ember csődült a ház körül, úgy, hogy a rendőség végre annak levételét rendelte el, annyival inkább, mint-hogy a hirdetmény nem épen igazság-hiven adta elő a dolgot, mert e tárgy tulajdonképen a következőleg áll: Várady Károly ur megvevén a kérdéses házat, annak helyén ez év nyarán nagyszerű, négy emeletes épületet emeltett, s e célból a kérdéses ház összes lakóinak, s így Hugmayeréknak is felmondott. Látszik ebből, hogy nem a házbéremelés képezte a felmondás indokát. Igaz, hzgy Várady urnak építendő új házában Ádám és Éberling urak tizezer frtért vettek ki egy egész boltsort, de a jövőendő helyiségeket a Hugmayerék által jelenleg birtakkal semmi tekintetben sem lehet összehasonlítani, mert azok egészen másként lesznek berendezve s egyáltalán az egészen más ügy. Hanem azért hiteles forrásból tudjuk, hogy a szóban forgó házban — nem tudjuk, Várady ur tudtával, vagy tudtán kívül — a házmester muszka módon szab törvényeket a lakóknak, és azokat ugyancsak muszka brutalitással foganatosítja.

✦✦ (Bálkrónika.) A hajósbál, melylyel tavaly a nemzeti hajósegylet oly méltó elismerést szerzett magának, a mostani farsangon a nemzeti hajósegylet és „Duna“ csónakázó klub egyesülten fogják rendezni. A bál február 9-kén fog megtartatni; és a meghívók már szét is küldettek. A rendezőség ismét a legnagyobb gondot és fáradságot fordítja arra, hogy a bál a kiállítás fényére nézve a mult évit necsak felérje, de fölü is mulja. A nemzeti tornaegylet február 11-én a vigadóban nagy bohóczestélyt rendez. — A z orvosbálra, mely e hó

24-kén tartatik a vigadó termeiben, már eddig is sok felülfizetés történt. Így fölülfizettek dr. Kovács S. Endre 100 frt, b. Sina Simon 50 frt, b. Eötvös József 40 frt, dr. Batizfalvy Sámuel ur 1 db. arany, dr. Scheuthauer János, dr. Lukács János, Kammon Flórián és Schweigger Márton urak pedig 5—5 forintot.

++ (A csatateréről) e héten fájdalom, nem igen örvendetes hírek érkeztek. Bourbaki ugyan megverte Belfort előtt a poroszokat, de még eddig nem erősített az a hír, hogy sikerült neki fölmenteni Belfortot a zárlat alul, és ha ez neki pár nap alatt nem sikerül, félt, hogy később még kevésbé fog sikerülni, mert akkorra Manteuffel új segédsapatai tetemesen szaporítják az ottani poroszok erejét.

Chanzy tábornok pedig csatát veszítvén, kénytelen volt vissza huzódni Le-Mans vidékéről, hogy újra rendezze hadait; nemcsak tért, de időt is veszített tehát, és így kétszeresen hátra esett azon lehetőségtől, hogy Párist fölmentse.

Most a porosz barbarok Párist bombázzák, nem az erődöket, hanem az összes polgárosult világ megbotránkozására, valóságos barbár módon, magát a világvárost, milliányi békés lakosságával és a tudomány és művészetnek századokig gyűjtött drága kincseivel! De mit törődik e barbar eszda fejestül vezérestül a polgárosult világ megbotránkozásával! Épen annyit, a mennyit a rabló, áldozatának kínos vonaglásával törődik. Párisnak el kell esni, mondja Vilmos, a sas, hogy császári korona diszithesse homlokát, és mert az erődöket be nem veheti, ártatlan nők és gyermekek vérpatakain keresztül kell jutnia a koronához. Ugy fog neki szerencsét hozni, a milyen becsületes és igazságos uton jutott hozzá.

++ (A t. cz. szüléknek.) Alulirotnak van szerencséje a tisztelt szülék figyelmét felhívni, hogy a pesti reform. felső leányiskolában az iskolai második félév márczius 1-jén kezdődvén, a beiratások február 25-kétől kezdve történhetnek. — Félévi tandíj a rendes tantárgyakért 6 frt, beiratási díj 2 frt, nem reform. vallásuk vallástanításért havonként 1 frtot fizetnek. Rendes tantárgyak: Vallás, magyar és német nyelvtan, irálytan, irodalom-történet, magyarok története, világtörténelem, földrajz, számtan, természettan, vegytan, természetrajz, szépírás, aesthetika, nőimunka. Rendkívüliek: francia és angol nyelv, rajz, ének, zene sat. — Egyszersmind ajánlkozom távolabb lakók félkosztra (ebédre) való elfogadására mérsékelt fizetés mellett; továbbá olyan vidéki leányok, kik nevelőnőknék ohajtják magukat kiképezni, mérsékelt díjért vétetnek föl, mint a rendes kosztosok. Sziveskedjenek tehát az illető tisztelt szülék e tekintetben leveleikkel engem fölkeresni, mivel több jó család által szolítottam fel, hogy tanítványaim közül küldjek növendék leánykáik mellé nevelőnt. M. Kalocsa Róza, Pesten, országút, 29. sz.

++ (Vegyes hírek.) Rajner Pál belügyminiszter hetek óta folyvást gyöngélikedik, minek folytán közelebb új belügyminiszterhez leend szerencsénk, a Deák-párt egyik kitűnő tagjának személyében. — A miniszteri fogalmazók kérvénnyel járulnak az országgyűléshez, melyben fizetésüknek (a 300 frt laktbáron kívül) 1200—1100 frtra való fölemeltetését kérvényezik, mi a költségvetésben 27,000 frt különbséget okozna. A kérvény sok figyelmet érdemlő okot sorol elő, az ügy jelen állásában azonban aligha fog teljesíteni, mert „szegény embernek hallgass a neve.“ — Brüll Miksa nagykereskedő és hollandi konsul a hazai ipar és kereskedelem előmozdítása körül szerzett érdemeiért a III. osztályu vaskorona rendet nyerte, a miből gyanítható, hogy egy

új nemesítésre lehet kilátása a hazának. — A Karagyorgyevics pörben, négy napi tárgyalás után, múlt pénteken mondták ki a másodbirósági ítéletet. E szerint az első folyamodású biróság ítéletének megváltoztatásával, Karagyorgyevics herceg a gyilkosságban való bűnrészesség miatt nyolcz évi, Stankovics és Trifkovics ugyanazon büntény miatt négy négy évi, vasnéiküli börtönre ítéltettek, a vizsgálati fogóság betudásával. A perköltségekben egyetemlegesen, a rabtartási díjakban külön-külön ítéltettek el, a szerb kormányt pedig polgári pör útjára utasították kártérítési keresetével. — Múlt pénteken este 5—6 óra között a Rókus-kórház előtti sétányon, melyet az öngyilkosok a kórházhoz való közelsége miatt rendszeren szándokuk kivitelére színhelyül választanak, Schwozyl János, egy itteni temetkezési egylet zászló-tartója, három gyermek atyja, szive felé irányzott pisztolylövés-sel kivégezte magát. Még annyi ereje volt, hogy a Rókus-kórházba mehetett, hol három óra mulva kiadta lelkét. — Múlt kedden nagy estély volt a miniszterelnöknél, roppant sokan voltak meghiva, de egy hiányzott, a ház fénye, a háziaszszony, ez hirtelen megbetegedett, és e miatt éjféltájban már vége volt az estélynek. — Donogány Gergelyné urnő Sülemedről 5 frtot küldött be hozzánk a francia sebesültek javára; köszönet mellett átszolgáltattuk rendeltetési helyére. — Vilmos porosz király, múlt szerdán kiáltatott ki Versaillesban németcsászárrá. — A kairóimagyarok egylete, mely 52 tagból áll, Sipost, az alkirály főkerítését választá meg elnöknek. Az egylet általában az alkirály pártfogása alatt áll. — Több lelkes békésabai polgár összeállt egy négy osztályu leánytanoda alapítására. Az iskola számára már telket is vettek s az iskola fentartására társulat létrehozásán fáradoznak. A társulat tagjai bizonyos évi járulékot fizetnek. — Múlt hét csütörtökén esti „8—9 óra között az üllői uton 49. sz. a. levő, az utolsó garoshoz“ címzett korcsmában cs. kir. katonák és a közuti vaspálya kocsisai között véres verekedés támadt. Két kocsis súlyosan megsebesült, s az egyik már meg is halt; a katonák közül többen szintén életveszélyesen megsebesültek. — A Novotha-Szederkényi párbaj-ügyben tartott végtárgyalás eredménye: Szederkényi Nándor, ugy a párbaj-segédek az emelt vád alól büntény hiánya s véletlen önvédelem indokából teljesen felmentettek. Az ítélet a hallgatóság által megéljeneztetett. — Az orsz. ipar egyesület ez idén is ezüstérmeket készített, melyekkel derék, szorgalmas munkásokat is kitüntet. Az érme pályázat útján készítettnek, mire február 15-ig adhatók be ajánlatok az igazgatósághoz: Pest országút 7. sz. hová ugyan e határidőig azon munkások is folyamodhatnak, kik szorgalmas, derék magukviseleteért e kitüntetésre számot tartanak.

++ (Halálozás.) Nagy Lajos az 1848-49-dik évben volt honvédhuszár őrnagy, s Biharmegye várnagya e hó kilenczedikén meghalt. A boldogult egyike volt a régi magyar jellemeknek, hivatalában lelkiismeretes pontossággal járt el, s köztisztelőben részesült egész haláláig. — Patak Dániel, kir. tanácsos és Erdély protomedikusa, a nagy tudományos képzettségű és derék hazafi, e hó 10-kén gyógyíthatlan bajban meghalt. — Múlt vasárnap halt meg Budán Kisjáczi Seles György, 83 éves aggastyán, nyugalmazott királyi kincstári tisztviselő, több megyék táblabirája, ki hajdan magyar királyi nemes testőr volt, és az 1809-diki insurekcióban mint lovassági főhadnagy szerepelt. Az elhunyt, közel félszázados államszolgálati pályáján, többek közt, 1821—1823. években, a visegrádi kősziklahegy alatti vontató utnak, mint a

dunai gőzhajózás és kereskedés akkori egyik emeltyűjének létrehozatala körül kifejtett tevékenysége és buzgalma által magának érdemeket szerzett, számos kitüntetésben részesült. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Január 15-kétől.

Január 15-kén: „Don Caesar de Bazan,” francia szinmű. — Január 16-kán: „Fernande,” Sardou drámája. — Január 17-dikén: „A zsidónő,” Halévy operája. — Január 18-kán: „Az ál jó emberek,” francia vígjáték. — Január 19-kén: „Rigoletto,” Verdi operája. — Január 20-kán: „Török János,” Szigligety drámája (előszőr.)

Gazdasszonyoknak.

Leves fenyőmadarakból.

14—15 fenyőmadarat egészen tiszta állapotban meg kell sütni, kissé kihűlni hagyni, a husos részeket levágni a csontokról, apróra összevagdálni, sőt még mozsárban is összetörni, akkor pedig egy kis levessel meghigitva, szitán át kell törni a hust. A csontokat szintén finomra kell összetörni, egy kis vízzel, gyökerekkel és sóval másfél óráig forni hagyni, e levet aztán asztalkendőn keresztül szűrni, egy, vagy másfél itczényi erős huslével megsaporítani, egy tiszta lábasban egy darab zsiron egy kanálnyi lisztet megpirítani, a lével felönteni, ha felforrt, a félretett összetört hust jól elkeverni benne és forróan piritott zsemlyekoczkákra öntve, betálalni. B. Mina.

Divattudósítás.

Beck J. „a fehér hattyuhoz” címzett fogadóban létező kereskedésében következő téli czikkok kaphatók:

Gyermekek számára, felöltők, paletók, vastag meleg gyapjukelméből: 5—6 évesek számára 2.50 kr, 3 frt, 3.50 kr, 4 frt.

10 évesek számára: 3 frt, 3.50 kr, 4 frt, 4.50 kr, 5 frt; 15 évesek számára 3.50 kr, 4 frt, 4.50 kr, 5 frt, 5.50 kr; hölgyek számára: 3.50 krtól 8 forintig.

Női alszoknyák chiffonból czakkokkal, darabja: 1.80 kr, egész bővek 2 frt, fodorral diszitettek 3 frt, 3.50 kr, 4 frt, 4.50 kr, himzetek 5—6—7 frt, irdás barchetből czakkokkal 2 frt 50 kr, körül varrott szegélylyel 3 frt, pique barchetből ugyanaz 4 frt, beszótt bordürrel 5 frt, női lábravalók 1 frt 50 kr, 1.60 kr, 2 frt, irdás barchetből 1.30 kr, 1.60 kr, piquethől 1.80 kr, 2 frt, 2.20 kr, tarka alszoknyák bordürrel 2.50 kr, 3 frt, 3.50 kr, bársonydiszszal 4.50 kr, 5—6—8 frt, fehér és szürke lószőr szoknyák 3.50 kr, 4 frt, turnir 1.40 kr, kötött női alszoknyák gyapjuból 4.50 kr, 5 frt. női kamaschlik 2 frt.

Kötött gyermek ruhácskák berlini pamutból 6 hónapos gyermek számára 1.30 kr, egy évesek számára 1.80 kr, nagyobbak darabja 50—50 krral drágább, gyermekfőkötőcskék 40, 50, 60, 70, 80 kr, selyemből hattyuprémmel prémezve, darabja 2 frt, kasemirből nagyobbak 2 frt, 2 frt 50 kr; bársonyból 3 frt, hátra köthető kis zsuzsikendők 6 évesekig, darabja 80 kr, 15 évesekig 1.10 kr, kasemir főkötők 1 frt, 1.20 kr, nagy zsuzsi kendők 1.30 kr, 1.50 kr, kétszeres kötötték, molegek 2.50 kr, gallérok 2 frt, 2.50 kr, mellények (Gilles) 1.80 kr, 2 frt, fejre és nyakra való shalok, kötött baslikok minden árban, 15 évesekig mantiloknak használhatók 2 frt 50 kr, nőknek nagyobb 3.70 kr, kasemirből 4 frt, 4.50 kr, posztóbból 5—6 frt, bársonyból 6—8 frt, kasemir főkötők hölgyek számára 1.50 kr, 2 frt, atlaszszal diszitve nagyobbak 3 frt, 3.50 kr, fekete selyemből 3 frt, 3.50 kr, igen nagyok 4 frt, 4.50 kr, 5 frt, bársonyból 4—8 frt, csikos posztó haris-

nyák egy éveseknek, párja 30 kr, nagyobbak 50 krral drágábbak, egyszínű piros harisnyák egy éveseknek 35 kr, hölgyek számára párja 70, 80, 90, 1 frt, vörösek 90 kr, 1 frt, 1 frt 20 kr.

A mult számunkhoz mellékelt kivágott derékszabásról is kell néhány szót szólnunk. Az első szám az előrészt, a második az oldalrészt és a harmadik a hátrészt jelöli. Az efféle bál ruhákhoz való derekak olyan kivágottak, hogy — sajnos jegyzem meg — igen kevés disziteni való hely van egy ilyen derekon. Egykét sor csipkefodor, a ruha szövetéből való rüchek, néhány szalagesokor vagy virágfüzér — a legjobb akarat mellett sem lehet többet vagy mást alkalmazni reá.

Mai mellékletül egy bál belépti gallérral kedveskedünk t. előfizetőinknek, fiatal hölgyeinknek ezzel vélvén czélszerű szolgálatot tenni. E gallérok készülhetnek réhér atlaszból, cashemirből, hattyuval, rüchekkel, csipkével vagy szalagfodrokkal diszitve köröskörül.

Számrejtvény.

Beke Kornéliától.

- 8, 5, 10. Tisza parti lakók kedves eledele;
6, 5, 10, 2, 6. A víz, vagy szél, vagy gőz, mozgó elemé;
1, 2, 10, 10. Sokat használt, s használ álmainknak léted;
4, 7, 4, 5. Az emberek nagy része lelkesül érted;
9, 10, 2, 6. Oh, beh édes hosszú fáradalom után;
8, 5, 10, 9, 10. Bizton eljő, mindegy, későn-e vagy korán;
8, 7, 6, 5, 10, 5, 11, 5. Legmagasabb hegyláncolat, a hó hazája;
10, 5, 4, 9, 10, 11. A gabnatermelésnek alkalmas tája;
7, 6, 8. Az ég zsámolyához repülsz köyörögve;
1—11 Tündéregyünknek kitűnő szerzője.

Megfejtési határidő 1871-diki február 18-ka.

A m. évi 52-dik számban közölt számrejtvény értelme: „A ki másnak vermet ás, maga esik bele.” Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Gyura Janka, Marossy Hermin, Fejér Vitkovics Julia, Vajda Szerafin és Ilka, Schiffer Imréné, Brocken Kovács Emma, Jánossy Lajos, Zsigray Istvánné, Moesz Marossy Emilia, Ivády Nina, Gellén Ilona, Gellér Jánosné, Sánta Julia, Keczei Ferenczné Szabai Borbála, Benedikovics Róza, Pethő Antalné, Vörös Julianna, Jakabfalvy Emilia, Szepessy Szilágyi Lidia, Dubányi Róza, Bogdanovics Hedvig, Kalós Erzsébet, Tell Mária, Baross Szibelt Emma, Grosschmidt Gábor, Orbán Paulin, Péterdi Károlyné, Schaefer Róza, Illiczky Julia, Nagy Flóra, Tormássy Emma, Keresztes Ilonka.

Az 52-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldték:

Illiczky Julia, Nagy Flóra.

Tartalom.

A ház. — Josephin, Benedek Aladártól. — Az eladott női Titusztól. — Álmodott boldogság, Mérey Ilmától. — Síron túl kiható szerelem, Sárvány E.-től. — Egy kiváló nőalak a multban, Ábrányi Emiltől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: bál belépti gallér szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

5. SZ.
Január 29-kén.
1871.

Havonkinti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrájszok-
kal. Évenkint két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezetést
foglal magában a lap irányában.

Idegen hangzásu név, idegen föld szü-
löttje is a nő, kinek
arczképével ezuttal ol-
vasóinknak kedveske-
dünk; de nem a név,
sem nem a születés, ha-
nem a nemes szívnek
nemes szeretete az, a
mi az embert a haza
hú gyermekévé avatja,
és e nő a legnemesebb
szeretet által tette ma-
gát méltóvá arra, hogy
édes magunkéinak is-
merjük el.

A kit utja a somogy-
megyei szántódi vasut-
állomásról Kaposvár
vagy Tab felé vitt, az
bizonyynyal hallhatta e
nő nevét, és láthatta,
mit hozhat létre egy
jótékony női szív, ha
kifejezést kíván adni
azon ohajtásnak: „ad-
junk menhelyet a sze-
gény földmivelő nép
kisdedeinek, míg az
naphosszant Isten sza-

Satzger Karolina.

bad ege alatt fáradal-
mas munkáját végzi!“

Az említett vonalon
fekszik Bálványos, Ke-
reki és a bagóhegyi
puszta, ezek néhány év
óta Satzger Victor Hu-
go birtokai, a ki Bálvá-
nyoson, kies nyári lakot
épített, melyet diszes
kert vesz körül. Neje
Satzger Carolina itt töl-
tötte a nyári hónapokat
családjával s itt esett
tudomására, hogy míg
a szegény munkások
dolgaik után látnak,
addig a honmaradt kis-
dedek kutba esnek, ba-
rom vagy kocsi gázolja
el őket, a mint elha-
gyatva a helység ut-
czáin bolyongnak. Ő
rajnai Poroszországban,
Montjoiban született, s
így akkor még nem is
értett magyarul, de ne-
mes szívét meghatotta
a sok baleset s férjének
azt az indítványt tette,

hogy e gyermekek számára egy ovodát létesítsenek a sok szerencsétlenség megakadályozására.

És ez indítvány elfogadtatván, hogy a menhely minél előbb befogadhassa kis védenczeit, egy vadász lak jelöltetett ki, melyhez három szoba, pincze s egy igen tágas konyhakert tartozik.

A hajlék kissé távolabb áll a helységtől és 60 gyermeket fogad be, kiket a jótévő urnő naponkint egészséges ebéddel lát el, és testi gondozásukat, lelki nevelésüket egy szakképzett nevelőnőre bízta.

Az egyik szobában a leánygyermekeket játékszerű munkával foglalja el a dajka, míg a másik szobában a nevelőnő elmefejtő, szivnemesítő társalgás által annyira fokozza a fiugyermekek érdekeltségét, hogy alig ismernők fel bennök ama pajkos szilaj gyermekeket, kiket az utcza porából fogadott be a jótékonyág eme hajléka.

A falon Calveé-féle képek, térképek, néhai Brunswik Teréz grófhölgy s a jótévő alapítók arcképei láthatók. A napórát egy inga-óra mutatja, s egy szekrény tele van Fröbl-féle játékszerekkel, melyeket a kegyes urnő évről évre szaporít.

Ha mind ezt láttuk, ha már megszemléltük, mit művel e boldog gyermek-csoport, ha tekintetünk meg-megállt egy-gy gömbölyű kis gyermek-arczon, ha átéreztek ártatlan örömeiket, mely kedves tekintetökből kisugárzik — lépünk ki az udvarra!

Ennek alsó végén vastagon zsuppozott kocsiszin látható, ez testgyakorló helyiségül van berendezve, mászó, hintázó, egyenjárata, ugrató, keringő fákkal a kicsi ovoncok testedző, ügyesítő multságára.

E mellett van a konyha-kert, tele mindennemű szükséges veteménynyel, ültetvénynyel.

E kertben fürdő-hely is van, hol a nyár forró napjaiban kétszer egy héten fürödhetnek is a kis ovoncok.

Érdekes lesz még azt is megtudnunk, hogy a kegyes urnőnek ott helyben egy nemeslelkű bérlője, illetőleg rokona is van: Pöschl Ferencz ur, ki a bagóhegyi pusztai munkások gyermekeinek egy egészen közel fekvő cseléd-lakban 12 ágyacskából álló hálódát állított s ezek gondozására egy külön dajkát fizet. E pusztai gyermekek is az intézet beirt ovoncjai, ők is a nevelőnő felügyelete alatt állnak, egész héten el vannak látva minden szükségessel, s csak a vasárnapot töltik szüleik körében.

A bálványosi intézet első három éves vezérője Girgl Emilia kisasszony volt. Őt illeti az érdem, neki jutott a szerencse, hogy a nemeslelkű Szatzger Karolina urnő nemes törekvéseit megértve, tapintatos kezelése által megértetni tudta a községbeli földmivelő lakókkal, mily nagy jótéteményben részesülnek gyermekeik, ha ovodában töltik zsenge éveiket, és a kisdedek oly meglepően kedves benyomásokat is vittek haza a fegyelem, az értelem-fejlesztés, és az erkölcs nemesítés köréből, hogy a szülék csakhamar áldó érzettel teltek el jótézőik iránt.

Csakhamar belátták, hogy ez intézet négyszeresen jótékony intézet.

Először ovoda, a szó legnemesebb értelmében; megóvjá a kisdedeket a sok testi és lelki bajtól, melyeknek, magukra hagyatva, akis gyermekek annyira ki vannak téve, és a mit sokszor egész életen át megsiratnak.

Másodszor táp-intézet, és pedig oly korban van egészséges, jó táplálék biztosítva a kisdedeknek, midőn a gyors fejlődés miatt arra legnagyobb szükségük van.

Jótékony ez intézet harmadszor hálódája által, ez még az éjjeli gondozás alól is felmenti a szüléket, kik így békével nyugodhatnak s ujjab erővel ébredhetnek az uj, a nehéz munkára!

És végre negyedszer jótékony ez intézet azáltal is, mert a kegyes urnő női kezekbe helyezte annak vezérletét, s így itt egy magánálló hölgynek tisztességes kenyérkereset van biztosítva, egy nemes működési kör, urnője részéről pedig — anyai szivesség!

És e becses intézet hat éves áldásos működésének jótékonyágát azzal tetézte a nemeslelkű alapítónő, hogy 1868-ban Kerekiben is állított egy ilyen intézetet, egy igen diszes épületben, melynek felépítése 6000 frtjába került, s melynek mostani vezérője a fáradhatlan Girgl Emilia kisasszony.

Ime tehát, egy nő, a ki idegen születése mellett csakhamar e haza földébe, e haza szivébe oltotta be nevét, ép olyan csendesen, mint áldozatkészen közreműködővén azon munkában, mely egyedül képes nagy és erőssé tenni egy nemzetet: a népnevelés dicső munkájában.

E. E.

Határdomb.

Siótól.

Odakint a róna hófedett határán
Áll a vén határdomb, mint a koldus, árván,
Hóval van borítva, csupán a teteje
(Zugó szél a havat lefuván) fekete.

Oh! bár ott is volna fehér takarója . .
Legalább nem tudna kinézni alóla.
Legalább álmodna meleg napsugárról,
Hullámzó kalász és daloló madárról.

Szegény elhagyott lomb! mi van most körülte?
Hol az ér? . mi nyáron cserogva körülte,
Hol az erdő lombja: a dalok hazája?
Hol a pásztor fiu zengő furulyája?

Eltűntek, eltűntek, kárpótlás fejébe,
Rengeteg hó festi a tájat fehérre.
Csak egy árva lélek, csak egy élő nincsen . .
Egy várju ha száll el felette, . . ez minden.

Odakint a réna hó fedett határán
Áll a vén határdomb, mint a koldus, árván,
Mint egy öreg koldus, oly árván, egyedül,
Csak siró harangszó jár hozzá messziről.

A z e l a d o t t n ő !

Elbeszélés.

Tótvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

— Anyám, anyám! — kiálta a nő, — csak a büntetés az, hogy szavaidra nem hallgattam! Te mindent beláttál, mindent megjósoltál előre, de én elvakítottam a szerelemtől, nem hittem látnoki szavaidnak. Te előre megjósoltad, hogy még nem is a szegénység lesz legnagyobb bajunk, hogy fölálhatom magamat, hogy nélkülözhetek, hogy járhatok három éves viselt ruhában, hogy elvonhatom magamat minden gyönyörtől, lehetek szakácsné, szobaleány, szolgálja férjemnek,

hogy egyedül neki s a családi békének élhetek, ez mind, ez mind nem részesül elismerésben, mert te keresztül láttad e férfi természetét, ki dühös, indulatos és szerelemföltő. Ah, anyám, te megjósoltad nekem mindezeket!

Etel, azon csalódás bámulatával, mely egy angyali alakból a rossz szellemet látja kibontakozni, s lelkének egész elkeseredésével hallgatá a vádakát! — Hát még ilyen is megtörténhetik a világon? Elítélte volna a regényíró, ki ily lehetőségek leírásával merete volna tölteni idejét; mert hát lehetséges az, hogy egy gyöngéd nő, ki férje átadásának önfeláldozásának eszközlő tanuja; hogy az, ki még e nap reggelén a férj szerelmének magasztosságát beismerve, dicséneket zenge, ki a legnagyobb elismeréssel viseltetett a férfi jószág s nemes önmegtágadás erőnei iránt, még az nap délutánján elrugja azt magától, hogy megtagadjon mindent, a mit reggel monda; hogy felpanaszoljon, felhányjon mindent, mit szeretetből látzott tenni, s lehányva magáról a tettetés fátylát, merész szeméretlenséggel, mezetlenül mutassa magát az előtt, ki ártatlanságát imádta! Hát lehetséges az, hogy kire életünk minden kincsét bizánk, az vádlónk legyen a legbűnösebb törvényszék előtt, melynek aljas önérdeke véresepjeink után liheg, hogy kit Isten védőül adott oldalunk mellé, az hamis tanu legyen ellenünk?

Igen! Mindez lehetséges. Itt áll előttem az élő példa: nőm!

Oh, Isten! hogy az emberi nem aljasságának bebizonyítására épen őt kelle kiválasztanod!

Etel némán és szótlánul állt; hol nyert volna szavakat, hogy a bensejében végbemenő iszonyu küzdelmet kifejezhesse? Lelkének százféléképen nyilatkozó fájdalmi közt, a rémes gondolatok zürzavaros rohamainak kitéve, mintegy öntudatlanul s lezövekeltetve állt, várva a körülte dúló vihar utósó menykőcsapását, s leszakadását megsemmisült menyországának, hogy romjai alá temetkezhessek.

— Tudtam, tudtam! Megmondtam, igen is, előre megjósoltam mindezt, — szólt a kárörömet alig eltitkolni bíró anya. — Ime, bekövetkezett!

Hát az lehetséges-e, hogy egy anya, leánya boldogságának, legyilkolt családi életének sírhalma fölött örömtüzet gyújtson?

Igen! Ez is lehetséges! Ime, itt a példa e nőben!

És e földbe sujtó két rettenetes példa alapköve én vagyok!

— Megmondtam, hogy ez lesz a következtése — folytatá az anya. — Hja, de ez még csak a kezdet. Mi következhetik még ezután? annak az Isten a megmondhatója. A féltékénység gyilkosságra s mindenre képes. Eleted egy pillanatig sincs biztonságban!

— Hahaha! — kaczagott föl Etel.

— Csak kaczagjon, csak kaczagjon! — mondá a vasat melegiben verni igyekező asszony, — nem ön lenne az első ember e földön, ki nejét szerelmi dühből megölte. Ismerjük mi az ily jó madarakat.

És ez asszonyt nem lehet százezer darabra tépnem! Oh, ti boldog tigrisek, titeket nem kinez az összemarczangolt új lélek még azzal is, hogy felkorbácsolt dühötöket megkötözze! Boszu angyala, ki gunymosolylyal vigyorogsz reám a pokolból, hát miért nem üzöd el mellőlem e másikat, mely visszatart! Hahaha!

És Etel föl kaczagott újra, míg szemének sugarai indulatának pallosaiként villognak.

— Nézd e tekintetet, Elvira, ebből kiolvashatod életed egész jövőjét!

— Ha te fogod őt kárhuzatos tanácsaiddal vezetni! Ha czelodul tűzöd ki leányod áruba bocsátását! Ha szívünkbe osont éhes ebként akarsz kifalni minden mézet, mely életünket édessé tette volna? akkor igen! — kiáltá, ökleit összeszorítva Etel, ki valóban rettenetesen nézett ki e pillanatban!

— En megyek, Elvira, — szólt összerezzenve az asszony. — En nem akarom meggyilkoltatni magamat! Isten legyen neked irgalmas és kegyelmes, de én megyek! — S e szavakkal az ajtó felé indult.

— Megállj, én is megyek! — kiálta Elvira, — oroszlánnal nem leszek egy barlangban; én sem akarom összetépetni magamat.

— Menjetek, — hörgé indulat s fájdalomtól fuladozó hangon Etel, — menjetek, menjetek, s legyen nyomaitokban a csend és béke! Menjetek, de kerüljétek még a bárányt is, mert oroszlánná fog változni ez anyai tekintet előtt! Menjetek, de kerüljétek mindenkit, a ki érez, a ki szeretni tud és a kinek szive van; keressetek pulyákat, kik csupán élvezni akarnak; s imádkozzatok, a falán még titeket is meghallgató Istenhez, hogy titeket senki, de senki ne szeressen!

Etel a pamlagra rogyott! Elvira megállt előtte, pillanatig fájdalmas tekintettel nézte őt, aztán sietett anyja után.

VI.

Mintha nem volna az élet ugysis keservekkel teljes! Mintha nem fárasztó küzdelmekkel s ezernyi apró bajok s akadályok uttörésével kellene megszerezni minden egyes jó pillanatot, mintha nem hosszú saharai utakat kelle tennünk, hogy a pihenés egy-egy oázát elérhessük! Hogy a jó becsét föl birjuk fogni, elég rosszul környez már maga a természet, mi tehát az élet annak, ki még ama csekély jóktól is megfosztatva látja magát, s a mi más vándoroknak oáz, neki az kínpad, a mi másoknak küzdelem után pihenés, neki sebhely, melynek sajtása felrázza őt álmaiból. Küzdelem, küzdelem, oly erős, vagy még erősebb, mint másoknál, s a mit e küzdelem után várhat, nem pihenés, hanem — kínn.

Itéljétek meg aztán, ha meg akar szabadulni az élettől, ha eldobja magától a parázst, melyet a természettől ajándék gyanánt kapott. Köszönöm az ilyen ajándékot!

Hanem az emberek azt kívánják, hogy éljünk! A gyávaság bélyegét sütik azon homlokra, melyet a golyó átfurt, és azok, kik megrázkodnak a lövés hallásától is, azok, kik vitének tartják a nyulat, mert egyedül mer járni a sötétben; azok, kik mernének henteregni a szeméten, de nem mernének meghalni! Azok azt kiáltanák a halott fülébe: te gyáva! s a pulyák e szemrehányását hallva, még a sirban sem hagyna el a kínn! Ám éljünk tehát az ő kedvükért és lássuk, hogy hát tulajdonképen mit is akar velünk ez a sors?

Elmult egy álomtalan éj, aztán megvirradt.

— Istennek hála! legalább szeme közé nézhetek azon embernek, kit meg fogok ölni!

Etel másnap reggel a szokottnál korábban kelt föl, inkább talpon akart szenvedni, mint az ágyban, így legalább csak fején s vállain érzi a roskadozó ég nyomását, ugy azonban egész lényén! Fájdalma inkább zsibbadt iszonyodás volt, mint szenvedés, mint midőn egy banya leszakad, de az első pillanatban nem nyomja agyon az embert, mert van még valami, a mi az egész rettenetes sulyt néhány másodpercig visszatartja. Ily időköz volt Etelre nézve az, mely alatt most nyögött.

Néhány sort irt, és azt cselédjének adta, azon megbizással, hogy rögtön vigye Verédy Nándor urhoz. — A cseléd elment s Etel nyugodtnak látszott, mint az orkán, mely hogy erejét összpontosíthassa, megáll s aztán medréből fordissa ki a tengert.

A levél e sorokból állt:

„Barátom! Jöjj rögtön! kér: Etel!”

Nándor hamarabb megérkezett, mintsem várni lehetett volna.

— Mi baj? Leveled ördögös egy rövid levél volt! Mi baj?

Etel még mindig nyugodt volt, vagy legalább annak akart látszatni; halványsága s arczkifejezése azonban elárulta szenvedését.

— Barátom, — szólt halk, de reszkető hangon, — bened van legnagyobb bizalmam, s tudom, hogy azt, a mit tőlem hallani fogsz, szent titokként őrzöd meg.

Nándor látta, hogy itt komoly dolgokról lesz szó, tehát ahoz illő komoly arcot vágott.

— Minden esetre — mondá.

— Te bizonyosan hallottad hírét, mint mindenki, ki nőmet ismeri, hogy neki egy gazdag nagybátyja van! — és e szavak után, Etel vizsgáló tekintettel nézett barátja arczkifejezésére.

— Nos, igen, igen, — mondá az.

— Hiszed te, hogy ez igaz?

— Természetesen. Miért ne hinném?

— Becsületedre mondod?

— Azaz, hogy azt mondják, — válaszolá kissé zavartan Nándor, — nekem azt kell hinnem, a mit mondanak.

— Most már bizonyos vagyok benne, hogy nem hiszed. — mondá lázasabban Etel. — Én se hiszem, nem is hittem. Hittem azonban mást, azt t. i., hogy nőm fel fog hagyni e nagybácsival. Fel is hagyott volna, de a számításból kifeledtem anyját. — E szavak után, hogy ujuló izgatottságát leküzdje, föl s alá kezdett járni a szobában, míg Nándor kíváncsian várta, hogy mi fog kisülni mindezekből?

— Tehát? — szólt kérdőleg fordulva Etel felé.

— Tehát tegnap nőm elhagyott, — mondá hosszú lélegzetet véve Etel, s látni lehetett, mily küzdelmébe került, mindinkább kitörő fájdalomát elfojtania.

— Elhagyott? — kérdé Nándor. — Ez hamar volt.

— Nagyon hamar! — lihegé, homlokára tört verejtékét letörülve a férj, — de ne beszéljünk most erről. —

Itt elhallgatott, mert hogy ismét szólhasson, időre volt szüksége, csak pár percz mulva folytatá: — Ne beszéljünk erről. — Arra kérlek föl édes barátom, légy oly szives, és jöjj el velem azon vén gazemberhez . . . . .

— Tudniillik? . . . .

— Tudniillik: nőm állítólagos nagybátyjához.

— És mit akarsz ott csinálni?

— Semmit, csak beszélni akarok vele.

— Annyit magam is fölteszek felőled, hogy egy vén emberrel nem akarhatsz mást; de mit fogsz vele beszélni?

— Fölszólítani becsületére, anyja halálára, minden szent emlékeire, hogy vallja be: nagybátyja-e ő nőmnek, vagy nem.

— S ha azt mondja: igen?

— Be kell bizonyítania.

— És ha azt mondja: nem?

— Arra is gondoltam. Akkor legalább tisztában lesznek ügyemmel.

— Igen? És nyugodt leszesz?

— Én legalább azt hiszem.

— Tehát menjünk.

— Mindjárt. Kalapomért megyek!

Etel a másik szobába sietett, Nándor pedig a következőket gondolta hirtelenében: Ez most valami crimínális dolgokat forgat agyában. Szegény fiu! Egészen oda van. Nem csodálom, hiszen imádta nejét. Ez a nagy szerelem se okos dolog. Legjobb a közép út. Bizonyosan valami gyilkoló-fegyverért ment; én legalább azért mentem volna, mert ha nő volnék, s nőmet elcsábítaná valaki, azt a valakit megölném. A józan emberek erre természetesen azt mondanák, hogy bolondot tettem, s igazuk volna. S mert most én is azon józan emberek közé tartozom, meg kell gátolnom Etelt, nehogy ily bolond dolgot kövessen el. Szeméből kiolvasom: miért akarja, hogy vele menjek? Hogy tanúja legyen: miért leve gyilkossá. De barátocskám, én előttem nem fogsz megölni senkit.

— Mehetünk, — szólt Etel visszatérve. A kalap mélyen szemére volt húzva. Nagyon izgatott volt s Nándor magába fojtá, a mit mondani akart. Hanem ennyit gondolhatott magában: — Résen leszünk.

— Jól van, — menjünk; — mondá, kalapját fejére tette, és előre indult.

VII.

Fölháti, vagyis az illető öreg úr 60—65 éves lehetett, egy közép termetű, sovány, kopaszos, különben becsületes arcú ősz ember; az ügy állásáról semmit sem tudva, nyugodtan szörpölgeté reggelijét, midőn szobája ajtaját hangosan megkopogtatták. Összerezzenve mondá:

— Ugyan ki lehet az a neveletlen ember? Szabad! — Ez utolsó szót azonban alig ért reá kimondani, mert Nándor és Etel azt be nem várva, lépett a szobába.

Fölhátinak Etelt látásból ismernie kellett, mert a mint őt a szobába lépni látta, elhalványodott. Így szokott ez lenni. Etel nem ismerte Fölhátit, de Fölháti ismerte őt. Sok férj szeme közé tekint olyan egyén, kiről a férj gyanítani sem merné, hogy imádása tárgyának megfertőztetője, becsületének lábball taposója. Lehet azonban, hogy Fölhátira ezeket nem lehetett alkalmazni.

— Én Hevessy Etel vagyok, — szólt az első belépő, megvető undorral tekintve a remegő Fölhátira.

— Verédy Nándor, — szólt a második.

— Tessenek helyet foglalni! Mivel szolgálhatok, — szólt a székéről reszketve fölemelkedő házi ur, ki bizonyosan sejté e férfiak megjelenésének okát, s pillanatra jobban kezdett hasonlítani a falhoz.

— Ismer ön engemet? — k érdé Etel, elője lépve.

— Nincs . . . . . nines szerencsém . . . . .

— Hah! Miért remegsz tehát! . . . .

— Barátom, — szólt Nándor, Etel és Fölháti közé lépve — nem ez a modor az, mely bennünket czélhoz vezessen. Ül le. Te föl vagy indulva, majd én fogok beszélni.

— Beszélj tehát! — lihegé Etel, s egy székre dobta magát.

(Folyt. köv.)

Dalolgtó méhecske a . . . . .

Magyary Samutól.

Dalolgtó méhecske a szerelem,
Mézret rak le meleg ifju kebelben,
Hej, de mért is nem vigyáztam reája,
A szivemen égő sebet,
Sebet ütött fullánkja.

Szomoruan dalolgt a csalogány,
Szívét másnak adta az a kis leány,
Sirdogálva merengett e bájdalon,
Lehetetlen, hogy tul éljem,
Sirba visz a fájdalom.

Nincs messze a falutól a temető,
A sirokon tarka-barka virág nő,
Majd nékem is nőni fog a siromon,
Arról szedes menyasszonyi
Koszorúnak angyalom.

Siron túl kiható szerelem.

— Ponson beszélye. —

Sárváry E.-től.

(Folytatás.)

— Hej, Denis János!

Az alak megfordult,

— Hová vezetsz te engem? — kérdé Ralph.

— A legjobb utra, — válaszolt a fiu, gunyos hangon. —

Még száz lépésnyire haladunk s kiérünk az erdőből. Akkor Roche-Noir balra fog látszani.

— Ugy! Hát arra emlékezel-e, hogy tegnap már megígértem, hogy megfenyitlek gunyos nevetésedért? — szólt Ralph.

— A mint tetszik. Ugy sem igen fogom érezni, — viszonzá a fiu.

— Majd meglássuk! Te bolondot akartál belőlem üzni, mely büntetést érdemel s meg kell tudnod, hogy te is husból és vérből vagy alkotva. Megállj!

— De hiszen megállottam már uram! — szólt a fiu fagyos gunynyal.

— Te velem el akartad hitetni, hogy engem kísértet kaulazol, — szólt Ralph. — Te magadat halottnak adtad ki . .

— Adtam magamat ki? — szakasztá meg a fiuak tompa hangja az akadozó vicomteot. Hát nem látott engem tegnap a halotti kamarában, s nem volt-e már ma jelen temetésen?

— Igen ám, a Denis János temetésén, de nem a tiéden.

— Nos, higgyen, a mit akar! — válaszolt a fiu, gunyosan. — Én megmondtam önnek, hogy Roche-Noire elátkozott hely, hol mindnyájan oda leszünk.

— És te még mindig a régi nótát fuvod? — kiáltá Ralph, pisztolyt rántva tokjából elé. — No megállj csak, mindjárt megtudom én, hanyadán vagyunk, ha pisztolyomat homlokodra sütöm. Ha szellem vagy, akkor a golyó sem árt! .

— Bizonyynal nem! — válaszolt a fiu, édesden fölka czagva.

— S ha nem az vagy, akkor egy semmire kellett lövök le, ki belőlem bolondot akart üzni!

Ugyanaz a kacaj hangzott föl. Ralph magánkívül volt s elsüté pisztolyát. A lövés tüze megvilágította az erdőt s a dörgést sokszorososan veté vissza a rengeteg viszhangja. De e dörgésbe a Ralph által már annyira ismert démoni kacaj is vegyült s midőn a löpor füstje eloszlott, a vicomte semmit sem látott többé maga előtt. Denis János már eltűnt szemei előtt.

A lovagot hideg borzadály futotta át. Megsarkantyúzta lovát s vágatva rohant előre. Pár percz mulva elérte az erdő szélét és csakugyan szemébe tünt Ralphnak a roche-noiri vár, kivilágított ablakaival.

Halványan s kimerülten érkezett Ralph oda. A hosszas lovaglás az azelőtti napon, az álmatlan éj, a vadászat miatti eltörődés, végre a félelem, kétség, remény és remegés csaknem hideglázba ejték.

A nagy felvonó hidon egy férfi várakozott rá. A báró volt.

— No, hála istennek, hogy ön megérkezett! — kiálta, Ralph elé sietve. Már épen szándékom volt az egész várbeli népséget fáklyákkal, keresésére küldeni. Ön szerencsétlen volt, mert kimaradt a vadászatból. De nekünk sem kedvezett az, mert az egész délutánt keresésével töltöttük.

Ralph bocsánatot kért, hogy a vadászatot megzavarta, de a báró is kérte, engedjen meg neki, hogy oly kevés figyelemmel volt irányában és sajnálkozását fejezte ki a kellemtelen eset miatt.

— De ön nagyon is megéhezhetett, — szólt a báró. — Jöjjön, menjünk azonnal vacsorálni. Ah, itt a várban ugy sem tartjuk magunkat az etiquettehez s önnek öltözete teljesen rendben van, mintha csak épen most ült volna a lóra. Csak kissé halvány ön. Ma reggel is igen keveset evett, a mint vettem észre. A versaillesi urak egészen más élethez vannak szokva s a mi nyers vidéki levegönket nagyon megérzik az első napokban. No, de néhány nap alatt hozzá szoktak ehez is. De menjünk, Hermine már várakozik reánk.

Ralph a fiatal hölgyet kissé halaványnak látta, sőt ugy tetszett neki, mintha néha szomorú tekintetet vetne reá; általában hallgatag és merengő volt. Ralph megkisérlé az étkezést, de a falatok csak nem akartak lecsuszni. Aztán néhány pohár bort ivott egymásután és akkor sikerült is izgatottságát legyőznie. Az öreg ur mint rendesen, most is derült kedélyben volt s a legmulattatóbb vadászkalandokat beszélte el s az ifjuságot olykor kárhoztatá, hogy az mindinkább kevesebb gyönyört talál ama férfias és nemes időtöltésben, mit a vadászat nyújt. Ralph az esteli után kijelenté, hogy nem igen jól érzi magát. Egy inasnak meghagyta, hogy melegítő italt vigyen szobájába s bucsut vett e napra a háziurtól s ennek hallgatag leányától.

Epedő vágy szállta meg Fulment viszont láthatni. Hitetlensége megrendült s kezdett a lélek-vándorlásban hinni. Az orvvadászszal való kalandja teljesen átalakítá őt. Csak néhány lépésnyi távolból lött, ő, a gyakorlott lövő, a fiura és ez nyomtalanul eltűnt s még a golyót sem hallá Ralph sivitani. Ez megfejthetlen talány volt előtte. Miért is igyekezzék ő oly hatalommal dacolni, mely hitetlenségét tényleg megczáfolta? Ha van egy csodálatos tulvilág, mely a földi

élettel összeköttetésbe jő: miért ne adhatná magát át amaz édes érzetnek, melyet kedvesének viszontlátása benne kelt?

A szolga bevitte a melegítő italt; Ralph ivott belőle s elküldé a szolgát s aztán csaknem egészen vetkezetlenül vetve magát ágyára, felsohajtott: Fulmen, Fulmen, oh, jőjj kedves egyetlenem!

Ma már nem lepte meg, midőn a kandallón levő gyertyák egyszerre meggyultak s a titkos oldalajtó megnyílt. Oly tulizgatott helyzetben volt, hogy mindent lehetőknek hitt, s még a legrendkívülibb dolgot is természetesnek találta. Édes remegéssel várta a belépő s feléje közeledő leányt.

— Fulmen! — susogá — te vagy, kedvesem?

Fulmen közelebb lépett az ágyhoz, visszaveté magát a leplet és leült az ágy szélére. Az ifju megrázkodott. Ah! mily halavány és szomorú volt arca! Épen mint az elmúlt éjjel! Még mint halott is szebbnek tűnt föl a hölgy ő előttte, mint a világon bármily élő lény. Mily leirhatlan bájt fejeztek ki halvány ajkai az alig észrevehető mosolynál! Annyira különbözött az ama kópnek mosolyától, mint élet a haláltól!

— Hívtál engem, s én, imo itt vagyok! — szólt halkán.

— Oh, köszönöm, köszönöm! — viszonzá Ralph, kinek lázas tüzben égő szemoi a hölgy vonásaira tapadtak. — Mily szép tőled, hogy eljöttél! Már félni kezdtem, hogy elfeledtél!

— Téged feledjolek? azt, kiért elkárhozám!? — sohajta Fulmen.

— Elkárhozál? Lehetetlen! — szólt Ralph. — Isten kegyelmes!

— És mégis úgy van! — viszonzá Fulmen. — Igen! isten kegyelmes, de szigorú is. Én hitetlenül haltam meg, visszautasítám a vallás vigaszát; csak reád gondoltam s kikeltem ama hatalom ellon, mely engem sirba taszított — oly halkal beszélt, hogy alig lehetett hallani. Aztán kissé hangosabban folytatá: — De isten kegyelmes, és kegyelmét tőlem sem tagadta meg. Ha egy férfi engem a siron túl is szeretne...

— De hiszen én szeretlek téged! — szólt a vicomte.

Bánatos mosoly vonult el Fulmen ajkain.

— Igen, te szeretsz engem — válaszolt a hölgy — s mégis, ha megérint kezem, följajdulsz, mint a mult éjjel s menekülni kívánsz tőlem. A halál mindenkor hideg.

— Nyujtsd kezedet és meglátod, irtózom-e! — szólt Ralph, s habár megborzadt, mikor a jéghideg kezét megragadta, mégis szorosan tartá azt a magáéban és forró tekintetet vetve rá, susogta:

— Én szeretlek, kimondhatatlanul szeretlek Fulmen!

Nem földies tekintet volt az, melylyel a hölgy az ifjunak arcába tekintett, mely majd lázasan égett, majd ismét elhalványult a félelemtől. Oly tekintet volt ez, mely az ifjunak lelke mélyében igyekezett olvasni.

— Szegény barátom, — szólt a hölgy — én elhiszem, hogy te szeretsz, de az élőknek meghalt iránti szerelem, hasztalan és lehetetlen, s hogy nekem a szerelem az égnek kapuját megnyithassa, oly mélynek, őszintének és forrónak kell lennie, hogy a földi élettel szakasztanod kell s egész vágygyal kell sírodra gondolni, mely földi burkotat magába zárja. Oh! te még fiatal vagy, Ralph, s az élet oly szépnek, oly édesnek tűnik föl előtted...

— Nem! — szólt az ifju, daczosan vetve hátra fejét, — nélkülöd az élet nekem halál, de veled a halál is élet!

— Órizkedjél így beszélni! Isten meg találja hallgatni beszéledet.

— És ha meghallgatja, örök halálval tartozom neki! — kiáltott föl magán kívül. — Férjednek lonni az égben s veled együtt élvezni az örökkévalóságot, nem a legnagyobb boldogság lonno-e reám nézve s a valódi élet?

— Még egyszer, Ralph, gondold meg, hogy akkor meg kellene halnod...

— Ép azt akarom, a halál után epekedem! — szólt az ifju.

— Te nővéromnek vőlogényo vagy!

— Oh, én gyűlölöm őt! — viszonzá Ralph.

— És miért?

— Mert ő ő s te meghaltál! Miért örül ő az életnek, a napvilágnak, virágillatnak s az erdők hűs árnyának? Szebb-e, jobb-e, tisztább-e ő, mint te voltál?

A hölgynek homlokán egy felhő vonult el s vonásai elkomorodtak.

— Te kegyetlen és igazságtalan vagy! — szólt a hölgy.

— Hiszen nem nővérem oka halálomnak!

— Jól tudom! — válaszolt a vicomte, — de én őt soha nem veendem nőül, erre esküszöm. Én csak a te férjed leszek, s ha nincs más mód azzá lenni, mint a halál útján, isten jelölje ki ezt nekem s én kész vagyok meghalni.

Fulmen elbocsátá kezét s önkénytelenül fölomolta azt.

— Te eszedet vesztéd! — szólt. — Inkább soha se jussak az égbe, hogysem megváltásom ily áldozat árán történjék.

S ezzel visszalépett mellőle.

— Isten veled, Ralph! — szólt a hölgy. — Légy Herminnek férje és imádkozzál érettem.

Az ifju fölugrott, utána sietott s térdre borult előtte.

— Fulmen! — osengett, — kegyelem! irgalom! Ne hagyj el! Én szeretlek!

— Engem szeretni annyi, mint meghalni! — szólt a hölgy szigorú arccal.

— Nem! Annyi, mint boldogság, szabadulás és üdv! — szólt Ralph és forró könnyek gördültek alá arcán. Át akarta kulcsolni a hölgynek térdait, de ez lassan visszavonult s leirhatlan tekintetet vetett a térdelő ifjura.

— Hát csakugyan igaz volna, — kérdé a hölgy ünnevényesen, — hogy te engem szeretsz?

— Meg akarok halni, hogy örökké veled lehessenek!

— És ha csak tőlem függ, hogy o pillanatban életedet olvogyem?

— Oh, akkor o szerencsét nem fogod tőlem mogtagadni! — szólt az ifju, opedő s kérő tekintettel nézván föl a hölgyre.

A hölgy habozni látszott. Végre egy remek mivű kis szekrényre mutatott ujjával.

— E szekrényben egy kis üveget találsz — szólt ünnevényes hangon. — Ez üvegben van egy fokotés folyadék. Do jól meggondold, ha én innon eltávozám...

— És ez ital? — kérdé Ralph.

— A halál! — válaszolt Fulmen.

— Tehát az üdv! — szólt Ralph magánkívül, elragadtatásban, s fölugorván, a szekrényhez sietett.

Fulmen fenyegetve inte neki, hogy ne nyuljon a szekrényke tartalmához.

— Még ne! — szólt Fulmen — később! Éjjélkor! Addig van időd a megfontolásra!

E pillanatban a gyertyák kialudtak és Ralph ismét teljes sötétségben volt. Azonban úgy tetszett neki, mintha egy

fehér alak lassan közeledett volna a titkos ajtó felé, hol egyszerre eltűnt.

Ralph nem birt többé magával. — Ha még némi kis józan ész lett volna benne, legalább a felett támadhatott volna benne kétely, ha valjon mindaz, a mit látott és átélt, valóság volt-e? De ő szilárdul hitte, hogy Fulmen, esküjét jött követelni s őt a tett ígéretre emlékeztetni. Övele egyesülni, ki egész lényét oly szenvedélyes hullámozásba hozta, volt egyedüli gondolata. Még a siron tul is lenni kell oly világnak, hol két szerető szív egymásnak és egymásért élve élvezhetik az örökkévalóság gyönyöreit. Fulmen megjelenése teljesen igazolta ezt Ralph előtt. Remegő kézzel nyult egy gyertya után s a kandalló szenénél meggyújtva azt, a szekrényhez sietett. Megnyitá azt s megpillantva az üveget a fekete folyadékkal, rövid habozás után fenéig üríté azt.

— Fulmen! Várj reám! En szeretlek! — susogta.

Sajátos érzés vett rajta erőt. Keble meghidegült, feje forró volt s elnehezedett. Ugy tetszett neki, mintha összeomlanék. Lábai erőtlenedni kezdtek, ágyához vánszorgott s alighogy arra lehanyatlott, azonnal elveszté eszméletét.

(Vége köv.)

P e t r a r c a .

(1304—1374.)

Szabó Sándortól.

A lombard velencei királyságnak kétségkívül legszebb helyei egyikét nyújtják az eugeneai halmok.

Jobbra balra festőileg huzódó láncolatok zárják el a hárt s ezek közepén két nyugpont gyanánt, ott terül el Arqua, a középkori lyricus költők királyának nyughegyével.

Nem messze a templomtól: egyszerű ház emelkedik, mely körül vadon tenyészik a cserje és bokor s az árnyas fák egy négy granitoszloptól környezett kőkoporsót árnyalnak be, mely minden tekintetben magán hordja a középkor bélyegét.

Ez — Petrarca sirja.

A nehéz faragványok, mik diszitéseül vannak szánva, önkénytelen vezetnek vissza a középkor századaiba s a siri csend, mely körülünk uralg, közelebb emel a költő nagy szelleméhez, mely kísérteni oly gyakran jár fel.

A sir-irat egyszerű és megható. Saját készítménye egy haldokolni készülő léleknek, mely boldogságát nem találhatta fel a földön. Alatta ott van halálának napja is. (1374 július 18-kán.)

A ki itt járt, az e helyet soha feledheti el. Álljon itt egy szelleműs francia író pár sora.

„Este volt, midőn Arquába megérkeztünk s én nem állhattam ellent a vágynak a nagy költő sirját még azon órában meglátogatni. Tökéletes olaszthoni estve volt s az illatos lég mindenbe életet látszott lehelleni. Mondhatom, nem minden megdöbbenés nélkül közeledtem a tér felé s ez est varázsát soha nem feledem el.

Képzellen is valaki egy fiatal embert, ki a mellett még

irodalommal is foglalkozik, hogy ne legyen elbájolva egy ily estétől, midőn a híreslanzonok alakjait látja feltűnni. A fűszeres lég, a bucsuzó nap sugaraitól megaranyozott hegyek édes kájbe meríték lelket, de midőn a nagy költő sirját megpillantám, mintha villany folyam járta volna át testemet.

Négy sötét granitoszlop között nehéz faragványu koporsó emelkedik; egyik emlékeztetője a középkornak s a csendes egyház, mely közelében, áll örízni látszik a drága hamvakat. A csendes szellő körül csókolta arczomat, meglebenté fürteimet s én hallgatagon álltam ott, félő tisztelettel e szellemóriás hamvai előtt, ki míg élt, annyit szenvedett.

Egyszerű lakháza ott emelkedik közelében. Az idő nagyon alkalmas volt arra nézve, hogy gondolataim tovább fűzhessem e fájó lélekről, s egymásután láttam feltűnni az „A r i k a“ hőseit, míg az annyira dicsőített legszebb nő közellétét gondolám.

A föld puha gyepvel van körülötte benöve s a madarak olyan édesen csevegnek. Még akkor én is fiatal voltam s szívem lelkesült az eszményiért. Gyöngéd figyelemmel szakíték le egy lehajló ágról egy levelet, mit legszentebb emlékeim közé voltam elhelyezendő. Láttam L a u r á t ráborulni a sirra, majd később a Laurája sirján kesergő Petrarcat ragadta elém a féktelen képzelet s magam sem vettem észre, hogy már tökéletesen éj van, s csak a szelid hold fénye mozditja elő a világosságot, halavány csillagaival.“

Petrarca Ferencz, 1304-ben született Aresnoban s flórenczi származásu szülei gondos nevelésben részesíték. Atyja a jogi tanulmányokra szánta, de a gyermek sokkal több előszeretettel viseltetett a római classikusok iránt s ezek ébreszték fel benne költészet iránt hajlamát. Lángelméje talán különben is kifejlődött volna, de az e téren feltűnt előbbi jelesek példája bátorítólag és buzdítólag hatott reá s vestinait valóban nem hiába tartják világ irodalom gyöngyeinek.

Sohasem kereste a társaságot s könyvei több élvezetet szereztek neki a társak zajos lármájánál. Ez elzárkózottság emelte őt közelebb az Istenhez, megtanulta a végtelent imádni, rajongott az eszményért.

Epen ezen időben tűnt fel Olaszország irodalmában Dante (1265—1321.) s a „Divina Comoedia,“ Vita Nuova, „Convito“ stb. híres szerzője nem kis benyomást gyakorolt reá. Rosznak látja a világot, nem találja fel benne az eszményt s a papi öltöny által elválasztani hiszi magát ettől. Első szellemszíkrai is az Istent dicsőíték, míg ezután sonettjei szívézrelmeit tárják fel.

Tanulmányait A v i g n o n b a n végzi, hol 1309—1377-ig hét pápa uralkodik. Itt a papi szellem annyira erőt vön rajta, hogy kész atyja haragját is magára vonni.

De atyja meghalt s ő pappá lesz. Szorgalmasan tanul és érdemei elismerést szereznek neki. Nyugalmat lel az egyház falai között és csendesen él 1327-ig. De ettől kezdve új életre támad a költő és lantja a szerelem után eped. Merész színekkel festi a szerelmet, dicsőíti két lény rokon-szenvét, és eped eszménye után. Ekkor kezdődik szenvedése.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Január 25-kén.

Ember tervez, Isten végez. — A legujabb égető kérdés. — De bizony csak fiatal! — A ki országgyűlésbőlités. — Kihívás. — Indokolt válasz. — Mind hősök ők, mind báltrendezők. — A gazdasszonyok. — Világos éjszaka. — A jókedv minősége. — Farsang-keresők. — Hollán Ernőné. — Illéssy Györgyné. — Németh Be: czi. — A ház határozata. — Deák Ferencz járja egyedül. — Hajnalka költeményei. — Török János. — A kegyetlen Felekiné. — Csudák csudája.

Ember tervez, Isten végez; a jogászbál leírását, a falánk „Hirvivő“ kapta el tollam elől és így csak a jövő évben válhatom be szavamat e részben; annál jobb, akkorra majd a többi európai, ázsiai és amerikai égető kérdéssel együtt a himnusz-kérdés sem fogja többé fenyegetni a világbékét; most fájdalom, még mindig nagyon égető e kérdés, valóságos forró kása, a ki még hozzá szagult, mind megpörkölte a száját, ettől a kellemetességtől tehát meg vagyok kímélve, nem kell elbeszélnem, hogy a jogászbál alkalmával a báltrendező bizottság, — hej pedig egytől-egyig beh csak válogatott szép fiúk voltak, kivált az az egyik, azzal a hamis két szemével! — a „Gott erhalte“-val fogadta király ő felségét; de mit mondom! nem a rendezőség, hanem a b a n d a huzta a „Gott erhalté“-t, a báltrendezés szegény csak annyit intett a bandának, hogy: „Hymnusz!“ és mit tehet ő róla, hogy a bandák még mindig nem tanulták be azt a nemzeti himnuszt, melynek megíratására már négy év előtt föl lett a kormány szólítva? E miatt aztán csunyául kikapott a rendezőség, Csernátony épen azt írta róla, hogy nem is fiatal emberek, hanem öregek, még Deák Ferencznél is öregebb emberek; ez aztán mégis csak sok volt a báltrendező bizottmánynak; azt mondani róla, hogy ők nem fiatalok, most, farsangban, a tánczidényben! ah ez rettenetes, türehetlen, ezt nem szabad annyiban hagyni; majd megmutatják ők, hogy ők de bizony fiatal emberek, annyira fiatal emberek, hogy kivánni sem lehet fiatalabbat! Először is mind a tizenketten kihívták Csernátont egy kis párbajra, nem, hanem úgy volt, hogy elébb az országgyűlési teremből hívták ki Csernátont, ott azonban a háznagy azon atyai tanácsal kedveskedett nekik, hogy menjenek haza, mert az országházi levegő nem való fiatal füleknek; jól van, elmentek tehát, nem haza, hanem Csernátony szerkesztői irodájába, ott is kapták, összes szerkesztőségi személyzetével együtt, ki is hívták őt, vivjon meg velük akár egyenkint, akár összesen, majd megmutatják ők neki, hogy ők ott mit tudnak! és midőn Csernátont azt mondta nekik, hogy ő szívesen látja őket, de elébb csak nőjjenek még egy nagyot, hogy legalább olyan nagy hazafiak legyenek, mint apáik, ekkor a rendezőség viszont megmutatta, hogy nincs már neki mit nagyobbra nőni, elnevezte Csernátont lóköthő kaptározásnak, a kivel ők, a jogászbál rendezői! szóba nem állanak többé.

Ez tehát az az ügy, a melyről nekem, fájdalom, nem lehet már szólni, pedig oh, mint szeretném megdicsérni a jogászbál rendezőségét, azért a finom gyöngédségért, melyet ez egész ügyben tanusított! Minden czoll belőlük külön-külön fiatal; hogy megadták ők annak a Csernátonnak, a ki, mikor

ők még talán a világon sem voltak, már küzdött és nyomorgott hazátlan földönfutóként a hazáért! És ilyen ember meri őket leczkézni, őket, a jogászbál rendezőit! Hátrább az agarakkal! Csak azt az egyet nem értem, hogy miért nem köpött a nagyabecsülendő báltrendezés Csernátont szakállára, és miért nem nevezte el bankócsinálónak? Így betetőzetlenül hagyni a fiatalemberiség dicső épületét! No, de a mi nincs, még lehet, és a ki Csernátontól úgy tud nyilatkozni, mint eddig e rendezőség, attól több is kitelik.

Engedjük tehát neki a szót ez ügyben és tegyük fel inkább a farsang csörgő-sipkáját. Szóljunk a bálokról, a mig lehet, maholnap úgy sem lehet majd szólni róluk, olyan sokan lesznek; az egész főváros egy bálterem, minden ember egy megtettesült walzer, polka, galop, cotillon, meg csárdás; soha sem volt még olyan vig farsang, mint az idén; honnan van ez? igazi vigság ez, avagy csak muszáj-vigság? én valóban nem tudom; az álarczos-bálok után azt kell hinnem, hogy az egész csak — álarczos-bál; mindegy, a kereskedők azért jól mulatnak mellette, és a szegények sem maradnak üres kézzel mellette; mult vasárnap volt a gazdasszonyok álarczos-bálja; a legszebb és legnépesebb álarczos-bál ez évben; csakhogy épen mozogni lehetett a nagy tolongásban; volt sok álarczos is, sőt olyan álarczos is volt ott, a ki beszélni tudott, kivált az egyik, egy fekete atlatz-éjszaka százezer ezüst csillaggal, és két fekete napvilággal az álarcz szemnyílásán; azt kérdezte tőlem, hogy én itt mit keresek? Mondám neki, hogy: a farsangot; no jó, ő majd segíti azt nekem megtalálni, azzal karját karomba fűzve, sétálni vitt a terembe és beszélt nekem egy bizonyos írónak bizonyos legujabb művéről, a kivel és a mivel én meglehetősen bizalmas lábon állok; a szép álarczos olyan szépen tudott beszélni, hogy első perczen azt hittem, Mocsáry Lajos lappang a fekete éjszaka alatt; a másik perczen már tudtam, hogy de bizony fiatal hölgy, és nem sajnáltam, hogy csalódtam; egy jó félóraig csevegett így az én kedves fekete éjszákám, olyan szépen és vidámon, hogy az egész farsangi bohó világból már kezdtem semmit sem látni, majd valósággal nem is láttam semmit egyebet, csak őt, és midőn odáig voltam, az én ragyogó feketeségem egyszerre csak megáll és azon kérdéssel: ha megtaláltam-e már a farsangot? kifejti karját karomból, beleveti magát a végire nem látható álarczos áramlatba, eltűnt káprázó szemem elől, és én — kénytelen voltam beismereni, hogy megtaláltam a farsangot, az a fekete ragyogóság olyan gyönyörtien járatta velem fél óra hosszat a bolondját, mint akár egy fiatal diákocskával. Ilyen a farsang és az — élet; vagy mi teszszük bolonddá a világot, vagy a világ minket tesz bolonddá. Csak Hollán Ernőné arcát kellett nézni; hogy ragyogott e kedves, nemes, jószágteljes arc, az örömtől, és minden pillantása azt mondta: hogy felültettük mi itt e bohó világot! Azt hiszi, hogy bálóz, pedig szegény árva megérdemli a fiatal emher czimet! Hogy mentek ők neki leányokat étel és ruházatot, a mi szegény árváinkat. Ilyen farsangosak az asszonyok!

Bizony furfangosak, kivált midőn jóban jár a lelkük — miért is nem mindegyiknek közülök jóban jár a lelke! — Itt van mindjárt Illéssy Györgyné, egy kedves, szelid, művelt lélek, a kiről eddig csak annyit tudott a világ, hogy férjét Illéssy Györgynek hívják, a ki egyike a legmunkásabb magyar íróknak; és mit tett most ez az asszony! Illéssy György belebetegedett a sok munkába, mert a magyar írónak csak e két fényes kilátás között van választása: vagy agyon dolgozza magát, hogy éhen ne haljon, vagy éhen hal; és mialatt a derék férj inkább az első halálnemre szánta el magát, az alatt a hü feleség azon gondolkodott, hogy mikép lehetne kioldandó férjét a kenyérkeresetben helyettesíteni; és megtanulja a gyorsírást és aztán folyamodik az országgyűléshez, hogy alkalmazzák őt országgyűlési gyorsírónak. Németh Bercezi — hogy némely ember Albertnek kereszteltetik, és minél öregebb lesz, annál inkább Berceziné marad meg! — természetesen felettébb nevetségesnek találta ezt a folyamodványt; hiába, Németh Bercezi kemény demokrata, azért tudni sem akart róla, hogy egy nő az ő szellemdus ötleteit az utókor számára lekörmölje; az országgyűlés azonban úgy vágta ki magát e kényes helyzetből, hogy a kérvény elintézését egészen az elnök: Somsich Pál nyakára szőta, tegyen, a mint jónak látja, és ennél fogva bizton remélhető, hogy a derék Illéssy Györgyné alkalmaztatni fog gyorsírónak, csak az a kérdés, hogy mikor? meglehet rövid idő alatt, de még inkább meglehet az, hogy majd csakugy száz vagy kétszáz esztendő múlva. Megjegyzendő, hogy ez ügy tárgyalásánál Deák Ferenczet nem támogatta a többség. Hiába, ez nem párt-, hanem csak közemberiségi kérdés!

Hajnalka, a bensőségteljes, meleg költőnő is volt olyan bátor egy újabb kötet költeményére hívni fel a közönség figyelmét, és a mennyire nekem szerencsém van ismerni a jeles költőnőt, meg vagyok róla győződve, hogy ez új kötet is kedves, üde, illatos virágbokréta lesz, gyöngéd, meleg érzelmű virágok, a minők csak a női szivben tudnak teremni, és azért kétszeresen ohajtandó, hogy hölgyeink a lehető legnagyobb részvétellel fogadják az előfizetési fölhívást e költeményekre. Ha a hölgyek nem pártolják a nők hasznos munkásságát, és ha még a szellemi téren való munkálkodásban sem részesítik őket kellő pártolásban, akkor — de semmi: akkor, mert az nem lehet.

És most még néhány szót Szigligeti „Török János“-áról, és e néhány szót is csak azért, hogy beváltsam a mult héten adott szavamat, különben bizony nem örömet szólnék róla, nem szeretek roszt mondani a halottakról, és annál kevésbbé a halva születettekről. Tehát a darab nem tetszett, nem is tetszhetett. Török Jánosról annyit tartott fenn a történet, hogy féltékenységekben megölte nejét, lehetett volna tehát valami magyar Othello félet belőle csinálni, és a helyett látunk egy őrjöngő bolondot, a ki minden ok nélkül féltékeny, ok nélkül itéli nejét halálra, és midőn az ítéletet kimondta, a legelső szóra elhiszi, hogy neje ártatlan, megőrül, és én ebben találok a legnagyobb hibát e műben, és pedig azért, mert köztapasztalat szerint csak okos emberek szoktak megőrülni, nem pedig olyan üres fejű golyhó, a minő ez a Török János. Hogy azonnal első előadásra szörnyet nem pattant ez üres szappanbuborék, azt tisztán Felekinének köszönhetni; a jeles művésznő elég kegyetlen volt gyönyörű szépen adni a fenkölt, tiszta lelkű feleséget és így csak második előadásra, mult hétfőn, oszlohatott szét végképen az urban.

Vigasztalódjunk a baleseten, farsang van, e mű színre-

hozatala is a farsangi tréfák közé sorozható, aztán nem első, és talán nem is utolsó ilyen eset; sokkal nagyobb ritkaság az, a mit e napokban hallottam, szinte hihetlennék tetszik, és mégis való igaz; van Pesten egy házi ur, a ki e napokban egyenkint meglátogatván lakóit, értésükre adta, hogy a jövő évnegyedtől kezdve fölebbbrugtatja? — nem, hanem ellenkezőleg: lejjebb szállítja a lakbéreket! Ugy-e bár, hihetetlen? Jó, ám tessék megkérdezni a lakókat, ha nem-e megtörtént dolog; Horváth Károly, Pest város volt főbirája e háziur, a zöldfa-utczában van a háza. Méltó, hogy fölemlitessék e tény, azért is, mert mint' nemes gondolkodás is egyetlen a maga nemében, és talán azért is, mert hátha — alig merek reá gondolni — követendő példaul szolgál! — i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Az orvostanhallgatók bálja) mult kedden tartatott meg a vigadó termeiben igen diszes közönség jelenlétében. E bál nem dicsekedhetett ugyan oly szép és nagyszámu hölgykorszorival, mint a jogászbál, azonban éppen ezért a vidám ifjuság sokkal inkább tehetett eleget tánczkedvének, s a jó kedv az első csárdástól az utolsóig minden körtáncznál a szakadatlan „hogy volt“-okban nagyon élénken nyilatkozott. A rendezőség is meg lehetett elégedve, mert mint halljuk, e bál segélyegyletük javára mintegy másfélezer frtot jövedelmezett. A még folyton gyengélkedő gr. Andrássy Gyulánét bálanyai tisztében gróf Andrássy Aladárné helyettesítette szokott nyájas modorával.

++ (Rejtélyes eltűnés.) Omászta L. ur, egy jónevű békésmegyei földbirtokos család ivadéka, ki állandóan helyben lakott, f. hó 20-án lakásáról nyomtalanul eltűnt és a mai napig elő nem került. O. L. ur, ki családi életében is sok kellemetlenségeken és keserű csalódásokon ment át, egy idő óta 32 éve daczára spleenben szenvedett és világygylölő lett. Több ismerőse előtt bekövetkezendő eltűnéséről igen rejtélyesen nyilatkozott, sőt hatlövetű revolverét is, mely rendesen mosdószekrényén hevert, magával vitte, úgy hogy nem alaptalan a gyanu, miszerint O. L. ur merényletet követett el saját életén. Ennek folytán rokonai ezen feltevésük valósulása esetére a városi hatóságnál a kellő elővigyázati intézkedéseket kieszköztették és szállását s ingó vagyonát — miután egészen magánoson élt — hatóságilag lezároltatták addig, mig O. L. ur vagy életjelt ad magáról valahonnét, vagy bebizonyul kétségtelenül az, mitől övéi már is tartanak.

++ (A buda-pesti Fröbl nő-gylet) által Pesten szervezett gyermekkert javára február 5-én a lövölde termében táncvigalom rendeztetik. Beléptidij egy személyért 1 frt, családi-jegy 2 frt. Beléptijegyek kaphatók: a fölövész mesternél a lövöldében, Hirsch testvéreknél kertész-utca 12. szám, a nemzeti színház melletti dohány tőzsdében, Szabó Endrénél valero utca 1. sz., Fimeuer M. illatszer-kereskedésében váci-utca, s az egylet elnöke Schubertné asszonynál király-utca 2. szám alatt.

++ (Strousberg ur) a világhírű berlini vasut-építési vállalkozó, és kimondhatlan mennyiségű milliók ura, mint látszik, állandó letelepedésével is boldogítani akarja Magyarországot, hol zilált viszonyaink között ismert vállalkozási kedvének oly bőven kamatozó tért talált. Hírlik ugyan is, hogy Strousberg Magyarországon nagyobb uradalmat aka r

vásárolni s ily czélu megbizást adott is már Büky László ügyvéd urnak.

++ (Egy gyilkos fölfedezése.) Bécsben nagy zajt ütött a hír, hogy Brzezina gyilkosát fölfedezték. Ez a Brzezina a bécsi kereskedelmi akademia növendéke volt, s okt. 1-jén a Galitzyn-hegyen meggyilkolva találtatott. A nyomozás csak annyit tudott kideríteni, hogy a hírlapokban olvasott egy hirdetményt, melyben valaki pénzforráshoz ajánlkozott juttatni azokat, kik erre szorulnak, B. irt az illető ismeretlennek, az kicsalta a nevezett helyre s ott fejszeütéssel agyon sujtá és kirablá. De hogy ki volt emez ismeretlen hirdető, annak nem tudtak nyomára jutni. Nem rég azonban a rendőség névtelen leveleket kapott, melyekben egy nő — az illető leveleket női kéz irta — ajánlkozik arra, hogy fölfedezze a gyilkost, ha neki, a levélírónak, elkövetett büntényeért megkegyelmezés biztosittatik. Az illető lapban kért választ, mit meg is adtak neki; de azért hallgatott. A napokban azonban egy megkísértett betörésnél elfogtak egy Beuchl nevű nőt, kiről kiderült, hogy ő irta ama leveleket. A lelkiismeret s az árulástól való félelem küzködött benne, de úgy látszik, az utóbbi győzött. Most azonban elfogtatván, ki vallá, hogy a gyilkos egy Zohner nevű egyén, ki csekélyebb büntényért most is fogva van. Zohnerre egyéb gyanujel is kisült, — így a fejsze, melylyel B. agyonütetett, az ő tulajdona, de azért mindent makacsul tagad, Beuchl pedig azt vallja, hogy őt rá akarta beszélni a gyilkosságban való részvételre, de ő azt visszautasítá. Ez a dolog jelen stádiuma.

++ (Mult vasárnap) délután 5 óra tájban a dohányutczában levő egyik pálinkamérésben Puchinger Mihály kőműves és egy katonai szakaszvezető közt, csekély ok miatt, szóváltás keletkezett, mely csakhamar komolyabb fordulatot vőn, mert a szakaszvezető, miután előbb hatalmas tenyerével Puchingert két izben arczul csapta, kivonta kardját, és azzal Puchinger fejére két vágást mért, oly erővel, hogy az vérrel boritva eszméletlenül a földre rogyott. A vitéz szakaszvezető még ezután is használta volna kardját, ha a kiáltásokra a közelben levő Friedler és Barna rendbiztosok elő nem ugranak és kezéből a kardot ki nem csavarják. A szakaszvezető ezután letartóztatott és a katonai főrséghez a Károly-laktanyába kísértetett. Puchinger Mihály, mosoni születésű, 26 éves, nőtlen kőműves pedig a Rókuskórházba szállíttatott. Sérüléseinek minőségét és fokát még nem lehet meghatározni, de valószínűleg életébe fog kerülni. Hiába való a sajtó minden felszólalása e részben! Nem hallgatják azt meg katonai körökben!

++ (Megtébolyodott.) Mult vasárnap éjjel Hindler Ágoston, egy 24 éves bérkocsis legény egy ismeretlen fiatal ember társaságában a „Páris városához“ címzett szállodában szobát nyittatott. Később a fiatal ember, 13 frtot hátrahagyva a szobabér fizetésére, eltávozott és Hindlert magára hagyta, ki erre oly különös viseletet kezdett tanusítani, hogy a szálloda személyzetében kezdetben azon gyanut keltette, hogy részeg, de végre kitünt, hogy nem részeg, hanem tébolyodott és azért Nyitray rendbiztos által a Rókus-kórházba szállíttatott.

++ (Egy miniszteri hivatalnok) a jogászbálban volt, míg neje kötés mellett várta odahaza a lámpánál. Egyszerre azonban álmos lett, s fejét kezére támasztva elaludt. Rövid idő múlva nagy világosságra és metsző fájdalomra ébredt föl. A közte és a kályha közt álló ernyő ugyanis meggyuladt, s karján a ruha szintén égni kezdett már. Volt azonban annyi lélekjelenléte, hogy a tüzet eloltá, bár kezén és karján fájdalmas égési sebeket kapott.

++ (Egy 15 éves francia leányról) emlékeztek meg közelebb a lapok, ki Jászkiséről, hol mint bonne alkalmazásban volt, megszökött volna, egyetmást elvivén, a mi nem volt övé. Mily igazságtalanok voltak e gyormek iránt a hirtelen ítélő lapok, azt legjobban bebizonyítja a „Pesti Napló“ következő közleménye: „Jászkiséről egy hölgy hozzánk intézett levelében, lényegesen módosítja ama kis leány onnani eltünéséről szóló hirt. A hölgy azt írja ugyanis, hogy ama kis leány igenis eltűnt, de csak azért, hogy elmenjen szerencsétlen hazájába, Franciaországba — betegápolónőnek. A kis leány eltünése, mi éjjel történt, kezdetben csakugyan gyanut keltett, s bejelentetett a hatóságnál; míg utólagosan kitünt, hogy a titok alatt a hazaszeretet s hősi önfeláldozás szép erénye rejlik. Ezért most már újra megemlitjük a 15 éves kis hősnő nevét: Cousin Emmának hívják.

++ (Szinházi hírek.) A Portici néma mult keddi előadásán Rotter k. a. szokott sikerrel adta a némát. Kőszeghy és Ellinger urak duettje kiváló tetszést aratott. — Felekyné asszony márczius elején Szatmárra megy vendégszerepelni. — „Török János“, Szigligeti drámája nem kerül többé színre. — Littrow Henrik „Xantippe“ című egy felvonásos vigjátékát a dramaturg előadásra ajánlotta. — Az igazgató egy rendeletet adott ki, mely szerint a rendező tudtával kell az előadandó darab jelmezét, vagy divatruháját, színét, szabását, minőségét meghatározni. A tulzott sokszori átöltözködést is lehetőleg korlátolják, mely kisszerű, de az előadás technikájára nézve nem jelentéktelen reformok a jelmezpróba által fognak eszközöltheteni. — Az új páholysor hihetőleg a szünidő alatt fog elkészülni. — Bulyovszkyné bár jelenleg Pesten tartozkodik, itt vendégszerepelni nem fog, és rövid idő múlva visszatér Münchenbe. — Némethy Irma k. a. felléptéről is beszélnek; bár nem tudjuk, mennyire igazolt e hír. — Voggenhuber asszonyt is szeretné az igazgatóság a szinpad számára megnyerni, de ezen, valamint minden újabb jelentékenyebb erő szerződtetésének, úgy látszik, legnagyobb akadálya, hogy kifogyott a nervus rerum gerendarum.

++ (Tövölgyi Titusz) „Az ezüst vitéz“ című regénye, szedés alatt van, s Heckenast Gusztáv kiadásában fog megjelenni. Ugyancsak tőle, és ugyancsak Heckenastnál fog megjelenni legközelebb: „A magyarok szabadságharczának története, 1848—49-ből,“ és a „Rónák vése“ című regény. Az általa szerkesztett lap mellékletéül pedig, még aprilisban indul meg „A közösügy magyarjai,“ című regény is.

++ (A budai népszínház épületét) néhány nap múlva bontani kezdik, s a helyen, melyet „Hazafiság emelt a Nemzetiségnek,“ az északkeleti vasut-társulat épített házat. Közadakozás utján begyűlt negyvenezer forint fekszik ez épületben, a 61-diki pesti jogászok kezdték meg e célra a gyűjtést, és oly demonstrációval indult meg az itt létezett magtárnak színházzá alakítása, hogy előkelő pesti nők vették kezökbe az ásót, és hordtak az első nap köveket. Mily kár, hogy a mit 61-ben ily szép lelkesültséggel kezdtünk, azt 71-ben pusztulni hagyjuk!

++ (Vérfagyasztó jelenet). Az állam-vaspályá indóháza felől a mult napok egyikén reggel egy nagy fekete veszett kutya iramodott a városba befelé. Rögtön üldözőbe vették, de nem birták utolérni, mignem egy kis fiu akadt útjába, a kit csunyán összemarcangolt. Egy constabler kivont karddal rohant feléje s egy csapást mért a dühödtt eb fejére, de szerencsétlenségre eltéveszté az irányt, s a kutya helyett a kis fiunak levágta kezét, mire az eb odább futott. A váczí-ut 63-dik számú ház

előtt megtámadott egy urat s azt oldalba harapva, a földre rántotta s marczangolni kezdte. Az odagyült emberek aztán agyonverték a veszett állatot.

✦✦ (A csatatérről) e héten is csak szomorú hírek érkeztek; hiába volt a francziák minden erőfeszítése, a vidéken alakult hadak nem bírtak előnyomulni Páris fölmentésére. Páris pedig lövetik, pusztítatják, a zavar napról napra nagyobb lesz. Hir szerint Trochu, a párisi hadak főparancsnoka beadta volna lemondását és a Mont-Valerien erődbe húzódott; mit ér ilyenkor az a hir, hogy Dijonnál megverték a poroszokat? Vilmos — most már német császár főhadiszállásán abban az édes reményben ringatják magukat, hogy úgy legföllebb két hét alatt Páris kapitulálni fog.

Csak Gambetta, a francia hadak teremtője nem veszté el reményét, új francia seregek szervezésére tüzei a nemzetet, 60 éves korig minden embert fegyver alá szólít, minden műhely honvédelmi célra foglaltatik le, 4 millió franknyi jutalmat tűzött ki porosz Vilmos fejére, 3 milliónyt Bismarck, és 2—2 milliónyt egy-egy német herceg fejére.

✦✦ (Rózsás napló.) Kőszegen e hó 16-ikán vezette oltárhoz b. Babarczy Sándor Putheani bárónőt, miután előbbi férjétől, zalabéri Honára Ferencztől törvényesen elváltatott. Az egybekelés az evangélikus egyházban ment véghez.

✦✦ (Vegyes hírek.) Őfelsége a király a jogászsegélyző-egylet bálbizottságának 200 frtot, az orvosnövendékek bálbizottságának 200 frtot adatott át az udvarmesteri hivatal által. — A pesti népoktatási kör által a felnőttek számára rendezendő tanfolyam minden városrészben február hó elején kezdetét veszi. A kör egyszersmind felhívja mindazokat, kiknél tagok gyűjtésére aláírási ivec vannak, hogy azokat minél előbb küldjék be. — A Moliére-fordítására a Kisfaludy-társaság maecenást keresett, a mint egykor Shakespeare fordítására akadt is, de a Kisfaludy társaság felszólítása a gazdagabb magánembereknél nem igen talált viszhangra. Csak a nemzeti színház intendánsa hallotta meg e felhívást s ki is jelenté, hogy a színház pénztárából kész a fordítás költségeinek felét fedezni. — Az állatkert szerencsétlen öre, kit a medve összemarczangolt, tul van minden veszélyen s rövid időn felgyógyul. A meglőtt medve bőréből pedig Deák Ferencz számára készítettnek lábszönyeget, mivel a balvéget ért „Kristóf“ az öreg urnak kedvencz állatja volt. — Egerben e hó 15-kén agyonlőtte magát egy kádármester, állítólag azért, mert jegyese, kivel már háromszor ki volt hirdetve, visszaküldötte neki a jeggyűrűt. — Takarékpénztári betétek. Mint Pesten, a magyar kormány a budai takarékpénztárnál is 600,000 frtnyi összeget tett le takarékpénztári könyvecskéikben, mely az ottani betétek közt a legnagyobb tételt képezi. — Mult kedden este 5 óra tájban a kerepesi uton a járókelők nem kis bámulatára egy Weisz Fanny nevű nő hirtelen megőrült, minek folytán azonnal a Rókus-korházba kellett szállítani. Nevén kívül egyéb személyes viszonyait nem lehetett tőle megtudni. — Mult napokban éjjel egy őrjüngő férj a Dunába akarta taszítani nejét, kivel pörlekedve jött át a lánchidon Budáról Pestre. A nő segélykiáltásaira néhány arra menő meghiusítá a gonosz szándékot, a párt a hidfőnél levő rendőrig kísérte s most a törvényszék fog az illetők házi békéjének visszaállítására ítéletet mondani. — Schrekker Ignác fényképész, őfelsége a királytól értékes melltűt kapott Rudolf koronahercegnek átnyújtott aquarrell mellképeért. — Kecskemét város

gazdasági egyesülete részéről Horváth Döme és Kiss Miklós képviselő urak közelebb nyújtották át Kenessey Kálmán tanácsosnak az oklevelet, melyben a hazai mezőgazdaság emelése körül szerzett érdemei elismerésül az egyesület tiszteletbeli tagjává választatik. — A terézvárosi katolikus egyletnek mult hétfőn ismét ülése volt. Liszt Ferencz is jelen volt ott, de csak mint passiv néző és hallgató. A híres páter Greutert is várták ez ülésre, de nem jelent meg. Komáromban is alakult katolikus kaszinó. — Lisztnél folytatják a szokott matinékat, s mult vasárnap ott Pauliné is énekelt, míg Servais bemutató gordonkájátékát. — Hamis pénzverőket fogtak el Szentesen, s megtalálták náluk a rézlemez is, melylyel a bankjegyeket készítették. Az egész compánia 15 emberből áll, s köztük van több, eddig köztiszteletben állott polgár is. — Schwarzenberg Frigyes herceg pót-végrendeletében a magyar nemzeti muzeumnak máriavölgyi könyvtárából az alchimisticus és antiquarius munkákat, továbbá, a fegyvertár számára egy hosszú ezüsttel kirakott török puskát és yatagánt hagyományozott, melyeket az algiri beytől, Algier elfoglalása alkalmával kapott. — Khayll ur, jeles zongoramester, közelebb próba-zeneestélyt adott tanítványaival, saját lakásán, ismerős kör előtt. Különösen Gold és Arnstein kisasszonyok ügyes, gyakorlott játéka nyert általános elismerést. — Az irói segélyegyletnek ez idén nem lesz tánczvigalma, hanem a böjti idény elején lesz egy érdekes hangversenye. Reményi Edét megnyerték a közreműködésre, ki a műsor minél érdekesebb összeállításában is részt fog venni.

✦✦ (Halálozás) Néhai Ghyecz Mátvás, Ghyecz Kálmán képviselő ur testvérenek, szeretetre méltó leánya Ilona e hó 19-dikén életének 18-dik évében sorvasztó lázban meghalt. Áldás poraira. — Özv. Zeyk Dánielné, szül. Vári Katalin asszony, e hó 16-kán, öregségi végelgyengülésben, élete 86. évében Nagy Enyeden elhunyt. — Berzeviczy Tivadar leánya, Berzeviczy Róza, férj. Máriássy Ferenczné, rövid élete 20-dik évében, szélhűdés folytán jan. 19-kén reggel Markusfalván elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Január 23-kától.

Január 23-kán: „A farsangi iskola,“ Vahot Imre vigjátéka. — Január 24-kén „Török János,“ Szigligeti színműve. — Január 25-dikén: „A házasság rokkantjai,“ vigjáték. — Január 26-kán: „A fehér nő,“ Boildien operája. — Január 27-kén: „Delila,“ francia színmű. — Január 28-kán: „Zsidónő,“ Halévy operája.

Gazdasszonyoknak.

Tíz egész tojást, egy font cukort, fél font hámozott és törött mandulával együtt, egy fél óráig folytonosan kavarván, egy citromnak apróra vágott héját, 12 lat citrátot, ugyanannyi cukros narancshéjat, ezeket finomra mételve, végre egy font finom lisztet belé vegyíteni, egy sütő lemezt vajjal kikenni, a tésztát belé tenni és szép sárgára megsütni. Meghülés után szeletekre kell vágni és a thea mellé az asztalra adni.

Czukor táblácskák.

Tizenkét kanálnyi finomra tört czukrot a nyújtó deszkára kell tenni, egy citromnak apróra vágott héját, egy tojás fehérének kemény habját pedig szintén hozzá téve, ebből tésztát kell készíteni, hirtelen kinyújtani, kis táblákat vágni ki belőle, egy viaszszal kikent bádoggal lemezre tenni és langyos kemenczében megsütni.

P. E.

Divattudósítás.

Bizonyára annak köszönhetjük a jelen divat tagadhatlanul izlésteljesebb voltát, hogy nem ragaszkodnak hölgyeink olyan szigoruan a külföldről vett példányokhoz, és inkább saját izlésüket és a körülményeket veszik tanácsadókkul; és mindaz olyan összhangzatos változatosságot kölcsönöz hölgyeink öltözékeinek, akár nagyobb társaságba, akár pedig estélybe, vagy bálba lépünk, hogy örömmel nézi meg a hideg szemlélő és még hidegebb — divattudósító.

Ez a hideg divattudósító egyelőre a — jégre viszi kedves olvasónót, mert jelenleg a jégen is lehet ám kifejtteni annyi izlést és elegantiát, mint akár a bálteremben. A korcsolyázási szép és egészséges mulatsághoz magától értetik, hogy rövid ruhát kell viselni, ez majdnem kizárólag posztóból és bársonyból készül, vagy a két szövet izléses összeállításából, t. i. posztóruhából gazdag bársonydiszitással.

Alkalmunk volt e napokban egy kitűnő szép posztó ruhát látni, mely egy legfőbb rangú delnőnek készült fehér finom posztóból. A rövid szoknyát két sor kivágott fekete bársony szegély vevé körül, a fehér szintén fehér posztóból való fölöltő köröskörül chinchilla prémmel volt kihányva, a bő ujjak alatt szűk fekete bársony ujjak látszottak ki. Egy fekete bársony öven egy kis szintén fekete bársonytáska lógott (chatelaine.) Egy kis fekete bársony főveg köröskörül chinchillával, elöl két felálló kék tollal és rövid fátyollal egészíté ki ez izlésteljes öltözéket.

Az előbb említett kis táskák közkedvességüvé fognak lenni utcái öltözékekhez, bőrből is készülnek azok, de mégis csinosabb s hajlékonyabbak a bársonyból készültek.

Egy aczélszínű öltözéket is láttunk, mely méltó párja volt e fehér öltözéknek, ugyanolyan kikészítéssel varrva. Mindkét öltözékhez még egy bő fekete bársony felöltő tartozott gazdag zsinórzással diszítve, mely a jeges gyakorlat után hamar felöltve, a hölgyeket a meghűtéstől megóvta.

Nem végezhetem be tudósításomat a nélkül, hogy még néhány bál ruhát föl ne említsek, melyeket az utolsó bálokon láttam, a nélkül azonban, hogy a hölgyeket megközelítőleg is megismertetném olvasónóimmal.

Egy halvány rózsaszínű crépe ruhát számtalan kis fodrocská diszíté, a tunique is csupa ródorból állott, elöl hegyes kötő alakot, hátul pedig hosszú kerek uszályt mutatva. E ruha gazdagon fel volt diszítve rózsaszínű akácvirággal és olyan könnyed légies kinézése volt, mint egy rózsaszínű felhőnek. — A fehér tarlatán ruhák szintén igen gazdagon vannak diszítve virágokkal, a micsakugyan igen üde kinézést kölcsönöz nekik. Fehér ruha apró sárga virágokkal elszórva, vagy zöld hosszú füzérekkel diszítve, melyek közt aranyos és vörös bogycsók fénylenek, — ezek igen kedvelt bál öltözékek.

Számrejtvény.

Hegyessy Rózától.

- 1, 14, 6, 2, 10. Nagy királya a magyarnak;
8, 5, 16, 15, 20, 22, 28. Mátyás király emléke ez;
13, 4, 12. Előttünk legkedvesebb ez;
7, 17, 18. Megölője a virágnak;
3, 24, 23, 29, 30. Hősök homlokát köríti;
19, 14, 31, 22. Csinos város Komáromban;
11, 26, 21. Szüret van ez időtájban;
9, 10, 4, 25, 27. Már ma nem akarják hinni;
1 - 31. Zászlójára ezt írta fel

Egy lelkes magyar hölgy annak,
Ki hiven szolgál honának
S kinek lelke hön lobog fel.

Megfejtési határidő 1871-diki február 26-ka.

A f. évi 1-ső számban közlött sakkrejtvény értelme:

Tenger kihányja öntudatlanul
Keből a legdrágább gyöngyöket;
Kisírja öntudatlanul a szív,
Mélyéről a legvégső könyeket.
Tenger nem érzi vesztett gyöngyeit,
A szív örök sebeiben könyeit.

Hiadortól

Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Gyura Janka, Jókay Irma, Ivády Nina, Tell Mária Zsigray Istvánné, Fejér Vitkovics Julia, Moesz Marossy Emilia, Tóth Julla, Bogdanovics Hedvig, Gyenes Vilma, Maksay Mária, Doltsák Zsigmond, Veszelovszky Károly, Regéczy Jolán, Ratkovszky Mária, Nagy Károlyné, Gebhard Sarolta, Baross Szibelt Emma, Hegyessy Róza, Orbán Paulin, Péterdi Károlyné, Bolla Balthazar Ilka, Hlavács Kálmánné, Szapper Janka, Nagy Antónia, Fülöp Mariska, Buday Eszter, Ambrózy Kata, Törs Istvánné, Alexy Melczer Hermin, Filep Endréné, Viskelety Irma, Sváby Izabella, Lazur Lajos Anna, Kemény Elekné.

Az 52-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag megküldé:

Zámbó Teréz, Buday Eszter, Ambrózy Kata, Törs Istvánné.

A jelen havi dijsorsolás alkalmával következő t. rejtvényfejtők lettek díjnyertesek:

- 1.. Kemény Elekné: A magyar nábob, Jókai regénye.
- 2., Gyura Janka: Beöthy Zsolt elbeszélései.
- 3., Bálint Julianna: Kisfaludy Sándor költeményei.
- 4., Alexy Melczer Hermin: három új zenemű.

A nyeremények — szíves üdvözetem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

Satzger Karolina arczképe. — Határdomb. Siótól. — Az eladott nő! Tóvölgyi Titusztól. — Dalogató méhecske Magyar Samutól. — Síron túl kiható szerelem, Sárvár y E.-től. — Petrarca, Szabó Sándortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hírdetések.

Mai számunkban van: Satzger Karolina arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

1048
I.

4/2. 871.

obch 9

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda : Kulap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>6. SZ. Február 5-kén. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járattási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	---	---

Természeti és művészi szép.

I.

Csillag hullott az égről az éj homályába . . . ki mondja meg, mi volt az s hová lön? . . . S az éj csöndjében újra hull egy, újra más s azok a fényes testek csak úgy ragyognak, csak úgy fénylenek ott, mint megannyi örkdő szemei annak, kinek fogalma végtelen, de kit mégis az est csendjében, mint az éj viharában, az alkony homályában, mint a hajnal biborában lát, sejt a lélek. És e sejtelem főlemeli a halandó ember halhatatlan lelkét, hogy nézze, vizsgálja azt, mit e titkos sejtelem mutat a természetben, gyönyörkdjék annak kellemében, fényében, megbámulja nagyságát, fenségét, — ezeknek kölcsönös egymásra hatásokban, — szóval szépségét.

A szépet azonban nem mindenki találja fel. A szép hatása a kedély hangulatától, a szív érző vagy érzéketlen természetétől, a lélek mivelt, vagy miveletlen irányától függ. Szelid, mivelt lélek szépnek itél egy tárgyat, örömmel függ azon, mig az ellenkezőnek föl sem tűnik. A költő lelke az uszó fellegeken repüli át a menny ivét, mig a mindennapi ember csak az esőcseppet érzi meg, mely azokból alá hull. Az érző, a gondolkodó ember hazája bérczeivel elmúlt idők arany éveit köti össze, egy másiknak csak a szikla nagysága tűnik fel, s azután közönyösen halad el mellette. Tavasz derült ég, virágos rét, berek fülemile dalával bájolón hat az érző szivre, az érzéketlen kebelt részvétlenül hagyja. Sőt a rokon lelkek közt egy és ugyanazon tárgy különbözőleg hat a tetszésre. Egyiket ez, másikat más gyönyörkdtet. Ez a hajnal hasadását, a virágok ébredését, a dalával égbe röpönő pacsirtát szereti; amazt a holdas éj, a sápadt kép, a kék égbolt ezer csillagá-

val, a susogó falomb, a csermely csörgése bájolják el. Ismét, egy harmadik előtt a viharos tenger zugó habjaival, a borús ég villámaival, szép és tetsző.

A szép kétféle a természetben. Egyik a tulajdonképeni természeti, másik a művészi szép. Egyik a másikkal karöltve jár, egyik a másiknak szülőka, forrása. A természeti szép a szabad természet tárgyain nyilatkozik. Itt maga az ember tűnik fel leghamarabb. Az ember a legtökéletesebb földi alakzat, élete kis világ a nagy világban. A természet szülötte ő. Szépsége testben, lélekben van. Hogy szép legyen, a természet mindent megadott neki. A test üdeségéhez enyhe léget, tiszta forrásokat, éltető meleg napsugárt. Arra, mi lelki szépségét alkotja, ezer tárgy munkál közre. Az emberi lélek már a magában hajlandó a tiszta élvhez, mint szikra, mely az égből jött alá. A gyermek a zenére, dalra elhallgat, már természetből be van oltva keblébe az érzékenység, a szép iránti fogékonyság. A rengő bölcsöböl mosoly derül fel, ha az anya eldalolja dalát felette. Mosoly . . . mi ez egy bölcsöben rengő gyermek ajakán? Természeti szép. Később vigan szalad a zöld pázsitos mezőn, lehajol egy-egy tarka virágért, — azután üzi a lepkét, mely himes szárnyaival játszik a napsugarán, — ő is játszik, nevet, tapsol, örül. „Gyermeke a boldog élet, melyben a szép ártatlan pompájában nyilatkozik. — Később?! . . . elmereng az ég azúrján, csillagsátorán, mily szép, mily ünnepélyes! Barátja lesz az a sápadt hold s képzeleteket alkot, sző s képeket teremt. — Vágy-e az, vagy más valami, mi szivében fogamzott? nem tudja. Valami kifejezhe-

tetlen boldogság lakik szívében, mely édes és szomorú elemekből van alkotva, szóval „nem tudja, mi baja.“ Érezi, hogy szeret, de ez érzélem nem az, melylyel övét karolja. Édesebbnek érzi azt, melynek tárgya ismeretlen. Mi ez tehát? . . . A természeti szép magasabb nyilatkozata. Valóban egy isteni szikra, mely boldoggá igyekszik tenni . . . Virág ez, a kebel virága, mely nő és kinyílik az alacsony fedelek, mint a fényes falak között és örökké él, míg az idő folyama hullámszik az emberiség élethajója körül.

Nézd az embert, e kis világot, a nagy világban:

Az est leszállt. Elenyészik lassan a nap zaja, megszólal a nyáj méla kolompja, melyet a pásztorfiu vigan terel a nyugvó nap előtt. Megáll a halmon, hogy nézze még azt a tűzgömböt, mely a hegyek ormát látszik meggyújtani. És a nap léjebb-léjebb száll, a tűz kialszik a hegyek felett, lenge köd ereszkedik a völgybe, melyet rózsaszínre fest az alkony derüje. Elhangzik az utósó kolompszó, megszólal rá a pásztor tilinkója, melyet ott metszett a völgyben, hogy átrezegje a levegőt, hogy elhasson kedvese lakához. És midőn a szürkület felett egyenkint gyulnak ki a csillagok, emelkedik a hold, bevilágítja a tájt, sejtelmes árnyakat festve: csend, zajtalan csend uralkodik, — tekintsd a természetet, nem hat-e kedélyedre? A természet egyszerű gyermeke is érez, föl-föltekint az égre, újra fujja tilinkóját s édesen hallgatja az oda érkező kedves ajkáról a szavakat. — A bokor megrezzen s a lányka félve simul a pásztorfiu kebelére. Egy himszarvas bontakozik ki a sűrűből, mely a forrásra fut inni. És ezen emberek láttára nem fut az el, nagy szeméit bátran szegezi reájok, még talán közel is menne, de szomja üzi. Nézd most e tájat, e képet. Az ég, a föld versenyeznek, hogy gyönyörködtessék egymást, vagy hogy gyönyörködtessék az embert, ki összeköti az eget a földdel.

Vagy nézd a természeti szépet egy reggelben. Midőn kialusznak egyenként a csillagok, midőn a hold sápadt arca elenyészik, mint mythosi szellem, mely bolygott egész éjjelen. Keleten a természet újra gyönyörbe fűrésztli szemed s lelked éghez emeli. Rózsaszínben úszik a láthatár, melyet a kelő nap bibora követ s kilép pompájával az éltető tűz-forrás. Nem telik-e el örömmel lelked, szíved? Nézd e képet, nem maradhat lelked érzéketlenül. Az elszenderült földön újra élet támad. Hallgasd ilyenkor a pacsirta dalát, mely a végtelen magasba szárnyal, ösztöne vonzza talán, hogy háladalát ott zengje. Tekintsd a harmatos mezőt virágillatával. Gyémánt szemeként ragyog ott minden csepp, mintha öröm-könyei volnának az égnek, melyek a teremtés gyönyörében fakadtak. Szívd a virág illatát, a balsamos léget s kebled dagadni fog e nagy szépségre.

Vagy ha a természet szépségét nagyszerűbben akarod szemlélni: ott a tenger! . . . viharával, — ott csendjével. Mintha templomban volnál, hol ezer hívő buzgósága egy ünnepeles, mély hallgatásban nyilatkozik. És . . . mintha a templomból zivataros csaták piaczára mennél. Még zajtalan borul az ég a messze tengeren, még csillagai ott nézik magukat annak tükörében, még lágy szellő simul habokon . . . — de csakhamar kialusznak azok a fényes csillagok a tenger tükörében; az égen barna fellegek gyültek össze s elsötétül az a nagy, az a végtelennek látszó tenger. A lágy szellő eltűnt a habokról, szél süvölt azok fölött s meginog teknőjében a nagy víztömeg. A végtelen sötétből fehér víz-oszlopok nyulnak föl egészen a fellegekig. Menydörgés rázza meg a levegőt, a vízoszlop összeesik, esésével másat vervén fel borza-

dalmas csendjéből. A haragos ég kigyuladni látszik s villám világitja meg pillanatra a tájt, hogy még borzasztóbbá tegye. — — Mi az ott a vihar között? Suhogása olyan rémes, hová röpül? . . . mi tartja fenn? Vihar-madár s törött hajó . . . S ha a vihar kipihente magát, ha a fellegek megszűntek dörögni, nézd a természeti szépet, itt az ég s a föld mintegy kibékülöben. Az oszló fellegek közt fényes csillag tűnik ki. Az ég sötét arca derülni kezd, mire a tenger is kezdi tükörét viszsanyerni. A vihar már idegen vidéken kószál . . . Uj ég derül, uj föld tárul . .

Művészi szép az ember alkotása.

Az ember, hatalmánál fogva alkot a természeti dolgokból, hogy általuk önmagára hasson. „Isten teremtett, azt ember nem teheti; de a teremtett dolgoknak alakot adni, vagy azt alakról alakra változtatni, ez az emberiség hatalmi és szabadsági nagy köre!“ E körben mozog a művészet minden ága, hogy egy nagy egészet alkotva, hassanak a legnagyobb természeti szépre, az emberre.

A művészet egyes ágai: festészet, szobrászat, zenészet, költészet, a természet utánzásai s az emberi miveltség, tökély nyilatkozatai. A régiek az eszmény, az ideál kifejezésére kitűnően használták a szobrászatot. A római s görög mythologiai alakok bizony századunk előtt is a szép eszméjében jelennek meg, mennyivel azok előtt, kiknek vallásuk tisztelni parancsolá ez alakokban az eszményt! Ha nézed a villámot szóró haragos Jupitert; ha látod mellette Junó fenséges termetét; ha szemléled Apollót koszorús fejével, hátán tegezzel, kezében lanttal, s a fiatal Dianát, midőn az erdők sűrűjében fut, szökik, könnyed, karsú szarvasán; Venust, midőn a habból kiemelkedik: nemde megállsz e mesés alakok előtt, bámulod ott az erőt, hatalmat, itt a női fenséget; amott az ifjút kora kellemével, itt a szerelmet bájával. — Bizonyára Görögországnak ama virágzó kora Perikles idejében nemcsak eme férfiú szellemi nagysága által teremtetett, hanem barátja: Phidiás, a nagy szobrász, s kitűnő festők Zeuxis és Parokazius művei által, melyek az ismeretes világot foglalkodtaták s ma is tiszteletünk tárgyai. Zeuxis szőlője, melyre a madár röpül s enni kezdené, Parrhasius fátyola, melyet látva Zeuxis, kéré versenytársát, hogy vegye le azon fátyolt s mutassa meg a festett képet, valóban megragadólag hatnak az ember kedélyvilágára s mutatják a szép hatalmát. Vagy ha nézed a képet, melyre egy Raphael, Michel Angelo s Corregio életet leheltek, szemed oda tapad s a hosszas elmerülésben beszélni, látni, véled azt; majd megelevenited képzeletedben, s ha elváltsz tőle, szemed előtt lebeg, bevési magát mintegy lelkedbe, elérzékenyít s végre gondolkodóvá tesz.

A két előbbi művészi széppel rokon a költészet, zenészet. Egy szobor, egy festett kép történeteket költ, melyeknek érdeke annál elevenebb, minél tökélyesebb maga a festett kép, szobor. — A költészet már nem állít elénk valósággal képeket, azokat azon eleven festésből, phantaziából veszi ki az olvasó, mely által a költészet hatni törekszik.

A költészet a képzelem s eleven kedély szüleménye. Anyagot az összes világból, természetből hoz elő, hogy azt a szép alakjában tárja elé, hogy buzdítson, lelkesítsen, a szépre még fogékonyabbá tegyen. Egy dal, mely a remény, szeretet, öröm hangján zengzetesen foly, egy elegia, mely a bú és öröm vegyülékéből a legszobb érzelmeket idézi elő lelkedben, egy

hymnus, egy ima, melyben magas szellemekkel társalogsz, egy epos, melyben őseidnek hős tettei eleven színben vonulnak el lelked előtt, valld meg, mindezekben a szépség nyilatkozik, mindezek szivedet, lelkedet gyönyörbe ringatják át.

Vagy ha a vallásosság szent heve áthat, s átléped az imaház küszöbét, lelked gyönyörbe fog átolvadni, midőn a szent falak közt lassan rezeg a bús orgona hangja, vagy a csendes templomi dal, melynek szárnyain Istenhez emelkedel. Vagy más körülmények közt, ha szép zenét hallasz, nem fog-e a sötét felleg oszlani kedélyed láthatárán?

Oh, bizonyára szép a természet, szép a rend, az öszhangzat a legnagyobb és legkisebben.

Repülj, oh lelkem, repülj az égre, s ki alkotá mind ezt a szépséget, — keresd, keresd! . . . . . Meglátod leghamarább a csillagokat. Kérdezd meg: Örökös tüzek, ki gyújtott meg titeket, hogy ragyogjatok örökké?! . . . . .

(Folyt köv.)

Tél és tavasz.

Halász Dezsőtől.

Égvirágok nőttek ablakunkon,
Jajveszékel odakünn a szél,
A szélvész orgonája zugjon,
Béke, csönd van, édes keblednél.

Zúzmarák a fáknak pusztá ágán,
Csillagokban, nézd hogy hull a hó,
Benn tavasz van, arcod rózsaszálán
Ajkaimnak mézet szívni — jó!

Szemeidnek tiszta kék egében
Nefeletsek boldog mosolya;
Oly sokáig elmerengve nézem,
— S elnézek a messzi távolba . .

Vajh, sokáig tart-e boldogságunk?
— Mig csak élünk, ugy-e, édesem,
Mig a sirok üregébe szállunk,
S összejövünk ismét majd ott fenn!

Sirjainkon gyöngéd kéztől ápolt,
Nefeletsek, rózsák nyilanak.
Majd a tél sző rájok csillagfátyolt . .
Oh, lesz, a ki minket megsírat!

— Jégvirágok nőttek ablakunkon,
Hogy üvöltöz odakünn a szél!
Bár a szélvész orgonája zugjon,
Boldogságot érzek szivednél!

Az eladott nő!

Elbeszélés.

Tótvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

— Uram, — kezdé Nándor azon nyugodtsággal, mely könnyen beállhat azoknál, kik sem fájdalmat, sem megaláztatást, sem becsületsértést nem éreznek, hanem az ügynek csak közvetett érdekeltjei, — csak méltóztassék helyet foglalni, és nyugodtan végig hallgatni, mi tudjuk azt, mily tisztelettel tartozunk mások lakásán, a lakás tulajdonosi iránt.

— Tisztelettel? Ha, ha, ha! — kaczagott föl Etel.

— Tudod mit, Etel, — szólta Nándor, tőle kitelhető minden komolysággal, — bizzál irántad viseltető barátságomban, és őszinteségemben, a mit követelek is, és távozzál néhány perczre. Így nem jövünk tisztába soha. Te nem bírod megállni, hogy közbe ne szólj, én pedig nem szeretem, ha előadásomban zavarnak. Egy fél óra mulva térj vissza, addig én ki fogok tudni mindent.

Etel fölállt, hosszú lélegzetet vön, fogait csikorgatá össze, — valamit akart szólni, de elfojtotta, és kirohant a szobából.

— Hála istennek! — sohajtott föl Nándor, — most már hiszem, hogy végezhetünk valamit.

— Uram, — rebegé Fölháti, reszkető kezeit összetéve, — mentsen meg ön; én meg fogom önnek hálálni! Ez az ember meg akar ölni! Szemeiből látom, hogy meg akar ölni.

— Csak okosan uram, csak okosan! — mondá Nándor, — amennyire teheti, tegyen ön félre minden félelmet, mert az árulója önnek. Lássá, még semmit sem szólt, és már is mindent tudok.

— Gyarló ember vagyok uram; gyarló ember! Én bevallok mindent egy szóig, és látni fogják önök, hogy helyzetemben más is így tett volna. Én nem vagyok oka semminek; higyjék meg, én nem vagyok oka semminek.

— Elhiszem. Arra kérem is, hogy nekem mindent bevalljon, a férjet azonban nem szabad részesítenünk az igazban. Ha én volnék férj, én is olyan volnék. Ki kell találnunk valamit, a mi indulatát lecsillapítja s nyugalmit helyreállítja; neki is jót teszünk vele, de önnek is. Tehát kérem, beszéljen, ha csak lehet, körülményesen, hogy az ügy állásából kifözhessünk valamit.

Fölháti egész remegő lényéből kilátszott, hogy őszintén fog vallani, mint ügyvédének a halálos bűnnel vádolt; s reszkető hangon meg is kezdé elbeszélését:

VIII.

Ezelőtt mintegy nyolcz évvel egy tizennégy éves leányka jött hozzám, és kért, hogy adjak neki tiz forintot kölcsön. Igen szegényesen volt öltözve, vékony rózsaszínü nyári ruháskában, noha már késő ősze járt az idő. Igen szép kis szőke leány volt, majdnem fehér hajjal, beszélő, nagy, de ártatlanságot ragyogó kék szemekkel, igen piros kis szájjal, gyenge, a rózsaszinbe átmenő fehér arczczal, s fejlődő csinos termettel. Szánakozva vizsgálám őt, s kérdém tőle, hogy mit tevő lenne azon tiz forinttal? Lesüté szemeit, és elpirulva mondá:

— Gyógyszert vennék anyámnak, a ki nagyon beteg.

Az ilyen, koldulni küldött gyermekek rendszeren arra vannak tanítva, hogy a pénzt gyógyszerre kérjék, beteg anyjok, atyjok, vagy testvérük számára.

A leányka elpirulásából s tekintetéből azonban kiolvastam, hogy nem mondott igazat. A gyermek annyira ártatlan volt, hogy őszinte arczczal még nem tudott hazudni.

— Nincs atyád? — kérdém tőle.

— Meghalt, — felelé ő.

— És mi volt atyád?

— Szabó volt.

— Anyád tarthatna segédeket.

— Szegények vagyunk hozzá.

— Tudsz már varrni?

— Tudok.

— Ime, tehát itt van husz forint. Mondd meg anyádnak, hogy vegyen két ingre való vásznat, azt varrjátok meg, és hozzátok el. Az ing közönséges nagyságú legyen.

A leányka elment. Negyed napra meglátogatott ismét; az ingeket azonban nem hozta el. Most már csinosabban volt öltözve. Arczához igen jól illő kék ruhácskája volt, s midőn szobámba lépett, — hihetőleg anyja utasítása szerint, — levetette téli kendőjét, s láttatni engedé fehér gömbölyü vállacs-kát s fejlődő keblének alakját.

— Az ingeket nem hoztam el, — mondá, szemem közé mosolyogva, de oly ügyetlenül, hogy mindjárt kitalálta m, miként ezt nem természetből, de ugyancsak utasítás szerint teszi.

— És miért nem hoztad el? — kérdém tőle.

— Még nincsenek készen; s mert téli ruhám nem volt, a mama azt mondta, hogy előbb azt varrjuk meg.

— Tehát mamád már nem beteg?

— Nem, — mondá a leányka, kecsesen megrázva fejét, elpirulva, s ártatlanul mosolyogva.

— Hát csak menj haza, édes lelkem, és varrjátok meg az ingemet.

A leányka lesüté szemeit, s kötényének szegélyét csip-desgetve állt; mondani akart valamit.

— Van valami mondani valód? — kérdém tőle.

— Igen, — szólt piszegve, és könyei húllni kezdtek.

— No, de azért ne sirj. Talán azt mondta a mama, hogy pénzt kérj tőlem?

A leányka már egészen összegyüvé kötényét, nem nézett rám, nem is szólt, csak fejével intett igenlőleg.

— És mit mondott, hogy mennyit kérj?

— Száz forintot.

— Száz forintot?

— Igen. Segédekét akarunk fogadni, és megakarjuk nyitni az üzletet.

Tudtam, hogy az üzlet-megnyitásból ugyan semmisse akar lenni; de hiszen ahoz száz forint tőke nagyon is csekély lett volna; hanem azért nem tagadtam meg; a száz forintot átadám a leánykának.

Való, hogy már ekkor működött bennem valami állati ösztön, és beláttam, hogy az anya el akarja adni leányát, ha nekem nem? — másnak. — Oh jól tudom, hogy mit kellett volna tennem, még is volt bennem a jó szándék, de a leányka harmadszori megjelenése meghiusított mindent.

Ekkor már kijelentette, hogy ő nekem feleségem akar lenni.

Főlkacagtam e gyermeki naivságon, melynek bünfor-rása szintén az anya volt.

— Nem nősülök én, édes lelkem.

— Hát akkor fogadjon meg szeretőjének.

— Szeretőmnek? És ki adta neked ezt a tanácsot?

— Senki; — szólt fülíg pirulva, s majd a föld alá bujva a leány, noha bátorságot akart mutatni.

— Öreg ember vagyok már én. Nem kell nekem szerető sem! — Ezeket mondtam uram, de megvallom, hogy nem úgy éreztem. Azok csupán a becsület szavai voltak.

— Akkor fogok keresni mást, — mondá a leány. — Önt azért szerettem volna, mert ön becsületes ember, s tudom, hogy nem taszított volna el magától. Lehet, hogy más meg-teszi, s ki tudja, mi sors vár reám! De hiába: meg kell lenni!

Minek mondanám el a többit, uram? Gyarlók vagyunk! Azóta én tartottam, ruháztam. Rokonaim nincsenek, s ha meghalok, reá fogok hagyni mindent. Nőmnek tekintém, bár nem voltunk megesketve.

— Eddig minden megengedhető — szólt Nándor, ki figyelve hallgatott minden szót, — de miért nem akadályozta ön meg férjhezmenetelét?

— Nem tudtam felőle egy szót sem!

— Igen? Az is meglehet. De most már tudta ön, hogy férjnél van, s megengedé anyjának, hogy férjétől elcsá-bítsa!

— Bevallok mindent uram, és ítéljen. Az anya leánya férjhezmenetelét megtudva, — mert titokban történt, — két-ségbeesés közt rohant hozzám, és jajveszékelt, hogy leányá-nak vége van! Az embert, kinek nevévé lett, ki nem állhatja, de az agyonlövással fenyegette, ha meg nem esküszik vele. Egy préda, egy korhely, egy haszontalan, egy dologtalan em-ber, ki nejét igen gazdagnak gondolta, azért vette el. Ha meg-tudja, hogy szegény, agyon fogja kinozni.

— Inkább segíteni fogom őket! — mondám én.

— Isten mentsen meg! Egy aranybánya is kevés volna annak. Minél többet kapna, annál többet kívánna. Hogy leá-nyomat megmentsem, itt nincs más mód, mint kiragadni őt körmei közül.

— Így beszélt az anya uram?

— Rettenetes! — szólt fejét csóválva Nándor. — Bizonyo-san azt hitte, hogy ön nem fogja megtartani szavát, s másra fogja hagyni vagyonát.

— Segítsen ön rajtam, uram! — mondá a még mindig remegő Főlháti, — én örök hálával fogok tartozni önnek. Mentsen meg. Öreg ember vagyok. Csakis egy pár év van még hátra életemből. Hagyják ez egy pár évet megélnem!

Nándor gondolatokba mélyedt. Ember, ki csak mint néző látja a dolgot, megbocsáthatott Főlhátinak, de kér-dés: megbocsáthatott-e a férj is? Avagy ha életben hagyja Főlhátit, nem fogja-e megölni az anyát, mint boldogságának, és neje erényének gyilkosát!? Nagyon meg kellett fontol-nia, hogy mit tevő legyen?

— Atyja voltam! Mindene voltam! — sohajtozék Főlháti.

— No, ha atyja volt ön? — kiáltá Nándor hirtelen, — úgy legyen ön atyja ezentul is! Itt nincs más kibúvó ajtó. Önnek mint atyának kell e szomorujátékban szerepelni. Így még dráma is lehet belőle, különben a tragikai kimeneteltől lehet tartanunk. — Bizzon reám mindent, s a mire én igent mondok, arra igent kell mondani önnek is. Lépteket ha!-lok. Ez bizonyosan Etel lesz.

Az ajtó nyílt, s Etel lépett a szobába. Arczvonásai dül-tabbak voltak, mint valaha, s nem költöttek föl vérmes re-ményeket a kiengesztelődés iránt.

— Nos? — kérdé, Nándorhoz fordulva, — készen vagytok?

— Igen, — mondá Verédy ünnepélyes hangon.

E közben az ajtó halkal kinyílt, s az anyós boszútól vigyorgó feje lőn láthatóvá, kit azonban a saját ügyükkel el-foglaltak nem vettek észre.

— Halljuk tehát, — mondá Etel, mig jobbát kabátja alá dugta. Nándor észrevette e mozdulatot és mellé állt, hogy szükség esetében jobbát megkaphassa.

Főlháti reszketett.

— Tehát? — kérdé Etel: — hadd hallom!

Nándor magatartásából is ki lehetett venni, hogy érzi

a helyzet nehézségét. — Egy szó, egy lépés az egész. Ha elhibázzuk? — a mélységbe hullunk. Merni kell, csak hogy hajszálai merészségének daczára is emelkedni kezdtek.

Etel hol reá, hol Fölhátira mereszté kétségbeesett tekintetét, s az egyiket reszketve, a másikat habozva látta.

Ez minden esetre eíég volt ahoz, hogy a szavaknak, melyeket ezek mondandók valának, hitelt ne adjon. Érezni kezdé a válság pillanatának hideg kezét, és összeborzadt maga is.

— Nem szóltok? — kérdé azon türelmetlenséggel, minövel az szokott kérdeni, ki keblének a szétrepedésig való feszülését érzi. Ez az a pillanat, melyben, ha a kazán szellentyűjét föl nem nyitják: a kazán szétpattan. Nándor észrevette ezt:

— Barátom, — szólt oly hangon, mely valóban meghatótságot árult el, s szava értelmének mintegy őszinteséget kölcsönzött, — ez az ur itt: — nődek atyja!

— Mit? — kérdé Etel, tekintetét Fölhátira függesztve, ki halványan s remegve állt, hogy egy férjen kívül minden ember megszánhatta volna.

— Uram! — szólt Hevessy: — isten legyen irgalmas és kegyelmes önnek, ha tréfát akarna belőlem üzni!

— Etel! — kiáltá Nándor és saját mellére ütött, — ha komédiásnak nézesz, minek szólítál föl közbenjáróul? Ez úr nekem körülményesen elbeszélte mindent, s még egyszer mondom . . . . .

— Ha ha ha! — kacagott föl az anyós. — Hogy akarják megnyúzni a szegény embert? Így akarják megfosztani pénzétől!

Fölháti összetette kezeit, s az asszony elé lépett:

— Mit beszél ön? Az istenért?!

Borzasztó volt most Etelt látni. Szemei ki voltak dülledve. Úgy nézett ki, mint egy rém. Maga Nándor is remegve tekintett reá:

— Szerencsétlen asszony! — kiáltá a dühtől szintén kékülő asszonynak. — Távozzék ön!

— Távozni, én? Ha ha ha!

No most mindjárt! Most mindjárt dördül! Mondta volna, ki e kacagásra az Etel szeméinek villámait észreveszi.

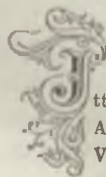
— Távozni, én? Én távozzak innen? Távozzatok ti, nyomorultak, kik annyira megijesztettétek e szegény embert, hogy becsületemet elvenni, s leányomat gyermeknek vallani kész! Leányomnak nem volt ő atyja soha!

— Hah! — orditá most Etel, s belső zsebéből kiragadta pisztolyát. Nándor azonban, ki egy pillanatig sem távozott oldala mellől, megragadta azt kezében. A pisztoly azonban elsült, s hihetőleg nem az, kinek e pillanatban a halál szánva volt, de Fölháti rogyott össze.

A golyó agyán furódott keresztül. Tehát nem kerülheté el sorsát!

(Folyt. köv.)

Itt fekszel előttem.

Dittrich Mórtól.

Itt fekszel előttem
A halotti ágyon.
Veled enyészik el
Minden boldogságom.

Itt fekszel életnek,
Eltűnő reménye;
Választott jegyesem,
Az erénynek fénye.

Homlokodon hervad
Menyasszonyi éked,
Melyet az oltárnál;
Szántam én tenéked.

Oh! mily szépem alszol
E szemfödél alatt,
Nem sejtve szívemben
A duló kinokat.

Arám! kedves arám!!
Imádott gyermekem,
Hervadt képed nem hoz
Üdvöt többé nekem.

Nem derül több mosoly
Soha hült ajkadról,
Nem több bájló sugár
Csukott szempilládról.

Szótlán néma nyelved]
Nem kecsegtet többé,
Legszebb álom képem:
Eltűnt mind örökké.

Aludj, aludj szépen,
Fent vár rád szebb világ;
Gazdagabb lesz veled
A fényes mennyország.

Aludj, aludj angyal,
S álmodd meg e valót,
Tört keblem sohaját;
Te már úgy sem hallod.

Siron túl kiható szerelem.

— Ponson beszélye. —

Sárváry E.-től.
(Vége.)

Midőn fölédredvén, kinyitotta szeméit, világos nap volt s a napsugarak a mór szőnyegek arabeszkjein ragyogtak. Előtte fekete szemű, rózsás arczu alak ült, cseresznyepiros ajkakkal, koromfekete fürtös hajjal, az arczképnek Fulmenje, az ő operabáli kedvese.

Ralph nem volt meglepetve. Nyugodtan legelteté ez arczon tekintetét, melynek gyöngéd, édes mosolya mennyei érzéssel tölté el lelkét. Nem tudott megmozdulni és beszélni, de ha tudott volna sem szólandott, mert oly édes lankadtság lepte meg, mintha a felhőkön nyugodott volna. És neki az égben kellett lennie, daczára annak, hogy szobájának [mór szőnyegeit és spanyol képeit szemlélheté. De nem is gondolkozott ő a felett, valjon hol lehet. Valóban nem földi élvezet volt az, Fulment így láthatni, halványság és szomorúság nélkül, s ép oly alakban, mint a hogy őt forró szerelmében magának képzelte, ragyogó gyöngéd tekintettel s gyermekies mosolyu ajkakkal.

Igy mult el egy darabig az idő; koronkint behunyta szeméit Ralph és ismét kinyitá. Átfutá lelkében az utóbbi napokat, mióta t. i. a várba jött, egészen ama pillanatig, mi-

dön a fekete folyadékot lenyelte. Ő tehát meg volt halva — és mégis látta Fulment. A mit ez nekie mondott, beteljesült. Egyesülhetett vele!

— Fulmen! — susogá s édes mosoly vonult ajkaira, — kedves Fulmen!

Ralph látta, midőn a hölgy egyik kezével szemét tartarta el, melyből egy köny gördült alá. Másik kezével az ő kezét ragadta meg, s a kéz nem volt többé oly jéghideg, hanem életteltjes, meleg s remegett.

Ő mindezt természetesnek találta. Így kellett mindennek történnie, így hitte, így remélte ő ezt. Ő már hátrahagyta a földet. Most őt Fulmennel együtt a felhők az örökkévalóságba emelték!

— Édes, kedves Ralphom, te valóban és őszintén szeretsz engem, mint erről már meg vagyok győződve! — szólt Fulmen halkán s kezét eltávolítá szemeiről, melyek könyektől csillogva tekintének le reá. Oh, mily szerencsés, mily kimondhatlanul boldog vagyok én!

— Én is, Fulmen! Nos, ugy-e, nem kétkezel többé szerelmemben? — susogta az ifju.

— Nem! Soha többé, kedves Ralph! Te érettem meg akartál halni.

— Meg akartam halni? — ismétlé Ralph. Ugy tetszett neki, mintha egyszerre villám járta volna át, s a fájdalom érzétével rendezte eszméit.

— Igen! meg akartál halni, szeretett, drága barátom! — szólt a hölgy, az ifjunak kezét ajkaihoz vivén. — Én is élek és te is! Én a te Fulmened vagyok s mi boldogok leszünk. Semmiféle hatalom nem választ el minket többé egymástól, még a halál sem; mert mi jól tudjuk, hogy nincs hatalma szerelmünk fölött. Ah! édes, forrón szeretett kedvesem, ha tudnád, mily boldoggá tette hűséged és bátorságod a te Fulmenedet!

— De Fulmen, én nem értelek téged! — szólt az ifju, hirtelen fölegyenesedve, s zavart tekintettel szemlélve Fulment, majd a szobát és ismét kedvesét.

Mi történt? Te élsz? .. és én? ..

— Te is élsz, kedvesem! — szólt a hölgy ragyogó tekintettel. — Én meg akartam győződni a felől, vajjon igazat mondál-e nekem, midőn szerelmedet irántam kinyilatkoztatád. Én vagyok az a Fulmen, kit te láttál, csakhogy azóta két évvel öregebb, és tiéd leszek egész életemen át.

Még most sem érte meg mindent az ifju. Ugy tekinté Fulment, mintha most is szellem volna. Nagyon beleélte már magát a tulvilágba, a szellemek országába arra nézve, hogy a valóságba könnyen bele találja magát. Csak mikor egy csalfa mosoly vonult át a hölgy ajkain, ama mosoly, mely őt az operabálra emlékezteté, villant meg agyában egy gondolat.

— Fulmen! — szólt — te engem reászedtél!

Fulmen ismét magragadta Ralph kezét s ajkaihoz vitte.

— Reászedtelek? Ha épen annak akarod azt nevezni, — válaszolt a hölgy. — Azonban én inkább szeretném ezt kísérletnek nevezni! Én téged hűnek és őszintének találtalak. Roche-Noire Fulmen, atyjának egyetlen leánya boldog leend, ha nőd lehet.

— Oh, Fulmen, ez nem igazság! — szólt Ralph. — Ha tudnád, mennyit szenvedtem én e pár nap alatt! ..

— És én e két utóbbi év alatt? — szakasztá félbe az ifju beszédét. — Hiszed-e, hogy oly könnyen elfeledjük valakinek esküjét? Nem, kedvesem, most már tudom, hogy szeretsz, igazán szeretsz, és soha nem feledtél. De már nagyon ideje volt, hogy e meggyőződésre jussak. Nem gondolsz már többé Herminre, a roche-noirei gazdag örökösre?

— Az ég szerelmére, Fulmen, beszélj! — esengett Ralph. — Ugy káprázik minden a szemem előtt! Beszélj, én nem tudom magamnak e dolgot megfejtteni.

— Nos, tehát, halld! — szólt a hölgy, — eleve pedig szoktasd hozzá magadat ama gondolathoz, hogy én csakugyan élek. Én attól az estétől kezdve szeretlek s föl is tettem magamban, hogy kezemet nem nyujtom más férfinak. De az nem oly könnyen történhetett meg. Anyám, egy spanyol nő, kinek nevét viselem, egy rokonának, egy unokatestvéremnek szánt, s ennek előre odaigérte kezemet. Atyám ezt az ígéretet nem akarta megszegni. De én csak a mellett maradtam, hogy egyedül téged szeretlek, s csak tiéd lehetek. Mintegy hat hét előtt azt a tudósítást vettük, hogy unokatestvérem, kit én soha sem láttam, a párbajban elesett. Így lettem szabaddá. És veheted-e te azt tőlem rossz néven, ha próbára akartalak tenni? Én téged folytonosan szemmel tartattalak. Tudtam, mikép folyó életed és azt is hogy — elfeledtél! Csitt! ne zavarj beszédemben! Én tudom most e pillanatban, hogy szived egészen az enyém volt, talán tudtodon kívül is. De lehet-e azért atyámat kárhozthatnod, ha egyetlen gyermekét nem akarta idegen férfinak adni, míg annak jelleméről meggyőződve nincs? Így aztán közösen elhatározták, hogy kísérlet alá fogunk venni. Atyám értekezett nagybátyáddal, az érsekkel, téged ide küldött, hogy Roche-Noire Hermint nőül vedd! Én mindjárt eleinte kísérlet alá akartalak venni s én voltam ama Denis János, ki téged ide vezetett ..

— Te? Denis János? — mormogá Ralph, lélegzetvétel nélkül figyelve.

— Igen. Az a szegény fiu két nappal előbb halt meg s csak kevesen tudták halálát. A mi vén inasunk be volt avatva a titokba s én Denis Jánosnak adtam ki magamat. Már megérkezésed alkalmával hozzá akartalak szoktatni a kísértetieshez s szivedet a csodálatosra fogákonnyá tenni. Hermina nem nővérem, hanem egyik szerencsésen férjhez ment unokatestvérem. A szegény nőnek valóban nehezen esett a rá rótt szerepet játszani! Ő sokszor volt oly helyzetben, hogy magát és mindent fölfedezzen. Nos, a többit már tudod! Kezemre pedig kigyóbürt huztam, s ekkép a nedves, hideg kéz hozott csalódásba. Az üvegben pedig oly álomital volt, melynek hatása erősítő is ..

— De hát az erdei kaland!? — kérdé Ralph.

— Ah! ugy — igen. Nos, az is természetes volt. A pisztoly csak porral volt megtöltve, én előre gyanítám, hogy még ilyesmi is előadhatja magát és midőn te kilötted fegyveredet, hirtelen fölkapaszkodtam egy fenyőágra s így látszólag eltüntettem szemeid elől ..

Ralph végig huzta homlokán kezét.

— Oh, Fulmen! te egy ..

— Nos, csak ki vele, te hűtlen!

— Démon és angyal vagy! — szólt az ifju, a hölgyet átkarolva.

— Nem bánom — szólt a hölgy, az ifjunak első csókját szívesen fogadva, — mert vannak jó démonok is! Te megtartád szavadat s szerelmed a siron tul is kihat. És

soha a föld ne lásson hivebb nőt, mint a minő én leszek hozzád!

Az ifju még egyszer át akarta ölelni, de a hölgy pirulva rántá magát vissza.

— Nem vagyunk egyedül, édesem! — susogta.

Ralph körültekintett. Az öreg báró mosolygva lépett a szobába, utána egy csinos fiatal ember s ennek karján Hermina.

— Jó reggelt kedves vöm! — szolt a báró. — Várjunk-e vasárnapig, vagy talán még ma kihirdetessük az eljegyzést?

Ralph hálásan szoritá meg a báró kezét s aztán Fulmenhez közeledve, ezt sugá fülébe!

— Mégis valódi angyal vagy te, kedves kis ördög! És így a minő vagy, szeretni foglak az egész életen át!

P e t r a r c a .

(1304—1374.)

Szabó Sándortól.

(Folytatás.)

Áprilban volt azon nevezetes nap, midőn a költő bölcsész először pillantá meg eszményét. Az avignoni templom tanuja első találkozásuknak, s de la Lade lovag bájos neje: Laura gyújtá fel szívében a lángot. Ekkor még nem volt több 23 évesnél, s ő, ki azt gondolta, hogy a tudomány minden más egyéb érzetet elnyom, lassankint azon ürt érzé kipótolvá lenni, mit eddig egy kevés világiasságnak hitt.

Szenvedésének hangot kellett adni. Az ifju tűz hevesen tört elé kebléből s a lant hosszasán panaszol szívsvendései-ről. Az eszmény soká nem látszik érteni, mert a dalok örökösön csak panasznak s szórakozást V a u c l u s e hegyei között keres.

Az ifju pap, kinek pár kanonokság adományozása kényelmes életet biztosít, háborgó lélekkel hagyja el a városokat s remete gyanánt vonul a rengetegekbe, hol egyszerű öltönyben jár, remetelakban él és nyugalmat keres.

De úgy látszik, a vaclusi hegyek sem képesek fájdalomtól megszabadítani, mert Lauráját dicsőítő l a n z o n a i folyvást fájdalommal vannak tele s az ő „nemes hölgye“ istenítéséből áll legszebb költészete.

A feltalált eszmény előtte egy nemes tünemény, mely iránt haláláig féltisztelettel viseltetik, és ez fölénye. Benne nyilvánul az istenség, ő a természet remeke, ő adja lantjára a hangot és ezért mindenki fölé helyezi. Az előbb rajongó fiatal pap, most könyeivel öntözi Vaucluse vadonjait s minden gondolata azon lényben pontosul össze, ki szívét szerelemre tanította meg.

A költő érezni látszik becsét és szenvedése így még kétszerte jobban fáj. A hangok végre eljutnak az imádotthoz s ő is elhagyja a rengeteget.

Egy magaslatról naponkint láthatja eszményét s Laurájának arczrzsái bármiként is fogynak, még szenvedélyesebben szereti. A naponkinti látás fokozza égő vágyát s a nem viszonzás egyre jobban sebzi szívét.

Pedig a nőnek hizeleg költője szerelme és büszke lesz reá. Dante már meghalt s Petrarca hirben B o c c a c i ó t *) is felülhaladja. Pedig az olasz nyelv ez ujjáteremtője sokkal többet fáradsz bármennyire is igyekszik Petrarca barátjává lenni, mégis csak 1350-ben lesz azzá.

A költő megírja harminczöt éves korában világhírű hős-költeményét az „A f r i k á t,“ mely az ifjabb Scipio hódításait rajzolja lelkesült színekkel s 1341-ben fejére teszik Rómában a költői koszorut, még sokkal nagyobb fényvel, mint a milyent császárok és királyok koronázásakor szoktak kifejteni.

A koszorut elteszi örök emlékei közé, de ez elismerés még csak fájóbbá teszi a szívet, midőn érezve saját becsét, mégsem képes felemelkedni hölgye szerelméig. Ez ölt méreg hatással van kedélyére s ezután lyrai dalai ezekről adnak hangot. De Laura mégis érteni látszik s ezután nem oly hideg irányában. Melegebb kezd lenni a világhírű költő iránt, ki eszményi szerelmével nem akar semmit bemocskolni. Ő abban találja boldogtalansága okát, hogy nem képes Laurájáig fel-emelkedni, kit a tökély eszményének hisz. Imádja, de nem eseng csókjai után. Az életen túl van még egy boldog más világ, és ez vigasztalása.

Igy él át husz évet folytonos epedés között és Laura csatládja körében sokat emlékezik meg költőjéről. Bármennyire is hervadnak arczrzsái: Petrarca nem szünik meg őt szeretni, s folyvást ifjan és szépen látja maga előtt. A költők tudnak hiven és igazán szeretni, és Petrarca költő volt a szó szoros értelmében.

De a sors nem engedte Lauráját élni. A könyörtelen halál pestis alakjában jelent meg s 1348-ban Avignonban halt meg. A tavasz már Laura sirján fakasztott új virágokat s a husz évig reménytelen szerető költő pap könyeivel öntözte azokat.

A szerencsétlen költő iránt egész Olaszhon érdekléssel viseltetett s az azon kor nagy emberei barátságukkal tisztelték meg. V. K á r o l y **) német császár, több herceg és püspök folytonosan levelezésben állottak vele s gyakran kérték ki okos emberek is egy vagy más ügyben életrevaló tanácsait.

De Laurája halála egészen megtörte. Különben is nem volt fiatal (43 éves) s ősz fürtei aggságáról tettek tanubizonyosságot. Szemei beestek, alakja meggörnyedt s csak szép, magas homloka jelzé a szellemet, mely még sok késő századot fog bevilágosítani.

Csak lantja nem veszte el hódító búbáját. Az örök szépségű dalok ezután is egyre másra teremtettek meg s az euganeai halmok között (A r q u á b a n) fekvő igénytelen ház folyvást érdekelttség tárgya maradt.

(Vége köv.)

*) Olasz regényíró. 1313—1375-ig. Ő adta ki Dante életírását is. Munkái jelesebb kiadásai a B i a g o l i é Paris s a F o s c o l o U g o é Londonban 1823 és 1825-ben.

**) Luxenburgi János fia (1347—78-ig.) 1316-ban született s már 1346-ban ellenkirály volt V. L a j o s n a k. Ennek fiai V e n c z e l c s e h, s Z s i g m o n d magyar király (1387—1347-ig.)

Egy hét története.

Február 1-jén.

Ezerszer bocsánat! — Sok a jóból. — Az izraeliták nőgyuleti bálja. — Versaillesben. — Szeretetlen ajkak. — Valami egy anya és gyermekeiről. — A német színházban. — A főváros gondviselése. — Tengerparti képek. — Két „jó barát.” — Servais József. — Atya, fiu és a művészet szent lelke. — Hajdan és most. — Illésy Györgyné. — Tudja Pál mit kaszál.

Ezerszer bocsánatot kérek igen tisztelt fiatal olvasónómtól, hogy ezuttal nem kedveskedem báltudósítással. Tudom, hogy nagy felelősséget idézek ezáltal farsangi fejemre, sőt még azon rettenetes föltevésnek is teszem ki magamat ezáltal, miszerint e héten bálban sem voltam, még azt is kénytelen vagyok nyugodtan elviselni, és még sem irok báltudósítást, és pedig egyszerűen azért, mert nem irhatok, nem lehet, később, talán, egy-két hét, vagy egy-két hó múlva, de most, mikor minden éj új tánc- és zeneözönbe sodorja a lelket, a melyből csak a reggeli napvilágnál képes kimenekedni, és akkor is minő állapotban! kábult lábakkal, mámoros frakkal és kéjes benyomásoktól képükből kikelt keztyükkel, hogy az ember azt sem tudja, hová dől, csak azt tudja, hogy semmit sem lát a földi világból, és szívében csak azon egy édes érzésnek van helye, hogy alszik, reggeltől estig, és ez így megyen egyik nap úgy, mint a másikon, és egyik éjjel úgy, mint a másikon; hol vegye az ember azt a nagy felelősség tudatából folyó nyugodtságot, mely egy tánczvizalom hű leírására mulhatatlanul megkivántatik? Ugy-e, bár, igazam van? Mit szólna például fiatal olvasónóm, ha azt írnam, hogy technikusok bálján égszín dudorokkal diszitett tarlatán-ruhában vetélkedett az angyalokkal — de mit mondok! hiszen az angyaloknak, tudniillik a legfelsőbb hatalmasságbeli angyaloknak, sem dudorok, sem tarlatánról nincsen tudomásunk! Nem is tudom, hogyan lehetnek mégis angyalok! — igen is tehát, mit szólna hozzá kedves, szép, fiatal olvasónóm, ha tánczolkodó elmémrel azt írnam, holott a valósággal nem is kék, hanem a legképzelhetőbb finom rózsaszínű volt, a dudorzat és a ruha nem is tarlatan, hanem creplis volt? Szabad-e tehát kegyedet, de szabad-e magamat is, és különösen szabad-e a történelmet ilyen hamis állítások lehetőségének kitennem? Ugy-e bár, nem? és ugy-e bár, legjobb tehát ilyen esetben semmit sem szólanom? Ugy van, és én töredelmes szívvvel bár, de alávetem magam ezen fölebbezhetlen ítéletnek.]

Szóljunk tehát a mult vasárnapi izraelita nőgyuleti bálról; ne tessék neheztelni; ez nem volt tánczvizalom, nem volt benne sem táncz, sem vizalom, és csak annyiban tartozik tudósítói tollam területére, a mennyiben jótékony czélra volt rendezve, és úgy tudom, hogy a vigadóban volt rendezve, ámbár egész bizonyossággal ezért sem mernék jót állani, mert nekem nagyon úgy tetszett, hogy Versaillesban vagyok, nem a francia Versaillesben, hanem a német Vilmos Versailles jében, a német ostromló-seregek főhadiszállásán; ott sem lehet kevesebb magyar szót hallani, mint itt, az izraelita nőgyuleten ezen jótékony bálján; a szegényeknek megengedem, hogy jótékony lehetett e bál, de az egészséges magyar szíveknek valóban nem volt az, és a magyar fővárosnak hasonlóképen nem volt az;

egy egész óráig voltam e bálban, erőnek erejével ott marasztottam magam, hátha mégis egyetlenegy kis magyar szólamka téved el hozzám, és hiába! — Tndom, hogy a szeretet a szívből lakik, de azért azt is tudom, hogy a szeretet az a j k a k a t keresi, és ezek a rózsapiros ajkak itt mind-mind németül tudnak csak szeretni, pedig hát itt Magyarországon születtek, és a haza immár édes gyermek-ajkakul ismerte el őket, és ők mégis vonakodnak édes hazai nyelvünket felvenni; szabad-e annak tovább is így maradni? E lapot senki sem vádolhatja vallásgyűlölettel, mert e lap jeligéül a szeretetet és testvériséget tüzte homlokára; de éppen e szeretet és testvériség érzetei nógatnak hangosan felszólalni ez ügyben; nem vallásos ügy, hanem a szeretet és testvériség ügye a nyelv, a melyen beszélünk; ha én kitárom karjaimat, hogy testvért öleljek szívemhez, kétszeresen kinosan rázkódom meg, ha hideg idegent érzek meleg szívemre omlani; mit vétett a haza, a főváros a pesti izraelitáknak, hogy úgy idegenkednek tőle? Pesten az izraeliták képezik a leggazdagabb osztályt, a haza, a főváros tette őket gazdagokká, a haza még mindig szegény, de ők gazdagok, ez nem vád, nem szemrehányás, én tudom, hogy a felgazdagodás sok esetben érdem, a szorgalom, takarékoság és szellem érdeme, de csak akkor érdem, ha a haza h ú g y e r m e k e i a gazdagok, az anya csak gyermekei közt osztja el kincseit jó szívvvel, az idegen csak lopva, vagy csalva keritheti azokat kézre; a mult héten a német színházba vitt végzetem, a világhírű Raabe kisasszony vendégszerepelt ott, és nekem azt is meg kellett néznom; az a német színház úgy viszonylik a nemzeti színházhoz, mint egy granárium egy francia boudoirhoz, és éppen olyan formán viszonylanak az ottani német színészek a nemzeti színház tagjaihoz, nem láttam ott egyetlenegy színészt vagy színésznőt, a ki csak állni is tudott volna igazi színész módjára, és a darabok is, a miket adtak — három egy felvonásos vigjáték — egyik silányabb volt a másikinál, az idő is olyan volt, hogy alul-felül egy vízben uszott világ, és a német színház mégis zsufolva volt, és zsufolva volt izraelita testvéreinktől! Raabe kitünő játéka még csak annál élvezetlenebbé tette a silánynál silányabb előadást, — daróc rongyon bársony folt — és izraelita testvéreink mégis ennek a színháznak töltik meg pénztárát; hát testvéri szeretet, vagy csak művészetpártolás-e ez? Ám a férfiak, hadd járjanak e színházba is spekulációból, de a hölgyek, Saron völgyének bájos lilomjai; miért nem járnak ezek a magyar színházba, habár szintén csak spekulációból is?

Említést tettem a mult heti rossz időről, helyesebben azonban rossz utat kellett volna mondanom; rosszabb utat kívánni sem lehetett volna, mint a milyennel mi itt e héten dicsekedhetünk; igen is, dicsekedhetünk, mert ez a rossz ut hangosabban dicséri a mi fővárosi rendőrségünket minden botránypórnél, melybe Thaisz főkapitány ur egy év óta untalan bebonyolittatik; a mult hónapban jócskán esett a hó, meghagyták szépen az utczákon, azt hittem, azért, mert nincsen a fővárosnak pénze a főváros tisztán-tartására, meghagyták tehát a havat akkorra, mikor a holondvárok, vagy aka-

rám mondani: a boulevardok el fognak készülni, akkorra majd a többivel egyetemben azt is el fogják hordatni; de család-tam; nem azért hagyták meg a sok havat a főváros utczáin, hanem más, nemesebb okokból; meghagyták azért, hogy előbb jó keményre megfagyjon, egy pár ember a lábát kitörje, — magam láttam, a mint egy uri nő az aranykéz-utczából, kisiklott az utcán és eltörte a lábát, — igenis, aztán, mikor a jég-torlaszokká fagyott hó a mult héten lágyult szivvel engedékenységre hajlott, a főváros utczái pár nap alatt egy valóságos alfölddé változtak át, és minden utczasarkon minden csizma lélekvesztői szerepre kárhozott el, akkor, akkor egyszerre a főváros egyik végétől a másikig elkezdtek kotorni és lapátolni azt a higgal vegyes tömör folyadékot, hogy öröm volt nézni a fővárosi gondviselés atyáskodó bölcsességét, melylyel a jó ég tudja, hány száz szegény ember élelméről gondoskodik a farsang alatt! Az az összelapátolt iszapkotyva most szépen az utcák hosszában tornyosodik, pár hét alatt újra szélylyel menve, visszatér ősz eredeti minémiségére, akkor majd újra tengerparti várossá leszen fővárosunk, akkorra majd újra szépen összelapátoltatja azt a mi fővárosi gondviselésünk atyáskodó bölcsessége, sok száz szegény ember vigasztalódására, a kik ilyeneképen állandó keresethez jutnak.

A színházról is tettem említést, illő tehát, hogy Jósika Kálmán „két jó barátja“-ról is szeretettel megemlékezzem. Mult hétfőn adták először, és egészen olyan sikerrel, a minőt én neki megjósoltam; (ne tessék megijedni, én nem tartozom azon próféták közé, a kiket Pulszky a mult hóban a polgári körben megénekelt; hanem azért jósolhattam meg neki előre sorsát, mert a mű nyomtatásban megjelenvén, ismeretes volt előttem); tehát a mű határozottan tetszett a — nagy közönségnek, ki is hitták a szerzőt vagy hatszor, és az nem is lehetett másképp, mert a mű mindenek felett azon jó tulajdonnal bír, hogy épenséggel nem fárasztja az elmét, még csak nem is foglalkoztatja; nincs benne egyetlen egy olyasmi, a mit magasabb eszmének, eredeti gondolatnak, művészi alkotásnak, avagy csak gondosabb nyelvezetnek szoktak nevezni. Ez egy. A másik jó tulajdona pedig az, hogy van benne roppant sok valószíniütlenség, indokolatlanság és képtelenség és egyik hatásosabb a másiknál; két jó barát: Cezár és Maxime, a kik úgy szereik egymást, hogy: Cezár ugyanazt az a Valerie nevű leányt szereti, a kit Maxime, és lemond róla — barátságból; Cezár szegény, Maxime is, szegény, a darabban az van róla mondva, hogy szobrász, de lehetett volna bátran borbélylegény, vagy klárinétos is, az sem változtatott volna semmit a darabon; és Cezár elmegy Amerikába, meggazdagodni, csupán barátja kedvéért; miért e nagy barátság? csitt, nem illik kérdezősködni; annyival inkább, minthogy Maxime egyáltalában nem szeretetreméltó; mialatt barátja a meggazdagodás esélyeinek teszi ki magát érte, ezalatt ő be engedi magát fenni valami Clemence által, a ki bizonyos viszonynál fogva nagyon vágyik férjhez menni, bizonyos néhány ezer frank által, melyeket Clemence neki kölcsön adott, és Maxime aztán nem törődve sem Valerievel, sem szerelmével, férjül meg Clemencehoz; azalatt Cezár csakugyan meggazdagodik, Amerikában, talán munka útján? csitt, nem, hanem talál Amerikában egy embert, a ki nagyon gazdag, nagyon öreg, meghal és őt teszi örökösévé; akkor haza jön Párisba, — mert a darab Párisban játszik, — hogy megosztván gazdagságát Maxime-mal, összeadja Valerie-vel; igen, de Maxime akkorra már nőhez ment Clemence-hoz! Sőt mi több, kitudódik, hogy Clemence elsikkasztotta a pénzes-leveleket, melyeket

Cezár Amerikából neki küldött, csak azért, hogy ne fizethesse vissza a néhány ezer frankot, és kénytelen legyen nőhez menni hozzá! Természetesen, Maxime erre roppant meggyűlöli Clemenceot, rögtön ott akarja hagyni, és Valerievel megszökni, de mivel a leány azt nem tartja összeférőnek becsületével, a derék Maxime abból azt következteti, hogy Valerie Cezárt szereti, és Cezár el akarja csábítani tőle a becsületes Valerie-t! Természetesen erre nyilvánosan összegazemberezi, alávalozza Cezárt, párbajra hívja ki, Cezár, a jó barát, azonban nem képes megvívni vele, nem képes fegyvert emelni barátjára (ez az egyetlen szép, mert igaz mozzanat a műben); erre Maxime is eszmél, elhatározzák, hogy csak színleg, a világ iránti tekintetből fognak vívni, és — Maxime beleszalad Cezár törébe, és meghal, — ez röviden a mese, látni való, hogy nagyon alkalmas hatásos jelenetekre, és e részben a szerző valóban remekelt; az egész mű egy fürgeteges zivatarhoz hasonlítható, egyik menydörgés a másikat, egyik villámcsapás a másikat követi, lehetetlen, hogy a közönségbe is bele ne üssön az istennyila. Csak legalább jupiteri menydörgések és parnaszusi villámlások lettek volna! De így — drumm, drumm, drumm, dumm, dumm, dumm! Hanem azért a darab nagyon tetszett, a játék pedig valóban gyönyörű volt; Felekiné (Valerie) Prielle (Clemence), Szerdahelyi (Cezár) és Náday (valami haszontalan marquis) kitünően játsztak, — a darab tehát véghe-tetlenül tetszett.

Ugyancsak mult hétfőn a téli idény első hangversenyéhez volt szerencsénk, a fiatal Servais József adta a vigadó kis termében. A fiatal művész — igazán fiatal, és igazán művész, — kissé nagyon sietett ezen hangversenynyel; ha pár héttel később adja, bizonynyal nagyobb szolgálatot tesz vele mind a közönségnek, mind művészetének; bizonynyal nagyobb közönség gyűl össze e hangversenyen és élvezi a zene mennyei hangjait, melyeknek e fiatal ember hivatott előadója. Így is — daczára a farsangnak — szép számmal voltak jelen és osztatlan tetszéssel ismerték el a fiatal művész jeles gordonka-játékát. Négy darabot játszott, mind a négy atyja szerzeménye, és mind a négyben testvére, Servais Ferencz kísérte, a ki már több hete fővárosunkban tartozkodik. És az általános műélvezet mellett egy sajátlagos műélvre is adott alkalmat e hangverseny: összehasonlítást engedett tenni a husz-harmincz év előtti zeneizlés és a mostani közt. Az öreg Servais is kitünő művész volt a gordonkán, az ötvenes években Pesten is megfordult, és a nemzeti színházban hangversenyzett, szerzeményei azonban — ezuttal a „concert militaire“-t, az „Ezred leánya“ fölött irt ábrándot, a „romanesco“-t, és változatokat Schubert egyik themája fölött, — az akkori idő bélyegét viselik magukon; sok bennük a mesterségesen összehalmozott technikai nehézség, mik között az igazi művészet: az egyszerű meleg bensőség mintegy öntudatlanul csergedez. A fiatal Servais azonban már a szerzemények ezen részére fordította a főfigyelmet, technikája is kitünő, de érzése és felfogása szintén művészi; ujjai közt a gordonka nemcsak megelevenül, hanem ihletetten is szól tulvilági üdvökről. Ugy halljuk, hogy jövő hétfőn ismét alkalmunk lesz, gyönyörködni művészetében.

És most végül még egy nagy ujdonság. Somsich Pál, a képviselőház elnöke visszautasította Illéssy Györgyné folyamodványát, nem alkalmazta e derék nőt gyorsíróőnének; miért? csak, azért; nem indokolta a visszautasítást, bizonynyal nem tartotta szükségesnek indokolni, mint oly dolgot, mely magától értetődik; és igaz van; hol vagyunk mi még

attól a kortól, midőn a jog és igazság lesznek irányadók intézkedéseinkben? a merre csak tekintetünkkel fordulunk, mindenütt nyakig ülünk még a középkorban, hát miért épen a női kérdéssel szemben legyünk következtelenek? Majd ugy száz-, vagy kétszáz év múlva, talán, addig pedig majd csak kihuzza valahogy az a derék nő, beteg férjével, apró gyermekeivel. Tudja Pál, mit csinál! — i — r.

Budapesti hirvivő.

Lapunk zártakor vesszük azon lesújtó hirt, hogy báró Eötvös József, közoktatásügyi miniszter e hó 2-án éjjeli 11 óraker, életének 58 éves korában meghalt! A hazai tudomány, költészet és szónoklat gyászta öltöztek a legnemesebb szivek egyikének elhunytá fölött! Béke hamvaira.

✚✚ (A cselédjavító-egylet), melyről volt már szó a lapokban, mint hiteles forrásból értesülünk, fővárosunkban örvedetes haladásnak indult, a mennyiben ez ügyet Glatz Antal orsz. képviselő neje, szül. Ebeczky Matild urnő karolta fel, ki ez ügyben oly rendkívüli buzgóságot fejt ki, hogy üdvös működésének legközelebb gyakorlati eredményét tapasztalhatjuk. Ohajtandó, hogy a kezdeményező eszméjét minél többben felkarolják, mert cselédviszonyaink rendezése valóban a legégetőbb szükségek közé tartozik.

✚✚ (A pesti lakhiány kérdése) a közmunkatanács mult heti ülésének tárgyát képezte, minek folytán a következő határozat fogadtatott el: A boulevardok építésére számos ház leromboltatván, az ez által okozott lakhiányon ugy segitessék, hogy a kerepesi-uton, a temetővel szemben, a Ludoviceum környékén, az üllői-uton, a vaggongyár közelében, a kőbányai uton, s a felső dunasoron a vizafogó közelében mintegy 10,131 négyszögöl városi telkeken mintegy 500 lakás épitessék, melyek 1 szoba, 1 konyha s 1 kamrából állanak. E lakások csak 25 évre épitettének és pedig a közmunkatanács által, mely az illető telkeknek 25 évre való átengedésére a városi hatóságot meg fogja keresni. — Egyuttal fölemlitjük, hogy ugyanakkor azt is határozták, hogy a boulevardok vonalába eső több ház lakóinak már febr. 1-jén felmondanak.

✚✚ (A „Nők lapjának“) első száma e hó 1-sején jelent meg R. Egloffstein Amália és Illéssy Györgyné szerkesztése mellett. Ez első számból is kiderül, mennyire igazságtalanok azok, a kik a nőt szellemileg a férféhoz nem is hasonlitható fokon állónak itélik. E szám hoz egy igen talpraesett cikket a szerkesztőtől „Három hó a magyar nők történetéből“, egy fordított bessélyt Schwarcz Mária Zsófiától. A további cikkek: A nő hivatása, Kenessey Kálmántól. Az iskola köréből: I. Felőtt férfiak és nők együtt-tanulása egy pesti intézetben, II. 6005 női állomás férfiak kezében, Illéssy Györgytől. A női munka ügye az országgyűlés előtt. Veres Beniczky Hermin nézetei a női ügy érdekében. Egyleti élet, apróságok stb. Előfizetési ára egész évre 6, félévre 3 frt, évnegyedre 1 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek (egyetem-utca 4. sz.) alá küldendők.

✚✚ (A Kisfaludy-társaság) az idén ma, vasárnap tartja az akadémia termében nagygyűlését. Az elnök és titkár rendes évi jelentésein kívül az ülés programja a következő: Tóth Kálmán s Dobsa Lajos költeményeket olvasnak, Keleti Gusztáv „Markó Károly jellemzése“ című rajzot, Jókai Mór pedig a magyar „Faust“ című rajzot, Hatvani István, egykori debreczeni professorról.

✚✚ (A Batthyány bizottmány) január 28-kán tartott ülésében az emlék kiépítésére határozó lépés történt. A bizottmány a kiépítésre elfogadta Schiekedanz pályanyertes tervét, a költségek iránti tekintetből Vojta építész által tett igen czélszerű módosításai mellett, s elhatározta, hogy még három kiváló építész szolít fel a kiépítésre vonatkozó ajánlat benyújtására. Biztos remény van, hogy a tavasszal a mausoleum építése kezdetét veszi.

✚✚ (A pozsonyi középtanodai ifjuság) körében, oly ezélu szövetség van alakulóban, melynek tagjai kötelezik magukat az önképzésre és fogadást tesznek, hogy egész éltükön át kötelesek a magyar művelődést anyagilag és szellemileg előmozdítani. Eddig már több helyről kaptak hozzácsatlakozásra ajánlatokat, s a törekvő derék ifjak tudatják, hogy ez ügyben levelezésre Gáspár Imre, lyceumi tanuló van megbizva.

✚✚ (A kutya mint életmentő.) A napokban egy este egy monostori földész a közel erdőre ment, hogy galyt szedjen. Kuttyája is követte. A földészt késő estig várta felesége és gyermeke, de hiában; már keresésére akartak indulni. Másnapra hajnalban észrevették, hogy a kutya vakarja a pitvar ajtaját és sajátságos, szokatlan hangon vonit. Örömmel ment ki az asszony, azt hívén, férje is hazaérkezett, de csalatkozott. Az eb folyvást vonitott, néhány lépést ment az erdő felé, s megint vissza. Szomorun, nyughatatlanul ugrált az asszony körül, elannyira, hogy az egyszerű pórnő is észrevette, hogy férjének valami baja történt az erdőben s az eb a hirmondó. Felöltözött s az erdő felé indult. Az eb mindenütt elől ment. Csakhamar rá is akadt férjére, ki egy fa tövében fölig megfagyva feküdt. A pálinka kábitá el, azonban sikerült visszadni az életnek.

✚✚ (Gyilkosság a vasuton.) Erdélyben, — a mint az odavaló lapok irják, — egy marhakereskedő 110 darab eladott ökör árával a vasuthoz ment, jegyet váltott és a kocsiba szállt. Néhány ember utána ment, s a mint a kocsi megindult s a jegyek megvizsgáltattak, a marhakereskedőt megfojtották, pénzt elvették, hulláját pedig kidobták az ablakon. Éjjel történt, hanem azért a tettesek mégis kézre kerültek.

✚✚ (Egy megátalkodott öngyilkos.) Az „angol királynőhöz“ czimzett szálloda volt háziszolgája, Steyerer János, mult pénteken délelőtt ó-utca 27. sz. alatt Marek János vargakontártól birt lakásán ereit felvágta. Marek értesítésére, a terézvárosi alkapitányság azonnal rendőri közegeket küldött a helyszínére és egy orvost, hogy a sebeket bekösse. De Steyerer nem várta ezek jövetelét, hanem fölkerekedett és indulni akart. A vele lakó Nasch Gottfried vargalegény látván készülődéseit, maradásra akarta birni és kényszeríteni, de Steyerer revolvert szegezett Nasch mellére és így erőszakkal kieszközölte azt, hogy távozhassék. Különös viseletét különben a levél, melyet fivérének irt és hátrahagyott, megfejt. Ebben ugyanis kinyilatkoztatja, hogy elhatározott szándéka életétől megfosztani magát; okul az életuntságot hozza fel és némi hagyatéki intézkedések után kijelenti, hogy hulláját valahol a svábhegyon fogják feltalálni.

✚✚ (Öngyilkosság.) Mult csütörtökön egy mintegy 35 éves ismeretlen egyén öngyilkos szándékkal a Gellérthegy egyik szirtjéről ledobta magát. A rudasfürdő viztartó épületébe esett, hol azonnal meghalt. Egy erősen megtöltött revolveren, borotván, tollkésen s tárczán kívül semmit sem találtak nála, mi kilétéről felvilágositást adhatott volna, minek kiderítésére vizsgálat van elrendelve. Az összezuzott holttetem bonczolás végett a városi kórházba vitetett.

••• (Monstre bál.) Február 11-én a vigadóban tartandó tornász-bál, álarcos és jelmezes bál lesz, tréfás mutatványokkal fűszerezve. A tornászok oly előkészületeket tesznek, hogy e bálhoz képest az előbb nálunk látott „bohóc estélyek“ csak halvány kísérleteknek mondhatók. A bál czime „bucus“, s azért a teremben kis birák, kerülők és kopasz barátok fogják a rendet fentartani, a község háza sem fog hiányzani, sátrak, versáru-lók stb. képviselve lesznek. A mutatványok közül kiemelhetjük a római 16 gladiátor négyes tánczát, a braziliai majom henczegéseit, a macska és egereket (az alakok Lehmann készítményei), a lovazást (voltage), mely egy nagy kecskén vitetik véghez stb. Lesznek ezenkívül erőgyakorlatok emberpyramisok, élő képek a la Rappo, melyek azonban mind új gondolatokon alapulnak. És különösen megjegyezzük, hogy a tréfák tös-gyökeresen magyarok, a mivel eddig egy bohóc-bál sem dicsekedhetett. Szóval, február 11-kén igen kedélyes estélynek nézünk eléje.

••• (A csatatérről.) A véres dráma, mely hét hónap óta az egész polgárosult világot lázas izgalomban tartotta, be van fejezve, Páris mult szombatán kapitulált, a francia kormány hat heti fegyverszünetet kötött a poroszsal, melyet valószínűleg a rég ohajtott béke fog követni; a francia nemzet leteszi a fegyvert, le is teheti nyugodt önézettel, mert bármily súlyosok legyenek is az áldozatok, melyekkel a békét meg fogja vásárolni, egyet nem vesztett el, az egész világ tiszteletét, a „nagy nemzet“ büszke czimet, melyet e háboru alatt ujjalag fényesen igazolt. Midőn már-már a sir szélén állott, rendes katonasága csaknem mind fogságban, hadiszerei csaknem mind az ellenség kezében, pusztá kézzel magára hagyatva az egész világtól, váratlanul, készületlenül, egy egész fölfejverkezett diadalittas nagy nemzettel szemben, fölragadta magát a földről, kiállt a csatasíkra, százezrenként tódultak hazaszere-tettől lelkesülten, megküzdeni a hazatipró ellenséggel, győzni vagy meghalni a hazáért, és miként az egész nemzet, olyan önfeláldozási elszántsággal küzdött és szenvedett a világtörténelemben példa nélküli szenvedéseket a nagy világváros, Páris, négy hónapon át egy érczfaltól körülszorítva, és nem adta meg magát. És ha hősi önfeláldozási készségét nem koronázta is a milliók meg milliók által ohajtott süker, az nem csökkentíriánta a bámulatot és tiszteletet, ugy a jelen-, mint az utókor részéről. Nem az ő hibája, hogy III. Napoleon olyan volt, a milyen; és az sem az ő hibája, hogy nem volt olyan nagy hadvezére, mint a milyen nagy volt az ő hősi bátorsága, de az ő érdeme az ő nagysága, és ez biztosítja neki a szerencsétlenség napjaiban és a „nagy nemzet“ büszke czimét.

••• (Vegyes hírek.) Királyné Öfelsége a balatonfüredi Szeretetházra 500 frtot adományozott. — Jó z s e f f ő h e r c z e g é s n e j e, Klotild főherczegasszony a nőképző-egylet bálküjldöttségének megígérték, hogy a február 4-kén az „Európa“ termeiben tartandó tánczvizalomra megjelennek. — A n e m z e t i s z i n h á z i n t e n d á n s a azért, hogy Budán a nemzeti színház személyzete előadásokat rendez a városi tanácstól következőket követel, 1) tízevi szerződést, 2) minden színházhelyiség kivilágítását városi költségen, 3) szintugy a fűtési költségeknek a város által viselését. Ezért minden héten négy előadást kész tartani, még pedig egy operát, két drámát, egy vigjátékot, néha-néha egy balletet is. Mint halljuk, e feltételek elfogadtattak. — S z i n h á z m ű v é s z e t. Artot Desirée k. asszony, férje, de Patilla tenoristával közelebb Pesten is fog vendégseregelnéni a gyapju-utczai német színházban. Artot legutóbb Frankfurtban játszott, s azt

irják róla, hogy oly siker és oly bevételek mellett, minőknek ott még nem volt párja. — „Hirlap olvasók könyve“ czim alatt Áldor Imre, a „Cyorsposta“ szerkesztője, hirlapi szótárt fog dolgozni. — Z i m a y L á s z l ó, ki a pesti nemzeti dalkörnek 4 éven át buzgó vezetője volt, makacs szembaj következtében az egylettől megvált. Helyette Bors Emilt, ez egyetemi dalárda egykori derék karnagyát nyerte meg az egylet.

••• (Halálozás.) Tolnai gróf F e s t e t i e s Sándor jan. hó 23-kán élete 34-dik évében tüdőlob következtében Kőszegen elhunyt. — S á g o d y Károly orvostudor életének 39-ik évében Pesten elhunyt. — H o r h y Mihályné asszony, szélesb körökben ismert hölgy, Schvarcz Gyula országgyűlési képviselő nagyanyja, e napokban meghalt.

Nemzeti színház.

Január 29-kétől.

Január 29-kén: „Török János,“ Szigligeti színműve — Január 30-kán „A két barát,“ Jósika Kálmán színműve először. — Január 31-dikén: „Figaró lakodalma,“ Mozart operája. — Február 1-sején: „A két barát,“ b. Jósika színműve. — Február 2-dikán: „Bánk bán,“ Erkel operája. — Február 3-ikán: „Lecuvreu,“ Adrienne, francia színmű. — Február 4-kén: „Észak csillaga,“ Meyerbeer operája. — Február 5-dikén: „Akét barát,“ b. Jósika Kálmán színműve.

Gazdasszonyoknak.

Sörleves.

Két itcze sörbe egy kis fahéjat és annyi czukrot tevé, hogy elegendő édes legyen, jól fel kell forralni. Azalatt egy más fazékba nyolcz tojássárgáját jól elhabarván, egy félme-szely forró tejszint kell hozzá önteni, jól elhabarni, azután pedig a forró sört is reá öntvén, piritott zsemlyeszeletekre öntve, forróan betálatni.

Borjuszletek hagyma mártással.

Egy szép borju czombból ujjnyi vastag szeleteket vágván, e szeleteket egyenként mind két felül késsel meg kell lapítani sóval és borssal behinteni és finom szalonnával bespékelni. Egy kis forró zsirba téve a szeleteket, egy kis levest is kell időnként belé önteni és egészen puhára és sárgára megpárolni.

Ezalatt 8—10 nagy vöröshagymát szeletekre vágva, zsiron puhára kell párolni, egy szelet sovány sódort tevé hozzá. A puha hagymát szitán áttörvén, meg kell sózni, citromzsirt adni neki és forróan a szeletekre öntvén, betálatni.

G. Anna.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: b e t é t finom fehérneműkre.

A 2-dik szám: gomblynk körüli himzés rajza.

A 3-dik szám: N. és B. betük egymásba fonva.

A 4-dik szám: lehajló g a l l é r k a himzet mintája, francia himzés.

Az 5-dik szám: g y e r m e k - o l ó k e, finom piqúén keskeny snjtással kivarrandó, fehér vagy szinessel.

A 6-dik szám; A és B betűk fehéreneműekre.

A 7-dik szám: D betű cifrázattal.

A 8-dik szám: egy nagy férfi papucs mintája, posztóra vagy bársonyra szines sujtással dolgozandó.

A 9-dik szám: E és H betűk, alattuk cifrázattal, zsebkendőkre való finom francia himzés rajza.

A 10-dik szám: N és P betűk fehéreneműekre.

A 11-dik szám: egy dohányzacakó rajza szines cashemiron finom szálú szines selyemszállal himzendő.

A 12-dik szám: M betű.

A 13-dik szám; ugyanaz más cifrázattal.

A 14- és 15-dik szám: két kis bokréta különféle himzések díszítésére.

A 16-dik szám: betét szines pamutlallal himzendő.

A 17-dik szám: A betű.

A 18-dik szám: E betű.

A 19-dik: szám: nyakkötőre való himzés rajza, fehér mollen fehér fonállal himzendő.

A 20-dik szám: H betű.

A 21-dik szám: M betű.

A 22-dik szám: finom battiszt zsebkendő sarkába való himzés rajza.

A 23-dik szám: B és B betű.

A 24-dik szám: magyar írott betűk közönséges fehéreneműek jegyelésére.

A 25-dik szám: nagyobb magyar betűk sorozata.

A 26-dik szám: kisebb számok ugyan e célra,

A 27-dik szám: T betű.

A 28-dik szám: A betű.

A 29-dik szám: posztóra bársonyra, dolgozandó himzés rajza szines selyemmel himzendő, tüpárnákra, tálczákra, sat. alkalmazható.

A 30-dik szám: betét rajza alsó szoknyákra párnákra sat. való egy nadrágokra sat.

A 31-dik szám: kis felöltő gallérka, finom sűrű himzés.

A 32-dik szám: fehéreneműek szegélyzésére való keskeny himzés rajza.

A 33-dik szám: nyakkendők sarkába, kis párnákra sat. való egy-szorú himzés rajza.

A 34-dik szám: N és J betűk.

A 35-dik szám: zsebkendő körüli himzés rajza, finom francia himzés.

A 36-dik szám: T betű.

A 37-dik szám: E betű. És végre

A 38-dik szám: A és M betűk.

A 2-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Zichy Antal.

Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Nagy Flóra, Buday Emma, Kemény Elekné, Ivády Nina, Gyenes Vilma, Báthory Zsigray Istvánné, Benedikovics Róza, Jókay Irma, Kubinyi Drávetzky Ilón, Gyura Janka, Baross Szibelt Emma, Stein Betti, Koth Teréz, Beke Mariska és Kornélia, Tóth Julia, Hegyessy Róza, Jánossy Lajos, Tell Mária Bogdanovits Hedvig, Péterdi Károlyné, Bolla Balthazar Ilka, Sziaodis Gizella, Bálint Iulianna, Szynyi Ferenczné, Perisics Ilka, Békéssy Nina, Kümel Klementin, Brocken Kovács Emma, Szuhányi Izabella, Pataky Gizella Dobák Zsiga, Stancsek Vilma, Simli Katinka, Henyey Nina, Hlavács Kálmánné, Bereczk Ilka és Mari, Nagy Antónia, Fülöp, Mariska, Haulik Józsefné, Bacsinai Bucsinaszky Mari, Ballagi János, Török Aronné, Komlóssy Mariska, Prikk Major Lilla, Alexy Melczter Hermin, Filep Endréné, vizkelety Irma, Jaszkovich Velyaczky Anna, Mirkva Hermin, Sváby Izabella, Szremeszky Luiza, Vághy Aranka, Pásztélyi Danielovich Emilia, Gécher Antalné, Marossy Hermina és Etel, Kiss Lőrinczné, Kemény Elekné, Geller Jánosné, Malachovszky Béláné Tóth Emilia, Schmidt Zsuzska, Szűcs Lajosné, Temmer Antalné, Máksai Mária, Keszeli Ferenczné, Szebeni Borbála, Schiffer Imréné, Herbeth Károlyné, Csépes Braun Ilona, Petz Malvina, Mártonffy Anna, Harangi Barányai Mária, Szapper Janka, Thurzó Tikos Borbála, Pethő Antalné, Dubányi Róza, Joanovits Irma, Oszláuyi Mária, Mráz Ottilia, Nagy Krisztina, Molcsányi Pozsgay Ilona, Szepessy Szilágyi Lidia, Andrassy József, Regéczy Jolán, Orbán Paulin. Mé-száros Szabó Zsuzsanna, BáróJeuőne, Sereniás Irén, Jósa Jakabfalvy Emi-

lia, Grundböck Róza, Fromhold Haraszty Paulin, Boronkay Csicseri Lilla, Weimberger Begina, Kultsár Dezső, Perernelly Hermina, Ékes Aloisia, Göböl Antónia, Csuzi Julia, Schaefer Róza, Nagy Lina, és Mária, Erdensohn Emilia, Matolcsi Irka.

Az 1-ső számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Malachovszky Beláné, Szűcs Lajosné, Tiszai Mari és Janka, Keszeli Ferenczné Szebeni Borbála, Schiffer Imréné, Herbeth Károlyné, Brocken Kovács Emma, Kégly Gusztávné, Nagy Krisztina, Andrassy József, Veysz Ilka.

Sakkrejtvény.

Moesz-Marosy Emiliától.

len,	ni	reg-	hez,	kon,	hogy	csön-	le-
Ha	id-	És	mégy,	des	oh	go-	kis
gyón-	de-	höz.	a	chott.	Hogy	ány,	Egy
hölgy-	bün-	ne-	det	ga	nyád	szi-	han-
bü-	le-	drá-	Va-	nem	mas	ány,	Fáj-
bá-	lan	le-	gyen:	A-	hon!	he-	ved
godt	Súgd	gyar-	fog	mét	ti	dal-	le-
ta-	nat	nyu-	keb-	Ma-	el,	Is-	vé-

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő 1871-diki márczius 2-ka.

Tartalom.

Természeti és művészi szép. — Tél és tavasz. Halász Dezsőtől. Az eladott nő! Tóvölgyi Titusztól. — Itt fekszel előttem. Ditrich Mórtól. — Siron túl kiható szerelem, Sárváry E.-től. — Petrarca, Szabó Sándortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: nőimunka mintalapja van.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

1514 11/2 871.

olvasla

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadó iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>7. SZ. Február 12-kén. 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A hölgyek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	--	--	--

A költő.

Ki előtt a multak emléke szent, ki a nagy s dicső tettekkel társalogván, az elmúltak romjai felett is a remény zöldjét tudja fenni a jövőnek homlokára; kinek az éggel rokon lelke s attól ihletve zengi dalát vagy örömet, az képes az embereket boldogítani örömeikben, fájdalmaikban.

A haza viselt dolgait egyik nemzedék a másiknak adta s adja át; de ki adja át azt a szent fájdalmat, mely borong egy nemzet életén, ki indítja részvétre a késő jövő nemzedéket, hogy lelke tüzet táplálja, tisztán, vesta tüzként? Ki mondja meg az új emberek fiainak oly igaz, meleg szavakkal, oly hiven, oly szépen: „Ti nem vagytok korcs apák gyermekei, a ti őseitek a harc hősei valának, elhulltak ők, elfolyt piros vérök s a ti nemzeti virágaitok azon piros vérből fakadtak.” — Csak a költő!.. Igen! ki a fájdalmat, örömet egyesíteni tudja lelkében, belengi a mult dicsőségét, vagy szomorú romjait, amott örömeivel égbe ragad, itt fájdalmunk megszenteseül. Nem érzünk-e mi is valami szent lelkesedést az örömtől, midőn a költő Árpád dicső korára gondol s ezt írja:

Derengő

Lelkem előtt lobogós kopják és kardok aczéli
 Szegdelik a levegőt: villog, dörög a hadi környék,
 Látom, elől kaczagányos apák s heves ifju leventék
 Száguldó lovakon mint törnek halni, vagy ölni,
 Zászlódat látom, Bulcsu! s szemem árja megindul.

Megindul a költő könye a multak dicsőségén! Igen! örömkönyü az, de fájdalommal vegyült, ha a jelenre gondol. És halld e nemzet dicsőségét újra a költő ajkairól, midőn honod védangyala: Hunyadi megáll a sír felett, hol elesett bajnok-társa pihen:

Elmult a harc, a hon szabad
 Vezéri díszében Hunyad
 És bajnok társai,
 A sírhoz jönnek komoran;
 A harc sötét ruháiban
 Végbúcsút mondani.

Helyettem oh nemes barát
 Elestél s mentve lön hazád,
 Dicsőn és szabadon.
 Ha él, virágozik nemzedet,
 Az véren váltott érdemed,
 Örök hír hamvadon.

Vedd im, vezéri díszemet,
 Melyet jelessé tön kezéd,
 Vedd esküm zálogul:
 Hogy e hon és e nemzetért
 Ontok pogányban annyi vért,
 Mig holdja elborul.

Emlékezni csak Hunyadról a történet lapjain, nemde tisztelő bámulatra költ e név? Hát hallani őt esküjével egy bajnok sirjánál, nemde lelkesedve mondd, ha él benned a mult és honod iránti tisztelet és szeretet: „Áldott legyen e bajnokok pora s tisztelt a név, mit fénynyel hagytak a jövőnek. Mert a történész kutfők, vagy saját tudomásaiból írja a megtörténtekeket, hiven úgy, a mint voltak; de azon érzés lesz-e azon események iránt szivedben, melyeken elmerülsz, elálmodod magad a költő szavain? — Bizonyára nem.

A honleány szerelme hazája iránt mindenkor lelkesítő s

tiszteletünk tárgya. Pausaniás anyja, ki áruló fia befalaztatásához maga viszi az első követ; a spártai másik nő, ki harcza menő fiának ezen szavakkal adja át a paizsot: „Vagy ezzel, vagy ezen“ tisztelő bámulatunkat költik fel; de e tisztelő bámulat, hogy szent lelkesedéssé emelkedjék, hol a szív tiszta érzelmei Istenhez látszanak emelkedni — ahoz a költő szavai kellenek, vagy költői ihletett lélek beszédje. Halld, mit a bajnok neje mond, szent szerelmében a hon iránt férje sirja felett:

— mindünkért halt meg ő —
Szól illető dve most a nő
S a sírról felriad.
Örüljön, a ki mentve lön,
Áldás a sírban pihenőn;
Erdély megint szabad.

Ne lássa senki gyászomon,
Midőn derűre váll a hon,
Hogy még van fájdalom
De titkon én e gyászomat,
Mig fájdalomtól megszakad,
Szívemben hordozom.

Édessé válik az otthonlét már a gyermeknek is, mert ott ismerős arcokat, embereket talál, kiket szülék, rokon-név alatt ismer. Édes, oh mennyivel édesebb a hazaszeretet, ha megtanultuk multját dicsőségét olyanoktól, kik birtak azon varázs erővel, mivel csak a költők birnak: a szépet szépen zengeni, ihletett nyelven elmondani s így szíveinkhez szólni! Hallgasd, hallgasd a költő ajakáról Mohácsnak történetét, s ha elmerengtél a sírok felett, melyek századok dicsőségét temették el, ha megindulva lelked e nagy temetőn, könyezni kezdesz, halld újra a költő szavait:

----- Sohajtvá köszöntlek
Nemzeti nagy létünk gyász temetője Mohács!

Hány fiatal szívet, tele sok szép földi reménnyel
Sujta le kegytelen itt, a riadó csatavész,
Élte kies tavaszán, kora sirt hány ifjú találta,
Kit nem rég az öröm lágy öle ringata még!
Disztelen itt fekszik, deli termete összerutitva,
Száguldó paripát vasszegü körme alatt!
Szöghaja fürteivel nem játszik kedvese többé,
Vér s tapadó portól elmerevültek azok.
Hasztalan áll azon uton váró hive friss koszorúval,
Nem jön-e bajnoka még, félve, remélve vigyáz.
Hogy ha levél zördül, őt sejteti véle szerelme,
Néz, piheg, arcza tüzel s keble feszülve haboz,
Ah! de hiába tekint a távol lenge ködébe
Elmarad a kedvelt s érzete bűnnek ered.
Végre megérti Mohács veszedelmét, gyenge virágként
Hervad el a szép szűz, néma keserve között,
Sirja felett enyeleg, suttogva az alkonyi szöllő
S a hűség csendes angyala őrzi porát.

Majd lejjebb:

Ott vergőde Lajos, rettentő sorsu királyunk,
Sülyedező lova ércz-himzetü terhe alatt,
Hasztalanul terjeszti kezét, mert nincs, ki segítse,
Bajnoki elhulltak, nincs, ki feloldja szegénnyt.
Tátogat a mélység, aranyos pánczélja fakó lesz.
S összeszurt testét hab fedi s barna iszap. —

És midőn ezeken, mondám, lelked bánatosan elmereng s bús érzelmeid árja előnti szemed, akkor a költő profétai s ihletett lelke, ki bizalmát a nemzetnek Istenében s a nemzetben nem veszti el, így szól:

El ti komoly képek! — — — — —
Uj nap fényle reánk annyi veszélyek után,
Él magyar, áll Buda még! A mult csak példa legyen. —
S égve honért, bizton nézzen előre szemünk! —

Igen! a költő az, ki fölemelkedve az élet mindennapiságán, világosságot, fényt hint a nép millióinak. Mert ha van érzelem az emberi kebelben, a költő szíve teljes azzal. Olyan ő, mint a nap, mely világító s melegítő sugarait egyenlően hinti a kifejlett virágokra s magas fákra, mint a kis egyszerű fűszálra, melynek melegét egyenlően érzi a magas czedrus, mint az alacsony bokor; egyformán zeng ő hitet, erényt, szabadságot, hazát, szerelmet a magas paloták, mint az alacsony kunyhó lakóinak, hogy felrzza az alvókat álmukból, az ébren levőket pedig tovább buzdítsa, lelkesítse. Az emberi kebel sok érzelmenek lakhelye, tanyája. Az ember mégis maga ez érzelmenek kifejezést adni nem tud, nem bir. Oh! mennyire jólteví az emberiségnek a költők, kiknek adatott az érzelmeiket érteni s azokat kifejezni! Él a vallásosság szelleme a kebelben, de a lélek szárnyai nem birnak fölemelkedni s a nyelv gyenge a mindent átölelő Isten imadására s akkor megrezdül a költő lantja s te leborulsz a hangokon, imádkozni buzgón, áhitattal:

Isten! kit a bölcs lángesze föl nem ér,
Csak titkon érző lelke, ohajtva sejt,
Léted világít, mint az égő
Nap, de szeme bele nem tekinthet.

Téged dicsőit a zenith és nadir;
A szélvésznek bús harcza, az égi láng,
Villáma, harmatcsepp, virágszál
Hirdeti nagy kezed alkotását.

Bizton tekintem mély sírom éjjelét!
Zordon, de oh, nem, nem lehet az gonosz:
Mert a te munkád ott is elszórt
Csontaimat kezeid takarják.

Berzsenyi Dániel.

(Folyt. köv.)

A kétség éjelében.

(1867.)

Dobó Lászlótól.

Reményeimnek, vágyaimnak,
Ki adtál röpke szárnyakat,
Mondd, szólj: a teljesülhetésnek
Egy kis sugára hol marad?
Sötét éjben csatangol lelkem,
A kétség üzi, hajtja még...
S ah! nincs egy, hol mint vázban,
Pihenni is megszállanék.

Reményeimben, vágyaimban
Egygyé forrott ég és pokol...
A vágy még éget olthatatlan,
De a remény már haldokol.
Sokat ígértél, — mitsem adtál!
A mim volt, azt is elvívéd;
A megnyugvást, azt elvesztettem —
Mi kell hát aztán, mond, mi még?

A fájdalomnak lettem szobra,
Ki egykor oly vidám valék;
Egykor mint tudtam lelkesülni!
S köröttem fojtó most a lég...

Egykor mint tudtam lelkesülni!
Ah! ez is, ez is oda van.
A szívben már a régi tűznek,
Csak omlatag hamuja van...

Ki szívemet remélni, vágyini,
Magasra törni biztatád,
És nem derited éjelére
A nyájas lét egy sugarát:
Mondd, higgyek-e még vélt kegyedben?
Mert csüggedt lelkem érzi, hogy
Mi szárnyait magasra készte:
A l e l k e s ü l é s egyre fogy...

Nem mondom én, hogy rózsás ösvény
Hivatlanul fusson felém;
Csak cél legyen, mely tenni késztet, —
A többit majd elvégzem én!
Csak azt tudjam, hogy: nem hiában,
Lehet aztán az ut kopár;
— Kit biztos cél hí küzdelemre,
Merészen bár, de óva jár.

Mit ér a kincs, míg fel nincs ásva?
A festett menny mit ér nekem?
Mit ér a gyöngy a viz rénekén,
Mit ér, ha el nem érhetem?
Mit ér az élet csak remélve,
Ha a való olyan fukar?
Mit ér, ha biztat, egyre biztat,
De adni semmit sem akar?!...

Érzem, hogy tudnék még repülni:
Lelkemben volna még erő;
De mit használ fáradnom újra,
Ha már nem biztat a jövő?!
Együtt jár nálam vágy s lemondás,
Reménytelenség és remény —
A szívet ah! ilyen vad árban,
Hogy elmerül még, félttem én...

Ifjan meghalni, mit se téve?
— Mit eddig tettem, hajh! kevés...
Ne vedd bűnül, ha így eszmélve
Lelkemre száll a csüggedés.
Nem! káromolni nem akarlak!
Te jó vagy mindenek felett;
De lásd, a láng, melyet te adtál,
Sirom' megássa, eltemet...

Te jó, kegyes, te igazságos,
Te szent, te bölcs intéző vagy:
A kétség rémes éjelében
Tovább bolyongnom oh, ne hagyj!
Vagy ha könyörgő szóm szivedben
Könyörre még most nem talál,
Ugy szárnyatát reményeimnek,
S a szívbe vágyat mért adál!

Az eladott nő!

Elbeszélés.

Tótvölgyi Titusztól.
(Folytatás.)

IX.

És most kedves olvasóm, áthaladunk néhány napot. Egyebet úgy sem irhatnánk szenvedésnél, és fájdalomnál, azt pedig eddig is irtunk már eleget. E végzetes jelenet után, a legelső esemény, a törvényszéki ülés volt.

Az élet viharja, a lelki hánykodás oly parthoz dobá a hajót, mely majdnem egy az elmerüléssel, sőt iszonyúbb annál. A törvényszék Etel előtt most nem volt más, mint azon bennlakók faja, mely felfogja őt emészteni.

S gondolatok talán, hogy irtózott a végkimeneteltől?
Nem! — mi legalább azt hisszük, hogy nem. Ő inkább vágyhatá a halál nyugalmát, mint ama rémteljes küzdelem folytatását. Reményének árbozca már úgy is törött volt, lelke, mely a kormányt vezényelhette volna, fáradt, s a talaj, melyben az életvágycsírái fogamzanak, — a szív, — fel-dult, és tépett.

A nap ki volt tűzve a végső törvényszéki tárgyalásra és a törvényszéki terem megtelt.

Az elnök és többi törvényszéki tagok elfoglalták helyei-
ket, az előbb uralgott zaj csenddé lapúlt, s mindenki feszült figyelemmel várta a vádlott előszóztatását.

A tömeg által észrevétlenül, vagyis inkább a tömeg által figyelembe nem vétetve, egy feketébe öltözött, sűrűn lefátyolozott nő állt, nem messze az elnöki széktől, s mozdulatlanul, mint a törvény várakozó lehelle, figyelt az érkező pillanatra.

— Vezettség elő a vádlott, — parancsolá az elnök.

Minden tekintet a nyitott szárnyas ajtó felé fordult, honnan nem sokára láncz nesze hallatszott, s aztán a néző tömeg feje fölött két szurony hegye s két tollas forgó lőn lát-hatóvá.

A mint a szuronyok s forgók közeledtek, úgy nyilt és tágasodott az út, s hasadt kétfelé a néphullám. Végre szét-vált, s fekete öltözetben az atillára kihajtott fehér inggallér-
ral, jobb karján s bal lábán vas gyűrűvel, melyet vékony láncz összeköttetésben tartott, kinszenvedés bélyegezte arc-
czal, s halványon jelent meg két fegyveres megyei hajdú közt Etel, az ő többnyire részvétellel bámulók szemei előtt.

A lefátyolozott nő összerezzen.

Elnök intett a jegyzőnek, s a jegyző olvasni kezdett:

„Hevessy Etel, római katolikus sat. sat. N. N. sat. sat. meggyilkolásával vádoltatván, azt maga is beismeri, és pe-dig saját előadása szerint, a következő szavakkal: „Engemet N. N. még évekkkel ezelőtt sértett meg, oly érzékeny oldalról, mely halált követelt. Hogy miféle sértés volt az? nem vallom be.“ — Az illető bíró e sértést illetőleg kérdéseket is intézett vádlotthoz, de vádlott nem felelt reá. „Akkor mindjárt meg-akartam ölni, de eltűnt szemeim előtt, s csak most, évek után jöhettem nyomára, s régi elhatározásom azonnal megújult bennem. Fölkértem tehát Verédy Nándor barátomat, lenne szives velem N. N.-hez jönni, kivel oly dolgom lesz, mely ta-nút kíván. Természetesen, hogy nem mondtam meg neki, mi-féle dolog az. Kérdéseire annyit feleltem: Csak jöjj, majd megtudod. Azért kértem föl pedig, hogy velem eljőjjön, mert nem akartam, hogy e gyilkolási esetet rablási szándékkal csa-tolják majd össze, s így őt egyedül tanúnak hívtam. N. N. reggelijénél ült, s a mint engem szobájába lépni látott, bü-nös öntudata azonnal elhalványítá. Jobbomat kabátom alatt tartám, nehogy mozdulatommal valamit eláruljak, s szándé-komban megakadályozható legyek. Belső zsebemből, mielőtt beléptünk volna, kihúztam a pisztolyt, és fölventem annak sárkányát. Így közeledtem N. N. felé. Ő remegve s mintegy megkövülve állt. — „A sértésért!“ — kiáltám most, pisztolyo-mat egy hirtelen mozdulattal agyának szegeztem, s mielőtt barátom megakadályozhatott volna, agyonlőttem őt.“

E vallomás fölolvása után tompa zugás keletkezett a

hallgatóság közt, s kik eddig részvétellel tekintettek reá, megváltozott véleményüknek tolmácsává vált tekintetük is, — „Szántszándékos gyilkosság“, — hangzott több oldalról. Csupán a lefátyolozott nő alakján lehetett valami reszketést észrevenni, s magasra emelkedő keble mélyen hullt össze, midőn hosszú lélegzete elhagyá, és ez gyakran történt egymás után, mely csalhatlan jele a fájdalomnak.

Etel mozdulatlanul állt, a zöld asztalra s a két égő gyertya közt álló feszületre, a legártatlanabb ember legnagyobb szenvedésének emlékeztető jelvényére függesztve merev tekintetét. Ajkai közül az életet s embereket megvető fájdalom mosoly lebegett, s mintegy szemrehányólag látszott mondani a kereszten függőnek: S te ez emberekért áldoztad föl magadat!

Az elnök szavai ily keserű tünődésből ébreszték föl őt.

— Fiam, — mondá atyailag az elnök, — a sír föl van tárva ön előtt, s néhány nap múlva hantok takarhatják a testet, melyben most élet és vér csergedez; férgek rághatják a szívet, mely most dobog, érez, és talán szeret.

Etel elfödé arcát.

— Isten nem azért adá az életet, hogy azt erőszakkal oltuk ki, — folytatá az elnök, — bár a törvény életért életet kíván. Ön halált okozott, s ezért áll most a törvény s igazság színe előtt, mely bünt nem hagyhat büntetlenül. Vannak azonban körülmények fiatal ember, — szól most érzékenyebb hangon az elnök, — melyek az elkövetett bünt felénnyire, negyedsöt századrésznyire kisebbithetik, mert törvényeinket úgy alkoták bölcseink, hogy az emberi gyarlóságot is tekintetbe vették. Felszólítom tehát önt, — az elnök szavaiból ki lehetett venni, hogy a haláleset előzményeit tökéletesen ismeri, — hogy gondoljon vissza, ne csak boldogtalan, de boldog perceire is, hiszen még sem oly keserű az élet, hogy édes pillanatai nem volnának, s nem oly sivár, hogy ne bírna a remény zöld lombjaival is; gondolja tehát meg, hogy ön még fiatal, s a multért kárpótoltatik a jövőben; ha tehát bir okokkal, melyek ama tény elkövetésére ingerelték, s ez okok enyhítőleg szólnak ön mellett, sorolja elő azokat, mert hiszen mi nem azért vagyunk itt, hogy boszut álljunk, de hogy egybevetve a tényeket, a meghalt bűneit az ön bűnéből levonjuk, s az ítéletben igazságosak legyünk. Legyen tehát ön őszinte és bizalmas, mint atyái iránt kell is hogy legyen, s magát fölládozva, ne kimélje azt, ki a kiméltre nem érdemes, mert lehet, hogy ilyesmi tartja önt vissza az őszinte vallomástól. Ne kívánja tőlünk, hogy midőn igazságosak akarunk lenni, igazságtalanok legyünk, s midőn a bünt büntetni akarjuk, magunk kövessük azt el. A törvénynek megvannak az ő korlátai, s mi azokat nem léphetjük keresztül, s habár meg volnánk is győződve az ön bűnének okai felől, melyek e bűn enyhítésére szolgálhatnak, e meggyőződés csak bánatunkra válnék, mert saját vallomásai ellen cselekedve, a törvények ellen cselekednének. Elnöki tisztem nem engedi, hogy többet is szóljak, a szólás sora önön van.

Etel fölemelé fejét, s arczán lehetett látni a nyomot, melyet lefolyt könnyei hagytak maguk után.

Most még észrevehetőbb volt a lefátyolozott nő remegése.

A vádlott az elnök felé fordítá tekintetét:

— Köszönet a részvétért, elnök ur! Ez életben még kevés ember adott okot arra, hogy az emberiség iránt tiszteletet érezsek, de azon kevesek száma egygyel szaporodott. S lehet, hogy nem egy nemes szív van elrejtve ez óriási tömkelegben, hogy nem egy gyémánt gazdagítja az emberiség rétegeit, de

fájdalom, én még alig találtam szívben egyébre közönségé könél! És mi bűnömöt illeti, gyilkos vagyok! Bátran és nyugodtan ítélhetnek halálra; s ha volna egy ok, mely számomra meg akarná tartani az életet, száz van, mely halált kíván!

— Talán fájdalom, talán kétségbeesés kényszeríté önt e tette, s nem volt magánál, midőn elköveté? — kérdé az elnök.

Etel mint sebet érintetni érző oroszlán, megrázta fejét, s fájdalmas sohajjal mondá:

— Semmi, elnök ur!

— Talán családi viszonyok? . . . . .

A vádlott most hirtelen fölemelé fejét, hogy az elnök majdnem elharapta utóbbi szavait.

— A család benseje szent, — mondá szikrázó tekintettel, — s oda csak holttestemen keresztül hathat még a törvény is! Ne kérdezzenek tovább önök, hanem ítéljenek. A kinpadok ideje elmúlt, ne kinozzanak tovább részvétükkel!

— Tehát magára vállalja ön a szántszándékos gyilkosság bűnét?

— Minden ember előtt! Az én bűnömöt csak az bocsáthatja meg, ki a léleknek is ura, és az az isten! A testi étellel nem adhatnák önök vissza a lelkit is. Igen! szántszándékos gyilkos vagyok! Kezemet nem kényszeríté reá senki más, csak én magam!

A fátyolozott nő elfordult; azok, kik figyelték, észrevehették, hogy zokogott.

— Vezetessék elő az első tanú! — parancsolá az elnök.

Az első tanu Nándor volt. A mint a zöld asztal mellé lépett, tekintetét váltott Etellel, mely azt jelentette: úgy lesz, a mint akartad.

A jegyző most olvasni kezdé a Nándor vallomását:

„Verédy Nándor... születésü sat. sat., mint tanú, ezeket vallja: Hevessy Etel fölkért, hogy vele N. N. magánzó lakására menjek, kivel neki oly dolga leend, melyet tanú előtt akar elintézni. Elmentem tehát vele N. N. lakására. N. N. reggelije mellett ült, és megdöbbsent, midőn minket belépni látott. Hevessy Etel, N. N. felé közeledett, s mielőtt valamit sejtettem volna, pisztoly dördült, s N. N. a földre roskadt.“

Nándor kuszált vonásairól eléggé lehetett látni, mily lelki megerőltetésébe került ezen vallomástétel fölolvadását végig hallgatni, s midőn az elnök e szavakat intézé hozzá:

— Elismeri-e tanu, hogy a jegyzőkönyv az ő vallomását tartalmazza, s ugyanazt vallja-e most is? — elhalványodott, s Etelre emelé tekintetét.

— Azt kell vallania, — mondá Etel, ki félt még azon gondolattól is, hátha Nándort a szánakozás a valódi okok bevallására kényszeritené. — És ha nem azt vallaná is, ha bárati részvétből megmentésemet kísértené meg, előre is kijelentem, hogy minden kigondolható okokat visszautasítok. S ha én azt mondom, hogy boszúból, szántszándékkal öltem meg azon embert, ki meri velem szemben azt mondani, hogy nem úgy volt? Ha föltámadna, megölném újra!

Az elnök vállat vont, s a második tanú elővezettetését parancsolá.

A második tanú, az anyós volt. Arczán pokoli kárörömmel, s szemében az engesztelhetlen gyűlölség tüzével lépett a zöld asztal mellé. Etel eltakará arcát, Nándor megvető tekintettel mérte őt végig, míg a hallgatóság, mely bár az Etel vallomásai után ítélve, azt elitélé, ez asszonyt látva, mintha lelkiismeretének húrjára egy denevér szállt volna, tompa zu-

gásba tört ki. Sok mindenfélét hallottak ez asszonyról beszélni, s bár a vallomások hajszálnyira sem vonatkoztak rá, mégis mintegy érezték, hogy ő az elkövetett bűnök főrészesese.

A lefátyolozott nő reszketése, mintha merevségbe ment volna át, megszűnt.

Elnök intett a jegyzőnek, hogy olvassa föl a második tanú vallomását.

„N. N. születésű, sat. sat. július 2-kán reggel N. N. régi ismerősömet mentem látogatni, kinek szobájában két férfit találtam. Az egyik vőm volt, a másik annak barátja, Verédy Nándor. Alig léptem azonban a szobába, midőn lövést hallottam, s N. N. halva roskadt össze. — „Ugy kell a kutyának“ — mondá vőm, miért nem akart pénzt adni.“

Etel megrázkodott s ajkába kellett harapnia, hogy hallgathasson.

„Tudd meg tehát, hogy miért lőttem agyon — mondá barátjának“, — folytatá olvasását a jegyző, — „azért, mert rá fogtam, hogy nőm szeretője, s pénzt kértem tőle, különben megöléssel fenyegettem. Pénzt nem adott, tehát megöltem!“

— Hah! — kiáltá most Etel, lánczait megrögtetve, s az asszonyra szegezé elkeseredettségének velőkig ható, lángoló tekintetét.

— Ugy van, — mondá, szeme közé vigyorogva az asszony, — akár hogy nézesz, nem félek tőled.

— Hát mi ez itt? — ordítá most Etel. — Hát pokol ez itt, hogy ördög tanúvallomására szorúl a kárhozat? Vigyétek előlem ez asszonyt! Vigyétek innen! Nem képzelhetitek, hogy mily iszonyú érzelmeket költ föl bennem sátáni tekintete! Mellemben érzem az egész gyeheña tüzét! Vigyétek őt! Szakgassatok darabokra, öntsetek ereimbe vitriolt, szivem kamráit töltsétek meg választóvízzel, szemembe csepegtessetek olvasztott vasat, füleimbe ólmot, s izenként sajtoljátok ki belőlem az égetett vért, csak ezt az asszonyt vigyétek el! A bűnök e megfertőztetett beszélő sarát, a megrothadt erények posványából kikelt miazmát, vigyétek el!

— Egy gyilkos beszél így, — vigyorgá az asszony.

— Igen! mert a gyilkolás magasztos bűn imádságod mellett, a test megölése imádkozás akkor, midőn te halálra, pokolra vonszolod a lelkeket!

— Legyetek tekintettel a törvényszék iránt, — mondá az elnök. — Ez asszony tanú, ezt nem lehet vallomása előtt el-távolítani. Nem engedi a törvény.

— Ha ha ha! — kacagott föl majdnem őrzöngve Etel; — ti czinkosok a törvény palástja alatt! Hát a vétek csiráját ültetitek ez általatok szentélynek csúfolt falak közepébe. Hát a bűnök rémeivel fogtok kezét, midőn igazságot akartok osztani! Én viseltessem tekintettel irántatok, midőn a vétekkei bítangját szemközt állítjátok velem, hogy fájdalmam közepébe vigyorogjon? Elfojtsam szavamat, midőn az erény rothadását idézitek előmbe, hogy tiszta lelkemet, mely mocsoktalanul szállt volna ég felé, megmételjeze! Hiszen ti! — ti vagytok itt a bűnösek, mert érintkeztetek vele, mert kihez tekintetével hozzá lapul, abból kiszívja a becsületet, melynek emésztésére van teremtvé!

— Vádolt vezetessék ki, — mondá az elnök.

— Tehát én vagyok az, kit kivezettetek! — kiáltá Etel, — hogy annál jobban kotyvaszthassátok együtt a boszorkányok főztét! Ne vigyorogj! — ordítá, vasalt karját az asszonyra emelve, — isten mint Sámsonnak adhat erőt, szét-téphetem lánczaimat, s miután mint beléndek gyümölcséből kifacsartam volna belőled a mérges életet, e boltiveket rázom

össze, hogy robajának gúnykaczájával temesse maga alá e levegőt fertőztető büzhödt igazságszolgáltatást!

— Vezessétek ki! — parancsolá az elnök másodsor is.

A poroszlók karon fogták Etelt, s folytonos őrzöngő kacaja közt vezetétek őt ki a teremből.

(Folytatása köv.)

Egy virágcsokor mellé.

Egedi Bélától.

Etéptem néhány virágot
S összekötöttem csokorba...
Ugy néznek rám esdeklőleg.
Ugy néznek rám mosolyogva!

Olyan szépek, oly ékesek!
Illatoz a himpor, a méz!.,
Szivem szedte őket össze,
Nem sértette meg durva kéz!

Hátha még azt is megtudnák,
Hogy tenéked küldöm, kedves!
Ha megtudják: örömeben
A csokorból mind kirepdes!

A maguk szárnyán osonnak
Kis kezébe, édes lelkem.
S ha olvasni tudsz belőlök:
Szabadjon már örvendeznem!

Ha csokrom pohárba tetted,
Hallgat ózzál majd körülte,
S illata megsugja, hogy ezt
Nem kéz, hanem — szív kötötte!

A végrendelet.

— Vacano Mario Emil beszélye. —

Ujkéritől.

I.

Én nem hiszek a kísértetekben s a sokáig lakatlanul maradt szobák padolatán nem szoktam kivehetlen vérfoltokat fölfedezni. Születéshelyem Nórimerberga volt, kis fiu koromban hosszú téli estéken a mi vén szolgálónk: Lina gyakran mesélt nekem a „szüz házikójá“-ról, a „gonosz királyné“-ról, s a „megmérgezett almá“-ról. Ilyenkor a szoba kárpitozatának arabeszkjei pupos manókká görnyedtek össze és én a szürkülő esthomálynál a magas áltányos szobában Lina meséinek valamennyi alakját láttam a falakon mászkálni. No, de én Nórimerbergában születtem, hol a halottak az elevenek közt forognak. Ott, abból a szuette keretű ablakból nézegetett ki Dürer Albert; amott, ama letaposott, kivölgyelődött mohos ajtólépcsőkön lépdelt föl a gailingi Eppelin, midőn a gazdag udvarhölgy után járt, és emitt a félreeső utcácskában gyilkoltak le egy Fuggert. Hogy kicsoda, azt csak azok a kőoroszlányfejek tudják ott a csizmadiaszállóhely kapuja fölött — és azok a titkot maig megőrizték.

Nórimerberga boltjai árucikkeinek átalában „egy képe“ van — az ajtókopogtatónak, a réz-mozsárnak, száncsengőnek,

kávédarálónak, báboknak és mézeskalácsnak. Mind-mind egy képet vágnak ezek. És én mind láttam e képeket.

Máskülönben én meglehetősen józan értelemmel bíró komoly gondolkozású fiatal ember vagyok s különczködésekben épen nem találok kedvemem. Nevem Imhof Ervin, iskoláimat Heidelbergában végeztem, hol később mint irodalmár is tartozkodtam. A világon egyedül állok, szerény jövedelmemet egy nagynéném után örököltem, kinek fiatal korában egy 1809-diki nemzetőrtiszttel gyöngéd szivviszonya volt, kinek halála után azonban lassankint elsorvadt. Tulajdonképen ügyvédi pályára készültem, azonban folyékony beszélő tehetséggel nem voltam megáldva. A hallgatók, a bírák s a törvényteremben keletkezett zsvaj zavarba hoztak s szédülés fogott el. Legnagyobb zavarba azonban a szegény bűnös hozott, kit vádolnom, vagy védenem kellett. Sápadsága s halálos félelme, torkomba szoritá vissza a hangot, vagy pedig daczos magaviselete és romlottsága egészen kiforgatott sodromból. Így aztán tudóssá lettem. Örömet elméláztam a németeknek óriási hun sirjai fölött s el-elszálltam gondolatban az egyiptomiak légmentes temetkezési palotáiba. Betűzgettem s törtem a fejemet Dél-Németország attilakövei és a királyhölgyek sarkophagjai fölratainak jelentésén. Ah egykor mind szépek lehetek e fejedelmi kisasszonyok, kiknek arca most oly széles terjedelműnek és tarkán mázoltnak tűnt föl előttem. És én három vastag kötetet irtam össze a német sirok gyűrűi, szablyái, érczlánczai felül és két vékony füzetet az egyiptomi műmiák homlokán diszlett lotósz-virágokról.

Majd a 17-dik század boszorkánypöreiben mélyedtem el, s a bírák parókáiban, a papok szenteltvíz medenczéiben és a seprűnyelek rengetegében buvárokodtam.

Én hiszem is, hogy nevemet meglehetősen ismerik is a német tudományos világban.

Heidelbergi lakásom parányi, de csinos szobácskából állott. A falak szép fehérre voltak meszelve. Könyveimet a vén Liza minden reggel leporozgatta, a lámpagolyókat is az ő gondos keze tisztogatta meg; ebédemet a kis Jankó szolga hozta el az aranyoroszlán fogadóból.

Szép nyári estéken kimentem sétálni s bejártam völgyet, rétet, s ha az éjhomályban haza tértem, felségesen aludtam. Azonban télen nem sétálgathattam. Ilyenkor sokáig hagytam lámpámat világítani s elmerengtem az ördögösségek felett s ha ilyenkor íróasztalom mellől fölállottam, föl valék izgatva és ismét látám vén dajkám mesealakjait a falakon táncolni s az ajtókilincs is alakot látszott ölteni. „Az onnan van, hogy magánosan élsz, — mondá egykori tanulóársaim egyike, ki átutazván nejével, engem meglátogatott; — ugyan te vén legény, szeress bele már egyszer valakibe, meglásd, nem leszesz oly ideges! Hát nem vétek és gyalázat az, hogy ily szép és erőteljes ficzkó, mint te, még egyetlen egy lényt sem énekelt meg és most sem tudja, mikor veri lánczra a lelkipásztor. De hiszen az egy porlepte könyv, mely nem kap előbb észbe, míg csak a köszvény meg nem ragadja s a vén gazdasszony mogorva arcot nem vág ama sok alkalmatlanságért, melyet neki okozol! Most huszonöt éves vagy s eléggé csinos arra, hogy egy tuczat hölgy beléd szerethessen. . . Él boldogul, és mikorra visszatérek, azt mondom, ugy igyekezzél, hogy nőm barátnőre találjon nálad. . . különben a menydörgös menykő. . .

Igen, én már huszonöt éves voltam. Midőn egyedül maradtam, meggyujtván a lámpát s a tükör mellett elhaladva, íróasztalomnál állapodtam meg, hol a „Pokoli Proteusz“ czimű munkámnak hatodik lapja hevert. Majd a tükörhez mentem lám-

pámmal s megszemlélttem arczomat. Kiváncsi voltam tudni, szép vagyok-e? Nagyon halavány voltam; szemem rendkívül nagyra tűnt föl s világos szőke hajam föl volt borzolva. És. . . és én soha sem mertem volna egy nőnek bevallani, hogy rokon-szenvezek vele. És én nem is tetszem senkinek.

Künn a keskeny utcában egyre szakadt a hó.

Két diák ott haladt el ablakom alatt, vidáman dalolva végig az utcát.

Egy kissé hallgatóztam; azután fölcsavartam a lámpabélt s nekiültem a „Pokoli Proteusz“-nak, írni kezdtem s három óráig föl sem keltem a munkától. |

II.

Egyszer egy levelet kaptam nagybátyámtól, Irnerius doktortól. Ő orvostudor lett volna tulajdonképen, de örömes-tebb lett karmester. Hegedűjében Palestina, Arming és Stradella lelke honolt. Fiatal korában London egyik egyházánál zenészi hivatalt viselt, honnan ármány turta ki s ekkor a velencei olasz dalszínházhoz lett mint karmester szerződ-tetve. Milánó és Nápolyban később ugyanily állomást töltött be. Ott azt beszéltek felőle, hogy egy olasz primadonnát, született grófnőt vett volna el. Az egészben az bizonyos, hogy rokonai és a világ mit sem hallottak többé felőle. Mint fiatal ember hallám egyszer szüléim házánál, hogy nagybátyám magánosan él Wormsban, mint özvegy vagy 'agglegény, elrémülve, elzárkozva kerülve az embereket. Atyám is csak esetleg értesült erről. Irnerius levelezésben volt vele. Azonban ez csak amolyan lágymeleg levelezés volt s hosszú időközönként cserélték ki gondolataikat. Később e levélváltás is megszűnt.

Most, midőn már egyedül maradtam, egy levél arra emlékeztetett, hogy volna még nekem egy nagybátyám is. A levél betűi ódon alakúak, szögletesek, girbegurbák voltak. Ime, nagybátyám levelének tartalma.

„Kedves Ervin!

„Én már megvénültem s fél lábam a sirban. Nagyon szeretném, ha meglátogatnál, mert beszélni valóm lenne veled. Tudom, hogy egyedül állasz és szabad vagy. Add ki lakásodat és jer hozzám minden podgyászoddal. Darab ideig nálam kell maradnod.

Dr. Irnerius!“

Nos, én az én seprűnyél-fejezetemet Wormsban is csak úgy kigondolhattam, mint eddigi lakásomon. De különben is engem a család iránti tiszteletben neveltek föl. Irnerius bátyám legitim hatalom volt, kinek atyám kimultával joga volt rajtam fölényt gyakorolni. A mellett csakugyan egyedül állottam és szabad valék. Bérbe adtam lakásomat s búcsút véve gazdasszonyomtól, mindenemet becsomagolva, Wormsba küldtem.

Nyár idején volt; a rózsák szélére virágoztak és én megindultam gyalogjában.

Mint mondám, nyár volt, s a rózsák virultak és én mosolygó mezőkön, zöld ligeteken haladtam.

Távol egyházak fényes kupolái ragyogtak át a zöld lombokon. Ha a déli nap heve türethetlenné vált, leheveredtem az erdő árnyas lombjai alá, vagy beültem a hűvös korcsmákba, hol mesterséges virágok, üvegharang alatt, tevék a helyiség diszlettét, míg az augusztusi legyeknek egész serege röpkedett a nyílt ablakszárnyakon. Mily szép a természet! Utamban sehol sem láték rémképeket, csak kedves gyermekarczokat, kik bámulva néztek rám, ha mellettük elhaladtam s szemük elé emelték kis kezüket, ha őket megszólítám. Olykor va-

dabb, ridegebb, zordabb tájakon vezetett át utam, megváltozott az idő és ezzel elborult kedélyem is. Gyakran úgy látszott, mintha ki sem akarna az ég többé derülni. Hej, örültem is, midőn egy este végre megpillantám Worms tornyait.

Az alkony szürke lepellel kezdé a tájat elfödni. A mint egy fűrészmalom mellett elhaladtam, egy napbarnított arcu munkás csatlakozott hozzám, ki a malomból a városba igyekezett. Jó estével üdvözölt s olykor egy-egy szót váltánk utközben egymással. Egy határhalom mellett egy avult kereszt, elmosódott vaslemez-képpel, tünt szemembe. E kép egy vérző embert ábrázolt, a mint az az uton fetrengett. Alatta durván mázolt betűkkel eszavak állottak: „Itt járt szerencsétlenül Dorn János 1807. június 17-kén.“ — „Talán felfordult a kocsi val?“ — kértem a napszámost. — Nem, — válaszolt ez, pipáját szájának másik szögletébe vonva; — a szerencsétlen hanyatt feküdt ott és zsebkendője gondosan rá volt arczára borítva. Halántékán vérzett. Pedig soha sem volt részeg és soha rá nem lehetett jönni, ki ölte meg.“ — „Maig sem?“ — „Nem biz arra.“

Némán haladtunk tovább. Egészen elkomorított engem, hogy valamely gyilkosság fölfedezetlenül marad, örökre! Sokáig töprengtem e felett s lelkemnek szemével áthatoltam a sötét éjen s kutattam a bűnöst elhagyott ösvényeken, omladozó pörkunyhókban és a városnak büzhödt légű korcsmaiban. E kép nagyon fölizgatta minden idegemet és midőn végre málázásomból fölocsudtam, nem volt nagyobb vágyam, mint az, vajha Irnerius nagybátyám valami nyájas lakban, zajos főutczában laknék.

Worms ódon tekintetű, roskadozó város. A viz a kutak csöveiből rettenetes ó-világi csodák torkán ömlik ki. Sok ház kapuja fölött kőtáblás föliratok észlelhetők; a házfedelek hegyes csucokban végződnek; az utcák tekervényesek. Keresni kezdtem a szürkületben nagybátyám lakását s ráakadtam. Keskeny szűk ház volt ez, két hasonlaku ház közé beékelve egy kis szoros oldalutczában. A homlokzat egészen megszürkült és meghasadozott; a földszinti ablakok párkányzatán fű nőtt s a háztetőn egy furcsa alaku szélkakas örködött.

Megrántottam a csengetyüt. Egy vén, őszhaju, mogorva inas nyitá ki az ajtót, azonban addig be sem eresztett, míg meg nem neveztem magamat előtte. Ekkor visszahúzódott a sötét folyosóba, bebocsátott s elől ment a recsegő lépcsőkön fölfelé.

— Ez az ajtó, — szól — azonban várjon kissé az ifju ur.

És én a félsötétben egy négyszögű világosságot láttam, melyet az ajtó kinyílása okozott. Egyébiránt úgy látszott, még nem égett gyertya a szobában. Hallottam aztán a beszélők hangját s az ajtó-hasadákon a meggyújtott gyertya kezdett kisugárzani. Végre ismét kinyílt az ajtó s az inas kilépett.

— Tessék belépni, ifju ur!

Bementem. Egy lámpa állott az asztal közepén.

Midőn a szoba világosságát megszokta szemem, egy zselyeszdékben őszhaju, fekete kabátos, összezsugorodott öreg urat pillanték meg. Előtte egy asztalkán hangjegyek heverték.

Rám tekintett nagy, sötét, fénytelen szemével, de mitsem szólott.

— Jó estét, kedves nagybátyám, — kezdém. — Ime, itt vágok. — Ezzel letettem kalapomat az asztalra.

— Podgyászod már megérkezett, — szól. Azután ujra rám tekint s kezet nyujtva, folytatá: — Hozott isten. Tedd magadat kényelembe. Ferencz majd megmutatja szobádat. Aztán jer vissza, vacsorálunk, s lefekhetel. Bizonyosan ki vagy fáradva. No, csak hogy megjöttél, hozott isten!

— Fogadja hálámat, kedves nagybátyám. — szóltam.

(Folyt. köv.)

P e t r a r c a .

(1304—1374.)

Szabó Sándortól.

(Vége)

Petrarca műveiből a szerelem eszménye világlik elő. Tiszta, erős színekkel festi szépségeit, s megnyugvást ad a szenvedő sziveknek. Hidegnek festi a világot, mely nem képes megérteni s szebb jövőt jósol az igazaknak.

Egyházi munkái az avignoni pápák botrányait támadják meg. Boccacio és ő, közösen munkálkodnak a népet felvilágosítani s nem kis érdemük van e második babyloni (70 évi) fogság eltörlésében.

Halála szép volt és csendes. Virágoktól környezett házában 1374 július 18-án lepte meg, s nagy lelke pár pillanatnyi küzdés után szállott el. Fejét könyvére támasztva, dolgozó szobájában találta hű szolgája s a hetven éves költő halála általános sajnálkozást szült Európában.

Most már félezred óta ott nyugszik, a hová annyira vágyott s várja a valódi feltámadást.

De ez öreg, összetört lélek mégis tudott érezni, s az elhunyt, hetven éves agg, épen oly változatlan érzelmet tanusított Laurája iránt, mint a fiatal, rajongó, avignoni pap, ki élt, szeretett és meghalt.

Saját maga nem szorul dicséretre. Legszebb emlékét műveiben találjuk fel s a valódi szerelem e halhatatlan dalnokát csak halvány ecsettel tudják festeni az újabbkori életírók.

S a d e a b b é érdekes részleteket közöl Petrarca életéről, de Laurája dicsőítését ő rajzolta legelevenebb színekkel.

Hamvadó szivét egyszerű kőkoporsó zárja el, de szelleme óriási szüleményei örökre fennmaradnak.

Most végül még egy pár sort, a fentebb említett francia író emlékiratából:

„Minden, de minden őt varázsolta elém. A suttogó fűszál, az árnyas lombok, az ágakon keresztül lebbenő esti szellő. A hold sápadt fénye meszeszerűen világítá meg a sötét nyughelyet s én szellemileg: órák hosszúáig társalkodtam el a középkor e koszorus költőjével, ki szeretni A b é l a r d t ó l tanult meg. Legyen nyugalma csendes ott, a rideg kő között s találja fel boldogságát a másvilágon, Laurája önzetlen szerelmében.“

Egy hét története.

Február 8-án.

Eötvös József is meghalt. A mult héten csak néhány rövid szóval érinthettük a nagy veszteséget, mely e csapás által hazánkat érte, engedjék meg olvasóim, hogy most tüzetesen szóljak róla. Tudom, hogy most farsang van, és a hetes írónak csak vig és mulattató eseményeket kellene az olvasó szeme elé állítani; de engedjék meg, hogy a hetes krónikásnak is szive van, a mely talán megszakadna, ha ki nem önti fájdalmát. Vajha könyezni is tudnék utána! De nem tudok. Ott voltam a ravatalnál, láttam örökre hunyva a szemeket, melyek harmincz év óta a hazának világítottak; láttam örökre zárva az ajkakat, melyek harmincz év óta áldást rebegtek a hazára; láttam örökre kihülve a szívet, melynek minden dobogása a szeretet szent hitvallása volt, és nem sirtam; láttam az enyészet szárnyától körülbevegve a homlokot, melyet hozzá voltam szokva úgy látni, mint az emberi fenség és méltóság oltárát, és nem sirtam; úgy nehezedett reám a nagy fájdalom, megfagyasztva szívemet, megdermesztve lelkemet, de hol vegyen az ember könyvet, mikor egy darab nap szakad le az égről, és siri sötétség borítja be előtte a világot! És e darab napot belefektetik a koporsóba, leszögezik és beletemetik a földbe! Mi fog ezentul világítani nekünk? a föld, mely e napsugaras halmakat takarja? Az; ne az égben, hanem itt a földön keressük ezentul az örök igazságot és igaz szeretetet, keressük és megtaláljuk, megtaláljuk nagyaink sirjainál, azért kell a nagy szellemeknek is meghalni; a mig élnek, nem egészen a miéink, a halál teszi őket mindnyájunk közös tulajdonává, a jelenben úgy, mint a jövőben. A nagy szellemek halála szenteli föl hazává a földet, melynek szülöttjei vagyunk; itt is, ott is az ő életük nyomdokai látszanak, ezt is, azt is az ő szent lelkük érinté, Eötvös szent lelke pedig mindent megszentelve érintett, a mi harmincz év óta szép és nagy és nemes e hazai milliói szívében dobogott és lobogott. A mi harmincz év óta jó és rossz, öröm és bánat, édes és keserű a hazát érte, az mind Eötvös szívében keresztül vette utját, ő adott neki nevet és az ő ajkaival szólt e nemzethez; feje lehetett még e hazának, de szíve ő benne dobogott. Csak gondoljunk vissza harminczhárom év előtt; 1838-ban, midőn a pusztító ár a fővárost a Dunába sodorta, akkor jelent meg a „Karthausi.“ Most azt mondjuk e műről, hogy regény, de akkor, harminczhárom év előtt, a szeretet szent forrása volt e könyv, a melyből az egész nemzet merített, és a kinek ajkait e csudatevő forrás cseppjei érinték, annak megvilágosodott a szíve és megtanult tőle szeretni, és nem volt érző szív, mely e csudatevő forrásból ne merített volna; a mit addig csak egyes kiváló szívek tudtak:

szeretni ő tőle tanult meg az egész nemzet. És az általa fölgerjesztett érzésnek csakhamar határozott irányt is jelölt ki; csakhamar reá megtanította e nemzetet, hogy nem elég szeretetet érezni, hanem cselekedni is kell azt, hogy igazán szeretet legyen; reá mutatott a börtönök ajtajára, és azt mondta, hogy a kik a bűnök terhe alatt nyögnek: a rabok is emberek, és a bűnösöket nemcsak büntetni, hanem javítani is kell, ez az igazi szeretet, és a nemzet — nem értette meg a szent igazságot. Azután reámutatott egy egész népfajra, a melyet az istentelen hitgyűlölet századok óta isten nevében testileg-lelkileg megnyomorított, és megváltói ihletséggel az emberiség és szeretet szent nevében követelt igazságot ez emberfaj számára, és a nemzet — ismét nem értette meg e szent igazságot, azt kezdték mondani Eötvösről, a mit minden nagy szívről szoktak mondani a kicsi szívű lelkek: hogy ábrándozó, rajongó. Erre közelebbre vonta szeretetének vonalait, feltüntette az igaztalanságot, a mi abban rejlik, hogy egy pár száz nemes egy pár millió nem-nemes élet-halála fölött rendelkezék, és a zsarnok szívtelenséget, mely ez igaztalanságból mulhatlanul származik; mindezt megírta a „Falu jegyzője“-ben, meghatólag igaz, örökké élő képekben, és a nemzet — ismét nem értette meg a szeretet e szent igazságát; akkor még közelebbre huzta össze szeretetének vonalait, feltüntette a népet, hogy az milyen rettenetes egy pusztító tenger, midőn a zsarnokság által lábára vert lánczokat széttepi, megmutatta neki Dózsa György vérengző lázadását, oly végre, hogy szabadítsa fel a népet, és a színpadon is „Éljen az egyenlőség“ című vigjátékban, ügyekezett megértetni a nemzettel az igazi szeretet tiszta értelmét: a kiváltságosság kárhuzatos voltát, és a nemzet — csak mindig nem értette meg a szeretet e szent igazságát; de mit mondok! nem a nemzet, hanem a hatalom akkori szóvivői nem értették, mert nem akarták azt megérteni; mint mindig, úgy akkor is az önkény az önérdékekkel szövetkezve, nem engedte, hogy az örök igazság foglalásokat tegyen az életben, mert minden talpalattnyi föld, a mit az igazság meghódít, egy lépéssel közelebb viszi azt sirjához, mert az önkény hatalma a hazugság hatalma, azért hangzotak el látszólag sükertelenül a költő Eötvös szeretet hirdető igéi; csak látszólag, mert a szívekben azért egyre nagyobb-nagyobb foglalásokat tőn a szeretet vallása, és midőn 1848-ban Kossuth Lajos világrengető szavára az ármány és gázság pillanatra visszabujt odujába, akkor egyszerre az egész nemzet ujjongva kiáltá ki igéül, hogy: éljen az egyenlőség, és lehulltak a rabság bilincsei, de már akkor nem úgy, mint a hogy a költő Eötvös ohajtotta, nem a szeretet áldásosztó kezétől, hanem a forradalom öldöklő fegyverétől; az ő igazsága győzött, de a diadal koszorúját nem a szeretet, hanem a harctérek piros rózsaiból, véres sebekből tüzték a szabadság zászlójára, és mint minden költői lélek, ő is iszonyodott az ember vértől, ő sem volt ellensége a forradalomnak, mert hiszen az csak az igazság önvédelmi harca volt a jogtipró zsarnokság ellen, de gyöngéd lelkületénél fogva nem birt részt venni a véres munkában, és midőn a forradalom után a nemzeti gyász

sötét felhői torlódtak össze a haza fölött, ő ismét itt volt, az ő nagy hazaszerető szívével, és mert a haza nevében nem volt akkor szabad szót tenni a hazáért, az összes emberiség nevében tett szót érte, megírta a tizenkilencedik század uralkodó eszméi, oly munkát, mely miként a nap, a felvilágot bevilágította az igazság fényével, és ezt is csupán a haza iránti nagy szeretet iratta meg vele, az egész világ egyszerre a kis Magyarország felé fordult, a honnan ez a nagy világosság reá özönlött, és a világ szíve megdobbant annak láttára, hogy az az ország, a melyből e nagy világosság reá özönlök, kinos, sötét rabságban sanylik, és ettől a percztől meg voltak számlálva az átokterhes Bach-uralom órái, Eötvös könyve segítette számára a sirt megásni, Eötvös a költő, Eötvös a bölcsész, Eötvös a nagy államférfi; költő, bölcsész és nagy államférfi, e három egy szív, egy főben egyesülve teszik a prófétát; így is járt ő közöttünk, mint egy próféta, velünk gyászolt a gyász éveiben, de az ő gyásza nem a teszesztés, hanem a serkentés gyásza volt, a gyász téli kietlenségében is csakúgy, mint a verőfényes nyár szakában csüggedetlenül munkált ő, nem a dicsőség jutalmáért, mert a haza feltámadását ő nem igen hitte már megérni, hanem azon jutalomért, mely boldogítóbb volt reá nézve minden dicsőségnél: a haza szebb jövőjeért buzditott szavával, buzditott példájával, és midőn a haza végre újra fényre derült, akkor már a lángoló hazaszeretet nagy részben fölemésztette volt testét, még egy párszor fellobbant, aztán a test elhamvadt, és most nem maradt egyéb belőle a nagy, fényes lángnál — egy csillag, mely örökre tündökölni fog a haza egén, az emberiség tisztelő csudálatára!

Szóljak még a temetésről is? Én is ott voltam, de nem tudom, hogy és miként történt a temetés. Csak azt tudom, hogy vasárnap délután a gyászoló család és sok más ember vette körül a koporsót, és minden szemben könyek égtek; hétfőn reggel meg kivitték a koporsót az ercsi temetőbe, és ott aláeresztették a koporsót a családi sirboltba és elhelyezték nagyszülői mellé; a temetőt, a sirboltot is sok ember vette körül, és ott is minden szemben könyek égtek, talán a nap az égen is csak egy köny volt, az öröm könye talán, hogy ismét visszatért hozzá az a csupa napvilági lélek, az az ő sugarából való sugár és az ő örök fényéből való fény.

Csak én nem sirtam, ott álltam a temetőben, néztem a sok jeltelen sirt, a sok névtelen keresztet, ide vágyódott ő temettetni, ő, a nagy, a halhatatlan, a névtelen, emléktelen halottak közé — nagy volt ő életében, nagy volt ő halálában, áldás volt élete, áldás legyen halála az ő szeretett hazájára.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

++ (Király ő Felsége) vasárnap este fél 6 órakor a személyvonaton gróf Bellegarde kíséretében Bécsbe utazott, és mint hallik, egyhamar nem is fog visszatérni Budára.

++ (A nőképző egyesület báljáról), melyet mult kedden éjjel tánczoltak végig az „Európa“ termében, aligha lehet újat mondani. A mult évekből megszoktuk már, hogy e bál mindig válogatott s élénk közönséget vonz az Európa szép, de szűk termébe. A mult keddi éjjel sem maradt hátra elődeitől s a zsufoolásig megtelt terem tükrei a főváros legszebb s legkedvesebb tánczosnőinek vidám arczeit tükrözék vissza. A nőképző egyesület tagjai nagy öröm és meglepéssel gyönyörködtek a szép

társaságban, melyet ők toborzottak össze, s mely hajnali 5 óráig mulatott és tánczolt lankadatlan jó kedvvel. A közönség közül fájdalom, csak néhány nevet jegyezhetünk fel, e nevek ékesszólóbban fognak a mulatság diszéről tanuskodni, mint gyenge szavaink. De Gerandoné, a jeles magyar író nő Párisból, bájos leányaival, Henthaler nővérek, Hengelmüller k. a., Schopper Irma, Ráth Ilonka, Muráthy Irén, Simonaia nővérek, Vadnayné, Szabó Richárdné, Pscherer k. a., Földváryné, Vojnics k. a. Okolicsányi Erzsébet.

++ (A „Nők lapja“) a következő érdekes újdonságot hozza: Neveljük a leányt nőnek, de tanítsuk férfiként. Ma még csak itt-ott találkozik egy-egy szüle, ki ez elvet vallja és gyakorolja. Ezek közé tartozik Sz. P. székesfejérvári ügyvéd ur, ki leánykáját nem felületesen, hanem komolyan taníttatja magántanárok által a tudományokra. Határozott célja az, hogy leánya a jogi tudományokat megtanulja. Most a közép-tudományok vége felé jár a kisasszony, és eddig a legjobb eredményeket mutatja fel.

++ (A koresolya bálról) csak most szólhatunk, de kell szólnunk róla, mert habár mindazon mesés hírek, melyeket e bálról hetekig hirdettek, mindazon fény és ragyogás, melyet az est nyújtott, ma már a históriáé, esemény volt ez a tánczvilágban s még késő unokák fognak hallani e jégvilágról, melyben az ember a melegtől főtt, az óriás mennyezetről, mely ezt a világot beborítja, a csillárképen lelóggó kéziszánok csoportjáról, a csillárokon kemény papirból gyúrt hóemberekről. Azonban nem Lehmann „mesteri“ keze varázsolta e bált azon polczra, melyet a báli évkönyvekben elfoglaland, a megjelent közönség emelte azt oda. Alig ment még bál végbe, melynek nagy száma mellett ily választékos közönsége lett volna. Hogy Pesten ennyi szépséget és fényt ki lehetett választani, mutatja, mily gazdag Pest szép s diszes hölgyekben. A házaszszonynak, Andrásy Manóné grófnőnek neve szolgáljon átmenetül a vendégek lajstromához, melynek néhány lapját ki akarjuk szakítani. A kitépelt lapokon következő neveket olvassuk: Andrásy Gyuláné grófnő, Szapáry Gézáné grófnő, gr. Andrásy Aladárné, Wenkheim Krisztina, Lónyay Róza, Melczér Thekla, Ráth Ilonka, Fabricius Josefina, Plósz Irma, Vecsey Vilma, Cséry Szerena, Bezerédy Ilonka, Ujlaky Sarolta, Vojnics k. a., Heinrich s Konek nővérek, Kun Róza, Mocsáry Camilla, Schopper Irma, Buday Sándorné, Várady Camilla, Geist s Szitányi nővérek, Vadnayné, Lukács Róza, Gräffl Gabrielle, Csukássy, Muráthy kisasszony, Tóth Ida, Mandlné, Fischlné, Herzbergné, Felekyné, Pauliné, Lendvainé, stb.

++ (Szinház, művészet.) A nemzeti színház mult hétfőn, mint Kisfaludy Károly születésének évfordulóján a „Csalódások“-at adta elő. Az előadás általában a kevésbbé sikerültek közé tartozott, s a mű igen kevésbé hatott. Csak Szigeti játéka villanyozta fel itt-ott a közönséget. — Servais József mult hétfőn tartá második hangversenyét a vigadó kis termében, mely ez alkalomra is megtelt közönséggel. A művész ezuttal is általános sikert aratott, s minden szám után hosszas, élénk taps kísérete jött. A hangversenyen közreműködött a Pauli pár is. — Kvassayné asszony közelébb a „Csikós“-ban lép fel Rózsi szerepében. A t. művésznő már régebben kijelenté készségét, hogy népszínművekben közreműködik s e felléptével igen érdekes estére tarthatunk számot.

++ (A képzőművészeti társulat) helyiségében február 1-től új kiállítás nyílt meg, melynek tárgyait teszik: Zichy Mihály Sz.-Pétervárott lakó festész hazánk fia rajzainak és festményei-

nek fényképezett másolatai; Székely Bertalantól tizenhat mű és végre az akadémia tulajdonát képező gr. Waldstein-féle album vízfestményei, melyek magyar tájakat ábrázolnak. Együttal megemlítjük, hogy a társulat titkára mindazoknak megküldte a sorshuzásról szóló lajstromot, kik sorsjegyet vásároltak, azonban a kik netán nem kapták meg, sziveskedjenek a titkári hivatalhoz fordulni. (Akadémia-épület, II. emelet.)

✚✚ (Magyarok Garibaldinál.) A „Zala-Somogyi Közlöny“ egy garibaldistától, Dijonból, jan. 26-ról kelt levelet közöl, melyből fölemlítjük a következő adatokat: A levél írója, Schneider Adolf, n.-kanizsai születésű, és zászlóaljánál még három magyar volt. Első hadnagy Szöcs Károly, 2-dik Ajtay István nagyváradi, 3-dik báró Podmaniczky Elemér (Ármin fia.) Mind a négyen 21-dikén ott harcoltak Talaunál. Ajtay István elesett, feje és melle keresztül lövetett; Podmaniczkyt levélíró látta hátravitetni. Mire a poroszok fődöző helyét érték, a zászlóaljból csak 20—25 ember volt. Másnap aztán megújították a támadást, el is foglalták Dijont, de azóta, mint tudva van, a keczka rosszabbra dőlt. Ajtay István, kinek neve olvasóink előtt — azt hisszük — eléggé ismeretes, annyiszor volt említve a múlt évi november 3-ka óta, midőn Pesten a Dunába való szinlelt ugrást oly ügyesen végrehajtotta. Ajtay tehát kétségen kívül az állampénztár kárára el-sikkasztott 9880 frtnak nyakára hágott és azután a szabad eszmékért küzdő francia nemzetnek ajánlta fel kardját, és e szerint legalább a szabadságért küzdött és vérét ontva, hős halállal halt meg!

✚✚ (Szobor Eötvösnek.) A „Pester Lloyd“-ban dr. Neuhofer János indítványozza, hogy b. Eötvösnek az ujtéren (a hol lakott) kellene szobrot állítani. A lánczhídtéren Széchenyi, a Józseftéren az ősz Nádor, s folytatásul az ujtéren a b. Eötvös szobra kitűnő emléksort képezne. A szerkesztőség magáévá teszi ez eszmét s gr. Andrássy Gyulát szólítja föl, hogy kezdeményül intézzen egy lelkes fölhívást a nemzethez, mely most e kitűnő emberét oly mélyen gyászolja.

✚✚ (A francia foglyok javára) Magyarországon eddig hatvanezer frank gyűlt be; mi minden esetre nevezetes jele nemcsak ember szereteti felbuzdulásunk, de rokonszenvünknek is a francia nemzet irányában. Minthogy azonban a foglyok és sebesültek szenvedései s helyzetük elhagyatottsága roppant mérveket ölt, a pesti francia consulates azon kérelmét fejezi ki, hogy az adakozásokat az áldozatkész magyar közönség tovább is folytatná. Az „Alföld“ szerkesztőségéhez, mely nevezetes összegeket gyűjtött a francia sebesültek javára, hasonló levelet intézett a pesti francia konsul.

✚✚ (A közoktatásügyi miniszteri szék) betöltése most nagyban foglalkodtatja a kedélyeket. Emlegetik nemcsak Horváth Mihályt, de Haynaldot, gróf Zichy Nándort, Zichy Antalt, Bartal Györgyöt, Pulszky Ferenczet, dr. Pauler Tivadart, hanem még eddig csak a kávéházakban csinálják az új oktatásügyi minisztert, illetékes helyen még gondot ad e méltóság betöltése.

✚✚ (Megható jelenet.) A korcsolya-bálestéje előtt 8 óraker egyik pesti fodrász termében a perc-utczában következő megható jelenet történt, mely lehet igaz is, de a „Fenn és alant“ című regényben is előadta magát. A mondott helyiségbe, hol épen sok vendég volt jelen, lesütött szemmel egy izlésteljesen, de egyszerűen öltözött körülbelül 17 éves leányka lépett be; a fodrász kérdezte: mit akar? Ő lassan és elfogulva azt válaszolta, hogy a hiányzó házbért nem tudván előállítani, kénytelen fejének díszét, gyönyörű szőke hajfonatékát eladni, és kérdé, vajjon hajlandó volna-e azt, és mennyiért megvásá-

rolni? A fodrász nyolcz forintot ajánlott, a leány tizet kívánt, mert ennyire volt szüksége. A fodrász erre nem állott reá. Egyike a jelen volt vendégeknek, S . . . ügyvéd ur, ki a beszélgetést meghallgatta, fölemelkedett helyéről, s jóakarattal a leányhoz fordult, ki zokogni kezdett. Az ügyvéd ur lebeszélte a leányt szándékáról, és reábirta arra, hogy önzéstelen segélyét fogadja el. S . . . ezután a jelenlevő urakhoz néhány meleg szót intézett, és néhány percz mulva 13 frt 50 kr gyűjtést eszközölt, melyet a leánynak kézbesített, ki azt a fodrász biztatására elfogadta és eltűnt.

✚✚ (Tolvaj furfang.) Budán mult hétfőn egy 10 éves kis leány két kenyeret vitt hazafelé, midőn utközben egy koldus asszonynyal találkozik, kit egy kis szivességre kért. Mint mondá, nagyon fájnak a lábai s nincsen ereje a szögletboltig menni, hogy pár krajczár áru czukorkát vehetne magának, ha a leányka oly szives volna s elszaladna a czukorkáért, ő addig szivesen őrizné kenyerét. A kis leány semmi roszt nem gyanitva, egész készséggel vállalkozott a küldetésre, s mikor visszajött, a koldusasszonynak már nyoma sem volt található. A kis leányka sirva ment végig az utcán, de a koldusasszonyt nem találhatá. Utoljára két drabant is keresésére indult, hanem a csaló asszony ugyancsak elbujt, hogy még ezek sem fedezheték föl.

✚✚ (Egy koldus öröksége.) Egy ember halt meg Pancsován, ki Pestvárosának templomairól gazdagon emlékezett meg végrendeletében. Bécsi lapok szerint neve B . . . Dániel János volt, s koldus módra tengődött. Családjával régóta ellenséges lábon állt és sem nevének, kitől elválva élt, sem gyermekeinek nem hagyott semmit, hanem halála előtt a papnak átadott egy csomagot, hogy tartalmát ossza fel unokái között. A csomagban egy millió háromszázezer forint volt.

✚✚ (Két öreg utczaseprő), a kik azzal voltak megbizva, hogy a pesti dunaparton felhalmozott hóhegyeket eltakarítsák, mult hétfőn összeveszett. A veszekedés mindig hevesebb lett s Lehner Gáspár. 87 éves napszámos, ugy mellbe lökte 75 éves társát, hogy az a Dunába gurult. Lehner erre otthagya dolgát, haza ment s felakasztotta magát. Ugy találták egy szegen lógva. Levágták s nagy nehezen életre hozták, de az öreg ember abban a hitben, hogy gyilkos, nem akart tovább élni, s csak akkor birt lecsendesülni, midőn megtudta, hogy társa, a kit a vízbe lökött, nem fult bele, hanem szerencsésen kimentekült.

(Vegyes hírek.) József főherczeg az állatvédegyelet védnökségét (protectorat) oly föltétel alatt fogadta el, hogy az azzal járó jövedelmek a védegyeletnek adassanak. — A budai királyi várpalota megnagyobbitásának eszméjével egyelőre felhagytak. A palota s a fegyvertár egyelőre marad, a mint volt, mert a fegyvertár átalakítása, illetőleg az annak telkén való építkezés igen nagy költségeket igényelne. — Eötvös föletta a magyar tud. akademiában Lónyay Menyhért fog emlékbeszédet tartani, ki ezt magának kikérte. A Kisfaludy-társaságban még nem történt megállapodás; de kétséget sem szenved, hogy erre Gyulai Pált fel fogják szólítani azt, ki a legilletékesebb. — B. Eötvös József sok becses kéziratot hagyott hátra maga után, többi közt több füzetre terjedő „gondolatok“-at. Fia: Loránt, ki — a mint beszélük — nem sokára az egyetemben természettudományi tanár lesz, bizonyára gondoskodni fog, hogy e kéziratok könyvekben váljanak a nemzet közkinccsivé. — Országszerte általános részvétet nyilatkozik báró Eötvös József halála fölett. Hatóságok, testületek és magánosok egyiránt sietnek le-

róvni a kegyelet és tisztelet adóját a nagy halott iránt, és a mennyire lehet, vigasztalni a nagy halott családját, nagy fájdalomában. — Zomborban e hó 18-kán néhány lelkes ügybarát zártkörű álarcos vigalmat rendez a francia sebesültek javára. Már az a körülmény is, hogy e vigalom pénztárnoka a köztisztviselőben álló Groszschmidt Gábor, alispán ur, fényes eredményt biztosít e vállalatnak. — Raabe kisasszony — hír szerint — közelebb a nemzeti színházban is vendégszerepelne. Ez ünnepelt művész nő Felekinének, ki a Varietésban egy páholyból nézte a „Frou-frou“ előadását, egy gyönyörű szép virágcsokrot küldött be, ezen szavak kíséretében: „testvéri csókkal a magyar művésznőnek.“ — Benedek Aladártól „Hulló levelek“ cím alatt egy új költeményfüzér fog február-hónapban megjelenni, mint azt a hozzánk is beküldött előfizetési felhívás mutatja. Tárgya e költeményeknek a szerelem és mulandóság. Előfizetési ára füzve 1 frt; díszkötésben 2 frt. Előfizethetni február végéig a levelek Benedek Aladár nevére Pestre címzendők. Utánvéti megrendelések is elfogadtnak. A kis könyv — mint ígérve van — diszes gyémántkiadásban, jelképes szinezett borítékkal fog megjelenni. — A pesti jótékony nőegylet ez évi február hó 12-kétől márczius hó 11-kéig terjedő 4 hétre szegényei között leendő felosztásra összesen 660 frt 40 kr. utalványozott, és pedig hetenkint segélyezettetteknek 350 frt 40 krt, egyszer-mindenkorra részesítetteknek pedig 310 frt. Ez alkalommal a választmányi nők 42 új vizsgálatról tettek jelentést — Bulyovszky Lilla asszony a nemzeti színház igazgatójának hozzá intézett megkeresése folytán a jövő hónapban a nemzeti színpadon fog föllépni. Egyelőre három szerepet jelölt ki magának e célra: „Adrienne Lecouvreur“-t „Stuart Máriát“ és a „Cameliás hölgyet.“ — Király ö Felsége e napokban késő estig a budai várkertben sétált, és a kapuőr szépen reázárt a kertajtót. Szerencsére egy kertészfiu szintén bezáratott a kertben, ez aztán át ugrott a kertfalán, előhívatta az őrt és kiszabadította ő Felségét a fogságból. A kertészfiu ő Felsége megajándékozta. — „Rokonhangok“ cím alatt Vértesi Arnold, jeles írónk diszes albumot szerkeszt a francia károslutak és sebesültek javára. Vértesi neve elég biztosíték mind arra, hogy az album valóban diszes lesz, mind arra, hogy a jövedelem valóban a kitűzött nemes célra fog fordíttatni. Ajánljuk tehát a nemesen érző hölgyek pártoló figyelmébe a lapunk mai számához mellékelt előfizetési fölhívást. — Stéger Ferencz hazánkfia az olasz stagionehez, mely a nemzeti színházban az idén tartatni fog, első tenornak szerződött. — A nemzeti zenede 30 évi fenállása óta 6341 növendéket részesített zeneoktatásban. A pest városi közgyűlés méltányolva e buzgalmat, 3 évre évi 300 frtnyi segélyt adományozott a nevezett egyletnek. — A Kvassayné asszony szerződötetésére nézve fennforgott különbségek, melyek félreértésen alapultak, az igazgatóság által kiegyenlítették, s Kvassayné asszony, kiben színházunk szintoly kitűnő, mint közkedveltségű elsőrendű erőt bír, továbbra is a nemzeti színház tagja lesz. — Felekiné asszony lakásából, míg e napokban a „Két jó barát“ előadásán játszott, egy igen értékes gyémánt gyűrűt, arany órát és aranylánczot loptak el. A tolvajt mindekkoráig nem sikerült felfedezni.

†† (Halálozás.) Gömörmegye egyik leghűbb, legderekabb fia, a jeles s országosan is ismert nevű Bodon Ábrahám, az 1848. és 1861. években a megye volt országgyűlési képviselője, legutóbb másodalispánja és törvényszéki elnöke január

30-kán éjjel Rimaszombatban, rövid betegeskedés után váratlanul elhunyt. Béke poraira!

Nemzeti színház.

Február 6-kától.

Február 6-kán: „A csalódások“, Kisfaludy Károlytól. — Február 7-kén: „A tévedt nő“, Verdi operája. — Február 8-dikán: „Lear“, Shakespeare szomorujátéka. — Február 9-kén: „Afrikai nő“, Meyerbeer operája. — Február 10-dikén: „Lecouvreur Adrienne“, francia színmű.

Gazdasszonyoknak.

Halbeles leves.

Két iteze vízbe egy kis eczetet öntvén, egy hal összevagdalt beleit és ikráját kell tenni, valamint két babérlevelet, kakukkfűvet, citromhéjat, egy fej vöröshagymát, sót, szerecsendióvirágot és egy kis fekete borsot. Mind ezt két óráig kell forni hagyni, szintén vajjal egy kis sárgás rántást készíteni, a levessel fölönteni és még egy félóráig főni hagyni. Végül néhány kanál jó tejföl jó belé és ki lesz tálalva piritott zsemlyeszeletekre.

Mandulás szeletek.

Egy fél font finomra tört cukrot egy félóráig folytonosan kevervén, nyolcz tojássárgájával és két egész tojással, ez idő után egy fél font finomra tört hámozatlan mandulát kell belé adni, azzal ismét egy negyedóráig keverni, végül pedig 6 lat apró metéltekbe vágott citromádat belé tenni, a tésztát vajjal kikent két lemezre kenni, szép sárgára megönteni, melegen az egyik tésztára barackbefőttet kenni, a másik részét reá borítani, koczkákra elvagdálni, finomra tört cukorral behinteni, és szép magasan tányérokra kirakva, hidegen betálalni.

G. Antónia.

Divattudósítás.

Beck J. (keresepesi ut 1-ső sz.) a fehér hattyuhoz címzett vendéglőben.

Vászon ruha gyári raktárában kaphatók mindennemű kész fehérneműk, hölgyek, férfiak és gyermekek számára.

Női ingek félvászonból 1.50 krt, Kreász schweitzzi formára csakkal 1,80 2 frt, hollandi szegélyezett mellel 2,50 kr, himzett betétekkel 3 frt, egészen himzették 3 frtől 5 frtig, rumburgi kivarrott szélekkel 3 frtől 5 frtig.

Hálóköntösök 1.80 kr, szegélyezett diszszel 2 frt 2.50 4—5 forintig.

Felöltököpeny bő ujjakkal, diszített, 4—5 frt.

Női alsósok nyák, sima 1,60 kr, egyenlő bőségű, szegélyekkel 1.80 2 frt, czaklis fodorral 1.50 3 frt, több diszszel 3.50, 4—5 frtig, uszályos 6 rőf bőségű 6—7 frtig.

Női nadrágok 1.20, fodorral diszített 1.80, 2 frtig.

Ujon született gyermeknek ingecskék 80 krtól, 1 frt 40 krig.

Keresztelőhosszú párnák 3 frt, 3.50, fodorral himzett bhtétekkel 4,50 5—6 frtig.

Krinolinok fehérek 1.60, 1.80 kr, színesek 2 frt, 2.50, 3 frt, 16-ször krinolin 3.50, 4 frt fodorral.

Francia fűzők 80 kr, 1.20, 1.50, 2 frt, 2.50, 3 frt, 3.50 kr. különös vastag szövött angol zsinórzott kelméből.

Kontyok selyemből szövött 60, 70, 80, 1 frt, hosszú fonás 80 kr, 1 frt 1.50, hajbetéteknek rófe minden színben 10 kr.

Férfi ingek színes 1.30, 1.80, 2.20 krig. madepolánból 1.50, 2 frt, 3 frtig, bálí ingek himzett mellekkel 3.50, 4—5 frtig. Vászón hollandi ingek 2.50 3.50 krig, rumburgi 3.50 5—6 frtig. Férfi ing mellbetétek, madepolánból és vászonból, ugy szinte himzett ek 30 krtól kezdve 2.50 krig.

Lábravalók 1 frt 1.20, 2 frtig. Legujabb gallérok, kézelők férfiak, valamint hölgyek számára.

Továbbá ajánlom nagy raktáromat mindennemű Kreász, rumburgi, hollandi és schlesinger vászonban minden árakon, 2 rőf széles vászon lepedőknek való, 2 negyed rőf széles paplan lepedőknek való, zsebkendők, törülközők, asztalkendők stb.

Madepolan rófe 25, 30, 35, 45 krig a legfinomabb. Függyönyre való virágos kelme, 2 rőf széles 50, 60 kr, kivarrott 65, 70 kr, csipke függöny 2 rőf széles, rófe 80, 90, 1 frtig, függönybojtok minden színben 50, 60 kr.

Számrejtvény.

Brusch Alajosnéól.

6. 2, 8, 9. Soknak szende működési köre;
8, 4, 9. 11. 6. Vannak, kiknek kedvencz eledele;
1, 2, 5, 4. 9. Ezzel büntetnek, ha megfélekedezel
Okirataidra adni bélyeget;
9, 11, 10. Nagyon iszsza egészséges és beteg;
3, 7, 1, 10, 4. Nem egy ily szerencsétlen jár sok helyütt;
9, 7, 8, 8. Tábornok ő és hozzá jó hazafi;
9, 7. Női munkákhoz lényeges eszköz;
6. 2, 8, 11, 9. Szeretett vonások rendes foglalattja,
Német fejedelmet ez sujtá le holtra
S hős gazdáját juttatta bitóra.

Megfejtési határidő márczius 5-ke.

A 3-dik számban közlött számrejtvény értelme: Arany János a rimkirály. Helyes megfejtéseket következő tisztelői előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Balthazár Ilka, Benedikovics Róza, Szinodics Gizella, Bizek Ilka, Perisics Ilka, Hlavács Kálmánné, Polyák Szulatyia Mária, Fülöp Mariska, Sárkuty Dugovich Pálné, Gyura Janka, Moesz Marossy Emilia, Marossy Hermin, Báthory Zsigray Istvánné, Tell Mária, Jánosy Lajos, Ivády Nina, Alexy Melczér Hermin, Filep Endréné, Mirkva Hermin, Sváby Izabella, Nozdoviczky Lieszkovszky Anna. Gyenes Vilma, Vágh Aranka, Gabsovits Klementin, Geher Antalné, Koch Teréz, Tóth Julia, Stancsek Vilma, Bálint Julianna, Kemény Elekné, Gellér Jánosné, Bereczk Ilka és Mariska, Tóth Emilia, Szűcs Lajosné, Temmer Antalné, Beke Mariska és Kornélia, Maksai Mária, Szremszky Luiza, Pásztelyi Danielovich Emilia, Günther Jánosné, Tiszai Mari és Janka, Keszely Ferenczné, Szebeni Borbála. Csépes Braun Ilona, Mártonffy Anna, Harangi Baranyai Mária, Szapper Janka, Brocken Kováts Emma, Szuchányi Izabella, Pethő Antalóé, Dubányi Róza, Joanovits Irma, Kiss Lőrinczné, Oszlányi Mária, Máté Bajzát Luiza, Már Ottilia, Nagy Krisztina, Molcsányi Pozsgay Ilona, Szepessy Szilágyi Lidia, Andrassy József, Regéczy Jolán, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Jeremiás Irén, Jósá Jakabfalvay Emilia. Grundböck Róza, Pataki Gizella, Dobozy Menyhértné, Ékes Aloisia, Göböl Antónia, Mentler Etelka, Csuzi Julia, Nagy Lina és Mária, Erdensohn Emilia, Matolcsy Ilka, Rosemberszky Aranka, Okrutzky Georgine, Seján Gorzó Kornélia, Bodnár Anna, Pajor Mari, Bogdanovits Hedvig, Péntes Brand Anna, Egressy Milka, Vitányi Józsefné, Kenessey Mórinczné, Simay Károlyné, Orbán Paulin. Szalkháry Crescentia, Farkas Lenke, Jaszkovich Velyaczky Anna, Osváth Paulina, Zoltán Ferenczné, Schiffer Imréné, Buhl Kornél.

A 2-dik számban közlött rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Bodnár Anna, Pajor Mari, Petrasevics Mariska, Bogdanovics Hedvig, Tormássy Mari, Péntes Brand Anna, Hinczky Julia, Egressy Milka, Vitányi Józsefné, Kenessey Mórinczné, Kattra Toka Vilma, Simay Károlyné, Szulyháry Crescentia, Farkas Lenke, Kalós Erzsike, Buhl Koruél.

Felvilágosításul.

A „Magyar Ujság“ 32-dik számában „több vidéki nő“ aláírásával, egy rettenetes cikkekcskében gyöngéd leczkét tartanak lapunknak, a miért ez folyó évi 5-ik számában a Csernátoni-jogászbál-bizottmány-féle ügyben ugy nyilatkozott, a mint az még mai nap is ott olvasható. Több udvarias czimezés közt, a milyen például az, hogy „illetlen,“ az is mondatik ama finom cikkekcskében, hogyha az, a mit ez ügyben irtunk „guny akar lenni,“ — mert ők szegények, azt voltaképen nem tudják megítélni akkor „ezáltal a helytelenség még halmozódik“ — ezt már nagyon is tudják megítélni — „és a jogtalanul megtámadott Csernátonira még több bántalom háramlik.“

Mellesleg talán kinyilatkoztathatom azon erős hitemet, miszerint ama „több vidéki nő,“ ha netalán még ninesen is nekik bajszuk-szakálluk, de valószínűleg csizmában, vagy legalább stibli-ben járnak. Hiszem pedig ezt azért, mert köztapasztalat szeriut általában a nők, de különösen azon nők, a kik másoknak leczkét tartanak az — illetlenségről, nem szoktak megfelekedezni arról, hogy mivel tartoznak önmaguknak. De az lehet privát-izlés dolga is; a mi azonban nyilvános komikum, ez amaz állítólagos „több vidéki nő“ azon naivsága, a melynél fogva egészen mást olvastak ki lapunkból, mint a mi abban az érintett ügyben írva vagyon! Ők azt olvasták ki lapunkból, hogy „ezáltal még több bántalom háramlik Csernátonira!“ Szabad-e művelt nőkről csak fölteni is olyan teljes hiányt a humor iránti érzéknek, az igazság- és méltányosságagnak? Ugye bár, nem?

Nem marad tehát egyéb hátra, mint teljes tisztelettel fölkérni amaz állítólagos „több vidéki nőt,“ hogy máskor ne sajnálják a fáradságot, és magyaráztassák meg maguknak előbb hozzá értő nők által, mi van tulajdonképen valamely lapban írva, mielőtt arról a „Magyar Ujság“-ban cikkeznének.

És egyuttal nem fog ártani azt is megmagyaráztatni maguknak, hogy mit teszen tulajdonképen e szó: „nő-emanczipáció,“ akkor aztán meg fogják tudni, hogy olyan fontos általános társadalmi és közérkölcseisi ügyben, a milyen a Csernátoni-féle volt, a saját mulhatalatlan kötelelssége, határozott állást foglalni, a közérkölcseiséggel szemben pedig nem az, ha férfi, vagy nő kezele valamely lapot, hanem csakis a közilledek vétethetik figyelembe. Mi megróttuk a bálbizottmányt, megróttuk erősen, — érdem szerint, mert ezt szabta kötelelsségünk szent hivatásunk világos tudata; de egyetlen szóval sem sértettük meg és soha sem is fogjuk megsérteni a közilledeket, mert ezt is tisztelni parancsolja szent hivatásunk világos tudata.

Szerkesztő.

Tartalom.

A költő. — Egy virágcsokor mellé, Eggedy Bélától. — Az eladott nő! Tóvölgyi Titusztól. — A kétség éjelében, Dobó Lászlótól. A végrendelet. — Ujkéritől. — Petrarca, Szabó Sándortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: jelen havi divatképünk (magyarázata a jövő héten) és előfizetési fölhívás a „Rokonhangok“-ra

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félelve 6 frt, egész évre
12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-80 kr
és egy-egy kötet könyvmellekletért 10
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.

Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

S. SZ.
Február 19-kén.
1871.

Havonkinti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrajzok-
kal. Évenkint két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelleklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félelvi járatási kötelezetetést
foglal magában a lap irányában.

A költő.

(Folytatás.)

S ha az imában nyugalmat lelt szív az erény tiszta korszorújával akar ékeskedni; de a világ elszóródásai, tarka képei, itt-ott zavart körülmények, bukott lelkek tévedezővé teszik eszméidet, gondolataidat, ha fáradságod jutalmát nem élvezed oly hamar, mint szeretnéd, halld, mit az ihletett költő szónok annyi mély itélettel ad eléd: „Alig van ember, kinek keblében a jó és szép magvai természetből hintve ne lennének, s ki szerencsés vala mivelt emberek közt születni; ki már gyermekéveiben azon magvakat maga körül teljes virágzásra fejtve láthatja: mi könnyű annak önkeble mozdulatait s mások példáit követve, magának az erkölcsiség legtisztább kívánatai felől való ismeretet szerezni? Ha a jelenlét nem szólna is, a nemzetek évkönyvei telvék szívragadó példányokkal; s bár többnyire gonosz, gyakran épen borzasztó alakokkal vétetnek körül, ezek nem szolgálnak egyébre, hanem hogy amazokat még inkább tündököltessék.“

„Azonban ismerni a jót, könnyebb, mint követni; sőt még az sem nehéz, hogy némelykor jó, vagy épen nemes tettet vigyünk véghez; — de egész éltedet meghatározott elv szerint intézve, soha nem tenni mást, mint a mit az erkölcsiség kíván, s még akkor sem, midőn haszon, bátorlét, indulat heve, vagy szenvedély ereje másfolé ragad, ezt hívják erénynek.“ És ez sokkal nagyobb, sokkal dicsőségesebb kincs, mintsem birtokába hosszú igyekezet nélkül juthatnánk. Sokan nevezik e pályát tövisesnek; de higj nekem, az embert éltében sokszor éri szerencsétlenség, jót és gonoszt egyformán. A különbség csak az, mert a gonosz

úgy nézheti azt, mint büntetést, a jó pedig, mint történetesen keresztül futó szélvész, melynek az ő lelkén hatalma nincs.“

„Azért élted minden órájában tisztelettel fordítsd az erény felé tekintetedet; soha ne mulasz el egy alkalmat is, melyben jót tehetsz, s ha e tett némelykor pillanatnyi haszonnal s kívánságaidal ellenkeznek, szoktasd akarodat, hogy rajtok győzedelmeskedjék. Így a pályán lassankint s észrevétlen akadály nélkül járhatni, így fog a szép és jó szerelme benned hervadatlan virággá kifejlenni, így fogsz oly erőre juthatni, hogy egykor nagyot is mivelj, korodra s a jövődre munkálj s társaid körében tisztelet és szeretet jelenségei közt említessél.

Kölcssei.“

Ime tükre egy emelkedett léleknek, egy tiszta kedélynek, kinek nevét tisztelet és hála közt kell említeni.

És a szerelem, mely az emberiség kincse, mig tisztán és nemesen élvezzük, mily fenséges képekben nyilatkozik a költők lantjain, mily búbájjal érinti meg kebledet s fellángolva nemesen, szivedet kimondhatlan öröm dagasztja. Érzed, hogy mily fenséges teremtése az ember a dicső természetnek. Rezdül a lant, figyeld a dalt:

Dördül az ég, villámot lött,
Zápor zuhog le már,
S a szép leány kunyhóm előtt
Lassan pihogva jár.

„Jer szép leány! hiv a legény,
Bús ég borult reád;
Kunyhóm kicsiny bár és szegény;
Neked s nekem helyt ad.“

Kunyhóm felett s kis ablakán
Csattog, süvölt a szél ;
Karom között a szép leány
Űl csendesen, — de fél ;
S felleg ha más fellegre jó,
S villám villámra gyúl :
Remegve, ah keblemhez ű
Jobban, jobban simúl.

Derül az ég, bús fellegén
Ég a szivárvány már ;
„Isten veled te hü legény,
Anyám epedve vár !“
Mond a leány s karom kö zül
Kifejlik nyájasan,
S a köny, a mely szememben ül
Ajkán sohajtást von.

Kunyhóm felett s kis ablakán
Száll és mosolyg a nap ;
Szemem csak a szép lány után
Mint part után a hab.
Lángcsillagod hajh tiszta ég
Mit ér e sziv előtt ?
Dördülj megint s onts záport még,
S hozd vissza nékem őt!

Kölcesei.

Vagy oh ifjú, ki éveid rózsás örömeiben álmodol szé-
pet, magasztost s boldog vagy álmaidban, halld a tiszta sze-
relem hangját e sorokban :

Nem mondom, hogy ne álmodjál,
Tudom, hogy az nem rajtad áll.
Dalt a fülmilének,
Lombot a tavasznak,
Ifjúságnak álmot
Az istenek adnak.

Hogy ne ébredj, nem kívánom,
Bármily édes volt az álom.
A nap is elszunnyad,
De virad reggele ;
A leány álmának
Lejár az ideje.

Nem kérem, hogy ne csalódjál,
Csalódnod kell, ha álmodál.
Mindazok, kik élnek,
Még a kik meghaltak
A kereszt alatt is,
Mindnyáján csalódtak.

Szeress, álmodj, ébredj is fel,
Csalódj is, mert csalódnai kell,
Én csak azt kívánom :
Hosszú legyen álmod,
Ébredésed késő,
S kicsiny csalódásod. —

És ha szived érzelmei tisztulva e melkednek magasabbra
a költő érzelmein, ha kebled a legtisztább élvekkkel, örömmel
telt meg s hálát adsz a gondviselésnek az életért, kísérd be a
költőt oda is, hol a fájdalom zokog ajakán, gyász dal rezeg
lantja hurjain, kísérd és halld meg őt ott is s valld meg, hogy
ő kiemelkedik magasan a fájdalmakat érzők felett s megmu-
tatja, hogy kell fogadni a fájdalmat, hogy kell érezni azt.

Virit a rózsza és a hajnal,
Harmatja még kelyhén ragyog ;
Az ünneplő sereggel én is
Pünkösdi rózsát szakgatok,

A halotti koszorúba füzve
Bús harmatot hint rá szemem,
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Teritőn kedves gyermekem.

A népnek arczán ájtatos esend,
Szívén vallásos buzgalom ; —
És rajta a szent nap diszére,
Fehér, piros köntös vagyon.
Én gyászban járok, bánatomnak
Sötét ruháját viselem.
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Teritőn kedves gyermekem.

Hová néztek ? szeretteimből
Egyik beteg, másik halott ;
Nem enged álmot annak a kin,
Emez végkép elszunnyado tt.

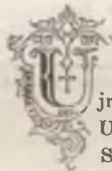
Letört fájáról életemnek,
Letört az egyik lombos ág ;
Enyészetes forró szelével,
Sárgítja a kór másikat. — —
— — — S ha még ez . . . száradj ki akkor
Lombatlan bús fa, életem ;
Kórágyon fekszik szenvedő nőm,
Teritőn kedves gyermekem.

Tompá Mihály.

(Folyt. köv.)

Ujra látlak.

Endrődi Sándortól.

Ujra látlak kedves lányka,
Ujra látlak tégedet,
S mit oly rég nem foghattam meg,
Mostan ujra megfoghatom ;
Hőfehér kis kezedet !

Úlj le mellém, jer közelebb,
Oh jer, hadd bámuljalak —
Hiszen mióta utolszor
Voltam együtt teveled, oly
Hosszu idő elhaladt.

Milyen szép vagy, milyen jó vagy,
Csupa báj és szeretet !
Szemeidbe félek nézni,
Olyan csodás, olyan büvös,
Fényben égnek e szemek.

S nemcsak ott, de mindütt fény van,
Fény az égen s idelen —
Élet támad ujra bennem,
S keblemben ujra felgyul
Az a régi szerelem.

Oh, ez üdv, e tiszta kellem
Olyan, mint a kikelet :
Virágokkal, koszorúkkal,
Hinti be ezt a kietlen
Pusztá kertet : szivemet.

Vidd, boldogság, vidd el gyorsan,
Bübájjal telt poharad' —
Csak egy csepp kell még belőled —
S ez az istenadta sziv a
Sok örömtől meghasad.

A z e l a d o t t n ő !

Elbeszélés.

Tóvölgyi Titusztól.
(Folytatás.)

Oly csend volt, hogy a légy dongását is meg lehetett volna hallani. A kimondott szavak mintegy súlylyá tömörülve neheztedek a hallgatóság mellére, s a törvényszéki tagok arcz kifejezéséről is le lehetett olvasni, nem a harag, de a lelki izgatottságot. Az elnök zavarát pedig abból lehetett kimagyarázni, hogy a helyett, hogy a vallomásra fölvevett jegyzőkönyvet olvastassa tovább, tanúnak mondá, hogy vallomását folytassa.

Most a tekintetek mintegy megdöbbenve, s az ellen-szenv azon kinyomatával fordultak az asszony felé, mely félig-meddig mondani látszott, hogy valóban az ördögöt látják belőle kivigyorogni. Az asszony azonban, mintha daczolni akarna a közvéleményre nézve se nem gazdagító, se nem szegényítő hatalmával, mintegy kihívó állást foglalt a hallgatósággal szemközt, s az elnök fölszólítására, a méregkeverő átkos sz envedélyének indulatával folytatá vallomását.

— Igen is, — vőm pénzeért ölte meg azon embert. Ő egy préda ember volt, és nem birt annyit keresni, mennyire szüksége volt, s mert azt hitte, hogy itt jó erszényre akadt, folyton pénzért zaklatá szegény öreget.

A hallgatóság közül hangok emelkedtek:

„De már ő nem volt préda, becsületes és szorgalmas életet élt.“ — „Ugy van.“ — erősíték sokan.

— Nejét is folytonosan pénzért zaklatá, — folytatá, e fölkiáltásokat figyelembe sem véve az asszony, — s kényszeríteni akarta, hogy ez öregnek szeretője legyen.

Most a fátyolozott nő egy hirtelen mozdulatot tőn, hogy mindenki figyelmét magára vonta, csak a vallomásába, vagyis vétkébe bemerült asszonyét nem.

— S mert neje vonakodott azt megtenni, halállal fenyegeté nejét is, mert benne volt már a gyilkolási természet.

— Ide rendelték-e nejét is? — kérdé egyik törvényszéki tagtól az elnök.

— A nő nem tanúskodhatik se férje ellen, se férje mellett, — válaszolá a kérdett.

— De az ügy tisztázása érdekében, talán ki lehetett volna kérdezni? — mondá az elnök.

— Itt vagyok, — szól most egy hang, — s a gyászban öltözött nő hátravetette fátyolát.

Elvira volt.

Arca fehér és mozdulatlan, mint a márvány, a magabizallság, és bűnbánat valódi megkövesülése. Mintha egy isteni műterem szobrai közül lépett volna ki, hogy az említett két érzés mintájául szolgáljon.

Ámulva tekintett reá mindenki, azon nemével a megdöbbenésnek, mintha megtestesült vágyaikat látták volna kiszökkelni szívéből, mert most minden jobb érzésű ember kívánta, bár csak jelen volna a nő!

Jelen volt.

Hallá Etel nemes önfeláldozó vallomását, ki életét dobá azok szájába konczul, kik különben talán neje becsületén rágódtak volna. Látta, hallotta, hogy az, kit ő boldogtalanlanná tett, a kinpadra vont, elhagyott, s majdnem aléltan hagyta kiszenvédéseinek körmei közt, a ki miatta gyilkossá lett, s talán most lelkiismerete által is marcangolattik, sebei alatt roskadozva, tépett szívvél, tépett lélekkel, életének utolsó

lehelletét arra használja, hogy ez életet ő érte, annak becsületeért áldozza föl, ki nem tartotta azt a megőrzésre érdemes kincsnek, s ki mindezen szenvedéseknek okozója volt. És a lelki nemességnek e fölmagasztosuló nagysága előtt, az elsüllyedés és lelki undokság penészében, ott látá fetrengeni anyját!

Isten keze rendezé talán ezt így, hogy ki eddig nem tudott különbséget tenni e kettő között, most így kidomborodva egymás mellett lássa azt, s ne kérdezze többé se hitétől, se gondolatától, van-e mennyország? van-e pokol? mert mindkettőnek lenni kell!

Válassz tehát most e kettő közül!

Oh te megfoghatatlan hatalom, mely egy pillanat alatt több fényt hintesz a lélekbe, mint egy élet alatt az összes emberiség példaadása, mely a bűnös előtt oly világosságba helyezed saját vétkét, hogy az kétségbeesve magától, bámulva gondol engedelkenységedre, hogy mind eddig szét nem zúztatad őt? Undorodva fordul el előbbi tényétől, új lényre változik, s jóságod imadásának áhítatával borul lábaid elé!

— Hazudsz! — kiáltá anyjától eliszonyodva Elvira.

Végzeteljes fölkiáltás, anya ellen, a törvény színe előtt!

Az asszony megrázkodott, mint kit a föld tüzelő gyomra Sziberia jegére dobott. E szavak megüdvözíték a leányt, elválaszták anyjától, s jégtorlaszként húzódtak a pokol és mennyország közé.

Az anya némává lőn, mintha lehelle megfagyott volna, s bedugta volna száját; az indulat lángja, mely arcát izzóvá tette, kialudt, s helyét az epe kékes vegyülete borítá el. A szavak, melyeket leánya mondott, felkorbácsolták dühét, s az asszony e méregözönben fuldoklani kezdett.

Szemeit pokoli vérben égő két csillagként szegezé Elvirára, s mintha némasága szövetségének egész ördögi hadát imádkozná össze, megdöbbenő volt.

Hanem a leányra nem tett most már semmi hatást; az ő szemei is ragyogtak, hanem cherub-pallosok fényét jelképezék a sugarak, s ő mentő angyalának hatalma s védszárnyai alatt, nem remegett többé a pokoltól.

— Uraim! — szól Elvira, a törvényszéki tagok felé fordulva; — én vagyok a bűnös, én öltem meg azt az embert!

E szavakat kimondva, elhallgatott, hogy erőt s bátorságot szerezzen magának a tovább-beszélhetésre. A közönség néma bámulással várta, a mi következni fog.

Anyja és leánya ott álltak egymás előtt, két fölkiáltó jeleként az örök igazságnak, mely a bűnt a bűn rettenetességéhez mérten szokta büntetni, mint most, leányával az anyát; az anyai természetellenesség megszülte a gyermeki természetellenességet, s a meggyaláztatott természet fölemelé irtóztatón boszuló kezét.

— Igen uraim, — a bűnös én vagyok, — folytatá Elvira. En vezettem félre a legbecsületesebb embert, a legnemesebb férfit, és a legjobb férjet. En kényszerítém arra, hogy gyilkossá legyen.

— Hazudik! — kiáltá reszketve az anya, — hazudik! Minden szava hazugság!

— Legyen ön csendesen, — szól szilárd feddő hangon az elnök, — vagy kivetzettem e tereméből.

Az asszony fogaival szoritá le nyelvét, hogy azt fékezhesse.

— Szavaim egy megtérő, és az igazság szavai, — mondá a leány. — Nem engedi az isten, hogy bűnömért egy ártatlant büntessenek. Engemet öljetek meg, ne őt, ne legyetek az

ártatlanság hóhérjai, midőn előttetek áll a bűnös, a ki én vagyok. Esküszöm az egy élő isten szent nevére!

Hevülni, pirosodni kezdett a hölgy arca, s kifejezése mindinkább magaszkodott. Utolsó szavait ég felé emelt három ujjal mondá el. Aztán elhallgatott, mert elfojtá izgatottsága, s tekintetét körülhordva, bűnvallomása a helyett hogy izgatott volna, a részvétet kezdé fölébresztetni.

— Ön bűnösnek vallja magát asszonyom? hogy kelljen ezt nekünk érteni? — kérdé az elnök.

— Elmondom, — válaszolá Elvira, mig az anya arca görcsös izgatottságtól rángatózott. Én neje vagyok azon férfinak, kit csak is a félrevezetett igazság állithatott ítélőszékek elé. Ah! — kiáltá, hirtelen fájdalomtól megragadtatva, — mily büszkén lehetett volna ezt bevallanom, mig most vércseppek festik be vallomásomat! Álszégnyen, a becsületes szegénység szégyene nyomorítá el szívemben a legszentebb érzelmeket, s titkolám családi életünk megszületését, mintha megfertőztetett érzelmek gyermeke volna, mig most a világ színe előtt kell bevallanom azon gyalázatot, mely egy nemes kebel boldogságának összerombolásával undokítá be magát. Megcsaltam őt, midőn szerelmet vallottam neki, meg, midőn hűséget esküdtem oltár előtt, meg, midőn átléptem általa boldognak remélt családi életünk küszöbét! Visszataszítám szerelmét, midőn az a lélek legtisztább ragyogásával öveze át, bűnös szemérmelenséggel adtam el földi üdvösségünket, s midőn nejétől ragaszkodásának, s önföláldozásának jutalmát várta, tépett szívének könyzaporát idéztem elő. Oh öljetek; meg! öljetek meg! — kiáltá arcát elfödve Elvira, — én átkos teremtmény, én legundokabb férge a földnek!

Néhány pillanatig hangosan zokogott, de elfojtva fájdalmát, előadásának folytatásához fogott.

— Igen uraim! kétségbe ejtém őt, s kétségbeesése okozott halált annak, kinek, még mint neje is, — ah! fordítsátok el tőlem arczáitokat, — legyen első s érdemlett büntetésem azon megvetés, mely szemeitekből a porba esett férget érheti; hadd érezzem azon közvélemény nyilának irtóztató hatását, mely közvéleményre semmit nem adék; taszítson le kebléről a világ, a mint én letaszítám keblemről őt, ki midőn nyugodtan pihent s álmodott felőlem, később tövissé vált ágyában, s mig neki imádása, a meggyilkolt kéjelgésének tárgya valék!

Elvira ismét elfödé arcát, s a közönség halk tompa zúgása lett hallhatóvá.

— E szerint azt állítja ön, — szól az elnök, a törvény kérlelhetlen hideg bonczkésését mártva a most annyira forró szívbe, — hogy e gyilkosságot az ön házasságtörése idézte elő?

Elvira roskadozva ragadá meg a hozzá legközelebb álló szék karját, s töredezett hangon mondá:

— Azt!

— És hogy a gyilkosság a tettenkapás esetében követetett el?

Mily irtóztató, mily iszonyú volt e kérdés! Száz szem előtt, száz fül hallatára! A női becsületről letépett fátyol, az élet legtitkoltabb nyomoréksága, mezetlenül föltárva a világ előtt! Megundokittatva a női szépség, pocstába tapostatva a női magasztosság! A báj megfekélyesítve, a nőietlenségnek megutáltatása!

Mennyire boldogabb lett volna ez az asszony, ha kihallgatás nélkül ítélteték el, ha a hóhér bárdja végzi el, mit most

az emberek szemei végeznek; ha meghalt testhüvelyéből e megtépés és nyomorítás nélkül emelkedhetik ki a lélek!

De így volt kiszabva a büntetés.

Elvira sokáig nem tudott szólni, az elnök ismételni akarta a kérdést, de a nő ekkor holtzikolylyal emelte föl jobb-ját s rémulten kiáltá:

— Megállj! — Ne halljam ez irtóztató kérdést másodszor is!

— Tehát? . . . mondá kérdőleg az elnök.

Elvira mindkét kezével a székre kapaszkodott, hogy le ne roskadjon, minden erejét összeszedte, és alig hallhatóan susogta:

— Igen!

— Hazudsz! — sikoltá az anya magán kívül.

Elvira leereszté fátyolát, s alig birt állni lábain.

— Adjatok ez asszonynak széket; — parancsolá az elnök. — Vezetessék elő a vádlott.

Legmagasabb fokán állt az érdekeltség. Mindenki visszafojtá lélegzetét, s tekintett a távozó börtönész után, ki azért ment ki, hogy Etelt a terembe vezettesse.

A szuronyok és tollas forgók néhány percz múlva ismét megjelentek a terem ajtójában, csillogtak a hallgatóság feje fölött, s lehetett hallani a láncz siralmas csircsolódásának nesztét.

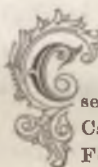
Etel nemsokára előbbi helyén állt, csak hogy most sok szem könyezve fordult felé, s a részvét és szánakozás teríté szét fölötte szárnyait.

Az anyós dühösen fordítá el fejét; Nándor lesütött fejével állt, s könyező tekintetét nem meré barátjára emelni.

(Folyt. köv.)

Csendesség van.

Szikra Erzsikétől.

Csendesség van, lepihent már mindenki,
Csak a szívem engem nem hagy pihenni,
Fenn viráosztok a csillagok fényinél,
Bánatommal, mely keblemben alig fér.

Elmerengve nézem a sok csillagot;
Oh, hogy köztük én is mért nem vagyok,
Boldogabb lennék ott fenn az egekben,
Onnan ragyognék le rád fényesen.

Furulya-szót hallani a légen át,
El-elhalva, — el nem birva bánatát,
Furulyaszó azt zengi a távoból:
„Magasan repül a daru, szépen szól.“

Megrezzen a lolkem, ha e dalt hallom,
Ez a dal neked is kedves, angyalom,
Most még bájosabban zengi a távoból:
„Haragszik rám a kedvesem, mert nem szól.“

Csendesség lett, nem hallik már az ének,
Szegény pásztor, tán a szived repedt meg,
Neked is van hát bánatod, mint nekem,
Téged sem hagy pihenni a szerelem.

Lám, te néked van kinek elmondhatod,
Furulyáddal magad vigasztalhatod,
De én nekem nincs senkim e világon,
Csak bus szívem, meg végtelen bánatom.

A csillagok lassankint mind elégnek,
Tán őket is meghatotta az ének;
Csendesség lesz mindenütt és nyugalom,
Csak a szívem engem nem hagy nyugodnom,

A végrendelet.

— Vacano Mario Emil beszélye. —

Ujkéritől.
(Folytatás.)

III.

Az estebédet csaknem szó nélkül végeztük. Nagybátyám hallgatag öreg volt, arca sápadt s úgy összeaszott, mint a mumiá. Keze reszketett s fejét is gyakran csüggeszté mellére alá. A kilobbanni készülő életet látám benne. Kérdezősködött atyám felől. Ha nem kérdeztem, miről sem beszélt nekem. Azt sem mondta, hogy betegeskedik. Az asztalnál az öreg Ferencz szolgált föl. Egy vén eb is ödöngött ott. Medonnak hívták.

E kutya csak alig birta már tagjait s fekete bundáját is megderesíté az idő. A vén ebek rendszeren ocsmányok és kiállhatlanok. Az öreg Medon örökké az asztal alatt hevert, gazdája lábainál, s ha olykor reszkető ujjával csattintott neki, csak szemével hunyorított. Abban a kis szobában étkeztünk, a hol nagybátyám megérkezésem alkalmával fogadott. Étkezés közben széttekinték. A szoba egyik szögletében egy kis orgona állott s egy álványon három hegedü — épen az öreg ur fekhelyével szemben. A falon csak egyetlenegy kép volt látható. Különös kép volt ez. Hajporozott női fő. De csupán egy fő, minden nyak és mell nélkül, mintha épen nyakszirtben lett volna elmetszve. Így nézett le sötét, egyszínű háttéréből. Hajporozott toupé és arcz, — egyéb semmi. Szomorú szép arcz, mintha ki lett volna szeme sirva, Sajátságos kép.

En egy nagy ódon butorzatu szobában háltam, melyben a mult század minden kényelme egyesült. Másnap reggel az öreg Ferencz mindent elem rakott, a mi csak toilettemhez szükséges volt. Podgyászom hiány nélkül megjött. Azután egész délelőtt senkinek sem láttam színét többé. Csak a folyosón lelete koronkint az öreg szolgálka nehézkes lépteit hallani. Beraktam ruháimat a szekrénybe s aztán a könyvekben lapozgattam, melyek egy a szobámban levő könyve s polczon állottak. Majd kiraktam papírjaimat, irataimat: a Proteuszt, „Hämmerling Margit“ fölvonásait és egy konc tisztá papírt.

Délben ebédelni hítt Ferencz. Ismét bátyám kis szobájában étkeztünk. Midőn fölállottunk és én szobámba vissza akartam térni, bátyám intett, hogy maradjak még. Oda vettem egy széket a vén karosszék mellé. Az öreg rám tekintett sötét fénytelen szemével s csontos kezét karomra helyezve így szólt:

— Figyelj reám. Nagyon jó, hogy tegnap megérkezél, mert sietnem kell.

— Sietni? Bátyámnak?

— Igen. Hát nem látod-e, hogy haldoklok.

— Bátyám!

— Na, na, csak ne ijedj meg. A halál elég sokáig várattott magára. En már vén ember vagyok. És én oly rég sóvárogtam már a halál után, miután nála nélkül nem mehetek haza. Azonban már ma tisztába kell jönnünk egymással, különben késő lenne.

En nem értém őt s rábámultam. Künt sütött a nap, de e sötét hálószobába csak viszfénye hathatott be.

— Ugy van. Ne szakaszd félbe szavaimat; majd bámulhatsz, ha eltávoztam. En még ma elutazom.

— Bátyám . . elutazik!

— Mondtam már, hogy ne vágj beszédembe. Te nagyon hasonlitasz boldogult fivéremhez. Nyugalmas, becsületes életet folytattál. Nem vagy hegyke; rendes, csendes komoly ifju vagy. Ez utóbbi tulajdont csak tegnap fedeztem föl benned. Te vagy egyetlen rokonom a világon. És én téged azért rendelvelek ide, hogy végrendeletemnek végrehajtója légy. En haldoklok és a ki egy haldoklónak végakarátát tiszteletben tartja, az kedvességben áll isten előtt. Hiszsz-e te istenben?

— Igen, bátyám.

Az öregnek hangja ünnepélyes volt minden különössége mellett s én nagyon érzém szívem mélyében ez órának komoly voltát. Nem csodálkoztam többé, hanem csöndesen hallgattam.

— Jó. És te az én szegény szeretett fivéremnek a fia vagy, kivel mint gyermek játszadoztam a patak szélén; sárga, réti virágokból fonva szalagot s dobva azt a folyamba . .

Ezzel a hangjegyek alól-egy összehajtott és lepecsételt papírcsomagot vett elő, a nélkül azonban, hogy ezt kezembe adta volna,

— En, a mint mondám, még ma elutazom. Mert senkinek sem szabad itt megtudnia, hogy meghaltam. Félbe ne szakaszd beszédemet Ervin! Senkinek itt e városban, még szomszédaimnak sem szabad halálomról értesülniök. Később megtudod, miért. En tehát ma Ferenczcel elutazom, és a közelebbi napokban másutt fogok kimulni. Szememet mindinkább köd lepi el s lélegzetem is akadoz, ujjammal is alig vagyok képes valamit tartani, lábaimat pedig már nem is érzem.

— De hát miért akar bátyám . .

— Te itt fogsz maradni, — folytatá reszkető, elhaló hangon, mig remegő kezében folyvást a csomagot tartá a zöld posztóval bevont asztalon. — Te itt fogsz élni és lakni. Az öreg Ferencz nővére lesz szolgálatodra; ő fogja a háztartást vezetni. Neked magadnak is van némi vagytonod, az én íróasztalom fiókjában pedig megtalálod egyik kis birtokomnak a címét, melynek jövedelmét mindaddig húzhatod, mig végrendeletemnek eleget teszesz. Az én nagyobb és fővagyonom Handel bankárnál az egyház-utczában van biztos helyre letéve. Ott évek óta növelik már a kamatok a tőkét. E hagyomány törvényesen az én . . örököseimet illeti, kiknek nevei végrendeletemben vannak följegyezve, s csupán ez örökösöket illetheti az. En bizhatom benned. Te az én szeretett fivéremnek a fia vagy és én ismerem előéletedet. E levélben van végrendeletem befoglalva. Ezt te érintetlenül hagyod. Semmi kíváncsiság, semmi szeszély vagy ösztön ne ingereljen ennek fölbontására mindaddig, mig annak tartalmát nem teljesited.

— És mikor jö el az az idő, bátyám?

Az öreg fölemelte reszkető fejét s a kezében levő csomaggal az ágya fölötti képre mutatott. Arra a női főre, mely sötét háttéréből kandikált ki.

— Akkor, ha e női kép életelevenen áll előd, s nevedet előtted említeni fogja.

Egy gyors mozdulatot tettem.

Megörült ez az ember?

Irnerius bátyám keze ismét aláhanyatlott s különös mosolylyal tekinté rám.

— Ugy-e, azt hiszed, hogy megörültem? — kérde. — Biztosítalak azonban, hogy teljesen eszemnél vagyok. Itt a jobb és itt a balkezem, és itt állasz előttem Imhof Ervin, az én öcsém. Ott pedig a falon egy festett kép, mely soha le nem szállhat keretéből. De én háromszorta vénebb vagyok, mint te és én, már halott vagyok; ez itt végrendeletem s utósó ohajom: élj itt, dolgozzál itt. Légy oly nyugodt és elégtel, mint otthon voltál. És ha eme kép egykor megelevenül s nevetem említi előtted, nyisd föl végrendeletemet és tégy a szerint, a mint én azt megírtam. Ha husz év leforgása alatt sem elevenedik az meg és nevetem soha nem említi, akkor a másik iratban mindenről utasítva leszesz. És akkor tarts engem, már rég meghaltat tébolyultnak s halj meg nyugodtan ebben a házban, melyet én neked hagyok. Megesküszöl-e, hogy mindazt teljesíted, a mire boldogult atyádnak fivére kér?

Nekem szinte elakadt a lélegzetem s még csak időt sem vehettem a gondolkozásra.

— Igen, én megesküszöm, bátyám! — szoltam és kezet nyújték neki.

— Jó. Akkor térj vissza szobádba s ne jöjj ide vissza mindaddig, mig el nem távoztam. Az emberek az utcában tudják, hogy én elutazom és te leszesz házam felügyelője. Ne állj a kapunál és ne kísérlj le a lépcsőkön. Ha a kocsi elrobogását hallod, jöjj ide. Itt találod az öreg gazdasszonyt s a lakot birtokodba veszed. Könyvtáramból még hasznót is vonhatsz. Tartalma válogatott példányokból áll régi és ritka könyvekből. Még egyet . .

Sápadt arcza földerült s szeme bágyadt fényben égett s reszkető kezét újra fölemelve, a képre mutatott.

— E kép eredetije meghalt. Nemde?

— Ugy hiszem, — válaszoltam. — Ez már régi kép.

— No jól van. Gondolj arra, hogy az idő és enyészet a midőn mérges kezükkel az arcot érintik, a mint az arcnak rózsáit, finom hamvát és fehérségét rothadásfoltokkal festik, csak a lelket hagyják bántatlanul, mely az emberi arcon mindenkor jelenkezik valamiképen . . fölismernéd-e te ez arcot újra?

— Én . . én azt hiszem, bátyám, — szoltam. — Én csöndes, nyugodt kedélyű ember vagyok s mitől sem riadok vissza, ha felelnem kell. Én azt hiszem, fölismerném, — ismétlém fojtott lélegzettel.

— Jól van. Most add ide hegedűmet. Te még soha sem hallottál engem játszani.

— Nem. De azért tudom, hogy bátyám művész.

— Igen, az voltam. Most már a nyirettyüt sem vagyok képes tartani, Palestrina, Arming! mily rég nem beszéltek már velem! Én nem is akarom már többé rosz játékomat hallgatni, Ervin. De azért hegedűmet magammal viszem. Ugy szeretem én ezeket! Hiszen sok-sok év során át ezek voltak egyedüli társaim. Csupán ezek!

Valami szivszakgató az ily öreg embert eképp beszélni hallani! Remegő kezébe átvette a hegedűt és a nyirettyüt, mely utóbbit hosszan végig vonta a hurokon s leereszté kezét.

— Ez sem sikerül már — szolt lankadtan. És fejét keblére hajtá le. Csak most jutottam először ama gondolatra, hogy nem a vénség az, mi őt így összeroncsolta, hanem egy benső, irgalmat nem ismerő, emésztő betegség. Megrettenve hajoltam oda hozzá. Ekkor újra fölemelte fejét.

— Most eredj, — szolt — eredj! . . Te megesküdtél nekem boldogult atyád emlékére?

— Esküszöm atyám emlékére, bátyám! — válaszoltam.

* * *

A nap soha sem sütött tisztábban, fényesebben a keskeny zigzagos utcácskába s annak ó-szerű csendes házaira, melyeknek csúcsait megaranyozta. Az utca végén egy kut zuhogó vizének moraja hangzott. Átellenben egy műhely volt, hol az asztalosok gyalultak és fűrészelték. Egy fiatal ficzkó jókedvvel dalogtatott. Egy leányka a rézsut átellenben eső lak felső emeletében rezedáit öntözgette meg. A szemközt eső ház első emelete lakatlan volt s az ablakredőnyök is le voltak eresztve. Magasan a légben egy madár csicsergett. Különben egészen csend volt az egész utcában. Egyszerre csak kocsi robogott a házunk elé. Nem léptem az ablakhoz. Nagyon föl voltam izgatva. Leültem a vén pamlagra s figyeltem a háznál történő minden neszre. Az ajtókat egyre nyitogatták, csapkodták. Hallottam Ferencz döcögő lépteit s a mellett könnyebb lépteket is különböztethettem meg. Majd ismét nehézkes lépteket, mintha valami terhet czipelnének a lépcsőkön lefelé. És — meg nem állhatám, hogy az ablakhoz ne lépjek. Ferencz és a kocsis a kocsiba emelték Irnerius bátyámat. Nem nézett föl, csak köhécselt és azután megkapaszkodott. Ferencz beült hozzá, a kocsis bevágta a kocsi ajtaját s közé suhintott a lovaknak. Az ablak üvegei rezegtek, a burkolat dörgött s alant a kapuban egy tisztán öltözött öreg asszony állott, kit én előbb nem vettem észre, és a ki most a házba belépvén, bezárta az utcaajtót maga után. Most ismét elkezdte az iparostanoncz az ő dalát, a leányka is áttekintett virágai mögül; mellette egy kis fiu állott, csészével kezében. Azután ismét minden eltűnt szemem elől s megint csend állott be. Nagyon lélegzettem s kiléptem az ajtón. A folyosóra lépve, észrevettem, hogy nagybátyám hálószobája nyitva maradt s a küszöbön ama tisztán, csinosan öltözött öreg asszony állott meg, s tisztelettel hajtá meg magát előttem.

— Épen az ifju urat akartam fölkeresni, — szolt, kötevényét egyengetve. — Én az öreg Ferencz nővére vagyok s Ervin ur engedelmével a gazdasszonyi teendőket fogom itt végezni.

Még többet is akart mondani, de egy hosszú vonítás akadályozá beszédében. Betekinték a szobába. A szegény vén Medon volt, mely nehézkesen mászott ki a szék alól s nagyot ásított, levegőzni ment ki.

(Folytatása köv.)

Az orosz társadalomról.

Ábrányi Emiltől.

Nem rég Liszt Ferencz salonjaiban egy fiatal, gazdag oroszossal jöttem össze, ki tökéletesen beszélt angolul és francziául, mint az előkelőbb oroszok általában. Szeretetre méltó, művelt, értelmes egyéniség volt; bár a pénzügyi tudományokra képezte magát, élt-halt a művészetekért, s épen Olaszországba készült, hogy nemes szórakozást találjon az ott fölhalmozott nagyszerű műremekek közt. Pesten egy hétig mulatott s mi meglehetősen jó viszonyba léptünk egymással. Angolul diskurálgattunk; én beavattam őt — a mennyire tőlem telt — a magyar állapotokba, ő viszonzásul az orosz társadalom rajzát nyújtotta nekem. E rajz sokkal érdekesebb — mi-

után hiteles forrásból ered — semhogy közzétételére ne érzénem magam jogosultnak. Az orosz politikáról most úgy is annyit beszélnek nagy és apró lapok, hogy méltán föl van keltve a közkíváncsiság e különös nép iránt, mely a modern társadalom „fölfriessítője“ gyanánt szerepel bizonyos előre látó politikai prophéták agyában. Ez egyszer nem az orosz politikával, hanem az orosz társadalommal fogunk foglalkozni, mely kegyetekre nézve kétségkívül több érdekléssel bír, mint bevégzett tény, mint megszilárdult valóság, sok levegőbe épített, roskatag combinatióknál.

Előre bocsátom, hogy csak a lényegesebbekre fogok szorítkozni e cikk keretében s oly rövid leszek, mint a mily hosszú némely frázisokban röpkedő népleiró. Kritikát sem fogok írni az oroszokról, miután csak a más véleményét és adatait adom vissza. Nem akarok mást, mint megismertetni kegyetekkel az orosz társadalom körvonalait, fiatal orosz barátom szavai és jegyzetei szerint. Kezdjük el. (Nota Bene: minden terjedelmes bevezetés nélkül egyenesen a „dolgok közepebe“ vetjük magunkat.)

Az orosz sokat ül; a klíma kényszeríti erre s tunyasága miatt szokásai bizonyos mérvben keleti színezetűek. Szívesebben hever, mint áll s inkább kocszik, mint jár gyalog. A restség általános hiba az oroszoknál. Legelső szükség Oroszországban az equipage. Ezt a divat törvénynyé emeli, a roppant terek, miket a városokban át kell lábalni, okvetlenül megkivánják s a lovak olcsósága könnyen kivihetővé teszi. Ezért nincs is olyan szegény ördög ott, a kinek meg ne volna a maga szekere.

Az equipageok mennyisége roppant a nagyobb városokban, de ép ezért minőségük nem valami különös; alig lát az ember valamire való fogatot s az orosz parasztszekerek egyáltalán nem versenyezhetnek a külföldiekkel. Szent-Pétervárt hallatlan a bérkocsik és bérszánkák száma; azokon kívül, melyek bizonyos meghatározott helyeken állanak — s rendszeren ezek a legtisztességesebbek — még ezerenkint vágatnak keresztül-kasul a tekervényes utcákon. Télen a parasztok, kik falun nem találnak munkát, tömegesen jönnek ide lovaikkal és rosz szánjaikkal s a lakosokat potom áron viszik ide s tova. Árszabály még most sincs megállapítva az álmószó bérkocsik részére, mi sok verekedésre ad alkalmat. Legidomtalanabb e kocsik közt az ugynevezett „droschke“ mely nem fedett, mint a berlini droschkék, hanem se teteje, se oldala.

A házak elvéteve állanak jó karban; kivált Moszkovában bizonyos lehet az ember, hogy valamennyi háznak egy oldala piszkos. A comfort és elegancia, az izlés és fényezés azonban örvendetesen halad a butorokat illetőleg. A cselédek száma tulzott, de nagyobbára roszul öltöztetik, etetik és fizetik őket. Az előszobák dugva vannak velük s inkább a ház rondaságát, mint tisztaságát mozdítják elő.

A nyusztprém és fa olcsósága folytán nagyon jól védik magukat Oroszországban a hideg ellen. Szent-Pétervár annak köszönheti fa-olcsóságát, hogy az ország belsejéből számtalan sajka érkezik partjaihoz, melyeket, miután lerakodtak, szétbontanak s a város fűtésére használnak föl. Ezért olcsóbb felényivel a fa itt mint Moszkovában, melynek nincs hajózása az ország belsejéből.

Télen valamennyi ajtót megkettőznek és jól eldugdosnak. A kályhák szörnyű nagyok s úgy vannak építve, hogy

a meleget nem egyhamar röppentik el; egyszeri fűtés teljesen elég arra, hogy egész nap izzasztó hőmérsék uralkodjék.

Némelyek azt hiszik, hogy e nagy meleg, mely különösen a hálósobák tulajdonsága, kártékonyan hat az oroszok egészségére; mások, mint monsieur Viray is, a tudományos franczia, e melegnek róják fel az orosz kedély szenvedélyességét. De kártékonyabb e melegnél ama nedves légkör, mit a Pétervár körül gőzölgő mocsáros mezők lehelnek ki; ez okozza első sorban a skrophulát, melynek a népség nagyon ki van téve, a szőnyeg és kandalló csak ujabbán vált általános szokássá, de csakis a tehetősbeknél. A prém kitünően véd a hideg ellen; innen van az, hogy Oroszországban a legnagyobb fagy mellett jobban érzik magukat a lakosok, mint más országokban, hol a hideg gyakran váratlanul áll be.

Az orosz konyha rendkívül rosz s használata finom szájizre valóságos kín. Ezért csakis az alsóbb osztályoknál van elfogadva; az „elite“ mindenütt megvetéssel fordul el tőle és a franczia konyhát honosítja meg. Különben az oroszok szeretnek jól enni s az ebédek rendszeren dúsak és kitünők. Champagneit roppant mennyiségben fogyasztanak, tréfás állítások szerint többet használnak el belőle Oroszországban, mint a mennyi Frankhonban terem, s az orosz e szót: cliquot, egyszerre tanulja meg a „mama“ és „papa“ szavakkal. Pedig e bor itt kétszer annyiba kerül, mint teszem föl: Párisban; az orosz fiskus is biztosít magának egy-egy pohárkát, valahányszor a polgár iszik. A legjobb bordeaux-i borok mind Oroszországba vándorolnak; de a burgundi nem állja ki a tengeri utazást. Több krimiai bornem előnyösen versenyezhetne a franczia borokkal s jövedelmező segélyforrásokat biztosíthatna az országnak, ha értékét ki tudnák zsákmányolni. De így is elég bort fogyasztanak, minden magas ár daczára, bár a szerényebb igényűek csak a kwast (orosz nemzeti ital par excellence) és a pálinkák egyéb fajait élvezik.

Legkedveltebb ital Oroszországban a thea. Vannak emberek, kik egész áldott nap theát isznak, mint a spanyolok a csokoládét. Egy német utazó jegyzete szerint: míg a mivelte Európa nagy lármával aranyért kiáltoz, az oroszok csak a maguk tsai-ját (thea) követelik. Ennyiben megegyeznek a bajorokkal, kiktől összedőlhet a világ, ha egyszer a maguk pint sörét gyomrukba öntötték. (Lásd: a híres müncheni sörkravallokat 1865—66-ban.)

Nagy szerepet játszik Oroszországban a dohány is, miután a kormány nem monopolizálta. Kivált a tehetős fiatal emberek egész az örültségig hajtják dohányzási dühöket. Groomokat tartanak, kiknek egyéb dolguk sincs, mint a pipatömés és gyújtás. Különben ujabbán a szivar már általánosán gyakorolja jogait.

A kártyázás a legközönségesebb időtöltés Oroszországban, még ma is inkább „kultifikálják“, mint a színházat, vagy a szellemi szórakozás bármely ágát. Műveltebb körökben nagyobbára whistet, preference-ot és pharot játszanak, természetesen a legnagyobb összegekben — a mi pedig legvilágosabb bizonyítéka valamely osztály nagy műveltség hiányának.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Február 15-én.

Farsang végén. — Az utósó hét. — A házi-mulatságok osztályozása. — A hajósbál. — A tornászok és tüzoltók „bucsu“-ja. — A jelmezbál. — A színészek tánczvigalma. — Élczes hirdetések. — A Kisfaludy-társaság nagygyűlése. — „Lear király.“ — „Lecouvreux Adrienne.“ — Vendégszereplés. — „Faust.“ — A hét legfontosabb eseménye.

A farsang vége felé jár. A jövő hét történetét már bátran így kezdhethjük: „Hintsünk hamut fejünkre!“ . . . mához egy hétre h a m v a z ó s z e r d a lesz.

De addig ráérünk még mulatni. A ki eddig ki nem tánczolta magát, még e héten részesülhet elég vigalomban; e hétre még egy egész csomó mindenféle bál van „előjegyezve“, melyeket a bójtben majd „utójegyzünk.“ Sőt még majd csak ezután következik a farsang kedélyes befejezése: a házi-mulatságok serge, zongora mellett. Azok sokszor többet érnek, s ha nem fényesebbek, rendesen vidámabbak, mint a nyilvános bálók. Egy tárczairó felosztja a házi-mulatságokat farsang előttiekre és farsang utániakra; amazokat — szerinte — azért rendezik, hogy a bálókba menendő szépeknek ismerősöket szerezzve, tánczosokat biztosítsanak; emezeket, hogy e bálókban kötött ismeretségek a házi tüzhelynél folytatva, az oltár lépcsőig szövődjenek. Mi nem vagyunk ily csipkelődző természetűek; nem tételezünk fel ily számításokat. Szerintünk a farsang előtti házi-mulatságok a lábak begyakorlására szánvák, a farsang utániak pedig arra, hogy a lábak annak módja és rendje szerint jöjenek ki a táncz gyakorlatából. Mint az a régi adoma tartja az egyszeri huszárról, a ki heves csata után még mindig csapkolódzott maga körül, annyira belejött a karja a vagdalkozásba; úgy itt a lábak is nem állhatnak meg egyszerre, hanem egy-egy házi-mulatságban végzik utólebengéseiket, hogy aztán fokontint pihenhessenek el.

A lefolyt hét báljaiból első helyen kell említenünk a hajósbált. Eddig haladt bálkrónikánk a mult számmal. Ott vesszük fel a fonalat, a hol elhagytuk. Azt mondanunk sem kell, hogy fényes és népes volt, csak bővebb jellemzésül a diszítésre nézve jegyezzük meg, hogy míg a korcsolyázó egylet báljában a korcsolyák, szánok, papírból készült hőemberek, itt az evezők, hajókötelek és kitömött matrózok voltak a főjellegzők.

Jókedvben, vidámságban és bohóságban minden ilyes eddigi bált elhomályosított a torna- és tüzoltó-egylet mult szombati „bucsu“-ja. Nem is nevezték bálnak, hanem bucsunak. S az egész berendezés valóban igen elmésen tüntetett föl egy falusi bucsut, de bolond bucsut. A mint belépett az ember, mindjárt a községházához kísérték a kisbírók, s ott szalvuszkonduktusz (utlevél) gyanánt rögtön egy csörgősapkát nyomtak a fejébe, egy füttyülöt vagy kereplöt a kezébe. Azzal aztán meg volt téve bolondnak; fölkenetett a bohó mulatságra. Láttott azután ügyesnél ügyesebb, bohónál bohóbb mutatványokat. A terem egy harmada emelvénynyé volt átalakítva. Ezen folytak a különféle erőgyakorlatok és clownszerű bohózatok. Legmulatságosabb volt egy nagy sajt, melynek üregein ki s beszaladgáltak az egerek, azaz egereknek felöltötött gye-

rekek; a sajt tetején ült egy nagy macska, azaz egy macskának felöltözött tornász, és el akarta fogni az egereket, a mi sehogy sem sikerült neki. Végre a sok közül megcsipett egyet s ott rögtön a publikum előtt széttépte és meg is ette. Hogyan? egy eleven egeret! vagy még hogyanabb? egy eleven gyereket! Igenis! csakhogy ez az egy véletlenül nem volt eleven egér vagy gyerek, hanem egy álöltözetű habtorta. Azzal ugyan könnyű volt elbánni. A publikum általános elszörnyedése általános kaczagássá változott át. Diszes volt a római gladiátorok viadala és mulatságos a bálba készülű ur és majma.

Ugyanez este ment végbe az Európa termében a jelmezbál, igen fényes és izletes főuri jelmezek társaságában. Ez sokat elvont a tornászok és tüzoltók közönségéből, de viszonzásul meg a hajósoké sokat az alapnevelőkéből, mert szerény vigalmuk a lövöldében épen összeesett ama fényes bállal.

Az Európában ma este tartják a színészek ez idei tánczvigalmukat, mely bizonyára igen derült, kedélyes lesz, s külsejére nézve előnyös, hogy a lövöldéből e diszesebb helyiségbe tették át.

Hétfőn a kereskedelmi ifjak bálja, szombaton a bölcsődé. Minden napnak kijut a magáé. Mint mondtuk, még a héten bálozhat eleget, a ki akar, s a ki még eddig eleget nem bálozott. Mert úgy van ezzel az ember, hogy lehet bálozni sokat, de azért nem eleget. Vasárnap aztán mindezek koronáját fölteszi a vigadói bolondok estéje, a hagyományos Narrenabend, melyre erélyesen folynak az előkészületek s nagy a remény, hogy még jobban fog sikerülni, mint lajthántuli színezetű elődjei. A rendező bizottság, úgy látszik, eléggé élczes; bár élcei tán nem mindig szerencsések. Nagy falragaszokon s a lapok hátsó oldalán hirdeti, hogy „mindazon tiaztelt budapesti polgárok, a kik 1870-diki jövedelmi adójukkal hátralékban vannak, felhivatnak . . (az ember valami nagyot vár!) . . hogy adókönyvecskéiket a vigadóban 1871. február tizenkilencedikén tartandó bohóczestélyre . . . . el ne hozzák. mert alulirt bizottság úgy sem fogja hátralékait ki egyenliteni. A bolond (kis betűkkel) bizottság (nagy betűkkel.)“ Ez az egyik. Majd: „A kik gondnélküli, biztosított jövőt ohajtanak . . (ki ne ohajtana? mindenki megáll a nagy betűk előtt s elolvassa a hirdetményt, mely ekként folytatódik) . . jelenjen meg a vigadóban 1871. február 19-dikén tartandó bohóczestélyen.“ az ember egyet nevet, s lehet, hogy elmegy az annyira ajánlott estélyre. S így foly ez már két hét óta különböző változatban. Egy élcz azonban, mint mondok, nem a legszerencsésebb volt. „Azon gyorsirónők (hangzott a hirdetés) a kik az országgyűlésen alkalmazást nem leltek, állandó foglalkozást nyerhetnek . . a bohóczestélyen!“ A kérdés épen korszerű volt; — mindenki kíváncsian állott meg a hirdetés előtt és elolvasta, s így a czél el volt érve; azonban senki sem nevetett, mert nem látott benne élczet. E tárgy sokkal komolyabb, semhogy így élczelni lehetne fellelte.

Szintén oly komoly volt a Kisfaludy-társaság ez évi nagygyűlése. Az elnök bejelenté báró Eötvös halálát s a tit-

kár jelentésének nagy részét is ez s a folyamatban levő irtó háboru képezte, mely ellen az írónak tiltakozniok kellene. Ez elkomolyítja a kedélyeket. Dobsa és Tóth Kálmán felolvasott lyrai költeményei sem enyhíték e hatást; amabban az ideiglenes válás a kedvestől, emebben az örök elválás az anyától van esetelve. Annál jobban földeríté aztán a közönséget Jókai Mór elmésségtől szikrázó előadása „A magyar Fauszt-ról,” egykori hires debreczeni tanár: Hatvani Istvánról, a ki korának hite szerint az ördöggel állott czimboraságban és mindenféle varázslatokat, boszorkányságokat vitt véghez, pedig az egésznek csak az volt az oka, hogy a tiszteletes magiszter értett egy kissé a phisicához és chemiához. Ma már nem kiáltanak ki ördöngösnek érte, legfőlebb megbámulnak, de nem jobban, mint például Niedergesäss urat. Jókai felolvasása az „Üstökös“-ben jelenik meg, képekkel illusztrálva. Ott olvashatja mindenki, a ki előadatni nem hallhatá.

Az irodalomról a színházra térve át, ott a mult héten leginkább említésre méltó volt „Lear király“-nak hosszas pihentetés utáni előadása. Molnár játszotta a czimszerepet, nagy erővel és mesterileg. Nem csuda, ha oly hatásosan tudta kifejezni az apa fájdalmát elveszett leányai felett; tán épen azon este halt meg egyetlen kis csecsemő leánykája, és a ki tudja, hogy mily nagy csapás ez, az megértette a művész fájdalmát, melylyel Cordéliáját siratja. A családi élet történetei ugyan, bármennyire meglátszik is hatásuk koronkint a színpadon, nem valók nyilvánosság elé; de a gyászhirot közölték a lapok s így önkénytelenül állítottuk egymás mellé a két eseményt. Cordélia szerepével Helvey Laura kisasszony mérközött meg, még pedig — elismerőleg mondhatjuk — elég szép sikerrel. Az érzelmesebb helyek még ugyan több hevet és kifejezést kívánnak, de a gyermeteg egyszerűség, meleg bensőség vonásait helyesen találta el s talán csak a kezdők tartozkodásának kell tulajdonitanunk, hogy az erőteljesebb helyeknél jobban ki nem fejté tehetségét, mert kellékei mind megvannak.

„Lecouvreur Adrienne“-ben a gárda egyik kitünő tagját: Felekiné asszonyt láttuk. Szokott művészetével játszott, kitünő buzgalommal és szeretetre méltósággal.

Raabe Hedvig kisasszony, e kitünő német színésznő Schiller „Jelvá“-jában, melynek kevés szavaló-része van, háromszor fog fellépni a nemzeti színpadon, először márczius 4-kén, egyszer az írói segélyegylet és a színházi nyugdíjalap javára, a mi igen szép lesz tőle.

Kedden „Fauszt“-ot adták, Balázs Bognár Vilma asszonynyal Margit szép szerepében és ugy e jeles művésznőről, mint általában az egész előadásról csak jót irhatunk. Balásznét és Odry Lehelt (Mefisto) több ízben zajosan hivta ki a minden zugában zsufolva telt ház. Annál sajnosabban esik hallanunk, hogy Odry Lehel jövő tavasszal melegebb éghajlatot lesz kénytelen fölkeresni, orvosai tanácsára, makacs torokbaja miatt. De reméljük, hogy rövid időn teljes egészségben fog onnan visszatérni.

De ime, a mi legfontosabb történt e héten, arról tárgyaink bőségében majdnem megfeledekezünk. E héten nevezte ki ő felsége a boldogult báró Eötvös József helyére vallás és közoktatásügyi miniszterré dr. Pauler Tivadar egyetemi tanárt, a leköszönt Rajner Pál helyére belügyminiszterré Tóth Vilmos, eddigi államtitkárt, és a horvát bánná lett báró Bedekovich Kálmán helyére horvát miniszterré Pejachевич grófot. Nem helyesolhetjük ugyan, hogy a lapok előre véleményeket mondanak e kormányférfiakról, csak élez gya-

nánt jegyezzük meg, hogy dr. Pauler szabadelvűségében a sajtó nagy része előre kétkedik, miért? Mert a „Magyar álam“ előre hozsannával fogadta és egekig magasztalta. Ezt azonban majd megmutatja a jövő. Egyelőre: le roi est mort, vive le roi, ha mindjárt nem is Eötvös! —r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Liszt Ferencz) alkalmasint magyar királyi udvari zenefőigazgatónak fog kineveztetni, a mi valóban igen örvendetes hir, kivált ha hozzá gondoljuk azt is, miszerint egy udvari főzeneigazgatósághoz mulhatlanul szükséges egy olyan zenei intézet, mely szintén méltán viseli a „magyar“, „királyi“ és „udvari“ czimeket. Némelyek természetesen másként gondolkodnak ez ügyben, azok tudniillik, a kik többet hajtanak a czimre, mint a hasznos munkásságra, és ezek aztán illőbbnek tartanak, hogy Liszt Ferencz ne zeneigazgató, hanem „zenegróf“ czimet nyerne. Akkor mindjárt nem váránk tőle valami nagy munkát!

✦✦ (Általános nőgyűlés) volt mult szerdán délután az evangélikus iskola disztermében. Székács superintendens magyarául, Ballagi Mór pedig németül adta elő, hogy az árvalház sorsjáték utján szándékozik törleszteni az új ház építése végett magára vállalt adósságot, felkéri tehát a nőket, hogy nyereménytárgyak önkénytes adakozása és sorsjegyek árusítása által segítsék elő a célt. Miután a jelen voltak ezt megígérték, Liedemanné, Cséryné, és Székácsné urhölgyek kérettek fel az adományok átvételére.

✦✦ (Bálkrónika.) A színész-bál mult szerdán a vigadó nagy termében tartatott meg, bárha a megjelent közönség a kisebb teremben is igen jól elért volna. A nagyobb helyiség azonban mit sem vont le a bál otthoniasságából és jókedvéből. Néhány mágnáson s a belügyminiszteren kívül csak is az írói és színházi világ tagjai voltak jelen, s a táncz oly hévvel folyt, a mint csak házi bálokon szokás. A bálon ott volt Raabe k. a. — kit a jelen voltak nagyon kitüntettek. — Raabe kisasszonynak a mint háziasszony is igen kedves Felekiné mutatá meg a csárdást, melyet aztán oly tüzzel járt, mint akár-mely alföldi menyecske.

✦✦ (Pécsett) ujév óta egy nőegylet működik, és pedig fényes sikerrel; mükedvelői előadása 863 frtot hozott a francia sebesülteknek, közel 400 frtot a nőegylet alaptökéjének, 200 és néhány frtot a „jogász segélyző-egylet“-nek. Most a színészet állandósítására kívántató töke gyarapítására készülnek bált rendezni. Így találhat az igazi jóakarát minden körülmények közt tért a nemes irányu munkálkodásra, és pedig fájdalom, nem is kell nálunk e tért sokáig keresni.

✦✦ (A vizár Bécsben.) A bécsi vizárról a következő részletes jelentések érkeztek: Febr. 12-én vasárnap délelőtt táviratilag megérkezett annak hirre, hogy a jég Linznél megindult. E hirre Bécsben azonnal megtétettek a kellő óvó rendszabályok s a mentő ladikok állomásaikra vitettek. 12 órakor Bécs mellett a felső Duna csatornában megindult a jég. Délután 1/2 órakor a nagy Duna jege a csatorna torkolatától kezdve, szintén megindult, és mind a csatornán keresztül vevé utját. A jégtömegek oly roppant nagyok voltak, hogy az ut szűk lett és a jég megtorlódot. Alig egy óra alatt a viz 8 láb-bal emelkedett. Három óra tájban a Prater nagy része, a Praterstern, a Rossau, a Lipótváros több utcájaja, a Ferencz Jó-

zsef rakpart s a Brigittenau nagy része el volt árasztva jéggel vegyes vízzel. Este felé a víz ismét apadt. Esti 10–11 óra között a belügyminiszter a helytartó kíséretében megtekinté az elárasztott helyeket. Hétfőn a víz ismét magasan állott az elárasztott helyeken, de délfelé apadni kezdett. Akkor meg az utcákban, a házakban s szobákban álló víz megfagyott, úgy, hogy most vastag jégkéreg és jégtömegek teszik járhatatlanná az utcákat. Délután ismét veszélyesen áradt a víz s mint az újabb érkezett táviratok jelentik, oly magasságot ért el, hogy a Brigittenauban a víz a földszinti házak tetejéig ér. Eddigélé 3000 ember maradt hajlék nélkül. Csupán a katonai élelmezési épületben 800 hajlék nélkül maradt egyént helyeztek el. Az elárasztott kerületekben ivóvizet kell osztogatni, mert a vizár mind elrontotta az ivóvizet. Emberélet eddig nem esett a vizárnak áldozatul. A két vasuti hid is komolyan fenyegetve van a roppant víztömegek által.

✚✚ (Szinház.) Paulay ur Feuillet Oct. „Julia“ című drámáját lefordította a nemzeti színház számára. — Bulyovszky-né asszony mult szerdán a nőképző-egylet javára magyar nyelven játszott, csak egy jelenetet, „Romeo és Juliá“-ból az erkély-jelenetet. Hangja még most is gyönyörű, öltözéke is gyönyörű volt, az igaz meleg érzés azonban most is teljesen hiányzott játékában.

✚✚ (Stern-alapítvány Zala-Egerszegen.) Boldogult Stern Bernát zala-egerszegi lakos, halála előtt családi nevét viselő betegápolót alapított oly célból, hogy benne valláskülönbőség nélkül, első sorban szegény sorsuak ingyen, másodrendben pedig szegény vidékiek, vagy helybeliek csekély fizetésért ápolassanak. E nemes célra az ottani olla-utczai családi emeletes ház, továbbá 10,000 frt alaptőke szolgál törzsvagyonul. A betegápolóda 1869. augusztus havában adatott át rendeltetésének. Az 1870. év kezelési kimutatása szerint az intézet összes tisztajövedelme 2047 frt volt; ugyanoly összegre rugtak a kiadások. A lefolyt időben 52 egyén és pedig 23 nő és 29 férfi ápoltatott e kórodában.

✚✚ (A közelgő olasz staggione.) a Z. L. szerint elnyeléssel fenyegeti a nemzeti színház pénztárát. Csupán a két óra szerződötett énekesek díja 78 ezer forintot tesz ki. Hol vannak még a többi mellékes tetemes kiadások! Az is nem utolsó költségbe fog kerülni, hogy minden énekesnek köteles az igazgatóság ujdona-uj jelmezt csináltatni. Vajha legalább az életben is találkoznék egy gróf Segesváry, e költségek fődözésére, mint a „Fenn és alatt“-ban.

✚✚ (A kuruzsolás áldozata.) A kőbányai Weisz-féle téglaháznál dolgozó Máday Mihály napszámos nejének e hó 9 kén délutáni 1 órakor egy egészséges leánygyermek született. A gyermek azonban, a mi ujszülötteknél nem ritka, álmatlan-ságban szenvedett és az anya, kinek miatta sem éjjele, sem nappala nem volt, az ottani bábához fordult, s kérte, hogy készítsen gyermeke számára altató szert. A baba készített is mákhéjból valami thea-félét és abból egy kávéskanálnyit este a csecsemőnek beadott, mire a gyermek rögtön el is aludt, még pedig — örökre, mert másnap reggel rángások között kimult. A nagy mennyiségben tartalmazó mákony-főzet a gyenge testszervezetet igen valószínűen kimerítette. A kuruzsoló baba pedig a fenytő törvényszék elé állíttatott.

✚✚ (Gróf Andrassy Gyula) házában Budán a vizivárosban mult kedden 8 óra felé tűz ütött ki s csakhamar nagy mérveket öltött. A megrémült lakók javainak megmentésében nagy része volt Gyurikovits István miniszteri tisztviselőnek, ki saját élete kockáztatásával rohant fel az égő szobákba s úgy

hordta le a butort és egyéb értékesebb tárgyakat. Az önfeláldozó emberbarát ez alkalommal kezét is összeégeté. A pesti tűzoltók 9 óra felé érkeztek ki a fecskendőkkel és sikerült is a tüzet eloltaniok, mielőtt még más házba belekapott volna.

✚✚ (Megrendítő hírek) érkeznek az ország különféle vidékeit pusztító vizáradásokról. H.-M.-Vásárhely határából mintegy 3 □ mérföldnyi tért víz borít. Évtized kell, míg minden, a mint volt, helyre lesz pótolva. A tanyák között is szomorú pusztulás képeit látjuk. Itt tanyai épületek vannak összedőlve, amott egy boglya tetején éhségtől gyötrött ebek vonítanak, a hömpölygő ár fulladt aprómarhák nagy számát viszi magával odább, hol csekélyebb az ár, menekvők karavánja dermedve gázolja a jéghideg vizet, szarvasmarhák, lovak s birkák csoportját terelve maguk előtt, melyek böggve mennek a szokatlan, szomorú uton. Helylyel-közzel a víz tükre nagy darabon szétszórt takarmány s gabnaneműek töredékeivel van fedve, melyeket a vizár elkapva, magával sodort. Mindenütt pusztulás nyomai és jelei!

✚✚ (Rózsás napló.) Dr. Szuper nagy-váradi orvos eljegyezte Miskolc L. első alispán bájos leányát, Lilla kisasszonyt. — Miklós József, a honvédelmi miniszterium irodatisztje, néhány nap előtt vezette oltárhoz nemeskéri Kiss Róza urhölgyet, Deák Ferencz bájos unokahúgát. — Lovász Sándor Fehérmegye 2-od aljegyzője f. év február 12-én Fábians Irma kedves és művelt kisasszonynyal jegyet váltott.

✚✚ (Jótekonyság) A „pesti szegénygyermek kórház-egylet hálás köszönetét nyilvánítja: Ullman Károly Pál urnak 100 frtos alapítványáért, továbbá a nagykanizsai takarékpénztárunk 50 forintból, a budai kereskedelmi és iparbanknak 25 frtból, az „első magyar ált. biztosító-társaságnak 25 forintból. Ivánka Imre urnak és nejének 10 forintból, a sárospataki takaréks és kölesönegyesületnek mint népbanknak 10 frtból és a pancsovai népbanknak 5 frtból álló rendkívüli adományaikért. Befolytak még a következő hagyományok: Walthier Ferencz részéről 100 frt. Lettmühlner Antal részéről 5 frt Bányai Johanna részéről 2 frt. — Kelt Pesten 1871. évi február 14-én.

Halász Dezső, titkár.

✚✚ (Vegyes hírek.) Királyné ő Felsőge Szerdahelyi Adolf nagyváradi tanítónak „Egy magyar francitireur szivtörténete“ című munkájára, melynek tiszta jövedelme egy betegség által pályavesztett tanító fölsegélyzésére fordittatik, 25 frttal fizetett elő. — Özv. b. Eötvös Józsefné asszonyhoz Szinnyey Bódogné, szül. Jékelfalusy Valéria asszony gyönyörű babérkoszorut küldött, mely az Eötvös-requiem alkalmával ott nyugodott a templomi ravatalon. — A pesti nemzeti dalör február hó 20-kán a pesti polgári lövölde diszteremében Bors Emil karigazgató vezetése alatt dalestélyt rendez érdekes műsorozattal. Magánjegyek csupán a dalestély napján estve a pénztárnál válthatók. — A zeneművészek segélyegylete a pénzügyminiszteriumtól engedélyt nyert egy sorsjáték rendezésére, melyet a Bartay Ede elnöklete alatti kezelő bizottság fog vezetni. — Marosvásárhelyt a mult héten temettek el egy 104 éves polgárnőt, ki vógórája előtt még pár nappal igen türethető egészségben él: s minden érzékeinek birtokában volt. — Jászberényben Csikó János, 105 éves lakos él és jó egészségnek örvend, jól lát, eszik, iszik, mint senki jobban; midőn hosszú életkorán csodálkozását

fejezte ki valaki, azt mondá: „Tovább élnék én még, uram, husz esztendővel, ha trafik nem volna. Magyar dohányom nincs s 15 év óta faleveleket s alkalmas kórót pipálok. Mennyivel jobb világ volt ezelőtt!” — A pesti nyomdászok dalköre f. hó 19. az evangélikus tanoda-épület nagy termében a nyomdász betegsegélyző egylet javára tánczvigalmat rendez. Reméljük, hogy a derék kör bálja az érdekelt körök legélénkebb részvételében fog részesülni. — Az első pesti bölcsőde javára az Európa szálloda termében e hó 18-án rendezendő bál igen fényesnek ígérkezik. A bizottmány megalakulván, házi asszonyul gróf Andrassy Manóné asszonyt nyerte meg. — „Komáromi Lapok” czimvel Siegler Károly helyi közlönyt indit Komáromban. A lap april 1-én indul meg, s hetenkint egyszer. Előfizetési ára vidékre postán küldve egész évre 7 frt, évnegyedre 1 frt 80 kr. — A „Rokonhangok” album kiadói felhívják mindazon írókat, kik a francia sebesültek s károsultak javára szánt ezen vállalatba dolgozni kívánnak, hogy munkálataikat márczius 10-dikéig az „Országvilág” szerkesztőségéhez (kalap-utcza. 13. szám) beküldjék. — Simontornyán az ottani kaszinó január 31-kén tánczesztélyt rendezett a francia sebesültek javára. Az estély igen szépen sikerült, s a kik részt vettek benne, sokáig fogják megörizni emlékét. A szent czélra is szépen jövedelmezett, mert a tiszta jövedelem hetvenhárom frtot tett ki. — A magyar királyi államvasutaknál a Miskolczig közlekedő személyvonatoknál, az egyes kocsisztyályok e hó 5-től fűtethetnek. Az összes vonatok kocsikészletének fűtése iránt csak négy heti kísérleti idő után fognak intézkedni. — Vargies Imre temesvári ügyvéd valóban a ritka férfiak közé tartozik. a mennyiben nem fogadá el a népszámlálásnál kifejtett buzgalmaért neki adott rendjelt, mivel mint mondá, e népszámlálásnál csak polgári kötelességét teljesítette. — A Szederkényi-bünpere. A királyi tábla Heves és Külsőszolnokmegye egri törvényszékének Szederkényi Nándor ellen Novotha Gyulának párbaj ügyében hozott első bírósági ítéletét megváltoztatván, Szederkényi Nándort emberölési bűntényben bűnösnek s a rendkívüli enyhítő körülmények figyelembe vétele mellett, hat havi egyszerű, a három párbajsegédet bűnrészességért szintén bűnösöknek s egy-egy havi fogságra ítélte. Danilovics Pál, és Szentkirályi Kázmér orvosokat pedig a vád alól teljesen felmentette. — A turini magyar gyarmat egyik kedvelt tagja, Dunyov István ezredes, Kossuthnak a számüzetésben hű bajtársa, súlyos betegségbe esett se miatt kénytelen lesz Turinból melegebb éghajlat alá, Nápolyba menni. Ugyancsak Turinból írják, hogy Kossuth nagyreményű fia, Ferencz a mult napokban aggasztó beteg volt, most azonban, hála érte az isteni gondviselésnek, szerencsére tökéletesen felépült. — Mult esütörtökön Bényei István a „Szabad Magyarország” szerkesztője a közvádló által ellene indított felségserzési ügyben a pesti esküdtszék által bűnösnek találtatván, egy évi fogságra és 500 frt birságra ítéltetett. — Népszerű tudományos előadások. A fővárosi közönség mindig nagyobb és nagyobb érdekeltséget kezd tanusítani a felnöttek előadásai iránt. Örömmel tapasztaltuk, hogy a mult vasárnapi előadáson, a budai főreáltanoda termeiben, nyolczvanon fölül gyűltek össze, köztük több, mint husz nő. No persze, hogy sokak előtt ez is tüntetés a nőmanczipáció érdekében!

✦✦ (Halálozás.) Gálffy Sándor, Udvarhelyszék egyik volt alkirálybirája, a székely népköltészet buzgó barátja, ki évtizedeken át gyűjtötte a székely népdalokat, e hó 3-kán 61

éves korában meghalt. — Barta Imre volt honvédszázados és ismert író, e hó 15-kén Budán meghalt. A derék hazafit mult esütörtökön számos régi honvéd bajtárs kísérte az örök nyugalom helyére. — Kis-Váskáról egy ifju, szeretetreméltó hölgy elhunytáról tudósitanak. Rézler György ügyvéd ur a mult hó 25-kén ugyanis elveszté nejét, Kiss Lóri asszonyt, kivel csak 3 év óta boldog házasságban élt. A nő 21 éves volt s mellbajban mult ki. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Február 12-kétől.

Február 12-kén: „Aesopus,” Rákosi László vigjátéka. — Február 13-kán: „Ferdande,” francia szimfónia. — Február 14-dikén: „Faust,” Gonnod operája. — Február 16-kán: „A csapodár,” francia vigjáték. Február 16-dikén: „Zampa,” Herold operája. — Február 17-dikén: „A nyolczadik pont,” „Kompanisták” és „Ernest,” három vigjáték. — Február 18-án: „Traviata,” Verdi operája.

Gazdasszonyoknak.

Angol kolbász.

Két font ludmáját, két font disznó hasalját, három kis malacznak a máját, hozzá egy fél font friss írósvajjat, apróra vágott citrom-héjat, egy kis köménymagot, borsót, szegfűvet, egy-két fej vöröshagymát, mindezeket apróra elvagdálva, jól össze kell keverni, egy félmesszely tejfölt és egy messzely meleg vért hozzá önteni, e keverékkel a tiszta sertés-beleket meg kell tölteni, tiszta vízben felforralni és használat előtt rostélyon megsütni.

Theához való szeletek.

Tizenkét lat írósvajjat habosra elkevervén, nyolcz egész tojást és egy fél font lisztet kell belé adni, de oly formán, hogy mindig egy kanál liszt és egy egész tojás ütessék a vajba, később tiz lat törött czukor jó a tésztaiba, két kanálnyi élesztő, miután langyos helyre kell tenni, hogy megkeljen. Ekkor lapos lemezre kell tenni a tésztát, a tetejét tojás-habbal megkenni, czukorral vegyített törött mandulával behinteni és szép sárgára megsütni. Ha kihült, szeletekre vágva, theához be lehet adni.

Kocsa Anna

Divattudósítás.

Bár mennyire igyekeznék is e rovat tudósítója, hogy jelen csevegését „komoly alapra” fektesse, bár mennyire is ohajtáná valami új, meglepő, vagy hasznos változásról tudósítani, mely a divat körében fölmerült, nem teheti, magával ragadja az ár, melynek neve farsang, és a mely nem tür meg maga mellett semmi egyebet, csak azt, a mi divatos, mulékony, ragyogó. És így e tudósításban is csak erről szólhatok, mert az elmém is csak ezzel foglalkozik — jelenleg. Az utolsó tánczvigalmak annyi szép és islésteljesen összeállított öltözékeket tüntettek elő, hogy egy cseppphantázia segélye nélkül is kifogyhatatlan volnék, ha ezt a tér engedné. Csak vissza kell idézni az emlékezés jószívű tárházát, és ime leírásban mutatnám be t. olva

sóimnak a szebbnél szebb béli öltözékeket, a nélkül azonban, hogy az illető hölgyek neveit akár csak kezdő betűkkel is emlitenék.

Első helyen álljon egy igen fényes rózsaszínű tafotából készült ruha, melyre térdig zselymgazirból apró dudorok voltak alkalmazva, a dudorok közé pedig elszórva fehér kis rózsák voltak tűzve. Az elől rövid, de hátul majdnem földig érő tünique szintén gáz dudorokkal volt diszitve, fehér rózsákkal tarkázva. Ilyen volt a ruha dereka is, a mi igen élénk és könnyű színezetet adott az öltözéknek.

Egy fehér tarlatanruha alja fölfelé vonuló dudorokba volt szedve, a hozzá való tünique lila atlaczból készült, elől kötő-alakban, hátul gömbölyűen. E tünique diszitése egy sor finom csipkebetétekből állott, reá varrva a lila atlaczra, a tüniquen köröskörül pedig még egy sor fehér gyöngyvirág-füzér, rojt-formán alkalmazva. Ugyanilyen lengő gyöngyvirág füzér volt látható a derék-kivágás körül a vállakon és a fejen is.

Egy világoskék selyemgazir ruha gazdagon fel volt diszitve apró fodrokkal, a tünique pedig nem csak köröskörül, de még kötő-alakban fölfel halvány rózsaszínű hajnalakkal volt diszitve, a mi igen kedves öltözéket mutatott.

Egy nehéz selyemből készült sárga ruha alja egészen simára volt hagyva, csak a hegyes sarkokhoz vágott tünique és derék volt gazdagon diszitve fehér blondcsipkével. Egy vörös bársonyból és fehér tollakból álló fejdiz egészít ki ez egyszerű, de igen szép öltözéket.

De most nézzük mult heti divatképünket, mely két alakot mutat be t. olvasóimnak.

Az első utcai öltözéket tüntet fel. A ruha világos bordeauszínű finom szőr-kelméből készült, alul két rakott ránczu fodorral diszitve. A felöltő borduros, rojtos, barna posztóból való, hátul nagy dudorba folszedve. Ezen egész öltözék ára 50 ft.

A második alakon látható béli öltözék kék selyemből készült. A mérsékelt hosszasságú szoknya alját egy igazi csipkefodor köríti, kék kis csokrokkel leszoritva. A tünique és hátulsó széles lebbentyük is keskenyebb csipkével vannak diszitve, valamint a derék is. E ruha ára, utánzott valencienne csipkével diszitve, 125 ft ; hogy mennyibe kerül az igazi finom csipke, azt nem is merem ide írni. Könnyű szöveteiből, kevésbé gazdag kikészítéssel ilyen ruhát 50—60 frton is készíthetni.

Végül még néhány szót mai mellékletünkről, mely egy kis leánykának való derék és rövid felöltő mintáját hozza. Az 1-ső szám a négyszög kivágásu első részt mutatja, a 2-dik az oldalrészt, a 3-dik a hátrészt, a 4-dik a kis felöltő előrészt, az 5-dik a hátrész és a 6-dik a bő ujjat jelöli. Ez ujjat akár a derékba, akár pedig az otthonkába lehet varrni. Ez utósó esetben a derékra egy kis rövid fodrocskát vagy dudort kell alkalmazni rövid ujjnak.

Számrejtvény.

Bukovszky Reginától.

- 5, 4, 6, 5. Sokszor kegyetlen csapásokat mér ránk,
8, 10, 14. Paripáink ennek nélkülözésével nem
igen ajánló külsővel bírnak.
6, 7, 8, 9, 10. A virágok királynéjának nevezzük,
11, 2, 13, 11, 15. De mindamelletted kedveltebb ez.
3, 4, 8, 5. Szabolcsban sok verem telik meg veled.
1, 2, 3, 4, 5. A színek egyik legélénkebbike,
1, 7, 6, 7, 5, 8. Sok tapossa már a magyar földet,
1—15. A nyárnak egyik szép éke,
Használhatod fűrtid közt.
Még fiatal vagy igézőleg
Nézz ki benne.

Megfejtési határidő márczius 16-ka.

A 4-dik számban közölt számrejtvény értelme: Tompa Mihály. Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthory Zsigray Istvánné, Jánossy Lajos, Kemény Elekné, Gellér Jánosné, Gabsovits Klementin, Malachovszky Béláné, Édes

Dálnoky Linka, Eckerdt Gizella, Szűcs Lajosné, Jakabfalvay Emilia, Temmer Antalné, Beke Mariska, Maksai Mária, Tell Mária, Ginther Jánosné, Gyura Janka, Bereczk Ilka és Mari, Sztancsek Vilma, Harangi Baranyai Mária, Schaefer Róza, Thurzó Tikos Borbála, Gyenes Vilma, Brocken Kováts Emma, Nagy Antónia, Pethő Antalné, Mirkva Hermin, Dubányi Róza, Kiss Lőrinczné, Oszlányi Mária, Piukovits J. Neszte, Ivády Nina, Mráz Ottilia, Molcsányi Pozsgay Ilona, Szepessy Szilágyi Lidia, Andrássy József, Szremszki Luiza, Szívós Szabó Rozália, Simli Szabó Rozalia, Simli Katinka, Bizek Ilka, Perisics Ilka, Moesz Marossy Emilia, Regéczy Jolán, Báró Jenőné, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Kalenda Arminné, Jeremiás Irén, Gozmány Józsefné, Haulik Józsefné, Grundböck Róza, Durneisz Ottilia Boronkay Csicseri Lilla, Fromhold Haraszty Paulin, Weinberger Regina, Pásztelyi Danielovich Emilia, Pataki Gizella, Dobozó Menyhértné, Kulcsár Dezső, Peternelly Hermina, Ékes Aloisia, Göböl Antónia, Petrenko Berta, Mentler Etelka, Csuzi Julia, Szarvassy Ilka, Nagy Lina és Mária, Erdensohn Emilia, Matolcsy Ilka, Jeszenszky Eötvös Margit, Lieszkovszky Anna, Rosemberszky Aranka, Seján Gorzó Kornélia, Bodnár Anna, Geher Antalné, Szapper Janka, Bogdanovits Hedvig, Egressy Milka, Vitányi Józsefné, Kenessey Mórinczné, Ramczauer Ilka, Katra Taka Vilma, Simay Károlyné, Orbán Paulin, Szalkháry Crescentia, Farkas Lenke, Jaszkovich Velyaczky Anna, Simon Laszlóné, Kalos Erzsike, Osváth Paulina, Zoltán Ferenczné, Schiffer Imréné, Buhl Kornél, Kármán Luiza, Koch Teréz, Benedikovics Róza, Loosz Mariska, Balogné, Kalmár Anna, Puskás Ferenczné, Szána Kata, Dobribán Gergelyné, Darvasy Róza, Birró Domokosné, Omaszta Helén és Olga, Keszely Ferenczné, Szebeni Borbála, Schmidt Zsuzska, Csépes Braun Ilona, Strobl Ferenczné, Tóth Emilia, Vágh Aranka, Török Áronné, Mártonffy Anna, Baross Szibelt Emma, Pajor Mari, Szuchányi Izabella, Szecskay Kiss Mariska, Alexy Melczter Hermin.

A 2-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kármán Luiza, Birró Domokosné, Keszeli Ferenczné, Szebeni Borbála, Strobl Ferenczné.

A 3-dik számban közölt rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Kármán Luiza, Kalmár Anna, Birró Domokosné, Vimmer János, Baross Szibelt Emma.

Tartalom.

A költő. — Ujra látlak, Endrődi Sándortól, — Az eladott nő! Tóvölgyi Titusztól. — Csendesség van. Szikra Erzsikétől. — A végrendelet, Ujkéritől. — Az orosz társadalomról. Ábrányi Emiltől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Kis leánykának való derék és rövid felöltő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
 kalap-utca 17-dik szám. 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

9. sz.
Február 26-án.
1871.

Havankinti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Evenkint két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járattási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

A költő.

(Vége)

Es a költőt mégis sokan hazugnak, ámitónak tartják,
 kinek szava szent s kinek keblében, dalában istenség van s
 mint él az, él a dal, a nép fájdalommal, a nép örömeivel. Ha
 öröm, magas öröm dagasztja a kebelt, vagy ha mély fájdalom
 borítja el, ki ad örömidnek, fájdalomidnek hangokat?! Figyeld
 az anya fájalmát a következőkben holt gyermekei felett:
 (Ráchel gyermekei, kiket Herodes megölet.)

Ah! hiszen nem fogtok ébredni, tudom már,
 A ti nyugovástok több a nyugalomnál,
 Tudok mindent — jaj — jaj!
 Nevető szememre nem nevettek vissza,
 Gőgicsélő szómra nem rebegtek vissza,
 Csókra készítő ajkkal.

Halva vagytok, halva. Ime ott a mély seb;
 Mintha nem lett volna elegendő kisebb
 Ajtó a halálnak!

Oh, hadd csókolom meg e vérző sebajkat,
 Mely égre kiült bár, iszonyúan hallgat,
 Oh, hadd mossa könyvem!
 Kiálts fel, te nyilt seb, boszuért az égre,
 Hogy kegyetlen szerződ meglakoljon végre,
 Lakoljon meg szörnyen.

Mi haszna! mi haszna! nincs már nekem fiam!
 Folya bár miattok boszuló vérfolyam,
 Fel nem ébrednének:
 Azt a kis patakot, mely a szívet hajtja,
 Ha egyszer elapadt, ki nem pótolhatja
 Oczeánja vérnek.

Temetés lesz holnap. Jertek e', oh jertek!
 Látogassuk együtt a temető kertet;
 Nem irtózom többé:
 Fektessek le halvány gyermekimet szépen,
 — Kik alusznak immár az úrnak kezében —
 Fiaitok közé.

Arany János.

A költő lelke mindenütt lebeg. Ha a csaták véres Bello-
 nája felriad, mily szó bátorítja a harcost, hogy küzdjön, s
 hogy . . . meghaljon?! Nézz egy miveletlen tömeget, mely zu-
 golódva, vagy félve áll a csaták piacán, nem értve a czélt,
 nem hevülve azért: ha zene, vagy dal hat el hozzá, mégis mint-
 egy megváltozik lelke s rohan előre!

Volt nem egy, de több Tyrieusza a nemzeteknek, kik buz-
 ditották a lankadókat, kik hurjaikkal felrázták az alvó lelket
 s eme Pyrreuszoknak nem jutott-e nagy rész a harci dicső-
 ségből?

Ki ezeket így mérlegeli, történhetik-e, hogy ne lássa át
 a költő magasztos hivatását? ki ellene mondana ez emberek
 dicsőítésének? Közönséges lélek lehet az, ki nincs megérve
 annak felfogására. Hiszen, ha még a dicsőítés sem adatnék meg
 nekik, mi maradna jutalmuk? . . . Mert a költőnek osztály-
 része: érzeni mélyen, szenvedni dicsőn! Ő tudja igazán érezni
 a bántalmakat, sérelmeket. Neki nem fizet úgy a világ, mint
 olyanoknak, kik pedig azt ölelve tartják. Gyakran a delphii
 babér helyett tövis koszorút fonnak homlokukra. És ha aztán
 a koszorú a kebel csendjét viharrá változtatja, halljátok ilyen-

kor a hangokat, mik a lant hurjain fakadnak, vagy melyek a fájdalom és gúny keserű vegyülékéből állanak :

Mependitette húrjait
Menydörgő éjben egykoron
S a menydörgésnek ágyúja,
Elszenderült a hangokon.

S az ég, a barna, haragos,
Midőn danáját hallaná :
Feledni kezdé a boszút
S csillagosolylyal néze rá.

És a költő megéhezett
És emberek közé mene,
Tudá : az emberszív kemény,
De vélte : lágyit a zene.

S mely a vihart elaltatá
É: földerité az eget,
Elandalító hurjain,
Az ének újra zenegett.

De melyet ég, vihar megért,
A dalt ember nem érti meg . . .
És im, a lant elszégyenül,
S fájdalomában ketté reped.

A költőből tovább mi lett ?
Soká nyögé -----
Az inség terhes életet.

„Egy két garast, egy két garast!“
Halk hangja így esedeze

Nevét elmondja s újra esd :

„Megállj, jövel
Örök dicsőség gyermeke !

Borostyán koszorúzza főd,
Dús asztalnál legyen helyed.“

„Oh szép beszéd!“ -----
És a borostyán ! ! . . . .
— Száraz törzsön a galyak
Többé meg nem fogamzanak !

„Hanem ha dobsz egy-két garast
Fogadsza hála-szózatom,
Mert pénzre vár az asztalos,
Koporsómat csináltatom.“

Petőfi.

A költő lelke virágokat terem, de villámokat is hoz elő, amazzal szelidit, ezzel lehat a lélek legmélyebb rejtekeibe. A költő lelke zugó oczeán lehet, mely zúgva termi gyöngyeit az emberiség számára. Hallottad a szavakat, melyeket a hazájok szerelméről elfelejtkezett ifjakhoz intéz amaz ifjú merész röptü nagy szellem :

„Felhő alakjába lelkem átöltözik,
Ugy száll a hon felett, nyugatról keletig,
Sötétben, csendesesen ;
Ha volna menyköve, mint van a felhőnek,
Csapásitól ifjak, sokan hevernének,
A por élettelen.

Szivetek mindig nyílt ajtajú palota,
Tódnak, tódnak seregestől oda,

Vig, zajos vendégek ;
Garázda népséggel telik meg a terem,
S ezek között helye nincs az örömtelen
Honfi érzeménynak.

Sziveteknek alig marad egy szöglete,
A hol titkon magát pók gyanánt szövi be
A hazaszeretet.
S ez is csak addig tart, míg jön az önérdék,
És azt javasolja, hogy leseperjétek
Mint hitvány szemetet . . .

Oh, mily gyöngék vagytok ! kiknél a hazának,
Fénye nem ér annyit, mint a hiúságnak
Mulandó csilláma.
Oh, mily gyöngék vagytok ! nap süthetne rátok,
S e helyett kis lámpa, melyet körülálltok,
Nyomorult kis lámpa.

Petőfi.

Oh, de kivált a nemzeti életre való hatása a költőnek nagy és roppant horderejű. A magyar nemzetre mily hatással volt Berzsenyinek : „A magyarokhoz“ című ódája s Vörösmarty „Szózat“-ja, azt tudja mindenki, ki ama gyászos időköt nézi, melyekben a nemzeti érzet kihalt, a nyelv és köntös idegennel cseréltetett fel s megromlottak az egyszerű erkölcsök.

Mert ha azt neveznök költőnek, ki szavakba foglalja s papírra önti duzzadt érzeményeit, ekkor igaza van a tömegnek. De azon férfiu, ki nemes, szent érzeményeket hordoz keblében, ezeket a dicsőségnek szentelve, az ifju kebleket lángra gyújtja, az ilyen méltán jötevője az emberiségnek s megérdemli, hogy nevét tisztelet és hála örökítse.“

„A költő a műveltségre, illetőleg művelődésre czéloz. A mely nemzetnek nincs költészete, nincs valódi irodalma, nincs valódi műveltsége. A nemzetek nagysága pedig vagy egész műveltségen, vagy egészen vadságon alapszik.“ A költő azt igyekszik megőrizni a nemzetek életében, mi az ő sajátosságuk, tulajdonuk ; — mert „idegen műveltség, mely nem önünk, az nem is életünk, sőt inkább halálunk, mivel egyediségünket elfojtja.“ — Hol pedig a műveltség terjedni kezdett, ott költők voltak az első, ő általuk énekeltetett minden nemes érzemény, személy, alak. Ha a népek multjába tekintünk, meg kell vallanunk, hogy maguk a tudományok a költészet utján léptek fel. S honnan van az, hogy sokan a költőt mégis, ki mindig magasabb szempontból nézi e világot, nem így tanulják becsülni s elnevezik ábrándozónak, kinek muzsája rokon a komoly bölcseslettel s ezért magas emelkedésben áll az emberiség felett?! .

Boldog, ki őket érteni tanulja !

Tóth Pál.

En és anyám.

Imrefi Jánostól.

Sirva gondolok rá — s ő könnyezve én rám,
Pedig panaszló szót nem hall tőlünk senki ;
Fájdalmát mindkettőnk rejtegeti némán,
De azért a véget mind a kettőnk sejtí . .

Keblünk két koporsó, lezárt koporsója
A halva született életboldogságnak ;
Tartalmát egymástól mindenikünk ójja,
Pedig rejtekebe szemünk belátnak.

És hogy a koporsó ne csillogjon által,
Hogy elámíthassuk egymás szívét, lelkét,
Behintjük a jókedv tarka virágával,
Pedig e virágot könyeink nevelték . .

Hárman valánk egykor; de apám nem bírta
A hint rejtegetni, mely keblét betölté;
Elment irt keresni néma bajainkra,
Elment, ámde vissza nem tért soha többé . .

Senki sem jött hozzánk a végüzenettel,
És nem hozák hírül, hol fekszik a megholt;
De azért tudtuk, hogy iszonyun veszett el,
És hogy temetésén csak az irgalom volt . .

— Kettő maradtunk és ekkor én menék el,
Balzsamot keresni gyógyíthatlan sebre;
Anyámat ott hagytam a hú szenvedéssel,
Végkép elhagyatva, végkép elfeledve.

Bolyongásaimban olykor hazatérek,
Kecsegtetem — és ő úgy örül szavamnak;
A kiaszott arczu, szószegő remények
Ajakára mindig hazug mosolyt esznek.

Egy-egy csöndes estén elesevegünk hosszan,
Oly édes örömmel, oly elégedetten;
Azután aludni indulunk nyugodtan,
S sirva virasztjuk át az éjt mind a kettő . .

És ez így fog menni, a mig egyszer végre
Az élet terhéről összezúzva, törve,
Beleun mosolyba, könybe, tettetésbe;
S elrejtí magát egy jeltelen gödörbe . . .

Én pedig bolyongok tovább a világon,
Merre sötét sorsom s hármassá átkom kerget;
Keresve az irt, mig végre megtalálom,
Egy üres árokban, valami út mellett.

A z e l a d o t t n ő !

Elbeszélés.

Tótvölgyi Titusztól.

(Folytatás.)

— Oly körülmény adta magát elő, — kezdé beszédjét az
elnök, — mely az ügy állását egészen megváltoztatja. Az állit-
tatik, hogy ön nem régi boszúból, és nem szántsándékosan
követte el a gyilkosságot. Ez ugyan nem vág össze a tanúk je-
len vallomásával, de egy elrendelendő új vizsgálat lehet, hogy
össze fogja egyeztetni. A gyilkosság elkövetésének okául neje
hűtlensége hozatik föl, ki is a meggyilkolt . . . . .

— És ki meri nőmet becsstelenséggel vádolni? — kiáltá
Etel, s Nándorra szegezé villogó tekintetét.

Elvira most fölállt, Etel elé lépett, hátradobta fátyo-
lát, tekintetét férjére emelte, s hangosan mondá:

— Én!

Etel talán azt hitte, hogy fölrobbant alatta a világ, s
annak lökése szédítő magasba röpíti őt, mert a mellette álló
két drabantba kapaszkodott, s oly tekintettel meredt nejeire,
mint a végtelen messzeségben elhagyott pontra, melynek fé-
nyessége, mint egy elsüllyedt csillag, fölragyog reá. E tekin-
tetben benne volt a megdöbbenés, a bámulat, és a fájdalom!

— Elvira! — susogá, mintegy álmódóva; aztán szívét
görcsös fájdalom fogá el, s elfordítá tekintetét.

— Ne ferdítsd el arcodat! — kiáltá a nő, — vagy azt

kell hinnem, hogy azon szivből, melyből a legtisztább szere-
lem forrása fakadt, bocsánat nem fakadhat számomra, annyira
kiszáritá azt a kínok tüze, mely tüzet én gyújtottam meg.

— Ne szólj, ne beszélj, — susogá Etel, — hagyj békében
meghalni.

— Meghalni! — sikolytá a nő: — soha! soha! Neked
nem szabad meghalnod! Nézhetné-e az igazak istene, hogy
nemes véred hulljon, vagy nézhetné-e te, hogy mielőtt a
minden világosságot kioltó bárd feletted megvillanna, egy
örült asszony, kinek büneiért téged érne a büntetés, megre-
pedt szívvvel fetrengne lábaid előtt? Nem Etel! neked nem
szabad meghalnod magadért, mert véred meggyalázná isten
kormányzatát; és nem szabad meghalnod miattam, ki lelki-
ismeretének iszonyu kínjai közt maradna hátra! Elmondtam
mindent, a törvényszék és hallgatóság ismeri büneimet, me-
lyeket nyiltan bántam, és nyiltan gyóntam meg, a titok su-
lya nem nyomja többé szívemet, s talán képes lennék egy
ujabb élet erényes ösvényére lépni, s mint Magdolna, kinyerni
isten bocsánatát; oh, de te bocsáss meg először, se ég, se
föld kegyelme nem oldozhat föl addig büneim terhétől, mig
ajkad nem lehel bocsánatot. Itt térdeimen könyörgök előtted, —
kiáltá Elvira térdeire roskadva, — előtted, a kinokkal jutal-
mazott legnemesebb férfi előtt; előtted, kit megcsaltalak, kit
boldogtalanná tettem, ki miattam annyit, annyit szenvedett!

Elvira elhallgatott, majd lehelletét a nyomasztó fájdalom
fojtá el, s összekulesolt kezekkel hullt férje lábaihoz.

Etelnek, hogy szóhoz juthasson, minden erejére volt
szüksége; s mig nejeének e szavai, balzsamként hulltak a meg-
csalattatás okozta fájdalom sebeire, más sebek nyiltak meg,
hogy bebizonyítsák, miként ő a léleknek e földön már gyó-
gyíthatlan betegségében szenved.

— Kelj föl, — szólt, neje kezét megfogva, — nem néz-
hetek az emberre, ki porba hull.

— Bocsáss meg tehát! — kiáltá Elvira, összekulesolt
kezeit fölemelve, — bocsáss meg tehát!

— Uraim! — szólt most Etel, a törvényszéki tagok felé
fordulva; — ha e nő vádolta magát, akkor hazudott! Ő föl
akarja magát áldozni értem, s talán oly bünöket vállalt ma-
gára, melyektől gondolatában is megretten. De ő nem bünös!
Minden szava koholmány! Ne csodálkozzanak önök, ha lélek-
zetem elfullad, s szavaim reszketnek, mert meg vagyok hatva!
E nő ártatlan! Ő vádolja magát, de épen ez által mosott le
magáról még oly bünt is, melyet talán valaha elkövetett! —
Szegény asszony! — De! — kiáltá most hirtelen Etel, mert
észrevevé, hogy az elérékenyülés különben erőt vesz rajta, s
fölkapta fejét, mint orozlán a találó lövés után; — követelem
is, hogy ártatlannak higyjék őt! Követelem a férj azon jogá-
val, melyet, midőn neje becsületéről van szó, kell, hogy minden
férj szívében érezzen! Ez az az embernek adott isteni jog, mely
előtt meg kell hajolni, még a törvénynek is! Én ezennel ár-
tatlannak nyilvánítom őt, s kinek neje oly becstelen, hogy
azon példán indulva, az én nőm erényében merjen kételkedni?
Igen, — szólt, a hallgatóság fölött is hordozva tekintetét: —
ki meri azt magának megengedni, hogy midőn a férj ártat-
lannak nyilvánítja nejét, átkos nyelvét akkor is a bünök feke-
teségével szennyezze össze? Én mondom, a férj, hogy ez a nő,
ki férje megmentéseért annyira megalázza magát, hogy előt-
tetek valljon magára oly vétkeket, melyek kimondásától is
iszonyodik, én, a férj mondom, hogy ez a nő ártatlan!

— És én, a nő mondom, — kiáltá most Elvira, — fel-
szökve térdeiről, — hogy ez a férfi ártatlan! Olyan ártatlan,

mint a milyen bűnös én vagyok! Ő föl akarja magát áldozni neje becsületeért, hah! azon becsületeért, melyet neje sárba taposott! Készebb meghalni, mintsem elismerni, hogy én, kit egykor egész szerelmének hevével imáda, a föld legundokabb férge vagyok! De ki merné megölni a férjet, kinek neje térdén állva esküszik isten és világ színe előtt, hogy férje ártatlan! Ki merné magára vállalni isten előtt a számadás azon iszonyú föladatát, hogy egy ártatlan ember vérenek ontója lön? Nem, nemes törvényszék, te nem teheted azt meg! Te láttál már elég bűnöst színed előtt, oh tekints e férfi alakjára itt, így néztek-e ki a bűnösök? Ily tűz égett-e azok szemeiben, ily istenség beszélt-e arcvonásaikból, ily büszkén emelte-e föl fejét előttetek? Nem! Az egekre esküszöm, hogy nem bűnös ő; én vagyok az, ki a megöltnek kedvese valék!

— Asszony, hazudsz! — kiáltá a fájdalom magasztos indulatával Etel. — Ne könyörögj életemért azok előtt, kik előtt magad akarsz meggyilkolni! Miért akarod megmenteni e fekélyes élet testhüvelyét, ha lelkem gyilkolására magad választod ki a legirtóztatóbb kinokat? Itt van, vegyétek el, nem kincs nekem e fej, mely gondolataival életem zsarnoka volt, sőt én magam kiáltok halált reá! Tépjétek össze tagjaimat, melyek élvezni akartak, élősdi tányérnyalók, lelkem rovására. El velük! Ne kivánd azokat megtartani számomra, hanem ha van még szivedben egy szikrája az irántam táplált vonzalomnak, akkor lelkemet igyekezzél megmenteni! Az, az szenved itten, s kíván szánakozást, nem a test! Térdelj le itt ez emberek előtt s kérd őket, hogy öljenek meg! Ott áll anyád, térdelj le előtte, s ha megigéri, hogy segédkezet nyújt hohéromnak, csókold meg azt a kezét! Ezt kérem én tőled, de nem azt, hogy magadat meggyalázd a világ előtt, s a más világon sem nyugodható lelkem számára pokollá változtasd az üdvösséget!

Elvira roskadozva hallgatá férje e rettenetes szavait, aztán kezeit összecsapva kiáltá:

— Isten! isten! világosíts föl, hogy mit tegyek!

— És most ítéljétek, — mondá Etel, a törvényszéki tagok felé fordulva, — gyilkos vagyok, e nő itt koholmányokat beszélt, ő ártatlan; a bűn terhe visszahúll reám!

— Harmadik tanú eláll előbbi vallomásától? — kérdé az elnök Elvirától.

— Isten isten! — kiáltá, kezeit ismét összecsapva az asszony, aztán férje vállaira borult — veled fogok meghalni!

— Harmadik tanu eláll előbbi vallomásától? — kérdé ismételve az elnök.

— Elvira, ha megbántad, a mit tevé, — susogá Etel a nő füleibe, — tedd rá az örök némaság pecsétjét; mutasd meg ez embereknek, hogy a becsület drágább az életnél.

— Igen! — felelé az elnök kérdésére Elvira.

A mint e szó elhangzott, mintha egy varázslakat hullt volna le a hallgatóság ajkairól, az előbbieknél hangosabb moraj keletkezett, több nő zokogásba tört ki, s többen, kiket e jelenet részvétre indított, kiáltozák: Meg kell nekik kegyelmezni!

A törvényszéki tagok szorosabban vonultak össze, több perczig tanácskoztak, végre csengetett az elnök.

Mintha a lélekharang csendült volna meg, egyszerre csend és némaság lön. Mintegy a halál félelemérzelmével várta mindenki, a mit hallani fog.

Az elnök mélyen meg volt indulva, reszkető kézzel emelte föl az előtte heverő fehér pálczát, s remegő hangon mondá:

— Tanúk, s a vádlottnak makacs kijelentése szerint a gyilkolás szántsándékosan történvén, a törvényszék csakis a törvény szavai után ítélhet, s a megkegyelmezést istenre bizva, korlátolt emberi hatalmánál fogva, a bűnöst, — e szavaknál az elnök kétfelé törte a kezében tartott pálczát, — halálra ítéli!

Egy egetrázó sikoly tört ki Elvira ajkairól, s alétan rogyott Etel lábaihoz, míg az anyós meglegedetten legeltetett tekintetét az elítélt arczán.

X.

Megérkezett az utolsó nap is. Az utolsó nap!

Az élet szenvedései elmúltak, a jövő reménye eltűnt, s bár szívünk még tele szeretet és életerővel, bár életünk napja még feléig se ért célunk s vágyaink ég-boltozatának; még ereinkben tiszta, fiatal vér pezseg; hanem azért ez életünk utolsó napja!

Itt a halál!

Megérkezett értünk, ajtónk küszöbe előtt áll szekerekével, lovai tombolnak a türelmetlenségtől, s érezzük, hogy valami hideg kéz lelkünkbe kapaszkodik és vonja azt a titok sötét országa felé.

Ezért éltünk, ezért szerettünk hát eddig! A természet még nem tudja, hogy mi akar velünk történni, s derülő hajnali fényével enyelegve tekint be az ablakon. Fiam! jó reggelt! Hogy aludtál!

Kitől fogja ezt kérdezni holnap?

Sirunk födelétől!

Tehát holnap ilyenkor már a sirban! Fölöttünk sirhant és sirkereszt; közöttünk halottak és csontvázak!

Holnap ilyenkor a sirban!

Lehetséges-e az már? Lehetséges-e az?

Ezt a hajnalt többé nem látjuk; e napsugár melegét többé nem érezzük; nem leszünk!

Itt hagyunk mindenkit, és nem szeretünk többé!

Holnap ilyenkor már a sirban!

Oh Elvira! Elvira! El fogsz-e jönni sirhantom fölé? fogsz-e oda virágot ültetni, s fogod-e öntözni könnyeiddel?

Elvirám!

Mennyire szeretlek, mennyire imádlak ismét! És itt hagylak mégis örökre!

Hová lett a boldogság, melyről ábrándozánk! Hol vannak a csendes családi élet örömei, melyekért imádkozánk!

Mily jó volna elvonulni egy szigetre, s ott kezdeni egy új életet! Most már tudnál szeretni, ugy-e Elvirám!?

A börtön ajtajának zárja megzörrent.

Etel fölemelé fejét, visszafojtá lélekzetét és figyelt.

Értem jönnének már? Hiszen még nincs reggeli 5 óra! Még nem bucsuztam el Elvirától! A nélkül pedig nem lehet meghalnom. Levágott fejem is vissza fog gördülni, mert még egyszer látnom kell őt.

Az ajtó megnyilt és Nándor lépett a börtönbe.

— Etel! — kiáltá, barátja keblére dőlve.

— Nándor!

Zokogtak!

Nándor pedig azért jött, hogy vigasztaló legyen.

— Barátom, — szólt Etel néhány percz mulva, — ne sirjunk! Mindössze is csak halál. Hiszen te is meg fogsz halni.

— Igaz! Ne sirjunk! — mondá, fejét elfordítva Nándor, s még jobban zokogott.

Ilyen a szerető szív vigasztalása.

— Nándor! Én boldog leszek! Megszünöm érezni, s itt nálatok marad a fájdalom. Engem ne sirass! Most hajnal van, s mire a nap oda, az égboltozatára ér, már a sír is meglesz hányva fölöttem, ne sirj! Van egy másik élet Nándor és ott találkozni fogunk! Hiszed-e azt?

— Hiszem!

— Tehát sirommal reménységed nyulják meg, és fájdalom záruljon be. Beszéljünk másról. Én köszönettel tartozom neked, azt vallottad, a mire kértelek, s roppant lelki kinoktól mentettél meg, holott a haláltól nem lettél volna képes megmenteni. Köszönöm Nándor. Te jó barátom voltál mindig. — Hát.. Elvirát.. nem láttad? — Még... egyszer... szeretném... látni!

A zár megesörrent ismét. Az ajtó megnyílt s Elvira szívet repesztő tébolylyal rohant a börtönbe:

— Etel! Etel!

Kitárt karjait az elítelt nyaka körül kulesolá, ajkaival ajkához tapadt. Lebontott hosszú aranyhaja hátrahullt és sugárszájai a gyászöltöny feketeségébe szövődtek.

— Elvirám!

— Etelem!

— Tehát szeretsz!

— Oh, imádlak! Etel! Etel!

— Nagy ég!

— Nagy isten!

— Szeressük egymást ez utolsó pillanatban!

— Nem! nem az utolsó! Neked nem szabad meghalnod! Mondd, hogy kétségbeesés kényszerített a gyilkolásra. Folyamodjál kegyelemért a királyhoz! Mentsd meg életedet! Ne menj a sirba! Maradj az én karjaim közt! Ne fekdüdjél a hideg földre, maradj az én forró szívem fölött! Ah ne hagyj itt Etel, hogy megőrüljek! Jöjj! El fogunk menni messze tengeren keresztül és keresni fogunk egy szigetet, hol egyedül egymásért fogunk élni! Kis gyermekeink lesznek. Elnevezzük őket Etelemnek és Elvirának! Te Etellel élelmünket keresed; s én Elvirával a házidolgokat fogom intézni. Midőn munkából haza tértek, két Elvirád fogad s ölel keble fölé! Oh Etel! Menjünk! Szökjünk meg e világtól! Oda nem fog érni emberi ármány, s a rágalom nyelve, álmodott boldogságunk félszke ott lesz! Etel! Etel! Hallgassd meg könyörgésemet!

(Vége köv.)

Oh ne tudj te . . . . .

Szerdahelyi Jánostól.

Oh, ne tudj te semmit arról,
Hogy én értem mit szenvedek,
Attól félek, kigunyolnád
Édes fájtó érzelmemet.

Ne tudd te azt, hogy szeretlek,
Ne tudd te azt, hogy imádlak.
Egy szavaddal véget vetnél
Ez ábrándos boldogságnak.

Maradjon az szent titoknak,
Melyért talán kárhozzatnál . . .
Oh, mert százszor jobb e kétség
A bizonyos kárhozzatnál.

S ostromolni szerelmedért
Nem fog soha vallomásom;
Legyen hosszú, legyen örök
Boldogító — csalódásom! . .

A végrendelet.

— Vacano Mario Emil beszélya. —

Ujkérítől.
(Folytatás.)

IV.

A hálószobát a hanyatló nap bucsu fénye biborszinnel árasztá el, mely élénken megvilágítá a falat, az ódon butorzatot és a képet. Leültem az íróasztal mellé; előttem könyvek heverték s kézirataim.

Rátekinték a szép fiatal női fejre. Mily vérvörös fény nyel özönlék azt el a haldokló sugarak! Szinte megelevenülni látszott a kép. A nyak és mell hiánya most kétszerte borzasztóbbnak tűnt föl, mint egyébkor!

Minő titok lappanghatott e képben? Ki lehetett e rég elhalt nő? Legalább is száz évvel azelőtt mulhatott ki, a mint ezt hajviselete gyanittatá. Ki volt ő? S minő kapcsolatban állhat e kép sorsommal? És én csak akkor bonthatom föl a végrendeletet, ha e kép föléled és az öregnek nevét említi előttem. Örültség volt ez, de oly örültség, mely az eskü szent lánczával köté le kezemet.

Bohóság volt tőlem, hogy ily örültségnek megengedtem oly mélyen behatolni lelki életembe . .

De miért nem lett e kép bevégezve?

E szép nő valószínűleg e lakban élt száz év előtt. Gazdag, szép és büszke urhölgy lehet. És egyszer egy szegény festő idevetődött s kérte, hogy festesse le magát. És az beleszeretett a hölgybe s arcját a szerelemnek színeivel ecsetelte. De e közben hallgatag szenvedélye emészté el s meghalt, mielőtt a képet bevégezhetné volna . .

A napsugarak egyszerre elszálltak a falakról s csaknem sötét lett a szobában.

Az előttem heverő töredék-művek folytatásra vártak s én kinyújtám kezemet a csengetyűzsinór után, hogy az öreg Liza világot gyújtson . .

Vagy talán — elmélkedém ezalatt — e bájos arcú nőnek púpos háta volt és nem akarta, hogy a festő hizelegjen neki, de mint nyomorék sem akarta magát megörökíttetni. És így történhetett az, hogy kedves, rokonszenves arca lön az üres barna háttérre festve, és . .

Egészen sötét lett s csönd uralgott körültem! . . Panaszos, nyöszörgő hang üté meg egyszerre fülemet! Mi volt ez? Hajam ég felé meredezett. Borzalom futotta át minden idegemet e sötétségben, e magánosságban. És ismét ugyanazt a hangot hallám, mellettem és alattam. Végre gyertyát gyújtottam. A szegény Medon reszketve üvegesedett szemmel görnyedezett nyöszörögve az asztal alatt. . . Még egy nyafogás, szükölés . . és kiadta páráját.

Remegő kézzel helyezém el a gyertyát az asztalon s karosszékembe visszahanyatlottam. Tudtam, — de honnan tudhattam? — hogy e pillanatban mult ki Irnerius nagybátyám.

És a kép letekintett hozzám. Mozdulatlanul, rózsaszín szemhéjaival, mintha sirt volna. A gyertya lángja nyugodtan égett s a kép mozdulatlanul maradt. Az eb élettelen teteme lá-

bamnál hevert s minden ismét oly csendes volt. A szű rágása hallatszott, csak s a szél zugása, mely az ablakokat megrezegteté.

* * *

A magános kormos, csúcsos fedelű lak alatt folytatám életemet évről évre. Azonban nem dolgoztam semmit. A „Proteusz“ és „Hämmerling Margit“ fölvonásai ott heverték s én csak egyre töprengtem, álmodoztam s nyugtalan éjeket virasztottam át. El-elbolyongtam a kongó szobákban az ó-divatu butorok közt, és sehol, de sehol nem leltem nyugtamat. Az őszi viharok keskeny utcánkat is fölkeresték s borzalmas zugásukat s füttyölésüket hallaták az ablakon át, mint a minő hangokat az elhalt Irnerius hegedüje adhatta, kinek lelke nyugtalanul bolyongott jajveszékelve a lak körül, hol ő évek hosszú során át élt titkával, elvonultan az emberektől. Ha éjeken keresztül, álmatlanul izgatottan mindig egy tárgy felett töprengünk teljes elhagyatottságban, megrögzik az lelkünkben. Hol rejlett az ő titkának kulcsa? A végrendeletben. És az ott hevert elzárva, megközelíthetetlenül, esküm által védve.

Én egyedül állottam a világon. Senki gyöngéd, puha karja nem ölelte át nyakamat s nem hüté le forró homlokomat, semmi a világon nem keltett érdekeltséget megrémült deák-szivemben. Még a buvárkodás iránti kedv is kihalt lelkemből e hallgatag butorok közt, a rideg szobákban.

Koronkint s hosszú őszi estéken az utca sarkán levő fogadóba tekintettem el, hol ismerősökre találtam. Az egyik egy szótalan orvos, a másik pedig egy beszédes vámfelügyelő volt. Ezekkel időzgettem ott tíz óráig s aztán csöndesen haza balagtam.

Álmaimban hallám Palestrina édes-bús dallamait, dr. Irnerius által játszva; a hangok mindinkább erősebbekké, viharosabbakká váltak, és én ilyenkor rendesen fölrettenve, gyertyát gyújtottam és ekkor a végzetes kép egyenesen rám tekintett.

Oh, ti csodálatos szemek! Hát soha sem elevenedtek ti meg? Soha sem nyugtatjátok meg elgyötört lelkemet?

Oh, mily eszméim voltak! Olyasmire vágytam, mi bennem tébolyt idézett volna elő! Ideges, nagyon ideges, beteg voltam. Csak oly elhagyottságban ne éltem volna — a magánosság okozta betegségemet. Barátom nem volt; nem is kerestem. A baráttal csak a fogadóban lehet mulatni, és én nem szerettem fogadóba járni. Némely fiatal ember legalább eped, sovárog valaki után. De ahoz, hogy az ember epedjen, ábrándozzék, szeretnie is kell. És kit szerethettem volna én? Volt ugyan leány elég; de ha az ember szeret, a szívnek kell beszélnie és az én szívem még soha sem nyilatkozott. És ha én szerelmes leendettem, soha sem mertem volna szerelmem tárgyának bevallani, hogy én —

Bemélyedtem ágyam vánkosai közé s úgy szerettem volna sirni. Künt az őszi szél zugott s megrekedvén a szűk utcában, nem tudott onnan kiszabadulni és vadul üvöltgetett. Valjon a künt dühöngő vihar, vagy a bensőmben uralgó vihar volt-e hatalmasabb? Valjon nem öreg bátyán örvöngése ragadt-e rám? Vagy talán egy halandónak örvöngése a lehetlent lehetségessé tenni! Életet nyert-e a kép fölöttem s közeledik-e már a megoldáshoz a talány?

Az őszi viharok elhozták a télnek havát. És én még

mindig halványan, elsoványodva, nyugtalanul és betegen járkáltam a magános, néptelen szobákban föl s alá.

V.

A hulló hópelyheket végre elnyelte a sötét téli éj. A kályhán át besivított a kavargó szél s a lámpának lángját lobogtatta, daczára annak, hogy az ernyővel volt ellátva s mozgó árnyat vete az előttem heverő molyette vén könyvre. Az öreg Liza már rég aludt szobácskájában, míg én egyedül voltam fenn gondolataimmal. Egyszerre úgy tetszett, mintha valaki a kapu csengettyűjét rántotta volna meg. Bizonyosan tévedhettem. De még sem. Ismét csöngettek. Talán a szél rángatta a csengettyű sodronyát. De ugyan ki is jönne hozzám — és így időben! . . . Már megint! . . . Beteges nyugtalansággal, melyet bennem a legcsekélyebb nesz is előidézhethet, emelkedtem föl. Tudtam, hogy a csengettyű hangja, melyet hallani véltem, csalódáson alapul. De egész éjjel örökké a fülemben zugott volna az, ha le nem megyek, meggyőződést szerezni. Meggyújtottam tehát egy kis gyertyát s a folyosón szegre akasztott kulcsot levevén, lementem a lépcsőnkön. Ott megállottam s hallgatóztam. Semmi és senki. Ujra visszatérhettem . . . Most! . . . Nem volt több csalódás! A csengettyűt erősen megránták. Valaki bebocsáttatni ohajtott e viharos téli éjen. De ki a világ csodája lehet ez? Ideges izgatottságom elmúlt, a jól kivehető csengettyűhang a valóságra ébresztett. Gyorsan közeledtem a kapu felé.

A toronyóra ép egyet ütött, midőn a kulcsot a zárban megfordítám. Föltartam az ajtót, míg a gyertyát az ajtószárny mögé tartám, nehogy elfújja a szél. Néhány másodpercre volt szükség, míg a gyertyaláng ismét nyugodtan égett s három lépésnyi körben a hely meg lőn világítva. És ime — !

Az éjnek sötét keretéből egy halvány pont emelkedett ki. Csak egy derék nélküli kép, minő a szobám falán függött, csakhogy e fő megelevenült, a szemek élettől sugárzottak s az ajk beszélt:

— Én dr. Irnerius urat keresem.

VI.

— Doktor Irnerius urhoz akarok menni. Ha már alszik, költse föl, — ismétlék az ajkak. Az arc kezdett a sötét éjből mindinkább kibontakozni s egy vastag fekete mentébe burkolózott alak, egy hidegtől remegő leányka alakja fejlődött ki a gyertya világánál.

Magamhoz tértem. Nem volt álom. Nem volt örültség. Nem volt agyrém. A gyertyát valósággal kezemben tartám s ez megvilágítja a leánykát, a szobámban függő képnek eredetijét. Szép volt ő így fagyosan is. Tömött arany színű haja fölül kámzsa volt vonva s természetét ócska fekete czobolyprémes mente takarta. Nagy kék szemét kérdőleg pihentető rajtam és sötét szemöldökét türelmetlenül vonta össze. Behajtá az ajtó szárnyát, hogy magát a léghuzamtól kellőleg védhesse.

— Megértett ön engem? — kérdé emelkedett hangon s szemöldökét mindig szigorubban vonta össze, egyszersmind egy kis fehér kéz bontakozott ki a mente alul, mely karomat kezdé rángatni.

— A doktor ur nem lakik már itt, — mondám. Ezt tu-

dom, hogy mondtam, de saját szavamat sem hallám, csak saját zavaros eszméim susogása csengett fülemben. És én látam, mily fájdalmas kifejezést nyert a leánykának arca, és tudom azt is, hogy mondott, és kérdezett valamit, de hogy mit, nem hallám. Én csak saját gondolataimmal voltam elfoglalva: „Ha e kép meglevenülve áll előtted és nevedet kérdezi, akkor megérkezett az óra. Akkor bontsd föl a végrendeletet s tedd azt, a mi abban írva van.“

Zavart eszméim egyszerre szilárd támpontra találtak. Ez őrvjngés. Az óra elérkezett. E vén ház gyötrő titkának kulcsát megleltem.

Midőn ekkép visszanyertem teljes nyugodtságomat, hallám csak ismét a leánya kérdését:

— De hát hol van ő? Elutazott?

— Igen, — válaszoltam. — Azonban kegyed érdekében, kisasszony, engem valamivel bizott ő meg.

Most ő kezdte csodálkozni.

— Érdekemben? Hát ismer ön engem?

— Nem. De tessék feljönni s mindent megtudand. Engem dr. Irnerius kegyed érdekében megbizott valamivel.

A leánya csak bámult.

— De hát kiesoda ön? — kérdé. Azonban ezalatt egész bizalommal csatlakozott hozzám, hogy nyomban kövessen. Oly sok szilárdság, oly sok nyugalom és elhatározás tükröződött vissza e kedves leánya arcából!

— Bizzék bennem, — szóltam. — Én Imhof Ervin vagyok, s öccse dr. Irneriusnak, ki e lakot gondviselésemre bizta.

— Engem pedig Irnerius Angelinának hínak, — szólt halkal s karját fölajánlott karomba akasztá.

* * *

Fölszítám szobám kályhájának tüzet s nyájas melegség terjedt el a szobában s a kizárt lég, mely a csövekben zúgott, még kedélyesebbé és érezhetőbbé tette azt. Még egy gyertyát gyújtottam meg, s a sima falak ezuttal úgy ragyogtak, mint talán még soha azelőtt. Nem is képzeltem, hogy e vén ház szobái ily lakályosak lehessenek. Először éreztem itt otthonosan magamat és szívem, daczára a bizonytalanságnak, izgatottság és meglepesésnek, sokkal nyugodtabb volt, mint valaha.

A leánya megállott az ajtónál s keményen, kérdőleg szögezte rám tekintetét és így szólott:

— Most világositson föl ön engem mindenről.

— Én e pillanatban még a legkisebb fölvilágosítással sem szolgálhatok kegyednek, míg egy levelet át nem olvastam, melyet a doktor elutazása előtt hátra hagyott, és melyben utasítva leszek, minő föladatomban leszek kegyed irányában. Ne ejtse bámulatba semmi, és bizzék bennem.

(Folyt. köv.)

Az orosz társadalomról.

Abrányi Emiltől.

(Folytatás.)

A valódi „o e k o n o m i a“ Oroszországban ismeretlen, ott az emberek vagy pazarok, vagy zsugorik. A kereskedők minden krajczárt fogaikhoz vernek, minden élvezetet elvonnak maguktól s inkább takarékoság, mint vállalatok által

szereznek terjedelmes vagyont, melyen a derék utódok azonban csakhamar igyekeznek tuladni. A nemesek ellenben sokkal többet pazarolnak el, mint a mennyit jövedelmük megbírs adósságokat csinálnak soha meg nem fizetésre. Egyáltalán Oroszországban a fő-„tonus“-hoz tartozik, valóságos „bon ton“ meg nem fizetni az adósságot s a hitelezőt tönkre várakoztatni.

Erre nézve a közhivatalok még bizonyos mentességet is adnak, a mennyiben úgy a katonai, mint a polgári hivatalnokokat megóvják az üldöztetéstől. Innen van az, hogy valamennyi ország között Oroszországban áll legrosszabb lábón a hitel.

A nemesnek két választása van: vagy államhivatalba lépni, vagy jószágain élni s utazni a külföldön. Ha valaki államhivatalba lép, az lemondott egyéniségéről s mindennemű szabadságáról. Az fölfegyverzi magát türelemmel, közönyösséggel s oly érzéketlen lényvé válik, kivel játszva játszhatik a kormány, vagyis az uralkodó szeszélye. Annak folyvást hizelegni, hajlongani kell, nem szabad panaszkodnia, még kevésbé véleményét nyilvánítania. (Különb en ez általános jellemvonása a burokratának.)

A földes ur élete egyhangú és sivár, kivált télen; ezt nem is lehet falun kiállani, azért a ki csak teheti, télére Moszkovába, vagy Pétervárho költözik, hol járhat a színházba, bállokba stb. A földbirtokok messze fekszenek egymástól s birtokosaik ritkán érintkeznek; azonban ha valahol találkoznak, pár napig nem hagyják el egymást. Társas vadászatoknak hire hamva sincs, a lapok is csak bizonyos körökben vannak, úgy a hogy elterjedve.

A legműveltebb, és legbékétlenebb és leggazdagabb nemesek rendszerint utaznak; bejárják egész Európát s nagy megvetéssel térnek vissza hazájukba, hol minden állapotot gúnyolnak és kicsinyelnek. Az orosz, ha utazik, ropant sokat költ, ellentétben az angollal, mely csak azért látogatja a continenst, hogy „megtakarítson.“ Különb en utazási dühök mérsékelve van a czár egy ukáza által, mely a nemeseknek öt, a polgároknak három évre szabja mint utolsó határidőre, melynek leteltével haza kell takarodni, a külföldön való tartozkodást.

A polgári osztály még rendkívül fejletlen Oroszországban; alig van társadalmi jelentősége. Daczára a czár újabb reformjainak, a régi hűbéri állapotok éle még nem igen kopott el. A hol szabadság nincs, ott nem is fog egyhamar érvényre vergődni a közép osztály, mely művelt országok leghaltalmasabb támoszlopa; olyan növény ez, mely csak a szabadság tiszta légkörében izmosodhatik meg. Az orosz polgárság kezdetleges vakbuzgó és mindenben alá van rendelve a magasabb köröknek, nem is említve a kormányhatalmat.

Az orosz paraszt szereti házát tisztán tartani, sőt czifrázgatni. E házak hasonlítanak a svájcezi lakokhoz; a legesinosabbak kétemeletesek s tele vannak fametszvényekkel. Szobáikban nagy szerepet játszik a kályha és az ágy. A kályha végig terjeszkedik a szoba felén, s az ágy a padlásról függ alá, melyben az egész család hál, apástul, anyástul, gyermekestül.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Február 22-kén.

Hamvazó szerda. — Egy betű. — A kisbiró. — Oktatási estélyek felnőttek számára. — Böjti esték. — A „Narrenabend.“ — A reakció titkos működése. — Erneszt és a Kompanisták. — Szinpadi iskola. — Mit nem vesz az ember pénzéért! — Nagy ár. — Az árvíz. — A bécsi árvizet ki hozta. — Budai képek.

Hamvazó szerda! Sajátságos látványt nyujtana, ha mindazok, a kik farsangon át kelletinél bővebben farsangoltak, egy szép napon csak hamuval behintett fejekkel találkoznának egymással! És valjon miért ne volna ez lehetséges? Ha a poros hajakat újra divatba hozták, én semmi lehetlent nem látok abban, hogy a hamus hajakat is divatba hozzák. Ugy sem vagyunk már nagyon messze tőle. Csak egy betűváltásnyire épen csak annyira, hogy az „u“-t „i“-re változtassa a divat, és lesz a „hamis“ hajból „hamus“ haj. De csitt a divatról, erről nem szabad ma szólanom. Ilyen világias eszmék számüzve vannak ma a szivek kamráiból, a számadás nagy napjai, a magába-szállás komoly órái köszöntöttek be hozzánk, jó, adjunk tehát számot az ébren töltött éjszakákról és szálljunk magunkba egész odáig, a hol a tánc kedv és crépe-dudorok lengeteg emlékei incselkednek. Báloltunk tehát? Oh igen! És táncoltunk is, hé? Oh igen! Sokat ugy-e? Nem, kérem alássan, először azért, mert soha sem lehet táncolni, sőt még csak eleget sem, másodsor pedig azért, mert nem táncoltam, hanem táncoltattam! Ugy? Szép melegség, de ám legyen; hanem a többi tánczosnok öltözékét és hajbrodroszatát, (fodroszatát, kérem alássan), jól van, tehát fodroszatát csak mégis mi bírálgtuk és kifogásoltuk, ugy-e? — Nem, kérem alássan, mert ezt a mama tette, nem is a bálban tette, hanem otthon, és nem is gáncsolódás képen tette, hanem oktatásképen. — Oktatásképen? ugy? és e szerint helyesen is tette, ugy e? és e szerint a bálokban is csak oktatásképen voltunk? és azzal a bizonyossal is csak oktatásképen táncoltunk olyan tüzes jókedvvel, nem? — Igen is, kisbiró uram, kérem alássan, csupán csak oktatásképen; mert hát instálom alássan, hol a kerek nagy világon tanulhatnánk mi valamit a világról és a tulvilágról, az anyagról és az erőről, a fész-,lód-,leng-,lóg- és középfutó törvényekről, melyeket pedig mai nap minden embernek tudni kell, ha csak a felnőttek oktatásában való részvételre nem akar ítéltetni, — ha nem a tánczteremben? Mindezekről a fontos tudnivalókról mi semmit sem hallottunk az iskolában, és szüléinktől szintén semmit sem hallunk róluk azért, mert ezek is épen annyit hallottak róluk az iskolában, valamint mi, és azoktól a fiatal emberektől, a kikkel farsangon kívül éven át találkozunk — szintén semmit sem hallunk erről — szól közbe a kisbiró — mert azok rendszerint sokkal szerényebbek, semhogy tudománybőségüket fitogtánák. — Ugy van, kisbiró uram, azok sokkal szerényebbek — kapja fel újra a szót a farsangi viszemlék — látni való tehát, hogy felette szükséges és nagy lelki épületességemre volt az a farsang, kérem alássan! — És e szerint nem is igen szánja-bánja? Ha számom-e és bánom-e? — kérdi elpirulva a farsangi viszemlék —

oh igen, szánom a tündérszép világot, mely a zene varázshatmától lelkemben felragyogott, mert ez most mind szívem tengerfenekébe van zárva; és bánom, hogy a farsang — Nos hogy a farsang? — nógatja a kisbiró — még legalább két héttel — rövidebb nem volt, — nem, hanem tovább nem tartott — igazítja ki a farsangi viszemlék, irulva-pirulva, és szégyenlősen mosolyogva ugyan, de egész leányi igazszívűséggel. — Igen, de hát a hamvazó szerda — veté ellen a kisbiró, a kit az ilyen csillag-hullásu mosoly szintén ki-kilhoz hamvazó szerdai komolyságából — mire való tehát a hamvazó szerda? — Az pedig arra való — oktatja őt jóakarattaljes szeretettel a farsangi viszemlék — hogy a hamvazó-szerda után a böjt következék. — Ugy van, — hagyja helyben a kisbiró megörvendeztetett szívvel, — a böjt folytában pedig — Igen szép házi multságokat lehet tartani — világosítja őt fel a farsangi viszemlék, — Hogyan, házi multságokat? — pattan fel a kiábrándult kisbiró — farsang után házi multságok! — No, persze, nem is megfordítva — feleli a leány, vagy akarám mondani: a farsangi viszemlék — mert hát a naptárban is ugy vagy az megírva: elébb a farsang, azután a böjt, és bizonynyal a böjti időt az isten is a házi multságok végett teremtette, mivelhogy most már hosszabbak az esték. — Talán a napok — igazítja ki a kisbiró, tulajdonképen csak azért, hogy ő is valamit mondjon, mivelhogy kisbiró uram ilyen nyomós indokolás folytán fogyatékon érzi magában az ellenvetéseket — Nem, kérem alássan, hanem az esték hosszabbak, — veté ellen a szép leány, vagyis a farsangi viszemlék — ez pedig házi multságnál a fő; a társaság este már együtt van, a tánc pedig, a kellő világítás végett, csak éjjel kezdődik, az üres idő-közt tehát ki kell tölteni, és mivel lehetne azt kellemebben kitölteni, mint beszélgetéssel, és oh, mi sok beszélni valója van a szívnek farsang után! — Tudom, tudom, — hagyja helyben a kisbiró mosolyogva, és egy kisbiró mosolygása nagy bátorságot önt a fiatal farsangi viszemlékek szívébe, az ügy tehát annak rendi módja szerint be van fejezve, kétségtelenül bizonyittatván, hogy a hamvazó-szerda a böjt kedvéért és azonképen a böjt a házi multságok kedvéért igtatott a naptárba, és a ki ellent mer mondani, az megérdemli, hogy büntetésképen a mult vasárnapi „bolondok estélyé“-be küldessék.

Bizony ez eléggé súlyos büntetés volna, én hála istennek, már kitöltöttem e kinszenvedést és most nem rettegem sem a kilátásba helyezett árvizet, sem „Erneszt“-et és a „Kompanisták“-at, sőt nincsen az a politikai vezérczikk a világon, melyet én mult vasárnap óta rettegnék, és csak azon csudálkozom, miként nem jött még reá senki, hogy ezen „bolondok estélyé“-ben tulajdonképen magas politikai horderejű irányzatok rejlenek. Ez a gondolat csakis az éjszótét reakció éjféli agyában burjánozhatott fel. Bolondok estélyének nevezi magát, elég ravaszul, abból a czélből, hogy a jóhiszemű magyart lépre kerítse, és annál sikeresebben buzgólkodhassék népbu- titási kárhuzatos feladatán. Fölhasználja a farsang utósó napjait, a rendesen üres zsebek és rendetlenül tele fejek ezen

számfeletti éjjeleit, hogy annál biztosabban szivattyuzhassa ki az utósó pár forintot a magyar zsebekből és viszonzásul csepegtethesse be a bolondság maszlagcseppjeit a fejekbe. Tapasztalatból mondhatom, és hivatkozom e részben olvasóimra, hogy mindazon embereknek, a kik mult vasárnap ezen „Narrenabend“-ből kóstoltak, még utána következő szerdán is egyetlen okos gondolat nem volt a fejükben; hát nem szándékos-e a józan emberi ész ellen elkövetett ezen főbenjáró merénylet? Oh, ezen tébolyban rendszer „fekszik“, fordítaná egy bizonyos színház bizonyos fordítója egy bizonyos költő bizonyos mondatát.

Az bizony rossz fordítás volt; „Erneszt“-et értjük, melyet a „Kompanisták“ kompaniájában mult pénteken a nemzeti szinpadon adtak, pedig a fordítás sokkal jobb volt a darabnál, és a darab — akár „Erneszt“, akár a „Kompanisták“, — sokkal jobb volt irányánál. Én nem tudom, az igazgató, a bírálók, vagy a közönség izlése tükröződik-e e fordított darabokban, annyit azonban bizton mondhatok, hogy ha magyar hölgytársaságban valaki olyanokat merészelve mondani, a miket itt a nemzeti szinpadon hallani kénytelen, a háziaszszony bizonyosan egy csésze-szajjöblítővel kínálná meg az illetőt. „Erneszt“ egy tizenhárom próbás inas, a ki csak „azért a félvilágért“ rajong, és felmondja a szolgálatot urnőjének, mivel megtudja, hogy ez férjének egész világa. „Erneszt“-nek egyébiránt legalább az a jó tulajdona van, hogy magában véve is silány csinálmány, és Benedek tőle kitelhetőleg buzgolkodott, hogy a fordítmány valahogy ne tessen; de a „Kompanisták“-ban imitt-amott egy kis szellem és egy kis humor is uszkál, és hozzá még Feleki gyönyörű játéka. Két kereskedő, a kik mindig veszekszenek, és egy fiatal ügyvéd, a ki e két veszekedő kereskedő mind a két feleségét — az egyiket nemcsak a férj, hanem a közönség háta mögött is, a fürdőben, — elcsábitja! És a fiatal nőcske nem háborodik föl azon, hogy a fiatal ügyvéd őt el akarja csábitani! Azért, mert a férj csunya! Az igaz, Feleki is, Ujházi is nagyon csunya férjek voltak, de hát melyik három éves férj szép?

No, de megtörtént, nem is igen van miben válogatnunk, azért tehát rendesen a rosszát válogatjuk ki a külföldi szini termékek közül; rontjuk az erkölcsöt, faképet csinálunk az erényből, „vicz“-ből, hogy megnevettessük a közönséget, és a közönség, a nagy közönség, az legtöbb esetben csakugyan nevet rajta, sőt meg is fizeti a nevetését, meg az, és pedig drágán, lelke legnemesebb érzéseinek árán! Oh, hogy egy új özönviz—.

Ne ijedjenek meg kedves olvasóim, nem ama bizonyos özönvizre czélogzatok, melyről egy a divatból már teljesen kikopott régi könyvben van szó, hanem arra az özönvizre, mely e héten fővárosunkat kísérgette és egy pár külvárosi pinczében valósággal jelentkezett is már. Hiába, de Pest e részben sem akart elmaradni Bécsből. A miért a mult héten Bécsben kiáradt a Duna, mindjárt Pestnek is kilátásba helyeztetett egy kis árviz. Bécsben azt mondják, hogy az új miniszteriummal együtt az árviz is meglátogatta őket; és mivelhogy ugyanezen időtájt mi is két új miniszterrel meglátogattatánk, ebből a természeti tüneményből nálunk is mindjárt ilyen nagy elemi csapást jósolgatának! No, de hála Istennek, a jóslat nem teljesedett be; a Duna nem lépte át természetes határait az új miniszterek kedvéért, és a jégtorlatok már kimozdultak; nem szorultak ők a miniszterekre, hogy kedvükért árvizet csináljanak.

Pestért csakugyan kár lett volna, nem úgy Budára néz-

ve; ott valóságos áldás volna egy jóra való kis árviz, legalább lemosná ezen főváros arczáról a szégyent, mely azt egész hosszában, a hidfőtől Ó-Buda határáig rutítja. Mult vasárnap egy valaki kénytelen volt gyalog tenni meg ezt az utat, mert a társaskocsik, a melyek ott a közlekedést fenntartják, nem emberek számára készültek; tyukólak lehettek a mult században, és félszázados hü szolgálat után kimustráltatván, elébb kerti melegágyakra használtattak újabb tiz vagy husz évig, és csak azután jutottak mostani társaséleti rendeltetésükre; inkább tehát gyalog Pestről a császár-fürdőbe, mintsem ilyen kerek szemégtödörben; tehát mult vasárnap egy valaki gyalog tette meg ezt az utat; mindig az utcza közepén haladt, mivel a házak mellett egyáltalában járhatlan volt az ut ott, az utcza közepén legalább hig volt a talaj, az ember evezhetett előre lábaival, és az utcza közepén egyszerre csak lát valamit a higany-felszínén uszkálni; fölveszi, hát egy gyermekcipő volt, megnézi, hát az ő tulajdon gyermekcipője, a mit 1838-ban viselt; akkor a nagy árviz alkalmával elvesztette lábáról és most megkerült. Tehát ezt az utczt 1838 óta nem tisztogatták! És akkor is az árviz tisztogatta! Ártana hát ilyen fővárosnak egy kis mosogató-viz? Nem is kevés, hanem jó sok mosogató-viz sem ártana oda, csak hogy nem az utczákra, hanem azok fejére, a kikre e város tisztán-tartása van bizva. De csak egy kicsit igazi árviztől, oh, attól óvjon meg az Isten, mert ez büntetésnek is borzasztó, és gondolatnak is rettenetes. Ujabban szaporodjék a szegények száma, mikor e szegény haza ugysis olyan gazdag szegény, szerencsétlen emberekben!

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Pest megnagyobbítása.) Soroksár, Taks, Haraszi, Alsó-Némedi, Aporka, Majorháza és Vecsés községek folyamodtak, hogy jövőre a pestvárosi törvényszék hatósága alá helyeztessenek. A Pestváros által e tárgyban kiküldött bizottság a kérelem teljesítése ellen nyilatkozott, és talán azért, mert mostani terjedelmében is elég nagy — sár van Pesten; e községek azonban ügyöket a képviselőház elé terjesztik. Ez aztán majd kimondja törvényül, hogy Soroksár-Pest!

++ (A lakáshiány ellen.) A fővárosi közmunkatanács akkép akar a nagymérvű lakásszükségen segíteni, hogy könnyebb építésű házakat enged emelni bizonyos városrészekben, városi telkeken. E házak 25 évre vannak számitva, még pedig azért, nehogy a város tervszerű terjedésében akadályul szolgáljanak. Ily házcsoporthoz való helyekül a közmunkatanács a következőket jelöli ki: az üllői uttól délkeletre az Orczykert mellett, továbbá ugyanonnan délre fekvő városi telket, a kőbányai ut mellett a waggonyártól keletre, a temetővel szemben a gázgyár-telkek és a marhavásár között, s a feldunason a vizafogó mellett fekvő városi telkeket. Az ez ügyet tárgyaló városi gazdasági bizottság azthározta, hogy a légszeszgyár körüli telken kívül a többi megnevezett telkek mind átengedhetők a fentebbi célra, a légszeszgyár körüli telket azonban azért nem lehet átengedni, mert itt a város maga akar munkásházakat építeni s erre már terveket és költség-előirányzatot is készített, sőt a szükséges összeget a budgetbe is bevette.

++ (A pesti közkórházakban) mult január hóban 4931 kór-eset fordult elő, 597-tel több, mint decemberben. Az egész városban a katonai kórház kivételével, meghalt 628, tehát

több, mint decemberben. Férfinemű 356, nőnemű 272. Öngyilkos volt 4. Született 706, fiu 351, leány 352. Házasságra lépett 198 pár.

++ (Blaháné asszony), kinek szerződötése a pesti és debreczeni színházak között egész viszállyra adott okot, a pesti hírlapok hasábjain jó ötlettel köszöntött be. E napokban ott ül a nemzeti színház egyik zártszékén, midőn mögötte két fiatal ember a felett kezd vitázni, valjon e hölgy csakugyan Blaháné-e vagy nem? Végre fogadnak, s az egyik udvariasan a hölgy felé hajolva, elmondja vitájuk okát s kéri, hogy mondaná meg a hölgy kilétét. „Igen szívesen — felelte ez, — de csak azon föltétel alatt, ha fogadásuk összegét odaadják a francia sebesültek javára.“ A fiatal emberek megegyeztek, a hölgy megmondta kilétét s a francziák javára két arany gyűlt be.

++ (Kossuth azon íróasztala,) valamint azon irományszekrény, melyet mint Magyarországnak első független felelős pénzügyminisztere használt, jelenleg az állami számvevőszék birtokában van. Mindakettő szép munka, s a maga idejében valódi remekmű lehetett, és több rejtett szekrényvel bir. Jellemző, hogy egyik sem politirozott s mégis egy miniszter butorát képezték. Most egy szerény számvizsgáló bötüzgeti rajta az országos pénzkezelést. Csendes Benő József, budai ügyvéd szintén birtokában van Kossuth egyik íróasztalának és a nemzeti muzeumnak szándékozik azt átengedni.

++ (A farsangi vigalmak) nyilvános sorozatát mult szombaton a bölcsođe bál zárta be, és -- végén csattan az ostor. A legszebb bálók egyike volt ez a vigalomdus idei farsangon. Szép hölgyek, diszes öltözékek, vidám jókedv vetekedtek egymással az elsőségért, buzdítva a háziasszony: a mindezen szépségeket magában egyesítő gróf Andrassy Manoné által. Ott voltak — de nem is kísértem megnevezni mindazon szép hölgyeket, a kik ott voltak, olyan nagyon sokan voltak. Hanem inkább — most farsang multán — talán nem kockázatok s o k a t, ha alázatosan kérdem, mi jót tesznek a lapok azzal, hogy ország-világgal tudatják azon hölgyek neveit, a kik valamely tánczvigalomban megjelennek? Miféle nemes t e t t e z, hogy valamely hölgy valamely bálban meg jelenik? és miféle érdem az, mely ez által jutalmát nyeri? Nem lehetne és nem kellene a lapoknak valamivel hasznosabbakkal tölteni hasábjait? Feleljen erre e lapok szerkesztőnöje?*)

++ (Molnár István) közoktatásügyéri osztálytanácsos — egész véletleuül — megvette ugyanazon telket, melyre a kormány már alkuban volt, megvette 80,000 frton és néhány nap mulva eladta a kormánynak 130,000 frton; e véletlen vétel, mely 50,000 frtba került a kormánynak, mult szerdán szóba hozatván az országgyűlésen, Molnár István osztálytanácsos ur azt találta mondani: „Wie der Schelm ist, so denkt er,“ és pedig nem magára, hanem egy képviselőre célzólag mondta e szép szavakat; mire aztán olyan háboru keletkezett a házban, hogy az elnöki csengetyű sem volt képes azt lecsendesíteni elébb, a mig csak Molnár István osztálytanácsos ur dideregve vissza nem vonta szép szavait, és most Molnár István ur azon gondolkodik, ha nem volna-e illő, ilyen országra szóló országgyűlési beszéd után végkép lemondani az országgyűlési képviselőségről és megnyugodni az osztálytanácsosi ranggal, melyet most

*) Én, mint nő csak az esetben adhatnék határozott feleletet e kérdésre, ha biztosítva volnék a felül, hogy nem maradok magamra szavazatommal. Elég, hogy megpenditettem o kérdést, a mely bizonynyal megérdemli, hogy n a p i lapjaink báltudósítói is hozzászóljanak. S z e r k.

már büszke homlokkal viselhet, kivált a közoktatásügyi miniszteriumban.

++ (Az árviz) egész péntekig ijesztgette fővárosunkat, szerencsére azonban csak vak félelem maradt. A Dnna vize ugyan pénteken reggelig, minden nap növekedett néhány hüvelyknyivel, pénteken délben azonban hatalmas ágyudörgés adá tudtul a fővárosnak azon örvendetes ujságot, hogy megindult a jég, és azóta folyvást megy, és ha — a mitől e lágy, meleg időben nem igen tarthatni, — csak ismét meg nem reked, meg leszünk óva a nagy istencsapásától. Bécs körül is elmúlt a veszelő, a jég ott mult szerdán indult meg és azóta a viz folyvást apadóban van.

++ (A katonaság) újra használta a fegyver jogot béke idején. Kassán a honvédek a közös seregbeli katonákkal kaptak össze és úgy megvagdosták egymást, hogy két halottat és 15 súlyosan sebesültet hagytak a csatatéren, vagyis a korcsmában. Pesten pedig a farsang utolsó napján a polgársággal verekedett össze a katonaság egy korcsmában, és ott is olyan vitézül forgatta fegyverét, hogy vérző sebek dicsőíték azon szép elvet, hogy a katonának, ha részeg is, fegyver való a kezébe! Ha nem akarják megtiltani, hogy szolgálaton kívül fegyverrel járjon, hát legalább ne engedjék meg neki, hogy a korcsmába járjon.

++ (A martyrok hamvai.) Hőke Lajos jeles történetbuvárunk és régészünk a következő figyelemre méltó sorokat teszi közzé:

Másfél száz évig felségsértéssel határos tilalom vala nálunk Tököli és Rákóczi emlékezete! Most a magyar akademia egybegyűjti s közzéteszi e dicső két hazafi emlékiratait. A magyar haza most kezdi élvezni azt a polgári s vallási szabadságot, melyért e dicső hazafiak évekig eredménytelen küzdöttek, s melyért küzdve, szenvedve, távol számkivetésben szakadt meg szívök.

A szent hamvak már nem éreznek, de erezünk mi utódok, és élvezzük a szabadság fájának gyümölcseit, melyet ők vérükkel és könnyükkel öntöztek. Ugy hiszem, illő s eljött az idő, hogy ama martyrjaink hamvai köztünk a haza szent földében pihenjenek.

Lesz még uj 15—20,000 forintunk, mennyibe taval egy más hazafi martirunk gróf Batthyányi Lajos ünnepélyes rehabilitatiója s tisztességes eltakarítása került?

Gróf Andrassy Gyula miniszterelnök, ki maga is ette a bujdosás keserű kenyerét, s velünk együtt érezte a haza legigáztatása fölötti fájdalmat, bizonyára segédkezet nyujtand ez indítvány életbeléptetésére.

Indítványom ez: Horváth Mihály történetírónk, vagy ennek akadályoztatása esetében: Ipolyi Arnold, Römer Flóris, Henszlmann Imre, Thali Kálmán, közadakozás utján bejövendő költségen küldessenek Konstantinápolyba, kik onnét nekünk Rákóczi Ferencz, s anyja Zrinyi Ilona s Tököli Imre, s ha még feltalálhatók: Bercsényi, Eszterházi, Forgách stb. hamvait és feliratos sirköveit hozzák haza, az elhozandott kőtáblák helyett más alkalmas felirattal más kőtáblákat hagyván, Rákóczi Ferencz és Zrinyi Ilona koporsói s kőtáblái állittasanak fel a kassai templomban, mint e célra hazánkban legszébb mauzoleumban, azért is, mert a Rákócziak felsőmagyarországi működésének középpontja Kassa volt. Bercsényi Ungváron, a többiek az illető családoknak adatnának át, Tököli koporsója s táblája pedig, noha végrendeletében csak általában fejezi ki ohaját, hogy Magyar- vagy Erdélyország valamely szabad királyi városa lutheranus templomában temetessék el, és zászló tűzessék fölő; erre nézve Eperjes evangolikus

templomát jelölöm ki, mert e városért Tököli sokat tett, s barátaik közül sokan Caraffa által itt szenvedtek martyrhalált. A zászló Sárosmegye hölgyei elkészítendik. Zrinyi Ilona sirját, miután e dicső hölgynek képét Horváth Mihály leírásából megismerték, főrangú hölgyeink honleányi figyelmébe ajánlják.

A nemzet, midőn ily halottjait megtiszteli, önmagát tiszteli meg, egyszersmind martyrjai iránt, hálatartozását rója le.

++ (Bécsben) szombaton a törvényszék oly gyilkossági esetet tárgyalt, mely nagy feltűnést tett. Szamek nevű magyarországi születésű fiatal ember agyonlőtte egy Springer nevű szabó leányát, mert az szerelmét nem viszonozta. A gyilkosság, mint megtörténtekor a lapok bőven előadták — a leány szülei házában, a szülők jelenlétében történt. A mint a leány halva összerogyott, Szamek magát akarta agyonlőni, de ebben megakadályozták. A törvényszék előtt kitűnt, hogy Szamek a gyilkosságot nem viszonozott szerelemből követte el, s a bíróság őt kötélt általi halálra ítélte. Védője kérte, hogy a bíróság terjeszse elő ez ügyet ő felségének a halálbüntetés elengedésére. Szamek azonban a föllebbezésről is lemondott. „Ő meg akar halni — ugymond — az élet reá nézve nem bír érdekekkel; — a sorsra bizza magát.

++ (Prágában) nagy izgalmat okozott ama gyilkosság, melyet néhány nap előtt egy 18 éves ifjú mostoha anyján követett el. Liditzki, a fővámhivatal egyik tisztje, négy hó előtt, egy évre első nejének halála után, újra megnősült. Fia: Manó, ki testvérének kereskedésében Prágában segédeskedett, nem tudott megbarátkozni atyjának eme lépésével, s boszankodása az utóbbi időben valóságos gyűlöletté fokozódott. Feltette örökségét, és gyakran czivakodott mostoha anyjával. Néhány nap előtt a fiu épen atyjánál volt látogatóban s csak mostoha anyját találta honn. Ez nem sokat hálgatott a fiu kétértelmű példálózgatására, hanem nyugodtan folytatta tovább házi teendőit. A mint épen a kályhához közeledett, a fiu kétesövű revolvert vett elő s rálőtt. A szerencsétlen nő, kinek a golyó vállán keresztül tüdejébe furódott, hangos sikoly kíséretében összeroskadt és rögtön meghalt. A gyilkos akadály nélkül hagyta el a házat, visszatért az üzletbe, s ott mindent elbeszéltestestvérének. Ez rögtön a szerencsétlenség helyére sietett, s mikorra odaért, már a rendőrség is megjelent, s a gyilkosság színhelyén sűrű embertömeg hullámozott. Liditzki előadta öcsésének vallomását, a rendőrök rögtön utána mentek s elfogták. A gyilkos tagadta, hogy mostoha anyját meg akarta volna löni, s czélja — mint mondá — csak az volt, hogy rájesszen. Liditzkit átadták a fenytőtörvényszéknek.

++ (Rózsás napló.) Zimay László, kedvelt zeneszerzőnk, e napokban váltott jegyet Lohr Irma kisasszonnyal, Lohr Antal pesti építész és városi képviselő bájos leányával.

++ (Vegyes hírek.) Hirlik, hogy a királyi udvar april első napjaiban Budára költözik s hosszabb ideig itt fog időzni. — A budapesti Fröbel-nőegylet lövöldei táncszivalmának tiszta jövedelme 180 ft volt. Az egylet szives köszönetet mond mindazoknak, kik a bál sikerét előmozdíták. — A biharmegyei jótékony nőegylet 103, a nagyváradi községi iskolaszék 66, az ottani izraelita hitközség 20 vagyontalan iskolás gyermeket láttak el ruházattal, — ezenfelül az iskolaszék 102 ft áru iskolai könyvet osztott ki ingyen az iskolába járó szegény gyermekeknek. — Ugron Gábor, fiatal hazánkfia, ki kevéssel Páris önmegadása előtt Franciaországba ment, hogy a szabadságharcban részt vegyen, a francia keleti hadseregbe, mely csupa önkéntesekből áll, hadnagyi ranggal vétetett föl. Csakhogy fájdalom, kissé későn

ajánlotta föl bátorságát, mert a béke valószínűleg már a jövő hó elején meg fog köttetni. — Párisba most már lepecsételt közönséges és ajánlott levelek is szállíttatnak postán, az azelőtt megállapítva volt díjak mellett. — Magas vendége lesz ismét Pestnek a nyáron. Dom Pedro, Brazília császára szándékozik június, vagy júliusban Bécsbe jönni a császári család meglátogatására, s ez alkalommal hír szerint, Budapestre is le fog rándulni. — Toperczer Ilka kisasszony oly elragadó bensőséggel énekelte mult szombaton Fiedelió czim szerepét, hogy a nagyszámu közönség, különösen a nagy ária után szünni nem akaró tapssal és kihívásokkal jutalmazta. A többi szereplők is megállták helyüket. Ez előadás egyáltalában a sikerültebbek egyike volt. — A nők épző-egylet három felolvasási estélyt fog rendezni, a vigadó kis termében. Berecz, Xantus, Pulszky, Greguss, Rónay, Jókai, Vadnay stb. fognak felolvasásokat tartani. — Szomorula kadalom. Komárom mellett Ásvány helységgel szemben egy paraszt lakodalom népe 12 szekéren át akart hajtani a Duna jegén. A folyam közepe táján megállottak s egy halomra gyültek, a mikor is a jég beszakadt s két asszony kivételével az egész lakodalmas nép lovastul, szekerstül odaveszett. — A zalai honvéd zászlóalj zászlószentelési ünnepe husvét másodnapján lesz Mező-Turon. A zászlóanyai tisztet a nemeslelkű Wencskheim Krisztina grófnő vállalta el. — Xantus János tiszteletére barátai és tisztelői mult vasárnap d. u. 2 órakor a Frohner-teremben diszlakomát rendeztek s ez alkalommal ezüst serleget és arczképalbumot nyujtottak át neki. — A nők alkalmazása távirdáknál mi nálunk is gyakoribb kezd lenni. A Szepességen, pl. Olasziban Krompachon, Göllnitz-bányán és Szepes-Váralján nőket neveztek ki táviráskozoknak, ennek folytán Késmárkról és Lőcséről több nő készül Budára jönni a távirásztati tanfolyam hallgatása végett, hogy annak idejében ők is alkalmaztathassanak. Ime, alig nyílik hasznos munkabér a nőknek, és seregesen jelenkeznek annak elfoglalására. — A pesti esküdtsek mult csütörtökön egy mosdatlan tollu német lapszerkesztőt, valami Adler M. t. a Variétés-színház igazgatója ellen irt rágalmazó cikkei miatt 200 frtnyi bírság és 4 havi fogságra ítélte. Az ítélet kihirdetésekor gyönyörűen sütött be a nap az esküdtszéki terembe. — Egy izraelita rabbi e héten kihallgatáson volt gr. Andrásynál, és ez alkalommal fontos államtitok gyanánt azt a tanácsot adta Andrásynak, hogyha azt akarja, hogy Magyarország boldog ország legyen, hát arra az egyedüli mód az, hogy visszavezeti az izraelitákat Palestinába. Gróf Andrassy erre mint rendesen, szellemdusan mosolygott.

++ (Halálozás.) Gömörmegye egyik közkedvességű leánya Madarassy Vilma, e hó 18-án hunyt el Gortván. Ismerősei mind a legbensőbb részvétellel osztoznak a gyászolócsalád nagy fájdalmában. — Özv. Lator Gáborné hosszabb ideig tartott betegeskedés után e hó 24-kén Nagy-Szőllősen elte 36-dik éves korában jobblétre szenderült. Áldás hamvaikra!

Nemzeti színház.

Február 19-kén: „Szökött katona,” Szigligeti népszimfüve. — Február 20-kán: „Ernest,” „Kompanisták” és „Az utolsó pont,” három vigjáték. — Február 21-dikén: „Ernáni,” Verdi operája. — Február 22-dikén: „A két jó barát,” báró Jósika Kálmán drámája. — Február 23-kán: „Don Carlos,” Thomas operája. — Február 24-kén: „A nők az alkotmányban,” Tóth Kálmán vigjátéka (előszőr.) — Február 25-dikén: „Norma,” Bellini operája.

Divattudósítás.

Mióta a szegény Páris nem szolgáltathatja az új divatokat, az újat sovárogyva áhítózó ujitási divatszellel a keletre fordította kereső tekintetét, a keleti öltözékektől kölcsönözni ohaftván azok fényét és gazdag hullámzatát, természetesen, mindent a mi régi öltözékeinkhez és szokásainkhoz alkalmazván. A keletnek köszönhetjük a puha selyemszöveteket, a himzett cashmirokat, a festőileg kötött széles öveket és écharpokat, fényes és élénk színeivel, és a sötét posztó öltözékeket gazdag prémezésével. Egy keleti izlésben készült öltözék áll egy uszályosan vágott hosszú ruhából, mely vörös posztóból készül, és hátul testhez álló, míg elől csak félig az. A szoknya alja köröskörül prémmel szélesen van diszitve, valamint a két zseb is. A bő, elől fölívagott ujjak vörös selyemmel vannak bélelve és szintén prémmel szegélyezve, a szűk belső ujjakon is prémes szegélyzet látszik. — Ezen gazdag kiállítású házi öltözéket majdnem háttérbe szorítja egy fehér ruha, mely egy roppant gazdag menyasszony kiházasítási készletei közt készült. Egy fehér atlaczból készült uszályos szoknyához egy testhez álló, térdig érő fehér cashemir felöltő tartozott. A szoknya aljára felváltva egy-egy fehér és egy-egy barna keskeny atlacz fodor volt felvarrva. Barna atlaczból állott a könnyedén kötött, széles rojtu öv is, valamint a felöltő ujjai is a szoknyával egyformán voltak diszitve.

Egyszerűbb látogatási öltözékekre jelenleg nagyon kedvelik a két színben csikozott selyemszöveteket, lehetőleg sötét színekben tartva, egy élénk színű hajcsokor és nyakkendővel tarkázva. A vörös, ugynevezett Mephisto-kendőcskék legkedveltebbek, mert minden arczszínhez jól illenek.

A tél szokatlan hosszúsága kegyelemben részesíté ismét a kis otthonkakat, melyek hátul hosszabb lebbentyűbe, elől pedig egészen rövidre vannak szabva. Ez otthonkák többnyire cashemirből készülnek, ez idő szerint pedig világos szürke, fehér, rózsaszín, lila, ezüstsín cashemirből. A derék bélése lehet bár milyen könnyű szörkelme, csak a nyitott bő ujjak kívánják meg a szép selyembélést. A fehér cashemir otthonkákat hattjú prémmel szokás disziteni, mely annyira jól áll minden arczszínhez, a színeseket pedig tarka keleti selyemhímzéssel.

Számrejtvény.

Vöröss Irmától.

- 11, 4, 10. Őseink s régi népeknél
Nagy szerepet vitt ez,
Most azonban nem könnyen jut
Nagyszerű hitelhez.
- 7, 6, 5. Ártatlanok védelmére
Maglehetős eszköz,
De már sok életunt ember
Folyamodott ehöz.
- 5, 10, 13, 7, 15, 3. Egyik volt jeles irónknak,
Olvastott regénye.
„Gom“-mal toldva honi város,
Főpapunk lakhelye
- 1, 12, 3. Magyar ital, közmondásként
Ebben az „igazság.“
- 10, 9, 3. A ki ezt jobban szereti,
„Német“-nek gunyolják.
- 16, 5, 3, 7, 9, 7, 12. Hazánk vize, mely sok földet
Rabságában tartott,
Most kiszáradt s helyén eke
Szántja fel a hantot.
- 5, 8, 5, 7. Szép kis állat, ügyességeért
Sokan kedvelik.
- 16, 15, 10, 7, 9. Megörökíti nagyjainknak
Arczvonásait.
- 12, 3, 8, 4, 10. Hozzá folyamodunk, hogyha
Testi baj vesz körül,
De haj, sokat meg nem ment
Az élők közül.
- 1—16 Ö gyögyitott haza, nemzet,
S a vallások sebén,
Mint fényes nap tündöklött szép
Irodalmunk egén,

Jó honfi, hű családapa,
És nemzetének élt;
Éltében kiérdemlé a
Hervadhatlan babért.

Megfejtési határidő márczius 25-ko.

A f. év 5-dik számban közölt számrejtvény értelme:
Lobogj dicsőn hazáért, szabadságért! Helyes megfejtéseket
következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Beke Cornélia és Mariska, Szenes Vilma, Tell Mária, Gozmány Józsefné, Báthory Zsigray Istvánné, Sztancsek Vilma, Benedikovic Róza, Kalenda Arminné, Marossy Hermin és Etel, Moesz Marossy Emilia, Peternelly Hermina, Ivády Nina, Gyura Janka, Mentler Etelka, Csuzi Julia, Erdensohn Emilia, Bereczk Ilka és Mariska, Rosemberszky Aranka, Okruczky Georgine. Seján Gorzó Kornélia, Bodnár Anna, Renz Mariska, Geher Antalné, Matolcsi Ilka, Tóth Julia, Szapper Janka, Bodolay Józsefné, Pásztelyi Danielovich Emilia, Bogdanovits Hedvig, Bizek Ilka, Perisics Ilka, Vitányi Józsefné, Kenessey Móriczné, Ramszauer Ilka, Simay Károlyné, Orbán Paulin, Farkas Lenke, Máthé Bayráth Aloisia, Jaszkovich Velyaczkya Anna, Simon Lászlóné, Kalos Erzsike, Osváth Paulina, Zoltán Ferenczné, Schiffer Imréné, Buhl Kornél, Bálint Julianna, Brocken Kovács Emma, Koch Teréz, Balogné, Kalmár Anna, Puskás Ferenczné, Száva Kata, Dobribán Gergelyné, Darvasy Róza, Birró Domokosné, Omaszta Helén és Olga, Szalgháry Józsefné Crescentina, Schmidt Zsuzska, Csépes Braun Ilona, Strobl Ferenczné, Tóth Emilia, Vághó Aranka, Vimmer János, Zoltán Juliska, Dobsa Elekné, Horváth Mária, Török Áronné, Mártonffy Anna, Szuchányi Izabella, Baross Szibelt Emma, Pajor Mari, Szecska Kiss Mariska, Alexy Melczér Hermin, Kemény Karolina, Keczel Ferenczné, Szeben Borbála, Simli Szabó Rozália, Simli Katinka, Kiss Lőrinczné, Pap Kovácsik Gizella, Kiss Anna, Vörös Julianna, Kovács Róza, Bukóvszky Regina, Dancs Lajos, Ilnczky Julia, Jánossy Lajos, Nozdoviczky Lieszkovszky Anna, Szebenyi Szenkovits Mária, Bolla Dezsóné, Fülöp Mariska, Szűcs Lajosné, Ivanovits Irma, Vresits Emilia, Hlavács Kálmánné, Telendy Eliz, Nagy Krisztina, Maksai Mária, Jeremiás Irén, Mirkva Hermin, Kemény Emilia, Kiss Janka, Tormássy Mária, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Nagy Imréné, Brencsán Sarolta, Mráz Ottilia, Fodor Benjaminné, Fazekas Anna, Bakonyi Sándorné, Vörös Irma, Andrassy József, Kulcsár Laura.

A 4-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag beküldé:

Kiss Lőrinczné, Pap Kovácsik Gizella, Kiss Anna, Pasteiner Ferenczné, Vörös Julianna, Bukóvszky Regina, Ilnczky Julia, Szmodits Gizella, Szebenyi Szenkovits Mária, Bolla Dezsóné, Fülöp Mariska, Ivánovits Irma, Vresits Emilia, Hlavács Kálmánné, Telendy Eliz, Nagy Krisztina, Fodor Benjaminné, Fazekas Anna, Vörös Irma.

A rendes havi sorsolásnál következő t. előfizetőink lettek dijnnyertesek:

- 1) Kiss Lőrinczné: „A becstelen,“ A b o u t regénye, 2 kötet.
  - 2) Pap Kovácsik Gizella: „Egy uri társaság,“ G a b o r i a u regénye, 3 kötet.
  - 3) Kemény Emilia: B e n e d e k Aladár költeményei.
  - 4) Kiss Janka: Négy legujabb zenemű.
- A nyeremények — szives üdvözlőtem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

A költő, Tóth Páltól. — Én és anyám, I m r e f i Jánostól. — Az eladott nő! T ó v ö l g y i Titusztól. — Oh, ne tudj te..., S z e r d a h e l y i Jánostól. — A végrendelet, U j k é r i t ő l. — Az orosz társadalomról. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunk melléklete: Reggeli főköttő szabásmintája, magyarázata a jövő számban.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

2002
F.
10-ik szám.

1/3. 871
Márczius 5-én.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET
KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1871.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

Emilia

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -			
							kelte	nyugta		
						óra perc		óra perc		
Márcz.	5	Vasárnap	A 2 Adorján	A 2 Reminisc.	21 C 2 Timoteus	12 Jakab	6 36	5 48		
	6	Hétfő	Frigyes	Frigyes	22 Eugenia	Örömnapi	6 34	5 49		
	7	Kedd	Aquin. Tamás	Felicitás	23 Polikárp	14 Jáfet	6 32	5 51		
	8	Szerda	Istenes János	Zoltán	24 Zilemon	15	6 30	5 52	☉	
	9	Csütörtök	Cziril és Metód	Franziska	25 Tarasius	16	6 29	5 54		
	10	Péntek	40 vértanu	Etelka	26 Porphy	17 Jázon	6 27	5 56		
	11	Szombat	Heraklius	Szilárdka	27 Prokop	18 S. Mezave	6 25	5 57		

☞ Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk. ☜

V i d é k i t á r c z a.

Eger, február 22-kén, 1871. (Eredeti levél.) Vigalmi utóhangok. — Tisztelt szerkesztő! Mindennek meg van a maga záradéka. Ez a hamu homlokunkon azt jelenti: semmi sem tart örökké! Fájdalom, el kelle tehát enyészni Carneval herczeg uralmának is.

Tegnap tartottuk ez uralom zárünnepélyét. Szinte képzeltük, hogy az a pajkos kis Carneval, melyért annyi áldozat történt, hogy zokogott magában, mikor elképzelte, hogy most már mindennek vége van. . . .

Mi pedig kaczagtunk, . . . volt is min! A külföldön az oly híressé lett „állat-quartet“-et, itt is láthattuk, kis kiadásban. S úgy vettük észre, hogy ez „sok nedves tenyeret fájós tapsokra hevitett.“

Tetszhetett, tetszhetik, de nekem jobban tetszett az a diszes hölgykoszoru, mely eljött megadni a végtiszteletet. Ha „hölgykoszort“ mondok, mindenesetre a szépek összegét értem. Hogy mi a szép, — ne fejtegetjük, hanem, hogy ki a szép? álljon itt néhány példája. . .

Hát így például: Babics Anna, Kubik-nővérek, Fehérpataky-nővérek, Blay Ilonka, Skopecz-nővérek, Götz Hermin, Támár-nővérek, és . . . — úgy hiszem, elegendő argumentumok ezek a kedélyes tánczosnők, kikre ha visszagondolunk, lehetetlen, hogy könyvet ne ejtsünk az oly hamar véget ért Carneval után. . . .

Mikorra véget ért e dalárda-bál, már böjt volt, erre pedig nincs semmi mondani valónk. F. F.

M. N. Somborról írják: A helybeli postamester neje, szép hajadon leányával s ennek társnőjével február 21-dikén, ugyanitt megtartott lakodalomba kívánván kocsizni, utközben a falu megáradt folyójának kellő közepén — hol átgázolni kellett — a kocsi megakadt, s azt sem előre, sem hátra mozdítani lehetetlen volt. A folyó jege épen ez időn indulván meg, a kocsi és lovak csakhamar jégtáblák által lettek körülvéve, melyek torlaszt képezve, a fogatot elsodrással fenyegették. A kocsi már-már dülöfélben volt, az azon levő nők rémülése leirhatatlan, midőn a kocsis daczolva minden veszélylyel, a nyakig érő vízbe a jégtáblák közé leszállott, a hölgyeket élete veszélyeztetésével egyenkint ölben partra szállította. Ugy látszott, hogy a gondviselés csakis az utósó hölgy partra szállítását várta be, mert alig történt ez meg, midőn a kocsi felfordulva, a víz mentében a lovakkal együtt utnak indult. Csakhamar sikerült azonban a fogatot is rudak

s kötelek segélyével a jégtáblák közül kiszabadítani. — A kocsis neve, Ábrahám János.

Acsádon, Szabolcsmegyében néhány nap előtt egy lakadalom alkalmával beszaladt a kovács-műhelybe a menyegzőt bámuló tömeg közül egy menyecske, s felkéri a folyvást tűznél dolgozó kovács-mestert, hogy engedné meg szobájából egyik pisztolyát kivinni, s abból a menet tiszteletére löni. A kovács dologba merülve, fel sem pillantott munkájáról a menyecskére, hanem rövid ellenvetések után megengedé pisztolya használatát, megjegyezvén azonban, hogy a pisztoly golyóra van töltve, s így az elsütésnél a pisztolyesövet felfelé tartsa; — s azzal tovább folytatta munkáját. A menyecske, ki mindent ígért, szelesen rohant a kovács szobájába, honnan a pisztolyt csakugyan kivitte, rövid idő múlva hallatszott a lövés s egy ezt nyomban követő iszonyujajveszékélés, mert a menyecske a pisztolyt nem a nyert utasítás szerint: felfelé tartva, hanem a tömegnek irányozva süté el, hol a kirepített golyó a nézők egyikének karját, másiknak lábát, a harmadiknak pedig hasát olyformán érte, hogy az rögtön halva rogyott össze. Hanem azért nem tiltják el a haszontalan lövöldözést népvigalmak alkalmával!

Pápáról írják, hogy e város legközelebb egy minden jobbérzésű hazafi keblét megható ünnepélyességné volt szemtanuja. Ugyanis köztiszteletben álló főbirája: Osváld Dániel ur alaptalan vádak következtében minden előleges kihallgatás nélkül hivatalában felfüggesztetvén, múlt hó 16-kán ez ügyben Veszprémben tartott rendkívüli bizottmányi gyűlés egyhangu határozatából előbbi állásába visszahelyeztetett. A közönség, hogy bizalmát, szeretetét még inkább kifejezze megsértett tisztviselője iránt: tömegesen sietett eléje s lovas banderiummal, vagy 120 fogat kíséretében, koszorukkal elhalmozva hozta be a Veszprémből hazajövő főbirót, külsőleg is elégtételt akarván szolgáltatni egy tisztviselőnek, ki több éven keresztül hivatalos teendőit kitünő szorgalommal végezte, s a tisztviselőkné példányképe volt, mit ellenségei is kénytelenek bevallani. — Pártgyűlölet! mikor enyészik el már a te országod?!

Baranya már néhány év óta nem volt oly borzasztó történet színhelye, mint e hó 14-dikén. Ugyanis Garéban történt, hogy köztiszteletben álló Schwarz Samu ottani házbirtokos házának falát éjjel kiásván, azon három gonosztevő bement a cselédszobába, s ottan a cselédeket megkötözvén, a hálószo-

bába törtek, hol kétezer forint papirpénzt (ezüst eddig nem tudatik) kiereszakoltak iszonyu ütlegek által. S ekkor Schwarcz egyiknek álarczáját lerántva — mert így voltak öltözve — mondá „ismerlek!“ erre két lövés dördült el, mely egy becsületes életet oltott ki, s a halottat másnap kísérték nagy részvétfájdalommal örök nyugalomra. Nejét is halálosan összeverték, úgy hogy életéhez kevés a remény. A gyanu első helyen a helybeli molnárt érte, kit már be is fogtak. Azt hiszik, hogy egyik társa megugrott.

Különfélék.

++ (Kolozsvár város) törvényszéke a bécsi törvényszéket megkereste, hogy bizonyos bizonyítványok iránt, melyek állítólag Lónyai Menyhért által vannak kiállítva, nevezett miniszter megkérdeztessék. E tárgyban aztán az iratok áttétettek a bécsi rendőrséghez, honnan a törvényszék következő tudósítást vett: „Obiger ist hier nicht gemeldet,“ és annál fogva a bécsi policzájnak természetesen semmi tudomása nem lehet Lónyai miniszterről Bécsben!

++ (A németek) tehát megkötötték a békét franciaországgal, a bordeauxi nemzetgyűlés is elfogadta a békeföltételeket, a legsúlyosabbakat, melyeket egy nagy nemzet századok óta elfogadott. Thiers, a ki a békealkudozással meg volt bizva, elájult, midőn mult szerdán küldetése eredményéről a bordeauxi nemzetgyűlésnek jelentést akart tenni, és Barthelémynak kellett a békeföltételeket felolvasni, de a francia nemzetgyűlés elfogadta őket, rááll, hogy hétszáz millió frank hadikárpótlást fizessen, rááll, hogy Elzaszt Metzcel, és fél Lotharingiát tőle elszakítsák, rááll, hogy a német seregek Párisba, — melyet pedig nem foglaltak el, mert a hős város csak az éhségnek engedett, — Vilmos császár diadalmas bevonulását tartsa, — mult szerdán vonult be az első 30,000 főnyi első német hadtest és utána mindjárt a német — rendőrség vonult be — szóval mindenre reáállt a földig sujtott hős francia nemzet; mit is tehetne most, elárulva uralkodójától, hadvezéreitől, elhagyatva az egész világtól, földig letiporva diadalittas kegyetlen ellenségtől! — Oh, de milyen béke az! Olyan béke, a mely alatt a francia nemzet nem fog egyébbért imádkozni, mint boszuért és reszketve számlálja a napokat, a mig csak a boszut ki nem elégitette. 'És e nap bizonynyal be is fog következni, mert az igazságos ügynek elébb-utóbb, de végre győzni kell.

++ (Megseprűzték.) Egy budai miniszteri tisztviselő neje annyiszor változtatja cselédeit, hogy a közvetítőnök már nem is ajánlanak hozzá jó cselédet. Így aztán a férjnek gyűl meg a baja. Neki kell cselédet keresni. A szegény férj kénytelen uton-utfélen megszólítani a cselédeket, nem volna-e hajlandó egyik vagy másik hozzá szolgálatba beállani. E napokban majd megjárta. Megszólított az utcán egy cselédet s ez estére meg is ígérte a végleges választ, de előbb meg akarta próbálni, ha nem sikerül-e régi gazdájától magasabb bért kicsikarnia. A gazda neje csakugyan sajnálta elbocsátani a cselédet, s nagyon felboszankodott, midőn hallotta, hogy a tisztviselő ur lebeszélte a karta. Este, a mint a tisztviselő eljött a ház elé a válaszáért, a cseléd urnője még két más nővel a kapu aljában várta és hárman úgy megseprűzték a cseléd-kereső

urat, hogy csak futásban talált menedéket. És ezt a szép históriát a napilapok minden észrevétel nélkül közlik!

++ (A Párisra kivetett sarozról) a következőket írja a „Seine-financiere“: Bismarck 200 millió hadisarczot vetett ki Páris városára s azt következőkép osztá fel: 50 millió bankjegyekben, 50 millió készpénzben, 63 millió Londonra szóló, 37 millió Berlinre szóló papirokban. Az 50 millió bankjegyet rögtön le kellett fizetni. A készpénzre nézve Bismarck beleegyezett, hogy elvár márcz. 19-éig, de csak hat bankház egyetemes kötelezettsége mellett. A Rotschild testvérek 40 millióért vállaltak kezességet. A Londonra szóló papirok a legtekintélyesebb londoni házak által részben 8, részben 12 nap alatt váltandók be a kelettől számítva. A Berlinre szóló papirok beváltására Bismarck 60 napot engedett. E 200 millió prédát Vilmos, a sas, most már német császár, elég nagylelkű volt egészen a hadseregnek engedni át. Majd osztzkodnak rajta a — generálisok.

++ (A drezdai kórodák) egyikében az ápolás alatt levő katonák közt van egy, kinek állapota különös látványt nyújt. Ezen egyén nincs megsebesítve; hanem a kiállott csaták következtében egész idegrendszere mintegy megbénult, nem lát, nem hall, nem érez, szaglása végképen elmaradt, s mintha az ágyhoz volna szegezve, folytonosan mozdulatlanul fekszik, a csaták moraja érzékeire oly mértékben hatott, hogy még a szólási tehetsége is elhagyá, s most egy hangot sem képes ki-ejteni. — Egy másik katona van a baueri kórházban szintén ily különös állapotban; de azzal a különbséggel, hogy ennek a keze ujjai folytonosan mozognak, mintha tüvel kötni akarna; ez áldozatul esett egy bomba-darab által okozott agyvelőrázkodtatásnak.

Megbízások tára.

Szelinczére V. E. urhölgynek: Magánlevelet irtam
N.-Beckerekre M. L. urnőnek: Sajnálattal kell tudatnom, hogy a kivánt már nem kaphatók.

N.-Lángra K. A. urhölgynek: A kivánt példányok már mind elfogytak!

Miskolczra N. N. K. urnőnek: El van küldve.

Makóra N. V. T. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Penészteklére M. K. urnőnek: El van küldve.

Putnokra Sz. Sz. L. urnőnek: E célra bátran ajánlhatom a levelezési lapokat.

A.-Füldre K. J. urnőnek: Az említett levelet nem vettem.

Miskolczra R. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Igalra S. B. urnőnek: Azonnal megküldtem.

N.-Zerindre G. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.]

Poroszlóra St. J. urnőnek: Várom megrendelését.

Bereznára E. M. urhölgynek: El van küldve.

Szentesre T. M. urhölgynek: A kivánttal sajnálkozásomra, nem szolgálhatok többé.

Nagy-Enyedre T. F. urnak: El van küldve.

Csongrádra W. D. M. urnőnek: Mind a kettő postára van adva.

Poroszlóra Sz. J. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Salgó-Tarjána P. K. G. urnőnek: El van küldve.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS A

„CSALÁDI KÖR“-re.

Tizenkettedik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Ez évben sem jövök üres kézzel. Eddig tiz kötet regénymellékletet adtam, a jövő évben már tizenkét kötetet fogok adni, több, mint 160 ívet, és több tartalommal, mint a mennyit harmincz kiesi füzetben adni szoktak.

E tizenkét kötet könyvilletmények közül egyelőre csak a következőket említjük meg: „Fenn és alatt,“ eredeti társadalmi regény Szegfi Mórtól és „Saját crejéből,“ a világhírű Marlittól.

Jövő évi félévi műlapunk pedig:

Petőfi Sándor halála

ezim alatt legnagyobb lyrai költőnk gyászos kimúltát ábrázolja. E szép alegorikai kép — Szentlér tanár műve — bizonyna diszére szolgál a magyar hajlékoknak.

A tizenkét kötet könyvilletményt a jövő évben is kétszerre veszik tisztelt előfizetőink; az első félévi illetményt már márcziusban fogom szétküldeni.

Minden egyes kötetért csak a csomagolási díj: 15 kr (bolti ára 1 frt) hat kötetért tehát 90 kr küldendő be, a műlap csomagolási díja 10 kr, tehát kerek számmal 1 frttal a lap előfizetési díján felül, vagyis 7 forintért kaphatják féléven át a lapot, hat kötet könyvet és a műlapot.

Azon tizenöt kötet czimei, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak: „Ne vigy minket a kisértetbe,“ Flygare Carlén regénye 2 kötet, „Világ folyása,“ Vértesi Arnold beszélői 2 kötet, „Gizella hercegnő,“ Marlitt regénye 3 kötet, „Lehullt levelek,“ Szabó Richard beszélői, 2 kötet, „A harmadik szomszéd,“ népies regény Szegfi Mórtól 3 kötet, és „Mezei virág,“ Ingerslében né regénye 3 kötet.

Ujjonnan jelentkező t. előfizetőinknek továbbá tizenkét régiebb műlapunkat u. m. „Lorántfy Zsuzsanna,“ „Mária Valéria főhercegnő keresztelési ünnepélye,“ „A királynő honleányi szíve,“ „A királynő megkoronáztatása,“ „A mult országgyűlés megnyitása,“ Imre királyi halála,“ „Álmos,“ „Zoltán,“ „Huszonöt ifjabb írónk arczképcsarnoka,“ a „Rózsakirálynő“ a „Leánykérés“ és „Zrinyi Ilona megfosztatik gyermekeitől“ cziműeket, egyenkint 30–30 kron kapják.

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre 12 frt, — félévre 6 frt, — évnegyedre 3 frt.

A könyvmellékletekre: az első félévi 6 kötetre 90 kr, — a másik félévi 6 kötetre szintén 90 kr, — összesen tehát mind a 12 kötetre 1 frt 80 kr. — **A két műlapra** összesen 20 kr jár.

A könyvek meghozatala egész évi, a műlapok meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában lapom irányában; a díjat azonban tetszés szerint egész-, fél- vagy évnegyedes részletekben lehet beküldeni.

Különös kedvezmény:

Ujjonnan belépő előfizetőink az 1869/1870-ben megjelent 15 kötet válogatott reményeket 20 kron kapják, és e szerint az új előfizetők a lap mellett huszonhét kötet válogatott olvasmányt kapnak 2 frtért (Bolti áruk 27 frt.) ezzel együtt egész éves előfizetésre kötelezik magukat, mert a „Hölgyek Könyvtára“-ra csak is egész éves előfizetők tarthatnak igényt.

Gyűjtőinknek: egy új előfizető után: öt kötet könyvet, három új előfizető után tiz kötet könyvet; öt új előfizető után a lapot és husz kötet könyvet és a két műlapot; nyolcz új előfizető után a lapot és mind a harmincz kötet könyvet és a tizenkét műlapot küldjük meg tisztelet jeléül, minden díj nélkül.

Az előfizetést legczélszerűbb postautalvány mellett postára adni, mert akkor csak 5 krt kell érte fizetni

Mint éveken át, ugy ezutánra is felhívom t. előfizetőimet, hogy bármi elintézni vagy megrendelni valójuk legyen Pesten, csak forduljanak hozzám, én szívesen teljesítem megbízásaikat, és hiszem, hogy mint eddig, ugy ezentul is meg lesznek elégedve eljárásommal.

Emilia, kalap-utca 17-dk szám.

Téli nagykendők

Szép, jó és olcsó!

Legujabb női ruha-kelmék nagy választékban,

bámulatos olcsó árért.

Teljes ruhához való legszebb kelmék 3, 4, 5, 6 frtért, ugyszinte a legfinomabb

bársonyok és fekete selyem-anyagok

HAMBURGER ADOLF

üzletében, Pest uri-utca 3. sz. a., Sőja kávéháza átellenében.

Mustrák kívánatra mindenféle bérmentesen küldetnek s megrendelések utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Asztal- és ágyterítők.

2000
I.
4/3. 871.

Magyar J.

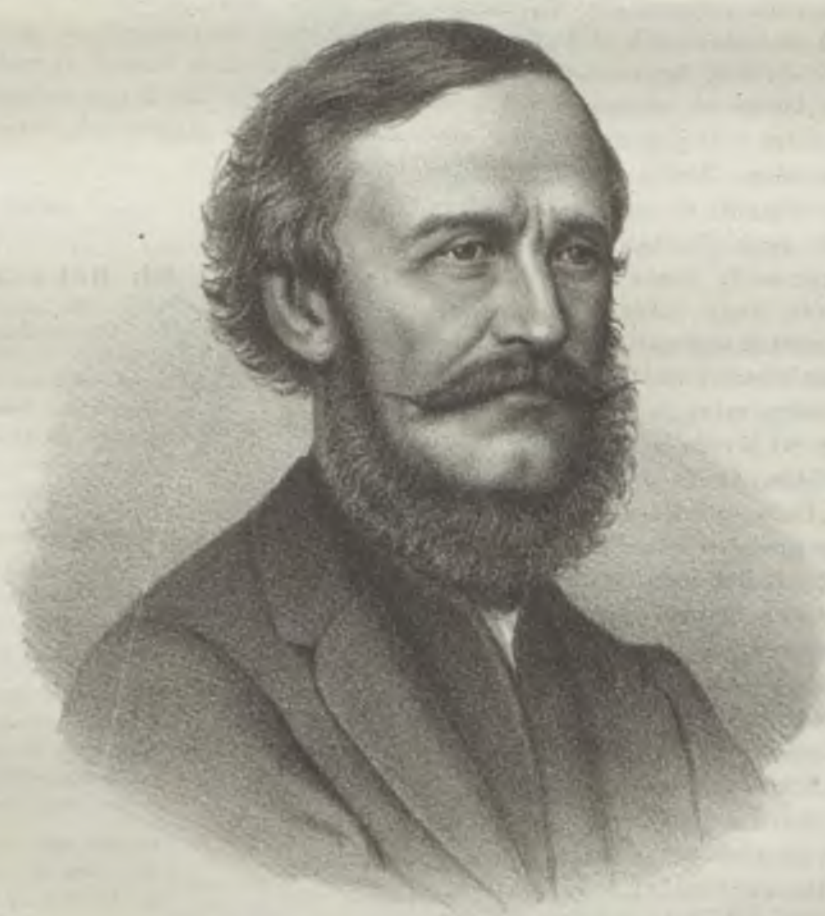
Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi mülapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>10. SZ. Márczius 5-kén. 1871.</p>	<p>Havonkinti szinezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzok- kal. Evenkint két történelmi mü- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a mülap meghozatala félévi jaratási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	---	---	---

Zarándokoljunk még egyszer a sirhoz, mely a nagy férfiu szívét örökre eltakarja. A nagy halottak sirjai az élők templomai, a hola sziv buját-bánatát panaszolja el és megkönynyebbülten hordozza tovább az élet kereszt-fáját. Minden igazi nagy lélek Krisztus utódja, a ki az emberiség szenvedéseiben vérzik el; az igazságok, miket hirdet, az ő szent szivének vércseppei, és a ki e szent vércseppeket magában fölveszi, az az üdvösségben részesül és ez a — Krisztusok föltámadása.

Tekintsünk tehát bele még egyszer e krisztusi lélekbe, hadd nyiljék meg számunkra a menyeknek országa.

Ne nézzük őt most mint költőt, bár milyen magasra emelkedjék is

Eötvös József.

mint költő szemünk előtt, van egy másik pont, a honnan tekintve, még sokkal magasabbra emelkedik föl előttünk.

Nézzük Eötvöst, az embert.

De hogy azt tehesük, elébb hozzá kell gondolnunk, hogy Eötvös arisztokratának született, a szó legkizárólagosabb értelmében; atyja nem csak báró volt, hanem egyike az ország zászlósainak, tárnok, az akkori szabadságellenes kormány rendületlen hive, az alkotmányellenes rendszabályok engedelmese végrehajtója.

Ebben a légkörben folytak le báró Eötvös József gyermekévei; a méltóságos és nagyméltóságos világ gyűlhelye volt a szülei ház, a hol nem hallhatott egyebet

a kiváltságosság dicsőítésénél és a maradiság egyetlen üdvözítő hiténél. Ezek a képek nyomódtak be a gyermek zsenge lelkében, ezekből a benyomásokból szívta e lélek első táplálékát — és mivé változott benne e táplálék, mivé változott benne a lélek?

Vannak engesztelhetlen ellenségei a születési kiváltságosság osztályoknak, épen úgy, mint a hogy a zárdai rendszernek, a katonai rendszernek, a nő elnyomatásának és általában minden középkori intézmény maradványainak engesztelhetlen ellenségei vannak; azt mondván, hogy ezek összeegyeztethetetlen ellentétet képeznek az új kor demokratikus irányzatával és a míg ez ellentétek így vagy amúgy ki nem lesznek egyenlítő, mindaddig az új kor erkölcsi alapja nem lehet biztosítva.

Hogy mennyiben igaz ez állítás, ezt fejtegetni kívül esik jelen feladatomon; de föltéve, hogy ez állítás nem igaz, és hogy a születési arisztokrácia tökéletesen egyenjogu a demokráciával, vagy épen a hogy ő akarja és a mint a neve is mondja, előjoga van a társadalomban, mindenesetre fennmarad még az a tekintet, hogy ez elsőséget csak akkor igényelheti magának jogosan, ha az azzal járó kötelességeket lehetőleg betöltvén, lételet hozzá méltóan manifestálja és kiváltságos állását a polgárosodás keretén belül valósággal el is foglalja. Ha ezt teszi, joga van azt mondani a demokráciának: nem az erkölcs, hanem az irigység dolgozik benned; megtámadsz, mert te nem vagy az, a mi én: arisztokrata; és vannak kétségtelenül úgy társadalmi, mint hazafiúi feladatok, melyeket a jelenlegi társadalmi viszonyok mellett első sorban az arisztokrácia tartozik megoldani, azért, mert a fogyatkozások az ő lételetéből származtak, vagy mert a megoldásra szükséges föltételek az ő kezében összpontosulvák. Ilyenek első sorban a jótékony és közemberiségi intézetek felállítása, a művészetek, tudományok és irodalom ápolása, a társadalmi finom modorok fejlesztése sat. De ha körültekintünk nemzeti életünk folyamatján, lehetetlen a hazáját igazán szerető szívnek a legmélyebb fájdalommal ki nem mondania, hogy nemzeti életünk egyetlen egy kulturai ágazatában sem mutat fel oly borzasztó hátramaradást, mint épen azokban, melyeknek ápolása és fejlesztésére első sorban az arisztokrácia van hivatva. Anglia arisztokráciája után mindjárt a magyar következik, de csak gazdagságra nézve, az arisztokrata erények gyakorlatában százezer mérföldnyi távolságra vannak egymástól. Shakespeare-től kezdve napjainkig nincs angol művész, vagy tudós, a ki az angol arisztokráciától nem buzdított és támogattatott volna, mert az angol arisztokrata épen olyan büszke hazájának tudományos, művészeti és kulturai fejlődésére, mint ősi cziperére; míg nálunk — gróf Széchényi egy évi jövedelmét ajánlotta fölegy magyar tudományos akademiára, de ez 1825-ben volt; egy mágnás tette lehetővé a „Budapesti Szemle“ fennállását az ötvenes években, de ez a mágnás — báró Sina Simon volt. Most — az Eszterházy-képtárt kellett volna megvásárolni a nemzet számára és mi az; másfél millió forint olyan gazdag arisztokracziának, mint a magyar? és nem találkozott közülök, a ki csak megpendítette volna is ez eszmét! A pesti nemzeti színház kicsi már a dal- és szavaló színészet számára, a kormány politikai tekintetekből nem segélyezheti e színházat úgy, mint a hogy más nemzetek kormányai segélyezik a fővárosok színházait; kinek volna tehát kötelessége segítségére jönni a nemzeti művészetnek, mint az arisztokracziának, és teszi-e? Nem teszi. És a hazai irodalmat, a nemzet lelkének lelkét, pártolja-e? Nem pártolja! És közemberiségi intézetek létesítése körül buzgalkodik e? Nem buzgalkodik, azért nincsenek is, még

csak egyetlen leves-intézetünk sincsen! általában nincs az utósó években egyetlen egy olyan nemes társadalmi mozzanat, melyben a magyar arisztokrácia, mint olyan, lételenek jogosultságát manifestálta volna; és ám, álljon elő és bizonyítsa be az ellenkezőt, a ki a jelen kor történetirójának hibául róvja fel, hogy a jelen társadalmat festvén, csak léha és lélektelen arisztokratákat tüntet föl; ám, mutassanak fel olyan társadalmi tényeket, a melyek a költőnek anyagul szolgálhatnának nem léha, hanem buzgó, és nem lélektelen, hanem lelkes és nemes magyar arisztokrata jellemek megalakítására! Hazudni pedig a kor történetirójának nem szabad, még akkor sem, ha mindjárt regény alakjában mutatja föl a kor képét. Az alakokat költheti, de a tényeket csak úgy, mint a tények indító okait magából az életből kell a költőnek meríteni, ha a történet hamisítójának és a szívek megméltelyezőjének lesújtó vádjától nem akarja szent hivatását beszennyeztetni.

Oh, vajha mindig csak szépet és jót és nemeset írhatnánk róla! Milyen lelkesülten dicsőitenők tetteit, csak legyen mit dicsőíteni rajtuk! Mert jól tudjuk mi, hogy a nemzetnek még mindig nélkülözhetetlen nagy szüksége van az arisztokracziára, az ő kezében van a hatalom és az erő, a gazdagság és a befolyás; de épen azért kötelesség felmutatni a sebeket, a melyekből e haza vérzik; gyógyítani kell e sebeket, hogy a haza el ne vérezze.

Eötvös is arisztokrata volt, de e szó legnemesebb értelmében volt az; a születési előjoggal a lélek felsőbbségét egyesíté magában; szellemi kincsekkel gazdagul megáldva, ezen kincseket mind egyig a legnemesebb czélokra, a haza javára, a nép javára osztotta ki; minden szavából nemes szívének egy-egy dobbanása hallik és minden dobbanás a haza és az emberiség nemes szeretetéről tesz tanúságot. Nem minden arisztokratának jutott költői lélek, de a mi más földi bőség jutott neki osztályrészüil, azzal is úgy kell tennie, mint Eötvös tön a magáéval, minden nemü földi bőség kötelességeket ró fel a haza és az emberiség irányában, és csak a ki e kötelességeket hiven teljesíti, nevezheti magát igazság szerint magyar mágnásnak, báró Eötvös József méltó osztályosának.

—i—r.

Oh, hát csak . . . . .

Concha Károlytól.

Oh, hát csak hiu ábránd volna,
Hogy a szív örökre szeret!
S midőn lángja utolszor lobban
Ajkamon, a végpillanatban,
Vele hal el a te neved!?

Oh, hát csak rövid álom volna
E nagy és forró szerelem!
S a szív e tantalusi szomja,
Lényemet mind hiába vonja
Feléd — elenyézik velem!?

Oh, hát csak bolygó lidércz volna
Hangod, szemed, fehér kezed;
S — ha az édes márnoknak vége,
S a szív mindörökre kiégve —
Csak a sirok közé vezet!?

Oh, hát csak a rideg valóban,
Van igaz, mi el nem enyész;
S e bálvány elé hullva, térden
Vigasztalást csak tőle kérjen.
Meghódolva a szív, az ész!?

Inkább legyen e rövid álom,
Ábránd, csábító fény velem!
— Nélküled az élet mi volna,
Ha te nem hintenél utunkra
Virágokat, oh szerelem!

A z e l a d o t t n ő !

Elbeszélés.

Tóvölgyi Titusztól.

(V é g e.)

A férj nem birta visszafojtani könyeit, s mintegy más-világi ábrándképet látva, mosolygott, míg neje új boldogságukat festé előtte:

— Igen! Egy szigeten még boldogok tudnánk lenni! — kiáltá elragadtatással.

— Boldogok Etel! Oh, de milyen boldogok! Minden könnyecseppért, melyet eddig okoztam, boldogságunk harmatának egy áradatát idézném elő. Kedves és jó nőd lennék, a ki téged imádna, kinek lelke lelkedhez forrva élhetne csak, ki lecsókolnám homlokod verejtékét, s oly holdoggá tenném életedet, mint tennének álmaid, mely fölött örködném a viharban, s holdvilágos csendes éjjelen át! Oh Etel! Hallgasd meg könyörgésemet! Engedd, hogy mi ketten az elnökhöz mehesünk, s kinyilvánítsuk előtte, hogy vallomásod hamis volt, hogy . . . . .

— Mit? — kérde most Etel, mint egy álmából riadva föl, — mit akarnátok tenni?

— Elnapoltatni az ítélet végrehajtását; új vizsgálatot kérni, s kegyelemért folyamodni a királyhoz!

— Új vizsgálatot kérni? Ismét szőnyegre hozni azon rettenetes . . . . . Nem! — kiáltá mintegy megismeryodva a férj, — izzó vassal perzseljétek ki inkább agyamat, de ama kinyitásra ne állítsatok többé!

— De Etel! Boldogságunkért. Jövendő életünkért! Térdeimen könyörgök előtte! Hát nem szeretsz Etel! Avagy szólj s én képes leszek érted megtenni minden áldozatot!

— Még boldogok lehetek Etel! — szolt, barátja kezét megragadva Nándor.

Etel arca azonban nem szelidült, de mindinkább lázas kifejezést öltött:

— Mit! — kiáltá újra fölzaklatott szenvedésének hevével. Hát hol az az élet, mely engemet boldogítani tudna még akkor is, ha a becsület árán kellene megvásárolnom! Hallgaszatok el! Ne költsétek föl elszunnyadt emlékezetem marcangoló hydráit; ne ejtsotek kétségbe az életnek még azon percei felett is, melyeket még átélni köteleztetem! Mit! Élteni nekem? Új boldogság kibajtását várni boldogságom kiszáradt csiráitól, a mult emlékeivel megmérgezett jövőért föláldozni a síri nyugalmat? Szívemet konckként dobni az emberiség szájába, s harapását érezni akkor, midőn karjaim nőm ölelésére táruznak? Van-e oly messzesége a világnak, melyből képzelődésem ide ne tudna repülni, s fölzaklatni a magány csendjét kinzó üzenetek mardosásával! Van-e jövő, mely emlékezetem izzó vaslapjáról le tudja törölni a multat; s van-e oly cseppje a boldogságnak, mely édessé tegye a keservek egy egész tengerét? Nem! Nem akarok élni, és megátkozni azt, ki megmentene!

— Átkozd meg tehát! — kiáltá Elvira, egy üvegsét

ragadva ki kebeléből — s legyen akaratom szerint! — E szavakkal kiüríté az üveg tartalmát.

— Mi volt az! — kiáltá az öröm s ijedség vegyületével Etel.

— Méreg! — felelé az asszony.

— Te meg akarsz velem halni? — kérde a fájó öröm magasztosulásával Etel. — Hát életednél jobban szeretted engem?

— Meg fogok halni veled, mert jobban szeretlek életemnél! — kiáltá karjait kitarva a nő, s egymás keblére borulva, azon érzellemmel ölelték meg egymást, mint kik tudják, hogy ez ölelés utósó az életben.

Nándor halványan, s meghatottan nézte őket; az ölelés hosszu volt, de végre mégis el kelle bocsátaniok egymást, mert megkondult a halálra váltó.

XI.

A börtön ajtója fölnyilt; kinn a fegyveresek hosszu sora volt látható, s végükön vörös öltönyében, fényes pallosával, a hóhér.

A végrehajtó bíró belépett, s kijelenté, hogy az óra megérkezett.

— Készen vagyok! — felelé Etel.

— Veled megyek! Még elbirok menni odáig! — susogá Elvira.

— Meg fogják engedni, hogy nőm odáig kísérjen? — kérde Etel a végrehajtó bírótól.

— Legyen meg! — felelé az.

— Tehát isten veled börtön homálya, helyemet átadom más boldogtalannak, sugjátok meg neki falak, hogy minden mulandó e földön. Jöjj Elvirám, angyalom, mi onnan is együtt fogunk távozni! Jöjj Nándor, téged fog illetni kezem utósó baráti szorítása.

Elvira jobb karját férje válla körül kulcsolá, Nándor az Etel jobb kezét fogá meg, s úgy léptek ki a börtönből.

A mint a nép, a fájdalom e háromságát megpillantotta, hangos részvétnyilatkozatok törtek ki mindenfelől, sokan imádkozni kezdtek, zavaros tolongás keletkezett, de a fegyveresek sorfala nem engedé meg a közeledést.

Az ezret meghaladó csoportban, talán csak egyetlen egy, az anyós volt az, ki szánakozás helyett a boszú kárörömét érezte szívében. De nem tudta még, hogy leányát fogja elveszteni.

Elvira csak Etel segítségével, roskadozva érheté el a vérpadot.

A menet megállt, a fegyveresek kört foglaltak, s a bíró fölolvása az ítéletet.

A végszó, a lélekharang fájdalmas kongása közé vegyülve enyészett el.

A hóhér már a vérpadon állt, s várta az elítéltet.

— Tehát még egyszer Elvira! Csókolj meg Elvira! Nándor! isten veletek.

— Veled megyek! — sikoltá még telhető minden erejéből a hölgy, — veled megyek!

— Igen! Együtt fogunk távozni — mondá Etel, s kibontakozva neje karjaiból, a vérpadra lépett.

Elvira utána akart rohanni, de Nándor visszatartoztatá őt, csak szeméit meresztve, tekintetét küldheté utána.

Etel neje s barátja felé fordulva térdelt le, s utósó szempillantása is azoké volt, kiket legjobban szeretett, kiért meghalt.

E tekintetet csak a szemet bekötő fekete kendő takarja el.
Az elítélt most meghajtá fejét.

Nándor nem tudott tovább is oda nézni, míg Elvira me-
rev mozdulatlansággal tárta ki szemeit.

A pallos villant! Egy sikoly, mely megrázta az agyve-
lőket! Férfi és feleség nem volt többé!

Egy asszony rohant az összeroskadt leányhoz: az anya!

— Elvira! — kiáltá, kétségbeesetten rázva meg leánya
holttestét. — Hiszen ez meg van halva! — Most fölszökött,
orbitott, haját tépte! Az Etel ereiből kiszökellő vér melege
arczát érinté. Oda kapott, aztán megpillantotta véres kezét,
és összeroskadt.

Néhány percz mulva felszökött; dühösen föl kaczagott,
meg volt örülve!

K é t e l y e k.

Esztertől.

Hulló csillagomnak tünező fénye,
Hozd vissza sugarad létem éjjelére,
Szakítsd szét keblemről a bánatfellegot,
Hogy láthassam benned elvesztett mennymet.

Elég rég kisérem lassu hanyatlásod,
Melylyel szívem sebét mind mélyebbre ásod —
Multam meg nem gyógyít, az a fényes álom,
Szép kinzó emlékem, letűnt boldogságom.

Keblem érzeményi, oh ti gyászvirágok,
Jobb lenne tán, hogyha sohse virulnátok;
Mert hisz a boldogság csak egy pillanatnyi
S drágán egész életemnek kell árát megadni.

Pedig a szív mindig lángolón ég s szeret,
Mit bánja az, tél. van-e vagy kikelet!
Olyan a szív, mint a rét szomjas virága,
Felüdül, ha rá süt a nap fény sugarára.

A v é g r e n d e l e t.

— Vacano Mario Emil beszélya. —

Ujkérítől.

(Folytatás.)

Arcza szelidebb kifejezést nyert s bizonyos kimerültség
volt lényén észlelhető. Csak most látszott igazán a képhez
való nagy hasonlatossága.

— En legkevésbé sem csudálkozom dr. Innerius fölött
— szólt bánatos mosolylyal a hölgy. — En az ő leánya va-
gyok, s bizom önben! — Gyöngéd bizalmas tekintetet vetett
rám.

— De kegyed át van fázva s nagyon fáradtnak látszik,
— szóltam. — Üljön le ide a tűz mellé, melegedjék és enged-
je, hogy én ezalatt föladatomat teljesítem.

A leányka kibontakozott mentéjéből. Karcsu tündéri
alak, egyszerű szürke uti-öltönyben állott most előttem. És
midőn gyönyörű arany haja a kámzsa alul kiszabadult, a fi-
nom selyemfürtök vállára hullottak alá. Kinyitám a kályha
ajtáját, hogy a meleg hadd huzódjék be a szobába. A nagy

zselyeszéket pedig a tűz elé helyeztem, aztán a fali szekrény-
ből egy üveg bort vettem ki, megtöltöttem egy pohárkát s le-
tevém azt egy odahelyezett asztalkára.

— Még egyet kérdezek, Ervin ur, — szólt a hölgy. —
Atyám nincs már itt. E ház idegen lett előttem. Van-e önnek
egy cselédje, hogy az éjet itt tölthessem? En egyedül vagyok
s e város teljesen ismeretlen előttem; sem barátaim, sem is-
merőseim nincsenek itt. En ez éjjel érkeztem postakocsin s
podgyászom a postabáznál van. En ugy hittem, hogy itt ma-
radhatok. Meghálhatok itt reggelig?

— E szoba fűtve van; ez az én hálószobám. Ez rendel-
kezésére áll kegyednek. Mindjárt felköltöm az öreg Lizát.
Még időm sem volt erre gondolni. De én ugy hiszem, jobb
lesz, ha először is a levelet olvasom át. Üljön le kérem addig,
és melegedjék. Hát egy kis bort nem innék Angelina kisasz-
zony? Parancsoljon.

— Nem bánom, — szólt. Nagyon ki volt fáradva és ép
oly gyöngének, mint bátortalannak látszott. Amint a zselye-
székbe ereszkedett, fejét hátrahajtá s oly dult, oly aggálytel-
jes kifejezést ölte arcza, mint ki érzi, hogy teljesen egyedül
áll, és magára van hagyva.

— Tehát olvassa ön a levelet, — szólt, kezével elutasí-
tólag intve.

Íróasztalomhoz mentem. Kivettem a végrendeletet a
fiókból s magam elé helyeztem.

A néma betűknek kelle beszélniök. Vad, viharos éj volt
és előttem egy ünnepélyes pillanat. De én nyugodtságra erő-
tetém magamat, nyugtalanságom daczára is. Még egyszer át-
pillantottam a szegény, szép, idegen hölgyre, nincs-e még
szüksége valamire. Ott pihent ő a zselyeszékben, szeliden
megvilágítva a kályha barátságos tűzétől, arczát tenyerével
elfödve. Ugy rémlett előttem, mintha sirt volna. Kissé föl-
emelkedtem. Nem. Ez nem aféle lassu, nőies sirás volt. El-
szenderedett. De előttem e leányka oly elhagyatottnak tűnt
föl és én oly erősnek érzem magamat oltalmazására s szívem
nyugodtabb volt, mint évekkal azelőtt. Ugy tetszett, mintha
csak ma ismernék először magamra. Föltörtöm a pecsétet s
kibontám a levelet a borítékból, mely a következő sorokat
foglalta magában:

„Kedves öcsém!

Érzem életemnek végét, de ideje is már valahára. Hosz-
szunak tetszik az nekem már tizenöt teljes év óta. De a leg-
hosszabb tartamu élet is rövid az utósó napokban. Nekem még
sok teendőm lenne. Tulajdonképen mitsem kellene egyebet
tennem, mint magamat túlélnem s utósó akaratomat végre-
hajtanom. De mivel ez nem lehet, másnak kegyeletes érzü-
letére kell számítanom, hogy azt az életben teljesítse, aminek
végrehajtásában engem a halál meggátol. És ez a más, te
leszesz. En ismerlek téged, habár én te előtted ismeretlen ma-
radtam. En atyádat, kedves boldogult fivéremet nagyon sze-
rettem. De pályánk szétágazott. Engem a művészet és vágy a
nagy világba ragadt ki, míg őt nemes törekvése egy helyre
bilincselte. Később szerelem és boldogság kínálkozott nekem
és e boldogság oly nagy volt, hogy amellet a világról is egé-
szen elfeledkeztem. És midőn aztán a boldogság ismét elha-
gyott, s én vigasztalhatlan egyedüliségben maradtam, szívem
elfordult az emberektől, hogy egyedül a gyűlölségnek s a fáj-
dalomnak éljen. Csak most, midőn a halált lassankint köze-
ledni érzem, borulok el, hogy utóbbi — magányban töltött
éveimet föl nem használtam, hogy nincs senkim, ki azt vég-
rehajthassa, a mire én többé képes nem vagyok. Senkim sincs

kivüled. Tudakozódtam utánad s téged, mint becsületes embert jellemeztek előttem. Szerény, csöndes, magabavonuló szorgalmas embernek mondtak, ki a szenvedélyeknek, álnokságnak és hiu becsvágyának nem rabja. Te egyedül valál, mint én; szabad, mint én. És én magamhoz hivtalak. Te eljöttél tegnap, és én benned szeretett fivéremet láttam újra élni. Tudtam, hogy tekintetoddal együtt az ő becsületességét és jeles tulajdonait örökléd, és én szeretlek téged, s egy szent kötelességgel bizlak meg. Csak azt tudatom veled, mi szorosan a dologhoz tartozik, mert óráim számítvák; szenvedéseimnek legközelebbi rohama véget vetend életemnek; szemem homályosodik, szívem hovatovább lassabban és nehezebben dobog.

Én nem voltam többé fiatal, de mindamellott szép ember, midőn Olaszországban — hol Nápolyban karmester valék — Lorini dalszínházánál Signora Ellenát megismertem. Chiari Ellena — valódi neve — grófi családból származott s a művészet iránti szeretetből lépett a színpad deszkáira. Hogy fessesem őt le neked! Ő valódi nemtő volt. És én szerelmes lettem lelkébe, ő pedig bennem a rokonszenves, vele öszhangban álló lelket szeretete meg. Vagy talán soha sem szeretett engem? Csak a szorgalmas tanítvány gyöngédsége volt az, mit irántam tanusított? Én nem tudom. Mi egybekeltünk, boldog voltam, kimondhatlanul boldog. Szeretett nőm elhagyta a színpadot és mi szülőföldemre költöztünk. Ecsételjem-e neked az első felhőtlen évet? Mi a művészetnek éltünk és a művészet szerelmünket menyenyé varázsolta, Tekints ama képre, mely ágyam fölött függ. Az ő anyjának, Chiari Nina grófnőnek arcképe az és az ő hü képmása. Gyermeünk Angelina nevet nyert. Angelina! Szeme olyan volt, mint anyjác, mosolya is épolyan. Szemünk fénye volt e gyermek, anyjának s életemnek reménye. Midőn Angelina hét éves volt, anyja eltűnt vele. Ellena az utóbbi években szomorú, komor volt, de mosolygott mindamellott, ha kérdezém, és megcsókolt, ha aggály szállott meg. Tudtam én, hogy korábbi életének diadalai után sovárogo vissza s hogy szerelme irányomban csak lelkesültség volt. Talán nem is ohajtá vissza a múlt diadalait, csak zajt ohajtott, változást; ama művészi élet után sovárogohatott, mely mint mérég rágódik szívünkön s nem engedi, hogy csöndes boldogságot élvezhessünk. Én nem mentem utána, nem akartam őt üldözni. Mit is nyertem volna én azaz, ha őt kényszeritem? És Angelinát egyedül nem hagyta volna nálam vissza, mert Angelina, — szemefénye, lelke volt. Oh Angelina! Az én lelkem is voltál te! és veled eltávozott szívemnek minden öröme. Ellena megszökése utáni években gyorsan megvénültem, és most, tizenöt évvel később összeesett, agg vagyok. Nem a kor dülta úgy szét arcomat: a bánat, gyűlölet, magány és keserűség, meg a vágy tett engem azzá, ami vagyok. Hat évvel ezelőtt hallottam először Ellenának ismét hírét. Barini név alatt énekelt Florenzben, hol nagyon szigorúan bíralták, mint ahogy a bukott nagyságot szokták. Különféle összevágó körülmények folytán jöttem rá, hogy a kérdéses énekesnő, Ellena. Egy florenzi hivatalnoknál bővebben tudakozódtam a korosodó énekesnő viszonyai felől s arról értesültem, hogy még mindig kedvező körülmények közt él. Van egy szép leánya is, ki már Párisban anyja mellett, mint Adalgisa lépett föl és nagy tetszésben részesült. Ellena maga képezte őt a művészi pályára.

Én immár szegény haldokló vagyok. Ha leányom és anyja biztosítva volnának, mindenemet te rád hagynám, Ervin. De én ismerem a vénülő művésznők forgandó szerencsés-

jét. És ha Angelinának egykor rosszul menne dolga! Ha egyszer egyedül, elhagyatottan áll és esetleg hangját és bátorságát elveszitené! Oly sok esetet tudok, hogy egy-egy föltűnő csillag szerencsétlenül járt és szegénységben mult ki! Egy kis kihülés, egy hitvány gaz, vagy bármi más csekélység képes egy nőt semmivé tenni, ha az védtelenül, egyedül áll a világon. E szerint te is átlátod Ervin, hogy Angelinának tűzhelyéről gondoskodnunk kell, ha ő egykor anyjával megtörve, szegényen megérkeznek. Ha azonban anyja arról értesülne, hogy meghaltam, nem jön el. Mit keresne ő itt? Ha e ház ajtaján kopogtatva, és a szomszédok arról értesítenék, hogy a vén mogorva ember meghalt: mi igénye lehetne neki hullámhoz? Tehát senkinek sem szabad tudni kimulásomat, hogy eljöhessenek. Miért nem végrendelem és küldöm el nekik minden pénzemet? Ha Angelina anyja boldog, ne tudja ő azt meg soha, hogy a vén kijátszott, nem szeretett bohó utósó lehetetig kedves gyermekére gondolt, forró vágygyal és kimondhatlan szeretettel. Soha se tudja ő meg, mennyit keseregtem, mennyit szenvedtem! De ha szerencsétlen lenne! Ha annál fogva Angelina egy nap megérkeznek — meg fogod őt ismerni anygalarczáról. Minden vonását tanulmányozhatod nagyanyjának arczképéről — és arról is rá ismerhetsz, hogy kérdezősködni fog utánam. Te ekkor fölbontod e levelet és teljesíted ohajomat, isten nevében és egy boldogtalan halmvainak nyugalmaért! Vedd védelmedbe Angelinát és fogadd be anyját is. Mondd neki, hogy minden az ő sajátja s hogy atyjának szive sok évig sovárgott utána s hogy biztos menhelyről gondoskodott áldott élete számára! Mondd neki, hogy szerettem őt teljes lelkemből, hogy őt megáldottam és anyjának szívem mélyéből megbocsátottam! Az tartson meg édes Ervin s jutalmazzon meg jóságodért.

Dr. Irnerius Gottlieb.“

Föltekinték az irasról. Angelinára néztem. Arca már nem volt többé elfedve tenyerével. Némán, gondolataiba merülve, ült a zselyeszékben, kis kezét ölében összekulcsolva. Fölállottam. Amint felé közeledtem, hirtelen fölpillantott. Nyugodt és derült volt s hangja szilárd, midőn kezemet megfogva, anélkül, hogy fölállott volna, így szólt:

— Ervin ur, ön engem az előbb nagyon bohókásnak látott.

— Angelina kisasszony. . . .

— Nem, nem. Hallgasson meg. Csak pár szót akarok mondani. Én az ön nagybátyjának leánya vagyok.

— Tudom.

— Anyám őt velem együtt elhagyta még akkor, midőn én még kis gyermek voltam. Ő három héttel ezelőtt mult ki. Halálos ágyán egész élete felől vallomást tett nekem s meggyóna nagy méltatlanságát. Ő tudta, hogy én azt a pályát, melyre ő engem szánt, nem kedvelem. Hibáját bevallotta előttem, hogy visszatérhessek atyámhoz s nála maradjak. A benne helyezett bizalom megédesíték kimulásának utósó pillanatait. És én egyedül állottam a világon. Eljöttem az egyedüli helyre, mely nekem menhelyül kínálkozott, és atyám elutazott. És én el valék csüggedve s ijedtség szállott meg. Azért sirtam. De most nyugodt vagyok. Hol van atyám? Visszatér-e ismét? Vagy hol keressem őt fel? Megszökött előlünk talán s engem is gyűlöl anyám miatt? Akkor visszatérek azon az uton, amelyen jöttem s énekesnő maradok. Hiszen magammal még rendelkezem, ha őt nem vallhatom is enyémnek. Valóban bohó is voltam én. Most nyugodt vagyok.

Csak azt ohajtám, hogy ne tartson ön gyermeknek. Most beszéljen ön.

És most ismét az a határozott, büszke hölgy volt előttem, amint nyugodtan rám tekintett. És aztán ismét kérdé:

— Hol van atyám?

Én még mindig kezemben tartám a levelet.

— Ez nem levél, — szóltam — hanem végrendelet.

Angelina fölemelkedett. Azután ismét visszahanyatlott s ijedség lepte meg, de nem sirt.

— És e végrendelet, — folytatám — csak kegyedre vonatkozik. Ez iratok a vagyon címét és igazolványát tartalmazza s a hátrahagyott vagyon kegyedet illeti. E vén ház, e nyugalmas lak a kegyed tulajdona. Kegyed gazdag, mert van otthona. Ő mindezt az én gondviselésemre bizta, mint-hogy egyedüli rokona voltam és mivel becsületes embernek tartott és mert én kegyednek unokatestvére vagyok, Angelina kisasszony. Bizzék bennem, épugy mint bátyám bizott, boldogult atyám iránti vonzalomból. Kegyed izgatott, zavart, s meg van ijedve. Ne szóljon semmit. Én magára akarom hagyni. Itt a tüzelőfa, ott egy pohár bor és amott kényelmes ágy. Egyedül hagyom most. Olvassa át e levelet s azután nyugodjék le. Reggel pedig, ha valamire szüksége lesz, csak e csengetyűzsinórt rántsa meg.

Ölébe helyeztem a levelet és gyorsan magára hagytam. Időt kellett neki engednem, hogy ismét magához térjen, mert nagyon meg volt hatva mind ama váratlan dolgok folytán, melyek vidám hajdon életét néhány hét óta elbusiták.

Abba a szobába vonultam vissza, melyet megérkezésem első napján foglaltam el. Vetkezetlenül dőltem az ágyra; de aludni teljességgel nem tudtam ez éjen át.

VII.

Másnap reggel már korán talpon voltam. Felköltém az öreg Lizát, ki csodálkozva hallá tőlem, hogy a ház új tulajdonosa, dr. Irnerius leánya megérkezett. Én még csak válaszra sem engedtem neki időt, hanem felküldöttem, hogy tekintse meg, ébren van-e már a kisasszony és van-e szüksége valamire. Az elámult öreg asszony két teljes óráig értekezett a kisasszonynyal. Ezalatt én szobámban időztem, hol az éjet töltém s nyugtalanul járkáltam föl s alá, figyelve minden neszre, mely a lépcsőzet felől hallható volt. Elgondolám, mennyi minden hiányzik e lakban, ami egy fiatal hölgy kényelmére szükséges. És azután eszembe jutott az is, hogy most már visszatérhetek szépen Heidelbergába, az én régi kis szobámba. Itt ugy sem éreztem igazán otthonosan magamat. De oly szép téli reggel volt künn és most egyszerre a vén mogorva lak oly nyájasnak tűnt előttem föl, — és . . .

Végre értem jött Liza, tudatván, hogy a kisasszony hivat. Ő még kérdezősködni akart tőlem, de én rögtön futottam s pihegve állottam meg ajtaja előtt. Haboztam, valjon belépjek-e? Azonban öntudatlanul is kopogtathattam, mert belülről hangzott:

— Lehet!

Angelina az ablaknál ült sűrű ruhájában. Már hajfürtjei is rendbe voltak hozva, s üde arca, melyre a nap sugarai vetődtek, még szebbnek tűnt föl, mint megérkezése alkalmával. Oly nyugodt és bátornak látszott, hogy szinte érzém, mennyire felesleges vagyok, különösen mint védő.

— Jó reggelt Ervin bácsi, — szólt a hölgy nyájasan. — Nyujtsd kezedet és üdvözlj.

Most először szólított „te“-nek és „bácsi“-nak. Tegnap még egészen idegenek voltunk egymáshoz!

Kezemet nyujtám neki s bátortalan hangon mondtam:

— Jó reggelt hugom. Volt-e minden rendelkezésedre, ami toilededhez megkívántatik? Hozass meg már ma az öreg Lizával mindent, ami kényelmedhez szükséges, hogy lakásodat mentül lakhatóbbá tehesd. Én nem értek az affélőkhez. Olyan ügyetlen ember vagyok én a berendezéseknél. Mindig csak magánosan éltem.

Egy székre mutatott a hölgy az ablaknál, vele szemközt és így szólt:

— Köszönöm figyelmedet bátyám. Nekem semmiben sincs hiányom. Csak podgyászomat légy szives a postáról elhozatni. Az öreg Liza pedig egy leányt keressen számomra, ki velem lehessen. Én soha sem voltam egyedül és anyám nagyon is elkényeztetett. Azonban mindenbe beletörődhetik az ember.

— Minden ohajod szerint lesz. És megengeded-e hugom, hogy még pár napig körödben időzhessem? — kérdém azután, midőn elhallgatott és gondolatokba látszott merülni. Elpirult és bámulva tekintett rám.

— Hát hová akarsz te menni?

— Nos, hát haza.

— Hát van neked otthonod?

— Igen is, nem is. Heidelbergát értettem, ahol azelőtt laktam . . . egyedül.

— Ah! — szólt hirtelen, de aztán rögtön elhallgatott kis időre. Aztán folytatá:

— Neked még most nem szabad távoznod, bátyám! De hát hogy is gondolhatsz erre? Hiszen nekem utmutatóra, kaulauzra van szükségem, a ki tudassa velem, mit hogy kell tennem. Oly keveset értek én a magános életmód folytatásához. Igdér meg nekem bátyám, hogy még maradni fogsz. Hiszen ugy sincs kivüled senkim a világon!

Én lehajtott fejemet. De mielőtt még válaszolhattam volna, így folytatá:

— De mivel nem illenék, hogy mi együtt csupán cselédeinkkel lakjunk ez ócska házban, habár te rokonom vagy is — még ma irok Madame Latournak, egy svájcezi öreg francia nőnek, ki engem nevelt, de kitől kénytelenek voltunk megválni, midőn dolgaink rosszul folytak. Ez a nő most egy nőronkonánál Vevayban lakik s engem különösen szeret. Így aztán minden rendén lesz. Te pedig mindenben segédkezet nyujtasz nekem, nemde?

— Hát rosszul is folytak dolgaitok, hugom? — kérdém.

— Bizonynyal. Anyám elveszté hangjának dallamosságát és én két évig betegeskedtem. Majd, midőn újra felüdültem és szerződöttem valék, ismét kedvezőbb körülmények közé jutánk. Utoljára Nápolyban énekeltem. De én utáltam ezt az életet. Legörömestebb s legjobban énekeltem otthon. Csak mamám szeretett a színpalak közt lenni s örült, ha nekem sokan udvaroltak, sok virágbokkrétát küldtek s valamennyi újságot átolvasott, a melyek felőlem szóltak; mindig szeretett mentül nagyobb zajt csapni. Elvégre azonban belátta, hogy én effélére nem vagyok alkalmas, és hogy daczos lónyem mindenütt csak ellenségeket teremt a közönségben; és aztán félelem vett rajta erőt, midőn látta, hogy oly pályán kell engem elhagynia, melyet én nem kedvelek. Féltett a véletlenségek, a gvalléroktól, aggódott daczosságom miatt s mindezt tudatván velem s elküldött a legjobb férfihoz, atyámhoz

A leányka kissé elhallgatott. Aztán föltekintett és így szólt:

— Most pedig adj nekem tanácsot, Ervin bátyám. Én úgy akarok élni, a mint te éltél.

Oly gyermetegséggel tekint rám a leányka és én ismét visszanyervén nyugodtságomat, bátran mint védelmezője értekeztem vele komolyan és sokáig.

VIII.

Már három hó óta laktunk együtt az ócska házban. Madame Latour megérkezvén, az egész épületet átalakítá. Minden egyes szoba, holmi kis haszontalanságnak alkalmazása által, sokkal csinosabb, vidámabb és lakályosabb tekintet nyert. Az öreg Lizával gyakran kiment a madame a városba s száz meg száz afféle aprósággal terhelve tért vissza, melyeket a szobának különféle zugaiban alkalmazgatott. És az öreg Liza órahosszat is el-elácsorgott egy üvegszekrény, zsámoly, virágtartó, tüzi-készlet, theás edények, czukortartók stb. előtt, mondván:

— Lásza, Ervin ur, mi mindezekre nem is gondoltunk!

Angelina mindenütt jelen volt. Leporozgatott cifra tollseprőjével minden faragványt és üvegnyeműt, gondot viselt az ablakok virágaira — Madame Latour nagyon szerette a virágokat, — saját kezeivel javitgatta ki inggallérait, elrendezgette fehérneműit; egyszer pedig ép akkor leptem meg a konyhában, midőn tésztát dagasztott s az ételt is oly ügyesen kavargatta meg, hogy kitanult szakácsnőnek is becsületére válandott.

Én pedig az ő ügyeit rendeztem. Fölkerestem a boldogult dr. Irnerius bankárját s csak akkor vettem egy tekintet vagyoni ügyeibe, melyeket az árva, elhagyatott leányka érdekében egész buzgalommal karoltam föl. Sok teendőm és sok irni valóm volt és így „Hämmerling Margit“ című művemmel csak lassan haladhattam előre. De megvolt örömem és büszkeségem, midőn Angelina ügyeit egészen rendbe hoztam, annyira, hogy feleslegessé váltam. Valóban feleslegessé.

Egy napon Angelina szobájában az íróasztalon egy biztosítéki okmányt rendeztem. Angelina az ablaknál himzéssel foglalkozott, madame Latour pedig egy pamlagvánkost készített, úgy hittem, az én számomra, mert tudták, hogy harmadnapra születésnapom évfordulati ünnepélye lesz.

A mint föltekinték, észrevettem, hogy Angelina szeme tündödvé csügg nagyanyjának képén.

— En már előre tudtam, mily bájosak és kedvesek a te szemeid, hugom, még mielőtt ismertelek volna, — szóltam önkéntelenül. Csaknem megrettentem attól, a mit mondtam. De ő ártelen kérdezé:

— Honnan?

— Nos, e képről tudta meg, — szólt madame Latour, Angelinára tekintve. Madame Latournak kedves öreg arca volt, melyen minden ráncz megannyi nyájjasság volt.

— Ugy van-e bátyám? — kérde Angelina.

— Ugy. Mert én gyakran elmerengtem e képen. El-elgolyólkoztam, mi lehet az oka, hogy csupán a fejet festék le a pótát alapra.

(Vége köv.)

Az orosz társadalomról.

Abrányi Emiltől.

(Vége.)

Az orosz paraszt örömet és korán házasodik, mert rá nézve az asszony egy személyben cseléd és gazdasszony. Azal egy csöppet sem törődik, ha szereti-e s a paraszt leányok rendszeren mind tartottak szeretőt férjhez mentük előtt. A paraszt szeretetreméltó, illemtudó és egyszerű, különösen köszöntgetni szeret sokat. Ha valakit dolognál talál, így szól: Isten segíts! s ha evésnél, így szól: Sót és kenyert! (Azaz: adjon neked az isten sót és kenyert. Mily igénytelen kívánat!)

Ünnepnapok alkalmával minden falu élénk látványt nyújt. A népség kicsinosítja magát s a rendes szürke kaftán helyett kéket ölt fel. A fakéreg-czipők is helyet adnak a rendes bőrczipők és saruknak. Az asszonyok legszebb fejváltóikat teszik föl, egy csákóforma süveget, mely köröskörül van pántlikázva. Bizonyos helyeken összegyűlnek, és énekelnek, tánczolnak, vigadnak a maguk módja szerint. Énekeik tartalma rendszeren szomorú-vig; (olyan „sirva-vigad“-féle) de néha frivol, sőt trivialis. Karban énekelve, jól veszik ki magukat. Hangszerük a balalajka, mely a gitárt helyettesíti. Ezzel kísérik énekeiket és tánczaikat. Legkedveltebb játéka a Garcilki, mely hasonlít a mi „farkas és bárány“ című népjátékunkhoz.

Még csak egyről fogok megemlékezni, mely Oroszországban különös alakot ölt: a husvétről. A husvét itt csaknem egy hétig tart s „szent hétnek“ nevezik. Ilyenkor ismerős és ismeretlen háromszor megöleli egymást, anélkül, hogy e szokás ellen valaki protestálhatna. Ezt tréfás fiatal emberek úgy értelmezik, hogy ugyancsak megszorognak egymár szép leányt és menyecskét. Különben a high life itt is emanczipálta magát e szokás alól, mely egy kicsit „parasztos.“ Mindazáltal a czár, ki szigorú orthodox, hódol neki s husvét első napján egész udvarát, valamint testőrtisztjeit is, rendre átöleli. A czárné csak kezeit nyújtja magas alattvalóinak.

Arról a pezsdülő társadalmi életről, mely például Angliában vagy Franciaországban létezik (utóbbiban, fájdalom, most teljesen szünetel) szó sem lehet Oroszországban. A 19-ik század hatalmas szelleme itt is működik ugyan, de alig tud valamire menni azzal a roppant nyers anyaggal s a zsarnokuralom amaz életgyilkoló légkörével, mely Oroszországra nehéz kedik s hátráltatja fejlődését. Évtizedek fognak elmúlni, míg az orosz nép oly polgárosult lesz, hogy kiállja a versenyt európai társaival. S addig, a meddig e színvonal el nem éri, szereplése csak homokra épített. Nagy tömeggel ideig-óráig lehet hatást előidézni, de nem lehet tartós győzelmet aratni a polgárosodáson, az értelmiségen, a kultur-szellemen, mely csakhamar föllülkerekedik és megsemmisíti a nyers erő durva diadalát. Ezért nem félhet a mai Oroszországtól Európa.

Egy hét története.

Márczius 1 seje.

Jó az Isten. — Szép látványok. — Párisi képek a dunaparton. — Szegény emberek drága kincsei. — A töltések hajlamai. — Mire való a magyar költészet? — „A nők az alkotmányban.“ — A professionatus kritikusok. — A közönség ítélőszéke. — Az igazi szép. — Hogy volt!

Jóságos Isten! beh sok örömmel árasztja el gyermekeit, többel, mint a mennyit sokszor maguk is látnának. Milyen szép az például, hogy a februárt csak huszonnyolcz és legfőlebb huszonkilencz nappól engedi állani, nem úgy, mint a többi tizenegy hónapot: harmincz, sőt harminczegy nappól! Így mindjárt két-három nappal hamarabb értünk ki a télből, és alig van vége a farsangnak, egyszerre csak benne vagyunk a márcziusban, az édes-kedves tavasz napvilágos előcsarnokában, minden nap egy új virág születik, és ha fázunk is, csak kívülről fázunk, belül már repedez és epedez a szívnek minden rügyecskéje és minden érzés vidám madárdalként fölzeng a sugárteljes égbe, hiva dalva a szép aranyos kikeletet, addig-addig, a míg csak valósággal lányi pirulat az égen, lányi virulat a földön, az egész világ hivogatón mosolyog reánk, mint az olyan háztáj, a melyben szép leány van.

És a dunai áradás félelmén is szerencsésen átestünk; nemcsak hogy semmi sem lett az árvizből, hanem egy kicsit mulattunk is mellette; csütörtökön délután megindult a jég, és ez valóban nagyszerű látvány volt; végére nem látható hosszú jégtáblák méltóságos komolysággal húzódtak előre, lassan, csendesesen, egészen úgy, mint valamely költségvetési beszéd az országgyűlési teremben; egyideig haladt, egyszerre csak ropogni kezdett, nem a beszéd, hanem a jég, aztán szélylyel válik, száz meg ezer darabokra, és egyszerre csak a száz-ezer darab összebomlik, hajba kap egymással, egymás fejére tápáskodik, iszonyu csörömpöléssel, megsüketítő robajjal, nagyszerű látvány, egészen olyan, mint az országgyűlési teremben. És ez így tartott estig, este aztán a jég belefáradt, Tétény alatt megállapodott, és elzárta az utat a netalán utána következők előtt. Az országgyűlésen ilyenkor az a szokás, hogy az elnök felfüggeszti az ülést, de a Duna jege még nincsen annyira a parlamentarismusban, a házirendnek pedig épen ellensége, maradt tehát állva ott, a hol, és minél tovább állott, annál magasabba hágott a Duna. Pénteken reggel már a part párkányát csókolgatta, és ez ismét nagyszerű látvány volt, fél Pest sietett a Duna partjára, nézni, mint csókolgatja a Duna a part párkányát, és e nagyszerű látvány Párist juttatta eszébe; ott is épen úgy csókolódzhatik a francia a poroszszal; szegény kőpartok, hagyták magukat csókolni a piszkos hullámoktól, hadd tartsák csak bevonulásukat felettük, hadd nevezzék béke csókjának, a mi nem egyéb undok halálcsóknál, megvirrad még valaha, és a diplomácia, vagyis akarám mondani a főváros szép világa gyönyörrel nézte az érdekes látványt, számlálgatva a lábakat és a lábak hüvelykeit, melyekkel még nőnie kell a víznek, hogy egész a felső partig, egész az utczáig, és onnan a házakba el tudjon jutni; már nem sok hiányzott belőle, délben már úgy volt, hogy ha még egy-két óráig ily módon folytatja, akkor majd

ebédre nem kell vizért menni, eljön az magától, és ez olyan érdekes látvány volt a Duna-parton a szép világnak, mialatt a nem szép világ kezeit tördelte kétségbeesésében, mit csináljon, hogyan mikép biztosítsa kevéske holmiját a rettenetes ellenségtől, a mely elől nincsen biztonság a földön! és a végén is csak azt tehették a szegény emberek, hogy összegyűjtögettek legdrágább kincseiket, gyermekeiket, hogy azokkal együtt imádkozzanak az Istenhez, hogy óvja meg őket a rettenetes nagy csapástól, oh, az is igen érdekes látvány volt, a szép világ a Dunaparton persze azt nem látta, az már a bizton bekövetkezendő árviz kéjeiben uszott, a csónakok már készen állottak, — már tudniillik annyi, amennyi, — lapátostul, emberestül, milyen pompás multság lesz majd, midőn a főváros utczáin gondola-sétákat lehet majd tenni!

Az az öreg Isten odafenn azonban ez egyszer mégis csak inkább a gyermekekre hallgatott, hogy is ne, mikor maga is apa! és délutáni 2 óra után a Duna egyszerre csak „esni“ kezdett; nem is apadt, hanem valósággal esett; egyszerre három lépcsőt bukott le a Duna alsó partján; és utána reá egy negyediket, majd egy ötödiket, és így tovább, egész hétig. Tétény alatt megindult a jég és magával vitte az áradást, fájdalom, csak Paksig, ott ki kellett bocsátani prédáját, mert a töltések ott olyan hajlamokkal lettek építve, hogy nem lehetett őket visszatartoztatni, a mint a jeget menni látták, ő nekik is mehetnéjük lett, el is mentek, őt helyen szakadt ki a töltés és — nem hiába magyar töltés! — element a jégre, magára hagyva a gondjaira bizott áldott anyaföldet, hadd boldoguljon, a hogy tud, a mint ez már szokása a magyar töltéseknek. Se baj, él még a magyarok Istene, csinálunk új töltéseket, a melyeket majd ismét elvilhet az örvény. És ez mind olyan nagyon multságos! Nem tudunk egy töltést csinálni, hogy az első viz el ne viunné ismét!

Se baj, majd csak eltart minket a poézis; olyan a szegény ember, ha éhezik is, legalább kalácscsal álmodik; — ha nincs jó dolgunk, egy-egy poetával áld meg az Isten; így volt ez Zrinyi óta Berzsenyin, Kisfaludyn, Vörösmartyn, Eötvösön, Jósikán (Miklós), Petőfin, Aranyon, Jókain, Tompán át mult péntekig. Tóth Kálmán bizonynyal előre érezte, hogy épen mult pénteken lesz az árvizi félelem napja, azért írta meg a „Nők az alkotmányban“ vigjátékot és tüzte azt ki épen mult pénteken előadásra, és egészen úgy történt, mint a hogy ő azt magának előre gondolta; a vigjáték véghetetlenül tetszett; a zsufolva telt ház perczekig tartó taps és éljen közt hívta a szerzőt, tapsolt örömeiben, hogy egyszer egy töről fakadt magyar vigjátékban lelheti ismét gyönyörét. A professionatus kritikus, — magyarul nem igen lehet ezt hiven kifejezni, mert a a „betűn rágódó, kákán csomót kereső“ csak félig adja vissza az értelmét, hozzá kellene még tenni egy keveset a „csillagrugás“-ból, — tehát a professionatus kritikus természetesen nem tud megbarátkozni azzal a gondolattal, hogy az alakok — szerinte — nem ujak, és a cselekmény — szintén szerinte — nem eléggé leleményes, és végre, hogy a humor — szintén szerinte — nem eléggé szellemes benne; a közönség azonban

másképp ítélné a műről, az inkább Molière-rel tart, a kinek művei ugyanazon hibákban szenvednek és éppen azért jóval túlélték a professionatus kritikákat, a kik nem akarják belátni, hogy sokkal nagyobb érdem, mert sokkal több költséget kell hozzá, egy mindnyájunk előtt ismeretesnek tetsző alakot úgy állítani a néző elé, hogy az mégis érdekeljen, és az egyszerűnek látszó cselekménnyel végig lekötni figyelmünket, mintsem keresett külső eszközök által meglepni; a külső meglepetés nem költséget, hanem csak szemcsiklándoztatás és éppen ebben van Tóth Kálmán érdeme, hogy a francia termékek tulságos élvezete által elrontott műizléssel szemben egész a naivsáig egyszerű volt a külső eszközöket illetőleg, és csakis az élet és a meleg közvetlenségből vett színeket alakjai számára; csak igazi költői lélek teheti ezt sikerrel, és Tóth Kálmán teljes sikerrel aratott művével; azért tehát én is talán sokkal jobban cselekedném, ha szépműtani elvek fejtegetése helyett inkább magával a tetszéskoszorus művel ismertetném meg olvasóimat? Ugy van, csak hogy az bizony sokkal nehezebb feladat, mint kritikát írni fölöle, kivált a hogy nálunk üzik azt a mesterséget; állítunk, de nem bizonyítunk, ítélnék — alapos vizsgálat nélkül; arra születni kell; hanem hát jól van, megkísértem előadni a mű meséjét tölem kitelhetőleg roszul, hogy annál jobban tessék maga a darab, ha majd szerencséje lesz hozzá olvasóimnak.

Tehát van a darabban egy igen derék nő, Bánfalvi Krisztina, a kinek csak azon egy gyengesége van, hogy nem elégszik meg falusi egyszerűségével, hanem úgy a maga, valamint Ilka leánya férjhez-adása kedvéért szeretne nagy urinót játszani a fővárosban, és mivel erre legalkalmasabb eszköznek találja az országos képviselőséget, fölteszi magában, hogy férjéből országgyűlési képviselőt fog csinálni; férje: Bánfalvi Bálint eleinte tudni sem akar róla, nagyon jól érzi magát birtokosi egyszerűségében, sem hajlamot, sem tehetséget nem érez magában a képviselőségre és Ilka is sokkal jobban szeretne itthon maradni, egy bizonyos Bercsey iránti tekintetből, hanem az anya, illetőleg a feleség viszi a nagy szót a háznál, neki nem kell olyan vő, mint a Bercsey, a ki csak technikus, és csak szeszgyárat tud építeni a zsidónak, meg gőzgépeket férjének, neki csak egy miniszteri tanácsos, vagy egy aranygalléru honvéd őrnagy kell vőnek, és azért hogy férjének nincsen sem tudománya, sem tehetsége, az nem tesz semmit, akárhányszor is ül az országgyűlésen, honatyai képpel; a többi aztán megteszi az ő hatalmas nyelve, egy pár jól alkalmazott elajulás, egy pár komaasszony és egy ügyes kortes, Borbócs kocsmáros; a komaasszonyok lehetlenné teszik az eddigi képviselő-jelöltet, azt híresztelvén róla, hogy részeges, váltó-hamisító és kikeresztelkedett zsidó, holott pedig valóságos szittya-vér és talpig derék ember, Borbócs kocsmáros pedig jó pénzért feltűzeli a választókat Bánfalvi részére és így természetesen ez lesz a képviselő; Krisztina asszony célta ér, fölmege Pestre, a hol az egyszerű férjet csakhamar körülkapja egy léha, lélektelen mágnás, valami báró Szlankaményi, a ki valami Szelei nevű kalandor czimboraságában aljas kereskedést üz bárói czimével, odaadván azt szédelgő részvény-vállalatokra; Krisztina nagysám azonban mindkét kézzel kap a bárói ismeretség után, örömmel látja, hogy ez leányának udvarol és nógatja férjét, lépjen be 20000 forinttal a báró által alapítandó első nemzeti patkó-gyár részvény-társulatba; az öreg is hajlandó a belépésre, mert igazgató-tanácsosság van neki ígérve, 6000 forint évi fizetéssel, semmi munkával, csak a 20000 forintos kötelezvény aláírása van tehát hátra, midőn

Bercsey közbelép, ennek Ilka távozása óta nincsen maradása a faluban, és mert 1849-ben érdemjeles honvéd volt, alkalmazásért folyamodik a honvédelmi miniszteriumhoz és állítólag csupán csak ez ügyben jött föl Pestre; Szelei képe feltűnik neki, mintha már látta volna Münchenben a fenyítő-ügyi esküdtzéken a bünösök padján, a tervezett részvénytársulatról pedig azonnal belátja, hogy az egész csak szédelgés, mindenképen azon van tehát, hogy Bánfalvi ne írja alá a 20000 forintot, és végre is csak úgy sikerül aztrővid időre megakadályoznia, hogy véletlenül a ténatartót önti ki a kötelezvényre, így legalább időt nyer, és éppen az időnyerés végzetes Szeleire, mert ennek éppen most kellene a pénz, mivel hogy a derék férfi egy kis előleget vett ki magának a pénztárból, a mit még ma fedezni kell, hogy a sikkasztás napfényre ne jöjjön, arra való volna Bánfalvi 20,000 forintja, és mert ahoz nem juthat, kénytelen kerekét oldani; azonközben Bánfalvi csunyaúl belesül szüz-beszédjével a képviselőházban a Bruttján-folyó miatt, melyet sehogyszem tud kiejteni és mert különben is megelégette már a képviselőségi torturákat és mert Krisztina nagysám is hiába várja a miniszterek látogatásait, és végre, mert Bercsey honvéd-őrnagynak nevezetvén ki, arany-galléros álmái is teljesedésbe mentek leányára nézve, tehát mindenképen kijózanitva szépen visszatérnek boldog falusi egyszerűségükbe — ennyi az egész, nemde egyszerű? hanem éppen azért nagyon szép, mert mindamellett, hogy nagyon egyszerű, mégis szép.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

*** (Xántus János) barátai mult vasárnap a Frohnerben a jeles férfi tiszteletére lakomát adtak, melyen mintegy 70 tag volt jelen. A főhely elfoglalására Kubinyi Ágost urat kérték fel, ki első áldomását királyi felségére mondás ez által az egész lakomának bizonyos diplomatikus szint adott. Kubinyi ur ez áldomása után Xántust köszönté föl, mit ez hosszabb beszéddel viszonzott, megköszönve barátainak kitüntető figyelmét. A lakomán a köszöntések természetesen egymást érték, és Xántust barátai ezüst billikommal is megtisztelték, elismerésül azon buzgalomnak, melylyel távol vidékeken a nemzeti muzeum természeti kincsei gyarapításában fáradozt.

*** (Gróf Pejacevics János) ur Szadán a községi iskola javára hatezer forintnyi alapítványt tett azon kikötéssel, hogy ez adomány kizárólag felekezeti nélküli községi iskolára fordittassék, s azt ezen céltól soha sem lehessen elvonni. Milyen örömet teszszük közzé ezen valóban főuri szép tettet! — Hasonló szép ajándékban részesült közelebb az országos erdészeti-egyesület gróf Festetich Páltól. E jeles főur ugyanis, mint az egylet alapító és választmányi tagja, midőn mult szombaton a beerdősítési célra vásárolni szándékolt futóhalmok terület vétele iránt az eladási ajánlatok tárgyalattak, maga részéről azon ajánlatot tette, hogy Somogy megyében levő nagy-bajomi uradalmából az egyletnek elfogadás esetére egy ezer hold homoktalajt ajándékoz, s egyedül azt köti ki, hogy akkor, midőn az egyesület a most neki ajándékozott erdőtalajt a megkötés és beerdősítés után eladná, egyenlő vásári feltételek mellett a megvételre elsőbbségi joga legyen. A vá-

lasztmány a gróf ur e hazafias ajándékát meleg elismeréssel s ebből eredő egyhangu és örömteljes köszönettel fogadá. Azok, kik az egyesületnek hasonló futóhomok-talajt akartak eladni, 20—40 ftot kértek holdjáért. Tisztelet és elismerés a tettekben nyilvánuló hazafiságnak!

✦✦ (Gr. Andrássy Manó) e napokban éles bírálat alá vette Engelnek Széchenyi-szobor-mintázatát. Hiányzik — ugymond — e leendő műremeken a felfogás nemessége ép úgy, mint a kivitel genialitása, sőt hiányzik nemcsak ez, hanem még a helyes rajz és szabatos kivitel is. Előlről tekintve, a szobor kinos benyomást tesz a szemlélőre; oly kifejezéstelen az egész alak, mintha csodálkoznék, hogy oly magas talapzatra állították. Oldalt nézve még rosszabb. Az arcz profilban egészen el van torzítva, a fül és orr nincs harmoniában az arcz előréssével s a fej, mintha csak úgy volna odatapasztva a testhez. A mell be van horpadva s potrohba megy át s az egész test két rövid lábon végződik, mintha a művész saját alakja után mintázta volna a szobrot. A félszeg mintázat és durva kivitel mellőzzük, az bármely laikusnak is rögtön szemébe ötlök. Utóbbi években — így végzi — megtekintém Európa jelesebb szobrászi műtermeit s így feljogosítva érzem magamat felhívni a művészet barátait, a várost és az illető bizottságot: hagyja inkább oda uszni a szobor-mintába már belement 16 ezer ftot, de ne állíttasson oly emlékkövet, mely csak műérzékünk és jó ízlésünk teljes hiányát fogná megörökíteni. Ezen kemény ítélet ellenében dr. H e n s z l m a n n Imre, jeles szépművészünk kinyilatkoztatja, hogy Engel szobra Wolff, berlini tanár által megvizsgáltatván, minden részében sokkal jelesebb műnek ismertetett el József-nádor szobránál és ezen szakértő véleményt a Széchenyi-szobor-bizottmány valamennyi szakértő tagjai magukévá tették. Már most kinek van igazsága a kettő közül: a grófnak, vagy a szakértőnek?

✦✦ (Mult vasárnap) este a „Csikós“ került színre, melyben Rózsi szerepét Kvassayné asszony játszotta. A nagy számmal megjelent közönség élénk tapssal fogadta a művésznőt ez új szerepkörében, melyben különben csak addig működik közre, míg a nemzeti színháznak rendes népszimű énekesnője lesz. Kvassayné asszony a népdalokat nagy hatással énekelte, általán nagy élénkséggel játszott, nagyon tetszettszett, s több jelenetét zajosan megtapsolák. A csikóst Tamási játszotta, kiben e szerepkör színházunknál oly kitünő ábrázolóra talált, hogy az összes magyar színi világban bizonyára nincs párja. Játéka, éneke, alakítása, egyaránt oly sikerült, hogy alig hagy fenn kívánni valót. — Feleki József a „Kompanisták“ című, általa fordított vigjáték vidéki előadási jogdíját a vidéki színészet nyugdíjalapjára ajánlotta fel.

✦✦ (A kelet-ázsiai expedíció) történetét és eredményeit tárgyaló nagy munka, legközelebb elhagyja a sajtót. Cserey Manó írja e munkát s következő fejezetekből álland: I. Az expedíció utleirása, II. Cochinchina, China, Japan, III. Singapore, Batavia, Manila, IV. Brit-India, V. A Sandvich szigetek, VI. California, VII. Közép-Amerika. A függelék következő című specialis tanulmányokat tartalmazand: a) Munka és munkáviszonyok Chinában, b) Selyembogár tenyésztés Chinában, c) Selyembogár tenyésztés Japanban, d) A műipar Chinában, e) A chinaiak mint kereskedő nép, f) Borneo sziget gazdasági viszonyai, g) Északamerika kereskedelmi statistikája, h) California bányaviszonyai, i) Tárgymutató. Végül a munkához két nagy térkép lesz mellékelve.

✦✦ (Az első polgári házasság) a Rábaközben, Szárföldön ment végbe február 20-dikán este, Sopronymegyében, Szill

mezőváros r. k. segédtanítója: Markó János és Bárkovics Juli, Bárkovics István szárföldi zsellér leánya közt. A vőlegény Szárföldön a menyasszony atyja házában megjelenik, s azonnal a menyasszony házához hivatják a szárföldi bírót, ki is még két „senator“ is maga mellé vevén, megjelenik a lakodalmi háznál, s az illető jegyesek, a bíró előtt elmondják a „holtomiglan, holtodiglant,“ és ezzel a bíró saját és a két senator aláírásával és a helység pecsétjével megerősíté a fiatal pár házasságát.

✦✦ (A Kisfaludy-társaság) mult szerdai havi ülésén elhatározzák, hogy Toldy Ferencz írói pályájának ötvenedik évfordulóját külön ünnepélylyel fogják megülni. Ez ünnepélyen, melyet az akadémia havi üléstermében jövő május hó első napjaiban fognak tartani, lesz ünnepi szónoklat és költemény. Továbbá e műveket külön emlékkönyvben nyomtatják ki, Toldynak — ki e társaság tiz alapító tagja közül egymaga él még — pompás aranytollat nyujtanak át, arczképét pedig Székely Bertalan által festetik le a Kisfaludy-terem számára, mind e czélra a társaság tagjai csupán maguk irnak alá, s már e terv első megpendítése alkalmával az összegyűlt 14—15 társulati tag jelentékeny összeget irt alá.

✦✦ (Mult csütörtökön) tárgyalatott le Biró Mihály, kisgörgényi sajtópere Orbán Balázs ellen. A legrettenetesebb perek egyike, melyet becsületes ember csak képzelhet, Orbán Balázs azt írta Biróról, hogy a gyászemlékü 1852-diki összeesküvésben Biró Mihály a leggyalázatosabb szerepet játszta. Fölvétette magát az összeesküvők közé, de csak azért, hogy társait elárulja, pénzért eladja. Az esküdszéki tárgyalás reggeli 9 órától esti fél 9-ig tartott és az esküdszék egyhangulag fölmentette Orbánt. — És az ember mégis kérde, hát lehetséges-e, hogy magyar ember ilyen rettenetes embertelenségre képes legyen.

✦✦ (Liszt Ferencznél) közelebb pesti polgárokból álló küldöttség tisztelettel, mely alkalommal Tavasz Endre ur, a küldöttség nevében, roppantul ékes beszédben azon kérelmet intézte a nagy művészhez, hogy ezentul állandó lakója maradjon a hazának. E szavakat követő éjlen után Liszt német nyelven körülbelül e szavakat mondá: „Bár a magyar nyelvben nem vagyok még egészen jártas (megjegyzendő, hogy folyvást tanul), azt hiszem, mégis megértettem, hogy önök, uraim, ama rám nézve igen megtisztelő ohajtást fejezték ki, hogy erőmet itt a hazában, Pesten érvényesítssem. Noha közel járok a hatvanhoz, erőm még nincsen megtörve, az én mozgékony életemnek nem lehetne jobb zárköve, mintha annak maradékát azzal végezhetném, hogy itt, a szeretett hazában hasznosan szolgáljam a művészetet. Köszönöm uraim, újra, engem annyira megtisztelő kívánatukat!“

(Vegyes hírek.) P. Szathmáry Károlynak „Az ország sebei“ című négy kötetes regénye elhagyta a sajtót és legközelebb szétküldetik a megrendelőknék. A mű ára 4 ft. — A nemzeti színháznak nem lévén társalgó terme, hol az intézet tagjai előadások s próbák előtt találkozhatnak, az igazgató a színház melletti háznál, mely a színház tulajdona, mind intendánshivatali helyiséget, mind társalgó-termet nyitattott. — Schaufert „Sakkot a királynak“ című pályanyertes történeti vigjátéka a nemzeti színházban elő fog adatni. Dux Lajos lefordítá s közelebb benyujtá. — Szigligeti híre szerint most végzett be egy új drámát, melynek tárgya a dán történelemből van véve. Szigeti József is irt két új darabot. Telepi György, az ország egyik hajdani közked-

vességü színésze jövő hó folytán még egyszer fellép a nemzeti szinpadon a „Két pisztoly“-ban, és ezzel örökre bucsut vesz a nehéz pályától, melyen számára is annyi öröm s keserv termett. — **Korbay**, a nemzeti színház segédtenoristája husvétkor megvált az intézettől és — hallomás szerint — egyik londoni színházhoz szerződik. — **Felekiné** asszony e hó 4-dikén indult egy havi vendégszereplésre, Szatmárba. — **Rákosi Szidónia** k. a. márczius 6-dikán kezdi meg szegedi vendégszereplését a Lowoodi árvában. Főbb szerepei ezenkívül még: A tücsök, Richelieu herczeg párbaja, Sakk a királynak, stb. — **Steinacker Irma** k. a. közelébb Debreczenbe készül zongora hangversenyeket adni. Kétségkívül megkülönböztető szívességgel fogják látni ott, hol egykor érdemdús atyja oly sikeresen működött a nőnevelés terén. — **Benedek Aladár** „Hulló levelek“ czimű költeményfűzésére az előfizetési határidőt márczius 10-ig meghosszabította. — **Az Orbán Balázs** ellen indított sajtópör tárgyalásánál **Illésy Györgyné** asszony is ott működött a gyorsírói asztalnál. Hatodfél órát ült ott, akkor diktáláshoz fogott, újra visszament s még késő este is dolgozott. — **Böjt végén** egy elite-zeneestélyt készülnek rendezni. Az arisztokraczia és polgárság hölgyeiből ugyanis negyvenen vagy ötvenen Pergolese „Stabat mater“-jét akarják előadni **Salvi Máté** vezetése mellett. — **Mult szerdán**, tehát márczius első napján egyszerre két fecskéhez, vagyis hangversenyhez vala szerencsénk, a pesti főgymnáziuméhoz a vigadóban, és az egyetemi dalegyletéhez, a zenekedvelők termében. Mindkettő igen szépen sikerült. Az elsőben **Beethoven** trioja, **Balászné** asszony, **Humann** és **Neszveda** kisasszony éneke, valamint **Prielle** asszony szavalata, az utóbbiban **Toperczer Ilka** éneke és **Plotényi** hegedűjátéka tetszetek nagyon. — **Annaképzőegylet** fölolvadásai e hó 9-dikén, 15-dikén és 20-kán lesznek a vigadó kis-teremében. Ez estélyeken párosával a következők olvasnak föl: **Pulszky Ferencz** és **Rónai Jácint**, **Jókai Mór** és **Berecz Antal**, **Greguss Ágost** és **Xántus János** (ez utóbbi Ázsiában tett nagyérdékű utazásáról.) A helyárák olcsók: körszék 2 frt, zártszék 1 frt, mind a háromra bérelve még olcsóbbak. — **Miskolczon** február 8-án egy nyolcz éves leányka, **Engel Róza** Heves-Kömlőről, a reformatus gymnáziumban az algymnáziumi tantárgyakból vizsgát tett és kitűnőt kapott. És ha végig kitűnően tanul is, mi lesz belőle, ha csak addig ki nem mondják, hogy a nő is hasznát veheti fejének. — **Berlinből** azt írják, hogy irányadó körökben rögtön a béke megkötése után országos gyászt fognak ölteni. Bátran tehetik nemcsak az elesettek, de a megmaradtakért is, mert ezek is „gyász-vitézekképen“ térnek vissza. Igazságtalan ügyért harcoltak, és vad kegyetlenséggel szennyezték be győzelmeiket. — **Meránból** távirják, hogy **Mária Valéria** főherczegnő megbetegedett. Isten vegye le minél előbb e fájdalmat a legjobb királynő anyai szívéről. — **Egy új tehetség**ről emlékszik meg a „Z. S. K.“ Ez a tehetség **Gózonny Sándor**, a nagy-kanizsai városbíró fia, ki két profil szobor-művet készített, melynél nemcsak a kivitel jelessége szembetűnő, hanem a könnyűség is, melylyel azokat készíté, daczára, hogy csak önszorgalma folytán képezte magát a szobrászatban s a jelesek mesterműveit még nem volt alkalma látni. Rendkívüli hajlama már legyőzte az első akadályokat. Az egyik mű egy hullámzó haju gunyos arczu leánykát, a másik **Augusztus** császár egyik fiát ábrázolja. Nevezett lap reméli, hogy a fiatal tehetség elsőrangú művészsze is emelkedhetik. — **A távsürgönyök**nél a késedelem ellenőrzé-

sét illetőleg, ezentul a boritékokra lesz jegyezve a sürgöny kiadásának ideje, a minthogy az elfogadó is köteles lesz, a vévényre az átvevési nap- és óraszámot följegyezni. — **Mult vasárnap** **Skrabaneck M.** napszamos a budai gőzsikló sinei közé ugrott, épen, midőn a vonat megindult. A szerencsétlen halálát lelta a kocsi alatt. A szerencsétlen ember ittas volt, és ez idézte elő végzetes halálát. A társaság különben a napszamos özvegyének jelentékeny pénzüsszeget szolgáltatott ki. — **Az Eggenberger-könyvkereskedés** igen diszes zsebtérképeket adott ki. Magyarország, Erdély s az osztrák-magyar birodalomról. Különösen ez utóbbi ugy pontosság, mint szép kiállítása által czélszerű taneszközül ajánkozik. Ára egy-egy térképnek 20 kr.

••• (Halálozások.) A fejedelmi Bethlen család utósó tagja: **gr. Bánffy Györgyné**, született **Bethlen Katalin** grófnő mult pénteken éjjel, 61 éves korában meghalt. Öt héttig betegeskedett, s holttestét lakásáról **Kolozsvárra** szállították. — **Özv. Kölcsei Györgyné**, szül. **Németh Julianna**, életének 67. évében e hó 17-kén **Miltán** meghalt. — A betegápoló irgalmas szerzet egyik jeles tagja, a tudománya és hazafiassága miatt köztisztelőben részesült **Gelentsér Privat István**, e hó 26-kán életének 49-ik évében elhunyt **Budán**. — **Császár Miklós**, a budai népszínháznak több éven át egyik legügyesebb tagja és rendezője, ki legutóbb a szegedi színháznak volt művezetője, f. hó 23-dikán **Szegeden** meghalt. — **Körösy Ferencz** agg színész február hó 26-kán élte 75-dik évében kimult. A boldogult mint színész, igazgató s az utóbbi években az aradi színháznál mint pénztárnok közbecsülés és szeretetben részesülve futotta át viszontagsággal teljes földi pályáját. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Február 26-kán: „Csikós“, Szigligeti népszinműve. — Február 27-kén: „A nők az alkotmányban“, **Tóth Kálmán** vigjátéka. — Február 28-dikán: „A fehér nő“, **Boildieu** operája. — Márczius 1-sején: „Egmont“, **Göthe** szomorujátéka. — Márczius 2-kán: „A zsidónő“, **Halevy** operája. — Márczius 3-kán: „Közönyt közönnnyel“, **Moretto** vigjátéka. — Márczius 4-dikén: „Hamlet“, **Thomas** operája.

Gazdasszonyoknak.

Fűszeres kolbász.

Ha a kövér disznóbeleket tisztára megmosattuk, olyan hosszú darabokra el kell azokat vágni, a milyen hosszúságu kolbászokat akarunk csinálni, e darabokat aztán tíz óráig hagyjuk ázni ecetes vízben, a melybe fűszereket is tetünk.

E beleknek egy részét laska formára össze kell aprítani, elegendő disznózsirt, koczára vagdalt hasalját, borsot, citromhéjat, szegfűszeget, ánizst és sót bele tenni, ezalatt pedig egy pint tejben sűrű péppé főzvéen egy jó maroknyi kenyérbelet, azt is a töltelékhez kell keverni. E keverékkel kell aztán megtölteni a beleket, de ne felette keményen, nehogy később szétpattanjanak. Elkészülvén a kolbászok, vizes tejben meg kell főzni, ugyan e lében kihűlni hagyni, aztán hidegre eltenni. Rostélyon megsütve igen jók e kolbászok.

Olasz torta.

Három negyedfont írósvajat habzásig eldörzsölvén, egymásután tizenhat tojás sárgáját, egy font törött cukrot, egy kis fahéjat, szegfűszeget, három negyedfont hámozatlan finomra tört mandolát és egy narancsnak a levét belé adván, igen jól el kell keverni, végül pedig három maroknyi megszáritott és finomra tört rozskenyeret, valamint a tizenhat tojás fehéréből verrt kemény habot hozzá adván, a tortaformát vajjal ki kell kenni, a tésztát beleöntvén, langyos kemenczében megsütni, és ha kihült, narancsjéggel bevonni.

K. Anna.

Divattudósítás.

Ismételve ajánljuk t. olvasóink figyelmébe Beck J. fehérművek kereskedését, kerepesi ut 1. szám, a hol a következő áron kaphatók fehérművek :

Nőingek félvászonból hegyes czakkokkal 1 ft. 50 kr, svájci formára creasz vászonból 2 ft. 50 kr, 3 ft, himzett betétekkel 3 ft, 3 ft. 50 kr, kézi-himzéssel 3 ft 50 kr, 4 ft, 5 ft. Rumburgi vászonból kivarrott széllel 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft.

Fésülő köpönyek 4 ft, 4 ft. 50 kr, 5 ft.

Hálókötösök 1 ft 60 krtól kezdve, 3, 4, 5 ftig. Hálófőkötők 60, 80 90 kr, 1 ft.

Madapolán alsósoknyák, simák 1 ft 60 kr, 1 ft 80 kr, 2 ft fodorral, diszszel 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6 ft.

Reggeli főkötők szalaggal diszitve 1 ft 20 kr, 1 ft 40 kr.

Női harisnyák gépen kötöttek, varrás nélkül, 6 ft 50 kr, 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft tuczatja. Gyermekek-harisnyák tuczatja 1 ft 80 kr, 2 ft, 3 ft.

Vászonzebkenők tuczatja 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5 ft, 5 ft 50 kr, 6, 7, 8 ftig.

Chinai batiszt zebkenők színes széllel 4 ft tuczatja.

Legújabbán pedig ez üzletbe napernyők is érkeztek. Egy béletlen tavaszi napernyő ára 1 ft 50 kr, 1 ft 70 kr, bélelt 2 ft, 2 ft. 20 kr, atlaszból való két fodorral 3 ft 50 kr, 4 ft. Nagyobb selyem napernyő bordürrel 2 ft, bélelt 2 ft 50 kr, 2 ft 70 kr. A hegymászók, az az egyszersmind bottal ellátott nagy napernyők ára 3 ft, atlaszból 4 ft, fodorral 4 ft 50 kr, 5 ft, fodorral és csipkével diszitve 5 ft 50 kr, 6 ft. Fodrokból és csipkéből összeállított ernyűk ára 7 ft, 7 ft 50 kr, 8 ft. a legdiszesebb.

A mult számunkhoz mellékelt szabásról néhány felvilágosító szót kell még mondanom.

Egy reggeli főkötő szabásintájával kedveskedtem t. előfizetőimnek. Az első szám az előreszt jelölte, a második pedig a főkötő tetejét. A készítésre nézve meg kell jegyezni, hogy a főkötő fehér mollyból készül, csipkével és betétekkel diszitve oly módon, a mint azt izlésünk megkívánja. A főkötő elejére színes szalagsokor jöhet, hátul lelógó végekkel. A főkötőt elől is színes szalag köti össze.

A f. év 6-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Magyartalan hölgyhez

Ha búbánat fog el leány,

Egy csendes reggelen,

És gyónni mégy, hogy kis szived

Ismét nyugodt legyen:

Sugd büneidhez oh leány,

Fájdalmas hangokon:

Hogy nem heviti kebledet

Anyád, a drága hon.

V a h o t.

Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Rosemberszky Aranka, Marossy Hermin és Etel, Báthory Zsigray Istvánné, Kalenda Arminné, Brocken Kovács Emma, Gyenes Vilma, Ivády Nina, Gyura Janka, Tell Mária, Loosz Mariska, Tóth Julia, Bereczk Ilka és Mariska, Vimmer János, Darvasy Róza, Dobsa Elekné,

Pest, 1871. Nyomatott Kocsi Sándor saját könyvnyomdájában, aldunator 9-dik sz. a.

Horváth Mária, Baross Szibelt Emma, Szeceky Kiss Mariska, Alexy Melcz Hermin, Kemény Karolina, Keczei Ferenczné, Szabenyi Borbála, Miesz Emma, Kiss Lőrinczné, Pap Kovács Gizella, Bukóvszky Regina, Dancs Lajos, Haulik Anna, Nagy Károlyné Gebhardt Sarolta, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Szapper Janka és Izabella, Szabenyi Szenkovits Mária, Bolla Dezsőné, Jósza Jakabfalvy Emilia, Szücs Lajosné, Telendy Eliz, Nagy Krisztina, Maksai Mária, Veysz Ilka, Nagy Antónia, Nagy György, Pataky Gizella, Száva Kata, Matolcsi Ilka, Schiffer Imréné, Benedikovics Róza, Kemény Emilia, Kiss Janka, Petrenko Berta, Dubányi Emilia, Nagy Imréné, Hlavács Kálmánné, Máz Ottilia, Bakonyi Sándorné, Vörös Irma, Andrassy József, Herberth Károlyné, Szőnyi Ferenczné, Göböl Antónia, Hegyessy Róza, Regész Jolán, Tiszai Mari és Janka, Pethő Antalné, Sárközy Béláné, Gellér Jánosné, Mártonffy Anna.

A 5-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag be-
küldé:

Szőnyi Ferenczné, Göböl Antónia, Tiszai Mari és Janka, Fenczik Vaszócik Mária, Sárközi Béláné, Kármán Luiza, Geher Análné, Gellér Jánosné, Ruttkay Ilon, Oslányi Mária.

Sakkrejtvény.

Brusch Alajosné.

den-	ál-	mi	A	fen.	la	sze-	Kö-
van	sze-	Min-	ta-	A	tél.	ja	lem
sze-	nek	mind	A	lett,	re-	ő	nap
re-	dy S.	tet	tet	Kis-	A	ad	tart-
e	mé-	fa-	él;	A	de-	a-	zött
lu-	lem	pant	Min-	ben;	a	lem	kez-
tor-	min-	tal	a	fe-	sze-	kö-	latt
ál-	rop-	lett,	den-	den	Ezt	nap	re-

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő 1871-diki ápril 2-ka.

Tartalom.

Eötvös József, —i —r-tól. — Oh, hát csak . . . Concha Károlytól — Azeladott nő! Tóvölgyi Titusztól. — Kételyek, Esztertől. — A végrendelet, Ujkéritől. — Az orosz társadalomról. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b e r i t é k o n: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

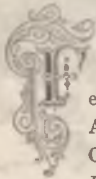
Mai számunkban van: Eötvös József arcképe.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Ismétlem, a cseléd kenyérkereső; és pedig oly szükséges, hogy jó munkás és becsületes cselédeket nevelni, valóban megérdemelné a fáradságot. *)

Hulló levelek.

Benedek Aladártól.

elhőnek van szivárványa,
A télnek virága;
Csak nekünk nincs, mi bennünk a
Bánatot felváltsa!

Előttünk a láthatár egy
Kirabolt, nagy térség,
S mi: két rom, hol nem laknak, csak
Denevérek s vércsék.

Ah! de van, szép kedvesem, a
Romnak is — meséje! . . .
Csakhogy — ez is arról beszél,
A minék már vége!

Az elvesztett ékszer.

Beszély.

Szegfi Mórtól.

I.

Az is érdekes történet, érdemes, hogy leírjam. Van rajta mit nevetni, érdemes, hogy az öregek is elolvassák.

A mult farsangon történt, a bálók és vigalmak lepkehavában, az ébren álmadozás zengő-lengő napjaiban, tündérországi fény, vérizgató táncz, ragyogó csillárok, repülő báj, hullámzó kék, mosolygó csillagok, mind nagy szerepet játszanak benne, nagyon érdekes történet, és egy kicsit talán sirni is lehet mellette, a kinek épen szive van hozzá, érdemes, hogy a fiatalok is elolvassák.

Egy fiatal leány története, a kit szülei mult télen Pestre hoztak, farsangra, mulatni, és a ki egy vigadói tánczestély alkalmával valami ékszerét vesztette el. A lapokban is

*) Ennek ellenében legyen szabad újra fenntartanom a „Családi Kör” akkor nyilvánított ohajtását, hogy a „Szeretetházak”-ban ne neveljenek cselédeket a leánygyermekből. Nem azért, mintha a cselédmunka nem volna becsületes munka, vagy mintha a jó cselédre nagy szükség nem volna; hanem először azért, mert ha gyermeket nevelünk, mindenképp előtt akként kell azt nevelnünk, hogy fölnevelkedvén, a maga erejéből fenn is állhasson; már pedig a cselédi foglalkozás mellett az ember nem igen juthat önállóságra. Sokkal csekélyebb a bére, semhogy olyan összeget, a mi önálló életmód kezdésére szükséges, össze tudni gyűjtögetni, és foglalkozási köre is olyan, hogy ha csak valami szerencsés véletlen nem jön közbe, holta napjáig cselédnek kell megmaradnia, a mi pedig a legszelídebb bánásmód mellett is, — pedig arról sincsen mindig biztosítva — szerencsétlenség, és szerencsétlenségre nem szükség még nevelni is az embert. Másodszor pedig azért tartom fenn ohajtásomat, mert ha már van olyan ház, melyben szeretet neveli a leánygyermekét, akkor álljon ezen szeretet-ház a kor színvonalán és tanítsa a leánygyermekét olyan kenyérkeresési ismeretekre, melyek eddig zárva tartattak előtte, nem pedig az előtte odig is nyitva állott cselédi pályára, és ezen elvet követve, és miután száz gyermek közül alig van egy, a kiben valamely jobb vagy finomabb munka iránti hajlam ne lappangana, inkább ezt a hajlamot kiképezvén, ennek megfelelőleg mesterségre, iparüzletre, művészi vagy tudományos pályára képezze, sommint arra, a mire a szegény leánygyermek eddig is és ezentul „Szeretetházak”-on kívül is legnagyobb számmal jutnak: — cselédségre. Szerk.

volt hirdelve, hogy a ki megtalálja és visszahozza, ötven forintot kap jutalmul; hanem biz azt nem hozták többé vissza; sajnálta is apja, anyja és leány egyaránt, sajnálta mindegyik, hogy minek is jött fel Pestre, hanem az már akkor volt — eső után köpönyeg!

Az ám, minék jöttek föl Pestre! Farsangolni, vigadozni? Az ám! Mikor Baracskey Antal Pestre viszi leányát farsangolni, egyéb oka lehet reá, mint az, hogy pár ezer forinttal gazdagabbá tegye a főváros német vendéglőseit.

Azaz, hogy tulajdonképen nem is Baracskey Antal, az atya, hanem inkább Baracskeyné nagysám, az anya, vitte föl leányát, az adta az eszmét, az apa meg csak beleegyezését adta bozzá, és mind a kettőnek nagyon tetszett az a gondolat.

Hogy is ne! Pest nagy város, gazdag város, sok benne a látni való, és kiváltképen mulatni való város, legkivált farsangon, az ember azt is elfelejti benne, hogy valaha falun élt; kivált a fiatal leány, a ki először látja magát benne.

Baracskeyék is azért hozták föl az ő kedves, szép, tizenhét éves Esztike leányukat. Hadd mulasson, szórakozzék, felejtessen, felejtessen el egy bizonyos Kelemen Istvánt; ha ezt elfelejti, akkor mindjárt nem kár azért a néhány ezer forintért, a mit a fővárosban elfarsangolnak, és hozzá még a mulatság — tiszta nyereség!

Az ám, Kelemen István, egy uradalmi ispán a szomszéd faluból, abba lett szerelmes a fiatal Esztike, egy Baracskey Esztike egy ispánba! Hát szabad annak lenni?

Mit szólna hozzá az az ezerkétszáz holdas birtok, és a viczispán nagyapja a földben? és a consulariusné nagyanyja szintén a földben? És mit szólna hozzá a világ? Ej mit a világ! Törődik is Baracskey Antal a világgal! De mit szól hozzá a feleség! Elég hozzá, az nem lehet, nem lehet, nem szabad ennek lehetségesnek lenni! — és Baracskey Antal rézpiros homlokán ujnyi vastagságu erek dagadoztak ki, midőn azt mondta, hogy nem szabad annak lenni.

Baracskey Antalné, született Csigaházy Natalie tőle kitalálhatóság csitította férjét, ne heveskedjék, ne zajoskodjék és különösen az ő jelenlétében fékezze vad indulatos természetét; tudhatja már, hogy ő nem szereti az affélet, és ha a leány úgy megfélekedezett magáról, annak is csupán ő az oka, az ő heves indulata általment leányába, vér nem válik vízzé, nem az anya vére, apja leánya, az ő leánya bizonynyal tudná, mivel tartozik rangjának, nevének, és ő mindig mondta, hogy a leányt Bécsbe kell adni, az ő bécsi nagynénje, a nyugalmazott vértés őrnagyné minden bizonynyal más erkölcsöt ültetett volna belé; de akkor nem hallgattak ő reá, akkor előbb való volt a nyelv, a haza, inkább itthon hagyták, elvitték Kassára, növeldebe, a hol aztán szépen ki is nevelték, és most ám, itt a gyümölcse, a leány egy Kelemenbe, egy ispánba lett szerelmes! Szép dolog, de csak nem kell heveskedni, majd eligazítja ő a dolgot.

Baracskey Antal szerette volna azt mondani, hogy a dolog nem egészen úgy történt, mint a hogy neje azt neki orra alá törte, hanem úgy volt, hogy az a bécsi nagynéni egy kicsit vonakodott magához venni a kis Esztikét, egyik levelében azt írta volt vissza, hogy Eszti kedveért egy cseléddel kevesebbet fog majd tartani, és ezt a gorombaságot nem bírta volt Baracskey Antal nyugodtan zsebre tenni; hanem a dolog jelen állásában Baracskey Antalnak nem volt bátorsága ilyen nagy követ hajítani belé neje kedélyének nyugodt víztükrébe.

— Elő kell hivatni! — pattant tehát fel Baracskey ur, és pedig annál erősebb hangon, mivelhogy az a gondolat is bán.

totta nagyon, hogy hát miért nem vigyázott az anya a leánynak, hogy ne legyen szerelmes abba az ispánba? De hol vette volna a bátorságot, szavakat adni ennek a gondolatnak!

— Mindjárt gondoltam, hogy te azt fogod mondani — folytatá a nő, épen olyan nyugodtan, mint a hogy az előtte levő himző munkán dolgozott — két csókolódzó galambot ábrázolt és papucsna volt szánva férje számára — mindjárt gondoltam, hogy te csak rontani tudnál a dolgon. Előhivatod, ugy-e? és minek? Kikérdezed, kivallatod, ugy-e? és ha teszem, mindent tagad? talán azért kevésbé lesz igaz, hogy ezt a szerelmes-levelet itt a zsebemben párnája alatt találtam, mit? — és hosszudad, soványka kezével reggeli köntöse zsebére ütögetett. — És teszem azt, hogy vall? nos aztán? talán akkor kényszeríteni fogod, hogy ne legyen szerelmes, mikor pedig az? Csak arra fogod kényszeríthetni, hogy hátunk mögött annál jobban szeresse azt az embert, azt az ispánt! — igazítá ki magát megvető ajkbegyesztéssel és utána reá úgy rángatóztak keskeny ajku széles szájszögletei, mintha rosz ecetize volna az ispán szónak.

— Megölöm ezt az embert! — pattant fel újra Baracska ur, kinek hova-tovább esontjaiba vette magát a nő hideg, fagyos keserősége.

— Én is gondoltam már arra, nem arra, hogy megölöd, mert ez haszontalan frázis, hanem arra, hogy kivettjük ezt az embert a szolgálatból — vette fél újra a szó Baracska né — de az sem ér semmit. Az uradalom talán nem is adna tul rajta, használható egyéniség, jól bánik az ökrökkel, de ha talán megtenné is kedvünkért, még sem tehetjük, ártanánk vele a leány jó hírének, világ nyelvére kerülne, Csalamáténénak is fülébe menne, és nem volna maradásunk nyelvtől; ugy is duzzog, hogy a fiatal Csetneky idekapott a házhoz; és Csetnekyék is szelét vennék, és eltiltanák a fiunak házunkat; oh, rettenetes, csak reagondolni is rettenetes! — mondá egyszerre rekedt, fulladt hangon, és a hideg, fagyos arcon a világoszürke szemek félelmetesen szikráztak e perczen. — De nem, nem, semmi heveskedés — parancsolá magának, és ismét rendes, fagyos nyugodtságába esett vissza — itt nincs egyéb mód, mint Pestre menni, ebben semmi feltűnő, tél van, farsang ide je, egész világ Pestre viszi leányait, mi is oda viszzük, ugy is tudják, hogy évek óta oda készülök.

Baracska ur némi csudálkozással tekintett nejeére, de a mit ez szokás szerint észre nem látszott venni, és rendes fagyos nyugodtságával folytatta:

— A nagyvárosi élet a legjobb orvosság ilyen betegség ellen, a zaj és vigalom közepett reá sem fog érni, hogy olyan bolondságra gondoljon, és ha igen, lesz miben válogatnia, összehasonlitgatnia a pesti fiatalok és a között az ispán közt, oh, szétpattan a fejem, ha csak reá gondolok is — liheg egész testében reszketve, — az én leányom és egy ispán! Képes volnék saját kezeimmel megfojtani ezt a rosz teremtet! De nem, ne heveskedjünk, tehát abban maradunk, készülődjél az utra.

— És mikor szándékozol menni? — kérdi a férj, teljesen megnyerve ez új eszmének és szokás szerint felettébb bámulva ennek az örökké nyugodt, fagyos nőnek roppant elméjét, a melyben e nagyszerű eszme szülemlett.

— Holnap, holnapután, a mint lehet, nincs veszteni való idő, de mégis jobb, nem sietni nyakra-főre, feltűnnék a vidéken, legyen tehát holnapután, hétfőn, a vasárnapot még itt-honn töltjük, hadd lássanak a templomban, mintha semmi sem történt volna, hétfőn reggel aztán indulhatunk.

Abban aztán megmaradtak és ez egész beszélgetést a mellékszobában egy tizenhét éves fiatal leány eleitől fogva végig kihallgatta az ajtó mögött és az a fiatal leány ugyanaz az Esztike volt, a ki miatt itt elhatározták, Pesten tölteni a farsangot; a fiatal leány azt a bizonyos szerelmes-levelet kereste, azt hitte, hogy tegnap este ezen szobában ejtette ki zsebéből, így jutott ezen szobába és azzal együtt annak tudomására, hogy szerelme el van árulva, az a kinos boldogságos szentül óvott első szerelme, a melyről azt hitte, hogy a csillagokon kívül senki sem tudja azt az ég alatt.

Oh, mint lopózkodott ki a szobából, vissza az ő szobájába, és mint ásta be égő arcát az ágy párnáiba és azt hitte, hogy meg kell repedni szívének fájdalomban, és kívánta, könnyörögte is, hogy bárcsak megrepedne a szíve, hogy legalább ne kelljen találkoznia többé anyja tekintetével.

Az anya tekintete, ez volt, a mitől legjobban félt és remegett, kicsi gyermekkor óta ez a hideg, fagyos tekintet olyan irtózatossá volt előtte.

Ez a hideg, fagyos tekintet volt az, a mi először Kelemen Istvánra tette őt figyelmessé; milyen más tekintet volt az, a mi e férfi szemeiből reá tapadt, mint az, mely anya szemében dermedez!

Most is az a tekintet térítette őt vissza magához; oh, dehogyan fog ő meghalni! hát van a halálnak hatalma az élet fölött ilyen szerelemmel a szívben? Élni fog ő, szerelmének, boldogságának, és ha apa-anya ki akarják pusztítani szívet, itt van ő, nem engedi azt kipusztítani; ám tegyék, vigyék őket Pestre, zajba, vigalomba, vigyék, a hová tetszik, ő megy, a hová viszik, de magával viszi szerelmét, ez is vele megy, elkíséri őt mindenhol, mint a csillag az égen, mindenütt azt fogja látni feje fölött, azt fogja érezni szívében.

És odarohant íróasztalához és megírta kedvesének, a mit az ajtó mögött anyjától hallott, és áztatta könyeivel a levelet és elborította csókjaival és utósó szavai azok voltak, hogy kedvese ne busuljon távozásán, ő a nagyvilágban is hű marad hozzá, magával viszi szerelmét és tisztán, ragyogón fogja azt neki visszahozni, tisztábban és ragyogóbban, mint a hogy elviszi, mert az arany is csak tisztább lesz a tűzben és a csillag is fényesebben ragyog a sötétségben, és az ő szerelme tisztább az aranynál, ragyogóbb a csillagnál.

És ezt szóval is elmondta kedvesének az utósó találkozásnál a kerti-fák alatt, és szavait csókkal pecsételte meg, az első csókkal, mely szűz ajkait érinté, az első szerelem tiszta szent pecsétje volt az, az illetlen szívnek első éngengése.

— Lelkem lelke, ugy áldjon meg az Isten, mint a hogy hű leszesz e csókhöz; — mondá neki az ifju — nem kerestem szerelmedet és midőn megtaláltam, akkor is kitérttem volna előtte, de nem lehetett; utamat álltad és elálltad előttem az életem és most elmegy, itt hagysz és magaddal viszed lelkemet; nyugodtan bocátlak, tudod, hogy szeretlek, kívülöld nincs senkim, nem is kell egyebem, az a csillag odafenn is egymagában él a megmérhetetlen űrben, ragyogó fényével boldogul; ha az a fény kialszik, maga is lefut az égről, elvész a megmérhetetlen űrben.

És e perczen egy csillag futott le az égről, és a két szerelmes összeölekezett és összetapadó égő ajkakkal suttogák egymásnak, hogy az ő csillaguk az, lefutott az égről, az ő szívükbe, az egy csillag a két szívbe, és mire újra látják egymást, az is egygyé lesz ismét és visszatér az égre, és mind-ezeket a bohó szerelmes beszédeket kihallgatta egy magányos

csalogány a közeli bokrokban, és legott dalba szedve, elcsatogtatta a sötét éjbe, hogy majd a szive szakadt meg dalolásában, — oh, dehogy hallotta, hisz tél volt, hideg, rideg, virágtalan tél, de a leánynak ugy tetszett, mintha tavasz volna, és lombos bokrok sűrűjében szerelmes csalogány szólna, holott csak önön szívét hallotta, a mely olyan menybevágó boldogságban csattogott kebelében, és alig két lépésnyire tőle az anya, Baracskaé ő nagysága csakugyan minden szót hallott, a mit a két szerelmes égő lélekkel suttogott és majd a szive szakadt meg haragjában, — egy ispán, és az ő leánya! — De nem szólt semmit, nem szabad zajt csinálni, neki semmit sem szabad tudni a dologról, hadd bucsuzzanak, hadd csókolódzanak nem fogja többé csókolni leányát ez az ispán, és majd megfizet neki ezért a csókért, csak vége legyen a dolognak, és vége is lesz nem sokára, első szerelem, mi az: első szerelem? ugyanaz, a mi az a fehér szalag, a mi épen most leesett az égről, azt hiszik, hogy csillag, pedig csak pára. Hát ő neki nem volt-e szintén első szerelme egy fiatal kincstári gyakornokkal, és mi lett belőle! — véle az okos anya az ő hideg fagyos nyugodtságával.

Utána való hétfőn aztán Baracskaé szerencsésen elindultak Pestre, Csalamáténé asszonyt, a szomszéd birtokosnét ette a méreg, hogy azt neki megkellett érnie, a fiatal Csetnek meg egész oda volt a kétségbeeséstől, hogy a székvárosi bálon, melyen ő lesz egyik rendező, nem lehet majd szerencséje Esztike nagysámmal elropni az első csárdást, a mint ő azt olyan szépen kitervezte, de ha csak módját ejtheti, farsang végére ő is fölrándul, már t. i. ha csak pénzt kerithet reá, mert fősvény atyjától ugyan hiába kunyorálná azt, gondolá Baracskaé nagysám és — Csak jöjjön, szívesen látjuk — mondá neki kegyes mosolylyal, aztán a kocsit kihajtott az udvaron és a mint a faluból kiértek, Baracska Antal a ki az egész bucsuzási idő alatt a pipájával bajlódott, mert nem akart neki kedvére füstölni, egyszerre mintha ki lett volna cserélve, a milyen nehezen tudott megválni kedves otthonjától, olyan vig kedvre gerjedt, a mint e határt átlépte; hátra vágta posztó-fülű uti sipkáját, úgy nézett szét a tiszta hideg téli világba; még az uti bundát is két felé nyitotta, hogy annál jobban szélylyel nézhessen a beláthatlan messzeségen, és széles jókedvében dévajkodott Esztikével, hogy talán otthon felejtette szivecskéjét, a miért olyan szórtalanul bámulja a semmit; Baracskaé ő nagysága természetesen egy hideg, fagyos tekintettel figyelmeztette őt, hogy hagyjon fel az afféle izetlen szivre való példálódzással, hanem Baracska Antalban, széles jókedvében az a tekintet most semmi kárt nem tett, ha nem a szívvél, hát a karmantyúval, hogyan van az, hogy még orrkarmantyut nem találtak fel a hölgyek számára, és több efféle, Baracska Antal csupa vidámság és pajzánság volt, a vasuti kocsiban pedig a politika vette igénybe minden testi lelki erejét, úgy beledisputálta magát egy protestáns papba, a ki természetesen utósó csepp vérig Tisza volt, hogy két nap, két éjszaka egyebet nem tettek, csak egyre az ország dolgait igazgatták, és midőn végre a pesti indóházba értek, épen annyira voltak vele, hogy a tiszteletes uramnak akarva nem akarva szintén az „arany sas“-ba kellett szállania, nehogy az ország ügyei félben maradást szenvedjenek miatta.

És az egész idő alatt Baracskaé asszony rendes, csendes nyugodtságával beszélgetett leányával, a nagy városról, a melybe indulnak, a nagy vigalmakról, melyek őt várják, a diszes ruhákról, melyeket ott készíttetni fog számára és az érdekes ismeretségekről, melyeket ott kötni lehet, csak mullasson minél jobban, vegye hasznát idejének, azért mennek

Pestre, csupán csak az ő kedvéért, csupán csak az ő mulatságára, ha most nem, hát mikor!

És a leány hagyta beszélni anyját, mosolygott minden szavára, megfogadta minden tanácsát, oh, hogyan fog ő ott mulatni, és milyen jó az a jó anyjától, mennyire szereti őt e nagy szeretetért, és mint fogja azt neki meghálálni, — és ez alatt egész uton nem tett egyebet, csak gondolt a távoli kedvesre, azokra a szívbe látó fekete szemekre és azokra az égő piros ajkakra.

Ha az anya ő előtte titkolózik, miért ne titkolóznék ő is anyja előtt? — gondolá.

Pesten aztán Baracska Antal csakhamar úgy megfélelkezett az egyszerű tiszaháti tiszteletes urról, hogy a vendéglő lépcsőjén találkoztukkor alig viszonzta neki legalázatosabb szolgáját; oh, a vasuti kocsin, az más, ott a jegyszedő osztályozza az embereket, de Pesten, az ország fővárosában, ott fenn kell tartani a tekintélyt, ott meg kell mutatnia, hogy ki az ur!

Aztán a klubok, a hová mindjárt első este kerületének országgyűlési képviselője által bevezettette magát és legott első bemutatáskor az országgyűlés három fő-főszónokával esti 11 óráig kergette a pagátot; és azok a felséges adomák, melyekkel ugyanazon este ugy tele szivta magát a klubban, hogy még az ágyban fekvé álmában is kacagni kellett rajtuk, elég a hozzá Baracska Antal Pesten létének első huszonegy órája alatt nemcsak a keménynyaku tiszteletes urról, hanem Esztike leányáról is megfélelkezett, sőt talán-talán az ő kedves Natáliájáról is megfélelkezik vala, hahogy az ő kedves Natáliájának hideg fagyos tekintetét közel és távol egyiránt valaha el lehetett volna felejténie.

Natálie nagysám szemei azonban most ez egyszer meglehetősen békét hagytak neki, sokkal fontosabb dolgai voltak most azoknak, mert ezek a szemek mosolyogni is tudtak, ha kellett, az pedig most nagyon kellett.

Első volt a kerületi képviselőné, a ki természetesen szintén Pesten lakott, mert nagyon magas volt és nagyon sovány, és elől egy foga hiányzott, és különben is igen érdekes hölgy volt, merő ellenkezője férjének, roppantul jól tudott beszélni, és pedig válogatás nélkül a politikától kezdve a szakácsnéig minden tárgyról egyformán élesen; ennek a révén aztán harmadnap Baracskaé nagysám megismerkedett Piszkey, née de Szikszay bárónővel, a kinek egy tizenkilencz éves önkéntes fia volt, valamint a Vitnyédy családdal, már mint az anya és két gyönyörű leányával, mert a férj, Vitnyédy Demeter nem akart Pesten élni, a nagy gazdaság kedvéért, melyet nem akar idegenekre bizni, mint ők mondják, vagy a neje kedvéért, kivel nem akar többé találkozni ez életben, mint a rossz világ pletykálja, és tekintve a tisztelt urnő nagy jártasságát az arcképfestésben, nehéz megmondani, melyik az igaz a két vélemény közül, amennyiben a jeles urnő kizárólag önmagán gyakorolja az említett szépművészetet.

A három előkelő ismeretségből aztán csakhamar több lett, elannyira, hogy alig egy hét múlva Baracskaé nagysámnak rendszeres naplót kellett vezetni a „tartozás“ és „követelés“-ről, a látogatásokat illetőleg, mert hát azokat egyenkint annyiszor amennyiszer vissza is kellett adni, nehogy apprehenzió legyen belőle, és e szerint alig két hét múlva nagyon rövidnek voltak Baracskaé nagysámnak a napok az estékkel együtt, mert hát az affélékben be nem avatott prózai léleknek fogalma sem lehet arról a nagy gond és fáradságról, a melylyel az ilyen örökös látogatásból álló élet jár; maguk

a látogatások, az öltözékek, melyekben a látogatásokat teszik, a hírek, melyekkel a látogatások alkalmával kedvesek akarnak lenni, melyik minő ujdonságokat szeret, azután a kikkel a látogatások alkalmával találkoznak, valjon kicsodák ők, egyenrangúak-e velük, minő állásaik vannak férjeiknek, és leányaiknak vannak-e már udvarlói, és valjon hogyan vannak öltözve: a leányok is, az anyák is, és talán az udvarlók is, és valjon honnan telik a fényes öltözékekre való költség, és melyik szabónál dolgoztatnak, és tartoznak-e sokkal a szabónak, vagy a boltosnak, és a többi, és a többi, oh, milyen borzasztóan vannak elfoglalva, elgyötrődve azok a szegény gazdag teremtések, a kik egyebet nem tudnak tenni idejükkel, mint haszontalan látogatásokra elvesztegetni! Csak az a jó, hogy ők azt nem érzik, mert különben bizonynyal felette meglátszanék az a szegény gazdagokon.

Baracska né nagysámnak még a zonfelül az ujdonság ingerre is kedvessé tette ez új életet; tulajdonképen ilyen életmódra volt ő neveltetve, az atya kameralis consularius volt, — hanem a kaján végzet úgy akarta, hogy a forradalom alatt a némettel tartván, kénytelen volt önként leköszönni hivataláról, aztán mielőtt még hűségeért fényesen megjutalmaztatott volna, hirtelen meghalt, így jött, hogy Natalie Baracska Antalné lett, és az a hideg, fagyos tekintet onnan vette magát világos-kék szemében, mert az az ezerkétszáz holdas birtok nagyon csekély vigasztalás volt neki azért a meg sem is mondható fényes jövőért, melyet elvesztett, még mielőtt birta volna, atyja halála folytán, — és most tizenhét év száműzetés után egyszerre újra látta magát kellő közepében a csillogó-villogó nagyvárosi zajlásnak, első nap úgy érezte magát benne, mintha mindez a csudaszép világ itt mind csupán csak az ő kedvéért árasztaná szét izgalmas fényét, mintha ő volna az a tizenhét-éves leány, kinek kedvéért Pestre jöttek, és csak később, napok, hetek múlva tért magához izgult kábultságából, midőn tudniillik azt vélé tapasztalni hogy ez a csillogó-világ ki, ép ellenkezőleg, az ember és állat. Epen azért a természetnek háztartásában kikerülhetetlenül szükséges elem a növényzet, a meny-nyiben az a légáramlat alkatrészeit szabályozza.

Az emberi nemnek, — ha létszámát ezerkétszáz millióra becsüljük, — hogy megélhessen, 160 millió kubikmeter élellyre van szüksége, s ugyanannyi szénsavat lehel ki, melyet a növényzet gyorsan magába szív. Innen megfogható, mily jótékony hatású az ember egészségére minden faültvény, s ugyanebből fejthető meg, miért üdítőbb a falusi, mint a városi lég.

A növény vízzel, szénsavval, szalmiákkal, kénvel a villóval (phosphor) táplálkozik. Tápvezető szervei a gyökök és ágak, míg a levelek a növény tüdeje gyanánt tekinthetők.

A növények ugyanakkor alusznak, mikor az állatok, t. i. éjjel, bár vannak úgy az állat-, mint a növényvilágban kivételek; ezek mint amazok közül némelyek nappal alusznak. Városokban az oly fák, melyek gázlámpák közelébe esnek, elcsenevélsznek s kivesznek, mivel a világosság miatt nem alhatnak.

Némely növény felsőbb köröknek példáját követi, a mennyiben az éjet használják nappal gyanánt; délből ébrednek, vagy tovább is nyújtják álmukat, ha az idő esőre áll, vagy borongó.

A virágkedvelőknek nem nagy fáradságába kerül, kertjeikben virágórákat szervezni, a minőt Linné, a nagy fűvészt

A végrendelet.

— Vacano Mario Emil beszélya. —

Ujkéritől.

(Vége.)

— Azt bizony én magam sem tudom. Nem tudja azt senki, — válaszolt Angelina.

— Én arra a gondolatra jöttem e tekintetben . .

— *Voyons le poète!* (Lássuk a költőt!) — szólta madame Latour mosolyogva.

— Nos, magános téli estéken azt gondolám, hogy a festő szerelmes lett a mintába. És a szerelem megtörte szívét s elhalt, midőn e szép kék szemeknek az utósó fényt adta.

És én ezt oly bensőséggel oly részvétellel mondám. Megesett szívem, képzeletemnek festő művészen.

Angelina nyugodtan lehajtá fejét munkájára.

— Ah! És miért törte volna meg szívét a szerelem? — szólta könnyeden odavetőleg, mint valami igaz olasz *canta-rie*. — Hát nem mondhatta volna-e ő nagyanyámnak: „Én szeretem kegyedet!” És lehet, hogy viszont szerelemben részesült volna.

— Ohó! A te nagymamád, hugom, grófnő volt s gazdag, igen gazdag, míg a festő szegény volt. És így ő nem mondhatta a gazdag urhölgynek:

„Én szeretlek téged!”

— Hát miért ne? Ha egyszer nagyanyám is szeretete!

— Még akkor sem, ha szerette, — válaszoltam komolyan. — Sőt ép akkor nem. Mert akkor nejjének kellett volna lennie s vagyont ajánlani föl neki, míg ő mint vagyontalan koldus állandott előtte. Ha önbecsérzettel bíró férfi gazdag leányt szeret, akkor hallgatnia kell neki és felednie, ha a szerencselovagok és élődiék közé nem akar saját lelkiismerete által soroztatni.

Angelina egy pillantást vete rám s aztán ismét munkájára tekintett le. Madame Latour Angelinára pillantott és azután az utczára nézett ki. Én fölállottam. Munkám be volt végezve. Fölmentem szobámba s tünődve kezdtem könyveimet rendbe szedni. Én már mindent rendbe hoztam e háznál.

* * *

A kikelet elérkezett. A világ egészen ujnak látszott előttem. Még soha tavasz nem tűnt föl előttem oly virulónak, oly bájolónak. Én sok évig csak a régészethetben buvárkodtam és mélyedtem el s virágok, madárdalok, kéklő hegylánczolatok, mind-mind megannyi talányok voltak előttem. De most már értém e talányt s úgy tetszett, mintha gyermekkorból férfikorba léptem volna át; bámultam az üde életerőn, mely keblemet dagasztá. És erőmmel kifejeledezett bennem a dacz, és büszkeség és vágy. Oh, mily kedvessé vált előttem az ódon ház! Valjon Angelina rendező kezei okozták-e ezt, vagy gyönyörű kék szeme, mely mindent megvilágított? És mennyire lecsillapult idegességem, s mily nyugodtság szállta meg bensőmet! Mindent én rendeztem és intéztem el; nem voltam felesleges, életem minden egyes pillanatának volt valami célja; ködönöm kellett a szegény, gyermeteg, árva leányka fölött; újabb életmódjában valamit nem tudott, nekem kellett őt világositanom és én soha sem képzeltem, hogy annyi minudjak s oly sok gyakorlati ismerettel bírok s hogy mily és tapogatózó a legerősebb női szív is.

Vidám voltam. De ki is ne vidulna föl tavasszal, midőn minden mosolyog! Nem töprengtem többé; a mit kerestem, megtaláltam. Mielőtt álomra hajtám fejemet, Angelina rendszeren eljátszá előttem a zongorán önkészítette „pásztordal“-át, mely kedvencz dalommá vált. És napi foglalkozásaim után jóízűen aludtam el. Azonban küldetésem be volt végezve. Távoznom kellett. Nyolcz nap mulva . . . nem! még pünkösdre maradnom kellett. Tehát két hét mulva!

IX.

Madame Latour a divánon ült, lábát fölhuzva a barna selyem uszály alá. Déli álmát szunnyadta. A délutáni nap megvilágítá az ablak virágait és zöld leveleit s ezeknek árnyait a falakra s padolatra veté, s a képre, mig Angelina hájjával gyöngéden enyelgett sugara. Beethoven „À dieu“-jét játszá. Én székének karjára támaszkodtam s hallgattam.

Föltekintett rám és kérdezé:

— Hát az „Absence“-ot (távollétet) eljátszszam-e?

Oly szép kedves althangja volt e leánykának, ha beszélt, s oly vonzó szép arca! És én oly ügyetlennek, jelentéktelennek találtam magamat e szilárd lelkű kedves leánynyal szemben. Volt e hölgy lényében valami szende és parancsoló — és én oly balga, bátortalan fiu voltam, ha épen nem dolgoztam, nem rendeztem, vagy valami szolgálatot nem tehettem.

— Igen igen, kedves Angelina. Kérlek játszd el a „távollét“-et, ugyis nem sokára lesz mód benne elég.

— Bohóság! — szólt hirtelen s szemét rám szegezte. — Te nem fogsz eltávozni,

— De igen. Két hét mulva. Hiszen tudod már.

Ő mit sem válaszolt, csak merően nézett rám. Aztán kezére veté tekintetét, mely a billentyűkön nyugodott; majd mélyen fölsohajtott, felállott, karon fogott s a divánhoz vezetett Madame Latourhoz. Ott elbocsátá karomat. El volt komolyodva. És nem nézett többé rám. Megfogta madame Latour kezét s fölrazta „siestá“-jából.

Madame Latour hunyorgott, bámult maga elé és mosolygott; szólott valamit Beethovenről; aztán, ismét ránk tekintett s fölemelkedve kérde:

— Nos?

És ismét a vig, nyájás kedves kis svájcezi franczia nőt szemlélhetők benne.

— Maradjon ébren m a m é r e! — szólt Angelina, hozzá hajolva, simogatva a madame kaczéron göndör szürke fűrteit s nekem úgy tetszett, mintha picziny keze remegett volna. De különben nyugodtnak látszott. Majd hozzám fordult.

— Hallgass meg engem Ervin bátyám. Én a világot gyermekségem óta tanulmányoztam. Én láttam az életet, és a művészetet, a szenvedélyek nevetséges voltát, észleltem a művészek nyegleségét, a diadalok ürességét s egy-egy ostoba tömegnek hiabavaló lelkesültségét. Oly sokszor sovárogtam, más leányok csendes szobáiba, és hogy saját magamnak alkothassak egy kis világot, elvonultam, barátságos, egyhangú tűzhelynél. Én azt hiszem, inkább atyám természetét örököltem, mint anyámét. Talán ha elejétől fogva itthon maradtam volna, mint az öreg Irnerius doktor leánya, vágyandottam a diadalokra, a művészi életre, s a küzaj és lárma után. De így, már mint gyermek megtanultam ismerni az oly életnek üres oldalait és lelkemnek jobb — atyai része vágyva tiszteszté ki galambszárnyait a csendes boldogság után. És most itt megtaláltam azt. Én azt hiszem, jó házias nő tudnék nek

Nagyon sokat tanultam rövid idő leforgása alatt. Értek a főzéshez, szeretem a gazdasszonykodást és a munkát, de a mellett arra is szakasztok időt, hogy m a m é r e-rel új pásztordalokat tanuljak be s ezáltal valakinek némi örömet szerezzek. A művészet szép tulajdona az embernek, ha az természetes életet ékesít. Mint ipar és bérbe bocsátott árucikk a valódi művész lelkét ritkán elégitheti ki.

Ervin, egykor én is büszke, fennhéjázó voltam s magamat szerfölött tulbecsültem. De láttam, mióta egyedül állok, mily gyöngé és tehetetlen a legerősebb női szív is, ha egy hű férfi-szívből nem merithet biztosságot, bátorságot és bizalmat. Gondolj ama könyvekre, melyeket én ama zugban megérkezésem első estéjén hullattam! En okosabb, jobb és nőiesebb lettem. Én még soha senkit sem szerettem Ervin. Hiszed-e azt nekem? Nem azért, mintha tartozkodóbb lettem volna, mint lánytársaim, hanem mivel még egyetlen férfit sem tudtam becsülni. Mindnyájan csak hízélgésekkel, szerelmi ömlengésekkel voltak telve, de a mellett üresek voltak! Művésznő csak ritkán ismerheti a valódi férfiakat. Ezek távol tartják magukat. Nekem még egyetlen egy sem tetszett. De te valódi férfi vagy, Ervin. Eszes, bölcs, szorgalmas, csöndes, büszke, a minőnek lennie kell a valódi férfinak, de a mellett szived nemes, gyöngéd és szerény, mint a gyermeké. És te el akarsz engem hagyni? Mert én gazdag vagyok s te nekem nem akarsz hálára köteleztem lenni s még csak egy barátságos otthont sem akarsz tőlem elfogadni? Te ismét ideges és beteges leszesz, ha egy rideg, komor szobácskába vonod magadat vissza; és ennek nem szabad megtörténnie. Irnerius atyus mindenét nekem ajándékozta, a mivel csak birt. És én azokkal azt tehetem, a mit akarok. És én mindazt neked ajándékozom. Ha zajt ütsz, kocsiba ülök, és elutazom, hogy valahol másutt haljak meg, és te egyedül maradsz itt vissza. Csitt! egy szót ne szólj. Most szegény vagyok, szabad még egy kissé lenni, az pedig most még csak a szegény mondandó. Én is meg-

Első volt a kerületi képviselő, a ki természetesen Pesten lakott, mert nagyon magas volt és nagyon sovány, elöl egy foga hiányzott, és különben is igen érdekes hölgy volt, merő ellenkezője férjének, roppantul jól tudott beszélni, pedig válogatás nélkül a politikától kezdve a szakácsnéig minden tárgyról egyformán élesen; ennek a révén aztán harmincnap Baracskeyné nagysám megismerkedett Piszkey, névű szikszay bárónővel, a kinek egy tizenkilencz éves önkéntes volt, valamint a Vitnyédy családdal, már mint az anya és kegyönyörű leányával, mert a férj, Vitnyédy Demeter nem Párt Pesten élni, a nagy gazdaság kedvéért, melyet nem akar idegenekre bizni, mint ők mondják, vagy a neje kedvéért, kivel nem akar többé találkozni ez életben, mint a rossz világ pletykálja, és tekintve a tisztelt urnő nagy jártasságát az arcképfestésben, nehéz megmondani, melyik az igaz a két vélemény közül, amennyiben a jeles urnő kizárólag önmagán gyakorolja az említett szépművészetet.

A három előkelő ismeretségből aztán csakhamar több lett, elannyira, hogy alig egy hét mulva Baracskeyné nagysámnak rendszeres naplót kellett vezetni a „tartozás“ és „kötelezés“-ről, a látogatásokat illetőleg, mert hát azokat egyenkint annyiszor amennyiszor vissza is kellett adni, nehogy apprehenzió legyen belőle, és e szerint alig két hét mulva nagyon rövidek voltak Baracskeyné nagysámnak a napok az estékkel együtt, mert hát az affélékben be nem avatott prózai léleknek fogalma sem lehet arról a nagy gond és fáradságról, a melylyel az ilyen örökös látogatásból álló élet jár; maguk

A növényvilág.

A növények életéről, úgy szólván: belső világáról sok szép, érdekes adatot összeirtak már tudósaink egyszer máskor. Mi nem akarunk itt elvont, tudományos fejtegetésekbe ereszkedni, csak röviden jegyzünk föl egyet-mást oly észleletek felől, a melyek részben mulatságosak, részben pedig hasznos tanulsággal szolgálnak.

Jóval az állati élet előtt, a növényvilág uralgott, dusan tenyészve a föld területén. Tenger hullámainak vad morájában s óriási fák zugásában még mozgó, állati lény nem gyönyörködhetett a szem a toronymagasságra fölemelkedő páfrányon. Irtózatot viharok szállottak dühös csatába a növényzettel időnkint s rengeteg erdőt forgattak föl gyökerestől, gondoskodva az évezredek mulva föltűnő emberiség köszénraktárai felől.

A tudományos észlelések rég megdönték már ama régi föltevést, mintha a világ csak néhány ezer évvel ezelőtt alakult volna meg. Tudósaink egyet értenek abban, hogy a míg a növényvilág után az állatvilág is előállott, addig száz meg százezer évnél kelle eltelnie. A növényvilág, mint gondos anya készíté elő a légkört s tisztítá az állati szervezetre romboló hatású szén-savtól, hogy a földgömbön a két- és négy lábú lények tenyészhessenek.

A növény, mint átmeneti képződmény még nem veté le a kőnek merevségét, de azért az állatvilággal oly azonos tulajdonokkal bír, melyek az észlelő embert méltó csodálkozásra készítik. A növény lélegzik, eszik, iszik, alszik, szeret és érez. Vannak növények, melyek fékezhetlen szabadságérzékkel bírnak s falak alatt hatolnak át, hogy szabadra juthassanak.

A növény lélegzik — és pedig az állati szervre bontó hatása szén-savat lélegzi be és élelyt lehel ki, ép ellenkezőleg mint az ember és állat. Epen azért a természetnek háztartásában kikerülhetetlenül szükséges elem a növényzet, a mennyiben az a légáramlat alkatrészeit szabályozza.

Az emberi nemnek, — ha létszámát ezerkétszáz millióra becsüljük, — hogy megélhessen, 160 millió kubikmeter élelyre van szüksége, s ugyanannyi szén-savat lehel ki, melyet a növényzet gyorsan magába szív. Innen megfogható, mily jótékony hatása az ember egészségére minden faültetvény, s ugyanebből fejthető meg, miért üdítőbb a falusi, mint a városi lég.

A növény vízzel, szén-savval, szalmiákkal, kénnel és villóval (phosphor) táplálkozik. Tápvezető szervei a gyökök és ágak, míg a levelek a növény tüdeje gyanánt tekinthetők.

A növények ugyanakkor alusznak, mikor az állatok, t. i. éjjel, bár vannak úgy az állat-, mint a növényvilágban kivételek; ezek mint amazok közül némelyek nappal alusznak. Városokban az oly fák, melyek gázlámpák közelébe esnek, elcsenevésznek s kivesznek, mivel a világosság miatt nem alhatnak.

Némely növény felsőbb köreinknek példáját követi, a mennyiben az éjlet használják nappal gyanánt; délből ébrednek, vagy tovább is nyújtják álmukat, ha az idő esőre áll, vagy borongó.

A virágkedvelőknek nem nagy fáradságába kerül, kertjeikben virágórákat szervezni, a minőt Linné, a nagy fűvész

használt, hogy magát az időre nézve tájékozhasssa. Ily óra szervezésére egy hosszú egyenes sétányt választunk ki s 24 fa- vagy márványoszlopot állítunk föl s mindenikére egy-egy virágcserepet helyezünk, melyekbe a virágok akép helyezvél el, a mint azok természeti sajátságai szerint előbb vagy később ébrednek s később vagy korábban szunnyadnak el.

Mi itt csak néhány könnyen beszerezhető növényfajt emlitünk e célra föl:

Éjfélt után 1 órakor ébred a lapplandi csorbóka; 2—3 órakor: a kecskedisz; 3—4 órakor a gyötény; 4—5 órakor az oroszslányszáj; 5—6 órakor a tengeri liliom és a lenvirág; 6—7 órakor a vízi liliom (nenuphar); 7—8 órakor a henyecsengettyűke (Venus-tükör); 8—9 órakor a mezei peremér; 9—10 órakor az amerikai mályva; 10—11 órakor az alacsony pozdor, sárma; 12 órakor délből ébred a szurkos szekfű, mig ugyanakkor a csorbóka hajtja álmra a fejét. Délután 12—1 órakor a porcsin zárakozik; 1—2 órakor a mályva és a szekfű szunyad el; 2—3 órakor az egérfül és tündőfü szenderedik el; 3—5 órakor a petemér alszik el; 5—6 órakor a tengeri liliom pihen el; 7 órakor az éji viola ébred föl; 8 órakor a „Cactus grandiflorus“ serken föl; 9 órakor ébred az éjvirág (nyktanthes) és 10 órakor a szulák.

Számos növényem van még, melynek ébredése további észlelésekre vár.

A növények vágya a világosságra mindnyájával közös. Csak a szélrózsza (Compassblume) az, mely mint a delejtű mindig észak felé fordul, s az eltévedt utasnak e sajátsága folytán nem egyszer szolgált már kalauzul.

Mig a szélrózsza a nap iránt oly kevés rokonszenvet tanusít, addig a napra forgó ellenkezőleg mindig a napistennel kaczerkodik. E virág különösen arról is nevezetes, hogy egész vidékre nagy befolyást gyakorol. A nedves, mocsáros helyeket, ha e virágokat közelben nagy mennyiségben tenyésztjük, egészen kiszáritják azokat.

Hosszúra nyújthatnók még a növényvilág feletti elmélkedésünket, de azt e lap szűk kerete nem engedi.

Megemlitjük még sajátságos ragadozó természeténél fogva a „Dionaea muscipulárt, mely oly kegyetlen érzületű, hogy minden meggondolatlan bogárkát, vagy legyet, mely kelyhére száll, keblébe zár s a kehely addig ugyan meg nem nyílik, mig a bogárban életerő van. Ellentéte a virágnak szelid természeténél fogva az érzike (mimosa) melyet minden csekélység megijeszt. A felhő, mely a napot elföldi, már nyugtalanítja, a legcsekélyebb légvonal aggodalomba ejti s ovatosan összehuzódik. A tropikus vidékeken egész mezőket elborítanak a sensitivák, de azért nagy sokaságuk dacára ott is bátortalanságukat tanusítják.

A növényvilág, mely nekünk oly nagy gyönyörűségünkre, hasznunkra válik, megérdemli, hogy abban bővebben buvárkodjék az ember. Hogy már a régiek is kiváló érdekeltséggel viseltettek a növényzet iránt, tanusítja a régi magyaroknak egy fenmaradt állítása is, hogy t. i. „isten fübe-fába adta az orvosságot!“

Egy hét története.

Március 8 kán.

Az első ibolyák. — Ibolya-vásár. — Az a másik tavasz. — A régi testvérek. — Ballet-titkok. — Árlejtési mozgalmak a színházban. — 'S Maul halten. — Eltévesztett pálya. — A kardalokok. — A hű szolgálat első föltétele. — A miniszterelnök estélye. — Hauser hangversenye. — Liszt matinéje. — Janina grófné. — Reményi Ede. — Zeneestélyi kilátások. — A nőegyleti hangversenyről.

Tulvilági édes kéj ömleszti el a sötét börtönbe zárt szegény foglyot: az epedő szívet, midőn hosszú kinos epedés után az első — tavaszi ibolyát pillantja meg; ezt csak a városi ember érezheti át egész kéjes valóságában, a kinek olyan ritkán jut egy igaz meleg tekintet az égről, a kihez a napsugár is csak sűrű gőz és párakon keresztül törhet magának utat; ezt a tavasz első ibolyája az első bölcső-dalra emlékezteti, a melyről nem tudja, hogy mikor is hallotta és mégis egész életén át meg-megcsendül szívében, és ezt az édes, boldogságot keltő érzést — tövig kék kartonba takart vaskos svábleányok minden utczasarkon árulják és csunya rekedt hangon kiáltozzák, hogy: „friss ibolyát tessék,“ bokkrétája tiz krajczár; a tavasz első mosolyát is piacra viszik, felkurkászák csendes rejtekéből, a hová azért huzta meg magát, hogy csak a szerető szívek viruljon, a mely örömmel fáradoz utána, egyenkint boldogul muljon ki szerelmese kebelén, és most — százankint állítják ki a jövő-menő sokaságnak, pénzért mutogatják, pénzért árulgatják, mint mindent a nagyvárosokban.

Mint mindent a nagyvárosban; van egy másik tavasza is az égnek, nem olyan, mint az igazi, a mely még abból az időből felejtetett itt a földön, miként irva vagyon; hanem az, a mely az eljövendő mennyország előhírnökeként sugározza be a világot: a művészet. Egy régi könyvből tudom, hogy midőn a földet a bünös indulatok foglalták el, az angyalok, a kik eddig egész testvéreileg az emberekkel vegyest éltek rajta, egyszerre kiterjesztették szárnyaikat, és a melyik közülük még birta, mert a legnagyobb része már elfelejtette a repülést és visszahanyatlott a földre, ezekből lettek azután a hölgyek, — visszaszállt az égbe, ki melyik a hová épen juthatott, az egyik a napba, másik a holdba, vagy valamelyik csillagba, és azóta onnan tekintenek alá, égő vágygyal ohajtozva, várva annak az időnek az elkövetkezését, midőn ismét együtt élhetnek egy apáról való édes testvérekkel, vagy ők a földre szállhassanak alá, vagy a föld ő hozzájuk emelkedjék föl, és a mely anyára véletlenül egy ilyen égő vágyó testvéri tekintet alá esik, annak a gyermekéből az angyalhoz képest költő, művész lesz, a ki aztán egész földi életében egyébre nem használható, mint álmadozni a távollevő angyal-testvérekről, angyali szépségről, angyali jóságról és hirtadni felülök az embereknek; és az emberek, mit csinálnak az emberek? Ugyanazt, a mit a kékbeli sváb leányok a kedves kékszemű tavaszi ibolyákkal, összekötöztetik a művészetet és piaczi árucikként kiáltoztatják a többet igérőnek.

Igen is, összekötözik, már tudniillik azok, a kik mindenből, a mi a világon van, vásárt üznek, hogy lenyiszolhassák róla

égi szárnyát. Így tesznek nálunk a nemzeti színházzal is és most nagy a háboru e miatt a hivek közt. A helyett, hogy meghagyták volna a művészetet a maga napvilágában, hirdetni a szépet a maga tisztaságában, megfogadtak egy tánczosnőt, a ki mindamellett, hogy nem nagy művésznő, de még csak nem is kis művésznő, mégis adnak neki hatezer forintot évenként a nemzet pénzéből, és most egyik-másik művész tagja a nemzeti színháznak azon véleményben van, hogy ha egy közönséges tehetségnek hatezer forintot adnak, miért ne adnának neki is? Nem is lehet semmi kifogás ezen okoskodás ellen a maga szempontjából, hanem a szempontok ellen lehet már igen is alapos kifogás, lehet nevezetesen azon szempontok ellen, melyek a színháznál a díjazásra nézve irányadók, és ezek a szempontok az új igazgató alatt — mint mondják — nem változtak, csak irányt, a ballet felé; a mult hetekben egy opera volt kitűzve, az egyik szereplő azonban hirtelen megrekedvén, más operát kellett kitűzni, más szereplővel, az a másik meg nem volt kellőleg elkészülve, mondja tehát az igazgatónak, hogy nem érzi magát eléggé biztosnak a sükerre nézve, de az igazgató, báró Orczy Bódog, szokás szerint azt feleli neki, hogy; „S Maul halten!“ akkor a hűledző énekesnek eszébe jut, hogy hisz ezen operában valami táncz is fordul elő, megyen tehát egy bizonyos tánczosnőhez, megmondja neki, hogy milyen szerencésnek érzi magát, hogy holnapután azon egy operában vele fog működhetni, az a bizonyos tánczosnő nem szól semmit, csak reá néz az énekesre a maga szempontjából, aztán otthagyja az énekest és megyen az igazgatóhoz, és — az az opera nem tüzetett ki játékrendre és az énekes nem énekelt készületlenül, — oh, azok a szempontok!

És aztán a nyelv, melyet az új igazgató a nemzeti színpadon meghonosított! Az a „S Maul halten,“ melyről föntebb említést tettem, talán nem egészen szó szerinti hűséggel lett nekem referálva, hanem azért semmit sem von le az igazgató érdeméről e részben; mondják, hogy ilyen nyelvet nem láttak még a nemzeti színház táján, ide értve a színház előtti zöldség-árusnőt is; hogy az nem is nyelv volna, hanem bocskortalp, mondják, és már föl is tették volna magukban többen a színészek közül, hogy ők ezt a bocskort egy kicsit megfejelelik, csak elébb a gázsi-kérdéssel jöjjenek tisztába; de úgy szokott az lenni, a ki olyanba kap, a mihez nem ért, az rendesen annál gorombább alárendeltjeivel, minél kevesebbet ért hozzá, báró Orczy Bódog pedig vajmi keveset ért a színház igazgatáshoz; kár is volt oda állíttatni magát; inkább nevezette volna ki magát Besze Jánosnak, vagy gróf Szapárynak, ott is megkaphatta volna a nagy fizetést az ország pénzéből, és a kakas sem szólt volna miatta, de színház-igazgatónak, oda több kell magas cím és vastag gorombaságnál, mert abba a „firkászok“-nak is van egy kis beleszóljuk, azokat pedig nem igen lehet lekenyerezni, mert sokott kenyerük a koplalás.

Legnyilvánvalóbb bizonyítéka a színház kebelében vésszen dörögő kénköves anyagnak az a körülmény, hogy

már a kardalnokok is morogni batorzkodnak; azok a szerencsétlen rabszolgák, a kiket csak azért fizetnek, hogy éhen ne haljanak, és csak azért nem hagyják őket egészen éhen halni, mert másokat nem kapnának helyükben. Háromszáz forint egy kardalnok ára egy évre, mikor egy középszerű tánczosnőé 6000 frt! Hol itt az arány? De ne is az arányt kérjük, hanem azt, hogy hol itt az emberi érzés, a józan ész, a hü szolgálat iránti kötelesség-érzet? Hát szabad egy nemzeti intézetnek olyan embertelenül igazságtalannak lenni? Hogyan kívánhat az intézet hü szolgálatot attól, a kinek maga mutat példát a szivtelen hűtlenségben? És ezek a kérdések nemcsak ezen, de fájdalom, sok más nemzeti intézetnél várnak feleletre. Ha a nemzet azt akarja, hogy a hazának hü szolgálói legyenek, akkor a nemzet sáfárjainak kell elől menni a jó példával, különben „orgazda bacsónak tolvaj a bojtárja.“

A miniszterelnöknél mult szombaton estély volt, nagyon fényes volt, mint rendesen, a házi-asszony csupa báj és kellem volt, mint rendesen és a bájos-kedves házi-asszony körül a díszes hölgykoszoru igézetes derűt árasztott a férfiakra, a kik szerencsések lehettek közelébe jutni e tündérszép körnek, de nem sokan lehettek olyan szerencsések, sokkal kevesebb férfi volt ez estélyen, mint máskor; és azóta a falevelek rejtelmesen susognak, és a fák tövében szerényen nyiló pudikák nagy-bölcsen bólingatva tanakodnak magukban, hogy: „hová lesz a szerelem!“ Bohó bölcsesség, hát hová lenne máshová, mint oda, a honnan származott; tiszta szivből tiszta szivbe, önző szivnek önző szerelme; mikor aztán a szemek kinyílnak, hát lát egy nagy sötétséget.

Beh jó is annak, kinek sötét szemei soha ki nem nyílnak, azért sükerült olyan jól a világtalan Hauser hangversenye; lélekkel zongorázik, és lelkének ép látása van; még Beethoven napvilágától sem káprázott meg, Mendelssohn ezüst holdvilága pedig épen mintha csak neki világítana, egészen belemelgedett a szép, átszűrődött aetheri fénybe.

A hangverseny érdekét Bergel kisasszony éneke és Blau, a nemzeti színház jeles tagjának hegedű-játéka is tetemesen növelte, és hogy valamiképen el ne bizzuk magunkat a sok jótól, hát valami német színésznő valami német költeményt is szavalt, eléggé roszul, de még sem annyira roszul, hogy azóta a félelem nem kísértgetne, miszerint ez a német színésznő talán bizony a nemzeti színházhoz akar szerződtetni!

De térjünk vissza e szép isteni musicához, — ha úgy tetszik — majd a színházhoz is visszafogunk még térhetni — mult vasárnap ismét Liszt-matiné volt és ha mindjárt százszor is zene-grófnak találnák is felcsufolni, azért Liszt mégis csak láng-Lisztnek marad meg. Ha nem kellene valamitől tartanom, megmondanám, hogy én Lisztet még a negyvenes évekből ismerem, sőt jelen voltam, midőn az örjöngő közönség a lovakat ki- és magát befogta kocsija előtt és úgy ügetett végig a városon; azóta természetesen husz és egynehány év érintette Liszt tüneményes ujjait, hanem azért ezek az ujjak még most is, ha talán is Bessemer, de mindenestre aczélból vannak, miként hogy Reményi hegedűjén a hurok mintha csak valami sugárféleléből készültek volna e vasárnapra, és a ki azt hiszi, hogy Reményi csak cigányul tud páratlanul hegedülni, az hallgassa meg tőle Liszt „Krisztus“-át, és meg fog győződni, hogy bizony kár azért a főért, hogy úgy napról napra kopaszodik lefelé, mert bizony megilleti e főt egy kevés abból az oroszlányi sörényből, a mi Liszt fejét olyan hatalmasan körül lengi.

A harmadik e szent szövetségben Janina grófnő, egy orosz

grófnő, a ki a rostopsintól sem fél, olyan hatalmas lánggal lobog lelkében a művészet. Mintha valami kaukázusi csikóútlőne, akkorákat csap a zongorára és az mind igazi ihletség, és a hangok, melyeket belőle kiver, mind igazi művészeti szikrák, olympusi indulatok, egetverő zenébe felolvasztva; honnan vette magát nőben annyi erő, orosz nőben annyi művészet?

Közelebb a nagy közönségnek is alkalma lesz megismerni e nagy művésznő játékával. Reményi Ede két zeneestélyt rendez, melyben Janina grófnő is közre fog működni; az első zeneestély e hó 22-kén, a második e hó 24-dikén lesz, a műsorozat nagyobbára olyan művekből álland, melyeket Pesten még nem adtak elő, Bach, Spohr, Chopin, Joachim, Field, Liszt, Mosonyi, Abrányi, és ezek mellett gróf Szechenyi Imre művei előadva Janina, Reményi, Erkel, Plotényi, Dubez, Szuck sat. által, tehát egy pár olyan zenei élvezet, melyen nem minden idényben kinakozik.

Han m a rendes nőegyleti hangversenyhez az idén aligha lesz szerencsénk, pedig az — a jótékony czél mellett a nemes élvezet miatt is sajnosan nélkülöznék a főváros, de nem igen lesz meg azért, mert a nemzeti színház, — de ne szóljunk még e gyönyörűségei historiáról, hátha mégis létre jön e hangverseny! Azért tehát egyelőre csak annyit, hogy ha létre jön, akkor Liszt Ferencz fogja igazgatni a nemzeti színház zenekarát valamelyik művének előadásánál, és mivel a nemzeti színház zenekara csak engedély mellett működhetik valamely hangversenyben, mulhatlanul szükséges, hogy az igazgató: báró Orczy Bódog megadja erre a szükséges engedélyt, a hangverseny sorsa tehát attól függ, ha valjon megengedi-e báró Orczy Bódog a nemzeti színház zenekarának, hogy olyan művet adjon elő, melyet Liszt igazgatni szándékozik, és — már hogy ne engedné! Hogyan is lehetne ezt megtagadni! — Ugy van, azért meglehet, hogy visszatérünk még ez igen érdekes, épületes és tanulmányos tárgyra.

Szechenyi lakománk is volt e héten, azaz, hogy a pesti kaszinónak; beh csak jó az, mikor egy nemzet nagy férfiai voltak, a kik éltek, fáradoztak, szenvedtek és dicsően meghaltak a hazáért! Beh csak jóízűen lehet az új nemzedéknek pompás lakomákban tisztelni dicső emléküket! Beh csak sugárzó arccal kívánhatta le Szechenyi dicsőült szelleme onnan felülről az ő „Üdvözlédé“-jéből az annyira alant lakomározóknak, hogy „Egészségükre valjék.“

—i—r.

Budapesti hírvivő.

Lapunk mai számával küldöm szét új előfizelési felhívásunkat. Ajánlom azt hölgyeink tapasztalt szives figyelmébe.

✚ (A pesti jótékony nőegylet) márczius 12 től april hó 8 ig terjedő 4 hétre szegényei között leendő kiosztásra összesen 640 frt 30 krt, utalványozott és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 337 frt 80 krt, egyszer mindenkorra segélyezettnek pedig 302 frt 50 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 26 uj, szegények állapotait s viszonyait tárgyzó vizsgálatról tettek jelentést.

✚ (A királyné udvarából) írják: Királyné ő felsége márczius 9 ón Meranból Bécsbe utazott, márczius végeig Bécsben marad s aztán visszatér Meranba. Csak Nopcsa báró főudvarmester és két udvari hölgy fogja ő felségét Bécsbe kísélni. Gi-

zella és Valéria főhercegnő is a királynéval megy. Ha a királyné visszatér Meranba, addig marad itt, míg Ischlbe költözhetik, a midőn is Meranból egyenesen Ischlbe megy. A királyt csak husvét után várják, Rudolf koronaherceg kíséretében, Meranba, a midőn is hosszabb ideig fog ott tartzkodni. Mária Valéria főhercegnő már jobban van.

†† (Kegyess adakozások) folytán lehetővé vált a ferenczvárosi kis fő-utczában 15. szám alatt egy kórház alapítása, mely 1870-dik évi december 15-dike óta rendeltetésének már át is adatott. E 16 ágyra berendezett kóroda dr Hausmann Ferencz, hasonszenvi gyógyász ur orvosi vezetése alatt áll, s a betegápolást benne a paulai szent Vinczéről czimzett irgalmassal nének látják el. A rendelő és felvételi órák délelőtt 9-től 11-ig vannak. A fizetendő tartásdíj naponként minden betegről 60 kr. és következőleg rovatik le: a felvétel napján 10 ft. előlegezendő, mely összegből a beteg, ha a fizetésnek megfelelő idő letelte előtt meggyógyultan elbocsátatnék, minden hátralevő napra 60 krt visszkap, ellenben hosszabb ideig való bennmaradása esetén minden napra utólag 60 krt ráfizet. Azon esetben, ha a beteg 16 nap lefolyta előtt meghaláloznék, befizetett pénzének maradványa eltakarítására fordítatik.

†† (A váci és országutnak) boulevard-ra alakítása képezte a közmunkatanács e heti ülésének első tárgyát. E két ut az államvaspálya indóházától kezdve, a Deák-, a muzeum és szenttéren át egész a Dunáig beültetnék fákkal. A hol az ut 18 öl szélességű, ott a kocsit 8 öl, a mellékut 3—3, a járda 1—1 és fél öl szélességet nyer, a többi a fasoroknak maradván. A hol szélesebb, mint a Deákterttől a Huszárházig, ott kettős fasorok lesznek, a közbüleső helyek a bér- és társaskocsiknak tartatván fenn. Itt lesz továbbá a heti vásárok alkalmával a gyümölcs-piacz is, A lóvonatu vaspálya a fasorok irányában vonuland. A technikai bizottság megbízott a költségvetés elkészítésével, hogy a terv még a tavaszon munkába vétessék.

†† (A nemzeti színháznál) április hó 1-től a páholyokra nézve új, s pedig fölemelt helyérek lépnek életbe. Földszinti vagy első emeleti páholy bérletdíja egy évre (az operai előadások nélkül) 1400 frt bérletszünettel 1650 frt. másodemeleti páholy 120 frt, bérletszünettel 1400 frt. A napi helyérek a következők: földszinti vagy első emeleti páholy 10 frt, másodemeleti páholy 8 frt. Az olasz operai 32 előadásra, melyek az április elejétől június közepéig terjedő időszakra esnek, következő előfizetési feltételek alapítottak meg: földszinti páholy 400, elsőemeleti 450, másodemeleti 350, támlás- vagy erkélyszék 120, földszinti zártszék 100 frt, 2-od emeleti zártszék első sorban 75, 2-od emeleti zártszék 2. 3. sorban 50 frt, számozott állóhely 50 frt. A napi helyérek később tétetnek közzé.

†† (Az olaszidény alatt) a nemzeti színház operai személyzete Mosonyi „Álmos“-át és Thomas „Mignon“-ját fogja betanulni, s az a szándék, hogy a nyári szünidő után — ha csak lehet — „Álmos“-sal nyissák meg az új idényt. — Az igazgatóság pályázatot fog hirdetni Hugo Viktor „Angelo“-jához irandó zenerészekre, ez által főleg az ifjabb zeneszerzők részére akarván működési tért nyitni.

†† (Szigligeti Jolán) k. a. „A házi gyógyszer“ czimű egy felvonásos fordított vigjátékot nyújtott be. — Az új fordítás szerint színre kerülendő „Romeo és Juliá“-ban visszatérte után Felekyné fog fellépni. Ugyan-e szerepre Lendvayné is készül. — Ez évben nem hat heti, de teljes kéthavi lesz a színházi szünidő: június 16 kától augusztus 16-kaig. Ez idő alatt

hihetőleg csak a budai szinkörben fog Latabár kassai társulata operette-előadásokat tartani.

†† (A cselédjavitó-egyletnek), melyet Glatz Antalné asszony tervezett, már több, mint száz tagja van. Az alapszabályokat is elkészíték. Ezek szerint: az egyleti tagoknál elhelyezett cselédek, kik egy évig maradnak egy helyen, jutalomban és dicséretben részesülnek. A beteg és elhunyt cselédekről is gondoskodni fog az egylet. Ismét valósulásnak indul tehát egy eszme, melyet a „Családi Kör“ még 1864-ben megpendített volt.

†† (A „Concordia“) pesti jótékony egylet a londoni világkiállításra küldi tiszt. elnöke, Posner K. ur szobrát, s ezt szombaton este ünnepélyesen le is leplezték egy pesti iskolában, melylyel e derék polgár szintén sok jót tett.

†† (Nagy számú) pesti polgárok kérvényt nyújtottak be a közgyűléshez, hogy a légszesz árleszállítása iránt alkudozzanak az illető társulattal. A közgyűlés ez ügyben kinevezett egy bizottmányt, a bizottmány meg félévig meg fogja vizsgálni ez ügyet, aztán jelentést tesz a tanácsnak, ez meg félévig pihentetni hagyja a jelentést, aztán pótjelentés végett visszaterjeszti a bizottmányhoz, ez meg félév alatt elkészül a pótjelentéssel, újra beadja a tanácsnak, a tanács ezt is félévig pihenteti, aztán beadja a közgyűlésnek, ott is félévig el fog pihenni, és mire végre ismét tárgyalás alá kerül, a nagyszámú pesti polgárokból már csak igen kisszámú lesz még életben. Így haladnak nálunk a dolgok!

†† (A tornaegylet) ki fogja nyomtatni azt az értekezést, melyet közelébb Stretvizer Lajos egyleti jegyző tartott „a leányok tornázásáról.“ Ohajtjuk, hogy ez irat egyszersmind el is terjedjen, mert tény, hogy a leányiskolákban és növeldékben általán véve igen kevés gondot fordítanak a test erősítésére, és így nem csoda, hogy a nővilág legnagyobb része igen sokat gyöngélkedő.

†† (Toldy Ferencz) ötven éves írói pályafutásának évfordulóját a Kisfaludy-társaság az érdemduis íróhoz méltólag megünnepelni akarván, a három tagu bizottmány, Greguss Ágost, Ipolyi Arnold és Szász Károly felhívást bocsátott ki, melyben a hazai irodalom minden barátja önkéntes adakozásra kéretik föl a kegyeletes czélra. A kegyeletes ünnepély rendezői a jeles veterán író arczképét festetik a Kisfaludy-társaság számára, az ünnepelt jeles férfinak arany tollat fognak átnyújtani, továbbá egy arany-, néhány ezüst- és nagyszámú bronzérmeket fognak veretni e szép nap emlékére, az arany érmeket az ünnepelt, az ezüst érmeket a legfőbb hazai intézetek, a bronzérmeket végre a jeles író számos tisztelői részére. Nem kételkedünk, hogy a hazai irodalom minden tisztelője, de kivált annak Isten kegyelméből való hivatott diszörsége: a magyar hölgyek örömmel járulandanak kegyeleti adományaikkal a szép nap méltó megüléséhez; csak meg kell gondolni, hogy ezer író közül alig van egy-kettő, a ki írói pályájának ötvenedik évét megérheti, mert az a láng, mely a sziveket megvilágítja és átmelegíti, rendszeren rövid idő alatt fölemészti azt a szívet, a melyből kilobban.

†† (Mult kedden) volt az izraeliták purim-ünnep s ez alkalommal számos álarozos nyüzsgött a torézáros kivilágított utcáin. Ez álarozosok között ott volt egy kávéházi szolgáló is, ki alkalmasint gazdasági szempontból, papírszeletekből önalkotta mezot vett föl. A két-szerecsen-utczában valami pajkos gyerkőc égő gyufát dobott a papírszeletek közé. Egy pillanat alatt lángban állt az egész ember. Az arra járók oda siottek s lotépték róla az égő ruhát, a mily gyorsan csak lehetett, de bizony a

szegény igen összeégett, s a kórházba kellett szállítani. — Egy másik eset pedig Nagy-Vázsonyban történt: ott ugyanis e hó 5. este 9 órakor „tűz van“ kiáltás riasztá fel a lakosságot, mely csakhamar egyik ház ablakán tetőtől talpig lángba borult férfit látott kiugrani, a csakhamar ott termett egyének leszakgatták róla az égő háló ing-foszlányokat. A ház belsejébe érve kitünt, hogy nincsen ugyan tűzveszély, hanem a konyha közepén egy nő feküdt élettelenül. A szerencsétlen egy Breier nevű izraelita neje volt, ki épen feküdni készült s az ágy-rámákat rozsul támasztotta a falhoz, mely eldölvén, az asztalon álló petroleum-lámpát szétzúzva, a még varrással foglalkozó szerencsétlen nő ruhájára feccsént, a ki egyszerre lángba borulva, menthetlenül összeégett. A férj, valószínűleg szeretett nejeének segítségére akart menni, miuek következtében az ő inge is lángot kapván, az ablakon át menekült az utcára. Két kis gyermekét szerencsére a cseléd elég jókor felragadva, megmenté. A nő már meghalt, s a férj is a legnagyobb kinokat szenvedve, valószínű, hogy menthetlen lesz.

(Vegyes hírek.) A Széchenyi-szobor-bizottmány b. Eötvösben elnökét vesztvén el, a bizottmányban b. Vay Miklós foglalja el az elnöki helyet. — Hosszu József helyére, ki az állami főszámvevőszékhez történt kineveztetése folytán képviselői állásáról lemondott, a mócsi kerületben, Erdélyben, Inczedy Zsigmond, köztisztelt hazafi választatott képviselővé. Ellenzéki jelölt nem volt. — A b.-füredi szeretetházra befolyt adományok eddig 6921 frt 10 krt tüntetnek elő készpénzben. Sok az, ha veszszük, hogy kik adakoztak e nemes célra, de mennyivel nagyobb lehetne, ha azok is adakoznának reá, a kiknek módja van reá! — Mosonyi „Álmosának“ elveszettnek híresztelt partitúrája — mint mondják — megkerült, Mosonyi egy rokonától, ki azt magánál eldugva tartotta. Bizonyosat azonban még nem tudnak felüle. — Herczka bécsi zongoratanár mult szerdán hangversenyt adott az „Európa“ termében, mely meglehetősen sikerült és látogatott volt. Herczka ur zongorajátéka kissé hideg ugyan, de értelemmel játszik. Közreműködtek: Steinacker k. a., Neszveda k. a, ki Wagnertől sikerrel énekelt egy dallamot. A zongora Beregszászié volt, s tiszta, csengő, erős hangja meglepte a közönséget. — Az éjszakkolektiva sut Debreczentől Nagy-Károlyig április elsején fog megnyitani. — Viszonyainkra felette jellemző az a körülmény, hogy Erdélyben még mindig diszlik az előleges cenzúra, és e napokban lefoglalták a „M. Polgár“-t, azért, mert a cenzurára küldött kefelevonat nem volt a szerkesztőtől aláírva. Hiába, a penészvirágot nehéz kiirtani. — A kolozsvári nemzeti színház 50 éves jubilauma april 1-ső és 2-dik napjaira halasztatott. Az ünnepély rendezésével a választmány egy háromtagu bizottságot kért fel, melynek tagjai gróf Eszterházy Kálmán, László József és Sándor József urak. — Hitelt érdemlő forrásból írják, hogy a katolikus kongresszus „Értesítő“-jét Szilágyi Virgil, Zoványi és Kecskeméthy Aurél szerkesztik, s nekik e célra a primás 28,000 frtot adott. Sajátságos, hogy még ezen emberek közül sem akarta magát senki a lap szerkesztőjéül odaadni és így o lap szerkesztő nélkül szerkesztetik. — B. Jósika Kálmán „A lelkész“ című kétkötetes regényt fejezett be s készíti sajtó alá. — Ráth Mór nála napokban jelenik meg: „A kényuralom ellenes mozgalmak történetéhez“ című történelmi okmánygyűjtemény a „Asbóth-család irataiból.“

✦✦ (Halálozások.) Mády Ferencz jogtudor, a kecske-

méti református jogakadémiának jeles készütségű igazgató tanára, 29-dik évében e hó 5-kén elhunyt. Halálát tüdősorvadás okozta. — Farkassányi Mihály volt honvéd-százados e hó 3-kán 7 havi betegség után Budán elhunyt. — A köztiszteltben álló Beniczky-család egy derék tagja: Beniczky Márton, ki igen jó hazafi, vallásos és példányszerű családfő és rokon volt, e hó 5-dikén tüdőgyulladásban elhunyt pestmegyei tázlári birtokán. — Chinoray Antal, Zalamegye utósó inzurgense, m. hó 26-kán, 81 éves korában hunyt el Nagy-Kanizsán, hol közbecsülésben állt. Valaha Győrben harczolt a francziák ellen; aztán hivatalnok lett a harminczadnál; az 1848-diki szabadságharczban részt vett, s ezért fogságra és nyugdíja elvesztésére ítélték; de nyugdíját a mai kormány ismét utalványozta. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Március 5-kén: „A nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Március 6-dikán: „Brankovics György“, Szigligeti szomorujátéka. — Március 7-kén: „Lalla Roukh“, David operája. — Március 8-kán: „Sheridan“, francia színjáték. — Március 9-dikén: „Női harc“, Scribe vigjátéka. — Március 10-dikén: „Gyöngéd rokonok“, Benedix vigjátéka. — Március 11-dikén: „Tannhäuser“, Wagner Richard nagy operája, előszór.

Gazdasszonyoknak.

Czukortészta falatok.

Egy font szitált czukrot hét egész tojással, egy félfont hámozott és szálkásan vágott mandulával, egy citromnak a levével és egy narancsnak apróra vágalt héjával egy félóraig folytonosan kavarván, egy bádog-lemezt ostyával ki kell bélelni, a tömeget kis ujjnyi vastagságúra reá kenni, langyos kemenczében megsütni és tetszés szerinti darabkákra elvagdálni.

Csokoládé piskóta.

Egy font szitált czukrot habbá vert öt tojás fehérével egy negyed óráig habarván, egy font finomra tört mandulát, egy fél font reszelt csokoládét és egy kevés vanigliát szintén közé kell tenni, és még egy negyedóraig keverni. E tésztából piskótákat kell formálni, a tetejüket citromjegezettel bevonni és langyos kemenczében megsütni.

K. Anna.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

- Az első szám: zsebkeendő körüli és a sarkába való finom francia himzés rajza.
 A 2-dik szám: tolltörlőre való himzés rajza, fekete vagy színes posztóra himzendő, tarka vastag selyemmel.
 A 3-dik szám: folálló finom gallérka.
 A 4-dik szám: ugyanaz.
 Az 5-dik szám: kis csokor, nyakkendőkre, férfi ingek elejére sat.
 A 6-dik szám: lábzsámolyra vagy pamlagpárnára való himzés rajza. Sötét-szinű posztóra színes selyemfonásokkal és vastag selyemmel himzendő.
 A 7-dik szám: keskeny nyakkötő végébe való himzés rajza.
 A 8-dik szám: kis tüpárnára való sarokhimzés rajza, tarka selyemmel dolgozandó.

A 9-dik szám: O betű czifrázattal.

A 10-dik szám: E E és S betűk egymásba fonva, finom francia himzés.

A 11-dik szám: T és C betűk.

A 12-dik szám: T betű.

A 13-dik szám: J és B betű.

A 14-dik szám: G betű.

A 15-dik szám: H betű.

A 16-dik szám: L betű.

A 17-dik szám: b e t é t rajza, finom francia himzés.

A 18-dik szám: fehéreneműre való himzés rajza.

A 19-dik szám: s z i v a r t á r c z a rajza, bőrre himzendő színes selyem- és aranyzállal.

A 20-dik szám: e g y m a g a s g a l l é r himzet-mintája, elejével együtt, kivágott dereku ruhákhoz való.

A 21-dik szám: nyakkendő végébe való bokréta rajza.

A 22-dik szám: A és P betűk.

A 23-dik szám: fehéreneműekre való keskeny himzés rajza.

A 24-dik szám: finom b e t é t rajza, francia himzés.

A 25-dik szám: z s e b k e n d ő körüli finom francia himzés rajza.

A 26-dik szám: d n o m b e t é t rajza, francia himzés.

A 27-dik szám: D betű.

A 28-dik szám: r e g g e l i c z i p ő eleje, posztóra himzendő színes selyemzállal.

A 29-dik szám: M betű.

A 30-dik szám: n y a k k ö t ő sarkába, t ű p á r n á r a, vagy egyéb himzések kitöltésére való himzés rajza.

A 31-dik szám: d o h á n y z a c s k ő mintája, cashemirra, selyemre vagy ripsre himzendő selyemzállakkal.

A 32-dik szám: p é n z t á r c z á r a való himzés rajza, selyemre vagy bársonyra himzendő, selyemmel és aczélgöngyökkel.

A 33-dik szám: D betű.

A 34-dik szám: f e h é r n y a k k ö t ő végébe való himzés rajza, finom francia himzés.

A 35-dik szám: z s e b k e n d ő s a r k á b a való himzés rajza L és S betűkkel.

A 36-dik szám: k i s v i r á g, himzések kitöltésére használható.

A 37-dik szám: k i s p é n z t á r c z á r a való rajz, selyemmel himzendő bőrre vagy posztóra.

A 38-dik szám: k e s k e n y n y a k s z a l a g r a való himzés rajza.

A 39-dik szám: k i s a s z t a l k e n d ő k r e, t o j á s t a k a r ó r a s a t. való himzés rajza, színes mosó pamutlallal kivarrandó.

A 40-dik szám: z s e b k e n d ő körüli és sarkába való himzés rajza.

A 41-dik szám: P P és C betűk.

A 42-dik szám: finom fehéreneműekre való francia himzés rajza.

A 43-dik szám: K a t i n k a név zsebkendőre, egy t. előfizetőnk megbizásából.

A 44-dik szám: g y e r m e k s z o k n y á k r a való himzés rajza.

A 45-dik szám: B és G betűk.

A 46-dik szám: k i s c s i l l a g, himzés sarkaiba.

A 47-dik szám: k i h a j t ó f e l s ő g a l l é r himzet mintája, finom francia himzés.

A 48-dik szám: A betű.

A 49-dik szám: k i s v i r á g e s o k o r n y a k k ö t ő k s a r k a i b a.

Az 50-dik szám: k i s c s i l l a g, ugyane czélra: És végre

Az 51-dik szám: b e t é t a l s ó s z o k n y á k r a, p á r n a h a j a k r a, n a d r á g o k r a s a t. Lyukasos, angol himzés.

Számrejtvény.

Jeremiás Iréntől.

- 1, 2, 3. Főzelék sok szép nemével,
Visszafelé is az,
- 3, 4, 5. Nyerik sokan verejtékkel
S kiadja, az igaz,
- 4, 5. Csatorna ember testében
Mely vezérli a vért,
- 2, 5, 2, 1. Nemzeti a föld egy részében,
Fegyverekhez jól ért.

1, 2, 3, 4, 5. Növény, zöldel, régenten

Kaptak az ily füzéren.

Megfejtési határidő aprilis 9-ko.

A f. év 7-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Lehel kürtje”: Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Bereczk Ilka és Mariska, Kemény Karolin, Antalfy Lászlóné, Fazekas Vilma, Tell Mária, Bizek Ilka, Parisics Ilka, Pap Kovácsik Gizella, Beke Cornélia és Mariska, Pasteiner Forenczné, Vörös Julianna, Tóth Julia, Gyenes Vilma, Vághó Aranka, Haulik Anna, Gyura Janka, Bohus János, Jánossy Lajos, Nozdovicsky Lieszkovszky Anna, Stancsek Vilma, Szebenyi Szankovits Mária, Báthori Zsigray Istvánné, Marossy Hermin és Etel, Bolla Dezsóné, Bálint Julianna, Koch Teréz, Fülöp Mariska, Jósza Jakabfalvay Emilia, Rózszabó Aranka, Pinkovits J. Neszti, Hlavács Kálmánné, Wagner Mari, Nagy Krisztina, Maksay Mária, Nagy Antónia, Nagy György, Bauer Mari, Szapper Janka, Schiffer Imréné, Ivády Nina, Patáki Gizella, Moesz Marossy Emilia, Jókai Irma, Benedikovics Róza, Jeremiás Irén, Szinodits Gizella, Gozmány Mária, Mirkva Hermin, Jaczkovics Velyáczky Anna, Matolcsi Ilka, Kemény Emilia, Kiss Janka, Kalenda Arminné, Szalgházy Józsefné Crescentia, Tormágy Mari, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Pásztelyi Danielovich Emilia, Dubányi Emilia, Szuchányi Izabella, Rátkay Emilia, Nagy Imréné, Brencsán Szabolcs, Gedeon Mariska, Fodor Benjaminné, Fazekas Anna, Bakonyi Sándorné, Vörös Irma, Fodor Nina, Andrassy József, Brocken Kovács Emma, Halmay Irma és Berta, Kulcsár Laura, Herbeth Károlyné, Kovács Sebestyén Ilona, Szőnyi Ferenczné, Göböl Antónia, Pintér Gedeon Mária, Hegyessy Róza, Regéczy Jolán, Tiszai Mari és Janka, Pap Cziike Karolin, Szepessy Szilágyi Lídia, Tenczik Vaszcik Mária, Kunczi Klementin, Dobsa Elekkné szül. Horváth Mária, Keceli Ferenczné, Szebeni Borbála, Pethő Antalné, Loosz Mariska, Kármán Luiza, Oszlányi Mária, Tóth Emilia, Mártonffy Anna, Kovács Róza, Pálfi Böske, Joanovics Irma, Vitéz Mari, Pajor Mari, Haraugi Baranyai Mária, Simay Károlyné, Okrutzky Georgin, Bodolay Józsefné, Ramszauer Gizella, Darvasy Róza, Szabados Alajosné, Hegedűs Antónia, Bárs Jenőné, Bodnár Anna, Sváby Izabella, Lipéczky Polyánszky Anna, Osváth Paulina, Zoltán Ferenczné, Kalós Péterné, Telendy Eliz, Szivós Szabó Rozália, Bálint Julianna, Török Áronné, Száva Kata, Puskás Ferenczné, Filep Endréné, F. Erzs, Csépes Braun Ilona, Pethes Jozéfa, özv. Dugász Imréné, Alexy Melzer Hermin, Kalós Erzs, Seján Górzó Cornélia, Erdensohn Emilia, Mátyás Berta, Schmidt Zsuzsanna, Dinnyés Ene-ztin, Ékes Aloisia, Bozvári Viktória, Peterdi Károlyné, Pap Erzsébet, Zloczky Anna, Molcsányi Pozsgay Ilona.

A 6-dik számban közlött rejtvény értelmét utólag beküldé:

Kovács Róza, Joanovics Irma, Haulik Anna, Pajor Mari, Haraugi Baranyai Mária, Bodolay Józsefné, Sváby Izabella, Török Áronné, Decsy Tinka, Filep Endréné, F. Erzs, Csépes Braun Ilona, Mészáros Zsuzsanna, Peterdi Károlyné, Pap Erzsébet.

Tartalom.

A nőkhöz, Lengyel Danielné. — Hulló levelek, Benodek Adártól. — Az elvesztett ékszer, Szegfi Mórtól — Valami száll... Zánathy Kálmántól. — A végrendelet, Ujkóritól. — A növényvilág. — Egy hét története. Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja és előfizetési felhívásunk.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

12-dik

szám

Márczius 19-én.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET
K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1871.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p - kelte nyugta óra perc óra perc	
Márcz. 19	Vasárnap	A József	A 4 Laetare	7 C 4 Gherson,	26 Koppeln		6 36	5 48
20	Hétfő	Joakim patriar	Hubert	8 Theophil	27		6 34	5 49
21	Kedd	Benedek apát	Bene	9 40 vértanu	28 Ant. r. v.		6 32	5 51
22	Szerda	Octavián vért,	Lea	10 Kodrat	29 Levi	☉	6 30	5 52
23	Csütörtök	Victoria, Otto	Victoria	11 Sophren	1 Nizan R.		6 29	5 54
24	Péntek	Gábor főangyal	Gy. olt. B. A.	12 Theophanus	2 Aron Gy.		6 27	5 56
25	Szombat	Gyüm. olt. B.	Gábor	12 Nicephor	3 S. Vajihra		6 25	5 57

 Teljes számú példányokkal folyvást szolgálhatunk.

V i d é k i t á r c z a.

Marmaros-szigetről írják, hogy ott legközelebb halt el Jura Lajos, a „Szigeti közlöny“ szerkesztője, egy derék munkás ügyvéd, ki még halála napja előtt is megirta lapja számára a vezércikket. — A „Szigeti közlöny“ (mely a marmarosi ügyvéd-egylet közlönye) szerkesztését egy sokoldalulag képzett fiatal ügyvéd, Kricsfalusy Vilmos vette át. — Ugyanonnán három Hymenhirről is tudósítanak. Szonntag Gusztáv és Scholz Ede kincstári tisztviselők, a két Szonntag nővért, Souper, porosz mérnök pedig Hampiegel Lina kisasszonyt jegyezte el. — A párbaj-düh, — korunk ez egyik félszege — kezd városunkban elharapózni, legközelebb két tanuló vívott meg, melynek eredményül veszélyes vágást vitt magával az egyik ellenfél. Tudósítónk megjegyzi, hogy bizonyosan sok félszeg regényt olvastak, és — keveset törődnek az igazi erkölcsessel.

Szegeden a közelebb mult napokban egy szegény asszonyt temettek, kinek életgyökerét a gyötrő bánat férgerei rágták el. Koporsóját hét árva sirta körül, apátlan s anyátlan árvák, noha apjuk él, de — benn a várban, a mi talán rosszabb a halálnál. Két éve lesz, hogy férjét egy ismeretes helybeli büneset miatt bevitték a várba; neje azóta fáradhatlanul járt a királyi biztos, az ügyvéd s mindazok nyakára, a kiktől csak valami segítséget várhatott, de fájdalom, semmire sem tudott menni. E sisyphusi munkában ereje kimerült, s két évi gyötrelem után testben, lélekben megtörve sirba hanyatlott. Halála előtt néhány nappal anyját küldé ügyvédéhez, azon kérelemmel, hogy ha lehet, eszközölné ki, hogy férjét még egyszer láthassa, a közlő halál feljogosítja oly kívánságra, a mire egészséges korában két évig hasztalan törekedett, és mire talán — kellő fedezet és egy kis emberi érzés mellett — meg is lehetett volna adni az engedelmet, de a szerető lélek e vigasztalás nélkül költözött el. Most már nem jár többé senki nyakára.

Nyitrán a püstyéni kórház javára rendezett hangverseny, e hó 6-dikán rendkívüli nagy és diszes közönség folytonos tetszés nyilvánításai közt tartatott meg a megyeház termében. A tiszta jövedelem igen jelentékeny, a miért a rendezőség köszönetet érdemel. Kvassayné asszony is közreműködött Pestről, s a legszívélyesebb fogadtatásban és számos kitüntetésben részesült. A műkedvelők: gr. Nyáry Simon, a pesti előkelők hangversenyeiből is ismert kitűnő zongorajátékával, a nagy reményekre jogosító kis Szabó Béla, (hegedűn,) Miko-

vényi Erzsik. a., Janics Jenő, Bossányi Antal (zongorán) és az Artmann Ede vezénylete alatt, szintén műkedvelőkből álló zenekar: mind a megérdemelt elismerésben részesültek.

A nagyszombati városi törvényszék e hó 10-dikén ítélte halálra Schidlik János nevű 35 éves kocsiist, ki mult évben egy 22 éves leányt kirabolt s meggyilkolt. Az illető cseh származású, de Nagy-Szombaton telepedett le s házasodott meg. A gyilkosságot hajmeresztő módon hajtotta végre. A szerencsétlen leányt fojtogatta s miután az nem használt, 10 hüvelyk hosszú és egy félhüvelyk vastag fadarabot vert be száján át torkába. A tárgyalás alatt bünténye felett a legcsekélyebb bánatot sem tanusítá. Kötél általi halálra ítélték.

Paksról írják: E hó 5-dikén, vasárnap reggel, Ordas községből több polgár-ember átjövén Paksra, egyik T... nevű, szintén polgár, illetőleg molnármester, áthozta magával Lefauchaux-fegyverét s azt megtöltve beviszi a vendéglő ivószobájába. Körülötte levő társai nézegetvén, s mutogatván egymásnak a puskát, kinyitás után becsukja, s Jóboru János oly szerencsétlenül ereszté le a sárkányt, hogy az egész töltés a mellette elhaladó pinczér lapoczkájába furódott. A szerencsétlen másnap reggelig kinlódott. Kedden éjjelben az újvárosban szintén ilyen eset történt, de ez már nem vigyázatlanságból, hanem orozva. Ugyanis egy asszonyt még eddig ismeretlen egyén két lövéssel ölt meg. Először a fejébe, szemén felül, s midőn már lebukott, másodszor a nyakcsigolyába lött, de hogy pisztolylyal-e, vagy puskával, nem tudni, de egy lépésről levén, valószínűleg pisztolylyal lőtte agyon.

Különfélék.

••• (Andrássy Gyula) gr. miniszterelnök nem magyar, hanem orosz. A „Golos“ című sz.-pétervári orosz lapnak egy pesti levelezője legutóbbi eszeveszettségében ezeket fundálta ki: „Mostanában a magyar nemzetiség előteremtésén egy orosz fáradoz; igen orosz, Andrejew syn (azaz: András fia), miből a magyarok Andrássyt csináltak; ez eredetére, születésére és gyermekségének nyelvére nézve tökéletes orosz. Egyedül szép elegans ruházata által árulja el, hogy magyar mágnás. Szürke okos szemei, jelenleg egy kissé kopott köznapias arcza alacsony alkata és szokásai, mindez inkább Fedorof festményeinek legényeire, mint a mongol-magyar hódítók utódjára mutat. No, mi nem pereljük el a muszkától sem Murawieffit, sem Gortsakoffjait.

++ (Azon roppant elkeseredettség és izgatottság,) mely Párisban és általában egész Franciaországban uralkodik a németek ellen, naponkint új és új alakban nyilvánul. Mindazon utcázák, melyek nevei Németországra emlékeztetnek, új neveket kapnak. A lapok szintén minden lehetőt megtesznek a gyűlölség szitására. A „Paris Journal“ közli mindazon németek neveit, kik visszatértek Párisba családjaik körébe vagy üzleteiket ismét megnyitották. A nép több ily visszatért németet keményen bántalmazott, vagy a rendőrségnek szolgáltatott át. A német seregek bevonulásakor több roszhirű személy közlekedni akart a német katonákkal, a nép e miatt annyira feldühödött ellenök, hogy leszakgatta ruháikat, félholtra verte s meztelenül, vérbefagyva hagyta az utcákon. A párisi üzletlajdonosok körében egylet alakult, melynek tagjai kötelezték magukat Németországgal semmiféle üzleti összeköttetésbe nem bocsátkozni. A párisi első világhírű kocsigyár tulajdonosa egy hirdetést tett közzé, melyben jelenti, hogy üzletében többé egy német sem fog kapni foglalkozást.

Megbízások tára.

Márfára F. M. urhölgynek: A kívánttal fájdalom, már nem szolgálhatok.

Nagyváradra Cs. K. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Budára 100-nak: A legszívesebben veszem, szíveskedjék mielébb megküldeni.

Czibakházára P. M. L. urnőnek: El van küldve.

Jászkisérre J. I. urhölgynek: Ára 30 frt az egyiknek, és 50—60 kr. a másiknak. Szívesen fogok eljárni megbízásában.

Keménytelkére Sz. G. urnőnek: El van küldve.

Makóra Sz. Sz. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Vésztőre Cs. B. A. urnőnek: A harmadik csomag is el van küldve.

Szászvárosba T. Zs. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

B.-Szt.-Györgyre L. M. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

N.-Szöllősrre T. I. R. urnőnek: El van küldve.

Pécsre Sz. N. urnak: Magánlevelet irtam.

Tesmagra P. Cz. urhölgynek: Postára van adva.

Abonyba R. I. urhölgynek: Pontosan vette-e küldeményemet?

Pohorellára G. R. R. urnőnek: A küldeményt pontosan vettem és azonnal munkába vétettem.

H I R D E T É S E K.

Keller és Zsitvay,

selyem és női divatkelme raktárban

Pest, Szervita-tér 6-dik sz. a.

A legújabb selyem, gyapju és gyapot női divatkelmék, kész női ruhák és mindennemű felöltők, valamint több más női divat-cikkek, dus választásban és lehető jutányos áron kaphatók.

Saját szabó-műhelyükben készíttetnek ruhákat a legújabb divat szerint, gyorsan, izlésteljesen és jutányos árak mellett.

Kelme-minták vidékre készséggel küldetnek, a megrendelések pedig kiváló figyelemmel és gyorsan hajtatnak végre.

(Lyoni selyem-kelmékből gyári raktár.)

Téli nagykendők

 Szép, jó és olcsó!

Legújabb női ruha-kelmék nagy választékban,
bámulatos olcsó árért.

Teljes ruhához való legszebb kelmék 3, 4, 5, 6 frtért, ugyszinte a legfinomabb

bársonyok és fekete selyem-anyagok

HAMBURGER ADOLF

üzletében, Pest uri-utca 3. sz. a., Sőja kávéháza átellenében.

 Mustrák kívánatra mindenféle bérmentesen küldetnek s megrendelések utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Asztal- és ágyterítők.

Aviso an die hohe Damenwelt!

Das Haar in üppiger Fülle und von natürlicher glänzender Farbe ist nicht allein der reizendste Schmuck jeder Dame, sondern auch das sichtbare Zeichen innerer Gesundheit, Fülle und Kraft. Um aber das Haar gesund zu erhalten, von der Haarkrankheiten, der Schuppe und den von diesen herrührenden starken Ausfällen und frühzeitigen Ergrauen zu schützen, gibt es kein besseres Mittel, als die aus aromatische, orientalischen Vegetabilien (ohne Zusatz von Parfüm) bereitete.

Meditrina Haarwuchs-Kraftpomade!

Als uraltes Geheimniss der Orientalen von M. Mally entdeckt, und nunmehr auf Mr. Charles Mally übergegangen, gebrauchen seit Jahrhunderten heute noch alle hohen Damen des Orients ausschliesslich nur die Meditrina-Pomade zur Pflege ihrer üppigen Haarfülle. — Durch ihre balsamisch harzigen, erwärmenden und belebenden Bestandtheile hat die Meditrina-Haarwuchs-Kraftpomade die Eigenschaft, den Haarboden zu stärken, die peripherische Circulation anzuregen, die naturgemässe Entwicklung der Haarzwiebel zu befördern, und oben dadurch einen neuen Haarwuchs zu bewirken und zu kräftigen.

Zur Beseitigung der Schuppe und des von der Schuppe herrührenden starken Haarausfalls ist der gleichzeitige Mitgebrauch des

Orientalischen „Meditrina“ Haarwuchs-Wassers

notwendig. Auch bei langjähriger Kahlköpfigkeit (dieselbe mag die Folge der Ablagerung eines Krankheitsstoffes oder hohen Alters sein) wird die Meditrina-Haarwuchs-Kraftpomade die überraschendsten Resultate liefern, wenn sie in Verbindung mit dem Orientalischen „Meditrina“ Haarwuchs-Wasser nach Vorschrift der Gebrauchsanweisung angewendet wird.

Zugleich ist die Meditrina-Pomade wegen ihrer balsamischen, erwärmenden und stärkenden Bestandtheile eines der anerkannt besten Mittel gegen nervöses Kopfleiden!

Zeugniss.

Schon früher mit spärlichem Haarwuchs versehen, am Typhus erkrankt, verlor ich mein ganzes Haupthaar, wurde vollends kahl, und war weniger wegen Eitelkeit als Gesundheitsrücksichten gezwungen, eine Haartour zu tragen. Um dieses Uebel zu heben, habe ich alle, sowohl im bescheidenen Kleide als bombastischen Styl in den Zeitungen angekündigte in- und ausländische Haarwuchsmittel in ausdauerndster Geduld angewendet, ohne eine Wirkung erzielt zu haben. Meine Hoffnung war schon geschwunden, jemals die Haartour ablegen zu können und ebenso mein Vertrauen in alle angepriesenen Haarwuchsmittel. Da versuchte ich noch die neueste Erscheinung auf dem Gebiete dieses Industriefaches, nämlich die aus orientalischen Vegetabilien erzeugte Meditrina-Pomade von M. Mally, und meine Ueberraschung wuchs von Woche zu Woche in dem Grade, als mein kahles Haupt sich mit üppigem Haare bedeckte. Indem die nur im bescheidenen Kleide eines Haarconservierungsmittels angekündigte Meditrina-Pomade wirklich dem Wahlspruche der Gesundheitsgöttin „Novo, veteri morbo medeor“ entspricht, so kann ich nicht umhin, dem Erfinder meinen warmsten Dank öffentlich auszusprechen, und die von demselben aus orientalischen Vegetabilien bereitete Meditrina-Kraftpomade sammt dem Reinigungswasser allen Kahlköpfigen als das beste Mittel zu empfehlen, das bis nun in den Handel gebracht worden ist.

Peter Kerga m. p.

Wien am 1. Oktober 1859. k. k. Hauptmann in Pension in Wien.

Herrn Laneri, Apotheker in Lemberg.

Die Meditrina-Pomade und das orientalische Wasser des Herrn Mally in Wien, bei Ihnen gekauft, haben einen wunderbaren und höchst erwünschten Erfolg gemacht.

Wie Sie gesehen haben, war ich ganz kahl und fast alle Haare waren mir ausgegangen. Nachdem ich in der Lemberger Zeitschrift „Przeglad“ eine Annonce von der Meditrina-Pomade und dem orientalischen Wassers gelesen hatte, fand ich mich veranlasst, solche zu kaufen und in kurzer Zeit nach vorschriftsmässiger Benützung dieser Mittel war ich sehr verwundert, zu sehen, wie dicht die Haare mir zu wachsen angingen, mit einem Worte, ich habe jetzt genügende und kräftige Haare.

Ich sehe mich also veranlasst, dem Herrn Mally für die glückliche Combination der wunderbaren Mittel zu danken und Jedermann die Meditrina-Pomade und das orientalische Wasser als sehr heilend bestens zu empfehlen.

Indem ich meinen Dank nochmals wiederhole, bleibe ich
Lemberg, 16. Sept. 1860. Ihr geneigter

Stanislaus Dombrowsky,

k. k. pensionirter Rittmeister und Gutsbesitzer.

Herrn M. Lipschütz in Buczacz!

Die Meditrina-Pomade und das orientalische Wasser des Herrn Mally in Wien ist wahrhaft wunderbar, weil es bei so vielen Abnehmern mit Erfolg wirkte. So wie Sie wissen, war mein Kopf ganz haarlos; allein das Glück wollte es, dass ich aus der Zeitung die Annonce der Meditrina-Pomade und des orientalischen Wassers las und mich sogleich zum Gebrauche desselben entschloss. Welch' ein herrlicher Erfolg! in kurzer Zeit stand ich mit sämtlichen Haaren verjüngt da! Darum fühle ich mich verpflichtet, Ihnen für die wirklich unfehlbare Wirkung jener Pomade und des orientalischen Wassers, welche ich bei Ihnen kaufte, den warmsten Dank zu sagen, und deren Güte und Qualität, als unfehlbar wirkend allerseits anzupfehlen.

Meinen Dank wiederholend, zeichne ich
Buczacz, am 25. Jänner 1861.

Palkowsky, m. p.

k. k. Gendarmerie-Postenführer.

Euer Wohlgeborn!

Ich habe das Meditrina-Wasser nicht gespart, und bin deshalb mit dem ersten Fläschchen bereits zu Ende.

Für die beiliegenden 4 fl. Oe. W. bitte ich mir gefälligst 2 Fläschchen dieses Wassers abernals zu übersenden. Als bisheriges Resultat bemerke ich, dass das Haar eine schöne Farbe bekomme, schnell und viel dichter wachse, die ganz kahlen Stellen fangen an allmählig mit feinen Härchen sich zu bedecken, und ich zweifle nicht an dem besten Erfolge.

Mit Achtung ihr ergebener
Schemnitz, 4. April 1860.

Jakob Prucha, m. p.
Gymnasiallehrer.

Ein Tiegel Meditrina-Haarwuchs-Pomade, in der Feinheit des Körpers der Farbe und des angenehmen Aromas alle französischen und englischen Cosmetics weit überragend, und in elegant ausgestatteten Porzellantiegel, der dem Toilettesischen jeder hohen Dame zur Zierde dient, mit dem Motto der Gesundheitsgöttin Meditrina „NOVO VETERI MORBO MEDEOR“ oder ein Flagon Orientalisches „Meditrina“ Haarwuchswasser kostet je 1 fl 80 kr. ö. W. Bei Postversendung für Stempel und Emballage 20 kr. mehr.

Unter der Adresse: Charles Mally in Wien, Getreidemarkt Nr. 1. werden alle Aufträge für ein Stück oder mehrere ins Ausland nur gegen Einsendung des Baarbetrages, im Inlande aber gegen Postnachnahme schnellstens effectuirt. — Depôts befinden sich noch in Wien in der k. k. Hofapotheke; in Pest in der Apotheke des Herrn Josef von Török, Königsgasse Nr. 7. Agram: J. Cejbe, Capitel Apoth. Alba: Alois Logmann. Antalfalva: Josef Jerop. Arad: Hermann Elias. Baja: Josef Herzog. Bistritz: Dietrich et Fleischer. Carlstadt: Josef Benich Apoth. Comorn: A. Belloni. Csakathurn: Adolf Karasz. Daruvár: Ant. Kuschvicz Apoth. Décs: Samuel Kremer. Erlau: Lorenz Köllner Apoth. Essog: Rudolf Czarda Apoth. Fünfkirchen: Wilh. u. Em. Zsolnay. Gr. Beeskerok: Wogling et Harsányi. Gr. Kanizsa: L. Halphen. Grosswardoin: Anton Janky. Gyöngyös: Josef Kocianovich Apoth. Irrogh: Georg Petrovits. Kaschau: F. Eschwig et Sohn. Késmárk: C. A. Genersich Apoth. Klausenburg: Joh. Wolff. Apoth. Kronstadt: Johann Duschoju. Léva: Ed. Bollmann Apoth. M. Theresiopel: Ig. Hofbauer Apoth. Miskolez: D. St. Csáthi-Seabó Apoth. Mitrovitz: Alex. Keratovic. Nagy Abony: Aug. v. Kvaktsch Apoth. Nauhlaus: Ig. Conlgnar. Nonsatz: C. Wagner. Nausohl: Frid. Th. Nowak. Oedenburg: A. Mozev Apoth. Párlány: Karl Gürtler Apoth. Petrinia: Joh. Teropolcio. Prossburg: A. F. Grossmann. Ruma: Simon Milutinovich. Saicsar: Alex. Theodorovits. Sassin: Anton Mike Apoth. St. Gróth: Rad. Ruff's Apoth. Schässburg: J. B. Mieslbacher et Söhne. Schomnitz: Joh. Vitkovics Apoth. Slatina: J. Gürth Apoth. Temesvár: J. E. Pecher Apoth. Tisza-Ujlak: V. Royko Apoth. Trentschin: Isidor Kulka. Ungvár: Philipp Pollak. Vukovár: Felix Kirschbaum Apoth. Warasdin: Dr. A. Hälter Apoth. Zombor: Stef. Popitz.

Herrn M. Mally in Wien!

Mein Glaube an die Wirkung der so vielfältig angerühmten Haarwuchsmittel war längst geschwunden; da ich durch nahezu 4 Jahre die Mehrzahl der theils im bescheidenen Kleide, theils im pomphaften Style angekündigten Mittel mit einer seltenen Beharrlichkeit versucht hatte, und schliesslich in meinem 32. Lebensjahre auf dem Punkte stand, entweder zwischen einer Haartour oder einer schwarzen Haube zu wählen, um die Blösse meines Hauptes den Spöttern zu entziehen. So griff ich denn in der Verzweiflung und als letzten Versuch zu der von Ihnen erfundenen Haarwuchs-Kraftpomade, und siehe da, die ersten zwei Tiegel, in Verbindung mit dem gleichnamigen Haarwuchswasser allein reichten schon hin, mir die Ueberzeugung von der einzig dastehenden Wirkung dieses Mittels zu gewahren. Ich fasse mich kurz, und sage Ihnen nur, dass ich nach halbjährigem Gebrauche dieses vortrefflichen Mittels mein Haupthaar wieder in solcher Fülle erlangte, wie es mir die Natur gleich anfänglich gab. Da ich weder Zeit noch Geld habe, um zu Ihnen zu eilen, und meinen warmen Dank auszudrücken, so wähle ich diesen Weg, und drücke hiermit gleichzeitig die Versicherung aus, dass sie mir durch mein Haupthaar wieder neues Leben gegeben haben.

Sachsenburg, am 4. Jänner 1861

Ihr dankschuldiger

PAUL m. p., k. k. Förster.

Herrn M. Mally, Wohlgeborn!

Wenn meine Zeit für diesen Moment mir nicht so überaus kostbar wäre, so wäre ich lange schon zu Ihnen hingeeilt, um Sie persönlich meiner Dankbarkeit und steten Verehrung zu versichern. Ihre so kostbare Erfindung, das „k. k. a. p. orientalisches Haarwuchswasser und die Kraftpomade Meditrina“ hat mir meine zweite Gesundheit geschenkt. Wie sie sich werden gefälligst erinnern können, war meine Kahlköpfigkeit eine bedeutend vorgeschrittene, und selbst die noch übrigen Kopfhare gingen mir täglich mehr und mehr aus! Mit der Anwendung ihrer Kraftpomade und des Wassers nach Ihrer werthen Vorschrift, fielen mir weiter keine Haare mehr aus, und die Fortsetzung der Kur war so glücklich, dass meine Frau an mir täglich das Emporspriessen neuer Haare bemerken konnte; dermassen, dass ich jetzt so glücklich bin, statt eines Kahlkopfes einen üppigen Haarwuchs zu besitzen. Ihre Erfindung ist so selten ausgezeichnet, die Wirkung so überraschend erfolgreich als schnell, dass es an mir nicht fehlen soll, Ihnen meine Dankbarkeit thatsächlichst erkennen zu geben.

Ich reise morgen nach Hause. Meine Freunde in Hamburg werden staunen! Ich empfehle mich Ihnen auf das Wärmste und bleibe dankbar!

Wien, 4. Nov. 1859.

Conrad Hallenberg, m. p.
Professor der Philosophie.

Zeugniss.

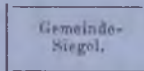
Womit der erbenst gefertigte nach Wissen und Gewissen bezeugt, dass seiner Tochter, welche seit langer Zeit kahlköpfig war und erfolglos behandelt wurde, nachdem selbe nur kurze Zeit von der Meditrina-Pomade und dem hiezu gehörigen Wasser Gebrauch machte, mit der grössten Leichtigkeit ein dichtes und festes Haupthaar wuchs.

Das oben Angeführte als reine und unverfälschte Wahrheit bezeugend, habe ich die Ehre zu zeichnen

Virmiglio, am 13. Oktober 1860.

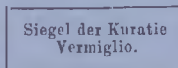
P. Bertolini m. p.

Von der Gemeinde Virmiglió, den 14. Oktober 1860.

Der Gemeinde-Vorsteher:
Panizza m. p.

Der Unterzeichnete bestätigt sowohl die wirkliche Unterschrift des Vaters der hergestellten Tochter, als auch die Wahrheit seines Zeugnisses.
Vermiglio, am 22 Oktober 1860.

In Wahrheit dessen:
P. Tonioli Bartholomäus.
Kurator.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>12. sz. Márczius 19-kén. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	--	---

Az elvesztett ékszer.

Beszély.
Szegfi Mórtól.
(Folytatás.)

II.

Ugy van, a tarka-barka nagyvárosi élet hidegen hagyta Esztikét; úgy érezte magát benne, mint a kire drága kincs van bizva, zsebmetszők társaságában; egy óvatlan pillanat és a drága kincs — szerelme — örökre el van veszve.

Hiába pazarolta reá báró Piszkey Aladár, az önkéntes, legszebb bókjait, a leány csak mosolygott reájuk, ismerlek szép maszka, gondolá, és lelkében az égről aláfutott csillag tetszett föl és ama férfi képe, a kivel az a csillag összeforrasztotta lelkét; és hasonlóképp hiába avatta őt be a két Vitnyéyleány mindjárt ismeretségük első negyvennyolcz órája alatt szíve rejtett világába; a fiatalabb, az omló fürtü, kékszemű szőke Leonie, a „pampuska“, a mint teit idomai miatt udvarlótól — természetesen háta mögött — elneveztetett, valami fiatal miniszteri tisztviselő felül ábrándozott, a ki pompásan tánczolt, felségesen korcsolyázott és isteni bajuszkájával, de főleg felülmulhatlan nyakcsokrával sok leányszívnek nyugtalan álmakat szerzett; a másik Vitnyéyleány meg, az idősbik, Klotild, vagyis az udvarlók szerint, a „csendes eső“, egy gyönyörű szép, fekete szemü karcsu lélek, azzal ijeszti a világot, hogy zárdába megy és ezt a szép szándékot három év óta mindig a jövő évre halasztja, a farsang miatt, vagyis inkább egy bizonyos Zarándy Béla miatt, a kivel három év előtt a hajósbálban csárdázott és a ki akkor annyira magán kívül lett, hogy elragadtatásában azt sugta neki: „Klotild

nagysám, kegyednek enyémnek kell lennie, vagy meglövöm magamat“ és azóta a gyönyörű szép Klotild csak azt az órát várja, hogy Zarándy Béla ura legyen szavának, természetesen a meglövést illetőleg, és akkor ő azonnal zárdába vonul, hanem ez az óra három év óta nem akar következni, sőt egy idő óta maga Zarándy Béla maga sem akar többé elkövetkezni, pedig — no, de majd lesz szerencsénk Zarándy Bélához.

Ezeknek a fontos titkoknak tehát Baracska Esztike mindjárt az első két napi ismeretség után teljesen birtokába jött, a nélkül, hogy ő viszont az ő szívének szentélyes rejtékébe egy pillantást engedett volna vetni barátnőinek; ezek hiába sugdostak-bugdostak vele az ablakmélyedésben, a cseccse-becse-szekrény előtt és egyebütt, a hol a fiatal leányok szívei bizalmasan föltáruznak egymás előtt, Esztike csak azt hajtotta, hogy neki semmiféle rejtett kincs nincsen szívében, hogyan is lehetne, mikor mindössze csak egy éve, hogy a zárdából kikerült és a zárdá templomában a papnövendékeken kívül csak a zárdá gyóntatója volt az egyetlen férfi, a ki ugyan szép férfi volt, de a kire csak gondolni is három napi böjtölés terhe alatt meg volt tiltva a fejedelem-asszony által; a mi pedig az utósó évet illeti, mióta otthon van, hát hozzájuk ugyan elég férfi jár, össze-vissza szép is, nem szép is, de az egy Csetneky Aladáron kívül mind házások, az egy Csetneky

Aladár meg mind a két szemére bandzsi, azért tehát hagyja-nak neki békét, ő neki nincsen titka, nem is lesz soha, mondá olyan ártatlan tekintettel a két leányra, hogy ezek elébb egymásra néztek, aztán újra Esztikére, aztán a kis „pampuska“ megfogta az új barátnő füle czimpáját és azzal a biztatással, hogy ha két hét alatt szerelmes nem lesz és pedig abba, a kit ő kiszemel neki, kitépi neki azt a fülezimpáját.

Esztike minderre csak nevetett és mivel a két hét is eltelt és Esztike még mindig nem lett szerelmes, e nevetés roszul esett a Vitnyédy-leányoknak; ez a falusi libácska talán bizony nevetségesnek találja, hogy nekik titkos imádójuk van! Jó, majd meglátják, hogy meddig fog ez a falusi libácska rajtuk nevetni, hogy melyik fog közülök utójára nevetni; és ettől a percztől kezdve a két barátnő valóságos hajtóvadászatot indított a szép kis Esztike szive ellen; a hány fiatal ember csak a házhoz járt — és járt hozzájuk egy pár tuczat, mert Vitnyédyné asszonytól minden héten kétszer volt tánczestély theával — mindegyiket a szép kis Esztikére uszitottak, könnyü dolog volt ez nekik, Esztike szép leány volt, és volt szemében valami, a mi a zárdára emlékeztetett, a mit ugyan a két nővér bambaságnak nevezett, de a mit a fiatal emberek igen érdekesnek tartottak és udvaroltak neki, hogy csak ugy illatozott a szoba tőle, de miként a pelyhet, ugy fujta el a kis Baracskey Esztike a sok szép szóvirágot, czifra tulajdonsaikkal együtt és ez a föl nem vevő könyedség tünt föl végre, két hét múlva, Baracskeyné nagysámnak, az anya tapasztalt szeme jól tudta, hogy honnan veszi magát ez a föl nem vevő könyedség leányában, attól a csillagtól, a mely akkor este az égről lefutott, annak az ispánnak az emléktől, a ki miatt ő erre a költséges vállalatra adta magát, hát talán nem is lesz foganatja a Pestre jövetelnek? Az anya kétségbe volt esve erre a félelmetes gondolatra; őt, a koros nőt, magával tudja ragadni a fővárosi élet és ez a fiatal leány ellene tud állni csábulatának, egy haszontalan ispán miatt!

Ez aztán olyan nagy aggodalom volt, hogy anyai szive el sem bírta azt egyedül; ki kellett öntenie szivét, de ki előtt? Férje előtt? Igen is, próbálta is azt tenni, egyik éjjel, midőn Esztike már mélyen aludt, és Baracskey Antal a klubból hazavetődött, a legalkalmasabb időpont is lett volna ilyen komoly családi ügy megbeszélésére; de Baracskey Antallal nem lehetett most komolyan beszélni, a klubban ismét annyit adomázott egy bizonyos öreg ur, hogy Baracskey Antal egész megittasodott tőle, akkorákat kaczagott, hogy Natalie nagysám kimondhatatlan félelmeket állott ki miatta, minden perczen várta a házmestert, vagy más valamely éjjeli álmából fölriasztott lakóját a háznak, hogy az neki itt skandalumot fog csinálni, és midőn szólni akart, férje egyre szavába vágott, hogy hát ő miért nem nevet, és felesége helyett újra elkezdett kaczagni, ez így tartott éjfél utáni két óráig, a mi elég idő volt arra, hogy Natalie nagysám találékony fejében más tervek érlelődjenek meg aggodalmas szivére nézve. Nem fog a férjének szólni, mit is tehetne az ilyen ügyben? Nem férfinak való dolog az, ilyen dologban csak nő tud sikerrel eljárni, nőt fog tehát szövetségül felhívni, nőt, de kit? ah, tudja már! a kerületi képviselőt, az nagyon alkalmas arra, hogy ilyen titok az ő szivében őrizet alá helyeztessék, — arra aztán hagyta kaczagni férjét és édesdeden elaludt.

Másnap délután aztán meglátogatta a képviselőt, és mivel Esztikét nem hozta magával — a szabót várja, mondá, azért nem távozhattott hazulról — természetesen az első öt

perc alatt Esztikére fordult a beszéd, és erre aztán Natalie nagysám elkezdte dicsérni leányát, hogy az milyen ritka példánya a leányoknak, valóságos isten-áldás, nem is olyan, mint a többi, mennyire nem érdekli azt az a fővárosi üres csiricsári, és mennyire semmibe sem veszi a fiatal emberek csélcsep szépelgéseit, az a sziv, az a lélek, egy valóságos angyal, a melyhez földi érzés nem is férhet, és a többi; a képviselőné természetesen reá hagyott minden szót, mit: angyal? még annál is több: angyalok angyala, arkangyal, és a férje is azt mondta és ő azt már akkor mondta, mikor a kis Esztike még babával játszott, és a többi, és midőn Natalie nagysám távozott, nem volt még lakásán, és a képviselőné már Piszkeyné, née de Szikray bárónőnél tisztelgett, a kinek önkéntes fia olyan tüzesen udvarolt a kis Esztikének, és a titok szent pecsétje alatt egész hevenyén elbeszélte, hogy épen most volt nála Baracskey Antalné, és hogy milyen nagyra van leányával, akár egy princeszszel, senki sem elég jó neki, a pesti fiatalságot egytől-egyig fajankóknak deklarálta, pedig hát kicsoda ő tulajdonképen? Egy Baracskey Antalné, egyéb semmi! mig az ő férje, no, nem akarja magát dicsérni vele, de ennek a kisujja többet ér az egész Baracskey-családnál, épen tegnap neveztetett ki királyi táblai bírónak, tehát méltóságos ur, és az az Esztike, mi is van rajta? egy falusi pipóka, az ám, falusi pipóka, nem is pipóka, valóságos bolond-gomba, mondá az ujdonat-új méltóságos asszony és mint a ki legjobban végezte dolgát, önelégülten tért vissza családi tűz helyéhez.

Nem ugy Piszkey bárónő, ebben forrt a méreg, az ő önkéntes fiáról azt mondani, hogy az egy fajankó! és ha az volna is, minek azt másoknak is tudni? és meg annak az ország szájának — a képviselőt értette ezalatt — a nyelvére kötni! oh, ezt a fájdalmat nem viselheti el az ő anyai szive!

Fogta tehát magát, elment az ő kedves barátnőjéhez, Vitnyédynéhez, épen jókor jött, senki más nem volt a kedves barátnőnél, csak épen a két leánya, nagyon jó, hogy azok jelen vannak, hadd tudják meg, hogy mit mondott felőlük az a kedves Baracskeyné; az ám, azt mondta felőlük, hogy lári-fári, csiri-csári, csak bolondságokon jár az eszük, mindegy, akár milyen, csak bajusz legyen, vajszivű szerelmes macskák, bezzeg más fából van faragva az ő leánya, az csak az igazi leány, Sion hegye, oltári feszület és a többi és a többi, hogy a két leány arca hol elsápadt, hol meg lángvörösre gyült ki harangjában és ha az arczképfestés nincsen, bizonynyal az anya is, a szép Vitnyédyné, hasonló színváltozásokon megy keresztül e rettenetes szavak hallatára.

Bizony rettenetesek, Piszkey, née de Szikray bárónő egész megkönnyebbedett szivvel tért vissza egyetlen önkéntes fiához, tudta, hogy az ő egyetlen elkövetett sérelem most már nem fog megtorolatlanul maradni.

És nem is csalódott, a két leány egész éjszaka nem tudott alunni, hisz ők egy kigyót melengettek keblükön! Az az Eszti bizonynyal mindent elbeszél anyjának, a mit róluk tud, és az anya mindent tovább adott a bárónőnek; borzasztó, hallatlan, holnapután az egész főváros tudni fogja, a mit eddig csak ők ketten, azaz, hogy négyen tudtak! De hol is volt a fejük, hogy ők annak a falusi bamba képeinek hittek!

Elébb egy kicsit összeveszték a fölött, hogy kettejük közül melyik volt elsőben olyan bizalmas azzal a falusi bambával, egyik a másikra háritván e roppant meg gondolatlan-ságot, aztán elaludtak, és midőn másnap reggel fölbredtek, mindegyik nevető arczezal azon szavakkal fordult a másik-

hoz, hogy ő tudja már, mikép fogja magát a kis falusi bambán megboszulni.

Többet aztán nem szóltak, hanem annál erélyesebben cselekedtek, elannyira, hogy midőn a kis Esztike harmadnap egy tánczvigalmon megjelent, egyikét szenvedte át a legrettenetesebb estéknek, a mi halandó fiatal leányt csak érhet; nem kapott tánczost, pedig minden tánczra két-három fiatal-ember által előre le volt foglalva, de a fiatal emberek ma egytől-egyik megfélekedtek róla, udvariasan köszöntek neki, de egyig sem kérte föl tánczra — van-e ennél rettenetesebb kin a világon? Ha egy pár kopaszodó agglegény nincsen, talán petrezselymet árul! Petrezselymet árul, ő, Baracska Esztike! Oh, hogy ezt az egész vigalmat úgy az öt ujjá közé nem szoríthatja, mint a battiszt zsebkendőjét itt a kezében!

Körülnézett a teremben, hát nincsen itt senki, a ki szánakoznék rajta?! Nem, nem, rémülten sütötte le ismét szemeit, ne lássa senki a szégyent, a mi most e szemeket égeti, ne tudja senki, hogy ő most mit szenved! Oh, ha most a föld megnyílnék, és őt elnyelné, beh sokkal boldogabbnak érezné magát elevenen eltemetve, mint itt, a kivilágított teremben; e csillároknak, a falakon minden láng csak ő végette világít, hogy megvilágítsa az ő szégyenét!

Most közeledik hozzá valaki; tehát mégis! kicsoda? — és a mint reá tekint, szeretne szétfoszlani, semmivé lenni, mert a ki hozzá közelít, az a legalamuszibb társalgó, a legrettenetesebb tánczos a fővárosban, báró Piszkey, az önkéntes, a ki minden tánczosnőjének vagy az uszályát, vagy a cipőjét tapossa le, ez közeledik hozzá, ez az egyetlen, a ki ismerősei közül megemlékezik róla, hogy ő is a világon van!

Megyen vele tánczolni, de alig tesz néhány fordulót, meg kell állapodnia, feje szédül, lábai mintha ólomvá váltak volna, visszavezetteti magát helyére, nem tudja, hol van, forong körület a világ, azt hiszi, hogy meg kell örülnie.

Egy tekintetet vet anyjára, és az anyja arcán diadalmas mosolyt vél észre vehetni. Hogyan? hát az lehetséges volna? Anyja örülni tud annak a rettenetes fájdalomnak, a mit ő most kiáll? Ah, lehetetlen! És mégis! csakugyan, anyja arcán vidám mosoly ül, e hideg, fagyos arczon; és valjon miért mosolyog? Ah, tudja már! Rettenetes! A miért ő megtudna örülni, azon az ő anyja mosolyogni tud! Ah, tudja már, ezzel akarja őt megbüntetni, nem, nem, hanem ezáltal akarja őt kényszeríteni, hogy a fővárosi vig élet iránt érdeklődjék! Azért kell itt neki ezt a borzasztó fájdalmat kiállani!

És erre egy gondolat cikázott át testén, lelkén, egy gondolat, a melytől megrázkodott, de a melyről nem tudta, ha valjon a fájdalom vagy az örömtől rázkodott meg; úgy tetszett neki, mintha tüzes lávafolyam ömlenék ki szívéből, és perc alatt az egész termet egy lángtenger borítja el.

És a mint így állt, tekintete egy férfi tekintetével találkozott, egy olyan rut, undok tekintettel, a milyent még soha sem látott, a milyenről fogalma nem volt, és a melytől mégis meg volt ígérvé, hogy többé nem bírta levenni szemét azon férfiről.

És aztán látta, hogy a férfi közeledik hozzá és átfogja őt derekon és viszi őt, maga sem tudja, hová, mintha ki volna ragadva egész eddigi életéből, egy uj, ismeretlen világba, vérizgató lángok lobogó világába, a férfi minden tekintete új lángokat áraszt lelkébe, minden érintése új lángokat fakaszt belőle, a melyektől fel kell emésztetnie, el kell vesznie, és melyek mégis olyan kimondhatatlanul édes kéjekkel vannak tele,

mert lelkének minden lobbanása, és szívének minden dobbanása mintha azt mondaná: „Ime anyám, örülj tehát művednek; magad akartad azt így!”

És midőn vége volt a tánczoknak — ő nem tudta, hogy meddig tartott, csak azt érezte, hogy egy örökkévalóság fekszik a mult és a jelen közt — úgy tetszett neki, hogy soha ilyen szép férfit nem látott, mint ezt, és akkor aztán arra is emlékezett vissza, hogy táncz közben ez a férfi is olyasmit mondott neki, hogy ő soha ilyen szép leányt nem látott, mint ő.

És az ifju újra közeledett, és ő újra tánczolt vele és ezen közben azt is megtudta, hogy ez ifjut Zarándy Bélának hívják, tehát még az is! és azok a megnevezhetlen lángok újra felcsapkodtak szívében és ő újra olyan elbűvöltnek érezte magát, mint soha ez életben, minden elenyészett, a mi eddig a szívben volt, még a csillag is, mely pár hét előtt az égről lefuttott, nem volt abban többé hely sem csillagoknak, sem angyaloknak, csupán azoknak az emésztő édes lángoknak, a melyek ez ifju láttára felcsapkodtak azokban.

És táncz közben tekintete a Vitnyédy-leányokra esett, és a leányok ajkain az irigység mosolyát látta; édesanyjára is esett egy tekintete, annak hideg, fagyos arcán is mosolyt látott; csak mosolyogjatok, csak irigykedjétek, ugyebár, kijátszottalak benneteket, a főváros legszebb ifja az én tánczosom, gondolá örületes kéjjel és csak tánczolt, repült: nem tudta, hogy a földön van, azt hitte, hogy szédítő magasságokban repül végig e férfi karján, a ki őt fogva tartja, és a kit ő el nem bocsáthat többé, harminczszor tánczolta körül a vigadó nagytermét és — csak tovább, csak tovább, lihegő égő ajkakkal, égető lehelettel, és ők folytatták a tánczot, az ifju egy pár szót sugott neki és ő azt lihegte neki vissza: igen, mindent, mindent, csak szeresse, mert ő nem tud élni nélküle, aztán tovább tánczolt, hogy meddig, nem tudta, csak akkor eszmélkedett, midőn a tánczterem riadó tapstól hangzott vissza, neki tapsoltak, az egész tánczterem neki tapsolt, ilyen tánczot még nem láttak itt, negyvenötször tánczolta körül a vigadó nagytermét, éljen Baracska Esztike, éljen Zarándy Béla!

— Ez mégis csak nagy bolondság! — mondá az anya, midőn a leány helyét foglalt mellette, de ő nem igen értette a feddő szavakat, el volt kábulva, és csak azt látta, hogy az anya gyöngédeden mosolyogva beszélget Zarándy Bélával és ez igen boldoggá tette őt.

Zarándy Béla aztán egész estére lovagjául szegődött Baracska né nagysámhoz, és ez elméjének egyik legfényesebb diadalát ülte meg ebben; minden úgy történt, mint a hogy ő azt olyan ügyesen kitervezté; oh, tudta ő jól, hogy az ő kedves barátnője, a kerületi képviselőné, pompásan át fogja idomítani az ő ártatlan anyai dicsekvését és így átidomítva szárnyra fogja azt bocsátani ismerősei közt, és annál fogva az ő Esztike leánya csakhamar elszigetelve látja magát a szép nagy világban, a többi aztán sokkal szebben jött, mint a hogy ő azt remélte, az ő Esztike leánya nemcsak mohó vágygyal veti magát belé a nagyvárosi izgalmakba, hanem azonfelül egy minden tekintetben szerencsés fogást is tett, meghódította magának a jó családból való, gazdag Zarándy Bélát, minden attól függ már most, hogy azt a szerencsés fogást tartósan biztosítsa is magának, és arra is a legjobb utban vannak, azok a tekintetek, melyekkel a két fiatal egymáson csüng, oh, ismeri ő már a fiatal szíveknek ezen tüzi játékát, aztán a tánczterem, a fiatal szíveknek ezen izzó üvegházai, oh, nagyon keveset kellene neki a nagyvilági életet ismerni, ha hogy ne tudná, hogy ennek a mai tánczvigalomnak házasság lesz

a vége, és — jó éjszakát neked Kelemen, és az elmés nő ijedten tekintett körül, ha nem hallotta-e valaki e nevet; nem hallotta senki, nem is mondta ki, csak gondolta, de a nagy örömben nem tudta hirtelenében, ha nem-e kimondta, a mit gondolt; hiszen az mind olyan gyönyörű szép volt, a mit itt gondolt!

Ezalatt folyt a táncz tovább, a levegő égő szemektől fülledt át, a keblekben keringők, polkák és galoppok rajzotak, a szivekben zenehangok forrongtak, a hideg, fagyos Baracska né hideg fagyos szive is belesodortatott az izgalmas áramlatba, elfelejtette harmincznyolcz évét, szépnek, fiatalnak érezte magát, és első kérésre ő is a tánczolóknak közégyült.

De csak néhány perczre, a mint egy párszor megfordult, szédülés fogta el fejét és le kellett ülni, a hol épen üres helyet talált a teremben, tánczosa nem is vezethette vissza régi helyére, úgy keringett vele a világ, hiába dobog a sziv lázasan, mikor a test nyugalomra hajlik.

Se baj, így is jó, beéri ő már a látással, ez is élvezet, a való, az maradjon már a fiatalságnak, azért vannak az anyáknak leányaik, bezzeg az ő leánya, az nem szédül bele, negyvenötösör tánczolta körül a nagy termet — dicsekszik a mellette ülő diször-hölgyek előtt — az ő leánya volt az, a bizony, negyvenötösör és képes volna másodsor is megtenni azt a bolondságot, ha ő megengedné, de nem szabad, a jóból is megárt a sok; de hol van most az ő leánya, hogy nem látja? De igen, ott tánczol, hogy járja! De még sem, nem ő az, annak sötét-piros szalaggal van körül díszítve a ruhája, míg az ő leányáé világos-piros, aztán az ő leánya finomabban is tánczol, illedékesebben, nem löki úgy fel a fodrokat, aztán az arcza is, oh az ő leánya arcza egészen másképp van kipirulva, mert a közt is van ám különbség — magyarázza Baracska né nagysám büszke anyai mosolylyal kipirult arczán.

De hol is van az ő leánya, hogy őt az új ismerősöknek megmutassa! Keresi mindenütt szemeivel, és sehol sem találja, az új ismerősök nevetnek, hogy kissé bajos dolog annyi sok száz forgó fiatalság közül az egyiket kiismerni és — úgy van — hagyja helyben Baracska né, szintén mosolyogva; aztán még azt sem tudja, hogy a terem melyik részén keresse; meg lehet, hogy a tulsó részen tánczol, vagy talán épen a másik teremben, jegyzi meg az egyik új ismerős, és — az is meg lehet — hagyja helyben Baracska né és elmereng az előtte forgó-rengő világon és teszen megjegyzéseket egyikről másíkról és az új ismerősök nevetnek kacagnak ezen megjegyzéseken, olyan pompásoknak találják azokat és Baracska né nagysám látja, hallja, hogy az új ismerősök milyen jól találják magukat mellette és ezen egész idő alatt Baracska né nagysám szemei tétova nyugtalansággal kalandoznak szana-szerte a teremben, keresve leányát, a kit a táncz kezdete óta nem látott, mikor is kezdődött ez a táncz? egy negyedkor háromra, tehát csaknem három negyed óra óta; csak három negyed óra óta? neki úgy tetszik, mintha az sokkal hosszabb idő volna, de ha annyi is? három negyed óra! hol van, hogy nem látja? hová lehetett, hogy az ő szemei meg nem találják!

Nincs maradása tovább az új ismerősöknél, egy gondolat, egy rettenetes gondolat kapja meg szivét, azt mondja, hogy ki kell mennie egy kis friss levegőre, és indul, maga sem tudja, hogy mily irányba, elvesztette a tájékozást, azt hiszi,

hogy a közép felé indul és egyszerre az ajtónál találja magát, visszafordul tehát és újra indul és rövid idei bolyongás után ismét az ajtónál találja magát, bele törtet tehát a tánczolóknak gomolyai közé és mintha megannyi furia körébe ragadtatnék, olyan iszonyu félelem tartja fogja lelkét a körülötte repülő csillogó-villogó ifju világ láttára, fut, szalad, nehogy őt is magával sodorja ez iszonyu örvény, és ezalatt folyton keres, néz, kutat és szivét iszonyu félelmek hasogatják arra a gondolatra, hogy hol van az ő leánya!

Azt sem tudja már, hogy hol van, csak bolyong, kábultan, eszeveszetten, a terem egyik végében a Vitnyédy-leányokat pillantja meg, oh, mint szeretne odarohanni hozzájuk és megkérdezni tőlük, ha nem látták-e az ő leányát; azok bizonyosan látták, bizonyosan tudják, hogy hol van, és — fele utjában megfordul, nem mer közeledni hozzájuk, azoknak nem szabad tudniok, hogy ő nem tudja, hol van most az ő leánya; oh, jaj neki, jaj neki, ha valaki tudná, hogy ő most mit szenved, hogy ő most mit gondol; oh jaj neki, jaj neki, hogy ő ide jött Pestre, hogy ő idehozta leányát, az ő egyetlen leányát, az ő egyetlen szeme fényét; oh, jaj neki, jaj neki, hogy ő kiüzte leánya szivéből a menyországot és feloldozta benne a pokol démonjait!

Egyszerre megáll, szeme, szive, lelke egy tekintetben dermedez, leánya áll előtte, annak a látása dermedztette meg szemét, szivét, lelkét; leánya áll előtte, Zarándy Béla karján.

— Hol voltál? — csak annyit bir szólni, azt is olyan halkal, olyan leheletesen, hogy csak ajkainak vonaglása sejteti a szavak értelmét, melyek szive mélyéből kiszakadtak.

— Hát a karpereczemet keressük! — mondja a leány, olyan vidám csendületes hangon, hogy a fél terem visszazengett tőle. Csak az anya szivében kongtak azok tompán, sirilag.

— A karpereczet? micsoda karpereczet? — kérdé az anya tétova tekintettel.

— Hát a melyik a kezemen volt, a koczka rubinokkal — mondja újra a leány, még hangosabban és még vidámabban, mint azelőtt.

És az anya csak állt és nézett leányára, hol a karjára, hol az arczára és nem tudja, ha higgyen-e, vagy ne higgyen-e leányának; igaz, a karperecz csakugyan hiányzott; hanem ez arcz, leánya arcza, mintha nem volna többé olyan, mint azelőtt.

De nem, nem, nem! Hiszen az nem lehet, hogy Isten őt olyan rettenetesen büntesse, hogy önönmaga által büntesse, leányában büntesse, olyan rettenetesen!

— Jer, leányom, jerünk haza, már késő van, nyugalomra vágyom, nagyon fáradt vagyok, nagyon aggódtam miattad — mondá, és karját leánya karjába fűzve, indult a ruhatar felé.

— Miattam aggódtam? és valjon miért? — kérdé a leány vidáman.

— Nem tudom; hogy nem láttalak, tovább egy óránál nem láttalak, nem tudom, csak jer, menjünk haza — mondá.

— Beh kár, hogy olyan korán távoznak! — jegyzé meg az ifju, a ki csak most jutott szóhoz, mert a fentebbi beszélgetés mohó gyorsasággal folyt anya és leánya között.

Az anya csak most vette észre az ifju jelenlétét; az ifju minden szava mint megannyi tördőfés esett szivébe. Arra is

reá nézett azzal a halálos, megverő tekintettel, a mely csak egy anya szeméből tud lecsapni, és az ifju — nem birta kiállani e tekintet hideg villámát, le kellett sütnie szemeit előtte.

— Ugy-e bár, kár? — csak annyit felelt az anya, aztán ment, alig birt járni, és mégis érezte, hogy ő vezeti leányát, annak most még nálánál is kevesebb jártányi ereje volt.

És Zarándy Béla — nem követte őket, még csak kísérről sem ajánlkozott, a mi pedig közönséges udvariassági szabály.

Hanem azért az anya látta, mint röpit vissza leánya egy tekintet az elmaradozott ifjunak, de arra már nem jutott gondolata, belevetette magát a kocsiba, behuzódott uti köpenyébe, úgy ült mozdulatlanul, képtelen egy szóra, egy gondolatra. A leány egypárszor kezdett valami beszélgetést, de ő nem hallotta, ő csak saját szive lázongását hallotta, a mi mindent tulzajongott a világon.

— Csak ő, ő ne tudja meg; — fohászodik végre, örületes feljajdulással, és az ürületes feljajdulástól magához térve, halkal, rebegő ajkakkal ismétlé:

— Csak ő, ő ne tudja meg soha!

— Kicsoda, anyám? — kérdé a leány, és az anya érzé, mint reszketnek a leány térdei.

— Kicsoda? — mondá utána az anya — és azt nem is kérded, hogy mit?

— Hát azt, hogy az ékszeremet — tördelte elő a leány.

— Azt? Igen is, azt, az ékszert, igen is, azt ne tudja meg atyád — mondja az anya és e perczen érzé, mint borul a leány keblére, és ő megborzadozva eltaszította őt kebléről, és midőn a kocsi megállt, karjaiban kellett a leányt fölvenni lakására, mert el volt ájulva.

(Vége köv.)

Édes atyám névnapjára.

Halász Dezsőtől.

magasban, fenn az égen,
Napsugáros üde légben,
El, keletre száll a g ó l y a,
A tavasznak hirhozója.
„Hogyha utad arra léssen
Majd Nagyvárad közelében:
Szállj meg a szülői házon,
Vidd oda az én áldásom!”

A levegőt szántva, szelve,
Száll a f e c s k e is keletre,
„Fityfirittyé t” vigan ejti:
„Kis virágok keljete ki!”
Egyszerű, halk énekében
Zengni én e szókat értem,
S izongotem tőle néked:
Virágos kert légyen élted!

A szellőt is zengni hallok:
Kizöldül a völgy és halom,
Erdő, mező, kert és berek
Virágillatot lehelnek. —
A virágok illatával

Énekem is együtt szárnyal,
S hálatalten felkiáltok:
Isten-áldás szálljon rátok!

Egy ünnepély.

Párisi jelenet 1770-ből.

(Németből.)

Feleki Józseftől.

— Jer kedvesem, menjünk!

— Kérlek kiméj meg, ma oly rosz hangulatban vagyok.

— Épen azért kedvesem, rosz kedélyedre jótékony hatása lesz egy kis sétának.

— De lásd, roszul érzem magam, valóban nem vagyok képes . . .

Az ifju Montagne bárót boszanták szép és fiatal nevének szabadkozásai és először életében kezdé a férjet játszani s komor arcot ölte. Neje észrevette ezt és égszin kék szemeiből két kristály-tiszta könyecsepp gördült alá liliom-halvány arcára. E két köny azonban ékesszólóbb volt a szép picziny ajkak esdő szavainál s a báró meghatottan borult bájoló neje nyakába.

— Bocsáss meg egyetlenem — suttogá — itthon maradtunk mindketten!

De most meg a nőt e gyöngédség jobban megindítá, mint férjének unszolásai.

— Oh, már egészen jól vagyok — mondá tetetett mosolylyal, — mehetünk az ünnepélyre!

Vidámságot erőltetve emelkedék fel székeről, de ingadozott, mint a forró déli napsugártól lankadó liliom. A tükör elé lépve, hátra simitá hosszú tömött aranyfürtöit, melyek vakító hullámzatban köríték hó-fehér arcát; félig kinyilt rózsát tűzött alig pihegő keblére, shawlt vetett nyakára, fejére kalapot tett sűrű fátyollal s mondá:

— Indulhatunk!

De hirtelen visszafordult, alvó gyermeke bölcsőjéhez lépett, szivéhez szoritá és megcsókolá kisedét, azután férjéhez lépett üde mosolylyal ajkain, ki őt elragadtatva bámulá, karját karjába füzte és mondá.

— Most már mehetünk, kedvesem!

Egymás karján enyelgve lépdelték a boulevardon végig, a nép komor és tréfás történeteket mesélve, egymás felett élcelve, nevetve, a legtarkább vegyületben hullámzott XV. Lajos tere felé.

Nagyszerű ünnepély volt az, melyet Páris e napon, 1770 május 30 án látott: a király esküvője! Menyasszonyi koszoru a koronán, myrtus-lomb a jogar körül, menyasszony ágy a trón mennyezete alatt!

Az ifju királyné, ki szép volt, mint a tavasz virága, és kedves, mint a gyermeki ártatlanság, a XV. Lajos terén először volt megjelenendő az öt bálványozó alattvalók roppant tömege előtt.

Ezer és ezer ember, férfi és nő, agg és gyermek tolongott oda vidáman, egyik a másikat megelőzni vágyva; ezer és ezer ember, férfi és nő, agg és gyermek összezuzott, szétszaggatott teteme bontá egy órával később eme gyászos emléküvé vált tért!

Lefessem-e a megrendítő képet! Elbeszéljem-e, hogy miként változott a még előbb öröm és boldogság disztere egy perc alatt a halál és pusztulás teremő színhelyévé?!

Ezerkészság áldozat boritá egy óra mulva az öröm és vigság után XV. Lajos terét összetiporva, agyonzuzva szétszaggatva!

Az iszonynak logrémitőbb pillanata volt az, midőn a kocsi a roppant tolongás miatt a Port-Royal mindkét végén megállani kényszerültek. A hid a rajta szorult ezer és ezer ember sulya alatt borzasztó recsegés és szivetrázó kiáltások közt leszakadt. A Szajna hullámokkal lett boritva. A haldoklók segélykiáltásai, az összezuzottak fájdalmas kitörései, a parton állók rémült zavara, a nyögés, a jajgatás, a hörgés, a kiáltás borzasztó chaosszá folytak össze és a végítélet szörnyü képét tüntették elő. Izekre szakgatott hullák, szanaszét heverő haldoklók boriták a tért és az utcákat. Itt egy deszkadarabba kapaszkodó fiatal nő vérző homlokkal, keblén kisdede; ott egy tisztos hölgyalak, szétzilált öszfürtei gyászosan lebegnek a légtérben; itt egy erőteljes férfi, ereje megtört a végerőlködésben; ott egy gyermek kiáltoz anyja után, kit a tömeg tőle elsodort, tán összezuzott; mindenütt rémület és zaj, kétségbeesés és halál!!

A kocsi sem előre, sem hátra nem mehettek; és a magaslatról új tömeg hullámozott lefelé, a halál völgyébe, semmit sem gyanítva; mint az orkán által felkorbácsolt két hullám, csapódott össze a két rohanó néparadat; végveszélylyel fenyegetve egymást. És ide vezeté Montagu báró szép, szenvedő nejét. Mielőtt észrevette volna a veszélyt, már a rettentő tömkeleg közepén volt, honnan kivergődni, baj nélkül kijutni teljes lehetetlen többé.

A megrémült és a kétségbeesés által esztől megfosztott tömeg öntudatlanul csapódott ide-oda; nagyobb volt a veszély a szárazon, mint a folyam hullámai között. Montagu báró az enyészet és a halál közé volt sánczolva. Szívéhez szorítá kedves nejét, és fülébe bátorító szavakat suttogott. De a gyenge nőt férje bátorításainak dacára is minden erejétől megfosztá a rémület és a tolongás; ájultan borult férje vállaira. Montagu báró kért, könyörködött, rimánkodott a tömeghez, hogy csak egy parányi kimélettel, gyöngédséggel legyen beteges, szenvedő neje iránt: mind hasztalan! E pillanatban, a halál, a végmegsemmisülés kétes percében minden szívből a legnagyobb önzés uralkodik.

— Mindenek előtt én! — e szó uralg minden kebelben.

— Én! — kiált az athléta és közönynyel ragadja meg az előtte álló gyermeket, hogy a menekülés zsámolyául lába alá tiporja.

— Én! — szólal meg egy másik keblében az élethez való ragaszkodás és egykedvűen hág egy vérző ösz fej ezüstös fürtjeire!

— Én! — kiált szakadatlanul egy hang, s az erős kéz eltaszítja magától a gyöngéd anyát, hogy magát mentse meg.

— Én! — hallatszík, s a hü kedves összenyomva, eltiporva, agyongázolva van, míg a kinek védeni kellett volna, magát siet megmenteni.

— Én! Én! mindenek felett én!

E pillanatban Montagu báró környezetétől mitsem remélhetett. Már látja távolban a magaslatról lehömpölygő tömeget, már hallja a kétségbeesés kiáltásait, a jajokat, a halálhörgést, az iszonyat eme léget betöltő kitöréseit; karjaiban ember feletti erőt érez, tulvilági elszántság szállja meg keblét, a reménynek egy kis szikrája villan meg előtte.

— Bátorság; kedvesem, bátorság! — suttogá — csak

egy pillanatig bátorság! s meg vagyunk mentve! Kapaszkodjál fel vállaimra, karold át erősen nyakamat, csakhamar tul leszünk a veszélyen. Megmentelek!

Letérdelt, egészen a földig hajolt, hogy neje annál könnyebben felkapaszkodhassék vállára . . .

Midőn érzé, hogy a drága, a szeretett kedves teher válnán van, fölemelkedett; lehajtott fővel, meggörnyedt nyakkal hatolt előre, utat tört magának a tömegben, nem nézve senkire és semmire. Hasonló volt a zsákmányt ragadó orosz lányhoz, ki előtt nincs akadály, irgalom, kegyelet; ki mindent szétzuz, mit utjában talál; az akadályok megtörnek előtte, ezer ember kezével, ezer ember erejével utat tör magának; némán lihegve, tajtékozva már-már czélt ér, már-már kilép a szenvedés és a gyász színhelyéből, — csak még egy rövid ut, néhány percnyi kitartás és a szeretett nő meg van mentve!

E gondolat, a remény és boldogság édes szikrája új erőt ad neki; az ég megedzi tagjait, hogy azt a kis utat megtegyje, azt a néhány percet bátran állja ki!

A szeretet, az erő, a bátorság megmenti a nőt, ki életének boldogsága, mindene!

Hátul maradt a halál, az enyészet, előtte van az élet, a szerelem, a boldogság!

Még egy lépés és . . .

Igy . . . meg vannak mentve mindketten !!! Oh, mily szerencsés a férfi, a férj, az atya !!!

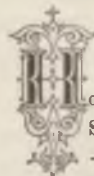
— Így, meg vagy mentve szerelmem! — kiáltá kitörő örömmel, leborulva, drága terhét letéve és feléje fordulva.

Oh, iszony és kárhozat! Nem neje, hanem egy undorító vén banya áll előtte! A vér meghül ereiben . . . némán, mozdulatlan áll az idegen nő ördögi tekintete előtt és eszméletlenül rogy össze a banya ezen szavaira.

— Míg nőd válladra akart kapaszkodni, megfojtám, és helyét, hogy megmentsem magamat, én foglaltam el!!!

Hogy ha olykor . . .

Tóth Lajostól.

Hogy ha olykor haza térek

S fü és fa mosolyg reám:

— „Van-e egy pár jó barátod“ —

Kérdi tőlem jó anyám!

Lelkem elborul e szóra,

És sötétben felelem:

Jó barátom — oh, ha tudnád —

S z á m f e l e t t i van nekem!

Van i g a z, egy annyiak közt,

— Ámde szólni ez se tud;

S az vigasztal, hogy ez okból

Érzelemről nem hazud!

Csak mosolygva néz reám, ha

Tiszta keble fölhasad:

Egy virág ez, s ily barátom

Nincs nekem az ég alatt!

Hogy ha bánat úzi lelkem,

Ráhajolva feledem,

Hogy halálos az a seb, mit
Itt hordozok keblemen.
Lelkem összeolvad szálló
Illatával s elröpül;
— És ilyenkor azt hiszem, hogy
Ott vagyok anyám körül.

S látom, mint szelid örömmel
Veteményit öntözi,
S a leomló szép virágot
Gonddal gyöngén felkötöi;
S elsietve a virágzó
Mogyfa árnyéka alatt,
Felsobajt, fiára gondol,
S e sohaj hozzám szalad.

Oh, az érzést, a mi ekkor
Átkarolja lelkemet,
Röpke szóban kifejezni
Semmiképen nem lehet!
Azt tudom csak, hogy lehajtvá
Ablakomra fejemet:
Jó anyámhoz visszaküldöm
Mulatozni lelkemet.

— ❦ —

Ferenczy Teréz emlékezete.

Zilahy Imrétől *)

Sokan vannak, kik a nőiróktól általában minden képeséget megtagadva, őket a szellem széles birodalmából száműzni szeretnék. E bölcs urak véleményét ragyogó, fényes jelenségek döntötték homályba. Egy-egy lantos hölgy emelkedett ki a tömegeből, a szívből jött hangok minden érző kebelben visszazendültek, fel lön tárva a női kedély elrejtett világa, ismeretessé lön néhány oly bűbajos vonás, melyeknek létezéséről, megragadó subjectivitásuk, sajátosságuk miatt még lángelméjű férfiak sem értesülhettek.

E lantos hölgyek az emberiség kimerithetlen eszmekörének ha nem is nagy, de új oldalát mutatták föl, s így tiszteletünkre lőnek érdemesek, azon szeretet mellett, mely bennünk rendesen megkapó egyéniségük következtében támad.

Az ilyenek száma mindég csekély, hisz férfiak közt is oly ritkában lobog a valódi láng! Irodalmunkban egy nőirónk feje körül sem tündöklök messzesugárzóbb glória, mint Ferenczy Teréznek. Költeményeinek erejét és igazságát, szilaj fájdalomának elragadó hatalmát kétszeresen értékessé teszi balsorsának keserve, halálának borzasztósága. Igaz, mit Jean Paul mond, hogy a „nő mindig finomabb, mint helyzete,“ de sohasem volt igazabb, mint Ferenczy Teréznel. Nézzétek, arczán a lángelme kinyomata, a mély érzés sugárzása! Kis szívek előtt ismeretlen marad az a világ, melyről a költők ezredévek óta zengenek: az érzések világa. Jaj annak, kit e világba tévedve, a végzet átka utolér, ki a napok futásában, az emberek tolongásában, s a mosolygó természet tarkaságában elmerülni nem tud, magasb vágyait, miknek ösvénye nincs, feledni nem képes, s a föld fölébe emelkedve, gondolata szerteoszlik a vég-

*) A korán elhalt költő hátramaradt kézírataiból.

Szerk.

hetetlenségben! Kedélyében tátongó úr támad, és meggyüli önmagát s csak szánni tudja környezetét. Zordon színe van annak és szégyenletes józansága, ki a kárhozat nehéz követ hajtja az ilyenek emléke fölé! Kerülje minden leány, kerülje minden asszony azt az utat, hol czélt tévesztve csöndes öröme és lassan szünő fájdalmak helyett örökre tartó kétségbeesés karjai közé kell borulnia. Ferenczy Teréz megölte magát, mert vágya óriás, tevékenységének tere majd semmi sem volt, mert a napok és esztendő határainál mutatkozó apróbb, de boldogító czélok helyett, századokat tekintett keresztül s szemefénye elveszett a messzeségben; megölte magát, mert midőn a gondolat és érzés hullámvásását feledni: a szerelemben keresett menedéket, mámort, eszményképében csalódnia kellett. Pedig ha az élet iránt táplált kötelességérzete erősebb lett volna, egykor kigyógyulhatott, s a családi élet örömeiben boldog lehetett volna. A nőnek — ez idő szerint csak két pályája van: a családi élet, vagy ki e boldogságtól meg van fosztva, a jótékonyság. Ki ezekre törekszik, annak minden percze igénybe van véve, az meghasonlott nem leszen.

E költőnőről kevés maradt följegyezve. Az életére vonatkozó adatokat Zilahy Károly; „Hölgyek lantja“ czime hosszabb előszavából olvastam. E szerint, Ferenczy Teréz régi magyar család ivadéka, s egy Széchenyi könyvkötő leánya; unokahuga Ferenczy István, hírneves szobrászunknak, kinél itt Pesten látogást tevén, több íróval ismerkedett meg. Visszamenet a szülei házhoz, szívet egy ifju bilincselte le, ki hitegette is, de kinél viszonzserelemre nem talált. E miatti bánatában, hosszas vívódás és lelki harc után, a deli leány magát szíven lötte. Költeményét Bulcsu Károly, elhunyt költőnk adta ki.

Műveiről néhai fivérem következőleg itél: „E gyűjtemény által Ferenczy Teréz nemcsak társai közt nyer elsőrendű helyet, hanem összes lyránkban figyelemreméltó jelenséggé válik. Az a merész képzelet, mely legtöbbször nem erőhiány, hanem csak fegyelmezetlenség miatt nem engedi művészileg kikerekített képig emelkedni; az a tengeremély érzés, melynek tisztaságát néha épen átható mélysége gátolja, ama biztosság az átmenetekben, ama megragadó háttér: Ferenczy Teréz könyvét, minden fogékony lélek számára drága kincsé teszik. Aztán mily édesen fájó hangulat, mi sokat mondó nyelv! Ámbár Iduna önállóbb nálánál, de ő magasabbra tud szállani; bár amaz bevégzettebb és átlátszóbb, de ez ragyogóbb; az fülmile, mely dalával leköt, — ez haldokló hattyu, mintha szívrepesztő hangon csakugyan megszólalna. Összehasonlítva, találunk benne Lenauval rokon vonásokat, annak művészi nyugalma nélkül; tán nem csalódnunk, ha Petőfi és Byron hatását (mert Byron kedvence volt) szintén észreveszszük rajta; van azonban, a hol a biblia látható tanulmánya daczára eredetisége legkifogástalanabb: ezek elbeszélő színezetű versei, stb.“

A magyar hölgyek büszkéek lehetnek, hogy közülök támadt ez égi jelenség, a női költészet e messze sugárzó meteorfénye.

Egy hét története.

Márczius 15. dikén.

Márczius 15-dike. — Miért épen a nagyvárosokban van a legtöbb hangverseny. — Okok és fokok. — Hogyan jutottunk mi a „Tannhäuser“-hez? — A „Tannhäuser.“ — A „Közügyek.“ — Valami az alföldi csikósok eszmeköréből.

Bocsássunk előre két általános megjegyzést, mielőtt a hét történeteire áttérnénk; az egyik nagyon is általános, oly megjegyzés, melyről talán nem is kellene említést tenni, még azért sem, mert mire olvassák, már el lesz évvélve; hanem azért mégsem lehet azt szó nélkül hagynom; úgy vagyok vele, mint a szerető nő szerető férjével; tudja, hogy férje szereti, él-hal érte, de mert oly nagyon szereti, jól esik a lelkének, ha a nő a férjtől minél gyakrabban hallja e két szót: „édes feleségem!“ Tehát „édes feleségem“, vagyis „édes márczius 15-dike;“ és talán nem is olyan nagyon sántikáló a hasonlat, legalább most már nem az; huszonhárom éve már annak, hogy a nemzet egy só, egy kenyeren van a márczius 15-dikével, mennyit szenvedett, mennyit áldozott érte, és most, hogy visszatekint a múltba, látja, hogy szenvedéseiért dusan van kárpótolva és áldozatai gazdag gyümölcsöt teremnek, épen úgy, mint a hü öreg élettársak. Mi volna most e nemzet, ha az 1848-diki márczius 15-dike nem jutott volna osztályrészeül! Most is alig vagyunk még valami, de márczius 15-dike nélkül még annál is sokkal kevesebb volnánk. Oly óriási a különbség az e napon inneni és tuli világ közt, hogy a képzelet sasszemével sem igen lehet rajta végig látni; a magyar történelemnek egy új czimlapját jelzi e nap, mivelhogy a magyar nemzet új élet-szakba lépett az nap; addig a középkor nemzete valánk, csak azóta foglalunk helyet az új kor élő nemzeteinek sorában; addig a magyar nemzet csak néhány ezer lélekből állott, azóta megannyi millióra növekedett; addig a multért küzdött, csak azóta küzdünk jövőnkért; addig magyarnak lenni annyit tett, mint különválva lenni az előretörekvő polgárosodástól, csak azóta vétettünk fel a szabadság, egyenlőség és testvériség szent szövetségébe; azért — üljük meg e napot olyan áhitattal, mint a hogy a keresztyénység a Megváltó születésnapját, vagy miként a zsidó az egyiptomi rabszolgaságból való megszabadulás emlékét üli meg, és vessük be gyermekeink szívébe nemzedékről nemzedékre, hogy a vér, mely e nap után e nemzet szívéből ontatott, azért folyt, mert minden örökkévaló igazságot vérrel kell megpecsételni; a mely igazságért egy nemzet meghalni kész, az az igazság meg nem halhat és vele együtt élni kell a nemzetnek is; kell, mert az igazságnak van reá szüksége. Mi tartotta fenn e nemzetet egy évezreden túl? az, hogy minden időben kész volt meghalni az emberiség igazaiért; küzdött a félhold ellen a keresztyénységért; küzdött a lelki rabság ellen a lelkiismeret szabadságáért; küzdött a szolgaság ellen a nemzeti függetlenségért, és végre küzdött a zsarnokság ellen a szabadság, egyenlőség és testvériségért, azért nem lehetett őt kiirtani, a nemzetek életében mindig az igazság marad győztes, most is mi maradtunk a győztesek; de nehogy a győzelem mánora elfelejtse velünk a czélt, a miért küzdöttünk, ébren kell azt tartani lelkünk-

ben, ivadékról ivadékra azt a tudatot, hogy nem mi győztünk, hanem az igazság, azért győztünk, mert az igazságért küzdöttünk, minden évben újra meg újra föl kell frissíteni a nagy küzdelem dicső emlékét, és nemcsak az oszlopot, mely a dicsőséget hirdeti, hanem a hantot is, mely az áldozatokat takarja, kell fölfrissitenünk, mert — oh beh sok van még, a miért a polgárosodásnak küzdeni kell a barbársággal, beh sok igazság senyved még kinos rabságban, mindegyikért megköveteli a pokol a maga véres váltságdíját és csak egyetlen egyszer maradjon egy nemzet neki adósa, — itt van a szerencsétlen Franciaország — századokra, sőt talán — mint a szerencsétlen Lengyelország — örökre el van veszve. Magyar anyák, magyar leányok, ezt kegyeteknek egy perczig sem szabad szem elől téveszteni. Szent ünnepként kell a márczius 15-dikét megülnünk.

Ez az egyik, a másik pedig egy oly megjegyzés, a mely az épen most jelenlevő katolikus autonómiai kongresszus 27-es bizottságának többsége előtt alig ha kegyelmet találna, jóllehet én részemről olyannak találom ezen megjegyzést, a mely a hívő lelket szent ámulattal töltheti meg egy magasabb gondviselés bölcsesége iránt, és én valóban csudálom, hogy az egyházi iratokban semmi nyomát nem találni ezen megjegyzésnek. Ugyanis nem-e bámulandó a gondviselés bölcsesége, hogy a hangversenyeket épen a városokban engedi létre jönni? Minél nagyobb a város, annál több benne a hangverseny, kisebb városnak már kevesebb jut belőle, míg a faluk, puszták és tanyak épen teljesen hiában vannak? Honnan e saját-ságos osztály-rendszer? Véletlen talán? Oh nem, a természet háztartásában nincsen véletlen, itt minden oknak megvan a maga okozata, oka-foka, mint a nép ösztöni találóssággal mondja. Vagy talán a hangversenyzők zsebbeli érdekei? Azt is bátor vagyok határozottan tagadni; a hangversenyzők nem közönséges fából vannak faragva és magasabb törvényeknek engedelmeskednek, a mint azt alább szerencsém lesz bebizonyítani. Hanem az onnan van, kegyes olvasó, mivelhogy az embernek annál biztosabb kalauzra van szüksége, minél mélyebben van benn a kódorgásban, és annál fogva megdönthetetlen igazság, hogy a nagyvárosoknak nagyobb szükségük van olyan kalauzokra, a melyek lelküket az ég felé irányozzák, mint a kis városoknak, a kis városoknak meg nagyobb szükségük van reájuk, mint a falubelieknek és így tovább, és — ilyen égbe irányozó kalauz a zene.

És ezzel az a saját-ságos tünemény meg van fejtve, hogy miért épen bójtben van a legtöbb hangverseny; koránt sem azért, mert akkor van aránylag legkevesebb más mulatság, hanem azért, mert akkor van a lélek égbe-meneteli idénye; a ki a bójti prédikációk lajtorjáján nem tud oda föl-emelkedni, — P e s t e n németül vannak ezek a lajtorják — azokat a hangversenyek szállítják föl, és a kit ott sem talál meg a magába-szállás szent lelke, azt a színházban keresi föl.

És bizonynyal ilyen magasabb sugallatnak köszönhető, hogy a nemzeti színházban új operához vala szerencsénk o héten; magától aligha megtette volna azt az igazgatóság. Mult

szombaton adták elő Wagner Richard „Tannhäuser“-jét, azt az operát, mely miatt a zeneítészek még keményebben kap- tak hajba egymással, mint a nagy zene-reformator többi mű- vein; az egyik egekig magasztalta, a másik egy szép vonást sem akart rajta látni; Párisban totaliter megbukott és Bécs- ben is csak így-amúgy tetszett, míg nálunk teljes diadalt ara- tott; egy gonosz nyelvű barátom azt mondta, hogy azért, mert a mi közönségünk — a kiveendők kivételével — úgy van ez ope- rával, mint a falusi ájtatos hivek a prédikációval: minél ke- vesebbet ért meg belőle, annál jobban dicséri; hanem ez csak olyan gonosz piquantság, mert ez opera valóban egy nagy elme nagyszerű alkotása, zenei költemény, nem olyan, mint a többi zene, melyben az eszme az érzésben van, hanem meg- fordítva, az érzés az eszmében van, és ha a dal nem képes is mindig világosan kifejezni a költői gondolatot, mégis bámulatos az erő és eredetiség, mely e törekvésben nyilatkozik, és arra való a szöveg, hogy a zenének segítségére legyen; azért ez operához nélkülözhetlen a szöveg ismerete; és a szöveg is gyönyörű, a földi szépek a földöntuli széppel, a tiszta szere- lemnek a földi szenvedélylyel való küzdelmét mutatja, és ész- revételünk csak az ellen lehetne, hogy miért nem engedi Wagner diadalra juttatni a tiszta szerelmet; hanem meglehet, hogy Wagner Richárd, mindamellet, hogy német, ilyen ol- dalról ismeri a férfi-szívet; bajos is a felett határozott ítéletet mondani; azért inkább az opera szövegét mondom el. A mese a középkorban játszik, még azon időben, midőn az emberek nemcsak azt hitték, hogy vannak jó és gonosz szellemek, ha- nem még azt is, hogy mindegyik külön nagyhatalmasság, külön udvarral és külön udvari szertartással. Egy ilyen nagyhatal- masság egyfelül Venus asszony, a Vénus-hegy csudaszép feje- delem-asszonya, és másfelül a keresztyén vallás. A Vénus-hegy lakói bűbájós nymfák, silfidek és szirének, kik észvesztő szép- séggel és elbűvölő dalokkal az élvek karjaiba ringatják a lel- ket és ezen kéjt lehelő világba tévedett Tannhäuser, a tru- badour, a költő; heteket tölt e csábos körben, Venus asszony szerelmétől elbódítva, midőn a magas hivatás tudata fölébred- vén benne, eltökéli magát, menekülni a buja csábok elpuhító köréből, Venus asszony marasztalja, de Tannhäuser nem tá- git, lábaihoz teszi lantját, hűséget esküszik neki, de nem ma- rad tovább, ki a szabadba, a természet szent ölébe vágyik, Venus asszony erre megjövendöli neki gyászos végzetét, elát- kozza és eltűnik.

A következő jelenetben Tannhäuser egy regényes völgy- ben látjuk, melynek hátterét, a Wartburg vára képezi. Mere- dek ut vezet oda, egyik oldalon a boldogságos szűz képével, a másikon egy ifju pásztorral, ki ott furulyáz. Édes csönd mereng a tájon, csak a nyájak csengetyű szava hallatszik, s távolról hangzik a közelgő zarándokok mélyen megható áhitatos khórusa. A pásztor-ifju kéri a zarándokokat, hogy Rómából, a hová mennek, hozzanak neki is bűnbocsánatot. Tannhäuser szintén megilletődve néz utánuk, s kéri az ég bocsánatát. De fölrezzenti a vadászskürtök élénk hangja. Jön Hermann örgróf fényes lovagokkal és híres dalnokokkal, kik a körükből hirte- len eltűnt Tannhäuser megismerik. Kérdik: mi történt vele? Ő rejtelmes dolgokról beszélt s nem kíván velök menni; de midőn Wolfram lovag emlékezteti Erzsébetre, a gróf eszményi szép hugára, kit dalaival elbűvölt s ki azóta róla ábrándozik, meghatva lép közéjük. Mindnyájan örvendenek s győzelmi ének közt viszik föl a Wartburgba, hol ép dalnok-versenyre készülnek s Erzsébet fogja megkoszoruzni a nyertes dalnok- lovagot.

A második felvonásban látjuk a Wartburg ünnepi dal- csarnokát, melyet a merengve belépő Erzsébet üdvözöl, a hol egykor egy dalnok elbűvölte őt, de a mióta az a dalnok eltűnt belőle, oly ridegnek találja a termet. Wolfram hozza Tannhäu- sert, biztatva, hogy lépjen a grófnőhöz, és Tannhäuser térdre borul előtte. „Állj föl előttem, — mondja a grófnő — állj, mi- vel te király vagy e csarnokban!“ S kérdi: hol élt oly sokáig? A dalnok rejtelmesen említi multját s a szerelem hangján szól. A viszontlátás boldog percei folynak köztük, s Wolfram, ki titkon szintén szereti a grófnőt, beszédüket hallva, meggyőző- dik, hogy reménytelenül szeret. A két dalnok távoztával az örgróf jó s üdvözölve hugát, ki újra megjelent a csarnokban, kérdi tőle buskomolysága okát. Erzsébet elárulja, hogy szeret s bátyja a dal és költészet gyógyírjával biztatja, midőn künn fölhasnának a trombiták s hangzik a bevonulási induló, mely mellett az örgróf és huga együtt nézik a dalnokok, udvarhöl- gyek és lovagok diszmenetét. A csarnokban a hercegnő arany kehelyből huzza ki a versenyző dalnokok nevét. Először Wol- fram énekel a szerelem eszményiségéről s ez tetszik. Követke- zik Tannhäuser, ez az élv-teljes szerelmet dicsőíti s ez nem tet- szik. Walther lovag ellene szól, de Tannhäuser folytatja, sőt szavaival meg is sérti Bitterolf lovagot, ki kardot ránt a töb- biekkel együtt s haragjukat csak az örgróf csillapithatta le. Ekkor Tannhäuser önfelédten hivatkozik Vénusra, a szere- lem istennőjére s ezzel még inkább fölláztatja a lovagokat, kik nem engedik e szent helyet megbecsteleníteni. Karddal rohan- nak rá, a hölgyek elfutnak, míg Erzsébet a lovagok közé ro- han, elárulva szerelmét s hivatkozva isten kegyelmére. Tann- häuser lesujtva érzi, hogy elveszté a grófnő szerelmét, a lovagok pedig intik, hogy zarándokoljon Rómába bűnbocsánatért. Ép fiatal zarándokok éneke hangzik be, Tannhäuser összszerezzen, Erzsébet könyörög üdveért, a lovagok ismét Rómát hangoz- tatják s a csüggedt dalnok távozik.

A harmadik felvonásban, mely „Tannhäuser zarándok- lása“ czímet visel, ismét a wartburgi völgyet látjuk s Erzsé- betet, térden imádkozva a szent képnél. Wolfram jó lefelé. Ő tudja, hogy a grófnő Tannhäuserért könyörg, kit bűneitől fel- oldva vár vissza. S valóban halljuk is újra a zarándokok ka- rát, de Erzsébet nem látja meg köztük dalnokát s térdre borul- va, imádkozik a csodatevő szűzhez, hogy hagyja meghalni a porban. Wolfram hozzá lép s kíséretét ajánlja, de Erzsébet kezével intve, kézintésére magában távozik, a szegény Wol- fram pedig egy mélabus éneket dalol az esti csillaghoz.

Tannhäuser tépett zarándok-köntösben, vándorbottal jó, Wolfram megismeri. Tannhäuser csüggedten panasolja, hogy hiába járt, nem nyert bűnbocsánatot, s daczczal szívében tör ki isten és a világ ellen s Vénust híván segélyül, újra a gyö- nyörök tanyájába akar rohanni. Wolfram törekszik visszatar- tani, de hiába, mert a csábító Vénus megjelent. Tannhäuser már újra közel áll a kárhozathoz, midőn Wolfram emlékezteti Erzsébetre, ki hozzá való szerelemből lemondott a világról és zárdába ment. S e pillanatban szívreható halotti ének hang- zik: Tannhäuser megkövülve áll, Vénus eltűnik, s Wolfram el- mondja, hogy Erzsébet — a női tiszta szerelem ez eszményképe — égbe szállt. A Wartburg felől már közeledik is a gyászme- net, s Wolfram rámutat a koporsóra, Tannhäuser szíve meg- szakad, s a lovagok, zarándokok és nép kara a nap első sugá- rainál zengi a nagy halleluját, a bűn fiáról, kit az ég ke- gye vár!

Láthatni, milyen gazdag tárgy ez mind az énekköltő, mind a diszitményfestő számára, és mindakettő: szív és szem

egyaránt bő élvezetet talál ez operában. A zene rendkívüli ugyan, de nagyszerű és az előadás is a lehetőségig jó, kivált a zene- és énekkar, Erkel mester érdeme, és ez annál inkább elismerendő, minthogy az öreg mester nem tartozik a Wagner-iskola föltétlen bámulói közé. Erzsébet örgrófnét Pauliné asszony szokott búbájával éneklé, Kocsis Irma kisasszony jó Venus, Ellinger hatalmas Tannhäuser, Lang jó Wolfram, Humann Alexa kisasszony kedves pásztorfiu, Hajós, Bodorfi, szép dalnokok; a mi pedig a kiállítást illeti, az oly nagyszerű, hogy nem is lehet leírni.

E nagy dalmű után emlitsünk meg egy kis vigjátékot is, mely szintén e hét ujdonságai közé tartozik. Czime: „A közügyek“ és szerzőjül Berczik Árpád van megnevezve, de én azt hiszem, hogy ez csak sajtóhiba, mert Berczik nem szokta az alföldi csikósok értelmében venni e szót: „szerző“; mert ez egy felvonásos művecskében, egy-két elméncségeit kivéve tárgy, alakok, bonyodalom, fordulatok minden amugy alföldiesen összevan „szerezve,“ csak egy ötlet eredeti benne, a két versenytárs mindkét frakkjának mindkét szárnya egymással szemben az ajtóba csipetik; ez eredeti, de nem valószínű. Hanem azért a kis bohóság nagyon tetszett. Meséjét nem írjuk le, ugy sem lesz neki hosszú élete ez világon.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (Király és királyné ő Felségeik) mult szerdán délutáni félöt órakor Budára érkeztek. A pesti pályaudvaron, daczára a fogadtatás nem hivatalos jellegének, József főherczeg, nejjével Klótild főherczegnővel, Szilávy, Kerkápoly és gróf Pejachevich miniszterek, továbbá Somssich Pál, a képviselőház elnöke számos képviselővel és főrendi tagokkal, azon kívül gróf Andrássy Gyuláné számos főrangú hölgygyel fogadták el ő Felségeiket. A pályaudvartól kezdve a váczai-utcza hosszában nagyszámu nép várta ő Felségeik megérkezését, és hangos éljennel üdvözölte a felséges párt szivesen látott övél. Csütörtökön délelőtti 11 órakor pedig a nemes szívű királyné báró Eötvös József özvegyét látogatta meg. Valódi fejedelmi tett, vigaszt önteni a megszorodott szivekbe, de a mely tette csak egy olyan fejedelmi szív képes, a milyennel a mi királyasszonyunk van megáldva.

✦✦ (A budai királyi palota kápolnája) a királytól becses ajándékot nyert. Ez egy nagykereszt, egy jászol s egy nagy gyöngyházciga. Mindhárom tárgy Palaestinából való. A kereszt több mint 3 láb magas, a legművészebb fadaragványokkal van ékítve és gyöngyházlemezekkel kirakva. A kereszt gerenda Máriaképet ábrázolt s ezalatt az uralkodó család czimere díszlik. A kereszt talapzatát számos bibliai jelenet, mind gyöngyházból kirakva, ékíti. A jászol a hozzátartozó husz alakkal mind gyöngyházból van művészileg kifaragva. A gyöngyházciga pedig az olvasónak jelképes magyarázatát tartalmazza s szintén nagy művészetéről tanuskodik. E tárgyak mind ő felsége keleti utjából származnak. — A budai királyi-palota nagyobbitása csakugyan ténynyé válik, az építéssel megbízott Linzbauer Henrik építész a palotának megnagyobbitására vonatkozó terveket már teljesen elkészítette, s az udvartól vett felszólításra azokat jóváhagyás végett személyesen felvitte Bécsbe.

✦✦ (Jótékonyág.) A „Pesti szegény gyermek kórház-egylet“ hálás köszönetét nyilvánítja: 1) Am-

pit z Róbert urnak, a ki 1 öl vágott cserfát ajándékban küldeni sziveskedett. 2) Bohus Szögyényi Antónia ő méltóságának azon kegyességeért, hogy a kórház betegeinek pecsenyére 10 frtot, továbbá 1½ font piskotát, 1½ font czukorkákat és két tortát küldeni méltóztatott. 3) Heckenast Gusztáv urnak, ki a kórház betegeinek 26 kötet gyermekolvasmánnyal kedveskedett. 4) Mendl István urnak, a ki a kórház-épületébe általa bevezettetett vízvezeték árából 32 frt 50 krt volt szives elengedni. — Továbbá: 5) A „Pest-külvárosi takarékpénztárnak“ 30 ftos, 6) a „Pest-Terézvárosi takarékpénztárnak“ 25 ftot, 7) a „Pest-Terézvárosi iparbanknak“ 20 ftos, 8) a pesti „Ferencz- és Józsefvárosi takarékpénztárnak“ 11 ft 83 kr., 9) a debreczeni ipar- és kereskedelmi banknak 10 ftos, 10) az oraviczi takarékpénztárnak 10 ftos, s 11) Barna Ferencznek 3 ftos, 12) Seidl Ferencznek 3 ftos, 13) Blum Jánosnak 2 ftos, és 14) Köhern Jakabnak 2 ftos rendkívüli adakozásaikért. Kelt Pesten, 1871. évi márt. 14-dikén. Halász Dezső, titkár.

✦✦ (Hazafias adomány.) Erny István duggazdag magánzó, Erny György ismert pesti háziurnak fivére, a napokban halt meg Bécsben. Noha a boldogult hazájától és szülővárosától, Pesttől hosszú éveken át távol élt, még sem feledkezett meg róla, és 30,000 frtra becsült képtárát, mely az ujkori festők számos műremekeiből áll, a magyar nemzeti múzeumnak hagyományozta. Roppant vagyonát Pesten lakó testvére és rokonai öröklék. Hogy minő műkincsekkel bírt a boldogult, arról fogalmat ad az, hogy csupán a hálósobájában állott kályhaellenzön levő festmény ezer frtra becsültetett.

✦✦ (S.-A.-Ujhelyről) egy ottani lelkes urhölgy oly nemes buzgalmi tényről értesít az ottani nők részéről, mely kétszeresen megérdemli, hogy köztudomásra juttassuk. Ugyanis az ottani hölgyek tapasztalván a mi leánynevelésünk siralmas voltát, és érezvén e roppant mulasztás káros befolyását összes nemzeti és társadalmi életünkre, és végre jól tudván, hogy e téren mindamellett, hogy a köznevelés legelső teendőink közé tartoznék, vajmi keveset tehet a kormány, mert hisz ez a kötelesség csakugy, mint a kenyérkeresés, a szülékre van a természettől felróva; elhatározták magukban, hogy ők leánygyermekük számára a maguk erejéből növelést állítanak; és pedig a kor polgárosult szellemének megfelelőleg: felekezeten kívüli leánynövelést. — De mert anyagi tehetségeik nem állanak arányban nemes lelki buzgalmukkal, adakozási íveket küldöttek szét a haza tehetősbejéhez és — mint az érintett urhölgy örömmel tudósít — nem is eredménytelenül, mert már is több előkelő hölgy jelentékeny összegeket küldtek nekik e nemes célra; így gróf Andrássy Aladárné 100 frtot, báró Senyenyey Lajosné 200 frtot, gróf Zichyné, szül. Meskó báróhölgy ezer frtot. Birjuk az említett urhölgy szives ígését, hogy a többi nemeslelkű adakozók neveit is tudomásunkra juttatandja és én örömtelt készséggel fogom e névsort a hazának bemutatni, annyival inkább, minthogy a szép és jó cselekedetek tere az, melyen az előkelőségnek elől kell menni e hazában, hadd lássa tehát a haza, hogy kik azok a kik a földi bőség közepett sem feledkeznek meg arról, hogy e bőség nagy kötelességeket is róv reájuk, a haza és az emberiség irányában.

✦✦ (Felekiné asszony) tiszteletére Szatmáron lakomat rendeztek. De hát minő megtiszteltetés van abban, hogy az emberek lelkesedésből — esznek, isznak? Ezt az általános rossz szokást is jó volna tehát egy kicsit nemesíteni nálunk. Együnk-igyünk a magunk kedvéért, áldozatainkat pedig oltárookra rakjuk le, az irgalom, tudomány, irodalom és

művészet oltáira. Egy teríték ára 2—5 frt, hozzá [számítva a többi, teszen 6—10 frtot; egy-egy könyv ára 1 frt, megettünk tehát tiz-tizenöt kötet jó könyvet egy nagy művésznő tiszteletére. Hagyján még a politikai lakomákat, mert oda csakugyan bor kell, hogy az ember lelkesüljön, de a művészetet lakmározással ünnepelni meg, olyan, mint a templomban — füttyülni.

++ (A mi nemesebb a gyémántnál.) gróf Bethlen Ferencz urnak egy nagy gyémántja van, melyet Erdélyben sokan ismernek s a ki csak látta, mind megbámulta. E gyémánt értéke körülbelül negyvenezer frt, s a gróf, ki különben szerény viszonyok között él, azt a francia árvák és sebesültek javára az emberszeretet oltárán kész feláldozni. Kétségkívül oly nagylelkűség, melynek alig van párja. Az adomány részleteiről, hogy miként értékesítették a gyémánt, még nincs tudomásunk.

++ (A nőképző-egylet), mint már érintettük, három felolvasást rendezett, az egyiket mult pénteken, a másikat mult kedden, a harmadikat mult csütörtökön; az elsőben Pulszky Ferencz és Berecz Antal, a másodikban Greguss Ágost és Rónai Jácint, a harmadikban Jókai Mór és Xantus János tartottak előadásokat. Az előadott tárgyokról tér szűke miatt nem szólhatunk, a mit azonban el nem hallgathatunk, ez azon örövendetes körülmény, hogy az érdekltség egyre növekedett az előadások iránt, és kivált a második és harmadik előadáson hölgyek is szép számmal voltak jelen. Greguss előadására azonban alkalmilag még visszaterünk, mert annak egy részéhez — a női kérdéshez — nekünk is lesz pár szavunk.

++ (A Hellmesberger-társulat) mult hétfőn tartotta meg első négyes estélyt a zenekedvelők termében. A kitünő művészeket nagy közönség hallgatá. Az egyöntetűség, szabatoság, művészi együttérzés, mely Hellmesbergerék játékát jellemzi, most is fényes sikert biztosítottak számukra. A legzajosb hatást Beethoven Es-dur négyese aratta, melynek különösen adagióját hosszas taps követé, mi a közönség nagy művészi élve, és elragadottságának tanujele volt. Második hangversenyét mult szerdán adta a jeles társulat, még nagyobb közönség előtt, és természetesen ennek osztatlan tetszése mellett. Előadták Volkmann A-moll négyesét, Schumann D-moll hármasát, melynek zongorarészét Sztettner Henriette kisaszony adta elő, Beethoven B-dur négyesét, melynek zongorarészét Theindl N. János játszta, Schubert C-dur ötösét, melynek gordonkarészét Szuborics Manó, jeles műkedvelő játszta, és Haydn D-dur négyesét

++ (Jótekonysági bazár.) A magyarországi vízkárosultak és a francia özvegyek és árvák nyomorának enyhítésére a pesti nőegyletek bazárt fognak rendezni. Az e célból Thurn Erzsébetnél tartott értekezleten e hó 9-én a fővárosi 7 egylet 12 tag által volt képviselve. A bazár márczius 30. 31. és aprilis 1. 2. napjain, reggeli 10 órától délutáni 5 óráig fog tartatni. Belépti díj első nap 1 frt, a többi napokon 50 kr. A rendező bizottmányba, mely az összes egyletek képviselőiből fog állni, elnökül Damjanicsné és Bohusné urnők, a számadások vitelére Bischitz Dávidné urnő, az irományok vitelére Sztupa György ur választattak. Bizonyára sok látogatója lesz e kettős jótekonysági célu bazárnak.

++ (Rózsás napló.) Szalay László dicsőült jeles történetírónk leányát, Szalay Zsófia kisasszonyt, Havas Imre városi aljegyző jegyezte el nőül. Az esküvő a jövő hónapban megy végbe.

++ (Vegyes hírek.) Erzsébet királyné ő Felsége Szabó Richard „Nők világa“ című munkája bemutatott egy

példányát legkegyelmesebben elfogadni és a vallás és közoktatási miniszter által legfelsőbb elismerését szerzővel tudatni méltóztatott. — A nőképző-egylet mult szerdán tartott gyűlésében elhatározottatott kérelmet intézni a közoktatásiügyi miniszteriumhoz oly tanterv kidolgozása iránt, mely a fokozatos és rendszeres nőoktatásra országosan irányadóul szolgáljon. Nagyon helyes, mert mostanság bizony legtöbb helyen csak kipkedés-kapkodásból a nőnevelés. Továbbá elhatározottatott az ország valamennyi nőegyesületeit értekezletre hívni fel oly célból, hogy az egyletek egymással összeköttetésbe lépve, összehangó irányban működjenek. — Budán arról panaszkodnak, hogy az ottani várszínházban a páholy-közönség egyrésze nagyon „unzsenirt“ viseli magát, cseveg, kaczag hangosan, és egymást galacsintázza az előadás alatt. Ez is mutatja, mennyire hátra van még Buda Pesttől. Itt az ilyen „finom társalgás“ már föl sem tűnik többé, és föl sem szólalnak többé ellene, mert ugy sincs semmi foganatja. — Maros-Vásárhelyen, e derék, művelt magyar városban, irodalmi kör alakult. — Gózon Aranka (lakik, N.-Kereszt-utca 2. sz.) ajánlja magát a t. cz. női közönségnek női-ruhák legújabb mód szerinti szabásának gyakorlati előadására; valamint ugyan e szakba vágó munkáknak az érdeklött felek lakásán, a legújabb divat szerint eszközözendő elkészítésére, gyors és jutányos áron. Növeldekben, hol egyszerre többen tanulják a szabászatot, a legjutányosabb díjért tanít.

++ (Halálozás.) Beliczay Benő, köztisztviselőben részesült rév-komáromi városi képviselő e hó 11-dikén, 76 éves korában meghalt. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Márczius 12-dikén: „A nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Márczius 13-dikén: „Közügyek“, Berzik új vigjátéka és „Angyal és dämou“, francia vigjátéka. — Márczius 14-dikén: „Tannhäuser“, Wagner Richard operája. — Márczius 15-dikén: „Fernande“, Sardou színműve. — Márczius 16-dikén: „Alvajáró“, Bellini operája. — Márczius 17-dikén: „Közügyek“, Berzik vigjátéka. — Márczius 18-dikén: „Tannhäuser“, Wagner operája.

Gazdasszonyoknak.

Tejfeles pép.

Négy középnagyságu főzőkanálnyi finom lisztet jól el kell keverni egy messzely jó savanyu tejfölben, hat tojássárgája, elegendő tört cukrot és végül négy tojásfehéréből vert kemény habot belé kell adni. Egy mély porcellán-tálat jól kiképvén vajjal, a pépet belé kell önteni és hirtelen megsütöni.

G. Anna.

Dió pép.

Egy negyed font vaját habosra eldörzsölni nyolcz tojásfehérével, egy negyed font finomra vagdalt diót, apróra vágott citromhéjat és végül a nyolcz tojásfehéréből vert kemény habot bele adván, a kikent formába kell önteni és gőzben kifőzni. A tészát borlével leöntve szokás az asztalra adni.

Pörkölt mandula felfujt.

Egy negyed font hámozott mandulát meg kell vágni, egy negyed font törött cukorral és egy citrom levélvel tüzzre tenni

és megpirítani. Ha az kihült, apróra meg kell törni, nyolcz tojás sárgájával, négy lat cukorral habzásig elkeverni, a nyolcz tojás fehéréből kemény habot verni, és gőzben kifőzni.

A. Etelka.

Divattudósítás.

Reményteljes szívvvel nézünk eléje a tavasznak, és serény kezekkel igyekszünk, hogy ne lepjen meg váratlanul. Ez okból komoly kérdés és vizsgálat alá lesznek véve a mult őszi ruhák, ujakkal kicserélve, vagy csak újjá átalakítva. Meglepőleg új formákra nem akadunk sehol sem, csak az izléses elrendezés és a színek összeilő választása különbözteti meg a közönséges öltözékeket a szépektől.

Szövetekre nézve a legnagyobb választékban kaphatók finom szörkelmek, és ezek, valamint a csikos és sima, egyszínű selyemszövetek, legkedveltebbek ez idő szerint. E tekintetben ajánljuk Keller és Zsitvay urak divatkereskedését, (lásd mai hirdetésünket) a hol nemcsak a legújabb szövetek aránylag olcsó áron kaphatók, hanem ott megrendelve a legújabb divat szerint és a legszebben el is készíthetnek.

A selyem és cashemirből készült ruhák igen szépek. Láttunk néhány tavaszi öltözéket e két szövetből összeállítva; az alsó ruha selyemből készült, a felső pedig ugyanolyan színű cashemirből. E szövet igen alkalmas a bő felső-szoknyákra, melyek most hosszabbak és sokkal bővebbek, mint azelőtt, és a melyek a lágy szövetű cashemirből igen szép hullámszerű ráncokat vetnek. Ez idő szerint az alsó szoknya elől szabadon hagyja a lábat, míg hátul földig ér.

Ujdonságul említhetem, hogy a finom sujtásokkal való kivarrása és diszítése a ruháknak a legújabb, a mivel a ruhákat és felöltöket diszítik. Az alsó szoknya, valamint a tunique akár hegyes, akár pedig kerek végei gazdagon ki vannak zsinórozva, a szövet színével egyforma sujtással. A derékek magasak, de elől hosszan nyulnak alá, többnyire hegyesen végződve két lebbentyűbe.

Kis leánykáknak nagyon szeretnek két színben készíteni ruhákat, az alsót sima szövetből, a felsőt csikos vagy koczkásból. Csinos volt egy fehér cashemir ruha, melynek kötő-alaku tunikája élénk skót-cashemirből készült. A szoknya alján rakott fodor volt diszítésül alkalmazva, melynek felső része skót szövettel volt befoglalva. A derék is fehér cashemirből készült, skót diszítéssel.

Végül nézzük mai divatképünket, mely két legújabb készítésű tavaszi utcai öltözéket ábrázol, melyek Alter és Kiss urak váci-utcai dusan felszerelt divatkereskedésében készült.

Az első alak fekete selyemből készült ruhát tüntet elő. Az alsó szoknya diszítése egy sor tenyérnyi fekete bársonyszegélyből áll, a felső szoknyán is az látható, azonkívül egy sor gazdag fekete selyemrojt. A lebbentyűs derék elől szintén fekete bársonnyal van diszítve. E ruha ára egészen elkészítve 65—70 frt. A fekete kalap virágokkal és egy hosszú fátyollal van diszítve. Ára 9 frt.

A második alak világos drap szörkelméből készült, melybe egy széles selyemcsík és egy sor rojt van szöve. Az alsó szoknyát két sor fodor diszíti, a hegyes formájú tűniken, valamint a testhez álló felöltőn is e csík és rojt képezi a diszítést. E ruha ára egészen elkészítve 45—50 frt. A kis drap nemz-kalap barna tollal és crépfátyollal van diszítve. Ára 8 frt.

Számrejtvény.

Ilniczky Juliától.

- 6, 10, 11, 4, 13. Férfiaknak kedves név, ha szép,
7, 16, 9, 26, 13. Más hazába csalta fényes szék,
4, 5, 23, 2. Kopár sok helyt, mégis jó vidék,
3, 22, 11. Ezeket szaporítani igyekszik o nemzedék,
12, 1, 6, 4, 24, 21, 15. Kedvderítő s mulatságos ez nagyon,
19, 18, 20, 18. Hasznos állat, de nem termi bércs s vadon,
21, 9, 11, 14. Férfi név ez közkedvelt,
25, 20. Több nemzetnél gyilkot rejt.
9, 11, 10, 11, 1, 26, 20, 21, 2. Hajdan fejedelmeknek székhelye,

8, 17, 18, 4. A szerelmes párnak négy arany betűje,

1—26. } Arany betűvel írva van neve,
Visszamelemlézik ő reá nemzete.

Megfejtési határidő: április 17-ko.

A f. év 8-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Piros rózsabimbó”: Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Beke Cornélia és Mariska, Mirkva Hermin, Jánossy Lajos, Kemény Emilia, Kiss Janka, Kalenda Arminné, Szalgháry Józsefné, Crescentia, Bolla Dezsőné, Benedikovics Róza, Mészáros Szabó Zsuzsánna, Dubányi Emilia, Haulik Anna, Szmodits Gizella, Szuchányi Izabella, Ivády Nina, Rátkay Emilia, Jósa Jakabfalvay Emilia, Hlavács Kálmánné, Marossy Hermin és Etel, Moesz Marossy Emilia, Báthori Zsigray Istvánné, Fodor Nina, Stancsek Vilma, Andrásy József, Gyura Janka, Bereczk Ilka és Mariska, Brocken Kovács Emma, Gyenes Vilma, Halmay Ilka és Berta, Kulcsár Laura, Szőnyi Ferenczné, Göböl Antónia, Szecskey Kiss Mariska, Pintér Gedeon Mária, Hegyessy Róza, Regéczy Jolán, Szopessy Szilágyi Lidia, Páthes Józsa, Kunczl Klementin, Dobsa Elekón Horváth Mária, Keczei Ferenczné, Szebeni Borbála, Bauer Mari, Koch Teréz, Pethő Antalné, Sárközi Bóláné, Loosz Mariska, Kármán Luiza, Gedeon Mariska, Geher Antalné, Gellér Jánosné, Ruttkay Ilon, Oszlányi Mária, Tóth Emilia, Kovács Róza, Tell Mária, Pálfi Boske, Joanovits Irma, Vitéz Mari, Jaczkovics Velyászkya Anna, Simay Károlyné, Kosztyik Berta, Vághó Aranka, Békefy Irma, Okrutzky Georgin, Bodolay Józsefné, Ramszauer Gizella, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Darvasy Róza, Matolcsi Ilka, Szabados Alajosné, Hegedűs Antónia, Schnell Ida, Báró Jenőné, Bodnár Anna, Sváby Izabella, Lipeczky Polyánszky Anna, Osváth Paulina, Zoltán Ferenczné, Sorbán Mari, Kalós Péterné, Durneisz Ottilia, Trenker Maderlik Lina, Schiffer Imréné, Pásztelyi Danielovich Emilia, Nagy Antónia és György, Pataki Gizella, Bálint Julianna, Csiki Gábor Miklósné, Kiss Anna, Száva Kata, Filep Endréné, F. Erzszi, Zámbo Terézia, Alexy Melczter Hermin, Telendy Eliz, Vresits Emilia, Kalós Erzszi, Seján Gorzó Cornélia, Erdensohn Emilia, Mátyás Berta, Schmidt Zsuzsánna, Tormássy Mari, Falvay Flóra, Parisics Ilka, Juhász Mária, Ékes Aloisia, Wagner Irma, Sárkány Gizella és Aranka, Bozvári Viktória, Peterdi Károlyné, Pap Erzsébet, Gyulai János, Kiss Lőrinczné, Zloczky Anna, Szücs Lajosné, Pap Kováchik Gizella, Herbeth Károlyné, Molcsányi Pozsgay Ilona, Petrenko Berta, Pajor Mari, Péntes Brand Anna, Szobovits Katinka és Jenke, Nagy Krisztina, Sárközy Bóláné, Brencsán Sarolta, Mráz Ottilia, Vizekety Irma, Tiszai Mari és Janka, Strobl Ferenczné, Papp Julia és Tercsa, Schmidt Fáni, Mártonffy Anna, Bagossy Albertné, Füllöp Mariska, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fanni, Miliesz Emma, Mészáros Szabó Zsuzsánna, Szebenyi Szankovics Mária.

A 7-dik számban közölt rejtvény értelmét utólag be-
küldé:

Vanyek Etel és Irma, Sárközy Bóláné, Schmidt Fáni, Gellén Ilona,
Ploy Leustach Fanni.

Tartalom.

Az elvesztett ékszer, Szegfi Mórtól. — Édes atyám névnapjára, Halász Dezsőtől. — Egy ünnepély, Párisi jelenet 1770-ből. (Németből.) Feléki Józseftől. — Hogy ha olykor... Tóth Lajostól. — Ferenczy Teréz emlékezete, Zilahy Imrétől. — Egy hét története. Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Márczius havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

13-dik szám.

Márczius 26-án.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NÖEGYESÜLET
KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1871.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN,

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kelte	nyugta
							ora	perc
Márcz. 26	Vasárnap	A 5 Jenő, Manó	A 5 Judica.	14 C 5 Benedek	4		6 36	5 48
27	Hétfő	Rupert püsp.	Rupert	15 Agabius	5		6 34	5 49
28	Kedd	Sixtus pápa.	Virány	16 Sabinus	6		6 32	5 51
29	Szerda	Eustáz, Jónás	Jónás	17 Elek	7	☉	6 30	5 52
30	Csütörtök	Angela szűz	Angyalka	18 Cyiril	8		6 29	5 54
31	Péntek	Fájdalmas szűz	Kornélia	19 Chrysanth	9		6 27	5 56
April 1	Szombat	Hugó püsp.	Hugó	20 Ser. Ser.	10		6 25	5 57

V i d é k i t á r c z a.

Debreczenben, kegyeletesen megülték a márczius 15-dikét. A tanuló-ifjuság kivonult a honvédsirokhoz, hol beszédeket tartottak, költeményeket szavaltak s hazafias dalokat énekeltek. Visszatérőben Csokonay siremlékét is fölkeresték s az „emlékkert.“ben megkoszorúzták a honvéd-szobrot. — Pesten pedig több képviselő e napon lakomát tartva, táviratilag üdvözölték Kossuthot.

Az erdélyi részekben sok a tolvajság és rablás, kivált az épülő vasutak mentében. Azt hiszik, hogy ennek oka nem más, mint gróf Ráday Gedeon, kinek hatásos működése menekülésre készíti a tolvajokat s rablókat, a kik Erdélybe húzódnak, hol „ideiglenesen“ a vasuti munkások közé csapnak fel, de az első alkalmat megragadják, hogy gonosz mesterségüket folytassák. A Királyhágón tul félnek, hogy apró bandákká fognak alakulni.

Pécsett, e napokban egy öreg ur kopogtatott be a „Pécsi lapok“ szerkesztőségéhez s méltó kifakadással felemlíté, hogy a lapok azt írják, miszerint Zalamegyében az utolsó inzurgens meghalt. Pedig hát ő is inzurgens s nem a legutolsó. Neve Schauroth György és részt vett a watterlooi, wagrami és túskevári ütközetekben. Az öreg ur jó egészségnek örvend, majdnem egy század élő krónikája, el tudja mondani, mi történt Pécsett ekkor és ekkor, ki volt a püspök, kik a kanonokok, a polgármester, honnan származtak s mindjárt a családfának minden levelét elősorolja. Ezeken kívül egész özönét tárja fel a latin idézeteknek, roppant emlékező tehetséggel bir, s mindenre képes bölcs mondatokat, vagy verseket alkalmazni. E mellett naponkint több hirlapot olvas. Éltesse sokáig az Isten!

Békésmegye bünyenyítő törvényszéke e hó tizenegyedikén borzasztó esetet tárgyalt. Mult évben ugyanis a gyomai vásáron egy csendbiztos egy tizen négy éves nyomorék koldusra lett figyelmes, ki neki, kérdezősködésére, egy darab papírra ezt írta: „Szarvasi származásu Maczalek Kálmán nevű s néma vagyok, járnai nem tudok, mert a mező-turi vásáron a koldusok által nyelvem elvágatott s lábaim vasszeggel összeszurkáltattak.“ A csendbiztos a fiuval bejárta a vásárt, hát ha véletlenül a tettesek nyomába jut. Ez sikerült is, s elfogtak egy öreg obsitost, egy vak obsitost, meg egy törpe nőt, kik egy vásár alkalmával loptak, mit meglátván a fiu, kezdetben neki is adtak pénzt, majd meggondolva a dolgot, egy fanyelű bicskával elvágta nyelvét, s megcsonták tagjait. Az illetőket a mondott napon ítélte el a törvény-

szék 6—8 évi börtönre. Ebből is kitetszik, hogy milyen jó volna végképen eltüntetni a vásárokon való koldulást.

Különfélék.

*** (Franciaországban) még csak most jutott ki a legke- serűbb pohár; a németek még ki se vonultak és már is a pol- gárháboru hydrája vicsoritja undok fejét Párisban. Egy „tit- kos kormány,“ melynek tagjai állítólag Napoleon teremtmé- nyei, a jelenlegi kormány ellen izgatja a népet és a kevés ka- tonaság, valamint a nemzetőrség, a lázongó tömeghez pártolt át, az egyik azért, mert a napoleoni kormány alatt elkoroso- sodott, a másik félelemből, a harmadik végre Napoleon-ara- nyokért. A jelenlegi kormány Versaillesban tartozkodik, hol Vinoy tábornok hadseregét pontosítja össze védelmére, de kér- dés, ha képes lesz-e arra, és katonái nem tesznek-e úgy, mint azon derék társaik, a kikre a párisi erődök megvédése volt bizva; ezek a mint a lázongók közeledtek, átállottak a lázongó tömeghez, átadva az erődöket tábornokaikkal együtt, kik közül kettőt: Thomast és Simont a nép azonnal föbe is lövetett. Ugy van az, az erkölestelen kormányok elannyira meg- méltelyezik a műveletlen tömegek erkölcsét, hogy nemzedéke- ken át saját maguk érdekei ellen, a szabadság ellen engedék magukat felhasználtni, Napoleon pedig elég — Napoleon arra, hogy ilyen eszköztől se riadjon vissza, csak hogy újra kezéhez kerithesse a hatalmat, a francia nemzet átkára.

** (A Csokonai szoborra,) hogy Debreczenben fölállitható legyen, még 5020 frt 50 kr. kell, s az ünnepélyre kitűzött köl- temény pályázatára 39 db arany, minthogy e célra még csak 1 db arany folyt be. Most az illető bizottság adakozásra szólítja fel a debreczenieket, kik már eddig is majd 30,000 frtot ad- tak össze a nélkül, hogy idegen gyűjtésekre szorultak volna. Valószínűleg együtt is lesz az összeg, mikor a szobrot okvet- len fel akarják állítani.

Megbízások tára.

Van szerencsém, t. előfizetőinket értesíteni, hogy ugy a jelen félévi hat kötet könyvmellékletek, valamint a „Petőfi halála“ című műlap szétküldését már megkezdtük és szakadatlanul folytatjuk, és így legfőlebb két hét le-

forgása alatt minden t. előfizetőnknek meg lesznek azok küldve, a ki tudniillik az érte járó csekély díjat beküldte.

Azon tisztelt előfizetők pedig, a kik akár a könyv-akár a műlapmellékletet, akár végre mindakettőt birni ohajtják és a pénzt reá (egy-egy könyvre 15 krt, a műlapra 10 krt és így a hat kötet könyvre és a műlapra összesen egy forintot) eddig be nem küldték, azokat tisztelettel kérem, hogy értesítsenek ebéli szándékukról minél előbb, és én a díj utólagos beküldése mellett is megküldöm azokat.

Végre ujlag tisztelettel figyelmeztetem előfizetőinket, hogy azon t. előfizetőinknek is, a kik csak évnegyedenként küldik be a lap előfizetési díját, szintén csak fent kitett csekély összeget kell a könyv- és műlap-mellékletekre beküldeni, ugy szintén a díj utólagos beküldése mellett, azonnal megküldjük azokat nekik, csak értesítsenek arról, hogy birni ohajtják.

K.-Korpadra V. J. urhölgynek: Igen kérném a megfejtését is beküldeni.

Balázsfalvára K. T. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Kalocsára K. E. urhölgynek: El van küldve.

Kis-Jenőbe T. L. urnőnek: Postára van adva.
Bajára L. Cs. V. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Makóra E. A. urnak: Most, hőjtben csakugyan későn jönnénk — farsangi hirekkel.

Pohorellára G. R. R. urnőnek: Magánlevelet irtam.
Eperjesre Z. E. urhölgynek: Ára 120 frt.

Mezőberénybe V. E. urnőnek: A legszivesebben végzem el megbízását.

Tokajra K. M. urhölgynek: Tetszése szerint volt-e küldeményem?

Petrováczra A. A. L. urnőnek: Reménylem meg volt elégedve választásommal?

Pozsonyba O. K. urhölgynek: Vettem becses sorait.

Nagyváradra O. K. urhölgynek: El van küldve.

Ungvárra B. Cs. L. urnőnek: Régóta várom már a feleletet!

Debreczenbe T. A. urnőnek: Ára Pesten is 6, 7, 8, 10 frt a legfinomabb.

Kolozsvárra M. G. urhölgynek: El van küldve.

Nagybányára S. N. urhölgynek: Nemde vette az e 20-dikán elküldött csomagot?

H I R D E T É S E K.

Keller és Zsitvay,

selyem és női divatkelme raktárban

Pest, Szervita-tér 6-dik sz. a.

A legujabb selyem gyapju és gyapot női divatkelmék, kész női ruhák és mindennemű felöltők, valamint több más női divat-cikkek, dus vá'asztásban és lehető jutányos áron kaphatók.

Sajat szabó-műhelyükben készítettnek ruhákat a legujabb divat szerint, gyorsan, izlésteljesen és jutányos árak mellett.

Kelme-minták vidékre készséggel küldetnek, a megrendelések pedig kiváló figyelemmel és gyorsan hajtának végre.

(Lyoni selyem-kelmékből gyári raktár.)

Téli nagykendők

 Szép, jó és olcsó!

Legujabb női ruha-kelmék nagy választékban,
bámulatos olcsó árért.

Teljes ruhához való legszebb kelmék 3, 4, 5, 6 frtért, ugyszinte a legfinomabb

bársonyok és fekete selyem-anyagok

HAMBURGER ADOLF

üzletében, Pest uri-utca 3. sz. a., Sőja kávéháza átellenében.

 Mustrák kívánatra mindenféle bérmentesen küldetnek s megrendelések utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Asztal- és ágyterítők.

Aviso an die hohe Damenwelt!

Das Haar in üppiger Fülle und von natürlicher glänzender Farbe ist nicht allein der reizendste Schmuck jeder Dame, sondern auch das sichtbare Zeichen innerer Gesundheit, Fülle und Kraft. Um aber das Haar gesund zu erhalten, von der Haarkrankheiten, der Schuppe und den von diesen herrührenden starken Ausfällen und frühzeitigen Ergrauen zu schützen, gibt es kein besseres Mittel, als die aus aromatische, orientalischen Vegetabilien (ohne Zusatz von Parfüm) bereitete.

Meditrina Haarwuchs-Kraftpomade!

Als uraltes Geheimniss der Orientalen von M. Mally entdeckt, und nunmehr auf Mr. Charles Mally übergegangen, gebräuchlich seit Jahrhunderten heute noch alle hohen Damen des Orients ausschliesslich nur die Meditrina-Pomade zur Pflege ihrer üppigen Haarfülle. — Durch ihre balsamisch harzigen, erwärmenden und belebenden Bestandtheile hat die Meditrina-Haarwuchs-Kraftpomade die Eigenschaft, den Haarboden zu stärken, die peripherische Circulation anzuregen, die naturgemässe Entwicklung der Haarzwiebel zu befördern, und eben dadurch einen neuen Haarwuchs zu bewirken und zu kräftigen.

Zur Beseitigung der Schuppe und des von der Schuppe herrührenden starken Haarausfallens ist der gleichzeitige Mitgebrauch des

Orientalischen „Meditrina“ Haarwuchs-Wassers

nothwendig. Auch bei langjähriger Kahlköpfigkeit (dieselbe mag die Folge der Ablagerung eines Krankheitsstoffes oder hohen Alters sein) wird die Meditrina-Haarwuchs-Kraftpomade die überraschendsten Resultate liefern, wenn sie in Verbindung mit dem Orientalischen „Meditrina“ Haarwuchs-Wasser nach Vorschrift der Gebrauchsanweisung angewendet wird.

Zugleich ist die Meditrina-Pomade wegen ihrer balsamischen, erwärmenden und stärkenden Bestandtheile eines der anerkannt besten Mittel gegen nervöses Kopfleiden!

Zeugniss.

Schon früher mit spärlichem Haarwuchs versehen, am Typhus erkrankt, verlor ich mein ganzes Haupthaar, wurde vollends kahl, und war weniger wegen Eitelkeit als Gesundheitsrücksichten gezwungen, eine Haartour zu tragen. Um dieses Uebel zu heben, habe ich alle, sowohl im bescheidenen Kleide als bombastischen Styl in den Zeitungen angekündigte in- und ausländische Haarwuchsmittel in ausdauerndster Geduld angewendet, ohne eine Wirkung erzielt zu haben. Meine Hoffnung war schon geschwunden, jemals die Haartour ablegen zu können und ebenso mein Vertrauen in alle angepriesenen Haarwuchsmittel. Da versuchte ich noch die neueste Erscheinung auf dem Gebiete dieses Industriefaches, nämlich die aus orientalischen Vegetabilien erzeugte Meditrina Pomade von M. Mally, und meine Ueberraschung wuchs von Woche zu Woche in dem Grade, als mein kahles Haupt sich mit üppigem Haare bedeckte. Indem die nur im bescheidenen Kleide eines Haarconservierungsmittels angekündigte Meditrina Pomade wirklich dem Wahlspruche der Gesundheitsgöttin „Novo, veteri morbo medeor“ entspricht, so kann ich nicht umhin, dem Erfinder meinen wärmsten Dank öffentlich auszusprechen, und die von demselben aus orientalischen Vegetabilien bereitete Meditrina-Kraftpomade sammt dem Reinigungswasser allen Kahlköpfigen als das beste Mittel zu empfehlen, das bis nun in den Handel gebracht worden ist.

Peter Kerga m. p.

Wien am 1. Oktober 1859. k. k. Hauptmann in Pension in Wien.

Herrn Laneri, Apotheker in Lemberg.

Die Meditrina-Pomade und das orientalische Wasser des Herrn Mally in Wien, bei Ihnen gekauft, haben einen wunderbaren und höchst erwünschten Erfolg gemacht.

Wie Sie gesehen haben, war ich ganz kahl und fast alle Haare waren mir ausgegangen. Nachdem ich in der Lemberger Zeitschrift „Przeglad“ eine Annonce von der Meditrina-Pomade und dem orientalischen Wassers gelesen hatte, fand ich mich veranlasst, solche zu kaufen und in kurzer Zeit nach vorschriftsmässiger Benützung dieser Mittel war ich sehr verwundert, zu sehen, wie dicht die Haare mir zu wachsen anfangen, mit einem Worte, ich habe jetzt genügende und kräftige Haare.

Ich sehe mich also veranlasst, dem Herrn Mally für die glückliche Combination der wunderbaren Mittel zu danken und Jedermann die Meditrina-Pomade und das orientalische Wasser als sehr heilend bestens zu empfehlen.

Indem ich meinen Dank nochmals wiederhole, bleibe ich

Lemberg, 16. Sept. 1860. Ihr geneigter
Stanislaus Dombrowsky,
k. k. pensionirter Rittmeister und Gutsbesitzer.

Herrn M. Lipschütz in Buczacz!

Die Meditrina-Pomade und das orientalische Wasser des Herrn Mally in Wien ist wahrhaft wunderbar, weil es bei so vielen Abnehmern mit Erfolg wirkte. So wie Sie wissen, war mein Kopf ganz haarlos; allein das Glück wollte es, dass ich aus der Zeitung die Annonce der Meditrina-Pomade und des orientalischen Wassers las und mich sogleich zum Gebrauche desselben entschloss. Welch' ein herrlicher Erfolg! in kurzer Zeit stand ich mit sämmtlichen Haaren verjüngt da! Darum fühle ich mich verpflichtet, Ihnen für die wirklich unfehlbare Wirkung jener Pomade und des orientalischen Wassers, welche ich bei Ihnen kaufte, den wärmsten Dank zu sagen, und deren Güte und Qualität, als unfehlbar wirkend allerseits anzuempfehlen.

Meinen Dank wiederholend, zeichne ich
achtungsvoll,
Buczacz, am 25. Jänner 1861. Palkowsky, m. p.
k. k. Gendarmerie-Postenführer.

Euer Wohlgeborn!

Ich habe das Meditrina-Wasser nicht gespart, und bin desshalb mit dem ersten Fläschchen bereits zu Ende.

Für die beiliegenden 4 fl. Oe. W. bitte ich mir gefälligst 2 Fläschchen dieses Wassers abermals zu übersenden. Als bisheriges Resultat bemerke ich, dass das Haar eine schöne Farbe bekomme, schnell und viel dichter wachse, die ganz kahlen Stellen fangen an allmählig mit feinen Härchen sich zu bedecken, und ich zweifle nicht an dem besten Erfolge.

Mit Achtung ihr ergebener
chemnitz, 4. April 1860. Jakob Prucha, m. p.
Gymnasiallehrer.

Ein Tiegel Meditrina-Haarwuchs-Pomade, in der Feinheit des Körpers der Farbe und des angenehmen Aromas alle französischen und englischen Cosmetica weit übertreffend, und in elegant ausgestatteten Porzellantiegeln, der dem Toiletteschischen jeder hohen Dame zur Zierde dient, mit dem Motto der Gesundheitsgöttin Meditrina „NOVO VETERI MORBO MEDEOR“ oder ein Flagon Orientalisches „Meditrina“ Haarwuchswasser kostet je 1 fl. 80 kr. 3. W. Bei Postversendung für Stempel und Emballage 20 kr. mehr.

Unter der Adresse: Charles Mally in Wien, Getreidemarkt Nr. 1. werden alle Aufträge für ein Stück oder mehrere ins Ausland nur gegen Einsendung des Baarbetrages, im Inlande aber gegen Postnachnahme schnellstens effectuirt. — Depôts befinden sich noch in Wien in der k. k. Hofapotheke; in Pest in der Apotheke des Herrn Josef von Török, Königsgasse Nr. 7. Agram: J. Cejpek, Capitel Apoth. Alba: Alois Logmann. Antalfalva: Josef Jerop. Arad: Hermann Elias. Baja: Josef Herzog. Bistritz: Dietrich et Fleischer. Carlstadt: Josef Benich Apoth. Comoru: A. Belloni. Csakathurn: Adolf Karasz. Daruvár: Ant. Kuschvicz Apoth. Dócs: Samuel Kremer. Erlau: Lorenz Köllner Apoth. Essog: Rudolf Czurda Apoth. Fünfkirchen: Wilh. u. Em. Zsolnay. Gr. Beeskerek: Wegling et Harsányi. Gr. Kanizsa: L. Halphen. Grosswardein: Anton Janky. Gyöngyös: Josef Kocianovich Apoth. Irregh: Georg Petrovits. Kaschau: E. Eschwig et Sohn. Késmárk: C. A. Genersich Apoth. Klausenburg: Joh. Wolff. Kronstadt: Johann Duschoju. Léva: Ed. Bollemann Apoth. M. Theresiopel: Ig. Hofbauer Apoth. Miskolcz: D. St. Csathi-Szabó Apoth. Mitrovitz: Alex. Kerstonosic. Nagy Abony: Aug. v. Kukatsch Apoth. Nouháusl: Ig. Conlegner. Neusatz: C. Wagner. Nouisohl: Frid. Th. Nowak. Oedenburg: A. Mezey Apoth. Párdány: Karl Gürtler Apoth. Petrinia: Joh. Turapolcic. Pressburg: A. P. Grossmann. Ruma: Simon Milutinovich. Saicsar: Alex. Theodorovits. Sassin: Anton Mike Apoth. St. Gróth: Rud. Botfy's Apoth. Schässburg: J. B. Mieselbacher et Söhne. Schemnitz: Joh. Vitkovics Apoth. Slatina: J. Gúrtl Apoth. Temesvár: J. E. Pecher Apoth. Tisza-Ujlak: V. Royko Apoth. Trentschin: Isidor Kulka. Ungvár: Philipp Pollak. Vukovár: Felix Kirschbaum Apoth. Warasdin: Dr. A. Halter Apoth. Zombor: Stef. Popitz.

Herrn M. Mally in Wien!

Mein Glaube an die Wirkung der so vielfältig angerühmten Haarwuchsmittel war längst geschwunden; da ich durch nahezu 4 Jahre die Mehrzahl der theils im bescheidenen Kleide, theils im pomphaften Style angekündigten Mittel mit einer seltenen Beharrlichkeit versucht hatte, und schliesslich in meinem 32. Lebensjahre auf dem Punkte stand, entweder zwischen einer Haartour oder einer schwarzen Haube zu wählen, um die Blösse meines Hauptes den Spöttern zu entziehen. So griff ich denn in der Verzweiflung und als letzten Versuch zu der von Ihnen erfundenen Haarwuchs-Kraftpomade, und siehe da, die ersten zwei Tiegel, in Verbindung mit dem gleichnamigen Haarwuchswasser allein reichten schon hin, mir die Ueberzeugung von der einzig dastehenden Wirkung dieses Mittels zu gewähren. Ich fasse mich kurz, und sage Ihnen nur, dass ich nach halbjährigem Gebrauche dieses vortrefflichen Mittels mein Haupthaar wieder in solcher Fülle erlangte, wie es mir die Natur gleich anfänglich gab. Da ich weder Zeit noch Geld habe, um zu Ihnen zu eilen, und meinen warmen Dank auszudrücken, so wähle ich diesen Weg, und drücke hiermit gleichzeitig die Versicherung aus, dass sie mir durch mein Haupthaar wieder neues Leben gegeben haben.

Sachsenburg, am 4. Jänner 1861

Ihr dankschuldiger
PAUL m. p., k. k. Förster.

Herrn M. Mally, Wohlgeborn!

Wenn meine Zeit für diesen Moment mir nicht so überaus kostbar wäre, so wäre ich lange schon zu Ihnen hingeeilt, um Sie persönlich meiner Dankbarkeit und steten Verehrung zu versichern. Ihre so kostbare Erfindung, das „k. k. a. p. orientalisches Haarwuchs-Wasser und die Kraftpomade Meditrina“ hat mir meine zweite Gesundheit geschenkt. Wie sie sich werden gefälligst erinnern können, war meine Kahlköpfigkeit eine bedeutend vorgeschrittene, und selbst die noch übrigen Kopfhare gingen mir täglich mehr und mehr aus! Mit der Anwendung ihrer Kraftpomade und des Wassers nach Ihrer werthen Vorschrift, fielen mir weiter keine Haare mehr aus, und die Fortsetzung der Kur war so glücklich, dass meine Frau an mir täglich das Emporspriessen neuer Haare bemerken konnte; dermassen, dass ich jetzt so glücklich bin, statt eines Kahlkopfes einen üppigen Haarwuchs zu besitzen. Ihre Erfindung ist so selten ausgezeichnet, die Wirkung so überraschend erfolgreich als schnell, dass es an mir nicht fehlen soll, Ihnen meine Dankbarkeit thatsächlichst erkennen zu geben.

Ich reise morgen nach Hause. Meine Freunde in Hamburg werden staunen! Ich empfehle mich Ihnen auf das Wärmste und bleibe dankbarst

Wien, 4. Nov. 1859.

Conrad Hallenberg, m. p.
Professor der Philosophie.

Zeugniss.

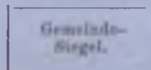
Womit der ergebenst gefertigte nach Wissen und Gewissen bezeugt, dass seiner Tochter, welche seit langer Zeit kahlköpfig war und erfolglos behandelt wurde, nachdem selbe nur kurze Zeit von der Meditrina-Pomade und dem hiezu gehörigen Wasser Gebrauch machte, mit der grössten Leichtigkeit ein dichtes und festes Haupthaar wuchs.

Das oben Angeführte als reine und unverfälschte Wahrheit bezeugend, habe ich die Ehre zu zeichnen

Virmiglio, am 13. Oktober 1860.

P. Bertolini m. p.

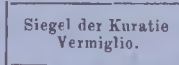
Von der Gemeinde Virmiglió, den 14. Oktober 1860.

Der Gemeinde-Vorsteher:
Panizza m. p.

Der Unterzeichnete bestätigt sowohl die wirkliche Unterschrift des Vaters der hergestellten Tochter, als auch die Wahrheit seines Zeugnisses.

Vermiglio, am 22. Oktober 1860.

In Wahrheit dessen:
P. Tonioli Bartholomäus.
Kurator.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

13. sz.

**Március 26-kán.
 1871.**

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezetést
 foglal magában a lap irányában.

Az elvesztett ékszer.

Beszély.

Szegefi Mórtól.

(Vége.)

III.

Esztiike ájulása nem tartott sokáig; a mint a szobába ért, a vigalmi emlékek felköltötték ájulásából és talán a halálból is felköltötték volna; nem olyan könnyű dolog, eloltatni a szivben felszabadult indulatokat; a lángok lobognak, és milyen csodaszép látvány a lobogó világosság, éjféli sötétségben! az ember észre sem veszi, hogy azért világítanak, mert egyszer mind pusztítanak is, kivált a fiatal leány, mit tudja az, hogy a szivben két világ van letéve, egy földfeletti és egy földalatti, egyik üdvösség, a másik kárhozat és mindakettőnek egy neve van: szerelem? Szerelem, szerelem, hát lehet az más is, mint üdvösség?

És hát miért is ájult ő el, midőn anyja őt eltaszította magától? — gondolkodott Esztiike, midőn ágyában hanykolódva, hiába várta, hogy álom szálljon pilláira — és miért is taszította őt el anyja? Mit vétett ő anyjának? Hát nem-e az volt anyja ohajtása, hogy mondjon le első szerelméről? Jól van hát, ő lemondott róla egy másik szerelemért, egy sokkal édesebb, sokkal boldogítóbb szerelemért: a mit tett, azt anyja miatt tette, és ez most mégis haragszik reá! Mikor a kétségbeesés szárazította el szivét, akkor anyja mosolygott, és most, midőn ezer édes gyönyör forrásai fakadtak föl benne, midőn a szép és gazdag Zarándy Béla megesküszik neki, hogy szereti, eltaszítja őt kebléről!

Ej mit, hadd haragudjék, majd megbékül, midőn Za-

rándy Béla térdre borulva előtte, kezét kéri meg; — ekként füzé gondolatait a leány a tánczvigalmi éj után, és erre egy észfosztó édes gondolattal a szép Zarándy Bélára, lezárta pilláit és elaludt és álmodta a tánczvigalmi kéjek folytatását.

Más nap reggelre aztán az anya is készen lett szivével, oh, azok az éjszakák nagyon jó tanácsadók; reggel a kávénál az ő rendes hideg, fagyos nyugodtságával elbeszélte férjének, a ki azt sem tudta, mikor jöttek haza tegnap éjjel, olyan mélyen aludt már akkorra — hogy ez az Esztiike milyen ügyetlen volt tegnap a tánczvigalmon, elvesztette legszebb ékszerét, a rubinkoczkás karpereczet, és hogy azt most az ujságok útján közhírré kell tenni, ötven forint jutalmat ígérve a visszahozónak, hátha megkerül!

Baracskey Antal azt is megtette, nem sajnálta a pénzt, csakhogy felesége minél tovább jól érezze magát a fővárosban; van miből, és aztán ki tudja, mikor esik neki megint, hogy egy egész farsangot a fővárosban tölthet, Eszतिकéjét a felesége egy félév alatt férjhez fogja adni, hadd legalább mulasson tehát, a mig módja van hozzá.

Ezt is nem egészen a maga feje után gondolta így, feleségének is volt abban része, az beszélte el neki, hogy milyen nagyon kapnak a vigalmakon az ő leányán, tegnap este is egy bizonyos Zarándy Béla, egy elegans, előkelő fiatal ember, alig birta kibocsátani karjai közül, és hogy jó

lesz, ismeretséget kötni szüleiével, vagy rokonaival, csak van neki valami rokona a fővárosban, egy Zarándy a fél országgal van atyafiságban, és egyuttal úgy kéz alatt tudatni a rokonsággal, hogy a BaracsKay birtok ezer holdat tesz egy tagban.

BaracsKay Antalnak az ellen sem volt észrevétele és már utána való este azon hirrel jött haza a klubból, hogy tudja már, kicsoda az a Zarándy Béla, a legjobb forrásból, tulajdon nagybátyjától tudta meg, hogy az egy nagyon gazdag, de egyszerűs mind nagyon korhely fiatal ember, egy év alatt hatvan-ezer forintot vert el, valami személylyel, a kit magával hurczolt fél Európán keresztül és hogy ő, tudniillik a tulajdon nagybátya, nemhogy a leányát, de még a macskáját sem bízna reá, mert azt is elköltené.

— Még a macskáját is? — kérde BaracsKayné nagysám mosolyogva.

— Azt is — hagyja reá a férj indulatosan.

— És még a feleségét is? — kérde tovább BaracsKayné nagysám, még finomabbul mosolyogva.

— Azt is! — erősíté a férj, még indulatosabban, és csak azután vette észre magát és kezdett nevetni a maga igaz szívű buzgóságában.

— No, látod, magad is nevensz rajta, — mondja rá BaracsKayné nagysám — egészen más jószág a feleség, arra nem lehet adósságot csinálni, sőt olyan jószág az, a mely a korhely férjet még visszatartja az adósság-csinálástól.

Ezek aztán olyan szavak voltak, a melyek BaracsKay Antalnak is a fejébe szálltak; igaza van nevének, az nem baj, ha a fiatal ember egy kicsit korhely, itt van ő, hej beh csak nagy korhely volt ő nőtlen korában! Husz mérföldön nem volt az a dinomdánom, a melyről elmaradt volna, és mégis, mi lett belőle! Igaza van feleségének, — mint mindig.

Mennyire bámult tehát Esztike, midőn másnap reggel atyja hamiskásan mosolygó szemhunyorgatással hálósipkájával vállát megverintve, tudtul adá neki, hogy ő egy kis mókus; atyja kedvencz neve volt ez irányában, tehát atyja nem nehezelt reá, pedig hogy remegett e miatt, két nap óta ovatosan kerülté atyja tekintetét, azt a meleg, szeretetteljes atyai tekintetét, és most ez a meleg tavaszi tekintet maga kereste őt föl és előnti rajta édes szeretetét; tehát édes anyja nem szólt neki arról a tánczvizalomról, valjon miért nem szólt neki arról? Ah, tudja már, szégyenli magát, azért szégyenli magát, a miért őt kebléről eltaszította.

És ezen boldog hitben napról napra jobban erősítette meg a leányt úgy az anya, mint Zarándy Béla; az anya mintha semmit sem tudna, egy szóval sem hozta elő neki a tánczvizalmi jelenetet, sőt a leány azt is vette észre, hogy valahányszor Zarándy Béla nála van, az anya mindannyiszor talál valami okot, távozni a szobából és őket magukra hagyni pár percze, és oh, beh boldog perczezek voltak ezek, mint csüngött ilyenkor a leány az ifju ajkain és szívta magába a legtüzesebb csókokat és adta érte oda az ő gyanutalan, tiszta lelkét.

Ez így tartott vagy két hétig, Zarándy Béla mindennapos volt a háznál, és BaracsKayné nagysám már előre kiszámította, hogy holnapután Zarándy Béla okvetetlenül meg fogja kérni leányát; az ifju tekintetei után számította ő azt ki; oh, ismeri ő már azt a hévmérőjét a férfi-szívnek! — gondolá BaracsKayné nagysám és most az egyszer nem az ő rendes hideg, fagyos nyugodtságával, hanem örömtől reszkető hév-

vel, midőn ismét kénytelen volt néhány percze távozni, és magára hagyni a két fiatait, csak néhány percze.

Es midőn visszatért a szobába, és egy tekintetét vetett a két fiatal arcra, valami feldultságot vett észre rajtuk, a leány arcán szégyen és halványság borongott, az ifju arcán zavar és harag égett.

Hanem csak egy perczeig, a következő perczeben már ismét mosolygott reá mind a kettő; hanem az anya azért jól látta, hogy e mosoly alatt valami nagy felindulás rejtőzött; valjon miért?

Zarándy Béla aztán rövid idő mulva távozott, BaracsKayné nagysám szemeivel kísérté a távozót és úgy tettszett neki, mintha leánya szemlesütve fogadná bucsuját, és erre az anyai szív olyan sajátságosan elkezdett mozogni, mintha ott benn, e szív mélyében, egy valami, a minek nem tudott nevet adni, szeretne kibontakozni valamiből, a minek szintén nem tudott nevet adni, és ez a sajátságos remegése szívének édes boldogsággal járta át egész valóját, mint — mint — nem tudta elgondolni, mint mikor, csak azt tudta, hogy ilyen boldogságot csak egyszer érzett életében.

— Mintha Béla fel volna indulva — mondá tehát, midőn magában volt leányával. Már csak keresztnevéen beszélt az ifjuról.

— Igen is, fel volt indulva — viszonzá a leány a himzöráma mellől, a hová visszahuzódott.

— És valjon miért? — kérde az anya, és kezdett lapozgatni egy könyvben, melyben a látogatás előtt olvasott volt.

Es nem kapott feleletet.

— Talán megneheztelt reád valamiért? — kérde újra az anya, és megigazitotta a pamlagpárnát, hogy annál kényelmesebben engedhesse át magát a kedvencz olvasmány — a ledér Ponseau de Terail valamelyik regénye volt — folytatásának.

— Igen is, megneheztelt — volt a leány újabb válasza.

— És valjon miért? — kérde tovább az anya, hanem arra ismét nem kapott feleletet.

Az anya most leányára emelte szemét és azután keze aláhanyatlott és a könyv lassan-lassan kisiklott a kezéből és nem birta többé levenni tekintetét leányáról, attól a valamitől, a mi a leány arcán ki volt nyomódva, a mint a himzöráma fölé hajolva ült.

Nem szégyen, nem fájdalom, nem öröm és boldogság, sem nem büszkeség volt az, hanem együttvéve valamennyi, olyas valami, a minek csak egy leány tudja igazi valóságát, és egy anya tudja igaz értékét.

Az anya fölemelkedett, közelebb lépett leányához, bele-mélyesztette tekintetét leánya arcába, és ez a tekintet most nem volt hideg és fagyos, olyan tekintet volt az, a minő csak egy van a világon: az anya szemében.

— És mit akart tőled az az ember? — kérde, olyan hangon, a minőt leánya soha sem hallott tőle.

— Oh, ne is kérdezze, anyám! Oh, ne hagyjon többé egyedül ez emberrel! — tört ki most a leány szívéből, és magán kívül vetette magát az anya keblére, a honnan e meleg szavak szívébe törtek.

Es az Isten anyja nem szorithatta nagyobb boldogsággal szívéhez ujonszült isteni magzatját, mint most e nő leányát. Es a mint így állt, a zokogó leányt szívéhez szoritva, egyszerre tudva lön előtte, hogy mikor is volt az, midőn a mostani-

hoz hasonló boldogságot érzett; akkor volt az, midőn először tudva lőn előtte, hogy mit tesz az: anyává lenni.

Most újra érzi ezt a boldogságot, újra minden csepp vére zengi benne azt a himnuszt, hogy ő anya, anyja ennek a leánynak, a kit itt szívéhez tart szoritva, és a kitől e szívnek minden fagyos hidegsége repedez és szakadoz, mint a jég a tavaszi nap aranyos csókjaitól.

Alig bír a lábán állni, le kell ülnie, magával vonja leányát, a ki még mindig nem bírja fölemelni tekintetét, és az anya nem bír betelni leánya látásába; a mi most az ő leánya arcán föl van írva, az az ég piros hajnala, a lélek istenigéje, eredeti tisztaságában.

— Hát a vigalom? — kérdi végre az anya, kábultan a szívében tusakodó érzelmektől.

— Micsoda vigalom? — kérdi viszont a leány, szemérmes szép szemeivel tekintve föl az anyai kebléről.

— Hát az ékszer? — kérdé újra felelet helyett az anya.

— Oh, az ékszer! — sohajtott föl a leány és szemei újra szégyenlősen alácsüggedtek.

— Nos, az ékszer? — kérdé az anya, kinteljes hévvel.

— Igen, igen, édesanyám, ő akkor egy mellékterembe vezetett engem — tördelé elő a leány, égő pirossággal arcán, kinos fájdalommal minden szavában.

— Es? — kérdé az anya, egész testében reszketve.

— Es — bocsánat édes anyám, de én akkor nem birtam magammal, én akkor magamon kívül voltam; bocsánat édes anyám, ő akkor térden állva megesküdte nekem, hogy szeret, hogy csak engem szeret — rebegé a leány, és a visszaemlékezés azon órára égő pirossággal öntötte el arczát.

— Es — kérdé újra az anya, olyan égető mohósággal, a milyennel az öngyilkos még egyszer, utoljára, beleszorítja a halálos vasat szívébe, hogy egyszeriben vége legyen mindennek.

— Es én őt akkor megcsókoltam! — sohajtott föl a leány, és térdre roskadva anyja előtt, annak ruhájába temeté arczát.

Az anya hagyta őt térdelni, nem tudta, ha elájult-e, vagy csak a nagy fájdalom roskasztotta le; neki most nem volt más gondolata, mint az, hogy szíve mélyéből bocsánatot kért magában leányától, azért a taszításért, akkor este, a bérkosiban.

Tehát egy csókért! és egy csók miatt ajult volt el az ő taszításától! hogyan volna az lehetséges? Ah, tudja már, onnan volt az, mivel a leány akkor este vetette ki szívéből azt a másik szerelmet, azt az ispánt, azért a fiatal emberért, és meg is csókolta őt akkor, azért szégyelte magát úgy előtte! És ő azért taszította őt el anyai kebléről!

— Kelj föl, édes leányom, ide keblemre, édes leányom — mondá tehát, fölemelve leányát és forrón szoritván őt szívéhez, mintegy kárpótlásul az akkori indulatosságért.

— Tehát az egy csunya ember? — kezdé végre, miután leánya arczát csókjával borította el.

— Igen, az egy illetlen ember, édes anyám — lehelé a leány bensőségteljes őszinteséggel.

— Ugy? illetlen ember? Értem; — mondá utána az anya — no, de azért nem szabad megneheztelni; hiszen ő kvázi völegényed! — tevé hozzá bölcs oktatgatással.

— Az igaz! — hagyja helyben a leány.

— Ugy van, édes leányom; hiszen ő már e napokban, holnap, vagy holnapután meg fogja kérni kezedet! — fejtegeti tovább az anya.

— Az igaz! — mondja újra a leány, és meglepetve tekintett föl anyjára.

— No látod, te kis bohó, nem szabad e dolgot olyan nagyra venni; az ilyen nagyon szerelmes fiatal emberek, hogy is mondjam, no, nagyon szerelmes fiatal emberek!

— Igaz! — hagyja a leány újra helyben és szemeiben újra kigyultak azok az izzó lángok, a melyek olyan rettenetesen veszélyesekké válhatnak azon szívnek, a melyben fel-fakadnak, egy ilyen okos anya mellett.

De az anya már nem vette észre e földalatti lángokat, ő ismét a régi Baracska né nagysám volt, egy félelem nem volt elég, szélylyel repesztetni a sok évi hideg jégburkolatot e szívről.

Egész anyai buzgósággal értekezett az öltözékről, melyet a holnapi estélyen leányának föl kell vennie, csak minél több róza, ez nagyon jól áll az ő arczához, aztán úgy lát-szik, Bélának is ez a kedvencz színe, hadd lássa tehát, hogy az ő izlését követi öltözékében, csak neki akar tetszeni.

És a leány édes elragadtatással hallgatta az anyai bölcs oktatást, úgy van, hadd lássa Béla, hogy csakis az ő kedveért akar szép lenni, hadd lássa, hogy most is égő szívvvel gondol reá, hogy a miért olyan kegyetlen kívánságokkal rohanta meg szívet, azért ő mégis szereti őt, nagyon, kimondhatlanul nagyon.

És aztán elgondolkodott, hogy milyen édes boldogság lesz majd, őt holnap viszontlátni; de hát meg neki, Bélának, az után a megneheztelés után! Mint fog majd hozzá sietni, hogy szemeiből olvassa ki bocsánatát! Talán be sem várja a holnapot, talán még ma el fog jönni, bizonyosan el fog jönni, oh, bárcsak itt volna már, hogy csókjával biztosítsa őt a felül, hogy nem neheztel többé reá, nem is neheztelt reá soha, valami önkénytelen érzés volt az szívében, épen úgy, mint a milyen önkénytelen lehetett az az illetlen kívánság az ő kedvese, az ő völegénye, az ő egyetlen egy boldogsága ajkain!

Hanem az az egyetlen egy boldogsága nem jött el; egész nap szívszakadva várta, és hiába; no, se baj, vigasztalódék a leány este, azért nem jött el, mert fél tőle; tudja, hogy megharagudott reá, azért nem mer közelébe jönni; annál jobb, hogyan fog majd örülni holnap, midőn szégyenképpel belép-vén hozzá, ő tárt karokkal fog eléje repülni; oh, bárcsak már holnap volna! Még álmában is azt rebegte, hogy: bár csak már holnap volna!

Hanem az egyetlen egy boldogsága holnap sem jött el; ez már nem szép tőle, gondolá a leány is, az anya is, de — mondá az anya — az onnan van, mert nagyon szeret; rosszul esett neki a tegnapi megneheztelés és most ő duzzog; a büszke férfiaknál ez így szokás; minél jobban szeretnek, annál indulatosabbak, és legjobb magukra hagyni őket ilyenkor; megbékülnek aztán maguktól, Béla is magától meg fog békülni.

Oh, igen, ő meg fog békülni, hagyá reá a leány, és ha magától nem, majd ő fogja őt megbékéltetni, ma este, az estélyen, a képviselőnénél, oh, ott az ő Bélájának nem szabad haragos arczot mutatni!

Es az ő Bélája nem is mutatott haragos arczot az estélyen, mert az ő Bélája meg sem jelent az estélyen, pedig különösen meg volt híva; de nem jött el, és a házi-asszonytól le a „pampuskák“-ig minden arczról azt lehetett leolvasni, hogy Esztike

miatt nem jött el az estélyre; ez talán nem egészen úgy volt, de Esztikének úgy tetszett, mintha az volna írva az arcokra, olyan sajtóságon hideg idegenül tűntek föl neki most e vidám mulató arcok, az ő szíve szomorúságának közepette.

Alig várta, hogy otthon legyen ismét, és hazaérve, letépte magáról az öltözéket és ágyba vetve magát, sirt keservesen, csendesesen, magában; most már magát siratta; most már érezte, hogy az a Zarándy Béla nem érdemel olyan szívet, mint a milyent ő adott neki, és még sem tud szabadulni tőle; hogy ez az ember őt boldogtalanná fogja tenni, és még sem bír gondolni reá másként, mint szerelemmel, égő, vágyó, kínos szerelemmel; azt a szerelmet ápolni kell szívében, ha mindjárt könyeivel is, éleszteni, habár vérével is, inkább meghalni, mint élni olyan kipusztult, kietlen szívvel, a milyen az övé volna ez egyetlen lázas, kínos érzélem nélkül, a mely még megmaradt benne.

Oh, csak jönne, csak jönne, hogy porba omolva, térden csuszva előtte, bocsánatot esdjen tőle; mindent, mindent, csak ne hagyja el őt, csak ne hagyja őt elveszni!

De Zarándy Béla nem jött el, hiába várta egy nap úgy, mint a másikon, Zarándy Béla nem mutatta magát nála.

Harmadnap aztán valami tompa fájdalom ereszkedett a lány szívére, úgy érezte, mintha az a hetek óta vadul tomboló szív egyszerre kövé válva, kialudt volna.

Baracskaayné nagysám azonban nem akart megnyugodni a dolog illetén fordulatan, rettenetesen haragudott Zarándy Bélára, mi dolog az, ilyen sokáig elmaradni? azért, mert haragszik? nos aztán? hát nem lehet azért tovább folytatni a megkezdett viszonyt? hát nem épen abban áll a jó nevelés, hogy mikor legjobban haragszunk egymásra, öleljük, csókoljuk egymást? No, csak kerüljön szeme elé az a méregduda, majd meglássa, mit viszen el tőle!

De Zarándy Béla nem került eléje, mintha csak egymást kerülgető két csillag választaná el őket, a mely táncvigalmon, estélyen, vagy egyéb nyilvános helyen Baracskaayné nagysám leányával megjelent, ott Zarándy Béla nem volt látható, kéz alatt aztán — természetesen az ujdonat új méltóságos képviselőné utján — megtudta, hogy a „Frohner-“ben egy-néhány fiatal gavallér olyan bálakat rendez, melyekben a hölgyek örszemek nélkül tartoznak megjelenni, és úgy táncolni, hogy sem uszályt letaposni, sem bárminémű szalagot, vagy csokrot letépni róluk nem lehet, és ennek a vállalatnak az élén — Zarándy Béla áll.

Pár nap mulva aztán egyebet is megtudott Baracskaayné nagysám; Vitnyédyéknél tudta azt meg; Vitnyédyéknél táncestély volt, theával, mint rendesen, éjfélt után négy óra felé aztán az önkéntes fiatal báró Piszkey is megjelent, egész báliasan, bomladozott öltözékben és nagyon pezsgő szemekkel; egyenesen a „Frohner-“ből jön, mondá és nagyon is fesztelen magaviselete nem hazudtolá meg állítását; sorban fogta a leányokat és repitette körül a teremben, hogy csakugy libegtek. Esztikére is került a sor és azt még jobban repitette, nem csak repitette, hanem föl is hajigálta a levegőbe, mire Esztike otthagytta az egyetlen önkéntest a táncterem közepett, mire aztán az egyetlen önkéntes a terem közepén elkezdett kacagni, de olyan éktelen kacagással, hogy maga a háziasszony úgy érezte, mintha elhaloványodnék, ámbar ilyesmi nem vala észrevehető az ő piros arcán; hanem azért odasielt a báróhoz és karját karjába fűzve, elvezette őt a terem közepéből a tulsó végébe,

és ott maga mellé ültetve, egy kis bizalmas társalgásba bocsátkozott vele, halkal, mosolyogva, kis idő mulva aztán fölkeltek ismét és mialatt az egyetlen önkéntes a fiatal emberek közé vegyült, a szép piros házi asszony fölkereste leányait, és azoknak sugott valamit, a leányok aztán ki jobbra, ki balra fordulva, tovább adták a sugdosást, hosszú, szakadatlan láncolatban, a terem egyik végétől a másikig, Esztikét és Baracskaayné nagysámat kivéve, a kiknek senki sem sugott semmit, hanem minden tekintet feléjük fordult, az egyik gunyosan, a másik büszkén, a harmadik lenézőleg, a negyedik mérgesen, a mint épen természete hozta magával, hogy Baracskaayné nagysámnak az a közel fekvő gondolata támadt, miszerint ez a tisztelt társaság itt aligha nem megbolondult, de a mely föltevésből csakhamar megtérítette őt az a tapasztalat, hogy midőn Esztike leánya az egyik Vitnyédy-leányhoz, a zárdába készülő „csendes eső-“hez közeledett, egy gombostű végett, mire az egyetlen önkéntessel lejtett táncz miatt igen nagy szüksége volt, a zárdába készülő „csendes eső“ megfélekezve a házi kisasszonyi méltóságról, vagy talán épen nagyon is megemlékezve róla, elébb egy tekintettel végig nézett rajta, aztán elfordult tőle és ott hagyta a tánczterem közepén, az egész társaság szeme láttára.

És Esztike? — az állt és nézett a leányra, a ki őt ilyen rettenetesen megsértette, azután megfordult és haloványon, szemlesütve tért vissza ülőhelyére, anyjához. Vére semmivel sem lüktetett sebesebben, mint azelőtt, csak azt érezte, hogy szíve még keményebben fagy kebelében, és még nehezebb lesz, mint azelőtt.

De anyját nem találta azon a helyen, a hol elhagyta.

Az ő szíve nem volt megkövülve; ő látta a tekinteteket, melyek minden felül leánya felé fordultak, és minden tekintet külön-külön az ő szívének keresztül cikázott leányára. Mi az? mit mondhatott báró Piszkey a házi-asszonynak, és mit mondhatott ez leányainak és ezek a többieknek, hogy az ő leányát ilyen tekintetekkel merik illetni? — gondolá és elhagyta ülőhelyét és ment előre, mindig előre, mint egy alvajáró, öntudatlanul, mint a vad indián, nesztelenül, a gyilkos gondolattal lázangó szívében.

Épen akkor ért leányához, midőn a „csendes eső“ azt a rettenetes, megsemmisítő tekintetet leányára zuhantotta, de — épen akkor ért hozzá az ő kedves barátnője is, a képviselőné, és gyöngédeden megfogta őt karjánál.

Ez érintésre magához tért, meredten bámult a nőre, aztán hagyta magát vezetni általa a teremnek egyik félreeső ablakmélyedésébe.

— Csenedesedjél, édes barátnőm! — sugta neki a barátnő menet közben — nem is érdemes, hogy essaffirozzad magadat.

— Micsoda? — kérdé Baracskaayné, a ki ezalatt már erőtt tudott magát venni.

— Hát az a pletyka! Nem is tudom, hogy minek is hallgattak arra a haszontalan Piszkeyre! De igaz, Klotild meg Zarándy! Ah értem, azért a nagy apprehenzió! — fejtegeté a képviselőné, férje utján reászállott tekintélyességgel, a miből azonban Baracskaayné csak azon egy szót hallotta, hogy: pletyka.

— És micsoda pletyka? — kérdé tehát látszólag nyugodtan.

— Mit én tudom! Hallgatok is én az ilyen haszontalan-ságra. Valami légyottról, vagy mi! Mindig mondtam, hogy az

a Zarándy Béla egy haszontalan fráter, egy részeges korhely, a kinek eljár a szája — nyugtatá meg kedves barátóját a képviselőné.

— Ugy? tehát Zarándy Bélának eljárt a szája? és valami légyottról? — kérde Baracskeyné.

— Az hát — hagyá helyben a képviselőné — a „Frohner“-ben, az a mihaszna Piszkey meg ide hozta! Egyik olyan, mint a másik!

— Ugy? ide hozta? — mondá utána Baracskeyné mosolyogva, aztán gyöngédeden kifejtette karját és indult vissza ülőhelyére, azután megfordult és indult azon irányba, a hol az egyetlen önkéntes báró Piszkey állt. A derék lovag éppen teljes hévvel bizonygatta egyik leánynak, hogy milyen boldognak érezhetné magát bármelyik mennyországi angyal, ha bár csak félig olyan jól tudna polkázni, mint ő, t. i. nem a leány, hanem ő.

Bizonynyal igen érdekes lett volna, hallani az okokat is, a melyekkel a derék lovag merész állítását támogatni bírja; de fájdalom, a világ meg lőn fosztva ezen kincstől; mert a derék lovag még nem végezte be fellengző állítását, midőn egy gyöngéd kéz érintésére meg kellett fordulnia és ennek következtében a szó elhala nyelvén.

Baracskeyné állt előtte, egy olyan mosolylyal kékült ajkain, a melytől a derék gavallér egész testében reszketni kezdett, mint a kocsonya.

— Mondja csak nekem báró, mit is mondott az a Zarándy Béla? — kérde a nő, ziháló kebelével.

— Oh kérem, nagysám, én? hogy tudnám én azt megmondani! — rebege az ifju, most már nagyon is nem pezsgő szemekkel.

— Azt mondta, hogy — valami légyott — no, mondja csak, mit is mondott ön az imént? — faggatja tovább a nő.

— En, nagysám? Oh, kérem, én semmit sem mondtam! — mentegetődzék a gavallér, és nézett körül a teremben, ha nem talál-e valahol egy kis egérutat, vagy akár csak egy kis egérlyukat, hogy megmenekedjék ettől a furiától. Pedig ez a furia mosolygó arccal állt előtte, csak hogy az rettenetes egy mosoly volt.

— No látja, édes báró, most tagadja, pedig mondta, az egész társaság tudja, hogy mondta! No, ne féljen semmit, nem kaparom ki a szemét, én nő vagyok, hanem csak azt mondom, hogyha ön e mostani jelenet után Zarándy Bélát pofon nem üti, akkor ön is csak olyan nyomorult, haszontalan ember, mint barátja! — mondá Baracskeyné, azzal vette leányát és távozott. Az egész társaság némán utat engedett neki, az egész társaság meg volt meredve; báró Piszkeyné ájultan feküdt egy karszéken és még a méltóságos képviselőnének sem jutott eszébe őt eszméletre szagoltatni; a mit a zsebében keresgélt, az is a férje volt.

Másnap aztán az a farsangi hír futotta be a fővárost, hogy báró Piszkey Aladár és Zarándy Béla megverekedtek, valami leány végett, báró Piszkey pofon ütötte Zarándy Bétát, a miért aztán Zarándy Béla úgy megvagdosta báró Piszkeyt, hogy semmi remény életben maradásához, és Zarándy Béla már el is tűnt a fővárosból.

És Baracskey Esztiko ezt a hirt is nyugodtan vette; nem úgy anyja, ez még az nap kiadta a rendeletet, hogy itt hagyja a fővárost, nagy álmélkodására férjének, a kinek legkisebb fogalma sem volt azon dolgokról, a mik körülötte történtek, mialatt ő olyan felséges adomákkal táplálta magát a klubban.

Csak legalább még azt a pár napot, a mi a farsangból még hátra van, ha itt tölthette volna!

És a mi a derék férjet még nagyobb ámulatba ejtette, az azon körülmény volt, hogy az ő okos felesége egy szó feleletet sem adott neki, csak csomagoltatta a holmikát és az uton is egy szót sem szólva, ült leánya mellett és nézett reá olyan szemekkel, a minőket Baracskey Antal még nem látott feleségén. Mi lehet ez? Oh, ha ő ezt tudná! Könyvek azok, keserű, égető könyvek, melyek belül e szívben folynak!

És folytak is; mintha tüzes folyam ömlenék el szívében, olyan égető fájdalmakat szenvedett Baracskeyné aszszony, valahányszor egy tekintetet vetett leányára. És nem mert szólani.

Baracskey Antal is szótlanul ült a kocsiban; kedve ellen volt a haza-menetel, de nem mert kérdést tenni ez iránt; sejtette, hogy valami nem egészen úgy történt, mint a hogy azt az ő okos felesége előre kitervezte, és azért nem mert szólani; ilyenkor ő nagyon tudott félni az ő okos feleségétől.

Sokáig azonban még sem állhatta a kietlen csendességet a kocsiban; a leányához fordult, hogy az milyen rosz kedvű, talán bizony a vendéglőben felejtette a nyelvet, vagy talán éppen a szívet felejtette ott, és hogy ő mindjárt visszahajtat a városba!

A leány nem felelt, hanem csak mosolygott, és midőn az anya e mosolyt látta leánya arcán, ajkaiba kellett harapnia, nehogy feljajduljon kinjaiban. Oh, be lassan hajtott neki a kocsis, beh csak szeretett volna már otthonn lenni, abban a kis faluban! És minderről Baracskey Antalnak legkisebb sejtelme sem volt.

Ujra fölvette a tréfálkozást, hogy ő nem engedi kárba menni a még hátralevő farsangot; mihelyt haza ér, egy nagy bált fog csapni, és hogy egészen leányára hagyja, kit hívjon meg arra a pesti fiatalok közül.

A leány erre is csak mosolygott és egyszerre csak bele üt a bérkocsi ablakába, hogy az üvegdarabok szerterepültek a kocsiban, az egyik darab az anya homlokába furódott, hogy a vér öntötte el arcját, és ő hagyta azt végig folyni arcán, nem is tudta, hogy vérzik, szerette volna kiterjeszteni karjait és magához szorítani leányát, de nem volt ereje.

Az atya fogta meg leányát.

— Mi az? — kérde a szegény ember rémülten, és erős karjaival ragadta meg leányát, nehogy, a mint első pillanatban gondolta, a kocsiból kiugorjék.

— Meg kell állítani a kocsit! Vissza kell menni Pestre! — mondá most a leány komoly, parancsoló modorban, és forgolódott atyja erős karjai között, hogy kiszabadítsa magát közülök.

— És miért, édes leányom? — kérde az erős férfi és rézszin homlokán vastag verejtékcseppek gyülemlettek.

— Azért, — viszonzá a leány, és csak forgolódott, mozgolódott atyja karjai között, — azért, nem mehetek elébb haza, míg meg nem találtam. Egész éjtszaka kerestem, és hozzá még kétszáz esztendő óta, nem megyek haza, míg azt meg nem találom, édes anyám; vagy talán magánál van? Akkor jól van; de nem, maga kiereszti, adja ide, nem, nem merek hozzá nyulni; édes atyám, maga, vegye ki maga, látja, ott van, a szívében, vegye ki, mert az enyém, az enyém és az övé, és a nélkül a csillag nélkül én nem térhetek vissza hozzá, és most elvesztettem, édes anyám vesejtette el velem, édes anyám, édes anyám, adja vissza elvesztett csillagomat! — kiáltá a leány; elébb irtóztató erővel küzdve atyjával,

hogy kiszabadítsa magát karjai közül, majd meg keservesen zokogva tehetetlensége miatt.

Es a szegény atya visszafordította a kocsit, áthajtatott Budára, és a szép Eszti ke három hét óta a budai Lipót-mezőn van, az örültek házában.

Az orvosok nem mondtak le minden reményről, azt hiszik, hogy meg lehet majd vele értetni, hogy az a csillag a szívében nem vészett el, csak elhomályosodott, és Baracska né nagysám már irt is Kelemen Istvánnak, hogy jőjjön fel, adja neki vissza örömét, boldogságát, adja neki vissza leányát; de az orvosok még nem engedik meg a viszontlátást, elébb a testnek kell meggyógyulni, azután jön a lélek, és az nem megy olyan gyorsan.

— Olyan gyorsan! három hét óta! — foházkodik a szegény Baracska né és nem mosolyog többé olyan fagyos hidegen, hanem töredelmes béketűréssel ül szobájában, egy nap úgy, mint a másikon, és várja a hirt, hogy szabad lesz neki látnia kedves szép gyermekét, a kit ő taszított az irtóztató lelki sötétségbe. És ha nem látja is, foházkodik föl az égre, — ha anyai szeme soha sem gyönyörködhetik is többé leánya napvilágos szépségében, nem bánja, lemond róla örömmel, örökre, csak gyógyuljon.

Gyermekem halálára.

— Eichendorff József után —

Dobó Lászlótól.

Hogy a kerten most először
Ismét lassan átmenék,
Bokor s patak közt a völgyben
Megeredt a vig beszéd.

A virágok lopva néztek
És hamisan én felém,
Tarka pillangókat küldtek
Venni, vinni hirt, elém.

Kakuk is az ágak között
A játékra megjelent;
Végül a fa így szólal meg:
„Hogy magad jössz, mit jelent?”

S hogy nem szóltam, úgy megmozdult
Koronáján minden ág,
S érzém, hogy susogni kezdett
Madár, lomb és a virág.

Küncsepp függött a fűszálon, —
Panaszkodva jött elém,
Panaszkodva ment a forrás,
S én zokogva könnyezém.

Szerelemből — szerelmért.

(Németből.)

Feleki Józseftől.

I.

1782-ben, egyikén azon szép juniusi napoknak, melyeken a természet bájoló szépsége remekel, Ferencz Lajos sebész névtelen levelet kapott, melyben felszólították, hogy a

mütéthez minden szükséges eszközzel egy, Páris közelében levő falusi jószágra siessen.

Ferencz Lajos azon időben a legkitünőbb sebészek egyike volt, hire a külföldre is eljutott; nem egyszer hívták Angolhonba is, hogy olyan mütétet végezzen, melyet az ottani sebészek nem mertek elvállalni. De e meghívás most mégis feltűnt előtte; az idő, a hely a legnagyobb pontossággal fel volt ugyan jegyezve, de hiányzott az aláírás. Ez tüntette fel különös színben a meghívást.

— Bizonynyal valaki tréfát üz velem — gondolá magában és nem ment el.

Három nap mulva ismétlődött a meghívás, azon hozzáadással, hogy másnap reggeli 9 órakor kocsi fog érte menni, mely a kérdéses helyre szállítja.

A kocsi pontban 9 órakor megjelent háza előtt és Ferencz nem tehetvén egyebet, műszereit magához véve, beült. De mielőtt a kocsi elindult volna, a kocsishoz kihajolt és kérde:

— Kihez vezetsz?

— Bocsanat, uram, én angol vagyok — felelt a kérde.

— Tehát angol — jól van, — monda magában, visszahúzódva a kocsiba, mely mint a villám röpült tova.

Ferencz annyira elmerült gondolataiban, hogy észre sem vette a kocsi megállását egy kis magányos pusztai ház előtt.

— Kihez, hová menjek? Ki itt a beteg? — kérde újra a kocsist, mielőtt kiszállott volna. Ez ismét az előbbeni feleletet adta.

Boszankodva e titokszerűségen, körül tekintett. A kapuban egy előkelően öltözött 28 éves fiatal embert vett észre, ki őt várni látszott. Hozzá lépett s mielőtt kérdezhette volna, hogy tulajdonképen ki a beteg, az ifju egy csinosan butorozott terembe vezeté, hol pompásan terített asztal várta az érkezőket.

Ferencz angolul kezdé a társalgást.

— Ön hivatott uram? — kérde.

— Végtelen le vagyok kötelezve uram, — felelt az ifju — fáradságáért fogadja előleges köszönetemet. De mielőtt a mütéthez fognánk, kérem, foglaljon helyet, és költsök el eme reggelit. Csokoládét vagy kávét parancsol? Itt van hideg sült és jó bor. Melyikből parancsol?

— Én azt hiszem, sir, jó volna először a beteget megtekinteni, ha valjon szükséges-e és különösen sietős-e a mütét végrehajtása.

— Oh, felette szükséges, és sietős, — Ferencz ur; üljön le kérem, és hallgasson meg. Nézze ezen erszényt, száz font sterling van benne, ez leend jutalma a mütétért, melyet véghezvisz. Szabadkozni és ellenszegülnie nem szabad, mert az esetben e jól megtöltött két pisztolyt fogom igénybe venni és a milyen igaz, hogy angol vagyok, föbe lövöm önt.

— Sir, sem aranyaival meg nem veszteget, sem pisztolyával meg nem rémit. Mindenkor tudom kötelességemet. Szóljon: mit kíván tőlem, minden bevezetés nélkül.

— Önnek jobb lábamat le kell vágnia.

— Szivesen uram, akár a fejét is, ha van olyan baja, mely miatt okvetlenül mütétet kell alkalmazni. De hisz ugy vettem észre, hogy lábának semmi baja; hiszen midőn elém

*Johanna
Eichendorff
Stemmler*

*Erdeich
Saltein*

jött, oly művészi ugrást tőn, mint egy ballet-tánczos. Mi baja van lábának?

— Semmi, vagy talán van; szeretném ha nem lenne, s kívánatom, hogy ne legyen.

— Sir, ön bolond!

— Az önre nézve teljesen mindegy!

— Mit vétett amaz egészséges csont, hogy oly kegyetlen irányában?

— Semmit, ön tegye kötelességét és vágja le.

— Sir, én önt nem ismerem, és nem tudom, ha van-e ép esze. Bizonyítsa be tanukkal.

— Akarja -e kívánatomat teljesíteni?

— Nem, mig oly okot nem látok, mely elfogadható. Eszeveszett képzelődésekre mit sem adok.

— Az okot, mely miatt lábamat le akarom vágatni, jelenleg nem mondhatom meg . . egy év múlva talán . . de biztosítom önt, hogy szándékom: e haszontalan csonttól megszabadulni, a legnemesebb indokból származik.

— Nevét, családját sem tudom. Nem, uram, én mitsem tehetek önért.

— Idővel azt is meg fogja tudni, most lehetetlen megmondanom. Reménylem, becsületes embernek tart ön?

— Becsületes ember nem fenyegeti orvosát pisztolyal. Az én kötelességem, melynek eleget tenni, mig isten engedi, sohasem mulasztandom el, a betegeket gyógyítani, segíteni ott, hol baj van, és nem az egészségeseket beteggé tenni, vagy bajt okozni ott, hol minden a természet adta rendben van. Ha ön ezt, sir, nem látja be, ha ragaszkodik, mint már mondtam, eszeveszett kívánatához, hát löjön, nem bánom . .

— Jól van, Ferencz ur, — felelt az angol, és fölvev a pisztolyt. — Nem, nem lövöm meg, de kényszeríteni fogom, hogy vágja le lábamat, és ön meg fogja tenni, nem pénzért, nem félelemből, hanem szánalomból fájdalmaim iránt.

— És hogyan, ha szabad kérdenem, sir?

(Vége köv.)

A petroleum-lámpák.

A petroleum használata napról napra terjedvén, jónak látom, a petroleum-lámpák használatáról is elmondani tapasztalataimat, hogy azok figyelembe-vétele által is kevesedjék a veszélyesség, melynek ezen ölelő világító-szer terjedésével a családok ki vannak téve.

1. Ne égessünk mást, mint jó petroleumot, melyet akkép ismerhetünk meg, hogy tökéletesen tiszta viz színű és keves szaga van. Továbbá a következő próbát kell hogy jól kiállhassa: egy alsó csészébe öntvén egy kis petroleumot olyan állapotban, midőn az csak a rendes lég hőmérsékével bír, próbáljuk meggyújtani egy darab papírral, ha nem gyul meg, az annak a jele, hogy a petroleum jó és nem igen kell a lámpa szétrobbanásától tartani.

2. A petroleum-égetés egyik főkélléke az, hogy a lámpának elegendő széles bele legyen. A belet a lámpa kioltásánál soha sem kellene lesrófolni, hanem a lámpát mindenkor ki kell fujni, mert a lesrófolásnál a bél igen közeli érintkezésbe jő az égés által kifejlett petroleum-gőzzel, mig a ki-

fujás egészen veszélytelen, föltéve, hogy a bél nem keskeny, és a láng nem csaphat lefelé a forró petroleumba.

3. A bél általában egyik főtényezője a jól szervezett petroleum-lámpáknak. Legelőször is arra kell figyelemmel lenni, hogy a bél elegendő széles legyen, hogy a petroleumhoz való utat egészen elzárja; mert ha a bél keskenyebb, egy kis csatorna képződik a petroleum körül és a levegő is, mely oda behat, a petroleum gőzével egyesül. A petroleumból mindig elpárolog némi rész, kivált meleg szobában, a hol könnyen képződik gázféle anyag a petroleum-tartóban. Sok számos esetben csakis e körülmény okozza a lámpa szétrobbanását, kivált ha hirtelen erősebb léghuzamnak tesszük azt ki, vagy nyugtalanul ide-oda visszük, vagy vigyázatlanul kifujjuk. — És arra is nagy figyelemmel kell lenni, hogy a bél kellőleg száraz legyen, mert sok esetben csak azért ég rosszul a lámpa, mert a bél nedves, és így ajánlandó, több belet egyszerre vásárolni és száraz helyen eltenni.

4. Az ugynevezett „lángtartó“, valamint a körülötte levő üres közök tisztántartása is egyike a felette megvigyázandó dolgoknak; hanem azért a lámpának felette nagy dörzsölését sem ajánlhatjuk, mert ez által könnyen meggörbül a középső rész, és aztán az elgörbült béltartó nem képes rendes lángot adni.

5. A láng füstölését egyrészt a petroleum rozsassága, másrészt azonban a bél, vagy az üveg is idézheti elő, ha az utóbbit nem egyenesen és jól tesszük föl. Többnyire, sőt majdnem azt mondhatjuk, hogy a lámpák rosz égése majd mindig a béltől függ, még pedig nem ennek minőségétől, hanem az egyenetlen rosz levágástól. A belet úgy kell levágni, hogy az a lángtartóval egy vizirántos vonalat képezzen, sehol se mutasson kiálló pontokat, és sima legyen; a két sark levágása szintén hiba, mert ez által négy sark képződik, a mi egyenetlen égést idéz elő. A bél ivformára, kerekdeden el legyen vágva, a mint azt a lángtartó külalakja mutatja és megkívánja.

6. Az üvegek gyakori szétpattanását annyi módon mondják elhárítónak, hogy ezek előtüntetésével egy egész lapot tölthetnénk meg, és mindamellett tán nincs nap, a melyen ezernyi lámpaüveg szét ne pattanna. De ennek oka is csak a vigyázatlan kezelés, melylyel a hideg belső üveget nagyon is hamar felmelegítjük, a lámpa erős lángjától, a melytől azután azonnal megreped. Egy jó formájú lámpaüveg, egy kis figyelmes kezelés mellett, igen soká tehet jó szolgálatokat ha a következőkre vagyunk figyelemmel: hogy a bélnek ne legyenek sarkai, jól egyformán, kerekdeden, a belső rész szerinti formára legyen levágva, nehogy kiálló erőszakos lángja lehessen, mely nagyon is közel állván az üveghez, a hirtelen meleg által azt szétrepesztthesse.

Továbbá a lámpa meggyújtásánál ne feledjük el, előbb csak kis lángra srófolni fel a belet és csak ha gondoljuk, hogy a kis láng már egészen jól megmelegítette az üveget, csavarjuk fölebb a belet az egész megkívántató lángig. Erős légvonat azonban halálos ellensége a lámpaüvegeknek, logalább mi azt vettük észre, hogy mindazok, a kik sokat járnak-kelnek petroleum-lámpáikkal, borzasztó mennyiségű üvegeket pusztítanak el.

H.

Egy hét története.

Márczius 22 dikén.

A böjti idény. — A természet s a tárczairó. — Hellmesbergerék és Reményi Ede hangversenyei. — Liszt utósó matinéje. — Felolvasások. — Külső és belső érdek. — Egy paraszt fuvaros aranyszavai. — A böjt kitüntetése és hálátlansága. — A királyné kárpótlása. — A király lábfejása. — A kolozsvári színház jubileuma. — Színész-kongresszus. — Olasz staggione.

A böjti idény! . . .

Sokszor megirt, számtalan tárczában megénekelt tárgy, unalmasságához képest az unalmasságig elcsépelve.

De mit tehetünk mi róla?! A jelenben élve, a jelen hét történetét kell megírunk; a létezőt el nem tagadhatjuk; a böjti idény pedig valóban létezik, naptárilag kiszámított, szigoru pontossággal meghatározott valóságában. Létezését elvitázhatlanul bizonyítják a hangversenyek, felolvasások, a böjti szónoklatok, beszózott halak és a sajtók különféle nemei.

A kedves olvasónök mindig új dolgokat ohajtanak olvasni? Ne legyenek oly kegyetlenek és igazságtalanok! Ugy-e, midőn tavasszal az első ibolyát megpillantják, midőn nyár elején az első cseresznyét megizlelik, midőn őszszel az első szőlőfürt mosolyog feléjük vagy télen az első hó pelyhezését látják, felkiáltanak: ez ujság! Pedig nem ujság! Hát nem láttak-e ilyesmit az elmúlt évben is? Hát miért kívánnak többet a szerény tárczairótól, mint a dicső és hatalmas természettől? Az is minden évben csak egy kaptafára gyártja áldásait. A tárczairónak sem lehet bűnül felróni, ha évenként egyszer meg-megzengi az ily visszatérő fontos alkalmakat, farsangot, nagyböjtöt, holt idényt, löversenyt, a színház szünnapjait, újra megnyitását és a többit.

Például tavaly is voltak hangversenyek, zeneestélyek, de nem azok, melyek az idén. Sőt Reményi hangversenyeiről és Liszt matinéiről szó sem volt.

E szerint szerény szolgáljuk — ez „Egy hét történeté”-nek írója, — még többet nyujt, mint a természet, mert tavaly elő nem fordult ujdonságokról is ir. Például szolgálnak az idén elterjedt felolvasások is.

Hellmesbergerék négyes társulata három zene-estélyen mutatá be kitünő művészetét a fővárosi közönségnek, mely őket az előbbi évekből ismerve, nem késett a vigadó természet mindháromszor megtölteni. Utójjára mult szombatzenéltek s a hallgatóság sajnálkozva és szünni nem akaró tetszés-zaj hála-kifejezésével vett tőlük bucsut.

Reményi Ede hangversenyei ma este (e tárczát szerdán írjuk) és pénteken mennek végbe. Reményi évek óta nem rendezett a fővárosban önálló hangversenyt, azért nagyon valószínű, hogy a műértő és műszerető közönség nagy számmal fog megjelenni. A műsor szerfölött érdekesen van összeállítva, természetesen az oroszánrész a hangversenyző gyönyörű hegedűjátékának jut, azonban közreműködik — s ez még fokozza az érdeket, — Janina Olga grófnő, e jeles zongora-művésznő is, a kit nálunk nyilvánosan még senki sem hallott játszani, a magánkörökből s különösen a Liszt matinéiről kiszármalyó magasztaló hírek pedig szerfölött felfokozták a kíváncsiságot iránta. Továbbá Plotényi Nándor, Reményi tanítványa, és —

egy négyesben — Spiller és Szuek Lipót, ismert művész urak. Sajnos, hogy a művészi eredményről — dátumunk miatt — nem szólhatunk; hiszszük, hogy a legkielégítőbb lesz. Tán az ujdondász pótolni fogja kénytelen mulasztásunkat.

Liszt Ferencz mult vasárnap tartá utósó matinéjét. A nemzeti színház férfi-tagjai négyhangu dalokat énekeltek a mestertől, Reményi hegedült s Janina grófnő zongorázott. A szokott közönség volt jelen, mely hálásan köszönte meg a szívélyes házigazdának az élveket, melyeket e zeneregélyei által nyujtott.

A felolvasásokat ki győzné mind elszámlálni? Sok érdekes volt a felnöttek oktatására szántak közt. Például dr. Arányi tanár felolvasásai az életmentésről, továbbá Berecz Antal kegyesrendi tanár felolvasásai a gyakorlati természettan köréből, igen érdekesek és hasznosak valának. Azonban e helyütt részletesebben csak a nőképző-egylet javára rendezett hat felolvasásról, mely három estét kellemesen töltött ki, akarunk megemlékezni. Hat jeles tudósunk és írónk tartá, párosával esténként. Első este értekezett Pulszky Ferencz a muzeum néhány remek ókori szobormintázatáról, Berecz Antal a vizről, képződéséről, felhőről, zivatarról, szivárványról s a mosásról. Második este Greguss Ágost „Az ember tragédiájá”-ról, Rónay Jácint földünk őstörténelméről, alakulásáról, korszakairól. A harmadik este Jókai Mór egy elmésségről szikrázó humoros elmefuttatást olvasott fel, „Nők a tüzhely körül” czimvel, Xantus János pedig egy érdekes és saját tapasztalatain alapuló (ez okból kétszeresen érdekes) ismeretetést bocsátott közre a khinai nőkről.

Örvendetes jelenségnek tünt fel előttünk, hogy e felolvasásokat elejüktől fogva végükig szépszámu és szépminőségű közönség látogatta. Különösen a hölgyek mindig tulnyomó számban voltak jelen. Lehet, hogy közülök néhányat tán nem egészen az igazi benső érdekeltség, igazi, mélyebb tudvágy vonzott oda, hanem kíváncsiság, lát- és élvvágy. Ki volt elégitve ez is, hanem épen ez által remélhető, hogy hallván ez eszméket, melyek csak töredékei egy-egy tudomány és szépirodalmi műágnak, kíváncsiságuk a többi iránt is fel fog ébredni, s a közönséges kíváncsiság amaz igazi nemes érdeklődést szüli.

Persze, csábító volt az a gondolat is, hallhatni, megismerhetni Pulszkyt, Bereczet, Gregusst, Rónayt, Jókait, Xantust; a kikeről, érdemeikről és működésükről hallhattak itt-ott, vagy egy egy könyvön nevéket látták, habár talán csak azt olvasták el mohó vágygyal, melyen Jókai neve állott, a mi igen természetes, mert az egy-egy búbajos regény, vagy ragyogó novella-gyűjtemény volt. De szerfölött csalogató volt a remény, hogy e férfiakat színről-szinre megismerhetik. Pulszkynek még orrát is — persze torzképezve — gyakran látták lerajzolva az élelapokban. Valjon csakugyan akkor-e? Már ennek az egy megállapításnak a vágya is elég csalétkül szolgálhatott. Berecz pap, a ki bátran állitható Hlatvani István mellé, mert villámot és sok hókusz-pókusz tud csinálni. Ez is méltó lesz megnézni, hogy olyan-e, mint más em-

ber fia. Aztán Greguss, a híres poéta-faló kritikus, Rónay, a kiről bizonynyal tudtak annyit, hogy menekült volt és a jellemismérő irt egy igen szép és tanulságos könyvet, melyet ugyan — meglehet — nem olvastak. Hát még Jókai, a kiről az a hír járt, hogy ez alkalomra teszi fel először ujdonatuj parókáját, melylyel — mint maga irta egy élcezes levelében — újra elfoglalja 1848-diki álláspontját! És Xantus, a ki oly sok országot-világot bejárt! Mindezek szerfölött érdekes ritkaságok voltak, a kiknek csak megláthatása is megérdemli azt az egy-két forintot, mely — mi több — jótékony célra, a nőképző-egylet javára volt szánva, melyet mégis csak illik egy kissé támogatnunk, ha a kortól elmaradni nem akarunk.

Lehet, hogy ilyes elmékedések csalogattak el némelyeket a felolvasásokra. Ez sértésnek hangzik, de hisz nem állítjuk bizonyosan, csak feltételesen; azonban ha sértés is e megengedés, rögtön helyrehozzuk, mert azt azután biztosan állítjuk, hogy a mint a felolvasók szava megcsendült, egyszerre átalakult az ily hallgatók belső világa is; figyelni, lelkesülni, érdeklődni kezdtek, s aztán nem a felolvasók külseje, hanem a mit felolvastak, bilincselé helyükhöz őket. Mert a felolvasások egytől-egyig rendkívül érdekesek is voltak, a muzeum szobrai csakugy, mint a víz, mely oly közel van hozzánk, mindennap élünk vele, és mégis bizony sokan mily kevésbé ismerik! Greguss szellemdus ismertetése csakugy, mint Rónay eszmegazdag fejtegetése, és Xantus szingazdag festése; Jókai felolvasásáról nem is szólunk. Az magától értetik, hogy a mit ő ir vagy előad, azt senki sem találhatja érdektelennek. Mindennek inkább, csak érdektelennek, unalmasnak nem. *)

És midőn a felolvasásokról hazamentek a hallgatók, bizonynyal mindenki azt gondolta magában, hogy a megpendített eszméken tovább fog gondolkozni, a mit nem talált eléggé kifejtve, nem értett meg eléggé, ahoz tanulmányt szerez. Es ez nagy vívmány. Így halad a tudomány megszeretése.

Még ama másik rész is, melyről fentebb bőven szoltunk, kénytelen volt meggyőződni, hogy ezeknek az íróknak külsejüknél belsejük, mely eszmékben, szellemök szikráiban nyilvánul, érdekesebb és méltóbb a megfigyelésre, ha még egyszer olyan érdekes nagy orruk vagy új parókájuk van is! S ez is igen nagy vívmány.

Igy mulatunk mi a bőjtben. Hja, minden idénynek megvannak a maga szórakozásai, előnyei, hátrányai. Az egyszeri paraszt fuvaros bölcs és találó mondása szerint, a ki, midőn nem volt elegendő szénája, hogy jó ülést csinálhatott volna, így vigasztalta az utast: most csak ugy, a hogy lehet; majd máskor ugy, a mint tetszik. Aranyszavak — egy paraszt fuvaros szájából!

Azonban, a mivel a farsang minden előnye daczára sem dicsekedhetett, az a szerencse osztályrészeül jutott a bőjtnek. Tudniillik, hogy láthatta felséges királynénkat falaink közt.

Ugyan elég ildomtalan és udvariatlan volt, hogy épen

*) Legjелеsebb humoristánk ezen „bőjti prédikáció”-ja nem csak mulattató, hanem nagyon tanulságos is volt. Részünkről pedig legörvendesebb volt ezen előadásban Jókai azon nyilatkozata, hogy a női munka jog híve; ő nemcsak, mint ez újabb időben divattá kezdett válni, úres frázisban mondta ki, hogy tágitani kell a nő munkakörét, hanem egyszeresmind azt is, hogy teljes joggal követelhetik, hogy az orvosok, ügyvédek, békebírák, sat. sorában is helyet foglaljanak, és csupán csak azon egyet ohajtja, hogy azért a nők ne engedjék veszendőbe menni a nő legszebb czímét: a „jó gazdaszony” czímet. Ime, tehát ugyanazon álláspont, melyet mi is e lap megindulta óta e kérdésben elfoglaltunk!

akkor rossz idővel állott elő, úgy, hogy a felséges asszony napokig nem sétálhatott a várkertben, mely pedig egyik főgyönyörét képezi; de annak talán nem a jámbor, együgyű böjt, hanem a kalendarium-készítők voltak az okai, mert akkorra rossz időt irtak a naptárba. A séta helyett aztán az ország első asszonya egy másik gyönyört szerzett magának, megszomrodottak, árvák, betegek vigasztalását. Meglátogatta b. Eötvös gyászos özvegyét, az izraelita nőegylet árvaházát és a budai zárdanők kórházát, és mindenüvé áldást vitt magával, áldást hagyott maga után.

E napokban egy pesti czipészhez beállit egy ur s kéri, hogy néhány pár nemez-czipőt választás végett küldjön vele. A segéd rögtön karjára vesz vagy három párt és követi őt. Az ur vezeti a segédet fel a várba, a várpalotába, egyenesen — a király elé. Neki kellett a nemez-czipő! és miért? mert a csizma feltörte a lábát! No, már ha a király lábát is fel merik töretni a csizmadiák, akkor szegény közönséges halandó hogyan bátorokdjék ellenök szót emelni!?

Ezalatt Kolozsvártt nagyban folynak az előkészületek az ottani színház alapításának ötvenéves jubileumi ünnepélyére, mely ápril elsején lesz. Jókainé asszony is közre fog működni a „Szigetvári vértanúk”-ban, s a nemzeti színházról Prielle Kornélia asszony, Szerdahelyi és Feleki. A színház első megnyitásakor szerepelt tagok közül még kettő él: Néb Mari Kolozsvártt és Göde István Maros-Vásárhelyen. Most a jubileumi ünnepélyben szintén részt fognak venni.

Itt pedig a fővárosban a nagyhéten érdekes színészgyűlés lesz, melyre minden vidéki társulat küld képviselőt. A vidéki színészet rendezése, a nyugdíjazás kérdése s ilyesek fogják tárgyát képezni.

Husvét hétfőjén pedig megkezdődik az olasz staggione működése.

De ezekről majd annak idejében.

— r — a.

Budapesti hírvivő.

Jelen számunk utósó levén ez évnegyedben, kedves kötelességemnek ismerem köszönetet mondani hölgyeinknek lapom iránt eddig is tanusított szives részvétükért és kikérni azt számára a jövőre is, azon ígéret kíséretében, hogy mint eddig, ugy a jövő évnegyedben is legfőbb törekvésem leend, érdekes, tartalmas és jó irányu olvasmányt nyujtani lapomban.

++ (Ő Felsége a királyné) mult hétfőn a nemzeti színházat tüntette ki látogatásával. A „Női harc”-ot adták, és ő felsége érdeklé nézte a kerekded, összevágó játékot. Mondják, hogy Tóth Kálmán „A nők az alkotmányban” jeles vigjátéka volt kitüzve ez estére, de az igazgató, báró Orczy Bódog, félretétette e darabot, egyik jelenete miatt, melyben az 1849-diki honvédvilág dicsőítettik. — Királyné ő felsége már mult kedden viszatért Bécsbe, kísérve a főváros áldásaitól és azon ohajtól, hogy minél előbb ismét szerencséje legyen hozzá. Szombat déltájban pedig az izraelita árvaházat magas látogatásával tisztelte meg. Kiséretében voltak gróf Andrassy Gyuláné és b. Nopcsa. A tanterembe érkezvén, a növendékek éljenzéssel köszönték a kegyes asszonyt és egyikök, a legtisztább magyar beszéd kíséretében nyujtott át a felségnek egy gyönyörű bokrétát, mit a királyasszony nyájasan megköszönt. Azután kérdést tett, valjon miféléket tanulnak? beszélnek-e

és tanulnak-e mind magyarul? stb. Bejárván minden helyiségét, örvendetes meglepetését nyilatkoztatá a látottak fölött. Végül a királyné és grófnő bejegyezvén neveiket a vendégkönyvbe, egy félórányi időzés után bucsut vőn ő felsége az árváktól. Elutazása előtt királyné ő felsége egy igen melegen irt levélben ezer forintot bocsátott a miniszterelnök rendelkezésére a fölállítandó Eötvös- emlékszoborra.

✦✦ (József főherceg), ki — mint tudva van — a régészet nagy kedvelője, ismét irt egy levelet Rómer Flóriszhoz, kit megszólításában mindig „kedves atyám-uram.“-nak nevez. E levélben az alsóúthi ásatások újabb eredményeit jelenti a főherceg. E szerint: a kastély előtti téren egy óriás termetű férfi-csontvázat találtak, s lábai mellett „öblösnyaku fazek.“-at (mint a hogy az urnákat a főherceg emberei nevezik), s egy nagy, mély tálat. Az oszlopcsarnok két középső oszlopa előtt pedig egy kisebb s egy igen nagy urnát, s egy réz karperecset. A levél így végződik: „Az ásatás annyira haladt, hogy már csak valami husz négyszög öl van hátra, és reményem, miszerint még e hó (márczius) lefolyta alatt beszállithatom gyűjteményemet leírással és most már pontosabban összeállított tervvel együtt. Ajánlom magamat további szives emlékébe, maradván váltig hálás tanítványa: József főherceg.“

✦✦ (A Petőfi-szobor) ügyében Reményi Ede nyilatkozott. A szoborra, melyet bronzból fognak fölállítani Pest egyik nyilvános terén, 30,000 frt kell. Sok már nem hiányzik, miután a pesti első takarékpénztárban 25,000 frt van együtt. A hiányt egy új fölhívás bizonyára előteremti, s addig az e célra való adakozások Lévy Henrik urhoz (az első magyar biztosító társulat palotájába) küldendők. A szobor bizottság végleges intézkedés czéljából e tavasszal össze fog ülni.

✦✦ (Az írói segélyegylet) az akadémia termében e hó 26. és april 5-kén déli 12 órakor Liszt, Erkel és Volkmann vezénylete alatt philharmoniai hangverseny fog tartatni. E hangverseny műsora következő. I. Szakasz: Nyitány III. Bichardhoz Volkmantól, a szerző személyes vezénylete alatt. Előadja a philharmoniai társulat. — Magánjelenet, Erkel „Dózsa György“ czimű dalművéből. Énekli Pauliné asszony, zenekarkíséret mellett. — Magyar hapsodia, zenekarra Lisztől, a szerző személyes vezénylete alatt. — II-dik szakasz, Symphonia b-dur Schumanntól. — Jegyek Treichlinger, Parsch és Rózsavölgyi műkereskedésében kaphatók.

✦✦ (A Teleki-pályázat) sorsa mult hétfőn döntetett el az akadémiában. Zichy Antal tett jelentést az idej. vigjátéki pályázat eredményéről. Tiz darab érkezett a sorompók közé, melyek közül hármát emelt ki különösebben a jelentés. Mind a három történeti vigjáték: „II. Apaffi Mihály házassága“, „Rövidlátók“ és „Az udvari bolond.“ Az elsőben a korrajzi elem elnyomja a drámait, a másodiknak költői emelkedettségével mellett nagyon zavaros meséje van, a harmadik legszabatosabb és legtöbb színpadit hatást ígér. A 100 aranyat „Az udvari bolond“ czimű vigjáték nyerte meg, melynek szerzője, mint a felbontott jelígyés levélből kiderült: Szigligeti. A pályadíj elnyeréséhez legközelebb álló darabot, a „Rövidlátókat“ ifj. Ábrányi Kornél írta. A bírálók által ehez legközelebb álló vigjáték „Apaffy Mihály házassága“, melyről a bíráló különösen kiemeli a „gazdag dialogot, valamint a felesilámló ősi jó kedélyességet s egészséges érzelmeket, ugy a családi, mint a közélet terén,“ Balázs Sándor műve.

✦✦ (Vastagh György), erdélyi hazánkfia, ki jelenleg Bécsben van, legközelebb feltűnt festvényei által. A „Tages-

Presse“ márczius 7-diki száma ezeket írja róluk: „A bécsi képzőművészeti tárlatban egy arczképcsoportozat vonja magára az általános figyelmet, melyet Vastagh (Schwind tanítványa) tehetséges arczkép-festő készített. E kép noha szoros értelemben véve családi kép — a mennyiben báró Erlanger őt élénk gyermekét ábrázolja, — mégis azon művészi kivitelnél fogva, mely különösen a szinezetben és a költői előállításban nyilvánul: életképnek tekinthető; ő négy piros pozsgás leánykát s egy komoly kis fiut festett életnagyságban, a mint a kertben játszanak, nem arczképezte őket a szoros értelemben, hanem teremtett egy szingazdag és kedves életképet, mely kitünőleg sikerült. A mint értesülünk Vastagh ur, ki születésére nézve magyar, jeles tehetségeihez méltóan részesü a főrangú körök megrendeléseiben.

✦✦ (A Kisfaludy-társaság) „Évlapjai“-nak új folyamából megjelent az V-dik kötet, 236 lapon, kemény kötésben. Toldy Ferencz mult évi megnyitó-beszédén, Greguss Ágost titkári jelentésén s egyéb hivatalos közleményeken kívül Degré Alajos, Szász Béla, Greguss Ágost, Dalmady Győző, Rákosi Jenő, Torkos László s Szigeti Józseftől jeles műveket tartalmaz e diszesen kiállított könyv.

✦✦ (Pestváros) lakossága a legújabb népszámlálás szerint 200476 lelket számlál, 1857. óta minden évben 4%-al szaporodott. A fi-nem tulsúlylyal van a nő-nem felett. A Terézvárosban 20 ezer lélek lakik a pinczében; 155 ezer Pesten honos, a többi idegen, jobbára cseh, morva és német. Vallásra nézve van 136894 rom. kath., 12700 ágostai, 11 ezer helv. hitv., 1500 gör. nem-egyesült és 39 ezer izraelita. Miveltségre nézve hetvenkilenc ezer olvasni, írni nem tud, beleszámítva a gyermekeket és a nagyszámu idegen munkásokat. A műveltség legjobban áll a belvárosban, azután a Lipót-, Ferencz-, Teréz- és végre a Józsefvárosban.

✦✦ (Reményi Ede első hangversenye) mult szerdán kétségtelenül a jelen hangversenyidény fénypontjai közé tartozik. Gyönyörű játék, fényes közönség, változatos műsorozat együtt voltak e hangversenyen. Hallottuk az öreg Bach atyának egyik fugóját, az eszmegazdag Joáchim egyik magyar-modoru hangversenyének andantéját, az érzelem- és képzeletgazdag Field egyik nocturne-jét, a hatalmas erejű Lisztnek egyik rhapsodiáját, az emelkedett Mosonyi egyik romance-át, a gyöngéd Ábrányi egyik magyar zeneképét és végre a nehézséget nem ismerő Paganini egyik etude-jét, mindegyiket Reményitől előadva. Továbbá hallottuk a tüzelkü Chopin egyik lengyel „Balledá“-ját, a tüzelkü Janina grófnőtől — félig, mert a másik felénél a kitünő művésznő a hűtlenség minden fájdalmait volt kénytelen átszenvedni, a mennyiben — emlékezőtehetsége hűtelenül elhagyta. És hallottunk végre egy „négyes“-t gróf Széchényi Imrétől, mely különösen azon oknál fogva is méltó az elismerésre, mert szerzője gróf és mégis nemes foglalkozásban, zeneszerzésben talál gyönyörűséget. Hogy Reményi gyönyörűen játszott, azt ép oly felesleges mondanunk, mint azt, hogy minden előadott darab után ismételve kihívták.

✦✦ (A női bazar.) melyet az árvizkárosultak és francziák javára rendeznek, nem e hó végén, hanem májusban, a lóverseny ideje alatt lesz, három nap egymásután a vigudóban. A női rendezőség élén gr. Csekonits Jánosné és gr. Zichyné szül. Metternich hercegnő állanak. Mint halljuk, 18 nagy árupáholyt állítanak föl, melyeken a szép árusnők nevei lesznek czégek gyanánt a mágnásnők és ismertebb pol-

gárnók köréből. E három napra külön bazárlapot is fognak szerkeszteni valamelyik ismert írónkkal. A bazárt reggeli 11-kor nyitják meg s esti 7-kor zárják be mindennap. A pénztárnál fölváltva négy-négy hölgy fogja szedni a belépti díjakat: gr. Csekonicsné, gr. Zichyné, Goldbergerné, Damjanich özvegye, Veres Pálné, gróf Cziráky Jánosné, Majláth Györgyné, özv. Fáy Alajosné, Bohus-Szögyéni Antónia, Gottesmanné és Mandelné urhölgyek. A páholyokban Várady Gábornénak pipere-boltja, gr. Csekonics Endrénének váltóüzlete, b. Lipthay Bélánénak papirkereskedése, gr. Pálffynénak és Stefaniénak szabott áruboltja lesz; gr. Eszterházyné látogatójegyeket nyomtat, Hollán Ernőné hufélét, Kopsteinné és Herzbergné játékszer, gr. Andrássy Aladárné szivart, gr. Zichy Ferdinándné vadászati czikkeket, gr. Karácsonyi Guidóné czukorneműeket, gr. Károlyi Viktorné szeszes italokat, Gyömrőy Vilmosné illatszert, Adlerné diszmű-czikkeket, Jalicsné meleg italokat, Ádámné pedig süteményeket fognak árulni. A csemege-termet virágcsarnokká alakítják át, s ebben husz nő fog virágbokrétaikat árulni.

++ (A pesti hazai) első takarékpénztár közgyűlésén ujra számos jelét adta olyan jótékonyágának, melynek hiába keresnők párját a hazában; összesen huszonnyczezer háromszáz kilenczven három forintot szavazott meg köz- és emberszereteti célokra a jelen évre.

++ (Szinház.) A szegedi szintársulat szini pályázatát hirdetett. A jelégés levélkéek most felbontatván, kitént, hogy a „Szükség törvényt bont“ díjnyertes vigjáték szerzője Szépfaludy-Örölösy Ferencz, a „Bíró fia“ díjnyertes népszinmű szerzője pedig Varga János aradi ügyvéd, s a „Sz. Hiradó“ munkatársa. — A nemzeti színháztól a kolosvári színház jubileumára e hó 30-dikán Prielle Kornélia, Bogdanovics k. a., Feleky és Szerdahelyi urak rándulnak le. A jubileumon a „Szigetvári vértanú“ első felvonása adatik Jókainéval Anna szerepében. Követi ezt Szigligeti „Bajusz“ czimű vigjátéka.

++ (Rózsás napló.) E hó 14-dikén vezette oltárhoz a nagy-bégányi ifju reform. lelkész, t. Batta Nándor ur Pályiban, Szathmármegyében, aráját, a kedves és szelleműs Kosztolányi Katicza kisasszonyt. Eskető lelkész a nagykárolyi h. h. egyházmegye esperese, nt. Szilágyi Lajos ur volt; násznagyok: tek. Gecsey Ferencz és tek. Nemes József urak, nászasszonyok: Ujfalussy Sándorné, szül. báró Uray Leona, és Guti Katalin urnők; nászleányok: a kedves Veres Ilka és Tarnóczy Ilona kisasszonyok voltak. Kisérje áldás a szép pár frigyét!

++ (Vegyes hírek.) Ő felsége a királyné mult vasárnap meglátogatta a budai országos tébolydát. Megtekintette az intézetet, nagy érdekeltséget tanusított annak berendezése, igazgatása iránt s megmutattatott magának néhány beteget. Megható volt látni, mikor egy halvány, magas nőalak eléje jött s királynői magatartással bemutatá magát Erzsébet királynénak: „Én vagyok Magyarország királynéja.“ — Ő felsége a királyné ittléte alatt a hozzá segélyért folyamodott szegények részére kétszáz forintot küldött Pestváros főpolgármesteréhez a szegények közt leendő kiosztás végett. — Budapestena családok új módhoz folyamodnak, hogy a lakásokat rászedhessék. Reggelenként ugyanis egy csomag hírlappal lépnek a házakba, és ha senkit sem találnak, minden apróságot összeszedgetnek; ha pedig véletlenül valaki rajta kapja, azzal állnak elő, hogy ez vagy amaz urat keresik. A városi hatóság figyelmezteti a lakosokat, hogy az ily újsághordóknak látszó tolvajokra

ügyeljenek. — Mult szerdán két ló a pesti belvárosban megvadulván, végigrohant a barátok terén; a kocsiban két kis gyermek ült magában, és bizonynyal halálra zuzatnak, ha az uri-uteza sarkán egy bátor tornász-tüzoltó eléje nem áll a megvadult lovaknak, és zablájukat megragadva, erős kézzel meg nem állítja őket. Valjon hogy hívják a derék kettős életmentőt? — I t u r b i d e egykori mexicói császár fia Magyarországon van, nemcsak, de megis nősül itt, elveszi Mikos Ede, vas megyei derék birtokosnak, — a kivel pár hó előtt Velenczében megismerkedett, — egyik bájos leányát. — Mult hétfőn délutáni két óra tájban a pesti városligetben két lövés hallatszott; az emberek összefutottak, és a hattyu-tó közelében egy 18 éves fiatal ember rohant eléjük, sulyosan megsebesülve. A fiatal ember neve Madarász Kálmán, és egy pest megyei birtokos fia. Mint mondja, a nála talált pisztoly véletlenül sült el és mellén találta, a lakásán talált levelek azonban gyaníttatni engedik, hogy önként akart véget vetni életének. Azonnal a Rókus-kórházba szállították. — K a p o s v á r r ó l írják, hogy Fürsasz Béla, szentszéki plébános agyonlőtte magát. — A budai technikusok aprilhó 5-dikén hangversenyt rendeznek, melyben sok elsőrendű pesti művész és művésznő közre fog működni. — A „Nők Lapja“ szerkesztőségéből Illésy Györgyné asszony a most a következő évnegyeddal kilép. — L a p u n k m a i számához van mellékelve Pfeifer Ferdinánd, derék pesti könyárosunk fölhívása a „Nemzeti színház könyvtára“ ügyében. Ajánljuk az irodalomkedvelő olvasók pártoló figyelmébe.

++ (Halálozás.) Miskolczon e hó 19-én halt el Adriány János, nyug. kir. főbányatanácsos, 72 éves korában. A boldogult, ki általános becsülésben részesült, hosszú időig a selmeczi bányaademiának volt igen népszerű, ismert tanára és a magyar bányászat jelenlegi kezelői nagyrészen az ő szemé alól kerültek ki. Benne a hazai bányászat egyik kiváló képviselőjét vesztette el. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Márczius 19-dikén: „Viola“, Szigligeti népszinműve. — Márczius 20-dikán: „Női harc“, Benedix vigjátéka. — Márczius 21-dikén: „A zsidónő“, Halevy operája. — Márczius 22-dikén: „Nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Márczius 23-dikén: „Norma“, Bellini operája. — Márczius 24-dikén: „A haza“, Sardou szomorujátéka. — Márczius 25-dikén: „Tannhäuser“, Wagner Richard operája.

Gazdasszonyoknak.

Hideg felfujt.

Egy itcze forró tejbe négy lat tisztított és finomra tört mandulát, két és fél lat felolvasztott finom keményítőt, vanigliát és elegendő cukrot is belévetvén, valamint 7 tojásfehérből vert kemény labot. Mindez forrjon el jól, akkor pedig egy czifra formát hideg vízbe kell mártani, a felfujtot belé önteni és jégre tenni. A 7 tojássárgából és egy meszely tejből édes levét kell főzni, és azt szintén hidegre tenni. Midőn tálalás előtt a felfujtot lapos tálra kiborítjuk, a sárga megkeményedett léből körüskörül koszorut kell formálni.

K. Luiza.

Divattudósítás.

Valjon szabad-e a verőfényes napsugaraknak hinni és átengedni magunkat a szebb napok reményének? Szabad-e már szives köszönetet mondani meleg, védő ruháinknak, félre tévén őket és a magunk és az idő tiszteltére napfényre hozni mindazt, a mit tavaszi ruhákból, felöltőkből, csipkésből eddig titokban rejtgettünk, vagy még csak tervezgettünk? Talán szabad, és e kilátásban vessünk egy tekintetet a legújabb tavaszi ruhákra. Meglepőleg újat nem igen fogunk látni, ha csak azon újítást nem, hogy legújabbán a derekat és a tűniyet egy darabból szokás szabni. Elöl kötőalakban, hátul jó hosszan leérve, oldalt pedig két hegyes rész nyulik le, többnyire egy-egy bojtjal díszítve. Ebből láthatják kedves olvasónk, hogy sehogyan nem jött még el a nemes egyszerűségnek, sokaktól rég ohajtott országra, mert ruháink tulterheltek minden kigondolható díszszel, és csak az igazán nemes ízlés tud e tömkelegben jó választást tenni, megtartván a legszebbet és utánaván a legcsalászerűbbet.

A két szinből összeállított ruhák újból nagyon kedveltek, és több szép tavaszi utcai ruhát láttunk, melyek alul világosabb selyemszoknyából, felül pedig fekete, vagy az aló szinhez illő más színből állottak.

A tavaszi kalapok a névvel azt vesszük észre, hogy azok valamiképpel nagyobbak, mint a téliek, de azért még mindig elég kicsinyek arra nézve, hogy fejűnknek is beillenek. Es áll a kerék, a magyar kalapnál, és a zárt, francia kalapnál egyiránt.

Egy kedves fiatal olvasónk sürgető kérdésére, hogy gyászban levő hölgyek hogyan öltözködjének, például menyegzőre, a legszívesebben szolgálók felvilágosítását, a mint azt a világ szokásá tette.

Egy menyegző olyan fontos és nagy ünnepe a családra nézve, és olyan nagyon ohajtandó, hogy ebből csakis boldogság szármassék, hogy az érzelmetől áthatva, eltávolítunk mindent, a mi szomorúan, leverőleg hatna a legközelebb állókra, és azért e szent napra le kell vetni a gyászt, ha ki nem kerülhetjük a megjelenést. Fiatallányok vagy nők fehér ruhát vesznek ilyen esetben, lila vagy fehér díszítéssel, idősebb nők pedig könnyen fognak választani az anyai színegyüttesben létező szilke, hamu szín, violaszín vagy lila selyemszövetek között. A díszítés aztán lehet fekete vagy fehér csipke, a mint az öltözékeknek komoly vagy nyájasabb, világosabb színeset akarunk adni.

Végül még elmondom mai mellékletünkről, egy tavaszi felöltőtörő, hogy az egy divatos minta, és áll: 1-es szám, egy előrészből, 2-dik szám, oldalrészből, 3-dik szám, hátrészből, és 4. és 5-dik szám, az ujjakból. Az összeállítás a legkényesebb. Szövetre nézve bársonyból, cashemirből vagy könnyű posztóbból készíthető felöltő, bársonnyal és rojttal díszítve.

Számrejtvény.

Soján Gorró Kornéliától.

- 4, 5, 6, 2, 3. Kovás férj bírja ezt,
8, 7, 9. Név ez, talán szorod,
6, 5, 7, 2, 3. Hiros ez éveiről,
2, 3, 3. Ez énem észkéről,
8, 3. Foglalkozol ezzel gyakran,
7, 5, 6, 5. Földvidit ez bánatodban,
5, 6, 6, 8. Szokta ez mindenki tenni,
4, 2, 3, 4, 9. Néha ezt is izelgetni,
4, 8, 6, 4, 9. Pórnak nem ér ez semmit,
Irók nagy hasznát veszik.
9, 7, 8, 9. Tisztolójó a Koránnak,
6, 5, 4, 4, 8. Neve ez sok szép leánynak.

1-9. } Anyja volt egy nagy nemzet gyászokozójának,
} Műkép pedig neve egyik legszebb virágnak.

Megfejtési határidő: április 23-ka.

A f. év 9-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Baró Eötvös József.” Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetők küldtek be:

Fiedler Ottilia, Beke Cornélie, Báthori Zsigmond István, Gohér Antónia, Gellér János, Kovács Róza, Gyura Janka, Tall Mária, Joanovics

Irma, Marossy Hermin és Etel, Haulik Anna, Boreczek Ilka és Mariaka, Mirka Hermin, Szuchányi Palásthy Isabella, Haraugi Baranyai Mária, Jóna Jakabfalvy Emilia, Gyenes Vilma, Tóth Julia, Szmodcs Gizella, Ivády Nina, Moesz Marossy Emilia, Kosztyik Berta, Vághó Aranka, Szapper Janka és Aurélie, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Békófy Irma, Benedikovic Róza, Okrutsky Georgin, Bodolay Jánosné, Szalgháry Jánosné Crescentia, Szatancsek Vilma, Bauer Mari, Hamzauer Gizella, Nosdrovicsky Lioszkovszky Anna, Simby Szabó Róza, Simli Katinka, Matolcsy Ilka, Szabados Alajosné, Hegedűs Antónia, Báro Jenőné, Bodnár Anna, Sváby Izabella, Gnanóse Teréz, Lipecsky Polyánsky Anna, Osváth Paolina, Zoltán Ferencné, Kalós Péterné, Pásztólyi Danielovich Emilia, Durnelaz Ottilia, Trenkor Madorlik Lina, Jánosy Lajos, Schiffer Imréné, Nagy Antónia és György, Pataki Gizella, Szivós Szabó Rozália, Csiki Gábor Miklósné, Béliut Julianna, Kiss Anna, Filip Eudróné, F. Erzsé, Szilárdy Katalin, Zsámbó Terézia, Pothea József, Özv. Dugáss Imréné, Alexy Malcsay Hermin, Tolendy Ella, Vresita Emilia, Kalós Erzsé, Seján Gorró Kornélie, Erdensohn Emilia, Mátyás Berta, Keszeli Ferencné, Szaboni Borbála, Schmidt Zsuzsánna, Tormássy Mari, Falvy Flóra, Peristos Ilka, Máthé Bajzát Alóisia, Brockou Kovács Emma, Ékes Alóisia, Wagner Irma, Sárkány Gizella és Aranka, Bosvári Viktória, Holóssy Ida, Káplebó Erzsé, Petördi Károlyné, Pap Erzsébet, Gyulai János, Kiss Lőrincné, Dobribán Gergelyné, Széva Kata, Markovics Ottmár, Zloczky Anna, Szilcs Lajosné, Pap Kovácsik Gizella, Puszkás Ferencné, Illiczky Julia, Horvath Károlyné, Csogosi Ida, Molcsányi Pozsgay Ilona, Potronko Berta, Pajor Mari, Mudry Pálkuty Janka, Vanyek Etel és Irma, Pószs Brand Anna, Szobovits Katalin és Jenke, Nagy Krisztina, Pethő Antalné, Koch Teréz, Sárközy Béla, Brencsán Sarolta, Mrás Ottilia, Vizekety Irma, Tassai Mari és Janka, Strobl Ferencné, Papp Julia és Teréz, Schmidt Fanni, Mártonffy Anna, Bagossy Albertné, Kalenda Arminné, Dobos Elek, Horváth Mária, Fülöp Mariaka, Gellér Ilona, Ploy Leustach Fanni, Milecz Emma, Mészáros Szabó Zsuzsánna, Joanovics Irma, Szobonyi Szankovits Mária, Stein Betti Regéczy Miklósné, Simon Lászlóné, Ducas Antónia, Antalffy Lászlóné, Fazekas Vilma, Szepessy Szilágyi Lidia, Jaszkovics Velyásky Anna, Vörösi Julianna, Kiss Anna, Maksay Mari, Fodor Fazekas Anna, Török Áronné, Bukóvszky Regina, Kalmár Anna, Szilágyi Helén, Csépes Braun Ilona, Kunczi Eleonóra, Dubányi Róza, Vitéz Mari, Kemény Karolin, Dinnyés Ernesztin.

A „Piros rózsabimbó“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldő:

Stein Betti, Simon Lászlóné, Ducas Antónia, Maksay Mari, Dinnyés Ernesztin, Fodor Fazekas Anna, Török Áronné, Kalmár Anna.

A rendszeres havi díjsorsolásnál következő t. előfizetők lettek díjnyertesek:

1. Bosvári Viktória: Vachott Sándor költeményei 1 kötet.
2. Szilágyi Helén: Pákh Albert humoros életképei, 1 kötet.
3. Kovács Ottilia: A fekete gyémántok, Jókai regénye, 5 kötet.
4. Gellér Jánosné: Legújabb zeneművek.

A nyereségek — szives üdvözlétem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

Az elcseszelt ókszer, Szegfi Mórtól. — Gyermekek halálára, Eichendorff József után, Dobó Lászlótól. — Szerelemből — szerelemért, (németből) Feleki Józseftől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdaszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Tavaszi felöltő szabásmintája, és előfizetési felhívás a „Nemzeti színház könyvtárára.”

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):

Évnyegyedre 8 frt. félévre 6 frt. egész évre
12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

14. SZ.

Április 2-kán.

1871.

Havonkénti színezett dívatképpel,
minden szükséges himzetrájkok-
kal. Évenként két történelmi mű-
lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
meghozatala félévi járatási kötelezettség
foglal magában a lap irányában.

A nők, és az általános szavazatjog *)

Lewald Fannytól.

Ön azt kívánja, hogy nyilatkoztassam ki határozottan, vajlon nézetem szerint lehetne-e és mennyi a nőknek részvételét engedni a polgári és állami ügyekben, s mennyire tarthatnának azok arra igényt? De bármily megtisztelő is rám nézve, hogy ön bizonyos súlyt fektet az én véleményemre, mégis némi agyállyal nyilvánítom nézeteimet az önök tengerentúli viszonyait illetőleg, mert én azokat nem eléggé, és a mi fő, — nem egyéni szemlélet s tapasztalat után ismerem. A mi elméletben jó, az a gyakorlatban nem mindig az; az elméletben jogosult dolognak megvalósítása többnyire az idő és a körülményektől függ. Ámbár az elmélet általános, abszolút, de a gyakorlatba való átültetése nem minden helyen és nem minden viszonyok közt célszerű és veszélytelen. A mely fa egyik talajban buján nő és fejlődik, lehet hogy más világrész talajában elcsenevész és kiszárad. Azért a mi az innenső világrészben elméletileg úgy mint gyakorlatilag célszerű, hasznos, sőt szükségszerűnek mutatkozik, nem merem határozottan állítani, hogy az ocseánon túl is ugyanolyan lenne.

Minthogy azonban ön az én véleményemet akarja hallani, elmondom önnek, mi nézetben vagyok a nők szavazatjoga, választó- s választhatósága felől, már t. i. a mi a mi föld-

részünket illeti. Hogy mi lenne ezekből az önök viszonyaihoz alkalmazható, azt önnek magának kell megítélni.

Azt kérde ön először: vajlon egy szellemileg kiképzett nőnek, ki kötelességeit a község és az állam irányában ép oly jól betölti, mint a férfi a magáét: lehet-e igénye azon polgári és állami hivatalokra alkalmaztatni, melyekben az állam-egyetem javára haszonnal működhetnének? Lehete-e igénye azon állami és polgári jogok gyakorlatára, melyeknek gyakorlását a művelt férfi kötelességnek, s becsületbeli dolognak tartja?

Feleletem határozottan úgy hangzik: igen! A nők felszabadítása ellen közönségesen felhozni szokott azon ellenvetés, hogy ők hadi szolgálatot nem teljesítenek, mint a férfiak, tehát nem is élvezhetnek a férfival egyenlő állami jogokat, — semmis, és azonfölül okatlan. A lelkész, az orvos, a sánta, a púpus sem tesznek hadi szolgálatot fegyverrel kezökben, még sem jutott még egy léleknek sem eszébe, őket a polgári jogok teljes élvezetéből kizárni. Sőt mivel az emberiség és az állam csak a férfi és nő egyenlő közreműködése által állhat fenn, azért a nőnek, ki kötelességeit ép oly jól betölti, mint a férfi: kétségkívül jogos igénye van mindazon jogokra, szabadságra s kedvezményekre, melyeket a férfinek általában élvez, a mennyiben tehetsége és akarata van: azokat igénybe venni.

A második kérdés ez: vajlon az államnak a mű-

*) E cikk irmodorának megértése végett meg kell említenünk, hogy a St. Louisban (Amerikában) megjelenő „Nyugati Posta“ című lap szerkesztősége felszólítja a szellemi irónót, hogy lapja számára fejtsse ki nézeteit: vajlon mennyiben tartja szükségesnek a nők politikai emancipációjának, különösen a szavazatjognak megadását. — A szerkesztőségnek e felhívására irta Lewald az itt közölt cikket. Fordító.

veletlen nőket ugyanazon jogokkal kell-e felruházni, melyeket a műveletlen férfiaknak ad, a menyiben kötelmeit mindkettő — a maga módja szerint — egyformán teljesíti?

Elméletileg az is kétségtelennek látszik előttem; mert ez elméletnek elvont értelemben csak férfiakkal és nőkkel van dolga, nem pedig oly férfiakkal és nőkkel, a minők a fennálló viszonyok és az idők folyása által lettek.

Meg kell-e adni a nőknek ugyanazon kereseti és iparszabadságot, a mivel a férfiak birnak?

Én úgy hiszem, ez magától értetik, s önöknél bizonyára annyira sem vonatik kétségbe, mint nálunk.

De ezen elméleti elismerésről menjünk át a gyakorlatra s itt azt kérдем magamtól: minő eredménye lenne annak, ha nálunk, Németországban a nőket egyenlővé tennék a férfiakkal? — ha megadnák nekik a szavazatjogot, a cselekvő és szenvedő választóképeséget minden nyilvános ügyekben?

Nem hiszem, hogy tévednék, ha azt állítom, hogy egy ily emancipáció hire a német nők által (egy nagyon parányi kisebbséget kivéve) csudálkozással, bámulattal fogadtatnék, mint valami nagyon fölösleges dolog, és egyelőre minden befolyás nélkül maradna általános viszonyainkra.

Azon adatok szerint, melyeket jól értesült férfiak tudomásomra juttattak, nálunk a szavazatjoggal bíró férfiaknak csak 28%-ja veszi igénybe eme jogát; pedig az ország 1848 óta 22 éves alkotmányos szabadsággal bír. Ha ezt figyelembe vesszük, s meggondoljuk, hogy Németország művelt osztályu férfiai a francia forradalom óta, sőt még azelőtt is, befolyást gyakoroltak a nyilvános ügyekre, és hogy kezdettől fogva a férfiak előjogául tekintetett a politikában, törvényhozásban, béke és háboruban, városuk s országuk ügyeiben résztvehetni, míg a nők mindezekről megfosztva valának, s a közügyekben való részvételük hozzájuk nem illőnek jellemeztetett; — mindezeket mondom — tekintetbe véve, úgy hiszem, nem becslöm alant jelenlegi viszonyainkat, ha azt állítom, hogy a női lakosság közül egyelőre 100 közül alig kettő venné igénybe jogát a választási urna körül. Hogy a nők e 2%-ja ép oly képes lenne tetteinek horderejét, s a választót terhelő felelősséget megítélni, mint a legjobb belátással bíró férfi, — erről meg vagyok győződve, és minden esetre nem lehetetlen azon eset, hogy az ő csekély számuk döntene, s saját érdekeik előmozdítására nézve hasznos lehetne a nélkül, hogy e miatt személyes kötelmeiket — melyek első sorban ugyis csak a ház körüliek — elhanyagolniok kellene. Mert hiszen csak minden 3 évben van egyszer választás, tehát minden 3 évben csak néhány reggeli vagy esti órát vesz igénybe, és a polgári s állami egyetemet még soha és sehol sem fenyegette fennállásában semmi kár a miatt, ha egy háziasszony vagy családanya, valamely dolgának elintézése, vagy valamely kötelességének teljesítése, vagy valamely élvezetnek megszerzése miatt pár órára házát elhagyta. Ellenkezőleg, nagyon rendén valónak találják, ha a szorgalmas háziasszony vasárnaponként pár órát a templomban tölt, ha a gyengéd anya a színházat vagy barátnőit hetenkint egyszer meglátogatja. Egy iparos, egy hivatalnok, egy művész sem akadályoztatik az által hivatásának betöltésében, ha 3 évenként egyszer szavazatjogát gyakorolja, s minden évben egyszer vagy egy párszor az általa választott képviselő jelentését meghallgatja, és a háziasszonynak, vagy anyának kötelességteljesítése az ily közügyekben való részvétel által annál kevésbbé gátoltatnék, mert sehol a vi-

lágon nincs oly törvény, mely a választó polgárt kényszerítene jogának gyakorlására, mert minden választónak szabadságában áll a választási actustól távol maradni, ha valamely rá nézve fontosabbnak látszó teendő őt onnan visszatartja.

Én tehát ez oldalról sem látok semmi okot, a miért a nőket a szavazatjogból ki lehetne zárni, még akkor sem, ha pusztán csak úgy tekintjük is magunkat, mint feleségeket, mint anyákat, s mint háziasszonyokat, pedig a nőknek egy igen nagy része, és talán a tulnyomólag művelt rész, nem tartozik ezen állapotnak közé. De ép oly kevéssé látom szükségét annak, hogy a nőknek a szavazatjog megadassék, mindaddig, míg azoknak e követelés jelentőségét teljesen fölfogni képes jelentékeny része a szavazati s állampolgári jogok után nem törekszik s azokat nem követeli.

Én ugyan egy más cikkemben azt állítottam, hogy ha Oroszországban fölszabadíthaták a jobbágyokat, s önöknél Amerikában a néger rabszolgáknak megadhaták a szabadságot és szavazatjogot, mielőtt azok azt egyhangulag s sürgősen követelték volna, úgy a nőkkel is hasonlót kellene tenni. De azon cikkem egy hirlap kiszabott teréhez volt mérve, s nem fejthetem ki bővebben e tárgyban nézeteimet.

Tényleg igen nagy különbség van azon helyzet közt, melyet a nők a mi állami intézményeinkben elfoglálnak, s a közt, melyben a jobbágyok és néger rabszolgák állanak, habár sok nőnek helyzete szintén nehéz és nyomasztó, s a velők való bánásmód elég kegyetlen is; és másrésről az is kérdés, hogy a jobbágyok és rabszolgák kicsinyenkint, lassankint való felszabadítása, — ha lehetséges lett volna, — nem leendett-e mind rájuk, mind az általános szabadság ügyére nézve czélszerűbb és kívánatosabb? Én ugyanis nem adok semmit azon világszerte elterjedt hitre, hogy a kinek isten hivatalt ad, észt is ad hozzá! Ismerek a trónoktól fogva le a napszámos gunyhajáig oly egyéneket — férfiakat és nőket — kiknek, mint mondani szokták, isten valami hivatást s kötelességet szabott eléjük, s a kik azt mivel nem képeztettek s műveltettek ki rá előre — irgalmatlan nyomoruságosan töltik be. Ennélfogva azt sem hiszem, hogy egy tudatlan férfi és egy tudatlan nő, azáltal, hogy a szavazatjogot s általában a polgári jogokat megadjuk nekik, mindjárt hasznavehető polgárokká s értelmes választókká változnak át; és én szerencsének tartanám, ha lehetséges volna, az embereknek — férfiaknak úgy, mint nőknek — csak akkor engedni a közügyekre nézve határozó befolyást, ha az egyesek annyira oktattva, s a közjó érdekei iránt annyira fölvilágosítva volnának, hogy önmaguktól tudhatnák s láthatnák be: mit mozdítanak elő, vagy mit akadályoznak meg szavazatukkal.

De eltekintve a jobbágyok és rabszolgáktól, csakugyan nem tudom, hogy jelen viszonyaink között lehetne-e valami haszontalanabb s viszásabb valami, mint a nőknek a szavazatjogot már most — nem mondom engedélyezni, — hanem rájuk oktroyálni. — A mi — ugynevezett — műveltebb osztályaink nőinek nagy része előtt a választási aktus legközelebb úgy tünne föl, mint egy matinée, mint egy multság és ha az ehez illő toilette megválasztásának nagyszerű fejtrésén túlesnének, szavazatukat legelőbb esetben kisszerű, egyéni hajlamok és vonatkozások határoznák el. A szerint a mint férjeiket becsülik, vagy erre magára, vagy az általa pártfogolt jelöltre szavaznának és ez nagyon rendén is volna, mert kell, hogy a tudatlanabb, a kevesebb belátással bíró, a helyesebb nézetűnek alárendelje magát; kell továbbá, hogy

nőink a közügyekkel ne foglalatoskodjanak túlságosan, mindaddig, míg alapos oktatás és képzés folytán több előkészültséggel nem foghatnak ahhoz, mint most.

Nézzük a szegényebb osztályu nőket, a műveletlen férfiak még műveletlenebb nőit; az alsóbb rendű hivatalnokok, a kisebb kereskedők, a földművesek, napszámosok, kézművesek nejeit, és úgy találjuk, hogy alig van valami a világon, a mivel ezek kevesebbet törődnének, mint hogy birjanak-e szavazattal vagy nem; és nincs semmi, a mi jelenleg haszontalanabb s közönyösebb lenne rájuk nézve, mint az ilyen egyenjogúsítás a férfiakkal, felruházás minden politikai jogokkal és köteleességekkel. Egy pólyás gyermek, kinek egyéni gyönyörködtetése s használatára egy távcsövet ajándékozunk, csak annyi hasznát vehetné annak, mint a jelenlegi napszámosnő a választójog; de mint a pólyás gyermeknek az anyatejre, úgy a szegények nejeinek iskolázásra van szükségük, mely őket valami másra s hasznosabbra is tanítsa, mint a Hethiták, a Jebusiták és Kanaan földének történetére, s a mely előkészítse őket hivatásukra, mint anyák s gyermeknevelők.

(Vége köv.)

Titkon követem . .

Endrődi Sándortól.

Titkon követem lépteid
Mindenhova, mindenhova,
Mint a holdat követi az
Est csillaga.

Titokban kél sobajtáson
Barna leányka te érted —
Titkon őrzöm kebelemben
A te képed.

Elmondjam-e, ne mondjam-e,
Hogy szeretlek, hogy imádlak —
Hogy egy vágyat érzek s ez: a
Te birásod.

De, mint a fa levél nélkül,
Oly reménytelen e vágyam —
Tán nem is egyéb ez, mint egy
Örült álom;

Egy örült álom — egy bűvös
Tündérkáprázat játéka.
S végre is — a szív reped meg
E játékba . .

Szkendereli titka.

(Egy konstantinápolyi orvos naplójából.)

Beszély,
Major Bélától.

Három év előtt telepedtem le több, különféle nemzeti-ségű kollégámmal együtt, az ozmanlik fővárosában, a szép, czifra, de szennyes Konstantinápolyban, a büszke Sztambulban, a híres régi Bizanczban, a hol akkor ismét épen nagyban dühöngött a kholera, a fekete halál, minek megakadályo-

zása végett toborzott össze a török kormány nagy jutalmak ígérete mellett bennünket.

Expediczióink nem tévesztendő össze a mintegy félév előtt történettel, mely teljesen a katonaságra vonatkozott. Az ekkor szerződött orvosok teljesen katonai orvosokká lettek, kötelezettségi idejük négy év, s ez idő alatt török fenhatóság alatt állanak. Mi minden tekintetben polgáriak maradtunk, kötelezettségi időnk a ragály tartamára szólott, bár fontos eset miatt előbb is távozhattunk, tovább maradni azonban fontos eset nélkül is maradhattunk s az osztrák konzul fenhatóságát tartottuk fen a magunk számára. Ezek a különbségek köztünk.

Különböző részeibe helyeztek el bennünket a nyomorult kis külvárosoknak. A Pera, Galatha főutcái mind kaptak egy egy vörös lámpát, a mi az orvos lakását jelentette. Mint mondom, voltunk vagy tizenketten, mind különböző országokból szedetve össze s így nem igen lelkesíthetve egymás barátsága által. En legalább egyet sem ismertem társaim közül; sohasem konzultáltam egygyel sem közülök; intéztük a dolgunkat mindnyájan, a hogy tudtuk. Dowerpor, opium-tinktúra, eczettel dörzsölés; ha nem használ, hajtsd a szekerre, vidd ki. Ennyi volt összes gyógyászati eljárásunk, meg a mennyi nagyon kezdetleges praezervatív rendszabályt a szerfölött nehézkes török hatóságtól kivivnunk sikerült, az utczák tisztítását, megfertőztetett házak, helyek dezinfekciónálását illetőleg.

Nekem véletlenül egészen csinos lakást jelölt ki a megbízott török hivatalnok, egy nagyfülű és veresképű irnok, a ki szerfölött félt a kholerától s gondolom, e miatt nemsokára bele is halt szegény. „Madzsar, madzsar!“ — mondogatá s oly szeretetteljes meglepéssel nézett rám, hogy azonnal kiláttam, miszerint kell valamit tudnia Gül Baba sírjáról.

A jóindulat eredménye denique az lett, hogy tán a legcsinosabb lakást jelölte ki számomra, a Péra hegyoldalában, három világos, barátságos szobával, gyönyörű kilátással épen a Boszporusra, e lord Byron által is oly nagyszerűen megénekelt eleven képre.

Butorzat ugyan lehetőleg kevés volt a három szobában; no, de ablakokon, ajtókon függönyök, bent a padlaton, falak körül szőnyegek, gyékények, egy pár alacsony diván. Mi kellett volna még több? több már luxus az itteni fogalmak szerint. Azonban az egész szemlátomást jókarban, tisztán volt tartva; kint a kis udvar is meggereblyélve, felsöpörve; egy-egy bokor virág a sarkokban s a kerítés mellett. Az egész általában kellemes benyomást tett. Megízleltük a vizet is. Jóízű volt, egészséges.

— Itthon vagyunk, Jakab mester, — szoltam hűséges Jakabomhoz, midőn rekognoszcirozásunkat végezve, a szobákba visszatértünk, hová már a hordárok behordták málhámat.

— Auch gut! — szolt kedélyesen Jakab.

Látszott rajta, hogy egy cseppet sem elégedetlen. Én sem voltam. Már megélünk, gondoltam magamban, csak tudjunk mit enni; de még a faggyuval főtt ételekre, piláfra, a sok olajra, édességre, szörbethe, mire, a miről eleget hallottam, borzadva voltam csak képes gondolni.

— Hanem úgy tapasztalom, hogy igen dohos itt a levegő. Keressen csak elő egy pár kapuczinust és gyujtsa meg. Időközben ki is pakolhat. Aztán azon is törheti a fejét, hogy mit eszünk egyelőre, mert én veszekedettül éhes vagyok.

Jakab a málhák kibontásához látott. Mindössze sem sok

volt, csak néhány bőrönd. Hisz mim lehetett volna, mint szegény kórházi segédorvosnak, valami sok! de mindenből volt egy kevés, s most láttam, hogy a körülményekhez képest herczegnek, kiskirálynak tarthatom magam. Csak: mit eszünk? e gondolat ütött untalan szeget a fejembe.

Jakab csak nevetett mindenén. „Kommt Zeit, kommt Rath!“ szokta mindig mondani. Majd ha elkészül a dolgával, megmutatja ő, hogy mit fogunk enni.

A kapuczínusokat csakhamar megtalálta, meg is gyűjtötte, nevetve jegyezvén meg, hogy e keresztény szentek (füstölők) üzzenek el minden pogány szellemet e háztól, melyek még netán ellenünkben igényt formálnának rá.

— Szálem aleikum, allala, illala! Azt hiszem, már tudok törökül. Ragad ez az emberre, mint a tót nyelv.

— Hisz magukra minden ragad! — feleltem én indignálódva, mert gyomrom igen aggasztó nyilatkozatokat kezdett hallatni, és boszantott, hogy ő csúfolódik a török nyelvvel, melylyel pedig én három hónapi szorgalmas magolás után sem valami nagyon sokra mentem.

A jó fiu mecklenburgi volt, s leggyengébb oldalát, valódi Achilles-sarkát, nemzetisége képezte. En hát csak azt bántottam, mikor egy kissé tűzbe akartam hozni. Rendesen sikerült, olyankor meglehetősen goromba szokott lenni, bár mindig hamaros, kedélyes. Áldott természet volt benne különben, csendes, türelmes, szelid, a légynek sem vétő, csak ismerni kellett s tudni kellett vele bánni.

— Maguk, maguk! — mormogá most is tréfás duzzogással. — Epen ez bizonyítja, hogy tanulmányok vagyunk. Minden körülmény közt otthon tudjuk magunkat találni.

— Világpolgárok! — vetém oda kitelhető megvetéssel. — Ibi patria, ubi bene. A gyomor az isteuők.

— Az hát, — feleselt ő fokonkint mérgesebben. — Nem lehet mindenki magyar. Könnyű a doktor urnak. Hanem azért mégis kijött Törökországba, ugy-e? Hát mért jöttünk ki, hájn? Ugy-e, mert gondoltuk, hogy egy kicsit benébb lesz, mint otthon, tehát itt a pátria. Aztán ki panaszkodik, hogy éhes? ki fél, hogy meghal éhen a faggyustól, meg az olajostól? én-e, vagy a doktor ur? hájn? tehát kinek a gyomorra az istene?!

A jó öreg Jakab teljesen diadalmaskodott, lefőzött. Még meg akartam állapítani, hogy én tanulás, tapasztalás végett hagytam el hazámat, de már arra nem hallgatott; oly pokoli lármát csapott mindenféle mosdó- és konyhaedény meg eszköz kirakásával, melyekre most került a sor, hogy magam sem értettem szavaimat, nemhogy ő értette volna.

— Egy egész vásár! — kiáltott fel, mikor minden ki volt csomagolva és széltebe-hosszába elhelyezve a padlóra. — Hová az ördögbe fogjuk mi ezt mind rakni? — folytatá tovább, aggodalmas tekinteteket vetve a sok lomra s a szoba butor nélküli állapotára.

E kérdés fölött már magam is gondolkoztam.

— Tudja, mi a polcz, Jakab? — kérdém.

— Hogy ne tudnám!

— Hát a fogast tudja-e, hogy micsoda?

— No, még csak az volna a jeles, ha azt se tudnám!

— No lássa, akkor meg van fejtve a nehéz feladat. Holnap polczokat és fogasokat verünk a falakba s arra teszszük, a mit csak lehet.

Kolumbus társai épen olyan arczokat vághattak, midőn a tojáást megállította előttük, mint az én Jakabom e perczen.

— Az szent igaz! — mondá hülyén. — Hogy én ezt ki nem találtam!

— Pedig mily praktikus embernek tartja magát. Most azonban hagyja ezt abba, és kisértse meg inkább egy más teren próbára tenni találékonyságát; azon veszedelmes kérdés rögzös terén, hogy mit eszünk.

— Itt van. Mindig csak enni! Azt hittem, már elfeledte azóta. Hanem jó. Hát megnézem, hogy van-e itt közelében mészárszék, kaphatunk e valami jóféle hust. Aztán megfőzöm olyan gulyásos husnak, vagy pörköltnek, hogy megnyalhatja utána a száját. Borunk, az nem igen van, hacsak ezt az egy pár üveggel, melyet a betegek számára hoztunk, meg nem akarjuk inni. Ebben a pogány városban pedig nehezen lehet kapni. Ki látott ilyesmit? meg van nekik tiltva a borivás, a sok feleség meg meg van engedve. Megfordítva kellene lennie. Itt, ugy látszik, vizivásra kell szoknunk.

— Majd gondoskodunk. Talán mégis lehet majd egy kis bort kapni, — nyugtatám meg hűséges hadsegédemet. — Csak menjen már, nézzen körül a piacon, hogy mi enni-valót hozhat.

Ezzel kiteszkoltam a szobából, magam pedig újabb felülvizsgálás alá vettem holmiainkat. Volt ott — kevés, az igaz, mindenből, de — mindenből valami. A török kormány nem fukarkodott az előpénzzel, mi pedig, különösen Jakab, beszereztünk mindent, a mit csak lehetett.

Jakab iránt különösen mély hálát érezhettem. Talán el sem fogadom az egész ajánlatot, ha nem sikerül őt magammal csalnom. Együtt töltöttünk már akkoriban másfél évet. Ő szolga volt a kórházban, melyben én mint segédorvos alkalmaztattam; szolga, ápoló, beteghordár, boncztermi famulus, borbély, tyúkszemvágó, minden egy személyben; minden kitélt belőle. Rendkívül szolgálatkész, szives, előzékeny természete volt; a mellett folytonosan vig, elpusztíthatlan élénk kedélye; szerette a tréfát, sohasem értette félre. Eleitől kezdve megszerettük egymást. Neki jól esett, hogy hosszabb társalgásra is méltatom; nekem meg az esett jól, hogy ugy ragaszkodott hozzám, mint egy bulldog.

(Folyt. köv.)

Goethe „Faust“-jából.

Előjáték az égben.

Az Ur. A mennyei karok. — Később Mephistopheles.

P. Tóth Kálmántól.

A három főangyal előlép.

R a p h a e l.

estvérgömbök versenydalában,
Ugy zeng most is, mint rég, a nap,
S a menydörgések morájában
Kimért utján végig halad. —
Erőt ad arra angyalinknak,
Ha nincs, ki őt megérténé;
És nagyszerű művid ép olyak,
Miként az első nap lelé.

G á b o r.

S megfoghatlan gyorsan fordul a
Föld pompája maga körül;
Az éden fényre, váltakozva,
A legrémesebb éj kerül.
És a tenger széles folyásba,

Tajtékezik mélyből szirtre föl,
És szirt és tenger elragadva,
Örökké gyors forgásba dől.

M i h á l y.

S versenyt rohannak az orkánok
Le tengerről, tengerre föl,
És alkotnak dühökben lánczot
A származott hatás körül.
Itt villámok világosítják
Az ég körének utait;
De küldöttid, oh Ur, imádják
Naped szelid folyásait.

M i n d h á r m a n.

Erőt ad arra angyalinknak,
Ha nincs, ki őt megértené;
És nagyszerű művid ép olyak,
Miként az első nap lelé. —

M e p h i s t o p h e l e s.

Hozzám hogy, oh Ur, most ismét közelgesz,
És kérdezed, nálunk hogyan van minden, —
S mert észre itt szemed csak szívesen vesz,
Azért látsz engem most is e tömegben.
Bocsáss meg, hogy szavamnak nincsen éke,
Ha mindjárt az egész kör is gunyol;
Pöffeszkedésem, mert nevetni készítné,
Ha szokva vón' még nálad a mosoly.
Napról s világokról nem szólhatok,
Csak látom, az ember mint nyomorog.
A föld kis istene mindig csak az marad, —
S ép oly bámulatos, miként az első nap.
Sőt egy kissé még jobban élne,
Nem adtál vón' neki részt égi fénybe. —
Szerinte „ész“ s használja arra csak,
Hogy légyen állatoknál állatabb.
— Nagyságod engedelmével, — nekem úgy tünt föl,
Mint egy a nagylábu tücskök köréből,
Mely mindig száll s szállván ugrik tovább
S fű közt éneklé mindjárt vén dalát. —
S ha még mindig csak a fű közt heverne! —
De beveri orrát minden szemetbe.

A z U r.

Más mondani valód nincs többé? —
Panasz miatt jössz csak örökké? —
Nincs semmi jól szemednek a világon? —

M e p h i s t o p h e l e s.

Nincs, Ur! — a dolgot, mint mindig, rosznak találok.
Az embert nyomorában csak sajnálok;
Karomat én sem szívesen használom.

A z U r.

Ösméred Faustot? —

M e p h i s t o p h e l e s.

A tudort? —

A z U r.

Szolgámat.

M e p h i s t o p h e l e s.

Valóban! — furcsán szolgál ő tenéked;
Étel s ital nem földi a dörének. —
Őt a háborgás a távolba hajtja,
S bár döréségét félig ösméri:
Az égnek legszebb csillagát ohajtja,
A földnek legfőbb kéje koll néki;
És a mit nyujt közel és távol karja:
Rendült keblét ki nem elégíti.

A z U r.

Habár még mostan nem szolgál is renddel:
Értelembe helyezem nem sokára őt;
A kertész tudja, ha a fácska zöldel:
Virág s gyümölcs ékitik a jövőt.

M e p h i s t o p h e l e s.

Miben fogadjunk! — Őt még elveszítéd! —
Ha engedélyt adsz arra énnekem,
Hogy utamon lassan vezethetem.

A z U r.

Mig el nem éri ezt a földi véget,
Szabad minden, a mit vele teszel;
Téved, mig küzd, az emberi kebel.

M e p h i s t o p h e l e s.

Ezt köszönöm; mivel holt emberekkel
Nem foglalkoztam soha szívesen;
A telt, friss arczot inkább szeretem.
A holttest engem otthon sohsem ér el:
Ép úgy vagyok, mint macska az egérrel.

A z U r.

No, jó! — Legyen hát neked átengedve,
Vond kútfejétől el e szellemet, —
S vezesd, ha megragadnod őt lehetne,
Vezesd le utadon együtt veled.
De szégyenülj, ha meg kell vallanod,
Hogy egy jó embert, sőtét zavarában,
Jobb utról a tudat el nem hagyott.

M e p h i s t o p h e l e s.

Jól van! — nem kíván az időt sokat;
Én nem félek fogadásom miatt. —
Ha már egyszer majd czélomnál leszek:
Hadd üljek győzelmet teljes kebellem,
Majd port zabáljon ő, s pedig még kedvvel;
Kigyónagynénémként, ki hirhedett.

A z U r.

Bátran lehet itt mindig megjelenned,
Hasonlóid nem gyűlölem sohsem;
A kik mindent tagadnak, a lelkeknek
Ravasztsága ép nem teher nekem.
Az emberi tevékenység megérnyed,
És vágya elérni a nyug-teremt, —
Azért szívesen adom e legénynek,
Ki bájol, hat és mint ördög, teremt.
De ti, valódi isteni fiak!
Örüljete az élő szép miatt. —
A leendő, a mely örökké hat s él
Vegyen körül szerelmi korlátokkal,
S mit ingó látványként lebegtet a szél:
Erősítétek tartós gondolattal.
(Az ég bezárul. A főangyalok eloszlanak.)

M e p h i s t o p h e l e s.

Koronkint az aggot szívesen látom,
S őrizkedem ő véle összeveszni;
Nagyon szép ily nagy urtól ilyen módon
Magával az ördöggel beszélgetni.

Ita: Zschokke-Verlenné

Szerelemből — szerelmért.

Feleki Józseftől.
(Vége.)

— Összezuzom e csontot szemei előtt s akkor kötelessége
lesz levágni! — felelt az ifju és a felhuzott pisztolyt térdének
irányzá.

Ferencz felugrott, hogy megakadályozza.

— Ne mozduljon, mert azonnal elsütöm. Feleljen kérdésemre.

Akarja-e megszüntetni fájdalmaimat?

— Uram, ön bolond, de jól van, ha kívánja, hogy nagyobb szerencsétlenségtől megmentsom, loveszem lábát.

Ezzel előszedé műszereit, mialatt az ifju pipára gyújtott és esküvel erősíté, hogy mindaddig, míg a műtétnek vége nem lesz, ki nem veszi szájából. Szavát megtartá. Arczának egyetlen egy izma sem mozdult meg, a fájdalom egyetlen egy kitörése sem hangzott a műtét alatt. A legborzasztóbb fájdalom sem volt képes kihozni hideg egykedvűségéből e fiatal embert, sőt arca azon mértékben lett mosolygóbb, vonásai azon mértékben derültek ki, a minő mértékben közeledett a műtét befejezéséhez.

Ferencz remekelt, a műtét végre volt hajtva. A beteg néhány hét múlva teljesen felgyógyult, megköszönte nagyra-becsült orvosának szivességét és hajóra ülve kezében mankójával visszavitorlázott hazájába, Angliába.

II.

Öt hó múlva e különös esemény után Ferencz levelet kapott Angliából, melynek tartalma a következő volt.

„Kedves Ferencz!

Mindenek előtt hálám és őszinte barátságom kifejezése mellett vegye tölem szivesen az ide mellékelt nyugtát, melyet a Pausand párisi bankház be fog váltani. Ezen összeg kevés azon szivesség nagyságához képest, melyet irántam tanusított, de pótolja ki a többi hálám, rokonszenvem, barátságom. Ön engem tulboldoggá tett, életemet monyei paradicsommá változtatta, midőn elszánta magát levágni ama csontot, mely gátul szolgált tulvilági boldogságom elérésében. Nemes ember! tudja meg végre okát azon kívánatnak, melyet ön eszeveszett nek, bolondnak, nevezett. Akkor azt állitá, hogy józan észszel, a gondolatok megzavarodása nélkül nem lehet azt kívánni, hogy, egy egészséges testrészt elveszítünk. Győződjék meg az ellenkezőről.

„Második keletindiai utazásomból hazatérve, ismertem meg Harley Emilia nemes lelkületét, fenséges szellemét, mely a legcsinosabb külsővel párosult. Jóllehet régóta ismerém, de e tulajdonai eddig rejtett kincsek voltak előttem, Ekkor kezdém öt imádni, azon benső ragaszkodással függeni lényén, mely a valódi boldogság alapja. S oh Ferencz, boldog voltam, megízlelém a szerelem kőjes kelyhét: viszontszerettetém. Igon, Emilia minden imádója között engem tüntetett ki, engem halmozott el szivességével, mi kétségtelen jele volt vonzalmának. Boldog voltam, legboldogabb a halandók között! De boldogságom nem sokáig tartott, Emilia egyszerre komor lett, körültekintetemet, jelenlétemet; hiába kértem, esdőttem, mitsem használt. Hiába hivatkoztam szerelmünkre, mely boldoggá fog tenni mindkettőnket, hiába emlitém, hogy nőül fogom venni; sőt e szóra még komorabb, zárkózottabb lett és többé el sem fogadott. Mint a paradicsomból száműzött szerelmes, leverten bolyongtam ido-oda, nem tudva, mit teszek, nem tudva, mit tegyek. Végre szüléihez fordultam, megkértem ünnepélyesen Emilia kezét, a szülék beleegyeztek, de Emilia hajthatlan lön.

Végre testvérei egyike, egy magányos órámban, melyben nagyon komor gondolatok leptek meg, úgy, hogy az öngyilkosság eszméje is megvillant agyamban, — elárulá előttem

Emilia vonakodásának titkát. Emilia, a csodálni való szépség, a mivolt szellemű nő természeti hibával bir. Egyik lába hiányzik, és érzéketlen faláb helyettesíti. És azt hívé, hogy emó testi tökéletlensége miatt nem lehet nőm és nem is fog az lenni soha, tette fel magában. Elhatároztam magamban azonnal, hogy hozzá hasonló leszek, levágatom a haszontalan hús-darabot, melynek hiánya már rég boldoggá tett volna. Köszönet önnök, határozatom valósult. Londonba visszaérve, első dolgom volt falábammal Harley Emiliát keresni föl. Azt hitetém el velök, hogy lóról lecsavén, lábam eltörött, s a műtétzés mulhatlanul szükséges volt. Emilia midőn meglátott, elájult s egy darabig vigasztalhatlan volt. De végre is bolonyugodott s beleegyezett, hogy nőm lesz. Menyegzőnk után az első napon föltártam előtte a titkot, hogy minő áldozatot vittom véghez birásáért. Forró esők és őszinte, tiszta szerelem s ragaszkodás lett jutalmam.

Oh, Ferencz! Ha tiz lábam lett volna, kilenczet bizonynyal levágatok ily boldogságért, Emiliám ily szerelmeért!!

Önnök örökre adósa leszek. Jöjön Londonba, látogasson meg, ismerje meg nőmet és mondja azután: Uram, ön bolond! Az ön kívánata eszeveszett!

Őszinte barátja

London, 1782 november.

Templo Károly.⁶

Ferencz többször elolvasta e levelet, barátjainak is megmutatá és mindannyiszor hozzá tevő:

— És mégis bolond!

Felelete következő volt:

„Köszönöm uram, ajándékát, ajándéknak koll neveznem, miután csekély szolgálatom fizetését nem érdemel.

Sok szerencsét, boldogságot kívánok önnök, szeretett házaspárjával együtt. Egy láb nem sok, az igaz, szép, kedves szellemdus nőért! Csakhogy később ne csalódjék az ember!

Engedje, hogy megmaradjak véleményemnél és ismételjem. Uram, vigyázzon! Az ábrándok szétfoszlanak, a boldogság megszokott lesz és én félek, hogy két év múlva szemrehányást fog tenni magának, hogy lábát térdénél vágatta el. Három év múlva úgy fogja találni, hogy nagy veszteség a láb hiánya és négy év múlva azt fogja mondani: elég áldozat lett volna a nagy lábujj is. Öt év múlva meggyőződik, hogy a kis ujj is sok lett volna, hat év múlva már a körmökkel is beérné, sőt eljön az idő, midőn megbánja tettét, és igazat fog adni nokem, ki szüntelen azt mondom: Uram, az ön kívánata eszeveszett!

Mint rajongó ifju, ki ábrándoknak él, s magasabb légkörben lebeg, éltemet adtam volna oda én is kedvesem egy szaváért! De ma, érett koromban, midőn az élet apró bajai az ábrándok tünékeny foszlányait széttépik, a legcsekélyebb alkatrészt sem áldoznám fel, s ha tettem volna, ma azt mondanám magamról is: Ferencz, te bizony nagy bolond voltál! Ez az ön nézetem, engedje, hogy ezt nyiltan valljam.

Most isten önnel, minden jót kíván legálázatosabb szolgálja.

Ferencz Lajos.⁶

III.

1793-ban kiütött a forradalom. Ferencz kénytelen volt Londonba menekülni. Unalomból és ismerettség-szövésből tudakozódott Templo Károly után. Nagy, magas palotához utasíták. Bejelenteté magát a lak uránál s bevezették.

A kandalló mellett egy kövér ur ült karszékben, környezve legkevesebb husz ujságtól. Nem tudott fölemelkedni helyéről, hogy üdvözölje a belépőt.

— Ah! örvendek Ferencz ur, hogy végre valahára meglátogatott. Ne vegye rossz néven, kérem, hogy ülve maradok, de ez az átkozott faláb mindenben hátráltat. Nemdön azért jön, hogy megtudja, beteljesedett-e jóslata?

— Én menekült vagyok és segélyt, menhelyt kérek öntől.

— Ah, ön nálam fog lakni, és engem vigasztalni fog! Lássa Ferencz, ma már tengeri vezére lennék a kék vitorlás hajóknak, de ez az átkozott faláb hasznavehetlenné tette, úgy, hogy hazámnak mitsem használhatok. Ujság-olvasással kell töltenem az időt, itt a szobában, a karszékben s nem tehetek egyebet, mint átkozom ezt a falábat, mely gától, hogy a harczban jelen legyek. Jöjön, vigasztaljon legálább!

— Neje jobban fogja vigasztalni tudni, mint én.

— Ne is beszéljen fölöle; őt a tánczban akadályozta a faláb és a kártyának adta magát. Szenvedélyes kártyás. Most is játszik talán valakivel. Nem tudok vele kijönni . . különben jó asszony . .

— Hogyan, hát mégis igazam volt?

— Oh, tökéletesen! De kedves Ferencz, hallgassunk erről. Valóban ostoba dolgot követtem el! Volna csak még meg a lábam, nem adnék én egy köröm-hulladékot sem a világ minden kificzamodott ábrándjéért!! Magunk között mondva Bizon y bolond voltam, hogy nem tudtam megkülönböztetni a hóbortot a szerelemtől! Oh, ön nagyon jól számított, jól ismeré az emberi sziv gyengeségét! Fájdalom! én későn ismertem meg! De csitt! ne beszéljünk erről; ha valaki meghallja, még kinevet.

A provencei troubadourok.

Prém Józseftől.

A római birodalom hanyatlása után a római nyelv is csakhamar veszendőbe ment. Az éjszaki nyelvek összevegyültek a latinnal s különféle árnyalatok származtak. Midőn pedig a tizedik században Európa népei a barbár nyelveknek nagyobb szilárdságot akartak adni, ismét egy új nyelv keletkezett, mely csakhamar uralkodóvá lön a többi európai nyelvek fölött. Az oly gyorsan fejlődött s elterjedt nyelv a provencei volt, melyet déli Franciaországban beszéltek. Itt egy időben ezernél több költő élt; az irodalom, melyet alapítottak, egészen új volt, s hirneve csakhamar Olasz- és Spanyolországban, idővel pedig Európa minden államában elterjedt. De a mily gyorsan fejlődött ez irodalom, ép oly gyorsan enyészett el ismét. E gyors emelkedés és hanyatlás feltűnő két jelenség a miveltség történetében, s kutatása ép oly érdekes, mint hasznos. — Jelen értekezés nem akar bővebb tanulmány, hanem csak egyszerü ismertetés lenni; azért nem szólnunk részletesen a provencei nyelv alakulásáról, minek e lapban úgy sem volna helye, s a költészet fejlődését is csak néhány szóval vázoljuk.

A provencei fejedelmeknek, kik között legnevezetesebbek voltak: a toulousei grófok, a Portou — házból származott aquitaniai hercegek, a Bau — házból származott orániai feje-

delmek, stb. — udvarában számos művész fordult meg, kiknek egyedüli vágya volt: uraikat mulattatni s hizelgésök által magukat megkedveltetni. Jutalmuk e mellett nem volt egyéb, mint hogy résztvehettek az ünnepélyekben, melyek alkalmával elbeszéléseket mondtak el s énekeket zengtek; azonkívül ruhát s lovakat kaptak. S ez ajándékokkal meg voltak elégedve: dicsőségüknek tartották, hogy a hősöknek hősi tetteket s szerelmet zenghettek, hogy a hallgatók lelkére birtak hatni s azokat elragadák saját érzéseik tolmácsolásával. Boldogok voltak, hogy kedveseik szépségét uraik előtt magasztalhatták, hogy a vallomásokat, melyeket a kedves meg nem akart hallgatni, az összegyült fejedelmek s fejedelemlők előtt zenghették el.

Ez udvari költők, kik idegen népektől nyerték kiképzésüket, csakhamar meghonosíták déli Franciaországban a költészetet, s a versalak tökélesbülése után, mit leginkább az araboknak lehet köszönni, kik eleinte legtöbb befolyással voltak a troubadourok izlésére, nemcsak az ily udvari költők, hanem maguk a fejedelmek is vigaszt s gyönyört kerestek érzelmeik nyilvánításában. A szerelmes királyok dalokban magasztalták kedveseiket, s miután Európa legelső uralkodói is helyet foglaltak a troubadourok közt, minden báró vagy lovag a költői dicsőséget vitézségi hirneve kiegészítő részének tekintette. A provencei nyelvet pedig, mely az olasz, spanyol s francia nyelv keverékéből állott, fél Európa fejedelmei beszélték. E nyelven daloltak: Frigyes német császár, I. Richárd angol király, II. Alphonz és III. Péter aragoniai királyok, III. Frigyes Szicília királya, a fors-i gróf, az orániai fejedelem, a thessalonikai király stb.

A troubadourok (közösen udvari művészek) általában két részre oszlanak. Az elsőbe tartoznak a tulajdonképi troubadourok vagy udvari költők, a másodikba az ugynevezett jongleurok vagy minstrellek. A troubadourok költeményeket szereztek s azokat vagy maguk énekelték el, vagy jongleurjeik által adatták elő. Ezek alárendelt viszonyban álltak a troubadourokhoz képest, kiknek énekeit zenével kísérték. E mellett maguk is készítettek költeményeket, mi épen nem járt nagy nehézséggel, mivel a provencei verselés egyedül a jóhangzaton alapult. Idővel azonban a jongleurok tágabb tért nyitottak működésüknek s a bűvészetre és bohóc-játékokra adták magukat.

Giraud de Calonson, gascognei troubadour egy jongleurnek a következő tanácsokat adja.

„Tanulj meg — ugymond — helyesen verselni, szabatosan rimeltetni s a közös énekeket jól előadni; tanulj meg dobot s réztányért verni, hogy szép zenei hangot adjon; tanulj meg kis golyókat késekkel földobni s elfogni, a madarak hangját utánózni, s kosarakkal hajigálni; tanulj meg négy fejet átugratni, cytherán, kanton és gitáron játszani, abroncsra tizenhét hürt feszíteni, hárfázni, gigne-t pontosan tánczolni, hogy a közönséget fölvidítsd. Készítettess kilencz hangszert, s ha megtanulsz rajtok helyesen játszani, szerencséd meg van alapítva.“

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Márcziushó 29-kén.

Tavaszi tájképek. — Kirándulási elegiák. — Hugli-émlékek. — Az égő csipkebokor. — A róli iparegylet. — Derék egy pár ember. — A philharmoniai hangverseny. — Liszt „Itthonn.“ — Reményi hangversenye. — Liszt a zongoránál. — Janina grófnő diadala.

Napról napra közelebb érünk a tavaszhoz; ez talán nem valami nagy újdonság, hanem szükségesnek látom előrebocsátani ezen naptárba való megjegyzést azért, nehogy vidéki olvasónőim valamiképp nagyon is megirigyeljék tőlünk fővárosiaktól ezt a mult hetet. Bizony ez gyönyörű, felséges egy hét volt, fülnek, szemnek, szívnek, szájnak, sőt még a lábaknak is bőven kijutott az élvezetből e héten; de mi az: egy hét? Sőt még ha a jövő hét is ilyen gazdag volna műelvekben, még akkor is, mi az: két hét, ahoz képest, a mi a vidéki lakosoknak tavasz nyitásával kilátásba van helyezve? Engedjék tehát nekünk a bőjtöt a tavaszért, a képzelet tünde áttatását a verőfényes élet arany csókjaiért.

Csak látnák kegyetek, milyen dulakodást kell nekünk egy-egy ilyen meleg csókért véghez vinnünk, csak egy szép vasárnapot ha nálunk töltenének, tudom, hogy nem instálnának többet belőle; a szabadba való kirándulást értem; gyönyörű szép vasárnap volt, fenn az égen olyan jókedvűen mosolygott a nap, mintha most látná először ezt a tarka-barka világot; a fővárosi ember nem bír ellenállni e csábos mosolyának, általjárja szívét, lelkét, nincsen maradása, mintha a nap csak neki mosolyogna olyan kedvesen, szeretne repülni, belemerülni ez incselgő sugártengerbe, és — nem lehet, ide van lánczolva e megkövesedett prózába, gyalog nem lehet, mert nagyon messze van, kocsin nem lehet, mert a fiaker bérkocsi ugyan, de drága, társas- és vasuti kocsihoz a magános ember is csak élet-halál küzdelmek után juthat, hát még az, a ki a tavaszi napvilágot is csak úgy tartja szépnek, ha hölgye karján teheti nála tiszteletét! Látja tehát a búbajos kikeletet, de csak úgy, mint Tantalus az enyhítő forrást, van, és mégis nincsen, irigylendő állapot!

Ne is szóljunk tehát többet róla, nézzünk be inkább a nemzeti színházba, a hol mult vasárnap a művészet a kegyeletnek engedte át oltárát pár órára és a színészek nem játszottak az érzéssel, hanem valósággal éreztek. Abból az időből, midőn a magyar Tháliának egyetlen egy állandó tanyája sem volt még e hazában, már csak egy-két színész maradt fenn, és ezek közt az öreg Telepy, az is már tizenhat év óta nyugalmazva; egykor, régen, jóizüket neveltünk rajta, kivált az ő Hugliján; magában véve csekély szerep, egy ürge kis borbély, a kinek örökké jár a szája és mint rendszeren a habverők, nagy férfinak tartja magát; és a kis Telepy mintha csak e szerep számára született volna, olyan felségesen adta; járt annak nemcsak a szája, hanem egyforma tüzzel: lába, keze, füle, frakkja, még a szemöldöke is; a mellett olyan sajtáságos czérnaszál hangja volt, hogy a mint reá kezdte: „Pesten jártam iskolába, hopp,“ az egész színház egy kacajban tört ki; nem is volt nekünk azóta olyan Huglink, az alul-felül egyformán szük nanking-nadrágot talán már az

utósó gombig megette az idő, hanem az öreg jókedvét nem birta elpusztítani, és most, hetvennégy éves korában, eszébe jutott, hogy ő még egyszer, — utójára — megkaczagtatja a világot, természetesen mint Hugli a „Két pisztoly“-ban, és mi újra láttuk a fürgencz-borbélyt, és mind fölelevenültek lelkünkben a rég mult idők édes-fájó emlékei, mikor a művészet még arany szárnyu angyal volt előttünk, a színpadon nem vettük észre a festéket és e kendőzött tündérvilágról rendszeren azt hirdette a színlap, hogy „festette Telepy“, és mi el nem tudtuk képzelni, hogy honnan veheti magát két ilyen nagyszerű művészet: a színészet és festészet egy ilyen kis emberben! — mindez és sok, sok más egyéb ifjúkori boldog emlék éledt föl lelkünkben mult vasárnap este, az öreg Telepyt viszontlátván; azért fogadtuk őt olyan édes örömmel, nemcsak színésztársai, hanem mi is, a közönség nyujtotta át neki a babér-koszorut tisztelet-jelül és kívánta neki Szigligeti ajkaival, hogy az Isten még sok számos évekig ép erő és egészségben tartsa meg, megérdemli a babér-koszorut csakugy, mint a szürkületi édes nyugodalmat, mert megszolgált érte egy hosszú életen át hiven és önzetlenül; azon kor művésze volt, midőn csakis a művészet volt a színész becsvágyának legfőbb czélja, most nem egy kartársának egy hónapra van annyi fizetése, mint akkor neki egész évre volt; legyen is, legyen a művészetnek is földi jutalma, de legalább ugy tudjon lelkesülni művészetéért, mint akkor ama szegény művészek szegénységük mellett lelkesültek érte; — oh, beh szép kegyeleti ünnepegy is volt az a mult vasárnapi a nemzeti színpadon; valamennyi színész körülfogta a kedves kis öregget, és nem egy közülök ámulattal nézte, hogy abban a hetvennégy éves szívben mennyi fiatalos tűz lobog még; bizony lobog, nem is fog az abban kialunni, mert abból a tűzből való az, a melyről irva vagyon, hogy „a csipkebokor ég és ég és el nem hamvad.“

Es — ilyen ellentétekben gazdag az élet — ugyanazon mult vasárnap a női iparegylet tartotta alakuló gyűlését; női iparegylet! nemde furcsa? Beszélnek a nők szánandó sorsáról, már hogy volna az szánandó, mikor minden hétre új ruha esik és minden napra új udvarló akad? Hogy csak a gazdagnak jut ki abból a sok czifra semmiből? Ej, ki törődik a szegénnyel, az ugy is hamar elhal, azt sem tudni, mikor és hol, valahol a kórházban, és a gyermekek? azok is vagy élnek, vagy meghalnak; ha élnek, ugy sem kell róluk gondoskodni, és ha meghalnak, még ugy sem kell róluk gondoskodni, ez csak tiszta okoskodás? Ugy van és ugy okoskodnak mindazok, a kik nem akarják beismerni, hogy nem a nap a föld körül, hanem a föld a nap körül forog, és ezek azt sem látják, hogy a mig ők finyas mosolylyal jól tartott arcukon sétálgatnak végig a világon, addig köröskörül észrevétlenül oszlik-foszlik a régi kelme, hiába toldozzák-foldozzák, nem állja, jobbról-balról kilátszik az ócska belés, jobbról-balról kirí a jelen társadalomban a nagy szegénység és valamennyi közül a legszegényebb a szegény nők sorsa; meghalnak éhen, igen is meghalnak, de mielőtt meghalának, elátkozzák a vi-

lágot, elátkozzák erkölcselenséggel és az átok fog és terjed és elmételyezi az életet. És ezen mulatságos helyzeten ohajtana segíteni a női iparegylet, a nőt is a munkának, a jelenkor ez egyetlen földi üdvözítőjének ohajtáná megnyerni; ha sikerül-e neki ezen törekvés? Majd megvállik, most csak annyit jegyezhetünk föl e részben, hogy e szép eszme iránt leginkább közép-rendű nők érdeklődnek, többek közt a művelt Horváth Zsigmondné, és a lelkes Külmel Ignáczné, a ki derék férjével együtt igazi örömet talál a jó cselekedetekben, árvákat nevelnek föl, szegény leányokat házasítanak ki, és azt mind szép csendesen, csupán a maguk kedvéért.

Az írói segély-egylet javára rendezett philharmoniai hangversenyre is a maga kedvéért sietett a közönség mult vasárnap; siethetett is, mert ha csak kissé késlekedett, be nem juthatott, annyira kapósak voltak a jegyek; rég nem volt hangverseny olyan látogatott, a magas körök vetélkedtek a középrenddel annak kimutatásában, hogy ők milyen szívesen segítenek az írókon; más téren is ajánlatos volna hasonló vetélkedés, becsüljék meg érdem szerint az író munkásságát és nem lesz szüksége alamizsnára, sugta fülembé egy fekete vérű barátom, a mint a díszes sorokon végig legelteté zwikkerjét, de én nem engedtem őt tovább éleskedni; hagyja el, mondom neki, mert ezek a fényes gazdag szépségek mind élnek-halnak az irodalomért, csak hogy nem igen jut idejük reá; ropantul el vannak foglalva; csak azt a hajdiszt nézze, valjon hány órai munkába került ennek előállítására, és hány álmatlan éjszakába annak a kigondolása? Ilyen hajmeresztő bodorságok mellett teljes lehetlenség, hogy a fejbe is jusson egy kis idő.

És a milyen díszes volt a közönség, olyan gyönyörű volt a hangverseny. Újra hallottuk a kitűnő Volkmann „III. Rikhard“ nyitányát, azt a hatalmas művet, melyben Shakespeare gigaszi szelleme angyalok nyelvén az ég kapuit verdesi; hallottuk továbbá Erkel „Dózsa György“-ének egy részét, szívet megkapó magyar szépségeivel, és hallottuk e gyönyörű műben Balázs Bogár Vilma szép énekét, — Pauliné helyett, a ki hirtelen rosszul lett, vállalta el a jeles művész az énekrészt e műben, bizonynyal a nemes cél iránti tekintetből; és hallottuk továbbá Lisztnek egy magyar rhapsodiáját, melyet a nagy mester ez alkalomra szerzett és a gazdag erő és tűz e műben újabb bizonyíték arra nézve, hogy milyen „itthon“ érzi magát e nagy művész a hazában; minél tovább szívja be a hazai léget, annál jelesebb magyar zeneműveket alkot, a tiszta magyar népdali eredetiség a műtökély magasságára emelkedik teremtő lelkében; és hallottuk végre Schumann B-dur négyesét, egyiket azon zeneremekeknek, a minőket az ihlettség is csak rózsaszínű jókedvében bir teremteni, olyan könnyednek látszik, mint a sugár és mégis csupa szellem, olyan játszinak, és mégis csupa költészet — egy szóval csupa nagy szellemekhez voltunk hivatalosak, és volt is köszönet és hálálkodás, vége hossza nem volt a taps és kihívásoknak, Liszt rhapsodiájának záradékrészét ismételni is kellett, a közönség egész elfelejtette a déli ebédet.

Átalában Liszt most a fővárosi szeretet tárgya, a kik vonakodtak elismerni szellemi felsőségét, azokat mult pénteken szeretetreméltóságával hódította meg, Reményi Ede második hangversenyében; a műsorba Liszt „Orfeusz“-a is fel volt véve, mely hat hangszeren lett volna előadandó, és egyszerre csak megjelenik Reményi halott-bemondó arcczal azon hírrel, hogy Dubez, jeles hárfásunk családi gyász eset folytán — édesatyja halt meg — hirtelen elutazni kénytelenülvén, e

műnek hat hangszeren való előadására a sors keresztet vetett; általános szomorúság borítja el az arcokat e megrendítő hír hallatára, és egyuttal meg kell jegyeznünk azt is, hogy Reményi nem csak játszani tud jelesül, hanem szavalni is ékesen; mert egy szavával ismét általános erőt varázsolt elő, a mint t. i. elmondá, hogy az „Orfeusz“ azért nem fog elmaradni, elő fog adatni, de nem hat, hanem csak egy hangszeren a zongorán tudniillik, és nem hat zenész által, hanem csak kettő által, — tudniillik Liszt és Janina grófnő által, csak e kettő által, — képzelhetni azon villanyütését az örömelek, mely e hír hallatára általczikázta a sziveket; tehát Lisztet fogjuk hallani, azt az utolérhetlen játékot, mely mint valami tündérrege él a zenevilágban, a nagy mester, mióta kerek sipkát tett fejére, nem játszott nyilvánosan, és most ez egyszer feloldotta ujjait, Reményi kedvéért, a közönség iránti szeretetből, felkérés nélkül ült a zongorához és játszott, hogyan?

Ki tudná azt megmondani, mikor Janina grófnővel négy kézre játszott! Mikor két hatalmas láng egybeolvad, ki tudja megmondani, hogy melyik az egyik és melyik a másik? Csak néha, mikor egy-egy hangoszlop egyenesen a költészet egébe csapkodott fel, látszott ki az ur hatalmas színe, aztán ismét egygyé váltak, elmerültek a zene bűbajos világába.

És Janina grófnő is teljes diadalt ült e hangversenyen, most nem lett hütlen hozzá emlékező-tehetsége, Liszt „polonaise“ ét játszta, egy épen olyan nehéz, mint eszmegazdag művet és az egész darabot egyiránti tűz és hévvel és fejből játszotta, tehát nem az emlékező-tehetségnek, hanem a női elfogódásnak tudhatni be a mult heti balesetet, a nagy közönség láttára zavarba jön a nagy művész, és melyik nő állhat jót érte, hogy hasonló körülmények közt hasonlóképen zavarba nem fogna jönni?

A hangverseny többi részei is igen szerencsésen folytak le; Reményi most még szebben játszott, mint a multkor — mondják, én azonban azt hiszem, hogy: mindig az a szépség tetszik legjobban, a melyiket legutószor látjuk; Bach, Spohr, Chopin és Liszt egy-egy szerzeményének szépségeit tárta föl előttünk ezuttal, és reáadásul meg Gobbi és a fiatal Langernek egy-egy szerzeményét, az egyik egy waltzer, mely nem csak azért kedves, mert tánczolni lehet rajta, a fiatal Langer szerzeménye pedig Lenau egyik mélyen érzett szomorú költeményét fordítá zenére, méltóan a nagy költőhez.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

••• (A nőképző egyletben) márczius hó 21-kén az egylet elnöke Veres Beniczky Hermin urnő s több választmányi tag jelenlétében Illésy Györgyné asszony gyorsíró tanítványai: Hentaller Elma s Mari és Liphay Vilma kisasszonyok vizsgálatot tettek a gyorsírásból. A vizsgálat vezetésére Fenyvessy, országgyűlési gyorsírófőnök lett fölkérve. A tanulók a tollba mondottat gyorsírási jegyzeteikből rögtön felolvasták, egy gyorsírási műből folyékonyan olvastak és helyesen megfeleltek az elméleti kérdésekre. Mind a jelen volt urhölgyek, mind a vizsgálati szakférfiu élénk elismerésével nyilatkozott Illésy Györgyné tanítói avatottsága, de mit ér a szép tehetség, ha nem adnak neki tért, hogy azt kellőleg értékesítse! Legfőlebb arra való, hogy a sivár léhaság élezeket vágjon reá.

••• (Csávolszky Lajos) ellen a királyi ügyek igazgatója mint sajtóügyi közvádoló a pénz- és belügyi miniszteriumok

nevében ismét sajtópert indított. Egyuttal megemlítjük, hogy mult hétfőn egy esküdtszéki tárgyalás reggeli 10 órakor kezdődött és másnap reggeli 6 óra felé végződött, miután csak harminczhét tanut kellett kihallgatni. És ezen egész idő alatt az esküdteknek nem volt szabad távozni a teremből; csak háromszor tartottak fél-fél óra szünetet, és akkor az esküdtek ettek, ittak, a mit épen kaptak és talán szunyidikáltak is, a hogy épen lehetett.

✦✦ (A főrangú hölgyek) közül többen virágvasárnapján a pesti ferencziek toplomában a szertartás alatt a „Stabat mater“-t éneklék s ez alkalommal gyűjtést rendeznek a francia sebesültek javára. A jótékony cél még akkor jelöltetett ki a főrangú hölgyek által, midőn az árvíz még nem pusztította hazánk több vidékeit. A nagy szerencsétlenség azonban, melyet az árvíz dühöngése hazánk több részén okozott, arra birta a nemes keblű hölgyeket, hogy eredeti szándékuktól némileg eltérőleg a gyűjtendő pénz három negyed részét a hazai inség enyhítésére fordítsák s csak egy negyed részt szánjanak a Svájcba menekült francia sereg szerencsétlenjeinek felségelésére. E módosítás még kívánatosabbá teszi, hogy a főrangú hölgyek gyűjtését siker koronázza.

✦✦ (Telepy György), kinek utósó fölléptéről az „Egy hét története“ tüzetesen szól, 1797-ben született, Kis-Létán. Tanulmányait Nagy-Károlyban és Szatmáron végzé. Papi pályára szánták, hanem ő a politikaihoz több hajlamot érezvén magában, azt 1818-ban a szatmármegyei főjegyzői irodában kezdte meg. Ekkor látta Megyery Károly szintársulatát N.-Károlyban s fölébredt benne a színészi hajlam. 1821-ben kezdte meg e pályáját Székesfejérvárott. 1825-ben a pozsonyi országgyűlés alatt színészi s diszitői működése már feltűnt. 1828-ban Debreczenben s N.-Váradon Balla Károlylyal együtt igazgatott, aztán egy állandó színház reménye által kecsgetve, Kassára ment. Midőn 3 év mulva az itteni társulat szétvált, ő a drámai részszel Budára távozott. 1835-ben ő reábizatott a nemzeti színház építése feletti felügyelet, 1837-ben a nemzeti színház tagja lett és az is maradt 1855-ig, midőn nyugdíjba lépett. Mint diszitő kiujtá a kolozsvári, aradi s kassai színházakat, a szabadkait s miskolcizit egészen ő szerelte fel.

✦✦ (Gyermek-lapok.) Egyszerre három gyermeklapot szerkesztenek és adnak ki nálunk. Az egyiket Dolinai Gyula szerkeszti s czime: „Kis Ujság“; a másikat Forgó János (Ágai Adolf, a „Borsszemjankó“ szerkesztője,) „Kis Lap“ czimmal; a harmadik czime: „Kis Tükör“, szerkesztője Márki József. A három lap közül a két utóbbi csak most indult meg, míg az első már második évfolyamában van. Dolinai Gyula ügyesen szerkeszti a „Kis Ujság“-ot. Van benne tanulságos elbeszélés, szép vers, cikkek a természet világából, a történelemből, népek ismertetése, számfeladvány és gyönyörű képek. A „Kis Ujság“ előfizetési ára egész évre 4 forint. Ajánljuk a szülék és tanítók figyelmébe. Gyermek-lapot csak elismert tiszta erkölcsű férfitől fogadhatnak el a szülék aggodalom nélkül.

✦✦ (A báuffi-hunyadi járásban) most foly a sorozás. A sorozó-bizottság nemcsak hogy a szükséges létszámot nem tudja előállítani a legénységéből a honvédség részére, de még a sorakatonaságnak is alig jutott néhány e vidékről, hol máskor feltűnő szép növésű legények között lehetett választani. E körülmény feltűnt Inczédi honvédezedesnek, s egyik hunyadi embertől azt kérdi: Atyafi, mi annak az oka, hogy a fiuk az

idei sorozásnál olyan csenevészek, s 50 közül alig válik be egy? A megszólított azt a felvilágosítást adta aztán Inczédiinek, hogy a most sorozás alá kerülő ifjuság 1850—51-ik évi korosztály, „buban születtek ezek uram, nem csoda, ha nem bírtak felnőni, a mint illik!“ — És ez észjárás, teszi hozzá a „Magyar Polgár“, nem épen helytelen. A statistikai adatok be fogják bizonyítani, hogy a két legközelebbi év széles Magyarország nem fogja kiállítani rendes hadjuttalékát. Olyan vidéken, hol máskor 50—60 jónak talált legény, mint fölösleg, a következő évre maradt, most alig kapják a szükséges létszámnak felét. Az ostromállapot ideje tehát husz esztendő mulva is érezteti nyomait.

✦✦ (Reményi Ede és Janina) grófnő még egy hangversenyt adnak, még pedig jövő hétfőn. E hangversenyben csupán Liszt-szerzemények fognak előadatni: a „koronázási induló“, és egy „magyar gyorsinduló“, előadja egy katonai zenekar; a koronázási mise „Benedictus“-a és Lenau „Három cigányá“-ra irt dallam, Reményi által előadva; a nagyszerű „Mefisztó-kerिंगő“-t Janina grófnő fogja zongorázni; magyar rhapsodiákat és a „Krisztus-oratorium „pásztordalá“-t Janina grófnő és Reményi fogják játszani, és végre „Az ősi mondák“-at és „Lelkesedés“ két négyest Korbai, Lang és Kőszeghy fogják énekelni.

✦✦ (Amerikában) is felkarolták az Angliában divó gyermekkiállításokat, Cedar Rapidsben is rendeztek ily kiállítást, melyen 63 anya jelent meg gyermekével. A kiállító bizottság többnyire férfiakból állván, elhatározta, hogy a megjelent anyákra, mint szakértőkre bizzák a legszebb, legépőbb gyermek kijelölését s így a jutalom odaitelését. Titkos szavazattal döntötték volna el a dolgot, de nem jutottak eredményre, mert midőn a 63 anya által beadott szavazó-jegyeket felbontották, mindnyájan más-más név volt olvasható, mert természetesen minden anya a maga gyermekét tartotta legszebbnek.

✦✦ (A párisi események) napról-napra aggasztóbb alakot öltenek; új városi kormány választatott, melynek élére bizonyos A s s y áll, egy ismeretlen egyéniség, ki csak azáltal lett nagy ember, mert a munkás zavarokban ő vitte a nagy szót; ezen városi kormány többi tagjai is: Pyat, Blanqui sat. egytől-egyig az ugynevezett „veres republika“ hivei, a birtokfelosztás és marati rémuralom apostolai. Így gyalázta meg az erkölcstelenség a legszentebbet, így égették el hajdanában az embereket az Isten nevében, és így verik most bilincsre ezek az ugynevezett republikánusok a szabadságot, a szabadság nevében.

A derék új kormány azzal kezdte meg működését, hogy pénzt adott ki, természetesen papirból és minden fedezet nélkül, hanem azért teljes értékben el kell azt fogadni és odaadni érte, a mire a kormánynak szüksége van, mert életével játszik, a ki az új kormánynak nem engedelmeskedik.

Átalában az új kormány könnyen végez az emberi élettel; nem tudni, hány embert lövetett már agyon, mert a távsodronyok el vannak vágva, és így a közlekedés a külvilággal nagyon hiányos, csak annyit tudni e részben, hogy minden nap egy pár halálítélettel ünneplik ott az új aerát; egészen úgy, mint az erkölcstelen koronásfők. Mindegy is, akár korona, akár phrigiai sipka fűdi a főt, az erkölcstelenség itt is, ott is vérszomjas.

Igy mételyezte meg a napoleoni kormány a francia nép erkölcsét! Mert mindez csak azon erkölcstelenség kárhuzatos gyümölcse, a mit a napoleoni kormány elhintett a szivekben. Erkölcstelen kormányok erkölcstelenségre nevelik a népet.

És mit tesz ezalatt a francia kormány Versaillesben? Hát azt, hogy e napokban már arról tanácskoztak ott, hogy jó volna újra monarchikus kormányformát behozni!

Tehát Párisban anarchia, Napoleon pénzével, Versaillesben legitimista és orleanista gyűlések: — így is, úgy is jó éjszakát neked francia republika!

♦♦ (Szinház.) Prielle Kornélia, Szerdahelyi s Feleki Miklós, Jókai és Jókainé már lerándultak Kolozsvárra. — Karikás Józsefet a nemzeti színházhoz segédszínésznek szerződttették. — Pozsonyban márcz. 22-én jótékony czélú műkedvelői előadás tartatott a jogász-segélyegylet javára. Magyar és német kis vigjátékot játszottak s oly magyar hölgyek és urak, mint Velnay, Palásthy kisasszonyok s gróf Pongrácz ur német vigjátékban szerepeltek. Az egész előadás különben eléggé sikerült s a jótékony czélnak tetemesb összeget jövedelmezett. — A z o l a s z opera husvét hétfőjén kezdi működését. — A nemzeti színház operája az olasz idény után azonnal Flotow kedves zenéjű operáját „Lombre“-t (árnyék) kezdi tanulni. — Thomas „Mignon“-ja valószínűleg nem kerül színre a nemzeti színpadon, miután a szerző a 2000 frankon kívül az előadások ötös százalékát ohajtja, s követeléséből nem hajlandó engedni. — Mult kedden a nemzeti színházban „Normá“-t adták elő, és e régi jó dalműben reánk nézve az a kétszeres jó volt, hogy két jeles primadonnánkat: Paulinét és Balázsnét együtt láthattuk és hallhattuk a színpadon. A czímszerepet Balázsné, Adalgizát pedig Paulina asszonyok énekeltek, teljes sikerrel, a közönségnek tapsokban ki-kitörő tetszése mellett. Kettőseik az előadás fénypontjait képezték. Balázsné asszonynak mind fényes koloraturáját, mind pedig hangerejét egyaránt volt alkalma kitüntetni, s a drámai mozzanatok játék által is sok helyen igen kiemelé. Pauliné asszony előadásának fénypontja az esdeklő ária volt, melyet egész bensőséggel adott elő. Odry, ki Orovesat, a főpapot ábrázolta, kitűnő izléssel énekelt. Hajósnak is (Sever) voltak érzéketlen énekrészei, hanem a játékban még mindig sok nála a hiba és hiány, kézhordozása például merev, stb. A nézőtér egészen megtelt, s a két művésznek sok tapsban és kiívásban részesült.

♦♦ (Rózsás napló.) Szekrényessy Kornél, a Robey és társa czég képviselője márczius hó 25-dikén vezette oltárhoz W a n d l Irma kisasszonyt, a bécsi ismert szálloda-tulajdonos bájos leányát. — T h a s s y Miklós zalamegyei birtokos s országgyűlési képviselő Sz k e n d e r o v i c s Emma kisasszonynyal Szabadkán e napokban tartá eljegyzését. — M a j t h é n y i Dezső képviselő jegyet váltott Muraty Irma kisasszonynyal Pesten. Az esküvő május hóban fog megtartatni.

H (Vegyes hírek.) H a y n a l d Lajos kalocsai érsek az Ujvidéken létesítendő nőnövelőde tizezer frtot ajánlott föl. — A b u d a i népszínház épületét, melyet, mint tudva van, az északkeleti vasutársaság vette meg Buda városától, husvét után azonnal le fogja rombolni, hogy a jövő tél bekövetkezéseig a vasuti társaság új háza még tető alá kerüljön. — G r e g u s s Ágost a Toldy-ünnepély alkalmával egy füzetet készit, melyben Toldy irodalmi munkásságának könyvészeti képét állítja egybe. — A P e s t e n tartandó női-bazár alkalmával három napon át külön kis lap fog megjelenni, melyet Kvassay Ede szerkeszt és számos kiváló író ígérte meg közreműködését. — D i e s ő ű l t b á r ó Eötvös József nyaralója a budai Szechenyi-hegyen e napokban adatott el 30,000 frton. — E g y n e v e l ő n ő ajánkozik, a ki a rendes tantárgyakon és kézi munkákon kívül a magyar, német és francia nyelv-

ben is képes oktatást adni. — Ezen kívül ajánlható egy nőt 2—8 éves gyermekek mellé felügyelőnőül, a ki magyarul és németül tud. — T e m e s v á r r ó l írják, hogy e hó 26-án Szent Mihály mellett egy temesvári kereskedőnek 2000 mázsa búzával megrakott hajója elsüllyedt. A buza biztosítva volt.

Nemzeti színház.

Vasárnap, márczius 26-dikán: „Két pisztoly“, Szigligeti népszínműve. — Márczius 27-dikén: „A házasság rokkantjai“, vigjáték. — Márczius 28-dikén: „Norma“, Bellini operája. — Márczius 29-dikén: „A haza“, Sardou szomorujátéka. — Márczius 30-dikén: „Tannhäuser“, Wagnér Richard operája. — Márczius 31-dikén: „Tévedések vigjátéka“, Shakespeare vigjátéka. — April 1-sején: „Norma“, Bellini operája.

Gazdasszonyoknak.

Friss vaját

következőkép lehet sokáig jó ehető állapotban megtartani.

A köpülőből vett friss vaját igen jól keresztül kell mosni és gyurni, tiszta ruhákkal jól megtörölgetni és maroknyi darabonként egy nagy ködedénybe olyan szoroson egymásután berakni és benyomkodni, hogy ne maradjanak üres közegek. E nagy edényt aztán egy félig vízzel telt katlanba kell állítani a katlan alá tüzet rakni és a tüzelést folytatni, míg a víz forrásig jut. Akkor a tüzet rögtön ki kell szedni, a vizet pedig kihűlni hagyni; csak akkor szabad a vajas fazekat a vízből kiszedni, és hűvös helyre eltenni.

Azt mondják, hogy az ilyen módon kezelt vaj még hat hónap múlva is jó ehető.

F. Amália.

Bélelt angol tekercesek.

Egy nagy darab disznóhúsból hosszukás darabokat kell vagdalni, megverni, megsózni, megborsolni, ezután pedig egy áztatott zsemlyéből, és három tojásból pépet kell keverni, abból töltelékét kavarni, vöröshagymát tevén bele és sót. Ezzel a húsdarabokat meg kell tölteni, tekerceseket csinálni, czérnával összekötni, egy lábasba szalonna-szeleteket tenni, valamint sárgarépa, és vöröshagyma szeletek, a húst ezekre rakni, a tetejére ismét a zöldségből, és mindezekkel puhára kell párolni a húst. Akkor ki kell venni, a czérnát vigyázva levenni, egy másik lábasba tenni, a zöldséggel párolt mártást szitán át kell szűrni, a tekercesekre önteni, tálalásnál pedig hosszukásra vagdalt citromhéjjal szóratnak be a szép szeletekre elvagdalt tekercesek.

K. Anna.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: finom battist zsebkendőre való francia himzés rajza.

A 2-dik szám: N betű.

A 3-dik szám: M betű.

A 4-dik szám: E és C betűk.

Az 5-dik szám: G és J betűk.

A 6-dik szám: két kis levél, himzések sarkaiba.

A 7-dik szám: zsebkendő sarkába való himzés rajza N és O betűkkel.

A 8-dik szám: U betű.

A 9-dik szám : V betű.

A 10-dik szám : nyakkendő sarkába való kis himzés rajza.

A 11-dik szám : F betű.

A 12-dik szám : kis csokor rajza.

A 13-dik szám : M betű.

A 14-dik szám : elszórt virág, fehér himzések kitöltésére.

A 15-dik szám : kis tálcára való minta, sötét posztón, tarka selyemmel himzendő.

A 16-dik szám : gomblyukak körül czifrázat.

A 17-dik szám : E és S betűk.

A 18-dik szám : P betű.

A 19-dik szám : K és A betűk.

A 20-dik szám : T és R betűk.

A 21-dik szám : bokréta, erszék nyekre, kis tálcákra, tüpárnákra sat., akár színes, akár pedig fehér pamutmal himzendő.

A 22-dik szám : L és M betűk.

A 23-dik szám : Otthonkák, gyermekhöpenyek sarkába való színes himzés rajza.

A 24-dik szám : egy reggeli cipő himzet mintája, berlini pamutmal himzendő. A színekre nézve következő összeállítást ajánlhatunk. A közepén levő minta és az abból kiágazó levélkék himeztessenek kétféle zöld pamutmal, t. i. egy világosabbal és egy sötétebbel, a cipő szélén levő rajz pedig az egyenes vonal sárga selyemmel, a másik pedig vörös vagy lila berlini pamutmal. A kitöltés lehet aztán akár fekete, akár szürke vagy világos drappszin.

A 25-dik szám : kis csillag, fehér himzetű nyakkötők sarkába.

A 26-dik szám : kis levél, elszórva fehér vagy színes himzésekhez használható.

A 27-dik szám : R és L betűk.

A 28-dik szám : szivar- vagy pénztárczára való himzés rajza, bőrre vagy selyemre dolgozandó zseniliával vagy selyemmel.

A 29-dik szám : gombostű párnára, óratartóra sat. való bokréta rajza, selyemmel himzendő.

A 30-dik szám : finom alsó szoknyákra, párna-hajakra, lepedőkre való francia himzés rajza.

A 31-dik szám : zsebkendő sarkába való rajz, E és F betűkkel.

A 32-dik szám : ablakfüggönyök, ágytakarók, piqúé paplanokra sat. való nagy mintájú himzés rajza, fehér pamutmal dolgozandó.

A 33-dik szám : felső gallér himzet mintája.

A 34-dik szám : felső gallérkák és kézelők sarkába való himzés rajza.

A 35-dik szám : kis tüpárnára való rajz, fehér mollen himzendő, színes bélséssel és szalagruche-sel diszitendő aztán.

A 36-dik szám : J és A betűk.

A 37-dik szám : egyszerű iverk fehérneműekre. És végre

A 38-dik szám : nyakkötő sarkába való bokréta rajza.

A f. év 10-dik számban megjelent sakkrejtvény értelme :

A szerelem ad kezdetet
Mindennek e mindenben,
Ezt a roppant természetet,
A szerelem tartja fen.
A mi van, mind általa lett,
A szerelem által él.
A nap alatt, a nap felett
Minden között ő kötél.

Kisfaludy S.

Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be :

Fiedler Ottilia, Báthori Zsigray Istvánné, Brocken Kováts Emma, Bereczk Ilka és Mariska, Gyura Janka, Nagy Naményi Karolin, Tell Mari, Schiffer Imréné, Josa Ferenczné, Szmodics Gizella, Szűcs Lajosné Veysz Ilka, Mudry Pálkuty Janka, Puskás Ferenczné, Nagy Krisztina, Kiss Lőrinczné, Sárközy Béláné, Mráz Ottilia, Vizkelety Irma, Moesz Marossy Emilia, Halmay Ilka és Berta, Tiszai Mari és Janka, Goda Mariska, Ka-

Jenda Aronné, Schmidt Fáni, Nozdoviczky Lieszkovszky Anna, Marosy Hermin és Etel, Bálint Julianna, Dobsa Elekné, Horváth Mária, Gellén Ilona, Play Leustach Fanni, Milesz Emma, Szebenyi Szenkovits Mária, Regéczy Miklósné, Ivády Nina, Nyáry Kolman Teréz, Szilágyi Hermin, Sváby Izabella, Maksay Mari, Bukóvszky Regina, Szilágyi Helén, Csépes Braun Ilona, Kemény Karolin, Gellér Jánosné, Kovács Róza, Tóth Ferencz, Herbeth Károlyné, Hajós Amália, Orbán Paulin, Szőnyi Ferenczné, Keczei Ferenczné, Szeben Borbála, Vidákovics Dániel, Mráz Ottilia, Nagy Antónia, Göböl Antónia, Bolla Dezsőné, Peterdi Károlyné, Pap Erzsébet, Bagosy Albertné, Mártonffy Anna, Patrenko Berta.

A „Báró Eötvös József“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé :

Gellér Jánosné, Radványi Lina, Nagy Antónia, Dérczy Paulin, Kármán Luiza, Mráz Ottilia, Oszlányi Mária, Birró Domokosné, Intze Katalin, Bagosy Albertné, Tóth Emilia.

Sakkrejtvény.

Gyura Jankától.

nagy	ság-	be	Dü-	ja.	la-	rom,	mind
ter-	le-	pusz-	nul	Be-	a	Há-	ta-
ta-	pén	nak	nyom-	lyon-	Czél-	cu-	há-
dé-	nek	bo-	mo-	te-	ja;	ga-	rom
ze-	ho-	vég-	rom-	nak	bar-	len	ar-
dő-	kes	Sok	sult	ta-	ta	ván-	a-
vét	Kö-	da	S	na	ül	vány	ro-
csár-	i	kö-	jon.	Hal-	na	lat-	dor

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő 1871-diki április 20-ka.

Tartalom.

A nők, és az általános szavazatjog, Lewald Fannytól. — Titkon követem . . Endrődy Sándortól. — Szekendereli titka, Major Bélától. — Goethe „Fauszt“-jából, Tóth Kálmántól. — Szerelemből — szerelmért, (németből) Feleki Józseftől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Fvnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért 10
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

15. sz.
 Aprilis 9-kén.
 1871.

Havonkinti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenkint két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

A nők, és az általános szavazatjog.

Lewald Fannytól.
 (V é r e.)

Azt kérdi ön utoljára: mi volna tehát nézetem szerinte ügyben a legelső teendő, s a lehető előhaladás? Vagy: valjon lehetségesnek tartom-e és mikép, hogy az épen nagyszámu műveltsőtökéletesen képzett nőknek tekintetben már most igazság szolgáltatásék a nélkül, hogy a műveletlen nők erőszakosan egy oly térre tereltetnének, melyre lépni nem kívánnak, s a melyen még most nem is használhatnának?

E kérdésekre oly feleletet kell adnom, mely paradoxkint hangzik ugyan, de nem az. Nézetem szerint ugyanis azon kellene kezdeni, hogy a nőket valószthatókká nyilvánítsuk a nélkül, hogy nekik a cselekvő választó-képességet megadnók. Hogy e gondolat elméletileg nem igazolható, azt megengedem; hogy a gyakorlatban talán mégis a legbiztosabb mód lenne a nők lassankinti egyenjogosítására, azoknak fölemelésére s kiképzésére, talán kijelölné a legrövidebb utat a nőnek, a polgári s állami társadalom korlátain belül — azon álláspontra való emelésére, melyre őket jelenlegi képességeik, ismeretük, hajlamaik jogosítják és képesítik.

Minden civilizált államban találtnak oly alapos műveltségű nők, kik történelmi tanulmányok, s az életben eloglalt helyzetük által helyes ítéllettel s éles belátással bírnak úgy a multak, mint saját koruk felett; kik velük született képességgel bírnak a szervezésre s kormányzásra, s e tehetségeiket gyakran úgy

közhasznu tevékenységben, valamint családi köreikben] is alaposan érvényesítik s tökéletesítik. E nők a városi képvislet termeiben bizonyára ép oly jól, s sokszor sokkal jobban betöltenék helyüket, mint akárhányan azon vidéki országos képviselők közül, kik a világból mit sem ismernek szülőföldjük szűk határain kívül, és nem sokkal tanultak többet, mint a mennyit az általuk olvasott hirlapból fölszedegettek. S valamint a francia akadémia végre azon van, hogy az előítéletek alul emancipálja magát, a mennyiben szándéka van népének legnagyobb költőnjét: Sand Györgyöt fölvenni soraiba — így mindenütt maguknak a férfiaknak kellene a kezdeményezést megtenni, hogy azon nőknek, kikről meg vannak győződve, hogy haszonnal működhetnének, helyet adnának a nyilvános, a közügyek intézésében, s az általok ekkép választott nőknek aztán természetesen meg kellene adniok a szavazatjogot is.

A nőknek a férfiak tisztelete és elismerése általi ily fölemelése, emancipációja volna talán az egyedüli mód, mely ellen a férfiak érzelmei legkevésbbé szólalnének föl, és mint-hogy a régi példabeszéd szerint „en voyage l'essentielle est d'arriver“ (az utazásnál földolog a megérkezés), a legközelebbi czél az, hogy előre haladjunk, — így az én paradoxnak látszó indítványom is kétségkívül megfontolást érdemel.

Egyes nőket, kik elég érettek a férfival való szellemi, polgári és állami egyenjogusításra, valóban egyenjogusítani, azzal e nőknek erejét, tehetségeit a közjóra értékesíteni, őket

együtt tanácskozni, s a törvényhozásban közreműködni engedni, hol nem csupán a férfiak jóléte és bajai, hanem a nőkéi felől is kell határozni, — ez oly előhaladás lenne, melyet a nők is önérzetük sérelme nélkül, mint a férfiak bizalma által számukra önként juttatott engedményt, kétszeres örömmel üdvözölnének, és ezen elismeréssel, ezen kezdettel egyszersmind meg lenne nyitva a pálya, ki lenne tűzve a cél, melyen s mely után azon nők — számuk aligha lesz valaha legio — haladhatnának, kik nem találnak családi alkalmaztatást, vagy a kik oly tehetségekkel s képességekkel bírnak, melyeket a családi kötelemek betöltése mellett a közjóra is érvényesíthetnek.

A legfőbb tévedés, melylyel a nő-emancipáció kérdésének küzdenie kell, úgy látszik, abban rejlik, miszerint attól tartanak, hogy ha a nőket emancipálnák, minden feleség elfutna a háztól, minden anya a bölcsőtől, minden főzőné s szolgáló a konyha s mosóteknő mellől. De nincsenek-e oly férfiak is a háznál, kik kényelmes semmit-tevésben éldegélve szívják szivarjaikat, a nélkül, hogy a közügyekkel legkevésbé is törődjenek? Elfutnak-e a tanítók az iskolákból, a kocsisok az istállókból, a pásztorok a nyáj mellől? Szenved-e bármelyik műhely hiányt munkásokban, innen úgy, mint tul az oczeánon azért, mert a férfiak választók és választhatók? mert az annyi meg annyi millió közül néhány száz kiválasztott férfiú a közjó érdekében évenként pár napra eltávozik üzlete s hivatás a teendőitől?

Az én eszem előtt majdnem megfoghatatlannak látszik, miként tudnak az emberek általában a nő emancipáció eszméjétől annyira visszariadni! S valóban legelső feladata minden tehetséges, művelt, belátással bíró s jellemes nőnek, szilárd, de megfontolt magatartással az emberiséget ama boldogtalan vakhitből kigyógyítani, mintha a nők nem volnának emberek. Valóban az ember majdnem arra a gondolatra jut, hogy korunk férfiai egyenkint és összesen — most is az öregebb Cato nézetéhez ragaszkodnak, ki egy — a nők fényüzése ellen tartott beszédében így inté honfitársait: „Ha elnézitek hogy ők (a nők) előjogaitokat egyik a másik után magokhoz ragadják s végül a férfiakkal egyenjogúakká legyenek, azt gondoljátok-e, hogy azután is ki fogtok velök jöhetni? A zon pillanatban, melyben elkezdene egyenlők kélnni, ők hatalmasabbak.“

Oly intés, mely büszkékké tehetné a nőket, ha alaposnak lehetne tartani, oly büszkékké, mint a másik mondat: („A nőknek nem szabad belépni“) a barátklasztromok ajtaján, mely minden nőt határozottan veszélyesnek, ellenállhatatlannak nyilatkoztat.

De mellőzve a tréfát, ezt kiálthatnók a férfiaknak: ha anyáitokat, nejeiteket, nővéreiteket s leányaitokat, szeretiteket, becsülitek, s mások által is tiszteltetni ohajtjátok; ha elismeritek, hogy a nőknek minden tekintetben sokat köszönhettek, úgy nyilvánítsátok elismeréseteket azáltal, hogy azon nőket, kiket arra érdemesnek tartotok, mindenütt, a hol veletek együtt a közjót előmozdítani képesek, tekintsétek veletek egyenlőknek, s vegyétek föl őket soraitokba. Akkor magától érthetőleg az ügyekező nő előtt ki lesz egyengetve az út, hogy megszerezhesse saját életszükségeit, hogy megszerezze önbecérzetét s kedélynyugalmát; akkor minden nőre nézve hozzáférhető lesz azon oktatás és kiképeztetés, melyet a férfi megszerezhet, azon életpálya kívánalmai szerint, melyet választott. Oktatás a tudatlanoknak, elismerés az értelmi képzettségű nők iránt, — ez az egyenlősítés útja, mely semmi

veszélyt sem rejt magában, mely nem sérti a férfiak önző érdekeit sem.

És épen e miatt tanácslandó a nőknek, hogy fölszabadításukat, egyenjogusításukat egyedül a férfiak belátásától várják s tegyék függővé. Ők már nem fognak soká ellentállhatni; azért előttem egészen haszontalannak, egészen gyakorlatiatlannak látszik, hogy a jelen pillanatban azon kevés számú nők, kik érettek volnának a teljes egyenjogusításra, erejüket egy oly harcban vesztegetik el, melyben nem csupán a férfiaknak túlnyomó többsége, hanem maguk a nők is ellenségkép állnak velük szemben.

A csöndes várakozáshoz persze az egyéni lemondás nagy erénye kívántatik; mert mindenestre sokkal csábítóbb: kiküzdeni magunknak azon állást, melyre erőt érzünk magunkban, mint ezt az erőt csendes munkásságban azon nők kiképzésére s fölemelésére fordítani, kik még azt is alig tanulták meg, hogy önálló lényeknek érezzék és tartsák magukat! De mindig a legrövidebb ut egyszersmind a legcélszerűbb. Így legalább az utánunk következő kitünőbb nőknek nem lesz szükségök arra, hogy emberi jogaik elismerését, annak minden oldalrólí föltétlen érvényesíthetését úgy kelljen a maguk számára kikönyörögni.

A munkában és fáradhatlanságban, a türelem és várakozásban csodálatos erő rejlik, és a türelmes, állhatatos munkásságnak az események sokszor egészen váratlanul jönnek segélyére. Tehát csak béketűrés! Dolgozni és nem lankadni! Működjék mindenki közülünk, a mennyire tőle telik a nőnem fölemelésében. — A mi engem illet, én már 30 év óta működöm ez értelemben. 30 év hosszú idő, egy egész emberélet! De oly távol, oly végtelen távol voltunk még 30 év előtt azon ponttól, melyen most állunk, hogy sokszor magam is bámulva gondolok reá, mennyire jutottunk, s mennyire fogunk jutni! Igen! Szeretnék még csak 15 vagy 20 évig élni, — a mit aligha enged az ég, — hogy láthatnám, mikép fog a polgári társadalom s a nők helyzete akkorra alakulni.

Hogy a jelen pillanatban, nálunk semmi szükség a nők választójoggal felruházására, s maguk a nők közt sincs arra semmi vágy, erről meg vagyok győződve, de ép oly erősen meg vagyok győződve arról is, hogy e jogot a nők egykor meg fogják kapni.

Hogy Angliában, vagy önöknél Amerikában szintén így, vagy másképp áll-e a dolog? azt én nem ítélem meg, ezt önnök magának kell elhatározni.

Ön hallani akarta e tárgyban hitvallásomat, ime, én lettettem azt önnek. Ha akár innen, akár tul az oczeánon ezáltal valami üdvös lépés történnék előbbre, annak szivemből fognék örvendeni.

Életem.

Udvardy Gézától.

Egy hosszú álom, mit eddig éltem,
Élven álomban, álmodva ébren,
S mi boldogitót adott az álom,
Azt ébredéskor kinnak találom.

Az óra mulik, repülve gyorsan,
A mit reméltem, ki tudja, hol van?
A vágy, az ábránd, valjon mivé lett:
Örök időig bírhatni téged?

Az egyik perczben kéjektől égve
Nézek szemednek derült égébe,
S mit eddig szívem hiába vágyott:
Meglátom ott a boldog világot.

S a másik kinos búteljes óra
Ezt a pazar fényt mind szerte szórja.
S mint a mindenség nap fénye nélkül,
Megrezzent a lelkem, úgy elsetétül.

Az egyik perczben itt ülsz ölemben,
Védő karokkal körülölelve,
Enyémnek mondlak s engem tiédnek,
Kezünk meg ajkunk úgy összeérnek.

Majd elborulva sohajtok érted,
Vágyván meglátni mosolygó képed.
Ohajtva csókokod, s a balga vágyak
Sötét felhőként szívemre szállnak.

És alszom újra kinteljes álmot,
Feledve üdvöt és boldogságot,
Folytatva a mint idáig éltam,
Élve álomban, álmodva ébren.

Szkendereli titka.

(Egy konstantinápolyi orvos naplójából.)

Beszély.

Major Bélától.

(Folytatás.)

Irtóztató ereje volt. Sokszor tréfa kedvéért mutogatta. Egy véka buzát kitartott a kisujján, egy köblös zsákot tiz perczig eltartott kinyújtott két karjával a levegőben. Egy tinót vagy bármely embert félkezével leütni: az neki gyerekjáték lett volna. Szerencse, hogy e mellett olyan jó, egykedvű, hidegvérű birkatermészet volt benne, különben sok szerencsétlenséget okozhatott volna.

Valamikor katona is volt. De nem sok kárt csinált sem a burkusban, sem a francziában. Aztán elbocsátották. Rendkívül tudott mindenféle fáradságot, nélkülözést tűrni. Amellett félelmet nem ismert. Ha arra került volna a sor, teljes lelki nyugalommal tudott volna egy egész ellenséges város ellen verekedni, és nem engedett volna.

Ilyen ember rám nézve megbecsülhetetlen kincs volt. Mikor az ajánlatot kaptam, felszólítottam őt, hogy nem volna-e kedve velem jöni. Az első szóra vállalkozott. Még csak azt sem kérdezte, mennyi lesz a fizetése. En kétszer annyit ajánlottam neki, a mennyire legtulzottabb reményében vágyhatott, s még ő lett lekötölvé. Szegény Jakab, pedig így is kötelezett le engem.

Ezalatt hazatért, hozott egy fél juhot s káromkodott éktelenül.

Kérdeztem, hogy mi a baja.

— Disznók ezek, uram, nem mézárások! — mondá. — Hisz tán azt sem tudják, hogy mire való a víz. Ezután eleven birkákat veszek. Eltérnek itt az udvaron, s magam ölöm le.

Azonban nagyjából kimosta a félürüt, felaprózta, meg is főzte olyan hatalmas pörköltusnak, hogy csakugyan megnyaltam utána a számat, s elég lett volna hatnak.

Még az nap azonban kezdődött dolgunk s másnap, de meg azután szakadatlanul tartott. Egy egész nyaláb dower-

port hoztam magammal, hanem milyen hamar elfogyott! Megtettünk mindent, a mit lehetett, de istenek mi sem voltunk; a nyomorult lakosok forogtak fel, mint a legyek. Több elpusztult kétharmadánál.

Nagyszerű volt Jakabot nézni, mikor beteghez mentünk. Hogy dolgozott! Ha testvére lett volna a jámbor muzulmán, nem dögönyözhetne volna meg lelkiismeretesebben. Dörzsölte eczettel, hogy csakugy szakadt róla a veriték; s a kit megmentettünk, nagyobb részt neki köszönhetette menekülését, mert ő, hacsak lehetett, visszadörzsölte az életbe, ha már egészen megfeketedett is. Ilyenkor nagy öröme volt. Ha azonban valamelyik páciens minden igyekezete daczára is meghalt a kezei közt, arra dühös volt, s kimondta rá, hogy különben sem volt életre való soha.

Megbecsülhetlen ember volt. Én mindig jobban és jobban kezdtem őt szeretni.

Egy este, a ragály már szünőben volt, csak elvéve halottunk egy-egy új esetről, csupán régi betegeinket kellett ápolnunk, mig azelőtt minden napra esett tiz is és egy éjet sem alhattunk nyugodtan, mert mindig felzavartak, — egy este, mondom, lefekvéshez készültünk. Már azelőtt két éjjel nem háborgattak bennünket, gondoltuk, hogy ez éjjel is nyugodtan fogunk aludni, a mi nappali fáradságaink után épen nem volt valami kellemetlen kilátás.

Egyszerre utca-ajtónk erőszakosan felszakított. Csak rongyos fakilincsel volt bezávarolva. Könnyű volt bárkinek is betörnie.

A folyosón tántorgó, egyenetlen léptek közeledtek, mint-ha valami részeg ember akarna bevergődni, gyorsan, de még's bizonytalanul.

— Világítson csak, Jakab! — mondám nem minden meglepetés nélkül. — Ki jár itt?

Jakab kezébe vette a mécset s kinyitá az ajtót. Akkorra az éji látogató is odaért.

Egy szép fiatal, dölczeg, karcsu, nyulánk török vitéz volt. Valóságos Adonisz, török ruhákban. Fején gyöngyös fehér turbán volt. Vállait bő fehér burnusz fedte; alatta világoskék bársony dolimán. Övében rövid yatagán és czifra markolatu tör. Bő, ránczos lilaszín bugyogó, szűk szürke salavárik és görbeorru sárga saruk egészíték ki öltözetét.

De mind nem használt a szép vitéznek ékes külseje. Arcza halálosan sápadt volt, szemei megtörttek, ajkai kinosan összehuzódva, nyalka barna bajusza szomoruan lelógott. Fáradtan támaszkodott meg az ajtófélfához.

Csak ekkor láttuk, hogy a világoskék bársony dolimán sötét folt feketélik, melyből vékony fekete vonal húzódott le egész egyik oldalán.

A szép vitéz csunyán meg volt sebesítve. Bizonyosan a veres lámpa, mely messze elviritott a sötétben, hívogatta az orvoshoz. Egy óra alatt elvérzett volna.

Intettem Jakabnak. Levettük nyakáról a fehér burnuszt, a dolimánt késsel végighasítottuk, aztán kezdetleges ágyamig vezettük a sebesültet a szoba szögletében, lefektettük, kimostuk sebet és bekötöttük.

A fiatal ember végtelen hálával tekintett reánk; arcán kimondhatlan könnyebbülés látszott.

— Nevem Szkendereli! — sottogá törökül, aztán erőt vett rajta a sebláz, a fal felé fordult és elaludt.

Alig készülődttünk el vele, midőn a folyosón ismét lép-

tek zaja hallatszott. A mai éj nem igen sok nyugalommal látszott kecsegtetni. Tán megint beteget hoznak?

A léptek az ajtó felé közeledtek, azután hallatszott az a tapogatózó kaparászás az ajtón, mint mikor sötétben be akar jutni az ember valami ismeretlen helyre és a sarkoknál keresi a kilincset.

Végre is Jakab feltárta az ajtót.

Egy örmény kereskedőnek, hajhásznak, esiszárnak látszó egyéniség lépett be, s egy óriási, tagbaszakadt néger szolga, valami basa rabszolgája.

Az első perczben megmagyarázhatlan ellenszenv fogott el e két ember ellen, mert oly sajátságos gyanakodó, fürkésző tekinteteket vetettek körül, mintha kerestek volna valamit. A mellett az örmény szenvedhetlenül bandzsál volt. Az ember sohasem tudta, hogy hová néz. Ez engem idegessé szokott tenni.

Nem nagy feladat volt, a majdnem butortalan szobában azonnal fölfedezniök a beteget, s az örmény intésére a néger egyenesen az ágyhoz közeledett. Addig még csak nem is köszöntek.

— Orvos ur, — mondá ekkor az örmény kellemetlen vinnyogó orrhangon, — ez ifju lovag nemde ma este jött hozzád?

— Ma este, — feleltem én, kíváncsian, hogy mi fog ebből kifejlődni.

Jakab félrevonultan állt az ajtó mellett.

— Tudtam. Egész idáig csapáztuk a vérnyomokat, — folytatá az örmény. — Azért felesleges lett volna tagadni.

— Uram, — válaszoltam sértődve, — nem tudom, ki vagy, de tanuld meg, hogy én nem szoktam semmit sem tagadni.

Egy perczig sem kételkedtem ellenséges indulatuk felől a szép lovag iránt.

— E vitéz neve Szkendereli, — folytatá az örmény, a nélkül, hogy közbeszólásomra figyelt volna, a mi engem apránkint dühvel töltött el.

— Tudom, — viszonzám, s érzém, mint forr fel bennem lassankint az epe a fel-sem vevő modor folytán.

— Földbirtokos a város mellett.

Hallgattam.

— Apja vagyonos, előkelő ember.

Nem tudtam, mire ezélez. Ismét hallgattam.

— Mi általa vagyunk küldve, hogy őt haladéktalanul hozzá szállítsuk.

— Abból semmi sem lesz, — szóltam határozottan.

Az örmény felkapta fejét.

— Miért nem? — kérdé.

— Mert e fiatal ember meg van sebesítve. Hozzám fordult gyógyítás végett, s én felelős vagyok életeért. A rögtöni elszállítás megölné. Jertek holnap, hordszékkal! Így éjjel bajos elszállítani, s hogyan is vinnétek?

— Juszuf erős. Elviszi az ölében, hogy akármily hordszéken sem különben.

— Nem engedem! — mondám.

— Nem? — kérdé az örmény hitetlenkedve.

— Nem! — ismétlém határozottan.

— Tán nem hiszed, a mit az imént mondék, hogy atyja által vagyunk megbizva.

— Az nem tartozik a dologra, hogy én mit hiszek, mit nem. Tény, hogy ez ifju sebesült s a rögtöni elszállítást tul-

nem éli. Én felelős vagyok életeért. S ha a szultán ő felségének fermánját mutatná fel, még akkor sem engedném őt most és így elvitetni innen. Ezt elhíheted nekem.

— Ez utósó szavad? — kérdé fenyegetőleg az örmény.

— Ez!

— Hátha erőszakot használunk?

— Hohó!

Ketten voltunk kettő ellen. Összemértem magam az örménynyel. Czingár, vézna ember volt; félkezemmel elbánhattam vele. Jakab mesterről meg nem kételkedtem, hogy akár zsákba dugja Juszuf urat, ha még egyszer oly óriás és erős volna is. Kérdés csak az maradt, hogy volt-e náluk fegyver, mert nálunk ugyan nem volt.

— S mi mégis elviszszük, — erőlködött az örmény.

— De már azt nem teszitek! — mondám én.

— Dehogy nem! Rajta Juszuf, vedd fel, vagy ha akadályoznak, szúrd agyon.

Nem lehetett semmi kétség többé. Az orgyilkosok letették álarczukat. Világos volt, hogy végkép el akarják az ifju törököt veszíteni, a kit bizonyosan ők — nyilván Juszuf ur — sebesítettek meg.

Nem volt veszteni való idő.

Intettem Jakab mesternek, magam pedig rárohantam az örményre. Balkezemmel megragadtam mellét, jobbommal tor-kát; azzal úgy vágtam a földhöz, hogy csakugy nyekkent. Erre rátérdeltem, kiszedtem övéből egy tört, meg egy két-csővü pisztolyt s egy közelfekvő törülközővel összekötöttem hátul kezeit.

Ez sem akar többet sebesültet orgyilkolni, tudom istenem!

Jakab mester még könnyebben elbánt emberével, mint én a magaméval. Átölelte irtóztató karjaival hátulról, egy szorítással kicsavarta kezéből a tört, magasra fölemelte az óriási négert, azzal végigzuhintotta a szoba gyékényén. Egy gyermekkel nem lehetett volna könnyebben és gyorsabban elkészülni.

Az örmény ordított, dült-fült mérgében. Fenyegetett mindenféle basák s a szultán haragjával, a kik nem fogják e sérelmet megtorlatlanul hagyni.

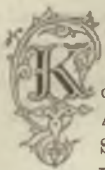
— Ne óbégass, jó uram, — mondám neki a nemes győző hidegvérével, — mert most csak kezeid vannak összekötve, hanem kerül ám még itt kendő, melylyel a szájadat is betömlhetjük, s az rád nézve igen kényelmetlen lesz. Ne kényszeríts ily szélsőségre. Lásd, mily édesdeden alszik a beteg. Nyugalma végett sajnálva bár, de kénytelen lennék a legvégső eszközhöz is fordulni, hogy elhallgattassalak. Azért ne kényszeríts, hanem viseld magad csendesesen. Holnap reggel aztán majd elmondhatod panaszodat a felsőbbbségnél. Megállok én veled szemközt ott is.

Erre aztán elhallgatott. Mi összenyaláboltuk őket Jakabbal s átvittük a szomszéd szobába, melynek nem volt más felé kijárása, mint a mienken keresztül.

Nem a legnyugalmasabb éjszakát töltöttük. Foglyainkat hallottuk koronkint egymással beszélgetni. Csak a beteg aludt, néhány lázas forgolódást leszámítva, egész reggelig nyugodtan.

(Vége követk.)

Az én albumom.

Szerdahelyi Jánostól.

Opott biz az, szélylyel is ment
A sok forgatás alatt;
Színe is volt új korában,
De kivette már a nap.
Nem ékíti arany kapocs,
Mégis drága énnekem —
Mégérdemli, hogy az egyszer
Róla zengjen énekem.

Hogy mikor és hol szereztem?
— Azt bizony már nem tudom;
Annyi szent, hogy régen szolgál
Már az én kis albumom.
Aztán hozzám mily hűséges!
Még csak el sem lopatott,
Pedig szobám ajtajára
Soh'sem tévék lakatot.

Valamennyi ideáalom
Benne megszemlélhető —
Például az első kép is
Senki más, mint éppen ő,
Tudnillik a kedves Emma,
Ki jelenleg messze van;
Csak a nyáron látjuk egymást,
Addig hát — élj boldogan!

Ez a másik, ez a szőke,
Ez a kedves Esztiike,
Csak az a kár, hogy ez arckép
Nem tőle került ide.
Nem mertem még tőle kérni,
Bárha sokszor feltevéim,
Végre is a photographtól!
Szereztem meg, — megvevém.

Ennek a kis haragosnak
Itt, Piroska a neve;
Mult farsangon egynehányszor
Jól elmulattam vele.
Boldog órák voltak azok!
Hogyha rájok gondolok,
Ezért a kis barna lányért
Szívem most is feldobog.

Ez itt Flóra, az meg Irma,
Ez Mari, az ott Helén.
Bájos hölgyek, évek előtt
Őket is szerettem én.
Ám azóta sokat elnyelt
A felejtés tengere —
Közülök a mult farsangon
Kettő férjhez is mene.

Mennyi sok szép, kedves emlék!
Minél többet forgatom,
Annál szentebb én előttem
Az én kised albumom,
S bár arany nem ékesíti,
Drága kincs az énnekem,
Mégérdemlé, hogy az egyszer
Róla zengett énekem.

K é k s z a k á l.

— Marlitt E. beszélye. —

Pr. J-től.

Egy vaskerítésű kert kicsiny ajtaja előtt egylovassal állt meg. A nyomorult jármű robogva érkezett ide, mi által azt bizonyította, hogy a befogott vén gebe s a sárgára festett kocsi még sem oly törékeny és agyonnyaggatott, mint a milyennek látszik. Az összezsugorodott, porlepte bőrfedezetre nézve a nagy eső, mely egyre ömlött, valóságos jótétemény volt, a hátul felkötött új bőrönd ellenben megsokalhatta a piszkos esőpatakat, mely a fedezett ránczaiból rázuhogott, s a gebe is prüszkölése s kapálása által protestált az önkénytelen fürdő ellen, kocsisától megtanulhatta volna, mint kell magát az elkerülhetetlenek nyugodtan megadni; e vastagfejű legény erőlyesen csattogott ostorával s aztán türelmesen várta karja mozdulatainak eredményét. De a kocsiiban ülők sem osztották a legény spártai türelmét, most, midőn az utolsó csattogás is elhangzott az átelleni hegy mögött s a kert ajtónál senki sem mutatkozott és az esőzuhogáson kívül semmi hang sem hallatszott, egy gyöngéd női kéz nyult ki a bőrfüggöny alól, mely a kocsi ablakait fedte. A finom ujjak, melyeken az ezüst színű keztyű annyira megfeszült, hogy a mandula alakú körnek kinyomata is meglátszott rajta, nyilván a türelmetlenség folytán ragadták meg a feszes szijat, hogy azt feloldozzák, de hiába! Végre ismét visszahúzódott a kéz s mint az hirtelen a legkedvesebb ököllé változott, arról tett bizonyosságot, hogy birtokosa meglehetősen ingerült.

Ugyanakkor azonban a kocsis is jónak látta újabb jelt adni s ez alkalommal nem eredmény nélkül. Távrolról csengetyű hangja hallatszott, utána gyors léptek zaja; a kertajtónál vörös esernyő jelent meg s alatta egy öreg, sovány ember, csikos mellényben, ódivatu sarkig érő hosszú kabátban. Meglehetősen rút arcza magasan álló gallér közé volt szorítva, minélfogva hasonlóan a krokodilhoz egész testével megmozdult, ha jobbra vagy balra akart nézni. Előbb vizsgálódva kitekingett, azután fölnyitá az ajtót, megragadta az engedetlen szijat és tiszteletteljes hangon visszakiáltott a kertbe: „Igen, igen tanácsosné asszony; Keresztély jött meg Neudorfból.“

Az ajtóban azonnal egy jól öltözött magas nő jelent meg. Erőtlen sötét vonásai leplezetlen örömet fejeztek ki, de a száználmas jármű láttára csakhamar elkomorult. A piros homlok még sötétebb lőn s ajkain boszus mosoly lebegett.

— Ej ha, isten bocsássa meg bűnömet! — kiáltott a kocsisra, — megbolondult az urad? Nem szégyenli magát, hogy egy tisztas fiatal nőt oly hitvány kalitkában küld?

Ezalatt a vörös esernyős ember feloldotta a szijat, hátrahatólta a bőrfüggönnyt s felnyitá a kocsiajtót. Egy gyönyörű lábacska tűnt elő, de kikerülte a kocsihágcsót; mint a csunya bábból a lepke, úgy repült ki a vén hintóból egy könnyű leányalak, s azonnal két kar füződött a szitkozódó tanácsosné asszony nyaka köré.

— Ne haragudjál a jó, öreg postamesterre, édes Borcsa néni! — esdekelt a lányka s a viszontlátás örömeinek nyilvánulásaival vegyült hangja némi csintalanságot árult el. — Ő egyáltalán nem akart elküldeni, mivel egész négy lábú serege valamennyi postakocsival utra kelt; de én oly igen kívántam eljönni, s addig kértem és könyörögtem, míg e műremeket elő nem hozatta a kocsiszinből, hol már sok év óta elvesztett

ifjúságot gyászolta. Nénikém, édes, jó nénikém — s egerek bizonyosan nincsenek benne, különben inkább gyalog futottam volna mellette.

Borcsa néni nevetett és megölelte a lánykát. Ez alkalommal látjuk, hogy koczkás, durva háziöltönyének egyik ujja üresen csüng le, bal karja hiányzik; mindazonáltal jobbával, melyben egy csepegő esernyőt is tartott, a gyöngéd alakot melegen keblére szoritotta s elég különös kép volt, a mint nagy erőteljes alaku feje és csaknem férfias arca a derült, fehér kis arcz fölé hajolt, mely mosolyogva könyes szemekkel föltekintett.

— No, csak hamar be a házba! — siettette a vendéget. — Daczára annak, hogy'ernyőt hoztam, ugyan szép lett a ruhád! Miért is kell az utra épen selyemruhát fölvinned? S még hozzá ily szörnyű léggolyóra vonva! És hogyan tudsz e nedves kavicsokon oly papírvékony cipőkben járni?... Majd Sauer elvisz.

A vörös esernyős ember azonnal közeledett s a legnagyobb komolysággal kitérte hosszú karjait, de a lányka nevetve tova szökött.

Ugyane pillanatban egy elegáns fogat robogott el. A kocsi üvegablakain belül erősen levont selyemfüggönyök voltak s a kocsis mellett egy liberias néger ült. A kocsis oly közel büszkén hajtott el a vén postakocsi mellett, mintha az nem is volna ott, s a megremült parasztlégeny, ki ép akkor szállt le kocsiról, csak egy hatalmas ugrás által menthette meg ép tagjait a lovak patkói és a diszes kocsi kerekei elől. Ijedtében egy szót sem tudott szólani, de nem is volt szükséges, miután a tanácsosné asszony igen közel állt hozzá s helyette már elkezdte a csatát.

— Hát az illik? — kiáltott éles hangon a kocsis után. — Szemtelensége miatt majd nyakára küldöm a rendőrséget!

A kocsis zavartalanul tovább hajtott, a néger azonban visszafordult és gunyosan nevetve mutatta ragyogó fehér kétsor fogát. Utána tüstént eltűnt a kocsi a szomszéd bemenetnél,

— Ezt nyeri az ember, ha ily hitvány kalitka áll az ajtó előtt! — szólott boszusan a nő, cselédjéhez fordulva, kinek arczán vörös foltok képződtek a haragtól. Ez ismét víz volt a szomszéd malmára! . . . Siessen, Sauer, — tette hozzá nyugodtabban — s hozzon a legénynek egy pohár bort; az ijedtség tagjaiba szállt, hisz csaknem jobban ingadozik, mint rozoga kocsija.

Sauer elsietett s a tanácsosné is visszalépett a kertbe. Az eső hirtelen megcsendesült; csupán a fákról hullottak még nehezebb cseppek. Az érkezett fiatal nő e közben egy lombos fa alá menekült és bámulva nézte a nagy házat, melynek fényes fehér falai a magas kertkerítésen túl emelkedtek.

— Lilla, te mégis könnyelmű vagy és maradsz! — dörögött a nagynéne. — Hát nem tudod, hogy ott a legnagyobb légvonat van az egész kertben? Kérlek, gyermekem, — folytatta ingerülten tovább, midőn észrevette, hová néz a lányka, — ne nézz oda át. Azt az egy föltételt teszem neked, de egészen komolyan, hogy ittléted alatt úgy viseld magadat, mintha e kerítéssel itt a világ véget érne . . . Mi ott történik, azt nem szabad hallanod, ha jó barátok akarunk maradni; értetted engem, Lilla?

A fiatal nő még jobban felnyitotta szemeit, de azonnal bájos mosoly vonult el ajkain, meghajtotta magát és szemeit,

füleit befogta kezeivel annak jeléül, hogy vak és süket akar maradni.

— Előlegesen is tudd meg, — mondá a tanácsosné s ernyőjével az uj házra mutatott, — hogy ott tul naponkint uj koporsószeget kovácsolnak számomra . . . Most szaladj be . . . De emeld föl ruhádat; nem látod, hogy a téli zöld vízben van és egészen tönkre teszi?

Lilla egy csintalan oldaltekintetet vetett az erőteljes nőre, azután kissé összeszedte ruháit, felszaladt a házhoz vezető uton, megfogott egy jól táplált, kövér macskát, mely épen a tornáczon lustálkodott, s addig ugrált vele ide-oda, míg a néne ujjával meg nem fenyegette s az öreg szakácsné megrémülve ki nem rohant a konyhából, hogy a fuladozásban szenvedő kedvenc macskáját a pajkos tánczosnétól megszabadítsa.

Falk tanácsosné nagyon kedvében volt R. város lakójának. Habár nem épen a leggyöngédebb és legkedvesebb módon szokta ő az embereknek arczba megmondani az igazságot, s ama rossz szokása volt, hogy nagy erélyvel és elszántsággal pártolta azokat, kiknek jó hírnevét a kisvárosi pletykanyelvek legjobban meghurczolták: ez árnyoldala még sem ellensúlyozta az ő nagylelkűségét. A szükölködő előtt mindenkor nyitva állt ajtaja és keze, barátai zavarukban bizony számíthattak rá, és mivel az egész városban nem lehetett oly gyermeket találni, ki legalább egyszer ne evett volna nála gyümölcsöt és pogácsát, s pázsitos kertjében ne szaladgált volna: igen természetes tehát, hogy az egész világnak nagynénje lett. Az előkelő hangzású címet egyáltalán nem tudták kimondani a gyermekek, annál jobban szerették a bizalmas „Borcsa néni“ elnevezést.

És e nő, kinek oly szerető és könyörületes szive van, ki oly rendithetlenül ragaszkodik az igazsághoz, megcsontkivá természeti jogaiban: csak egy karral született. A gonosz világ a természet ezen mostohaságát összhangzásba akarta hozni amaz isteni törvénnyel: „Én az atyák büneiért a gyermekeket fogom meglátogatni.“ Azt beszéltek ugyanis, hogy a szerencsétlen nő atyja egy szegény leánynak házasságot ígért s elátkozta magát, miszerint, ha ígérését meg nem tartja, az isten őt karjának elvesztésével büntesse. De ő az esküt megszegte s isten méltó büntetése gyermekére szállott át. Ezt ugyan esküvel állítani senki sem merte, s a szegény csonka nő sem hallotta soha. Ő volt egyetlen gyermeke atyjának, ki őt istenítette és kihez ő is teljes szívvvel ragaszkodott, s hogy jövője miatt aggódó atyját megnyugtassa, midőn az halálos ágyán feküdt, kezét egy öreg házibarátnak, Falk udvari tanácsosnak nyújtá. De rövid boldog házasság után az is meghalt s azóta mint özvegy él az atyai házban, hol két mintaszzerű egyéniség környezi: az öreg Sauer nevű inas s a hatvanéves Dorka szakácsné.

A ház a városon kívül volt. Az ócska tornyu városkaputól hosszú országut vezetett a hegyre, melynek fődetlen őszirma gyönyörű bikkerdők által képezett koszoruból magaslott ki, s alant egyik zughajlásán állt a tanácsosné háza. A ház rég volt és nem szép. Az óriási cseréptető két hatalmas kéményével oly igényteljesen tekintett szét az egyemeletes falakon, mintha az egész épület egyedül az ő kedvéért állna ott. Néhány vastag szőlőtő körülfonta ugyan a falakat, de az nem takarhatta el teljesen a mész fehérségét s az idő barnította ablakrámákat. És mégis oly kellemes és barátságos e ház ott az erdő zöld párnáján, hol annak lehellelte éltet, és regéket suttog régi, elrejtett vadászlakokról . . . A völgyből te-

kintve azonban, előtűntek az épület minden árnyoldalai, mivel ugyanazon zughajláson egy pompás új ház emelkedett s ezt csak s magas eleven kerítés választotta el Borsca néni birtokától.

(Folytatása köv.)

—

A provençei troubadourok.

Prém Józseftől.

(Folytatás)

Miután elősorolta a regényeket s elbeszéléseket, melyeket a jongleur előadni tanuljon, így folytatja tanácsait:

„Tanuld meg, mint szalad és repül a szerelem istene, hogyan jár levetközve, meztelenül, hogy veri vissza az igazságot fegyverével s két nyilával, melyek közül az egyik aranyból való s vakit, a másik pedig aczélból, mely veszélyes, s többé be nem gyógyuló sebeket ver. Igyekezéssel a szerelem istenének parancsait, jogait s gyógyszereit megismerni, s minden fortélyait meg fogod magyarázhatni: mily gyorsan jár, miből él, hogy játszsza ki az embereket, s mint teszi tönkre szolgálait. Ha mindezt megtanultad, ne késsél Aragonia ifjú királyához menni, mert senkit sem ismerek, ki a nemes játékokat jobban becsülné. Ha mesterségedet érted, ha a játszók közt legjobban kitünteted magad, ajándékai nem maradnak el; de ha a középszerűnél tovább nem viszed, megérdemled, hogy a világ legjobb fejedelme is rosszul fogadjon.“

E két idézet elég világot vet a jongleurök állására, mely a majomvezetők s kötélánczosokéval azonos volt.

Hogy mennyire vitték a jongleurök ez utszéi játékokat s mit eredményezett mindez, alább látni fogjuk. — S most szóljunk néhány nevezetes troubadour-ról.

1. Sordello.

Sordel vagy Sordello Goito-ban, Mantua mellett született. Eleinte szent Bonifác gróf, a guelfi párt feje alatt volt, később Raymond Berenger, az utolsó provençei gróf szolgálatában állt. Daczára annak, hogy longobard volt, a provençei nyelven költött, s vele több longobard troubadour. — Tán egy provençei költő élete sem esik oly nevezetes időszakba, mint Sordelloé. Az ő kora a legfényesebb vitézség, de egyszersmind a legsötétebb bűnök korszaka volt. A vad Ecelino, Verona zsarnokának emlékezete s a hozzá kötött előítéletek még nem veszték volt ki a népből, s a vérengző háboru gyakran megújult. Sordello is harczott ellene s költeményeiben sokszor említi. E véruralom alatt Sordello, ki a nép kedvencz költője volt, nem élhetett a költészetnek, hanem folytonos háboruban kellett idejét töltenie, hol helyét számos más pótolhatta volna, míg a költészetnek csak ő volt föl-kentje. Kitűnő hadvezéreket, hősöket, sokat mutathat föl a történet, míg valóban jeles költőt csak keveset. Sordellot különben a háboruban sem kerülte a múzsa, költött ő a harcmezőn is, s lantjával többet használt, mint kardjával.

Életét kommentátorai igen regényesnek festik. Mint mondják, szent Bonifác, Mantua uralkodójának feleségét elszöktette. Később Eccelinot egy párviadalban legyőzte s annak leányát — némely irodalom-történész szerint testvérét — nőül vette. Hadi tetteit kitűnően tudá egyesíteni költői tehetségével, s szent Lajos ítélete szerint nagyobb hős volt, mint költő. Egy lovagjáték alkalmával annyira kitüntette magát, hogy a vitézség s előzékenység legnagyobb lovagjának nevezték ki egész Mantuában, mely városnak diszpol-

gára, később pedig parancsnoka is lőn. Mindezeket halála után mintegy 300 évvel irták az irodalom-történészek; s állításaikat bizonyítják a vele egykoru troubadourok hagyományai.

Dicsőségének, melyet az utókor bámul, mindazáltal Dante használt legtöbbit, ki halhatlanná tette őt, hogy nagy-szerű művében föllépteti. E nagy költő a purgatorium bemeneténél találja őt. Tisztelettel magasztalja Sordello nemes büszkeségét, fölségesen alvó oroszlánhoz hasonlítja, s nevének említésénél Virgil, ki Dantét követi, karjaiba veti magát.

Curne de Sainte-Palaye, kinek a troubadourok munkáinak összegyűjtése körül felejthetlen érdemei vannak, Sordello költeményeiből harmincznégy darabot vett föl gyűjteményébe, köztük tizenöt szerelmi dalt. A többi művek közt van egy halotti dicsbeszéd Blacas lovag, aragoniai troubadour fölött, kinek szívet Sordello a keresztyén fejedelmek közt szeretné szétszítani, hogy annyi bátorságot nyerjenek, a mennyivel Blacas birt. — Sordello munkái közt azonban több olyan is van, mely némi homályt vet fényes jellemére, s minden lovag vagy troubadour jellemével ellenkező tulajdonokat mutat föl.

Részt vett a költői versenyekben, melyek az ünnepélyeknek legszebb s legérdekesebb részét képezték.

Minden ünnep, melyet rendesen a legelőkelőbb fejedelem rendeztetett s melyre a szomszéd urak s azok zsoldos lovagjai hivattak meg, három napig tartott. Az első napon az ifjú nemesek vagy apródok vívtak, a másodikon a teljes harcz mezbe öltözött s legközelebb lovagokká ütött férfiak küzdöttek, a harmadik napon az agg lovagok mutatták be magukat. A ház asszonya, körülvéve számos ifju széptől, koszorukat osztott azon győzteseknek, kiket a versenybírák kijelöltek. Az előkelő közönség azután két részre oszlott. Az egyiket a házi-ur férfi vendégeivel képezte, a másikat az ugynevezett „szerelmi törvényszéket“ a házi-asszony létesíté, melynek tagjaiul a legifjabb, a legkitűnőbb testi s lelki tulajdonokkal bíró nőket nevezte ki.

A verseny drámai párbeszéd alakjában folyt. Az első beszélő személy mondókájának végsora a második személy beszédének első sorával összerimelt. Az egész verseny rendesen kétszer 5 strófából állt. — A két versenyző egyike néhány accordot játszott a hárfán, s aztán előadta a versenyt és tárgyát. Erre a másik lépett föl s hasonlóan énekelve válaszolt. A versenyzők fölött a szerelmi törvényszék mondott ítéletet, s leginkább versekben.

Többen a nők közül, kik mint bírák résztvettek a szerelmi törvényszékekben, maguk is tudtak rögtönzött versekben felelni. Kevés költemény maradt ugyan tőlük az utókorra, de ezek mindegyike bizonyítja, hogy a nők sok tekintetben fölülmulták a troubadourokat. A provençei verselés ugyanis, mint már említettük, nem járt nagy nehézséggel, mert sem teremtői erőt, sem nagy összefüggést a gondolatokban, sem változatosságot nem követelt, csupán gyöngédséget s naivságot az érzelmek kifejezésében, mihez a nők, — természetüknél fogva, — jobban értettek. Ezek közül leginkább Clara de Andose tűnt ki. Egy befejezetlen költeménye valóban gyönyörű; az érzelmek hü festése vetelkedik benne az előadás művészi harmoniájával.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Ápril hó 5-dikén.

A föltámadási ünnep. — Hol van az ég? Isten országa. — A jótékonyági bazár. — Az idő diadalma. — A „Stabat mater.“ — A katolikus autonómiai kongresszus. — Ghyczy Kálmán és Deák Ferencz. — A tavaszi lóversenyek. — Ha azt Szechenyi tudta volna! — József főherczeg Szegeden. — A színészi kongresszus. — Egy arany-lakodalom. — Jókai Kolozsváron. — Reményi utósó hangversenye. — Talált gyermek.

Nagy-szerda, zöld-csütörtök, nagy-péntek, Krisztus föltámadása, husvéti piros-tojás, husvéti bárány, öntözgetés, — megannyi szent sugár a szivből, megannyi mutató kéz a lélek számára, hogy merre van az út az égbe! És ha a hívő müzlmán legalább egyszer életében Mekkába zarándokol az üdvösség végett, miért ne tennénk mi legalább egyszer az évben egy utat az égbe, mikor az sokkal közelebben fekszik hozzánk? Ki sem keil mennünk, itt van a szobánkban, körülöttünk, csak nézzünk szerető szivvel szerettjeink szemébe, ha nem látjuk-e meg benne a Krisztus feltámadásáról szóló magasztos alegóriát, kinszenvedéseivel, megdicsőülésével? Minden családi körben külön külön ismétlődik ezen magasztos üdvösségi kép; mindegyik külön-külön viszi az élet súlyos keresztfáját a megváltás Golgothájára, mindegyik homloka töviskoronával van körülfogalva, a Kaifások sem hiányzanak, valamint azok sem, a kik az epedő ajkakat eczettel áztatják, hányszor nem fohászkodik föl: „Istenem, Istenem, miért hagyta el engem!“ és mindannyiszor újra föltámasztja őt halottjaiból a szerettjei iránti szeretet, és a küzködésben edződő magasztos üdvösségi hit; és a küzdelem utáni pihenés, a hü nő a férjtől, a hü férj a nőtől támogatva, és a hü szeretők végre egymásban önönmagukat megtalálva, igazi husvéti ünnepek, és a kedves gyermekek igazi husvéti báránykák. igazi engesztelő áldozatok, melyektől a lélek megtisztul és a sziv megerősödik, és igazi husvéti tojások, az ismeretlen jövő piros-pozsgás jelképei — oh szép és magasztos ünnep a husvét, midőn a sziv a benne rejlő magasztos igazságokat maga is átérzte, maga is átélte.

Es évről évre közelebbre ereszkedik alá az ég a földre; nem olyan régi még annak az ideje, midőn azt hitték az emberek, hogy az a kék boltozat fenn a magasban az ég és azon tul kezdődik az Isten országa, ott laknak az angyalok, és oda szállnak föl a meghaltak lelkei; — most mindnyájan tudjuk, hogy ugyanaz az ég, a mi fejünk felett boltozódik, körülöttünk is van, minden lélegzetvétellel egy kis eget szivünk be, és annál fogva az isten országának is a szivünkben kell lenni, és a léleknek nem szükséges az égbe szállni, mert testestül-lelkestül már is az égbe vagyunk és az angyalokat is magunkban kell elszállásoltatnunk, különben nincsen is hová lenniük, pedig mi volna a föld angyalok nélkül, — oh, szép ünnep a husvéti ünnep, szinte érezni, az angyalok mint zengik a megváltás himnuszait — a szivekben.

Es nekünk fővárosiaknak, minő kedves ajándékokat hozott e hét? Oh, sokat, csak hogy kevés köszönet van benne, különösen nekem, e perczen; nem igen szólhatok róluk. Itt van első sorban a főuri hölgyek által rendezett bazár;

szép szándék, nemes buzgalom, páratlan áldozatkészség a hazai vízkárosultak javára; kivált ha vesszük, hogy a nemeslelkű hölgyek nemcsak idejüket, hanem még arczképeiket is odaengedik e nemes célra, kétszeresen van okunk örülni e nemes felbuzdulásnak; ezelőtt csak pár évvel is, ki merte volna csak álmodni is, hogy egy főrangú hölgy meg fogja engedni, hogy egy tegnapról való kereskedőné énje az ő évszázados énjével egy sorba álltassék? És most, nemcsak megengedik, hanem még versenyeznek is egymással, a szó legnemesebb értelmében és a legnemesebb célra piacra viszik kecséiket; csak a nagy szeretet emelheti ilyen magasra a lelket, de mit ér mindez nekem most, mikor e szép vásár csak a jövő héten fogja felütni sátorfáit?

Es ugyancsak így vagyok a szintén előkelő hölgyek által szintén ezen jótékony célra éneklendő „Stabat mater“-rel. Lelki füleim már is gyönyörködve édelegnek a legszebb koralajkáról felharsanó bájos hangokban, lelki szemeim már is látják, mint varázsolja tele a legszebb szemek delejes búbája a jótékonyági perselyeket, ilyen kéregetőkkel szemben Harpagon is adakozóvá válik; de mit ér ez nekem, mikor e szép óra most még a jövő keblén szunnyadoz? Oh, ha Wenkheim Krisztina grófhölgy tudta volna, milyen nagy szolgálatot tesz vala nekem ezzel, a milyen nemes, jó lélek, tudom, hogy nem reked be és nem halasztatik el a „Stabat mater“ mult vasárnapról csütörtökre. Csütörtök! az egész világnak egy nap, a tárczairónak egy történelmi korszak!

Itt van továbbá a katolikus autonómiai kongresszus, mit olvasott reá Ghyczy Kálmán mult hétfőn a képviselőházban e kongresszusra, mint jegyezte meg reá az elnök, hogy a képviselőházban csak a beszédeknek szabad mentül hosszabaknak lenni, de nem az interpellatióknak, és mint felelte erre Deák Ferencz, hogy hosszu és rövid: embere válogatja, lehet valamely beszéd rövid és mégis hosszúnak tetszik, és megforditva, és ő részéről egyáltalában nem találta hosszúnak Ghyczy interpellatióját, és erre az egész ház kinyilatkoztatta, hogy Ghyczy Kálmán háromnegyed óráig tartott interpellatiója nem hosszu, de rövid; mindez igen szép történet, emlékeztet a szentirásbeli Józsuéra, a ki a napot megállította, de mit használ ez mind én nekem? Avagy szabad-e nekem itt erről szólni? szabad-e nekem általában valamit szólnom a katolikus autonómiai kongresszusról? mikor már e három szó is világosan mutatja, hogy magyarul méltó nevet sem lehet reá találni!

Vagy talán a jövőtől kérjek egy kis előleget a husvéti ünnepek kedvéért? Oh, igen, itt vannak mindjárt a tavaszi lóversenyek, jövő hétfőn lesz az első, bizonyosan nagyon fényes közönség jelenlétében, hahogy valami fergeteges eső el nem mossa. Csak hogy ezek a fenséges multságok nagyon szomorú gondolatokat keltenek bennem a hivságos világ forgandóságáról és az idő kiméletlen vasfogáról. Mi lett a nagy eszméből, melylyel egykor, negyven év előtt, Szechenyi az egész nemzetet felköltötte aludtából! Egy üres multság, melyről az új kor azt meri állítani, hogy egy jó szót sem ér.

Sőt van olyan is, a ki nem ártallja kimondani, hogy a mi mostani lóversenyeink értékre nézve egy sorban állanak a mi mostani főrendi-házunkkal; de ez már mégis tulzás, mert a versenyló nem születik, hanem neveltetik, míg a főúr neveletlenül is versenyképes a főrendi turffon. Ez áll, de azért ha Szechenyi tudta volna, hogy ő maga hozza nyakára az általa kegyelt lóversenyeknek halálos ellenségüket! Mint buzgólkodott a nagy hazafi az első magyar vasut iránt! Pedig vasut és lóverseny: tűz és víz, vagyis középkori bajvívás és jelenkori tűzoltó-tornászati! Még csak néhány év és a lóversenyek egészen kimennek a divatból, mert a gőzkocsik a közönséges házi-állatok közé fognak tartozni, minden udvaron egy kis gőzmozdony lesz, mely nem kér abrakot, csak egy kicsit befűtenek neki, aztán gyi te, mozdony! oh istenem, hová lesz az a mostani gyönyörű kocsis-költészeti! hová lesznek azok a felülmulhatatlan kocsis-urak, a kikben most olyan nagy gyönyörűségünk telik! Ha csak Kecskemét vagy Szeged nem szánakozik rajtuk, és meghagyják továbbra is az ottani sarat a maga feneketlen őseredetiségében, mint eddig. Azon a teremtelőtti zagyvalékon persze hogy a gőzmozdony nem bir keresztültörtetni, mikor maga József főherceg, a ki pedig csak magyar ur a javából, kénytelen volt kitérni előtte; a mult héten a szegedi honvédeket ment meglátogatni, és úgy benrekedt a nagy sárban, hogy a fogatja talán még most is oda van; nyilván ugyanaz a sár volt az, a melyből három év előtt nekem is kijutott, csak hogy azóta három évvel ismét nagyobbra nőhetett ki magát a kedves. De se baj, azért mégis nagyváros Szeged, van akkora határa, mint egy jókora német herczegség; bánja is akkor az átgázolhatatlan sártengert, legalább van egy olyan nevezetessége, a melynek — talán az egyet Gyulát kivéve — egész Európában nincsen párja.

És hogy a mi áldott alföldi városainkban színházak nincsenek, az is tisztán az ő kitünő sáros voltuknak róvható fel érdemül; ajánlom ez eszmét a színészi kongresszus böles figyelmébe; nagy-csütörtökön tartja e kongresszus első gyűlését, de jó lesz, nem művészeti, hanem inkább utczakövezési szempontból tárgyalni a hazai színészet ügyét; hogyan lehessen járhatlan utczákon színházba járnai? Ezen fordul meg e nagy polgárosodási kérdés.

Lám, a bérczes kis Erdély Kolozsvára épen a mult héten ülte meg színházáságának arany-lakodalmát, násznagyul Jókai Mórt, koszoru-hölgyekül meg Jókainét és Prielle Korneliát hitta meg e derék város. Az a kis magyar város büszke reá, hogy már ötven év előtt tudott lelkesülni a magyar művészet iránt; látszik, hogy jó távol áll Pesttől, hát még Budától! Ott a tanács azon gondolkodik, ha nem volna-e jó, megüzenni báró Zichy Bódognak, hogy ő pártolja a magyar színházat, járnai azonban csak úgy járnának bele az ő embelei, ha nekik fizetnének belépti díjakat. És hogyan fogadta a kis nagy Kolozsvár Magyarország legnagyobb regényiróját és legnagyobb szinművésznőjét! Akár egy fejedelmi párt! Egymást érték a tisztelgők seregei és disztrakomák, Torda pedig külön küldöttséggel kérte ki magának a szerencsét, hogy a szellemek nagyfejedelmét körében üdvözölhesse. Mindez onnan van, mert Erdélynek jó, kövezett utjai vannak; az alföldön az lehetlen volna; egy kis sziv is kell talán hozzá, ám próbálja csak például Hód-Mező-Vásárhely küldöttséget indítani, teszem Félégyházára; egy héten innen meg nem teheti ez utat, pedig nincsen annyira, mint Tordához Kolozsvár.

Igy kapcsolódik össze az agyag az anyaggal és a kellem e szellemmel, így mutatta meg Reményi Ede mult

hétfőn, hogy szive és feje is tele van Liszttel, harmadik — és ezuttal utósó — hangversenyét csupa Liszt szerzeményeivel töltötte ki, és hegedüje most is megragadó szépen zengte el művészetének nagyságát és Liszt dicsőségét, maga Liszt el volt ragadtatva e gyönyörű játéktól, csak hogy a közönség szeme láttára meg nem csókolta méltó hivat az Urban, tudnillik a művészetben. Janina grófnő is ujra hatalmas szépen zongorázott e hangversenyben.

Az olasz staggionét is piros-tojásul hozza nekünk a husvét. Szegény staggione, olyan, mint a talált gyermek, senki sem akarja magáénak vallani; még el sem kezdődött és már is khorusba czibálják érte az igazgatóságot; nem csuda; jobb tanácsot a nemzeti színház halálos ellensége sem adhatna az igazgatóságnak a nemzeti színház megbuktatására; a közép-rend hét hétig ki lesz zárva a színházról, mert egy zártszék ára csak négy forint, az operai személyzet hat hétig csaknem ingyen huzza a nagy fizetést; a hat hét után aztán következik a színházi szünet, szintén két hónapig, tehát negyedfél-hónapot adnak a német színháznak, hogy a közönséget magához csalogassa, holott a nélkül sem nagyon kéreti magát, és ha kérdik, kinek a fejében termett ez aranyos gondolat? nem akad gazdája, a mostani igazgató az előbbi igazgatóra tolja, ez meg más valakire, és a legszebb a dologban az, hogy már ki van számitva, hogy a gazdátlan staggione minden tulcsigázott belépti díjai mellett nemcsak vesztére, de vesztésére is lesz a színháznak, és tehát pénzen vásárolja saját kárvallását. Nemde szép husvétii tojás? De hátha okul rajta! —i—r.

Budapesti hirvivő.

A husvétii szent ünnepek napján csak azt az egyet kívánjuk, hogy igazi megváltás napja legyen az, a szivek megváltásának napja minden lelki és testi bajoktól és a lelkek feltámadásának napja a szeretetben, az igazságban és munkavágyó vidor életkedvben. A hány piros tojás osztogatatik ki, annyi békefrigy köttessék, és a hány csepp vizzel öntöznek, annyi fájó emlék töröltessék le e hazában!

•• (József főherceg ur) családjával együtt már elhagyta budai palotáját és Alesuthra költözött, a hol nyáron át időzni fog. A főherceg ur, mint a mult nyáron, úgy most is minden héten egyszer feljö Budára, hogy a beadványokról tudomást szerezzen s kihallgatásokat adjon. Mult hétfőn reggel a főherceg Székesfejérvárra utazott a tisztjelöltek vizsgálatára s onnan délután hasonló czélből Veszprémbe rándult.

•• (A pécsi takarékpénztár) a pesti nyomán indulva, utolsó közgyűlésén egy Eötvös-ösztöndijra 100 frtot adományozott. Ugyanez ülésen a takarékpénztár még a következő összegeket adományozta különféle czélokra: Szorgalmas tanulóknak számára 60 aranyat, szegény gyermekek ruházatára 400 frtot, a kiseddóvodának 100 frtot, a Rudolphinaeumnak 200 frtot. A nemes adományok szépen jellemzik az intézetet. — Ugyanitt megemlíthetjük, hogy Jeszenszky Ferencz első alispán, takarékpénztári elnöki fizetését: 1200 frtot, ösztöndíjúl ajánlá fel egy szegény pécsi vagy baranyamegyei ifjunak.

•• (A „Stabat mater“) Pergolesének e gyönyörű müve mult csütörtökön a szorongásig tölté meg a ferencziek templomát — áhitatos hallgatókkal. A nagy áhitatosság mellett azonban egy kicsit a kíváncsiság is csalogatta oda a nagy

közönséget, mivelhogy e nagy zeneművet műkedvelők és pedig előkelő műkedvelők énekelték, a francia sebesültek és hazai vízkárosultak javára; és az előadás ugy a kivitel, valamint az eredmény tekintetében gyönyörűen sikerült, ezer szem emelkedett fel, a magasba, a honnan tudniillik a gyönyörű hanggyöngyök gyönyörű koraljakról kizengettek. Megemlítendő még, hogy a templom helyisége három részre volt osztva; a hajóra, a hová mindenki szabadon bocsáttatott, és a szentély és karzatra, a hová csak jegy mellett juthattak az ájtatoskodni áhítózóik, és melyek az előkelő hölgyektől voltak elfoglalva. A gyűjtést is hölgyek végezték és így az eredmény is bizonynyal teljesen méltó az előadáshoz.

•• (A magyar színész kongresszus tagjai) mult szerdán este tarták ismerkedési estélyüket a nemzeti szállodában. A kedélyes vacsora alatt a fővárosi színészek nevében Feleki Miklós üdvözölte a vidéki színészeket és sikert kívánt fáradozásaiknak. Bercsényi Debreczenből az irodalomra s különösen Tóth Kálmánra emelt poharat. A vidám társaság, melyben a színi-irodalom csak igen csekély számmal, — csak Tóth Kálmán által — a hírlapirodalom azonban nagy számmal volt képviselve, csak jóval éjfél után oszlott szét. Meghívott vendégek is részt vettek a társaságban, így Reményi Ede, Kendeffy Árpád s több mások. Ifjabb színészek mintegy százan lehettek összesen jelen. Első rendes gyűlését mult csütörtökön tartá a kongresszus a megyeház teremében, elnökül Miklósy, jegyzőül Bercsényi, vidéki színészek választattak és elhatároztatott, hogy a vidéki színészet emelésére emlékiratot fog készíteni és ezt küldöttésgileg a belügyminiszternek fogja átadni.

•• (Az esztergammegyei közgyűlés) márczius 27-diki ülésében Palkovics alispán azt az indítványt tette, hogy a nemzet Eötvös emlékét ne csak részvétnyilatkozatok és szobrok, de más, nagyszabású ténnyel is tisztelje meg. Ennélfogva azt ajánlja, hogy vegye meg a nemzet közalíráások útján az ercsi uradalmat, mely egykor az Eötvösöké volt s ajándékozza azt az Eötvös családnak. Az indítvány elfogadtatott, s Esztergom-megye annak kivitelére átiratilag fogja megkeresni a többi megyéket. Az urodalom, fölületes hozzávetés szerint körülbelül egy milliót képvisel. Nem hiszszük, hogy az Eötvös-család beleegyezésével találkozunk ezen indítvány.

•• (Az európai szárazföldön) jelenleg a legszebb virág valószínűleg az lesz, mely a londoni kertészeti társaság tulajdonában van. A pompás üvegház közepén óriási rhododendron áll, minőnek virágpompáját Európa alig látta eddig. A növény, vagyis inkább a fa — mert 20 láb magas — koronája számtalan vérpíros virágsomaggal diszlik, melyhez foghatót nem lehet képzelni. E pompás látvány élénken emlékeztet arra, a mint dr. Wallach a Himalaya lejtőit írja le. Szerinte ott egész mezők mind oly pompás virágokkal vannak borítva, melyek közül Londonban már egy is elég arra, hogy Európának ily pompás szinképhez nem szokott gyermekeit ezrenként csöditse magá köré.

•• (A terézvárosi gyermekkert) május elsején nyitja meg a Fröbel-nőegylet. A király-utca 15. házában lesz, hol alkalmas kerti helyiség van. Ez intézet vezetönőjéül e napokban Komáromy Alajos nemzeti színházi tag nejét: Bayer Luiza asszonyt nagy szótöbbséggel választák meg, miután a gyermekkerti tantárgyakból igen jeles vizsgát tett. Bár minél több ilyen gyermekkert nyitattának e hazában, mert a nevelés ezáltal az első zsenge korban venné kezdetét, megóvva a gyermeket a rossz példától és szoktatván gondolkodásra, rendre és munkálkodásra, és ezt mind játszva.

•• (Tüzkór.) E borzasztó betegségben szenvedhet Pri-belszky Anna, Nógrád megyebeli szarvas-gedei 17 éves hajadon. Tizenhét gyujtogatást követ tt el, míg rajta kaptott és elfogatott. A vizsgálaton eleinte tagadott, majd mindent bevallott, nyugodtan és hideg vérrel, mintha fogalma sem volna arról, hogy milyen rettenetes bűn a gyujtogatás. A törvényszék végre elhatározta, Pestre küldeni a szerencsétlent, hogy orvosilag megvizsgáltassa, ha valjon nem tüzkórban szenved-e a szerencsétlen. A vizsgálat eredménye még nem tudatik.

•• (A huszárezredek,) melyek legközelebb visszatérnek Magyarországra, következőleg fognak elhelyeztetni: Az 1. sz. huszárezred Temes- és Krassóme gyében; a 2. számú Erdély keleti részén, törzshelye Brassóban; a 3. számú Erdély nyugati részében, törzshelye Medgyesen; a 4. számú Zala- és Somogy megyében; a 6. számú Heves megyében; a 7. számú Baranyamegyében és Somogy egy részében; a 10. számú Veszprém, Komárom és Esztergammegyékben; a 14. számú Biharmegyében s a hajdukerületben; a 13. számú Fejérmegyében. Egyéb lovasezredek ből egyelőre Magyarországon maradnak: a 14. sz. dragonyosezred Vas megyében, az 1. számú dzsídásezred Sopron vidékén; a 9. sz. dzsídásezred Pest megyében; a 10. sz. dzsídásezred Szathmár megyében; s a 12. dzsídásezred Bács megyében.

•• (A vidéki lapok) tele vannak egy Chibiora nevű vak számoló magasztalásával, kinek fejszámolási képességéről csodadolgokat irnak. Így Nagyváradon egyik előadáson egy fiatal ember a következő kérdést tűzte ki megfejtés végett: „En jelenleg 20 éves vagyok, hány másodperczet éltem?“ „Hisz mondhat a mennyit akar! — vág közbe a másik hallgató — „Ki van én nálam számítva“ — válaszol a kérdést tevő. — „Igen“ — szólott a vak, — „akkor nekem csak ki kell mondani, ha ön már kiszámította.“ Megdörzsölte fejét s néhány másodpercz múlva kimondotta a nagy számot, mely tökéletesen egyezett a kiszámított eredménnyel.

•• (Színház.) Magyarország a londoni olasz staggionén nem kevesebb, mint három névvel van képviselve: Benza Ida, Murska Ilma k. a.-ok és „signor Bignio,“ kit becsületes debreczeni születése daczára, az olaszos hangzású névből ítélve, olasznak néznek az angolok. Hogy elkelnének ezek mindnyájan idehaza a nemzeti színpadon! — A husvét előtti idényt Shakespeare „Coriolan“-jával zárta be a nemzeti színház. A czimszerepet Molnár adta, oly kitünően, a mint azt Egressy óta nem láttuk. Ugy fővonásaiban, mint részleteiben művészi alkotásban láttuk Shakespeare ezen büszkeség és gyöngédség, indulatosság és szeretetből alkotott nagy jellemet. Mondtuk, hogy Molnárnak csak meg kell honosodni e színpadon, és nagy művészt nyerünk benne. Tetszett is végtelenül. Kapott is tapsot és pedig azoktól, a kiktől legjobban esik az elismerés, a pályatársaktól, a színészi kongresszus tagjaitól.

•• (Párisban) a veres jakobinusok még mindig a helyzet urai, de ugy látszik, hogy napjaik megvannak számlálva, mert a legújabb tudósítások szerint a sereg, melyet Versaillesba a nemzeti kormány megsemmisítése végett kiindítottak, rutul megveretett, négy ezer embert vesztett, legjelesebb vezőrük, Flourens tábornok is elesett, és a sereg egy része körül is volna véve a kormányhű katonáktól, ugy, hogy kénytelen lesz megadni magát.

Ez oldalról tehát a vész, mely a francia köztársaságot fenyegeti, elhárulóban volna, hanem azért elég borzasztó, hogy újra francia vérnek kellett folyjni, és pedig testvérvérnek, testvérkéztől öntve és mindegyik a szabadság szent szavát

hangoztatva. De úgy van ez, a gonosz kormányok bünei a népek elerkölcstelenedését vonják maguk után, és a népek erkölcstelenségei csak vérrel mosathatnak le.

A francia kormány tehát legyőzi talán a veres jakobinusokat; de valjon igazán a köztársaság érdekében? — azt a jövő fogja megmutatni.

♦♦ (Egy kiráyleány esküvője.) Londonból írják márczius 20-káról: Victoria királynő negyedik leánya, Lujza hercegnő most tartja esküvőjét Windsorban, de Lorne marquis-val, Argyl herceg legidősb fiával. Windsor ez alkalomra ünnepi ruhába veté magát, minden ablakból lobogók, zászlók lengtek alá az új pár neveinek aranyhimzetű kezdőbetűivel. Az utczák, térségek tele voltak néppel, köztük az etoni tanoda 900 növendéke, kik üdvözölni jöttek a völegényben egykori iskolatársukat. 12 órakor kezdődött a szent György kápolnában az egyházi szertartás. Az egyik oldalon ültek az idegen hatalmak képviselői családjaikkal, a másikon a miniszterek, pairek, a völegény szüléi, országnagyok és egyéb méltóságok. Argyl herceg gyönyörű skót öltönyben jelent meg. 12 óra 20 perczkor megzendült a dobörgés és trombitaharsogás s jelenté a királyné és az ifjú pár érkezését s azok az angol nemzeti himnusz a „God save the Queen“ hangjainál bevonultak a kápolnába. Elöl a menyasszony, jobbján a walesi herceg, balján a királynő fekete és violaszín ruhában. Ernő Coburg-gothai herceggel. Nyolcz koszoruleány, mind herceg-, marquis- és earlkisasszonyok, fehér selyem ruhában, rózsákkal és zöld folyondárokkal diszitve, vivék a menyasszony gazdag uszályát. A menyasszony ruhája fehér atlasz volt, homton csipkéekkel s apró virágokkal diszitve, fején narancsszín fátyollal, nyakán értékes gyémántkötővel. Az esketési szertartást a canterbury érsek távollétében a londoni püspök végzé, a winchesteri, oxfordi és worcesteri püspökök segédlete mellett. A völegény igen halvány volt, s alig tudta kirebegni „I will“ ígét, míg a menyasszony tisztán hangosan ejté ki azt. E pillanatban megdördültek az ágyuk. A királyné megölelé a menyasszonyt s csókra nyujtá kezét a völegénynek. Erre a nászmenet a nép örömujongása között visszavonult a várba, hol nagyszerű ebéd végezte be a nászünnepelet.

♦♦ (Rózsás napló.) Bécsben Pállfy András gr. eljegyezte Almássy Melanie grófnét, Almássy Móríc gróf bájos leányát.

♦♦ (Vegyes hírek.) Rudolf főherceg ez évi vizsgájáról írják a bécsi lapok, hogy egy év óta szerzett ismereteinek ujra szép bizonyosságát adta. A vizsga a családtagok és más magas személyiségek jelenlétében ment végbe. Első nap, márczius 28-án vizsgát tett a következő tantárgyakból: vallásban, latin nyelv, földrajz, természetrajz. Márczius 29-én a német nyelvből, algebrából és geometriából és végre a világtörténetből. A király meglegedését fejezé ki a tanároknak. A jövő évi tantárgyak közé bizonyosan a magyar történelem is föl fog vétetni. — Gaál István hazánk fia, ki husz éven át a brazíliai hadseregben szolgált és magasabb törzstiszti rangot viselt, e napokban Triesten át Budára érkezett, és innen tovább utazott az alföldre, rokonai látogatására. Hallomás szerint Gaál most idehaza marad, s eshetőleg a honvédséghez lép be. — Esküdtszéki tárgyalás fog tartatni Debreczenben május hó 11-dikén délelőtt 8 órakor és pedig azon sajtóperben, melyet Kuthy István esküdtszéki kerületi köztápló, Vitális Mór hevesmegyei domoszlói lakos ellen indított. Tárgya a pörnek a híres „Hepp, hepp“ ponyva-irodalmi termék. Tehát Vitális ur volna e gyönyörű mű szer-

zője? Ki hitte volna! — A pesti nemzeti dalkör, husvét ünnepek utáni első szombaton, april 15-dikén váltázatos új műsorozattal dalestélyt rendezend. — A Bihar megyei Hajó község gör. kath. tanítója, Kőváry Gábor egy borotváló késsel átmeteszvén torkát, meghalt. Még fiatal ember volt s családtalan. Az öngyilkosság oka ismeretlen, de talán a néptanítók sorsa feletti kétségbeesése indította e szörnyű tette. — Tettey s társa czég alatt új könyvkereskedés nyitattott Pesten a vastuskóhoz czimzett, ujonnan felépített vaczi-utczai házban, ugyanott, a hol azelőtt Ráth Mór könyvkereskedése volt. A czég főnöke Tettey ur utóbbi időkben Ráth Mór kereskedésében mint vezérlő-üzlettárs működött. Társa Pfeiffer István ur. — A tokodi közsébnányában, Esztergom megyében e hó 1-sején nagy szerencsétlenség történt. Zuhatar (égékeny légáramlat) folytán 15 ember rögtön meghalt, és más 8 súlyos égési sebeket kapott, ezek közül is hárman mindjárt utána való nap meghaltak. Öt özvegy és 12 árva siratja már eddig is az áldozatokat. — A husvét hétfői gellérthegyi ünnepélyre, melynek minden évben néhány bezuzott fő esik áldozatul, a budai város kapitányság erélyes rendeletet fog kibocsátani, melyben az almák, tojások és narancsokkal való dobálást keményen megtiltja. De valjon nem zuzzák-e be a rendeletnek is a fejét?

♦♦ (Halálozás.) B. Wesselényi László egyike derekabb hazai főurainknak, mint a gyászjelentésből olvassuk, Bécsben e hó 28-án 59 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. — Budai Goldberger Zsigmond ur pesti nagykereskedő és földbirtokos, a nemzeti bank pesti fiókindezetének igazgatója, több intézet és társaság igazgató tanácsosa élte 56. évében, hosszabb súlyos szenvedés után meghalt. — Özv. Molnár Jánosné, szül. Soós Zsófia asszony Csáktornyan april 1-jén, 77 éves korában meghalt. — Schwarcz, született Horhy Katalin urnő, Schwarcz Gyula országgyűlési képviselő édes anyja, egy igen művelt, lelkes nő e hó 2-dikán, hosszas betegség után Székesfehérvárott meghalálozott. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Vasárnap, april 2-dikán: „A vén bakancsos és fia a huszár“, Szigligeti népsziműve. — April 3-dikán: „A makranczos hölgy“, Shakespeare vigjátéka. — April 4-dikén: „Tannhäuser“, Wagner operája. — April 5-dikén: „Coriolán“, Shakespeare szomorujátéka. — April 6-dikától husvét hétfőig nincsen előadás.

Gazdasszonyoknak.

Bekocsonyázott kolbászok.

Három negyed font disznóhúst és egy negyed font szalonát apróra össze vagdalván, két egész tojást kell hozzá adni, szerecsendiót, citromhéjat, szegfűszeget, sót és borsot, mind azt jól összekeverni és egy belisztezett deszkára kanalankint kirakni, szép formájú kis kolbászokat csinálni belőle és forró zsirba kisütöni. Ezután egy lapos tálra koszoru alakban ki kell rakni, reá pedig jó sűrű kocsonya levet önteni, melybe előbb egy citromnak a levét csavartuk.

K. Anna.

Divattudósítás.

Beck J. vászonruha és fehérnemű kereskedésében nagyszerű vásztételekben kaphatók:

Legújabb fűzőcsipke gallérok bársony disszel 1 frt 50 kr. 1 frt 80, 2 frt, ugyan olyan tiszta fekete csipkéből 1 frt 80, fehér bő ujjak 1 frt 20, 1 frt 50. Egész garnitúrák, kézelők és gallérok 40, 50, 60, 70 kr. Moll vagy battistból fodor disszel 1 frt, 1 frt 20, 1 frt 50. Battist zsebkenőcskéké fejér és színes szélekkel tuczatja 3 frt 50, 4 frt. Függönykelemék virágos mollból 2 rőf széles 50, 55, 60 kr, kivarrott széllel 60, 65, 70 kr rőfe, csipke függönyök 2 rőf széles 60, 70 kr, függöny bojtok minden színben 50, 60, 70 kr.

Női ingek félvászonból 1 frt 20, csipkézett 1 frt 50, hollandi vászonból svajci formában 1 frt 80, 2 frt, szegélyezett vagy zsinórozott mellel 2 frt 50, himzett betétekkel 2 frt 80, 3, 3 frt 50, kézi munka himzéssel 3 frt 50, 4 frt, Frou Frou formájú legújabb 5 frt, 5 frt 50. Chiffon női ingek 2 frt, diszes hálókötőcskék 1 frt 80, 2 frt, 2 frt 50, himzett betétekkel 3 frt, 3 frt 50, fésülő köpenyek 3 frt 50, 4 frt. Alsó szoknyák 1 frt 80, 2 fodor disszel 2 frt 50, 3 frt, 3 frt 50, 4 frt, uszályos szoknya 5 frt, 5 frt 50, női nadrágok 1 frt 20, 1 frt 50, 1 frt 80. Pongyola főkötők fehér 70 kr, szalag disszel 1 frt 20, 1 frt 50, 2 frt.

Ujon született gyermeknek ingecské, zubonykák, főkötők, hosszú vénkusok, ugyisint minden nagyságu fiu és leányka ingek, lábravalók, kapczák a legillendőbb áron.

Fűzőké 80 kr, francia kapcsos 1 frt 20, 1 frt 50, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr.

Kötények 5-6 évesnek 45 kr, 8-10 évesnek 55 kr, hölgyek számára 70, 80 kr, 1 frt 20, 1 frt 50 kr fodor disszel.

Férfi ingek színesek 1 frt 30 kr, 1 frt 50, 2 frt. Madepolánból 1 frt 50, 2 frt, 2 frt 50, rézsut mellel 3 frt. Vászon ingek 2 frt, 2 frt 50, 3 frt. Rumburgi vászonból 3 frt 50, 4 frt, 4 frt 50, 5 frt. Lábravalók magyar vagy német formájú 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 80, 2 frt, mindenféle gallérok, kézelők, szövött és kötött kapczák, zsebkenők, krinolinok fehér vagy színesek 1 frt 80, 2 frt, lószőr krinolinok fehér vagy szürke széles dudorokkal 3 frt, 3 frt 50 kr.

Végül még néhány szót mai mellékletünkről, a 4-5 éves leánykának való ékbe vágott ruha szoknyájáról. Igen röviden fogom a szabást magyarázni, mert olyan világos a szabás, annak diszítését illetőleg pedig olyan tágas tér nyílik itt a saját izlésnek, hogy erről alig lehet már mai nap szólni is, mert akár fodrokkal, akár szegélyekkel, akár pedig tunique-quel vagy a nélkül készítsük is a ruhát, mindig divatos lesz az, ha izléssel van összeállítva, és jó színek vannak összeválasztva.

Az első szám az előrészt jelöli a szoknyának, a 2-dik az oldal és a harmadik a hátrészt, — ez az egész leírás, de a ki kezébe veszi a szabást, látni fogja annak egyszerű célszerűségét.

Számrejtvény.

F. Vilmától.

- 3, 4, 5, 6, 10, 8. Férfiaknak ékessége,
Bár nem érdem, hogyha van.
- 6, 5, 8, 10, 3, 4. Szántó-vető reménysége,
3, 2, 6. Tér, mely termi gazdagon,
- 9, 10, 8, 11, 5. Hús erdő édes terméke,
Nőknek kedvelt csemegéje,
- 1, 10, 8. Jó, ha nálad telve van.
- 8, 10, 9, 5. Amerika szép állata,
Husa, bőre hasznos ott;
E mellett teherhordásra,
Használják a lakosok.
- 6, 5, 8, 2, 1, 6, 5. Rabmadárka vágyja ebben,
Elvesztett szép honát.
- 7, 6, 10, 3, 4. Illatos fűrtben virágzó
Szép fa, mely hús árnyat ad.
- 4, 5, 8, 5. Hazánk egyik szép megyéje,
- 1, 2, 3, 4, 5. Ez meg folyó, s dús melléke.
Termi a sok jó buzát.

- 2, 9, 5. A kegyes szív érzeménye
Ebbe öntve égbe hat.
- 1, 2, 1, 7, 11. A mesés kor óriási
Ime névvel birtanak.
- 1-11. Jeles honfi, szép honunknak
Alkotmányunk és jogunknak
Védő erős oszlopa.
- Megfejtési határidő: május 6-ka.

A f. év 11-dik számban közlött számrejtvény értelmé: „Babér.” Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Otilia, Beke Cornélia és Mariska, Moesz Marosy Emilia, Szobovits Katinka és Jenke, Pethő Antalné, Tell Mária, Trenker Mari, Koch Teréz, Paulinyi Amália, Pethes Jozéfa, Jánossy Lajos, Zámbo Terézia, Benedikovics Róza, Goda Mariska, Gyura Janka, Marosy Hermin és Etel, Bereczk Ilka és Mariska, Báthory Zsigray Istvánné, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Halmay Ilka és Berta, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Stein Betti, Regéczy Miklósné, Schmidt Zsuzska, Perisics Ilka, Bizek Ilka, Antalffy Lászlóné, Fazekas Vilma, Szapessy Szilágyi Lidia, Stancsek Vilma, Ivády Nina, Jaczkovits Velyászkya Anna, Szilárdfy Katinka és Lilla, Sváby Izabella, Kiss Anna, Maksay Mária, Fodor Fazekas Anna, Bálint Julianna, Albert Lilla, Szapper Janka és Izabella, Smodits Gizella, Pásztelyi Danie-lovich Emilia, Bukovszky Regina, Szilágyi Helén, Csépes Braun Ilona, Kunczl Klementin, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Dubányi Róza, Zloczky Anna, Kemény Karolin, Gyenes Vilma, Gellér Jánosné, Radványi Luiza, Kovács Róza, Tormássy Mari, Özv. Dugász Imréné, Brencsán Sarolta, Kálós Péterné, Szalgháry Józsefné Crescentia, Herbeth Károlyné, Mirkva Hermin, Vághó Aranka, Milecz Emma, Simli Szabó Róza, Simli Katinka, Hajós Amália, Tóthi Szabó Sándorné, Szabó Hermin, Orbán Paulin, Dérezy Paulin, Keczei Ferenczné, Szabó Borbála, Goher Antalné, Kármán Luiza, Schmidt Fáni, Horváth Teréz, Gőből Antónia, Durneisz Otilia, Bolla Dezsőné, Szecska Kiss Mariska, Gyulai János, Dancs Antónia és Lajos, Peterdi Károlyné, Pap Erzsébet, Pénzes Brand Anna, Kosztyik Berta, Hegedűs Antónia, Tóth Julia, Oszlányi Mária, Schnell Ida, Köházy Beatrix, Biró Domokosné, Intze Katalin, Bagosy Albertné, Bodnár Anna, Mártonffy Anna, Báro Jenőné, Petrenko Berta, Haulik Anna, Porubszky Nelli, Pajor Mari, Szivós Szabó Rozália, Simon Lászlóné, Kászonyi Katalin, Lipeczky Polyánszky Anna, Rosemberszky Aranka, Égethő Eleonóra, Szász Etelka, Simay Károlyné, Farkas Lászlóné, Fencsik Vaszőcsik Mária, Simony Anna, Ékes Aloisia, Szücs Lajosné, Erdensohn Emilia, Nagy Krisztina, Mráz Otilia, Fülöp Mariska, Bühl Kornél.

A 10-dik számban közlött sakkrejtvény értelmét utólag beküldé:

Porubszky Nelli, Pajor Mari, Lipeczky Polyánszky Anna.

Tartalom.

A nők, és az általános szavazatjog, Lewald Fauntyól. — Életem, Udvardy Gézáttól. — Szkendereli titka, Major Bélától. — Az én albumom, Szerdahelyi Jánostól. — Kékszakál, Marlitt E. beszélye, Pr. J től. — A provencei troubadour, Prém Józseftől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Gyermek-ruha szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

16. SZ.
 Aprilis 16-kán.
 1871.

Havonkinti színezett divatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.

Bármennyire valljuk is magunkat az újkor feltétlen híveinek, és bármennyire ismerjük is el az egyenlőségi elv teljes jogosultságát, azért nem szabad és természet szerint nem is lehet úgy értelmeznünk ezen elvet, hogy a társadalomban mind egyformák legyenek az emberek.

Természet szerint, mondám, mert mint mindenben, úgy a társadalmi életben is a természet törvényeit kell irányadókul fogadnunk, már pedig miként hogy a természetben vannak kiválóbb és közönséges teremtetések, úgy a társadalomban is mindig lesznek nemesebb és közönségesebb emberek, csak azzal a különbséggel, hogy az

Wenkheim Krisztina grófhölgy.

emberek, mint lelkes teremtetések, és éppen azért, mert lelkes teremtetések, csakis a lélek felsőbbbsége szerint tarthatnak jogos igényt a kiválósági címre, és azért a mily mértékben jogbitorlónak tekintendő az, a ki közönséges, vagy éppen romlott lélek mellett kiválósági helyet foglal el a társadalomban, épúgy polgárosodási és erkölcsi kötelesség: önként megadni a tisztelet és elismerés adóját annak, a ki lelki fenség által méltóvá tette magát a tisztelet és elismerésre.

Monarchikus államokban az arisztokrácia van hivatva első helyet foglalni el a társadalomban, elsőeknek kell tehát lenniük a főrangú erények gyakorlásában; ők képez-

vén a nemzet fejét, nekik kell lenni a szemnek, a mely világít, a száznak, a melylyel a nemzet szól, a főnek, mely az egész nemzet javára szolgáló tanácsot oszt, és a fülnék, a mely a nemzet szavát a fejbe és a szívbe vezeti, ez — képleg szólva — az arisztokrácia hivatása monarchikus államban, és ha beletekintünk a történelembe, azt fogjuk találni, hogy a mily mértékben az arisztokrácia megfelelt ezen magasztos hivatásnak, ugyanazon mértékben virágoztak és erősültek az illető nemzetek, és viszont a mily mértékben vétettek ezen magasztos hivatás ellen, ugyanazon mértékben satnyult és csenevészült el maga a nemzet; és ez nem is lehet másként, mert hiába munkálkodik a kéz, ha a fő helyes irányba nem vezeti munkálkodását, és hiába halad a láb, ha a szem előre nem világít neki, és hiába beszél a szív, ha a fül a nyelvét nem érti, és a vége az, hogy bomladoz a szervezet és feloszlásnak indul az élet.

És az arisztokratika-hölgyeknek mi a hivatásuk? Ugyanaz a többi nők irányában, mint az arisztokrata-férfiaknak a többi férfiak irányában. Itt is a történelem szolgáltatja az utmutatást. Mint van az, hogy a társadalomban annyira elharapódzott a fényűzés, a külsőleges üres formaiság, a gög és hiuság? és hogy ezen társadalmi metelyek leginkább azon nemzetek női közt találtak fel, a melyek igen alanti fokán állanak a műveltségnek? Miért nem fejlődtek és terjedtek hasonló arányban a női nemes társadalmi erények, a milyen például a jótékonyosság, a művészet és irodalom pártolása, a férfiak nemes tulajdonai iránti lelkesedés? és miért találjuk ezen korhasztó jelenségeket ugyanazon mértékben a nemzetek testén rágódni, a mely mértékben valamely nemzetben a felső- és alsó osztályok közt egy életerős középosztály nem létezik: Franciaországban inkább, mint Angolországban, Spanyolországban inkább, mint Németországban sat?

Nem felelek e kérdésre, hanem inkább újra bemutatom a hazának egy olyan főrangú hölgyünk arczképét, a kit nemcsak rangjára, hanem lelkére nézve is minden időben első hely illet meg a társadalomban; egy oly főuri hölgyet, a ki épen azért, mert ezek fölé emelé a gondviselés, a legnemesebb női erények fényében ragyog; a ki épen azért, mert az élet gondjaitól meg van óva, mások életgondjainak enyhítésére szenteli életét; a ki épen azért, mert csak öröm és boldogságra látszik teremtvé lenni, csak a jó és szépben keresi örömeit és találja föl boldogságát; a ki — de minek általánosságokban sorolni fel e grófhölgy ritka nemes szívét! Csak nézzük, mivel tölti idejét és miben leli örömét; nincsen az a nemes eszme, melyet ne pártolna, az a nemes intézet, melyet bőkezűleg ne támogatna; művészet és irodalom, jótékonyosság és szeretet mind egyformán osztoznak e fiatal urhölgy szívében; nincsen az a nap, a mely e fiatal urhölgy ritka nemes szívét ne dicsőítene, hát meg az a sok jó, a mit titokban tesz! Azt majd a jövő fogja csak napvilágra hozni, most nem szabad még erről szólanom, a nemes lélek szerénysége iránti tisztelet tiltja ezt, mert mint igazi nemes lélek, a milyen jótékony, ép olyan szerény is, és a mi a lapokban róla megjelenik, az mind az ő tudta nélkül és akarata ellenére kerül köztudomásra azok részéről, a kik nemes szívének jótéteményeiben részesülnek; — nem is folytatom tehát, elég, hogy szerencsés lehettem bemutatni őt hölgyeinknek; ezt is tudta nélkül teszem, de nem állhattam ellen tovább szívem nógatásának; mert miként az aranyásónak a nemes ércz, olyan édes öröm nekem, egy minden aranynál drágább nemes lelket mutathatnom fel a sok

kovarcz közül, hát még hogy tagadhattam volna meg magamtól továbbra is ez édes örömet akkor, midőn maga az élet a legtisztább szín-arany-lelket vetette föl? Bár minél többet mutathatnék fel ilyen színarany-lelkeket a nemzeti élet aranybányájából!

Emilia.

Különb ség!

Lauka Gusztávtól.

Nem szeretni, még nem annyi,
Mint megvetni, vagy gyűlölni,
Csak ha élt már, volt hatalmunk:
A szív érzését megölni.

A virágok közt haladva,
Hogy ha ezt, vagy azt kerüljük,
Még nem annyi: hogy az összes
Tarka serget nem szeretjük.

De ha egyet már szeretve,
A keblünk mellé helyeztük,
S később fájó érzés nélkül
Az utca porába vetjük.

És nem sért, s nem bánt, ha onnét
Egy más élő felemelte,
Az olyat szívünk bizonynyal
Megvetette vagy gyűlölte.

Szkendereli titka.

(Egy konstantinápolyi orvos naplójából.)

Beszély.

Major Bélától.

(Vége.)

Alig pitymallott, fölkeltettük foglyainkat, s miután meggyőződtem, hogy a beteg aránylag csendesen alszik, bezártam a házat, s elkisértük foglyainkat az osztrák konzulhoz. Engedelmeskedtek szépen. Különben tegnap este eléggé meggyőződhetek ökleink erejéről. Tán ez tanítá őket nagyobb tiszteletre irántunk, vagy erősen biztak ügyükben? nem tudom; de jöttek velünk szépen, s az egész uton nem szóltak egy szót sem.

A korpusz deliktiket: a két tört s az örménytől elvett pisztolyt magammal vittem.

Az egész város még a hajnali ködben borongott. Alig ta lálkoztunk mással, mint néhány halkufárral, a kik sátraikat állíták fel a piacon. Ezek kíváncsian néztek ránk, de aztán nem érdeklődtek többé irántunk.

A konzult legédesebb hajnali álmából veretém fel, azért egy kissé roszkedvű és álmos is volt, a mint hálóköntösben megjelent.

Különben igen sima, udvarias, diplomatikus ur volt. Lehetőleg szívesen fogadott, leültetett s nyájasan kérdezte, hogy miben lehet szolgálatomra.

Jakab addig a foglyokat őrizte az előszobában.

Röviden, a valósághoz hűen elmondtam az éjjel történeteket, és szavaim bizonyitékával felmutattam a töröket és pisztolyt, melyeket a gaz merénylőktől elvettünk.

A konzul hm-getett, borotvált állát dörzsölgette és igen aggodalmas arcot vágott.

— S hol vannak amaz emberek? — kérdé. — Megszöktek?

— Oh nem, — mondám diadalmasan, — itt vannak az előszobában. Akár mindjárt kihallgathatja őket nagyságod.

A konzul megint hm-getett, aztán kért, hogy vezettessem be őket.

Jakab mester azonnal beállította őket.

A konzul intett, hogy négy szemközt akar velök beszélni, mi tehát visszavonultunk.

Jó negyedóráig lehetünk az előszobában, akkor újra beszólított a konzul.

A delinquensek már nem voltak a szobában.

A konzul újra leültetett, megveregette a vállamat, aztán ismét hm-getett, állát dörzsölte és nagy léptekkel járkálni kezdett hálóköntösében és himzett vörös papucsáiban.

— Átkozott történet! — szólalt meg végre.

Egyszerre megállt előttem.

— Kényes történet! — ismétlé fontoskodva. — Bir ön az egészsnek valami sejtelmével?

— Tudni nem sokat tudok, — viszonzám, — hanem sejteni sejtek annyit, hogy az én fiatal védenczem tán nem épen megengedett utakon járt. Eléggé csinos gavallér, hogy ilyesmit fel lehessen felőle tenni. Tán valami kertfalon mászkált, mert tegnap csupa köpor volt a ruhája. S e közben szúrta meg a szerezcsen. Lehet, hogy valami előkelő ur van a játékban s annak valami féltett kincse. Annak a megbizottjai követték a vitézt, s el akarták tenni láb alól. Ilyesmit gondolok.

— Jól találgat. A tiltott szenvedély másik részese pedig ezóta zsákba varrva, a Boszporus habjain uszkal.

— De hisz ez gyilkosság, törvénytelenység!

— Hja! valahány ház, annyi szokás. Ön igen nemesen, keresztyénileg cselekedett, hogy nem engedte ama fiatal embert legyilkolni. De ha megtörtént volna, mi lenne belőle? Semmi! Tán lármát ütnénk? Világért sem. Én legalább legkevésbé sem tehetném. Mi közöm volna hozzá? Az ily esetek, ha nem is épen mindennapiak, de nem is valami ritkák Konstantinápolyban. Ezen — mi legalább — nem változtathatunk. Azért azt tanácslom önnek, hogy menjen szépen haza s ne sokat beszéljen a dolgról. Ama fiatal sebesültet már ki nem lökheti az utcára, tehát gyógyítsa meg, ám legyen, de sugja meg neki, hogy rejtse el magát, vigyázzon magára s máskor ne keveredjék hasonló bolondságokba. Ön pedig szintén vigyázzon magára, ne fújja azt, a mi nem égeti, gyógyítsa a kholera-betegeket s ez által bizonynyal ki fogja a török kormány háláját érdemelni.

— Hisz épen beteget gyógyítottam, s azt hiszem, jól cselekedtem, midőn védelmeztem. Helyemben senki sem tehetett volna másként.

— Jó, jó! Igen nemesen és keresztyénileg cselekedett, mint mondám. De néha nem kell oly tulságosan lelkiismeretesnek lenni!

Nem kell oly tulságosan lelkiismeretesnek lenni! Elförmedtem s elszortyolódva tértem haza hűséges Jakabommal.

Betegem még akkor is aludt. Beléptünk zajára ébredt fel. Kimondhatlan hálával tekintett reám.

Megvizsgáltam, kimostam és újra bekötöttem sebét. Nem volt veszélyes. Két hüvelyknyire hatolt be a tör a nemesebb részekből.

Egy hét alatt lábra állítam a pácienszt. Egy kissé még gyöngö volt, de újabb három nap alatt teljesen magához tért.

Ez idő alatt nem sokat beszélünk együtt, csak a legszükségesebbeket. Láttam, hogy nem akar bizalmas lenni, én pedig nem akartam titkába tolakodni. Azt azonban elmondtam neki, hogy jó lesz egy darabig elrejtene s nem igen mutogatnia magát. Büszkén és daczosan mosolygott, mintha az egész világot ki akarta volna híni.

Beszéltem neki egy zsákról is, mely bizonyos női holttesttel a Boszporusba dobatott. Sirt és ég felé forgatá szemeit, de nem tett rá semmi megjegyzést.

Tizednapra elővette köpenyét, felővezte magát és bucsuzólag elém állt.

— Kedves gazdám és orvosom, — mondá. — Köszönöm önfeláldozó szívességedet. Nevem Szkendereli. Apám földbirtoke a főváros mellett. Ha valamikor szükséged találna lenni egy jó barátira, a ki szívesen kockáztatja éretted életét, melyet te mentettél meg: gondolj reám. Nevem Szkendereli. Ne feledd. Szálem aleikum! Allah veled!

Ezzel egy tekercs aranyat tett asztalomra és távozott. Soha sem találkoztam vele többé, mert körülményeim nem fordultak úgy, hogy ajánlközását igénybe vehettem, vagy akár fölkereshettem volna.

Szíves olvasónőim bizonyára szeretnék bővebben tudni Szkendereli érdekes titkát, de sajnálom, nem elégíthetem ki teljesen méltó kíváncsiságukat, azon egyszerű okból, mert magam sem tudtam meg többet belőle soha, mint a mennyit előadtam.

Végül csak azt jegyzem még meg, hogy: ilyen dolgok is történnek néha-néha a törökök fővárosában, melyet, miután a ragály megszűnt, csakhamar odahagytam. Az ég ótamazzon meg hasonlóktól minden keresztyén és pogány halandót; mert egy törszurás a hó lovagkebelbe és zsákavarrtan a Boszporusba-dobás a szerelmes odaliskra nézve: bizonynyal bármily regényes képzelet előtt sem valami kellemes kilátás.

Tavasza l.

Teréztől.

Ért jössz hozzám nap fényes sugára?
Halvány arczom mért melengeted?
Szállj le inkább annak ablakára:
A ki látásod után eped.

Kinek arczát ifju pir borítja,
Ha az új tavasz reá lehel.
És szemében a lángot felszítja
A remény, mit érez a kebel.

A ki örül a madár dalának,
Elfeledve a fagyos telet,
És az első serdülő fűszálnak,
Mely fakad a szikkadt föld felett.

Kit az illat, mely a légben árad,
Ujult életkedvre földerit.
Köblében az öröm napja támad,
Eloszlatva a bu fellegit.

Mind hiába, nap fényes sugára!
A kidőlt fa lombot már nem ad.
A tavasznak nincs reám hatása,
Arczomon már rózsa nem fakad.

A tüzet, mit a vibar kiolta,
Lángheveddel föl nem szíthatod ;
Sír felett dalolhat a pacsirta,
Hangjára nem éled a halott.

Hasztalan nyílik a rét virága,
Azért, kinek kihült kebele ;
Jégvirág kél annak homlokára,
Kit nem éleszt a sziv melege.

Láttad-e a tömjén illatára
Éledni a templom szobrait ?
Szobor levél e nagy szentegyházba' :
Kit semmi nem bán, és nem hevit.

K é k s z a k á l .

— Marilitt E. beszélye. —

Pr. J-től.

(Folytatás.)

Délről egy négyszögletű tompa torony magaslott a majdnem lapos tető fölött, azon diszes csarnok volt s a nagy ablak a torony négy oldalán vakító színvegyületekben értékes rajzolatokat mutatott. Csaknem úgy látszott, mintha az éjszaki szél megenyhült volna az elválasztó sövénynél. Borecsa néni kertjében a szél derék káposztafejeket ért és magasra nőtt rétvirágokkal vegyült mesterkéletlen gazt lengetett, míg ott tul csábító babérlombokkal, sötét gránát- és narancsfák koronái közt játszadozott, melyek a házelőtti lonkára és a kertbe vezető széles kőlépcsőzetre tündöklő virágaikat hullatták. A kutyviz az egyszerű facsóból egy ősrégi, zölden bemohosult kőmedenczébe folyt, míg tul szökőkutak ezüst vízseppjeiket szórták az angol pázsit illatos zöld szálaira, a keletien pompázó rózsákra . . Ama régi tető láttára, melyen bokros fűfü tenyésztett és mely számtalan fecskéfészket védelmezett, a mondák idejére gondolunk ; míg rajta tul vidám, déli költészet uralkodik.

Azelőtt ott is, hol most az új ház áll, más épület volt, mely annyira hasonlított a tanácsosné házához, mint egyik tojás a másikhoz. Hajdan a zöld sövény sem látszott. Helyén szép gesztenye fasor vonult le egészen a hegy aljáig, hol egy magas kapu előtt végződött, s ez volt a fallal kerített nagy birtok egyedüli bejárata. A két házban két unokatestvér lakott családjával : Dorn Hubert és Erich. A városban mindenki tisztelte őket s általán duszgazdagoknak tartották. Példányszerű együttlétük közmondásossá vált ; a két férfi soha sem civődött egymással. Gyermekük szerették egymást s ha néha mégis összekocczantak, az anyák ilyenkor elég bölesen nem avatkoztak bele s az ügy elintézését vádló és vádlottra bízták. A kertet közösen használták és nyáron mindig együtt étkeztek a nagy pavillonban, mely a fasor végén állt . . Egyszerre csak sötét felhő vonult az egyetértés tanyái fölé. Új szellem kezdett uralkodóvá lenni mindkét házban s ennek nyomában észrevétlenül az irigység is felburjánzott. A gyűjtés szenvedélye vett erőt a két családfőn. A kedves családi képek helyett régi, homályos olajfestményeket függesztének a falakra ; a gazdasszonyok kedvelt ruhaszekrényei a szobazugba kerültek s helyüket mindenféle gyilkoló fegyverekkel telt üvegszekrények foglalták el. Az ó-egyptom ütött tanyát a kedélyes thüringi tetők alatt, s érthetetlen hieroglypháikkal vesződve, minden másról megfeledkeztek.

Eleinte csak nevetett mindkét nő férjeik gyűjtési dühén. Lassankint azonban aggodalom fogta el szíveiket ; ha a különben oly békeszerető férfiak hevesen vitatkoztak valamely új szerzemény értéke fölött ; ha egyiknek vonásain a sárga irigység s a másiknak arcán győztes káröröm mutatkozott ; ha egy rég ohajtott régiség elnyerésekor mindegyik így kiáltott fel : „Mit fog majd az ott tul szólni hozzá !“ A civódások egyre hevesebbé váltak s a kibékülés egyre tovább késett. Az is megtörtént, hogy szenvedélyes szóvitájuk közben mindketten felugrottak az asztaltól. Az ingerlékeny Erich azután, tekintetbe sem véve a nők és gyermekek halvány arcát, oly nagyot ütött öklével az asztalra, hogy a tányérok és poharak csörömpöltek, s ő haragosan kirohant a pavillonból . . A számüzött egyetértés még egy ideig a kertben tévelygett s nemsokára örökre eltávozott onnét. Hubert nejének egy távoli rokona ugys meghalt s ő lett az általános örökös. Nagy tökén és sok értékességeken kívül egy pompás van-Dyk-féle olajfestmény is jutott neki osztályrészul. A nő azt férjének ajándékozta, s az büszkén és örvendő függeszté a többi közé a képet. De épen e képgyűjtemény volt az unokatestvérek közti civódás oka ; összeállítás nem valami különös műértőre mutatott, sok polyva volt közte. Erich a gyűjtemény gyöngye oldalát keserű gunynyal lobbantotta Hubert arcára, miután ő maga is meglehetősen festett és saját gyűjteményét műértőleg rendezte el. Most azonban véget ért a viadal, midőn ott tul a gyakran megtámadott másolatok közt az értékes eredeti is megjelent ; az ő gyűjteményében van-Dyk-tól egy festmény sem volt. Sápadt arczczal állt a kép előtt s mindegyre jobban meggyőződött, hogy eredeti. Szemei elhomályosultak, midőn látta, hogy barátok és ismerősek járnak a tulsó házba, s mindenki bámulni akarja a csodaszép leányarcot, melyet a rég megfásult mesterkéz vászonra varázsolt. Erich nem evett és nem aludt többé. Valahányszor unokatestvérével találkozott, ki mindig a képről kezdett beszélni, mindannyiszor lázas ingerültségbe esett ; végre lehetőleg kerülte a találkozást, nem volt képes ama szemekbe tekinteni, melyek győzelmet sugároztak . .

Egyik reggel a rémület és kétségbeesés jajkiáltásai hangzottak Hubert házában. Ott, hol tegnap még két kedves leányszem mosolygott, most az üres fal látszott csak, — a kép eltűnt. Hubert magánkívül volt. Megesküdött rá, hogy drága kincse csupán egy házzal ment tovább, s egyenesen Erichtől követelte. Ezután borzalmas jelenet következett, mely a nők keblében is felzaklatta a szenvedélyt. Az egyenlenség furijája a két házban soha sem dühöngött oly féktelenül, mint e veszeltyteljes órában. A civakodók végre szétváltak s haragtól szikrázó tekinteteik utolszor találkoztak ez életben . . Még az nap munkások jelentek meg a kertben ; közepén oszlopokat vertek a földbe s a gesztenyefákat kivágták ; sűrű bokrokat ültettek oda, s e pillanattól fogva mindkét fél gyermekei naponkint szorgalmasan öntözték azt, hogy az ültetett vesszők magasra, — „fel az égig“ mint mondák, — nőjenek. Így jött létre a zöld sövény, s a mint az mélyen gyökereket vert a földbe és kihajtott, úgy övezte körül a gyermekek szíveit is a gyűlölet s velük együtt növekedett. E természetellenes viszonyt az sem változtatta meg, hogy Erich néhány év mulva gutaütés következtében hirtelen elhunyt. Özvegyét, ki őt szenvedélylyel szerette, halála után többé soha nem látták mosolyogni. Elkieseredéssel gondolt mindig azokra ott tul, kik férjének utolsó életéveit elhomályosítani és becsületét kétségbe vonni igyekeztek. Aggkorában sem hegedt be e seb ; szemei, me-

lyekből a könyvek már rég kiszáradtak, ongesztelhetlen gyö- lölettől szikráztak akkor is, valahányszor a szerencsétlen tör- ténetet egyetlen unokájának — Borcsa néinek elbeszélte. A gyermek így már első éveiben megtanulta — a sövényen túl — lakókat gyűlölni, s hogy ott is élt a gyűlölet, arról egyik napon, mint gyermek, világosan meggyőződhetett.

Hubertnek is voltak unokái; előkelő módon nevelték őket s francia gouvernante-ot tartottak nekik. A játszó gyer- mekek lármája áthallatszott a sövényen a csendes kertbe, hol a magányos Borcsa babáival édelgett, vagy a pillangók után futott egész a kertsövényig, melyen gyakran át is repültek. Egy-egy pillanatig ott maradt azután és csodálkozva hall- gatta a mulató gyermekek zaját. Egyszer szintén ott állt és hallgatózott. A sövény zörögni kezdett, a felső ágak szétnyiltak s egy fiu daczos arca tünt elő a zöld ágak közül, kinek két sötét szeme dölyfösen szikrázott. Egy perczig rábámult a meg- rettent lánykára, s arcát irtózatossá torzképre változtatta.

— Juj, mily rút leány vagy te! — kiáltott rá a fiu. — Hiszen csak egy karod van! Ez isten büntetése, mondja min- dig öreganyám . . De a kép mégis csak nálatok van . . . Ké- ptolvaj, képtolvaj!

Borcsa néni még öreg napjaiban is elpirult, ha arra gon- dolt, hogy ama pillanatban mérgesen követ ragadott s a gyer- mekfej után dobta, mely gunyosan nevetve, de villámsebese- len eltűnt a fenyegető veszély elől a sövény mögött. Ez esemény kitörölhetlen benyomást tett rá; az ő keblében is gyökeret vert az elkeseredés; a gyűlölet egy nemzedékkal ismét to- vább terjedt, s az unokák ép oly kevéssé voltak hajlandók kibékülni, mint hajdan dühödt öregatyáik.

Az évek multak. Hubert maradékai virágzó korokban sirba szálltak, csupán az egy maradt meg, ki Borcsa néni gyermekszívét oly mélyen megsebezte. Az egy fiatal előkelő hölgyet vett nőül s hétévi házasság után a pénzére és születé- sére büszke nő kivánságára a kis városból egyik szék- városba költözött. A kertet és házat bérbe adták, s a sötét daemon eltávozott onnét; midőn tul az utolsó bőröndöt is ki- vitték a házból, mintha minden fa és bokor újra lélegzett volna, hosszú ideig békében maradhatott Borcsa néni, míg csak az új ház föl nem épült s új boszuságra nem adott al- kalmat.

A tanácsosné azonnal elveszté jókedvét, mihelyt a gyű- lölt szomszédság jutott eszébe; ma azonban rögtön elfelejtette a szomszéd cselédség arcátlanlanságát is s a koros nő vonásain az öröm sugárzó mosolya vanult át, a mint tekintetével az előtte siető lánykát követte. Lilla az ő legkedvesebb gyermek- kori barátjának lánya volt Berlinből. A lányka, mióta csak emlékezik, a nyári hónapokat mindig a tanácsosnénél töltötte; mert egészsége folyton gyöngye lábán állt s a hatal- mas thüringi levegő észrevehetőleg erősítette őt. Most azonban már három év óta elmaradt e látogatás. Lilla anyja meghalt s a fájdalom első időszakában atyja nem akart megválni gyer- mekétől. Csak most engedett Lilla szüntelen kérésének, mi- után az erős vágyat érzett újra viszontláthatni az öreg nagy- nénit, ki úgy szólván, jobban szerette, mint saját édes- anyja. Azért volt Lilla oly türelmetlen az utósó vasuti indó- háznál, midőn az ugynevezett egérkalitkába is beleült.

A lányka most egy ódivatu, de kényelmes karszékbe ült. Fekete selyem utiöltöny helyett világos mousselin ruha foly- ta lágyan körül az alakot, melyen — úgy lázzott, a magasz- talt thüringi lég hiába kísérle megerősítő hatását. Nem lehete gyöngédebb valamit látni, mint a picziny tagokat, melyek a

szék puha vánkosaira is alig gyakoroltak nyomást. A sötét fürtös fej kissé hátrahajolt, mintha ama karcu nyaknak nehéz volna elbirni a hihetetlen dus hajzat terhét. E nyugott hely- zet s a könnyen ivelt gyermekhomlok, mely mint fehér virág- levél ragyogott a hátraömlő hajhullámok közt, alig sejtetné velünk az erélyt és szellemet, mely oly csodásan uralkodott a gyenge alaku hüvely fölött.

E pillanatban lassan és vizsgálódva körültekintett a szo- bában. Néha-néha megelégedve bölintott fejével, vidáman mo- solyogott, mint egy gyermek, ki legkedvesebb játékaikat hosszú távollét után viszontlátja. Igen, még minden úgy volt, mint azelőtt! Ott állt az a magas pamlag jól kitömött vánkosaival, melyekről ő biztosan tudta, hogy tulajdonkép nehéz zöld se- lyemmel vannak bevonva, ezt azonban erős ginghám borítja. A vörös és kék jáczintok ott a fehérre sikált két fiókos-szek- rényen mit sem veszettek előbbi szépségükből, — nem csoda hisz ugyanoly anyagból készültek, mint a kis falusi kántor, mely köztük hegedült, s az a kis pásztorleány, mely a virá- gokkal ékitett szalmakalap alól évek óta mosolyog, — mind porcellánból volt. Ah, mily kimélettel bánt az idő azzal a két pávatollal is, mely a nagy tükör mögül kandikált elő! A tü- kör is még mindig az átelleni falon függő, szépitő tapaszok- kal berakgatott öreganya olajfestményű arczképét mutatta, s ezüstözött kerete alján még most ott voltak a különféle név- jegyek és újévi üdvözetek. E perczben az öreg Sauer lépett be. Kabátja egy hajszálnyival sem lett rövidebb; gallér és nyak a régi összhangzatban maradtak, s furcsa hajlongásai még mindig ugyanazok voltak. Az ódivatu, ezüst théakannát és a két jól ismert drága chinai porcellán csészét hozta be; a sza- bálytalan színes rajzolatok a csészében nem változtak, de az alsó csészék ragasztási helyeinek száma már néhánynyal nö- vekedett . . Mennyi gyermekkori emlék jutott Lilla eszébe, midőn a hosszú nyaku théakannából kellemes illat áradt szét a szobában! Ez nem volt ugyan ama drága virághéa, melyet a chinai császár ő felsége maga szokott szörpölgetni, sem a fi- nom pecco, melyet a nagyváros elkényeztetett gyermeke ott- hon ivott, hanem közönséges erdei szamócza leveleiből ké- szült. Borcsa néni csak ilyen théát ivott, s ha az öreg Dorka jó kedvében volt, akkor még egy darab fahéjat is dobott bele . . Igen, s ott az ószerű óratok mellett most is ott függött a nap- tár és az időbarnította rőf, s az inga ketyegése még mindig oly egyformán hangzott, mint azelőtt. A rokka is ott állt még az ablakban, habár télen-nyáron fenni szokott azon Bor- csa néni.

— Néni, ismered te Ádám és Éva történetét? — kérdé hirtelen Lilla. Tekintete mozdulatlanul a délfelüli ablakra volt irányozva, honnét a szomszédház tornyára látott. A taná- csosné a középső ablak előtti emelvényen ült és font. Gyorsan megfordult és ránézett a lánykára, mialatt egy elfojtott neve- tés cikázott szájszögletein.

(Folyt. köv.)

A provençei troubadourok.

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

2. P e y r o l s.

E troubadour vagyontalan lovag volt Roquerfort-ból Auvergneben. Kitünő költői tehetsége által Auvergne fejedel-

mének udvarába küzdötte föl magát, s itt megszerette a fejedelem testvérét, a mercoeuri bárónőt. A fejedelem örült e viszonynak s mindenkép azon volt, hogy testvére ossza Peyrols szenvedélyét, mi által kedvencz költőjét, ki valóságos díszét képezte udvarának, hivatásában buzdítani igyekezett. De sem a bárónő, sem a troubadour nem ismerte eléggé a tisztán költői szerelem finom határait és Peyrols, ki verseiben sokáig csak szép kedvese zsarnokságáról beszélt, egyszerre egészen megváltozott. A mercoeuri báró megharagudott erre, Auvergne fejedelem pedig neheztelt, végre búskomorságba esett sógorának megsértése s kedvencz troubadourjának megsértése miatt. De végre is engednie kellett rokonainak s Peyrols száműzött. Ez első szerelmet több más követte, s Peyrols mindegyiket dicsőítette dalaiban.

E közben kihirdettetett a második keresztes háboru. A papok örök üdvösséget hirdettek a tömegnek, ha Krisztus sirját megszabadítani indul; a troubadourok szintén buzdították a népet, s maguk is lelkesültek a dicsőségért, mely rájuk várt. Több troubadourt azonban visszatartott a hazájában kötött szerelmi viszony, s folyton sarkaló dicsvágy és a marasztó szerelem heves csatározások színhelyévé tette a szíveket. Hogy két ily érzelem harcza szép költeményeket szült, az érzelmét kifejezni tudó troubadournál, — világos.

Peyrols egyike volt e jeles troubadouroknak, egyike azon férfiaknak, kikben a dicsőség utáni vágy csak nagy nehezen birta legyőzni a szerelmet. Egy versenyében gyönyörűen irta le, mint küzd szerelme ellen.

Peyrols csakugyan elment a szent földre s ott vitézül harcolt a pogányok ellen.

3. Bertrand de Born.

A provencei troubadourok közt egy sincs, kinek neve oly népszerű volna, mint Bertrand de Borné. Uhland, Heine s velök számos költő balladákat irtak róla; életének majdnem minden mozzanatát megénekelték, s a hadverőt és költőt egyiránt dicsőíték benne. S valóban Bertrand de Born a legvitézebb s leghevesebb francia lovag volt. Hogy háborut idézzen elő, fölbujtogatta a guenne-i tartományokat s egymás ellen ingerelte a szomszéd-népeket s azok fejedelmeit. Angolországot a XII. század egész második felében — II. Henrik és oroszslánszivü Richard alatt — folyton háborgatta. Minden háboruban egy-egy sirvente-ot irt, melyben szenvedélyeit kiönté, azon szenvedélyét, mely a kardot kezébe adá. E sirvente-al lelkesítette katonáit, buzdította szövetségeseit, s megerősíté reményeit. Mindjárt atyja halála után megtámadta saját bátyját, Constantint, hogy atyja örökségének felét elrabolja tőle. Oroszlánszivü Richard, ki akkor még csak Poiton grófja volt, segédkezet nyújtott Constantinnak. Bertrand ez első háboruja alkalmával készíté első sirvente-ját. E harci óda viszsztatükrözi hajthatlan jellemét, melyet semmi veszély meg nem semmisíthetett.

„Mit nekem — ugymond — a boldog vagy boldogtalan napok! Mit nekem a hetek vagy hónapok! Mindenkor megsemmisítem azt, ki nekem ártani merészél.

„Hadd diszesítsék föl, ha akarják, az emberek házaikat, hadd élvezzék az élet kényelmeit; a mi engem illet: lándzsák, sisakok, fegyverek és harci mének gyűjtése egyedüli vágyam.

„Már meguntam a sok tanácsot, s Jézusomra mondom, már nem tudom, kire hallgassak! Órjöngőnek tartanak, hogy

a békét megvetem, s ki az, ki nem nevezne gyávának, ha békét kötnék?”

E háboru bevégezése után Bertrand megharagudván Richardra, ki országait elpusztította, ennek bátyjához, Henrikhez csatlakozott, ki ez időben guenne-i herczeg, s az angol korona leendő örököse volt. Itt mindent elkövetett, hogy Richardon boszut álljon. A szomszédokat ellene ingerelte, s hatalmas szövetségeseket gyűjtött. Harci tüztől lobogó dala ismét megszólalt:

„Ventadour és Comborn, Segur és Inrenne, Montfort és Gordon Perigord-tal szövetséget kötöttek; a polgárok városaik megerősítésén munkálkodnak; falaikat ismét fölépitik, — vajha megerősíthetném elhatározásukat egy sirvente-tal! Hah, mily dicsőség vár reánk!

„Nyujtsanak egy koronát, — s én visszautasítom e dicsőségért; pirulnom kellene, ha nem lépnék e szövetségre, vagy ha megválnék attól!”

De Henrik cserben hagyta őt. Bertrand egy sirvente-ot készítet ellene, s egy másikat Richard ellen. Hü maradt szövetségeseivel megtámadta aztán Richardot, ez pedig nemcsak meggyőzte Bertrand hadát, hanem még várába is visszaützte. Itt Bertrand ujjal hadat üzent Richardnak. Ez meg is támadta várát, bevette, Bertrandot pedig elfogta, s minden tőle elfoglalt tartományát nagylelkűen visszaadta. — De alig mult el egy év s Bertrand és Henrik ismét barátokká lettek. A nyughatatlan, királyságra vágyódó herczeg saját atyját támadá meg, s Bertrand szövetségébe állt. A gondviselés azonban megbüntette a gonosz fiut, mert Henrik néhány hó mulva, 1183-ban meghalt. Bertrand barátjának halálára költeményt készítet, melyben a szeretet s hódolat szépen egyesül.

Henrik halála nagy veszélybe döntötte Bertrandot. II. Henrik két királyság hadával támadta meg Bertrandot, a most már nagy birtokaitól megfosztott, hautedorf-i várkastély urát. Ez vitézül védelmezte magát, de siker nélkül. A várfalak berontattak s Bertrand népével együtt fogságba esett. Bertrandot a király elé vezették. Senki sem gyanította, hogy e találkozásnak örvendetes eredménye lesz. A vén király szigorú ítéletet mondott legyőzött ellenére; Bertrand nem kért kegyelmet, csak néhány szóval megemlékezett azon erős s forró barátságról, mely a meghalt ifju Henrikhez csatolta őt. A szegény atya annyira megindult szerencsétlen fia emléken, hogy sirni kezdett mint a gyermek, s Bertrandnak megkegyelmeznén, visszaadta neki várát s minden birtokát.

E nem épen szerencsétlenül kiütött háboru nem csüggesztette el Bertrandot s nemsokára újabb ellensegeket keresett. II. Alphons aragoniai király ellen több sirvente-ot irt, melyben annak alattvalóit lázadásra ingerelte. Később Richard s Fülöp Gusztáv közt ütött ki egyenetlenség. Bertrand mindakép rajta volt, hogy a két fejedelem ügyének háboru vessen véget. Célját elérte és résztvett benne mint haderő s mint troubadour. Miután pedig békét kötött a két uralkodó, költeményei által ujabbán szította köztük az egyenetlenség tüzet, s a háboru folyama alatt, hol az egyik, hol a másik gyávaságát ostorozta.

E sohasem nyugható hős, ki életét a harczban élte le, nem volt érzéketlen a szerelem iránt. A nők hódítása körül ugyanolyan szerencséje volt, mint a milyen az ellenségénél. Legelső kedvese Helena volt, Richard király testvére. Ez, hasonlóan Peyrols urához, az auvergnei fejedelemhez, örvendett, hogy testvérét oly világhírű hős és kitünő troubadour szereti

és dicsénekeivel halmozza el. Helena sem volt érzéketlen Bertrand iránt, de a szép s boldog viszonyból mi sem lett, mert Helenát a szász herceg vette nőül, s IV. Otto császár anyja lön. A költeményekből, melyeket Bertrand kedvesének irt, csak egy maradt fön. Ezt a táborban irta ép azon órában, midőn seregével együtt élelmi szerek hiányában szenvedett. Bertrand vitézeinek éhségét e költemény elszavalása által igyekezett csillapítani.

Később Maenz de Montagnae, a turennei gróf leánya iránt hevült. Maenz szerette őt s lovagjának ismerte el, de szerelmüket sokszor háborgatta Perigord Talleyrand, ki Maenz férje lön, s a Bertrand közti vetélkedés. Ez utóbbiban gyakran ki-kitört a szerelemföltés s ilyenkor annyira dühöngött, hogy maga is kérve kérte Perigordot, hogy kerülje őt, nehogy fékezetlen szenvedélyének áldozatul essék. Maenz de Montagnae-nak csak egy költeményt ajánlott, melyben az ellene koholt hűtlenségi vád ellen védi magát. E költemény teljes világításban állítja elének a régi idők valódi lovagját, ki váltakozva had-, játék- s vadászattal foglalkozik s mindezt még sem becsüli jobban a szerelemnél.

Bertrand de Bornt s kedvesét egy azon időben nevezetes asszony és költő Ratibors v. Tiberge de Montauzier, kit a troubadourok közül sokan megénekelték, békítette ki. Bertrand, végre megunván a világot, egy kolostorba vonult, hol mint cistercita-barát meghalt. Azonban e kor nagy férfainak története nem ér véget azok halálával; Dante irtózatos trilogiájában bírószekek elé idéztetnek, s e nagy alakok közül Bertrand de Born sem maradhatott el, ki mint költő s lovag oly nagy szerepet játszott, s kortársaira oly veszélyes befolyással volt. Dante a pokolban találkozik vele, (lásd a XXVIII-dik éneket.)

4. Arnand de Marveil.

E nevezetes troubadour Marveilben született, szegény szüléktől, s fényes tehetsége által csakhamar II. Roger, Beziers vicomt jának udvarába küzdötte föl magát, hol Taillefer melléknevet vett föl. A tisztán költői szerelmi viszony, mely közte s Adelaide grófnő, IV. Roger neje közt fejlődött, nagy befolyással volt költői tehetségének kifejlésére, mi által szerencsésjét megalapította.

Verselése folyékony, természetes és kellemes; a szerelmet senki sem énekelte meg nála szebben és Siemondi méltón nevezte el a „szerelem nagy mesterének.“

Eleinte álnév alatt költött s e korból maradt költeményei a szép Adelaïd bájait dicsérik.

Arnand boldogsága azonban nem soká tartott. A castiliai király, IX. Alphons látogatóba jött II. Rogerhez, s itt megirigyelvén Arnand boldogságát, személyéhez nem épen illő rágalomokkal s fondorlatokkal oda vitte a dolgot, hogy az udvarban kiképzett, oly nagy tekintélyvel bíró s mindenkittől szeretett troubadour — száműzetett. Száműzetésében több költeményt irt elhagyott kedveséről, illetőleg urnőjéről, melyeket megható bús elégiai hang, s gyakran a meg nem érdemelt bünbődés fölötti keserv jellemeznek.

Arnand sok költeményt hagyott hátra, melyek közül egy igen hosszú. Műveinek egyike négyszáz sorból áll; s több kétszáz soru maradt fenn tőle. — Nyelvezete tiszta s könnyű, költeményeinek szövege pedig, a többi troubadourokéihez képest, nem sokban üt el a XVIII. századbeli fran-

zia nyelvtől, s munkái nyomtatásban bátran mutathatók föl, mint a provencei költészet példányai.

5. Rambaud de Vaqueiras.

E férfi egyike a legjelesebb troubadouroknak. Atyja vagyontalan lovag volt az orániai fejedelemségből, ki fiának bátorságnál s költői tehetségnél egyebet nem hagyott. Rambaud ifjúságában baux-i Vilmos szolgálatába állott, kinek már születésénél fogva is alattvalója volt; háboruiban vitézül harczolt érte, győzelmeit pedig megénekelte. Harci dalaiban maró gunynyal ostorozta a megfutott ellenséget, s viszont még a diadalmi jeleket is dicsőítette, melyeket a lovagjátékok alkalmával nyert. — Vilmost később elhagyva, III. Bonifác, montferrati marquis szolgálatába állott, ki Balduinnal s Dandalóval a IV. kereszties háborut vezérelte, s ki, miután a konstantinápolyi koronáért küzdött, Thessalonika trónjára emeltetett. Bonifác lovaggá emelte Vaqueiras-t; azonkívül a kitüntetések egész sokaságával halmozta el őt. A derék troubadour megérdemelte ezt azon fontos és sok szolgálatért, melyet a folytonos háborukban urának tett.

Szerelmének tárgyát, — hasonlóan már említett két troubadour társához, — urának testvére, Beatrix képezte. Bonifác örvendett a szerelmes pár boldogságán, s miután egy alkalommal egyenletlenség ütött ki köztük, azon volt, hogy kibékítse őket. Vaqueiras több cansos-t készített Beatrix számára, kit „szép lovagjának“ nevezett, mivel egy alkalommal kellemesen forgatta a kardot. E költeményekben Vaqueiras férfias büszkesége és becsületes jelleme hiven tükröződik vissza, de költői hírnevét inkább harczias képzeletének köszönheti. A III. kereszties háboru kihirdetése nagy lelkesedést keltett benne, s a szent háborut egy sirvente-ban énekelte meg, melyet fejedelmének ajánlott, ki most már nemcsak védője, hanem bizalmas barátja is lett, s ki ép akkor, 1204-ben a champagnei gróf halála után a keresztadak vezére lön.

Vaqueiras Görögországba is elkísérte Bonifác marquist, különösen Blacheane ostroma alatt, Bonifác oldalánál a legelszántabban harczolt. Konstantinápoly ostrománál hasonló bátorságot fejtett ki. A görög császárság felosztása után Thessalonikába kísérte urát, kitől itt évi dijt, hűbéreseket, azonkívül több uradalmat s más becses ajándékokat nyert. E fényes kitüntetés nem feledteté vele szerelmét, s Görögország meghódítása után is énekelte keservét.

Vaqueiras legkitünőbb műve az, melyben a maga s Bonifác élettörténetét írja le. Mesteri kézzel rajzolja a sok vesélyt, mely kölcsönösen érte őket, a sok győzelmet, melyet vitézségük által nyertek, s az erős barátságot, melynél fogva gyakran megmentették egymást. A lovagok jellemét, az alattvalók hűségét, melyet a legnagyobb barátság sem tud megdönteni, az ura iránti tiszteletet, mely — mint a valódi lovaghoz illik, — hódolattá igen, de állatias lealázássá soha sem fajul, — egy troubadour sem ecseteli oly élethiven és szépen, mint Vaqueiras. Urát dicséri, s eszébe juttatja a sok kalandot, melyet Piemontban, Genuában, Sziciliában s Göröghonban elkövettek.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Április 12-dikén.

Beteljesedett. — A lóverseny. — A Beindlstierer. — Az „Asszonyságok díja.“ — A gyermekkertek. — Gauklerságok. — Tegetthoff tengernagy halála. — Az olasz opera. — A Gellért-hegyi multság. — A Margit-sziget. — A császárfürdő. — A mi mulató-helyeink. — Hajnalka költeményei. — Egy kritikus. — Tisztelet a meggyőződésnek.

Egészen úgy történt, mint a hogy én azt a mult héten előre megírtam. Tudniillik, hogy mult hétfőn volt a lóverseny és hogy e lóversenyek most már felette sokat veszítettek jelentőségükből. Ezelőtt néhány évvel ha balta esett is — mint mondani szokás — dehogyn lehetett volna visszatartoztatni a mi kedves kíváncsi közönségünket; a mi emberszállító készség volt: egyfogatu, kétfogatu, gőzhajó, paripa, velocipéde, apostolok hintaja, mind a Rákosra volt indítva és a ki már be nem juthatott a néző-szinbe, megelégedett a homokkal, a mit egész uton szakadatlanul magába fölvehetett; most — mult hétfőn a néző-szin „szépen megtelt“, a mint a jó nevelésű tollak írják, azaz, hogy többen is lehetek volna, pedig az idő ellen nem igen lehetett panasz, volt ugyan egy pár csöpp eső, de csak is annyi, a mennyi a husvéti ünnepeken nálunk már óvhatatlan, nem volt még olyan husvét, melyben nálunk eső ne lett volna, ha mindjárt csak néhány csepp is.

De a mi a nézőkből hiányozott, kipótolta maga a lóverseny; gyönyörűség volt nézni; oh, milyen lovak! Szinte rosszul esik: lovaknak nevezni e dicső nemzedéket. Cseppet sem csudálom, hogy mindenik versenylóval együtt apja, anyja is átadatik az utókornak; bizonynyal büszkék is e szülék, hogy ilyen fiukkal és illetőleg leányokkal áldották meg az ember — azaz, hogy a lovasságot; kivált az a Beindlstierer! Már a neve is milyen előkelő: Beindlstierer! Milyen látnoki erővel lehetett az a lovász vagy fursmidt felruházva, a ki, a mint ez a ló még kis csikó korában a világot megpillantotta, mindjárt ilyen előkelő nevet talált ki számára! Beindlstierer! Mernék fogadni, hogy ez a név valamely diadalmas katona-sematismusban is előfordul. És milyen fifikus az a Beindlstierer! Egy valóságos diplomata. Milyen szépen hagyta magát a Verbenától „vezetni!“ Még a Cotswoldot is előre engedte rugtatni; kétszer is körül repülték a pályatért és ő mindig hátul maradt, és a harmadik fordulónál egyszerre csak nekirugaskodik, előre veti lábait, és aztán nem volt az többé szaladás, és nem volt az többé lóláb, hanem valami magasabb lény, valamely vihar szárnyai lábak alakjában és oh — egy második Sedán — Verbena is, Cotswold is kénytelen volt kapitulálni; egy egész lófej-hosszal és pedig tulajdon maga fejének hosszával elébb ért a célponthoz két társánál! Volt is taps és diadal, gróf Eszterházy Miklós — ez lehetett olyan szerencsés, magának nevezhetni a Beindlstierert — nem győzte az üdvözletek viszonzását, övé lett az „Asszonyságok díja“, 100 darab arany, ezüst serlegestől. A bizony, az „Asszonyságok díja“, és milyen szép, hogy e ló-díjat ilyen eszményi címre nevezték el! Milyen gyöngéd figyelem a nők iránt! Csuda, hogy „Angyalok díja“ nincsen kitűzve a lovak számára; az angya-

lok bizonynyal épen olyan jó szívvel vennék e gyöngéd figyelmet, valamint a magyar hölgyek az „Asszonyságok díja“-t. Nem tréfa ez, nyájas olvasó, hanem komoly valóság; mert akkor, — negyven évvel ezelőtt, — az „asszonyságok“ bizonynyal megtiszteltetést láttak abban, hogy a nemzeti haladás egyik akkori tényezőjét: a lóversenyeket, az ő szépre, jóra serkentő nevükkel hozták kapcsolatba; ma bizonynyal más eszmékkel hozhatnák kapcsolatba e nevet, most mások a nemzeti haladás tényezői, csak érdeklődni is kellene egy kevéssé e tényezők iránt; milyen szép volna például, ha a legjobb gyermekkert számára „hölgyek díját“ — mert „asszonyságok“ most már nincsenek, — alapítanának! Egy jó gyermek-nevelő-intézet talán szintén ér most annyit, mint hajdanában egy lóverseny. Csakhogy a lóversenyek gróf Szechenyiye már csak volt, a jó gyermek-kertek Szechenyiye pedig majd csak azután lesz.

De ne komolykodjunk, mikor az élet olyan nagy „gaukler.“ Itt van mindjárt Páris; van-e a világ valamennyi komédiáiban ennél nagyobb komikum? Az ember szinte kacaghatna rajta, ha olyan nagyon szomorú nem volna. Előbb a porosz talpok fél Franciaországot taposták össze, és most, hogy a poroszok kivonultak, a megmaradt másik, megnyomrodott fél egymást mérszárolja, és mindegyik abból a szándékból, hogy ő boldogítsa Franciaországot! Mik ahoz képest a hajdani Spanyolországnak Isten dicsőségére rendezett ember-sütések! Vagy Tegetthoff tengernagy halála, talán az egyetlen katonai lángész az osztrák hadseregben, alig öt napi betegség után, alig negyvenöt éves korában, a mult héten meghalt! Mi akar az lenni? Tragikumnak nagyon komikus, és komikumnak nagyon tragikus; körülbelül olyan, mint nálunk az olasz opera; nincs jeles operánk, mert nem bírjuk fizetni, azért hozatjuk be az olasz operát és fizetjük duggazdagul, hogy — még kevésbbé lehessen nemzeti operánk; ugy-e bár, nevetni való?

Az olasz operáról később majd részletesebben fogunk szólni, most még csak egyszer hallottuk, tegnap, kedden, az „Alarczos bál“-ban, egy meglehetősen gyöngé operában; szép, de gyöngé, és lehet, hogy: „új szita szegen függ“, de lehet az is, hogy: „minden kezdet nehéz“, várjuk tehát be szép csendesen a dolog folyamatját, majd kiüti magát az igazság; annyit azonban már is mondhatok, hogy drágának elég drága multság, és hogy van egy pár olyan tagja, a mely a közönséges belépti díjjal is jól van megfizetve; de se baj, van miből, a kinek pedig nincsen, az ne járjon a színházba; van egyéb multság is a világon, például a Gellért-hegy, oda most már husvét-hétfőn is fölmehetett az ember végrendelet nélkül; ki volt adva a rendelet, hogy senki se merészkedjék akár czitrommal, akár pedig kövel meghajigálni felebarátját; nem is igen szegték meg a rendeletet, mert nem is igen volt, a ki megszegje; talán szent Gellért óta nem volt a Gellérthegyen olyan csendes husvét-hétfő, mint az ideai; több volt rajta a rendőr, oly czélből, hogy a rend fölött örködjék, mint az ember, a ki ellene véthetett volna; hanem azért egyet mégis csak szeren-

esésen lehajigáltak a hegyről, nem citromot, se nem követ, hanem embert, de mi az? egy ember husvét-hétfőn a Gellért-hegyen?

Inkább a többi mulató-helyekre rajzott ki a főváros, van elég: városliget, Orczy-kert, budai bástya, budai hegyek, Uj-Pest, császár-fürdő és a régi szépségekhez az idén egy új fiatal vetélytársnő csatlakozott: a Margitsziget, mely tulajdonképpen csak e nyáron mutatatik be a világnak; a viritó tündér fölötte eddig dr. Heinrich, a budai Ráczfürdő tulajdonosa gyakorolta a gyámi tisztet, de újabb időben a szép tündér természet szerinti rokonai: a főhercegi igazgatóság — miért, miért nem — jobbnak látta, kivenni őt ez idegen gyámkodás alul és egyik közeli rokon: Ghiczy Géza, főhercegi titkárra ruházni a tiszti felügyeletet; és bizonynyal mind a fiatal kis tündér, mind az udvarlók meg lehetnek elégedve e választással, mert a Ghiczy név is mutatja, hogy az új gyám éppen olyan jeles, mint finom férfi; lesz is bizonynyal sok udvarlója e fiatal tündérnek a nyár folyamában; hogy is ne, a hol a természet és művészet vetélkednek egymással a bűbáj kifejtésében! Lesz ott minden, a mi szivnek, szemnek jól esik, a mi testet-lelket felvidít: életadó gyógyforrások, keleti fénynyel berendezett fürdők, illatos kertek, árnyékos erdők, egy kis mesevilág a főváros keblében, minden bájaival a szabad természetnek és minden kényelmével a fővárosnak, csak egy nem lesz ott, az, a mi a mi fővárosunkat világhírűvé teszi: — por, az nem található e szigeten, annak oda tilos a bemenet, és ezt nem nagyon nehezen nélkülözik a mulatozók.

És a margitszigettel szemben a császár-fürdő, az a régi kedvesünk, a ki mint a hü szerető, soha sem öregszik, az is fölvette már tavaszi öltözékét, és tetőtől talpig úgy kicsipte magát, hogy szinte öröm reá nézni; teheti is; minden csepp vére — talán vizet kellett volna mondanom, de mindegy, hadd maradjon — az emberiség javára foly, a kinek százezer általa az életnek visszaadott élet örök fiatalságot kíván, az — kívált a gondos igazgatás mellett — örökké megtartja a fiatalság bájjait. Már most is mosolygó szemekkel kacsintgatnak az udvar és park a napra, jól tudván, hogy még csak néhány hét, és a világ minden négy tájáról ő hozzá sereglenek azok, a kik a betegségtől szabadulni vágnak, és inkább itt szabadulnak meg tőle, mint Karlsbadban.

A mi ezen felül még mulatóhelyünk volna, az mind igen szép volna, csak az a baj, hogy papíron van; így van nekünk nagyszerű népkertünk, Pecz, jeles kertész által gyönyörűen megcsinálva, pompás lugasokkal, tekervényes utakkal, sőt talán szökőkutakkal is, és ezt mind papíron; sőt a mi még annál is gyönyörűbb, van a vigadó és a dunapart közt egy kis tér, a mit a város atyái parknak szántak; az egész nem nagy, talán öt négyszög-öl, hanem éppen ez előkelő helyen nagyon emelné a főváros díszét és igen kellemesen hatna a szemre; és az a kicsit ér, melynek befásítása szépen megtörténhetnék egy hét alatt, elébb évek óta parlagon hevert a főváros előkelő helyén, hogy az idegen azt hitte, emlékül van ott fentartva, emlékül a török pusztításra; aztán körül foglalták vasrácsesal és újra parlagul hagyták meg néhány évig, hogy az idegen azt hitte, emlékül hagyták meg, emlékül a Bach-korszak rabbin-cseire; aztán beültették három-négy szál gyöngye hajtással és azokat most évek óta ott hagyják száradni a napon, magukban, egy vigasztaló fűszál nélkül, hogy az idegen azt hiszi, emlékül vannak ott a földbe tűzve, emlékül a hegedülő páleza-világra! Ilyenek a mi mulató-helyeink, egy kis költsézet mel-

lett mind nagyon szépek; de hol vegye magát az a kis költsézet!

Hajnalka újabb költeményei megjelentek, egy kicsi kötetben, és egész úgy veszi ki magát, mint egy kis ibolya-bokréta, kívül-belül egyaránt, éppen olyan igénytelenül kedvesek és őszintén melegek és öntudatlanul illatozók; regélnek a tavaszról, a szerelemről, a családi boldogságról, egészen úgy, mint a kedves igénytelen ibolyák; hanem az ibolya nem mindenkinek ibolya, van olyan is, a ki eltapossa, hiába, nem lehet őket megenni. Egy napilap éppen ma keményen neki megy e költeményeknek, miért csak ibolyák és nem egyebek, neki megy Hajnalkának, hogy miért adta ki ez újabb költeményeket, mikor első művét a sajtó és közönség olyan szépen fogadta, és neki megy a sajtónak, a miért első művét olyan szépen fogadta, és mindezt miért? azért, mert Hajnalka nő, és a nőnek a költsézzel sem szabad foglalkozni; a férfinak a rossz verseket is meg kell bocsátani, mert neki ez is hivatása, de a nőtől az is hiba, ha a tavaszt megénekli, mert kárát vallja a — strimfli! Bizony, bizony, sok való a férfinak, ha ezt is kritikának kell bevinnünk. De legyünk türelmesek, e lap szerkesztőjének testvérhuga egy kedves művész nő, tiszteljük tehát a következetes megg y ö z ő d é s e k e t. —i—r.

Budapesti hírvivő.

✱✱ (A nőképző-egylet) május 4-én tartja közgyűlését a Kisfaludy-Teremben, melyre a tavalyi meghívás viszonzásául a németországi általános nőegyletet is meghívták. Ez alkalommal a fővárosi gyermekkerteket s nevelésügyi intézeteket is meglátogatják. Este pedig a nagygyűlés napján találkozási estély lesz a Margit-szigeten, melyre jegyek (nem tagok számára is) Vadnay Károlyné (kerepesi ut 69. sz.) s Benedikty Györgyné (nádor-utca 6.) választmányi hölgyeknél lesznek kaphatók.

✱✱ (A jótékony célú) „Árucarnok“ ügyében Csekonic grófnő, a nemes vállalat elnöke következő felhívást tett közre: Hazánk több vidékét súlyos csapás érte. A rendkívüli esőzések következtében kiáradt folyók ezer meg ezer hold legjobb minőségű szántóföldet elborítottak, mi által nemcsak minden vetés, de sok helyen a földművelők háza is elpusztítottak, s így előre látható, hogy rövid idő múlva véginségnek lesznek áldozatai. Ily nyomor enyhítésére egyesek által nyújtott segélyezések nem elégségesek, szükséges tehát, hogy országszerte gyűjtések eszközöltessenek. A főváros jótékony nőegyletei, hivatásukhoz híven, legelő felkarolták az árvizek által sujtottak ügyét és javukra egy könyör-adományi „Árucarnok“ (bazar) megnyitását elhatározták. Minden osztályú lelkes hölgyek felajánlották közreműködésüket s nemcsak az „Árucarnok“ felszerelése költségeinek fedezését, de még a könyöradományok elárulását is magukra vállalták. Nekem, kinek azon megtisztelő feladat jutott, hogy az „Árucarnok“ szervezését eszközöljem, felhívom a főváros könyörérzetű és áldozatkészségéről ismeretes kereskedő-osztály minden tisztelt tagját, hogy vállalatunkat az „Árucarnokban“ elárusítható cikkek adományozásával támogatni kegyeskedjék. Az ily kegyes adományok nyugta mellett átvétetnek Damjanics János özvegye, az országos magyar gazdasszonyok egylete elnökének lakásán (papnövelde-utca 1-ső sz. 1-ső em.) és a magyar korona-gyógyszertárban (szénatér.) A nemeslelkű könyöradományozóknak nevei hírlap útján közhírré fognak

tétetni. A bazar-rendezés névében: Csekonics grófné, elnök. — A bazar páholyhölgyei már is serényen foglalkoznak árucikkeik beszerzésével, és mint biztos forrásból értesülünk, a bazarhölgyek éppen nem fognak tulságos árakat szabni, miután az összes közönség részvétele, nem pedig egyesek megsarczolása által kívánnak nagy jövedelemhez jutni. Egy-egy gazdag és bőkezű ismerősüket kétségkívül jól meg fogják adóztatni; de általán véve tekintettel lesznek arra, hogy a szerényebb tárczák tulajdonosai is minden félelem nélkül látogathassák árupáholyaikat.

†† (A „Stabat mater“) mult heti előadásán közreműködött urhölgyek közül a következőket nevezhetjük meg. Sopránok: Gr. Karácsonyi I., Graenzenstein N., Kiss Paulin, Ketten Róza, Czobel Emmi, Reszler Anna, Ujlaki Sarolta, Lendvay Sarolta, Krendits Irma, Bartek Etelka, Balázs-Bognár Vilma, Kozmata Sarolta, Farkas Ottilia, Fáy Carola, Fischer Guszti, Denliher Teréz, Racher Hermine, Gertel Eufrosine, Dertik Mari, Schreiber Emma, Stekl Paula, Waldenburg Albertine, Serekvitzky Fáni, Hacks Phillippine stb. Altók: Majláth Adél, Pejácsevich Katinka, Inkey Ella, Bossányi Olga, Vay Ila, Szitányi Irma, Horváth C. (a miniszter bájos leánya,) Spányi Clotilde, Engeszer Katalin, Helein Teréz, Fischer Regina, Herein Emma, Sigmund Irma, Luvner Teréz, Schenk Helén, Bárany Polly, Wein Antonia, Isck Matild, Racher Róza, Rust Mari, Tóth Luiza, Knahl Adel, Weixelgärtner Sarolta, Bergell N. stb.

†† (A színészi congressus) nagyszombaton esti 10 órakor fejezte be tanácskozását. Végig tárgyalta a nyugdíjszabályzatot is, s megválasztotta a központi kormányzó tanács tagjait a következőkben: Szigligeti Ede, Feleki M., Bulyovszky Gy., Lendvay M., Szigethi Imre, Szerdahelyi Kálmán, Molnár György, b. Orczy Bódog, Várady Gábor, Benedek József, Tóth Kálmán, Ribári József, Paula Ede, Jókai Mór, Kendeffy Árpád, Szigeti József; a vidékiek közül: Latabár Endre, Folinusz János, Miklósi Gyula, Fehérváry, Kócsisovszki Justin, Bercsényi, Gárdonyi, Zádor, Kovács Gyula, Takács, Breznai, Vizváry, Szigetközi, Bödi, Zöldy.

†† (Bartay Ede) azon körülményre hívja fel a kormány figyelmét, hogy míg a többi művészetek emelésére minden kitelhetőt megtesz, addig a zenészetet egészen elhanyagolja, holott a zene az érzelmek nemesítésére gyakorolt rendkívüli befolyása által újabb időben minden művelt állam nevelési rendszerének kiegészítő részét képezi s mint ilyen országos segélyezésben részesül. Indítványozza, hogy az oktatásügyi miniszteriumnál az összes művészeteket érdeklő ügyek vezetésére külön osztály volna szervezendő. A „miként“-et, mint értesülünk, a kormányhoz benyújtandó részletes emlékiratban készűl kifejteti.

†† (Orbán Balázs) kitűnő munkájából a „Székelyföld leírásából“ megjelent az ötödik kötet is. Bolti ára 4 ft. E kötetben Toroczkó völgyének ismertetése külön lenyomatban is megjelent s kapható 1 frt 20 kr-áival. Az eddig megjelent 5 kötet ára 19 frt. Az egész mű hat kötetre fog terjedni. E sok fáradtsággal és nagy buzgalommal készűlt könyv becsét többször volt már alkalmunk méltatni, s így újabb ajánlatunk fölőseleges annak, a ki szereti a nemzeti irodalmat, és még inkább annak, a ki — nem törődik vele.

†† (Mészáros Lázár) hátrahagyott kéziratának azon része, melyeket Szokoly V. még nem használhatott fel, mint a „M. P.“ írja, közelebb megkerűlvén, e napokban érkeztek meg Drezdából, jelenlegi tulajdonos Kathona Miklós 1848—

49. honvédezedes kezeibe, még pedig számos más érdekesnél érdekesebb eredeti okirattal együtt, a melyek a forradalomra s egyes vezérférfiakra nézve a legfontosabb kutforrásokul szolgálnak. Naplók, levelezések, napiparancsok — az emigrációnak a belebhezés idejében, később Angliában s az oceánnon tul viselt dolgainak legfontosabb része abban az irateszómban van foglálva, melyet a vitéz ezredes, Kathona Miklós mentett meg.

†† (Pest városa) felkarolta a szeretetházak ügyét lelkesen és ezen ügyben bizottságot is küldött ki javaslatlétel végett. A bizottság egy szeretetháznak Pesten való felállítást nagyon üdvösnök tartva, javaslatával odajárul, hogy ajánljon fel a város saját kültelkén e célra 30—40 hold területet, melyen részint a város által megajánlandó pénzsegély, részint pedig közadakozásból ház építtetnék. Az intézetbe fölveendő gyermekek a 30—40 holdnyi területen a mezőgazdaságban nyernének oktatást, s később az intézet talán saját növendékei munkájából tarthatná fenn magát. Míg a helyiség elkészűl, ezen intézet vezetésére egyént kellene keresni s ilyen vagy a külföldről hivatnék meg, vagy pedig a város egy erre vállalkozó hazai egyént a külföldre küldene ki tanulmányozás végett. Ha pedig ily egyén azonnal találkoznék, az intézet ideiglenesen is megkezdhetné működését, s ez esetben ideiglenes helyiségűl a volt omnibusztársaság helyiségeinek egy része volna kijelölendő.

†† (Báró Tegetthoff altengernagy) meghalt. E katonai kitűnőség életének következő fontosabb mozzanatait említjük fel. Tegetthoff Vilmos született Margburgban, 1827-ben. Tengerészeti kiképeztetését Velencében, az ottani tengerészeti iskolában nyerte. 1848-ban mint tiszt rendes szolgálatba lépett; résztvett Velence ostromzárolásában, több nagyobb tengeri vállalatban szerepelt különböző barbar tengerparti államok ellen, Afrika nyugati partján. 1857-ben Miksa Ferdinánd főherceg megbízásából a Socotra szigetre vállalkozott utazni. Csaknem hallatlan vakmerőségre adta fejét. Egy nyílt arab vitorlás hajón Kossaisson át Sanakin és Massanaba ment, meglátogatta Dhaluk kora-szigetet és azután Adenen át Socotrába érkezett. 1855 óta önálló parancsnokságot nyert. 1860-ban Miksa császár kíséretében Braziliába ment és főparancsnoka volt azon osztrák hajórajznak, mely a görög nyugtalanságok alatt a görög szigettengeren czirkált. Az első tengeri csatát Helgolandnál vívta ki 1864-ben. Ő volt a parancsnok az osztrák-porosz hajók felett, melyek az észak német partokat védték a dánok ellen. Itt annyira kitűnt, hogy ellenadmirállá neveztetett ki. Pályájának fénypontja az 1865. háborura esik. A lissai ütközetet megnyerte a tulnyomó olasz haderő ellenében. A békekötés után kegyvesztett lett; legalább erre mutat parancsnoksága alól való felmentése. Az osztrák kormány e hálátlan magaviselete nagy visszatetszést szűlt. Később azonban a császár tiszteletének számos jelét adta Tegetthoff iránt. Csakhamar meg lön bizva Anglia és Amerika tengerészetét tanulmányozni, s a hol csak megfordult, mindenütt lelkesedéssel fogadtatott. Ő vette át Juareztól Miksa halotttetemét és hozta Európába. 1868-ban a tengerészet főfelügyelőjévé neveztetett ki és mint ilyen, tagja lett a kormánynak. Elténck utolsó éveit e kitűnő állásban tölté. Tüdőgyuladás okozá halálát, mely váratlanul érte, és öt nap alatt véget vetett életének, diczára Oppolzer fáradásainak. Temetése e hó 9 kén Bécsben nagy pompával ment végbe.

†† (A vámház), mely a sóház melletti Dunaparton épűl, egyike lesz Pest legnagyobb épűleteinek s a főváros dunaparti

kirakatában igen pompás látványt nyújtand a gőzhajón érkező vendégeknek. Már csaknem egy éve száz meg száz munkás dolgozik ott, még az éjjeli órákban is, s az alapfalak még fél oldalon csak most emelkedtek a föld színéig, másik oldalon pedig az alaptalaj sincs kiásva. Az építkezési munkálatokat leginkább az késlelteti, hogy a süppedékes talajon az alap alá mindenütt 3 lábnyi betonntöltést kell alkalmazni. Az épület-óriás három év alatt fog fölépülni. Ha kész lesz, azt hiszik, hogy a zöldfa-utcán fog arra történni a legélénkebb közlekedés s azért most a közmunka-tanács elhatározta, hogy a zöldfa utca új házai építésénél a 7 ölnyi széles utcavonal tekintetbe veendő.

✦✦ (Párisról) még mindig semmi jót nem irhatunk; a versaillesi kormánynak még mindig nem sikerült leteríteni a lázadókat, minden nap folytatják egymással az élet-halálharcot, egyik nap az egyik, másik nap a másik tulajdonítja magának a győzelmet, és minden nap újra mindkét felül patakunkint foly a polgárvér. És a párisi lázadók ezalatt fölelevenítik az 1793-diki rémuralmat, börtönbe vetnek minden gyanus egyént, és minden ember, a ki nem csatlakozik a lázadáshoz, a gyanusok lajstromára kerül. Ezerekre megyen már a bebörtönzöttek száma, rang és nembeli különbség nélkül. És hogy a szabadságkáromló bűn tetőpontját érje, a lázadó kormány eltörölte a nyaktőlzási büntetést a szabadság nevében, és azért most már csak agyonlöveti az embereket a szabadság nevében!

✦✦ (Felhívás.) A szegszárd-tolnamegyei négyelet választmánya tisztelettel felhívja mindazon tisztelt gyűjtőit, kik az ezen négyelet által kiadandó „Évkönyv“-re az előfizető ivateket be nem küldöttek, hogy azokat „A Szegszárd-tolnamegyei négyelet választmányához“ czimezve, Szegszárdra, legkésőbb f. é. április 30-kaig beküldeni sziveskedjenek, mert felesleges számú példányok nem nyomtatván, a netán későn beküldők igényei kielégíthetők nem lesznek. — Egyuttal megemlíthetjük, hogy e derék négyelet a hozzánk beküldött kimutatás szerint a múlt 1870-dik évben összesen 286 frt 45 krt adott ki jótékony célokra és összes egyleti vagyona 215 frt 51 krt tesz.

✦✦ (Rózsás napló.) Nagyváradon Reviczky Széver gyászos sorsu fiatal publicista, egykoron a „Pesti Napló“ munkatársának nővérét, Reviczky Szeréna kisasszonyt Bakonyi honvéd-főhadnagy ur jegyezte el nőül. — Pesten Hegedűs Sándor, a „Hon“ munkatársa mult kedden tartá esküvőjét Jókai Jolán kisasszony, Jókai Mór jeles írónk bájos unokahugával. Ez esketést a ref. templomban Török Pál superintendens végezte. Jel n volt a Jókai-család számos tagja, köztük az ünnepelt költő és neje. A férfiak, többnyire rokonok, mind magyar ruhában jelentek meg, mi ily ünnepies alkalomnál is most már igen ritka jelenség! Az ifju párnak legszívélyesebb jó kivanatainkat!

✦✦ (Vegyes hírek.) Ghyczy Kálmán mellszobrát készítetté el a baloldali kör Izsónál, ki igen dicséretesen felelt meg e megbízatásnak. E mellszobrot ki akarták állítani a körben, de Ghyczy tiltakozott ellene. A baloldali képviselők a szoborból egy gypszpéldányt a komáromi választóknak is megküldöttek. Izsó, jeles szobrászunk pedig jelenleg Zrinyi Ilona és II. Róköczy Ferencz mellszobrán dolgozik. — Boér Emma, vidéki színésznő mult szerdán szép sikerrel lépett föl a nemzeti színpadon. A „Lowoodi árvá-“ban Eyre Jeanet szerepét adta, sok öröteljes vonásokkal és meleg színezéssel. A közönség többször kitapsolta. — „Ő jón“ hirdetik a falak,

vagyis óriási kiáltványok a falakon; és kicsoda? Az „Omni-busz.“ Miféle „Omnibusz? Az új politikai napi lap, mely Noszedánál meg fog jelenni; mikor? és ki által? azt nem mondják a falragaszok. — Szigligeti pályanyertes vigjátéka, az „Udvari bolond“ e hó 24-dikén fog először színre kerülni. — A nemzeti színház intendánsa szerződést kötött Latabár kassai színigazgatóval, mely szerint ez junius közepén egy jól szervezett operette- és vigjáték-társulattal lejönne s a budai szinkörben két hónapon át előadásokat rendezne, mely időre megfelelő segélyzésben fogna részesülni, hogy ez idő alatt legalább egy magyar színház legyen Budapestben.

✦✦ (Halálozások.) Szolgaegyházán legközelebb Karády József, köztisztületben álló aggastyán halálozott meg, az ottani társaskörök nagy fájdalmára, a kik az elhunytban nagy koradaczára egy minden jó és szép iránt melegen érdeklő hazafit vesztettek el. — Hölbling Antal, miniszteri titkár neje, a bájos, szellemes ifju hölgy, a fővárosi társaskörök egyik ünnepelt disze, mult hétfőn, virágzó életének 24-dik évében Budán jobblétre költözött. Temetése mult szerdán ment végbe beláthatlan sokaságu résztvevők jelenlétében, köztük Szlávy miniszter, a kik mély gyászszal szívükven és a részvét könyeivel a szemekben, eljöttek szeretettel kísérni az örök nyugalom helyére a jeles nőt, a hü anyát és osztozni a derék férjkinos fájdalmában. — Széll József, Vas megye főispáni helytartója közéletünk e nagyérdemű, köztisztületben álló veteránja e hó 9-kén, életének 70 éves korában Szombathelyen elhunyt. — Mendelényi István pénzügyi fogalmazót, egy 26 éves, derék férfit, mult kedden reggel halva lelték ágyában. Nejét nem rég vesztvén el, igen búskomor lett; de már enyhült, vidult, tervezett, s másnapra munkát készített ki és vendégeket is hívott. Fogfájásban szenvedvén, mákonyt használt, s valószínűleg a tuladag ölte meg. Az elhunyt igen művelt, nemesszívü ifju volt, ki a zenével és festézzel is sikeresen foglalkozott. Derék szüléit is igen lesújtá e csapás, annyival inkább, mert egy másik fiukat meg a sadowai csatában veszték el. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Hétfő, ápril 10-dikén: „Az üldözött honvéd“, Szigligeti népszínműve. — Ápril 11-dikén: „Az álarczos bál“, Verdi operája, (olasz előadás.) — Ápril 12-dikén: „A lowoodi árva“, Birchpfeiffer drámája, Boer Emma k. a., mint vendég. — Ápril 13-dikén: „A fekete Dominó“, opera. — Ápril 14-dikén: „Romeo és Julia“, Shakespeare tragédiája, 5 felv.

Gazdasszonyoknak.

Borjuszletek tejfőlös mártással.

Egy borjuczombból szép kis szeleteket kell vágni, azoknak levélformát adni, késsel jól megverdesni, megsózni, egy kis zsirral megkenni, mindkét oldaláról zsemlyemorzsával behintve forró zsirban szép pirosra megsütni. Miután a szeletek mind megsültek, a zsirnak egyik részét félre kell tenni, a másikba pedig egy csésze jó tejfelt, apróra vágott citromhéjat és citromlevet tenni, felforraltatni, ezalatt a kirántott szeleteket tálra tenni, e forró lével leönteni, és burgonyával, vagy rizsszal együtt feltálalni.

Csokoládés rétes.

Egy itezényi finom lisztből a rendes módon rétes-tésztát kell készíteni, pihenni hagyni, aztán finomra kihuzni, olvasztott vajjal belocsolni, valamint három lat hosszukásra vagdalt mandulával és négy tábla reszelt csokoládéval beszórni, néhány kanálnyi édes tejszint reá önteni, elegendő cukrot hinteni reá, könnyedén összehajtani, vajjal kikent lemezre tenni, fölül is vajjal bekenni és a sütőbe rakni. Ha a tészta egy kissé sütni kezd, a lemezbe forró tejet kell néhányszor önteni, hogy a tészta ki ne száradjon. Szép pirosra megsütvé, cukorral behintve forróan be kell tálalni.

E. Nelli

Mandula-szarvacskák.

A nyújtó-deszkára fél font lisztet kell mérni, ehhez 12 lat írósvajat, valamint sót és cukrot tenni és jól eldörzsölni. Ekkor teszünk hozzá egy lat élesztőt, 3 tojás sárgáját, 3 lat édes tejfelt, ebből aztán tésztát kell gyurni, a tésztát ha már szép sima, nyolcz részre kell osztani, minden darabot külön-külön elnyujtani, minden darabot négy darabkára elvágni, úgy, hogy 32 darab legyen belőle. Ezeket azután egyenkint vagy finom befőttel, vagy dió-béléssel meg kell tölteni, kifiket formalni belőlük, cukros mandulával behinteni és langyos kemenczében megsütni.

Sz. K.

Divattudósítás.

Többször említettem föl a mult tél folytán, milyen közkedvességű szövet volt nemcsak a fekete, de még a színes bársony is. Most elmúlt a tél és a bársony mégis megmaradt kedveltnek, és hogy elvegyék róla a téi és a melegség jellegét, hát világosabb színű tafotával, vagy crépe de chinnel hozzák összeköttetésbe, a mi igen szerencsés összeállítás. Így megmarad a bársony alsóruha, és a felső készül világosabb selyemből, köröskörül ruche-kkel vagy selyemrojtjal diszítve. Igen szép tavaszi ruhát láttunk, melynek alsó-szoknyája gesztenyeszínű bársonyból készült, baraczkaszínű felső tűnique-vel, a derék is ilyen diszítéssel élénkítve.

A bársony-szegélyek, kiczakkozott szélek, vagy felálló apró fodrok, melyekkel az alsó fodrot be lehet foglalni, igen divatosak tavaszi ruhák diszítésére, valamint a fekete és fehér csipkék is, a melyek nem igen hiányozhatnak már egy szebb öltözékről sem. Utczai öltözékek igen gyakran kétféle ruche-kkel diszítetnek, az egyik a ruha szövetéből, a másik pedig egy idegen színből készül, mely legjobban illik a ruha színéhez és szövetéhez.

Mielőtt még bővebben értekeznénk a tavaszi és nyári kalapokról, csak annyit jegyzünk meg, hogy a legújabb formájú kalapok igen magasak, a diszítés pedig olyanformán van reájuk alkalmazva, hogy az hátulról előre torlódik. Hogy miből áll e diszítés? kérdik tisztelt Kegyetek? erre hirtelen nem is lehet ám felelni, mert egy kis sűrű erdőt képez ez a diszítés, de miután a világon mindent elemezni lehet, úgy azt is tudjuk már, hogy a sűrűség gazdag tollazatból áll, e között pedig virágok diszlenek, és csipkék, és bársony csokrok és szalagok, és itt rojtok, — a mennyit az a kis belső szerkezet csak elbir. De azért vannak egyszerűbb, igénytelenebb kalapok is, és azokról fogunk legközelebb értekezni.

Most még néhány szót mai divatképünkről.

E divatképünk két tavaszi öltözéket mutat be t. olvasóimnak.

Az első alakon látható világos drap finom szörkelméből készült, a szövetbe szőtt fodrokkal diszítve. Ára ez öltözéknek 45 frt. — A másik alak lila tafota-ruhát tüntet elő, gazdag diszítéssel, hosszú tűnique-vel, felöltővel; ára 65 frt. Szörkelméből 30—35 frtból is telik az öltözék.

Számrejtvény.

Sváby Izabellától.

1, 2, 4, 5. A hegyeken tartozkodik,
Alföldön is találhatik.

- 14, 9, 16. Konyha-edények egyike,
3, 15, 5, 11. Az ácsnak hasznos eszköze.
12, 6, 11, 16, 16, 11. Őszi gyümölcs, nagyon kedves,
Nedvétől a sziv is repdes.
10, 15, 1. A méheknek kincsbányája,
13, 9, 10. Hányan jutottak alája?!
2, 7, 8, 4. Életünk fény-csillaga,
Kérjük Istent soká tartsa!
1 16. Együtt-létünk jelképezi, —
Örömünk és bunkat rejti!

A f. év 12-dik számban közölt számrejtvény értelmé:
„Zrinyi Miklós, a szigetvári hős.“ Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Bereczk Ilka és Mariska, Szilágyi Helén, Gyura Janka, Marossy Hermin és Etel, Stancsek Vilma, Antalfy Lászlóné, Faze-kas Vilma, Báthory Zsigray Istvánné, Jánossy Lajos, Dubányi Róza, Zámbo Teréz, Fejér Frigyes, Cziráky Sándor, Szmodits Gizella, Tell Mária, Kallenda Arminné, Kemény Karolina, Gyenes Vilma, Moesz Marossy Emilia, Gellér Jánosné, Kovács Róza, Brencsán Sarolta, Brocken Kováts Emma, Bálint Julianna, Kalós Péterné, Nozdovicsky Lieszkovszky Anna, Lem-hényi Zsigmond Gyuláné, Szalgháry Józsefné Crescentia, Ivády Nina, Koch Teréz, Mirkva Hermin, Vághó Aranka, Szilárdfy Lilla és Katinka, Schmidt Zsuzska, Zloczky Anna, Pásztelyi Danielovich Emilia, Dérczy Paulin, Szó-nyi Ferenczné, Geher Antalné, Beke Cornélia és Mariska, Schmidt Fáni, Nagy Antónia, Schiffer Imréné, Horváth Teréz, Göböl Antónia, Durneisz Ottilia, Fejes Irma, Bolla Dezsóné, Szecskay Kiss Mariska, Durneisz Irma, Gyulay János, Vresits Emilia, Jósa Ferenczné, Pap Kovácsik Gizella, Peterdi Károlyné, Pap Erzsébet, Péntes Brand Anna, Kosztyik Berta, Perisics Ilka, Hegedüs Antónia, Halmay Ilka és Berta, Tóth Julia, Oslányi Mária, Zámbo Terézia, Pethes Józsa, Szapper Janka és Izabella, Birró Domokosné, Intze Katalin, Mártonfy Anna, Tóth Emilia, Petrenko Berta, Haulik Anna, Porubszky Nelli, Pataky Gizella, Orbán Paulin, Sváby Izabella, Vitéz Mari, Pajor Mari, Szívós Szabó Rozália, Simon Lászlóné, Ká-szonyi Katalin, Lipeczky Polyánszky Anna, Kiss Lőrinczné, Bozvári Vik-tória, Rosemberszky Aranka, Égethő Eleonóra, Szász Etelka, Simay Ká-rolyné, Farkas Lászlóné, Fenczik Vaszőcsik Mária, Ékes Aloisia, Szücs Lajosné, Erdensohn Emilia, Nagy Krisztina, Mráz Ottilia, Tormássy Mari, Fülöp Mariska, Mudry Pálkuty Janka, Buhl Kornél, Gersics Mari és Róza, Vizekety Irma, Goda Mariska, Keczei Ferenczné, Szabeni Borbála, Hla-vács Kálmánné, Szepessy Szilágyi Lódi, Csörghő Modolka, Szabados Ala-josné, Özv. Dugász Imréné, Seján Gorzó Kornélia, Pap Czike Karolin, Pus-kás Ferenczné, Podhajeczky Szilárdné, Albrecht Antónia.

A „babér“-féle rejtvény megfejtését utólag beküldé:

Hlavács Kálmánné, Csörghő Modolka, Szabados Alajosné, Seján Gor-zó Kornélia, Pap Czike Karolin.

Tartalom.

Wenckheim Krisztina grófhölgy arcképe. — Különbőség, L a u k a Gusztávtól. — Szkendereli titka, M a j o r Béliától. (Vége.) — Tavasszal, T e r é z től. — Kékszakál, Marlitt E. beszélve, P r. J től. — A provencai troubadour, P r é m Józseftől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Wenckheim Krisztina grófhölgy arcképe, és jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Fvnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>17. SZ. Aprilis 23-kán. 1871.</p>	<p>Havonkénti szinesett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	--	---

Piperézkedés.

Viski K. Bálinttól.

Embert hiúság nélkül soha nem látott még senki. Egyiknek egy, másiknak más a bogara, de bizonyos ferdeséget egyikünk sem nélkülözhet. Az emberiség közös hibája a gyarlóság. Fényüzés, tetszelgés s piperézkedésben legrégebben divatozik ez a baj.

Olvassuk, hogy Cleopátra már aranyozott szemöldökkel s kármin-vörösre festett körmökkel fogadta Antoniuszt. Egy párisi tudós orvos: James Konstantin pedig egész könyvet ír, ilyen címmel „Egy Augusztus császár idejéből való római nő piperéje.” Szóval kétségtelen, hogy a luxus és kosmetika, kiválta nőknél, jóval régibb Mózes és Ábrahám idejénél. A római urnők között olyan is volt, kinek haja rendbeszedésére „három falu rab-szolganői kellettek.”

Erzsébet angol királyné és a szomorú véget ért Stuart Mária minden héten egy font rizsport használtak fel. Pompadour után pedig maradt egy számla, melyből az tűnik ki, hogy fél év alatt 57 darab aranyat költött rizs-porra, mi körülbelül egy mázsa árának felel meg.

Igy jó le szakadatlan lánczolatban a szépítő szerek kisebb-nagyobb használata, egészen korunkig. A XIX-ik században aztán kétségtelenül mindenkit felülmul piperében a párisi nővilág. Tőlük áradt el, a béke napjaiban, hozzánk is az a folyam, mely ruházkozásban, élvezésben és fényelgésben állván: nagy hullámaint rá-rálöki vergődő nemzetünkre is. A francziák gögös excészárnéja semmiért sem érdemli talán

jobbán sorsát, minthogy örökösen himbálódzó fényüzésbe sülyesztette környezetét s így lassankint az egész világot.

Nem maradhattunk el e tekintetben a kortól mi sem Eleinte csak olvastuk a bibliában, hogy Hágár könyei „le most ák arcának pirosságát,” hallottuk, hogy a kinek haja nem akart öszülni, befestették fehérre, mert ez a tiszteletnek jele volt. . . megtanultuk aztán a mesét is, melyben Aesopus az álarcot emlegeti: mig később azon vettük észre, hogy mind ez valóságban is köztünk van.

Paróka, álfog, álhaj s más efféle még csak hagyján, hanem vannak a pipere körül olyan szerek, melyek épen ellenkező czélt mozdítanak elő, mint mi általuk el akartunk érni.

A mandula olaj például, bár világosan gyilkolónak mondja a tudomány, mégis mily roppant használatban van ma is. Magok bevallják a készítők, hogy az említett olajban igen sok a kéksavany, hozzá teszik ugyan azt, miszerint van egy másik féle is, mely a keserű mandulából sajtolva, igen jó és veszély nélküli hajbarnító szer, de az a kérdés, miről ismeri meg a laicus: melyik a jó s melyik a rossz, minthogy nem azért készítették meg, hogy mind el ne adják.

A viragolajok, mint érzék-, tüdő- és elmetompító szerek egyáltalában mérgesek. Mindenki tudhatja, hogy magának a virágok illatának nagy mennyiségű belehellése halálhozó.

A veres szappanokkal sincs másképp a dolog, bizonyos fokig ezek is mind mérgesek. Kinek nem cserepesedett még fel a keze, vagy arcza, ha folyvást veres szappannal mo-

sokodott? Majd minden vörös zsíros anyag: hajkenő, olaj, s szappan festésére a mérges czinober, vagy pedig minium használtatik. Ujabban kezdik ugyan helyettesíteni atraczel gyökérrel (radix anchus), mely kevésbé lenne ártalmas; de mégis legjobb a szerek egyikét sem venni igénybe.

A mosdóvizül használtatni szokott „szüz-leány-tej” (Jungfermilich) szintén tartalmaz mérges részeket; hanem ez semminek mondható a „hercegnő-víz” (Prinzessinwasser) mellett, mely az ismeretes gyilkoló highalvago foglaltván magában, azon muló szépségért, melyet az arc simaságával talán néhány napra előidéz: a korai vénülést s a fogak elromlását is eszközözi.

A világhírű kölni-víz szintén meghamisítva kerül gyakorta a kereskedésbe; t. i. alkohollal és ólom-czettal állítják elő, tehát mérges szerekkel.

Ilyenek a puderek sokféle nemei is; mindenikbe van a ki vegyítsen magnésiát, oltatlan meszet, vagy fehér földet (cerussa alba), melyek az arc természetes bőrét eldurvítják, repedéssé s foltossá teszik.

A pirosítók meg egyáltalában kárhóztatni valók. Alig akad közöttük olyan, mely igazán a kaktusz-fajhoz tartozó állatnövény leveleiben kifejlődött apró bogarakból (cocconellákból) készülne. A legtöbbet kénese és olomoxid vegyületből állítják elő s így ezekben is hatalmas adaga van a sorvasztó erőnek.

Röviden: minden tétova nélkül kimondhatjuk, hogy a fehérítők, pirosítók, hajnövesztők s a többi kenő-fenő pipere-tárgyak: igen alkalmas eszközei a humbugi rovásnak, mit az illető üzerek nemcsak tudnak, hanem sokan gyakorolják is: az emberiségnek nem csekély kárára. Sok más egyébbel is történik visszaélés a világon, hát a szépítő szerekkel, a piperézkedés tárgyaival hogyan történék!

A halandók kiküszöbölhetlen hiúsága mellett még az is nagy igazság, a mit a latin mond, hogy „nitimur in vetitum” Ezt látszik bizonyítani az a körülmény is, hogy a már említett párisi orvosnak könyve, melyet a piperézkedés ellen igen élesen írt meg: nemcsak ezer meg ezer példányban kelt el, hanem a világ minden műveltebb nyelvére is átfordították, sőt azt hallom, hogy románul is megjelent. Ugy látszik tehát: olvassák elegen, csak nem igen alkalmazkodnak hozzá.

Sok apró-cseprő pipere-szerszámról lehetne még itt megemlékeznünk, de a helyett jobbnak vélem ide iktatni azon tiz valódi szépítő, javító és óvó-szernek nevét, melyet a világ egyetlen tudósa sem vont még soha kétség alá.

Igy következnek azok egymás után: 1. ártatlanság; 2. haragban soha ki nem törő szelidség; 3. tiszta üdélég; 4. jó víz; 5. nyolcz órai nyugodtalvás; 6. gyakori fürdés; 7. a vérforgást legkevésbé sem akadályozó öltözködés (tehát: a karcsu váll, derékszij, krinolin, magas sarku női lábbeli s több efféle elhagyandó); 8. elegendő mértéketes evés; 9. minden napi fogmosás; 10. a hajnak gondos ápolása és fésülése.

Ime, itt vannak a legjobb s így legdrágább pipere-szerek, melyeket birni és alkalmazni: mindenkinek saját tetszésétől függ.

Egy hír hallásakor.

Ábrányi Emiltől.

Szeretsz-e még, gondolsz-e még rám,
Ugy néha, csöndes éjtelenként,
Midőn az ábránd meglep önként, —
Lehajta főd, magadba szállva,
S merengve hosszan egy helyen,
Nehéz sohajjal, könytelen,
Enyhet, nyugalmat nem találva?

Szeretsz-e még, gondolsz-e még rám?
Van még a lázból egy kevés,
Mely egykor úgy lángolt szivedben,
Nem szórta ki a szenvedés?
Reszketsz-e még olykor miattam,
S nem vágysz-e halni megriadtan,
Ha arra gondolsz — végzetünk
Örök válást szabott nekünk!

Szeretsz-e még, gondolsz-e még rám?
Ott vagyok-e szivedben még?
Vagy már helyemre mást fogadtál,
Bár egykor mindened valék?
Nem dobtad el, oh! nem tiptorad
A porba még — emlékemet!
Mely rád keservnél mást se hozhat,
Mely úgy lenyűgzi éltedet!

Szeretsz-e még, gondolsz-e még rám?
Egy teljes év szállt már odább,
És ez sok is egy gyöngye szivnek,
Mely oly hűn hordta bánatát.
Én nem vádollar érte, ládd,
— Haszontalan vón' itt a vád. —
Sőt értelek s szivemből azt kívánom:
Jól elfeledj s légy boldog e világon...

Szeretsz-e még? oh! kába kérdés,
Én nem hiszem, nem hihetem —
De hát ugyan mért is szeretnél,
Ki nem leszek t'éd soha sem?
Felejts el és kérlek, feledd,
Hogy valaha szerettelek, —
Oly szerelem, melynek nincs semmi haszna —
Hogy is lehetne érdemes panaszra!

S egy józan és hű férj ölében
Ugy tűnjek én föl majd neked:
Mint egy zavart, homályos álom,
Mely egykor elrabolta kedvedet.
Nyugodtan gondolj vissza rám,
Kit szerettél valaha tán,
S ki téged egykor úgy imádott! —
Többre becsült, mint egy világot!

Feleddj el és élj boldogul,
Majd én is így teszek talán, —
Isten veled, te drága mult,
Végkép merülj, merülj alá...
Roncsolt hajómból kivetem
Mindazt, mi drága volt nekem,
És hidegen bolygok tovább,
Még néha sem gondolva rád — —
De oh! ha e múltát alatt
Silány szivem — ketté szakad!!

A szőlőskert titka.

Beszély.

Lovass N. Jánostól.

I.

185 . . -ben a dunántuli vidék egyik mezővárosában tartzkodtam.

Néhány földbirtokos, lelkész, jegyző s két tanító tevék a község értelmiségét.

A napok meglehetősen egyformaságban, de azért nem unalmasan folytak.

E városka értelmisége összetartó volt. Eltöket nem a fenhéjazó kevélység visszavonultságában akarták eltölteni, hanem a társas összejövetelnek kellemét élvezve, nem egy kellemesen elfolyt órának emlékein mosolyogtak.

A téli estéken hol egyik, hol a másik háznál jöttünk össze.

Olyan mindennapi s még is mindig az ujság ingerével kecsegtető volt összejövetelünk, hogy társaskörünket semmiféle más körrel nem cseréltük volna fel.

Egy este a jegyző azon ujsággal lepott meg bennünket, hogy a községnek egy új lakosa lett mostanában, Gáti Lajos ur személyében, ki, Mészárosné házát s telkét megvéve, már tényleg itt is lakik.

— Kicsoda ő? kicsoda a foglalkozása? — kérdezték a férfiak.

— Családos? fiatal? — kíváncsiskodtak a nők, mi közben himzőkeretjeik fölé hajolva, igen elfoglalva látszottak lenni női munkájokkal.

— Magánzónak lenni állítja magát, — folytatá a jegyző, — korára nézve harminczasnak néz ki. Családi állapotáról nem tudhattam ki semmit. Kérdésemre azt felelte, hogy nős ugyan, de neje most rokonainál van. Ugy látszik, hogy a kérdezősködést nem szereti, én tehát tovább nem kérdeztem.

— Hm, hm! bizonyosan titkolózik az a Gáti, — találgatá Sári Demeter ur, egy gömbölyded testü ötvenes agglégény.

— Magam is azt hiszem, — erősíté a jegyző.

— Akkor gyanus, — folytatá Demeter ur, — mert a becsületes embernek nincs oka titkolózni.

— Lassan, lassan Demeter! — szólt a háziur, Demeter urnak testvére, Ágoston. — Te nagyon hamar ítélsz. Vannak esetek, midőn a becsületes embernek is kell titkolóznia. Nem kell mindjárt azért valakit elítélni, ha körülményeit, kivált ismeretlenek előtt, föl nem fődí.

— Ha Gátinak titka van, mit magam is gyanitok, — szólt a jegyző, — ugy a titok szomorú; ezt Gáti egész lényén észre lehet venni.

— Milyen ember? — ostromoltaték a jegyző.

— Gátit nem lehet sem szépnek, sem rútának mondani s még sem közönséges ember. Arcza halvány s szenvedő szeméi bágyadt fényűek, melyek egykor talán élénken ragyogtak; termete közép, sem nyulánk, sem elhizott, szóval férfias.

— Hát a lelke? — kérdé Demeter ur.

— Azt még nem ismerhetem.

— Gyanus, gyanus, mondhatnám. . . .

— Elég, elég! — szólt Ágoston ur s kezével fődte be Demeter ur száját. — Mi itt ugyan bizalmas körben vagyunk, de még is vigyázatlan vagy, öcsém, kitételeidre. Ha gyanus is

előtted valaki, azért nem szabad mindjárt oly kemény kifejezéssel illetni!

— A mellett maradok, hogy gyanus, — pattogott Demeter ur.

Demeter ur egyike volt azon agglégényeknek, kikkel az életben gyakran találkozunk, kik vénségökben is megtartják gyermekes kedélyöket, kik hirtelen haraguak, de nem haragtartók; kiknél nem ritka eset, mert a pillanat behatása alatt itélnek, hogy ma ellenségek, és már holnap áldozatkész barátok; kiktől az ember soha sem tudja, hogy hanyadán van velök, de azt lehet rólok tudni, hogy lelkök jó, nemes, s hogy gonoszságban soha sem török fejökét. Erős elveik vannak, mint ők állítják, de azért többnyire elveik ellen tesznek, mit ugyan ők soha sem hisznek el, sőt figyelmeztetés alkalmával egész új elveikkel állnak elé, melyeket akkor találhatnak fel. Tüzbe jönnek állításaik bizonyításánál, néha gorombák is, de azért el lehetünk rá készülve, hogy ugyanazon állítások mellett tüzeskednek ma, mely állítások ellen vitázva, tegnap velünk gorombáskodtak. Ha állítás valamit, ő ellened förmed, tüzbe jön, küzd, mint a jó harcos. Ha már benne van a vitában, még a kétszer-kettő-négyet is tagadja, holnap bámulva hallgatod, hogy állításaiddal, melyekért majd megvert, mint sajátjával lep meg, s jaj neked, ha azt vakmerős-ködöl nyilvánítani, hogy te épen ezeket állítottad.

— Még egy ujsággal szolgálhatok, — szólt a jegyző. — Szerei ur szöllejét egy erdélyi ur: Aknai Dénes vette meg; ma vette át megbizottja a birtokot.

— Itt fog lakni Aknai ur? — özlött a kérdés.

— Nem fog itt lakni. A szöllet fallal véteti körül, a lakást kijavittatja, ezeket illetőleg már értekezett is megbizottja egy építészszel. Egy felügyelő fog lakni a szölletben, ez az egész.

— Gyanus, gyanus! — hangzék Demeter ur ajkairól, kinek ma este a gyanakodás volt elve.

— Mi volna ebben gyanus? — dorgálá őt Ágoston ur, — egy ur megveszi a szép fekvésű s magánosan álló szöllet, hol hihetőleg pár kellemes hónapot akar tölteni.

— Dunántúl Erdélyhez kissé messze van kirándulásnak, — jegyzé meg egy közülünk.

— Gyanus, gyanus! uraim, városunk gyanus emberekkel van tele! — bizonyozá Demeter ur.

II.

Az enyhe tavasz bársony-terítővel huzta be a földet, itt-ott sárga libavirág fényes aranyhimzészésként csillogott a smaragd színű pázsiton.

Fenn dalos pacsirta verte egyszerű dalát, fölebb-fölebb emelkedve a magasba, honnan kedvesen hangzott le a természetet dicsőítő szép éneke.

Az égnek azurkékjét csak néhol takará alig tenyérsnyi nagyságu ritka felhőcske.

A természet méla csendje tette ünnepélyessé a vidéket, csak néha-néha hallatszott egy munkás leánynak üde éneklő hangja.

A nap már jól elhaladt nyugatnak, midőn fűvészkedő kirándulásomból hazafelé jöve, Aknainak magas fallal körülvett szölletje mellett egy nagy topolyfa árnyába leheveredtem.

Egyszerre a „Linda“ magándalának töredékét hallottam, kellemes, női s jól iskolázott hangon énekelni.

Meg voltam lepetve hiszen tudunkra e szöllet csupán

egy vadkinézésű vinczellér lakja nem kellemes arcú élettársával. A szép hang szép énekest enged föltételezni, a hang iskolázottsága műveltségre mutat.

A kíváncsiság fölébredt bennem. Mit csináljak, hogyan láthassak be a szőlőbe? Legalább is kilencz lábnyi magas volt a fal, tehát szó sem lehetett róla, hogy megmászhasam.

Kapuja örökösen zárva van, ha zörgetek, sem eresztenek be s csak is vigyázóbbakká tenném azokat, kiket kilesni akartam.

Aknai Erdélyben lakik, szőlőjét még meg sem nézte, magas fallal véteté körül, kapuját zárva tartja, mogorva vinczellért tart, ki rövid, goromba feleleteivel minden kedvét elveszi az embernek a kérdezősködéstől s most e falak mögül szép, iskolázott, női hang hallatszik. Igaza lett volna-e Demeter urnak, hogy a szőlővétel gyanus?

Fölébredt bennem a kalandvágy.

Fölmásztam a topolyfára. Szemeimet folytonosan a szőlő felé szegeztem, alig vártam, hogy a szőlőbe láthatva, megpillanthassam az énekest.

Egy terepély díófa alatt ült egy nő, szép volt, a menyire a távolság kivennem engedé. Mellette egy férfi hevert, fejét a nőnek ölébe hajtva, ki kis kezeivel annak hajfürteit simogató.

Zsebtávcsovet minden fűvészi kirándulásommal magammal szoktam vinni.

Kivevén zsebemből, kihuztam, épen nézni akartam vele, midőn — — — valaki kivette kezemből.

— Hadd nézzek csak én rajta először, öcsém, — szolt suttogó hangon Demeter ur, ki egy kampós ágon meglehetősen kényelembe helyezkedve ült.

— Hát urambátyám mit keres itt? — szólék meglepetve.

— Az a kérdés, hogy uramöcsém hogyan mer ide jönni? — kérdezett bosszus, de azért suttogó hangon. — Egyéb-iránt most ne beszéljünk, mert könnyen meghallhatják. Hadd nézzem csak őket!

— Teljes életemben nem láttam ilyen szép nőt, — ezen szavakkal adta vissza Demeter ur távcsovetem.

Most én fogtam hozzá a távcsovezéshez.

A nőnek hosszú haja csak félig takarta alabastrom-válait, melyeknek fehérségét még jobban kiemelte a hajnak hollószíne. Szemeit a férfitársára látszott függeszteni, piros és telt ajkai tán épen akkor szerelmet susogtak. Kis kezeivel a férfi haját borzolgató, olykor-olykor megcsipve annak telt arcát.

Nem csodáltam Demeter ur lelkesült állapotát, mert magam is kezdém érezni a jelenet bódító hatását.

— Talán Aknai ur s neje azok? — kérdém Demeter urat.

— Nem azok, uramöcsém. Férj és nőnek nincs okuk magukat annyira elfedni a világ szemei elől, hogy még jelenlétüket sem gyaníthatja senki.

— Régen itt vannak?

— Már egy hete, hogy látom őket.

— Igen? — — S még sem szolt urambátyám!

Demeter ur kissé elpirult, zavarba jött s haragudni látszott, hogy elárulta magát. Ő, ki soha sem tudott titkot tartani, egy hétig tudott hallgatni azon szőlőskert titkáról, melynek megvételét gyanusnak állította!

A nap lenyugodott, hűvös szél kezdett lengedezni nyugat felől, mely elől a két szerelmes a házba menekült.

Csendesen lejtöttünk a fáról, szorosán a fal mellett haladva, értünk le a kocsi-utra, melyen sokáig némán ballagtunk egymás mellett hazafelé.

— Gyanus, gyanus! — törém meg a csendet.

— Mi gyanus? — förmedt rám Demeter ur.

— Urambátyám magaviselete. Egy hete már, hogy urambátyám tudja a két szerelmes itteni lappangását s nekünk titkáról semmit sem szolt.

— Kinek mi köze hozzá! — szolt daczosan.

Azután sokáig mentünk egymás mellett szóltlanul. Végre Demeter ur hosszú fontolgtatás után kezdett szólni:

— Én uramöcsém szives, becsülettudó embernek ismerem, azt hiszem tehát, hogy — — —

— Kérem, tessék folytatni!

— Az ördögbe, öcsém, ha ön becsületes ember, hát a mi titkunkról, hogy a szőlőben egy szép nőt tudunk s hogy azt kilestük, senkinek sem szoland.

— Tehát titkolózom, mint Gáti ur? — kötekedém Demeter urral.

— Tegye, uramöcsém, az én elveimet sajátjává: egy sem eszélyes ember az, ki azt is kifecsegi, mit elhallgathatna.

Én hallgatást ígértem Demeter urnak, ő határtalan barátságáról biztosított engem.

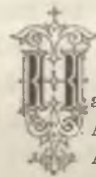
E kis kaland elválhatlan barátokká tett bennünket, őt a szerelem a szép ismeretlen iránt, engem a kíváncsiság, a kalandvágy nyugtalanított.

A két szerelmes kilétét kipuhatolni volt egyelőre egyedüli czélunk.

(Folytatása köv.)

A régi szeretőhöz.

Zanathy Kálmántól.

a lelked hurjain
 Átsuhan még néha
 Az emlékezetnek
 Titkos szellem-ujja;
 És zendül nyomában
 Rejtelmes pusztá hang;
 Mintha tulvilágból
 Csendülne egy harang;
 S hall'sz aztán zengeni
 Egy regét a multból,
 Mely szívünk édeni
 Szent szerelméről szól;
 S míg hangzik édesen
 A szép tündér-rege:
 Szívedet betölti
 A gyönyör érzete;
 Majd pedig fájni kezd,
 És vérzik kinosan,
 Mert szívünk szent frigye
 Örökre oda van:
 Szemed pilláin egy
 Ragyogó könyecsepp ül,
 A veszteség kinos,
 Gyászos emlékeül. —
 Ha mindez valóban
 Átvonul lelkeken:
 Oh, engedd tudnom azt,
 S boldog lesz életem!

K é k s z a k á l.

— Marlitt E. beszéle. —

Pr. J-től.

(Folytatás)

— Te kis bolond! — szól fejszónálva, s ujját a nedvesítő edénykébe mártotta és tovább font.

— Az alma csak azért izlett nekik annyira, mert tiltva volt — folytatta Lilla zavartalan komolysággal. — Borcsa néni, szemeimet épen most értem rajta, hogy ismét átnéztek a toronyablakra s igen szerették volna kivenni, mit ábrázol az a festmény az ablakon. Ezt rosszul teszik, hiba tőlük, mivel te eltiltottad; de segíteni kell a dolgon, nincs valami erős, vastag szőnyeged, hogy azt oda szegezhetnők? vagy —

— No, az kellene még, hogy azok miatt a világosságtól és levegőtől is megfoszszam magamat! — vágott közbe félig nevetve, félig boszusan Borcsa néni. — Gyermekeim, — folytatta s a rokka megszűnt peregni, — te ismét egy komoly ügynek a nevetséges oldalát tekinted; légy azonban meggyőződve, hogy az épen nem nevetséges... Hubert impertinenciái miatt most még többet kell szenvednem, mint akkor, midőn az arczátlan ifju gyermekkori nyugalmaát egészen feldúlta.

— Hogyan, hát az ismét itt van és átkukucsál a kerítésen?

— Lilla, ne légy oly gyermek! — mondá a tanácsosné némi türelmetlen hangnyomattal. — Az most jó hatvanéves volna, akkor pedig nem mászkál senki a kerítésen. Ő meghalt nejével együtt s én teljes életemben soha sem álmodtam, hogy ott tul még más valaki is fog még henczegni. Egyszer csak itt termett egy ismeretlen. Ott tul nem maradt kő kövön s egy fűszál sem nőhetett többé ugy, mint akart. De ez hagyján, én nem törődtem vele, tegyék, mint nekik tetszik. Hanem hogy elég kellemetlenségem lesz az új szomszédsággal, azt mindennap mondtam, és csakugyan be is következett... Egyszer csak jön hozzám egy megbizott s a szomszéd fiatal ur nevében azt kérdezte, nem adnám-e el neki házamat és kertemet. No én aztán ugy feleltem, a mint éreztem, s a megbizott ur hamarabb kiment az ajtón, mint bejött.

— Nénikém, én attól tartok, te nem voltál elég udvarias.

— Eh, talán minden szót megfontoljak, mikor atyai örökségemet el akarják árusítani? . . . Az ifju ur valószínűleg azt gondolja, mivel a schlesvigholsteini háboruban részt vett, neki már foglalni is szabad . . . . Egyébként őszinteségemet igen rossz néven vehette, mert a pillanattól fogva mindig ellenem fondorkodik . . . . Azon időben, midőn először sövényt vontak ide, kérdés támadt az osztály miatt, a határ épen a pavillonon ment keresztül. Azonban nagyatyám s az öreg Dorn Hubert megegyeztek, hogy a pavillon maradjon, és mivel jobban nagyatyám kertjében állt s ajtaja is ezen a részen volt, azért nekünk hagyták az egészet. Egyszer csak eszébe jutott e magas származású urnak, hogy kényes szemeit sértethetné a régi házikó, s minden áron el akarja távolítani az ő kertjébe áteső részt.

— Hogyan, azt a kedves, régi pavillont el akarja idegeníteni? — kiáltott ingerülten Lilla, és felugrott. Eddig nyugodtan ült a székekben és picziny lábát a másikra téve ringatózott. A régi családi gyűlöletet soha sem tudta igazán elfogni. A későbbi nemzedék surlódásait, melyekről Borcsa néni

gyakran oly felindulva emlékezett meg, mindig csak kicsinyes izetlenkedéseknek tartotta, azért beszélt eleintén a tanácsosné új aggodalmairól is tréfásan. Most azonban döntő bizonyítványt nyert a szomszédok rossz indulatáról, mely az ő szívet is bántotta. Lilla szerette a pavillont, miként a gyermek szereti szüleinek régi házibarádját, ki őt térdein hintálta, gyönyörködtető elbeszéléseket mondott neki és védelmezte, ha büntetni akarták. Ő mindig szívesebben tartozkodott abban a régi, nyolczszegletes házikóban, mint az emeletes lakházban. Itt folyt le babáinak érdekes élete, itt ugy érezte magát, mint háziasszony, mivel kis látogatóit e teremben fogadhatta, azért — Lilla házának is nevezték. A vén falak tanúi voltak összes gyermekkori boldogságának, de fájdalmas sirását és panaszeit is hallották, midőn a lakházban haza indulni készültek.

— A követelőnek természetesen ép oly világos magyarázatot adtál, mint a foglalási kísérlet alkalmával, nemde néni? — kérdé gyorsan.

— Bizonyosan, kinyilatkoztattam neki, hogy a pavillon egészen jól áll ott, a hol van, s az én akaratommal egy téglája sem fog elmozdittatni; akkor ő törvényesen bepanaszolt.

— A rút ember!

— És igazat adtak neki. Engem pedig elutasítottak, hogy házamat az idegen birtokról nyolcz nap alatt eltávolítsam.

— Irtózatos! . . . Es te el tudod ezt túrni, Borcsa néni?

— Egy kőhöz sem szabad nyulni. — Öreganyja arczképére mutatott. — Ez megfordulna sirjában, ha én abba beleegyezném . . . A derék ur rontassa le maga, az ellen mit sem tehetek.

— Az pedig nem sokat fog teketóriázni, vigyázzon csak rá, tanácsosné asszony! — szól Dorka, ki néhány pillanat előtt lépett be s egy tányér frissen sült koczkalépenyt tett az asztalra. — Siet vele. És ha nem volna az az ablak, mely kertjébe nyílik, akkor még soká nem állna utjában a kis ház. De egyszer mégis felnyithatná az öreg Sauer az ablaktáblákat és átkukucsálhatna a szép nő után — az volna ám csak veszedelmes dolog!

— Micsoda nő az? — kérdé nevetve Lilla.

— Bizonyosan neje — szól Borcsa néni vontatva.

— Eh, ne higgye azt, tanácsosné asszony — vágott közbe Dorka, a nélkül hogy észrevette volna urnője hallgatásra intő pillantásait, — a kedvese az . . . Lilla kisasszony, ott tul ugy ugy élnek, mint a pogányok, s az ur féltékeny, mint a török. Az egész városban egy lélek sem tudja, hogy milyen az a személy, a melyik nála lakik, még tulajdon kocsisának és inasának sem szabad tudni. Egy szerecsen áll őrt ajtajánál s az viszi be az ételt is . . . Isten bocsássa meg nekem, de már hogyan tud egy keresztyén ember ily vadállatot túrni maga körül! Én mindig halálra ijedek, valahányszor száját nyitja, és arra a czethalra gondolok, mely Jónást elnyelte . . . A nő szüntelenül sűrű fátyolt visel, s ha kocsikázni megy, a függönyöket mindig leeresztik. Egyszer kin álltam a kertajtóban, a kocsi épen arra ment, s azonnal a függöny után nyult egy kéz, melynek ujjai olyanok voltak, mint az alabastrom, és gyürüi fénylettek, mint a karbunkulus. Hanem az ur, az igazi vad ember lehet, hogy azt a szegény asszonyt annyira zár alatt tartja; pedig olyan forma is az. Ha birtokára kilovagol, koromfekete paripáján ugy nyargal, hogy reszket az ember félelmében, s oly mogorván és parancsolólag néz, juj!

— Olyan, mint atyja, — mondá Borcsa néni Lillához fordulva, — annak is szűk volt a világ és alacsony a hely, melyen állt. A régi becsületes Dorn-törzsbe nemes ágat oltott; ez azonban rosszul érezte magát a polgári légkörben s akkor ő nemességet is vásárolt. . . Vásárolt nemesség! mi eredetileg anynyit tesz: vett érdem . . . Botorság, esztelenség! Holmi bünbocsátási engedvényt juttat eszembe, csak hogy megfordítva; a világ ragaszkodik az ilyféle bohóságokhoz és szemfényvesztésekhez, ravasz ember pedig mindig van, ki hozzá komoly képet vág és hasznot húz belőle.

Azután félre tolt a rokkát s a térdeire terített fehér kendőről lerázta a pozdorját.

— Mily bosszantó tárgyra tértem át — mondá felállva. — Haszontalan gondolatok, melyekkel ily vén asszonynak nem is kellene többé foglalkozni. Döntések ma le mind a régi bálványokat, holnap új aranyborjút fog körülrajongani a világ. . . Jöjj Lilla, tölts nekem egy csésze théát. Ugy-e ennek friss és jó szaga van? . . . Magam szedtem az erdőn; ettől egészséges véred és piros arcod lesz, az pedig nem fölösleges nálad, te kis holdvilág képű!

Soká ültek ott és beszélgettek. A theakanna utolsó gőze már rég elpárolgott, a szobazugokat az est árnyai foglalták el, azután a falióra számlapját és végül az öreganya arczképének arany keretét vonta be sötét fátyollal, s oly csend lőn, hogy a kis falusi kántor bátran hegedülni kezdetett volna a szekrény tetején. Ott kin a millió levél és virág csodás alakokká olvadtak össze s a szellő sem merészelt az éj kezének rajzolatait bántani.

Hirtelen némi fény áradt szét egyik akácza-csoport lombjai fölött s a fehér, ábrándosan csüngő virágfürtök színes sugarakban usztak. A toronyszobában egy függő lámpa égett. Az erkélyen gyöngéd női alak jelent meg fehér atlac ruhában, s fekete hajhullámai keblére folytak. A színes ablaküvegen pedig egy szünet nélkül mozgó árnyék látszott minduntalan elsuhanni. Egy férfi járt gyorsan fel-alá. . . A mogorva szomszéd, a kékszakál volt-e ez, ki egy szerencsétlen nőt fogva tartott, hogy szép arcát más szem ne is lássa, mint az övé?

Lilla nem merte a kérdést hangosan kifejezni, nem akarta többé a nagynéne lelki sebeit felszaggatni. E pillanatban az öreg Sauer is lámpával lépett be. Csikorgó csizmái felébresztették a tanácsosnét könnyed szendergéséből; nevetve ugrott fel helyéről és szemüvegét álmos szemei elé vonta, hogy még egy keveset olvasson. Ezalatt Sauer betette az ablaktáblákat; a vén agglégény mintegy mohón először is a délfelöli ablakhoz robant, honnét félénken visszapillantva Lillára, valami „bűnös látvány-“ról dühöngött. Azután eltűntek az ablaküveg színeképei a kérlelhetlen szürke ablaktáblák mögött. Lilla kivette a nagynéne kezéből az ujságlapokat és felolvastott, míg a fali óra tizet nem ütött. A tanácsosné szigoruan alkalmazkodott a rekedt óraütésekhez, s midőn az utolsó is elhangzott, fölkelte és Lillát a vendégszobába vezette, hol egy csókkal jó éjt mondott neki.

Itt még nem voltak betéve az ablaktáblák, s az ablak nyitva állt, a szoba pedig megtelt éji violák illatával, s a fehér ágyon halvány fény ömlött el. A hold szintén már fölkelte, de eltévedt éji kóborokként még néhány sötét felhő vonult el teljes arcza előtt. Az árnyék ott fen még mindig fel-alá járt. A hold végre győzedelmeskedett a felhőkön s a földre hirtelen fényes fátyol borult, mi idegenszerűvé és rejtélyessé teszi annak arcát, hasonlóan ama sphinxéhez, mely megfejthetlen

kérdéseket támaszt az emberi kebelben; nevezzük mindazt egy szóval vágnak.

A toronyszoba lámpája elaludt. De Lilla azt gondolta, még nem érkezett el a pillanat arra, hogy behajtsa az ablaktáblákat és álomtalan szemeit a váncosok közé rejtse. A kékszakál most bizonyosan lenyugodott s vele fekete és fehér udvarnépe is, s talán észrevétlenül át lehetne tekinteni a tiltott sövényen. Lilla kisurrant a tornácba, onnét a kertbe. . . Leírhatlan szivreható hang ütötte meg fülét. . . és még egyszer — s ismét! Legyűzött fájdalom vagy szerencsétlen vágy kifejezései-e azok? . . . Egyébként nem emberi hang, egy czella volt az, s a hangok az épen felnyitott toronyablakokból áradtak szét. Lilla mozdulatlanul hallgatózott. Nem is gondolt arra, hogy vékony papucskaiban nedves kavicsokon állt, s hogy világos muslinruhájának szegélye holnap öt elárulja. . . Az a lény, mely oly bűvös hangokat tudott kicsalni hangszeréből és néma éjjelen egy megindult lélek mély érzelmeit dalba önté, — nem lehet az a férfiu, ki oly vadul szokott lovagolni, hogy félni kell tőle, és ki védtelen nőket bezár és Cerberusként őrzi azokat.

Az adagio véghangjainál Lilla csendesen a pavillon felé tartott. A kerítésen át nem láthatott, még a vézna Sauer sem érte ezt fel, mert a zöld fal igen magas és áthatlan volt; de ott az ablak, mely miatt — Dorka állítása szerint — a pavillon le lesz döntve. Hányszor átmászott ő azon, játszani a bérlő család gyermekeivel. Hisz oly késő volt már, bizonyára senki sem fogja őt meglátni, a pavillon különben is árnyékban állt. Az ablakot valószínűleg fel sem nyitották, mióta ő utolszor bezárta, mert egészen herozdásodott. Végre vigyázva kinyitotta. Most előtte állt a kékszakál holdvilágos kastélya minden titokteljes varázsával. Ott a derengő bokorban egy márványszobor fehérlett; a karcsu nőalak ég felé nyújtá karjait, mintha a repkény ölelései elől aggódva menekülni iparkodnék, mely az állványt körülfonta. A hold fénye millió rezgő csillámokban uszott a vízmedence hullámzó tükörén, de a magas ablakokat is teljesen megvilágítá; büntetlenül tekintett be a selyem függönyökön keresztül a ház szentélyébe és rámosolygott a két szép szemre is, melyekről ki sem tudta, valjon sirnak-e, vagy boldogságot sugároznak. . . Vagy tudták talán a szökökutat, melyek szüntelenül csörögtek és suttoztak? a tarkaszínű virágok, melyeknek zárt ajkai a titkot megőrizték? Talán a féltékenyen őrizett lénynek könnyed lába elsuhan mellétök és azok földre szegzett szemeibe tekintének? . . .

A dallam újra megszólalt a toronyszobában. Lilla az ablak-deszkára ült, összekulcsolt kezeit térdére tette és mámorosan nézte az elzárt idegenszerű világot. . . E pillanatban úgy tetszett, mintha a márványszobor otthagyt volna állványát s a csendes lugasban sétálna. De nem, azok a fehér, hideg karok most is ugyanott emelkednek az ég felé, s a holdsugár és a lanyha éji lég sikertelenül érinték a merev kőalakot! E lény azonban, mely mindig közelebb jött, élni látszott, — egy sohaj repült át Lillához. Ez bizonyosan a kékszakál szép, fiatal nője volt. Egy pillanatra megállt s az adagiót hallgatta, majd nem királyi termettel birt, de az illatos, hosszú ruha fölötte gyöngéd tagokat folyt körül. Jobb kezét keblén tartotta, mintha felindult szívet akarná megnyugtanni, míg balkarja hanyagul alácsüngött. E tartásban leírhatlan kellem volt, de a szomorú fűz önmegadása és gyámoltalanságából is volt valami benne. Mélyen lesütött arcán e pillanatban bizonyára könyvek ragyogtak; mily alakja, mily kifejezése lehetett e vo-

násoknak, melyek — mint látszott — a hold fénye elől is szerttek volna elbujni? azt biztosan nem tudhatta; egy fekete fátyol sűrűn elfödte arcát.

Lilla gondolatai álm és valóság közt ingadoztak; ösztönszerűleg érezte, hogy őt nem szabad senkinek észrevenni, s zaj nélkül igyekezett leszállni az ablakdeszkáról; tekintete azonban mindig újra a látvány felé irányult, mintha leigézve lett volna. . . Ha szenvedett és boldogtalannak érezte magát a fogoly nő, mért nem szökött meg? Átmászni a kerítésen Borsca néni kertjébe és onnét tovább menekülni, mindezt Lilla nem tartotta kivihetlen merényletnek, ő maga mindenesetre sokkal nagyobbra is vállalkozott volna, hogy ama zsarnokkal daczoljon. . . inkább meghalni, mint ily fogságban élni! Hogy talán önkényt, akarva maradt fogságában a nő, mivel tömlöcztartóját szerette, — arra Lilla távolról sem gondolt; ő nem is sejtette, mily különös néha a szerelem, egyszerűen azért, mert ez érzelmet még nem ismerte. Szíve felbuzdult a gondolatra, hogy talán segíthet a szerencsétlenül, s azért nem mozdult az ablaktól, hanem csodaszép fejecskéjével bátran előrehajolt s a hold fényétől teljesen megvilágítva, mint tündér állt a nagylovelü felfutó virágok közt. . . E pillanatban egy velőkiig ható kiáltás reszketetté meg a levegőt. Az idegen nő hirtelen arcára vonta a fátyolt s összefont kezekkel szoritotta azt keblére, s mintha kergették volna, úgy szaladt egyenesen fel a kőlépcsőzeten. A terrasse-ra nyiló ajtót belülről felszakították s a néger megjelent az erősen megvilágított szoba küszöbén. A nő oda érve, majd összeesett; de ismét magához tért, kezével visszamatatott a pavillonra, aztán eltűnt a háttérben.

Lilla megdermedve nézte mindezt; most azonban hirtelen az ablaktáblák után nyult és behuzta azokat, mivel a néger dühödten szaladt le a kőlépcsőzeten. Épen akkor tolta rá a reteszt, midőn kívül a kavics léptei alatt sercsegett; a néger öklével oly nagyot ütött a táblára, hogy a vén fa rengett bele, és tört német nyelven borzasztóan szitkozódott. A lányka ujjai göresösen szoriták le az alsó reteszt. Szorosan füle mellett hangzott a rekedt hang, mintha már arcán a néger lehelletét is érezné. Kimondhatlan borzalom fogta el szegényt, menhelyéről azonban még sem mozdult. Szerencsére hősi bátorsága nem lett kitéve több megpróbáltatásnak. Egy parancsoló férfi hang, mely valószínűleg a toronyból hangzott, visszahívta a néget; azonnal néma lön és gyors léptekkel távozott.

(Folyt. köv.)

A provencei troubadourok.

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

6. Pierre Vidal.

Pierre Vidal Toulousban született s egyike vala azon troubadouroknak, kiknek élete merő kalandokból állt. De ha a többi ezeket csak bizonyos határig üzte, Vidal merészen tullepte ezt, úgy, hogy az örülésig rokonzátlan dolgokat művelt. Ugy látszik, — a költői tehetsége által kitünő troubadour jelleme legalább azt bizonyítja, — hogy a költőknél a szerelem s hiúság váltakozva oly nagy befolyással van a többi érzelmekre, hogy az egyik ép úgy, mint a másik, magát az ést is megsemmisítheti. Mindazáltal a sok költő közül, ki

valaha szellemi beteg lön, egy sem érte el az őrzöngés ama fokát, melyet Pierre Vidal. — Ez a költészet valóságos Don Quixote-ja lön, s mindezt szeretőinek köszönheti, kik egytől-egyig szerették, továbbá bátorságának, mely őt a lovagok legvittezebbjévé tette; tulboldogsága a legmerészebb tettek elkövetésére sarkallta. A keresztes háboru alatt Cyprusbán egy görög nőt vett el, ki — mint állítá — a konstantinápolyi uralkodó házzal távoli rokonságban állt. Vidálnak sem kellett több, s egy napon azzal áll elő, hogy a konstantinápolyi trón őt illeti. Aztán fölvette a császári czimet, nejét császárnévá nevezte ki, s egy trónt készített.

Pénze nem volt, de dalai nagy keletnek örvendtek, s legott elhatározta, hogy ezek jövedelmét a legutolsó kis pénzig összegyűjti, zsoldos serget fogad, s visszafoglalja birodalmát. Ez álmodozásai közepett azonban nem felejté el Barralde Ballut, a marseillei vicomte nejét, ki költői szerelmének tárgya volt, s kihez Cyprusból költeményeket irt, melyekben a harmónia valóban bámulatos.

Midőn Provenceba visszatért, egy új szerelmi kalandja még őrzöngöbb tette ragadta. Egy Carcassonába való Louve de Penantier nevü hölgygyel ismeretséget kötött, mely egykét nap mulva már a legforróbb szerelemmé fejlődött. Fékezhetlen szerelme annyira vitte, hogy Louve tiszteletére „farkas” nevet vett föl, s hogy e nevet igazán megérdemlje, hozzá még farkas bőrbé öltözött s pásztorok és kutyák által üzette magát. A mennyire testi s lelki ereje engedé, a végletekig vitte e furcsa vadászatot: végre összerogyott, s a szolgaság halott gyanánt vitte haza urnőjéhez, kit nem kevésse indított meg e különös hódolat. Vidal ez örült szenvedélye mellett azonban érzékeny kedélyü volt; költeményei a legösszhangzóbbak s mi még csodálatosabb, oly tárgyak körül, melyek nem vonatkoztak reá, vagy szerelmére: helyes és egészen egészséges ítélőtehetséggel birt.

Műveinek gyűjteményében több mint 60 darab van; ezek közt 3 hosszú költemény, melyeket a provence-ok általában „verseknek” neveztek el. Legfigyelemreméltóbb ezek közt az a műve, melyben egy troubadournak tanácsokat ad, mint járjon el művészetében. A költészetet a nemes érzések gyámolítójának, s az egyetemes bölcsészet fentartójának tartja, a troubadourokat pedig a nemzetek tanítóinak nevezi. Visszaemlékezik ifju korának dicsőséges napjaira, midőn isten kegyelméből egész Európában hősök uralkodtak, midőn Németországban I. Frigyes császár élt, Angolországot II. Henrik s három fia birta, s Cataloniában Berenger gróf s annak fia: Alphons volt. Mind e fejedelmeket a költészet által egyesítve állítja elénk, s azt kívánja, hogy a jövő nemzedék dalnokai újra terjeszszék e nemes érzéseket, melyek atyáik dicsőségét mozdíták elő. A jongleuroknek azt tanácsolja, hogy legyenek szerények, becsületesek s mindig a józan ész után induljanak. Az egész költemény nyelvezete nemes s minden tekintetben értelmes, mely jó tulajdonok ellentétben állanak viseletével.

Hosszu költeményei közt van még egy allegoriái novella, melynek főszemélyei: a szerelem, a kegyesség, a szemérem s a becsületesség. Az allegóriákat e troubadourok az araboktól vették át s mivelték tovább.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Április 20-dikán.

A főváros tüntetett. — Az olasz staggione. — A vendégszereteti kötelességek. — A „Sevillai borbély.“ — Biancolini Mária és Fiorini Arisztides. — Sikertelen csábítások. — A diadalmas árak. — Ujabb tüntetés. — Egy jószándéku tanács. — Még egy jószándéku tanács. — A főrangnak estélye.

Rég nem volt már tárczairónak olyan jó kedve, mint most nekem, mert csupa örvendetes, kedves, jó hírekkel szolgálhatok e hétről. Itt van mindjárt első sorban a mi kedves fővárosi közönségünk, egy valóságos fővárosi közönség, csaknem olyan, mint a párisi, épen úgy viselte magát az olasz staggione irányában, mint a Szajna melléki boldogtalan főváros a verseillesi kormány irányában, felmondta a színháznak az engedelmességet, és — a mi lázongásunkat fényes siker koronázta. Az olaszok első előadásairól csak úgy kerülgetve szóltam a múlt héten; hiába, a vendégszeretet is követeli a maga jogait, nem akartam megmondani, hogy a mit és a kit az „Álarczos bál“-ban látnunk és hallanunk adott, az több volt a középszerűnél, és azt se mondtam ki egész világosan, hogy a két első előadáson a nézőtér — kivéve a páholyokat, — jóformán tele volt ürességgel; gondoltam magamban, hogy miután a kudarcz úgy is óvhatatlan, ne mondassák, hogy a sajtó élesztette a kudarcot, biztuk az egész ügyet a közönségre, majd megtalálja az magától is a módot arra, hogyan kell a nemzeti színház nemzeti jellegének érvényt szerezni, és — nem is csalódtunk; a harmadik előadásnál már a jó taliánok be kezdték látni, hogy a kifacsart citromoknak, ha még olyan drágán kínálják is, nincs keletje nálunk, eltették tehát a kifacsart citromokat jobb időkre és mutattak helyébe édes, érett, zamatos narancsot, két valóban kitünő operai erőt: Biancolini Máriát — a színlap nem tudta megmondani, ha kisasszony-e, avagy asszonyság, — és Fiorini Aristides urat, mindkettőt az örökszép „Sevillai borbély“-ban, Biancolini gyönyörűen énekelt, közép hangjai ugyan nincsenek kellőleg kiképezve és azért énekében nincsen meg a művészi egyöntetőség, a kellő simaság, alhangja azonban épugy, mint trillái, valóban gyönyörűek; Csillag Róza óta nem hallottunk színpadunkon olyan énekesnőt, a kinél a hang két véglete: a mély alt és a magas soprán olyan tökélyben együtt lett volna; a mellett játéka is eléggé könnyed és kellemes, és hasonlóképp Fiorini Aristides ur nem közönséges Bartolo, hangja érczes, kellemes, játéka igazán olaszos, tüzes és mégis elegáns; és ezek mellett Pandolfini és Medini urak, fővárosunk régibb időtől fogva ismert kedvencei, az előadás tehát egyike volt a legjobboknak, melyet valaha a nemzeti színpadon hallottunk, és — és a színház üres volt, a közönségnek nem kellett, a közönség — a páholyokat kivéve — tüntetett, tüntetett a staggione ellen, nemcsak a magas árak miatt, hanem az egész miatt, ha a világ első művésznőit és művészeit idehozzák, még sem kellett volna neki, nem engedi magát ötödik keréknek tekinteni és nem engedi a nemzeti színházat eredeti rendeltetéséből kivetköztetni, azért nem ment a színházba még a „Sevillai borbély“-ba sem, még Biancolini Máriához sem, meg Fiorini Aristides urhoz sem, hadd

gyönyörködjenek bennük, a kik idehozták, és az igazgatóság ám lássa, hogy boldogul a pénztárral; és az igazgatóság — oh, hogy csak ez egyszer! — megértette a közönség szó nélkül is hatalmas beszédét, és mult hétfőn — már tetemesen leszállított belépti díjak mellett hirdette ugyancsak a „Sevillai borbély“-t, ugyanazon kitünő erővel, és a közönség, a mely Pauliné és Balázs-Bognár Vilma asszonyok énekéhez tódul a színházba, hogy két nappal elébb már minden jegy el van kapva, ugyanaz a közönség újra távol tartotta magát a színháztól; ez aztán szóvalánul is világosan van mondva, nem kell neki olasz társulat a nemzeti színpadon; de valjon fog-e használni a leczke? mert hiszen most is nem az igazgatóság, hanem ama láthatatlan hatalom műve az, mely — bár nem egészen szabatosan — a „kaszinó“ nevezet alatt teszi magát emlékezetessé a hazában: az igazgató, és az sem a mostani, hanem a régi, Zichy Antal, csak annyiban részes az olasz prédálásban, hogy nem birt elég határozottsággal, eléje tenni a nemzeti színház érdekeit egynéhány öntelt matador ficzkándozásának, és mit nyert vele? azért mégis be kellett adnia a kulcsot — tehát az a néhány kaszinói anachronismus fogja-e már most azt a tanulságot meríteni, hogy az a fővárosi közönség talán még sem egészen olyan „trottel“, — bocsánat a germanismusért, de nem én mondtam, hanem ők, a matadorok, — mint a hogy ők képzelik? Meglehet, hogy — nem, hanem azért százat fogadnék egy ellen, hogy az olasz staggione sok, sok időre kiénekelte magát a nemzeti színpadon, mert a színház vesztesége most már minden kételyen felül áll; a régi utonálló — tudniillik a színház utját álló — magas árak mellett is bizonyos volt, hogy legalább harmincezer forintja a színház pénztárának siratja ezt az éneket, hát még most, midőn az árak ismét csaknem a rendes összegekre vannak leszállítva — egy földszinti zártszék 2 frt 50 kr, tehát csak 50 krral magasabb a réginél; — azért most már igen szép volna a közönségtől, hogy félretéve a nemzeti hivatás iránti tekintetet, ismét a régi szeretet vonzaná a színház felé, most sem az olaszok, hanem inkább a magunk kedvéért, hogy a színházi pénztár végleges szárazsági betegségbe ne essék; elég a harmincezer forint, legalább a színház iránti hajlam és vonzódás maradjanak meg, annak a néhány kaszinói anachronismusnak pedig jó volna értésére adni, hogyha már egyáltalában nem sajnálja a pénzt a rendkívüliért, akkor ám adják azt oda az igazgatóságnak, hogy az szerződtesen rajta egy pár nagy művésznőt áll a nd ó a n a nemzeti színházhoz, és lesz olyan operánk, a milyent mi is ohajtunk, és bizonynyal jobb a mostani olasz csapatnál, ha mindjárt nem staggione lesz is a neve.

Sőt még az sem kellene, mert csak azt ha lehetővé teszi, hogy a mostani kicsi színház mellett még egy opera-színházunk is legyen, akkor mindjárt nem lenne szükség az ő ismert bőkezűségére; és azt minden megerőltetés nélkül is megtehetné; építtessen egy opera-színházat r é s z v é n y e k r e, a milyen a német színház, a részvények aztán bizonyos időben

és megfelelő számmal ki volnának sorsolandók, az alapítók tehát semmit se kockáztatnának, visszakapnák pénzüket kamatostól, és a belépti díjakat egy fillérrel sem kellene fölebb emelni, így is fenntarthatná magát nagy terjedelménél fogva. Mondják, hogy már van is szép összeg megtakarítva egy külön opera-színház számára; annál jobb, azaz, hogy annál rosszabb a mostani színházra nézve, mert az a megtakarítás olyan forma megtakarítás, mint midőn a juhsgazda padlásán a — juhbőr szaporodik fel; de ha már meg van gazdálkodva, ám fordítsák az új opera-színházi telek megvásárlására és fogjanak azonnal a fölépítéshez, kisorsolandó részvények mellett és ne halasszák azt akkorra, mikor majd a többi pénz — körülbelül egy félmillió — újra meg lesz gazdálkodva, mert mire az meg lesz, akkorra, oh istenem, beh sok történhetik addig, még az is megtörténhetik, hogy az egész kaszinói anachronismus a levegőben foszlik szét. Mert bizony most már tüzes paripán nyargal az idő.

A hét másik kedves jelensége a főrangúak műkedvelői előadása volt, gróf Karácsonyi Guidó palotájában. Jótékony czélú volt, műkedvelői előadás volt, két olyan czim, mely letéteti az ítézzettel a f e g y v e r t, de nem egyszersmind a k o s z o r u t, melylyel az é r d e m n e k tartozik, és a műkedvelők itt egyuttal művészek voltak; csak ketten játszottak: gróf Károlyi Pista és báró Orczy Bódogné, egy francziából fordított kis vigjátékban: „A kertfal alatt.“ Gróf Pista egy fiatal embert adott, a ki valami zárdában nevelkedő fiatal leány számára egy bizonyos levélkét hajigál át a zárda kertfalán, a bizonyos levélke azonban nem ama bizonyos leányka, hanem egy más zárdabeli leányka kezébe jut, ama bizonyos más leánykát báró Orczy Bódogné adta, ez elolvassa a levelet, találkozik a fiatal emberrel, a fiatal embernek ez a leányka is nagyon megtetszik, sőt jobban tetszik meg neki, mint az, a kinek a levélke eredetileg írva volt, egészen szerelmes lesz belé, a leányka viszont ő belé, a végén aztán kisül, hogy a két fiatal szerelmes közel rokonok, unokatestvérek, már gyermekkoruk óta egymásnak vannak szánva a szülektől, a nélkül, hogy látták volna egymást és azért látatlanban tudni sem akartak egymásról, holott most véletlenül halálra, azaz, hogy házasságra beleszerettek egymásba, a mint hogy úgy is történik, és ezt a két fiatal szerelmezt gróf Pista és báró Orczy Bódogné olyan kitűnően adták, akár igazi művészek; legfőlebb is egy kis elfogultság a bájos bárónő részéről a darab elején, a mi azonban csakhamar elmúlt, és egy kis fáché az ikes igékkel a gróf Pista részéről, a mit szintén nem szabad fölvenni; egészben véve az előadás kitűnő volt; a színelőadás azonban csak mellékes volt, a főelővezetet az ezután következett hangverseny nyújtotta; hallottuk Lisztet, nemcsak négykézzel Janinával és nemcsak Matlekovics-Szuck Róza urnő gyönyörű gordonkajátékát kísérve, hanem egyedül is; egy „bécsi emlék“ czimű fantaziát játszott; hogy miként? arra könnyű is, nehéz is a felelet; könnyű annak, a ki most hallotta őt először, csak azt mondhatja reá, hogy: nagyszerűen; de vajmi nehéz annak, a ki az egykori Liszt játékát őrizte meg emlékezetében; olyan nehezen esik megbarátkozni a gondolattal, hogy a lángelmét sem kiméli meg az idő; a lángelmét? nem, az még most is ugyanaz Lisztben, a mi volt, csak hogy a zongorázáshoz a lángelme mellett izmok, kezek és ujjak is szükségesek, ezek pedig Liszt-nél is csak porból vannak! Hanem azért még mindig hatalmas fejedelme ő a zongoravilágnak.

És hallottuk továbbá Rossi Mária grófnőt énekelni,

olyan szívet megkapó meleg bűbájjal, a mely csak annak adhattott, a kinek az igazi művészet belemosolyogta azt szívébe, bizonynyal az édes anyja, a néhai világhírű Sonntág, később Rossi grófnő mosolyogta azt bele a grófnő szívébe.

És hallottuk végre a mi kitűnő gordonka-művésznőket: Matlekovics Szuck Róza urnőt több évi hallgatás után most újra, és kitűnőbben, mint valaha.

És a ritka műélvezetek mellett a kitűnő szépségű hölgyek: a néző közönség tulnyomólag legnagyobb részét a főrangú világ szépségei képezte, ragyogva diszben és drága kövek fényében; és a grófi palota pompás termei, és a nem nagy, de finom izléssel diszített házi színház, és a háziur nyájas udvariassága, és a bemenetnél felállított bérruhás cselédség — szóval olyan este volt ez, a minő a jótékony czél nélkül is igen olcsón van megfizetve a meglehetősen magas belépti-díjakkal.

És a kicsi színház — még sem telt meg; a polgári osztály távol tartotta magát az előadástól? Miért? Engedjék el nekem a feleletet e kérdésre, inkább örüljünk azon ténynek, hogy főrangúink, mint olyanok, egy közügy iránt mutattak érdeklődést; talán odamutat ez, hogy kezdik belátni, a mit én régóta mondok nekik; nem az az arisztokrácia ellensége, a ki szemére hányja léha közönyösségét a nemzet társadalmi érdekei iránt, hanem inkább az, a ki még e vétkes fásultság mellett is farkesóválva körülhizelgi őt; az arisztokrácia hivatása: elsőnek lenni minden szép és jóban, és kötelessége kilépni a középkorból, maga köré gyűjteni az ujkori haladás minden nemes tényezőjét és azoknak élén munkálni a hazatársadalmi haladási nagy munkáját; ezt tegye az arisztokrácia, akkor meglátja, milyen tisztelettel szól majd róla a becsületes közvélemény és akkor azt is tapasztalandja, hogy midőn a többi tényezőre lesz szüksége, nem ellenére, de maga körül fogja azokat találni, de csak akkor, mert ezek a tényezők a milyen kevésre becsülik a születési kiváltságot, ép annyi önérettel bírnak, és a míg a sötét középkort képviseli, addig ők bizony nem közelednek.

— i — r.

Budapesti hirtívő.

++ (A pesti jótékony nőegylet) e hó 9-dikétől május hó 6-kaig segélyzésre méltó házi szegények között összesen 2130 frt 13 kr. osztott ki; és pedig hetenkinti részesülésben álló szegényeinek 342 frt 40 krt, — negyedévenként segélyzetteknek 1475 frt, s az egyszer-mindenkorra részesítetteknek 312 frt 73 krt. — Ez alkalommal a vála sz t m á n y i n ő k 44 új vizsgálatról tettek jelentést. Az egylet szegényei javára az első pesti takarékpénztár részéről 300 frt. s a Buda-pesti fővárosi takarékpénztár részéről 200 frtnyi adományok folytak be, mely kegyes adományokért az egylet ezennel legforróbb köszönetét fejezi ki.

++ (Báró Orczy Bódog) közelébb felszólította Bignio Lajost, ki jelenleg a manheimi színháznál vendégszerepel, hogy néhány operában lépjen föl a nemzeti színpadon is. Bignio szívélyesen megköszönte a kitüntetést s örömmel fogadta a meghívást, megjegyezvén, hogy csak a londoni nyári vendégszereplése után jöhet Pestre. Levélben kijelenti, hogy nyolczszor ohajtana föllépni a nemzeti színpadon és pedig többek közt: „Álmos“-ban, „Tell Vilmos“-ban, „Don Carlos“-ban, „Tannhäuser“-ben, „Álarcos bál“-ban stb. Első föllépése jövedelmét a pesti bölcsőde javára akarná fordítani.

••• (Schultze Erneszt.) A ki a képmutatásban, a jelenkor ezen gazdagul jövedelmező iparágában, alapos ismereteket akar magának szerezni, az ne mulassza el megtekinteni Schulze Erneszt mimészeti előadásait a vigadóban. A hirdetőnyben az van ugyan mondva, hogy a nagy mester csak három előadást fog ezuttal tartani, de bizonynyal meg fogja változtatni ezen szándokát, tapasztalván, hogy milyen pompás vásárt csinál itt portékájával. Kapni itt mindent, a mi képmutatás csak szükséges az életben, a szemöldök rángatástól kezdve a szakállig. Mutat papi, hivatalnoki, államférfiui, tudóstársasági, szép-irodalmi, kritikusi, ujdondászi, pénzügyi, szerelmes, ábrándos, dühös, olvadékony, szellemes, ostoba, életveg, lemondó, világ-ölelő, világ fájdalmas, sőt még arcátlan arcot is a megszólamlásig hiven, ugyanazon egy istenadta arcával, minden festék és segédeszköz nélkül, sőt megmutatja, hogyan lehet az egyik fél arc csupa öröm, és a másik fél csupa bánat és szomorúság, ugyanazon egy időben. Szóval nagyszerűen tanulságosak e mutatványok.

••• (Hányan és kik menekültek ki) a magyar nők közül a forradalom után 1849-ben. Kossuth Lajos rendeletére Kabos alezredes Sumlában, 1849-diki december 11-dikén pontos névjegyzéket állított össze a menekültekről, kiknek számuk ott akkor 491 volt összesen. E névsorban a nők nevei is fel vannak jegyezve, a mint következik: Gr. Batthyány Kázmérné, Foknerné, Dembinszkiné, Jasicsné, Vuja Auróra, Gyurmánné, Váradiné, Tarné, Kertészné, Arvainé, Hajdu Sára, Muntyán Száli, Varga Mihályné, Schönne, Balogh Istvánné, Molnárné, Jochter Barbara, Dombrowszkyne, Kreinmiller Jozéfa, Görög Péterné, Reinhartné, Szépné, Kállai Anna, László Juli, Vékonyné, Eisenpicklerné, Bodonekné, Horváthné, Kisné, Lévainé, Takács Mari, Tüzér Mari, Csermelné, Pásztoriné, Romancsek Mari, Lőrincz Istvánné, Aczélné, Steiner Jánosné, Vargáné, Brauer Terézia, Pap Julia, Tamási Mari, Juracsekne és Gloszné. Törökország többi városaiban hányan és kik voltak menekültek a magyar nők közül, még nincsen összegyűjtve.

••• (Mult esütörtökön) délelőtt a reformatus templom orgonáján próbajátékot rendeztek Magyarország azon organistái, ki a londoni kiállítási bizottság felhívása folytán Londonba akarnak utazni. A bírálók Liszt, Erkel, Volkmann és Belovits szerepeltek. Játszottak: Bene Mórról, Helvey Ujvidékről és Lohr Szegedről. Legterjedelmesebb műsora volt ez utolsónak, játszott Bachnak E-dur és A-moll fugáját, C-moll preludiumát, Mendelssohnnek egy chorálját változatokkal s Lisztnek „Tannhäuser-phantáziáját“ orgonára. Helvey egy Bach-fugát és szabad phantáziákat játszott. Bene a czismoll-fugát játszta Bodétól és szabad phantáziákat. Fájdalom, a reformatus templom hiányos orgonája igen akadályozta a pályázók technikájának kellő kifejtését. A pedal rövid, mi a játék folyamosságát megszakgatja. A székesegyház orgonája, az egyetlen tökéletes orgona pedig bizonyos közhírré nem tehető okokból nem állt rendelkezés alatt. Hallomás szerint a pályabírák a szegedi organista, Lohr mellett nyilatkoztak, ő fogja tehát a londoni kiállításon képviselni Magyarország orgonáját.

••• (A főrangnak működvelői előadásán) mult kedden Matlekovics-Szuk Róza urnő a közönséget ragadta el gondolkajátékával, előadás után meg a lovak, melyek hazavitték, őt ragadták el annyira, hogy veszetten végig vágatva az alaguton, a lánczhidon, Pestnek számtalan utcáin, a jeles művész jeles férjével együtt kénytelenek voltak kiugrani a kocsiból, hogy

életüket megmentésük, és a jeles gordonka-művész oly szerencsétlenül ugrott, hogy a kövezetbe vágódott és tetemesen megsértette magát. Mellest leg megérintjük azt is, hogy a megvadult lovak, gróf Károlyi Sándor fogata volt, tovább egy félóránál vágattak a két fővárosban, és nem találkozott egyetlen egy rendőr vagy biztos, a ki a kocsiban ülők segélykiállítását meghallotta volna.

••• (Rákosfalva) neve egy új gyarmatnak, Pest mellett, mely leginkább arról nevezetes, mivel az első telepítők legnagyobb részben írók és művészek. Ott építettnek ugyanis nyaralókat s csináltatnak kerteket Vadnay Károly, Szerdahelyi, Szigligeti, Lendvay s a színház több más tagja. A gyarmat közel fekszik a városhoz, jó levegő, pompás viz és csinos kilátás kellemessé teszik az ott tartzkodást, ha a futó homok megkötése ellen is kellő mérvű intézkedések tétetnek. Egy új telep pedig szintén Pest mellett „Kossuth“ név alatt van alakulóban és oda is több író és művész telepszik meg.

••• (Színház.) Az olaszok e héten a nemzeti színházban Rossini „Othello“-ját adták tele ház előtt. Stéger énekelte a czimszerepet. Stéger szerepében, különösen a második felvonásban a Pandolfinival (Jago) énekelt kettősben kitűnő drámai alakítást és nagy erőteljet tanusított s a magas hangokat nagy könnyűséggel énekelte. Az említett kettősben a közönség élénken megtapsolta. Desdemonát Biancolini k. a. énekelte. A kisasszony ma nem aratott ugyan oly nagy sikert, mint Rozinájával és középhangjainak gyengesége az együttesekben sajnos érezhető volt, de mély hangjai most is bámulatot keltettek és imadalával az utolsó felvonásban általános tetszésre talált. Az olasz opera-társulat nő tagjai között kétségkívül őt illeti az elsőség. A második hőstenor Corsi Iginio ur (Rodrigo) mind hangra, mind alakításra nézve a középszerúségen alig áll valamivel fölebb, s ugyanezt mondhatjuk Costa ur (Brabantio) a társulat második mélyhangú énekeséről.

••• (Párisból) az hallik, hogy a közönség, vagyis a lázadó tömeg miután a mult héten egy párszor csunyául megpacskoltatott, kezd alkudozásba bocsátkozni a versaillesi kormányval, és miután ez amugy sem ohajt egyebet, mint azt, hogy minél előbb Párisba tehesse át székhelyét, remélhető, hogy a testvérgyilkoló polgárháboru rövid időn végét érendi Franciaországban. Ha egyszersmind a köztársasági kormány is biztosítva lesz-e ezáltal? azt nem lehet tudni. Thiers menyreföldre esküszik, hogy ő a köztársaság hive, de mikor az egész világ tudja, hogy Thiers nagy — diplomata!

••• (Vegyes hírek.) Az egyesült magyar gőzhajó-társulat csaknem egyhangulag választotta meg főorvosául dr. Farkas Kálmánt, a ki több évig külföldön tanult, két évig Turkeviben működött, és jeles képzettségű orvos. — Vidéki városainkban általános a panasz, hogy nincsenek jó zongoratanítónők, a rossz zenetanítás pedig csaknem rosszabb a semmi-tanításnál. Örömmel ragadom tehát meg az alkalmat, figyelmeztetni a vidéki családokat, hogy tudok egy alkalposan képzett zongoratanítónőt, a ki illő feltételek mellett vidékre is hajlandó menni. — Az „Omni busz,“ melynek megjelenéséről mult számunkban szoltunk, már megkezdte pályafutását a poltikai napi lapok sorában. Kis féliven jelenik meg naponkint délután és igen élénken van szerkesztve, természetesen, miután szerkesztője a jeles Balázs Sándor. — Maros-Vásárhelyt Dózsa Géza, jeles készütségű fiatal festész ismeretlen okból pisztolylyal véget vetett életének. Dózsa a történeti festmények pályázatán Bethlen Gábor által gerjesztett általános figyelmet. — Szabadkézből eladó

egy egészen új és igen diszes Bösendorfer-féle hangverseny-zongora. Ára 800 frt. Bővebb tudósítással szívesen szolgál szerkesztőségünk. — **Bicskén**, (Fehérmegyében) e hó 14-dikén igen szép északi fény volt látható. A babona természetesen földön tuli jelentést tulajdonít e tüneménynek. — **Közlebb** temették el Nagy-Kanizsán Ners Babetta asszonyt, ki 100 évesnél több volt; koporsójánál mint írják, nagyszámu leágazó rokona sereglett össze. Csak a negyedigleni unokák 150-en voltak jelen. Az elhunytnak egyik testvére Szombathelyen él és 10 évvel idősebb. — A „**Bihar**“ szerkesztőségéhez érdekes emléket küldtek be Sarkadról. Egy pecsétnyomó ez, következő körirattal: „Az összes magyar hadsereg felszerelési kormánybiztos pecsétje.“ Rajta van a magyar czimer, korona nélkül, melynek helyén egy koszoru, görbe karddal áttűzve látható. A sarkadi városház leégésekor találták: hihetőleg menekülés alkalmával dugatott a náderezsbe. Fel fog küldetni a nemzeti muzeumnak. — **Kohn Jakab**, a „Pester Journal“ szerkesztője, ismerősei nagy feltűnésére e hó tizenötödikén nyomtalanul eltűnt Pestről, fölment Bécsbe, ott a Zsófia fürdőben felmetszette ereit, s vérében uszva reménytelen állapotban kórházba szállítottott, a hol mult szombaton meghalt. Ezen öngyilkosság annál feltűnőbb, mert Kohn rendezett anyagi és családi viszonyok között élt. — A budai zene- és énekakadémia e hó 15-dikén táncestetélyt rendezett a városi vigadó kis termében. A multság igen kedélyesen folyt egész viradtig, bár a terem majdnem egészen megtelt tánczosokkal. A rendezőseget, különösen az akadémia főnökét: Nagy Ágoston urat illeti a dicséret, ki lelke volt az estélynek. A tánczkörben Buda legszebb hölgyeit láthatjuk együtt. Az estélyeket nyáron a „Fácán“-nál és „Disznó“-nél folytatják. — A b-füredi szeretetház javára a békésmegyei takarékpénztár 100 frtot küldött. — **Talian Ede**, légrádi (muraközi) plebános, a b-füredi szeretetházra 500 forintot alapított, évi 100 forintos részletekben fizetve. E derék lelkész a muraközi püspökökre is már több ezer frtot áldozott. — **Budán** mult vasárnap volt a képviselő-választás. Pauler Tivadar oktatásügyi miniszter választatott meg 135 szavazattöbbséggel a baloldali jelölt: báró Baldácsy ellenében. — **Szegeden** e napokban az alsóvárosi torony ablakából leugrott az ottani szolgál, egy vén ember, csupán azon okból, mert meg akarta mutatni, milyen vitéz ugró, Szerencse, hogy életébe nem került a bolond tréfa; sőt még tagja sem tört; mindössze a hátát fájlalja. Jelenleg a kórházban van orvosi kezelés alatt. — A **Shakespeare fordítás** legutóbb megjelent kötete a napokban küldetett széjjel. Tartalma: „Sok hübé semmiért“ fordította: Arany László; és Perikles, fordította Lőrinczi (Lehr) Zsigmond.

*** (Halálozások.) **Báró Nyáry Alfons** cs. kir. aranykulcsos, a vaskorona jeles rend lovagja, a cs. kir. 3-ik számu huszárezred századosa hosszas betegség után folyó hó 16-án, viruló éltének 31-dik évében Pesten meghalt. A boldogult hült tetemei Pilisen, e hó 18-kán, a családi sirboltba tétettek örök nyugalomra. — A **pesti zenevilágnak** újra gyásza volt e héten. Mult vasárnap hunyt el ugyanis **Brauer Ferencz**, a belvárosi plebánia-templom regenschorija s az országos conservatorium alelnöke, 73 éves korában. A megboldogult 43 éven át volt karvezető s a templomzene körül, mint szerző s mint előadó egyaránt nagy érdemeket szerzett. Azonfelül a legkeresettebb zongoratanárok egyike volt. Hült tetemei mult kedden takarítottak el megfelelő pompával. Béke hamvaikra!

Lapunk zártával vesszük azon lesújtó hirt, hogy Nyáry Pál, a haza egyik leghűbb, legnemesebb és legtiszteltebb férfia, ma (pénteken) délelőtti 11 és 12 óra között a felduna-soron levő Stein-féle ház 4-dik emeletéről leugrott és azonnal halva maradt. Eddig még semmi bizonyosat nem tudni arra nézve, hogy mi indította az országosan tisztelt férfit e végzetes tette. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Április 16-dikán: „A nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Április 17-dikén: „A sevillai borbély“, Rossini operája. — Április 18-dikán: „Othello“, Rossini operája. — Április 19-dikén: „Romeo és Julia“, Shakespeare szomorujátéka. — Április 20-dikán: „Othello“, Rossini operája. — Április 21-dikén: „Udvari bolond“, Szigligeti vigjátéka, (előszór.)

Gazdasszonyoknak.

A kávé pörkölésről.

Egy Langbein nevű híres német doktor, vegyészetről szóló művében, következőleg ír a kávé pörkölésről: „A pörkölés által a kávé alkatrészeiben tetemes változás történik. Az eddigi szervanyag porrátorhetővé lesz. A keményítő folyadék és cukor elpárolog, az olajtartalom a hőség folytán elillan. Miután azonban a kávé olaja az eredeti zamat elengedhetlen kelleke, vissza kell tartani, mit úgy érünk el, ha a pörkölt kávé közé keményre szárított kenyérdarabokat vagdunk. E kenyérdarabok nehezebben melegszenek föl, mint a kávébabok, s lyukacsaiknál fogva, mint a szivacs a vizet, magukba szíjják és megsűritik a kávéolaj gőzét. A kenyérdarabokat aztán a kávéval együtt meg kell őrlni s tapasztalni fogjuk, hogy az eredmény egészen új, szokatlan zamat és illat lesz. Egy font kávé közé egy negyedfont szárított kenyérdarabkát lehet tenni.“

Szagosodni kezdő füstölt-hus.

További rothadását megakadályozni, sőt a sonkát és hust teljesen az előbbi állapotba visszahelyezni úgy lehet, ha a romlásnak indult húsdarabokat előbb hideg vízzel jól megmossuk, aztán faecetvel telt edénybe helyezük. Egy hét múlva ismét jól meg kell mosni hideg vízzel, aztán árnyékos helyen lassan megszáritani. Ez eljárás által a hus egészen elveszti rosz szagát, sőt még új, egészséges illatra tesz szert, nedvdús és színe szép piros lesz. — Ha hosszabb utra akarunk füstölt-hust az elromlás veszélye nélkül küldeni, csavargassuk be hólyagpapirba, mely egy óra hosszáig forró faecetben főtt, s csak úgy csomagoljuk el.

M. Béláné.

Divattudósítás.

Ritka élénkséggel köszöntött be a tavaszi idénnyel együtt a tömredék új ruha és felöltő, és tudom, szívesen veszik tisztelt olvasóim, ha Alter és Kiss urak dusan felszerelt divattárukból kikerült néhány új öltözéket leírásban mutatok be nekik.

A színre nézve igen divatosak az idén a határozatlan színek, félg szürke, félig drapp, félig zöld, barna, — a mi utcái öltözékekre igen czélszerű és tartósabb, mint a sötétebb színek, a melyeken a por olyan látható

nyomokat hágy. Az élénk színek, p. rózsaszín, kék, sárga sat. most leginkább a házbán vagy estélyeken színházban divatozik.

Szörkelméből olyan gazdag választék van előttünk, hogy majdnem nehezünkre esvén a választás, a kész ruhákra fordul figyelmünk, és azok közül mutatunk be néhányat olvasóinknak.

A „Le ma us“-féle öltözék világos-szürke mohairből készült, szoknya alján egy széles fodrorral diszitve; az elöl és hátul is kerek és kötőalaku, tunique körül gazdag szőr-rojt van alkalmazva, a félig testhez álló derék és bő ujjak is rojtal diszítvék, ára ez öltözéknek 60 frt.

P o i l d e c h é v r e -ből 25—28 frton láttunk csinos öltözéket, mely állott egy fodros rövid szoknyából, a bő tunique is fodrorral volt diszitve, a bő otthonka is.

Egy „S y l p h i d e“ nevezetű öltözék hamuszínű alpacából készült, az alján számtalan keskeny fekete bársonyszalaggal diszitve. A tunique igen egyszerű kerek, egy sor rojtal és három sor fekete bársonyszalaggal körülvéve, az elöl és hátul is hegyes derék szintén rojtal és bársonyszalaggal diszitve. Ez öltözék 55 frtba kerül.

A „G r i s a i l l e“ szürke lustreből áll, a szoknya alján egy tenyérnyi fodrorral diszitve, a felett egy barna bordüre és egy keskeny felfelé álló fodrocskával. A tunique elöl hegyes és nyitva áll, hátul pedig kerek. Ára 30 forint.

A „P a t t i“-féle öltözék sima mi-mohairből való. A hosszú tunique, mely egyszersmind a paletot is képezi, keskenyebb csiku rayé a soieből való. Az ujjak nagyon bővekek és csokrokkal vannak diszitve. Ez öltözék ára 70 forint.

A „C a p r i c e“ szoknyája három fodrorral van diszitve, a tunique is fodros, az ujjak is rozok, a magas derék kivágásán is az látható. Az alapszövet világosabb, a fodrok pedig sötétebbek. Ára 65 frt. Ugyanilyen készítésű ruha fekete vagy színes selyemből készítve, 125 frt.

A „V e n d o m e“ szoknyáján alul két fodor látható; minden fodor felett egy kis dudorral diszitve. A sima tuniquen kilencz nagy csokrok vannak alkalmazva, valamint a derékon is kettő. Világosabb és sötétebb barna finom szörkelméből készült ez öltözék. Ára 60 frt.

Igen csinos az „E l v i r e“, szürke mi-mohairből, alul egy széles fodrorral és biais-ekkel diszitve. A tunique hátul nyitva áll és fodrorral van diszitve. Ára 48 frt.

De nem csak sok kész ruhát, hanem tömérdek szép felöltöket is láttunk A l t e r és K i s s urak divattermeiben. A fekete bársonyfelöltők gazdag csipke és pásementerie diszítéssel 100—120 frtba kerülnek, egyszerűbbek 75, 80, 90 frtba. Falllebből 80, 75, 70, 65, 60, 50, 40 frtba, peruvienből 10 frttól kezdve 25 frtig. Szabás és összeállításra nézve minden darab izlésteljes és divatos.

Számrejtvény.

Schaefer Rózától.

- 12, 13, 14, 4, 7, 8, 9. Igen szép jellemvonás,
15, 10, 6. Borzalommal tölt el,
1, 7, 17. Akár hogyan vetünk, szerinte számolunk,
2, 4, 7, 8. Sok szépeket diszit,
11, 10, 4, 17, 10, 12. Ha nem vigyázunk, bele botlunk,
3, 5, 15, 16, 6, 17, 10, 11. A művészetek legnagyobbika,
18, 11, 19. Akkor dicsérjük a napot.
1—19. Boldog ezen, és a tulvilágon, kinek bizalma
e három szóban pontosul.

Megfejtési határidő: május 22-ke.

A f. év 13-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Hortenzia.“ Helyes megfejtéseket következő tisztelt előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia és Janka, Brocken Kovács Emma, Báthory Zsigray Istvánnó, Bereczk Ilka és Antónia, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Geher Antalnó, Nagy Antónia, Jánossy Lajos, Schiffer Imréné, Göböl Antónia, Durneisz Ottilia, Fejes Irma, Szilárdy Lilla és Katinka, Szmodits Gizella, Bolla Dezsónó, Szecskay Kiss Mariska, Falvay Flóra, Durneisz Irma, Gyulay János, Vresits Emilia, Jósza Ferenczné, Pap Kovácsik Gizella, Ujváry Anna, Kosztyik Berta, Hegedűs Antónia, Halmay Ilka és Berta, Gyura

Janka, Sztancsek Vilma, Marossy Hermin és Etel, Koch Teréz, Moesz Marossy Emilia, Tell Mária, Birró Domokosné, Intze Katalin, Schmidt Zsuzsika, Bodnár Anna, Báro Jenőné, Tóth Emilia, Haulik Anna, Porubszky Nelli, Orbán Paulin, Pásztelyi Danielovich Emilia, Sváby Izabella, Kuncz Clementine, Szívós Szabó Rozália, Simon Lászlónó, Kászonyi Katalin, Kiss Lőrinczné, Bozvári Viktória, Roseberszky Aranka, Égethő Eleonóra, Szászy Etelka, Lembényi Zsigmond Gyulánó, Perisics Ilka, Simay Károlynó, Farkas Lászlónó, Fenczik Vaszőcsik Mária, Simony Anna, Ékes Aloisia, Szapper Janka és Izabella, Bizek Ilka, Erdensohn Emilia, Nagy Krisztina, Mráz Ottilia, Albert Lilla, Tormássy Mari, Bálint Julianna, Szalgháry Crescentia, Ivády Nina, Fülöp Mariska, Rosz Betti, Mudry Pálkuty Janka, Buhl Kornél, Simli Szabó Róza, Simli Katinka, Geyrics Mari és Róza, Vizkelety Irma, Goda Mariska, Keczei Ferenczné, Szebeni Borbála, Hlavács Kálmánó, Tóthi Szabó Sándornó, Tóth Julia, Szepessy Szilágyi Lidia, Pethes Józsa, Szikszó Julia, Pataki Gizella, Csörghő Modolka, Szabados Alajosné, Szőnyi Ferenczné, Tóhelyi József, Özv. Dugász Imréné, Zloczky Anna, Seján Gorzó Kornélia, Pap Cziike Karolin, Vághó Aranka, Schmidt Fanni, Puskás Ferenczné, Beke Cornélia és Mariska, Podhajeczky Szilárdné, Albrecht Antónia, Kalós Péternó, M. Szabó Zsuzsanna, Boros Nina és Róza, Tóhelyi József, Ihácz Nina, Stein Betti, Bozvári Viktória, Pethő Antalnó, Moicsányi Pozsgay Ilona, Trenker Maderlik Lina, Bombér Ida, Miklós Laura, Pap Téglásy Erzsébet, Gyenes Vilma, Oroszy Emilia, Boronkay Csicseri Lilla, Weinberger Regina, Fromhold Haraszty Paulin, Némethy Zsuzsanna, Benedikovics Róza, Sárközy Bélánó, Vörös Juliska, Orosz Mariska, Mátyás Berta, Petrenko Berta, Mauksinszky Machnyik Mária, Kármán Luiza, Czóbel Szabó Mária, Mirkva Hermin, Fodor Fazekas Anna, Benyó Mariska, Zlinszky Julia, Szabó Józsefnó, Csépes Braun Ilona, Jaczkovits Velyászky Anna, Brencsán Sarolta, Maksay Mari, Nagy Irén, Bodolai Józsefnó, Veressné Linka, Herbeth Károlynó, Sárközy Bélánó, Matolcsi Ilka.

A „Zrinyi Miklós“-féle számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

M. Szabó Zsuzsanna, Boros Nina és Róza, Stein Betti, Bozvári Viktória, Pethő Antalnó, Moicsányi Pozsgay Ilona, Bombér Ida, Miklós Laura, Pap Téglásy Erzsébet, Boronkay Csicseri Lilla, Fromhold Haraszty Paulin, Weinberger Regina, Tóth Julia, Benedikovics Róza, Sárközy Bélánó, Oroszy Emilia, Orosz Mariska, Mauksinszky Machnyik Mária, Kármán Luiza, Czóbel Szabó Mária, Fodor Fazekas Anna, Szabó Józsefnó, Csépes Braun Ilona, Maksay Mari, Herbeth Károlynó.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. előfizetőink lettek díjnyertesek:

1. Nagy Irén: Hajnalka költeményei.
  2. Vizkelety Irma: Legujabb zeneművek.
  3. Pap Cziike Karolin: Nyilas Samu költeményei.
  4. Bereczk Ilka és Mari: Tompa Mihály virágregéi.
- A nyerevények — szíves üdvözetem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

Piperézkedés, V i s k i K. Bálinttól. — Egy hír hallásakor, Á b r á n y i Emiltől. — A szőlőskert titka. Beszély, L o v a s s N. Jánostól. — A régi szeretőhöz, Z a n a t h y Kálmántól. — Kékszakál, Marlitt E. beszélye, P r. J.-től. — A provencai troubadour, P r é m Józseftől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Hálófőkötő szabásmin-tája. Magyarázata a jövő számban.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

7502.
I.

29/4. 871.

Olvasó J.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Févegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői a kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>18. sz. Április 30-kán. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi jaratási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	---	--	---

Egy fenkölt szellemű derék honleány arczképét mutatjuk be a jelen alkalommal, egy valódi honleányét, ki épen olyan jó családanya, mint a mily minden szépet és nemest lelkesen felkaroló honleány.

Hazai nőnevelésünk ügynapról-napraélénkebben foglalkoztatja az igazi haladás barátait. S ez, mindenesetre örvendetes jelenség, mert a nők alapos szellemi kiképeztetése megnevezhetetlenül az egyes családok és ennek folytán az államra nézve, és számokkal bizonyított tény, hogy azon államokban, melyekben nagyobb gond fordítatik a női tanintézetekre, virágzóbb a jólét, mint azon államokban, melyekben

Mán Józsefné, szül. báró Sztojka Klára.

még nem ismerték föl a nők alapos kiképeztetésének szükségességét. Örömmel jelezhetjük, hogy hazánkban is napról-napra nagyobb lendület nyer nőnevelésünk, mivel akadtak és reméljük, ezentul még többen akadnak oly lelkes hölgyek, kik ennek ügyét lelkesen mozdítják elő, és mert mint mindenben, úgy a haladási mozgalmakban is legnehezebb a kezdet, kiváló elismerést érdemelnek azon lankadatlan buzgalmu hölgyek, a kik dicséretre méltólag küzködnek a kezdet nehézségeivel. Nem véülünk tehát rossz szolgálatot tenni, midőn a jelen alkalommal, ez uttörök egyikéről emlékezünk meg.

Máramarosban, a

megye székhelyétől: Szigettől, mintegy félóránnyira egy kedves, csöndes falucska fekszik, melynek házikói előtt a kanyargó Tisza ezüst hullámai futnak el. A természet egy mosolya e vidék, álmadozó erdőkkel és illatos levegővel. E gyönyörű vidéken, egy kis magaslaton fekszik a Sztoj-kák családi kastélya, a derék hazafias érzelmű főuraké. E család egyik tagja verte vissza 1717-ben a Sztrimituránál a betörő tatárokat; Sztojka, volt erdélyi püspök hazafias alapítványai szintén eléggé ismeretesek, és ugyancsak e család egyik tagja mondta a pozsonyi országgyűlések egyikén: „Szeretném, ha még a madarak is magyarul csiripólnának.“ E hazafias mondat eléggé jellemzi a szlatinai kastély multját és e hazaszerető nemes szellem mind a mai napig otthonos e kastélyban és falai között mai nap is ezen tősgyökeres magyar hazaszeretetet uralkodik.

Báró Sztojka Klára, e gyönyörű, véghetetlenül kedves vidéken születve, korán fogékony lett a természet szépségei iránt, mi derék szülék körében kétségtelenül nagy befolyást gyakorolt kedélye nemesítésére. A mosolygó vidék bizonyos költői zománczozal vonták be lelkét, melynek kifejezése ott van könnyed és szellemdus társalgásában. Ő még most sem feledte el az ifjúság édes álmait, a csevegő patakok, a sudar jegenyék halk beszédét, mert áldásos tevékenysége mellett mélyen és költőileg érez.

S a ki látja ezt a szeliden mosolygó, szép termetű hölgyet, alig hinné, hogy oly sok szenvedés viharzott el felette. Pedig ama dicső korszak után, midőn hősokeket teremtett a lelkesedés, mint egy éves nőt választá el a zsarnok hatalom szava előbb országgyűlési képviselő, később kormánybiztos férjétől, Mán Józseftől, kinek anyyala lett a megpróbáltatásban, és a kit leginkább csak is az ő közbenjárására bocsátottak szabadon. Az ezután beállott gyászos években a derék hölgy egészen családjának élt a szarvaszói kastélyban, személyesen vezetve gyermekei nevelését, kiket az anyai szív egész melegével szeret.

Midőn az 1861-diki események egy hajnali sugárt vetettek a haza bus éjjelébe, az ujlag megindult nemzeti életben férje főispánná neveztetvén ki, mint a megye legelőkelőbb állású nője, minden befolyását felhasználta egy, a nőnevelés ügyét előmozdító „nőegylet“ alakítására. Fáradozása nem lett sikertelen. A nőegylet az ő elnöklete alatt megakult s Lövey Klára igazgatása alatt egy nőnevelő intézet is megnyitott 1861-diki április havában, de a politikai helyzet változásával a kormány még ugyanazon évi novemberben betiltá e nőnevelőt, a derék hölgy azonban nem vonult vissza a közügyektől, hanem mint nő-egyleti elnöknő továbbra is folytatta tevékeny működését s az alföldi szükölködők javára tetemes összegeket gyűjtött.

Egy czélszerűen berendezett nőnevelde azonban mindig élénkebbül szükségét képezvén Máramarosnak, a derék hölgy az utóbbi időkben ismét föllevenitette ez eszmét s így történt, hogy a mult év november havában ismét megnyitott a máramarosi nőegylet nőnevelője, melynek vezetése képzett hölgyekre és tanárookra van bízva. E nőnevelde, — mely bennlakó növendékeket is felfogad, — oly nagy pártolásnak örvend, hogy fennmaradása iránt semmi kétség nem forog fenn.

A ki a Técső és Sziget közötti országuton halad, a kis Szarvaszó egyszerű házai között, minden esetre örömmel emeli szemeit a máramarosi főispán csinos kastélyára, melynek falaira és csinos oszlopaire zöld repkény fut fel. E fehér falak,

a kert kaczerul kanyargó utai oly kedves házi szellemről tanuskodnak, mely mindenkit meghódít és megbüvöl. Mintha egy láthatatlan gondos kéz nyoma látszanék meg mindenütt, édes érzelmek között nézünk e gyönyörű vidéken a csinos kastélyra, épen úgy, mintha egy lány szellemdal utó-benyomásai alatt állanánk. . . .

S jobb házint nem is lehet kívánni a máramarosi főispán lelkes nejenél. Négy szép serdülő leánya és egy szép reményekre jogosító fia van, kiknek nevelője és nevelőnője az ő utasításai nyomán vezetik folyton nevelésüket. Mint valóban művelt nő, természetes, hogy lelkesen pártolja az irodalmat és művészetet és áldozatkész szívet nemcsak a közügyek, hanem magányos szegények is áldva ismerik. És a mint áldják a szegények, úgy tiszteli ez uri hajlékot, a ki csak megfordult benne, elragadtatva vendégszeretetétől, a kedves házintő szellemdus társalgásától és háziasságától, mely nemes női erények a család minden tagjára szállt át. Adja Isten, hogy még soká is éljen e tiszteletre méltó urhölgy, ki a közügyek érdekében önmaga sem restel házról-házra aláírási ivvel járni el, s a kinek mosolyában ott van az a valami, mely egy szellemdus francia író szerint, kifejezhetetlen, „mert több a jószág kifejezésénél és nemesebb a meghódításnál.“

Szabó Sándor.

U d v a r o m e n .

Soós Miklóstól.

Émlék van itt, minden szegletben,
Járjak ide kin, vagy legyek ben;
Helyén minden mozdulatának,
Boldog napok beszédi várnak.

A hol járt, ült, a hol megállott,
A hol ápolt, nevelt virágot;
Ez udvar, e ház zajban, csendben,
Rágondolni tanitnak engem.

A tulipán, nárczisz, tavasszal,
Öt említi, szánó panaszszal.
A lilium, ha virit nyárban,
Emlékezést hord illatában.

A violák szép, teljes keble,
Sohajjal van — utána — telve,
S melyet kedvelt, az őszi rózsza,
Róla beszél nekem, csak róla.

Szomszédjában az Ur házának,
A szellőjárt jegenye-fának,
Lány zugása, suttogó lombja,
„Gyakran láttam,“ reszketve mondja.

E szent küszöb, hol ültünk együtt,
Hő nap után a lég ha enyhült,
S enyhültöm én, vigasz ha kellett, —
Némán idéz pillámra könyet.

És e templom, — ha ének zendül,
Falai közt, vagy kün s ben csend ül, —
Ugy keserget, hogy: „Uram téged,
A por többé nem, nem dicsérhet!“

Itt van még a gyepes fa-törzse;
Leülök rá, magam gyötörve:
Cseng lelkemben a fájó-ónek,
Temetésén, melyet zengének! . . .

Emlék van itt minden szegletben,
Járjak ide kün, vagy legyek ben,
De járjak bár hol: fényben, árnyon:
Eszembe jut ő, s árvaságom.

A szőlőskert titka.

B e s z é l y.

Lovass N. Jánóstól.

(Folyt. köv.)

III.

Demeter ur szenvedélyes fűvész lett.

Minden reggel elindultunk, oldalunkon a fűvész-táskával, a vidéket bebarangolni. Demeter ur egy pár növénynek botanikus nevét megtanulta, mivel otthon a világot szépen el-ámitotta.

Azt hitték róla, hogy szenvedélyes botanikussá lett, hogy egész nap fűvet szed, pedig a nap nagy részét a topolyfán töltötte, erősen távcsövezve a szőlő szép lakosát.

Engem mint fűvészt ismertek a vidéken, nem tűnt fel tehát kóborlásom a szomszéd községbeliek előtt sem, hová most többször ellátogattam.

Hogy a szőlői laknak most állandó vendégei vannak, az bizonyos, de honnan szerzik be az élelmi cikkeket? mert községünkben a mogorva vinczellér soha sem vásárolt, — ez volt a kérdés.

Addig jártam a szomszéd községekbe, míg ennek egyszer nyomára jöttem. Megtudtam, hogy a vinczellér ott, hol vásárlásait teszi, máshonnan valónak és másnak adja ki magát, mint valóban volt.

Két hét óta sokkal nagyobb mennyiségben vásárolt, mint eddig.

Tehát a szőlői ház lakosainak nagyon érdekekben felelnek, hogy a világ ott-létükről semmit se tudjon. Kutatásaimat úgy kellett tehát intéznem, hogy az az érdeklettek előtt titokban maradjon.

Egyszer késő este indultam a szomszéd községből hazafelé. Az égen csillagok milliárdjai ragyogtak, fényökkel kékes szürkére festve az égboltot. Csendes s enyhe tavaszi est volt; a mezei prücsökök vigan csiripeltek az utszéli fűvek szálai között, a bokrok közül a csalogány átható hangja hallatszott, megtöltve a levegőt kedves hangjával.

Elmerengtem a madarak primadonnájának erőteljes, gyönyörű trilláin, melyeket a vízhang sokszorozva adott vissza. Az ut mellett egy teknő alakú völgy nyult el, melynek fenekén a fűszálak között szétszórva csillogtak a lámpabogarak, mintha tükör volna a völgyfenék, melyben az ég csillagai látszottak.

A bokrok közé léptem, hogy a völgy fenekét egészen áttekinthessem. Nem tudom, mennyi időt tölthettem itt. Füllem a csalogány hangját, szemem az apró világító-pontok káprázatát élvezte.

Az uton két alak tartott felém. Férfi és nő. A hold nem világított, hanem a csillagok ezrei szürkés derengő fényt terjesztettek. Mellettem haladtak el. A férfi karjára egy csodaszép nő támaszkodott. Megismertem őket: a szőlői ház titkos vendégei voltak.

— Tehát szemed valóban nem csalt, midőn Gáti Lajost e vidéken vélted látni? — kérdi a férfi a nőtől.

— Nemcsak véltém őt látni, hanem valóban láttam, —

felelt a nő, — itt otthonosnak kell lennie, mert kezében méhesz-sapkát vitt, tehát azt hiszem, hogy itt lakik.

— Majd kérdést teszek Pétertől, — szolt a férfi, — különben ittlétünket senki sem tudja, így hát nincs okunk félni tőle, sem másoktól, ellenben félhet ő, mert kézre kerítjük az iratokat, vagy örökre némává tesszük őt.

Elhaladtak, beszédjüket nem bírtam tovább kivenni. Tehát Gáti Lajost ismerik, félnek tőle, félnének másoktól is, ha itt létüket tudnák.

Kik lehetnek ezek? miért félnek? miért épen Gáti Lajostól? Kicsoda hát tulajdonképen az a Gáti Lajos? nem volt-e igaza Demeter urnak, midőn Gáti körülményeit gyanusnak állította? — Ilyen kérdések tolokodtak agyamba.

Elhatároztam a különben megközelíthetlenné vált Gátival megismerkedni.

Gáti szorgalmas gazda volt. Telkét paradicsommá iparkodott átalakítani. Nem társalgott senkivel. Vetései, faiskolája s méhese voltak azon helyek, hol őt a napnak bármely órájában föl lehetett találni.

Reményltem, hogy mint fűvész, szívesen láttatom, ha őt tanyáján fölkeresem.

Kíváncsiságom a legnagyobb mértékben föl volt ingerelve, siettem haza, hogy még ma beszélhessek Demeter urral, vizsgálódásainak eredményét tőle megtudandó, elhatározván, hogy a magam tapasztalatairól hallgatni fogok.

IV.

Végre sikerült tehát Gátival ismeretséget kötnöm.

Egy verőfényes délután kerestem őt fel, méhesében találtam, méheinek szorgalmát szemlélve ült egy héjában hagyott fa-karszékben.

Ismerkedésünk könnyebben ment, mint reményleni mertem. Dicsérte fűvészkedő szorgalmamat, buzdított a természet iránti szeretetre, mert, szavai szerint, csak ott nem csalódunk, hol viszonyszeretetre nem számolunk.

— A természet kitarja gazdag kelyhét mindenkinek, — folytatá, — de önként nem hajlik meg, hogy édjét szájába töltse az őt szomjazónak. Az emberek között ez másképp van, szeretünk, de a viszonyszeretet csak úgy elégít ki, ha százszorozva kapjuk csekély szeretetünket. Uzsoráskodunk vonzalmainkkal, de a sors megbüntet sokszor, úgy járunk, mint a pénzuzsorások; hiszünk a nagy kamatot ígérőnek, elveszszük tőkénket onnan, hol biztosan kamatoztak, nem gondolva azazal, ha romlást is okozunk szivtelenségünkkel, és — — nemcsak a várt nagy kamatok maradnak el, hanem elveszítjük magát a tőkét is. S e reménytelen állapotban büszkeségünk nem enged leborulni az előtt, kit szivtelenségünk semmivé tett.

Ránéztem ez emberre, kinek élettapasztalata nagy fájdalomába kerülhetett.

— Szomorú élettapasztalata van Gáti urnak, — jegyzém meg.

— A tapasztalatokat, fiatal barátom, a fájdalmak keserű iskolájában szerezzük meg.

— De nem minden tapasztalat lehet oly fájdalmas, hogy belőle ily keserű életnézetet merithessünk. Érheti vihar az embert a nélkül, hogy reményét elvesztené a szebb, a derültebb napok iránt.

— Nem tapasztalt tengerész az, — felelt ő, — kit a vihar még nem ért a sik tengeren. Ámde azon tengerész, ki a sik tengert sokszor keresztül barázdálá, könnyebben tájékoz.

za magát vihar után, mint az, ki bárkájával csak a partok körül hajózva, azoknak virányain legelteté szemeit, míg egyszerre a vihar kiragadja a sik tengerre, hol ismeretlen, s ott a vihar után roncsolt hajójában ülve, szívének a szenvedélyek szele által összetépett vitorláit szemlélve, hajójának megmaradt kormányát: az észet nem használhatja; mert a mosolygó partokat szemei elől elveszítve, iránytűjét meg nem találva, nem tudja életének sajkáját hullámoktól óvott kikötőbe irányozni.

Ha elébb csak kíváncsi voltam Gáti multjára, most tiszteletet éreztem iránta.

Igaza volt a jegyzőnek. Gátinak szomorú multjának kellett lennie.

Részvételt néztem reá. Itt állt előttem egy férfi, ki még élte delét sem érte el, már is keresztül járta az élet iskoláját, hol professorai — a körülmények — megbuktatták.

— Tisztelettel hajlok meg, uram, a csalódott szív fájdalmi előtt; de higgye meg nekem, tán nagyobb a szív fájdalma akkor, midőn reményeitől nem a csalódás, hanem a sors kegyetlensége által fosztatott meg.

Míg ezeket mondtam, azalatt ő merőn rám szegezte becses szemeit, aztán részvételt mondá:

— Ön is hát, fiatal barátom, ha nem csalódott is, de mégis szenvedett? De önnek megvan azon vigasztalása, hogy vesztésére imádattal gondolhat vissza, hanem az, kinek vesztése a szégyen pirját hajtja az arcra, kit a világ szerencsétlenségében kinevet vagy megvet, az valóban szerencsétlen.

Annyi rokonszenvet kezdettem ez ember iránt érezni, hogy már-már a szálló titkos vendégeinek tőle való félelmét akartam neki megmondani, midőn a mogorva vinczellért látam a méhes felé közeledni.

A vinczellér lappangva jött, mint olyan ember, ki roszban törí fejét. Ez Gátinak nem tűnt fel, de én, ki a titkos vendégek beszélgetésének fültanuja voltam, meggyőződtem, hogy Péter vinczellér kémkedni jött.

— Jó napot az uraknak! — köszönt oláhos kiejtéssel a vinczellér.

— Adjon Isten! — válaszoltunk mi.

Rám nézve a jelenet igen érdekfeszítő volt. Vizsgáltam mind Gáti, mind a vinczellér arcát.

Gáti nyugodt volt, ő tehát nem látszott a vinczellért ismerni, a vinczellér ellenben nem bírta eltitkolni zavarát. Meglehet, hogy Gáti egyedül vélte találhatni s így jelenlétem hozta zavarba.

Vége is kellett, hogy szóljon. Hosszas szétekintgetés után a méhes szépségét kezdette dicsérni.

Azután, hogy a magasztalásból kifogyott, egy kis sejtes mézet kért beteg felesége számára tekintetes Gáti Lajos urtól, miután hozzá tette: „Ugy-e, úgy hívják, kérem alásson? mert én nem tudom, csak úgy hallottam.“

— Ugy hívnak, — felelt Gáti, miközben a méhesbe ment, hogy a kért mézet kihozza az ott levő szekrényből.

A vinczellér szoroson nyomult utána, szemeivel, mint a róka, jobbra-balra vizsga tekinteteket vetve.

En a vinczellér után mentem, nem akartam ez embernek egy tekintetét vagy mozdulatát sem figyelem nélkül hagyni.

— Jaj, de szép méhes! — kiáltott a vinczellér, — azután ágy is van benne; talán itt szokott hálni a tekintetes ur?

— Biz én, édes barátom, többször itt hálok, mint a városban.

A kért mézet a vinczellér megkapta, de azért nem távozott; kérte Gáti, hogy ő ezen gyönyörűséges méhest hadd nézze meg, mert ő még ilyen szépet soha sem látott. Aztán milyen jó erősen el van készítve az ajtaja, csodálkozott tovább, ez ugyan barátságos egy hely!

A méhesből kijövének. Most meg kívülről ohajtotta meg nézni ezt a kis kastélyt; annyira tetszett neki, hogy alig birt tőle megválni; végre hosszú hálálkodás után távozott.

— Ismeri Gáti ur ezen embert? — kérdém a vinczellér távozta után.

— Nem ismerem. Azt tudom, hogy Aknai szállójában vinczellér.

— Ma nagyon beszédes volt, — jegyzém meg, — pedig máskor durván utasítja el a kérdezőt.

— Tehát önök annyira ismerik már szokását is neki?

— Annyit tudunk, hogy nem szereti, ha uráról vagy a szállóról valamit kérdeznek tőle.

— Annyira kíváncsiak itt az emberek? — kérdé megnyomva a szót.

— Megvallom, uram, itt kíváncsiak az emberek.

— Talán csekélységem is fölingerelte kíváncsiságukat? — kérdé tovább — s talán ennek köszönhetem e szerencsét, hogy látogatásával megtisztelt.

— A kíváncsiság emberi dolog, uram, s ha rosz célja nincs, akkor nem kárhoztatandó, ha pedig célja nemes, emberbaráti, akkor még becsülendő is.

— Rejtélyekben beszél, fiatal barátom; kérem, legyen bizalommal hozzám, önnel rokonszenvezek, nagyon sajnálnám, ha úgy válnánk el, hogy egymást tökéletesen meg nem értenők.

— Nem kérdezhetem, uram, önnek multját; vannak sebek, melyeket fölszakgatni még a jó baráttól is kiméletlenség, egy idegentől pedig épen tolakodás; de ha egy idegen, de azért jóakaró, figyelmezteti önt a fenyegető vészre, ne legyen bizalmatlan az idegen iránt, ki tisztelve önnek fájdalmát, csak akkor nyilatkozik, midőn arra őt emberbaráti kötelessége utalja.

Most elmondottam neki mindent, a mit tudtam.

Fájdalmas sohaj tört fel kobléből, aztán megszorítá kezemet s megköszönte nyilatkozatomat.

(Folyt. köv.)

Anyám sirjánál.

Óvári Edithától.

Jött a kikelet, gyöngyvirágok nyílnak,
Erdő, mező, liget, ujjalag virulnak;
Megindultam tehát
Én is felkeresni, szívemben bánattal,
Kedves, drága anyám rég nem látott sírját.

Kora virágokból koszorút kötöttem,
Minden egyes szálát könyvekkel öntöttem,
Hogy szemem harmatja
Kegyeletem jelét, egyszerű fejfáján
A gyors hervadástól legalább megtartja.

A nap heve ellen hús árnyat susogó
Szomorú gyászfüz is kedves látványt nyújtó

Zöld színbe öltözött;
Ez alatt porladoz ama földi hüvely,
Melyből anyám lelke az égbe költözött.

Midőn így sírhalma felett gondolkoztam
Mulandó létünkről, azonnal megtudtam,
Hogy csak a szeretet
Az az egy érzelem, mely örökké fennáll,
S rajta kívül minden tünékeny vakeset.

Ez hat át egyaránt vént, ifjat, minden lényt,
S teszi roszból jóvá a földi teremtményt;
És ez öleli át
A világok ezrét, s tartja fenn közöttük
Az általunk bárukt csudás harmoniát.

Mert azon vonzódás, — tagadja ezt bárki, —
Mely miként delej a csillagokból száll ki,
Más néven: szeretet,
Ez mint láncszemeket fűzi őket egybe,
És besugározza a lét-egyetemét.

Gazdagság, fény, pompa, mind csak hiu álmak,
S mint szappanbuborékok el-szétszállnak;
Szépség, ragyogóság:
Virág, mely alig hogy kinyilt, már elhervad,
S így a mi földi, csak hiábavalóság.

Egy igazgyöngye van csak a földi létnek,
És ez a szeretet; bármit is beszélnek
Hírnév és nagyságról,
Mind nem ér az semmit, ha e gyöngy hiányzik
A főt ékesítő sugárkoronából.

Ez hozott engem is hozzád, drága anyám,
Mélyen gyászolt kedves, jó nevelő-dajkám,
S ez őrzi keblemben
Áldott emlékedet, melynek szítására
Állandó oltár van emelve szívemben.

Szunnyadj hát csendesen, aludd örök álmod,
Nem sokára ismét eljő hálás lányod,
S hoz nefelejeseket,
Rózsát, s liliomot, hogy felékesítse
Ujból sirodát a gyermeki szeretet.

K é k s z a k á l.

— Marlitt E. beszélye. —

Pr. J-től.

(Folytatás.)

Először történt életében, hogy a lányka kellemetlenséget hozott Borcsa néninek. Minden idege reszketett, midőn a dühöngő oly nagyot kiáltott, hogy bizonyosan a tanácsosné hálószobájába is elhatott . . és holnap, igen, holnap előreláthatólag boszut áll a megsértett kékszakál . . Keserű szemrehányások közt hagyta el a pavillont és besurrott a házba. Sauer és Dorka kíváncsian és hosszu nyakkal álltak egyik kerti padon s az átláthatlan sövényen igyekeztek a szomszéd kertbe pillantani, a lárma nyilván igen érdekelte az öregeket is. Lillának épen háttal voltak fordulva, s így észrevétlenül juthatott szobájába. Ott gyorsan betette az ablakokat és táblákat, még a tarka kárton-függönyöket is összevonta s szeméit mélyen a vankosok közé rejté. A megijedt nő jajszavát s a féltelmes fekete ember szitkait még álmában is hallotta.

De hová tűntek ez éj rémképei, midőn másnap reggel

Lilla a kertbe lépett? A napfény elüzte mindazokat. A torony megaranyozva magaslott a kék égbe. A napsugár ép úgy ragyogott a tarka ablaküvegen, mint Borcsa néni ablakain. A sövényen tul ép úgy tündökölt a harmatcseppek, mint itt s a bikkerdő sziverősítő üde illata egyformán terjedt el mindkét kertben . . Lilla aggodalmi elenyésztek, csupán a bűvös czella hangjai nem, s oly hatással voltak rá, mint két bánatos szem pillantása.

Lilla a lugas felé ment, melyben közönségesen reggelizni szoktak, ha jó idő volt. 'Az odavezető kavicsos uton járt lassan fel-alá Borcsa néni. Itt-ott egy tolakodó gazt tépett ki a zöldségágyakból, vagy egy ribizke-ágot emelt föl és megnezte a még fejletlen fürtöcskéket, melyek nagyszámmal csüngtek azon; ribizke-bora híres volt barátai és ismerősei előtt. A lugos asztalán az Ujszövetség állt nyitva; tehát az évek óta megszokott reggeli fejezetet itt olvasta el. Az éji eseményt egy szóval sem emlité, hihetőleg aludt akkor, annál jobb, de itt jött Dorka a reggelivel . . jaj, fehér vászonfejkötőjének összekötő szalagai feloldva nyakába lógtak. Ez mindig jele volt annak, hogy belülről melege van; azaz: mihelyt megharagudott, az álla alatt diszesen megkötött szalagot egyszerűen felnyitotta, jobb karját csipőjére támasztotta s készen állt a rohamra. Reggeli köszöntése oly különös volt, hogy a tanácsosné mosolyogva azt kérdezte tőle, talán roszul aludt.

— Eh, Sauer ismét oly hajthatlan! — felelt boszankodva s a csészéket az asztalra helyezte. — Azt hiszi, mivel ujságot olvas, ő legokosabb és másnak moccani sem szabad . . Pedig az mégis igaz, már azt senki sem veri ki fejemből! A dolog Erfurtban történt, s keresztanyám erfurti, az beszélte el nekem, pedig az nem hazudott ám. Oly elszánt asszony volt az, hogy tiz olyan férfi sem boldogulhatott volna vele, mint Sauer . . Szerinte Erfurtban élt egy tábornok, ki valóságos szörnyeteg volt. Reggeltől késő estig játszott és ivott, és még sok olyan dolgot mivelt, mit egy becsületes ember el sem mondhat. Egy-egy bált adott, s mikor legjobban mulattak s az óra tizenkettőt ütött, ott kint a teremajtó előtt egy egészen fekete ur állt, — azt senki sem tudta, hogyan került oda, — és kihivatta a tábornokot. Hirtelen nagy zaj keletkezett, az ablakok felnyitak, oly dübörgés-dobogás volt, mintha a padlózatán és lépcsőkön vadult lovak szaladgálnának, s a tábornok keservesen orditozott; mire a többiek kifutottak, akkorra már mindkettő eltűnt és soha többé vissza nem tértek. A koromfekete ur — engedelmet kérek — maga az ördög volt s elvitte a tábornokot . . E történetet egész ártatlanságban elbeszéltem Sauernak s oly dühös lett, hogy csizmáját, melyet épen akkor fényesített, a földhöz vágta és azt mondta, csak menjek mindjárt a kórházba, ott még elhisznek talán ilyesmit.

A tanácsosné alig tudta mosolyát elfojtani, pedig Dorka hamar megsértődött.

— De Dorka, hogyan is jutott eszedbe ez a borzalmas történet? — kérdé tőle.

— Igen, mert azt gondoltam — felelt a szakácsné, miközben kék vászon-kötényének sarkával kihevült arcját végig törle, — hogy a ma éjjeli lárma is épen olyan volt, mintha az ördög egy szegény lelket vitt volna el.

— Micsoda lárma? — kérdezte csodálkozva a tanácsosné. Lilla a csészére hajolt; a felhők tornyosulni kezdtek feje fölé. A nagynéne pirongatásától nem félt, azt szívesen elviselte volna, mert bűnös volt; hanem az a gondolat gyötörte leginkább, hogy anyai barátnőjét miatta kellemetlenség éri.

— Isten irgalmazzon, tanácsosné asszony! — kiáltott Dorka s feje fölött összecsapta kezeit — hát nem hallotta azt az irtózatos lármát? Ott tul minden zavarban volt; Sauer azt mondja, hogy talán a kedves akart megszökni, s ők rajta kap-
ták . . . Edes istenem, annak a szegény asszonynak a czipőjében sem szeretnék ám lenni! Nem jó avval ott tul cseresznyézni.

— Hát csakugyan oly gonosz az az ember? — kérdezte Lilla lélegzetet véve és belsőleg nevetve Dorka szavain.

— Na, csak hallaná őt, mikor cselédeit szidja; én a konyhába is behallom. De a szidással, veszekedéssel még korántsem éri be, vért kell látnia; higgye el nekem, ő mult évben is csak azért vett részt a háboruban, Sauer is azt mondja.

— Akkor mégis bizonyára más okai voltak, — szolt a tanácsosné. — Hisz Oeversee-nél meg is sebesítették s igen betegen jött ide, mint mondják . . . Egyébként, Dorka, — tette hozzá szigoruan, — a mai veszekedés közted és Sauer között, csak jogos büntetések. Hányszor ismétlem még, hogy evvel egyáltalán ne törődjetez azzal, a mi ott tul történik?

Dorka szemlesütve azt gondolta, hogy nem lehet mindig pamuttal bedugni füleit, s eltávozott.

A tanácsosné később elment a városba, beteget látogatni. Lilla felhasználta ez alkalmat s bejárta a házat és kertet; a pavillont is fölkereste. Szerencse, hogy nem ment arra Borcsa néni, mert a pavillon ajtaja tárva-nyitva állt, s a tanácsosné ki nem állhatta, ha éjjel egy ajtó vagy ablak nyitva maradt. Lilla felnyitotta a Borcsa néni felüli két ablak redőnyeit. Még mindent a helyén talált, mintha semmihez hozzá sem nyultak volna a lányka három évi távolléte alatt. Utolsó ittlétekor Lilla még igen szorgalmasan játszott babáival, a midőn bucsu-
ünnepélyére pompásan feldiszíté őket. Most is ott ültek még kinyújtott karral a nagy gömbölyű asztal mellett, — mulatságos egy társaság. Egy nagy paprika Jancsi ült búsan a szobazugban, számüzetve a kávézó nők köréből, s az a kövér pályás gyermek ott a bölcsőben most is ép olyan tehetetlenül feküdt, mint akkor. A lányka leguggolt köztük, és mosolyogva jutott eszébe a régi jó idő, midőn itt oly elégedetten játszott üresfejű bábjaival. Ez idő óta ugyan sokat, borzasztó sokat kellett tanulnia, hogy képezze magát, de érzése azért ugyanaz maradt. Itt álltak még a régi butorok is, melyeket ő ugy szeretett. Még azon időből származtak, midőn a két család tagjai egyetértőleg gyültek össze a pavillonban. A falon festmények függtek, melyeket mind Dorn Erich, Borcsa néni öregatyja készített. Igen középszerű tehetségről tanuskodtak s alapokai a festész borus kedélye volt. Különösen a hitregetan és világtörténelem sötét, borzalmas jeleneteinek köréből meríté tárgyait. Épen Lilla játszóhelye fölött függött egy nagyobb festmény, mely évek előtt az esthomály bekövetkeztével nem egyszer tölté el páni félelemmel. A kép Orestest ábrázolta, kit a furiák kergettek.

Nem sokkal halála előtt maga Dorn Erich függeszté fel a képeket. Ő igen szeretett művei közt időzni, s rögtöni halálakor utolsó szava is „a pavillon“ volt. Azért neje is ugy tekinté a kis kerti házat, mint szent hagyományt. Jól vigyázott arra, hogy a képek épen ugy maradjanak, mint azokat a szeretett kéz ott elrendezte, s fia és Borcsa néni ismételve megígérték neki, hogy az épületet a képgyüjteménnyel együtt örökre fen fogják tartani. Erre gondolt most Lilla, midőn elmerülve az Orestes-kép előtt állt. Teljesen belátta és megértette, miért haragszik nagynénje azon emberre, ki őt a fogadás megszégésére akarta kényszeríteni. De talán, ha a taná-

csosné a másik Dorn-ág iránti haragját legyözve, a fiatal szomszédnak nyugodtan elbeszélte volna, miért ohajtána a pavillon fentartását, talán minden vadsága daczára is lemondott volna a pavillon lerontásának gondolatáról.

A lányka ezen gondolatmenetét a szomszéd kertben keletkezett zaj szakítá félbe. Tisztán hallotta, hogy több ember egyenesen a pavillon felé tartott s odaérve — megálltak előtte. Az ablaktáblák jókora repedésein keresztül egy börkötényes munkást pillantott meg műszereivel. Mellette a néger s még egy másik liberias férfi állt. Mit akarnak ezek?

— Na, majd meglátjátok — szolt nevetve a munkás — olyan lyukat vágok e vén fészken, hogy életének világa mindjárt kialszik . . . Végre akkor csak észre veszi az az öreg asszony ott tul, hogy Dorn urral nem lehet tréfálni.

Ugyanazon pillanatban megdördült a fal, épen azon a részen, hol Orestes függött. Lilla gyorsan lerántotta a képet s belebb huzta a padot, melyen a babatársaság trónolt. Csaknem közvetlenül utána egy második hatalmas ütés következett; mire egy egész darab agyagvakolat pottyant a szobába. Az átláthatlan porfellegek miatt kénytelen volt a lányka az ajtóig visszavonulni, de csak egy pillanatra tágitott, hisz a képeket meg kelle mentenie, mielőtt a pogány romboló tovább folytatná munkáját. Épen vissza akart térni a szobába, midőn távolról a kiáltás hangzott: „Megállj, megállj, egyelőre elég!“

Ez ugyanaz a hang volt, mely tegnap este a négert is visszahívta, s mely — mint következtetni lehet, — parancsolni szokott. Oh, ez bizonyosan a kékszakál! Ő maga is meg akarta nézni a munkát, s lépései már közeledtek a pavillonhoz . . . Elfusson Lilla? Nem. Hadd lássa, hogy gyülik, hogy mások elég nyugalommal birnak vele szembezállni. Az asztalhoz lépett, mely a kis terem közepén állt, egy üres ládát tett rá s — látszólag egész egykedvűen — a játékszereket rakogatta abba.

— Jacques! — szolt a hang közvetlen az ablaktáblák mögött, s e pillanatban igen szigoruan és önkényűnek tetszett az — én azt parancsoltam, hogy először az ablakokat kell felnyitni és meggyözödni, nincs-e valami benn a fal mellett, mi el-törhetnek; miért nem történt az meg?

— Ah, teins uram — felelt a kőműves a kérdőre vont szolga helyett — ugyan mi lehetne itt benn? Az öreg asszony csaknem tartja itt kincseit!

Válasz nem következett; helyette egy férfialak jelent meg az áttört fal nyílásán és benézett. Önkénytelenül felpillantott Lilla is. Ott álltak most egymás előtt szemtől szemben: a borzasztó kékszakál és a fiatal hölgy, kinek jókora adag daczra és akaraterőre volt szüksége, hogy e fontos pillanatban hősi szerepéből ki ne essék. Lilla elpirult, s habár ő maga azt hitte, hogy csak egyetlen másodperczig tekintett ellenfelére, mégis igen jól látta ő annak hatalmas termetét, diszes tartását, az ifju férfiarozot, egyszerű barna öltözetét, s mindez elég daemoni kinézést kölcsönzött neki arra, hogy a már róla hallottakat igaznak tartsa.

A férfi meglepetve állt ott egy pillanattig; de azután behajolt a szobába s nézte a rombolást. Lilla most nem tekintett ugyan ismét oda, mégis észrevette, hogy lábával könnyedén toppantott.

— Mily ügyetlenség! — mormogott egy pillantást vetve hüledező embereire. — Reménylem, még jókor jöttem, hogy valami nagyobb szerencsétlenség bekövetkezését megakadályozzam? — szolt Lillához, kissé meghajtvá magát előtte.

Semmi válasz.

A férfi megfordult s az ujjai közt tartott égő szivart áthajította a zöld pázsitra. Az emberek némán távoztak. Lilla már azt hitte, a férfi is azt fogja tenni, mert ő semmi áron sem akarta a csatamezőt először odahagyni, végre is úgy tűnnek ez fel, mintha megfutamodott volna, habár belsejében egészen másként állt a dolog, és mégis csak legjobban szeretett volna gyorsan elszaladni.

De a férfi ekkor már ismét előtte volt; karjait mellén keresztbe fonta s egy oszlophoz dőlt. Lilla érezte, hogy szemei mozdulatlanul reá szegezvék, s majd kétségbeesett zavarában, de elszaladni még sem akart. Lilla egy tekintetre sem méltatta őt s a lábába épen egy nagy babát tett, melynek hosszú szőke fürteit kis gyermekkalap díszíté.

— Gyönyörű kis teremtmény! — szakítá meg a kínos csendet. — Igen szeretném tudni, ha kiáltani is tud-e.

Mily guny volt e hangban! Mintha szándéka lett volna a lánykát megsérteni, úgy bánt vele, mint gyermekkel! Egy haragot szikrázó pillantást vetett rá.

— Ah, jól van! — kiáltott a férfi, mialatt mosolyogva fogadta a pillantást. — Én csupán azt akartam kipuhatólni, valjon tud-e németül. Erről tehát nincs kétségem többé, s bizonyára szabad reménylenem, hogy legalább egy kérdésemre fog válaszolni: Megbocsát, hogy megijesztém és baborgatom?

— Én nem ijedek meg oly könnyen, e szerint minden további választól fel vagyok mentve.

Mintha villám cikázott volna a férfi arcán, de mozdulni nem akart helyéről.

— Kényszerűségből megelégszem vele, — mondá humorosan. — De szóljon, beírta-e Mózes azzal, hogy a vesszejével fakasztott ezüstforrást egy pillanatra csörögni hallotta? Nálam ugyanaz az eset, habár némi fanyarsággal kelle vegyitem . . . Én kegyedtől ugyan mit sem kívánhatnék, bátorodom mindazáltal a békés kiegyezést ajánlani. Legyen kegyed ama barátságos tündér, mely a szegény embernek három kívánatát teljesíté, s engedje meg, hogy három kérdést tehessek.

Lillának a legnagyobb önuralomra volt szüksége, hogy ő is humorossá ne váljék. Legjobban szeretett volna ez eredeti indítványt-tevőnek szemébe nevetni, de hisz ellenséggel állt szemközt! Komolysággal és hidegséggel kellett őt visszautasítania. Hátat fordított neki, levett egy képet a falról, s mialatt a keretet porozgatta, egykedvűen így válaszolt: — És mivel viszonzozza ön, ha én meghallgatom?

— Talán, miután arcának visszautasító kifejezése eléggé elárulja, mit ohajtana most legjobban, talán azon ígérettel, hogy azután elmegyek és kegyedet magára hagyom!

— Jól van.

— Azaz: csak ma.

— Én nem látom be annak lehetőségét, hogy valaha ismét találkozunk.

— Nem bizná azt reám?

— A mint önnek tetszik, én majd iparkodom mindenkor elkerülni.

(Folytatása köv.)

Nyáry Pál meghalt, megölte magát, leugrott a negyedik emeletről és összezúzta fejét a földön, a haza földén, melyet annyira szeretett, megölte magát pénzzavar miatt, egy pár váltója volt lejárában, melyeket nem tudott kifizetni, a váltókon egy pár jó barátja kezesül volt aláírva, és abban a hiszemben, hogy most e pár jó barátot megkárosította, elvesztette magát; csak egy szavába került volna, hogy segítve legyen rajta, százan és ezren örömmel megragadták volna az alkalmat, hogy kimutassák iránta tiszteletüket, szeretetüket, kegyeletüket, de ő föl nem kereste őket; ő, a ki annyi százon és ezren segített, a ki tehát ismerhette a segítség édes örömét, jó barátaitól megtagadta ez örömet, inkább szerezte nekik azt a nagy, kínos fájdalmat, hogy összezúzva, összetörve, halva lássák, inkább könyeket facsart ki szívéből, semhogy örömet szerzett volna nekik; inkább hagyta magát eltemetni és siratni, semmint megmenteni általuk, — ugy-e bár, ez megfoghatatlan?

Nem egészen az, édes olvasó, és ha érdemesnek találod, hogy egy nagy és dicső élet elpusztulása fölött komolyan gondolkodjunk, talán el fogunk jutni azon sötét pontig, mely e dicső élet utját állta és a melyet nem birván általlépni, önként vetette oda nagy és dicső életét.

Egy oly pont ez, melyet ezer ember közül csak egy-kettő lát meg az életben, de a ki meglátja és belesodortatik, az nem akar tovább élni, és legtöbbször nagy és nemes lelkek sodortatnak belé.

A becsület az a pont, nem az az ugynevezett becsület, melyet a léha köznapiság hord ajkain és melynek a „code d'honneur“ szabványai szolgálnak irányadókul; oh, e mellett a becsület mellett az ember mint nagy gazember is fennen hordhatja homlokát, a mint azt a mindennapi tapasztalat ezer ünnepelelt példányban mutatja; hanem az a becsület, mely, mint Török Pál superintendens olyan szépen hangsúlyozta, csak a tiszta igazságot ismeri el irányadó életszabályul, az a becsület vajmi gyakran találkozik azon végzetes ponttal, mely élet és halál fölött határoz.

Es most nézzünk végig Nyáry Pál hatvanöt éves életén, attól a naptól kezdve, melyen férfiulag gondolkodni kezdett; attól a naptól kezdve életének két sarkpontját a haza szeretet és a becsület képezte; a mi közbül esett: szabad-elveg, munkásság, jellemzilárdság, az mind csak e két sarkpontból sugárzott ki; így emlékszem, midőn egyszer a meggyőződésbeli következetességről szoltam vele, ő az ő sajátos, kedélyes mosolygásával ezeket mondá: „Én önzésből is következetes maradnék magamhoz, nehogy az önmagam iránti bizalmat megingassam magamban.“ Midőn e szavakat hallottam, csak azt gondoltam, hogy: milyen nemes érzés az, a mit ez az ember önzésnek nevez! Azt természetesen nem gondolhattam még akkor, hogy milyen rettenetes módon fogja ez az ember tetteleg ismételni ezen állítását!

És ilyen volt ez ember önzése egész életén át; ilyen önzéssel szerette a hazát mindenek felett, mert — mint szintén tőle hallám egykoron — „mik vagyunk, ha még a hazát sem tudjuk szeretni? Állatok? Nem, mert emberek vagyunk. Tehát emberek? Nem, mert az állatnál is hitványabbak volnánk, mivelhogy ez is más lesz, a mint hazát változtat.“

És épen ilyen volt ő a becsületre nézve is. Az a jellemzősége, az a hajthatatlanság az igazság mellett! A 40-es években alispánsága alatt egy bizonyos váltóhamisítási ügy nagy feltűnést okozott az országban. A váltóhamisító roppant gazdag volt, uzsora útján jutott a nagy gazdagsághoz, és midőn épen a nagy gazdagsággal zsebében becsületes ember képében szeretett volna fényelegni a világon, akkor merült föl ellene a váltóhamisítási vád és szerencsétlenségére épen Nyáry Pál kezébe került az ügy. Milyen hévvel bonczolgatta ő szét a bonyolult ügy szárait az igazság vezérfényénél! Nem volt az a piczi körülmény, a mely kikerülte figyelmét és midőn a bűnös tény világosra ki volt derítve, — a bűnös százezreket ígért Nyárynak, nem is azért, hogy fölmentő ítéletet mondjon ki felette, hanem csak azért, hogy néhány hétre elutazzék és ezalatt más valakinek adassa át az ügyet, — Nyáry tudni sem akart róla, a bűnösnek bűnhődnie kell, mondá. Akkor más uton kísérlették meg célhoz jutni; volt egy nő, egy halhatatlan emlékü magyar énekesnő, a kit Nyáry Pál úgy szeretett, a mint csak kiváló férfi kiváló nőt szerethet; ennek a nőnek segítségével akartak tehát Nyáry szívéhez férni a gonosztevők, elhalmozták a nőt ezreket érő ékszerekkel és a nő nem lett volna nő, ha nem örült volna ez ajándékoknak; de a mint a váltóhamisító nevét Nyáry előtt kiejtő, ez azonnal tudta, hogy minő árt reménylenek e drága gyöngy-sorok fejében, és még abban az órában megmondta a mindennek felett imádott művésznőnek, hogy: válaszszon az ő szíve és a drága ékszerek közt, és választhatott-e még az a nő, a kit Nyáry Pál szeretett? A drága ékszerek még azon órában visszavándoroltak, a honnan odakerültek: a váltóhamisító lakába.

És a gonoszság még akkor sem adta fel a játékot, a mi Pesten nem sikerült, megpróbálták Bécsben, az udvari kancelláriánál, és egyszer csak jön a rendelet, hogy a Pest megyei törvényszék nem illetékes hatóság ezen ügyben és annál fogva az ügy haladéktalanul a királyi táblához teendő át! Hanem Nyáry Pál előtt az udvari kancelláriánál is nagyobb ur volt az igazság. En jelen voltam a megyei gyűlésen, melyen ezen udvari rendelet felolvastatott és bár meglehetősen fiatal legény voltam akkor, mégis eltörölhetetlenül vésődött be lelkemben a beszéd, melyben Nyáry Pál e kancelláriai rendeletet fejtegeté! Nem lehetett tőle hallani e szót: vesztegetés, hanem mondott ő annál százszorta velőkig hatóbb szavakat. A maró guny és égető sarcasmus láva-folyama ömlött ki igazságért lángoló szívéből, elannyira nevetségessé tette ezen híressé vált rendeletet mindazokkal együtt, a kik azt világra költötték, hogy általános gunyakacaj közt „tisztelettel félretétetett“, a bűnös váltóhamisító aztán csak tovább is ott maradt a megyeház börtönében, honnan csak 1847-ben szabadult ki és már 1849-ben mint államszaló éllemezési biztos Komáromban — felakasztatott.

Igy szolgálta Nyáry Pál az igazságot 1848-ig mint alispán és így érték őt 1848-ban a márcziusi napok; egyszerre forrni kezdett a levegő és a föld kiadta a mélyébe lánczolt rabokat: a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget. E szent háromságú ígét hangoztatta az akkori fiatalság Pest város

utcáin tiszta szívvvel és ihletett ajkakkal és e szent háromságú ígét vette föl legott a sötét ármány is fertőztes ajkaira. Alig ejtettük ki e szent hitvallást, midőn a főváros utcái félelmetes alakokkal népesedtek meg, versenyt hangoztatva a szabadságot, egyenlőséget és testvériséget, csakhogy egészen más értelmet adva e szavaknak, mint mi, azt az értelmet, hogy immár szabad a rablás és ökenlővé teszik a gazdagot a szegénnyel és csupa testvériszeretből agyon kell ütni a zsidókat. Az egész főváros szorongó rémülettel nézett az eljövendő napok elé; itt volt ugyan a nemesen lelkesült fiatalság, a mely azonnal élő falkép sorakozott a félrevezetett tömeg és a szabadság szent zászlaja között, de hiányzott a vezér, a ki tekintélyt szerezzen és irányt adjon a fiatalság működésének, és minden szem Nyáry Pálra fordult és minden ajk Nyáry Pált hívá, ha valaki, ő lesz képes egyiránt fenntartani a szabadságot és a rendet és — vajha most Párisnak egy Nyáry Pálja volna, tudom, nem olyan szomoruan fejlődtek volna ott a viszonyok; az ő elnöklése alatt alakult meg a fővárosi bizottmány, mint a fővárosi fiatalság egyik képviselője én is tagja voltam e bizottmánynak, és hogy még életben vagyok, leginkább annak köszönhetem, hogy e válságos napokban Nyáry Pál szeretetét voltam szerencsés kiérdemelni; egy pár száz felbőszült mesterlegénynek köszönhetem a szerencsét; a jó fiuk épen egy „zsidó krawal“ színrehozatalában serénykedtek, midőn én egész fiatal szívvvel közéjük rohantam és egész fiatal elmével kezdtem nekik beszédet tartani az igazi szabadságról. Lelkesült frázisaim annyira megtették hatásukat, hogy a feltűzött tömeg azonnal lerántott az asztról, — mert akkor csak asztrók tetejéről volt divat szónokolni — hanem én azért a levegőben lebegve is csak folytattam frázisaim rajgóztatását, és — addig-addig folytatám e fiatalos tüzi játékot, miglen szépen visszahelyeztek az asztrára, mindig többen és többen hajlandóknak mutatkoztak, meghallgatni szavaimat, — az igaz, hogy hangom is volt hozzá, olyan rekedt voltam, mint egy idült náthában szenvedő oláh duda, a sok márcziusi szónoklástól — és végre is a „krawall“ kolomposai egyenkint szavukat adták, hogy elébb nem viszik végbe vérengző szép szándékukat, valameddig én nem látom megérkezettnek a kedvező percet; ez történt éjfél utáni 3 és 4 óra közt, erre én is, a tömeg is nyugovóra tértünk, az alvás kijózanította a feltűzött tömeget és midőn más nap délelőtt a „plenum“-ban jelentést tettem eljárásomról, Nyáry Pál arca olyan mosolyogva volt felém fordítva, mint a jó apáé a jó fiura, és midőn 1849-diki januárban mint akkor már „plezuros“, sok boldog emlékü vizsontagság után a kolozsvári „vésztörvényszék“ jegyzőjéül voltam kinevezve, K o s s u t h elnöki hivatalában ismét Nyáry Pállal találkoztam, és midőn megtudta, hogy hová szándékoznak küldeni, ismét azzal az atyai jóságos arcczal csak annyit mondott, hogy: „Ne menjen oda öcsém, nem önnek való hivatal ez, inkább oda menjen, a hová én küldöm,“ azzal leült, pár sort irt Szemere Bertalannak, hogy én azt Miskolcra átadjam és ennek a pár sornak köszönhetem, hogy az akkori „vésztörvényszékek“ jegyzőinek gyászos sorsában nem részesültem; mert akkori fiatal szívvvel én ugyan nem válogattam a munkában, csak a hazáért legyen, és utálat, nem utálat, az egyszer föl vállalt munkát nem szabad gyáván félben hagyni.

Ugy e bár, ezek mind nagyon kicsi dolgok azokhoz képest, a miket Nyáry Pál 1848-ban mint a honvéd-főlszerelési bizottmány elnöke tett? Mert hiszen ő akkor csudával határos munkásságot fejtett ki! Ugy van, de épen ez mutatja a

férfi igazi nagy lelkét, hogy egyiránt tudott szeretni nagyot és kicsit, a hazát és az embert, és a kit szeretetére méltónak tartott, azt egy nemes szív egész tiszta odaadásával szeretett.

Azután következtek az 1849-diki napok, melyekben Nyáry Pál a hadi törvényszék elé állítottatott, a miért e hazát olyan igazán szerette; azután következtek az 1849 utáni évek, melyeket Nyáry Pál Königsgrätzben, fogságban töltött és midőn 1856-ban nem kért kegyelem folytán kiszabadult, vas lelke semmit sem vesztett szilárdságából és nemes szive semmit forró haza- és ember-szeretetből; mint a hívő lélek hite a halál utáni feltámadás iránt, olyan erős volt benne a haza felszabadulása iránti hit, és midőn 1867-ben az új miniszterium megalakult, első volt azok között, a kik az ellenzék maguk köré csoportosíták, ifjui tüzzel, törhetlen lélekkel fogott újra a haladási nagy munkához, a 48- és 49-diki dicső emlékekkel nemes, tiszta szívében, és akkor — kezdődött fényes lelkének sötétségbe borulása.

Egyszerre más élet közepett találta magát; az ő nemes önzetlenségével ezer tisztátalan érdek, selejtes indulatok álltak szemben, jobbról is balról is haszonlesés, piaczi lélekvásár, a ki vesz annak lesz, és — ezek is annak a hazának szent nevét hangoztatták, a melyet ő olyan tiszta önzetlenséggel szeretett! Hát azokkal kelljen neki harcolnia? Ez a tapasztalat rendítette meg lelke egyik sarkpontját: a haza iránti hitet.

Azután következett a másik: csalódott az emberekben; a kiket nemes, szerető szívéhez ölelt, a kiket tiszta becsületre nézve magához méltókul mutatott fel, azok közül többen a legaljasabb becstelenségek fertőjébe merültek el, ez is, az is váltókat hamisított, ez is, az is az árvák pénzeit harácsolta el — hát ilyen emberek is élhetnek az ő közelében? Kiben biznék, és kik bizhatnának most már ő benne? — ez a tapasztalat lelke másik sarkpontját: a becsület iránti hitet rendítette meg benne.

Aztán bekövetkezett az az idő, hogy neki kellett volna folyamodni barátjaihoz, hogy segítsenek rajta, csak rövid időre, mert neki volt vagyona, csak egy szavába kerül, és barátai segítenek rajta, de hogyan mondhatta ki ez egy szót ilyen rettenetes csalódások után, ilyen rettenetes elkeseredéssel nemes szívében? Mi biztosítja az ellen, hogy nem őt is olyannak fogják-e tartani, a milyenek azok voltak, a kiket ő magához hasonlóknak tartott és a kikben olyan irtóztatóan csalódott? És azt a gondolatot, hogy talán őt is olyannak fogják tartani, az ő hatvanöt éves tiszta lelke nem bírta elviselni.

Ez az a pont, melyet e nagy lélek nem birt átlépni; meghalt azért, mert féltette becsületét, áldozata lett a jelen kor romlott erkölcsi fogalmainak; elsötétülvén felette az ég, menedéket keresett a földben, és bizonynyal az volt utolsó gondolata, hogy: undok éggel fejünk felett, a haza földje is csak egynek jó — sirnak. Legyen olyan áldásos halála, a milyen áldásos volt élete!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

♦♦ (Nyáry Pál.) Mint a futó tűz, olyan villámsebességgel terjedt el mult pénteken dél tájban a fővárosban az a rémitő hír, hogy Nyáry Pál, az országos tiszteletű nagy hazafi a fel-dunasoron a Stein-féle ház negyedik emeletéről leugrott az ud-varra és azonnal szörnyet halt. Senki sem tudott hitelt adni e

hirnek, annyira iszonyatosnak találta azt, és midőn meggyőződött a hír alaposágáról, tompa fájdalom nehezedett minden szívre. A képviselő-ház felfüggesztette ülését, és kitűzte a fekete zászlót; ugyanazt tette Pest megye a megyeházon, mely közel negyven évig tanuja volt e jeles férfi nagy hazaszeretének; és ugyanazt tették a körök, párt különbség nélkül, és számos nyilvános épület a fővárosban, mert pártkülönbség nélkül minden igaz szív gyászt öltött a nagy veszteség fölött. A dicsőült zsebében egy levelet találtak, Beöthy Lajos, Pest megye első alispánjához czimezve, mely meghatólag egyszerűen adja elő az okot, mely e nemes életet a halálos lépésre indította. Adósságai voltak, nem könnyelműségből, mert maga volt a józanság; sem pazarlásból, mert úgy élt, mint egy bölcs, hanem még fogsága idejéből — 5 évet töltött Königsgrätzben — maradt rajta e teher, aztán az 1863 nagy aszály, az 1865 diki nagy fagy belesodorták az adósságokba. Mindössze 48,000 frtot tesznek ezek, míg birtokának értékét ő maga 59,000 frtra teszi, és valósággal 70—80000 frtot ér, 70,000 frtot már is ígértek érte, persze most, halála után, néhány nappal elébb pénzzavarokban volt, birtokát már mult ősszel el akarta adni, hogy kifizesse adósságait, és már-már meg volt kötve az alku, midőn a vevő bizonyos baleset miatt kénytelen volt visszalépni, azóta nem merte újra kínálni a birtokot, bizonyosan azért, mert tudta, hogy a mint megtudják szorult helyzetét, még kevesebbet ígérnek neki a jószágért, a mint ez már szokás, barátaihoz pedig nem akart segélyért fordulni, mert — annyira romlottnak látta társadalmunkat, hogy nem bizott többé az emberekben, inkább meghalt, semhogy csak gondolatban is egy sorba tegyék őt az adósságesinálókkal.

Temetése mult vasárnap ment végbe, délutáni 4 órakor; már jóval elébb a református templom előtti tér ezernyi ezer sokasággal volt tele; a képviselőház, Pest megye, a ráczkevei kerület, melynek a jeles hazafi 1848 óta minden országgyűlésen képviselője volt, a pesti népkör és számos egyesület, testületileg voltak képviselve a temetési szertartáson, míg a főváros minden nevezetes férfia, köztük Deák Ferencz, kisírt szemekkel, a maga szívének nagy szomorúságával sietett megadni a hű hazafinak az utolsó tisztességet.

4 órakor Török Pál, superintendens lépett a feketével bevont szószékre és kifejtvén a nagy férfi valódiságának lelki vonásait, reámutatott Nyáry Pálra, hogy az a nagy férfi valódisága. Utána Szilády Áron, halasi lelkész és képviselő-társaság lépett a szószékre és kifejtette, mit vesztettünk Nyáry Pálban és mi döntötte sirba; elvesztettük a jót, a becsületet, a birót, a tanácsost, és sirba döntötte a jelen társadalom romlott erkölcsé. Azután megindult a hat lovas gyászkocsi a koporsóval körülvilágítva gyászfáklyákkal, melyeket képviselők, megyei tisztviselők és a vidékről jött gyászküldöttség vittek, és kísérve beláthatlan sokaságu gyászkisértektől, végig vonult az üllői úton, a Jozefinumig, ott megállt a halottas-kocsi, egy rögtönözött gyászemelvényen Jókai alakja tűnt fel, és szebb bucsuztatót még nem hallott Magyarország fővárosa, mint a minőt Jókaitól hallott ez alkalommal. Megmondta, hogy mi volt Nyáry a hazának és Nyárynak a haza, hogy szerette azt egyaránti szent hévvel örömben buban, hogy tudott érte dicsően munkálni és dicsően szenvedni, és hogy választotta épen a haza földjét halálul; nem volt szem, mely könyvet ne hullatott volna e leirhatlanul szép beszéd hallatára. Aztán — beszéd végeztével a nagy sokaság visszafordult a fővárosba, Nyáry Pál pedig, a halottas-kocsin folytatta útját, ki Nyáregyházára, a sirba, — ott nyugszik most békével, nem háborgatva kétségbejött gondolatok-

től rossz emberekről, rossz honpolgárokról. Nyugodjék is békével.

De a jók azért nem fogják őt elfelejteni, meglátogatják csendes nyugvó-helyét, hogy legalább halála után örömet szerezzenek neki. Bossányi László — pártellenese — indítványba hozta, hogy Pestmegye vegye meg Nyáry birtokát, és legyen az örök időre alapítvány árvák és özvegyek gyámoltására. Jókait is magáévá tette ez eszmét és ekként talán Nyáry halála is az emberiség javára esett — legyen áldott emléke!

++ (Nyáry Pál utósó foglalkozása.) A törvényszéki bizottság, mely szombaton Nyáry Pál lakásán a hagyatéki leltárt fölvette, az elhunytnak íróasztalán ott találta Pest-, Pilis- és Soltmegyék kiterjesztett térképét, melyen Nyáry a megyei bíróságoknak új szervezet szerinti beosztásával foglalkozott s a szükséges adatokat a térkép mellé helyezett egy iv papírra jegyezte fel. Nyilván adatokat gyűjtött, hogy azokat a közelebről várható országos vita alkalmával felhasználhassa. Tehát utósó perczig a közügyekkel foglalkozott. A törvényszéki bizottság Nyáry lakásán nagyobb összegre menő készpénzt lelt, továbbá zseboráját és gyűrűit, melyek biróilag letétettek. — Nyáry Pál utósó tette. Másfél órával a halálos lépés előtt, mely mindnyájunkat megrendített, reggeli 9 órakor felment a postára s öreg gazdasszonya számára, a ki régi idő óta hiven szolgálta nyáregyházi jószágán, egy 50 frttal terhelt levelet adott fel, nehogy halála által öreg napjaira minden segélyforrás nélkül maradjon. Így érzett ő mások iránt, míg maga iránt már a halált hordotta szívében. — Nyáry Pál temetésének költségeit a m. orsz. képviselőház tagjai viselték. Elvégből a ház quaestora aláírási ívet terjesztett elő, melyen pártkülönbösg nélkül minden oldalról gyűltek az aláírások. — Nyáry arcképét fel fogják függeszteni Pestmegye üléstermében. Már is van ott 4 oly férfi arcképe, kik nem természetes halállal multak ki. Ott van egy Eszterházy Pál, kit vadászebei szaggattak szét, ott van Sándor nádoré, ki egy tűzjáték alkalmával égett meg; ott van Széchenyi és Teleky László arcképe is, és ott lesz Nyáry Pálé. Bár soha többé ne növekednék e gyászos sorozat.

++ (A buda-pesti Fröbel nőegylet) szépen ünnepelte meg április 22-én Mária Valéria főherczegasszony születésének harmadik évfordulóját; 9 órakor már népes volt e Herminakápolna előtti tér, kisdedek, fehérruhás lánykák és felnöttek tarka vegyületét tüntetve föl, 10 órakor ünnepélyes rendben vonultak a kápolnába: a Fröbel-nőegylet és gyermekkertészek tagjai, a városnak több képviselője, a kisdédóvó-képezde hallgatói, a gazdasszonyok árvaházának és neveldéjének s több fi- és leánynevelő intézetnek növendékei és vezetői. Azt a kevés helyet, mely a kápolnában még üresen maradt, diszes közönség töltötte be, a karokat a vakok és a pesti tanítóképezde dalárdája erőteljesen zengették el. Közben mozsárdörgések tették zajossá az ünnepélyt és ijesztgették a kis lánykákat. Isteni tisztelet után, hol a főherczegasszonyért szívből imádkoztak az ünneplők, a kápolnából kivonult közönség egy része szétozlott, más része pedig a Klemens-féle nyaralóba gyülekezék.

++ (A cselédképző-egylet) alakuló közgyűlése végbe ment. Glatz Antalné urhölgy nyitá meg, jelentve, hogy már több, mint kétszáz tag van, mely sikerért a jelenlevő hölgyek nevében Kalocsa Róza asszony mondott neki köszönetet. Az alapszabályok fölolvastása után a választáshoz fogtak. Elnökké Glatz Antalnét, alelnökké Bisicznet és Cserhalmaynét választák, jegyzővé Maszák Hugót, pénztárnokká Ács Károlyt. A

választmány közügyekben buzgó hölgyekből áll, de egyszersmind tíz férfit is választottak bele tiszteleti tagokul. Az alapszabályok átvizsgálásával öt hölgyet biztak meg. Sztupa Györgynek az elnök köszönetet mondott az egylet létrehozása körül tanusított buzgalmaért. Meg kell említenünk Kalocsa Róza ama nemes ajánlatát is, hogy a nőcselédek majdani vasárnapi oktatásnál ő is, mint tanítónő, szívesen közre fog működni.

++ (Omer pasa) e hó 18-án Konstantinápolyban meghalt, a török állam jeles katonai tehetséget vesztett benne. Omer tulajdonképeni neve Lattas Mihály volt, született a magyar-horvát határőrvidéken 1806-ban, mások szerint 1811-ben. Atyja határőri főhadnagy volt. A fiatal ember kadét volt az ogulini ezredben. Bosniába szökött, azután Konstantinápolyba ment s ott a katonai növeldében írómester lön, megnyerte a szeraskier rokonszenvét s Abdul Medsid trónörökös írómesterévé neveztetett ki. Innen gyorsan emelkedett. 1834-ben őrnagy lön s részt vett a hadsereg újjászervezésére irányzott munkálatokban. Több harcban jelentékeny szerepet játszott. 1851-ben a Bosnia, 1852-ben a Montenegro ellen működő török csapatok fővezére volt. 1853-ban tábornagy, a török csapatok főparancsnoka lett s az oroszok felett előbb Oltenizzánál, azután Cetatenál fényes diadalt aratott. Ezután hosszabb ideig tétlen maradt, míg végül Eupatoriánál ismét megverte az ellenséget. Azután Ázsiába küldetett. 1868-ban a szultán őt az összes török csapatok legfőbb parancsnokává nevezte ki, s mint ilyen halt is meg.

++ (Vukovics Sebő) leánya, Ürményi Pálné, Vaálban valódi édes anyja a szegényeknek. Mint az „Igazmondó“-nak onnan írják, évenként októbertől april utoljáig minden nap 23—24 szegény részesül ez urnő nagylelkűségéből kenyér és ételadagokban s vasárnap borban is. Ezen felül némi ruházattal és téli fával láttatnak el.

++ (Liszt Ferencz) mult szombaton hagyta el fővárosunkat hosszabb időre. Egy hétre Bécsbe rándult, onnét Weimarba és Rómába megy. A nyár egy részét a mester Szegzárdon töltendi, s ősszel azután újból Pesten folytatja zenei működését. Hálás emlékeül annak, hogy a nagy maestro egész télen zenei életünknek lelke volt, mult csütörtökön este barátai és tisztelői bucsuestélyre gyűltek a zenekedvelők helyiségeiben. Liszt az est folyamában számos toastban felköszöntetett, melyekre ő is ismételten válaszolt. Thern tanár Liszt tiszteletére irt alkalmi költeményét olvasá fel, mely nagy tettséssel fogadtatott. A társaság csak éjféltájban oszlott el.

++ (A koldulás megszüntetéséhez.) A budai városi kapitányság letartoztatta az utcán kóborló valamennyi koldust, számszerint mintegy 50-et, s azonnal kihallgatta őket. A rokkanat katonák átadattak a katonai hatóságnak, hogy valamely rokkantházba elhelyezze őket, az idegenek eltolonczoztattak, a budai illetőségűek pedig szabadon bocsáttattak, azon utasítással, hogy többet koldulni ne merjenek. Nagyon szép a budai városi kapitányságtól, hogy a lakosságot igyekszik megmenteni az utcai koldulással járó kellemetlenségektől, de szegényápolódák hiányában és még most, midőn a magánjótékonyosság nálunk még nem vett oly terjedelmet, hogy a szegénységet visszavonultságában is fölkeresné, a keresetképtelen embereket egyenesen eltiltani attól, hogy az emberek könyörületességét kikérjék, tulszigorúság, és talán nem is felel meg egészen a humanizmusnak.

++ (A Szegszárd-Tolnamegyei nőegylet) érdekében örömmel sietünk kiigazítani egy tévedést, mely lapunk ez évi 16-

dik számában becsuszott. Ott ugyanis e derék nőgyelet vagyona 218 frt 51 kr. van téve, holott az, mint most értesülünk, 4154 frt 61 krt tesz. Bocsánatot kérünk ezen tévedésért, melyről valóban nem tudjuk, hogyan csuszhatott ki tollunkból.

++ (Hauser J. L.), világtalan zongora-játszó, mult pénteken hangversenyt adott az „Europa“ szálloda nagytermében, mely azonban csak kisszámú közönség előtt ment végbe. A fővárosi közönség az nap vajmi kevésbé volt hangversenyi hangulatban, aztán a hangverseny-idény is mulóban van már. A fiatal tehetség sok technikai képzettséget árult el, de oly feladattal, mint a Beethoven D-moll sonátája, még nem birkózhatik meg; az adagiot különben érzéssel játszá. Legsikerültebb volt, — Liszt valse caprice, egy kedves salon-darab előadása, hol Hauser tiszta és biztos skálát tanusított. — A Tannhäuser-induló játszása kevés erő és hév mellett nagyon kockázatos kísérlet. Hauser saját szerzeménye, egy dal, határozottan tehetségre mutat. Treumann Károly, az ismert komikus, nagy humorral énekelt, néhány német dallal működött közre, mi persze nem a legjobban illett a hangverseny komoly zeneszámaihoz. Két hölgy is énekelt.

++ (Színház.) A budai színházban az operette-előadások május hóban veszik kezdetüket az „Elizondoi leány“ s az „Eljegyzés lámpafénynél“ című operettekkel, melyekben Blaháné-Kölesy Luiza asszony fogja magát a főváros közönségének bemutatni.

++ (Rózsás napló.) Pfeffer J. ur, a „Diána“ fürdő tulajdonosa e napokban jegyet váltott a bájos Melczér Tekla kisasszonnyal. — Gr. Károlyi Gyula, Györgynek fia, mult szombaton vezette oltárhoz gróf Károlyi Ede bájos leányát, Georjinet. Az esküvő Fóthon ment végbe.

++ (Vegyes hírek.) Gróf Károlyi Alajos ur 2000 forint alapítvánnyal, a magyar írói segélyegylet alapítói sorába lépett. — A b-füredi szeretetházra begyült adományokról most küldetik szét az ötödik kimutatást, melyből látjuk, hogy az intézetre eddig tízezer frtnál több gyűlt össze. — „Az udvari bolond“ Szigligeti legújabb 100 aranyos vígjátéka mult pénteken kerül színre, de a magyar sajtó egyhangú ítélete szerint e mű felette gyarló, és nem is fogja magát a színpadon fenntartani; se baj, elég hogy a 100 aranyat megkapta; ismertetésébe azonban nem bocsátkozunk, mert dicsérni nem lehet, ócsárolni pedig — leginkább a bírálókat lehetne. — „Olvasóterem“ ily című ismeretterjesztő és szépirodalmi heti lapra hirdet előfizetést Vachott Sándorné. Főcélja e lapnak, mint fölhívásában mondja, a haladás, a tudományok, a művészet és irodalom terjesztése, a széppel és magassal a hasznosnak és célszerűnek párosítása. A lap május 1-én indul meg. Előfizetési föltételek: májustól deczemberig 4 frt. Megjelenik minden hétfőn, másfél iven. Az előfizetési pénz egyetem-utca 4. sz. a. küldendő, april 30-ig — A tiszántúli református egyház kerület közelebb az elhunyt Balogh Péter helyébe Révész Bálint debreczeni lelkészt választá meg superintendensnek. — Schulcz Ernő — mint előre jóslottuk — a Pesten köztetszéssel fogadott arczjáték-mutatványokat folytatja. Még három estélyt adott, nagyobára új programmal. Az első estély szerdán, a második pénteken tartatott, a harmadik végre ma, vasárnap lesz, természetesen nagy tudvágyó közönség előtt. — Mult kedden az olasz társulat Verdi „Don Carlos“-át adta elő. A legjobb erők léptek föl benne: Stéger, Zachl asszony, Medini, Pandolfini,

Biancolini k. a hanem azért az opera nem tetszett, és a tagok szintén nem. Az opera nagy hosszúsága mellett üres, az előadás pedig annyiban különbözött a többitől, hogy Stéger urnak alig volt hangja. — Milassin Vilmos fordításában igen érdekes regény fogja a napokban elhagyni a sajtót, Gonzales: „Egy orosz hercegnő“-je. A regény az orosz fővárosban játszik, élénk fényt vet az orosz társadalmi életre, hiven jellemzi az orosz soldateska uralmat és önkényét és így, midőn ma oly sokat irnak és beszélnek az oroszokról, kétségkívül korszerű munka leend. — Mult hétfőn délután 6 óra tájban egy Czizmadia nevű tizedes a Cezarevics-ezredből a pipa-utcai 7. számú ház kapuja előtt egy leányra, midőn az őt az udvarból kikisérte, gyilkolási szándékból egy zsebéből elővont pisztolyt sütött el. A lövés eltévesztette célját s csak könnyű sebet ejtett. Mondják, hogy a tett indoka szerelemföltés volt. A tettest ki azonnal menekülni akart, a Károlyi palota előtt az egyetem-utczában elfogták s az üllői kaszárnyába kísérték. — Ridley-Kohne ur a nemzeti színház volt első hegedüse, ki a debreczeni zenede karnagyává választatott, elhagyta Pestet és elutazott Debreczenbe. Barátai távozása előtt estélyt rendeztek tiszteletére a Frohner szállodában és emlékül becses gyémánt gyűrűvel lepték meg.

++ (Halálozások.) Kontra János, tóthfalusi lelkész és a pesti egyházmegye közbecsülésben részesült főesperese, a mult héten meghalt. Életében keresztyéni szeretet és humanitás jellemezték. Halálát tüdővész okozta. — Ujváry Dé-sy István, Szabolcsmegye törvényszéki tanácsosa, élete 66-dik évében hosszú betegség után e hó 23-dikán elhunyt. A megboldogultnak hült tetemei e hó 25-dikén tétettek örök nyugalomra a tiszadada-i sírkertben; két árva, s rokonai, és számos barátai siratják a megboldogultat. — Báró Bakonyi István, jó hazafi és nemes emberbarát, e hó 24-dikén kimult. Halálát szivgörcsök okozták. Élete legszebb korában, 29. évében lepte meg a halál, Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

April 22-dikén: „Az álarcos bál“, Verdi operája. — April 23-dikán: „A kísértet“, Szigeti népszínműve. — April 24-dikén: „Az udvari bolond“, Szigligeti vígjátéka. — April 25-dikén: „Don Carlos“, Verdi operája, (olasz előadás.) April 26-dikán: „Romeo és Julia“, Shakespeare tragoediája. — April 27-dikén: „A sevillai borbély“, Rossini operája. — April 28-dikán: „Essex gróf“, Laube szomorujátéka.

Gazdasszonyoknak.

Töltött sodralék.

Egy font borjuhust puhára meg kell párolni, de azért meg nem barnítani, és aztán deszkán apróra összevagdalni, egy kis vöröshagymát, zöld petrezselymet és sót adván hozzá. Ekkor egy kis hus-lével felereszteni, és jó sűrűre főni hagyni. Ezalatt finom palacsintát kell önteni, azokból négyszögű darabokat vágni, a töltelékből reá kenni, összesodrani, elébb tojásba, aztán pedig zsemlyemorzsába mártani és forró zsirban kisütöni.

B. Anna.

Szilva kása.

Négy lat vaját habosra elkavarván, egy font szilva-lekvárt kell közbe adni, valamint öt lat darabkára eltört piskó-

tát, egy negyed font cukrot, apróra vágott citromhéjat, nyolcz tojássárgáját, mindazt keverjük el igen jól, legvégül pedig adjuk belé a nyolcz tojás fehéréből vert kemény habot, kenjük ki egy mintát vajjal és süssük meg egy negyedóraig.

N. Józsefné.

Divattudósítás.

B e c k J. kereskedésében (kerepesi ut 1. sz.) következő vászonruhák legnagyobb választékban kaphatók:

F é r f i i n g e k (szinesek) 1 frt 30, 1 frt 50, 1 frt 80, 2 frt. Férfi madepolán ingek 1 frt 50, 1 frt 80, 2 frt, 2 frt 50, 3 frt. Férfi hollandi vászon-ingek 2 frt, 2 frt 50, 3 frt, 3 frt 50; rumburgi 3 frt 50, 4 frt, 4 frt 50, 5—6 frtig. Férfi lábravalók magyar vagy félmagyar formájuk 90, 1 frt 20, 1 frt 40, 1 frt 60, 1 frt 80, 2 frt.

G a l l é r o k és k é z e l ö k legujabb formákban, ugyszinte nyak-kendők, harisnyák, fehér és szines zsebkendők. Férfi kész ingelők gallérral datarabja 40, 50, 60, 70 kr; ing mellbetétek madepolán és vászonból 30, 40, 50, 80, 1 frt 20, 1 frt 50, 2 frt, 2 frt 50 krig.

N ö i i n g e k madepolánból diszes mellel 2 frt, hollandi vászonból 1 frt 80, 2 frt, diszes mellel 2 frt, 2 frt 50 kr, himzett betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 5—6 frtig. N ö i l á b r a v a l ó k 1 frt 20 kr, fodorral 1 frt 40, 1 frt 60, 2 frt. H á l ó k ö n t ö s ö k 1 frt 80, 2 frt, 2 frt 50, himzettek 3 frt, 3 frt 50. F é s ü l ö k ö p e n y 4 frt, 5 frt; a l s ó s z o k n y a 1 frt 80, 2 frt, f o d o r r a l és diszel 2 frt 50, 3 frt, 3 frt 50, 4—5 frtig; f ü z ö k é k 80 kr, 1 frt 20, 1 frt 50, 2 frt, 2 frt 50, 3 frt, 3 frt 50 kr; l ó s z ö r - k r i n o l i n o k dudorokkal 3 frt 50, 4 frt, 2 fodorral 4 frt 50, 5 frt, fodorral és turnurel egyben 6 frt, ugyszinte mindenféle h a r i s n y á k, z s e b k e n d ö k, k ö t t é n y e k, n y a k k ö t ö k, k o n t y o k és több mindenféle czikk hölgyek, urak és gyermekek számára, minden nagyságban és árban kaphatók. — Egy bécsi napernyő gyárostól raktárom van és kaphatók selyem tavaszi napernyők 1 frt 50 kr, bélelt 2 frt, nagy nyári selyem napernyő 2 frt, bélelt 2 frt 50, 3 frt, 3 frt 50, 4 frt, legfinomabb bélelt 2 fodorral 4 frt 50, 5 frt, 5 frt 50, 5 fodorral 7 frt, 7 frt 50 kr. Satin napernyők béleletlen 1 frt 50, bélelt 2 frt. Nagy utazó vagy kerti napernyők bélelt 2 frt 50, 3 frt; selyemből nagy 1 frt 80, 3 frt, 4 frt, 4 frt 50 kr, ugyszinte pamut, alpacca és selyem esernyők legolcsóbb áron.

Végül pedig szóljunk még néhány szót a mult számunkhoz mellékelt h á l ó f ö k ö t ö s z a b á s á r ó l.

Két részből áll e szabás, az egész főkötőt az első számú minta képezi, a második a hátsó lebbentyű. Az előrészt hegyesen simul a homlok felé, a hátrahajló nyelvet pedig apró ránczokba szedve, az előrészt felé kell varrni, a varrást pedig egy kétfelül letűzött rézsut szegélylyel reá erősíteni. A lebbentyű fölé alkalmaztatik az összehúzó konc. Diszítésre nézve mindenki saját ízlése szerint jár el, többnyire azonban himzett széleket alkalmaznak most fehérneműekre, tartósságánál fogva. A kötőszalag is vászonból készül, és három ujjnyi széles.

Számrejtvény.

Pataki Gizellától.

- 19, 17, 18. Hajdan sok bajunk volt vele, de ma már jó szomszéd,
3, 10, 2, 19. E nélkül semmi lény nem tartja fenn éltét.
2, 1, 13, 12. Jégre és tükörrre szoktuk alkalmazni,
4, 9, 2, 10. Sok helyt egy faj nő-állatot így szoktak nevezni.
15, 16, 6, 18. Akkor virul a hon, ha ez van benne sok,
3, 10, 18, 4, 9. Kunyhó s kalyibában lenni ez nem szokott.
5, 4, 13, 10, 2. Hajdan tűz és vassal szerezték e nevet,
7, 10, 11, 16, 4, 5. Az urnak legelső szava ekkép zonggett.
8, 17, 7, 7. Lehet ez szomorú, de lehet vig is ez,
13, 14, 15. Róla olyat várhatsz, a milyent te elvetsz,

1—19. Haj, de rég kérjük és haj, de rég ohajtjuk,
Naponkint imára ezért nyilik ajkunk.
Megfejtési határidő: május 28-dika.

A f. év 14-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Közepén nagy pusztaságnak,
Düledezett csárda romja,
Bemohosult barna körét,
Sok időnek terhe nyomja.
Három vándor ül alatta,
Halvány arczu mind a három,
Czéltalanul bolyonganak,
A végtelen róna tájon.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Szűcs Lajosné, Bereczk Ilka és Mari, Mráz Ottilia, Ivády Nina, Moesz Marossy Emilia, Gersics Mari és Róza, Halmay Ilka és Berta, Vizkelety Irma, Tóth Julia, Szmodits Gizella, Jóna Jakabfalvy Emilia, Schiffer Imréné, Báthory Zsigray Istvánné, Pataky Gizella, Szőnyi Ferenczné, Pap Czike Karolin, Schmidt Fanni, Szapper Janka és Izabella, Podhajeczky Szilárdné, Aibrecht Antónia, Boros Nina és Róza, Vidákovics Dániel, Mudry Pálkuty Janka, Illyásevits Ilona, Kiss Lőrinczné, Puskás Ferenczné, Bombér Ida, Szebeni Borbála, Keceli Ferenczné, Sárközy Béláné, Brocken Kovács Emma, Petrenko Berta, Goda Mariska, Orbán Paulin, Szikszó Julia, Csépes Braun Ilona, Maksay Mari, Nagy Irén, Veysz Ilka, Bodolai Józsefné, Veresné Linka, Kiss Antónia, Pethő Antalné, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Herbeth Károlyné, Sárközy Béláné, Matolcsi Ilka, Bagossy Albertné, Bukovszky Regina, Gellér Jánosné, Pap Kovacsik Gizella, Ratkovszky Vilma, Filep Farkas Erzsi, Hlavács Kálmánné, Pajor Mari, Szász Etelka, Sváby Izabella, Mártonffy Anna.

A „Hortenzia“-féle számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Bagossy Albertné, Bukovszky Regina, Kemény Karolin, Lipeczky Polyánszky Anna, Bodó Ilona, Filep Farkas Erzsi, Jászberényi G. Amália, Pajor Mari, Vanyek Etel és Irma, Péncs Brand Anna, Mártonffy Anna, Bazilides-Mindszenti Matild, Oszlányi Mari.

A „Zrinyi Miklós“-féle számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Vanyek Etel és Irma, Bazilides-Mindszenti Matild.

Tartalom.

Mán Józsefné, szül. báró S z t o j k a Klára arczképe. — Udvaromon, So ó s Miklóstól. — A szállóskert titka. Beszély, L o v a s s N. Jánostól. — Anyám sirjánál, Ó v á r i Edithától. — Kékszakál, Marlitt E. beszélye, P r. J-től. — N y á r y Pál. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — G a z d a s s z o n y o k n a k. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Mán Józsefné arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.
Hirdetések díja:
Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

19. sz.
Május 7-kén.
1871.

Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.

Hogyan kell a gyermekeknek mesélni?

Emiliától.

A nap leszállt és homály borítja a földet. Fáradtan teszem el munkámat, és kissé hátratámaszkodva székesen, elgondolodom az elmúlt nap kisebb-nagyobb eseményein és a végzett munkámon. Egyszerre apró lábacskák közelednek felém, és én most tudom, hogy szívem körül a legszebb tavasz viruland, közelembre hozván két kis gyermekemet, a négy éves Margitot és három éves Andoromat.

— Mamám, édes mamám, mesélj nekünk valamit, kérünk szépen, jók voltunk, szeretünk — így csevegtek és aztán feleltek kérdéseimre, öleléseimre, és magam mellé véve őket a pamlagra, elkezdém, mint szép- és nagyanyáink is rákezdték:

Volt egyszer. . . .

De most nem az én mesémmel akarom mulattatni figyelmes olvasóimat, hanem egyet-mást elmondani, a mire engem kedves kis angyalkáim megtanítottak, a mit mesélés közben gondoltam, észleltem, és mert tán más anyának is teszek vele szolgálatot, ime, közlöm szerény észleléseimet.

Én az én meséléseim által nem csak kedvekedni akarok gyermekeimnek, vagy szórakoztatni őket, hanem arra irányul törekvésem, hogy képzelő tehetségüket új tárgyakra terjeszszem ki. A milyen egyszerűnek lássék is ez, és a milyen hasznosnak is találja ezt mindenki, mégis ritkán tartják azt szem előtt azok, a kik a gyermekeknek mesélnek. Többnyire csak szavakat, üres szavakat mondanak a kedves kisdedeknek, a melyeknek tulajdonkép nincs értelmök, mert túlhaladják a gyermek képzelődő tehetségét. Csak félig-med-

dig érti a csudás mesét, és így rögtön el is felel ismét, és ez még jobb, mintha aztán a félig megértettből valami fogalmat alkot magának, a mely aztán természetesen torz és ijesztő. Pedig nincs komolyabb feladata a nevelésnek, mint a kis fejek világossá tétele.

Mentől fiatalabb a gyermeklélek, annál élénkebben fogad be új jelenségeket, de annál kevésbé is képes hosszabb figyelmet fordítani egy-egy tárgy iránt. A gyermek első tanulása csak a képzelmek gyűjtésében áll; minél világosabbak e képzelmek, annál közelebb állanak a fogalmakhoz, és a fogalmak bősége és helyessége teszi a gyermeket okossá. Ez egyszerű mondatban rejlik a helyes tanítás egész rendszere.

Miután a gyermek nem képes egy tárgyat a maga valóságában felfogni, hanem azt a környezethez tartozónak, élőnek lenni képzele, magától belátjuk, hogy a gyermeket meg kell kimélni a puszta magyarázatoktól. A gyermekvilágban minden él, egy darabka fából beszélő személyt alkot magának, és csak a mit neki cselekvőleg és beszélőnek mutatunk be, lesz előtte érdekes és feltűnő.

Ha tehát kisdedeimet egy új képpel akarom meggazdagítani, például a farkassal, a mely olyan nagy szerepet játszik a mesevilágban, akkor a farkasról alkotok nekik világos fogalmat, örízkeve az ismeretlenről avagy homályosról. A gyermek most már híven megőrzi a farkas képét, szoros összefüggésben tartván azt a mesével; ha még világosabbá akarom tenni a farkas fogalmát, még többet beszélek az ő tu-

lajdonságairól, bohóságairól. Ez által lesz csak világossa a fogalom, és válik ki a környezettől, önállóan és tisztán. Erősen támogat engem egy jó képes könyv, a melyben meg is mutatom neki a farkast.

Ugyanezen eljárás ezerszer is ismétlődik az életben. A gyermek a szobában egy asztalt lát. Az asztal és a padozat a gyermek előtt egy, egymáshoz tartoznak, miután mindig így együtt látja. Ekkor elviszi valaki helyéről az asztalt, a padozat azonban a régi marad. Csak most válik szét az asztal fogalma környezetétől. Ugyan ez áll az asztal deszkájáról és lábairól: mielőtt azt a gyermek előtt fel nem emeltük és el nem választottuk, az asztal és lábai elválatlan összefüggésben vannak a gyermek képzelődésében.

Már ebből is láthatjuk, milyen fontos tanítási eszköz a „mesélés“, és milyen gondosan kell vele bánni. Ezért ne engedjük át e tért a cselédeknek, a kik e tekintetben úgy sem tudnak egyebet, mint megfélemlíteni a gyermekeket, reájuk ijeszteni valami „fekete emberrel, vasorru bábával, tüzes sárkánnyal“ sat. Ez pedig a gyermekeket féltétké teszi, eltompitja az igazi szép iránti érzékét, a mi gyakran szolgál aztán a félrevezetett képzelődés akadályul a komolyabb tanuláshoz, és azért kedves anyák, meséljete csak ti magatok gyermekeiteknek, képezzétek ez által lelkeiket, sziveiket, és meglátjátok, a legdusabb jutalommal lesztek megáldva érte, míg késő, agkorotokban is!

E m l é k.

Kenézy Csátártól.

H jött az est, — letűnt a nap —
Mi már együtt valánk.
Ezüst sugarait veté
A méla hold reánk.

Én ajakodnak üdvadó
Beszédit hallgatám,
Álmomban andalogtam így
Szférák bűvös dalán. . . .

Ha jött a regg, — elszállt az éj —
Ísmét megláttalak;
Oly boldog, boldog voltam én
E néhány percz alatt.

Ha a mezőn jártam, vagy a
Kert illatos terén,
Veled valék: szelid arcod
Előmbé képzelém. . . .

S ha jő az est most, egyedül
Vagyok; te nem vagy ott.
Nézem elandálodva fenn
A rezge csillagot.

Ha jő a regg? . . . Velem vagy bár,
De oly bús, halovány:
Ugy félek rád gondolni is
Szegény, szegény leány!

A szöllőskert titka.

Beszély.

Lovass N. Jánostól.

(Folyt. köv.)

V.

Néhány hét telt el azóta, hogy Gátival megismerkedtem. Pár nap óta a szöllőskert vendégeit Demeter ur nem látáta, ki mindennap a topolyfáról távcsövezgeté a szép ismeretlent.

Epen a rejtélyes eltünésről gondolkodtam, midőn Demeter ur szobámba rohant.

Arca ki volt gyulva, szemei vérben forogtak a nagy fölindulástól, ajkai szólani akartak, de megtagadva a szolgálatot, csak remegéssel mutatták, hogy szavakat még nem találtak.

— Hallotta? hallotta? öcsém! — szólt végre fuldokolva és rekedten.

— Mit? — kérdém én, reá bámulva.

— Gáti megszökött! Megszökött! — ismételte s magát homlokba verve, sohajtozott. — Én, vén bolond, — folytatá — tudhattam volna mindjárt, hogy egy nő nem ólálkodik egy férfi lakása körül, ha csak azzal viszonya nincs; de megvakított a szerelem, meg, édes öcsém, nem szégyenlem kivallani, hiszen úgy is tudja; szerelmes voltam abba az anygalarczu ördögbe. Megszökött vele!

Demeter ur szánandólag nézett ki. Pirossága eltűnt, az izzadság kövér cseppekben gyűlt össze homlokán; leült a dívánra, kezeit összekulcsolva ereszté le ölébe, szemeit a földre szegezve hallgatott.

Én a történetek felett gondolkodtam. Gátit nem megszököve, de eltüntetve hittem. Visszaemlékeztem a szöllő titkos vendégeinek beszélgetésére, melyből jót következtetni nem lehetett.

— Honnan tudja urambátyám, — szólék, Demeter ur elé állva — hogy a szép ismeretlen Gáti lakása körül ólálkodott?

— Tegnapelőtt Ágoston bátyámmal Majorosiéknál voltunk; csipkedni kezdetek fűvészkedésem miatt, én tehát semmit sem szólva, vacsora után gyalog haza felé indultam. Tudja öcsém, hogy Gáti méhese mögött gyalogut visz el, ezen haladva, közel voltam Gáti méheséhez, midőn egy nő-alakot láttam a gyalogut melletti bokrok közé osonni. Utána ugrottam, s csak képzelje öcsém meglepetésemet, midőn a nőben a szöllő szép vendégét ismertem meg! Nem tudtam szólani, szemközt álltam vele, láttam gyönyörű arcát, melyet a hold anynyira megvilágított, hogy szépségét csodálhattam. Én csak ott álltam, de ő fölemelte kezét és a gyalogutra mutatva szólt:

— Uram, lekötelez ön, ha utját tovább folytatja s engem magamra hagy!

— Bocsánatot kértem s tovább menék. Már most gondolja meg öcsém jól a dolgot! Ez történt tegnapelőtt éjszaka s reggelre már Gátinak hire sem volt.

— Volt urambátyám Gátinál, vagy cselédjeitől hallotta, hogy Gáti nincs itthon?

— Cselédjei beszélnek.

— Majd elmegyek Gáti házához s megtudom a dolgot, — szólék s utnak indultam.

Gáti csupán egy öreg nőcselédet tartott házában, ez anynyit mondott, hogy Gáti szokása szerint a tanyán hált tegnapelőtt is, de már tegnap senki sem látta.

A tanyára indultam. Cselédjei azt mondták, hogy urok tegnapelőtt este a méhesbe ment feküdni. Éjfél tájban a kutyák nagyon ugattak ugyan, de mást nem vettek észre. Elmenő szándékáról nem tudtak semmit, sőt azon csodálkoztak, hogy felső-öltönyét is itt hagyta.

A méhesbe vezettem magamat. A cselédek néhány-szor láttak Gátinál, engedelmeskedtek tehát.

Itt minden szokott helyén volt; kérdésemre, hogy reggel minden rendben volt-e? a béresgazdáné azt felelte, hogy semmi feltűnőt nem vett észre, csupán az tűnt fel neki, hogy a méhes-ajtó nyitva volt, mit ura nem szokott úgy hagyni.

A méhes környékét vettem azután szemügyre. Itt sem volt semmi feltűnő, hanem a gyalogut melletti gyepen, a bokrok között, lábnymok voltak észlelhetők, kissé távolabb néhány csepp vér, mellette egy csomó fekete haj s egy kék posztódarab, valami ujjasnak leszakított része.

Itt álltam tehát, véleményem szerint, a küzdelem helyén, mert hogy Gáti nem szökött meg az ismeretlennel, arról én, ki a titkos idegenek beszélgetését hallottam, meg voltam győződve. Gátit elragadva hittem. A haj és ujjas darabja a vinczellérre emlékeztettek. Neki fekete, hosszú haja van, olyan, milyet találtam, s hogy őt mindig kék ujjasban láttam, arra tisztán emlékeztem.

A haját s az ujjas darabját zsebembe téve, hazafelé szedtem.

Hánytam-vetettem a dolgot, de csak mindig arra az eredményre jutottam, hogy Gátinak a szálló lakosainak révén kellett eltűnnie. Hol van? mi történt vele? — Megborzadtam. Ő valami titok birtokában volt, minek hihetőleg áldozata lett. Hogy multja szerencsétlen, azt látni lehetett rajta, s ámbár nem volt közlékeny, de a titok fátyolába sem burkolá magát. Rokonszenvenem teljes mértékben birta s most remegtem miatta.

Hogyan tudhassam meg hollétét, s ha megtudom, hogyan szabadithassam meg? ezen gondolkodtam.

Ha följelentem a dolgot, semmi eredménye sem lesz. Én és Demeter ur tudtuk csak, hogy a szállónak titkos lakói vannak, azt pedig, hogy Gáti valami iratok birtokában volt, melyeket az ismeretlenek megkeríteni ohajtottak, egyedül én tudtam. Demeter ur nem is lenne tanu, ezt gondolhattam. Azt a gunyt, mit vele a vidék értelmisége üzött volna, ha megtudja, hogy ő a topolyfát választá o b s e r v a t o r i u m n a k, honnan nem az égnek csillagait, hanem vén létére egy szép hölgynek bájos alakját távcsövezé, el nem tűrte volna. Aztán ő az ismeretlen nőbe szerelmes volt, ellene tehát föl nem lépett volna.

Pedig hogy Gátit megmenthessem, okvetlen szükségem lesz Demeter urra.

Vállalkozó szellem, csak dühbe kell hozni. A düh azonban meglesz, ha elhitetem vele, hogy Gáti nem elszöktette, hanem elrabolta a szép ismeretlen nőt.

Igaz, hogy Demeter ur a nőt Gáti méhese mögött látta, de nem lehet-e elhitetnem az öreg urral, hogy Gáti valami ürügy alatt, talán a mogorva vinczellérral oda csalatta a szép nőt s hogy így sikerült elragadnia? stb.

Számítottam arra, hogy Demeter ur szerelmes, még pedig vén szerelmes. S ha igaz az, hogy a szerelem vak, úgy az öregeknél kétszeresen igaz. Mert még a fiatal kétkedő magát szerelmi tárgyával összehasonlítva, sokkal csekélyebbnek látja, hogysen személyét szeretettve higgye, addig a vén

szerelmes szerelmi tárgyától a legnagyobb áldozatot is, mint személyes előnyeinek rendes következményét tekinti.

Furcsa, hanem igaz: a fiatal a szerelemtől megvakul, az öregnek az esze megy el.

VI.

Demeter urat kerestem föl. Kertjében járt le s föl. Nagyszerű magánbeszédet tarthatott. Meg-megállt, öklével fenyegette a levegőt, aztán meg mellét verte. Csendesen közeledtem feléje, nem vett észre, annyira föl volt indulva.

— Urambátyámnak csakugyan igaza volt, — szóltam hozzá, — úgy látszik, hogy Gáti megszökött.

— Nem megmondtam öcsém? Elszöktette a szép asszonyt!

— Én nem úgy gondolom.

— Mit, öcsém, ön nem úgy gondolja? Hát lehet ezt másképp gondolni? Lássuk hát, hogyan tudja Gátit védelmezni?

— En nem Gátit védelmezem, mert azt gondolom —

— Hát lehet ezt másképp gondolni? Megszökött s punctum!

— Dehogypunctum, urambátyám. Gáti megszökött és a szép asszonyt elrabolta. Itt van a punctum.

Demeter urnak szája nyitva maradt.

— Elrabolta?! — dadogá. — — De, — tevé hozzá kis vártatva — én a szép asszonyt méhese körül láttam?

— Nem csalhatta-e őt oda Gáti valami ürügy alatt? nem lehetett-e Gátinak a vinczellér fizetett embere?

— Én a vinczellért egykor Gátinál láttam, s azt hiszem, hogy nem csalódom, ha azt állitom, hogy zavarba jött, mert Gátit nem találta egyedül.

— Nem tudok tisztába jönni! — sohajtá Demeter ur.

— Hogy Gáti méhese mögött küzdelem folyt, az bizonyos. A bokrok között a fű le van tiporva s a küzdelem helyén egy csomó haját, egy darab posztót valami ruhából s pár vércseppet találtam. Nézze! itt van a haj, itt van az ujjas darabja. Valjon nem a vinczellér hord-e kék ujjast s nem ő neki van-e hosszú fekete haja?

— Igaza van öcsémnek, de mit következtet mindebből?

— Azt, hogy a nő önként nem ment, erőszakot használtak tehát. A nő védte magát s hogy árulójának esett, azt a haj és ruhadarab tökéletesen megmagyarázzák.

— Megboszullak, megboszullak! — tört ki Demeter ur, kezeit ökölbe szoritva, és nyakát hátraszegve nézett a magasba, vérben forgó szemekkel.

— Igen, de hogyan?

— Megyek a szolgabíróhoz s karhatalmat kérek.

— S aztán?

— Kell ide még aztán?

— Persze, hogy kell, hát minek kéri a karhatalmat?

— Igaz, igaz! megszöktek, azaz elrabolták, elrabolták!

— Ha följelenti a dolgot, mit nyer vele? Azt sem tudjuk bebizonyítani, hogy a vinczelléren s nejjén kívül valaki a szállóban lakott, a vinczellér pedig csak magára nem fog vallani?

— De hát szóljon uramöcsém, tanácsoljon valamit, az istenért! Csak nem kívánhatja, hogy tétlen legyek akkor, midőn elrabolják azt, kit halálig szeretek?

— Én azt tartom, hogy a vinczellért kellene vallomásra kényszeríteni.

— Igen, de hogyan? Nem uramöcsém mondotta-e az elébb, hogy a vinczellér nem fog magára vallani?

— Persze, hogy a törvény előtt nem, mert még vádolni sem tudnók, miután azt, kit elrabolva hiszünk, nem ismerjük, sőt még ittlétéről sem tud senki rajtunk kívül semmit. Hanem ha mi ketten, urambátyám és én, hatalmunkba kerithetnők őt, talán mehetnénk valamire.

— De hát hogyan? szóljon uramöcsém!

— Önök ketten Ágoston ural Cserháty gróf erdejét haszonbérelik. Jól távol az uttól van a vadászlak, mely üresen áll s melybe ősszel a gesztenyét szokták elhelyezni. Nos, talán ért engem urambátyám? — — — — ide vihetnők a vinczellért s mindaddig fogva tarthatnók, míg nyomra nem vezet.

— Csiklandós dolog az, öcsém! Hátha nem vall, mit csinálunk vele? Eleresztjük? Akkor felad s mi bajba jöhetünk.

— Feladni nem fog, mert ismeretlen akar maradni, de különben úgy fogjuk intézni a dolgot, hogy bennünket meg ne ismerjen.

— Jól van, de lehet e hatalmunkba keríteni a vinczellért?

— Majd meglássuk. Tudom, honnan szokott élelmi cikkekét vásárolni. Lehet, hogy könnyebben elbánunk vele, mint urambátyám gondolná.

Másnap estefelől a vinczellér a szomszéd faluba indult. Hátán volt a kosár, melybe az élelmi cikkekét szokta rakni.

Siettem Demeter urhoz.

Két ló felszerszámozva állott az istállóban; a félszerben álló parasztkocsira egy hosszú, gyalulatlan deszkából készült láda volt hosszában fektetve, melyben valamikor porcellán-edényt szállítottak. A ládát takarmánnyal letakartuk, a lovakat befogtuk, a cselédeknek, kiket Demeter ur csak most hitt elé, azt mondtuk, hogy éjjeli lesre megyünk, azután felültünk és sebesen elmentünk.

Darabig ellenkező irányban haladtunk, mint a merre a vinczellér ment, későbbben egy mellékutra érve, azon mentünk, végre onnan letérve, azon gyalogut melletti völgybe hajtottunk, hol én az ismeretlenek beszélgetését kihallgattam. A lovakat kifogtuk, szénát vetettünk eléjük, a láda tetejét fölnyitottuk s kivettük belőle a még otthon elkészített parasztruhát s helyette a ládába kevés szénát tettünk. Azután az átöltözéshez fogtunk, s így senki sem hitte volna, hogy nem a Bakony a hazánk. A szerepeket egymásnak kiosztva, csendesen fölmentünk a gyalogutszéli bokrok közé, hol magunkat szépen meghuzva, vártunk a vinczellérre.

Az égen ritka, szakadozott felhők gomolyogtak, összetömörülve, meg szétválva rohantak tova, kergetve a nyugati szélről, mely belekapaszkodva a bokrok ágaiba, csörgette azok leveleit. Mindig sötétebb-sötétebb lett, végre annyira beborult, hogy pár lépésnyire csak a sötétet megszokott szem láthatott.

Valami egy óráig várhattunk itt, midőn a vinczellér ütenyszerű lépéseinek zaja értésünkre adta, hogy a tett ideje megérkezett.

Engedtük elhaladni mellettünk, midőn két lépésre meghaladt, csendesen kijöttünk a bokrok közül. Nálam egy hurok szörkötél volt, melyet hátulról nyakába vettem. A hurok jó bőre volt eresztve, úgy, hogy őt kosarával s karjaival együtt átfogta, ekkor rárántottam, Demeter ur pedig lábait rántotta ki alóla. Ez egy pillanat műve volt. Arczezal a földre

terült. Demeter ur száját tömte be, én pedig fegyvereit szedtem el. Mindegyik zsebében volt egy-egy kétsövű pisztoly. Felhuztam az egyiket, csövét füléhez nyomva szóltam:

— Ha mozdulsz, meghalsz!

Mozdulatlan feküdt ott, mint egy darab fa. Demeter ur kezeit hátra kötötte, aztán szemét bekötöttük. Most a pisztoly csövét arcán végig huzva, mondtam:

— Ha szökni akarsz, vagy makacszkodol, agyonlőlek!

Demeter úr az egyik, én a másik karját fogva levezettük a kocsizhoz. Itt kosarát levettük válláról, a kocsira felszigetettük. Engedelmeskedett. A ládába feküdni parancsoltuk. Ekkor habozott. A pisztoly csövét arcához érintettem; ez használt. Megtapogatta a láda fenekét s belefeküdt. A ládát becsuktuk, a lovakat befogtuk s hosszú kerülőutakon indulunk az erdei lak felé. Éjfél elmúlt, midőn a vadászlak előtt megállottunk.

(Folyt. köv.)

S ha menni kell. . . .

Tóth Tivadartól.

S ha menni kell, mint sejtem, érzem,
Halál torkába, viadalba;
Kard villog az ifju kezében . . .
Vértől be lesz fecskendve arca . . .
Golyózapor füttyül körében,
Rohanva véres harcokon,
— Imádkozol-e majd te értem,
Szép, szőke angyalom?

Vihar leszek, a mely a bérczről
Lezugva, mindent elseperve:
Egy perczben a nagy égig ér föl
Nyargal nyugatra, majd keletre;
Másikban már a völgy ölében
Füttyül át tépett lombokon . . .
— Csak te imádkozzál majd értem,
Szép, szőke angyalom!

Füstfellegek közül kiválva,
Szuronyerdő elém ha tárul:
E karnak nincsen akadálya,
E kar és e kard sujt magától.
Oh, a halált én nem, nem félem!
„Előre!” és rontok vakon . . .
— Csak te imádkozzál majd értem,
Szép, szőke angyalom

S ha tán e szív megszűnne verni,
Holt halvány lenne ifju arczom,
S dombaljba fognak eltemetni:
Ki léssen, a ki megsirasson?
Lehullott lombokkal befödten,
Mig a földdel vegyül porom:
— Csak egy könyvet hullatsz-e értem,
Szép, szőke angyalom?

K é k s z a k á l.

— Marlitt E. beszélye. —

Pr. J-től.

(Folytatás.)

Dorka jól mondta, hogy a kékszákál hirtelen haragu. Lángoló pir futotta el arcát, míg ajkait erősen összeszorítá,

mintha dühét elfojtani akarná. Egy heves mozdulattal visszalépett a kertbe, a közeli rózsabokorról két virágot szakított, kezében erősen összeszorította azokat, s azután a földre ejtette mindkettőt.

Lilla ijedten nézett rá. Mélyen megsértette őt. Mily bátorság volt! gondolta Lilla, egy pillanatra mintha megbánta volna, hogy oly csipősen válaszolt; de hisz az az ember, ki annyira boszantá Borsca nénit, épen semmi kiméletet sem érdemel! Egyáltalán pedig — szeliden ítélve — nagy figyelmetlenség volt tőle, azzal akarni beszédbe ereszkedni, ki bizonyára a megtámadott és megsértett szomszédnőnek fogja pártját. Ez okoskodás folytán hirtelen ismét az előbbi állásba helyezkedett s mintha többé rá sem gondolna, serényen egy másik kép után nyult. A férfit ez sem riasztotta el. Mint látszott, haragját már legyőzte, szemei legalább nem szikráztak annyira, midőn futólag Lilla tekintetével találkoztak. Ismét közelebb lépett, erős, de csinos kezén vércsepp piroslott.

— Ime — szolt, miközben egy tövist vont ki kezéből, — a tanulság mindig új marad, habár az elhasznált közmondásnak: nincs rózsza tövis nélkül, még az iskolás gyermekek gyakorlatáiban sem szabad előfordulni többé. Ki hinné azonban — s e szavaknál szemeit a babákra irányozta és gúnyos mosoly ült ajkain, — hogy midőn kezei oly gyermekien kedvesen foglalkoznak, ajkain tövis van elrejtve!.. Kegyed talán megfoghatlannak találja — folytatta pillanatnyi szünet mulva, — hogy utóbbi nyilatkozata után még egy szót is vesztegetek; a három kérdést azonban elég drágán vásároltam meg. En méltányos akarok lenni, az elsőre már megfelelt; másodsor pedig azt szeretném tudni, rokona-e kegyed Falk tanácsosnénak, és e szerint Dornéknak is?

— Nem.

— Mért fogad akkor engem ama boldogtalan családi gyűlölettel, mintha legközelebbi sarja volna az öreg Dorn Erichnek?

Lilla csodálkozva tekintett föl. E pogány meg sem gondolta, hogy néhány pillanat előtt oly megbocsáthatlan gorombaságot követett el, mely miatt minden női kebel őt elítélné. Arczáról olvasta-e ezt a kékszakál vagy saját szíve sugalta? Elég az hozzá, kezét nyujtá feléje, mintha az ajkain lebegő választ akarta volna visszafojtani.

— Nem, nem, ne szóljon semmit! — kiáltott hirtelen és szavait ismét humorossá akarta változtatni, — én oly vigyázatlan voltam most, mint a jégre menő gyermek: . . . Kegyed épen azt akarta mondani, nincs szüksége a régi, megpenészedett hagyományokra, hogy bennem a férfi önkény és baromias vadság hajmeresztő példáját lássa; picziny lábainál a bizonyíték stb. stb. . . En ugy élek, mint egy remete, s eddig soha sem törődtem azzal, mi történik e sövényen túl, azt sem tudom tehát, mily viszonyban áll kegyed a házhoz.

— Lilla nevetett belsőleg a ravaszságon, melylyel ő személyét illetőleg tájékozást keresett.

— Önnek kérdéseire tartozik ez? — kérdé a nélkül, hogy föltekintett volna.

— Nem, az egekért nem! Takarékoskodnom kell. . . de védbeszédem nagyrésztől megkímélne kegyed, ha legalább azt sziveskednék megmondani, mióta van itt?

— Tegnap óta.

— Oh, akkor természetesen kérem, hogy még néhány pillanatig meghallgasson! . . En soká tévelyegtem a világban, keresve azt, mit ott nem találtam fel; végre szülőföldemen véltem föllelhetni a menhelyt, a varázst, mely azonnal

visszaadja az eredeti béke boldogságát. Képzelteri, hogy haladék nélkül visszajöttem Tüvingiába.

Könnyen tréfálva beszélt, de Lilla mégis megérté a keserűséget is, mely hangján átvonult.

— Azt tökéletesen értem — felelt Lilla, — de az talány előttem, miként tudja ön ama belső békét abban feltalálni, ha másokat keserit.

— Az előttem is ép oly megfejthetlen talány volna, mint az a gondolat, hogy mások létének kellemessége ily gyarlóságotól függ.

E szavaknál gúnyosan tekintett a kerti ház gyöngé vén falaira.

— Láthatja kegyed, — folytatta előbbi humoros hangján — én a legbékésebb czélből jöttem ide. Sőt egészen elfelejtém, hogy az az öreg asszony ott tul, kit az egész város már akkor: Borsca néninek nevezett, én rám csak mindig haragosan nézett, mi engem sokszor annyira boszantott, hogy szilvafáit kövel dobáltam meg. E nő hiven megtartotta a családi gyűlöletet, tekintete most is ugyanaz, mindazáltal én épen nem akartam haragot táplálni ő irányában, — sőt — hogy e rozoga pavillont zavartalanul eltávolíthassam új kertemből, elhatároztam összes birtokainak megvételét; nemcsak azért, mivel izlésemet felette sérti, hanem leginkább azért, mivel bizonyos körülmény kötelességemmé teszi, hogy ne türjem a saját birtokomra való áttekintést.

— E bizonyos körülmény épen nem titok előttünk, igen tisztelt kékszakál ur! — gondolta Lilla s először pihentette sötét, nagy szemeit ellenfele arczán. Talán elfelejté ama regehős daemoni varázsát, ki mindig újra és újra országába vonzotta a leányok lelkeit? . . Ki is gondolt volna arra! E veszély oly távol volt! Habár nem tudta magának megmagyarázni a szép férfias vonásokat, mégis csalhatlan intőjelként álla körül s arczának alsó részén valami sötét-kék fuvalom lebegett. Ah, és lelkiismerete sem lehetett egészen megkevényülve; mert Lilla tekintetének különös hatása volt! Beszéde közepén azonnal elnémult, és mintha szemei fellángoltak volna. . . talán hibája öntudatából eredt zavara okozta azt? Lilla nem tudta ugyan, de volt e kifejezésben valami, mi miatt ő ugy elfogódott.

— Ah, a megfejtés, a megfejtés! — kiáltott teljesen megváltozott hangon, csaknem oly hangon, mintha álmából ébredt volna fel s önmagával beszélne.

Igen, a talány megfejtése épen nem volt nehéz, még az öreg Dorka is kitalálta — gondolta Lilla, szemeit azonban mégis lesütötte. A kékszakál pedig egyet fel-alá járt s ismét elfoglalta előbbi helyét.

— Rosz ügyvéd vagyok — szolt mosolyogva s újra azt a könnyed hangot igyekezett eltalálni. — Jól kidolgozott beszédem közepén veszttem el annak fonalát, de hirtelen egy csodálatos fölfedezést tettem. Lelkemben egy homályos jóslatként élt valami, s most e valami villámsebesen teljesedésbe ment.

Kezét keresztül vonta homlokán, mintha gondolatait akarná összeszedni; de Lilla a pavillont elhagyni készült. Megmagyarázhatlan aggály fogta el, mégis nagyon különös volt előtte e férfi. Az is eszébe jutott, hogy tulajdonképen egészen illetlen dolog, soká beszélgetni egy idegen urral s még hozzá a nagynéne hirhedt ellenségével. Ezt mihamarabb jóvá kell tennie.

— Nos, nem szabad befejezni védelmemet? — kérdé esdekelve, midőn Lilla az ajtóhoz közeledett.

— A befejezést én is megmondhatom önnek, — felelt Lilla, arczczal félig feléje fordulva. — Ön Falk tanácsosné törvényesen bevádolta; a pör az ön részére dőlt el, s miután, a mit oly szenvedélyesen kívánt, azonnal nem teljesült, ön megharagudott, lyukat vágatott a falba s most kétségkívül az erőszakoskodásnak elmaradhatlan következményét várja.

— Szenvedélyes, haragos, erőszakoskodás! — ismételte gunyos mosolylyal, hangja és arczkifejezése azonban mély gyűlöletet árult el. — Még néhány vonás kell csak, hogy a zsarnok képe teljes legyen! . . . Egyébként biztosíthatom, hogy e ráfógások daczára is az igazság barátja vagyok, s azért nem akarom tagadni, miszerint csakugyan megharagudtam. Az öreg asszony keservesen megboszantott. Már néhány nap mult el az általa kitűzött határidőn túl; de talán még sem nyultam volna magam hozzá, ha tegnap ép ez ablak botrányra nem ad alkalmat.

Tehát valóban az ő könnyelműsége volt oka a mai döntő fordulatnak! E bizonyosság igen nyomasztólag hatott a lánykára. A hibát ugyan nem tehette jóvá, de legalább megengesztelheti azáltal, hogy nyíltan bevallja, ki volt a bűnös. Épen szólni akart már, midőn a tanácsosné hangos kiáltása visszahívta. . . Rögtön arra gondolt, mi történnék, ha nagynénje idesietne s újra pörpatvart kezdene? Azért könnyen meghajtva magát, azonnal elfutott s a tanácsosnét már utban találta a pavillon felé. Röviden és elfojtott hangon hirtelen elbeszélte a történeteket.

A nagynéne sötét arczszíne valamivel halványabb lett, s a kissé rikitó kék, szuró szemekben a belső harag látszott; külsőleg azonban nyugodt maradt s az öreg Sauert hívta magához.

— Hozza el mindjárt a képeket a pavillonból, de vigyázva vegye le őket a szegről! — parancsolta neki. — Ideiglenesen a zöld szobába lehet vinni, míg el nem határozom, hogy jövőre, hol fognak függni. . . Most nem akarom látni őket, valahogy szemem elé ne kerüljenek. Oly rosszul esik nekem, hogy végre mégis el kell hordani régi helyükről, s én azt nem másíthatom meg!

Lilla követte a tanácsosnét szobájába, átölelte ott és bevallotta hibáját. Szemei Rorcsa néni tüllfodraira merültek, s azért nem vette észre a titkos mosolyt, mely a nyilatkozat kezdetén szájszegletein átvonult.

— Szégyeld magadat, Lilla! — mondá, midőn a lányka bevégezte önvallomását. A nagy városból jössz ide, ugy jársz, mint egy felnőt hölgy, krinolint és uszályos ruhát viselsz, melyek Dorka nagy boszuságára minden homokot lesöpörnek az utakról és lépcsőkről; tanultál angol és franczia nyelvet, s beleszagoltál a vegytanba és más tudományos dolgokba, mégis oly gyermekes maradtál, hogy legközelebb az iskolai rendszabályokat ismét oda az óratok mellé kell majd akasztanom. . . Egyébként — bár nem érdemled — vigasztalásodra legyen mondva: az a derék ur a te hozzájárulásod nélkül is kivitte volna ma hőstettét, nem is vártam mást. Tudom, eleget is mérgeledött, míg annak a szegény, öreg kertilaknak szabad volt nekirontania.

— Azt még sem hiszem, néni, — felelt a lányka s fejét élénken fölvetette. Ő egyáltalán nem oly hatást tett rám, mintha gonosz ember volna; én teljesen meg vagyok győződve, ha te nyugodtan elmondtad volna neki. . .

— Eh, már megint a csirke akarja kodácsolni tanítani a tyukot! — rikácsolt a tanácsosné, mert most igazán mérges volt. — Nyugodtan elmondani, én, egy Erich, annak ott túl!

Öreganyám inkább maga felgyújtotta volna a pavillont, hogyszem Hubertéknek a miatt egy jó szót adjon. . . Ilyesmit ne beszélj többé, Lilla! En megvénültem azon tudatban, hogy Huberték árnyat vetettek családunkra, s az okozott but és bánatot sirba viszem. . . Hallo! Lilla, nem akarok többé arról ott tul megjegyzést hallani, még nevét sem! . . . Még egyet, gyermekem! Ha egyszer én behunom szemeimet, akkor te parancsolhatsz itt, és minden a tiéd, mi emlékezethaladó idő óta az Erichké volt. De ha tudnám, hogy halálom után e birtokból csak egy hüvelyknyi is azok kezébe kerül, inkább azonnal házamból és kertemből szegényápoládát alapítanék örök emlékül. . . Ez az én változhatlan hitvallomáson, s most végül még azt akarom neked mondani, hogy mai viseletedet nagyon rosszalom. Hogyan tudsz egy egészen ismeretlen férfival beszédbe ereszkeszteni, s még hozzá oly férfival, ki. . . elfelejtetted, mit mondott róla tegnap Borka? Egy olyan nem méltó arra, hogy tisztos nő beszéljen vele, mert rendesen roszat tesz fel a nőkről s egy kaptához méri valamennyit!

Lilla fehér arczát sötét pir futotta be, fejét hátravetette s ajkán némi büszke vonás látszott, mely a gyermekies lány arcznak gyakran oly váratlanul a szellemi érettség és meg gondoltság kifejezését kölcsönzi. Minden, mit Dorn urral beszélt, még egyszer eszébe jutott. Igaz, kissé későn gondolt amaz illemszabályra, melyet angol nevelőnöje annyiszor ismételt, t. i. nem szabad oly urral beszélni, ki nincs bemutatva; mindazáltal nem utasította-e ő is szavaival ép ugy vissza, mintha némán hátat fordított volna neki? . . . Az a gondolat, hogy talán mégis gorombán bánt a kék szakállal, még néhány pillanat előtt gyötörte őt, és most valóságos vigasztalás volt ránézve. Föltette magában, hogy nem fog többé a pavillonhoz közeledni, míg erős válaszfalat nem vonnak a két kert között, . . . a kék szakálnak be akarta bizonyítani, hogy csakugyan minden találkozást kerül; akkor majd csak észreveszi az, hogy ő nem tartozik az „a fajta“ nőkhez.

E tárgyról többé egy szó sem fordult elő a tanácsosné és a lányka között. A képeket és a butorokat csendesen behordták a zöld szobába, s a babák számára Lilla rendezte be szobája egyik zugát. Este felé jött a nagynénének egy öreg barátja s theára is ott maradt az ugynevezett „reggeli lugasban“; soká beszélgetett a két koros nő régmúlt időkről, álmakról és csalódásokról, reményről és lemondásról. Lilla egy alacsony kerti székre ült, kezeit térdén nyugtatta s figyelmesen és elérzékenyülve hallgatta őket.

Figyelmét egyszerre más tárgy vonta magára, mely a bokrok közt kezdett lassan mozogni. Csakhamar felismerte a kis éjjeli kalandozót: egy fehér tyuk szabadult ki az udvarból s egészen nyugodtan járt az ugorka-ágyakon, itt ott felkaparva a laza földet. Dorka szerencséjére — mert arra volt bizva a szárnyas állatok felügyelete — a tanácsosné nem vette észre a kapargáló kis gonosztevőt. Lilla csendesen és észrevétlenül fölkel, hogy a kötelességéről megfelejtkezett öreg szakácsné feje fölé tornyosuló vihart lehetőleg elhárítsa; de az átkozott tyuk nem akart engedelmesszenni, minden hiába volt; egyszer csak felröppent s a pavillon tetejére szállt. Hiába hívták, hiába csalogatták, leguggolt s fejét méltóságteljesen erre-arra forgatta.

(Folytatása köv.)

A provençei troubadourok.

Prém Józseftől.

(Folytatás.)

Pierre Vidal „Amor“-ja az akkori lovagkor öltözékét viseli, lova ép oly gonddal van leírva, mint személye, kíséretét nem a pajzanság istenei, hanem lovag-erények képezik, s az egész költemény már általában más korban játszik, mint a classikusoknak a pogány mythológiára épített e nemű költeményei. — Keleten az araboknál „Amor“-nak más paripája volt, mint a Provenceban. Fönnmaradt költeményeiben legtöbbször egy papagály szárnyain ülve üzi fondorkodásait s a provençei költők, az arabokat utánozva, e szép tollakkal ékesített madarat gyakran a szerelem követének nevezik költeményeikben.

Némely irodalom-történész Vidal egy különös munkáját említi meg, melyet öregségében írt s melyben a nyelv fékezéséről értekezik. Kevéssel halála előtt másodszor is elutazott keletre, s mind többen állítják, újra Konstantinápoly elfoglalásán törte fejét. A keleti birodalom ez időben a rómaiaké volt. Vidal komolyan soha sem fogott ez ügghöz, katonákat gyűjtött ugyan, de azokkal inkább kalandokra indult, a mire alkalmasabbak is voltak, mint egy nagy birodalom megdöntésére. — Vidal 1229-ben halt meg, s mint Konstantinápoly császára temettette el magát.

Nem akarok több troubadourt ismertetni, bár némelyik, mint Arnand Dániel megérdemelné azt. Petrarca e troubadourt Arnand de Marveil fölé helyezi. Dante is elismeri érdemeit és hosszasan beszél róla. Szerinte Arnand Dániel a troubadourok közt legjobban értette a nyelvet, melyen írt, s a többi román írókat, mind kedves dalaiban, mind prózájában fölülmulja. Később a „purgatoriumban“ találkozik vele. (lásd a XXVI. éneket.)

A troubadourok művei nem sokban különböznek egymástól. A szerelmi és harci dalokban bizonyos egyformaság vehető észre. S ez általában legnagyobb hibája a troubadourok költészetének. Egy sincs, ki új irányt kezdve, hatalmas lendületet vagy tágabb kört adott volna a költészetnek. Mindazt, mit IX. Vilmos poitiers-i gróf első dalaiban látunk, újra találjuk Girand Riquiernél. Igaz ugyan, hogy egy-két jeles troubadour más-más irányban működött, mint Pierre Cardinal, ki jeles satyra-költő volt, továbbá Des Escas, ki szerelmi dalokon kívül tankölteményeket („az illedelmes magaviselőtől“) stb. írt. De ezek hatása, ugyszólván, elenyészik ama nagyszámu troubadourok közt, kik csak a szerelmet s a hadat dicsőítették. E mellett a nyelv is, melyben írtak, nem fejlődött fokozatosan.

A költészet iránti lelkesedésből, mely a XI. században az egész nemzetet elfoglalta, egész mást lehetett következtetni. Ha az első troubadourok műveit olvassuk, ha a jóhangzatot tekintjük, mely számos új forma fölatalálásához nyújt reményt, ha a bensőséget, elovenséget s a képek roppant gazdagságát vizsgáljuk, melyet részint az araboktól kölcsönöztek, részint saját képzelőmük szült, azt kell hinnünk, hogy egykor egy valódi s hatalmas költő fog előállani; mert az olaszok, spanyolok s a többi európai nemzetek költészete sokkal lassabban haladt előre. De mennyire kell csalódnunk, midőn a

későbbi költők műveit olvasván, semmi előhaladást nem találunk. A mi az első troubadouroknál lekötötte figyelmünket s lelkünket, az ezeknél untat; és sajnálnunk kell, hogy e zengzetes nyelv, mely hajlékony, mint az olasz, s hangzatos, mint a spanyol, annyira terméketlen, mert valódi lángész nem lehelt belé — életet!

A XII. században már óriási léptekkel indult hanyatlásnak a provençei költészet; a troubadourok elhallgattak, s a provençei grófok, kik a „nápolyi király“ czimet vették föl, Toulouse fejedelmei s az aragoniai királyok hasztalan fáradoztak azon, hogy a troubadourokat lelkesítsék; a „szerelmi törvényszékeket“ újra fölállították, ünnepélyeket rendeztek, — de eredmény nélkül. S mi volt oka a provençei költészet hanyatlásának, mely oly gyorsan követte a legszebb virágzást?

Elmondom röviden.

A troubadourok maguk ásták alá dicsőségüket. Ismertetésünk elején említettük, hogy a jongleurök (a troubadourok egy faja) különféle játékokra adták magukat, melyek állásukat a bűvészek- és majomvezetőkével azonossá tették. Grotesk öltözetekben ugyanis utczasarkokon léptek föl s összecsoditették a népet majomtánczezal s bűvésztéjátékokkal. E mellett a legocsmányabb dalokat énekelték, s a komikum legalacsonyabb nemével, — mely nem volt egyéb botránynál, — igyekeztek a közönségre hatni. Ily módon nemcsak az izlést rontották, hanem erkölcsi hitelüket is aláásták. Több előkelő troubadour megtámadta a jongleuröket „alacsony mesterségökért“ s neveltségessé igyekeztek őket tenni. Ennek azonban inkább káros, mint hasznos eredménye lőn, és mert a nép a jongleuröket gyűlölni kezdte, minthogy összecserélte a troubadourokkal, ezekre is hasonló sors várt. — Gyakran a legkitűnőbb troubadourokat is, ha a fejedelmektől meghivattak, csak az alacsony „jongleur“ czim alatt mutatták be. A tehetségükhöz mért, nem épen kedves fogadtatásnál is tapasztalhatták, hogy az alsó osztályba tartozóknak tekintik. A herczegnök, kik azelőtt nem csak titkaikat leplezték le az előkelő troubadouroknak, hanem gyakran szerelmöket sem tagadták meg tőlük, most lenézték őket vagy csak közönséges mulattatóknak tekintették. E mellett nem ritkán bántalmakat is kellett türniök, mert bemocskolt hirnevök daczára, becsületüket féltékenyen őrizték, s a legcsekélyebb sérelemért is készek voltak sikra szállni, minek következtében nem ritkán gyalázzattal utasítottak ki az előkelők váraiból. Ily, a valódi tehetséghez nem illő alacsony helyzetben a troubadourok nem fejthették ki tehetségüket; s miután a jongleurök erkölcselensége annyire fajult, hogy általános üldözésnek voltak kitéve s Franciaországból egészen kiűzettek: a troubadourok száma napról napra csökkent, kevés dalnok akadt, ki a dalnok babérijáért küzdött volna, s alacsony állásából magasra küzdte volna föl magát, mint egykor Arnand de Marveil vagy Vaqueiras. Így a troubadourok szerepe lassankint a fejedelmek kezébe került, s az utolsó troubadour, kinck műveit Sainte-Palaye összegyűjté, Frigyes Sicilia királya volt; meghalt 1326-ban.

(Vége követk.)

Egy hét története.

Májushó 3 kán.

Első május. — A fővárosi életiskola. — Lakbéremelési filozófia. — Egy praktikus indítvány. — Ideális. — Öngyilkosságok. — Öngyilkossági óvszer. — Zsutai János. — Kegyeleti ünnepélyek. — Naptárba való indítvány. — Toldy-ünnepélyek. — A láthatatlan fegyverek. — Koldus-kiállítás. — A „staggione.“

Az ideai „első május“ valóban nem érdemelte meg, hogy miatta a nyelv ellen vétsünk; mindössze csak a házi-uraknak velt az „első május“, a többi fővárosi emberiségnek csak egy közönséges „május 1-seje“ volt az, és nem „első május.“ Tavaszi sugarak helyett hideg szél, tavaszi derült ég helyett komor, mogorva felhők fogadták a szabadba kívánczokat, és a mit a szabadból haza hoztak, nem kedves virágok, hanem egy becsületes nátha volt. Hanem azért se baj, a náthás „első május“ ellenében vigaszul szolgálhat az a tudat, hogy a kik az nap a szabadba nem mehettek, azok bizonyosan hurczolkodással voltak elfoglalva. Gyönyörű multság is az a hurczolkodás, a ki próbálta, annak van mit emlegetnie, legalább félévig, fél év múlva aztán újra élvezheti azt a multságot eleitől végig. Hogy forgattatik fel minden ház fenekestül! Itt egy tisztos szekrényt zavarnak ki csendes nyugodalmából, ott egy gyöngéd hurozatu zongora felett négy termetes hordár izzad, hogy csak úgy ropognak minden csontjaik nekik is, a zongorának is, és mire leérnek az emeletről, nem birnak megállni a földön, a szekrény is, a zongora is elvesztette lábait, a gazda meg a fejét, a gazdánénak még az istenáldással van baja, tudniillik a gyermekekkel, hogy azokat most hová tegye; mindenütt utban vannak és még sem meri őket magukra hagyni ebben a nagy világpusztulásban. Oh, beh csak okos ember volt, a ki a hurczolkodást kitalálta! Aztán meg az utcán, az a profanációja minden finomabb érzésnek! A család minden rejtett ereklýje a fél városon végig hurczoltatik, közszemlére tétetik ki a jövő menők nagy lelki épületességére, a szem-füles járda-taposó félév alatt kis ujján számlálhatja elő, ki milyen ember, kinek mi je van, és mind az utcáról szedheti föl e becses életismereteket, bizonynyal azért olyan virágzó most a járda-taposók nemes rendje, az élet iskoláját járják, és a lakbér-fölemelés is bizonyosan ebből az iskolából táplálkozik, akként gondolkodván okos fővel, hogy: vagy barátja a lakó az utcán való végig hurczolkodásnak, jó, akkor tehát miért ne részesitenők őt abban az életben? Hogy ha pedig nem barátja a hurczolkodásnak, akkor is csak jó, mert akkor a bérfölemelésnek még kevésbbé barátja, és akkor a két baj közül inkább a — rosszabbat választja, azt tudniillik, hogy inkább türi a minden új évnegyedben való újabb-újabb lakbér-fölemelést, mintsem a minden félében való újabb-újabb hurczolkodást. Hogy miért éppen ez a rosszabb? Azért, kedves olvasónő, mert ezáltal a lakbér-fölemelési kóros állapot rendessé válik és nem látni be a végét, míg amugy, — én azt hiszem, hogy a házi-urak is egyszer csak megelégnének a multságot.

Vagy talán strikolással lehetne a bajon segíteni? Hogy volna például, ha a lakbér járma alatt nyögő emberi-

ség — és ezek száma sokkal jelentékenyebb azokénál, a kik a jármat készítik — egyszer közös akarattal abban állapotodnék meg, hogy: ennyit fizethetünk, és többet nem, annyit tehát fizetünk és többet nem? Akkor a házi-urak azt mondanák, hogy: jól van, ha nem tetszik, hát mehet? Jó, hát akkor a strikolók csakugyan mennének, ki Ujpestre, ki Kőbányára, ki Palotára, ki Czinkotára, és lenne akkor egy nagy-szerű felfordulása ezen gyönyörűséges fővárosi világnak; a munkás később állana be a munkába, a tisztviselő azonképen a hivatalba, az orvos betegeihez, a színész a szinpadra, a kedves kedveséhez, és így tovább, mind a lakdrágaság mián, — csak egy évnegyedig, legfőlebb félévig, mely idő alatt a fővárosban egy pár ezer lakás a házi-urak rendelkezésére — üresen állana; dehogynem tágitanának egyet a jármon! Csudálom is, hogy ezt a korszerű indítványt még valamely népgyűlésünkön nem tárgyalták. A milyen praktikus, meg vagyok róla győződve, hogy roppantul elfogadtatnék. Látszik, hogy ideális és romantikus nemzet vagyunk.

Az vagyunk, ime, az öngyilkossági esetek állandó rovatot képeznek fővárosunk esemény-tárában; egy hetven éves ügyvéd megunta bevárni a természet hívogató szavát és a mult héten szíven lötte magát. Valjon mi idézte elő benne ezen türelmetlenséget? Csak nem az, hogy egykoron a Bach-kormány alázatos szolgálja volt? Vagy talán az, hogy ezen érdem ő nála nem vétetett figyelembe? Ki tudná azt megmondani? Elég hozzá, kedélyes, jó öreg uri ember volt, még halála előtti este jókedvűen mulatott a körben, és másnap reggel, mialatt gazdasszonya távol volt, szíven lötte magát. Gazdasszonya honnlétében bizonynyal nem viheti vala végbe e szörnyü tettet. Hát még ha felesége lett volna! Statistikailag bebizonyított tény, hogy a feleséges férfiaknál ritkábban esik meg az öngyilkosság; mondják, onnan van az, mivel a feleséges emberek nagyobbrészt egyuttal gyermekek emberek is. Mindegy, csak hogy kipróbált óvszer ezen ujkori divatos betegség ellen.

Nem kis zajt ütött e héten a szerencsétlen Zsutay János öngyilkossági esete is. Pár év előtt egyike volt a legszebb reményekre jogosító debreczeni tanulóknak, határozott költői tehetség, a debreczeni fiatalsági kör lelke, egyszerre csak rossz társaságokba keveredik, ittas fővel a kávéházban megszúr egy embert halálosan, több évi börtönre ítéltetik, a börtön idejét Munkácson tölti, ott megismerkedik a börtönőr gyönyörű szép leányával, a megtört lélek belekapaszkodik a szép, tiszta, fiatal életbe, akkor a leány meghal, az ifju kiszabadul, feljön Pestre, új életet kezdoni, egy pár régi barátja hűségesen kezet nyújt neki, Ó-Budán irnokságot szereznek neki, és ő hozzáfog a becsületes, munkás élethez; de az elkövetett bün tudata nem bocsátja ki többé rettenetes karmai közül; hiába, nem szokta meg, nem nevelkedett föl a bün körében, mialatt külsőleg nyugodtnak látszott, azalatt azok a rettenetes karmok mindig mélyebben és mélyebben nyomódtak ez alapjában tiszta szívébe, miglen a mult héten a Duna hajjaiban keresett menedéket rettenetes kinjaitól. Csudálatos is ez az em-

beri szív, némely embernél olyan raganyos, mint egy gummi-labda, minél erősebben oda vágja a porba, annál magasabbra szökken föl, míg más embernél olyan, mint a hegedű: a legkisebb repedés, és soha nem ad többet tiszta hangot. Csak nézzék azt a nagy urat ott, milyen gögösen lépeget! Arczátlan pofájának minden vonása azt látszik mondani, hogy tartsa szerencséjének a napsugár, hogy ő kegyeskedik megengedni neki, hogy ő reá süssön, — pedig ez ember hazug ajkakkal és alávaló lélekkel egy egész becsületes család életét tette tönkre; vagy nézzék ott azt a másik nagy urat, hogy feszít, pedig egykor a haza szívébe mártotta a gyilkos vasat; és ama szerencsétlen ifju nem tudta elviselni azt a tudatot, hogy éretlen ifju korában, ittás fővel, egy öntudatlan pillanatban egy életet oltott, — hiába, poeta volt, a kin nem fog a nagy világ divatja. Barátai most köröztetik a holttestet, hogy tisztességesen eltakaríthassák, bizonyosan jól esik neki az a tudat, hogy most már becsületes embernek tartják, talán épen olyan becsületes embernek, mint ama nagyméltóságu urat az ő alávaló családrontó lelkével és mint ama másikat ott az ő hazagyilkos kezével. A kegyelet is szép érzés.

Gyakoroltuk, azaz hogy gyakorolták ezt e héten a derék bécsi „magyar egyesület“ tagjai Bécs-Ujhelyben, Zrinyi és Frangepán kivégeztetésének kétszázados évfordulóján, ápril 30-án — és gyakoroltuk azt mi itt Pesten szintén e héten Szemere Bertalan és Perényi Zsigmond hamvainak méltó elhelyeztetésével. Ezek is, azok is a hazaszeretet vértanúiképen haltak meg, Zrinyi és Frangepán Bécs-Ujhelyben hóhér-bárddal, Perényi Zsigmond hóhér-kötéssel, míg Szemerének, ah, ennek jutott a leggyászosabb sors: szenvedett a száműzetésben sok kínos éveken át, és midőn a haza egén az új hajnalhasadás föltételezett, ő látta azt — eleven-holt szemekkel, az örültek házában! — A nagy hazafi hamvait mult vasárnap szállíták el Budáról Miskolcra, a hol megpihenni vágyott. Budán ünnepélyes szertartással történt az átadás, Miskolcra pedig Léva y József, jeles költőnk a nagy hazafihoz méltó beszédet tartott az átvételnél, aztán megható ünnepélyességgel tétettek le a hazaszeretet szentelte hamvak, egy másik hű hazafi: Palóczy László hamvai mellé, örök, háboríthatlan nyugalomra; és ha végig tekintünk a nemzet történetén, úgy fogjuk találni, hogy alig van város, a melynek vértanúja ne volna, alig van nap az évben, a melyre egy-egy hazaszereteti szent ne jutna; talán jó is volna, naptári sorozatba foglalni e hazaszereteti szentek neveit és megyénkint, városunkint kegyeletesen megülni e szentek emlékének évforduló napjait. Nagyon foganatosak az ilyen kegyeleti ünnepek az egy idvezítő házában hívő lelkek-re, a jelenben csakugy, mint a jövőre nézve.

Az élő jelesek iránti kegyeletnek is szép bizonyosságát vetették föl az elmúlt hét habjai. Pozsonyban megülették Toldy Ferencz iróságának ötven éves jubileumát, a debreczeni tanuló-ifjuság is készül megülni e ritka ünnepélyt, itt Pesten meg a veterán-író egyik jeles alkotása: a Kisfaludy-társaság vette kezébe e szép kegyeleti ügyet, és bizonynyal más magyar városok sem szalasztják el az alkalmat, bemutatni a hazai irodalom iránti kegyeleti érzületüket; mert azért, hogy az irodalom az utczára van téve, olyan az, mint a katonaság; a harcok jutalmát mások szedik, a harcok diadalmát azonban az vivja ki, vére ontásával, életének fölláldozásával. Egyik dalolva, másik bohóskodva, harmadik csevegve, vagy épen szitkozódva futja meg a „sik“ pályát, hanem azért láthatatlan fegyverekkel vág láthatatlan sobeket a sötétség rémei közt; a világosság bajnokai elhullnak, legtöbb esetben

jeltelen sirba, de azért a mik vagyunk, azt ők vityáki ki, és hogy legyünk, néha kifejezést is kell adnunk ezen tudatnak. Toldy Ferencz egyike azon harczosoknak, a legrégebbek egyike, őt „kápituláció“ disziti írói homlokát, az újabb kor irodalmá-
rak nevelőatyja ő, — tiszteljük a mi atyáinkat és a mi anyáinkat, hogy hosszú életünk legyen — a haza földjén.

És tiszteljük a mi anyáinkat is, a kik megtanítanak minket szeretni tisztán hazát és embereket. E hó 6-dikán nyílik meg a főváros nőegyletei által rendezett Bazár, a hazai vízkárosultak javára, és csak megtekinteni is e Bazárt, megérdemli azt a pár krajeczárt, a mit velünk a jótékonyág oltárára letéte-
nek. Valóságos koldus-kiállítás, krisztusi értelemben. A legszebb hölgyek sorban föl járták a főváros legelső kereskedéseit, összekéregelve szebbnél szebb cikket, a mi csak szívnek, szemnek, száznak jól esik, és ezt mind maguk árulgatják most a „Bazár“-ban, a vízkárosultak javára — valóságos isteni komédia.

De nem ám az az olasz staggione; oh, szegény olasz staggione, azt sem tudni már, ha van-e, avagy nincsen; az olasz operákkal csufosan megbukván, szegények, francia operával próbáltak szerencsét, előadták „Hamlet“-et, szintén megbuktak, abban sem nyugodtak meg és e héten az „Afrikai nő“-nek mentek neki és abban aztán még csak igazán megbuktak. Hanem azért szegények tovább is itt maradnak nálunk, csak tovább is furcsa énekszóval adják tudtunkul, hogy ők bizony gyöngécskék, csunyácskák, — egész álló hat hétig!

A hat heti operáció elteltével aztán intendans ur ő méltósága a színház kongó pénztárától kérdezheti, hogy valjon melyik igazabb barátja a nemzeti színháznak: az-e, a ki az olasz operát a nyakára hozta, vagy pedig az, a ki már tavaly is azt mondta róla: Ismered-e azon hont, a hol virágozik a ciztorom? Ó rom!
—i—r.

Budapesti hírvivő.

✠✠ (A jótékonycélu bazár áruhálogyeinek névsora.) Sütémények páholya: cégtulajdonosnő Adám Károlyné, társnő gr. Károlyi Pistáné, segédkező kisasszony gr. Wenckheim Krisztina. Diszmü-áruk páholya: cégtulajdonosnő Adler Antalné, társnő gr. Andrassy Manóné, segédkező kisasszony Szalay Anna. Szivarok páholya: cégtulajdonosnő gr. Andrassy Gyuláné, társnő Wodianer Béláné, segédkező kisasszony Simoncsics Olga. Gyufák és székek páholya: cégtulajdonosnő gr. Csekolics Endréné, segédkező kisasszony Semsey Alice. Látogató-jegyek és fényképek páholya: cégtulajdonosnő gr. Eszterházy Pálné, segédkező kisasszony gr. Karácsonyi Adrienne. Üvegek és porcellánok páholya: cégtulajdonosnő Forinyák Gyuláné, társnő Hieronimy Károlyné, segédkező kisasszony Várady Kamilla. Illatszerek páholya: cégtulajdonosnő Gyömrőy Vilmosné, társnő Ivánka Imréné, segédkező kisasszony Kende M. Restauráció-páholy: cégtulajdonosnő Hollán Ernőné, társnő Beniczky Ödönne szül. Keglevics grófnő, segédkező kisasszonyok: gr. Keglevics Róza, Buth Irma, Sztupa Eugenie, Hertelendy Gizella. Szivarok páholya: cégtulajdonosnő Herzberg Sándorné, társnő gr. Forgách Józsefné, segédkező kisasszonyok: Kende Paulina és Kállay Ilona. Meleg italok páholya: cégtulajdonosnő Jálies Ignáczné, társnő b. Orczy Bódogné, segédkező kisasszonyok: Koller Ida és Neuwelt Jusztin. Czukrászda-páholy: cégtulajdonosnő gr.

Karácsonyi Guidóné, társnők Cséry Lajosné és gr. Károlyi Alajosné, segédkező kisasszonyok : Fáy Carola, Cséry Szeréna és Gottesman Klementin. Szeszes italok páholya : cégtulajdonosnő gróf Károlyi Viktorné, társnő Brüll Miksáné, segédkező kisasszonyok : Karacsay Clemence és Szerdahelyi Ilona. Játékszerek páholya : cégtulajdonosnő Kopstein Gyuláné, társnő gr. Berényi Ferenczné, segédkező kisasszonyok : gr. Keglevich Margit és Simoncsics Elvira. Papirosneműek páholya : cégtulajdonosnő b. Liphay Béláné, társnő Pauli Richardné, segédkező kisasszony Herczeg Mária. Megszabott áru tárgyak páholya : cégtulajdonosnő gr. Pálffy Geraldine, társnő Mandl Ignáczné. Megszabott áru tárgyak másik páholya : cégtulajdonosnő Stefani Lajosné, társnő Kállay Ákosné, segédkező kisasszony Wellesz Anna. Piperekereskedés : cégtulajdonosnő Várady Gáborné, társnő Weiser Károlyné, segédkező kisasszonyok Mihályi Mária és Hertelendy Ilona. Sportfélék páholya : Cégtulajdonosnő gr. Zichy Nándorné, társnő Vadnai Károlyné, segédkező kisasszonyok gr. Eszterházy Alice és Kralovánszky Ilka. A pénztáraknál levő nők nevei : Bohus Jánosné, Bischitz Dávidné, Braun Lajosné, gr. Csekonics Jánosné, Fáy-né-Splényi bárónő, Mandl Jánosné, Semsey Albertné, gr. Zichy Józsefné, Strobencz Károlyné és P. Szathmáry Károlyné. A szerencse-játéknál : Pógonyi-Eglofstein bárónő, Fabricius Amália, Illés Ida, Ellenberger Ida, Rátonyi Leontina, Ritter Stephanie, Spuller Ilka és Paksy Ilka. A virág-csarnokban : Zsigmondy Vilmosné, Kohn Adolfné, Hajós Erzsébet és Perczel Julcsa. A hirlap-eladásnál : Neuhofer Jánosné és Klein Mariska. A virágárusnők : Andrassy Marie, Eszterházy Marianne, Braun Ilona, Beniczky Mártha és Mariska, Fáy Adrienne, Kiss Ilona, Kende Juliska, Orczy Lenke, Karácsonyi Irma és Ilma, Semsey Livia, Sibille, Noémie és Rózsa, Tüköry Margit és Török Lenke. — A bazar május hatodikán nyílik meg s három napig tart.

••• (A nőképző-egylet) mult szerdán az akadémia ülés-terében tartá meg ez évi közgyűlését. Vagy 150 nő volt jelen, köztük hat vidéki nőegylet küldöttei. Veres Pálné elnök nyitá meg a gyűlést, s utána Kovács Albert jegyző tett jelentést a mult évről, melyben az egylet bevétele 9901 frt 74 kr., kiadása pedig 5,470 frt 87 kr. volt. Bakos-Ensel Linka urhölgy a nagy-kőrösi, s Benkár Dénesné urhölgy a váci nőegyleteket, b. Egloffsteinné, szül. Pogonyi Malvina bárónő pedig a Fröbel-rendszert ismertették. Azután újra megválaszták az előljáróságot, elnöknek Veres Pálnét, alelnöknőnek gr. Teleki Sándornét és Jankovics Antalnét, pénztárnoknőnek Gönczy Pálnét s jegyzőnek Torkos Lászlót. Délután kedélyes lakoma volt a Margit-szigeten 150 terítékre, zeneszó mellett, melyben lelkes felköszöntések mondattak a királynőért, az elnöknőkért és a hölgyekért.

••• (Munkácsy Mihály) festész hazánkfia, mint Düsseldorfból írják, második nagyobb festményét fejezi be, melylyel, mint a „Siralomházzal“, meg fogja lepni a műbarátokat. E kép, melynek czime „Háborus idők“, egy szobát ábrázol több asszonnnyal és leánnyal, kik egy sebesült magyar baka elbeszélését hallgatják, mialatt tépést készítenek. Ha e kép nem dicsekedhetik is oly rendkívüli drámai hatással, mint az előbbi, azért lélektani szempontból nem kevésbé érdekes, és tele van finomul és jellemzőleg vázolt fejekkel. Színezete is meglepő hatással bír. Vajha lángeszű hazánkfia e műremekét valamelyik magyar főúr vagy bankár magáévá tenné, hogy ne vándoroljon, illetőleg ne maradjon külföldön.

••• (Báró Eötvös Loránd) mint egyetemi magántanár mult hétfőn kezdte meg előadásait a kísérleti természettanból. Szép számú hallgatóság gyűlt össze a vegytani tanteremben ezen előadásra. Tély Iván, a bölcsészeti kar dekánja mutatta be a fiatal tanárt hallgatónak. Eötvös Loránd röviden üdvözölte a hallgatókat, meghatottságát fejezte ki, hogy oly számos hallgatója van mindjárt az első évben, néhány szót szolt a tudomány magasztosságáról, s azon ohaját fejezve ki, vajha hallgatói is oly hévvel ragaszkodnának a tudományhoz, mint ő, áttért tárgyára. Előadása tárgyaul a fénytán történetéről beszélt. Előadása folyékony, mintha régi tanár volna, érthető és kellemes. A jelenlevők érdeklél hallgatták végig az előadást.

••• (Egy kegyeletes tény.) Mult hó 18-ikán reggeli hat órakor emeltette ki báró Perényi Zsigmond, dicsőült atyja, az új épület megett 1849. október 25-kén kötél által kivégeztett báró Perényi Zsigmond pommaradványait, a régi Józsefkülvárosi temetőben. A koporsó már szétmállott, a boldogultnak is már csak csontváza van meg, de szakálla még teljesen ép. A hamvak egy üvegfedélel ellátott, diszes érckoporsóba zárva, kétfogatu halottas kocsin a kerepesi köztemetőbe hozattak, s egyelőre, míg a családi sirbolt elkészül, az Aul-féle sirboltba lettek elhelyezve. A sirbolt bejárásánál Zierer, teréz-külvárosi káplán várta a hamvakat, s azokat beszentelvén, meleg szavakkal emelkedett szellemü beszédben emlékezett meg a haza, alkotmány védelméért vértanui halált szenvedett érdemeiről, vigasztalván a kiszenvedett apa kegyeletteljes fiát, hogy vesztességében az egész nemzet osztozik.

••• (Bonnaz Sándor) csanádi püspök a legutóbbi időben a következő adományokat tette: A székudvari iskolának 500 frt, a nemzeti zenedének 50 frt, a pozsonyi oltár-egyletnek 10 frt, a malmoi templomra 50 frt, a sátoralja-ujhelyi leánynőveldének 50 frt, az eperjesi ferenczrendiek templomára 50 frt, a zamsi irgalmasnénéknak 50 frt, a selmezbányai kisdudóvára 20 frt, a Besztercebányán felállítandó nőveldére 30 frt, a balatonfüredi szeretetházra 50 frt, az „isteni szeretet leányai“ társulat számára Pesten 25 frt, az afrikai missióra 50 frt, a pesti gyermek-menhelyre 50 frt, a medgyes-bodzási templom és paplakra 300 forint.

••• (Mezei gazdasági üzlettan) czime, egy körülbelöl 500 lapnyi vaskos műnek, mely K o d o l á n y i Antal, a kolosmonostori gazdasági tanintézet igazgatójától ép most jelent meg. E terjedelmes mű a belföld legkitünőbb forrásai s a szerző által közgazdasági pályáján szerzett gazdag tapasztalatok felhasználása mellett, utmutatást nyujt a jószágrendezés sikeres keresztülvitelére, s a nemzetgazdasági ismeretekből, a tulajdonképeni üzletvitelről szóló tanokat pedig elemézi annyira, a menynyi a gazdasági viszonyok helyes felfogására, szerző nézete szerint, okvetlenül szükséges. Ara 4 frt 40 kr.

••• (A „Bíró Mihály sajtópere Orbán Balázs ellen“) czim alatt megjelent füzetet, melyben az ismert esküdtszéki tárgyalás folyama van előadva, Füzesséry Géza ügyvéd megküldé K o s s u t h Lajosnak is Turinba, kinek ez ügyben véleményét kérte ki. Kossuth válaszában hibáztatja, hogy ez ügyet sajtóper utjára vitték, hol csak a felett ítéltettek, hogy rágalmat követett-e el Orbán, de nem a felett, hogy Bíró bünös-e vagy ártatlan. „Tanácsom — mondja végül — az : — álljon el ön az újabb tárgyalástól s a helyett szólítsa fel Orbán Balázst, hogy nevezzenek ki Erdélynek tekintélyos, s jellemi tekintetben minden gyanu felett álló férfiakból egy becsületszékot, o becsületszéknek adja ki mindegyik fél minden lehető adatait

tanu- s egyéb bizonyítványait s hadd mondja ki ezen becsület-
szék azt, a minek kimondásába esküdtszék és sajtó nem bo-
csátkozhatik : ha ártatlannak tartja-e Birót, vagy árulónak. A
mint a dolgok állanak, ez a rehabilitáció lehetőségeinek egye-
dülési módja. Más nincs.“ Ez ügy mult csütörtökön ujjlag es-
küdtszék elé kerülvén, Orbán Balázs bűnösnek találtatott és
500 frtban elmarasztatott.

✱✱ (Székely Bertalan), jeles festészünk „Apáca“ című
festménye épen most van kiállítva Bécsben, a „Künstler-
haus“-ban, és az ottani művészet a legkedvezőbben nyilatko-
zik e műről; többek közt azt mondja : „Székely költő ecsettel,
dalnok a színekben, elbeszélő rajzaiban. Benne Rafael Stifter
Alberttel egyesült. Ecsete eszmél és dalol.“ A kép egy komor,
gazdag butorzatu szobát ábrázol, melyben épen az anya akkor
halt meg, midőn gyermekét világra szülé. A férj nem gondol
az ujszülöttel, csak szive imádoztjával, ki élettelenül fekszik.
A férj mögött egy irgalmas apáca áll s imádkozik az elhunyt-
ért, sat. A tárczairó megemlékeztvén még az „Árvá“-ról, mely
szintén Székely műve, azzal végzi cikkét, hogy : „Miért em-
legetik a bécsiek Aschenbach, Canon és Gallait neveit, ha még
oly roszat gyártottak is, mig Székelyt föl nem említik.“ E
cikk bizonyára megérdemelt kitüntetés a magyar művészre,
ki képiróink egyik legtehetségesebbike.

✱✱ (Rózsás napló.) Verbófi Szluha Dénes, vas megyei
aljegyző közelebb jegyezte el Takács Irén kisasszonyt. —
Pozsonyban mult kedden ment végbe gróf Draskovics Iván
hadnagynak esküvője Erdődy Julia grófnővel. — Sze-
niczey Ödön országgyűlési képviselő és honvédhuzár fő-
hadnagy a napokban eljegyezte a bájos, szellemes Geis-
tis kisasszonyt Pestről.

✱✱ (Vegyes hírek.) Károlyi Gyula gróf esküvője Károlyi
Georgine grófhölgygel mult szombaton déli 12 órakor ment
végbe a főthi Károlyi-palota kápolnájában. Mivel az ara csa-
ládja jelenleg gyászt visel, az esküvő nagy csendben ment
végbe; eskető a fiatal Károlyi László gróf nevelője volt. Sem
nyoszolyóleányok, sem vőfélyek nem voltak. Mindössze 42-en
voltak meghíva az esküvőre. Az esküvő után rövid villásreg-
geli volt, s ezután az új pár visszatért Pestre. — Győrött e
napokban Bodroghy Gyula, derék fiatal ember pisztolylövés-
sel véget vetett életének. Nem tudni, mi birhatta e rendes,
szorgalmas ifjut e borzasztó tette. — A nemzeti szin-
házban jelenleg Némethy Irma kisasszony vendégszerep-
el. Eddig „Essex“-ben és „Coriolan“-ban mutatta be tehetsé-
gét; a jövő héten, miután többször fogjuk látni, bővebben szó-
lunk ezen vendégszerepléséről. — Jóka i most oly regényt ir,
melyben csupa csiga és kagyló fog szerepelni, s az „Üstökös“-
ben jelenik meg képekkel. — Ujzeneművek. Rózsavölgyi
kiadásában megjelentek : „Der fesche Schani“, polka-induló.
Zongorára Králtól. Ára 50 kr. — „Turnermarsch.“ Szinte
Králtól. Ára 50 kr. — A Fürst „Singspielhalle“-ja mult
csütörtökön nem átalotta egy „Nyári Bál“ című „Charac-
ter-Bild“ hirdetésével csöditni közönséget. — A képvise-
lők a Nyári Pál temetési költségéből főnmaradt összeget sir-
emlékre határozták fordítani. — A női bazárnak két-
ségkívül a vidékről is számos látogatói lesznek, annál is in-
kább mert az államvasutársaság a bazar tartamára májushó
6-dikától 11-ig 50- százaléknyi árelengedést adott azon vona-
tokon, melyek Pozsonyból naponkint délelőtti 10 óra 8 perc-
kor indulnak Pestre és azokon, melyek délelőtt 9 óra 26 perc-
kor indulnak Temesvárról Pestre. Az utasok azonban ezen ár-
elengedésben csak úgy részesülnek, ha oda és visszamenet

egyszerre váltják a jegyet. — A nemzeti színház napi be-
vétele april hóban 14,944 frt 90 kr. volt. Ebből az olasz opera
7,156 frtot, a dráma pedig 7,788 frt 90 krt huzott, daczára
annak, hogy a drámától az olasz opera részére a hétfői napo-
kat minden második héten elvették, s a három első olasz opera
rendkívül fölemelt árakkal adatott. Nesze, olasz opera! —
Damjanich özvegye közzétette a névtelen martirok sir-
emlékére begyűlt összegről szóló számadást. E szerint be-
gyűlt (nagyobbára lelkes hölgyek iven) 1838 frt 68 kr. A ki-
adás : 1693 frt 83 kr. Maga az emlékoszlop 1500 frtba került.
A főnmaradt összeget az emlék és sir ápolására kamatoztatják.
— Az Eszterházy-család vagyoni állapotának ziláltsága
évek óta közbeszéd tárgya a hazában; közelebb az Eszterházy-
ügy rendezését a cs. kir. szab. ált. osztrák földhitelintézet vál-
lalta el s ez uton a birtokok tulnyomó része meg lesz mentve
a család számára. — A Pauli-pár e hó 15-kén megy Aradra
vendégszerepelni. — Odry Lehel Nizzában mult hó 20-kán
átalános tetszés mellett énekelt egy jótékony czélú hangver-
senyben. — A gr. Károlyi Alajos-féle virágtelep főkertésze :
Bartlur a női bazar számára virágcsokrokat készít és küld
oly czélból, hogy azokat ott jutalom gyanánt az árusnők kö-
között kiosszák. Azonkívül azaleákat és rhododendronokat
is küld, külön elárusítás végett. Ezek nemcsak pompások, ha-
nem valóban meglepők és feltűnést fognak okozni. — Orvosi
körökben nagy elismeréssel említik Horváth György or-
vostudor, városi orvos jeles mütétét, melyet egy 9 éves kis
leánynak hajtott végre e napokban a városi főkkórházban az
ülői uton. E mütét abban áll, hogy a kis leánynak a jeles fia-
tal orvos alsó ajakat domboritott, külső bőrtállkapczája alól,
és ajakszint szája belséből vonva. E mütétet szakértők a Ba-
lassa-féle nehéz mütétek némelyikével teszik egy sorba. —
A legfőbb ítélő-szék e napokban tárgyalta a
Novotha-Szederkényi-féle párbaj-ügyet, és Szederkényi
Nándort három havi fogságra ítélte, a párbaj segédeket
a bűnrészesség alól felmentette, de azért, mivel a párbajt
elég erélylyel meg nem akadályozták, az eddigi perbefo-
gatást büntetésnek számította be. A királyi tábla Szeder-
kényit 6 havi és a párbaj-segédeket egy havi fogságra ítélte
volt. — Az akadémia-ban most a két elnöki szék betöl-
tése képezi a legérdekesebb napi tárgyat. Az első székre Ló-
nyay Menyhértet, az eddigi másodelnököt, a másodelnökségre
Csengery Antalt emlegetik. Vannak azonban, kik Horváth
Mihályt ohjatják megválasztani.

✱✱ (Halálözsisok.) Osterlamm Károly, az Athenaeum ér-
demes és derék igazgatóját súlyos családi csapás érte. Szere-
tett 11 éves leánya : Julia, szombaton d. u. meghalt. —
Körösy Sándor, Nagy-Várad város főbirája, ritka tudomá-
nyu és becsületességű ember, máj. 1-én az egész város általá-
nos sajnálatára meghalt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

April 29-dikén : „Afrikai nő“, olasz opera. — April 30-dikán : „Az udvari
bolond“, Szigligeti vigjátéka. — Május 1-sején : „Afrikai nő“, olasz opera.
— Május 2-dikán : „Hamlet“, olasz előadás. — Május 3-dikán : „Coriola-
nus“, Shakespeare tragoediája, 5 felv., Némethy Irma vendégjátékául. —
Május 4-dikén : „Lucia“, olasz opera. — Május 5-dikén : „Egy pohár víz“,
Scribe vigjátéka, Némethy Irma vendégjátékául.

Gazdasszonyoknak.

Ördög pilulái.

Tégy egy lábasha egy nyolezadfont mézet, egy meszely finoman tört diót, három narancs és két citromnak finoman vágott héjait, egy citrom levét, két kávéskanálnyi tört fahéjat s egy evőkanálnyi rumot.

Ezt most folytonosan habarva egy negyedóráig főzzük, kihűtvén, mogyorónyi pilulákat alakítunk belőle, melyeket reszelt csokoládéval meghintünk.

M. Matild.

Jegeszes bálkalácskák.

Verjünk két tojásfehérjéből kemény habot, vegyítsük össze fertályfont finomra tört ezukorral, órahosszáig kevervén, hogy így sűrű jegedés váljék belőle, ezután tegyünk kozzá negyedfont apróra tört mandulát és négy aprított citronátot, mi által sűrű tésztává lesz. Már most vágjunk ostyából ujjnyi széles lemezeket, kenjük ezekre a tésztát félujjni vastagon és tegyük hűvös kemenczébe, hol lassan megsütendők. Ha az ostyák a tésztával bekenettek, vagdaljunk citronátból vékony szeleteket, és rakjuk rájuk izlésteljesen.

P. Ilka.

Divattudósítás.

Végig tekintve a mostani ruhákon, azt fogjuk tapasztalni, miszerint nagyobbára ismét csak az egyszínűek divatoznak. A jelenleg leginkább uralkodó színek a kék, zöld vagy chamois; itt-ott előfordul a bordeaux is, de nagyobbbrészt csak fiatal leánykáknál, kik egy kissé feltűnően akarnak öltözködni.

A mi a ruhák összeállítását illeti, most is a fodor és tunique játsszák a főszerepet, egyedül és a derék mentek egy kis változáson keresztül, a monyiban most inkább bő, mint szűk ujjakkal lesznek ellátva.

Legdivatosabb szövetek, melyek most ruhákra vétetnek, a bordűrös és egyszersmind rojtos szövetek, melyek rőfös szélességben 85 krajczártól kezdve minden áron kaphatók fel egész 2 frt vagy 2 frt 50 krig. A l e r és K i s s divatkereskedésében igen nagy választékot láttunk ilyen kelmékből és melegen ajánlhatjuk t. olvasónőinknek ezen raktár látogatását.

Azonkívül mint rendkívüli ujdonságot említhetjük, miszerint ezen üzletbe e napokban érkeztek Brüsszelből igen szép, finom és legújabb divatu fehér m o l l r u h á k egészen kikészítve, melyek a most közlő l ó v e r s e n y r e és később nyári használatul igen jó szolgálatot fognak tenni, mert valóban a lehető l e g s z e b b e l e g a n c z i á v a l vannak összeállítva. Ezekkel együtt érkeztek még meg a most felette kedvelt b a t i s z t - és toile-écru-ruhák. Ezeknek színe épen olyan, mint a nyers selyemé s ennek folytán, ugyszólván, a legcélszerűbb nyári öltözetet képeznek.

—y—cz.

A f. év 15-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Tisza Kálmán.“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthori Zsigray Istvánné, Bereczk Ilka és Mariska, Beke Kornélia és Mariska, Gyura Janka, Wagner Irma, Pethes Józsa, Benedikovics Róza, Haulik Anna, M. Szabó Zsuzsanna, Koch Teréz, Boros Nina és Róza, Moesz Marossy Emilia, Gyulai János, Zámbo Teréz, Boer Teréz, Jantsó Tamásné, Tóhelyi József, Sztancsek Vilma, Mudry Pálkuty Janka, Stein Betti, Trenker Maderlik Lina, Perisits Ilka, Bizek Ilka, Marossy Hermin és Etel, Szabó Borbála, Keczei Ferenczné, Boronkay Csicsori Lilla, Fromhold Haraszty Paulin, Weinberger Regina, Vörös Juliska, Pásztelyi Danielovich Emilia, Brocken Kovács Emma, Bodnár Anna, Halmay Ilka és Berta, Mátyás Berta, Mauksinszky Machnyik Mária, Kármán Luiza, Czóbel Szabó Mária, Goda Mariska, Orbán Paulin, Mirkva Hormin, Fodor Fazekas Anna, Zloczky Anna, Benyó Mariska, Ivády Nina, Szabó Józsefné, Csépes Braun Ilona, Jaczkovich Velyáczy Anna, Brencsán Sa-

rolta, Maksay Mari, Szőnyi Ferenczné, Nagy Irén, Pfretzschnern Rozália, Bodolai Józsefné, Szilárdfy Lilla és Katinka, Veresné Linka, Peterdi Károlyné, Kosztyik Terka, Elis Telendya, Kleiner Jánosné, Löwy Izidor, Gellér Ilona, Ploy Leustach Fanni, Petrenko Berta, Pethő Antalné, Fejes Irma, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Simli Szabó Róza, Simli Katinka, Potoczki Mari, Herbeth Károlyné, Schmidt Zsuzsa, Sárközy Béláné, Matolcsi Ilka, Eckerdt Gizella, Bagossy Albertné, Bukovszky Regina, Vághó Aranka, Tóth Julia, Gellér Jánosné, Kemény Karolin, Pataky Gizella, Bálint Julianna, Kalós Péterné, Pap Kovácsik Gizella, Albert Lilla, Ratkovszky Vilma, Lipeczky Polyánszky Anna, Bodó Ilona, Filep Farkas Erzs, Hlavács Kálmánné, Vitéz Mari, Jászberényi G. Amália, Pajor Mari, Vanyek Etel és Irma, Ritter Gabriella, Jánossy Lajos, Szász Etelka, Sváby Izabella, Lemhényi Zsigmond Gyuláé, Péntes Brand Anna, Mártonffy Anna, Oslányi Mari, Simay Károlyné, Szalgháry Mariska, Rátkai Emilia, Nagy Krisztina, Szepessy Szilágyi Lidia, Miklósy Laura, Szapper Janka és Izabella, Gianóne Teréz, Vizkelety Irma, Ilniczky Julia, Orbán Paulin, Schiffer Imréné, Tormássy Mari, Vresits Emilia, Szántó Julia.

Sakkrejtvény.

Petrenko Berthától.

ha-	tes!	Le-	S	igy	térj	já-	az
gyen	ni,	majd	Ne	ról,	üdv	fogsz	ig
le-	lá-	egy-	ni.	dor	ge-	le-	ut-
néz-	bár	ván-	ten	nán,	kül	légy,	vé-
lal	csü-	be	kor,	men-	él-	Fé-	nél-
szük	mint	át-	E	le-	ró-	rod	Min-
be-	szem-	rá-	tő-	hü	des	lem	ses.
vi-	és	és	Csön-	nyos	vi-	dig	si-

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: 1871-diki június 4-ke.

Tartalom.

Hogyan kell a gyermekeknek mesélni? Emiliától. — Emlék, Kenéz y Csátártól. — A szőlőskert titka. Beszély, Lovass N. Jánostól. (Folyt.) — S ha menni kell. . . Tóth Tivadartól. — Kékszakál, Marlitt E. beszélye, Pr. J-től. (Folyt.) — A provencai troubadourok, Prém Józseftől. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák munkalappja. (Magyarozatát a jövő számban adjuk.)

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Helyi 3 frt, külföldre 4 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>20. SZ. Május 14-kén. 1911.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzok- kal. Évenként két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi jaratási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	---	---	--

A rovarcsipésekről.

Kismartitól.

Ismét oly időszak következén, melyben a rovarcsipések rendszeresen gyakoriak, nem vélünk felesleges fáradságot elkövetni, ha az olvasónöket ellenök néhány óv- és gyógyszerre figyelmeztetjük.

Szúnyogcsipés ellen legbiztosabban ajánlható a szegfüolaj. Ha az ember, kivált naplement táján, fákkal benőtt vízenyős vidéken tartozkodik, csakhamar meghallja maga körül azt a finom, álombaringató dongást, mely a szúnyogok közellétét árulja el. Ilyenkor igen előnyös, rögtön szegfüolajjal kenni be félthető testrésztét, arcját, kezeit; attól a szúnyogok menekülnek, mint ördög a tömjénfüsttől. Olesőbb, de kevésbé kellemes, bár szintoly hatásos óvszer a szúnyogok ellen a benzín.

Méhek csipése ellen legjobban biztosíthatja magát az ember nagy nyugalom, mozdulatlanság által. A méheknek nagyon szelid, jóindulatu természetök van, míg nem ingereltek, de viszont nagyon ingerlékenyek és akkor dühösek. A ki nyugodtan megáll vagy csendesén végig megy köztük, annak bizonynyal soha sem lesz bántódása, hanem a ki ijedten visszariad egy közeledő méh elöl, vagy épen kezével, kalapjával, kendőjével feléje üt, az okvetlenül megijeszti és megharagitja ez önérzetes kis állatot, mely addig rendszeren nem tágit, míg meg nem boszulta magát. Sajnos azonban, hogy a legtöbb ember s különösen a nők, nem képesek a zsi-bongó táborban nyugodtan maradni, mert kis koruk óta nem tanítottak reá, hogy a méheket jó barátoknak tekintsék, a kiktől ildomos magaviselet mellett nincs mit tartani. Téves

állítmány, hogy a méhek megismerik az embereket és különbséget tesznek ismerős és ismeretlen között, vagy hogy épen rokon- és ellenszenvvel bírnának. Minden kizárólag a modortól függ, melyet ellenökben tanusítunk. De midőn még régi méhtenyésztők is csak füstölő pipával vagy szivarral mernek kedvenceik közé menni, akkor hogyan ítéltjük meg a szokatlant, ha az ellenségeknak képzelt apró rovarok közt nem tud a szükséges nyugalomra szert tenni!

A vadméhek és darazsak sem bántanak senkit, a ki őket nem bántja.

Az erdőben sok darázs- és bögölyfaj van, az istállóban pedig különféle szurólegyek (Stechfliege.) Ezek a vad és házi állatoknak alkalmatlanabbak, mint az embernek. A lovat és szarvasmarhát babérlevélfőzettel való megkenés által állítják sokan e kellemetlenségtől megmenthetni. A kolombácsi legyek és szúnyogok ellen füstölni szokás, s a szegény okatlan jószág ösztönszerűleg siet a füst legsűrűbb felhőjébe, mely kegyetlen kinzóitól megmenti; inkább tűri a füst fojtogatását, mint a csipéseket.

Hogy az oly utálatos poloskák csipése ellen biztosítsa magát az ember, egy gyapjutakarót kell az ágyba helyezni, mely azelőtt lóra használtatott s a ló szaga által egészen át van járva. Kocsisok sohasem panaszkodnak poloska-csipések ellen.

A többi belföldi rovarok jelentéktelenebbek, semhogy bővebben kellene velök foglalkoznunk. Ama kis fekete ugráló legények ellen biztos szer a persiai rovarpor; a csótány

(svábbogár) ellen szintén találtak ki igen hatásos port, melyet borsóban kell nekik megfőzni, azonkívül — némelyek állítása szerint — a zöld ugorka szétszórt hajától is elpusztulnak. Ezek különben nem csipésük, hanem inkább undorító külsejük, végtelen szaporaságuk és pákosztosságuk miatt alkalmatlanok. Hogy a pókok az alvó embert halálra marták volna, az nem egyéb mesénél. Skorpiók nálunk nincsenek; a hol azonban vannak, ott a szükség kitaláltatta az emberekkel csipésük ellenszerét is, mely nem más, mint épen a skorpió maga, olajban megfőzve.

A mi most már a netáni rovarcsipések gyógyítását illeti, arra nézve minden ember más-más gyógyszert tud ajánlani. Az egyik hideg vizet, a másik eczetet, a harmadik mézet, a negyedik olajat, sokan petrezselyem-levelet, némelyek fügefa nedvét, a más levét, meleg tejet. Minden ember csalhatlannak tartja a maga szerét, mely rajta elfordult esetben rögtön segített; pedig egytől-egyig nagyon keveset érnek, s alkalmazásuk által csak oda jut az ember, a hová alkalmazásuk nélkül, azaz a csipés eredménye gyógyhatásuk alatt sem mulik el gyorsabban, mint a hogy magától elmúlt volna. Mi részünkről legtöbb és legelőnyösebb hatását tapasztaltuk a sós-pálinkával vagy szalmiak szeszszel való bedörgölésnek.

E mellett van egy valóban csalhatlan szerünk, mely rendkívüli olcsó, mindig kezünk ügyébe esik, a szomszédba sem kell érte küldeni, és soha sem hagy cserbe. Ez a fülzsir. A sűrű sárga nedv, melyet — épen a rovarok távoltartása végett — az ember fülébe alkotott a mindenről gondoskodó bölcs természet. Ha ezzel megkenjük a megcsipett helyet, fájdalom és gyulladás majdnem egy pillanat alatt elenyésznek.

Méhszurásnál azonban meg kell elébb győződnünk, hogy nem maradt-e fulánk a sebben, a mi gyakran megesik. Ha igen, akkor előbb a fulánkot kell — tü segélyével — eltávolítanunk.

Ha a szunyogok és kivált poloskák csipése után daganat származik, mely erősen lüktet, legajánlatosabb e daganatot két oldalról erősen összenyomni, míg a csipés helyén egy fehér nedvet tartalmazó kis hólyag jelenik meg, melyet felszurva, a nyomkodást addig folytatjuk, míg a fehér nedvet egy csepp vér követi. Erre a lüktetés és csakhamar a daganat is elmulik.

Hogy különösen ideges, ingerlékeny, érzékeny bőrű embereknel a rovarcsipések következményei sokkal jelentékenyebbek, mint az erősebb és durvább alkatuaknál, az magától érthető. A fájdalom, a gyulladás nagyobb, a daganat terjedtebb. Azonban néha oly gonosz jelenségek állnak elő, melyeket ez okokkal nem lehet megmagyarázni. Egy egyszerű, leginkább az ugynevezett döglégy vagy darázs által ejtett csipés folytán, egyszerre elkezdi a test a seb környékén dagadni, gyuladni, csakhamar genyedés, rák áll be. Hányás, szédülés, szorongás, nehéz lélegzés, fejfájás, görcsök, láz, félrebeszélés, ájulások kísérik a különben is aggasztó külső jelenségeket, s a gyorsan kifejlődött idegláz, ha idejében segély nem érkezett, koronkint halállal ér véget.

Ily esetekben rendszeren az az elővélelem, hogy a csipést ejtett légy vagy darázs azelőtt egy már rothadásnak indult hullán lakmározott, s halálos hullamérget eresztett a sebbe. De ez csak föltevés, mert akkor ugyanazon környéken több embernek is kellene áldozatul esnie. Inkább valószínű azon hiedelem, hogy az illető egyénnek már hajlammal kellett bir-

nia a megmérgeztetésre; már benne rejtett a kóroanyag, s a légy vagy darázs csak azt hívta elő csipésével.

Hogy ily alkalmakkor, midőn a rendkívül gyorsan terjedő aggályos küljelek mellett általános rosszullét s a többi mutatkozik, mit kelljen tenni: azt bajos meghatározni. Rendszeren akkor jutunk a veszély nagyságának tudatára, midőn már minden segély elkésett. Leginkább fel szokták vágni a szurás helyét, s pokolkövel vagy tüzes vassal kiégetni, mint a veszett eb marását, de az eredmény mindig nagyon kétséges marad.

Szerencsére az ily esetek rendkívül ritkák.

Minden körülmény között jó azonban és tanácsolható, hogy a meleg napok alatt rendszeren hordjon az ember egy kis üvegcsé szalmiak szeszt magával, hogy a netáni rovarcsipést azonnal bekenhesse, mert nem tudhatni, hogy melyik válhatik veszélyessé, s az óvatosság e tekintetben soha sem árt. Azt mondja egy régi példabeszéd: „Jobb félni, mint megijedni!”

—*—

Tavaszi dalok.

Udvardy Gézától.

Ihangozott a végső ének
A lanyha, tiszta esti légben;
Minden pihen már, csak mi ketten:
Én és szívem virasztunk ébren.

Virasztjuk drága halottunkat,
Virasztjuk a megölt szerelmet,
S gondolkodom: tán meg se halt még?
Vagy tán még új életre kelhet?

Ne csüggedjünk! miért a fájást
Erővel tenni égetőbbé?
Bizzál szívem! — s szívem dobogja:
„Én soha többé, soha többé!”

Járok künn a zöldelő fák alatt
A rengő tónak partja mellett,
Mint a tömjénfüst az imádkozót,
Körülfog a viráglehellet.

Utamat állja egy-egy fűrtös ág,
S végig simítja hideg arczom,
A másik észrevétlen átölel,
Hogy enyelegve visszatartszon.

Aranytollu, ezüstszevu madár
A bokrok közt csal beljebb, beljebb,
S rászáll vállamra, mintha kérdené:
„Sötét ember! mit énekeljek?”

És mindegyik fű, mindegyik virág
Egy édes szóval fordul hozzám,
És minden szellő, mindegyik sugár
Megcsókolja homlokom, orcám.

Egész természet biztat, kér, maraszt:
„Én igaz vagyok! bizzál beunem!”
S szívem — mint a ki nem hall és nem ért —
Egykedvűleg dobogja: „nem! nem!”

—*—

A szőlőskert titka.

Beszély.

Lovass N. Jánostól.

(Folytatás.)

VII.

Hosszu, alacsony, régi épület volt a vadászlak. Udvarát valamikor hatalmas tölgyfa-hasábok kerítették, most csak néhány állt még belőlök, melyek, mint idomtalan emberi alakok, meredeztek a sötétben. Zsindely-tetejét elborította a moha, falairól lekoptatta az eső a vakolást, ablakait vastag, tölgyfadeszkából készített táblák takarták, melyeket olykor meg-megrázott a szél.

Demeter ur, engem a kocsinál hagyva, kinyitá a tornácra nyíló ajtót. Bement s gyertyát gyújtva, összenézte a szobákat, a gyertyát a szobában hagyta s kijött. Kinyitottuk a ládát, kíségtettük belőle a vinczellért s a házba vezettük.

A konyhából nyílt a pincze-ajtó. Demeter ur kinyitotta.

Nyirkos szag özönlött fölfelé a pinczetorokból, a gyertya világa csillogva tört meg a lépcsők és falak penészes nyirkosságán.

Karjánál fogva vezettük le a vinczellért, ki észrevehetőleg remegett.

A lépcsőn leérve, jobbra nyult el a pincze, kemény terméskőből építve. A fal közepe táján ki volt bontva s a kemény agyagföldbe egy hosszú folyosó volt vágva, ennek végén alacsony ajtó nyílt egy kis pinczébe, melyen semmi szelől-lyuk sem volt.

Ezen pincze a pinczében egyike vala ama rejtekhe-lyeknek, melyek épen nem oly ritkák ott, hol a föld falépítés nélkül is megállja a pinczeásást. Az agyagföld erre igen alkalmas s így az ilyen rejtett pinczék igen gyakoriak.

Midőn a folyosó végére a kis pincze ajtajához értünk, Demeter ur levette a vinczellér szeméről a kendőt. Ez szeméhez kapott; a gyertya világa fájdalmasan hatott a sötét-séghez szokott szemre.

Én a rongyot kivettem szájából, kiabálásától itt nem kellett tartanunk.

Mohón szívta magába a penészes levegőt, szemei borzadva meredtek az előtte tátongó sötét lyukra.

— Kezőkben vagyok, — szolt rimánkodva — mit vétettem, hogy ide hoztak?

— Nézz körül! — parancsolá Demeter ur, — talán utólszor látnak szemeid világosságot. Ezen ajtó hasadékán annyi levegőt kapsz, hogy tengeni birsz. Kiáltásaid hasztalanok, innen föl nem hallatsz. Ha itt találunk feledni, itt veszesz, senki sem tudja, hová lettél.

— Az istenért, uraim, legyenek könyörületsek irántam! Mondják meg akarataikat, megteszem, ha megtehetem, csak ne ide, ne ide, — oh borzadok!

Térdre esett előttünk, szemeit esdőleg függesztette reánk, melyekből könyvek fakadtak. Megszántam ez embert, kit helyzete borzadályllyal töltött el.

— Tőled függ, hogy e lyuknak mennyi ideig légy lakosa, — szoltam — vagy hogy itt penészedjél meg, mint e nyirkos falak.

— Most be e lyukba! — parancsolá Demeter ur. — Félóra mulva itt leszünk, vallomásaidtól fog függni, hogy itt maradsz-e, vagy pedig szabad leszesz?

A vinczellért letaszítottuk s az ajtót rázárva ott hagytuk, hogy a lovakat s kocsit elhelyezzük, nehogy valamely kóborló ittlétünket felfödözze.

Miután rendbe hoztunk mindent, bementünk a házba s tanácskozni kezdtünk.

Abban állapotunk meg, hogy a vinczellér vallomásaitól fog függni további eljárásunk. Ha nyomra igazít, itt marad darabig, nehogy nyomozásainkban ellenünk működhesék; ha nem, akkor is itt kell maradnia, hogy makacosságát megtörjük.

Demeter urnak nem tetszett az egész dolog, én is szánni kezdettem ezen, bár véleményem szerint gonosz embert.

Az ajtót bezárva, lementünk ismét a pinczébe. Kinyitottuk a rejtett pincze ajtaját, a földön heverve találtuk a vinczellért.

— Mi a neved? — kérdém.

— Gladulu Vazil, — felelt ő kevés gondolkodás után.

— Neveddel elámithatsz, — szoltam — mert nem ismerünk, különben nem is leszünk nagyon kíváncsiak igazi nevedet megtudni; hanem vigyázz, többi kérdéseimre igazat felelj, mert itt penészedel meg.

Szavaimra térdre esett.

— Oh ne, drága jó uram! Mindent elmondok, a mit kérdezesz, csak ne hagyjatok itt!

— Kinél szolgálasz?

— Aknai Dénesnél.

— Hová való Aknai Dénes?

— Kolozsvári.

— Mikor volt itt Aknai?

Itt késett a felelettel.

— Felelj, mi ugy is tudjuk.

— Itt volt mostanában hat hétig.

— Ki volt az a nő, ki vele itt volt?

— Nem ismerem, soha sem láttam azelőtt.

— Nős-e Aknai Dénes?

— Igen.

— Ismered-e Aknai nejét?

— Igen.

— Micsoda családból való?

— Nem tudom, jó uram!

— Hazudsz, elfelejtetted, hogy kezünkben vagy? Ha teljes fölvilágosítást adsz, hamarabb megszabadulsz, ha pedig elámitasz s tévutra vezetsz, akkor örökre itt maradhatsz. Lásd, mi már többre mentünk, hogysem visszaléphetnénk.

— Igazán, nem tudom, uram!

— Hol van Gáti?

— Nem tudom.

— Ismét hazudsz; lásd, hajadból itt van egy csomó, melyet a küzdelemben kiszakítottak. Ujjasodnak darabja szintén itt van. Itt maradsz gazember, ha nyomra nem igazítasz bennünket.

— Jaj uraim! Jaj istenem! Ha kivallok mindent, akkor a törvény zárat el örökre. Jaj nekem!

— Ne félj a törvénytől! Ha mindent elmondasz, akkor törvény nélkül is el fogjuk a dolgot ugy egyenliteni, hogy te szabadon mehatsz. Hidd el, rád nem haragszunk, tudjuk, hogy eszköz voltál s csak azt teljesítéd, mit parancsoltak; szabad leszesz, ha nyomra igazítasz, még az ellenében is megvédünk, kit szolgálasz s kitől félsz; de ha elámitasz, vagy valamit elhallgatsz, ugy itt fogsz veszni.

— Jaj nekem! — nyögte.

— Hol van Gáti? — kérdém újra.

— A szőlőházban!

— Hogyan ment oda?

— Megkötöttük s úgy vittük oda.

— Mit? mit mondasz te? hé! — rivalt most közbe Demeter ur, ki egészen mást várt, mint a mit most hallott.

— Hagyja! — szólék én — ha nem mond igazat, ő lássa. Ha Gátit nem találjuk a szőlőházban, úgy akkor ő itt penészedhetik.

— Ott van, uram.

— Beszélj el, hogyan kötöttétek meg Gátit?

— Uram, meg a nagyságos asszony és én a méhes háta mögé mentünk. A kutyák nagyon ugattak. Gáti kijött, én hurkot vetettem nyakába. Ekkor a nagyságos asszony Gátihoz szaladt, valamit tartott az orra alá, Gáti lekussadt és elájult. Aknai urral a bokrok közé vittük, megakartuk kötni, midőn magához jött s védeni kezdette magát. Akkor tépte ki hajamat s szakította le ujjasom szélét, meg is menekül, ha a hurok nincs nyakában, de a hurok végét Aknai ur fogta, nyakára huzta és Gátit a földre rántotta. Ekkor a nagyságos asszony ismét orra alá tartotta azt a valamit, Gáti megint elájult. Megkötöttük, targonczára fektettük és úgy vittük ketten Aknai urral a szőlőházba. Ha utközben Gáti mozgott, a nagyságos asszony mindig orra alá tartotta azt a valamit, azután csendes lett Gáti, mintha nem is élt volna.

A vinczellér nagy fájdalomról panaszkodott, melyet a kezén volt kötél okozott neki. Rázártuk ismét az ajtót, felmentünk egy jó nehéz rabbilincserért, melyet elővigyázatból magunkkal hoztunk.

— Uramöcsém, — szólt odafenn Demeter ur — egészen más jön itt ki a dologból, mint gyanítottuk.

— Persze, hogy más, — válaszoltam — de ne vétessük észre, hogy mást vártunk, különben még a dolgot nem tudjuk egészen.

Ismét lementünk rabunkhoz, bilincsekbe vertük, kezeit föloldozván, mit ő hálásan megköszönt. Biztosítottam őt arról, hogy minél igazabban beszél, annál hamarabb megszabadul. Ugy látszott, hogy megadta magát, mert minden kérdésünkre habozás nélkül felelt.

A szőlőskert kapujának kulcsát tőle elvéve, és őt két napi eleséggel ellátva, magára akartuk hagyni, midőn visszahívott.

— Nagy, jó uraim! ha az urakat valami baj érné, én örökre itt maradnék?

— Biz itt, atyafi, mert ittlétedet senki sem tudja.

— Tehát figyelmeztetem az urakat valamire.

Most olyas dolgokkal ismerttettem meg, melyeknek hallatára bámulat fogott el bennünket.

Én ismét biztosítottam jó indulatinkról s az ajtót rázártuk.

Két óra volt éjfél után, midőn Demeter ur udvarára behajtottunk.

VIII.

A lovak kifogását a cselédre bízva, Demeter ur szobájába siettünk.

Fáradtan veté magát Demeter ur a divánra.

— Az ördög vigye el az egész dolgot, — zsörtölődött — bár ne avatkoztunk volna az egészbe. Na, de ki hitte volna? Most már annyira mentünk, hogy vissza nem léphetünk. A

vadászlak pinczében van egy foglyunk, kit rendesen etetnünk kell, a szőlőlakban van egy szerencsétlen, kit ki kell szabadítanunk, mert különben ott veszhet el. Az ördög hitte volna, hogy vénségemre még tömlöcztartó lesz belőlem. Azután mit csináljunk most?

— Rögtön indulnunk kell a szőlőlakba, mig ránk nem virrad.

— De öcsém, én unni kezdem a dolgot. Egyenesen föl kellene jelentenünk, hogy Aknai fogva tartja Gátit, a többi azután a hatóság dolga.

— Igen, de mi nem tudnók bebizonyítani, hogy Gáti fogva van; a hatóság reá nem akad, ha csak a vinczellért el nem áruljuk, azt pedig először azért nem árulhatjuk el, mert megígértük neki, másodsor, mert magunkat is elárulnók. Itt nincs más mód, mint a szőlőházba menni s ott az események végkifejldését siettetni.

Mióta Demeter ur megtudta, hogy a szép ismeretlen nincs elrabolva, sőt az Gáti eltüntetésének részese, az egész dologtól elment kedve. Azonban már nem volt mit tennie, haladnia kellett a megkezdett uton.

Fegyvereinket rendbe hoztuk, kenyeret s hidegsültet véve magunkhoz utnak indultunk.

A kerten keresztül menve a hátsó kis ajtón osontunk ki. Épen virradni kezdett midőn a szőlőskert kapujához érve, azt a vinczellértől elvett kulccsal kinyitottuk.

A szőlőskert mintegy három holdnyi területet foglalt el, közepén emelkedett a lak. Erős, tömör épület volt, szabályos négyszögben építve. Födelét veresre festett zsindeley képezte. Két kéménye között nyult fel egy toronyszerű faalkotmány, melynek négy oldalán ablakok voltak, zöld redőnyöktől takarva.

A kertkaput bezártuk, a kulcsot magunkhoz vettük s ovakodva haladtunk a ház felé.

Nem mondhatnám, hogy minden aggálytól mentek voltunk. A vinczellérnek utóbbi fölfödése, midőn meggyőződött, hogy ha bennünket szerencsétlenség ér, ő elevenen lesz eltemetve, ha nem is félénkekké, de mindenesetre számítókká és ovakodókká tettek.

A háznak a kertkapu felüli oldalán csak ablakai voltak, ajtaja a másik oldalfelüli csarnok alatt volt. A csarnokot buja növésű vadgesztenye-fák környezték, melyekre erdei repkények kusztak föl. A fák közeit apró bokrok tölték ki, elzárva a csarnok alá láthatást.

Mindent úgy találtunk, mint azt a vinczellér megmagyarázta. A szivattyus kutnál láttam egy darab követ. Fölvettem s a ház ajtaja felé vittem. Huszonöt-harmincz fontnyi súlyú lehetett.

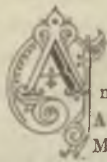
A csarnok felső lépcsőjére érve, nem léptünk a csarnok talajára, hanem az alig egy lábnyi széles házfal melletti kőpárkányzatra, úgy haladtunk az ajtó felé. E párkány az ajtó küszöbét képezte egyszersmind, de itt sem volt oly széles, hogy az ajtón bemenni akaró kényelmesen állhatott volna rajta.

A küszöbön csendesen megállva, a követ nesz nélkül helyeztem le a csarnok talajára.

A mint a kő súlyával a csarnok talajára nehezkedett, belül a házban, az ajtótól távol eső szobában csengetést lehetett hallani.

(Folyt. köv.)

A mit mondunk.

Zay Auréltól.

mit mondunk mi egymásnak,
Az nem a mély lángszerelem;
Mégis tudjuk, átérezzük,
Hogy szerelmünk mily végtelen.

Nem merülünk mi el hosszan
Édes, néma képzeletben;
Néha kérdelem: hová gondolsz?
S úgy remegünk mindaketten...

Kis kezdetet kézbe fogva,
Nem tervezzük jövőnk mi lesz;
Hisz egy könyű, egy mély sohaj
Mindent, mindent úgy kifejez...

Kékszakál.

— Marlitt E. beszélye. —

Pr. J-től.

(Folytatás.)

Lilla a tyukot üzve, ismét a pavillon elé került, s dermedve állt az ajtó előtt, mintha földbe gyökereztek volna lábait. Az áttört falon keresztül kísérteties homályban látta uszni a fehér házat; tornya óriási fenyegető ujjként magaslott a légbe. A szökőkutak ugyan szakadatlanul esörögtek, de csak mozdulatlan, halványfényű oszlopoknak látszottak, melyeknek gyöngéd fátyolát, a lehulló rizscseppek millióit elnyelte a sötétség. A házban, mintha minden élet kihalt volna, sehol egy megvilágított ablak vagy nyitott ajtó nem volt; talán kirándult a ház ura liebenbergi birtokára s ott rejtegeti féltett kincsét, hogy estére újra meg ne ijedjen; de ép e pillanatban nyílt fel az az ajtó, honnan tegnap este a néger jött ki; széles fényáradat ömlött a csarnokba, a narancsfákra, sőt a pázsitra is.

Lilla szive dobogni kezdett, midőn a néger után azonnal az ismeretlen hölgyet pillantá meg a küszöbön. Nemes alakja, mintegy árnykép, jól kivehető volt a világos hátszínen. Fejét pompás hajkorona ékíté, melynek sugarai a falon csillámlottak; a fekete fátyol ma sem hiányzott s bizonyára gyémánttükkel volt dus hajzatához erősítve. Most Lilla azt is láthatta, hogy a nő még igen fiatal; de bizonyos fáradság jele ma még inkább észrevehető volt rajta, mint tegnap, midőn a lépcsőkön lassan lejött. Arczvonásait azonban most is hiába fürkészte a lányka, a sötét hálózat mindent eltakart.

Lilla önkénytelenül hátrált e pillanatban, s az ijedtség minden vérét lüktető halántékaiba üzte. . . . Mily botorság! Mért fél azon embertől, ki ott az ajtóba lépett? Most csak nem jön boszut állni és pusztítani! Minden figyelmét a fiatal hölgyre látszott fordítani. A már reggel feltűnt nyugodt és határozott mozdulatokkal egyenesen az ismeretlen felé tartott s a lépcsőzet alján elérte. Beszélt vele. Hogy mit mondott, azt nem értette; csupán a Beatrice nevet hallotta gyöngéden kiejteni. A férfi kezét nyujtá a hölgynek, de ez az övét hirtelen visszavonta s fejét rázva néhány szót mondott csendes, fuvolaszerű hangon, mely könyvekben látszott elfojtódni. Lilla nem értette, mit felelt a férfi, sőt meg sem mozdult, mégis azonnal észrevette, hogy boszus. Azután közelebb lépett a hölgyhez és karját emelte; talán meg akarta ölelni? Lilla szive is elszorult, de most szuró fájdalmat is érezett keblében. Arcza

égett, szégyelte magát, hogy itt leskelődik, s vissza akart vonulni; de a mit e pillanatban látott, az a küszöbhez bilincselte lábait. A kékszakál közeledtére a hölgy visszalépett és ingadozó léptekkel tovaszaladt, mintha irtóznék érintésétől. . . . Hogy utálja őt, azt világosan látta, — talán bűnös, s ő ismeri bűnét? Vagy talán személye oly visszataszító ránézve és mégis viszonyszerelmet kér tőle? Mért adott kevésbbé helyet ez utóbbi sejtelemnek, azt Lilla maga sem tudta igazán; de nem is volt ideje többé arról gondolkodni, mert Borcsa néni kertjében nagy zaj keletkezett. A tyuk ugyanis vigyázatlanul elhagyta magas ülőhelyét és kétségkívül Borcsa néni látkörébe repült, mert mindkét öreg nő, Sauer és a kezeit tördelő Dorca valóságos hajtóvadászatot tartottak, s épen midőn Lilla odaért, akkor rohant be a megrémült állat az udvarba s az ajtót hirtelen betették utána. Dorca nem kerülhette el sorsát, a szerencsétlen nap, mely az ördög létezése fölötti vitával kezdődött, nem mult el szidás nélkül; a két öreg barátnő bizalmas társalgása is megszakadt. Nem tértek többé vissza a lugasba s a látogató eltávozott.

Félórával később a tanácsosné vén háza teljesen lecsendesült; de ha a jól bezárt ajtók és ablakok senkit sem eresztettek is be, azt még sem akadályozhatták meg, hogy a cellohangok be ne hatolhassanak. Ezek más hangok voltak, mint a tegnap estéliek! Majd vad öröm, majd megpanasz rezgett a hurokon, s mindegyik hang a legnagyobb szenvedély kifejezése volt. . . . Lilla kinyitotta az ablakokat s forró homlokát az ablakkerethez szorítá. Ugy érezte, mintha a kékszakál nagy, tüzes szemei folyton rátekintenének, s a titokteljes hangokban az ő szavát vélte hallani. . . .

Igen jó hatással volt Lilla felizgatott lelki állapotára nézve, hogy most néhány szórakoztató nap következett. Borcsa néni ismerőseit látogatták meg, vagy azok adták vissza a látogatást, ezzel telt el csaknem az egész nap; kirándulásokat is tettek a környékre. A gyakori távollét, mások társasága s régi, távolibb kedvencz helyek viszontlátása, mindez lassankint elhomályosítá az első napok benyomásait s legalább nem volt oly igen elfogult. . . . A tanácsosné szigoruan ragaszkodott ahhoz, amit mondott, hogy az ő akaratával egy téglához se nyuljanak, a pavillon felé soha sem ment s az eszményről soha sem emlékezett meg. Azt gondolta ugyanis, ha az ellenséges szomszéd lerontotta addig, ameddig joga van, akkor ő a hiányzó részt egy hátsó támaszfal által fogja pótoltatni s így a kegyeletnek is eleget tesz. De az öreg Sauer, ki néha oda nézett, titkon elbeszélte Lillának, hogy a falon ütött rés nem nagyobbodik; ő el sem tudja gondolni, mi lesz ebből a dologból s azonkívül úgy tetszik neki, mintha valaki gyakran keresztül járna a résen, mert minduntalan fris nyomokat lát a padlaton s a tulsó kertben. A torony most is megvolt, mint azeelőtt, de a négy ablak, melyek előbb csaknem átlátszóvá tették, most sűrű, nehéz selyemmel van bevonva. Némelykor, ha az ablakok nyitva álltak, a reggeli lugasból láthatta Lilla a nehéz fodrokat lengeni; ilyenkor a befüggönyözött keleti ablakok jutottak eszébe, úgy mint azokat regényekben olvasta s azt gyanította, hogy az ismeretlen hölgy lakik ott. A cellot többé nem hallotta.

Mióta Lillának a városból vendégei jöttek, kik csaknem esténként ott maradtak theára, mindig lámpa égett a reggeli lugasban s a tanácsosné házi rendszabályának daczára gyakran tizenegy óráig is együtt voltak. E körökben soha sem említék a szomszéd nevét, annyira tisztelték Borcsa néni kívánságát; csak nagy ritkán kérdezte suttogva egyik fiatal lányka

valjon nem látta-e még Lilla a roszhirü remetét, ő mindenkor egyenesen ki tudta kerülni az egyenes feleletet, de mégis mindannyiszor egy különös érzés ismétlődött keblében, és ki sem gyanította, hogy e lányka szívét valami nyomja s ez a valami oly mélyen ül annak fenekén, hogy szemei csak egy sugarát sem tükrözik vissza.

A ház mögött kezdődő bikkerdőnek nem jelentéktelen része tartozott Borcsa néni birtokához. Sauer sok évi mondhatlan fáradtság után egy kigyózdó utat vágott abban, és később ez ut lett nádparipája, mindig azt hozta elő. Miként a tanácsosné állítá, az utra szórt kavicsokat kabátzsebében hordta fel. Az ut magasan fen végződött egy szép bikkfa alatt, hol ágakból összeszegezett csinos pad állt. Saját kezeinek és kitartásának ez összes művét Sauer leirhatlan pathosszal mindig telepítvénynek nevezte. Mosolygó arcát igen nehezen tudta eredeti, méltóságteljes ránczaiba visszahelyezni, ha a fiatal hölgyek a thea előtt még egyszer felsiettek az ő útján, hogy fris levegőt szivjanak, vagy örömkialtásokat küldjenek a nagy világra.

Egyik vasárnap reggel eszébe jutott Lillának, hogy még soha sem volt fen egyedül az erdőben, pedig az a mély csend mindig oly titkos vonzalmat gyakorolt rá. Ma ott fen akart lenni, midőn a város harangjai megkondulnak; azért ma nem ment Borcsa nénival a templomba. Mialatt az erdei utra nyíló ajtót betette maga után, akaratlanul is föltekintett a toronyablakra, a függönyök erősen mozogtak. Bizonyosan valaki hirtelen visszalépett a nyitott ablaktól, midőn ő felpillantott; valószínűleg a szegény fogolynő, kinek szemei tán irigyelve nézték a szökdelő lánykát.

Lilla csakhamar fen ült a padon. A pompás bikkfa kissé mintegy el volt különözve az erdőtől. Rövid száraz fű takarta az itt meredek hegyet, s úgy látszott, mintha egy szintelen szőnyeg terülne Lilla lábai előtt a lépcsőkön. A nap sugarainak még kevés hatása volt e harmattól csillámló reggelen. A városház tetőin még árnyék és vasárnapi csend honolt; a tűzhely azonban már mindenütt gőzölgött; egyes, könnyű füstfelhők emelkedtek a kémények fölött, melyek lassankint eloszlottak a verőfényes légben; a sötét templomtető is megvillant, egy fényes napsugár ragyogott annak aranyozott gombján, mely nemsokára a torony ablakain a harangokhoz is behatolt és felkölté őket, hogy szóljanak. Galambok és csókok ijedten kiabálva röppentek föl a toronyfödél alól; még egy pillanatig keringtek félénken a város fölött s azután Lilla lábainál surrantak el és messze-messze repültek ki a szabadba, míg le nem szálltak a mezőre. Lilla soká kísértte gyors röptüket, de a napfény megvakítá szemeit, s azután csak környezetét vizsgálgatta. A pad mellett egy nagy szirtdarab hevert, talán a hóviz sodorta le egykor a hegyoromtól; elszigetelt helyzetében, hol szél és vihar dulta körül, vastag mohtakaróba burkolózott. Hosszu szederindák kusztak hátára s alján, hová a nap csak lopva juthatott, még egész sor fűszál zöldelt, sőt elszórtam néhány szelid erdei virág is megédeskedett köztük. A mohtakaron hemzsegett a sok bogár és más mindenféle apró állat, melyek ugyancsak nem tudták, hogy ünnep van, mert a szederlevelek őserdei homályában ma is úgy sűrögtek-forogtak, mint máskor. Lilla lehajolt és bámulva nézte e szorgoskodó kis világot. Nem is hallotta, hogy háta mögött zörög a bokor és gyors léptek közelednek.

— Ne keressen ott betűjegyeket; a régi germanok varázst rejtettek azokba, talán rosz hatása lenne kegyedre nézve! — szólt hirtelen a kékszakál.

Ha e pillanatban a föld nyílt volna meg előtte, hogy földalatti szellemek jöjjenek elő, nem vett volna nagyobb izgatottság rajt erőt, mint e férfi váratlan megjelenésekor; de a nagy ijedtség daczára is, az első pillanatban mozdulatlan maradt.

— Szívesen megengedem, — folytatta s a pad gyenge támlánya kissé megingott keze alatt, — hogy a kövek is tudnak beszélni; de ezért nem kell-e meghallgatni a kérő emberi szótatot?

Lilla elakart surranni mellette, hogy otthagyja s eleget tegyen a nagynéne kívánságának; de e pillanatban rátekin-tett s látta azt a büszke férfialakot, mely meg sem mozdult, hogy őt visszatartsa, és szemei inkább büntetőleg, mint haragosan tekintének rá; önkénytelenül meglassultak léptei, a kékszakál pedig így szólt:

— Nem hivatkozom az idegeneket majmoló társalgási szabályokra, midőn újra megszólítani bátorodom, hanem a sziv udvariasságára. . . Talán másként tennék, talán ismét hibát követnék el, ha már oly sokat nem tudnék kegyedről. . . De tudom, hogy kegyed annak a szegény öregnek, ki hetenkint könyöradományt kap a tanácsosnénál, gyermekes kérdéseire szeretetteljes mosolylyal válaszol és kimerithetlen türelemmel hallgatja meg panaszait s iparkodik őt vigasztalni; tudom, hogy kegyed azon ritka adománnyal bír, miszerint udvariasan meghallgatja nagynénje öreg barátnőinak beszédeit, s mindig találóan és szellemdusan kész válaszolni, mi-helyt a beszédbe vonják; tudom továbbá, hogy környezőivel csintalanul ingerkedni szokott, s hogy oly kedvesen és vidáman tud nevetni, mint egy gyermek, ki még egészen ártatlan s gyűlöletnek nincs helye keblében. Tudom . . . de mért mondjak többet! Elég tudni, hogy kegyed mindezt el akarja előttem tagadni. . . Erősen meg vagyok győződve, hogy kegyed barátságatlansága ama gyűlöletes családi viszályon alapszik. . . Láttam kegyedet a hegyre jönni s utána siettem, emlékeztetni akarván, hogy még egy kérdésem van hátra; engedje azt kérésre változtatnom: Legyen közbenjáró a tanácsosné és én köztem, s eszközölje az ohajtott kibékülés létrejöttét.

— E küldetéshez bátor sziv kell, — szólt Lilla könnyedén és jól sikerült ironiával, hogy megmutassa neki, miszerint nem sok sulyt fektet az ő „nagylelkű” ajánlatára, — pedig előszámlált csodálatos ismeretei mellett először is tudnia kellene, hogy én épen nem vagyok bátor, és például minden sikertelen kéréstől szörnyen irtózom. . . Nagy udvariasság tőlem viszszautasítani azt, hogy ön szivem udvariasságára hivatkozik; de azt is tudom, hogy Borcsa néni előtt még az ön nevét sem, annál kevésbbé kérelmét szabad kiejtenem.

— Ki beszél kérelemről! . . . Mily különösen hangzik ez! — szakítá félbe fellobbanva a kékszakál. De úgy, mint mult alkalommal, most is erővel le akarta győzni ez izgatottságot; egyszer pár lépést tett előre és ismét vissza, azután összefont karokkal állt meg a lányka előtt.

— Kegyednek Lilla a neve — mondá gyorsabb kiejtéssel, — még Falk tanácsosné nehézkes hangja is kellemesebb, midőn e szép nevet kimondja. . . Ki azon lényt látja, kit e név illet, az egy virágra gondoljon, mely az emberek örömeire és szemeinek gyönyörködtetésére van teremtvé. . . Kegyed nyilván nem szereti az ily költői képeket, mert készakarva mindent felhasznál, hogy megfoszszon tőlök. . . vagy talán tudja kegyed, hogy ép a gyöngéd gyermeki külső és erős lélek el-lentéte oly veszélyes másokra nézve, és — még sem, nem, —

szólt sajtáságos bánatos hangon, mintha bocsánatot akart volna kérni tőle. Lilla azonban mit sem értett utóbbi szavai-
ból; gondolkozásmódja még tiszta és ártatlan volt, s azért nem is sejtette, hogy ingerültségében őt kacérsággal meri
vádolni. A kékszakál elfordult s egy pillanatig hallgatott.

— Tehát ott len büntetés alatt el van tiltva az én ne-
vem? — kérde végre keserűen, miközben a tanácsosné há-
zára mutatott. — Az éltes nő mégis meggondolhatná, hogy egy
törzsből származunk, hogy egykor ő is azt a nevet viselte, mely
az enyém is.

— Ön felejtí, hogy e kötelék sem létezik már többé, —
ön nemes.

A fiatal lányka ezen ellenvetésére hirtelen megfordult a
férfi és átható pillantást vetett rá; de utána azonnal megjelent
arczán ama gunyos mosolygás, mely Lillában mindig a harag
és szégyen érzetét kelté fel.

— Falk tanácsosnéról még eddig ugyan nem sok jót té-
telezhetek fel, ő legalább nem igen adott erre okot — vála-
szolt a kékszakál, — mindazáltal szívesen elhiszem, hogy az
érzelmekek nemességéről ő sem bir más fogalommal, mint én, s
másféle nemességgel én nem is bírok. Vannak emberek, kik
azt gondolják, hogy én sértve érzem magamat, ha nem nevez-
nek nemesnek; nekem azonban soha eszembe sem jutott e czim
használatá s nem is akarom általa atyám pillanatnyi gyenge-
ségét felidézni.

(Folytatása köv.)

A provencei troubadourok.

Prém Józseftől.

(Vége.)

A második ok, mely miatt a provencei költészet elenyé-
szett, a troubadourok félműveltségében rejlett. Egy sem ké-
pezte ki magát annyira, hogy oly álláspontra juthatott volna,
melyről nem csak a provencei, hanem idegen nemzetek költé-
szetét is vizsgálhatta, tanulmányozhatta volna. Ha in említi,
hogy Pierron de Corbian provencei költő Trésor című
művében, mely az emberiség minden ismeretét tárgyalja,
Róma egyetlen egy költőjét, Ovidiust hozza föl, kinek egy
művét megítéli s a többi közt hazugsággal vádolja! de az
egészből csak az tűnik ki, hogy Ovidius nyelvét legkevésbé
sem érti. — „Körülbelül 2000 troubadour munkáit néztem át,
— írja Siomondi, — s alig találtam két-három helyet, mely
a régi mythológiára, vagy történetre vonatkoznék! Így az
arabokon kívül, kiknek nyelvét értették, de kik csak az első
troubadourokra folytak be, semmi példányaik sem voltak. A
régí remekírók szépségeiről semmit sem tudtak; közülök
pedig egynek sem volt annyi ereje, hogy magából a proven-
cei irodalomból teremtsen új táplálékot a költészetnek. Azon
művek közt, melyek fönmaradtak, például egy epikai kísér-
let sincs, noha a nagy forradalmak, melyek közepett éltek,
melyeknek tanúi, s gyakran részesei voltak, mintegy fölhi-
ták őket, hogy azokat költőileg elbeszéljék s leírják. Ha Né-
metország egy „Niebelung-lied“-et tud fölmutatni, jogosan
követelhetünk a Provencetól egy hasonló vagy legalább fél-
annyira becses epost. — Néhány irodalom-történész egy „Je-
ruzsalet meghódítása“ című művet említi, melyet állítólag
Bechada, limorini lovag írt, de ez elveszett, s nem tudni, nem
volt-e csak egy egyszerű rimes krónika, milyent északi Fran-
ciaországban ez időben többet írtak. De ha valóban jeles mű

volt a Bechadá-e, ugy bizonyára nem veszett volna el, már csak
az annyira nemzeti s minden lovagot érdeklő tárgy miatt sem.

A drámáról hasonlóképp semmi fogalmuk sem volt, mert
a két Notredamus munkái, melyek a „tragédia“ s „comédia“
czímet viselik, még csak igen gyöngé férczműveknek sem
nevezhetők. Ha a régi klasszikusok drámáit tanulmányozzák,
kétségkívül jeles vagy legalább meglehetősen színműveket ír-
hattak volna, mert tárgy (s hozzá még érdekes tárgy) hiányá-
ban épen nem szenvedtek.

A harmadik ok, mely miatt a provencei költészet oly
korán hanyatlásnak indult, a tiszta vallásosság hiányában
fekszik. A vallásos költészet paragon hevert. Egy provencei
költemény sincs, melyben a keresztyén mysteriumok szaba-
tos cselekvényben volnának föltüntetve, s a néhány vizenyős
hymnusban is, mely Máriára vonatkozik, több a szentségtele-
nítés, mint a tisztelet. — Bertrand de Ventadour, ki kedve-
sének csókját a paradicsom „összes gyönyöréhez“ hasonlitja,
azt mondja, hogy: „kegye által megértem azt, mit a zsoltár-
író mond, hogy: „egy nap előcsarnokában többet ér, mint
másutt — száz!“ — Arnand de Marveil kedvesét „isten töké-
letes képének“ nevezi; „ha isten megengedi, hogy kedveseim-
nek szerelmét élvezhessem, ugy elhiszen s magam is állítom,
hogy a meny örökre megfosztatott minden gyönyörétől!“ —
Az olvasó e néhány idézett helyben nem fog szentségtörést
látni, annál kevésbé megütközni rajta, mert hisz a „Golgo-
tha“, „keresztfára feszítés“ stb. stb. ugyancsak lábra kezd
kapni az ujabbkori költészetben; de az akkori időben biz
ez istentelenség volt, s ha a papok eleinte csak azért kel-
tek ki a troubadourok ellen, később általánosan üldöz-
ték őket, mi a költészetre mindenesetre káros befolyással volt.
Sokan megszegették a kedveseknek adott esküt s gyakran jó
pénzen maguk kedveseik mentették fel őket a Lami eskü
büne alól. Így a bünbocsánat, mely ellen Luther később oly
erélyesen kikelt, a Provence-ban kezdett csirázni. Más trou-
badourok ismét miséket mondattak, s az oltáron lámpákat
égettek kedveseik tiszteletére. Mindez elég világot vet arra,
mint tekintették a troubadourok a vallást. Szívöket nem ha-
totta át a tiszta vallás tüze, hanem a babona merev bilincsei
szorították azt.

Így a provencei költészetnek sem nemes erkölcsiség,
(melyet a jongleurök aláástak), sem klasszikai ismeretek,
sem kölcsönzött vagy sajátos mythologia, végre sem tiszta
vallásosság nem nyújtott tápot. Szép virághoz hasonlit, mely
termékeny földben csirázott, de önkényt nem táplálkoz-
hatott, mások pedig nem gyámolították. — A görög nem-
zetnek sem voltak ugyan tanítói, s maga képezte ki magát,
de eltekintve attól, hogy nem minden nemzet van egyenlően
megáldva a mindenható adományaival, — műveltségük mégis
fokozatosan fejlődött. Idegen népek rosz befolyásától őrizked-
tek, ellenben a jó tulajdonokat követték, a nélkül, hogy szol-
gailag utánozták volna; mig a troubadourok a műveltségnek
csak bizonyos (nem épen magas) polczára jutván, ott megállá-
podtak. — „Ha Dante történetesen troubadournak születik, s
ha a katolikus mythológiák, a lovagok s keresztes vitézek
szenvedélyeit, a nők szerelmét s mindazt, mit a troubadourok
megénekelték, egy nagy költeményben összefoglalja: számos
követőket talál s nagy lángesze által annyira kiműveli a pro-
vencei a nyelvet, hogy az jelenleg a legszebb nyelv volna a
világon!“

Egy hét története.

Májushó 10 dikén.

Isteni komédia. — A tündérek vásárja. — Lapos próza. — A tánczó öntudat. — A régi dicsőségről. — A hazaszeretet oltára. — A strikoló szabósegédek. — A vízi-puska és annak következményei. — A munkás-kérdés. — A jelenkor harca és a jövő uralkodó hatalma. — Némethy Irma kisasszony. — Blaháné asszony. — Menter Zsófia kisasszony hangversenye.

Isteni komédia az élet, mikor a női szerepeket angyalok játszsák benne. Ugy mosolyogják elő a legszebb gondolatokat, miként a tavaszi napsugár a virágot, füre, fára, réten, mezőn, az egész külső és belső gazdaságban. Milyen gyönyörű gondolat például a Bazár, a vizkárosultak javára! Gondolatnak is olyan szép, és kivive: még százezerte szebb; egy virágos fának aranyos gyümölcse. Gondoljunk csak százötven nőt azon buzgólkodva, hogyan lehetne az embereket a legfinomabb raffineriával a jótékonyagra csábítani; hozzá még a báj és szépség, a bazár gyönyörű be rendezése, a bejáratnál kétfelül a viritó illatos virágok, a pénztár hívogató asztalkái, a vigadó fényes diszítése a padlattól a talajig, dus lombozatu fákkal, idegen éghajlatu növényzet változatos szinpompájával, és az árutermekekben az árusátrak a legfinomabb izléssel tarkázva, és minden sátorban három, négy, öt árusnő, az egyik a hívogató, másik a marasztó, harmadik, negyedik, ötödik a felszolgáló, a kináló, „ebből tessék, abból tessék“, csak ezt a darabka süteményt, és az ötödik már nyújtogatja eléd a legédesebb mosolylyal a kedves piczi süteményt, „és most egy kis liqueurt hozzá, csak egy cseppet. Vagy talán egy pohár ser jobban izlik?“ oh, azzal is a legszívesebben szolgálnak, és ismét a legszebb kéz eléd is tartja már a habzó poharat, csak 50 kr. az ára, igazán olcsó, a finom kéz látásáért is potom ár az 50 krajczár; a pohár serre pedig ugy-e bár, jól esnék egy szivarka? Oh, van az is, az a hölgy ott a szemedből olvasta ki a vágyat, és eléd tartja a szivart, nem nézed, ha jó-e, avagy rossz, a tündérszép árusnőn felejtet szemedet, szádba veszed a szivart és kezded szívni, azt gondolod, hogy nem a sziv, hanem a szivar az, a mi meg van gyujtva, de csak egy másodpercig, a következő pillanatban már észre veszed optikai csalódásodat, egy másik árushölgy véteti veled észre, eléd nyújtja finom gyufáit és most meg a gyufaárusnőn felejtet tekintetedet, ismét csak egy másodpercig, a következő perczben már ismét egy másik hölgy terem melletted, vagy talán te teremsz ő mellette? meglehet, te nem tudod azt megmondani, én sem tudom, csak tartom a kendőmet, hadd csepegtessen reá pár csepp illatos valamit, minek ez? nem kérdezem, bizonyosan szükséges, legalább is annyira szükséges, valamiként az a bábu, mely egyszerre csak a kezemben találja magát; hogyan került az oda? a jó isten a megmondhatója, talán bizony a virágcsokor helyett maradt a kezemben, a virágcsokor meg a belső zsebembe tévedett, mert természetesen virágcsokrokat is árultak, és arcképeket is árultak, maguk az árusnők áruba bocsátották saját fényképeiket, azaz, hogy csak lithographiájukat, emlékül igazi fény-képeikre; és ujságot is árulnak, a „Bazár Ujság“-ot, külön e czélra jótékonyaságból Kvas-

say Ede által szerkesztve és külön jótékonyasági sajtón Heckenast által nyomtatva, és — és — mindenfélét árultak, meg szerencsét is, ott van a sors titokzatos urnája, őrizve a legszebb Pandora által, a sors kereke egyet fordul és kihuzod sorsodat, bizonyosan jó sorsodat, ha mindjárt csak egy darab szappan alakjában, e darab szappan, vagyis a kéz emléke, mely a szappan alakjában kezembe adta sorsodat, bizonynyal veled léssen életednek hosszú vándorutain, habár e perczben ujjabb ígélet tárul is föl előtted; tested zugolódik lelked ellen, mi az? talán bizony a lábadd hallat panaszos szózatot, itt, a tündérek országában? talán bizony elfáradtunk, és — ezt a gondolatot is kitalálták, „tessék, tessék, itt egy szék,“ mondja egy ujjabb legszebb száj, és mi leülünk; vagy talán nem is a lábadd panasz ez? Ah, értjük, jól van, és „tessék, tessék, ebből a sódarból,“ és felénk nyulik a legszebb kéz a legszebb sódar-szeletkével a világon, hihetetlen, hogy ez a sódar is egy olyan makkacs teremtés — nevet nem is merünk adni ennek a makkacs teremtésnek — kiegészítő részét képezte volna, mint a többi, olyan erőadó minden szeletkéje; és milyen gyönyörűen piczike kis pirinyó! egész megkönnyebbülten kelünk fel és oh, mi szívesen fordulnánk vissza és kezdenők újból a gyönyörök utját, ha ez a megkönnyebbültség — de ez a gondolat csak akkor merészkedett kibontakozni egész laposságában belső zsebemből egy tárcza közeléből, midőn már künn valék az utca prózájában, és körülöttem hideg, csipős szél mefistoi gunyakacajjal lengeté a tárczát, mert üres volt, egészen üres; jól van, jól, csak ne vess, gunyolódjál párazat szülöttje, azért mégis tizenkétezer forint volt a vasárnapi bevétel, előtte való szombaton meg négyezer forint, utána való hétfőn szintén négyezer forint és ezt mind a szegénység számára csábították ki ezek a jótékony mosolyok, csak kaczagj, csak gunyolódjál tehát dermedt téli világ hidegkeblű sarjadéka, csak nézd az örömet, a boldogságot az árusnők ragyogó szép arczaín; vasárnap éjjelig egyre munkában voltak, és milyen munkában! szem és ajk, nyelv és kéz és láb egy perczig meg nem álltak, és elfáradtak talán? oh nem, sőt inkább, annyira nem tudtak semmit fáradságról, hogy éjjel után tánczra kerekedtek, tánczoltak hajnalig és másnap reggel ujra hozzá fogtak a dícső, szép munkához. Csak az édes, boldogító öntudat képes ilyen nehéz munka után tánczolni.

És a szép tetteknek is megvan a maga időrendje, az egyik a másikat vonzza, mint a hű sziv deleje a másikat; ugyancsak mult vasárnap az országos honvéd-egylet tartotta évi közgyűlését és miként a „Bazár“ a jótékonyaság, ugy e közgyűlés a hazaszeretet lélekemelő kiállítás volt. A lélek szinte megerősödött, megifjudott, a mint a szem a jelenlevők arczaín végig tekintett. Egykor fiatalok voltak, most már előregedtek, de a kinos évek hosszú sora mintegy megkövesítette rajtuk azt a haláláldozatra kész hazaszeretetet, melylyel egykoron a szabadság zászlóit győzelemre vitték. Minden vonás ez arczokon még most is ugyanazt a dícsőséget hirdeti, melylyel egykor a magyar honvéd a világot betölté; a magyar honvéd-

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

Május havában 1871.

névnék még ma is tartozásban van a magyar nemzet, és ezen tartozásnak legalább kamatait akarja az országos honvéd-egylet leróni. A derék Vidacs János penditette meg a honvéd-menház eszméjét, eddig már hetven és egynéhány ezer forint gyűlt be adakozás útján a menházra és most határozatba ment, hogy ez összeggel hozzá fognak a menház-építéséhez, Pesten építik azt fel, hol is lehetne annak másutt méltóbb helye, mint itt, az ország szívében! Hetven és egynéhány honvéd számára van a menház tervezve, még nincsen meg egészen az arra szükséges összeg, de lehet-e kétség benne, hogy meglesz? Csak egyszer az épület legyen meg és az épületben az 1848—9-diki honvédség dicsőségének dicső rokkantjai és a ki csak a fővárosban meg fog fordulni, oda fog zarándokolni a hazaszeretnek ezen szentelt falai közé és örömmel mutatja be a hála és kegyelet áldozatát, hogy a késő ivadékok számára is fenntartassék a magyar honvédség dicső emléke, és — nem is lesz a magyar haza igazán boldog, a míg e névnek ragyogó fénye egész teljességében vissza nem lesz adva. Jó gazda az idő, egyetlen egy magszemet sem vet el hiába, egyik hamarabb, másik később, de mindenik kihajt és megtermi a maga gyümölcsét.

A bizony, ki hitte volna például, hogy még a szabósegédek is strikkolni tudnának? Pedig strikkolnak, ezek a jámbor fiúk, a kiknek lelke egy szál czérnán függ, a mult héten felmondták a „majszer“-oknak a szolgálatot és azóta sem egy büszke frakk, sem egy szerény mellény nem született a fővárosban. Magasabb bért kívánnak — 1 frt 80 krtól 2 frt 20 krig — és viszonzásul megígérik, hogy két órával kevesebbet fognak dolgozni napjában, mint eddig. A „majszer“-urak szívei természetesen szörnyen fel vannak háborodva e miatt, és el vannak határozva, nem tágitani, és inkább a legvégső ruhátlanságnak kitenni a fővárost, sem hogy maguknak a segédek által törvényeket diktálni engedjenek, azért mult hétfőn már egy kis szabó-csődülés is mutatkozott, vagy hatszáz strikkoló tudniillik az országház körül csoportosult össze, oly végből, hogy az országgyűlés számára Deák Ferencznek egy folyamodványt nyujtsanak át; de a nagy főlháborodásban elfelejtették alá is írni a folyamodványt és miután az ilyen alakban el nem fogadtathatott, a strikkoló szabósegédek nagy haragra gyulának és egynéhányan közülök olyas szavakat találtak ejteni, a melyek miatt a városi drabantok czélszerűnek látták, egy kis magányos elmélkedésre szerezni nekik időt és helyiséget, a városházban, mire a többi háborgó magától elszéledt; hanem azért még mindig tühegyen függ a főváros ruhakérdése, és — az ablakom alatt már is egy felöltönyetlenített egyéniség sétál az utcán, az igaz, hogy kiperől ítélve, aligha nem lakatos-inas, a kit talán egy kis máliczia is indított e leplezetlen tüntetésre, de hány világrengető eseményt nem jegyzett föl már Clio olyant, a mely tréfásan kezdődött! Csak a trojai háborura emlékezünk. Igaz ugyan, hogy midőn a fellázadt strikkolók az országház körül csoportosulának, a házmester egy nagy vízi-puskát eresztett reájuk, de nem igen hiszem, hogy a hideg vízkúra segítene e bajon, legalább az a körülmény, hogy még az nap este egy csapat szabó-segéd ugyanazon házmestert csunyául megütölgelte, nem igen mutat arra, hogy vérük nagyon csillapult volna a vízi-puska csorgatásától.

Es ha most ez egyszer csillapulna is, azért a munkáskérdést nem lehet ám elfojtani sem vízi-puskával, sem tüzipuskával; addig addig fog az kísérteni, a míg csak a munka teljes egyenjogúsága el nem lesz ismerve a pénzzel; ugyanaz

a harc az, melyet egy század óta az értelmiség a születési kiváltsággal folytat, és ezen harc akként fog végződni, hogy az értelmiség a munkával fog szövetekezni, és akkor sem a születési kiváltság, sem a pénz, hanem az egyedüli igazságos hatalom: a munkás értelmiség fog uralkodni a társadalomban; de — talán kissé sokáig lesz ez még? meglehet, jó, beszéljünk tehát közelebb eső dolgokról.

Beszéljünk az olasz staggioneról és pedig kivételképen dicsérőleg; végre találtak egy operát, a „Luciá“-t, melyben a közönség mulatott is, sőt tapsolt is Gruitz kisasszonynak és a kisasszony ismételte is a tébolydallamot háromszor egymás után. Jegyezzük fel e tényt a részrehajlatlan igazság érdekében, és a színházi pénztár javára.

Némethy Irma kisasszony vendégszereplésével sem volt szerencsés az igazgatás. A kisasszony ezuttal háromszor lépett föl: „Essex“-ben, „Coriolan“-ban, és „Egy pohár víz“-ben és nem mondhatni épen, hogy nem tetszett. Az ember úgy van játékaival, mint egy nagy szabásu alaprajzzal, a mely el van rajzolva. A kisasszony kétségtelenül határozott tehetséggel bír a hősnői szakmára, és nekünk is kétségtelenül határozott szükségünk van egy hősnőre; ámde a kisasszonyt a helyett hogy a mi számunkra megszerezték volna, — mondják, hogy a kisasszony tulságos igényei is gátolták abban az igazgatóságot — hagyták őt barangolni német szinpadok különféle csapásain, a német színeszetnek pedig úgy szavalati, mint játékmódora annyira elüt a magyartól, hogy most már a kisasszony tiszta magyarsága mellett is a magyar hallgató némi idegen izt érez játékában. De ez bizonynyal el fog mulni, csak néhány hónapig folytonosan magyarul játszszék, az igazgatóság tehát nagyon helyesen teszi, ha szerződése iránt tesz lépéseket, és a kisasszony szintén nagyon helyesen cselekednék, ha nem nehezíti meg szerződését. A színészi pálya nem függ senki kegyelmétől, ott az igazi tehetség rövid időn nyilvánvalóvá válik és érdem szerint adatik meg neki a jutalom.

Blaháné asszonyhoz is szerencsénk vala e héten; sok fekete vér folyt miatta a pesti és debreczeni lapokban, most már a miénk, és majd megvállik, ha valjon nekünk itt annyi okunk van-e már most az öröme, mint Debreczennek a sajnálkozásra; eddig még csak egyszer láttuk, a „Tündérlak Magyarországon“ című divatmulta bohózatban Marcsát adta, és annyit első látásra is mondhatunk, hogy ha mint színésznő is olyan lesz, mint a milyen szép asszony, akkor az a sok taps és koszoru, melylyel első föllépte nálunk megünnepelettetett, több lesz a jólhangolt torkok és tenyerek pillanatnyi kitörésénél és a tavasz hervatag virágainál. Hangja is eléggé szép és bánni is tud vele, az érzés és játékról azonban majd csak többszöri látás után fogunk szólni. Egy találkozás nagyon kevés az ítélet kimondására.

Egy hangversenyünk is volt e héten, valószínűleg az utósó ez idényben, Menter Zsófia kisasszony adta, az a kedves, szende művésznő, a kinek külseje semmivel sem mutatja, hogy a „szellemi republika“ tagja; és a milyen a külseje, olyan a játéka: szép, egyszerű, inkább finom, mint tüzes, azért nem sükerült neki annyira Liszt magyar rhapsodiája, mint Chopin balladájának gyöngéd, ábrándos része. Beethoven „Sonata appusionata“-ját is szépen adta elő, és nem különben egy katonai indulót Tausig átíratában, Scarlati művészi apróságait és a „Proféta“ táncdallamát, Liszt átíratában. Abban is kivételt tett e hangverseny, hogy a műsort semmi „közbejött akadály“ nem változtatta meg, mivelhogy a hangversenyzőn

kivül más senki sem működött közre e hangversenyben. Ez uttal csak egy hangversenyt ad nálunk a jeles művész, ha csak a tapasztalt részvét meg nem ingatja elhatározásában, mert daczára a „Bazár“-nak, az idény tizenkettedik órájában a vigadó kis tereme egészen megtelt a jeles művész tiszteletével.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

••• (A pesti jótékony nőegylet) ez évi május 7-től július 1-sejéig terjedő 8 hétre méltó háziszegények között leendő kiosztásra összesen 1212 frt 47 krt utalványozott, és pedig hetenkénti részesülésben állóknak 619 frt 60 krt s egyszer-mindenkorra segélyezettnek 598 frt 87 krt. Ez alkalommal a választmányi nők a szegények viszonyait tárgyazó 38 új vizsgálatról tettek jelentést.

Egyuttal közhírré hozza az egylet, hogy főméltóságú herczeg Eszterházy Pálné, született Trautmansdorf Mária herczegnő az egylet fizető tagjai közé belépett, mely alkalommal a herczegasszony az egylet pénztárába 50 frtot küldött.

••• (Egy jótékony intézet) alapszabályai nyertek e napokban megerősítést a belügyminiszteriumtól. Ez az úgynevezett „Mária-egylet.“ Ez intézet árva-, és más szegény leányok nevelésére szolgál, s teljes ingyen ellátásban és jövő életpályájoknak megfelelő nevelésben részesíti azokat. Továbbá szegény cselédek is befogad s azon időre, míg szolgálat nélkül vannak, menedéket és ingyen ellátást nyújt nekik, erejük és képességekhez mérten foglalkoztatja, egészséges táplálékkal, tiszta és rendes ágygyal, egyszóval mindennel ellátja, a mi testi és lelki javokra van; barátságos és szeretetteljes bánásmódban részesíti s minden méltányos kívánatukat tekintetbe veszi. A leányoknak azonfelül alkalmas szolgálati helyeket is szerez, a nélkül, hogy ezért díjat követelne tőlük. E nemes intézet bizonyára megérdemli, hogy minden old alról pártoltassék, és csak az ohajtandó, hogy foglalkozó osztálylyal is birjon a munkanélküli cselédek számára.

••• (A bazár végeladása) mult szerdán volt, esti 8 órától éjfélig. Ismét sok volt a vevő és a szép árusnők siettek tudadni a cikkeknek, a hogy lehetett, erősebb kínálással, és minél több nyereséggel, egészen úgy, mint az életben, — a vízkárosultak javára. Ez alkalommal az árusnők is a vevők közé vegyültek, egy pompás legyezőt vettek 250 frton, emlékül a bazár buzgó elnöknője: gróf Zichy Józsefnének. Éjfélt után az árusnők egy része egy mellékteremben tánczra gyülekezett, míg a másik rész azonnal a „mérleg“ összeállításához fogott, és első áttekintésből is kitünt, hogy az összes bevétel mintegy 40000 forintot tesz, melyből a költségek levonása után a vízkárosultoknak mintegy 26 vagy 27 ezer forint fog jutni, bizonynyal fényes eredmény.

••• (A brassói testvéresülési ünnepély) egész Erdélyben, sőt még az oláh földön is jótékony hatást gyakorolt a magyar és román nép közti viszonyra, mindenütt örömmel üdvözlötett annak hira, s ezért közelebből a fogarasiak is szándékoznak a jó példát követni, és szintén ily testvéresülési ünnepélyt rendezni. Csak az ó-szász atyafiak néznek erre duzzogó kedvetlenséggel, kigyót békát kiáltanak az örvendetes mozgalom központjára, a Brassóban megjelenő derék „Nemerére,“ az ottani tanfelügyelőre: Réthy Lajosra, ki bizonyára épen a legnemes emberi, hazafiui és erkölcsi irányban működött, mi-

dőn azon mozgalom előidézésében részt vett. Vak elkeseredésükben már ismételve kérték azon tanfelügyelő elmozdítását. Azon urakat eléggé jellemzi, hogy a testvéresülés ezen örvendetes mozgalomát hasonló áskálódó, kisszerű eljárással igyekeznek hátráltatni.

••• (Az ó-budai takarékpénztárnál) a mult évben bizonyos rendtelenségek történtek, melyek végre az igazgatót arra bírták, hogy maga vizsgálja át a könyveket. Siegl János irnok egy napon fogta a naplót s megmutatá az igazgatónak, hogy azt mily pontosan vezeti. Az igazgató azonban történetesen észrevette, hogy egy 100 frtos tétel 400 frtosra változtatott áts e fölfedezésre azonnal megvizsgálták a könyveket, mi-ből kitünt, hogy a könyvvezetői mérleg 54,000 frtig meg van hamisítva. Siegl, Weigard könyvvivő és Hofecker jegyző erre azonnal elfogattak. Siegl s Hofecker beismerték a tényt, de Weigard példájával mentegődztek, s azt is mondták, hogy különben a sikkasztásnak az intézet az oka, mert takarékos-ságból ellenőrzési személyzetet nem alkalmazott. Egyébiránt a vizsgálat még folyamatban van, és mint értesülünk, eddig még csak 1000 frtig derítettett ki valóságos sikkasztás. Csak a mérleg van roszul csinálva.

••• (Liszt Ferencz nemesi oklevele.) Liszt Ferenczet megtette az egész világ királynak (már t. i. zongorakirálynak), egynémely lap meg akarta tenni grófnak (már t. i. zene-grófnak), most meg Lisztnek nőágról való rokona, Sztrinkay Béla ur tudatja a világgal, hogy a reámaradt családi iratok közt ráakadt egy pléhedénybe zárt pergamen-tekercsre, mely nem egyéb, mint a Liszt-család nemes-levele, és felhívja a nagy zeneművészt, hogy a nemesi oklevelet akár személyesen, akár igazolt megbizottja által tőle átveheti. Az öreg maestro, úgy hisszük, jóízűen mosolyog arra, hogy neki nemes-levéltre szüksége volna, de ez okmány, mint érdekes családi ereklye, bizonyára meg fogja őt örvendeztetni.

••• (A karácsonyi palotában) mult csütörtökön este együtt volt az egész „societé,“ köztük a miniszterelnök és neje is. Három szindarabot játszottak. Először „Les souliers de Bal“-t, melyben csak két nő játszott: gróf Eszterházy Pálné és gróf Zichyné-Metternich Melanie, a ki egykor Sarolta császárné udvarmesternője volt s a ki valódi szini tehetség. A „Hála istennek, terítve van!“ vigjátékot gróf Karácsonyi Adrienne, Fáy Karola, Semsey Alice, gróf Pallavicini Ede, Kendeffy Árpád és Okolicsányi Sándor összevágón játszották. Legmulatságosabb volt: „L'omelette phantastique,“ melynek zenéjét Deutsch Wili szerkeszté össze, ismert dalokból. Játsszák: gr. Károlyi Pista és neje, gr. Csekonics Endre és neje, s gróf Wenckheim Krisztina, kinek egy dalát ujráták. Ez kapott legtöbb tapsot. Játék után pompás vacsora és pezsgőzés folyt egész éjfélt utánig.

••• (Egy b. V . . . Karola nevű urnő) érkezett közelébb Pestre, ki rövid idő alatt már is oly hírnévre tett szert a főváros magánköreiben, hogy reggeltől estig számos látogató várakozik ajtaja előtt. A bárónő több évig delejes álomban volt, és most jószól — ha igaz! Szomei nyitvák, de nem lát velők, a kérdésekre nem felel, csak ír, szellemdusan, érdekesen és homályosan, mint bármely dodonai elődje, csakhogy szebben, mert — szép delnő. A Fama azt is teszi hozzá, hogy ez a legújabb Laronmand főrangú hölgy, ki nagy vagyonnal bir, — hogy mennyivel? azt még nem lehetett kiszámítani — külföldi — hogy hol? azt még nem lehetett fölfedezni — az az „ur“ pedig, a kivel utazik, az nem más, mint az orvos, ki a

legnagyobb figyelemmel tanulmányozza bájos betege különös baját. Kolozsvárott is fel tűnt nem rég ilyen csuda-nő; jövendölgetett, jóslgatott és egyszerre csak — bizonyosan valamely csudálatos delej folytán — nem vala többé látható, el tűnt bucsuvét nélkül. De azért távolról sem hiszszük, hogy Karola urnő is egy olyan. Oh, dehogya! Az egy igazi jósnő!

✦✦ (Botrány a színházban.) A nemzeti színházban mult kedden nemcsak a szinpadon, hanem a földszinten is volt komédia. Egy sugár-barna kapitány jelentkezett ott, hirtelen a földszintre rohanva és sajtáságos kéz- és arcmozdulatokkal kísérvé a zenét. Aztán kiszaladt, fennhangon beszélt az előcsarnokban, többeket megszólítva és minden összefüggést nélkülöző dolgokat adva elő, melyekben a szerelem főszerepet látszott játszani. Majd megint benyitott és tapasztalva, hogy keveset tapsolnak, ott hagyá a földszintet s egyenesen a Wodjaner páholyba ment, hol nagy tüzzel tapsolt és szokatlan magaviselete által általános feltűnést okozott. Azután onnan is távozott és visszatért a földszintre, hol a páholyok alatt vont meg magát, élénk tagmozdulatokkal kísérvé a zenét, fölemelve karjait, szanaszét tekintve látcsőjével, végre szomoruan csüggesztve fejét, mintha a zene hangjai nagyon is meghatották volna. Ugy halljuk, hogy ez b. D. . . kapitány, ki pár év előtt buskomorsági önkivületbe esvén, huzamosb időt töltött a Lipót-mezőn, honnan mint teljesen meggyógyult, aprilis végén bocsáttatott ki. Ugy látszik azonban, hogy a betegség ismét fenyegeti a deli férfit, ki szép testalkata, érdekes arca és megnyerő modoránál fogva különben is a feltűnőbb egyéniségek egyike.

✦✦ (Színház.) Molnárné-Kocsikovszky Borcsa, a néhai budai népszínház egykori kedves tagja, mult szerdán lépett föl nálunk az „Angyal és daemon“-ban és mindjárt első föllépésekor nagy mértékben nyerte meg a közönség tetszését, nemcsak igen kedves külsejével, hanem nem kevésbé kedves tehetségével is. Még nem kész művész, de azzá válhatik, ha tehetségét kellőleg kifejtheti. Könnyeden, kellemesen mozog a szinpadon, értelmesen, vidoran és kellemesen társalog, és ha a nyugodt, öntudatos színezést is elsajátítja, akkor a társalgási szerepkörben fényes jövőnek nézhet eléje. Épen azért igen ohajtandó, hogy szerződtessek, Prielle Kornélia oldala mellett szép tehetsége bizonynyal rövid időn a legszebben ki fogja fejlődni.

✦✦ (Rózsás napló.) Jakabfalva Gyula királyi táblai bíró, ki jogirodalmi munkásságáról is ismeretes, e napokban vezette oltárhoz Bonyhádon Wimmersperg Mária bárónőt. — László Zsigmond, Somssich Pál mostoha fia és igazságügyminiszteri titkár, mult csütörtökön vezette oltárhoz Hoffman Ima kisasszonyt, Hoffman jeles pesti orvos bájos leányát.

✦✦ (Vegyes hírek.) Horváth Boldizsár, igazságügyér betegeskedik. Azt is beszélük, hogy legközelebb le fog mondani a miniszteri tárczáról. Azt hiszi, hogy akkor majd visszatér régi lelki testi egészsége. — Bárány Orbán Balázs részére már együtt van az 500 frt, mire az esküdtszéki bíróság által ítéltetett. Gyűjtés utján három nap alatt együtt volt az egész összeg. — Deák Farkas francziából „Egy férj, a ki sir“ című vigjátékot fordított le, melyet a nemzeti színháznál előadásra már elfogadtak. — Benz a Ida kisasszonyval újból alkudozik nemzeti színházunk intendánsa. A színházi igazgató, félévi szabadságidő mellett 12,000 frtot ajánl a kisasszonynak. Ez oly fizetés lenne, a mekkorát a nemzeti színháznál eddig egy tag sem kapott. — Kolozsvár lakói

pünkösdkor nagy számban készülnek meglátogatni Buda-Pestet. Kolozsvárról egy külön kéjvonat készül ez időben városunkba s az Erdély minden vidékéről feljövő idegenek mintegy hétig lesznek városunk vendégei. Nem kétkedünk benne, hogy Buda-Pest az erdélyieket ez alkalommal valódi „erdélyi“ vendégszeretettel fogadandja. — A Maros-Vásár helyen ez év elején megindult és pár hét előtt fennakadt „Erdély“ című lap, Balázs Antal szerkesztése mellett, juniusban újra megindul. — L. . . miniszteri hivatalnoknak neje mult kedden délután férjével Pestre akart menni. A nő magára vette nagykendőjét s ez alatt a melltűt szájába vette s a nagy sietségben lenyelte a tűt. A tű hegyével ment lefelé s a gégejébe belefuródott. A szerencsétlen nő fájdalom és ijedségtől folyton ájuldozott s az orvos csak nagy nehezen tudta a tűt kivenni. A szegény nő a tű által okozott sérülés s az ijedség következtében oly rosszul van, hogy az orvosok veszélyesnek mondják állapotát. — Pesten e héten voltak az ideai nagy tavaszi lóversenyek. Résztvettek benne soványabbnál soványabb jockey-k, mint fő-délczegebbnél délczegebb lovak, mint láb- és fényesebbnél fényesebb öltözékek, mint egyéb versenyzők. Nyertesek természetesen a lovak voltak, mint rendesen.

✦✦ (Halálozások.) Szemerey Sándor, földbirtokos, Kisfaludon mult hó 24-dikén, élte 75-dik évében elhunyt. Szemerey példányképe volt a magyar földesurnak, okszerűen gazdálkodott, a tudományokat rendkívül kedvelé, s a kiválóbb jogászok közé tartozott, sokat áldozott tanügyi ozélokra, s nem egy szegény ifjut nemes bőkezűséggel segített az iskolázás nagy terheiben. Midőn az egyház jogait megtámadák, bátran s elhatározottan szólalt fel e jogok védelmére. — Bernát Lajos, földbirtokos, az 186⁵/₈-diki országgyűlésen a dunavecsei kerület orsz. képviselője, szélesb körökben közbecsülésben álló hazafi, e napokban Tasson hirtelen meghalt. — Madocsányi Imre, a régi országgyűléseken képviselő, Madocsányi Pál országgyűlési képviselőnek édes atyja, e napokban 92 éves korában meghalt. — Lipovniczky Imre, m. kir. igazságügyminiszteri titkár, hosszas betegeskedés után élete 35-dik évében, e hó 4-dikén meghalt. — Erdy János, egyik veterán tudósunk, mult kedden éjjeli 11 órakor elhunyt. Erdy, előbb Luczenbacher János, szül. 1796-ban, Hontmegye, Szob nevű helységében. Mint fiatal ügyvéd a huszas évek vége felé többször megfordulván Bécsben, az ottani udvari könyvtárban történeti tanulmányokat tőn s ez időtől fogva a honi régészet s történetiroda munkában csakhamar jelentékeny nevet vívott ki. — Aldulean János, a legfelsőbb törvényszék tagja, mult szerdán meghalt. Előtte volt este még jókedvűen vacsorált családja körében, egyszerre rosszul lett és mire az orvos megérkezett, meg volt halva. Szivszélhűdés oltotta ki életét, 52 éves korában. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Május 8-dikén: „Tündérlak Magyarországon“, népiós dalmü. — Május 9-dikén: „Don Pás quale“, Donizetti operája, olasz előadás. — Május 10-dikén: „Angyal és Dámon“, francia vígjáték. (Molnár Kocsisovszky Borcsa, mint vendég.) — Május 11-dikén: „Lucia“, Donizetti operája, olasz előadás. — Május 12-dikén: „A phrenolog“, Justus vigjátéka, először, (Molnárné, mint vendég.) — Május 13-dikén: „Faust“, Gounod operája, olasz előadás.

Divattudósítás.

Múltkori mellékletünk magyarázata.

Az első szám: gyermekköpenyek, otthonkák sat. körtülzi zsinórzási munka.

A 2-dik szám: J és S betűk zsebkendőre.

A 3-dik szám: S betű, színes fonállal kivarrandó.

A 4-dik szám: G és L betűk.

Az 5-dik szám: tálcza rajza, viaszkos vászonra vagy bőrre selyem vagy szőrsujtásokkal kivarrandó.

A 6-dik szám: Erna név, egy kedves előfizetőnk kívánságára.

A 7-dik szám: Valérie zsebkendőre való.

A 8-dik szám: D és L betűk.

A 9-dik szám: V és S betűk.

A 10-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.

A 11-dik szám: zsebkendőre való kis cifrázat, a közepén M és K betűkkel.

A 12-dik szám: egy kis felálló gallérka rajza, a kis levélkék fehér, a vonalak pedig színes fonállal himzendők.

A 13-dik szám: alsó szoknyákra, párnabetétekre sat. való himzés rajza.

A 14-dik szám: ugyan e célra való.

A 15-dik szám: elszórt virág himzések kitöltésére.

A 16-dik szám: zsebkendő sarkába való himzés rajza.

A 17-dik szám: keskeny nyakkötő sarkába való himzés rajza.

A 18-dik szám: pamlagpárna rajza, selyemfonásokkal és vas-tag színes selyemszálakkal himzendő.

A 19-dik szám: egy kis kihajtó gallér himzet mintája, finom francia himzés.

A 20-dik szám: P betű.

A 21-dik szám: H betű cifrázattal.

A 22-dik szám: szélesebb betét gyermek-szoknyákra és egyéb fehérneműekre.

A 23-dik szám: T betű.

A 24-dik szám: S és T betűk.

A 25-dik szám: kis nyakkötő rajza, moll- vagy battist clairon, francia modorban himzendő.

A 26-dik szám: D betű.

A 27-dik szám: keztü-katulya vagy zsebkendő tartó rajza. Az egyes szőlőlevelek fekete bársonyból vagy selyemből a rajz szerint kivágandók, valamint a szőlők is, a mely egyes levelek és szőlők aztán egy darab tafotára egy kis gummi arabcummal oda lesznek ragasztva és arany vagy ezüst szálakkal oda varrva. Ugyanígy szálakkal himzendők az indák és ágacsok is. Szürke vagy lila selymen, fekete bársony levelekkel és arany szálakkal igen csinos munkát készíthetünk, akár katulyára, akár pedig csak bélelt keztü vagy zsebkendő tartót csináltatunk is belőle.

A 28-dik szám: e rajzot nagykendők sarkába, vagy többet egymás mellé téve, alsó szoknyákra, függönyökre, sat. alkalmazhatunk.

A 29-dik szám: O betű.

A 30-dik szám: zsinórzási munka ágytakarókra, asztal-terítőkre, ez utóbbi esetben könnyű posztóra színes sujtással és berlini pamutal himzendő.

A 31-dik szám: zsebkendő körüli rajz, keskeny czérnazsi-nórkákból összeállítandó, a közegek pedig csipkeöltésekkel kitöltendő.

A 32-dik szám: O és S betűk. És végre

A 33-dik szám: L és A betűk zsebkendőre, finom francia himzés.

Legvégül pedig még mai divatképünkről néhány szót.

Mind két alak tavaszi öltözéket ábrázol.

Az első alak rózsaszín taffotas glacéból mutat be egy utcai öltözéket, gazdag fodrozattal és felhuzott tűniquekel, ára 65 frt, lusterből 42—50 frtig, mosambique-ből pedig 35—40 frton lehet elkészíteni.

A második alak pedig sárga finom mohair ruhát tüntet elő, alul széles fodrokkal és fehér csipkediszítéssel, ára 60 frt, olcsóbb szövetből 40—45 forint.

Számrejtvény.

Petz Malvinától.

1, 14, 15, 14, 12, 5. Ezért haltak, és halnak még;

3, 11, 15. Békésmegyében van elég.

8, 5, 6. Érzetünknek árulója,

10, 5, 1, 1. Férfiak mulattatója.

15, 14, 12, 13, 14. Megvan négyes francziánál,

15, 14, 11, 5. Három istennő között áll,

15, 7, 13. Dióveréskor használják,

6, 7, 8. Hasznos házi-állatnak tartják,

1—20. Szülőhelyét nevén hordja,

Szerelmét versekben írta.

Megfejtési határidő: juniushó 11-ke.

A f. év 16-dik számában közlött számrejtvény értelme: „Tavas, nyár, ősz, tél.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Halmay Ilka és Berta, Bereczk Ilka és Mariska, Alt-mann Luiza, Báthory Zsigray Istvánné, Mirkva Hermin, Benedikovic Róza, Nagy Irén, Moesz Marossy Emilia, Haulik Anna, Koch Teréz, Bodolai Józsefné, Veresné Linka, Nozdoviczky Lieszkovszky Anna, Marossy Hermin és Etel, Gyura Janka, Stancsek Vilma, Tóth Julia, Gellér Jánosné, Ivády Nina, Kemény Karolin, Pataky Gizella, Zámbo Teni, Kalós Erzs, Kalós Péterné, Pap Kovácsik Gizella, Schmidt Zsuzsanna, Filep Farkas Erzs, Hlavács Kálmáné, Jászberényi G. Amália, Ritter Gáabriella, Jánossy Lajos, Szalgháry Józsefné Crescentia, Szász Etelka, Grünfeld Rozália, Pethes Józsa, Oszlányi Mari, Fejér Frigyes, Simay Károlyné, Szalgháry Mariska, Rátkay Emilia, Benyó Mariska, P. Danielovich Emilia, Brocken Kováts Emma, Szapper Janka és Izabella, Mátyás Berta, Vizkelety Irma, Peterdi Károlyné, Ratkovszky Mari és Vilma, Ujváry Auna, Kosztyik Terka, Bodnár Anna, Elis Telendija, Kleiner Jánosné, Gellér Ilona, Albert Lilla, Ploy Leustach Fanni, Horváth Teréz, Petrenkó Berta, Orbán Paulin, Vitéz Mari, Schiffer Imréné, Tormássy Mari, Vresits Emilia, Vághó Mariska, Szebeni Borbála, Szántó Julia, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Bozváry Viktória, Erdensohn Emilia, Szepessy Szilágyi Lidia, Löwy Izidor, Herbeth Károlyné, Seján Gorzó Kornélia, Regéczy Miklósné, Göböl Antónia, Pethő Antalné, Bocskó Károlyné, Stein Betti, Szüts Lajosné, Gabsovits Clementine, Fejes Irma és Ilonka, Mráz Ottilia, Szmodits Gizella, Szilárdy Lilla és Katinka, Okrutzky Georgine, Fülöp Mariska, Pap Cziike Karolin, Matolcsy Ilka, Kovács Róza, Vörös Juliska, Maksay Mari.

A f. évi 15-dik számában közlött számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Bozváry Viktória, Erdensohn Emilia, Seján Gorzó Kornélia, Regéczy Miklósné, Göböl Antónia, Szüts Lajosné, Gabsovits Clementine, Mráz Ottilia, Szmodits Gizella, Okrutzky Georgine, Fülöp Mariska, Jaczkovits Velyászkay Anna, Pap Cziike Karolin, Száva Kata, Dobribán Gergelyné, Kovács Róza, Molcsány Pozsgay Ilona.

Tartalom.

A rovarcsipéséről, Kis martitól. — Tavaszi dalok, Udvary Gézáttól. — A szőlőskert titka. Beszély, Lovass N. Jánostól. (Folyt.) — A mit mondunk, Zay Auréltól. — Kékszakál, Marlitt E. beszélye, Pr. J-től. (Folyt.) — A provencei troubadourok, Prém Józseftől. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Május havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Negyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>21. SZ. Május 21-kén, 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzotrajzok- kal. Évenként két történelmi mű- lap es tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meg hozatala egész-, a műlap meg hozatala félévi járatási kötelezetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	---	---	---

A hajléktalanok menhelye Bécsben.

A ki a bécsi falragaszok ősrégi, megállapodott és ritkán változó sorozatát, mely rendszeren színlapokból, szórakozások, multságok, elveszett tárgyak hirdetéseiből, a „hadsereg ki egészítésére,” vagy esetleg egy-egy új „adónemre” vonatkozó hivatalos hirdetményből áll, ismerte és megszokta: 1870 dik évi deczember havának vége felé egy igénytelen kis jelentés által lephetett meg, mely szokatlanságánál fogva szinte ki-riált az ismerős csapatból. Tartalma ez volt:

„A hajléktalanok menhelye mátol fogva nyitva áll. Reászoruló nők és gyermekek esti öt órától kezdve reggeli hét óráig elhelyezést lehetnek benne — ingyen. Levél-utca, 1. szám.”

E szerény jelentéssel lépett életbe Bécsben ez emberbaráti jótékony intézet, a milyenek Londonban és Párisban már régóta léteznek. (A berlini a bécsivel egy időben alapított s csak néhány héttel hamarabb nyit meg.) Bármily gazdag is Bécs mindenféle jótékonyági intézetekben, egy enemü mindedig hiányzott. Az ezelőtti rendőrségi viszonyok között a lehetetlenséggel határos is volt alapítása, mert a hatóság szigorú ellenőrzést gyakorolt volna, s ez által megsemmisül az intézmény legkiválóbb jó oldala, hogy t. i. a felvétetni kívánók nem kényszerítettnek nevük és viszonyaik fölfedezésére. Este vagy éjjel jelentkeznek, levest kapnak, lefeküsznek s reggel, miután ismét lovesben részeltettek, tovább mennek; semmi terhelő faggatásnak nincsenek kitéve. A rendőrség, mely a megnyitásnál igen szabadelvűnek bizonyitá be magát, csak annyiban vét az intézet célja ellen, hogy az

utcán összefogdosott mindenféle részeg csöcselket az intézetbe akar helyezni éjjeli szállásra, s így a menhelyet a rendőrség kiségitő eszközévé változtatni; azonban a felügyelőnek meg van hagyva, hogy az ily kísérettel érkezőket semmi szín alatt se fogadja be.

Az intézet megalakulásának rövid története van. 1870-dik évi márczius havában bocsátá ki Bécs a legtekintélyesebb férfiaiából alakult ideiglenes bizottmány első fölhívását, s ennek oly szép eredménye lett, hogy az eredetileg egy-emeletesre tervezett háznak két-emeletesre való kiépítése lehetségessé vált. Az alapító vagy tagsági illeték oly csekélyre is van szabva, hogy annak még az aránylag szűkebb körülmények között élő polgárok is könnyen eleget tehetnek s a kicsinyenkint begyült összegek a tömeg által mégis nagy eredményeket szülnek. Tag lehet az alapszabályok 13-dik szakasza szerint mindenki, a ki évenként egy forint fizetésére kötelezi magát; alapító pedig, a ki vagy egyszer-mindenkorra száz forintot letesz, vagy évenként tíz forintot fizet. Ezek épen nem terhelő feltételek, s azon tudat, hogy általuk egy üdvös jótékony intézmény létesül, gazdag jutalmul szolgál.

Az egyesület első menháza Bécs harmadik kerületének egy új utcájában, a levél-utczában fekszik. Igaz, hogy ez északi városrész oly messze esik Bécs többi részeitől, hogy minden hajléktalan nem élvezheti az intézet jótékonyágát, de e hely választását indokolta az aránylagos olcsóság és az, hogy itt különösen nagy a segélyre szorultak száma. Nevezetesen közel van a „Prater”, a hol az ily szegény hajléktalanok

nagy számmal töltik a nyári éjeket; de télen nem nyujt menhelyet, mert történeti adat, hogy a hidegebb éjeken százakra megy az inséggel küzdők száma, kik ott fel s alájárnak, hogy meg ne fagyjanak.

Most ezek számára közel van az intézet menhelye. Ez okon kívül az a remény is vezérelte az egyesület választmányát a hely megválasztásában, miszerint a távolabb eső külvárosokban egymás után állíthat fel menhelyeket.

A ház magas, két-emeletes épület, tekintélyes homlokzattal. A kapu fölött aranybetűben ott ragyog: „Elisabethinum,” mert az egyület kegyelete e nevet adta az intézetnek, a felséges uralkodóné hathatós segélyezése iránti hálás elismerése folytán. A kapu fölé alkalmazott jel-lámpa s feliratok a kapun jelentik az épület célját.

Ha becsöngetünk, a felügyelő nyit ajtót, kinek czime „a ház atyja,” s ki napközben nejével és néhány cseléddel a háznak egyedüli lakója, míg éjén át a lakók folyvást változnak, mert a házszabályok negyedike így hangzik: „Ugyanazon személy a menhelyet egy hó folytán csak ötször keresheti fel.” Ez intézkedés célja az, hogy a kénytelenségből hajléktalanok ne legyenek kényelemszeretettől hajléktalanokká, hanem igyekezzenek maguknak, mihelyt lehetséges, otthont szerezni. A gyakorlatban a felügyelő e rendszabálytól kisebb-nagyobb mérvben eltér; de hétszernél nyolczszornál többször nem adhat ugyanazon személynek helyet egy hó folytában. A következő hóban aztán ismét joga van az illetőnek ötször igénybe venni az intézet jótékonyágát.

A mint belépünk, egyik oldalról van a felügyelő-pár lakása a tágas konyhával, melyben az esteli és reggeli leves készül; a másik oldalon a mosdó és fürdő-helyiség. A házszabályok 6-dik szakasza szerint minden belépő köteles kezeit és arcát megmosni, vagy a körülményekhez képest egészen megfürdeni. Minden esetre csak dicsérendő elővigyázat. E célra az első helyiségben egy nagy czin-tál áll, melybe folyvást friss víz foly; a másodikban pedig három bádóg-kád, megfelelő vízeresztő csapokkal. Ugyanitt van a szárító kályha is, melyen a jövevények ruhái száríttatnak, akár az időjárás, akár a felügyelő rendeletéből nedvesek lettek. Ugyanis megtörténik, hogy néha az érkezettek ruhái közt kellemetlen eleven jóságok találatnak. Ez esetben a ruhákat forró vízbe mártják, s eleje van véve a bajnak. Szappant, fésűket, valamint a ruhák netáni hiányainak kijavításához szükséges varrószközöket a felügyelő neje minden díj nélkül ad.

Átalában az egész intézetben kiváló tisztaság és rend honol, s e nélkül el is téveszteni rendeltetését, mert csakhamar a legborzasztóbb betegségek és undorító tisztátlanság tanjárává válnék és nem létezhetnék.

Az első és második emeleten két oldalról két-két, összesen tehát négy nagy hálóterem van, melyeknek mindegyike ismét egy beszögellő közfal által két részre van osztva, bizonyonyal az áttekintés könnyítése végett. Mindenik részben husz-huszonöt ágy van, ugyanannyi éjjeli asztalkával és székekkel. Világosságot két légszesz-láng ad. Átalában az egész ház légszeszszel világíttatik. Mindegyik részben van egy óra, egy tükör, egy hőmérő, s üveg alatt keretben ott függ a házszabályok egy példánya. A fűtés két-két csinos vaskályha által történik. Vallási tárgyak, képek s a többi, mellőztettek, mert az emberbaráti érzelm, mely az intézetet létrehozta és fenntartja, nem ismer valláskülönbséget s nem akarja egyiket a másik felett kitüntetni.

A mi a nyughelyeket illeti, azok egy vaságyból, tömött szalmazsákból, egy kék behuzatu párnából és meleg gyapot pokróczból állanak. A lepedők egyrészt feleslegesek, mert a hajléktalanok már csak az általános illem szempontjából is félöltözöttek feküsznek, másrészt sokszori mosatásuk szerfölött költséges volna. Így is nagyon sok szappan fogy el naponkint.

Az első emeleten van egy elkülönített kis szoba, hat vagy nyolcz ágygyal, melybe a műveltebb szegények helyeztetnek, a kiknek rendkívül terhes volna a közönséges látogatókkal érintkezni. Véletlen eset által szerencsétlenségbe sodort, de jobb sorshoz szokott szemérmes ügyefogyottak s a többi. Például nemrégiben egy francia nevelőnő, azelőtt egy angol hölgy töltött itt néhány éj, a kik teljesen idegenek és segélytelenek levén, nem tudtak magukon másként segíteni,

A netán szükséglenő orvosi segélyről is gondoskodva van. Ezt a többi között egy ifju amerikai hölgy is nyújtja, a ki nem régiben nyerte el a bécsi egyetemen az orvosi oklevelet. Magától értetik, hogy az is teljesen díj nélkül történik.

A név vagy egyéb személyes viszonyok fölfedezése, mint már érinték, nem kívántatik. (Házszab. 2. szak.)

Azon nők és gyermekek, — férfiak nem vétetnek föl az intézetbe, — a kik megfelelő munkát ohajtanak nyerni, a felügyelőnél jelentkezhetnek. (Házszab. 13. szak.)

Télen esti kilencz, nyáron tíz órakor a menhely védenceinek le kell feküdniök és minden csendzavarástól tartozkodniok. Télen reggeli hét, nyáron hat órakor el kell hagyniok az intézetet. (Házszab. 9. 10. szak.)

Este a lefekvés s reggeli távozás előtt egy csésze levest kapnak a védencek, egy darab kenyérral. (Házszab. 12. szak.)

A házszabályok utolsó — 14-ik — szakasza hangsúlyozza, hogy az intézet jótéteményei teljesen díjtalanok, de azon kívánalmat is kifejezi, hogy a pártfogottak e jótéteményekre méltóknak mutassák magukat, s a házszabályokat megtartsák.

Hogy e jogosult várakozás nem mindig eléggittetik ki, azt a látogatók műveltségének rendesen alacsony foka mellett mondani is felesleges, a felügyelő különösen az ittas és követelő nőkre panaszkodott, a kik azt hiszik, hogy ők kötelezték le az intézetet megjelenésök által. De az ily árnyfoltok mindig ritkábbak lesznek, minél inkább terjedni fog az intézet ismerete.

Eddigelé éjjelenkint átlag csak mintegy ötven-hatvan szükölködő kereste föl, pedig a helyiség legalább négyszáz személyre van berendezve. E szám is bizonyonyal nagy mérvben növekedni fog, s akkor az intézet még üdvösebb eredményeket lesz képes felmutatni.

Mindenesetre kellemes, enyhe érzellemmel hagyjuk el e házat, melyet a felebaráti szeretet, jótékony könyör emelt azon szerencsétlenek számára, a kik oly nagyon rá voltak és vannak szorulva. Nálunk is elkelne ilyen intézet.

Egy anya fájdalma.

Dobó Lászlótól.

Idjuc-e kezedet, mely a bűnnek dobott?
Hogy ránk nebezedjék, adtunk-e mi okot?
Bennünk kerestél-e?
S olyan volt-e büntünk, hogy nagy haragodban,

Másra ne gondolj, csak azt nézd: minél jobban
Érjen a bú éle?

Nagyobb volt-e bűnünk, mint k te kegyelmed,
Hogy haragra kellett ellenünk most kelned
S leverned a porba?

— Azt hittük, hogy kezed örömmel áraszt el,
S most a legdrágábbat, az egyetlen, azt kell
Látanunk letiporva!

Kellett-e tenéked ez a kicsi élet,
Hogy nagy örömről etily búval cseréled?
El kellett-e vinned?
Még sokaltad-e, hogy örömben fürödtünk?
Hogy egy mosolyától máris körülöttünk
Oly sok volt az ünnep? . .

Angyalaidon ha szemed végignéztet,
A nagy öröm, melyet szíved ekkor érzett,
Kevés volt-e neked?
Kevés volt-e neked, hogy még ezt az egyet,
Ezt is mitőlünk el és magadhoz vegyed!
Tudván, hogy teheted!

Kevés volt-e könnyünk, sóhajunk, fájdalomunk,
Mikor betegágyán egymást vigasztalnunk
És biztatnunk kellett?
Látod-e, hogy benne mindenünket veszítjük?
Halálán a halált hogy kívánni kezdjük
Betegágya mellett?

Oh, Uram! haragad méltó lehet és nagy,
Hogy bennünket, mint gyümölcsvesztett fát hagyj
Egyedül, magunkra . .
Nagy lehet haragod, hogy szívünket ne lásd,
Hogy egy kis enyhülést, egy kis vigasztalást
Ne nyujts fájdalomunkra . .

Hogy ha jó az este, hogyha jó a reggel,
És játszani vágyván az áldott gyermekekkel,
Hasztalan keressük:
Ne csudáld, hogy téged kezdünk ostromolni,
Hogy zok-szó közt elkezd szemünk könye folyni . .
Nagy bánatban tesszük!

Tudjuk, hogy a mit téssz, minden jól van téve,
Azt is belátjuk, hogy szíved bölcsesége
Nem hallgathat reánk;
Tudjuk, hogy te vagy a leggondosabb atya,
Kinek akaratát meg nem ingathatja
Se könyünk, se imánk;

De lásd, hogyha bűnkat néha látni vágyol,
Ugy, édes teremtnék! miért alk otád oly
Erősnek a kebel?
Miért nem hatott meg panaszos siralmunk?
Miért nem engedte ő utána halnunk,
Mikor végsőt lehelte?!

Ezerével adsz a mezőnek virágot,
Egy-kettő ha elhull: szegénynek nem látod:
Majd azért elég;
De kegyelmed nekünk csak ez egyet adta,
S most, hogy elvesztettük, szívünk is miatta
Panaszszal néz feléd . . .

Szívünket megtörni ha vársz nagyobb okra,
Ha még ez sem elég haragodtól, — hogyha
Ez volt csak a próba;
Ugy, urunk, teremtnék! ki pereljen veled?!

Elborulunk, mert hisz' mennyi bűnünk lehet
Nálad még felróva!

A szőlőskert titka.

Beszély.

Lovass N. Jánostól.

(Folytatás.)

Tíz másodpercig tarthatott a csengetés, midőn a csarnok talajának ház felőli része hirtelen lebillent, korom-sötét üreget tüntetve elé, mely az oda helyezett követ magába fogadta, esését tompa zuhanással jelezve. Egy pillanat múlva a talaj ismét helyén volt.

Egymásra néztünk Demeter ural. Intettünk egymásnak, mely intés ezt fejezte ki, „igazat mondott a vinczellér“, — de nem szóltunk.

Demeter ur az ajtóba illesztette a kulcsot, azt egyszer jobbra, kétszer balra, azután harminczig számlált és ismét egyszer jobbra fordította. Most egy zökkenés hallatszott s az ajtó a nyomásnak engedve, megnyílt.

Azalatt én zseblámpámat meggyújtottam s vele az előszobába bevilágítottam.

Tágas négyszögű üres volt, talaja tölgyfa koczakkal borítva. Közvetlen az ajtó melletti talaj-koczkák a többiekénél kissé világosabb színűek voltak.

Az ajtózárhoz közel, hol a fal az ajtóval érintkezett, alig észrevehető rézfogantyú volt látható.

Demeter ur meghuzta. A világos színű koczkák eltűntek s helyettök a többiekhez hasonló színűeknek adtak helyet. Egy csettenés hallatszott, mint mikor a zenélő óra darabját elvégzi.

Ez is egy csapda volt, mely most már be volt zárva, melylyel a külső is bezáródott, úgy, hogy most szilárdan állottak s bátran ráléphetünk.

— Ördögös egy hajlék, — sugá Demeter ur nekem, — idáig jól ment, csak ezután is jól menjen!

— Kell, hogy jól menjen, — felelém, — különben a vinczellér a pinczében marad. Hiszen azért földözött fel mindent, nehogy bennünket baj érjen.

Az előszobából három ajtó nyílt az épület belsejébe.

Egy a csarnokból nyíló ajtóval szemközt, a második jobbra, a harmadik balra. Mi a jobbra levő ajtóhoz siettünk, mely faszinre festve s több facsomó által volt tarkázva. A zár melletti csomót megnyomtam s az ajtó nesztelenül kinyílt.

A szoba közepén a vinczellérné állott, leirhatlan meglepetést mutató ábrázattal.

Korára nézve ötvenesnek nézett ki, kancsal szemekkel, horgas orral és ajkai közül kinyuló szemfogakkal. Mindezen kellemeiket fésületlen boglyas hajtömeg koronázta, mely, mint valamely elpusztult csárda füstös kéményére rakott golyafészek, meredezett a magasba.

Ott állott, a nélkül, hogy szólt volna. A rémület elvette hangját.

— Öltözködjél, — parancsolám neki — s nyisd föl Gáti ur börtönének ajtaját!

— Itt nincsen senki, — rikácsolá. — Hogyan jöttek ide? kicsodák magok?

— Hallgass, vén szatyor! — dörgé Demeter ur. — Férted hatalmunkban van; azért világosított föl mindenről, nehogy valami sülyesztő alá kerüljünk s ő ott találjon veszni.

hová zártuk. Azért azt tanácsolom: ha nem akarod, hogy férjed a föld alatt veszszen el éhen, mert rajtunk kívül senki sem tudja hollétét, úgy őrizz bennünket, mint tulajdon férjedet!

Az ágy melletti széken volt felsőruháit oda vetém neki, melyeket ő gépszerűen vett magára. Azután Demeter ur megragadá karjait s dörgé:

— Vezess Gáti börtönéhez!

— Vezetem, — válaszolt remegve, de azért állva maradt.

A szoba ajtajával szemközi falon egy kisszerű tükör függött. A tükröt tartó szeget megnyomtam. Csendesen, mint színházban a függöny, emelkedett föl a falból egy ajtó nagyságu darab, mely mögött meredek lépcsőzet vezetett lefelé.

— Látom, mindent tudnak az urak! — fuldokolt az asszony.

— A kulcsokat! — kiáltott Demeter ur, kit türelme kezdett elhagyni.

— Ott vannak a harmadik lépcsőn, — szólt az asszony, magát megadva.

Lementünk. Én mentem elől a lámpással, utánam az asszony, kinek Demeter ur hátulról haját fogta, — mert ebben az ördögös házban vigyázni kell — jegyzé meg.

Tizenhat lépcsőn haladtunk le. Lábaink a földet érték. Jobbra fordultunk. Két ölnyire haladtunk egy szűk, téglából épített folyosón, melynek végét erős tölgyfa-ajtó zárta el.

Az asszony kinyitotta. Hasonló szűk folyosóba jutottunk, de mely nem volt téglából építve, hanem csak az agyaföldbe volt vájva. Balra három kicsiny, de erős ajtó látszott, melyeknek tetején kifelé nyíló féllábnyi vasrostély volt alkalmazva.

Az asszony a legelső ajtóra mutatott.

— Ez az, — szólt elfojtott hangon.

IX.

A nap kellemes melegét árasztá a földre. A harmat föl-száradt, de azért még érezhető volt azon illat, mely ezerféle virágnak kelyhéből a levegőt eltölti, a fák galyai között hiu kakuk kérkedék egyhangu nevével, míg a kakuk-fiakat nevelő ostoba billegény némán kereste az élelmet csoda-módon megszaporodott családja számára.

Demeter ur a ház tornyában helyezkedett el, honnan az egész vidéket beláthatá. Délig ő fog örködni, mint mondá, evés után váltsam én fel, majd ő akkor aludni fog.

A vinczellérnet ugyanazon pinczébe zártuk, honnan Gátit kiszabadítottuk.

Most urai látszottunk lenni az eseményeknek. Gáti, Demeter ur s én, ellátva fegyverekkel vártuk az események kifejlését, melynek a vinczellér fölleplezése szerint, ma, vagy holnap be kelle következni. Leültünk Gátival a diófa alá, oda, hol legelőször pillantottuk meg Demeter urral a szép asszonyt. Kértem Gátit, ismertetne meg történetével.

— Multamat akarja ön tudni, fiatal barátom? ám legyen. Ön nélkül aligha a föld alatt nem maradtam volna örökre. Ön sokat mert érdekemben, méltányos, hogy bizalmas legyek. Meg vagyok győződve, hogy ön, kinek fiatal létére már van élettörténete az érzelmek világából, nem fog gunyolni azon érzelmekért, melyek engem, mint férfit tönkre tettek.

Kevés szünet után, mialatt gondolatit látszék rendezni, elkezdé történetét.

* * *

Az alföld egyik mezővárosában, X-ben születtem. Atyám jómódu földbirtokos volt. Szüléimnek egyetlen gyermeke lévén, rám szép örökség várakozott. Mellözöm annak elbeszélését, hogy mint jó parthie után, a leányos anyák mily szivesen láttak házuknál, csak azt említem föl, hogy keserű tapasztalatok folytán, elvesztém az érdeknélküli szerelem iránti bizalmamat.

Atyámnak egy jó barátja halt el, kinek egyetlen leánya maradt, Adél.

Adél anyjával lakott, csendes elvonultságban éltek.

Szép birtokukat haszonbérbe adva, a gyászév alatt csupán atyám házáat látogatták.

Adél nem tartozott azon szépségek közé, kik gyujtanak. Egyszerű, hiuság-nélküli volt, kiről a világ keveset beszélt.

Szüléimnek egyetlen ohajtása volt, hogy Adél nőmmé legyen. Anyja, mint saját gyermekét, szeretett.

Én megszoktam Adélt, mint jövődöbeli nőmet tekinteni, de érzelmeimről, melyek különben nem is voltak lángoló, hallgattam.

Adélt tanulmányom tárgyává tettem. Boldog családi életet ohajtottam s hittem, hogy Adéllal el fogom azt élni.

Többször voltam vele most, mint másszor. Megszerettem

öt, a nélkül, hogy szerelmes lettem volna.

Akkor azt hittem, hogy az vagyok.

Szüléim beleegyezését bírva, a jegyváltás a gyászév letelte utánra határozottatott.

Máskép történt. Mielőtt még Adél gyászéve letelt volna, először atyámat s kevés időre utána anyámat temettem el.

Magam állottam a világban. Én, ki a jó szülék által annyira szeretve voltam, most szeretetet nélkülözve tengettem magam.

Most kétszeres vágy vonzott Adélhez, de vagy érzelme nem volt oly mély, mint én ohajtottam volna, vagy nem tudta azt mutatni, elég az, hogy elégedetlen voltam vele.

Szívem szeretni és szerettetni vágyott. Éreztem, hogy szeretetés nélkül boldog nem lehetek.

Ez időtájban Lunkányi grófnő jött ki a fővárosból jószágára, a nyarat ott töltendő.

Lunkányi grófnő kertje az enyémmel szomszédos volt.

Nem érdekelt, tudtam, hogy kün van, de sem vele, sem másokkal nem törődve, gazdaságom után láttam, melyet szenvedélylyel üztem.

Egy este kertemben sétáltam. A parkból csalogány hangja hallatszott, melyet élvezettel hallgattam. A zenét, mint minden mély érzésű ember, kedveltem. Nem azt az utcai zenét értem, mely izgalomba hozza a könnyü véruket, hanem azon magasztos érzelmeket tolmácsoló zenét, mely a hallgató előtt saját kedélyvilágát nyitja meg, mutatva érzelmeinek mély tengerét.

A csalogány egyszerű s még is utánozhatlan hanglejtelve, melynek minden hangja fájdalmas, de azért kéjteli, panaszos, de azért jól eső, csendes boldogságot ohajtó kedélyemre mindig mély hatást gyakorolt.

Most is kéjérettel hallgattam a természet regényes művészt, midőn a kert fái közül átható, tiszta és érzésteli női

hang zengett föl, Schubertnek mély érzelemmel irt egyik dalát művészi énekelve.

A csalogány elhallgatott, mintha legyőzve hitte volna magát.

A nő elvégezte dalát. A csalogány ismét rákezdte, szinte kérte az énekest, hogy folytassa.

Es a nő folytatta. Egy dalt énekelt a hullócsillagról. Nem tudom a dal szövegét, soha sem hallottam azelőtt. Alap-gondolata szép, költői volt.

„Egy csillag nem talál a szép kék égen ragyogó csillagok között egyet, ki őt megértene, ki őt úgy szeretné, mint ő tudna s kívánna szerettetni. Ragyognak a csillagok, de ragyogásuk hideg, nem égnek, mint ő, ki magát a nem viszonzott szerelem tüzetől elégeti. Lekiváncozik a mély, a hideg földre. Hosszu fényvonalat hagyva maga után, esik le a mély tengerbe, mely örökre kioltja vizes ölelésével.“

A dallam méltó volt a szöveghez. Előadása művészi, át-érzett, nagyszerű s reám nézve bódító.

Ugy tetszett, mintha az énekes sem talált volna rokonkebelre. Ha egymásban a rokonérmelmekeket föl találnók!

Nem aludtam a következett éjjelen. Reggel felé szenderültem el. Álomban csillag voltam az égen, égtem elolthatlanul az égnek zenithjén, sovárgó szerelmem reszketve ragyogtatott, míg a többiek hidegen fénylettek körülöttem. Az égnek ellenkező pontján, a nadiron egy másik csillag égett, reszkető fénye elhomályosítja a többiekét. Ő hitt magához s én vágytam ő hozzá. Repültem az ég azurkékjén keresztül, zenithtől nadirig egy pillanat alatt. A sötét föld gyáva lakói csodálva nézték futásomat, melyet sokáig tartó fényvonal jelölt. Egyesültünk, üstökös lett belőlünk, szerelmünk fény sugarával elhomályosítottuk az égnek hideg csillagait.

Fölébredtem. Dél felé járt az idő. Inasom egy meghívót hozott be szobámba Lunkányi grófnőtől. Ebédre hitt, mint szomszédját.

(Folytatása köv.)

K é k s z a k á l.

— Marlitt E. beszélye. —

Pr. J-től.

(Folytatás.)

Itt megállt és még mindig mosolyogva nézett Lillára, ki — e magyarázat által alaposan megczáfoltatva, földre szegze szemeit.

— E kötelék tehát nincs széttépve — folytatta ismét — s annál erősebben tartom azt kezeimben, minthogy talán oly czélhoz vezet, melyet minden áron elérni ohajtok . . . Mi ugyan megegyezünk a sikertelen kérésben, de, mi a bátorságot illeti. . . .

— Ugy ön bizonyára elég bátor, hogy azt, mit ohajt, kivigye, hisz ön katona volt.

— Oh, hisz kegyed többet tud felőlem, mint azt hinni bátoroktam. Egyébkint, — szólt komolyan — mire emlékeztet engem, s még hozzá ily gunyos hangon! Nincs leverőbb az ember lelkére nézve, mint ha egy szép, magasztos eszmeért küzdött és vérrel szerzett győzelmét végre önző számitások hálójában kell elsatnyulni látni . . . De maradjunk a tárgynál! Kegyednek igaza van, midőn engem kitarónak és

erélyesnek mond; itt azonban a legkisebb kényszer is koczkáztatná a sikert, mert a czél nagyon eszményi. Ha tehát arra vállalkozom, hogy Falk tanácsosné házának küszöbét engedelmével átlépelek s a kibékítést személyesen megkísértem, mindennek előtt tudnom kell, mit gondol kegyed e lépésről.

Lilla már csak e lépés lehetőségének gondolatára is remegni érezte szívét. Jól ismerte ő Borcsa nénit és jól tudta, hogy az soha sem fogja kezét békülésre nyújtani. Talán megbocsát neki a pavillon leromboltatásáért, de azt soha sem bocsátja meg, hogy Hubert ivadéka. Ez egy megkövült pont volt szívében, mely soha sem fog felolvadni! Mondhatlan fájdalom és aggály gyötörte Lilla szívét, de ösztönszerűleg érezte egyszer mind azt, hogy oly nagy részvétet nem szabad mutatnia, ha csak épen bátorítani nem akarja őt szándékának kivitelében, s azért lehetőleg nyugodtan így válaszolt:

— Én már megmondtam önnek, hogy mily véleményel van felőle a tanácsosné; könnyen megítélheti abból, mily fogadtatásban részesülend. E lépés a jelen körülmények közt — gyengén mondva — tapintatlanság lenne, mi annál kevésbbé menthető, mivel nagynémet igen felingerelné.

E gyöngédsége és aggodalmas gondoskodása oly megragadó volna rám nézve, ha nem oly igen — egyoldalú; mondá elkeseredetten, — de hogy az éltes nő lelki nyugalmit pillanatnyi felindulástól megőrizze, kegyed kész más szerencsétlen embereket kétségbeesésbe és nyomorba dönteni . . . Engem azonban oly ellenállhatlan hatalom vonz ama régi házba, hogy már rég átléptem volna küszöbét, ha . . . igen, ha két szem oly hidegen nem tekintene rám, mi határozottan azt mondja: Lépj vissza, semmi közöm hozzád! . . . Látja kegyed, hogy a katonai bátorság és bizalom sem vezet mindenkor czélhoz.

Beszéd közben ismét többször fel-alá lépdelt s hangja minden hangfokozatokon keresztül ment. S a szemrehányások, harag és belső fájdalmak eme vegyületét még mindig némi humorral akarta palástolni, de hiábavaló törekvés volt, mert a mit mondott, csak annál csipősebbnek látszott.

Lilla mindegyre nagyobb izgatottságba jött. Előtte a vonzó külsejű férfialak állt, de fülében még mindig visszhangzott a nagynéne intelme, s azon pillanatban, midőn ajkai néhány szelid, engesztelő szóra akartak megnyilni, tekintete egy csillogó tárgyra esett, mely ott len a bokrokon túl fénylett: a toronyablak volt. Ama két könyező szemre gondolt, s e gondolat törként hatott felindult szívébe s azonnal visszaadta erejét, hogy teljes nyugalmat és hidegséget szinleljen.

— Kegyed természetesen egészen jogosultnak tartja az éltes nő hajthatlanságát és keménységét! — kérdé ő, hirtelen ismét megállva a fiatal lányka előtt.

— En legalább nem veszem neki rossz néven, ha oly közeledés ellen szabódik, mely ránézve nem kellemes.

— Kegyed is tehát ugyanazt tenné, ha egy emberi szívet ezáltal halálra sebezne is? . . . Hol itt a keresztyén szeretet?

— Ugy, de én azt gondolom, egy kis akaratszabadság e törvénytől is megengedhető.

— S e szabadságnál fogva határozta el kegyed, hogy engem a szerencsére biz?

— En mit sem tehetek önért.

— Utolsó szava ez?

— Utolsó! — kiáltott vissza, mert néhány lépést már lefelé tett. Len a bokorból Sauer ősz feje tűnt elő; az öreg szolgálta jelentette, hogy Lilla ism. rősoinek köréből vár rá egy

fiatal hölgy. Lilla mélyen föllelegzett és követte a szolgát, de nem volt bátorsága még egyszer visszapillantani oda, honnét az utolsó kérdés, mint egy jajszó elhangzott.

Másnap reggel Lilla ott ült Borcsa néni mellett a reggeli lugasban. A lányka ölében mirtuságak voltak, melyekből lassankint menyasszonyi koszorút font. Egyik barátnéjának menyegzőjét fogják délután tartani s mint nászleánynak, Lillának kelle a menyasszonyi fejdíszről gondoskodni. Mily halványan és fáradtan hajolt arcza a sokat ígérő koszoru felé, melynek finom leveleiről a legtöbb leányszem annyi sok boldog jövődölést szokott leolvasni!

Az egész ünnepi nap s az álomtalan éj olyan volt Lilla előtt, mint egy álom, mely folyton gyötör bennünket s örülünk, ha a reggel ismét visszavezet a megnyugtató valóságba. Majd a vonzó férfialak, majd a rejtélyes ház, majd a nagynéne jelent meg lelki szemei előtt, s a szerint részvét, boszankodás, szégyen közt ingadozott. Minden szó, minden jelenet eszébe jutott s habozva latolgatta viseletét és szavait. De ki tudná egy fiatal leányszív minden érzelmeit figyelemmel kísérni, mely a csodálatos boldogság egyszerre megvillant fénye mellett a teljes reménytelenség engesztelhetlen árnyékát látja?

A tanácsosné már rég összetette szemüvegét s az előtte álló nyitott könyvre helyezte; egy ideig vizsgálódva nézett a bánatában egészen elmerült lányka arczára.

— Na, gyermekem, — szakítá meg a néma csendet, — a ki nem tudná, hogy te mennyasszonyi koszorút kötsz, az megesküdhetnék rá, hogy emlék lesz a temetőbe! . Minő szíben vagy? Szép menyegzői arcz!

Lilla az első szavakra azonnal fölrezzent s a hiányzó szín egy pillanatra visszatért.

— Nekem is vannak borús gondolataim s épen e koszoru láttára, — folytatta Borcsa néni, midőn a megszólított még mindig hallgatott; — a szülék akarátának ellenére jött létre a házasság, mert a szülék leányuk választását szerencsétlennel tartották. Igen szomorú jeleneteknek volt az már ott oka! . Én nem tudom, az én időmben egészen másként állt a dolog; akkor nagyobb tiszteletben részesíték a szülék belátását s én azt hiszem, jobban is szerettük őket.

Éles, nagy szemei könybe borultak s a messze távolban merengtek, míg lelki szemei előtt rég elmúlt ifjusága tárult fel s ajka körül szomorú mosolygás jelei mutatkoztak, bizonyára fájdalmas jelenetre gondolt.

— Én atyámat fölötte nagyon szerettem, — szolt ismét, — a viláért sem szomorítottam volna meg! Máig is metsző fájdalmat érek szivemben, ha arra gondolok, hogy egyszer mint kis gyermek azt kérdeztem: Atyám, mért van minden gyermeknek két karocskája és nekem csak egy? S ha százéves leszek, akkor sem felejttem el, komoly arcza mily fehér lett és mennyire megváltozott, úgy, hogy hangosan felsikoltottam és sirni kezdtem. Soha többé nem kérdeztem, de ez időtől fogva, ha mások részvéttel néztek rám, mindannyiszor reszkettem félelmemben, hogy észre találja venni és elbusulja magát.

Később egy mesterséges kart csináltatott nekem, mely csalódásig hasonlított a másikhöz, sok pénzbe került és végre mégis szomorúan tapasztaltam, hogy minden, mi nem valódi, megboszulja magát . . . Látod, gyermekem, már több mint harmincz éve annak, mégis az utolsó betűig tudom, mint éreztem akkor magamat. Én igen rut arczu leány voltam és szögletes modoromat soha sem tudtam jól elpalástolni, sőt mivel az igaz-

ságot szerettem, még goromba is voltam . . . Senki sem szeretett velem táncolni s ha épen nem árultam is petrezselymet a bálokön, ez csak azért történt, mert atyám gazdag és tekintélyes ember volt . . . Igen csodálkoztam tehát, hogy egyszer mégis találkozott valaki, a ki — mint észre vettem, szívesen társalgott velem; ő idegen volt, csak néha hozták ügyei a városba s atyám házában is megfordult. Ő szívesen jött és mindig tovább maradt nálunk, mint épen szükséges volt; én csakhamar megtudtam, hogy ez a kedvemért történik, s azért fölötte háladatos lettem irányában . . . Egyszer hosszú távollét után ismét megérkezett; én a tornáczon talákoztam vele s úgy dobogott a szivem, mikor barátságosan rám tekintett; gyorsan kezem után nyult s véletlenül a balt, az álkezet fogta meg . . . Mindig ros hatással van, ha másokat halálra ijedni látunk, de e pillanatban mintha szivem szünt volna meg dobogni, mert oly fehér lett arcza, mint a fal; azt hiszem, rémültében talán el is ájult kissé. Elszörnyedve bámult rám s a szerencsétlen álkezet, mintha kígyó lett volna, úgy ellökte magától . . . Végtelenül fájt ez nekem, de atyámnak soha sem beszéltem el, úgy halt is meg szegény.

A mesterséges kart pedig azonnal félretettem; ez volt büntetésem a csalásért!

— És az az ember, néni? — kérdé Lilla megindulva.

— Oh, az akkor mindjárt megfordult a tornácban, kiment az ajtón és sokáig nem jött azután . . . Később egyik barátnémat vette nőül, — felelt a tanácsosné majdnem nyersen; nyilván gyengéden akarta kiejteni, de a hajlithatlan, erős hangnak nem sikerült.

Borcsa néni elbeszélése és már otthon hallott többszöri célzások után Lilla nem kételkedhetett, hogy az az ember saját atyja volt. S hogyan fizette vissza neki azt a szegény csonkakezü? Hü barátnéja maradt minden körülmények közt, s midőn egyszer roszul sikerült spekulatio következtében — ő bankár volt — az örvény szélén állt, akkor egész vagyonát a férfi rendelkezésére bocsátá s így megmentette. Azért Lilla szüléi őt mindenkor igen tisztelték; édes anyja Lillát, mint Borcsa néni kedvencét, még halála ágyán is figyelmeztette, hogy régi barátnéját tudva soha meg ne szomorítsa s tőle kitelhetőleg örömeire legyen.

— Igen, igen, ki sem tudja jobban, mint én, hogy az erős akarat mennyire képes uralkodni a sziv felett, — tette hozzá kis szünet után a tanácsosné.

— Mai nap azonban egészen más nemzedék él; mindig kevesebb testi egészséggel bírnak s ilyenkor többnyire a helyes lelki erő is hiányzik. Az a kedves, „én“ az első, s a női kebel áldozatai mindig ritkábbak.

Lilla elvégezte a koszorukötést s gyorsan az asztalra tette. Arczán sötét pir égett s összeszorított ajkai daczos elhatározottságról tanuskodtak. Borcsa néni utolsó mondata után azon kérdés merült föl előtte, hogy tudna ő megszabadulni zavarából . . . E szót „küzdalem“ eddig nem is ismerte igazán. Tiszta és zavartalan volt ifju lelke, mint a csendes viz tükre; csak egyszer borult az be, — anyja halálakor; ez fájdalmakat igen, de küzdelmet nem okozott neki. Atyja isténité őt, azért mindig az történt, a mit ő ohajtott, s ha épen ellenkezésre talált, egy hizelgő szó, kis bohóság is elég volt atyja határozatának megváltoztatására . . . Most küzdött először önmagával. De hisz az egyik mérlegesésében csak tündérlátvány, a boldogság édes álma volt, míg a másikban a valóság, a Borcsa iránti hála és odaadás. S azért csakhamar ama meggyőződés jutott diadalra, hogy ily küzdelemben a nagynéne soha sem lehetne

legyőzött. Hisz ő mentette meg a család becsületét, egyedül neki köszönhetik, hogy most ily fényes körülmények közt élnek; Lillának is gyakran ő pótolta az anyai gondviselést, s beteges kedvence fölétt soha nem lankadó türelemmel és kitartással őrködött, — e pillanatban a tündérlátvány menthetlenül elenyészett.

— Borcsa néni, te mindig kinevetsz engem gyöngye testalkatom miatt, — szólt Lilla daczosan, — s azt gondolod, hogy lelki erőm is csak olyan . . de ne hidd, én is ép úgy tenéék, mint te!

— Ohó, gyermekem, te úgy beszélsz erről, mint vak a színről! — nevetett a tanácsosné. — Kis bohó, mit tudsz te a sziv hüzdemeiről! Hiszen szobád egyik zugában még babák vannak! Egyébként, isten őrizzen téged az ily küzdelmektől, — tette hozzá gyengéden s a lányka dus hajzatát nyájaskodva végig simította, — akkor ugyan rosszul állna a dolog az én kis holdvilágszínű kedvenczemmel!

A beszélgetést egy látogatás zavarta meg. Egy fiatal kereskedő, Borcsa néni egyik ismerősének fia, ki most tért vissza Párisból, akarta tiszteletét tenni. Mint világfi, egyes fordulattal lépett a lugasba, mely azonnal erős parfümillattal telt meg. Tetőtől talpig a modern Babel divatát képviselte, s francziával kevert szólások ömlöttek ajkairól. Borcsa néni megható elbeszélése után kétszeresen kellemes benyomást tett ez Lillára. Köznapi kérdéseire igen röviden válaszolt s nagyon örült, midőn egy idő múlva a tanácsosné azon megbizással küldte ki, hogy virágcsokrot kötne a látogató fiatal ur édes anyjának.

(Folyt. köv.)

A tollas gyémánt.

Egy külföldi lap után.

B.-től.

Vannak szavak, melyeknek emlegetésénél kifejezhetlen kényeztet fogja el az ingyenczeket. Ilyen gyönyörre villanyzó szó a fáczán neve, ez ezüstbe rejtett csoda, a szakács művészet e rejtélye, melyet csak az avatottak képesek megfejteni, mert csak ezek tudják a fáczán magasztos voltát eléggé méltatni, a mi a gastronomia szolgálatában álló csoportnak soha sem sikerül.

A milyen a rózsa a virágok közt: olyan a fáczán a szárnyasok közt.

A természet megaranyozta s megezüstözte e kedvenczét s oly húst adott rá, melyet izlelni lehet csak, de leírni épen nem. Méltán nevezik tehát a fáczánt „tollas gyémánt”-nak, mert ép úgy, mint a gyémánt, rejtélyes szépségek tárházát képezi.

A szakács-mesterek régóta előszeretettel foglalkoztak a fáczán tanulmányozásával. Megható ránk nézve, ha megfigyeljük: miként bájolja el őket már e név említése s miként zsákmányolják ki saját czégek értelmében a titkok amaz öszszegét, melyet e madár rejt magában. A sok példa közül csak egyet idézünk, a mely bölcsesség és hosszas buvárlat s tapasztalás ama szavait, melyeket a franczia ingyenczek nagy- és főmestere, Brillat Savarin mondott a „tollas gyémánt” elkészítési módjáról:

„Minden állomány tökélypontja a megehetőség. Néme-

lyik kifejlődése előtt érik oda, mint a kaporna és a spárna, a szürke fogoly-madár és a galambok. Mások a lehető legnagyobb érettségök fokán közelítik meg ama pontot, mint a dinnyék, a legtöbb gyümölcs, a juh, ökör, őz, a vörös fogoly-madár. Végre vannak oly állományok is, melyek a feloslás kezdetén jutnak a megehetőség tökélypontjára, mint a naspolya, a szalonkák és különösen a fáczán. Ha ez utóbbit három nappal meglövetése után eszszük meg, semmi kitünő jószágot sem találunk rajta; nem oly finom, mint a kappan és nem oly fűszeres, mint a fürj. De a maga idejében elkészítve, oly finom s magasztos hús az, mely a házi és vad szárnyasok sajátságos izeit magában egyesíti. Az elkészítés ideje akkor van, midőn a fáczán a feloslás jelei mutatkoznak. Akkor kezd aromája fejlődni, amaz olajos részekből, melyeknek erjedésbe kelle jönie. E pillanatot a laikus egy bizonyos szagból s a madár hasa színének elváltozásából ismerheti fel, de a szakértő ösztönszerűleg meg tudja határozni ép úgy, mint az ügyes sütőmester első odapillantásra megmondja, ha le kelle már venni a madarat a nyársról, vagy még néhányszor meg kell forgatni. Ha a fáczán elérte ama feloslási állapotot, akkor meg kell kopasztani és fris, kemény szalonnával megspékelni. Nem mindegy az, valjon a fáczánt előbb-e vagy csak a megkésztés pillanatában koppasztjuk meg! Kísérletek bizonyíták be azt, hogy a korábban megkoppasztott fáczán nem oly izletes, mint az, melyen rajta hagyták a tollakat a megkésztésig.“

Most az említett gastronomus így írja le a megkésztés módját:

„Vegyünk két szalonkát; mossuk ki belől s a húst szedjük le a csontokról. A húst rakjuk külön s a májat s a beleket ismét külön. A húst töltelékéé vagdaljuk, hozzá adván gőzbe megfőtt marhavelőt, kevés megvagdalt szalonnát, borsot, sót, finom zöldséget, és annyi finomra metélt szarvasgombát, mennyi együtt elég a fáczán belüregének megtöltésére. E töltelékét kenyérhaj által kell a nyilásnál elzárni s lenszalaggal lekötöni. Ezután akkora kenyérhaját vágunk, mely a hátára fektetett fáczánt minden oldalon két hüvelyknyire meghaladja. Ekkor előveszszük a szalonkák beleit és májait, melyeket összekeverünk két nagy szarvasgombával, egy sardellával, kevés reszelt szalonnával és megfelelő nagyságu fris vajjal; ezt aztán reá kenjük a kenyér-karajra, mit a fáczán alá helyezünk olyformán, hogy a sütés alkalmával a lecsepegő zsir egészen átjárja. Ha a fáczán megsült, akkor a leirt kenyér-szeleteken adjuk fel, körülrakván keserü narancsszeletekkel.“

„Az így megkésztült fáczán — így kiált fel lelkesülten Brillat Savarin — méltó lenne arra is, hogy angyaloknak táltassék fel, ha ezek, mint Loth korában, a földön járnának. Az elkészítés eme módját azért ajánlja, mert így a már magára is izlettelmes fáczánt kívülről átjárja a pörköldő szalonna zsirja, belőlről meg magába szívja a szalonkák és szarvasgomba illatát; e felett az így elkészített kenyérszeletek pedig magukba szívják a lecsepegő jó nedveket s így semmi sem vész el s a fáczános tál méltó lesz a legfőnségesebb asztalra.

Eddig Savarin.

(Vége követk.)

Egy hét története.

Májushó 17-dikén.

Eine alte. — Egy fűrtös fő regénye. — Széchenyi István is okos ember volt. — A lóversenyekről általában és a poroszlókról különösen. — Három oh és ugyanannyi beh. — A poroszlónál hol kezdődik a gorombaság? — Akademiкус-vadászat. — A nyolczak szövetsége. — Az új elnök. — A képzőművészeti társulat közgyűlése. — A kelendő képekről. — A Margit-Sziget megnyitása. — A „Phrenolog.“

Es ist eine alte Geschichte, de nem ám a szerelem, a mire Heine e mély érzésű sorokat költötte, mert a kivel most ez a „Geschichte“ „passiroz“, annak bizony nem igen „bricht das Herz entzwei“ — hogy én itt annyit idézgetek németül, annak is nyomára jut a türelmes olvasó, ha ugyan elég türelmes lesz, végig olvasni, a mi itt következik — tehát annak bizony nem igen török ketté a szive, mai nap a fiatal embernek is annyi esze van, hogy a szerelemre is jut belőle, a mint azt nem régen egy miniszteri tisztviselő is bebizonyította; a fiatal tisztviselőnek elég esze volt annak belátására, hogy ha egyéb érdemet nem tud felmutatni, mint azt, hogy derekasan megfelel hivatalbeli kötelességeinek, a milyen szép fűrtös fejfel dicsekedhetik, tiszser is megkopaszthatik, míg csak egyszer is előre fog léptettetni; fogta tehát fűrtös szép fejét, elvitte egy bizonyos házhoz, a melynek feje nagyon szoros összeköttetésben van azzal a fővel, a mely az ő hivatalos életét tartja kezében, elkezdett udvarolni a fő bizonyos szeme világának, olyan tüzesen, hogy csakhamar kellő világításban tüntetvén ki jeles tehetségeit, rövid néhány hét alatt elérte forró vágyainak célját, előléptettetett, és aztán? oltárhoz vezetete talán ama bizonyos fő szemevilágát? Oh, dehogy! A mint az előléptetési okmányt a kezébe kapta, azon módon beállított egy másik házhoz, és eljegyzett magának egy aranyos leányzót és ama bizonyos fő azóta már csak a hivatalos akták között találkozik vele, — olyan szörnyen okosak mostanában az emberek, és annál fogva azt az „avit történetet“ is én most az egyszer nem a szerelemre, hanem a lóversenyekre idézgettem, az marad örökké új nálunk, ma is csak úgy lelkesül iránta a mi szépvilágunk mint negyven évvel azelőtt, mikor a lóversenyek a szépművészetek, és a löidomítás a komoly tudományok sorába tartozott. Az a Széchenyi István mégis csak okos ember volt. Ha a harminczas években csupán csak a nemzeti tudomány mellett kardoskodik, bizonynyal rajta marad, hogy bolond, de ismervén embereit, a nemzeti tudományyal egyidejűleg a nemzeti lóversenyekért is izgatott, és — ah, nemzeti lóversenyek! ilyen tudományt értő a nemzeti tudomány alatt? az már más, — így jött létre a magyar tudományos akadémia.

Most már tudva van ez a gyönyörű fogása a nagy Széchenyinek, hanem azért csak hűségesen leteszszük áldozati aranyainkat százával, ezerével a lovak oltárára, a közönség meg pompásan mulat mellette, lát egy nagyszerű kiállítást a legszebb hölgyarczokból, melyek a lovaknak szentelt ezen napokban különös pirban égnek; oh, beh igézetes is az a lángoló hév, melyet egy ló egy szép hölgy oltári szépségén falkaszt! És lát továbbá egy egész kiállítást a szebbnél szebb

öltözékekből, melyek mind a lovak tiszteletére készülnek, és oh, beh boldogok a szabók, hogy gazdag képzeletüknek ilyen magasztos czél növeszthet szárnyakat! — És lát továbbá sok száz és ezer aranyos díjakat, lólábakra tétetvéket és oh, beh emelő ennek látása! Tudniillik lóláb-emelő. És lát továbbá — de mit is lát még? Igaz, látja, mint söpri be az ezer aranyos díjat egy porosz ló, nem poroszló, mert ez nem 'söpör ott semmit, hanem enged mindent menni négy- és kétkerekűt, négy- és kétlábut, a maga régi szokott rendetlenségében, még csak a száját sem mosdatta ki ez ünnepélyes alkalomra, még most is ugyanazon mosdatlanul műveli a közönség teremtését, mint szegény Nyáry Pál temetésekor, midőn egy valaki panaszkodott a biztosnak, hogy azok a poroszlók egy kicsit talán mégis nagyon is gorombák, és erre az illető poroszló, a kiről épen szó vala, nagy fenyeen elkiáltja magát: „Mit goromba? Hát talán emberhust eszem?“ A jó fiunál a gorombaság csak az emberhus-evésnél kezdődik! Tehát nem poroszló, hanem porosz ló, ez vitte el tőlünk az ezer aranyos díjat ez évben, annyira megy már a poroszok kapzsisága, már a lovaik is csak arany sarczról álmadoznak!

És miután a lóversenyen olyan szerencsésen átestünk, igen természetes, hogy a tudományos akadémia nagy választáson is által kellett esnünk e héten. Mondják, hogy ez már nem verseny volt, hanem hajtóvadászat, csak hogy nem a vadásza vadat, hanem megfordítva: a vad a vadászt hajtotta. A hány vad tudós van az Akadémiában, mind keresett magának egy kis kerek erdét a tudomány rengetegében és ficzánkolódott benne kedve szerint. Soha sem volt még olyan keresett czikk a hazában, mint egy-egy tudományos könyv e héten; ha rossz volt, annál jobb volt a szerzőre nézve, annál biztosabban számolhatott egy-egy kegyes pártfogóra. És lön ajánlgatás és korteskedés és cselszövés és megfuvása a nagy papirharsonának, hogy csakugy tánczoltak bele a fülek. Ennek ellenében aztán megalakult a nyolczak szövetsége, nyolcz fiatal tudós vérszövetségre lépett — talán bikavér volt a Marchalnál — oly végre, hogy ők megmentik a capitolumot; mivel hogy olyan nagy az ajánlgatás, hogy lehetetlen választani, annál fogva ők egytől-egyig valamennyi ajánlgattat keresztül hullatják a bíráló-rostán! Ha megtartották-e is fogadásukat, — arról feleljen a nagy ocsugarmada. Annyi áll, hogy Lónyay Menyhért lett báró Eötvös utódja az elnöki széken, egészen rendjén is van, báró Eötvös nagy tudós, nagy költő, nagy állambölcsész, nagy író, nagy szónok volt, ezek mind szép dolgok lehettek a régi időkben, Lónyay Menyhért mindezeknek ellenében csak egy nagy tehetséggel dicsekedhetik, hanem ez az egy az, hogy nagy fináncztehetség, azért illeti őt úgy meg az első magyar biztosító intézet — vagy akarom mondani: az első magyar tudományos intézet elnöki széke, mint senkit mást a hazában mostanság. Az nom baj, hogy az új elnök Bécsben lakik és félig osztrák, félig magyar miniszter, az efféle csekélység meg sem is látszik nálunk, az Akadémia azért csakugy mozdithatja elő a hazai tudományosságot a jövőben, valamint a közelmúltban tette.

JURNALU DE MODA

(Suplementu la „Familia” nr. 19)

1871.

La V. Grund in Pesta.

A képzőművészeti társulat közgyűléséről is szeretnék pár komoly szót ejteni, csak lehetséges is volna. Mindössze lehattunk valami harminczan e közgyűlésen, Pulszky Ferenczet, az elnököt is ideszámítva. És valamennyi jelenlevő egyhangulag abban állapodott meg, hogy becsület Telepy Károly titkár ur lankadatlan ügyszeretetének, hanem azért a társulat pénztárában nagy a sötétség, nincs pénz, nincs pártolás; nem is csuda; a képzőművészetek pártolása nem főuri passio, és a képek szeretetével szemben áll a képtelenségek szeretete. Nálunk tudnak mutatni képeket különféle képen és vásárolni is tudnak azt, ha mindjárt vászonban van is, csak szép legyen és eladó, de vászonon — ezen passio iránt még hiányzik nálunk az érzék. Pedig az nem áll épen rosszul egy főuri czimerhez. Sőt vannak, a kik épen ilyen passiókban lelik főuri kedvüket. Vannak, vannak, de hol?

Nálunk is, például József főherczeg, ez a fejébe vette, hogy a Margit-szigeten megmutatja a fővárosnak, hogy körülbelül mennyi pénz kell hozzá, kivált ha Heinrichra bizatik a kivitel. Hanem azért két év elég volt arra, hogy Budapest talán századokig áldani fogja érte József főherczeget. Mult vasárnap volt a margitszigeti fürdőhelyiség ünnepélyes megnyitása, ezeren ezeren rándultak át ez ünnepélyre, a gőzösök alig voltak képesek hazaszállítani őket, és annak mind a főherczeg az oka, vagyis inkább a sziget, melyet a főherczeg olyan gyönyörű széppé varázsolgatott, hogy az ember a mint kiszállt, csak állt és bámult és alig birt betelni a sok szépséggel, és ez a bámulatos elragadtatás minden tiz lépésre ismétlődött, mindig ujjabb-ujabb szépségek tárulván fel előtte; itt egy gyönyörű faszor, ott egy bájoló virágsoportozat, amott egy csábultatos lugas, aztán a fürdőhelyiség gazdag berendezése, a fürdőszobák izletes kényelme, a fürdőház meglepő alakja, — nem csuda, hogy egyszerre csak reájuk esteledett a sok ezer vendégre, a kik aztán mind valamennyien egyszerre szerettek volna hazaszállíttatni, a mi természetesen nem ment. Azért legjobb mindjárt reggel kirándulni e csudaszép „isten szemé“-be, így este felé talán mégis reáveheti a lelkét az ember a távozásra.

Egy főuri írival is gazdagabbak lettünk e héten: gróf Zichy Gézával. A „Phrenolog“ szerzője ő. A színlapon ugyan „Justus“-nak nevezte magát, de semmi oka, eltitkolni grófi nevét ilyen tehetség mellett. A „Phrenolog“-on ugyan még nagyon meglátszik a fiatalság, de mint az életben, úgy a költészetben is, az emelkedett lélek ügyetlenségei is szeretetre méltók. A kis vigjáték hőse, a phrenolog elfelejti, hogy neje van és szép eladó leánya van, és a reggelinél a kávéscésze helyett egy koponyát emelt szájához, annyira belemerült a koponya-tanba. Szegény felesége már-már az esztét felti miatta. Szerencsére leánya annál világiasabban gondolkodik, ezt meglátja egy fiatal ember és látni és megszeretni, és a többi: a fiatal ember azon módon oltárhoz is vezetné, hahogy épen a gőzösön nem történik az első találkozás és pedig oly formán, hogy a fiatal ember lemarad a gőzösről, a leány pedig tovarepittetik általa; hanem azért a szerelem őrangyala szerencsésen összehozza őket ismét, csak az a baj, hogy a fiatal ember kissé szeles és annál fogva a leány atyja a phrenolog, örültnék tartja, és mivel a szeles ifju fején az örültségi jelenségeket akarja tanulmányozni, a fiatal ember viszont az apát tartja örültnék, míg az anya föl nem világosítja őt férje szerencsétlen szenvedélyéről és erre a fiatal ember fölteszi magában, hogy ő kigyógyítja őt veszedelmes szenvedelméből; meghívó levelet ír neki a „francia konzulhoz“ czimzett örültnék háza igazgatójának neve alatt, az intézetben tartandó tánczvigalomra, a

phrenolog két kézzel kap a meghíváson, milyen pompás alkalom lesz ez a koponyák tanulmányozására! Megjelenik a tánczvigalmon, azt hiszi, hogy csupa bolondok közt jár, holott a francia konzul, a fiatal ember nagybátyja tánczvigalmán van és úgy össze-vissza bonyolítja a vigalmat, hogy végre őt tartják bolondnak, és csak a fiatal ember ügyessége menti meg jó nevét a társaságban, miért aztán kigyógyítva koponyatani kór-ságából, leánya kezével jutalmazza meg a fiatal embert.

A kis vigjáték legfőbb hibája, hogy az emberek benne egytől-egyig csakugyan úgy viselik magukat, mint a félbolondok, hanem ez mind olyan kedves humorral és több helyütt szellemdus élénkséggel történik, hogy örömmel nézzük el a tulzásokat benne. A kezelést el lehet sajáttítani, a tehetség isten adománya, és ez igen szépen meg van a fiatal emberben.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

— (Az országos magyar gazdasszonyegylet) május 13-kán tartott választmányi ülésében hálás köszönettel vétetett ő felségének a királynénak az egyletről való kegyes megemlékezése 150 frt adományozásával, nemkülönbén hálás elismeréssel vétetett megboldogult Aczél Sándornénak végrendeletileg hagyományozott 100 frtja, köszönet szavaztatott Schaller vigadó bérlő urnak, ki egy estélynek negyedrészt jövedelmét, 167 frt 94 krt az egyletnek szánta, köszönet szavaztatott Damjanich Jánosné elnöknek, ki a bazár eszméjét az egylet gyűlésén indítványozta.

— (A szegény gyermekórház-egylet) vasárnap délelőtt 11 órakor tartá közgyűlését Ürményi József elnöklete alatt. Az egyletnek földhitelintézeti záloglevelekbe fektetett tőkéje 6200 frttal növekedett. Összes tőke-gyarapodása az érvénytelené vált kötelezvények levonása után 2890 frtra rugott. Mint rendkívüli jelenséget tünteti fel a választmányi jelentés, hogy a mult évben 1025 frt 4 kr-ra ment a fizetéses betegosztályok jövedelme. A százforintos rendes tagok sorába — 40 új név lön beigtatva. — Az összes bevételek a lefolyt évben 16,444 forint 10 1/2 kr-ra, a kiadások pedig 16,125 frt 18 kr-ra rugtak. Az egyletnek ingatlan és értékpapirokban fekvő alapvagyonja 1869. év végén 110,810 frtot tön s a mult év végén 112,690 frtra emelkedett. Megerősítés végett előadja a választmány, hogy egy harmadik r. segédorvosi állomást szervezett és erre dr. Neubauer Lajost nevezte ki, továbbá, hogy dr. Fejér Lajost léptette elő az első r. segédorvosi, dr. Ajtay Sándort pedig a kórbonecznoki állomásra. A választmány javaslatba hozza, hogy dr. Verebélyi László, mint tiszteletbeli műtő orvos működhessek és dr. Kétli Károly ingyenes ajánlatához képest villany-gyógyászati szaktudományát a gyermekórházban gyakorolhassa. Ezután felolvastatott dr. Bókay János orvosi jelentése, mely szerint a mult évben összesen 5957 beteg gyermek gyógykezeltetett a szegény gyermekórházban. 5469 járólagn látogatta az intézetet és 488 az intézet ágyaiban nyert orvosi ápolást. Előbbiek között volt 2813 fiu és 2656 leány, 4800 pest-budai és 668 az ország különböző részeiből. Látogatásaiknak összes száma 12,112-tőt tett ki. A befekvő betegek között volt 241 fiu és 247 leány. A gyermekápolásról tartott nyilvános előadásokban részt vett 184 szülésztanulónő. A közgyűlés e jelentéseket meghallgatva és helybenhagyva, elnök javaslatára elhatározta, hogy a rendes gyűjtéseken kívül államsegélyt fog kérni. A közgyűlés

köszönetet szavazva az elnöknek s a választmánynak, nemkülönben tisztviselőinek, délután 1 órakor szétoszlott.

✦✦ (Dayka ünnepély.) Dayka, mint tudva van, Ungvárott az ottani gymnaziumban volt tanár, Ungvárott temettetett is el. Ennek folytán Ungvárott nem rég azt tervezték, hogy Daykának emléket állítsanak; de a dolog feledésbe ment. Az ottani gymnaziumi ifjuság azonban Daykáról nevezte el önképző-körét, mely Dayka születésnapján évenként ünnepélyt tart. Ez ünnepélyt az idén is megtarták alkalmi szónoklatok s más irodalmi dolgozatok felolvasásával. Homicsko tanár ez alkalomra pályadíjt is tűzött ki.

✦✦ (Bartalus István,) budai képezdei ének- és zenetanár a közoktatási miniszteriumhoz egy a zongora és orgona tömeges tanítására szolgáló munkát nyújtott be, melynek megbirálásával ifj. Bertha Sándor, Feley Antal és Nikolics Sándor urak bizattak meg. Hogy a tanmű gyakorlati voltáról minél jobban meggyőződhesse, meglátogatták a már e módszer szerint tanított budai képezdét, hol őket a tanulók örvendetes előmenetelei méltán meglepték. Kívánatos volna, hogy a kormány Bartalus ur művét az ország minden képezdéje számára elfogadja, mert ezáltal csak a közművelődésnek s a magyar zenének fog nagy szolgálatakat tenni.

✦✦ (A képzelhetlen magasságra emelkedett házbér,) mely egész Európában nem találta párját, megszülte a kimaradhatlan eredményt: Pest nagyobb mérvben kezd építkezni. Alig van utcza, melyben ne lenne egy-két új nagy ház. Magában a bel- és a Lipótvárosban pedig 64 nagy házon dolgoznak e pillanatban. A régibb házakban pedig egész emeletek állnak üresen. Nem akadt oly bolond, ki megadja az érték követelt pogány összeget. Azt hisszük, hogy nemsokára elérkezik az idő, mikor a háziuraknak is leesik az állkapczájuk.

✦✦ (Az idei regatta) a fővárosi csolnakázó-egyletek megállapodása szerint a következő versenyekből fog állani: 1. a serlegdíj-verseny négy evezős versenyhajók számára. A díj 100 arany ezüst serlegben. Résztvehet minden bel vagy külföldi egylet. 2. Egyleti díj négy evezős szélesebb kiránduló hajók számára. A díj 200 frt; résztvehet minden belföldi hajós-egylet. 3. Kezdők versenye; két pár evezős kormányossal, tiszteletdíjjal. Versenyezhetnek oly hazai egyleti tagok, a kik regattán még nem nyertek. 4. Hölgyek díja: egy pár evezős, kormányos nélkül. Díj, egy hölgyek által adandó emlék. Résztvehet minden műkedvelő. 5. Sandolin-verseny, és végül 6. Molnár-verseny. A regatta juniushó 2-dik felének egyik szombatján, a Margit-Sziget pesti oldalán fog megtartatni. A regatta után bál is van tervezve, hogy ne csak a műkedvelő, de a tánczkedvelő közönségnek is legyen hol mulatni.

✦✦ (Pesti csendélet.) Bizonyos Spiegelhalter Tivadar egy ferenczvárosi háziasszonyt feljelentett a pénzügyőrségnél, hogy a vámnál három tehenet becsempészett. A házmotózás a feljelentést valónak bizonyítja, és a háziasszony tetemes pénzbírságra ítéltetett. A háziasszony fizetni nem akarván, a pénzügyőrség által a fenytő törvényszéknél feljelentetett, hogy ez a pénzbírságot fogsági büntetésre változtassa. A háziasszony most arra kérte a törvényszéket, hogy Spiegelhalternek ne higgyen, mivel ő gyilkos és fia (a háziasszonyé) előtt azt mondotta, hogy ő egy honvédet megölt. Ezen állítást az asszony fia is megerősítette. Spiegelhalter szerencsétlenségére, akkor az Orczy-kertben csakugyan megölték egy katonát. A két tanu vallomása elegendő volt, hogy Spiegelhalter ellen a törvényszék főbenjáró pert indított. A katonai térparancsnokság ezen tárgyban megkerestetvén, azt válaszolta, hogy mult év

junius 3-dikán az Orczy-kertben Dusanek József tüzér megöletett ugyan, de gyilkosa: Milanuje Petro, gyalogkatoná, akkor azonnal kézrekerítettett. Továbbá az is kiderült, hogy Spiegelhalter nem azt állította, hogy ő vert agyon egy honvédet, hanem csak elbeszélte, hogy valaha egy honvéd meggyilkoltatott. Ártatlansága tehát napfényre derült és őt havi vizsgálati fogság után tegnap szabad lábra helyeztetett.

✦✦ (Zichy Mihály) Szent-Pétervárott egy ép oly nagy, mint genialis festvényen dolgozik, melynek egy vázlatát fényképben Pestre megküldé. Tárgya ez: ha Krisztus ma jelennek meg a földön! Egyfelől a Krisztus helytartója, a pápa tartja roppant fénynyel egy ünnepi menetét, másfelől pedig a megváltó jelen meg, egyszerűen, dicsőkörrrel feje körül. Az ebből támadt zavar képezi e festvény életteljes mozgalmát. A pápa környezetén látszik a kellemetlen hatás, ellenben más oldalt a szegények örülnek, ujjongnak, s Krisztus szeretettel nyújtja feljükk kezét. E képet a művész Angolországba fogja küldeni.

✦✦ (A lipótmezei tébolydában) Niedermann tanár érdekes felolvasásokat tart. Legutóbb az érzék-tévéngésről: az érzék-káprázatról és érzék-csalódásról (hallucinatio és illusio) beszélt. Hallgatósága igen számos volt. A szerencsétlenek, kiket a tanár ur hallgatóságának bemutatott, mind az érzék-tévéngés betegek voltak. Különösen érdekes volt egy szegény kassai ember, ki elmeháborodásának tetőpontján már össze függő mondatokat is alig volt képes elmondani rögeszméjén kívül. Nagyon megható volt egy hetvenöt éves aggastyán is, ki elgyöngülését annak tulajdonítja, hogy valaki folytonosan méreggel fecskendezi. Egy paraszt-ember pedig az istent látta megjelenni. Mindnyájan hangokat hallanak, hol a falaktól, hol a levegőből, s nem lehet elhithetni velük, hogy más nem hallja.

✦✦ (A pesti orvosi egyetem) mult szombaton ünnepelte meg százéves fennállásának évfordulóját. A tanügy barátai és a honoratiorok nagy számmal voltak képviselve ez ünnepélyen. Délelőtt 10 órakor a négy fakultás valamennyi tanára, sok tudományos kitűnőség s az egyetemi ifjuság összegyűlt az egyetemi templomban, hol a seminarium rectora, Ipolyi Arnold végezte a misét a papnövelde növendékeinek segédletével. Innen az egyetemi jelvényeket vivő facultási szolgálak után az egész gyülekezet bevonult az aula magnaba, hol az orvosi egyetem dékánja, Rupp, tartott emelkedett beszédet. Erre Pauler miniszter emelt szót, s tudtára adá az összegyűlteknél, hogy ez ünnepélyes alkalomból a király Stockinger, Lenhossek és Zongory orvosi egyetemi tanárokat királyi tanácsosokká nevezte ki, Rupp dékánnak pedig a III-ad osztályu vaskoronarendet adományozta. Az ünnepélyt Konek, jogkari rector beszéde rekeszté be.

✦✦ (Kossuth Lajos) mostani visszavonult életéről sokat irtak a lapok, azoknak tudósításai folytán, kik magányában meglátogatták. Tudjuk, hogy kiváló előszeretettel foglalkozik a növénytantannal és a csillagászattal. Most egy igen becses levele jelent meg Mednyánszky Sándor szivességéből Berecz Antal „Természet“ című folyóiratában, „A csillagok színváltozásáról.“

✦✦ (Kossuthnál.) Helfy Ignác ur közelebb meglátogatta Kossuthot Turinban s e látogatásról több érdekes részletet közöl a „M. Ujság“-ban. A többi között a következőket: Nyáry Pál halála megrázkódtató benyomást tett Kossuthra. Azt hiszi róla, hogy ő volt talán az utolsó, ki „ősi alkotmányunk szellemét az ujkor szellemének keretébe illesztve, felfogta“, s

mint administratív tehetség minden magyar kortársát fölülmulta. Egyéb közügyekre áttérve, Kossuth a leghevesb ellenzéssel szólt a virilis szavazatokról s a birák kinevezéséről. Kossuth Lajos különben, 70 éves daczára, teljesen ép s egészséges s családját is, mely Kossuth két fia s öreg barátja, Ihsz Dánielből áll, a látogató teljes egészségben találta. Midőn Helfy Kossuthtól bucsuzott, arczképét kérte emlékül, melyet aztán Kossuth utána küldött Milanóba, e sajátkezü aláírással: „Törhet, de nem hajlik.“

✦✦ (Miniszter- és alkotmány-válság.) Több nap óta hire jár s mire lapunk megjelenik, már valószínűleg végzett ténynyé vált, hogy Horváth Boldizsár igazságügyminiszter beadta lemondását. Ezzel egyidejűleg még egy pár miniszter leköszönéséről beszéltek, mi ha valósul, az Andrássy-miniszterium nevezetes változáson megy keresztül. A vérmes reményűek az osztrák miniszter-válságok folytán egy leendő personál unióra vonnak következtetést, a mi annyit tesz, hogy hazánk csak az uralkodó személye által volna összeköttetésben Ausztriával és nem a közösgyek által. De ez mind a jövő kérdése, s azonkívül a politika köréhez tartozik; csak mint létező hirt enlítettük meg.

✦✦ (Rózsás napló.) Lukács Béla irótársunk e hó 15-kén vezette oltárhoz Gajzágó Fatime kisasszonyt, a számvevőszék elnökének, Gajzágó Salamonnak bájos leányát. — Osváth Albert, a tehetségesebb fiatal pesti orvosok egyike e napokban jegyezte el Makay Juliska kisasszonyt, Makay Imre tiszainokai földbirtokos kellemdus leányát.

✦✦ (Vegyes hírek.) Az első pesti gyermek menhelynek közelébb bő jövedelme volt. Ugyanis az ápril 18. és 29-dikén gróf Karácsonyi Guido termeiben tartott műkedvelői előadások 1756 frt 95 krt, az ápril 26-dikán a pesti német részvény-színházban tartott előadás pedig 698 frt 25 krt jövedelmezett. — Csodaszülött. Medgyesen egy román asszony oly gyermeket szült, kinek karja a könyökben, lába a térdben végződik. A gyermek különben — fájdalom, egészséges. — Az orvosok és természetvizsgálók idei nagygyűlése Aradon augusztushó 28-kától szeptember 2-dika közti napokon lesz. Ezalatt kirándulásokat tesznek Radnára Lippára, Világosra, Dévára, V.-Hunyadiá, stb. — A felső dunarakparton meg van engedve a háztulajdonosoknak, hogy a házak előtt fákat ültethessenek. Hanem két ölnél magasabb egyik sem lehet. Így határozta a közmunkatanács. — Bignio, kitűnő baritonista hazánkfia tehát végre mégis fel fog lépni a nemzeti színpadon. Az intendáns hir szerint, meghívta s előnyös ajánlatot tett neki az itteni vendégszereplésre. — A „Figyelő“, Szana Tamás szépirodalmi és művészeti lapja egy igen szép költeményt közöl Madách Imrének, az „Ember tragoediájá“-nak hagyományaiból. Igéri, hogy többet is fog közölni. Madách Imre hátrabagyott művei megannyi értékes gyöngyök s még ez év folytán önálló kötetben is meg fognak jelenni. — Gyermekgyilkos. Egerben egy Varga János nevű ember hathónapos gyermekét gyufával megmérgezte. — Berettyó-Ujfalu nagy csapás érte. A már hetek óta folyton tartó eső következtében túlaradt Berettyó e hó 9-én medréből kitért s szilaj hullámai az egész vidéket elborították, rombolva mindent, mi utjukba akadt, a némi reményekre jogosított vetést tönkre tették; a lakosok a kétségbeséshez állnak közel, annyival inkább, mert magának a városnak nagy része is vízben áll. — A szabóstrikk e azzal érte végét, hogy mult pénteken egy kis zavargást rendeztek a strikkolók, mire a kapitányság a kolom-

posokat — 34-en valának ök — elcsipette, a többieket katonaság rántotta szélylyel, szombaton és vasárnap aztán jobban megdöntötték a dolgot és mivel különben is elég volt már a koplalásból, hát hétfőn szépen visszatértek a műhelyekbe. — Ember György, kinek több sikerült munkáját olvashatta a közönség, „Egy nagy lélek története“ ezim alatt előfizetést hirdet egy nevelészetű munkára. Előfizetési ára 1 frt. A pénz szerző neve alatt Nagy-Váradra küldendő. — Vasuti munkások strikkja. A mint a cs. kir. szab. államvasut igazgatósága bejelenté, munkásai beszüntették a munkát. Tanultak a szabó- és péksegédektől.

✦✦ (Halálozás) Básthly Imre a „Tiszavidék“ egykori szerkesztője, a „Tavaszi Ibolyák“ „Dalok és elbeszélések a népnek“ s egy vig tárgyú regény, „Egy pápa a XIX. században“ ezimű művek szerzője, élte virágkorában Debreczenben elhunyt. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Május 13-dikán: „Lucia“, Donizetti operája, olasz előadás. — Május 14-dikén: „A nők az alkotmányban“, Tóth Kálmán vigjátéka. — Május 15-dikén: „A phreológ“ és „A tiszaháti libácska“, vigjátékok. — Május 16-dikán: „Lucia“, Donizetti operája. — Május 17-dikén: „Csacska nők“, francia vigjáték, Molnárné, mint vendég. — Május 18-dikán: „Borgia Lukretia“, Bidan operája, olasz előadás. — Május 19-dikén: „Lignerolles Luiza“, francia szomorujáték, Molnárné, mint vendég. — Május 20-dikán: „Faust“, opera.

Gazdasszonyoknak

Ezuttal a szappan főzés két módját mutatom be t. olvasónőimnek, az egyiket is, a másikat is jónak találván, a felülvizsgálatot kedves olvasónőimre biz.

Egy körülbelül 52 itezés üstbe 40 iteze folyó vagy eső vizet és 5 font sodát tevén, lassu tüznél és folytonos keverés mellett mind addig kell ezt tenni, míg a soda elolvadt. Ekkor egy iteze friss oltott meszet kell vigyázva hozzá keverni, csak azután jobban tüzelni, hogy forrjon föl e lúg. Egy fél-óráig hagyván forrni e lúgot, meg kell próbálni, ha elég erős-e. Ezt pedig a következő módon tudhatjuk meg: belemártunk egy ludtollat, és ha annak felső része azonnal elolvad, vagy kocsonyás lesz, ugy a lúg már elég erős, ha nem: még egy fél-meszely meszet kell hozzá tenni.

Ez egész lúgot egy dézsába kell önteni, az üstöt tisztára kisuroltatni, 10—12 font zsiradékot, vagy 16 font zsiradékot vagy 16 font töpörtyüt belé tenni, a tiszta lúgnak felét reá önteni és lassu tüznél, folytonos keverés mellett forrni hagyni, míg a szappannak való maszat egészen föl nem emésztődik.

Ekkor az üstben levőt egy sűrű rostán át egy másik edénybe kell szűrni, az üst kisurolása után a megmaradt és már megülepedett, egyszer főtt és már a lúgtól elvált szappant vaskanállal, a már az üstbe öntött tiszta meleg lúgra le kell szedni, és addig főni hagyni, míg sűrű és nyulós nem lesz. Ekkor egy fél font finomra tört sót belé kell tenni, hogy a szappan elváljék a lúgtól. Fél vagy három-negyedórai főzés után az üstöt le kell venni a tüzről és ismét egy fél font sót belekeverni. Tíz percznyi ülepedés után, a szappant a már elébb elkészített és vizes rnhákkal kirakott faládákba kell merni, más napig ott hagyni, aztán a kendőkkel kiemelni, és szellős helyen szárítás végett eltenni.

A szappan-főzés más módja.

80 itcze jó erős hamulugba 6 font sodát és 6 font oltatlan meszet tevén, egy nagy üstben egy jó negyedóráig főni kell hagyni, és azután dézsába öntve, megüledése után e lugot ismét az üstbe merni. E lughoz 20 font zsiradékot kell tenni és négy óráig főni hagyni, azután 6 fél marék só hozzá adni, még egy óráig forrásban tartani, akkor a már elébb leirt módra ládákra szedni és megszáritani.

Divattudósítás.

Beck J. vászonneműek kereskedésében a következő fehérneműek kaphatók:

Színes férfi ingek, darabja 1 frt 30 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, madapolán ingek 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, hollandi vászonból 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr; rumburgi vászonból 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, 6 frt. Férfi gatyák magyar vagy francia szabásra 90 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt. Gallérok. kézelők, nyakkendők, fehér és színes zsebkendők, kapczák, ingmell betétek, madapolán és vászonból, 30 krtól kezdve 2 frt 50 krig minden árban.

Női ingek madapolán mellel 2 frt, hollandi vászonból 1 frt 80 kr, 2 frt, díszes mellel 2 frt 50 kr, himzett betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5-6 frtig. Női lábra valók 1 frt 20 kr, fodorral és diszszel 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 2 frt. Hálókötösök diszszel 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, himzettek 3 frt, 3 frt 50 kr. Fésülő köpenyek 4-5 frt. Alsó szoknyák 1 frt 80 kr, 2 frt; diszszel és fodorral 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4-5-6 frt. Fűzőkék 80 kr, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3-4 frt. Lószörkrinolinok dudorokkal 3 frt 50 kr, 4 frt; két fodorral és turnürrel 6 frt. — Mindennemű harisnyák, zsebkendők, kötények, függönyök, nyakkendők, kontyok és mindennemű fehérneműek, hölgyek, gyermekek és férfiak számára minden nagyságban és választásban. Továbbá bécsi tavaszi napernyők 1 frt 50 kr, bélelt 2 frt, nagy selyem nyári napernyő 2 frt, bélelt 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt. Atlaszból két fodorral 4 frt 50 kr, 5 frt, 5 frt 50 kr, 6 frt, 6 frt 50 kr, öt fodorral és paszomány diszszel 7 frt, 7 frt 50 kr, satinból 1 frt 50 kr, bélelt 2 frt, két fodorral 2 frt 50 kr, 3 frt, nagy kerti napernyő, bélelt 2 frt 50 kr, 3 frt, selyemből 4 frt, 4 frt 50 kr. Esernyők is minden árban kaphatók.

Végül néhány szót mai mellékletünkről: egy nyári felső gallér szabásáról. Az első szám a hosszú elő részt jelöli, a második pedig a hátrészt. Az elő rész tetszés szerint még egy arasznyival hosszabb is lehet. E gallért övvel a testhez is lehet szorítani és hátul csokorral díszíteni. E gallér készülhet a ruha szövetéből egyformán, vagy fekete tafotából, ripsből, cashemirből sat. Diszítésére nézve, ha a ruha szövetéből készül, a ruhával egyforma dísz is kell rá tenni: fodrokat, bársonyt. A fekete szövetekből készütekre jól áll a tafota ruhe és selyemrojt. E gallérok igen divatosak és czélszerűek is, és egyszerűségükben fogva mindenki maga is készítheti.

Számrejtvény.

Nagy Antóniától.

- 7, 13, 14, 10, 2. Eltiportatás jutott osztály részéül,
1, 5, 10. A hol megjelenik, mindenütt fény derül,
15, 12, 3, 5, 6. Világot ölelnek hatalmas karjai,
5, 10, 11, 7, 13, 5. Csendben és békében folynak le napjai,
12, 8, 11, 10, 5. Vitéz hajónak méltó ellenfele,
1, 15, 3. A szállószetnek legelső mestere,
7, 13, 9, 10, 15. Így nevezi a magyar egyik eledelét,
4, 5, 1, 6, 5. Kár, hogy már nem az égből hull szét,
4, 11, 1, 14, 5. Különböző lelki kórnak neve,
10, 15, 4, 10, 5. Csak gazdag ember birkozzék vele,

- 6, 3, 4, 5. Érzelmait nem öntheti szavakba,
11, 4, 3, 1. Zárszója, mely ritkán jó használatba,
12, 3, 6, 7, 9. Szerencsétlen véget ért olasz főrangú család,
2, 6, 8, 2. Nem nagy figyelemben részelteti a más baját,
4, 3, 8, 2. Tavaszkor látni, jól esik szemnek, léleknek,
12, 8, 14, 4. Vannak sokan, kik rá igen nagy súlyt fektetnek,
1-15. Engedd isten, hogy elérjük,
De ments meg, hogy félreértsük!
Megfejtési határidő: júniushó 19-ke.

A f. év 17-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Hit, remény és szeretet.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkünk küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthory Zsigray Istvánné, Pap Kovácsik Gizella, Mirkva Hermin, Beke Cornélia, Bereczk Ilka és Mari, Jánossy Lajos, Jantsó Boer Teréz, Benyó Mariska, Koch Teréz, Moesz Marossy Emilia, Brocken Kováts Emma, Benedikovics Róza, Sztancsek Vilma, Marossy Hermin és Etel, Falvay Flóra, Mátyás Berta, Pethes Jozsefa, Vizkelety Irma, Ffresahner Róza, Grünfeld Róza, Freibauer Luiza, Peterdi Károlyné, Zemhényi Zsigmondy Vilma, Ratkovszky Mari és Vilma, Ujváry Anna, Kosztyik Terka, Bodnár Anna, Kleiner Jánosné, Perisics Ilka, Gellér Ilona, Ploy Leustach Fanni, Petrenkó Berta, Kalós Péterné, Orbán Paulin, Gremberger Nina, Schiffer Imréné, Vághó Aranka, Szikszó Tullia, Szebeni Borbála, Mészáros Szabó Zsuzsánna, Bozváry Viktória, Erdensohn Emilia, Szepessy Szilágyi Lidia, Haulik Anna, Herbeth Károlyné, Seján Gorzó Kornélia, Simli Szabó Róza, Simli Katinka, Altman Luiza, Regéczy Miklósné, Gőből Antónia, Guba Jánosné, Pethő Antalné, Boczkó Károlyné, Stein Betti, Zloczky Anna, Szücs Lajosné, Gabsovits Clementine, Ludvig Matild, Szalgháry Crescentia, Mráz Ottilia, Szmodits Gizella, Szilárdy Gizella, Okrutzky Georgine, Kalós Erzsébet, Fülöp Mariska, Pap Cziike Karolin, Perisits Ilka, Schmidt Fanni, Szapper Janka és Izabella, Matolesy Ilka, Kovács Róza, Rátkay Emilia, Illiczky Julia, Egressy Emilia, Albert Lilla, Tormássy Lilla, Pataky Gizella, Vörös Juliska, Molcsányi Pozsgay Ilona, Gellér Jánosné, Maksai Mari, Simay Károlyné, Dubányi Róza, Durneisz Irma, Kármán Luiza, Löwy Izidor, Jóska Jakabfalvay Emilia, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Pap Cziike Karolin, Tóthi Szabó Sándorné, Szabó Hermin, Erdélyi Róza, Schmidt Zsuzsánna, Nagy Krisztina, Pásztelyi Danielovich Emilia, Ivády Nina, Wagner Mari, Illyásevits Ilon, Vresits Emilia, Schmidt Fanni, Heim Ida és Ilka, Kemény Karolin, Bombér Ida, Bagossy Albertné, Dániel Istvánné.

A f. évi 16-dik számban közölt számrejtvény megfejtését utólag beküldö:

Tóthi Szabó Sándorné, Szabó Hermin, Schmidt Fanni, Bagossy Albertné.

Tartalom.

A hajléktalanok menhelye Bécsben. — Egy anya fájdalma, Dobó Lászlótól. — A szállóskert titka. Beszély, Lovass N. Jánostól. (Folyt.) — Kékszakál, Marlitt E. beszélye, Pr. J-től. (Folyt.) — A tollas gyémánt. Egy külföldi lap után, B. - t ő l. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Felső gallér szabás-mintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>22. SZ. Május 28-kán. 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett divatképpel, minden szükséges hímzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	---	---

Hollán Ernőné arc-
 képővel kedveskedem
 ma hölgyeinknek. Ugy-
 o bár, nem szükség
 mondanom, miért? Ki
 ne ismerné e jeles nőt
 híreből? Hiszen egy
 évtized óta nem volt
 hazánkban az a ne-
 mes eszme, melynek
 valóítására női erény
 szükségeltetnék, mely-
 ben e kitűnő honleány
 a legbuzgóbban részt
 ne vett volna! A „Ma-
 gyar gazdaszonyok
 egyleté”-nek ő volt
 egyik vezérlelke, az
 országos inség szomo-
 ru idejében az ő ne-
 mes buzgóságával ta-
 lálkozánk, a nőképzés
 előbbrevitelén lanka-
 datlanul fáradoz. legkü-
 zelebb is a vízkárosul-
 tak javára rendezett
 bazárban ismét az ő
 ernyedetlen buzgalma-
 val tünt ki, a jótékony
 nőegylet kebelében fá-

Hollán Ernőné.

radhatlan a szegény-
 ség enyhítésében, —
 ki ne vágnék tehát,
 legalább külső arezvo-
 násai után megismer-
 kedni oly nővel, a ki-
 nek egész gazdag lelke
 csupán csak a jóté-
 konyságnak van szent-
 telve?

És ezzel letehetném
 a tollat, mert száraz
 életleirást ugy sem
 várnak tőlem olvasó-
 nőim és miből is áll
 egy nő életirása? Szü-
 letett Békássy Antónia,
 és férjhez ment Hollán
 Ernőhöz, az 1848-diki
 honvédek egyik diszé-
 hez, a jelenlegi honvé-
 delmi miniszterium ál-
 lamtitkárához,—mind-
 ebből az következik-e,
 hogy egyike legyen
 azon hölgyeknek, a
 kik elveszettnek tart-
 ják az napot, a mely-
 ben jót nem tettek?

Gondolkodtam is

rajta, hogy honnan vette magát e nőben az a sok jószág, és talán nem lesz egészen fölösleges megmondani, hogy mennyire mentem tapasztalataimmal e részben.

Tehát először is azt tapasztaltam, hogy miként a házasságban, úgy az egyes emberben a jószág multhatatlan föltétele, hogy fő és sziv ne két külön potentataképen, hanem két hű szövetségesül egymás mellett uralkodjanak. Elnyomni egyiket sem szabad, mert azt épúgy megsínyli az elnyomó, mint az elnyomott; de viszont teljes függetlenséget szintén egyik sem igényelhet magának, mert ezt is úgy az egyik, valamint a másik fél szomorúan megbánja. A kinek csak jó szive van, — és ez a jelenség éppen a nőknél nem ritkaság — az nem igen tudja tettekre érleltetni szép érzéseit és tehetetlensége folytán csak szomorúságot szerez magának jószágával; viszont az, a ki csak gondolkodni tud, nem szerez ugyan magának szomorúságot, de igazi örömet sem szerez magának, azért, mert másoknak sem törekszik igaz örömet szerezni; cselekedetei nem teremnek áldást, mert csak is önző cselekedeteket képes végbe vinni; a sziv nem nemesíti meg a cselekvésre készítő eszméket és lelke nem képes széles körben kiterjeszteni ágait, sem árnyat, sem zamatos gyümölcsöt nem terem, hanem csak nő és emelkedik egyenesen föl, mint a jegenye, szemnek szép, hasznosnak azonban csak magának hasznos, minden ága maga felé hajlik, legfőlebb a verebek — azok a semmire kellő tolakodók — csiripolják tele a fejét, hogy ő milyen dicső egy ur, aztán tovaszállnak és ő egyedül áll, siváran és ridegen, virágtalanul, gyümölcstelenül, árnyéktalanul, nincs, a ki közelébe kívánkozni.

Mi egészen más az olyan élet, melyben férj és nő, vagyis sziv és ész hű társakként élnek egymás mellett! A sziv vágyódásainak a világos fő jelöli meg az irányt és az elme hideg számításait a meleg érzés felfutó indái fűzik körül. Itt a vágy nem válhatik önkínzó tepelődéssé, mert a világos fő tetteket terem belőle, és viszont a tettek nem válhatnak önzők ké, mert a szélesre kiterjedő ágak önmaguktól hullatják áldásukat, szedhet belőle, a kit utja viszen arra, és susogó lombja öntudatlanul hív föl pihenésre enyhe árnya alatt.

Ez kép, igaz, hanem azért kevés nőt találtam még, — férfit pedig még kevesebbet — a kiben a nyugodt gondolkodás olyan szép öszhangzásban lett volna az érzés melegével, mint Hollán Ernőnében, és a kiket találtam, azok mind jótékonyosságuk által tüntek ki. A milyen melegen érez, olyan higgadtan gondolkodik, mintegy számot vetve érzéseivel: mit keresnek nála: örömet szerezni neki? és, nézzük tehát, mi féle örömet? igazit-e, avagy csak szemfényvesztőt? tehát igazit? jól van, de miként? így nem lesz jó, amúgy jobb lesz — így jön létre a legnemesebb lelkesedés és a legáldásosabb jótékonyosság caupa merő isteni önzésből, az öntudatos jótékonyosság, a mi az igazi erény.

Csak egy példát hozok fel arra nézve, hogy milyen tisztán és világosan tud e hőszelmu nő gondolkodni; magában véve csekélység, de a mi teljesen bevilágítja az ő lelkét. Még néhány évvel azelőtt Hollán Ernőné nem volt más, mint egy kitűnő honvédtiszt hű neje, egyszerűen csak Hollán Ernőné, mint annyi sok ezren a hazában, a kiknek férjeik egykoron nagyon szerették a hazát és a kiknek vétékül rovatott föl e szent szeretet.

Jól van, akkor aztán a fölbillent igazság egy kicsit helyre igazittatván a gondviselés által, az egykor hazaszerető férfiak közül is többen kiemeltettek az eddigi homályból és

ezek közül többen érdem szerint egyszerre magas polczra emeltettek; és — ritka férfi, a kit a hirtelen jött világosság meg ne kápráztatott volna; hanem Hollán Ernőné lelkét nem, az egyszerű vasuti mérnökéből egyszerre méltóságos államtitkárné lett és ez a rögtöni változása a külső szerencsének semmi legkisebb változást nem idézett elő az ő lelkében; most is ugyanazon igénytelen igaz szeretet minden iránt, a mi jó és nemes, most is az a határtalan hazaszeretet, mint akkor, midőn még neki is sötét volt a föld.

Ez az igazi világos látása a léleknek.

Emilia.

—————

A „Hulló levelek“-ből.

Benedek Aladártól.

I.

Hervadt virág, kihült szellő,
Ad-e fényt a tájnak?
Hervadt virág, kihült szellő,
Van, mért élnek, szállnak.

Hervadt virág, kihült szellő
Hullat, szór uj éltet.
Hervadt virág, kihült szellő
Csufol engem s téged.

II.

Oly csendes az alkony! . .
Zajnátküli szellők
Lebbennek a légen
S az égi magasban
Nyugat felé tartva
Tört fellegek usznak . .
Kertünk szelid árnyán
Szűzharmatu lombok
Bólintva susognak,
S rezegnek a kéjtül a kis levelek . .
Megcsörren a cserje,
S rejtett, kicsi fészken
Üdvnek, szerelemnek
Érzésteli hangján,
Álomszerű neszszel
Piczinyke madárpár
Édes kotyogás közepett lepihen . .
— S mig keblem e képen
Ugy elöggul, úgy fáj,
S mig rajtam a vágyak
Fényes raja száll át:
Addig, te, szerelmem
Itt nyugszol ölemben
S nem hallod e szivnek
Lázás dobogását
S nem érzed e lét buja búverejét! . .
— Jobb, jobb is: Aludj hát!
S ne tudd, a mit én most
E kép s a mi képünk
Szemléletin érzek . .
Ah! lopd meg e perczet!
Álmodj' te csak, álmodj! . .
— Mig én azalatt majd
Szép hosszú hajadnak
Keblemre terülő,
Fürtjével onyelgve
Egy könyt törülök ki
Bágyadt szememből,
Nehogy hideg arcod
Lágy kobledet érve,

Lelkedbe szivárgjon . .
 Álmodj te csak, álmodj!
 S én kérem az istent,
 Hogy adjon a könnyel
 Szememre is álmot,
 S ha reád leborulva
 Majd én is elalvám,
 Ne keltse fel éltünk,
 Ne, oh soha többé,
 Csupán ha e létért
 Oly életet adhat,
 A mely örökifju!
 Avagy legalább, mely
 Hozzánk frigyül állva,
 Mindvégig igaz s hű
 S nem ont a halálra kaczer szemeket . .

III.

Fehér templom, áldozó pappal,
 Hol jámbor nép dus enyh közt tölt napot:
 Fehér templom, áldozó pappal,
 Hol éjente rut véres sír, csapong.

Fehér templom áldozó pappal:
 Volt ez az élet egykor minékünk!
 Fehér templom, áldozó pappal
 Ah! alszik a pap s virraszt szellemünk.

A szőlőskert titka.

B e s z é l y.

Lovass N. Jánostól.

(Folytatás.)

A grófnő, bár még fiatal volt, rám semmi hatást sem tett, különben is régi ismerősek valánk. Társalgónéja, Irén, csodaszép leány volt. Ő énekelt a mult este. Étkezés után Irén zongorához ült. Bethovennek örökké szép sonatáit játszotta, művészi átérzéssel, hibátlan előadással. A nagy zeneköltő viharos érzelmeit, bús, elhaló panaszait oly művészien tolmácsolta.

Később énekelt, nem tudom, mit. El voltam bűvölve, meg voltam örülve!

Mindennapos lettem a grófnő házában. Szerettem Irént végtelenül. Huszonöt éves voltam s még nem szerettem, de most kitört rajtam a szenvedély.

Mint a gátat szakított viz, mely rohanó hullámaival elborítja a vízmentesnek vélt táj virányait, úgy borított el engem is a szerelem szenvedélye. Azon örületes szenvedély, melyre magamat fogékonynak soha sem hittem.

Egy délután egyedül találtam Irént. Az ablakhoz közel ült. A kertből rózsailat özönlött be a nyitott ablakon. Nem bírtam ellenállni. Letérdeltem előtte. Nem tudom, mit mondtam neki, közel voltam az örüléshez. Elsikoltá magát az öröm hangján, karjaival körül fogott, sírt, nevetett, zokogott egyszerre. Mondá, hogy kimondhatlanul szeret. Határtalan boldog voltam.

Szegény Adélnak egy hideg, lemondó levelet irtam.

Egy hó mulva Irénnek boldog férje voltam.

Utazni mentünk.

Helvéziában, a genfi-tó partján béreltem egy lakot.

Itt éltünk boldogan. Este kiültünk a ház erkélyére.

Előttünk terült el a nagy vitzükör, magas bérc kerítésével,

mely mögül a teljes hold, mint az éj szende királynéja emelkedett föl fénypompájában. Csendes volt minden, csak nyugatról lengett kis szellőcske, sokkal gyengébb, hogysen a vizsima fölületét fölbarázdálta volna, még is elég erős, hogy a vizen uszkáló bárkák vitorláit kidagasztva, azokat tova röpitse. Fölhangzott a barcarolla s mi kéjittasan hallgattuk.

Ránéztem Irénre. E csodaszép nő enyém, boldog, végtelen boldog, hogy enyém lehet, hogy szeretem.

Letérdeltem előtte. Oh Irén, szeretlek, szeretlek!

Egy délután a tavon séta-csónakoztunk. Szemközt jött velünk egy csónak, melyben egy férfi s egy nő ültek.

Mintha Irén és a férfi meghitt, de titkolt pillanatokot váltottak volna.

Mi volt ez?

— Talán ismered, kedvesem, e férfit? — kérdém Iréntől.

— Furcsa kérdés, — felelt ő — hogyan ismerhetnék én itt valakit?

Volt Irén szavában valami éles, mit azelőtt soha sem tapasztaltam.

Egész este roszkedvű, zavart s szótlan volt.

Egy szenvedély sem nő rövid idő alatt oly nagyra, mint a féltékenység. Elpirulása az arcznak, egy véletlen pillantás, képes az ember szívében a gyanu csiráját beültetni. Jaj a szeretőknek, ha a gyanakvó fél részéről tett kérdés megnyugtató felelettel nem viszonztatik!

A gyanakvó hallgatása alatt a csalatás, mint kísértet, minden alakban mutatkozik. Nincs az a logikus, ki oly élesen tudna következtetni, mint a gyanakvó féltékeny.

Igy voltam én is. Irén előéletéről mit sem tudtam, nem kérdeztem s ő nem szólt róla. Ezt idáig természetesnek tartottam, hiszen rá sem értünk még, szerelmünk minden időnket elfoglalta. Most szerettem volna mindent tudni.

Nem aludtam semmit. Másnap Irén fejfájásról panaszkodott, hihetőleg ő sem aludt.

Sétálni indultam. A magányt kerestem, hogy setét, boldogtalanító gondolatimat rendezhessem.

Roszul hatott rám minden, napfény, árnyék, magány, szóval, minden elviselhetlen lett. Hazafelé indultam, hogy Irénnek mindent megvalljak, hogy nyugtasson meg, hogy mentessen meg ezen iszonyu kintől.

Nesztelenül léptem az előszobába, honnan az ebédlőn keresztül, Irén magánszobájába jutottam.

A padozat szőnyeggel volt borítva, lépteim nem okoztak semmi zajt.

Irén szobájában volt. Egy kis szekrényben motozott, melyet mindig zárva szokott tartani.

El nem palástolhatta zavarát, melyet megjelenésem idézett rajta elő. Hirtelen behányt mindent szekrénykéjébe.

Volt a tárgyak között egy kék szalaggal keresztül kötött iratsomag is, melyet különösen iparkodott elrejteni. Kapkodása közben egy pecsétgyűrűt leejtett, mely zajtalanul gurult a falig a szőnyegen.

Ezt mind láttam. Irén zavara növelte gyanumat.

Azt mondják, hogy a szenvedély elárulja magát. Nem mindig. Bennem pokol dúlt, de azért — — — iszonyu fejfájásról panaszkodtam, alig látok, mondám, csak most bírom még kivenni, hogy itt vagy, kedves Irén.

Irén megnyugodott. Megsimította homlokomat, melyet ő

is forrónak talált. Azután kiment, hogy rendelést tegyen lefekvésem iránt.

Fölvettem a gyűrűt és zsebembe tettem.

Ledőltem. Irén nagyon sajnálta, hogy ez a kis muló bajom támadt, szavát adta, hogy a szomszéd-nyaralóba látogatást teend, de most marad, ő engem el nem hagy.

En kértem őt, hogy csak menjen, hiszen nem érzem magam oly rosszul, csak azt ne kívánja, hogy elkísérjem, mert ma nem vagyok társaságba való.

Engedett, elment. Fölkeltem, a kis szekrény kulcsát kerestem. Megtaláltam. Ruhájában volt, melyet, látogatóba menvén, mással cserélt fel. A kis szekrényhez rohantam s kinyitottam. A papírcsomagot vizsgáltam. Kék szalaggal volt keresztül kötve s ugyanazon kis pecsétgyűrűvel volt a pecsét nyomva, melyet leejtett. Kivettem a csomagot. Hasonló színű papirosból, mint milyenből a csomag borítéka volt, idomítottam szintén egy csomagot, keresztül kötöttem úgy, mint Iréné volt, azután oly színű pecsétviaszszal lepecsételtem. Most a magamét tettem a kis szekrénybe, Irénét pedig elrejtettem. A szekrényt bezártam, a kulcsot oda tettem, hol találtam.

Valjon mit rejthet a papírcsomag magában? Nem mertem feltörni. Szégyenlettem Irénre gyanakodni. Hátha családi körülményeit rejti magában a csomag, melyek tán olyanok, hogy előttem titkolni akarja? Hiszen szüléiről nekem még nem is szólt. Talán szegények voltak és ő szégyenlené bevallani, hogy szegény családból származott? Vagy egyéb rokonai miatt okododik multjáról szólni? Különbén nincs is jogom multját feszegetni. Már azon a ponton voltam, hogy a csomagot ismét visszahelyezem, midőn haza jött.

Nem jól találta magát, mint mondá, aggódott miattam. En megnyugtattam őt, hogy már jobban vagyok, noha egy kissé még zavartnak érzem agyamat.

Mellém ült, homlokomat simogató s csókjaival halmozott.

A nyugtalan nap után, vagy mi még hihetőbb, azon csésze thea után, mit Irén nyújtott, mélyen elaludtam.

Későn reggel ébredtem fel.

Az ágyam melletti asztalon egy levélke volt Iréntől.

„Isten önnel, Lajos! Önt soha sem szerettem, ön elég hiu volt magát szeretve hinni. Nem vádolhat semmivel, hiszen sokszor boldognak vallotta magát. Isten önnel, ne keressen, mert már messze van

Irén.“

Elhagyott, megszökött. Mint tigris szaladgáltam, kerestem őt mindenütt. Hasztalan! — eltűnt.

Eszembe jutott szegény Adél, kivel tudom, boldog lettem volna.

Szégyenlettem X-be visszatérni. Ügyvédemmel eladtam jószágomat s ide jöttem, hol senki sem ismer. Ezért kerültem az embereket.

— S neje? — kérdém.

— Ő segített megkötni, ide hurcolni s elzárni, — felelt Gáti.

— Lehetetlen! — kiáltottam.

— Megtörtént dolog, fiatal barátom. A szép ismeretlen, e lak titkos lakója, — Irén.

— Mit tartalmazott a papírcsomag? Ugy hiszem, ha ön bizonyos iratoknak nincs birtokában, nem hurcoltatik ide.

Gáti hallgatott, úgy látszott, hogy történetének legfájdalmasabb vagy legszégyenítőbb pontjához ért. Végre hosszú sohaj után szólt:

— Midőn Irén eredménytelen keresése után haza tértem, a csomagot fölbontottam s az iratok olvasásához fogtam.

Megszökése után sem hittem őt oly aljasnak, mint az iratok olvasása után róla meggyőződtem.

Két év előtt férjhez ment Irén Bianini olasz grófhhoz. A házassági bizonyítvány ott volt az iratok közt.

Több levél volt még svájci kelettel bizonyos Salini Biancától, Irén egykori komornájától. Ezek egyikében panaszkodik urnőjének fukarságáról, ki 250,000 frankkal hagyta el a gróf házát s őt, ki szökését előmozdította, nyomorult öt ezer frankkal elégité ki. Öt ezer frankot kér, hogy a gróft elnémithassa. Ez szükséges, mert mind az ő, mind Irén hollétét kutattatja. Ekkor Irén álnév alatt Münchenben tartzkodott.

Egy másik levél, szintén Biancától, nápolyi kelettel, azt tartalmazta, hogy az elnémitás nem sikerült, a gróf rosszul lett, de orvosa megmentette. Azóta mindig más-más vendéglőben étkezik. Ötven ezer frankot kér Iréntől, hogy Párisba menekedhessék, különben fenyegetőzik, hogy a rendőrséget Irén nyomába vezet. Tartzkodási helye Hamburg lesz, Salzer Mari név alatt.

Ezután volt a csomagban egy téritmény Salzer Maritól, ötven ezer frankról szóló.

Egy levélben Singer Henrik, Emsből panaszkodik, hogy sokat vesztett, tanácsolja Irénnek, hogy ismét menjen férjhez valamely pénzes öreghez, kit megint megkoppaszthassanak, hanem most küldjön neki harmincz ezer frankot, hogy magát a zöld asztalnál helyre hozhassa. Bianini Emsben van, majd megkönnyíti a zöld asztalnál.

E levél Pestre volt ezimezve Lunkányi grófné társalgónéjának: Irénnek.

A levelek olvasása után pénzszekrényemet néztem meg. Hatvan ezer frank készpénzemet vitt el.

Irén nem nőm, mert első férje Bianini, hihetőség most is él.

* * *

Gáti végső szavai után Demeter ur állott előttünk rémült ábrázattal.

— Két koci rendőr tart erre, — szaporázta a szót Demeter ur, — hatan körülvenni látszanak a szőlőskertet, négyen pedig a kapu felé tartanak. Most bennünket fognak el Aknai helyett!

— Nem bennünket jöttek azok elfogni, hanem Aknait, — szólt Gáti.

— Hogyan? — kérdém én.

— Midőn ön, fiatal barátom, a szőlőskert titkos lakójának rám s az iratokra vonatkozó beszélgetését velem közölte, másnap a fővárosba mentem, hol a hatóságot a dolgok állásával megismerttettem.

— Mit? öcsém! miféle beszélgetés? iratok? — kérdé Demeter ur — én az egészét még most sem értem.

Higyje el urambátyám, még magam sem értem egészen, — feleltem Demeter urnak, miközben Gátira jelentős pillantást vetettem, — de most már mindent megtudunk, mert a rendőrök a kapu előtt állanak.

— Ki kell nyitni! — hangzott a kapu előtt, melyet hatalmasan döngettek.

X.

— Hogyan? Gáti ur itt? — csodálkozott a belépő rendőr-tiszt.

— Hivja be embereit, főhadnagy ur, — szóltam — a házban még több csodálkozni valóra fog találni!

— Kicsoda ön? Mindjárt vasra veretem!

— Ha ily lármát üt főhadnagy ur, -- válaszoltam — azon szép madarakat nem fogja fészkekbe csalhatni, kiknek elfogatására kiindult.

— A madarak régen kirepültek, — szólt Gáti — hanem ma vagy holnap visszajönnek. Én is azt tanácslom, hogy embereit vonja be, főhadnagy ur, nehogy elriaszszuk azokat, kik különben szépen markunkba röpülnek. Ezen urakban bizhatunk, ezek jó barátaim, kik e házban sok fölvilágosítást adhatnak.

Egy fejhajtással adta tudtunkra a tiszt beleegyezését.

Éles sívitéssel hitta össze embereit, kik után a kaput betettük s mindnyájan a házba mentünk.

Először Gáti beszélte el elfogatását s megszabadítását általunk.

A tiszt gyanusan nézett ránk.

— Hogyan tudhatták uraim önök azt, hogy Gáti itt van elfogva, s honnan tudták ezen ördögös barlang rejtekeit?

— Megvallom, egy kis törvényteleniséget követtünk el, — feleltem — de mivel jó szándékból történt, azt hiszem, inkább dicséretet, mint megrovást érdemlünk érte.

Elbeszéltem a vinczellér kézrekerítését, vallomásait, melyek nyomán sikerült Gátit kiszabadítanunk. Indítványoztam, hogy a vinczellérné kellene kihallgatni. Jó lesz neki azt mondani, hogy férje már úgy is mindent kivallott.

A tiszt helyeselte. A vinczellérné fölvezettetett.

A csel használt. Aknairól mindent szépen kivallott.

Aknai Kolozsvárt lakik, egy éve már nős, egy odaváló kereskedő leányát bírja nőül. Ő nem tudja, ha valjon Aknai nem álnév-e? mert egyszer egy asszony Singer Henrik név alatt kereste Kolozsvárt, de Aknai nem volt otthon, mert többnyire távol van; ők tavasszal jöttek ide lakni, a szőlő már akkor be volt kerítve, a ház rejtekeit későbbben csinálta két idegen mester-ember, kikkel sem ő, sem férje nem tudtak beszélni. A szép asszony két hónappal ezelőtt jött ide Aknival. Ő csak cseléd, ő nem kérdezhette, kicsoda, ő csak azt cselekedte, mit neki parancsoltak.

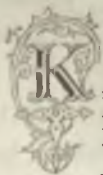
Visszavitték börtönébe.

Midőn beesteledett, Demeter ur két rendőrrel az erdei lak felé indult, a vinczellért a szőlői lakba vezetendő.

A tiszt néhány sort irt egy tárczájából kiszakított darab papírra, melyet városunkba küldött; hogy kinek? nem tudhattuk.

(Vége követk.)

Künn valék a kis ligetben . . .

Berényi Lászlótól.

Künn valék a kis ligetben,
Kiüzött bánatom:
Véltem, hogy ott dült arcomat
Többé nem láthatom.

De ott futott a csörgeteg
Oly tiszta volt vize.
Közel menék s dült arcomat
Megpillantám benne.

Künn valék a kis ligetben,
Kiüzött bánatom:
Véltem, ott szívem zajgását,
Többé nem hallhatom.

De ott dalolt a csalogány,
Oly édes volt dala,
Meghallám azt, szivig hatott
S nagyobb lett még baja.

Künn valék a kis ligetben,
Kiüzött keservem.
Véltem, hogy ott fájdalommat
Többé nem érzem.

De ott a páros gerlicze
Bugott az ágakon,
Nem könnyítette szívemet
— Nagyobb a fájdalom.

K é k s z a k á l.

— Maritt E. beszélye. —

Pr. J-től.

(Folytatás.)

Boszuságára azonban az is utána ment és minden virág leszakításánál unalmas bókot susogott. Végre boszusan letépett egy félig elvirágzott szurkos mécsvirágot, a csokorhoz tette s elfordult arczczal átnyujtá neki azt. Kétségkívül sokkal hiubb volt a fiatal ur, hogysem megértette volna Lillát s rögtön kezeihez nyult s ajkaihoz emelte.

E pillanatban egy borzasztó ütés hallatszott, mit üvegcserepek csörgése követett. Lilla megrémülve hirtelen visszafordult a szomszéd ház tornya felé, mivel a csörgés onnét jött. Az éjszaki toronyablak utolsó fényes darabjai épen most hullottak le, — s helyettök az ablakkeret a kékszakál parancsoló alakját mutatta. Mozdulatlanul állt ott egy pillanatig, jobbját kinyujtva, aztán összefonta karjait s kihívólag, majdnem gunyosan tekintett le a kertbe; a mögötte lecsüngő sötét-kék függöny kétszerte jobban előtüntette halvány arczát.

— Na, e Nábob itt tul bizonyára magántréfát üz s öszszezuzza drága ablakait, hogy ujakat csináltathasson! szólt gnyulólóva Lilia mellett a fiatal ember. — Mily arczátlanul bámul ide! . . Kedvem volna szemtelensége miatt megbüntetni!

E fenyegetés azonban igen halk hangon történt és világosan nem számított arra, hogy a toronyablakig jusson. Lilla is alig hallotta. Ő azonnal megértette, mi adott erre okot. Szenvedélyesen ohajtotta őt megnyugtatni, de csaknem ép oly hamar legyőzte ez ohaját is. Mindazáltal elviselhetlen volt ránézve a gondolat, hogy mintegy közelebbi viszonyban lát-szik lenni a hegyke fiatalall; azért midőn az mélyen meghajolt előtte, ő egy alig észrevehető, büszke fejbólintással viszonzta köszöntését, s a nélkül, hogy még egyszer visszapillantott volna a toronyablakra, lassan a lugosba tért.

A tanácsosné épen bemenni készült. Bizonyára ő is hallotta a zajt és látta ennek okát; de az egész eseményt egy szóval sem emlité s figyelmeztette Lillát, hogy vigye el a

menyasszonyi koszorút, átadásakor azonban ne öltön ily keserű arcot, minőt már egész reggel óta látnia kell . . . Borcsa néni bizonyosan azt gondolta, hogy a babák Lilla szobájában csalhatlanul megóvják őt a szívbeli küzdelmekről; hogyan tudta volna másként a lányka félreismerhetlen vonásait egyszerűen levertségnek vagy éppen rossz kedvnek tulajdonítani! . . . Esküdt ellensége volt annak, ha a fiatalok fejlecsüggesztve gondolkodtak, azért délután is, midőn Lilla már teljesen föl-készült a menyegzőre, ismételve figyelmeztette. Némi harag-gal az öreganya arczképére mutatott és szólt:

— Csunya ez a sok fekete kis tapasz az arczon, s én soha sem fogtam fel, hogyan tudja valaki becsületes arczát így elrontani; de ma legjobban szeretném valamennyit a te homlokodra ragasztani, mert e redő itt szörnyen bosszant engem . . . Öltözéked különben helyes, de hiányzik még valami és pedig éppen az, a mit mindig oly igen szívelhettem egy fiatal lánykánál: kebledről pár friss virág. Menj ki a kertbe s vágj le magadnak néhány fehér rózsát; elég idő van még.

Ideje mindenestre volt még; mert a tanácsosné egy órával előbb öltözködni küldte, hogy az ünnepély egy késlekedő nászleány miatt ne késleltessék.

Gépszerűleg ment Lilla a kertbe. Selyem ruhája suhogott a kavicsos uton, a halványfényű, fehér szövet úgy látszott, mintha nehéz volna a lányka tündérkönnyű természetnek, e benyomást azonban enyhíték a váll és kar tüllfodrai és csipkái. Fején egyetlen vizirózsa diszlett, melynek halványsárga kelyhében kristálycseppek ragyogtak; a csodaszép hajfonatok közé hosszú nádlevelek vegyültek és vállára csüngtek alá; a kákakoszorút korállták erősíték oda s vérpiros csep-penkint tündökölték sötét hajzatán.

Az ut mindkét oldalán fehér rózsák illatoztak, de Lilla egyhez sem nyult; már ismét elfelejté, mért jött a kertbe. Ábrándozva haladt tovább. Észre sem vette, merre jár, egyszerre csak a pavillon előtt állt . . . e pillanatban feltárult előtte az ajtó s a kékszakál kilépett.

Lilla egy halk sikoltással visszaakart szökni a főutra.

— Maradjon, vagy bemegegyek utána a házba! — kiáltott rá a kékszakál oly hangosan és fenyegetőleg, hogy Lilla ott maradt, mintha földbe gyökereztek volna lábai, míg a kékszakál gyors léptekkel közeledett hozzá. Midőn előtte állt, haragos mosoly vonult át ajkain s így szólt:

— Legyen nyugodt, az én tekintetemtől nem fog megijedni nagynénje, azon egyszerű oknál fogva, mert engem itt ő nem láthat. Egyáltalán semmi bántása sem lesz neki, valamint kertjének sem . . . Látott már kegyed ott a ház közelében vagy a lugas körül valaha egy letiport virágot vagy lehajlott fűszálat? . . . Pedig sötét éjjel számtalanszor álltam ott, — ha tiltott uton járok is, más tulajdonát kimélni tudom . . . Ez éji kalandozásoknak igen sokat köszönhetek; tudom például, hogy kegyed éppen menyegzőre készül; Ezen ábrándos vizirózsa ellenzékeskedést fog barátnöi közt szülni, a kik kegyedre minden áron égő piros verbenákat akartak erőszakolni.

Lilla haragtól szikrázó szemekkel tekintett rá; már csaknem indulatoskodni kezdett, de az ellenfél megpillantása oly zavarba hozta, hogy szólni sem tudott. Annak arca még halványabb volt, mint reggel, s ajkai lázasan remegtek, és szókása ellenére oly gyorsan és mégis szakgatva beszélt, mintha lélegzete hiányzanék.

Mit tegyen? Lilla belsejében leirhatlan volt a zavar.

Minden hangosabb szavánál összerézzen; ismét attól félt leginkább, hogy a tanácsosné hirtelen ott teremhetne és őt megsérthetné. Mondhatlan megerőltetésébe került a belső küzdelem legyőzése s meglehetősen nyugodt, habár reszkető hangon így szólt:

— Miután tehát ön tudja, mi a szándékom, be is fogja látni, hogy tovább nem maradhatok itt.

— Oh, kegyed még ráér! — szakítá félbe a kékszakál. — A kocsi csak négy óraker jön kegyedért . . . Látja, mily pontosan értesültem az én leshelyemen a lugas mellett. Igen, ha egyszerűen a bűn útjára tértünk, akkor többnyire egészen annak szolgálatában állunk! Lelkem azelőtt tiszta volt a kémkedés bűnétől, mint a nap az égen, és most — látja kegyed a toronyablakok kék függőnyeit? Ott állok én leskelődve s néha bűnhődöm is tettemért, midőn olyast kell látnom, a mit megátkozok . . . Igen, igen, ma reggel is oly szép kilátásom volt! Anynyira dühbe jöttem, hogy elfelejtém a távolságot és minden akadályt, s azt hittem, hogy egy csapással elűzhetem a rut bogarat, mely virágomat érintette — s e miatt Romeo és Julia eltűnt . . . Ah, e Romeo teljesen megérdemelte! Én annyira gyűlöltem őt, pedig oly boldog volt! . . . Annak a szőkefürtös Adonisnak, ki bizonyosan lovagja lesz, a menyegzőn szabad volt kezéből virágot elfogadni, a mennyit akart, de ha én e pillanatban kegyednek igazságszeretetére hivatkoznám és kérném, hogy ez árva ágacska törje le számomra, kegyed azt nem tenné, bizonyosan nem?

— Nekem nincs jogom e virágokhoz, nagynénéméi azok.

— Ah, pompásan felelt! . . . De mit szólna kegyed akkor, ha azt mondanám: Ne menjen az ünnepélyre, egy szív kimondhatlan kinokat szenved annak tudatában, hogy kegyed ott van?

A lányka belsejében a legyőzött érzelmek újra dálni kezdtek. Önkénytelenül ránézett ismét. E pillanatban megragadta kezét a kékszakál s mintha egészen megváltozott volna, szelid hangon így esdett:

— Ne menjen, én kérem ne menjen!

Oly lágy és kimondhatlanul gyöngéd volt e hang! Lilla mindazáltal gyorsan visszavonta kezét és visszautasítólag válaszolt: — Különös kérelem, de nem tőlem függ annak teljesítése!

A kékszakál arcát pir futotta el s vele előbbi magatartása is visszatért.

— E választ előre tudhattam volna! — kiáltott. — De hátha minden áron ragaszkodnám e kívánalmamhoz? Nem gondolja kegyed, hogy könnyű volna nekem az akaratokodót házamba átvinni és ott visszatartani, míg az ünnepély el nem mulik? Nem először történnék, hogy egy halandónak sikerült valakit elrabolni.

— És nem először történnék, hogy ott tul a házban egy fogolynő sirna! — szólt remegő ajkakkal Lilla.

— Egy fogolynő, az én házamban? — kiáltott a legnagyobb meglepetés hangján s egy lépést hátrafelé tett, de mintha hirtelen megfektette volna a talányt, kezével homlokára ütött.

— Oh, én bolond! — kiáltott azután. — Miként tudtam elfelejteni, hogy egy kisváros határában lakom, hol kíváncsi szemek és dologtalan nyelvek környeznek s minden látszóla-

gos titkot úgy lesnek, mint a pók hálójában a legyet!.. A dajkák és öreg nénék tehát ott — s kezével a városra mutatott, — egy házamban fogva tartott siró nőről beszélnek? És én e drámában kétségkívül egy farkassá vált ember vagy kékszakál szerepét játszom?

A kinos helyzet daczára, melyben a fiatal lányka volt és mely miatt e pillanatban szégyenpir futotta el arczát, különösen mivel előbb úgy nyilatkozott, most mégis csaknem mosolyogni kezdett az általa is megszokott elnevezés halatára.

— És kegyed is természetesen elhitte e titkot s engem megutált? — folytatta szemrehányólag. — Mernék-e akkor kegyed tiszta szeméibe nézni? Az egyébkint legkevésbé sem bántott, a mit azok ottben a városban beszélnek; ajkaimat sem nyitnám fel a koholmány megczáfolására. De kegyed lelkében egy lehelettel sem szabad tovább élni e rut vonásnak. . . . Igen, él házamban egy szegény szerencsétlen, női lény, de nem tartom én őt erővel fogva, hanem őrzöm és védelmezem. Beatrice az én nővérem, bár nem egy anyától vagyunk mindketten; az enyém meghalt, a nélkül hogy tudta volna e szegény teremtmény létezését, s atyám csak halálos ágyán közölte velem titkát és bizta rám leányát. Atyám őt mindig gyöngédebben szerette, mint engem, törvényes fiát, s én tökéletesen értem azt, mert ő csodás képességű lény. Léte azonban atyámnak is kimondhatlan gondoskodását képezte. . . . Kegyed, kinek arczára az emberek mosolyogva és örömmel tekintenek, kegyed nem is sejtethi, mit szenved az a boldogtalan teremtmény! Születésétől fogva beteges, és közvetlen atyánk halála előtt borzasztó betegségbe esett. Bájoló szépségű arcvonásai egészen elrutultak; azóta fátyolt visel, — én másként nem ismerem őt. Fájdalmai gyógyíthatlanok és — mint ő maga állítja — ragályosak, s az okból soha sem engedte meg, hogy csak kezét is érintsem. Kerüli az emberek társaságát; nem akarja, hogy mások féljenek, irtózzanak tőle, azért vigyáztam mindig, hogy ápolónőjén és hűséges fekete szolgámon kívül senki se ismerje a fátyol titkát. Ez volt oka annak is, hogy a pavillonablakot nem akartam tűrni kertemben.

(Folyt. köv.)

A tollas gyemánt.

— Egy külföldi lap után.

B.-től.

Régóta ismerik már a fácán kitünő voltát. Még a 15-dik században is oly étek volt az, mely csak a legfőbb urak asztalán jelent meg. Ha nem-nemest kaptak rajta a fácán-evésen, csaknem úgy büntették, mint a fölségsértőt.

Mielőtt fácánt tettek az asztalra, előbb ezüstszövetű abroszt terítettek rá s aranyozott, vagy arany tányérokat raktak fel. A közöpen álló kristálytálba tették a szalagokkal és czafrangokkal fölékesített f á c á n t. Kontya, feje csőre és lábai meg voltak aranyozva. Mihelyt a büszke madarat feladták, komoly vagy tréfás fogadalmakat tettek, jobb kezüket a madár aranyozott lábaira helyezvén. Így például burgundi jó Fülöp udvaránál 1453-ban a lovagok egy fácánra fogadták meg, hogy részt vesznek egy keresztes hadjáratban.

De a középkorban nemcsak a fácánra tettek fogadalmakat. Ritka szépségeért hasonlót tettek a pávával, mely

gyakran diszíté a gazdagok asztalait. Rendesen „nemes madár“-nak, vagy „a vitézek husá“-nak nevezték, és néha a „szermesek tápláléká“-nak is. Akkortájt asztalra adták a darut és gólyát, a gémet és a pacsirtaölyvet sat is. Taillerant, V-dik Károly szakácsa hátrahagyta annak leírását, hogyan kellett ezeket megkészíteni. Csakhogy ezek aligha izlenének a mai inyenczeknek.

A fácánról egész halmaz adoma maradt fenn. Csehország főuri köreiben pár év előtt egy idetartozó vadászkalandról beszéltek. A leírás így szól:

Gróf X. kinek jószágain szép fácános kertje volt, egy időben Prágában töltvén a telet, egyik estélyen oly hevesen udvarolt egy hölgynek, hogy ez minden áron más irányt akart adni a társalgásnak. Tudva, hogy a grófszenvedélyes vadász, ez eszközt választá, és a vadászatról kezdett beszélni, a többek közt azt mondván, hogy sohasem evett jobb fácánokat, mint a melyeket a gróf fácánosából kapott volt. A gróf sokat tartott az ő fácános kertjéről s így a bókot mély hajlongással köszönte meg. Elkezdte azonban magában gondolkodni a felett, hogy hát miként is dicsérheti a szép grófnő az ő fácánjait, holott ő még addig egyet sem küldött számára, sőt, mi több a grófnő soha sem obédelt nála ekkoráig.

A grófnő czélt ért, mert a gróf elfeledkezett arról, hogy ő tulajdonképen széptevéssel ostromolta a grófnőt előbb. De a fácánokat nem tudta a fejéből kiverni s hosszas fejtörés után arra a gondolatra jött, hogy talán valamelyik amaz urak közül, kiket ő vadászataira szokott meghívni, volt oly udvarias: az ő parkjából vadat küldeni a szép asszonynak. De hát melyik volt a sok közül? — töprenkedék. A körülmények az ifju Y. bárót hozták gyanuba, mert a szép grófnő őt tünteté ki különösen az egész társaság előtt.

Az ősz elérkezett s az ifju báró ismét szívélyes meghívást kapott a gróf vadászataira. Meg is jelent, és másnap vadászathoz láttak. A gróf figyelemmel kísérte ifju emberét, ki gyakran elvált vadásztársaitól s daczára, hogy sokat lőtt, mégis ellenkezőt állított.

Következő napon a báró még fel sem kelt, midőn a gróf, mint házi gazda, lépett be szobájába kedves vendége hogylétéről tudakozódni. De egy kis fürjészvicsla is kísérte őt e szíves látogatásnál. Mig egymással csevegtek, a jó vizslácska a szobában idestova szimatolt, mig végre egy szekrény előtt megállt, ép úgy, mint a vadászon szokott. A kastély ura föl-kelt székéről, felnyitá a különös szekrényt s ki vett belőle — négy pompás fácánkakast.

— Oh, mily szerencsés véletlen! — kiálta fel a gróf — én N. grófnőnek egy kosár fácánt ígertem! De hogy is lehettek embereim oly ügyetlenek, hogy e vadat a szekrénybe tegyék!

A gróf barátságosan mosolyogva vitte el a négy fácánt, mit az ifju báró szépen végignézett. A nap épen rásütött szép fényes tollaikra.

A szép grófnő ez évben is megkapta ugyan fácánjait, de ezuttal más kézből.

Egy hét története.

Májushó 24 dikén.

Pakolnánk. — A főváros képe. — Egészségére váljék. — Május 22-dike. — Még jönni fog. — Éljen-lében. — A szent gráciak. — Pater Weninger és az ő Hegyije. — A strikoló pék-legények. — Páris bevétele. — Amen.

Szedköznénk, vagyis magyarul mondva: pakkolnánk, itt hagyóok a fővárost, a hol most a hány ház, annyi új építés, mindenütt kőhalmaz, maltéros-leány, kötélén-lógó kőműves, téglahordó suhancz, homokbuczka, gerenda-halmaz, mészgödör, cserépszindely, fulasztó por, süketítő zaj, vakító vakolat, és a többi, az egész város mintha meguntta volna magát eddigi állapotában és nyakra-főre — a mi nyakunkra és a mi fejünkre — világvárossá akarná magát kicsipni; jól teszi, szívesen megengednök neki ezt a mulatságot, csak nekünk ne kellene őt élvezni olyan zilált nyiltszivűségben; örömet ténénk ki előtte, csak lehetne; de mikor odakünn meg olyan hideg van, hogy mi idebenn is fázunk tőle, pedig mindig esernyőben járunk; mert tréfából esők is szokott lenni, nem mindig, hanem csak háromszor-négyszer napjában; el-elhagyja, hogy kitegyük kezünkől az esernyőt, és a mint kitettük, azonnal újra reákezdí, természetesen csak úgy tréfából, hogy az angyaltiszta száj sem állhatja meg egy kis menydörgős nélkül, természetesen szintén csak tréfából, aztán meghűjtük magunkat egy kicsit, náthások, hurutosok leszünk egy kicsit, természetesen szintén csak tréfából, legalább van, mire mondani: egészségére váljék; Horváth Boldizsár leköszönt az igazságügyminiszterségről? tüsszenünk reá egyet: „egészségére váljék.“ Gróf Festetich György lemondott a rendjel-miniszterségről? ismét tüsszenünk egyet: „egészségére váljék.“ És — gróf Festetich helyett báró Wenkheim Bélát, Horváth Boldizsár helyett pedig Bittót kaptuk? újra tüsszenünk reá egyet: egészségünkre váljék. Hát még, ha Gorove is eltalálna menni!

Ez azonban még csak azután fog megválni és Gorove miniszter gondoskodott róla, hogy emléke a jövő számára fenntartassék, nekem pedig e helyütt csak a jelenről lehet szólanom, habár a temetőre is vezet szavam. A bizony, a temetőre, a hová azonban, tudom, szívesen követnek engem hölgyeink és bizonynyal sajnálni fogják, hogy csak gondolatban tchetik velem ez utat és azt is utólag.

Mert a hely, a hová megyünk, szent hely, a sirok, melyek e helyen domborulnak, honvédek sirjai, e hó 22-dikén mult huszonkét éve, hogy Budavárát visszavívták a magyaroknak; nagy és dicső nap volt az a május 22-dike! Mint özönlötték el a főváros lakói a dunapartot kora hajnaltól fogva, hogy bárha csak messziről láthassák az ő édes fiaik, az ő drága testvéreik vére hullatását a hazáért! És ők látták azt, és egyetlen jajszó nem röppent ki az anyák és testvérek szivéből, a hős fiuk is egyetlen jajszó nélkül hullottak le a várfalaknak támasztott létrákról, ki gondolt akkor a halállal, mikor az elesettek a halhatatlanság rózsafelhői takarták be! És mikor Budavár falairól a három színű zászló hirdeté a hősök diadalát és felharsant az „éljen a magyar“, akkor, — ki gondolta volna akkor, hogy az elesett hősök sirhantjai huszonkét év mulva az enyészetnek lesznek kitéve?

Jerünk tehát oda, lesz idő, oh, minden bizonynyal lesz, midőn e szent sirok hantjai felett a dicsőség oszlopai emelkednek ég felé, mert az örök igazság az égben nem hagyja a földben elveszni azokat, a kik ő érte haltak meg; hanem addig is a mi kegyeletünkre vannak e szent sirok bizva, a mi hazaszeretetünknek kell azokat koszorúkkal földiszíteni, — hiszen az a koszoru, a mit az ő sirjaikra teszünk le, egyuttal a mi szivünkre van feltüzve; azért is, mert a mi testvéreink porlanak e hantok alatt, és azért is, mert a hazaszeretet köteti velünk e koszorukat; és azért, midőn kezünkbe kerül a gyűjtő-iv, hogy e szent sirokat az enyészettől megóvjuk, — de nem, erről már nem szólok, e lapok olvasóinak nem kell erről szólni, csak úgy tudják ők azt, mint én, hogy mit tesz az: egy pár forintot szentelni arra, hogy meghalt hőseink édesdeden álmódjának mélyen lent az anya-földben, és milyen édes az: boldog álmakat szerezni drága miéinknek ott a más világon. Azért tehát fel az álmak világából, az élők közé. Éljen a magyar!

Azaz, hogy: „Soll er leben, der Madjar“, mert mostanság ez a divat járja; nagyra vagyunk magyarságunkkal, olyan nagyra, hogy még a magas tetejével sem bírjuk elérni, hanem csak német szóval dicsérjük a napot; fővárosunk olyan rohamosan siet a civilizáció felé, hogy ma-holnap egészen benne lesz a német „leben.“ Hogy a Deutsch-féle nyomdátársulat csakis német lehet, az magától értetődik, először, mert Deutsch, másodsor, mert német és harmadsor, mert olyan csufondáros-csunyaúl bánt a jeles Vértesivel; de hogy az ujonnan alakult Mária-egylet is der-die-das-szal ajánlja magát a tisztelt publikum kegyes gráciájába, azt még a gráci szüzeketől sem vártam, a kik, mint mondják, ez egylet számára egyenesen Gráczból ideszállítottak, mert annyi isteni tudományt még egy-két gráci szüzben is föl lehet tenni, hogy tudják, miszerint ők most Magyarország védaszszonyának szolgálatában állanak, ez a védaszszony pedig sem gróf, sem báró, hanem csak Mária, Isten anyja, annak tehát bizonynyal nem derogál, ha magyar nyelven hívják meg a magyar lapszerkesztőket az egylet zászlószentelési ünnepélyére, a mi pünkösöd vasárnapján lesz. Csak azt szeretném tudni, hogy ezek a német gráciak hogyan fognak majd beszélni a reájuk bizott magyar leányokkal? De bizonynyal vannak ott magyar felügyelők is, és az első meghívás csak „tévedés“-ből iródott németül.

Az itteni „angol kisasszonyok“ templomában szintén igen épületes dolgok történtek e héten. E templom falain belül egy idő óta páter Weninger szent ajkairól égi Manna hulladoz az ájtatos hallgatók szívébe. Ha magyarul-e? mindegy, elég, hogy Manna. Így többek közt mult hétfőn este a „spiritualismus“ földön tuli malasztjáról szólván, elbeszélé, hogy vala egykor — hogy mikor, azt a szent páter elfelejtette megmondani, azért én sem mondhatom meg — egy nagy gonosztevő, egy igazi haramia, a ki is gonosz haramiasága folytán halálra íteltetvén, és ennek folytán gonosz haramiaságát szivéből megbánván, kivetetett a vesztő-helyre, utközben penigh

egy szent szűz képét megpillantván, áhitatos tekintetét feléje fordítá vala; mire a szent szűz keze megmozdulván, a bűnbánó gonosztevőt többször egymásután magához inté vala; a mit is meglátván a bűnbánó gonosztevőt kísérő bakók is, a nép kívánatára őt elbocsáták vala; mire a bűnbánó gonosztevő odarohant a szent szűz képéhez és azt két kezével általkulcsolván, bűnbánó könyeivel megáztatá és áhitatos ajkaival megapolá vala; mire a bűnbánó gonosztevőt kísérő bakók a bűnbánó gonosztevőt onnan magas rendeltetése folytán eltávolítani akarván, a csodatevő szent szűz a bűnbánó gonosztevőt magától elkinnem bocsátá vala; mely valósággal megtörtént történet egyik hallgatónak felettébb megtetszván, azt czeruzával kezében tárczájának lapjaira hűségesen följegyzé vala; mely följegyzés pedig egy bizonyos Hegyinek elneveztetett szent buzgalmu férfinak viszontag felettébb nem tetszván, szent buzgalmu buzgóságában, azon hiszemben, hogy az a bizonyos fiatal ember bizonynyal valamely haramiánál megrögzöttebb ujságiró, ama bizonyos fiatal embert ama bűnbánó gonosztevő nagyobb dicsőségére egy párszor hatalmasan arczul csapá vala, a történetes tárczakönyvet is tőle elragadni akarvája, és ez neki nem sikerülvén, ama történetes tárczairót czeruzás-tul-gazdástul a templomból kilökdösvéje — eddig az épületes történet, mely azóta a kapitányságnál följelentetvén, a közönség igen kíváncsi, ha valjon a szent buzgalmu Hegyinek nem jelenik-e meg valamely csodatevő hatalom hegyibe, őt szent buzgalmu tenyereinek jól érdemlett következményeitől megoltalmazandvája. Mert ama Hegyi uramnak ott tul a hegyen sok olyan kenetes pártfogója van, a kiknek jól esik, ha ő az ő istenük szent nevében pofozkodik, ha mindjárt a templomban is. Csak azt szeretném tudni, hogy miért félnek azok a mög-Hegyiek ugy az ujságiróktól? Kiiirják talán ama bűnbánó gonosztevő csudálatos megmentését? Nos aztán? Ime, én kiirtam, és van-e olvasóim közül csak egy is, a ki nem hiszi, hogy az mind valósággal ugy megtörtént, a mint azt pater Weninger elfurulyázta?

A strikkoló mesterlegényekkel már sokkal könnyebb dolga van a kapitányságnak, ezeknek most már elment a kedvük a verekedéstől, hanem azért folyvást strikkolnak, nem a szabók, hanem a pékek, ezek csunyául haraguszna a májszterekre, a miért csak ugy „per tu“ szólitgatják őket és a miért jobb ágyat, jobb tápot — és kevesebb munkaórát nem kapnak; pedig elöttük a zsemlye, kifli, berdó, és mégis strikkolnak! Hát még ha tudnák, hogy egynémely magyar írónak naponkint tizenégy órát kell dolgozni! A mi pedig a „per tu“-t illeti, azon legkönnyebb segiteni. Miért nem adják azt vissza a májsztereknek? Akkor mindjárt nagyságotni fogják őket.

Végül még egy örvendetes hir Franciaországból. A versaillesi sereg elfoglalta Párist, vége tehát a napoleoni fajtalanáság utósó örjüngésének, és a köztársaság ujra elfoglalja helyét a nagy nemzet nagy szívében. Ha állandóan meg marad-e is ott? Ne jövendölgezzünk, hanem bizzunk és reméljünk. Anynyit köszön már a polgárosodás Franciaországnak — a mostani testvérharczban is a polgárosodásnak egy nagy elveért ontotta vérét, levorte a féktelenség hernyóit a szabadság fájáról, — higyjük tehát, hogy Thiers igazat mondott, midőn azt hirdette a világnak, hogy minden eroje a köztársaság fentartásának van szentelve. Miért ne mondhatna egy nagy diplomata öreg napjaiban igazat is?

Legvégül pedig boldog ünnepeket a magyar családi kö-

röknek piros pünkösdi napján, — a mi természetesen annyit is tesz, hogy a boldogság ne csak pünkösdi királyság legyen e hazában. Amen.

—i—r.

Pályázatunk

határideje nemsokára lejárván, az ügy érdekében czélszerűnek látjuk, ujabban köztudomásra juttatni a pályázat részleteit, a mint azok mult évi december havában közzé lettek téve. Ugyanis:

A pályázat kihirdetett:

- 1) Egy beszélyre; pályadíj 80 frt o. é.
- 2) Egy lyrai költeményre; pályadíj 40 frt o. é.
- 3) Egy társadalmi irányczikkre, különös tekintettel a nők társadalmi állására; pályadíj 40 frt o. é.
- 4) Egy ismeretterjesztő cikkre; pályadíj 40 frt o. é.

A beszélyre nézve kiköttetik, hogy annak nem szabad hosszabbnak lenni két nyomtatási ivnél, és sikamlós tárgyú beszélyek nem pályázhatnak.

A társadalmi irányczikkre, valamint az ismeretterjesztő cikkekre vonatkozólag kiköttetik, hogy azok könnyed, vonzó modorban legyenek írva, és hogy terjedelemre ne legyenek hosszabbak egy-egy nyomtatási ivnél.

Pályázati határidő 1871-diki júliushó 1-seje bezárolag.

A pályázati munkák idegen kézzel írva, jeligével ellátva és a pályázó nevét és lakhelyét tartalmazó, bepecsételt és a boríték külsején a pályamunkán levő jeligével ellátott levél kíséretében a „Családi Kör“ szerkesztőségéhez küldendők be, név nélkül.

A pályaművek a beérkezés sorrendje szerint a „Családi Kör“-ben közöltetni fognak.

A közlött pályaművek az e végre fölkerendő pályabírák által megbíráltatván, a pályanyertes művekhez csatolt jeligés levelek a pályabírák által fel fognak bontatni, és szerzőik neveinek közzététele mellett, a fenn kitett díjösszegek a z utósó pályamű megjelentétől számitandó két hó mulva a „Családi Kör“ szerkesztősége által az illető szerzőknek ki fognak fizettetni.

A nem nyert művekhez csatolt jeligés levelek a pályázati eredmény megállapítása után a pályabírák által azonnal el fognak égettetni.

A pályázatra bocsátott művek kivétel nélkül a „Családi Kör“-nél szokásos díjazásra tarthatnak igényt.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

++ (A nőképző-egyletnek) e hó 31-dikén a Margit-Szigeten tartandó hangversenyében Menter Zsófia kisasszonyon kívül Fossa Gruitz kisasszony, az olasz opera tagja, Stéger Ferencz és Reményi Ede is közre fognak működni. — A program oly jelesen van összcállitva, hogy előre is nagy élvezetet várhatunk. A Sipos Antal, jeles zongoratanár által rendezendő hangversenyt bál fogja követni, melyen Vadnay Károlyné, egyleti tag vállalta el a rendezői és háziasszonyi szerepet. A közönséget külön hajó fogja a bál után 12 és 3 órakor Budára és Pestre szállítani. A hajókra külön jegy nem szükséges, csak a hangverseny belépti jegye mutatandó elő.

++ (A svájci segélyző egylet) pesti fiókja, mint levelében

mondja, hálásan megemlékezve azon nagymérvű segélyezésekről, melyekben Magyarország 1868-ban a svájci vízkárosultakat részelteté, s melynél fogva a svájci szövetségtanács hazánkat valamennyi segélyező állam között első helyen kiemelte, a hazai vízkárosultak javára 569 frtot készpénzben adott át az árvíz-károsultakat segélyező pesti bizottmánynak, egy meleg szavakkal irt felhívással, melyben a Pesten tartozkodó svájciakat szintén felhívja segélyezésre.

++ (A népnevelők pesti egylete) e hó 20-dikán tartá meg tavaszi mulatságát a zugligeti „disznófőnél.“ Az indulás reggeli öt óraker volt a budai hídfőtől; a nem csekély számú karavánhoz néhány hölgy is csatlakozott. A társaság elébb a Sauer-féle vendéglőig, azután a Norma-fához ment, hol — perczről perczre szaporodván — megkezdődtek a társasjátékok, tornázás, ének sat. Déli egy óraker közös ebéd volt, a hosszú asztaloknál 300 vendég ült: az asztalfőn Zichy Antal, tanfelügyelő volt. Hogy toasztok is voltak, azt nem is kell mondanunk, mert hisz a mulatság kizárólagosan magyar jellegű volt. Délutáni 4 óraker vette kezdetét a táncmulatság, a majálisnak nemcsak a nőkre nézve legkedvesebb része. Hanem aztán folyt is a táncz valódi farsangi buzgalommal esti 10 óráig. 10 óraker volt az együttes hazamenet a lovasuton.

++ (A nemzeti muzeumban) a pünkösdi ünnepek után a kelet-ázsiai gyűjtemény fog megnyitvatni, melyet Xantus János, jeles tudósunk utósó világotja alkalmával gyűjtött. Felhívjuk a közönség figyelmét e gyűjteményre, mely a maga nemében ritkítja párját. Leginkább japáni és chinai czikkéből áll a közönséges használat és divat köréből, és egy felül élénk képet állít élénk arról, hogy mennyire más világ van ott, mint itt nálunk, és másfelül arról, hogy azért ott e messze világrészekben is az emberi szellem csak úgy működik és törekszik a szép felé, mint nálunk, sőt vannak ipar- és művészeti tárgyak, a melyek messze felülhaladják az európaiakat; ilyen például a papír. Bámulatos, hogy milyen tökélyre vitték ott a papirgyártást, úgy finomságra, mint tartósságra, nagyságra és színre nézve. Ilyen továbbá az élénk színezés a festészetben, a himzés sat. Xantus nagy szolgálatot tett a muzeumnak e gyűjteménnyel.

++ (Az olaszok) mult kedden Halevy „Zsidónő“-jét adták, mely jobban sikerült, mint az „Afrikai nő“, s hasonlíthatlanul jobban, mint a „Faust.“ Legjobban kitünt Stéger Ferencz, ki igen jellemzetesen, drámai igazsággal és sok erővel ábrázolta Eleazárt. Az ünnepesti imát kenetesen, a második felvonás záradékát egész szenvedélylyel, a negyedik felvonás busongó dallamait igazi bensőséggel éneklé. Sokszor megtapsolták s méltán. Rechát Zacchi asszony éneklé, jó sikerrel s pár mozzanatban valódi hévvel. Fossa-Gruitz k. a. Eudoxia hercegnő szerepében is teljesen érvényesíté fris, csengő, erőteljes hangját. Medini bibornokja impozant alak volt, átokjelenségében sok erő volt, de esdekléseiben Eleazár előtt kevés igazi bensőség. Corsi Iginio csinnal, szabatosan éneklé Leopold hercege szerepét, de erőtlenséggel s az együtteseken nem igen lendített. A nézőtér jól megtelt, noha a „Varietés“-ben Desirée Artot asszony énekelt, mert most ezen színházban is olasz operaelőadások folynak, és a társulat a világhírű Desirée Artot számítja tagjai közt.

++ (Egy alig 15 éves ifju) már harmadizben kísérle meg az öngyilkosságot, melyre semmi más ok nem készte, mint az, hogy a habokat szenvedélyesen szerette. Ha a Duna mel-

lett ment, mindig vigyázni kellett, különben azon vették észre, hogy a habok közt uszik, úgy, a mint sétált, egészen felöltözött. Közelebb a lánchidon sietett hazafelé a fiatal tanuló, midőn egyszerre nagy szél kerekedik, a víz hullámozni kezd s a növendék mintegy varázs által megkötve, áll meg a karfák előtt. Az ifjuval siető cseléd, ki a különös szenvedélyt már ismeré, be sem várva a következményt, kiabálni kezd, de mielőtt valaki az ifjut megmenthette volna, már lozuhant a habok közé, honnan többé elő sem került.

++ (Az Erlanger féle magyar földhitelintézet) alakuló közgyűlése Pesten már megtartatott, Szapáry Antal elnökle alatt. B. Erlanger kijelenté, hogy a vállalat tőkée fedezve van, 100,000 db részvény elhelyeztetett, s az Erlanger-ház biztosítékul az első pesti takarékpénztárnál kétmillió frtot tett le. Erre felolvastattak az alapszabályok, melyeket kevés módosítással elfogadtak; minek végeztével megválasztatott az igazgató-tanács. Elnök: Horvát Boldizsár, belföldi ig. tanácsosok: gróf Szapáry Antal, Bittó István, Kautz Gyula, gróf Zichy-Ferraris Victor, b. Bánffy Albert, Prónay József, Bartal György, Rajner Pál. Hét hely, melyek egyike Lévay Henrik igazgató számára van fentartva, egyelőre betöltetlenül hagyatott. Külföldi igazgató-tanácsosok lettek: Sons Rafael, lord William Hay, b. Emil Erlanger Londonban; Drouin de L'Luys, Kiss Miklós Pinard Párisban; Erlanger Rafael Frankfurtban s b. Schey Frigyes Bécsben.

++ (A terézvárosi), hazánkban első Fröbel-féle kert mult hétfőn délután nyilt meg zajtalanul egészen házias körben. A gyermekkert felügyelete Komáromy Alajosné vezetése alatt, két más nő segédletével nyilik meg kellemes kerti helyiséghez mérten (Király-utca 15. szám) egyelőre 150 növendék számára. A megnyitási ünnepély az őszi idényre halasztatott; az áldásos működés azonban eddig is folyni fog s ajánljuk azoknak, kik e munkajáték melletti növelésről bővebb ismerettel kívánnak birni, e helyiség meglátogatását, honnan nagy meglepéssel fognak visszatérni. A megnyitás után igazgató-sági gyűlés volt, mely tiszteletbeli tagjául Várady Gábort is megválasztotta. Az egész intézmény egynéhány lelkes hölgynek köszöni lételet.

++ (A Kotzián féle műgyűjteményben), mely legközelebb Bécsben, junius 7-kén kerül árverezés alá, néhai Markó Károly kitűnő tájfestész hazánkfiától következő 18 darab gyönyörű festmény foglaltatik. 1. Hylas elragadtatása. 2. Venus és Adonis. 3. Apollo és Diana születése Delosban. 4. Diana és Endymion. 5. Páris itélete. 6. Ábrahám megvendégeli az angyalokat. 7. Krisztus urunk Emausban. 8. Ugyanannak bevonulása Jeruzsálembé. 9. Eurydice halála. 10. Jupiter elszókteti Európát. 11. Olasz aratási tájkép. 12. Fürdő nymfák. 13. Krisztus lecsillapítja a vihart. 14. Jakab és az angyal. 15. Ker. sz. János prédikációja a pusztában. 16. Ruth és Boaz. 17. Jupiter sarut lop. 18. Susanna a fürdőben. (A mesternek befejezetlenül maradt utolsó műve, különösen a magyar műbarátokra nézve érdekes mű,) végül a művészeti képesség sok oldalúságáról széles körökben ismert Nákó grófhölgynek eszményi, jelmezes nagy arcsképe mint „Corinna“, Amerlingtól. Vajha Markó képei magyar kezekbe jutnának!

++ (Heckenast Gusztáv) pesti kiadó újabb időben a hazai gyermekirodalmat vette gondjai alá és közelebb következő érdekes gyermekolvasmányok jelentek meg nála: „Mese-könyvecske“ 1—7 füzet, egy füzet ára 50 kr. „Gyermek-dalok“ 1 ső füzet, Kohányi, jeles gyermek-tanítótól; ára 20 kr. „Olvasókönyv“, Horváth Zsigmondnétól; ára 80 kr. „Kis lant“,

Zólyomitól; ára 40 kr. „Legujabb levelező-könyv“ 1-ső füzet; ára 40 kr, és „Regék és mesék“ Wildermuth Ottiliától; ára 2 frt. Azonkívül megjelentek nála a „Kis nemzeti muzeum“ 15-dik és 16-dik kötete; egy-egy kötet ára 50 kr. „Magyar hölgyek“, történelmi élet és jellemrajzok, Zsilinszky Mihálytól; ára 1 frt. „Hontalanok“, genreképek a természet után, 2 kötet Galantaitól; ára 2 frt 40 kr. és Kisfaludy Sándor „Himfy“-je; ára 80 kr.

✦✦ (Rózsás napló.) Frenreisz István, törvényszéki főjegyző, e hó 17-dikén esti 7 órakor vezeté oltárhoz a budai kapisztrán barátok templomában a bájos Buitor Etel kisasszonyt. — Mednyánszky Sándor képviselő e hó 19-dikén vezeté oltárhoz özvegy Bélik Lászlóné, szül. Fialka Piroskát. — Gróf Apponyi Gyula, gr. Apponyi Lajos fia eljegyzé Seher Thoss Margit grófnőt. Az esküvő e hó 23-dikán tartatott. — B. Wesselényi József, Közép-Szolnokmegye szent-csetei kerület képviselője, eljegyzé Mikó grófhölgyet, gróf Mikó Imre leányát. — Szombathelyen juniushó 24-kén lesz I terbide Salvator, mexikói herceg esküvője Mikó báró kisasszonnyal.

✦✦ (Vegyes hírek.) A pesti nemzeti dalkör június hó 7-kén tartja ez évi nyári dalestélyeinek egyikét, mely mind a dalkör által előadandó münégyesek bece, mind pedig a közreműködők érdekes sorozata, valamint a hangversenyt követni szokott tánczvizalom ismert kedélyességénél fogva már előre is az e nembeli mulatságok iránti érdekeltségre kiválólag érdemes. — A gleihenbergi fürdő magyar látogatóinak örvendetes tudomásul szolgálhat, hogy az ottani fürdőorvosi állomás, dr. Závory Sándor tüdő- és mellbajokban elismert speciálista hazánkfiával töltetett be. — Junius 3-dik napjára valamennyi miniszterium hivatalnokai együttesen nagy kirándulást terveznek a budai hegyek közé. Már eddig is igen számosan jelentkeztek, kik a kirándulásban részt vesznek. — „Selimet“, a temesvári török konsul közelebb sokat emlegetett drámáját, Erdődy Béla fordítja törökből magyarra. — A „Zenészeti Lapok“ egy új kiváló tehetségre hívja fel a zenevilág figyelmét. Ez Hodoly Katicza Ungmegyéből, ki szép zongorajátékával elragadta azokat, a kik hallották, úgy, hogy a műértők igen szép jövőt jósolnak neki. Jelenleg Pesten a nőképző-egylet leánynöveldejében műveli tehetségét az egylet kitűnő tanárainak vezetése mellett. — Keleti Gusztáv jeles festész és műtész az országos főrajztanoda igazgatójának neveztetett ki. — A pesti ref. főgymnáziumi ifjuság önképző-egylete előfizetési felhívást bocsátott ki egy általa kiadandó „Emlékkönyv“-re, mely három év óta gyűjtött sikerültebb munkákat foglaland magában. Az „Emlékkönyv“ 12—14 ivnyi tartalommal ez évi augusztus havában pontosan fog megjelenni, ha az előfizetők száma a 200-at meghaladja, ellenkező esetben az előfizetési pénzek vissza fognak küldetni. Előfizetési díj 1 frt, mely összeg Ballagi Aladár urhoz, „Pesten Mária-utca 10 dik szám“ címzendők. — A bazár hölgyek albumait most állítgatják össze a megrendelők számára. Az ebből befolyó tiszta jövedelem is az árvizkárosultak javára fog fordíttatni. Királyné ő felsége 1000 frttal rendelte meg példányát, több főherceg és más előkelő urak öt-ötszáz frttal, 38—40 frtért is igen szép albumpéldányokat lehet kapni. A képeket Borsos fényképész készíti. — Király ő felsége kocsiját e napokban Bécsben veszély fenyegette. Az Eschenbach-utcában tudniillik épen akkor esett le egy épülőben levő házról egy nagy gerenda, midőn a kocsis arra ment, és

ha a kocsis hirtelen el nem rántja a lovakat, a gerenda a kocsiába esik, melyben király ő felsége ült. Az építésnél alkalmazott két pallér elhanyagolta az elővigyázati szabályokat, innen eredt a baj. Vizsgálat indított ellenük. — „Pórlakycsalád“ című három kötetes regényre bocsát ki előfizetési fölhívást Litkay Andor; megsugjuk azonban olvasóinknak, hogy Litkay Andor álnév, álneve egy igen művelt hölgynek, a kinek „Margit“ című regénye néhány év előtt ugy az irodalom, valamint a közönség részéről elismeréssel fogadtatott. Az előfizetési fölhívás lapunk mai számához van mellékelve. — A Gábor Áron emlékére gyűjtött összeg eddig 2476 frt 27 kr és 14 darab aranyra rug. Tervezet szerint az emlék 3000 frtba kerülne, a s.-szent-györgyi nagy téren fog felállíttatni, és a mutatkozó hiányt remélhetőleg e város fogja pótolni. Az emlék felállításához rögtön hozzáfognak, a terv beszerzésére Vajda Tamás és Séra Tamás vállalkoztak. — Münch-Bellinghausen báró, írói nevén Halm Frigyes, a „Grizeldis“, „A vadon fia“, „A ravennai viador“ sat., nálunk is ismeretes jeles színművek szerzője, a bécsi udvari színháznak volt főintendánsa, mult hétön reggel 65 éves korában Bécsben meghalt.

✦✦ (Halálozás.) Tállyán, május 9-dikén halt meg 58 éves korában Sóhalmy János, a mádi kerületnek 1861-ben a határozati párthoz tartozott országgyűlési képviselője, a tokajhegyaljai ágostai hitvallású esperesség világi buzgó felügyelője, hites ügyvéd és jeles emberbarát. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Vasárnap, május 21-dikén: „Csikós“, Szigligeti népszínműve. — Május 22-dikén: „Faust“, Gounod operája, olasz előadás. — Május 23-dikén: „A zsidónő“, Halevy operája. — Május 24-dikén: „Fenn az ernyő“, Szigligeti vígjátéka. — Május 25-dikén: „A zsidónő“, Halevy operája, olasz előadás. — Május 26-dikén: „Fenn az ernyő“, Szigligeti vígjátéka. — Május 27-dikén: „Don Pasquale“, Donizetti operája.

Gazdasszonyoknak.

Marha-pecsenye sardellával.

Egy szép hátszindarabot jól meg kell sulykolni, besózni, egy kis törött borsot is reá szórni; 6 sardellát, két fej vöröshagymát, petrezselymet apróra elvagdalni, a hátszindarabot végig jó 2—3 ujjnyira bevágni, a tölteléket belé tenni, jól összekötözni spárgával és egy lábasban jó puhára pároltatni, a melyhez zsiron kívül jó sok sárgarépát, vöröshagymát és néhány egész borsot tettünk. Ha a hus puhára megpárolt, a répát szintén át kell törni, egy fél meszely tejfelt és egy kis eczetet hozzá adni, ebben még egy félóraig párolni hagyni, azután pedig a spárgát leoldozván róla, szép szeletekre vágni és levével együtt forróan betálalni. Ha szeretjük, apró burgonyát, tarhonyát, vagy rizst is lehet körüle tenni.

J. Henriette.

Mandulás-csókocskák.

Hat tojás fehéréből kemény habot kell verni, abba egy fél font finomra tört czukrot egy óráig keverni, azután 2 lat lisztet, egy citromhéját, 14 lat lehámozott és hosszúra vágott mandulát, két lat citronádot és két lat czukrozott narancs-

hajat hozzá keverni, ostyából kerek darabkákat vagdalván, mindenikre egy ujjnyi tésztát kenni, és lassu tűznél világos-sárgára meg kell sütni.

D. Kamilla.

Divattudósítás.

Az évszak legkellemesebb, leggyönyörűbb hónapjában élünk, és eddig nem volt alkalmunk azt másképp, mint vagy neheztelve, vagy pedig emlekeinkben élvezni, olyan hűvös, szellős és hideg május ez! Azon reményben azonban, hogy ez idő egy parancsoló villanyütésére a napnak el fog tűnni és kellemessé válni, tudósítjuk t. hölgyeinket a nyári divat egyik másik jelenségéről, nehogy készületlenül találják azután a verőfényes szép napok. Ha tehát most még szelében látni is a popelin, selyem, alpacca, poil de chévre, sat. félkönnü szövetekből való öltözékeket, ugy készülöben is vannak már a nyári ruhák is, a melyek többnyire grenadin, francia m ousselin, piqué, algérienne-ből valók. Az e szövetekből való ruhák az idén szines selyemrojtjal és igen gyakran fehér csipkével diszitetnek, a fehér csipke fölé egy sor fekete csipkét alkalmazni, ez nagyon divatos és csinos. A csikos szövetű ruhák az idén is igen kedveltek. A csikok azonban nem állanak mindig egyenes vonalokból, hanem virágfűzérékből, melyeknek tarka színvegyülete van. E szövetek mousselinben, algérienne-ben, selyem gazirban sat. kaphatók. Egy ruhára való 25—30 frtba kerül. A nyári ruhák derekai elől szivalakban vágatnak ki, két felül csipkebetétekkel és csipkével diszítve, vagy á la Marie Antoinette-féle diszítéssel hátrahajtott csipkegallérral megtoldva. Az ujjak kivétel nélkül bőveek, széles fodorral. A tünique és szoknyák diszítése körül nem igen láthatni tökéletesen ujat, az elől kötőtalaku, és hátul hosszú, háromszor feldudorított tünique a nyári ruháknál is a legkedveltebb, és csak a csipke, vagy tafota diszítés az, mely minden hölgnél változik, saját izlése szerint alkalmazva.

A kis kalapok magasabbá nőtték ki magukat, és bővelkednek minden lehető diszben, a leggyakoribb a fekete bársony és csipke diszítés, melyhez még toll vagy élénk virág lesz tűzve. Egy szép szalma-kalap 8, 9, 10, 12, 15, 20 frtba kerül, egyszerűbbek 6—7 fton is kaphatók.

A legujabb napernyők gazdag himzéssel vannak borítva, mi igen élénk és szép kinézésű. Egy szép napernyő 12, 14, 16 frtba kerül, és fehér, szürke, sárga, vagy bármilyen színű tafotán élénk rózsza, viola, gyöngyvirág sat. bokrétkát mutat.

A f. év 18-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Isten áld meg a magyart.“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthori Zsigray Istvánné, Beke Cornélia, Bereczk Ilka és Mariska, Mészáros Szabó Zsuzsánna, Erdensohn Emilia, Sztancsek Vilma, Lövy Isidor, Pethes Józsa, Haulik Anna, Gyura Janka, Benedikovic Róza, Marossy Hermin és Etel, Altman Luiza, Ivády Nina, Regéczy Miklósné, Göből Antónia, Guba Jánosné, Pethő Antalné, Boczkó Károlyné, Stein Betti, Nagy András Jánosné, Szücs Lajosné, Gabsovits Clementine, Szalgháry Crescentia, Mráz Ottilia, Moesz Marossy Emilia, Szmodits Gizella, Okrutzky Georgine, Kalós Erzsébet, Jókai Irma, Fülöp Mariska, Pap Cziike Karolin, Lemhényi Zsigmond Vilma, Perisits Ilka, Schmidt Fanni, Szapper Janka és Izabella, Matolcsy Ilka, Kovács Róza, Rátkay Emilia, Ilniczky Julia, Egressy Emilia, Albert Lilla, Tormássy Mari, Szikszó Tullia, Brocken Kovács Emma, Vörös Juliska, Herbath Károlyné, Molesány Pozsgay Ilona, Gellér Jánosné, Simay Károlyné, Durneisz Irma, Vághó Aranka, Kalós Péterné, Kármán Luiza, Keczei Ferenczné, Szebeni Borbála, Tóth Julia, ifj. Zakariás Jánosné, Josa Jakabfalvay Emilia, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Tóthi Szabó Sándorné, Szabó Hermin, Erdélyi Róza, Schmidt Zsuzsánna, Nagy Krisztina, Pásztelyi Danielovics Emilia, Némethy Zsuzsánna, Horváth Teréz, Koch Teréz, Vresits Emilia, Kemény Karolin, Bombér Ida, Bagossy Albertné, Frankó Vilma és Laura, Kosztyik Berta, Seján Gorzó Kornélia, Mirkva Hermin, Oszlányi Mari, Kiss Lőrinczné, Ujvári Anna, Pap Kovácsik Gizella, Mártonffy Anna, Róth Vankay Mária, Illyásevits Ilon, Veresné Linka, Tóth Irma, Kolozsváry Margit.

A f. évi 17-dik számban közlött számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Oszlányi Mari, Mártonffy Anna, Veresné Linka, Tóth Irma, Kolozsváry Margit.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. előfizetőink lettek díjnyertesek:

- 1) Altman Luiza: Gróf Batthyányi Lajos élete és halála, 1 kötet.
  - 2) Tóth Irma: A szerelem bolondjai, Jókai regénye.
  - 3) Kolozsváry Margit: A nővérek, báró Eötvös József regénye.
  - 4) Keczei Ferenczné: Nők Világa, Szabó Richardtól, 1 kötet.
- A nyeremények — szives üdvözlőtem kíséretében — postára vannak adva.

Sakkrejtvény.

Dubányi Rózától.

lo	hen-	fel	él-	gi	hogy-	Vo-	al-
Vi-	ró	kán,	ni	nul	tün k	lá-	ha
Pi-	hom-	gyes.	ten-	lál.	kéz-	ko-	róm
Fri-	dám	for-	szi-	oly	Le-	hant-	vi-
s ha	al-	ni	Ha	Nyug-	tul	ö	nyán
a	nyi	tört	ko-	vünk	ne-	vó	ra
nap	nyán.	Ke-	dor,	Egy	lyé-	Int	s
ré-	ván	hó	re	héz.	kedv	dől,	he-

Lógrás szerint megfejtendő.

Megejtési határidő: 1871-diki június 21-ke.

Tartalom.

Hollán Ernőné arcképe. — A „Hulló levelek“-ből, Benedek Aladártól. — A szállóskert titka. Beszély, Lovass N. Jánostól. (Folyt.) Künn valék a kis ligetben... Berényi Lászlótól. — Kékszakál, Marlitt E. beszélye, P. r. J-től. (Folyt.) — A tollas gyémánt. Egy külföldi lap után, B. - től. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékou: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Hollán Ernőné arcképe és előfizetési fölhívás a „Pórlaki család“ című regényre.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

23-dik szám.

Junius 4-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET
KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítókkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1871.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunásor 9. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -				
							kelte		nyugta		
						óra	perc	óra	perc		
Junius	4	Vasárnap	A 1 Sz. hároms.	A Sz. hároms.	23 C 1 Mindsz. v.	15 Mak. gy.		4	10	7	48
	5	Hétfő	Jézus sz. vére.	Bonifác	24 Péterf. böjt k.	16 Zaka jás		4	10	7	44
	6	Kedd	Norbert	Pálka	25 János feje	17 Zakeus		4	9	7	45
	7	Szerda	Róbert	Pulcheris	26 Kárpus	18 Követ-		4	8	7	47
	8	Csütörtök	Ur napja	Medárd	27 Therapius	19 keznek a		4	7	7	48
	9	Péntek	Feliczián vért.	Elsőd	28 Nicetas	20 női nevek		4	7	7	48
	10	Szombat	Margit kir.	Margit	29 Theodoz	21 S. Selabl		4	7	7	49

V i d é k i t á r c z a.

Maros-Vásárhely, május hó végén, 1871 (*Eredeti levél.*) — Az evangélikus iskola javára rendezett hangverseny. — Casanova asszony előadásai. — A 27-ik honvédzászlóalj zászlószen telési ünnepe. — Chybors Pál, vak számóriás. — Tisztelt szerkesztőnő! Nagyon sok mondani valóm van. A helybeli evangélikus népiskola építési pénzalapjának gyarapítására kitünő erők közreműködése mellett rendezett hangverseny tiszta jövedelme 314 frt 5 kr. és 10 frank aranyban; azon kívül a szászrégeni tutajkereskedő-társulat deszkával és lécczel terhelt 10 fertály tutajt ajándékozott e célra és mindezeket a régi alaphoz adva, reméljük, hogy az építés még ez évben elkezdethetik.

Műkedvelői előadások is voltak városunkban a közelebbi napokban bevégződőleg, a Szabó és Ruber színész-pár közreműködése mellett, kik a körünkben mulatott Györfly társulatnak elsőrendű tagjai és a közönség kedvencei, de he t e g s é g folytán itt szorultak. Az előadások jótékony czéluk voltak, több erkölcsi, mint anyagi eredménnyel.

Casanova Fáni, a híres állatszelistonő, körünkben mulat s valóban bámulatra méltóan üzi vakmerő mesterségét. A mint tudjuk, ezelőtti nagyobb állat-gyűjteményének tetemes részét eladta s így még meg van egy szép himoroszlánya, „Batavia“ nevű nösténye, három ujszülött kölykével; egy gyönyörű párducza, egy hyenája és két rémitő farkasa, melyekkel mind külön s együtt is mulatságos jeleneteket ad elő asszonyuk. Bár hasonló mutatványokat városunkban máskor is láttunk már, ez is megérdemli a megtekintést. A közönség daczára a rosz időnek és drága helyáraknak, még mindig járogatja, de egyre gyéribben.

A 27-dik honvéd-zászlóaljnak e hó 6. és 7-dikén végbe ment lobogó-szen telési előestejéről és a fölszen telés napjáról kellene szólanom, de egyrészt a lap szűk terjedelme,*) másrészt mert a lapok körülményesen hozták a részleteket, csak pár szóban említem föl, hogy zászlóanya gróf Teleky Domokosné volt, koszoruleányok: Gróf Teleky Elize, báró Bánffy Rákhel, Szabó Eszti és Bucher Eliz voltak, mindannyian városunk és vidékünk legszebbjeiből kiválogatva. A remekművű zászló jelmondata: „Hordjátok magasan a haza dicsőségére!“ A beszen telést főtiszt. Veszely Ká-

*) Ugy van, és azért kérem, írja meg a multkori levélben foglaltakat önálló czikk alakjában, akkor örömmel adunk neki helyet a fölapban.

S z e r k.

roly esperest és plébános végezte, rövid megható beszédet tartva a jelmondat értelmét illetőleg, intve a honvédeket, hogy magasan hordják azt a vallás, a király, a törvény és a hazaltalmára, dicsőségére. Szép beszédet tartottak még ez alkalmommal Graef honvédtábornok, Szabó őrnagy, Szarvady, Mikó, Bodolla és Szöllösi. Este fényes bál volt. Bákirályné kul első helyen a négy koszorus leányt kell említenem, ámbár fölsohajtok az arabs költővel:

„Oh, hogy a szívbe mind e szépség el nem fér! (S ha egyet vesz: majd megszakad a többiért.)“ A bevétel 613 frt és 2 darab arany volt, a kiadás 300 frt 6 kr. és így fennmaradt az erdélyi honvéd-zenekar részére 312 frt, 94 kr. és két darab arany. A zászlóanya 100 forinttal váltotta meg jegyét és ezen kívül mind ő, mind a város a működő es. kir. katonai zenekart száz-száz frttal ajándékozták meg.

Még Chybors Pálról, a szerencsétlen vak számóriásról kell megemlékeznem, ki közelebb tartja második előadását. Az ész megáll és felfogni sem képes ama csodadolgokat, miket tőle látni és hallani lehet. Egy 84 számjegyből álló sort egyszeri elmondásra hiba nélkül ismételt, azt egy szintoly nagygyal pár percz alatt összeadja, belőle kivonja, szorozza, osztja a számot és még a helyekre nézve tett külön kérdésekre is pontosan megfelel. A leggyakorlottabb számtanár félnapig kinlódik el vele, mit ő pár percz alatt elvégez; gyökö von, hatványoz stb. Állítólag sok évi fejtérés után egy kulcs birtokában van, mely a számoknak előttünk ismeretlen viszonyából könnyen kimagyarázhatóvá tenné a bámulatos gyorsaságot és biztosságot. Ő e kulcsot csekély 3,000 forintnyi összegért a világnak engedné át és különös, hogy még eddig nem akadt sem kormány, sem magánember; ki az emberiségért ez áldozatot meghozza. Fölhívjuk a tudományos akadémia és a miniszterium figyelmét erre nézve.

S. K n.

Makó, május 22 kén 1871. — (*Eredeti levél.*) — Szinészet. — Zrinyi és Frankepán. — Iskolaügy. — Doka József. — Tisztelt szerkesztőnő! — Várady Antal igazgatósága alatti szintársulata e hó 13-kán megkezdé városunkban működését, és a változatosan összeállított játékerend által már eddig is alkalmunk volt megismerkedni, a mintegy husz tagból álló társulat kiválóbb tagjaival. Az eddig előadott darabokban kitüntek: Klárné, Váradiné, Antónia, Megyeri Emma, Váradiné és Rózsáné, a férfiak kö-

zül, Szeles, Kuthi, Ajtai, Zádor és Csetri. A közönség az előadásokat szép számmal látogatta, s a társulat meggyőződhetett, hogy közönségünk pártolja a színművészetet, de viszont megkivánja, hogy az előadás összevágó legyen. Ez ellen nem is lenne még eddig kifogásunk, csak annyiban, hogy a „Haramiák”-ban a mellékszerepek nagyon gyenge kezekben voltak. Csak Váradi Antónia, Szeles és Kuthi közelítették meg a lángelmű Schiller szellemét felfogásukkal. A mi Szeleest, a társulat eme legjobb tagját illeti, rajta meglátszott, hogy Moor Ferencz szerepét mélyen tanulmányozta, ő valóban felülmulta várakozásunkat. Ép oly helyes felfogással játszta Morel gyarost az „Erdő szépé”-ben. Nem mulaszthatjuk el e helyen a nemzeti színház igazgatóságát figyelmeztetni ezen kitünő tehetségre.

Zrinyi és Frangepán vértanuk halálának 200-ik fordulónapjára köztisztelőben álló ügyvédünk: Bánffy Gyula ur a polgári kör helyiségében talpra esett beszédet tartott. Szeretnék még becses lapjának t. olvasóit iskolaügyeinkről értesíteni, de a tér szűke miatt jelenleg csak annyit, hogy Hofbauer Sándor királyi tanácsos és tanfelügyelő ur mindent elkövet ezen ügy felvirágzására és a hivatásukat pontosan teljesítő tanítókat pénzbeli segélyben is részesíti. Legközelebb Ambró György, helybeli római katolikus leánytanítónak a m. kir. vallás és közoktatási miniszteriumnál 80 frt segélyt eszközölt ki. Jövőre ha megengedi tisztelt szerkesztőnő, erről többet. *) Végül még megemlíjük, hogy Boka József pár nap városunkban időzvé, varázs-hegedűjével mindnyájunkat elbájosolt. — A viszontlátásig.

V . . y

Különfélék.

++ (A trónörökös veszélyben.) Midőn ő felsége, Rudolf koronaherceggel szombaton délután a bécsi práterbe a lóversenyre kocsizott, a Kaisergarten mellett egyszerre csak közvetlenül kocsija mögött lóprüszkölést hall. Ő felsége megfordult s pillanat alatt a koronaherceg magához kapta fel. Egy bérkocsis ugyanis a fejedelem kocsija elé akart hajtani, lovai azonban megvadultak, s a bérkocsi rudja behatolt a király fogatába, néhány ujjnyira a koronaherceg fejétől. Ha ő felsége a koronaherceget hirtelen magához nem szorítja, a rud megsérti a herceg fejét. Így azonban mi baj sem történt, s közel álló rendőrök azonnal feltartoztatták a bérkocsist.

++ (Nürnberg város) közelebb nagy fénynyel ünnepelte meg híres fia, Dürer Albert születésének négyszázados évfordulóját. Az ünnepély abból állt, hogy megkoszorúzták Dürer szobrát, felkeresték sirját, rendeztek Dürer-kiállítást s több disztrakomát; ez alkalommal igen szabatosan, számos klaszikus zeneművet is adtak elő. Az ünnepélyek három napig tartottak, s a „Wacht am Rhein” éneklésével értek véget, ez által ünnepelve a német nemzet egyesülését.

++ (A berlini diadal menetre) nagyban teszik az előkészületeket. Nagy diadalcsarnokokat fognak építeni, a diadalut a háboruban kitűnt ezredek szobraival lesz ékesítve. A hárs-sétány közepének mindkét része a háboruban működött ágyuk-

*) Igen szívesen.

Szerk.

kal s az Augusta királynéhoz intézett győzelmi sürgönyökkel lesz földiszítve. A királyné palotájának falain a háborúból vett — de nem a szó szoros értelmében: vett — képek lesznek fölakgatva. A mulató kertben (Lustgarten) egy óriási Germania-szobor fogja karjait Elsass és Lotharingia fölött áldólag kiterjeszteni, A művészek 6 heti időt s 14000 tallért kérnek mindennek elkészítésére. Tervben van még az is, hogy száz fehérbe öltözött kis lány fog a győzők elé menni.

++ (Nyáry Pál utolsó szava az országházban.) Néhány héttel ezelőtt a képviselőházban két képviselő kutatótt a fiókjában. Írásait szedegették össze.

Az egyik Nyáry Pál, a másik Berzenczey László volt. Ott szoktak ülni egymás szomszédságában.

— Jó napot Pali! Mit dolgozol?

— Szedegetem össze írásaimat. Hogy vagy?

— Roszul. Beteg vagyok.

— Kutya módra nézsz ki, az igaz. Hát te mit csinálsz azokkal az írásokkal?

— Készülök hazafelé, beadom a lemondásomat még ma.

Nyáry Pál összefogta a maga csomóját s annyit válaszolt Berzenczeynek:

— Azt magam is megteszem mindjárt.

Ezzel vége volt a beszélgetésnek.

Másfél óra múlva Nyáry Pál az ország feledhetetlen gyászára csakugyan beadta a lemondását, leugrott a negyedik emeletről.

Berzenczey csak akkor vette észre, mit jelentettek ama szavak, hogy „Magam is megteszem mindjárt,” mikor a remé-
hírt meghallotta.

Megbízások tára.

Lonkára S. G. K. urnőnek: A kérdéses folyóirat még nem jelent meg.

Fakta-Kenezre H. M. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Jákóhalmára Sz. E. urhölgynek: El van küldve.

Barabásra P. K. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Szegedre M. G. urnak: Igen szívesen tettem.

Makóra A. Sz. urhölgynek: Magánlevelet irtam,

Eszékre M. E. urhölgynek: Szíves üdvözet.

Eperjesre A. G. urhölgynek: Nagyon örülök a tettségnek, melyben küldeményem részesült.

S.-A.-Ujhelyre D. J. urnőnek: Azonnal intézkedtem.

Abonyba R. I. urhölgynek: Vettem kedves sorait, ohajtását a legszívesebben teljesítem.

Galanthira F. K. urhölgynek: El van küldve.

Csabdira M. F. urnőnek: Postára van adva.

Fonóba Sz. A. urhölgynek: El van küldve.

F.-Ábrányba É. D. K. urnőnek: Nemde vette küldeményemet?

Egerbe F. O. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Bujánházára K. A. urhölgynek: Szívesen megküldtem.

Bukarestbe P. T. urhölgynek: Postára van adva.

HIRDETÉSEK.

Keller és Zsitvay,

selyem és női divatkelme raktárban

Pest, Szervita-tér 6-dik sz. a.

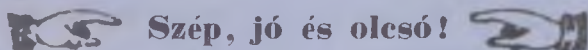
A legujabb selyem, gyapju és gyapot női divatkelmek, kész női ruhák és mindennemű felöltők, valamint több más női divat-cikkek, dus választásban és lehető jutányos áron kaphatók.

Saját szabó-műhelyükben készítettnek ruhákat a legujabb divat szerint, gyorsan, izlésteljesen és jutányos árak mellett.

Kelme-minták vidékre készséggel küldetnek, a megrendelések pedig kiváló figyelemmel és gyorsan hajtatnak végre.

(Lyoni selyem-kelmékből gyári raktár.)

Cachmir-kendők

Legujabb női ruha-kelmék nagy választékban,
bámulatos olcsó árért.

Teljes ruhához való legszebb kelmek 3, 4, 5, 6 frtért, ugyszinte a legfinomabb

bársonyok és fekete selyem-anyagok

HAMBURGER ADOLF

Zsibáros és uri utca sarkán.

☞ Mustrák kívánatra mindenfelé bérmentesen küldetnek s megrendelések utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Asztal- és ágyterítők.

BERGER A.

ügyvezető:

RÓZSAI ANTAL

(Károly-utca 5-ik szám alatti üzlethelyisé, a „Zöld vadász” átellenében)

legelegánsabb hölgydivat- és pipere-cikk-kereskedése

egybekapcsolva az 1-ső magyar

hölgyi gyászruha-raktárral,

legjutányosabb áron kaphatók az ujonnan nyitott divat-tárban, kész hölgyruha-esarnokkal, melyben a legnagyobb ara-kiházasítások elkészítettnek.

Mely divatcikk-üzlet jó izlése és jutányos szolgálata minden körökben el van ismerve, tisztelettel jelenti a nagyérdemű hölgyvilágnak, hogy immár visszaérkezvén külföldre tett bevásárlási utjáról és jelentékeny bevásárlások folytán a legujabb és legfinomabb hölgy-divat-selyem-kelmékből, azokat bámulando olcsó áron képes adni, és pedig:

1 tökéletes selyemruha, legnagyobb választék	14-16 frt és fölebb	Francia-shawl-kendők	5-200 frt és fölebb
1 finom piquée toilette-ruha	4-5 6 frt és fölebb	Percaline és francia batisztok	24 26-30 kr. és fölebb
1 finom Mozambique-ruha	4-5-6 frt és fölebb	Reggeli köntösök bordurral	10-12-15 frt és fölebb
1 finom panama-ruha	6-7-8 frt és fölebb	Bársony- és selyem-paletók legujabb szabásuak	12-15-150 frt és fölebb
Lustre-ruhakelmék minden színben	35-40-50 kr. és fölebb	Posztó-otthonkák	6-7-8 frt és fölebb.
Divatgyapot-ruhaszövetek	15-20-25 kr. és fölebb		

☞ Hölgyruhák elkészítésre is elfogadtatnak és a legdiszesebben kiállittatnak. Vidékről való megrendeléseknél egy derék és az előhossz be- küldése kéretik.

Ugyanott találtatik

az első magyar hölgy-gyászruha-raktár,

melyben nagy választékban vannak gyászruhák 15 frttől a legmagasabb árakig. Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám. 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>23. SZ. Junius 4-kén. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	---	---

A társaságban született ember nem önmagáé.

A társas-élet körül tett vizsgálódásból azon tapasztalatot vonhatjuk el, hogy az egy oly közös hely, melyből minden rész csaknem egyenlő hatást gyakorol s viszont mindent, mi kívülről hat, egyformán éreznek annak minden helyei s tagjai.

Itt tehát közös célznak kell lenni, melyet tévesztve, a társaság kell, hogy megszűnjék. Mert annak, mi állandó kíván maradni, föltétele a szilárd alap. Csak egyesek élete is, hogy boldog legyen, igényli a határozott jellemet, a kitartást, azaz, hogy a cél, mit kitűzött, oly alapon legyen építve, mely az ingatag emberi ész által meg ne másittassék. Mennyivel inkább kívánja azt egy társaság élete, hogy annak minden tagja egy közös célra működjék, a honnan természetesen következik, hogy ki a társaságban él, annak tagja nem egyéni, de társas-életet kell folytatni.

A társaságban született ember nem önmagáé.

Nézve a társadalom viszonyait, célját, úgy találjuk, hogy annak minden tagja, tehát a társasági kör, ismét egy nagyobb köré, mely ujjolag, mint a víz tükörén támadt gyűrű, szélesebb-szélesebb körben mélyed.

A társadalomnak már ily messzebbre ható, tehát az emberiség életébe ágazó célja, hatása levén, következik, hogy minden egyes tagnak tetteleges részt kell abban venni, melynek boldogságáért az egyéni boldogságot háttérbe szorítjuk s a mint írja a magyar klasszikus: boldogságáért fel kell áldozni a magunkét, fel pillanatnyi kényünket is.

Az életet, az embereket kiismerni felette nehéz, csaknem lehetetlen.

A társaság tagja pedig már az étellel lépett szorosabb viszonyba.

Az élet eszközi, hogy most borut, majd ismét derüt, sötétet és világosságot lát szemünk. Az abban felmerült annyi-féle viszonyok szülőttei e változások. És ez életben mégis a világot, a derüt föl kell áldoznunk gyakran a sötétség, a boruért. Kárpótlás mindössze a remény, hogy még egyszer előtör a fényugár.

A ki ezt átértette, alkalmasint nem érez oly nagy fájdalmakat, ha el kell hagyni érdekét s oda irányozni mind anyagi, mind szellemi erejét, hogy másnak, a társaságnak, az emberiségnek is éljen.

Es így lesznek bizonyos kötelességek, melyeket a társas-élet tagjainak kell fölvállalni, egyesek, nagyobb társulatok, a haza, emberiség, egyszóval a közélet iránt.

Egy szerencsétlen családapa, egy elhagyott jó barát, egy megfosztott özvegy vagy gyámtalan árva lehetnek azok, kikre, mint legkisebb körben hat a kötelességek munkálkodása.

És a kötelességek teljesítése nem maradhat el az öntudatos léleknél, ha hatalmában áll, hogy segítsen. Az étellel ismerkedett férfiú a sors változóságára gondol, mely az enyészettel szövetkezik, hogy romlást leheljen, vagy gyásznyomot hagyjon, megmutatva, hogy megtörténik pillanat alatt

az, mit évek óta nem remélt. S így ő a segedelemért esengőket nyájas szóval üdvözli s megosztja velök a magáét. Saját családjá körében öröm-napokat tölthetne; de im megjelenik az elaggott, ősz fürtű apa, sápadt arczzal, gondtól felhözött komlokkal, s a férfi, a gyermek, a fiu háttérbe szoritja a családí édes örömeiket, ápoló karjai közé emeli az agg apát, a sohajok és panaszokat nyugodtan hallgatja s könnyíteni igyekszik s könyvet hullat a koporsóra s gyászfátyolt borít az örömekre.

Az ifjui álmak együtt ringatnak két barátot, szép, talán nagy, vagy hiu remények bölcsőjében. A végzetes sors az egyiknek hajóját csendesen vitte zajtalan hullámokon; míg a másikat viharok közt akarta elatlatni; de ez álomból keserű valóra ébredede. Amaz boldog, imez boldogtalan. Tehát amannak munkálkodási köre kötelelességeinek teljesítésében a boldogtalan magába zárja, kinek életét türhetővé, ha lehet, boldoggá kell tennie.

Szélesebb köre a kötelelességeknek egy egész társulatot fog be. Miután egyesek iránt elvégezte a társaságbeli tag teendőit, maga s ezek által hat a társadalomra. Szellemi képességével táplálta egyesek lelkeit, anyagi vagyonából adott anynyit, mely által könnyítve lön, így közvetve már a társaság célja kivitelére működött. De vannak az egyesek magánboldogságán kívül más, nagyobb egyetemibb boldogsági célok, melyek az egész társadalmat egyetemesen érdeklik. Az ész már el is tervezte e célok létesülését; de anyagi erő kívántatnék. Visszavonja-e ilyenkor az ifju, a mit osztályrészből nyujthat, a' férfiu, mit gyűjtött vagyonából áldozhat azon oltáron, melyről a boldogság, a szellemi mivelődés tiszta éltető tüze lobogand fel? Bizonyára nem. Ismerjük a történetet:

Egy lánglelkű ifju főuri ritka tüneményként megjelenik a tevékenység mezején s észtehetségeinek teremtményein kívül évi jövedelmét ajánlja fel ama szent célra, melynek létesülésétől egy nemzet tekintélye, szellemi nagysága függ. Barátai kérdik a nagylelkű ifjut: „És te miből fogsz élni?” A nemes lélek nyugodtan feleli: „Egy évig majd el-tartotok ti.” Ime a társas-élet valódi férfja. Ez megismeré, hogy az ember nem önmagának született, hanem hazájának, övéinek.

A társadalom mindennapi kérdésein felől a haza, a nemzeti iránti köteleesség az első. Itt széles körben működhetik a tevékeny ember, megmutatva, bebizonyítva, hogy ki egy nemzettest tagja, az annak él s nemcsak magának.

A haza, a nemzet célja a boldogság, boldoglét. Erre szellemi és anyagi erő munkálkodik. Lelki erő, mely a testnek elevenségét adja. S anyagi, mely amannak szerezhet új táplálékot. Amabban születnek: a nemzet szelleme, erkölce, miveltsége. Ebben nyugszik azon hatalom, mely külmeztámadások, külbecsapások ellen védelmet, menhelyet készít. E két erő tartja fenn az összes nemzetiségeket s hogy ezek egymást ellensúlyozzák, ez feladata a társadalomban született embernek. Kinek tehát Istene és a dajkáló természet szellemet, észt, szívet adott, hová rakhatná le nemesebb helyre azoknak gyümölcsseit, mint a haza oltárára? S kinek sorsa, körülménye vagyont, gazdagságot adott, hová vihetné nemesebb helyre annak kamatjait, mint ide, a hazának annyi gonddal, fájdalommal megőrzött kincseihez? És ha mégis a gond és örködés daczára veszély fenyegeti a nemzet életét, ki az, kinek keblében szerelem szikrája szunnyadoz, hogy oda ne siessen, hol harczot, nemes harczot vivhat annak megmentéseért? Ki

ne hagyná saját érdekét, • kötelekeket, melyek érdekeltjeinkhez fűznek? Igen, a harczmező megnépesül, a csatazaj felriad és a férfiu bátran hal meg, szent örömmel s övéi azon megnyugtató gondolattal bocsátják le rideg lakába: Nem önmagáé, honáé volt. A történet, a tudomány, az irodalom, az ipar, a művészet nagy alakjai ily társadalmi közös érdekek megoldói mind. És a történet, a tudomány, az irodalom, a művészet, az ipar mind, mind az emberiség általános feladatának, a tökéletesedés haladásnak tényezői.

A közkatoná, ki bátran lép a harcz mezejére, épen úgy, mint a hadvezér, ki őt előre vezet, közös érdek, közös feladat harczosai.

Az egyszerű tanár, ki a gyermeknek a tudomány elemeit tanítja, épen úgy, mint a korszakot alkotó tudományhősök: közös érvek, egyetemes törekvés munkásai.

Az a költő, ki dalával táplálja egy nép lelkét s az, ki világ népeit gyűjti szárnya alá, közös érdek, egyetemes miveltség terjesztői.

A lelkész, ki hitével, erkölcsével, példájával, tanításával egy gyülekezet szellemi életének ad erőt, nemes tisztaságot, s a vallás-ujító, szellemi regenerator, közös érdek, egyetemes igazság hirdetői.

A szorgalmas kézműves, ki munkájával észrevétlenül, de sokaknak használva él s a találmányok hősei, kik az emberiségnek adnak anyagi hasznót, könnyebbülést, közös érdek az anyagi haszon tényezői.

Mint a gépben minden egyes legkisebb keréknek kiszámított hatása van, úgy az emberiségben az egyes parány kiégszítő része a nagy testnek.

(Folyt.)

Hiába szóltok . . .

Endrődy Sándortól.

Hiába szóltok, hogy legyek vidám:
A vigság engem végkép elhagyott!
Hiába szóltok: „Ifju vagy, dalolj,
Szeress!” — Nem, nem. Hisz én már agg vagyok.
Bár hajam közt aligha van fehérszál
S tudom pengetni még a hurokat —
Oh, hagyjanak magamra kedves ifjak,
Hadd siratom meg ifjuságotam.

Vagy élet az, mit éltem köztetek?
Nem, nem. Tagadja szívem és eszem.
Keserű órák csüggeteg napok,
A mikre visszaemlékezhetem.
Az örömet, e szép bohó madarkát,
Elűzte lelkemről az őszi fagy,
S azóta szívem is beteg, hideg lett . .
Hadd siratom meg ifjuságotam!

A szerelemtől, ah, ne szóljatok,
Fáj hallanom regéit s dalait;
Eszembe jut az egyedüliség,
Mely vágyaimra verte lánczait,
És szenvedéseimnek panaszos árja,
Ha nem vigyázok: medréből kicsap:
Ne szóljatok nekem a szerelemtől,
Hadd siratom meg ifjuságotam!

Azt mondjátok: A küzdés oly dicső
S tettekre vár a tespedő világ,

Ám én előttem minden oly sötét,
S lelkem magára vádakat kiált.
Kisértéként állnak mögöttem évek
S temetőként egy hosszú sivatag,
Reményeimet oly korán megölték,
Hadd siratom meg ifjuságotat.

Fel a pohárral! bút és gondot üzni!
Ez is hiába; rajtam nem segít.
Bármerre menjek, mindenütt feltalálom
A temetőnek lelkeit;
A habzó pohár kiesik kezemből
És hangom egyszerre csak elakad . .
Oh, hagyjatok magamra boldog ifjak,
Hadd siratom meg ifjuságotat!

A szőlőskert titka.

Beszély.

Lovass N. Jánostól.

(Vége.)

Sötét est volt. A láthatár elborult, a rendőrök a szőlő különböző pontjain voltak, mint örök, elosztva. A kertbe be lehetett jönni, de belőle ki, nem.

Mi a házban voltunk a vinczellérné kis szobájában.

Tizenegy órakor megérkezett Demeter ur a két rendőrrel, kik karjánál fogva vezették a vinczellért.

A tiszt a vinczellér kihallgatásához fogott. Vallomása egyezett nejeével. Most már emlékezett Aknainé családjára is. Különböző semmi újabbat sem tudtunk meg. A ház rejtekeit összenéztük. Minden arra látszott építve lenni, hogy üldöztetés esetében biztos menhelyül szolgáljon, de még semmi nagyobb bűn itt, Gáti elzárását kivéve, elkövetve nem volt.

A tiszt lelkére beszélt a vinczellérnek, gondolja meg, hogy most a törvény kezében van, s hogy iparkodjék büntetését enyhíteni azzal, hogy mindent önkényt fölföldöz. Ha egyéb bűne nincs, minthogy Gátit elzárni segítette, akkor pár hónapi könnyű fogság után megszabadul; de ha Aknait nem sikerül elfogni, úgy mindaddig vizsgálati fogságban lesz, míg Aknai kézre nem kerül, mert a törvény nem fogja tudni, hogy Aknai bűneiben mennyire részes.

Ő ártatlannak vallotta magát s hogy meggyőzze a tiszt urat ártatlansága felől, kész parancsait mindenben teljesíteni, mi Aknai elfogatását könnyíti.

A kert-kaput a vinczellér zárta be, megmutatta, hogy Aknai így kulcs nélkül is be tud jönni, csak alólról a deszkaboríték negyedik szögét nyomja meg.

A ház mellett őrt álló rendőrnek megmagyarázta, hogy a csarnok talajára nem szabad lépnie.

A ház-ajtót szintén a vinczellér zárta be.

Azután bementünk a vinczellérné szobájába s ott az ajtó mögött ültünk le a tiszt, Demeter ur, Gáti, egy rendőr s én.

A sok nyugtalanság álmosá tett engem s különösen Demeter urat.

Demeter ur már elszenderült, én is az álom és ébrenlét között voltam, midőn egy csettenés figyelmessé tett.

Intettem a tisztnek, az viszonozta. Még néhányszor fordult a kulcs a külső ajtóban, aztán hallottuk, hogy kinyílt. Most az előszoba csapdája csettent.

Az érkezettek beléptek az előszobába.

Mi lélegzetfojtva hallgattunk. Oda kün elkezdtek beszélni.

— Péter jóizút alhatik, nem vette észre hazaérkeztünk, — hallatszott Aknai hangja.

— Valjon hogyan érezheti magát Gáti? — kérde a szép asszony dallamos hangon.

Ekkor az ajtó kipattant s azon Gáti lépett ki, nyomban követte a tiszt, utána én s végre Demeter ur, ki most ébredt föl.

— Igen jól, kedves, hü nőm, — felelt Gáti.

Leirhatlan volt a meglepetés. Irén Aknai karjába kapaszkodott s elhalólag sziszegte:

— Mi ez?

— Kelepcze, — felelt ismét Gáti — melyet maguknak készítettek.

A külső ajtón kopogtattak. A tiszt intett, hogy nyissam föl.

Öreg, ősz ember lépett be az este elküldött rendőrrel, válláról vízhatlan utazó köpeny csüggött le. Szürke szemeit Irénre szegezte, melyek előtt az szemeit behunyta.

Most közel lépett Irénhez s lassu ünnepélyes hangon szólt:

— Atok reád, szép ördög! Méregkeverő s tolvaj, átadlak a törvény szigorának.

— Átok reád, te bűn asszonya! — szólt Gáti reszkető hangon, — ki legszebb érzelmeimből csúfot üztél. Átok! Átok!

Némán állottunk ott. Két szerencsétlen szórt szivből fakadt átkot talán a világ legszebb asszonyára, kit mindenki, de ki senkit sem szeretett.

Szépsége oly bódító volt, hogy két férje, kiket halálra üldözött, talán újra bele szeret, ha a tiszt nem szól, ki Aknai vállára tette kezét:

— Elfogom önt, Singer Henrik, hamburgi kártyás, nőszöktető és csaló.

Ekkor Aknai vagy Singer szájához emelte gyűrűjét.

Irén szétnézett.

— Nincs menekvés? — suttogá.

— Nincs, nincs, — mondá Bianini gróf — kérem önt, asszonyom, tegyen ön jót egyszer életében, vegye be!

Irén is szájához emelte gyűrűjét.

— Öt percz mulva halva vagyok, — szólt Irén.

Már ekkor Aknai a földön hevert, barnás habot túrt, mely ajkait elborítá.

Irén mellé rogyott. Öt percz mulva két hulla hevert az előszoba padlatán.

Másnap reggel iszonyodva hallá a kis városban mindenki a történeteket.

Már tegnap este nagyszerű eseményeket vártak.

Két kocszi rendőr, kik a szőlőskertet megszállták, én és Demeter urnak eltünése, a tegnapelőtti vadászati kirándulás, mind sok suttogásra adtak okot.

Gróf Bianininak a város vendéglőjébeni megszállása, honnan egy rendőrrel a szőlőskertbe indult este felé, a kíváncsiságot mindig jobban felingerelték.

Végre tudták a valót. Demeter ur, mint erkölcsi hős emelkedik ki a történetek zürzavarából, ki kézbe adta az asszonyt, ámbár szerették egymást, suttogák a jól értesültek.

A sok kérdezősködés elől Gátihoz menekültem.

Adélre vittem a beszélgetést.

— Ne beszéljünk róla, — sohajtá. — Őt igen megbántottam! A sors keze vert meg. Szegény Adél!
Láttam, hogy könyezik.

Másnap hajnalban kocsin ültem és sebesen hajtottam X. felé.

Be kell végeznem az egészet, gondoltam. Hajts! hajts!
Másfél napi utazás után X-ben voltam. Adélék házához hajtattam.

Adél után tudakozódtam, a kertbe utasítottak.

Egy kerti széken ült a fák árnyában. Hozzá mentem.

Bemutattam magamat, mint Gáti jó barátját, ki megtudva, hogy erre utazom, üdvözlését küldi.

— Gunyolódik ön, uram?

— Nem, kisasszony. Engem Gáti boldogsága érdekel. Gáti csak úgy lehet boldog, ha kegyed bocsánatát bírja.

— Nem értem, uram.

Ekkor mindent elbeszéltem. Midőn oda értem, hogy Gáti Adélre emlékezve könyezett, oly öröm villant át a csinos leány arcán, hogy meggyőződtem Gáti iránti szerelméről.

— Hála neked istenem! Ő szeret, oh, mily boldogság!

Arcán szép pir ömlött el, mint szép nyári hajnalkor az égen. A boldogságnak reménye széppé, eszményi széppé tette e nőt.

Anyja oda jött.

— Anyám, anyám, ő szeret!

Arczát anyja keblére hajtá. Sirt, zokogott, zokogása erős csuklásba ment át. Azután félrehajtá fejét.

Oda ugrottam. Elájult. Ismét magához jött.

— Uram, hogyan értsem ezt? — szólt anyja szigorúan.

— Oh, anyám, az üdvöt hozta nekem ezen ur. Jerünk Lajoshoz! Oh, nem bírom tovább!

Anyjának egyetlen kincse volt, Adél. Lassan közeledett sirjához. Ezen utazás talán a meggyógyulás lesz. Anyai szive győzött a világi elítéleten.

Kocsira ültünk. Harmadnapra Gáti méhese előtt szálltunk le a kocsiról.

Le kell tennem a tollat. A mit láttam, azt nem tudom leírni . . . a boldogságot érzeni lehet, de leírni, nem.

Adélék többé nem mentek vissza. Sem Gáti, sem Adél többé nem akarták egymást elveszíteni.

Két hónap múlva boldog férj és nő voltak. Gátinak én, Adélnek Demeter ur volt tanuja.

Vacsora fölött Demeter ur menyre-földre esküdött, hogy Adél szebb annál a szőlőskerti szép asszonynál.

S a boldog Adél e bókot nem vette rossz néven, mert mosolygott s Demeter urat kedves Demeter bácsinak nevezte.

Vacsora után Gáti hozzám jött, behítt a mellék-szobába.

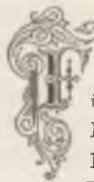
— Barátom, — szólt — a csillagok közé mentem szerelmet keresni, elhagyva az értem epedő virágot, de lestem; hála istennek, hogy szerelme mélyebb volt, hogysem megvetett volna. Látom, hogy vannak nők, kiknek szerelme üstökös fényeként hitvány fénypára, mely játszi káprázatot űz, míg a mély érzésűek csendesek, mint a tengerszem, mely nem há-

borog, ámbar megmérhetlen mélységű. Én határtalan boldog vagyok.

—

L d y l l.

Siótól.

üzes Tiszaparton bársony puha pázsit,
Barna juhász bojtár rajta furulyázik,
Rajta furulyázik oly szomorun, fájva.
Hallod-e, érted-e öreg halász lánya?
Hallja is, érti is, s kimegy az ajtóba . .
Ha kiállni szabad még oda sem volna! . .

Fürge juh-nyáj mégyen bársony-puha partra
Barna juhászbojtár füttyürészve hajtja.
Öreg halász lánya, jön a ház elébbe,
Innét füzfa árnyra, egy kissé elébre.
Ebbe mi különös? vagy micsoda furesza?
Máskor is merengett már e helyen Julcsa.

Fent a nap az égen, nem harmatos a gyepe,
Öreg halász lánya virágot szedni megy.
Mit tehet ő arról, hogy hol a bojtár van,
Ott van a legnagyobb bőség a virágban,
S hogy virága nem lett, bár az idő délre . .
Valjon az a bojtár mit beszélgetett véle?

K é k s z a k á l.

— Marlitt E. beszélye. —

Pr. J-től.

(Vége.)

Lilla, mintegy kábulva, hallgatta, — a kékszakál tisztán állt előtte. A daemóni kifejezés helyett most a legnemezebb gondolatokat olvasta le homlokáról . . . Lilla gyermekségétől kezdve mindig békülékeny jellem volt, s hibáját vagy ha mást megsértett, azt minden áron iparkodott jóvá tenni. De a részvét és megbánás érzete soha oly ellenállhatlanul nem ösztönözte arra, hogy az okozott fájdalmat elfelejtse, mint épen e pillanatban.

A kékszakál átható tekintete tán a fiatal lányka lelkéből olvasta ki e változást. Ismét megfogta kezét s arcza egészen szintelen lett, mint az erős belső megrázkodtatásoknál gyakran történni szokott.

— Lilla! — szólt édesen — a rémkép eltűnt, azt hiszem, derültebb körülem a láthatár . . . Csak egyetlen egyszer nézzen rám igazán s azt fogja találni, hogy csupán a döreség vehetett rám ily borzasztó világot . . . Én egyáltalán nem akarok jobbnak látszani, mint vagyok, s kegyed előtt legkevésbé. Én nem tudnám elviselni ama gondolatot, hogy kegyed azt hinné, miszerint megcsaltam . . . Én heves, vérmes természetű vagyok; mint egy gazdag, tekintélyes család egyetlen fia előttem a nagy világ minden kapuja és ajtója nyitva állt s az élet örvényébe hanyatlottam, mint sok ezren ily körülmények közt . . . Ne ítéljen el, Lilla, azért nem merültem el, annál jobban igyekeztem azután megszabadulni . . . Bátran közeledhetem egy ártatlan kebelhez, egy tiszta női lényhez, hogy éltét az enyémmel összekapcsoljam. Egyébként az utóbbi években nem igen törődtem e gondolattal, nem sokat adtam a nőkre . . . Ekkor történt egy reggel, hogy egy gyöngéd lény

állt előttem, kinek tündér termete, észtől szikrázó szemei meghódítottak.

Egy kocsi robogott kint az országuton és megállt a kertajtó előtt. Lilla összeresztette és kezeit el akarta vonni a beszélőtől, de az erősen tartotta és emeltebb hangon, gyors lélegzettel véve folytatta:

— Akkor tapasztaltam és világos lett előttem, hogy a tiszta, igaz szerelem e világon nem puszta eszménykép, és hogy számomra létezik az . . . Lilla! én megesküszöm, hogy mindenáron meg kell nyernem kegyedet, én . . .

A fiatal lányka erővel kiszakította kezeit az övéiből. A főút kavicsain közelgő nehéz léptek csikorogtak s a nagynéne főnhangon őt kiáltotta.

— Soha, soha! — rebegte halászápadtan és remegő ajkakkal. — Mondjon le minden reményről és ne állja többé soha utamat!

A főútra szaladt azután és eltűnt a bokrok között. Ott állt a tanácsosné, kezében a fiatal lányka köpenyét tartva, és vizsga tekintetét a kerten tévedezett. Dörmög, hogy Lilla keblén még sincs rózsza, hamar levágott néhányat ő maga s azért nem vette észre, hogy Lilla lábai inognak s arcza ismét halavány. Némán ült fel a kocsira. Ugy érezte, mintha éltében szerencsétlen fordulat következett volna be és mintha az éjnél sötétebb bűn terhelné lelkét.

Az ugynevezett zöld szoba, a tanácsosné házának egyik hat ablakos sarokszobája, egész éven át erősen zárva volt. Az öreg Erich idejében igen gyakran nagy fényt látott. Most évenként csak kétszer nyitották fel néhány napra ablaktábláit, s a ki ismerte Borcsa néni szokását, az tudta már, hogy ilyenkor nagy társaság jó ott össze, melyre minden ismerőse hivatalos. Sauer és Dorka bámulatára e nyáron a terem kiszellőztetésére sokkal előbb adatott parancs, mint más években. E szabálytól az idén azért tért el, mert — mint a tanácsosné magát kifejezte, Lilla folytonos fejlecsüggesztését nem nézheti tovább. Borcsa néni ugyanis azt hitte, hogy Lilla honvágyban szenved, s meg is engedte neki, hogy azután haza utazhasson Berlinbe. A lányka azonban határozottan visszautasította az indítványt. E pillanattól kezdve nagyobb vidámságot, jobb kedvet igyekezett mutatni, s Borcsa néni éjjel nappal azon tündökölt, mit tegyen a rábizott lánykával.

Sok vendég, öreg és ifju, volt meghiva az estvelire s a tanácsosné már néhányszor körültekintett, vajon az öreg urak és hölgyek játékasztala mellett nem volna-e hely egy kis tánczra.

Már napok óta készültek az ünnepélyre, szellőztettek, suroltattak, befűtették a kandallót, hogy a rég bezárt szobából minden zárt levegő kitisztuljon; csupán a pavillon képeinek felfüggesztése volt még hátra. Borcsa néni és Lilla szorgalmasan leporolták a régi képeket, csak arra vártak, hogy Sauer megjöjjen a városból és felakaszsa őket.

Sauer csakugyan megérkezett. Bizonyos ünnepélyességgel lépett a szobába. Lilla jól ismerte az öreg ember sajátosságait s mindjárt első pillanatra észrevette lapos arczkifejezéséről, hogy fontos ujságot is hozott haza. Egy magas tölgyfaszéket tolt a fal mellé s míg a legnagyobb képnek helyet keresett a falon, arczát el sem fordítva onnét, így szólt:

— Tanácsosné asszony nyugodt lehet, ismét békeséggel lesz . . . Az ott tul, — soha sem merte urnője hallatára kiejteni a szomszéd nevét — igen, az ott tul holnap elmegy a nagy világba, még a tengeren is tul; már utazásra készen áll . . . A kocsis beszélte el a sütőnél, hol a tortát vettem.

Lilla az ép kezébe vett Orestes képet ismét a falhoz támasztá. összeszorított ajkaira szó sem jött. Aztán észrevétel nélkül kisurrant. Sauer fogta az Orestes képet s egy másik kép helyére függesztette azt. A nehéz kép azonban a gyöngye rozsdás szegéről azonnal lezuhant s oly szerencsétlenül esett, hogy a kandalló egyik kiálló sarkához ütődve, nem a keret zuzott össze, hanem a vászon lett megsértve, a kiálló sarok egészen benyomult.

— No, ne vegye rossz néven, Sauer, de maga mégis nagyon ügyetlen! — kiáltott mérgesen a tanácsosné.

Sauer megijedve leszállt a székről, fölvette a lezuhant képet; Orestes arcza foszlányokba szakadt.

— Itt van, nézze, mit művelt! — duzzogott tovább a tanácsosné s fölemelte a rongyos vásznat, de rémülten vonta vissza kezét, mintha parázshoz ért volna: egy pár nagy, sötét, idegen szem tekintett feléje tüzesen, de mégis szeliden a vászonnál.

— Menjen ki, Sauer! — dadogta és kezével gyorsan befödte a szakadást. — A képeket később is fel lehet függeszteni . . . Ki, ki! — ismételte s az ajtóra mutatott, mely mögött a bánkodó Sauer eltűnt.

Mély sohaj emelkedett a tanácsosné kebléből. Azután olótt fogott s a lecsüngő foszlányokat levágta a nagyra becsült festményről s a leányarcz teljes pompájában előtűnt. Kitűnő kép volt, alatta van D y c k A. névvel.

— Mégis csak ő tette azt! — mormogott a tanácsosné. — És Huberték joggal nevezték őt „tolvaj“-nak . . . Szörnyü, szörnyü dolog! . . . És ő még tovább élt e gyalázatos tett után és nyugodtan eltűrte, ha hozzátartozói amazokat gunyolták! . . . Azért volt tehát utolsó szava a pavillon! . . . Minden Erich azon öntudatban halt meg, hogy gyűlöletük igazságos volt; csak én ismerem a borzasztó titkot, s nekem, mint utolsóznak, kell azt annak ott tul bevallanom, hogy a becsületes Erichek nyolczvan évig orgazdák voltak!

Mereven nézte a mosolygó arczot s borzadva gondolt ama pillanatra, midőn öregatyja, szenvedélytől elkapatva, éjjel a másik család házába lopózott, azután zárkozottan e vászonnat vonta a szép leány arczra.

A tanácsosné egy pillanatig sem habozott, hogy a képet vissza kell adni jogos tulajdonosának, és pedig haladék nélkül, miután az holnap el akar utazni. Mily szörnyü föladat ez ránézve! Eddigi ellenségétől bocsánatot kell kérnie, mert leírhatlan igazságszeretete úgy kívánja. De hátha gorombáskodni fog a fiatal ember! — e gondolatra minden vér fejébe szökött, mert hisz ő is heves vérű volt . . . Erős belső küzdelem után kilépett a zöld szobából, bezárta maga után az ajtót s a tornáczon Lilla nevét kiáltotta, de nem kapott választ.

A fiatal lányka miután elhagyta a szobát, a kertbe ment. Mintha egyedül arra gondolna, hogy ő isten hozzád nélkül távozik, — utolsó szava is az volt hozzá: — többé ne állja utamat! — Lehetetlen . . . Tovább ment; de nem került a főút felé, hanem egyenesen keresztül sietett a veteményágyakon és bokrokon. Észre sem vette, hogy a bokrok egyre karmolják s a fölrezzent madárcák kiabálnak, mintha vissza akarnák tartani utjáról . . . A pavillonba lépett. A nyílás ott a falon mintha megnagyobbodott volna. Tisztán látott mindent a szomszéd kertben. A hajlongó virágokat gyenge szellő himbálta, a szökőkutak titkosan beszélgettek, mintha panaszkodtak volna, hogy így elhagyatva kell pompázniok e puszta édenben . . . Ott a hűs lugásban most nem a busongó hölgy, ha-

nem maga a ház ura járt fel-alá. Kezeit hátul összekulcsolva, fejét mélyen lecsüggesztve jött közelebb és közelebb . .

Lilla mozdulatlan maradt és türelmesen várt; jobbával egy gerendára támaszkodott, és arcza kísértetiesen ragyogott a pavillon sötét hátfalán . . Egy ágacska ért a magányosan bolyonkó homlokához; ő feltekintett és meglátta Lillát is.

— Lilla! — kiáltott leirhatlan hangon; — néhány lépéssel mellette állt. Megfogta kezét, a lányka mosolygott és szintén rá nézett.

— Lilla! — kezdé végre reszkető, de alig hallható hangon, — kegyed itteni megjelenése iszonyu kegyetlenség volna, ha nem — itt elhallgatott és leereszté kezeit.

— Én nem akartam kegyedet viszontlátni, — kezdte újra. — Épen, mivel életem függ tekintetétől, azért akartam multkori szavai után elutazni . . Én azok közé tartozom, kik ha egyszer szeretnek, örökké szeretnek; én kegyedet, Lilla, soha sem fogom elfelejteni, soha! De távol vagyok attól is, hogy valakinek még az odaadásban is fájdalmat okozzak . . Én megyek, Lilla! Nagy tér lesz köztünk, s talán egykor az idő is enyhíti szenvedésimet . . E pillanatban még nem tudom azt mondani: Legyen boldog! Ez annyit tenne, mint magát feláldozni, pedig a mártírságra nincs türelmem; a gondolat, hogy valamikor másé lehetne, felforralja véretem s ama kívánat könnyen átokká válhatnék . .

Hirtelen megállt s átható tekintetét egy Lilla háta mögötti pontra irányozá. A fiatal lányka megfordult. Ott a pavillon ajtajában állt a — tanácsosné arcza; még mindig halvány-szürke volt ama szerencsétlen fölfedezéstől; nagy szemei a páron nyugodtak.

Lilla nem közeledett hozzá. Inkább a tanácsosné húzódott közvetlen Lilla oldala mellé, mintha az volna egyedüli helye a világon.

— Néni, te későn jössz! — szólt Lilla határozottan s halvány arczán némi pir látszott. — Ha ő nem vet meg engem, mivel erőm botor tulbecsülésében oly mélyen megsértettem, akkor az övé vagyok! . . Te családom jóltevője vagy, Borcsa néni, te — a mennyire csak emlékezek — mindig szeretél és áptál engem, mint saját gyermekedet; én szintén azt hittem, hogy más nem is szerethetek . . Mennyire megváltozott ez! . . De erőszakosan kiakartam vivni, hogy az irántad táplált hálaérzet legyen az első. Csak isten tudja, mennyit küzdöttem és szenvedtem én ez utolsó napokban, de hiába . . nevezd hálátlanak, vond meg tőlem szeretetedet, én mondhatlan szomorú leszek, de — ő velem megyek!

Lilla már rég a férfi keblére dőlt. Az már első szavai után átkarolta őt, s most csakugyan úgy tetszett, mintha a boldog halandó azonnal hazaakarná vinni zsákmányát. Nem törődve a mellettök álló harmadikkal, ajk az ajkon égett — s ők boldogok voltak.

Ezalatt közelebb lépett a tanácsosné, s szája körül görcsös sirás rángott, — Lilla így még soha sem látta őt.

— Gyermekem, neked alig volt helyes fogalmad arról, mennyire szeretlek én téged, különben több bizalmad lett volna! — szólt szokatlan szelidséggel. — No, én nem akarlak téged megszidni, mert hisz magam vagyok leginkább oka. Előítéleteim daczára is más szemmel néztem volna én a dolgot, mint te gondoltad . . Csak egyre figyelmeztetnélek s azt e perczen is megteszem még: Te e férfinak egész jövődet kezébe adod és nem ismered multját; az a kevés, mit mi tudunk . .

— Oh, néni, egy szót sem tovább! — szólt hévvel Lilla

s egyszersmind a szólni akaró kedvesnek ajkára tette kezét.

— Az a kevés, mit mi tudunk, vagyis inkább a mit mi sejtettünk, az épen egyik legnemesebb cselekménye; neked is bocsánatot kell kérned tőle, mint én tettem!

— És atyád?

— Megfogja áldani választásomat, ha Dornt megismeri!

— Ugy én sem mondhatok mást, mint hogy határozatodnak én is örülök . . Lilla, rajtad áll egy nagy igazságtalanságot jóvá tenni, melyet az Erichek a Hubert házon elkövettek!

Rövid idő mulva mindhárman a zöld szobában álltak a végzetes kép előtt. Borcsa néni remegő ajkakkal beszélte el a fölfedezést s végre kezét nyújtott képzelt ellenfelének. Az szívélyesen szoritotta meg jobbával a nyújtott kezét, míg baljával a képet ragadta meg s a kandallóba dobta.

— Ez emberiség elleni bűn, — szólt nyugodtan, — de inkább legyen egygyel kevesebb műredek a világon, mint hogy látása fájdalmas emlékeket keltsen keblünkben.

— Nem, nem! — kiáltott a tanácsosné s kikapta a lányok közül, melyek már az Orestes kép foszlányait nyaldosták — Hadd maradjon még tovább is mások örömére és nekem örök intőjelül, hogy emberek vagyunk és könnyen tévedhetünk!

Másnap vigan dolgoztak a munkások mindkét kertben, a zöld sövény eltűnt s vele a pavillon. Hol azelőtt sövény volt, hogy az édig érjen, s az Orestes kép a falon csüngött, ott most ártatlan virágkelyhek mosolyogtak.

A titokteljes ismeretlen nő esténként mindkét kertben sétált, félelme és borzalmi elenyésztek. Hisz gyöngéd részvét és szeretet környezi és védi: különösen Dorka ápolja szorgalmasan; mintha helyre akarná ütni, mit egykor szájával vétett. Sauer, kit legutóbb a zöld teremben láttunk, most mind a két kertben dohányozgathat, mi azelőtt tiltva volt neki. Hosszu kabátja szárnyai a szomszéd kert angol bársonyát is érintik. Most még sokkal türelmetlenebb lett Dorka hajmeresztő elbeszélései iránt, mióta tudja, hogy a néger nem a pokol szülötte, mint Dorka azelőtt állítá, hanem a leghivebb és legbecsületesebb szívvel bír a nap alatt.

Az angol lakház.

Emiliától.

A „négy falaink“ közti csendes munkásság színhelye egyszersmind igazi hazája a belső embernek, és csak akkor, ha itt békesség és megelégedés tanyázik, élünk békességben a külső világgal is, és e szerint igazuk van az angoloknak, midőn azt mondják: a milyen a ház, olyan a nemzet.

A lakás nem csak az egyes embernek, hanem az egész nemzetnek is tükre. Az angol kiváló figyelmet fordít azon helyiségre, a melyben élete egyik főbb részét tölti. Ugyan ő az, a ki — eléggé tulzottan ugyan, de a mely tulzás az erős jóakarattal és a felmutatható eredmény tudatából származik — azt véli, hogy egyedül ő képes a bűbájós háziasságot elővarázsolni és fentartani.

E jóltevő érzést, miként mi ez egy szóban: „haza,“ úgy az angol ez egy szóban fejezi ki: „otthon.“ E kis szócska elválaszthatlan az angoltól, még a legnyugtalanabb életkörüben is, habár csak rövid ideig tartozkodik is egy-egy helyen, ké-

pes magának az ő „otthon“-ját elővarázsolni, és annyira boldognak érzi magát ezen tulajdonságában, hogy erősen azt hiszi és állítja, hogy nincs nemzet a világon, a mely úgy fel tudná fogni és kellőleg méltányolni az édes otthon egész boldogító horderejét, mint ő.

És miután örömmel nézünk belé nemcsak egy félig-meddig idegen világba, hanem a mennyiben viszonyaink és szokásaink megengedik, szívesen utánozzuk is azt, elvezetem tisztelt olvasónőimet egy angol házba, hogy azt belső berendezésében megnézzük. Itt azonban meg kell jegyezni, hogy az otthon édes volta még sem kizárólagos kincse az angolnak, még a gazdagoknak sem, hanem hogy a varázshatalom mindnyájunk köztulajdona, mert szívünkbe van letéve e varázs. Az otthon kellemessé tételére nézve sokkal fontosabb tényező a belső nyugalom, mint a gazdagság. A hol ezen tényező hiányzik, ott a legnagyobb pompa mellett is kietlen a ház, halmaza lehet a drágaság és fénynek, de azért mégis elhagyottnak érezzük magunkat benne.

Az angol háza külsőleg is képviseli az ő függetlensége vágyát és önértékét. Büszkeséggel mondja az angol: Házam az én váram! ebbe is belé foglalva függetlenségi érzetét.

És épen ezen függetlenségi érzetből támadt azon szokás, hogy a középosztályu családok is mindig külön-külön egy-egy házban egyedül laknak. Világos, hogy e szokás igen kellemes. Csak így érezheti magát teljesen otthon az ember, mert nincs alkalmja a lakás és ház külső részében idegenekkel találkozni, a mi tudvalevőleg gyakran kellemetlenségekkel is jár.

Bérházakat nem igen építenek Angolországban; olyan nagy a bérházak iránti ellenszenv, hogy a büszke angol nem tud magának tágasabbat szerezni, ha inkább beéri egy-két egymás feletti szobával, csak hogy másokkal ne legyen kénytelen megosztani házát.

Az angol lakházak már kívülről is merőben különböznek más városok házáitól, miután az egyik ház csak olyan, mint a másik, mintha csak valamennyien egy azon gyárból kerültek ki: minden ablak, ajtó, kilincs sat. egy és ugyanolyan készítésű.

És most lépünk be egy ilyen külsőleg egyformán egykedvű angol házba. A kapu mindig szorosán be van zárva. Előbb a kapu előtti kopogót kell mozgásba hozni, ha bebocsátatást ohajtunk. Az egyhangu külső miatti lehangoltatás azonban beléptünkkel együtt egyszerre elenyészik, és minél nagyobb az élénkség és zaj az utczákon, annál inkább érezzük, hogy a béke és nyugalom jóltevő levegője vesz körül.

A kapu mögötti kis térség vagy olyan szűk, hogy csak a lépcsőzetet foglalja magában, vagy egy csarnokot látunk magunk előtt, melyet ha jobb módu családhoz nyitottunk be, néhány márvány- vagy gyps-szobor, virágok, festvények és egyszerű ülőhelyek díszítenek. A padozat erős, fényes viaszkos vászonnal van behuzva, és a ház belsejébe vezető utat egyszerű szőnyegek takarják.

Ezen előcsarnokot csak a látogatók és családtagok használják, oly emberek, a kik üzleti dolgok miatt jönnek, ennek küszöbét soha sem léphetik át. Ezek számára külön bejárata van a háznak, mely a föld alatti cselédszobákba vezet. Azért látni is e kapun két kopogót: az egyik látogatók (visitors) a másik cselédek (servitors) felirattal. A kopogó mikénti használata mutatja, minő egyéniség kíván bejönni, mert más a levélhordó, más a tejes ember, mézsáros, zöldségáros sat. kopogása. Ezen rendszabály nagyon elősegíti az előcsar-

nok csinjának, rendjének és csendességének fenntartását, és bizonyára e csendesség teszi reánk azon benyomást, mintha egyetlen lépéssel az utcák zajából a házi béke áldott országába léptünk volna be.

Ezen előcsarnok télen át mérsékeltén fűtetik és az is előmozdítja lakályosságát. A földalatti helyiségekben t. i. van meleg-vizvezeték, melynek csövei által a csarnok és a lépcsők fűlik. Ezen jó szokás által az angol házakban nem igen szenvedünk a légyonattól, mert az ajtók mind kellemes légű helyre nyílnak.

Minden emeletnek régi idők óta meg van már az ő meghatározott hivatása. Így az ebédlő mindenkor földszint van, vagy egészen elkülönítve, hogy az ételszagot távol tartsák a többi szobáktól, vagy kapcsolatban a fogadó teremmel, (drawing room), a melyben a család tagjai a délutánt és az estét együtt szokták tölteni.

Az ebédlő butorzata többnyire egyszerű, igen czélszerű egy alacsony szekrény, melynek széles tetején az ételt osztják ki, míg alsó részeiben a finomabb edények és üvegek tartatnak. Annál gazdagabb butorzatu azonban a fogadó-terem, és e helyen szereti kimutatni az angol egész gazdagságát és izlését.

A butorzat tartós, erős, hosszú használatra számítva, és nem igen találkozni itt semmit-mondó czirádával; egyik-másik angol házban azonban tulnyomó a háziur azon igyekezete, hogy gazdaságát tarka-barka drágaságokban tüntesse elő. A butorok között nélkülözhetlen a zongora, valamint egy drága könyvekkel és aczélmetszetekkel díszlő asztal. A kandalló fölött függ a tisztaságtól tündöklő nagy tükör, köröskörül pedig festvények ékesítik a falat, melyek vastag zsinórok és horgok által vannak a falba erősítve. A padló szőnyegekkel van borítva. A világítás mindenütt egyenlő és légszesz által eszközöltetik. Ha tehát egy ilyen kényelemmel butorított szobához hozzá képzeljük még, hogy a kandallóban reggeltől késő estig vígan pattog a tűz, úgy könnyű dolog elhinni azt, hogy ilyen szobában csakugyan jól érzi magát az ember.

Mennyire szem előtt tartja az angol a kényelmet és lakályosságot, már azon kis körülményből is kitűnik, hogy a fali csengetyűk zsinórajai nem mint nálunk: valahol az ajtó mögött, hanem a szoba leghasználtabb középpontján: kétfelül a kandalló melletti két fal közelében van, mely hely kivált télen a családtagok legkedvesebb helye.

Az angol lakházaknál észrevehetőleg kevés ablakot látunk. Ennek oka a nagy „ablak-adó“, a mely adó azonban nem jó gondolat volt attól, a ki feltalálta; mert a levegőnek minél gyakoribb szellőztetése és a világosságnak minél nagyobb terjesztése az angol éghajlat alatt egészségi szempontjából felette kívánatos. Miután azonban az ablak-adó csak az ablakok számát és nem egyszersmind magasságát és szélességét veszi tekintetbe, a praktikus angolok ez uton igyekeznek megengesztelni az egészségi igényeket a törvénnyel, és azért nem ritkaság ott a 6 láb széles és 9 láb magas ablak; a világosságot rabló ablakrámak többnyire ki vannak már külszöbölve, és a legnagyobb ablak is többnyire csak két nagy üvegdarabból áll, melyet aztán nem nyitni, hanem a falba tolni kell.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Májushó 31-dikén.

Pünkösdi multság. — Egy kis nyakon-öntés. — A Fácán. — Egy hasznos tudomány. — Lóvasuti élmények. — Egy derék asszonyság. — Egyesült erővel. — Páris. — A commune. — Melyik tehát a gyilkos? — A népek iskolája. — A bünbarlang. — Mi közünk nekünk mindezekhez! — Eljen Cziráky.

A mit a mult héten eső, szél és hurutról irtam, mindaból egy árva betű sem igaz — e héten. Szébb pünkösdi ünnepet kívánni sem lehetett, mint a minövel fővárosunk az idén megáldaték. A zugligetet ugyan egy kis bárány-felhőske nyakon öntötte egy keveset, hanem az is csakugy „jux“-ból történt, az ottani lóvasut kedveért, alig tiz percz mulva már ismét ugy nevetett a nap, mintha az „Üstökös“-t olvasná, a közönség meg, no igen, a közönség, és lehetett ugy öt- és tizenöt ezer közt, két uj multsággal gazdagabb lett általa, az egyik állt a szaladásból a szabad ég alul valamely vendégszerető eresz alá, a másik állt a hazaszállíttatásból a lóvasuton. Egyik is, másik is felettébb gyönyörűséges multság volt. Szaladgálni hegynek le meglehetősen esőben fejünk felett, meglehetősen ingatag alapon lábunk alatt, férfinak is multság, hát még hölgyeknek, finom szövet-czipőben, diszes illusion- vagy tarlatán-öltözékben. Mert a zugligeti hölgyvilág tulnyomólag nagy része oly nagy tisztelettel viseltetik a bűbajos természet iránt, hogy csak „pleine parade“ teszi nála látogatásait és a „Fácán“ csarnokaiban ugy délutánonkint olyan alapos tanulmányokat lehet tenni a legujabb divatu öltözékek százezerféleségéről, hogy a gyöngéd izlésű világfinak jóformán elmulik az étvágya, nemcsak a legujabb divatu öltözékektől, hanem a „Fácán“ konyhájától is, és mikor az megtörtént, akkor mindjárt bátrabban veheti kezébe a „Fácán“ étlapjait és parancsolhat magának, a mit csak szive, szája megkíván. Nem fog ugyan mindent megkapni, hanem a mit kapni fog, az megengesztelendi őt a hosszas várakozással, és mikor megizleli, a hosszas várakozást is rövidnek fogja tartani, és mikor a számlát tartják eléje, bizonynyal jól esik neki a kis nyakon-öntetés felülről, csakhogy minél előbb minél távolabbra lehessen azon helytől, a hol annyi hősi próbát kiállattak vele. Egynek mindenesetre nagyon jó a „Fácán“, megtanítja az embert számolni; kissé drágán kell e tudományt megfizetnie, de legalább alaposan tanulja meg az összeadást; nem azt, a mit a templomban, hanem azt, a mit a vendéglőkben gyakorolnak; megtanulja többek közt, hogy negyvenhat meg nyolcz: az hatvankilencz, meg kilencz az kilenczvenöt sat.; nagyszerű tudomány ez, nagyszerűbb, semmint első perczre gondolnók; sok pinczért tett már házi-urrá ez a tudomány, és ha a magyar emberben meg volna a hozzá való hivatás, sokkal magyarabb főváros volna Budapest.

A java multság azonban mégis csak a lóvasutnál kezdődött; épen két negyed hétre volt, midőn a vasut látkörébe értem és csak egy félórai várakozással vegyes küzködésembe került, míg a vasutra feltolattam és épen két negyedét ütött esti tiz órára, midőn végbucsut mondhattam neki. Tartott tehát az ut, melyet két egészséges emberi járka egy kis

óra alatt kényelmesen megtehet, nyolcz- és helylyel-közzel tizenhat lóláb segélyével épen harmadfél óra hosszat, és ez még nem püspökfalatja a multságának; mert az a harmadfél órajut egy szakadatlan lánczolatát képezte a meglepőbbnél meglepőbb kalandoknak, a melyben egyiránt közreműködött ló, kocsis, vezető és közönség; először is a ló nem akart menni, akár milyen ékesen szólta is neki a kocsis, suhogó ostor-phrázisokban, a lovak nem akartak megválni a természet bűbajos kebeléről, csak álltak és gondolták magukban: azért sem előbb, a mig nekünk tetszik. Végre aztán tetszett nekik, hanem akkor a vezetőnek nem tetszett, annak előbb egy kis parlamentális vitát kellett szerencsés végre juttatni egy nem épen karsu asszonysággal, a ki talán a sulyegyen fenntarthatása tekintetéből egy két éves kis magzatát magával hozta, és most ölebe vevén a kis magzatot — oh, beh menyire sivitott a kis magzat! — nem akart érte fizetni; a mi miatt aztán a vezető magyarul, az asszonyság németül, és a kis magzat a maga világ-nyelvén versenyt sivalkodott, de ugy, hogy végre a lovakat is kiragadták költői ábrándvilágukból, egyet rángattak önönmagukon, egyet a kocsin, egyet indult a kocsi, aztán megállt, nem akaródzott neki tovább; épen ugy, mint néha-néha az országgyűlés: kiköckent a sodrából, szerencsésen megrekedt és az összes nemzetnek adott munkát, hogy a „status quo ante“-t (bocsánat e pár latin szóért, de bátran el lehet olvasni, nincsen benne semmi kétértelműség) helyreállítsa. A nemzetet ezuttal mi utasok tettük ki; mind valamennyien, a hányan csak voltunk, szépen leszálltunk a kocsiról, még a derék asszonyság is hangzatos magzatával, és egyesült erővel igyekeztünk jó utra téríteni a megtévedt kerekeket; ügyekezünk, ügyekezünk, csak ugy szakadt homlokunkról a verejték és talpunk alatt az uszály — t. i. a hölgyeké — és a kerekek csak nem akartak visszatérni a jó utra, csak nagy sokára jöttünk reá e makacs megátalkodottság igaz kuféjére; a derék asszonyság hangzatos magzatával volt az; nemes buzgóságában ez is belekapaszkodott a kocsi oldalába félkézzel és ettől vált kivihetetlen sulyossá feladatunk; illő udvariassággal visszaültettük tehát a derék asszonyságot magzatával együtt a kocsiába, ujra bele nyultunk vakmerő kézzel a sors kerekébe, egy lelkesült: Gyü te! egyesült erővel és a nagy munka szerencsésen sikerült, a kerekek a sinekbe és mi egymás hátán a kocsiába zökentünk vissza, a lovak jókedvűen megindultak, a kocsi nem különben, minden szivből hő hála-fohász szállt föl az égbe, de még alig érhetett a felhőréteggig, midőn kénytelen volt visszafordulni, mert ezalatt a kocsi már ismét kiesett volt rendes kerékvágásából, mi ismét leszálltunk, az emberiség szent nevében könyörögve a derék asszonyságnak, hangzatos magzatával, hogy csak maradjon ő ülve, és ez négyszer is ismétlődött hazáig, hogy nem a lovak minket, hanem mi a lovakat huztuk kocsistul, asszonyságostul, magzatostul, a Zugligetből Budáig.

Ilyen szépen telt el pünkösdi vasárnapja, és még sokkal multságosabb volt a hétfő; a zugligetben már voltam,

épen azért nem volt kedvem másodszor is oda kimenni, mehettem volna tehát a Svábhegyre, melyet egy önfelnevelés órában Széchenyi-heggynek nevezett el a főváros; mehettem volna Salgó-Tarjánra is, a hol az nap egy új szenteltek föl, és sok más helyre is mehettem volna, mert mulatságról bőven van nálunk gondoskodva, és én szeretek mulatni, de mit ér a szeretet égi-szikkra, ha nincs erő hozzá! Az én erőmet pedig végkép kimerítette tegnap este a lóvasuti közmunka. A mint másnap felébredtem — a lefekvésről csak igen homályos emlékeim voltak — úgy éreztem magam, mintha a szegedi várfogság emberséges bánásmódjában részesültem volna, kezem, lábam össze volt törve! Ilyenkor aztán legjobb mulatság a pihenés, és hogy ez annál jobban essék, elővettem az újságot és egyszerre csak eltűnt előttem a világ pünkösdjével, lóvasutjaival és minden egyéb mulatságos dolgaival. Párisban voltam, nem abban a Párisban, melyet ha az ember egyszer látott, mint az első szerelmet, soha sem bírja elfelejteni, hanem a láng és vérben füstölgő, a haragvó Isten minden csapásaitól végpusztulás alatt roskadozó világvárost; utcái testvérhulláktól vannak ellepve, dicsőségi emlék-oszlopai összerombolva, százados műkincsei hamuvá égetve, ragyogó palotái romhalmokká feldulva. Moszkova óta nem látott a világ olyan rettenetes pusztítást, mint a mely most a világ büszke leányát érte; vége szépségeinek, büszkesége porban fetreng, dicsősége testvérvérben megfulasztva és — „átok, ezerszeres átok a gyalázatos kommunistákra“ hangzik minden felől a lapok papirajkairól és a nagy tömegek milliói hűségesen visszahangoztatják a boszu-szító átkozást. Hiszen jól van, átkozzuk csak el a gyerekeket, a miért gonosz és csak maradjunk meg tovább is abban a hitben, hogy nem a nevelés teszi az embert és nem az erkölcs teszi a nemzetet azzá, a mi jóvá, ha jóra, és gonoszszá, ha gonoszszágra neveltetik. Mit látott Páris népe husz év óta maga felett? Látta, mint szegi meg az, a kit a nép bizalma trónra emelt, a népnek tett fogadását; milyen undokul gazdálkodnak miniszterei; mint kaczagják le az igazságot; mint méltatlanságokkal meg az erkölcsöt; mint alacsonyítják le hitvány árucikké a tehetséget, csuszó-mászó kutyává a tisztí önérdet, kótya-vetye tárgyává a becsületet, szemforgató komédiássá a vallást, piarcsi portékává az erényt, mindezt husz éven át látta a párisi nép azok által gyakorolva, a kiknek minden tette, minden szava, miként az apa-anya szava a gyermekében, mely gyökeret vert szívében; husz éven át rendszeresen rontatott meg a nép erkölce egy minden erkölcsből kivetkőzött kormány által, és mikor ez erkölcstelen kormányt végre utól érte ádáz sorsa és a rabszolga nép — mert az erkölcstelenség mindig rabszolgaság is egyuttal, mert csak az erkölcsös ember szabad ember is egyuttal — nem érzi többé a jármot nyakán, és ugyanazt teszi, a mit éveken át urai tettek, akkor ő reá kiáltjuk az átkot, a miért csak azt teszi, a mit husz esztendő folytában maga előtt látott, a mivé husz éven át rendszeresen nevelték! Avagy miben különbözött a napoleoni kormány a communétól? Sommi másban, mint abban, hogy a commune emberei álarczatlan arcátlan-sággal üzték ugyanazon mesterséget, a mit az ő mesterei, az ő urai husz éven át álarcz alatt üzték. Napoleon azt hitte, hogy ha a fővárost szépití, akkor már be lesz tapasztva a nemzet szeme, — alávaló önáltatás; szemfényvesztő játékanak az utósó kódarabig el kellett pusztulni a föld színéről; ő tette Párist a bünök barlangjává, ime a bünök barlangja bünbarlangi képet öltött.

De hová jutottam? Mi közünk nekünk mindehez? Itt

nincs-e nekünk olyan kormányunk, a melynek első gondolata az igaz erkölcsnek a nép szívébe ültetése képezi? Részesül-e talán általa is pártoló biztatásban az alávaló csuszás-mászás és tányérnyaló nyegleség? Eléje teszik talán nálunk is az érdeket a polgári erénynek, a kegyvadászást a szorgalomnak, a hizelgést a tehetségnek és a hiu bécsi rongyot az igazságnak? Oh nem, nálunk mindez egészen másképp van, nálunk sehol, de sehol sem vesztegettetik meg a nép erkölce, azért nem is tudom, hogy mire való volt nekem itt Páris bajaival foglalkoznom! Bocsnat, kedves olvasónő, de mindennek a budai lóvasut az oka; ha ez nem törte volna össze csontjaimat, isten tudja, hol ülnék most, talán épen a pesti katolikus kaszinóban, a hol gróf Cziráky János az elnök; igen ám, gróf Cziráky János, a nagy főúr, az ország zászlósa, a ki a mult héten jegyzőkönyvbe iktattatta, hogy Viola ur nagy érdemeket szerzett magának, a miért Pozsony városban a szegény buta népet fölbujtogatta az értelmiség ellen, ugyanaz a Viola, a ki még két évvel ezelőtt a pesti munkások egyik főizgatója vala. Az ám, ennek az embernek szavaztatott nyilvános köszönetet gróf Cziráky János ő excellentiája! Aztán csak kiáltunk átkot a communere, éljen gróf Cziráky ő méltósága!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

++ (A nőcseléd-képző-egylet) választmányja april 29-dikén és május 23-dikán Glac Antalné elnök vezetése mellett megtartott első üléseiben minden igyekezetét arra fordítá, hogy ezen nemcsak a főváros, de mondhatni, az egész országban viszhangra talált egylet céljait a közjó és erkölcs érdekében előmozdítani és működését tetteleg megkezdeni lehessen. Mindenekelőtt határozatba ment, az egylet céljait addig is, míg alapszabályai felsőbb helyen megerősítést nyernének, a nagy közönséggel megismertetni, és tagjai valamint a segélyezők számát minél nagyobbra emelni, és hogy ezt minél sikeresebben előmozdítani és a magasabb körökben is terjeszteni lehessen: elnök Glac Antalné indítványára határozatba ment, gr. Karácsonyi Guidónét az egylet pártfogójává küldöttéleg felkérni; továbbá elhatározták Pest város hatóságát fölkérni egy célszerű üres telek átengedésére, melyen az egylet egy nőcseléd menhelyét építhessen, egybekötve egy mosó-intézettel. Addig pedig, míg az egylet ereje az építést megengedné, bizottmányt küldött ki egy alkalmas helyiségnek bérbevitelére, hol a menhelyt és a mosó-intézetet azonnal megkezdhesse. Örömmel vétetett elnöknek azon jelentése, hogy az egylet tagjai időközben szép számmal szaporodtak. Az új tagok magokat beirathatják a következő helyeken: az elnök lakásán, országut 34. sz. Houchárd Ferencznél, görög udvar. Bogdán Lajosnál, bécsi-utca 2. sz. Szontágh Kálmánánál, nádor-utca 17. sz. Simig Istvánnál, kerepesi vámon kívül 4. sz. Polák Julia üzletében, Wurm-utca és Sztupa György gyógyszerárában, szénatér.

++ (A nőképző-egylet) által mult szerdán a Margit-szigeten rendezett hangverseny szépen sikerült. A nagyterem szépen megtelt vendégekkel és így az anyagi eredmény is kielégítőnek mondható, ámbár nem mérközhetik a szellemi élvezettel, melyet e hangverseny nyújtott. Menter Zsófia két darabot játszott, a Tarantellt a „Portici némából-“ból Liszt átirata szerint és Weber „Aufforderung zum Tanz“át, a neki saját kedves, finom egyszerűségével. Stéger gyönyörűen

énekelt, elébb Schubert-féle dalokat és viszonzásul az aratott tapsokért Erkelnek rég nem hallott: „A pusztán“ czimű magyar dallamát. F o s s a Gruitz kisasszony olasz dalokat énekelt, erőteljes, esengő hanggal és az egyik dalt csókeczuppanással vegyítve; R e m é n y i Ede Field „pastorálé-“ját, Chopin „Mazurká-“ját, Schubert „Barcaholle-“ját és két magyar dalt játszott sok tűz és erőteljes kifejezéssel, mint rendesen. A hangverseny után pedig táncz következett, mely a szép társaságot vidám jókedvben éjfél utáni két óráig együtt tartotta.

++ (Székely Bertalan) szép festményét, „V. Lászlót“, mely a történelmi festészeti pályázaton annyi tetszéssel találkozott, a kormány megvásárolta muzeumunk számára 3000 frtért s az már ki is van állítva a képtárban. Együttal megemlítjük, hogy a Kotzian-féle képgyűjtemény közelebb Bécsben történő árverésén valószínűleg több Markó-féle festményt megvesznek a muzeum számára. Ez ügyben a képcsarnok-egylet ma délután tartott tanácskozmányt.

++ (Niedermann tanár) egyre növekedő érdekeltség mellett folytatja előadásait a lipótmezei tébolydában. A mult csütörtöki előadásnak ismét sok vendége volt. Ez alkalommal a búkór (melancholia) volt az érdekes előadás tárgya, és a tanár ur több búkóros férfit és nőt mutatott be. A szerencsétlen betegek, kik között nem egy áldozata volt a nyomornak, igen megindító hatást tettek a hallgatóságra kétségbeesett panaszokkal, suttogó hangjukkal és minduntalan előtörő könnyekkel. Mutatott be olyanokat is, kik a külvilág minden hatása iránt érzéketlenek, lelki tehetségeik teljesen el vannak tompulva, nem mozdulnak soha maguktól, és lezárva tartják szemeiket. Vannak közöttük, a kiket semmi módon nem lehet rábírní, hogy ételt vegyenek magukhoz, és ha mesterségesen nem etetnék őket, éhen halnának. Ilyen mesterséges etetés csövekkel és géppel történik. Az életmentésnek ez a neme valósággal idegrázó látvány.

++ (Szemere Mária.) Szemere Bertalan, volt 184⁹/₁₀-diki magyar miniszter leánya levelet intézett Borsodmegye közönségéhez, melyben meleg szavakban köszönetét fejezi ki a megyének azon kegyeletért, melyet édes atyja emléke iránt az által tanusított, hogy annak földi maradványait elszállított s elhelyezte szülőföldébe, hol örök álmát alhatni életének legforróbb óhajta volt.

++ (Magyar nőorvos.) Darvason egy nőorvos működik. Neve: gr. Mikes Lajosné, szül. Hilibi Gál Karolina. Az orvosi tudományt Párisban tanulta, a hol semmi akadály nincs arra nézve, hogy a nők az orvosi tanfolyamokat hallgassák. Triestben is működik már egy kitünő nőorvos és pedig a legfényesebb sikerrel. Így többek közt dr. Heinrich, a budai ráczfürdő leányát súlyos lábsugorodásból, melyben husz év óta szenvedett és orvosi műnyelven szólva „föl volt adva“, szerencsésen kigyógyított. E nőorvos neve Dal-Cin asszony.

++ (Róka kopófalánk) is lesz már, hála istennek! és pedig már a jövő ősze a Rákoson. Eszterházy Miklós gróf kezdeményezésére a közelebb lefolyt pesti versenyek alatt jött szóba s már is szép eredménnyel kecsegtet, úgy, hogy már eddig is mintegy 20 aláírás jött össze. De bizonynyal sokkal több lesz e jótékony célra, miután az évi részvény csak 200 frts a tagok csak 6 évre kötelezik magukat. Köztük vannak legjobb sportsmaneink és sokan a képviselőház mindkét pártbeli tagjai közül is.

++ (A szegedi állandó színház) ügyének mibenlétéről az ottani szabadelvű kör május 19-dikén tartott gyűléséből a következők említendők meg. Az ez ügyben működő szabadelvű-

köri, kaszinói, Lloyd-társulati és polgári-köri bizottmányok a subventio kérdésének mellőzésével, csak a színház építésével foglalkoztak s erre nézve abban történt megállapodás, hogy a tervezett állandó színház épülete egy redout és egy nagyobb szerű kávéházi és szálloda-épülettel köttessék egybe; így ezeknek jövedelméből aprónként törleszhető volna a színházépítés költsége. Az emelendő épület helyének kijelölése iránt a legközelebbi alkalommal fog a kérvény a bizottság által a közgyűlés elé benyújtatni.

++ (Május hó 25-én) Hegedüs Lajos közoktatási miniszteri tanácsos, Henszelmann Imre, Arányi Lajos és Rómer Flóris régészeink és Zsigmondy Gusztáv mérnök kíséretében Visegrádra érkezett, hogy a várromok fentartása érdekében teendő munkák iránt végleges megállapodás történjék. Miután az egész társaság minden részeiben gondosan meg szemléltette a felső és alsó romokat s személyes meggyőződést szerzett a legszükségesebb munkákról, az urak rövid tanácskozást tartottak, melynek eredménye a következő: A miniszteritanácsos ur közlése szerint az ideai munkálatokra 6000 frt levén kitűzve, ebből legelőször is azon ásatások eszközölnének, melyek a néhol ölnyi magasságu használhatlan omladékok eltávolítására szükségesek; ezután egy lakhelyiség fog építetni a romőrök számára. E célra az elég jó karban levő alsó várkapu találtatott legalkalmasabbnak, mely a Salamontornya mellett van. A folyó évben kitisztittatnék még a vízfolyó, hogy abban az építésre szükséges esővizet össze lehessen gyűjteni. Végre a jelen évben még egy részt okvetlenül új fallal kell támogatni, mert mindennap beomolhatik. E munkák június végén vagy július elején veszik kezdetüket.

++ (Desjardins Ernő,) kitünő francia tudós Pestre érkezett és szombaton este kezdte meg felolvasásainak sorozatát az evangélikus iskola termében. Második felolvasása hétfőn, a harmadik szerdán lesz. Figyelmeztetjük közönségünket e jeles történettudós felolvasásaira, annyival inkább, mert még élénken élhet emlékezetünkben az a rokonszenv, melylyel a mivelt külföldi hasonló körülmények közt levő menekültjeink felolvasásait fogadta.

++ (Debreczenben) egy nő petroleomos lámpáját akarván olajjal megtölteni, nem oltotta el az égő lámpát s töltés közben a petroleum meggyulván, a nő ijedtében feldöntötte a lámpát és az égő olaj az asztalon fekvő kis pólyás gyermekre ömlött s az lángolva kezdett égni. A megijedt anya felkapta gyermekét, hogy magához szoritva eloltsa az égő pólyát, de ekkor maga is lángot vetett, s mire segítség érkezett, mindkettő összeégett. Felgyógyulásukhoz azonban remény van.

++ (Színház.) A budai szinkörben pünkösd-hétfőn Szigligeti „Nagyapója“t adták a nemzeti színház tagjai. A két női főszerepet Blaháné és Kvassayné játszták s e betöltés vonzerejének tulajdonítjuk amaz örvendetes körülményt, hogy a szinkör nézőtere ezuttal minden zugában megtelt; Blaháné, ki népdalaival ez este is, mint rendesen, sok tapsot aratott, szerepének naiv részét is sikerülten ábrázolá. Kvassayné tüzről pattant magyar szobaleány volt, és népdalait élénken megtapsolták. Feleki, Szerdahelyi, Szigeti, Réthy, Sántha, mind kitünően játsztak; mig Szilágyitól, ki a nagyapót adta, még nem láttunk oly jó játékot. E kedves eredeti magyar operette ismétlésekor, mely reméljük, a szinkörben nem fog elmaradni, némi rövidítés sem ártana, mert a darab csaknem negyedfélóra hosszát tart. A nemzeti színház tagjainak utolsó budai szereplése mult csütörtökön volt a „Huszársíny.“ben.

++ (Rózsás napló.) L a k y Dániel Lajos, a pesti reform.

gymnázium tanára, mult hétfőn tartá esküvőjét Török Juliska kisasszonnyal, Török Pál superintendens kedves leányával. Az esketést Dobos János, czeglédi lelkész végezte. — B. Prónay Annának, b. Prónay István leányának egybekelése gr. Wilczek Edével mult hó 15-dikén ment végbe Acsán. — Nagyváradon Nyiri Aladár, a pesti kir. tábla fogalmazója, pünkösd-hétfőn Ercey Vilma kisasszonyt, — Czegléden pedig ugyanaz nap Jakabffy Károly, megyei tiszti ügyész, a művelt lelkű Malocsay Klementin kisasszonyt vezette oltárhoz. Áldás frigyükre.

✦ (Vegyes hírek.) A füredi „szeretetház“ részére Székely Bertalan befejezte b. Eötvös sikerült arczképét. Ráth Mór pedig a „szeretetház“ könyvtárának tett szives ajánlatot, miszerint kiadványainak egy részét ingyen ajándékozza, s más részét fele áron engedi át neki. — Moltke tábornokot most már Trencsén-Tepliczbe is várják a fürdő-idényre s így eddigelé már a rohicsi, krapinai és tepliczi fürdők számitanak a porosz tábornok látogatására. — A pünkösdi ünnepekre tervezett kolozsvár-pesti kéjvonat közbejött akadályok miatt elhalasztatott. — Tábornok és Parsch műkereskedésében megjelentek: „A lelkesedés dala.“ Férfi-négyes, az orsz. magyar daláregyesületnek ajánlva. Szövegét írta ifjabb Ábrányi Kornél, zenéjét Liszt Ferencz. — Sechs Lieder für eine Singstimme. Mit Begleitung des Pianoforte, in Musik gesetzt von Edmund v. Mihalovich. Nesselrode grófnőnek ajánlva. Ára 2 frt 30 kr. — Az állatkeretben közelebb „magas“ nemű látványok lesznek. Geretti William fogja bemutatni velocipédezését kifeszített kötélén. Azt mondják, ő tul tesz Blondinen, ki a Niagarán csak áttánczolt, de ez át is velocipédezett a magasban. — A legújabb összeszámlálás szerint nőtlen ember van Magyarországon: 3.072,157. Erdélyben: 584,837. Fiumében: 4913. Horvátországban: 276,175. A katona-örvidékeken: 310,846. Összesen 4,252,928. Férfj-nélküli nő pedig nincs több 3,898,447-nél. A nőtlen férfi tehát több, mint a férjetlen nő. — A Toldy-ünnepélyre ismét sok adakozás folyt be, úgy, hogy a Kisfaludy-Társaság azok részére, kik legalább 3 frttal járultak a költségek fedezéséhez, egy bronz-érmét, azoknak pedig, kik tíz frtot adtak, egy ezüst-érmét fog adhatni az ünnepély emlékeül. A küldemények Arany László társasági taghoz (Pest, földhitelintézet, bálvány-utca 5. sz.) czimzendők. — Heckenast G. egy „Wahrheit“ című szépirodalmi s tudományos folyóirat kiadására vállalkozott, melyet Pederzani, a szabadelvű beszédeiért excommunicált bécsi pap fog szerkeszteni. — Farkas Béni, a hirhedt rabló, ki eddig vakmerő bátorságával és furfangos leleményességével mindig kitudta játszani a hatóságokat, mint írják, május 27-dikén Nagy-Károlyban elfogott. — Sár-Szent-Miklós községében Poók István, ottani polgárnak van egy 36 hetes fiugyermeke. Magassága három láb, sulya egy mázsa. Elettvidor, egészséges, gyönyörű kékszemű gyermek. — Dux Lajos, jeles fiatal író a „Faust“-ot magyarra fordítja, s e fordításból legújabban is a „Reform“-ban mutatványt tett közzé, s ha „Faust“ egyéb részeinek átültetése is úgy fog neki sikerülni, mint a közlött mutatványok, irodalmunk oly „Faust“-fordítással birna, mely egyik irodalmi büszkeségünket képezhetné. — Az egyik olasz staggione már szerencsésen elpusztult Pestről. Pollini impressario be sem várva az Aktien-Theaterrel kötött szerződés lejáratát, illetőleg a nélkül, hogy az abban kötelezett számú föllépteket társulatával lejátszatta volna, — felszedte a sátorfát s mult csütörtökön már Bécsben énekelt az

egész compánia. — Rabatinszky Mari kisasszonyt, egykor a nemzeti színház, több év óta pedig a bécsi opera tagját mult kedden egy gerenda majd hogy agyon nem ütötte. A gerenda a kötélpadlásról fejére esett, tetemesen megsértette, és most sulyos betegen fekszik. A szerencsétlenség Wagner Richard „Rienzi“ című legújabb operájának első előadása alkalmával történt, és annál sajnálatosabb azért, minthogy ez opera nem nagyon dicséri mesterét. — Bécsi hírek szerint Napoleon ex-császár alkudozásba bocsátkozott a Trieszt melletti miramarei kastély megvételére, és ott állandóan letelepedni szándékoznék. Az alkudozások Metternich herczeg és neje közbenjárásával folynak. — Mészöly Géza, kiváló tehetségű festész hazánkfia néhány nap óta fővárosunkban mulat és innen a Balaton és Tisza vidékeire szándékozik lerándulni, tanulmányozás végett. — Az ünnep két napja alatt, nem kevesebb, mint hét öngyilkosság történt Pesten. — A párisi commune egy magyar tagja, a budai születésű Frankel Leo, ki a kereskedelmi és iparminiszteriumban titkári hivatalt viselt, egy Versaillesből érkezett magántávirat szerint elfogatott s május 26-dikán főbelövetett. — A debreczeni állandó színház nyugdíjintézete fölhívást intéz Magyarorszag minden rendű polgárai, egyletei s műkedvelő társulataihoz, melyben felszólítja őket az intézet hazafias pártolására. Minden adomány, alapítói díj, s műkedvelői előadásból befolyt jövedelem Varga Lajoshoz, mint a debreczeni állandó színház nyugdíjintézeti választmányának elnökéhez Debreczenbe intézendő. Meg vagyunk győződve, hogy e felhívás folytán a debreczeni színház nyugdíjintézete nem sokára oly helyzetben lesz, hogy a nemzet elaggott napszámósaainak, végső napjaikra nyugalmat, s enyhet biztosíthat.

Nemzeti színház.

Május 30-dikán: „A zsidónő“, Halevy operája. — Május 31-dikén: „Fenn az ernyő, nincsen kas“, Szigligeti vigjátéka. — Junius 1-sején: „Rigoletto“, Verdi operája. — Junius 2-dikán: „Don Caesar de Bazan“, francia színmű. — Junius 3-dikán: „Faust“ Gounod operája,

Gazdasszonyoknak.

Borjuczomb füstölt nyelvvél.

Egy szép borjuczombot jól megszóván, egy óráig pihenni kell hagyni, ezalatt egy füstölt nyelvből hosszukás darabkákat vágva azokat a czombba jó sűrűen be kell dugdosni. Egy elegendő mély lábast szalonna szeletekkel ki kell rakni, egy vöröshagymát, citromhéjat és citromlevet reá kell adni, a czombot bele tenni, egy meszely bort és ugyanannyi huslevest reá önteni, és ebben puhára párolni. Ha a czomb puhára párolt, más lábasha kell tenni, a levét leszűrni, a czombra önteni, két lat friss kaprot összevagdálni, a lébe tenni, valamint egy fél meszely tejfölt is. Forróan be kell tálalni. G. Anna.

Kukoricza felfujt.

Egy meszely friss kukoricza liszt közé egy főzőkanálnyi finom lisztet vegyítvén, tejjel a tűz felett folytonosan keverni kell, mig sűrű péppé nem fő. Kihülés után egy tojásnyi nagyságu darab vaját jól el kell keverni, négy tojássárgáját,

négy lat mazsola szőlőt, négy lat vágott mandulát, elegendő cukrot, vanigliát és citromhéjat a kukoricza péppel együtt belé kell adni, azt is soká keverni, végül a négy tojásfehéréből verrt kemény habot is, egy tiszta asztalkendőt vajjal kikenni, a közepére önteni a tésztát, lekötni és forró vízben egy negyed óráig kifőzni. Ezután tápra borítva vagdalt mandulát sűrűen be kell szurkálni, és vagy sűrű borlével, csokoládéval vagy befőttel leöntve melegen hetálatni. T. E.

Divattudósítás.

Képesek vagyunk immár tisztelt olvasóinknak a tömérdek ruhából néhányat leírni, melyet az idei fürdői idényre előkelőbb divattermeinkben készítettek, és melyek fény és drágaság tekintetében fölülmulják az előbbi években viselt ruhákat. Legfeltűnőbb a csipkével való gazdag díszítés, és ez olyan divat, melyben vajmi könnyen tulságba, az az drágaságba lehet esni, a mi pedig tudvalevőleg sokak előtt kénytelen nagy bajnak lenni! De nézzük azt a néhány szép öltözéket, mely a Balaton partjain, Szilács, vagy még valószínűbben valamely külföldi fürdőben fog bámultatni.

Egy fiatal leányka öltözéke állott: egy világos zöld selyem ruhából, melynek aljára hét sor fekete bársony szalag volt felvarrva. A tunique fehér mousselinből készült, köröskörül egy igazi valencienne betét és csipkével, e felett pedig egy fodorral díszítve, melyre ugyan olyan finom betét és csipke volt alkalmazva. Két oldalt fekete bársony csokrok húzták szép redőkbé a tuniquet. A derék elől és hátul négyszögben ki volt vágva, fekete bársonnyal és finom csipkével díszítve. Nyakéknek egy fekete bársonyszalagra felvarrott zöld emailírozott lepke fog használtatni. A díszesebb, t. i. estélyi öltözékekhez fiatal leányoknál láttunk a derék bal oldalán szép virágcsokrot feltűzni, a mi még a divatos fekete bársony derekakhöz is igen kedvelt. Ezek magasan vannak szabva, minden díszítés nélküliek, elől négyszögben kivágva, ujjai nincsenek, de széles lebbentyűi, a melyek két oldalt nyitvák. E derekak a Raphael nevet viselik és kiegészítő részei lesznek a könnyű csipke ingecskéknek és átlátszó ujjaknak, melyeket most viselnek.

Egy másik szép öltözék egy fiatal deknő tulajdona volt és készült fekete túllból. Az egész szoknya dudorokkal volt betakarva, erre pedig egy fehér finom csipketuniquet vetve, gyönyörű rózsabokrétákkal troussirozva. A derék gazdag csipkézete szintén halvány-piros rózsákkal volt díszítve, nemcsak elől, de két oldalt a vállakon is.

Említésre méltó továbbá egy szürke selyem ruha, mely fehér díszítésével igen könnyed és szép volt. A szép gyöngyszürke ruha aljára öt sor fehér tafota ruche volt felvarrva. A szürke tunique díszítése öt sor gazdag széles szürke rojtból állott, melyet egy sor fehér ruche szegélyezett, a ruche felett pedig egy tenyérnyi széles kivarrás volt keskeny fehér selyem sujtásból, a mi a derék és bő ujjak díszítését is képezé, természetesen ott is egyegy sor fehér ruche felett alkalmazva.

Egy kétféle kék tafotából készült ruha is feltűnt, — de valóban nagyobb térrel kellene rendelkezünk, ha még ezt is, és sok más is le kellene írni, a mit ujjat láttunk. A bemutatott példányok is szolgálhatnak irányadóul nyári öltözékeink készítésénél.

Most még néhány szót mai mellékletünkről, mely egy 9—10 éves kis leánykának illő kimenő felöltőt tüntet elő. Az első szám a bő előrész, a második a háta, a harmadik az oldalrész, és a negyedik a bő ujj fele. Ez ujjak a könyöknél fel vannak vágva. E kis felöltők vagy a ruha szövetéből készülnek, vagy még gyakrabban fekete cashemirből, tafotából, ripsből. Díszítésük többnyire egy sor tafota ruche-ből, vagy selyem-rojtból áll.

Számrejtvény.

Joanovits Irmától.

23, 12, 7, 4, 10. Királynak korona, rabnak ez az éke,
13, 9, 4, 5, 12. Gyakori esőnek szokott eredménye,
5, 10, 6, 15, 19, 8. Férfi név, hogy szép-e? az az izlés dolga,

1, 2, 1, 2, 15, 19. A forró Egyptom egy régi városa,
21, 2, 1, 4, 11. Szaporításáért sok lény elkárhozik,
21, 14, 3, 13, 14, 17. Férfi ruha volt ez, most már nem viselik,
8, 19, 17, 10, 13, 19, 13. Emberi kebelnek legszebb adománya,
20, 12, 7, 13. Régi leventéknek gyakran zengett: harcra,
4, 11, 16, 7, 13, 12, 23, 12, 7. A pajkos ifjuság szelidebbik neve,
20, 19, 20, 6, 21. Meghatározni ezt nem képes az elme,
4, 11, 22, 8. Jön a gazda kedve, hogy ha jól megtelik,
13, 2, 17, 13, 12. Hazánkba mulik el s ugyan itt születik,
1—23. Szép allegória, igazi értelme,
Hogy: „örökös küzdés az ember élete!”
Megfejtési határidő: június 27-dike.

A f. év 19-dik számában közlött számrejtvény értelme:

Csöndes sirod végeig légy
Mindig hű és becsületes,
Ne térj le az üdv utjáról,
Legyen bár szűk és tövises,
Félelem nélkül fogsz majd így,
A halállal szembe nézni,
S egykor, mint virányos rónán,
E vándor élten általmenni.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Bereczk Ilka és Mariska, Báthory Zsigray Istváné, Brocken Kovács Emma, Gyura Janka, Lazúr Lajos Anna, Moesz Marossy Emilia, Veysz Ilka, Vitéz Mari, Szapper Janka és Izabella, Keceli Ferenczné, Szobeni Borbála, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Vidákovich Dániel, Pethes Józsa, Nagy Krisztina, Szikszó Tullia, Ratkovszky Mari és Vilma, Schmidt Fanni, Puskás Ferenczné, Kemény Karolina, Pap Czike Karolin, Herbeth Károlyné, Ivády Nina, Kiss Lőrinczné, Szőnyi Ferenczné, Pap Kovácsik Gizella, Mártonffy Anna, Schiffer Imréné, Illyásevits Ilon, Löwy Izidor, Veresné Linka, Tóth Irma, Kolozsváry Margit, Szász Etelka, Pataky Gizella, Pethő Antalné, Vizkelety Irma, Róth Vankay Mária, Hlavács Kálmáné, Antalffy Lászlóné, Fazekas Vilma, Matolcsi Ilka, Pap Erzsébet, Peterdi Károlyné, Szalgháry Mariska.

A f. évi 18-dik számában közlött számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Birró Domokosné, Intze Katalin, Szász Etelka, Telendy Eliz, Vizkelety Irma, Jánossy Lajos, Antalffy Lászlóné, Fazekas Vilma, Petrenko Berta, Tóth Emilia, Pap Erzsébet, Peterdi Károlyné, Vanyek Etel és Irma, Bazilides Mindszenti Matild.

Tartalom.

A társaságban született ember nem önmagáé. (Folyt.) — Hiába szölk... Endrődy Sándortól. — A szőlőskert titka. Beszély, Lovass N. Jánostól. (Vége.) — Idyll, Siótól. — Kékszakál, Marlitt E. beszélye, Pr. J-től. (Vége.) — Az angol lakház, Emiliától. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy 9—10 éves leány-felöltő szabásmintája.

Felölős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

24-dik szám.

Junius 11-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET
KÖZLÖNYE

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ES KIADJA

EMILIA.

XII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1871.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T A R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kelte	nyugta
							óra	perc
Junius 11	Vasárnap	A 2 Barnabás	A 1 Barnabás	30 C 2 Izsák	22 Abigail		4 10	7 43
12	Hétfő	Johanna	Tobiás	31 Hermeias	23 Elpártol.		4 10	7 44
13	Kedd	Páduai Antal	Páduai Antal	1 Junius	24 B. Jerob.		4 9	7 45
14	Szerda	Vazul nagy pk.	Elizeus	2 Nicephor	25	☉	4 8	7 47
15	Csütörtök	Vitus, Vid	Kresc, Lybia	3 Luczillian	26		4 7	7 48
16	Péntek	Jézus sz. szive	Juditha	4 Metrophus	27		4 7	7 48
17	Szombat	Adolf, Rainer	Adolf	5 Doroteus	28 S. Koéab		4 7	7 49

V i d é k i t á r c z a.

Makó, Junius 4 kén 1871. — (Eredeti levél.) — Színeszet. — Orkán. — Emberáldozat. — Megszökés. — Időjárás. — Tisztelt szerkesztő! — Legutóbbi tudósításom óta a jelenleg városunkban működő szintársulat által előadott darabok közül legjobban sikerültek a „Lovoodi árva“ „Forestier Pál“ és „A nők az alkotmányban.“ A két utóbbi előadáson különösen kitűnt Klár né művészi játéka, mint „Krisztina;“ minden felvonás után több jelenet közben is többször kihivatott. Nem csekély megdöbbenéssel fogadta közönségünk azon kellemetlen hírt, hogy ezen ritka tehetségű színésznő már e hó közepén városunkat odahagyva, fürdőre készül. Vajha mi hamarabb lehetne szerencsénk művészi játékában gyönyörködhetni. — Tegnap tíz perczig tartó jégeső esett nálunk s közte galambtojás nagyságu jégdarabok hullottak alá, de szerencsére nagyobb kárt nem okozott; annál nagyobb volt a szerencsétlenség a közel eső Batonya mezővárosában; ott a felhőszakadással és jégesővel egybekötött fergeg százezer forintnál nagyobb kárt tett, a házak tetejét leszedte, a falakat megingatta, egy emberéletet kioltott és többeket veszélyesen megsebesített.

Pár hónap óta egy bizonyos A. J. telepedett meg nálunk, kapott is alkalmazást egy ügyvédi irodában, tegnapelőtt azonban adóssága tetemes hátrahagyása, és tajt pipák és ruhánmük magával vitele mellett elillant. Nálunk — ugynevezett kaputos embertől — ez ritka ujdonság. — Időjárásunk mindedig kellemetlen volt, most már juniusban vagyunk, s alig van még 80 gyermek beoltva, holott más években ilyenkor az ezert megközelítette.

V . . y

Oravicza, május 31-kén, 1871 (Eredeti levél.) — Zászló-szentelési ünnepély. — Dalárda verseny. — Táncz vigalom. — Tisztelt szerkesztő! — Midőn beállt a tavasz, nálunk nem a fecske volt annak hirnöke, hanem a zene, a táncz, a szabadbani mulatságok hosszú sora. Ugy jöttek ezek, mintha visszatért darvak lennének.

Tegnapelőtt is egy ily nagyszerű eseményben gyönyörködénk. A dalegyleti zászlószentelése volt ez. Már hajnalban hirdeté a steyerlak-aninai kürtös csapat, hogy ünnepünk ketős lesz!

Reggeli 8 órakor ünnepi rendben indult meg a nagy processzió. A lugosi, verseczi, haczfeldi, dettai, lippai, steyerdorf aninai, fejrtemplomi, zimonyi s a helybeli dalárdák által képezett tarka ünnepi sereg, s a felszentelendő fehér selyem

zászlóval anyjához: gróf Bissingen Nippenburg Antalné házához tartottak, honnan a tisztelethölgyek, lovagjaik karján, rendben a csoport közepén haladtak a templomig, hol az ünnepély legfőbb része vala véghezmenendő. Innen a szép koronakertben tartandó dal-versenyre sietének, hogy meghallgassák a nyolcz egylet versengését a kitűzött 70 frt értékű ezüst mirtus-koszoru elnyerése végett. Hallottunk művészi, és népies darabokat, magyar és német nyelven, elvarázsla minket a haczfeldiek „Beteg leány“-a, de a lugosiak összhangzó, mesteri magyar pályadala: „a Dal“ felülmulta várakozásunkat, s bár a versecziek s lippaiak is elismerést vívtak ki maguknak, de a pályadíjat Lugos kis dalárdája nyerte el. Kritizálni nem akarok, tehát az ünnepélyről, t. i. a versenyről nem szölok.

Ezután d. u. 2 órakor a banquethez ballagott mindenki: s dicséretére válják a fogadósnak, mindenből volt elég. Lelkes toaszt is volt elég.

Este bál vala. És minő bál!

Vidékről is számosan voltak s mindenki jól mulathatott. — Hogy remek leánykák voltak, azt mondanom sem kell! mert Oravicza szép leányai messze híresek! Módosak is, a mi leginkább onnan gyanítható és látható, hogy csak 5 kosár jött forgalomba.

Ki volt a legszebb? legcsinosabb? ilyen kérdéseknek egy vidéki levélből sem szabad kimaradni; én is ide írom néhánynak a nevét, de csupán azért, hogy a „satóbbi“-nek jó hangzása legyen: Bibel Erzsike k. a. Bach Minda k. a. és Sessler Anna kisasszony satóbbi és a többi, mind egytől-egyig kivívták az egri nevet. Mulatságunk reggeli 6 óráig tartott, s ekkor mindenki haza sietett, hogy ruhát váltson s az aninai kéjvonattal reggeli 8 órakor vele kimehessen.

Mit mondjak Anináról? Igen nevezetes és regényes hely. Senki nem szokta elmulasztani, hogy meg ne látogassa a vasgyárakat, öntődéket arany-, ezüst-, réz-, vas- és kőszénbányákat, a pompás vasutvonal, melyekről máskor, fogok írni! *) Tehát ide ment az egész 8 dalárda és számtalan vendég.

Ma a dalárok Csiklovabányát látogatták meg, hol híres serfűződe van s vashuták s hámorok, és tudja Isten, hogy,

*) Igen szívesen veszem.

hogy nem, azóta mintha mind eltűnt volna. És egy vidéki dalárt sem láthatunk.

Tehát elmondhatjuk, hogy e pár napig tartó ünnepély a legszebben, s méltán mondhatunk érte Sperl urnak, az oraviczai zenede elnökének éljent és köszönetet. T. Gy.

Különfélék.

✦✦ (Pár nap múlva) Pesten görög lobogó fog lengeni a közelebből kinevezett görög konzul lakásán. Haris Sándor lett e diszes polczra kiszemelve. Ypszilanti herceg, bécsi görög követ már megküldte neki a kinevezési okmányt a görög kormány részéről, s a napokban már nyilvánosan ki is fog hirdettetni.

✦✦ (A viziszonny) állítólag, Herédy János horgosi lakos gyógyítani tudja s fölkerlte a „Szegedi Hirlap“ szerkesztőségét, figyelmeztetné a hatóságokat és lelkész urakat, hogy ez irtóztató betegségben szenvedők érdekében hirdettessék ki a népnek, miszerint ő e betegséget emberen és állaton sikerrel gyógyítja. A benne sinlődőket vagy hozzá kell szállítani, vagy őt azokhoz meghívni. Hanem azért jó volna, előbb orvosilag megvizsgáltatni e gyógymódot, és csak azután engedni meg a gyógyítást.

Megbízások tára.

Verebélyre B. G. M. urnőnek: Magánlevelet irtam.

Szegszárdra B. J. urhölgynek: A kérdéses levelet nem vettem.

Ipolysághra O. S. urnőnek: A margit-szigeti fürdő valószínűleg meg fog felelni igényeinek. Szobák még kaphatók.

Szegedre K. Gy. urnőnek: Az illető Bécsbe tette át lakását, hová, nem tudom.

Makóra J. K. urhölgynek: Szívesen vettem.

Nagyváradra O. E. urhölgynek: Ára 19 frt.

Temesvárra F. M. urnőnek: El van küldve.

Kolozsvárra P. T. E. urnőnek: Külföldre utaztak és csak augusztus végén várják haza.

Szatmárra L. J. urnak: D. S. urnő részéről a műlapra nem történt megrendelés.

Szigetvárra R. G. urhölgynek: A május 17-dikén irt sorokat én június 5-dikén vettem! Ezért nem írhattam be becses nevét a 17 és 18-dik számú rejtvénymegfejtők közé.

N.-Váradra E. Gy. urnak: A díjat a munka határozza meg.

Pozsonyba M. J. urhölgynek: Szíves köszönet.

Pécsre G. B. urhölgynek: El van küldve.

Czeglédre K. K. urnőnek: Ára 18 frt.

Mosonra Sz. J. urhölgynek: El van küldve.

Tatára O. E. urhölgynek: Mai divattudósításunk szolgáljon feleletül.

Rácbojára G. J. urhölgynek: Pedig mind a kettő el volt küldve.

Tasnádra H. D. urnőnek: El van küldve.

N.-K.-Madarásra K. Gy. A. urnőnek: A változást csak most tudtam meg, és így a lap folyvást T. Beőre ment; most újból megküldtem e számokat. Mellékletekre nem kaptam volt megrendelést.

B.-Szt.-Györgyre T. B. Sz. urnőnek: El van küldve.

Egerbe F. T. urhölgynek: Nagyon sajnálom, de a kívánattal csak a jövő félévben fogok szolgálhatni, annak pedig, hogy könyvmellékleteink tetszésben részesülnek, igen örülök és reményelem, hogy e részben jövőre is megelégedésre lesz választásom.

Szatmárra K. S. urnőnek: A kívánattal fájdalom, már nem szolgálhatok. B. ur lapját és mellékleteit megküldtem.

H I R D E T É S E K.

Dr. Vaskovits János

BUDAI VIZGYÓGYINTÉZETE

város-major 318. sz. a.

a legjobb sikerrel s alaposan gyógyít idült betegeket, milyenek: **köszvény, csúz, görvély, sápkór, vérszegénység, vértódulások a fej, torok, mell, s egyéb fontos testtájak felé; gyomor s alhasi bajok; idegesség, hysteria, idegfájdalmak, női kórok, vese bántalmak;** ugy szintén ajánlatik erősítő utókúra gyanánt minden nehéz betegség és szülés után.

A vizkúra javallatból svéd gyógytornászat vagy villamgyógygyal is összeköttetik.

Gyermekekre különös gond fordittatik.

Szórakozásul szolgálunk: zongora, billiard s egyéb játéknemek, s időnkénti zeneestélyek; különben az izletes vizgyógyászati élelmezés, kényelem, tisztaság, rend, társaságos élet, pontos gyógykezelés, s a kitűnő vizen kívül ismeretes azon kiváló előnye is intézetemnek, hogy míg a főváros kényelmét nyújtja, egyszersmind ennek gőzkörén kívül eső igen szép s kitűnően egészséges tájon üde jó levegővel megáldva a budai regényes hegyek aljában fekszik.

Omnibus-közlekedés az alagút pesti oldalától 1/2 óránként történik. Az árak mérsékelték. Programm kívánatra küldetik.

Dr. Vaskovits János,

az intézet igazgató-tulajdonosa.

Keller és Zsitvay,

selyem és női divatkelme raktárban

Pest, Szervita-tér 6-dik sz. a.

A legujabb selyem, gyapju és gyapot női divatkelmék, kész női ruhák és mindennemű felöltők, valamint több más női divat-cikk, dus választásban és lehető jutányos áron kaphatók.

Saját szabó-műhelyükben készíttetnek ruhákat a legujabb divat szerint, gyorsan, izlésteljesen és jutányos árak mellett.

Kelme-minták vidékre készséggel küldetnek, a megrendelések pedig kiváló figyelemmel és gyorsan hajtának végre.

(Lyoni selyem-kelmékből gyári raktár.)

Cachmir-kendők

 Szép, jó és olcsó!

Legujabb női ruha-kelmék nagy választékban,
bámulatos olcsó árért.

Teljes ruhához való legszebb kelmék 3, 4, 5, 6 frtéért, ugyszinte a legfinomabb

bársonyok és fekete selyem-anyagok

HAMBURGER ADOLF

Zsibáros és uri utca sarkán.

 Mustrák kívánatra mindenfelé bérmentesen küldetnek s megrendelések utánvét mellett azonnal eszközöltetnek.

Asztal- és agyterítők.

BERGER A.

ügyvezető:

RÓZSAI ANTAL

(Károly-utca 5-ik szám alatti üzlethelyiség, a „Zöld vadász” átellenében)

legelegánsabb hölgydivat- és pipere-cikk-kereskedése

egybekapcsolva az 1-ső magyar

hölgyi gyászuha-raktárral,

legjutányosabb áron kaphatók az ujonnan nyitott divat-tárban, kész hölgyruha-csarnokkal, melyben a legnagyobb ara-kiházasítások elkészíttetnek.

Mely divatcikk-üzlet jó izlése és jutányos szolgálata minden körökben el van ismerve, tisztelettel jelenti a nagyérdemű hölgyvilágnak, hogy immár visszaérkezvén külföldre tett bevásárlási utjáról és jelentékeny bevásárlások folytán a legujabb és legfinomabb hölgy-divat-selyem-kelmékből, azokat bámulando olcsó áron képes adni, és pedig:

1 tökéletes selyemruha, legnagyobb választék	14-16 frt és fölebb	Francia-shawlkendők	5-200 frt és fölebb
1 finom piquéé toilette-ruha	4-5 6 frt és fölebb	Percaline és francia batiszok	24 - 26-30 kr. és fölebb
1 finom Mozambique-ruha	4-5-6 frt és fölebb	Reggeli köntösök bordurral	10-12-15 frt és fölebb
1 finom panama-ruha	6-7-8 frt és fölebb	Bársony- és selyem-paletók legujabb szabásuak	12-15-150 frt és fölebb
Lustre-ruhakelmék minden színben	35-40-50 kr. és fölebb	Posztó-otthonkák	6-7-8 frt és fölebb.
Divatgyapot-ruhaszövetek	15-20-25 kr. és fölebb		

 Hölgyruhák elkészítésre is elfogadtatnak és a legdiszesebben kiállítatnak. Vidékről való megrendeléseknél egy derék és az előhossz be-küldése kéretik.

Ugyanott találtatik

az első magyar hölgy-gyászuha-raktár,

melyben nagy választékban vannak gyászuha 15 frttől a legmagasabb áráig. Megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Fvnegyedre 3 frt, félelve 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

24. SZ.
 Junius 11-kén.
 1871.

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

Szabadság és egyenlőség.

Tóth Páltól.

Az emberi lélek szabadságot ohajt, szabadságot keres s azt megszerezni élete feladatává teszi. Mert az ember a természetnek édes gyermeke. Lelke mintegy kinyomata, egész lénye mintegy tükrö az összes létnek, mondhatjuk, kis világ a nagy világban. S nemde a természetben mindenütt meghatározott határok, törvények szerint szabadság uralkodik, a mely szabadságot a kutató s ég felé törő emberiségnek is csak annyiban van hatalma korlátozni, mennyiben saját kényelmére idomítja a természetnek megmásíthatlan, örök törvényekben nyilatkozó erőit.

Szabadnak teremté Isten az embert, hogy felemelje koronájává a mindenségnek, hogy megdicsőitse önmagát a földön, hogy szabad akaratanál fogva ura lehessen önmagának s a világnak.

Minden egyes emberi lélek szabad: gondolatai, tettei függetlenek.

Igy volt a teremtés gondolatában s így kell, vagy legalább így kellene lenni.

Az újkornak jutott a magasztos feladat, hogy hirdesse az emberiségnek, miszerint nincs válaszfal az emberek közt, mindenik szabadon gondolkodhatik és tehet, mindenik önmagának ura, és csak a polgárosodásnak tartozik engedelmisséggel.

E proclamatio az emberiség szellemi életében a „hit” szabadságát említi először.

A hit szabadsága a lelkiismeretre hat vissza.

És a lelkiismeret magasra emeli fel lobogóját, melyre ez van írva: erkölcsösség.

És az erkölcs oly tulajdona az emberi kebelnek, mely mindenütt és minden időben érvényesíti erejét, csak ki kell fejteni erejét helyes nevelés által.

Az erkölcs ereje önnönmagában van, mint a napnak.

Az erkölcsnek több ellensége van, mint barátja; de nem takarhatja azt el a zsarnok önkény véres oltára, máglyák és bitófákról hirdette az erkölcs a léleki ismeret szabadságát s e hamvak megtermékenyíték a szellemek országát. A vérpadokról szétfolyt a vér a világ minden részébe s ezeknek párolgásából lettek azon borongós felhők, melyeknek esőcseppjei vagy villámjai egyként áldást árasztanak.

Az erkölcs szabadsága s ennek a lelkiismereten felemelkedett diadala hangzék a reformatio előhírnökének ajakán, (Huszt) midőn égették: „Ma egy ludat süttök meg, de annak hamvaiból hattyu fog támadni.” És valóban egy század mulva ugyanazon erkölcsi szabadsággal, igazságérzetével állott meg a világ ítélő széke előtt a hatalmas wittenbergi hitszónok s megesküdött egy hatalmas birodalmi gyűlés előtt, hogy hite és igazsága meggyőző erején kívül mást nem tehet. És ez eskü három század szentesítését hordozza már.

Az újkori szabadságnak a hitszabadság, lelkiismeret és igazságérzete mellett főjellembonása az erény. Mert e szóban: erény, van a „szeretet, öröm, békesség, kegyelmisség, jóság, mértékletesség.” S ki ezen fenséges tulajdonságokkal bírna, ment lenne minden oly kötelekektől, melyek őt a világ bálványaihoz, bűneihez kötnék. És egy ilyen ember valóban szabad volna.

S valjon, midőn a nagy költő (Kölcsei) az erény fogalmát így írja körül: „Egész életedet meghatározott elv szerint intézve, soha nem tenni mást, mint a mit az erkölcsiség kíván s még akkor sem, midőn haszon, indulat heve vagy szenvedély ereje más felé ragad, ezt hívják erénynek“, — igen, midőn az erény fogalmát így írja körül, a szabadságot is határozta meg.

Az erény az emberi szabad akarat megdicsőítése.

Az erény a szabadság mérlege.

Midőn családodat, házad népét, rokonaidat, barátaidat, tőled kitelhető buzgalommal tartod, neveled s fogadod kebledre; midőn más részről a könnyelműség, a világ tarka, ingerlő képei röpkednek körül, s ezeket elhagyva, amazokkal élsz: ez erkölcsi szabadság, ez erény.

Midőn látod ellenségedet a szó és tett fegyverével kebled nyugalmát háborgatni s hatalmadban áll őt vagy megsemmisíteni vagy megkegyelmezni, s te ez utóbbit választod, ez erkölcsi szabadság, ez erény.

Es mi más, ha nem a legfelségesebb erény a hazaszeretet?

Hazaszeretet! mely az erények koszorujában olthatlan fénynyel ragyog, mely a kebel érzelmei közt egyike a leg-tiszteletre méltóbbaknak! Ez azon erény, mely a keresztyén korszak előtt is már élt, virult egyesek, mint nemzetek életében.

Jákob megnyitja ajkait s ezt mondja: „Temessetek engemet az én atyáimmal annak a mezőnek és temető-helynek örökségében, melyet vett Ábrahám.“

Ez vállaira veszi a 40 év sanyaruságát s Izraelt elhagyott földére vezeti.

A hazaszeretet az, mely már a pogány spártai anyának szájába ezen szavakat adja, midőn fiának a harezi fegyvert átnyújtja: „Vagy ezzel jöjj vissza, vagy ezen.“

Ez az, melyet ha valaki megsért, kész az anya elhagyni gyermekét, mint Pousaniás anyja, ki nagyravágyó árulásához maga vitte először a követ, hogy befalazzák.

Ez az, mely a római Brutusnak kezébe adja a törst, hazája szabadságának elnyomására törő nevelő atya ellen.

Es ha a mult emlékei nem győznének meg a hazaszeretet fenséges erényéről, kell-e messze mennünk? E föld, melyen annyiszor apáink vére folyt, nem termett-e virágokat, melyek a hazaszeretet koszorujában hervadatlanok?

Es most megválnék a képtől, ha épen nem ösztönözne egy mélyen táplált érzelem, hogy e szent, e drága kincsét keblünknek, a hazaszeretetet, sziveink szentélyébe mélyen bevésve igyekezzünk. Mert könnyű a haza szent nevét kimondani, könnyű elhangoztatni: „hazaszeretet!“ de érezzük-e igazán ama szó becsét, nagyságát? felfogtuk-e, miben áll emez? Nem hiába mondta azt a hazáját szerető költő: „Sok kívántatik ahoz, mig a hazaszeretet tiszta birtokába juthatunk.“ Es valóban igazán mondja ugyan-ő: „Ezreket fogsz látni, kik ajkaikon hordják e szent nevet, kik magasztalva emlitenek mindent, mi a honi föld határain belől terem s véled-e, hogy ezeknek sziveik szerelemmel buzognak a haza iránt? Mert mi a haza? A legszentebb kapcsolatokkal egybefűzött emberek társasága, hol mindenki rokonunk, szerete-tünkre, szolgálatunkra egyformán számot tart.“

Ha így fogtuk fel a hazát, akkor szerelmünk nem lesz hiu ábránd, üres remény, nem lesz kinos csalódás.

Ha mi a hazában nem egy tőlünk távol magasan álló címét, hanem vérrel szerzett földünket, jogainkat, történe-

tünket, nyelvünket, honfitársainkat értjük, akkor a mi hazaszeretetünk magasztos erény, mert minden polgárt testvérnek ismerünk.

Pedig nekünk ugy kell szeretni hazánkat, hogy abban minden nemzettag szive, vére egyesüljön, hogy abban minden egyes szív dobbanása felhangozzék.

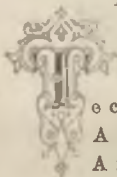
Különben Jeruzsalem tornyába veti üszkét egy idegen hódító, s nekünk csak a késő jajgatás marad, mely részvétet sem költ.

(Vége köv.)

—

Te csak ne vess. . . .

Prém Józseftől.

Te csak ne vess, ne vess örökké —
A nevetés jól áll neked.
A fájdalom ne érje többé
Magasztos, fényes lelkedet!

Én hadd bolyongjak, hadd tusázzam
A rideg emberek között,
A végzet összetépte szárnyam,
Hogy lebegtem a föld fölött.

Magasra törtem, elfeledve,
Hogy én is csak ember vagyok;
Hittem volt még a szerelemben,
És vágyaim tiszták, nagyok.

Mint lobogott reményem lángja!
Mint fénylett üdvöm reggele!
Szerelmed bűvös, édes álma
Volt harcrom vezérszelleme!

Ah! nem láttam a sötét örvényt,
Mely mellett utam vezetett;
Nem tudtam, hogy szerelmi törvényt
A szívnek írni nem lehet!

Ah! kába harc volt nagy szerelmem,
Szent örület és semmi más!
Egy édes, tiszta hit a mennyben,
Hogy halál van s föltámadás!

S most járok-kelek összetörve,
Mig a sötét sír eltemet,
A kétségbeesés ádáz ölyve
Mardossa beteg lelkemet.

Nyugodt vagyok, csöndesb a sírnál,
Ajkam nem éri vád, panasz —
Csak te virasztasz álmaimnál
S könyved szemembe könyt fakaszt.

Ne sírj: bár többé meg nem látlak!
Ne sírj, bár üdvöd elveszett!
Ne panaszolj e zord világnak!
Ne könyzz egy halott felett!

Te csak ne vess, ne vess örökké —
A nevetés jól áll neked.
S mig engem a bú árnya főd bé
A fájdalom ne érje többé
Magasztos, fényes lelkedet! — —

—

A madarak pajtása.

Elbeszélés.

Balázs Sándortól.

A ki a nemzeti színházban néhány év óta gyakrabban megfordult, annak bizonyára szintegy, mint nekem, feltűnt egy magas, rideg férfi, kit olykor ugyan zártszéken is, de többnyire az álló helyen, a bemenet közelében láthatni, a mint oda dőlve a támlányzathoz, mosolytalan, keserü arczczal és méla, czéltalan tekintettel maga elé mereng.

Van valami részvétet gerjesztő, de egyszersmind félelmet keltő e férfi arczán.

En már évek óta figyelemmel kísérem őt, de a vidámságnak, a bár csak perczig tartó igazi kedély-felfrissülésnek soha egy átsuhanó jelét sem láttam arczán.

Ha mint rendesen, egymagában áll, történhetik ő tőle bármi is a színpadon, ő észre sem látszik azt venni.

A legtarkább, bohóbb jelenetek, melyek az egész közönséget hangos nevetésre fakasztják, egyetlen mosolyt sem képesek csalni ajkaira.

A mi minden másnak kedélyét felvillanyozza és idegeit megrázza, azt ő bár nézi, nem látja, s bár oda figyelni látszik, nem hallja.

Ha ritka esetben társalgásba keveredik, ha akad vakmerő, ki őt bús merengésében háborgatni meri, felel ugyan kimért rövidséggel annyit, a mennyit az udvariasság legszűkebb mértéke megkövetel, de ha a társalgás minden felelete után meg nem szakad, annak soha sem ő az oka.

Felel, de nem kérdez, folytat, ha épen ki nem kerülheti, de soha sem kezdeményez.

S mindennek daczára igen figyelmes és udvarias ember; én már mosolyogni is láttam őt, a midőn valamely „élczes“ és „szellemdus“ ismerőse oly megjegyzést tett előtte, melyet élcznek vagy jó ötletnek kellett vennie, s melyet meg nem mosolyognia sértésnek lett volna vehető.

De mosolya még szomorubb és keserubb volt komorságánál.

Sugár, magas, szép férfi.

Nagy fekete szeme ragyog és fénylik, mint a kondorkeselyé; s épen oly félemletes átfuró hatalommal bír, mint amazéi. A kire merőn rátekin, azt hiszem, gondolatjait is kitudja olvasni. És mégis, a midőn czéltalanul, önfeledten elmerengve néz, tekintetében annyi szelidség és jóság van, mely elbájol és igézetes hatással van.

Állatok és nők felett, azt hiszem, korlátlan hatalommal bír.

Gazdag, bár nem gondozott fürtei feketék, mint a holló, s ég felé meredők, mint a császárfajd bújja. Orra büszkén hajlott, mint a sasé, s nagy fekete bajusza, mint két fekete galambszárny fedi mosolytalan ajkait.

Hangja s kiejtési módja, bár mindig csak félhangon hallottam őt beszélni, Moore Tamás hollójának baljóslatu mormogására emlékeztet, melylyel híres „nivre moore“-ját kiejti.

Magatartása fesztelen, tán hanyagnak is mondható, de soha sem méltóságtalan. Magas, sugár, de izmos alkata a férfi-erő teljét fejezi ki.

Öltözete keresetlen, de kifogástalan. Mindig feketében jár.

Hogy ez érdekes, bár nem vonzó alaknak feltűnést és figyelmet kellett ébresztenie, az igen természetes. A zárkózottság és hozzá-férhetlenség ingerel és kíváncsiságot ébreszt.

És ez érdekelttség és kíváncsiság annál fokozatosabban nőtt és fejlődött, a mely mértékben a felőle keringő csodálatos és titokteljes történetek szájról-szájra adva elterjedtek.

Majd boldogtalan szerelem, majd valami családi catastropha, majd pedig egy párbaj-szülte gyilkosságról beszéltek, a mi kedélyét megmérgezte és egész lényét oly komorrá teszi.

Különösen a nők tanusítottak, s tanusitnak iránta ma is nagy érdekelttséget.

De ő észre sem veszi.

A reá szegzett látesővek villámait vagy nem érzi, vagy nem méltatja figyelemre.

Habár őt sokan nézik, ő nem lát senkit, s azt hiszem, hogy bár tekintete folyvást a színpad felé van fordítva, azt, hogy mi történik ott, nem mindig tudja.

Egyetlen egy dolog volt csupán, mi e márvány-arczon némi lágyabb és szelidebb kifejezést tudott előidézni, s kedélyére, mint látszott, enyhítőleg hatni, — s ez a zene.

A görög hitrege azt állítja, hogy Orpheus lantja köveket indított meg.

Mióta e hideg kő-arczot Edgardo fájdalmas panaszain megindulni, s Lohengrin költői ábrándjain föllekesülni láttam, elhiszem e hitregét, mint lélektani igazságot.

De ez is volt az egyetlen szelidebb vonás, mit hosszú évek során, a mióta ismerem és figyelemmel kísérem, egyénisége felmutatott.

De ez az egy is elég volt arra, hogy érdekelttségemet maga iránt teljes mértékben fölébresztsze, s azon meggyőződésemben megszilárdítson, hogy e hideg, márvány-arcz egy mély érzésekre képes szívet, s amaz eltasztó és ridegen megkövesült közöny egy lángoló és költői lelket leplez.

De bár folyvást élénk részvétet és érdekelttséget éreztem is iránta, soha sem tettem kísérletet ismeretségét kieroszakolni.

Semmi sem tiszteletre méltóbb, legalább semminek megsértése nem mutat rosabb izlésre, mint ama korlátok és torlaszok megsértése, miket valamely szerencsétlenségtől, vagy elriasztó tapasztalatoktól megfélemlített lélek a társadalom hullámai ellen maga körül emel.

A kit ros sz sorsa a tömeg közé kényszerít, de a ki itt is egyedül akar lenni, lehet különöz vagy előítéletes, de őt ez elszigeteltségében háborgatni legalább is ildomtalanosság.

Legyen szent az egyéni jog legalább társadalmi tekintetben, s ha valakinek oka, vagy csak kedve is van elzárkozni, ne dörömböljünk ajtaján, s ne háborgassuk magánya szentélyét.

Minek nevezzem őt meg?

Nevének vagy társadalmi állásának ismerete csak ártana azon érdekelttségnek, melyet iránta az olvasóban ébreszteni ohajtanék.

Azt szeretném, hogy a kis történetke, mit elbeszélni akarok, csupán az emberi vonások rajza által eszközöljön némi hatást, s ha sikerül szívökben a részvétnek egy húrját megérinteni, azt ne köszönhessem egyébnek, mint ama felindulásnak, mit maga a történet ébreszt kedélyükben.

Csapán a véletlennek köszönhetem, hogy ez érdekes férfival megismerkedhettem.

Egy napon a lóvonatu vasuton a város-erdőbe mentem.

A kocsi, melyre felszálltam, egészen tömve volt.

Egyetlen egy hely volt még üres; oda telepedtem.

A mint azonban helyet foglaltam, egy sajátságos hang riasztott meg; felpillantok, — és egy tarka-barka színű papagályt látok fejem mögött, mely egy férfi vállán guggolt.

A férfi az előbb leirt ismerős ismeretlen volt.

A papagálynak köszönhetem tehát ez ismeretséget, az olvasó pedig szintén ennek köszönheti a kulcsot e talány megfejtéséhez.

Nem tagadom, hogy e szokatlan szomszédság szemem és fülem körül kissé zsenirozott.

Önkénytelenül távolabb, az ülés szélére huzódtam.

Észrevette s a papagályt másik vállára helyezte.

— Fölösleges ugyan — mondá — mert rendkívül szelid és senkit sem bánt, de nem szeretnék önnek terhére esni.

— Köszönöm.

Miután a társalgás bevezetése megtörtént és pedig általa, nem láttam szerénytelenséget benne, ha e ritka jó alkalmat felhasználva, kísérletet teszek beszélgetésbe vonni őt.

— Önnek e papagály úgy látszik, kedvencz madara?

— Egyike kedvenceimnek, mert nekem tizenhét van.

Tizenhét papagály! Valami maniákus különczczel lenne dolgom?

— Tizenhét? — kérdém bámulva.

— Tizenkilencz volt, de kettő meghalt! — mondá, oly fájdalmasan sohajtva, mintha csak anyja vagy gyermeke haláláról beszélne.

Világos! gondolám magamban — ez madár-mániában szenved. Kár érte.

Ugy látszik, kitalálta gondolatomat. Felelt rá.

— En rendkívüli nagy barátja vagyok a madaraknak, s különösen az okos és szelid kedélyű papagályoknak. Vagy is jobban mondva, ők az én egyedüli barátaim. Azért szeretem őket oly nagyon.

— Én is szeretem a madarakat, de én részemről a dalosoknak adok elsőséget. A néma madarak örökös szótlanságokkal kísérteties hatást gyakorolnak rám. Félek tőlük, azt hiszem, hogy valamely vészes titkot rejtegetnek, azért nem beszélnek.

— Én épen azért kedvelem őket, hogy oly keveset beszélnek, s hogy oly kevés ember érti meg őket. Különben ez tisztán izlés és kedély dolga. Az enyémnek jobban megfelel a komoly hallgatagság, mint a fecsegő csicsérgés. Ez mindössze a különbség. De aztán ne higye ön, hogy a hallgatag madarak nem képesek gondolkozni és gondolataikat közölni! Ők folyvást teszik ezt, és épen nem az ő hibájuk, ha oly kevés ember képes megérteni őket.

E pillanatban a papagály egy sajátságos hangot hallatott.

— Hallja ön, a földre kéredzik, mert illem-érzettel bír.

És valóban leemelte válláról a madarat és maga elé a földre helyezte.

Csakugyan igaza volt, a madár aesthetikai és illem-érzetből kérezkedett le.

— Ez rendes körülmények között különben soha sem történik, de szegény Cleopatra most beteg. Épen azért viszem

a zöldbe, hol kedveért lakást fogadtam fel. Az orvos szabad levegőt rendelt számára. A fák illata a madarak fürdője!

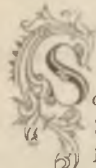
Lopva vizsgálni kezdém arcát és szemeit.

Hát csakugyan örült volna?!

(Folyt. köv.)

Soká lesz még. . . .

Moenich Károlytól.

Soká lesz még, nagyon soká,
Mig a szép nap elérkezik,
Midőn teljesülve látjuk
Sziveinknek reményeit.

Az éveknek hosszú sora
Fejünk felett lassan halad; —
Nem fogod-e elfeledni
Kötelező eskü-szavad?

Addig a nagy életgondok
Terhe lenyom, rám nehezül, —
Lehet, addig senkim se lesz
S én itt állok majd egyedül.

Megfogod-e elégelni
Akkor majd ez érző szivet?
Akkor, ha már senkim se lesz
Kedves szép angyal, kivüled? . . .

Oh, én hiszem, hogy az esküt
Meggondoltad akkor előbb,
S hogy sohase kell piralnod
Ez esküért magad előtt.

Egy kép története.

(Novella.)

Legay Henri után francziából.

Csigay Vilmostól.

I.

Ezelőtt öt évvel, olaszországi utazásom alatt, Paduában mulattam, hogy megtekintsek egy képtárt, melyről csodákat hallottam. Mint többnyire ilyen esetben, a hír fölülmulta a valót. Az egész képtárban három remekmű volt, Titiannak két festménye, és a trónon ülő szüznek egy másolata.

Már rosz kedvvel s elégedetlenül akartam elhagyni a képtárt, midőn véletlen egy kép ötlött szemembe, melyet először figyelemre sem méltattam; most azonban egészen lebilincselve bámultam rá.

A félig bevégzett festmény, kevéssé természetes színezete, tökéletlen rajza, ellenállhatlan büverővel bírt a képzeletre, melyet megfejteni nem tudtam. Hosszasan kellett vizsgálnom, míg megfejtethém, mily hatással bírt rám.

A kép egy terjedelmes víztükröt ábrázolt, az előtér magas és kiálló ormokkal bíró sziklafallal, s a hullámok, melyek a falat nyaldosták, sárgás zöld színt játsztak; a milyen az oceán színe a partok közelében.

Különben ezen színezés egy tóra is talál, vagy egy

nagy folyónak, például a Dunának vagy a Rajnának torkolatára. A festménynek többi része az utóbbi állításról győzött meg t. i. a fenyőfa erdő, s a lapályos partrészen elterülő cserfák s a művelt földek.

A festményen csak két emberi alak volt látható. Egyik alak egy köpenybe burkolt férfi volt; félig elfödve a szikla hasadásai közt, mely alatt állott. A másik egy női alak volt a szikla csucsán, kezében magasra tartott égő szövétnekkel, melynek segélyével, a távolba tekintett.

A nap a láthatárról letűnt; utolsó sugarainak fénye még vissza ragyogott. A szürkülni kezdő égen sötét felhők; a víz tükre mintegy a vihar előérzetében hánykodni kezdett.

A festmény varázsát a női alak idézte elő s égő fáklyájának fénye egyesült a nap utolsó sugarával.

Ez égő szövétnek nélkül a nőt kísértetnek lehetett volna tekinteni, a festő annyira átlátszóvá tudta tenni alakját, hogy rajta keresztül majdnem látni lehetett a háttérben levő tájt.

Az egész kép annyira finom volt, az ember azt vélte, hogy minden perczen eltűnik, mint egy délibáb.

Mintha láttani csalódás lett volna az egész, víz és föld, melynek tekintete szintén fantastikus volt. A művész alkotása délibábhöz volt hasonló, minden részletében; minél hosszasan nézte az ember, annál inkább mintegy eltűnni látszott.

Míg e festménnyel voltam elfoglalva, azalatt a többi néző beszélt egymás közt, hogy a festő még mind dolgozik e művén. Én a festőt látni akartam.

Másnap és több napon át azon reménnyel tértem vissza, hogy ott találom őt. Csakugyan dolgozott még a képen, minden nap valami törlés, vagy valami újítás volt látható. Lassan haladt; látszott, hogy nincs megelégedve a képpel, s ecsetje nem tudja megvalósítani gondolatát.

Noha a festő mindennapi otlétéről meggyőződtem, a munka mellett nem láthatám és sem nevét, sem lakását megtudni nem valék képes; senki sem ismerte őt.

Elmenetelem előtt való napon a város környékén sétálva, egy idegennel találkoztam, kit a vendéglőben többször láttam a társas ebédnél. Midőn megpillantottam, egészen el volt mélyedve a lemenő nap bámulatában. Észrevéve engem, megfordult s az ösvényről lelépve, helyet adott nekem.

— Ugy látszik, uram, — szólítám őt meg, — önnek ép annyira tetszik az olasz égélj naplemente, mint nekem. Ritkán láttam ennél szebbet. A színeknek e különös fényét kevés festő merészelné megkísérteni.

— Megkísérteni igen, de hiven visszaadni, ez a nehézség, — felelé az idegen oly hangon, melyen csak tárgyismerők szoktak beszélni.

— Én is azt akartam mondani; mindazonáltal nem tartom lehetetlennek. Ép ma láttam a Paolo utcai képtárban egy képet, melyen szintezen színek vannak. Ma reggel még úgy találtam, hogy talán tulozva is vannak, de most látom, hogy nagyon is hivek.

Ismeretlenem nagyon megnézett és kissé elpirult.

— S ön valóban hiszi, hogy azon kép hiven tükrözi vissza a tárgyat?

— Tökéletesen hiszem.

— Ah! fájdalom, hogy ön nem hihetem, — s folytatni akarta, de látván bámulatom, rögtön elhallgatott.

— Bocsánat uram, — folytatám, — ha nem csatlakozom, ön az említett kép festője?

— Igen én vagyok, s fájdalom, hogy nem oszthatom az ön véleményét.

— Pedig biztosíthatom önt uram, hogy szavaimat nem hízélgés mondotta.

— Elhiszem, miután ön engem nem ismert, de bármennyire vigasztaló önnek ítélete, mégis érzem, hogy erőm feletti dologhoz fogtam. Nem vagyok elég ügyes. Oh igen, mert én úgy szeretném lefesteni e jelenetet, miként a valóságban láttam; de tartok tőle, hogy soha sem fog sikerülni.

Az idegen mélyen fölsohajtott s elhallgatott. Figyelmesen kezdém vizsgálni s észre vettem, hogy külseje nagyon beteges; arcza feltűnően sovány és termete hajlott, noha nem lehetett több huszonöt-huszonhat évesnél. Szemeit kivéve, arczán semmi elevenség nem volt.

— A kép tárgya Olaszországból való? — kezdém ismét a társalgást s bocsánatot kérve, ha kérdésem sértené.

— Nem, — felelé ő — máshonnan való, nagyon távol fekvő vidékről.

— Nagy hatással kellett lenni az ön képzelő tehetségére, hogy ily élénken megmaradt emlékében.

— Oh igen, nagy hatással, mert éjjel-nappal csak azt látom; különben nem csoda, láthatja ön, hogy nem vagyok egészséges. Külsőm olyan, mint egy vén emberé. Ezelőtt három évvel egészséges voltam és életvidor, mint ön. Ezen időben nem voltam még utazni, s tanuja sem voltam e szomorú jelenetnek, mely azóta mint rémkép kerget éjjel-nappal. Még nem beszéltem el e történetet senkinek sem, de ha önt érdeklí, jöjjön el nyolcz órakor a vendéglőbe, hol lakom, és a hol már találkoztunk, elmondom önnek, miként kezdtem e munkához.

Beszélgetés közben visszatértünk a városba vezető utra, távozása előtt névjegyét nyujtá nekem. Neve Arsten György volt.

Nyolcz órakor a festő félig nyílt ajtaján kopogtattam. Senki sem felelt. Az asztalon két égő gyertya volt; gondolván, hogy a festő nem lehet távol, bementem a szobába. Pár perczen mulva megjelent, egy pinczér kíséretében, ki egy tálczát hozott.

— Bocsánat, hogy önt várokztattam, de csak ezelőtt pár perczen jutott eszembe, hogy önt semmivel sem kínálhatom, ezért kevés frisitöt hoztattam. — A pinczér a tálczát az asztalra helyezé és távozott.

Arsten ur a kandallóról egy szivar-ládát vett le, s pompás havanna szivarral szolgált nekem. S mialatt elmondá, hogyan készítik a sorbette-et, társalgásunk annyira barátságossá vált, mintha régi időktől fogva ismernők egymást.

— És a festmény? — mondám. — Nem képzeli ön, mennyire ohajtom ismerni a történetet, melyet ön említett.

— Pedig épen nem vig. Oh! ha egyszer kezembem volna az ecset, midőn fölzigultan magam előtt látom e képet! Szerencsétlenségemre soha nem láthatom így, ha a vászon előtt vagyok; néha kérdem magamtól, valjon élhetek-e oly hosszasan, hogy e képet bevégezhessem? Csak korán reggel és este dolgozhatom, mikor más látogató nincs a képtárban. De beszéljünk arról, mi önt érdeklí s kíváncsivá teszi. Látta ön már a Dunát?

— A Dunát? Hisz keresztül mentem rajta Bajorországban, közel a forrásához.

— S másutt nem? Nem látta ön, hol méltóságteljesen

ömlik a fekete tengerbe? Egy ága van ott a folyónak, mely csaknem a Kárpátok lábaihoz kanyarul.

— Odáig soha sem jártam.

— Akkor ön nem látta Európa vidékeinek legszebbikét. Ott történt festményem kalandja, melyet önnek röviden elmondandok.

Ezelőtt három évvel, daczára annak, hogy atyám akaratára ellen cselekedtem, elhagytam a göttingai egyetemet, hol azon szín alatt, mintha jogot hallgatnék, tanulmányoztam a festészetet. A jogi könyvek csak utálatot gerjesztettek bennem, hanem mikor nem festettem, azzal töltém az időt, hogy képzelt munkákat olvastam, melyek hazám néhány íróját nevezetesekké tették.

Utításkámmal a hátamon családomhoz tértem; alig érkeztem meg, kijelentém atyámnak, hogy elhatározott szándékom, Európát gyalog beutazni, tanulmányozni a népek szokásait; remélvén, hogy idővel jeles festő válik belőlem.

Atyám haragra gerjedt.

— Te nagy festő! — kiálta, oly hangon, hogy engem egészen megriaszson — nagy mázoló, ez lesz belőled!

A szavak alatt lesütém fejem, de nem hagytam föl szándokommal. Elszántam magam, mert biztam hivatásomban.

Atyám egyebet nem tehetvén, megtagadta az utazási költségeket, feledvén, hogy anyámról maradt egy kis vagyon, melyről szabadon rendelkezhetem; s meg is egyeztem egy bankárral, hogy koronkint előre meghatározott helyre egy-egy összeget fog küldeni s ezzel el is utaztam.

Átutaztam Németországon, Ausztrián, Magyarországon, Törökországon, s végre eljutottam a Duna torkolatához, a fekete-tenger partjaira. Onnét feljöttem a nagy folyó azon ágán, mely a Kárpátok bérceiből veszi eredetét. Fölfedeztem egy helyet, hol elhatároztam magam egy ideig kipihenni s lerajzolni a gyönyörű tájakat.

Nagyszerű sziklacsoportok láncolatának alján a folyó, melynek ágya feljebb nagy, itt össze van szorítva és tágas tóvá alakul. Az ide tévedt idegen azt hiheti, hogy a tengerpartján áll, oly nagy a víz tükre, és a csalódás teljes, mert a víz a sziklák aljában láthatlanul hőmpölyög odább.

Jól lehet, hogy a csupas szirtek meg-meg ssakasztva, mély hasadások által, mit a háborgó hullámok véstek, a legnagyobb szerűbb látvány, mit e táj fölmutat, a háttérben mégis művelt vidéket lehet látni, sőt lankás dombokot, és viruló völgyeket, melyek mélyében majorok és kunyhók emelkednek.

Egy ily majort választottam lakásomul. A család, mely ezt lakta, állott a bérlőből — 'Bolschen Alexisből — jólelkű és hatvan éveinek daczára vidám fürge nejből, s tizenhat éves lányából, ki oly angyali szépség volt, hogy álmaimban sem láttam szebbet, mely hozzá hasonló lett volna.

Pár hét múlva, már szoros ismeretségben voltam a háziakkal és ezeknek szomszédaival.

Néha midőn Katinka elvégez te dolgát, elkisért a folyópartján, vagy a szirtek csucsain tett sétatámban, bámulva, mily könnyűséggel rajzolom albumomba a tájakat, melyeket annyira szeretett.

Gyakran a majorház küszöbére ült, mialatt a bérlő pipáját szidogálta, Bolschenné asszony fonókerékét pergette, s én nekik messze földön történt eseményeket beszéltem, mit az egyszerű emberek bámulva hallgattak. Mire kifáradtam, Katinka elkezdte hazájának dalait énekelni, melyek vagy a ré-

giek dicséreteit tartalmazzák, vagy egy-egy ifju párról szóltak, kiket a szerencsétlenség halhatatlanná tett.

A szép Katinka nem várta soha, hogy fölszóltassék az éneklésre. Tudta, hogy dalaival atyjának és anyjának örömet szerez, nekem pedig szelid hangja, melyet egy közel lévő vizesés mintha csak kísért volna, sokkal kellemesebb, mint a San Carlo színház első énekesnőjéé.

Ön minden nehézség nélkül kitalálhatja, hogy megszerettem Katinkát. Szerettem magam körül látni a bájos lánykát, szerettem hallgatni rokonszenves hangját, és vig hahótáit, de nem igyekeztem általa viszont szerettetni. Tudtam, hogy kedvese van, egy derék dunai halász, ki akkor Odessába hajózott, hová eladni vitte az utóbbi idényen fogott beszózott halakat. Katinka azt állítá, hogy nem sokára visszatér. Szerelme ártatlan és tiszta volt, nem pirult bevallani és emlegetni jövődő férjét.

— S mikor megy ön férjhez, Katinka? — kérdém őt egy este, midőn mindketten a szikla falon bámultuk a nagy viz zavaros tükkrét.

— Még mostanság nem, mig Herman elegendő pénzt nem gyűjt, hogy saját háza lehessen. Atyám azt mondja, hogy mindaddig nem megyek férjhez, mig mátkám barmokat nem vásárol, és házat nem vesz bérbe, hogy a völgyben maradhasson; a Duna veszélyes, nem szeretném, ha férjem évenként két hosszú utat kellene hogy tegyen csolnakon.

— De talán sok idő kell neki, Katinka, mig a szükséges összeget megszerzi.

— Már sok pénzt tett félre. Még egy év kell csak. Ezen várakozás csak érte aggaszt. Én nagyon boldog vagyok atyámnál, s tudom, hogy Hermann nagyon szeret.

— Mennyi ideje már annak, hogy ön e fölfedezést tette? — kérdém tőle enyelegve.

— Nem emlékszem, — mondá lelkéből nevetve, — még gyermekkorunk éveiből eredt.

Egy hó telt el, és a völgynek látogatói jöttek, osztrák tisztek és katonák, a kormánytól voltak küldve az adót fölszedni és ujonczozni a sorozás alá tartozó ifjakat. A parancsnok, harmincz negyven év közti szép férfi volt, kinek a fehér és aranyos egyenruha még jobban kiemelés személyes előnyeit, Bolschen bérlőhöz szállásoltatta be magát.

A katonák nem voltak szívesen látott vendégek a völgy, lakói sokalták az időt, a fiatal lányoknak meg nem tetszett, hogy kedveseiket a hadseregbe vigyék. Mégis egy nagy része az ifjaknak, elesábitva a dicsőség és szerencse magasztalásai által, nem kivántak egyebet, mint elhagyni honukat s Bécsbe menni.

Mielőtt még a parancsnok egy hetet töltött volna a völgyben, észrevettem, hogy Katinka ártatlansága és szépsége nagy benyomást tett reá, s a szegény gyermek, ki nem ismerte a rosztat, és semmit sem gyanított, gyakran beleegyezett, hogy őt esti sétatáiban kísérje. El volt ragadtatva a tiszt előzékenysége által, s egészen boldog a kis ajándékok által, miket neki adott; nem sokára ép oly közlékeny és barátságos volt vele, mint velem.

Engem aggasztott, látván, hogy milyen fordulatot vesz ismeretségük, mert Katinka minden ártatlansága mellett még is kellemetlenségtől tartottam.

Aggodalmaimat még inkább növelé az, hogy egy napon láttam a tisztet komolyan beszélni Bolschennel, gyakran pillangatva a fiatal lányra, ki a kis udvaron galambjainak s tyúkjainak enni adott.

Ezen este a bérlő nagyon szórakozottan szította pipáját. Nem vett részt a társalgásban, mint máskor, s nem kérte Katinát, hogy énekeljen, de több izben láttam tekintetét büszkén emelni lányára.

(Vége köv.)

Az angol lakház.

Emiliától.

(Vége.)

Ha külsőleg a kevés és felette nagy ablak nem is szépiíti a házat, annál kellemesebb benyomást tesznek a lakásban. Természetes is, hogy oly szobát, melynek csak egy ablaka és ajtója van, sokkal kényelmesebben lehet butorozni, mint a mi szobánkat, a hol nem ritkaság a két ablakon kívül még három ajtó is, melyek kivált télen olyan kellemetlenek a légvonat miatt, és olyan hamar a legmelegebb szobát is kihűtik.

A nagy nappali szoba helyett egyik-másik angol házban található két egymás mellett fekvő szobát, melyeket csak egy nagy hármasszárnyajtó választ el, és melyek nagy szárnyajtó kinyitása által, ha épen kell, egy szobává is alakíthatatnak át. A hátsó szoba rendszeren a könyvtár, a háziur többnyire abban tölti szabad idejét, valamint a család is a reggeli utáni időben itt mulat. A komolyabb munkához képest, mely itt végeztetik, íróasztalok, szekrények, néhány kényelmes ülőhely, hirlapok, íróeszközök stb. vannak felállítva, és sok angol családnál még a reggelit is e szobában végzik.

Hogy az angol az ő családi életét minél háborítlanabban élvezhesse, minden üzleti dolgot távol tart házától. A háziur szobája tehát soha sem szolgál ne ki tulajdonképeni dolgozó-, vagy fogadó szobául, hanem az erre szánt helyiség rendszeren jó távolságba esik a lakóháztól. Egy czélszerű házirend, t. i. a késői ebéd előtt, lehetővé teszi, hogy az angol férfiak sokat dolgozhassanak házon kívül, de a pihenésre szánt órákat is annál háborítlanabban otthon élvezhessék.

Az épület alanti részét többnyire a nappali szoba és ebédlő foglalja el. Az arisztokrácia lakásait kivéve, egy-egy emelet ritkán áll négy szobából. Gyakoriabbak azon házak, a melyekben egy-egy emelet csak egy szobából áll, az esetben a nappali szobába egy lépcsőn kell fölmenni, ez emeletet azonban többnyire a háló szobák foglalják el. Minden szobának csak egy ajtaja van.

A második emeleten levő szobák többnyire az egyes felnőtt családtagok által használatnak és az egyik a fiatal nemzedéké. A padláson vannak a cselédek szobái és kis kamrák, a lim-lom számára.

A lépcső, mely az emeleket egymással összeköti, közből van. Feltűnő itt is a tisztaság. Különös fehér maszat által márvány szint nyerne, a melyhez aztán igen jól talál a tarka szőnyeg, melylyel fényes réz-rudacsok segítségével a lépcső bevan huzva.

A helyiség drágasága szükségessé tette igen keskenyre szabni a lépcsőket. Középszerű házaknál csak három lábnyi szélességűek e lépcsők, de miután a házban idegen lakókkal nem találkozni, úgy az nem akadályozza a családtagok közti gyors és kényelmes közlekedést, a fa- és vízfordás kellemetlenségeivel pedig angol háznál soha sem találkozhatni, mert minden házban van vízvezeték és fahordó csiga.

Vessünk még egy pillantást a földalatti helyiségekbe, a

hol a háztartásra szükséges munkákat végzik. E helyiségbe a bejárat a fölépcső alatt van.

Az angol házak az utcától árok által vannak elválasztva és így az alsó helyiségek onnan kapják a világosságot és levegőt. Ugyanitt van a konyha is, mi ellen a mi háziasszonyaink alkalmasint felzúdulnának, a kik többet foglalnak a konyhával, mint az angol nők. Falusi lakházaknál azonban a konyha többnyire az ebédlő közelében van, és a városi házaknál is csak a helyszűke tette szükségessé ez elrendezést. De még más tekintetben is különbözik az angol konyha berendezése a miénktől. A konyha közép- és főhelyét a tűzhely foglalja el, melyen kőszénnel tüzelnek, két oldalt áll egy-egy takaréktűzhely, elég szűk terjedelemmel. Sütőkemenczét a legritkábban találunk. Pecsényéiket mindig a nyitott tűznél forgató nyárson sűtik, mi által a sült nemcsak színre, hanem izre is jobb a sűtőkben sűlteknel.

Miután az angol konyhát kizárólag csak főzésre használják, ki van küszöbölve belőle minden piszkos munka, és még a főző-edény mosogatására is külön kis hely van fenntartva, valamint a porcellán, üvegedények és az ezüst elhelyezésére is külön kamra van. Tisztaságra nézve tehát a konyha vetekedik akármelyik szobával, és a cselédek annak is tekintik, habár minden konyha mellett ott találjuk a cselédszobát is.

Igazi pinczét nem igen találunk az angol városi házaknál, és általában kevés hely tartatik itt fenn a konyhaszükségletek számára, mert ezek minden nap a reggeli órákban a házhoz hordatnak de azért minden háznál kis kamra található husneműek, és egy másik a fűszerárak vagy befűtők eltartására.

A tisztaság iránti szeretetben az angol a hollandival állítható egy sorba és az első lépéssel, melyet egy középrendű angol házba teszünk, látjuk azt a kis rekeszt, a mely belül a csarnokban az ajtó mellett van, és a melybe a belépő vendég esernyője vagy sárzipője szép rendben elhelyeztetik, nem különben találunk elkülönített kis szobákat, a melyeknek csak az a rendeltetése, hogy bennük a ruhák és cipőfélék tisztíttassanak.

Hogy a ház el ne piszkoltassék, a köszönet az utcáról öntik a pinczébe, mely csak ennek szolgál, s mely egy vastáblával le van zárva.

Minden bizonnyal az is könnyíti az angol házak tisztántartását, hogy a vízfordás ott egészen elmarad, lévén ott minden helyiségnek a maga vízvezetéke, külön ágazatát képezvén a nagy vízvezetéknek, mely London és más angol városok minden utcáját keresztül szeldeli. Azért minden ház második emeletén egy elmaradhatlan fürdőszobát is található, a melynek egyik nagy víztartója a kandalló melletti falból melegszik. A használt vizekre is külön vízvezeték van, valamint a konyhatalaját is egy perc alatt vízzel el lehet borítani és felmosni.

Bejárván ekként egy angol ház minden zege-zugát, némileg megfoghatóvá lesz előttünk azon szép tulajdon, hogy az angol csak is családja körében találja föl minden boldogságát; ez a hely az ő igazi világa, a honnan az életbe egész lelkét és boldogságát viszi ki, és ott künn örömmel fáradozva, pihenést és üdülést ismét csak ott keres és talál.

Egy hét története.

Junius 7-dikén.

A nyári idény. — Bucsuk. — A német színházak. — A zsémbes házaspár-ról. — Latabár szintársulata. — A magyar operette. — Tárca-kérdés. — Desjardins Ernő előadásai. — A Duna. — Páris ostromáról. — Desjardins Bismarkról. — A communeről. — Nyakmerő előadás. — Egy nagy nap.

A fürdőhelyek még keveset tudnak ugyan róla, de minden jel odamutat, hogy más években ilyenkor már szép nyár szokott lenni; ha nincsenek is meleg napjaink, vannak már jégveréseink. Makó vidékén, Biharmegyében, sőt nálunk is, a Kőbányán mult hétfőn nagy zivatarok voltak; aztán az olasz opera-társulat is fölszedi már sátorfáját, és mi nem igen marasztjuk, úgy végezte, a mint kezdte, „Ernani“ csak olyan siralmasan ment, mint a legtöbb opera, melyet tőle hallottunk, és most ő megy, és utána reá a nemzeti színház rendes személyzete is követendi példáját, egyik része Náday vezérlete alatt Kecskemétre, másik része máshová, harmadik része sehová sem megy, hanem szépen itthon ülve nézi a színház zárt ajtait két hónapon át, mely idő alatt szép alkalma lesz a fővárosi közönségnek még bővebben megismerkedni az itteni német színházakkal, a melyek ugyan százszorta rosszabbak a nemzetinél, de mégis jobbak a semmi színháznál, legalább van mire „simfelni“, és az is valami, addig-addig simfelnek, míg el nem lehetnek egymás nélkül; ismertem egy házaspárt, mely harmincz éven át szakadatlan háboruban élt egymással, a férj a feleséget, a feleség a férjet minden nap ujjabb-ujabb válogatott keserőségek tartotta, egyszer aztán egyet gondolt a feleség, kapta magát, megbetegedett, a férj természetesen dühös lett miatta, ezt is csak az ő boszantására gondolta így ki a drágalátos feleség, pattogott rettenetesen, az asszony meg fenyegette, hogy azért is meg fog halni. Meghalni?! A férj úgy kaczagott erre, hogy csak úgy porzott bele. Meghalni! A bizony, csak azt szeretné ő megérni, mondá, és a feleség ez egyszer nem ellenkezett vele, elaludt és nem ébredt föl többé; a férj eltemettette és azt hitte, hogy no most már minden jól van, nem lesz többé, a ki őt boszantja, nem is volt, egy hétig aztán eléggé jól is ment dolga, egy hét múlva aztán olyan furcsán kezdte magát érezni, nem volt kívül veszekednie, olyan üresnek, kietlennek találta magát elébb a házában, aztán a szívében, aztán az egész világon, és hat hónappal zsémbes felesége halála után ő is künn feküdt a temetőben, zsémbes felesége mellett, utósó kívánsága is az volt, hogy zsémbes felesége mellé temettessék, hogy ott lenn a más világban újra elkezdhesse a zsémbeskedést, annyira nem lehetett már el nélküle. Nem-e úgy leszünk mi is a rossz német színházakkal, mihelyt egyszer megszoktuk?

Azért legjobb megszoknunk a gondolattal, hogy a míg a nemzeti színház zárva lesz, menjünk által Budára, a nyári szinkörbe, a hol ezen idő alatt Latabár jónévű vidéki szintársulata hirdeti a magyar ígét. A társulat magában is eléggé jó és Latabár is ügyes igazgató, a mit már azzal is bebizonyított, hogy ovatosan kitért a nemzeti színház előtt; olyan műsorozatot állított össze, a melyben egyetlen egy olyan darabot

sem találunk, a mely a nemzeti színpadról ismeretes volna. Így lehetlenné van téve az összehasonlítás, a párhuzamítás, és ez nagyon jól van így, mert Latabár szintársulata nem versenytársulata a nemzeti színháznak, hanem egyszerűen az egyetlen magyar szintársulat nyáron át a fővárosban, és talán még valami, tudniillik magyar operette-társulat a fővárosban; Latabár műsorozata kiválólag operettekből van összeállítva, talán épen azért, mert nyáron át a pesti német színházakban is leginkább az operette járja. Latabár tehát gondolhatta magában, hogy ha a budapesti közönség nyáron át annyira áhítja az operettet, jó, adok én neki operettet, bizonyosan nem rosszabbakat, mint a minőket a német színházakban adnak, és akkor — jó magyar operette rossz német operette ellenében — és hozzá még magyar színház a magyar fővárosban, — mondom, Latabár ügyes igazgató, okosan kezdte, azért talán nem fogja megbánni, hogy Budával kezdett.

Es mikor egyszer Budán megbarátkoztunk azzal a gondolattal, hogy magyar operette-színházunk van, akkor talán azzal a gondolattal is könnyebben fogunk megbarátkozni, hogy magyar operette színházunk is van, és akkor aztán szépen letelhetik a nemzeti színház szünideje és kezdődhetnek újra az előadások a nemzeti színpadon, a magyar operette-színház sorsán az nem igen fogna változtatni; úgy is kicsi már a nemzeti színház, lenne tehát egyszerre két magyar színházunk a fővárosban, a nyári szinkörből az operette szépen átköltöznék Pestre és maradna tovább is, a mi volt: magyar operette színház, nem versenytársa, hanem kiegészítő pótléka a nemzeti színháznak, nem csekély tényezője a főváros magyarosodásának, egy valóságos szükségpótló, és — igen ám, de hol vegyen Latabár színházat? Biz azt én nem tudom, hanem azért azt tartom, hogy ha gróf Andrássy Gyula Horváth Boldizsár után is kapott egy derék igazságügyi minisztert, akkor Latabárra nézve sem lesz az leküzdhetlen tárcza-kérdés, csak a közönség sorakozzék a magyar operette körül, akkor helyet is találunk számára, elébb kicsi helyet, majd nagyobbat, még egyszerre csak két igazi magyar színházunk lesz a fővárosban. Bizony, az sem sok, csak már volna is!

Hogy mily nagy közönségre számíthat nálunk az operette, azt — Desjardins Ernő, párisi tanár francia előadásai is mutatják. Eddig két előadást tartott, mult szombaton és mult hétfőn. Az elsőben a Dunáról, a másodikban Páris ostromáról szólt, mindkét alkalommal igen szépen — úgy melleleg talán nem árt megemlítenem azt, is, hogy Desjardins ur érdekes férfiú, borongó körszakállal, beszédes kék szemekkel, kissé határon túl terjeszkedő magas homlokkal és finom modorokkal — és mind a két alkalommal válogatott közönség előtt, a mi annyit tesz, hogy az evangélikus iskola terme szépen befogadhatta a hallgatókat. Mind a két előadás igen tanulmányos volt reánk nézve, nemcsak tartalmuknál fogva, hanem azért is, mert megtanulhattuk belőlük, miként kell a nagy közönség számára előadásokat tartani, miként kell a tudományos tárgyat könyüvé, világossá, átlátszóvá tenni és érdek-

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Juniushóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Pest, 1871.

feszítőleg előadni. Midőn Desjardins a Dunáról beszélt, előadta e nagy folyam világjelentőségét, milyen nagy kincset birunk benne, mik az akadályok, hogy a fekete-tenger és Budapest közt nem egyenesen jöhetnek-mehetnek nagy tengeri hajók, mikép lehetne e folyam torkolatait az eliszapodástól megóvni és milyen jó volna, ha e nagy célra Magyarország és Románia szövethetnének, mindkét nemzet nagyobbá és hatalmasabbá válnék ezáltal. És ez egész előadás alatt olyan komolyan beszélt, mint egy tudós és olyan szépen, mint egy költő.

A második előadás alkalmával pedig Páris ostromáról szólt; ő az egész idő alatt Párisban volt, átélte a szenvedés sötét napjait elsőtől utolsóig, milyen nagy volt a tengerész-csapatokban és általában az ötödfél százezer főnyi nemzetőr-seregben a lelkesedés és harcvágy, és hogy még sem verték meg vele a poroszokat, annak csupán csak Trochu, Páris hadi kormányzója volt az oka. Ennek a hadvezéri képességéről nem nagy dicsérettel szólt; annál lelkesültebben nyilatkozott Dorian közlekedésügyi miniszterről, kire a főváros éllemezése volt bízva, továbbá Gambetta, Faidherbe és Chanzyról; ha Gambettát nem akadályozzák hadszervezési nagyszerű terveinek kivitelében, és a két utóbbinak oly nagy és szervezett seregek állanak rendelkezésére, mint Trochunak, a francia-porosz háboru egészen más véget ért volna.

Azután áttért a boldogtalan communere, ez már az ostromzár idejében életjelt adott, de hogy annyira pusztító hatalom-má fejlődhetett, ezt — miként én is annak idején állítám — egyenesen idegen befolyásnak tulajdonítá. Nem ok nélkül tette azt az ördögileg okos Bismark, hogy midőn a békepontok aláírása után a porosz osztrómló-seregek Páris alul elvonultak, a párisi nép kezében a fegyver meghagyattott. Bismark igen jól tudta, hogy mily iszonyatoságokra nem képes a tévutra vezetett nép, azért nem vette ki kezéből a fegyvert! Hátha még az is kiderül, hogy a boldogtalan emlékü commune porosz pénzzel fizette embereit? Mert annyi már is kétségtelen, hogy idegen pénz működött ez idő alatt Párisban, és pedig roppant sok pénz, száz meg száz milliókra menő összegek, és melyik hatalomnak volna most annyi pénze ily célokra és melyik hatalomnak lett volna ugy érdekében, hogy a francia nemzet maga-magát gyilkolja agyon? De bizuk ezt az időre, ez előtt semmi sem marad titokban, és a történelem majd kideríti, ha valjon mint államférfi, vagy pedig mint hóhér volt-e nagyobb az az ember, a ki most az egész nemzetet, a mely ugy szereti magát: „a gondolkodók nemzeté-“ nek nevezni — orránál fogva vezeti.

És milyen rendületlen erős hittel szólt a jeles francia tudós nemzete jövőjéről! Nem hiába vonzotta őt szíve hozzánk, tudta, hogy itt megértik azt a hitet, a melyet a fájdalom edzett meg, és adja Isten, hogy szent hite teljesedésbe menjen!

Még egy előadást fogunk tőle hallani, a munkás mozgalomról, aztán eltávozik körünkből, de lelke bizonynyal sokszor vissza-visszatérend hozzánk, mert rövid ittléte alatt is meggyőződhetett, hogy nagy itt azoknak száma, a kik osztoznak fájalmában ugy, mint reményeiben.

Harmadik előadásáról már csak a jövő héten fogok részletesebben szólhatni és hasonlóképen Garette Williams csudatetteiről; Garette Williams nemcsak bátor, hanem nyakmerő férfi is, átsétált a Niagarán egy vékony sodronyszálon, egy velocipéde hátán! A pesti állatkert kissé távol esik ugyan a Niagarától, hanem azért mégis szívet-lelket mogyragadó látvány lesz, harmincz, hatvan, sőt talán nyolczvan lányi magasságban a velocipéden való nyargalás egy vékony sodrony-

szálon! Lehetetlen, hogy az a gondolat ne fojtogassa a lelket: „Ha ez az ember csak egy szempillantásnyira elveszti az egyensúlyt, el van veszve“ — felséges egy gondolat, ugy törik magukat utána a népsége k ezrei.

Mi egészen más látványt nyujtott mult kedden az országgyűlési képviselők háza! Egyike volt ez azon napoknak, a melyek mint a torony teteje a sik róna földön, magasra emelkednek a nemzet életében, és az égre mutatnak. Nem szereket e helyütt politikáról szólni, mert ez vajmi szomorú thema, és én a nőt csak mosolylyal ajkain szeretem látni, de az öröm könye még igézetesebb látvány az öröm mosolyánál, azért tehát álljon itt a keddi gyűlés rövid képe. A képviselőház törvényjavaslatot fogadott el, mely szerint a szegény telepítvényes nép is megszabadul a földes uri függés alul és szabad polgára lesz a hazának; átküldé aztán ezen törvényjavaslatot a méltóságos főrendi háznak és a méltóságos főrendi ház ugy megnyomorítva küldte azt vissza a képviselő-háznak, hogy ha ez törvényynyé válik, a telepítvényesek sorsa rosszabbá válnék, mint eddig volt. Ezt a megnyomorított törvényjavaslatot vette tehát alapul a képviselő-háznak egyik vezérférfia, és előadta nézeteit a mi méltóságos főrendi házunkról, és valahányszor kimondta e szót: „méltóságos főrendiház“ az egész képviselőház olyan arcot mutatott, mintha vaczkorba harapott volna; nem méltóságos e ház, mondá a vezérférfi, mert nem képvisel az sem értelmiséget, sem vagyont, sem érdemet, és az egész képviselőház reá hagyta, hogy az egész jelenlegi méltóságos főrendiházat minél előbb szét kell bontogatni, és olyant állítani helyébe, a mely méltó legyen egy alkotmányos magyar nemzethez; egyhangulag fogadta el a képviselőház ezen indítványt, pedig a ki az indítványt tevő, az el len z é k vezérférfia volt: Tisza Kálmán!

Vajha megérnök már valahára azt a napot, hogy midőn az ország nagy haladási kérdései forognak szóban, se jobb, se balpárt ne volna a hazában!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

++ (Az orsz. magyar gazdasszony egylet) junius havi választmányi ülésében a folyó ügyek elintézése után Bende Lajosné abbeli kérvénye, hogy engedessék át neki egy árva-leány, kit örökbe fogadni ajánlkozik, bővebb tájékozás és jelentéstétel végett az elhelyezési bizottmánynak adatott át. Köszönettel vétetett a Császár-fürdő bérlőinek ajánlata, hogy a helyiségeket az egylet javára minden díj nélkül egy esztélyre engedik át, melynek következtében határozatott junius 14-dikén egy kedélyes, fesztelen esti mulatságnak rendezése, melyre a bemeneti jegyek 1 frt 50 krral csak is az egyleti tagoktól lesznek megszerezhetők. Köszönet szavaztatott Cséry Lajosnak az egylet iránt tanusított jó indulatáért, ugy Vogel Péternének az árvák részére ajándékozott 2 arany és Simig Istvánnának egy hűtő teknő és 3 bádog tejes fazékért.

++ (Munkácsy Mihály) jeles festő hazánkfiáról napról-napra nagyobb lelkesedéssel és dicsőítéssel irnak a külföldi lapok. Legujabb: „Háborus idők“ ezimü művét ismét festészeti remeknek tartják. E mű jelenleg Düsseldorfban van kiállitva. Mint „Az elitelt utósó napjai“ ez is a legnagyobb feltűnést idézi elő. A tépést fosztó magyar nők, kiknek egy sebesült katona élményeit beszéli, épen oly mély lélektani kifejezés-

sel, mint ritka színezési pompával vannak teremtve, s rendkívül jó hatást gyakorolnak a nézőre. A megrendelő angol személyesen jött e kéért, hogy Londonba vigye, s azt rögtön a világtárlatban helyezze el. Goupil műkereskedő is azonnal szerződésre lépett a művészsel, hogy a képet kimentszethesse, és egy másik képet rendelt meg nála, melynek czime „A békés idő” lesz. E kép tárgya szintén magyar lesz; a mint t. i. szombaton este, egy magyar földbirtokon a napszamosokat fizetik.

✦✦ (Az emberszeretet) jeles példáját mutatá a legközelebb elmúlt hetekben Fejérmegyének A. . . mezővároskájá. Kebelében egy öreg atya rövid idő alatt nejét s két hajadon leányát veszté. Szegény öreg kinos szívfájdalmaiban a legnagyobb inségnek nézett elé, mert kedveseinek betegeskedése anyagilag is annyira sujtá, hogy a temetkezési költség fedezésére csekély vagyona eladásáról gondoskodott. Ekkor jött be hozzá A. városka két érdemes tagja s a polgárságtól, általuk összeszedett 108 frt 49 krnyi összeget, mint a városka részvét-adományát adták át. Főlöszleges volna az öreg meglepetését leírni.

✦✦ (A képzőművészeti társulat) műcsarnokába legközelebb ismét néhány külföldi festmény érkezett. Köztük a világ első állatfestésztől, Voltz Frigyesztől, egy gyönyörű állatkép, tóparton pihenő tehének, mely finom színe és remek kivitele tekintetében ritkítja párját, s mint örömmel halljuk, egy pesti műkedvelő hölgy, Diescher építész nejének megrendelésére készült. — Egy más örvendetes hír pedig egy jeles magyar történelmi festmény legközelebbi beérkezését emlegeti, Münchenben lakó festész hazánkfia, Weber Ferencz kezétől, mely „Szigetvár végperceit” ábrázolja, a mint a szigetvári Leonidás hős neje égő kanóczczal a löporos toronyba menekül, hogy a benyomuló törökökkel együtt önmagát s a várat légbe röpítse. Az érdekes festmény az imént Münchenben volt az odavaló müegyesület tárlatában kiállítva s az illetékes körökben osztatlan tetszést aratott.

✦✦ (H.-M. Vásárhely) mult hó 30 dikán alkonyatkor azon rémhír terjedt el az új templom környékén, hogy a torony belülről kigyuladt. Csakhamar nagy csoport ember futott össze, rémült arczczal látták a torony felett lebegő sötét füstfelhőt, sokan érezték a keserű füst szagát is; némelyek szerint előtte való nap gyermekek voltak a toronyban s másztak föl szédítő magasságba bagolyfészkekért, bizonyosan ezek ejtettek el valami tüszikrát, mely most valamely korhadt gerendázatban emésztődve, bocsátja a sűrű füstfelleget. Lélekszakadva futottak kéményseprők és csákyásokért, a rémült közönség látta, mint növekszik a füst, némelyek szerint már a bádogtetőzet is izzóvá kezdett válni, mikor megérkeznek a kéményseprők és csákyások mindenféle tüzoltó készletekkel. Gyorsan siettek föl a toronyba, a szédítő magasságba s im, kisült, hogy ott bizony semmi égés, semmi füst, hanem a torony fölött több milliárdnyi csapat s z u n y o g, sűrű gomoly felhőként lebeg, alakját változtatva, hol tömörülve, hol ritkulva, minek folytán az alatt állók könnyen eshettek azon tévedésbe, hogy tűz van.

✦✦ (Egy, a ki hatalmas elfogadót keres.) A királyi kabinetből e napokban a belügyminiszteriumhoz egy leirat érkezett, válaszul egy marosvásárhelyi kérelmezőnek, ki három váltót küldött fel azon bizalmas esedezéssel, hogy ő Felsége sziveskedjék azokat elfogadni. A kérvényes tán csodálkozni is fog az értesítésre, hogy ő Felsége nem teheti meg neki azt a baráti kis szolgálatot.

✦✦ (Garrette) „csillagjárása” — így nevezi a német színlap a kötélén való velocipédezt — mult esütörtökön fenségesen sikerült az állatkertben. A társulat kicsinye nagyja bizonynyal nem veszi sértésnek, ha ezt mondjuk róla, hogy kötéltre termettek, sem azt, hogy különb majmokat még itt nem láttunk. Igazán kitünő egy kötéltánczó társulat. Kusznak egy szál kötélén, forognak egy szál lécczen, himbálódznak járnak a levegőben, kezüket-lábukat szabadon hajigálódva, csak a féltérddel, vagy a félláb fél fejével a hinta fájába fogódzva, vagy föl és le a létrán, mely a légben függő hinta fáján áll, és a semmihez van támasztva; vagy — de minek részletezni e magas, nyakmerő, fellengő művészt? A velocipédezt is fenségesen sikerült; épen pompásan kezdett esni az eső, a tiz-tizenként ezernyi közönség szeretett volna földel alá szaladni, de hogy hagyná itt a velocipédezt? Garrette ur le talál bukni a 80 lábnyi magasságról, hát ő azt ne lássa? Már-már azt hittük, hogy Garrette ur elfogadja az esőt indokul arra, hogy ő ma nem kockáztatja fellengő sorsát és kezdtünk kiabálni, és egy kicsit dorombozni: „Garrette” és „Velopiczet, Pelófitécz” sat. Végre aztán nemcsak egy két Garrette is mászott fel a 80 lábnyi magasságba; az egyik felakasztotta magát egy alálógó hintón, a másik meg a velocipéde hátára ült, egy kicsit megezirógatta lábával, aztán elindította és ő ment, mint egy tulvilági lény, mennydörgés és záporosótól körülkoszoruzottan, alatta meg bukfencező társa a kötélén lógva, jupitéri látvány! Háromszor pédezte magát velociját oda és vissza, a negyedik istenostrománál azonban fele uton egyszerre csak zsupsz, a velocipéde felfordul és mindkét Garrette ur lefordul a 80 lábnyi magas kötélről! Hanem azért egyiknek sem lett semmi baja. A mint lefordultak, azon szépen függve maradtak a velocipéden, a velocipéde meg a „csillaguton”, a zsinóron, a másik még csak belekapaszkodott a maga hintájába, így lebegett a két félisten a levegőben, azután az egyik felkapaszkodott a kötélén és fordult jobbra, a „csillagut” zsinórján végig a kötélfájáig, ugyanazt tevé a másik a velocipéden, és fordulván balra a kötelet tartó másik fáig, aztán szépen lebecsátkoznak, a záporral daczó közönség örömrivalgásától üdvözölve. — Az állatkert igazgatósága valóban elismerést érdemel, hogy a közönségnek e nemes majom-komédiát szerezte, egyéb állatot úgy is alig lát már ott az ember; már a sasokból is csak egy-két példány maradt meg hirmondónak. — Aztán milyen olcsón mutatja az igazgatóság majom-komédiát! Belépti díj csak 50 kr, ezen a pénzen aztán rendelkezésre bocsátja az egész kertet, kivevén azt a darabot, a hol a komédia jól kivehető; ez a hely körül van kerítve, a kerítésen belül egész hosszában deszkák vannak rakva, a melyeken ülni is lehet, és egy ilyen ülésért ismét csak 50 krt kellett fizetni, tehát 1 frtért egy isteni majomkomédia; ugy-e bár, olcsóság?

✦✦ (Egy nemes emberbarát halála.) Koszthelyről írják: e hó 2-dikán városunk egyik legnagyobb jóttevőjét temették el. Dr. Pfahler Károly, a 83 éves aggastyán, ki Pesten született, de Koszthelyen mintegy 50 év óta lakott, ifjabb korát az ügyvédi gyakorlat és a jogi iroda'omnak szentelte, míg élte utolsó éveiben leginkább a szenvedő emberiséggel foglalkozott, a mennyiben az öt felkereső betegeket minden díj nélkül nemcsak gyógyította, hanem még orvosi szerekekkel is ellátta. Megolvastván végrendeletét, melyet sajátkezüleg írt, meggyőződünk, hogy mintegy 60,000 frtot hagyott hátra, ez összegből husz ezer forintot családjának, husz ezret a pesti-, és majdnem huszezeret a koszthelyi szegényeknek adományozott. Megem-

litendő, hogy a pesti szegények részére hátrahagyott összeg kezelésével a pesti nő-egyletet bizta meg. Temetése egyszerű és zajtalan volt. Béke a nemes emberbarát poraira!

✦✦ (Bittó István), az ujonnan kinevezett igazságügyi miniszterről a következő életrajzi adatokat közölhetjük: Született 1822-diki május 2-dikán Pozsonymegyében, Sárosfalván. Iskolában járt Pesten és Pozsonyban, ez utóbbi helyen nyerte a jogot 1840-ben, aztán aljegyző lett Mosonymegyében. 1845-ben szolgabíró lett Pozsonymegyében. 1848-ban képviselővé választották Alsó-Csallóközben, Pozsonymegyében. 1849-ben külföldre menekült. 1851-ben hazajött és Somogy megyében telepedett le. 1861-ben és 65-ben képviselő lett a szigetvári kerületből, 69-ben pedig Abrudbányáról Erdélyből. Csak nagy nehezen, és akkor is kivált Deák Ferencz reábeszélése folytán szánta el magát a miniszteri tárca elfogadására, mert egyik kiváló jellemvonása az igénytelenség, azért ismerik jobban nagy tehetségét a bizottmányokban, a hol dolgozni kell annak, a ki tud, mint a szónoklat terén.

✦✦ (Van itt Pesten egy derék háztulajdonos), a kiben annyira ki van fejlődve a takarékosági ösztön, hogy még most is abban a kabátban jár, a mit nagyapja százgallérú köpenyegéből csináltatott. Természetes, hogy a mondurnak nem lehetett már valami tulságosan tisztességes fizionomiája, — mit észrevevén az asszony, lement a házukba lakó szabóhoz, ott megrendelt a férje számára egy rendbeli ruhát, kifizette, de meghagyta a szabónak, hogy azt úgy adja át a háziurnak, mintha ajándékozna. A házi ur nagyon megörült az ajándéknak s mosolyogva mondá a szabónak: „Köszönöm, úgy látom, hogy önnek igen jól megy a gseftje, nem veheti tehát rossz néven, ha a boltja évi bérét ezennel — 200 frttal fölemelem.“

✦✦ (Egy kilépett szerzetes.) Pozsonyból írják, hogy ott egy jeles, közkedveltségben álló hitszónok, pater Medardus (Dubovszky József), a ki szabadelvű, szívhez ép úgy, mint észhez szóló beszédeivel mindig nagy és ájtatos közönséget tudott gyűjteni maga köré, a csalhatatlansági dogma s a legközelebbi pozsonyi események folytán kilépett a ferencziek rendéből, melyhez eddig tartozott. Kilépése indokait egyéb-iránt egy hosszabb emlékiratban szándékozik kifejteni.

✦✦ (Rózsás napló.) Gróf Zichy Géza, a „Phrenolog“ szerzője, eljegyzé Karácsonyi Guido gróf második leányát, Ilma kisasszonyt. A kézfogó nagy ünnepélyességgel ment végbe Karácsonyi gróf budai palotájában. — Gróf Teleky Géza pedig mult vasárnap váltott jegyet Muraty I. kisasszonnyal, Muraty Sz. nagykereskedő leányával.

✦✦ (Vegyes hírek.) Karagyorgyevics herceg és társai a belgrádi merénylet miatt ellenök indított főbenjáró pörben a legfelsőbb ítélőszék által bizonyítékok elégtelensége miatt fölmentettek, mely eset nagy feltűnést költött. Ugyanis a megölt fejedelem sógorai, Hunyady László gr., mosonmegyei főispán és Hunyady Kálmán gr. honvédezredes benyújtották a miatt lemondásukat a miniszteriumhoz. — Nyáry Pál jól sikerült könyomatu arcképe megjelent és egy forintért kapható és postai utánvét mellett megrendelhető, Halász István kiadónál, nagy-koreszt utca 3. szám a. Pesten. — Rapay derék csizmadiamesternek, ki ezelőtt egy évvel velocipéden érkezett Párisból Pestre, párja akadt. Zemplénmegyéből két fiatal ügyvéd szintén velocipéden akarja bejárni az országot. Körutjokban már Kolozsvárra érkeztek. — Merénylet Obrenovics Milan szerb fejedelem élete ellen. Az ujvidéki „Zastava“ azon hirt közli, hogy a fiatal Milan fejedelem élete

ellen Orsini-bombával merénylet történt, mely azonban meg-hiusult, mert a bomba nem robbant szét. Azt gyanítják, hogy Szávics Olympia irnok és Vuskovics hadnagy voltak a tett kezdeményezői, több más egyénnel együtt, kik vizsgálat alá fogattak. — A dráma bíráló bizottság Csepreghy Ferencz „Magyar fiuk Bécsben“ című vigjátékát előadásra ajánlotta. Szerző dalokkal és zenével fogja élénkíteni e mű néhány jelenetét. Megjegyzendő, hogy Csepreghy Ferencz a mellett, hogy tehetséges költő, ügyes asztalos is egyuttal. — Lakatos Sándor, a szép magyar táncznak sok év óta ismert jeles tanítója, mint halljuk, Aradra indult, hol táncziskolát nyit. — Erkel Ferencz új zeneművet ír, melynek czime „Brankovics“ lesz. Két felvonása már kész, s alkalmasint már a télen elő fogják adni. A zeneköltő ez operája bevégzésére szülőföldjén, Gyulán tölti a színházi szünidőt, s már el is utazott. — Balázs Frigyes „Egy rejtett galamb“ című vigjátékot írt, melyet először a Náday igazgatása alatt kiránduló pesti szintársulat fog előadni Kecskeméten. — A fővárosi fiatalság körében klubok alakulnak, melyek tagjai becsületszavukra fogadják, hogy nem járnak oly nyilvános helyekre, s nem vásárolnak oly boltokban, hol nem beszélnek magyarul. Ez bizonyára hathatós gyógyszer lesz. — Tóth Kálmán a szerkesztése alatt megjelent „Honvédmenház könyve“ jövedelméből ismét átadott pár száz forintot az illető bizottságnak; e könyv eddigelé 700 frtot jövedelmezett a menháznak és biztosan remélhető, hogy ezen összeg legalább 1000 forintra fog kiegészülni. — Mr. Norris, amerikai polgár jelenleg Pesten időzik, hogy az általa föltalált új kövezettel próbát tegyen. E találmány anyaga a fa és asphalt bizonyos keverékéből áll, s „Nicholson pavement“ név alatt ismeretes. Budán a hid és alagut közti tért akarja ily burkolattal ellátni ingyen s ha sikerül, kész a várossal szerződést kötni ilynemű utczaburkolásra. — Egy pesti német népénekes társaság egy tagja, egy ugyanazon társasághoz tartozó izraelita vallású nő iránti szerelemből, át fog térni az izraelita vallásra. — A trónörökös részére gróf Andrassy Gyula miniszterelnök Rónay Jácint jeles tudósunkat ajánlá a magyar történet tanárává. — Mult szerdán ismét szép estéje volt a nemzeti színháznak, Felekiné asszony akkor lépett föl újra, két havi szünetelés után. A „Felolvasónő“-ben Carolina szerepét adta, gyönyörű alakítással és meleg bensőséggel. A szép számu közönség újra meg újra élénk tapssal üdvözölte méltó kedvencét.

✦✦ (Halálozás.) Nagy-Géczről azon szomorú hirt vettük, hogy özv. Péchy Gáborné, szül. Vörös Terézia urnő, egy áldott jószivű honleány, mult hó 29-dikén életének 66-dik évében jobb létre szenderült. Áldás hamvaira!

Nemzeti színház.

Junius 3-dikán: „Ernáni“, Donizetti operája. — Junius 4-dikén: „A nagyapó“, Szigligeti vigjátéka. — Junius 5-dikén: „Rigoletto“, Verdi operája. — Junius 6-dikán: „Ernáni“, Donizetti operája. — Junius 7-dikén: „A felolvasónő és egy játszma piquet.“ — Junius 8-dikán: Szünnap. — Junius 9-dikén: „Traviata“, Verdi operája. — Junius 10-dikén: Ugyanaz.

Gazdasszonyoknak.

Párolt szeletek.

Egy vesepecsenyéből egyforma kerek darabokat kell vágni, azokat késsel jól ellapítani, megsózni, azalatt egy lábast szalona szeletekkel, vöröshagymával, sárgarépa és petrezselyemmel bőven kirakni, a hus szeleteket beléteenni, és jól befödve puhára pároltatni. Ez meglevén a szeleteket ki kell szedni, a gyökereket barnára pároltatni, egy kis liszttel behinteni és jó erős marhahuslével felereszteni, ha felforr, egy citrom leve és héja, valamint egy félmeszely tejföl jó a mártásba, melyet most már meg lehet szűrni, a husdarabokat újból belé kell tenni és felforraltva forróan levével együtt betálalni, rizszel vagy burgonyával körülvéve.

D. Teréz.

Olasz torta.

Három negyed font írósvajat habzásig eldörzsölvén, tizenhat tojássárgáját, egy font törött cukrot, egy kis fahéjat, szegfűszeget, három negyed font hámozatlan mandulát, egy narancsnak levét mind jól el kell keverni legalább egy fél óráig, végül pedig két maroknyi összetört rozskenyeret és a tizenhat tojásfehéréből verrt kemény habot bele tévén, az egészet torta formába kell önteni és gyenge meleg kemenczében megsütni. Kihülés után a tortát narancsjéggel be kell vonni.

K. Anna.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak rózsaszín grenadin ruhát mutat be, az alján négy fodroval, a legfelsőbb felálló fejecskével. A felső szoknya fehér és rózsaszín csikos gazirból készült, alul két kis rézsut fodroval és rózsaszín tafota szegélyvel díszítve. A tunique oldalrészai ránczokba vannak huzva, hogy hátul magas dudort képezhessen. A derék magas, az ujjak bővek. Ez öltözék selyemből készítve még fényesebb, de egyszerűbb kiállítással is igen csinos. A kis magyar formájú szalmakalapot rózsabokréta díszíti, ára 8 frt.

A második alak utcai öltözködést tüntet elő kék selyemből; az alján egy széles rakott ránczu fodor látható, e felett négy rézsut vágott szegély és egy kis felfelé álló fodrocsonk, vagy is fejecske. A tunique hátul hegyes és két oldalt föl van huzva. Díszítése egy sor nehéz selyemrojtból áll. A magas sima deréknek lebbentyűi vannak, melyek szintén selyemrojttól díszítve, az ujjak bővek, mint jelenleg minden új ruhánál. E ruha jó selyemből készítve, 70—75 frtba kerül. A piczi francia kalap egy piczi kék tafotából és sok virágból áll, ára 9 frt.

A bizonytalan színű barna, zöldes, hamvas színek a nyári szövetekben is annyira képviselve vannak, mint eddig még soha; e bányadt színi szövetek aztán életet nyernek egy másik, hozzá illő élénkebb vagy sötétebb szín által, melyből a díszítés áll. A barna és szürke színek összeállításai is igen kedvelt, és így méltó tetszésben részesült egy barna, három fodros tafota ruha, melyhez egy aczélszínű tafota tunique járult, barna bársony szalagokkal díszítve. Az aczélszürke derék fölött egy barna bársonyderék volt véve, elől nyitva, oly formán, a mint azt multkor említém.

Számrejtvény.

F. Farkas Erzsébettől.

- 1, 7, 5. Madarak közt a leggyorsabb,
3, 9, 10, 6, 7, 3, 8. Örül, a ki erre kaphat,
1, 2, 6. Helység, a mely előhalad,

- 3, 2, 10. De ez mindig hátramarad!
5, 2, 1. Élével ez vért bocsáthat,
2, 3, 4, 10. Akadályt vet gyorsatadnak,
5, 7, 3, 4, 10. Egész tested ezen tartod,
6, 4, 3. Nyugalmaid ebben találsz,
5, 2, 8, 4, 3. Zord időben menhelyet ad,
1, 9, 3, 6, 2, 8. Mindig lehetsz ezen havat,
Ha felidézük a multat,
1—10. Történelem erre mutat!

Megfejtési határidő: július 8 dika.

A f. év 20-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Kisfaludy Sándor.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Zsigray Istvánné, Bereczk Ilka és Mariska, Koch Teréz, Boronkay Csicseri Lilla, Moesz Marossy Emilia, Kemény Karolina, Haulik Anna, Marosy Hermin és Etel, Gyura Janka, Frankó Vilma és Laura, Benedikovics Róza, Kosztyik Berta, Brocken Kovács Emma, Tóth Julia, Vághó Aranka, Szmodics Gizella, Jaczkovics Velyászkó Anna, Seján Gorzó Kornélia, Mirkva Hermin, Oszlányi Mari, Ivády Nina, Kiss Lőrinczné, Kalós Péterné, Lemhényi Zsigmond Vilma, Turcsányi Eleonóra, Pethes Józsa, Ujváry Anna, Pap Kovácsik Gizella, Schiffer Imréné, Pásztalyi Danielovich Emilia, Máthé Bajzát Luiza, Löwy Izidor, Veresné Linka, Tóth Irma, Kolozsváry Margit, Birró Domokosné, Intze Katalin, Schmidt Zsuzsanna, Szászy Etelka, Telendy Eliz, Dancs Antónia, Albert Lilla, Szikszó Tullia, Szalgháry Józsefné Crescentia, Pataky Gizella, Pethő Antalné, Vikelety Irma, Mátyás Berta, Hlavács Kálmánné, Jánossy Lajos, Sztancsek Vilma, Antalffy Lászlóné, Fazekas Vilma, Tormássy Mari, Petrenko Berta, Tóth Emilia, Matolcsy Ilka, Schmidt Fanni, Pap Erzsébet, Peterdi Károlyné, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Vresits Emilia, Bazilides Mindszenti Matild, Szalgháry-Mariska, Durneisz Irma, Keczei Ferenczné, Szabó Borbála, Illyásevits Ilon, Herbeth Károlyné, Gabsovits Clementine, Pajor Mari, Orbán Paulin, Guba Jánosné, Fleischer Adelgund és Mariska, Czákó Petronilla, Pap Cziike Karolin, Geher Antalné, Róth Vankay Mária, Szőnyi Ferenczné, Kármán Luiza, Sváby Izabella, Szűcs Lajosné, Szabó Sándorné, Tóth Hermin, Vitóz Mari, Sárközy Béláné, Andrassy József, Szepessy Szilágyi Lidia.

A f. évi 19-dik számban közölt számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Pajor Mari, Orbán Paulin, Sváby Izabella, Szűcs Lajosné, Gombos Mari, Andrassy József.

Tartalom.

Szabadság és egyenlőség, Tóth Páltól. (Vége köv.) — To csak neves. . . Prém Józseftől. — A madarak pajtása. Elbeszélés, Balázs Sándortól. — Soká lesz még. . . Moenich Károlytól. — Egy kép története, Legay Henri után francziából fordította, Csiga Vilmos. — Az angol lakház, Emiliától. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatképünk.

Felélős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kulap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

25. SZ.
 Junius 18-kán.
 1871.

Havonkinti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenkint két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezetést
 foglal magában a lap irányában.

Szabadság és egyenlőség.

Tóth Páltól.

(Vége.)

A szabadság édes testvére az egyenlőség.

Tudni, érezni, hogy mindnyájan egyformán isteni lélek birtokában vagyunk; megbecsülni egymást minden körülmények közt; tisztelni egymás jogait s tetteinket e jogokhoz mérni, ez az egyenlőség, keresztyéni szempontból.

A fenkölt lelkű Pál apostol elevenen érezé, mily óriás horderővel birna lerontani a magas válaszfalakat emberek és emberek közt, azért több helyen hirdeti az egyenlőséget.

Alig van társadalmi, családi életünkben oly idő, nap, óra, perc, melyben e czikk homlokán idézett szavai intésül ne szolgálnának.

A nemzeteknek meg vannak jogaik, melyeket tisztelnünk kell; mert Isten nem teremtett csak görögöt, vagy csak zsidót; hanem teremtett embert.

Alig merem itt a fátyolt szellőztetni. mely mögött minden tiszta igazság, minden bölcs intések daczára annyi szomorú kép van, hogy önként kérjük: „És az emberiség még sem fáradt ki mások jogainak tiprásában.“

Alig merem e tárgyban szavamat felemelni, melyre a multból annyi pusztuló nemzet jajkiáltása, annyi milliók vére, annyi füstölgő romok gyázképe felel.

Alig merek a jelenkor polgárosult századára gondolni! — — Hiszen a barbárság napjai nem tüntek még el! Hiszen egyik nemzet a másikat, — önhaszon, dicsősége árán, — ma is épen úgy irtja, rombolja. Pedig azon kort, melyben a tudo

mányok virágoznak, békés korszaknak nevezték a régiek is! A világ jelenben óriás léptekkel halad előre a tudományok mezején; de e mező mellett, fájdalom! még mindig terül egy másik, melynek bajnokai feltépik amannak zöld, virágos téreit, és megállítják a mivelőket munkáikban. Igen! az emberiség mindent megtanul, eget, földet kikémelel, büszke az észre, mely őt Istenhez emeli, csak egyet nem akar megtanulni, csak egyben tudatlan abban, hogy minden nemzetnek joga van saját lételehez, minden nemzet szabadságra hivatott. Hasztalan itt minden apostoli szó, próféta-ajk, balsors, talán az ég villáma is. — Az emberben az önszeretet ma nem a jóra, de a rosra segédtársunk.

Ma a vallás vigasztalásában megpihenünk, holnap ágyudörgések közt, öldöklő fegyverekkel hazudtoljuk meg hitünket.

Ma megdicsérvük az erkölcs elveit, melyeknek alapja a szeretet; holnap égő házak, falvak, városok világánál adjuk tudtára a világnak, hogy a szeretet csak agyrém.

Ma szentesíték a népek vallásos és erkölcsi nevelésére czélzó szabályokat, holnap ezen népeket, mint barmokat hajtják a véres csatára, mert egyesek hatalma így kívánja.

Hol itt az egyenlőség keresztyéni értelemben? Hol a gondolat, hogy egyenlők vagyunk?

Alig merem szavamat kockáztatni; sőt gondolatom is tétováz, a jövőbe szállni. A reménység, ez az egyedüli kincs minden inségben, elhalaványul lelkemben, ha megkérdem a jövőtől: „Valjon elismered-e idő! már valaha azt, hogy a

nemzeteknek joga, szabadsága van s megérleled-e valahára az egyenlőség nagy és boldogító eszméjét?”

Volt idő, midőn a föld egy hatalmas ura így szólt: „Valamint egy Isten az égben, úgy egy urnak kell lenni a földön. És ez csak négy századdal ezelőtt történt.

Volt idő, midőn a föld egy másik hatalmassága így szólt: „A nap az én birodalmamban kél fel,“ és ezt három századdal mondták ezelőtt. És mondta olyan fejedelem, kinek kegyességét áhitattal emlegették. S mondtak ilyet sokat és sokan. S csudálatos tulajdona az embernek, hogy a multak dicsőségén mindig örömelebb mereng, a multak gyászos képein fájdalmasabban borong. Pedig nem találunk-e más vágyat az emberi kebelben mint azt, mely uralkodni szeretne mindenütt és mindenekben!

Az ujkor egy nagy bölcese, midőn kérdezték tőle, hol találhatunk tiszta nyugalmat, békét? így felelt: „Törekegjél lelkedet tudományos ismeretekkel, szivedet tiszta nemes érzelmekkel mivelni s tapasztalod, hogy nyugalmat szereztél.“

De megdöbbenhet-e bennünket a nemzetek közötti egyenlenség, vagy jobban mondva, nem egyenlőség; midőn társadalmi életünkben oly kirívó képeire akadunk az egyéni jogok teljes megsemmisítésének?

Ki nagy birtokot nyert örökül s erejének megfelelő állást kapott a sorstól, birtokát, tekintélyét nagy részben nem arra használja fel, hogy azokat, kiket egy szerencsétlen sors, vagy egy gonosz véletlen elnyomott, felsegélje, hanem velök szemben fény és öröm között megmutassa a világnak, hogy ő hatalmas! Pedig nem is kívánja a polgárosodás az ilyenektől, hogy minden órában segéljenek, vagy hogy magok mellé emeljenek minden velök nem egyenlő rangut; csak azt lehet tőlük jogosan követelni, hogy ne öljk el másokban az embert.

Ki rang, születés által előnyt vívott ki az emberiségben, hányat láttam, ki azt gondolá, hogy ő van jogosítva élvezni az élet minden kényelmeit, hasznát, dicsőségét s mások, kiknek amaz előnyök nem adattak, ki vannak zárva a jogok élvezetéből, sőt nem is szabad nekik annyit kívánni a jóból, mint neki.

Szegény gyarló lelkek! Rólatok eszembe jut, mit a meseíró oly nagy igazsággal ír: az alattvaló kunyhóját a királyi palota mellett le akarták rontani. Gazdag pénz lett volna a kunyhó ára; de a szegény tulajdonos így szólt: „Itt született apám, anyám, itt töltém gyermek- s ifjúkori napjaim boldog perceit, itt akarok meghalni, kincsetek boldoggá nem tehet.“ És a király ezt megtudván, így felelt embereinek: „Hagyjátok őt, lássátok durva ruhája alatt mily nemes sziv dobog!“

Igen! Nemes és tiszta sziv az, melyre inkább büszkéek lehetünk; de ki azzal bír, annak nem szabad azt dicsősége vásárlására használni, mert az azonnal megszűnik az lenni, a mi volt.

Hányat láttam, ki csudálkozva nézte, ha egy szegény embertársát boldogabbnak mondta a világ, mint őt. Hiszen a bőség, kincs nála van, körülte él? Hogy lehet más kevésbé fényes eszközökkel boldogabb nálánál?

Szegény bölcssek! Rólatok eszembe jut Azsia gazdag és mivel királya, ki Görögország egyik legkitünőbb bölcsét várva várta, hogy — boldogságát megmutatva, — általa magát csudáltassa. És mennyire csalódott! A bölcs, midőn megérkezett, nézte a roppant kincset, hallgatta a mivel szavakat, de hideg és nyugodt maradt. A király nyugtalanul kérdezte: „De hát nem is tartasz boldognak?“ „Halála előtt senki sem

boldog“, felelé a bölcs. Es midőn a király mégis kíváncsian tudakolá: „De mégis a földön kit tartasz legboldogabbnak?“ a bölcs egy szegény görög polgárt említett, ki fiával a legszentebb csatában halt el, azután két fiut, kik anyjukat a templomba vivén, a templom csarnokában örökre elaludtak.

Az üldözött dala.

Tród; Csukási Józseftől.

hahogy kioltnák két szemem világát
Sötétebb lesz-e hát azért a nap?
S a börtön-ajtót mind sűrű rám zárnák,
A szent szabadság diadalt arat!

S ha jobbomat nehéz vaslánczba vernék,
A mért a tollat kardként forgatám;
Fog lenni toll, fog lenni kéz ezer még,
Mig lesz, ki érted halni tud, hazám!

S ha elveszitené is a vak éjben
Szavam az istentől nyert ihletet, —
Az óriási karnak zöngzetében
Egy hang hiányát ki sejdíti meg?

S a fényes szózatot tavasz se vész el
Azért, mint oszló-foszló röpke kép,
Ha kérgesült sziv és otromba kézzel,
Lesujtotok egy zengő fülmilét!

A madarak pajtása.

Elbeszélés.

Balázs Sándortól.

(Folyt.)

Ugy látszik, sejtette a benyomást, mit különös egyénisége és magaviselete reám tön, mert szeliden mosolyogva, kérdé:

— Ön különösnek és feltűnőnek találja ezt, nemde uram?

— Megvallom — felelém kissé zavartan — legalább is szokatlannak.

— Ön legalább őszinte. Mások talán nem vallanak be. De lássuk csak, mi az, a mit ön és pedig méltán, szokatlannak talál. Az valóban szokatlan valami. Mert az emberek azt hiszik, hogy ha valamely állatot, kit az isten szintoly szabadnak teremtett, mint őket, hatalmukba keritenek, s megfosztván őket a mozgás, járás-keles, röpkedés, szóval a kalandozás édes gyönyörétől — a mi az állatoknál a szabadságot jelenti — ketreczbe, istállóba vagy kalitkába zárják, hát tökéletesen elég és átvállalt kötelességeiknek teljesen eleget tesznek, ha nem hagyják őket étlen-szomjan elveszni.

— Igaza van, uram, teljesen igaza van, — mondám érteni kezdve e rajongó nemes sziv magaviseletét.

— Nem beszélve arról, hogy a megrabolt szabadságért — az élet e legfőbb kincseért még az állatoknál is — szent kötelességük minden lehető anyagi kényelemmel és jólléttel kárpótolni őket, annyit legalább meg kell tenniök, hogy megóvják őket a betegségektől, vagy ha ezt tenni képtelenek, ha

a lassu hervadás és elhalás szomorú sorsa alól még az állatok sincsenek kivéve, kik pedig oly visszaéléseket, a miért bűnhödniök kellene, soha nem követnek el, hát nem elutasíthatlan kötelese-e az embernek, ki őt szabadságától megfosztva, érdekei és multságai rabszolgájává tevőket, hogy legalább fájdalmait enyhíteni, s ha lehetséges, megszüntetni iparkodják? És mit teszek én egyebet? S ön még is különösnek nevezi viseletemet!

E pillanatban a város-erdei helyhez érkeztünk. Le kelle szállni, nem felelhettem.

Szó nélkül pedig nem akartam hagyni megjegyzését. Nem szerettem volna, ha bámulatom egyszerű kifejezésében valami bántót vagy épen sérelmet talált volna.

Hozzá csatlakoztam tehát és követtem őt az általa választott irányban.

— Ne vegye, kérem tolakodásnak — mondám neki — ha még pár pillanatig terhére leszek társaságommal, de attól tartok, hogy ön félreértette szavaimat, s valóban igen fájna, ha ön legcsekélyebb bántást is találna bennük. Azért engedje meg, hogy kimagyarázzam magamat.

— Köszönöm, uram — mondá, melegen megszorítva kezemet — köszönöm, hogy fáradságot vett magának gondolkodni felőle, hogy szavaival nem okozott-e akaratlanul is fájdalmat. Biztosíthatom, hogy nem; ön egyszerűen csak bámulatát fejezte ki. Más ember nem tette volna, hanem egyszerűen örültnek tartott volna.

— Hová gondol ön!

— És igazán lett volna tán. Legalább az ő szempontjából és az ő szemüvegén tekintve a dolgot, minden bizonynyal igazán. Az önzés oly korszakában, mint a minő a miénk, a melyben az emberek még embertársaikért, felebarátjaikért sem tesznek érdek és haszon nélkül semmit, nem joggal örültnek tartható-e egy oly ember, ki valamely, csupán gyönyörűségének, de érdekeinek nem szolgáló állatért, már a minő ez a papagály is itt, oly költséget és fáradságot okoz magának, mint én teszem?

Egy facsoportozathoz értünk, melynek közepén árnyas, tisztás hely volt.

— Én itt pihenek kissé, s Kleopátrát is megpihentetem. Ha ön beszélgetésünk tárgya iránt érdeklődik, pihenjen meg szintén e hűvös árnyékban. Csevegjünk kissé. Én oly örömmel beszélek kedvenceimről: a madarokról.

— És én nagy örömmel hallgatom, mert bárha magam nem is érzek a madarak iránt, különösen azok iránt, a melyek nem dalolnak, valami különös, szenvedélyes előszeretettel, másoknál megértem és természetesen találom azt.

A puha pázsitra telepedtem.

Az ismeretlen a papagályt gyöngéden egy fa lehajló ágára helyezte, s maga is a fűbe heveredett.

— Lássá ön, — kezdé rövid vártatva, miközben szivarra gyújtott, — a lovakért, kutyákért, szarvasmarhákért, juhokért s a többi hasznos hajtó állatokért önzésből még tesznek az emberek valamit, s ha betegek, hát gyógyíttatják, s gondoskodnak róla, hogy legyen orvosuk, ki kizárólag a foglalkozásának éljen; de az oly állatokért, melyek már, mint szem a madarak, csupán csak a kedély gyönyörködtetésére és felvidámítására szolgálnak, nem történik semmi. Ezeknél a legcsekélyebb betegség, egy meghülés, egy nátha, egy gyomor-elrontás már kora halált okoz, miért? mert nincs orvos, ki érdemesnek tartaná a madarakra kiterjeszteni figyelmét, s ki e szerint képes lenne felismerni bajaikat, s gyógyszer

tudna rendelni bajaik ellen. Nem tartja ezt ön is bűnnek és rút hálátlanságnak az emberek részéről?

— Igaza van, uram, — mondám teljes meggyőződéssel — ez ártatlan lények oly sok örömet és szórakozást nyújtanak nekünk, mi pedig valóban hálátlanak vagyunk irányukban.

— És pedig mily okosak, szelídek és szófogadók, ha az ember meg tudja őket érteni és bántani tud velük. Figyeljen ön, mennyi értelemmel bír csak Kleopára is. Pedig nálánál még értelmesebb madaram is volt, de meghalt szegény; — mondá sohajtva és darab ideig elmélázott.

Bár csak egy madár forgott szóban, arca oly őszinte és mély fájdalmat fejezett ki, hogy nem mertem háborgatni merengésében, s némán várokoltam, míg újból beszélni kezdett.

— Bocsánat, — kezdé szünet után, — elgondolkodtam kissé. De szegény Juesz — így neveztem őt — oly kedves, szeretetre méltó és jó volt, hogy bár másfél év telt el azóta, a mióta elveszítettem, még most sem vagyok képes fájdalom és érzékenyedés nélkül gondolni rá. Higgye meg ön, hogy az emberek között nem lehet oly tiszta, őszinte és ragaszkodó barátokat találni, mint az állatok, és különösen a madarak között, ha az ember bántani tud velük és megérti őket. És milyen ügyesek és tanulékonyak! Kleopátra is elég ügyes és eléggé érthetően beszél, de ahhoz képest, a minő Juesz volt, még egészen tanulatlannak és gyermeknek nevezhető. Juesszel egész társalgást lehetett folytatni, érdekesebbet és multságosabbat mint igen sok emberrel, ki pedig magát rendkívül okosnak és szellemdusnak tartja.

— Az már lehetséges! — mondám nevetve.

— Nemcsak lehetséges, hanem úgy is van! — mondá komoly meggyőződéssel. — Kleopátra, mint már mondám, meg sem közelíti Jueszt képzettségben, de azért figyeljen csak, mily ügyes és értelmes ő is.

— Kleopátra! — mondá emelt hangon.

— Mi baj? — kérdé a madár megdöbbenőleg emberies és természetes hangon.

— Hol vagy?

— Itt.

— Mit csinál?

— Unom magamat.

— Ki vagyok én?

— Egy bolond!

— Jer hozzám!

A madár egyet csattantott szárnyával s gazdája vállára röppent.

— Csókolj meg!

Megcsókolta.

Mindez ámulattal töltött el. Bámultam nemcsak a madarat, mely oly tanulékony volt, hanem még jobban az embert, ki annyi türelemmel bír betani tására.

Ez valódi értelem, gyöngéd és belső viszony volt.

Nem állhatam meg, hogy szavakban is kifejezést ne adjak bámulatomnak.

— Nos hát mondja, nincs-e igazam, hogy annyira szeretem őt? S nem lennék-e hálátlan, ha mindent el nem követnék egészsége fentartására. Hanem ez még mind semmi. Kleopátra még nagyon fiatal, s még mindössze is csak másfél év óta van nevelés alatt. Hanem Jueszt ismerte volna csak! Ez már aztán igazi értelmes lény volt.

— Ugy beszél róla, mintha szerelmese lett volna! — mon-
dám mosolyogva.

— Hát nem volt-e az? Sőt több, nem volt-e barátom?
Igaz, meghitt barátom! Ön mosolyog, látszik, hogy szerencsés
s még nem volt alkalma megutálni az embereket, — mondá
méla keserűséggel. — Ismerte volna csak Jueszt, látta volna
csak azon ragaszkodást és szeretetet, melylyel irántam visel-
tetett! Egész nap szabadon járt-kelt a lakásom előtti torná-
czon, s bár szárnya teljesen ép volt, s úgy tudott repülni,
mint egy fecske, soha eszébe sem jutott, hogy megszökjék tő-
lem. Rendesen ott ült a tornácz rácsozatán, s gyors szárnysu-
hogással csak akkor repült fel a ház fedelzetére, ha valami
pajkos gyermek vagy idegen megfogni akarta. Igen félénk
volt, csak hozzám viseltetett bizalommal. Lépteimet már mesz-
sziről megismerte s vidám rikoltozással rohant elém, midőn a
lépcsőkön hallá lépteimet. Isten hozott kedvesem! kiáltá elém
és egy másodperc alatt vállamon volt és ott maradt otthon-lé-
tem egész ideje alatt. Ha éhes volt, rám kiáltott: Enni! ha szom-
jas volt, inni kért; éjjel ágyam karján aludt, s a mint szemem-
met felnyitottam, jó reggelt kiáltott. Ha észre vette, hogy ha-
zulról távozni akarok s kalapomat veszem, karomat csipkedte,
folyvást kiabálva: Ne menj! ne menj! És higye meg ön, ez
őszinte marasztás volt. Nem mint az embereké, kik akkor is:
maradjon ön-t mondanak, a midőn már alig tudják elvárni tá-
vozásunkat.

Elhallgatott és fájdalmas gondolatokba merült.

— És hogyan halt meg? — kérdém szünet után.

— Egy alkalommal sürgős ügyben Bécsbe kellett utaz-
nom. Mintha sejtelve lett volna, úgy marasztott: Ne menj!
ne menj!

Szőknőm kellett elöle.

Ekkor sirni kezdett és folyvást nevetem kiáltozta. S hogy
késtem, hát még jobban, s oly nagyon kiáltozott, és sirt, hogy
kis szive megszakadt bele.

Midőn hazaérkeztem, halva találtam őt.

Félévig voltam betege e veszteségnek. Ön bizonyára ki-
nevetne, ha elbeszelném fájdalmam és bánatom egész nagysá-
gát e madár halála felett. Kedélyem még jobban elborult, mint
azelőtt volt, s tovább három hónapnál minden éjjel felöle álmod-
tam. Most ott nyugszik ama fa alatt, oda temettem. Azért oly
kedves e hely előttem.

Hanem nem untatom önt tovább oly beszéddel, mit raj-
tam kívül senki sem ért. Jer Kleopátra! Isten önnel uram!

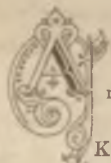
— Isten önnel! — mondám csodálatos meghatottsággal.

A papagály vállára szállt, ő pedig lassu gondolkodó lép-
tekkkel eltávozott.

(Vége köv.)

Egy sirnál.

Literáty Ödöntől.

mint utólszor láttalak,
A zöld lomb földre hullt,
Kis kertedben a rózsafa
Már többé nem virult.

S búsongva tán az ősz ködén
E pusztulás felett,
A fecske messze-messze szállt
— Kis fészke néma lett.

És a midőn eltűnt, mi szép,

— Kihalt a láthatár,
Mentem én is s mentem, miként
A vándorló madár.

Te látva könyem pergeni
Elsápadt arczomon,
Vigasztalál, hogy csak viszont-
Látásra távozom.

A fecske ismét visszatért,
A rózsza újra hajt,
De bánatában keblem, ah!
Zokogva felsohajt:

A fecskével im, megjövök,
De a hol öröm lakott,
Halotti esend, bús némaság,
Uralgja a lakot.

Te nem látod, nem élvezed
A felkelő tavaszt,
Mi édes álmot kölcsönöz,
— Te már nem érzed azt.

De mig síroznak éjjelét,
Szent béke lengi át,
Én búban virasztom át
A hosszú éjszakát. . . .

Egy kép története.

(Novella.)

Legay Henri után francziából.

Csigay Vilmostól.

(Vége.)

II.

Másnap megint láttam a bérlőt élénk társalgásba el-
egyedve a parancsnokkal; este együtt mászták meg a szirt
tetejére vezető ösvényt. Pedig nem is a vidék megtekintése
végett mentek föl. Én szemmel kísértem őket, és láttam, hogy
egész idő alatt beszélgettek. Ugy tetszett nekem, mintha a
parancsnok folyton kért volna valamit.

Két nap mulva e séta után, mialatt én egy nap-lemenetét
körvonaloztam, Katinka hozzám jött a folyó partján. Nem
lépdelt szokása szerint, könnyeden és ugrálva. Szemeit a föld-
re süté, mint a ki nagyon szórakozott, és midőn nyugtalan-
ságának és szomorúságának okát kérdezém, felelet helyett sirva
fakadt.

Albumomba tevém rajzónomat, magam mellé ültetém a
leányt és miután kissé megvigasztaltam, ismételve kértem,
hogy mondaná el szomorúságának okát.

— Oh! mennyire szeretném, ha Hermann visszatérne,
vagy a parancsnok elhagyná a vidéket! Miért is jöttek ide
ezek a katonák!

Könyvek szakíták félbe szavait, de én már mindent gya-
nitottam. Gyanakodásom bizonyossággá lett attól, a mit most a
leánytól hallék; elbeszélé, hogy szüléi kijelenték neki, hogy
a parancsnok szerelmes bele s őt nőül akarja venni. A tiszt
nemes származásu és hatalmas volt, s megígérte Bolschennek,
hogy nemcsak megveszi neki e jószágot, melynek most csak
bérlője, de egyszersmind a vidék leggazdagabb birtokosává te-

szi, élénk színekkel festé előtte, hogy ő milyen magas rangra fogja Katinkát emelni, hízelt az atyai hiúságnak, hogy Katinka szépsége mennyire fog Bécsben, a legbüszkébbek s a legelőkelőbb társaságban bámultatni, egészen megzavarta az egyszerű apa fejét.

A bérlő elcsábította magát e sok nagyszerű ígért által, s Katinkának tudtul adá, hogy a parancsnok által megkérített, s hozzá is ígértetett nőül és megtiltotta neki, még csak gondolni is előbbi jegyesére: Hermannra.

— Mintha el tudnám őt valaha feledni! — kiáltá hévvel Katinka, midőn mondám neki, hogy nem kell kétségbeesni. — Hisz jobban szeretem őt, mint magamat, s inkább a szikla tetejéről ugranám le, mintsem máshoz menjek. Herman is utánnam halna, s a más világon viszont látnók egymást.

Soha sem gondoltam, hogy e fiatal és szelid lelkű lányka képes legyen ily forró szenvedélyre. Összekulcsolá kezeit, szemét az égre emelé, mintha onnét várt volna segílyt. Félttem, hogy megöli a nagy fájdalom. Kétszer is azt mondá sirtában, hogy ő inkább a Dunába öli magát, semhogy hűtlen legyen jegyeséhez.

Mindent elkövettem megnyugtatóására, beszéltem eszéhez, hogy legyen türelmes és szilárd, kerülje a parancsnokot, a mennyire lehet, s jelentse ki szüleinek, hogy bár mennyire szereti is őket és szót fogad is nekik mindenben, de előbbi jegyeséről nem mondhat le.

Másnap követé tanácsomat s kerülé a tiszt et, de ez a szülék által segítettve, mindezek daczára fölkeresé, és használnván a leány hallgatóságát, beszélt neki szerelméről, és felboszantatva a rossz fogadtatás által, nem titkolá a bérlő előtt e fölötti haragját és az apa a leányra újra reá parancsolt, hogy felejtse el távollevő kedvesét. Ez aztán az igazi ut volt arra, hogy a leány szerelmét — még magasabb lángra lobbantsa.

Pár nap mulva egyedül voltam a folyó partján, kis távolságra tőlem négy katonát pillantottam meg egy őrmesterrel, kik egy halászcsonakba szálltak.

— Ugyan hová mennek? — kérdém tőlük, hozzájuk közeledve.

— A Duna torkolatánál a halászokat keressük, hogy egy kicsit besorozzuk őket. — felelé az őrmester.

Abban a perczen semmi különöset nem láttam, de midőn Herman egy hét mulva sem tért vissza, holott már nagyon vártak ez időre, érteni kezdém a dolgot.

Katinka eleinte megütközött jegyese kimaradásán, később nyugtalaná lett. Valjon hol késik jegyese?

Végre Odessából halászok tértek haza, kik Hermann visszaindulása után indultak el onnan. A mint a fiatal leány megtudta ezeknek visszatértét, még inkább aggódni kezdett. Valjon hol késik jegyese? A halászok csak néhány száz lépésnyire laktak a majortól. Egy este Katinka szülei tudtán kívül eltávozott hazulról, lement a halászokhoz, hogy hirt halljon jegyeséről.

Kilencz-tíz óra, éjjél lett és a leány még sem tért vissza. A bérlő és neje, kik egy óráig tartó távolléte után észrevették, hogy nincs honn, fellármázták szomszédaikat s a lány fölkeresésére a hegyekbe indultak. A parancsnok is minden irányban katonákat küldött ki, s ő maga is kutatni ment a folyó partjain, ép annyira nyugtalan levén, mint a bérlő maga és neje. Senki sem aludt egész éjen át a völgyben, de elmult az éj keresésben és Katinkát nem találták meg.

Végre másnap reggeli nyolcz órakor egy csapat katona hozta haza egy hordágyon. Eszméleten kívül találták egy hegyszorosban, a halászok tanyája közelében. A hegyszakadékos keskeny uton bizonynyal egy lépést tett félre s elbukott. esés közben egy kőbe ütődött a feje. Halántékán seb volt, mely erősen vérzett. Mihelyt magához tért, anyja felé nyujtá kezét és kérte, hogy adná vissza jegyesét. A parancsnok az ágy felé közeledett, de az kezeivel elfödé arcát, hogy ne lássa, és végre is a parancsnoknak el kellett hagyni a szobát.

Katinka csak este felé tért annyira magához, hogy bal-Esetének részleteit elbeszélhesse. Szülei még mindig nem tudták, hogy miért távozott el hazulról. Elbeszélé nekik, hogy a halászokat fölkeresé tanyájukon s tőlők megtudá, hogy Herman, mint ki a sorozás elől elrejtőzött, a katonák elfogták és Bécsbe kísérték. Még azt sem engedték meg neki, hogy bucsut vegyen barátaitól.

Három nap mulva annyira helyre állt Katinka egészsége, hogy a ház körül szokott dolgait végezheté; de gépileg végzé munkáját, senkihez sem szólt, s ha hozzá szóltak, csak egy-egy rövid szóval felelt.

Fölgyógyulása után két hétre, déltájban egy a majorhoz tartozó réten volt, hol egy közönséges ruhába öltözött ember hirtelen előbujt a csalitból, s hozzá közeledve, egy pár szót szólt hozzá. Már több ízben láttam ezen embert leskelődni a major körül, de nem figyeltem rá. Egész beszélgetése a fiatal lánykával alig öt perczig tartott, azután távozott ismét és csakhamar eltűnt szemeim elől.

Katinka pár perczig gondolatokba merülve állt, aztán mint egy fiatal őzike, egyenesen a folyó irányában kezdett futni és a nélkül, hogy rám tekintett volna, haladt el mellettem; csak annyit vettem tehát észre rajta, hogy arca ki volt gyuladva és szemei ragyogtak az örömtől. Észrevétlenül kísértem őt. Mintha repülne, oly gyorsasággal s a veszélyt figyelembe sem véve szaladt le a szikla tetejéről; félttem, hogy minden perczen a mélységbe zuhan.

Kis idő mulva a folyó partjára ért, ott egy magas fiatal ember karjaiba omlott. Hermann volt, a halász, ki őrei figyelmét kijátszva, haza szökött a völgybe.

A két szerelmes egymás karjaiban volt még, midőn egyszerre katonák rontottak rajtuk, kik durván megragadva a fiatal embert, összekötözék s elhurezolták, figyelemre sem méltatva jegyese könyeit és kérelmeit. Katinka utána nézett távozó jegyesének, s midőn többé nem láthatá, ájultan rogyott a földre.

Hozzá siettem s visszavittem a majorba. A szerencsétlen gyermek alig birta magát fönn tartani. Anyja oróltetései-nek engedve, ágyba feküdt, de csak este felé látszott elszenderülni.

Bolschenné asszony akkor a konyhába ment vacsorát készíteni. Mire a vacsora elkészült, a parancsnok lépett be. Itthon volt a bérlő is, de ez is hidegen fogadta őt, neje pedig le sem ült a szobában, hanem azon ürügy alatt, hogy beteg leánya után néz, kiment, hátha szüksége van annak valamire?

Nemsokára visszatért elrémülve s jajgatva, hogy lánya nincsen a szobában, ismét eltűnt! Nekem erre rögtön eszembe jutottak a rettenetes szavak, miket Katinka röviddel ezelőtt a folyó partján mondott. Azonnal kirohantam a szobából a szikla irányában.

Alig tevék pár lépést a majortól, láttam, hogy a lányka égő fáklyával megy ép azon hely felé a sziklatetőn, hol ezelőtt pár órával kedvesét fölkereste volt. Feje fölött fenyő-szövetneket tartott, s mintegy kémlelni látszott a láthatárt.

Valjon mi célja volt Katinkának ide a szirtre jönni, midőn jól tudta, hogy jegyesét már rég elvitték? Tűnődtem magamban, és ezalatt a bérlő, Bolschen, ki kissé később indult nálamnál, utolért az ösvényen, melyen fölhaladtam, a parancsnokkal együtt. A bérlő egyenesen azon helyre akart rohanni, hol a lányka állt, meg nem gondolva, hogy megrémítheti, és az rémültében még a tátongó mélységbe is zuhanhat. Visszatarottam tehát és ovatosan Katinka közelébe hatoltunk.

A leány mindig mozdulatlan állt, mint egy kísértet, két keze fölemelve s szemei a víz tükrére szegezve.

En háta mögé másztam, nesztelen Bolschennek sugva: — Adja Isten, hogy ne vegyen észre, mielőtt megragadhatnám.

E pillanatban a parancsnok, nem törődve a veszélyvel, más ösvényen szintén mellé hatolt, de nem bírta ugy halkítani lépteit, mint én. A legelső zörejre a lány föleszmélt és hátra pillantott.

— Katinka! Katinka! — kiáltá a parancsnok, — jöjjön vissza édesatyja házához.

A lányka e szavakra azonnal megismerte őt, a tiszt felé fordítá szövetneket, s rémitő sikoltással az örvénybe ugrott.

Hideg borzongás futotta végig tagjaimat, — az öreg Bolschen összeroskadt.

Midőn a szikla aljához értem, a szövetnek még világitott; oda rohantam Katinkához, ott feküdt borzasztóan összezúzva, minden életjel nélkül. Két paraszt segélyével, kik a helyszínére siettek, a majorba szállítottuk a szerencsétlen lány hulláját, s másnap a gyarmat sirkertjében eltemettük. Az összes lakosság kikísérte végső nyughelyére. Nagyon szomorú jelenet volt az, mindenki sirt.

A parancsnok nem tért vissza a majorba, egy szomszéd bérlőnél vett szállást. Még a temetés napján futárt küldött Bécsbe; s kevés idő múlva a katonák parancsot kaptak elhagyni a völgyet.

Az elindulásra kitűzött napon a parancsnok nem jelent meg. Hasztalan keresték mindenütt. A csapat nélküle indult el.

Két nap múlva egyik halász a szirt alján megtalálta hulláját, közel azon helyhez, hol Katinka a mélységbe ugrott. Feje golyó által volt szétzúzva. Közelében nem találtak fegyvert, de mégis azt sejtették, hogy öngyilkossá lett azon helyen, hol elveszett az, kit szeretett.

Egy ideig még Katinka szüleinél maradtam, kiket gyermekük halála vigasztalhatatlanná tett. Végre eljött az elválás órája, s még egyszer meg akartam látogatni a helyet, hol a végteljes esemény történt; emlékembe akartam vésni e helyet, mert le akartam azt festeni.

Ép oly este volt, mint akkor, midőn a szerencsétlenség történt, s körülbelül azon időtájról is esett az óra, melyet e hely fölkeresésére választottam. Pár perczig megálltam a szikla ormán, azután lementem a partra. Néhány percz telt el ugy haladtomban, mialatt igyekeztem áttekinteni a tájat; egyszerre élénk fény világítá meg a folyó felszínét. Szemeimet a szirtre vetém föl és a mi most szemembe ötlött, az majdnem a vért fagyasztá meg ereimben.

Katinka rémképe, halotti lepelben állt a magasban, s feje fölött szövetneket tartott, épen ugy, mint akkor, azon a végzetes estén.

Nem vagyok babonás, és soha sem hittem a kísértetekben, mégis reszkettem e tünemény láttára. Felizgatott s megzavart agyam idézte-e elő ezen jelenetet, mely a valóságban nem létezett?

Szemeimet dörzsöltem, hogy meggyőződjem, hogy rosszul láttam, még meg is mostam szemeimet a folyó vizével, és ujra föltekinték, — a rémkép a szövetnekekkel még mindig ott fejem fölött állt a magasban.

De mielőtt rémült elmém magához tért volna bámulatából, a rejtélyes látvány a legváratlanabban meg lön fejtve. A venyige-szövetnek, a rémkép által elhajítva, röplüni kezdett, világos barázdát hasítva a sötét léghöz, mindig mélyebben és mélyebben a rémes ösvény felé, azután eltűnt, utána reá egy zuhanás hallatszott és midőn a sziklatetőre föltekinték, a fehér rémalak nem volt többé ott, eltűnt.

En lent álltam. Pár percz múlva lábamhoz gurult valami, fölvettem, egy szövetnek volt, egy újabb percz múlva ismét lábamhoz gurult valami, ezt is föl akartam venni, de nem bírtam, nagy tömeg volt és nehéz, egy férfi összezuzott teste, alig bírtam reá ismerni a hold fehér fényénél, Herman volt, a halász, Katinka vőlegénye.

Ugyanazon halált választá, mit Katinka, de nem halt meg rögtön. Még két napig élte tul esését. Kimulása előtt néhány szót ejtett, melyek megfejték a parancsnok halálának titkát. Herman megboszulá Katinkát, agyonlőtte a tisztet.

E második szerencsétlenség oly nagy hatással volt rám, hogy bármint erőlködtem is, egy pillanattig sem bírtam azt kiverni emlékemből. Hiába hagytam el a völgyet, s folytatám utazásaimat, mindenüvé elkísért ama borzasztó jelenet; végre elkezdém festeni.

Már három éve, hogy e tárgy minden gondolatomat és időmet emészti föl, s még sem tudom ugy előállítani, mint akarnám; ecsetem nem képes visszaadni azt ugy, a mint láttam.

Talán a vadregényes tájt nem bírja hiven visszaadni? — kérdém Arstein urtól.

— Nem, ugy hiszem, ez már sikerült — mondá a festő.

— Akkor hagyjon föl a képpel s lesz egy remekműve.

— A táj semmi a leány nélkül, az egész jelenetet akarom még egyszer magam előtt látni, vagy széttépem a vásznat.

— Nagy kár volna, — mondám neki s udvarias bucsuzás után eltávoztam.

Körülbelül egy év múlva azután, hogy nekem e történetet elbeszélé, egy német lapban olvastam, hogy a művész Paduában meghalt, hátrahagyva egy bevégtetlen remekművet.

A gyász-jelentés azt mondá, hogy a fiatal festő agyban-talom folytán mult ki, mit a folytonos munka okozott neki.

Marlitt E., mint regényíró.

Prém Józseftől.

A közművelődés előre haladásával a nőírók száma is évről évre gyarapodik. Németországban, hol a nők társadalmi műveltsége sokkal magasabb fokon áll, mint a continens egyéb országaiban, a munkakörök közül az, mely a művészet és irodalom név alatt ismeretes, újabban számos hívet nyert a nők részéről. Sokan azt fogják állítani, hogy a nőíróság egyáltalában nem az újabb idő által nyert életet, miután már a régebbi korban is voltak írónők; erre azonban azt válaszoljuk, hogy ha az újabb kor iránya nem teremtette is mintegy a nőírókat, de első sorban birt befolyással arra, hogy napjainkban a nő-irodalom minden tekintetben jogosultságot nyert. Egy új Sand György vagy Hahn-Hahn Ida grófnő most már nem részesülne annyi megtámadásban, mint néhány évtizeddel ezelőtt, s ha itt-ott föl is merülnek ellenző bírálatok, azok éle nem a művek szerzőnői, hanem inkább azok gyöngesége ellen irányul.

A kritika a nőkkel szemben mindinkább objectiv álláspontot foglal el s műveiket tisztán az aethetica szemüvegén át vizsgálja, nem törődve azzal, valjon férfi vagy nő az illető regény vagy költeményfűzér szerzője.

Németország e tekintetben példa gyanánt szolgálhat nekünk. Ott teljesen elfogulatlanok a nőírók ellenében s ez eljárásnak van is eredménye. A nőírók nagyobb része jelenleg az elbeszélő költészet terén működik. A regény és beszély-irodalom számos képviselőt nyert bennük. Különösen a társadalmi regény több jeles művelőre tett szert, kik a történeti regényei által elhíresült s meglehetősen meg is unt Mühlbach Lujza ellenében a jelenlegi német regényírók mellett is derekasan megállhatják helyüket. Burow Julia, Auer A. Polka Eliz, Wildermuth Ottilia mind oly nevek, melyek immár eléggé hangzatosak mind Németországban, mind pedig nálunk. Lewald Fannyt pedig méltán nevezik német Sand Györgynek.

Valamennyit fölülmulja azonban Marlitt Emilia, kit e lapok kedves olvasónői már ismernek s kitől közelebb is adtunk egy jeles beszélyt.

Marlitt E. (más néven John kisasszony, Arnstadban) alig néhány éve, hogy föllépett. 1869 ben adta ki első regényét, mely mindjárt megjele nésekor nagy feltűnést okozott s azóta egymás után több műve jelent meg.

Neve — mint Gottschall, állítja, — nemcsak Németország legelrejtettebb zugaiban, hol az irodalom zaja csak ritkán talál visszhangra — ismeretes, hanem mindenütt, hol németül beszélnek: belső Oroszország legtávolabb gyarmatain ép úgy, mint Kisázsiaiban, a Msziziippi partjain s Braziliában.

A kivándorlott németek, kik hazájuktól messze az őserdők árnyában járnak, édesen emlékezhetnek vissza a honi fonyó- és bükkerdőkre, melyeket Marlitt annyi művészettel s oly eredeti, természetes színekkel fest műveiben.

Marlitt a szó teljes értelmében kitünő elbeszélő tehetség. E tehetséget pedig a természettől nyeré. Németországban, valamint nálunk is vannak szellemdus regényírók, kik azonban nem tudnak elbeszélni. Ezek tudnak leírni, jellemezni, szellemdus előadásuk által le bírják kötni érdekeltségünket, szikrázó esprít-jük által kápráztatnak, — mindez azonban csak mellékes járuléka az elbeszélésnek. — E jó tulajdonsá-

gokat a társadalomban s egyes szellemdus emberekkel való érintkezéseink alatt szívhatjuk be s ha e jó tulajdonságokat műveinkben érvényesítjük, nem teszünk mást, mint hogy művészbibb alakban kifejezzük a társalgást.

Marlitt mind e „művészeti fogások“-at nem használja. Az ő regényeiben a természetesség a fő, a nélkül azonban, hogy rideg, vagy nagyon is prózai válóvá lenne. Előadása, bár nyelvezete igen élénk és válogatott, minden művészsége mellett is egyszerű és bájos. Nem hajhászsa az ugynevezett magasabb irályt, nem válogatós a kifejezésekben, mint a francziák kedvencz novellistája: Sandeau, mindazáltal erőteljes és koronkint elegansabb, mind akár Sand György.

Különösen leírásaiban nagy tehetséget árul el Marlitt.

Minden, a mit leír, élő gyanánt tűnik föl előttünk. Rendesen oly helyeket választ regényeinek színhelyéül, melyek a regényirodalom országutjától távol esnek. Képei ép oly tiszták, mint művésziek. A tárgyakat nem egymásutánban tünteti föl s a külsőségeket sem teszi leírásai tárgyává, hanem mindenben a bensőt, az életet keresi és tünteti föl. A viharos és idegeinket megrázó jeleneteket ép oly otthoniassággal rajzolja, mint a legesőndesebb idylli életet. Itt is, ott is művésznő. Ecsetelése nem lesz rikitóvá, sem pedig nagyon is elmosódott.

Az élő alakokat is nagy élénkséggel tünteti föl. Az egyes személyek ép úgy külsejük, mint jellemük által válnak el másoktól; ha pedig egész csoportokat rajzol, mindig meglep bennünket a jelenetek tarkasága által, melyeket az illető hangulat mindazáltal teljes összhangba hoz.

Marlittól mindeddig három regényt ismerünk. 1., G oldelse, egy kötet; 2., Das Geheimniss der alten Mamsell, két kötet; Die Reichsgräfin Gizella, két kötet.

Mielőtt e három regényét, melyek mindegyike már négy-öt kiadást ért, egyenkint szemügyre vennök, vizsgáljuk az anyagot, melyet Marlitt e műveiben földolgozott.

Mind a három mű a német népmondák köréből vétetett. Azt a tárgyat dolgozta föl Marlitt, mely már dajkáink meséi által ismeretes előttünk, s melyről Sand György is irt egy regényt a „Tücsök“-öt.

Ez pedig nem más mint a hamu-pipőke meséje.

A német nép nagy előszeretettel viseltetik e népmeséje iránt; s miután Marlitt e tárgyat annyi szerencsével dolgozta föl, nagyon természetes, hogy regényei által egyszerre népszerűvé lett.

A monda alapeszméjét, mely szerint a jogtalanul elnyomott ártatlanság végre megnyeri érdemlett jutalmát s az elnyomók megszegyenítettésük által méltó büntetésben részesülnek, három különböző változatban tüntette föl Marlitt.

S ez szerintünk fogyatkozást jelez, regényírónők működésében.

Nem tagadjuk, hogy Marlitt más tárgyakat is sikeresen föl tud dolgozni, de három első regénye ugyanegy tételt világitanak meg. Mind a három mű Hamu-pipőke nász és menybemenetelével végződik.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Junius 14-dikén.

Mi. — Szent fogadás. — Mennyire magyarok vagyunk. — Lapstatistika. — A hölgyvilágból. — Acquit. — Páris nyugodt. — A berlini diadal-ünnep. — Haza mennek a honatyák. — A szini-képezde. — A „Kis Faust.“ — A császárfürdő.

Haragszunk, tudniillik mi fővárosiak — és e: „mi“ alatt az isten kegyelméből való ujságírókat tessék érteni, — nagyon harag-zunk, egy hét óta nem teszünk egyebet; elébb az idevaló németekre haragudtunk, hogy miért németek és nem magyarok, azután reá jöttünk, hogy nem a németekre, hanem csak a pinczérekre és kereskedő-segédre kell haragudnunk, mert ezektől származik a főváros elnémetesedése, és égre emelt kézzel szent fogadást tevénk, hogy kivéve talán a füstölt nyelvet, idegen nyelv ne érintse ajkainkat, és annak már mintegy három napja és még egyikünk sem szegte meg a szent fogadást, kivéve azt, hogy a vasutról egy hivatalos értesítvényt kellett elolvasnunk, és az természet szerint a Teutonok nyelvén vala nyomatva; és továbbá alig egy órányira a fővárostól egy vasuti jegyet kellett váltanunk egy olyan tisztól, a ki egyetlen fülére sem hall magyarul; és az állatkerti nyakmerő mulatságon egy német „programm“-ot kellett elolvasnunk; no, meg a budai utcák neveit, meg egy pár társulat tisztviselői, meg a kaszinó egy pár tagja, meg egy pár tuczat főmérnök és a többi, olyan nagyszerű haladásokat tettünk ezen egy hét alatt; és — igaz, mivelhogy éppen előfizetés ideje kezdődik, hát csak úgy kíváncsiságból áttekintettem a postára, és ott aztán láttam, hogy egy-egy magyar politikai lapra 10, egy-egy német lapra ellenben 30 előfizetést hoz a posta, és ennek a 30 előfizetési levélnek a hátára legnagyobb részt magyar nevek vannak írva; és mivel e tapasztalatnak felette mód megörvendeztem, tovább folytatám kutatásaimat és csakhamar aztán arra az örvendetes tapasztalatra is jutottam, hogy a külföldi német divatlapok úgy körülbelül 20—30 ezer példányban járnak a mi édes kedves magyar hazánkba, a míg a magyar divatlapok és meg a szépirodalmi lapokat is hozzá véve, talán összesen 12 ezer példányokban sem nyomtatnak; és mikor mindezeket olyan szépen megtudtam, eszembe jutott az a gyönyörű módszer, hogy hajdanában a fiatal princzek mellett mindig egy szegény árva fiut tartottak, és mikor a princz nem tanulta meg a leczkéjét, hát akkor rendesen a szegény árva fiut virgázták meg érte. Hiszen nem mondom én, hogy azok a pesti kereskedők és pinczerek egytől-egyig olyan árva fiuk, sőt inkább valamivel több az a csunyaságnál, hogy a magyar kenyéren meghizni tudnak és a magyar nyelvet megtanulni nem akarják; hanem ha igazán tenni akarunk valamit a nemzeti nyelvért, — pedig mulhatlanul kell érte tenni, nem valamit, de sokat, mert nyelvében él a nemzet, mondá már Kölcsey — akkor az irtó-háborut első sorban saját vétkes mulasztásaink ellen kell inditanunk; akár felülről jöjjön, akár alulról, nem szabad tünnünk, hogy nemzeti lételünk egyik legerősebb gyökérszálán az idegen pusztítás férgé rágódjék; mindenek előtt és mindenek felett saját háztartásunkban kell igazán magyarokká lennünk,

akkor — semmi szükség nem lesz vastag bunkós botot mutogatni a kereskedők és pinczereknek, mert — a hölgyvilágban nem egészen ismeretlen tapasztalatra hivatkozom — mikor nem adunk „acquit“-t, (olv. agit,) akkor bizony nem igen van okunk panaszkodnunk az ellen, hogy megfélekednek az irántunk tartozó illedékről.

Avagy nem elég „acquit“-e, hogy mialatt Pesten nem is tudom, hány német színház van, azalatt egy magyar népszínházat, melyre pedig olyan nagy a szükség, nem birunk, vagyis jobban mondva: nem akarunk létre hozni? És ez talán nem elég „acquit“-e, hogy daczára annak, hogy csak egy magyar színház van Pesten, ezt az egyet is elébb két hónapig átengedjük az olaszoknak, aztán újra két hónapig végkép bezárjuk és egyetlen egy sincs? Mire való tehát úgy tenni, mint a papucs alatt álló férj, — megint a hölgyvilágból szerzett tapasztalatra hivatkozom — a ki, midőn a kedves élettárs áspis-nyelvét már tovább ki nem állja, akkor kiáll a kapuba és a szomszéd dal veszekedik! Avagy az nem elég nagy „acquit“-e, hogy az egy Aradot kivéve, egyetlen vidéki városunknak nincsen állandó magyar színháza? Próbáljuk egyszer megfordítva, tegyük föl magunkban, hogy csak öt éven át minden tőlünk kitelhetőt el fogunk követni arra, hogy házunk, szívünk, lelkünk, egész környezetünk igazán magyar legyen, csak öt évig — nem is, csak három évig, hanem ezen idő alatt tegyünk is tőlünk kitelhetőleg mindent ezen szent elhatározás érdekében, és majd meglátjuk, mint tünik el magától a sok német kereskedő és pinczér!

Hanem mi szükség nekünk mindezeket a jó tanácsokat végig olvasnunk? kérdik talán szives olvasónk, és — szabad-e felelet nélkül hagynom egy szép ajkakról hozzám intézett kérdést? Jól van tehát, megvallom, hogy hibáztam, mert hát nekünk semmi szükségünk e jó tanácsokra, mi a nélkül is ismerjük kötelességünket a hazai nyelv, irodalom művészet, társasélet, jótékonyosság, szeretet, egy szóval minden, de minden iránt, a mi csak a nemzeti életre tartozik; és barátaink, szomszédaink és ismerőseink hasonlóképen; nincsen közöttünk egy olyan család sem, melyet erre figyelmeztetni, fölvilágosítani, buzdítani kellene, — ezt mondja talán a harmadik és negyedik és századik és azért nem marad egyéb számomra, mint azt mondani, hogy én mindezeket a nagyon unalmas dolgokat itt csupán csak azon okból irtam, mivelhogy épenséggel nincsen egyéb miről írnom e héten; Párisban szépen agyonpuskázták azokat az elvetemedett commünistákat és az új zavargások még csak most vannak készülöben; Berlinben nagyszerű diadalünnep-napok vannak, Vilmos, a „sas“ fogja bevonulását tartani Berlin városában, ájtatos szemforgatással hálát adván a kegyes gondviselésnek, hogy véghetetlen kegyelmességénél fogva megengedte neki a katonai uralom boldogságában részeltetni az ő hű németjeit, és ezáltal gátot emelni a bünös szabadsági eszméknek az egész világon, — ez gyönyörű tárgy volna, csak az a kár, hogy a diadalünnep napja még csak holnapután leend Berlinben, és annál fogva én azt ma itt nem láthatom; itthon pedig semmi más nem tör-

tént, mint az, hogy három hónapra haza küldték az országgyűlést; ez kétségkívül olyan esemény, a mely méltó arra, hogy hölgyeink érdeklődjenek iránta; szegény honatyák, mint fáradoztak és izzadtak a haza terhei alatt, soha többen el nem maradtak közülük egy-egy gyűlésből, mint legfőlebb százötvenen, és akkor is többnyire a fővárosban voltak, tanulmányozták a főváros közügyi érdekességeit, hol itt, hol amott, egy honatyának mindenben közvetlenül beható vizsgálódásokat kell tenni, nem csuda tehát, ha négy-öt hónapi folytonos megerőltetésben végre kimerül, ah beh jól esik neki reá egy kis pihenés a hű otthon szerető karjai közt! — De erről most már nem a fővárosban, hanem inkább ország-vidék szer- te lehet csak igazán épületes dolgokat hallani.

Avagy a szini képezde vizsgálóiról szeretnének valamit hallani? Biz ez nagyon jogosult kíváncsiság kegyetek részéről, mert én is nagyon szeretnék valamit hallani ezen vizsgálóról; mindeddig azonban csak annyit tudtam meg e tárgyban, hogy a vizsgák mult pénteken szerencsés véget értek; voltak ott férfiak és hölgyek is, de ezek mind az intézet növendékei és tanárai voltak, a sajtó képviselői azonban nem igen lettek meghíva a vizsgára; minek is, mi köze a sajtónak egy olyan intézethez, a mely a nemzet pénzén tartatik fenn? Majd megfelelel magáért báró Orczy Felix igazgató ő méltósága. Báró ő méltósága általában kissé feszült lábbon áll a sajtóval egy idő óta; egykor, az igazgatóság mézes heteiben, szerette, de ez akkor volt, midőn a sajtó még jó remény fejében dicsérte; de mióta a szép reményeket a színházi kecske agyonficzánkolta, azóta ő méltósága nem nagy imádója a sajtó szép szemének.

Avagy a budai népszínházról szóljak? Szívesen, mult vasárnap a „kis Fauszt“-ot adták és láttunk ott olyan női személyzetet, a minőt én részemről még sehol sem láttam, nem is tudom, hogy szedhette őket össze Latabár ur ilyen rövid idő alatt. Aztán hallottunk két kedves énekesnőt is: Horváthné asszonyt és Mindszenti Cornélia kisasszonyt, és két jó énekest: Halmi és Latabár Dezső urakat, és az operettet is meg lehetne hallgatni arczpirulás nélkül, ha hogy a harmadik felvonást egészen kihagynák, a másodikat még roszabbul lefordítanák és az elsőbe egy kis szellemet lehelnének, akkor az egész olyan kedves volna, mint zenéje.

Csak egy igazán kellemes ujdonsággal kedveskedhetem e héten, azzal, hogy a császár-fürdőben minden reggel felséges zenét lehet hallani, igazi reuniokat, és ez annál kellemesebb élvezet, minthogy a közönség egyuttal a tányértől is meg van kimélve. Van is nagy közönsége minden nap, daczára a rosz időnek.

—i—r.

Tisztelt olvasóinkhoz.

Lapunk mult számúhoz volt mellékelve előfizetési fölhívásunk a jövő félévre; átadtam azt hölgyeinknek azon erős bizalommal, hogy úgy fogják azt fogadni, a mint lapomat méltónak találják arra, hogy a jó magyar családok körében elterjedjen és meggyökeredzzék.

Most sem azon okból szólok fel, hogy az eddigi pártolókat a további pártolásra fölkérjem, mert meg van bennem egyfelül az az önérzet, a mit az évek óta híven teljesített kötelesség és a jó ügynek tett szolgálatok keltenek, és másfelül az az édes tapasztalat, hogy hölgyeink műveltjei

épen úgy gondolkodnak és éreznek, mint én, és szeretettel támogatnak tiszta törekvéseimben.

De épen azért kérem föl őket azon nagy szívessegre, hogy tegyék meg lapomnak azt a jó szolgálatot és küldjék meg az előfizetési fölhívást olyan családi körökbe, a hol szintén örülnek a jó olvasmányoknak és érdeklődnek a női műveltség terjedése iránt; hadd tudják meg ott is, hogy van egy oly női lapunk, mely tizenkét éven át szakadatlanul buzgólkodik ezen irányban, és a mellett jó és válogatott könyvekben adja vissza a lap összes előfizetési díját, és e szerint részemről nem üres szólam, midőn azt állitom, hogy lapom a legolcsóbb szépirodalmi lap nemcsak a hazában, hanem talán az egész világon.

Szólhatnék a könyvmelléletek irodalmi értékéről, elmondhatnám, hogy milyen egyhangu elismeréssel nyilatkozott az ítéset a „Fenn és alant“ irodalmi becséről, és milyen nagy becsben áll a külföldön a „Saját erejéből“ című regény; de — hiszen olvasóink legnagyobb része saját meggyőződésből ismeri már e műveket, megmondhatják tehát mindenkinek, a kiket az irodalom érdekel, hogy a miért rendesen öt-hat forintot kell fizetni, azt lapom utján 90 kron kapják.

Nálam a könyvkiadás nem külön üzletág, hanem egy rég idők óta szívemben táplált ügy; a nemesebb irányu olvasmányokat akarom én ezáltal terjeszteni, és e végből kérem föl hölgyeink szives támogatását. És épen azért, mert ez nálam nem üzletág, nem árasztthatom el a lapokat előfizetési fölhívásokkal, az arra szükséges pénzt én inkább könyvek kiadására fordítom, jól tudván, hogy ily uton biztosan nyerem meg továbbra is művelt hölgyeink szeretetét, és akkor ok pótolják az előfizetési fölhívásokat, ők terjesztik lapomat.

Fogadják előre is szives köszönetemet a jó ügy érdekében és — mi nagy öröm volna reám nézve, ha hogy a jövő félében már minden külön reáfizetés nélkül, egészen ingyen — egy-egy új előfizető beküldésének tiszteletdíjául — küldhetném meg az újabb hat könyvet. Pedig, ez nem is olyan nagy nehézség, a milyennek első perczen látszik.

Emilia.

Budapesti hírvivő.

♦♦ (Királyné ő Felsege) Meránban is megemlékezik gödöllői palotájáról. E napokban a gödöllői palota-kápolna számára több értékes egyházi ruhát küldött, ezek között egy pompás aranyhímetű biborvörös vecsernye-köpenyt, a minő kevés magyarországi templomban lesz még. A gödöllői palotában jelenleg a diszkert vízvezetékein dolgoznak és egyéb javításokat és változtatásokat eszközölnek.

♦♦ (Horváth Boldizsár) már Badenben piheni a miniszterség fáradalmaival, és azért levélben bucsuzott el a miniszteri

tisztviselőktől, és mindazoktól, a kik miniszteriuma alá tartoztak. Ha visszatér, az igazságügyminiszterium tisztviselői testületileg bucsuznak el tőle s arczkép-albumot nyujtanak át neki. Utódja Bittó István, már letette Bécsben a hivatalos esküt, és mult kedden vette át új hivatalát.

✦✦ (Kossuth Lajosnak,) mint említettük, Birói Béla föld-birtokos felajánlott egy telket. Kossuth nem fogadta el e telket s erre Birói felajánlotta e telket Sebes Emil honvédezzredes árvájának, s ezen ajánlatát tudatta Kossuthal is. Kossuth május 20-káról kelt levelében Birói szándékát helyesli és az adományozáshoz csatolni szándékolta kikötésekhez, a mennyiben Kossuth nevére vonatkoznak, beleegyezését adta.

✦✦ (Gr. Károlyi Tibor) lefordította Quinet Edgár „La Revolution“ („A forradalom“) czimű munkáját, s az néhány nap mulva fog megjelenni. Az előszó szerint a fordítás eszközésére „ama nagy igazságok, fenséges elvek és lélekemelő eszmék“ lelkesítették, melyekben a munka annyira gazdag. A munka szabatos irodalmi nyelven, jó magyarsággal, gondal van átültetve.

✦✦ (Egy kis csuda-énekes.) A kik az esti órákban Budán megfordulnak, az ivóházak és csapszékek zivaja között gyakran hallanak egy csengő, tiszta gyermek-hangot, mely igen szabatosan énekel nemcsak mindenféle népdalokat, divatos keringőket, hanem dalművekből is egyes nagyobb részeket. Oly üde hangja van, hogy az utczán járók rendszeren megállanak néhány pillanatra, hogy hallgassák. A korcsmai énekes alig több 10—11 évesnél. Különbösen uracosan jár, egészen feketében, frakkban és kürtösbén. Oly szép hangja van s már is annyira kifejlődött zeneérzéke, hogy méltó lenne kiképezéséről gondoskodni. Leginkább az olasz munkások ivó tanyáit keresi fel, hol legjobban kifizeti magát az éneklés.

✦✦ (Színház.) Blaháné asszony a szünidő alatt nem megy vidékre, hanem Latabár budai társulatához csatlakozva, a szinkörben lép föl népszínművekben s néhány kedvesebb operetteben. Pesten marad a népszínműi alakok másik kedvelt személyesítője: Tamássy is. — A pesti nemzeti színház tagjaiból alakult társaság néhány előadást akart rendezni a temesvári színházban, s a német színigazgató, ki már egy hónap óta a színházban nem tart előadást, csak a szinkörben, hajlandó a színházat átadni esténként fizetendő 160 forintért. E szerint tehát a színház, melyben ugy sem játszanak most, csak a németek kedvéért építettett Temesvár városa által; s a közgyűlés, melynek tagjai közt sok magyar van, eltűri, hogy a német színigazgató sarcot szedjen a magyar színészekről, noha a németnek hatalmas pénzsegélyt ad a színházhoz épített helyiségeknek egy aranyért való átengedése által.

✦✦ (A Stummer-testvérek), nyitrai birtokosok azon kevesek közé tartoznak, a kik a jótékonyosságban lelik legfőbb örömeiket. Már több ízben adták annak fényes bizonyosságát, de egész teljességében csak e napokban tüntették ki nemes szívüket, a mennyiben egyszerre huszonegyezer forintot adományoztak különféle jótékony czélra. A ki ily módon gazdálkodik a reá bizott anyagi áldással, annak bizony minden emberbarát szívből kívánja, hogy: „Adjon Isten ezer annyit!“

✦✦ Az egyetemi vegytani intézet új épületét mult hétfőn adták át rendeltetésének s Thán Károly vegytanár már előadást is tartott benne. Az épület a mily csinos kívülről, oly czélszerű belberendezése is. Előcsarnoka oszlopokon nyugszik, aranyozott rácsal ellátott széles gránit-lépcső visz az első emeletre, míg

jobbra-balra télen fűthető folyosók nyílnak. Az előcsarnokból ajtó vezet a száraz, világos földalatti részbe, hol a gőzgépterem, a vegyszerek és eszközök muzeuma, a mechanikai műhely s a szolgazemélyek lakosztályai vannak elhelyezve. A gőzgép szolgáltatja a vegyi munkálatokhoz szükséges gőzt s a vízzel tölt vas-henger-kályhákba a meleget. A földszinten, a balra eső folyosón van a nagy laboratorium kezdők számára s egy tanterem. magántanárok számára. E tanterem 60 hallgatóra van számítva. A nagy dolgozó terem berendezése most foly. A beosztás a legkényelmesebb; mindent légszeszlámpákon főznek, párologtatnak a szellőzés pedig ugy lesz alkalmazva, hogy a kártékony gőzök a szelelő fülkébe azonnal elillanok, s így a munkálkodásra nézve teljesen ártalmatlanokká lesznek. — A jobbra eső folyosón vannak a tanársegédek lakásai s közepén van a nagy tanterem. — A földszintről két ajtó a tanár számára és az első emeletről szintén két ajtó a hallgatók számára vezet a tanterembe. E tanteremhez hasonlót nem találunk talán külföldön sem. A terem a földszint s az első emelet egy részét foglalja magába, s 300 hallgatóra van számítva; az ülések menetelesen emelkednek, úgy, hogy az utolsó ülések a terem első emeleti ablakaival egy irányban vannak. Teteje a legszebb relief munka, diszitései igen szépen rejtik el a szellőző nyílásokat s a falat a hallgatósággal szemközt Liebig és Bunsen érem alakú domborképei diszítik, míg az előcsarnokban a mult század utolsó s a jelen század első tizede leghíresebb vegyészeinek hasonló domborképei foglalnak helyet. A nagyterem hangzatossága igen jónak bizonyult be. Az első emeleten vannak a magánolgozószobák, külön-külön helyiségek a fény- és hőtüni kísérletekre, a könyvtár, az igazgató-tanár lakása stb., belül az udvarban van 2 nyílt erkély a szabad ég alatt történendő munkálatokra. A szobák mind kemény fakoczkákkal vannak kirakva. Ezen koczka-padozat alatt vannak lefektetve a gőz-, légszesz- és vízvezetési csövek.

✦✦ (Ismét arról van a szó), hogy irodalmi kört alakítsunk a fővárosban, és ismét nem lesz belőle semmi; miért? azért, mert nálunk az irodalom nagyon hasonlít a szabad csapatokhoz a háboruban; van abban helye mindenféle elemnek, a hős Garibaldiknak épügy, mint annak, a ki csak a kardot csörteti, és rendszeren a kardcsörtetők viszik a nagy szót, a kik pedig soha egyetlen egy becsületes fegyvertettet nem vittek végbe. Csak olvasuk ezeknek az uraknak a nyelvét. Akár egy erdőháti betekintsben. Hogy hányják fel egymásnak kölcsönös csárdai erényeiket! És ez a betekints — mind megannyi ország szája! Ugyan kinek volna kedve czinkosul szegődni hozzájuk? A csekély jobb rész pedig abban tetszik magának, hogy hagyja szabadjárá a dolgokat, mintha ő annál nagyobbra nőne fölfelé, minél kisebbre nő aláfelé a magára hagyott legénység.

✦✦ (Az országos magyar iparegyesület) folyamodott Pest városához, hogy az eddigi 2000 frt helyett ezentul 6000 frtot adjon neki évenként ipariskolai czélokra. Nem a városok, hanem az iparos-társulatok feladata volna gondoskodni a tanoncok és segédek kiképzetéséről, és jövedelmük is elég volna hozzá; hanem nálunk ez már így szokás; a hatóságoktól várjuk azt, a mit magunknak kellene tenni, azután sem az egyik, sem a másik nem tesz semmit, csak szidjuk kölcsönösen egymást, a miért nem haladunk.

✦✦ (Rózsás napló.) Iturbide mexikói herczegnek e hó 10-kén lesz esküvője Mikos Gizella bárónővel Mikosdon. — Kripitzi Waltersleben Caesar gróf, porosz dzsidás tiszt e hó 6-kán fényes menyegzőt ült Kolozsvár egyik szőp-ségével, zágoni Bodola Lenke kisasszonynyal. Erdély fővárosa ritkán látott ily fényes lakadalmat, mely a város tár-

sadalmának színejavát egybegyűjté az örömszülék kibédi **Biasini Domokos** és neje, **Kovács Karolina** vendégszerető házában. Az esküvő után ép oly vig mint dus lakoma és multság következett, míg a boldog párnak a másnap reggeli vonattal utazása annak véget vetett. — **Szathmáry Sámuel** postakezelő e napokban jegyezte el **Haris Katalin** kisasszonyt, **Haris Sándor** pesti görög konzul unokahugát Szentesen. — **Szathmáron Gröcsel Imre**, a pest-terézvárosi takarékpénztár igazgatója, e hó 20-kán kelt össze **Weisz Gáspár** birtokos bájos leányával: **Weisz Emma** kisasszonnyal. — **Gyulán Blum István** e napokban vezeti oltárhoz **Greiner Mili** kisasszonyt.

++ (Vegyes hírek.) **Kossuth Lajos** nagy hazánkfia újabb hírek szerint lakhelyét Turinból át akarja tenni Róma közelébe egy Apennin-völgybe. — **Tüntetés** volt mult hétfőn Pesten, melyet valami 200 munkás rendezett, kiknek a Rákóczy-térre hirdetett gyűlését a rendőrség betiltotta, és a tüntetés rendezőit, köztük több olyant, a kik e czélból külföldről jöttek, és a londoni nemzetközi munkás-egylet tagjai, elfogott. — A németesedés ügyét **Jókai Mór** a „Hon“ pénteki számában egészen oly szempontból fogja fel, mint mi az: „Egy hét történeté“-ben. Jele, hogy ez az egyetlen biztos sváb-irtó szer a hazában, és azon felül semmiféle gorombáskodással sincsen összekötve. — Mult pénteken volt Berlinben a nagy német diadal-ünnep napja; ugyancsak mult pénteken volt IX. Pius pápaságának huszonötödik évforduló napja. Különös összetalálkozása a világtörténelemnek! — Pesten most azon gondolkodnak, hogy a színházi szünet alatt, a mely mult szerdán vette kezdetét, engedjék át Latabárnak a nemzeti színpadot. Nagyon jó gondolat, csak addig ne gondolkodjanak rajta, míg szegény Latabárt személyestől mindeztől megette a budai színház. Mert még mindig olyan nagy Budán a magyarság, hogy csak úgy rozsdásodnak tőle a színeszek fogai. — Mult hétfőn oszlott szét az országgyűlés és csütörtökön reá mindjárt Faber beszélőgépét mutatták be a pesti egyetemen. Egy oly fagép ez, mely egész érthetőn azt mondja: „igen,“ vagy „nem,“ a szerint, a mint felülről bizgatják. — **Békes-Csaba** e hó 17-kén ülte meg Vilim János néptanító hivataloskodásának 50 dik évfordulóját. 4000 családapát és családanyát nevelt a derék tanító a hazának! Tartsa meg őt az Isten erőben egészségben. — **Bittó István** igazságügyi miniszter mult hétfőn vette át új hivatalát és hetenkint kétszer: szerdán és vasárnap 11 órától kezdve fogad hivatalosan. — Az országos középtanodai tanár-egylet ez idei gyűlését Pesten, augusztus hóban tartja. — **Hódmezővásárhelyről** **Kristó Mihály** ottani tekintélyes gazda vezetése alatt, mintegy három százan folyamodást adtak be egy alföldi nyolczezer holdas kincstári pusztának örök időre való megvehetése s ott egy új községnek alapíthatása végett. — Egy árvaléányka örökbe adatik, mire humanitási érzésből e helyütt figyelmeztetjük az ember-barátokat. Kora 10 év, vallása kath. szülei miveltszóló származtak, be van oltva, csinos külsejű, az elemi oktatásban részesült, munkás és szófogadó. Ertesítést a „Pesti Napló“ kiadó hivatalában nyerhetni. — Budán már hosszabb idő óta keresnek egy vizslát, mely beszalad a boltokba, ott a szája ügyébe eső dolgokat elkapja, s azokkal elszalad. A mult szombati hetivásáron a kutya egy pár élő csirkét lopott egy kofától. Eddigelé nem tudják, saját ösztöne viszi-e erre a kutyát, vagy talán be van tanítva. — A **Karagyorgyevicspör** tanlmányozó-a annyira igénybe vette a legfőbb itélő-

szék munkaerejét, hogy azon a héten 39 ügydarabbal hátralékban maradt.

++ (Halálozás.) **Báró Babarczy Antal** mult kedden meghalt. Az utolsó években visszavonultan élt, mert hát szegény a bárói czimet a Bach-kormány mérte reá jutalmul az ez irányban kifejtett tevékenységnek. Adjon neki az ég nyugalmat. — **Báró Orczy György** e hó 15-kén Ujszászon 83 éves korában meghalálozott. — **Marasztóni Linda**, Marasztóni helybeli festő nővére, élte virágában levő hajadon hosszszas szenvedés után jobb létre szenderült. — **Szontagh Albert** nyugalmazott főhadnagyot mult kedden reggel 6—7 óra között, a mint a Mohácsról jött gőzhajóról kiszállt — a guta megütötte. A szerencsétlenül járt ember épen fürdők használata végett jött Pestre. — **Vér Julia**, **Varga Károly** országgyűlési képviselő neje, e hó 7-kén, életének 23. évében, Baján elhunyt. — Mult csütörtökön délutáni 4 órakor dr. **Plihal Ferencz**, szép készültségű fiatal orvos szívéen lötte magát és azonnal meghalt. Mielőtt a végzetes tettet elkövette, egy levelet adott át szolgáljának, hegy azt régi hű barátjához, dr. **Kétli**, jeles pesti orvoshoz vigye. Az orvos felbontja a levelet, — 200 frt volt benne, — és aztán olvassa, hogy ezt a 200 frtot a temetési költségül küldi, és jöjjön azonnal a levélíró lakására, mert ez megunván az életet, agyonlövi magát, és csakugyan, **Kétly** orvos ur már halva találta barátját, a szoba közepén önvette fekhelyen; mellette volt a két csövű pisztoly, az egyik cső kilöve, a másik felhuzva. Az is áll a levélben, hogy előtte való éjtszaka két unczia cloroformot ivott, azzal akarván kioltani életét, de a cloroform nem fogott rajta, azért választotta a pisztolyt. — Dr. **Plihal** jó módu fiatal ember volt, és csak buskomor kedélyállapota vitte a végzetes tette. Áldás hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Görög torta.

Egy font friss hájzsirt, egy fél font legfinomabb lisztet, három negyed font tört czukrot, fél font meghámozott és tört mandulát és kilencz tojás sárgáját, valamint egy citrom levét, apróra vágott héját, egy kis szegfűszeget, mindezeket a deszkán jól össze kell gyúrni. A tészta egy ujjnyi vastagságúra ki lesz nyújtva, a torta formára téve, befőtten megkenve; a tészta egyik részéből vékony rostélyzatot kell csinálni reá, gyenge meleg kemenczében megsütöni, és megeczukrozva betálalni.

K. Anna.

Írósvaj fagylalt.

Egy félmeszely tejszint felforralván, hozzá négy lat narancson vagy citromon ledörzsölt czukrot kell tenni, hat tojás sárgáját e tejjel jól össze habarni, hogy össze ne menjen, és szítán áttörni. Ezután apróra verdt jeget jól meg kell sózni, a fagylaltos szelenczét a jég közé helyezni, a tejet belé önteni, a szelencze tetejét erősen rázárni, és folytonos forgatás mellett keményre megfagyasztani. Tálalás előtt a formát egy percze forró vízbe kell mártani.

N. Szuszsanna.

Nemzeti színház.

Junius 10-dikén: „A tévedt nő,“ Verdi operája. — Junius 11-dikén: „Egy nő, ki az ablakon kiugrik.“ — Junius 12-dikén: „A tévedt nő,“ Verdi ope-

rája. — Junius 13-dikén: „Falura kell mennie,“ francia vigjáték. — Junius 14-dikén: „Egy nő, ki az ablakon kingrik,“ vigjáték. — Junius 15-dikén: „Tannhäuser“, Wagner Richard operája.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: felső gallér rajza, francia himzés.

A 2-dik szám: zsebkendő sarkába való czifrázat, a közepén B és R betűkkel.

A 3-dik szám: otthonkákra, gyermekruhákra sat. való színórzás mintája.

A 4-dik szám: nagy iverk ágytakarók, függönyök, terítő széléire.

Az 5-dik szám: kiskenyő végébe való tarka himzés rajza.

A 6-dik szám: Az első számú gallérhoz tartozó kézelő rajza.

A 7-dik szám: M betű fehérneműekre.

A 8-dik szám: tálcázára, vagy kispamlagpárnára való himzés rajza, egy színű ripsen, bőrön vagy bársonyon himzendő sodrozott tarka selyemmel, A virágok vörös, kék, sárga, lila színvegyületben, a levelek meg többféle zöld és barnás árnyalatban himzendők.

A 9-dik szám: B betű.

A 10-dik szám: S betű.

A 11-dik szám: B betű.

A 12-dik szám: L és K betűk.

A 13-dik szám: M betű.

A 14-dik szám: asztalterítő körül való nagy iverk, posztóra vagy ripsre kétféle p. o. sárga és vörös selyemmel kivarrandó.

A 15-dik szám: fésülőköpenyekre, függönyökre sat. való kivarrás mintája, vastag himzőgyapottal dolgozandó.

A 16-dik szám: B betű.

A 17-dik szám: W betű.

A 18-dik szám: J betű.

A 19-dik szám: F és V betűk.

A 20-dik szám: czifrázat, a közepén L és T betűkkel, finom francia himzés.

A 21-dik szám: L és A betűk.

A 22-dik szám: kiskenyőfüzér, nyakkenők sat. sarkaiba.

A 23-dik szám: S betű.

A 24-dik szám: E és K betűk.

A 25-dik szám: gombostűpárnára való himzetmintá, fehér mollra himzendő, aztán egy tarka selyempárnácskára áthuzandó.

A 26-dik szám: M és E betűk czifrázattal.

A 27-dik szám: kisebb tálcázára használható himzés mintája, tarka berlini pamuttal dolgozandó.

A 28-dik szám: virágfüzér, zsebkendők sarkaiba, a betűk alá teendő.

A 29-dik szám: női ingelejére való himzés rajza.

A 30-dik szám: M és H betűk koronával.

A 31-dik szám: D és P betűk.

A 32-dik szám: pamlagpárnára való rajz, mely posztón, vagy ripsen himzendő minél gazdagabb színvegyületben.

A 33-dik szám: L és D betűk virágos czifrázattal zsebkendők sarkaiba.

A 34-dik szám: N és H betűk.

A 35-dik szám: huszonkét betű fehérneműekre.

A 36-dik szám: B betű, gazdag czifrázattal, a közepén Anna névvel, finom francia himzés.

A 37-dik szám: M és K betűk. És végre

A 38-dik szám: zsebkendőre való finom francia himzés rajza, a sarkában A és G betűkkel.

Számrejtvény.

Marossy Hermin és Etelkától.

4, 14, 22, 3, 3. Alatta fészkel a fecske;

26, 9, 27, 19. Sok hölgynek a keresztneve;

33, 34, 35, 36, 37. Szeretik teli a gazdák;
28, 29, 23. A magyarok is megisszák;
10, 20, 21, 30, 1, 7. Lábához kötik a roszt gyermekket;
32, 13, 27, 15, 30, 29. Oda vonul mindig a gyászmenet;
6, 16, 17, 37. A régiek csak négyet ismertek;
33, 31, 5. Hódításvágyból sokat öntöttek;
12, 12, 36, 35, 24, 25, 8, 18. Bele estem, benne vagyok,
Nem láthatok, nem hallhatok;
1—37 Igy énekelt egykor a nagy költő,
Igazat ad neki sok ifjusó!

Megfejtési határidő: július 15-dike.

A f. év 21-dik számában közölt számrejtvény értelme: „Nőemancipáció.“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Holl Hermin, Benedikovics Róza, Brocken Kovács Emma, Mirkva Hermin, Báthori Zsigray Istvánné, Gyura Janka, Bereczk Ilka és Mariska, Tóth Irma, Kolozsváry Margit, Schmidt Zsuzsanna, Szász Etelka, Telendy Eliz, Albert Lilla, Szalgháry Józsefné Crescentia, Patoky Gizella, Moesz Marossy Emilia, Bizek Ilka, Perisics Ilka, Marossy Hermin és Etel, Pethő Antalné, Pethes Józsa, Mátyás Berta, Hlavács Kálmánné, Jánossy Lajos, Antalffy Lászlóné, Fazekas Vilma, Tóth Emilia, Matolcsy Ilka, Schmidt Fanni, Kalós Péterné, Pap Erzsébet, Peterdi Károlyné, Szmodics Gizella, Sztancsek Vilma, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Ujváry Anna, Löwy Izidor, Vághó Aranka, Dániel Istvánné, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Vresits Emilia, Kiss Flóra, Kovács Imréné, Jaczkovics Velyáskya Anna, Bazilides Mindszenti Matild, Szalgháry Mariska, Durneisz Irma, Pásztelyi Danielovich Emilia, Keceli Ferenczné, Szebeni Borbála, Herbeth Károlyné, Gabsovits Clementine, Pajor Mari, Orbán Paulin, Guba Jánosné, Fleischer Adelgund és Mariska, Czako Petronilla, Geher Antalné, Szőnyi Ferenczné, Kármán Luiza, Sváby Izabella, Szűcs Lajosné, Szabó Sándorné, Tóth Hermin, Vitóz Mari, Sárközy Béláné, Andrássy József, Jakabfalvy Emilia, Puskás Ferenczné, Szepessy Szilágyi Lidia, Kiss Lőrinczné, Rátkay Emilia, Róth Vankay Mária, Oszlányi Mari, Mráz Ottilia, Ploy Leustach Fáni, Gellén Ilona, Orbán Paulin, Kemény Karolina, Nagy Krisztina, Györy Amália, Pap Kovácsik Gizella, Molcsányi Pozsgay Ilona, Szapper Janka és Iza, Vörös Julianna, Kleiner Jánosné, Dubányi Róza, Ivády Nina, Kalós Erzsé.

A f. évi 20-dik számában közölt számrejtvény megfejtését utólag beküldő:

Kalós Erzsé, Mráz Ottilia, Ploy Leustach Fáni, Gellén Ilona, Mezeyné Irma, Nagy Krisztina, Molcsay Pozsgay Ilona, Szapper Janka és Iza, Vörös Julianna, Kleiner Jánosné, Dubányi Róza.

Tartalom.

Szabadság és egyenlőség, Tóth Páltól. (Vége.) — Az üldözött dala, Csukássy Józseftől. — A madarak pajtása. Elbeszélés, Balázs Sándortól. — Egy sirnál, Literáty Ödöntől. — Egy kép története. — Marlitt E., regényíró, Prém Józseftől. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Fvnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>26. SZ. Junius 26-kén 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükségese hímzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járattal kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	---	--

Szövetkezünk a németesedés ellen, és adja Isten, hogy az általánossá vált jelszó ne csak az ajkakon, hanem a szivekben is visszhangozzék, mert különben bizonyára vele az ellenséget sem riasztjuk meg, pedig nagy és hatalmas ellenséggel van dolgunk.

Hány éve is annak, hogy e lapokban óva intve reá mutattam a fenyegető veszélyre? Épen annyi ideje, mint mióta feltalálták a szép szót, hogy: nagy nemzet vagyunk, éljünk tehát nagyvilági életet.

És azóta nem mulasztottam el, újra meg újra ismételn, hogy szivben, lélekben, szóval meg tettel magyarnak kell lennünk, ha-hogy azt akarjuk, hogy magyart legyen a ma-

Balázs Bognár Vilma.

gyarok hazája; hanem akkor sokan mosolyogták szavaimat: aszszony-beszéd, és úgy tettünk, mint a könynyelmű gavallér, száran adtunk tul a zöld vetésen, és vettünk rajta csengő-bengő fogatot, annak is hitelben a felét.

Elébb a nemzeti ruha, azután a nemzeti nyelv, azután a nemzeti érzés, azután a nemzeti önértet, és — szóról szóra úgy jött, mint a hogy azt akkor megirtam; a divat után következett a német nyelv; a fővárosban, a nemzet szivében a német nyelv lett az ur; azután következett a nemzeti érzés: a fővárosban, a nemzet szivében, német mulatságokra hiv minden utcasark, és az utat a

„beau monde“ mutatta meg; már a cigány-hegedű is, a magyar szíveknek ezen vigaszadó zengőfája, még ez is úgy elpusztult a fővárosból, mint szokott elpusztulni a hű cseléd, midőn észre veszi, hogy nem kell ő más senkinek, és kaptunk helyette trágár Sängereket minden nyilvános mulató-helyen, és olasz operát a nemzeti színházban.

Még egy lépés, és a nemzeti önérzeten lett volna az áldozatok sora, ezt az egy lépést azonban már nem akarjuk megtenni; az a csudálatos ösztön, mely már annyiszor megmentette a magyart, most is megvillant a nagy veszély válságos percében, és a még el nem romlott szívekből egy általános jajkiáltás szakadt ki, mint mikor fejünk felett a ház reánk szakadással fenyeget; egyiknél segélykiáltásban, másiknál szemrehányásban, harmadiknál szitkozódásban tört ki az általános veszély érzete, és mint az már ilyenkor lenni szokott, első percében nem láttunk egyebet, mint ellenséget.

Az első perc el fog mulni, de azért csak maradjon meg bennünk e rémület emléke; a ház nem szakadt reánk, hanem azért láttuk és hallottuk, hogy roppan és repedez; a mi édes, kedves hazánk ez a ház, még sok századon át fog az nekünk hajlékul szolgálni, hanem azért itt az ideje, hűségesen gondját viselnünk, szeretettel tisztán tartanunk és édes sajátunkul megbecsülnünk a drága örökséget.

A mit az utósó években a hazáért tettek, az mindössze csak annyi, mint mikor a büszke vár ura az ősi fészekre az ősi czimert aggatja ki. Ez is valami, de hol marad a szilárd-ság, a rend, a lakályosság és csin, és hol marad mindennek felett az a biztosíték, hogy csakugyan a mi otthonunk ez a vérrel szerzett ősi hajlék?

Mindezt csak minmagunk által adhatjuk meg neki; nem mondom én, hogy zárjuk el magunkat a nagy világtól; de a világosságot is csak üveges ablakon át bocsátják be a hajlékba, ajtót, kaput nem mozdítanak ki sarkából, mert akkor a nagy világossággal együtt a nagyvilág pora-piszka is betör, kórságos léghuzamok ki s be járnak benne, — épen úgy van az azon hajlékkal is, melynek haza a neve, ezzel pedig olyanformán tettek nálunk.

Hála istennek, van nekünk, mivel megszilárdítani a mi édes, kedves hajlékunkat és mivel felékesíteni falait, és van mivel derültté tenni azt felülről-alulról. Van erőnk a munkára és szívünk a szeretetre, van fényes napvilágunk, a mely csak nekünk világít legszebben: költészetünk, és vannak tündöklő csillagjaink: művészetünk, a melyeknek csak mi értjük tündérvarázsát, de a miért hűtlenek lettünk hozzájuk, birt erőt venni rajtunk a gonoszok hatalma: az elnémetesedés.

Soha sem volt a magyar költészet és magyar művészet annyira mellözve, mint az utolsó években. A példát felülről adták, a többi követte, így terjedt az, egyre jobban jobban zsibbadozott a nemzet b e l s ő életére, míg egyszerre csak oda jutottunk, hogy csupa alkotmányosságos szemfényvesztésből elnémetesedünk.

De annak nem s z a b a d tovább úgy tartani; közös a veszély, közös a kötelesség; csak igazán éreznünk kell, hogy magyarok vagyunk, csak szeretnünk kell azt, a mi magyar, csak ápolnunk kell azt, a mi e nemzetet eddig is vész és viharok közt fentartotta, és nincs okunk az aggodalomra és annál kevésbbé rémületre, avagy ellenséges indulatra.

És ki tehet e részben többet a magyar nőknél? Ők a családi hajlékok őrei, a társas élet irányadói, a közérzület tükröképei, a költészet és művészet született pártfogói. Ha ők

k i z á r ó l a g magyar irányban gyakorolják ezen erényeket, akkor nincs mit tartanunk az elnémetesedéstől.

De van még egy másik ok is, a miért nekünk a magyar művészetet minden más felett kell pártolnunk, az, hogy talán egyetlen nemzet művészete sem szereti úgy hazáját, mint a magyar. Minden más nemzetbeli művész hazája „a nagy világ“, a magyar művész egész világa a haza, a melyről ha elszakadt, arathat sok babért és nagy kincseket, de ő szíves örömet oda adja azokat, csak itthon szeressék őt egy kevéssé.

Nevezhetnék sokakat, de ezuttal csak az egy Balázs Bognár Vilma bemutatására szoritkozom. E jeles művésznő szemünk előtt nővén föl, csak akkor kezdtük igazán ismerni nagy tehetségét, midőn 1869-ben kénytelen volt külföldre menni; Bécsben, Bremában, Göttingában, Athenben, Kölnben, Hollandia legnagyobb városaiban, Drezdában mindenütt osztatlan diadalokat aratott, Leydenben a híres zenészeti társaság tiszteleti tagjává választotta, Berlinben az „udvari opera énekesnő“ czimmet tüntettetett ki, és midőn a hír és dicsőség kapui tárva-nyitva álltak előtte, odaadta a nagy világ hírért és dicsőségért a hazaszeretetért, visszatért a hazába.

Igy érez minden igaz magyar művész és művésznő, alig van egy is, a ki önként szakadt volna el a haza földjéről, szeressük tehát mi is őket legalább is úgy, mint a hogy eddig az idegent szerettük, akkor nem lesz semmi ok féltetni fővárosunkat az elnémetesedéstől.

Emilia.

V i g a l o m b a n .

Endrődi Sándortól.

Miattam szép lehet az este,
Ha siró habon fény remeg;
A csillagok, a föld, az égbolt,
És minden, minden szép lehet.
E szépség csak az álom folytatása,
Mely keserű lesz, hogyha megszakad.
Fiuk, fel azzal a fáradt pohárral,
Ne lássák, hogy könnyűim hullanak!

Igyunk. Feledés van a borban,
S boldog, a ki feledni tud.
A szív is össze van sebezve,
Szomorú a világ. Ígyunk!
A fájdalomnak vése hadd zajongjon,
Meddő larmáján lantom jót kaczag.
Fiuk, fel azzal a fáradt pohárral,
Ne lássák, hogy könnyűim hullanak.

El a bánattal! Lányt ölembe!
Tartson velünk a szerelem.
E balga zsvaj szórakoztat,
S keresztülzajlik szívemen.
Leányt ide, ki átöleli keblem'
S hű, mint a hullám, mint a pillanat . . .
Fiuk, fel azzal a fáradt pohárral,
Ne lássák, hogy könnyűim hullanak.

Mít? Ördögökkel czimborálunk?
Ördög vagy angyal egyre megy.
Ah, a tudásnak ára borzaszt,
Lelkem érette vért fizet.
Hol is keresném az erényt az éjben?
Ugy lehet: undorházakban mulat.

Fiuk, fel azzal a fáradt pohárral,
Ne lássák, hogy könyűim hullanak.

Itt lesz a hajnal nem sokára,
S ha megjött: újra elmehet;
Azért tovább alusznak mindentűt,
Nem ébrednek az emberek.
Hagyjuk! E mese régi és unalmas,
Ámbár beléje szívem megszakad.
Fiuk, el azzal a gonosz pohárral,
Könyűim zápor módra hullanak.

A madarak pajtása.

Elbeszélés.

Balázs Sándortól.

(Vége.)

Az ilyen csupán a véletlenre szorítózkodó s ennek szeszélyétől függő ismeretségek eredetükhez hiven, csakis a véletlen kegyelméből tarthatják fenn magukat.

Láttam ugyan őt azután is igen gyakran a színházban és utcán, de mert arca zordonabb s mosolya keserűbb volt, mint bármikor, azért részemről megelégedtem az üdvözléssel, de nem szólítottam meg.

Tőle vártam, hogy kezdeményezzen, s mert ezt nem tette, hát újból sok ideig egészen idegenek voltunk egymásra nézve.

Hanem azért érdeklél és részvéttel viseltetni iránta soha sem szüntem meg, s habár csak távolról és külsőleg, de folyvást figyelemmel kísértem életét.

Buskomorsága és zordsága okáról, mi legalább arczkifejezése után ítélve, napról-napra növekedett, szintén nyertem némi felvilágosodást, és pedig ez alkalommal hiteleset.

— Tudja-e ön, hogy ez az ember még csak tíz évvel ezelőtt is egyike volt a legvidámabb és pezsgőbb kedélyű embereknek, ki a hol csak megjelent, mint mondani szokás, nem türt maga körül komor arczot? Most pedig egészen elvonult az élettől, még engem: unokahugát is kerül!

— Majdnem hihetetlen! És aztán mi okozta nála az anynyira végletes változást.

— Mi okozhatta volna más valami, mint egy asszony, a ki...

— A ki meghalt, legalább reá nézve.

Ez a párbeszéd, melynek idézett töredékét akaratom ellenére is kénytelen voltam kihallgatni, két nő között folyt a színházban, kik éppen zártszékem előtt ültek, s az igen hangos társalgás rossz szokásával bírtak.

Ez néha igen kellemetlenül és bántólag hat ugyan a környezetre, de ez alkalommal megbocsátottam nekik a tárgy érdekes voltáért.

Egy asszony tehát, a ki meghalt, legalább reá nézve meghalt!

Képzeldésem egész regénynyé dolgozta át ez eseményt, melyet azonban, minthogy nem valódi és megtörtént adatokra van építve, nincs miért közölnöm önökkel.

Hisz eleget mond maga a borzasztó vég is, és a hatás fokozására teljességgel nincs szükség részletekre.

Egy nő halála, a kit szeretünk, a ki lételünk központja, mindeno volt, mindig tragédia, és pedig az esetben még nagyobb, ha nem a sír, hanem az élet rabolta el tőlünk.

Mert ez esetben kétszeresen meg van halva számunkra. Itt a földön is, és ott is, a mi a földön túl következik.

E szomorú eset, úgy szólva, kulcsot nyújtott egyénisége talányához, s megmagyarázta komor zord arczát és magaviselete különzségét.

Hogy élete titkának e megismerése még növelte érdekeltségemet, ép oly természetes, minthogy egyszersmind közleledési bátorságomat is teljesen megfélemlítette.

Most már még köszönteni is alig merészkedtem őt, sőt voltak napok, a midőn arca oly mérvben komor volt, hogy még tekintetemmel is gondosan elkerültem a helyet, a hol állott, nehogy valamikép szemünk találkozzanak, s ő e véletlent szándékosságnak tekinthesse. Annak, ki minket kerülni látszik, nem szabad soha utjába állani.

Kerültem, de távolról, észrevétlenül mégis figyelemmel kísértem őt, és pedig annyival nagyobb figyelemmel, mert buskomorsága — legalább arczkifejezése után ítélve, oly ijesztő mérvben kezdett növekedni, hogy szellemi képességeinek teljes megzavarodásától és felbomlásától lehetett tartanom.

Igy telt el újból pár év, a midőn egyszer a véletlen újból összevezérelt bennünket, és pedig oly körülmények között, hogy társadalmilag majdnem lehetetlen, legalább igen nehéz lett volna minden szó nélkül némán elhaladnunk egymás mellett.

A budai hegyek közt volt a múlt nyáron, a midőn mind ketten odakün laktunk.

Egy este a gyalogutnak egy mély árkokon és mélyedéseken át vezető rövidebb ösvényén ballagtam fölfelé, s kissé elfáradva már előre örültem a pihenésnek, mit egy szép kilátási ponton álló kőpad nyújtani fog, midőn nem éppen kellemetes meglepetésemre észre veszem, hogy rendes pihenő székem már el van foglalva.

Nehéz szívvel, illetőleg tüdővel és lábbal ugyan, de már éppen tovább akartam ballagni, midőn egy nem teljesen ismeretlen, de nem is eléggé ismert hang csak rám kiált?

— Ugyan bizony, hát el tudna menni mellettem, a nélkül, hogy egy jó napot vagy estét kívánjunk egymásnak.

A madarak pajtása volt, kit azonban csak akkor ismertem fel, midőn nagy, széles karimájú szalmakalapját, mely egész arczát elfödte, fejről leemelte

Valóban ő volt, de minő változás!

Alig tudtam, alig mertem szemeimnek hinni!

Arczvonásai ugyanazok maradtak, de a kifejezés teljesen átalakult.

A régi buskomorságnak, zordságnak semmi nyoma.

Szemében vidám tűz fénylik, s arca csak úgy sugárzik a jó kedv és elégyütségtől.

Majdnem mint kísértetre bámultam rá, s meg kell vallanom, hogy pár másodpercig nem voltam egész bizonyos benne, ha nem tévedek-e és csakugyan az én ember- és világgyűlölő különzőm áll-e előttem?

— Bámul ugy-e, és alig mer szemeknek hinni? — kiáltá nevetve — keresi a mormogó medvét, kinek zord és vad tekintete mindenkit széttépéssel fenyegetett, s talál helyette egy mosolgó vidám embert, ki örül az életnek, megszerette a világot, s szeretne mindazoktól engedelmet kérni, a kiket valaha rideg arczával elkomolyított. De jöjjön hát, pihenje ki magát. E jó kőpadocsán mindketten megférünk.

Elfogadtam meghívását s elfoglaltam a kőpadnak szűkebb felét.

Azután újból jól szemügyre vettem emberemet, mert valóban annyira meg voltam lepve e tökéletes átalakulás által, hogy még sokáig nem éreztem egészen bizonyosnak magamat felőle, ha nem álmodom-e, azután pedig még az a gondolat is megfordult a fejemben, hogy valjon nem egy teljes elmeháborodottal van-e dolgom?

Ő pedig csak mosolyogva nézte vizsgálódásomat és töprengésemet.

— Ugy úgy, csak nézzen meg jól, és győződjék meg végre, hogy csakugyan én vagyok. En tökéletesen igazoltnak találok bámulatát, mert ha a régi énemmel valahol összehalmozok, magam sem egy könnyen hinném el, hogy ama világgyűlölő sötét alak, ki oly sokáig botránkoztatja az embereket ijesztő ridegségével, csakugyan én vagyok.

— Szivemből gratulálok ez örvendetes kedélyváltozásnak! — mondám neki, kezet nyujtva.

— Köszönöm, és teljesen meg vagyok győződve, hogy ez szivéből jön, — mondá, kezemet melegen megszorítva — mert ön akkor is igazi érdeket mutatott irántam, midőn oly szerencsétlen voltam. Észrevettem már akkor is, s bensőleg hálát éreztem, de csak most tudom azt önnek igazán szivből megköszönni.

— A rokonszenv önkénytelen, s épen nem érdem, mely hálára kötelezne!

— Meglehet, igaza van. Lehet, hogy az érdekeltség nem érdeme annak, ki azt irányunkban érzi, de hogy azt kitüntetni is fáradságot vesz magának, az oly figyelem, mi mindig lekötél. Hanem vallja meg, úgy-e, nemcsak bámul a rajtam történt változáson, hanem egyszersmind kíváncsi is megismerni ama varázs-szert, mely betegségeből kigyógyított?

— Valóban uram, nem tagadom: a legnagyobb mértékben kíváncsi vagyok.

— Drastikus, kegyetlen szer, mely engem kigyógyított ugyan, de embertársaimnak kilencz-tized részét meg szokta ölni. Tönkre jutottam.

— Ah!

— Gratuláljon inkább, és ne sajnálkozzék, mert ugyan elveszett, de egészségem és életkedvem visszatért. A mivel úgy hiszem, előnyös vásárt csináltam. Egész ugyanom egy gyárnok-barátomnál volt elhelyezve, a szegény ördög pedig megbukott. A hir első hatása alatt magam is azt hittem, hogy számomra sincs egyéb választás hátra, mint szerencsétlen barátom példáját követni, a ki egy jól célzott lövéssel hozta rendbe zilált ügyeit, de úgy látszik, kegyében állok a gondviselésnek, mert a végzetes pillanatban egy angyalt küldött hozzám, hogy kivegye kezemből a szivemnek irányzott fegyvert, s visszatérítsen a kötelesség, a küzdelem utjára. És én engedelmeskedtem az angyal szózatának, s mondhatom önnek, hogy pillanatig sem bántam még meg.

— Helyesen uram, az élet oly rövid, hogy valóban nem fizeti ki a fáradságot, önkénytelen végét szakitnunk, még akkor is, ha az embert semmi kötelesség sem köti, a mi különben oly ritkaság, hogy majdnem soha sem fordul elő.

— Megérdemlem e hallgatag vádat, mert nekem is voltak kötelességeim, s pedig legjobb barátaim: madaraim iránt. És pedig halálom rájuk nézve is veszedelem lett volna, mert nagyon elkényeztettem őket, most már nem tudnának a maguk emberségéből megélni, s azt hiszem, hogy még a szabadság ösztöne is kiveszett sziveikből. Mert hisz módjukban állott volna megszerezni azt, de ők nem tették, hanem önkénytelen

visszatértek rabságukba. El kell beszélnem önnek. Van ideje?

— Van.

— Midőn szerencsétlen barátom halála felől értesültem, s egyszersmind arról is meggyőződtem, hogy teljesen tönkre vagyok jutva, minden küzdelem nélkül elhatároztam, hogy példáját követni fogom. Megtöltöttem tehát pisztolyomat s már épen szivemre akartam helyezni azt, midőn egy hang rám kiáltott: „Bolond!” — Kleopátra volt. Ez eszembe juttatta, hogy ily könnyű szerrel még sem távozhatom, hogy még elintézni való ügyek várnak rám. Éreztem különösen, hogy pajtásaimról, kedves madaraimról gondoskodnom kell. Gondolkodtam, hogy mi tevő legyek velük? S rendre bírálat alá vettem ismerőseimet, hogy melyikre hagyjam őket. Egyet sem találtam köztük olyat, a kinek egyénisége elegendő biztosítékot nyujtott volna arra nézve, hogy szegény pajtikáimról kellőleg gondoskodva leend, s hogy kedves ajándék helyett nem fognak boszantó teherként tekinteni. Az állatkertnek nem akartam őket hagyni, mert ott lánczot kötnek lábaikra. Ekkor elhatároztam szabadon bocsátni őket. Föltártam tehát ablakaimat, s egyenként a párkányzatra helyeztem őket. Haboztak kissé, de megizelve a szabad lég üdítő balszámát, egymás után szárnyra keltek. Kleopátrát legutoljára hagytam, ez, mint ön tudja, különös kedvenczem volt. Ez még legtovább késlekedett, de végre ő is tova szállt. A hálátlanok! — gondolám magamban, mily könnyen tudnak megválni tőlem, ki úgy szerettem és gondoztam őket! Na, de legalább most már semmi sem köt az élethez, vigasztalám magamat, és újból kezembe vettem a pisztolyt. E perczben csöngetést hallottam a külső bejáraton. Nem tudnám önnek megmondani, hogy miért tettem le a fegyvert s miért mentem ajtót tárti. Egy alig négy-öt éves kis leányka volt, ki irást nyujtott felém. Zsebembe nyultam, hogy pénzt adjak neki, de a gyermek kért, hogy olvassam át az irást. Elolvastam. Csudálatos egy levél volt. Elmondhatom önnek, mert oly rövid és sajtós, hogy megmaradt emlékezetemben: „Ennek a kis leánynak az anyját a nyomor öngyilkosságra kényszerítette. Ha könyörületet ismer szivében, fogadja őt házába, s ne engedje, hogy szegényke éhen vesszen, vagy bűnre növekedjék. Örzsikének hívják. Családjá nevé hadd ne tudja meg soha!” E levél csudálatos hatással volt rám. Éreztem, hogy a gondviselés küldi hozzám e gyermeket, hogy kötelességemmé tegye az életet. És én engedtem parancsszavának.

— Ki adta neked e levelet gyermekem?

— Édes anyám.

— Mikor?

— Ma reggel.

— Ő mondta, hogy hozzám hozd?

— Nem, ő csak annyit mondott, hogy vidd be kis leányom minden házhoz, csöngess az ajtókon, kérd, hogy olvassák el, s ha valahol azt mondják, hogy jöjj be kis leányom s maradj itt, hát maradj ott, s várj rá. Azután megölelt, megcsókolt és sirva távozott. Én pedig rendre vettem a házakat, de még eddig sehol nem mondták. Adtak ugyan krajczárkát vagy kenyérkét, de azt mondták, hogy a levél nem oda szól, hogy menjek a szomszédba. Pedig már nagyon fáradt vagyok, reggel óta mindig járok.

— Jöjj be kis leányom, s maradj itt! — mondám, kezén bevezetve őt.

— Hát ide szól a levél?

— Ide gyermekem.

Bevezettem a szobába s jól szemügyre vettem.

Gyönyörű gyermek volt, nagy kék szemekkel és szép szőke fürtökkel. Öltözete szegényes, de tiszta.

Már el voltam határozva, hogy örökbe fogadom őt, valamint arra is, hogy kísérletet teszek anyja felkeresésére s megmentésére.

— Melyik utczába adta neked anyád e levelet?

— Ebbe.

— No, jer hát kis leányom, nézzük meg, hátha találkozhathnánk édes anyáddal!

Nem találkoztunk, pedig nemcsak az utczáat, hanem az egész környéket bebarangoltuk.

Ujból visszatértünk lakásomra, de a gondviselés e napon különösen kegyes volt iránta. A ház kapujában X gyártulajdonossal, fiatalkori barátommal találkoztam, ki ugy látszik, azon véleményben volt, hogy hasznomat veheti, mert már többször felszólított, hogy fogadnék hivatalt üzletében. Mindig megköszöntem, de mindig nemet mondtam. Most ujból felszólított, de most már igent mondtam. Mert most már dolgoznom kellett kis leányomért. Azóta hivatalnok és boldog ember vagyok.

— És madarai? mit tud papagályairól?

— Azt, hogy ők teljesen méltók szeretetemre, mert ők is ragaszkodnak hozzám. Csak képzelje, midőn lakásomba visszatértem, mind ott találtam őket szokott helyeiken, egytől egyig visszatértek. Hát nem volt-e igazam, midőn azt állítottam, hogy ők a legjobb pajtások a világon. No, most már ismeri történetemet, de hogy kis Őrsikémet és madaraimat is megismerje, én itt nem messze lakom ama kis erdőcskében, ha van ideje, térjen be hozzám egy pillanatra.

Szó nélkül mentünk a kis lakig, mindegyikünk gondolatjaival volt elfoglalva.

Midőn a kerítés ajtaján beléptünk, sajtáságos krakogással egy egész raj tarka szárnyas röpült elénk és egy kis leányka, ki egy perc alatt barátom ölében termett.

Gyönyörű gyermekarcz, igazi angyalfő, nagy kék szemekkel és szőke fürtökkel.

— Kedves papám, nem találkoztál édes anyámmal? — kérde, miután össze-vissza csókolta arcját.

— Nem, kedves kis leányom! De majd találkozni fogunk vele!

— Mindennap e kérdéssel fogad, — sugá fülembé.

Régi ügyvéd modern világban.

— Humoreszk. —

Ujkéritől.

Sok esudabogara van az uristennek, kik különöncség, nyegleség s pedansságban szerfelett kiválnak a kétlábuak sorából s furesaságaik által a közfigyelmet egy vagy más tekintetben magukra vonják, s nem egy derült órát szereznek bohóságaikkal a szórakozni szerető közönségnek.

Azt tartja egy régi magyar példabeszéd, hogy saját házuk előtt se pergessünk.

Ám legyen. Lábunkat sem billentjük ki a fővárosból.

Egy régi ügyvédnek korát túlélte bohóságait szedjük mi k ó t á r a.

Ki ne ismerné ama begyes kukora bajuszu, ó-conservatív arczu férfit, ki délelőtt 12—1 óráig a váczi utcán sétálgat egy csomag okmánynyal s pörirattal hóna alatt, s ki a város atyái közt az üdvös haladást, illetőleg az ellenzékét képezi?

Nevezzük őt egyszerűen Napraforgó Flóriánnak.

Ne törődjünk mi az ő pereivel. Unalmas dolog ez. Lopózkodjunk be inkább kissé termeibe s figyeljük meg kissé beléletét és a viszonyt, a mely a házhoz tartozók közt egymás irányában létezik.

Ha jól mulat rajzunkon az olvasó, ne a mi érdemünkül rója azt föl. Mi csak az eredetit kísértjük meg hiven lemásolni. De mielőtt házi szentélyébe hatolhatnánk, irodáin kell átvonulnunk.

Fontos képpel jár itt Napraforgó teins ur segédei közt.

Sok zugprókátor — ugymond — bojtároknak neveszi hátramozdítóit, én mindenkinek czimet adok. Ha irodámba egy ujoncz jó, az azonnal irnoki czimet kap. Ha mint irnok érdemeket szerez nálam: kinevezem igtatónak, kiadóknak, levéltárnoknak és végre titkári decretumot adok neki.

És ekkor Napraforgó ur igazat szól.

Ha jó a cliens, ugy tudja intézni Napraforgó ur a dolgot, hogy valamennyi segédét fölemliti előtte ilyetéknépen.

— Irnok ur! menjen, mondja meg a kiadó urnak, hogy az x-i per folytán bejött 10,000 forint azonnal expediáltassék; az iktató ur s c o n t r ó z z a a gróf Y ügyeit, a titkár ur pedig ama bizonyos ügyben irjon Z. bárónőnek!

Igy aztán tudja a cliens, hogy Napraforgó ur keresett ügyvéd, kinek nagy személyzete van, s egykét hitvány forintocskával nem könnyen lehet a szemét kiszurni.

Közelg az ebéd ideje.

Megjelen egy papagályszinbe öltözött inas s kéri a nagyságos urat ebédre.

A nagyságos ur pedig végig kiált három szobából álló iroda-helyiségén. „Falatozzunk!” — s azzal odahagyja az irodát.

Atalános mosakodás és hajsimitás után megindulnak a fiatal urak az ebédlő felé. Elöl megy a titkár ur, utána az igazgató, kiadó s pár lépéssel hátrább 3—4 irnok.

E rendben telepednek le az asztal körül.

A papagályöltözetű inas fölhozza az ételt s a kredenczre teszi, azzal távozik.

Egy irnok, a ki épen soros, felugrik, s körülhordja a tálat.

Ebéd közben a társalgás privilegiumának egyedül a titkár ur örvendhet; az igtató és kiadó csak épen akkor szólhatnak, ha a nagyságos asszony vagy Napraforgó ur kérdést intéz hozzá, az irnokok pedig némák, mint a halak; mert nagy illetlenség volna a társalgásba belekottyanni, — az egymás közt halkal folytatott beszélgetés vagy plane suttogás pedig a Napraforgó ur illemtanának szabályai szerint szigoruan tiltva van.

Végig eszik a lovest, hust, vastagételt . . .

Ekkor Napraforgó ur egyet hunyorit szemével, s a három irnok meghajtván magát, félreteszi a székét mindenik,

egész becsülettel. Kettő eltávozik, nem feledve el előbb a nagyságos asszonynak kezet csókolni; egy pedig visszamarad, mert hiába, ő a soros, és így még föl kell szolgálnia az asztalnál maradtakat.

A pecsenye után Napraforgó ur fölveszi az előtte levő boros üveget s nyájas kegygyel nyújtja az igató felé, hogy tölthessen egy kortyot a nemes italból.

Ez jel egyszersmind a kiadónak, hogy most már fölállhat, mert ő még csak majd később jut ily megtiszteltetéshez. A kiadó fészkelődik s visszafojtott sohajjal föláll, kezet csókol ő nagyságának s meghajtva magát az egész frequentia előtt, távozik.

Jön a tézstanemü. Egy tál turós-csusza és egy tál crém-et ad föl a soros irnok.

A crème-re tekinteni az igatónak, vagy épen arra kácsingózni: az valóságos crimen laese lenne Napraforgó urnak fogalma szerint. Ez csupán a titkár ur kiváltságai közé tartozik.

A csemegénél már az igató ur is kezd fészkelődni, s úgy tesz, mint az, ki az ebédet készül szépen megköszönni.

De akkor a nagyságos asszony negédelt nyájassággal szól hozzá:

— Édes igató ur! abból a dióból... meg abból a confectből.

Jaj lenne azonban az igatónak, ha a confecthez nyulna. Nagy szerénységgel nyul tehát a dió után...

Ez alatt a titkár előtt levő kis poharat megtölti Napraforgó ur... Ez már nagy kegy! Még az asztali borból sajátkezüleg tölthet a titkár, de az a szut, mint illik, be kell várnia, míg a princípális megkinálja.

Ez jel egyuttal arra, hogy a kiadó után az igazgató ur is odahagyhatja az éttermet.

Az ügyvédi iroda apróbb hivatalnokai már mind elvonnultak.

Hozzák a fekete kávé.

Illő, hogy a titkár ur is fészkelődjék székén.

Két csészét tesznek az asztalra.

— Tessék édes titkár ur... én ugy sem iszom most kávé.

Ezt a nagyságos asszony mondta.

— Csókolom kezeit nagysád...

Ezt meg a titkár mondja, meghajtva magát és siet igéretét beváltani, s azt a házi asszonyság keze fején végre is hajtani.

— Ejnye!.. no hát egy kis czukorkát mártsunk a kávéba... így ni! — folytatja a nő, miközben egy kanálon átnyújtja a kávéba mártott czukrot. Remélem, nem ad kosarat...

No még csak az kellett volna!

A titkár ur boldog derült arczezal fogadja ő nagysága kezéből a kávéval keserített czukrot s még egyszer kezet csókolva távozik.

Reggelre kelvén az idő, megkívánja Napraforgó ur, hogy az irodának érdemes tisztviselői korán reggel dologhoz fogjanak.

No de méltányos is a tisztelt ügyvéd ur. Megreggeliztett embereit rangfokozat szerint.

Rangfokozat szerint, mondjuk, mert e tekintetben is finomul tud Napraforgó ur distingválni.

A titkár ur rendszerint egy csésze kávé kap, az igató és kiadó ur forralt tejet, azzal a különséggel, hogy amíg a titkárnak és igatónak vajas szarvast teszek a reggeli mellé, a kiadó urnak amolyan vízzel készítettél kell meglegednie.

A három irnok pedig, hogy egymásnál egyik se tartsa magát előbbvalónak s különlegénynek: egyenlő mérvben köménymagos levest kapnak, melyben a tegnapi maradt szikkadt zsemlyét igen czélszerűen lehet értékesíteni.

Napraforgó ur méltányos ember tisztviselői iránt.

Ujévkor nem feledkezik meg soha az ő hiveiről.

A titkár ur utánzott borostyán-szipkát talál rendesen ujév reggelén asztalán; az igató és kiadó tintatartót; a három irnok pedig egy-egy bronzlemezéből készült irón-tartót.

Igy tartja fenn Napraforgó ur a kaszt-rendszert házi tisztviselői közt; és erre szüksége is van, mert daczára annak, hogy mint városatyát a közgyűlés ügyei sokszor távol tartják a háztól, e rendszer mellett az irodában példás rend uralkodik. A ki nem hiszi: ám tekintse meg.

Marlitt E., mint regényíró.

Prém Józseftől.

Az első „Aranyos Erzsike“ és harmadik „Gizella örgrófnő“ két mellék-darab; az utóbbiban azonban a német monda hősnője nem áll annyira előtérben, mint az előbbiben. Mert Gizella, a magas születésű grófnő, nem igen rokon a német mondákban szereplő hamu-pipőkével, ki a kályha mögött ül s a legfáradságosabb munkát kénytelen végezni. Mindazáltal Gizella is bizonyos mértékben hamu-pipőkéje az udvari köröknek, miután soha sem szabad föllépnie nyilvánosan s az arisztokraták előitéletének hamujában kénytelen ülni.

Valamint azonban Erzsike, az egyszerű polgárlányka, ki az előkelő várban annyi méltatlanságnak volt kitéve, Walde ur szerelme által minden szenvedéseire kárpótlást nyer, s az eddigi ellenséges körök előjogaiba behelyeztetik: ép úgy Gizella is oly derék polgár neje lesz, s szerelme által kiengeszteli családjá bűneit.

A tulajdonképi hamu-pipőke „Felicitas“, a kóborló betyár leánya „A vén kisasszony titkai“-ban. Itt egy büszke, áhíthatóságát fitogtató uri család az, mely egy árva gyermeket elnyom, míg egy jámbor tanárt szerelme által megnyer s végre boldog lesz.

S most lássuk a három regényt külön.

„Aranyos Erzsike“ legelőbb kelté föl az olvasó közönség figyelmét Marlitt iránt. E regényt sok erőteljes, népies vonás jellemzi, maga Erzsike ama daczos, naiv szépségek egyike, kiket a német mondák annyira kedvelnek, szerelmének föllobbanása, büszkeségének megtörése ép oly lélektanilag igaz, mint költői. Az egész alak a regényesség fényében jelenik meg s mind büszkeségében, mind szerelmi odaadásában eszmé-

nyi lányka. E mellett erélyes s elhatározott, a magasabb körök iránt öntudatos ellentállást fejt ki, szülei iránt pedig telve van gyermeki kegyelettel s ez annál nemesebbé teszi, mert azok teljesen elhanyagolták őt. Hogy pedig a vadon e virága szellemileg is tökéletes legyen, egyéb jó tulajdonságai mellett jelesen zongorázik. — A regény másik főalakja, Walde ur szintén erőteljesen rajzolt egyén. Ő is erélyes, bátor, ki minden hamis fényt megvet s azonkívül emberszerető, daczára annak, hogy külsőleg nagyon is természetes.

Az arisztokratikus személyek, kik e két főalak ellenségei gyanánt szerepelnek, távolról sem jelennek meg ily fényes világításban. Hollfeld ur a szó szoros értelmében gonosz ember, kin egyetlen enyhítő vonás sincs. Lessen bárónő pedig, ki minden jámborsága mellett megvetésre méltó zsarnoknő, úgy van rajzolva, a mint a német népmondák rendszeren föltüntetik a gonosz egyéneket.

A beteg Walde kisasszony ellenben érzélgős szerelmével, valamint az alvajáró, szenvedélyes Bertha, a nagy vadász kutyával mély benyomást tesznek képzeletünkre.

Az alakok jellemzésével a leírások szépségei méltán vetélkedhetnek. Az elpusztult kastély minden tekintetben eredeti rajz. Erzsike lakása oly művészileg van festve, a jelen idylli s a mult viharos színezete oly tökéletes, a milyent a nagyobb regényíróknál is ritkán találhatni.

Egyedüli hibája e regénynek az, hogy nagyon emlékeztet egy hason tárgyú angol műre, mely Marlittnak valószínűleg példányul szolgált.

„A vén kisasszony titkai“ (Das Geheimnis der alten Mamsell) eredetibb mű, s Marlittnak eddig tán legjobb regénye. Itt az alak jellemzése is mélyebb, s jobban van igénybe véve a lélektan. A tanár például lélektani átmenetek folytán változik meg. Eleinte rosz és férfiatlan tulajdonok jellemzik s a mint szerelme fokozódik, úgy vetkőzi le rosz tulajdonságait. A vén kisasszony virágaival, madaraival, zongorájával, kézírataival s titkaival fönt az elzárt padlásszobában minden tekintetben eredeti jelenség. S a katastropha, mely ott csöndesen készül s egy büszke uri családot tönkre tesz, igen jól van kigondolva. Felicitas büszkébb, daczosabb, mint Erzsike, míg a tanár egészen elüt Walde urtól. A mi „Aranyos Erzsiké“-ben Lessen bárónő, az „A vén kisasszony titkai“-ban Hellvig asszonyság, ki vagyonsága mellett telve van a legsajátságosabb előítéletekkel. Ő is jámbor, mert ama jámborok iránt, kik jámborságukat fitogtatják, Marlitt naivsága nagy ellenszenvvel viseltetik. Mindazáltal Hellvig asszony enyhébb vonásokkal van rajzolva, mint Lessen bárónő.

A fiatal tanácsosné, finom arczélevel, homlokát övedző világos fényes fürteivel, kék szemeivel s fehér ruhában disztlő virágos alakjával kitünően rajzolt jellemkép. E kedves pharizeusnő, ki titkon a tanár kezét szeretné megnyerni, s kinek belső meduza-arczát csak a katasztrófában álcázzák le: lángelméjű rajz, mely Marlitt finom megfigyelő tehetségéről s jellemzéséről a legjobb bizonyosságot nyújtja.

E regényben az imént elősorolt jó tulajdonok mellett különösen figyelemre méltók ama regényes jelenetek, melyek benne nagy számmal előfordulnak. Némelyike nagyon is tulhajtott, s bár Marlitt egyik jellemző vonása az, hogy gyakran idegeinkre is szeret hatni, mindazáltal itt elveti néha a súlykot, s romanticismusa megközelíti ama határt, melyen

belül Hugo Victor remekel. Marlitt itt kevésbé nagyszerű, bár meg kell hagyni, hogy mindenkor erőteljes. Felicitas éji vándorlásai a vén kisasszony lakásába hajmeresztő jelenetek, melyek a „Notre-Dame-i toronyőr“ némely sensations-leírásaira emlékeztetnek.

„Gisella birodalmi grófnő“ („Die Reichsgräfin Gizella“) a szerzőnő tehetségét az ellenkező oldalról tünteti föl. Itt azonban az irány már nagyon is eltérbe lép, a mi a magyar közönség előtt kevésbé kedves, mint a németeknél, kik nem elégszenek meg a költői feladattal s mindenben czélt és elvet keresnek, gyakran oly czélt és elvet, milyent a költőnek nem szabad nyújtania. Az arisztokraczia a lehető legsötétebb színekkel van festve s a szerzőnő szinte megutáltatja velünk ez osztályt bizonynyal hosszas észlelet és alapos tanulmány folytán, mert egy ilyen lélek semmit sem tesz ok nélkül. A miniszterelnök hitvány csaló, szép neje egy kaczer divathölgy, Herbeck asszony a társalkodónő hazug s nemességével dicsekvő hóbortos személy, Schliessen grófnő kiállhatatlan epéskedő dáma, s maga a fejedelem rokonszenv nélküli alak. A regényt megelőző történet eléggé indokolt, mindazáltal nagyon mesterkélte. E mellett azonban e regény nagyobb szabású a többinél s a társadalmat nagy vonásokkal festi. Alapeszméje is nagyobb és sokat ölel föl.

A főalak, ki szerelme által megszabadul e fojtó légkörből, s ki a brazíliai ifju karjai közt boldoggá lesz, különösen s érdekesen van festve. Ez alak teljesen ki-domborodik s a regénynek érdekeltiséget kölcsönöz. A brazíliai exotikus színekkel van rajzolva s szintén eredeti alak.

Szép leírásokkal is gyakran találkozunk e harmadik regényben. Így például az idylli papház nagyon kedves rajz; a veszett kutya jelenete, melyet a brazíliai agyonlő, szintén érdekfeszítő kép, s a kastélybeli ünnep részletező rajza szintén meglepő.

E három regényen kívül megjelent még Marlittól egy kötet elbeszélés „Thüringer Erzählungen“ czim alatt. Két beszélyt tartalmaz e kötet: az egyik „A tizenkét apostol (Die zwölf Apostel)“ a másik, mely most folyt e lap hasábjain: „Kékszakál“ (Blaubart), mindkét elbeszélésben Marlitt kiváló tehetségével találkozunk. Tárgyuk szintén mondát vesz alapul, de itt a monda csak háttérül szolgál. A „Tizenkét apostol“-ban tizenkét ezüst gyertyatartó szerepel, melyet a szerelmében csalódott lányka keresni indul, de helyettük kedvesére talál, a „Kékszakál“-ban pedig egy ártatlan ember a hős, ki beteg nővérét őrzi s kiről a szomszéd lakosok azt hiszik, hogy valami elrabolt nőt rejteget, mint a német Blaubart-monda kegyetlen hőse. E két beszély két mellékdarabot képez s egy-egy szerelmi viszonyt rajzol fejlődéseiben és következményein ép oly érdekesen, mint szingazdagon.

E sorok írója nagy élvezettel olvassa Marlitt műveit, s ohajtása az: vajha fordítóink mellözve a francia nyegle regényeket, mindig ilyen kedves s egészséges műveket fordítanának le.*)

*) Épen azért, mert tudtam, hogy a művelt közönségnek csakugy, mint a hazai irodalomnak tesztek ez által némi szolgálatot, siettem e jeles műveket irodalmunkba átültetni.
Szerk.

Egy hét története.

Junius 21-dikén.

A magyar tudós-társaság. — Bárá Eötvös Loránd. — Az állatkerti mulatságok. — A munkás-zavargások. — Posner Lajos bünei. — A „passió-játékok.” — A budai színi-előadások. — A színi vizsga. — Kalocsa Róza magyar nyelvtana.

Ha a mi tudós-társaságunk csak egy kicsit szeretné, hogy a nagy közönség tudomást vegyen létezéséről, akkor a tegnapi este meg lehetett volna tartani a maga számára. Mert tetszik tudni, hogy tegnapelőtt este hétfőn este volt, és akkor a tudós-társaság rendesen gyűlést szokott tartani, a melyre a közönség rendesen nem szokott járni; hogy miért nem? azt bajos megmondani; a tudós-társaság a közönséget, a közönség a tudós-társaságot okolja; az egyik azt mondja, nagyon tudós, a másik azt mondja, nagyon tudatlanságos; a harmadik meg azt kérdi — és ez az egyik: tudós, mit keres egy tudományos gyűlésen az új vegyészeti műhely (magyarul laboratorium) köpalléri ismertetése; és az illető tudósnak semmi esetre nincs igaza, mert az a köpalléri ismertetés egy homokszemnyivel sem áll hátrább sok más felolvasásnál, melyek éven át ott tartatnak; — igaz, tehát tegnapelőtt is ülést tartott a tudós-társaság, és ez alkalommal a fiatal báró Eötvös Loránd tartott egy értekezést! Hogy mi volt ez értekezés tárgya, az nem tartozik a dologra, a rezgésről, meglehet, éppen a rezgő-polkáról mondta el közvetlen vizsgálódásának eredményét, mindegy, azt is örömmel hallgatták volna meg tőle; hogy tódult volna a főváros ifja szépe, meghallgatni báró Eötvös József fiának első szárnycsattogtatását dicsőült atyja dicsősége felé! Beh csak szent örökség az, mikor valakit báró Eötvös József fiának neveznek! És mint látszott meg e tulajdon szentsége az örökös arczán! Olyan fiatal még, és mégis milyen szerény! Mintha nem is e kor szülöttje volna, hanem még abból az időből való, midőn a szerénység még nem volt hiba, hanem erény! Mennyire viheti még e fiatal tudós, ha tovább is így engedi magát vezetetni atyja lelke által. És ettől a ritka élvezettől a tudós-társaság megfosztotta a fővárost. Csak olyan közönséges betűkkel nyomatta e gyűlés napját, ugyanazon helyen és ugyanazon tudós-társasági kurtsággal, melyet már úgy ismer a világ, hogy csak a századik ember szánja el magát az elolvasásra. Nagy természetes betűkkel kellett volna az efféle kinyomatni, akkorákkal, mint például az állatkerti falragaszokat.

Oh, beh sokan is voltunk ismét az állatkertben, minő szivdobogató gyönyörrel csüngött a lelkünk azon kötelen, pedig valánk ott néhány ezren, a melyen Mannley ur — bocsánat, ha talán nem jól irtam le a nevet, de a program németül volt — testével csüngött és büngött és forgott és ugrott. Oh, milyen nagyszerűek ezek a látványok! Ha az az egy szál kötélt, vagy az a léczdarab nincsen, minden bizonynyal repülni is tudna; de így csak éppen az az egy szál kötélt és léczdarab akadályozza őt abban. Hát még az a velocipédezés a nyolczvan lábnyi magasságban! Nyolczvan lábnyi magas kilátás arra nézve, hogy Geretti ur lebukik és talán a nyakát is szegi egy keveset! Ezt a magasztos élvezetet azonban most az egy-

szer az eső tette semmivé. Annak az esőnek is éppen akkor kellett eszébe jutni, hogy essék, mikor mi ugyanazt a gyönyörűséget Geretti urtól vártuk — bocsánat, ha talán nem jól irtam ki a nevet, meglehet, hogy Gerettinek hívják, de valóban elfelejtettem eltenni magamnak a német programot. De se baj, ha most nem gyönyörködhattunk is e ritka gyönyörűségben, holnap ismét lesz előadás, hacsak az állatkerti igazgatóság az öreg Jupitert is bele nem vette a kötélmászói kompániába, és ez most valahányszor Gerette, vagy Geretti ur a velocipéden mutatja magát, mindannyiszor nyakon önti a közönséget, hogy a jövő előadásra még nagyobb kíváncsisággal tóduljon a mutatványokra. A milyen ügyes a mostani állatkerti igazgatóság, nem lehetetlen, hogy egész az Olympig terjeszti ki összeköttetéseit. Már léghajóról is gondoskodik. Éppen most hozat egyet azokból a példányokból, melyek Páris ostroma alatt ott használatban voltak. Fel fogja szállítani, talán éppen egy communeistával, lehet most kapni ebből a portékából is, nem is kell érte Párisba fordulni, csak Thaisz főkapitány urhoz, van neki a pinczében elég, tudniillik a városház pinczéjében, mind ott vannak az idegen földön ide zavargott munkás-zavargások, és Thaisz főkapitány ur egy cseppet sem sajnálná, ha akár léghajón is, csak minél távolabbra szállítanák innen.

Sajátságos természeti tünemény is az, hogy munkás-zavaraink már is vannak, iparunk pedig nincsen. Filius ante patrem — ez, kérem alásan, németül van, azért, hogy ne tessék elolvasni.

De ha nincsen is iparunk, van egy iparosunk, a kit jó kedvében teremtett nekünk az Isten. Ugy hívják, hogy Posner Lajos. Ki ne ismerné e nevet a két testvér-hazában? Csaknem olyan ismeretes, mint Sztupa György. Mikor az élezlapok kifogynak az élezből, a mi tudvalevőleg nagyon ritkán esik meg — csak Posner Lajost veszik elő, azért, mert egy rendjel reményében — mint mondják — évek óta tehetségén felül támogat minden jó ügyet és kivált a hazai ipar érdekében úgy buzgólkodik, mint senki más a fővárosban. Valóban csunya is az a tőle. Miért nem marad szép veszteg otthon üzletében, mint a többi üzér! De neki hazai ipar kellene, persze hogy csak a rendjel kedvéért! Pfüj, bezzeg: a többi üzér egy rendjel kedvéért is semmit sem tesz a hazai ipar kedvéért és azért nem is tétetnek guny és nevetség tárgyává. Azután meg az a vakmerőség! mindamelllett, hogy Posner Lajosnak hívják, mégis magyarul beszél! Az igaz, hogy nem éppen olyan ékesen, mint gróf Cziráky János, de ez annál rosszabb reá nézve, éppen azért nem lehet eléggé nevetségessé tenni egy olyan embert; miért nem beszél inkább tisztán németül, mint annyi más hozzá hasonló fővárosi kereskedő! Miért feledkezik meg arról, hogy hála istennek, vannak már nekünk is élezlapjaink, a nemzeti és társadalmi kinövésnek kipellengérezésére!

Lám, a „passió-játékok,” melyek most Budán mutogattnak, milyen kegyeletes kiméletben részesülnek a mi sajátságunk által, és talán nincsen okuk reá? Minden este zsufolásig

tele van a bódé, — bocsánat, színháznak nevezi magát, — és pedig leginkább a budapesti lakosság azon ezreivel, melyet a Bucsánszky-nyomda lát el szellemi táplálékkal, és ennek a közönségnek mutatják hajmeresztő és idegrázó életképekben a Megváltó kinszenvedéseit; kivált a Judás, az, úgy nyomódik az be e közönség jámbor elméjébe, hogy előadás után „egész uton haza felé“ azon gondolkodik, hogy milyen üdvözítői boldogság volna neki, tiz körmével ezer darabra tépni, a hány — veres haju ember van a világon, mert ez mind Judás — szóról szóra így nyilvánult e „passio-játékok“ magasztos hatása két budai — már csak kimondom — nő részéről. Hát még a férfiak, milyen emberszerető érzelmeket vihetnek még ki ezen passio-játékokból! És ez ellen egyetlen szava sincsen sem a mi élcz-, sem a mi komoly lapjainknak!

A budai színháznak távolról sincs annyi közönsége, sőt épenséggel semmi közönsége sincsen; a pestiek nem igen akarnak oda járni, mert messze van, a budaiak meg azért, mert nem akarnak; mit nekik magyar színészet! Akkor Latabárnak azt a jó tanácsot adták, hogy próbálja meg, hát ha megkapja a nemzeti színházat, abban most úgy sem játszanak két hónapig; Latabár meg is fogadta a jó tanácsot, de nem kapta meg a színházat; azt mondják, abban nem lehet most játszani, mert mindenféle javításokat visznek benne végbe. Arra meg azt a tanácsot adták Latabárnak, hogy jó, maradjon Budán, de szerződtesen egy pár jeles pesti tagot azok közül, a kik itthon maradtak a szünetre. Latabár megfogadta ezt a tanácsot is, alkudozásba bocsátkozott a kedves Blahánéval, a kinek gyönyörű népdalai nem hogy a budai, de a magas menybeli szinkörbe is elragadnak, és a kedves művésznő hajlandó is volt megtenni a fővárosi magyarságnak ezt a szivességet, de csak egy napig, másnap tudtul adá Latabárnak, hogy bizonyos körülményeknél fogva nem léphet föl a budai szinkörben, és most — a jövő héten Latabár is elmegy és mi, Magyarország fővárosa, magyar színészet nélkül maradunk! Hogy mik lehettek azok a bizonyos körülmények, melyek egy napról a másikra Blaháné asszony és a budai szinkör közt felsarjadtak, azt nehéz megmondani; az igazgatóságnak bizonynyal semmi része nincsen benne; oh! az elejétől fogva sok jóakarattal viseltetett Latabár iránt, nagyon sok jóakarattal!

Egy szini előadáshoz mégis volt szerencsénk e héten, nem igazi szini előadás volt, hanem csak szinpadi tutti-frutti, a mivel a szini képezde növendékei nyilvános próbaképen kedveskedtek; egy keveset Hugo Viktor „Angelo“-jából, egy keveset Birchpfeifer „Lowoodi árvája“-ból, egy keveset Dobsa Lajos „Egy nő, kinek elvei vannak“-ából, egy kevés operát a „Troubadour“ és „Büvös vadász“-ból, és ebben a szinsovár időben ez is felségesen izlett. Különben sem arra való az olyan előadás, hogy tüzetesen megbirálják; nem gyümölcs, még csak nem is virág, hanem csak nyiló bimbók, hogy mi válik belőlük igazán, ki tudná azt megmondani! Elég, ha meglátjuk, hogy melyik érdemes a további ápolásra, és e részben teljesen kielégítő volt e próba, láttunk és hallottunk több olyan növendéket, a kikből csillagok is válhatnak a szinművészet egén: ezek közül leginkább kiemelendők a szavalmi osztályokból a kis Szigeti Jolán (Szigeti József jeles szinművésznőnk „aranyos leányzó“-ja) Gábor Irma, Láng Irén, Szerdahelyi Luiza, Nagy Julcsa, Szigligeti Fánika, Rákosi Fáni kisasszonyok és Faludy Antal, Németh József és Domonkos Emil az ifjak közül; az operai osztályokból Vidmár Katalin, Bettelheim Janka és Birle Katalin kisasszonyok. Az idén is

hölgy növendékeké volt az elsőség a férfinövendékek fölött, és vannak, a kik azt onnan magyarázzák ki, hogy a nők ha tanulnak, általában nagyobb szorgalommal tanulnak az ifjaknál, a minek meg szerintük az az oka, hogy a növendékek általában nem szoktak annyit a szép leányokra kacsintani, mint a fiatal emberek.

Az igaz, mikor egy nő valamire reá adja a fejét, azt ki is viszi, így Kalocsai Róza is föltette magában, hogy a nőnevelés terén érdemeket szerez magának és évek óta ritka lelkesedéssel halad e pályán, nincs akadály számára; így tapasztalván, hogy a leány növendékek számára nincs jó magyar nyelvtan, kapja magát, ír egy jó magyar nyelvtant leány növendékek számára; mi az neki: egy jó nyelvtan! Pedig csak bele kell nézni és minden lapról leolvashatni, hogy ez a nő száz meg száz éjszakát áldozott föl — nappal tanítás és igazgatással van elfoglalva — e könyv megírására, nincs abban egy sor sem, a mely hosszas megfontolásról tanuságot ne tenne. Ilyenek a nők, mikor valami jót tesznek föl magukban, kiviszik ők azt, ha mindjárt éjt nappallá kell is tenniök; az ember kénytelen tisztelettel hajolni meg előttük.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

Mai számunk az utósó e félévben, a mit lapom ügyében el kellett mondanom, azt a mult héten elmondtam, és biztat a remény, hogy igaz szivből eredt szavaim meglelték az utat a magyar hölgyek szivébe; hiszen hála Istennek, ismét általánossá kezd válni az érzés, melynek szítását e lap tizenkét éven át szent feladatául ismerte! És nem hogy a jövő félévben, hanem utósó lehelletemig ezt ismerendem földadatomnak. És mint minden jóban, úgy e törekvésben is hölgyeink hűségesen támogatni fognak. Azért tehát a viszontlátásig, minél számosabb új hívekkel.

Végül figyelmeztetem t. előfizetőinket, hogy a kik a mellékleteket a jelen félévben még nem hozatták meg maguknak, a jövő félévben is a rendes díj mellett megkaphatják azokat.

✦✦ (Király Ő Felsége) — mint Bécsből távították — elfogadta Gorove miniszter lemondását, s utódjául Tisza Lajos neveztetett ki. E szerint ma már a koronázáskor alakult felelős kormány tagjai közül csak az egy gr. Andrássy áll a maga helyen. A közmunkatanács alelnöki állomására — hir szerint — gr. Szapáry Géza, zalai főispánt nevezik ki.

✦✦ (A budai dal-) és zene-akadémia mult hétfőn hangversenyt adott a vigadó termében, ezuttal a tizennegyediket, a mi már magában is érdem, mert a társulat szorgalmáról tesz szép tanuságot; és a szorgalom gyümölcse: haladás. A társulat most már meglehetősen szépen énekelte Mendelssohn és Schuman egy pár dalát. Cherubin Haydn és Mozart már nem sikerültek olyan jól, de annak leginkább a hangszerek voltak az okai, nem volt jól hangolva, és az egyik csára, a másik hajsza huzott egykor-máskor. A legnagyobb kitüntetésben részesült Schmidt F. ur, ki Volkmann egyik templomi dallamát éneklé, zenekíséret mellett, és Volkmann márvány-nyugodt arczán e megelégedés szende mosolya lebbent el, a mi csak nagy ritkán szokott megtörténni. A közreműködő tagok, valamint a társulat buzgó karnagya: Knahl ur buzgón kihivattak. Megjegyzendő, hogy a német dalokat magyar szöveggel énekeltek, a mi szintén nem szokott megtörténni azelőtt.

✦✦ (Az ifjusági véderő.) a fővárosunkban most már ismert kiskatonák intézménye, az illető körökben oly kedvezően fogadtatott, hogy elhatározták azt a vidéken is lehetőleg terjeszteni. A vidéken szervezendő ifjusági véderő ép úgy lesz szervezve, egyenruházva és fölfegyverezve, mint a pesti hasonló intézmény, és valamennyi Heimerle Ferencz főfelügyelete alatt fog állani.

✦✦ (Érdekes vendége) van fővárosunknak. Neve dr. Bécourt, a francia, illetőleg a párisi skót szertartásu szabadvérműves nagy páholyának biztosa. Küldetése — a „M. Ujs.“ értesülése szerint — a pesti „Humboldt“ páholyt ünnepélyesen föl-avatni, s az összes magyarországi skótszertartásu páholyokat, melyek ekkor tudvalevőleg mindannyian a francia nagy páholy védelme alatt állanak, meglátogatni, megszemlélni s azok állapotáról jelentést tenni. Mult szerdán a pesti páholyoknak egy diszes küldöttsége kereste meg lakásán a Frohner szállodában, mely küldöttségnek üdvözlő szónoklatára és a most lesujtott francia nemzet irányában kifejezett meleg rokonszenvére a tisztos ősz könnyes szemekkel felelt, hálásan említvén föl azt a rokonszenvet, melyet Franciaország irányában éreztek a magyarok, s melyet az ország soha feledni nem fog.

✦✦ (Kedves kötelességet) vélek teljesíteni, midőn a magyar anyákat a Dolinay Gyula ur által szerkesztett „Kis Ujság“ czimű gyermeklapra figyelmeztetem. Saját meggyőződésből mondhatom, hogy e lap olyan tapintatosan és a 8—12 éves gyermekek, kivált leánykák felfogásához és értelméhez alkalmazkodólag van szerkesztve, hogy alig várják a napot, mely egy-egy új számot hoz. A mellett nem is drága: 1 frt évnegyedenként.

✦✦ (Egy elvetemedett halála.) Olvasóink emlékezhetnek, hogy a mult télen Szmuty József szabósegéd saját atyján, a pesti papnöveldeben lakó Szmuty Ferencz szabómesteren gyilkosságot kísérelt meg, de gonosz szándéka végrehajtásában megakadályoztatott. Az elvetemült fiut a pestvárosi fenytő törvényszék 15 évi börtönre ítélte el, és ezen büntetést a kir. ítélő tábla 10 évre szállította le. Szmuty mult pénteken rajta éretett, midőn a börtön falát feszegetni kezdé, de nehogy szökési terveit társai segélyével megvalósíthassa, magánbörtönbe zárattott és kezei megbilincseltek, de rendkívüli testi erővel bírván, a bilincseket szétszakította, és látván, hogy szökési terveit meg nem valósíthatja, kétségbeesésből felakasztotta magát. E célra vászon lábravalóját zsineggé csavarta össze, és azt az ajtó fölötti vasrácsozatra erősítvén, felakasztotta magát.

✦✦ (Hűség és jutalma.) Néhány nap előtt a Doleschall-féle vendéglőben a budai Krisztinavárosban egy Rongetti nevű olasz szállott be családjával és más nap reggel folytatta utját, a vendéglőben feledve 11,000 frtját, mit este ágyárnája alá dugott. Rongetti még az nap este visszatért a déli vasuton Budára, a vendéglős nem késett a szobaleány által megtalált pénzt visszaadni, és Rongetti a hü szobaleánynak 4, mond: négy új frtot ajándékozott!

✦✦ (Vederbe fojtotta magát.) G... Mária asszony, ki Budán a retek-utczában háztulajdonosnő, e napokban egy örülési rohamának áldozata lett. Háznépe a szerencsétlen nőt háza udvarán találta halva, fejével egy vízzel telt vederben. Mondják, hogy a szerencsétlen fiatal nő néhány hét óta, mióta csecsemőjét elválasztá az anyatejtől, vértódulásokban szenvedett, melyek néha tébolyodás jeleivel voltak kapcsolatban, és végre e napokban ily örülési rohamban egy vízzel telt ve-

derbe fojtá magát. De hogyan is hagyhatták a szegény beteget felügyelet nélkül!

✦✦ (Mosony volt főispánja) gr. Hunyadi László urról azt irták volt, hogy a Karagyorgyevics per kimenetelére miatt mondott le állásáról. Ujabb értesülések szerint azon lemondás oka az lett volna, hogy a nemes gróf és illetőleg főispán ur megbotoztatott egy a miveltebb osztályhoz tartozó rabot, mert az ő méltóságát a börtönök meglátogatásakor nem üdvözlé. A belügyminiszter erre értésére adta ő méltóságának, hogy ily eljárást kormányközegtől még akkor sem tűrhet el, ha ez a közeg gróf és főispán egy személyben, s erre ő méltósága — lemondott.

✦✦ (A szultán kincse.) A mint a „Nagyvárad“ értesül, négy nagyvárad lakos a temesvári katonai parancsnokságnál, melynek hatásköréhez a nagyvárad vár is tartozik, engedélyért folyamodott az iránt, hogy a nagyvárad vár egy bizonyos részén ásásokat tehessenek. Egy vén „táltos“ — a nép hite még ma is így nevezi a titkos tudományok és a bűvészet hírében álló embereket — kijelölte nekik a helyet, a hol a kincs el van rejtve. Azt mondta, hogy az ásásnál először is egy boltra találjanak, melyben drága fűszerek vannak, azután elérnek egy másikat, melyben arany- és ezüstrudak vannak, egy harmadik szoba pedig csupa drágakövel kirakott fegyvert tartalmaz. Ennek közelében van a szultán pinczéje is, s ebben börtönbe bevarrt 6 átalag kitűnő tokaji. A kincsszomjazók már hetek óta ásnak, már jó mély gödröt ástak, s még mindig nem találtak semmit, de azért nem tángitanak azon hittől, hogy végre mégis csak megtalálják a nagy kincset, melyet a török szultán a „nagy futás“ alkalmával Nagyváradon elrejtett.

✦✦ (A ki sokat utazott.) A legfőbb törvényszéknél sajátos ügy tárgyalatott e napokban, mely aligha nem egyedüli a maga nemében Magyarországon. Fekete János 29 éves, néhány év előtt napszámos volt, de a nehéz munka igen terhére esett s így a szabad művészetek egyik sokkal kényelmesebb ágára — t. i. zsebmetszésre adta magát. Előbb kitudakolta, hol tartanak Magyarországon nevezetesebb bucsut, akkor aztán köruttra és vendégszereplésekre indult oda s meglapta az árusokat. Alig van Magyarországon vásáros város, a hol ne lopott volna. Lopásainak bevallott száma 200-ra rug. Itt-ott rajta vesztett s egy-két évi fogságra ítélték. Ennek az életnek is megismerte tehát kellemetlen oldalát s elhatározta, hogy megint becsületes ember lesz. Letelepedett tehát Debreczenben s ujra fát vágott, meg követ hordott, s ily minőségben összeadta magát egy Dobay nevű özvegygyel. De a csendes élet nem elégíthet ki a nyugtalan kedélyt s néhány hét múlva ujra nagy tettekre indult. Meglopott Debreczenben egy ékszerészt, hogy szive választottját fölékesíthesse, a ki azoknak egy részét eladta. Kisülvén a turpisság, Feketét tíz évre elítélték s Vácra vitték. Itt sokoldalú képességeinél fogva szakácsná lett a fogház konyhájában s két évig főzte a gombócot a raboknak. Egy nap szellőztetés okáért, kinyitották a konyha ablakát, melyen keresztül Fekete észrevétlenül elutazott Szathmárba, hol egy kereskedőtől, annak beleegyezése nélkül, ellátta magát az elélhetésre szükséges pénzzel. Rajta kapták a szerencsétlent s elítélték három évre. Most már a hátralevő 8 évvel együtt 11 évet kell a hüvösön eltöltenie, miután az ítéletet a legfőbb törvényszék is jóvá hagyta.

✦✦ (Esküdtzéki tárgyalásokról) mi nem igen szoktunk szólni, mert fájdalom, legnagyobb részben olyan ügyekről folynak, melyekről tisztességes női körben nem igen lehet szólni. Ez egyszer azonban kivételt kell tennünk, mert mult csütörtö-

kön olyan tárgy került az esküdszéki bíróság elé, mely a családi köröket közlel érdeklő és a mellett iskolai viszonyainkat is nem a legszebb fényben tünteti fel. Egyik pesti lapban bizonyos Bernáth József nevű budai lakos a tabán-külvárosi iskolákról olyan dolgokat tett közzé, hogy annak a feleségem tréfa. Hogy ott a tanítók a tanítványok haját csomószámra kitépik, hátukat kék és feketére verdesik, és a többi és a többi. A tanító urak nem is vették tréfára a dolgot, sajátópert indítottak a cikk írója ellen; mult csütörtökön aztán az ügy nyilvánosan tárgyalatott és a kihallgatott tanúk — a tanító urak szerették volna, hogy a tanúk ne hallgattassanak ki, de a bíróság nem adott helyet e jámbor kivánságnak — valának pedig azok vagy fél tucaton, szép szomoruan előadták, hogy az egyiknek fia egy csomó haj híján, a másiknak meg a leány a kék foltokkal a hátán jött haza az iskolából, a harmadik fiát meg úgy föbe ütötte a tanító ur, hogy hetekig süket volt tőle, a negyedik meg, hogy egy fiut véresre vertek az iskolában, és így tovább. Az esküdtek aztán nem is tanakodtak sokáig ez ügyben, hanem — Bernáth urat a rágalmazás bűnében vétkesnek találták és 100 frt bírságra és 80 frtnyi költségekben marasztották el.

✦✦ (A pápai jubileumot) az ország több városában nagy ünnepélyességekkel ülték meg. Esztergamból, hol nagy előkészületek történtek, a pozsoni kravall miatt kiutasítottatott Viola is hivatalos volt a primás ebédjén. Ó-Budán már szombaton rendeztek előünnepet kivilágítással, örömtüzekkel, Te Deum-mal, transparensokkal, a városon való ünnepélyes átvonulással, zeneszóval stb. Vasárnap tartatott meg az ünnepély egyházi része. — Pesten a pestterézvárosi katolikus kaszinó már reggeli fél 9 órakor a terézvárosi plébániában gyült össze, mely zászlókkal volt ékesítve. A plébániából Cziráky János gróf magyar öltözetben rendjeleivel ékítve vezette a testületet a terézvárosi plébániatemplomba, hol Klempa Simon prépost-plébános szent beszédet tartott, melynek végeztével a Te Deumot intonálta, melyet aztán a jelenlevők körmenetben járva, körül folytattak. A mise alatt nyilvános adakozás rendeztetett a pápa javára. Mise után a kaszinó tagjai tisztelegtek a plébánosnál. A pesti kath. kaszinó különben elnökét és Györy László grófot Esztergamba küldte a kaszinó képviselésére.

✦✦ (Vegyes hírek.) H e c k e n a s t Gusztáv kiadásában közelebb egy igen becses mű fog megjelenni, czime: „Babérlombok“ báró Eötvös Józseftől. Csak figyelmeztetni akarjuk olvasóinkat e műre, mert az előfizetési fölhívás lapunk mai számához van mellékelve, ajánlani pedig e művet — nem szükséges. — Az a K. József nevű egyén, a ki Pozsonyban 21 napig merev-kórban feküdt, e napokban az ottani kórházban meghalt. Merev érzéketlenségéből csak egyetlen egyszer ébredt föl, akkor is csak egy perczre, aztán visszaesett teljes merevségébe, a melyből csak a halál váltotta meg. Bécs leghiresebb orvosai Pozsonyba mentek, hogy a hulla boncsolásánál e ritka jelenség okait tanulmányozzák. — H o r d o z h a t ó gőzfürdőt talált föl egy gyulai polgár: Vladár Pál, ki mindenét e találmányba fekteté. Mint mondja, minden szobában föl lehet azt állítani, mert a gőz nem hat ki belőle, s a bútorokat és falakat nem rontja; továbbá a fürdő-ember feje a szabad levegőn marad. Vladár most Pesten van s 250 frtért állít föl ily gőzfürdőkészületeket, minőt már — hir szerint — a Rókus-kórházban is használnak. — A z i n d ó h á z a k n á l husz krajezáros barcházakat árulnak, melyekkel a vonat-udvarba is be lehet lépni; a budai vaspályánál azonban olyakkal szolgálnak, melyekre fölül nagy, vaskos betűkkel az van nyomtatva, hogy:

„Stadt Ofen.“ A budai tanácsnál még az a német vendég-lős is figyelmesebb, a ki nemzetünk iránti udvariasságból „letzte Heller“ czimű kis korcsmájának magyar czéget is csináltatott, és pedig ebben a fordításban: „az letzte hellerhó.“ — Az „Athenaeum“ könyvnyomda személyzete junius 25-dikén a „Szép juhásznénál“ Czéh Dániel nyomdai működésének félszázados ünnepélyére nyári mulatságot rendez. — A n a p o k b a n ismét jelenték, hogy Ubryk Borbála meghalt. A hir ismét valótlan volt, sőt mint Krakóból távirják, Ubryk igen jól érzi magát és már nem is oly sovány, mint volt. — M a r o s v á s á r h e l y t t Orbán Balázs, jeles írónkat választák meg országgyűlési képviselőnek 426 szóval 363 szó ellenében. — P o z s o n y b a n Szlávy miniszter jelen volt a helybeli tüzoltók próbagyakorlatánál és 500 frtot ajándékozott az egylet pénztárának. A lövöldében, melyet a miniszter hasonlóan meglátogatott, mozsárlövésekkel és éljenzésekkel fogadták. — A p e s t i s ü t ö m ü h e l y e k e t a városi tanács a belügyminiszterium rendeletére a tisztí főorvos által hivatalosan megvizsgáltatta, és 94 ilyen műhelyt találtak, melyek sok tekintetben lényeges kifogások alá esnek. A főorvosi jelentés általában azt mondja, hogy a helyiségek kevés kivétellel igazolják a sütő-legények azon panaszát, hogy egészségük e modern börtönökben folyton veszélyeztetve van, a munkások méltányos igényeit pedig figyelembe kell venni, ha rendezett iparviszonyokat akarunk. — L a p u n k mult számában „Az üldözött dala“ czimű költemény alul nyomdai tévedésből kimaradt az a megjegyzés, hogy e gyönyörű költeményt Csukássy ur Sallet Frigyes után írta.

✦✦ (Halálozások.) B o g d á n László, m. kir. ítélő táblai bíró és semmitőszéki segédelőadó hosszabb szenvedés után e hó 16-dikán, 46 éves korában elhunyt. — R á d a y J ó z s e f g r ó f, rövid betegeskedés után e hó 13-dikán kimult. — F é n y e s M e n y h é r t, debreczeni polgár és városi képviselő, biharmegyei földbirtokos és bizottmányi tag, mult csütörtökön délután, 50 éves korában Pesten meghalt. — E d v i I l l é s Pál, nyugalmazott ág. hitv. evang. esperes-lelkész, a magyar tudományos akadémia levelező tagja, és a magyar nemzeti irodalom egyik uttörője, munkás élete 79-dik évében, e hó 22-dikén, reggeli 4 órakor, hosszan tartó végelgyengülés következtében elhunyt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

A befőtt gyümölcsökről.

Engedjék meg t. olvasóim, hogy olyan tárgyról fogok egy ideig szólni e rovatban, melyet igen sokan közülök a legjobban értenek. De vannak olyan fiatal házi-asszonyok vagy leányok is, a kiknek nem jutott senkijök, a ki a gyümölcs-befőzés egyszerű ugyan, de mégis szükséges módokban oktassa őket, ezek érdekében fogom tehát az idény szerinti gyümölcsök befőzését, szárítását sat. leírni, és azt tartom, egyik másik észrevétel még azok előtt is érdeklő birand, a kik e foglalkozást évek óta is üzik.

Legelőször is általában meg kell mondanom, hogy a befőzésre mindig a lehető legszebb gyümölcsöt választassuk, a gőzbe főttökhöz a gyümölcs ne legyen nagyon megérve, de még sem zöld és felette kemény, mert ez állapotban a gyümölcsnek nincsen jó ize és szép színe. A befőzéshez igen ajánlandó min-

dig finom czukrot venni, azt elébb folyó vízben meg kell főzni és tisztára lehabozni. A gőzbe főzendő gyümölcsökhöz az üvegeket a legtisztábban ki kell mosni és aztán szárazra ki is törölni. Az elébb szokásos marhahólyag helyett most leginkább a tisztább pergament papírt veszik, mely nemcsak olcsóbb, hanem tartósabb is. Az üveg bekötésére szánt spárga finom legyen, hogy annál erősebben tapadjon az üveg nyakához. Kifőzni a gőz-befőtöttet ugyan igen jól lehet közönséges katlanban is, melynek aljára szénát tettünk, de czélszerűbbek az újabb négyszögű medenczék, melyek fehér pléhből készülnek, lezárható fedővel, mely a gőzt bentartja, és ezáltal hamarabb megpárolja a gyümölcsöt. E medenczét félig vízzel megtöltvén a rendes takaréktűzhelyre kell tenni, és 3—5 percnyi forrás után a gyümölcsöt le kell venni a tűzről, és befödve egy éjszakán át a forró vízben kihűlni hagyni, más nap pedig kiveszszük, letörölve a papírt vagy hólyagot még egy közönséges papírral lekötjük és száraz helyen elteszszük.

Jövő alkalommal az egyes gyümölcsökről fogunk beszélni.

V. Anna.

Divattudósítás.

Bock J. fehérneműek kereskedésében (kerpesi ut 1-ső szám) a következő czikkek kaphatók:

Női ingek félvászonból, darabja 1 frt 20 kr, czakokkal 1 frt 40 kr; hollandi vászonból svájcei formában 1 frt 80 kr, 2 frt, szegélyes mellel 2 frt, 2 frt 50 kr, himzett betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, himzettek 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5—6 frt.

Hálóköntösök 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, himzéssel 2 frt 50 kr, 3 frt. Felső köpeny 3 frt 50 kr, 4 frt, női lábravalók 1 frt 20 kr, himzettek 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt. Alsó szoknyák szegélyekkel vagy fodorral 2 frt, finomabb kiállítással 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4—5 frtig.

Chinai battist zsebkendők színes széllel, tuczatja 3 frt 50 kr.

Kicsi gyermekeknek való ingecskék valisz fodorral 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, Hosszú párna csipkebetéttel 1 frt 50 kr, himzett 3 frt, 3 frt 50 kr, fodrokkal 4 frt 50 kr, 5 frt.

Hálófőkötők 60—80 kr, pongyola főkötők 80 kr, szalaggal diszítettek 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 3 frt, 4 frtig. — Fehér vagy szürke crinolínok 2 frt, lészőrből 3 frt 50 kr, 4 frt, fodorral és turnürrel 5—6 frt, 6 frt 50 kr.

Színes férfi ingek 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt. Madapollánból 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt. Hollandi vászonból 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, rumburgi vászonból 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frt, 6 frtig. Lábravalók bővek vagy fél magyar formában 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt.

Számrejtvény.

Kalós Péternétől.

- 10, 7, 6, 4, 5. Ez minden épületnél van,
4, 2, 11. Ilyen meg legtöbb Somogyban,
11, 10, 5. Ékkel toldva soknak kedves,
Ék nélkül bennünket fedez,
11, 8, 4, 6. Mintegy lesik a gyermekek,
Ajkiról az öregeknek,
9, 2, 11, 2, 4. Nem válik dicséretére
Kinek ezt vetik szemére,

1—11. Kinek keblét nem heviti,
Az egy sem igaz hazafi.

Megfejtési határidő: július 22-dike.

A f. év 22-dik számban közölt sakkrejtvény értelme:

Vidám vándor kedv s öröm
Vonul fel homlokán,
Pihenni, hogyha lantra dől,
Egy hó nap alkonyán.

Sha forró éltünk alkonyán
Int tulvilági kéz,
Nyugvó helyére tört szívünk
Letenni oly nehéz!

Kerényi Frigyes.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkünk küldtek be:

Fiedler Ottilia, Gyura Janka, Keczei Ferenczné, Szebeni Borbála, Nozdroviczky Lieszkovszky Anna, Tóth Julia, Moesz Marossy Emilia, Ivády Nina, Sváby Izabella, Szücs Lajosné, Bereczk Ilka és Mariska, Sárközy Béláné, Pethes Józsa, Andrassy József, Jósák Jakabfalvy Emilia, Mráz Ottilia, Ploy Leustach Fáni, Gellén Ilona, Orbán Paulin, Kemény Karolin, Schmidt Fáni, Lemhényi Zsigmond Vilma, Nagy Krisztina, Györy Amália, Veysz Ilka, Pap Kovácsik Gizella, Brocken Kovács Emma, Pajor Mari, Vizkelety Irma, Petrenko Berta, Matolsi Ilka, Veresné Karolina, Rássó Zatkalik Teréz, Kiss Antónia, Bolla Dezsőné, Juhászovits Illyásevits Ilona, Herbeth Károlyné, Darvasy Róza.

A f. évi 20-dik számban közölt számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Szántó Julia, Brencsán Sarolta, Gabsovits Clementine.

A 21-dik számban közölt számrejtvény megfejtését utólag beküldé:

Szántó Julia, Pap Czike Karolin, Szikszó Tullia, Vizkelety Irma, Petrenko Berta, Benyó Mariska, Ritter Gabriella, Seján Gorzó Kornélia, Okrutzky GeorGIN, Brencsán Sarolta, Ilniczky Julia, Gabsovits Klementin, Veresné Karolina, Rássó Zatkalik Teréz, Kovács Róza, Turcsányi Eleonóra, Bolla Dezsőné, Juhászovits Illyásevits Ilona.

Tartalom.

Balázs-Bognár Vilma arczképe. — Vigalomban, Endrőd Sándortól. — A madarak pajtása. Elbeszélés, Balázs Sándortól. — Régi ügyvéd modern világban. Humoreszk, Ujkérítől. — Marlitt E., mint regényíró, Prém Józseftől. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Balázs-Bognár Vilma arczképe, és előfizetési felhívás a „Babérlombok” című irodalmi emlékre.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

27. SZ.
 Julius 2-kán.
 1871.

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járattási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

Egy nő a fogházjavítás terén.

Szabó Sándortól.

A börtönök kérdése rég időtől kezdve érdekes vita tárgya volt, s azok mikép szervezése élenken foglalkoztatá az elméket. Általános ismert dolog, hogy gyakran kerülnek javítható bűnösök is a fogházakba, s ezek irányában egyáltalán nem maradhatott alkalmazásban a régibb századok sötét börtönrendszere. Különben is a sötét, büzhödtt levegővel telt börtönök a legnagyobb bűnössel szemben sem maradhattak tovább fenn s idő multával igyekeztek is rajta javítani. Maga Paulai szent Vincze és Boromaeusi Károly (1538—1584.) is törekedtek ez irányban hatni. Ujabb időben pedig tömérdek író foglalkozott e kérdéssel. Aphiladelphiai magán-s az auborni hallgató-rendszer behozatala által még többen léptek föl a börtönrendszer érdekében írott művekkel, s a mai korban is igyekeznek ez irányban helyes reformokat létesíteni. Hazánkban Szemere Bertalan, Lukács Mór, b. Eötvös József, s. a. t., a külföldön pedig Temme, Tocqueville, Bonneville, Beaumont, Wood, Livingston, Hodard, Beccaria, Torrigiani, Fry Erzsébet stb. foglalkoztak tüzetesen e kérdéssel, s önálló munkákon kívül egész serege állott elé a folyóiratoknak, („Jahrbücher der Gefängniskunde und Besserungsanstalten,“ Julius, Köllner és Varrentrass által majnai Frankfurtban,) melyek szintén az ez irányban támadt eszméket tisztázták. Nem czélunk itt az egyes rendszerek s a mellettük írott munkák vázlatát nyújtani, hanem csak egy emlékezősre méltó nő emlékéit eleveníteni föl, a ki keblének egész melegével karolta föl ez ügyet.

Nem ritkaság, hogy nők, valamely művészetben vagy rendkívüli tulajdonságaik által híresekké lesznek. Bárhová nézünk: a gyógyítás terén, művészetekben, a nyilvános pályán, vagy a családi élet szentélyén belül mindenütt akadunk oly kiváló női jellemekre, kik méltán megérdemlik, hogy nevük örökké fönmaradjon, habár oly példák sem ritkák, midőn kivetkőzve nőies gyöngeségeikből, szenvedélyeik, veszélyes hajlamaik által magasodnak ki.

Az, a kiről most szólni fogunk, egyike volt azon kiváló nőknek, kikben a nőies gyöngédség, szeretet és erény bámulatra méltóan egyesültek erélylyel, fáradhatatlan kitarítás és hatni kívánással. Egy egészen új jelenség a történetben, ki egyedül áll e nemben a többi nevezetes nők között s ki tettkörének színhelyül szép, magasztos, de egyszersmind igen nehéz tért választott.

Valóban bámulatos volt, hogy midőn a jelen század első évtizedében a börtönrendszer oly élenken foglalkoztatá az elméket, egyszerre csak egy nő jelen meg, ki merészen mutat rá a börtönökre, hogy ezekbe elhelyezni valakit bűn, s hatni, tenni igyekezik, hogy javítson azok sorsán, kik rossz hajlamaik által elragadtatva, vétket, nehéz vétket követtek el.

Fry (olv. Fráj) Erzsébet legnagyobb érdeme ebben fekszik. Ő nem állított föl tudományos rendszert, mely késő századokig maradjon fön, hanem saját tehetségéhez mérten egészségesebb fogházak fölállítására törekedett. Női gyöngédsége egész melegével karolta föl ez ügyet, és saját vagyonából javított ott, a hol tehetette. Fölkereste a börtönöket, hol halvány, beteges színű alakok csörgették nehéz lánczaikat, s

a büzhödt lég, mely onnan kiömlött, a sok nehéz lélegzés egy élő panasz volt a törvény ellen, mely a vétkest nem is látszik többé emberszámba venni. Láttá a sok nőt, kik eltévesztett életutjaikból nem tudnak keserü csalódásnál, bűn- és véteknél egyebet fölmutatni, s kik előbb vagy utóbb érezni látszanak az ezekből reájuk nehezedeő terhet, s kik a fogházak dohos legében szülik meg — gyakran szintén bűnjelül szolgáló — gyermekeiket: ekkor könyek és mégis édes érzés között állított föl a „Newgate“ börtöneiben levő foglyok gyermekei számára egy iskolát, hogy a szülei szeretet meleg sugára nélkül is részesüljenek gondos ápolásban s ne legyen mindannyija egy elveszett lélek, ki bűn és aljasság között növe föl, csak káromolni tudja az élet és sors igazságtalanságát, mert midőn jó, nemes, és boldog lehetett volna: a bűn, aljasság és erkölcstelenség ösvényére kellett lépnie.

Fry Erzsébet 1780. május 28-dikán született Norwichban, Anglia egyik északi megyéjének (Norfolk) helységében, hol szülei (Gurney John és Bell Katharina) meglehetősen földbirtokkal bírtak. Az egyszerű quacker-család, mely a szülék en kívül tizenkét gyermekből állott, békében és csendben élt egymással, s a kis Erzsébetet gyöngéd szeretettel karolta át. Ez nem csekély befolyással volt későbbi jellemre kifejlődésére, s már kiskorában kitűnt a szegények és szerencsétlenek iránti részvéte. Alig volt husz éves, midőn egy londoni gazdag kereskedőhöz: Fry Józsefhez ment nőül, kivel boldogan és megelégedetten élt. A csendes családi kör, jó gyermekek, hű férj épen olyanok voltak, minők az ő gyöngéd lelke boldogságát képesek voltak előmozdítani, s a szeretet, részvét, mely egész életét jellemzi, egy szegény árva leányház alapítására ösztönzé. Harminczhat éves volt, midőn 1816-ban fölkeresé a Newgatet. A szerencsétlen foglyok helyzete annyira meghatotta, hogy felhívásokat bocsátott szét, melyekben az ezek sorsán eszközöndő javításokat hangsúlyozta. Ez irat nem maradt hatás nélkül. A legelső hivatalnoktól kezdve a legutolsó napszámosig olvasták e fölhevást, mely változást idézett elő az eddigi fogházrendszerben is. Huszonegy évig munkálkodott ez ügyben s Európa számos tartományát bejárta, tanulmányozandó az egyes fogházrendszereket. Utja diadal volt, melyre áldásokat szórt a nép s a fogházak szenvedő lakói. Gyöngé nő létére, bámulatossá kintartással hatott ez ügyben s egyik sikere a másokra ösztönzé. Bátran mondhatjuk, hogy e nő egész reformációt idézett elő, mert a hol megfordult, ott mindenütt kezdtek javítani a börtönrendszereket, s Anglia szintén csak az ő fölhevására javította fogházait. Azonban Fry Erzsébet nemcsak e miatt maradt nevezetes. Ő gyöngéd, résztvevő kebellet bírt, melylyel minden szerencsétlen iránt szeretettel viseltetett, s tettköreit nemcsak a fogházrendszerek javításánál, hanem más jótékony intézetek alapításánál is fölkereste. A salisbury-i szegény pásztorok, a cromer-melléki hajósok, a szolga nép, árva- és tébolyda-házak, növeldek stb. számára tett alapítványai és gyűjtései örök emléket szereznek nevének, mert ez nem hir- vagy dicsőség-hajhászás, hanem a szív ama tiszta ösztönzéséből tette, mely jutalmát öntudatában szokta föllelni.

Mennyit utazott: mutatja az, hogy Anglia, Német, Francia-, Skót- és Dánországon kívül Belgium, Holland és Svájcot is bejárta, s ez utazásai sokáig emlékezetesek maradnak, mert tevékenységének nyomai még most is állanak.

Végre azonban a test megtörött és kívánta a csendet. Egész Európa tisztelete környezte s maga IV. Vilmos, Porosz király is kifejezte iránta tiszteletét. Számtalan áldás

között élte le öregsége napjait, melyek 64 éves korában csakugyan súlyosak kezdettek lenni. Folytonos testi szenvedés között élt egy évet, s 65 éves korában, 1845-ben egy hűn betöltött élet tudatával lehelte ki lelkét. Számos levelein, emlékiratain kívül a róla szóló munkák is csinos könyvtárt képeznek. Emlékirataiban tiszta kedélyről, könnyü felfogásról és írói tehetségről tesz tanubizonyosságot. Két kötetben megjelent emlékiratait („Memoirs of the life of Elisabeth Fry“,) leányai adták ki.

Fry Erzsébetről különben alig szólhat kifejezőbben valamely, mint az az elnevezés, melylyel kortársai fölruházták: „a fogházak angyala!“

Ti. oh, a kiknek forró lelke. . . .

Benedek Aladártól.

Ti, oh, a kiknek forró lelke
Viraszt az inség s az árvák felett;
Ti angyalok, a kiknek ajkán
Örök mosoly s vigasz foglal helyet!

Ti, szelid nők, a kikhez üdvért
Oly sok erős lélek zarándokol,
Kiknek búbajos balzsamától
Kialszik bennünk az égő pokol:

Vezessetek, vezessetek! mert
Szemem világa ismét oda van,
Karom ujonnan elszibadt, ah!
S az ördög üz, üz, újra untalan.

Az életvágy is haldoklóban,
Ujra elszállt a szeretet, a hit!
Kifáradék! s a tiszta napfény
Társaimtól csak jobban elszakít. . . .

Ott állok újra, annyi küzdés,
Vad, terméketlen, zord sivatagán. . . .
Es nincs sugár, mely azt igérné,
Hogy lesz még egy kis hű, meleg tanyám. . . .

Bennem nyomor, köröttem árnyék. . . .
Elöttem örvény kavarog. . . .
Ah! mentsetek meg! mentsetek meg,
Ti szelid nők, ti szelid angyalok.

Anselmorvos.

(Beszély.)

Lauka Gusztávtól.

I.

Benéti Gerő mint titkár tiz évet töltött az olasz követésnél. Életének alkalmasint legszebb napjait élte le Florenczben. Ezen idő alatt mindazon gyönyöröket és élvezeteket, melyeket a mosolygó ég, a könnyü vörü olasz társadalom, saját testi és lelki előnyei nyújtottak, és biztosítottak, fenékiig üritette. Mulatott és szórakozott a nélkül, hogy boldog — és szerelmes volt akárhányszor a nélkül, hogy igazán szeretett volna.

Egyszer csak azon vette magát észre, hogy unalmassá lett előtte minden, s meghasonlott kedélyvel, roncsolt testtel, és zilált anyagi viszonyokban, visszatért hazájába.

Fellegtelen, őszi éjszakán érkezett kastélyához. A halvány hold lombtalan fák ágain keresztül világítja meg ősi fészkek tornyát, míg a vár falai és körrajza a félhomályban alig kivehető, sötét tömeggé alakultak.

A mint Gerő kocsijából, a disztelen parkon át utolsó örökségének menhelyét megpillantá, egy nehéz fohász szállt föl kebeléből, csakhamar azonban minden emlékeit mint a kártyát összezavarva, egy keserű mosoly nyomta el ajkain a nehéz fohászt.

Ugy érezte, hogy mindennel betelt, és egyedül nyugalomra van még szüksége.

Midőn kastélya udvarára belépett, egyetlen domestica, az öreg Waldroff fogadta. Benéti rokonszenvesen és barátságosan szoritotta meg hű emberének kezét, azután kérte, követné termébe. Waldraff engedelmeskedett. A háziúr a baloldali kastélytorony azon szobájába vezeté udvarbiróját, számtartóját és mindenését, melyet boldogabb éveiben dolgozó-szobául használt, és egy ódon karosszékben szembe ültette magával.

— Öreg barátom! haza jöttem nyugodni!

— Bár előbb tette volna jó uram! Akkor egy szép, erényes, s meglehet gazdag nő oldala mellől mosolyogva nézhetett volna a jövőbe, s a benső megelégedést és boldogságot, melyben élhetett, folytathatták volna unokái is. Ily szép képet most már csak a papirosra rajzolhatunk.

— Sokat éltem öreg, és sokat élveztem. A sokat csak ritkán adják olcsón, ingyen még ritkábban.

— Jó uram, talán azt sem lett volna szabad felednie, hogy ön az utolsó Benéti!

— Ki tudja, öreg, feledtem-e? Mondd csak, mivel és mennyivel bírok?

— Pontosán leszámítva a legszükségesebb kiadásokat a bevételekből, mintegy 4000 frt évi jövedelemmel.

— Epen elég, hogy az ember éhen meg ne haljon! — válaszolt a kastély ura keserű mosolylyal.

— Olaszországban csaknem havonként méltóztatott annyit elkölteni.

— Oh, de sokat is élveztem, Waldraff!

— A farsang után, az évszakok rendében, a nagybőjt következik.

— Kicsi baj volna, ha úgy élhetnék át, mint Róma kardinálisai és praelectusai.

Waldraff kételkedőleg rázta fejét.

— Öregem! megpróbálunk számítani. Mit gondolsz, egy jó hátiló, négy vadászeb, egy lovasz, egy szakácsné, s egy szolgacsoléd évenként mennyibe kerülhetnének?

— A mi s az ő háztartásukkal együtt?

— Két személy uri s három személy cseléd asztallal és pinczével!

— Talán az évi jövedelemből fedezhetnők.

— Zsebpénz nélkül?

— Zsebpénz nélkül, bizonyosan!

— Akkor rendezd be kérlek, ilyotén módon háztartásomat. Beszéljünk már most egy keveset távol és közel környezetünkről. A géczy pusztán laknak-e még Kelendyék?

— A géczy pusztát egy gazdag örmény: Pometer Pál vásárolta meg. Kelendy meghalt, idősb fia Pesten háztulajdo-

nos, a kisebbik dzsidástiszt. Mari leányát Póczy septemvir vette nőül; kisebbik leánya primadonna Boroszlóban.

— Már gyermekkorában is szeretett énekelni. — Hát Sárrétiné?

— Még mindig Oltoványban lakik, még mindig özvegy, s most még gazdagabb, mint azelőtt volt.

— Csodálom, hogy midőn oly gazdag, mégis özvegyen maradt.

— Ha igaz, a mult héten váltott jegyet egy vasas ezredbeli őrnaggyal.

— Hány éves lehet?

— Közel ismerői azt beszélik, hogy nem messze jár a hatvantól.

— S a vasas őrnagy?

— Az erős, egészséges fiatal ember, legfeljebb 40 éves.

— Akkor könnyen megmagyarázható, mért záratta el szivét e vén skatulyában.

— Bizonyosan bizik az idő örök rendében, a mely szerint a fiatalok is meghalnak ugyan, de az öregek könnyebben s hamarabb meghalhatnak.

— Hát Netti, a szép udvar-biróné él-e még?

— Él, de külön férjétől Száldobágyon. Mint rendesen, öregségükre majd összekerülnek.

— De ugy, hogy majd a férjnek kell bocsánatot kérnie nejétől.

— Ternyei a napokban kérdezősködött jó uramról.

— Hát a vén korhely hogy van, és mit mivel?

— Lakmározik és kártyázik. Udvara és háza egyike a leglátogatottabb házaknak és udvaroknak; fogadni mernék, hogy uramnak is ő lesz a legelső vendége!

— Hát férjhez menendő gazdag özvegyek és hajadonok vannak e a vidéken?

— Prommernét, az özvegy főerdésznét gyakrabban emlegetik, Pometer Paulinát pedig legszebb leánynak tartják, nemcsak ezen a vidéken, hanem az egész országban.

— Nemde öreg, készakarva hallgattad el, midőn Pometerről megemlékeztél?

— Jó uram, talán csak nem tart öregségemre szerelem-féltőnek?

— Nem Waldraff, annak nem tartalak, hanem inkább azt hiszem, hogy féltesz a hirhedt szépség rózsalánczaitól.

— Ellenkezőleg, jó uram, csak akkor lennék igazán boldog, ha azt megérném, hogy egy szelid szerető nő oldalán boldognak láthatnának.

— Waldraff! a hárazság ritkán jár nyugalommal, nyugalom nélkül pedig igazi boldogság alig képzelhető.

— Azon korban, melyben jó uram van, az ember még egy kis nyugtalanságot is megbir, kivált ha az, a ki okozza, ez áldozatot megérdemli.

— Öreg! oly formán bölcsekedel, mintha valóban szerelmes lettél volna.

— Ki tudja nem voltam-e?

— S ki tudja, nem vagy-e így nyugodtabb és boldogabb, mert érintés nélkül szálltak el feletted ábrándjaid.

Na, de reménylem, rövid idő múlva jobban megismerjük egymást, a vidéket és embereit; te pedig igyekezzél úgy rendezni be háztartásomat, hogy a mire törekszem, nyugalommal biztosítva legyen.

Waldraff köszönt s távozott urának hálósobáját berendezni, Beréti pedig egyedül maradt.

Talán mert keble telve volt különmemű érzelmekkel, talán mert gyermekemlékei unszolták, vagy mert szerette a titokszerűt és regényest, gyertya és lámpavilág nélkül sétált végig az ódon kastély holdfény besugározta termein

Nem látott senkit, nem hallott semmit, mégis úgy tettszett neki, mintha élők környezték volna, mintha sohajokat és susogásokat hallana. A szép mult, mint szürke köd ereszkedett szeméi elé, melyből lassankint gyermek s ifjúsága emlékeinek kedves alakjai vagy tárgyai lettek felismerhetők.

Egyik teremben ott állt a pamlag, melyen szerető anyja ülni, s az asztalka, mely előtt dolgozni szokott.

Egy másik szoba sarkában ott állott bölcsője.

A harmadikban kedves leány-nővérének néhány já tékszere.

Szemlélhető atyjának különösen kedvelt nagy székét. Az ősök képáryait a félhomályban. A fegyvereket, edényeket, diszitményeket stb.

Szorult szívvel nyitott a parkra néző erkélyre. Csakhamar azután egy támlásszékre ereszkedett, melyet alkalmasint Waldraff helyezett oda, hogy nyári és őszi esténként gyönyörködhessek a csillagokban, és szívhasa a lombok és virágok illatát.

Gondolatai két világban kalandoztak: a multban és jövőben. Mint ki egy zajos s fárasztó vigalomból tér szállására, érezte, hogy mindenek felett nyugalomra lesz szüksége. Ez érzés le is nyomta szempilláit.

Midőn Waldraff az erkélyre lépett, hogy a hálószoza kész berendezéséről tudósítsa, Gerő talán már álmodott is.

Sajnálta urát felköltetni. Mint jött, akként csendesen távozott ismét.

Midőn Gerő felébredt, már a magasra huladó nap fényes sugarai aranyozták be azon vidéket, melyet tiz év óta nem látott.

Az öreg hü szolga az erkély egyik szegletében parancsát várta.

— Jó Waldraffom! aludtam a nélkül, hogy nyugodtam volna; szép, kedves, de nyugtalan álmaim valának. Florenczben valék, még pedig azon lény társaságában, kit alkalmasint legnehezebb lesz felednem. Légy szives ide az eskélyre hozni reggelimet, hogy a szép vidék és táj szemléletében tanuljak és megpróbáljak feledni.

A reggeli elköltése után a kastély életunt ura a parkba ment sétálni, Waldraff pedig utra kelt, hogy a már megbeszélte legszükségesebb tárgyakat beszerezhesse, s a kis gazdaságot úgy a hogy, s a mennyire lehetett, berendezhesse.

II.

A benéti kastélyhoz legközelebb mintegy óra-negyednyi távolságban, Szalmár falucska feküdt. A kisdud falu hárs, akác és kőrisfák közé temetve, inkább hasonlított gondosan épített nyaralókhöz, mint rendszeresen épített faluhoz. Ha a falu közepén egy dombtetőre emelt sugár torony nem ragyogott volna már messziről bádogg fedelével, kivált olyanok, kik a vidéket nem ismerék, e költői helyecskét bizonyosan nyári kéjlapoknak hitték volna.

Az ős utolsó, de tiszta egü, és szeliden hüvös vasárnapjával köszöntött be.

Gerő aligha ajtatos buzgalomból, hanem bizonyosabban

szórakozásból sétált át Szalmárra, azon elhatározással, hogy az egyházat meglátogatja. Még alkalmatosság hiányában gyalog haladt a nem épen regényes, de tiszta országuton, mely most már tarlós földek között a kastélytól, itt-ott csekélyebb eltéréssel, egyenesen a falucskába vezetett.

Épen összeharangoztak, midőn a dombtetőre ért, melyen az egyház állott. A hivek egyenkint és csoportonként se reglettek. Habár gyermek-, sőt ifjabb korában is szülvével gyakrabban megfordult e falucskában, egyetlen egy olyan arcot se látott feltűnni, melyet ismert volna. Mintha mégis valami meglepetést várt vagy remélt volna, nem minden elfogultság nélkül lépett az egyházba. Azonnal, a mint az egyházban körülnézett, két lény kötötte le figyelmét és tekintetét. Egy fiatal leányka a sanctuariumban külön álló padban, s egy 28—30 éves férfi, ki a predikáló szék alatt állott.

A leányka halvány arcuzal, nagy fekete szemekkel, dus szőke fürtökkel, finom, gyengéd, de mégis gömbölyű testalkattal azon ritkább jelenségek közé tartozott, melyek nemcsak Szatmáron, de bármely világvárosban is feltűnnének; a férfinak pedig oly kihívásszerű valami volt tekintetében, hogy a mint az ő és Gerő pillantásai találkoztak, ez utóbbi akaratlanul összeresztent. Gerőnek nem kis boszuságára még azt is kellett tapasztalnia, hogy valahányszor a leánykára tekint, mindannyiszor a férfi is kihívólag néz reá.

A lelkész épen áldását adta, midőn szeméi a leányka szemével először találkoztak. Gerő bár lelkében nem volt egészen nyugodt, áldotta a gondviselést, mely Szalmárra s az egyházba vezette. A kalandok s nyugtalan élet elől menekülve, mégis úgy érezte, hogy mindkettőre szüksége van, hogy a vidéken kastélyában megmaradhasson. Egyszerre a régibb hangok viszhangjai keltek keblében, a myrthus, narancserdők és Florencz nélkül.

Talán ő ment ki legelső az egyházból, de azért illetlennek tartotta, hogy az ajtóban várakozzék. Csendesen haladt a dombon lefelé. A falu piacán egy férfi érte utól; a férfi az egyházbeli idegen volt.

— Uram! meg fog bocsátani, hogy ilyen szokatlan helyen alkalmatlankodom.

Gerő keble emelkedni, szemé ragyogni kezdett.

S hirtelenében nem is gondolt egyébire, mint percenkint élénkülő és élesebb szóváltásra, mely kihívással végződhetik oly lényért, kit ő még nem is ismer nagyon, de ki már is szerfelett érdekli. Annál kellemetlenebbül érinté tehát a nyájas, sőt alázatos hang, mely csakhamar megismerteté omberével.

— Arnselm! egyetlen orvos helyben, s a közel vidéken, ajánlom nagyságodnak tudományomat és szolgálatomat.

— Azon hitben, hogy uraságod sem ohajtja, hogy tudományát és szolgálatát gyakrabban kelljen igénybe vennem, ha sorsom mégis úgy akarná, megemlékszem tudományáról és nevééről.

Az orvos meglegedetten köszönt, de midőn elhaladt, Gerő még egy ideig figyelmesen megnézte.

— Külséjéről itélve, inkább hasonlít az oktalan élet, mint a tudomány emberéhez, s bár talán szebb, és bizonyosan fiatalabb nálam; érzem, hogy igen-igen kellemetlenül érintene, ha valaha és valahol vetélytársamként kellene vele találkoznom.

E magán beszéd alatt a leányka haladt el az orvos

mellett. Mosolyogva köszöntötték egymást, sőt pár percig beszéltek is.

Gerő csaknem szégyelte magát az érzés miatt, a mely keblében támadt, és mégis, bár talán akaratlanul, oly csendesen haladt tovább, hogy a lányka nemcsak utólérte, hanem el is hagyta.

Mit ez arcz, szemek és fürtök alkotni kezdenek, a termet, magatartás és járás még emelték, és Gerő nem oly nyugodtan távozott a faluból, mint a hogy abba megérkezett.

Legember-ismerőbb írók állítják, hogy a kalandok utáni vágy, s a kalandvadászatok szenvedélye a legkésőbbi életévekbe is elkísérik a kalandort, s mihelyt alkalom adja elő magát, nemcsak a fiatalság, hanem a meglett koruak is örömmest engedik át magunkat a sziv kicsapongásainak.

(Folyt köv.)

Harmat-csöppek.

Kenézy Csátártól.

A látlak téged hébe-korba,
Szívemnek ünnepnapja van;
Az érzelem édes hevének
Átengedem akkor magam.

Ah! ugy félek pedig szemedtől,
Hogy szivemben olvasni fog,
S mit őrzök, hiven rejtegetve:
El lesz árulva a titok.

Mellettem ülsz; én ajakodnak
Minden szavát várom, lesem:
Nem fejthetem meg azt magamnak,
Hogy csenghet az oly édesen.

S a szenvedély omészti, dúlja
Szegény szívemet ezalatt...
Oh! ne tudd meg, hogy ugy szeretek,
Azt tudni néked nem szabad!

Bár visszahozhatnám még egyszer
Az elmúlt ifju-éveket:
Te tiszta szivü lény! örökre
Megosztanám én azt veled.

Bár visszatérne még szívembe
A boldogság, az enyhe bék' —
És ártatlan ábránd-világom...
Igy szólnék akkor: ez tiéd!

De a kint, mely emészti szívem,
Azt vélem meg nem osztanád;
Miért is áldoznád magad föl?
Hadd veszszek én el legalább!

Sikamlós ösvényen.

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

I. Szomorú lakodalom.

— Minő szerencsétlenség!

— Esküvő napján! E családban vagy a balsors, vagy a szerencse fog főszerepet játszani.

— De hogyan történt? nem lesz szives elmondani Saroky ur? Oh istenem! hogy remeg a szívem; szegény asszony, bizony inkább lány maradt volna, mint hogy ily szenvedést kelljen kiállania! — sopánkodott egy tisztas asszonyság.

Saroky egy bevégezetlen gavallér, egyszerre jobban érezte magát, hogy ő most olyant mondhat el, a mit még nem tud más. Rögtön dörzsölgette kezét, és az elmondandókhöz épen nem illő arcot csinált.

— Édes nagysád, nem is tudja? hát nem látta? Végzetlen szerencsésnek érzem magamat, hogy én szolgálhatok felvilágosítással. Oh ezt borzasztó volt látni! Mikor kijöttünk a templomból, a vőlegény meg a menyasszony egy kocsiba ültek. A többi kocsikban mi ültünk. Mentünk sebes hajtásban, hogy minél előbb megkezdődjék a lakzi. Egyszerre csak megakad a menet, és borzasztó sikoltást hallunk; én azt gondoltam, valakit elgázoltak a lovak, hanem más volt az ok, a Mánfayék hintája feldőlt és a menyasszony borzasztóan megsérült, a karja eltört.

— Szegény, szegény Anna! — sohajtott az öreg asszonyság.

— Na, eléggé van büntetve az anya leányában, — pergett egy kis leány.

— Ugy van, minek erőszakolta Mánfayhoz, már most örülhet neki!

— Az a szegény Anna, soha sem mutatott valami különös vonzalmat Mánfay iránt, de anyja, mivel gazdag, hozzáadta erővel.

— Tudja mit, kedves szomszédasszony? én azt hallottam, mintha mondta volna Anna, hogy ő inkább előli magát, mintsem Mánfayhoz menjen nőül. Szörnyü, szörnyü!

— De én is; és szinte vártam, hogy az oltárnál fogja magát megölni, mikor azt kellene mondani, hogy "szeretlek."

— Aztán kitől hallotta azt?

— Hát csak ugy hire járt.

— Lám, ez még sem lehet igaz, mert Mánfayné ő nagysága nagyon vig kedélyü volt ma egész nap.

— Ép az a baj, mert jaj annak az asszonynak, ki nem sir esküvőjén; az egész házasság élete alatt boldogtalan lesz.

Ez a beszélgetés halk hangon folytatott a Mánfayház nagytermében. A mit pedig nagyon nehéz véghez vinni, midőn oly sok ember beszél egy és ugyanazon tárgyról. Csakhogy az is igaz, miszerint épen annak a házában és annak vendégei voltak, ki iránt kimutatták ellenszenvüket, compromittáló dolgokat pedig nem lehet fennszóval beszélni.

A teremben jó tágas térség volt, a jelenlegi alkalomkor pedig épen táncz helyül előkészítve. Közepén sok águ csillár függött alá, melyről a légszesz lángja vakító fényt árasztott mindenfelé, és kivilágítá a festői csoportozatokat, miket a nászvendégek diszes öltözeteikben képeztek.

Emelték a terem szépségét, mely ugyis a legremekebb freskókkal volt diszítve, az ablak-mélyedésekben elhelyezett dus tenyészetü üvegházi növények.

Ily képet madár-távlatból kellene nézni, onnan még elragadóbb volna. A beszélgetés egy perczre félbeszakadt, mintha mindnyájan egyet gondoltak volna.

Ekkor hintórobogás hallatszott az udvarról; — valjon ki jött?

Ennyi nép között hogy ne lenne egy kíváncsi; és ez egymaga épen elég arra, hogy a többi is azzá legyen. Saroky azonnal kiment, ő igen előzékeny ember volt. Ő a mit tudott, szerette mással közölni és szeretett olyant mondani, a mit más nem tudott.

— Uraim és hölgyeim! — rohant be lélekszakadva, mint a kit legkevesebb fölindulás kerget, — az orvos van itt, tudják-e, ki?

— Ki, melyik? — lármáztak többen.

— Hát ki más, mint Szemes Gyula!

— Szemes?! Na ezt jó helyre hitták beteghez!

— Mikor Saroky kimondta, hogy ki van itt, a kis Bári Ilka, egy gyönyörű piros arcza, fekete szemü, és fekete haju lány, olyan fehér lett, mint az a ruha, a mely rajta volt; tántorogva dőlt a falhoz és elesik, ha meg nem kapja hirtelen egy mellette álló narancsfa törzsét.

Ezt a változást nem vette senki észre, annyira el voltak foglalva magukkal és Szemessel.

— Hisz Szemes régi udvarlója Manfaynének. És a mint én tudom, egyedüli oka ez volt a férjhezmeneteltől való vonakodásának, — szólalt meg egy hájfejű öreg ur, ki nagyon szeretett beleegyedni a pletykába.

A kis Ilka hallotta ezt és csak szeme, az a mélységes éjszaka, szórta a villámokat; arcza ismét kipirult és most pirosabb volt, mint máskor. Kezében egy narancsvirágot morzsolt össze ingerülten. Sarokynak egyszerre eszébe méltóztatott jutni, hogy hisz hát a kis Bári Ilka is itt van, pedig máskor majd a felhőkben nyargalt utána; rémitően oda volt, ha csak rá gondolt is; — most, csupa előzékenységből, hogy ujságot mondhasson másoknak, elmerészelt felejteni.

Körüljártatta félszemü üveggel fegyverzett szemeit; meglátta Ilka kisasszonyt a narancsfa alatt; oly igézően nézett ki a zöld növényzet között, hogy Saroky egészen oda lett.

— Várjon rossz ember — így fogadja Ilka — ön még ma este felém sem nézett.

— Én — én — hebegte Saroky — valóban megérdemlem nagysádtól a legszigorubb büntetést; de mikor az ily szerencsétlen esemény egészen kiveszi azt embert sodrából!

— Tehát nagy részvétet érez? — kérdezte Ilka gúnyosan.

Saroky tönkre volt téve, és szeretett volna elszökni, de a kis Ilka megfogta karjánál és oly bűvös-bájosan mosolygó pillantást vetett rá, minőt csak angyalok vagy démonok tudnak.

— Hát már menni akar? Oly unalmasnak talál, hogy alig akar szóba is állani velem?

— Az istenért, hogy gondol ilyeneket? Csak azért volt szándékom távozni, megvallom őszintén, mert nagysád nagyon ingerültnek látszott ellenem.

— Oh dehogy, — szakítá félbe Ilka, — én csak szemére vettem... eh, de ez nem is jogos tölem, azért nem folytatom.

— Jogról beszél nagysád? Oh, önnek joga van mindent mondania nekem.

Saroky elkezdett szenvelegni, de ki is ne tett volna így a szép Ilka körében, ki annyi bájjal volt felruházva a természetből, és ki annyira értette a bájokat művészettel emelni? — Nem úgy kell ám venni, mintha festette volna magát, vagy chignonnal gazdagította volna dus növésü haját, mert ez mesterség, — ő művésznő volt a tekintetben! — tudott szemével

beszélni, tudott pirulni, ha akart, sohajtani a legnagyobb fájdalommal, e művészet és maga a természet által is hódítani. Nem csoda tehát, ha Saroky egészen hatalmában állott, ki csak felületes bírálója volt a szépnek.

— Oh, hogy ennek a szerencsétlenségnek meg kellett történnie: szomorú menyegző ez; még csak nem is tánczolunk. Pedig a legelső négyesre én lettem volna talán oly szerencsés, ki szép nagysáddal tánczolhatok.

— Jöjjön, ülünk le a táncz helyett, és beszéljünk kevéssé — és karjaiba fűződött Ilka. Saroky a hetedik égben képzelte magát.

— Így ni; most mondja, csakugyan Szemes orvost hívták Manfaynéhez?

— Igen, igen; magam is kételkedném benne, ha nem saját szememmel láttam volna.

— De hát lehetséges az?

— Én nem tudom, az a Manfay megörült.

— Különös, de talán csak azért hívatta Szemest, mert legközelebb lakik.

— Ah, édes nagysád, én ha külföldről lehetne csak, mégis inkább onnan hozatnék orvost, mint feleségem udvarlóját.

Ilka egy szánó tekintetet vetett Sarokyra, mert azt beszéli előtte, hogy Szemes Manfayné udvarlója, (pedig hát az merő igazság, mit az egész város tud.) De az pillanatig tartott, és azután még bájosabban mosolygott Sarokyra, hogy az még többet beszéljen; csakugyan beszél is.

Ah, tehát ön oly féltékeny? Isten mentsen, nejjévé lenni! — folytatta Ilka.

— Kérem, nem vagyok féltékeny, de olyan embert még sem hoznék házamhoz, kiről, meg nőmről az egész világ beszél.

— Az egész világ? Ne mondja, — s oly csodálkozó kifejezést öltött Ilka arcza, hogy akárki rá merte volna fogni, miszerint semmit sem tud az egészről; pedig ott benn, a szép homlok alatt, szinte forgott vele a világ, és morzsolgatta kezével a pámlány piros bojtját, ha az lett volna Szemes vagy a világ: bizonyára megsemmisül.

— Igen, az egész világ; de sőt azt is mondják, hogy örök hűséget esküdtek egymásnak, holtomiglan holtodiglan, — folytatta Saroky.

— Lehetetlen! — kiáltott fel Ilka, majdnem kiesve szerepéből — hisz azt nem tudhatja senki, és ha tették is, egyiknek házassága esetére megszűnik annak érvényessége.

— Az érvény meg, de annál félsőbb, hogy az jogtalanul is fog tartani, különösen, ha mint orvosnak szabad bejárása lesz a házba.

— Menjen csunya — szólt Ilka egész naivsággal, miközben oly szépen elpirult. — Na hisz összebeszélünk mi most mindenfélét, de már vége a négyesnek; felmentem önt, ha netalán unatkoznék.

— Bárcsak örökké tartana; ki boldogabb, mint én, ha nagysád körében lehetek!

— Ah, ön hevesen kezdi — kaczagott Ilka — és csak azt akarom megjegyezni, hogy bókja elavult, inkább megnézhetné, hogy mint van Manfayné, majd én itt várni fogom.

Saroky az egyszer küldetése ellen kifogásokat akart tenni, azonban az ohajképen kifejezett parancsnak mégis engedelmessé kellett volna, ha a véletlen, Manfay személyében, föl nem menti őt a betegszobába való tolokodástól. Manfay ép azon pillanatban lépett be, midőn Saroky távozni

akart. Magas, vállas alak, kitűnő választékkal öltözve, feltűnően barna arca, göndör fekete haja, nagy ragyogó szemei, arczának gömbölyűsége azt hagyta volna gyanítani, hogy valami mulatt-faj, ha be nem lett volna bizonyítva, hogy soha semmi őse nem volt Amerikában. Egyébiránt az ily szín nálunk nem ritka.

Feltűnő levertség volt észrevehető rajta, neje balcsese miatt.

Sároky mindjárt hozzáugrott.

— Hogy van ő nagysága? Semmi nagy baj, ugy-e bár, csak ficzomodás?

— Bár az volna; el van törve a karja, az orvos azt mondja, hogy legalább két hónapig kell az ágyban maradnia.

— Oh, oh, mily borzasztó szerencsétlenség! — sópánkodtak azok a jó emberek, kik előbb oly sok mindent összeszéltek. Egészen körülfojták Mánfayt.

— Nagyon sajnálomszólalt, — meg Mánfay, hogy önöket — ily szomorú lakodalomra hívtam meg, és bocsánatot kell kérnem alkalmatlanságomért; ha úgy tetszik, mához három kőnapra tartjuk meg. — Ezzel meghajtotta magát és távozott.

Ez ugyan hideg eljárás volt, s körülbelül annyit jelentett: Most takarodjatok haza és ne lármázzatok, beteg van a háznál!

A vendégek szedték a sátorfájokat; öltözködtek, bosszankodtak, de általános hangot még sem adtak neheztelésüknek, mert belátták, hogy igaza van Mánfaynak; nem is volna szép, ha ő addig mulatna és mulattatna, míg menyasszonya betegen fekszik.

A leányok sajnálták a tánczot, a gyerekek, meg az a hájfejű öreg ur sajnálták a vacsorát, a mitől így elmaradtak.

(Folytatása köv.)

A zivatarokról félelemről.

Ismerek sok felnőtt embert, a kik valóságos gyermeki félelemben vannak valamely zivatar előtt és alatt; és ki tagadhatná, hogy e félelmeiket többnyire a mi nemünk képviseli? Már csak kimondom, hogy ismerek egy különben szeretetre méltó szép fiatal nőcskét, a ki — ne nehezteljen nyíltságomért — fejcskáját ágya párnái közé rejti, nehogy meglássa a villámlást, vagy erősen meghallja a menydörgést.

E félelmet nem lehet menteni, és azért igen megörültem, midőn egy híres német természet-buvárnak legközelebb megjelent munkájában a következő észrevételeket olvastam:

A zivataroktól való félelem igen-igen nagy hiba, ideges nők gyakran szenvednek benne, a beteges állapotból származik, azért meg is lehet azt nekik bocsátani, mert az erős menydörgés csakugyan még erős emberekre nézve is kábító hatással van. Sok embernél azonban e félelem és hiba, a fönák nevelés következménye, mert bizonyára mindnyájan hallottuk már, hogy kicsi gyermekeket a menydörgéssel ijesztgetik, azt mondván nekik, hogy milyen nagyon haragszik most a jószágos isten, és így a gyermek lelkében gyermekkorától fogva benn marad a haragos istenség képe, és ezzel együtt a menydörgéstől való félelem.

Ehez járul még a dörgés ellenállhatlan megrázkodtatása, és nem láttunk-e még érzéketlen embereket is könnyekre fakadni

az erős harsonák és hatalmas trombiták dörgedezése alatt, melyek templomi énekeinket olyan meghatóvá teszik? Még a vad ember is, a nélkül, hogy a golyó hatását ismerné, fél az ágyu dörgésétől. Szeretném tudni, ha valjon a siketen született emberek is félnek-e a zivataroktól? Mert tény az, hogy ha félénk emberek jól bedugdoszák füleiket és a csattanás gyöngébben érinti őket, nyugodtabban tűrik a zivatarokat. Az is bizonyos, hogy a félénk emberek nem a villám, hanem a menydörgés után hallatják buzgó sohajtásaikat: Isten irtalmazz! isten segíts! Pedig a villámlás után kellene sohajtozniok: „Köszönöm istenem, mert immár vége a veszélynek,” mert azon villám, melyet látunk, nem ért bennünket, és a menydörgés nem egyéb, mint kissé erős hangon nyilvánított azon égi kijelentés, hogy egy-egy öldöklő üteg ki van löve. Az olyan ember, a kit villám sujtott, de nem halálosan, és a kit ismét életre keltettek, nem látta a villámot, és a menydörgést sem hallotta, mert a villám másodpercnyi gyorsasággal sujt, és akkor azonnal elveszti eszméletét.

De még sok más okból is nevetséges a zivataroktól való félelem. Igaz, hogy a villám halálosan sujthat, de nem teheti-e ugyanezt egy véletlenül leeső virágcserep, vagy tégladarab? félünk-e tehát olyan városban lakni, a hol virágcserepek vagy háztetők vannak? hisz akkor épenséggel nem hagyhatnók el házunkat, hisz egy kocszi agyongázolhatna, egy veszett eb megmarhatna, — de végre otthon is érhet baj, hisz beszakadhat egy fal, reánk eshetnek egy ajtó-szárny sat. sat.!

Igaz, hogy a villám házakat is felgyújt, de ezt egy különben ártatlan gyertyaszál vagy pislogó parázs is számtalanszor megtette már, és végre is a legkritikább tüzeset az, mely a villám által támad, és gondoljuk csak meg, hány házban támadt már tűz a cselédek vigyázatlansága által, gyertyával menve a pinczébe, vagy padlásra, vagy vigyázatlanul eldobott szivarvégektől, melyekre kedves apáink vagy férjeink nem ügyelnek eléggé, vagy az ágyban való olvasás közben történt elalvás által!

És mi nevetséges a zivataroktól való félelem, ha a betegségek nagy, öldöklő seregére gondolunk! Nem is szólunk a nagy járványokról, mint a cholera, hanem nézzük csak az ideg-, gyomor- és számos forró lázat, tüdőgyuladásokat, vérhas, agybántalmakat sat. Így például Berlinben mindezen különféle betegségek által hetenkint 250 ember, harmincz év alatt tehát 90,000 ember hal meg, míg annyi időben, ugyancsak Berlinben csak egy embert sujtott agyon a villám! Ezen arány más nagyobb városoknál is mértékül vehető föl, nem nevetséges-e tehát félni a villámtól, mikor az arány úgy áll, mint a 390,000—egy-hez!

A ki tehát meggondolja, hogy a villámot egy kis rézsodronynyal tetszésünk szerint vezethetjük oda, a hová akarjuk, és azért mégis fél, azon csakugyan nem lehet segíteni. A vérhas, tüdőgyulladás, az idegláz, bizony sokkal gyakrabban ütnek be egy éjjel nyitva hagyott ablakon, mint az a félelmetes villám, és mégis, milyen gondosan zárjuk be ablakainkat a közelgő zivatar elől, míg fárasztó séta után, felhevült testtel, nyugodt halálmegvetéssel keressük föl ágyunkat — nyitott ablakok szomszédságában!

Hol van itt a következetesség!

Egy hét története.

Junius 28-dikán.

Találgatások. — Az időjárás és annak okai. — A gőzhintó és ennek következményei. — Nyáry Pál életéből. — Liszt Ferencz új czíme. — A nemzeti színház, a mi lesz. — A budai szinkör. — Az öreg házi-szolga. — A „cseléd-intézet.” — Egy szerény indítvány.

Az emberek nálunk most a találgatásra adták magukat, egyik a jövőt, másik a jelent találgatja, egyik is, másik is eléggé rejtélyes, mondják; találgatják, hogy honnan e bámulatosan szeszélyes időjárás? eddig azt hitték, hogy szeszélyesség dolgában a nők érték el a netovábbját, de a mostani időjárás meghazudtolja ezen állítást, — ha ugyan általában meghazudtolásra szorult, — állhatatlanabb és — kiállhatatlanabb időjárást képzelni sem lehet; ha reggel esőre kelünk, tíz órakor szép napos időnk van, délben ismét esik, fekete kávénkat ismét napsugarakkal vegyest iszszuk és este ismét záporosó társaságban teszszük zöldbeli sétánkat; kétségbe van esve minden férfi, a hölgyek még jobban, csak két nap óta tudnak némiképen eligazodni az öltözéken, a mennyiben két nap óta nő és férfitől egyiránt tépi a ruhát a nagy szél. Ilyen szelességet még nem látott fővárosunk, még a vaczi-utczában sem, és most az emberek találgatják, mi az oka, hogy az idő egyszerre olyan felfuvalkodottá vált, és az egyik annak tulajdonítja, hogy Goroveből belső titkos tanácsos lett, a másik meg annak, hogy gróf Széchenyi Ödön sinetlen gőzhintón utazza be a ráczevei választókat, a harmadik Tisza Lajos, az új közlekedési miniszter fejéből származtatja az örökös szelet, a negyedik éppen az országgyűlést emlegetve, idézi az Irás szavait, mely szerint: a ki szelet vet, vihart arat, és így tovább, mondom, annyira jutottunk, hogy a találgatásokra adtuk fejünket, a mi tudvalevőleg csak pár lépésnyire van a — jövődőléstől.

Ezek azonban mind móka-beszédek, az egy gróf Széchenyi Ödön gőzhintóját kivéve; olyan találmány ez, mely dicséri mesterét; gróf Széchenyi Ödön nem éppen feltalálója a gőzhintónak, hanem az az érdeme elvitázhatlan, hogy egy új alkalmazási módjával ismertette meg a hazát, ez is elég érdemnek, és most az is világossá lön, hogy miért kellett a nagy Nyáry Pálnak olyan gyászos véget érni. Ha Nyáry Pál emberi módon várja be a halálos óra bekövetkezését, akkor legalább még husz-harmincz évig ő képviselte volna a ráczevei kerületet az országgyűlésen, és akkor sem az országgyűlésnek nem lehetett volna kilátása gróf Széchenyi Ödönhez, sem nekünk a gőzhintóhoz.

Mert a gőzhintó és a ráczevei választás atyafiságos viszonyban állnak egymással; ennek a hazafiui sziveért eseng most gróf Széchenyi Ödön, ezt a szívet gőzhintóval véli meghódítani, és talán nem rosszul számít, mert a gőzhintó hivatva van ujjáteremteni nemcsak az egész világot, hanem talán Magyarországot is. A gőzhintó egy hintó, a melybe gőz van befogva, — ezzel sok van mondva, de nem minden. A gőzhintónak nem kell abrak, hanem csak kőszén, tehát lesz Salgó-Tarjánunk minden vármegyében kettő-három; a gőzhintónak nem kell etetés-itatás, tehát a csárdák mind meg-

annyi szállodákká változnak át, természetesen német étlap-pal és detto pinczérrel; a gőzhintónak nem kell kocsisa, hanem csak fűtője és gépésze, és annál fogva reményünk lehet, hogy a kocsis-tempók nálunk is egykor talán kimennek a divatból; a gőzhintót továbbá nem lehet négyesbe fogni, a mi a fiatal szívek vőlegényi ábrándjaiban nagy változásokat fog végbevinni; a gőzhintóra nem kell miniszteri engedély, a mi a közlekedési szakképzettségére nézve nagyon előnyös; a gőzhintó továbbá — de minek a továbbá, mikor napnál világosabb, hogy nem telik bele tíz, husz vagy legfőlebb száz esztendő, és minden jóra való polgárházban gőzhintó lesz, nem is fogunk másképp járni, mint gőzhintóban, és ezzel a nagy találmánnyal járta be gróf Széchenyi Ödön a ráczevei kerületet e héten, semmi kétség, hogy megválasztják érte Nyáry Pálnak.

A nagy férfiuról — Nyáry Pált értem — éppen most közöl a „Pesti Napló“ egy igen érdekes életrajzot; egyik volt fogolytársa írta, a ki vele 1849-ben az aradi várban, majd 1851-ben a pesti újépületben egy szobában ült. Többek közt azt beszéli el róla, hogy Nyáry Pál mentette meg az aradi várfoglyainak legnagyobb részét a bizonyos haláltól; három napig vallatták a hadi törvényszéknél, és három napig folyvást beszélt a katonai hadbíróknak a magyar szabadságharcz önvédelmi igazságos voltáról, és a hadi törvényszék elnöke végre tisztelni tanulta foglyait, azért midőn — a tizenhárom tábornok legyilkoltatása után — új halálítéletek végrehajtás végett hozzá leküldettek, ő nem hajtá azokat végre, hanem felküldte Bécsbe újabb megvizsgálás végett, ott aztán a halálítéleteket várfogságra, és nem sokára reá kegyelemre változtattattak át, és ez mind Nyáry Pál érdeme volt. Így jönnek napfényre a jeles emberek nagy tettei, és ez az igazi rendjel, mert még a halál után disziti a kebelt, a hová azt az igazi érdemért az utókor tüzi.

Liszt Ferencz pedig királyi tanácsosi czímet nyert e héten, a mi talán azt jelenti, hogy nemsokára zeneigazgatóvá fog kineveztetni; bár úgy volna; a hazai zeneművészetre is bizonyára reá férne egy kegyes pillantás a kormány részéről, a nemzeti színház az egyedüli forrás, a melyből ez a bűbajos istennő eddig nálunk táplálkozott, és fájdalom, anagy subventio daczára is csak alig tengett; a napokban tétetett közzé a múlt éven előadott művek jegyzéke, új magyar operát azonban hiába keresünk benne; tudom, hogy az eredeti operák a legnemesebb és azért a legritkábban termő műtermékek közé tartoznak, éppen azért kellene reá különösen buzdítani a hazai tehetségeket. De majd talán későbbben, az új színházban.

Mert most már bizonyos, hogy lesz új nemzeti színház, csak az a kérdés, hogy a mikor; meglehet, csak tíz év múlva, mert most még a felül fognak tanakodni, ha valjon az új színházban is egy kegyeren legyen-e az opera a drámával, vagy nem, az pedig nagyon nehezen megoldható kérdés, egyrészt azért, mert eddig is úgy éltek meg egymás mellett, mint két dudás egy csárdában, és másrészt azért, mert a sajtó már rég kimondta, hogy el kell őket választani egymástól; addig tehát

csak türtöztessük magunkat, van német színház több, mint kellene.

A budai szinkör is lassan-lassan telni kezd, nem is kértelkedtem benne, hogy Latabár megtalálja az utat a közönség izléséhez; most a „Dunois lovag“ a delej; egyike a legsikamlósabb operetteknek, melyek valaha a francia erkölcsöket tönkre tették; olyan Putifer-féle meséje van, azzal a módosítással, hogy a palást helyett egy hálóköntös játszik benne nagy szerepet és ezt a hálóköntöst nem József, hanem a kedves Putifer viseli és illetőleg leveti magáról — nagyon melegnek találja — és még azzal a módosítással is, hogy a szíren nem azért veti le magáról a hálóköntöst, hogy szökjék, hanem ellenkezőleg, és azt a darabot nagy lelki gyönyörrel élvezi a főváros; mult kedden olyan vihar volt, hogy csaknem az eget szedte szét fejünk felett, és azért a szinkör mégis egészen megtelt, jól van, legalább magyarul van; a német színházak is csak ilyenekkel táplálják a közerkölcösséget; az előadás pedig itt százszorta jobb, mint a német színházakban. Mindszenti Kornélia olyan Putifer, hogy talán az egyiptomi is elbujhatnék mellette.

Az erkölcs, az igaz, nem gyarapodik az e fajta darabok által, de — rontani talán szintén nem igen ronthatnak már nálunk az operettek közönségein; ezen körökben az érdek és élvezet adják most az urat, az erkölcs egy vén szolga, a melynek mocczanni sem szabad. Nagyon sok dolog nem volna olyan, a milyen, ha annak a vén szolgának a szavára hallgatnának; de majd azon is átesünk idővel, csak azok, a kik még nem lökték ki a pitvarba a hű öreg lámpagyújtogatót, maradjanak meg hűségesen kegyeletes szívük mellett, és — sem elnémetesedni, sem elfrancziásodni nem fogunk, hanem megmaradunk magyarokul Isten kegyelméből és a magunk emberségéből.

Ereztek azt, a kik nálunk a „cseléd-intézet“-et létrehozták; olyan szép eszme ez, a milyen csak a jó nők szívében teremhet; menedéket nyitottak azoknak a szegény nőcselédnek, a kiket legnagyobb részt a szegénység hajt a fővárosba, és rövid időn a gyalázat és nyomornak esnek martalékul. Egy felül az uraság bánásmódja, másfelül a szegénység egyenetlik számukra az utat a csábító pokolba. A Mária-egylet — ez a cseléd-intézet czime — azt tűzte ki feladatul, hogy a nőcselédnek, mikor nincsen szolgálatjuk, ingyen-lakást és ellátást ad, azonfelül könnyebb kézimunkákra, irni, olvasni tanítja őket és helybe szerzi őket; nem egy, de több ilyen intézet kellene a fővárosban, de örülünk rajta, hogy ez egy is nők által jött létre, és azért épen a nemes cél iránti tekintetből még csak arra bátorokodnám figyelmeztetni az intézet vezetőit, hogy áldásos működésüknek még sokkal nagyobb sikere leend, ha a menedék-házat a karék-pénztárral kötik össze, hogy a cselédek egyuttal takarékoságra szoktattassanak és egy kis vagyonkához juthassanak. Bármi csekély legyen is a vagyon, a mit krajezáronkint gyűjthetnek, a szegény embernek néhány forint is töke, és az a tudat, hogy van egy kis pénze, a mit becsületesen szerzett, legerősebb támasza a becsületnek, szorgalomnak és takarékoságnak. Itt nincsen tér ez eszme bővebb kifejtésére, de talán nincs is arra szükség, nemes szíveknek köszönheti létét ez intézet, és azok kevés szóból is sokat értenek.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Az országos magyar gazdasszony egylet) árvaleány-nevelő intézete javára, a háziur s gazdasszonykodás fejlesztését előmozdítandó, éves kiállítását ez évi szeptember hó végén tartandja, miről midőn a t. nőegyletek, leány-nevelő intézetek s hazánk összes gazdasszonyai előlegesen értesítették, egyuttal felkéretnek, hogy a kettős cél érdekében minden a gazdasszonykodás és női kézi munka körébe tartozó kiállítandó tárgyakkal a kiállítást minél érdekesebbé tenni és a vállalatot támogatni sziveskednének; az egylet nevében: Sztupa György, jegyző.

++ (A vallás és közoktatási miniszter.) a visegrádi várromok fentartása és restauratiója munkálatai vezetésével ez idénre Henszlmann Imre akadémiai tagot, és Zsigmondy Gusztáv miniszteri mérnököt bizta meg, — az elsőt a régészeti felügyelettel, az utóbbit a munkák technikai részével. Ez évben a fellegrárban levő vízfogók (cisternák) fognak kintisztítani, s általán a törmelékek a várból és környékéről eltávolíttatni. Továbbá az alsó-kaputorony fog helyreállíttatni, mely egyszersmind az ör lakává is átadomíttatik. Itt lesznek a törmelékek eltávolítása alkalmával napfényre kerülő s történelmi vagy régészeti szempontból megtartandó faragvány-töredékek s más leletek is elhelyezve. Ilyen régiségek fentartásán minden jó magyar örül.

++ (A pestvárosi fenytörvényszék) mult pénteken vette tárgyalás alá az olvasóink előtt is ismeretes vasuti-terv-lopási ügyet, melyben Nuck Hugo, magánmérnök van gyanúsítva, hogy ő az eszék-sziszeki vasut terveit a közlekedési miniszteriumból tiltott uton elidegenítette. A vádlott a tárgyalásnál kijelenté, hogy ő e terveket, melyek a bécsi népbank tulajdonát képezik s melyek a közlekedési miniszteriumban pecsét alatt őriztettek, felváltva Csáky Tivadar gróftól és Nikl György urtól, a darmstadti bank képviselőjétől kapta meg. Vádlott állítása szerint gróf Csáky e terveket mindennap este elhozta vádlotthoz és reggel ismét elvitte. Honnan kerültek e tervek, azt vádlott nem tudja. Csáky gróf vádlottnak reá vonatkozó állítását határozottan tagadja és állítja, hogy azon időben nem is volt Pesten. Vádlott több tanura hivatkozik. A törvényszék a tárgyalás elnapolását és a tanuk kihallgatását rendelte el és e szerint aligha nem furcsa dolgok fognak ez ügyben napvilágra jönni.

++ (A magyar kir. tudományos egyetem) mult hétfőn ülte meg ujjáalakításának kilenczvenegyedik évfordulóját. Az ünnepélyt 9 órakor isteni tisztelet előzte meg az egyetemi templomban. Az ünnepély a tudományos akadémia nagy díszteremében 11 órakor vette kezdetét. A teremben az egyetemi ifjuság szép számmal volt jelen; a karzaton levő vendégek közt több nő is foglalt helyet. 11 órakor megnyílt a nagy ajtó, melyen az egyetemi tanárok léptek a terembe, élükön dr. Pauler Tivadar, közoktatásügyi miniszterrel, dr. Stockinger Tamás egyetemi rectorral, dr. Télf Iván bölcsészeti, dr. Rupp János orvosi, dr. Baintner János jogi és Dulanszky Nándor hittani dékánokkal. A rektor a zöld bársonnyal bevont asztal mellett foglalt helyet, mellette állott a nagy díszbotos szolga és a díszruhába öltözött dékánok. A rektor „a közművelődésről és az egyetemekről“ tartott beszéde után dr. Rupp János jelentést tett az ideai pályázatok eredményéről: A hittani karnál Rithammer Farkas 4-ed éves hallgató 50 frtos, Weiland Jakab és Bergman József 25 és Weisz József 25 frtos pályázatokat nyertek. A szónoklatból Rédei Gyula 15 frtot és Gáspár Já-

nos jogász 48 frtot nyertek. A jogi karnál: Boncza Miklós 4-ed éves joghallgató nyerte el a 75 frtos díjat. A közjogi pályakérdésre Csillag Gyula 3-ad éves joghallgató és a „Pesti Napló“ munkatársa nyerte el a 75 frtos pályadíjat; dicséretet nyertek a Messinger és Hortoványi József dolgozatai; a 75 frtos Pasquich-alapítványt Markovics Jabab és Weisz Vilmos 4-ed éves joghallgatók nyerték. Az orvosi karnál: a sebészeti kérdéssel egybekötött 50 frtot Frischman Gyula, Arany Ákos és Tóthfalusy Gyula pályázók közt osztották fel; a belgyógyászati 50 frtos díjat Bruck Lipótnak ítélték; az Arányi-féle 30 frtot Grenzner József, a 20 frtot Azari Ákos, a 10 frtot Bott János nyerték; dicséretet kaptak Matocsy Kálmán és Belki J. A Rupp-féle 100 frtos díjat — a jó magavi seletért — Récei Imre 5-öd éves orvosnövendék nyerte. — A bölcsészeti karnál a 180 frtos pályadíjt Vincze Gábor 1-ső éves hittanhallgatónak ítélték; a Pasquich-féle 50 frtos magyar nyelvészeti kérdést Viberál Gyula 3 éves bölcsész oldotta meg helyesen; a vegytani 50 frtos Pasquich-féle pályadíjt Rohrbach Kálmán és Rick Gusztáv nyerték el; az aestheticai pályakérdésre, Arany balladáinak szépészeti méltatására irt nyertes mű Téglás Gábor jogászé; két munka: a Cseley Gézáé és Bajer Józsefé dicséretre érdemesítették; a növénytan 50 frtos Pasquich-féle pályakérdésre egy mű érkezvén, a díj ennek ítéltetett. A mű szerzője Borbás Vincze 3-ad éves bölcsész. A kihirdetett eredmény után a rektor sajátkezűleg osztotta ki a pályadíjakat a nyertes pályázóknak. Az ünnepély déli 1 órakor ért véget.

†† (A hercegprimás) Esztergamban kisebb gépgyárt állítottatott fel, melyben az uradalmában hiányzó gazdasági gépek és eszközök készítettnek. A napokban nyitották meg az ezen gyárhoz tartozó vas- és rézöntödét. Az egész üzletnek „primási gépgyár Esztergamban“ a czime. Áll kovács-, gépész-, lakatos- és asztalos osztályból; vannak vasesztergái, furógepe, vas és rézöntödéi, külön mintázó és szárító helyisége, raktárai, össze van kötve egy vízvezetéssel, mely a hajdani vár területén álló kanonoki lakokba, továbbá a papnöveldébe, gőzfürdőbe, téglaházba és több uradalmi épületbe évenként félmillió akó viznél többet hajt fel a Dunából. Munkásai száma 35, a kik fölött egy mérnök áll egy könyvvezetővel. Utánzásra méltó példa a hazai ipar fölvirágoztatására.

†† (A koronaórség) az idei istvánnapi ünnepély alkalmával az ő felsége által jóváhagyott szabályok alapján valószínűleg már ujja lesz szervezve és új egyenruhájában fog részt venni az ünnepélyben. Minthogy a koronaórség jelen szervezetében fel fog oszlattni s a honvédség tényleges létszámából vett altisztekből és közlegényekből fog összealakittatni, a honvéd csapat-paracsnokok már utasítottak is, hogy legkésőbb július 15-ig felterjesztést tegyenek a folyamodók képesítése iránt.

†† (A három dob-utcában) lakó Leinkauf asszonynak feltűnt, hogy a napokban fogadott cselédje igen bús-komor. A cseléd ennek okáról megkérdeztetvén, azt vallotta, hogy ez előtt 6 évvel szülőföldjéről, Rimaszombatról Pestre jött szolgálni, s az egyetem-téren levő Klenovics György-féle házban egy hivatalnoknál, kinek nevét azonban elfelejté, szolgálatot is vállalt. Ott azután néhány nap mulva 6 ezüst-kanalat elidegenitvén, azokkal Rimaszombatba visszatért. Lelkiismerete azonban nem hagyá nyugodni, úgy, hogy büntényét egy papnak meggyóna, ki azt mondá neki, hogy mindaddig nem lesz boldog, míg a kanalakat tulajdonosának vissza nem adja. Ő azután később visszatért Pestre, hogy a kanalakat visszaadja, de az illető hivatalnok már akkor másfelé ment lakni, s

ő azt sokszoros utánjárás után sem tudta megtalálni. Leinkaufné ezen vallomás után elment a Klenovics-féle házba, és kitudta, hogy ez előtt 6 évvel H. M., jelenlegi pestvárosi tanácsnok lakott ott, ki is ezen esetről értesítettvén, oda nyilatkozott, hogy ez előtt 6 évvel, midőn egy este családjával a színházból lakására hazajött, 3 nap óta nála szolgálatban volt szakácsnője 6 ezüst-kanalat elvive, megszökött s azóta hírét sem hallotta. A töredelmes cseléd most szentül fogadta megkárosított gazdájának, hogy a 6 ezüst-kanalat 8 nap alatt Rimaszombatból — hol azok eltéve vannak, meghozatja és kézbesíti.

†† (Hány szerencsétlenség történt) a miatt, hogy a közuti vaspálya-kocsikat nem tudták hirtelen megállítani! Ezen, azt hiszszük, segítve lesz. Kövesdy Dániel, gépész hazánkfia, t. i. egy új, ruganyos vasuti kerékkötőt talált fel, mely azon esetre, ha valamely személy a kocsi kerekei közé esnék, a kocsit azonnal megállítja. Az egész szerkezet a következőkből áll. Egy lécz van a kocsi előkerekei közé alkalmazva, melyhez ha valamely tárgy ütődne, egy a kocsi alatt levő láncz meg-rándul, mely ismét egy vaslécz által, a kereket akasztja meg, úgy, hogy a kocsi néhány másodperc mulva megáll. A megakasztás három módon eszközölhető. A lécz megütésén kívül egy vasrud által, mely a kocsis keze magasságáig ér; továbbá magának a kerék vasléczének lábbal vagy bottal megütése által. Mind a három mód e napokban a közuti vaspálya telepén számos meghívott néző előtt megpróbáltatott, s mind három ahoz képest, hogy első kísérlet volt, nagy szerencsével. Ha e készülék életrevalónak bizonyul be, akkor sokkal kevesebb szerencsétlenség fog e vasutakon történni, mint eddig.

†† (A múlt évben) Pesten többnyire kis iparosokból álló és 100 tagot számláló társulat alakult, melynek czélja egyesülés útján 100 kis házat építeni. E végből a kerepesi vámház és a városliget közt fekvő csömöri uton 6000 □ ölnyi telket vásárolt, mely száz telekre osztva, ugyanannyi kis emeletes és három családra szolgáló házakat tartalmazand. A költség 8—900,000 ezer frtra rug; a hazai intézetek e tőkét 20—25 évi törlesztésre betáblázás mellett nem voltak hajlandók előlegezni. Mult kedden az egyesület közgyűlésén jelentés tétett arról, hogy a bécsi központi földhitelintézet az építésre ad 700,000 frtot és ugyan e tőkét elviselhető feltételek alatt 20 évi törlesztésre kölcsönzi, és még azon előnyös kikötéssel, hogy a ki teheti, előbb is törlesztheti. E szerint az építkezés legközelebb megkezdődik és 3—4 hó mulva 300 családnak oly biztos s rövid idő mulva tulajdonává váló lakása leend, melyben a „steigerolás“-tól nem kellend tartania.

†† (Magyarországban) az 1870-diki év végével 3490 gyakorló ügyvéd, Erdélyben 240, összesen tehát: 3730 volt, arányitva tehát az ügyvédek számát a népességéhez, mely az 1870-dik évi népszámlálás szerint Magyarországon 11.117,623-ra, Erdélyben pedig 2.101,727-re, és így összesen 13.219,350 főre rug, általában 3544 lélekre esik egy ügyvéd, a mi, tekintve ügyes-bajos voltunkat egyfelül, és ügyefogyottságunkat másfelül, nem is olyan szerfölt sok. Legtöbb ügyvéd Pesten van: 651, hol a 200,476 főnyi népességhez arányitva, minden 307 főre egy-egy ügyvéd esik; Pestnél tehát ügyvédek dolgában csak Eperjes városa boldogabb, mert ezen 10,772 lelket számláló városban 41 gyakorló ügyvéd van, így minden 262 lélekre esik egy; míg ellenben Szepes-megye hatóságának területén, mely 128,956 főnyi népességet számlál, csak 2 gyakorló ügyvéd lakik, és így egyre-egyre 64,478 lélekre esik.

✦✦ (Rózsás napló.) Iturbide Salvator, mexikói herceg és Mikos Gizella bárónő esküvője júniushó 21-dikén ment végbe Mikos Ede b. mikosdi fényes kastélyában. Az örömnapp eleintén június 19-dikére volt tűzve, de miután 1824-ben június 19-dikén lötték főbe a köztársaságiak Iturbide Ágoston, mexikói császárt, a völegény nagyatyját, továbbá 1867-ben június 19-dikén Miksa császár is szint ily halállal mult ki, az ünnepély harmad napra halasztatott. Az esküvő a kies kastélynak díszes kápolnává alakított nagy termében történt, a megelőző misét s az esketési szertartást a megyés püspök végezte. A nász kisérétnél tanuk voltak: asprunyi és hohenstadti báró Funkt Nándor, a cs. és kir. 14. dragonyos ezred alezredese, mint a király megbizottja, és Gludovác Józséf; vőfélek: Pejacsevich Julian és Gábor grófok; nyoszolyó-leányok: Pejacsevich Leonie grófnő és Mikos Olga bárónő; koszorú-asszony: gróf Pejacsevich Nándorné, csillagkeresztes hölgy. Az esküvést d. u. 3 órakor diszlakoma követte, melyen a pohárköszöntések sem hiányoztak. A háziur a királyért, a püspök a házaspárért üritette poharát. Az ünnepély után a fiatal házaspár azonnal elutazott.

✦✦ (Vegyes hírek.) Királyné ő Felsőge megengette, hogy a Mármaros-Szigeten felállított felsőbb nőnevelde legmagasabb neve után „Erzsébet“ nőnevelde néveztetessék s ezen intézetnek egyuttal 300 frtot adományozott. — Mára napokban fognak megjelenni a hivatalos rendeletek az esküdszéki intézménynek Erdélyben leendő behozatala iránt, minélfogva Erdélyben is meg fognak szünni a sajtóra vonatkozó Bach- és Schmerling-féle rendszabályok. Ott azonban nem igen lesznek botrány-sajtóügyek, mivelhogy ott talán nem igen vannak olyan német piszok-lapok, mint Pesten. — Az első általános hivatalnok-egylet július 7-én a császárfürdőben fényes tánczvigalmat rendez, mely egyuttal első császárfürdői bál is lesz az idén. — Latabár Endre budai színigazgató ur a magyar tisztviselői egylet tagjainak a szinkör zártkörű felárón engedte át. Pedig Latabár társulata magában is megérdemli, hogy a főváros nagyon megmutassa irányában magyar rokonszenvét. — Fülöpflandriai gróf és belga trónörökös mult kedden Pestre érkezett. Innét Zalamegyébe fog utazni, hogy pallini uradalmát megtekintse. — H... ur a budai „kilátáshoz“ czimzett lipótmezei nyárilak tulajdonosa, mult kedden egy kakast akart agyonlőni, de vigyázatlansága következtében agyonlőtte vinczellérjének kis fiucskáját. A budai városkapitányság azonnal megindította a vizsgálatot, s az ügyet a budavárosi fenyítő-törvényszéknek adta át. Minek is ilyen ember kezében a fegyver! — A pesti izraelita templomban június 20-dikán ritka ünnepély ment végbe. Ugyanis egy fiatal párt eskettek, a völegénynek szüléi pedig ötven év előtt ugyan ez nap esküdtek meg az oltár előtt s így fiok menyegzőjével ugyanegy napon ülték meg arany lakadalmukat fris egészségben. — Erdélyi János elhunyt jeles írónk három-négy kötetre menő szépirodalmi és aesthetikai műveket hagyott hátra, melyek még sehol sem jelentek meg. Számos szép költeményen kívül utirajzok és egy forradalom utáni napló is van e becses kéziratok között, melyeket most egyik akadémikusunk rendez kiadás alá. — A budai városzínház használható diszleteit, könyveit stb. a nemzeti színház igazgatósága már átvette, s a többi holmira nézve Buda városa árverést rendelt el, mely július 4-kén veszi kezdetét és mindaddig tart, míg minden el lesz adva. E holmik ama számtalan megbukott színigazgató után maradtak fenn

s a tömegről könnyű lesz fogalmat szerezni, ha felemlitjük hogy csupán az ének- és zenehangjegyek 60 ládát foglalnak el. — Nagy-Kovácsiból írják, hogy Tisza Lajos ur, a falu mostani birtokosa, és új közlekedési miniszter, a község iskolájának felépítésére szükségelt minden építési anyagot ingyen bocsátott a község rendelkezésére. Vajha minden földesur hasonlóképp cselekednék ha tehetségében áll! — írja a kovácsii plébános — „akkor alaposan képzett közlekedési minisztereink is volnának.“ — Katholikus politikai kasszinók alakultak ujabban Békés-Endrőd és Csanád mezővárosokban is. A pozsonyi katolikus politikai kaszinó Apponyi György grófot akarja főelnökéül megválasztani, míg a s-a.-ujhelyi hasonló kaszinó Sennyei Pál bárót készül felkérni elnöknek. Hátra lesz még Viola Károly és gróf Cziráky János, de majd azoknak is csak helyet csinálnak.

Gazdasszonyoknak

Gőzben főtt cseresznye.

A fekete vagy akár vörös cseresznyét meg kell mosni, száraitól megtisztítani, és szitára rakni szárítás végett. Egy font cseresznyére rendesen egy negyed font czukrot lehet számítani, és egy meszely vizet, a melyben a czukrot megfőzzük. Az üvegeket nyakig gyümölcsessel töltvén meg, ugyanaddig a kihült czukros vizet is reájuk öntvén. Ezután figyelmesen be kell kötözni az üvegeket és a már leirt módon gőzben kifőzni.

A gőzben főtt meggy

ugyanilyen készitással főzzetik, csak hogy még egyszer annyi czukrot veszünk hozzá.

Cseresznye pálinkában.

Egy meszely friss málnalevet egy itcze pálinkával jól összevegyitvén, ebben olvaszszunk föl másfél font czukrot; érett fekete cseresznyét rakjunk egy széles száju üvegbe, öntsünk hozzá a czukros léből, hogy nemcsak egészen elfődjé, hanem még két ujjnyira magasabban legyen a lé. Ekkor az üvegeket papírral le kell kötni és hűvös helyen eltenni.

Meggy eczetben.

Egy font szép spanyol meggyre ugyan annyi czukrot kell számítani, azt finomra megtörni, a széles üvegbe elébb egy réteg czukrot, aztán meggyet tenni, aztán ismét czukrot és így, míg a gyümölcs és czukor csak tart. Ezután az üvegbe egy közönséges kávéscsészényi jó erős boreczetet kell önteni. Befődve 6—7 napig hűvös helyen álljon a meggy, míg a czukor felolvad, aztán a levét le kell szűrni, és addig főzni, míg a lé vastag cseppeket nem vet, kihülés után a levét a gyümölcsre öntjük, de csak más nap szabad azt erősen, légmentesen lekötöni.

Az aszalt meggy

következőképp készül. A spanyol meggy csutkait leszedvén, aszaltó deszkákra kell rakni és langyos kemenczében néhány napig egymás után szárítgatni. Ha már nedvet nem bocsát a

gyümölcs, magjait ki kell szedni, és két-három meggyet szélesre elnyomkodván, egymásra kell rakni, ismét néhány órára langyos kemenczébe tenni, míg végre még melegen finomra tört cukorral behintjük és katulyában elrakva, száraz helyen elteszszük.

V. Anna.

Divattudósítás.

Utazni, menni, távozni mindentől a mi régi bánatunkra és örömeinkre emlékeztet, elcseserélni a szokott életmódot, még ha kényelmes is, egy kis nyugtalan, izgatott lételért, — kit ne kapott meg e vágy így nyárnak idején, mikor a nap, az egész természet olyan sokat ígérőleg vonz, messze itt hagyni mindent, mindent? De ne féljenek nyájas olvasóim, e rovatban nem fogok e vágy fájdalmas voltáról, és gyakori reménytelenségéről szólni, hanem csak bevezetésül használom föl, midőn — utazó-ruhákról fogok beszélni, a mint ezt komoly tisztetem meg is kívánja.

Utazó-ruhák kivétel nélkül szörkalmékből készüljenek, se világos, sem pedig sötét-színüekből, hanem a közeputat választva, szürke, barna, zöld sat. színekben, miután a világos és sötét szöveteken egyiránt könnyen látható a por.

Kétféle utazó-öltözékek divatoznak jelenleg. Az első egy egyszerű tüniques magas dereku ruha, a fölé pedig a kedvelt eső-köpeny, mely majdnem az egész öltözéket elfödve, azt az idő, a nap vagy eső viszállyai ellen egyiránt védi, és a második az ugynevezett costüme, mely egy félsötét ruhához egy plaid vagy más süttü vizmentes szövetből való hosszú tünique és egy hozzá tartozó rövid otthonkából áll. Ezen öltözékek is megfelelnek céljuknak, és azért ajánlhatók is. Mindkét öltözék legyen lehetőleg egyszerű, nehogy magunknak és utitársainknak alkalmatlanságot csináljunk, ha könnyen beakadunk vagon-ajtókba, kocsihágcsókba sat. Természetesen, hogy az utazó-ruha rövid legyen.

Az utazó kalapok kereknek legyenek, erős szalmafonatból állván, fáttyollal díszítve, a virág vagy egyéb díszítés könnyen nélkülözhető.

A hosszú nyelű napernyők, melyek egy kissé bot, és egy kissé esernyő gyanánt szerepelnek, nélkülözhetlen kellékei egy utazó hölgynek. A cipők kizárólag bőrből készülvők, és nem, mint az előbbi években a ruha színével egyforma barna vagy szürke bőrből, hanem kivétel nélkül fekete bőrből. A finom keztüübőrből való cipők, elől fényes lakkal, nemcsak a legcélszerűbbek, de még a legesinosabbak is uton vagy kirándulások alkalmával. Az utazó-öltözékekhez tartozó finom fehérneműek, t. i. felső-gallér és kiegészítők, legyenek a legeszerűbbek, és bármennyire szeresük is szebb öltözékeinket csipkék által emelni, az utazó-öltözékektől távol maradjon a csipke, és csak finom vászon és battiszt, vagy himezve, vagy színes szövettel szegélyezve illik ahhoz. A gallérkák akár felhajtottak, akár pedig kihajtottak lehetnek.

De majdnem kifogytam a helyből, és azért csak néhány szóval említhetem föl mai mellékletünket: egy felső-gallér szabásmintáját. E gallérka finom mollból készül, díszítését pedig mindenki saját ízlése szerint választhatja. Legesinosabbak azok, ha csipke- vagy himzettetéket egymáshoz varrva, a gallért akkor szabjuk ki, köröskörül ismét egy sor betétet és egy sor csipkét téve. Fekete bársonyszalagból készült csokrokkal, fehér és vegyest fekete csipkével is lehet azokat díszíteni, valamint a ruhához illő színes szalaggal.

A f. év 23-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Nincsen rózsza tövis nélkül!” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Tóth Julia, Halmay Ilka és Berta, Holl Hermina, Mirkva Hermin, Báthory Zsigray Istvánné, Jánossy Lajos, Kalós Erzsé, Kiss Lőrinczné, Rátkay Emilia, Albert Lilla, Oszlányi Mária, Jaczkovics Velyászkya Anna, Gabsovits Klementin, Mráz Ottilia, Ploy Leustach Fáni, Gellén Ilona, Orbán Paulin, Kemény Karolin, Schmidt Fanni, Lembényi Zsigmond Gyuláné, Némethy Zsuzsanna, Benedikovics Róza, Bereczk Ilka

és Mariska, Moesz Marossy Emilia, Ujváry Anna, Gyura Janka, Pap Kovács Gizella, Brocken Kovács Emma, Gruber Psik Mária, Marosy Hermin és Etel, Kleiner Jánosné, Pethes Józsa, Ivády Nina, Szántó Julia, Debreczeni Dánielné, Pap Czike Karolin, Schmidt Zsuzsanna, Guba Jánosné, Szikszó Tullia, Pajor Mari, Kalós Péterné, Szilvássy Boldizsárné, Szepegy Szilágyi Lidia, Vizkelety Irma, Petrenko Berta, Benyó Mariska, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Matolcsy Ilka, Ritter Gabriella, Seján Gorzó Kornélia, Okrutzy Georgin, Brencsán Sarolta, Veresné Karolina, Rássó Zatkalik Teréz, Kovács Róza, Zoltán Ferenczné, Osváth Paulina, Vitéz Mari, Pataky Gizella, Bolla Dezsőné, Juhászovits Illyásevits Ilona, Szalgháry Józsefné, Gundy Luiza, Herbeth Károlyné, Pázmándy Jeremiás Irén, Koch Teréz, Sthümmel Emma, Szapper Janka és Izabella, Pethő Antalné, Fleischer Adél Antalné, Kosztyik Berta, Róth és Mariska, Geher Vankay Mária, Sváby Izabella, Dubányi Róza, Pencz Marcsa, Mátyás Berta, Boros Mariska, Kemény Karolina, Tóth Emilia, Sárközy Béláné, Ratkovszky Mari.

Sakkrejtvény.

Regéczy Jolántól.

dár	vet	lád	ve-	a	ni	lik.	ma-
csa-	le-	ma-	ze-	Az-	ja	szól	gasz-
le	Hang-	let	Da-	meg	vi-	gát.	te
Zöld	csi	ne-	zal	ü-	jár,	tal-	ben
ja	rá-	luk-	Fé-	kik	Gyön-	ve	be
pi-	jok,	ben	ban	völ-	lő-	rek-	ge
jok	he-	hoz-	ban	szek-	Zöld	gyet	ked-
zá-	a	Ab-	gyet,	száll	mily	szel-	be-

Lóugrás szerint megfejtendő.

Megfejtési határidő: július 29 dike.

Tartalom.

Egy nő a foghájavitás terén, Szabó Sándortól. — Ti, oh, a kiknek forró lelke... Benedek Aladártól. — Anselm orvos. (Beszély.) Lauka Gusztávtól. — Harmat csöppek, Kenéz Csátártól. — Sikamlós ösvényen. (Elbeszélés.) Posta Sándortól. — A zivatarokrólí félelemről. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy felső-gallér szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Evnegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>28. SZ. Julius 9-kén. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzok- kal. Ezenkint két történelmi mű- lap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járatási kötelezetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	---	---	--

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban.

Osukási Józseftől.

I.

A nőnem társas helyzetének javítása, főleg azon szerény alakban, a mint legújabb időben minden polgárosult államban érvényesülni törekszik: midőn a nők számára kenyeret, munkát s illő munkabért sürget, mint minden emberiségi kérdés, mélyebb alappal bír, mintsem első tekintetre látszik, s nem egyedül a munkás-kérdéssel áll kapcsolatban, de egész újabbkori művelődésünkkel.

Bármily olomeknek tulajdonítsuk is azon átalakulást, melyen a világ korunkig keresztül ment: olvitázhatlan, hogy a mai műveltség nemesak fokára, de lényére nézve is különbözik az ősi kulturától; bármily igaztalanul tekintjük is az ó-kori nőt egyszerűen „rabnőnek“, ép oly igaztalanul hirdetjük ma őt, modern hízélgéssel, szabadnak. Az antik, tehát bibliai s pogány népszellem, igaz, az egyest családi s állami kötelekbe szorítá, s ezért a társulás kényszerű hatalomná vált. A hajadon alig kérde önmagától, s alig kérdezte őt más, valjon ez vagy amaz ifjut elfogadja-e férjül, vagy hogy egyáltalán házasságra kíván-e lépni. Az ifju és hajadon rendeltetés önként érthetőleg a házasság, melyet a családélet magasztos fölfogása nemesített és szentesített. Itt olvál a modern fölfogás a régítől s pedig oly jelentékeny mérvben, hogy minden, a mi a legújabb kor előtt valami sajátosörünök, összefüggéstelennek tünik föl, közölabb tekintve, csak szükséges következmény.

Ha a mai kor annyira olismerto az egyéniség jogosultságát, hogy az ifju és hajadon saját hajlamát követheti a há-

zasságkötésben, vagy erről épen le is mondhat, ugy ebből szükségké következik, hogy ezer eset állhat be, melyekben a hajadonra nézve a férjválasztás lehetetlen és e szerint a pártában maradt hajadonokra szükségképi következményül jelentkezik a kenyér-kérdés.

Nem tekintvén azt, hogy a kenyér-kérdés mindenestre kultur-kérdés, a nő kedélyében egyéb ösztönök is ébrednek, nevezzük ezeket szükségleteknek, képességeknek, melyek nem csillapíthatók az által, hogy szabadon választja férjét, vagy tesz le a házass-életéről. Ha meggondoljuk, hogy a dolog természetében feküdt, hogy a nő e szabadsággal leginkább csak szenvedőleg élhessen, miután nem birt es elekvő rendelkezési joggal, ugy világos, hogy a fölkelte, de ki nem elégitte kedély-világ a legkülönbözőbb irányokban keresett tápot s ki-elégítettést. Igy keletkezett a nő-emanczipáció kérdése. Az alapgondolat, mely a nők fölszabadítása ügyében a különböző államokban nyilvánul, mindenütt a „személyesség jogát“ hangsúlyozza, de a mint a kulturára rányomja minden nemzet saját bélyegét, szintugy különböző a kérdés fejleménye a különböző kultúr-népeknél.

Mig a francziáknál a család s házasságjogi jogegylenlöt-lenség olon irányul a küzdölem, mig Amerikában s Angolországban a nő állami egyenjogositására törekszenek, addig Németországban s egyébütt novelési ügyként tekintik e kérdést.

A mily eltérőleg jelentkezik e szerint a kérdés, ép any-

nyira megegyezik a legujabb kor társas kérdéseivel, jelesül abban, hogy a kiindulási pontot ott kell keresnünk, a hol általában véres küzdelmek folytak az emberi jogokért: a francia forradalomban, jóllehet ennek előhírnökei: Diderot, Montesquieu, Rousseau a nőnem állásával nem foglalkoztak, sőt maguk a forradalom férfiai: Mirabeau, Danton, Robespierre sikra szálltak Condorcet és Sieyès ellen, midőn ezek a nők emancipációját kívánták.

Condorcet tüzetesen foglalkozott e kérdéssel, midőn „Esquisse d'un tableau historique des progrès de l'esprit humain“ című iratában mondja: „Az emberi szellem ama vívmányai közé, melyek legnagyobb befolyással vannak a közjóra, kell sorolnunk amaz előítéletek teljes szétesztését, melyek a két nem között jogegyenlőtlenséget állapítottak meg, magára a kegyelt félre is hátrányosat.

Hasztalan keresnek ennek igazolására okokat fizikai szervezetük különbségében, vagy a férfiak túlnyomó értelmességében. Eredete a hatalommal való visszaélésben rejlik, s hiában akarjuk azt szofizmákkal meentegetni.“

Bár e nézettel függetlenül a francia nők véleménye praktikus véleményben nyilvánult, midőn XVI. Lajos az états généraux összehívó rendeletében minden választó testületet felszólított, terjeszse elé panaszait, s megvitátás végett küldje be képviselői által, a nők kérvényt szerkesztettek („Petition des femmes du tiers état au roi,“ 1789), melyben azt kívánták, hogy a férfiak ne üzenek oly foglalkozást, mely, mint a varrás, himzés, a nők tulajdonképi munkaköre. Ezenkívül fölvilágosítást sürgettek, s azt hogy a hivatalokban alkalmaztassanak „nem — mint határozottan hangsúlyozták — hogy a férfi tekintélyét bitorolják: hanem hogy megéhbessenek.“ . .

A nők újabb nyilatkozatával találkozunk 1789-ben, az első népképviselői választási törvény közzétételkor, midőn a király elrendelék, hogy oly nők, kiknek hűbéri birtokuk van, csak képviselők által működhetnének közre a választások alkalmával. A nők panaszt emeltek, („Cahiers des doléances et réclamations des femmes“) kijelentvén, hogy nekik jogosultaknak kell lenniök még arra is, hogy érdekeik képviselete végett a törvényhozók közt megjelenjenek. E követelésüket azzal indokolták, hogy mily kevésbé képviselhet nemes ember nem-nemest, ez pedig nemest, ép oly kevésbé férfi nőt, miután mindkettőjük érdekei különbözők.

Midőn a nemzeti gyülekezet lelkesülten proklamálta a jogegyenlőséget, a nők új iratban azt kívánták, hogy a férfakkal teljes egyenlőséget élvezzenek. („Requête des dames à l'Assemblée nationale“ 1791.) Az 1791-diki szervezés után nemsokára azt kívánta bizonyos Olympe de Gouges asszony, hogy a nők jogai külön kifejezésre jussanak. „A nőnek, mint a férfinak veleszületett jogai vannak. A nőnek joga van a nyaktilóra lépni, hasonlóképp joga van a szószéken megjelenni. A nő adózik, valamint a férfi, ugy ő is számot kérhet annak hováfordításáról!“

A napi sajtó ama napokban szintén képviselve volt nők által, s a „Journal des dames“-ban érdekeiket védtek, az „Observateur féminin“-ben pedig a korteskedések fölött politizáltak.

A forradalom nagyszerű nőalakjai, egy Manon Roland, Corday Charlotte, és Staël asszony, kit Napoleon annyira félt és gyűlölt, nem állnak közvetlen összeköttetésben azon küzdelemmel, mely a nők jogai körül folyt. S mégis félreismernek e részbeni jelentőségüket, félre az emberi tünemények összefüggését, ha figyelmen kívül akarnók hagyni azon

körülményt, mely szerint e nők a legszembeszökőbben tanították, hogy a nőnek joga van a népek társadalmi s műveltségi életében résztvenni.

Sajátságos, hogy e kiváló hölgyek az akkor uralkodott szellemnek annyira hű kifejezései voltak, hogy egy kérdéssel sem foglalkoztak saját vagy nemük érdekében.

A francia forradalom voltaképp nem birt önző jelleggel; talán egyetlen példa a történelemben, hogy nép, melyet félszeg kormánya a kétségbeesésig visz, e kétségbeesést az emberi jogokra vetett hitként nyilvánítja. Az emberek egyenlőségébe vetett eme hit a maggyőző léz, miszerint Franciaország-nak az a földadata, hogy megállapítva az általános emberszeretet országát, annyira áthatotta a nőket is, hogy saját énjökről megfeledeztek.

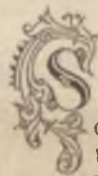
A nők részéről a mozgalom saját énjök nevében sokkal később indult meg. George Sand, az kiben a női szív szabadságának modern gondolata nyilatkozott, merészen és hatalmasabban szólalt föl benne, mint azelőtt egy nőben sem a szenvedély. Először merte ő megmutatni a világnak, mit értelt meg a nőnek felszabadított szíve s mily következtetésben van a modern társadalom azzal szemben. Hogy e fölújulást, mely addig nem ismert hangokban tört ki, megérthessük, ismernünk kell a francia állapotokat.

(Folyt. köv.)

Szerelem virágai.

P. Tóth Kálmántól.

I.

higyjem, reméljem-e, hogy fogsz szeretni?
Oh, ez a kétség kinosan gyötör! . . .
Bárcsak lehetne mélyen eltemetni,
Hogy jajszava onnan ne törne föl!
Csak egy mosoly, oh! csak egy pillantás sem
Mutatja azt, minő sors vár reám . . .
— Lelkem sötét, miként az éj, midőn nem
Ragyoghat csillag által fátyolán.

Szerelmem, mint a rab börtönfenéken,
Szabadságot kétségbeesve kér;
És jajszóm elhat hozzád, szép tündérem,
Kinek szemében boldogságom él?
Oh, hogyha él, ugy mondd ki a szót, melynek
Hallatán e súlyos bilincs lehull:
Hogy aztán ott, előtted térdepeljek,
Lesujtva a boldogság árjaitul.

II.

Virágid mellett álltál,
Én édes angyalom,
Kibontott fürteiddel,
Mosolylyal arczodon. . . .
Leszedted ágaikról
Az elhervadt levélt,
Örülve a bimbónak,
Mely szép kehelyt ígér.
Enyhítéd égő szomját
A viznek cseppjével;
S én messziről látám, hogy
A kis kéz mit mivel. . . .
És bennem egy vágy támadt:
Lennék bár rózsza most;
Kit logjobban kedvelnél,
Mint édes illatot. . . .
Leszedné ágimról a
Hervadt levélt kezéd,
S én félrehajtanám mind
Szuró tüskéimet.

S ha jönne röpke hajnal
Ékitni kis szobád:
Én átadnám a légnék
Virágim illatát. . .
S fölém ha néha hajtnád
Szép angyal-arczodat:
Rá nyomonám és zrevétlen
Szerelmes csókomat.

III.

Álmodtam ismét . . . ültem magasan,
Sziklák és tölgyek félhomályiban;
Fejem fölött a rózsás fellegek
Szelek szárnyával átröpültenek. . .
Az égbe nyuló bérczek lábánál
Szép völgynyílásban kis házacska állt,
S e kis ház ajtajában állt egy angyal,
Aranyfürtökkel s édes áhitattal. . .
És én fönt megzendítém lantomat,
Csalván belőle édes hangokat:
„Leányka ott a völgy ölén
Tekints, tekints reám! . . .
Oh, hagyd élveznem csókodat,
Hisz oly rég szomjazám! . . .”

Völgy ölébe néztem,
Dalt zendülni véltem:
„Szállj alá a bércekről
Ifju dalnokom;
Vár reád kitarva
Két fehér karom.”

S én a völgy ölébe szálltam,
Kedvesem karomba zártam. . .
Ifju ajkunk egybeforrt,
És szerelmünk csókba folyt.
Majd mosolygva felelém:
„Oh, be bájos, szép leány.”
— És e viszhang ezt kapá el:
. . . „Szép talány. . .”

Anselmorvos.

(Beszély.)

Lauka Gusztávtól.

(Folyt.)

Midőn hazájába tért, elhitette Gerő is magával, hogy nyugalmat jött keresni; a mint azonban e leánykát megpillantá, azonnal éreznie kellett; hogy szíve kaland után vággyik.

Mintha nem is egyedül tért volna beszélyünk hőse a kastélyba, a gondolatok és eszmélkedések egész raja követték. — A mint a parton át, udvarába lépett, már az öreg Waldraffot, harmad-magával ott találta.

— Negyvennyolcz óra alatt az egész berendezéssel készszen leszok, és egyelőre is engedje meg, jó uram, hogy a szerény háztartás vezetéséhez szükséges lelkes állatokat bemutathassam.

Gerő meg nem állhatta, hogy el ne mosolyogjon, midőn hű gondviselője, a törpe, satnya testalkatú lovászt, a tenyeres-talpas szakácsnét, s az egy öl magas, Goliáth alkatú szolgáló-cselédet bemutatta.

A mint a cselédség alázatosan köszönve távozott, a kastély ura tréfalódvá jegyző meg:

— Jó öregem, úgy rendelkezél, hogy azon esetben, ha közted s a szakácsné közt bizalmas viszony keletkeznék, biztos légy, hogy a lovász és szolgáló-cseléd, ez emberi szörnyek, vetélytársadul ne szegődhessenek.

— Uram! én mindenekelőtt hasznavehetőségükről és becsületességükről kívántam bizonyítványokat szerezhetni.

— Igazad van! Csakhogy nekem mégis nagyobb örömet szerezte volna, ha helyettük, hátslovsomat mutattad volna be. —

— Ha jó uram egy kis türelemmel lesz, szerencsés lesznek Fámát is személyesen bemutatni.

— Vezesd elő öregem, vezesd, én szívesen várok, hogy még ebéd előtt megláthassam.

Fáma, a közép magasságu almás-szürke kanca, viczkándozva, úgy szólván két hátsó lábán jelent meg gazdája előtt, sőt vihogott, midőn az teljes meglepődéssel nyakát megsimogatta, és hátát megveregette.

— Öregem! egyelőre tehát rendben volnánk, és én öszintén állithatom, hogy nemcsak a kétlábuakkal, hanem a négylábuval is tökéletesen meg vagyok elégedve.

— Jó uram! Lemente után dicsérjük csak a napot; én már gyakrabban tapasztalhattam, hogy az aranyos reggel után szennyes délután, vagy viharos alkony következett.

— Waldraff! a szakácsné első főztét közösen fogjuk megbírálni!

— Ma vendégem lesz!

Mig az ételeket felhordták, Gerő dolgozó szobájának rendezésével foglalkozott, s bár száz különmű tárgyon forgatta elméjét, a szalmári szép leányt nem bírta abból száműzni.

A délután igen kellemesen telt el. A szomszéd pusztákról és Szalmárról nők és férfiak, ifjak és hajadonok jöttek nagy számmal a parkba sétálni és mulatni, s bár Gerő hiába kereste a sokaságban szemével azt, kit látni szeretett volna, jól esett lelkének a tarka és zibongó élet, mely a park már-már lombtalanodni kezdő fái közt keletkezett, s mulattatá a járó-kelők kedélyessége és öröme, mely csak a csendes alkonyban kezdett szünetezni.

— Lám, lám Waldraff! A benéti kastély körül még sem volt oly szomorú az élet, mint a minőnek én Flórenczben gondoltam!

— Jó uram! már Istenben boldogult szüléi megengedték, hogy a szomszédok a park szépségeiben gyönyörködheszenek és örömet találhassanak.

— Ez ártatlan szórakozást én se fogom betiltani.

Gerő bár szeretett volna bizonyos lényt érdeklőleg egy kérdést intézni bizalmas emberéhez: most még sokkal tartozkodóbb volt érzelmeiben, hogysen azt érintőleg egyetlen kérdést tett volna.

Kissé hívős, de még mindig tiszta, csillagos éj köszöntött be.

Kilencz órakor felnyorgelve állott az almás-szürke az udvaron, s a kastély ura a nélkül, hogy valakinek utjáról szólott volna, olvágtatott.

Ki tudná, mit gondolhatott lelkében, és mit érezhetett szívében, midőn lova lépéseit Szalmár felé irányozta. — Midőn a falucska ba boért, már csak itt-ott égett vagy pislogott gyor-tya, vagy mécsvilág. — Egy ideig minden cél és irány nélkül lovagolt össze-vissza a falucska csendes utcáin. Hirtelen egy magas uton állott meg, melynek aljában hársfák közé ékelve, egy fehér, kicsiny, de csinos és izléssel épült házikó

állott. A házikó két ablaka az utcára nézett, s azon át egy gyertya világánál láthatott Gerő egy őszes, de még mindig piros képű öreg urat, és ismerheté fel Anselmet és a szép ifju leánykát.

Sokáig nézett lováról mozdulatlanul a szobába, a szobában az öreg urra, Anselmre és a leánykára, kik majd komolyan, majd nevetgélve jóízűen társalogtak.

A világ-próbált egyén, ki soha se irigyelt semmit, irigyelni kezdé Anselm helyzetét.

Nem épen a legvigasztalóbb merengéséből egy pór köszöntése riasztá fel.

— Ugyan, barátom! nem tudnád nekem megmondani, ki lakik ezen csinos házikóban, igazabban, ki annak a tulajdonosa? — kérdezte Gerő, minden hosszabb gondolkodás nélkül.

— Nagyságod bizonyosan idegen falucskánkban, hogy oly lakójáról kérdezősködik, kit abban, sőt talán az egész vidéken az utósó gyermek is ismer. E ház Vánszky postameszter uré, ki családjával már harmincz év óta lakik falunkban, ki áldott, szelid nejét harmad éve temette el, s miután egyik fiát becsületes emberré nevelte, másik fiának pedig a bogáti postát átadta volna, most kiérdemlett nyugalmát élvezzi, s minden örömét honn tartott leányában, Bertában találja.

Gerő visszagondolt ifjuságára, s úgy tetszett, mintha a Vánszky névre emlékezett volna.

Kezdetben talán maga sem tudta, miért lovagolt egyenesen e falucskába, most mégis úgy érezte, mintha kirándulásával a kitűzött célt elérte volna. Csenedesebben és megelégedettebben, mint kiindult, lovagolt haza kastélyába.

III.

Két hét leforgása alatt az egész vidéket össze-vissza látogatta Benéti, s bár távolabb rokonai, ismerősei és barátainak családi körében kiváló figyelmet fordított a leányokra, kénytelen volt magának bevallani, hogy Vánszky Berta külső bájait nemcsak egyik se mulja felől, hanem még csak meg sem közelíti.

Csakhamar, különösen a lányos házaknál, beszélyünk hősét gyakrabban emlegették. Különösen a gazdag Örkényi Demeternek egyetlen leánya, Paulina, annyira sentimentalis arcot vágott, midőn Gerő bucsuzáskor kezét nyújtá, hogy emberünknek lehetlen volt nem sejtienie, hogy a leányka nem-hogy nem kívánja, hanem inkább forrón ohajtja társaságát.

Az öreg Ternyey legjobb barátjának fiát, három egész napon át tartotta magánál. Gerőnek annyival jobban esett e szórakozás, mert jobbára az ő lelkét is mulattató tárgyakról és személyekről beszélgettek.

— Mondd csak már öcsém, mi kiváló különbség van Benét és Flórencz között?

— A vidék között akarta kedves bátyám kérdezni? Hiszen Benét pusztaság, melyet egy várossal össze sem hasonlíthatni.

— Ugy, ugy! Flórencz és e vidék között!

— Az, hogy Flórencznek az ege szebb, e vidéknek pedig a leányai!

— Ugyan csak hamarosan megfigyelhetted e vidék szebb leányait.

— A mi szép, az rendesen leghamarabb köti le figyelmünket.

— Mondd csak, melyiknek látásakor dobogott a szived legerősebben?

— Igazabban, azt szeretné tudni kedves bátyám, hogy melyikbe lettem szerelmes?

— Ugy, ugy! én mindig szerettem a képes beszédeket.

— Annyi szépség közt nehéz oly hirtelen választani.

— Egyet a sok közül! ezt tartja a magyar példabeszéd.

— Kettőn áll a vásár, édes bátyám!

— Ugy, ugy! Csakhogy választani még nem annyit tesz, mint el is vinni.

— Én csak úgy szeretek választani, s csak akkor választok, ha a mit választottam, el is vihetem.

— Válaszd a legesunyábbat és vidd el a legszebbiket.

— Az ily eset se volna példanélküli. De én vigasztalni és vigasztalódni jöttem haza, nem pedig busítani.

— Öcsém! hátha mint tapasztalt öreg, helyetted én választanék!

— Olyat, a ki szeret, s a kit szerethetnék!

— Olyat, a ki szeret, s a kit talán te is szerethetnél.

Gerő mosolygott. Alkalmasint sejtette: öreg barátja kire gondol.

— Mondd csak, találkoztál-e már Oltony Mariskával?

Gerő mit sem engedett derült kedélyéből, mert azonnal észrevette a kerülőt, melylyel az öreg célja felé törekszik.

— A kis Fehér Malvin se megvetendő feleség lesz!

— Az gyermekeknek való, valóságos játékszer még most!

Az öreg már nem várakozhatott tovább, még egyetlen fordulót tett, azután kiugratta a nyulat a bokorból.

— Ha netalán a szelleműs nők érdekelnének, akkor Nerbsz Katalint merném ajánlani. Ő a kékharisnyások között valóságos staeli hirnevet vivott ki magának.

— Félek a tudományos asszonyoktól!

— Ugy, ugy! igazságod lehet. Kik a csillagok közt kalandoznak, a földön csak ritkábban és nehezebben kielégíthetők.

Az öreg egyet köhintett. Gerő azonnal észrevette, hogy a céljánál vannak.

— Örkényi Paulinát tartják a vidék tündérének.

— Voltam náluk s gyönyörködtem szépségében!

Az öreg nyelve könnyebben kezdett forogni.

— Még csak a tavaszkor mult 17 éves!

— Igaz lehet!

— Szelid, mint egy galamb!

— Elhiszem!

— Hozománya aligha lesz kevesebb százezer forintnál!

— Minő parthie volna oly házassulandó számára, ki a jószág és szépség mellé vagyont keres.

Az öreg ur elkomolyodott.

— Nos öcsém, talán te meg se elégednél Paulinával?

— Kedves bátyám! én még nősülésem felett se határoztam.

— Nem eléggé elrettentő példa gyanánt állok előtted arra nézve: hogy hadat izenj az agglégénységnek?

— Nem mondtam, hogy nem nősülök.

— Ugy, ugy! De azt mondtad, hogy még nősülésem felett se határozta.

— Határozni fogok, mihelyt oly leányt találhatok, kit érdemesnek tartandok arra, hogy érte gondtalan életemet és függetlenségemet feláldozzam.

(Folyt köv.)

A n ő.

Egedi Bélától.

bölcs Alkotó valj'
Miért teremte nőt?
És miért férfut
A nőnél előbb?!
Hogy lásd meg így a nőt,
Mint űrangyalod,
Ki nélkül életed
Sivár és elhagyott!

Ha szived szen vedő,
Zordon, bús, beteg:
Ki jó balzsamával
Gyógyítani kedvedet?
Körébe gyógyulni,
Oh, valjon mi hív?...
Szerelmét ál dozza
A gyöngéd női sziv!

Ha szép kis csecsemőd
Bölcsejében ring:
Ki űrzi álmait
Jóltevéjekint?...
Érte napját-éjét
Feláldozni kész,
Dajkálja, ringatja —
A gyöngéd női kéz!

Ha kedves gyermeked
Veszély elé rohan,
Eléje ő.kerül
S fel fogja boldogan.
Kis kórágya mellett
Éjjel-nappal viraszt,
És könnye s csókjával
Új életet fakaszt.

Az élet utain
Hű társad, támaszod;
Örömben áldásod,
Bánatban vigaszod,
S ha szent csatára hív
Haza és szabadság,
Ő hiven elkísér,
Megosztva vészt, csatát.

Vitézi homlokra
Ő fűzi a babért,
S ha hősi életed
Csatában véget ért,
Ő fogja bé szemed...
Sírjig ő hű vala...
Tiszteld a nőt, mert ő
Az élet angyala!

Sikamlós ösvényen.

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

(Folytatás.)

II. Az orvos művészete.

Mánfay midőn a vendégeket szétoszlatta, visszavonult a folyosó végén levő ablakba és ott látszék megvárni akarni, míg mindenki távozik.

Onnan valóban jó kilátása nyílt az udvarra, hol a hintók, fedett s fedetlen járművek készen állottak uraságaikat hazavinni.

Hol egyik, hol másik gördült ki az udvarról, utóljára csak egy maradt ott: a magáé. A lovak be voltak fogva, gyönyörű szép két fekete állat, mint a sátán. Kapartak első lábakkal, soká volt nekik várakozni, s a mint az ablakokból kiáramló világosság ráesett nagy szemekre, azok tüzet vilámlottak.

A hintó maga is oly fekete volt, mint a lovak. Különös izlésének kell lenni Mánfaynak, hogy még a kárpitos munka is egészen fekete, az ablakfüggönyök is feketék; úgy nézett ki, mint egy halottas kocsi. Mánfaynak kedvenc színe volt a fekete, ő maga is mindig feketében járt.

Nézte azt a hintót, melyben imádott Annája kezét eltörte, — kedve lett volna tüzre vágatni; a lovakat már jobban sajnálta, mint a hintót; de a kocsist szerette volna megfojtani, a miért feldőlesztette a kocsit.

Mánfay csak nézett le az udvarra, már nem volt semmi zaj többé, csak saját lovai csattogtatták patkóikat, s a kocsis káromkodott néha egyet a bakon, mivel türelmetlenségét fejezte ki a hosszú várakozás miatt.

— Ferkó, jer csak ide! — kiáltott Mánfay az ablakon.

— Tessék parancsolni nagyságos uram!

— Még csak most veszek elő a maiért, eddig nem értem rá; mondd rossz ember, nem tudsz te vigyázni? most ha akar nálak, lelőhetnélek, mint egy kutyát.

A kocsis szeme villámlott, és büszke állásba helyezvén magát, kezét csipőjére tette, kalapját pedig csak úgy immel-ámmal bökte felebb hüvelykujjával köszönésképen. — Hát tehetek is én róla, ha a lovak megbokrosodnak, aztán feldől a kocsi! — szólt durezza, mintegy felingerülve, hogy őt lelővéssel meri fenyegetni az ő ura, a ki..

— Ha én most elcsapnálak, mit szólnál ahhoz? — folytatta Mánfay engedékenyebben, mert a kocsis vakmerő viselete imponálni látszott neki.

— Nem szólnék biz' én semmit, elmennék ma, holnap reggel meg szépen visszajönnék; aztán ha akarná, ha nem, itt maradnék, — és olyszemtelenül nézett apró ürge-szemeivel Mánfayra, hogy az szinte megreszketett belé.

— Jól van, jól; reménylem, hogy máskor nem teszsz ily ostobaságot! Csak most ne történt volna, én istenem! Nagy baj az Ferkó, mikor az ember felesége beteg, hát ha az csak még menyasszonya! Tele lesz vele a világ, hogy minő rossz kezdetű házassága volt Mánfaynak, és azt mondják, hogy olyan lesz a vége is.

— Hadd mondják, nagyságos uram; kinek mi köze hozzá!

— Most ugy-e, Szemes doktor urra várakozol?

— Igen is.

— Arra várhatsz még, azért jobb lesz, ha bemegy a cseledek közé, aztán esztek, mert a doktor ur meglehet, hogy itt marad éjfélig is. Csak menj hát be; én is megyek a beteghez.

— Ma már nem megyünk sehová, nagyságos uram? — kérdé szemcsiptetve a kocsis, ugyanazzal a göggöl, mit akkor érez a műveletlen ember, ha ismeri főlebbvalójának egy hibáját vagy vétkét; akkor kész a tisztelet korlátait is áthágni.

— Nem megyünk, nem. Különben ne kérdezz tőlem soha semmit! — szólt Mánfay, csodálatos béketűrését veszteni kezdve, — kérdés nélkül is tudok én tonni és parancsolni

Most eredj, és többé semmi megjegyzést sem akarok hallani!

A kocsis megfordult, úgy csipőre tett kézzel, egy sarkon; látszott rajta, hogy mennyire megalázta a pirongatás.

— Jól van, jól, csak uraskodjál! — dörmögte foga közt, miközben odább állt.

Mánfay szikrázó szemekkel nézett utána és összeszorított, ajkai végtelen dühöt árultak el.

A gazdag, az elegáns, a művelt Mánfay nem meri elcsapni kocsisát, hanem oly bizalmas beszélgetésbe ered vele, és saját szolgájától annyi megaláztatást kell tűnie!

Minő biztos, mondhatni vakmerő viselete van a kocsinak saját ura irányában, míg ez szinte meghunyászkodik előtte! Talán titkos tagja a szolga is a családnak, és megaláztatott állásának fájó oldalát azzal akarja gyógyítani és talán a fájdalomdíjat is biztosítani, hogy szüntelen felfedéssel rémit, és minthogy tudja, hogy titok hatalmában van, melylyel urát tönkre teheti, azért oly elbizakodott s követelő? Vagy talán éppen büntárs?

Akár egyik, akár másik álljon: Mánfay, úgy látszik, a kocsis hatalmában volt.

A kocsis elment már az ablaktól és Mánfay még mindig merően nézett ki utána. Első felindulása elmúlt, de nyomai megmaradtak.

Az a hideg, számitó düh szállotta meg Mánfayt, mely lenyomja a mellet, úgy, hogy a szív leglassabban ver, alig foly a vér, s alig jut föl az arcba, úgy, hogy az halott-halványnya lesz, a homlok véstjölő ráncokba vonul, míg a kezek görcsösen ökölre szorulnak. Jaj annak, kin ez egyszer erőt vesz, az megszereti azt, mert édes, mint a mézes méreg.

Mánfaynak sárga-barna arcza fakóvá vált, de tűnie kellett, ő tudta, miért.

Egyszerre körülnézett, nem látta-e valaki; jaj, ha látta volna! A folyosón nem volt senki, a cselédek pedig mulattak; ő nekik nincs semmi bajuk; a megmaradt sok étel az övék lett. Ki tudta volna azt mind megenni, mit huszonöt-harmincz személynak készítettek!

Mánfay midőn meggyőződött, hogy senki sem volt tanuja párbeszédének a kocsissal, és senki sem látta, betette az ablakot és neje betegszobájába ment.

Anna a mennyezői ágyon feküdt, arcza egészen fehér volt, mint a hófehér párna, melyre fejét nyugasztotta. Szép volt, mint egy angyal, haja oly világos szőke volt, hogy fehérnek lehetett inkább mondani; fénylett a homályos lámpa-világnál, mint az asbest; fehér arcz fehér haj, mint az albináknak. Szemei, melyeket még előbb oly égető pillantásokkal jártatott, most le vannak csukva, a hosszú pillák árnyékolják körül, hogy még a legkisebb világsugár se hasson be.

Szenved ő most? — oh nem. Az emberi tudomány vitte annyira, hogy a szenvedő embernek legalább percekig rövidljenek kinjai.

Az orvos chloroform-gázt leheltetett be Mánfaynéval, tudta, hogy nem állja ki a műtést ében.

— Elaltatta orvos ur? — kérdezte Mánfay, lábujj-hegyen közeledve az ágyhoz.

— El, mert hosszú ideig kellene szenvednie.

— Mit gondol orvos ur, van remény, hogy karsontja összeforr?

— Reményleni mindig kell, — mondá Szemes, orvosi hivatalos vigasztalással, haár meglátszott hangján, hogy rez-

ket s mintha tompább volna, — csak a szerencsétől s a nagyságos asszony élettéljes természetétől függ.

— Különbén el kell vágni úgy-e?

— Az csak legvégső menedékünk lesz; különben vigasztalódjék, uram, én minden örömmel rajta leszek, hogy az eredmény jól üssön ki; — az orvos félreismerhotlen lelkesedéssel beszélt.

— Biztos keze van, orvos ur? mintha reszketne?

— A mi azt illeti, végeztem már több ily műtést, legnagyobb részt sikerrel, — válaszolt az kitérőleg. — Kérem, legyen kissé segítségemre. A chloroformnak beállt kékhatása. Most a beteg a legszebb álmokat látja; tagjai pedig érzéketlenek. A lélek él, a test meghalt.

— Mit tegyek? — kérdezte Mánfay.

— E tálcát tartsa, míg elkészülök.

Mánfay leült az ágy szélére, az orvos ráhelyezte a tálcára a sérves kart s hozzá látott.

A törés a könyök és váll között volt a karsonton. Rémitő romlás! a csont a szó teljes értelmében kétfelé volt törve; a csonka csont a legvastagabb izom mellett bujt ki, a vér már elállott, a jeges borogatások következtében. Az orvos elővette sebészkesét s müértő kézzel vagdosott apró szalagokat ki a karhusból, aztán az egyes izmokat finom ollóval egymásután kezdette letisztítani a rátapadt rostoktól. Hosszu, fárasztó munka volt az, csak orvosnak lehet türelme ilyen megtenni. Végre az eltört részt vissza lehetett tenni előbbi helyére, az orvos arczán az öröm sugara cikázott keresztül.

— Uram — szólta Mánfayhoz — a kar meg lesz mentve, nézzen ide, mily szépen összeillik a törés.

Mánfay hallgatott; szívet jobban szorította a fájdalom, mintha az ő karját műtözték volna.

Az orvos, a mily gyorsan csak lehet, pépet készített turó és modellgypszből; azután az elvált részeket bekente vele és a ragasz, mint a cement, rögtön keményedni kezdett.

— És az nem fog ismét eltörni? — kérdezte Mánfay.

— Nem; idők folytán hason anyagúvá lesz a csonttal.

— Mindig előítélettel voltam az orvosi tudomány iránt, de ezután tisztelet becsület!

— Kérem, tartsa mozdulatlanul a kart, mert ilyenkor nagyon káros a mozgás, megbonthatja a részek közötti egyensúlyi állást.

Mánfay megfeszítette magát, hogy ne reszketessen. A szerelem neje iránt, az önkénytelen iszony a seb látása folytán reszketni késztek.

Szemes doktor most megvizsgálta a kart-mozgató izmokat, semmi sértést sem vett észre rajtok. Várt, míg jobban megerősödik a ragasz, azután bepólyázta erősen a könyöktől a vállig s betevén egy egyenesítő gépbe, vele leszorította a kart, meg a kezét. Az a szép kis kéz oly tohetetlen, oly nyomorult volt, mozdulnia sem volt szabad, mint a halottnak a koporsóban.

Szemes arczán az öröm s megelégedés kinyomata látszott véghezvitt remeko fölött; de csak egy pillanatra; midőn ránézett az alvó betegre, vonásai elkomorultak. Szánalom, mélységes részvét volt tekintetében kifejezve, mit minden jószívű ember érez szenvedő foobarátja fájdalmain. Azonban a figyelmesen vizsgálódó aligha az egyszerű foobaráti szeretot kifolyásának fogta volna tulajdonítani a részvétet. Saroky és az egész világ igazat mondott, — hiába! sok ember sokat lát, — mikor azt állította, hogy Mánfay örült, ha Szemost hívja beteg

feleségéhez. Szemes a bájos Annának már régen tette a szépet. Szemes sokat járt Mánfayné anyjának házához; ebben ugyan első tekintetre semmi különös sincs, mert az orvos oda jár, hol betege akad; csakhogy az a feltűnő, hogy Tarayné asszony időnkinti ideg-bántalmait kivéve, a legjobb egészségnek örvendett, hasonlóképen leánya is. A sarkantyú tehát más volt. Szemes igen jeles ember volt a maga szakában, emellett csinos ifjú; és ez alapította meg szerencséjét. Sok tetszeni vágyó nő csak azért betegedett meg, hogy Szemesnek oka legyen eljönni hozzá. És ő mégis inkább ment Taraynéhez, pedig ott nem kapott látogatásdíjat.

(Folytatása köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

Mielőtt mostani csendes falusi magányomban hozzá fogtam volna ezen sorok írásához, emlékeimet visszaidézendő, vettem botomat s kiindulék a szabadba.

Verőfényes szép májusi délután van s én a szántóföldek közt barangolok; nézem a vetéseket. Mennyi veritékes munka reménye fekszik e zöldelő táblákban! Némelyik sűrű, mint a brusszai szőnyeg, másik fakó, ritka, mint a több évszázados Gobelin; pedig egyenlő művelés, egyenlő szorgalom mind-egyiken.

Mi ennek az oka? kérdezem magamtól. Bizonyára az, hogy a különböző sajátságú föld más-más irányu művelést, más-más alkatrészekből álló tápot igényel.

Nem hasonlít-e irodalmunk, egészében véve, ezen vetésekhez?

Ily gondolatok közt lépdelek tovább és tovább, míg erdőszélhez érek, hol egy kivágott fa törzsére ülök pihenni. Gondolataimból ürge juhász-kutyák élénk csaholása ver föl. Előttem nyáj legelész, pásztora azonban alkalmasint ott hüsel valahol a „szárazfai“ csárdában.

Ime, itt is egy csapat munkás, mely kora reggeltől fogva fáradtságosan gyűjti magába az anyagot, hogy azt tejjé, gyapjává dolgozza föl. Munkája csak ösztönszerű s ezt szemmel látom, mert míg a háttérben üde, zsenge, nedvdús füvek kinálkoznak, itt az utszálon elcsenevészett, poros, hasztalan s talán kártékony gazokat is szedeget. Szerencsés, a melyiket ösztöne ama jobb tápszerekhez vezetett véletlenül, mert gazon élődő birka bizony nem fog finom gyapjút termelni.

A forradalom után keletkezett írónk legnagyobb része nem hasonlít-e illetően magára hagyatott nyájhoz? nem-e tisztán ösztönük vezette őket szellemi tápjaiik megválogatásában, mikkel okvetlenül hatniok kellett productumaik minőségére, s azon egyeseket, kik ösztönszerűleg ideje-korán megtalálták helyes utjukat, nem-e a gondviselés vezette csak?

Én ezen korszak irodalmi munkásaihoz tartozom; velük együtt éltem, fejlődtem, reménykedtem s — esalatkoztam. Ma higgadtan tekintek vissza két évtized irodalmának történetére, s azt hiszem: elfogulatlanság nélkül loszek képes itélni magam s mások fölött.

Mielőtt azonban ezen korszak irodalmát s íróit vázolnám, magamról fogok szólni.

Tudom s érzem, hogy íróra nézve ép oly izléstelen, mint bizonyos határokon túl gyűlöletes dolog: magáról beszélnie; midőn azonban emlékiró s nem egyszerű krónikás akar lenni: ezt el nem kerülheti. Másrészt saját viszonyaimat, tehetségemet, fejlődésemet, munkásságomat legjobban ismervén, jobban, mint akármelyik társamét, miben sem tüntethetném ki jobban ezen korszak irodalmának főjellemtvonását, az irány- s szaktévesztést, mint magamban. Ez okból tehát szives elnézést kérek az olvasótól. A németalföldi festészek önkészítette arczképeikben is csak a művet tekintjük mindenek fölött.

Holott egész neveltetésem más irányu volt, mégis íróvá lettem; hogyan lettem azzá, mikor jelentek meg első munkáim nyomtatásban? azt tudom; de hogy mikor kezdett az írói hajlam bennem legelőször csirázni, ennek tudatára sokáig nem bírtam jutni. Most, midőn szellemi életem legtávolibb multjára is visszatekintek, midőn énem mintegy bonczasztalon fokszik előttem, ezen csirát is fölhalálom.

Legszengébb gyermek-éveimet egyik felső megye kis városkájában töltöttem szülém házánál, hol az összes honorátorság apámból, ki orvos volt, a főszolgabíróból, nagybátyámból, a posta-mesterből, a gyógyszerészből, az uradalmi bérlőből, a sóházi ellenőrből, a r. kath. esperestből és káplánjából, egy szépen vagyonosodó kiskereskedőből, egy nagyuri házat vivő, de a tönkrejutás szélén álló földbirtokos családból s végre „Miska bácsi“ a hidvám bérlőjéből, valamint az iskola tanítóiból állott.

Ezen honorátiorok közül oly gyermekei, kiket még nem küldhettek nagyobb városok apáca-zárdába vagy gymnáziumaiba: apámnak, az uradalmi bérlőnek, a sóházi ellenőrnak s a gyógyszerésznek voltak. Elemi iskola létezett a városkában, az esperest fővezetése alatt; hány osztályból állott? már nem tudom. Hanem ebbe az iskolába a parasztság, a jobbágyok és a kis-mesteremberek gyermekei jártak. A fönt elősorolt honorátiorok mindegyike nemes volt, többen közülök igen régi, történeti nevezetességű családokból, s így azon kiváltságos korszak előítéleteinél fogva nem kis zavarba jöttek arra a gondolatra, hogy magzataikat deresre huzható parasztk csemetéivel küldjék ugyanegy Muzsa-templomba, s hogy a kis „nobilik“ egy közös tanító ajkairól jövő oly tudományos igazságokat vegyonek föl füleikbe, melyeket a gatyás nemzedék is hallhat.

Apámat, ki demokrata érzelmeit fél Európában tett külföldi utazásairól hozta magával, ez a gondolat nem bántotta, hanem aggódott a miatt, hogy fiai a közös elemi iskolában nem nagyon sok ismerethez fognak jutni.

Ily körülmények közt véghetlen nagy örömet okozott, midőn a gordiusi esomó oly részről oldatott meg, honnan azt senki sem várta. „Miska bácsi“, a hidvám bérlője volt az a Nagy Sándor, ki e nevezetes tényt végbevitte. Ajánlközt, hogy ő fogja oktadni a mindkét nembeli apró honorátiorokat, miután ugy sincs egyéb dolga, hanem csak azt köti ki magának, hogy szállására vezessék a gyermekeket, miután ő már öreg ember s nem bírna külön-külön mindegyikhez menni.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Julius 5-dikén.

Oszinte vallomás. — Egy nagy férfi mondása. — Gr. Széchenyi Ödön és a ráczkeviak. — A honvéd-sorsjegyek és az állam. — Az állatkerti pusztaság. — Geretti és az igazságügyi miniszter. — A nyári bálók és a császárfürdő. — A Margit-sziget és a számtan. — A hétfői bál és a csillagok. — A budai szinkör. — A németesedés iszapja. — Az irói nyugdíj-intézet és egy áldott kéz.

Mélyen megszorodott szívvel jelentem, miszerint nem vagyok próféta. Nagy önmegtágadásomba kerül, nyilvánosan így letenni magamat, de ha jól emlékszem, már jóval én előttem is megmondta ezt egy nagy férfi, — úgy hiszem, Szilágyi Virgil — hogy a tények logikája ellen a székes-fejérvári püspök is hiába megy Tinnyére bérálni. Elpanaszolom tehát egész bűnbánó őszinteséggel, hogy midőn a mult héten teljes bizottsággal gróf Széchenyi Ödönnek ráczkevei képviselővé leendettséget megjósolám, úgy jártam, mint az a sok ezer meg ezer jeles hazafi, a kik azon biztos reményben vásároltak egy-egy honvéd-sorsjegyet, hogy az ő hazafiúi szent fellángolásuk ha nem is a százezer forintos fő-, de legalább az 50-ezer forintos második nyereménynyel lesz megjutalmazva és — oh, háládatlan kornak vaksággal megvert szerencse-kereke! — e hó 1-sején azon tudatra kellett fölébredniük, hogy nemcsak hogy ők nem nyerték el az első vagy második főszámat, hanem azon felül még az államnak kellett azt megnyerni! De miért épen az államnak? Magános ember csak eltudja viselni százezer vagy ötvenezer forintért, de hogyan viselheti el egy állam azt a kudarcot, a mi egy ilyen szerencsében rejlik? Akár a szerelmet, akár pedig az észt vegyük, mindenképen nagy kudarc ez az államra nézve; egyetlen egy közmondást lehetne javára felhozni, azt t. i. hogy: a kósza galambot a házi galambok csalogatják, és ez az egy is — német!

Tehát gróf Széchenyi Ödön képviselővé választására nézve a ráczkeviak őt is, engem is cserben hagytak! De ki is tehette volna azt fel a ráczkeviokról, hogy sem a grófi czim, sem a gőzhintó nem lesz képes meglágyítani az ő bal oldalukat! Valójában kezdem hinni, hogy ez az egész kerület mind a két oldalon bal és csak a mi azon felül vagy alul van, jobb nála.

No, de megtörtént, gróf Széchenyi Ödön megbukott, én is megbuktam, se baj, vigasztalódjunk egymáson, aztán még nincsen elveszve Lengyelország, ha nem tette meg a gőzhintó, majd megteszi más valami, itt van mindjárt a léghajó, az az: hogy még eddig csak az „Ujvilág“-ban van meg, az állatkertben még nincs, és másutt nálunk még inkább nincs, nem lehetne tehát azzal próbát tenni? Vagy talán magával az állatkerttel? Oh, milyen háladatos tér nyílik itt egy teremő nagy szellem számára! Csaknem olyan, mint az Istennek, midőn a világot teremté: itt is a semmivel lehetne kezdeni, annyira kipusztult belőle minden csuszó-mászó, repülő, vagy lábas jószág. Egyetlen egy becsületes majma volt, azt is e napokban szerezték, és annak is épen e napokban bele kellett esni az anyai szeretetbe, és most nem fogadhat nyilvánosan! Csak egyet nem értek ez állatkerti teremő-előtti állapotban, azt, hogy a kakasok és tyukok különféle fajai is olyan csudá-

latos módon kivesztek belőle! Még tavaly is meglehetősen számmal voltak azok ott, és az idén már egy sincsen belőlük! Pedig, ha jól láttam, a görényekből is sokat nem láttam már az állatkertben. Bizonyosan ezek ették meg a kakasokat és tyukokat, a kakasok és tyukok meg viszont őket ették meg.

No, de itt volt Geretti, (csakugyan Gerettinek hívják és nem Garettninek, a mint a multkor a német programnál fogva irtam,) az ő társulata néhány héten át megtöltötte az állatkertet emberekkel — mult vasárnap az új igazságügyi miniszter is szerencsétlenül jelenlétével a mutatványokat és nagy érdekeltséggel nézte, milyen ügyes bukfunczeket vágnak a Manley-testvérek a semmiben, azért tarthatják fenn magukat olyan szépen, a magasban — a sok embertől aztán ismét megtelt az állatkert pénztára, a telt pénztárral aztán — egyáltalában nem fogunk oda jutni, a hová jutottunk tavaly, midőn Casanova oroszániai és farkasai hasonlóképp szépen megtöltötték az állatkert pénztárát.

Bálokat azonban nem adunk az idén az állatkertben, olyan jól ütöttek ki a tavalyiak, hogy kár örökké meg nem tartani őket emléken. És a császárfürdőben sem lesznek az idén nyári bálók. Szegény platánok, mit fognak azok nyáron át sohajtozni és ábrándozni? És a bál-bizottmány! tudom, hogy ez már nem aggódhatik halhatatlanságán, de lehet-e ember eléggé halhatatlan? Julius Caesar sem utósó ember a világtörténelemben, és mégis, a babérok nem hagyták nyugodtan aludni! Hát még, ha valaha reménye lehetett volna, hogy egy császárfürdői bál rendező tagjává felküzdheti magát! Nem hiszem tehát, nem is tarthatom lehetségesnek, hogy a közönység s i v á r S a m m u m a e bálok dicső gyökérszálaít is annyira elsoványította volna, hogy új hajtások édes reményeivel sem táplálhatnók többé tánczpedő szívünket. Még jönni kell, még jönni fog sat.

Addig persze, a Margit-szigettel kell beérnünk; ott is eléggé kellemesen lehet keringözni, van táncz-talaj a szabadban, aztán egy nagy tánczterem és azonkívül több rendbéli kisebb szoba, a melyekben szintén lehet tánczolni, kiváltképen pedig a van a Margitszigetnek az a jó tulajdonsága, hogy éjfél után egy óráig egy lelket sem bocsát ki karjai közül, csak akkor jön a gőzös, addig tehát tánczolni kell folytonosan, szakadatlanul, még vacsorára is, mert egyebet nem igen kapni kedve szerintit; én legalább nem kaptam; a mit csak szemem-szám megkivánt, az mind az étlapon volt található és a pinczér aztán mindannyiszor egészen mást hozott, mint a mit rendeltem; azt mondta, épen csak az nincs, pedig — már csak megmondom — én voltam az első vendég az étkezdeben. No, de annál jobban esett a ser, ez igazán pompás volt, a leggalambajkubb hölgy is minden önmegtágadás nélkül három pohárral ihatott belőle, annyira csupa hab volt, és a pinczérok is oly udvariasak voltak, hogy mikor figyelmeztettem őket, miszerint 60 meg 12 meg 3 nem teszen egészen 1 frt 18 krajczárt: őszinte bocsánatkérés mellett újra kezdték az összoadást és akkor mindjárt 10 krajczárral kovosobbot tett szerintük a fentebbi számla.

De talán el sem mondtam még, hogy mult hétfőn bál volt a Margit-szigeten, és pedig gyönyörű bál, a királyi tábla fogalmazói személyzete rendezte és így igen természetesen a mi szép és művelt és kedves leány és urhölgy Budapesten csak virit, az mind jelen volt e bálban. Én legalább úgy találtam, és a csillagok is úgy találtak; a hányan csak az égből vannak, mindannyian kiültek a tele holdvilág körül és gyönyörködtek a sok tánczosnőben; végre ők is elkezdtek tánczolni, hanem az már csak vacsora után volt, midőn egy pár fölpezsögött szem kacsingatott föl reájuk.

Oh, azok a szemek, csak ezeket ne kellene mindig magával hordani az embernek, akkor a budai szinkör ellen is semmi szavunk nem volna; így sem szólok ellene, mert hát nincs más magyar színházunk, a németek pedig nemcsak százszor rosszabbak és százszoros trágárabbak, hanem azonkívül németek is; de hát miért kelljen a budai szinkörnek egyáltalában trágárnak lenni? Igazán annyira kiveszett volna a mi fővárosunk szívéből minden magyar szemérmotességi érzés? Én valóban nem tudok feleletet adni a kérdésre; annyi áll, hogy minél trágárabb a darab, annál erősebben húz; a mult héten a „Kis Páris“ volt a delej, van benne, mit nem kellene látni, kivált midőn Horváthné a kankánt járja. Többot mutat a párisi Mabilnél, és a közönség — de ne szóljunk többet róla úgy sem fordíthatunk rajta, a levegőben vannak a legveszedelmesebb gyermekbetegségek különféle anyagjai, ez is talán gyermekbetegség, a melyen által kell esni a nemzetnek, hátha mint a himlő után a kis gyermek, annál egészségesebbek leszünk reá! Minden öreg fejünk mellett gyermeknek bizony elég gyermek vagyunk hozzá. Meglehet tehát, hogy mire állandó népszínháza is lesz fővárosunknak, akkorra majd tiszta magyar izlése is lesz neki, úgy sem egyéb az egész mostani színi trágárság iszapnál, melyet az elnémetesedési áramlat hajtott reánk; a mint a nemzeti közérzület visszanyori rendez tiszta folyását, ez a büzhődött iszap sem fogja többé megragályosítani a levegőt.

A nemzeti közérzület hála Istennek, öntudatra ébredt ismét és most nem egy könnyen fogják újra elaltatni, vannak, a kik hűségesen örködnök felette és mert ezáltal a nemzet élete fölött örködnök, a nemzet viszont ő fölöttük fog hűségesen örködni. A magyar irodalom munkásai e hű lélekörtség, nem olyan diszos, mint a fejlődelmek testőrsége, nem is igen vágyódnak cifra diszre, megelőgesznek azzal, a mit a hazáért tesznek, csak egy gondolat bántja őket, az, hogy hová lesznek, ha az öregség vagy betegség kitalálja ütni az örfegyvert a kezükből, ez pedig gondolatnak is elég nehéz, hát még valóságának!

Emek a gondolatnak adott kifejezést a héten fiatal hirlapiróink egyik jóles tagja: Tórs Kálmán, midőn az irói nyugdíj-intézet oszméjét megpendíté, és alig hangzott el ajkain a szó, a haza egyik részétől a másikig örvendetes visszhang adta tovább; hogy is ne, a hivatalnok, a tanár, a katona, a hű esoléd mindannyian bizton számolhatnak arra, hogy öreg napjaikban lesz, a ki róluk és gyermekeikről gondoskodik, csak az, a ki hű, tiszta önzetlenséggel a nemzeti szolgálatában emészti föl életét, legyen megfosztva a vigasztaló tudattól? A nemzet kevesebb szeretetet, kevesebb tisztelotet és kegyeletet érezhetne leghevebb és leghasznosabb fiairól? A magánosoknál? Lehetetlen!

Holnap, csütörtökön lesz az első gyűlés, a jövő héten tehát talán többot fogok a tárgyban mondhatni, annyi azonban már is bizonyos, hogy a derék Tórs Kálmán szép eszméje nem

fog a levegőben elenyészni, mert Jókai Mór tette reá kezét, és a mit az ő tiszta keze érint, az meg van áldva.

—r.

Pályázatunk ügyében.

Egyelőre arról értesíthetjük tisztelt olvasóinkat, hogy mennyiségre nézve e pályázat igen kedvezően ütött ki, Ugyanis beérkezett tizenhét beszély, harminczkilencz vers, kilencz ismeretterjesztő és öt irány-czikk, összesen tehát hetven pályamű.

Pályázati hirdetésünk értelmében a pályázatra bocsátandó művek elébb közöltetni fognak lapunkban, azért multhatatlan szükségesnek találjuk, hogy elébb a szerkesztőség elolvassa a beküldött pályaműveket, és azokat, melyek egyáltalában közölhetlenek, pályázatra ne bocsássa.

Ezen előleges áttekintéssel legfőlebb két hét alatt készen leszünk és akkor azonnal közölni fogjuk a pályázatra bocsátható művek czimeit.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hirtívő.

++ (A magyar országos gazdasszony egylet) az iránt folyamodott a közoktatási miniszterhez, hogy terveinek kivitelében nem csupán mint jelenleg történik, esetleges segélyek által gyámolittassék, hanem hogy részére egy külön álló költségvetési rovatban 10,000 forint mint rendes évi pótlék indítványba hozassék. A közoktatási miniszter erre értesíté az egyletet, hogy árvaloány-növöldéje az 1868. évi 38-ik t. cz. 21. §-a értelmében segélyben esetleg részesíthető ugyan, azon kivánságát mindazonáltal, hogy részére a tárczaköltségvetésben rendes évi pótlék gyanánt 10,000 frt felvétessék, sajnálkozására annál kevésbbé teljesítheti, miután külön országos felsőbb nevelő-intézet felállítása van tervezetben.

++ (A hirlapirók nyugdíj intézete) ügyében mult csütörtökön tartatott az első értekezlet Jókai elnökleto alatt, melyre a hirlapirók nagy számmal megjelentek és hosszas megvitatás után határozatba ment Tóth Kálmán azon indítványa, miszerint az értekezlet most nem határoz semmit, hanem „bizottmányt küld ki, mely az értekezleten fennforgott eszmék alapján véleményes jelentését a hirlapirói értekezlet elé fogja torjlesztetni.“ A 12 tagu bizottmány megalakított és ezeknek feladata leendő kidolgoznia a módokat, melyek mellett e szép eszme megvalósítható. Részemről csak azt az egyet sajnálom, hogy a létesítendő intézet a „hirlapirói nyugdíj-intézet“ nevet vette föl,“ okként már keletkező előtt is kizárta koboléből a nem hirlapiró irókat; sajnálom pedig azért, mert ilyen különlogosság úgy örkölcsi, mint gazdászati tekintetben nagy hátrányára lehet ez eszmének. De még van idő megváltoztatni az egylet czimét és kiszélesíteni annak működési körét. Az intézet iránt már is nagy részvét nyilvánul; így Jókai 1000 frt, az „Athenaeum“ 1000 frt, Falk Miksa 1000 frt, Ács Károly 200 frt, Papp Miklós 100 frt, Csukássi József 100 frt, Áldor Imre 100 frt és 25 frt alapítványt jelentettek be évenként e czélra.

++ (A szegedi várba) a mult hó végén Keeskenét város

főkapitányát beszállíták, egy 68 éves öszt, és egy nagyszámu család fejét. Elfogatása mindenkit meglepett, mert senki sem gyanítá, hogy ellene oly súlyos gyanuok forognak fenn, melyek elfogatását is indokolhatják. A szerencsétlen ember mult szerdán börtönében, a szegedi várban felakasztotta magát. A szerencsétlen város-kapitány bűnössége már be volt bizonyítva, sőt saját maga által is elismertetett. A szerencsétlent egy iroda-szobában helyezték volt el, a hol nem vettek észre vagy figyelembe egy falba vert szöveget. A fogoly zsebkendőjéből s egyéb tárgyakból készített magának kötelet s ezzel az omlított szögére akasztotta magát; másnap (csütörtökön) reggel nyitottak be hozzá, — akkor már rég halva volt. Asztalán egy nyitott levél feküdt egyik leányától, melyben ez vigasztaló és bátorító sorokat intézett hozzá. A vigasztalás és bátorítás azonban, mint látszik, nem birt már hatással reá s talán inkább sietteté a kétségbeesés e végső lépését, melyre az illető lelkében valószínűleg már régebben elhatározva volt.

++ (Az ó és új szövetségi szentírás) figyelemmel az eredeti szövegre, Káldy György fordítása nyomán jegyzetekkel kiadva az ap. szék jóváhagyásával“ czim alatt a szentírásnak, Doré Gusztáv 230 nagy külön képével és a szöveg közé iktatott diszrajzokkal ékesített kiadása jelenik meg Pesten; ezen monumentális és irodalmunknak mindenkép díszére való vállalatot dr. Hatala Péter és Riedl Szende tanár urak tervezték, egyideig azonban pártolás hiánya miatt abban maradt; találkoztott azonban valaki, ki a már-már elejtett vállalatot magáévá tevén, a füzetek megindítását átvette. Az egész mű 60 füzetben fog megjelenni, és pedig 3—4 heti időközökben. Egy füzet előfizetési ára 1 frt 20 kr, mely a vállalat kiadó hivatalába, Pest, lövész-utca 12-dik szám mászonik emelet küldendő.

++ (Bálint Gábor), az akademia és kormányköltségen keletre kiküldött fiatal orientalista, junius 21-dikéről levelet irt Kazánból egy itteni barátjához, melyből a következő érdekes részleteket veszszük át. Kazánban első útja az egyetem rectorához vezette, kitől meg akarta kérdeni, hogy az egyetemen tanulhatná-e a mongol nyelvet? Az egyetemen ilyen tanár nem levén, a lelkész-akademián talált egy mongolul tanítót. Kazán igen alkalmas hely az orosz, tatár, csuvasz és cseremisiz-nyelvek tanulmányozására is. Meglátogatta a tatár-iskolákat s meghallgatta a tatár ifjak számjegy szerinti énekét, melyről azt írja, hogy igen jól ment, kivált az „ej Rhudai dsaslika“ kezdetű dal. Magában a városban nem kapván alkalmas szállást, egy külvárosi nyaralóban lakik. E külvárost „arczkaja polyá“-nak nevezik, mi „votják mezőket“ jelent. Szegényeknek — ugymond — csak a nevük maradt meg. Leveleit poste restante kéri küldetni, máskép nem kapja meg, mert ezek a „muszkák nem igen tudnak más betüket olvasni, mint csak a magukét“, az idegen feliratu leveleket félre teszik s ha valaki levelet keres, elébe tállják az egész csomagot, válogassa ki belőle a magáét. Az ő általa irt leveleket nem veszik föl, ha föl nem írja a czimet oroszul is. Öszre, azt hiszi, elkészül a szükséges nyelvekkel s akkor Astrakánba indul. Azt írja, hogy Khazánban junius 18-dikán folyvást esett a hó.

++ (A mult hetekben) Koller báró altábornagynak, ki Pozsonyban lakik, ellopták valamennyi rendjelét, melyek közt drága kövekkel ékesített igen becses darabok is vannak. Junius 27-dikén Kassán egy ékszerészhez egy drágaköves rendjelet hozott egy nőseléd eladás végett. Az ékszerésznek azonnal feltűnt a dolog, ott tartotta magánál a rendjelet, de

mivel egyedül volt boltjában, a cselédet nem tartoztathatta le. A visszatartoztatott rendjel a III. osztr. orosz Szaniszló-rend, mely valószínűleg szintén Koller b. gyűjteményéből való.

++ (G. . . vasuti hivatalnok), ki eddig, mint igen nyugodt kedélyü ember volt ismeretes, e napokban a legnagyobb esőben kabát és kalap nélkül végig szaladt a vizivárosi utcákon, folyton azt kiáltozva: „Hol van a nap, én a napot akarom.“ Neje sirva követte őt s végre felkért néhány matrózt, hogy férjét haza vezessék, mi azonban csak a legnagyobb erőmegfeszítéssel sikerült. Mint mondják, a férfikora teljében levő G. . . urat egy 25 frtnyi hiány, mely a gondjaira bizott pénztárban mutatkozott, tébolyította meg.

++ (A trautenauai csatamezőn,) hol 1866. junius 27. és 28-dikán oly véres harc dühöngött, egy erdős helyen nyílt, üres sír látható, melyről soha sem hiányzanak virágok. E sírnak története is van. A nagy csata után másod-harmadnapra kezdtek csak a halottakat eltemetni. Az egészségi személyzethez egy szegény asszony is csatlakozott, ki a halottakért imádkozott s a holttestek közt notán még élőket keresett, nehogy ezek az élve eltemetés iszonyu sorsára jussanak. A legénység egy halottra akadt, ki felső-ruhájától ugyan meg volt fosztva, de fehéreneműjéről ítélve, mégis tisztnek tartatott. A hullának, melynek tagjai sajátságos mozgékonyak és minden halotti büztől mentek voltak, külön sírt ástak. Egy puszkagolyó keresztül járta a szerencsétlennel mellét és hátán jött ki. Az orvosok halottnak nyilváníták a tisztet, de az orvosokat kísérelő szegény asszony addig rimázkodott, míg a látszólagos hullán életmentési kísérleteket tettek. A kísérleteket siker követte, s a halottnak vélt tiszt kórházba szállítottatott. Gondos ápolás megmenté Kossin főhadnagy, a súlyosan sebesült tiszt életét. Kossin főhadnagy felgyógyulása után tudakozódott életmentője után és élethossziglan 5 frt havi segélyt biztosított neki, és midőn kapitánynya lett, 10 forintra emelte a havi pénzt, a sírt pedig, melybe temetni akarták, gyepvel kirakatta s virágokat ültetett rá. — Kossiu ur azóta elvett egy porosz nőt.

++ (A nemzeti színház) átvevén a budai várszínházat a budai tanácstól, mint említettük, azonnal megtette a lépéseket a szükséges javítások megtételére. A színház ujjaalakításának, belső rendezésének, csinosításának, gépezete ujjaalakításának egy új páholsor építésének tervezete már hosszabb idő óta benyujtatott a budai hatóságnak. A tanács kiadta a terveket az illető bizottságoknak s ezek most már hetek óta — hevertetik. A nyár halad, ma-holna pelmulik az építésre kedvező idő, s a bizottság még mindig törí fejét a terveken s végre is ismét a régi disztelen helyiségekben koll majd játszani.

++ (Egy igen érdekes alak) időzik jelenleg Bécsben, t. i. a krimiai karaiták főnöke. Tivkovics Abrahám. A karaiták egy zsidó felekezet és elveti azokat, melyek a Talmudban és ennek magyarázataiban foglaltatnak. Egy ily község Galicziában is létezik. Tivkovics egy könyvtárnak van birtokában, mely számos ritka héber kéziratok miatt, melyek egyetlenek, igen értékes; néhány thora-tokereso a korosztos hadjáratok korából származnék. A nyolczvanöt éves aggastyán, ki festői öltözetével is mindenütt magára vonja a figyelmet, hihallgatáson volt ő felségénél.

++ (Vegyes hírek.) Nyáry Pál arczképe kitünően sikerült könyomatban megjelent és kapható egy forintért helyben, vagy vidékre postai utánvéttel Halász István kiadónál.

Pesten, n.-keresztutca 3-dik szám alatt. — Pulszky Ferencz egy közérdekű munkát irt: régi barátja, b. Eötvös József életrajzát, mely az e hó végén Heckenastnál megjelenő s Vachott Sándorné által szerkesztett „Babérlombok“-ban fog megjelenni, az elhunytak arczképével; e kötetben báró Eötvösnek egy ismeretlen beszélye, regénytörödéke, számos gondolata és „gyöngysora“ lesznek. — Nagyvárad város községe gyűjtést rendezett néhai Körösy Sándor, a Nagyvárad városa körül nagy érdemeket szerzett főbíró árváiszámára, mely gyűjtés már eddigelé 7000 frtot eredményezett. Valóban szép példa arra nézve, mint kell az igazi érdemet a halál után is elismerni és utódaiban megjutalmazni. — Parádouj savanyuvíz-forrást találtak, mely „parádi Erzsébet-forrás“ nevet nyert; vize, mely csaknem teljesen hasonló az eddigi parádi savanyuvízhez, úgy szilárd alkatrészeket, mint kónkéluléget és szénsavat gazdagon tartalmaz, s alkatrészeinél fogva borral vagy a nélkül üdítő s egészséges italul szolgál. Pestre máris nagy mennyiségben szállítanak e vízből, mely Parádon az eddigi parádi víznél 2 krral olcsóbban adatik kis üvegenkint. — A pesti egyetem rektora az idén a bölcsészeti karból fog választatni. Átalános ohaj, hogy e magas egyetemi tisztséggel Toldy Ferencz ruháztassék fel, kinek jubileuma alkalmára is így fejezhetné ki az egyetemi tanári kar legillőbben elismerését. — A pesti újépület úgy e ujra tárgyát képezte a polgármester elnöklete alatt tartott egy gyűlésnek. Az újépület lerontása elhatározottat s egyelőre albizottság küldetett ki, mely az erre vonatkozó tervek és költségvetések fölött kimerítő jelentést tegyen. Ezzel ismét el lehet ez ügyet huzni pár évig. — A közoktatási miniszter mult kedden fényes lakomát adott a vallás- és közoktatási miniszterium főbb hivatalnokainak s a magyar királyi egyetem tanárainak. — A cselédmenhely épületét, melynek védnökségét gróf Karácsonyi Guidóné elfogadta, szeptemberben szándékoznak megnyitni. Az elnöknő jelenleg fürdön időzvéen, Cserhalmayné asszony vezeti az egyelet ügyeit, mely iránt a hölgyek részvéte folyvást szépen fokozódik. — Tolnay Gábor honvéd alezredes és a honvédfőparancsnok oldala melletti parancsörtszt a hátszegi leányiskolára 100 frtot ajándékozott urbéri kötvényekben. — Sipos Ferencz mozdonyfűtő egy gyermeknek saját élete veszélyeztetésével a haláltól való megintéseért az ezüst érdemkeresztet nyerte. Ez aztán igazán érdemjel. — A Csokonayszobrot Debreczenben október közepe táján készülnek leloplezni. A gránittalapzat augusztus havában érkezik meg, s a mint megérkezik, rögtön hozzá fognak felállításához. — M.-Izsépről írják, hogy az alig 100 lelket számláló m.-izségi református egyház megértve a korintó szózatát, nem kevés költséggel, mult évben egy a czélnak megfelelő tantermet és iskolatanító lakot építettett, és e mellett a tanító fizetését is tetemesen javította. Jelenleg 30-nál több tanonc látogatja az új tantermet, kik vallás és nyelvkülönbség nélkül egyaránt nyerik a szellemi és erkölcsi oktatást a népiskolai törvény által kijelölt tantárgyakból. A tan nyelv magyar. A tanfelügyelő megtokintván az iskolát, arról a legnagyobb elismeréssel nyilatkozott. Adjon Isten a hazának sok ily derék községet! — A pesti dorottya-utezában egy játék-barlang van, melyben éjjel-nappal lefüggönyözött ablakok mögött a roulette, makao, nasivasi és egyéb szerencse-játékok a legnagyobb mérvben üzotnek, és a ki egyszer o szabaldalmazott fosztogatók hálójába kerül, ritka esetben menekülhet meg a tönkromonéstól. Sok ember lett már ott szerencsét-

lenné, miután a hamis játékkal szemben a legtömöttebb tárcza is csakhamar kiürül. Pest közbiztonsági viszonyaira valósgagos szégyenfoltot vet e játék-barlang főállása. — Gróf Széchenyi Ödön kizárólagos engedélyért folyamodott a közlekedési miniszterhez az utgőzmozdonyoknak az egész országban meghonosítása iránt. A közlekedési miniszter e kérévényt áttette a belügyminiszterhez, honnan az rendőri szempontokból leendő véleményezésre Pest városához küldetett. — Kugler Pál Ferencz, fiatal szobrász, közlebb Szebenbe utazik, hogy báró Saguna görög keleti érsek ötven éves papi jubileumára annak márvány mellszobrát elkészítse. A szobor a legfinomabb karrarai márványból lesz faragva. — Lapunk zártával vesszük azen szomorú hirt, hogy dr. Flór, a pesti Rókus-kórház igazgatója, ma (pénteken) dél-előtt egy lóvasuti kocsiról leszálltában elesuszott, és a kocsíátmenvén rajta, halva maradt. Ugy halljuk, hogy az illető kocsí-vezető nem hibás, mert ez nem is tudta, mikor ugrott le a szerencsétlen áldozat a kocsiról.

Gazdasszonyoknak.

Sárga baraczk gőzben.

A félig érett sárga baraczkot finoman lehámozván, czukros vízben két perezig kell főni hagyni, aztán kiszedni a vízből, kihülés után üvegekbe rakni, a czukros vizet kihülés után reá önteni, és gőzben kifőzni igen rövid ideig, 2—3 perczig. Egy font sárga baraczkra egy fél font czukrot kell számitani.

Ugyanigy készüljön az őszi baraczk, muskatálykörtve, birsalma, hámozott szilva. A sárga dinnyéhez csak 10 lat czukor veendő egy font gyümölcshez.

A rein-claudes-

okat egyenként meg kell szurkálni, üvegekbe rakni és langyos czukros vizet reájuk önteni, azonkívül pedig egy kávéskanálnyi rhumot minden üvegbe adni. A gyümölcs körül ezüst kanalat és kést kell használni.

Zöld dió czukorban.

A félig érett zöld dióba egy finom tollkással néhány szurást kell tenni és a diókat aztán friss kutvizbe fektetni. E vízben 8 napig maradjanak a diók, minden nap azonban friss vizet kell nekik adni, a régit leöntvén róluk. Ekkor a diókat vízben puhára kell főzni, ugyanannyi czukrot sűrűre megfőzni, mint a mennyi diót kívánunk befőzni, a diókba néhány apró fahéjdarabkát, és szegfűszeget dugdosni, azokat a sűrű czukorba tenni, ott egészen puhára megfőzni, a diókat kivenni a czukorból, a szörpet még vastagabbra megfőzni, a diót üvegekbe elrakni, a kihült czukrot reáönteni, keresztbe kis fadarabkákat a gyümölcsre tenni, hogy a czukros lé mindig elfődjé a diót. Papírral lekötvé, hűvös helyre el kell tenni.

Zöld mandula czukorban.

A zöld mandulát még félig puha állapotban erősen meg kell törülgetni, hogy szőrei lejjjenek, azután pedig egy rész

eczet és két rész vízben meg kell főzni, mindaddig, míg tüvel át lehet szűrni rajtuk, ezután szitán meg kell azokat szárítani. Czukrot ugyan annyit kell venni, mint mandulát, azt sűrűre befőni hagyni, a mandulát mindkét felén megfőzni benne és aztán kiszedni és üvegekbe tenni. A czukrot négy napig egymás után meg kell főzni, meghűlve a mandulára önteni, ötöd nap aztán papírral kötetnek le az üvegek.

Divattudósítás.

— Mit veszesz föl a holnapi bábra? — kérdezé egyik fiatal barátnőjét Ilonka.

— Nagyon egyszerű leszek, tudod, legintább azt szeretem, azért csak egészen fehérbe öltözöm.

Ilonka kételkedve nézte a roppant csipke- és fodor-halmazt, mely felhőként borította el a fiatal barátnő szobájának minden nyugalomra szánt butorát, az ágyat, pamlagot, székeket, — sőt valljuk meg, a padlónak is jutott még egy jó rész az — egyszerűségéből.

Nézzük meg tehát ez igé ny t e l e n e g y s z e r ű kis fehér ruhát. Olcsó 8 frtos fehér mollból készült az, — de mi az mai nap egy vég fehér moll, vagy bármilyen más ruhavég, ha csak 10—12 rőf van benne! Okvetlenül két végre van szüksége fehér ruhájához! A félig hosszú ruha alját kilencz kis fodor díszíté, a fodrok széle egy kis keskeny csipkebetéttel és csipkével megtoldva. A hosszú és bő tunique két sor csipkés fodorral volt díszítve, a fehér mollból készült hátsó csokor is gazdagon csipkével fodorozva. Az alsó derék finom battistból állott, gazdag himzéssel és csipkével a mély kivágás körül. A felső ingecske-féle derék elől négyszögben ki volt vágva, a kivágás csipkebetéttel és kétfelül széles csipkével befoglalva. A bő ujjak díszítése egy sor csipkés fodorból állott. — Oh, ez az áldott egyszerűség!

— És hát mennyibe került összesen ez az egyszerű öltözék? — kérdé másnap Ilonka barátnőjét.

— Mindjárt megmondom, — mondá fontos arcczal fiatal delnök. — 16 forint a két vég fehér moll, 26 forint a sok csipke és betét, két forintba a monsselin szoknya a moll szoknya alá, — számítom még a varrónő négy napi munkadíját, — tehát csak 50 forintba van ez a kedves, könnyű, legyszerű ruhácska! Ugy-e bár, minő jó, ha az ember otthon készíti öltözékeit? Lám, ha ezt a ruhát szabó készíti, legalább 20 forinttal drágább volna!

Mi volt ebből a tanúság? Az, hogy Ilonka hazament és szintén varrt magának egy egyszerű fehér moll ruhát, de kikerült egy vég mollból, volt rajta tunique is, fodor is, és azért 12 frtnál többbe még sem került. A két lányka egy és ugyanazon bálban jelentek meg, és Ilonka olyan friss és vidám volt, mint egy tavaszi reggel, míg a másik fiatal lánykának nagy, javithatlan károkat okozván csipkéiben egy vigyázatlan tánczos, mogorva arcczal unszolá mamáját a mielőbbi hazatérésre. Többet aztán erről nem szólok, hanem leírom mai divatképünket, azt jegyezvén meg erre is, hogy a ruha kelméje és díszítése határozza meg annak árát is, és itt határoz aztán a nő számító fővel és izléssel, és akkor aránylag szerény kiadásokkal szép öltözékeket fog teremthetni magának.

Mindkét alakunk nyári kimenő öltözékeket mutat be.

Az első alak: egy reggeli kimenő ruhát tüntet elő, mely fehér finom piquéből készült, a melybe fekete rajzok vannak nyomva. Ára e finom piquének 22 frt. Az egyik szoknya rövid, a másik elől nyitva van, hosszú uszálylyal. A derék magas és dudoros lebbentyűi vannak.

A másik alak látogatói öltözéket mutat be. A ruha fehér kék pettyes gazirból készült, kék tafotával díszítve, oldalt egy nagy kék tafota-csokorral. A gazir ára 20 frt. — Mindkét szalmakalap virággal és tollal van díszítve. Egynek-egynek ára 9 frt.

Számrejtvény.

Vári Jeney Emiliától.

- 1, 2, 3, 4. Most töltjük hő napjait,
Látjuk arany kalászeit.
8, 7, 6. Gerendái Tiszának,
. . . . Dunának.
1, 2, 5, 4. Hát itt a füz almát terem?
4, 5. Ah! ha így zenél gyermekem.
6, 7, 8. Ez vala nagy apostol,
1—8. Legyen ki-ki ily apostol.
Megfejtési határidő: augusztus 6-ka.

A f. évi 24-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Sárospatak.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthori Zsigray Istvánné, Bereczk Ilka és Mariska, Sztancsek Vilma, Lóvy Izidor, Benodikovits Róza, Ivady Nina, Gyura Janka, Marossy Hermin és Etel, Schmidt Zsuzsanna, Guba Jánosné, Szmodits Gizella, Szepessy Szilágyi Lidia, Vizelety Irma, Benyó Mariska, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Ritter Gabriella, Okrutzky Georgin, Veresné Karolina, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Ujváry Anna, Kovács Róza, Benedikovics Róza, Vitéz Mari, Patuky Gizella, Bolla Dezsőné, Moesz Marossy Emilia, Szalgháry Józsefné, Gundy Luiza, Herbeth Károlyné, Brocken Kovács Emma, Pázmándy Jeremiás Irén, Darvasy Róza, Koch Teréz, Jánossy Lajos, Rátkay Emilia, Szilágyiné Rátz Teréz, Szapper Janka és Izabella, Mirkva Hermin, Pethő Antalné, Bukóvszky Gizella, Schmidt Fáni, Szücs Ida és Emma, Pap Cziike Karolin, Vághó Aranka, Kosztyik Berta, Kalós Péterné, Jaczkovich Velyászkya Anna, Sváby Izabella, Dubányi Róza, Boros Mariska, Kemény Karolina, Tóth Emilia, Pethes Józsa, Sárközy Béláné, Boros Nina és Róza, Stein Betti, Vörös Juliska, Petrenko Berta, Seján Gorzó Kornélia, Hegedűs Antónia, Andrassy József, Teleudy Eliz, Sthymmel Emma, Oszlányi Mária, Joannovits Irma, Keczei Ferenczné, Szebeni Borbála, Nagy Krisztina, Illyásevits Ilka, Albert Lilla, Pap Kovácsik Gizella, Szücs Lajosné, Pap Cziike Karolin, Lazur Lajos Anna, Szedlák Sarolta, Fülöp Mariska, Páztelyi Danielovich Emilia, Zloczky Anna, Tormássy Mari, Trieb Róza, Erzsé és Kamilla, Mudry Pálkuty Janka, Birró Domokosné.

A f. évi 23-dik számban közlött sakkrejtvény értelmét utólag beküldé:

Sárközy Béláné, Ratkovszky Mari, Boros Nina és Róza, Hegedűs Antónia, Andrassy József, Sthymmel Emma, Joannovits Irma, Keczei Ferenczné, Szebeni Borbála, Illyásevits Ilka, Szücs Lajosné, Danes Antónia, Szedlák Sarolta, Fülöp Mariska, Tormássy Mari.

Tartalom.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban, Csukássy Józseftől. — Szerelem virágai, P. Tóth Kálmántól. — Anselm orvos. (Beszély.) Lauka Gusztávtól. — A nő, Egedy Bélától. — Sikamlós ösvényen. (Elbeszélés.) Posta Sándortól. — Hogyan támad az író. (Irodalmi emlékiratimból.) Szokolay Viktortól. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Hoti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatképünk.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Fvnyegyedre 3 frt, felevre 6 frt, egész evre 12 frt. Egy-egy félelvi mflapert 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>29. SZ. Julius 16-kán. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap es tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész, a műlap meghozatala félelvi járatási kötelezetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	--	--	--

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban.

Csukássi Józseftől.

(Folytatás)

A francia törvényhozás nem elégedvén meg azzal, hogy a katolikus vallás szentségi jelleggel ruházza föl a házasságot, törvényes intézkedéseivel oly nyomást gyakorol, melynek sulya épen a gyengébb nemet éri. A férfinak engedett szabaddabb mozgás Franciaországban féktelenséggé fajul, melyet a code Napoleon azzal legyez, hogy ha mindkét fél hasonló erkölcsellenes vétséget követ el, a felelősség egészen a nőre esik, miután a férfi büntelensége törvényileg meg van állapítva. A napoleoni törvény ama cikkelye, mely így szól: „La recherche de la paternité est interdite” a modern barbarismus tetőpontja.

De azért nem törvényezikkolyek ellen harczol George Sand, költői geniusa az „én” ezerszeres bájainak visszatükrözése. Azért mellőznünk kell e helyütt műveit, melyek az irodalom-történetbe tartoznak.

Sőt fölvelt kérdésünk szempontjából hiánynak kell tekintenünk, hogy George Sand legtöbb regényében féktelen subjectív érzést akar jogokkal fölruházni. Azonban itt is általános állapotok veendő szemügyre.

Az 1830-diki forradalom más volt, mint a 90-es évekbeli, késő gyümölcs, mely nem birt oly örövel s üdőséggel, mint amaz. Az első forradalomban készségesen odaadták a személyességet az eszméért, ebben magukhoz vonták le az eszmét. Az életet alakba, a szabadságot intézményekbe akarták önteni. Lajos Fülöp polgár-király volt, a realistikus hangulat kifejezése, melyben egyébként volt bizonyos utó-rozogs és

lelhető, mely az első francia forradalom eszményi mozgalmára emlékeztetett.

Habár George Sand lelkesülten fogadta a korszellem e nyilvánulatát, egész lényét még sem tudta az betölteni. Leszállt tehát saját énje mélyébe s mint minden valódi genius, föllelte abban az egész világot. Nem többé a politikai, de a társadalmi s vallási nyomást találta a legkiáltóbb ellentétben a szellem és szív beléletével.

A nőkérdés fölületes szemlélete is Sand regényeire utal, miután a legkülönbözőbb nyilatkozatok, melyek ez ügyben történtek, közös kiindulási ponttal bírnak s közös központra törekszenek.

De sem a nő, saját szívére vonatkozó egyéni jogának képviselője, sem a politikai jogok képviselői, sem azok, kikről főnobb emlékeztünk s kik a női keresetre, jövedelmes munkára irányuló jogának képviselői, — nem jutottak eredményre. Ha igazságosak akarunk lenni, ki kell mondanunk, hogy ép azok, kik a nőkérdést a legújabb kor értelmében, mint kenyérkérdést, fogták föl, a legnyomtalanabban tűntek el, míg ama tulhajtott író-nők jelentőségre tőnek szert.

De menjünk tovább.

A saint-simonismus, melyet a communismus és soocialismussal együtt szokás említeni, társadalmi szervezésében még a nők állásával is foglalkozott; s meg kell neki hagyni, hogy következetesen járt el, midőn egyenlő törvényt s jogot kért férfi

s nő számára. *Enfantin* azt mondja, „*Appel à la femme*“-jában: „Isten s azon kinok nevében, melyeket a humanitás folyton szenved, a nagyszámu szegénység nevében, melynek lányai a gazdagság és henylésnek adatnak el, a férfiak s nők nevében, kik nem akarják, hogy a hazugság fényes fátyla vagy a kicsapongás szennyos rongyai födjék a titkos és nyilvános fajtalanságot, *Saint-Simon* nevében, ki eljött, hogy a férfinak s nőnek erkölcsi, társas és vallási egyenlőséget hirdessen, kérve kényszerítlek titeket, hallgassatok meg.“

Pierre Leroux így szól „*Encyclopédie nouvelle*“-je „*Egalité*“ cikkében: „Férfi és nő nem különböző lény; emberi lény csak egy van két alakban, melyek a szeretetben egyesülnek.“ — Bármely oldalról tekintsük a kérdést, az eredmény az, hogy ki kell mondanunk a férfi s nő egyenlőségét; mert, ha a nőt a házasságban szemléljük, ugy a férfival egyenlő, mert a frigy egyenlőségen alapszik; a házaseleten, a szereteten kívül csak hasonló eredetű, hasonló képességű emberi lények.“

Fourier szemökre lobbantja a nőknek, hogy nem kísérlik meg a dolgok állásán változtatni; azt mondja: „Közönyöségtek fokozta ellenetek a férfiak megvetését. A rabszolga soha sem megvetendőbb, mint midőn vakon aláveti magát elnyomójának, s ezt meggyőzi, hogy ő rabszolgaságra született.“

Hasonlóan nyilatkoznak *Bazard*, *de Toureil* s mások. Ön-kényt érthető, hogy mi e helyütt mellőztük azon rendszereket, melyek e mystikus érzelmi világban forgó főkben alakultak, s melyek egymással sem összhangzásban sem kivihetők nem voltak. A *saint-simonisták* és *szociálisták* ujjá akarták teremteni az államot s társadalmat, s a családi viszonyokat is. Alkotó erővel nem bírtak, s nézeteik, bármily éleselműleg tudták is azokat megalapítani, utópiáknak neveztetnek, melyeket ma már ritkán méltatnak figyelemre és czáfolatra, habár tárgyunkra vonatkozólag nem voltak egészen hatás nélkül.

Laboulaye „*Recherches sur la condition civile et politique des femmes*“-jában (1843) *Legouvé* *Ernö* „*Histoire morale des femmes*“ művében és *Girardin E.* szintén eszményileg fogják föl a nőt, s a fönnlevő viszonyok között vetik vizsgálat alá; de ők nem akarnak új államot, új társadalmat szervezni, hanem azt kívánják, hogy a fönnálló intézmények az egyenlőség és jogosság szellemében reformáltassanak.

Legouvé kimutatja az egyenlőtlenéget s jogtalanságot a lányok növelésében, a hitvestársi és anyai állásban s ugyanazon vétségek esetén a két nem egyenlőtlen megfenyítésében.

Egy izben már utaltunk a *code Napoleonra*, ennek „*La recherche de la paternité est interdite*“ cikkelyére; — álljon itt még néhány szakasz, már csak azért is, hogy megértsük a francia nőket, kik az emancipációért egészen más eszközökkel harcolnak, mint egyebütt. Az igazságtalanság féktelenségét szül.

A 442. cz. mondja: Gyámok, valamely családi tanács tagjai nem lehetnek: 1. méltatlanok, kiátkozás alá vetettek, 2. beestelenítő büntetéssel sújtottak és 3. a nők.

Az 1421. cz. A férj egyedül igazgatja a közös vagyont, melyet eladhat, elajándékozhat, elzálogosíthat a nő közreműködése nélkül.

1428. A nő személyes birtokát a férj igazgatja.

934. A nő sem nem ajándékozhat, sem ajándékot el nem fogadhat férje beleegyezése nélkül.

372. A gyermek nagykorúsága vagy önállósulásáig szülei hatalma alatt áll; e hatalmat egyedül az atya gyakorolja.

... Ez idézetek megfoghatóvá teszik némileg, hogy Franciaországban nem annyira politikai szabadságért küzdenek a nők, mint Angolországban és Amerikában, hanem inkább polgári jogegyenlőségért.

A nők érdekeinek sajtóságos védője *Michel*, kiről a francia nők elmondhatják: „Isten mentsen meg barátainktól,“ „*L' amour*“ czimű könyvében azt kívánja, legyen a férfi határtalanul elnéző és kiméletteltjes neje iránt; mihez képest ha a nő csakugyan oly figyelemre szorulna, bátran elmondhatnók: „A mi ennyi elnézést szükségel, az nem méltó arra.“

E tárgyra vonatkozólag egész a legujabb időig jelentek meg irodalmi termékek, melyek azonban lényegileg semmi újat sem tartalmaztak, miután már az sem ujság, hogy a nők alaposan foglalkoznak e kérdéssel. A francia nők rég megmutatták, hogy e tekintetben egyenrangúak a férfakkal. A legujabb művek közül csak a következőket említjük még föl: „*La femme affranchie*“, írta *d' Heicourt* asszony, (megjelent 1860) és „*La femme pauvre au dix-neuvième siècle*“, írta *Daubié k. a.* Mindkettő terjedelmes mű, az utóbbi a lyoni akadémiától koszoruzott s megjelent 1866-ban. Tíz fejezetben tárgyalja a nevelés, a nő polgári és jogi állásának kérdéseit. Ha ily kérdést kimerítőleg lehetne tárgyalni, ugy *Daubié* könyvét kimerítőnek nevezhetnők.

Mindazoknak, kik a nőkérdést komoly vizsgálatra méltatják, *Legouvé* „*Histoire morale des femmes*“ és *Daubié k. a.* „*La femme pauvre*“ czimű művét ajánljuk.

Mindenesetre a jogegyenlőtlenéget az, a mit a nő-emancipáció küzdelmében Franciaországban leginkább hangsúlyoznak; ezenkívül a nevelési egyenlőtlenéget ellen harcolnak, mint a mely hátrányos befolyással van a nő-nem ipari tevékenységére. 1848-ban *Carnot* volt az, ki jobb nevelésben akarta a lányokat részesíteni s egyszersmind indítványozá, hogy a lyceumokban nőtanárok is nyerjenek alkalmazást.

Mily rossz lábon áll Franciaországban a népoktatás, az is mutatja, hogy a nők számára vidéken alig létezik iskola. *Jules Simon* 1864-ben tudósít, hogy Franciaországban 5587 község van, melyben nincs leánytanoda, s a hol ilyenek vannak, azok mind egyházi rendek vezetése alatt állnak; a legtöbb tanító-apáczsa maga is tudatlan s öngazolására mit sem tud fölmutatni, mint főnöke parancsát, hogy iskolát tartson.

Párisban az ötvenes évek óta nevezetes haladás történt a nőképzés terén. *Lemonier* asszony együletet alapított nőiparis-kolák érdekében, a milyen Párisban jelenleg három van. Ez iparis-kolákon kívül ugyanott minden városnegyedben esti tanfolyamokat nyitottak oly fiatal lányok számára, kik már is tevékenységet fejtenek ki s magukat tovább kívánják képezni. Különös népis-kolák — egy *Bonheur Róza* vezetése alatt — a müipar emelését czélozzák.

A nyomdák, melyek külön osztályokkal bírnak nőszo-dók számára; azon körülmény, hogy a francia kormány táv-irdai szolgálatra bocsátotta a nőket; a nő-egyletek, melyek bazárban árusítják el a kézi-munkával foglalkozó nők készítményeit s ezzel nagyobb munkabért biztosítanak számukra, — megannyi bizonyíték arra nézve, mint törekszenek a szegényebb nők sorsán könnyíteni. Az orvosi hivatás, melyet nők számára inkább sürgetnek, mint bármely más tudományos hivatást, — Franciaországban híres képviselőkkel bír *Lachapell* s *Boivin* asszonyokban. S azért mi természetesebb, mint az, hogy Páris akadémiát alapított nők számára, melyben

azon ismeretágakat adják elé, melyekre még Németországban is irtóznak nőket bocsátani.

Jules Favro' tartá 1869-ben a megnyitó-beszédet, kiemelve, hogy ha a két nem növeltetése között különbségnek kellene léteznie, ennek a nő gondosabb, alaposabb nevelésében kellene állania, mert hiszen őt illeti a jövő nemzedék nevelése. A kérdés megvitatásával a napi sajtó is régóta foglalkozik Franciaországban, s pár év óta különösen a Richier — szerkesztette „Le droit des femmes.“ A lap hetenkint jelenik meg, s minden száma hoz oly cikket, mely egyenesen a Code Napoleon egyik pontjára vonatkozik. Egy pillantás e lap bármely számába elég annak igazolására, mennyire összefügg a nőkérdés az államok és erkölcsök fejlődésével. Alkalmilag még visszatérünk erre.

(Folyt. köv.)

B u c s ú - d a l.

Halász Dezsőtől.

Most teszed az első utat
Kis leányom egyedül,
Kis kacsód kezembe tartom,
Köny a szemben, csók az ajkon,
— Áldásunk veled repül!

Elszakadtunk, messze jártok,
Oh, a gőzgép visz, ragad,
Más-más láthatárba értek,
Egyre messzebb ér be téged
Lelkünkben a gondolat.

Látunk nagy-papád ölében,
Bennünket keres szemed:
S míg anyádat sírni látom,
Könyet érzek szempillámon,
— S ajkam bucsú-dalt rebeg.

Isten áldjon, kis leányom!
Oh, ne érjen semmi baj! —
Kis mosolygó rózsaszálunk
Most tüntél el, már is várunk,
— Karjainkba jer hamar!

A n s e l m o r v o s.

(Beszély.)

Lanka Gusztávtól.

(Folyt.)

— Várj csak kópé, várj! Elévülhetlen szokásom születésem napfordulóját megünnepelni. Épen mához 10 napra szerény házámban együtt fognak mulatni a vidék valamire való ifjai és leányai . . . igérd meg, hogy te is vendégem léssz?

— A legőszintébb köszönettel fogadom el kedves bátyám meghívását.

— Ha ez ünnepélyen se pányvazzák le szívedet, akkor aztán már elhiszem, hogy soha se fogsz megnősülni.

— Soroljon elő csak kedves bátyám néhányat, a meghívott vagy meghívandó leányok közül.

— Ugyan minek sorolnék! midőn legkedvesebb mulatságom: egyenkint jegyezni fel azok neveit, kiket meghívandó vagyok. Ha nem restelod elolvasni, kezembe adom a névjegyzéket, az bizonyosan érthetőbben és kimerítőbben beszélend nálamnál.

Gerő az átnyújtott jegyzéket pár pillanat alatt átfutotta, s akaratlanul a sorokon maradt tekintetével, midőn a Vánszky Berta nevét olvasta. Csakhamar azonban észrevette magát és nyugalommal kérde öreg barátjától:

— Lám, lám, tehát még él az öreg Vánszky?!

— Ismerted!?

— Még gyermekkoromban. Mint bogáti posta-mester gyakrabban megfordult szüleim házában.

— Annak is van egy ritka szép és eszes leánya. Anynyit azonban előre mondhatok, hogy nem neked való.

— Szabad-e tudnom, miért?

— Először, mert túlzérékeny és beteges kedélyű, másodsor, mert egy posta-mester leánya, harmadsor, mert szegény.

Ternyoy ha figyelmezett, észrevehette volna, mint vonul el egyetlen gunymosoly Benéti ajkain.

Gerő meglehetősen derült kedélylyel és meglegedetten bucsuzott el öreg barátjától, főleg azért, mert kevesebb idő multával, mint remélte, előtte állott az alkalom, Bertával fel-tűnés nélkül találkozhatni.

Mielőtt az ünnepély napja elérkezett volna, Anselm, a fiatal orvos látogatta meg kastélyában. — Gerő annál jobban örült a látogatásnak, mert mióta Szalmáron éjjel az orvost a Vánszky házában Bertával együtt szemlélte, némi kíváncsiságot érzett arra nézve, minő czim alatt látogat a fiatal ember Vánszkyékhoz, de különösen minő véleménynyel és érzelmmel viseltetik a leány iránt.

— Orvos ur már régebben lakik Szalmáron?

— Két éve csak s néhány hónapja.

— S miért telepedett le épen e jelentéktelen falucskában?

— Központja e vidéknek.

— A műveltebb osztályból talán egyedül Vánszkyék laknak a falucskában.

— Egyedül.

— Orvos ur tehát egyedül e családra van utalva.

— Kedves hivatásomnak tekintem a szerencsétlen öregot, s épen azért, mert fennkölt és művelt lelkű, még szerencsétlenebb leányát vigasztalja.

— Szerencsétlen az öreg . . . és még szerencsétlenebb leánya . . . tisztességes módban, közszeretet és becsülésben . . . megvallom, nem értem orvos urat.

Az orvos alkalmasint észrevette, hogy már is többet mondott, mint a mennyit kellett volna, azért talán félrevezetni akarólag még csak annyit jegyzett meg:

— Vannak, kik erkölcsi hiányok és anyagi nélkülözések nélkül is szerencsétleneknek tartják magukat.

Gerő nyugtalansága még jobban fokozódott.

— Orvos ur mindkét részről szívesen látott vendég a Vánszky házában?

— Teljes bizalommal talán csak irányomban viseltetnek.

— Berta talán többel, mint bizalommal?!

Az orvos fülig pirult. Csakhamar azután komoly arcuzal, de illedelmesen köszönt, s a nélkül, hogy a tulbizalmas házi-ur bocsánat-kérésére válaszolt volna, távozott.

Benéti izgatottan számította a napokat, melyek az ünneptől elválasztották.

IV.

Benéti Gerő még csak kertei alján lovagolt azon faluskának, melyben öreg barátja, Ternyei lakott, midőn a lakablakainak ragyogó világossága szemeibe tünt s a zene hangjai füleit érinték. — Mintha vágyai készítették volna, megsarkantyuzta lovát s néhány percz alatt a lakomás ház udvarán termett. — A nélkül lépett Ternyei dolgozó-szobájába, hogy valaki észrevette volna, abban általvetőjéből hirtelen átöltözöködött s épen azon pillanatban ért a tánczteremmé átalakított ebédlőbe, midőn a tánczrendező egy négyes megkezdésére jelt adott.

Noha Benéti beléptekor, nehogy a colonne-t megzavarja, a terem sarkán megállott, mégis közfigyelmet gerjesztett csakhamar nemcsak a bámuló vagy társalgó, hanem a tánczó vendégek között is. E figyelmet indokoltnak találjuk, ha megtudjuk, hogy Benéti nemcsak születése és viselt polgári állása, hanem külseje, termete és kiváló szépsége által is kitűnt a férfiak és ifjak között.

Ez időben legfeljebb harminczöt éves lehetett, sugár, magas testalkattal, rendes, férfias és mégis finom arcvonásokkal, halvány arczzinnel, gesztenyés haju hajfürtökkel, hasonszinü bajusz és nyírott barkóval s oly sajtáságosan kedves metszésü barnás szemekkel, hogy a nők, kik azoknak tekintetével találkoztak, kénytelenek valának elbűvöltetésüket bevallani. — Egészen feketébe volt öltözve és bal mel-lén a sz. Lázár-rend keresztje csillogott.

Ternyei nyílt karokkal ment barátja elé.

— Kedves Gerőm! a természet és művészet által így kikészítve, szabadon és biztosan válogathatsz kertem ideiglenesen összeszerzett virágai között s bármint rendelkezéssel sziveddel, okvetlen több emléket hagysz hátra, mint a mennyit te elvihetsz magaddal.

— Édes öregem! úgy tapasztalom, hogy nálad megfordított világ van, nálad a férfiak udvarolnak a férfiaknak.

— Bohó! én csak lelkesíteni akarlak, hogy legyen bátorságod fellépni és válaszolni.

Gerő kedélyesen mosolygott.

— Öreg barátom, aligha bátrabb nem lennék most, ha ezelőtt félénkebb nem lettem volna.

A későbbben érkezett vendég ezután nyájasan szorított kezét régiebb ismerőseivel, későbbben pedig, midőn a táncznak vége lön, több ismeretlennek is bemutatattá magát.

A mily divatosan, gazdagon és fényesen volt öltözve Demeter Paulina, ép oly egyszerűen jelent meg Vánszky Berta, a nélkül: hogy amaz szépségében nyert, ez abból vesztett volna. — Fehér tarlatán ruhája a derékon lecsüggő kék szalaggal, fürtei közt egy fehér őszi rózsával, az ártatlanság dicsőnyével vonták körül a különben is igéző külsejü leánykát.

Paulina a női szépség diadalának érzetében nyújtá kezét Benétinek. Berta arcán gyenge pir vonult végig, midőn atyja által a régi család ivadékának bemutatattott.

Gerő érzte, hogy szíve már fogva van, még mielőtt a leánykával bizalmasabban beszélhetett volna.

Anselm nem minden idegenkedés nélkül köszönt Benétinek. Benéti az orvos köszöntését hidegen bár, de illedelmesen fogadta.

A zenekar keringőt kezdett.

A leánykák epedő szívvvel tekintgetének a deli férfi mozdulataira, s különösen Paulina ama biztos hitben, hogy ha tánczol, bizonyosan őt választandja, már egy ifjunak kossarat is adott.

Gerő illedelmesen hajtá meg magát Berta előtt. — Ki tudja, mit érzett a leányka lelkében, midőn szép szőke fejcskéjét tánczos-párja keblére hajtva, azzal a termet néhányszor megkerülte!

— Oh, kisasszony! miért nem tart egy ilyen keringő örökké, hogy azzal, a kivel ohajtanánk, a végtelenségbe repülhetnénk, — szolt Gerő oly édesen, hogy a leányka remegni kezdett.

— Uram, elbájoltatni és lelkesodni még nem annyit tesz, mint szeretni.

— Szivem még soha sem csalódott vonzalmaiban!

— Inádkozzék Istenéhez, hogy e szerencsétől meg ne foszsa.

A leányka kifáradt s Gerő meghatottan vezette atyja mellé. — Az orvos haladéktalanul mollé ereszkedett s mint-hogy suttogva kezdett a leánnyal beszélni, Benéti elkomolyodott. — Még akkor se derült ki homloka, midőn Paulinát tánczra kérte.

— Uram! azt hittem, én leszek azon szerencsés, kit legelőször méltat figyelmére!

— Kisasszony! meg fog bocsátani, de szüléink régiebb ismeretsége s a szomszédi jog most az egyszer az ellenkezőt parancsolták.

— Egyébb sommi?

— A világon semmi.

A mint a tánczos-pár megindult s Paulina magát átengedve csüggött Gerő karjain, Berta tekintete szomoruan révedezve követé hite szerint a boldog párt s egy nehéz sohaj halt el ajkain.

A fiatal orvos, ki élénk figyelemmel kísérte a leányka minden mozdulatát és pillantását, ko moly hangon jegyzé meg:

— Számtalanszor nagyobb boldogság van az elhagyatottságban és nyugalomban, ha két szív megérti egymást.

— Igen, ha megérti egymást! — sohajtott másodsor is a leányka.

A keringő is véget ért; sőt éjjel tájban bizonyos időre a cigányok is visszavonultak s a közönség, mely eddig együtt mulatott, csoportokra oszlott, vagy pedig pamlagokon és székeken telepedett meg pihenni.

Benéti az öreg Vánszky mellett foglalt helyet. Még mindig fülében hangoztak Anselm rejtélyes szavai s hitte, hogy a titkot érdeklőleg az öregtől valamit kipuhathat. Habár az öreg minden szavából kitűnt, hogy a fiatal orvos nyilatkozatáról mi tudomása sincs, de az is látszott, hogy az érintett szerencsétlenséget érdeklőleg még az orvsnál is titok-tartóbb leend.

Berta egy csomó leánnyal csevegett, Anselm egyedül ült egy pamlagon. Benéti mellette foglalt helyet.

— Orvos ur, talán neheztel is reám?!

— Nagyságos ur! habár észrevétele kellemetlenül érintett is, de okom aligha volna neheztelésre. Távoztam egyszerűen, hogy nagyságodat alig indokolható mogorvaságottól, magamat alig igazolható fájóbb érzéstől megmenthessem.

— Vánszky és leánya tehát szerencsétlenek?!

— Nagyságos ur! kérem. . . .

— Ha szüléim omléke nem kötelezne is, még akkor is tiszta szívvvel nyujtanék segédkezet. . . .

— Hol a tudomány nem segíthet, ott a jó szív is hiába fáradoznék.

Gerő érezni kezdé, hogy míg azelőtt csak egy kertben tévelygett, most már egy nagy rengotegben kell tévelyegnie. — Ott hagyta tehát az orvost, s kedvetlenül bár, arra sétált, hol a leányka csevegott és mosolygott.

Nyugodtan, de kiváló figyelemmel kezdé bírálni szemeit, azoknak tenyerét, arczeit, azoknak színét, magatartását, járását, hangját és kodélyét.

(Folyt. köv.)

Mondd, miért. . . .

Nemes Ödöntől.

Mondd, miért hagysz el? Vagy nem érzed,
Mily kínos lesz ez az élet
Nekem, a ki hön szeret.
A midőn nem lesz, ki szánjon,
Senki, senki e világon,
Mig szívem titkon eped.

Mint virág, ha dér csapott rá,
Vagy mint ág, mit elhagyottá
Tón a zordon tél fagya:
Oly kietlen lesz majd élttem
Álmadozva rideg éjen
N a p felől, mely elhagya.

Ah! de miért e lázas kétely?
Virradatra tün az éjjel. . . .
Tél után jön kikelet —
Látni fogjuk még mi egymást,
Ott leszek, majd nálad, meglásd!
Hisz szárnynyal bir, ki s z e r e t.

Sikamlós ösvényen.

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

(Folytatás.)

Tarayné szívesen látta a fiatal orvost és a vigyázatlan mamák példájára véletlenül kikottyantotta, hogy minő vonzalommal viseltetik Szemes az ő kis babájához; mindig babájának hitt a leányát. Persze a mit kikottyantanak, annak meg kell tenni a marsrutát a városban; meghallotta ezt Szemes is idegön szájából. Nem szólt semmit s olmosolyodott és olgondolta utána, hogy biz a mamának igaza is lehet. Azonban mint az ilyen tudományok közt növekedett emboreknek szokása, mindig huzzák vonják a dolgot, meg akarnak róla győződni, hogy voltaképen igaz-e az, a mit ők most éroznak, vagy gondolnak.

Orvos volt, diagnosist akart csinálni még a szerelemről is.

Ő csak járt rondoson a házhoz, a szép albina rendkívül dorült volt, ha Szemes náluk volt. Meglátogatták őket mások is, de ezek kénytelenek voltak azt hinni, hogy Anna csupa

jég belül, és talán haját is az a hideg jég tette oly zuzmara-fehérré.

A diagnosis csak tartott; ekkor uj látogató állított be, Mánfay személyében!

Mindennapos lett, a mama mosolyogva fogadta, mikor jött, mosolygott vele, míg csak ott volt, sőt még akkor is, midőn elmenetelekor kikisérte; — mert hát Mánfay igen gazdag ember volt, szabad ura pénzének, mely különféle, de a legbiztosabb bankoknál és pénztárakban volt elhelyezve. Legalább így beszélte a hir.

Mánfay nem volt orvos, neki nem kellett diagnosis, ő tudta a nélkül, is, hogy Annát szereti; nem szereti, de imádja. Megkérte Taraynétól; ez örökös mosolyával nyujtá fiui csókra kezét; kis babája azonban nagyon levert lett, nem akart tudni semmiről.

De Tarayné egy titkos tanácsulést tartott négyszem közt Annával, a melyben végeztetett, hogy két hét múlva lesz az esküvő.

Mikor Szemes hallotta az első hirdetést a templomban, úgy vélte, hogy ez az utolsó kórjel, a mivel vége szakad a diagnosisnak, és bizonyossá lett a felől, hogy ő most halálos beteg, mert Annát végtelenül szereti.

Ennek a betegségnek pedig most már nincsen rendes orvosága, mert nagyon elharapózott, az istenszolgája is elmondta fölötte az első halotti zsoltosmát; itt renden kívül kell meggyógyulni; és daczára annak, hogy Anna már el volt ijegyezve Mánfaynak, egymásnak tiszta, szent szerelmet esküdtek. Tehát mégis volt már egy ír, a mi a gyógyulhatlannak mondott betegségen javított valamit; a második az volt, hogy habár szomorú köteleességben, de mégis csak járatos lehet Mánfayékhoz.

Mánfay nem sejtette, hogy Szemes az ő vetélytársa, mert Anna és senki nem szólt neki Szemesről; Mánfay furcsa tartozkodó jellemü levén, bizalmas barátai nem voltak, kik őt értesíthették volna a dologról; innen következtethető tehát, hogy Mánfay Szemest hozatta el, mint különben legjobb nevű orvost Tiszahajlékon.

E kis visszapillantás sejteni engedi, hogy ez a két ember egyenlően szenvedett a szép fehér angyalért, ott a kór-ágyon, egyik szabadon, a másik azonban titokban elrejtve fájdalmát a működő orvos részvétlen álarca alá.

— Minő szép, a mint így alszik, — szólt Mánfay, nejére nézve, — hogyan játszadozik a mosoly ajkai körül! Szegény, most a boldog mennyországban van, míg a kéjlég hatása alatt áll, de ha az megszünik, valóságos pokolban fogja érezni magát.

Az orvos fejével bölintott.

— Soká fog még aludni? — kérdezte Mánfay.

— Már nem; nézze csak, hogy mulik el mosolygása, mint komorulnak vonásai, közel van a felébredéshez.

— Valóban, végtelenül szenvedhet, inkább magamra vállalnám, mintsem hogy ő kinlódjék.

— Én szerotnék érte meghalni, — gondolta Szemes, és a betegre szegezé szemeit, az felnyitotta a bársony pillákat.

— Annám, imádott Annám! — kiáltá Mánfay, térdre borulva az ágy előtt, — meunyt kell szenvedned! Ez nem igazságos az égtől! Miért nem tört el az én kezem inkább, mint a tiéd!

Az orvos úgy állott az ágy végéhez, hogy a lámpaernyő miatt Anna ne lássa meg egyszerre és csak lassankint szok-jék hozzá, hogy ő is ott van.

Anna nem szólt semmit, nem tudott jó formán eszmélni sem; csak lassan kezdett magához térni.

— Fáj, nagyon fáj, — susogta.

— Fáj ugy-e angyalom? folytatta Mánfay kétségbeesve, és itt megakadt; ilyenkor nem jó vigasztaló szó az ember ajkára.

Az az orvos, kinek sohasem volt hivatalos dolga egészséges emberekkel, reszketett a sötétben; jó, hogy nem látta senki.

— Uram — szólalt meg — vigasztalódjék, a nagyságos asszonynak nem lesz semmi baja, és most kérem az ő egészsége szempontjából, ne izgassa fel, mert az csak súlyosbíthatja baját. Addig is, míg holnap eljövök, a hatásos cseppeket vegye be a beteg. Ettől jól fog aludni, a mi most igen szükséges. És mindenek előtt a sérves karra nézve a legcsekélyebb mozgást kerülnie kell. — Isten önökkel!

Mánfay az ajtóig kísérte. Szemes felült a fekete hintóba s haza hajtattott Ferkó kocsissal.

III.

Kétségtelen bizonyítvány.

Braunék háza látogatott volt. Maga Braun mint városi főügyész, széles körű ismeretséggel bírt. Egyáltalában oly helynek tekintett Braunék háza, a hol nagyon jól lehetett mulatni, mert volt négy lánya, egyik szebb, mint a másik. A szép lányok mindig ozsonnával vendégelték hódolóikat, úgy, hogy Braunék híresek voltak ozsonnáikról, mint Lucullus ebédjeiről. A fiatal emberek, ha ozsonnálni akartak, csak oda mentek. De az volt a legnevezetesebb, hogy maga Braun nem tudott semmit a sok czéczóról, mit felesége lányaival csinált, ő egész délután verte a paskievicsot a kaszinóban; különben furcsa arcot vágott volna a czifra gazdálkodáshoz; pedig Braunné asszonyság azt gondolta, hogy az ozsonna nagyon jó családok a fiataloknak, különösen ha oly csinos pinczérnök szolgálnak fel. A sok leány, ha nem jönnek kérők, ott marad a nyakán.

A legidősebb közülök Ilka volt és egyszersmind a legszebb. Erről maga is biztos tudomással bírt, mert az ozsonnáló fiatalok őt tüntette ki legjobban. Az igaz, hogy egyik sem tudott nála szebben mosolyogni, nem volt egyikük sem oly lekötelező kedvességű, mint ő. És természetők sem volt meg-egyező; a többiek, ha magokban voltak, mindig csak hancuroztak, játszottak, pöröltek egymás között, mint a jó testvérek szoktak; — Ilka sohasem; nála is meg volt a jókedv, de meg az önuralom is.

Ez az önuralom később független lelkületet idézett elő benne. Az öreg Braun többször megcsóválta fejét a fölötti nemtetszésében, hogy az ő leánya oly független szerepet akar vinni. Valamint a monarchának nincs inyére a nemzetek függetlenségi törekvése, úgy az öreg Braun is, mint családapa nem talált semmi örülni valót leányának elhatározott természetű fölötte, mert tudta, hogy nőnél a függetlenség többnyire csak délibáb, melyet az érzelmek szellője megzavar, és eltűnve csak kopár pusztaság marad. Ezen nincs meg az erőteljes szép fa, mely előbb a délibában rengett, de van helyette apró szikkadt fű, mely között néha mérges gyom virít. A gyenge nemnél a függetlenség gyakran elfajul, és szabadsággá válik, mert nincs meg az erős kéz a kormányrudra; különösen, ha akadályt talál, melyről visszapattan igyekezete.

Ott pedig már fajulás van, hol köpeny kell a valóra, mely azt eltakarja. Ilka nagyon tudott ez óvszerrel élni: arca, szemei, ha akarta, egészen mást mondtak, mint a mi belül volt.

Pedig hát régen kitalálták már azt a bölcsészek, hogy a szem a lélek tüköre, sok embernek még gondolata is kibeszél szeméből, — igaz; de ha más fonsor tétetik a tükör hátára, rosszul fog az mutatni: piros embert sárgán, fekete szenvedélyt mosolylyal. A számos fiatal ember közül, kik hiúságának tömjéneztek, nem kellett neki egy sem. Haragudott rájuk, hogyan tudnak oly csuszómászó hizelgők lenni.

Ilka lelkére szenvedélyes fájdalom nehezült, ez állapotot minden más esetben boldogságnak lehetett volna nevezni, mert nem legnagyobb, de egyszersmind nem legkellemesebb terhe-e a szívnek a szerelem? de mikor azt mondják: ne szeresd te azt, nem néz az rád ugy sem! — ilyenkor legfőbb orvosság a feledés. Azonban feledni nagyon nehéz.

Senki sem gyanította, hogy mi fáj az ő lelkében, hisz oly kedvesnek, oly vagnak látszott mindig. Ő azt tartotta: minék tudja más? ugy sem segíthet rajta senki! Az eltökolt, elfojtott fájdalom ezerszerre epesztőbb, mint az, melyben részvevővel találkozik az ember. Bizony Szemes doktor csak kötelességében jár el, ha segít Ilka szenvedéseiben.

Ilka soha sem érezte jobban a fájdalmat, mit a sértett hiúság és egyszersmind szerető, de rokonszenvre nem talált szív okoz, mint most, midőn Sarokyra várakozott. Ez a csélesap ember szolgálja volt akaratának, nem kívánhatott Ilka olyasmit, mit ez meg ne tett volna érte. Viszonzásul odaadásért Ilka őt játékszernek tekintette, melylyel mindent el lehet követni, a nélkül, hogy érdemes volna miatta önönmagának szemrehányásokat tenni.

Végre-valahára kopogott az ajtón. Ilka fölemelkedett, Saroky izlésesen a legújabb divat szerint öltözködve lépett be.

— Isten hozta! — szólalt meg Ilka, miközben puha kezeckéjét nyújtotta üdvözletül.

— Megbocsát nagysád, hogy ily sokáig várakoztattam — szólt Saroky, magát meghajtva, és megcsókolta Ilkának ujjhegyét divatos szokás szerint.

— Most az egyszer nem kap bocsánatot, ha nem tudja okát adni késedelmének.

— Uram teremtem! jó, elmondom. De lássa, én most tudnék oly mentségeket felhozni, melyekkel tökéletesen ki lennék mentve, azonban miután szeretem az őszinteséget, tehát a valódi és legfontosabb okot mondom meg.

— Halljuk, halljuk! — sürgette Ilka.

— Hát a komorna késett, és nem jött ol a kitűzött időre. Ez a Julie, mióta komorna lett, olyan, mint egy kis diplomata. nem mutatja ki kártyáit.

— Ezt én csak helyeselhetem, minék is volna mindent kitalálni; hadd törje más is a fejét.

— Na jó, tehát alkalmat adok én is nagysádnak, hogy legyen mit találgatnia, — és leült az átellenes székbe.

— Hahaha! hisz az nem diplomácia, ha valaki rébuszt ad fel, vagy éppen hallgat, hogy más találja ki gondolatait! — és ismét kacagott Ilka; oly jó kedve volt, mintha ő volna a leggondtalanabb lány a világon.

Saroky egy kis kesorúséggel folytatta.

— Nem mondom én sem, hogy diplomácia, de most ez egyszer meg akarom mutatni, hogy melyikünk lesz erősebb:

én árulom-e el magamat, vagy nagysád lesz kíváncsi, — és összeszorította ajkát, mint olyan, kinek elhatározott szándéka nem beszélni.

Ilka még úgy nem látta hangolva Sarokyt.

(Folyt. köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

(Folyt.)

„Miska bácsi“ szürke-haju, öreges, kedélyes nőtlen öreg volt; minden szava csupa jószág s nagy erénye, hogy a gyermekeket véghetlenül szerette, — nagy tehetsége, hogy a fogalmakat, eszméket észbeli fejlettségük fokához képest tudta velük közölni. Három évtizednél több folyt el azóta, hogy „Miska bácsiról“ nem hallottam, de valahányszor láttam azon magasztos képet, melynek aláírása: „Engedjétek hozzám jöni a kisdedeket,“ mindig eszembe jutott első tanítóm nemes alakja.

Tanítványai voltak: bátyám, a sóházi ellenőr s a gyógyszerész fiai. Ezek körülbelől egykoruak s készüléket nyertek tőle a latin nyelv elemeiben, hogy gymnáziumba mehessenek. Legfiatalabbak valánk: én, négy éves, kinek ártatlansága oly nagy volt, hogy még a betűket sem ismerém, s a velem egykoru X. Gizella, a bérlő leánykája.

Gyöngé testszervezetem miatt Miska bácsi még időelőtinek tartotta engem a betűk, számok és írás titkaiba beavatni; e helyett szívem s elmém képzésére utazásai s tapasztalataiból egyes részleteket, meséket, történeteket beszélt el előttem, miknek lényegét ha előttem vagy otthon el tudtam mondani, annak nagyon örült s mindannyiszor valami játékszerrel örvendeztetett meg.

Nem hiszem, hogy Miska bácsi Pestalozziról tudott volna, mindazáltal nézetem szerint okszerűbb nevelési rendszert nem követhetett. Kisdédóvodák még akkor nem léteztek; ma örömmel látom, hogy ezekben is hasonló a gyermek-tanítás.

„Diák“ iskolákra készülő társaim sorsát nem irigyletem, sőt néha szánakoztam is rajtuk, midőn az asztal mellett ülve, könyvük fölé hajolva, óra hosszant láttam őket a „haec mensa“-t vagy a „quae maribus“-t lelketlenül hadarni. Hajh, e sorsban később, midőn Miska bácsi kezei alól kikerültem, nekem is kellett részesülnöm.

Bátyám founhangon szokta volt leczkéit repetálni, melyek közt magyar történelmieket és bibliaiak is voltak. Ezen „mesékre“ nagy figyelemmel hallgattam s másnap aztán rendszeren én is elbeszéltem azokat Miska bácsinak. Így tehát a történet, biblia s Miska bácsi utazási elbeszélései korábbi tanulmányaim voltak, mint az abc.

Ezen tanítási rendszernek — most látom be, — előnyei mellett hátrányai is voltak. Előnyei: hogy gondolkozási s tárgyi emlékező tehetséget korán kifejtette, vonzalmat keltett bennem az elbeszélői előadás iránt s némileg képzelmemre is hatott. Hátrányai: hogy a szóbeli emlékező tehetséget nagyon olynomta bennem, minok következtében husz sornyi verset vagy egy nyomtatott oldalra terjedő prózát könyv nélkül be-tanulnom ma is a logóriásibb feladataim közé tartozik. Vissza-emlékszem harmincz év előtti olvasmányaim lényegére is, meg tudom mondani, az egyes kiválóbb fejezetek az illető könyv-

nek körülbelől hányadik lapjain vannak, de a klasszikusokból — kiknek „büflálásával“ pedig később annyit kinoztak — idézni egy-egy jelesb mondatot nehezen tudnék.

Ugyanez okból lett számbeli emlékező tehetségem is nagyon rozsz. A legfontosabb historiai események évszámait sem birtam soha emlékemben megőrizni, míg ellenben az illető korszak, a kérdéses eseménnyel összefüggő egyéb történetek, előzmények és következmények tisztán állottak előttem.

Hogy legszegébb koromban szó szerinti, könyv nélkül való tanulásra, különösen versek elmondására „is“ nem szorítottak, ennek hátrányos következményét azután sokszor éreztem. Kifejletlen maradt bennem a ritmus iránt való érzés is, annyira, hogy midőn aztán hazai és külföldi költőket olvastam, műveiknek mindig csak eszméire fordítottam figyelmet, míg nyelvük zenéje egészen elsiklott előttem; midőn pedig magam is kísérleteket kezdék tenni a kötött nyelvű költészet terén, a hanglejtés és rémelés oly bástya lőn előttem, melynek még ormára juthattam, nem egy lajtorjafok tört ki alattam. Kivételek voltak rám nézve a rimetlen jámbusok, mikben irnom nem esett semmi terhemre. Míg három-négy napig törülgettem homlokomról a kinos verejtéket, hogy két-három tűrhető rimes strófát összealkossak, ezalatt tizennégy éves koromban két hét alatt fordítottam le jámbusokban Schiller „Don Carlos“-át s első pathetikus novelláimban egész oldalakra terjedő, önkénytelenül jámbusokban irt dikiéziókra akadok. Ennek okát — azt hiszem, — részben sok drámai mű olvasásában, de logkivált abban lelem, hogy nyelvünk nagyon hajlik a jámbusra.

Ha a gondviselés nem tagadta volna meg tőlem azon véghetlen gyönyört, hogy fiam lelki tehetségeinek első fejlesztését én vezessem, a magamon tett tapasztalatok után indulva azon lettem volna, miszerint a működni kezdő elmében a kombináló, ítélő, képzelmi, tárgyi és szóbeli emlékező tehetségeket egyidejűleg és arányosan igyekezzem fejleszteni, egyikét sem a másik rovására, mert mindezen tehetségek egymásnak kölcsönösen eszközei. Paedagogjaink ezt elvül állították fel s helyesen; hanem ez elvnek gyakorlati alkalmazása a közös iskolákban vajmi nehéz, hol a tanító figyelme annyi gyermek közt oszolván meg, alig lehet képes egyiknek, másinak kiválóbb tehetségeit kiismerni, avagy tudomást szerrezni róla, miként ez vagy amaz a tehetség mélyen szunyad még a gyermekben. tehát épen ezt fejleszteni, a többivel arányba hoznia főfeladata.

Ezen nemes czélu gondezás tehát legelőször is a szüléknek kötelessége. Hogy az emberben születésétől kezdve bizonyos tehetségek csirái hatalmasabbak, mint a többi, az bizonyos; de épen azért nem szükséges eleinte ezen tehetségnek a többi rovására kitünőbb ápolása, mert az különben oly gyors fejlődésnek indulna, hogy a többit elnyomná s eredménye szellemi korlátoltság vagy legalább egyoldalúság lenne. A kiváló tehetség egyenlő ápolás mellett, a hozzá tapadó hajlamnál fogva úgy is később a többi fölé fogja magát küzdeni; de uralkodván felettük, a többi értelmi tehetség netaláni tulzásaiban mérséklője, mindenesetre pedig hasznos segítője lesz.

(Folytatása köv.)

Egy hét története.

Julius 12 dikén.

Flór Ferencz. — A vasuti kocsik. — Egy általános közös-ügy. — Az irói nyugdíj-intézet. — Legyünk készen. — Egy kis diplomáciai fogás. — Nem hivatalnok, de tisztviselő. — Egy császárfürdői bál. — Alant és fenn. — Mit susogtak a platánok. — Mit sutogott az én szívem. — Egy eltűnt tisztviselő. — Kidobott pénz. — A kecskeméti kapitány. — Lókötségek. — A „Corvina.“ — Gróf Károlyi Sándor.

Flór Ferencz, a pestvárosi Rókus-kórház igazgatójának gyászos vége még mindig nagy mértékben foglalkoztatja nálunk a kedélyeket. Mint ember, mint orvos és mint hazafi egyiránt köztisztület tárgya volt, mindig áldozatkész segítője a szegényeknek, a hazai orvosi tudomány egyik megalapítója és sok éven át szorgalmas, sükeres művelője; 1848-ban a honvéd-kórházak egyik főszervezője, a forradalom utáni szomorú években falusi visszavonultságban élt, a honnan csak 1861-ben, az alkotmányos élet újabb fölszállására tért vissza a fővárosba; akkor megválasztották rókus-kórházi igazgatónak, és ő egész odaadással és ifjúi hévvel vette föl újra szeretett hivatását, nagy tervekkel készítette a kórház átalakítására, a szenvedő emberiség javára; az alkotmányos csillám azonban csakhamar újra az ellenséges levegőben foszlott szét, és Flór Ferencz újra feláldozta fényes terveit, elnyomta kedvenc hajlamát, a becsvágnál erősebb volt benne a hazafiai érzet, lemondott az igazgatói tisztségről, újra visszavonult a magánéletbe; volt egy fia, szép és tehetséges, egyetlen gyermeke, ennek a kedvéért maradt most a fővárosban, ennek a nevelésére voltak most szentelve nappalai és éjjelei, ebben akart most a hazának szolgálni, és e fiuban napról napra nagyobb volt öröme, testben-lélemben egyiránt gyönyörűen fejlődött; akkor egyszerre, úgy hiszem, 1865-ben, — akkor már 18 éves volt a fiu — megbetegszik és néhány nap múlva meg volt halva! Vele együtt az apa szívébe is beleköltözött a halál, az eddig vidám kedélyű férfit szótlan lett, kerülte az emberek, el-eljárógatott a temetőre és órákat töltött kedves halottja sírjánál; barátai és tisztelői már akkor aggódtak fölötte, nem tanácsos nagyon sokat bele nézni a halál szemébe; akkor egyszerre bekövetkezett az 1867, azzal együtt a haza újbóli felszabadulása, és az új nemzeti kikelet az ő szívéből is leolvastotta a halálos jégkerget, a hazaszeretet újra fölvetette benne éltető lángjait, Pest város újra megválasztotta rókus-kórházi igazgatónak, és azóta újra ifjúi hévvel működött szeretett hivatásában a szenvedő emberiség javára; akkor egyszerre mult pénteken — de a többit tudják már olvasóim, — egy derék emberrel és egy derék hazafival kevesebb van a hazában, a közuti vaskocsi elgázolta; a vasuti igazgatóságot semmi mulasztás nem terheli e nagy szerencsétlenségben, a jeles Flór megtört a sinben, elesett, úgy ment rajta keresztül a vasuti kocsi, az egész olyan gyorsan történt, hogy a kocsi jelenlegi szerkezete mellett, teljes lehetetlen volt, megállítani a vonatot; az mind igaz, de nem kevésbé igaz az is, hogy tekintve a sok vasuti szerencsétlenséget, a kormányoknak — mert ez az összes emberiségre nézve közös-ügy — jutalmakat kellene kitűzni oly találmányra, melylyel a vasuti kocsikat a lehető

legrövidebb idő alatt, egy-két másodperc alatt meg lehetne állítani; másutt is, nálunk is évek óta újabb-újabb készülékek merülnek föl e czélból, de eddig egy sem felelt meg teljesen a czélnek; mindig újabb-újabb kísérletekre kellene tehát serkenteni a szellemeket, addig pedig, míg a tökéletes kerékfék feltaláltnak, utasítani kellene az illetőket, hogy a félig tökéleteset alkalmazzák; csak néhány hete, hogy egyik hazánkfiának egy kerékfék-készülékével tettök kísérletet, ez a készülék sem tökéletes, de egy-két perczel bizonynyal hamarabb állította volna meg az illető kocsit, és akkor a derék Flór Ferencz még most is élne, — ez az eszme foglalkoztatja most annyira a kedélyeket.

A másik eszme, mely még mindig foglalkoztatja a kedélyeket, az irói nyugdíj-intézet; megígérttem kegyeteknek, hogy e héten tüzetesen fogok szólni e tárgyról és az adott szót be kell váltani; de csak egy hónapra ha elhalaszthatnám! akkor legalább annyit mondhatnék bizonyosként, hogy az irói nyugdíj-intézet talán létre fog jönni; a mult csütörtöki első értekezlet annyit határozott ez ügyben, hogy nem határoz semmit, hanem választott egy bizottságot, mely a „lenni vagy a nem-lenni“ fölött határozzon; a bizottmány mult szombaton tartotta első ülését és kimondta ugyan a „lenni“-t, létesítési tervezet kidolgozására is felhívta a hozzáértőket, és a tervezet benyújtására egy havi határidőt is tűzött ki; hanem nagyon félt, hogy ezen egy havi időközben a szép eszmének hosszú időre való elaltatására fogják felhasználni; az akarat nem hiányzik hozzá, és pedig erős akarat, és az okokra nézve sem szoktak zavarba jönni; de ne előzzük meg az időt, legyünk készen minden eshetőségre; olyan könnyen csak még sem lehet talán agyonmesterkedni a nemes eszmét, mely mindjárt első nyilvánulására olyan jó és szép és nemesnek ismertetett föl, hogy már is több ezer forint ajánlatot föl javára.

Sőt már tánczra is hevitette a kedélyeket ez eszme, a császárfürdői első bál az irói nyugdíj-intézet javára tervezetik; tehát mégis lesz császár-fürdői bál az idén; úgy van, és kell is, hogy legyen, épen azért tartám kötelességemnek, azt írni a mult héten, hogy nem lesz; egy kis diplomáciai sakkhuzás volt ez e bálók érdekében, és a sakkhuzás fenségesen sükerült, az ellenzék azonnal „frontot csinált,“ csak azért is lesz császár-fürdői bál, és csak azért is az irói nyugdíj-intézet javára lesz az első.

Sőt nemcsak lesz, de volt is már nálunk a császárfürdőben, a budapesti hivatalnok-egylet rendezte mult szombaton és nekem csak az az egy alázatos kifogásom van e részben, hogy miért nevezi magát az egylet „hivatalnok“-egyletnek? Nem is említve azt, hogy ez a szó „hivatalnok“ a gyászszemlékű Bach-korszakban, tehát börtöni légkörben született a világra és már annál fogva is méltó reá, hogy „fátyol borítottassék reá,“ még hozzá olyan csunya, mogorva szó, hogy önkénytelenül a „komondor“-ra emlékeztet, holott egy alkotmányos tisztviselőnek csak a hűségre nézve szabad a komondorra emlékező-

tetni, egyebekben „tisztviselő“ az ő becsületes régi magyar czíme.

Ez egyet leszámítva, a bál igen szép volt, a nagyok szépen távol tartották ugyan magukat tőle, nem is volna rendjén, hogy ők is részt vegyenek alárendeltjeik vigalmaiban, hátrányára lehetne a felsőbbbségi tekintélynek, a melyet más-kép nem lehet fentartani, mint „zehn Schritt vom Leibe“, tehát legtöbbszörre kisebb tisztviselőkből állott a társaság, a mely azonban fenségesen mulatott; ki sem fáradtak a táncban és széptevésben, a szép hölgykoszoruban; bálkirálynőt azonban nem nevezek még; minek is? ugy sem találhók arczképét a Schrecker-albumban. Órákig elnéztem őket, a mint a derék fiatalok karjain lebegtek; olvastam szemükben, a mit a platánok rejtelmesen susogtak és a mit a hü szivek olyan epedően dobognak, és mélyen elszomorodott a lelkom. Szegény tisztviselő, addig ez a viritó szépség ott karjaidban százszor elhervad, míg te valósíthatod neki, a miről a ti hü szivek most olyan boldogul ábrándoz; nincsen boldogtalanabb teremtés az állam-tisztviselőnél, ha nincsen pártfogója, neked pedig arra nem igen lehet kilátás, mert nincsen egyebed tehetségnél és szorgalomnál; mi az? egyetlen püspök nagybátya vagy kortes-atyafi mindnyájatokat kivét a nyeregéből; oh, nagyon szép volt az a bál, kár, hogy a főnök urak távol tartották magukat tőle, bizonynyal ők is igen jól mulattak volna; a napokban egy igazságügyminiszteri tisztviselő eltűnt, egy levelet hagyott hátra, melyben írja, hogy kivégezi magát, és akkor kiderült, hogy pár száz forintnyi adóssága volt, azokat nem bírta kifizetni és azért kivégezte magát; mindig meghuzódva, szerényen élt, és még sem kerülhette ki az adósságot, nem is lehet azt kikerülni a becsületes kisebb tisztviselőnek, olyan csekély a fizetése; azért valóságos kidobott pénz, a mit az ország gróf Rádaynak fizet; a derék királyi biztos csudához hasonló ügyességgel fogdossa össze az alföldi lóköttöket, hanem az mind nem használ semmit; a míg a kormányok arról nem gondoskodnak, hogy közgei becsületes tisztviselők lehessenek, addig a lóköttöséget nem lehet kiirtani; Kecskeméten elfogták a városi kapitányt, és a városi kapitány a börtönben felakasztotta magát, mert Ráday gróf Szegeden reá jött, hogy ő is a lóköttökkel egy kézre dolgozott; igaz, hogy ez gonosz tett volt, de ennek a kapitánynak 5—6 gyermeke volt, és adtak-e neki annyi fizetést, hogy becsületesen fenn tudta tartani családját? E héten tartotta első értekezletét az országos rendészeti kongresszus, és a kik ott az ország minden vidékéről összejöttek, egyértelműleg oda nyilatkoztak, hogy a míg a közbiztonsági közgeket hivatásokhoz képest nem fizetik, addig közbiztonságról szó sem lehet nálunk; hanem ugy látszik, hogy ez még jó sokáig csak szép szó marad nálunk; magasabb okai vannak annak, hogy nem a munka arányához méretik a jutalom. Pedig ha a lopás bűn, akkor első sorban a kormánynak kell példát adni arra, hogy ő nem lopja meg az ő alárendeltjeit.

Tudom, kegyetek is örülnök, hogy kifogytam a térből, én is örülök neki, legalább nem kell hosszasan fejtegetnem annak okát, miért nem pártolják nálunk a „Corviná“-t. Mult kedden tartotta az egyet közgyűlését és a számadásból kitűnt, hogy ha csak újabb részvényeket nem bocsát ki, az egyet ma-holnap kénytelen lesz beadni a kulesot. Igen, de ki veszi meg az új részvényeket, mikor a régiék sem kelnek? Ha sok gróf Károlyi Sándorunk volna! Ez a derék főúr egy-

maga tiz részvényt, vagyis ezer forintot irt alá a derék „Corvina“ javára!

—i—r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A pesti jótékony nőegylet) július 2-kától augusztus 26-káig terjedő 8 hétre méltó pestvárosi szegények között leendő kiosztásra összesen 2823 frt 68 krt utalványozott, és pedig hetenkiúti segélyezésben állóknak 670 frt 80 krt, negyedévenként részesítetteknek 1518 frtot és egyszermindenkorra segélyezettetteknek 634 frt 88 krt. Ez alkalommal a választmányi nők új vizsgálatról tettek jelentést.

Az egyet következő a dományokért fejezi ki legforróbb köszönetét; és pedig: a Szent István társulatnak nagyobb számu ima- és tankönyvekért, továbbá a budai császárfürdő igazgatóságának 100 darab gőzfürdő- és 50 darab egyéb fürdő-jogyekért.

✦✦ (A magyar országos képzőművészeti tanács) mult kedden délelőtti 10 órakor tartá első ülését a muzeumban. Waldstein János gróf elnök megnyitó beszédében képzőművészetünk elhanyagolt állapotára utalva, előadá a tanács teendőit, melynek hivatása, a művészet előmozdítására vonatkozólag a kormánynak javaslataival és előterjesztéseivel segélyére lenni. Teendőihez fogván a tanács, először is ügyrendje szerkesztésére bizottságot küldött ki, melynek tagjai: Greguss Ágost, Havas Sándor, Henszlmann Imre, Keleti Gusztáv, Ráth György és a tanács jegyzője: Maszák Hugó. Ezután két indítványt fogadott el a tanács, melyek egyikét Henszlmann tette, és Budapest újjáalakításának tervezésére, a másikat Barabás tette és az ujonnan felállítandó mintarajztanodára vonatkozik. Mindkettőre nézve felterjesztés határozottat a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz.

✦✦ (E napokban) késő este a budai „Debreczen városa“ előtt levő sétányon egy csinosan öltözött fiatal ember járt ide s tova, félve, gyanusan tegintgetett minden felé, mintha valami roszban törné fejét. A különös visolet a poroszlóknak is feltűnt s csakhamar felvilágosítást is kértek, de nem kaptak. A fiatal ember, semmire nem ügyelve, nézegetett tovább és mindenfelé, míg végre a poroszlók bekisérték; de ő a bíróság előtt is ép oly szótlan maradt, mint a poroszlók kérdéseire. Folyton mereven nézett egy helyre és mosolygott, még csak nevét sem mondta meg. Minden jel oda mutatott, hogy a fiatal ember nem annyira gyanus, mint elmezavarodott. A nála talált névjegyén „Jankó Kálmán“ név olvasható.

✦✦ (Az országos magyar gazdasszony-egylet) július havi választmányi ülésében, az éves vizsgálattelet az egyet árvaléány-növeldejében e hó 28-dikán délelőtti 9 órára tüzte ki. Nagy lehangoltságot szült az országos segély iránt beadott kérvényre a magas kormány tagadó válasza. Hálás köszönettel fogadtatott ő fenségének, József főherczegnek abbéli kegyes ajánlata, melyet a Margit-Sziget igazgatósága utján az egylottel tudatott: hogy a margit-szigeti meleg forrásnál ivóvizért bogyüendő pénzből az országos magyar gazd.-egylet árvaléány-intézete és a gyermek-menhely egyenlő részben részesülnek, a viz osztogatása azonban egy intézeti árvaléány által eszközültessék, ki tökéletes ellátást talál a szigeten. A választmány örömmel fogadta Zichy Antal, kerületi tanfelügyelő urnak átíratát, melyben az egyet értesítettik a vallás- és közoktatási miniszter ur abbéli ígéretéről, hogy egy

vagy két egyleti kitünő árvaleány-növendéknek elsőbbség adatik, ha netalán fel akar vétetni a budai államképezdebe.

♦♦ (A Margitszigeti) meleg forrás ivó-vízének jövedelmét József főherceg — mint föntebb írtuk — a magyar gazdaszszonyok árva-intézetének ajándékozta, az intézet egyik árvája adja ott a vizet és veszi át érte a néhány krajczárt, a mit neki adnak. Mult kedden egy ur egy pohár vizet kér az árva leánykától, és midőn az üres poharat visszaadja, egy bankjegyet ad neki és távozik. A leányka megnézi a bankjegyet, 50 frtos volt, ijedten szalad tehát az ur után, és meg mutatja neki, hogy tévedésből ily nagy pénzt adott neki. „Tudom“, feleli erre az ur és folytatja utját, csakhamar eltűnik a fák sűrűjében, és maig sem tudni, hogy ki volt az árvák ezen nemes jóltevője.

♦♦ (A magyar hírlapírók) nyugdíj- és segély-intézetének alapjához Kármán Lajos ur, pesti köz- és váltó-ügyvéd egy darab 100 forintos magyarországi földtehermentesítési kötvénnyel, neje Kármán Miksits urhölgy részéről szintén egy 100 frtos magyarországi földtehermentesítési kötvénnyel, gyermekei: Lajos, Béla, Dezső és Aranka részéről pedig egy darab arannyal járult. A földtehermentesítési kötvények az illető szelvényekkel is el vannak látva.

♦♦ (Flór temetése) vasárnap délután 5 órakor ment végbe a Rókuskórházból, mely előtt, különösen a végtisztesség-tételre óriási közönség gyűlt össze. A városháza s a városi épületekről gyászlobogó jelenté a városi főorvos elhunytát. A nehéz selyem földvel borított koporsót ifju orvosok vitték ki a kórházból a kápolna előtt felállított gyászravatalra, hol azt Déry rókusi plébános áldotta meg. A gyászbeszédet dr. Poór Imro tartá. Kiemelte az elhunyt életének főbb mozzanatait, ezután az elhunyt működését jellemzé. Két nagy eszme longatte át áldásos életét. Az egyik: a magyarosodva művelődés; a másik: a közegészségi ügy rendezése. Ő hatáskörében mindent elkövetett, hogy az orvosi szakirodalom és ügyvitel magyarosodjék; mire a szónok ihletes beszédében több adatot idézett. A magyar orvosi ügyet annyira előmozdítá, hogy a magyar orvosi nyugdíjintézetre kétszáz darab aranyból álló alapítványt tett, könyvtárát a városi kórháznak, sebészi műszereit a kórkázi segédboncznokoknak önképzésére ajándékozta. Emlitendő az is, hogy Flór mindig magyar ruhában járt. Mi a közegészségügy rendezését illeti, az ő elnöklete alatt sikerült létrehozni a pesti közegészségi bizottságot, a Rókus-kórház rendezése körül számos érdeme van, főleg az ő buzgólkodásának köszönhető, hogy a kórháznak bonczterme s halottas háza van. Pályatársai annyira elismerték e működését, hogy nagy arczképét közelebb akarták a Rókus-kórházban leleplezni. Szónok még más számos részletet idéz, s a kegyelet ékes szavaival vett bucsut az elköltözöttől. Erre megindult a gyászmenet, a koporsó körül orvosok s más városi tisztviselők vitték a fáklyákat. A temetőben Lipcsey tanár mondta a gyászbeszédet, s ozzel a szomorú ünnepély véget ért. Hogy mily roppant volt a temetőben megjelent tömeg, ezt azon adat is bizonyíthatja, hogy egy órával a temetés után is a közuti vasutvonatok még mindig nem közlekedhettek.

♦♦ (Házánkban) 150 magyar lap és 89 hazai német lap jelenik meg, melyek közül az elsőeknek 100 ezeren felül van előfizetője, az utóbbiaké a 90 ezeret haladja meg. A lapok közzé sorozzuk, természetesen a folyóiratokat is. Ha elgondoljuk, hogy a német olvasók nagy része azon felül még külföldről is járát lapokat és folyóiratokat, azonnal kitűnik a nagy aránytalanság a német és magyar olvasó-közönség közt. A

hírlapírók száma még eddig nem határozható meg tüzetesen; de körülbelül van összesen 250—300, kik közül többen más téren is működhetnek.

♦♦ (Dr. Vaskovics János ur), jeles orvosunk budai hidegvíz gyógyintézetében e hó 8-dikán este a fürdővendégek zártkörű tánczestélyt rendeztek, melyen a testvér-fővárosokból nagyszámu és igen válogatott közönség vett részt. Az estély az ügyes rendezés és fesztelen jókedv tekintetében mintaképe volt a hasonló multságoknak, a táncz késő reggelig tartott s a vig társaság még ekkor is csak nehezen tudott elválni egymástól.

♦♦ (Rimaszombatról) hosszabb értesítést kaptunk a Fábry János vezetése alatt álló nyilvános „Felsőbb leánynevelő tanintézet“ ez évi működéséről. Ez értesítésből látjuk, hogy az intézet a kor igényeihez képest van berendezve s mind a kötelezett, mind a rendkívüli tantárgyak előadására nagy gond fordítatik. A rendes és rendkívüli tantárgyakat tíz tanár és két nevelő adja elő; van az intézetnek állat-, növény- és ásványtani gyűjteménye, több vegytani készlete, 158 kötetből álló ifjusági könyvtára, több lapja, tornászati eszköze, s a növendékek közelebb már „leány-egyletet“ is alakítanak, hogy jókor megtanuljanak a közügyek iránt melegen érdeklődni és lelkesülni; a rendes tantárgyakon kívül a magyar alkotmánytan, lélektan, szépzészet, női kézi munkák, szépirás és rajzolás a franczia és angol nyelv, műrajzolás, tornászat, műéneklés, zongora, táncz és ruhavarrás is taníttatnak: Az intézetben bennlakó növendékek 300 frt tartásdíjt fizetnek félévi, vagy legalább két és fél havi előleges részletekben. A növendéknek a legközelebb lefolyt tanévben 88 növendéke volt. Az 1871—72-dik tanév szeptember hó 11-dikén veszi kezdetét, de az intézeti bennlakás zongora és ruhaszabás tanítása iránti előjegyzések már augusztus 15-dikéig eszkozlendők. Rimaszombat városa e tanév folytán 200 frttal s három öl tűzifával segélyezé a jógyekezetü intézetet, s Mayer-Marikovszky Emma urnő egyes tantárgyakat díjtalanul adott elő a nevelés érdekében. Fábry János — miként ez értesítésből olvassuk, — ha növendékek jelentkeznek, a tanítónői képezde első évi tanfolyamát is megnyitja a jövő tanévben.

♦♦ (A császár-fürdő) — a kellemetlen időjárás daczára — már is igen látogatott. Szobái elfoglalvák s volt nap, melyen körülbelül négyezer ember használta fürdőit. Mikor a Margit-sziget megnyílt, azt mondák: a császárfürdőnek vége lesz. Ezt mondták különben az omnibuszokra is a közuti vas-pálya létesítésekor. És aztán a császár-fürdő most is csak oly látogatott, s a városligetbe is majdnem annyi társaskocsi jár, mint annakelőtte.

♦♦ (Hivatalos kimutatások szerint) a mult évben a magyarországi dohány-tözsökben összesen 1905 mázsa burnót, 203.617 mázsa különféle pipadohányt és 370.724.600 db. szivart adtak el. Ez tehát oly kiadás, melyek milliókra rug, és melyhez a drága nők épen olyan kovóssá járulnak, mint a kártyához, billiárdhoz sat., a melyek szintén igen szép összegecskéket nyelnek el évenkint, és melyeket ha összeszámítanának, könnyen ki lehetno számítani, hogy melyik drágább: a férj-o, vagy a feleség.

♦♦ (A budai szinkörben) mult kedden lépett fel mint vendég Medgyasszay Ilka k. a. A szinkör a rekkonó hőség daczára meglehetősen megtelt. A kisasszony, a ki már egyszer rendes tagja volt a budai színháznak, azóta sokat haladt. Alsó hangja tömörebb, erősebb, játéka pedig sokkal mérsékeltebb, öntudatosabb, mint az előtt, a nélkül, hogy előbbi olovenségé-

ből és színéből a legkisebbet is vesztett volna. Fő előnye, hogy nemcsak énekel, még pedig minden szót markirozva, értelmesen énekel, de játszik is, alakít. Mult csütörtökön lépett föl másodszer a több mint sikamlós „Párisi élet“-ben és daczára a szeles időnek, a szinkör szépen megtelt, a tetszés pedig talán még a keddinél is nagyobb volt.

✦✦ (Rózsás napló.) Dorbai György volt honvéd alezredes és az olasz savoyei katonai rend lovagja, ki előbbi Scheiter név alatt egyike volt legvitézesebb honvédeinknek, és később Olaszországban viselt hőstettei folytán a magyar vitézségnek fényes elismerést szerzett, a napokban tartá esküvőjét özv. Peláthy Józsefné, szül. Nemeshegyi Berta közkedvességű s a fővárosi körökben általában tisztelt urhölgygyel. A nászasszony az esküvőnél Karácsonyi Guido gróf édes anyja, szül. Stahrenberg grófné volt, a násznagyok közt volt Türr István tábornok is, ki a házasulónak a csaták tüzeiben bajtársa volt.

✦✦ (Vegyes hírek.) Az országos lövész ünnepély programját az ünnepélyrendező bizottság következőleg állapította meg: Augusztus 17-én ismerkedési találkozás; 18-dikán délután 2 órakor kezdődik a diszlövés, melyre egy küldöttség a királyt is meg fogja hívni. A diszlövés 23-ig tart. — A régi levelezési lapok postai használata folyó évi május hó végével megszűnt. Egyébiránt megengedtetik, hogy a felek a kezeik közt még meglevő régi levelezési lapokat, ha azok még beírva nincsenek, folyó évi július hó 31-ig még felhasználhatják, avagy ujakkal kieserélhetik. — Pest város gazdasági bizottmánya, tekintve az ipariskolának az iparos osztály szellemi és anyagi jóléte előmozdítása tekintetében tapasztalt áldásos hatását, a részére eddig 600 frtban megállapított évi segélyt 1800 frtra javasolja emelni. — Hia dor — Jám bor Pál — újabb költeményei Tettey Nándor és társa könyvkereskedésében (Pesten a vastuskóhoz) szerezhethők meg. Ara két forint. — A palityi fürdőben július 1-ig 271 vendég fordult meg, s hogy több is nem volt, annak a nagy mértékben érezhetővé vált lakhiány az oka, mert üdvös hatásáról mindinkább ismertté levén, számosan jelentkeznek, kiket lakhiány miatt vissza kell utasítani. Görvélykóros és ezuzos, valamint idült küteges betegek legnagyobb számmal vannak képviselve. — A pesti kegyesrendi gymnasium dalárdája a hó 9-én a városi vigarda kistermében hangversenyt rendezett, mely a műsor minden pontjában fényesen sikerült. A szép számmal megjelent közönség elégiülten távozott. — A kir. m. természet tudományi gyűlés 1000 frtos pályázatát hirdetett egy népszerű mezőgazdasági vegytaura. A pályázók a kidolgozandó mű tervezetét és egy teljesen kidolgozott fejezetet tartoznak beküldeni megbírálás végett. Pályázati határidő ez évi novemberhó 30-dika. — A nők építő-egylet ez évi vizsgája a hó 19-dikén és 20-dikán megy végbe. — Mult csütörtökön reggel egy százados a Mollinary-czredből levototte magát a Károly-kaszárnya harmadik emeletéről az utczára és azonnal halva maradt. Valami nővel összejördült, azért követte el magán a szörnyű tettet. — Györffy Gyula jeles országgyűlési képviselő fiát, a ki évok óta lábfiizamiban szenvedett és az orvosok által már végkép „foladatott“, Dal-Cin asszony, a csudaorvosnő Vittoriában négy nap alatt tökéletesen helyreállította, sőt midőn negyod nap a fizamat beillesztette, a kis fiu legkisebb fájdalmat sem érzott. Lónyay Gábor loánykájának lábfiizamát is tökéletesen helyre állította a nő, a ki pedig sem írni sem olvasni nem tud.

✦ (Halálozás.) Áldási Antal, Budaváros köztisztviselőben álló főbirája, a napokban Szliácson meghalt. Béke hamvaira!

Gazdasszonyoknak.

Sárga barack befőtt.

A sárga barack magvai kiszedetnek és azok szitán át-töretnek. Ekkor az áttört gyümölcsöt meg kell mérni és ugyanannyi czukrot egy kevés vízzel leöntvén sűrűre meg kell főzni, közbe közbe lehámozván azt. Ha a czukor már sűrű és erős cseppeket vet, a barackot belé kell tenni, s mindaddig forni hagyni, míg egy hideg tányérra cseppentve szét nem folyik. Áthülve, poharakba kell önteni és hűvös helyre el-tenni.

A barackot még ugy is lehet készíteni, hogy nyersen lehámozzuk, felforraljuk és szitán áttörjük, és csak azután mérjük meg a czukrot és főzzük meg még egyszer a czukorral együtt. Mind a két mód egyiránt jó.

Ribiszke czukorban.

Tisztítsuk meg a ribizskét, mérjük meg és tegyük fő a tűzre egy kis vízzel ugyanannyi czukrot, mint a mennyi gyümölcsöt be akarunk főzni, hagyjuk sűrűre befőzni, törjük szitán át a ribiszke felét, öntsük a levét a czukor közé, hagyjuk forni, míg sűrűsödni kezd, akkor tegyük belé a többi ribizskét, egy negyed órai főzés után szedjük ki ezüst kanállal, a levét hagyjuk sűrűre befőzni, tegyük be még egyszer a ribizskét a forró lébe, hadd forrjon még néhány perczig, vegyük le a tűzről, áthülés után pedig tegyük üvegekbe, másnap kés-sük le papírral, és tartsuk hűvös szellős helyen.

A ribizskét egész fűrtökben is be lehet főzni, akkor is egy font czukor számittatik egy font gyümölcsre.

Ugyanilyen módon főzessék be a som, csak hogy ezt nem szükség áttörni, hanem mind maradjon egészben.

Olasz befőtt.

Egy font szép leveses fekete cseresnyéből és ugyanannyi meggyből a magvakat ki kell szedni, egy font czukrot egy meszely vízben sűrűre megfőzni, a cseresnyét és meggyet belé tenni és egy óráig főni hagyni. Ekkor egy font áttört málnát közé kell vegyíteni, és mindaddig főzni, míg meg nem sűrű-södik, ha egy kis kanállal tányérra teszünk belőle. A kihült befőttet száraz üvegekbe kell önteni és csak másnap bekötözni és jó helyen elteni.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: egy kisebb asztalra való terítő rajza. E terítőt fehér piquére, vagy sötét színű posztóra kell himezni, első esetben jó színes mosó pamuttal, p. fekete, vörös, sárga, barna sat. színekben, a másik esetben pedig vastag sodrott selyemmel.

A 2-dik szám: a terítőhez tartozó egyik czifrázat.

A 3-dik szám: a terítő széle, melyet azonban nagyobb asztal-terítőkre, szőnyegekre sat. is fel lehet használni.

A 4-dik szám: zsinórzási minta alsó szoknyákra, gyermekruhákra, asztalterítőkre sat.

Az 5-dik szám: keskeny nyakkötő végébe való himzés rajza, színes tafotán színes selyemmel himzendő.

A 6-dik szám: D ó r i a név, fehérneműekre.

A 7-dik szám: L és G betűk.

A 8-dik szám: finom battist-zsebkendő körüli franzia himzés.

A 9-dik szám: E és M betűk.

A 10-dik szám: th é á s - k e n d ő c s k é k középre való himzés rajza, színes pamuttal kivarrandó.

A 11-dik szám: kis virág, fehér himzések kitöltésére.

A 12-dik szám: Z betű.

A 13-dik szám: g o m b l y u k körüli himzés rajza.

A 14-dik szám: fehérneműekre való himzés rajza.

A 15-dik szám: B és M betűk.

A 16-dik szám: J és Z betűk.

A 17-dik szám: B és V betűk.

A 18-dik szám: f e l s ő g a l l é r himzés mintája.

A 19-dik szám: k é z e l ő rajza, az előbbi gallérhoz tartozó.

A 20-dik szám: M á r i a név zsebkendőre. És végre

A 21-dik szám: s z i v a r - t á r c z á r a való himzés rajza, szürke bőrön, színes selyemmel himzendő.

B e c k J. fehérneműek kereskedésében, (korepesi-ut 1-ső szám) a fehér hattyúhoz czimzett vendéglőben, minden minőségű és formájú női, férfi és gyermek fehérneműek kaphatók:

Gyermekek részére nyitott ingecskék darabja 60, 80 kr, 1 frt, 1 frt 20 kr, hosszú vánkös csipke betétekkel, vagy czakkal 1 frt 50 kr, himzésel 3 frt, 3 frt 50 kr, fodorral 4 frt, 5-6 frt, piquét takaró 1 frt 30 kr, női ingek félvászonból czakkal 1 frt 40 kr, chiffonból 1 frt 50 kr, diszszel 2 frt, 2 frt 30 kr, hollandi vászonból 1 frt 80 kr, 2 frt, diszszel 2 frt 50 kr, himzett betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, egészen himzettek 3 frt 50 kr, 4 frt, 5-6 frt, hálókötösök 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, fésülő köpeny 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, egyenlő bőségű alsó szoknyák czakkal 2 frt, ékbe vágottak diszszel 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4-6 frt, női lábravalók 1 frt 2) kr, 1 frt 40 kr, 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, kötének simának darabja 50, 60, 70 kr, fodorral 1 frt, 1 frt 30 kr, 1 frt 50 kr, fűzőkék kicsinyek darabja 80 kr, franczia kapocscsal 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, mindenféle kontyok és hajtöltések minden árban, fehér vagy színes krinolinok darabja 1 frt 80 kr, 2 frt, lószőr szoknya széles dudorral 3 frt 50 kr, széles fodorral 4 frt 50 kr, 5 frt, fodorral és turnírral 6 frt. — Fehér vagy fekete moll-corsettek darabja 1 frt 50 kr, ujjakkal 80 kr, 1 frt, 1 frt 50 kr, kivágott ruhához belső chmizettek 1 frt 50 kr, 2 frt, himzett tüllanglóból 2 frt 50 kr, 3 frt, minden minőségű női és gyermek színes fehér harisnyák, háló főkötők, pongyola főkötők, battist zsebkendők színes széllel tucatzja 3 frt 50 kr, vászon zsebkendők tucatzja 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt, 5 frt 50 kr, 6 frt. — Férfi színes ingek 1 frt 30 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, chiffonból 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, vászonból 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, rumburgi vászonból 3 frt 50 kr, 4 frt, lábra valók 90 krtól 2 frtig, — legujabb férfi gallérok, kézelek, ingek, mellbetétek és nyakkendők minden áron, férfi bélelt napernyők 2 frt, 2 frt 50 kr, valamint női napernyők nagy választékban.

Turcsány Antal,

hölgyruha-készítő

ajánlja magát a legujabb divat szerinti ruhák gyors elkészítésére.

Lakása: uri-utca 6-dik szám.

Számrejtvény.

Gruber Psik Mariskától.

1, 5, 8. Falusi bíró ezzel halad,
Büntetésként soká marad.

9, 2, 9, 5. Aczél kar és éles szem,
Ennek fél győzedelem.
7, 6, 5. Magyar tenger nyitott ere,
Erről visz hajó Füredre.
3, 2, 4, 10, 11. Ég ostromára kelt ürtült hada,
S Jupiterrel fogát mind ott hagyta.
1-11. Gyémánt szilárd a jelleme,
S azért bizik e hon benne.
Magas polczon áll, és bizton.
Megfejtési határidő: augusztus 13-ka.

A f. évi 25-dik számban közlött számrejtvény értelme:
„A szerelem, a szerelem, a szerelem sötét verem! Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Bereczk Ilka és Mariska, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Báthory Zsigray István, Moesz Marossy Emilia, Brocken Kovács Emma, Gyura Janka, Darvasy Róza, Koch Teréz, Jánossy Lajos, Rátkay Emilia, Szilágyiné Rátz Teréz, Beke Kornélia, Mirkva Hermin, Pethő Antalné, Schmidt Fáni, Geher Antalné, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Jaczkovich Velyászkya Anna, Szmodits Gizella, Löwy Izidor, Kosztyik Berta, Sztancsek Vilma, Sváby Izabella, Guba Jánosné, Dubányi Róza, Ujváry Anna, Pencz Marcsa, Mátyás Berta, Kemény Karolina, Tóth Emilia, Pethes Józsa, Sárközy Béláné, Boros Nina és Róza, Stein Betti, Vörös Juliska, Turcsányi Eleonóra, Seján Gorzó Kornélia, Tormássy Mari, Pázmándi Jeremiás Irén, Hegedűs Antónia, Andrassy József, Telendy Eliz, Sthymmel Emma, Oszlányi Mária, Joannovits Irma, Nagy Laura, Keczei Ferenczné, Szebeni Borbála, Vitéz Mari, Nagy Krisztina, Benedikovics Róza, Schmidt Zsuzsanna, Illyásevits Ilka, Albert Lilla, Szalgháry Józsefné Crescentia, Pap Kovácsik Gizella, Szűcs Lajosné, Pap Cziike Karolin, Vághó Aranka, Lazur Lajos Anna, Kalós Péterné, Szedlák Sarolta, Fülöp Mariska, Pásztelyi Daniellovich Emilia, Szepessy Szilágyi Lidia, Zloczky Anna, Szikszó Tullia, Ivády Nina, Trieb Róza, Erzsé és Kamilla, Mudry Pálkuty Janka, Birró Domokosné, Rasó Zatkalik Teréz, Szalgháry Mariska, Bukóvszky Regina, Szapper Janka és Izabella, Schmidt Fanni, Ritter Gabriella, Kalós Erzsé, Horváth Ida, Lászlóffy Irma, Pajor Mari, Vizkelety Irma, Szilárdy Lilla, Orbán Paulin.

A f. évi 24-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Bukóvszky Regina, Kalós Erzsé, Horváth Ida, Lászlóffy Irma, Pajor Mari, Vizkelety Irma, Róth Vankay Mari, Juhászovits Illyásevits Ilon, Orbán Paulin.

Tartalom.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban, Csukássy Józseftől. (Folyt.) — Bucsú-dal, Halász Dezsőtől — Anselm orvos. (Beszély.) L a u k a Gusztávtól. (folyt) — Mondd, miért. Nemes Ödöntől. — Sikamlós ösvényen. (Elbeszélés.) P o s t a Sándortól. (Folyt.) — Hogyan támad az író. (Irodalmi emlékirataimból.) S z o k o l y Viktortól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalappja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>30. SZ. Julius 23-kán. 1871.</p>	<p>Hasonkinti színezett dívathéppel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p> <p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	--	---

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban.

Csukássi Józseftől.

(Folytatás)

II.

Ha most vizsgálat alá vesszük, mint áll e kérdés Angolországban, csakhamar ki fog tűnni, hogy az angol nők nem tagadták meg a román és germán származást. A küzdelem, melyet állami s jogi egyenlőségük érdekében folytatnak, francia testvéreikre emlékeztet, a társadalmi viszonyok terén kifejlesztett tevékenységük ellenben a german elemre.

Sajátságos, hogy Albion büszke lánya a törvény előtt kevésbé szabad, mint a német nő. „A férjes nő Angolországban nem felelős azon bűntényekért, melyeket férje jelenlétében elkövetett.” — „Károk, melyeket nők okoznak, ép úgy térítendők meg, mintha háziállatok okozták volna azokat.” A családjog Stuart Mill „The subjection of women” című könyvében szintén oly sérelmes alakban jelenik meg előttünk, hogy a következtetés, melyre szerző jut, s mely szerint „a nők Angolországban rabszolgaságot élnek és csak kegyes vagy kemény kegyuruk vannak,” — teljesen igazolt.

A nők e jogtalan állása ellen már e század elején lépett föl Mary Wolstonecraft „The rights of women” című könyvében, s utána mások. A kérvényezési joggal azonban csak 1856-ban éltek a nők. „The law mendment Society” két kérvényt intézett a kormányhoz, melyek közül az egyik 3000 nőalírással volt ellátva, a másik 25,000 mindkét nemű aláírással. A kérvényeknek nem volt valami nevezetes eredményük.

Ennek dacára törekvéseik nem a polgári jogviszonyok

javítására szoritkoznak. Tudva levő, hogy a politikai szavazatjogot egyaránt lelkesülten sürgetik nők és férfiak, s hogy ezért kérvényeznek is. Stuart Mill, Fawcett tanár s mások lehetőleg melegen karolják fel ez ügyet, miáltal e törekvésnek kétségtelen figyelmet biztosítanak.

„The national Association for the promotion of social science,” melynek főadata a társadalom különböző osztályait kölesönös jogaink és kötelmeik iránt fölvilágosítani, nemesak tagokul szólította föl a nőket, de arra is, hogy nyilvános vitáikban részt is vegyenek.

Ezenkívül a napi sajtóban „The english womans Journal” szintén a nő polgári s állami egyenjogosításaért küzd.

Ezzel röviden jeleztük a harcztot, mely ott a nők jogaira vonatkozólag folyt. Ha számba vesszük, mit tekintenek az angol nők kötelmüknek s mit tettek társadalmi szempontból: kívánalmakat jogosultaknak kell elismernünk. Kevés ügyszak van, még az állami beligazgatás terén is, melyen az angol nők figyelme és tetteje nem lendített volna.

Pontes de Davisies beszéli, hogy a börtönök, az ugynevezott javító-házak a nő-bűnösökre épenséggel végzetesek voltak, s hogy számuk évről évre növekedett. Negyven évvel azután, hogy Howard föltárta a börtönök borzalmait, még különbség nélkül zártak össze fiatal leányokat, kik alig kö-

vettek el igazi büntényt, kitanult nő-bűnösökkel, sőt gyilkosokkal.

Foglalkozás nélkül 300 foglyot hagytak magukra 190 meternyi téren. Ezek kártyával, szitkozódással, verekedéssel töltötték az időt, s ha pénzüik volt, pálinkaivással. A börtönörök csak kettesével, hármásával mertek e pokolba lépni s akkor is tetőtől talpig fegyverkezve. Miss Rye volt az, ki fegyver és kíséret nélkül nyitott e börtönökbe. Először a vallási érzületet törekedett e nőkben felköltetni, de nem állapodott meg pusztá szavaknál. Lakást vett a börtön-épületben, melyben mindenekelőtt a munkát akarta meghonosítani. Már hat hó leforgása után mind a fegyenczek magaviselete, mind a tisztaságra nézve rendkívüli változás volt észlelhető.

E kezdeménytől keltezendő az angol börtönügy reformja.

Miss Rye elment a bajókra is, melyeken a deportált gonosztevőket Ausztráliába küldték, és társaságot alakított, mely feladatául tűzte ki a deportáltakat védeni, és őket Ausztráliában tisztas kerestetre segíteni.

Lady Chisholm halhatlan érdemeket szerzett itt magának. Ausztráliába szép fiatal leányokat deportálnak gyakran csekély vétség miatt. Miután a férfi gonosztevők száma aránytalanul nagyobb, Sidney lakói közt tíz férfira alig esett egy nő. Ha tehát valamely hajó ily szerencsétlen teremtéseket szállított oda, úgy ott a férfiak részéről a legnagyobb durvaság várt rájuk. Iszonyu jelenetek kerültek színre, melyeket a rendőrség nem akadályozott meg. Lady Chistolm a kormány közbelépéséért folyamodott, hogy állítson menházakat a szerencsétlen nők számára, kiknek megérkezésükkor a szabadban kellett az éjt tölteniök.

Hosszas sikertelen kérés után végre egy raktárt engedtek át neki használatul. Erre a legügyesebb lányokat ügyekezett egyes családoknál elhelyezni, a tudatlanokat varrni, főzni és egyéb házi teendőkre oktató, hogy aztán mint cselédek szintén alkalmazást nyerjenek.

A Lady nem szoritkozott Sidneyre, hanem hosszú, fáradsalmas utakat tett, hogy védenzeit kevésbé népes vidékeken is elhelyezze. Házasságokat is eszközölt ilykép. Ez utóbbit tisztán emberiségi szempontból tűzte miss Rye feladatául; kiköltözéseket létesített, hogy nőket szállítson oly vidékekre, hol azokban hiány mutatkozott, és mindezt a legnagyobb kiemélet és figyelemmel.

Miss Mary Carpenter 1854-ben javító-házat alapított Red-Hill-Lodgeban, Bristol közelében, fiatal lányok számára. Ez épületet a tulajdonos: Byron özvegye bocsátá rendelkezése alá. A hatóságok, melyeket a kivivott siker figyelmessé tett, ide küldték a fiatal nő-bűnösöket, a helyett, hogy bezárták volna. Indiában is megkísértette képző-intézeteket állítani nők számára, és ezért nő-tanítókat vitt magával Angliából, miután az indiai leányokat nem lehetett reá venni, hogy férfiak által tanittassák magukat. Mary Carpenter oly alaposan ismeri a börtönügyet, hogy államférfiak is figyelembe veszik tanácsát.

Miss Florence Hill meghonosítani törekedett azon alapelveket, melyeket Met rayban fiatal bűnösök javítása körül követnek. A munkáslakok ügyét Burdett Coutts vette kezébe. Miss Twining a szegény-házak javításán fáradozik, miss Francis Power Cobbe, és miss Bessie Parkes a cselédügyet törek-szenek reformálni.

Miss Nichingale hogy mit tőn a krimi háboruban, tudvalevő A n d i e n a két első havában oly nagy volt az angol hadsereg megerőltetése, hogy a legényesség 30% lőn annak

áldozatává; az utolsó öt hó alatt e halandóság $\frac{2}{3}$ -addal csökkent.

Elég sajátságos, hogy miss Nichtingale-nek az orvosok és hatonai hatóságok részéről nevezetes előítéletek állottak utjában.

A háboru után meglátogatta a katonai kóradákat és újjal mutatott a főnforgott viszásságokra. Reformjavaslatait csakhamar elfogadták. Az angol nemzet igen szépen ismerte el e nemes hölgy fáradozását, midőn bizonyos összeget bocsátott rendelkezése alá, hogy azon betegápolót alapítson.

Vizsgáljuk most kérdésünk azon oldalát, mely fölött Angolországban, mint kereseti kérdés fölött foly a vita.

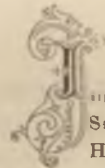
Ez az 1856-diki népszámlálás után lépett előtérbe, mely alkalommal kitünt, hogy Angliában tényleg két millió nő van saját keresményére utalva, s hogy ezek tulnyomólag jobb családokhoz tartozván, csak a tü és tanítói pálya között választ-hatnak.

1860-ban a Brodfordban ülésezett női congressus kezdeményezése folytán, a nőnem keresetképesége érdekében egyesület alakult Londonban. Az egyesület főrangú férfiak s nők vezetése alatt áll, élükön Shaftesbury lorddal. A vagyontalanok e helyen oktatásban részesülnek a kereskedelmi tudományokban, fordításban, porcellán festésben, fényképészetben sat. Nyomda is áll az egyesület védnöksége alatt, melyet miss Fattiful alapított, és melyben nőszedőket képeznek. — Ugyanezzel szoros kapcsolatban áll a királynő pártfogolta nőmütanoda, melynek tárgyai főleg a mértan, távlatlan, boncztan, rajz, természet s minta után, valamint díszitmény-rajzra a south-kensington-muzeumi műiskolába szintén vétetnek föl növendőkek.

(Folytatása köv.)

Ismét hozzád . . .

Prém Józseftől.

Ismét hozzád! és mind örökre hozzád
Szállnak szerelmes, édes dalaim!
Hevültem egyszer más név hallatára?
Zengett-e más dal lantom hurjain?

Szép arcod rám sugároz álmaim közt,
Az éjt megaranyozza szép szemed,
Vezérel, ha bolyongok bus homályban
S lehozza nékem a magas eget!

Csöndes imád értem zeng, megvigasztal,
Mégvéd, ha szendereg őrangyalom;
S ha hallom csengő szavad égi hangját:
Rabszolgám minden földi hatalom!

Nincs senki fönn, ki visszakövetljen?
Te szép virág, nem vagy te idegen? . . .
Oh, ég leánya! benned boldogságom,
S az égnek minden üdvét föllelem!

Ha méla arcod kérdőleg tekint rám,
Ha megérint susogva gyöngy-ruhád:
Az apostollal fölkiáltok: Nemtő!
Ki vezérelsz éjen, homályon át!

A végzet összekapcsolt minket, érzem,
Hogy messze ütted tőlem a halált;
A társas, szomjas pástior voltam akkor,
Ki forras mellett — szende lányt talál!

Szeretlek : százszor jobban életemnél!
 Szeretlek : mint a drága, jó szülét!
 Szeretlek : mint testvért, ki vélem szenved!
 Szeretlek : mint az anya gyermekét!

Szerelmem sirni késztet, hogyha látlak —
 Ah! szenvedés és bánat életünk!
 Nincsen hazád e néma pusztaságban,
 Nézd, szerte ágaz fánk, hol pihenünk!

Hatalmas isten! áldd meg: öröm, béke
 Lebegje mind örökre őt körül!
 Hatalmas isten! tartsd meg hű erényét,
 Mely hő szívében titkon zsong, örül! — —

—*—*—

Anselm orvos.

(Beszély.)

Lauka Gusztávtól.

(Folyt.)

— Gyógyíthatlan testi betegsége nem lehet, ha pedig gyógyíthatlan lelki baja van, igyekezni fogok én őt kigyógyítani.

A házi-úr közeledék feléje.

— A legszélső szobában egy egész virágos kert áll rendelkezésetekre, már csak illenék, hogy te is legalább egy hervadó őszi rózsával kedveskedjél szived választottjának.

— Szívem még érintetlen!

— Hát Paulina!?

— Szeretetre méltó kedves leány!

— Talán Mariska!?

— A táncban valóságos grácia!

— Az alma-gömbölyü Sarolta!

— Szemei jobban ragyognak, mint a drágakövek!

Benéti örült, hogy öreg barátja épen Bertát nem említi. Természetünk, hogy szívünk titkait magunknak szeretjük megőrizni.

Ha kérdezték volna Gerőtől, mi készíti megmozdulásra, aligha megtudta volna mondani s épen azért minden legkisebb irány és cél nélkül addig haladt, míg a virágos szobában találta magát s ott egy halvány violát leszakítva, épen úgy, mint jött, tért vissza a mulatók és társalgók közé.

Berta egyedül szökött leány-társai közül azon szobába, hol atyja időzött.

— Berta kisasszony! — suttogá Gerő alig hallhatólag.

A leányka megfordult. A mint Benétit megpillantá, öszszerezte!

— Legyen kegyes e szerény virágot tölem baráti emlékül elfogadni.

Berta fájó mosolylyal fogadta el a virágot s midőn keblére tűzte, szeliden csak ennyit jegyzett meg:

— Baráti emlékül!

— Kisasszony! A baráti szeretet a legnemesb s legtartósabb érzelem a világon.

E gyengéd jelenetnek senki sem volt tanuja.

A leányka mosolyogva lépett atyja elé.

— Bertácskám! Nemde ismét csintalankodtál társaidal.

— Igen, igen! csintalankodtam legjobb barátommal — s halkán utána tové — szívemmel!

A vendégek ezután étkezendők, az asztalhoz ültek, Be-

néti nem kis boszuságára Anselm ismét a Berta melletti helyet választotta. Paulina midőn Gerő mellé ereszkedett, el nem titkolható kárörömmel tekintett Berta felé.

— Ugy tapasztalom, hogy Benéti ur nem nagy barátja a táncvizigalmaknak? — jegyzé meg Paulina némi szemrehányással.

— A világi zajból azért tértem elhagyott kastélyomba, hogy magamat kipihenhessem.

— Nem vétek-e ily ifjun mondani le az élet örömeiről?

— Nem kisasszony! ez inkább már vezeklés!

— De remélem, hogyha majd megbünhődött, élénkobb részt fog venni házi multságainkban.

Gerő valamit sugott szomszédnéja fülébe, de egyszersem Bertára tekintett, kifürkészendő, minő hatást fog nála gyakorolni ez a bizalmasság.

A leányka szomoruan tekintett a keblén illatozó violára.

Anselmet mintha kigyó csipte volna meg, hirtelen megmozdult helyén s halálsápadtan s ingerülten szólott a leánykához.

Berta a nélkül, hogy szólott volna, gyengéden emelte ki a virágot keble mellől s kezében tartva, busan szemlélgette.

Anselm ismét szólott, de a nélkül, hogy Benéti megértette volna. — Most a leányka hallhatóan válaszolt:

— Igazsága van, uram! Minek gyötörnék egy nemes és egy szerencsétlen szívet halálra!

Ezeket mondva, a virágot eldobá, de egy könnyü ragyogott szemeiben. — Szemei Gerő szemeivel e pillanatban találkoztak. A férfiu észrevehette azokban a nehéz lemondást, de a leánynak se volt nehéz emennek szemeiben a határozott eltökélést észrevenni.

— Mily boldog halandó lehet az, kinek Berta kisasszony szerény ajándékát megkönyvezte — szólott Benéti erőltetett közönyösséggel.

— Kivált ha valamelyik nő barátnéjától kapta, — jegyzé meg Paulina nem minden guny nélkül.

Berta szenvedő fekete szemeivel Gerőre nézett, és egyetlen halk sohaj volt minden válasza.

Benéti most érezte azon érzést először lelkében, melyet romlatlan, igaz szerelemnek neveznek.

A tánc viradtig tartott, de Benéti csak néhány perczig lehetett egyedül Bertával.

— Kisasszony! tehát nem tart érdemesnek barátságára?

— Uram! ne mulasson ön szerencsétlenségemen s ne kényszerítsen olyan nyilatkozatra, mely pirt csaljon arczaimra.

Gerő lázasan ragadta meg a leányka kezét.

— Anyám nyugalomára esküszöm, hogy azon esetben, ha önt nem szabad szeretnem, soha sem fogok szeretni senkit.

— Szegény Gerő! akkor ön meg fog halni, a nélkül, hogy valakit szeretett volna.

— Berta! ön megöl engemet!

— Ha száz életom volna, mind oda adnám az ön életéért!

— S mégis azt mondja, hogy nem szabad szeretnem!

— Nem uram! nem szabad! Nem szabad pedig azért, hogy ne gyűlölhessen. Az ön gyűlölete vagy csak közömbösége halálom lenne.

— Ha csak szikrája van az ön lelkében az érzésnek vagy könnyörületnek, fedje fel ön előttem a titkot, mely sorsát és jövőjét oly átláthatlan fátyollal fedezi.

— Soha!

— Akkor Anselmet fogom kényszeríteni!

— Szegény Anselm, ő sokkal jobban szeret, hogysen élete veszélyeztetése mellett is szólana.

— Most tudom már! . . . ön Anselmet szereti. . . .

Berta fájdalmasan mosolygott.

— Oh, Gerő! annyit megérdemel az ön szive, hogy arról esküvel biztosítsam, hogy Anselmet nem szeretem.

E pillanatban lépett Anselm hozzájuk.

— Uram! ha ön becsületes ember, kimélni fogja egy szerencsétlen atya és egy szerencsétlen gyermek nyugalmát, — szólt az orvos indulattal.

— Vagyok annyira becsületes, van anyyi érzésem, hogy önhez hasonlóan meg tudjam őrizni titkát egy olyan lénynek, kit mindenek felett szeretek.

— Nemes, lovagias Benéti Gerő! gondolkozott ön komolyan a kettőnk közti különbségről? Ha komolyan gondolkodik róla, barátja marad ön e családnak, de tartozkodandik a lány irányában oly húrokat érinteni, melyeknek viszhangja egy ártatlan szívet szétszakgathatna.

Benéti csaknem eszméletét veszítve, maradt egyedül a szobában.

V.

Az öreg Waldraff az ünnepély után nem csekély nyugtalanságára urát komolyabbnak, izgatottabbnak, sőt mi még legjobban bántotta, halványabbnak találta.

— Jó uram! bocsássa meg tolakodásomat, de isten látja lelkemet, a legkeresetlenebb részvétből teszem: mi nagyobb baj érhetne, hogy oly roszkedvű, izgatott, sőt a mi a legnyugtalanítóbb, oly beteges kinézésű?

Szegény Gerő, minden kínálkozó alkalmat megragadott, melyen a titok fátyolát fellebbonthatni reménylhetne.

— Öreg, kiket ismersz Szalmáron?

— A paraszt-gazdák közül többeket, az urak közül csak az orvost és az öreg Vánszkyt leányával.

— Mit tudsz Vánszkyról és leányáról?

— Roszat semmit! Annyit épen a napokban hallottam, hogy a vidék egyik legszebb leányát aligha a fiatal orvos nem kísérendi oltárhoz.

— Kit értesz a vidék legszebb leánya alatt?

— Kit érthetnék mást, mint Berta kisasszonyt!

A kastély ura erősen dobbantott lábaival. Az öreg Waldraff pár lépést hátrált.

— Mig én élek, az orvos nem fogja oltárhoz vezetni Vánszky Berta kisasszonyt.

— Bizonyosan, ha jó uram akarja, nem fogja oltárhoz vezetni Berta kisasszonyt. Ha választania szabad, akkor bizonyosan jó uramat fogja választani.

— Igen, ha egy ki nem fürkészhető titokkal nem uralkodnék e leány fölött.

Az öreg fejét rázta.

— Tán tudsz vagy sejtessz valamit?

— Azaz, csak annyit gondolok, hogy az orvosok sok mindent tudhatnak, a mit mi nem tudhatunk.

Gerő izgatottan dobott el magától egy gondolatot, csakhamar azután elereszté hű szolgáját. Waldraff még az uton, szobájában is rázta fejét, de még maga-magának sem mert számot adni sejtelseiről.

Benéti május haváig majd minden héten meglátogatta Vánszkyékát, a leánykával egyedül csak ritkábban találkozott, a midőn mindig meggyőződhetett, hogy forró szerelme oly képzelt csak, melyet valószínű aligha álland hatalmában.

Épen nagy-péntek napján egy szalmári gazda látogatta meg a kastély urát és gyümölcsfák után kérdezősködött.

— Mi hír Szalmáron, atyafi?

— Semmi más nagyságos uram, mint hogy Anselm orvos urfi és Berta kisasszony jegyet váltottak, és Anna napján fognak megesküdni.

Benéti egyetlen szót se válaszolt, hanem lóra ült és sebes vágatva haladt Szalmár felé. — A véletlen úgy akarta, hogy Bertát egyedül találja. A szobába-léptekor se tudott izgatottságán uralkodni s Berta azt azonnal észrevette.

— Gyűlöl és megvet úgy-e, hogy kezemet eljegyeztem! — szólt a leány oly szelíd hangon, hogy Gerő szive összeszorult:

— Sajnálom szívemet, kisasszony, hogy ilyen érdemetlenért kell megtörnie!

— Igazsága van, ön az én szenvedéseimet nem ismerheti!

— Ha azok igazak, fedezze fel szerető szívem előtt titkait s én esküszöm, hogy legyenek azok bármineműek, szentül megőrzendem.

— Gyűlöljön és vessen meg ön, mielőtt birt és szeretett volna, . . . de ne azután. . . . oh, Gerő! az véghetlenül fájna nekem!

— Ön neje lesz egy olyan embernek, szívével, szerelmével ajándékoz meg egy oly embert, kit jobban szeret nálamnál!

— Kezemmel ajándékozom meg az orvost, kit becsülök, talán boldoggá is tehetem őt, a mi némi vigasztalás lesz szenvedéseimben.

— Berta! és én nem érdelek meg ilyen boldogságot?

— Oh, Gerő! Gerő! ha hatalmában állna önt boldoggá tehetni!

— Így nem beszélhetnek azok, kik szeretnek!

— Meg tud ön halni, barátom? — Berta ezt oly nyugalommal kérdezte, hogy Gerő lett nyugtalanná. Szerelme azonban határos levén az örüléssel, csakhamar odaadólag válaszolt.

— Érted, gyermek, bármely perczben!

— Kétkedtéll irántadi szerelmemről, hogy abban megnyugodjál, meghalok veled életem élete, örök üdvöm.

E perczben az utca-ajtó nyílt meg, s Gerőnek nem volt többé ideje válaszolni. Vánszky nyitott a szobába s jobban megzavarodott a gyermeke s vendége arczáról mosolygó boldogságtól, mintha az egyik szemeiben könnyet, a másik homlokán borut látott volna.

Midőn az orvos is megérkezett, már a lovag tul volt a szalmári határon.

Waldraff a változás okairól nem mert kérdezősködni, elég volt neki látnia, hogy ura homlokáról a fellegek eltűntek, arczai ismét kipirultak és szemei ragyogtak. — Olyasmi is történt, mit eddig nem tapasztalt. Ura óra-hosszat dolgozott szobájában. A mint egy napon azzal bizta meg, hogy szerény vagyona leltározását készítse el s azt mutassa be, az öreg mosolyogva így szólt magában:

— Bizonyosan tisztába jött szerelmével és meg fog házasodni.

Mig ezek történtek, a szakácsné véletlenül beteg lett s Anselmet hívták meg a szomszéd falucskából. A mint orvosi teendőit elvégezte, illőnek tartotta a kastély urát is meglátogatni. — Benéti nem remélt szívéllyességgel fogadta.

— Ha bizalmasabb lett volna hozzám, orvos ur, egymást sok minden kellemetlenségtől megkímélhettük volna.

— Uram! ha Berta már nőmmé lett s nekem szabad lesz bizalmaskodnom, mit most talán hibámul méltóztatik felróni, meg fog győződni, hogy az kötelességemül lett volna számítandó.

Gerő hinni kezdett az orvosnak, sőt azt is érezte, mint változik ellenszenve rokonszenvvé. — Kit számítás nélkül bár, de megboszulni készült, azt most sajnálni kezdte.

— Barátom! bizonyos ön benne, hogy Berta szereti?

— Hogy becsül, abban bizonyos vagyok, hogy van, kit jobban szeret nálamnál, azt is gyanitom. De én szerelmemmel talán még magasztosabb érzelmet akarok egyesíteni, feláldozom illusióimat a bekövetkező legiszonyubb csalódásért. — Oh, uram! ha bizonyos volnék abban, hogy e leány atyja őt tulélendi, nem venném ki e virágot családféskéből, hanem hagynám ott virágozni és elhervadni, mert azt eltűrhetném, hogy részvétlenül haladjanak el mellette, de az fájna szívemnek, ha megszólának vagy kigunyolnák.

Benéti kezét nyujtá o nemeslelkü ifjunak.

— Ugy-e, ön megbocsát nekem!?

— Teljes szívemből. Mindketten szigoruak s talán igaztalanok voltunk. Ön a jelenért, én meg a jövőért. Számítalanszor a legjobb s legnemesb szív se parancsolhat természetünknek vagy idegrendszerünknek.

Az orvos és Benéty mint egymást megértett jó barátok váltak el egymástól.

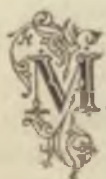
— Most már halálunk senkit se fog sérteni, és boldogtalanná tenni, bennünket pedig egyesít az örökkévalóságban,

Mint ki minden földi terhet és gondot lerázott magáról, Gerő, a már-már életunt világfi, a könnyü kalandok és percznyi felhevülések embore, a legboldogabb szívvel gondolt a legnagyobb áldozatra, melyet soha eddig nem érzett tiszta szerelemért helyezend — egy örök egyesülés hitében a megsemmisülés oltárára.

(Vége köv.)

M e g j ö t t !

M a r i t ó l .

Megjött a tavasz, e kedves gyermek,
Zöld koszorúja fején lengedez,
Két kis kezében hozott ibolyát,
Feldiszíté véle selyem-lágy haját.

Anyja, hogy látta jönni gyermekét,
Alája teríté szép zöld szőnyegét,
Félkérte szépen a jó csalogányt,
Hogy üdvözölje a szép kis leányt.

Csalogány dalolt, játszott a szellő,
Örült a gyermek, ah, ha majd felnő!
S a nyár meghallá ezt a vig kacaját,
És égő szemével nyugodott rajt.

És egyszer csak nem szólt a jó csalogány,
És eltűnt a kedves, a boldog kis leány,
Kerestem bércezen, kerestem völgyön,
Nem leltem meg sehol sem a földön; —
Így jár a kebel első szerelme,
Egy tavaszt átél a elmul örökre.

S i k a m l ó s ö s v é n y e n .

— E l b e s z é l é s . —

P o s t a S á n d o r t ó l .

(Folytatás.)

— De édesem, hisz ön neheztel; bizony nem tettem volna fel, hogy még meg is lehessen haragítani, ejnye, ejnye! — és hamiskás mosoly kíséretében megfenyegette.

— Korántsem neheztelek, — viszonzá szárazan Saroky.

— Ugy-e csak mégis szóra birtam? Beszéljen hát, ne legyen oly unalmas, nézze, most mindjárt ásitok. Igazán, térjünk a dologra; bevallom, hogy kíváncsi vagyok végét hallani a dolognak.

— Megvan, én vagyok a nyertes! Szép a diadal ily bájos ellenségén! — ujjongott Saroky.

— Igen, — veté ellen Ilka, — csak hogy nem dicsőséges, miután ismeretes az ellenség gyenge oldala.

— Ugy látszik: mi a diplomacziáról háborura mentünk volt át. Az egyik végtére is előhozza a másikat.

— Azért vigyázzon, nehogy hallgatása háboru-üzenet legyen közöttünk; és pedig miért? a kis Julieért. Mit mondanának, ha én most összepörlekedném önnel ő végette! Még azt hinnék, hogy féltékenységből!

— Elég vakmerő lenne az, ki nagysádat párhuzamba merné állítani egy komornával.

— Én leszek az első, ki azt állitom, hogy Julietól ön nem idegenkedik, sem az öntől, — mondá Ilka ingerkedve. — Tagadja? Nem lehet, ugy-e?

— Kérem, tévuton jár nagysád. Hogy ő ma nálam volt, az nem az én érdekemben történt. Továbbá én mindössze is csak kétszer beszéltem vele, és ebből ismerem, de annyit mondhatok, hogy igen szellemdus kis teremtés.

— Tohát érdemes vele ismeretséget kötni! Igen szép az őszinteség édesem, csak hogy jegyezze meg magának: sokszor hallgatni arany. Hja, önök csak olyanok, ha meglátnak egy szép arcot, mindjárt lángot vet kebelök, és a mily hamar felgyult, oly hamar el is ég!

Nézzen ránk nőkre, mi tudunk szeretni, gyakran még a kárhozatban is, mit önök épen nem érdemelnek meg, — s zólt hevesen Ilka.

Saroky Ilkára tekintett, annak arcza lángban égett. Azt gondolta: e nagy eget poklot ölelő szerelem ő miatta ég úgy Ilka arczán. Nézett, nézett s mintha tekintete lohasztotta volna a tüzet, Ilka sápadni kezdett.

— Az ég nevére kérem, ne jöjjön oly indulatba, mert ha miattam történik ez: úgy én egyrészt a legboldogabb vagyok, de másrészt a legnyomorultabb teremtmény, ha hogy viseletemmel úgy felingerlem. Nyugodjék meg! Egészen elhagyta magát ragadtatni; istenem, istenem, mily bussá lesz! — és kétségbeesve esőkolta Ilka kezeit. Ő pedig rendbeszedte már magát és nyugodtan nézett az előtte vajudóra. — Jó így szerezni magunknak barátokat, kik még a tűzbe is készek legyenek beugorni értünk, illetőleg másért! — Ilka már szivtelen volt, szivét odaadta másnak. Miért is keres az a szerencsétlen ember ott viszonzást, hol a sziv felett már nem rendelkezik a birtokos; de ha tudná, talán nem keresné.

— Bocsásson meg, hogy ily indulatba jöttem — kezdte Ilka, kiszabadítván kezét Sarokyéból.

— Most ismertem meg keble mélységét és szépségét, — felolt Saroky.

— Talán a természettel hasonlít össze, mely akkor legsebbe és legnagyobb, midőn vihar nyargal keresztül rajta, és a csendes patak zúgó özönné válik.

— Nem egészen a természettel, habár a vihar ép úgy rombol, mint nagysád kifakadása levert engem. Eleinte röpülni éreztem magamat a boldogságtól, később alábukni, midőn átérttettem a szemrehányások keserűségét. Mondja, miért csinált magának átvághatlan csomókat, midőn az egész csak tréfa, értéktelen dolog, melynek érdekét csakis az kölcsönöz, hogy nagysád ohaja teljesül általa. Mert nem saját maga bizott-e meg, hogy megszerezze Mánfayné naplóját? Én parancsához híven járok el, és mégis gyanuba esem, mintha egy komornával kezdtem volna ismeretséget!

— Önt egyedül biztam meg, s ön egyedül volt szives elvállalni az ügyet, egy másodiktól szó sem tétetett, — szolt Ilka erőltetve Saroky béketűrését, miközben oly kifejezést adott arcának, mely az arcjáték mestervágásának lett volna nevezhető; ki volt abban fejezve a sértett szerelemtől a féltékenységen át egész a boszuig minden. Saroky elfelejtette e tekintet miatt, a mit mondani akart, s csak miután egy darabig bibirkélt az asztalkendő szélén, válaszolt, illetőleg folytatta beszédét.

— Segéd társnak kellett valakit szereznem, magam képtelen lettem volna a naplót megkeríteni, ha csak Fortuna sapkájával nem bírok, mely láthatatlanná tesz. Meddig és mennyit kellett fáradoznom, míg Juliet rábirtam, hogy megcsalja urnőjét!

— Hisz az nem csalás, csak tréfa!

— Legyen tréfa; de mit szólna hozzá Mánfayné, ha megtudná? mit Mánfay? Ez kész volna mindjárt párbajra hívni engem, a miért neje titkaiba avatkozom; én pedig nem szeretnék vívni vele; egy részt, mert nemtelen szokás, másrészt bizonyosan ő lenne a győztes; mert nagyon kegyetlen ember, és jó vívó. Nagysád nem ismeri Mánfayt?

— Én, a mennyire alkalmam volt vele összejönni, igen derék fiatal embernek találtam őt. Tehát kegyetlen, szenvedélyes ember? — és lélekzet nélkül várt a feleletre.

— Biztosíthatom róla, hogy igen! Nagysád ezt azért nem tapasztalhatta, mert a férfi nők előtt soha sem mutatja olyannak magát, mint a minő. Egyébiránt volna is joga hozzá, hogy belém akadjon, midőn én neje titkos naplóját ellopattam. És mindezt nagysáért, valjon mi lesz tiszteletdíjam?

Önzó, üzletember! — szolt hamiskásan Ilka — hanem jó, adok érte egy . . egy . . ej, magam sem tudom, mit, de hogy adok valamit, arról biztosítom. Itt a kezem!

Saroky Ilka kezét tartván, bizalmasan tekintett a szép leányra, az pedig mosolygott, mint a lányok szoktak, midőn feültettek valakit.

— Ha szabad kérdeznem, — kezdte Saroky — mi okból hozatta el Mánfayné naplóját?

— Uram, uram, ön nagyon kíváncsi! De mégis megmondom. Egyszer egy kis összepörölés történt köztem és Mánfayné között még leánykorában, azután nem látogattuk meg egymást. Ez időszakot szerettem volna mindig elolvasni Anna naplójából, hogy valjon mit irt akkor rólam és az egész eseményről. És ön volt oly jó, nekem megszerezni a naplót, és így kielégíteni kíváncsiságomat.

Ilka oly őszintén látszott beszélni, hogy Saroky megesküdt volna e szavak valóságára.

— Itt van tehát az ohajlva várt napló, — és Saroky átnyújtott egy szép piros bőrkötésű könyvet. Ilka mohón kapta el, azután lapozni kezdett benne, de csakhamar letette az asztalra.

— Eh, majd máskor olvasom el, ha ön elment.

— Igen kérem, csak hogy holnapra nekem vissza kell adnom, a komorna rám parancsolta.

— Visszakapja. Most beszélje el, hogyan kerítette kezhez Julie a kis könyvet? — szolt Ilka, hanyagul dölve vissza a támlásszékre.

— Ez nem volt könnyű dolog, — kezdte Saroky. — A napló Mánfayné ékszerekényébe volt elzárva, melynek kulcsát mindig magával hordja, miután az karpereczére van erősítve csecsebecseként. Sokáig tépelődött Julie, míg a titok nyomára jutott és csakis gondolom szerint vélte, hogy azzal ki lehet nyitni az ékszerekényt. A karpereczet pedig, miután eddig a jobb karján hordta, de ez most sebesült, az ágya mellett levő asztalkán foküdt. Délutáni álmát aludta Mánfayné, midőn Julie elvette a karpereczet és kinyitván az ékszerekényt, kivevé belőle a naplót. Lássá nagysád, nekem nem lett volna annyi bátorságom.

— Az már igaz, hogy a cselédek egész a vakmerőségig vetemednek, midőn uraik titkát kell kifürkészni, — válaszolt Ilka.

E közben kívülről nevetgélés és közeledő lépések hangzottak; Ilka villámgyorsasággal dugta zsebébe a naplót. Tudta, hogy nővérei megjöttek a sétáról, honnan ő főfájást szinlelve maradt el, nővéreinek pedig rögtön feltűnnék a kis piros könyv.

Az ajtó egy pillanat alatt feltárult, s a jókedvű lány sereg hangos csevegés között tódult be rajta, egy fiatal embertől kísérvé.

— Ah, Saroky ur itt?! Lám, lám, valóban sajnáljuk, hogy nem jöttünk hamarabb boszantani és megzavarni betegápolási ügyekezeteit.

— Én úgy látom, hogy már boszankodik is, és így még nem jöttünk későn, — szolt Paulin, a legkisebb, ki még egész gyermek volt, de nagyobb és egymástól egy-egy évvel idősebb testvérei között egészen elsajátította azon modort, mely az időset játszani szerető gyermeket gyakran kiállhatatlanná teszi.

— Ne gondold Paulin, — szolt Vilma, — Saroky ur sokkal ügyesebb, hogysen orrodra kötné, ha épen boszankodni talál.

— Ma nagysádtok vagy nagyon jó, vagy nagyon rossz kedvükben vannak, mert annyira megtámadnak, — szolt Saroky. — Különbén ezért csak hizeleghetek magamnak: „die Liebe neckt sich.“

— Ejnye maga rossz! — kiálták majdnem egyszerre mindnyájan. — Ezért meglakol!

Berta letette kalapját, napernyőjét, és oda rontván Sarokyhoz, azt táncolni kényszerítette.

— Most addig fog táncolni, — szolt, — míg ki nem fárad.

— De okos gondolatod volt; én azonnal leülök zongorázni, — szolt Vilma és sietett a zongorához.

Ilka nem szolt semmit e készülődésekhez, csak fogta zsebében a kis piros könyvet, nehogy eltűnjék.

A zongora megzendült, Berta a nálók egész otthonos Sa-

rokyt tánczra vitte; a fiatal, diákféle embernek sem kellett sok nógatás, Paulin levén az ő szíve választotta, azzal tánczolt. Egész bál kerekedett néhány percz alatt; a mint ez nagyon hamar meg szokott történni a sok lányu házaknál. Sőt bálanya is került, mert Braunné szintén lejött, midőn már javában folyt a táncz.

— Hát édes Ilkám, te ülsz, még mindig fáj fejed? — kérdezte részvéttel Ilkát. — Szegény leányom, bizonyosan meg-hütötted magadat.

— Igen, még fáj, és a zongorazaj még jobban megfájdítja, azért kimogyok egy kissé.

— Csak menj lelkem, de ne légy sokáig oda, mert még megneheztelhetnének a vendégek.

Braunné leült és egész meglepődéssel nézte lányait, néha-néha intve Vilmát, hogy ütem szerint zongorázzék, mint már ez a zeneértő mamák szokása. Ilka pedig kiment.

Egyenesen a hálószoba felé tartott, ott kivette a naplót és lázas mohósággal kezdett olvasni. Olvasott sokáig. Reszketett a könyv kezében, egyszerre halk sikoltást hallatott, kezei ölébe csuklottak, szemei pedig üvegesen bámultak a semmibe. — Olyan volt, mint egy kőbálvány.

Ekkor látszott meg a reménytelen szerelem viszhatása Ilka határozott lelkületén, mely azt megingatta; nem volt képes megtagadni nemét. A vihar taszító ereje, mely most keresztül nyargalt köblén, pusztító nyomokat hagyott ott hátra: nem tudta kiállani azt, mit az erős lelkek. De sok is volt abban a kis naplóban, több, mint mennyit egy szerető gerjedelmében nem viszonzott szív elviselhet. Ott volt leírva az örök-hűség-fogadás, melyet Mánfayné és Szemes adtak egymásnak.

Ilka picziny kis kést vett kezébe, kivágta azt a lapot a könyvből s eltette mint drága kincsot ékszerai közé. Többet ért az neki, mint a világ minden ékszeré és drágasága. A naplót pedig ismét eldugta; tudott már eleget; nem volt kedve tovább olvasni, de ha akar, sem képes, mert görcsös zokogásban tört ki és mélyen nyomta arcát az ágy párnái közé.

(Folyt. köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

(Folyt.)

Miként láttuk, legelső neveltetésem képzolmi, kombináló s tárgyi emlékező tehetségem kifejlesztésére irányult. Különösen az elsőnek még több tápot nyújtott különben nem igen közlékony apám, ki utazásaiból sok érdekes részletet beszélt el, s ki később, midőn már tudtam olvasni, nehogy kártékony könyvot kerüljenek kezeim közé, maga olvasta el előbb a szépirodalmi műveket s úgy adta kezembe, vagy kihagyva a kihagyandókat, mesélte el tartalmukat. Hát még a népmesék, melyek kezdenek kiháló-félbejutni! A Garam-Zsitva vidékén lakván, nősöledeink született mesemondók valának;*)

*) Előzőtt néhány évvel, mint a „Hazánk s Külföld“ szerkesztője, Aranyos-Maróthról bizonyos, ép oly költői kedélyű, mint nagy műveltségű hölgytől néhány nagybecsű garam-völgyi szép mesét kaptam volt közlés

szavaikat szent áhitattal hallgattam, s a vasorru bábák, elvarázslott bikák, a tündérvesszők óriási hatalma sat. véghetlen benyomást gyakoroltak mind képzelmemre, mind kedélyemre, Rendkívül képzelődő lettem s ennek következtében felénk; a csekély kiöntéseket tengereknek tekintettem; az estszürkületben ugráló nagy bikákban elátkozott boszorkányokat láttam s élénken emlékszem reá, hogy midőn egyizben, forró nyári napon a szomszéd „nemes“ faluban lakó öreg kisasszony nagy-nénémjeihez vezettek át, a legelőn kellett keresztül haladnunk, melynek agyagos földje mélyen s itt-ott szélesen megrepedezett. Engem kimondhatlan félelem fogott el, mert meg voltam róla győződve, hogy a repedések bűbajos mesterség művei, hogy azok a föld mélyébe vezetnek, a hol az üveg-, ezüst-, és gyémánt-erdők vannak, s hogy ha át akarok lépni valamelyiken, okvetlenül elnyel. S ezen képzelődésem sokszor való-ságos hallucinatióvá változott, még később is, midőn az értelemmel igyekeztem uralkodni fölötte, annyira kifejlődött az, egyik tehetségem rovására. Csak két példát említek itt föl, melyek physiologiai szempontból talán nem érdeketlenek.

A csodásoknak látszó tünetmények megismerésének vágya gyermekkori első benyomásaim következtében korán ébredt föl bennem s így a természettudományok iránt, a mint sejtelmet nyerék rólok, mindjárt nagy érdeklődéssel viseltettem.

Bolygó, elkárhozott lelkekben, sirokból felszálló szellemeben tehát nem hittem, nem akartam hinni s az éji tüzek milétét, a hulló csillagokat, futó lidérczeket, villós, korhadt fák bágyadt fényét, a pislogón csillámló szent János bogarak tünetményeit okosan tudtam megmagyarázni. Természetbölcsész voltam en miniature, tizenhárom éves eutimolog, ki ismertem vidékem minden hernyóját, életmódját, bábját s lepkejét s mindezeket felül igen vitéz fiu, ki bátorságára sokat tartott, ki két falu parasztgyerekeiből hadsereget alakítottam, kulespuskákat gyártottam, selmeczi pipa-mintába ólomágyukat öntöttem, üres ónptykékből szétpattanó bombákat csináltam, anyám bátyja löporát titkon fogyasztottam, s ezen segédeszközeimmel üzentem hadat a harmadik falu gyerekeinek.

Mert tudni való, hogy apámat korán elvesztvén, diákkoromban vakációimat mindig anyai nagybátyám házánál, unokafivéreimmal együtt töltöttem.

Ellenségeimet több ízben megszalasztottam, sőt az Ipolyfolyón is tulúztam, mely diadalaim következtében oly tekintélyt követeltem, hogy magam mellett hasonlót meg nem tűrtem, még néhány évvel idősb unokabátyámat is alárendeltem-mé tettem. Seregem száma rugatott annyira, mint a boldog emlékezetű Reisz-sleheisz herczegségé s így való-ságos liliputi diktátor voltam.

(Folyt. köv.)

végott, melyek olvasása visszavarázolt gyermekkori eszmém körébe. Félkérésre aztán ezen urhölgy még több ily mesét is gyűjtött, s ezeket aztán Gyulai Pál kezei közé juttattam a Kisfaludy-társaság számára, mely azokat az idén közre is bocsátotta. Ezen kedves mesék rokonnemű gyűjteményeim közt bizonyára nem az utolsó helyet foglalják el.

Egy hét története.

Julius 21-dikén.

Üres társalgás. — Tárczairó mentsége. — A Hungaria ebédleje. — Budapest lakosai krevinklerék. — Pest utczái. — A nyár Pesten. — Vezeklés. — A commune egy pbrázisa. — A nemzeti színház tagjai vidéken. — Meghívás a császár fürdői bálba. — A hírlapírók nyugdíj-intézete. — Irodalmi újdonságok. — Dalein Regina. — Viszontlátás reménye.

Jó napot! — Jó napot! — Hogy vagy? — Köszönöm, jól! És te? — Köszönöm, jól! — Mi újat tudsz? — Semmit. És te? — Semmit! Isten veled!

Oly héten, melynek napjain 10 pár találkozó közül 9 a főntebbi párbeszédet folytatja, tehát semmi általánosabb érdekekkel bíró esemény nem köti le a figyelmet, a hét történetét legkönnyebb megírni.

Ez különösen új emberekre nézve nagy könnyebbség és én először vagyok szerencsés önöknek a hét eseményeiről csevegnetni.

Hogy tehát valami nagy újság nincs, arról már tisztában vagyunk. Ezt a napi-lapok újdondásai is tudatták már önökkel, vagy legalább papáikkal vagy férjeikkel.

Hogy azonban olyasmi épen semmi se történt volna, a miről beszélni érdemes volna, ezt nem lehet állítani. Az a nagy sürgő-forgó-pezsgő hullámzat, mit életnek neveznek, pillanattig sem szünetel, s ha valakinek füle hallani és látni szeme van, mindig talál olyasmit, mi őt felvidíteni vagy elsomorítani képes.

Ez a nagybőjti hang sehogy sem illik ugyan azoknak bevezetései, a mikről beszélni szándéksom, de annál jobb, legalább lehangolja várakozásukat.

Ettek már önök a Hungaria szálloda vendéglőjében?

Nem! Annál jobb. Ez esetben aggály nélkül beszélhetek róla valamit.

Pompás egy étterem! Kivált üveggel fedett udvara! Megvallom önöknek őszintén, nem emlékszem, hogy Európában párját láttam volna. Nem diszre nézve, mert e tekintetben itt még minden hiányzik, hanem a tágasságot és az árnyok nagyságát tekintve.

Az üveg-fedézet az 5-dik emelet fölött van, és így elképzelhetik, mennyire szellős és üde levegője lehetne, ha a szellőztetésre kellő gond lenne fordítva.

Akkor legalább, midőn én ott vacsoráltam, a lég nem volt elég hűvös és fris.

Az üveg-fedézet kellő közepéről sok lángu légszesz csil-lár önti alá fényét, a mi bár kissé szinpadias, imposans hatást gyakorol. Egy kis illuzióval a szivben, s egy kis mámorral a főben akár holdfénynek is vehetni.

Hogy azonban szökő-kutjai és virágesoportozatai nincsenek, az a jó izlés rovására esik és kellemetlenül hat.

Az ember önkénytelenül érzi, hogy itt még hiányzik valami, a minek meglenni kellene. Hiszszük is, hogy a vendéglős később maga is rá jön ennek szükségosságára.

De így is, a hogy van, pompás egy helyiség, s némi elő-izt nyújt azon időből, a midőn Budapest már csakugyan világ-város leond.

Ezt annál őszintébb szivvel omoljuk ki, mert valódi örömet érzünk mindannyiszor, valahányszor olyas valamivel találkozunk, a mi igazán nagy városba illő.

Fájdalom, ily örömben csak ritkán részesülünk, mert Budapest lakosai, s még inkább képviselote és hatóságai még mindig krevinkler hajlamokkal bírnak, s önértüket épen nem látszik emelni ama tudat, hogy városuk egy gazdag és nagy országnak fővárosa, mely e felett szerencsés kereskedelmi fekvésénél fogva világvárosi hivatással bír.

A természet sokat, mondhatni mindent megtett Budapestért, de az emberek vajmi keveset! S ha a legujabb idő lázas mohóságu építkezéseit leszámítjuk, bátran Európa legnagyobb falujának nevezhetnök.

Utczái piszkosak, szemetesek, levegője poros, vize rosz, (a vízvezeték áldásában a városnak még alig ötödresze részesül) s a valóban pompás paloták, mik különösen a két Dunaparton, de a város más részeiben is mondhatni egy éj alatt, tündéri gyorsasággal emelkednek, teljességgel nem állanak összhangban az utcák külső kinézéseivel.

Miért panaszoljuk mi mindezeket önöknek?

Jószívüségéből; le akarjuk kissé hűteni vágyaikat a pesti élet után, mely távolból tekintve, bir ugyan némi vonzeróvel, de a melyet, higyjék meg önök, vajmi hamar megunnának.

Kivált most nyáron, e tikkasztó hőségben, a midőn a tengődés itt nem novezheto egyébrek, vezeklésnél. Mintha csak a tél és ősz gyönyöreiért kellene megbühödnünk.

Pedig, oh, guny! azok, kik a tél és ősz gyönyöreit legnagyobb mértékben élvezték, s a kiknek — ha ez általában szükséges — tulajdonképen vezeklenie kellene, az élet kiváltságosai: a gazdagok, azok most nincsenek itt, azok mind megszöktek fürdőkre és árnyak közé, s így mi, a kik itt szenvedünk és szenvedünk, ártatlanul szenvedünk.

De hisz ez a világ folyása!

Az egyik fél csak élvez, a másik fél csak folyvást dolgozik! . . .

De esitt, hisz ez a commune hangja! . . .

Aztán legalább a nemzeti színház volna nyitva! De még színészeink is idehagytak bennünket, s egy kis rész fürdőre, a más nagyobb rész pedig önökhöz rándult le vidékre.

A nemzeti színház busan, elhagyottan áll, s Lendvay szobra szomorubb, mint valaha. De hogy is ne! még azt a kis virágágyat is, mely más nyáron körülötte diszlett, ez évben üresen feledték. Pedig Lendvay emléke megérdemli a virágot, s különben is, ez a kis telep egész kis oáz volt a keropesi ut kofái és pusztasága közepette. Illata és friss színei felüditették a járó-kelöket.

Hogy a színészeknek különben általában sok eszük van, épen azzal mutatták meg, hogy önöket keresték fel. Tudták, hogy szives vendégszeretettel fognak találkozni, s hogy kellemesen oltöltött napok emlékeivel, s még kellemesebben duzzadt tárczákkal fognak hazatérhetni.

Es ugy is lön. Mindenféle a legszivesebb vendégszeretet s nyitott és teli házak fogadják őket.

Különösen az asszonyokat; ezekért a hol megfordulnak, minden kert virágai áldozatul esnek.

Szegények, mily sivár kiábrándulás vár rájuk, ha haza érkeznek. A pesti közönség hideg és nem lelkesül oly könnyen, aztán meg a virág itt igen drága.

De nem rágalmozom tovább Pestet és a pestieket, nehogy egészen elvegyem kedvüket Pesttől, épen most, a midőn bálba akarom meghívni önöket, és pedig Pestre a császárfürdőbe, a hol az első bál augusztus 3-dikán az irói nyugdíjintézet javára fog megtartatni.

Igazán, tüntessenek önök a szép czél mellett, s jelenjenek meg tömegesen. Majd meglássák, nem bánják meg: pompás multság leend. Nincs valami tündériesen szöb, mint egy nyaréji bál a császárfürdő platánai alatt! Igazi nyaréji álom!

Es épen ez a bál különös érdeklő birhat önökre nézve már csak azért is, mert ez alkalommal az egész irodalommal, aprajával, nagyjával megismerkedhetnek! Mert mind ott leszünk, még a köszvényesek is, csak hogy alkalmat nyujthassunk önöknek sok, sok — kikosarazásra. Pedig kosarat adhatni is élvezet!

Komolyan: jöjjenek fel önök. Mutassák meg, hogy nekünk van igazunk, a kik azt állítjuk, hogy a legszöb gondolatot, legnemosebb eszmét is diadalra, legalább gyors diadalra csak az asszonyok segíthetik.

Azok pedig, a kik a legjobb akarattal sem jöhetnek — mert abban kételkedni bün volna — vegyék otthon kezükbe az izgatás lobogóját. Rendezzenek bálakat, hangversenyeket, műkedvelői előadásokat, adóztassák meg rabszolgáikat — már minkot férfiakat — minden mosolyukért, minden tánczukért, s majd meglátják önök, egy két év alatt oly gazdag nyugdíjintézeti alapot fognak összemosolyogni, játszani és tánczolni, minőt mi férfiak tán egy század alatt sem volnánk képesek összeremtteni.

E jó alkalmat most megragadtam, hogy egyuttal két új irodalmi műre hívjam fel figyelmüket. Az egyik Bus Vitéz „Árnyképek“ czimű gyűjteménye, a másik báró Horváth Miklós rogenye. „A kik sorsunkat vezérlik!“ (már t. i. önök.)

Mindkét mű megérdemli érdekeltségüket, Bus Vitéz humorában sok ugyan a kesorúség, de ép azért az igazság is, báró Horváth Miklós pedig oly kollemes és érdekes előadással bir, hogy művét lehetlen letenni végig-olvasás előtt.

A hét főeseményét hallgatnám el, ha elmulasztanám legalább pár szóval megemlékezni Dal-Cin Regináról, ez igazán tündérközü olasz nőről, ki — mint bizonyára olvashatták önök, mert hiszen e héten a magyar lapok tárczái mind róla irtak — esodagyógyításokat visz véghez, s a legidültebb, sőt születéskor esett ficzomokat is rövid pár perez alatt, pusztá kézzel és fájdalom nélkül helyre igazítja.

Arcképét is kiadta egyik képes lapunk.

Nem szép s már nem is fiatal nő, de vonásait a jóság és emberszeretet kollemo teszi vonzóva, mely azokon oly élénken van kifejezve.

Dal-Cin Regina neve ma már európai név, s a világ minden részéből zarándokolnak hozzá a betegek. Gazdagok és szegények egyiránt. De ő nem tesz közöttük különbséget, s a véghez vitt műtözés után a gazdagok aranyai nem kedvesobek előtt a szegények „köszönöm“-jainél.

Sőt ha némi részrehajlást mutat s valamelyik félnek

előnyt ad, — azok a szegények; szive inkább ezek felé hajlik. Ezeket még legjobb szívvvel gyógyítja, mert azt állítja, hogy ezeknél mütétjei sokkal gyakrabban és biztosabban sikerülnek, mint mondja azért, mert nincsenek orvosok által elrontva.

Hogy e hét története teljes legyen, még pár feltünőbb és megrenditőbb öngyilkossági esetről is kellene beszélnem, — de nem akarom kedélyüket elborítani, mert hiszen bálba hívtam és azt szeretném, ha el is jönnének.

A viszontlátásra tehát augusztus 3-kán este a császárfürdőben!

s. r.

Pályázatunk érdekében

van szerencsénk t. olvasóinkat értesíteni, hogy ígértünkhez híven e napokban készen leszünk a beérkezett pályaművek előleges áttekintésével és e szerint már a jövő számban közzé fogjuk tenni mindazon művek czimeit, melyeket — tisztán lapunk irányát és az általános irodalmi kellékeket tartván szem előtt — pályázatra bocsáthatónak találtunk.

A szerkesztőség.

Budapesti hírvivő.

++ (Dr. Flór Ferencz végrendeletében), házi cselédjeinek 100 frtot, Tonyák József tápiószelei gazdasági ispánjának sok évi hű szolgálataiért 5000 frtot, a pesti Rókus-kórháznak 500 frtot, a nemzeti színháznak 500 frtot, forrón szeretett és korán olhunyt egyetlen fia iránti kegyeletből „Flór Gyula emlékalapítványa“ czim alatt a magyar tudományos akadémiának 20,000 frtot olyképen, hogy az egész összeg az akadémia alaptökéjéhez csatolandó, s örökidőre épségben fentartandó lesz. A töke után befolyó kamatoknak felerésze, ugyancsak fia kedvencz hajlamának emlékére, minden évben egyedül „Magyar történelmi érdekek elősegítésére,“ másik felerésze pedig közös akadémiai czélokra lesz fordítandó. A végrendelet 1863. február 16-kán kelt.

++ (A magyar földhiteltársaság) mint Bécsből jelentik, Horn Ede urtól megvette a municzipális bank alapítására vonatkozó engedményét. E bank 20 millió forint értékű díjzáloglevelek kiadására van feljogosítva, jóllehet alaptökéje nem tesz többet 4 millió frtnál. Erlanger báró Horn urnak ezen engedély átadásáért 75,000 frtnyi vételáron kívül még 2500 részvényre nézve elsőbbségi jogot biztosított, részvényenkint 15 frank felülfizetéssel, tehát még legalább 37,500 frank nyereséget.

++ (William Seward ur) az észak-amerikai kormány volt külügyi államtitkára mult hétfőn Pestre érkezett, a hajónál a pesti amerikai konsuli ügynök, Kauser ur távollétében mr. Gerstor, konsulatusi hivatalnok által fogadtatott és a Hungaria szállodában vett lakást két loányával, kik atyjukat már másfél éve kísérik hosszú diplomaciai utján China, Japán, Keletindia és Törökországon keresztül. A szállodában Seward ur a Pesten lakó amerikai polgárokat és Czapkay urat, az egyesült államok volt bukaresti főkonsulát fogadta. Délután 6 órakor loányaival kikocsizott a városligotbe, másnap délelőtt a gözsiklón felment a budai várba, megszemlélte a várpalota lakosztályait, ezután megszemlélte Pesten az akadé-

mia palotáját és az Eszterházy-képtárt, hol maga Kratzmann igazgató ur volt vezetője s még az nap délután a gyorsvonattal Bécsbe utazott. Seward ur jobb kezén meg van békítva és arczán és nyakán még meglátszanak azon sebek hegedései, melyeket Lincoln elnök gyilkosainak fivére, Both Wilkies a betegen fekvő Sewardon ojtott. A 70 éves öreg ur igen nyájas, kedves ember és még nagy erőteljjel bír, mit hosszú fáradalmas körutja is tanusít. Fáradhatlan utitársai, leányai magas műveltségű, kellemes hölgyek.

♦♦ (A bécsi rendőrség) egy legújabb intézkedését figyelmébe ajánljuk a pesti és a budai város-kapitányságoknak. A bécsi rendőrség ugyanis a társaskocsikon is eltiltá a dohányzást, a közuti vasuton — ott — ez már régebben el van tiltva. A nyitott társas- s közuti vasutkocsikon sem szabad ott dohányozni, s az ugynevezett dohányzó külön osztályok sem türetnek meg. A ki tudja, hogy az ily kocsikon való dohányzás a női közönségre mily alkalmatlan, és mily könnyen meggyújthatja a dohányzó a mellette ülőnek ruháit, s hogy nálunk egyáltalán a dohányzással mily nagy visszaélések történnek, valóban helyesnek fogja találni, ha város-kapitányságaink is követnék az említett bécsi példát, annyival inkább, minthogy magunk voltunk tanúi, midőn egy kocsi vezető a kocsiban ült puffókölő urakat egy szintén a kocsiban ülő mellbeteg nőre figyelmeztetve, kérte őket, hogy vegyék ki szájukból a szivarokat, és a derék férfiak „csak azért is” — sel feleltek neki.

♦♦ (A napokban) a Károly-kaszárnyában állomásozó ezredek egyike gyakorlatra volt kirendelve. A zászlóalj már gyülekeztek az udvarban, midőn egy őrmester társát véletlenségből bezárta szobájába. Az illető zászlóalj már fel volt állítva, csak az egyik őrmester hiányzott. A bezárt őrmester nem akarván kötelesség-mulasztónak látszani, elszánta magát, s a félemeletből az ablakon kiugrott, de oly szerencsétlenül, hogy egy kezét, egy lábát és derekát eltörte, s most reménytelen állapotban a kórházban fekszik.

♦♦ (Gr. Szapáry Iván), a vakmerő lovag, ki már többször koczkáztatta életét a sport kedvteléseinek üzésében, e napokban nagy veszélyben forgott, a mint egy társával a városligeti fason végig robogott. A lovak ugyanis megvadultak, s ugy nekiiramodtak, hogy emberi erő nem volt képes feltartoztatni őket. A kis jármű ide-oda dobálódott a szilajon rohanó lovak után, mint valami könnyű lapda s minden pillanatban növekedett a veszély. A gróf kísérfője e kétségbeesett helyzetben megkísérlé az utolsó mentő-eszközt s szerencsésen leugrott a bakról, Szapáry még egy ideig fenn maradt s minden erejét megfeszíté a lovak megfékezésére. Mind hiába! a lovak mindig vadabbak lettek s a gróf csak ugy menekült meg a biztosnak látszó összetöretéstől, hogy ő is társa példáját követve, leugrott, előbb a gyeplőt a lovak nyaka közé hajtván. Ideje volt, mert pillanat múlva diribről-darabra tört össze a kocsi s a lovak vadul iramodtak tovább, míg végre egy rendbiztosnak sikerült a kifáradt lovakat megállítani.

♦♦ (Gyakran halljuk a kifakadásokat) hazai fürdőink ellen, hogy nincs kényelem, minden méregdrága, rossz a szolgálat, stb. — Édes Istenem! hogy kívánhatunk jobbat, midőn a fő, t. i. a pártolás hiányzik? Miért mennek külföldre, kik fürdőt akarnak használni; nem bővelkedik-e hazánk jeles források s tavakban, melyeket a természet nagyszórúsága még határozottabbá tesz? Ha szép táj kell, menjünk Tatra-Füred, Balaton-Füred vagy Korytniczára; ezeknél szebb tájat Európá-

ban nem találunk. A külföldi fürdők sem voltak kezdetüktől fogva oly virágzó karban, de bizonyára gyakran látogattattak honfiaink által, s az illető tulajdonost csak is az helyezi oly állapotba, hogy azután a jövedelemből szépíthet, s vendégei kényelméről jobban gondoskodhatik. Különbben is a magyar legjobban mulathat hazájában, ott ő az ur, míg idegen elemek között ritkán részesül kellő figyelem s tiszteletben. Próbálják meg csak előkelő osztályaink a külföldi fürdők helyett a hazaiakat látogatni s pár évtized múlva meggyőződhetnek legalább az utódok, hogy egy külföldi fürdő sem állandja ki a versenyt hazánk fürdőivel s nem hogy mi mennék külföldre, de a külföld jön hozzánk fürdeni.

♦♦ (Említettük), hogy a napokban a margit-szigeti ivóvíz forrásnál alkalmazott kis árva-leánynak, — Schopper Irmának hívják, — egy ismeretlen 50 frtot adott egy pohár vizért. Mult hétfőn Fischer Mátyás pesti magánzó, ki üdülés végett tartozkodik a szigeten, 100 frttal ajándékozta meg a kis árvaleányt, még pedig oly formán, hogy ezen összeg a leányka magántulajdonát képezze. József főherczeg, ki ezen esetről tudomást vett, személyesen meglátogatta a betegen fekvő Fischert, és meleg szavakban fejezte ki elismerését emberbaráti cselekedetért.

♦♦ (Irodalom.) Rosenberg-testvéreknel megjelent: „Alkotmánytan.” A népiskolák használatára, írta Gajdos József. Ára 25 kr. — Csáthynál Debreczenben megjelent: „Aesopusi mesék.” Fédrus után szabadon fordítá Komáromi Károly. 2-dik kiadás. Ára 20 kr. — Aigner Lajos könyvtáros legközelebb Tolnai Lajostól két kötetnyi beszélyt, Zsilinszky M. tanártól pedig magyar aesthetikát fog kiadni. — Lukács Béla élénk tollából nem sokára igen érdekes munka fog megjelenni. A 48—49-diki önvédelmi harczt tárgyalandja pénzügyi szempontból, megfelelni igyekezvén arra a kérdésre, hogy mennyibe került a nemzetnek a forradalom? melyek voltak azon pénzforrások, melyekből a nemzet védelmi harcának szükségét fedezé, s hova és minő czélokra fordított az előteremtett pénz? — Gr. Széchenyi István összes műveinek teljes kiadását már régóta ohajtva várták a komoly műveket kedvelő irodalombarátok. Ez ohajnak a megboldogult fia, gr. Széchenyi Béla már legközelebb eleget tesz. A nagy szellem munkái Paur Iván rendező keze alatt most már Czenken vannak felállítva s a még napvilágot nem látott irodalmi művek, levelek, eszmetöredékek szintén egy-két kötetet kitesznek. Paur már több mint két hete a legnagyobb szorgalommal rendezi. A kiállításról Ráth Mór fog gondoskodni, hogy a tartalomhoz méltó legyen.

♦♦ (Szinház.) Gyulán Lendvayné asszony e hó 8-dikán kezdé meg vendégszereplését „A lowoodi árva” czimszerepében. A szinkör ez alkalommal a szorongásig megtelt, s a kedves vendéget zajos éljenekkel, virágok szórásával, kihívásokkal tünteték ki. Másnap „A tiszaháti libácská”-ban és „Az elkényeztetett férj”-ben, mult koddan pedig a „Vicomte Lotoriéres”-ben játszott, hasonló általános tetszés mellett. — Nagy-Váradról írják, hogy Pascali román társulata a „Pecatelo barbatilorulu” czimű francziából fordított szinművel pénteken kezdte meg előadását, mely jól sikerült. Jó ötlet volt az igazgatótól, hogy egy előszóban kinyilvánítá, miszerint ők e föllépésükkel korán'som kívánják Biharmegyét a román birodalom meghódított tartományának nyilvánítani, a mi általános derültséget idézett elő. — A budai szinkör majd minden nap szép számú közönséggel telik meg, mely a társu-

lat operette-előadásán jóízűen mulat. Medgyaszai k. a. mult kedden Zaytz kedves dallamu „boissy boszorkányá“-ban énekelt nagy tetszés között. Szerdán este „A város legszebb leánya“ című operettet adták Conraditól, elég sikerülten, Mindszenti K. kisasszonnyal a czimszerepben. — Pauliné Markovics Ilka asszony oly nagy sikert aratott a wiesbadeni hangversenyekben, hogy néhány opera-előadásra szerződötték. A kitűnő művésznő királyné szerepét fogja énekelni a „Hugenották“-ban. Második fellépte a „Dinorah“ czimszerepében lesz. A Pauli-pár augusztus első napjaiban érkezik haza. — Lendvay a Székelyföldön arat babérokat és székely-pogácsát, Szigeti József pedig a máramaros-szigetieket ragadja el a színpadon művészi játékkal, és a társas-körökben kifogyhatatlan jókedvével. — Rabatinszky Mari, a ki pár hét előtt a bécsi opera-színházban súlyosan megsérült, már teljesen felgyógyult. — Rozsnyón Szerdahelyi K. és Ujházy együttes vendégszereplése fényes sikerrel folyt le. Volt közönség, taps, kosszoru, emlék-ajándék mindegyik részére.

++ (Rözsás napló.) Máramaros legszebb, legkedvesebb és legműveltebb hölgyei egyikét: Kutka Eugeniát legközelebb Huber Thaszillo, szászországi birtokos jegyezte el. — Szarvason rövid idő múlva egygyel több lesz a boldog házasok száma; jövő hó 5-dikén vezeti ott oltárhoz Salacz Ferencz, jeles ügyvéd, a kedves és művelt lelkű Moicsicsovics Vilma kisasszonyt. Az ég áldása kísérje szent frigyüket. — A pesti körökben kitűnően ismert Joannovits Lázár, miniszteri fogalmazó, eljegyzé magának a kollemdus Uray Irén kisasszonyt, Uray József, m. k. honvéd-százados leányát; hoga pedig Joannovits Ilka kisasszony, fővárosunk egyik legszebb hölgye jegybe lépett Pongrátz, kamarás, honvéd-lovasezredes és pesti kerületi parancsnokkal. — Fabriczius Károly pesti háztulajdonos e napokban a szép Hupf Adél kisasszonyt jegyezte el magának arául.

++ (Vegyes hírek.) Dal-Cin asszony csudatettei folytán reájöttek, hogy nálunk Magyarországon is nevezetesen Sopron megyebeli Rába-Csanak községben is van egy közönséges gazdaember, a ki évek óta a legjobb sikerrel gyógyítja a ficzamokat. — Ketten Henrik, zongoraművész hazánkfia, a „Hermanstädter Zeitung“ értesülése szerint Konstantinápolyban meghalt. — A nők építő-egylet évi vizsgálja mult szerdán tartatott meg, nagyszámu közönség jelenlétében és fényes eredménnyel. A vizsga után az egylet nagyérdemű elnöknője szép beszédet tartott, a melyben megköszönte a tanároknak sükeres fáradozásukat, azután Zichy Antal tanfelügyelő elismerését fejezte ki az egyletnek a növevelés iránti nemes buzgalmaért, az öreg Tancsics pedig arra kérte föl a növendékeket, hogy kikerülvén az iskolából soha se felejtsek el azt, a mi minden tudománynál fényesebben ékesíti a nőt: a hazaszeretetet. — Kolozsvárott a közelebb elhunyt Pfennigsdorfné hagyatékában találtak egy ezüst mosdó-készlet, mely a szerencsétlen Woronieczki herczeg és vértanu tulajdona volt. A herczeg meleg baráti viszonyt folytatott a Pfennigsdorf családdal, s a forradalom kitörésakor erre hagyta becsesebb tárgyait. A mosdó-készlet tokja a herczegi címert viseli, egyes darabjai hir szerint szép dombor-művekkel ékeskednek. — Dunaföldváról írják, hogy a mult juniusi és májusi salátaidény alatt a gőzhajók onnan közel hat ezer mázsa salátát szállítottak Postre, ugy, hogy egy-egy napra, pünköszt hetiben 250—300 mázsa esett. Száz fej saláta kezdetben 1 frt. 50 kr. később azonban már 50 kr. volt. Hálás növény, melyet ősszel kiültetnek, májusban

felszednek, s helyére kukoriczát, burgundiát babot stb. ültethetnek. — Mult kedden P... ur négyéves fiaskája Budán a várban a bécsi kapu melletti bástyáról, a hová néhány nagyobb fiu fölemelte, a szédítő magasságból leesett s jóllehet nem halt meg, de számtalan csonttörést szenvedett. Vigyázzunk a kis gyermekre! — Horváth Boldizsárt Baja város képviselő-testülete Tóth Kálmán indítványára diszpolgárrá választotta! — Az állatkertnek a Merkel és Manley akrobata-társulat mutatványai, s Geretti kötél-táncza oly jelentékeny jövedelmet szereztek, hogy az igazgatóság czél-szerűnek tartotta ily előadásokról ujlag gondoskodni. Először egy angol akrobata-társulat fog mutatványokat tartani, azután a Cassanova-féle színpadon angol és francia daltársulatok lépnek föl. Ezek közt lesz egy szerecsen nő is, ki 12 dobon játszik egyszerre. — Wagner Lipót, börzeügynök, ki a franko-bank kárára történt 15,000 frtnyi váltóhamisítás gyanuja alatt befogatott, a pestvárosi fenytörvény-szék előtt tartott tárgyalás következtében bizonyítékok hiánya miatt szabadon bocsátatott s mint mondják, már a valódi tetteseknek is nyomában volnának.

++ (Halálozások.) Taussig Károly, az európai hirű zongora-művész, Lipcsében, hol rövid idő óta tartozkodott, mult hétfőn hirtelen meghalt. Neje Pozsonyból azonnal Lipcsébe utazott, hogy férje temetésén jelen legyen. Taussig még csak 37 éves volt. — Sa uerwein Géza, a győri nyomdatulajdonos fia s a Neuer-féle pesti nyomda ügyvezetője, hétfőn reggel tüdővészben, 38 éves korában meghalt. Igen derék, művelt, szabadelvű férfi volt, ki főlebbvaló állásában is pályatársai szeretetét s bizalmát bírta; hosszabb ideig volt a nyomdászok önképző-egyletének elnöke, s a „Typographia“ szaklapot egész betegsége súlyosb bekövetkeztéig szerkeszté. — Deák József, szép tehetségű és komoly törekvésű harmadéves joghallgató e napokban meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Egész sárga barackc cukorban.

Az erre szánt barackc ne legyen egész érett, hanem azért mégis sárga. Egy font cukorhoz egy font barackc számítandó. A cukor vízzel tisztára ki lesz forrva, a barackc tisztára megtörülve, felbontva és mag nélkül, hámozatlanul a cukorba téve, ott háromszor forrjanak föl, akkor ezüst kanállal ki kell szedni a barackcot a forró cukorból, az pedig forrjon mindaddig, mig meg nem sűrűsödik. A kihült barackcokat üvegekbe kell tenni, a szintén kihült cukros szörpet reá önteni, huszonnégy óra múlva azonban leönteni róla, ujból felforralni és félig kihülve a barackkra önteni, másnap pedig bekötözni és hűvös helyre eltenni. A főzésnél vigyázzunk, hogy a barackc meg ne puhuljon és bőrre össze ne huzódják.

A spanyol mogygyel is így bánjunk el.

Málnabefőtt.

A legszebb málnát tisztára kiválogatván, meg kell mérni, ugyanannyi cukrot vízzel sűrűre főzni, kissé áthűlni hagyni és csak ekkor belé tenni az egész málnát, 3—4 perczig hagyjuk fölforrni tegyük félre, vegyük ki a málnát, a levét hagyjuk sűrűre beforrni, a málnát tegyük üvegekbe, a levét kihülés után öntsük a málnára, másnap kössük le és tegyük

jó helyre. A téstákba, vagy öntelére szánt befőtthez való málnát elébb szítán át kell törni, azután pedig ugy elbánni vele, mint az elébb leirtakkal.

Divattudósítás.

A nehéz selyem menyasszonyi ruhák helyett megkívánja nem csak az idény, de még a legujabb divat is, hogy minél könnyebb szövetből készüdjön az. A legutóbbi menyasszonyi öltözék, mely egy fiatal leányka részére készült, állott egy hosszú fehér mousselin-szoknyából, a tűnikából és magas lebbentyűs darékból. A hosszú uszályos szoknya alatt egy könnyű fehér selyem ruha látszott, a szoknya díszítése tizenegy sor fehér valencienne csipke-fodorból állott, a csipkék majdnem simán, ráncz nélkül felvarrva. Az elől kerekre vágott és hátul három hegyes végeket képező tűnik szintén csipkével van díszítve, a bal oldalon pedig egy nagy fehér selyem-csokorral felhuzva, a csokorban egy csomó myrthus virág látszik. A magas deréknek bő ujjai vannak, ezek, valamint a lebbentyűk csipkével vannak díszítve, a nyakat egy sor csipke-ruche veszi körül. Egy zöld myrthus koszoru hosszú végekkel és a hosszú sima fehér illusiön fátyol egészíti ki e szép és a csipke által fényes öltözéket.

A csipke általában kiváló szerepet játszik, és a bő ujjak, valamint az alsó kivágott és az elől nyitott derekak nélkülözhetlenné is tették azokat.

A felső gallérek még ha finom vászonból is készülnek, ritkán láthatók finom csipkézet nélkül, és felső gallérjaik változatos alakzatait előtudnók-e állítani csipkék nélkül?

A csipke-kendőcskék elől keresztbe véve, hátul pedig egy színes csokorral letűzve igen divatosak, valamint a fekete csipkéből készült zsuksi-kendőcskék, rövid otthonkák vagy kerek gallérek is.

Kis leánykánk öltözékéről már rég nem szóltunk, és pedig azon okból, mert azok épen ugy öltözködnek, mint a nagyok, csak hogy mégis egyszerűbben, czélszerűbben. A kétféle szövetből készült ruhácskák igen kedveltek, az alsó szoknya és derék az egyik, a tűnike és ujj nélküli felöltő pedig a másik szövetből készül, a szoknya díszítése is a másik szövetből való. Nyáron majdnem csupa finom fehér piqué ruhákat látunk kis leánykánkon, fehér himzéssel és tarka szalagcsokrokkal díszítve. A gyermeköltözékeken tűnik ki a mamák izlése.

Végül szóljunk még mai mellékletünkről néhány szót. Ez egy női nadrág szabását képezi. Az első számu minta a k o r c z o t képezi, a második és harmadik pedig az egész nadrágot. A harmadik számu rész csak folytatása a második számunak. A k o r c z a z előrész kivágásába néhány ránczsal megerősítetik, a többi magasabb rész pedig egy ujjnyi széles szegélyt képezzen, melybe egy széles czérna-szalagot kell huzni, ez által igen kényelmes formát vesz a nadrág. E szegély külön darab vászonból vagy chiffonból áll.

Számrejtvény.

L. Annától.

- 14, 3, 23, 6. Hires városa ez Heves megyének,
5, 3, 4. Székhelye minden nagy gondolat s eszmének,
20, 2, 19, 11, 8. Ezen túl haladni semmiben sem szabad,
24, 21, 12, 4, 2, 8, 20, 7, 22. Legyen ez virágzó, legyen mindig szabad,
6, 7, 20, 5, 24. Sokszor győztek ezzel vitéz honvédeink,
25, 5, 13, 19. Zengedeztek rajta ős énekesünk,
16, 14, 8, 26, 1. A ki másnak ássa, maga esik bele,
9, 28, 14, 6, 23, 18, 26, 15. A szeretők szive csordultig van tele,
19, 5, 8. Mint régi ellenre emlékszünk rá vissza,
20, 5, 25, 11, 18. Ez tesz bennünket az anya-földbe vissza,
6, 17, 27, 10, 2. A virágok között, mint királynő diszlik,
7, 10, 23, 22, 19. E név egyedül csak az Istenre illik,
1, 28. Azt kiáltá egykor az elhunyt nagy magyar,
Kinek emléke él, míg csak él egy magyar.

Megfejtési határidő: augusztus 20-ka.

A f. évi 26-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Honszerelem.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Beke Kornélia, Boros Nina és Róza, Stein Betti, Vörös Juliska, Turcsányi Eleonóra, Petrenko Berta, Jánossy Lajos, Seján Górzó Kornélia, Tormássy Mari, Hegedűs Antónia, Andrassy József, Teleny Eliz, Sthymmel Emma, Moesz Marossy Emilia, Marosy Hermin és Etelka, Holl Hermin, Joannovits Irma, Vitéz Mari, Nagy Krisztina, Benedikovics Róza, Schmidt Zsuzsanna, Illyásevits Ilka, Jáczkovits Velyászkya Anna, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Szalgháry Józsefné Crescentia, Ujváry Anna, Papp Kovácsik Gizella, Szűcs Lajosné, Báthory Zsigray Istváné, Pap Cziike Karolin, Vághó Aranka, Bereczk Ilka és Mariska, Gyura Janka, Löwy Izidor, Fülöp Mariska, Sztancsek Vilma, Némethy Zsuzsanna, Ivády Nina, Mudry Pálkuty Janka, Szikszó Tullia, Szalgháry Mariska, Szmodits Gizella, Bukóvszky Regina, Brocken Kováts Emma, Erdélyi Róza, Kiss Lőrinczné, Szapper Janka és Izabella, Schmidt Fanni, Kosztyik Berta, Ritter Gabriella, Kalós Erzsi, Horváth Ida, Lászlóffy Irma, Pajor Mari, Ratkovszky Vilma, Vizkelety Irma, Porubszky Nelli, Szilárdffy Lilla, Orbán Paulin, Szepessy Szilágyi Lidia, Herbeth Károlyné, Albert Lilla, Petheő Antalné, Ország Paula, Kovács Róza, Mátyás Berta, Szedlák Sarolta, Birró Domokosné, Sváby Izabella, Erdensohn Emilia, Matolcsi Ilka, Boros Mariska, Gundy Luiza, Dérczy Paula, Maksay Mária, Szegedy Ann, Kecskeméthy Irén, Nagy Izabella, Virágh Teréz, Antalffy Luiza és Vikta, Takács Istvánné, Kubinyi Thuróczy Berta, Gabsovits Clementine, Mráz Ottilia, Andrassy József, Kovács Róza, Molcsányi Pozsgay Ilona, Dancs Antónia, Rátkay Emilia.

A f. évi 25-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Herbeth Károlyné, Ország Paula, Kovács Róza, Erdensohn Emilia, Matolcsi Ilka, Boros Mariska, Gundy Luiza, Maksay Mária, Szalgháry Józsefné, Kovács Róza, Molcsányi Pozsgay Ilona, Dancs Antónia.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. előfizetőink lettek díjnyertesek:

- 1., Szász Etelka: A Hontalanok, Galanthai A. E. regénye, 2 kötetben.
  - 2., Ország Paula: Himfy szerelmei, Kisfaludytól, 1 kötet.
  - 3., Lemhényi Zsigmond Gyuláné: Magyar Hölgyek történelmi és életrajzok, Zsilinszky Mihálytól.
  - 4., Orbán Paulin: Legujabb zeneművek.
- A nyeremények — szives üdvözlétem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban, Csukássy Józseftől. (Folyt.) — Ismét hozzád... Prém Józseftől. — Anselm orvos. (Beszély.) Lauka Gusztávtól. (Vége köv.) — Megjöttl Maritól. — Sikamlós ösvényen. (Elbeszélés.) Posta Sándortól. (Folyt.) — Hogyan támad az író. (Irodalmi emlékirataimból.) Szokolay Viktortól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetések.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy női nadrág szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

31. SZ.
 Július 30-án.
 1871.

Havonkénti színezett divatképpel,
 minden szükséges himzotrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

Egy lángelme, mely röptében hódította meg a világot. Két-három év előtt legközelebbi körülötte levői is alig tudtak még valamit a földön-lételéről, akkor egyszerre egy kép jelenik meg tőle és az egész művelt világ figyelme feléje fordul, egy másik művére a figyelem bámulássá, majd tiszteletté növekedik és azóta Munkácsy Mihály a halhatatlan festőművészek csillagkoszorujába van befoglalva és mi örömmel és büszkeséggel mondjuk el róla, hogy őt is a magyar haza szülte, a mi földünk táptálta, a mi egünk vonzotta olyan magasra a fényes ragyogó tohottséget, az ő dicsősége a mi dicsőségünk.

És itt logyon szabad

Munkácsy Mihály.

egy sajátos körülményre hívni föl olvasóink figyelmét, arra tudniillik, hogy alig van olyan intézetünk, a melyben a hazai tehetségek művészekké képezhetnék magukat, festészeti intézetünk pedig épenséggel nincsen, és mégis alig van nemzet, mely a r á n y l a g több művészzel ajándékozta volna meg a világot, mint a magyar; alig van a művészetnek olyan ága, a melynek legalább egykét halhatatlan magyar képviselője ne volna; honnan e sajátos istenáldás?

Sem a véletlennek, sem az éghajlatnak, sőt még a vérmérséknek sem lehet azt tulajdonítanunk. Mert a természetben nincsen véletlen, hanem csak ok és okozat; az éghajlat-

és vérmérsék is csak a művészi irány- és alaphangulatra lehetnek befolyással, — Skócia ép olyan kevésbé szülhetett egy Petrarkát, a milyen kevésbé Itália örökké kék ege egy Ossiant szülhetne; — és arra is lényeges befolyása lehet az éghajlat és vérmérséknek, hogy a művészet egyik-másik ága több-kevesebb előszeretettel ápoltatik alatta: Olaszország derült ege alatt például mindig nagyobb kedvvel ápolják a zenét és festészetet, mint a komolyabb művészeteket, a melyre inkább az angol és német van, vérmérsékénél fogva, hivatva; de hogy valamely nemzetnél általában aránylag több művész támadjon, mint a másiknál, arra egészen más tényezőnek van döntő befolyása, és ez a tényező — szerintem — a hazaszeretet.

Mert a tehetségnek ihletre van szüksége, hogy magasra szárnyalhasson, minél tisztább és nemesebb a forrás, a melyből az ihlettséget meríti, annál magasabb a tehetség röpöngése — és ez az oka, hogy most nincsenek nagy lyrikusok, — az ihlettség legtisztább és legnemesebb forrása pedig a hazaszeretet és az ihlettség ezen forrása — szerintem — egy nemzetnél sem buzog olyan bőségben is olyan tisztaságban, mint nálunk.

Mikor a lélek bizonyos magasságra emelkedett, akkor — ha szabad úgy mondanom — vissza kell vonzódnia a földre, hogy a nagy végtelenségbe szélylyel ne foszoljék; olyannak kell lennie, mint a fa, a melynek koronája égre tör, míg gyökerei erőnek erejével a földbe kapaszkodnak belé; ezt a nagy szeretet a föld iránt csak a hazaszeretet adhatja meg a léleknek. Azért van, hogy minél nagyobb valamely lángelme, annál inkább nemzeti is egyszersmind.

Igy van ez Munkácsynál is: a mi nagyot és halhatatlant még eddig alkotott, az mind kiválólag magyar is, és bizonynyala jövőben is úgy lesz az.

Mély igazság lejjlik az Antaeosról szóló hitregében, hogy minél többet érte lábával a földet, annál erősebb lett.

És — milyen szép e fiatal lángelme fejlődési folyamata! Zsenge kis korától fogva — 1844-ben született Munkácsón, a honnan a Munkácsy nevet vette föl, mert atyját Liebnak hívták, — egész fiatalsága szakadatlan láncolata volt az élettél való küzdelemnek; atyja-anyja korán elhalálozván, Rök István nagybátyja vette gondjai alá; de a derék nagybátya testestül-lelkestül részt vett az 1848/9-diki szabadságharcban és annál fogva természetesen bűnhődnie is kellett, elvesztette ügyvédi oklevelét, és nem gondoskodhatott többé a kicsi árva rokonról úgy, a mint azt rokonai szive ohajtotta volna; nem iskoláztathatta rendszeresen, asztalos-mesterségre adta tehát Békés-Csabán, és a legelső, a mit rajzolt, tulipánok voltak a ládákra, melyeket majster ura a vásárra vitt; és majster uram tulipántos-ládái csakhamar híresekké váltak, messze földön nem voltak olyan pompás tulipánok a ládákon, és — akkor dobbant meg először a kis „inas“ szívében az a megmagyarázhatlan valami, a mihez fogható érzés nincsen több a világon, és a mit közönséges nyelven hivatásnak neveznek. Ettől a percztől fogva „Miska inas“-nak nem volt kedvesebb jószága a világon a czeruzánál, éjjel-nappal nem tett egyebet, csak rajzolt, lerajzolt mindent, a mi szeme elé került, a majster uramnak ez természetesen nem volt inyére, Miska inas ki is kapott tőle nem egyszer, hiába, a virágnak megtiltani sat. végre is nem volt más mit tenni, mint odahagyni a majstert.

Elment Aradra, azzal az erős elhatározással, hogy de most már igazán nekifekszik az asztalos-mesterségnek, és

ezen elhatározását a jó fiu hűségesen meg is tartotta mindaddig, a mig csak a legelső darab czeruza a kezébe nem vetődött; akkor ismét vége volt minden elhatározásnak, újra csak rajzolt és akkor aztán reá szánta magát, és nagy kerülgetve érté- sére adta derék nagybátyjának, miszerint ő úgy találja, hogy jobb volna reá nézve, felhagyni az asztalossággal és inkább a piktorságra adni magát.

De a derék nagybátya tudni sem akart erről, mert hát mi másféle piktorságot képzelhetett volna, a mi az ő asztalos-inas kis atyafiából válhatnék, mint legfőlebb valami szoba-festőt? Csak maradjon az asztalosság mellett, írja tehát neki vissza meglehetősen vastag betűkkel és mogorva tén- tával.

Hanem akkorra már a hivatás volt az ur e fiatal szívében; bármint szerette és tisztelte is jóltovő nagybátyját, nem parancsolhatott többé szívének; odahagyta Aradot, oda az asztalosságot, elment Gyulára, ott lakott egy festő: Szamosi Elek, ahoz állt be tanulónak, Szamosi fölismerte benne a tehetséget és biztatta; nagy szüksége is volt a mester biztatására, mert a derék nagybátya ugyancsak haragudott reá keményen. Mi lesz belőle? Egy himpellér, egy mázoló! Hogy ő szerotné látui, ha csak egy becsületes arczkép festéseig fogja-e vinni valaha!

Ezt aztán nemsokára megláthatta, és pedig annyira, hogy épen a nagybácsi arczképét festette le és pedig olyan finomul, hogy a derék nagybácsi egyszeriben megengesztelődött, most már ő is hinni kezdte, hogy a fiuból valamivel több is lehet még mázolóknál.

Két évet töltött Munkácsy Szamosinál, 1861-től 1863-ig, akkor Pestre jött fel, és elkezdett rajzolni apró életképeket a zajos fővárosi világból; a merev iskola-tudósok egykedvűen félretették vázlatait, mivelhogy az egyes vonások nem feleltek meg a szent czehszabályoknak, a melyeken túl a törvény rideg embere előtt nincsen üdvösség az Olympuszon. Nem úgy Than és Ligeti, haza i festőművészetünk e két fölkezt papja a szabálytalanul rajzolt vázlatokban is azonnal fölismerte az önálló teremtő lelket, melynek nincsen szüksége szabályokra, mert önönmagában hordja a lángelmének egy egész szentirását, a melyből új világosság árad ki a régi szabályokra: és kezdték buzditani és tanitgatni a fiatal tehetséget, és a fiatal tehetség éjjel-nappal tanult és rajzolt, elkészítette első nagyobb művét, „a regelő huszár“-t, mely a képzőművészeti társulat tárlatában ki lett állitva, aztán Ligeti közbenjárása folytán Bécsbe ment, hol a világhírű Rahl vette pártfogása alá, és ez meghalván, Munkácsy is odahagyta Bécsot, elment Münchenbe, ott készítette a „kukoricza-pattogatás“-t és a „husvéti öntözködés“-t, mindkettőt a képzőművészeti társulat vette meg, annyira magukon hordozták már ezek a lángelme isteni ezimerét, egy harmadik képét, a „falu kut- já“-t már egy bécsi műárus vette meg, hanem azért még mindig csak egy olyan festő volt, a kiről a nagyvilágnak nem volt tudomása.

Akkor Düsseldorfba ment, a két legjelösebb életkép- festő: Knauss és Vautier közelébe, hogy azoktól tanuljon, és tanult és elkészítette ezalatt a „Siralom-ház“-at, és egy nap valami francia műbarát vetődik dolgozó-szobájába és meglátván a félig kész képet, első szóra huszezer frankot ígér neki érte: a fiatal festő csak reá néz és akkor látja, hogy a francia mű- barát 2000 tallért olvas le előtte az asztalra, foglalólul a képro; akkor aztán Munkácsy sem szólt sommit, elfogadta a foglalót, a vevő távozott és Munkácsy elérte azt a boldogságot, melyot

a nagy tehetségek közül is kevesen érnek még, azt, hogy még életükben ismertetik el tehetségük.

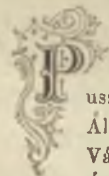
A „Siralom-ház“ Düsseldorfban Knauss és Vautier művei mellé állítottatott ki először és a műbirák azt mondták, hogy nem tudni, melyik mű kitünőbb a három közül; azután Párisban állítottatott ki e mű és ott elsőrendű kitüntetést nyert és azóta Munkácsy a jelenkor legelső festő-művészei közé tartozik; hír és dicsőség, anyagi jutalom és szellemi elismerés gazdagul özönlenek feléje, a kitüntetések árjai évről-évre távolabb és távolabbra sodorják őt tőlünk, hanem azért az ő geniusa újra meg újra ide hozzánk röplötteti vissza lelkét, a haza földjéről táplálkozik, a haza ege ihleti, minden tárgy, melyet még eddig kidolgozott, magyar, és a szín, élet és költészet, melyet tárgyaiba öntött, is magyar.

És a haza büszke az ő hű fiára, mely új fényt és dicsőséget hozott a magyar névre; hanem azért csak a külföldnek dolgozik; a nagy magyar hazában még egyetlenegy főúr sem találkozott, a ki dolgot adott volna e világhírű magyar ecsetnek; pedig ezek is szeretik, ha azt tartják róluk, hogy igazán szeretik a hazát.

Emilia.

Pusztá közepében . . .

Siótól.

Pusztá közepében sudar jegenyével,
Áll a régi halom,
Vándorbotot fogva épen ma egy éve,
Állottam én azon,
Épen ma egy éve néztem onnan szélylyel,
Néztem azt a várost,
S kigördült a könyvem, ah hisz ottan, szélen,
Édes anyám állott.

Felmegyek rá most is, megkérdeztem tőle,
Nem felejtett-é el?
Beszélek a szelid kicsi virágokkal,
S magas jegenyével,
Jár-e még hozzájuk andalító szellő,
Tarka-barka lepke?
Van-e még permeteg, van-e még villámos
Zivataros este?

Fent vagyok már rajta! ép azon a helyen,
A hol ma egy éve;
Piros már az arcom, mint az egész tájék,
Az alkonyi fénybe'.
Kitárom a keblem, kitárom a karom,
Ugy tekintek szélylyel . . .
Olyan boldog vagyok! — alig bir a keblem
Rengő örömevel.

Itt maradok most én, itten éjszakára,
Tudom, szép lesz álmodom . . .
Oh, hogy is ne lenne szellő suttogás közt,
Puha virág-ágyon!
Még egyszer nézek szét, még egyszer nézem meg,
Amoda a várost . . .
És sietek innen . . . oh, hisz ottan, szélen,
Édes anyám áll most,

Anselmorvos.

(Beszély.)

Lauka Gusztávtól.

(Vége.)

VI.

A virágok hónapja egy üde, szelid nappal köszöntött be. Csak alig érezhető illatos szellő mozgatta a már-már tömörülő lombokat, az erősbülő ágak leveleit, az orgona- és barackfa virágait, melyek közt a természet kedves dalnokai hallaták lelket emelő és szívet gyönyörködtető zengemé-nyeiket.

Benéti az erkélyről gyönyörködött a csoda-szép mindenségben. Lelkét azon keserűn édes fájdalom fogta el, mely a tragikailag hangolt kedélyeket a nap lenyugtakor szokta érinteni.

Mint báránypellegek, majd mint fergeteg vonultak el lelke előtt a mult napok emlékei s bár azok ködéből több rózsza mosolygott eléje, mint tövis, úgy érezte, hogy soha se volt boldogabb, mint a jelenben, midőn néhány óra elmúltával egy rejtélyes, de imádott lény társaságában száll az örök semmiségbe.

— Ez méltó apotheosisa leend egy kalandos életnek — gondolá magában, s hogy lelke erejét fentartsa, a gyermekleányka halvány arcára, szenvedő szeméire és szőke fürtéire emlékezett.

— Igen, igen! ő szeret engem, különben nem halna meg karjaim között keblemen.

Délután szobáiba zárkozott az utósó Benéti, s családi s személyes dolgainak rendezésével foglalkozott. Végrendeletében első helyen emlékezett meg hű öreg szolgájáról, azután mindjárt a vidékbeli szegényekről s az emberbaráti szeretet és könyörület alapítványairól.

Egy nyílt levelet hagyott Waldraff részére.

A fájdalom nélkül és biztosan ölü mérget zsebébe rejtette.

Midőn alkonyat után „Ave“-ra harangoztak, az öreg Waldraff előtt vágta magát lovára.

— Ha kilencz órára nem találnék haza jönni, felmegy dolgozó szobámba s az ott számodra írásban hagyott utasítás szerint fogsz cselekedni.

Még két levél volt zsebeiben, egyik Anselm, másik Vánszky számára.

Kezét nyújtá az öregnek s azt erősen megszorítá, a jövő perczben azonban már sarkantyut adott lovának, hogy megindulását el ne árulja. A falu temetőjéhez közel egy virágos hely volt utósó találkozásul kijelölve.

Midőn oda ért, Berta egyszerű fehér ruhájában már egy bokor mellett állt és tépett ibolyákat szórt a lovegőbe. — Kedvesét mosolyogva fogadta.

Midőn Gerő lováról lezállt, megsimogatta és megcsókolta a hű állatot, azután szabadon bocsátotta.

Hanem mintha nem is örült volna szabadságának, csendesen bogarászva haladt néhány száz lépésnyire, azután megállott és logelészni kezdett.

Gerő és Berta a bokor aljában egymás mellett foglaltak helyet. — Talán soha igézőbb nem volt halandó, mint a leányka mostanában. Halvány arcain ártatlanságának pirja

játszódott, nagy szenvedő szemeiben szívének és lelkének magasztossága.

— Hiszed-e most már Gerő, hogy e földön csak téged szeretlek?

— Miért mégis nem akarsz engem élve boldogítani!? El kell vérzeni két hűn s igazán szerető szívnek, talán hiúság, talán emberi gyarlóságért!?

— Egyikért sem Gerő! esküszöm, egyikért sem! Meghalunk, hogy örökké birhassuk, hogy örökké szerethessük egymást.

— Bertám! Te nem bizol szerelmem változatlanságában!

— Bizom Gerő!

Benéti ábrándosan karolta át mátkája karcsu derekát.

— Igérd meg szerelmem, hogy midőn már a halált-hozó mérget bevettük, midőn már a porhüvely csak foszló lepelenkint takarandja testünket, nem marad többé fenn titok lelkeink között.

— A más-világon, boldogságom, a más-világon.

Gerő már nem érzett mást, csak örült szerelmet. Öntudatlanul nyult zsebébe s öntudatlanul bontott ki egy üvegcsét, melyben a mérget rejté.

— Oh, engedd meg, hogy az életet még szívhassam szűz ajkaidról, — esdett Gerő s a jegyesek ajkai egymásra forrtak.

A mily forrók voltak ez ajkak az érintés első perczeiben, oly jéghideggé lettek csakhamar s midőn Gerő görcsös vonaglásban érzé a leányka gyengéd tagjait, elvonva ajkát az ajkáról, arczaira és szemeibe tekintett, hogy azokból e hirtelen változás okait kimagyarázhatta.

Néhány pillanat múlva minden meg volt előtte magyarázva: a leányka magatartása, elhatározása, Anselm magaviselete, szóval az egész rejtélyesség.

Még mindig öntudatlan állapotban feküdt karjaiban ifju boldogsága. Gerő hálásan emelé szemeit a mindenek urához. Csakhamar ajkai ismét a halvány ajkakon pihentek.

Berta a mint szemeit felnyitá, tekintete szerelme tekintetével találkozott. Szeliden mosolygott, mert eszméit még csak ekkor kezdé rendezni. Egyszerre felsikoltott s ájultan hanyatlott vissza Gerő keblére. — Midőn ismét magához jött, Gerő ott térdelt előtte.

Isten nem engedheté, hogy két ily szerető szív elvérezzék.

A leányka szótalanul tekintett mátkájára.

— Itt az örök Isten szent ege alatt esküszöm, hogy jobban szeretlek, mint valaha, és szeretni foglak életedben, haláldoban.

Berta e pillanatban kiragadá a mérget-rejtő üveget kezeiből, de Gerő vigyázó volt s a másik perczen az üvegcsé már kezében volt ajkainál.

— Oh, Berta! ha nem hiszesz, engedj hát egyedül meghalnom!

A leányka eszméletlenül veté magát karjaiba.

Midőn egy negyedóra múlva Anselm és Vánszky a helyszínen megjelentek, a szeretők még mindig egymás mellett ültek a bokor-aljban. — Halványan, de biztos léptekkel álltak meg a megjelentek előtt.

— Atyám! áldd meg gyermekeidet! — esdett Gerő meghatottan.

— Lehetetlen! — szólt az atya mogorván.

— Kérlek, atyám! — zokogott a leányka.

Anselm gyengéden tapintá meg ismert betegé üterét, azután szomoruan szólt:

— Én is kérlek, áldd meg gyermekeidet... a titok fátyola lehullott.

Benéti a szerető férj azon figyelmével és gyengédségével karolta körül nejét, a mely ha annak időnkint fel-feltűnő bánat-fellegeit nem bírta is egyszer-mindenkorra eloszlatni, de azon bátorító vigasztalást nyujtá, mely nyugalmat keltett volna még akkor is, ha Berta csak rövid életet s így rövid boldogságot remélhetett.

Egy verőfényes délután a boldog férj szerető nejét, a parkban megszokott helyén, az illatos hárs árnyaiban, könyben uszó szemekkel találta.

— Ifju boldogságom! akarod, hogy én sirjak, mert te könnyezel?!

A nő nem válaszolt, hanem férje nyaka körül foná karjait s most már zokogott. — Gerő ajkaival szarítá fel az érzés tiszta gyöngyeit.

— Mi bánt egyetlenem!?

— Boldogságom tudata a jelenben s aggodalmam a jövőbe, azért, kit szívem alatt hordozok.

Az egykor talán könnyelmű férfit az égre tekintett s imára kulcsolá kezeit.

— Az Isten, ki megtartott bennünket, szerelmünknek, kegyelmes leend boldogságunkat és nyugalmunkat is megőrizni.

Jenő minden rendelkezhető eszközeivel oda törekedett, hogy imádott nejének gondolatját betegségétől távol tartsa s azon dolgok és eszmék felé terelje, melyek egy igazán szerető s ártatlan nőnél a boldogság, öröm és megnyugvás alapjait képezik.

Néhány hó multával egy szőke, piros leányka mosolygott feléjük. — Atya és anya egyidőre mindent feledtek mellette. — Jenő csak rövid időkre mozdult el neje s gyermeke mellől.

Teltek a napok, hetek, hónapok. A gyermek nőtt és erősbödött. A nő csak gyermekének élt, Jenő remélni kezdett és imádkozott.

Eltelt egy év! — Holdvilágos csendes éjen, midőn a gyermek a tiszta illatos légtől megfrissülve, lábaiknál játszott és mosolygott, Jenő hirtelen karjaiba ragadta s anyja elé tartva, az örömtől reszkető hangon így szólott:

☞ ☞ — A jó Isten meghallgatá imáinkat, e gyermekben leküldé közénk angyalát s téged, ez ártatlan arcz, e tiszta fényű szemek meggyógyítanak.

A gyermek előre hajolt, kicsiny kezeit kinyujtá, s a most már egészen egészséges s boldog nő keblére kívánczolt.

S i k a m l ó s ö s v é n y e n .

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

(Folytatás.)

IV. A k a s z i n ó b a n .

A tiszahajléki kaszinó mulatóhelyül szolgált, hol a közbirtokosság összegyülekezve heves vitatkozás-, kártyázás- és szószátyárkodásban töltötte a drága időt. Tiszahajlékról

az a hír van elterjedve, hogy: például, ha a tiszteletes görbesarku csizmát huzott lábára, vagy a főügyész, mielőtt a hivatalba ment volna, benézett egy kis morgoriumra, — azt már tudta benne mindenki, kit az isten jól fölszerelt fülekkel és eléggé kegyes nyelvecskével áldott meg. Ez még nem elég: de az is hallatszott, hogy a tiszteletes zsugoriságból huzott le-tapodott csizmát; a főügyész pedig azon okból látogatott csapák boltjába, mert a felesége rávaló mérgében nem adott neki reggelit, vagy pedig elrontotta azt.

A kaszinó volt az ilyen hírek kovácsműhelye. Az még hagyján, ha igazat szólnak, vagy csak kevéssé füllentenek, de mikor az ártatlan fehér dolog is, ha kezeik között átmegy, feketévé válik, mint a kéménysöprő büne! Magától értetik, hogy hirlap nélkül semmi ujat, vagy csak nagyon keveset lehetett volna megtudni; de meg az ilyen compromittáló híreket épen lehetetlen lenne kinyomatni; — azonban e csiklandós akadályt legyőzve látták, mert ott volt a megbecsülhetetlen Saroky, ki ugy szeretett mindig ujat mondani, — kár, hogy nem csapott fel ujdondásnak. Saroky a megtestesült ujdonsági rovat: a „hirharang“ volt. Még a hirlapi ujdonságokat is ő szokta volt elbeszélni, azért a többi nem is fárasztotta szemét az olvasással! minek? hisz elmondja Saroky!

Ujdondászsága alatt eltanult egy kis politikát is: előbb meggyőződött, valjon nincs-e az jelen, kiről ő most hírelni akar; ha ott volt: eltette ujságát tartalékba, várván a kedvező pillanatra. Továbbá ő sohasem mondta, hogy ezt meg ezt ő maga látta vagy tapasztalta, — hanem: mástól hallotta. Szóval: nem szeretett zavarba jönni.

Most ott ült a biliárd-asztalon, egyik lábát hintálva, és egész nagyuri hanyagsággal beszélve néhány hallgatójához. Némelyik serdülő ivadék nekitehénkedett az asztalnak, és mintha nehéz volna azt a sok semmit emelni, két ökléről nézett fel a beszélőre. Az okosabbak, különösen az öreg urak a kártyaszobában tarokkoztak, csak néha hallatszott át egy-egy hatalmas ökölesapás a játékasztalról.

— Jó, hogy eszembe jut, — szól Saroky, ki mintegy gondolkodni látszik, hogy mit mondjon; — még tegnap éjjel, a mint hazamentem, mert elkéstem a Bálinthyék theaestélyén, egy hintó suhant el mellettem. Oly különösnek tűnt fel e jármű előttem, mintha csak a légben repült volna; sem a kerekek nem zörögtek, sem a lovak lábai nem dübörögtek, egész nesztelenül gördült mellettem el. Én eleinte megriadtam, és a hátam bőre borsokádzott; visszagondoltam ama mesékre, melyeket gyermekkoromban hallottam, hol az ördögök szekere két fokete repülő sátántól ragadtatik a légben.

— Álmodtad te azt pajtás! — kiáltott kaczagva egy fiatal ember, ki Saroky meséjében rómitó hazugságot vélt észrevenni, — tudod, ha már füllenteni akarsz, legalább olyat mondj, a mit mindenki elhisz.

— No, én becsületesemre mondom, — viszonzta ingerülten Saroky, — hogy igazat beszélek. Részeg nem voltam, mert theától csak nem lehet bekapni, rhumot pedig nem kap az ember bőviben Bálinthyéknál, hogy tán ettől ázhatnék el. — Elég az hozzá, hiszitek, vagy nem hiszitek! az a koesi nem zörögött, a lovak nem dobogtak, mintha pázsitgyepen haladtak volna, pedig a posti uteza elég kátyus kövezetű arra, hogy a koesi, kivált hintó, zörgősen járjon rajta. Eleinte, mondom, önkénytelen borzadás futott át, s csak mikor már messzire volt, jutott eszembe, hogy meg kellett volna néznem, kié az

a hintó, mert hát szellemek kocsijának csak nem gondolhatom.

— Mond valamit Saroky ur; én is hallottam, — szól egy másik hallgató, — hogy a városban hire van, mintha egy kísértetes hintó járna éjjel után a város utzáin, és még az a megjegyzendő, hogy nem mindig egy felé. Nagyon ritkán történik ez, négy-öt hétben egyszer.

Saroky arcán a meglepődés látszott, hogy szava igaznak bizonyult be.

— De hát mi oka leend annak az uri embernek oly rejtélyesen és éjjelenként kocsikázni?

— Ebben valami titok lappang! Mit gondoltok, nem jó volna meglesni? kimennék egyik rész a város alsó, a másik rész a felső végére. Hátha valami kalandunk akad, ugyanis majd halálra unjuk magunkat néha! — szól Saroky.

— Jó lesz biz az! — szól az előbbi gonyolódó, — hanem ellássuk magunkat védelmi szerekekkel, mert én nem jót gyanítok az egészről. Azt hiszem, hogy ez a hintó összekötésben van azon rémhirekkel, melyek bennünket folyvást rettegésben tartanak, azzal a sok vasut feltöréssel, postarablással. Az egész ország rólunk beszél, minden hirlap velünk és vidéki c s e n d é l e t ü n k k e l foglalkozik:

Mánfay, hi egyik ablakmélyedésben ujságot látszott olvasni, ez utóbbi szavaknál letette a hirlapot és ő is a körbe lépett.

— Én is osztom véleményét, — kezdé, — az a hintó buntakaró lehet, hanem mondja Saroky ur, valóban nem ismert a hintóra? mert ezt nagyon érdekes volna tudni.

— Nem láthattam, mondom, mert először meg voltam lepve, és másodszor sötét is volt, csak messziről pislogott egy utcai lámpa, szemügyre venni tehát teljes lehetetlenség volt.

— Az kár! — mondá sajnálkozólag Mánfay, noha észre lehetett volna venni szemeiből, mint villámlottak azok egy másodpercig az örömtől.

— Hát kimegyünk lesre? — kérdezte tovább.

— Minek? ugy sem tudjuk, hogy mikor találkozhatunk ismét vele, hasztalanul pedig csak nem fogunk leskelődni utána. — válaszolta Saroky, kibén kezdett hülni a bátorság, midőn oly veszedelmes vállalatról volt szó. A többi is hasonló átváltozásban szenvedett, és kezdtek oszladozni, nehogy felszóllitassanak, részt venni a kalandos kiküldetésben.

E szerint az aznapi ujság-hallgató-cercle feloszlott, és Saroky, mint a ki unalmában nem tudja, hogy mit csináljon: nagyot ásítva végig dőlt a teke-asztalon.

Pedig még volt egy ujság, de ezt nem hallotta Saroky; annál inkább érdekelve volt Rosenbluth Salamon, a lutris és bankár, és a hírvétel óta többször elmondta a veszedelem idején való imádságot, miközben óbégatása hangosabb és panaszosabb volt, mint egyébkor, hajlongása közben a szorongás kisajtolta homlokára az izzadság gyöngyeit. Ha Saroky beszélt volna Rosenbluth Salomonnal, azóta ő is tudná, meg az egész város. A városban csak két ember tudta: Rosenbluth és Mánfay.

Ez a veszedelmes ujság pedig az volt, hogy a Reichenberg ot comp. bécsi bankárház megbukott. Pedig mily erős és jóhitelű volt, az emberek örökéletűnek tartották, és ime, egy napon összeomlott az, mint a kártyavár, és sokakat temetett romjai alá. Az érdeklettek, mint Rosenbluth Salamon is, jajveszéltek; — Mánfay azonban, kit körülbelül ötven ezer

forintig talált a bukás, csak homlokát ránczolta össze és kissé sárgább lett arczsine a hirvételkor; különben egy szót sem szólt az egész dolog felől, még nevének sem.

Ugy látszott, hogy fel sem veszi a dolgot, mintha kifogyhatatlan pénzgarmadakkal birna. Szokásait nem változtatta, háztartása csak oly fényes maradt, mint volt eddig. Gazdagabbnak látszott, mint a minő fogalommal birtak fölöle az emberek.

Nem is csoda, ha nem ismerték őt a városban, mert magaviselete, ámbár a legelőzékenyebb, mégis oly különös volt, hogy a vele érintkező vasbástyát talált arisztokratikus udvariasságában, a melyen keresztül lehetett csak vele érintkezni. E tulajdonsága miatt nem volt egy barátja sem, csak ismerőse. Hogy ismerőse ne legyen az embernek, azt lehetetlen kivinni, ha csak a mysticizmus, vagy neveltlenség bélyegét nem akarja magára süttetni.

Daczára a bécsi bankház bukásának: kártyázott minden este. A kártya-asztalnál törzsvendég lévén, helyét senki sem foglalta el. Talán azért, mert az volt a legszerencsétlenebb hely. Ugyanis ő majd mindig vesztett, de a legfelsőbb fokig kifejlődött játékszenvedélye nem hagyta nyugton, neki minden áron kártyáznia kellett. A többi játszótárs ezen csak örült, mert bizonyosan tudták, hogy mindig ő a vesztes.

Midőn az ujságoló cercle feloszlott, Mánfay ismét kezébe vette a lapot és tovább olvasott. Ezalatt összegyülekezett a kártyakompanyia, és midőn az ingaóra lassu zengzetes hangon elverte a nyolczat, Mánfay fölemelkedett és átment a játékszobába.

Nyolcz órakor kezdődött a játék és tartott kilenczig; meghatározott szigoru törvény szerint tovább nem volt szabad játszani.

Egy órai játék nem sok, és gyakran mégis elég arra, hogy tönkre jusson valaki, hogy feltegye a játékra utolsó ruháját, és eljátszsa feleségét, el lelke üdvösségét is.

— Ma rendkívül nagy bankokat adunk — szólt Tájasi, egy fekete körszakálu és szép kondor bajuszu ur, — jó volna moderálni egy kissé!

— Minek! — szólt Mánfay, — annál jobb, minél több van benne! Most én adom a vizit. Mäuzli a vízi!

— Jaj, én retitálok előre, — szólt Gerger, egy családapa, kinek öt gyermeke majd nem félmezitelenül járt otthon, — mert Mánfay ur, tudom, bemarkol a bankók közé, és annyit ad vizinek, hogy nem teheti meg a szegény ember.

— En megadom, — mondá Tájasi.

— Én is! én is! — szóltak mindnyájan a játszók.

Mánfaynak nagyon szép „blatt“-ja volt, vörös disznó, vörös király. A játékos ilyen kártyára rá meri tenni egész vagytonát.

Mánfay nem olvasta, mennyit markol fel, hanem csak úgy, olvasatlanul tette a tányérba a tételt. Sok volt az betételnek, nagyon sok, de mindenkinek jó kártyája volt, meg kellett tenni, és be is olvasták a tálczára a pénzt.

Azután még javították, kóstáltatták, többet hittak, — úgy hogy utoljára amyi volt a tányérban a pénz, mennyit egy szegény ember még álmában sem tudna elképzelni.

Az arcok olyanok voltak, mintha meg volnának kövülve, izom sem rándult meg rajtuk. Se az öröm, se a bán, sem remény, sem kétségbeesés nem változtatott rajtuk, míg a kártya kezükben volt.

Vége Mánfaynak kellett megmondania először, hogy mennyie van. — Háromszorja volt és már nyult a tálcza után, midőn Tájasi eldörögte magát.

— Hohó! az enyém kunststück, négy tizes!

Mánfay keze lehanyatlott.

— Az borzasztó mégis, ennyit veszíteni!

A játék újra kezdődött, és egy pár játszmat már játszottak, midőn János, a kaszinószolga, fontoskodó képpel egy levelet adott át Mánfaynak.

— Instálom nagyságos uram, egy kis lányka hozta ezt a levelet, és azt mondta, hogy nagyon fontos.

— Hol van az a kis lány? — kérdezte Mánfay, az asztaltól felemelkedve.

— Kinn vár az előszobában.

Mánfay kisietett, de a kis lány már eltűnt.

Feltörte a levelet. Kivül semmi czim, a pecséten semmi betű, úgy ujjal volt csak lenyomva a pecsétviasz. A levélben sem volt semmi irás, és már azt kezdte gondolni, hogy áprilist járatnak vele, noha valójában késő szeptember volt. Azonban midőn a levélpapír legutolsó behajtványát felemelte, onnan egy beirt lap tűnt elő, mely sűrű gyengéd női vonásokkal volt tele. Ő ismerte e vonásokat: Annáéi voltak; meg volt tehát lepve ily különös alakú levél által, annál is inkább, mert neje most nem képes írni.

Mohón kezdte azt olvasni. Szemei majd kifeszültek üregükből, minél tovább nézte, annál kevesebbet látott belőle. Összefutott szemévilága és megdörzsölte szemeit, hogy nem könnyeznek-e, de csakhamar meggyőződött, hogy az valótság.

Az a kis papiros Anna naplójának egyik lapja volt, Ilka elküldte neki, hogy legyen egy kis lelki fájdalma, midőn ő neki tengernyi van a miatt a kis irás miatt.

És valóban a hasonszenui gyógyászat kis mérték-rendszerevel nem képes oly hatást előidézni, mint e kis lap, tele lévén irva ördögi recipével, legalább Mánfay számára.

Vette kalapját, rohant, meg volt zavarodva. Azonban midőn kiért az esti hüs légre, heve lecsillapult és gyors léptei mindig lassubbakká váltak. Megfordult, másfelé ment, nem haza.

Természete szerint megmaradt azonban keblében a felhevülés utóhatása. Az esti alkonyban bolygó démonhoz hasonlított, melynek lelke fekete, mint az églepel.

Egy érzés fogta el, mely összesajtolta szívét, úgy, hogy a köny kipattant szeméből, és kezei ökölbe szorultak.

(Folyt. köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

(Folyt.)

Rang és hatalom féltékenykedést szokott kelteni, ez pedig ismét minden más rossz szenvedélyt hoz mozgásba. Természetes tehát, hogy irigyeim nekem is voltak s voltak annál inkább, mert nemesak győzelmes Caosárrá, de Alkibiadessó is sikerült lennem, nem külsőre nézve, mert borzas hajammal, fekete arezbőrömmel s akkori félszememre vakusággommal ezen nevet nem érdemeltem meg, hanem igen is azt, hogy rajkó-

n a k csúfoljanak.*) de megérdemlem az Alkibiades nevet a kivivott eredményekkel, minthogy markotányosnéink, a helybeli mézszáros és korcsmabérlő leányai, engem szemmel láthatólag minden alkalommal kitüntettek. Hja, az természettani törvény, hogy a nagyobb test a kisebbre, a nagyobb erő a gyöngébbre vonzerőt gyakorol s áll ez a törvény ez orkölesi világra is alkalmazva!

Ily körülmények között játszótársaim, unokatestvéreim nem mulasztották el bátorságomat kísérletek alá vetni, hogy boszantsanak. Nagybátyám háza Hontmegye legregényesebb fekvésű falujában, az Ipoly oly szép panorámát nyújtó völgyében feküdt, háttérben a láthatáron erdőkoszorúta bércekkel s azok egyik ormán hajdan híres vár-omladékaival; az előtérben, dél-keletnek pedig gyöngén emelkedő magaslattal, melyen fölfelé kigyózott a Post felé vezető országút, míg lábánál, bal kéz felől a temető terült el, tőlünk alig 3—4 száz lépésnyire.

Szép nyári est volt, melynek báját emelé, hogy a teljes világu hold gyorsan száguldó fekete felhők mögé bujkált időnként. Az idő vacsora után s mi a ház előtt üldögélve készítettünk terveket a holnap is folytatandó hadjáratra.

— Holnap löporos aknákat fogunk csinálni. — mondám, — szokat az tán időre kiszámított égő kavicsokkal ellátni. Az aknák tetejét megrakjuk kövekkel, hogy a fölrobbanás azokat minden irányba dobja.

— S mire való lesz ez? — kíváncsiskodék egyik öcsém.

— Hogy azt a Molényinárt végre megtekintessem, — válaszolám; ez a Molényinár hórühorgas 16 esztendő s kamasz volt, igen erős s az ellenség vezére! — En majd úgy számítottam ki a dolgot, hogy akkorra, midőn az égő kanócok már közel lesznek a föllobbantáshoz, szinleges megfutamlást eszközöljek olyatén módon, hogy üldöző ellenségeink a végzetes helyre épen az aknák felrobbanásakor érkezzenek. Hurráh! lesz ott kövek repülése, Molényároknak orrba, hátba veretése!

— Hanem ez veszedelmes kísérlet, — veté közbe egyik játszótársam; — hátha az aknák épen köztünk robbannának föl?

— A ki diadalra vezető tervemet nem helyesli, az gyáva!

— De nagyra vagy bátorságoddal. Talán bizony oda is el mernél menni most éjjel s magaddal egy marék pemetefüvet hozni?

Ezzel öcsém a temetőre mutatott, melynek sírhalmjai, keresztjei a bujkáló hold csalékony fényénél is látszottak.

Már omlítottam, hogy a kísértetekről, tündérekről szóló mesék képzelődővé s félenkké tettek; mindazáltal álszégyentől hajtattva, azt mondám:

— Elmegyek a temetőre s hozok magammal egy marék pemetefüvet.

El is indultam. Utközben biztatgattam magamat, hogy a földön minden tünemény természetes okok eredménye; hogy a lélek anyagtalan valami levén, érzékeink által meg nem fogható, ennél fogva hollyó lelkek, kísértetek nem létezhetnek, nem léteznek. De épen ezen gondolatok fölidézték emlékom-

*) Gyerekkori R a j k ó gúnynevemre, mely ingerlékony vérmérsékletemnél fogva jellemem alakulására is nem kis befolyást gyakorolt, alkalmilag még vissza fogok térni. Itt csak azt jegyzem meg, hogy a gúny élet elveendő, a mint nyilvánosan irogatni kezdtem, egyéb álnévek közt ezt is többször használtam, miként a G a r a m nevet szülömgyém szép folyóójára való visszaemlékezésemül.

ben mindazon rémes alakokat, melyek kedvencz gyermekkori meséimben előfordultak s meg kell vallanom, hogy nagyon elfogult, izgatott voltam, midőn a temető kapuja mellett az árok töltésére fölléptem. Hanem hátra tekintve, megpillantottam engem szemmel tartó unoka-testvéreimet s azért ha nem is bátran, de sebesen ugrottam be a sírhalmok közé.

Agyam lázas képektől izzott. A mint a szellő egy-egy bokrot, sovány katángot megingatott, a susogó neszre össze-rezenttem. A temető közepe táján néhány ölnyi tér pemetefüvel, ezen szürkés-zöld, élő-halott növényzettel volt ellepve; odáig kellett hatolnom. Ovatosan lépkedve, gyanusan tekintgetve mindenfelé, mentem előre. Léptem alatt egyszerre megsüppedt a föld, térdre buktam s erre halálos ijedtség veritéke lepte el homlokomat. A csomó pemetefü már markomban volt s úgy rémlett előttem, mintha a sírok nyugalma háborgatásért valami láthatlan szellem ragadta volna meg lábamat s huzott volna alá, a föld mélyébe. Iszonyu erőködéssel szöktem föl, hanem e pillanatban valami száguldó felhő árnyéka futhatott el oldalam mellett, melynek csalékony képletei házmázás képzelmem előtt minden tárgyat kísérteties, mozgó, élő alakká varázsoltak. A csomó pemetefüvet magamtól eldobni s teljes erőmből megiramodni: pillanat műve volt. Egy perc alatt unoka-testvéreimhez értem s csaknem élettelenül roskadtam melléjük a padra. Ők gunyolódva nevettek, én azonban egyetlen szót sem hangoztattam mentségemre.

Hogy saját szemeimmel láttam a rémes kísérteteket, arra megesküdttem volna, bárha másnap higgadt vérrel már úgy magyaráztam ezen tüneményeket, hogy véletlenül valami régi sírra lépven, melyben a koporsó összeomlott, sulyom alatt engedett a föld s így süppedt alá egyik lábam; míg a látott kísértetek nem voltak egyebek, mint képzelmem játéka, melyek különben nem ujak előttem, mert azok ezerféle változatban szoktak előttem megjelenni, valahányszor valamely lázakkal járó betegségben fekszem. Ilyenkor tétlen szemeim a fostott fal virágaira, ágyam furnérjának csomós ereire, a spanyol-fal ezirádaira, vagy akár miféle tárgyra merednek. Lassankint szunnyadozni kezdő öntudatom azt mondja, hogy a kérdéses tárgyak ezt vagy azt ábrázolják valójában; képzelmem azonban mindent, mindent átalakít: a fal festett virágai-ból mesebeli állatszörnyek válnak, melyek szeszélyes, merész, legtöbbször borzasztó alkata messze maga mögött hagyja az ősrégi Hindosztán emléképületeinek szörnyfaragványait; a butorzat erei, csomói pedig ördögi, vigyorgó, agyarkodó, gúnyoros vagy fenyegető ember-fejékké varázslódnak át, melyeket ha papiron tudnék megtestesíteni, a legmerészebb fantáziájú művésznek tartanának. S mindezen alakok, fejek élnek, mozognak, kifejezéseiket változtatják, aztán lassankint tömkeleggé vegyülve, körben kezdenek forogni, sebesen s mindig sebesebben, s aztán úgy tetszik, mintha én is velük forognék a véghetetlen űrben, miglen öntudatomat teljesen el nem veszítem. mely kinos állapotból rendesen szelid álom szabadít meg, melyből fölébredve, megint mindent való színében látok.

Ha az ősi khaoszt akarám magam elé képzelni, melyből a torontás művei léptek elő: fölébredésem előtti ezen lázképeimet rajzolnám le.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Julius 26-dikán.

Szabad. — A jó öreg. — Valamit a házas-életből. — A Margit-Sziget árnyoldalai. — Császár-fürdői zengelmek. — Az írói nyugdíj-intézet. — Biasini szép tette. — Sok a jóból. — Mi a költészet. — 20 kros szeretet. — Ki pótolja a többit. — Dologházi képek. — A munkás-foglyok. — A „Magyar Ujság.“ — Határvillongási izgatás. — Ne engedjük a magunkét! — Küldjük gyűjteni gyermekeinket. — Kalocsa Róza asszony nőnevelője. — Egy apa meglepetése. — A legnagyobb tudomány. — El vagyok fogulva. — A budai szinkör. — A főváros elnémetesedése ellen.

Szabad? Igen! Elek tehát a régi barátság elévülhetlen jogával, beállitok ismét és ott kezdem, a hol elhagytam. Igen ám, de hol is hagytam el? Kegyetek is elfelejtették, én is elfelejtettem, annál jobb, legalább nem kell az ügyvédek báljáról sohajtoznom, melyet a hivatlanul megjelent nagy záporosó pocskéká öntözött. Annál jobb a császár-fürdőre nézve; úgy vagyunk e régi jó „öreg“-gel, mint, mint, — csak kimondom, hiszen magunk közt vagyunk — mint nem egy férj a feleségével; szereti ezt magáért is, ő érte is, nagyon szereti, mindenek felett szereti, évek tünnek-mennek és egyszerre csak úgy tetszik, hogy egy bizonyos hölgy nem épen nem tetszik neki; fiatalabb is, viderabb is és úgy veszi észre, mintha lelke jobban vidulna fel közelében; keresi tehát társaságát, beszélget, mulat vele, és minél tovább van bájos körében, annál jobban derül fel — nem annyira szive, mint inkább szívében az a tudat, hogy beh mégis csak sokkal jobb neki az ő régi jó élettársa édes-kedves körében; úgy van ez, legalább a mi a császár-fürdőt illeti bizonyosan úgy van; milyen nagyra nem voltunk a Margit-szigettel! Még csak néhány hét előtt is nem teltünk be dicsérgetésével, és most — mit mindent nem hallani felüle! Hogy a sert ott melegen mérrik, a sültéktől meg megfáznak a vendégek; hogy a pinczerek egy szót sem tudnak magyarul és hogy a vize a fehér és piros festéket kékre változtatja az arczokon; hogy az odamenetel — 40 kr, — méregdrága, a visszajövetel pedig — éjjel — nagy türelem-próbára teszi a lelket; hogy a szigetről a császár-fürdőbe épen annyiba kerül, mint Pestről a szigetre — 40 krba; hogy az árnyas helyeken nem lehet járni, mert ott pázsit van, a melyre lépni tilos, és az utakon sem lehet járni, mert ott nincsen árnyék; hogy a táncz-teremben nem lehet tánczolni, mert meglehetősen kicsi, és a szabadban szintén nem lehet, mert a kőtalaj nincsen „vixolva“; és így tovább és így tovább; annyi áll, hogy soha sem volt még a császár-fürdőnek annyi vendége, mint az idén; hogy a dunaparti sétány reggeltől estig hús árnyékkal teszi magát kedvessé; hogy a ki menni akar, mehet, ha tetszik vizen, ha tetszik szárazon, sőt ha egy kis hősi elszántsággal van felruházva, még társas-kocsin is; elszigeteltségről tehát itt szó sem lehet, semmiféle értelemben; és a mi a fürdőt illeti, van itt olyan, a milyent csak ohajt, sőt még annál is több; mehet kőbe, kád-
ba, gőzbe, tükörbe, uszodába, forróba, hidegbe, melegbe, langyosba, sósba, ha sót, vasasba, ha vasat teszen belé, sőt a körülményekhez képest szárazon is jól megmossák a fejét, van ott elég olyan kedves hölgy, a ki ért hozzá; a jövő héten pe-

dig az első tánczestély lesz ott, azután mindjárt reá következik a második, az írói nyugdíj-intézet javára, a bál bizonyosan meglesz, hanem a nyugdíj-intézet ha meglesz-e, az már más kérdés, — egyszóval, a császár-fürdő a fiatal szép szigeti nimfa mellett is csak megmarad régi jó hitvestársnak, egyetlen egy nyárra sem csökkentheték érdemeit a fiatal vetélytárs külső bájai.

Szívesen folytatnám császár-fürdői dicszöngedelmemet, ha az írói nyugdíj-intézet nem csuszott volna ki tollamból. Kegyetek talán azt hiszik, hogy ez eszem már meg van halva, a miért pár hét óta nem igen hallottak róla. Korántsem, csak alszik; mondják, hogy a kis gyermek minél többet alszik, annál egészségesebb, ez a kisdod is majd egyszerre csak mint életerős csemete fog előállani; vajjon milyen szívvvel fogadja a magyar közönség? Semmi kétség, hogy tárt karokkal; melyik magyar hölgy nem szereti a tavaszt, a virágokat, a szerelemet? Tavasz, virág és szerelem egy szóba foglalva: költészet és e földi mennyország érdekében léssen eljövendő az írói nyugdíj-intézet. A kolozsvári Biasini — nem jut eszembe e derék család legujabb nemesi neve, mert én csak régi nemes szive után emlékszem róla — e héten 100 frtot ajánlott fel e célra; nagyon sok pénz, sokkal több, mint a mennyi szükséges; nem is szabad egy magyar embernek annyit adakozni e célra; nem szabad a többit megfosztani a hozzájárulhatástól; mert vagyunk legalább is egy millió, a kik alig várjuk, hogy ez intézetre nézve a „legyen“ szó kimondassék; ez az egy millió egyenkint csak 20 krt fog adakozni; úgy-e bár, kevés? pedig nem kell reá több, mert akkor már 200,000 frt gyűl össze e célra; a többit majd a mi főrangunk fogják hozzápótolni, mert ezeket nem volt szabad az egy millió adakozó közé vegyitenem, ezek külön adakoznak, még pedig sokat, különösen hazai célokra, és legkülönösebben irodalmi célokra és legeslegkülönösebben a hazai irodalom nyugdíj-intézetére!

A ki pedig kevesli a 20 krajczárt, ám toldja meg 10 krajczárral és küldje be azokat akár nekem, akár e lap szerkesztőjének, valami 29 magyar család megmentésére az éhenhalástól. Tulajdonképen Thaisz főkapitány urnak kellene gyűjteni e szerencsétlen családok számára, mert az ő érdeme, hogy olyan inséges állapotra jutottak, de a mi derék főkapitányunk egészen másképp fogja fel hivatását; bizonyosan kegyetek is emlékeznek még néhány hét előtti munkás-zavaraikra? Akkor történt, hogy a mi derék főkapitányunk valami 30 embert, többnyire nagy családdal megáldott szegény iparosokat, mint a zavargásban résztvevőket, a városházban elcsukattott; ez utóvégre nem nagy baj, legfőleg is a dologházba kerülnének néhány napra, a hol a legroszabb esetben úgy járnak, mint az a szerencsétlen, a kit egy dologházi felügyelő úgy összetaposott, hogy egy kicsit meghalt tőle; legjobb esetben pedig egy olyan hathatós kenőccsel kengetik meg testüket, a melytől tetőtől talpig szépcskén felhólyagoznak; mondom tehát, a közönség úgy fogta fel a dolgot és miután ezenközben sok más fontos esemény vonta magára a figyelmet,

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

32. SZ.
 Augusztus 6-kán
 1871.

Havonkénti asinesett divatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek megfizetése egész-, a műlap
 megfizetése félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban.

Csukási Józseftől.

(Folytatás)

A nő-orvosi társulat Londonban, melynek ugyancsak Shaftesbury az elnöke, az orvosi tudományok elsajátítását teszi a nőkre nézve lehetővé. — A társulat főnállásának első évében csak 9 növendék jelentkezett, a harmadikban 29; ezek között 9 özvegy, 15 férjzett nő és 4 leány. E számok annál figyelemre méltóbbak, mert épen a nő természetszerű hivatásának betöltése kényszeríti keresetre, akár azért, hogy a férfi munkaereje nem elégséges a család fönntartására, akár hogy a férfiak között nagyobb levén a halandóság, a nőnek kellett a gyermekekről is gondoskodnia. A nevezett congresszus kezdeménye a vándorgyűlések folytán igen termékenynek bizonyul. Ülése után különböző helyeken alakulnak nő-képző egyletek, mint Manchesterben, Liverpoolban.

Dublinban, Irrhon fővárosában, a királynő védnöksége alatt a londonihoz hasonló egylet működik a nők kereset-képessége érdekében. Hat évi főmállása alatt 800 növendék nyert abban oktatást, és 438 többnyire jobb családból való leány munkát.

Mogjogyzendő, hogy a cambridgei és oxfordi egyetem, egyetemi vizsgákra boesátja a nőket, s hogy 1863-ban mindjárt az engedély után 91 nőjelölt közül 57 felelt meg Cambridge-ben a kívánalmaknak.

1868-ban bizottmány alakult, mely nő-kollogiumot akar London és Cambridge között fölállítani, s melyen minden egyetemi tanszak képviselvo leond.

Ez utóbbi Amerikában már is megvalósult, a pough-keepsiei (New-York állam) „Vassar collegiumban.“

Az orvosi hivatás, melyet a nők számára kezdenek igényelni mindenütt, a nő és gyermekgyógyászatot illetőleg ma-holnap egészen nők kezébe megy át Amerikában. Uttörők Blackwell Erzsébet és Emily voltak New-Yorkban. — Ez természetesen nem ment oly könnyen. Blackwell Erzsébet kérényét minden egyetem visszautasította, míg végre a genfi egyetem (New-York állam) fölvette.

Hogy gyakorlati téren is érvényesíthessék tanulmányait, 1853-ban magánuton nő- és gyermek-kórodát alapítottak New-Yorkban, melyben a nevezett Blackwell-testvérek és Zakrowska Maria orvosok működnek. 1865-ben 3700 nő és gyermek részesült ugyanott ápolásban. 1868-ban a gyakorló nőorvosok száma Amerikában 300-ra rugott, egyesek jövedelme New-Yorkban 10—15000 dollárra. Azt, hogy a beteg nőket és gyermekeket nő-orvosok kezelik, ma ép oly természetesnek találják, mint például a néptanítást.

Egyik new-yorki tanodai jelentésben ezt olvassuk: „Oly államban, a minő a miénk, kivétel nélkül minden gyermeknek oktatást kell magába szivnia, a hogy magába szivja az ember a napvilágot, szabadon és díjtalanul. Nőkik erre módot nyujtani a nemzet első föladata, mert legfőbb érdeke.“

Ehoz képest Amerikában igen sok tanítóra van szükség: magában New-York államban 26000 nyilvános tanító működik, köztük csak 5000 férfi, a többi 21,000 nő.

Az amerikai tanodákat a legfelső osztályokig mindkét nembeli növendékek közösen látogatják, a mi állítólag sem azok szellemi, sem erkölcsi fejleményére nincs káros hatással.

A már említett Laboulaye „L’Amerique“ czimű könyvben félig gúnyosan, félig komolyan mutattatik ki, hogy a különböző nem elzárása, valahányszor komoly czél forog fönn, mint báli és egyéb összejövetelök, oly beteges izgatottságot szül, mely sem az erkölcsösségre, sem a családi életre nem előnyös.

A legújabb amerikai háboru alatt különösen kitűnt, mennyire kedvező körülmény az, ha nő-tanítók felett rendelkezhetnek. Így az oberlini tanodát, a férfi-tanítók és növendékeknek háboruba kellvén menniök, nő-tanítók és tanítványok tartották fönn.

Ugyane tanoda igazgatójának jelentéséből kiderül egyzersmind, hogy a két nembeli tanítványok közös oktatása, tapasztalat szerint semmi hátránnyal sem jár, hogy továbbá a férfi- és nő-tanítványok tehetségére nézve nem vett észre különbséget.

Megjegyzendő, hogy e tanodába az ó és új nyelveken kívül exact tudományokat is adnak elé, mint számtant és természettudományokat; s hogy a nő-tanítók 18 éves fiatal emberek között is kitűnő rendet és fegyelmet tudnak tartani.

A baker-i (Kansas, Egy.-Áll.) főiskolában Baldrin fiatal hölgy adja elő a görög nyelvet. A saint-lawrencei (New-York) főtanodában nők adnak oktatást a nemzetgazdaságtanban, terv és mintarajzban sat. Jowa államban nem rég mrs. Darwin hivatott meg a logika, szónoklattan és angol irodalom tanárává a Burlington egyetemhez.

Az amerikai bölcsészeti társulat közelébb tudományos kutatások és fölfödözések által kitűnt négy hölgyet tagjai közé választott, u. m. lady Sommerville-t, miss Mari Mitchel-t, a poughkeepsiei csillagda igazgatóját, mrs Agassizt, Agassiz természetbuvár és a Harvard kollegium tanárának nejét és Seiler Emma asszonyt, ki az emberi hang physiologiája körül szerzett magának érdemeket.

Hogy a nők Amerikában iparszabadságot élveznek, az természetes. Ehez képest ipar és kereskedelmi szakokkal is foglalkoznak; de sok igazgatási ágban is alkalmazvák, például: nyilvános könyvtárakban, az igazságügyi palota irodájában, közlevéltárakban, vasutak és távirdáknál, továbbá mint hirlaptudósítók, gyorsírók.

Minden szabad mozgalom daczára Amerika kitűnőleg gondoskodik, de nem gyámkodik a nőnem egyes ügyköre fölött.

Így Massachusettsben a lowelli gyárakban mintaszerű intézkedések történtek a nő-munkásokra nézve, kik ott szám szerint 9000 dolgoznak. Ezeket úgy fizetik, hogy keresményük felét magtakaríthatják és 4—6 év alatt hozományukat kiállíthatják. A munkásokra tisztos nők, rendszerint özvegyek ügyelnek föl. Az erkölcsi állapot e szerint kitűnő, gyár-munkás-nőnek lenni Lowellben nem szégyen, de becsület.

Van templomuk, akademiájuk; jeles tanárokat hívnak meg, részt vesznek ezek előadásáiban és lapot adnak ki. Amerikai Manchesterben 5000 fiatal nőmunkást képeznek ki a szövődékekben.

Miután a rabszolgakérdés Amerikára nézve politikai és társadalmi horderővel bír, utalnunk kell miss Becher Stowe „Uncle Tom’s cabin“ czimű könyvére, mely megjelenésakor a 40-es években tényfontosságu volt.

Hogy Amerikában szintugy izgatnak a nők politikai szavazatjoga mellett, mint Angliában, tudvalevő, és e kívána-

lomnak némi történeti alapja is van, miután Rhode-Island a régibb alkotmány szerint politikai szavazatjoggal ruházta föl a nőket. East Kent kerületben a választási jegyzékek rovására a nőket is választani engedte, úgy, hogy ott 81 nőválasztó jelentkezett.

1870 jan. 22-én New-Yorkban küldöttség ment a capitolba, figyelmeztetendő a congresszus tagjait, hogy a nők szavazatjogát törvényileg szabályozzák.

Két senator ez ügy mellett szólott, és e végből indítvány nyal lépett föl. A nyugati államokban növekszik azok száma, kik a nők szavazatjogát pártolják. Kansasban egy nőt képviselővé választottak, s Jowaban több nő versenyez hivatalokra.

Brigham Young, a mormonok elnöke, rendeletet tett közzé, mely politikai szavazatjogot ad minden nagykoru nőnek. Illinois államban elhatározták, hogy a nők politikai egyenjogúsítását a nép elé terjesztik s általános szavazással döntenek el a kérdést.

Valamint Francia-s Angolországnak, úgy Amerikának is vannak lapjai, melyek egyedüli vitatárgyát a nőkérdés képezi. Nők vezetése alatt álló nyomdából — melyben csak nőszedők dolgoznak — kerül ki a „The revolution“ czimű lap; szerkesztik miss Staton és miss Athony. Egy év óta más lap is jelenik meg. (Az új világ) részben német, részben angol nyelven.

Ha már most fölvevett tárgyunk szempontjából összehasonlítjuk az amerikai viszonyokat a szárazföldiekkel, azon eredményre jutunk, hogy Amerikában a nőknek csak politikai egyenjogúsításukat kell még kivívniok, mely részben egy Stanton, egy miss Dickinson gyakran hallatnak beszédeket, continentális fülnek kissé érthetlennet.

(Folyt. köv.)

Ne csüggedjünk!

(Pályamű.)

Az éjszakát virasztva töltöm,
Gondok borongnak árva fémön,
Egy szörnyű k é t e l y kínja éget:
Mi lesz velünk közel jövőbe?
Oh, nem leszünk-e összetörve?
Megérjük-e az ezred-évet?!

Vész- és vihar-felhőket látok,
Közelgnek a gyilkos villámok,
Lesz-e egy új mohácsi vészünk?
A vértengernek áradása
Hazánkat is tán végig járja?
S nem lesz-e majd örökre végünk?!

Veszett időket élünk mostan!
Oh, mennyi város dulva, romban!
Hány ember-élet tönkre téve!
Oh, hány az özvegy, hány az árva,
Oh, hány család gyászolt magára
És nem lel irt sajtó sebére!

Oh, hány marad majd csonka, béna,
Élő-halott, kín martaléka,
Ez óriási küzdelemben,
Mit a világ ámulva bámul,
Kéblén a kar keresztbe zárul,
Itt mint szobor, hideg-meredten.

Oh, nemzetem, ha rád is vész jő,
Halál-tusádban, mely tán végső,

Lesz-e, ki majd segíteni merjen?
S elvérzel-e? — az ágyuk torka
Rád a halált ezrével ontja! . . .
— Ne csüggedjünk a küzdelemben!

Oh, nemzetem, ha halni készen,
Bátran megállsz a zajgó vészben:
Számíthatsz egy új ezred-évre!
Mohácsot is túlélni tudván,
A tán jövődő tetszhalál után
Megjő az élet ébredése!

És nemzetünk síból kikelvén,
Hozsánna zeng az urhoz nyelvén:
„Megérkezett az örök béke!”
Oh, megvalósul lelkem álma:
Szabadság vet fényt a világra,
S nem ömlik majd a népek vére!

Eljő a kor, a szeretet kora,
A nemzeteknek élte, sorsa
Saját kezükbe téve leszen,
S nem lesz a nép oly poltron, gyáva,
Hogy zsarnokok parancs-szavára
Egymásra törjön, — ölni készen!

A mit a szerelem sem bír leküzdeni.

(Pálya-beszély.)

A Tisza mentében jó darab földön kell átutazgatni, míg Földessy György ur kastélyának mását találjuk. A Maros és Tisza közt elterülő dús rónaság kellő közepén, mint egy tűndér-vár tűnik az utas szeméibe a lombos fákkal körülütelezett gyönyörű épület, melynek legfőbb ékét ez időszerint a házi-gazda egyetlen leánya, Etelka képezi. Ha azt mondtuk, hogy Földessy György ur kastélyának nehéz mását találni, még nem jelenti azt, miszerint egyetlen a maga nemében, de hogy szép leányának mását nemcsak a Tisza mentében, de a kerek ég alatt is hasztalan keresnők, ezt már határozottan morjúk állítani.

S ha szépségét valami fölülmulhatná, ugy csak szívjó-sága lehet az, mely nem enged különbséget tenni ember és ember között, hanem segíteni kész ott, hol segélyre van szükség. Van is nagy jó hire messze vidéken, s ha a reáhalmozott sok áldás századrésze megfogamzik, ugy bizonynyal a legboldogabb halandó is lesz az, kit a természet legszobbnak temertett.

Csak egyszer kellett látni őt kék szalaggal átkötött reggeli öltönyében kis korti kalappal fején, midőn kedvelt virágait öntözötte, mint mosolyogtak beszédes kék szemői, ha egy-egy ujon fakadó kis bimbót vett észre valamelyik virágon, s mint ült a bánat angyal-arczára, midőn a már kinyitott virág hulló szirmait szemlélé; — ha ilyenkor láttuk őt, lehetlen volt képét szívünkben eltávolítani. Hát midőn az istenházában végezve ájtatos imáját, a templom ajtajánál ülő szegények közt alamizsnát osztott ki hófehér kis kezoival! még a legzordabb koblot is szent áhitat szállta volna meg, a főnséges, átszellomült alak láttára, s szívén a jégkéreg olvadozni kezdett. Csak egy lény volt, kinok szívét még az angyali temertés osdó szavai sem bírták könnyörületre, s az egy, maga volt az atya.

Földessy György urat jó ombornok ismerto nemcsak a környék, de az egész megye, s nem egyszer lehetett olvasni a

közcélokra jelentékeny összeggel adakozók közt nevét, a hazai lapok hasábjain. Nem lehetett őt mondani gögösnek sem, — bár sokat tartott nemesi ezimerére, s dicső őseire, kik száz csatákon át szivvérökkel öntözék a haza földjét, — mert nyájasan fogadta még eselédei üdvözlését is, s vigsgaikban nem egyszer vett részt még a legutóbbi időkben, midőn pedig sok nemes emberben fölforrott a vér a paraszt ellen. És mégis, és mégis könnyörtelen szívvvel birta szemlélni, mint hervadnak szép leánya arczrózsái; megindulás nélkül tudta végig hallgatni a legszobb ajkak esdeklését, s inkább látta volna kedves leányát a halálnak eljegyezve hófehér ruhában, myrtuskoszorúval fején a ravatalon, mint Hantos Gábor karjai közt mosolygó arczezal boldognak.

Az, hogy Hantos Gábor nem volt nemes szülék gyermeke, s őseit legfőlebb szépapjáig tudta volna fölvenni, nem lett volna nagy baj, legalább bizonynyal nem oly nagy, hogy Földessy ur még kedves leányát is föláldozni legyen képes; hisz a nemesi oklevelet előnyösen pótolta az ügyvédi oklevél, melynek az az előnye is megvolt, hogy Hantos Gábornak oly szép jövedelmet hajtott, miszerint szíve választottjához, a szép Etelkához oly tüzvérű két táltoson szokott ellátogatni, hogy még a zord apa is kénytelen volt több ízben a két nemes állat fölötti teljes elismerését kinyilvánítani. Más, sokkal nagyobb a válaszfal, mint halandó keze nem volt képes ledönteni.

* * *

Épen lemenőben volt a nap. A kastély egyik, ki az utra szolgáló ablakánál bánatos, halvány arczezal állt a szenvedő szép leány, a kőszívű atya pedig a házat körülvevő lombos fák egyike alatt üldögélve, szemlélé gondolatokba merülve a lemenő napot. Ki tudná megmondani, miről gondolkozott?!

Egyszerre porfelleg látszik a messzeségben, a lány halvány arcza kipirul, szíve hangosabban dobog, érzi, sejti, hogy a hosszú szenvedések után ismét egy pár boldog órája is leend. A porfelleg mindig közelebb, közelebb jó. Már hallani lehet a nemes állatok dobogását, s a képzelet láttatja is a tajtékoz állatokat, melyeket gazdájuk még nógat, hogy gyorsabban jusson el oda, hová szíve vonzza. Elvonul a szende lány az ablaktól, de meg nem állhatja, hogy egy perczre ki ne dugja az ablakon szőke fürtös kis fejceskéjét, midőn a csengős lovak által vont kocszi befordul az udvarra, hol az érkezett vendéget édes atyja barátságos öleléssel fogadja.

Igen, nem csalta meg sejtelve a szerető lányt. Ő volt, Hantos Gábor, a fiatal ügyvéd.

— Fogd ki a lovakat, jártasd meg kissé, s csak aztán vezesd az istállóba, — szolt a barátságos házi-gazda a vendégkocsishoz.

— De gyorsan szeret járnai ügyvéd ur, pedig hát azt tartja a közmondás, hogy: lassan járj, tovább érsz, — szolt aztán nevetve az érkezett vendéghez.

— Ugy van az, tudjuk a böles mondást, még sem követjük, — válaszolt Hantos. — De meglássa kedves urambátyám, oly sürgős ügyben jöttem önhez, hogy röpülni szerettem volna.

— Tán elvesztettük a pört?

— Elvosztani? — szolt sértődést szinlelve a fiatal ügyvéd. — No, az lenne szép, én és igazságos ügyet elveszteni! Hát még nem kapta meg az ítéletet urambátyám? Hisz én ezelőtt három nappal már postán elküldöttem önnek! Ez az-

tán csak a csiga-posta! No, már csak ezért is kell önnek kéresemet teljesíteni!

— Hát mi összefüggés van a csiga-posta és az ön kérelme közt, pörnyerő kedves prókátorom?

— Sem több, sem kevesebb, mint hogy elküldjük önt Pestre, hol segíteni fog a bajon.

— Már mint én? No, akkor rossz helyre fordult, mert véletlenül nem igen nagy hatalmam van e tekintetben, a kormányon ülő férfiak közül egy sem olyan jó barátom, hogy privát-kérelmem teljesítéseért rögtön szaladna segíteni a bajon.

— Nem is kérni küldjük önt. De tán, ha szabad kérni, menjünk kissé a szobába, nagyon átmelegedtem az uton, s az esti szellő könnyen árthat a mult heti hülésem után.

— Egészen megfeledkeztem a nagy meglepetés között, hogy ügyvéd ur itt porlepetten, izzadtan beszélget velem, — s erre a házi-gazda karonfogta vendégét, s vezette a pompás épületbe, melynek egyik szobájában dobogó szívvel várt reá a ház szép kisasszonya.

Egy szobát kimutatva a vendég számára, barátságosan kezét szoritottak, s Földessy redőzött homlokkal távozott, egyenesen lánya szobája felé tartva.

Midőn a szoba ajtaja fölnyilt, pirlepte arczczal, szemlesütve állt a várakozó lányka, csak midőn selyem pilláit fölveté, vette észre, hogy nem az érkezett, kit szive neki előre bejelentett.

— Hantos nem érkezett meg, atyuskám? — szólt szeliden, atyja kebelére simulva — azt hiszem, az ő fogatát láttam az udvaron.

Aztán elpirult, mint szoktak az ártatlanok, midőn nem egészen valót mondanak, hazudni nem szokott ajkaik.

— Igen, megérkezett; szobájába ment kissé, nagyon ellepte a por, mert repülve jött jó hírrel számomra, s valami nagy kéréssel saját maga számára. — S fürkészőleg tekintett szeretett lánya szemei közé.

— S mi volt a neked hozott jó hír, ha szabad tudnom, jó atyus?

— Visszakapjuk a dombori pusztát, s így végre nem kell neked sem itt tölteni e pusztaságban megvontan legszebb napjaidat. Elmegyünk majd utazni, ha az átvétel megtörtént, a szép Olaszországba, Párisba, s majd utközben keresünk egy szép, jó és gazdag férjet az én kedves kis Etelkámnak.

— Ne menjünk édes atyám! — szólt szomoruan a kis lány. — Lásd, nekem fájna nagyon elhagyni kedves virágaimat, azok mind elhervadnának, ha nem én viselném gondjukat.

— Fogadunk ügyes kertészt, ki ápolni fogja őket, míg mi távol leszünk.

A kis lány szomoruan hajtá le szőke-fürtös fejecskejét s búsan mondá:

— Ugy mi most mindketten nagy hálával tartozunk Hantos ügyvéd urnak, ugy-e jó atyám? Mivel fogjuk meghálálni azt neki?

— Adósa még senkinek sem maradt atyád, édes leányom. Itt nincs mit meghálálni, csak a teljesített munka díját lefizetni, s ezt azonnal meg fogom tenni, a mint az átvétel megtörténik.

— S mi volt a nagy kérelem saját számára? ha nem bánt kíváncsiságom, édes atyuskám. Hantos nem szokott kérni soha, s egyszer már beszélt nekem, hogy a nősüléstől is csak azért fél, mert kérni kell a lány kezét s nem kiérdemelni. Emlékszem jól, mily lelkesülten beszélt a mult szép

szokásairól, midőn a bátor levente szolgálataiért a szép magyar szüzet díjul nyerte atyjától a hős, nem kellett könnyörögni érte. Ő azt tartja, hogy a kérés nem más, mint más szóval kifejezett koldulás.

— Nekem is beszélt ilyesmiről, s épen ez az ok, miért ved bizalmasan szólni akarok, mielőtt az ő kérelmét hallottam volna.

Az atyja keblére simult lány arcza elhalványodott, s lelke rejtelmének szavát elnémitandó, kérdezé?

— Csak nem tettem valamit, mi tán nem illett volna?

— Nem, leányom; tudom én jól, hogy nem kell csevegni az ajkának ott, hol a szemek érthetően elmondják a szívnek félve rejtegetett titkát. De hallgass reám s tisztán fogsz érteni engemet.

„Évekkel ezelőtt volt egy igen jó és szorgalmas béresem, kinek ügyes vezetése mellett volt csak lehetséges az, hogy szerény birtokom mellett én, ki a gazdálkodáshoz mitsem értettem, hisz ifjuságom legnagyobb részét nemesi szokásunk szerint egy huszárezredben töltöttem el, nemcsak újabb adóssággal nem valék kénytelen terhelni meglevő birtokomat, hanem a zálogban levő dombosi pusztámért járó összeget is lassacskán összehoztam. E béresnek volt egy kis ügyes, csinos, eleven, okos gyermeke, kit atyja iránt tartozó hálám lerovandó, én saját egyetlen fiammal, elhunyt jó testvéreddel, Kálmánnal neveltetem.

„A fiu gyorsan haladt előre az ismeretekben! alig volt 17 éves, midőn testvéreddel együtt gimnazialis tanulmányait kitünő sikerrel elvégezte. Fiamat ekkor a szünidők alatt elvesztém. Utána alig két óra bánatában jobblétre szenderült feledhetlen édes anyád, mi engem fölötté komorrá s ingerültté tett. Egyetlen örömöm, gyönyörűségem benned telt, édes Etelkám, s mire soha nem vágytam annyira, minden áron ohajtottam gazdag, igen gazdag lenni, hogy téged boldoggá, szerencsésé tegyelek. Elkezdtem fukar lenni. Háztartásomat összebb vontam, mindenki iránt bizalmatlanná váltam, még régi hű béresem után is leselkedtem.

„Egyszer éjfél tájban fegyveremet vállamra vévo, — ép nyomtatási idő volt — kimentem a nyomtatókhoz, ha nem lopják-e a szemet, s így számodra kevesebbet tehetnék majd félre a terméskől; nagy ijedségemre egy rakodó szekeret vettem észre az öreg béres laka előtt; már három zsák feküdt megtöltve a kocsin. Mint éhes tigris rohantam a lak felé, berugtam az ajtót, s fojtogatni kezdém megkárosítomat, s a te megrabolódat. Az öreg égre-földre szabadkozott, hogy nem lopott jószágot akar ő elvinni, hanem becsületos keresményét szállítja a nyomtatók egyike a közeli városba a hetivásárra, el kell adnia, hogy segélyt küldhessen fiának, ki Pesten a jogot hallgatja. Én nem hallottam, nem láttam mást, mint azt, mit gyanakvó lelke ordított: megrabolnak, ellopják mindenedet, s nem lesz gyermekednek idővel botevő falatja sem.

(Folyt. köv.)

A sír....

Seyfried Ernőtől.

a kedvesem körében boldogan,
Szerelem-ittasan merengek én,
Midőn a bú, a gond tőlem rohan,

S leggazdagabb vagyok a föld tekén;
Egy percz... s elöttem áll:
A sír... a sír!

Ha látok gazdag, fényes palotát,
Ha látom azt, hogy egy minő kevély!
A gazdagot, a ki szegényt nem lát...!
És a fukart, ki kincseért hal, él;
Oh, ekkor is előmbe áll:
A sír... a sír!

Ha látom a koldusnak gunyhóját,
Kinek a sors csak szenvedést adott,
Ki fut, fárad egész nap, éjen át!
És annyi kínnal kap egy falatot...
Oh! ekkor is előmbe áll:
A sír... a sír!

Midőn a sors haragját érzem,
S elhagy remény, egem borult ha lesz,
Ha küzdéstől kifáradt már kezem,
S titkos jövőm sötét homályba vesz;
Vigasz gyanánt előmbe áll:
A sír... a sír!

Sikamlós ösvényen.

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

(Folytatás.)

V. Boldogtalan szerelem.

Mánfay a tegnapi felhevülés után talán világbujdosóvá vált, mert már esti hat óra volt, és még sem jött haza. A szép Anna várta is, nem is, megszokta már az ilyen kimaradásokat.

Most, két héttel a szerencsétlen menyegző után Anna karja még nem volt meggyógyulva. Ágyban ugyan nem feküdt, de azért a szobából távozni nem volt szabad s különösen a sérves kar mozgása tiltatott meg.

Szemes mindennap megtette látogatását, neki kétféle szerepe volt, a testet és a lelket kellett gyógyítani. Anna pedig igen türelmes és szófogadó beteg levén, a gyógyhatás igen szépen mutatkozott nála.

A Mánfayház egész kóroda lett, mert Annán kívül még Tarayné asszony is beteg volt, a lánya miatti aggodás annyira hatott rá, hogy gyakori idegláza támadt és többnyire az ágyban feküdt.

Szemes előbb a mamát vigasztalta és gyógyította, és csak azután ment Anna szobájába, hogy tovább nála lehessen.

Anna mindig tudta az órát, hogy mikor jön Szemes, és akkor, ha férje nem volt honn, leült a támlányba, a melyhez igen közel volt a másik, és úgy várt rá. Szemes ma szokása ellenére korábban jött, mint máskor.

— Nem veszi rossz néven asszonyom, hogy hamarabb jövök, ma sietnem kellett, ha nem akarok megázni. Sötét felhők vannak az égen, aligha vihar nem lesz, nem szeretném, mert rossz hatással fogna lenni betegünk idegeire.

— Szegény mama, annyit szenved miattam! Az nem méltányos, hogy ketten is egy baj betegoi legyünk — sajnálkozott Anna, miközben Szemesnek széket mutatott.

— Csak ketten? És engem nem számít azok közé, kik osztják a szenvedést önnel? — kérdezte Szemes komolyan, miközben leült Anna mellé.

— Ah, azt tudom, hogy ön részvétellel van irányomban; nemes kedélye nem is enged más következtetést.

— Ne bélyegezze azt részvétnak! más az. De úgy látszik, nekünk mindennap újra kell tanulnunk szerepeinket. Első pillanat alatt sohasem vagyunk úgy hangolva, mint előtte való nap elhagytuk egymást. És oly tartzkodással beszélünk, mintha ágról szakadt idegenek volnánk egymás irányában. De ezt a körülmények okozzák, — folytatta keserűen Szemes, — és volna kezemben csak egy pillanatig az idő kormányja: visszavetném az időt csak legalább két hónappal hátra, istenem, istenem, beh sok bajom is véget érne! Miért voltam én oly bárgyu, oly istentelen, hogy téged nem vettelek el! Mi állott azonban még akkor? — Semmi, és nőm vagy most. Oh, óh, — bocsáss meg, hogy togezlek, de mikor oly nehéz ajkamon a nagyszógos asszony szó, mert általa eszembe jut vesztett mennyországom. Midőn azt hittem, hogy az aranymadár kezében van: együgyűségemnek nem volt határa, és csak a rázkodás támasztott tevékenységre, a mit az aranyos kalitka ajtajának becsapódása okozott. Láttalak elveszni, és hogyan vergődöl a kalitkában, de annak ajtaját még a pápa kulcsával sem lehetett már kinyitnom.

És rátámasztotta homlokát az asztal párkányára.

— Istenem, — szólt Anna, ki félt, hogy kihallatszik a beszéd, — térj magadhoz lelkem, Gyulám! Na nézd, odaadom azt a kezem, a melyik megmaradt épen. Nyugodjál meg a sors, és anyám akaratában. Jaj, én is mindig tegezlek; pedig szokjunk le róla, mert egyszer férjem előtt is így szólithatnók meg egymást.

— Igaza van asszonyom, beszéljünk úgy, mint orvos és beteg egymással. Legelőször is hogyan van sebe? — kérde Szemes hivatalos hangon.

— Az éjjel keveset aludtam; kinos helyzetem volt, sebem nagyon fájt, de most már csillapulást érzek.

— Látni szemeiről, hogy keveset aludt. Nem oly mosolyogva néznek rám, mint máskor szoktak. Anna, ha nem szeret, inkább veszni hagyom karját, hogy menjen a rossz vér rossz szívébe, és mérgezze meg ott, a hol nekem is legjobban fáj.

— Jaj az istenért, ne vétkezzék! Lássá én magam szakitanám fel sebemet, ha önt felednem kellene; és mégis, ha öntől hallok ezt, oly furesán esik.

— Vegye szerelmem kifolyásának. Én, a mértékletes ségre intő ember, nem tudok lelkemnek határt szabni.

— Igaz, az orvos főérénye a mértékletesség.

— Az orvos majdnem mindenben tud máson segíteni, de ha magának történik legkisebb baja, akkor fejét veszti.

Ezzel elhallgatott, és merően bámult a semmibe. Azután mintegy felrettenve álmódosásából, mely érzelmeinek folytatása lehetett, Anna ép keze után nyult.

— És mégis meg gondolatlan ember vagyok, mennyi izgalmat okozok önnek! — szólt Szemes, és Anna üterét észlelte. — Lázás, nagyon lázas lüktetései vannak. Más szert kell írnom, a mely hathatósabb.

— Be kell vennem?

— Mindenesetre!

— Kérem, akkor ne írjon keserűt, mert azt nem szerettem, — szólt gyermekes vonakodással Anna.

— De hogy irok keserűt! Ugy-e tehát édes is, piros is legyen? — folytatta mosolyogva Szemes.

— Tehát legyen szives cseugetni Julienek, hogy hozzon papírt és íróeszközöket.

Szemes cseugetett és a komorna néhány percz múlva megjelent. Szép, magas, sugár lány, meglepően szabályos arczeal. Nagyon alázatosan kérdezősködött a parancs után.

— Hozz édes Julie az orvos urnak írószereket, — szolt Anna a belépőhez.

— Parancsára, nagyságos asszonyom! — és távozott a komorna.

— Ugy-e kedves leány? — kérdezte Anna Szemest.

— Mondhatom, hogy jó izlése volt, midőn őt választá szolgálatába. Csakhogy azután ne tegye titkárává!

— Miért?

— Szemei nem bizalmat gerjesztők; van bennök valami a macskáéből.

— Ne mondja! Jó, hogy nem avattam őt be semmibe.

— Ezután se tegye.

— Követem tanácsát, mert magam sem szeretem a komorna szerepkörét egész a bizalmasságig kiterjeszteni.

Ekkor Julie bejött ismét, és az asztalra helyezte az íróeszközöket.

— Legyen szives várakozni egy kissé a kisasszony — szolt Szemes, — mindjárt kész vagyok az irással, azután pedig küldjön el valakit rögtön a gyógyszerházba velem. — E közben tele írta a papírszeletkét mindenféle ákombákommal, miket csak az orvosok, patikárosok és a tyukok tudnak elolvasni.

Egy-két percz alatt kész volt a rendelvénny és a komorna távozott vele. Szemes pedig kérdezte:

— Hol van Mánfay?

— Én nem tudom, — szolt vállvonitva Anna.

— Na, na, ne mozgassa vállát, az árt! — vágott közbe Szemes.

— Nem tudom; tegnap este óta, — folytatta Anna, — nem volt itthonn. Engem egészen elhanyagol.

— És a mint tudom, többször is meg szokta tenni, hogy szó nélkül távozik.

— De hát hogyan mehet ennek hire? Én nem szoltam senkinek felőle.

— Talán a nagyságos asszony, a mama mondta meg valakinek véletlenségéből.

— Ej, az nem lehet! Aha, tudom már! Férjem mindig akkor menti magát, ha egyik másik cseléd is éppen a szobában van.

— Különös, mintha a cselédek előtt is tisztázni akarná magát.

E közben sötétedni kezdett, az est közelsége és a fekete felhők miatt, melyek sűrű görgetegekben hömpölyögtek egymáson, mintha két-két felhőgomoly haláltusát vívott volna, az egyik haragját a cikázó villám, a másinak mintegy végső-haját egy-egy iszonyatos dördület fejezte ki. A min azután a többi felhők sirtak, nagy hosszú esőcseppeket, hogy alant a föld fekete téstává ázott fel. Az ablakon éles koppanásokban hallatszott az esőverés, mindig erősebben, s minthogy nem jöhetett be, elkezdett zuhogni. A villámlások másodpercznyi szünetekben követték egymást. Olyan fertelmes idő volt, melyben nem szokták még az ebet sem kiverni.

Az ilyen idő az egészséges ember kedélyére is lankasztó benyomással van, hát még a betegére! Oly unalmassá válik

ilyenkor az ember: nem tud egyebet, csak ásitani, és az időről beszélni, mint egy barometer, vagy kalendárium.

Szemes és Anna is szóztalanul ültek egymás mellett, midőn Julie behozta az ernyős homály-lámpát.

— Orvos ur, — szolt Szemeshez, — a nagyságos asszony nagyon nyughatatlan.

— Azonnal bemegyek hozzá, — és felkelvén, átment Tarainé fekvő-szobájába.

— Te pedig Julio, — szolt Anna, — csukd be az ablak-táblákat, mert nem szeretem a villámlást látni.

Julie becsukta az ablakokat, miközben mondá:

— Beh csunya idő van odakinn, és a nagyságos ur, éppen most jött haza, egészen átázva.

— Hazajött? Akkor bizonyosan át fog nézni hozzám.

Alig mondta ki Anna e szavakat, Mánfay belépett, már száraz ruhába öltözködve.

— A farkast emlegetjük és a kert alatt jár, — szolt Anna, szivélyesen mosolyogva az érkezőhöz.

— Édesem, ugy-e vártál? — kérdezte Mánfay minden elfogulás nélkül, mintha az a naplólevél nem is lett volna nála, s minden betűje mintegy kinzó szerszámokká válva, nem szurdalta volna szivét; sőt még neje homlokát is megcsókolta.

— Nem is szép tőled, hogy ugy elmaradsz, és magában hagyod szegény beteg nődöt, — folytatta Anna szelid szemrehányás hangján.

— Meg fogsz bocsátani, ha elmondom okaimat.

— Fontosak?

— Rendkívül.

Anna intett Julienek, hogy távozzék, az lassu, vontatott léptekkel ment ki, látszott rajta, hogy most szeretnő is tudni valamit azokról a fontos okokról.

Mánfay azután fagyos mosolylyal vonta ki zsebéből a levelet, melyet a bankház irt, jelentvén a csődöt.

— Olvasd; e miatt kellett tegnap Pestre utaznom.

— Te Pesten voltál? — kérdezte bámulva Anna.

— Igen, hogy ügyvédünkkel értekeztem. Amint tegnap délután megkaptam e levelet, azonnal vasutra ültem. Innen van, hogy szó nélkül távoztam. Hanem olvasd!

Anna kezében rozskotett a levél, a midőn átolvasta. Ő még nem tudta, hogy Mánfaynak mennyi pénze van, és hogy ez a veszteség nem ásta alá fényes állását.

Mánfay pedig felpittyesztette vastag ajkát, és várt, míg Anna kész lesz az olvasással. A mentő ok most az egyszer helyesen volt kigondolva; habár abból egy szó sem volt igaz, hogy ő Pesten volt. Otthon maradt Tiszahajlékon, hisz délután nem megy onnan vasuti vonat Pestre, csak este. Akkor pedig még nem térhetett volna vissza.

Azonban e körülmény nem jutott Annának eszébe, annyira el volt foglalva a levéllel; midőn elolvasta, halavány arczeal mondá:

— Ötvenezer forint! Nem vagy tönkre téve?

— Na, hogy ötvenezer forint nem csekélység, aunyi bizonyos, de azért nem lettünk koldusok; van nekünk még ötször ötvenezer forintunk is, — felelt fennhéjázva Mánfay, ami egy kissé megnyugtatta Annát; jóllehet sopánkodását nem tudta leküzdeni.

Nemsokára visszatért Szemes, és alig váltván néhány szót Mánfayékkal, már távozni készült.

Mánfay rendkívül barátságos volt vele, és mintegy túl-

ment azon rideg feszesség határán, mely oly jellemző szokása volt. Nagyon szívélyesen marasztotta Szemest.

— Lehetetlen szives marasztásoknak engednem, — válaszolt Szemes, — a nagyságos asszonynak rendkívüli ideg-bántalmi vannak. Rögtön kell rajta segítenem, mert elfajult és veszedelmes alakot ölthet magára a betegség. Otthon van egy kis szerem, melyet magam készítek, és ily esetekben rendszerint jó sikerrel használók.

— Hisz elküldhetjük érte valamelyik cselédet — veté ellen Anna.

— Ah, az nevetséges! — szólt Mánfay. — Az az ostoba cseléd érti is azt, hogy melyik üveget kell elhoznia. Julie — parancsolá az épen belépő komornának, — állíttassa elő a kocsit. Eh, vagy megyek én magam! és ezzel távozott.

Julie csak babrált valamit. Azt tartotta, hogy nem jó és ügyes komorna az, ki nem tud minden dolgot a házban. E bennmaradásával utját állotta a bizalmas beszédnek, mely okvetlenül kifejlődött volna urnője és az orvos között. Minden szolgálélek talál abban örömet, ha boszut állhat valamiért; — ő azért, miért nem bizalmasabb hozzá Mánfayné?

— Orvos ur, tehát önt ma még látjuk egyszer? — kezdé Mánfayné.

(Folyt. köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

(Folyt.)

Hallucinációim másik példája 1860-ban történt. A Pilis-hegyek környékén tett egyik kirándulásomból hajnali három órákor indultam haza Pestre. A sarló-alaku hold még fenn volt az égen, a csillagok ragyogtak s így az éji természet kétes világosságban derengett. Én elmerengve ültem kocsimon, gondolataimba mélyedve. Egyszer a kerekék élénkebb zörgése jelenté, hogy a mély vágású hegyi utak közül kiértünk a kövezett országutra, s minthogy ezen tájat még nem igen ismertem, föl — és körütekintek. Az utat két oldalt szegélyező karsu kanadai pálmák hosszú, sötét árnyékokat vetettek ösvényünk elé, melyek mind megannyi ároknak látszottak. Itt ott egy-egy kőriska szikár száraz ágát oly módon nyújtotta ki, mintha intene, hogy: „ne tovább!“ Én behunytam szemeimet és ismét átengedtem magamat gondolataimnak. Midőn mintegy negyedóra múlva ismét körütekintettem, meglepetve vettem észre, miként az utszél mindkét oldalán, első lábaira feltámaszkodva egy-egy kutya ül, annélkül hogy a kocsizörgés őket helyzetükből fölriasztaná. Alig haladtunk tíz ölnyire, ismét hátulsó lábain ülő kutya az utnak mind jobb, mind bal oldalán. Talán az előbbieket, — gondolám: — bizonyára elhagyták helyüket, kocsimat megelőzték s arra rámeredve, egymással szemben megint leültek. Hanem most merően az utszélre irányoztam szemeimet. Mintegy tíz ölnyi távolban jobbról balról ismét egy-egy kutya, ülő helyzetben s ép oly szürke és ép oly nagy, mint az előbbieket; tíz ölnyire megint kettő, aztán megint és ismét, meg ismét kettő-kettő. Száznál többet számláltam meg. Ily állókat képezhettek a hajdani Kémiben Iris és Oziris templomai előtt az őrt álló Sfinx-szobrok, vagy azok a kölefantok, melyeket egy ó-nankingi temető ábráján láttam.

Ezen kutya-tünemény megfoghatatlannak, természetellenesnek látszott előttem. Látérzéskemet teljesen összpontosítottam, de bizony azok kutyák! Szemlélem fejüket, lábaikat, egész körvonalukat. Eszem azt mondja, hogy csalódom, szemem azonban az ellenkezőt bizonyolja. Megkérdezhetném kocsisomat, de röstellem tenni, hátha nevetségessé lennék. Végre a kutya-alléának vége szakad.

Ez a kutyahistória sokáig bántott, mert szerettem volna meggyőződést szerezni a valóról. Néhány hét múlva dolgaim ismét megengedték a pilisi hegyek közé mehennem, de ekkor nappal utaztam. Nyughatlanul vártam, hogy azon helyre érjünk, hol az országút mentén azt a számos kutyát láttam, most azonban semmi nyomuk. Helyettük azonban olyasmit pillantottam meg, mit azelőtt nem. E helyen tudniillik magasabb töltésen fut az országút s intőjelül vagy korlátul tíz-tíz ölnyire széleibe rézsutosan mintegy két lábnyi kőoszlopok vannak beásva. Most lett tehát előttem világos az egész tünemény: én ezeket az utszéli oszlopokat, a mint a holdfénynél árnyékaikat előre vetették, mind megannyi hátulsó lábán ülő kutyának tekintetem.

Ez eseteimet egy részt a felesigázott képzelem előtüntetésére hoztam fel, más részt pedig azért, hogy számos ugynevezett „csodás látomány“ megfejtését nyújtsam bennük, s hogy megtehessem azon észrevételemet, hogy nem a jóhiszemű, tanulatlan csodálatokat tartom gazoknak, hanem azokat, kik az ilyes hallucinációkat aztán a nép kizsabelésére és butítására használják fel.

Ugy hiszem, hogy az írószág (nem merem nevezni költészetnek,) már fönnebb vázolt legelső gyermekkoromban kezdett bennem csirázni, akkor, midőn a hallott csodás meséket képzelmem saját játéka szerint alakította át, s midőn a nyert fantasztikus fogalmak nyomán új alakokat, eseményeket, tüneményeket teremtett magának. Ezen képzelmi tehetségemet s vele párosuló, a csodás iránti hajlamomat hogyan idomították át s mily különböző irányok felé terelték későbbi viszonyaim, azt majd ezen sorok folytán később fogjuk látni, mely soroknak nem egy részét lélektani tanulmányoknak ohajtanám tekintetni.

Különben legelső környezetemben minden olyan volt, hogy élénk benyomást gyakorolt kedélyemre; ezen gyermekkorom képeit, miként azok még ma is előttem állanak, megkísértem lerajzolni; talán lesz bennük némi korrajzszerű is.

Mint virgoney, sőt sokszor akaratos fiucska, időm legnagyobb részét a szülei házon kívül töltöttem s azért házunk tűzhelyéhez a cselédek meséin, apám utazási elbeszélésein s néhány évvel idősb bátyámmal való birkozásaimon kívül, ki mindig kicsinylőlog bánt velem, kevés emlékem tapad.

Elénkebben állanak előttem a Miska bácsival töltött órák s tanuló-társnőm s kis barátnőm, a kis X. Gizella alakja, kit azután husz évig nem láttam, ekkor is szomorú körülmények között. A kis Gizella szép hajadon és ünnepelet aszszony lett, egyszerre azonban borzasztó bűntény gyanuja nehezédék rája, az, hogy férjét megmérgezni tett kísérletet. Fogságba került, bűnpere igen sokáig tartott s végre bizonyítékok hiányában fölmentették. Ekkor láttam őt ismét; még szép volt, de megtörve. Én bűnösnek nem tudtam képzelni őt, ki még mindig előttem lebegett, mint négy éves angyal-arczu gyermek, ki volem együtt hallgatta a jó Miska bácsi ajkairól az erényt tanító szavakat.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Augusztus 2-dikán.

A kolera. — A tizenegy püspök. — A budai bucsu-járók. — A csudák korszaka. — Az adott szó. — A hatalom csudatevő ereje. — A pénz csudatevő ereje. — A jó példa. — A bolondok házában. — A nagy tudós. — A király. — Hogyan lettem én dekorálva. — Az isten és két arkangyala. — A leány-kérés. — A női bolondok. — Mindennapi ujdonságok. — Egy anya a népből. — Egy gavallér-história. — Rózer Miklós jeles kereskedelmi intézete. — Kalocsa Róza kormány-küldetése. — A „Buzgó imák.” — Kisfaludy Sándor hátrahagyott művei.

Bizonyynyal a „holt idény“-re számított, a ki e napokban a kholera-híreket világba szórta; ilyenkor mindent elhisznek az emberek, a tengeri kigyó-féle ujdonsággal pedig már nem igen lehet közönséget fogni, gondolá, és előállott a kolera-hírekkel; elébb Szegeden, majd Nagy-Kanizsán, Debreczenben, és végre Pesten is szerepeltette a félelmetes ázsiai vendéget, és a világ sehogy sem akart megijedni, nem ért reá, a távirdai sodronyok gyorsabban dolgoznak a félelemnél, Szegeden van a kholera? megkérdezzük a drótot, és ebben a perczen a drót azt mondja, nem igaz, nincs Szegeden kolera, és Nagy-Kanizsán sincsen, és másutt sincsen, sehol sincsen, hanem ha Muszkaországban, az pedig még mindig kissé messze esik hozzánk; aztán minek ijeszteni meg minket a kolerrával, hát nem tudnánk mi már azon is eléggé megijedni, hogy e héten egyszerre tizenegy magyar püspök ismerte el a csalatkozhatlansági dogmát, ha egyáltalában ijedős természetűek volnánk? Pedig ettől a hirtől sem ijedtünk meg valami nagyon.

Ha elismerték is, hát elismerték, sőt talán nagyon helyesen tették, hogy elismerték; ki tudja, mitől hízik a lélek, mikor a bucsu-járások is olyan szépen virágoznak még nálunk. Öröm nézni. Mult vasárnap volt a budai vízváros bucsuja; hogy a nagy nap tiszteletére minden házban nagy dinom-dánom vala, az magától értetődik; szegény budaiak, annyira élnek-halnak a nemesebb élvekért, hogy a félig gránáriumból, félig hazaszeretéből épült népszínházat is tavaly le kellett bontani, és a szinkörben pesti közönség tartja meg a lelket, miért ne volna tehát bucsu-vasárnapján hegyen-völgyön lakodalom? Hanem a mi az én szívemet boldogsággal töltötte meg, az volt azon tapasztalat, hogy a budai bucsu-vasárnap nem 24, hanem 48 órából állt, úgy van; tegnapelőtti végzetem a budai Lipót-mezőre vezetett, — a bolondok házába mentem, — az én órák már hétfőn délutánt mutatott, és a budai határon még mindig bucsu-vasárnap volt; az utczák telides-teli voltak bucsu-járó népséggel, a kik egytől-egyig minden korcsma előtt stáncziót tartottak, de a melybe már be nem mehettek, mivelhogy már minden korcsma telides-teli volt előljáró bucsu-népséggel, és nem különben a korcsmák udvarai és az udvarok előtti szabad térségek és a szabad térségeket körülszegő árnyékos sűrűségek, mind valamennyien tele voltak bucsu-járó népséggel, minden udvaron egy, két vagy három sipláda hirdotta a nagy nap malasztos jelentőségét, és a sipláda égbekiáltó hangjainál a bucsu-járó népség boros kancsók vagy igen fogékony keblü tánczos-

nők mellett imádták a bucsu-járások feltalálóját, és midőn esti nyolcz óra felé visszatértem, egész ut mentében még mindig nem volt hétfő, hanem folyvást bucsu-vasárnap, csak annyiban látszott valami változás, hogy a hazatérők tulnyomó része egymaga már nem bírta el a magába fölvelt bucsu-járás extazist, úgy kellett egymást jobbról-balról megtámasztanin, egy része a kölcsönös megtámasztás daczára is leborult az utféli árokba, támasztóival együtt, azok aztán kor- és nembeli különbség nélkül bucsu-járás ölelkezésben egymás mellett pihentek, én pedig tovahajtattam, álmélkodva az isteni nagy mindenhatóság felett, a mely még mai nap is a fővárosok határában látnunk enged olyan csudákat, mely szerint a bucsu-járás alkalmával a hétfő visszaváltozik vasárnapra, és miután ilyen csudák nemcsak nálunk, hanem az ország minden falujában a mindennapiak közé tartoznak, mi csudálkozni való van abban, hogy e héten tizenegy püspök nálunk a csalatkozhatlansági hiteltvet ismerte el?

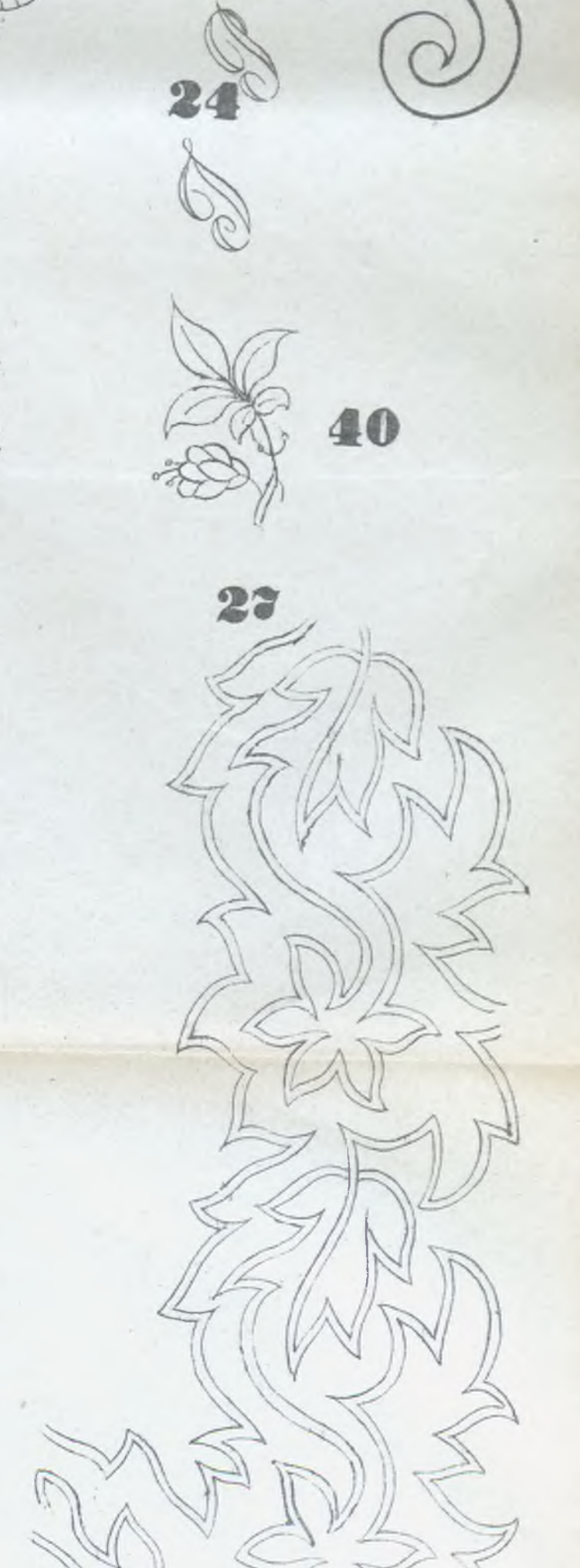
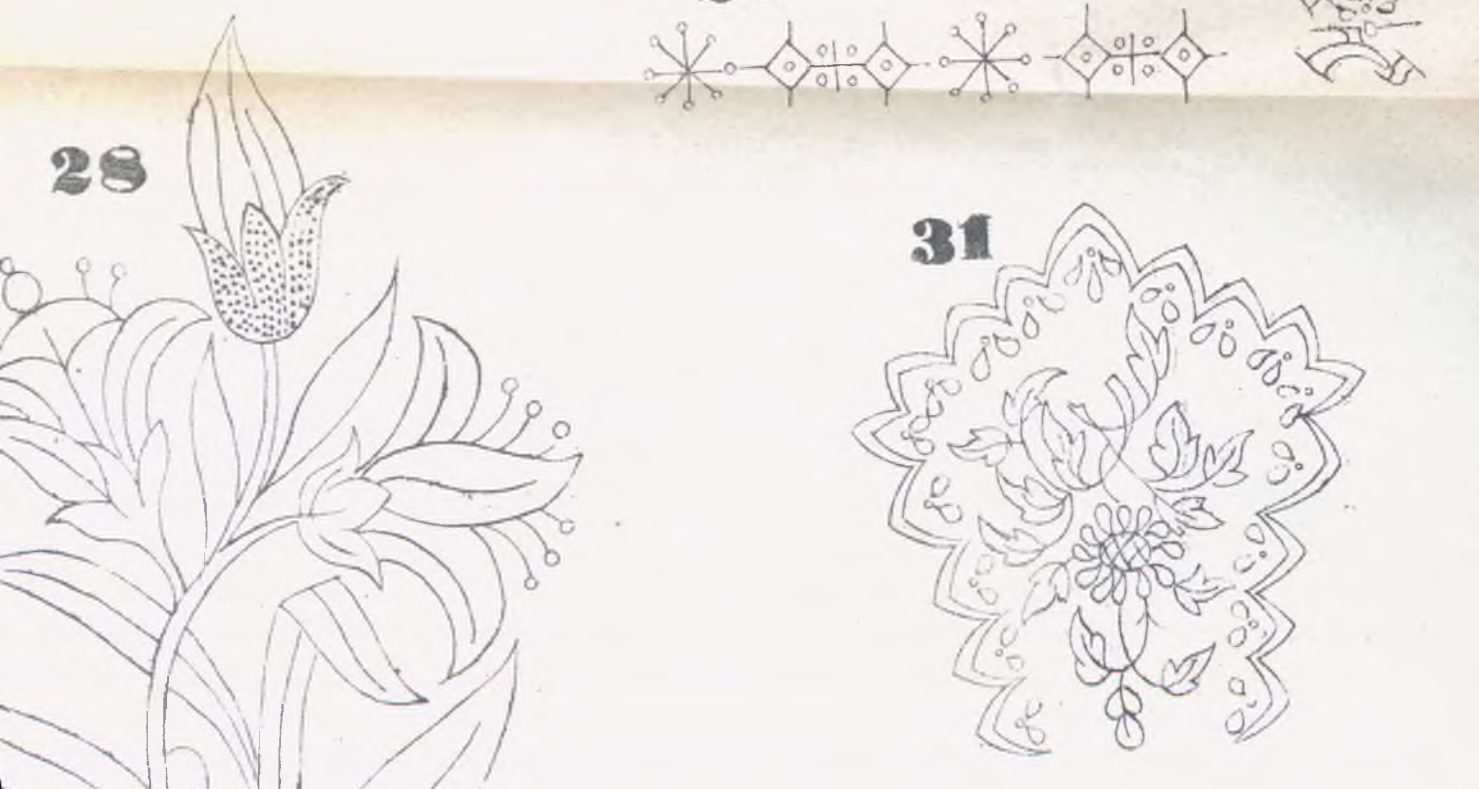
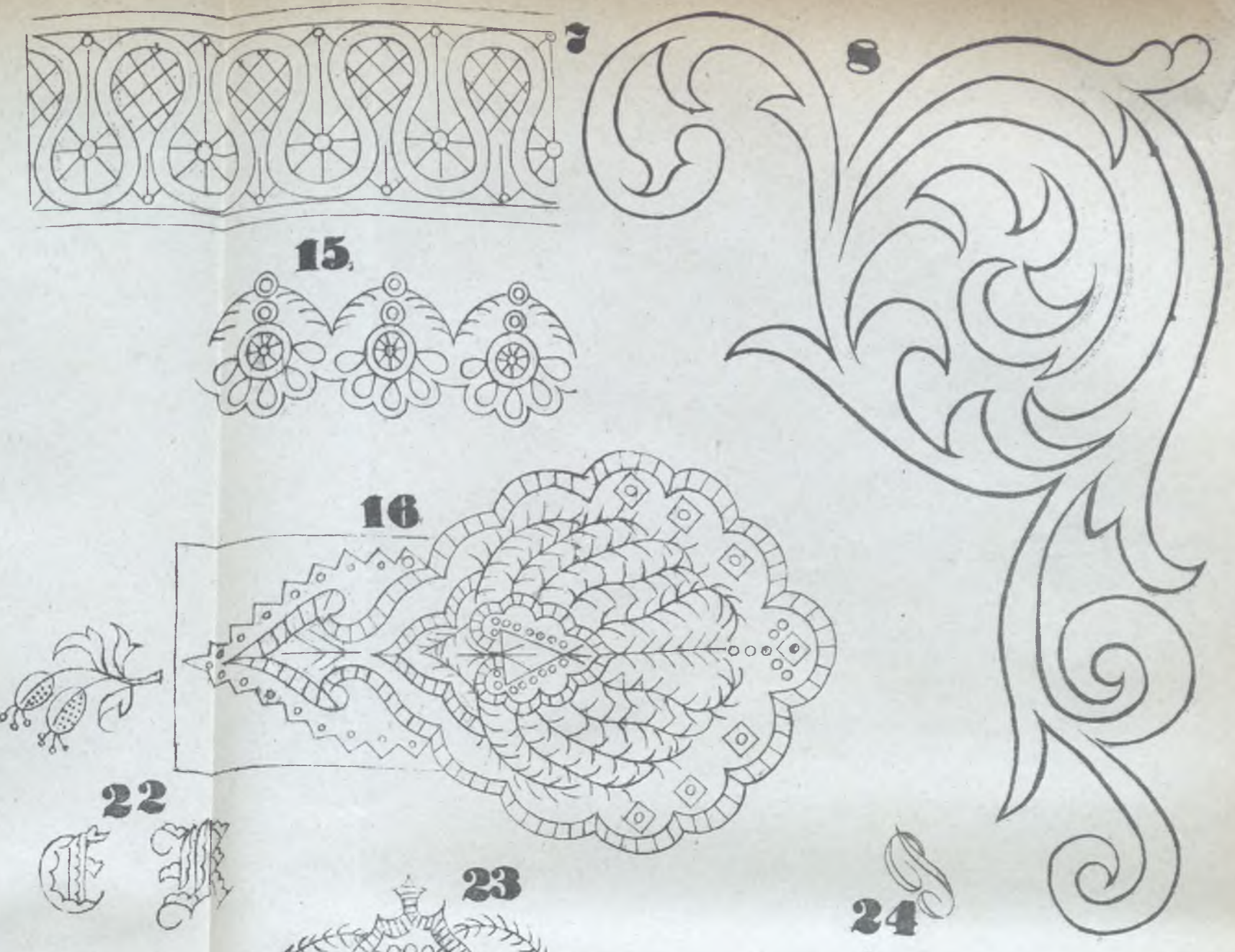
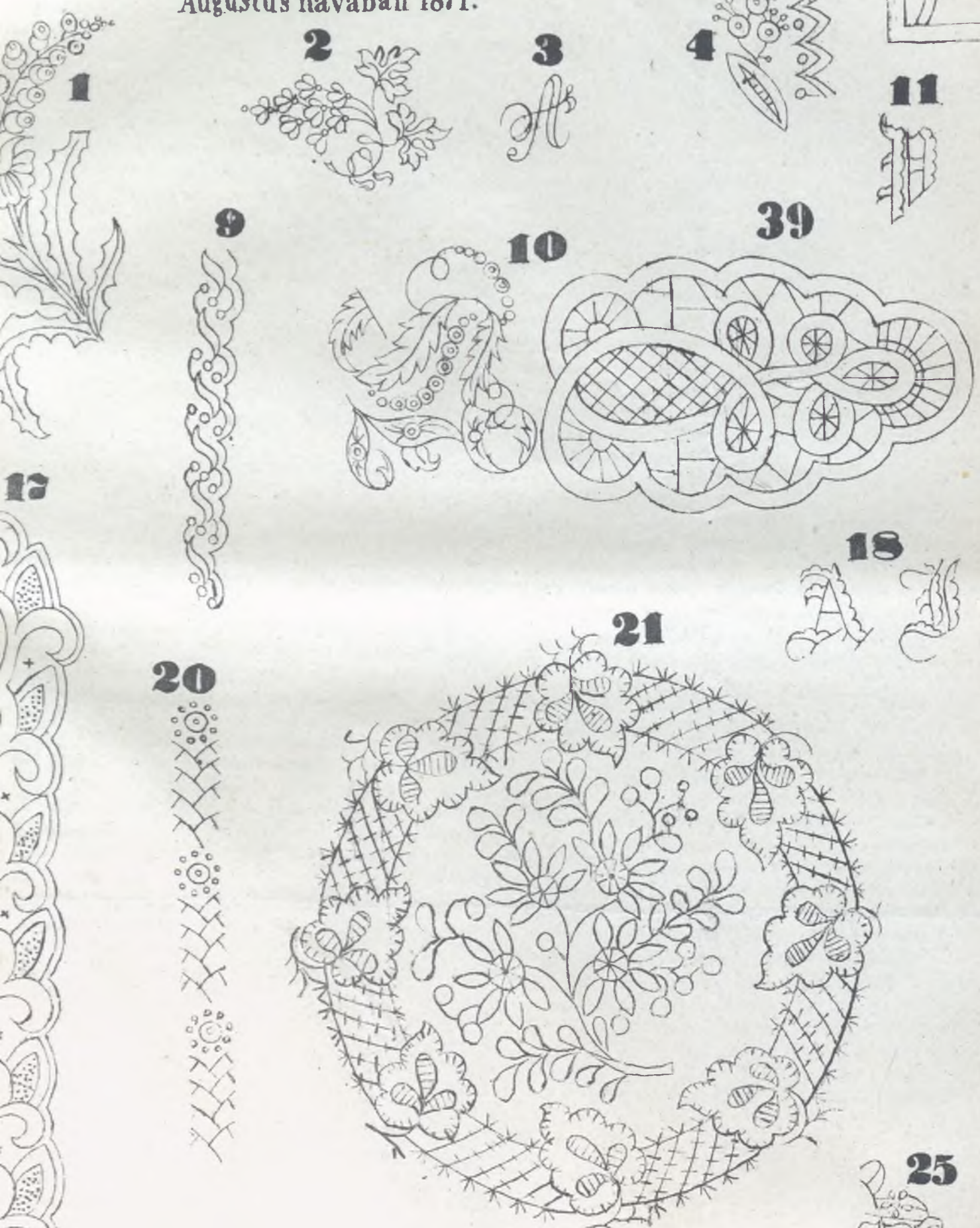
Látni való tehát, hogy csupa csudák közepette élünk, semmi csudálkozni való sincsen tehát abban, hogy ugyanazon tizenegy püspök még csak egy évvel ezelőtt az egész világ előtt ünnepélyes óvást tett a csalatkozhatlanság ellen, és e héten mégis elismerték ezt a dogmát. A közönséges világban egyszerűen szószegésnek nevezik az ilyen dolgot, de a csudatételek országában nem létezik szószegés, itt egyszerűen csuda annak a tisztességes neve. Az adott szó kötelező ereje elenyészik egy nagyobb hatalom ereje által. Aztán mi is az az adott szó? egy képviselő-jelölt megígéri választóinak, hogy az ő elveit fogja vallani az országgyűlésen, csak válaszszaak meg, és miután beválasztották az országgyűlésbe, köpönyeget forgat egy kicsit, hát szószegés ez? Nem a, hanem csak a felsőbb hatalom csudatevő ereje. Temesváron egy fiatal ember szerelmet vall és házasságot ígér egy fiatal leánynak, a leány föléje teszi a férfi adott szavát saját becsületének, és aztán — a férfi szépen ott hagyja őt a faképnél, azaz, hogy a méregpohárnál, mert az bizony mérget vett be, a férfi meg egy gazdag bécsi leányt vett el, hát szószegés ez? koránt sem, hanem csak egyszerűen csudatétel, a pénz csudatevő ereje; eretnek, a ki másképp gondolkodik, mint a mire többek közt a tizenegy magyar püspök is olyan szép példát mutatott e héten.

Azért építettek olyan gyönyörű szép bolondok házát Buda alatt, a Lipótmezőn; mondtam már, hogy mult hétfőn a bolondok házában voltam, és ott aztán első sorban azt tapasztaltam, hogy nincs miért olyan nagyra lennünk ugynevezett eszünkkel, mert a mi az ottani állapotot illeti, meglehet, hogy a jeles Niedermann és Bolya főorvos urak érdeme ez, de én azt egy összesen, mint egyenkint vévo igen türhetőnek találtam! Először is van gyönyörűsége lakásuk, valóságos palota a logfelségesebb kerttel — az egyik bolond azt mondta nekem, hogy tizenegy kert áll rendelkezésükre az intézet körül, és — méltóztassék hozzá gondolni, hogy július 31-kén volt, tehát épen az a nap, molyen az ugynevezett nem bolond omborok legnagyobb részének feje körül a reá következő házbér-

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

Augusztus havában 1871.

fizetési tündérek lengedeznek. Aztán a szereztetre méltó bánásmód az említett két jeles főorvos részéről! Mintha csak kedves barátjukat pillantanák meg, olyan öröm és bizalommal sietnek eléje az intézet lakói, a mint meglátják, és ostromolják kérdéseikkel, az egyik azt kérdi tőle, ha reá jött-e már, hogy hol van elhelyezve az a huszezer frank, a mit a párisi tudós-társaság küldött az ő részére? Mert hát az egy kitűnő férfi, jeles fizikus és matematikus, már hét nagyszerű találmánnyal boldogította az emberiséget, az egyik találmány abban áll hogy az ellenséges hadseregeket még ha millió volnának is, egy perc alatt semmivé lehet tenni; ő megkínálta volt e találmánnyal az osztrák kormányt, nem kellett neki, és mi lett a következménye? Magenta, Solferino, Königgrätz! (saját szavai); egy másik találmánya az elsüllyeszthetlen hajó; ezt jutalmazta meg neki a francia tudós-társaság 20000 frankkal; ah, miért nem inkább az előbbi, sohajt fel a jeles fizikus és matematikus; mert ez intézet lakói csak úgy, mint mi okos emberek ide kün, egytől egyig kitűnő politikusok, és csak abban térnek el némileg tőlünk, hogy ők elég őszinték bevallani, miszerint ők az általánosan elfogadott fogalmak szerint: bolondok. — Egy másik meg, — pár évvel ezelőtt jönnévü pesti ügyvéd volt, — méltóságos komolysággal közölve hozzánk, azt kérdi, ha én is a küldöttség közül való vagyok-e? mert hát ő a magyar király; és hogy irántam való hajlaminak maradandó jelét adja, sajátkezüleg a Lipót-rendjellel diszit föl; van neki elég ebből, ott zöldelnek a feje fölött, egy terobélyes tölgyfa ágain. Egy harmadik meg reánk sem hoderitvo, magasztos méltósággal ide s tova sétál a kertben, mindegyik kezében egy 9—10 éves fiúcskát vezet, és böles beszédeket tart nekik, hogy mikép viseljék magukat, mikor e paradicsomi boldogságból a romlott külvilágba kerülnek vissza. Mert hát ő az isten, a két fiú közül pedig az egyik tökfílkó, a másik makfílkó nevezetű arkangyalok, és így tovább, és most kérdem szerotottal, mi jogunk van nekünk, bolondoknak nevezni ez embereket, avagy olyan fellette szánakozásra méltónak találni az ő elméleti állapotukat? Legjobban azonban mégis egy volt egyházrendi férfi tetszett nekem; igen szép férfi, ugy 30—35 év körül; ez a mint a velünk jött hölgyeket megpillantotta, elkezdett táncolni, kecsesen hajlongani; és édesdeden mosolyogni, hogy öröm volt nézni; a hölgyek azonnal távoztak, de én ott maradtam még, a jeles férfi tehát hozzám jött és udvariasan kérdezett, ha valjon az a szöke nem-e az én testvérhugom. Igen is, szolgálatajára, az én édes testvérhugom? — mert hát ő azt meg szeretné kérni, mert hát ő ugy szeretne megházasodni, mert hát őt csak azért adták ki társai bolondnak, mert ő egész őszintén azt mondta volt nekik, hogy meg szeretne házasodni, és aztán újra kezdett táncolni és én felhasználtam az alkalmat és szintén távoztam a kertből, és most kérdem szerotottal, hogy valjon oly nagy bolondosság van-e abban, hogy az a deli, szép férfi ugy meg szeretne házasodni?

A női osztályban is voltunk, ott is tágas kertben találtuk a botogokat és ugyanazon szép rondot és családi bizalmat a jeles Bolyó főorvos ur iránt és ugyanazon feltűnő hasonlatosságot a külső élettel; csak abban az egyben találtam nevezetes különbséget, hogy itt a nők feltűnő hajlamot mutatnak egymást megszólítani; a melyikkel csak szóba croszkodtam, mind azzal kezdte, hogy a másik milyen bolond, milyen czipfráklódó és a többi; egynéhányan közülök épenséggel fenszóval mosta le a másikat, a miért a tegnapi bálban — mikor lehetett ez a tegnap! — elszorotte tőle — tánczosát! A javu-

lóban levők pedig szép csendesesen dolgoztak női munkákat; láttunk olyanokat, köztük három gyönyörű szép leánykát, a kik rövid időn meggyógyulva hagyják el az intézetet, és visszaadnak övéiknek és ennek a szép, gyönyörűség életnek.

Es mi ebből a tanulság? Az, kedves olvasó, hogy nagy a hőség és azért a főváros egész héten át semmi nevezetes újdonságra nem lelkesült; egy pár öngyilkosság, egy pár házemelőnyről való lebukás, egy éhező anya addig szorongatta kebléhez éhező kisedét, míg meghalt karjai közt; egy finom gavallér egy állatkerti mulatságban nem akart vis-à-vis lenni egy fiatal emberrel és illetőleg a fiatal ember tánczosnőjével, és aztán a derék gavallér nem akart bocsánatot kérni a fiatal embertől és aztán egy kis kihívás lett a dologból; mult kedden — augusztus 1-sején — a fél város az utcákon hurezolta meg magát, és a lapokban egy öreg és egy fiatal tudós egymást hurezolta végig; a budai szinkörben mult hétfőn volt Medgyaszay kisasszony utolsó föllépte, az „Utazás Chinában”, és a nagyszámu közönség tökéletesen Chinában képzelte magát lenni, és több efféle mindennapiságok, a melyekről nem érdemes szólni; továbbá a kedves K e n d e l é n y i Fanni, Hollós László, irótársunk szép és művelt fiatal nejének kora halála, a melyről azonban a tárgy szomorúságánál fogva jobb nem is szólni; a jeles R ö z e r A n t a l intézetének évi vizsgája, a melyről azonban e helyütt nincs miért szólni, mert az egy jeles kereskedelmi tanintézet ugyan, de nem leányok, hanem ifjak számára; ilyenmő leányintézetet hiába keresünk még a fővárosban, bizonyosan nincsen róá szükségünk, minek is leányainknak olyasmit tanulni, A mivel szükség esetében még kenyeret is lehet keresni? A kormány e napokban küldte ki K a l o c s a R ó z a, jeles leányintézeti tulajdonosnőt Német- és Angolországba, hogy az ottani leánynöveldekben egy kicsit körülnézzon és a mi jót és üdvöset ott tapasztaland, arról neki jelentést tegyen; nagyon szép gondolat ez a kormánytól, és ez egyszer nagyon szerencsést választást is tett; addig azonban, a míg a derék Kalocsa Róza tapasztalatai nálunk is gyökeret fognak verni, ugy hiszem, sok ezer példány fog elkelni a tiszteletre méltó V ö r ö s E s z t e r: „Buzgó imák“ című könyvéből, mind a mellett, hogy az csak egy imakönyv; de az imakönyvek közt is van különbség, van olyan is, a melyben az imák nem a szivből, hanem a fejből vannak kiírva és az érzések benne mintegy parádés ruhában fel vannak sallangozva; nem ugy a „Buzgó imák“; ebben minden egyes ima mint a fohász, olyan tisztán és meghatóan fakad a sziv mélyéből, az ember olvassa, és azt hiszi, hogy a saját lelkéből szálltak ki; de — minek nekem hölgyeink figyelmét felhívni ez imakönyvre, mikor hazánk egyik legnemesebb szive és legvilágosabb feje: Török Pál superintendens az ajánló előszót írta hozzájuk? Igaz, megtévedtem, de mikor nekem is olyan jól esik néha-néha egyet-egyet szivből imádkozni!

Es hogy némileg jóvá tegyem hibámat, ajánlom figyelmükbe „Kisfaludy Sándor hátrahagyott munkáit;“ ezek is e napokban jelentek meg két kötetben Heckenastnál, Toldy Ferencz jeles veterán-írónk által sajtó alá rendezve. Régi munka, de a melyben e költészot termett, nem voltak ezen szivben késő vénségében sem — amolyan ujmődi hulló levelek.

Budapesti hírvivő

✦✦ (Munkácsy Mihály) jeles festőnk közelebb Londonban volt, hol annyira elhalmozták merendésekkel, hogy néhányat el sem fogadhatott. A „Reform“ egyik levelezője, ki a művészt közelebb Düsseldorfban felkereste, egészen elálmélkodott a kitüntetésekben, melyekkel a németországi legnagyobb művészek is elárasztják a lángelméjű magyar festőt, mint rendszeren nevezni szokták. Munkácsy, ki tudvalevőleg az életkép-festészetben tünt ki, kevéssel ezelőtt saját magának festett egy képet, mely egy jegenyest ábrázol naplementekor. E festmény is, mely első tekintetre igen egyszerűnek látszik, a figyelmes szemlélő előtt azonnal elárulja a művész kezét. A szűrkület s a fák oly természeteseznek látszanak, oly művészettel vannak festve, hogy a művész társai e téren is mint nagytehetséget üdvözölték. Levelező megjegyzi, hogy Munkácsy híre bár nálunk is elég nagy, korántsem mérközhetik hírével a külföldön, ott nagy urak, nagy művészek a legnagyobb előzékenységgel viseltetnek iránta. Knauz, az életkép-festők egyik legnagyobbika, naponkint meglátogatja a művészt, csak hogy „Háborus idők“ című festményének egyik alakját (a „pupos“-t) naponkint megtekinthesse. Munkácsy a múlt évben 75,000 tallérnyi megrendelést kapott. A siralomház nagy festményének egyes alakjait közelebb nagyban is lefestette s szemlére kitette Düsseldorfban.

✦✦ (Azon szerzetes tanár.) kinek kilépését az egyházi rendből a múlt héten érintettük, a természettudományi népszerű felolvasásaiból a fővárosi körökben eléggé ismeretes Berecz Antal, eddig tanár a pesti kegyesrendi gymnasiumnál. Berecz ur egy pesti fiatal özvegyet fog oltárhoz vezetni a pesti ref. templomban. Névi László, prémontrói szerzetes, továbbá Kolozsvárott két piarista tanár, Oldal János és Pólya Mihály, valamint Lechner László, volt tövisi plébános szintén kiléptek az egyházi rendből.

✦✦ (Julius 31-én) érkezett Bécsbe a német sereg táborkarának főnöke Moltke Hellmuth Károly Bernát gr. A tábornagy Gasteinből jött, a hol savógyógyimódot követett. Egy porosz táborkari tiszt kíséretében az „Erzh. Karl“-ban volt szállva, a hol mindjárt érkezése utáni reggel elfogadta Schweinitz tábornok bécsi porosz követ látogatását. Az nap Schweinitz grófnál ebédelt és este a követ páholyából nézte az új dalműszínházban „Lohengrin“ előadását. Napközben Moltke tábornok egyszerű polgári szürke felöltőben járt az utcán.

✦✦ (Ne engedjük magukra a gyermekeket!) Iványiban, Berregmegyében a Klacsano mellett, az ott lakó Berzsényi Árpád, megyei csendbiztos Árpád nevű fia, három kis barátjával múlt hó 21-dikén a patakra ment, hol halászni és fürdeni szoktak. A víz a rendes helyen esotleg zavaros lévén, oly helyet kerestek, hol még ezelőtt nem fürödtek; a vízbe először Foltinovics nevű fiucska ment be, őt 3—4 lépésnyire a kis Berzsényi Árpád követte. Az előbb nevezett fiu mélységbe jutván, elbukott, Árpád őt megmenteni akarván, utána sietett s azt megragadva, kifelé huzta, de Foltinovics annyira megszorította mentőjének nyakát a félelmi küzdelemben, hogy mire a víz színére értek, akkorra Árpád a szorongatás által megfult és társával együtt a mélységbe bukott s így mindketten benveszttek. A parton álló társak segélyért siettek, de mire őket a fennevezett csendbiztos kihuzta, már akkor a megérkezett orvos sem mentheté meg, mert mindkettő meg volt halva.

✦✦ (Az öngyilkosságok) most napi rendben vannak a fővárosban. Nem vagyunk barátjai az izgalmas történeteknek,

azért csak egyet említünk fel a sok közül. Mult csütörtökön Perempovich Mihály, a magyar curiánál irodatiszt, elébb 15 éves Szerena nevű leányát, azután önmagát lőtte szíven. Mindkettőn még élve szállítottak a kórházba, de megmaradásukhoz kevés a remény. A szerencsétlen öngyilkos 1848/9-ben honvéd-százados volt, a hátrahagyott levelekből pedig kitűnik, hogy sanyaru anyagi körülmények indították a kétségbeesett lépésre. Csakély fizetéséből nem tudott megélni, üzörások kezébe esett és ez lett a vége! Szerena leányát pedig azért ölte meg, mert ennek anyja után egy kis vagyona lévén, ezt a kis vgyont két kiskorú gyermekére akarta juttatni!

✦✦ (Gmundenben) és Ischlben közelebb egy jól megtermett fiatal ember fordult meg, ki gr. Batthyánuak nevezte magát, a vendéglőkben adósságokat csinált s azután megszökött. Nyomozták s Ebenseen elfogták. Itt a bíróságnál azt mondotta, hogy nála nincs pénz, de annál többje van a vendéglőkben. Elkísérték oda, innen azonban kiugrott az ablakon, elszaladt a tó partjára, s az épen elinduló gőzösre ült. Minthogy egy krajczár pénze sem volt, a gőzősön egy hölgygyel megismerkedett s attól kölesön kérte a viteldíjat Gmundenig. Gmundenből aztán a hegyek közé menekült, hol azonban két csendőr elfogta. Ezekről is megszökött, mire a csendőrök reálítottak s a földre dobta magát, hogy a lövés ne találja. Erre ismét megfogták s megkötözve vitték Gmundenbe. Azt hiszik, hogy az illető egy gróf Batthyánuak lovásza.

✦✦ (Színészet.) A nemzeti színháznál már megkezdtek a próbákat. A dráma Katona „Bánk-ban“-jával szándékozik megkezdeni működését, melynek szerepeit még a szünidő előtt úgy oszták ki, hogy a czimszerepet Molnár Gy., Peturt Szigeti I., Gertrud királynőt pedig Némethy I. k. a. fogják játszani. Az opera alkalmasint „Tannhäuser“-rel kezdi, s aztán csakhamar Meyerbeertől a „Hugenották“ kerül színre (Valentine szerepében B.-né Bognár Vilma asszonnyal), egészen ujonnan jelenetevze s kihagyások nélkül, a mint Párisban szokták előadni. Az „Ördög Róbert“-et is esonkitlanul szándékoznak színre hozni. Első operai ujdonság a Flotow „Árnyék“-a lesz, melyben Pauliné asszonyé a főszerep. — A Pauli-pár, a két hónapi szünidővel meg nem elégedve, újabb két havi szünidőért folyamodott a nemzeti színház igazgatóságához, mert Wiesbadenben akarnak vendégszerepelni. — Szigeti József 25 éves jubileuma októberben lesz; ekkor fogják előadni „Toldi“-t, az író-színész legújabb darabját is. — Huber Károly „Csavargó borbély“ című új vigooperája a budai várszínházban kerül először színre. Az őszi és téli idény alatt színre kerülendő új operák: Gounod „Romeo és Juliá“-ja, és Thomas „Mignon“-ja.

✦✦ (Rózsás napló.) Thahoffer Lajos jeles képzettségű orvostudor és egyetemi tanársegéd eljegyzé magának Barhó Irma kisasszonyt, Barhó Ferenc városi képviselőnek kedves leányát. — Pákh Miklós, nyugalomba lépett katonarvos, s nemzeti irodalmunk pár év előtt elhunyt egyik jelesének, Pákh Albertnek testvéröccse múlt hó 26-dikán vezette oltárhoz Zahoransky Emma urhölgyöt. Esküvőjüknek Vág-Sellyen kellett volna megtörténnie; miután azonban a protestans völegény s a helybeli kath. lelkész közt a reversális miatt nehézségek fordultak elő, fényes násznép részvétele mellett s szokott ünnepélyosséggel az alsószeli evan. egyházban ment az véghez. — Mátrai Laura asszony, a vidék közkedvességű színművésznője s Gyöngyösi János min. fogalmazó esküvője múlt hétfőn volt a ref. templomban. A művésznő a színpadtól azonban még pár évig nem válik meg,

a mi öröm lesz a vidéki városoknak, hol a művésznőt igen szeretik. — Havas Imre pestvárosi aljegyző e napokban vezette oltárhoz Szalay Zsófia, üdvözült Szalay László, halhatatlan történetírónk kedves és nagy műveltségű leányát. — B. Döry Karolint, özvegy jobbaházi Döry Karolin báróné leányát a napokban jegyezte el Szent-Gálon van Renden-Hastenbeck Frigyes báró. — Hartman Radó, pesti ügyvéd mult esütörtökön tartotta esküvőjét Staffenberger szül. Müller Elonora urhölgygyel. — Jankovics Aladár, Somogy megye főispánjának fia e napokban váltott jegyet Bombelles Klotild grófhölgygyel. Az ég áldása kísérje szent frigyüket!

♦♦ (Vegyes hírek.) A hírlapirói segély-egylet javára Sebők Imre, pesti ügyvéd 20 frtot küldött a „Hon“ szerkesztőségéhez. Ugyane nemes célra Weisz B. Ferencz, pesti polgár 71-dik születésnapja alkalmával száz forintot adakozott. — A budai szinkörben mult kedden ismét egy új darabot adtak; czime: „Egy leány pénz nélkül.“ Látni való tehát, hogy fordítás, valamint az, hogy rossz fordítás németből, és az előadás sem tartozik a legjobbak közé, hanem azért a darab tetszett. — Mult esütörtökön esti féltíz órakor a pesti nyár-utczában tűz ütött ki és mire a tűzoltók a vízvezetéket reá birták oroszteni, két ház lett a lángok martaléka. Borzasztó szép látvány volt. A száraz zsindeletők úgy lobogtak, mint a pozdorja. — Király ö Felsége megigérte a pesti tűzoltóknak, hogy a jövő hóban nagy pompával megtartandó országos tűzoltó-ünnepélyt jelenlétével meg fogja tisztelni. — Kossuth Lajos, nagy hazánkfia legújabb hírek szerint, legnagyobb örömét a fűvészetben találja, és mint nagy lángész, e tudományban is rövid idő alatt olyan haladást tett, hogy minden tanárait fölülmulja. Lajos, az öreg ur fia és kitünő mérnök, a világhírű mont-cenisi alagut egyik igazgatója. — Medgyaszay Ilka és Császárné a téli idényre a budai várszínházhoz szerződtek b. Orezy Bódog által. — Az Eszterházy-képtár kézrajz- és rézmetszet-gyűjteménye meglepte mindazokat, kik azt az ország számára átvették. Nagyon sok kincs van abban. Kézrajzok Raphaeltól, Leonardo da Vinci-től, Dürer Alberttől, Rubens híres „Utósó ítélet“-o, stb. Beszélnek, hogy Pozsonyi — az ismert bécsi műáros — nem rég azt mondá: Engedjétek e gyűjteményből néhányat, vagy 15-öt kiválasztani, s adok értük 100,000 frt. — A napokban oly erős jégeső volt Nagyszébenben, hogy csak a katonai laktanyában 3000 ablaktáblát tört be. — Az egri városkapitányság 100 frt jutalmat tűzött ki annak számára, ki a Rösler, volt városkapitányon elkövetett gyilkosság részeseit feljelenti. — Mint a „Bihari K.“ írja, egy lugosi ember — ki eddigelé a legegyszerűbb anyagi viszonyok között élt — egyszerre váratlanul mesés örökséghez jutott. Egy közeli rokona halt meg közelebb Csehországban s összes vagyonát, mely a három millió frt értékét felülmulja, egyéb örökösök hiányában, reá hagyta. — A mostonny vármegyei evangélikusok iskoláinak fölsegelésére Gr. Zichy Henrik egy 1000 frtról szóló földterhementosítési kötvényt adományozott, oly kikötéssel, hogy ennek kamataiból évenként egy rész a tőkéhez esatoltassék, a többi pedig a szegény árva gyermekek számára ankönyvek és ruházatra fordittassék. — Dr. Heinrich e hó 1-sején utazott el számos beteggel a mostanában sokat emlogetett Dalcin asszonyhoz Vittorioba; a budai vaspályán tetemes díjleengedést eszközölt ki betegoi számára, sőt ezek közül többot saját költségen segít odáig; az ellátásról, tanácsosal gon-

doskodik, de mindenki tetszése szerint étkezhet s lakhatik. — A zürichi egyetemen 14 nőtanuló van. Ezek közül 10 szláv nemzetiségű, 8 orosz, egy lengyel és egy cseh. — A pesti fumi hajógyártársaság esödöt mondott. A társaság tartozik a kormánynak 300,000 frttal, s a franco-magyar banknak 50,000 frttal. Ezek főhitelezők, természetesen a részvényeseken kívül. Tömeggondnokul Máday pesti ügyvéd van kinovezve.

✦ (Halálozások.) Matlekovics Julia asszony, Matlekovics Ignác pestvárosi egyesbíró neje, és Matlekovics Sándor miniszteri titkár és egyetemi magántanár anyja, egy jóhírű leánynövelde tulajdonosnője, mult hó 27-dikén, életének 55-dik évében hosszas betegség után meghalt. — Huber Károly, a nemzeti színház karmestere és tanár neje, szül. Szevera Aloisia hosszas szenvedés után mult hó 28-dikán életének 35-dik évében elhunyt. Három árva siratja édes anyja elköltöztét. — Ujfalusi Sándor, 1848/9-ben honvédszázados és az utósó években színész, mult hó 28-dikán Kis-Várdán meghalt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak

Sárga baraczk befőtt.

A sárga baraczk magját kiszedvén, meg kell hámozni, egy font baraczkra $\frac{3}{4}$ font czukrot mérni, azt finommá összetörni és a baraczkkal jól összekeverni, 24 óráig egy hűvös pinczében állni hagyni, azután tűzre tenni, félóraig forni hagyni. E befőtt mind színre, mind pedig szagra igen jó.

G. Antalné.

Jeges kávé.

Friss pörkölt kávéból igen erős fekete kávé kell főzteni, jól megczukrozni és friss jégre tenni. Egy itcze fekete kávéhoz két itcze legsűrűbb tejszínből o jegen habot vervén, azt szintén jégre kell tenni. Kevés idővel a tálalás előtt a fél adag habot összekell vegyíteni a fekete kávéval, azt poharakba tálalnia a tetejére pedig tetszés szerinti mennyiségű tejjahabot tenni.

G. Mariska.

Eper befőtt.

Egészen érott földiepret szitán át kell törni, ugyanannyi czukrot mérni, mint gyümölcsöt, a czukrot vastagra befőzni, az áttört epret belé tenni, és vagy öt perczig forni bagyni, levenni a tűzről, és meghűlvén, üvegekbe önteni, s hűvös helyen eltenni.

Alma befőtt.

Ehez legalkalmasabbak a ranett almák. Ezeket vízben meg kell főzni, míg megpuhultak, de szét nem omlottak, akkor hideg vízbe tevén őket, ha kihültek szitán át kell törni. Ekkor az almát és a czukrot külön édenyben a tűzre tevén (egy font almához $\frac{3}{4}$ font czukor számítandó) mind kettő jó sűrűre befőzotik, azután az alma a czukor közé öntvén, még egy negyedig forrjon. Kihűlve úgy mint a többi czukorba főtteket el kell tenni.

K. Emma.

Divattudósítás.

Ha megrongált egészségünk miatt fürdőre megyünk, akkor a legszigorubbán kövessük orvosunk tanácsát és ne hagyjuk magunkat fárasztó kirándulásokra reávenni, hanem éljünk egészségünk helyreállításának.

Ismerőseink vagy rokonaink látogatásakor igyekezzünk lehetőleg kevés alkalmatlanságot szereznii a baráti háznál, mert ekkor kivánatos a hosszabb együttlét, és sajnálják a korai elválást.

A sok pogyász igen alkalmatlan az utazásoknál. Azért csak egy bőrönd és egy uti-táska legyen kísérőnk, azon kívül még egy plaide, a melybe egy kis kendő, könyv van csavarva, s melyet szíjjal össze lehet foglalni. A kis uti-táskában lehet a szerény toilette-készlet, azon kívül egy-két szükséges orvosság, kölni viz, tő, czérna, néhány zsebkendő és egy kis jegyzőkönyv a kiadások és az utazás főbb emlékei bejegyzésére. A pénztárczát zsebünkben hordjuk, de ne tegyünk beé sok pénzt, azt legjobban keblünkön rejthetjük el. A bőrönd a fehérneműek és a ruha számára legyen fenn tartva. Két ruhával, egy szőr és egy selyemruhával igen hosszú utat meg lehet tenni. Ne terheljük magunkat sok fehérneművel, hisz minden nagyobb városban lehet mosatni. A ruházatra nézve inkább melegebb, mint könnyű öltönyökkel legyünk ellátva, hisz olyan változandó az idő! A gondos és jó pakolás sok helyet kímél meg, ruháink ráncz nélkül legyenek összehajtvva, az apró tárgyak a sarkokba betömőködve, — a bőrönd kulcsaira jól vigyázzunk, és jegyezzük föl mindent, a mit elviszünk, hogy valami baj esetére egyenként meg tudjuk jelölni a bennlevő tárgyakat.

Még az étrendre is figyelemmel kell lenni az uton, inkább hus, mint liszt-táplálékkal élni, a vizet borral vagy citromlével vegyítve inni, és általában vigyázzal és mérsékeltten élni. A vendéglői számlát az elutazás előtti estén kell rendbe hozni, reggel ez alkalmatlan és gyakran félreértésekre és rendtelenségekre ad alkalmat a szálloda-személyzet részéről.

Mint mindenkor és mindenütt mégis a legérdekesebb látvány utazás alkalmával az ember; igaz, hogy idegenek iránt némi tartzkodással lenni, böles szabály, de azért ridegnek vagy visszautasítónak még sem szabad lenni, hisz egy élénk szellemű társalgó rendkívülkép vonzóvá teheti utazásunkat, és van-e aztán nagyobb élvezet akár a természet, akár pedig a művészet csuda alkotási szemlélésénél, mintha azokat egy művelt lélek szelleme bearanyozva állítja szemünk elé!

És most magyarázzuk meg mai mellékletünket, a női munkák mintalapját.

Az első szám: virágfüzér, keskeny nyakvötő végébe.

A 2-dik szám: elszórt virág, fehérneműekre.

A 3-dik szám: A betű.

A 4-dik szám: himzett minta női fehérneműekre.

Az 5-dik szám: gyermek ruhák aljára, alsó szoknyákra sat. való zsinórzási minta.

A 6-dik szám: főr zsinórokkal kivarrandó minta nadrágokra, gyermek-fehérneműekre sat.

A 7-dik szám: ugyanaz szélesebb rajzban.

A 8-dik szám: sarkok-minta asztalterítő, köpenyke vagy kendő sarkába.

A 9-dik szám: keskeny minta fehérneműekre.

A 10-dik szám: L és S betű zsebkendőkre.

A 11-dik szám: P betű.

A 12-dik szám: F, P és K betűk egymásba fonva.

A f. évi 28-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Nyáry Pál.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Benedekics Róza, Bereczk Ilka és Mariska, Báthory Zsigray Istvánné, Kosztyik Berta, Jánossy Lajos, Ritter Gabriella, Szepessy Szilágyi Lidia, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Perisics Ilka és Paulin, Albert Lilla, B. Ilka, Vitéz Mari, Sztancsek Vilma, Ország Paula, Kovács Róza, Mátyás Berta, Szedlák Sarolta, Sváby Izabella, Lászlóffy Irma, Bártfay György, Erdensohn Emilia, Moez Marossy Emilia, Marossy Hermin és Etel, Boros Mariska, Löwy Andor, Gundy Luiza, Dérczy Paula, Kubinyi Thuróczy Berta, Simon Lászlóné, Brocken Kovács Emma, Gabso-vits Clementine, Mirkva Hermin, Mráz Ottilia, Andrassy József, Szalgháry Józsefné, Kovács Róza, Erdélyi Róza, Pap Kovácsik Gizella, Molcsányi Pozsgay Ilona, Rátkay Emilia, Sthymmel Emma, Fehérpataky Ottilia és

Laura, Jarzkovich Velyászkay Anna, Schmidt Fanni, Dubányi Róza, Pajor Mari, Petrenko Berta, Kalós Péterné, Csutor Fedák Antónia, Veresné Karolin, Ivády Nina, Janka Fazekas Erzsébet, Szapper Janka és Lenke, Ujváry Anna, Guba Jánosné, Vizkelety Irma, Herbeth Károlyné, Nagy Krisztina, Illyásevits Ilona, Oszlányi Mária, Szmodics Gizella, Szücs Lajosné, Vághó Aranka, Tormássy Mari, Rássó Zatkalik Teréz, Horváth Ida, Rátkay Emilia, Orbán Paula, Tóth Emilia, Éder Luiza, Seján Gorzó Kornélia, Hlavács Kálmánné, Páal Istvánné, Vaszócsik Ilona.

A f. évi 27-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Herbeth Károlyné, Nagy Krisztina, Illyásevits Ilona, Szücs Lajosné, Rássó Zatkalik Teréz, Löwy Izidor, Orbán Paula.

Sakkrejtvény.

Gruber Psik Mariskától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

me-	tek	fe-	é-	Ked-	tam	Az	most,
lé	let	kem	én ;	Dél	mi-	ves	az
let-	gyer-	Az	Ba-	játsz-	é-	De	é-
reg-	jár	val	let	Csak	vi-	dön	e-
git	kel-	lán,	és	bá-	tóm.	let	rág
ve-	ge-	Ba-	vi-	lyett	ket	gyet-	re-
gok	do-	Csak	na-	ba	nen!	he-	szép
len ..	lem,	rá-	Bol-	ő-	haj-	sze-	le-

Megfejtési határidő: augusztus 3-dika.

Tartalom.

A nő kérdés a különböző kultur-államokban, Csukássy Józseftől. (Folyt.) — Ne csüggedjünk! (Pályamű.) — A mit a szerelem sem bír leküzdeni. (Pálya-beszély.) — A sir... Seyfried Ernőttől. — Sikamlós ösvényen. (Elbeszélés.) Posta Sándortól. (Folyt.) — Hogyan támad az író. (Irodalmi emlékirataimból.) Szokolay Viktortól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

33. SZ.

Auguszt. 13-án
 1871.

Havonkénti színesett dívatképpel,
 minden szükséges bismetrajssal,
 két Krenkiat két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járattási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

A nő-kérdés a különböző kultúr-államokban.

Osunkási Józseftől.

(Folytatás)

III.

Hogyan áll a nő-kérdés egyéb kultúr-népekkel: jófor-
 mán egy füst alatt elmondhatjuk.

Németországban egyelőre arról van szó, hogy a nő sza-
 badon mozoghasson ama munka-körökben, melyekben az
 amerikai akadálytalanul forog. A kérdés tehát eddig nevelési
 és kereseti kérdés.

Sajátságos egyébként, hogy Németországban, hol a fér-
 fiak nagy többsége ez ügyben közönyösen viseli magát, vagy
 tudni se igen akar a nők szerény követeléseiről, a nő poli-
 tikai egyenjogóságának egy előharcosával találkozunk a
 század elején. Hippel azok közé tartozik, kik, mint Buckle,
 Stuart Mill, Logouvé és Laboulayé az állam s tudományra
 nézve nyereséget várnak a nők föllépésétől s azok mellözésé-
 ben csak az erősebb jogtalan hatalmát látják.

A jelszót, melyet ujabbán a német demokrata kimon-
 dott: „A nő minden munkára jogosult, melyre képes“, Hip-
 pel is alapelvének vallja.

Ezen irótól azonban nem indult ki nevezetesebb kezde-
 mény, akár mert nézetei igen is merev ellentétben álltak
 az uralkodó nézettel, akár mert Németország kül- és bel-
 viszonyai a század első felében más felé fordították a kivá-
 lóbb egyének szellemi erejét. A mi a nőket illeti, ezek között
 tekintve a francia s angol nők állását, még mindig az a „leg-
 jobb“, a kiről legkevesebbet beszélnek.

Ha a francia nő a forradalom nagyszorú alakjaiban né-

pe politikai geniusával egyenrangúnak bizonyult, ha Staël és
 Sand a francia nép költői azellemével egyenrangúnak mu-
 tatkoznak: ugy e részben a német nő egy fővel kisebb a né-
 met népszellem geniusánál. Igaz, a szabadságharcok a né-
 met nőkben is annyira fölkelték a patriotizmust, hogy egyo-
 sok áruhában küzdtek a hadsorok között: de Manon Ro-
 land jelentőségével egy német nő se bír. Lujza, porosz ki-
 rályné sokkal jobban személyesen volt érdekelve nemzete sor-
 sában, semhogy Manon önzetlen lelkesültsége magaslátán
 álljon.

Sokan a francia forradalommal szeretik összehasonli-
 tani azon mozgalmat, melyet a német írók hazájok nézeteiben
 a múlt század második felében s a jelen század elején előidé-
 ztek; e mellett szívesen emlékeznek meg azon nőkről, kik lelkesült
 részvétellel igazolák rokonságukat a német nép geniusával. De
 bármint álljon a dolog, sem Stein, sem Kalb, Wolzogen, sem
 Rahel és Bettina s egyéb nők nem értek a jelzett goniek pol-
 czára.

A nő-kérdés alapos elemzésébe sem becsátkozott még
 német nő, ugy, mint a francziák. Oly művet, mint Daubie
 kismozonyé, még nem írt német nő.

Sociális téren is más jellegű a német nők mozgalma,
 mint például az angoloké. Kezdeményeik nem bírnak ezek
 jelentőségével.

Habár épen Németország szakított a katholicizmussal, a

német nők működése a legújabb idők bizonyos vallási jelleggel bir, nagyrészt még akkor is, midőn törekvéseik — mint legújabb időben — kenyérre, munkára s munka-bérré irányulnak.

1848-ban, ha nem is nagyszerű mérvben, de még is részt vőnek az akkori mozgalmakban. Magában Szászországban két folyóiratot alapítottak és szerkesztettek a nők. Egyiket: „Sociale Reform, Zeitschrift für Männer und Frauen“, Dittmar Lujza adta ki; a másikat: „Frauen Ztg.“ Otto Lujza ily merész jelisével: „Dem Reich der Freiheit werb ich Bürgerinnen.“ E lapból értesülünk, hogy a nők nem voltak az események tétlen nézői. Berlinben demokrata nő-egylet alakult, melyben Lenz Lucie azon indítványt tevő, kérvényezzenek a nemzet-gyűlésnél a nő-munkások érdekében.

Ez egyleten kívül egy hűség-szövetséget (Treubund) is alapítottak a nők. Lipszéban Krell kisasszony a sociális klubban előadást tartott a sociális államról.

Ezenkívül Hamburgban 1849-ben főiskola, Lipszéban akadémia alapítottak; de egyik sem tartotta fön magát.

Szemlénkben mellőzzük a különféle jótékony nőegyleteket. Ezek csak annyiban függnek össze tárgyunkkal, a mennyiben kétségtelen mutatják: sociális állapotainkra nézve mily fontos tényezővé válhatnak a nők erkölcsi tetteje, ha kedély-gazdságuk öntudatára ébrednének.

A német nők első öntudatos működésével a nevelés terén találkozunk, mely látszólag még kevésbé függ össze kérdésünkkel, mint a jótékony egyletek, de mélyebben fölfogva azt bizonyítja, hogy a nő-kérdéssel a német nemzeti sajátságához képest kapcsolatban áll.

Értjük a kisedővodákat.

E tekintetben kiválólag Marenholtz-Bülow asszony érdemel elismerést.

Fröbel Frigyes, e helyt közelebről nem bonczolható új nevelési módszer alapítója (3—6 éves gyermekek számára) kisedővodákat már a harminczas években kezdett alapítani Thüringiaiban. 1862-ben elhunytakor 18 kisedővoda volt Németországban.

Marenholtz-Bülow asszony, ki a Fröbel-féle jeles rendszert mind elméletileg, mind gyakorlatilag elsajátította, a Fröbel-féle elvek terjesztésében leli hivatását. Nemcsak Németországban volt ő e gyermek-nevelés uttörője, de szóval, írásban, (sok idevágó munkája francia nyelven jelent meg), és személyes befolyása volt Svájcban-, Belgium-, Holland- és Franciaországban is. Marenholtz-Bülowné azon kevés német nők közé tartozik, ki philosophiai műveltséggel és egyszersmind kezdeményezési erővel is bir.

De ha mint kenyér-kérdést tekintjük a nő-kérdést, úgy e kisedővodák rendkívüli jelentőségük, miután igen sok kevésbé vagyonos leánynak oly hivatást nyujtanak, melyhez nem szükséges hosszas előkészület. A bonneoknak ily uton való mellőzése egyszersmind a nemzeti élet megszilárdulására jótékonyan hat, már csak azért is, mert a módszer a nép gondolkodás-módjából fakadt. Legélénkebb a részvét a kisedővodák iránt Thüringia különböző városaiban, Gothában, Drezdában, Berlinben és Hamburgban.

Ha e nevelési reformlépés a negyvenes és ötvenes években akarat-elhatározást jelez a nők részéről, úgy 1865-ben ez akarat addig szokatlan módon nyilvánult is, midőn a nevelés kérdését nő-kérdésnek tünteté föl és viszont.

1865. októberben ugyanis Ottó Luiza nő-értekezletet hívott össze Lipszébe. Ez volt az első eset, hogy német nők

közösen és nyilvánosan ülészetek, minek eredménye egy általános német nőegylet alapítása, és egy tervezet lön, mely azt mondja: „Az általános német nőegylet kijelenti, hogy a munkát, mely az új társaságnak alapul lesz szolgálendő, a nőnemre is köteleznek és tisztességnak tartja, ehhez képest igénybe veszi a munka-jogot, és szükségesnek látja, hogy el-távolíttassanak mindazon akadályok, melyek a nők munkájának utjában állanak.“

(Folyt. köv.)

Tisza-parton...

(Pályamű.)

Tisza-parton egy bánatos fűz mellett,
 Vol Barna kis lány bánat-könyvet ejteget.
 Bánat könyvet az én rózsám, szeretőm,
 ... Vigasztald meg, oh én Uram, teremtőm.!

Azt hazudták neki a rossz emberek,
 Hogy kivüle régen másat szeretek,
 Azt hazudták! hej pedig csak én tudom,
 Mint szeretlek most is édes angyalom.!

Tisza-parton a bánatos fűz mellett,
 Bús legények zöld koporsót emelnek.
 Most temetik az én rózsám, szeretőm,
 Nyugasztald meg, oh én Uram, teremtőm.!

Tisza parton van egy csendes sirhalom,
 Oda járok, oda visz a fájdalom,
 Ott siratom az én kedves szeretőm ...
 ... Vigasztalj meg, oh én Uram, teremtőm.!

A mit a szerelem sem bir leküzdeni.

(Pálya-beszély.)

(Folyt.)

„Másnap elkergettem régi hű cselédemet, visszatartva összes holmiját. Mintha most is látnám a szegény öreg asszonyt, mint sirt, mint csókolta megszokott lakása küszöbét. Az öreg béres utolsó szava volt: Bocsássa meg isten, mit velem méltatlanul cselekedett; legyen áldás házán, nagyságos uram. s legyen boldog és szerencsés becsületesen szerzett kevés holmimmal.“

Ezen eset után alig egy hónapra egy levelkét kaptam Pestről, mit mai napig megőriztem.

— Az öreg béres fia irt, nemde, — kérdé lázasan a figyelmes ember.

— Igon, ő. Fölhívta emberi érzésemet, hogy adjam ki legalább szegény atyja holmiját, vagy legalább egy általam megszabandó becsértéke szerinti összeget küldjek, mert édes anyja halálosan beteg, öreg atyja, ki Pesten favágással keresi kenyerét s ő nem képesek annyit szereznii, hogy a nélkülözhetleneket is földözni bírják. Irta, hogy örökké hálás fog lenni érte, s én is jóvá tehetem ingerültségemben elkövetett hibámat.

— S te nem küldöttél nekik semmit? — kérdé a zokogó leány.

— Kétszáz forintot, belátván azt, hogy hibásan cselekedtem, midőn önhatalmulag tartottam vissza holmiját.

Vagy hat év mulva ismét kaptam egy levelet Sz...-ről, melyben egyik ujonnan odatelepült ügyvéd ajánlá föl szolgálatát; hivatkozott különösen egy folyamatban levő zálogváltási ügyemre, kérte, hogy adjam át, ő gyorsan és biztosan a legjobb sikert ígérve, befejezendi azt.

— Ez ügyvéd a béres fia volt, nemde? — kérde a környező leányka, s arca az örömtől ragyogott.

— Igen, ő volt. A többit édes lányom utána gondolhatod — fejezé be szavait az atya.

— A büszke fiatal ember, ki kérni soha sem szokott, kiérdemelni akarta azt, mit korunkban minden tett nagy szolgálatok mellett is kérni kénytelen. Most eljött kérni a kiérdemelt díjat, s atyám irántami határtalan szeretete miatt azt tőle megtagadni akarja, — mondá meghatottan a lány. — Nem atyám, én nem akarom, hogy hálátlanok legyünk.

— Mit beszélsz háláról! — kiáltott föl ingerülten az atya, — hálálkodjék a koldus, én a vett szolgálatokért fizetni tudok. Nem arról van szó. Tudom, hogy te szeretted Hantos ügyvédet; de ti egymásé nem lehettek, legalább nem a jelenben, nem addig, míg atyja él. Minő arczczal fogadhatnám én házamba, s hogy ölelhetném én keblemre azt, kit évekkel ezelőtt, mint tolvajt, — legyen bár, hogy büntelen, — házamból kikergettem. Mint csókolhatnál te kezét annak, ki finomabb tárgyat a vasvillánál élteben sem fogott. Mondhatom, finom egy dolog lenne látni azt, mint csókol kezét Földessy Etelka ő nagysága férjezett Hantos Gáborné, Hantos Bálint atyja urának.

A szép szőke leányka hófehér kis kezei közé rejté könyözött arczát s hangosan zokogott.

— Halld szavamat és tanácsomat, — folytatá az atya, — ha a szerint téssz, minden jóra fordulhat. Ha tán még ma kezdetet fogja tőlem kérni Hantos, ne hogy büszke, buta göggel telt embert legyen kénytelen bennem megismerni, én nem teszek ellene kifogást, mert tudom, hogy rossz barátságban kellene szétválnunk. Én hozzád utasítom, s te női gyöngédséggel, mint iránta érző szived tolmácsolni fogja, add tudtára a fenforgó akadályt. Ha ő, vagy te módot találtok elhárítására, isten látja lelkem, nem fogok pirulni őt magát, a derék, ügyes, becsületes fiatal embert fiangként keblemre ölelni.

Alig végzé szavait az atya, az ajtón kopogtatva, Hantos Gábor lépett be.

— Nem is tudtam, hogy Etelka nagysám oly fősvény, hogy a gyertyát is sajnálja szobájában égetni, midőn világot ad a szorelmesek és szegény emberek mécsese, a hold, — szólt mosolyogva a belépő. — De mi ez, ön sirt, szép nagysám! szemei még most is könyeznek. Ej, ej, urambátyám, ez nem szép öntől, — szólt Hantos az atyához fordulva, — én jó hírrel szolgáltam önnek, s ön siet ide megrikatni a kedves kis Etelkát.

— Egy szomorú történetet találék olvasni az ön által hozott örömhír után a kis bohónak, mely egykor családunkat sujtotta, s oly igen meghatotta, hogy majd magam is kedvet kaptam egy kis pityorgásra, — válaszolt örömtelül vidámsággal Földessy.

A kis lány elfordult a beszélőtől, kinézett a nyitott ablakon, melyen az esti szellő szárnyain a hold halvány világa hatott be, s nagyot sohajtva, úgy nézte azt a holdat. Ki tudja, mily édes emlékek támadtak föl bensejében azon idő-

ből, midőn még nem is sejté azt a nagy akadályt, mely őt szíve választottjától tán örökre távol tartja. Aztán megrázta szőke-fürtös kis fejét, s visszafordulva mosolygó arczczal szólt:

— Isten hozta, jeles ügyvéd ur! fogadja legforróbb köszönetemet fáradságaért addig is, míg fáradsága s tett szolgálatához méltólag megjutalmazhatom.

S piczike hófehér kezét nyujtá Hantosnak, mit az ajkihoz emelve, válaszolt:

— Mi a dijból még hiányzik, azt majd az édes papától kérem, remélem, nem marad soká adós vele!

A kis lány arczát pir futá el, s lesüté beszédes szemeit, nehogy elárulják azt, mit szíve félve rejteget.

— Még költség-jegyzéket sem nyujtott be fiskális uram, s már is attól tart, hogy várakoztatni fogom kiérdemelt díjért, — válaszolt Földessy, kihez Hantos utóbbi szavai intézve voltak.

A belépő inas a vacsorához hívta a kis társaságot, mit nagyon szívesen fogadott a házi-gazda, észrehevén, hogy nagyon gyorsan halad a társalgás azon ponthoz, melyet ő teljesen elodázni, vagy legalább messzebb távolítani oly igen ohajtott.

— Menjünk uram, majd tán tölt pohár és sült hús mellett könnyebben megalkudhatunk.

S ezzel karjára füzé Hantost s távoztak.

* * *

Régi jó közmondása van a magyarnak: borban az igazság. Hatalmas egy ital is az. Felhangolja a nyomott kedélyt; hőssé teszi gyakran a gyávát, s ékesszólást kölcsönöz a dadogónak, szóval, ha nem is akarjuk mondani, hogy a borban istenség van, de hogy valami tündéri varázserő rejlik benne, már ezt elvitatni nem engedjük.

Földessy György uram vacsorája is csak e tündéri varázst gyakorló italban jeleskedett, s ha az a kíváncsi kis leányka nem lett volna maga a tündér-királynő, ki szép szemével még a bor fölött is tudott uralkodni, bizony mondom, Földessy nagyságos ur s a geniális fiatal fiskális ur oly fura dolgokat visznek végbe a vacsora alatt, hogy még a késő nemzedék is emlegette volna.

Először is a házi-gazda köszönté föl a geniális fiatal ügyvédet, ki a bonyodalmas pört oly ügyesen le birta gomylyítani.

A fiatal prókátor aztán egy kis önbizalommal is eltelve, éltette a nemes házi-gazdát, ki ősrégi származási fája daczára nem állott egy kis mai eserje ágaiba kapaszkodni, hogy ezáltal is bebizonyítsa elöitéletektől ment gondolkozását, mit már a fiatal prókátor véleménye szerint nem sokára hangzatosb ténynyol is be fog bizonyítani a nemes férfiú.

A házi-gazda sem maradt adós a czélzatos felköszöntésre, ügyesen szőtt válaszában tudtára adta az elbizakodott prókátornak, hogy a fiatal eserje ágaiba azért mert kapaszkodni, mert hát azt ő nevelte, ő nemesítette meg annyira, hogy erojébe bizni lehetett.

Már majd élessé kezdtek változni a gyakori felköszöntések, s inkább ellen- és védbeszédnek színezetét viselé, midőn a ház legfőbb eke közbeszólt, hogy állna már egyszer elő a nagy kérelemmel a fölhevült ügyvéd ur.

— Igaz, majd elfelejtém, — szólt Hantos, — pedig hát

ez lenne jöttöm tulajdonképeni célja. Tudja-e kedves, jó urambátyám, három hó múlva lesznek az új követ-választások, s engemet egy küldöttség fölkerít a jelöltség elfogadására Sz...-en. Fiatal, tapasztalatlan, s hozzá még szegény, kezdő létemre e fontos küldetést el nem fogadhattam, de megígértem a bizalmi férfiakkal, hogy három nap múlva ajánlok én nekik olyan férfit, minőt a két magyar hazában nem találnak keresve-keresve.

— Miért nem fogadta el Hantos ur? rövid idő múlva miniszter is lett volna önből, — mondá a szép házi kisasszony.

— Mert nálamnál érdemesb embert is ismertem meggyenkben a fontos állásra, kinek nem kell arra törekedni, hogy jövedelmes, tekintélyes állást harácsoljon magának a szép megbiztatás révén, hanem szabadon, függetlenül nyilatkozhatik úgy, a mint legnemesb énjé a közjó érdekeit fel fogva, s a haladás és szabadság kívánalmait azt parancsolják. Remélem, kedves urambátyám, hogy elfogadja a jelöltséget?

Az öreg ur arcza pillanatra az örömtől sugárzott, s majd hogy mohón beleegyezését nem adta, midőn kedves kis leányára nézve, egyszerre elkomorult és szólt:

— Ha atyai kötelmeimtől menten egyedül küldetésemnek szentelhetném egész időmet, úgy örülnék a megtiszteltetésnek; de így, míg lányom oldalam mellett van, oly önző vagyok, hogy inkább a közügy szolgálatától lépek vissza, semhogy egyetlen, kedves leányomat hanyagoljam el.

Az éles eszü, fiatal ügyvéd biztatásnak vette az atya szavait arra, hogy álljon már elő egyszer azzal, mit egész viselete úgy is igen érthetőleg, s minden kétséget kizárva elárult. Elérkezettnek hitte a pillanatot, hogy őszintén kitarja legbensőbb érzeményeit.

— Ha csak szép, kedves és jó leánya tartoztatja a haza iránt tartozó honfiai kötelmei teljesítésétől vissza kedves urambátyámat, — szólt elfogultan s nem minden zavarodottságtól menten Hantos, úgy én ezen kötelme teljesítésére is tudnék ajánlani egy ügyes és derék embert, legalább azt mondják róla az emberek, s velük együtt urambátyám is.

A kis leány lesüté örömet sugárzó beszédes szemeit, s a zord atya ránczba szedte nyílt homlokát.

— Nem válogatok én embereimben, még utolsó cselédemre is nyugodtan rá bízom, ha hogy lányom beleegyeznek. E tekintetben részemre legkisebb beleszólási jogot sem követelek, — jegyzé meg izgatottan Földessy, észrevevén, hogy korábbi szavait rosszul alkalmazta a jelen alkalommal, az ifju s szerelmes prókátorral szemközt, a jelöltségtől visszavonulásra.

— Hát szép nagysám belenyugszik-e az általam ajánlandó egyéniségbe? — kérdé Hantos Etelkát.

— Az attól függ, kit ajánland ön?

— Ha magamat nem bírnám ajánlani, mást ajánlani soha sem mernék, — szólt, nagy lélekzetet véve Hantos.

Az elpirult, s örömtől reszkető kis leány félve pillantott redős homloku édes atyjára, ki izgatottan mozgott ülőhelyén s szótlanul mereszté szemeit maga elé.

Perczekig tartó csend követte a fiatal ügyvéd szavait, végre nagy vontatva megszólalt Etelka:

— Oly igen meglepett e nem várt, s reám nézve nagyon hízogó, valóban a legőszintébb örömet okozó nyilatkozat, hogy jelenleg határozott választ adni nem bírok; de ígérem, hogy mire önnek az új követ-jelöltet kellend ajánlani, határozott válaszomat én is tudatom önnel.

Földessy ur homlokán szétsimultak a redők, Hantos ügyvéd az örömtől reszketett, csak a kis leány szívében dult rémséges vihar, mit titkolni őszinte arcza sehogysom tudott.

Másnap kora reggel távozott Hantos, örömtől repeső kebelével, s egy édes csókkal ajkain, mit először kapott attól, kit oly igen szeretett. Ki tudja, nem volt-e egyszersmind utolsó is e csók? Frigypecséltő, vagy bucsú-csókjá volt-e a szerelme-seknek, azt a jövő fogja megfejteni.

Vidám dalt zengett a kis pacsirta fönn a magasban, a reggeli szellő enyhé dalt susogott a cserjék lombjai közt, s a messze távolból a pásztor búsan szóló furulyájának hangjait hozá a repülő szellő, szóval az egész lég dallal volt tele, végre Hantos ügyvéd urnak is kedve kerekedett, meglassítá gyors lábú lovai járását, s ő is elkezdte dudolni azt a dalt, hogy:

Naptól virít, naptól hervad a rózsa,
Hogy szeretlek, mit tehetek én róla;
Nem tehetek, nem is teszek, nem bánom,
Te vagy az én legkedvesebb virágom.

A hátul ülő kocsis nagy szemeket meresztett gazdájára, sehogysom tudta eltalálni, mi lehetett tekintetes fiskális gazdáját, a ki eddig a megtévesztült szótlanúság volt mindig utközben. Szentül hitte, hogy égott pálinkát, vagy ehez hasonló finom italt reggelizett a kávéhoz szokott fiskális ur, s ettől van oly szokatlan jó kedve.

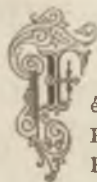
Vérszemet kapva, már kissé harsányabb hangon kezdé rá a hátul ülő kocsis:

Szomeruan szól a harang Tarjánba',
Halva fekszik egy szép legény babája;
Három legény buzsa a nagy harangot,
Most temetik a legszebbik halandót.

(Vége köv.)

Fényes csillag....

Siótól.

Fényes csillag fut az égen keresztül.
Fényes könyü hull alá a szemembül.
Fényes könyü, bánat könyü hullása
Azt mutatja, hogy a szívem,
Az én szívem mily árva.

Pusztá fészken zokog a kis gilicze,
Azt zokogja: nincs halála messzire.
Az én szívem megszakad-e valaha?...
Vagy hát ilyen fájdalmat is,
El lehet még bírnia?

Csak egyedül élni át az életet,
A nélkül, hogy lenne engem ki szeret!....
Esti harmat ha nem hull a virágra,
Elhervad a... leroskad a
Panasz nélkül, magába.

Sikamlós ösvényen.

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

(Folytatás.)

— Minden esetre; vagy talán a kocsissal is elküldhetném. Minden két órában tíz cseppet kell bevennie a betegnek; czukron, mert nagyon keserű.

— Amint akarja. Ne fáradjon másodszor is ide; ugy is oly sok idejét vesztegeti el nálunk, — mondá Anna egy kis keserű gúnynyal.

Szemes szemébe nézett Annának egy igéző tekintettel; volt abban bocsánatkérés is, meg egy kis ingerültség is. E rövidke szótalanság alatt lopva oda nézett Julie, és ismét csak tépegette a charpiet.

— Jó, hogy megmutassam asszonyom, miszerint nem kerül fáradságomba ide jönni, azért is magam hozom el az orvosságot.

Anna ajkain ott lebegett a „köszönöm,“ de nem mondta ki, mert más is jelen volt, hanem csak fejével intett.

A kocsi kevés vártatva az olőcsarnok előtt megállott, Szemes megcsókolván Anna kezét, távozott.

— A viszontlátásig! — kiáltotta utána Anna. Kinn az ajtóban találkozott Mánfayval. Mánfay most ismét oly fagyos udvariassággal hajtotta meg magát, mintha a legismeretlenebb emberrel lenne dolga. Szemes e modort megszokta már, de azt a gúnyos mosolyt mégsem, mely egy pillanatra eltorzította Mánfay arczát, és mint a rávetődő mozgékony lámpaláng oly különös világításban tüntetett elő; — nem is ember, hanem a kárhozat anygala mosolya volt az.

Mánfay bement Annához és azt kérdezte tőle, hogy viszsza-jön-e még Szemes? és miután Anna igenlőleg válaszolt, Mánfay járkálni kezdett le s föl. Most érezte csak, hogy minő rossz az, ha ketten is szeretnek egy nőt, s monnyivel rosszabb, ha az a nő már felesége egyiknek, és mégis mást kegyel, másnak nyitja meg keble mennyországát, jóllehet ahhoz csak a férjnek van joga.

Gyűlölte tegnap óta Szemest, habár azelőtt sem rokonszenvezett vele, talán már előérzetből. Annát még most is szerette, de csak egyes pillanatokban, midőn Szemes kiment a fejéből. Általában azonban legyőzte nála a gyűlölet a szerelmet, pedig a szerelen szülte a gyűlöletet benne.

Julie urnőjének sebére új kötést alkalmazott; e két hét alatt egészen boletanult az irgalmasnénék ome művészetébe, úgy tudott pólyázni, akár egy feldscheer.

Mánfay nem nézett volna oda a viláért sem, pedig most is sajnálta Annát. Se anyósához nem ment be, kit eddig leányáért oly gyöngéden ápolt, csak hátul összefogott kezekkel járkált a szoba hosszában.

A csendet Ferkó kocsis megjelenése zavarta meg. Egészen ki volt kelve képéből és alig tudta kimondani:

— A doktor urat meggyilkolták, a doktor ur meghalt.

— Isten! — sikoltott Anna egy a volőkig ható kiáltással és ájultan hanyatlott a támlányba.

VI. Egygyel kevesebben.

Akkoriban Tiszahajlékon és környékén folytonos rettegésben éltek az omborok. Félve feküdtek le és nem mertek olaludni: nem tudták, ha ma nem gyűl-o ki fölöttük a ház,

nem törnek-e be a rablók? Azért a ki csak tehetto, fegyverekkel aggatta körül ágyát; eleven gyertyát tett asztalára, melyet a gép a legcesekélyebb mozditásra maga meggyújt, vagy egész éjen át égette a lámpát; az ajtók keresztvasakkal láttattak el, hogy ellenálljanak a betörésnek. És mégis, daczára az elővigyázatnak, történtek vakmerő rablások.

A várost sokszor verte fel a vészharang; itt is, ott is égett, mit feketére mázolt vagy lárvás gonosztévők gyujtottak.

Rablóbandákról beszélt mindenki, egyes hirdott rablófőnökök nevét emlegették a hirlapok. Meg volt minden előkészület téve ezek elfogatására, a kormány katonái által hajtóvadászatot rendeztetett ellenük. — Elfogtak egyet-egyét, sugár, betyáros kinézésű paraszt legényeket, bebörtönözték, vallatták; és kisült hosszú faggatózás után, hogy biz azok nem rablófőnökök, hanem csak kapcza-betyárok, kik erőszakkal egy tyúkot sem visznek el. Hanem, ha éppen csirkepecsenyét szeretnének enni, — oda kínálják a speisz-zetlít, mit azután a tanyásasszony szives örömet megcsinál nekik. Szegény fiuk, hogy lakjanak jól!

Félve tettek postára pénzküldeményeket, mert a pósta és a vasut nagyon sokszor ki lettek rabolva.

Sokszor gazdátlanul bolyongott haza a pósta-ló. Az utasok elszórt leveleket és feltört diligenco-okat találtak az uton, s igen gyakran megcsontított holttetemeket, melyekről legtöbnyire a fej hiányzott.

Vasuton utazni veszedelmes dolog volt, különösen éjjel. Egyet zökkent a mozdony, utána iszonyu ropogással rohant és dőlt a vonat a töltésről le; ilyenkor pedig első az élet biztonságba való helyezése, azután a vagyon megmentése. A kimondhatatlan zavar alatt az illető vagonokból ismeretlen tettesek elvitték a pénzküldeményeket.

Sokszor azonban erős katonai fedezet alatt küldetett a regie vagon, — ilyenkor nem történt semmi baj.

Találgattak az emberek mindenfélét; beszéltek a többi között, hogy a rabló-banda igen elágazott; vannak tagjai között jó hirben és köztiszteletben álló emberek; mert nem hitték, hogy paraszt-betyár egyszerű eszével ki tudná számítani, hogy a póstán hány ezer forintot visznek, ekkor meg ekkor vagy mikor használhatlanok, és már átlukgatottak a bankók, miket a kormány ujakkal cserél fel. — A lyukasokat nem bántották, hanem mikor jött helyette az uj, a zörgős, akkor ki lett fosztva a postakocsi, vagy vasut.

Hire járt továbbá, hogy a külföldön is vannak ágenseik, kik az elorzott drágaságokat ott bocsátják áruba; itthon nem lehetne azt a felismerhetés veszélye nélkül megtenni.

Szóval: szomorú állapotban volt akkor a közbiztonság! Elásta pénzét, a kinek volt, és nem fitogtatta. Tanácsosabbnak látszott egyszerűen élni, mert nem tudta az ember, hogy a kivel társalog vagy baráti poharat iszik, nem tagja-e a rettegett társulatnak.

És senki sem tudott rájönni, hogy kik azok tulajdonképpen; mert, ha egy tetten kapott bűnöst elfogtak, az később volt magát folakasztatni, mint társait olárulni; iszonyu oskü kötelezhette a hallgatásra.

Szemes meggyilkoltatásának hírére a városban formszorú lázadás ütött ki; a házat kíváncsi néptömeg fogta körül, pedig az oső esett, mintha dézsából öntötték volna. A kedélyok rendkívül fel voltak ingerülve; akár hány vállalkozott volna a kinn ácsorgók közül a tettes felkeresésére. A

tömeg nagyobbodott, és be akart tódulni az udvarra, de felállított poroszlók elállították a bejárást.

Mintegy félóra az esemény után megérkezett Havay főkapitány is, Braun és egy orvos kíséretében. Braunt hazulról családja köréből hitták el, éppen vacsoránál ült. Braunné kérdezte a szokatlan hivatás okát, de Braun nem szerette hivatalos dolgait elbeszélni, és csak futólagosan annyit mondott, hogy Szemes doktort meggyilkolták. Ezután rögtön fölkel az asztaltól és ment a főkapitánynyal, ki kocsiján künn várakozott; nem látta a romboló hatást, mit szavai Ilkánál előidézték.

A szomorú esemény színhelye egy hosszú pitvaros ház volt, minőt a nagyobb vidéki városokban eleget láthatni. Csak egyik vége nyult az utcára; egész elejével pedig az udvarra nézett. Szembe vele állottak az ólak és kocsiszin, mely épület azonban most egészen üres volt, miután Szemes nem tartott lovakat.

A ház végén volt a bejárási elpusztult kertbe, hova Szemes gazdasszonya az öreg Sára asszony néhány fej vörös hagymát, salátát, meg holmi konyha-növényeket duggatott. A kert hátulját csak egyszerű deszkapalánk választotta el egy szűk és kevés embertől járt köztől.

Szemes egyedül lakott a ház elején, míg annak végső részében, az öreg Sárának volt egy kis szobácskája.

Sokszor mondták Szemesnek, ne lakjék oly magányos helyen mert még egyszer szerencsétlenség éri; de ő csak mosolygott, hisz tőle nem rabolhatnak el semmit, hacsak orvosságot nem.

A törvénszék emberei előtt, midőn beléptek a konyhába, borzasztó látvány merült fel. Az élettelen tetem ott feküdt arczal a földre, körülötte vértócsa, midőn az orvos elfordította, egy iszonyu seb lett észrevehető a torokfőn éppen a gége-porcok között. E tátongó seb oly nagy volt, hogy az orvos szerint két másodperc alatt halált kellett okoznia.

A hulla az orvos által kezelve hord-ágyba tétetett és a tanácsházi bonczterembe vitetett. Csak Havay és Braun maradtak a színhelyen.

Ezek a szobákban néztek körül, míg a poroszlók a kertes udvart kutatták; jóllehet oly sötétség volt, minőben magamagát sem látja az ember. A szobákban látszott, hogy idegen kezek motoztak ott.

— Barátom, — szólt a főkapitány — itt rabló-gyilkosság követtetett el.

— Legalább arra mutatnak a körülmények, — válaszolt gondtéljesen Braun.

A következő perczben egy öreg asszonyt hozott be karjánál fogva egyik poroszló; ez volt az öreg Sára. Zavartan nézett körül, látszott rajta, hogy nincs tisztában a körülményekkel, lábán is alig tudott megállani.

Braun kíváncsian kérdezte a poroszlót.

— Ki ez az öreg asszony?

— Hát, könyörgöm alássa, ez a doktor urnak a gazdasszonya; ott találtuk hátul a szobájában bezárva. A kezei meg lábai össze voltak kötve, a szájában pedig egy csomó rongy volt, hogy ne kiálthasson.

Még tovább is beszélt volna a drabant, de Havay kapitány kiküldötte a szobából, azután a még mindig remegő Sárahoz fordult, végig nézte tetőtől talpig gyakorlott szemével, ha nem talál-e rajta valami gyanusát. De az oly szelíd tisztas arcz volt, annyi hűség és őszinteség nézett ki szemei-

ből, hogy első tekintetre meg lett győződve ártatlansága felől.

Hogy azonban lássa, minő hatást idéz elő a vén pórónél a dolog elmondása, nyers hangon kiáltott rá:

— Tudja-e kegyelmed, hogy megölték a doktor urat!

— Megölték?! — sikoltott vészes hangon Sára, és ujjai, mint a saskeselyű körmei, összehúzódtak, szeme elfordult, és sovány száraz melléből hörögve szakadozott a lélekzet. — Az nem igaz! nem lehet! — az én kedves, jó uram, olyan jó ember volt! Nem ártott az a légynek sem. Jaj, jaj nekem, még én hordoztam a kezemen; úgy szerettem, mint a fiamat! — és zokogott, miközben folyvást beszélt, mint a sirató asszonyok; minő áldott lélek volt, mennyire becsülte őt a szegény árvát, hova lesz ő most hajlék nélkül, támasz nélkül.

Braun egy székre ült, és hallgatta az öreg panasz-szavait; szinte jól esett lelkének ennyi hűséget és egyszerűséget tapasztalhatni. Ha ilyen emberekből állana a világ, az akasztófa meg guillotine soha sem érte volna virágzási korszakát.

— Hát kendet kik kötözték meg, — kérdezte a főkapitány az öreg Sárát.

— Kérem alássa, mikor a szobácskában foltozgattam a rokolyámat, két menyecske bejött hozzám. Az egyik azt kérdezte, hogy itthon van-e a doktor ur, mert az ő ura nagyon beteg, halálán van, azért nagyon szeretnék hozzá elhíni a doktor urat; hátha tudna rajta segíteni. Én azt mondtam, hogy még nincs itthon; hanem, ha akarják, hát várakozzanak nálam egy kicsit, oda künn úgy is csunya az idő. Ők azután leültek kínálásomra. Az egyik mindig beszélt és sirt az ura miatt; a másik nem szólt egy szót sem, azt gondoltam, hogy az is a szomorúság miatt vágta úgy le fejét a föld felé, a kendője pedig az egész képét eltakarta. Egyszer csak kocsit állott meg a házunk előtt, ekkor a beszédesebbik menyecske elfujta a gyergyát és engem megragadott, a másik pedig a számba dugott egy darab rongyot. Kiáltani akartam, de a rongy miatt nem lehetett, azután kezemet, lábamat úgy összekötözték, hogy mozdulni sem bírtam. Ott hagytak a földön és bezárták rám az ajtót. Még most is alig tudok a lábamon állani, kezem is egészen elhalt a szoros gúztól.

— Nem ismerné meg azt a két asszonyt, ha úgy meglátná őket?

— Bizony, kérem alássa, az én szemeim nagyon rosszak, az ókulárén keresztül is alig látok, különösen este. De nem fehércselédek voltak azok, hanem férfiak, mert oly erősen megfogtak, hogy azt gondoltam: na, most mindjárt kiszoritják belőlem a lelket.

— Az bizonyos, — válaszolt Braun, — hogy azok csak női ruhába öltözött rablók lehettek, és így azoknak kellett a doktor urat is megölni.

— Én istenem, teremtom! — kezdett újra sopánkodni Sára, — ha már a szegény doktor urat megölték, miért nem fojtottak meg engemet is. Ilyen vén asszonyért nem kár, ha meghal is, de olyan áldott és gyönyörű fiatal urat elveszteni mégis iszonytató, hogy verje meg az isten őket mind a két kezével!

Az öreg asszony abban hagyta az átkozódást, mikor Havay főkapitány kérdezte tőle, hogy mi hiányzik a szobából.

— Innen elvitték az aranyórát, azt sohasem szokta magával hordani, hanem itt volt felakasztva, — válaszolt Sára könyeitől nedves szemekkel. — Ezt az órát mindig úgy

örizte, mert még az öreg nemzeti urtól kapta, az apjától, kinél én is szolgáltam.

Hát abból a szekrényből?

— A sublótból? — kérdezte Sára.

— Igen, abból.

— Azt nem tudom, hogy volt-e bene pénz, csakhogy azt többször mondogatta nekem, hogy vett olyan papirosokat, a mi nem bankó és mégis csak pénzt ér, meg a minőkkel sokat lehet nyerni. Azután mindig ide a legfelső fiókba tette.

(Folyt. köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

(Folyt.)

A szomszéd „nemes“ faluban (mert közlakosságát becskoros érseki nemesek képezték), több öreg kisasszony rokunk lakott, kiket gyakran kellett meglátogatnom, kiknél nagyon illedelmesen kellett magamat viselnem s kik borzas fejemet czirógatva, engem a felső megyékben divatozó tótos magyarsággal Taliánkónak neveztek, talán azért, mert hasonlítottam apámhoz, ki több éven át lakott Nápolyban, mert különben gúnynevem „rajkó“ volt.

Engedje meg az olvasó, hogy valahol föntebb tett ígéremhez képest ezen „rajkó“ névnel kissé megállapodhasam, némi lélektani szemlélődés végett.

Anyámnak kiváló kegyenceze a szőke-fürtű első-szülött, azaz bátyám volt, annyira, hogy a gyermekeknél szokásos czivódásokban mindig neki adott igazat s mindig én kaptam a büntetést. Bátyám meg nem érdemelt fölényt nyerve, ennek okvetlenül hatnia kellett már gyermeki lelkületére, a mint valóban hatott is. Uralomvágyó lett, hol ellenszegülésre talált, büntetlensége érzetében gúnyolódó, kötekedő, boszantó. Gyakori betegeskedésem miatt én amugy is ingerlékeny, érzékeny voltam, vagy miként házunknál mondták: „mazna“; bátyám gúnyolódásai még ingerlékenyebbé, azon körülmény pedig, hogy a sértésekért elégtételt nem nyerhettem, hirtelen haraguvá tettek s igyekeztem igazságot magam szolgáltatni magamnak. Habár mintogy hat évvel fiatalabb, de testi ügyességre nézve — kivált ingerültségomban — bátyámmal csaknem egyenlő voltam, a miért meg is mérkőztem vele, gyakran ő húzván a rövidebbet; visszatorlásul aztán új meg új gúnynevekkel illetett s ő letta „rajkó“ névnek is feltalálója. Gyermekknél az ily gúnynevek futótüzként terjednek el hirtelen s így nemsokára minden játszó-társam rajkónak nevezett, ha boszantani akart. E gúnynév hallása mindannyiszor oly vak haragra lobbantott, hogy addig meg nem pihentem, míg kiejtőjét a földre nem tepertem s ökleimmel meg nem fonyitottem merészségéért.

Ingerlékenységem az évek folytán hol fül-, hol szemhajok s a mindig tartó gúnyolódások folytán újabb és újabb tápot nyervén, az később bennem egy-egy sértő szó hallatára valóságos vak dühhöz fejlődött, mikor aztán sem nem láttam, sem nem hallottam s kalamárist, papírvágó ollót, tollkést, vagy a mi közem ügyébe esett, válogatás nélkül vágtam bántalmazóm fejéhez.

Észtelen fellebbanóságom, mely után sokszor csaknem

ájulásba estem, nemesak egészségemre nézve volt kártékony, de veszélyes is rám nézve, mert örökre helyrehozhatlan tényeket követtettem el velem; így is sokszor mély bánatot éreztem miatta, mindazáltal áldom a gondviselést, mely megóvott minden nagyobb szerencsétlenségtől s mely megengedte, hogy jellemem ily irányu káros fejlődését később — bár igen nagy küzdelmekkel — sikerült más irányba térítenem.

Mig azonban egy részről sajnálkozva tekintek ezen heves vérmérsékletemre, másrészt lehetlen hálásnak nem lennem a természet iránt, hogy helyette más, az embert erkölcsi tekintetben még jobban lealacsonyító vérmérséklettel, azaz a kholerikussal nem ruházott fel. Ennek köszönhetem, hogy haragom soha sem tartott sokáig, s így nem volt ideje oda fejlődnie, hogy gyümölcse a „boszu“, ezen aljas érzemény legyen. Ennek köszönhetem, hogy a gyűlölet ismeretlen érzés keblemben, mert a mit másokban eszem el is itél, annak méltóságára szívem mindig keres okokat; hogy megvetéssel tudok elfordulni bizonyos tényektől; hogy a gunynyal ostorozásra volt hajlamom, de titkos üldözésre vagy alattomos ártásra soha. Ennek köszönhetem végre, hogy irodalmi működésem folytán mindig igyekeztem tollamat azok ellen soha sem fordítani, kik a magánéletben megbántottak.

Hirtelen haragom sok oktan tette vezetett s többek közt arra, hogy egyik ingerült percemben gyerekkorom óta vezetett naplómát, mely ma emlékirataim szerkesztésénél nagy segélyemre lehetne, tűzbe vettem. Egyik példáját, mert némileg komikus, főlemlitem itt.

Az első diák-iskolát Budán a piaristáknál hallgattam s nem levén még egészen hét éves, társaim közt talán én voltam a legfiatalabb. Hogy a recitálások nem voltak inyemre, azt Miska bácsi tanítási rendszere után következtethetni s valóban az akkori tanrendszer fogalmai szerint nagyon rossz diák voltam, ki mindig a szekunda felé sántikált, míg a magasabb osztályokba nem jutottam, hol oly tanárok, mint Horváth Cyrill, Somhegyi és mások nem a szavakon kapkodást, az értelem nélküli büffalást, hanem az értelem, az önálló gondolkodás fejlődését tekintették. Tehát mint első éves diák az alatt rendszeren a pad alá tartott „szép“ könyveket (ezek közt a nagy „Orbis Pictus“ kedvenczem volt) olvasgattam, míg társaim a „haec mensa“-t ragoztatták. Ebédem után rendszeren pityókos tanáromnál rovásom már is tele volt figyelmetlenségéért s már két ízben csak egy igen neveléses körülménynek köszönhettem, hogy nemesi ülökém a sósvizben áztatott virgácsesal való érintkezéstől megmenekült. Vágyaim netovábbja tudniillik mindig az volt, hogy alul rojtos, bőven lobogó, ugynevezett magyar alsó inexpressiblet kapjak szüleimtől, mit a férfiaság kiváló jelének tekintettem. Megígérték, hogy kapok, a mint diák leszek. Kaptam is, hanem az új alsó köntőssel való bánásban ügyességem még nem ment annyira, hogy azt esokorra tudtam volna kötni, miként illő; mindig feloldhatlan csomót csináltam rajta. Tehát mondám, már két ízben azon ponton voltam, hogy a számoló tábla mögött megvirgácsoltatás végett lehuzzanak, mivel azonban ezen javító atyai intésnek a „pura naturalia“-kon kellett végbe mennie s ez alsó inexpressiblem csomója miatt nem volt eszközölhető, ezért tehát amnesztiát nyertem.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Augusztus 10-dikén.

A hét legpikánsabb eseménye. — Lónyay grófi rangja. — Magyarázata és mentsége. — Mi benne a megalázó. — Tegetthoff és Lónyay. — Az állatkertet fenyegető veszély. — A közmunka-tanács szándékolt merénylete. — Vasuti szerencsétlenség. — Kap-e a mozdony-vezető keresztet? Mi a színház Pestnek? — Az ez évi idény. — Verseny-kilátások. — Ristori. — Izsó újabb műve. — Benczur festménye. — Vas-házak. — Vas-kövezet. — Az arany és a vas. — Robinson diadala. — A vas az emberek közt.

Nők számára szerkesztett lap levén, bizonyára olvasóink előtt is nagy érdeklődéssel bir a hét, ha nem is legnagyobb, de bizonyára legpikánsabb ujdonsága: Lónyay miniszter grófi rangra emeltetése.

Lónyayt még politikai ellenfelei is okos embernek ismerik el, s így ez esemény, mely különben nem jött váratlanul, sokkal nagyobb hatást tett volna, ha Lónyay nem házas. Így azonban meg van a magyarázat, s Lónyay józan-ságának reputációja is mentve van.

Az asszonyok szeretik a csillogást s a csecsebecsét. Hadd teljék kedvük ez ártatlan mulatságban. Az egészben csak egy megalázó van, azon mód, s az az eljárás, melylyel az ily „kitüntetések“ megszerzése jár. Folyamodni kell értők.

Sajátkezüleg fel kell számlálni érdemeinket, szolgálatainkat, ha rangot vagy keresztet akarunk!

Van-e ennél valami megalázóbb, valami természet-ellenesebb? Ma már nem is képes rá más, csak gyöngé ember!

Tegetthoff, a lissai csuda-nap hőse nem volt képes reá, Lónyay gyöngébb, — de aztán Tegetthoff, mint egyszerű Tegetthoff halt is meg, Lónyay pedig gróf!

Hja, Tegetthoff nőtlen volt, Lónyay házas. Azért legyen gyöngésége megbocsátva!

A hét másik pikáns ujdonsága, mely szerencsére még csak hír és nem tény — s reméljük, hogy soha sem is fog azzá válni — nem más, minthogy a közmunka-tanács az állatkertet megcsönkíteni, s így tönkre tenni szeretné.

Hihetetlen! fogják önök mondani, a közmunka-tanács tegye tönkre az állatkertet? Ez képzelhetlen! Őszintén beszélve, mi is annak tartjuk, s azért csak ijesztgetésnek vesszük e rémhírt. A sugár-ut manijának nagy áldozatokat hoznak ugyan, — de az állatkertet, ezen a nemzeti adakozás filléreiből nagy nehezen és hosszas vajudás után létrehozott közhasznú és nagybecsű intézetet csak még sem fogják feláldozni!

Ez már nem szépítés, hanem rombolás volna!

Hogy a szomorú ujdonságokon mindjárt most tulesünk, fölemlítjük a Karczag melletti vasuti szerencsétlenséget, a hol is a múlt szombaton éjjel két vonat összeütközött, több kocsi összerombolt, s igen sok utasnál kisebb-nagyobb sérülést okozott. Halál-eset szerencsére csak egyetlenegy fordult elő.

Hogy még nagyobb szerencsétlenség nem történt, azt csupán a pesti vonat mozdony-vezetőjének köszönhetni, ki a végzetes pillanatban a mozdonyt a kocsiktól elválasztotta, s így ki tudja, hány ember életét megmentette. Nagy jutalomra

érdemes, s ha elég bátor lesz folyamodni, tán még keresztet is kap.

No, most már vidámabb dolgokra térhetünk.

Kezdjük a reánk fővárosiakra nézve legvidámabbal: színészeink hazaérkeztek, s az előadások e hó 17-dikén újból megkezdődnek.

Azt csak mi városiak tudjuk, hogy milyen szomorú hely Pest színház nélkül, s hogy mi nekünk a színház.

Az ember alig képes elélni estéit, ha legalább annyit nem tud, hogy ha akar hát színházba mehet. Ennek tudata már maga megvigasztal, s akkor is gyorsabb időtelést ad estéinknek, a midőn eszünkbe sem jut színházba menni.

Szja, ilyen gyöngé az ember, a birtokában levő jót ritkán tudja megbecsülni ugyan, de elvesztését vagy csak ideiglenes nélkülözését is mindig fájlatja.

Az ez évi idény különben igen érdekesnek ígérkezik. Az operában úgy mint a drámában, érdekes ujdonságokra és előadásokra van kilátásunk, s a betanulások és próbák már nagy szorgalommal és erélylyel folynak.

A színházi év f. hó 16-dikán Katona „Bánkbán“-jával nyílik meg, mit másnap a „Hugenották“ követnek, melyben színházunk két primadonnájának újból szép tér nyílik a versenyre, a mennyiben a királynőt Pauliné, Valentinet pedig Balázsné éneklendi. E két művésznő együttműködése mindig érdeklődéssel bir, már csak a nemesebb küzdelem versenyénél fogva is. Emlékszünk, hogy Norma múlt évi előadása is főképp ezért ért oly nagy hatást. A „Hugenották“ két női szerepe szintén két ily verseny-szerep. — A drámában pedig egész csoport ujdonság, s mi több, eredeti ujdonság fog színre kerülni. Szóval az idénynek nagy várakozással nézhetünk eléje.

Legérdekesb valódi művészi események azonban azon esték leendnek, a melyeken a jelenkor legnagyobb drámai hősnőjét Ristori Adelaide asszonyt leszünk szerencsések bámulhatni, a ki, ha a hír nem kacsna, társulatával néhány előadásra szeptemberben Pestre érkezik.

Ristori vendégszereplése a fájdalom! hanyatlóban lévő tragikai művészetre szintugy, mint a közönség izlésére oly jótékony és fölemelő hatással leend, hogy valóban lehetlen örömmel nem üdvözlünk hozzánk érkezését.

Művészi hírként fölemlítjük, miszerint jeles, és fájdalom más elismerésre és megbecsülésre érdemes szobrászunk: Izsó Miklós egy nagyobb szoborcsoportozaton dolgozik, melynek tárgyát a magyar népeletből merítette.

Juhásza után e nemből tőle rendkívülit várhatunk.

Izsó e művét, melynek elkészítése hosszabb időt vesz igénybe, a legközelebbi bécsi világtárlaton szándékszik kiállítani.

Benczur Gy. Münchenben élő festész hazánkia pedig, ki a francia-porosz háború alatt itthon járt, ez idő alatt több vázlatot készített ama festmény-cyclushoz, mely Marie Antoinette királynő életének jelentősebb mozzanatait örökíti meg.

Érdekes, bár nem művészi, hanem a már majdnem a mű-

vészi magaslatig emelkedett iparra vonatkozó ujdonság az is, hogy most már Pestnek is lesznek vas-házai. A pestvárosi bizottság ugyanis vasból szándékozik egy felügyelői lakot készíttetni, mely (két szoba s egy konyhával) 600 forintba, míg köből, téglával 1,500 forintba kerülne. Dr. Neuhofer pedig Angliából hozat egy ily kerti vasházat.

E vasházak, ha nem bizonyulnak túl meleg vagy túl hidegeknek, a rendes építési anyagok folytonos drágasága mellett nagy elterjedést várhatnak, s különösen nyári villáknál már aránylagos olcsóságuknál s könnyű és gyors felállíthatásuknál fogva is igen alkalmasak.

De nemcsak házakul, hanem még kövezetül is vas-lapokat szándékoznak alkalmazni, s azt állítják, hogy tartosságánál fogva ez is kevesebbe kerülend a kőnél.

Pest is tesz vele közelebről kísérletet.

Ha az mind így halad, ha a vas alkalmazása ily sok oldaluvá válik, Robinsonnak Európa is igazat adand, többre becsülvén azt az aranyt is.

Valóban keserű guny is, hogy éppen a vas, ez a leghasznosabb érc legyen a legnemtelenebb, a hasznos és szükségesre nem használható arany pedig nemesi rangot bitoroljon.

Epen mint az emberek között.

Itt is épen a munka és képesség az, mi legkevesebbé van méltányolva, s itt is többnyire a heréke a rang, cím és főnemesség.

Na de vigasztalódjunk: a vas itt is előbb-utóbb kivívja jogait!

s. r.

Budapesti hírvivő.

++ (A magyar gazdasszony egylet) októberben tartja évi kiállítását a muzeumban. Az egylet új alapító tagja lett: Jakabffy Györgyné száz forinttal. A margit-szigeti perselyben jul. 3-dikától aug. 4-dikéig 197 frt. 20 kr. gyűlt be s ezen kívül a vízzel szolgáló árvalány 150 frtot kapott ajándékul.

++ (A magyar gazdasszonyok) egylete folyamodott a városi tanácshoz, hogy engedtessek el neki az árvaleány intézeti ház után kivetett kövezési járulék, a tanács ezen kérést, a házi pénztár súlyos terheltetése miatt — kénytelen volt megtagadni.

++ (Terem a báró mint a gomba.) Ha a báróságot az érdemek koszorújának tarthatnók, akkor örömost elismernők, hogy Léva y Henrik, kinek szánva van az új báróság, a hazai pénzügyintézetek körül szerzett érdemeiért megérdemelte azt. Az erről szóló fejedelmi kézirat már b. Wenheim Béla kezében van. Csak azt sajnáljuk, hogy érdemes hazánkfia nem tartá kielégítőnek honfitársai bizalmát és szeretetét, mely bizonyára többet ér a világ minden koronájánál!

++ (A román synodust) mult szombaton a Voni sanctoval nyitották meg Aradon. Tárgyalásra került a szerbek ajánlata, mely szerint az addig közös egyházvagyton osztassék föl. A románok e szerint 300,000 frtot kapnának a nemzeti alaphól és 80,000-ot az iskolai alaphól. Ez ajánlat elfogadtatott. Csak a kolostorok felosztása körül forog felem még némi különbség, miután a szerbek e kérdést teljes hallgatással mellőzik. Az egyházszínt onnélfogva bizottságot nevezett ki köbeléből, melynek feladata lesz ebben a kérdésben is egyetértést hozni létre, s ha ez nem sikerülne, pör útjára lépni.

++ (Dal Cin újabb műtétei.) Dr. Heinrich szerencsésen megérkezett 66 betegével Vittóriába, Dal Cin asszonyhoz, a híres orvosnőhöz. Mint értesülünk, mindjárt első 2 nap 24 betegnek igazította helyre lábát. Az első, a kin a műtétet a legnagyobb sikerrel végrehajtá, Ensel Róza volt. Hasonló eredménnyel gyógykezelt Hatschek Szidoniát, Guttmann Hermint, Schmack Ilonát, Horváth Matildot, Spitzer Minnát és másokat; némelyeknél az egyik láb még tovább is rövidebb maradt ugyan a másiknál, de a különbség tetemesen csökkent. A többinél most is folynak a tulajdonképi műtét előkészületei. A 66 beteg közül Dal Cin csak kettőt jelentett ki gyógyíthatlanuak. Az egyiket azért, mert, mint állítja, a helyre igazított láb minden megerőltetésnél újból kifeszamodnék, a másiknál pedig, a ki karján béna, azért, mert az orvosok által már előbb végrehajtott műtétek folytán néhány in és izomszál elszakadt. Dr. Heinrich aug. 20-tól kezdve újra szívesen szolgál utasításokkal azoknak, a kik Dal Cinhoz szándékoznak utazni. — Györffy Gyula is visszaérkezvén Vittóriából, csodadolgokat beszél az egyszerű paraszt nő műtéteiről. Saját fiát, kinek egyik lába azelőtt hét centimeterrel volt rövidebb a másiknál s annyira össze volt zsugorodva, hogy kiegyenesíteni nem tudta s mankón volt kénytelen járni, — helyre igazította úgy, hogy most már egészen kinyújthatja, s mankó nélkül járhat, s most csak két centimeterrel rövidebb a beteg láb a másiknál. Dal-Cin a fiu mankóját megtartotta emlékül. Egy másik esetet is említ, melynek szemtanuja volt. Kikocsizván Dal-Dinnal, egy paraszt emberrel találkozott, ki épen ő hozzá készült, miután egyik karja annyira meg volt meredve, hogy nem használhatta. Megállítván szekerét, elmondta, mi a baja? Dal-Cin azt mondá neki, hogy emelje karját állához. Az ember, bármint erőlködött is, nem bírta. Ekkor Dal-Cin csak úgy a kocsiból átnyult a beteg kar felé, egy pár mozdulatot tett vele s elereszté azzal, hogy most emelje állához. A paraszt ember minden erőlködés nélkül felemelte, még homlokához is, sőt nyakacsigáját is megvakarta. Es e műtét minden fájdalom nélkül ment végbe. — Egy harmadik eset meg így szól: Triestben élt egy orvos, a ki roppant ellensége és rágalmazója volt Dal-Cinneknak. „Humbag az egész“ szokta mondani. A véletlen úgy akarta, hogy ugyanennek az orvosnak a kocsija földüljön, ő pedig kifeszamitsa karját. Gyógyította magát füvel-fával, consultált társaival: nem tudtak rajta segíteni. Végre eszébe jutott Dal-Cin. Fölkereste s a paraszt asszonyt úgy helyreigazította rövid félóra alatt a kicsuklott kart, hogy az orvos még az nap az esti vonattal visszautazhatott. Azóta ez a legnagyobb tisztelője Dal-Cinneknak.

++ (A Mátyus-féle régi pénz-) és érem-gyűjtemény, mely a hó 7., 8. és 9-dikén a főreáltanodában közszemlére kitéve volt, még a nem szakértőknek is kellemes és tanulságos látvánnyal szolgált. Valóban — e mintegy 7000 darabból álló magángyűjtemény, teljessége, berendezése s egyes darabok tisztasága és épsége miatt, hazánkban páratlannak mondható. Nem érdektelen tudni, hogy a 78 éves birtokos 55 év óta gyűjti a régi pénzeket és érmeiket.

++ (Temesvár városa) legközelebb 1000 frtnyi tőkével az országos magyar ipar-egyesület alapító tagjává lett; Kassa városa pedig 200 frttal. Ohajtjuk, hogy minden városi közönség kövess e hazafias áldozatkészség példáját és gyámolítsa némi évi járulékkal azon felvilágosult, előrehaladó egyesületet, melynek üdvös működése az egész ország iparára jótékonyan hat.

++ (Kéjvonatok) Szt.-István-napra. A tiszavidéki vasut

igazgatósága mérsékelt menetárok mellett kéjvonatokat rendez Nyiregyházáról Debreczenen át Pestre és Nagyváradról, valamint Aradról szintén Pestre. — Somogy megyéből is készülnek kéjvonatot rendezni Pestre, de ennek létrejötte még nem bizonyos.

++ (Egy elkárhozott lélek.) A nagyváradai kórházban van egy beteg nő, a kit az a rögeszme gyötör, hogy lelke el van kárhozva. Szorgalmas, buzgó templomlátogató volt azelőtt. Egy vasárnap, még nagyobb cziczomában, mint különben, szintén elment a templomba s a véletlen úgy hozta magával, hogy beléptekor a pap éppen egy rendkívül menydörgő beszédet tartott az asszonyok kendőzése ellen. E drastikus prédikáció annyira megrázta a szegény nő lelkét, hogy most örökké e kiáltásban tör ki: „El vagyok kárhozva!”

++ (Az északbihari) 46-dik honvédszászlóalj zászlószentelése decz. 10-dikén megy végbe Debreczenben. Zászlóanya Tisza Kálmánné. A felszentelés a nagy ref. templomban református szertartás szerint történik, mivel a honvédelmi miniszterium megengedte, hogy az egyházi szertartások azon ritus szerint menjenek végbe, a melyeknek hívei többséget képeznek a zászlóaljban. Az ünnepély programját a zászlóalj küldötteiből és a város képviselőiből alakult vegyes bizottság fogja megállapítani.

++ (A hol régente) a magyar koronát tartották, Visegrádról távirják tegnapról a következőket: Megtaláltuk azon helyiséget, melyben a koronát és az ország ékszerait őrizték; ez boltozott henger volt, kivésözve a sziklába azon terem alatt, melynek külső falán még nem régen a két koronaőr neve és címere márványtáblán volt kivésve.

++ (Röser Miklós) kereskedelmi iskolája oly intézet, mely már kitünő szolgálatokat tett „kereskedelmi“ osztályunk magyárosítása és értelmiségének fejlesztése körül. Röser jó szívét pedigsok szegény szülő emlegeti hálásan, kiknek gyermekei ingyen oktatásban részesülnek a derék igazgató iskolájában. Ez évi értesítvényéből is látjuk, hogy az idén 423 volt a tanulók száma az elemi, alreál s a felsőbb kereskedelemiskolai osztályokban, hogy a természetrajz és magyar nyelv kizárólag magyarul adataknak elő. Különbö ez intézet nyilvánossági jogot, s tanuló az egy évi önkényességi kedvezményt is megkapták a kormánytól.

++ (A londoni kiállítás) tanulmányozására kiküldendő hazai ifjak kijelölése megtörtént. Folyamodott 8 iparos, 4 művész, 4 kereskedő, 19 tanfőúr és 1 hivatalnok. Választatott 2 művész, 3 iparos, 1 kereskedő és 1 tanár, nevezetesen: Aradi Zsigmond, Greguss János, Csopreghy Ferencz, Vágó Ignác, Peterka János, Czettel Gyula és Pataky Ferencz urak. Ezek közt az e célra gyűjtött, a költségek levonása után megmaradó és a magyar királyi fölművelés-, ipar- és kereskedelmi miniszterium által 400 frttal gyarapított 1700 frtnyi összeg 300, 200 és 100 frtnyi részletekben felosztott azon feltétel alatt, hogy Londonban legalább is 2 hétig időzzenek és szakmájukban tett észleletekről írásbeli jelentést tegyenek, a mit a választottak mindegyike elvállalt.

++ (Szinészet.) A színházlátogató közönségre a nemzeti színháznak aug. 16-dikán történendő megnyitásakor meglepetés vár. Lehmann ugyanis tökéletesen megújította a nemzeti színháznak művészettel főtett, mythologiai alakokat ábrázoló előfüggönyét. Ez volt az a függöny, mely a nemzeti színháznak első megnyitásán is szerepelt, de melyet később a lomtárba dobtak. — Lehmann, mint halljuk az „Arany“ című vigoperához is gyönyörű díszítményt, vizesést, tometői romokat

stb. festett. — Richter János, aláírta másod-karmesteri szerződését. A „Lohengrin“-t ő fogja újra betanítani, s Gounod „Romeo és Juliá“-ját és Thomas „Mignon“-ját is neki adta át az igazgatóság. Az operákat (köztük olaszokat is) Erkel Ferenczcel ő fogja igazgatni. Richter még csak 28 éves, de jeles zenész s Münchenben híres karmester volt. Wagner Richardnak meghitt embere. Tud magyarul is, miután győri születés. — A színháznál már e héten kezdték Balázs Sándor: „Miért nem házasodik a sógor?“ című új vígjátékának próbáit. — Ristori Adelaide a híres drámai színésznő, ki 1856-ban Pesten oly lelkesült fogadtatásban részesült, Trojáni Lajos az olasz drámai társulat igazgatója által Livornoból levelet intéztetett Pestváros főpolgármesteréhez, melyben f. é. sept. első napjaiban egy vagy két rendkívüli előadásra a nemzeti színpadot átengedtetni kéri. — Vörösmarty születésnapján a nemzeti színházban Shakespeare „Julius Caesar“-ját hozzák színre. A szerepeket már legközelebb kiosztják. — A király születésnapján (aug. 18.) „Faust“ kerül előadásra. — Pauliné a szünetek után először is a „Tannhäuser“-ben lép fel mint Erzsébet. — Budán Latabár operette-társasága mindinkább behizolgi magát a közönség tetszésébe. Minap „Kis Faust“-ot ismételték, melyben Mindszenti Kornélia k. a. adta Mefisto szerepét és pedig a pajzanság fölwillanyozó elevenségével. Űde éneke szintén kielégítette várakozásainkat. — Benza Ida k. a. vendégszereplése — hir szerint — „jobb időre“ marad, s októberben Fossa Gruitz k. a. foghat vendégszerepben föllépni. — Latabár társulata szeptember 20-dikáig fog előadásokat tartani a budai színpadon. — Huber Károly új operette-jében Balázsné és Blaháné asszonyok s Kőszeghy fognak énekelni. — Langer Viktor Katona „Bánk-bán“-jához nyitányt írt.

++ (Rózsás napló.) Baráti Ferencz lelkész ur augusztus 2-dikán jegyzé el magának a bájós és szellemdus Halász Mariska urhölgyet; egybekelésük október 4-dikén lesz. — Papp József törvényszéki ülnök mult szombaton tartá esküvőjét Zsombory Janka kisasszonnyal az egyetemi templomban. — Beck Miksa, a magyar escompte-bank igazgatója, Netter Malvin kisasszonnyal (posti kereskedő leányával) váltott jegyet. — Dr. Pólya József, egyetemi tanár s kórházi főorvos közelébb fog összekelni Krenzl Ida győri születésű kisasszonnyal. — Paizs Andor, királyi táblai bíró Hunkár Mari kisasszonnyal, a régi dieták egyik szabadelvű követe: néhai Hunkár Antal unokájával váltott jegyet. — Mistét Antal pedig, a magyar északi vasut pénztárnoka, a belvárosi főtemplomban e héten vezette oltárhoz Beniczky Ida urhölgyet, Beniczky Alajos leányát. — Dobsa Lajos író társunk s országos képviselő mult vasárnap váltott jegyet a bájós Fogthűy Vilma kisasszonnyal Szoboszlón. Esküvőjük a jövő hó első hetében lesz. — Dr. Goldstein József, pesti ügyvéd s a „posti kereskedelmi csarnok“ titkára, e napokban tartotta eljegyzését Temesvárott Weisz Laura kisasszonnyal, dr. Weisz Lajos köztisztviselőben álló temesvári ügyvéd bájós nővérével. Az ég áldása kísérje szent frigyüket!

++ (Vegyes hírek.) Ó Felsőgoik hir szerint megígérték gróf Széchenyi Ödönnek, hogy a f. é. szeptember havában Pesten nagy pompával megtartandó magyarországi tüzoltó-szövetségi ünnepélyt jelenlétökkel meg fogják tisztelni. — Jókai Móra „M. P.“ értesülése szerint a fürdőidény befejezése után Marmarosmogyén át ismét Erdélybe utazik, és pedig először Teleky Sándor grófhhoz Koltóba, Re-

tőfi egykori tartozkodási helyére. Azután elmegy Kolozsvárra is, és azután Erdély keleti vadregényes tájékat látogatja meg. — Liszt Ferencz számára a nádor-utcai Schosberger-féle házban vettek föl lakást a Frohner-szállodával átellenes ponton. Ő ősszel fog Pestre visszatérni. Most Rómába ment, hogy ottani ismerőseitől búcsút vegyen. — A nemzeti múzeumnak ritka látványa lesz, azon óriási rhinocérosban, melyet Xantus lőtt Jávában s melynek kitömését csak a napokban végzik el; az állat kitömve is 21 mázsát nyom, és vasárnap már közszemlére lesz kiállítva a közöségnek. — A magyar hírlapírók nyugdíj- és segélyintézete alaptőkéjének gyarapításához Weisz B. Ferencz ur pestvárosi polgár és képviselő 71-dik születésnapja alkalmából száz forinttal járult. — A balaton-füredi szeretet-ház javára adott hangverseny és szavalati előadás 680 frt tiszta hasznot hozott a jótékony célra. — A belgák királynéja, Mária Henriette, a héten az osztrák államvasúton Pestre érkezett. A királyné orvosi tanács folytán jött ezuttal Magyarországra, melynek onyhébb éghajlata egy ízben már nagyon jótékony hatással volt meggyengült egészségére. — Azon üdvös eredmények, miket a németországi termelő társulatok ez ideig felmutathatnak, arra indíták a fővárosi szabókat, hogy egy ily társulat alakítását megkísértsék. A kezdeményezők e végből aug. 7-dikén A társulat „budapesti férfi és női szabók első magyar termelő társulata“ név alatt fog megalakulni. — Az országgyűlés elé szeptember 14-dikén a kormány előterjeszti az 1872-diki költségvetést, az új kölcsön-ügyet s a Lloyd ügyre vonatkozó javaslatot. A ház ez előterjesztéseket a pénzügyi bizottmányhoz teszi át jelentéstételre s ezzel elnapolja ülését. Ujabbán csak november elején ülne össze. — A Ferencz-csatornát Türr István ur, mint az illető engedményesek elnöke, a napokban vette át. — Nyáry Pálnak nyáregyházi birtokát f. hó 14-dikén bocsátják Nyáregyházán 67,000 frtnyi kikialtási ár mellett önkéntes árverés alá. — Sokakat érdekelhet, mire egy fiatal tanárjelölt hívja föl a figyelmet. A zürichi városi könyvtárban tett kutatásai közben ugyanis oly latin írott művekre akadt, mely a XVII. században gályarabságra ítélt s aztán Svajczba menekült hazánkfiainak — különösen protestans lelkészeknek — viselt dolgairól tartalmaznak adatokat. — Unger Henrik, városi képviselő Moskvából egy massiv alkotású rács kinézésű öntött vasat hozott haza, melyet ott utcakövezésre használnak. Ezen vasrácszat igen szilárd, súlyos, és ott, hol terhos szekerek közlekednek, kövezésre igen alkalmas. — Palicsnak versenytársa akadt Dorozsma mellett — olvassuk a „Bácskában. Egy gyönyörű erdő közepén kristály tiszta sziklás tó fürdőül használtatik, mely orvosok állítása szerint sokkal erősebb a palicsinál; semmiféle állat a tóban és közelében nem él meg. — Megnyitása nagyszámú vidéki közönség jelenlétében július 18-dikán történt meg. — Pest városa a városi kötérekre felügyelő személyzet részére gerendafalazatu kis házikókat akar felépíteni. Miután pedig a Posten letelepült angol mérnök Seaton ilyen házikókat teljesen felszerelve olesó áron vasból állít elő, a gazdasági bizottmány elhatározá ilyen vas-házacsakákat építtetni. — Jászborényben többen erősíték, hogy pár hét előtt mogint földrengést éreztek, de ez — ha volt is — csak kis mérvű lehetett. Jákóhalmán ellenben aug. 2-dikán esti 9 órakor és 3-dikán reggel 4 órakor erős lökések voltak észlelhetők. A Jászországban már nagyon is állandó kezd lenni a félelmos jelenség.

✦✦ (Halálozások.) Bizonyos Reisinger nevű volt honvéd tisztet, ki nem régen az alvidékről telepedett Pestre, temettek mult szerdán a magyar utcából. A menet megindulakor idegen senki sem volt a koporsó körül; de a honvédjelvények folyvást több és több járókelőt vonzottak a koporsó mellé, úgy hogy ezt nem sokára tekintélyes-számú kíséret követé, melyben minden osztály képviselve volt a — honvédségen kívül. — Göcze Istvánné, szül. Bottlik Terézia hosszas szenvedés után, élte 36-dik évében. f. hó 2-dikán, délelőtt 9 órakor agyszéllhűdésben meghalt. — Kozák Andrásné, szül. Farkas Borbála, maga és gyermekei István, Isabella, férjezett Bartay Edéné, Etel és Mari, úgy veje Bartay Ede, valamint számos rokonok elszomorodott szívvel jelentik férje, illetve atyjuk, ipa s rokonuknak szalon-tai Kozák András, táblai hites ügyvédnek, 1871-dik évi augusztus hó 3-dik napján reggeli 6 órakor a hallotti szentségek ájtatos felvétele után, munkás életének 75-dik, házasságának pedig 51-dik évében, végelgyengülésben történt gyászos kimúltát. — Kintz János, N.-Károly városa főjegyzője, köztisztelőben álló polgár, 30 évi szolgálata után, 58 éves korában, e hó 7-dikén szívbajban meghalt. Béke hamvaikra.

Gazdasszonyoknak

Czukorba főtt ananász.

Egy font ananászra egy font czukor számitandó, mely finomra meg lesz törve és szítálva. Az ananászok meg lesznek hámozva és késfoknyi szeletekre vágva; széles száju üvegek szárazra kitérülve, a törött czukorból egy késfoknyi adag az üvegek aljára téve, erre egy sor ananász, ismét czukor, míg az egész pohár megtelt. Ekkor az üvegek vízhatlan papírral le lesznek kötve és napra és meleg helyre téve mindaddig, míg a czukor föl nem olvadt és a lé egészen átlátszó. Csak most szabad az ananászt hűvös helyre eltenni.

Csipke (rózsabogyó) befőtt.

Ősszel, ha a dér már megesepte a rózsabokrok gyümölcsseit, le kell azokat szedni, késsel szétvágni és magvait kitisztítani, ezután egy új fazékba téve, vízben egészen puhára meg kell főzni, és szítán áttörni. Egy font czukorra ötnegyed font csipkét lehet számitani, a czukrot vastagra befőzöttni, a csipkét belé önteni és mindaddig lassu tűznél főni hagyni, míg a próbául tányérra tett csepp szét nem folyik. Kihülve üvegekbe kell önteni és hűvös helyre eltenni.

Őszi barack befőtt.

Az őszi barackot forró vízbe kell tenni és felforraltatni. Ekkor a gyümölcsöt ki kell önteni, lehámozni és szítán áttörni. Ezután meg kell mérni a barackot, ugyanannyi czukrot is, azt vastagra befőzni, az áttört barackot hozzá adni, addig forni hagyni, míg az egyes cseppek szét nem folynak, aztán kihülve üvegekbe eltenni.

G. Lilla.

Divattudósítás.

(Folytatás)

Mult számunkhoz mellékelt mintalap magyarázata.

A 13-dik szám: egy kis árvácska, zsebkendő sarkaiba, nyakkötőkre sat.

A 14-dik szám: zsinórzási minta gyermek-ruhákra.

A 15-dik szám: fehéreneműekre való fehér himzés rajza.

A 16-dik szám: nyakkendőre való fehér himzés rajza.

A 17-dik szám: kis felső-gallér himzet mintája.

A 18-dik szám: A és J betűk.

A 19-dik szám: butortakarókra való horgolási minta.

A 20-dik szám: keskeny betét, finom fehéreneműekre.

A 21-dik szám: kis tálczára vagy gombostű-párnára való himzés rajza. Az első esetben színes ripsre, bársonyra vagy bőrre himzendő tarka selyemmel, az utóbbiban fehér mollra, színes béléssel és szalagruchel diszítve.

A 22-dik szám: E és K betűk.

A 23-dik szám: reggeli főkötők hátrészére való finom himzés rajza.

A 24-dik szám: J és P betűk.

A 25-dik szám: K és N betűk.

A 26-dik szám: J és V betűk.

A 27-dik szám: zsinórokkal kivarrandó minta, asztaltakarkra, függönyökre, alsó-szoknyákra sat.

A 28-dik szám: virágbokréta tálczákra, dohányzacsokkra sat.

A 29-dik szám: betét fehéreneműekre.

A 30-dik szám: fehér himzés rajza fehéreneműekre.

A 31-dik szám: keskeny nyakkötő végébe való finom fehér himzés rajza.

A 32-dik szám: gyermekköpenyekre, alsó szoknyákra sat. való himzés rajza, fekete vagy más jól mosható pamuttal dolgozandó.

A 33-dik szám: lovélfüzér tárczákra, zacsokokra sat.

A 34-dik szám: betét rajza, színes pamuttal himzendő.

A 35-dik szám: ugyanaz.

A 36-dik szám: szintén az, de fehér himzésre.

A 37-dik szám: fehéreneműekre való himzés rajza.

A 38-dik szám: keskeny betét.

A 39-dik szám: kis órátartóra való himzés rajza, színes tafotán selyemmel himzendő. És végül

A 40-dik szám: egy elszórt virág rajza, reggeli főkötőkre, vagy nyakkötők sarkaiba himzendők.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak sárga lustreből készült utcai öltözéket tüntet elő. A földig érő szoknya alja egy széles, lerakott ránczokba szedett fodorral van diszítve. A közepén felhuzott tűnique pedig keskeny fodrokkal és egy sima letűzött szegélyvel körülvéve. A derék magas, elől négyszögben kivágva, az ujjak bőve. Ára e ruhának 30 frt. A fehér rizsszalma-kalap fehér csipkével és egy rózsabokrétával van diszítve. Ára 8 frt.

A második alak estélyi öltözéket mutat be. A ruha fehér crépe-lisseből készül, alul három fodorral: egy széles, egy csipke-fodorral és egy keskeny fodorral, ezek felett egy-két tafota ruhe húzódik végig. A tűnique diszítése csipkéből áll, a lebhentyük pedig kék tafota ruchevel van körülvéve, ugyan így van diszítve a derék is. E ruha ára 50 frt, csipke nélkül 40 frt.

Végre pedig ajánljuk tisztelt olvasóinknak Kánya József urat divatkereskedését, (József-tér 10. szám) a hol tetemesen leszállított áron kaphatók bordúres mousselin, jaconat, battist, perkalin, brilliantin, barégo, mosambique sat. nyári kolmek. Kivánságukra a legszivesebben el is küldjük a meghatározott színű és áru-kelméket.

Számrejtvény.

Mészáros Szabó Zsuzsannától.

5, 4, 2, 3. Nem vagyok magyar szó, ám azért megérthetsz,
Sőt ha megfordítasz, bátran bennem élhetsz,
4, 5. Meghalok naponkint, s másnap újra élek,
3, 2, 4. Multba nézve, rajtam elmereng a lélek,
1, 2, 3, 4, 5. { Nem vagy jó gazdasszony, hogyha még nem ismersz,
                  { S nem szeretsz, ha értem könyvet ejtnei nem mersz.

Megfejtési határidő: szeptember 7-dike.

A f. évi 29-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Bittó István.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Ország Paula, Báthory Zsigray Istvánné, Bereczk Ilka és Mariska, Moesz Marossy Emilia, Marosy Hermin és Etel, Gyura Janka, Kecskeméthy Irén, Kovács Jolán és Anna, Kürthy Lajosné, Szűcs Lóra, Szegedi Mariska, Kubinyi Thuróczy Berta, Brocken Kovács Emma, Gabsovits Clementine, Mirkva Hermin, Andrássy József, Kovács Anna, Tápay Boros Zsuzsanna, Sztancsek Vilma, Szalgháry Józsefné, Pap Kovácsik Gizella, Pásztelyi Danielovich Emilia, Sthymmel Emma, Fehérpataky Ottilia és Laura, Jaczkovich Velyászkya Anna, Schmidt Fanni, Dubányi Róza, Pajor Mari, Lászlóffy Irma, Petrenko Berta, Kézdí Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Szívós Aranka, Beke Cornélia, Ujváry Anna, Benedikovics Róza, Janka Fazekas Erzsébet, Szapper Janka és Lenke, Löwy Andor, Guba Jánosné, Vizkelety Irma, Nagy Krisztina, Oszlányi Mária, Szmodics Gizella, Szűcs Lajosné, Mátyás Berta, Vitéz Mari, Vághó Aranka, Kovács Róza, Tormássy Mari, Jánossy Lajos, Rássó Zatkalik Teréz, Horváth Ida, Kalós Erzsé, Rátkay Emilia, Orbán Paula, Tóth Emilia, Hodossy Ida, Váry Jeney Emilia, Éder Luiza, Hlavács Kálmánné, Pál Istvánné, Szepessy Szilágyi Lidia, Molesányi Pozsgay Ilona, Kiss Lőrinczné, Seján Gorzó Kornélia, Matolcsi Ilka, Dancs Antónia, Pethő Antalné, Albert Lilla, Hegedűs Antónia, Tatarek Ida és Hermin, Mráz Ottilia, Pap Cziike Karolin, Ritter Gabriella, Fodor Nina, Paczolai Teréz.

A f. évi 28-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Matolcsi Ilka, Dancs Antónia, Hegedűs Antónia, Tatarek Ida és Hermin, Bazilides Mindszenti Matild, Fodor Nina, Paczolai Teréz, Fenczik Vaszőcsik Mária.

Tartalom.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban, Csukássy Józseftől. (Folyt.) — Tízparton... (Pályamű.) — A mit a szerelem sem bír leküzdeni. (Pálya-beszély.) (Vége követk.) — Fényes csillag... Siótló. — Sikamlós örvényen. (Elbeszélés.) Posta Sándortól. (Folyt.) — Hogyan támad az író. (Irodalmi emlékirataimból.) Szokolay Viktortól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatképünk.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Fvnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félelvi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p>	<p>34. SZ. Auguszt. 20-kán. 1871.</p>	<p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>Havankinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félelvi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	--	---	--

A berlini leány-tanodák.

Kalocsa Rózától.

Berlin, augusztus 7-dikén, 1871.

Egy porosztól kérdeztem egykor, mi az oka, hogy Poroszország oly óriási gyorsasággal emelkedett a hatalom és polgárosultság magaslatára?

„Jó népiskoláink vannak,“ volt a rövids mégis teljesen kimerítő válasz.

Ez időtől fogva mindig éber vágy élt lelkemben azokat a „jó iskolákat“ egyszer meglátogathatni és tanulmányozhatni. De én elérhetlen ábrándnak tartottam mindig a lehetőséget, hogy ezen vágyam valaha teljesülhetne is.

Síme, e sorokat mégis Berlinből írom. Egyházunk presbyteriumának kérelmezése folytán a vallás- és közoktatásügyi minisztorium lehetővé tette kiutazásomat.

Büchsel, berlini „General-Superintendent“ ajánlatára megnyitlak előttem a berlini tanodák kapui.

Szabadságomban áll nemcsak végig járni az épületeket, tehát nemcsak a berendezést tanulmányozni, hanem végig hallgathatom a tanárok előadásait, elsajátíthatom rendszerüket, egyik vagy másik tantárgy tanítási kezelését stb.

De szemem káprázik, fejem szinte szédeleg a sok ujtól, mit látok, hallok, ; a fény, a pompa majdnem megvakít. Ezt meg kell szoknom előbb kevésbé.

Mert ugy Drezdában, (hol Koekel, tanító-képezdei igazgató volt szíves tanácsával gyámolítani, hogy minden jelesebb iskolát meglátogathattam) — mint Berlinben, a közoktatás palotákba költözött, olyan palotákba, melyek fejedelmi lakoknak is beillenek. Minden eszköz, mi csak megkönnyítheti

a tanítást, meg van szereve. Minden előadásnak megvan a maga alkalmas helyisége; az építésnél még a világosságra is kellő ügyelettel voltak, így pl. a rajz-terem építésénél. Sőt a téli kedvezőtlen időjárásra való tekintettel még tágas, hosszú, fedett folyosókról is gondoskodva van, melyek a gyermekeknek játszó- és sétahelyül szolgálnak.*)

Egy drezdai iskola-igazgató saját szavaiként nem nevelnek fel náluk egyetlen egy gyermeket sem, ki legalább írni, olvasni, számolni és vallásának elemeire ne taníthatnák. Ez nagy szó! El mernők-e mi is ugyanezt mondani?!...

Hagyjuk a feleletet máskorra, és örüljünk annak, hogy pár év óta valóban nagyszerű változás és haladás történt hazánkban is a nevelés terén.

De térjünk vissza ama fényes palotákra, melyekben az előadásokat meghallgatni nyílt számomra alkalom.

Én Istenem! valjon a pesti reform. felső leány-iskolának, mely ez idő szerint az én vezetésem alatt áll, lesz-e valaha... nem ily fényes palotája, nem, csak egyszerű, de czélszerűen

*) Legyen itt épen a berlini „Viktoria-iskola“ megemlítve, mely az időn csak maga egyedül 932, mondd: kilencszáz harminckét leány-növendéket számlál. Kilencz osztálya van, de mind a kilencz osztálynak van p á r h u z a m o s osztálya, azaz, egy és ugyanazon osztály két terembe, pl. a) és b) terembe van elosztva, e szerint ez iskolának kilencz osztályához t i z e n n y o l c z nagy, tágas iskola-terme van, azonkívül van; a rajzoló-, szavaló-, ének-, testgyakorlat. és vizsga-terem stb. Ez iskolának 16 férfi- és 12 nő-tanára van.

berendezett háza, ki tudna nekem erre megfelelni? Ez is egyike az én föllegben járó vágyaimnak . .

Tehát jelen voltam az előadásokon. Sok újat láttam és hallottam az előadások alatt, s minék ha Isten éltet és haza segít, hasznát is veszem; de egészben véve, nálunk sem rosszabb a tanítási módszer s nem kevésbé alaposan megy a tanítás, mint itten, hála iparkodó és jeles képzettségű tanárainknak.

Mily megnyugvás szállt lelkembe, midőn láttam, hogy e kitünő szakembereknek minden nagyobb előnyük felettünk csak abban rejlik, hogy már a 6 éves leánygyermek egy bizonyos meghatározott tanmód szerint taníttatik, és tanmód szerint foly a tanítás 16—17 éves koráig. Továbbá, hogy kellő és czélszerűen rendezett helyiségek vannak, és . . pénzük van rá elég.

Bizony nekünk roppantul kell küzdenünk, 1-ször: a különböző nevelésű gyermekekkel, mert a szülék nem veszik figyelembe, mily káros befolyással van a gyermek haladására az iskolaváltztatás, és egy iskolába alig járatják egy, ritkán két egész évig. Pedig minden tanítóváltoztatásnál legalább félév tiszta veszteség, mert ahhoz, míg az új tanító felismeri a gyermek tehetségeit s tudománya fokát, idő kell. A mellett minden tanítónak s illetőleg iskolának más-más tanrendszere van; az előbbi tanulás tehát rendesen kárba megy. És így földolog a gyermek taníttatásánál az iskola jól megválasztása, s a már egyszer megválasztott iskola mellett — rendkívüli eseteket kivéve — czélszerű megmaradni, még ha látszólag jobb iskolával volna is felelősebb.

Második hiány a nem iskolának épített lakás, a mivel az itteni uraknak nem kell bajlódniok . .

Es természetesen a harmadik is, hogy „szegény az eklézsia.“

Most azon gondolkozom, mi lesz több? a haszon-e vagy a kár, hogy én e jól berendezett iskolákat láttam; nem fogok-e mindenütt hiányt látni, vágyakozni a jobb s még nálunk elérhetlen után. De itt egy hasonlat jut eszembe: a mérges rovar a legszebb virágból is mérget gyűjt, mert keblében hordja a mérge anyagát, míg a méh a mérges növényből is csak mézet szedeget nagy szorgalommal össze.

A hasonlat megnyugtat, a választás könnyű, s ha a jó Isten haza vezérel, azon parányi körben, miben mozogni s tán használni rendeltetésem, bizonyosan nem a mérges rovar, hanem a kis méh példáját követem.

Utazásom további folyamában, mely ezután nem lesz kizárólag a tanodáknak szentelve, ha a tisztelt szerkesztőség helyet enged becses lapjában,*¹) többször is lesz szerencsém a tisztelt olvasóval találkozni.

K é r e l e m .

(Pályamű.)

Szent neved zenegje ajkam,
Oh, atyám! ki mennybe vagy;
Mert kegyelmed én irántam
— Érzem — véghetetlen nagy.

*¹) A legszivesebben adunk tért jeles munkatársunk e ránk nézve föltöbb tanulságos közleményeinek.

Szerk.

Keblem lelje föl te benned,
Mért sovárga szüntelen;
Minden percze életemnek
Néked áldozott legyen.

Vésd szívembe lételednek
Oly varázsos szent nevét,
Hogy tanulja hön imádni
E szerény szív Istenét,
S mit szeretsz, csak azt szeresse:
Erre kérlek szent Atyám!
Nagy hatalmad bú s örömben
Zengje, énekelje szám.

Hit lobogjon hő szívemben,
Mely te benned él csupán;
Biztató remény erőre
Keltsen a lét zátonyán;
Nagy szerelmed fölemeljen
Önmagához engemet,
Oh, atyám! hogy szép lakodban
Áldjam tiszta lényedet.

Csak te benned szép az élet,
Csak te veled édes az:
Szent szerelmed napja nélkül
Nem létezhetik tavasz.
Nincsen éke, nincs virága,
Hogyha nem terjed ki rá,
Nagy hatalmad és szerelmed,
Mely a létet alkotá.

Isten add, hogy mig csak élek,
Zengje ajkam szüntelen:
„Istenem ott szent egedben,
Oh, vezérelj, légy velem.“ . . .
Vagy ha méltón nem zenegne
Téged ajkam és dalom:
Vedd el akkor zengő lantom,
Én örömmel átadom.

A mit a szerelem sem bir leküzdeni.

(Pálya-beszély.)

(Vége.)

— Hallgass, te vészmadár, mert kiemellek ülőhelyedről, kuvik te, — szolt hátra fordulva Hantos, — kora reggel hahogni kezdesz? Menj el kántornak, ha temetni akarsz, ne zavard az ébredő természetet rúd daloddal.

Erre még nagyobb szemeket meresztett a kocsis, s sehogy sem tudta elképzelni gazdája természetének hirtelen változását.

— Hantos lassu lépésbe tartva lovait, haladt az uton, s elmerengett magában; szötte a boldog jövő képét, midőn majd fiatal szép hitvesévol együtt teszi meg az utat, melyet most rideg magányosan tesz meg annyiszor. S úgy haragudott önmagára, hogy néha-néha egy titokteljes sejtelem zavarta meg legszebben alkotott tündér-képeit, s vakmerőn zavarni merte egy-egy szemtelenül előtérbe tolakodó gondolat azt a szép jövő képét, melyet ő már közel jövőben bekövetkezni erősen hitt.

Jól feljött már a derült kék égre a nap, s égető sugarai békétlenkedni kényszeríték a lassu lépésben haladó állatokat; boszusan rágták aczél zablájukat a jóvérű állatok, hátra-hátra vágták idomos fejeiket, s okos szomeikkel mintegy

mondani látszanak: ne gyötörj magaddal együtt bennünket is, engedj gyorsan száguldani bennünket oda, hol veled együtt mi is valódi nyugalomra lelünk.

Egyszerre hátrataszította kalapját Hantos, s a két jóvérű állat közé nagyot suhintva ostorával, mint cikázó vilám a láthatáron, robogott tova a poros uton a könnyű jármű. A kocsis megfagózkodott ülésében, s fejét rázva dörmöge: No az én jó gazdám vagy megbolondult, vagy szerelmes lett Földessy nagyságos uram angyali leányába.

Hazaérve, darabokban szakadoztak le a lovakról a gyors rohanás okozta habok, s midőn megálltak a kapu előtt, ijedten futott ki a tisztos ősz, Hantos Bálint, s elsápadva szemlélte fia dult vonásait.

— Mi lelt fiam? — volt első szava a szerető atyának, — Ugy nézesz ki, mintha a koporsóból szálltál volna ki, s szégyény lovaidd, mint a kocsonya, reszketnek.

Hantos átölelte öreg atyját, heves csókot nyomott arcára, s aztán szó nélkül rohant szobájába. Izgatottan rakosgatá asztalán ide s tova az iratokat, végre nagy karos székebe dobta magát s mosolygó arczzal, behunyt szemekkel pihente ki az ut fáradalmait.

Csakhamar nyomába jött az aggódó atya, s ijedten szemlélte mozdulatlanul ülő szeretett jó fiát.

— Mi lelt Gábor — szólt, megrázva fia vállát, Hantos Bálint.

— Az öröm, a nagy boldogság örüléssel fenyeget, — válaszolt Gábor, s hevesen simitá hátra nyílt homlokára hullt barna fűrteit. — Három hó mulva asszony lesz a háznál, édes jó atyám, — szólt, atyját átölelve, s forrón keblére szorítva, — asszony, minőt az Isten csak legrózsásabb kedvében teremtetett.

— Csak nem Földessy György nagyságos uram leányát érted, fiam?!...

— Miért nem épen őt? Van-e szebb, jobb, s nemesb nő az Isten ege alatt, mint Etelka?

— Ugy, hát én távozhatom házadból, — szólt szomorúan, fejét lecsüggesztve, Hantos Bálint. — Igazad van fiam, ha vele boldog lehetsz, ne legyek én utadban, napjaim ugy sem nyulnak oly hosszúra; ki tudja, ha megérem-e még boldogságot is!...

— S nagy könnyecsek gördültek alá az öreg barázdás arcán, mit hasztalanul iparkodott fia előtt eltitkolni.

— Te könnyezel, atyám?! Azt hívém, hogy örömhirt hozok számodra, s im, a helyett bánattal töltöm el agg napjaidat. Mondd, mi kifogásod lehet választásom ellen?

— Nincs, mert nem lehet semmi kifogásom ellene. Tetteid korlátlan ura vagy, édes fiam, te okos, tanult ember vagy, míg én együgyű, vén, tompa eszű.

— Még is, szólj atyám, mi bántja értem aggódó atyai szivedet? Az öregek tapasztalat által élesült tanácsait fontos ügyekben meghallgatni jó és okos dolog, a fiunak atyja iránt ez egyszersmind szent kötelesség is. Oh, szólj atyám!

Az öreg kitörle könyvelt szeméit, s reszkető hangon szólt:

— Az egykor tolvajként elüzött embert mint ölelheti keblére fiam neje? A becsületében megölt nyomorult bérest tisztolheti-e a nő, habár a nyomorult béres fia nevét viseli is az?

Hantos Gábor morón nézett maga elé, s az utközben előtolakodó rossz sejtelmői szülőbát kezdé fölfedezni. Majd megnyugtatón akarván háborgó lolkét, szólt:

— Ne búsulj, atyám, minden jó fog lenni; fiadban nem csalatkozol.

Elmondotta a megnyugtató szavakat Hantos Gábor, de hogy miként váltja azt be, még maga sem tudta. Lehet, hogy a véletlenre szándékozott bizni mindent, vagy tán határozott állást foglalt szilárd jelleméhez méltólag, azt nem merjük határozottan állítani.

A történetek után másod-napra egy levelet kapott Földessyektől, mit hevesen tört föl, s mohón olvasta a szép kezek által irt sorokat. Kétszer-háromszor végig betüze a kapott levelet, s föl- s alá járt szobájában, majd megállva töprenkedve, önmagával vitázva szólt: Mit jelenthet ez: „A tyám a jelöltséget elfogadja, remélve részemről, az én kedves Gáboromtól szerény kérelmem teljesítését. Csókol számtalanszor egyedül érted és neked élő hű Etelkád.”

— El kell mennem, e bizonytalanságot örülés nélkül egy nap sem tűrhetem. Meg kell tudnom, üdvöt vagy kárhózatot rejtenek-e a homályos szavak, — beszélt önmagához Gábor.

Aztán heves léptekkel ment ki az udvarra, rögtön fogni parancsolt, bucsút sem véve édes atyjától.

A máskor szelek szárnyain haló büszke, gyors állatok lábai önként nehezültek a földre, s folytonos nógatás daczára lomhán ügettek a poros országuton. Utközben három nyul is futott egymás után keresztül a koci előtt az országuton, s a lovak horkolva ugrottak félre, hogy majd feldöntötték e könnyű járművet. A hátul ülő kocsis aggódólag rázta fejét, s Hantos Gábor mélyen homlokára huzva kalapját, mit sem látva a történetekből, tusakodott lelkét gyöttrő kételyeivel.

Földessy házához érve, a már ismerőseivé lett kutyák vad ugatással fogadták. Minden jel arra mutatott, hogy rossz hírrel fognak távozni. Szerenese, hogy minden előjelekből Hantos Gábor mit sem látott, saját szívvilágával levén elfoglalva.

Leszállva kocsijából, senki sem sietett fogadására, s beemelve a házba, Etelkát halvány arczzal egyedül találta.

— Édes atyja tehát elfogadja a jelöltséget, s így én a legjobbat remélhetem, nemde, szeretett Etelkám? — kérde, a szép leány puha kis kezeit ajkihoz emelve Hantos.

A halvány lányka némán, szótlánul ült, mint a márvány-szobor, s szeméit lesütve, válaszolt:

— Hantos ur, ön tudja, hogy én önt nagyon, de nagyon szeretem!

— Ez egyedüli boldogságom, édes Etelkám, s esküszöm, szerelmére soha sem fogok méltatlan lenni.

— Ne esküdjék ön, hiszek én férfiasszavaiban, az eskü, ha nem kéri azt, elveszi az adott szó becsét. S mivel oly igen szeretem, s meg vagyok győződve, miszerint önnek irántami szerelme nem gyöngébb az enyémnél, reménylem, nem fogja megtagadni egyetlen s könnyen teljesíthető kérelmemet.

Erre elhallgatott a halvány, reszkető lányka, s nagyot sohajtva, nehéz könnyecsek gördült alá bánatos arcán.

— Mindent meg fogok tenni, édes Etelkám, csak lehetlent ne kívánjon ön, — válaszolt lelkesülten Hantos.

— Önnek atyja egykor béres volt atyámnál, — suttagá Etelka.

— S becsülettel szolgálva, hosszú s hű szolgálatáért kereső jutalmát vevé — válaszolt szilárd hangon Hantos.

— No háborgassuk Hantos ur a multakat; mi megtör-

tént, meg nem történtté tenni többé nem áll hatalmukban. — S önnek atyja jelenleg házában van?

— Fiui tartozó kötelmem parancsolja azt.

— Miként fogadná a bántalmazott öreg öneuk nejét, ki Földessy gyermeke, ha átlépné azon ház köszöbét, melyet fia után sajátjának nevez?

— Azaz megfordítva akarta nekem mondani nagysám, miként üdvözölhetné ön, ifju nőm, ki Földessy György gyermeke, férje atyját, ki egykor ön édes atyja bérese volt?

— S ha úgy mondtam volna, mily választ adna ön arra?

— Mint férje édes atyját, s így frigyünk folytán önét is, — szolt határozott hangon Hantos.

Etelka kezei közé rejté halvány arczát s hangosan zokogni kezdett.

— Válaszát kérem nagysám, — szolt tompán Hantos.

Etelka zokogott s fuldokolva szolt:

— Lehetlent kíván ön tőlem, Hantos ur.

Hantos szeméit homályosodni érezte, feje kábult, s úgy érezte, hogy megfojtja őt a nyomasztó szobai lég. Ingadozó léptekkel tántorgott ki a szobából s a szabadra érve nagyokat lélegzve szivta magába az üde levegőt.

— Hantos öcsém, Hantos öcsém! — kiáltozott az udvaron utána Földessy.

Kiáltozhatott volna oly hangon, mint szokott vihar alkalmával isten haragvó szava, nem értette volna azt meg Hantos, kinek még folyton csengtek füleiben a végzetes, összes reményeit, üdvét szétromboló szavak: „Lehetlent kíván ön tőlem.“

Utána futott Földessy, és megrázva vállait szolt hozzá:

— Hová, háová úgy elmerülve, Hantos öcsém?

— Oda, hol emberek nem laknak, — válaszolt zavart tekintettel Hantos.

Földessy rémulten szemlélte a zavart vonásokat, s lelkét sajgni érzé.

— De igaz, — szolt aztán magához térve Hantos, — elfogadja nagyságod a jelöltséget?

— S kire bizzam szeretett leányomat?

— Legjobban megőrzi őt a sir! — mondá tompa hangon Hantos.

A jövő perczben mint repülő sárkányok vitték a tüzesvérü lovak a könnyü kocsi, magas porfelleget vertek föl vasas lábaik a poros uton, s így nem láthatá a bánkódó lány, mint mereszti zavart tekintetét a távolból feléje az, kit ő oly igen boldoggá tehetett volna, s ki nélkül élni ő is képtelen.

Haza érve élettelenül rogyott össze az egyik serény állandat, s Hantos Gábor tántorgó léptekkel botorkált szobája felé.

Szobájába érve, ősz atyját író-asztalánál ülve találta, ki egy kis levélke kibetűzésén törte magát. Ijedten tekintett fia zilált arczára, s remegve nyujtá munkaszokott karjait fia ölelésére.

— Szegény atyám! — sohajtott föl Hantos Gábor, — téged hagynálak el agg napjaidra?!.. Inkább szívem repedjen meg. Agyamat zuznám szét, mint rut varangyos békát, ha ily gondolat egyszer csak meg is fogamzanék benne. — S megcsokolta időszántotta barázdás homlokát a jó öregnek s forrón keblére ölelte.

Sűrűen hulló könyeit nem bírta visszatartani a jó öreg s minden, mit rebegni birtak ajkai, ez egy szóból állott: Fiam!

Nap nap után mult, s az öreg Hantos Bálint aggódva

vette észre, mint siet a sir felé egyetlen öröme, támasza agg napjainak. Nem szolt semmit neki, nem iparkodott vigasztaló szavaival enyhíteni mély és igaz bánatát fiának, tudta jól, hogy nem adhatnak enyhet a pusztá szavak az igazi fájdalomnak. Gyakran el-elgondolkozott magában, s úgy szeretett volna nem élni, akkor tán még boldog lehetne fia, kinek oly sok van még hátra az életből.

A folytonos bánat az elgyöngült öroget csakhamar ágyba dönté, s rövid szenvedés után egy napon csöndesen elaludt oly mélyen, hogy csak isten hívó szava leend képes egykor ismét fölkelteni.

Atyja temetése után néhány napra levelet kapott Földessyektől Hantos Gábor. Közönyösen törte föl azt, s vonatva olvasá:

„Kedves Hantos ur! Megdöbbenve olvasám a lapokban az önt újabban ért nagy veszteséget. Ha valami vigaszt adhat, az egyedül az, hogy édes atyja hosszú, küzdelmes éveket élve, soha sem tért le azon utról, melyet a becsületesség szab az ember elé. Nagyon fáj ön és övéi iránt tisztelettel viseltető lelkemnek, hogy jóvá tenni nem volt hatalmamban egyszer elkövetett méltatlanságomat. Remélem, édes atyja helyett megbocsát ön a bűnbánónak.

Szabadjon ez uttal fölemlíteni, hogy ha még nem lenne késő, a képviselő-jelöltséget, mit ön egyszer följánlott, ez uttal minden utógondolat nélkül elfogadnám.

Lányom sokat szenved, tisztelteti önt. Szerencsétlően meg egyszer látogatásával.

Földessy György.“

— Hálálkodó szavakkal nem fukarkodtak a holtak iránt, s mig él, halálra üzitek őt, ti áldott, jó emberek, — szolt letéve a levelet Hantos Gábor.

Egy hó mulva nagy zajjal történt meg a választás Sz...-en, Földessy György nagy szótöbbséggel lett megválasztva.

A választás után fölkereste Földessy Hantost, s levert hangon szolt hozzá:

— Oly sok roszt követtem el ön ellen, hogy azt csak az ön által tett szolgálatok mulják fölül, megbocsáthat-e ön nekem?!

— A vett jókért még mindig én vagyok adós önnek, — válaszolt Hantos. — Ha mi roszt okozott is nekem, jól tudom, nem szándékosan történt az; a mult időkből maradt elfogult világnézetet nem lehet egyszerre megváltoztatni, s magasra kell feljönni a műveltség és fölvilágosodottság napjának, mig teljesen szétosztatja a mult idők kódét. Majd ha új nemzedék lesz, velük új elvek, új eszmék is fognak diadalt aratni. Legyen ön megbizónak hű képviselője, de első sorban a szabad eszméknek ha nem is előharczosa, de bátor vitéze, — s jobbát nyujtá Földessynek.

— S kire bizzam logdrágább kincsemet, egyetlen gyermekemet? Tegye ön boldoggá, adja vissza a vett nagy sérelmekért az atya örömét.

Hantos némáú rázta fejét. Majd nagyot sohajtva, szolt:

— Lehetlent kíván ön tőlem, Földessy ur!

Könyvtelt szemekkel váltak el egymástól.

Ezelőtt négy évvel az országház női karzatán lehetett látni naponkint egy gyászba öltözött nőt. A dult, halvány arc nemes vonásai gyanítani engedék az egykori bájt, s mégis oly valami fájdalmas érzés futotta végig az ember idegzetét, ha

a villogó szemekbe nézett. Gyakran lehetett hallani hangos zokogását, majd mosolygó arczezal kaczerkodott az ifjabb honatyákkal, s a férfi-karzat közönségével egyaránt. Akadtak, kik tréfát ütötek a szerencsétlennel, én, ki ismertem a nő szívvilágát, gyakran ojték titkos könyűket fölötte.

A p i l l a n g ó.

Mreű Jánostól.

odor Őrsze piros arczezal
Megy a csifra kastély-kortbe,
Gyula urfi titkon várja
Édes caókra, szerolemre.

Fodor Őrszeű selyem szoknya,
Haja módos kontyba kötve,
És a mint megy, egy kis pille
Ugy megröpked körülötte. . .

Muzsikálnak a korcsmában,
Tánczolnak a paraszt-lányok ;
De Őrsze az urfi koblón
Dehogy gondolna most rájuk !

Pedig ott van szeretője,
Az elhagyott szegény Pista ;
Ugy megtánczol, csakhogy szívét
Valamikép felvidítsa. . .

Pünkösd esteű vigalom van,
Faluhosszat minden házban,
De Fodorék háza körül
Ott asomoru egy világ van.

A leányról kérdi anyja :
„Mi a bajod, édes lányom ?“
— Őrsze hallgat s úgy olbámul
A lobogó gyertyalángon.

Egy szegény kis osti pille,
Berepül a gyertya-fénybe,
Benn a lángban egyet sissen,
Astán lehull szeszöggve. . .

S i k a m l ó s ö s v é n y e n .

— K i b e s z e l é s . —

Posta Sándortól.

(Folytatás.)

— Azok aligha nem sorsjegyek és részvények voltak, itt azonban egy sines közűlök. Ehből magából látszik, hogy szegény Szomest azért ölték meg, mert pénzt gyanítottak nála, — szölt Braun felé fordulva a főkapitány.

Braun nem felelt semmit és gondolatokba látszott merűlve lenni.

— Hol volt akkor utöljára az orvos ur ? — kérdezte a főkapitány Sárát.

— Esténkiut mindig a Mánfay urasághoz ment, mert ott nagyon beteg az asszony, — felelt Sára.

— Te barátom, nem jó volna Mánfayéktól tudakozódni Szomes iránt ? — kérde Braun a főkapitányt.

— De igen, megtehetjük ! — szölt és a kutatásból vizsaszatért poroszlok közűl kottöt elkűldött Mánfayékhoz egy biztossal, hogy kérdozzék meg, ha ott volt-e Szomes ma este ; és kocsin küldték-o haza ? Ha igen : akkor a kocsis haladéktalanul el kell zárni. Azok elmentek.

Azután Sára asszonyhoz fordult. Most kend is oljön velünk a kocsin a városházára. Ne féljön, nem lesz semmi bán-tódása, csak engedelmes legyen.

Az öreg asszony a törvényszéktölfi félelem következtében némoly ellenvetést tett az elmonotol ellen, csakhogy végre mégis ráállott.

Braun birói zárral látta ol az ajtókat.

Kinn szétozlott már a tömeg, csak néhány ácsorgó lézongott még a ház előtt, midön a főkapitány, Braun és Sára asszony kijöttek az udvarból, hogy kocsiira üljenek.

A városházára érvén, nemsokára hozták Mánfay kocsisát is. Ferkó minden ellenállás nélkül jött, és büszke magatartása volt, szomoi úgy jártak körül, mintha csak az ő tisztolétére jöttek volna a város törvényszéki urai.

Braunnak nem tetszett a kocsis magaviselete, mert abban valami erőszakoltságot látott és bizonyos, fölölógesenek mondható hányavetiséget.

Másnapig Ferkót egy elkűlönzött hörtönbe zárták. Sára asszony pedig a hörtönörhez szállásolatott.

Ezalatt Braunt feszűlten várták otthon övéi, különösen Ilka.

Ilka szívét oltöltötte a fájdalom, midön azon viszonyra gondolt, melyben ő Szomeshez állott. Mig az élt, addig is körülbelöl meg volt halva számára, (de még lehetett roményo, hogy megváltoznak a körűlmények és még talán boldog is lehetendött ; de most a romény esirájában ki lett ölve lolkéböl ; most már meg volt halva az, a kin az ő élete függött.

A fájdalom első nyomását lekűzdve, nem olégodott meg a tohetetlen szomorúsággal, mely csak siratni tud, hanem az okok lehetőségéről is kezdett gondolkozni, melyek Szomes halálát olőidézhatték.

Egy borzasztó gyanu villant át agyán : Mánfayra gondolt, kemény lelkifurdalásokat érzett, mert tudta, hogy akkor a sajátmaga kozo is részos lenne a gyilkolásban, mintha ő is fogta volna a gyilkos kés nyolét, és segított volna a végtelenül, mindazáltal keserűséggel szeretott Szomesnak életét kioltani, ha gyanuja alapos lenne.

Ah, ez nem lehet ! hisz csak tegnap este küldte el neki a naplót ! A logfélétekenyobb ombor sem mondaná ki és hajtáná végre oly megfontolatlanul és gyorsan vetélytársa halál-ítölétét. Nem, az lehetetlen !

Ő nem számított onnyire, mert csak azt akarta olérni árulkodásával, hogy Mánfay vizaga szomokkal kísérje nojét és Szomeat. De mégis : hátha rajta kapta öket, midön szerelmet sugtak egymásnak.

Valahányszor Mánfaynéra gondolt, mindig gyűlölet támadt benne, és egy porczro olégtételt látott a véros eseményben a maga számára ; de a másik pillanatban le lett az küzdve a fájó szerolem által.

Most csak olyan gyöngö volt, mint akármoly leány a Évának és Braun jól talált, hogy a nő függotlonsége logtöbbyire vezendö délibáb, mert egyik szélsőségéböl a másikba esott. Csak egy érzűlot feszűlölött meg benne kűrthatlanul : a gyanu Mánfay iránt.

Eleinte el akarta mondani az egész történetet apjának: de eszébe jutott, hogy ezzel saját magát kompromittálná és utoljára sem vezetne célhoz. Mert az még nem elég ok gyilkolni, hogy valaki féltékeny. Azután pedig az is nagy kérdés: féltékeny-e Mánfay? Saroky ugyan mondta, csak hogy annak sokszor eljár a szája. Mánfayra csak úgy lehetne valamit bebizonyítani, ha a tettosek elfogadnának és talán rávallanának.

Elállott e szándékától, de azt szilárdan elhatározta, hogy Mánfaynak minden léptére felügyeltet Saroky, e bizodalmas ember által, és maga is segít neki kutatásaiban.

Braun egész vizesen jött haza, és alig tudott száraz kabátot felöltöni magára, annyira megrohanták a lányok kérdéseikkel. Braun csak futólagosan beszélt el az egész dolgot, hogy a kíváncsiságot iszonyuan kielégítse.

A lányok elfélnkültek, nem mertek volna gyertya nélkül a világért a másik szobába menni: egyedül Ilka lelki erejét aczélozta meg az elbeszélés, — most tudott volna harcolni ezer ördöggel.

VII. Vetélytársak barátsága.

Tiszahajlékon alig volt ember, kit ne érdekelt volna Szemesnek gyászos halála. Most lehetett volna a legbuzgóbb rendőrök toborzani közülök, mert mindegyik hivatva érezte magát a bűn felderítésére; különösen a tiszahajlékiak, hisz azok úgy szerettek bajlódni a más bajával!

A nagy kutatási buzgalom azon eredményre jutott, hogy Mánfay belekeveredett a szóbeszédbe, mint olyan, kinek leginkább utjában állhatott Szemes.

Mánfay azonban nem látszott haragudni ezért, sőt természetellenére, közlékenyebb lett.

A törvényszék szemében tisztában állott. — A bünyítő eljárás nem érte Ferkó kocist sem, mert hiteles, jó módú polgár-emberek tanuskodtak részére, kik ott a szomszédságban laknak és kik folyvást látták őt a bakon ülni, a nélkül, hogy csak egyszer is leszállott volna a hintóról.

Egy másik egyén is volt szóban, ki először látta a véreb-fetregő Szemeset és a ki ijedve szaladt ki az utcára, segítség után lármázva; de ez oly tehetetlen vézna és nyomorék volt, hogy physikai lehetetlenség, miszerint ez ember birt volna az erős testalkatu Szemessel.

Braun azonban, mint eljáró ügyész, nem birta elfojtani a gyanut, melylyel lelkében a kocist és Mánfayt vádolá; jóllehet, a teljes hitelű tanuk esküjére a kocist szabadon bocsátotta.

Mánfay a törvényszék előtt szóba sem hozatott, mert vonakodtak oly tekintélyes embert pusztá gyanura megsérteni, annál kevésbbé vizsgálat alá venni.

Semmi nyom nem vezetett a véres dráma szereplőinek feltalálására, jóllehet minden erők mozgásba hozattak.

Egy-két hétig még mindig ez képezte a beszélgetés tárgyát Tiszahajlékon; de végre is kopottnak látszott, és felhagytak vele. Csak néha jutott eszébe egy-egy beteges nőnek Szemes, ki olyan kedves doktor volt, hogy még a beszédjétől is meg lehetett gyógyulni.

Két nő azonban nem tudta felejteni. Az egyik Mánfayné, a másik Braun Ilka volt. Az előbbi emlékeit, az utóbbi kémkedési terveit hozta vele kapcsolatba.

Mióta Szemes meghalt, e két lény között a lánykori ba-

rátság, úgy látszott, egész tüzével újra fellángolt; ép úgy, mint mikor még Szemes nem járt Tarayékhoz.

Ilka mindennapos lett Annánál; egész délutánokat töltött nála; Anna szivesen látta a szép Ilkát, ki úgy tudott neki kedveskedni, és kinek jelenlétekor soha sem lepte meg az unalom.

Anna más orvos kezelése alá került, kinek a megkezdett gyógymódon most már könnyű volt haladni. Naponkint látszott rajta az üdülés. A hosszas betegség által megsoványított arc most telni kezdett, a veszedelmes halványság eltűnt s helyébe gyenge pirosság ült orczáira. Karjai is, melyeket mindig födetlenül kellett hagynia, szépen gömbölyödtek s előbbi idomosságukat már-már elérték, szóval: öröm volt látni ezt az ujló tavaszt.

Ilka nem győzte eléggé bámulni Annát és kezdte érteni, hogy Anna hatalmas versenytársa lehet, már csak külsejét illetőleg is.

Ilka ismét Mánfayéknál volt, mintegy három hétre Szemes halála után hárman ültek Annának nappali szobájában.

Tarayné kötött, Ilka pedig himzett, már himző-keretét is rendesen ott tartotta.

— Mily boldogság dolgozhatni! — sohajtott fel Anna. — Bárcsak én is dolgozhatnám, de nem lehet félkézzel.

— Örülj babám, hogy úgy is vagy, a mint. Majd eljön annak is az ideje, hogy dolgozhatol, — szólt Tarayné.

— Ne búsulj Anna, — vigasztalta Ilka is, — hisz úgy sem fog már sokáig tartani betegséged, azután engem is átölhatsz mind a két karoddal, mint én szoktalak téged.

— Ah, soká lesz még az! — veté ellen Anna.

— Már hogyan, mikor az orvos oly örömmel vizsgálja a sebet és mindig megelégedetten távozik, — szólt Tarayné.

— Könnyű az orvosnak a más baját megelégedetten vizsgálni; de ha az ő karján volna a sor, tudom: savanyu képet csinálni hozzá! — szólt félig tréfásan Anna.

— Ejnye maga kedves, — hízelt Ilka, — még tréfál is? Azt már szeretem, mert rendesen a jókedvet gyors javulás követi.

— Bizony édes lelkem, sok aggságom is volt miatta, és ha az a szegény Szemes doktor nincs, elveszett volna ő is, meg én is, — szólt Tarayné.

Szemes említésére úgy elhallgattak, mintha soha sem beszéltek volna. A tárgy olyan is volt, mit épen nem szeretott egyikük sem, és csak Tarayné véletlen említése folytán jött szőnyegre.

Tarayné gyorsabban kötött, Ilka szorgalmasabban öltögetett; csak Annának volt szabad ideje gondolkodni. Akaratlanul is folytatta a beszéd fonalát gondolatában; készakarva nem tette ezt, mert feltette magában, hogy feledni fog: minnek azok álmát bolygatni, kik a sírban nyugszanak! Az elbúsult kedélynek feledés az orvossága; Annának azonban érzékeny szive levén, nehezen oldhatta meg feladatát, mindazáltal titkos bubánata tünedezni küzdött botegségével együtt, noha lassabb menetben. Végre is ő törte meg a csendet.

— Szeretném tudni Ilka, hogy kinek himzesz?

— Atyámat megakarom lepni egy szivar-tárczával.

— Haha! — nevetett fel Tarayné, — hej, hamisak is ezek a lányok, — na de én is olyan voltam fiatal koromban, mindent csak a papának meg mamának csinálnak, azután azoknak, szegényeknek kopik a foguk belőle.

— Édes néni, de igazán apámnak csinálom; — szólt elpirulva Ilka.

— Jól van jól, hehe! — ingerkedett tovább is Tarayné — vigyázzon, egyszer majd elkérem Sarokytól szivartárczáját, hogy szivarokat dugok bele!

— És meg fogja látni, hogy e himzés nem lesz rajta; de különben miért is csinálnék épen Sarokynak?

— Az már más kérdés? — vágott közbe Anna hamiskás mosoly kíséretében.

— Igazán, zavarba hoznak, édes néni! — szólt akadozva Ilka.

— Na, de meg is érdemel Saroky egy kis ajándékot, hisz óra számra olsétál szegény az utcán, hogy haza kísérhesse a kisasszonyt. Hej, jó szemem van ám még nekem az ilyenekre, ha pápaszemet hordok is! — tréfálódzott Tarayné.

— Beh kedves a néni, — szólt Ilka, és felugorván, össze-vissza csókolta Tarayné, az pedig kaczagott egész erejéből:

— Jaj, bocsásson már, hisz agyoncsókolt!

Ilka azután csakugyan felhagyott a csókosóval. Tarayné oly igazi és egyszerű magyar fajta asszony volt, kinek minden szava, minden mozdulata rokonszenvet gerjeszt; ezért Ilka sem tudta volna rossz néven venni tőle a tréfát!

— Ilyen jóizút nem nevettem, van két hónapja, — folytatta nagy lélegzetvétel között Tarayné. Hanem csinálnak is ezek a fiatalok annyi bohóságot, hogy akár mindig nevéssen rajta az ember! Egyébiránt én is csak olyan voltam leánykoromban: istenben boldogult férjem, az én kedves Taraym után ellesekedtem óra hosszat is az ablakban, míg nem anyám észrevette és a konyhába nem kergetett; és így a főzőkanál mellett kellett rá gondolnom, azért sóztam el sokszor a levest. Szegény Taraym, miért nem tudsz már élni még most is?! — és apránként szomorodni kezdett a jó asszony.

— Vigasztalódjék édes néni; régen volt az; a halottakat meg úgy sem lehet visszakívanni a sírból, — vigasztalta Ilka.

— Igaza van édesem! Lám, akaratlanul is a halottakról beszélünk, mint valami toros házban, — válaszolt Tarayné jobb kedvvel. — Ha hallaná Mánfay, hogy mi itt mivel traktáljuk feleségét, az én kis babámat, bizonyosan elrontaná özsonnai kávémat boszujában.

(Folyt. köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

(Folyt.)

Hanem harmadizben, midőn professzorom ismét rajta kapott „szép“ könyvem olvasásán, — többé nem engedé magát a fennforgó különös körülmények által korlátoltatni. Kurátorunk, ki a terem söprését s a gyermekek lehuzását és megvirgácsolását gondozá, egy hórihorgas tizenhat éves szőke kamasz volt, valami buda-ujlaki szőlőkarós fia, kiről tudtam, hogy egész fejében nincsen annyi esze, mint nekem kis ujjamban s kit mintegy név év előtt Posten ismét szerencsém volt viszontláthatni, a mint a vaczi-utcát kövezte. Reá mindig élénken emlékeztem vissza, míg első iskolatársaim legfőbbjének képe olmosódott emlékezetemből. Professzorom to-

hát megparancsolta ennek a kurátornak, hogy hurezoljon engem a tábla mögé, huzzon le s vágjon reám hármat.

A kamasz kurátor körmei között én hatéves gyermek csak az voltam, mi egy egérke a buldog hatalmában s azért könnyü dolog volt engem levetköztetni.

— Tisztelendő ur, az ujja megint be van téntázva, — jegyzé meg, engem magával hurezolva a médiumra.

— Tehát föl kell vágni! — parancsolá a professzor. — Nagy Sándor!

Rémületemet nem képzelhetui. Ha megtörténik rajtam a szegény, hogy megvirgácsolnak, talán bele is halok: inkább kiállanék száz skutikát, mit a felsőbb osztályokban szoktak alkalmazni, vagy tizenkét ebédet töltenék el papiros-haluskán, sőt kész volnék a patkányoktól hemzsegő toronyban 48 órára elzáratni magamat; hanem virgácsesal bélyegeztetni meg örökre! S ez is hirtelen átvillant agyamon, hogy különben nem is követtem el én oly iszonyu vétket, a miért ily halálos büntetést érdemelnek: a grammatika helyett egyszerűen az Orbis Pictust olvastam, a miből pedig sokkal több ismeretet szereztem.

Látva, hogy ezuttal nem jön önkényt az amnestia, könyörgésre, javulási ígéretekre fordítottam a dolgot. Elneveztem professzoromat szépnek, jónak, gyönyörűnek, a kiért minden nap fogok imádkozni s összekulcsolt kezekkel, zokogva hullottam előtte térdre.

Hanem a részeges páter, miként egykor Gara nádor Hunyady László hóhéjának, irgalmat nem ismerve mondá a kurátornak:

— Vágjad!

Most a méltatlan bánásmód miatt a könyörgést abban hagyva, kimondhatlan dühre lobbantam. Hóhérom kezei közül kirántottam magamat, előkaptam mellényem zsebéből penicilusomat s azt a páter felé villogtatva, kiáltám:

— Ha a szegénynek kell engem megölnie, előbb te halsz meg, kutya!

Ma legkisebb haragot sem érzek egykori professzorom ellen; ő csak úgy bánt a gyermekekkel, miként mások százan meg százan s belátom, hogy nem tehetett róla, ha az akkori neveléstan elvei fölé nem birt emelkedni; hanem bizonyos, hogy azon pillanatban, fellobbanó haragomban, bizonyára megölöm, hahogy kurátorunk karjai meg nem ragadnak s ha másfél hüvelyknyi tollkéssem képes lett volna a tisztelendő urnak csak haján is keresztülhatni.

A három virgácsütés rám méretett; az előbbi okért nem, dühömért azonban megérdemeltem; mivel azonban nem ez utóbbiért szabták rám, nem volt azon hatalom, mely többé ezen páter kezei elé vissza birt volna vezetni. Ezzel különben tán kicsapatásomat előztem meg.

Ily részleteknél nem azért időzöm hosszasan, mintha azokat regényes mulattató kalandoknak tekinteném, hanem mert hiszem, miként soraimat számos szüle s oly más egyén is fogja olvasni, kiknek szép hivatása a gyermeknevelés, s zsenge emberi csemeték jelleme és szellemének idomítása, mikre — fájdalom! — oly ritkán irányul helyes figyelem.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Augusztus 16-dikán.

Szigligeti Anna k. a. menyegzője. — Dobsa Lajos. — A nők emancipációja. — Oroszország magatartása. — Valami Pestről. — Buda mint világfürdő. — Aachen. — Falra hányt borsó. — A nemzeti színházról. — Richter jön, Huber megy. — Helyesen cselekedett-e Orczy báró? — Benza kisasszony.

Egy érdekes esküvővel kezdhetjük. Szigligeti Anna k. a., nemzeti színházunk egyik legtehetségesebb tagja e napokban ülte meg menyegzőjét dr. Kétly Károly urral, a margitszigeti fürdő ügyes és derék orvosával. Ohajtjuk, hogy a tudománynak a művészettel való e szép frigyéből szülessék meg a boldogság. Kétlyné, mint tudjuk, lemond a művészetéről s a színpad babérait a házi élet csendes, zajtalan boldogságával cseréli fel. Őszintén kívánjuk, hogy azt minél nagyobb mérvben feltalálja. Dobsa Lajos, író és képviselő, szintén e napokban váltott jegyet Fogthüvy Vilma kisasszonynyal.

E két házassági hír épen jó bevezetésül szolgál egy érdekes témához, a nők emancipációjához, melylyel a világ a legujabb időben mindenütt oly sokat foglalkozik. Illő tehát, hogy ha bár röviden, mi is tudomást vegyünk felőle.

A mi saját nézetünket illeti, mi e tekintetben igen is tartozkodók és conservatívek vagyunk ugyan, mert mi épen a nők érdekében semmit sem tartunk veszélyesebbnek, mint az emancipáció oly mértékét, a mely a nőt legbűvösebb tulajdonából, a nőiességből vetkőzteti ki, de az aként értelmezett emancipációnak, hogy a nők függetlenebb, gyakorlatiabb nevelés és több oldalú kiképzés által kereset-képessé tétetvén, jelenlegi, sok tekintetben alárendelt helyzetükből feloldoztassanak, nálunknál nincs nagyobb barátja.

A nőnek szintugy, mint a férfinak, teljes jogában áll szellemi képességeit minden irányban kifejteni, s azt az emberiség, a haza s saját és családja hasznára értékesíteni és felhasználni egész odáig, — hol e jog netán nőiességét veszélyeztetné. Mi nem kívánunk egyebet, mint e határnak tiszteletben tartását, s ezen belől az emancipációt nemcsak jogosnak, de egyszersmind szükségesnek is tartjuk.

Ez a kérdés különben e lap hasábjain is oly gyakran és oly kimerítőleg volt megvilágítva, hogy teljesen fölösleges lenne e tárgyban több szót vesztegetni. Most is csak azért hoztuk fel, hogy rámutassunk, mikép e tekintetben a világon mindenütt több történik, mint nálunk, a hol tulajdonképen épen semmi sem történt még, s hol a nők helyzete ma is majdnem ugyanaz, mi a legsötétebb századokban volt.

Holott pedig, hogy a legcsattanósabb példára hivatkoztunk, ma már még Oroszországban is belátták, hogy a nők jelen helyzete tarthatatlan, s azért még ott is nagy lépések történtek arra nézve, hogy a nők tágasabb körű nevelés által szabadabb és függetlenebb állást nyerjenek.

Ott ugyanis már nemcsak számos nő-gymnázium létezik, melyekben a nők fiukhoz hasonló oktatást nyernek, hanem most már az egyetemek látogatására is jogot nyertek. A helsingforti egyetemen már jelen évben is több nő hallgatta az orvostani előadásokat, a moszkvai egyetem tanári kara pe-

dig szintén oda nyilatkozott, hogy a hölgyek a férfiakkal együtt közös tantermekben s egyidejűleg hallgathassák az orvosi tanulmányok előadását azon föltétel alatt, hogy a kisaszszonyok a jó sikerrel végzett gymnaziumi tanulmányokról bizonyítványt tartoznak előmutatni.

Még Oroszország is tul van rajtunk tehát e tekintetben!

Na, de vigasztalásunkra szolgálhat, hogy legalább az eszmék e tekintetben már nálunk is tisztázva vannak, s hogy csak egy bátor és erélyes kezdeményezőre van szükség, hogy az ohajtás azonnal életet nyerjen. — Képviselőnk, ez az önök feladata: birják, sőt kényszerítsék rá férjeiket!

E hosszas elmélkedés különben arról is meggyőzheti önöket, hogy a holt vagy legalább alvó idény még folyvást tart, s hogy az tán sehol a világon nem oly nyomasztó és kiégetlen, mint épen Pesten. Az embert vagy a hőség, vagy az unalom öli meg, s igazi jó kedvük csak a közuti vasut részvényeseinek van, melynek kocsijai alig győzik a töméntelen menekülőt kiszállítani a városliget — a főváros ez egyedüli oázának — árnyai közé.

Igazán, ha az ember elgondolja, hogy a magyar fővárosnak legalább egyik fele: Buda, már a természettől arra van utalva, hogy fürdő-várossá, s így kellemetes nyári tartozkodó helyiséggé váljék, el kell szemorodni a közönyön és érzékihiányon, a melylyel a városi hatóságok és képviselő testületek e fontos ügyet elhanyagolják.

Valóban nem vagyunk érdemesek azon sok előnyre és áldásra, melylyel a természet fővárosunkat elhalmozta. Résszint teljesen parlagban hagyjuk őket heverni, résszint pedig még rosszabbat teszünk, midőn elégtelen, félszeg és kisszerű intézkedéseinkkel, a melylyel aztán igen természetesen nem is mutathatnak fel valami jelentékenyebb előnyöket, a merészebb vállalkozókat elriasztják és elbátortalanítják.

Budát fürdői már rég gazdag, virágzó, sőt világvárossá tehetnék volna. Hasonlítsuk csak össze Buda csodálatos és bámulatra indító forrásgazdagságát Európa bármely felkapott és ezrektől látogatott fürdő-helyiségével és be kell látnunk, hogy ha mi a közönség szórakoztatására, mulattatására, az itteni tartozkodás kedvessé, vonzóvá tételére csak negyed-rész annyit is tennénk, mint a mennyit a gyakran csupán egy-két forrás után élő és virágzó fürdők tesznek, Budát pár év alatt mi könnyen gazdag és virágzó várossá tehetnők.

De e szemét és piszok, unalom és egyhangúság közé ki nek volna kedve magát ide temetni? Volt eset rá, hogy egy messzi földről, Angolországból a budai fürdőbe utasított fürdő-vendég már 48 óra után elmenekült, mint maga panaszlá — a kiállhatatlan unalom elől!

Pedig soha beruházás gazdagabb és biztosabb kamatoakat nem nyujtana, mint az, mely Buda lakályossá és vonzóvá tételére fordíthatnák!

Csak néhány sétányra, kirándulási, szórakoztató és mulató helyiségre, egy jó színházra, néhány kényelmes vendéglőre volna szükség, s az idegenek csak úgy özönlönnének e fürdő-fővárosba.

Aachennek, — hogy a sok közül csak egy példát idézzünk — alig van egy-két gyógyforrása, fokvése és természet-től nyert előnyei nem is hasonlíthatók Budáéhoz, és évenként legalább is 25—30000 idegen vendég fordul meg benne, s költi ott hónapokig pengő aranyait. Igaz, hogy ott mulatságot, élvezetet és mindennemű szórakozást talál — és pedig aránylag sokkal olcsóbb pénzért, mint a mennyiben a budai sár, por és unalom kerülne.

Na de ne vesztegessük ok nélkül a szót, falra hányt borsó az: Budát a lomhaság és butaság átka veri.

Siessünk azért Pestre vissza. Itt még is némileg változatosabb az élet, legalább egy kirándulási helyünk van, a melylyel kényelmes és gyors közlekedéssel birunk, s aztán most már a nemzeti színház is megnyílt.

Erről sok jó hírünk van. Orczy báró sok erélyt s tevékenységet fejt ki, s oly érdekes műsorozattal igyekszik meglepni közönségét, a minő az intézet méltóságának teljesen megfelelel. Ideje is már a sok évi tervnélküli kapkodás után.

Richter karmesternek szerződését is nyereséynek mondja a hír. Majd olválk, mi még csak annyit tudunk felőle, hogy négy évvel ezelőtt még a bécsi opera zenekarában negyedik kürtös volt, s hogy Münchenbe csupán Wagner Richard pártfogása juttatta, a ki mellett több évig mint kótamásoló működött. A nemzeti színházhoz hír szerint szintén Wagner Richard messzenyuló keze és Liszt abbé segítették őt.

Helyesen cselekedett-e Orczy báró, midőn őt szorzód-tette, arról majd csak később fogunk meggyőződhetni, hogy azonban Huber iránt, ki már 28 éves buzgó és szorgalmas tagja a nemzeti színháznak, nem méltányosan járt el, azt már most kimondhatjuk.

Huber ügyessége évről évre emelkedett, szorgalma nem lankadott, — és mégis távoznia kell csak azért, hogy egy még ismeretlen egyénnek nyisson helyet.

Hogy Benza kisasszony augusztus hóban nem fog fellépni, azt már tudják önök. Hogy azonban legalább szeptemberben beváltja-e ígérését, ezt még ő maga sem tudja, a mennyiben ez egyszer nem szeszélyből, hanem betegsége miatt maradt el vendégszereplése. Kíváncsiak vagyunk, jobban lesz-e a szentpétervári saisonig.

s. r.

Budapesti hírvivő.

••• (E hó 18-kát), király ő felsége születésnapját a főváros szokott ünnepélyességgel ülte meg. A budai Gellért-hegyen már reggeli 5 órakor szólta az ágyuk, a templomokban isteni tiszteltek tartattak, a katonai parancsnoknál díszbéd volt, és előtte való este, a színházak nézőtörei teljesen kivilágitattak a nagy nap tisztelére. — Az is hírlik, hogy király ő Felsőge a jövő hó első napjaiban néhány napra Pestre fog érkezni. — Mult hétfőn volt király ő Felsőgének és a porosz császár találkozása Ischlben. A mint a két császár egymást meglátta, nyakába borultak egymásnak és Vilmos császár sirt is hozzá, szokása szerint, ájtatos könyveket.

••• (Az Erzsébet leány-árvaház) torme részére a tanács királyné ő felsége arezképének olkészítését olhatározván, a 200 forint festési díjat kiutalványozta. Királyné ő felsége az épület zárkövének ünnepélyos letételénél jelen olajtván lenni, az arezképnek akkorra ol kell készülnie.

••• (A budapesti nevelő-nőegylet) e hó 20-dikán Pesten a Hungaria szállodának ezen alkalommal ujonnan megnyitandó termében táncestélyt rendez gyermekkertje javára. Jegyek kaphatók az egylet tagjainál, a pesti gyermekkertben, (3 korona-utca 26. sz.) a budai gyermekkertben, (vizi-város, iskola-utca, a kék csillaghoz) és az estély napján d. e. 9 órá-tól d. u. 1 óráig a szálloda irodájában. Az egylet egyuttal köszönetet mond az első magyar biztosító társaságnak, Goldberger S. F., Schön, Bachrach, Mautner, Kochmeister, Beer-mann S. uraknak stb., kik az augusztus 1-sején történt vizsgálat alkalmával nemeslelkü adakozásokat tettek.

••• (Az első magyar) országos tűzoltó-szövetség rendező bizottsága engedélyért folyamodott a tanácshoz, engedtessek meg neki f. évi szeptember 16—19-kére, a tűzoltó-ünnepély alkalmára két diadalivet és egy obeliszket saját költségén felállítani. Az egyik diadaliv a váci-utczának Dorottya-utca felé néző végére, a másik a Frohner-szálloda elé, az obeliszket pedig a Deákterre van tervezve. A bizottság kezeskedik róla, hogy a tárgyak felállítása és lebontása a legnagyobb rendben és a közlekedés zavarása nélkül fog történni. Engedélyt kért továbbá a bizottság arra, hogy a több águ lámpák fölé — melyek teljes kivilágítását a légszesz-társulat az ünnepély-tartamra elvállalta — egyes, a tűzoltóságra vonatkozó jelvényeket tűzhessen. A tanács a főkapitány jelentését kívánta be, nincs-e mindezekre nézve rendőri tekintetben kifogása.

••• (Pest városa) elemi leányiskoláinál évi 400 frt fizetés, 100 frt lakbér átalány és egy öl tüzi fa illetménynyel egybe-kötött több helyettes altanítónői állomásra pályázatot fog hirdetni. A folyamodványok augusztus 31-kéig a tanácshoz nyujtandók be. Minden folyamodó a szakbizottság előtt vizsgát köteles tenni.

••• (Munkaképtelenné vált honvédek.) azok özvegyei s árvái javára a nyugdíjazási első részlet — 50,000 frt, — folyó-vá tétetett. Ugy értesültünk, hogy a honvédségélyző-egylet felszólítása folytán a pénzügyminiszter a magállapított nyugdíjak kifizetésével az adópénztárakat bizta meg. A segélyt igénylők folyamodványai a törvényhatóságokhoz fognak le-küldetni s ezek értesítése alapján fogják az illetők nyugdíjait az adópénztárnál felvenni. A nyugdíjazottak most egyszerre 9 havi részletet kapnak, miután a nyugdíj ez év elejé-től számittatik.

••• (A közönség megsarczoltatásának egy neme), ha könyv-kiadók és szerkesztők utánvét mellett küldnek egyesek nyakára oly könyveket vagy folyóiratokat, melyeket azok nem rendelték meg. Bizonyos Skultéti Josofa is ilyen üzérkedésre adta magát s a „Tuillériák titkai“ czimű rémregényt küldi így egyes házakhoz, s különös, hogy kizárólag a papságot: plébánosokat és káplánokat választja ki kalózkodására, kiknek ezimeikhez a sematismusok utján mindenki juthat. Ez eljárás kétségkívül nagy visszaélés, rontja az irodalom hitelét és megérdemli, hogy nyilvánosan megróják.

••• (Nők számára) Pesten a jövő hó elsejétől újabb táv-irásztati tanfolyamot nyitnak. Fölvesznek bele minden jó magaviseletű s a tanfolyamra képesített nőt, ki Magyarországon született, s 18—30 év között áll. Folyamodni e hó 25-dikéig lehet a távirdai igazgatóságnál, a Lloyd-épület első emeletén.

••• (Női kézimunka-oktatást) akar a városi tanács az 1871/2-dik tanév alatt is jövőre is az elemi leányiskolákba behozni, s most ezen ügyet azzal terjeszti a közgyűlés elé, hogy az erre szükséges 1500 frt költséget szavazza meg.

++ (A császárfürdő) az idén rendkívüli nagy látogatottságnak örvendett. Május és júniusban a hideg időjárás dacára folyton telve voltak a szobák; júliusban s a jelen hónapban pedig épen nem volnának azok elégségesek, ha a fürdő szerencsés fekvésénél fogva hiányán nagyon könnyen nem lehetne segíteni. A fürdőintézetben május hó alatt laktak 410-en, júniusban 239-en, júliusban 546-an; augusztusra is fölvehető annyi mint májusra s így csupán a belakó vendégek száma ez évben 1905-re rugott fel. A napi fürdők átlagos száma 1500-ra ment.

++ (A nemzeti színház) a hosszú szünet után kezdte meg előadásait; mult szerdán Katona „Bánk-bán”-jával és utána való csütörtökön „Hugenották”-kal. Bánk-bán halhatatlan szépségeiről felesleges szólnunk, annál nagyobb örömmel jegyezzük föl azon tény, hogy közönség — kivált a földszinti — nagyszámmal jelent meg az előadásra, hogy a legnagyobb magyar tragoedia dicső szépségében gyönyörködjék. Mondhatni — áhitattal, figyelemmel kísérte az előadást és lelkesült tetszéssel tüntette ki a jelesebb szereplőket. Legtöbb rész jutott a kitüntetésből Molnár urnak, Bánk-Bán jeles ábrázolójának. Felekíné Melindája is meghatólag szép alak volt, ugy szintén Komáromy Tiboreza és Benedek Biberacha. A többi közreműködő közül megemlítendő még Szigeti Imre Mihálja és Bogdanovics kisasszony Izidorája. Gertrudot Némety Irma kisasszony adta, de az egész előadás alatt annyira el volt fogódva — most lépett föl először mint szerződött tag, — hogy ez este után nem s z a b a d ítéletet mondani tehetsége felől. Az előadást Liszt Rákóczy-átiratának előadása előzte meg, mely hatásosságra nézve nem mérkőzhetik ugyan Berlioz Rákóczy-átiratával, zenei szépségekre és gyöngéd izlésre nézve azonban felülmulja azt. — A „Hugenották”-ról, mely csütörtökön került színre, térszűke miatt csak annyit jegyezhetünk meg, hogy Valentinet Balázs-Bognár Vilma asszony megragadó szépen, Margarethát Pauly né asszony szokott édes-kedves búbjával és Rault Ellinger ur nagy erőteljességgel énekelték, zsufozásig telt ház előtt és osztatlan tetszés mellett.

++ (Az erzsébeti gyógyterem) és ugróknak Halitzky és Hauszmann által készített tervéről következő részleteket közölhetünk: Az épület ugy lesz elhelyezve, hogy annak főhomlokzata délkeletre esik, úgy hogy az épület előrésze délutánként árnyékba esne; az épület annyira beesik, hogy a közlekedés a kocsifeljárás által semmikép gátolva nem lesz. A vasrácsozat felállításánál tekintet lesz a kocsifeljáráshoz vezető két kapura. A 120,000 frtra előirányzott költségvetés tisztán a gyógyterem felépítésére vonatkozik, mely terem művészi ékítményekkel gazdagon fel lesz díszítve, és szépség, csin és comfort tekintetében a versenyt Európa bármelyik hasonló épületével ki fogja állani. Ép oly kielégítő és czélszerű lesz fűtési és szellőztetési rendszere. A gyógyterem előtti ugróknak alsó alapja sóskuti kőből, az alsó medence a talpatokkal vörös-márvány, a felső medence karstmárványból lenne építendő. A felső rész Neptun szobrával czinköntvényből és galvanisált broncelageból és a fekvő helyzetű négy alak, mely Magyarország négy legnagyobb folyóját jelképezi, bronzal álcázott vasból öntetnék. Az ugróknak körülbelül 25—30 ezer frtba kerülne. A parkrészek csak a tér központján, az épület közelében szenvednének lényegesebb átalakítást, míg többi részei csinosítottatni fognak.

++ (A reform-mozgalom) a katolikusok között nem pihen. Mindenfelé sorakoznak azok, kik a pápa csalhatlanságát

elismerni nem hajlandók. Bécsben már 3000 család jelenté ki, hogy nem akar tudni a csalhatatlan pápaságról, és most önálló hitközséggé kívánnak alakulni. Első plébánosul az ismeretes Anton lelkészt szemelték ki. Anton ur ezen új hitközség érdekében a napokban egy kérvényt intézett Jirecek, bécsi cultuszminiszterhez, mely első fellépésnek talán egy kissé nagy hangerő is van tartva s melyben mondja, hogy Bécs 3000 katolikus családja nevében, kik határozottan ellenzik a pápai csalhatatlanság új tanát és ennek következtében egyházi szertartásaikat csak oly papok által akarják teljesítve látni, kik hivek maradtak a régi tiszta keresztény tanhoz, kéri a cultuszminisztert: engedné át az ó-katolikusok hitközségének a Szt. Istvánról címzett régi katolika székesegyházat mise és szent-beszédet tartására; s ez joga is az ó-katolikusoknak, melytől meg nem foszthatók.

++ (A főváros láthatárán) ismét egy csaló-üstökös tünt föl, ki ritka szerencsével és ügyességgel üzi csalásait. Különösen a hivatalnokokat és üzlettulajdonosokat szemeli ki áldozataival. Elmegy ugyanis oly időben, midőn tudja, hogy a férj hivatalában vagy üzletében van elfoglalva, a kiszemelt áldozat nevéhez egy, a férj nevében írt apocryph levélkével, melyben a férj sürgősen kéri nejét, hogy e sorok kézbesítője által felső kabátját, esernyőjét és zsebkendőjét küldje el. Minden levélke végén pedig az áll, hogy: „ebédre (vagy vacsorára) nem jövök haza; ne várj!” A gyanútalan nő átadja a kívánt tárgyakat az udvarias fiatal embernek, ki ekközben a nőnek — főleg ha az fiatal és szép — még bókokat is mond. Midőn azután a férj a késő hivatalos óra elteltével kifáradtan és éhesen hazajő: azon kellemes meglepetésben részesül, hogy számára senki sem készített ebédet, s a csaló a kabáttal és a többi tárgyakkal ekkor már régen biztos helyen van.

++ (Francziaországban) a nemzetgyűlés egy bizottsága jelenleg egy törvény szerkesztésével foglalkozik, mely az iszákosság kiirtására, vagy legalább korlátozására czéloz. A javaslat egy cikke így hangzik: Mindenki, a ki nyilvános helyen botrányt gerjesztő mérvben ittasan találtatik, 24 órától 6 napig terjedhető fogsággal és 10—50 frankig terjedhető pénzbírsággal büntődik. Ismétlés esetén a börtönbüntetés 14 naptól 2 hónapra emelhető, a pénzbírság pedig 25—200 frankig s ezenfelül, ha az illetőre bebizonyul, hogy az iszákosság szenvedélyévé vált, az illető polgári jogaitól is megfosztható. Ezen jogvesztés különben csak a közbíró indítványára, vagy a község polgármesterének javaslata folytán történhetik, és pedig csak az ítélet kimondásától számított egy év tartamára.

++ (Párbaj) volt e héten, a mint az a caniculában nem is lehet másképen, csak vagy három, és mivelhogy a párbajt mai nap már minden művelt ember a középkor egyik embertelen maradványaként elítéli, annál fogva e héten írók vívák vala azokat a sok párbajokat. És a párbajok okai méltók valának tárgyaikhoz. Az egyik pártlap egyik írója a másik párt vezérférfiát nem egészen lókötknek nevezte, a mire a másik pártlap egyik munkatársa a jeles cím osztogatójáról kimutatta, hogy ő meg nem egészen köpenyforgató, mire az egyik pártlap ugy cikkkirója, valamint szerkesztője — igaz, e szerkesztőről meg azt írta a másik pártlap munkatársa, hogy ilyen-amolyan kiesapott journalista — a másik lap munkatársát egy szál pisztolyra hívták ki.

* * *

Meg is történt a nagy bajvívás mult szerdán egy Pesthez közel fekvő erdő sűrűjében, és mind a három ellenfél ok-

vetetlenül „mauztotd“ durrantja egymást, hahogy szerencsére a kilőtt golyók mind valamennyien a levegőben el nem tévednek, és így csak is az egyik pisztoly kapott jelentékeny sebet, a mennyiben elsüttetvén, szétrepedt, de így is tetemesen megsértette a másik pártlap egyik munkatársának keze ujjának körme feketéjét.

♦♦ (Szinészet) Az olasz drámai társulat, mely Ristori Adelaide asszonyt is tagjai közé számítja, mint látszik, egész Magyarországon körutat kíván tenni. A temesvári színházigazgatót is megkeresték, hogy a színházat az előadásra átengedje. Ezen egy előadás „Mária Stuart“ volna. — Pascale bukuresti román szintársulata legközelebb Temesvárra érkezik, hogy ott több előadást rendezzen. Stelzer a temesvári német színházigazgató ezen idő alatt Szegedre akar menni opera előadásokat rendezni.

♦♦ (Rózsás napló.) Szigligeti Ede koszorus színműíróknak e héten családi ünnepe volt. E héten vezette oltárhoz kedves leányát, Szigligeti Anna kisasszonyt, a nemzeti színház drámai tagját dr. Kétly Károly, Pest egyik legjelesebb fiatal orvosa. Az ünnep csendben, a legszorosabb baráti és családi körben ment végbe. Az esküvő a terevárosi templomban tartatott meg. A menyasszony ez alkalommal bucsut vett a nemzeti színházról is, melynek kilencz éven keresztül tagja volt. A színház egyik legszorgalmasabb tagját veszté el benne, a kire minden körülmény közt bizton számíthatott. Szívünkben kívánjuk, hogy zavartalan boldogság, tiszta megelégedés kísérje mindvégig új pályáján. — Szigetvárról értesítenek minket, hogy a város szelleműs szép leánya Rozgonyi Vilma kisasszony m. hó 25-kén esküdött meg lovag Klebergi Strohmayer Károly m. k. honvéd főhadnagygyal. — Döry Karolin bárónőt Szegszárdon augusztus 13-dikán vezette oltárhoz Redern báró. Az esküvőn a báró August-család, gróf Pestetich Alfons sat. voltak jelen. Esküvő után az új házaspár Mannheimba utazott. — Bodor László kolozsvári közügyész Laffer Róza kisasszonyt nőül vette. — Szentesen Paulics Károly kedden kelt össze Vucsák Amália kisasszonnyal, Vattay tanár pedig e hó 10-kén Onodi Mari kisasszonnyal.

♦♦ (Vegyes hírek.) A vallás és közoktatási miniszter a pesti egyetemen, a középtanodai tanár képezdében 1871/2. tanévre egyenkint 400 frtnyi ösztöndíjnak élvezete mellett következő tanárjelölteket nevezte ki rendes tagokul: Malmosy Károlyt, Péterfy Jenőt, Zaka Gyulát, Domokos Ferenczot, Höckinger Istvánt, Valló Vilmost, és Téglás Gábort. — Beküldetett hozzánk a „Nemzeti színház“ könyvtárának tizenyolczadik füzeté; tartalma: „Laury kisasszony“ dr. Mosing 5 felvonásos drámája, a jóles Paulay Ede által magyarrá fordítva. Ára 40 kr. Kiadja Pfeiffer Ferdinand. — Ugyanott megjelent: „A zsarnokok titkai“ 2-dik és 3-dik kötete Szokoly Viktor szorgalmas írónktól. Egy-egy kötet ára 1 frt. — Arany János, koszorus költőnk, hála Istennek, jobb egészségben érkezett haza a karlsbadi fürdőből. — Magyar sorsjegyek 25,000 frtos második főnyereményét, e hó 14-dikén történt húzás alkalmával egy részletivro nyerte meg valaki a „Piruitzer-testvérek“ bankháznál. A szerencsés nyerő, ki még csak 6 frtot fizetett le a sorsjegyre, oddig még nem jelentette magát. — A Figdor-Apraxin per a pozsonyi városi törvényszék előtt ma délelőtt érte befojezését. Mint táviratilag jelentik, Apraxin gróf 4 évi, az öregebb Figdor 5 évi súlyos börtönre ítéltetett. — A Zombor-

ban állomásozó 5-dik sz. honvédzászlóalj zászlószentelése szeptember 10-dikén megy végbe. Az ünnepély díszének emelésére ezen alkalomra egy egész század fog behivatni. A zászlóanyai tisztet Latinovichné asszony fogja viselni. — A magyar államvasúthoz vezető közlekedési ut, melyen naponként 15000 mázsa teherforgalom van, annyira el van hagyatva, hogy azon a közlekedés az őszi évszak beálltával lehetlenné fog válni. — A honvédmenház javára e hó 6-dikán tánczezel összekötve műkedvelői előadást rendeztek Abauj-Szántón, melynek tiszta jövedelme 62 frt o. é. — A „Debreczen“ illetékes helyről értesült, hogy M. honvédszázados Debreczenben föl fogja állítani a gyermekhonvédséget. — Mint az „Ung. Ll.“ értesül, Lónyay közös pénzügyminiszternek grófi rangra emeltetése egyenesen ő Felsőége személyes elhatározásának eredménye, el annyira, hogy még a kiueveztetést tartalmazó levélborítékra is ő Felsőége írta sajátkezűleg a czimzetet. — A Deutsch-féle könyvnyomdatársaság igazgatója: Deutsch Mór a művészeti aranyérmet kapta a műipar emelése körül szerzett érdemes elismeréssel a francia kormánytól — Hétfőn hajnalban a Czepléd felé menő vonat egyik harmadik osztályu coupéjában két jó madár megfojtott egy utast. Ugy látszik csak hárman voltak a coupében s kirabolhatták a megöltöt. A két gyilkos ezután úgy akart tovább utazni, hogy a második helyre váltottak jegyet de a conducteur fölsimerte őket, s azonnal elfogták. — Uj tüzőrség van keletkezőben, miután az államvasutársaság kíván ilyet helybeli munkásai és őreiből s ez ügyben már ki is kérte Széchenyi Odön gróf véleményét. — A Bathán emlékre e hó 11-dikéig 21,283 frt 13 kr. jött össze. Sztupa György, a bizottság pénztárnoka azon megjegyzést csatolja e szám mellé, hogy a szegényebb osztályok adományából gyűlt össze, s hiába kutatna az ember e gyűjtőiveken oly összegek után, milyeneket hazai nagy embereink adományoztak közelebb egy bécsi emlékszoborra, nevezetesen Tegethoff szobrára. — Gálszécstől nyugatra eső tájon mérföldekre terjedő kőszén-telepekre akadtak, melynek megvizsgálását mult hetekben, Bécsből érkezett szakférfiak már eszközölték, kik is a köszönet a legjobb minőségünek nyilvánították, és a próba-furások már rövid idő folytán kilátásban vannak. — Budán a Gellérthegy oldalában kőbányát akarnak nyitni közel a vár-erődhez.

Gazdasszonyoknak.

Befőtt ranette-almából.

A jól megérett ranette-almát meghámozván és darabokra vágván, vízzel a tüzre kell tenni és puhára megfőzni, csak annyi vízben, a mennyi az almákat elfödi. Kihülés után az almákat szitán át kell törni, ugyannyi czukrot, mint áttört almát vastagra befőzni, ha a czukor már hólyagokat vet, az almát belé tenni, 10 perczig folyvást forni hagyni és kihülés után poharakba téve, hűvös helyre oltenni.

Birsalma befőtt.

A szép nagy birsalmákat hámozatlanul meg kell sütni, és szitán áttörni. Az egyenlő mennyiségű czukrot egy kis vízzel nyulóssá főzvé, a birsalmát közé kell keverni, egy fél-

óráig forrni hagyni és kihülve poharakba öntve, szellős helyen elrakni.

Birsalma-sajtot befőzni.

Az érett és lehetőleg nagy birsalmákat puhára meg kell főzni, de vigyázva, hogy fel ne repedjenek. Ekkor kiszedvén őket a vízből, meghülés után szitán át kell törni, elébb ezüst késsel vagy kanállal lehámozván azokat. Ugyanannyi cukrot, mint a mennyi áttört birsalmánk van, egy kis vízzel vastagra be kell forralni, a gyümölcsöt belé tenni és folytonos keverés mellett, mely ezüst kanállal történik, mindaddig forrni hagyni, míg sűrű nem lesz és magától egy kissé le nem válik a kanálról. Ekkor a birsalmát kávécsészé-aljakba, vagy lapos tányérokra kell elosztogatni, simára elkenni és szellős helyre tenni, ott 5—6 napig maradjon, aztán pedig a sajtot kés segítségével az edényekből ki kell venni, tiszta deszkákra kirakni és egy hétig még száradni hagyni, időközben azonban meg-megfordítani, hogy egyenlően száradhassanak ki a darabok. Nagy üvegek vagy fakatulyák legjobbak a sajt eltartására.

Divattudósítás.

Beck J. (kerepesi-ut 1 ső sz.) a fehér hattyuhoz címzett vendéglőben kaphatók nagy választékban mindennemű női, férfi és gyermek-fehérneműek:

Női ingek félvászonból 1 frt 30 kr, chiffonból 1 frt 40 kr, hollandi vászonból svájci formára 1 frt 80 kr, szegélyezett mellel 2 frt 25 kr, zsinórozott mellel 2 frt 50 kr, himzett betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, egészen himzettek 3 frt 50 kr, 4 frt, 5—6 frtig. Hálóköntösök sima 1 frt 30 kr, szegély díszrel 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, himzettek 3 frt, 3 frt 50 kr. Lábravalók 1 frt 20 kr, szegély és fodor-díszrel 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr. Alsósok nyá egyenlő bőségű 1 frt 80 kr, 2 forint, ékbe vágott keskeny fodorral 2 frt, díszesebb 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 5 frtig. Fűzők 80 kr, kapocsal 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr.

Krínolinok, nyakkendők, bő ujjak, kézelők, ugyszinte mindenféle fehér és színes kepeczák, ujoniszült gyermekeknek ingecskék, hosszú párnák, paplankák és többi szükségletek fiúk és leánykák számára mindenféle ingecskék, lábravalók, harisnyák stb.

Férfi ingek színesek 1 frt 30 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, chiffonból 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3—4 frtig a legfinomabbak, vászon ingek 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, rumburgi vászonból 3 frt 50 kr, 4 frt, 5—6 frtig, lábravalók félmagyar vagy magyar formájú 1 frt, 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, ing mell-betétek 50 krtól 2 frtig darabja chiffon és vászonból; legujabb formájú gallérok, kézelők, nyakkendők, kepeczák stb., chinóis battist zsebkendők színes szélekkel 3 frt 50 kr, fehér vászon zsebkendők tucatzta 2 frt 50 kr, 3—6 frtig.

Mai mellékletünk magyarázata.

Ez alkalommal egy fűző-derek szabásával szolgálunk t. előfizetőinknek.

Az első szám az előrész, a második a hátrész és a harmadik a rövid ujj.

Ezen fűző-derekak, kivált nyári ruháinkhoz, nélkülözhetlenek, és készülnek sűrű finom chiffonból, a kivágás körül egy kis himzéssel vagy czipkével díszítve. Az előrészt tetszés szerint még mélyebbre is ki lehet vágni.

Számrejtvény.

Schmidt Zsuzsától.

- 1, 2, 3, 4 Mindnyájan munkálódunk rajta, sokan haszon, kevesen siker nélkül,
- 17, 7, 8, 9. Elleneinkkel közlekedést gyakran gátolja,
6, 7. Szemeit legjobban használja,
- 3, 11, 12, 11, 18, 2. Nélküled meghalnék, s csak veled élni nem bírnék,
- 12, 13, 14, 15. Ábrándjaink elűzője,
13, 18. Nélküled nincs gyümölcs,
- 12, 11, 10, 13. Hivatásod igazságot szolgáltatni,
5, 4, 6. Mindig más-más alakot ölt,
14, 15. Termete miatt híres,
16, 15. Nélküled bajos az evés,
1—18. Csak neve létezik.

Megfejtési határidő: szeptember 13 dika.

—

A f. évi 30-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Magyarország nem volt, hanem lesz.“ Holyos megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Bereczka Ilka és Mariska, Beke Cornélia, Vizkelety Irma, Löwy Andor, Gyura Janka, Oszlányi Mária, Báthory Zsigray Istvánné, Szedlák Sarolta, Sztancsek Vilma, Szmodics Gizella, Szűcs Lajosné, Mátyás Berta, Holl Hermin, Perisics Ilka, Vitéz Mari, Kovács Róza, Kenessey Mórinczné, Jánossy Lajos, Kalós Péterné, Horváth Ida, Pásztelyi Danielovich Emilia, Lászlóffy Irma, Kézdí Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Kalós Erzs, Rátkay Emilia, Orbán Paula, Tóth Emilia, Vághó Aranka, Hodossy Ida, Váry Jeney Emilia, Ujváry Anna, Moesz Marossy Emilia, Marossy Hermin és Etelka, Brocken Kovács Emma, Seján Gorzó Kornélia, Hlavács Kálmánné, Kosztyik Berta, Pál Istvánné, Vaszócsik Ilona, Radó Emma, Szalgháry Józsefné Crescentia, Guba Jánosné, Szepessy Szilágyi Lidia, Molcsányi Pozsgay Ilona, Kiss Lőrinczné, Matolcsi Ilka, Dancs Antónia, Schmidt Fanni, Pethő Antalné, Albert Lilla, Hegedűs Antónia, Tattarek Ida és Hermin, Pap Kovácsik Gizella, Mráz Ottilia, Pap Cziike Karolin, Ritter Gabriella, Bazilides-Mindszenti Matild, Jaczkovits Jánosné, Fodor Nina, Ivády Nina, Szőnyi Ferenczné, Paczolai Teréz, Benedikovics Róza, Tóth Emilia, Csicseri Lilla, Kunczl Klementin, Tormássy Mari, Kovács Julia, Anderkó Mariska, Erdélyi Róza, Kalós Erzs, Dubányi Róza Molnár Teréz, Zloczky Anna.

A f. évi 29-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldte:

Kovács Julia, Anderkó Mariska, Kalós Erzs, Molnár Teréz, Zloczky Anna.

Tartalom.

A berlini leány-tanodák, Kalocsa Rózától. — Kérelem. (Pályamű.) — A mit a szerelem sem bír leküzdeni. (Pályabeszély.) (Vége.) — A pillangó, Imrefi Jánostól. — Sikamlós övényen. (Elbeszélés.) Posta Sándortól. (Folyt.) — Hogyan támad az író, (Irodalmi emlékirataimból.) Szokolóy Viktortól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítákon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy fűző-derek szabásmintája.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasabozott sorért 8 kr.</p>	<p>35. SZ. Auguszt. 27-kén. 1871.</p>	<p>Havonkénti esimesett dívatköppel, minden szükséges hímestrajzokkal. Ezenkívül két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járattal kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	--	---	---

Dal-Cin oly szép és hangzatos név, hogy ha a mi jó debreczeni nyelvészünk még élne, ki bebizonyítá, hogy Theseus és Herkules tősgyökeres magyar emberek voltak: Tüzes és Erőkles, Éva: eve a (t. i. a tiltott gyümölcsből) stb., — bizonyára szerencsésen azt is kisüti vala, hogy Dal-Cin is ősz-eredetű magyar név: Dal-csín. Pedig az oly gyorsan európai hirre vergődött „gyógyásznő“, mint őt dr. Heinrich Nep. János nem minden czélzás nélkül nevezi, Olaszország közepes közepében egy jelentéktelen faluban, Szt.-Vendomiánóban született, a regényes Conigliano-vár mellett.

Töredelmes szívvel valljuk be szép olvasó-

Dal-Cin Regina.

nőinknek, hogy eleintén mi is azon Tamások közé tartoztunk, kik kötve hittek a híres orvosnő csodával határos gyógyításai-ban.

De mióta a fáradhatlan dr. Heinrich megérkezett Pestre, magával hozva egész csoport fürge, könyved mozgásu leánykát, kik közül mindenik „néma“ lábbal utazott ki Vitoriába, hol jelenleg Dal-Cin lakik, s kiknek most mindkét lába „deli tánczra lendül;“ azóta mi is beálltunk a hívők közé. „Néma lábbal“? kérdi egynémely nevető olvasónőnk fejcsóválgatva. Hja! a járás a lábak beszéde, a táncz: költészete. Tessék csak megfigyelni akár melyik tánczteremben, mennyi kecsesl, mily

beszédeseen, sőt fellengzően tudja némely láb értésünkre adni urnője „gondolatait.”

Az orvosok persze nem oly könnyen ismerik el az új tüneményt. Üldözték is mindenhol, minden uton-módon, Triestben úgy, mint Vittorióban; míg végre is a hatóság, nagyszerű sikereinek elismeréseül, az orvosi gyakorlatra oklevél által jogositotta fel. Egyébiránt az orvos urak nagyképű fontoskodása gyakran csak a boszuság és szégyen pirját álcázza, mely méltán szökik arcukba, midőn összes tudományuknak egy még irni és olvasni sem tudó nő harczot izentet műtéteinek bámulatos sikerei által.

Hogy Dal-Cin, nő léte, ily tökélyre vihette az ügyeséget a kéz- és láb-ficbamodások helyreigazításában, azon mi csöppet sem csudálkozunk. Szülői: Marchesini Lőrincz és Zandonella Mária szintén foglalatostokodtak e mesterséggel. Dal-Cin tehát első oktatását anyjától nyerte; sőt első műtétét is anyján végezte, kinek lába egykor utazás közben esontörést szenvedett. Dal-Cin ekkor még csak 9 éves volt.

Később a cenedai kórházban hullákon gyakorolta magát. S miután ilyen módon az izmok egymáshoz való viszonyát megismerte, nem látjuk át, hogy tapasztalat és gyakorlat által kifejtett ügyességét miért ne érvényesíthetné láb- és kézmarjulásoknál úgy, mint esontöréseknél.

Bámulatos első pillanatra csak az, hogy ez ügyességben tulatesz a világ valamennyi műtő orvosán, sőt az általuk gyógyíthatlanoknak állított sérüléseket is meggyógyítja. De mi ezt is természetesnek találjuk. Mert míg az orvos urak a gyógykezelés minden ágát felkarolják; addig ez egyszerű nő folytonosan és kizárólag csak marjulásokkal bajlódott, s így igen valószínű, hogy huzamos gyakorlat és tanulmány ez egy szakban, ügyességét is a legnagyobb tökélyig fokozta. De még van valami, mit szintén nem szabad kifelednünk a számitásból. A női kéz gyöngéd érintése, szelid babrálása, enyhe, delejes bánásmódja, mely maga már hegyesztő gyógyír, csillapító balsam a sajtó sebekre. Kinek ne jutna eszébe báró Vesselenyi Miklós, ki ugyancsak lábtörésben szenvedett egykor s kinek lobbanékony, izgatag természete nem türte meg, hogy az orvos vagy bármely más férfi csak ágyához is közeledjék?! Csak egy üde, mosolygó arczu leányka értett hozzá, hogy a nagy férfi lábsebét kimossa, irral bekenje és bekötözze fájdalom nélkül. Vesselenyi e leánykát hálából nőül vette; s mi anyit ne tegyünk meg Dal-Cinnak, hogy sikereinek láttára beismerjük e sikerek lehetőségét? — Ez már mégis nagy udvariatlanság, többet mondunk: hálátlanság volna iránta. — Dal-Cin közép testalkatu; arcán okosság és jószág lakozik. Beszéde fagyatékos ugyan, azonban még sem hat kellemetlenül a hallgatóra. Szerény és udvarias, főleg a szegények iránt, kikkel igen szívesen társalog, kiket ingyen gyógyít és még több utánjárással ápol, mint a gazdagokat. Ruházata egyszerű és igen tiszta. Csak azt sajnálja, hogy kézbeli ügyességén kívül semminemű képzettséggel nem bír. Tizennyolcz éves korában ment férjhez Dal-Cin Lőrinczhez, egy szegény anzanoi napszámoshoz. Fia, kit ő neveltetett, jelenleg pap. Ez őt annyira szereti, s mondhatni annyi áhitattal és kegyelettel tiszteli, hogy mindenhová elkiséri és meg nem válnék tőle a világeért.

Dal-Cin már 52 éves s tehát nem gyanusíthatók imádoói, hogy szépsége vagy fiatalságának varázsa által hódította meg őket, — s pedig ezek száma most már legió.

Dal-Cin még folyvást Vittorióban lakik, de ma-holnap csak azt írják az ő leveleinek is czimzetére, hogy lakik Euró-

pában és a pósta már tudni fogja, hová küldje. Mert a lapok már most is úgy feljegyzik járását, kelését, mint a csillagok futását, vagy fejedelmek utazását.

Azon olvasónőinknek, kik tán tudni szeretnék, hová szándékozik Dal-Cin közelebről, megsugjuk, hogy: Bécsbe. Innen meg lerándul Pestre is, hol tudvalevőleg oly sok a nyomorék és nyomoruság, mint sehhol a világon.

—s.—t.

E meddő panasz meddig tart még?

(Pályamű.)

meddő panasz meddig tart még?
Mikor szűnnek keserveim?
Oh, hidd el, százszor bele untam,
De nagy fájdalommal fele utban
Örökké visszatér mogint.

Szeretnék elfeledni mindent:
Kinom', örömem', életem' —
Szeretném összetépni százszor
Arczképedet, mely megvarázsol
S eszembe juttat szüntelen!...

Gyakran, ha megszállnak a vágyak
S hánykódom ágyam vánkosán:
Titoktörő beszédet hallok,
Oly büvösek, hívők e hangok,
Mint sirén dala éjszakán:

— A feledés éjsztét leplőt
Borítsd multad emlékire.
Im, itt az élet: Vigadj, örvendj,
Ki önsúlyától földre görnyed —
Nem szánja azt meg senki se!

— Szeress ismét és mondj le százszor,
Az élet bölcs tanácsa ez,
Mig úgy szeretsz, hogy soha többé
Ne mondj le, s végre mind örökké
Te is elégedett leszel! — —

S a küzdelem szaggatja lelkem,
Szivem a vágytól ég, remeg.
Az élet büvös mosolyával
Elragad, elsodor magával
És rád nézve, ah! elveszek...

De nem! A hűség erős pajzsom
És enyém lesz a győzelem...
S ha elpusztulok: az lesz végem,
Hogy szivem heves küzdelmében
Megsebzett saját fegyverem! — —

Miért nem megy férjhez?

— Elbeszélés. —

(Pályamű.)

I.

Gáli Marika volt a legszebb leány Urközön; pedig voltak ám ott szebbnél szebb szüzek, delinél delibb leányok; — azonban egy sem volt olyan szép, mint Gáli Marika.

Szépségéről, hosszú fekete hajáról, kökény szeméről, piros orcájáról szolt még a dal is. Hej, beh irigykedtek is rá a többi leányok. Pedig ő oly szonde teremés volt, mint a virágok között az ibolya; nem vethette senki szemére, hogy egyik vagy másik leány-társa fölött ki akart volna tűnni. Még ha templomba ment is, összehuzta köpenyékét vállán, hogy ne lássék nyaka fehérebbnek, mint az az igazi gyöngy-sor, melyet atyja a mult karácsonyra vett neki aján-dékul.

Egész családja diszlett az egyszerűségben, csak Mari-kának kellett egy-egy divatos új ruhát magára öltenie, ha valami ünnep következett. Az apa, Gáli Mihály, uradalmi kasznár volt, igen takarékos és gazdálkodó ember; ő mindig sujtásos dókát és sarkantyus eszimat viselt, míg a ki adott magára valamit, az francia szabásu divatos ruhában járt; ő mindig tajték-pipából dohányzott, még pedig az urközi ret-tentően jó dohányt, míg más szivarozott; pedig akár Le-vantéból hozhatott volna magának jó serail-dohányt, mert volt pénze, mint a polyva.

Gáliné is felette egyszerű asszonyság volt; ha már épen ki akarta csipni magát, akkor azon selyemruhák egyikét vette magára, melyekből hatot örökségben kapott boldogult any-jától.

E ruházatbani egyszerűség mellett azonban, a mi a belső ügyeket, mint már az étkezést illeti, abban mindent a magok javára fordítottak.

Gáliék háromról voltak híresek: — Marika leányukról, sok pénzükről és jó ebédjeikről.

Beszélték is Urközön, hogy jól tud gazdálkodni a Gáli kasznár az uraságéból magának; honnan is lehetne szerezni oly szép vagyont becsületes uton?

Beh könnyü valamit ráfogni valakire! Azonban, ha ugy kora reggeltől késő estig valaki leste volna, hogy mit mivel-nek Gáliék, az meggyőződhetett, hogy a hol oly hangya-tevé-kenység van, ott kell a szorgalom gyümölesének is lenni.

Egyébiránt ez a mende-monda csak a közbirtokosság nőnemü tagjai között volt nyelvnek, fülnek adva, a komo-lyabb férfiak csak néha dörmögtek bele a szószátyárkodásba, míg a fiatal emberek egész tüzzel az ellenkező párton állot-tak, és védték Gáliékat.

Természetes, hogy Marika volt az alapfogalom, melyből azután a következtetéseket vonták.

Különösen Derécsi Miklós, a szolgabíró fia kardoskodott Gáliék mellett. Ez a Derécsi most, szolgabíró édes apja ke-gyelmeből, Urköz jegyzője volt; ideges, szenvedhetlen ember, ki ha hamarjában nem jutott eszébe a mondat, mit a készi-tendő kötelezvénybe kell vala írnia, a ludtoll szárát menten ketté harapta.

Már pedig ez az eset sokszor megtörtént rajta, kivált mióta a jegyzői hivatalt a városház utcaza felöli részére tették. Keskeny volt az utcaza, átellenben pedig egy hosszú ház állott, előtte virágos kerttel, mely zöldre fostott sorompóval volt az utczától olválasztva. Abban a virágos kis kertben sokszor járt egy kis leány, a ki öntözgötte, ápolgatta a virágokat. Derécsi mindig ugy képzölte, hogy az egy hajlongó liliom-szál; ilyenkor nem jutott eszébe a leirandó mondat, és azon-nal bekövetkezett egy ludtollnak szomorú halála.

Eltötötte író-asztalát, ugy hogy háttal üljön az ablak-nak, ilyenkor meg mindig azon vette észre magát, hogy hátra felé néz. Azután oldalt ült az ablaktól; most meg már szépen

felkelt, és a helyett, hogy dolgozott volna, az ablaknál töltötte az időt.

Derécsi vágyát az átellenes ház tündére képezte, még álmában is a Gáliék zöld sorompós házát szemlélte, és ha olyasmit talált álmodni, hogy Marika őt észrevette az ablak-nál, — olyankor dalolva, fütyülve kelt fel ágyából; egész nap jó kedve volt.

Ma is Gáli Marikáról álmodott. Álmodta, hogy a kert-ben karjaikat egymáséba füzve sétálgattak; Marika olykor-olykor feltekintett hozzá bűvös-bájosan, ugy hogy ő átszelle-mült s minden izma remegett a gyönyörtől. Egyszerre két férfi jelent meg a porondos kerti ut végén, Marika ijedve vont ki karját az övéből; — Derécsi fölébredt, és bosszusan gondolt álma megzavaróira; mert csak álmában lehetett ily boldogító helyzetben.

Ma reggel nem fütyölt, sőt még a reggelitől is elment kedve. Hát még mikor eszébe jutott, hogy ügyes-bajos em-berekkel lesz dolga, kik egész délutánját el fogják rabolni, és ő nem mehet Gáliékhoz.

Álmából következtette, — pedig nem volt babonás, se álomfejtő, — hogy ma eljön Gáliékhoz az ő két legfélelme-sobb embere; hisz álmában is csak azok zavarhatták meg.

Pedig bizonyosan el fognak jönni, mert mintha csak egy huron pendülnének, mindig egyszerre vannak Urközön; jól-lehet, az egyik Poronyban kasznár, a másik meg Szömeesen ispán; egyik báró Banckenél, a másik gróf Dömeöldynél szol-gál. Még az a szerencse a dologban, hogy egyszerre találko-znak be, mert magokban bizonyosan veszedelmesebbek volná-nak Marikára. Derécsi csak azon törődött mindig, hogyan lehetne azt a két embert Urközről elszoktatni.

És ő neki épen ma koll szerződéseket és kötelezvénye-ket kiállitania, és veszekednie azokkal a haszontalan paraszt emberekkel. Egész jegyzői hivatala csak a sors ironiájaként tűnt föl most előtte; miért is lett ő jegyzővé!

Már délután volt, Derécsi hivatal-szobája tele volt ügyes-bajos gazda-emberekkel, kiknek ő egy adás-vevési szerződést állított ki. Négy órára járt az idő, Derécsi annyira kilármázta magát, míg kapacizálhatta ügyfeleit, hogy torka egészen kiszaradt; már majd kidobta ajtaján a klienseket, és áldotta őket gondolatban és fonszóval, hogy egyezzenek ki hamarjában, mert ő teremtu-gyse ott hagyja őket a fa-képnél.

Türelmetlensége tetőpontra hágott, mikor az ordonáncz-hajdu olyformán integetett az ajtóból, mintha Gáliékhoz ment volna valaki.

Erre a mutogatásra rögtön felhajtott Derécsi egy butélia vizet, mitől torkának tökéletes rugékonyságát visszanyervén, oly mérgesen rivalott az egyezkedő atyafiakra, hogy azok rögtön alább hagytak szörszálhasogatásaikkal, és így az ügy egy negyedóra alatt be lett fejezve, és az iroda kiürítve.

Derécsi pedig, miután a honorariumot összegyürte és zsebre rakta volna, — becsongotte az ordonánczot.

— Parancsol a tekintetes jegyző ur? — kérdé a belépő.

— Tegye csak be az ajtót, Pál, — mondta Derécsi. — Azt akartam kérdezeni, hogy Csupor Julesával beszélt-e már?

— Igen is, kérom alássan, beszélttem; és inyére való dolognak találta az egészet.

— Hogy is ne; a szömeesi ispán, jómódu fiatal uri em-

ber, és nagyon kellene neki a gazdasszony, mert hát olyan pusztán helyen nőtlen ember meg nem élhet egyedül.

— Már csak azért sem, mert maga nem tud főzni. Én szegény ember vagyok, de csak mindig az volt ohajtásom, hogy asszonyt hozzak a házhoz. Hej, az igaz, hogy az én feleségem nem olyan takarékos, mint a Julcsa; de azután nem is olyan csapodár ám! — szólt, egyet hunyorítva Pál hajdu.

Derécsi, mintha nem is hallotta volna az észrevétel folytatta:

— Engem megkért a szömecsi ispán, hogy szerezzek neki valami jóra való gazdasszonyt; én megígértem neki, és meg is akarom tartani ígéretemet.

— Hát csak Csupor Julcsát ajánlotta neki a tekintetes ur? — kérdé ismét hamisan Pál.

— Julcsát ám; mást nem ismerek. Azután jó gazdasszony is az, ért mindenfélehez; azonkívül nem megy el az ételtől az ispán étvágya, ha ránéz, sőt még jobban megjön.

— Az már való, hogy gyönyörű szép asszony! — erősítette Pál egyet sodorítva bajuszán. — Csakhogy a mint már bártorkodtam mondani: csapodár is egy kicsit, — ismételve újra.

Derécsi vig képet csinált ez észrevételekhez, és gunyosan mondá:

— Sebaj, mit ér e nélkül a szép asszony! Hát azután mikor mehetne el?

— Mindegy annak, kérem, akár ma is kihurezolkodnék Szömecsre.

— Annál jobb, annáljobb, — szólt elmerengve Derécsi, és le is fel járkált a szobában, a hajdu pedig az asztalon kezdett rakosgatni.

Néhány percnyi szünet után odaszólt Derécsi:

— Majd még magam is beszélek vele, hogy mégis tudjam, körülbelül milyen feltételei vannak? mert rám bízták egészen a gazdasszony keresést. — Ezzel elkezdte magát tisztogatni, mit a hajdu látván, odaugrott és Derécsi kabátját lekefélte.

Kevés vártatva kérdé Derécsi:

— Kire mutogatott kend előbb az utcán? ki jött erre?

— Nem is annyira erre tekintetes uram, mint inkább a Gáli urék felé. — Hát a Jankóczy kasznár Poronyból, hiszen tetszik ismerni.

— Ah, Jankovszky volt tehát?

— Igen is, még pedig a fakón lovagolva: — itt abba hagyta Pál a kefélest. — Milyen szelid paripa lett abból az átkozott lóból. Mikor még itt tartottuk a város istállójában, olyan volt, mint az ördög szekere; nem lehetett megülni, engem is úgy levetett, hogy ha ráemlékszem, még most is sajog a jobb kezem. De nem is bánom, hogy elliczítetták! — Ekkor újra kezdett kefélni.

— Hja, az nem szereti a pandurt a hátán, csikó korától fogva betyárt hordott. Na, készen van már, Pál?

— Készen; — szólt Pál és az előbbi beszélgetésre visszatérve, folytatta. — A poronyi kasznár azért mégis megüli. Derék egy ember, az már való. Nálunk egy délután tíz vasas németet ledobott. A hogy a vörös káplárt levetette, hát rátaposott, ha el nem rángatjuk róla, még meg is ölte volna a jámbort. Olyan ló volt az, kérem alásan, akkor, mint a valóságos Luczifer, mint akár egy gyilkos ellenség.

— Ej, ej, — szólt Derécsi, — miért nem mondta ezt előbb; én félek, hogy Jankovszkyval is így fog bántani; ha ezt tudom, nem ajánlottam volna neki olyan nagyon.

— Hát azt nem is tudta a tekintetes ur? — pedig tolvolt vele az egész város, — szólt Pál hajdu bámulva.

Dorécsi pedig kifordult az utca felé.

— Persze, hogy nem tudtam, — válaszolta, — különben nem is kellett neki nagyon ajánlgatnom, mert csinos pára biz az a fakó, meg azután nem is volt olyan nagyon drága.

— Nini, hisz épen ott megy, — kiáltott a hajdu:

— Nem az a Pál, hanem a szömecsi ispán, annak is majdnem olyan lova van.

— Ejnye, hogy elnéztem!

Derécsi pedig hosszasan nézett a lovag után, míg csak az be nem ugratott a zöld sorompós ház udvarára. — Igazat álmodtam! szólt magában, s azután gunyos mosoly vonult végig ajkain, — „Hanem majd megzavarom én is tinektek, nem az álmotokat, de a valóságot.“

Odafordult Pálhoz:

— Épen jókor jött be a szömecsi ispán, legalább beszélhetek vele Csupor Julcsa végett is; most tehát átmegegyek Gáli urékhoz.

És kiindult a szobából; a hajdu összeütötte bokáját a távozó után köszönésképen.

(Folyt. köv.)

K ó r á g y o n .

Tarczali Mikola Lászlótól.

majdan eljő azon pillanat,
Mely életemnek hullását lesi;
Midőn szellemem mindazt, a mi fáj,
Egy pillanatban által érezi;
Csak egyet kérek: egy fájó sohajt . .
Melyben szerelmed érzete legyen . .
S a gyönyört, mit egy boldog élet ad,
Sirom szélén is által érzem . . .

— Ha jó az álmom, mit a véguapon
Örök élettel koszoruz hitem:
Itt hagyok mindent, de szerelmedet
Sirom ölébe magammal viszem . . .
Csak egy szó töled! melynek kebeled
Tiszta szerelme adjon életet:
Haldokolva is azt hiszem, hogy ott
Pihenek égő, láng szived felett . . .

— Ha majdan alszom ravatal ölén,
Hideg kebelem tört fájdalomival;
Bennem kihálva látod üdvedet,
Korán hervadott, hult virágival;
Csak egy csók töled! . . e csókban szívem
Elfelejtí a kihalt életet . . .
E csók adja át birnom — sírban is
Örökké tartó, hű szerelmedet . . .

És ha hant alatt alszom álmomat,
A föld zajától távol — csendesesen . . .
Oly boldogítóknak lesznek álmaim,
Álmodozva ott rólad hitvesem . . .
Egy füzérke csak! mit kezéd kötött,
Hideg hamvaimra lágy nyugalmat ad,
— Mert míg siromra füzért kötögetsz,
Addig még szeretsz! s birom lángodat . . .

Sikamlós ösvényen.

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

(Folytatás.)

— Hát már megint hol jár Mánfay ur? — kérdezte könnyösen Ilka, miközben kezdé összerakni himzését.

— Nem tudom. — válaszolt Anna. — Te, de csak nem mégis még, hogy már készülődöl?

— De igen édesem; ma csak igen rövid időre jöhöttem, miután otthon vendégaink lesznek. Atyámnak születésnapja van, és addig kunyoráltunk rajta, míg meg nem ígérte, hogy ad egy kis estélyt.

— Beh jó is annak, a ki mulathat, most tudom csak fel-fogni egész terjedelmében az egészséges ember kellemes állapotát, — sóhajtott föl Anna.

— Te is mulathatsz már nemsokára, és akkor együtt vigadunk, — folytatta Ilka. — Ha már itthon volna férjed, a papa nevében meghinám. Egyébiránt mond meg neki, hogy igen szívesen látjuk.

— Köszönöm, — válaszolt Anna, — bizonyosan fogja sajnálni, hogy nem volt itthon.

— A nénit nem ismerem, hisz úgy is tudom, hogy nem hagyta magadra.

— Már csak megbocsát, ha itthon maradok az én kis ispotályosomnál. Várjon csak, mi is fogunk még mulatni, a lakodalommal még úgy is adósak vagyunk.

Ilka ezalatt készen lett az öltözéssel. Csak kis coquette franczia kalapját tette fel, — akkoriban megint divatba jöttek a franczia kalapok, — és plaidejét dobta vállá köré. Még fekete színű keztyűit nem huzta fel, már is összecsókolta az anyát és leányát, azután pedig könnyű léptekkel hagyta el a szobát.

A mint az utcára ért, nem nézett se jobbra se balra, ugyis tudta, hogy Saroky a szokott helyen várakozik rá. S valóban, az utca kanyarulatánál, hova már nem lehetett látni Mánfayék ablakaiból, eléje toppant Saroky.

Ilkán látszott, hogy ez embert tünni kezdi: szívélyesen üdvözölte őt és meglissította lépteit. Saroky kifogyhatlan volt a bókolásban, mialatt minden szavát heves kézmozdulatokkal kísérte. Sokszor nagyon közelhajlott Ilka arcához. Ilka azért intette, hogy vigyázzon kevésbé az utczán, mert az nagyon feltűnő. Az intés késő volt, mert Girger ur már meglátta őket ablakából és elméjében azonnal összekopulálta őket.

Saroky rendkívüli bizalmassága onnan eredt, mert Ilka egy pillanatban elragadtatva, szerelemi faggatózásaira azt válaszolta, hogy elmegy hozzá nőül, egy feltétel alatt.

Saroky a feltételbe előre beleegyezett, az pedig abban állott, hogy segítségére legyen neki Mánfay utáni leskelődéseiben. Ilka ugyanis tudta, hogy magában nem viheti ki célját, mert egy nő feltűnik hamar, azért férfit kellett kiszemelnie eszköznek; és választása Sarokyra esett, mint különben legbizalmasabb emberére. Az indokot mégis jónak látta elhallgatni előtte, vagyis nem mondta el sirba tometett szerelemét; csak egyszerűen: hogy ő nagyon valószínűnek tartja, miszerint Mánfay féltékenysége vesztette el Szemest.

Saroky pedig megtudta magának magyarázni, hogy ebben kell lenni valaminek, mert ismerte Szemes és Mánfayné gyengéd viszonyát. Azt pedig, hogy Ilka kutat: női kíváncsiságnak és szeszélynek tulajdonította.

Ilka és Saroky tehát minden gondolatban egyesültek egymással, kivéve talán épen a szerelmet. Összetett vállakkal dolgoztak, de az eredmény két hét alatt majdnem semmi volt. Csak Mánfay gyakori és sürgős távozásairól lettek meggyőződve. Saroky ugyan nem volt az esküvő óta Mánfayéknál, de annál gyakrabban tette nálok látogatásait Ilka, és annál többször találkozott Saroky Julievel, a ház komornájával. Ez volt a csatorna, melyen át minden mozzanat kifolyt.

Julie egészen Saroky szolgálatába szegődött, különösen mióta urnőjének irántai hidegségét észrevette. Azonkívül hirciért cserébe mindig értékes ajándékokat kapott Sarokytól. Julie tehát csupa haszonlesésből működött, a nélkül, hogy okát kérdezte volna: miért akar mindent Saroky tudni? — Talán azt gondolta, hogy Mánfayné érdeklí.

Julie mondta azt is Sarokynak, hogy Mánfay mielőtt elájult nejének segélyére sietett volna, a kocsissal mintegy öt percig beszélt kinn a tornáczon.

Julietől hallotta azt is, hogy az ur elmegy néha, azután reggel jön haza, egész éjszakákat tölt máshol. Azelőtt hintóval is tett kirándulásokat, de mióta a doktor ur oly csunyán elveszett, ritkábban távozik. Hogy mindig pénzzel dolgozik.

Ily híreskéket tudott meg Saroky és általa Ilka. Ma midőn Julievel találkozott, az azt mondta, hogy Mánfay holnap estére Bécsbe megy s oda lesz legalább egy hétig.

Mikor azt elmondta Saroky Ilkának, az majdnem összetett kezekkel kérte, hogy ő is menjen el Bécsbe, és kísérelje szemmel Mánfayt, mert már kétségbeesik, hogy semmit sem tudnak kisütni rá. Saroky beleegyezett, mert hát a kedvelt nőért sokszor nagyobb bolondságot is tesz az ember.

Midőn Ilkáké kapujában elvált Saroky, így szólt:

— Holnap estére mindenesetre elmegyek Bécsbe.

Azután hazafelé fordult, hogy átöltözzék, mert ő is meg volt híva Braun születésnapj ünnepélyére.

VIII. A vasuton.

Saroky későn ért ki a vaspálya udvarba, úgy hogy seholsem látta már Mánfayt. A vonat már ott volt, tehát azt gondolta, hogy Mánfay valószínűleg már felült valamelyik vagonba.

Rögtön jegyet váltott és táskáját magával vive, sietett helyet foglalni.

A vonat nemsokára indult, Saroky keserű szemrehányásokat tett magának ügyetlenségeért, hogy eltévesztette Mánfayt. Szinte látta Ilkának összeránczolt szemöldjeit és hallani vélte szemrehányásait. Azon coupéban csak magányosan ült, átadta tehát magát ábrándozásainak, melyeknek eszményképe Ilka volt.

A vonat ezalatt gyorsan haladt és nemsokára az első állomást, Jakabfalvát érte el.

Saroky itt kezdett ébredezni merengéseiből és midőn a néhány utas beszállott, a vonat pedig elindult, letolta a vagon ablakát és kinézett a sötét éjbe. Az éj olyan fekete volt, hogy késsel lehetett volna vágni benne a szuroksötétséget, — épen a betyárnak alkalmas. Sem holvilág, sem egyetlen csillagfény nem oszlatta a fekete éjlepet, csak a kocsikból kivetődő homályos fény-vonal kísérte a vonatot, és minden kanyarodása közben mint a kigyó sikamlott mellette. Néha-néha a mozdony füstje világított, midőn a kazánfűtő megkaparta az izzó parazsat alatta.

E mellett csipős esti szél fujt, ez az ősz elválhatlan társa, messze tanyákra elhordta a vonat zakatoló zörgésének hangját. Egymásután hagyták el az őrházakat, melyeknek lámpái mint megannyi tüszemek meredeztek a sötétbe. Sarokynak tetszett ez a látvány és folyvást kinézett ablakán. Szemét zwickkerrel védte a szél és a mozdony darabos füstje ellen, mely néha a kocsisor oldalához csapódott.

Jakabfalva és Dombó között igen nagy a távolság, úgy hogy a rendes személyvonat 35 perczig futja be, első perczenkint ezerhatszáz lábat haladva. Közelében semmi falu, semmi tanya nincs, hanem roppant legelők foglalják el a körülötte fekvő térséget. Egy helyütt bozótos és csekély erdő szegélyezi az utat, úgy hogy még a töltésre is felkapaszkodik néhány nyomorék fűzfa-cserje.

E kis erdő már meszebből látszott, a mennyiben sötétebb falként emelkedett az est előtt.

Saroky vizsgálódásai közben látta, hogy egy rakétaforma tüzesillag emelkedik fel a magasba. Honnan jött ez, ki csinál itt tűzjátékot, és hogyan kerül ide rakéta? Pásztoremberék arra használják a tüzet, hogy a szunyogot elűzzék vele, vagy hogy kukoriczát süssenek nála. Sarokynak az nem is jutott eszébe, hogy égett burgonyát vesszőre szurva és azt a magasba hajtva, szintén lehet rakétát csinálni, de sőt az inkább hulló csillaghoz hasonlít.

Sarokyt furcsa érzés támadta meg, önkénytelenül revolverére tapadt keze.

A vonat már egészen az erdő előtt volt, midőn az ottlakó őr megcsóválta a vörös lámpát, annak jeléül, hogy álljon meg a vonat, mert veszedelem van. Az ismert jeladásra a gépész lassabb menetre szorítja a mozdonyt és egy éleset füttyentett vele.

E pillanatban úgy látta Saroky, mintha leugrott volna valaki és a töltés sűrű bozótja között rejtőzött volna el.

Az utasok csendesen várták a történéseket, midőn egyszerre csak roppant ijedelmökre a vonat eléjéről lárma hallatszott, melybe gyakori puskalövés keverődtek.

A hir szájról szájra járt, hogy rablók támadták meg a vonatot. — Kiugráltak a kocsikból, és elrejtöztek a fák közé, és árokba, a konduktorok fejüket vesztették és szintén elbujtak. A gépész is otthagya a faképnél a mozdonyt.

Saroky kezébe vette revolverét, és e kényes pillanatban egy ismeretlen érzés melegítette fel keblét, a bátorság. Ott állott coupéjában, várva a megtámadtatást.

Azonban a lövések szünni kezdettek és többszörös távozólódobogás hallatszott a sötét éjben.

A rémült vasuti személyzet, midőn már a rablók eltávoztak, megemberelte magát és úgy járt kocsiról kocsira hirtetni a megszabadulást.

Saroky kíváncsiságának eleget teendő, a helyszínére sietett.

Az egész úgy történt, hogy a rablók megkötözvén a vasuti őrt és fiatal nejét, elvették a vész lámpát és ezzel megállították a vonatot.

Mindenesetre kifizette volna magát vakmerőségük, ha sikerül; mert a vonattal tömérdek regie-vagyon szállított Bácsba, a vasuti társulat főpénztárába. A rablóknak biztos forrásból kellett értesülve lenniök, miután oly jól kitudták számítani a szállítás idejét. Azonban nagyon tévedtek, midőn

azt gondolták, hogy annyi pénzt csak úgy egyedül hagynak sétálni menni: őrizetül egy szakasz vadász volt mellé rendelve.

Ez őrizet titokban mellékeltetett, úgy hogy jó formán a vasuti személyzet is alig tudott róla valamit, a katonák pedig egy vagonban voltak a pénzzel.

A megtámadók erre nem számítottak, és a biztos siker reményében meg is állították a vonatot. Sőt még a síneket sem szedték fel, mert annyian jöttek a merész vállalatra, hogy könnyű lett volna az egész utazó személyzetet letorkolniok a meglepetés között.

Még azt is tudták, hogy melyik vagon az övék. Midőn megállott a vonat, vagy tiz-tizenkét kormos arcu egyén rohanta meg a kiszemelt kocsit. A toló ajtót félretaszították, de mily nagy volt meglepetésük, midőn benne lámpát láttak égni és nyolcz tiz monduros katonát, kik közül néhány a kocsikemény padlózatán heverészett; némeiük ült, a másik, kinek éppen nem jutott ülőhely, állott vagy nekitámaszkodott a falazatnak.

(Folyt. köv.)

Hogyan támad az iró.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktorról.

(Folyt.)

Ide jegyzem még azt is, miként igyekeztem magamat hangos fellobbanásaimtól elszoktatni. Hogy ingerültségem kitörése személyek ellen ne forduljon, vagy önmagamnak másként nagyobb kárt ne tegyek, íróasztalom mintegy tizenöt év előtt mindenféle gipsz-alakokkal raktam tele. Ha tehát valamely méltatlan bántódás következtében aztán fölingerültem, annyi önuralmat birtam összeszedni, hogy fölzaklatott indulatom rögtön ne törjön ki, hanem bevárja, míg a gipszalakok szemeim elé kerülnek. Ekkor aztán egyiket-másikat nyakánál megragadva úgy vágtam a földhöz, miként ezer darabra tört. A rombolás ily munkái aztán lecsillapították véretem s higgadságomban kacagtam saját hőbortosságomat, mely megnyugvást ily esztolen eszközökben keres; később azután ezen rombolásról is leszoktam, s hálásan kell bevallanom, hogy vérmérsékletemnek ha nem is átalakítását, de legalább azt, hogy kitöréseimen legtöbb esetben uralkodni tudok, szelid női jellem befolyásának köszönöm.

Ingerlékeny ember nagyon sok van s ezen ártalmas indulatukat fölpezsdülésüknek nem zabolázása kétségkívül idő folytán még fokozza. Ilyeknek nem tanácslom saját példám követését, hanem igen is azt, hogy orvosszóval nevetségessé voltán kacagjanak s józan észszel, rombolás, sértés, kifakadások nélkül igyekezzenek önuralomhoz jutni, kivált pedig szóbeli vitáknál fölpezsdülésük első pillanatában igyekezzenek vagy eszükre térni, vagy pedig legalább annyi erővel birni, hogy a vita színhelyéről rögtön távozzanak s mielőtt egyet nem alszanak, sem élő szóval, sem levélben ne válaszoljanak. Meggyőződésem, hogy durva levelek, — melyek irásáért minden művelt ember pirulhat, — csak ily haragos fölgerjedésben szülemenek és soha sem jönnének létre, ha szorzóik a le-

velek szándékolt megírása előtt egy éjtel nyugodt álomban töltöttem.

Jellemem egyik vonása fejlődésnek okait s átírdomítása körüli küzdelmeimet előadván, ismét visszatérek első gyermekkorom azon környezetére, mely kedélyemre nem muló élénk benyomást gyakorolt.

Miska bácsi, Gizella barátném s öreg kisasszony nagynéném mellett legélénkebben áll előttem főszolgabíró nagybátyám háza, melyet sokszor olyannak képzeltem, a milyen lehetett az Ábrahámé és patriarcha utódjaié. Velünk csaknem átellenben lakott s nem mult ol nap, hogy én ne lettem volna ott, mert az öreg ur nagyon szeretett, a mit nem tudom mivel érdemeltem meg, talán azzal, hogy mindenről kérdezősködtem s mindenbe belékottyantam füres megjegyzéseimmel.

Az illető járás főszolgabírósága ősidők óta mindig ezen családban volt s bár, miként másutt, szabad választásnak volt alávetve, mégis apáról fiúra szállott az, mert a nemességnek eszébe sem jutott bizalmával mást megtisztelni, mint őket, kik már hagyományosan készültek e tisztségre. Ily módon a restaurációk miatt nagybátyám családja nem is jutott tönkre, hanem szépen megőrizte ősi birtokait s azzal együtt függetlenségét.

Azon idők szerint, melyekre jelen elbeszélésen vonatkozik, a család feje az öreg Ferkó bácsi volt, mintegy nyolczvanéves, óriástermetű, (nekem legalább olyannak tetszett,) egyenes testtartású, övig érő fehérszakálú, mozdulataiban kiséaggastyán, ki korán kelt, pontosan végezte hármashivatalos terheit, mert az érseki nemeseknek is városkánkban volt széke, a mellett ő volt adminisztrator azon sajtáságos uradalomnak, melyről „Tarka könyv“ czimű novelláimban „Egy gazdátlan kastély“ czim alatt szólottam: jó ízű evett, ivott, mindennap kisétált félóránnyira eső szőlőibe s talán negyven év óta soha sem vacsorálván egyebet két hig tojásnál, mindig korán feküdt le.

A család második tagja volt a „fiatal“ Ferkó bácsi, az öreg ur özvegy fia, ki már szintén lehetett mintegy ötvenöt éves. Haja szürke, rövidre nyirt szakála azonban neki is hófehér vala. Atyja életrendjét ő is mindenben követte, kinek nemcsak az ősi vagyonban, a főszolgabíróságban, a nemesi széknél s az adminisztrátorságban, hanem hosszu életkorában is mindenki örökösül tekintette, bár ez utóbbiban csalódtak. Most még csak a gazdaságot és saját anyátlan gyermekeit kormányozta, üres idejét pedig latin klasszikusok s a nem nagyszámú magyar művek olvasásával töltötte.

Következtek ezután a fiatal Ferkó bácsi gyermekei, kik közt legidősebb Thekla; ez szegény lehetett akkor mintegy huszonnégy éves s tökéletesen örült vala. Különbösen csendesen viselte magát, jól élni szeretett s a házra hajlandó volt. Betegsége abból állott, hogy sokszor hónapokon át egyetlen szót sem lehetett belőle kivonni, előzékenységekkel szemben haragosnak mutatkozott; ha nem kellett megjelenie a közös étkező asztalnál, szobájába zárkozott, ott új ruháit ezer apró darabokra vágdalta s abban üzte leleményességét, hogy ezekből ismét ujakat varrt. Midőn azonban közelgő vihar előjelei mutatkoztak, ha felhők tornyosultak az égbe, egyszerre nyomasztó meleg lett a lég s hirtelen támadt orkán után beállott a szélesond, olyankor Thekla néném kikelt magából; kirohant szobájából a szabadba s láthatlan alakokhoz harsány, érthetlen szavakat intézett. Testvérhuga és öcsese azon-

ban minden körülmény közt tudtak vele bánni s oly szeretettel, oly gyöngédséggel bántak vele, miként édes atyjuk halála után neki engedték át koránál fogva, hogy némán vigye a ház honneurjeit.

Édes anyja tejláz következtében tébolyodván meg, azt tartották, hogy betegségét az anya-tejvel szívta magába s ezért gyógyíthatatlannak is hitték. Én mindig féltékenykedtem Thekla nénihez s még azután két évtized mulva sem birtam leküzdeni vele szemben elfogultságomat, mi mindannyiszor meglepett s meglep, valahányszor örültekkel kellett s kell érintkezniem. A megsemmisülés eszméje rám nézve mindig nagyon leverő s miként a halálban, úgy az örültben az ember nemesebb lényét, szellemét látom megsemmisülni, legalább e világra nézve.

A második leány Ilka volt, azon korban, midőn „a virágnak megtiltani nem lehet, hogy ne nyíljon.“ Regényeket gyakran olvasott s ha barátnéi nála voltak, olyankor főnhangon. Én nem ritkán ott maradtam a szobában, ha megkezdődött a felolvasás s a leányok által figyelembe sem véve, hallgattam mind a regényeket, mind beszélgetéseiket, melyeknek természetesen egyikét sem értettem. Egy különös szót azonban eszemben tartottam s a mint háza értem, rögtön kérdeztem anyámtól:

— Kérem, mit tesz az: férj?

— Hát hol hallottad te ezt a szavat? (Akkor a közbeszédben általán még csak „uram“-ul omlították a férjet.)

— Az Ilkákéknál hallottam: sokat olvastak róla, aztán sokat omlegették, hogy majd mit tesznek, ha nekik is lesz férjük.

Ilka nénémnek lett is és pedig igen derék férje, ki miután az „öreg“ Ferkó bácsinak főbíróságot viselt fi-unokája is kihalt, s ebben a családnak ezen ága kiveszett, leányágon örökölte a meye bizalmát s szintén megválasztaték ugyanazon járásban főszolgabírónak s ma is, mint ilyen működik.

Az a fi-unoka volt a „fiatal“ Ferkó bácsi harmadik gyermeke s azon idők szerint Pesten első-éves jurista, ki azonban minden sátoros ünnepet és vacációt otthon töltött. Tizenhét-tizennyolcz éves lehetett s valahányszor haza jött, annak mindig nagyon örültem, nem mintha játszótársammá degradálta volna magát, hanem mert engem igen nagy kegyekben részesített. Keresztnevére Józsefnek hívták, mi azonban csak Pepkónak neveztük.

Volt ugyanis Pepkónak két számar: az „öreg“ meg a „fiatal.“ Ez utóbbi vele egy évben született, hanem mikor született az anya-szamar? azt nem tudom. Az öreg Ferkó bácsi azt szokta tréfásan mondani, hogy ez az anya-szamar van annyi idős, mint a helybeli esperest; mivel pedig ez a tisztelendő ur már agg férfi vala, meggyőződéseim szerint Pepkónak anya-szamar halhatatlan volt.

Vágyaim mindig ezen két számar körül kóvályogtak; velük kocsikázni, rajtuk nyargalászni ohajtottam. Ha Pepkó nem volt otthon, a szamarak nyugalmi állapotba helyeztetek s hátul a béres-udvaron heverésztek vagy a szérűn huzgálták szabadon a kazlokat s minthogy mindenkire rugtak, a ki gazdájukon kívül feljűk közeledett, azért vágyaim csak sátoros ünnepeken vagy vakációkkor teljesülhettek.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Augusztus 23-dikán.

Pest mint az egész világ találkozási helye. — Szent István ünnepe. — Pest ünnepi arca. — A körmenet. — A sikló és lánczhid elleni rohamok. — A nemzeti színház az új idényben. — Mért nem házasodik a sógor? — A lövész-ünnepély. — Lengyel sas. — A fürdőkről. — A belga királynő Fűreden. — A legmagasb uraságok. — Napoleon és Eugenia mint csuda tevők.

Volt zaj és vendég elég; az utcákon csak úgy hemzsegett az idegen népség.

Budapest néhány napon át egészen nagyvárosi kinézéssel bírt, s a vendéglők arany napokat éltek. Minden szobára öt-hat vendég jutott. Az egész világ Pesten látszott egymásnak találkát adni.

Szent István ünnepét már sok év óta nem ünnepelte oly nagy tömeg, mint az idén.

A néptorlódások és hullámvadások a legtávolibb részekig elhatoltak, mi igen természetes, minthogy a pestieken kívül mintegy 30—40,000 idegen lepte el az utcákat és közhe-lyeket.

A két főváros ünnepiesen fölperverzte magát. A közép-ületeken, a dunai kikötőkön és gőzhajókon lobogók longtek. A Duna lobogó-erdőjével pompás látványt nyújtott.

A tömeg özönzése már kora reggel megkezdődött és tíz órára megtöltötte Buda várát.

Az egyházi szertartást a herczeg-primás végezte fényes segédlettel.

A körmenet tíz órakor indult meg, elől a budapesti czéhek és egyesületek zászlóival; a tisztelet-kíséretet a budai és pesti honvédszászlóaljok képezték.

A menet különben ez évben nem volt oly fényes, mint egyébkor; a főurak aranybogláros csoportja elmaradt, s az e napra várt új korona-örséget sem láthattuk. Az ereklye-szekerényt régi gránátosok körözték óriás medve-bőr süvegekkel.

A miniszterek közül Tóth és igen természetesen, Pauler voltak jelen, s Gajzágó államszámvevőszéki elnök.

Az egyházi szertartás és körmenet alatt a Gellért ágyui egyre szóltak. Mindez a harangok kongása és a zenekar játékaival egészen felizgatta az ember idegeit, — de a kedélynek vallásos hangulatát kevésbé emelte.

Az ilyen szertartásokhoz tán jobban illenek a néma csend.

A szertartás féltizenegy óráig tartott, midőn a tömeg rohamos tolongással oszlott szét. A tolongás a Ferencz-József kapunál oly nagy volt, hogy több ájulás és eltírás fordult elő. Az együvé tartozók egymástól elsodortattak, s több nőt láttunk, kik sirva keresték gyermekeiket. Elég hiba, hogy oda vitték őket, de még nagyobb, hogy a körmenetet Buda szűk utcái helyett nem Pest tágas téerein tartják.

A sikló-kocsik valóságos rohamot állottak ki, s századrészét sem voltak képesek leszállítani az ostromlóknak, pedig e napon kettős vonat járt. A közlekedő vonatok száma e siklón 602-re rugott, melyek összesen 18,064 személyt szállítottak.

A lánczhidat pedig szintén oly roppant tömeg borította, hogy egy pillanatig inogni látszott az erős szerkezet.

Nem róható meg elég szigoruan, hogy egyszerre ily roppant tömeget bocsátanak rá.

A vas-szerkezet roppant terhet bír ugyan, de ez mégis valóságos kihívásnak látszott.

A lánczhidon átkeltek számát — talán egy kis tulzással, 90,000-re teszik.

A délután a multságé volt, minden köz- és kirándulási helyen kétannyi ember volt, mint a mennyi tulajdonképen benne megfér, s a Margit-sziget és városerdő vendéglői az elő-nyár kellemetlen időjárásáért ez egy napon bő kárpótlást nyertek.

Csak a színházaknak nem jutott közönség.

Sem a budainak, sem a pestinek.

Pedig a nemzeti színházban Bánk-bánt adták, s ha másért nem, már csak Felekyné (Melinda) és Komáromy (Tiborc) szép játéka is nagyobb közönségre lett volna érdemes.

A színháznak különben érdekes hete volt.

Az első operai előadás a „Hugenották“, különösen felkötötte a közönség figyelmet már csak azért is, mert benne mindkét primadonnánk közreműködött. Pauliné bájos királynő volt, s sok bravourral énekelte kecses dallamait. Balászné pedig erőteljes gyönyörű hangjával és szép játékaival nyerte meg a nagy közönség tetszését.

Balázs Sándor kis vigjátéka: „Mért nem házasodik a sógor?“ kivált második előadásakor, midőn megerősítve adatott, jóízűen megnevettette a közönséget. S egy ilyen kis darabnak más célja sincs.

A lövész-ünnepély szintén e héten folyt le vidámul és a megállapított program szerint. Nagygyűlésüket a reáliskola termében tartották. Ez is igen látogatott volt, s számos vidéki egyesületen kívül pár külföldi egyesület küldöttsége is meglátogatta. Legérdekesebb volt ezek között a krakkói lövészegylet, mely pompás nemzeti öltönyben jelent meg és becses ajándékot nyújtott át.

Ez egy lengyel sas ezüsből, fején arany koronával.

A gyűlés roppant lelkesedéssel fogadta az igazi testvéreinket.

A küldöttség vezetője lengyel nyelven beszélt, mert mint mondá, magyarokhoz németül nem akar szólni.

A gyűlést már csak ősi szokásból is áldomás és lakoma követte, melynek folyama alatt vidéki és külföldi lövészegyletektől számos üdvözlő távirat érkezett.

Este Érezhegyi főlövész-mesternél fáklyás-menet tisztegett, hol Camperlik Döme pesti kereskedő és Besze János szónokoltak.

Másnap megállapították a lövészszövetség központi bizottságát, melybe 8 pesti és hét vidéki tag lön beválasztva.

Hogy ez élénk hétből a vendéglősökön kívül a közuti vaspályának jutott a legnagyobb nyereség, talán mondanunk sem kell. A minden irányban járó kocsik mindig zsufolóság

telve voltak, s a kocsik száma még elégtelennek bizonyult.

Mindebből láthatják nagyságtok, hogy mi „boldog pestiek“ e héten elég vigan éltük világunkat, — de azért ne irigyeljenek bennünket, mert inkább nekünk van okunk önöket irigyelni az üde levegőért és árnyakért, mert itt a hőség már kiállhatatlan.

Most igazi vidám élet tulajdonképen csak fürdön van, s hogy ennek daczára a fürdői multságokról, bálokról és kirándulásokról nem beszélünk önöknek, ez csak azért van, mert nem akarunk vágyakat ébreszteni, s önmagunkat is bosszantani.

Azt azonban, hogy a belga királynő József főherczeggel és Clotilde főherczeg-asszonnyal a napokban Balaton-Füredre rándul, már csak azért sem hallgatjuk el, mert ily megtiszteltetések hazai fürdőt igen ritkán érnek.

A „legmagasb“ uraságok külföldi fürdőkben szokták a nyarat tölteni, holott csupán egy-két napi látogatásukkal is képesek lennének egy fürdőt divatba hozni és felemelni.

Szja, ez a kor a reclameok kora! Miért nem utánozzák többi fürdőink is?

Napoleon és Eugenia neveivel még ma is csudákat lehetne művelni.

s. r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A király születésnapját) mindenféle nagy ünnepélyességekkel ülték meg. Az állami és városi középületeken zászlók lengtek s a dunai gőzhajók is fel voltak lobogózva. Hajnalban 24 ágyulövés döngött a Gellérthegy erődjéről, mire valamennyi laktanyában zeneriadót futtak s a zenekarok végig vonultak az utcákon. A tervezett diszszemle a vérmezőn elmaradt az esővel fenyegető időjárás miatt, de e helyett délelőtt 10 órakor a budai helyőrségi templomban fényes nagymise tartatott, melynél Gablenz b. lovastábornok, valamennyi tábornok stb. részt vett. A templom előtt felállított József ezredbeli zászlóalj adta a tiszteletlövéseket, melyeket a gellérthegyi ágyuk ismét 24 lövéssel viszonzottak. — A budai várplébánia-templomban tartott istenitiszteleten részt vettek a miniszteriumok s egyéb főhivatalok, helyhatóságok, egyetemi oszloposok stb. A pesti plébánia-templomban tartott isteni tiszteleten részt vettek a legfőbb bíróságok tagjai stb. — Gablenz L. főhadparancsnok a Margitszigeten fényes bankettet adott, melyre a vendégeket Budáról külön gőzös vitte a szigetre. Az első poharat a házigazda emelé a király egészségére, melyre a budai József-bástyáról 24 ágyulövessel válaszoltak.

✦✦ (Az országos magyar gazdasszonyok) egylete az idén hatodszor lép ki ama térre, melyen a helyes és okszerű gazdasszonykodást a nemes verseny sorompói közé szólítja, és midőn e kiállításokat rendezzi, mint mindig, úgy az idén is azon kötelesség-örzetéből indul ki, melyre a hazai ipar fejlődése, a házi gazdasszonykodás helyes iránya, s okszerű kezelésének torjlesztése s megkedveltetése végett vállalkozott. A kiállítás 1871. október hó 15-dikén délelőtt 9 órakor a nemzeti muzeumban nyitattik meg, s naponkint délelőtt 9 órától délutáni 5 óráig nyitva marad. A kiállítás október 23-dikig tart bezárólag. A kiállítás tárgya minden, mi a gazdasszonykodási iparhoz tartozhatik; női kézi-munkák, mindennemű gyümölcs, konyhakerti növények, s vadon tonyészó tápnövé-

nyek, eczetek, szörpök, szeszek, kenyerek, kalácsok, nyers tésztaneműek, husfélék eltarthatón feldolgozva, friss tej s annak feldolgozása, szappan stb., továbbá gazdasszonykodási s a házi iparhoz szükséges eszközök és gépek, (varrógépek, manglek, vasalók stb.) A kiállítandó tárgyak legkésőbb folyó évi október 13-dikig a rendező bizottmánynál a muzeumban bejelentendők. Később beérkezett tárgyak nem jöhetnek nyomtatás alá s így a lajstromba föl nem vétethetnek. A kijelentésben megnevezendő a kiállító neve, a kiállítmány leirata, s oladó-e a kiállítmány? Az így előre bejelentett kiállítandó tárgyak október 12-dikén küldendők be ily czim alatt: A kiállítást rendező bizottmánynak a nemzeti muzeumban. A kiállítás a közönség számára 10 kr. belépti díj mellett nyitva lesz. Ugyannyi lesz egy sorsjegy ára.

✦✦ (A képzőművészeti társaság vándortárlatainak) elseje, mint már említettük, Aradon rendeztetett. Szerdán e hó 16-án nyitattott meg az aradi megyeház első emeleti nagytermében s naponkint reggeltől estig látható. Az „Alföld“ így ír a tárlatról: „A mily örömmel és köszönettel vesszük, hogy épen városunk az a hely, hol a nevezett társulat az első vidéki képzőművészeti társaság kiállítását rendezni jónak látta; másrészt ép oly kevéssé akarunk vagy volna is okunk kételkedni az iránt, hogy közönségünk, melynél a műzslés nem csekély fokon áll, s mely a művezetek iránt érdekeletlenséget nem igen szokott tanusítani, a most kínálkozó alkalmat sem fogja használatlanul elmulni engedni. A képtárlatban kiállított festmények úgy vannak megválasztva, hogy nemcsak kiknek még talán egyáltalában nem volt, hanem azok is, kiknek nagy városokban elégszer volt alkalmuk ily kiállítást megtekintni: sokat nyernek, és illetőleg semmit sem vesztenek, ha azokat megnézik.“ Kétségkívül a többi vidéki városban is hasonló érdekeltséget fognak tanusítani e vándortárlatok irányában.

✦✦ (A hunyad-megyei nőegylet) a folyó őszen meg fogja nyitni elemi nőnevelő intézetét Déván, mi az érdekeltek tájékozása érdekében azon megjegyzéssel hozatik a közönség tudomására, hogy a növendékeknek az intézetbe leendő felvételét illető feltételek később fognak közzé tétetni. — Barsay Lászlóné, báró Bruckenthal Antónia.

✦✦ (Paur Iván) archaeologunk Sopronyól már több hét óta a budai fürdőköt használja. Paur Iván ur különben a gróf Széchenyi-nemzetség történelmileg is gazdag levéltárának tárnoka levén, gróf Széchenyi Bélának azon megbizását is magával hozta a fővárosba, hogy itt gróf Széchenyi István összes munkái- és iratainak kiadására megkivántató előkészületek iránt Török János országos levéltárnokkal egyetértve javaslatot állapítson meg.

✦✦ (Azok, kik életmentési jutalmakért folyamodtak) a belügyminiszteriumhoz, ebbeli kérvényeiket az életmentés megtörténte után csak nagy későre szokták beadni, úgy hogy e miatt gyakran a tényálladék már ki sem puhatolható, s így az illetőket el kell utasítani. Hogy tehát mindazok, kik az életmentés mindenkor jutalmazást érdemlő tényét véghezvieszik és a jutalomra igényt tartanak, jövőre attól el ne ütössenek, a belügyminiszterium rendeletileg meghagyta, hogy ozentul a jutalom iránti folyamodvány mindig az életmentés napjától számított 4 hét alatt benyújtandó.

✦✦ (A lippiki iblany-fürdőről) írják: Forrásainak alig van párja, de a csinnélküliség és gondatlanság is páratlan, mely e fürdőt jellemzi. Egy valaki, a ki ott nomrég megfordult, a következő rajzot írja e fürdőről: Mindenek előtt csodálatos, hogy a férfi és női tükörfürdők részére csak egy szolgálta van, s

a nőket is — férfi szolgálja. Az iblany-fürdőket csak bizonyos ideig szabad használni, de a fürdőkben nincs óra, míg a zseb-órak a jodgöz hatását nem állják ki. Az ablakok ajtók mindeütt oly dudvás állapotban vannak, hogy az ablak-keretek eltörnek a kézben, ha azokat valaki botenni akarja. A vendéglő roppant drága, a park el van hanyagolva s a fürdővendégek azzal mulatnak, hogy, — szobáikban egereket fognak! Igen kellemes dolgok!

•• (Mint értesülünk), a pénzügyminiszterium a megbukott pest-fümei hajóépítő társulattól 37,000 frton egy gőzkompot vett, melynek rendeltetése lesz, Pest alsó részén a mészáros-utca és sáros fürdő között a közlekedést közvetíteni. A közlekedési miniszterium megtette a szükséges intézkedéseket, hogy a gőzkomp megindíthatásához szükséges part-épitmények lehető gyorsasággal befejeztessenek. Ezen gőzkomp különösen nehéz terhek és lábas jószág átszállítására fog szolgálni, s minden 5 perczben egyet fordul. Terhek ezen-tul a lánczhidon nem lennének szállíthatók.

•• (Fáy-András háza.) A kalap-utczában mult hétfőn kezdtek meg ama régi, emeletes ház lerombolását, melyhez sok szép irodalomtörténeti emlék van csatolva. Ez a Fáy András háza volt, melynek helyére jelenlegi tulajdonosa: özvegy Fáy Gusztávné disza, két emeletes házat épített. A várostól szép kegyelet volt, hogy hétfőn az „öreg házat“ Simonyi Antal által lefénnyképezteté örök emlékül. Abban lakott Fáy András folyvást egész haláláig! Ott irta műveinek nagy részét, ott tervezé a takarékpénztárakat, s ott gyűltek össze majdnem naponkint az irodalom jelesei. — Ez a ház és az ő főtí szöllője, hol sok jó bor mellett Vörösmarti „Főtí dal“—a is termett, sokszor látták együtt az 1825-től 1848-ig Pesten élt magyar írókat és művészeket. — S még azután is, egész az öreg ur haláláig minden Andrásnapkor összegyűltek nála az életben maradt régi ismerősök s a fiatalabb-tisztelőkből sokan, hogy üdvözöljék a jeles veteránt s a szives magyar házigazdát. A képzőművészeti társulatnál — mint halljuk — egy jó arczképe van most kitéve, s mivel eladó: figyelmeztetjük rá tisztelőit. A takarékpénztáraknak, melyeknek első meghonosítója ő volt, versenyezve kellő sietni ez arczkép megszerzése végett.

•• (A daláregyesület) vasárnapi közgyűlése a zenede termében Királyi Pál elnöklete alatt elhatározá, hogy a jövő évi nagy dalárünnepet augusztusban Nagy-Váradon tartja, s ez ünnep diszelnökévé Tisza Kálmánt választá. Az ünnep rendezésének művészi részét a központi választmány, a gazdaságit pedig a nagy-váradai daláregylet veszi át. Verseny-négyesre ismét pályázatot tűznek, de a szöveget ezuttal a pályázók maguk választják. A daláregyesület eddigi bevétele 19,213 frt 41 kr. A gyűlés köszönetet szavazott Királyi Pálnak, ki nehéz viszonyok közt is igen jó sikerrel vezeté az egyesületet.

•• (Gr. Szirmay Alfréd), bessenyoi lakos mult évi november 23-dikán a borsodi megyei törvényszék által bizonyos kihágások miatt 3 havi börtönre ítéltetett. A legfőbb ítélőszék ma délelőtt tartott ülésében megerősíté az elsőbírószág ítéletét azon megjegyzéssel, hogy a gróf urnak fogság ideje alatt a szesz italok élvezetétől szigoruan tartozkodnia kell. Csak!?

•• (Hugo Károly), a költészet fejedelme s a civilizáció papája, Baden-Badenből a következő felhívást intézi az öt világrész lakóihoz: A Napoleon napon, 1871. Ma négy éve történt, hogy Salzburgban a bünbánó, mindon oldalról szorongatott Napoleont egy kibékítő költeménnyel fogadtam, mely

oly nagyon meghatotta a fellázadt osztrák kedélyeket, hogy a két császár között nemcsak közeledés, de szövetség is létesült, mi egyedül az én érdemem. Az ennek folytán ismét döllyfössé lett francia császár megtagadta tőlem az ígért jutalmat s az által kétszeresen kompromittált. Ma egy éve van azonban, hogy én, alig hogy a háboru két hétig tartott, ama hálátlan és döllyfős Napoleont egyik költeményemben megátkoztam, s öt örök időkre megbukottnak előtüntetém, mi az osztrákok kedélyeit annyira megfélemlité, hogy senki se mert kilépni az akkor még mindig látszólagos, habozó, általam fel-talált semlegességből, mi által a háladatlan — aztán igazán megbukott. Mához egy évre az önfeléd világszarnok bizonyára be fogja látni, hogy semmi sem valóban nagy és állandó a földön, mint az igazi nagy költő és semmi sem csalhatatlan, mint e költő átka. Ti fejedelmek, okuljatok ezen! Baden-Baden, augusztus 15-dikén, 1871. Hugo Károly, a költészet fejedelme. Ehez aztán nem kell magyarázat!

•• (Amerikából) tömegesen rándulnak jelenlog át Franciaországba, hogy Páris romjait láthassák; így Washingtonban átlag véve 60, Uj-Yorkban 90 és Baltimoreben 35 utlevelet állítanak ki naponkint. A nagyobb városokban óriási falragaszok borítják a falakat, homlokukon e szavakkal: Páris! Páris! Páris! alább pedig egyik-másik égő párisi középület rajzával. — Egy chicagói kéjvonat-rondező eme figyelmet gerjesztő jelentéssel fűszerezte felhívását: „A társaság Párisban több ablakot bérelt ki, hogy az utazók szemtanui lehessenek a commune-tagok kivégeztetésének.“ Szegény Páris!

•• (E napokban) a Margitszigetről jövő gőzösön egy ismeretlen férfit oly különös magaviseletet tanusított, hogy az utazók — látván, hogy az illető elmebeteg — jónak látták őt a kapitányi hivatal elé vezetetni. Itt kitünt, hogy a férfi-kora teljében lévő elmebeteg Plichta Károlynak hívják és Nagy-Kanizsára való, hol saját nyilatkozata szerint szállásolási biztosi hivatalt visel. Miután különös magaviseletét a kapitányi hivatalban is folytatta: szegény a Rókus-kórházba szállíttatott.

•• (A budai színház) belsejében történt javítások, újítások már be vannak fejezve. A nézőtér 10 uj földszinti páholyt és 40 uj zártszéket alkalmaztak. Ezzel a földszint lett most kisebb. A nemzeti színház igazgatósága már megkereste a budai tanácsot, hogy a szerződés értelmében a színház külsejének javítását mielőbb eszközöltesse, hogy az előadások a kitűzött időben akadálytalanul megkezdhetők legyenek. — A nemzeti színház népszinműi pályázatára augusztus 16-kaig 11 pályamű érkezett be, tehát a számbeli eredmény olég sikeresnek mondható.

•• (Rózsás napló.) Nagy-Szalontán Sántha István, takarékpénztári hivatalnok Kenyeres Mariska kisaszszonyt jegyzé el; — Kolozsvárt pedig dr. Jenei Viktor, székelyudvarhelyi igazgató-tanár Szontes Róza kisaszszonyt. — A „Családi Kör“ 33-dik számába Halász Mariska urhölgy Baráti Ferencz ur általi eljegyzéséről szóló közlömény oly tévedés folytán került, melyben semmi részünk.

•• (Vegyes hírek.) Királyné Ö Folsége elfogadá a Mária-egylet védnökségét. Ez intézetben, mely szegény cselédek menhelye: szegény árvákat jó cselédekké, sőt 12—13 éves lányokat ügyes háziasszonyokká is képeznek, tanítva nyelveket, zongorát, kézimunkát, stb. A magyar nyelvvel különös gondot fordítanak, a mint illik is egy magyar intézethez, kivált olyanhoz, mely szeretett magyar királynénk pártfogása

alatt áll. — A belga királyné fivérével, József főherczeggel, jövő pénteken meg fogja látogatni a Margitszigetet. Este pedig a nemzeti színházat, hol a megállapított repertoire megváltoztatásával a belga királyné óhajára Hunyady László fog adatni. — A budai gőzszikló fennállásának ideje óta (1870. márczius 2.) 210,300 kettős vonaton 3,780,783 személyt szállított. — Fóthon gróf Károlyi István kastélyába tolvajok törtek be, s több értékes holmi közt a gróf koronázási diszruháit is ellopták. — A bécsi polgármester a helytartó leiratára, melyben a választók új összeírásával bizatott meg, a „W. Tagblatt“ szerint azt felelte, hogy az egész eljárást alkotmányellenesnek tartja s nem nyújt ahhoz segédkezet. — A csömöri ut mellett építtetni szándékolt 100 ház ügye, eddig köztudomás szerint azért volt elhalasztva, mert a szabályzó vonalra és ezen telekterületre nézve még nem volt szilárd megállapodás. A közmunkatanács most bejelenté a városi tanácsnak, hogy az illető consortium által kivánt vonal elfogadtatott s a kérdéses 100 ház fölépítése ellen semmi ellenvetés fenn nem forog. — Sz.-Endre mellett Nagy-Körön téglagyárat építenek. Az ottani ásatások alkalmával az agyag földben egy férficsontváza akadtak, fején egy koronatorédkkel, ujján aranygyűrűvel. Mellette fegyverzet-maradványok is találtattak, azonfelül egy harszi mén csontváza nyereggel és kengyellel s egy vadászeb csontváza. Több régi érmet is leltek s a munkálatok folyton új meg új (azaz, hogy régi) tárgyakat hoznak napvilágra. — A budai Dunapart szabályozása már szeptemberben kezdetét veszi. A magyar királyi dunaszabályozási felügyelőség értesére adta a budai tanácsnak, hogy a budai parton legközelebb kezdetét veszi a czölöpölés és a beton alap lerakása. Egyelőre a budai parton a hid fölött s a hid alatt 190—100 folyó ölnyi part fog szabályoztatni. A felügyelőség felszólítá a várost, hogy szeptember elsejéig távolítsa el a part ezen részéről minden hajót s küldjön ki akkorra az említett partrészek bejárására egy külön szakbizottságot. — Női életbiztosító intézet alapíttatik Londonban, melynek egyik alapszabályi határozata az, hogy az intézetben csak nők alkalmaztassanak a hivatal-állomásokra. — Brelicz Iván, a magyar északi vasut és a salgó-tarjáni kőszénbánya alapítója, Ungvár és Munkács közt hatalmas kőszénrétegekre akadt, melyeknek turzása már is megkezdett. E siker ismét oly bánya-iparnak veti meg alapját, melynek a legszélesb körü jótékony hatást kell viszonyaink közt előidézni. — Hirlik, hogy az előpataki birtokosok Zsigmondi Vilmost fel akarják kérni, miszerint. Előpatakon egy artézi kut furását vállalja el. — A magyar gyermekkatona ság pesti legiója 19-én Rákos-Kereszturra kigyalogolt s tüzérségi lövésgyakorlatok után estére visszatért. A legközelebbi fűrasztó gyaloglás szombaton fog megtartatni. Ilyen esetekben a legénység el van látva hideg ételekkel. A gyaloglásra képtelenné lettek a sereget követő 2—3 bérkocsira tétetnek föl, s nagyobb hadi-gyakorlatoknál katona-orvos is van melléjük rendelkezve. — Budánalól a Dunaparton fekszik a nádorkert, régi fáival s kellemos ültetvényeivel. Ez mindig a nádoroké volt, s még midőn Albrecht főherczog vitette is belőle a gyümölcsöket, figyelmoztették, hogy ő nem nádor. Többé azonban aligha lesz valaki nádor, onnélfogva igen helyes a „Hon“ amaz indítványa, hogy közkertté kollono alakítani, rondes gőzhajó-járatokkal. — Örömmel jelentjük, hogy gr. Vay Dániel a szt.-györgy-ábrányi községi iskola javára 1000 négyszögöl telket adományozott. A kálló-somjéni közbirtokosság

a végrehajtott tagosítás alkalmával, községi iskola-vagyonul 30 hold földet adott, többet, mint a mennyit a népoktatási törvény értelmében adni köteles lett volna.

++ (Halálozás.) Dr. Tormay Károly, a pestvárosi és tolnamegyei ált. kórház főorvosa és igazgatója e hó 19-dikén elhunyt; temetése mult vasárnap nagy részvét mellett ment végbe Pesten. Kitünő műveltséggel bíró férfi volt, őt nem csak szakmája érdekelte, hanem az irodalom és művészet majd minden ága. Azelőtt a színháznak rendes látogatója s az előadásoknak alapos bírálója volt. Hordatott számtalan külföldi lapot, s azok szebb czikkeit kinyirogatva küldé el oly íróknak, kiket ismert. A forradalom alatt a honvédsereg egyik törzsorvosa volt, később Pest közegészségügyi ügyei körül szerzett érdemeket, mint főorvos, s különösen tanulmányozá a kolerát, melyről igen érdekes könyvet is adott ki. Ilyenmü munkáiért külföldi társulatok is megtisztelték azzal, hogy tagjaikká választották. Munkásan, tevékenyen élt. Béke hamvaira!

— — — — —

Gazdasszonyoknak.

Aszalt őszi baraczk.

Az érett és szép őszi baraczkot meghámozzván és kétfelé vágván, aszaló deszkán meleg kemenczébe kell tenni. Ha szép barnára megaszalódtak, ki kell venni, ujjaink között laposra nyomkodni, kettőt-kettőt egymásra tenni, így vastagra főzött czukorlébe mártogatni és újból a kemenczében megszáritani. Ezután még egyszer mártsuk czukorba és újból szárítsuk át a kemenczében. Ez meglevén, finom porrá tört czukrot hintünk reá, és katulyában elteszszük.

Birs-szeletek czukorban.

Két font érett birsalmát hámozzunk meg, vagdaljuk négyfelé, vegyük ki a magházát és főzzük meg a következő lében: egy meszely viz, ugyanannyi eczet, két font czukor és egy kis citromhéj, forrjon föl jól, ebben főzzük puhára a birsalmát, szedjük ki, hagyjuk meghűlni, tegyük széles száju üvegbe, a levét pedig öntsük reá, azt természetesen előbb sürrüre hagyván beforrni.

Zöld babot télire eltenni.

A gyenge babnak leszedvén fonalait szokás szerint el kell vagdalni és sós vízben megfőzni. Leszürve a vizet róla, azonnal friss hideg vízbe kell áztatni, onnan egy fél óra mulva ki kell venni, deszkákra rakni, hogy megszáradjanak, és csak azután széles száju nagy üvegekbe rakni, de úgy, hogy három ujjnyi üresség maradjon az üvegben. Ezalatt egyenlő mennyiségű vizet és eczetet fel kell forralni, kihülve a babra önteni, és vagy felolvasztott tiszta zsirt önteni a bab tetejére, vagy hólyaggal bekötve egy negyedóráig gőzben kifőzni. Használat előtt néhány óráig friss vízben át kell áztatni a babot.

Divattudósítás.

Szélesend uralkodik ez idő szerint a divat-világban, minek még ujtásokon törni a fejeket, mikor legjavában élvezhetni még a nyári ruházat

szépségét. Néhány borulatos szeptemberi nap, mely a szobába szoritandja a divat nagy hatalmasságait, elegendő lesz arra nézve, hogy a meglevő anyagból újat, szépet teremtsenek. Az idő szerint fürdőkön, a faluk regényes magányában és a vasutakon szemlélhetni a legszebb divatokat, de azért maradt még nekünk boldog pestieknek is elég a szépből, a mit nézni és leírni érdemes, kivált ha hozzá tesszük, hogy gyakran van alkalmunk olyan öltözékeket is látni, melyek magas urnóikat fürdőre követik, és így mindig „szinvonalan” maradhatunk a kor izlésének. És így kitudtuk, hogy a szürke és fehér szín együttes összeállítás az újabb izlésről tesz tanuságot. Természet után irunk egy ilyen divatos öltözéket.

A világos szürke ruha alján négy sor ugyan olyan színű szürke fodor van alkalmazva, az ötödik fodor fehér tafotából való. A fehér Lenosból készült, elől nyitott tünique szintén egy sor fehér tafota fodorral van körülvéve, e fodor felett egy fekete bársonyszalag látható, a tünique két oldalt fekete bársony-csokrokkal fel van huzva, a négyszögű kivágásu magas derék apró kis fehér fodraival igen izletes öltözéket tüntet elő, a melyhez egy finom szürke szalmájú kalap járult, fekete csipke diszitással és egy halvány thea-rózsabokrétával élénkitve.

A kerek derékig érő gallérok fehér cashemirből, ripsből sat. igen kiegészítő részei nyári öltözékeinknek. Diszitésük finom selyem himzésből vagy selyem rojtból áll.

A hajviseletre nézve mondhatjuk, hogy a felette magas fejek és tapirozott gömbök helyett inkább fonadékokat viselnek hölgyeink, sőt — mint azt gyakran másban is tapasztaljuk — egyik tulságból a másikba esve, a magas hajbodorzat helyett ismét lógva, és aztán hálába csapva kedvelik a haját, nem azon majdnem láthatlan hajszinű hálókba, hanem a vastagszálu barna selyem hálókba. — Hogy ki minő módon viselje haját, az olyan nagy kérdés, melyre azonban minden hölgynek szép érzéke adjon utbaigazító feleletet. Egy alacsony homloku arcához például rozszul illik a homlokba fésült toupé, hanem ezt kifelé kell fésülni, és magasabbra dudoritani, míg a magas homlok a befelé álló két coqué-ot (hajdudor) kívánja meg. Kerek arcokhoz igen jól illik a homlokon felőli vastag hajfonat, míg hosszabb arcokhoz inkább hátrább kell tolni a hajdiszt.

Számrejtvény.

Kalós Peternétől.

- 4, 2. Honunk egyik szép vidéke,
Bor és buza föterméke,
12, 9, 12. Lapályos helyeken keresd,
3, 9, 10. Ha mégy északra, megleled,
10, 7, 5. Afrika egyik folyója,
12, 9, 5, 6. Ez pedig honunk faluja,
10, 6, 7, 5. Élet s halál rejlett ebben,
Hajdan őseink kezében,
3, 4, 2. Nem örülnek a kertészek,
Ha idő előtt jelen meg,
10, 9, 3. Ennek a Bodrogekész fészke,
Bár sok pusztult már belőle,
7, 3, 9. Hogyha ezt megrövidited,
Benne egy nő nevét leled,
5, 1, 9, 10, 6. Szép, hogyha jószág s szelidség
Foglalja el mindig keblét,
1—12. Mint bölcsész, tanár és költő,
Örökre tisztelt marad ő.

Megfejtési határidő: szeptember 20-dika.

A f. évi 31-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Zöld mezőben énekel a pacsirta.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Jánossy Lajos, Bereczk Ilka és Mariska, Löwy Izidor, Brocken Kováts Emma, Báthory Zsigray Istvánné, Hlavács Kálmánné, Sztancsek Vilma, Kosztyik Berta, Moesz Marossy Emilia, Marossy Hermin és Etel, Radó Emma, Szalgháry Józsefné Crescentia, Guba Jánosné, Molcsányi Pozsgay Ilona, Papp Erzsébet, Kiss Lőrinczné, Mátolcsi Ilka, Szedlák Sarolta, Schmidt Fanni, Pethő Antalné, Albert Lilla, Hegedűs Antónia, Tatarek Ida és Hermin, Pap Kovácsik Gizella, Mráz Ottilia, Kalós Péterné, Pap Czike Karolin, Ritter Gabriella, Szmodits Gizella, Bazilides Mindszenti Matild, Jaczkovits Jánosné, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Ivády Nina, Szőnyi Ferenczné, Benedikovics Róza, Tóth Emilia, Vitéz Mariska, Kuncz Klementin, Tormássy Mari, Nagy Krisztina, Pásztelyi Danielovich Emilia, Páal Istvánné, Erdélyi Róza, Kalós Erzsé, Dubányi Róza, Molnár Teréz, Lászlóffy Irma, Zloczky Anna, Suták Michnay Ilona, Horváth Ida, Kászoni Katalin, Simon Lászlóné, Vizkelety Irma, Jóna Jakabfalvay Emilia, Sthymmel Emma, Petrenko Berta, Ambrózy Jusztina, Erdensohn Emilia, Sváby Izabella, Anderkó Mariska, Kováts Julia, Vaszcócsik Ilona, Pap Ilka, Juhászovics Illyásevits Ilon, Szűcs Lajosné, Paczolai Teréz.

A f. évi 30-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Suták Michnay Ilona, Maksay Mária, Kászoni Katalin, Simon Lászlóné, Sthymmel Emma, Petrenko Berta, Erdensohn Emilia, Sváby Izabella, Anderkó Mariska, Kováts Julia, Pap Ilka.

A f. évi 29-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Maksay Mária, Anderkó Mariska, Pap Ilka.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. előfizetőink lettek dijnertesek:

- 1., Csicséri Lilla: Buzgó imák, Vörös Esztertől, 1 kötet.
- 2., Pap Ilka: Hulló virágok, Benedek Aladár költeményei, 1 kötet.
- 3., Sthymmel Emma: A zöld vadász, b. Jósika Miklós regénye, 4 kötet.
- 4., Petrenko Berta: Legujabb zeneművek.

A nyerevények — szives üdvözlőtem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

Dal-Cin Regina arczképe. — E meddő panasz meddig tart még. (Pályamű.) — Miért nem megy férjhez? Elbeszélés, (Pályamű.) — Kórágyon, Tarczali Mikola Lászlótól. — Sikamlós üvényen. (Elbeszélés.) Posta Sándortól. (Folyt.) — Hogyan támad az író. (Irodalmi emlékirataimból.) Szokoly Viktortól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Dal-Cin Rogina arczképe.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

36. SZ.
 Szept. 3-kán.
 1871.

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettest
 foglal magában a lap irányában.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban.

Csukássi Józseftől.

(Folytatás)

E program megvalósítása végett „Neue Bahnen“ című egyleti közlönyt alapítottak, mely az idén hatodik évfolyamát járja.

Jellemző, hogy a német főrend nem lépett föl az ügy érdekében, csak egyszerű polgárnők, kiknek jórészt neveiket sem tudjuk. A kezdetben 50 tagu egyletnek nem állt ugyan módjában institutiókat alkotni, de szervezetében adva volt az eszköz, melylyel agitáljon.

Az értekezletnek, miután már föllépett, élnie kellett ez eszközzel. Elhatározták tehát, hogy a nőképzést és nő-munkát beviszik, ha nem is a pogányok földére, legalább a philiszterek városaiiba. A philiszterség alapeszméje, Richl szerint, politikai erkölcselenség, mely lassankint megmérgez államot és társadalmat. A nőknél e philiszterség lehetőleg még élesebb kinyomatu, mert a hivatalnoki dölyffel még a nőiesség párosul, és ezek szülöttje azon dogma, hogy politikailag és társadalmilag mitsem tenni — valóságos erény.

Másrészt o hamis életnézlet következménye sehol sem lép föl oly ijesztő alakban, mint a német hivatalnoki családok-, özvegyek- és hajadonoknál.

E tünemény-ellenkező oldalát a vagyonos polgári osztályban látjuk, és azon aesthetikai műveltségben, mely számos egészséges gyümölcsöt érlel. Ennek erkölcsi értéket kölcsönözni tán csakis a nők a legalkalmasabbak.

A tetterő erkölcsi erőnek bizonyult. A nők, kik 1865-ben oly bátran léptek föl kezdoményezőkül, Lipésében és

azonkívül mindig több tagot vonzottak körükbe, és vándor-gyűlések tartására határozták el magukat, a melyet legközelebb 1868-ban Braunschweigban, 1869-ben Kasselben tartottak. Mindkét városban nagy volt a lelkesedés, és ez megmutatta, hogy a nők, kik szerény házi körükből kiléptek, sem magukban, sem testvéreikben nem csalódtak. Meg kell említenünk e helyütt Schmidt Aug. kis lipesei tanítót, ki ritka ékesszólással nyeri meg a sziveket; utána Calm Marie kisasszonyt Kasselből, ki az utóbbi gyűlésen a német nőtanítók helyzetét illusztrálta. Schönwasser asszonyt, ki közérdekű kérdésekkel foglalkozik; dr. Goldschmidtét, ki föladatává tevé kimutatni azt, hogy a vagyonos művelt nőknek a társas-élet egyes ágai körül bizonyos kötelmeik vannak. Nemesak egyletek alapítása, hanem azáltal is nemesítőleg volnának képesek sok tekintetben beteg társadalmunkra hatni, ha átvennék azon községi hivatalokat, melyek a nőnem természetének megfelelőnek. Szegény- és gyermek-ápolás, árvaházak, nép- és loánytanodák feletti fölügyelet (a kézi-munkában oktatást adó nőtanítókat is városi tanácsosok vizsgálják,) s a városi életnek sok egyéb ága voltakép a nőket illeti. Azonkívül indítványozta, kérvényezzenek a hatóságoknál reformokat és ezzel azt, hogy a hatóságok állítsanak föl képzőintézeteket és engedjének át néhány hivatási kört nők számára.

Az egylet ennek következtében a szász országgyűléshez kérvényt nyújtott be egy néptanítónő-képezde föllállítása érdekében. A tornászat, az egészségtan előadása, a beteg-ápolás

— mind azt igénylik, hogy a nőtanítók és betegápolók ismerjék egyuttal az emberi testet is.

A szász országgyűlés ez utóbbi kérvényt egyhangulag elfogadta.

Az északnémet gyűlésnél az egylet a nőket posta és távirda szolgálatra kérte bocsátatni, hivatalokra, melyekre a szász kormány már 1866 előtt bocsátotta a nőket, de melyekről a háboru következtében ismét le kelle mondaniok. A szövetségi kancellár, kihez az országgyűlés a kérvényt megfontolás végett áttette, az egyletnek egyelőre kitérőleg válaszolt.

Az általános német nőegylet további működésére nézve meg kell jegyeznünk, hogy hat évi főnnállása alatt négy egyletet alakított: Lipcsében, Braunschweigban, Kasselben és Berlinben. Ez egyletek tendenciáját már nevek mutatja. Az első lipcsei egyletet „nőképzőnek“ nevezték, s e nevével törekszik igazolni, hogy a munkásképző egyletek mintájára esténként összegyűjti tagjait, hol tudományos és művészi előadások által műveli és szórakoztatja az iparilag tevékeny nőket és hajadonokat.

A mozgalom, mely 1865 októberben keletkezett, Németország minden részén észlelhető. A nőkérdés is csak azóta részesül általános figyelemben. A nők történetét Meiners, Klemm, Städelin már előbb megírták és Jung S. Scherr és mások irányzatosan foglalkoztak azzal, de ezek, valamint Büchner Luiza jeles munkája: „Die Frau und ihr Beruf“ kevésbé valószínű ismeretesek. Lewald Fanni idevágó nagybecsű dolgozatain kívül (Osterbriefe) s az 1865 után megjelent művekből ezek nagy számánál fogva csak néhánynak megnevezésére szoritkozunk, mint Ottó Luiza „Das Recht der Frauen auf Erwerb“ (Lipcse 1868) Bischoff, „Die Bewegung auf dem Gebiete der Frauen“ (Bécs 1868.) stb. Mint becses irodalmi adalékokra utalnunk kell az általános német nőegyleti „Neue Bahnen“ című folyóirat évfolyamaira, valamint a „Berliner frauen Vereins Conferenz“-re (Berlin.)

A német mozgalom jellemzésére hangsulyoznunk kell, hogy a német nőírók a nőnemnek eddig sem jogi, sem politikai állását nem érintették.

(Vége köv.)

Emléket kértél...

(Pályamű.)

mléket kértél tőlem, szép leány!
Emlékül néked e verset íram.
Nem fogsz találni benne bókokat,
A költő csupán jó tanácsot ad.

De egy jó tanács, hidd el többet ér,
A sima, üres bókok ezrinél,
Mert a bizelgő, sima bókolás,
Szédítő, hazug beszéd, semmi más.

Szépségedről nem fogok szólni,
Hiszen mit érnek az arc bájai?
A nagy szépség csak hervatag virág,
A melyet a sors néha átkul ad.

Költőt inkább a lélek érdekel,
Szívét a bájnál előbb gyújtja fel,
Reám is lelked tisztasága hat,
Mely oly szeliden hevít, mint a nap.

S a tiszta lélek tiszta szívvel jár,
Mint két ragyogó, meleg napsugár,
Mely az égből száll hozzánk s ide lent
Világít, hevít, életet terem.

De ez az élet téves tömkeleg,
Titkos ösvényit még nem ismered,
Mert eltakarja a sok szép virág,
Melyek közt kigyók leszködnek reád.

Csalódással van életünk tele,
De azért mégis van költészet,
A szerelem, mert, midőn szeretünk,
Az égnek üdve szállja meg szívünk!

Ha még nem szeretsz, majd fogsz egykoron,
De soh'se mond ki könnyen ajkidon,
Mert sokszor jobb, ha az titok marad,
S nem árulod el édes titkodat.

Hajh! ki tudja, hány fogja majd neked,
Esküdni égre-földre, hogy szeret!
Pedig játékot üz veled csupán,
S álnokság beszél hazug ajakán.

Szerelmed titkát őrizd jól tehát,
S ne hidd el könnyen mindenki szavát,
Mert a szerelem legyn igyobb gyönyör,
De ha csalódnál: méreg lesz s megöl!

Miért nem megy ferjhez?

Elbeszélés. —

(Pályamű.)

II.

A szömecei ispán még az udvaron volt, az ólajtóban a kocsisnak utasításokat adott lovát illetőleg. Gazdász volt, kedve telt az ilyen foglalkozásban.

Derécsi szörnyü nyájas képpel sietett az ispán felé, és már messziről nyujtotta kezét.

— Isten hozott, Béla, — kezdé, — hát hogy mulatod magadat Szömecezen, azt hiszem, Urköz mégis csak vigabb hely?

Bereghi Béla nem akarta megérteni a czélzást, igen jó fiu volt, a ki senkire sem irigykedett, de másról sem tett fel ilyesmit. Féltékeny sem volt, de nem is volt rá oka; azonkívül okos és képzett ember. Külföldön végezte a gazdaszati tanfolyamot, hol a vig czimborák között sok rosztulajdont lehet vetkezni; miután a közösügy a czimborák között a fő alapelv. Azért jó kedvvel szoritotta meg Derécsi kezét és válaszolt:

— Pajtás, tudnád-e máshol jól érezni magadat, mint itt, már tudniillik: egészen itt?

— Mire való e kérdés? Én nem értelek, — szolt tettetve Derécsi.

— Na, látod, én pusztai lakos vagyok, nem látok egyebet délibábnál, messze síkságnál és kék égnél. Én nálam nem csoda, ha jól érzem magamat Urközön, s úgy hiszem: to

sem vagy máskép. Az ok eléggé világos. Egész környéken Urköz a legnevezetesebb hely, egész Urközön pedig eunél a háznál van a legszebb virágszál. Én nagyon szeretem a virágokat, szenvedélyes fűvész vagyok; virág miatt járok Urközre, a kasznár ur leánya miatt. Mondd pajtás, te nem vagy ilyenféle fűvész?

— En, én? — felelt habozva Derécsi, a hirtelen kérdés által meglepetve, — eszemben sincs; de hát már megszoktam ide járogatni. Tudod, közel van az irodám, itt mindig fölűditem magamat. — És mindezt oly komoly képpel mondta el, hogy Bereghinek nevetnie kellett rajta.

— Hahaha; nem hiába félprókátor vagy, de találsz is mindjárt mentséget. Hanem menjünk be, és ne itt az udvaron töltsük az időt!

Ezzel karonfogta Derécsit, és mentek a ház felé. Az udvar közepén megállottak, Bereghi kérdezte:

— Te Miklós, hát szereztél-e már nekem gazdasszonyt?

Derécsinek felvidult az arcza, melyre már némi boru vonult volt, és egész készséggel felelt:

— Hogy szerezttem-e? — meghiszem azt! Nem találsz a vármegyében különbet nála.

— Vén vagy fiatal?

— Tudod, özvegy asszony, de nincs több huszonhat évesnél. A férje kötélverő volt. Egyszer részegen jött haza, aztán se szólt, se beszélt, felakasztotta magát az önkészítette kötélén a mester-gerendára; — reggelre csak hült tetemét találták.

— Ej, az kár, mert egy kötélgyártó mily hasznos tagja az emberiségnek!

— Azonkívül szép, jó gazdasszony, van egy kis műveltsége is, nagyon szeret olvasni.

— Hisz te nekem e szerint pompás gazdasszonyt szereztél! na, nagyon köszönöm szíveségedet, — szólt Bereghi, miközben megszorította Derécsinek kezét. — Hidd meg, oly kínban vagyok a pusztán, majd mindig lebbens-levest meg tarhonyát eszem; azok a béresnek nem tudnak egyebet főzni. Már pedig nagyon szeretnék egyszer jóízűen ebédelni.

— Az a legkönnyebb, holnap beszéllek Csopor Julcsával, és megkérdem, minő feltételei vannak. Ezeket neked rögtön megírom, és ha elfogadhatóknak véled, azonnal érte jöhetsz és viheted Szömezsre.

— Nagyon jó lesz; köszönöm, ezerszer köszönöm!

— Oh, szót sem érdemel. — Derécsi ezután olyan formát gondolt, „nem köszönöd még te azt.“

Ezután határozott szándékkal mentek befelé, de a pitvar-ajtóban egy kotlás tyuk sehogy sem akarta őket beereszteni, féltvén csirkéit.

— Hess, te rongyos! — riasztott rá egy kijövő szolgáló, ki meglátván a vendégeket, rögtön nyájas képet vágott. — A tens-uraknak tessék a kertbe menni, ott vannak mindnyájan, meg a kasznár ur is Poronyból.

— A kertben? — akkor menjünk oda, — szólt Bereghi és a kert felé indultak. — Te, mintha csak egy gondolatot lennék Jankovszkyval, mindig egyszerre térünk be Urközre.

— Hát aztán te azt nem bánod? — kérde Derécsi, orosan szeme közé nézve társának.

— Már hogy bánám, — felelt omoz, — sőt örülök, ha többen is bámulják velem együtt azt a szép virágot, a melyik Gáli uram kertjében diszlik! Oh, Jankovszkyval én mindig egy izlésen voltam; az akadémián mindig egyforma pohárból

ittunk, egyformán ruházkodtunk, egy leánynak udvaroltunk; itt csak folytatjuk a finom diák-életet.

Derécsi erre nem szólt semmit, mert ily barátságot nem tudott megérteni, és így hallgatva mentek egymás mellett, kutatván a sorompós kerítésen át szemeikkel a háziakat.

Gáliné, Marika és Jankovszky egy lugas árnyékában ültek; az asszony kötött, Marika pedig valami képes-újságot mutogatott Jankovszkynak, a melyet az rendkívüli figyelemmel nézett, pedig fogadni lehetett volna, hogy látta már máshol; de hát olyan jól esik, midőn oly közel lehet hajolni egymáshoz, és a képes-könyv nagy táblája alatt, mely az asztalra van helyezve, egymás kezét szorongatni.

A képek, különösen a csendes boldogságot festők, oly varázsszínben tűnnek fel ilyenkor, hogy a szemlélők egészen beleképzelik magokat, kezeik szorosabban tapadnak egymáshoz, kezdődik az a delejes fluidum fejlődni bennök, mely a szívig hat, és nehéz sohajrásban lebben el az ajkáról.

— Nézze kisasszony, — szólt Jankovszky, — mily két boldog pár ez itt, lenn a virágos pázsiton, a lombos erdőben — két ember, fölöttük pedig a fán két gerlicze.

— Igazán szép! — szólt lelkesülten Marika. — Mily isteni művészet a rajzolás: odamutatni tudni gondolatát más elé, a nélkül, hogy ajkát szóra nyitná, vagy pedig egész sereg lomha betűt írna le!

— Ha kisasszonynak kedve van hozzá, én rendkívül szerencsésnek érezném magamat, — szólt szerényen Jankovszky, — ha szép ujjacskáit legelőször vezérelhetném ez ohajtott foglalkozásba.

Marikát az ajánlat meglepte, belenézett a lengyel ábrándos szemeibe, hogy nem tréfál-e? Jankovszky azonban várt a feleletre, mely neki annyi boldog órát szerezhethet.

— Oh, ha ön oly jó, miért utasítanám vissza szép ajánlatát! Én azonban szorgalmas, de ügyetlen tanítvány leszek. De ha ettől nem fél, akkor ám kezdjük még ma el. Oh, mily dicső lesz, ha én rajzolni fogok tudni, — hát ha még festeni! — Marika egészen fellelkesült e gondolatra, és egy perc múlva már szökdécselve ment papiros- és ironért.

— Bizony bohó teremtés ez a Marika, — szólt Gáliné, miközben kicsuszott tüjére a kötőhorgokat szedte fel, — mindenbe bele kapna.

— Oh, asszonyom, kegyed valóban boldog, hogy ily fogékony keblű leánya van; és én hiszem, hogy kegyed nem fogja őt e szép buzgalmában akadályozni.

— Isten mentsen! én minden jót szeretnék leánnyommal elsajátítani.

— A kisasszonynak igazsága is van; miért ne tanulná mindazt, a mi a lelket és a szép izlést műveli!

— De nézze csak, — szólt Gáliné feltekintve — új vendégek jöttek.

Csakugyan a jegyző és Bereghi már beléptek a kertbe. Bereghi azonban Marikával találkozáván, visszament vele, erősen állitgatván, hogy Marika egyedül nem bírja elhozni a papirost meg rajzont, ő majd segíti a papirost vinni. Derécsi tehát magányosan ment a lugos felé, hol nyájasan fogadták, Gáliné maga mellé ültette le. Derécsi látta, hogy itt ma nem vághat szomorú képet, azért megadta magát a sorsnak és vig kedvet mutatott. Jankovszky ugyan nem nagyon örült ez új látogatóknak, mert őt egyszerű boldogságából kizavarták, de nem is haragudott, hisz ő is jó fiu volt, mint Bereghi.

A szokásos bevezetést megtette Derécsi, miközben a szép

időről kezdett beszélni. Azonban Marika és Bereghi nem sokára megjelentek, és akkor vigabban folyt a társalgás.

Marika olyan kedves kis leány volt, le tudott mindenkit kötelezni, senki sem lett volna rá megharagudni képes, mert egyforma jó szívvvel viselte magát mindenki iránt. És e szép szerepkörében bájló volt, arca rózsaszinben égett, mit az átértett eszmecsere szokott az arcra festeni. Mosolygó ajkai közül kilátszottak szép fehér fogsorai.

Nem hiába szállt róla az ének szájról-szájra! Ezt a népdalt Bereghi csinálta, először maga dudolgatta, utána a pástor-legény fütta furulyáján, azután szétrepült a szömeesi pusztáról messzetájra: talán a pacsirták vagy az esti szellő hordták el?

Hanem azért Bereghi nem mondta volna a viláért, hogy ő csinálta ezt a nótát.

Marika nem tudta volna megmondani, hogy a két gazdatiszt közül melyikhez vonzódik inkább.

Jankovszky lengyel volt, de a magyart tökéletesen beszélte; azután szőke, a mi a barna hölgyek előtt a legjobb ajánló-levél. Ennek ellenében Bereghi magyar és igen szép barna férfi, kissé idősebb Jankovszkynál, de azért nem nagyon hányhatták volna egymás szemére a nagy korkülönbséget. Bereghinek bajusza és szakála volt szép; olyan szakálért sok ember oda adta volna elsőszülötti jogát.

Szegény Marikát csakugyan megverte a sors, midőn ily két embert dobott egyszerre eléje. Mikor úgy elgondolkozott, hogy hát melyiket választotta magának tulajdonképen; — pirulva vette észre, hogy mindkettő akaratlanul is szívébe loptkodott.

És Derécsi? — — Kettő is sok egy szívben, harmadiknak már nem igen jut hely benne.

Derécsi tudta ezt, azért jobbnak tartotta most is a mával társalogni, azon elvet tartván szem előtt, ha a leánynyal akarsz boldogulni, nyerd meg előbb az anyát.

Midőn Marika elhelyezte magát az asztalnál, kérdezte tőle Bereghi:

— Hát komoly szándéka csakugyan rajzolni tanulni?

— Igen, és Jankovszky ur volt szíves tanítómul ajánlkozni.

— Nos, és mire fogod a kisasszonyt legelőször tanítani? — kérdé tovább Jankovszkytól.

— Előbb látni akarom, hogy mit tud, azért kérem, próbáljon meg előbb valamit, válaszolt ez.

— Ugyan mit? — kérdé nevetve Marika. — Például megkísértem Derécsi urat lemázolni.

— Hallod Miklós, — szólt pajzánul Bereghi, — te léssz a kisasszony mintaképe.

— Valóban hizelgő rám nézve, — szólt Derécsi magát meghajtva.

— Kérem, ne tartsa hizelgésnek, mert még nem tudni, hogy a másolat mikép üt ki, — szólt nevetve Marika.

Bereghi azután odalépett Derécsihez, azt felállította székeről, állásba helyezte, fejét feltolta, haját megborzalta, bajuszát kipödörte, mint a fotografisták szokták.

— No most jól van! — szólt munkáját bevégezve. — Marika kisasszony kezdheti.

Ezzel Marika jóízű mosolygás között hozzákezdett a vázlatához, rajzolt, rajzolt. Jankovszky csak mosolygott, meg Bereghi is, ki Marika válla fölé hajolva nézte a vonásokat.

— Nagyon jól megy, pompás — mondogatta, és integott Derécsinek, hogy nyugodtan tartsa magát.

Minden jól volt, míg az orra nem került a sor, hanem ott elcsúzott a rajzón, és egy rhinoceroséhoz hasonló tülök támadt az arc közepén, — Bereghi homéri kacajban tört ki, hasonlóképen a rajztanár is.

— Az istenért, mit csinált kisasszony?

Marika elpirult és gyorsan össze akarta gyűrni a papírt, de Bereghi elkapta és még jobban elkezdett nevetni, midőn azt szemlélte.

Derécsi is erőltette a nevetést? Most már ő is meg akarta nézni a rajzot; mikor meglátta, olyan jó kedve lett, hogy gyönyörűség volt nézni széthuzott száját.

— Miklós, böh pompásan nézsz ki rajta, — szólt Bereghi.

— Gyönyörölni akarsz? — kérdé az egyszerre komolylyá változva.

— Ugyan, — válaszolt ez neheztelőleg, — nem értesz tréfát.

Most Gáliné is jónak látta közbeszólni.

— Látod leányom, milyen gondatlan vagy, — feddé Marikát.

— De édes mamám, hisz akaratlanul történt; Derécsi ur bizonynyal meg fog bocsátani. Ugyan kérem, — szólt Bereghihez, adja ide azt a papírost.

Bereghi odaadta a lapot, mit Marika rögtön széttépett. Erre aztán általános csend lett, Marika újra kezdett rajzolni, még pedig Jankovszky mintája után legelőbb is egy falevelet. Bereghi pedig nézte csendben a vonásokat.

A mama Derécsi előtt mentegette leányát, annak azonban máshol jártak gondolatai; csak néha mondta, hogy szót sem érdemel, tréfa volt az egész. Gondolataiban pedig látta Marikát mint egy angyalt, az ő két daemona között. Most még inkább gyűlölte két versenytársát, hisz azok őt gunytárgyává tették, épen azáltal, a kit eszményített. Most már fájt a szíve a szerelemtől és gyülettől; pedig lehet-e ennél nagyobb betegség. Ép, egészséges az ember, és szívében az ölé méreg lassan munkálódik. E betegséget csak boszuval vagy szerelmi boldogsággal tudta ő gyógyítani.

Általános lehangoltságban telt az idő, a nap már hanyatlóra járt, Marika is bevégezte az első falevél rajzát, és minő gyermekes örömet érzett miatta!

Azután még uzsonnáztak, és csak az esti órákban, midőn már Gáli is haza jött a határból, távoztak el szívélyes bucsu után.

Bereghi már elfelejtette az egész kis kellemetlen eseményt és nem volt elfogult, midőn Derécsivel kezét szoritott. Derécsi azonban keserűen nézett a távozó után.

— Nemsoká fogtok ti Urközre járni, — gondolta magában és sietett Csupor Julesához, még ma akart vele beszélni.

III.

Jankovszky ezután szorgalmasan oljárt a házhoz, és rajzolatott a szép Marikával. Innen-onnan arról is kezdett gondolkodni, hogy hát jó is volna már megházasodni.

Derécsi nem sietett a lánykéréssel; úgy is tudta, míg vetélytársai ki nem törik nyakukat, addig ő nádparipán lovgol, mely szénáját k o s á r b ó l oszi.

A mi pedig Bereghit illeti, ő nem tudta Jankovszky komoly szándokát, mert hát az eddig is minden lánynak oly szívósan udvarolt, mindogyikre ábrándosan nézgetett, még

sem vett el eddig egyet sem; azért ő nem is gondolt a farsang előtt lakodalomra, annál is inkább, mert a gazdaság körül nagyon el volt foglalva.

Két vőlegény, egy menyasszony! — a sors többnyire tragikus szereplővé teszi ezek közül valamelyiket, szerzővé pedig egy harmadik szeretőt, a ki szintén vőlegény akarna lenni, ez azután majd befejezi a darabot hatásosan.

Már itt volt a cséplés ideje, Jankovszkynak a gabona rostálásra és a magtári munkálatokra kellett ügyelnie, melyek a Poronytól mintegy félórányi távolban fekvő gazdasági majorban végeztettek, Mindennap oda lovagolt ki.

A ló, melyet különös előszeretettel használt, a fakó volt. E ló már megszokta ugyan gazdáját, de vad természetét nem volt képes levetközni, s néha, mintha régi emlékei jutottak volna eszébe, és szeretete volna régi életmódját folytatni a tágas pusztán, hogy annyi ideig hordta a betyárt, makranczoskodott, ugrált, el akart ragadni. Különösen most, midőn a legforróbb kanikula volt. Jankovszkynak kedve tellett benne, hogy paripája olyan tüzes; szenvedélyes lovas volt.

Szombaton délután ment ki, hogy a munkásokat kifizesse, és a kicséplelt gabonát behordassa. Az idő forró volt, a nap úgy sütött, mintha zsirt akart volna olvasztani a földből; egy falevél meg nem mozdult, ha csak a meglippent madár árnyat keresve a fára nem szállott; az apró legyek, melyeket a meleg kelt ki, ezrivel repkedtek a légben, és ha élőlényre akadtak, azt ugyan megkínózták. A fakóra is rájöttek az apró legyek, a bögölyök és a rovarvilág egyéb szípolyos egyéniségei, és szurkálták, harapták annak fényes bőrét, mely az izzadságtól át volt nedvesülve.

Szemtelen insecták boszantották, a nap hevítette és a nyereg terhelte, ez már sok volt neki; betyár gazdája legalább megkímélte őt a legyektől, a midőn óvszerrel bekente bőrét. Rugott, ugrált előre hátra, Jankovszkynak minden ügyességét igénybe kellett vennie, hogy ki ne maradjon a ló alóla.

Végtére is megunt a sok viczkádozást, olyat dőfött lovag-sarkantyujával az állat vékonyába, hogy az, mint féket vesztett vad, kezdett száguldani, elragadt.

Jankovszky látta, hogy a ló nem arra rohan, a merre a major van, huzta a kantárt a mennyire ereje engedte; de a ló szája keményebb volt, mint az aczél-zabla, széttört az és most már akadály nélkül futott, rohant mint a szélvész, Jankovszky alig látta a körüllevő tárgyakat, segítséget pedig sehol. Most már csak attól félt, hogy valami ároknak nekirohan lova, hol mindenestül elvesz; e gondolatra erősen megkapaszkodott a ló sörényében, hisz ült ő már kantártalan lovon.

Egyszerre a vágatás közben a ló hirtelen megállott; e megállását az előtte elterülő széles, de nem mély hatar-árok okozta. Jankovszky pedig a physikai tehetetlenség következtében egyensúlyt vesztvén, a lófején keresztül az árokba bukott. Az esés iszonyu nagy volt, egy szerencsétlen *salto mortale*, melynek következtében elszédült.

A ló pedig mintha örült volna bravourjának, felnyerített, azután lerohant az árokba és az elalélt mellén taposott. Hogy villogtak szomoi, mintha boszuszikrákat löveltek volna, orrlukai tágra nyitak, forró párája a haldokló arcát érte. Olyan volt a ló e pillanatban, mint egy elkárhozott lélek, mely csak az élők halálán találja örömét. Nem is ló volt, hanem maga az Asrae, mely omborok szolgálatába állott, hogy azok helyett végrohajtja az orgyilkosságot.

Nem tudta elfelejteni a bántalmat; vissza akarta fizetni a sarkantyudőfést.

Gonosz embert szolgált csikó korától fogva, de mintha annak lelke költözött volna bele; az a betyár sem tudta volna jobban elvégezni öldöklő művét.

Néhány másodperc után szilajon fölvetette fejét és kitöltött boszujának kéjérzetében újra nyerített, azután kiugrott az árokból és mint a szél a majorba vágatott.

A munkások látták a felnyergelt és széttört zabláju, de gazdátlan paripát, a majoros eléje állott, megfogta kantárát; az pedig most már hagyott magával tenni mindent, mint a bűnbánó gonosztevő; rögtön lenyergeltette, és az istállóba vezette, hol még jó szénát kapott. Ki is fogná rá egy lóra, hogy gyilkos?

Azonban nyughatatlankodtak, hogy a kasznár hova lehetett. A majoros beszüntette a rostálást és néhány embernek meghagyta, hogy nézzenek szét a kasznár után. Ő maga is indulóban volt, midőn egy kis pásztorgyerek, ki a borjúkat őrizgette a legelőn, lélekszakadva rohant a majoros gazdához.

— Nemzetes uram, jaj, jaj! ordítá a gyerek megrémülve.

— No, mi bajod, szolgám?

— Jaj, jaj, nem is tudom elmondani, a kasznár ur meghalt, jöjjenek hamar, — ezzel mint az esztévesztett, elkezdett szaladni, az emberek utána. Az öreg majoros ugyancsak kapkodott lélekzet után, de azért csak futott.

(Folyt köv.)

Majd tavasszal.

Magyary Samutól.

Majd tavasszal kísérd figyelemmel
A kis fürge patak mint cseveg.
Épen olyan, mint az a fecsegő,
A ki tele dongja a fület.

És figyeld meg majd a nagy Tiszát is,
Mily szótlantul, és milyen csendesén,
Meggfontolva adván egy-két hangot,
Ballag tova széles medriben.

A beszédes kis patak se kél y,
A Tiszának csendes árja mély y.

Sikamlós ösvényen.

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

(Folytatás.)

Egy perczre meghökkenve bámult mindkét rész, de a kormos arczu legények gyanítani kezdték, hogy itt most meleg idő lesz. A katonák felugráltak és puskára kaptak.

— Hisz majd megtanítlak én benneteket keztyüben dudálni! — szólott németül a kormos arczuak közül egy, ki épen akkor mászott fel a töltésen, és eldurantotta revolverét.

A golyó szerencsétlenségre egy vadászt zuhantott le a kocsí fenekére. Erre lőtt két-három vadász szintén, a káplár pedig kidobta a lámpát, nehogy a világosságban biztos célpon-
tul szolgáljanak.

A támadók iszonyu szitkok között kezdtek tágítani, mi-
közben kölcsönösen folyt az erős tüzelés. Azok a szegény va-
dászok, mint akolba be voltak zárva, és alig tudtak mozogni
hosszu puskáikkal a szűk helyen; de azért mégis ők voltak
főlényben, mert a vaggon oldalai által fődöttek és a kívül-
ről jövő golyók többnyire az oldalakba furódtak; holott az ő
golyóik akadály nélkül repülhettek ki a szabadba.

A sötétség miatt nem lehetett ugyan czélozni, azonban,
hogy jó sikerrel működtek, észrevették, mert megszűnt ki-
vülről a lövöldözés, és lovak nyargalását lehetett hallani.

Saroky roppant módon érdekelve volt az elbeszélés által,
és kérdezte a káplártól:

— Hát tudtak azok németül?

— És még minő szépen beszélt, a ki először lőtt! Én azt
gondoltam, hogy erre nem tudnak a parasztok németül, — vá-
laszolt a káplár.

— Hiszen nem is tudnak, német szóval el lehetne őket ad-
ni, — szólt közbe egy kondukteur.

— Akkor az az egy legalább nem lehetett paraszt! Az
első perczen, míg lámpánkat ki nem dobtam, láttam őt, de
arcza egészen feketére volt mázolja, valamint a többié is.
Szegény Jodok, — sajnálkozott a káplár a megsebesített köz-
vitézre tekintve, — téged az ördögök akartak a másvilágra
hurcolni.

A sebesült nehéz sohajt hallatott.

— Hát kendtek nem találtak senkit?

— Még nem tudom, nem néztük. — És azonnal keresni
indultak, lámpásokat vive magokkal. Saroky szintén velük
ment, de csak hátul, mert attól tartott, hogy a rablók el le-
hetnek rejtözve a közelben és véletlenül ismét előrohan-
hatnak.

Kerestek mindenfelé, mint az elveszett tü után; minden
bokrot átkutattak, minden gödörbe bevilágítottak és úgy lát-
szott már, hogy hasztalan a keresés.

— Kreutzbataillon! Oly szép szerével eresztettük volna
el őket? Egyik sem hagyta itt a fogát? szerettem volna egyet
mustrának! — tréfálózott a déltiroli vadászkáplár széles jó-
kedvében, miután épen állotta volna ki a harcot.

— Aha, — kiáltott fel nem sokára egy közvitéz, — itt
van ni, én fogtam egyet. Na várj, most nem szabadulsz meg
elevenen kezeim közül.

A többi odaszaladt, látni azt az egy tehetetlen betyárt,
kiben már csak leledzett a lélek a vérvesztés miatt, mert a
golyó mellébe furódott. Midőn megtalálta a vadász, nehéz se-
be daczára négykézláb mászott; talán azt hitte, hogy még
elérheti lovát, melyre majd csak felkapaszkodik nagy nehe-
zen, és úgy menekül. Ha lovára ülhet, aligha torkolta volna
le az a katona, kit ő ép korában puskástól, panganétostól
együtt egyedül egy bottal el tudott volna masiroztatni a más-
világra. Most csak a tehetetlen düh és a vadász ökle szoritotta
torkát.

— Halt! — kiáltott a káplár, látván, hogy nem sok
ideje van már a betyárnak hátra, — hagyj el! Meghal már
magától is!

A katona elbocsátotta áldozatát, de az abban a helyzet-
ben maradt hanyatt fekvő a földön. Saroky és a több kíváncsi

utazó a kiállott félelem után bátorságot vettek maguknak a
haldokló rablóhoz közeledni.

Ez szálas, erős fiatal embernek látszott. Gyoles gatyája
be volt vérezve, testének felső részét attila, lábait csinos lack-
csizmák fődtek. Arcza mintha nem is korommal de chinai
dörzsfestékekkel lett volna bekenve, s mint négereké fénylett a
rávetődő, különböző színű lámpa fényénél.

A megsebzett szabálytalanul és nehezen lélekzett, hogy
szinte hallatszott, mint kinlódik végig mellén a lélegzet.

— Rajta fiuk, fogjátok meg, azután kocsira kell tenni!
meg fog ő még gyógyulni, hogy betegség nélkül halhasson
meg, — szólt a káplár!

— Dej'szen káplár uram, nem él ez még addig sem, míg
a töltéshez czipeljük.

— Mindegy! élve halva el kell őt innen vinnünk. Nem
azért löttük le, hogy itt a varjak örüljenek neki. Mi megkap-
juk érte a torpénzt, melyet halála emlékére iszunk meg, csak
szegény Jodok nem vehet majd részt benne, mert neki csak-
ugyan befütyültek. És ha jól láttam, mintha épen ez lőtt volna
először, lássuk csak!

És közel vitte a sebesült arczához a lámpát.

— Nem lehet ráismerni, — folytatta, — olyan suvikszos
a pofája, mint a Belzebubé!

— Siessünk katona uraim, — mondá a vonat vezető kon-
duktor, — a vonatnak nem szabad oly sokáig állani, mert még
más szerencsétlenség is történhetik.

— Marsch, egy-kettő! fogjátok meg és vigyétok, — pa-
rancsnokolt a káplár.

A mint hozzá akartak nyulni ahoz a félhalotthoz, az
pedig szabadulást remélve, végső erőlködéssel felült, és rop-
pant dühvel pillantott az őt megragadni akaró katonákra, sze-
mei mint a foszfor, fénylettek a sötétben.

Erős hangon, mely minden emberies formából ki volt
vetközve, kiáltott:

— Egy tapodlat sem visztek innen, mert a ki hozzám nyul,
azt a pokolba viszem magammal!

E szókra a fényes csizmaszárból villogó tört huzott elő.

— Hahaha! — nevetett a káplár, — te még hepeziásko-
dol, szegény fajankó te? Ugyan nyomjátok le, hogy szuszogni
se tudjon! Ejnye, ejnye, hát utitárs is kellene; majd el-
viszünk mi utitárs nélkül is az akasztófaig. Fogjátok meg
és csavarjátok ki kezéből a tört.

A katonák közeledtek, de mintha varázs-kör lett volna
huzva a dühös ember körül, egyik sem mert két lépésnél kö-
zelebb menni hozzá. Az pedig villogtatta a tört, mely a szi-
nes világosságban a szivárvány színeit szórta. És körüljár-
tatván szeméit a kíváncsi tömegben, mely félkaréjt képezett
körüle, midőn Sarokyra esett pillantása, mintha megrendült
volna! Azután megint a katonák vették egész figyelmét
igénybe, elkészülve levén a halálos harcra. De a vezényszóra
a katonák nem tudták elérni a bátorság azon fokát, mely a
támadásra okvetlenül szükséges.

Jó, ha nem akarsz jönni, tehát vallj, mielőtt itt hagyná
fekete lelked ezt a fekete anzugot! Logelőször is hogy hívnek?
— kérdezte a káplár.

A kérdett összeszorította ajkait és nem felelt.

A káplár kérdozte tovább, hogy honnan való, kik tár-
sai és még egyebeket, de az csak hallgatott, végre meg-
szólt:

— Soha se törd magad kérdozősködésseddel barátom,
ugyis inkább meghalok, mintsem valamit valljak.

E gunyoros válasz kihozta béketüreséből a káplárt, úgy hogy neki szaladván az ülő betyárnak puskája agyával, azt letaszította. A többiek rögtön rárohantak, és megkötözvén kezeit lábait, mint egy darab fát vitték az őrházba. Az erős taszítás oda vitte a dolgot, hogy mire az őrházhoz értek, már csak élettelen hullát cipeltek magukkal.

— Na, ennek kiadtam a laufpaszt! mondá a káplár durván élcelve, — reményem, hogy most akadálytalanul beeresztik a pokolba. De mégis jobb lett volna élve elvinni őt; mert hátha vall, és így az egész kompániát meg lehet keríteni, de jutalmunk is nagyobb lett volna úgy. Lám, lám minő gavalléros gyerek volt, teremtyugye, úgy néz ki, mint egy ur, és minő szépen tudott németül beszélni! Hozz csak Rudi vizet, meg kell egy kissé mosdatni, így csak nem visszük magunkkal.

Rudi, a rémületéből csak most magához térő őről kért vizet, de az a feleségével együtt úgy össze volt kötözve, hogy lábán sem tudott állani, nem hogy vizet adhatott volna. Azért Saroky, kit ide is elesalt kíváncsisága: meglátni a rabló arcát, kisetett és a konyhából egy veder vizet hozott be. A többi utazó a ház előtt csoportosult, mert a szűk helyiség miatt nem férhettek a szobában.

(Vége köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

(Folyt.)

— No, rajkó, ma velünk jöhetsz, — mondá egy nyári délután Popkó s ezuttal nem haragudtam a gúnynévért. — Kikocsizunk a szállóba cseresznyézni.

Pepkó a fiatalabbik számárra ült, az öregebbiket pedig kétkerékű leptikába fogták, melyben hátul fonott kas volt. Engem a kasba ültettek jó ruganyos szénára, a számár hajtását pedig testvér-bátyám tartotta fenn magának.

Így nyargaltunk és kocsiztunk a szálló felé s nagy volt az én örömem; fele utban azonban éreztem, hogy a kas kezd csuszni hátra felé. Kiáltottam bátyámra, hogy álljon meg, de ő annál sebesebben hajtott. Egyszerre zuhanás, a kas lemaradt a leptikáról s én ott csücsültem a kasban, az ut közepén. Bátyám és Pepkó hátratekintettek, kacagtak s azzal tovább vágattak, én pedig keserves sirásra fakadtam, egyrészt cseresnyebeli roményeim meghiusulása, másrészt a rajtam ejtett gonoszság miatt. Végre látva, hogy csakugyan nem jönnek értem vissza, zokogva kászalódtam haza felé. Az öreg Ferkó bácsi háza előtt állott, szokása szerint hosszú diófaszárú pipából füstölve s ökrös szekerei után tekintve. A mint megláttott, rám kiáltott:

— Mi bajod Taliánkám?

Könyös szemekkel beszéltem el történetemet.

— Gyere ide s vigyázz, hogy az ökrök el ne tiporjanak. Nesze, itt van egy sárga krajezár, azon végy magadnak krumpli-czukrot s ne sirj, mert az férfhoz nem illik. Aztán jöjj vissza; hogy többé ne szodhessanak rá Pepkókék számaraikkal, adok neked egy szép fekete bárányt, azt noveld föl kosnak, tanítsd be s aztán magad befoghatod kis kocsiba.

Ily szavakra megvigasztalódtam és siettem „sárga“

krajezárommal a kis-kereskedőhez, ki azt este aztán hazaküldte, érvén a krajezár egy körmőzi aranyat. Visszatérvén, az Ilka által nyakszalaggal ellátott bárány már várt reám, de haza még nem volt szabad mennem, mert be kellett várnom Pepkót s jelen lennem az öreg ur igazságszolgáltatásán.

Pepkó végre este felé visszaérkezett, eltelve cseresnyével s a rajtam elkövetett csin fölött való örömmérettel.

— Jöszte csak be gyerek az ebédlőbe, — mondá a nagyapa unokájának.

Pepkó bátran ment be s én is utána. Itt az öreg ur szemére vetette az előre kifözött gonoszságot, melynek következtében nyakamat is törhettem volna; Pepkónak azonban alkalmasint az ut közepén való helyzetem jutván eszébe, meg nem állhatta, hogy föl ne nevéssen. Az öreg ur erre megharagudott, kihuzta a hosszú szárt a pipából s azzal fenyegetve indult neki unokájának, ki azonban nem várta be őt, hanem futott előtte, a nagy ebédlő-asztal körül.

— De azért megverlek gazember, megverem még az apádat is, ha megérdemli! — fenyegetődzék az aggastyán s szép lassu léptekben üldözte a fürgé fut, ki hogy nagyapjával kötekedjék, most már nem az asztalt futotta körül, hanem majd átbujt alatta, majd meg keresztül ugrálta.

Nekem ez a jelenet nagyon tetszett s bármennyire le is kenyerezett volt az öreg ur, megvallom, nem az ő hatalmát, hanem Pepkó nagy ügyességét bámultam s őszintén örültem neki. Különbén azt hiszem, hogy a nagyapa is így érzett, mert néhány perczig tartott üldözés után pihegve vetette le magát a bőrkerevetre s harag nélküli arczezal mondá:

— Most takarodjál, gazember; hanem nesze, elébb töltsd meg a pipámat.

Gyermek-szemeimmel az öreg Ferkó bácsit rendkívüli lénynek tekintettem. Magas termetével s hosszú fehér szakálával amugy is hasonlított azon, a légben uszó alakhoz, milyennek egy nagy mester a zúr fölött lebegő teremőt festette; s aztán korlátolt szemlélődhetésem, ki nem fejtett összehasonlító tehetségemnél fogva benne láttam azon minden jók kutfelijét s azt a legfőbb hatalmat, ki itél elevenek és holtak fölött; mert hiszen ő adogatott nekem sárga krajezárokat krumpli-czukorra, ha jól viseltem magamat; ő jutalmazott meg fekete báránnyal szenvedéseimért; ő huzatta deresre a cigányokat, tolvajokat és verekedőket s ő volt az kis városkánkban, a ki itélt az elevenek fölött. A holtakról, a halálról még nem volt tiszta fogalmam.

A község háza előtt álló kalodát már láttam és sirva állottam meg előtte, midőn egy bünöst nyakánál, kezéinél, lábainál fogva beléje szoritva pillantottam meg, kitéve a nap hevénnek, martalékul engedve át a legyek csipkedéseinek; midőn pedig szüléim azzal fenyegettek, hogy engem is beléje fognak záratni, ha rossz leszek, soha sem mehettem el mellette élénk lelkiismereti furdalások nélkül. Hanem a kaloda még korán sem keltett bennem oly rémes érzéseket, mint azon jelenet, melynek egyszer véletlenül az öreg Ferkó bácsi házában tanuja valék.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Augusztus 29-dikén.

Rosz izlésű bevezetés. — Egy riasztó hír megnyugtatósul. — A leggyültebb vendég. — A képzelődés, mint kolera-ok. — A belügyminiszter tülbuzgalma. — A mi szintén nincs, de a mit ohajtanánk. — Budapesti népszínházak. — Van-e okuk a budapesti ujság-íróknak sopánkodni? — Mit akarunk? — Magyar város-e Budapest? — Aláírási iverk, miket szívesen kell fogadni. — Ünnepey Aradon. — Peretti és Fiume. — A természetvizsgálók nagy-gyülese. — Romok a színházban. — Még egy megdöbentő hír. — Liszt, mint cosmopolita.

Időjárásról, járványról stb. beszélni rosz izlésű és unalmas dolog ugyan, de néha kikerülhetlen.

Egy riasztó hírrel kezdjük tehát, de nem megriasztásul, hanem inkább megnyugtatósul.

Az idei koleráról is el lehet mondani, a mit Stuart Mária mondott magáról: jobb a hirénél.

Azaz, hogy tulajdonképen nem is egyéb hirnél, kószá hirnél. Legalább nálunk még nem. Hogy Németországon és Franciaország egy részében dühöng, az tény, de nálunk eddig még egyetlen eset sem fordult elő, s miután most már a rekkenő hőséget üdebb és könnyebb lég váltotta fel, valószínűleg nem is fog előfordulni. Járvány-alakban legalább bizonyára nem.

Hanem azért az elővigyázati rendszabályok helyén vannak, bárha belügyminiszter ur bizonyára helyesebben cselekedett volna, ha erre vonatkozó körrendeletét kevesebb zajjal és feltűnéssel küldi szét.

Mert a koleránál a képzelődés egyik legfőbb tényező, azért tehát ne is beszéljünk róla, s elégedjünk meg annak tudatával, hogy nincs — s nem is lesz!

Beszéljünk inkább olyasmiről, a mi szintén nincs ugyan, de a mit ohajtanánk, hogy legyen, s a miről önök előtt is szükséges olykor-olykor szót emelni. Mert az ember nem tudja, hogy mikor kell önökhöz is bekopogtatnunk aláírási iverünkkel.

A pesti és budai népszínházakat értjük.

Önök, a kik boldog falusi magányaikban a pesti nemzeti színházat a legjobbnak és legtökéletesebbnek képzelik, meg nem foghatják, hogy miután ez már megvan, mit tudnak azok a pesti ujság-írók annyit sopánkodni egy második, sőt egy harmadik színház után? Mi szükségük van nekik arra?

Részint e meg nem érdemelt vád elhárításául, de részint és főkép, hogy megnyerjük önöket az eszmének, elmondjuk két szóval.

Azt akarjuk, hogy Budapest, mint Magyarország fővárosa magyar város legyen, azért kell mentől több magyar színház, mint a mely a műveltség terjesztésén kívül a nemzeti nyelv megismertetésére és terjesztésére nézve is legtöbbet tehet.

Avagy nem arczába szökik-e minden igaz magyarnak a vér, a midőn hallania és olvasnia kell a német lapokban, mint hirdetik a világnak, hogy Magyarország fővárosa nem ma-

gyar, hanem német város, s hogy itt a magyar olemnek másodrangu szereppel és helyzettel kell megelekednie.

Nemcsak az ipar és kereskedelem nyelve kizárólag német! — kiáltanak fel egész diadallal, hanem még a társalgásé, a közforgalomé is az!

S példakint főként a színházakra hivatkoznak.

Ime — mondják — Pesten az egyetlen nemzeti színház is csak nagy erőfeszítéssel és segélyezéssel képes magát fentartani, holott a német színházaknak és mulató-helyeknek, bár szerük-számuk sincs, folyvást nagy közönségük van!

Es fájdalom, igazuk van!

De nem, mintha a némettség csakugyan többségben volna, hanem mert hála közönyünknek és türelmességünknek, a látszat csakugyan ellenünk van.

Pesten tagadhatlanul csak egy magyar színház van, a német mulatóhelyiségek pedig szintén telve vannak legnagyobb részben — magyar közönséggel.

Ezen viszás és ferde helyzet ellen kezdte meg a hazai sajtó közelebbéről hadjáratát, s e jelen felszólalásnak is ily célja van.

Es pedig nem minden apropos nélkül, mert már közelebbről szét fognak küldetni az aláírási iverk a Pesten építendő magyar népszínházra, s hogy egy-egy iv nagyságéknak is jutni fog, azt már előre is bejelenhetjük, és pedig azon kérelemmel: fogadják szívesen látott vendégként ez iverket, s környezetüknek és ismeretségüknek egy tagja se legyen, mely az aláírástól megkimélve maradjon.

E szent ezélu adakozásból senkinek sem szabad magát kihuznia.

Erejét meghaladót követelni senkitől sem szabad, de annyit, mennyit körülményei megengednek, mindonkitől kérünk kell.

Mert annak bebizonyításáról van szó, hogy a magyar főváros csakugyan magyar város, s hogy ellenségeinknek nincs igazuk, a midőn azt merik állítani, hogy a magyar nemzetből a nyelve iránti lelkesedés már kiveszett, s hogy az a magyar szabással egyetemben már rég lomtárba került.

Nem, százszorosan nem! E felhívás eredménye is be fogja bizonyítani, hogy nemcsak szíveinkben és érzelmeinkben vagyunk magyarok, de hogy annak tüntető bebizonyítására áldozatokat is képesek vagyunk hozni.

De térjünk végre a hét tulajdonképeni történetére.

Az utcák megnéptelenedtek, a vendéglők kiürültek, vendégeink eltávoztak.

Most rajtunk volt a sor visszaadni a látogatást, s nem is maradtunk soká adósok, hanem visszaadtuk azt, nagy tömegben Aradra sietvén, hol a magyar orvosok és természetvizsgálók épen most tartják nagygyülesüket.

De Arad sem maradt hátra és ritka vendégszerotottal fogadta vendégeit.

Az érkezőket már az indó-háznál nagy néptömeg várta, honnan a vendégserog legtöbbnyire a lóvonatu vaspályán

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

September havában 1871.

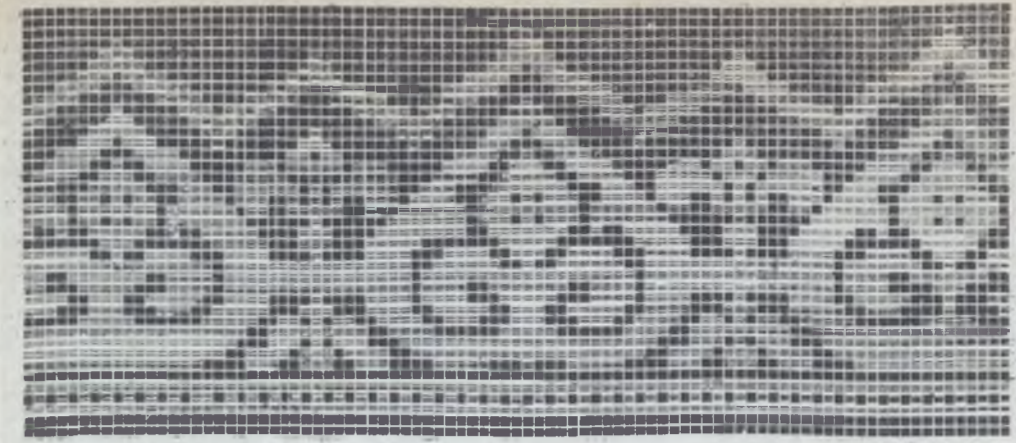
20

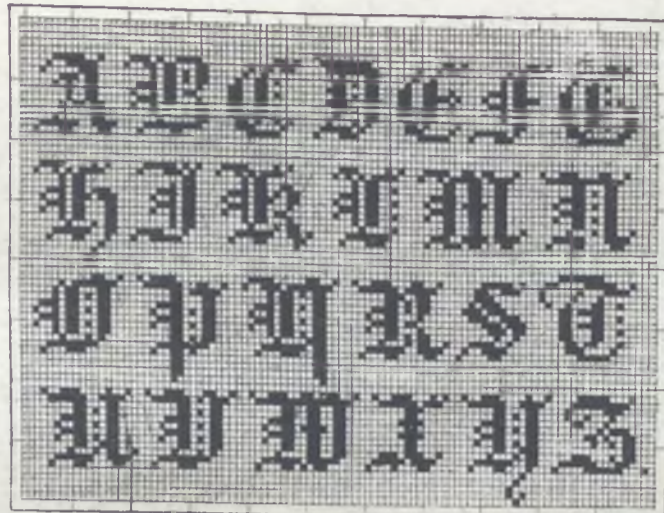
23

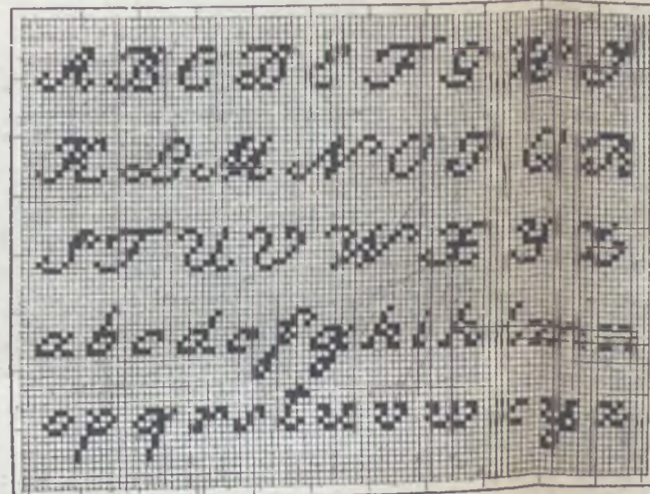
2

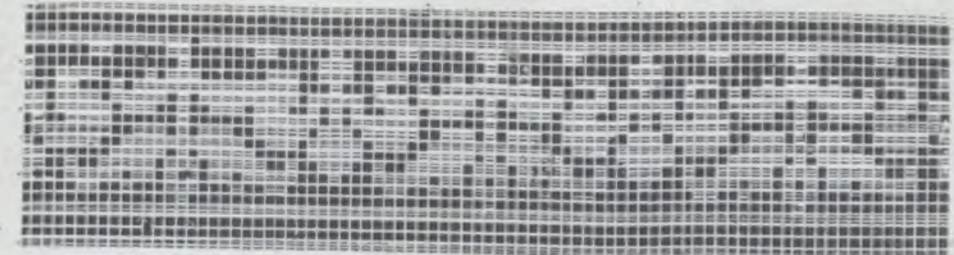
19

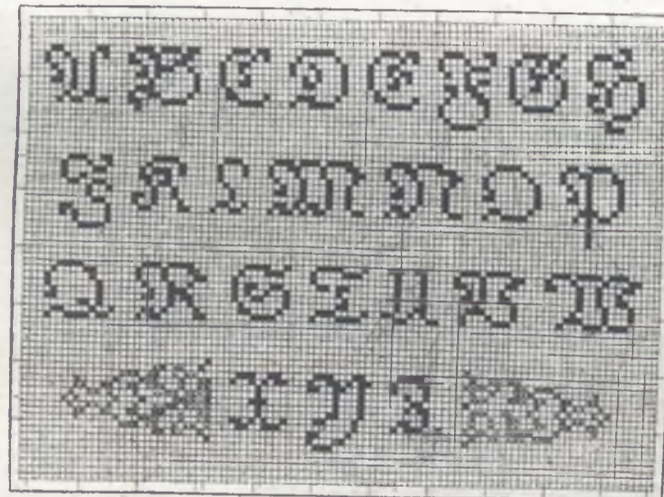
24

3

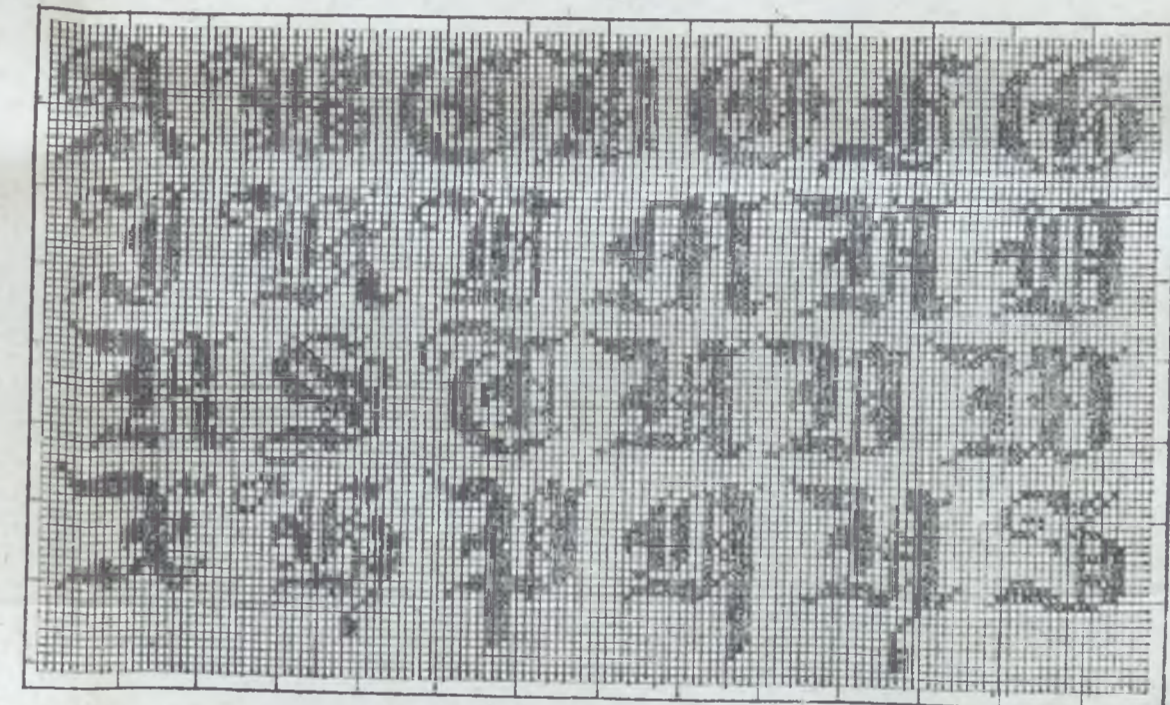
18

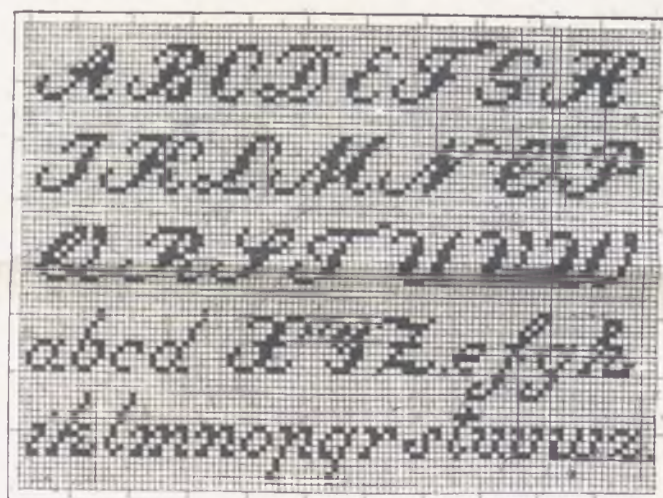
21

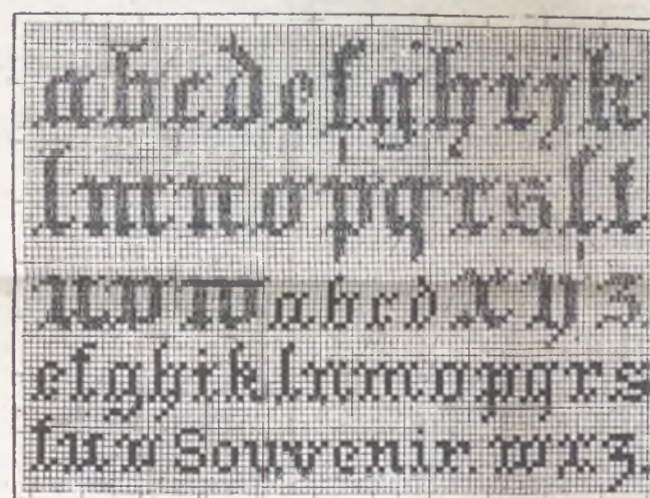
4

17

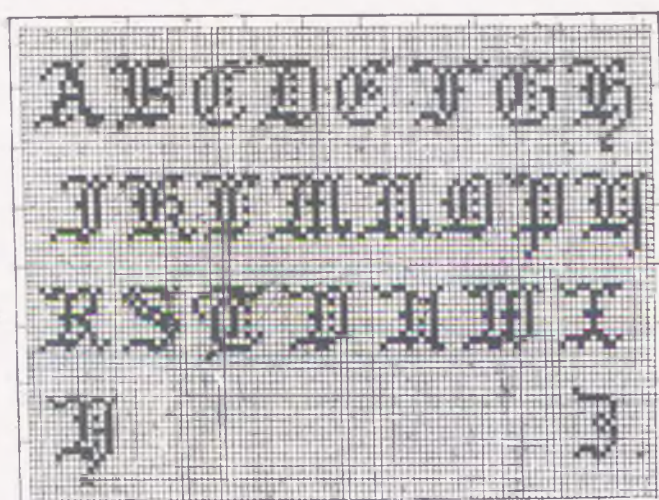
22

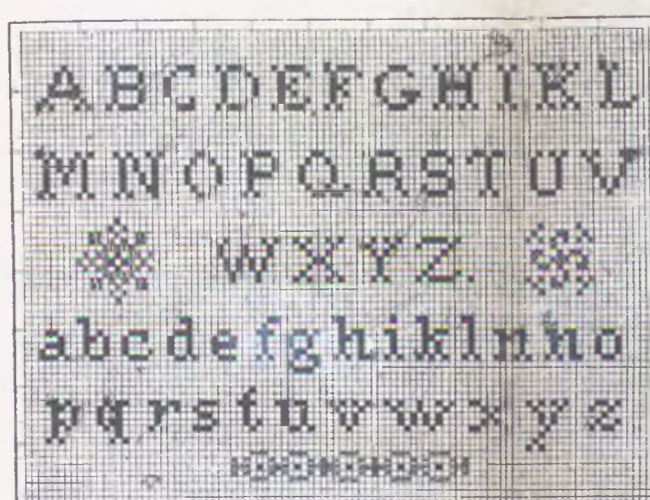
5

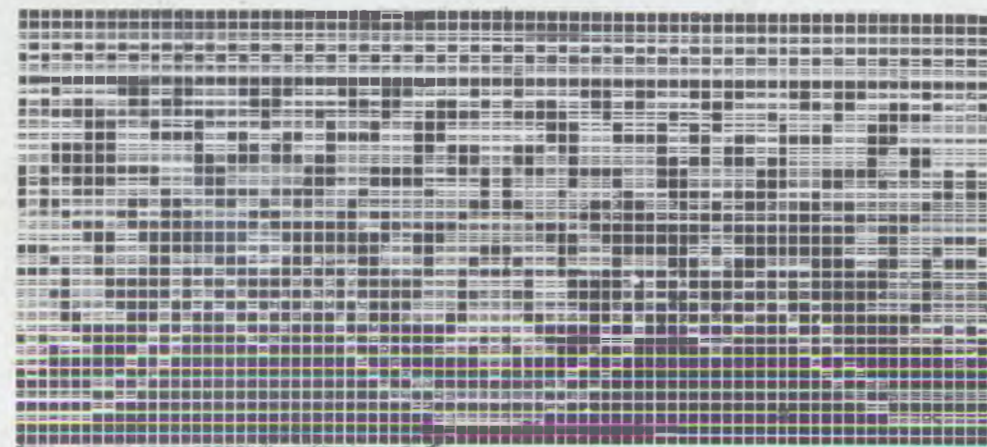
16

14

12

6

7

8

11

9

10

ment a városházáig, hol a beírás és a szállások kijelölése történt.

A vendégek közt számos hirlap- tudósító volt Pestről, Bécsből s a közel és távol vidéki városokból.

Az ismerkedési estély a kasino termeiben tartatott meg, kissé feszesen ugyan, na de hisz ez az első találkozások és ismerkedések sorsa.

Este a színházban — valjon aproposból-e? — a szép Helenát adták, a mely ritka természeti tüneményt, természetvizsgálóink aztán nagy számmal is meglátogattak, de elégületlenül távoztak, mert többnyire csak romokat találtak. Ezekben pedig színházban még a természetvizsgálók sem gyönyörködnek.

Maga a gyűlés különben szintén a színházban tartatott, melynek páholyai és karzatai igen szép hallgató közönséggel teltek meg.

Maga a megnyitás kissé leverő volt, a menüiben sem a diszelnök József főherceg, kit fontos teendők, sem pedig Aczél Péter az aradi főispán, kit szomorú családi körülmények gátoltak, nem jelentek meg. Általános kivánságra aztán Poór Imre vállalta el az elnökséget.

Mind az ő, mind pedig Pásztori polgárnagy üdvözlete tetszéssel fogadtattak, de oly gyújtó hatást mint Peretti fiu- mei főbíró beszéde, egyik sem tett. Lelkes beszéde — melyet törött, de eléggé érthető magyarsággal s valódi olasz hévvel adott elő, s melyben fiu- me üdvívánatát és rokonszenvét tolmácsolta, egészen felvillanyozta a közönséget.

Ezután a beküldött üdvözletek s megérkezett küldöttségek bemutatása következett, mire Poór Imre mint elnök az orvosi s természettudományok legközelebb elhunyt jeleseiről emlékezett meg, a külföldiek közül Grafnak és Simpsonnak, a hazaiak közül Frivalszkynek és Flórának szentelve több időt.

Délben diszebed volt a kaszinóban.

A jövő évi gyűlés valószínűleg Mehádián lesz, mert eddig még máshonnan nem érkezett meghívás.

Heti történetünket egy megdöbbentő hírrel kezdtük, melyet azonban szerencsénk volt gyökeresen megezáfolni. Vég- ső hírünk szintén megdöbbentő, s ohajtjuk, hogy az idő által az is megezáfoltságok.

Liszt Ferencz ugyan is mint az „Ung. L.“ írja, nem szán- dékozik többé hazájába visszatérni, s külföldön telepszik le.

Ez annál meglepőbb, mert Liszt iránt ugy a művészi kö- rök, mint a hazai sajtó, ugy a kormány, mint a közönség, a leg- kiválóbb figyelmet és tiszteletet tanusította itthon léte alatt s épen nem adott okot, de még ürügyet sem ez önkéntes szám- kivetésre.

Ohajtjuk, hogy e hír is csak kőszá hir legyen, de őszin- tén beszélve, az ellenkezőtől tartunk, mert — fáj, hogy így van! — Liszt Ferencz tökéletes cosmopolita, s csak annyiban magyar, hogy egy szót sem tud magyarul.

Legujabb nagy művét a „Krisztus“ czimű oratoriumot is először Bécsben és nem Pesten adatja elő. S ez csak elég vi- lágos tüntetés.

s. r.

Budapesti hírvivő.

✦✦ (A pesti jótékony nőegylet) a f. é. augusztushó 27- di- kétől októborhó 21- dikig torjodó 8 hétre méltó házi- szegé- nyek javára leondó kiosztásra összesen 1,123 frt 59 krt o. é.

utalványozott, és pedig hetenkinti részesülésben állóknak 558 frt 60 krt, és egyszer- mindenkorra segélyezettetteknek 564 frt 99 krt; ez alkalommal a választmányi nők 24 új vizsgálatról tettek jelentést.

Egyuttal közhirre hozza a nőegylet, hogy szemhá- lyoggyógyintézetébe az idei nyár folytán 31 egyen vétetett fel, kik közül 30-an műtét alá vétetvén, az eredmény következőkép mutatkozott:

28 egyen látását tökéletesen visszanyerte,

1-nél a látás tetemesen javult és csak

1-nél maradt a műtét sikertelen.

Az egylet dr. Lippay Gáspár egyetemi tanár urnak, ki segédjével a betegek gyógyítása körül ernyedetlen buzgalommal fáradozott, ezennel legforróbb háláját nyilvánítja.

✦✦ (Mária Henriette, a belgák királynéja) mult pénteken reggel Alcsuthról Budára érkezett. A királynő az egész napot a főváros nevezetességeinek megszemlélésével töltötte. A ki- rályné szombaton délelőtt József főherceg kíséretében ennek birtokára a Margit-szigetre rándult, s délig ott maradt. Ugyanaz nap a belga királyné a József főherceg, Clotild fő- hercegnő, saját udvarmestere, két udvarhölgy és Vay gróf honvédezdres kiséretében hosszabb látogatást tett az akade- mia palotájában. A magas vendéget a kapunál Arany János főtitkár, Gyulai Pál és Rónay Jácint titkárok és Rómer Flóris régészünk fogadta, a hol Rómer Flóris röviden be- mutatta Aranyt, Gyulait és Rónayt a magas vendégek- nek. A királyné kíséretével ezután megszemlélte az aka- démiai termeket, a könyvtárt s a képtárt. A nagy terem- ben József főherceg még különösen bemutatta nővérének, a királynénak koszorus költönket, Arany Jánost, kivel ugy a királyné, mint József főherceg és neje magyar nyelven több ideig társalogtak. A királyné érdeklé nézte a könyvtárt, kü- lönösen ennek történelmi becsü régi kéziratait, Kinizsy Pálné imádságos könyvét stb. A királyné, ki maga is fest, hosszabb ideig mulatott a képtárban is, hol az igazgató távollétében a fennemlitett urak szolgáltak utmutatással. A királyné csak fél 5-kor tért vissza Budára. Este megtisztelte a nemzeti színházat látogatásával. A királyné József főherceg és Klo- tild főhercegnő, valamint udvarmestere kíséretében az elő- adás kezdetén jelent meg József főherceg páholyában, és ott mulatott az előadás végeig. A belga királyné világos nyári ru- hát viselt, s mint látszik, érdeklé és nem ritkán tetszéssel hallgatta kitünő dalművünk, a „Hunyady László“ meglehető- sen gyenge előadását. A királyné néhányszor tapsaival is ki- tünteté a szereplőket. A közönség a királynét távozásakor megéljenzé.

✦✦ (A belga királyné) és József főherceg balatonvidéki utjáról még a következőket írják: A szivesen várt vendé- gek megtisztelték Füredet, de különösen Tihanyt, a meny- nyiben nem Siófokról jöttek ide, hanem a vasuton elmen- vén Szántódig, az apátságna fogatain érkozték a tihanyi réven át Tihanyba déli 1 órakor, ott megebédelvén, a tihanyi apát és Rómer Flóris vezetése alatt kirándultak Füredre, hol mintegy másfél óráig mulattak, és minden nevezetesebb he- lyet megszemlélték, azután visszatértek Tihanyba, hogy ott töltsék az éjt az ős monostorban, Tihanyból elmennek Bada- csonyba, Kesztholyre és vissza Alcsuthra. A vondegek saját kivánságuk folytán így meg fogják izlelni még a paraszt sze- keret, és Badacsonyban valószínűleg némely csárda kenyé- rét is.

♦♦ (Szomorú ünnepély.) Rozsnyóról, augusztus 29-kéről írják nekünk: ez évben már másodszer, ismét gyászolt Krasznahorka. Temették itt leendett urát, ifjabb gróf Andrássy Györgyöt, ki június 4-dikén elhunyt Madeirában. A gyászistenisztelet s temetés az ősi vár kápolnájában féltizenegykor vette kezdetét, s majd 12-ig tartott. Ott voltak: gróf Andrássy Manó és fia: Géza, gr. Maldechen, gr. Széchenyi, gróf Pálffy Rudolf és Arthur, a közel, Rozsnyóról számos ur, Dobsina város képviselői, az uradalmi tisztség és nagyszámu egyéb közönség. A gyászszertartás befejeztével a vári sirboltba helyezték el a lapos koporsót, ama sirboltba, melyet id. gróf Andrássy György édesanyjának emelt. Most már ott fekszik az édes anya, a szeretett nő s a nagy reményű 25 éves fiu. A szertartás igen szomorú volt, s ránk nézve még szomorubbá tette, midőn az ifju magyar főur koporsóján ezt olvashattuk:

Graf George Andrássy
25
Jahre Alt,
Gestorben
Madeira
Am 4. Juni
1871.

Magyar főurak! Andrássyak, és még sirboltjukban sem magyarok!

♦♦ (Beethoven születésnapjának) évszázados fordulója mult héten ünnepeltetett Bonnban, a mester szülővárosában. Az ünnepélynek csaknem házi jellege volt; Németország távolabbi vidékei csak gyéren voltak képviselve; a Rajnamelléke s egyáltalában Délnémetország szolgáltatta a résztvevők legjelentékenyebb contingensét. Daczára ennek művészi tekintetben bármely a télen tartott Beethoven-ünnepélylyel versenyezhetett. Három nap alatt (augusztus 21., 22. és 23.) a mester alkotását minden oldalról feltűntető művek adattak elé; köztük a Missa solennis, az Froica, s a kilencedik symphónia. A nagyrészt hannoveri kamara-zenészekből alakult zenekart Hiller Ferdinánd, a kitűnő karmester és zene-ítész vezeté. Az ünnepély sikerében különben egyik hazánkfiának, Joachimnak van kiváló része, ki a beethoveni hegedű-verseny játzsásával elragadta a hallgatóságot, míg neje, mint énekesnő a misében és több magándalban szintén kiváló művésznőnek bizonyodott.

♦♦ (Olvasóink még tán) emlékezni fognak azon jelentősünkre, melyet a tavaly elhunyt Pausenbergről hoztunk, ki valóságos mintaképe volt a zsugoriságnak s tekintélyes vagyont hagyott hátra. Az elhunyt után leltárba vett vagyon értéke 80,000 frtra rug, habár nem tudhatni, mennyire mehetett egész vagyona, mivel Pausenberger szobája szemete s holmi rongyok közé szokta volt eldugdosni pénzét s így el is veszhett belőle. Tegnapelőtt előjöttek aztán a vérrokonok, a hagyatékon megosztózkodók. Akkor deus ex machina, előáll egy pesti ügyvéd s kiállit őt szemenszedett tanut, a kik azt bizonyítják, hogy az öreg Pausenberger minden vérrokon kizárásával szóbeli végrendelettel őt tette egyedüli örökösévé. A vérrokonok összenéztek s az osztály elleni óvást az ügyvéd átnyujtván, most már pörre kerül a dolog, mely a tanuk eskü-képességén fog megfordulni. Időközben az érintett ügyvéd már egy szép villát is vett magának a svábhgyen.

♦♦ (A fejedelmek gasteini találkozásának) folytatása, mint több oldalról jelentik, szeptember 6—7-dikén Salzburgban fog bekövetkezni, hol a gasteini értekezések eredménye közelebb fog formuláztatni, s mint Bécsből írják, ezen

uj politika (békeliga) elfogadására az olasz kormány is föl fog szóllittatni. Ezen békeliganak eszméje egyébiránt a gasteini találkozás létrejöttével egykoru, s az angol lapok, mint a „Daily Telegraph“, már is hosszú hasábokon foglalkoznak vele. A békeszövetségbe tartoznék Ausztria-, Magyar-, Poroszország, mint kezdeményezők és Olaszország, s talán Oroszország, mint csatlakozók, éle pedig Franciaország (!) mint békerontó ellen van intézve. Hogy pedig a kombináció még bonyolultabb legyen, a legujabb hírek itmét Franciaországot Oroszországgal szövetkeztetik, s már ki is tüzték a két állam vezérfiat Thiers és Gortschakoff találkozásának idejét és helyét, mikor és hol ezen szövetség formuláztatni fog. Thiers és Gortschakoff egy berlini hir szerint valószínűleg Genfben fognak egymással találkozni, s pedig jövő szeptember hó folyamában. Mi igaz ezen hírekben, a legközelebbi jövő meg fogja mutatni.

♦♦ (A bajor kultusz-miniszter), Lutz ur, az uj miniszterium többi tagjaival egyetértve, a müncheni érseknek mult hó 27-kén indokolt határozatot nyujtott át, az állam által az egyházi zavarokkal szemben elfoglalandó álláspontra vonatkozólag; ezen indokolt határozatban, mely egyszersmind válasz a bajor érsek eddigi pásztor-leveleire, mint Münchenből írják, következő passzusok foglaltatnak: „A bajor államjog alapelveinek veszélyeztetése, mely a pápa személyes csalatkozhatlanságában rejlik, s ezen kívül a placetum regiumnak mellőzésében fekvő alkotmány sértés oly rendszabályokra készteti a bajor államkormányt, melyeket örömmel elkerült volna. A kormány megtagadja minden közreműködését az uj tan terjesztésére és keresztülvitelére az egyházi hatóságok által alkalmazásba veendő rendszabályoktól; ragaszkodni fog amaz alapelvhez, miszerint azon rendszabályok, melyeket az egyházi hatóságok a dogmát el nem ismerő hívők ellen alkalmazásba vesznek, a politikai és polgári viszonyok terén teljesen érvénytelenek maradjanak, s a szükséges előintézkedések meg fognak tétetni, hogy a polgári viszonyok függetlensége az egyházi kényszertől biztosittassék. Alulirt (kultusz-miniszter) fájjalja ama bonyodalmakat, melyek ezen viszony következményei lesznek, de azon öntudatban, hogy a jog és törvény értelmében cselekedett, minden felelősséget visszautasít.“

♦♦ (A világhírű Bosco fia) mult vasárnap tartá első mutatványát a redoute kis termében. Programmja három részből állt: a régi csodákból, mnemonistikai mutatványokból és az uj csodákból. Előadását fölötte mulattatóvá teszi, hogy mutatványaiban készülékek majd teljesen hiányoznak, vagy csupán a legegyszerűbb tárgyakra szoritkoznak. Midőn saharai vándorlását elbeszélte, egyszerű fekete öltözéken kívül a közönség mitsem látott rajta egyebet, mint kezében asztalkendő nagyságu zsebkendőt, s ezzel magát fedezve, a közönség nagy bámulatára és hahotájára közt egymásután szedte elő egy meg-evett kakasnak tollas farkát, négy telidesteli üvegtál vizet, egy jókora babát, és két élő tengeri nyulat. Egnémely mutatványainak titkába bevezette a közönséget, megjegyzevén, hogy megérteni ugyan megfogják, de utána megcsinálni bizony nem. A második részben emlékező tehetségét mutatta be, midőn 42 különböző számozott papirszeletekre fölirt szót egymásután elmondott, s elmondta azt is, hogy ez ez szó melyik számu papirszeletre van felirva. Az amerikai spiritismust egy kis táblácska mozgásában és kopogásában s egy harmincz fontos asztalnak nem annyira tánczoltatásában mint valóságos repülésében mutatta be. Megemlékezett Hume-ról is, ki ilyo-

tén mutatványaiival Amerikában és Angliában tömérdek csatlást követett el, és nagy vagyona tett szert, míg végre néhány év előtt Londonban elfogatott és börtönre ítéltetett. Aztán megkezdődött az asztalnak jobbra-balra való forgása a körülállókkal együtt, kiket a férfi-közönségből kért elő; a forgás mindig fokozottabb, mindig gyorsabb lett, végül egész repülésbe, valóságos boszorkány-tánczba ment át, s az asztal repülő irányát kénytelenek voltak kézre téve a körülállók, vagyis a mediumok, egész a belefáradásig követni. A közönség egyáltalán jól mulatott és egészen felvidulva távozott. ¶

♦♦ (Mária Terézia megszoportatja egy szegény asszony gyermekét.) Ez a czime és tárgya a képzőművészeti társulat által 1871-re kiadott album-lapnak. Az igen szép felfogású s ügyes kivitelű kép Litzenmayer Sándor műve s mindjárt első pillanatra megragadja a figyelmet s kivált a királynő alakja oly gyöngéden, oly hullámosan van rajzolva, mintha csak oda lehették volna. E mű bizonyára csak diszére fog szolgálni a magyar termeknek. A műlapot Schultheisz tanár metszette Münchenben.

♦♦ (A budai várszínház) külsején Buda városa a nemzeti színház igazgatóságának megkeresése folytán a következő újításokat és javításokat fogja véghez vitetni. A főbejárat előtt nagy üvegtető készítették, a György-térre néző erkély meg fog széppíttetni, a kapu szárnyai úgy igazíttatnak, hogy úgy befelé, mint kifelé nyílnak s egyáltalában az ajtók mind így fognak átalakíttatni. Végül mivel egy szakbizottság úgy találta, hogy a páholyokhoz vezető lépcső nagyon roskatag, ezen lépcsők ujjakkal pótolttatnak.

♦♦ (Szinészet.) Benza Ida k. a., ki közelébb makacs torokbajban szenvedett s Bécsben is orvosoltatta magát, mint halljuk, már egészen jobban van, s rövid idő alatt szinpadra is léphet. Pestre e napokban kellett volna megérkeznie s ha csakugyan megérkezett és azóta más gondolata nem támadt, közelébb a nemzeti szinpadon hallani fogjuk a kedves fiatal művésznőt, kinek hire és szeszélyei messze földön ismeretesek. — Reményi Ede, mint hírlík, Gyula-Fehérvárt játszott szeptember 2-dikán pedig Tordán játszik — jótékony célra. Azután Kolozsváron keresztül megy a Szilágyságba, s Szilágy-Somlyón és Zilahon rendez hangversenyt. — Ristori, mint hírlík, szeptemberhó végén Pestre jön társaságával s néhány vendégszerében fellép. — A budai szinkörben nagy látványosságra készülnek, mely vasárnap fog előadni. A darab czime: „Páris romjai, vagy: császárság, köztársaság, commune;“ eredeti látványos színmű, ének, táncz és melodramatikus részekkel 3 szakaszban. A kiállítás — mint halljuk — igen fényes lesz, és Latabár minden lehetőt megtett a rendezés körül. Ezért már holnap nem is lesz előadás. A látványosság szövegét Lukácsy Sándor írta.

♦♦ (Rózsás napló.) Teleky Géza gróf esküvője Muraty Irén kisasszonnyal mult hétfőn délelőtt 11 órakor történt meg a pesti egyetemi templomban diszes vendégsereg jelenlétében. — Dr. Spitzer Adolf helybeli köz- és váltóügyvéd a napokban jegyzé el magának Ullmann Malvin kisasszonyt, Ullmann József urnak, a Pannónia gőzmalom igazgatójának bájos leányát. — A király sógora, Thurn-Taxis Egon herczog, a hetekben fog összekelni Magyarország egyik leggazdagabb örökösével, Eskay Lázár Victornin urhölgygyel. — Gr. Zichy Géza esküvője Karácsony Melanie grófnővel a jövő hét folytán megy végbe.

♦♦ (Vegyes hírek.) Új női tankepezdét állit az állam Pozsonyban. Az intézet, melynek létesítésénél log-

több érdeme van magának Pozsony városának, már jövő októberben megnyilik. — A Petőfi-szobor javára Abauj-Szántón augusztus 20-kán tánczezel összekötött mükedvelői előadást rendeztek. A közreműködők között Poch Anna és Horváthy Teréz kisasszonyok szép játékát dicsérő szavakkal emelik ki. Az előadás tiszta jövedelme 12 frt 60 krt tett ki. — Kossuth azon beszédei, melyeket Angliában és Amerikában mondott, s melyek az ötvenes évek elején 4 nagy kötetben jelentek meg angol nyelven, magyar nyelven is meg fognak jelenni. Egyik benső barátja fordítja le, s Lipsceben adja ki. — A két pisztoly név alatt ismert vendéglő 112 négyszög ölet vesz el telkéből homlokzatán a szabályozási vonalba leendő visszatolatása miatt. E darabára ölet 150 frttal számítva, 16,800 frtra rug, melyet a fővárosi építkezési alap fog viselni. — Kossuth Lajos orvosának tanácsa folytán e hó 22-dikén csuszba gyógyítása végett Montesumanoba ment. E hely Pistója mellett, Flórencztől pár mértföldnyi távolságban fekszik és van egy barlangja, mely izzasztó hatású és csuzos, köszvényes bántalmakban igen nagy gyógyerővel bír. — Kugler Ferencz, tehetséges szobrászunk közlébb befejezte Schaguna érsek márványból készült mellszobrát. A művet különösen sikerültnek mondják. Mint tudjuk, e mellszobrot az érsek jubilauma alkalmából rendelték meg. — Egervári József 15 éves, dus szőke haju, csinos szabályos arcvonású, világos kékszemű (rövidlátó, szemüveget szokott viselni), öltözete fekete kalap, fekete nyári felöltöny, sárga nadrág s ugyanily színű mellény; Pest stáczió-utcai Iszer Gyula kereskedéséből, a hol egy éves tanoncz volt. minden gyanítható ok nélkül, semmi csint és rosztat el nem követett, különben is szelid magaviseletű lévén: augusztus 30-án reggeli 8 órakor eltávozott, s azóta holléte nem tudatik. A t. hatóságok s magánosok fölkéretnek: azon esetre, ha a nevezett holléte kitudatnék, azt annak elkeseredett atyjával Egervári Ödönnel, Pest, nyár-utca 26. sz. a. mihamarább tudassák.

♦♦ (Halálozások.) B. Orbán János egykori huszárszázados s a főrendiház tagja és b. Orbán Balázs édes atya e hó 24-én élete 92-dik évében Lengyelfalván meghalt. — Alsó-Szatai Pethő János, nyugalmazott országos törvényszéki tanácsos, e hó 25-kén reggeli nyolcz órakor végelegyengülés folytán, élete 74-ik, boldog házassága 48-dik évében Rác-Szent Miklóson kimult. — Kvassay Gáspárné, szül. Deményfalvi Moys Borbála, e hó 27-dikén hetvenhat éves korában meghalt, s hült tetemei Nyitrán tétettek örök nyugalomra. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Fogas aspikkel és majonaisselel.

Egy 4—5 fontos darab fogas husát tisztára megmosván kendővel meg kell szárítani, a bőrt róla lehuzni, megsózni, néhány darabra elvágván egy kis vajjal meg kell párolni, de vigyázva, hogy a hal husa fehér maradjon. Ha a hal megpuhult, ki kell szedni a vajból, tiszta asztalkendőre lerakni, hogy a vaj egészen szakadjon ki belőle; ha a hal kihült, kisebb darabkákra azt elvagdálni, egy porcellán tátra kirakni, egy kis zöld petrezselymet, vöröshagymát reá szórni, finom ecetet és olajat reáönteni, és e lében papirral betakarva pihenni hagyni legalább három óra hosszat. Ez alatt egy olyan for-

mát kell jég közé állítani, a melynek a közepén jó tágas üres hézaga van, és a formába aztán köröskörül egy kis felolvasztott aspikot kell önteni, erre, ha kissé megkeményedett szép sorban főtt rákfarkakat, kaprit, néhány szelet sült ludmájsszeletkéket kell rakni, aztán ismét annyi aspikot önteni, hogy ezeket elfedje, erre ismét egy sor rákfarkat és májat mindaddig, míg a forma megtelik. Ha az aspik egészen megkeményedett, akkor egy kerek tála ki kell borítani, a közepén levő üregbe pedig a halszeletek egy részét belétenni, közbe-közbe már elébb elkészített majonaiset elkenni rajta, valamint a tejét is azzal bevounni. Az aspik mellé pedig, a tál szélére szép sorban egymásmellé szintén halszeleteket kell rakni, azokat majonaisselel és szépen elvagdalt aspikkal feldisznitvén.

F. Anna.

Puncsos hab.

Tizennyolcz tojássárgáját egy font finomra tört cukorral egy negyedóraig folytonosan habzásig elkevervén, három citrom levét, egynek finomra vágott héját, egy borospohárnyi fehér rhumot és végre a 18 tojás fehéréből vert kemény habját belé kell adni, egy cukorral kiszórt formába önteni, forró kemenczébe hirtelen megsütni és azonnal betálatni.

H. Emma.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Ez alkalommal majdnem kizárólagosan horgolási és jegyelési mintákkal szolgálók t. előfizetőknek, mint a melyek nélkülözhetlenek minden háztartásban. A különféle betük pedig igen alkalmasak kis leánykák tanítására és gyakorlatára.

Az első szám: egy horgolt ke helytakaró, finom fehér pamutal horgolandó.

A 2-dik szám: betét, párnahéjakra.

A 3-dik szám: keskenyebb betét fehérneműekre.

A 4-dik szám: góth betük jegyelésre.

Az 5-dik szám: ruhákra vagy fehérneműekre alkalmazható zsinórzási minta.

A 6-dik szám: keskenyebb fehér sujtással kivarrandó zsinórzási minta.

A 7-dik szám: kis felálló gallérka rajza.

A 8-dik szám: gomblyukak körüli rajz, sűrű francia himzés rajza.

A 9-dik szám: kihajtó gallérka rajza.

A 10-dik szám: R betű.

A 11-dik szám: horgolási minta, betét.

A 12-dik szám: szélesebb betét, párnahéjakra, függönyökre sat.

A 13-dik szám: keskeny betét gyermek-ruhára.

A 14-dik szám: jegyelésre való a. b. cz.

A 15-dik szám: keskeny betét, horgolási minta.

A 16-dik szám: kis góth a. b. cz. jegyelésre.

A 17-dik szám: Magyar a. b. cz. nagy és kis betük.

A 18-dik szám: régi német betük jegyelésre.

A 19-dik szám: dupla góth betük.

A 20-dik szám: betét szoknyákra, párnákra sat. horgolási minta.

A 21-dik szám: négyféle számok jegyelésre való.

A 22-dik szám: kis góth a. b. cz.

A 23-dik szám: Nagy góth betük és régi magyar betük. És végre:

A 24-dik szám: Nagyobb és kisebb magyar betük jegyelésre való.

Számrejtvény.

Mráz Ottiliától.

18, 19, 17, 15, 16, 20. Hangszer, mely imára buzdit,
21, 15, 8, 18, 10, 13. Csak fejedelmeket illet,
1, 6, 24, 20. Shakespeare szinpadi királya,
22, 23, 24, 25, 26. Sok írónak ad hirnevet,
11, 12, 1, 11, 12, 20. Hamis állat házi neve,
14, 7, 8, 17, 7. Sokat ugrik s nem evetke,
1—26. Királya a nagy világnak,
S hí fia most szép hazánkknak.

Megfejtési határidő: szeptember 27-dike.

A f. évi 32-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Az élet szép hajnalán,
Babával játsztam én,
Csak virágok kellettek
Az élet reggelén . . .
Csak öket szeretem,
De mert midőn az élet
Dél felé jár velem,
Baba s virág helyett,
Boldogit gyermekem,
Kedves egyetlenem!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthory Zsigray Istvánné, Pap Kovácsik Gizella, Bereczk Ilka és Mari, Kiss Lőrinczné, Kézdi Lembényi Zsigmond Gyuláné, Vitéz Mari, Regőczy Jolán, Papp Erzsébet, Lövy Amália, Nagy Krisztina, Guba Jánosné, Bakós Benkő Magdolna, x. y. z., Vidákovics Dani, Veysz Ilka, Lászlóffy Irma, Ivády Nina, Brocken Kovács Emma, Suták Michnay Ilona, Horváth Ida, Maksay Mária, Vizkelety Irma, Sthymmel Emma, Peterenko Berta, Szőnyi Ferenczné, Kunczl Klementin, Sváby Izabella, Pap Ilka, Jaczkovich Velyászký Anna, Juhászovits Illyásevits Ilon, Szűcs Lajosné, Pethő Antalné, Kiss Antónia, Peterdy Károlyné, Farkas Erzszi.

A f. évi 31-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Brencsán Sarolta, Andrassy József, Szepessy Szilágyi Lidia, Peterdy Károlyné, Farkas Erzszi, Vörös Juliska, Telendy Eliz, Kolozsváry Anna, Pesti Teréz.

Tartalom.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban, Csukássy Józseftől. (Folyt.) — Emléket kértél. . . (Pályamű.) — Miért nem megy férjhez? Elbeszélés, (Pályamű.) — Majd tavasszal, Magyary Samutól. — Sikamlós ösvényen. (Elbeszélés.) Posta Sándortól. (Folyt.) — Hogyan támad az iró. (Irodalmi emlékirataimból.) Szokolóy Viktortól. (Folyt.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

1/4. 871.

Neuf.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 8 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői és kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>37. SZ. Szept. 10-kén, 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	--	--

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban.

Csukási Józseftől.
(Vége.)

Az 1865 óta fölkelte eszmék gyakorlati fogantatása végett alakult egyletek közül szintén megemlítendőnek véljük a nevezetesebbeket.

Igy Boroszló volt az első nagyobb német város, melyben nőképző-egylet alakult: 1866 februárban. Tevékenysége majdnem ugyanaz, mely a lipcsei egyleté. Az egylet ezenkívül gyermekápolókat képez ki, oktatást ad varrógépekben és ilyeneket en gros-áron ad el nőmunkásoknak. A tagok száma 1869-ben 515 volt.

Körülbelül ugyanazon időben alakult egylet „Zur Erweiterung der Erwerbsfähigkeit des weiblichen Geschlechts“ Berlinben, mely a porosz korona hercegnő védnöksége alatt áll.

Az egylet összeköttetésbe lépett a Ciement tanár alapította ipar és kereskedelmi leánytanodával; munkaszerző hivatalt nyitott és nő-munka bazárt, mely a nő-munkásoknak nyemreményrészt biztosít. Az angol Governesshonne mintájára a Viktória intézetet alapította, melyben nevelőnők mérsékelt díjért élelmet és szállást nyernek, 1868 kiállítását rendezett nőmunkákból, mely azonban várakozáson alul ütött ki. Az egylet védnöksége alatt rajziskolát alapítottak lányok számára, melyet nemsokára másik követett. Miss Archer a koronahercegnő védnöksége alatt 1869-ben Viktória-lyceumot alapított, melyben neves tudósok tudományos előadásokat tartanak nők számára az egyetemi előadások mintájára.

Berlinnek ezenkívül még több hasonló irányu egylete is van, melyek működését mellezve, még Morgenstein Lina asz-

szonyéra utalunk, ki népkönyhákat alapítván, (Berlinben ez idő szerint 12 van; azelőtt Lipcsén kívül egy sem létezett Németországban) a nyomor csökkentésére lényegesen befolyt. Ugyanő 1869-ben nő-képző intézetet állított, melynek tantermében a gyakorlati ismeretágak képviselvék.

Németország északi részén Hamburg említendő, hol a nő-kérdés ügyével már a 60-as évek előtt foglalkoztak; Dél-németországon pedig először is Darmstadt vonja magára figyelmünket, hol 1867-ben két egylet alakult; egy: a nő-ipar emelése érdekében, mely a berlini Viktória-bazár mintájára Alice-bazárt alapított; egy: betegápoló nők képzése végett, melynek most Alice-egylet a neve.

Württemberg, Baden, és Hessenben a nők posta- és távirdaszolgálati jogositványnyal bírnak. 1867 tavaszán a Badenben alkalmazott nő-távírások száma 44 volt, évi fizetésük 350—400 frtra rug.

A különféle egyletek mellett különösen a tanintézetek kiváló szerepet játszanak a nő-kérdés megoldása ügyében. Első város e részben Németországban Lipcse, melyben 1863-ban kereskedelmi leánytanodát alapítottak; ugyanezzel előkészületi tanfolyam van összekötve nő-tanítók számára. Danczig és Münchennek kereskedelmi iskoláik vannak, Nürnberg, Hannover és más városoknak ipartanodáik.

Mielőtt saját viszonyainkat érintenők, vessünk futó pillantást azon mozgalmakra, melyek a nőkérdésre vonatkozólag egyéb államokban észlelhetők.

A mozgalom Oroszországban ép úgy nyilvánul, mint Svéd és Norvegiában, Olaszországban csakugy, mint Swajczban és Spanyolhonban, sőt sajátságos, még Törökországban is jelenik meg nő-lap, a „Terak.“ Olaszországban donna Gualberta Beccari „La Donna“ czimű lapot alapított; Portugalban sennora Franciszi d'Assisi szerkeszt egyet; Genfben pedig Goegg Maria nemzetközi nő-szövetség ügyében buzgólkodik.

Ausztriában különösen a bécsi nő-iparegyesület emlitendő. Ez 1867 november óta áll fönn és főfigyelmét a munka lehetőleg gyors értékesítésére fordítja. A levélboríték készitést, melylyel az államnyomdában előbb férfiak foglalkoztak, az egylet nő-kezekbe juttatá. 1868, decemberben 17 nőmunkás naponkint százezer levélborítékot készített. Gépvarrás, keztyüvarráson kívül oktatást nyernek rajzban és kereskedelmi szakban.

Végre honi viszonyainkra nézve legyen elég e helyütt megemlitenünk, hogy a nő-kérdés nálunk szintén inkább kenyérkérdés alakjában jelentkezik. A magyar polgári jog névszerint mindenha udvarias volt a nők iránt, e téren tehát nem igen lehetnek a panasza. A mi azonban a hivatásszerű nőnevelést és képzést illeti e részben a fönnálló hiányok mind gyorsabb orvoslást igényelnek. Nőegyletek minden nevezetesebb városban vannak, tagjaik száma a rendelkezésünkre álló adatok szerint mintegy 2—3000. A legrégebbek egyike a budai. Bölcsöde van Pesten és Nagy-Váradon.

Az egész kérdésre, illetőleg honi viszonyainkra egyébként alkalmilag még visszatérünk.

Ezzel befejeztük szemlénket, hosszasan csak az irányadó kulturnépeknél időzvé. Láttuk, hogy a nő szabad férjválasztási joga kenyér- és kulturkérdéssé alakult, s ha egyik nemzetgazda azt mondja, hogy „az egyes, családtalan nők a jövő államférfiainak nagyobb gondot fognak szerezni, mint bármely más társadalmi kérdés“ — ugy csak a statisztika számadatai között kell kutatnunk, hogy amaz idézetet igazolva lássuk.

Poroszországban például az 1864-ki népszámlálás kimutatásai szerint, tehát a háboruk előtt, a nőtlen férfiak száma 24 éven tul 976,000; a férjnélküli nők száma 16 évestől kezdve csaknem még egyszer annyi, azaz 1.727,841. Ehhez járul 700,000 özvegy nő, míg az özvegy férfiak száma 259,486 volt.

Ha fontolóra vesszük, hogy e viszonyok az u. n. felsőbb és középosztályokra, a nagyobb városokra nézve még kedvezőtlenebbül alakulnak; kénytelenek vagyunk bevallani, hogy e téren minden mulasztás súlyosan nehezül azokra, kik a mozgalom elől különféle ürügyek alatt kitérnek, s ez nagyrészt a szellemi tökély és kivált a közérkölcösség rovására történik, mely pedig végre is, minden országnak „támasza, talpköve!“

(Az „Unsere Zeit“ nyomán.)

Ha még egyszer . . .

(Pályamű.)

Ha még egyszer ugy láthatnálak,
Mint láttalak ah! egykoron!
Midőn még vendég voltam nálad,
S suttogtál édes hangokon;
Midőn a kertben ott valánk,

S a lomb, a gally ugy reszkete:
Irigylen nézett le róánk,
Az égnek minden fellege!
Ha még egyszer ugy láthatnálak,
Mint láttalak ah! egykoron!
Midőn köröttünk édes álmak,
Pihentek a zöld lombokon;
Midőn oly sokszor ránk hajoltak,
Az esthomálnak árnyai,
S egygyé fűződtek s egygyé fonódtak,
Szerelmink tiszta szárnyai!
Ha még egyszer ugy láthatnálak,
Midőn arcod biborban égett;
Ajkind csókokban olvadána,
Nem is sejtve még a véget;
Midőn ártatlan arcodat,
A gyöngye pir ugy elfutá!
S hogy ajkad akkor csókot ad,
Sejté szived, de nem tudá!
Ha még egyszer ugy láthatnálak:
Mi boldog volnék akkor én!
Ottan lakozva, szivedben, nálad,
Ha voln' ahhoz egy kis remény!
Arany keretbe foglalnálak,
Feledve mindent a mi mult:
Mindent feledve, a mit nálad
Szegény szívem ah! megtanult!
De fájdalom, hogy nem láthatlak,
Mint láttalak ah! egykoron.
Sötétben áll amott az ablak,
Hol elhaladtam olykoron,
Sötétben áll onszivem itt,
Mert csillagát fel nem lel;
Bár kínos a láng s ugy hevít,
Bár bánatommal oly teli!
Ha még egyszer ugy láthatnálak,
Mint láttalak ah! egykoron:
Ugy tisztelnék, áldanálak,
Hogy én azt ki sem mondhatom!
De így is áldlak, így is szeretlek,
Szeretlek ugy, mint valaha!
Bár a mint akkor szüzi kebled:
Nem lelem fel, többé, soha!

Miért nem megy férjhez?

— Elbeszélés. —

(Pályamű.)

(Folytatás.)

Szerették a kasznárt, hisz az olyan derék ember volt, ki a légynek sem ártott készakarva.

Végre megérkeztek a szerencsétlenség helyére. A megütődés nagy volt az arcokon; az öreg majoros, a milyen piro volt a szaladástól, olyan sápadt lett, alig tudott megállani a lábán. Jankovszky ott feküdt az árok fenekén halott-halaványan, mellén a véres ing szét volt szaggatva, ugy hogy az éles patkó okozta sebeket egytől egyig látni lehetett.

— Édes, édes jó uram, — siránkozott a majoros, oda térdelve a szerencsétlen mellé, — szóljon csak egyetlen kicsi kis szót, hadd tudjam, hogy még él.

De az nem szólalt meg.

— Nem, nem halhatott meg, ily gonoszul nem lehet oly jó embernek elvoszni, — és szivére tette kezét; az még dobogott, de oly gyengén, hogy képzeletnek tarthatta volna. Azonban az a majorost magához térítette, és rögtön kocsit küldött orvosért, maga pedig néhány emberrel felemelte az esz-

méletlent és vitték a major felé. A vitel közben a gyenge hirtelen magához térítette a beteget, és nehéz sohajt tört elő melléből. A sohajt csuklás, a csuklást pedig vér követte, mely szájából kibugygyant.

— Oh, istenem! — sohajtott fel a majoros, látva e kétségtelen jelét a bizonyos halálnak. És siettette az embereket, hogy gyorsabban lépkedjenek. Jó husz percz telt bele, míg a majorba jutottak. Ott már készen volt a szép fehér ág, a mit azután az ömlő vér szép pirosra festett.

Csuklása már megszűnt, arcát valami fénylő fehérség vonta be, hasonló volt ez a megdicsőüléshez. Szemeit felnyitotta és ismét egy sohajtás birkózott fel roncsolt melléből.

Körüljártatta szemeit, azután szólni kezdett:

— Tudom, hogy meghalok, még pedig ily gyalázatos halállal. Érzem, mert nagy sebem van itt belül, — és bágyadt kezét mellére tette; a körülállók lélekzet-fojtva hallgatták. — Ha még csak itt fájna, a mellem, a tüdőm, de a szívem fáj legjobban! — — Istenem, miért nem hagytál élni csak még egy rövidke esztendeig; ha ő enyim volna, szívesen halnék meg; de így, így! — — itt elállott szava, csak könnyei beszéltek.

A majorosnét kiküldte férje, oly hangosan siránkozott; nem volt egy szem, mely nem könyezett volna. A beteg észrevette.

— Ne sirjatok, jó emberek, — szólt, — hisz úgy is hasztalan, már én nem élek sokáig. Csak egyre kérlek benneteket, mondjátok meg Gáli Mihály urnak, az urközi kasznárnak, hogy én az ő leányát nagyon-nagyon szerettem, hogy ő volt utolsó gondolatom.

— Oh, oh, — sohajtott az öreg majoros, de a sirástól a torkán akadt a szó, nem tudta megigérni, hogy el fogja mondani mindezt Gálinak.

Ott benn volt a majoros leánya is, szép pusztai virág, őt legjobban meghatotta az egész jelenet, neki is volt szeretője. Mikor hallotta a haldoklót beszélni Marikáról, hangos zokogásban tört ki.

Egy haldokló szerelmi nyilatkozatát hallani, lehet a legszomorítóbb dolog a világon!

A beteg újra behunyta szemét és nem szólt többet, néhány percz múlva fájdalmas rángás vonult át arcán, és megszűnt élni.

Az öreg majoros térdre hullott, a többiek utána, és tompa hangon egy szívvvel mondták el az Ur imádságát. Mikor elhangzott az utolsó amen, a majoros felállott, levette a falról fegyverét, és szép csendesen, mintha nem akarta volna a halott álmát bolygatni, kiment a szobából. A felesége kérdezte, hogy hova megy; de ő maradásra intette, és egyenesen az istállóba ment.

Egy hangos dördülés hallatszott ott benn, az ajtón pedig erős löpor-füst szállott ki a szabadba. A ló vérében fötrengett az istálló padlóján.

Annak a lónak szebb halála volt, mint gazdájának.

Az orvos csak későn jött meg, nem talált egyebet holt-tetemenél. Rendeléseket tett, hogy azt szállítsák be Poronyra; azután kocsira ült és haza hajtattott. Ő akarta első megvinni a szomorú hírt Urközre.

Mikor Derécsi meghallotta, kezeit dörzsölgette, mint Pilátus.

— Tudtam, — szólt magában, — hogy előbb-utóbb be-

fog következni; ismertem Dávid betyár lovát; mintha csak én neveltem volna. Most már egy lépéssel közelebb vagyok czélomhoz.

IV.

Marikának mosolygó szemei, mosolygó szája, vig kedve rövid időre komolylyá változtak. Kedvelt rajz-tanára kimaradt rendes lecke-órairól. Marikának oly nehéz volt megszoknia a gondolatot, hogy a kit minap még ép erőben látott, most már halott. Fiatal, vidám kedélyére borzasztó behatással volt, ha a halálra gondolt.

Alig tünt fel Marika egén azon nap, midőn a szív már bizonyos czélért kezd dobogni, és hirtelen oly keserű esemény homályosítá el napjának arany-sugarait. Rajta azonban segített azon körülmény, hogy még nem volt tisztában önnönmagával, valjon szeret-e, és ha szeret, ki legyen az? Még gyermek volt ugyszólván, de kezdett fejlődni a sok udvarló között. Hahogy legközelebb a két gazdatiszt állott szívéhez, ezt csak onnan magyarázhatni, miután azok voltak környezetében a legkiválóbb egyéniségek. Világlátott, művelt, tapasztalt emberek, de a kiken ezért nem látszott meg a fennhéjázás.

Egyiket úgy kedvelte, mint a másikat, és csak felületes különbséget tudott volna közöttök felfedezni, a miket azonban ő nem keresett, mert számításba sem lehetett volna venni azokat. Hanem mióta Jankovszky hiányzott, azóta nézetei megváltoztak, most emlékezett csak vissza egész bensőséggel az ábrándos szőke lengyelre, s mikor úgy magányosan elandalgott a kertben, visszatértek eléje azon édes órák, melyeket körében töltött. Azok az áhítat órái voltak; mert hisz ő volt az elhunynak oltárképe és egyszersmind imádságos könyve.

Rá emlékezett, hogyan el tudtak beszélni a természet szépségéről, a mások boldogságáról, a nélkül, hogy eszükbe jutott volna, hogy ők is a természet művésze, és hogy ők is milyen boldogok.

Sokszor sohajtott azóta szomoruan a jókedvű Marika. Anyja egyszer már megsokallotta a busulást és vigasztalni kezdte, midőn hitte, hogy a gyógyszerhez minden veszedelem nélkül hozzá lehet nyulni, és hogy már visszahatást nem okoz.

— Ne légy szomorú édes leányom; látod ilyen baj sok emberen megtörténik. De ez még hagyján, hanem mikor az oltárnál meghal a vőlegény, az lehet irtózatos dolog; még elgondolni is fájdalmas, azonban vannak, a kik kiállják, mások megőrülnek bele; de a kik kiállják, azok, lehet, hogy másodszor is az oltárhoz mennek és új férjükkel boldogok lesznek, a milyenek talán soha sem lettek volna az első férjjel. Téged, de mindnyájunkat nagy csapás ért, — az én szívem is sokáig fájt! — mert a kit elvesztettünk, az téged nagyon-nagyon szeretett; és neked elküldte halála perczeiben szerelmi vallomását; azt is tudom, hogy te is szereted őt, habár erről nekem nem szóltatok semmit. Csakhogy ő élve szeretett téged, te pedig őt, a halottad szereted. E között édes leányom, oly végtelen a különbség, mint az élet és a halál között. Azért hagyj fel szomorúsággal, gyógyítsd meg kis szivedet. Mit ér ugyanis egy halott szerelme egy élő virágnak? — csak elhervad tőle, megmérgezi földjét, kiszívja piros színét! Meg azután nekem csinálsz vele aggodalmakat, anyádnak, a ki téged úgy szeret, úgy őríz, mint a szeme világát, — és megcsókolta leánya homlokát. — Neked még boldogan kell élned, hisz még nem is tudod, mi az élet boldogsága. Lesz még késő korodban is elég időd szomorkodni. Mulasd magad; van elég ember, a ki

szórakoztatni képes; látod, Bereghi is ide jár, ha eddig szomorkodtál egy másikért, Bereghinek kedvéért most vigasztalódjál. Ő derék ember, a ki a tenyerén hordozna, ha csak kedvet tehetné. Azonban ezzel nem azt akarom mondani, hogy már most kárpoztulás másba légy szerelmes. — Isten mentsen; a szerelmet előbb mindkét részről meg kell érdekelni! — Csak az volt szándokom, hogy borongó kedélyhangulatodból kijózanítsalak. Gondold meg, csak egyszer él az ember, mit ér pedig a szomorú élet!

Marika eleinte szorongva hallgatta anyját, később a józan okok elismerésre találtak belsejében; azután érezte szükségét, hogy öneki csakugyan vignak kell lennie. Olyan volt lelke, mint a tavaszi kék ég, melyet csak rövid időre takarhat el a bú szürke fellege. Meg volt illetődve anyjának szívből jött szerető szavain, elhatározta, hogy feledni fog, és csak úgy tekint vissza multjára, mint a sorsnak megváltozhatatlan akaratára.

Mindazáltal jó hosszú idő kellett, míg a határozat érvényre jutott; már itt volt a december, és ő mégis csak nagy nehezen tudott belejönni előbbi kedélyhangulatába. Egész idejét olvasás-, himzés-, de leginkább rajzolással töltötte. A rajzolás egész szenvedélylyel üzte; ha az ablakok dérvirágai leolvadtak az üvegtáblákról, oda tolt a asztalkáját az ablak mellé, és rajzolta a zuzmarás kerti fákat.

Szinte haragudott, ha valami látogató megzavarta kedvenc foglalkozásában. Csak akkor örült, ha Bereghi jött, az tudott neki utasításokat adni a rajzban. A rajz-terem a zöld garnitúrák szoba volt, a vendégeket is mindig oda vezették. Ha Bereghi ott volt, Gáliné örökön örökké kötött, talán felfogadta, hogy leányának egész életére való harisnya-mennyiséget készít el. Gáli azonban irodájában dolgozgatott, télen szokta elvégezni a komputusokat; szorgalmas gazdatiszt volt.

Igy multak változatlan egyformaságban a téli napok. Karácsonyra Bereghi egy gyönyörű bóbítás kanarit ajándékozott Marikának; annak az jobban örült, mint az apjától kapott gyémántos karperecznek.

Bereghi szorgalmas vendég volt Gáliéknál, a nélkül azonban, hogy látogatásainak célját csak távolról is gyanította volna.

Uj esztendő napján ebédre hívták meg Gáliék, malacpecsenyét akartak vele étetni, hogy disznó-szerencséje legyen az új évben. Ő bizony már tíz órakor behajtatott az udvarra a csörgő szánkón. Gáli a templomban volt a nagy misén, de az asszony-félék otthon maradtak részint a hideg miatt, részint vendég-várni.

Miután Gáliné bocsánatot kért volna, hogy neki személyesen kell a konyhában felügyelnie, beküldte Bereghit a zöld garnitúra szobába, hol Marikát találta.

Ez volt első alkalommal, hogy magányosan voltak; még eddig mindig közöttük volt Gáliné argus-szemeivel. Marikán látszott a zavar e miatt, a mi még inkább növekedett, midőn látta, hogy Bereghi szótlán, és ott áll a betett ajtónál, még az egyik keze a kilincsen.

Néhány másodpercnyi idő után, a mely azonban Marika előtt örökkévalóságnak tetszett, végre szólni kezdett Bereghi:

— Bocsánat, kisasszony, hogy oly különösen viselem magamat, és még csak „jó reggelt“ sem kívántam. Tehát most mondom, hogy „jó reggelt,“ — és közelodott Marika felé, kezét nyujtva az üdvözlésre.

Marika egész szeretetreméltóságával fogta meg Bereghi

kinyujtott kezét, és szó nélkül odavonta, hogy üljön le egy támlás székbe.

— Ha ön csak jó reggelt kíván nekem, én egy egész boldog ujesztendőt kívánok önnek, — szólta, miközben maga a pamlagon foglalt helyet. Valóban eleinte azt képzeltem, hogy a gratuláció nem jut eszébe és azért oly szótlán, — végzé pajzánul.

— Oh, kisasszony, hisz a mit én kívánok, azt nehéz is volna elmondani szóval. Nem azért voltam oly elfogult; hanem mert nekem ma nagy napom van. Nagy fába vágtam fejszemet, nem tudom, nem török-e bele?

— Ön valóban kíváncsivá tesz, — szólta csintalanul Marika, — valami borzasztót akar tenni, mert úgy összehuzza homlokát. Szabad-e nekem is tudnom.

— Akarja tudni kisasszony, — kérde élénken és bensőséggel.

— Mindenesetre! — válaszolt ez.

— Ám legyen; hanem előbb hallja e mesét.

„Kelten, a tündérek hazájában, volt egy magányos, fellegotverő hegy; körötte az egész láthatárt égető homoksi-vatag foglalta el. A hegy oldalait meredek sziklafalak képezték, de teteje a legkellemesebb éghajlat hazája volt, hol a bánaán, aloe, a kék virágú tamarisk teljes díszben pompázott. De még e földi paradicsom elhagyatott pusztá lett volna a pusztá közepén, ha a tündér Roxona nem lakja.“

„Szomjas karavánok elátkozták e hegyet, mert azt gondolván, hogy ott árnyéokra és hűvös forrásra akadnak, siettek feléje; de megmászhatlan szikfalakat találtak. Átkozódtak, de ha megjelent Roxona a szirt tetején, elhalt az átok szomjazó ajkaikon és szívükbe szállott le. Meg lett az átkozva, ki Roxonát meglátta; nem volt nyugalma, nem lelke, de szíve üdvösségeért tudott csak imádkozni; abbahagyta utja célját, iparkodott a hegyre feljutni. Hasztalan erőlködés!“

„Egyszer messze földről, hol érthetlen nyelvet beszélnek, két ifju szintén a Roxona hegyéhez tévedt. Már hallották hírét a tündérnek; az elcsenevészedett emberek sok jót sok rosszat mondtak felőle, hanem a két ifju elhatározta oda elvahalva feljutni. Roxona megjelent a meredély szélén és a két ifju kezét szorított egymással és mondák: mi egyesülten fogunk oda feljutni, ha én lankadok, szólta az egyik, te jössz segítségemre, ha pedig én látlak hanyatlani, keblemen pihend ki magadat; és ha feljutunk mindketten, Roxona azé lesz, kit ő választ magának.“ — És neki indultak a hosszú utnak.

„Az egyik erőteljesebb volt, aczél izmokkal birt, könnyebben ugrott egyik szikláról a másikra. A másik lassabban haladt, Roxona felülről nézte őket, és mintha remegett volna életükért. Az első már magasan volt, majdnem a célnál, midőn a kő leszakadt alatta, és ő a mélységbe zuhant le, utolsó perezésében is a tündér után osengett. A másikat megrottentette a gyászos vég, leült és várt, szívében a fájdalom orós tanyát vert, s alig mert most már feltekinteni a tündér felé, mert annak arcza olkomorult, szemei, — e puszták e két csillaga, — elhomályosodtak.

„A ki Roxonát egyszer meglátta, az el nem távozott, mig vagy föl nem ért, vagy alábukott menthetlenül. Ő is, midőn a fájdalom viharát keresztül állotta társának olesztén, ujult erővel, de kevesebb reménnyel kezdett ismét fölfelé kapaszkodni.

— Nem, nem folytatom tovább, — szólt Bereghi bensőséggel, — nézzen rám, öntsön belém bátorságot tekintetével, mert én is ol vágycok veszve.

Marika ránézett egy üdvözültnek gyönyörével szemében, Bereghi megfogta kezét és térdre ereszkedett előtte.

— Oh, mondd, hogy szeretsz! oh, mondd, hogy van még joga e szívnek érted dobogni, csak egy kis szót mondj, hogy „szeretsz.“

Marika a szüzi szemérem lángbitorával arcán lesütött szemmel ült a pamlagon, csak vontatva emelte fel bársonypilláit, és kibocsátá ajkán e szót:

— „Szeretlek“!

Isten is szerelmében teremtette a világot, az angyalok társasága szüz szerelmen alapszik, szeret minden a világon, szerelem idéz elő csodadolgokat.

Bereghi mikor e szót hallotta: „szeretlek,“ — exaltálva volt. Egyszerű szó, de mondott volna Marika egyebet mást és mondta volna a világ legszebb nyelvén, a leglángolóbb költészettel, nem tudott volna oly hatást előidézeni, mint ezzel.

Bereghinek remegett minden izma, és öntudatlanul csókolt a kis apró kacsókat.

— Hát enyém leszesz örökre, — szólt később, — te léssz az én kis feleségem, a kit én úgy fogok szeretni, a kinek úgy fogom gondját viselni.

— Es a ki nem marad adósod, — szólt Marika.

Szemeik beszéltek ezután, ajkukra nem jött szó a boldogságtól; Bereghi még mindig ott térdelt Marika előtt, midőn annak arca aggályos kifejezést öltött.

— Az a mese, a mit elmondtál, nagyon szomorú volt, én félek, mert nagyon hasonlított történetünkhöz. Roxona veszedelmes tündér volt, kinek szerelme kárhózatot hozott — és elmélázott a térdelő feje fölött.

— Oh, még nem végeztem be, — jó vége van az egésznek, majd elmondom, — szólt Bereghi, és folytatta a mesét.

— A másodiknak csak egy lépése volt hátra. Odáig már eljutott, hogy Roxonát karjai között érezte, de még nem volt egészen odafenn, még mindig leeshetett volna. Ekkor —

Ekkor belépett Gáli az ajtón:

— Tyűh, mordizom, — kiáltott elbámulva, — mit csináltok itt gyerekek?

Marika, ki a mesét érdeklő hallgatta, apjának megjelenését azzal összefüggésben gondolta lenni, rendkívül meglepett apja hirtelen megjelenése által.

Bereghi is zavarodva kelt fel, és hebegett valami értetlen dolgot.

— Na, beszéljotek hát, — dobbantott lábával Gáli — mondhatom istenes dolog, míg az ember a templomban imádkozik, addig leánya itthon hivalkodik!

— Uram, — szólt ongesztelőleg Bereghi, — színdékom becsületes. En szeretem Marika kisasszonyt, és ő is engem. Régen járok becses házához, de még csak most mondtam neki, hogy szeretem. És én — én, ha nincs ollenére, ezennel megkérom kedves leánya kezét.

— Mit mondasz, édes fiam? szólt örömmel Gáli és felomolt karja alul kihullott az imádságos könyv. — Jer ide te kis tubiczám, Marikám, add oda kezdet ennek a becsületes ombernek.

Bereghi odasiotott a most már magához tért Marikához, és közénél fogva vezette Gálihoz.

(Gáli az ajtón kikiabált felsége után:

— Hej anyjok, anyjok, szaporán, jer be csak!

Gáliné futott be a konyhából, nem kellett neki a helyzetet magyarázni, rögtön megértett mindent és megölelvén leányát, férjével egyszerre áldotta meg a szeretőket.

Azután jöttek vendégek boldog új évet kívánni. Kivánat nélkül is volt ott boldogság nemcsak egy ujévre, de az örökévalóságra.

(Folyt. köv.)

E s t e.

Zerintől.

Járok, kelek hallgatagon csendesen,
Leeső nap végsugarit ellesem;
Az ég alján tova terjed a ború —
Szívem, lelkem olyan csüggedt,
Olyan sötét, szomorú!

Megszünetlen, enyhületlen jár velem,
Névtelen bú, néma lelki küzdelem,
Köny szememben, ajkam csendes, hangtalan,
— Hogy legyek vig, hogy örüljek,
Ne szóljatok hasztalan!

Megöl a vágy, nem tudom, hogy mi után,
Valami fáj — mért? csak Isten tudja tán,
Vak reménynek ezer utját befutom —
Mit kesergek, mit remélek,
Mire vágyom — nem tudom!

Elmerengek tétovázva szanaszét,
S könyet ejtek, néma, fájó panaszét;
Részttveésen enyhülne e gyötrelmem —
Ki megértsen, ki megsánjon,
Soha sem lesz tán nekem!

S i k a m l ó s ö s v é n y e n .

— Elbeszélés. —

Posta Sándortól.

(Vége.)

Rudi, ki azelőtt a sanitáts corps-ban szolgált, mosta meg a holttetem arcát. Nehezen ment le a festék, a vonások csak szaggatva látszottak ki a mindinkább gyengülő máz alól.

Saroky a mint először meglátta a lemosott arcot, egész testében megreszkedett. Vizióknak, álomnak tünt fel előtte az egész jelenet; nem akart hinni saját szemének, hogy betegek, lethargikus álomban vannak, — és e káprázathoz még eleven képzelődő tehetsége járult, hogy annál borzasztóbban csalódjék. Lélekzetét visszafojtva meredő szemekkel nézett a hulla arcára.

— Ezt elviszszük Pestre, — szólt a káplár, — ott majd spiritusba tehetik; ugyis ritkán láthatni fehérre mosott szercesent.

Saroky kifordult az ajtón, és rémülettel arcán ment vaggona felé.

Miután megvizsgálták volna, hogy a sinek nincsenek-e felszaggatva, a vonat megindult. A sebesült Jodok a gyékényvel leterített hulla mellé helyeztetett, ugyanazon waggonban,

melyben a többi katona utazott. A vasuti őr is elvitték magukkal, mert az nem maradt volna otthon a világért sem, attól tartván, hogy a rablók visszatérnek mindenestre s a kudarczért rajta boszulják meg magukat.

Tizenegyedfél órakor ért a vonat Dombóra, hol roppant nagy volt a zavar a késedelem miatt. A vasuti főnök megnézte a hulla arcát, de megint csak leeresztette a gyékényt; — irtózott a halottaktól és intézkedést tett, hogy a vonat azonnal induljon.

Ekkor előállott Saroky és azt mondta:

— Uram, én ismerem e hullát; ne küldje Pestre, Tiszahajlékra való.

Az állomásfőnök kíváncsian nézett végig Sarokyn, de az rendületlenül kiállotta tekintetét.

— Jó, ha ismeri, akkor a hulla nem fog tovább vitetni, — válaszolt. — És a vadászokat kérte, hogy szálljanak le.

Ezek eleinte vonakodtak, később azonban, midőn az állomásfőnök biztosította, hogy Tiszahajlékon is megkapják a jutalmat, azonkívül Jodokot is kell ápolni, mert különben elvesz a vérvesztéstől, leszállott négy ember, mert a többinek a parancsolat szerint egész Pestig kell vala a pénz mellett örködni.

Saroky azonnal sürgönyöztetett a tiszahajléki hatóság-nak, hogy egy meglőtt vasutrabló Tiszahajlékról való. Az éjet azután a dombói állomás várótermében töltötték.

IX. Egy ismerős arc.

Másnap reggel kocsin érkezett meg Braun. A kapitánynak más dolga akadt. Saroky nagyon örült, midőn a kapitány helyett Braunt látta jönni,

— Egy meglepetést akartam csinálni Braun urnak, — kezdé mosolyogva. Ha engem a véletlen vasutra nem ültet, kénytelen lettem volna részt nem venni e frappans dologban.

Egy ismerős arcot fog látni; de ne ijedjen meg tőle, mert meg van ám már halva. Ha Pestre viszik, ott örökké és nyomtalanul eltűnt volna a törvényszéki orvosok bonczkése alatt, a nélkül, hogy valaha megtudták volna kilétét.

— De beszéljen kérem, ki az, talán én is ismerem? — kérdé Braun a sokat fecsegő Sarokytól.

— Ugy ismeri Braun ur, mint akár engemet, — válaszolt Saroky.

Ezalatt a vasuti hivatalnokok is előjöttek és elbeszéltek a tegnapi esti eseményt. Braun már rendkívül érdekelve volt s azért kérte, hogy mutassák meg neki a hullát.

Bevezették tehát a kutépületbe; ott feküdt az, még mindig letakarva a gyékénnyel; a négy vadász pedig szuronyos puskával állott mellette őr; mintha tartottak volna tőle, hogy még feltámad.

Egy vasuti szolga felemelte a gyékényt; Braun odanézett, s mintha kigyóra lépett volna, ugrott vissza, és borzadva ejté ki: — Ez Mánfay!

Saroky ekkor csak a kezét dörzsölgötte, mint a ki nagyon jól érzi magát.

Braunnak mindjárt Mánfayné jutott eszébe, és sajnálta azt a szegény fiatal asszonyt.

— Tudtam én azt, — mormogta magában, — vagy legalább gyanítottam, hogy ez az ember nem jó uton jár!

Azután ruháit kerestette ki; egyik zsebében puffadt pénztárczát találtak, melyben több bankjegy volt. Egyik rej-

tekosztályában talált egy kis lapot tele írva ábrándos, eget-ölölő szerellemmel. Braun nem ismerte az írást, de Saroky megesküdött rá, hogy az Mánfayné naplójából való és a szerelme-fogadás Szemes doktort illeti.

A lap alján oda volt írva: „Megboszultam magamat, szeptember 12-én.“ Braunnak úgy tűnt fel, mintha veres vérel volna az az egynéhány betű írva; jóllehet Saroky erősítette, hogy csak fakó tinta biz az.

Ez a kis lap volt Szemes gyilkosainak árulója, mert Mánfayné naplója lefoglaltatván, a kivágott lap egészen beleillett.

Mánfaynak minden cselédje vizsgálat alá vétetett, de mind ártatlannak bizonyult ura bűneiben, kivéve Ferkót.

Ferkóra roppant hatást gyakorolt urának holtteteme, midőn szembesítették vele. De azért eleinte mindent tagadott. Később azonban a fenyegetőzésre, hogy a hatóság minden czimborát és bűntársat ismer Mánfay írása nyomán, vallani kezdett.

Elmondta, hogy a cselédek között egyedül ő birta urának bizalmát, miután őt többször kellett kivinnie a város végén fekvő egyik tanyába, hol a rablóbanda éjjeli gyűléseit és tanácskozmányait tartá részint lárvázott, részint pedig bekor-mozott arcokkal. Ily kirándulások alkalmával a kocsikerekre és lovak lábaira mindig kausuk-talpakat kötött, hogy zajtalanul lehessen végig hajtani az utcákon.

Roppant sok bűnről vádolta a társaságot. Urát pedig különösen Szemes meggyilkoltatásával, melyet két bandabelivel hajtatott végre. Az indokot nem tudta megmondani, mert erről neki semmit sem szólt Mánfay. Ő akkoriban csak azért nem vallott semmit, mert Mánfay igen sok pénzt ígért neki tagadása esetére; sőt meg is tanította, hogy miképen viselje magát a törvényszék előtt.

Ez a vallomás sok volt, és mindent tisztába hozott.

Töméntelen sok embert fogtak be akkor, ezek között voltak olyanok is, kikhez csak félve nyult a törvényszolga, nem tehetvén fel róluk oly aljasságot.

Mánfayné a legyalázó esemény után tört testben tört lélek volt. Sebe ugyan gyógyulni kezdett, de nem vette egészségének hasznát, mert szégyelte az életet. Anyja szintén sokszor a kétségbeesés határán volt és leánya szerencsétlenségét magának tulajdonította. Egy reggel felkerelkedtek és elhagyták Tiszahajlékot, azóta senki sem tud róluk.

Egyedül Sarokynak tűnt fel arany-napja. Ajkán folytonos mosoly ül, mert Ilka megtartotta ígérését és nőül ment hozzá. Jóllehet Ilka azt tartja, hogy csekély kárpótlás egy házasság egy égő szerelémért.

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktortól.

(Folyt.)

Délelőtt volt az idő s átmentem hozzája, alkalmasiut a szamarakban gyönyörködendő, vagy hogy a Zsitvában ha-

lászhatás végett horgokat kérjek tőle. Hanem az udvarba érve, iszonyu jajveszékelés hangjai üték meg füleimet. Öreg Ferkó bácsi a tornáczon állt; előtte az udvaron egy hegedű alakú pad, melynek deres nevét később tudtam meg. Ezen pad körül egypár liberiás-hajdu s közöttük egy bozontos fejű, barna bőrű alak.

— Huzzátok le s mérjétek rá huszonötöt, — parancsolá az öreg ur, hosszú pipaszárát közepén fogva meg s azzal mutatva a barna bőrűre.

Ez az ítélet kimondására irtózatosan kezdett ordítani és rimánkodni, hogy csak ez egyszer engedje el a tekintetes főszolgabíró ur, kit úgy tisztelt, mint az atya-istent. Soha többé nem fog nyulni semmihez, még ahhoz sem, a mi a magáé. Hogy ő gyenge ember, bizonyosan bele hal a huszonötbe. Hogy a kegyelmes főbíró ur engedje el neki legalább a felét, a harmadrészét, csak ötöt, vagy legalább egyet!

Ezen jajveszéklő esdeklés közben a hajduk morénkat lekapták a lábáról s hasra fektetve nyújtóztatták ki a deresen. Nyakát, lábait a padhoz vaskarikákkal erősítették, kezeit pedig összekötötték.

Ezzel szép lassu tempóban elkezdett a mogyoró-pálcza suhogni. Ereimben megjegyed a vér ezen látványra.

Az első ütésre cigányunk irtózatosan felordított.

— Meghaltam, meghaltam! — kiáltozá. — Hová lesznek feleségem, mit tesznek majd a dádi nélkül purdém? Oda vagyok, meghaltam!

De most már én is elkezdtem zokogni, jajgatni. Oda futottam az öreg ur elé s két térdre vetettem magamat előtte.

— Tekintetes nagybácsi, kegyelmes Ferkó bácsi, irgalmazzon meg a szegény morénak, — rimánkodtam én is. — Ugy szeretem a nagybácsit, mint az ur-istent, de az ur-isten megbocsát a bűnösöknek, azt mondja a katekizmus...

— Jaj, jaj, urficskám, meghalok. Szegény özvegyem, szegény árváim...

— Takarodol innen ficzkó! — kiáltott rám az öreg ur s lábával toppantott.

— Jaj, jaj, tekintetes főszolgabíró ur, meghal a szegény moré, — folytatám. — Tessék neki legalább a felét elengedni, csak a harmadát, vagy ötöt, legalább egyet, csak egyet!

— Most mindjárt téged is deresre huzatlak, ha nem takarodol!

De már erre megriadtam s futottam ki a kapun. A cigány tovább ordított, a házi kutyák pedig duettben vonítottak velem; meg nem állhattam, hogy lopva ne tekintsek az udvarra. A huszonötnek vége szakadt, a jajveszéklés megszűnt s erre a morét feloldozták a deresről, ki nagy csodálkozásra könnyedén, ép kézlábbal lépett oda az öreg urhoz s megésszokolva kezét, alázatosan megköszöntö a jószágos atyai intést.

Ezen jelenetre eszméim zavarodni kezdettek. Eszemmel nem bírtam fölérni, hogyan köszönheti meg a moré a huszonötöt, mikor még egyetlenegy sem birt belőlük lealkudni. Én bizony nem tettem volna. Ez gyermeki okoskodásom volt s pedig minden naivsága mellett épen úgy nem következett, mint nem azon kis rokonkámé, kivel egy izben a Margitszigeten sétálván, meginttettem őt, hogy ne szedje a fák alatt a gombákat, mert azok bolondgombák s a ki enni talál belőlük, az megbolondul; mire a kis Béla — így hívták, — félóra múlva vadgesztenyét szed, kérdi tőlem, hogy mi az? Ez vadgesztenye fiam, — válaszolám. — Ugy-o bácsi, a ki obból

eszik, az pedig megvadul? Vagy azé a kis herceggé, ki a tanulószoba könyvszekrénye fölött megpillantván egy kitömtött ölebecskét, azt kérdezi nevelőjétől: miért tömte ki a mama a Castort? — Mert nagyon szeretted, a mig élt. — No, ha meghal a nevelő-bácsi, én is kitömetem, — jegyzé meg a kis herceg.

Az is nagyon meghatott, midőn egyszer kiut voltam az öreg ur szőlleiben szüreten. Nagy volt a vigság; volt zene, táncz, lakoma és pattogó tűzös béka. Ez utóbbi legjobban érdekelt, hanem ennél még jobban magukra vonták figyelmemet és csodálkozásomat maguk a szüretelők; lehettek vagy 30—40-en, mindegyiknek a lábán nehéz vasbékó és soraik fegyveres hajduk közé voltak zárva; hanem azért mindnyájan vígan, elégedetten énekeltek.

— Mért vannak ezek az emberek lánczon, mint a marós kutyák? — kérdeztem az öreg urtól kíváncsian.

— Most az emberek közt ők is olyanok, mint ebek közt a marósak, — felelé. — Elragadozták azt, a mi a másé, marták, súlyosan sértették embertársainkat, sőt némelyikök ölt is.

Borzadva tekintettem ezekre a rabokra s mégis nagyon sajnálkoztam fölöttük; nagyon szerencsétlenek lehetnek a tömlőczben, mikor úgy tudnak neki örülni, hogy a szabad természetben lehetnek rövid időre, bárha lánczokon.

Ezek a nemesi székház rabjai voltak s az öreg Ferkó bácsi fegyenczjavító rendszeréhez tartozott, a foglyok közül azokat, kik javulás jeleit adták, néha a szabad természetben való munkákra alkalmazni, mintegy jutalom gyanánt. Ma, midőn az emberi természet mélyébe tekinteni képes vagyok, ha nem is teljesen tisztán látni, meg vagyok róla győződve, hogy a romlott lélekre mi sem hathat javítóbban, mint a külvilágtól való elkülönítettése után időnkint a nyílt természet élvezése, mi lehetlen, hogy őt józan szemlélődésekre ne vezesse. A nyílt természetben való időzésnek, kivált munka közt időzésnek a beteg lélekre való jótékony hatását még örülteken is éreztem; s vajjon bűnök elkövetése nem-e bizonyos szellemi gyöngeségek eredménye, bármilyen kombináció között tekintsük is.

Volt még egy alak az öreg ur házában, ki szintén csodás tüneménynek tetszett előttem s azért el nem mosódó benyomást gyakorolt reám. Ez az öreg Jano.

Jano már négy éves koromban sem volt fiatal ember. Ritkás haju, ripacsos képű, szálas tót-magyar legény volt s a háznál minden, afféle: Figaro itt, Figaro ott.

Ő volt a tehenes; fejt, takarmányozott, vakarta a teheneket és borjúkat. Ő viselte gondját Pepkó szamarainak, s ha az urfi nem volt otthon, befogott a leptikába, kihajtott a szőlőbe, ott elgyomlált estig s paréjt hozott a malaczoknak. Ha az igás lovaknak körmét tisztítani vagy azokat megpatkolni kellett, fölveté magát egyiknek hátára s elvezette őket a kovácshoz. Faragott nekem bodzafa-furulyákat; ő csinálta az istálló-ablakok rámaít s a cseléd-házak redőnyeit. Kijavította a szekerek oldal-zápjait, saraglyáit, kerék-küllőit, ferhéceit. Huzott vizet a gémes kutról a barmok és konyhák számára. Ha vendégek voltak a háznál, forgatta a nyársat s ment a boltba citromért, fűszerért. Vágott fát s pedig a szakácsné kedve szerint jó vékonyra. A nő-személyeknek csak az arcát simogatta meg s megmondta, hogy szépek, csinosak, avagy csak olyan „no megjárják?” A ki akár tíz év óta nem volt előtte, hangjáról megismerto.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Szeptember 6-dikán.

Föllép e Benza kisasszony? — Szigethy József színészi jubileuma. — Bogyó első kísérlete. — Egy keserű, de igaz szemrehányás. — Buda város szabadelvű tüntetése. — A tűzoltó-ünnepély. — Egy érdekes fogadás Dal-Cin asszony felett. — Egy német műtész a fővárosi építkezésekről. — A népsziműti pályázat eredménye. — A szép-irodalom halottjai. — Ünnepély Kossuthfalván és Jászberényben. — A váci hadi-gyakorlatok.

Benza kisasszony még nem lépett fel.

Fellép-e szombaton?

Fellép-e átalában?

Ez a kérdés foglalkoztatja néhány nap óta a művészvilágot s műbarátokat.

Majd megfelel reá szombat est. Most még csak megközelítőleg sem sejthetünk semmit, ha ugyan igaz a hír, hogy most nem szeszély, hanem komoly torok-baj az akadály. De reméljük a legjobbat, mert valóban kár volna oly gyönyörű hangért!

A színi-világból más érdekes hírünk is van. Szigethy József, kitűnő színészünk, kivel színészetünk méltán kevélykedhetik, közelebből fogja megülni harminczadik évfordulóját, és pedig saját legujabb művének, „Toldi Miklós“-nak előadásakor, melyben a költő-művész művének legérdekesebb alakját, Benczét fogja személyesíteni. Reméljük és ohajtjuk, hogy a közönség is megteszi a magáét, s nem mulasztandja el ez alkalmat elismerését kifejezni azon jeles művész iránt, kinek oly sok vidám órát és gyönyörűséget köszön.

Bogyó urról is illik megemlékeznünk, ki mint operai énekes e héten mutatá be magát először, mint Lionel „Martha“-ban. Erőteljes szép hangja van, s ha elég türelme és szorgalma leendő gyémántját kellőleg kiköszörülni, kitűnő énekes válhatik belőle. Sajátságos! A legtöbb szép hang az újabb időben Magyarországból kerül ki, s hazánknak külföldön oly jó hirt szerzett, mi fájdalom! a valóságnak nem igen felel meg. Mi nem vagyunk művészet-pártoló és becsülő nép, s tizedrészt annyit sem teszünk a művészet emelésére és fejlesztésére, mint a mennyit megtehetnénk s meg kellene tennünk. Nálunk minden a véletlenre van bízva, s ez az oka, hogy tehetségeinknek csak igen csekély része válhatik azzá, mivé segélyezés és támogatás esetén válhatnék. Ez nemcsak színészekre és énekesekre, hanem képzőművészekre és írókra is áll.

Ez keserű, de nem alaptalan szemrehányás. Egész sorát idézhetnők a példáknak. Na, de vigasztaljuk magunkat Petőfivel: Ej, rá érünk arra még!

Most egy oly tényt fogunk szóba hozni, mi mindenkit meg fog lepni, és pedig örvendetesen. Buda városa életjelt adott magáról. És pedig oly irányban, melytől nem szabad elismerésünket megvonni. Tüntetett a szabadelvűség érdekében, tüntetett a pápai csalhatatlanság dogmája ellen. Ribáry indítványára ugyanis (illendő, hogy e derék férfi nevét följegyezzük) végzésileg kimondatott, miszerint „Buda város közönsége kinyilatkoztatja, hogy a régi kath. hitelvekhez ragaszkodván, a csalhatatlansági dogmát, mint olyat, mely a placetum regiumot meg nem nyerte, jogilag létezőnek el nem

ismerheti; emélfogva annak kihirdetését a kogyurasága alatt álló egyházakban és iskolákban eltiltja, s azon lolkész, ki azt kihirdeti, javadalmától megfosztottnak tekintetik.“ Szó szerint közöljük ez érdekes végzést utánzásra méltó például. Ha megyeink és hatóságaink utánozandják e szép példát, nemcsak hazánkat hozandják jó hirbe a művelt világ előtt, hanem a szabadelvűség és felvilágosodottság ügyének is igen nagy szolgálatot tesznek.

Kissé korai dolog talán a még csak e hó 17-dikén megtartandó tűzoltó-ünnepélyről beszélni, de mert az érdekes gyakorlatot bizonyára olvasónőink közül is többen ohajtanák látni, tudatjuk, hogy a belépti-jegyeket a központi irodában, a „Hungaria“ vendéglő átellenében kaphatni. Ez oly látvány leendő, melyet valóban érdemes megnézni, már csak azért is, hogy az utánzási kedv fölébredjen. Fegyverkezzünk föl és küzdjünk e vészes elem ellen, mely ha neki vadul, oly roppant károkat okoz. A nők buzdítása e tekintetben is sokat tehet.

A nőkről eszünkbe jut Dal-Cin asszony, ki a napokban igen érdekes fogadásra nyújtott alkalmat. Dr. Herman ugyanis (az orvosi egyedáruság érdekében) kétségbe vonván e természetes gyógyásznő képességét, Győrfi Gyulát 500 aranyos fogadásra hívta fel, s Győrfi Gyula, mint lovagias ember, el is fogadta a felhívást. Ki fog tehát tűnni: Charlatán-e Dal-Cin asszony, vagy pedig valódi gyógyásznő, a ki ollen az orvosok csak kenyér-irigységből léptek fel. Annyi bizonyos, hogy a dr. Herman által sántáknak nevezett egyének közül többen nyilatkozatokat irtak alá, melyekben Dal-Cin asszony iránt hálás szívvel elismerik, hogy bármit beszéljen is dr. Herman, ők a gyógyítás eredményével meg vannak elégedve.

A fővárosi újabb építkezések szigorú bírálóra akadtak a jeles műtészben, Lűczowban, ki a szent-istvánnapi vonattal Pestre rándulva, benyomásait a bécsi „Presse“ tárczájában irta le. Az építkezések nem igen nyerték meg tetszését. Az alsó Duna soron csak háztömegeket lát, diszes pompába öltöztetve ugyan, de minden művészet nélkül. A diszolgó paloták szerinte nem mutatnak fel eredetiséget sem a tervezésben, sem a kivitelben, az akadémia palotája pedig oly benyomást gyakorolt rája, mintha terve műkedvelő kezéből került volna ki. Annál nagyobb elismeréssel szól azonban a lánczhydról, melyet genialis monumentális elsőrangú építési műnek nevez, mely megérdemli, hogy a hidépítésznek mintául szolgáljon. Az Eszterházy-képtár műveit is részletesen ismerteti. Ítélete mindenben szigorú ugyan, de nem rossz akaratu, és németeknél ritka kivételkép nem mutat irántunk sem elfogultságot, sem rossz akaratot.

A bírálatról beszélve megemlékezünk a nemzeti színház által kitűzött pályázat eredményéről is.

Több mű pályázott, de előadásra csak egy mű találtott érdemesnek, s így a dijt is az nyerte el.

Ez a „Strike“, melynek szerzői Balázs Sándor és Szigligeti.

E darab előadására már csak azért is kíváncsiak vagyunk, mert tudtukra első esot, hogy Magyarországon compániában irtak volna darabot.

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

Szeptember hóban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Pest, 1871.

Őszintén beszélve ezért mi nem is várunk valami nagy sikert a darabtól, legalább a companiában írott francia darabok — az együtt dolgozás ott van leginkább divatban — inkább kevésbé mind magukon hordják a vásári munka jellegét. Ohajtjuk egyébiránt, hogy családokozzunk.

A szép-irodalomnak halottja is van: Lőrinczi Lehr Zsigmond, s illendő, hogy mi is szenteljünk pár sort emlékezetének. Eredeti költeményeket is írt, de leginkább műfordítással foglalkozott, s mint ilyen megérdemelt tiszteletben állott; még fiatal volt, s özvegyet hagyott hátra. A pozsonyi tanoda, hol tanár volt, szintén sokat vesztett a szolid lelkű közbesülésben élt fiatal ember halála által, mivel ő nemcsak oktatója, de egyszersmind buzgó barátja is volt a fiatalságnak. Béke poraira.

A francziák is elvesztették egyik legkedvesebb regényírójukat: Kock Pált, kinek kissé hamiskás, de soha sem erkölcsstelen, és híruknél jobb műveiből néhány kötet magyarra is le van fordítva. A nemzeti megaláztatást ő sem volt képes sokáig túlélni, s mint írják, halálát leginkább a honfibu idézte elő. Dumas boldogabb volt, ő még a küzdelem alatt halt meg, s a nemzeti gyalázatot nem érte meg. Hagyatékát közlebről árverezték Párisban, s a becsesebb darabokat nagy áron kapkodták szét. A ritka népszerűségű író Dieppeben nyugszik.

A vidéken is érdekes dolgok történnek, a mikről szintén illő megemlékeznünk.

Kossuthfalván, a fővárosnak közvetlen szomszédságában fekvő eme új kis helységben a napokban igen szép ünnepély ment véghez. A templom részére kijelölt helyen fölállított harangot és a községi temetőt szentelték fel egyházilag. Az ünnepélyre igen szép számmal jelentek meg a szomszédos környékbeli, sőt Pestről is igen sokan rándultak ki ez alkalomra. Ott volt a község derék alapítója, Birói Béla ur családjával, Vidacs János, Helfi Ignác és többen a politikai és közélet munkásai közül. Hogy alkalmi szónoklatok nem hiányoztak, azt talán mondanunk sem kell, valamint azt sem, hogy a Kossuth iránti kegyelet a jelen voltak által tüntetőleg kifejeztetett.

Jászberényben pedig boldogult emlékezetű József nádor harmadik nejének Dorottya württembergi hercegasszonynak életnagyságu mellképét függesztették fel ünnepélyesen a közgyűlési terembe, melyet jövőre diszítani fog. E képet József főherceg és a belga királyné készítették és ajándékozták a közönségnek.

Végül Vácson a közeli hadgyakorlatokra készülnek, mely az ellenkező hírek daczára meg fog tartatni, és Vácot néhány napra megnépesíti. A fővárosból is sokan készülnek lerándulni az érdekes látványra, mely annyival érdekesebb lesz, minthogy a gyakorlatokon közös hadseregbeli és honvéd-zászlóaljok együttesen veendnek részt. s. r.

Budapesti hírvivő.

** (A belga királyné) Posten időzése alatt meglátogatta Tettői Nándor derék fiatal könyvárusunk kereskedését is s személyesen kiválogatá és megvásárlá Potöfi, Arany, Tompa, Kisfaludy és más magyar remekírók munkáit diszkiadásban. Ez is jó világot vet a királyné lelkületére, ki idegen földön is

érintkezni akar legalább szellemileg szülőhazájával s nem feledli, melyik földnek szülötte ő.

** (A belga királynéről) s József főhercegről és nejéről a következő érdekes hirt hozza a „Székesfejérvár“: József főherceg ő fensége a belga királynő látogatása alkalmából Majláth János, helybeli fiatal fényképész barátunkat a szükséges műszerekkel Alesuthra szállittatá, s ott magas vendégeivel együtt a fejérmegyei népviselet szerinti öltönyökben lefényképezteté. Mi láttuk mind a három rendbeli képet. — Az első József főherceg fehér patyolat ing és gatyá, hegyes orru csizma, pitykés mellény, árvaleányhajás pörge kalap, karikás ostor, sallangós dohányzacskó s makra pipával, fokossal kezében, álló alakban. — A másodikon jobbról belga királynő ő felsége udvarhölgyével és gr. Vay; közepén a főherceg a fentebbi öltönyben, balról a főherceg fenséges neje, Clotild főherceg asszony udvarhölgyével, az előtérben egy jó magyar arczu belga tábornokkal. — A királynő és főhercegnő kendővel bekötött fővel, magyar zsinóros derék rövid, ugynevezett dudoros ingujjban, köténnyel, olyan eredeti kedélyes magyar menyecskék, az udvarhölgyek hasonló népies öltönyben, pártával, kedves kis falusi alakok, hanem legeredetibb az öreg belga tábornok, ki a csoportozat előtt a földön guggol, borjuszájú bő ing és gatyában — fején pörge kalap, melynek karimája mellé nem feledték el odatűzni a rövid pörge száru makrát. — A harmadik képen egy hosszú oldalú kétfogatós ugynevezett paraszt koci, melyen zöld galyakból vannak ülések. Kocsis gróf Vay, mellette a tábornok, — a koci-derékban a belga királyné ő felsége és Clotilde főherceg-asszony, hátul a saraglyában az udvarhölgyek a fentebb leírt pórias öltönyben, a koci mellett nyereg nélkül, sallangos czifra kantárral diszített lovon a főherceg már említett csikós öltönyben vannak levéve. — Mind a három érdekes kép sikerült, különösen a csoportozatok igen jók. Ugy halljuk, e képekből ő fensége a főherceg nagyszámmal rendelt meg, s hiszszük, hogy máshonnan is leend elég megrendelés téve.

** (A városi törvényszéknél) e hó 6-dikán hirdették ki özv. Braunné — Áldozó Mária asszony végrendeletét, ki jótékonyága által szép emléket hagyott maga után. Azonkívül, hogy a hozzá közel állók közt mintegy 38,000 frtot rendelt fölosztatni, a vakok intézetének 500, a Rókus-kórháznak 100, a szegények házának 200, a „Josefinum“ fiu-árvaháznak 500, a budai „Erzsébet“-ről czimzett apácáknak 1,000, a pesti gyermekkórháznak 1,000, a pesti szürke-néneknek 100, a barátoknak pedig 500 frtot hagyományozott. Érdekes a végrendelet 7-dik pontja, mely az elhunyt két házának lakóit egy egész évre fölmenti a lakbér-fizetés alól. Utósó akaratának végrehajtójául Alkér Antalt jelölte ki, reá bizva egész vagyonának kezelését.

** (Kijev városában) a természetbuvárok ottani egylete, tekintetbe véve az orosz fiatal nők között általánosan mutatkozó tudományos miveltég után sovárgó törekvést, a kerületi tanfelügyelő jóváhagyása mellett mind a két nemet illetőleg közös nyilvános leczkéket nyitott, melyeken a természettudományok és a felsőgymnasiumi összes tantárgyak a klasszikai nyelvek kivételével adatnak elő. Ezen leczkéket annyira megkedvelte a kijevi hölgyvilág, hogy a tanteremben minden leczke alatt rendszeren 200—300 nő-hallgató van jelen. Moszkvában pedig jövő október havával egy női reáltanoda készül megnyitni 100 lánytanuló számára.

** (A városligeti bizottmány) e napokban tartotta meg

rendes havi ülését, melyből következőket közlünk: a főkapitányság azon indítványa, mely szerint a bérkocsik és magánfogatok jövőre ne a mostani helyen, a két vendéglő között állomásozzanak, hanem állomási helyük jövőre a városi örház és bolondmalom közelébe, hol ezelőtt a hinta volt — jelöltesék ki: elvileg elfogadtatott. Ez a hely különben e célra nem látszik a legalkalmasnak. Azon indítvány, hogy a társas-kocsik részére, a közönségnek eső elleni megvédése céljából tágas várócsarnok építtessék, szintén elfogadtatott s a terv és költségvetés elkészítése elrendeltetett. A városligetben néhány hattyu elhullt, s az állatgyógyintézet megvizsgálván azok hulláit, véleménye oda megy ki, hogy az állatok a tó egészségtelen vize miatt multak ki. A tavat tehát ki fogják tisztítani. Jelenleg e tavon 18 hattyu van, melyek az idén új téli szállást kapnak. Szóba jött a városliget hiányos világítása feletti panasz is, melyre nézve constatáltatott, hogy a világítás hiánya nem a lámpák csekély számából vagy azok rossz felszereléséből, hanem onnan származik, mivel a lámpák a fák sűrű ágai miatt kellő fényt [nem terjeszthetnek. Kivánatos volna mindenesetre a városligetbe is behozni a légszesz világítást.

++ (Az Aradon gyűlésező) természetvizsgálók napi közlönyében olvassuk a következő elismerő szavakat: A naggyűlés alkalmából Aradra sereglett művelt közönség nagy részében élénk érdekeltséget szült hazai szobrászunknak Aradi Zsigmondnak itt látható néhány műve. Láttuk a városháza nagy termében Deák Ferencz mellsobrát carrarai márványból. E szép mellsobrot jeles hazánkfia mintegy hat év előtt készíté, midőn művészi pályájának majdnem csak kezdetén állott, nem élet, hanem fotografia után, s mégis nemcsak felette áll minden büszknek, melyet a nagy hazafiról birunk, de festményben vagy rajzban sem ismerjük Deáknak ily sikerült arczképet. Különösen szép női mellszobor az, melyet Araditól egy előkelő aradi polgár Traytler ur bir. T. ur nejének mellszobra ez, melyet e derék kiváló értelmiségű polgár elhunyt neje iránti kegyeletből készítettett s mely mind a legnagyobb élet-hűségű hasonlatosság, mind művészi kivitel tekintetében kiválóan sikerülvén, T. ur, mint családi kincsét őrzi s minden látogatóknak szívélyes örömmel mutatja meg. — Legszebb műve azonban a szobrásznak az „Aradi csataemlék.“ E szép műről, mely carrarai márványból készen két év óta várja a fölállítást, sok magasztaló cikket olvastunk a pesti lapokban s mégis mindenkit meglepett e gyöngéd emlék, mely valóban megragadó kifejezése az élők kegyeletének az alföld szép városának hősiességében elesett vitézek iránt.

++ (Gyulai Párról) több lap azt közölte, hogy oly folyóiratot fog legközelebb megindítani, a minő a „Budapesti Szemle“ volt. A dolog — fájdalom! nem egészen úgy áll. A hirből ugyanis csak az igaz, hogy mint tudva van, az akadémia körében ily folyóirat megindítására Toldy Ferencz indítványt tett, az akadémia e tárgyban bizottságot küldött ki s e bizottság Gyulai Pált bizta meg bizonyos előmunkálatokkal. Reméljük különben, hogy a lapok hire csak korai volt, s hogy az meg fog valósulni.

++ (Mult vasárnap) a San-Giovanni di Fiorentini plébános egy sor hölgyet vitt a pápához audientiára. A tiszteletnek azonban, melyben az ifju clericalinak részesültek, ezuttal keserű oldala is volt; mert a pápa, ki különben oly előzékeny s udvarias, azt mondta nekik, hogy a nőknek az a hibájuk, hogy sokat beszélnek; azt hinné az ember, hogy nagy fáradság két ajtót kinyitni: a fogsort s a nyelvet; de az asszonyoknak ez igen könnyen megy. Valjon hallgatva fogadták-e ezen szemrehá-

nyásokat, a nélkül, hogy a két ajtót ki ne nyissák, nem tudjuk. A sz. atya továbbá nagyon intette őket: óvakodjanak az új vallástól, mely most nagyon „grassál.“

++ (A nők távirdai tanfolyama) e hét elején nyílt meg Szalay távirdai igazgató jelenlétében. A megnyitásról egy a tanfolyamot hallgató fiatal nőtől, ki mint megjegyzi, a gyorsírást is érti egy kissé, a következők kerültek köztudomásra: Miután Szalay bemutatá Donát Lajos főtávírászt, „jövendőbeli“ tanárunkat, ez hosszabb beszédben mindenekelőtt nevünkben köszönetet szavazott a miniszternek, ki e tanfolyamot létesíté, és azután magára a tanfolyamra térve, így folytatá: „Ezen rendkívüli, csakis nők számára engedélyezett távirdai tanfolyam, úgy hiszem, bizonyítéka annak, miszerint lejárt ama kor, melyben a nyilvános hivatalnokot határozottan csak is férfiak közt keresték; mai napság, úgy látszik, általánosan a miveltségi törekvésben keresik ezt és hogy a magyar kormány ilyeneket honleányaink közt is vél szép számban feltalálhatni, szerencsés gondolat. Az eszme nálunk még új s testesítésére első rendben s önök vannak hivatva, iparkodjanak tehát egyesített erővel, szívvel lélekkel ezen kitűzött célt elérni. Bizonyítsák be önök, hogy honleányaink — ha akarnak — képesek a férfiak nemcsak szerető szívéhez simulni, de komolyan gondolkodó fejéhez fölélni.“ Adja isten, hogy a t. tanár ur ezen meleg szavai ne hangozzanak el, hanem lejjenek visszhangra!

++ (A következő érdekes sorokat olvassuk a lapokban): Nyilatkozat. Egy magas állású férfi legközelebb egy társaságban azt állítá hogy a pesti fegyházban cholera eset fordult elő. Minthogy cholera-eset hivatalosan be nem jelentetett, e hirre dr. Hoffmann ideiglenes kórházigazgató mult csütörtökön reggel személyesen jelent meg a keropesi uti fegyház és kórházban, hogy a dologról meggyőződjek. Kérdéseire tagadólag válaszolhatam; azonban az igazgató megbízásából a közönség s az érdeklődők megnyugtatóására ezennel kijelentem, hogy eddig még az Eggendorfer féle fegyház- és kórházban sem cholera sem cholera nem fordult elő. Kelt Pesten szeptember 4. 1871. Dr. Dulácska Géza, az Eggendorferféle fegyváros helyettes főorvosa.

++ (A pesti szeszgyár) roppant trágya-halmazának végre akadt gazdája. Mint ugyanis halljuk, gróf Lónyay Menyhért alkudozásokat kezdett a társasággal, hogy az összes trágya-halmazt Pest melletti sz. lőrinczi birtokára szállíttathassa. Az alkudozások valószínűleg eredményre vezetnek, miután a társaság örül, ha trágójától megszabadulhat. Lónyai sz. lőrinczi birtokát e trágójával igen tetemesen értékesíti, s ezenkívül ugyan e birtokával más praktikus dolgot is tett. Nyolczvan hold erdőt e napokban ugyanis eladott házhelyeknek, és pedig 1 frtjával ölet. A házhelyeket többnyire pestiek vették meg nyári lakoknak, mit Sz. Lőrincz közeli fekvése, s azon körülmény, hogy a vevők kész parkot kapnak, igen ajánlatossá tön. A pusztá ugyanis, mintegy 10 porcra fekszik Kőbányán alól, s miután a vasut érinti, remélhető, hogy az osztrák államvasut-társaságnak ott állomása lesz. Sőt mondják, hogy Lónyay e részben meg is egyezett már a vasut-társasággal, s a maga számára is a sz. lőrinczi ordóben nagyszorú nyári-lakot épített.

++ (Mint a „Hon“) egy magánlevélből értesül, a magyarok Antwerpenben, hol most nemzetközi geográfiai kongresszus tartatott, melyen Magyarországon Hunfalvi János és Tóth Ágoston képviselik, becsületet szereztek a magyar névnek. A kongresszus igen érdekes volt, különösen a régi és új földképekből berendezett kiállítás. Hunfalvi egy ülésben elnökölt is.

Tóth Ágoston honvédezerednek kiállított dombormivü földképei annyira feltűntek, hogy a helyrajzi osztály érmet ítelt neki.

++ (E hó 7-dikén) a kigyó-utca 5. sz. ház lakóit egy fiatal leány öngyilkossága nem csekély izgalomba ejtette. Suhajda Amália kisasszony, egy alig 20 éves virágzó hajadon, ki rokonánál Vida Károly takarékpénztári tisztviselőnél tartózkodott, nem tudni, mi okból, öngyilkosságra tökélt el magát, és az említett időben a második emeletről a lépcsőházba leugrott. A borzasztó ugrás daczára azonban rögtön halála nem következett be, de tagjai oly iszonyuan összeroncsoltattak, hogy életéhez reményt alig köthetni. A házbéliek segélyével a szerencsétlen fiatal leány rokona szállására felvitetett, hol a rögtön meghívott sebészek és dr. Halász Géza főorvos a kelendő orvosi segélyben részesíték, de valószínűleg eredménytelenül. A hátrahagyott levél, melyet a fiatal leány rokonaihoz intézett, az okról szintén nem világosít fel, mert benne csupán bocsanatukért esd és bucsut vesz tőlük.

++ (Pfeiffer Ferdinánd) könyvtáros kiadásában a következő könyvek jelentek meg: A nemzeti színház könyvtára. 19. füzet: A dicsőség bajjal jár. Bohózat egy felvonásban, írta Bekott G. A. Angolból ford. N. N. 20. füzet: Nő-udvarlás, eredeti vigjáték 1 felvonásban. Irta Láng Lajos. 22. füzet: Apró félreértések. Vigjáték 1 felvonásban. Irta Lunn József. Angolból ford. N. N. 23. füzet: Az árny. Vig opera. Irta Saint-Georg és M. Zenéjét Flotov M. Ford. Ormay F. Ára egy-egy füzetnek 40 kr. A 18. és 21-dik füzet, mely Laury kisasszony és a Hugenották szövegét tartalmazza, már előbb jelentek meg. A kiadó ezen már 23 füzetre terjedő gyűjteményt előfizetési árban, 15 füzetet 5 frtjával hajlandó adni, mely előnyre a közönséget különösen figyelmeztetjük. A zsarnokok titkai. Közli Szokoly Viktor, jeles íróársunk. 4-dik vagy utolsó kötet, ára 1 frt 20 kr. Mind a négy kötetnek 4 frt 20 kr. — Jelen kötetten ezen érdekfeszítő történelmi munka be van fejezve, s ajánljuk mindazok figyelmébe, kik a történelem tanulmányával foglalkoznak, valamint azoknak, kik az oktatva mulattató olvasmányoknak kedvelői.

++ (Szinészet.) A budai szinkörnek most ismét van egy látványos darabja, a „Páris romjai, vagy császárság, köztársaság, commune“, Lukácsy Sándortól. Vasárnap adták először és már egyszer ismételték Gildai Erna javára. Lukácsy Sándor e műve a legközelebb lefolyt franciaországi gyászsemenyeket rajzolja, a népet s nagyrészt ismeretes alakokat szerepeltetve. A sikerült képleteken kívül van a darabban néhány mulatságos jelenet is és a gondos kiállítás és sikerült rendezés mellett még néhány bőven jövedelmező estét fog szerezni Latabárnak, ki még csak e hó 16-dikéig játszik a budai szinkörben. A szereplők gondot fordítottak szerepeik keresztülvitelére és Császárné, Gildai Erna, Tóth Antal, Balla, Kovács Elemér, Halmi és Horváthné dicséretes megemlést érdemelnek.

++ (Rózsás napló.) Zichy Géza gr. Karácsonyi Melánia kisasszonyt e hó 10-dikén vezeti oltárhoz. A szertartást Haynald érsek fogja végezni.

++ (Vegyes hírek.) Vottük Benedek Aladár előfizetési felhívását „Czezil Leveli“-re, melyek díszes kiállítású könyvben mintegy 10 ivon (160 lap) és csinos kemény borítékban már e napokban sajtó alá kerülnek és október végéig mulhatlanul, s minden akadály ellen biztosítva az előfizetők kezoiben lesznek. Szerző utánvét általi megrendeléseket is szívesen fogad. Előfizetési ára egyszerű kemény borítékban 1 frt;

aranyos diszkötésben 2 frt. Bolti ára jóval drágább leend. — A budai országos tébolydában jelenleg 496 elmebeteg van elhelyezve, kik elmebetegségüket leszámítva, igen kedvező egészségi állapotnak örvendenek.

++ (Halálozások.) Nagy József Debreczen város közkezdességü és tisztelt ref. lelkésze e hó 5-dikén szélhűdés következtében meghalt. — Lőrinczy Lehr Zsigmond, pozsonyi tanár s a Kisfaludy-társaság legmunkásabb tagjainak egyike, Pozsonyban meghalt. Halálának híre általános részvételt fogadtatott mindenki által, a kik a közbecsülésben álló fiatal tanárt ismerték. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Egy kedves vidéki olvasónóm felszólítására: adjak neki néhány utmutatást nagyobb és díszesebb villás reggelik sorozatára, itt közlök kettőt; teljes szabadságot adván azon tetszés és körülmények szerint változtatni.

Thea, hozzá vajás szeletek sardellával és caviarral, egy tál hideg füstölt nyelv és egy tál hideg borjusült. Hal mayonnaise-sel és aspikkal. Hachék vajás tésztából finom husvagdalékkal töltve. Töltött csibe, sült kacsapecsenye, uborka és édes salátával. Négy féle édes sütemény, két torta: spanyol habos torta és piskóta torta. Asztali és finom borok, négy tányérral gyümölcs.

Egy másik étlap villás reggelihez:

Barna leves theás csészékben tálalva. Ludmáj aspikba lerakva, hideg csibe majonaisseal, meleg pástétom öz-vagy galambtöltelékkel, turós lepény, meleg sütek, kétféle crème, kávé és vaniglia crème, négy tányér czukros gyümölcs, ugyanannyi édes sütemény, kétféle fagyalt, friss gyümölcs, jégbe hűtött pezsgő, finom borok.

Zöld uborka ecetben.

A kisebb fajtu zöld uborkát tisztára meg kell mosni és újból friss vizet öntvén reá, néhány óráig e tiszta vízben állani hagyni, akkor kiszedni, tiszta deszkára kirakni és megszáradni hagyni. Ezalatt a kis hordókat vagy széles száju üvegeket, a melyekbe az uborkát el akarjuk tenni, tisztára meg kell mosni, az aljára a már elébb elkészített füvekből két maroknyival tenni. E füvek: kapor, vasfü meggyelével, szőlőlevél Minden hordócska vagy üveg aljába egy mogyorónyi darabka fimsót valamint egy kanál fekete borsot és egy darabka gyömbér gyökeret kell rakni. Erre egy erős réteg uborkát, ismét a füvekből és uborkából, míg a hordócska megtelt. Ezután fele fehér bort és fele ecetet fel kell forralni, kellőleg megsózni, és kissé meghűlve az uborkára önteni, melyeket aztán jól be kell kötni, néhány nap múlva azonban utána nézni, és ha az ecetből felszivódott, újból fele ecet és fele borral felönteni, néhány napig meleg helyen tartani, azután pedig hűvös szellős helyen elteni. — Ha az ecet virágos lenne, azt tisztára le kell szedni, néhány szelet tormát a tetejére rakni és friss ecetvel felönteni.

Divattudósítás.

Mintha a nyár hátralevő részét hosszabbra akarnák varázsolni hölgyeink, olyan sűrűen látjuk még most a legkülönbözőbb új mousselin, batist, piqué, angol vászon, perkál, grenadin sat. ruhákat uton, utfélen. Fehér ruhák, színes szalagokkal és csipkével díszítve, lengő világos, könnyű szövetek, a hova szemünk csak ér, mintha sokára következnek még be azon időszak, a melyben melegebb ruhákról is kellene már gondoskodni. És mind e külön látszat csak — látszat, mert bizony elég őszi ruha és felöltő készült már el, a mint ezt mai divatképeinkkel is bizonyíthatjuk. Ime magyarázata.

Az első alak világos drap finom szörkerméből készült utcai ruhát tüntet elő. A ruha alját két széles fodor díszíti, melynek felső része egy-egy két ujnyi széles tafota szegélylyel van megerősítve. A tünique díszítése is két keskenyebb fodorból áll, ugyanolyan szegélylyel bevarrva. A tünique két oldalt ki van hajtva, hátul pedig dudorosan felhuzva. A magas derék elől szív-alakban ki van vágva, és szintén fodorral díszítve, az ujjak félbővek. E ruha egészen elkészítve 35 frtba kerül. A fehér nemez kalap drap tafota levelekkel és szalaggal van díszítve. Ára 8 frt.

A második alak szintén kimenő öltözéket mutat be. A szoknya violaszín finom angol ripsből készült, négy széles, lerakott ránczu fodorral díszítve. A derék és tünique fekete nehéz tafotából való, gazdagon díszítve fekete csipkével. A kettős bő ujjak szintén csipkével és bársony-szalaggal díszítve. Ez öltözék ára 60 frt, olcsóbb szörkerméből azonban 35—40 frton, is kiállítható.

B e c k J. vászon és fehérenemű gyári raktárában nagy választékban kapható damaszt vászon abrosz 6 személyre 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 12 személyre 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 18 személyre 3 frt 75 kr, 4 frt 30 kr, 5 frt, 24 személyre 6—8—10 frt.

Asztalkendők tuczatja 6 frt, 6 frt 50 kr, 7 frt 50 kr, 8 frt 50 kr 9—10 frt.

Kávészó abrosz két rőfös barna vagy kék, darabja 2 frt 50 kr, vörös 3 frt, vászon damaszt sárga vagy ezüst színben 3 frt 50 kr, 4 frt.

Csemege kendőcskék barna vagy kék tuczatja 2 frt, vörös 3 frt, damasztféle sárga vagy szürke 3 frt 50 kr, 4 frt.

Törülköző kendők egy vég 30 rőföt tartalmaz, fél-fehéritett 6 frt 50 kr, fél-vászon damaszt utánozott rőfe 30—35 kr, vászon damaszt törülközők tuczatja 9—10—12 frt, fehér vászon zsebkendőnek tuczatja 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, 5—6 frt. Sárga vagy kék vászon zsebkendő tuczatja 6 frt 50 kr, 7 frt.

Nagy választékban sléziai, kreasz, hollandi, rumburgi vászon a legj. utányosabb áron. Chiffon és madepolan rőfe 25—30—35—40—45 kr, sárga n ankin rőfe 30—35—40—45—50—60 kr, fehér nankin 65—70 kr.

A f. évi 33-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Torma.“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Otilia, Csicseri Lilla, Bereczk Ilka és Mariska, Báthory Zsigray Istvánné, Regéczy Jolán, Benedikovics Róza, Holl Hermin, Ivády Anna, Brocken Kovács Emma, Suták Michnay Ilona, Sthymmel Emma, Sztancsek Vilma, Ambrózy Jusztina, Erdensohn Emilia, Dzsinih Penez Mária, Szedlák Sarolta, Sváby Izabella, Ujváry Anna, Vaszócsik Ilona, Pap Ilka, Jaczkovich Velyásky Anna, Juhászovits Illyásevits Ilon, Tatarek Ida és Hermin, Paczalai Teréz, Moesz Marossy Emilia, Marossy Hermin és Etel, Kovács Julia, Anderkó Mariska, Szilárdffy Lilla, Guba Jánosné, Andrassy József, Vitéz Mari, Hegedűs Antónia, Tóth Emilia, Horváth Ida, Peterdy Károlyné, Farkas Erzsé, Pásztelyi Danielovich Emilia, Vörös Juliska, Telendy Eliz, Pál Istvánné, Szűcs Lajosné, Oszlányi Mária, Erdélyi Róza, Koch Teréz, Pap Kovácsik Gizella, Pajor Mari, Tormássy Izabella, Seján Gorzó Kornélia, Matoesi Ilka, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Sárkány Gizella és Aranka, Hlavács Kálmánné, Raksányi Safáry Aranka, Pap Cziike Karolin, Ormos Lenke, Tóth Mária, Farkas Kálmánné, Földváry Mariska, Pesti Erzsébet, Buday Irén, Szász Janka, Erdélyi Nina, Boldog Lóra, Sztás Józsefné, Ritter Gabriella, Simon Lászlóné, Albert Lilla, Gellén Ilona, Ploy Leustach Fáni, Zloczky Anna, Ruttkay Ilona.

A f. évi 32-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Pajor Mari, Hlavács Kálmánné, Pap Cziike Karolin, Pál Istvánné, Dubányi Róza, Simon Lászlóné, Késmárky Berta, Toldy Irma, Kovács Péterné, Aradi Emilné, Temesvári Teréz, Horgay Emma, Gancs Emma, Eöry Lenke és Ida, Baltay Endréné.

A f. évi 31-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Oszlányi Mária, Temesváry Erzsébet, Boldog Lóra, Sztás Józsefné, Buday Irén, Ormódy Bella, Eöry Lenke, Ujházy Mari, Kovács Béláné, Sztűcs Mari, Baltay, Flóra, Buday Teréz és Nina.

Sakkrejtvény.

Petrenko Bertától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

Csak	rok	dy-	de-	Egy	gyünk!	Dal-	mel
lyünk	Küz-	ma-	le-	ma-	lem-	künk	A
gya-	tól.	ju-	kis	va-	vi-	kell	gyünk!
tott,	he-	tar	lá-	tól-	le-	Zi-	ne-
el-	gon,	te-	rok	nyi	ben	ál-	szek
nünk	gya-	an-	mely-	Meg-	a vé-	s na-	jő-
szer	le-	Csak	é-	bár	De	kő-	lunk
ma-	Az	két-	nünk,	zött:	jet	jön	pot.

Megfejtési határidő: október 4 dike.

Tartalom.

A nő-kérdés a különböző kultur-államokban, C s u k á s s i J ó z s e f t ő l. (Vége.) — Ha még egyszer... (Pályamű.) — Miért nem megy férjhez? Elbeszélés, (Pályamű.) — Este, Z e r i n t ő l. — Sikamlós ösvényen. (Elbeszélés.) P o s t a S á n d o r t ő l. (Vége.) — Hogyan támad az író. (Irodalmi emlékirataimból.) S z o k o l y V i k t o r t ő l. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatképünk, és előfizetési felhívásunk a „Családi Kör“-re.

Felölös szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára

Előfizetési díj (illetményekkel):

Efnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.

Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.

Hirdetések díja:

Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

38. SZ.
Szept. 17-kén.
1871.

Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.

A h i u s á g r ó l.

Egy kis csevegés. —

Tóth Józseftől.

Szándékosan tettem alá felvett tárgyam czimül e szót: „csevegés“ először azért, mert meg vagyok győződve, hogy így több szép szem akad meg rajta némi érdeklődéssel, mint ha azt irtam volna helyébe: „tudományos (és így talán „unalmas“) értekezés“, melynek csak az akadémiái feloívasásokon van helye, ott is csak azért, mert kevés ember hallgatja meg; másodszer azért, mert őszintén és szerényen megvallom, nem is annyira tudományos czikket írni, mint inkább az általános emberi gyarlóság, különösen pedig a „fényes“ nagyvilági élet egyik — bár kezdetben csekélynek látszó, de figyelmesebb megvizsgálás után káros és gyakran gyászos következményü tévelygéséről egyetmást elmondani tettem feladatomul.

Tökéletesen hiszem, hogy mindazok, melyeket e rövid csevegésben elmondani fogok, régi és ismert dolgok már sokak előtt, épen azért, mert a mindennapi élet loggyakoribb mozzanataiból vannak merítve, mindazáltal nem tartom eredménytelen hiába való igyekezetnek részemről, ha e lényegében ismert tárgyat fentemlitett hátrányos következményeiben, melyek csak így lehetnek kívánt hatással az érdekeltekre, röviden vázolom a kedves olvasónök előtt.

Felöslegos talán — a czim után — mondani, hogy csevegésem tárgya a h i u s á g, melyet egy szellemidus francia író „átkos lelki és társadalmi betegsége“nek nevez, s nem alaptalanul, mert egy más író bobizonyítá: hogy a hiuság nem egyéb, mint a gyenge lélek tévelygése s tulságos önbizalma, más-

részről pedig a hiuság nyilvánulásait a társadalom minden osztályában lelhetjük fel, kisebb-nagyobb mértékben, a salonok fényes világában csakugy, mint a kicsiny nádfedelű házikók egyszerű falai között, csakhogy hiuság és hiuság közt nagy különbség van.

Rosz néven vehetik-e annak a piros arczu, bogárszemü pórleánynak, ha piros pünkösd napján már a hajnali harangszóval hozzá kezd az öltözéshez és az édes vágy el nem titkolható mosolyával ajkain igyekeznek: szebb, csinosabb lenni mint máskor, hogy ne csak „annak a sugár barna legénynek“, hanem mindenkinek megakadjon rajta a szeme? — Bizonytal nem, mert ez szorosabb értelemben nem is hiuság, hanem természetes vágy: megfelelni az aesthetikailag szép és jó ízlés fogalmának. E természetes vágy, törekvés épen nem téveszthető össze a hiusággal, mert ez amannak csak ferde kinövése.

A hiuság magában foglalja a tetszelgést — egyik lognevetségesebb tulajdonságot — és az önhittséget, s ugy szólván, a kettőnek vegyülete képezi a hiuságot.

Vannak, kik hiuának neveznek valakit azért, mert igyekeznek mindig választékosan s eleganciával öltözködni, s mert talán néha több időt fordít öltözékének rendezésére, mint az illetők megengedni akarnák; ezek azonban tévednek. Hiu csak akkor lehet valaki, midőn oly előnyöket tulajdonit magának, melyekkel nem bír, vagy ha bír is azokkal, tulzott,

ellenállhatlan hatásuaknak képzeli s igyekszik ezeket minden alkalommal mindenki előtt fitogtatni.

Ez a tulajdonképeni, szorosabb értelemben vett hiúság, mely kisebb-nagyobb mértékben, erősebb vagy gyengébb árnyalattal, minden társadalmi osztályban felfalálható.

De van a hiúságnak több, valóban káros következménye is, melyeket alább példákkal fogok megvilágítani.

E következmények: a fényűzés, pompa szeretet, a kevélység, göggsz megfélekedés a magasabb életcél kötelelességszerű teljesítéséről.

E három az különösen, mely a hiúságból — mint a „legtöbb rossz alapjából“ — kifejlődni szokott, s e kifejlődés gátló körülmények hiányában természetes, hogy úgy mondjam: szükségképeni.

Vegyük fel például az első esetet: a fényűzést vagy pompakedvelést. A tetszelgő (és így hiu) férfi vagy nő, külsőségeiben: ruházat, ékszerek, beszéd, arczjáték, hang, szavak affektált mozdulatokban stb. keresi a hatást, melyek közt mindazáltal a divatos, csillogó ruházattól tételezi föl a legnagyobb hatást s a legnagyobb sükert (?!); ebből tehát következik, hogy az e részbeni hatást igyekszik növelni, nem riadva vissza még áldozatoktól sem, hogy e célját elérje. Ezzel párhuzamban a belső háztartás, életrend s az elmaradhatlan „szereplés“ is más alakot nyer, megfelelőleg a látszat igényeinek. A mindennapi élet-tapasztalás bizonyítja, hogy: ha már odáig jutott valaki, elmaradhatlan a második eset, melyet fentebb kevélységnek neveztem.

„A pompázással karöltve jár a kevélység,“ — mondja egy ismert író, ki öntapasztalatai folytán jutott ez állítás igazságára, s így fel vagyok mentve a hosszabb indokolás szükségessége alól.

A mi a harmadik esetet illeti, hogy t. i. a hiu ember megfélekedik a magasabb életcél eléréséről, — a magyarázat nem nehéz, ha tisztában vagyunk — mit kételni nem bátorodom — a hiúság fentebb érintett fogalmával.

A ki külsőségeiben keresi a tökélyt, a ki külsőségekkel akar hatni más emberekre, az nem sokat gondol szellemi dolgokkal, s a lélek művelődése, nemesítése nála igen mellékes kérdés, melyre aztán legtöbb esetben elfeledkezik — megfélelni.

Hogy mennyire káros az emberi hiúság következményeiben, elfajulásaiban, azt az eddig mondottakból is világosan láthatja mindenki; de hogy a szemlélet annál tisztább és könnyebb legyen, nem mulaszthatom el néhány példát felhozni erre nézve.

Mi indította Eugénie, III. Napoleon hitvesét s francia császárnőt oly okatlan fényűzésre, s a megbotránkozásig pazar életmódra, minőhöz hasonlót a történelem alig mutat fel többet? A hiúság. Célja volt, hogy bámulja nemcsak Európa, hanem az egész világ s hogy elvakítsa környezetét. Célját elérte: — esztelen pazarlásaival kiűrité a császári kincstárt, megbámulták elvakult udvaronczaik és — felingerlé maga ellen a népet, s ez boszúból megvetéssel fordult el a fényűző koronás hölgytől a válság alkalmával.

Bizonyságul szolgál Eugénia császárné s XV. Lajos francia király kegyencznői: Pompadour és Dubarry asszonyok határt nem ismerő pazarlása, fényűző élete arra, hogy még egy hatalmas államnak is mily kimondhatlan károkat okozhat egy pazar — nő.

D'Aullerois vicomte de Montmorence annyira hiu volt, hogy azt hívé, hogy a párisi nők csak azért öltözködnek, hogy neki tessenek s csak azért nem házasodott meg, mert nem talált magához méltó nőt. Hogy a jeles vicomteot minden ember kinevette, az természetes, hanem az őt nem nyugtalanította s épen nem akadályozta meg abban, hogy még csak ne is köszönjön olyan embernek, ki legalább is nem — vicomte. Hogy közvetlenebb példát hozzak fel: én ismertem egy jeles tehetségű fiatal embert, kinek nagy jövőt jósolt mindenki, s kinek gyorsröptű szelleme a tudomány bármely ágában szép eredményt vivhatott volna ki szorgalom s igyekezettel, ha lelkének iránya, fonák nevelés, vagy valamely káros behatás következtében nem hajolt volna oly téves utra, melyen haladva a magasabb életcélnek megfelelni, s a minden embernek osztályrészült jutott hivatást betölteni lehetlen volt. Ez ifju lelkét sokkal korábban és erősebben megmételezte a balga hiúság, semhogy attól később szabadulni tudott volna. Neki csak az szolgált megelégedésére, ha öltöne legújabb divat szerinti, s nyakkendőjének csokra kifogástalan volt. Sokszor mondá, hogy: „mit neki a száraz tudomány, melynek még senki sem vette hasznát? minek törné magát, elvonulva az ifju élet ezer csábu örömeitől, midőn egy csinos arcz s „ála mode de Paris“ öltözék megteszi a — hatást.“ Kell-e többet mondanom az ily szánandó ifju jellemzésére?!... Legveszélyesebb oldala ez a hiúságnak s szomorú, hogy mégis ennek van legtöbb áldozata a mindennapi életben.

Vannak esetek, hogy maguk a fiatal anyák, kik rosszul fogva fel a házasság és női hivatás magasztos célját, több gondot fordítanak piperézkedésre, mint gyermekeik nevelésére, s azáltal a gyermekek vagy magukra vannak hagyva, vagy más, felületes és gyakran fonák kezekre bízva. Mi lehet itt az eredmény?

A legtöbb esetben káros és szomorú.

Hozhatnék fel még számos példáját a hiúságnak, „ezen átkos lelki és társadalmi betegség-“nek s „a legtöbb rossz kufferásának“, de ezt a felemlítettek után teljesen fölöslegesnek tartom.

Igyekeztem röviden körvonalozni a hiúság veszélyes következményeit, melyekből oly sok rossz hármlik a családi és társadalmi életre, s ezeket példákkal világosítani; hogy mennyiben s milyen eredménnyel, vagy legalább mily hatással értem el célomat, azt a kedves olvasónők ítéletére bízom, kik érdem felett megtisztelték a „csevegés“ íróját azzal, hogy szívesek voltak sorait — végig olvasni.

Egy főrangú hölgyhöz.

(Pályamű.)

Ahagytalak... és mentem a világba,
Mindent feledni, szórakozni vágyva — —
Zaj vett körül; előttem állt az élet...
Hittem, hogy álmom most homályba széled,
S nem lesz nehéz: végkép szakítani véled!

Ezernyi csáb leplezte föl varázsát,
Ezernyi vágy, gyönyör kinalta lázát,
A merre csak vitt hosszú vándor-utam —
És én a kéjt mohón éidelni tudtam...
Egy percze csak... aztán megundorodtam!

Jártam körökbe, hol zúgott a lárma,
Mindent feledni, szórakozni vágyva...
Mámort keresve, sokszor önfelédten
Már-már egy édes szempár rabja lettem, —
Akkor derült ki, hogy sivár a lelkem!

Elöttem állt a szép világ kitárva,
Minden perczével új gyönyörre várva...
Fény vett körül; mindent adott az élet,
T é g e d kivéve, tiszta, szende lélek —
S én nem tudom... úgy fájt nekem, hogy élek

Bár merre mentem aztán a világba,
Mindent feledni, szórakozni vágyva —
Nem volt sehol szívemnek menedéke,
Nem enyhített meg, sőt gúnnyolt a béke,
Mind szüntelen felém susogva: v é g e l

Most már tudom, mily gyöngé, lásd, a lélek!
Ha egy alak rá nézve semmivé lett:
Bár millió szív fog körülte verni,
Bár millió közt mindent tudna birni —
Ez egy után fog mind örökre sírni!...

— KÖRÖK —

Miért nem megy férjhez?

— Elbeszélés. —

(Pályamű.)

(Folytatás.)

V.

Csupor Julcsa, az ajánlott gazdasszony, már egészen megszokta a pusztai életet. Bereghi jól bánt vele, mert engedelmes és jó gazdasszony volt.

Julcsa a magányosságban, midőn napi munkáját elvégezvén, egygyel-mással foglalkozott: önkénytelenül is mindig Bereghire gondolt, nem volt más, a kit érdemesnek tartott arra, hogy róla gondolkozzék. Urkőzön, hol sok emberrel találkozott, talán nem is jutott volna eszébe Bereghi, de itt a pusztán, hol csak béresek és juhászok laktak, mindenesetre célpontot képezett az előtte.

Bereghi jó bánásmódja már eleinte fölébresztette vonzalmát, a magányosság pedig a vonzalmat hatványozta, úgy, hogy utoljára is szerelem állott elő belőle. — Julcsa reményeket táplált, arany jövőt kezdett maga elé képzelni. Szeretni kezdte Bereghit, nem csapodár lelkével, hanem a kebel megállapodott szerelmével.

Jaj pedig annak, kibé egy, azelőtt csapodár nő bele-szeret, és az illető annak szerelmét nem viszonzza!

Julcsa fiatal volt, azon korában az életnek, midőn már fejlett a virág, és siet élni. Azonkívül szerencsétlen házasság özvegye. — Fiatal és özvegy — egy félig eltemetett élet!

A fiatal özvegyek voltak és lesznek mindenkor a férfierény legnagyobb próbakövei! Midőn élni kezdettek, akkor a halál kivágta karjaikból a férjet, és őket magányba, gyászba erőszakolta. Azonban lángjok már egyszer égott; a hamu alá rejtett tűz, ha egyszer ismét léghöz jut, erősen és emész-tőleg szokott újból fellobogni.

Julcsa özvegy volt és heves képzelmű. Bereghinek jó-akaró szívossága nem elégítette ki később, ő szorosabb barát-ságot, bizalmat kívánt volna tőle. Pedig hát Bereghi most nem látott mást, mint Marikát; sem ébren, sem álmában.

Jutott is volna neki eszébe egy gazdasszony, egy cseléd a háznál!

Julcsa pedig, habár csak kötelgyártó felesége volt is, birt annyi asszonyi büszkeséggel, hogy nem árulta el szerelmét; csak várt — bizott a jövőben.

Mikor Bereghi másnap, az új-esztendő második napján megmondta Julcsának, hogy ő asszonyt hoz a házhoz, és hogy nagyon szeretné, ha Julcsa kitisztogatná és rendbe hozná mindent, ezzel az újságával a földig aláta gazdasszonyát.

Julcsa csak annyit mondott, hogy: „jól van!” — tántorogva távozott ki a szobából, — Bereghi nem vette észre az asszony sápadt arcát, tántorgó járását; — az pedig kiment a kertbe, úgy könnyedén öltözve, pedig zimankós idő volt, — nem féltette életét.

A kertben egy cseresznye-fa alá ment, — a fán egy árva csizike sipogott, rá támasztotta karját a fa derekára, és elkezdett hangosan zokogni; ott már nem hallotta senki, és szabad folyást engedett fájdalomának.

— Szerettem! — mondá — de valjon volt-e jogom szeretni? Hisz én csak cseléd vagyok a háznál; igen, cseléd! de nincs-e a cselédnek is olyan szíve, mint egy urnak? Én érzem, hogy van, mert én nagyon-nagyon tudok szeretni. —

— Ő engem csak szívelt, mert hü voltam hozzá; úgy vigyáztam mindenére, mintha csak az enyém lett volna; szívelt, mert szép vagyok! Ah, bárcsak kiástam volna szememet, kiteptem volna hajamat szálanként, hogy rut legyek, mint az undokság maga! Így nem lett volna hozzám szives, csak dobott, vetett volna, mint a haszontalan lomot. Miért nem loptam, csaltam őt, hogy elűzött volna házától; inkább bármi csufot tett volna velem, mint ezt, mint ezt! —

És most már feje a fagyos fakéregre csuszott le karjáról, de a hideg nem tudott csillapulást előidézni lángoló agyában.

— Most már hasztalan leszek a háznál, kit csak kegyelemből türnek; és én megalázzam magamat az ő neje előtt: hisz én lehettem volna az! Valjon mi különbség van közöttünk? — Az, hogy ő kisasszony, és hogy én lelkemből tudok szeretni, a mire ő soha sem lesz képes. És ki ad nekem szerelmemért kárpoztást?

Most daczosan emelte fel fejét, kezei ökölre szorultak, szemlein a hév felszarította a könyveket, tekintete égott, úgy állott ott, mint egy daemon, — a kis csiz megröppent, és sipongva szállott másik fára; — Julcsa határozatra jutott; könnyebben érezte magát. A csipős hideget érezni kezdte, rendbe szedte tehát feldult hajzatát, arcát letörlé, hogy ne lássék meg rajta keserű könyveinek utja.

Biztos, szilárd léptekkel indult befelé, utközben folyvást tünődve, és lábai elé a földre nézve, mintha az apró hó-jegeczeket vizsgálta volna. Azok pedig oly fájdalmasan sikongtak léptei alatt, mintha fájdalma átment volna beléjük, és olyan elviselhetlen teher lenne az, mit jajkiáltások nélkül eltűrni nem lehet.

Mikor a kert magas köfalához ért, előbb kinézett az ajtó-nyíláson, hogy nem látja-e őt valaki? s csak azután szokelt ki könnyedén az udvarra, és mintha mi sem történt volna, a konyhába ment az ebédnek utána nézni. Mert hát ő neki még gondoskodnia is kellett arról, ki őt nem szerette.

A ház, mely az ispán-lakot képezte, egyszerű pusztai épület volt. Középpontján nagy előszobával birt, melyből az ebédlőbe, irodába és egy nagyobb mellék-szobába lehetett

jutni. Ez előszoba a fedett folyosóra nyílt, és tőle erős tölgyajtóval volt elválasztva, melyet ha betettek, az előszobába csak a fölötte levő alacsony ablakon át derengett be a folyosóról némi szürke világosság; ez ablaktalan tulajdonságért az ajtót folyvást nyitva kellett tartani. Az ablakok mindannyian vasrácsuak voltak; ember lett legyen, ki e házba vakmerő szándékkal akart volna bejönni.

A szobák gerondásak voltak, kivéve az ebédlőt; azt tartotta az uraság, elég jó lakás az egy ispánnak.

Az épület faszindelylyel volt fedve, Bereghi a múlt nyáron tetőztette ujonnan, mert a zöld moha már egész pázsitot képezett volt az ócska tetőn és tele volt fűfűvel, mely mindig meghozta virágait, mint akármely alpesen. Most hát megszire elfénylett a fehér zsindelytető, ha rásütött a nap, és hívogatólag intett a távolba. Azonban hiába integetett, mert vendégek nem igen jöttek ki Szömecsre, kivált most, midőn a jó barát elhunyt; — csak Derécsi nézett ki néha. Különös okai lehettek Bereghivel barátságot tartani, azonban éjszákára nem maradt ott, mert még most is félt azon kényelmetlen ágytól, melyben egyszer, míg Julcsa nem volt Szömecsen, egy éjszakát végig kinlódott.

Ugyanis magának kellett vetnie ágyat, ha le akart feküdni. Ez pedig nem volt tréfa-dolog, miután ott a szobák iszonyu chaoszt képeztek. A sok butor össze-vissza volt egymásra és egymás mellé állítva. Bereghire örökségben maradt az a sok lim-lom.

Hanem mikor Julcsa kijött, nagyot változott a szobák rendje. A butorokat elrendezte, kiporolta, a hasznavehetlen vagy avult darabokat pedig a padlásra hordatta. Bereghi örült a csinnak és jó kedvében sokat oda ajándékozott Julcsának; úgy sem tudott volna a szobákban megmozdulni a sok ingóság miatt, ha még a felesége stafirungját is be akarta rakatni.

Derécsi azonban mégis csak nappalra jött ki mindig. Gyertyaszentelő Boldogasszony előtt való napon is tetszett neki kilátogatni. Julcsának a folyosón úgy sobtiben elujásgolta, hogy Bereghi a jövő vasárnap esküszik.

Ő azt gondolta, hogy ezzel meglepi Julcsát; de az csak vállat vont és azt mondá: „Már tudtam.“ — Derécsi tehát maga lett meglepve, megijedt Julcsa egykedvűségén, neki itt füstbe mentek tervei, a miken oly régen munkálkodik! — Most már kezdett kétségbeesni, hogy ez az asszony márványszobor, miután Bereghi daliás alakja és jó szive sem tudta fölmelegíteni. Szinte bosszusan hagyta a folyosón Julcsát és ment pörlekedni Bereghihez; miért olyan fajankó, hogy még oly szép asszonynyal sem tud kötekedni, mint Julcsa!

Azon nap a cselédség bucsura készült, a szomszéd faluban Gyertyaszentelőkor volt a templom napja; Bereghi megengedte nekik, hogy elmehessenek, csak egy férfi maradjon otthon, a ki a jószágnak enni ad; megparancsolta azonban, hogy alkonyatkor mindenki tartozik otthon lenni. Megengedte nekik, hogy elmehessenek, mert ez úgy is kiváltságos napuk volt, midőn templomba mehetnek a férfi-cselédek is.

Másnap reggel, midőn, az ég pirkadni kezdett keleten, már uton voltak és vigan lépegettek, az ohajtva várt bucsu előre érzett örömeivel szívükben. Az idő is kedvezett nekik, az idén szokatlan hamar és mondhatni, majdnem egyszerre napsugaras idők kezdtek járni, a hó nagyrészt fel volt már olvadva, s csakis némely gödörben lehetett még látni, a hová a nap melege nem hathatott be annyira. Még csak zöld fű, illatos virág és madár-dal hiányzott a tavaszból.

Az otthon maradt béres fájós kezű ember volt; szecska-

vágás alkalmával két ujját lemetszette, kezét azért nyakába kötve hordotta. Ennek esett legkevésbbé zokon, hogy otthon kellett maradnia, miután fájós kezétől úgy sem tudott volna jóizüen mulatni. Otthon maradt még egy-pár gyerek, kiket szüléik nem akartak izgágának elvinni magukkal, vagy talán azért, mert meztláb voltak.

Az egész pusztában három felnőtt ember maradt: az ispán, a fájós kezű béres és Julcsa.

Julcsa rendkívül tevékeny volt az nap, járt, kelt — még a padlásan is volt, — rakosgatott. Rendbe akarta hozni még azt is, a mi már különben helyén állott.

Bereghi, ünnepnap lévén, ki akarta heverni magát és sokkal később kelt fel, mint máskor. Ugy kilencz óra tájban kiáltott ki, hogy hozza be Julcsa a reggelit.

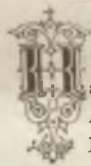
Egészen meg volt lepve Julcsa szépségétől, még nem látta ily érdekes halaványnak; azonkívül a szép selyem-ruha, mely idomos termetét takarta, egész más világításba állította eléje.

— Jó reggelt, Julcsa! oj, beh halavány! mit csinált magának? — kérde tőle.

— Én halavány vagyok? — szolt ez, és a fali-tükörbe pillantott. — Különben nem csoda, miután egész éjjel nem aludtam.

(Vége köv.)

H a a s z i v e d . . .

Csemesz Vilmától.

A a szived vérzi bántja
A kínzó fájdalom,
Ne keress barátot soha,
A kinek elpanaszolj.

Viseld némán homlokodon
A sorstól vett koronát,
Gúnymosolylyal viszonzná
Bizalmad a nagy világ.

E g y é j t ö r t é n e t e .

(Elbeszélés.)

Szabó Sándortól.

(Egy barátom jegyzeteiből.)

Felvilágosítások.

Körülbelül tíz éve, hogy körülményeim hosszabb időre parancsoltak távozást kedves szülőföldem, a regényes M... megyétől.

Bármennyire is derült volt az ég, az utazás alatt nem nyomhattam el bizonyos borongást, mely sötét színben tüneté fel az egész vidéket s hallgatagon néztem el az egymásután feltünező jól ismert hegyeket, melyek régi boldog ábrándjaimat eleveníték fel.

Bár ősz volt, a természetben nem látszott semmi szomorú. Itt-ott még lehetett egy-egy madarat megpillantani s az erdő tarka lombjain vidáman játszott a napsugár. Mező, rét tudtak még virágot felmutatni s a lehullt sárga leveleket nem

szomoruan bugó szél vitte tova; csend volt mindenütt s a ragyogó nap sugarainál vidámnak tetszett minden.

Azonban a természet e látszólagos vidámsága nem hatott elevenítőleg kedélyemre, sőt talán még melancholikussabbá tett. A válás fölötti szomorú gondolatok nem akartak megszűnni s mindig hervadás, halál állott előttem. Fialtal sziveknél nem ritkaság, hogy a természet gazdag szépsége csak szomorú eszméiket szaporítja, régi, be nem teljesedhető ábrándokat elevenítve fel, s egy ábrándos, szellemi világ veszi körül, mely a költői hangulat bekövetkezésére nem kis befolyással van.

Nagyon ábrándos hangulatban valék s felváltva néztem el a mező, rét, hegyek sárgulását. Egyedül ültem a kocsin s a magány nagy befolyással lehetett nyomott hangulatom növekvésére. Eleinte a válás miatti fájdalomnak vettem, de később be kellett ismerni, hogy egy homályos sejtelem titkos nyomása ez, mely előre értesít, valami rám nézve is szomorú esemény bekövetkezéséről.

Ez még lehangoltabbá tőn s az állomások pihenésre szánt idejét magányos sétában töltém el, mintha a lelkemben feladott kérdésre önmagam is megfelelehetnék.

Azonban még távolról sem gyanithattam: mily szomorú drámának kell előttem lefolyni, vagy hogy mily leverő esemény sejtelmét hordom lelkemben.

Első nap a megye egyik vig városkájában töltém az éjt s miután utam sürgős és nagyon hosszú volt, egyáltalában nem akartam egész reggelig itt maradni.

Sokkal inkább izgatott valék, semhogy nyugodni tudtam volna, hanem az alvás helyett felnyitám szobám ablakát s boszusan néztem el a közel hegyek sötét árnyait s a csillagok halvány fényét.

Nem lehetett több fél tizenegynél s a vendéglőben még fenn voltak. Hűvös szél kezdett fúni s élénken lobogtatta gertyám lángját. El is határoztam, hogy el fogom oltani, midőn ajtómon kopogtak.

Sietve nyitám fel s maga a vendéglős lépett be, a felől tevén kérdést, hogy estelimet hol szándékozom elkölteni.

Szinte elfeledkeztem, hogy rendeltem valamit, s miután borus gondolataim elüzésére legalkalmasabbnak hittem a társaságot, a közös étiszobába mentem át.

Kis városokban a vendéglő étteroméit mindennap ugyanazon emberek keresik fel. Mindogynak meg van a maga helye, oltávozási ideje s én, ki o szokásokkal ismerős voltam, cseppet sem akartam egy hosszabb asztal mellett ülő társaságot önként megzavarni, gondolva, hogy eléggé hangos társalgásuk engem is ki fog elégíteni. Epen egy ismerős hang nevetem kiáltá, s nem sokára a társaság egyik bortól eléggé kipirult arcú tagja felém is közeledett, biztosítva, hogy közöttük is kényelmesen elférek.

Ismerősöm, ki a megye ezen kerületbeli esküdtje volt, csakhamar bemutatott a társaságnak. Néhány városi hivatalnok és birtokos volt mindössze, kik savanyuvizes bor mellett folytatták társalgásukat, s mint rövid idő alatt felvilágosítást nyertem, eléggé érdekes tárgyról.

Kövessal ezelőtt a megyei bizottmányának egy vakmerő rablót jelentettek be, kinék bár alig van néhány társa, a legnagyobb vakmerőséggel üzi kalandjait s kinék kilétéről még oddig nem sikerült tudomást nyerni. Durva paraszt ruhába van öltözve, de örökösön álarcot visel. E hegyes vidék, mely több megye határát képezi, nagyon is alkalmas ily kalando-

rok elrejtésére s a törvényhatóságnak még nem is sikerült bekeríteni.

Mondhatom, a rabló említésére nem épen a legkellemebb érzések fogtak el, mert sötét gondolataim, borus sejtlemem egy rut alakot állítottak elé, ki levert hangulatom kulcsául látszott szolgálni. Valami sugta, hogy: nekem ez emberrel találkoznom kell s miután ez egyáltalában nem okozott kellemes érzéseket, igyekeztem magamat megnyugtanni a társaság felvilágosításai által, hogy talán nem is olyan borzasztó ember ez, mint a milyennek neve említésére fölhevült képzeletem festi.

A megye székvárosában csak futólag hallottam róla említést tenni, miután fosztogatásait inkább a szomszéd megyékre terjeszté ki; de itt, a megye véghatárán úgy látszik jobban is ismerték, mert körülményesebben tudtak egyéniségéről felvilágosítást adni.

Ez egy vakmerő kalandor, ki csak játszik üldözőivel s ki már százezreket rabolt el. Egy ideig nem hallani róla semmit, azután megint csak előtűnik és rabol ismét. A vadregényes hegyek nagyon jól el tudnak egynéhány embert rejtteni s ha valaki ott jól el akar rejtőzni, könnyen talál olyan menedéket, hol elkereshetik itéletnapig.

— Ugy hát ezen a vidéken nagyon sok gyilkosság történik, nemde? — kérdém.

Az egész társaság tagadólag rázta fejét.

— Epen az a különös benne, — mondá az esküdt, — hogy a ki oly vakmerő a rablásokban, még eddig nem ontott vért.

— Ugy hát nem is lehet oly nagyon borzasztó, — mondám szinte megkönnyebbülve.

Csodálkozva láttam, hogy arcvonásaik az ellenkezőt bizonyítják. Csakugyan az egyik birtokos nem is késett felvilágosításával, mi annyival inkább hitelesnek tetszett, mivel oly egyén szájából hallá, kinék szomorú szerencséjül jutott ki Drakuval (az „ördög“), vagy ha úgy tetszik: e vakmerő rablóval találkozni.

— Borzasztóbb az a pár pillanat, kedves öcsém, a mit jelenlétében kell átélni, még tán a halálnál is. Oly erősen szoritja meg az ember karját, mintha kemény acél-pánt simulna rá. Aztán hangjában van valami, a mi elkábitja az embert. Egy vad állathoz hasonló nyöszörgés ez, mely a nem épen gyöngéd idegzetű embert is képes önkivületlen állapotba hozni. Ugy van az mindig: hogy a megtámadott elveszti pár pillanatra tiszta öntudatát s csak valami zavaros álmokép jelenik meg előtte a külvilág. Mire felébred, a rabló már messze van zsákmányával s ha az ember nem érezné tárczája hiányát, nagyon hajlandó volna elhinni, hogy az egész nem volt egyéb álomnál.

Kissé összeborzadtam e különös hír hallatára, bár így egyáltalában nem volt tőle mit tartanom. Ő csak oly egyénekre vot ki hálóját, kiknél tömött tárczára vél találni, az enyém pedig egyáltalában nem tartozott a tömöttek közé. Mint hallám, többnyire utazó zsidó kereskedőket szokott megtámadni, kik ezeket hordauak magukkal s a kiknek valódi réme lett. Hiába utaznak csoportosan, hiában hordanak fegyvert védelmükül, a „Draku“ meglepi őket pár emberével, midőn nem is gyanítják s ilyenkor hiába az előre elhatározott védelem, mert e megjelenésben van valami mese-szerű, mely mindenkit egyszerre lebilincsel.

Nem tudom miért, de nagy érdeklődéssel kezdtem ez

ember iránt viseltetni. Sokáig hallgattam el az őt illető felvilágosításokat s képzelődésem a legbizarrabb változatokban állítá elém.

— És mindig csak abban a rozsdarócz öltözetben látják? — kérdelem végre, midőn külsejéről már a legváltozatosabb képeket alkotám magamnak.

— Mindig, édes öcsém, — válaszolt rá az egyik öreg ur. — Azt mondják, hogy olyan rongyosan néz ki, mint a legutolsó hegyi pásztor.

— Ez különös, — mondám elgondolkodva.

— Talán azért, hogy gazdag zsákmányokra tett szert? — kérdelek mosolyogva.

Fejemmel bólintottam és ismét szótlánul gondolkodtam el. A gyertyák körül sűrű köd ereszkedett le s a társaság tagjain is meglátszott, hogy már inkább szeretnének az ágyban lenni. Még csak az üvegekben levő bort akarták meginni s míg ezt töltögették, mondta nekem az elébb szóló öreg ur —

— Nincs ezen semmi csodálkozni való, édes öcsém. Ennek a hegyi rablónak lehet valami megrögzött szenvedélye, vagy egy erős különös feltétele, s így lehet, hogy nem is azért rabol, mintha ő neki magának lenne pénzre szüksége. Az élet ingerét látja abban, hogy néha küzdjön s ezrei daczára is hiszem, hogy nagyon egyszerűn él. Azt mondják, valami másfél évvel ez előtt megszökött pásztor, a kiról először azt hitték, hogy az egyik hegyszakadásban lelte halálát.

— Bizonyosan a katonaság elől menekült.

— Nem hiszem. Szeretett egy gazdag zsidó leányt s a leány is nem viseltetett iránta idegenkedéssel. Ön ismerheti, mily előítéletes és hagyományhű itt a zsidó s körülbelül ez vitte arra a lépésre, hogy elbujdosson. Eleinte azt beszélték, hogy a hegyszakadásban halt meg, de midőn később előállt az utazó zsidók e réme, mindenki azt gondolja, hogy nem halt meg.

Az asztalnál ült egy halvány fiatal ember is, ki nem igen vett részt a társalgásban, csak az utóbbi történet elbeszélésénél látszott megindulni. Az öreg ur észrevette ezt és megszólította.

— Mit busulsz édes öcsém? Derekabba leányt is kaphatsz még feleségül.

A fiatal ember ránézett lázas szemeivel és fenékgig hajtá a poharat. Lekönnykölt az asztalra, aztán keserűen mondá:

— Nem kell nekem feleség, kedves bátyám; elmegyek a világba . .

— Ugy, mint Badaras Guszti, hogy soha ne jöjj többé vissza? — kérde az öreg nem minden keserűség nélkül s felállása által egyuttal jelt adott a távozásra.

Mindenki felállott, csak a fiatal ember maradt ott. Midőn az ajtó elé értünk, hallottuk, mint törnek össze odabent az üvegek.

— Szerencsétlen szerelmes, — szólt komoran az öreg, — de azért jó, becsületes fiu.

Sejtettem, hogy az említett Badaras Guszti szintén ez okból állított föl példának s önkénytelen jött ajkamra a kérdés.

— Hát az a Badaras Guszti ki volt?

A többi vendégek még a vendéglőssel beszéltek s az öreg ur nem késett ez idő alatt kitérőül felvilágosítani. Valami szomszéd megyei fiatal ember volt, ki árván maradt hátra s kinek terjedelmes vagyonát egy gyám kezelte. A gyám **neve** említésére összereszttem kissé. Szép, deli leánya volt, kivel bálokban nem egyszer volt alkalmam találkozni. Ezt

szerette Badaras Guszti s a világ azt beszélte, hogy Rákháti Ilon is szereti. Guszti sokat költött s mire nagykoru lett, gyámja azt mondta, hogy nincs semmije s nem adja neki Ilont. A fiatal ember elbusulta magát és elment a nagy világba. Alig mult egy éve, hogy az öreg Rákháti értesítették Berlinből, hogy ott meghalt. Menyasszonya nem mondhatjuk, hogy hűlen lett hozzá! Tudtommal nem igen akart férjhez menni, pedig nagyon előkelő kérései voltak.

— Ilyen bohóságokon kell keresztül menni a fiatal sziveknek, — szólt az öreg ur, megszorítva kezemet, azonban a kebléből eltörő sohaj felvilágosítást nyújtott a felől, hogy e bohóságok egyáltalában nem tetszenek előtte sem mulatságosaknak.

II.

Á l m a t l a n é j.

A mint a társaságtól elválva, szobámba tértem, kedélyem izgatottságáról gyanítottam, hogy az elutazásomig való időt aligha nem ébren töltöm el.

Behivattam a vendéglőst s miután számlámat rendbehoztam, újra leültem az ablak mellé, melyen keresztül meg lehetőszen csipős őszi szél érinté arcomat.

Nem a tiszta, felleg nélküli idő volt többé, hanem minden felől felhők gyülekeztek az égre, s ennek sötét komorságából lehetetlen volt esőt nem jósolni.

Beburkolódtam plaidembe; meggyújtám szivaromat és hallgatagon bámultam ki a sötét éjbe.

Ily ablak mellett átvirrasztott éjszakák nálam épen nem ritkák. Egyáltalában nem tudok sokat aludni s ha csak egy kevés is izgatott vagyok, hajnalnál elébb nehezen jó szememre álom. Ismerve természetemet, biztos voltam a felől, hogy ma éjjel alvásról szó sem lehet, hanem a helyett majd a kocsin fogok kevésbé szunyidikálni.

Különbben is aunyi különféle gondolat foglalta el agyamat, hogy azok rendezése nélkül meg kellett volna örülnöm. Mint valami nehéz nyomás szállott agyamra mindegyik s én egy fonalat, egy szálat kerestem, mely e kinos tömkelegről kivesszen.

Átéreztem az elutazásomkor támadt borongó sejtelmeket, újra hallottam a csodás rablóról való elbeszéléseket és végül ott állott előttem a szerelmes szivek messze terjedő szenvedő csoportja, kik nem találnak örömet az életben s vigaszukat a bujdosásban, a szomorú, végtelen csatangolásban keresik.

Először feltűnt előttem a rongyos hegyi rabló, kinek mélyen érző szivét tépte össze a sors; aztán a könnyelmű, szerelmes fiatal ember, kit anyagi körülmények kényszeríté- nek lemondani szerelmese szivéről s végre ez a halvány, szótlan fiatal ember, kinek lázas szemei, keserűen bánatos hangja eléggé elbeszélték történetét s a kik bár különféle utakon érik el az örök boldogság csendes kikötőjét, ugyanazon vihar által tétetnek sommivé s kiknek egyodüli vigasza talán csak azon szomorú tudat lehet: hogy nemcsak ők lettek a szívörvényének menthetetlen áldozatai.

S midőn a sok hányatott szív által átélt szenvedésekre gondoltam, mint valami élő panasz hangzott fülemben az öreg ur pár szava, hogy: úgy akarsz-e elbujdosni, mint Badaras Guszti?

Tudja Isten, de ezt a fiatal embert sehogy sem tudtam fejemből kiverni. Nem találkoztam vele soha, de önkénytele-

nül is részvételt viseltettem iránta. Ismertem Rákháti Ilont, ki legszebb leánynak tartatott a faluban s lehetetlen volt nem szánni, tudva azt, hogy a viszonzás daczára is le kellett mondanivaló. Azután meg Rákháti Ilont is elkezdtem szánni, s rövid idő alatt azt vettem észre, hogy én tisztán csak velük foglalkozom.

Az már bevett szokás az embernél, hogy a kit csak látásból is ismer, de van valami előnyös tulajdona, megajándékozva részvételével s sokszor nagyon is komolyan osztozik balsorsában. Így történt velem is Rákháti Ilont illetőleg. Ugy gondolom, Badaras Guszti is csak e miatt részesült szánmamban, mert kedvesét én mindig a legszebb leánynak tartottam. Farsang alkalmával nem egyszer jött át a mi megyénkben tartatni szokott bálókra s ilyenkor mindig őt kiállították ki bál-királynőnek. Szép, magas, karcsu leány volt hosszú szőke fürtökkel s valami szomorú, bánatos kifejezéssel arcán. Midőn legelőször is megláttam, bizonyos érdekeltéssel viseltettem iránta, de nem volt vele alkalmam közelebről megismerkedni.

Most ez a bánatos kifejezés egyszerre beszélni látszott előttem. Mindig egy nagynénjével jött, kinek szintén volt egy eladó leánya. Valóban nagy ellentétet képeztek egymással, midőn karonfogva sétáltak körül a termet. Az mosolygó, vidám, ki mindenre nyájas pillantásokat vet, ez komoly, szótalan, mint egy szobor és mégis többet fejez ki egy pillantásával, mint mások óra hosszat tartó szavaikkal.

Mindenki azt mondta róla, hogy büszke, hogy érzi szépsége hatalmát és csak játszik a szívekkel. A világ nagyon könnyen mondja ki ítéleteit, s a mi megyénkben, hol még nem igen ismerték viszonyát, nagyon is hajlandók voltak ezt elhinni. Különben is Badaras Guszti nem csinált fájdalomból zajt. Csak később, elutazása után pár hónappal, tudták meg, hogy ez a könnyelmű fiatal ember mily mélyen tudott szeretni s hogy a szép Rákháti Ilon mily hiábavaló embert boldogított szerelmével. Mindenki azt mondta, hogy jobb is volt elhagyni szülőföldjét. Itthon nem lett volna belőle semmi: külföldön talán még faragnak belőle embert s mikor meghalt, halálát reá nézve nagy szerencsének tarták.

(Folyt. köv.)

Hogyan támad az író.

(Irodalmi emlékirataimból.)

Szokoly Viktorról.

(Vége.)

A miket itt felsoroltam, mint nem valami rendkívüli dolgok, de csodásoknak kellett előttem lenniök, tekintetbe véve, hogy Janó gyermekkorra óta mindkét szemére tökéletesen vak volt. Szeme világát himlőben veszítette el. Megfosztatván érzékei egyik legbecsesőbbikétől: a látástól, a hiányt a természet többi érzékének rendkívül magas fokra omolásával s némely alárendeltobb szellemi tehetségének igen finomra fejlesztésével pótolta. Tapintó érzékének roppant fokának kellett lenni, midőn az arez egyszeri tapogatása után képes volt az illető egyénnek korát s vonásait megmondani s hasonlóképen halló érzékének, hogy hosszú évek során távol volt embereket hangjuk után megismert. Biztosan szabad járás-ke-

lését s azt, hogy lóháton a kovácshoz, talyigán a szőlőbe tudott menni, gyakori kanyarulatokat, sarkon befordulásokat is kelletvén tenni, másként nem tudom megmagyarázni, mint azzal, hogy helyismereti s távolság kiszámítási tehetsége rendkívüli módon kifejlődhetett.

1849-ben s 1856-ban két ízben látogatván meg gyermekéveim kedves emlékü lakhelyét, holott ezen időközök alatt hangomnak nagyon kellett változnia, mégis megismert róla. Mindkét ízben kérte, engedjem magamat megtapogatni, hogy „láthassa,“ milyen vagyok.

Mint értesültem, néhány év előtt az aranyos-maróthi gazdasági kiállítás alkalmával éremmel jutalmazták őt, egy egészen sajátnevelésü lóért, melyen a pályabírák előtt magával lovagolt.

A cselédségen kívül ezekből állott a jó öreg ur háznépe. Egy napon odahaza ünnepiesen öltöztettek föl s szüléim azt mondák, hogy átvisznek magukkal a Ferkó bácsiékhöz, hanem kiválóképen ma nem szabad pajkosnak lennem, mert sok idegen vendég lesz ott. Ennek örültem, mert ha vendégek voltak az öreg urnál s családi és más ünnepekkor én is ott ebédeltem, asztalkendőm alatt mindig „sárga“ krajezárt találtam, a min sok krumplicukrot vehettem.

Ferkó bácsiéknál valóban sok vendég volt, úgy, hogy a szobákba sem fértek. Kint a tornáczen fényes öltözetű hajduk állottak s én ezek martialis alakjait bámultam. Egyszerre a közeli templomban elkezdett zugni minden harang, czifra öltözetben megjelent az esperest és a káplánja, (kikről az öreg azt szokta mondani, hogy épen egykoruak a Pepkó anyaszamarával és csikójával,) aztán megjelent még több pap is, az egész város lakossága a ház udvarára és eléje gyűlt, a vendégek kiindultak a szobákból, utánuk a háznép, mindannyian zokogva s egyszerre csak azt látom, hogy egy koporsót állanak körül, mire megzendült a szivreható „De profundis.“

— Hát öreg Ferkó bácsi hol van? — kérdezém aggódva.

— Ott fekszik a koporsóban, — mondá anyám, — meghalt, a menyországba ment.

Hogy ott fekszik a koporsóban s mégis a menyországba ment, ezt a két tényt sehogy sem birtam összeegyeztetni, s mert rendkívülinek találtam s minthogy másokat sirni láttam, én is zokogásnak eredtem.

Aztán fogták a koporsót, elvitték, a sirba tették.

Ezen koporsóval együtt emlékeim is jó darab időre mintegy hatéves koromig, el vannak temetve.

Hogyan tanultam meg olvasni, arra sehogy sem emlékezem, csak azt tudom, hogy hat-hét éves koromban már szenvedélylyel olvastam mindent, a mi kezem ügyébe esett s hogy az írás titkaiba úgy avattattam, hogy az elém ónnal rajzolt betűket tintával kellett kirajzolnom. Ha az üteny-rendszer szerint tanítottak volna, akkor tán nem lenne kézirásom ilyen, nyomdai szedőket kinzó macskavakarintás.

Hanem életem azon évei, melyekbe első olvasmányaim esnek, lelki fejlődésben s emlékeimben külön korszakot képezvén, azoknak mások tanulására közlését külön fejezetre hagyom.*)

*) De minél előbb.

Egy hét története.

Szeptember 9-dikén.

Benza kisasszony csakugyan fellépett. — Az előadás sikere. — Prielle Kornélia első fellépése. — A regény vége. — A holt idény befejezése. — A politika hazánkban. — Jekkefalusy püspök megleczkértetése. — Valami a magyar abbéról. — Vidéki ünnepélyek. — Honvéd és katonai dolgok. — Kmetti tábornok hagyatékáról.

Benza kisasszony tehát csakugyan föllépett.

Ez a hét művészi eseménye.

A hatás, mit a művész elérte, megfelel a hozzá kötött nagy várakozásnak. A híres művész nagy terjedelmű, egyes részeiben erőteljes, bár fájdalom, már kissé megtámadott hanggal bír, melyet azonban a nyugalom és pihenés újból felfrissíthet. Játéka — az olaszos tulzást itt-ott leszámítva — kitünő. Az összhatás pedig valóban nagyszerű. A hallgatóság egészen fel volt izgatva s isten tudja, hányszor tapsolta elő a jeles művészt.

Ha az operának volt, a drámának is megvolt a maga ünnepe a múlt héten. Hosszas betegség és távollét után Prielle Kornélia lépett fel először. A közönség, mely e körülménynél fogva ritka nagy számmal gyűlt egybe, régi és megingathatlan kedvenczét riadó tapsokkal üdvözölte. Valóban mi is egész teljében osztjuk ez örömet, mert Prielle Kornélia visszatérése új fényt és elevenséget ad színpadunknak s különösen a vigjátékok előadása, melyben annyi idő óta egyedül a kitünő Felekini művészetében gyönyörködhettünk, egészen más stílus és élénkséget nyer jelenléte által.

A darab, melyben a kecses és utánozhatatlan könnyedségű művésznő fellépett, Szépfaludy „A regény vége“ című eredeti vigjátéka volt, mely ez alkalommal először adatott a nemzeti színpadon. A kis egy felvonás ügyesen van kigondolva, és szerzőjének tehetségére mutat. Nagy igényeket különben az ily apróságokhoz kötni nem szabad. Ha ezek egy negyedig szórakoztatni képesek, már megfeleltek feladatuknak, mint irodalmi szárnypróbálgatások pedig ifjabb tehetségeknek jó iskolául szolgálnak. Ily szempontokból még meg is dicserhetjük a „Regény végét.“

Társadalmi eseményeink e héten nem kevésbé érdekesek.

Legnagyobb zajt és érdekeltséget költött ezek között gr. Zichy Géza esküvője Karácsonyi Mollie gróf kisasszonnyal. A lakodalom pazar fényvel és nagyuri, sőt tüntető pompával folyt. (A mihez különben szemrehányás nélkül legyen mondva, gr. Karácsonyi ugyancsak ért ám. Jól teszi egyébiránt, ha gyöngéje) A palota diszasszókkal és családi jelvényekkel volt feldiszitva, s a magas arisztokracziából megjelent mindenki, a ki csak már visszatért a fővárosba. Az egyházi szertartást a herceg-primás végezte, az esküvő utáni ünnepély pedig ritka fényvel folyt le. Részünkről annyival őszintébb szívvel gratulálunk, mert a vőlegény legalább műkedvelőként osztályunkhoz tartozik, a mennyiben irodalmi passiói is vannak, s néhány esinos versen kívül egy mulatságos bohózatot is írt. (A „Phraenolog.“)

A holt idény e szép ünnepélyvel érdekes véget ért.

Most már újból megkezdődik az élet, a pezsgés a közélet minden terén.

Az országgyűlés már együtt ül, s érdekes vitáival nem-sokára lekötöni és felizgatni fogja az ország közvéleményét.

Ha pedig Magyarországon izgalom van a politikában, akkor pezsgő életet nyor minden, mert nálunk politika a nap, mely életre fakaszt, s a titkos rugó, mely mozgásba hoz.

E megjegyzések után nem hagyhatjuk említés nélkül Jekkefalusy püspök ur esetét, ki a napokban idéztetett meg a „királyi szó“ meghallgatására Budára, a hol is a király nevében Andrassy gróf, a miniszterelnök tudatta vele ő felségének, a királynak „visszatetszését, roszalását és megfeddését“ azért, hogy az ország törvényét középkori vakbuzgóságában áthágta.

A ritka megleczkértetés Andrassy gróf disztermében történt, azon teremben, hol különben Andrassy grófnő szokott uralkodni estélyei alkalmával.

A püspök ur szelid egyházi türelemmel végig hallgatta a megfeddést, s hódolatteljes tisztelettel zsebre rakván, eltávozott, mint hírlík, egyenesen Rómába, hol mint martyr szándékszik magát bemutatni.

Lesz-e e szelid eljárásnak következménye, megmutatja a jövő, elegendő és czélszerű volt-e az, itéljék meg a politikai lapok, mi csak mint társadalmi eseményt említjük fel.

A püspök ur után emlékezzünk meg egy híres abbéról.

Liszt Ferencz jelenleg Rómában mulat, honnan jövő hó közepén b. Auguszhoz Szegszárdra érkezik. Pesti lakását pedig november elején foglalja el. Akkora weimári becses régiségi muzeumát s 10000 forintot érő Stainway-féle amerikai zongoráját is, mely az 1869-diki világkiállításon első arany-érmét nyert, ide szállítják. Az abbé tehát mégis haza költözik, s így az ellene szórt szemrehányások önmaguktól elesnek. Örülünk rajta, kivált ha Liszt csakugyan átveszi a zenede főigazgatóságát.

A vidék szintén érdekes eseményeket élt át a múlt héten.

A honvédzászló-szenteléseket értjük, melyeket méltán ünneplünk nemzeti ünnepélyekként. Legújabbán Jászberényben és Debreczenben voltak ily ünnepélyek. A zászlóánya ott Klotild főhercegnő volt, (Nyitray-Body' Sarolta urnő által képviselve), Debreczenben pedig Tisza Kálmáné. Az ünnepély mindkét helyen, de különösen Debreczenben nagy fény és zaj között folyt le, a közönség minden osztályának nagy érdekeltsége mellett.

De mind e katonai ünnepélyek között legérdekesebb még is csak a váczi gyakorlat leend, a melyben király ő felsége is személyesen részt veend, s mint hírlík, ez idő alatt Károlyi gróf főthi kastélyában fog lakni.

E gyakorlatok különben e hó 24, 25, 26 és 27-dik napjain fognak megtartatni. A résztvevő csapatok két hadtostroszlanak, melyek közül a keleti hadtostrot b. Gabloncz, a nyugotit pedig József főhercege fogja vezényelni.

Még valami katonait, Kmotti disz-ruhájáról. A jeles volt honvéd-tábornok és török basa török nemzeti disz-egyenruhája és rendjelei, melyekről a hazában csak igen kevesen tudnak, Nyiregyházán a boldogult egyik vérrokonánál, Széni tanár urnál vannak letéve.

Az öltözet áll egy egyszerű fezből kék bojttal, egy kék és fehér színű aranyoldal-sujtásu nadrágból és egy értékes kardkötőből.

Ezen kívül van egy nagy és egy kis Medschid- és egy Seraphin rendjel. Ez utóbbit Kars vára védelménél kapta a vitéz tábornok. — A tábornok könyvtárát, mint tudva van, a magyar akadémiának ajándékozta.

Hát e tárgyakat nem lenne-e érdemes a nemzeti muzeum számára megszerezni?

Ennyi kegyeletet bizony megérdemelne a hős tábornok emléke.

S. R.

Mult számunkban küldtük szét a jövő évnegyedre szóló előfizetési fölhívásunkat, azon megnyugtató reményben, hogy hölgyeink ezuttal is régi pártolásukra méltatandják lapomat és azért csak azon kérelem marad fenn részemről, hogy azon néhány t. előfizető, a kik még a mult évnegyed előfizetési díjával hátralékban vannak, azt is a jövő évnegyedbelivel egyszerre beküldeni sziveskedjenek, annyival inkább, minthogy én is — a fennálló kölcsönös kötelezettséghez képest — mindazoknak meg fogom küldeni a még hátralévő hat kötet könyvet, a kik az első félévben az első hat kötet könyvet megkapták.

ES *Egyuttal van szerencsém t. előfizetőinket értesíteni, hogy ugy az újabb hat kötet könyv-, valamint az újabb műlap szétküldését már megkezdtem, és körülbelül 4—5 hét leforgása alatt mindazok kézhez veendik azokat, a kik az érte járó csekély díjat már beküldték, vagy addig befogadják küldeni.*

És ez alkalommal újra figyelmeztetem t. hölgyeinket, hogy ha netalán az első félévbeli hat kötet könyvet, vagy a műlapot még eddig meg nem rendelték volna, még mindig megrendelhetik azokat a rendes csekély díjon, ugyanis a könyveket 90 kron, a műlapot 10 kron és akkor egyszerre tizenkét kötet regényt és két műlapot kapnak 2 frton.

Emilia.

Budapesti hírvivő.

++ (Király ő felsége) mult csütörtökön esti fél hét órakor fővárosunkba érkezett. A kiszállásnál a szép számmal egybogyult közönség által lelkesült éljenzéssel üdvözöltetett. A főpolgármesterhez e szavakat intézte ő felsége: „Örülök, hogy országomba jöttem; nomdo rég voltam itt?” A főpolgármester rövid üdvözlote után ő felsége kíséretével egy nyitott udvari kocsiban Budára hajtatott. Ő felsége hír szerint e hó végeig marad Magyarországon.

++ (A honvéd-menház) alapkövének letételi ünnepélyére hívják fel a dorék Vidacs János és Kühnol Ignác urak a főváros hazafiait és honleányait, hogy az ünnepély méltó legyen

az 1848/49-diki honvédek dicső emlékéhez és méltó azon szép eszméhez, mely hogy valahára mégis testté lön, nagy részben e két buzgó férfi érdeme.

++ (A közelgő tűzoltó-szövetségi ünnepély) iránt élénk részvét mutatkozik a közönségben, s a sárgarézből készült tűzoltó-jelvényekkel ellátott, dombornyomatu csinos beléptijegyek, (u. n. plaque-ok), melyeknek ára (a banketten való megjelenhetést is botudva) 3 frt, gyorsan kelnek. Ilyenmü, a szabad bemenetet az ünnepély egész tartamára biztosító jegyek, Széchenyi gróf irodájában — a „Hungariá“-val szemben — a nap minden óráiban kaphatók. A rendező bizottság az ünnepélyre király és királyné ő felségeiket, József főherceget, a minisztereket, a budapesti központi hatóságok fejeit, Pest városát és több előkelő magánembert fog meghívni. A nagyszerű bankett a Hungáriában fog megtartatni, melynek rendezésén a szálloda derék bérlője, Illmer a czél iránti tekintetből meglepő olcsón vállalkozott. Az előzményekből és a rendező bizottság buzgólkodása után ítélve, az ünnepély kiválóan fényes lesz.

++ (A nemzeti színház) nagy veszélyben forgott. Mult szerdán esti 6 órakor a színház melletti négy emeletes ház tetejéből egyszerre óriási füstfelhők tolultak ki és néhány percz mulva a tető egész hosszában egy lángban állt. Ez épületben voltak a nemzeti színház díszlettárai, azoknak egyik osztályában, talán a díszletfestő-terem feletti kürtőből, támadhatott a tűz, mely a roppant mennyiségben felhalmozódott gyuanyagokban ádáz gyönyörrel gyakorolta pusztító hatalmát. Eloltani e lángtengert csak víztengerral lehetett volna; a vizipuskák tartalmát ugy fogadta magába, mint a részeg ember az italt, minél többet öntöttek beléje, annál veszettebbül csapkodtak fel pusztító tarajai. Csak az volt tehát a feladat, hogy a nemzeti színházat mentse meg, és ez valóban nagy feladat volt. Közvetlen közelében e lángömlésztő tengernek a nemzet ezen drága kincse, szintén telided tele gyuanyagokkal! Csak egy szikra ha beletéved, az is óvhatatlanul lángba borul! Ennek megmentésére volt tehát irányozva minden figyelem, minden fáradozás, melyben színész, író, maga a miniszterelnök is a tűzoltókkal vetekezett. És a nagy feladat szerencsésen sikerült, a nemzeti színház a szó szoros értelmében a tűz karmai közül ragadtatott ki és ebben az érdemben a legelső, legnagyobb rész a derék tűzoltókat illeti, a kik gróf Széchenyi Ödönnel élükön, valóban halált megvető bátorsággal neki mentek az ádáz elemnek és feltartoztatták előrehaladtában. Csak néhány lépésnyi köz választá el a színházról, ezt a piczi helyet a tűzoltók életre-halálra védték és végre is az emberi ész és erő maradt a győztes. Esti 8 óra után az égő ház teteje leomlott, és e ház falain belül egész éjjel folyton égett; a nemzeti színháznak így is nagy a vesztesége, odaégett díszleteinek legnagyobb része, és ennek folytán jó ideig nem igen fognak ott nagyobb darabot adhatni, de csak hogy maga a színház megmaradt! Köszönet érte a derék tűzoltóknak és a derék tűzoltók jeles főparancsnoka: gróf Széchenyi Ödönnnek. Még eddig nem tudni, hogyan támadt a tűz. E baloset miatt szerdán, csütörtökön és pénteken nem volt előadás.

Hála istennek, a nemzeti színház meg van mentve, de mit csinálunk, ha leégett volna a magyar főváros ez egyetlen magyar színháza? Akkor a magyar színművészet több évig hajléktalanul állana a fővárosban! De ott volt gróf Andrássy Gyula is a tüznél, láthatta tehát, milyen elhalaszthatlanul nagy szüksége van a magyar fővárosnak még egy magyar színházra, a mit már évek óta hiába sürget a sajtó.

•• (A „Figyelő“-ben) valaki neki ment Zalárnak, erre a „Gyorspostá“-ban valaki neki ment Szana Tamásnak, gorombán, mint a pokrócz; erre Szana Tamás összehívott egy csomó író, hogy tegyenek igazságot ezen nálunk oly s z o k a t l a n pokrócz-ügyben, és kimondatott, hogy Szana Tamás ártatlanul szenvedett és a pokrócz a papíron is pokrócz. És a kik ezt beismerék, ezek közül az egyik ezen irodalmi pokróczok főfaktorá és a második és a harmadik — de ne is szóljunk többet e komikus bírásról, a kik a más szemében a szálkát sat.

•• (E napokban) alkalmunk volt látni a kassai lövészegylet pompás zászlaját, mely Fiedler József ur kézimunka üzletében készült, s mely egyike a legszebb kézi himzéseknél, melyeket e n e m b e n föl lehet mutatni. A zászló nehéz zöld faille-ra van himezve, köröskörül gazdag ezüsthimzéssel, az egyik oldal közepén Kassa város szép czimere, a másikon az egylet jelvényei láthatók: puska, töltény-tartó sat. a legfinomabb zsenília és arany himzésben. Az egészen összeállítás és kivitele a nagy ügyesség mellett igen jó ízlésről is tesz tanúságot. Egyuttal figyelmeztetjük mindazon hölgyeket, a kik egyes négyesöket kívánnak himezni és részt venni ama nagy himzett szőnyeg készítésében, melyet több főrangú hölgy az utósó koronázás emlékére a budai Mátyás templomának ajándékoznak, hogy az elkezdett négyesögek még folyvást kaphatók Fiedler József ur selyem- és kézi munka kereskedésében, (Aldunator. „A naphoz“). Szent-István napján szőnyeg ugyan már először ki is volt terítve a nevezett templomban, de a vállalkozó hölgyek azt még nagyobbra kívánják himezve, hogy méltó emléke legyen a nagy nemzeti mozzanatnak.

•• (Rappo társulata) telt házak előtt tartja előadásait a budai szinkörben. A program most is előképekből s erőtutani mutatványokból áll, miként tavaly, de a társulat új és kitűnő tagot nyert Reichmann Miksában, ki komikus előadásaival folytonos derűtségben tartotta a közönséget. Ő képes egymás után háromféle hangon énekelni, s egész operai jelenetet ad elő, melyben a bariton, primadonna és kar működnek; majd a „Velencei karnevál“-t zongorázza, a változatokban kefe segítségével, s a vándor zongoraművészek negédelő modorát mutatja be igen találó s mulattató színekben. De legérdekesebb mutatványa az, midőn a „Csökkeringő“-t először igen csinosan és szabatosan játszsza, később pedig ugyanazon a zongorán úgy adja elő, mintha a hangszernek minden hurja lenne hangolva. Reichmann-t a közönség minden mutatványa után zajosan megtapsolta.

•• (Magyar vőlegény, angol menyasszony.) Székács József superintendenst s a nagyérdemű író távoli földön is egy oly szép családi öröm érte, melyben e kitűnő férfi minden tisztelője őszinte szívvel osztozik. Ugyanis egyik derék fia: Székács Gyula, ki Havre-ben gyapot-kereskedő, nőül vette a haathfieldi angol pap leányát: Edith Mary Jackson kisasszonyt. Az esküvő augusztus 31-dikén volt a Sussex hercegség említett községében. A templomot igen földiszíték, s a menyegző valódi fénynyel történt. A „Sussex Express“ című hírlap egész önálló leírást közöl róla, melyet külföldi híreink közé mi is lefordítottunk. Addig megemlítjük, hogy a paplaktól a templomig diadal-iveket emeltek, a tornyon magyar és angol zászlók lobogtak egymás mellett, az ötven-terítékű nászlakomán toasztokat mondtak az angol és magyar nemzet szellemi rokonszenvezésére s az angol és magyar protestantismus rokonságára, továbbá a nyoszolyó-leányok közül három magyar, három pedig angol színekbe volt öltözve. A pesti

örömápa a távol föld ez ünnepélyében csak egy üdvözlő sürgöny által vehetett részt.

•• (Pachinger), n.-beeskereki gymnáziumi tanár azt írja a „P. N.“-nak, hogy ott Spolarich József tanártársa közelebb oly villany-delejességen alapuló készletet mutatott be, melyet ha valaki házában alkalmaz, biztosítva van tolvajlástól, tűzveszélytől, árviztől, mert erős, harangszerű zajjal rögtön jelt ad. Még egy gombostűt is megvéd, ha kiterjesztik rá ótalmi körét, sőt jelzi a liszt, gabna, folyadékok stb. megromlását is. Ha a tolvaj az összeköttetési sodronyokat akarná megromgálni, azt is elárulja; jelzi a helyet is, hol például valaki be akar törni. Szóval nyugodtan lehet mellette aludni.

•• (A Kecskeméten) is néhány családot tevő Vitz nemzetség egy rokona, ki ezelőtt 10—15 évvel, a nélkül, hogy kiköltözködési szándékát bárkivel is tudatta volna, Amerikába vándorolt, elhalván, roppant értékű vagyont hátramaradt rokonaira hagyományozta. Az örökség — hír szerint — 7,000,000 dollárt tesz ki, s azon — egyenlő arányban — magyarországi rokonai, összesen mintegy negyven család, fognak osztozni. Az illetők, mint hírlik, már az e tárgyban kiadott hivatalos értesítést is megkapták.

•• (A salzburgi császári találkozás) alkalmával adott udvari ebéd a következő ételeket és italokat hordták fel: Potage á la printanière, au consommé. Petits pâtés á la Russe. Frites au bleu, sauce au beurre, Pièce de boeuf á la chartreuse. Filets de perdreaux á la Reine, Pain de gibier á la gelée. Sorbet. Chapons de Styrie á la broche! Pois verts á l'Anglaise aux fonds d'artichauts. Flan de riz á la Portugaise, Crème rubancé au chocolat. Compote méléé. Fromage d'Emmenthal. Glace aux grosseilles et au grillage. Desserts. A porosz tehát még az étlapon is úgy szereti a francziát, hogy meg is eszi.

•• (Egy talált gyermek-felöltő.) Mult vasárnap este egy valaki Székesfejérvár és Nyék közt egy vasuti kocsiiban egy gyermek-felöltőt talált és szerkesztőségünkönél tette le, oly végből, hogy azt tulajdonosának visszaszolgáltassuk. Az illető tehát értesítettik, hogy — kollő igazolás mellett — az elvesztett felöltőt szerkesztőségünk által visszakaphatja.

•• (A salzburgi hegyek kivilágítása.) A nagy udvari disz-ebéd után, mely Salzburgban tartatott, a fejedelmek kíséretükkel átkocsiztak Klesheimba, Lajos Viktor főherceg birtokára. Mialatt a fejedelmek a parkban s a kastélyban időztek, meggyújtották a Salzburgot környező hegyeken az előre elkészített tüzeket. Az egész láthatáron, 7 mérföldnyi körületben a hegyek meg voltak világitva s a megvilágitott hegyek pompája versenyzett a csillag-fényben tündöklő éggel. A Gaisberg, a Schwarzfagen, a Göll s különösen az Untersberg 6400 láb hosszú csucsával sűrűn egymás mellett gyújtott tüzekkel volt megvilágitva. Az Untersberg mellett kezdődnek a bajor hegyek. A 6000 láb magas Stauffen, a 3000 láb magas Johannskogel s a 10,000 láb magas Steinernes Meer, melyen örök hó fekszik s hová ritkán téved utazó, mindezen hegyek tüzfényben usztak. Mint írják, a bajor hegyeket a lakosság tiszta jószántából világitotta meg. Közel 1000 tűz égett a bajor hegyeken. Sok ezer ember folment este a Mönchsberg s a Nonnbergre, hogy a pompás látványban gyönyörködhesenek.

•• (Rózsás napló.) Báró Sztójka Béla e hó 2-dikán Máramaros-Szigeten tartá egybekelését Várady Kamilla kisasszonnyal, Várady Gábor, a köztisztletben álló publicista bájos leányával. — Vácson Fekete Ferencz, egri jog-

tanár e napokban vezette oltárhoz Ernyey Mariánna kiszasszonyt. — Kolozsvárott mult kedden igen fényes nászmenettel tarták meg b. Wesselényi József és gr. Mikó Anna menyegzőjét. — Dörner Márton, távirtdai tisztviselő néhány nap előtt vezeté oltárhoz Szathmáry Vilma kiszasszonyt, Rózsaági Antalné (Hajnalka) nővérét, a svábhgyi kápolnában.

♦♦ (Vegyes hírek.) A képviselőház mult csütörtökön tartotta első gyűlését az új idényben. A honatyák közül csaknem valamennyien jelen voltak már ezen gyűlésen. — Debreczenben e napokban egy öreg ember járt, a ki magát Cluseret-nek adta ki, azon férfinak tudniillik, a ki, szerinte, Franciaországot a végenyészettől mentette meg. Azt mondta, hogy 950,000 communistát szállított a más világra, Debreczenbe pedig azért jött, hogy a birtokában levő 5 millió Kossuth-bankjegyet a nép között oltózza. De nem szórt, mert csak szegény fejében voltak. Elmeháborodott volt. — A cholera ellen még mindig nagyszerű óvó intézkedéseket tesznek Pesten — papíron; a mit valóban tesznek, az annyi, mint semmi. Még csak a fertőtlenítéshez sem fogtak. Szerencsére, semmi nyoma nálunk a rémitő kórnak. — Pesten legközelebb egy magyar szadatkörmives lap indul meg, „Hajnal“ czimvel. Eddigelé a szadatkörmiveseknek Magyarországon csak egy lapjuk volt, s ez Temesvárott jelent meg német nyelven. — Gödöllőre ez évben aligha jön már a királyné, ki jelenleg folyvást Ischlben van, október elején pedig Meránba költözik, míg Rudolf főherceg és Gizela főhercegnő a telet Bécsben fogják tölteni tanulmányaik végett. — Megyeri Károlynak, a magyar színészet derék előharcosának hamvait a nemzeti színház tagjai a vácsi temetőből, mely rövid időn házhelyekké fog fölősztatni és áruba bocsátatni, átszállítatják a kerepesi temetőbe, mely czélból a költségek fedezésére maguk közt aláírást nyitottak. — A legközelebb tartandó nagyváradi gazdasági kiállításra egy kappant jelentettek be, mely 21 csibét költött ki. A kappant a 21 csibével együtt állítják ki. — Bartalus István, ki az egész országot beutazza, népdalok gyűjtésén fáradozva, a palócok közt több mint 200 népdalt gyűjtött. Most Erdélybe ment, hogy a székely nép dalait is felvegye gyűjteményébe. — A herceg Batthyány-féle majoratusi javakat, melyek 40,000 hold földet foglalnak magukban, egy társulatnak adták haszonbérbe 25 évre 145,000 frt évi haszonbérért. — A váltóláz oly nagyon dühöng Biharban, Vaskóhon és vidékén, hogy az embereknek felénél több munkaképtelen. Piski környékén is hasonló mértékben uralkodik már hetek óta. Ugyan e szomorú sorsban szenved Somogy, Arad és Csongrádmegye földmivelő népe. — Mult kedden adatott a budai nyári szinkörben először és bizonyosan utóljára Benedek Aladár „A szerelemföltő“ című eredeti vigjátéka. Egy szerencsétlen embert három felvonáson át gyötört a szerző szerelemföltéssel, és végre kiszül, hogy neje a loghivobb teremtes a világon. Benedek Aladár ezzel a vigjátéknak koresztolt, de semmiféle vigjátéki kelléket fel nem tüntető művével egyszerűen megbukott. — Bóna Ida k. a. első föllépte alkalmával fölemelt árak nélkül az egész bevétel 1614 frt 90 kr. volt. Bóna Ida egy föllépésének díja 300 frt; ezenkívül az igazgatóság udvariasságból neki ajándékozta azt a két pompás öltözköt, melyeket Weidinger Henrik, a nemzeti színház szállítója, ép annyi fénynyel, mint izléssel állított ki. — Nápolyi Johanna, ez czimvel azon új magyar operának, melyet a nápolyi opera-színház karna-

gya, ki most körünkben időzik, a napokban nyújtott be a nemzeti színházhoz. Szerző, ki huzamos ideig Bécsben, s később Bukarestben karmester volt, e helyeken ismerkedett meg zenénkkel. Szakférfiak, kik a vezérkönyvet itt-ott lapozgatták, azt hiszik, elfogadható lesz a mű.

♦♦ (Halálozás.) Özvegy szolgálóegyházi Marich István Davidné született krajovai és topolyai báró Kray Franziska életének 76-dik évében, hosszas, súlyos betegség és a halotti szentségek ájtatos felvétele után, végelgyengülés következtében — e hó 6-dikán — Csoórott meghalt. Áldás és béke paraira!

Gazdasszonyoknak.

Szilva eczetben.

Másfél font cukrot egy iteze eczetben föl kell forralni és sűrű szörppé főzni, belé tevén néhány darabka fahéjat és 3—4 szegfűszegot. Ezután szítán át kell szűrni és hűlni hagyni. E mennyiségű cukorhoz vegyünk négy font szép érett szilvát, szurkáljuk át tüvel, rakjuk el széles száju üvegekbe, öntsük reá a hideg szörpöt, kössük be a poharakat, és hagyjuk tiz napig állani. Ez idő eltelte után a szörpöt le kell önteni, ismét vastagra befőzni, a szilvát aztán tegyük belé, hagyjuk néhány perczig benne főni, szedjük ki óvatosan ismét az üvegekbe, hagyjuk ott szörp nélkül ismét tiz napig állani, csak egy kis fűszert hintvén a tetejére, a szörpöt pedig tizenegyedik nap öntsük reá, kössük be papírral és tegyük el hűvös helyre.

Birsalma-szeletek mustban.

Jó édes mustot félig fel kell forralni és lehabozni, ezután pedig lassu tűznél hagyjuk azt jó ideig forralni. A meghámozott birsalmákat szép szeletekbe kell vágni, a mustban puhára megfőzni egy kis citromhéjat bele tenni, üvegekbe tenni, és hűvös helyen elrakni.

Paradicsom-alma télire eltéve.

Ennek is több módja van. Közöljük a legegyszerűbbet és legbiztosabbat.

Az érett paradicsom-almát tisztára meg kell törölgetni, néhány darabra eltörni és tiszta lábasban jól megfőzni, de ne vastagra, hanem csak addig, míg a belső husa egészen szétfőtt, és a felső bőre egyes darabokba összezsugorodik. Ekkor szítán át kell törni, azonnal üvegekbe önteni, papírral vagy hólyaggal bekötni, egy negyed óráig gőzben kifőzni és hűvös helyen egész télen eláll.

T. Anna.

Divattudósítás.

Alig 4 éve, hogy ruha-készítési műtermünket kiterjedett divatüzletünkhöz megfelelő mérvben berendeztük, már is ezen idő alatt folytatott működésünk világosan arról győzött meg, hogy kor és czélszerű intézményt életbe léptetve, hazánk ezen iparágában régen érzett hiányt és szükségot pótolunk. Mindenki belátta, hogy a kereskedő közvetítése által készült czikk nemcsak pontosabban a kitűzött időre lett szállítva, hanem kiállítására több csin, divatosság és izléstejesebb elrendezés által tünt ki a többiek közül. Minden oldalról elismerő nyilatkozatokat kapva, szerencsések valánk hazánk legelőkelőbb urhölgyeit t. vevőinkül megnyerni, sőt még külföldi hölgyek is fordultak hozzánk öltönyök ké-

szítése végett s a rendelkezések száma napról-napra oly mértékben növekedett, hogy 40–50 embert foglalkoztató varrótermünk elégtelennek bizonyulván, mi a

Tömerdek számban érkező rendelkezések miatt kénytelenek valánk varrótermünk nagyobbitásáról gondoskodni, mely is e nyár folytán végbe menve, van szerencsénk ezennel nagyra becsült vevőinknek azon tiszteletteljes tudósítással szolgálni, hogy régi varrótermünk mellett egy új hasouló kiterjedésű termet állítottunk fel s annak vezetését ép oly ügyes kezekre bízva, munkásaink száma 30–40 emberrel szaporodott, úgy hogy mindkét varrótermünkben működő egyének száma most 80–90 főre megy.

Ezen intézkedés által azon kellemes helyzetbe jutottunk, hogy a tulhalmozott megbízások dacára is minden megrendelést gyorsan és a kitűzött határidőre bizton eszközölhetünk.

Ez oknál fogva elvállaljuk a legkiterjedettebb menyasszonyi készletek kiállítását, melyek mindenkor raktárunkon nagy választékban levő legújabb párisi modell ruhák szerint készíttetnek el. Párisi bizományosunk e célra minden 14 napban új mintaruhákat küld, mi által képesek vagyunk a párisi divattal lépést tartani. Elvállaljuk továbbá egyes ruhák készítését, ugymint: házi, utcái, visit stb., azután paletok, köpenyek s minden idényre és alkalomra szolgáló felöltők legújabb és legdivatosabb szabásban való kiállítását.

Tartunk azonkívül nagy és választékos raktárt valamennyi legújabb divatu kész öltönyökben s gyászeseteknél elvállalunk bármi nagy megrendelést 1 vagy 1½ napi elkészítésnek kezessége mellett.

Tisztelt vevőink kényelmére oly berendezést tettünk, melynél fogva párisi divat-cikkeket általunk egyenesen rendelhetnek, miután párisi bizomány-házunk minden hónapban beküldi nekünk a legújabb főlmerült divatcikkeknek összes mintáit, melyeket mi megtekintés végett készen tartunk s esetleges rendelést azokra nézve a legjutányosabb föltételek mellett eszközölünk.

Egyébiránt nemcsak azon cikkek valósisására vállalkozunk, melyek saját raktárunkon vannak, de bármily más cikket is megszerezünk, ha az nem is vág közvetlenül szakmánkba s ezáltal kivált vidéki t. megbízóinknak akarunk kedveskedni.

Szövetekben tartalmaz raktárunk francia gyártmányu sima és alakzott selyem kelméket a legkönnyebb fajtától kezdve a legfinomabb és legnehezebb selyemig; azonkívül gypju-kelméket francia, angol, szász és belföldi gyártásból; finom francia beszövött longchâle-okat, finom angol plaideket és kendőket, angol patent bársonyt minden árban, ugyszinte lyoni selyem-bársonyokat keskeny és széles fajtákban s a legkülönbözőbb minőségben.

Kész cikkekink rakhelyét, mely az üzlettől különválasztva s egy berendezve van, hogy minden urhölgy kényelmesen próbálhatja fel a választandó és tetsző tárgyakat, tetemesen megnagyobbítottuk, miután látva, hogy a kész cikkek nagy keletnek örvendenek, jónak találtuk olcsóbb fajta öltönyöket is beszerezni, úgy hogy ezentul a legfinomabb felöltők mellett csinosan kiállított otthonkák is lesznek 5–6 frttól feljebb és tökéletes paletók 10–12 frttól kezdve feljebb, mely intézkedésnél fogva képesek vagyunk a legszerényebb igénytől kezdve fel a legkiválóbb izlésig minden követelményt kielégíteni.

Számolva jövőre is azon szives pártfogásra, mely minket eddig kísért, bátorodunk a t. urhölgyeket raktárunk szives látogatására meghívni, maradván mély tisztelettel
Alter és Kiss.

Folytatólag pedig még néhány szót mai mellékletünkről: egy előkötő szabás mintájáról. Az első szám az előrész egyik felét jelöli, a második a kis korezot, a harmadik pedig a kötő maga, melyet azonban tetszés szerinti hosszúságúra lehet kiszabni, alul egy széles, vagy két keskenyebb fodorral diszitve. Az előrészre nézve meg kell még jegyez-nem, hogy két ilyen levél alakú részt kell kivágni, azokat egyenkint körös-körül csipkével vagy fodrocskával körülvenni, és a korezra jobbról és balról oda varrni, úgy hogy az előrész két levelet formáljon. A közepére eső üres részt fekete bársony-szalagokkal kell diszítani. E kötő készülhet fehér perkálból, fekete selyem vagy lustrából, a szövetekhez illő diszítéssel.

Számrejtvény.

Farkas Lenkétől.

16, 17, 17. Kevés ember dicsekedhet széppel,
1, 2, 3. Ritkaság most, pedig jó eledel,
11, 12, 13, 14, 15. Rosz, ha ezt felelik, mikor kőrünk,
20, 12, 17. Ehez minden órával közelebb lépünk,
1, 4, 5, 2. Jóltevőnk iránt erre vagyunk kötelezve,
21, 12, 10. A vasutnak egyik főkelléke,
6, 7, 7, 9, 10. Így nevezzük, ki reánk haragszik,
19, 17, 18, 19, 20. Félünk tőle, pedig jót cselekszik,
8, 2, 15, 15, 2, 10. A ki így megy, rákhoz hasoulitják,
22, 23, 17, 16, 8. Erről szakadt, az árvára mondják,
1–23. Ez egy régi, igaz közmondás.

Megfejtési határidő: októberhó 14-dike.

A f. évi 34-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Földi örökkévalóság.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Bereczk Ilka és Mariska, Pap Ilka, Benedikovics Róza, Paczolai Teréz, Moesz Marossy Emilia, Marosy Hermin és Etelka, Brenesán Gabriella, Tápay Boros Zsuzsanna, Ivády Nina, Guba Jánosné, Andrassy József, Szepessy Szilágyi Lidia, Vitéz Mari, Hegedűs Antónia, Tóth Emilia, Ujváry Anna, Horváth Ida, Gruber Psik Mariska, Tatarek Ida és Hermin, Peterdy Károlyné, Farkas Erzs, Telendy Eliz, Páal Istváné, Lászlóffy Irma, Szűcs Lajosné, Oszlányi Mária, Erdélyi Róza, Suták Michnay Ilona, Pap Kovácsik Gizella, Jaczkovich Velyászkó Anna, Seján Gorzó Kornélia, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Matolcsi Ilka, Szedlák Sarolta, Sárkány Gizella és Aranka, Pásztelyi Danielovich Emilia, Raksányi Safáry Aranka, Pap Cziike Karoln, Brocken Kovács Emma, Ritter Gabriella, Ploy Leustach Fáni, Gellén Ilona, Tormássy Mari, Ruttkay Ilona, Jánossy Lajos, Pethő Antalné, Nagy Róza, Füredi Miklósné, Horváth Emma, Kiss Zsuzsika és Erzs, Hoffer Eleonóra, Márk Luiza, Pesti Erzsébet, Váry Jeney Emilia, Dubányi Róza, Veresné Karolin, Regéczy Jolán, Sthymmel Emma, Sass Jolán, Kiss Lajosné, Szűcs Ida, Somogyi Lóra, Bálint Eszter és Erzsike, Farkas Albertné, Jóna Józsefné, Faragó Károlyné, Beszterczey Karolin, Hajós Bella, Szép Anna, Kovács Bertalanné, Makk Etelka és Anna, Gruber Antónia, Nagy Elemér, Falvay Róza, Balázs Ágnes, Kühnel Ignáczné, Boros Katalin.

A f. évi 33-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Jánossy Lajos.

Tartalom.

A hiuságról. (Egy kis csevegés.) Tóth Józseftől. — Egy főrangú hölgyhöz. (Pályamű.) — Miért nem megy férjhez? Elbeszélés, (Pályamű.) (Vége köv.) — Ha a szived... Csempe sz Vilmától. — Egy éj története. (Elbeszélés.) Egy barátom jegyzeteiből, Szabó Sándortól. — Hogyan támad az író, (Irodalmi emlékirataimból.) Szokoló Viktortól. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hirvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy előkötő szabás mintája.

Felölős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Evnegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr. és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasabozott sorért 8 kr.</p>	<p>40. SZ. Október 1-jén. 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	--	--	--

Tehetségek.

Tehetségeket nem lehet megszerezni, ezeknek velünk kell születniök. a természeti hajlamokat vagy adományokat azonban a tökély bizonyos fokáig ki lehet művelni, ezért a magasabb és középosztályban a gondos szülék oktatást adnak leányaiknak a szép és kellemes művészetekben. E tanításból minden leány több vagy kevesebb hasznot huz, azon tehetség szerint, melylyel őt a természet a zenére, a rajzra stb. megáldotta, és a mennyi időt fordított a tehetség kiművelésére. Sokan csak igen csekély előmenetellel dicsekedhetnek; mások a közönséges műkedvelőségig jutnak, míg a legkisebb rész az igazi művészet tetőpontját éri el.

Alig lett a fiatal lányból asszony, sietve igyekszik kitüntetni, hogy neki immár saját akarata van, és könyveit, ecsetjeit, zongoráját alig méltatja figyelemre. Csaknem alkalmatlanok neki új helyzetében, a multtal mintha végkép szakítani akarna. Alig ment férjhez, már elfeledé, milyen áldozatot hoztak érte szüléi, csak hogy a jelenben valódi élvezetet, a jövőben pedig tán biztos keresetet biztosítsanak neki. A mit eddig tanult, azt vagy engedelmességből tanulta, vagy mert tán idegen elismerés és dicséret után vágyott, de nem tudvágyból és a munka iránti szeretetből. Mire volna neki most minderre szüksége? Nem nő-e ő már? Nem érte-e el már azt a célt, hogy teljességgel azt teszi, a mire kedve van? — Valjon gondol-e az új asszony arra, hogy a következő évek nemesak hogy a mézes hetekhez, de még az első évekhez sem fognak hasonlítani, melyeket férje oldalánál töltött? Oh nem! azt gondolja, hogy férje nyájas kedvessége soha fogyatkozást nem fog szenvedni, nem sejtí, hogy férjét foglalkozása, a szerzés

és kitüntetések utáni sovár vágyak, a változatosság iránti viszketeg, a külvilág élvezeteiben való részvét, mindazok csakhamar letépik oldaláról az ő boldog magányos óráinak hű részesét, és hogy akkor kezdődnek a magányos elhagyottság szomorú órái, és — elébb-utóbb minden nőre várakoznak ezek az órák! Mikép akarja tehát magányát vigasztalólag élnikíteni, ha a művészet elfordult tőle, ha nem tudja magát kellemesen és hasznosan elfoglalni? Mikép rövidítheti meg a napok végnélküli hosszasságát, mikép tölti be azon nyomasztó ürességet, melyet önnönmaga teremtett maga körül?

Mert vajmi gyorsan elharapózik a dologtalanság rutrozsdája, és csak a legkitartóbb erőmegfeszítéssel lehet azt ismét oltávolítani. Milyen nehéz is azon pontra jutni ismét, a hol már elébb állott! Azon elme, mely egykor édes gyönyörrel szívta magába a költészet búbajos édességeit, most szórakozott és lomhatag; azon kéz, mely egykoron mint a lepke szárnyai könnyedén röpdeste körül a zongora billentyűit, most merev és nehézkes; azon ujjak, melyek elébb könnyeden alakítottak egy-egy nyájas képet, egy-egy kifejezesteljes vázlatot, egy-egy megragadó rajzot a vásznon vagy papíron, azon ujjaknak most szokatlan az ecset vagy rajzón vezetése, még a szem is elveszté a kellő arányosság biztos tekintetét! Milyen nagy veszteségeket kell itt ismét jóvá tenni!

De ez még nem minden. Kiért tegye meg az új tanulmány nagy fáradságát? kérdi. Egy férjért, a ki soha sincsen otthon? A régi időkben mégis csak megjutalmazták őt szerető szüléi és örökös tanítói egy kis dicsérettel, míg mostani fáradozását

egy elismerő szó sem jutalmazná. Most már azt is látja, még pedig későn, hogy ő tulajdonképp nagyon keveset tud és nagyon is sokat utána kellene pótolnia! . . És ismét félredobja a könyvet, bezárja a zongorát, rajz- és festőszereit a legutolsó szekrénybe hányja — és kedvetlenül elhagyja házát, hogy a házon kívül találjon szórakozást. Az új öltözékek, melyeket lát, a piperészkedés vágyát keltik benne, és egyszersmind úgy tetszik neki, hogy ez neki állandó szórakozást is biztosít, kivált ha lépést akar tartani a divattal.

Ha aztán az ilyen nőt évek multán szerencsétlenség látogatná, nincsen ez ellen felfegyverkezve, nincsen segélye, melylyel magát és gyermekeit a nyomortól megmentse, ha csak az igaz anyai szeretet, a leghatalmasabb ösztön, mely a gyöngé nőt hősnővé nemesítheti, vissza nem adja eltűnt tevékenységét, erélyét! Nem ritka aztán az olyan csudálatraméltó példa, hogy olyan korban kezdi a legkomolyabb tanulást, mikor az legnehezebb. Láttam anyákat, a kik, hogy gyermekeiket az éhség és nyomortól megóvják, újból odaültek az iskolapadokra, újból elővették gyermekkori tanulmányaikat, nyilvános vizsgáknak vetették magukat alá, míg végre idegen gyermekeket tanítani, a magukéit pedig ruházni és tartani képesek voltak.

E kis rajz sok olyan nő szomorú élettörténete, a kik házasságuk első boldog éveiben a munkában csak alkalmatlan terhet láttak, a kellemes művészetben csak üres óráik mulatóságát, vagy tetszvágyuk egyik előmozdítóját találták, és süketek voltak szülei és tapasztalt jó barátaik figyelmeztetésére iránt.

Kis domb alatt.

(Pályamű.)

Kis domb alatt a forrás felbuzog,
Mint a kebelből tiszta érzelem,
Tavat képezve percenkint nagyobb,
Tán nem meríti soha senki sem,
Felszökik, és az ég szelid arcát
Fényes tükrébe hiven felveszi;
Nemes tettként, mely minél jobban nől:
Annál több benne az, mi isteni.

Most nyil-sebesen a kis tó felett,
Subogva száll el egy fényes madár,
Szárnyával sértve sima tükrét;
Lány-szíveket így sért a csapodár.
S partot ver im a hullám-fodrozat,
S minden gyűrűben a madár ragyog,
Mint eszményképét lázas képzelet,
Meggzázszorozva rezgik a habok.

Most eltűnik az erdő sűrűjén,
A természetben nincsen semmi zaj,
De im felszív hosszan a madár,
Mint távolból egy könnyelmű kacaj.
A tónak habja küzd a part között;
Fehér ruhában lány így haldokol;
Kétségbeesett utat így keres —
Kiömlik végre, s fut a halmokon.

Az életként fogy, csendesen apad,
Oly gyöngén csergi véglehetét,
Leesukta azt a dicső kék szemet:
Nem ragyog benne többé már az ég.

A rét virágit alatt sirba szállt,
Mint öngyilkos, kit szerelem ragad. —
Igy hunyt a tó, s ki tudja, hány leány! . . .
A nem viszonzás kinja hallgatag.

—*—

M i n d - h a l á l i g .

— Pálya-beszély. —

I.

Valaki a zongorához ült s egy kedvenc keringő zenéjét kezdé játszani.

A fiatalság tánczra kerekedett, s mint a szélvész, repült, viharzott végig a fényesen kivilágított sikamlós termen.

Özvegy Kertszeghiné ő nagyságának rendes szerdai estélye volt, melyen a hővérű fiatalság bevett szokás szerint a táncz élvének is áldozott. Csak úgy zongora mellett, minden előkészület nélkül, en famille, kivált így nagybőjti időben.

A nagyságos házinőnek két szép felnőtt leánya van: Hermin és Hortense kisasszonyok.

Isten mentsen azon gonosz megjegyzéstől, hogy a rendes szerdai estélyek épen és kizárólagosan e kedves és szeretetreméltó ifju hölgyeknek jelen és netán jövődöbeli érdekében rendezettek volna. Nem! Kertszeghiné ő nagysága maga is eléggé fiatal és élénk nő volt még, hogy az estélyek csak úgy maguktól minden számitás és utógondolat nélkül, nőjje ki magukat.

Kertszeghiné ő nagysága szerette az ifju népet, szellem-dus társalgást, fényt, zajt, piperét, vigalmakat, és körülményei olyanok voltak, hogy mindezt megszerezheti magának. Férje, az istenben boldogult királyi tanácsos ur, aranykulcosos és sarkantyus s még nem tudom miféle vitéz (kevés vitézséget követett el életében, de „a holtakról vagy jót, vagy semmit!“ tehát) szép vagyont hagyott reá; ehez számitva saját, szintén tekintélyes vagyonát, ügyvédje segélyével kiszámította, hogy abból bizony tisztességesen meg lehet élni. Pá-holyt, fogatot ugyan nem tartott, bár tehette volna; de szép, fényes szállást bérelt, ruhatára, valamint kisasszony-leányaie, duzzadozott a selyemruháktól; minden nyilvános és társas-összejövetele, a hol látni és magát láttatni lehetett, bálokban, hangversenyeken, koronkint a színházban, lófuttatáson, váczi-utezán, városligetben megjelent, s megbocsátható büszkeségét helyezte belé, hogy mindenütt díszesen, ragyogón tűnjék fel, kisasszony-leányaival együtt. Hiszen telt, volt mód reá, ki itélné meg miatta?

No, némely érzelő vad ember tán, a ki közügyekről, jótékony intézetekről, szegényekről, tűz-, viz- és mit tudom én még mily kárvalottakról, vagy alkalmilag a francia sebesültekről és foglyokról, vagy végül irodalompartólásról kezdene beszélni.

Hanem e beszéd igen méltánytalan és udvariatlan volna. Eljen mindenki úgy, a mint akar! Miért, mi jogon korlátoznánk valakit egyéni szabadságában?!

Nyáron át Kissingen, Ischl, Ems, Karls- és Marionbad. Az ember csak nem mehet hazai fürdőbe! No, még Balatonfüredről csak lehet beszélni, de Bártfa, Szliács, Püstyén: nyomorult fészkek és csak oly drágák, mint a logelegánsabb külföldi fürdő, csak az utiköltség több egy kevéssel, de hát mi az?

Igaz, hogy a konyha sem valami kecsegtető magyar inynek és gyomornak, faggyuval és vajjal főznek zsír helyett s a vastagételt összekeverik a tézstaneművel, de azt mind szívesen türi az ember az előkelőség láttathatásáért. S a gyönyörű vidék teljes kárpótlást nyújt. Itthon is vannak szép vidékek, a mint mondják, de vadak, műveletlenek; ott az emberi kezek segítenek a természetnek, a fák mind szépen megvannak nyírva, a sziklák mesterséges mohhal bevonva, minden utkanyarulatnál egy-egy szobor, egy-egy emlékkő. Ah, az magnifique, dicső! a mi élhanyagolt vidékeink bizony elbujhatnak előlük, a hol az aránylag legszebb látványokon még csak egy pad sincs, melyre leülhetne az ember.

De hová tévedtünk? Nehogy e leírásból valaki igen szigorúan találja megítélni a mi kedves nagyságos asszonyunkat, s azt higgye felőle, hogy valami elfogult, szűkkeblű, gögös nő és rossz honleány! Korántsem! ő igen művelt, finom, gyöngéd, leereszkedő lélek és eléggé felvilágosult is, de hiába, ez már egyszer így van, a világ miatt sokat kell tenni, kivált egy előkelő hölgynek. Hisz mit szólana hozzá X. grófnő vagy Y. báróné? azt hinnék, hogy nem képes velük lépést tartani, már kimerült, vagy számot vetett pénztárával s az azt mondá neki . . . és a többi. Ah! azt nem lehetne elviselni, inkább a halált, mint ily szégyent.

Na, télen még csak meg lehet itt Pesten is élni. Kivált mióta a redout felépült. (Nem régen volt, hisz belül még most sincs egészen készen.) Ott koronkint igen csinos eliete-bálokat rendeznek, különösen a jogászok! ah, azok famöz, csókolni való gyerekek; no az orvosnövendékek és technikusok is, de kivált a csónakász-egylet tagjai, azok egytől-egyig mind urak, comme il faut finom gavallérok.

A bálokon aztán megismerkedik az ember egygyel is, mással is; mind előkelő, válogatott családok és fiatal emberek. Ohajtanák tiszteletüket tenni. Nagyon helyesen! miért ne? sőt örvendünk az ismeretség további folytatásának.

Minden évben rendezünk egy-két házi mulatságot, a farsang alatt s a böjtben is; azonkívül tűzünk ki egy jour fix-et, például a szerdát, a mikor mindig otthon vagyunk kedves vendégeinknek, s egy kis theára és szerény vacsorára is szívesen látjuk őket.

Igy „nőtték ki magukat“ a szerdai estélyok.

Vonuljunk a diszes terem egyik sarkába, s vegyük szemügyre a jelenlevőket.

Oh, Turgeneff, Sollohub, Dickens, Thackeray s ti más ismert és nem ismert nagy szellemei a költői világnak, a kik egy sorral, egy-két szóval a megszólamlásig hűn le tudtok írni egy-egy alakot, hogy a ki soha sem látta is őket, még az is azonnal rájok ismer, jertek segítségemre, ihlessotek meg!

Legelőször is — a mamák és kevés számmal megjelent papák a házi-nővel, a szomszéd-szobában beszélgetnek s a nyitott ajtón keresztül onnan gyönyörködnek a fiatalság mulatozásában; a tánc-teremben a két házi-kisasszony adja a honneurst. Legelőször is ezekről kell szólanunk.

Két egészen egyforma rózsaszín selyem-ruha, fekete csipke-diszitással; a haj-fürtök közt rózsák; kihevült mosolygó arcok, élénk mosolygó szemek, keskeny mosolygó ajkak. . . . Mit mondjak többet?

Kivülök még vagy nyolcz-kilencz ilyen alak van a szobában. Fehér moll-ruha, kék diszitással, apró fehér virágok és sok zöld levél a hajban: Bretzenheim Luiza bárónő; nehéz sárga moire-antique ruha, sötét drap-színű tunique-kal, a hajban vékony ropkény-füzér: Sziklay Leona gróf-

kisasszony. . . . Egyformák mind, csak ruhájuk, diszitésük és neveik különbözök. Mind kedves, mosolygó, táncztól hevült arcok; légies, könnyű, lebbenő termetek.

De hó, bocsánat, illeszszük jobban orrunkra szemüvegünket. Nézzük meg e hölgyet, a kit egy halvány lovag épen most vezet ülőhelyére. Hogyan került ez a többi közé? Első pillanatra fölfedezi a legkezdőbb emberismerő is, hogy nem a többiek közé való. Egyszerű, apró virágú battist-ruha van rajta, még csak ki sincs vágva; gazdag barna haja mesterkéltlen kontyba csavarintva, minden virág nélkül, még csak egy árva csinált-virág sem ékesíti, annál kevésbé chignon; keztyűjét, mert melege van, egyik kezéről lehuzta. Ugy látszik, e tisztelt hölgy nem sokat gondol az illedelemmel.

A mellék-teremben a nagyságos és méltóságos mamák koronkint megjegyzéseket tesznek a fiatalokra. Dicsérőleg egymás szeme közé, megszólóban egymás háta mögött. Ez már így szokott lenni. A kinek nincs védelmezője, az elveszett. Ily védelmezőknek valók a garde des dames-ok.

Figyeljünk rájuk néhány perczig. Tán szerencsésebbek és ügyesebbek, mint mi. Jobban tudnak kevés szóval jellemezni.

— Ez a Matild naponkint affektáltabb kezd lenni, — kezdi meg a csatározást maga a kegyes házi-nő, csupa udvariasságból, előzékenységből, hogy vendégeinek a sans gêneség példáját adja.

— Unter uns gesagt, már valóban a szenvedhetlenségig üzi; — jegyzé meg egy nyámogó grófné, gondolom, a Sziklay comtesse méltóságos mamája.

— Már az igaz! — nyilatkozik egy fogatlan delnő, a ki azonban azért igen jól tud harapni. — Valóságos sértés, a mit e leány elkövet. Unsinn! Mir nix, dir nix, ki vagyok, mi vagyok! Ugy hiszem, fitymál mindnyájunkat.

— Igen! Olyan arcokat vág, mintha megalázás volna rá nézve, mintha szerencsénknek kellene tartanunk, hogy köztünk megjelenik!

— Bizony szegény jó anyja különb nevelést adhatott volna neki. De így van ez, ha gyermekünket elkényeztetjük; előbb-utóbb a fejünkre nő. Oh, az én Gabriellám . .

— Ni, nézzétek csak, lehuzta keztyűjét, pedig a többi lányé mind fent van.

— Ez valóságos illetlenség!

— Skandál!

— Figyelmeztetni kellene!

— De ki teszi? Mert goromba!

— Én meg nem foghatom, mit találnak rajta a fiatal emberek szépnek!

— No, bizony! tán azokat a nagy birkaszemeit?

— Vagy nagy orrát? No, csak valljátok meg, hogy nem csunya, rendkívül csunya nagy orra van-e? Én a lányoknál a kis orrot szeretem, az oly herzig. De ily nagy orr . . hihhi! pfuj!

A kedves bárónő leányainak éktelen pisze orruk volt.

— És mégis valamennyi fiatal ember bomlik utána. Különösen ez a báró Véghlesy!

E megjegyzést egy finom oldal-pillantás kísérte a házi-nőre, mert Véghlesy azelőtt az ifjabb házi-kisasszonynak udvarolt, de az persze — a mama nyilvánítása szerint, hisz egészen gyermek is még, nem is fogadhat még el udvarlást (tizenhét éves volt!) — kiadott rajta.

— Hja, lelkom, — vág vissza piquántul, s a vágás nem

a sértőt, de Matildot éri, — a fiatal embereknek különféle céljaik lehetnek.

— Már az igaz! hihhi!

— Hihhi!

Hahaha! Hallották uraim és hölgyeim?!

A dolog úgy áll, hogy Nyéki Péter ur, Matild atyja, egy közép-rangu és nagy családú derék államhivatalnok, egykor régen testi-lelki jó barátja volt a megboldogult Kertszeghy Tádé tanácsos és arany-sarkantus vitéz urnak. Barátságuk kénytelen-kelletlen, átszármasztott családjaikra is. A két asszony, — a nagyságos meg a tekintetes — tetu barátok már régóta, s a kisasszonyok szintén jó barátok együtt. Oh, igen, annyira, hogy többször nyilvánított bizonykolásuk szerint el sem is lehetnének egymás nélkül. E barátság még a kora gyermekéskből származik, tehát rendkívül szilárd lehet. Midőn nagyobbacsák lettek, a nagyságos asszony azt a kegyes ajánlatot tette a tekintetes asszonynak, hogy hiszen az nem kerül valami sok költségbe, Matild együtt mehetne az ő lányával néhány bálba, a minék a jó tekintetes asszony szerfölt megörült, mert neki különben is apró gyermekei, de még sok apró-cseprő házi-gondja levén otthon, valóban áldozatába kerülne a garde des dames-ság. Az bizony nagyon jó lesz; nagyon kegyes és nagylelkű ajánlat a kedves barátnőtől; fogadja a kedves barátnő forró háláját érte.

Igy került Matild Kertszeghy né ő nagyságának véd-szárnyai alá. Igy történt, hogy már tavaly együtt volt egy-pár bálban a nagyságos kisasszonyokkal, kevesebben, mint ők, de velük egyforma ruhában.

A házi-bálokból el nem maradhatott, a rendes szerdai estélyekre pedig Hermin és Hortense kisasszonyok erővel is el szokták hozni. Ilyenkor nem is ment haza hálásra; a kisasszonyok úgy kísérték haza másnap reggel a jó anyához, a ki apró gyermekeivel és házi-gondjaival bajlakodva örült és hálát érzett, hogy legöregebbik gyermeke oly jó körben és olyan jól mulat.

Koronkint aggódva vette észre, hogy Matild arcza halavány, kedélye levert, ingerlékeny. Tavaly nyáron vidéken volt, egyik anyai nagynénjénél, valamelyik felső vidéken. Dicsekedhetett volna neki, hogy Ostendében, Badenben vagy Mehádián töltte a nyarat, mert oly egészségesen, pirospozsgásan, megerősítve tért haza. Most ez erőt apránként mind levetkezé; halavány lett és merengő.

— Ne tán czolj oly sokat, leányom, — mondá neki a jó anya néha, — neked árt a táncz.

— Nem árt nekem, anyám!

Ennyiben maradt. Azért szerdán délután megint eljöttek érte Hermin és Hortense kisasszonyok, s ő szívesen, mindig szívesebben ment velök. Oh, hisz nem lehettek el egymás nélkül!

Pedig az alapja a viszonyoknak — az önzés volt. Hermin és Hortense kisasszonyok, mint minden fiatal leány, szerettek tánczolni, tánczosnőket kellett tehát toborzniok, s Matildot épen alkalmasnak itélték kíségetőnek, staffagenak, a ki mindig kéznél van, ha valamelyik méltóságos vagy nagyságos barátnő elmaradna. Később aztán látták, hogy e kíségető, a staffage egészen föléjük kerekedik, nyakukra nő; már akkor nem léphettek vissza, s belül duzzogva, irigy haraggal eltelve, mégis rendesen eljártak érte.

— Hivjátok el, szegény anyja iránti tekintetből! — mondá koronkint a nagyságos mama.

És Matild? Matild tudta, régen észrevette ez érzelmeket;

keblében lázongott a demokratikus gög, megvetette, gyűlölte az egész előkelő kört és mégis — mosolygott és szívesen, oh nagyon szívesen jelent meg a szerdai estélyeken.

Ennek alapja is önzés volt. Fáj kimondanunk, de utóvégre ki van hiba nélkül? Csunya vonás, de emberi, s így menthető. Matild — a nagyságos család útján — már a tavalyi farsangon megismerkedett báró Véghlesy Tituszszal. Az ismeretség az idén tovább folyt. A báró eleintén Hortense kisasszonynak udvarolt, de aztán nyíltan és határozottan átpártolt hozzá, majdnem kizárólag vele tánczolt és beszélt. Házukhoz nem járt, csak a szerdai estélyeken szoktak találkozni. Azért ment Matild, mindennek daczára, oly szívesen a szerdai estélyekre.

A báró az idei farsangon egy jó barátját mutatta be a nagyságos családnak, a ki aztán — ajánlata folytán — meghivatott a szerdai estélyekre is. Szenvedhetlen uri ember volt, rendkívül komoly, kevés társalgási routinnal; nem sokan szerették, Kertszeghy né ő nagysága meg formálisan gyűlölte, félt tőle, mert rendesen hallgatagon, szemlélődön viselte magát, csak ritkán, ha épen el nem kerülhetett, kezdett beszélni, ilyenkor azonban oly dolgokról, melyekről társaságban beszélni nem igen szokás, melyekről a többi fiatal ur nem beszélt. Nem a legujabb bálokról, énekesek és énekesnőkről, előtánczosok előnyeiről és hátrányairól s egyéb napi ujdonságokról, hanem — hallatlan! — a magyar irodalomról; mindenféle vadnevű skriblert belevegyített beszédjébe, és csodálkozni merészelt, midőn ő nagysága nyilvánítá, hogy Schillert, Goethét, sőt Byront, Burnst, Puskind, Hugó Viktort, Barrangert igen jól ismeri, de az említett urakról soha sem hallott semmit. (Nem járatott magyar lapot!) A kegyetlen fiatal ember pedig bizonyítgatni merészelt, hogy Vörösmarty, Petőfi, Tompa, Arany méltó helyet foglalnak el a világirodalomban, s ohajtandó volna, hogy a kisasszonyok koronkint az ő műveiket is olvasgatnák. Tán szolgálhatna néha egy-egy könyvvel? Például Madách „Ember tragoediáját.“ merné ajánlani. Gyönyörű az, méltó párja Goethe „Faust-“jának! Ilyesmit állítani! Valóságos sértés! Mintha ő és kisasszonylányai nem volnának elég műveltek e barbár művek ismerete nélkül is! Egyszer meg eléggé vakmerő volt vitatni, hogy a visegrádi Duna mente szebb vagy legalább is van oly szép, mint az isteni Rajna-vidék. Ah! ez az ember, a ki nem szégyenlette bevallani, hogy lóversenyen, a high-life e nemes időtöltésén, soha sem volt jelen. Ilyen ember!

Valami Hantos Endrének hitták. Egy faluban volt valami birtoka apjának a báró apjával, Véghlesen, melyet egykor egészen a báró családja birt, hanem később, szomorú változása a sorsnak! szétdarabolódott, hogy még ilyen Hantosféle embereknek is jutott belőle néhány száz hold. Készpénzen vette meg, az igaz, egyszerre lefizette az árát; de hát mi az? Kisvárosi pénzarisztokrácia! Hohó, nálunk nem fog szerepet játszani.

A báró iránti tekintetből türte, de a mennyire lehetett, igyekezett a beszélgetést kikerülni vele.

Az érintetteken kívül volt még jelen vagy tiz-tizenkét fiatal ember, kettővel-hárommal több, mint hölgy, hogy ezek sohase maradjanak ülve.

Egytől-egyig finom gavallérok. Sziklay Frédi gróf például, felsütött fényes fürtökkel, hibátlan nyakkendő-csokorral. Bármely perczen fodrászkirakatba lehetne állítani, s az Aezop rókája ismételtetné rajta a szép álarcz megfordításá-

nak meséjét. Folytonosan mosolyog és tetszelgően szokta szép tömött barkóját simogatni. Tartsa szerencséjének a leány, a kihez szól.

Szerödy Aladár báró szintén fess gyerek. Kitünő tánczos, pompás lovar, a hajós- és korcsolyázó-egylet tagja, gyakorlott vívó, czéllövő, híres párbajvivő; kalandjainak száma rengeteg.

Horkay Arthur, sajnos, csak ügyvéd, de mód nélkül gazdag. Az ügyvédséget csak passzióból, segédei által folytatja. Bevallott udvarlója az öregebb házi kisasszonynak. Csak az esküvő napja nincs még kitűzve.

És a többi.

II.

Báró Véghlesy Titusz és ez a bizonyos Hantos Endre gyermekkori jó barátok voltak. Endre néhány évvel öregebb, Titusz sok évvel gyakorlatibb, életrevalóbb.

Elvégeztén a középiskolákat, az öreg báró így szólt Tituszhoz.

— Fiam! letetted az érettségi vizsgálatot. Állítólag érett ember vagy. Mint olyanhoz beszélek hozzád. Az egykori hercegi vagyon meglehetősen összeolvadt. Egyik uradalom a másik után „ment el”; nem igen maradt egyebünk, mint a faluban néhány ezer hold föld s ez az ősi kastély, no meg az ősi név dicsősége. Ha egyszerűen, visszavonultan akarsz élni itt, jó, megélhatsz belőle; de ha valami előnyös házasságra tehetsz szert, még jobb lesz, akkor ur leszel s tán újra meg-aranyozhatod az ősi nevet. Ehez azonban szükséges, hogy országot-világot láss, megfordulj az előkelő körökben, tapasztalj, különböztess, ítélj. Másrésztől szintén előnyös, hogy jövőd érdekében valami pályát válassz, czímet szerezz magadnak. Kézműves, kereskedő nem lehetsz, még csak orvos sem, légy ügyvéd, tedd le a cenzurát, szerezd meg a diplomát, hogy ha valamikor alispánná választanak, a mostani demokratikus, elkorcsosult nemzedék kifogást ne tehessen ellened. Az öreg Hantos fia is a jogi pályára készül; majd beszélek veled, legyetek, mint eddig, jó barátai, mentorai egymásnak.

Igen szép, gyakorlati szavak!

Tán éppen ugyanekkor az öreg Hantos Menyhért is beszélt fiával.

— Fiam: elójétől fogva komoly, okos fiúnak ismerlek. Nem a bizonyítványokból meritem hitemet érettséged felől. Ugy szólok hozzád, mint okos emberhez, mint a legjobb akaratú barát barátjához. Itt ez az öt-hatszáz hold föld teljesen elegendő arra, hogy szerényen, de a körülmények szerint megelégedetten, megélj belőle. Gondold meg a költő szavait: „beatus ille, qui procul negotiis . . .” Én azt ohajtanám, hogy gazdálkodó ember légy. Ez, úgy gondolom, legjobban is egyez lelkületteddel. De — először ugyan egyén vagy, hanem aztán közvetlenül — hazafi. Jogaid és kötelességeid lasznak, mint honpolgárnak. Illő és szükséges, hogy tudomásod, ismereted legyen a jogokról és kötelességekről. Azonkívül megeshetik az is, hogy szerepet kell majd egyszer játszani az alkotmány és törvényhozás terén. Ki tudja a jövőt? Azért tanácslom, hogy tanulj a jogot. Az ember ugyan koporsója zártáig sem szedhet össze elég ismeretet és tudományt; de az örök szétforgácsolása helyett igykezzél legalább egy irányban tökéletes lenni. A mellett folytathatod a gazdálkodást . . . (s a többi.)

(Folyt. köv.)

I r é n h e z.

Jacopo Vittorelli után.

Nézd: mily halvány a hold arca! —
Nyugodt a menny boltozatja,
Nem susog lágy szellők ajka
És egy csillag sem rezeg. . . .

Fülmilécske száll magába',
Ágról lombra, lombról ágra,
És merengő bánatába,
A hű pár után eped. . . .

Hajtja ezt szerelmi gondja,
S ebben ugrál lombról-lombra,
Mézes ajkkal ezt susogja:
„Itt vagyok már édesem!” —

S én nekem, ki birni vágylak,
S búsan sohajték utánad,
Lágy csendjében a magánynak:
Szóltál-e ilyet nekem,
Szép Irénem, kedvesem?

E g y é j t ö r t é n e t e.

(Elbeszélés.)

(Egy barátom jegyzeteiből.)

Szabó Sándortól.

(Folytatás.)

Kocsisom tovább dörmögött s még sebesebb menésre nőgatta lovait. Mondhatom, az időjárás nagyon aggasztani kezdetét, de másnap estére való megérkezésemet igen fontos okok kívánták.

Pedig bizony ez éji utazás nem tartozott a legkelleme-sebbek közé. Az ut is kezdett mindinkább roszabb lenni, s a hegyek sötét árnya valami kinzó rejtélyként látszott felmaga-slani. A ki utazott sötét éjjeleken hegyes vidéken, az bizonyosan tudni fogja, hogy a legbátrabb szív sem maradhat bizonyos borzadály nélkül. Azok a sötét hallgatag hegyek, mint valami mesebeli rémek tűnnek fel s a borzasztó némaságban oly tehetetlen, oly félénknek érezzük magunkat.

S főleg ez éjjel, midőn a szél viharos hangvegyüléke zajongott végig a hervadó levelű bükk- és tölgyfa-erdők között, nem csoda, hogy némi félénkség szállott meg.

Nem sokára azután elkezdett egy pár villám is cikázni, de azután mintha beleunt volna, ismét csak sötétség terjedt szét, zuhogó zápornak engedve helyet, mely hatalmasan csurgott alá.

Kezdtém belátni, hogy kocsisomnak nem volt minden oknálküli azon megjegyzése, hogy jó lett volna visszatérni.

Azonban miután ez már kissé késő lett volna, komolyan kellett más éji tanyáról gondoskodni.

— Nem tud itt valami lakot János, hol az éjjel biztosan tölthetnők el? — kérdém kocsisomtól, midőn a sűrűn hulló esőnek rövid idő alatti megszűnését egyáltalában nem volt okom reményleni.

Kocsisom elgondolkodott kissé.

— De igen, — szólt rövid idő múlva komoran. — Nem

messze innen egy kis dombon áll a Badaras Guszti elhagyott laka, melyet Rákháti uraság tartott meg, s mely miután mellette nincsenek földek, napról-napra üresen áll magában s melyet már csak az éji madarak keresnek föl.

E név említésére összerezentem kissé, de nem volt sok időm gondolkodni.

— Menjünk hát oda, — mondám önkénytelen, miután már mindenféleképen földel alá akartam jutni.

János ezután nem szólt semmit sem, hanem láttam, mint tér le a főútról, s egy köves mellékuton még inkább a hegyek közé tért be.

Nem volt sok időm gondolkodni, mert nemsokára a sűrű esőn keresztül is egy magányos épület sötét körrajzát vettem ki, s rövid idő alatt behajtottunk a pusztuló színbe, melynek rozszant fedelzetén azonban csak kevésbé hatolt át az eső.

Miután gyertyát mindig magamnál hordtam, meggyújtottam és nem minden borzadás nélkül tekintettem szét.

Egy pusztulásnak indult épületben mindig van valami szomorú, mely leverőleg hat a kedélyre. A gerendákat beszövi a pók, tetőzetét baglyok foglalják el, mintha jelölni akarnák, hogy ez már nem tartozik az emberek birodalma közé.

— Az uri laknak még jó állapotban kell lenni ugy-e? — kérdém.

— Nem mondhatnám. Badaras Guszti életében is el volt már nagyon hagyva s miután majdnem fából van az egész, fölösleges is volt kijavítása. A kertet hozzávették a Rákháti uraság erdejéhez s pár év múlva ezekből az épületekből sem marad semmi. A környék népe elhordja falait tüzelő-fának s a kerítésnek is már nagyon csekély a nyoma. Ha az uraság meg akarja nézni, átmehet az épületbe.

Ezt valami szomorú cynismussal mondta, mely mellett észre lehetett venni, hogy meg van győződve a felől, miszerint ezt nem fogom tenni.

Kifogta a lovakat, szénát vetett eléjük, és ő maga leheveredett a földre. Az eső még mindig sűrűen esett s engem valami álomkórság lepott meg, melyben csak egy belső ösztön hangjára hallgatunk. A kocsis nemsokára álomba merült s én egészen egyedül maradtam.

Valami nehéz nyomást éreztem lelkemen, s mint egy álomkóros haladtam, magam sem tudtam, hová? Köpenyem magamra kerítettem, s egy kézi lámpáskába tettem a gyertyát. Nemsokára már azon vettem észre magamat, hogy az elhagyatott lak folyosóján állottam, mely nem volt nagy terjedelmű s mutatta, hogy az egész épületben nincs több hat-hét szobánál.

S a mint ott állottam a folyosón, egy erős szélroham hirtelen kinyitá a lámpa üvegét s én egyedül állottam az — éji sötétben.

Megborzadtam.

Némán, mereven állottam a falhoz támaszkodva, zavart gondolatokkal agyamban, csak egy homályos ösztön által vezetve, hogy a gyertyát meggyújtsam.

— Epen midőn ennek végrehajítását akartam eszközölni, az eső locsogásába egy ló egyhangú topogása vegyült, mely mindinkább közelebről hallatszott.

Agyam szédült és rögtön a rabló sokat emlegetett alakja jutott eszembe, helyt sem engedvén azon eszmének, hogy ez egy éji utazó is lehet, ki szintén az eső ellen keres menedéket.

S figyelmesen hallgatóztam, hogy valjon nem többet magával jön-e?

Csak egy ló patkói dobogását hallottam s ez kevésbé megnyugtató, mert a pisztolyok nemsak ember ellenében szolgálnak hatalmas ellenszerül a legvégső megtámadás esetében.

Rögtön tegnapi homályos sejtelmek jutottak eszembe s talán most ezek nyugtalanítottak leginkább.

Egészen a folyosó végeig hátráltam s miután a folyosó a lakot egészen körülövedzte, alkalmam volt magam a föbejárástól távolabb meghuzni.

Nemsokára hallottam, mint lép fel a ló a folyosóra, mint száll le arról egy ember, csendben, ovatosan, mintha egy nagy teher súlyosulna rá, s mint rázza le a ló magáról az esőt.

— Ejh, mit féljek? — gondolám magamban. — Hátha ez is csak egy eső ellen menekülő lovas! s még a rablóval szemben is megtudom magamat védeni.

De ekkor eszembe jutott az öreg ur azon megjegyzése, hogy a rablóban leginkább megjelenése a borzasztó s már szinte hallani véltem az elzsibbasztó sziszegést, mely mélyen behat a lélekbe s elbódítja az embert.

— Légy csendesen Mariczi, — szólt ekkor magyarul egy kellemesen csengő, de mégis bánatos hang, mely tulajdonosa uri származását árulta el.

E hang hallatára megdöbentem. Oly ismerősnek tetszett ez, hogy szinte töprenkedtem a felett, valjon hol hallottam? Szívem lázasan dobogott s egy homályos sejtelmet igyekezett megvilágosítani, mely lelkemben kérdés gyanánt merült fel. Hogy magyarul beszélt, sejtetni engedé, miszerint ez nem az oláh hegyipásztorból lett rabló, és mégis eszmém örökösen a hirneves rabló körül forgolódott.

A ló érteni látszott urát, mert csendesen tüszkölt s nyugodtan állott meg.

Azután hallottam, mint lép be a férfi a szobába, s miután épen két ablak között állottam, a kitöredezett ablakokon keresztül nem volt nehéz arról tudomást szereznem, hogy hol foglal helyet.

A férfi úgy látszik, ismerte e helyet, mert a sötétség dacára is biztosan haladt, s nemsokára elérte az utolsó szobát, melynek ablakai azon folyosóra nyitak, hol egy belső ösztön sugalmából csendesen, minden nesz nélkül állottam.

IV.

Multak emléke.

Annyit sejtettem a férfi lépteiből, hogy nem egészen könnyű terhet kell tartania, s mondhatom, kíváncsiságom nagyban fordult e teher felé.

Hallottam, mint dob le válláról a földre egy köpenyeg, mint helyezi arra le terhét, hogy azután rövid keresés után a szoba egyik szegletéből valami fáklyafélét vonjon elő, melynek világa kihatott a folyosóra.

Az épület fa- és téglából volt építve s miután a használható anyagok széthordását a nép és az idő úgy látszik, megkezdtek, a különben sem vastag falon egy nyilást vettem észre, mely kíváncsiságomat kielégíteni ígérkezett.

Minden zaj nélkül fordultam tehát e nyilás felé s az elhagyott, pusztá szoba közepén egy fehér alakot pillantottam

meg, mely fölé egy durva darócza öltözött, álarczos férfi hajolt.

Szinte felkiáltottam. Kétségtelenül az „ördögnek“ keresztelt rabló közelében voltam, kinek előbb hallott kellemes uri hangja kirívó ellentétet képezett durva öltözetével.

A hölgy, — mert a fehér pongyolába öltözött alak ez volt, mozdulatlanul feküdt s az álarczos a szoba egyik szegletében levő padlót felnyitva több ruhadarabot vett elő, melyekből kényelmes fekhelyet rögtönözve egy köpenynyel gondosan takarta be.

A szobának csak e folyosóra nyitak ablakai, mert két oldalt szobák vették körül, e helyen levén az épület legszélesebb, mivel az épület többi szobája mind egymás hosszában volt építve.

Mondhatom, az álarczos mozdulataiban, a fekhely elkészítésében oly sok gyöngédség, oly finom érzés volt kifejezve, hogy ezuttal minden féltékenységem eltűnt s inkább a kíváncsiság volt uralkodó érzés rajtam.

A férfi azután leszurta a földre a fáklyát s fejét térdére fektetett kezére támasztva, szótlánul nézte a hölgy arcát.

(Vége köv.)

A szalag-gyártás Franciaországban.

(Die Fabrikation der Bänder in Frankreich. von H. J. Brückmann. Stuttgart. Franckhse Verlagshandlung, 1871.

Most, midőn a női divatnál a szó szoros értelmében nélkülözhetlen a szalag, midőn a legfényesebb toilette is hiányos a bizarr, apró szalag-csokrocskák nélkül, s a szalag-gyárosok ugyancsak szüretelnek, érdekesnek tartjuk egy szalag-gyáros emlékirataiból a következőket közölni :

Semmi sem ékiti annyira a női öltözéket, mint a szalag. A szalagot haj közé fonhatjuk, ezer meg ezer változatban tűzhetjük kalapjainkra. A ruhának fényt és bájt kölcsönöz, a virágcsokrot együvé tartja, és szerényen elrejtőzik a köpeny redői közé. Színe oly élénk, árnyalatai oly gyöngédek, hogy az ember szinte fél hozzá nyulni. Ugy tetszik, mintha a kézen, mely tartja, lepke szárnyaihoz hasonlóan himport hagyana maga után.

És e szalag, melynek rőfét Párisban pár sőtől kezdve frankokig vásárolhatni, fényét, lényét, több mint huszféle mesterségnek köszöni; a selyembogár-tenyésztőn kezdve a fényes boltok divatárusnőig. Készítése minden változaton át roppant fáradságot és figyelmet vesz igénybe, és ha meggondoljuk, mily értéke van már a nyers anyagnak, hogy a kereskedő is nyereségre számít, s hogy egész sereg munkás várja tőle konyerét, valóban esodálkozunk kell az olcsó áron, melyen a ragyogó szalagokat adhatják.

A szalagszövőszékek Forezben már a tizenhatodik században ismeretesek voltak. Az iparnak ez ága, mely soká nélkülös maradt, a forradalom óta óriási léptekkel haladt előre. A napoleoni udvar, nagy kárára a lyoni gyáraknak, sokáig mellőzte a selyem- és bársonyszalagu felöltöket. A Quartier latin grisottjai azonban mindig a legjobb fogyasztók közé tartoztak. A táncz-helyeken mindig új szalagos szalma-kalapban jelentek meg.

Kétszáz év előtt a szalagkészítéshez a szövőszékek még szerfelett tökéletlenek voltak. És ily székeken szőtték mégis a XIII. és XIV. Lajos udvarában annyira divatozott, sőt nélkülözhetlen aranszalakkal áttört szalagokat. Az időtájt egy világerő sem jelenhetett meg valamire való udvaroncza a Louvre és Versailles termeiben, ha öltözéke szalagoktól nem ragyogott. Moliére e tetőtől talpig fölszalagozott divatot gyakran ostorozta. Egyébiránt e divat akkor még a magasabb körök kiváltsága volt, miután a szalagkészítés oly nehézséggel járt, hogy csakis a gazdagok fényüzési czikkei közé tartozhatott.

Egy zürichi gépész, kinek neve feledésbe ment, végre oly szövőszéket talált föl, melyen egyszerre több szalagot lehetett gyártani. Dugos, egy szt.-chamondi kalmár tett legelőször vele kísérletet Franciaországban. E kísérlet azonban eleintén nem felelt meg az ohajtott várakozásnak.

Mindjárt kezdetben a gyárosok és munkások ellene esküdtek az idegen találmánynak, mely mint állíták, kenyérükre tör, miután ily zürichi szövőszéken egy nap alatt többet volt képes készíteni egy munkás, mint azelőtt másfél hónapra át. S minthogy kevesebb munkaerő kellett, természetes, hogy az iparczikk ára is tetemesen alább szállott, úgy, hogy rövid idő múlva az alsó rétegekben is nagy kelendősegre tett szert, s többé nem volt a dúsgazdagok kiváltságos pipere-czikke. — Ezt azonban az illetők sehogy sem akarták megérteni, végre is a kormánynak kellett az orruknál tovább nem látó gyárosok ellen sikra szállani, és jutalmat tűzni ki azok számára, kik zürichi szövőszékeket alkalmaznak gyáraikban.

Husz év múlva aztán szt. Chamond lakossága kétszer annyira szaporodott, s ha valaki a forradalom után szt. Etienneen keresztül utazott, a régi, szennyes kis fészek helyett egy virágzó gyár-várost látott maga előtt. És e bámulatos változást egy szegény zürichi gépésznek köszönhetni, kinek nevét az utókor nem tartotta méltónak följegyezni.

Ha valaki Birminghamot, Liverpoolt vagy Manchestert ohajtja látni, megtalálhatja azt Franciaországban is; Szt.-Etienne a szó szoros értelmében angol gyár-város. Ugyanazon lárma, fény és földhöz ragadt szegénység! Együtt találjuk itt Anglia vasutait, gőzgépeit, óriási kemenczeit, gépészeit, kőszén-aknáit és kézműveseit. Akár három hónapig élélhetni itt a nélkül, hogy a napot csak egyszer is látnók, s ha valakinek kedve van hozzá, itt egész könnyen megsikétülhet.

A többi iparvárosokban, mint Lyon, Nimes, Rouen és Lilleben az ember mégis csak érzi, hogy Franciaországban van. Itt minden lépten-nyomon társaságokra találunk, vannak színházak, muzeumok, sétányok, tétlen polgárok, lángelmék, kikből soha semmi sem lesz, s hiu özvegyek, kik férj-fogdozásra adták fejüket. Szt.-Etienneben mindennek irmagja sincs. Ott nincs asszony, gyermek vagy agg, csak munkások és kereskedők vannak. Nem gondolkodnak, csak számítanak. Kereskedelmi vagy részvény-társulatoknál itt más társulatot hiába keresnénk. Az idő töke, melyet Szt.-Etienneben sokkal inkább megbecsülnek, semhogy haszontalan mulatságokra pazarolnák. Ott csak az élet anyagi részét ismerik, melyet tallérok és figyingerre oszthatnak föl.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Szeptemberhó 26-dikán.

Ellentétek. — Fodrászati találgatások. — A jogász-gyűlés ismerkedési estélye. — A visegrádi romok. — Horváth Boldizsár. — A gödi csata. — Egy nélkülözhetlen gyakorlat. — A Margit-szigeten. — Társalgás. — Bizalmas suttogások. — A kor intő szava. — A jogász-gyűlés költészete. — Kedves fogások.

Jogász-gyűlés és hadigyakorlat, nagyszerű ellentét, és mindegyikről azt mondják, hogy a nemzet véréből való vér és csontjából való csont; lelkesülünk a hadigyakorlatokért, mert hadverő ősök vitázó unokái vagyunk, és lelkesülünk a hadigyakorlatokért, mert prókátor nemzet — akarám mondani, igazságkereső nemzet vagyunk.

Legjobb lesz tehát mind a kettőről egyformán történeti hűséggel elbeszélnem mindent, a mi e héten velük történt, és hogy mindjárt a legérdekesebb foglalkozásnál lépjük meg a törvény és igazság fölönt bajnokait, a vigadó termeibe vezetem hölgyeimet, a hol szombaton este az ismerkedési estély volt. A vigadó nagy terme, ugy szintén a kis termek és folyosók tele voltak a megtettesült törvény és igazsággal, és első pillanatra feltűnt, hogy a hazai törvény és igazság menyire nem barátja a fűrtös fejeknek. Karcsu derekat mégis csak lehetett találni közöttük, de fűrtös fejeket — közel hatszázán voltunk együtt az ismerkedési estélyen és ezek közül kilencz fűrtös fő nem volt található, és ezen hét-nyolcz közül is egy-kettő parókat visel. Mondják, hogy ez onnan van, mivel az igazság rendszeren egy hajszálon szokott függni, ismét mások a sok hajbakapásnak akarják tulajdonítani e feltűnő jelenséget, de bármi legyen is az ok, maga a tény kétségbe vonhatatlan és mégis — mindezen hétszáz szép sima főnek minden hajszála égre meredezett föl az ismerkedési estély folyamában. Miután Pest város rendezte ez estélyt, ildomtalanlás volna mélyebben fejtegetni e sajtóságos tünemény indító okait, sőt inkább kötelességemnek ismerem különös háladatossággal kijelenteni, miszerint a tíz- vagy talán a tizenkét fogás közül — mert én az első három után jól voltam vele lakva — a kecsége csakugyan kitűnő jóságú volt, és a minetalan a tokból hiányzott, az annál nagyobb mértékben föl volt található az izletes felköszöntésekben, és ugyanaz áll zamatosság és tüzesség dolgában a — borokra nézve. De talán jól volt az így, a jogász-gyűlés tagjainak legnagyobb része ugy is vidékiekből áll, épen nem szükséges tehát, hogy még a konyha dolgában is kívánatosnak találják a fővárosi életet.

A vasárnapi ülésről, fájdalom, csak hallomás után írhatok, mert én akkor Visegrádon voltam, a hol Henszlmann Imre, jeles tudósunk a híres történelmi romokat szedi rendbe, és már annyira haladt, hogy a ki néhány év óta nem látta, alig hiheti, hogy a régi romok azok. Egész új folyosókat és boltzatokat ásott ki a százados omladékok közül, ugy, hogy néhány év múlva talán egészen magunk előtt láthatjuk azon várat, a melyben a hazai történelemnek annyi fényes és anynyi gyászfekete jelenete játszódott le. Egy szép ábráddal azonban mégis szegényebbé tett a jeles Henszlmann buvárkodó szelleme; eddig azt hittük, hogy a visegrádi vár „Sala-

mon tornya“ valósággal az a torony, a melyben a szerencsétlen király fogva tartatott, és most jeles régiség-buvarunk a föld alul kikaparta, hogy az nem ugy van, mert az a torony sokkal később, a VII. században épült, és tehát csak olyan joggal viseli az ősrégi nevet, mint nem egy ujdonsült nemesünk a nemesi czimert.

A vasárnapi jogász-gyűlésen tehát nem voltam jelen, így csak hallomás után tudom, hogy e gyűlésen Horváth Boldizsár választatott meg a gyűlés elnökének és ezen választással az egybegyűlt jogászok a legfényesebb bizonyítványt állították ki maguknak. Az ország legértelmesebb és legműveltebb testülete tiszteletet és bizalmat szavazott e nagy férfunak, midőn csaknem egyhangulag e gyűlés elnökéül választá; őt, e jeles hazafit, és igazi demokratát ismeri el tehát már is fejének és vezérének, — vajha az életben is minél előbb érvényt szerezne e testület azon elveknek, a melyeket Horváth Boldizsár magáéinak vall.

A hétfői jogász-gyűlésről hasonlóképp nem szólhatok, mert akkor meg Gödre kellett mennem. Ki hallott még valaha valamit Gödről? Így lesznek sokszor a világ legjelentékenytelenebb emberei világhírű nevezetességekké egy szerencsés véletlen által. Így van ez Göddel is. E csárdának jó fekvése van, Vác, Csomád, a vasut és a Duna közt, igen alkalmas pont, hogy 30—34 ezer különféle gyalog-, lovas- és ágyuskatona háborusdit játszszék rajta: e játékot hadigyakorlatoknak hívják és olvasónőim iránti tiszteletből én is részt vettem e játékban, természetesen jól fölfegyverkezett — szemekkel. Egy pompás halmot rohammal elfoglalván, nagyszerű képletek vonultak el előttem. A láthatár legszélén előbb egyes lovasok bontakoztak ki, ezek voltak az előőrsök, azután következtek nagyobb csapatok, majd egész zászlóaljok, itt bontott, amott zárt, tömör sorokban, hol megrohanva, hol meg hátra nyomva egymást, és ezen közben egyre ropogott az ezernyi puská és bömböltek az ágyuk és sivalkodtak a golyószórók és harsantak a trombiták és perogtek a dobok és száguldoztak a lovasok: és — egyszerre csak eget rengető éljenek hangzottak fel, király ő felsége jelent meg a csatatéren, innen a lelkesült éljen-kiáltások; aztán még egy ideig folyt a háborusdi játék, aztán a csata meg volt nyerve, aztán a derék honvédség — ah, még tréfában is milyen igazi tüzzel verekedett! — visszatért táborhelyére, fáradtan és éhesen, és hogy még mulatságosabb legyen a tréfa a derék honvédek számára, husnak, kenyérnek mérföldnyi távolságra semmi nyoma, az ifjabbja morgolódt és áldotta a mivoltát az élelmi biztosoknak, az öregebbje azonban, szerzett tapasztalataira hivatkozván, felvilágosította őket, hogy ennek ugy kell lenni, ez is a gyakorlathoz tartozik, ezt is meg kell tanulni az osztrák-magyar katonának, mivelhogy valahány háboruja volt még az osztrák armadiának, mindannyiszor éheznie és szomjaznia kellett a vitéz katonának, — én pedig szépen a hátamra akasztottam üres tarisznyámat és siettem vissza Pestre, azaz, a Margit-szigetre, a hol a jogász-gyűlés az nap délután napi fáradalmaid kipiheendő vala.

Hogy miért siettem annyira? Azért, mert az én szívemben is jogász vére buzog és annál fogva előre megéreztem, hogy ez a margit-szigeti kirándulás nem mulhatik el egy kis jogászi reminiscencia nélkül és — szívem nem vala hamis próféta.

A margit-szigeti vendéglő nagy terme tele volt jogászokkal, eleinte természetesen komoly, államtámasztó ügyekről folyt a társalgás, ha ugyan társalgásnak nevezhetni a szokásos ügyvédi „kapacitálást.“ Bizalmasabb körökben valami „klik“-féléről is susogtak, a mely nemes feladatául tüzte volna ki, érvényre juttatni a kisebbség nézeteit „minden áron.“ Csakhamar azonban a társaság fiatalabb része, — mert olyan is volt a gyűlésen, — valami belső vonzatástól indítva, kezdett szélylyel nézni és a miut így néznének, itt is, ott is egy-egy kedves hölgyet vevének észre, mire természetesen vége volt az elvek harcának, a vitatkozási szellem azonnal a felső régiókból a lábakra költözködött át, a vendégek idősebb része erre megértvén a kor nógató szózatát, esti 10 óra tájban szépen felült a gőzösre, mi pedig, fiatalok, hasonlóképp megértvén a kor nógató szózatát, a mely Rác Pali és Sárközi „száraz fájából“ olyan édes-csalogatóan nyilatkozik, hozzá fogtunk amugy jogászosan, és folyt a táncz tüzesen és lelkesen, és talán még most is folya, hahogy a margit-szigeti gőzösknek az a rossz szokásuk nem volna, hogy éjfélt után egy órán tul nem járnak.

Ez volt a jogász-gyűlés költészete, és ezt annak a néhány kedves hölgynek köszönhetjük, a kik szivesek voltak részt venni e kirándulásban. Szivesek voltak? Az ám, tudták ők jól, hogy a jogász holta napjáig megmarad jogásznak, és azért az az egyszerű öltözék is csak egy kis fogás volt, tudták ők jól, hogy látásukra meg nem álljuk táncz nélkül, és mivel olyan jól ismerik a jogászok szép tulajdonságait, kedves kötelességomnak ismerem megmondani azokat a kedves hölgykoszoru legkedvesebb virágai: Rupp Imréné, Vaszilievich Vazulné, Dárday Sándorné, Apáthy Istvánné, Vogler Péterné, Salamon Lászlóné (Kalocsáról) urnők, továbbá Székács Irma, Maár Vilma, Moder Kornélia (Kalocsáról), Tóth Jolán, Hamary Ida, Janik Paula, Lonkay Iphigenia urhölgyek voltak, és mások, a kiket fájdalom, nem ismertem.

—i —r.

Budapesti hírvivő.

++ (Egy derék emberbaráti intézkedéssel) fognak a télen át fővárosunk jótékony intézetei gyarapodni. Mint ugyanis halljuk, az izraelita árvaleányház választmányának több tagja télen át szegény elöregedett nőknek néhány szobát fognak fűtetni s azoknak rendelkezésre adni, mely szobákban azok kötés, varással stb. foglalkozhatnak. E helyiségek közvetlen közelében lesznek a választmány leves-intézetének, hogy az itt menhelyet talált nők igen csekély pénzért tápláló, meleg ételt is haphatnak. Oly derék emberséges intézkedés, mely az illetőknek becsületére válik, — kivált, ha az intézetben a nők valláskülönbség nélkül találnak helyet.

++ („Külföldi költőkől“) ezimű költemény-kötetre nyit előfizetést tehetséges fiatal költők: Prém József. A gyűjtemény — ugymond, — az újabb angol, francia és német költők ama becsesebb műveit foglalja magában, melyeket még nyelvünkön nem bírnak. A válogatásnál arra foktetett fősulyt,

hogy az illető költemények ép úgy belbecsre, mint az illető költők jellemzésére nézve megérdemeljék a fordítást. Tennyson, W. Motherwell. Musset Alfréd, Poe Edgar, Lingg, Geibel, Hugo Viktor, Beranger, Uhland s másoktól még le nem fordított költeményeket fog hozni. A mű csinos kiállítással 12 ivnyi terjedelemmel november végén bizonyosan meg fog jenni. Egy fűzött példány ára 1 frt, diszpéldányé 2 frt. Az előfizetési pénzek szerző lakására (3 korona-utca 25. sz. a. küldendők.

++ (A kolera) követségi jelentés szerint Oroszországban esökkenőben van. Moszkvában augusztus 20-dikán megbetegült 17, Szt.-Pétervárt pedig ugyan e napon összes beteg 182; ezekből meggyógyult 13, meghalt hét és további orvosi ápolás alatt maradt 162. Törökországban e járvány a hűvösebb időjárás beálltával szintén alábbhagyott. A Fekete- és azóvi tenger vidékeiben az egészségi állapot kielégítő. Kertschben a mult héten csak három kolera-eset állapított meg. Bagdadban és Izakban e járvány esetei szintén kevesbülnek. Berlinben folyó hó 5-ig összesen 6—8 kolera-eset fordult elő, melyből kettő halállal végződött. Danzigban e járvány szünnfélben van. Hasonlóképpen esökken e járvány Angolhonban. — Londonban a mult héten 28 eset mutatkozott. — Belgiumban az egészségi állapot kielégítő.

++ (Török Bálinton) (másként Nagy-Torbágyon), a Soutlevorth czég egyik küldötte cséplőgépet volt felállítandó. A mint a gép elhelyezésére szolgáló tért, mely kissé dombosabb volt, egyenesre ásnák, egyszer csak megpendül a kapa, mintha valami ércz tárgyba ütközött volna. Elkezdtek vizsgálgódní azon helyen s csakugyan egy súlyos, egészen berozsdásodott vasajtóra akadtak. A nehéz vasajtót nagy nehezen kifeszítették s fölemelték, s mögötte egy beboltozott folyosó nyílt, mely egy 20—30 méter magas, szűk, sötét, sőt még emberi csontalmokkal, az egyik fülkében pláne egy egészen ép emberi csontváz találtatott, álló helyzetben, a falhoz lánczolva. E fülkének tulsó végében ujra találtak egy vasajtót, melyet szintén feltörték, de mögötte egy fölemelt falon kívül nem akadtak egyébre. A helyiség lakosai tömegesen tódultak a földalatti világ megtekintésére s találgatták, mi lehetett valaha? A jelek arra mutatnak, hogy ott hajdan jezsuita-kolostor állhatott. A helynek, hol a földalatti romok találtattak, tulajdonosa őrizet alá vétette a rejtélyes katakombákat. Nem tudjuk, történetek-e intézkedések megtekintésére? Minden esetre érdekes volna bővebben értesülnünk e véletlen fölfedezésről.

++ (Bezerédj László) mult szerdán reggel vas megyei jószágán, 58 éves korában meghalt. A boldogult a nagytekintélyű vas megyei Bezerédj családnak volt tagja, s egész életét a közpályán töltötte. Jeles hírlapírói és szónoki tehetségét mindig a szabadelvű párt érdekében használta. A 40-es években mint Vas megye főjegyzője tünt ki leginkább. 1848-ban az országgyűlés végeig a kőszegi választó-kerületet képviselte, az 1861 és a következő országgyűléseken a rumi választó-kerületet. — Már 1848 előtt ismeretes volt, mint kitiűnő publicista és azóta is egyes dolgozataiban, egyebek közt a „Budapesti Szemlé“-ben széles tudomány és gyakorlati tapasztalatokkal bővelkedő férfinak bizonyult. 1848-ban az első miniszteriumban Eötvös oldala mellett a közoktatási miniszteriumban viselt hivatal. — Az utóbbi országgyűlések alatt igen tövékeny tagja volt a bizottságoknak. 1865-ben mint a felirati bizottság, 67-ben a 67-es bizottság munkás tagja szerepelt, és mióta az országgyűlés megkezdte törvény-

hozási működését, a vasuti bizottság elnöke, és a pénzügyi bizottságnak tagja volt. Temetése e hó 30-dikán ment végbe vasmegyei jószágán.

++ (Visovky tábornok), 1849-diki szabadságharcunk egyik jeles tábornoka, mostoha körülmények közt Galicziában betegen fekvén, a baloldali politikai lapok gyűjtést rendeztek a megtört bajaok segélyezésére, és örömmel tapasztaljuk, hogy a segélyezési főhivás országszerte élénk visszhangra talált. Mindennap újabb-újabb kisebb-nagyobb összegek folynak be e nemes célra.

++ (Az ó-katholikusok.) Igy nevezi magát a katolikusok azon része, mely nem akarja elfogadni a pápa tévedhetlenségi hitelvét, vagyis azok, a kik nyilvánosan ellenszegülnek annak, hogy ez új hitelv reájuk tukmáltassék, mert azok száma, a kik magukban nevetik az új hitelvet, ép oly nagy, mint a hány felvilágosodott és szabadelvű katolikus van a világon. De ezek közül sokan egyáltalában nem törődnek a vallással és azért bánják is őket, akár mit hirdetnek a pápáról! Nem úgy az ó-katholikusok, ezek lelkesülnek a katolikus vallás iránt és — mint mondják — fel akarják azt szabadítani a római békók alul, összhangzatba akarják hozni a haladás és szabadelvűség elveivel, és hogy azt elérhessék, mindennek előtt szükségesnek találják, megtörni a papi uralmat és a világi katolikusoknak is megfelelő befolyást vivni ki a vallás-ügyekbe; a községek szabadon választhassák papjaikat, a püspökök ne függjenek Rómától, a papi nőtlenység eltöröltessék, a szerzetes-rendek eltöröltessenek sat. az új hitfelekezet főbb irányelvei. A felekezet — élén a világhírű Döllinger tanárral — e héten tartotta első gyűlését, a melyben, az új felekezet gondosan kidolgozott rendszer alapján szervezte magát, a gyűlésen Európa minden államaiból, — ~~Magyarországból is~~ — hitbuzgó és jeles férfiak, többnyire ~~Magyarországból is~~ — hitbuzgó és jeles férfiak, többnyire határozással távoztak, hogy minden kitelhető módon terjesztői lesznek az új hitnek, vagyis inkább a régi katolikus vallásnak, mert — úgy mondják — ők az igazi katolikusok, míg ellenben a pápa hívei — eretnekek.

++ (Egy fiatal nő), ki egy jó családnál mint varrónő működött, az ugyanott levő fiatal nevelőnőt rábeszélte, hogy fogadjon el egy előnyösebb állomást egy másik urnál. Minthogy azonban az illető ur özvegy férfi, úgy ohajtja, hogy a nevelőnő az anyját is hozassa el, ki külföldön lakik. Ez ajánlatokat az illető által irt levelekkel igazolta. Ennek következtében a hiszékeny leány nemcsak régi helyét hagyta el, hanem öreg anyját is nagy költséggel s otthoni gazdaságának részint eladásával, részint Pestre költöztetésével elhozatta, s csak akkor mondta meg neki az illető barátné, hogy az egész — tréfa volt. Csakhogy ez a tréfa annak a szegény családnak eddig megtakarított vagyona nagy részébe került.

++ (Színészet.) Benza Ida k. a., mint már mult számunkban megirtuk, jövő apriltól kezdve a nemzeti színházhoz szerződött; fizetése 18,000 frt és hat óra, miután hat havi szabadságidőt kötött ki magának. Egy gonosz nyelv azt a megjegyzést tette e szerződésre: ha a jeles művésznőnek megmarad a hangja, akkor a jeles művésznő nem marad meg, hogy ha pedig a jeles művésznő marad, akkor a hangja nem marad meg. Tudniillik a jeles művésznő egész két évre szerződött hozzánk, a mi nála eddig kiállhatlan hosszú időnek mutatkozott. — Gróf Péchy, az erdélyi királyi biztos a kolozsvári színháznak pályadíjak kitűzésére 100 darab aranyat fog adni. — A nemzeti színházban mult ked-

den diszeloadás volt. „Figaro lakodalmát“ adták a jogászygyűlés tiszteletére, szép sikerrel. A szereplők közül, már az ujságszerüségnél fogva mindenekelőtt Human Alexa k. a.-t kell említenünk, ki ez este tüntetésszerű tapsokban részesült, mit valóban meg is érdemelt. Egy koszorut is dobtak le a karzatról a fiatal énekesnő tiszteletére. Balászné asszony, mint mindig, úgy most is kitűnően énekelt, úgy szintén Kőszeghy és Láng urak. — A budai várszínházban mult vasárnap Katona „Bánk bán“-ja részben új szereposztással került színre, Szigeti Imre a czim szerepet helyes felfogással s több mozzanatában sikerülten játszta, valamint Ujházy is „Biberach“-t. Hétfőn az operaelőadások megnyitásául pedig „Ilka és a huszártoborzó“ adatott, Dopplertől, a margit-szigeti ünnepélyek daczára, szépen megtelt ház előtt. Pauliné (Ilka) és Kvassayné (Zita) alig hogy a szinpadra léptek, külön-külön, hosszan tartó, szivélyes tapsokkal üdvözöltettek. A tetszésnyilatkozatok minden felvonás után, sőt előadás közben is ismétlődtek, s osztoztak benne bőven Pauli, Ormay, Kőszeghy, Bodorfy, szintugy a karok is.

++ (Rózsás napló.) Sigray Pál, ismert pesti ügyvéd, mult szerdán tartotta esküvőjét Dabason Halász Róza kisasszonnyal, Halász Móricz, pestmegyei főmérnök leányával. — Pesten mult szombaton tartatott rokon kör előtt Hufp Adél k. a. és Fabricius ur megesketése. — Kolozsvártt dr. Haller Károly jogtanár mult szombaton tartá esküvőjét Szentkirályi Gizella kisasszonnyal.

++ (Vegyes hírek.) A „Kisfaludy-emlék-alap“ növelésére Lovász Patonán szini előadással egybekötött táncvigalmat tartottak, mely — a kiadásokat levonva — a kitűzött célra 70 frtot jövedelmezett. — Fridrik Tamás népiskolai tanító „Bács-Bodrogh vármegye népszerű földrajzi, történelmi statiskája“ című munkára hirdet előfizetést. A 25 lveit tartalmazó nagy nyolczadrétű könyvnek, csinosan kötve, melléklettel együtt előfizetési ára 1 frt 50 kr. A megrendelés szerző nevére Adára intézendő, a mű utánvét mellett küldetik szét. — Az állatkertre nézve a mult héten, mind a látogatók, mind a gyarapodás tekintetében igen kedvező volt. A gyarapodást illetőleg Kölnből husz darab kis papagály érkezett, Hamburgból pedig két különféle kanguru, két mosó medve, két aguti és nyolcz ritka majom; ezenfelül József főherczeg egy szép arany sast, Csaby József gőzhajói ügynök egy fakó késelyüt, Pilszanovits Antal egy gyönyörű darut, Maderspach Győző Petrozsényből egy fiatal zergét ajándékoztak. Megjegyzendő, hogy zergé még eddig az állatkertben nem volt. Végre a Bartlfele örökösök több százra menő disz- és virágházi növényt ajándékoztak. — Az egyházi reformegylet a jövő hétfőn és kedden tartja alakuló közgyűlését. — Budán a Sáros-fürdő közelében levő Ilonaforrásnál ez évi október hóra három butorozott szoba áll készen, ingyen lakásul szegény tanulók számára. Bővebb értesítést kapni e szobák tulajdonosa: Reső Ensel Sándor urnál, Pesten, Lövész-uteza 12-dik számú házban. Utánzásra méltó nemes tett. — A pesti vakok intézetének néhány volt zenész-növendéke tavasz elején körutra indultak, bejárták Tolnát, Barynyát, Moldva- és Oláhország fővárosait, most Turnu-Szerinben vannak és mindenütt szép tetszést arattak — fájdalom — igazán szem-telen zenejátékukkal. — Az országos rajzképezdében Székely Bortalan, jeles festésznőnk és Izsó Miklós, jeles szobrásznőnk tanárokul nevezettek ki. — A Kisfaludy-társaság a nyári szünidő után mult szerdán tartotta első havi ülését, melyben többek közt Gyulai Pál

egy újabb részt olvasott fel „Romhányi“ című költői beszé-lyéből. Ez a rész is nagyon tetszett, ámbar a Jókai elleni csipkedést még ebben sem hagyhatta el a jeles kritikus. — A honvédmenházna október 1-jén leendő felavatása alkalmából Pestvárosa az oda vezető utat a vámon kívül saját költségén helyreállíttatja. — A kolera-nak Pesten ugyan eddig nyoma sincs, de azért ha volna is, a kolera-bizottmány által papírra tett óvintézkedésektől bizony meg nem szabadna a nyavalya. A végrehajtó albizottmányi elnökök, Seregi Józsaán kívül, ki a fertőtlenítést a belvárosban már legalább megkezdette, csendesen vannak. A fertőtlenítés határnapja rég elmúlt, de azért minden a réginél maradt. — Magvassy Mihály, győri torna-tanár egy nagyobb szerű torna-iskolát állít föl nők számára a következő téli időnyre, mely novemberben fog megnyitni. E torna-iskola dr. Klugl berlini leánytorna-intézete szerint lesz berendezve, s helyisége a nádor-utczában leendő. Hasonló intézet még nem volt Pesten, pedig nagyon szükséges az a leányok testi épségnek fejlesztésére. — A hatvani utczában oly példátlan lassúsággal végzik az utcának aszfalttal való burkolását, hogy a boltokat tartó kereskedők testületileg folyamodtak a tanáchoz, hogy a burkolást siettesse, mert a közlekedés ezen utcában, a kövezet felszakítása által lehetlenné levén téve, ez által ők súlyos veszteséget szenvednek. És épen most, az esős őszi időre kellett e munkát hagyni! — Bonnacsanaádi püspökről azt a hirt hozzák a lapok, hogy kolostorbavonulás tervével foglalkozik. Azt hiszik, hogy e szándékát a „csalhatlansági dogma“ idézte volna elő, miután sem a pápa iránti engedelmisséget megtagadni nem akarja, sem pedig kihirdetni nem kíván oly hittételt, melyet a római zsinaton elleneztek. Azt mondják, hogy a radnai szép fekvésű kolostort szemelte volna ki visszavonulása helyéül. — A nemzeti színház igazgatója kardalnokok és kardalnoknők képeztetése céljából kariskolát állít fel. E kariskola október 1-sején nyílik meg. Tanórak: vasárnap és ünnepnapot kivéve naponkint, a nők esteli 5—6-ig, a férfiak esteli 6—7-ig. — Iróiszi klub van alakulóban Pesten s a dolog már annyira előhaladt volna, hogy az alakuló gyűlést közelebbre tűzik ki. — Gyalokay Lajos, Biharmegye legközelebbi közgyűlésén indítványt tett: mondja ki a vármegye egy régészeti egyesület és vele kapcsolatosan egy megyei muzeum szükségességét, szavazzon meg évenkénti rendes segélyt számára, ajánljon fel a megyeházában egy alkalmas helyiséget és küldjön ki kebeléből egy küldöttséget, mely a régészeti egyesület és megyei muzeum szervezésének tervrajzát elkészítvén, munkálatát a legközelebbi közgyűlésre mutassa be. Ezen minden tekintetben pártolásra méltó gyönyörű indítványt a megye-gyűlés elvileg elfogadta, és Gyalokay Lajos és Antal, továbbá Nagy István személyekben egy küldöttséget bizott meg a javaslat-tétellel. — A váczai hadgyakorlatok alkalmából a király József főherczegnok az Istvánrend nagykeresztjét adományozta, gróf Andrássy Gyula és Hollán Ernő honvéd-ozrodesek pedig, mint hallik, ezen gyakorlatok alkalmából honvéd-tábornokokká fognak kineveztetni.

†† (Halálozások.) Vachot Imréné asszony, Vachot Imro, vektorán magyar író neje, e hó 23-dikán szivbajban elhunyt. — Vidéki színészetünk egy derék bajnoka is, a győri szintársulat igazgatója, Kocsisovszky Jusztin e hó 22-dikén Győrött elhunyt. — Mudrony Soma és Pál, jeles íróársaink csak a napokban voszték el egyik nővérüket és

szeptember 26-dikán este másik nővérük, Klára is elhunyt, életének 15-dik évében. — Zádor Ákos, az „állandó debreczeni színház“ tagja, e hó 21-dikén reggeli 4 órakor hosszas betegeskedés után 23 éves korában sorvadásban elhunyt. Béke hamvaikra!

Gazdasszonyoknak.

Szilva csemege.

Másfél font jó érett és édes kék szilvából szedjük ki a magját, főzzük meg sűrűre és törjük át szitán. Ekkor tegyük újból a lábasba, szórjunk belé egy fél font törött czukrot és egy font megtisztított, apróra vagdalt diót. Ezzel együtt hagyjuk újból egészen sűrűre befőni, szüntelen keverve azt. A tüzről levéve lapos tányérokra, vagy csészealjakra ki kell ke- negetni, szárítás végett néhány napig félre tenni, aztán ugy elbánni vele, mint a birsalmasajttal: t. i. tetszés szerinti darabká- ra vágni és nagy fakatulyákba, vagy pedig üvegekben száraz helyen eltenni. — E csemegét már kész szilva-lekvárból is ké- szíthetni, sőt más fajta befőttekből is. B. Adél.

Bor fagyalék.

Egy lábasba két itcze jó fehér bort kell önteni, egy kis darabka fehér mollba négy szem szegfűszeget és négy szál sáfránt bekötni és mindaddig a borban forni hagyni, míg az szép sárga színt nem kap. Ekkor ki kell venni és a borba há- romnegyed font czukrot tenni, ha ez jól felolvadt, a bort le kell venni a tüzről és belé keverni két lat gelatint vagy viza- hólyagot, melyet már elébb vízben megfőztünk, megsűrni, és fagyásig benne kell hagyni, aztán egy percze meleg vízbe tenni és hirtelen kiborítani. A. Nina.

Tojásos perecz.

Egy meszely savanyu tejfelbe egy meszely tojást, t. i. sárgáját és fehérét együtt számítva kell önteni, hozzá tevé- még három kanálnyi zsirt, sőt és annyi lisztet, a mennyi szük- séges, hogy rétes-tészta vastagságu tészta legyen belőle. E tésztát kanállal jól el kell verni, azután pedig a nyujtó- deszkán alma-nagyságu pereczeket sodorni belőle és forró vízben kifőzni. A vízből kiszedve, pléhre kell rakni, a sütő- ben szép sárgára megsütni, és akár turóval, akár pedig dió- val, vagy csak sós-vajjal leöntve, forróan betálalni. B. G. Mária.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

- Az első szám: nyakkendő sarkába való virág himzés rajza.
A 2-dik szám: fehéreneműek szélére való himzés rajza, keskeny zsi-
nórokkal a kis ívek és virágok között.
A 3-dik szám: betét fehéreneműekre.
A 4-dik szám: széles zsinórzási minta asztalterítők, ág y-
t a k a r ó k r a s a t. ripsen színes sujtással kivarrandó.
Az 5-dik szám: E betű.
A 6-dik szám: M betű.
A 7-dik szám: T betű.

A 8-dik szám: Z betű.

A 9-dik szám: U betű.

A 10-dik szám: virágbokréta gombostű párnára, tálcza középre, nyakkendő végébe sat. A két első esetben színes selyemmel vagy berlini pamuttal, az utóbbiban pedig fehér finom pamuttal himzendő.

A 11-dik szám: sarokba való szőlőlevelek, zsebkenőkre, nyakkendőkre sat.

A 12-dik szám: elszórt szőlőfürt, finom fehér himzés.

A 13-dik szám: P betű cifrázattal.

A 14-dik szám: C betű.

A 15-dik szám: A betű.

A 16-dik szám: sarok-cifrázat, gyermek-köpenyekre, mosdóasztalkendőkre sat.

A 17-dik szám: egy három részből álló dohánytáska rajza; két egyforma négyzetű darab cashemiron keskeny színes selyemsujtással himzendő, a harmadik, keskeny rész a táskatejeje, melyre két selyemszalagot kell varrni, és úgy összekötözni. E táskát viaszkos vászonnal be kell bélelni.

A 18-dik szám: M betű.

A 19-dik szám: A és S betűk cifrázattal.

A 20-dik szám: keskeny nyakkendőre való levelek rajza.

A 21-dik szám: H és R betűk levelek között.

A 22-dik szám: M betű.

A 23-dik szám: zsebkenő körüli finom francia himzés rajza.

A 24-dik szám: szőles kézelő rajza, finom francia himzés.

A 25-dik szám: egy kihajtó gallér himzet mintája, az előbbi közeléhez tartozó.

A 26-dik szám: A és S betűk.

A 27-dik szám: P és L betűk zsebkenőre koszoru között.

A 28-dik szám: fehér himzések sarkába való himzés rajza.

A 29-dik szám: egyszerűbb zsebkenő sarkába való himzés rajza.

A 30-dik szám: fehérneműekre való himzett szél rajza.

A 31-dik szám: L betű.

A 32-dik szám: L betű nagyobb alakban.

A 33-dik szám: R betű.

A 34-dik szám: T és G betű cifrázattal.

A 35-dik szám: nyakkendő vagy szivartárczára való lapos himzés rajza.

A 36-dik szám: mekka királyi sár.

A 37-dik szám: W betű.

A 38-dik szám: sűrű betét fehérneműekre.

A 39-dik szám: N betű.

A 40-dik szám: lámpatálczára való himzés rajza, hosszukás és kerek gyöngyökkel himzendő bőrre vagy ripsre.

A 41-dik szám: zsinórzási minta.

A 42-dik szám: A és R betűk.

A 43-dik szám: K betű.

A 44-dik szám: finom fehérneműekre való himzés rajza.

A 45-dik szám: T betű, és végre

A 46-dik szám: P betű.

A f. évi 36-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Liszt Ferencz, a zongora-király.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőkink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Suták Michnay Ilona, y-z., Báthory Zsigray Istvánné, Boronkay Csicséri Lilla, Bereczk Ilka és Mari, Marosy Hermin és Etel, Benedikovics Róza, Moesz Marossy Emilia, Ritter Gabriella, Ploy Leustach Fáni, Gellón Ilona, Szmodics Gizella, Sztancsek Vilma, Ruttikay Ilona, Vitéz Mari, Telendy Eliz, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Ujváry Anna, Mátyás Berta, Tóth Emilia, Jánossy Lajos, Szepessy Szilágyi Lidia, Guba Jánosné, Szedlák Sarolta, Szilárdfy Lilla és Erzs, Dubányi Róza, Brocken Kováts Emma, Veresné Karolin, Paczolay Teréz, Regéczy Jolán, Ambrózy Jusztina, Nagy Krisztina, Szőnyi Ferenczné, Tóth Julia, Vörös Juliska, Sziklay Matild, Sthymmel Emma, Kosztyik Berta, Jaczkovits Velyászkay Anna, Petrenko Berta, Pap Kovácsik Gizella, Máday Lenke, Dzsinich Pencz Mária, Kalós Péterné, Pásztelyi Danielovich Emilia, Kovács

Julia, Anderkó Mariska, Bakos Benkő Magdolna, Ivády Nina, Kalós Erzs, Pajor Mari, Albert Lilla, Vizkelety Irma, Hlavács Kálmánné, Halluskay Mária, Tatarek Ida és Hermin, Beke Kornélia, Kiss Lőrinczné, Peterdi Károlyné, Andrassy József, Pap Cziike Karolin, Tóth Emilia, Éder Luiza.

Sakkrejtvény.

Jókai Irmától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

né-	van	gyil-	soly-	gon-	ra	el l	va
Di-	mo-	ked	itt	hah l	og-	do-	mind,
jer	la	ő,	kos	uj-	el,	rád l	zéd,
czal	eső-	szet,	ég l	Be-	meg-	Mind,	lat !.
há-	hoz-	arcz-	ben,	té-	Hogy	ör-	ha
ült	vem-	kő-	ne-	oh	met	Oh	hi-
zám	la,	van	Győz-	től.	Köl-	gyád,	meg-
szí-	zel l.	dek-	há-	Itt	tünk l	ve-	jer

Megfejtési határidő: október 28 dika.

A rendes havi díjsorsolásnál következő t. előfizetőkink lettek díjnyertesek:

- 1., Máday Lenke: Az ország sebei, P. Szathmáry regénye, 4 kötet.
- 2., Ivády Nina: Keleti Gyöngyök, persa költemények, 1 kötet.
- 3., Ujváry Anna: Himfy Szerelmei, Kisfaludy Sándortól, 1 kötet.
- 4., Holl Hermin: négy zenemű.

A nyeremények — szíves üdvözlőtem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

Tehetségek. — Kis domb alatt. (Pályamű.) — Mind-halálig. (Pályabeszély.) — Irénhez, Jacopo Vittorelli után. — Egy éj története. (Elbeszélés. (Egy barátom jegyzeteiből), Szabó Sándortól. — A szalag-gyártás Franciaországban. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gaudamzonoknak. — Dívtudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>41. SZ. Október 8-kán 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	--	--

U t i - n a p l ó m b ó l .

Kalocsa Rózától.

II.

Berlin. augusztus 8-dikán.

Igértem ugyan, hogy inkább másról fogok írni és nem többé az iskolákról; de „szénégetőnek tőkén a szeme“; azért tehát csak néhány szót még a berlini iskolákról, és hogy hölgyeinket is érdekelje, egy leány-iskolába vezetem néhány perczre.

Nagy, tágas és eléggé magas terem ez, délkeleti oldalán három nagy, világos ablakkal, de a melyek tulajdonkép csak egy nagy üveg-falat képeznek. (Nem az északi oldalon van az ablak, hogy kevesebb hideg jöjjön a terembe.) A terem falai félig körül vannak deszkázva, a deszkák világosbarnára fényezve. Ily módon a fal festéke nem kophatik, nem ütődhetik le, és tisztán marad. A deszkázat felső részén csinos bronzirozott fogas van végig, a növendékek ruhájának, de minthogy az előszobában elért, ide nem volt sommi függesztve, és így mintegy csak diszül szolgált. A fal világosra van valami olajos festékekkel bevonva, mely állandó és fényes. — Gyönyörű föld-abroszok közé egy-egy szobor vagy történelmi kép van a falra helyezve. A terem egyik oldalán egy kis emelvényen áll a tanári szék és szószékforma asztal. Előtte a padok, szép világos-barnára fényezett hosszú asztalokkal, és az asztalokba, kis üvegbe belhelyezve, egy-egy lozárható tintatartó, két növendékre számítva egy. A padok két részre vannak osztva, úgy, hogy a két rész között ut van hagyva a tanár számára. Egy-egy padban négy leányka ül, arczczal a tanár felé fordulva.

Mintegy 30 leányka van együtt.

Beléptünkkor szépen, csendben felállnak s könnyü meghajtással, de csendben fogadják köszönésünket, aztán leülnek.

A tanítónő helyet mutatva nekünk, munkához fog.

Történelem adatik elő. Hanem azért minden leány előtt egy kis földabrosz van.

— Honnan indult ki hódításaira Nagy Sándor?

— Macedoniából.

— Megtalálta földabroszán mindenki Macedoniát?

— (Egyhangulag) Meg!

— Kísérje mindenki a hódító utját, pl. Perzsiába. . . .

Ugy! Ön pedig S. . . . folytassa a történelmet tovább!

Irgy nem vagyok, hanem mikor is lesz nekünk is ilyen berendezésünk?!

De hagyjuk az iskolát, hiszen ugy sem érdekel az ugy senkit, mint ongem, s nem fájnak ugy a hiányok senkinek, mint nekem!

Összejártam Berlin muzeumait.

Mennyi művészeti szépség és drágaság van itt összehalmozva! Hanem mindennek a koronája Luiza királyné mauzoleuma Charlottenburgban. (Berlin külvárosa.)

Ott fokszik ugyan férje, III. Vilmos is mellette, de azért mindenki csak Luiza síremlékének nevezi.

E mauzoleum két terítőt ábrázol, az egyiket egy férfi, a másikon egy nőalak fekszik kiterítve. De nem a halott merev mozdulatlanságával, hanem oly plastica van, kivált a női alakon, hogy az ember lehelni gyanítaná. Könnyű lepel borítja ezt a gyönyörű női alakot, szabadon hagyva a vénusi főt, királyi diademjával; de a lepel ránczai oly művésziek, oly légiesek, mintha mousselin volna rávetve könnyedén, és az idomokat teljesen elárulja.

A férfi-alak katonai egyenruhában köpenyével betakarva, már magában véve is merevebb.

Alig foghatja fel az ember, hogyan lehet kőből ily végtelen finom hajlékonyságot előállítani.

E fehér, carrarai márvány síremlék egy kis kápolnában van. A világosságot felülről rézsut nyeri, még pedig kékes-lilaszin üvegeken keresztül, mely az egésznek valami csodás, bűbajos színt kölcsönöz. A domborodások hó-fehérek, a mélyedések lila-szinbe játszanak.

Elmerengtem e síremlék fölött. Szegény ifju királyné, kinek szíve törött meg, mint mondják, 1-ső Napoleon méltatlan bánása miatt. És most? Mi is történt a poroszok és francziák között? Mily boszúálló a Nemezis! Egy ember miatt egy nemzetnek kellett annyit szenvedni!

Berlinnek muzeumai roppant gazdagok (tán lesz alkalom később egyes darabjairól is beszélni.) Lelkem felbuzdult ennyi remekmű látására, de keserű vegyülete is volt ez az örömmek. Magunkra gondolék. Hol vagyunk még mi? Pedig ezeknek nem nagyobb országuk, mint a miénk, és mire mentek egy félszázad alatt?!

Es mégis nem ez az, a mi tulajdonkép fájt nekem; nem irigylem hatalmas, nagyszerű iskoláikat, nem művészeti kincseiket, sem roppant haladásukat . . . . . hanem mig nálunk, Magyarország fővárosában Babel mindenféle nyelvét hallani, addig itt egy szívvvel és szájjal csak németek, és lelkes hazafiak mind. A hazafiság a főelv, mit iskoláikban is kitűztek. Ha valamelyik utazik, a külföldön szerzett tudományt és ismereteit hazája oltárára rakja le, és egyesült erővel nagyot és dicsőt visznek ki!

Ez fájt nekem, ezt éreztem én kinosan. Kevesen vagyunk, de egyesült erővel mégis sokat tehetnénk, de annak a kevésnek is egy része házából ki nem mozdul, s vagy tudatlan közöny, vagy arisztokratikus büszkeségében mindent megvet, mi nem kiváltságos: az embert, a nyelvet, magát az erényt és a szent hazát, ha nem az ő nimbuszának szolgálnak. A ki pedig tanulhat, sőt alkalma van külföldön is tölthetni éveket, az hazajövet nem magyar többé, kicsinyel megvet mindent; csak a külföldi, csak a másé, az az isteni, az a remek, a helyett, hogy a mit gyengébbnek lát, erejétől telhetően igazitná, javitná. Igaz, hogy könnyebb fitymálni, mint erős akarattal helyrehozni a hibát.

Tisztelet a kivételeknek, és adjon Isten erőt és kitartást azoknak, kik hazánk haladásán munkálkodnak, mert bizony van elég mit dolgozniok.

Tündéralom.

(Pályamű.)

elszenderültem. Szép álmom volt! . . .
 Szívem majd' megrepedt
 A fájdalom s öröm miatt. . . .
 — A kis patak vidáman folydogált,
 S az óriási fák körülte
 Föléje hajták hosszú águkat.
 — A kis patakban lányka fürdött,
 A legszebb lány a földön:
 Az én szép kedvesem!
 Picziny kacsóit angyal-szendén
 Hullámzó keblén nyugtatá,
 S arany haját a szellő lengeté.
 Olyan volt ő, miként egy nympha,
 Még annál is több, mint egy álom,
 A lázas ifjunak
 Első szerelmi álma. . . .
 „Oh, jőjj ki, jőjj ki édes angyalom,
 Borulj szegény, megittasult szívemre!
 Oh, jőjj ki édes gyermek! . . .
 Hiszen sóvárgó kedvesed van itt!
 . . . Oly elhagyottan várnak karjaim. . . .
 Varázsold menynyé ezt a rut világot! . . .
 S kétségbe esve vártam szózatát,
 Az üdvözítő szózatot. . . .
 — S mi történt?
 Egy tündért láttam elrepülni. . . .
 S tudjátok-e, ki volt e tündér?
 Az én szép kedvesem.
 S én ottan álltam elhagyottan —
 De mit beszélék? — ott feküdtem,
 Mint egy darab fa: érzéketlenül.
 De késő este emberek jövének,
 S mogorva arczczal bámulának engem,
 „Szegény halott!” így szóltak ők,
 És elvívének messze . . . messze. . . .
 Egy gödröt ástak, s abba fektetének!
 Sötét volt ez, miként szívem
 A látomány után. . . .
 Szint' hallom most is még a zuhanást,
 A mint a földet rám dobálták. . . .
 — És aztán csend lőn, síri csend. . . .
 A föld úgy nyomta mellemet,
 S úgy fáztam ott a sírban. . . . — — —

Éjfél tütött — — — megnyiltanak
 A bús síroknak zordon hantjai. . . .
 Fehér lepellel jöttek ők elő:
 A sápadt arczu holtak. . . .
 — Az ifjak némán tánczolóának,
 Tomboltanak s ugrándozóának,
 A kékes lángu fáklya-tűz körül. . . .
 Az öregek meg csont-kezőkkel,
 S fagyos mosolylyal tapsolóának. . . .
 — — — S én néztem őket. . . .
 — De nem sokára álom jött szememre;
 Főmet siromra hajtám,
 S elszenderültem. . . .
 Mit álmodám? azt nem tudom,
 Nagyon korán fölébredék.
 Felültem és körül tekinték:
 Csend ült a zárt sírok fölött,
 A holtak néma városában. . . .
 És oh, nagy ég! mit láttam ekkor?!
 Siromból egy nagy létra nyult az égig,
 S körülte bájos angyalok valának,
 Ép úgy, miként az ó-világban. . . .
 „Menj rajt' az égbe!” szolt az egyik;

Némán követtem intő szózatát,
 És mentem . . . mentem. Hosszu volt az ut,
 Fáradtan léptem mindig fölfelé.
 Mosolygva néztek rám az angyalok . . .
 Hajh! mind — de mind oly szépek voltak űk!
 De mégis sokkal szebb volt
 Az én szép kedvesem . . .
 — És mentem . . . mentem mindig fölfelé,
 Erőm fogyott . . . egy foknál megpihentem . . .
 Alá tekinték . . . és a föld
 Hitvány porszemnek tünt fel én előttem!
 És mégis — mégis, hogy van az,
 Hogy rajt' a vétkek olyan óriások! ? — —
 — Tovább menék; eltűnt a 'porszem' is,
 Oly sűrű volt a lég körültem,
 S homályos, mint az űrült gondolat!
 És feljebb — hajh! — iszonytató
 Setéség állt be . . .
 Láthatlanul követtek engem
 Az angyalok . . .
 „Czél nál vagyunk!“ szólt egy közülök,
 De én nem láttam semmiféle célt;
 Egyszerre im' előttem
 Megnyílt a mennynek ajtaja,
 Melyből vakító fényár ömle ki.
 És én remegve
 Az üdvözültek pitvarába léptem.
 — Ott űlt az Isten fényes trónusában,
 És végre hajta végítéletét
 Az üdvözültek s kárhozottakon . . .
 S kit láttam én . . . kit láttam, oh, egek!
 A kárhozottak végtelen sorában! ?
 Ott állt közöttük bájos kedvesem.
 Oly szép volt ő most! — hajh! — az angyalok
 Irigy szemekkel néztek reá!
 És ő leszögzé szende kék szemét,
 Így hallgatá a végítéletet,
 Mely mennydörögve harsogott a légben:
 „A mért győttörted kedvesed szívét,
 S a mért megölted hűtlenséggel azt,
 Légy — átkozott. . . .“
 — — Miként ha villám sújtott volna rám,
 Akképen érezém magam . . .
 Távozni vágytam bárhová az égből,
 Ha mindjárt még a mély pokolba is,
 — Hivén, — hogy ott nincs annyi fájdalom,
 A mennyi fönt az égbe' van . . .
 S felém fordult az Ur:
 „Te, jó fiu, — szólt nyájasan, —
 Mert elviseltesd hiven sorsodat,
 Mert túrni tudtál, várva és remélve,
 S mert elviseltesd azt a rut halált,
 Mit rád e leánynak hitszegése mért,
 — Légy — üdvözült.“ . . .
 Remegve hallgatám e szókat,
 S kétségbe estem a fölött,
 Hogy mért nem lettem én is kárhozott! . . .
 — — A kárhozottak eltávoztanak,
 S magunk maradtunk fönt az égben,
 A mely szívemnek pokla volt . . .
 — S elő jövének mind a szentek,
 S az angyalokkal ugrádoztanak,
 Tánczoltak űk is jobbra-balra,
 Ép úgy, miként a sápadt arczu holtak;
 És repkedének erre-arra,
 Szépen dalolva
 A bájos angyalok . . .
 S olém jövének s megkérdeztenek:
 „Miért vagy oly bús, jó fiu?“
 S én azt feleltem, nem vagyok bús,
 Szeretnék én is úgy repülni,
 De nincsenek — hajh! — szárnyaim!
 S körül tekinték, — szárnyaim nővének;

S én is repültem gyorsan, mint űk,
 De még sem oly vidáman! . . .
 És jött az este . . . álom szállta meg
 Az ég lakóit . . .
 Elszenderültek mindnyájan, csak én nem!
 A b á n a t tartott ébren engemet . . .
 Nagy csend uralgott fönt az égben,
 S én elhatározám,
 Hogy elhagyom a boldogok honát,
 S meg is tevém . . . repültem gyorsan,
 Repültem gyorsan, mint a gondolat,
 Nem vágytam többé üdvözülni!
 Repültem egyre, öntudatlanul,
 És végre már elértem
 A p o k l o t, ezt az átkozott világot;
 Fáradtan egy nagy tömkelegbe léptem,
 És oh! — nagy ég! — mit kelle látnom,
 Bent óriási tüzek égtenek,
 S itt szenvedének
 A kárhozottak árva lelkei . . .
 Közöttük állt a kedvesem. —
 A mint beléptem, összeresztent,
 S bűnbánólag tekintte rám;
 S a melyek egykor képesek valának
 A m i n d e n s é g e t meghódítani:
 Kiégve voltak szemsugárai. —
 Ott állt ő a láng-özönben . . .
 Testét is, hajh! — a láng ölelte;
 Ez ölelés, ah! oly forró vala!!! . . .
 De én rögtön melléje ugrám,
 És átkaroltam édes kéjjel . . .
 S kezembe fogtam reszkető kezét . . .
 És ajkunk egybe forrt . . .
 S mi — boldogok valánk.

M i n d - h a l á l l i g .

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

Ugy is történt. Titusz és Endre együtt utaztak Pestre, évek során át együtt laktak, két egymásba nyíló szobában, együtt látogatták a komor agg egyetem termeit, együtt készültek, bár különböző eredménnyel, a közbeeső vizsgálatokra, s az utósó évben történt, hogy Titusz, az akkori jogászbálon, Kertszeghyné ő nagyságával és bájos kisasszony leányával megismerkedett.

A komoly, szolid és munkás Hantos Endre tagadhatlanul nagy befolyást gyakorolt a kissé szeles, bumfordi, de másként teljesen jóindulatu ifju báróra. Visszatartá őt sok korhelységtől, tivornyától, kártya-komániától, a mikhez meglehetősen hajlamok nyilvánultak benne; kénytelen-kelletlen foglalkoztatta oly dolgokkal, tanulmányokkal is, melyekkel különben soha sem foglalkozott volna. Valóban igazi mentorszerepet játszott mellette; az öreg báró jól számított.

Titusz is elismerte ezt, s halálából viszont a maga élvezeteiből igyekezett részt juttatni Endrének. Elcsalta őt néhány bálba, s ott nemes önfeláldozással pártfogása alá vette, bemutatva itt is, ott is, a többi közt Kertszeghyné ő nagysága estélyeire is állandó meghívást szerzett neki.

Láttuk, hogy mint viselte itt magát Endre; mily előnyös véleményt sikerült a maga számára kivívnia.

Nem sokat gondolt vele, tán nem is vette észre, bár Titusz olykor-olykor egy-egy kiméletes czélzással igyekezett

értésére adni, hogy szerfölött ohajtandó volna, ha az estélyeken egy kissé élénkebb, könnyedebb lenne. Ő megmaradt rendes, hideg, tartzkodó, szemlélődő modorában; a hölgyek elismerése, a fiatal urak barátsága után nem igen törte magát. Mintha megvetette volna az egész válogatott társaságot. Oh, Kertszeghyné ő nagyságának ellenszenve teljesen indokolt, jogos volt iránta, épen mint megítélése Matild iránt.

Endre tánczolt. E tekintetben nem lehetett ellene kifogást tenni. Lerobotolta a maga részét, szívesen segítette ki a francia négyeseket akármelyik megmaradt hölgygyel, sőt a csárdást koronkint egész czifrán meg is aprózta.

Matilddal ritkán tánczolt, annál kevesebbet beszélt eddigelé. Titusz egészen elfoglalta; miatta nem igen juthatott hozzá senki.

Titusszal sok mindenről beszélt, de Matildról soha. E név nem fordult elő társalgásukban. Egyszer mégis kicsuszott valamelyikük száján.

Otthon voltak közös szállásukon.

Titusz egy causeuse-on hevert és kényelmesen csibukozott. Endre az író-asztalnál ült s épen munkájából fordult hozzá.

— Igaz, — mondá, — már régen akarlak kérdezni: mi czéled van neked azzal a leánynyal?

— Mi czéled? — szólt álmodozva Titusz, s egy nagy füstfelhőt fújt a kérdező felé. — Hogy érted ezt?

— No, hogy oly régóta és oly kitartóan udvarolsz neki!

— Ah, vagy úgy! Hát... igen kedves leány!

A báró lógáznai kezdte lábait egymáson. Endre arcát előntötte a vér, melle emelkedett, szemeiben szikrák gyultak ki.

— Azt tudom, — mondá fojtott hangon, — de ez még nem felelet kérdésemre, hogy mi szándékom van vele?

— Hm, hát mi szándékom lehetne? Legszellemdusabb a különben egyenkint és általában igen tisztelt hölgykoszoruban, legkellemesebben lehet vele csevegni, pompásan tánczol és...

— Ugy? S ennyi az egész?

— S mi lenne több?

— Valami komoly szándék. Például a nőül-vevés.

Titusz félig felült a causeuse-ön és bámulva nézett barátjára igazi, nem tettett bámulattal.

— Ah, honnan jössz? Ismered atyámat s elveit?

— Meglehetősen.

— Ismered — legalább hiréből — rokonságomat?

— Ugy nagyjából.

— Nos tehát: itt van a felelet.

— Te tehát nem is gondoltál arra, hogy nőül vedd?

— Soha, egy perczig sem.

— Akkor mondok én neked valamit, — szólt Endre s egész férfias szépségében fölemelkedett az író-asztal mellett, egyik kezét erre nyugtatva. — Ne bolondítsd azt a leányt. Én úgy gondoltam, hogy te komolyan szereted s áldozatokra is képes vagy érte. Például, hogy lemondj rangodról, atyádról, rokonságodról. Így szólj hozzá: Kedvesem, nem a báró kéri meg kezedet, a báró meghalt; hanem megkéri az ügyvéd, a ki esze, szorgalma által akar és fog eltartani. De persze! a dolog még nem is ért annyira. Te nem is beszéltél még vele szerelemről?

— Egy árva szót sem!

— Komolyan?

— Becsületesemre!

— Ez nagy önuralomról tanuskodik, becsüllek érte, mert hiszem, hogy nagy kisértéseknek voltál kitéve. Jó, hát nem beszéltél vele szerelemről, de azért tény, hogy nem kevésbé szerelmesek vagytok egymásba. Te is a leányba, ő is beléd.

— Ah, ah!? honnan gondolod ezt?

— Látszik az. Mindenki látja. Csak ti magatok nem tudjátok?

— Valóban....

— Elég. Titusz, én téged nemes, lovagias embernek tartalak, annak ismerlek.

— Gondolom....

— Jó. Én tehát nemességedhez, lovagiasságodhoz fordulok: hagyj békét annak a leánynak.

— Hohó! és miért, ha szabad kérdenem!

— No ingerüljünk fel, ne epéskedjünk. Végezzük el az ügyet higgadtan. Te már eddig is nagyon, de nagyon kompromittáltad.

— De pajtás!...

— Jó, jó. Hadd beszéljem ki magamat. Rontottad, ha sok időre nem is, de egyelőre bizonyosan, szerencsédjét. Bevallott udvarlójának tekintenek, mint Horkayt Herminének. Senki sem közeledhetik hozzá miattad. Igaz-e?

— Én nem vettem észre.

— De én észrevettem, s észrevették mások is, mindenki! Barátom, ez nem járja. Ez így tovább nem maradhat. Komoly czéled nincs, muló szeszélynél pedig az a leány többet érdemel.

— Ah, ki gondol arra?

— Én! A világ! Nőül nem akarod venni, hát mi czéled lehet vele?

— Én édes istenem, hát a beszélgetés nem elég czél?

— Nem. Az olyan beszélgetés, a melyet te folytatsz vele, semmi esetre sem. Ezen változtatni kell.

— Szívesen, de miként? Egészen elrémitesz.

— Hallgass reám. Vissza kell tőle vonulnod egészen, vagy legalább a feltűnésnek s az illem megsértésének határáig. El kell fojtanod érzelmeidet, hogy az övéit is eloldsd.

— Jó, jó! mind szép! de mit fog ő felőlem gondolni?

— Igazolni foglak — én!

— Igen? igazolni fogsz? jeles! És miként, ha szabad kérdeznem?

— Elmondok neki őszintén mindent.

— Ez nagy merészség lesz, mert hisz egyikünk érzelmei felől sem vagy tisztában!

— Teljesen tisztában vagyok.

— Ugy? tehát már régen tanulmányoztál, ellenőriztél bennünket?

— Nagyon régen.

Mindketten elhallgattak. A báró tovább szította csibukáját, Endre pedig visszafordult munkájához.

Egyszerre felállt Titusz. A jó érzelem felülkerekedett benne.

— Igazad van, — szólt megindult hangon. — Ez lesz a legjobb. Légy közbenjáró s engeszteld ki emlékemmel. Én nem tudnék vele erről beszélni, tovább folytatni pedig az ismeretséget, úgy, mint eddig, valóban nem lehet.

Endre elragadtatással rázta meg a nemes, lovagias fiu kezét.

— No, lásd! sokkal szebb dolog, hogy így békecségesen hoztuk tisztába a dolgot, a hogy józan, okos emberekhez illik, mintha összevesztünk volna felette.

III.

A következő szerdai nap érkezett valahára s lassan, vontatva, azt est is. A szokott társaság összegyűlt. A kedves barátok elhozták Matildot is; a fiatal emberek teljes számmal jelentek meg; nem hiányoztak Endre és Titusz sem.

De ez utóbbi nem sietett most, mint rendesen, mihelyt teheté, Matild közelébe. Valami igen fontos és érdekes beszélgetése lehetett egy elfogott fiatal gavallérral, s mintha félne Matild tekintetétől, alig-alig s csak lopva pillant olykor feléje.

Pedig a szép „nagy birkaszemek“ oly epedőn, oly érthetően kifejezett hívással fordulnak újra feléje. Mind hasztalan!

Annál vakmerőbb ma este Hantos Endre ur! Mintha kicsérélték volna! A kiről eddig átalános az a hit volt meggyökerezve, hogy hatig sem tud olvasni, most egyszerre élénk, élces, szelleműs lett. Jobbra-balra egy-egy udvarias megjegyzést, választékos bókot röpitett a hölgyek felé, aztán ügyes manoeuvre-rel kilesve, midőn Matild ülőhelye mellett egy szék megürült, mint a villám, lecsapott arra és hatalmába keríté.

— Bocsánat, kedves kisasszony, — kezdé lassu hangon, meglehetősen elfogulatlanul. — Néhány perczt bator lennék igénybe venni.

Matild jóformán nem is hallotta. Felelt valamit, de azt Endre a világért sem volt képes megérteni, ő maga pedig a világért sem lett volna képes megmondani, hogy mit. Szemei csak megint a terem tulsó oldalára, arra a sugár alakra tévedtek, azzal a halavány arczezal, azzal a finom, keskeny barna bajusszal. Mi lelte őt ma? ezen gondolkozott.

Hantos Endre urat azonban nem ijeszté vissza e meglehetősen lehangelő fogadtatás. A világért sem! Oh, tudott ő magának érdeklődést biztosítani rögtön.

— Szeretnék kegyeddel valakiről beszélni, — folytató. — Valakiről! Épen arról, a kire szemeit oly állhatatosan függeszti.

De már erre a vakmerő beszédre azonnal visszafordultak a szép szemesillagok, s hosszú, fürkésző pillantással pihentek meg a fiatal ember arcán.

(Folyt. köv.)

E g y é j t ö r t é n e t e.

(Elbeszélés.)

(Egy barátom jegyzeteiből.)

Szabó Sándortól.

(Végo.)

Majdnem minden vér megállott oreimben. Azok a hosszú, puha, szőke selyemfürtök, melyek oly eszményileg körítették körül a halvány arcot, egészen a Rákháti Iloné voltak, és ő most itt van egy elhagyott pusztai lakban, egy hogyi rabló birtokában!

Látszék, hogy nincsen meghalva, mert keble csendesen emelkedett s areza lassankint kipirult. Élotomben nem lát-

tam soha ilyen szépnek, s csak egyedül őt néztem, ki talán halott szerelmeséről álmodik.

Ugy szerettem volna odarohanni, letépni azt az álarcot és mondani: ez a hölgy egy halott emlékét hordja szivében, hagyd őt csendben, némán meghalni, és megölni azt az embert, kinek kilétét illetőleg oly borzasztó sejtelmek kinoztak.

Ez az ember nem lehet az a szegény pásztorból lett rabló, ki a zsidóleányért való bujában bujdosott messze, hanem egy más valaki, de kit halottnak tartanak régen; és ezt ugy bizonyította ott lelkemben valami.

Lázás izgatottsággal vártam a dolog kimenetelét. A hölgy eszmélt — és felsikoltott.

— Hol, hol vagyok? — kérdé lázasan.

— Egy magányos lakban, egy halott lakában, — szolt reá tompán egy hang.

Nem az előbbi zengő hang volt ez, hanem tompa és fátyolozott, mely elárulta, hogy tulajdonosa ért a különféle hangok utánzásához.

— Ki, ki vagy te borzasztó ember? — szolt tovább lázasan a hölgy, magára vonva a köpenyt, nehogy felegyenese-dése által elárulja teste bájait.

— Ne kérdezd ezt, — volt reá a tompa és szomorú válasz. — Nincs sok időnk és én neked még sokat kell kérdeznem. — Szereted-e még azt a férfit, kinek szerelmet esküdtél s ki meghalt régen?

A hölgy eltakarta kezeivel arcát, mintha egy borzasztó kép elől akarna menekülni és azután lehajtá fejét.

— Szeretem, — szolt fuldokolva.

— Bűn, véték, hiba nem képes-e szivedből kitorölni? képes vagy-e követni árnyát? . .

Többet nem szólhatott, Ilon térdsire esett és fuldokolva mondá:

— Ember, ki multam emléke által akarsz kinozni, ki egy halott emlékét idézed föl lelkemben, vedd el álarcodat, hadd lássam meg: ki vagy? mert magam előtt vagyok rejtély és itt halok meg lábaidnál.

A következő pillanatban aztán eltűnt az álarc s a fuldokló hölgy előtt ott állott egy szomorú halovány arc, nagy, méla fekete szemekkel s a büszkének tartott, ünnevelt leány ugy ölelte, ugy csókolta ezt a darócza öltözött embert.

A fiatal ember szeméből két nehéz könnyecsopp hullott alá.

— De édes Ilon, tudod-e azt, hogy én nagyon borzasztó ember vagyok?

A hölgy elsápadt és szomoruan hajta alá fejét.

— Csakhogy élsz, — mondá azután tompán.

Annyi ábránd, annyi szerelem, lemondás feküdt e szavakban, hogy önkénytelenül nedvesülni éreztem szemeimet s irigyelni ez ember sorsát, kinek története és kiléte világosan állott szemeim előtt.

— Tudod mit, édes Ilon, elmegyünk messze, távol kellemetlen emlékeinktől és ott fogunk élni szerelmünknek. Szegény voltam és atyád nem akarta, hogy egyesüljünk. Elmentem messze, hogy feledést találjak a nagy messzeségben és valami ugy vonzott ide haza, hol gyermekéveim lefolytak s hol olyan boldogok voltunk. Holt híremet költöttem és eljöttem ide gazdagságot szerezni. Egy éjjel majd csak elrabollak, gondoltam, és elmegyünk messze külföldre, hol elfeledjük a multat, csak szerelmünket és gyermekkori emlékeinket nem, és élünk boldogan, csendes családi tűzhelyt alapítva. Elkészí-

tettem mindent jól és most csak azt kérdelem, akarsz-e velem jönni?

Ilon lázasan nézett reá és suttogva kérde:

— Hová?

— Amerikába.

Ilon oda rejté fejét Badaras Guszti keblére és suttogva mondá.

— Te rabló voltál . .

Badaras Guszti sápadtan egyenesedett fel és lázasan nézett Ilonra.

— Nem azt akartam mondani, hogy vádollar, kárhözattalak, — suttogá ez. — Tudom, hogy embervér nem nehezedik reád, de az igazságszolgáltatás karja elér és minek légy még életedben meggyalázva.

Badaras Guszti szomoruan csüggeszté alá fejét s a fáklya lobogó fénye oly borzasztóan világította meg ezt a két szomorú, sápadt alakot.

— Igazad van, — hörgé kinosan.

De ezután ismét büszkén egyenesedett fel és biztatólag mondá:

— De azért menekülhetünk. Én tudom jól a Bukovinába vezető rejtett utat, hegyek, sűrű erdők között fogunk oda érni, én kiszámítottam mindent jól, s célunk eléréséhez nem kell más, csupán csak a te akaratod.

A leány fuldokolva rejté fejét a fiatal ember keblére, mintha másutt nem tudna kinos gondolatai ellen menekülést találni és szakgatottan, fuldoklás között suttogá:

— Nem . . nem . . nem lehet.

Badaras Guszti komoran nézett Ilonra s sápadtan szorítá össze ajkait.

Ilon aztán magához tért s pár pillanat múlva bár halványan, könnyektől nedves szemekkel állott meg, de valami angyali nyugaltság ömlött el egész lényén.

— Látod, te nagyot vétkeztél, — szólt szomorú, csendes szemrehányással. — Bűnös vagy, a kit elítélnének az emberek s csak az Isten meg én bocsáthatok meg neked. Én már megbocsátottam, most kérjük az Istenét.

Olyan megható volt az a jelenet, midőn a fehér alak leterdelt a puszta földre s kezével kényszeríté szerelmesét is ugyanazt tenni.

Badaras Guszti valami borzasztó sejtelmet érezhetett lelkén keresztül villanni, mert szinte rémülten suttogá:

— Mit akarsz?

S a szőke fürtű, márvány arcú leány csendes nyugalommal felelé:

— Imádkozni és — meghalni.

Többet nem szóltak egy szót sem, mert meglátszottak érteni egymást s imádkoztak egy nagy bűnösért és két lélek örök nyugalmáért.

Mikor elvégezték, a fiatal leány megfogá szerelmese kezét.

— Bucsuzzunk el e puszta laktól. Szent emlékek kötnék hozzá s itt kellett volna nekünk boldogan élni. Most boldogságunk csak a halálban lehet, mert a halottaknak még azokat is meg szokták bocsátani, mik az élőknek terhes bűnül rovatnak fel. Téged talán feloldozott az ima életed tévedéseitől s hidd el, a halál, ha boldogság között éljük át utolsó percünket, egyáltalában nem borzasztó. Én a halált soha sem tartom igazságtalannak, ha az által valaki súlyos terhektől szabadul meg. Én nem hiszem, hogy mi így tökéletesen nyugodtak lettünk volna. A múlt emléke súlyos teher s a büntudat

elviselését még tiszta bánatunk sem teheti tökéletesen könnyűvé. Így legalább kibékülve egymással, Isten és emberekkel, együtt fogunk meghalni s hidd el, a Tisza susogó habjai alatt nagyon jó lesz nyugodni. Én elértem legfőbb boldogságomat és édesen halok meg veled.

Olyan megható volt ez a szomorú, bánatos és nyugodt hang, hogy úgy szerettem volna odarohanni, elmondva, hogy csak meneküljenek és legyenek boldogok; de mégis nagyon éreztem, miszerint Ilonnak tökéletesen igaza van.

A két szerető azután ott állt egymást átkarolva pár pillanatig s a szőke fürtöktől beárnyalt halavány arcához olyan jól illett az az angyali nyugalom.

— Legalább szerelmünkben nem lesz semmi szenny — suttogá a leány.

A fáklya nagyokat lobbant s Badaras Guszti szeméből két nehéz könnyecpp hullott alá.

Valami szomorú gondolat juthatott eszébe azon falak között, hol gyermekéveit átélte s hová annyi szent emlék csatolta. Aztán eltűnt Rákháti Ilonnal együtt, kit nem is látta soha többé.

Az eső elállott s a hold kezdett kibujni a fellegek közül.

Nemsokára hallható volt a paripa dobogása, a mint ketős terhével messze rohant az éjbe, ki tudja, hová?

Már tökéletes némaság volt körülöttem, midőn én még mindig mozdulatlan állottam a folyosón, alig tudva kiszabadulni eszméim tömkelegéből.

— Tehát a félelmes rabló nincs többé, — suttogám önkénytelenül.

A hold fényénél csendesen tértem vissza a szinbe, hol kocsisom még mindig aludt.

Meggyújtám a gyertyát s kíváncsian néztem órámrá; egy óra mult husz perczezel s még hajnalig X. en lehetünk. A hold ábrándos fényénél mindig csak a két szomorú alakot láttam, kiknek valóban nem lehetett más igazságtételük, mint a halál.

A Tisza alig másfél órányira folyt ide s gondoltam is, hogy ezt keresik fel. Csakugyan nemsokára olvastam is a lapokban, mint fogták ki a két halottat. Badaras Guszti zsebében találtak egy szelenczét, melyben egy kis papiron fel volt írva, hol találják meg majdnem minden hiány nélkül a rablott pénzt. Miután a hatóságnál minden kirablott bejelentette kárát, megkapta tulajdonát rövid idő alatt.

Az emberek beszéltek egy darabig e különös történetről, aztán elfelejtették ezt is, a két szerelmes meg ott nyugszik egy csöndes bükkerdőben, kibékülve egymással, Isten és az emberekkel.

Hallottam nemsokára, hogy az öreg Rákháti is követte leányát s így nincs semmi ok, mi a történet közlésében akadályul szolgálna.

En különben is azt hiszem, hogy Badaras Gusztinak csak szerelme és könnyelműsége volt nagy, a Rákháti Ilon tette felett pedig — ám ítéljen a világ.

Pár évvel ezelőtt fel akartam keresni azt a lakot, hol ez emlékezetes éjjet eltöltöttem, de már csak néhány roskadozó faoszlopot pillantottam meg, melyek azóta szintén elenyésztek bizonyosan.

Azok kedvéért, kik az elbeszélések minden alakja iránt érdekléltek szoktak viseltetni, irom ide, hogy az omlított halvány fiatal ember, ki Badaras Gusztiként akart messze

földre elmenni, most M. megye egyik köztisztelőben álló hivatalnok, kinek sebet meggyógyította egy kis, boldog család, s a szegény, hegyi pásztor csontjait, ki a zsidó leány után való bánatában bujdosott el, csakugyan megkapták egy szikla mellett, s így még gyanu sem illetheti, hogy ő lett volna valamikor a híres „Dráku.“

Én még azóta soha sem tudom feledni a két szomorú, halavány arcot s talán azért is maradtam nőtelen, mert Rák-háti Ilon emlékét nagyon tisztán akarom megőrizni. ;

Nagyon sokat is látom, a mint kedvesét átölelve sülyed alá a lány hullámsirba, halvány, fehér liliomokból fonott halotti koszorújával.

A szalag-gyártás Franciaországban.

(Die Fabrikation der Bänder in Frankreich, von H. J. Brückmann. Stuttgart, Franckhse Verlagshandlung, 1871.

(Vége.)

Máshol házakat építenek, hogy abban lakhassanak, itt minden ház műhely. Az emberek ott laknak, a hol épen helyük akad: padláson vagy pinczében. Egyébiránt itt a bérlésnek egészen sajátos módját gyakorolják. Nem lakást, hanem csak ablakot bérelnék, miután a szövés csak igen kevés helyet, de annál több világosságot igényel; s a szegény munkás, úgy szólván, a napvilágot béreli ki.

Azt hisszük, érdekelni fogja a lapok olvasóit, megtudni, milyen egy világhírű szalaggyár.

Képzelnék önök egy roppant nagyságu termet, melynek mindkét főfala tele van ablakokkal. Minden ablaknál egy szövőszék áll. Ez egy nehéz vassal és selyemmel megrakott gépezet. Ha a szövőszéken nem dolgoznak, a tetőzetről átlátszó szivárványszerű selyem háló csüng alá. Ezek a szalag szélei és szálai. Munka közben a szövőszékek oly lármával vannak, mintha kovácsműhelyben volnánk. Ha husz ily szövőszék egyszerre működik, el nem hinnők, hogy azok finom selyem-szalagokat készítenek.

A munkás első mozdulatánál a szövőszék elkezd dolgozni, a tetőről alácsüngő szálak pedig, mint katonák, rendszeresen mozognak, tekerednek. Ott, hol a falak keresztbe futnak, mint egy varázsütésre, a legkedvesebb és legragyogóbb rajzolatok tűnnek elő a szalagon.

Mely láthatatlan kéz varázsolja ez alakokat a szálak közé? Valami tündér leheli oda talán a leveleket, viruló virágokat, s a finom színvegyületeket? A gépezet minden egyes lökése meghosszabbítja egy szállal a szalagot, és mégis egyetlen egy szövőszék egy nap folytában több ruhára való garnitúra szalagot készített el, mint a mennyit egy téli éjen a legnagyobb táncvigalmakon tönkre tenni képesek.

Egynéhány fajta szalagot falukon még most is a régi mód szerint készítenek, kivált a régento szokásos szövőszékeken, melyek különösen Forez magas hegyei között kerestek menedéket az új találmány ellen. Az így készített szalagok sem fénynyol, sem finom színnel, sem pedig izléses mintákkal nem bírnak, és csaknem egyedül a falusiak viszik.

Mielőtt a selyem a szalaggyárba kerül, több előkészületen megy át. Előbb sodorják, azután festik és szótosztják, és midőn a szalag a szövés alól kikerül, még a kimotélók, a

mintázók és mások kezeibe jut, kik fényt és csint adnak neki.

A munkásnők, kik a selyem előkészítésével vagy a szalag befejezésével foglalkoznak, meglehetősen számos osztályt képeznek, kik ismét foglalkozások szerint külön szokásokkal, jelleggel bírnak.

Ebéd idején minden munkásnő odahagyja a gyárépületet, s ilyenkor a város utcáin és téerein szóródnak el. Valóságos méhkashoz hasonló zsvaj uralkodik mindenfelé! Páris legnépesebb utcái, a St. Denis, St. Martin és a boulevardok alig képesek ez érdekes látvánnyal versenyezni. A legnagyobb rész ma is még ősanyai viseletét tartotta meg, mely az első pillanatra sajátos idegenszerűnek tetszik, de melyet csakhamar megszokunk.

A mi a férfiakat illeti, ők szintén megtartották a régi város szokásait; megvannak egyleteik, szentjeik és ünnepeik. — Különbösen esendes nép, és nem bír a lyoni munkások veszedelmes jellemével. Ha szövőszéke munkában áll, selyme jó, úgy szent meggyőződése, hogy minden rendén van, s a francia kormánynak párja nincs. — Ha azonban keresete nem elegendő, szövőszéke pihen, akkor ujságot olvas és politizál. Mindamellott a takácsok még a legnehezebb időkben is békésen és ildomosan viselték magukat.

A rajzoló egyike a gyár legfontosabb egyéneinek. Hátároz izlés és divat fölött. Rendszeresen művésznek hivatja magát, hogy apró szeszélyes czirádait a lángelme szüleményeinek tartásák. Dohányoz, szorgalmasan látogatja a kávéházakat, kalandokat hajhász, rettenetes vakmerő és elhatározott arcot vág és utánozhatlan könnyűséggel pazarolja pénzét.

Ezenkívül még tanítványokkal is bír, mert minden műteremnek van saját művészi iskolája. Olaszország és Németalföld összes műiskolái nem lehetnek féltékenyebbek egymásra, mint ezek. A mester különben csak teremt, alkot, és a rajzolatok kifestését tanítványaira bizza.

A gyáros maga nagy ur, rendszeresen gazdag. A gyárosok között két osztály létezik. Az egyik megmaradt a régi szokások mellett, és ez mindig a templom előljárója is. A templomban vörös bársony széken ül, s vasárnaponként végig hallgatja a miséket és prédikációkat. Valódi középkori polgár, ki testtel-lélekkel ragaszkodik kiváltságaihoz, s hogy a nemesség külszínével birjon, neve elé rendszeresen valami kis falusi birtok nevét ragasztja. Fővágya a városnál hivataloskodni tiszteletből, és boldog, ha ünnepélyes alkalmakkor a három színű szalagot vállára akaszthatja.

Az ifjabb gyárosok már korunk örökké pezsgő, forrongó jellegével, természetével bírnak. Eszesen számítók, szakképzettek és vállalkozók. A világ minden részébe örök-mozdonyokat küldöznek, kiket a mai világ commis-voyageur név alatt ismer. Végre az angol klubok mintájára, társulatot alakítottak, hol hírlapokat olvasnak, a híreket magukba szedik és ügyleteket kötnek.

A megközelítő számítás szerint Franciaországban naponta 900,000 rőf szalagot készítenek; négyszáz gyár és 8000 commis foglalkozik ez üzlettel, és a fényezés folytonos növekedésével a forgalom napról-napra nagyobb mérvet ölt.

— Si. —

Egy hét története.

Októberhó 4-dikén.

Nagy napok. — A szabadság kitagadott hű gyermekei. — Az édes nyugalom. — A főváros méltóságos magaviselete. — 1848/9-dik iklénódiumok. — A régi bajtársak. — A 29-dik honvéd-zászlóalj lobogója. — A menet. — Szép kilátás. — A kötél, a gödör és a vörössel bevont emelvény. — Vetter altábornagy. — Gáspár tábornok. — Német-ezredes. — Napsugár az égen, napsugár a szivekben. — Az egyházi reform-egylet alakuló gyűlése. — Ballagi Mór. — Az ősz Bernát Zsigmond. — Nagy Lajos. — Szász Domokos-Litkey. — Dobos János. — A nagy diadal.

Ha ez a mostani hónap végig úgy viseli magát, mint a hogy beköszöntött nálunk, akkor nem oda irjuk, a hol legszebb hónapjaink, hanem oda, a hol legszebb éveink följegezve vannak. Csak első napja is, mult vasárnap, milyen gazdag egy nap volt! Mint a meleg nyári eső cseppjei a földre, olyan üditőleg hullottak percezei a tikkadt lélekre. A honvédmenház alapkö-letételének napja volt az. Már az a gondolat is, hogy a hazaszeretet kitagadott hű gyermekei, a szabadság engesztelő áldozatai: az 1848/9-diki honvédek végre-valahára oly hajlékot találnak, a melyről tudni fogják, hogy nem gyászvitézékként fogadja, hanem hivatón tárja ki karjait, jöjjenek, pihenjék ki-bénult tagjaikat egy kínos élet súlyos terheitől, hajtsák le bubánattól megöszült fejüket a rég vágyott édes nyugalomra, a rég vágyott örök nyugalomra — mert most már a legtöbb igaz 1848/9-diki honvédnek nem igen van más ohajtása, — már az is milyen nagy boldogság, és ezt a boldogságot engedte nekünk a mult vasárnap megérni.

És a főváros magához méltóan viselte magát ez ünnepély alkalmával. Megjött magától, nem kellett hívni, és megjött legméltóbb képviselőiben, értelmiségében, tekintélyességében: még soha sem láttam nálunk úgy együtt a tiszt és polgári elemet, mint ez alkalommal.

Reggeli félkilenczre volt kitüzve az ünnepély kezdete, de már félnyolczkor a szénatér, — a honnan a menet el volt indulandó — ezernyi ezer lélekkel volt ellepve; lélekkel mondom, mert a kik ott megjelentek, azok közül a hány arczra csak tekintettem, egyiken sem hülye kíváncsiságot, hanem mindegyiken melegen szerető részvétet láttam, és midőn az 1848/9-diki honvédek, — legtöbbje hajlott, ősz fővel, vagy az évek, vagy a kiállt szenvedések súlyától — előszálinkoztak, nem egy szemben könyek csillantak fel, tiszta gyöngyök a szívnek azon rejtekeiből, a melyben az 1848/9-diki emlékek klenódiumjai őriztetnek.

Kilencz óra lett, mire a honvédség teljes számmal felgyülekezett. Teljes számmal is kevesen vannak ők már, alig egy-kettő él már azok közül, a kik egykor egy-egy század voltak; hanem ez a nagy nap messze földről összehozta a régi hű bajtársakat; Debreczenből, Győrből, Sopronból, Temesvárról, Aradról és sok más városból fölsiettek, ki megbizásból, ki önöniszivétől vonzatva, a nagy nap ünnepélyességére, így mégis úgy 5—600-an lehettek együtt a régi dicsőség élő romjai.

És a mint meglebbent a sor elején a 29-dik honvéd-zászlóalj lobogója, és megszólaltak a Klapka-induló hangjai, a régi dicsőség élő romjai közül mintha eltometett hősök lel-

kei szálltak volna ki sirjaikból, a hajlott fők fölegyenesedtek, a bágyadt szemek kigyuladtak, a kipusztult szivek felujjongattak — ah, miért nem a csatába e lobogó előlhordozása mellett, miért nem a győzelemre ez induló ujjongása mellett, mint akkor annyiszor, győzelemre, vagy halálra, dicső halálra, haza s szabadságért!

Kilencz órakor aztán megindult a menet, elől 48 fehérbe öltözött leányka, ezek után a honvédek, az országos honvéd-egylet központi választmányja, és a vidéki honvéd-egyletek küldöttjei, ezek után Pest város képviselője, a posti cézhek, egyletek és társulatok tagjai, a pesti tüzoltók disz-ruhában és parancsnokukkal élükön, az ó-budai hajó-gyár küldöttjei és sok, sok mások, zeneszóval, lobogósan, vagy tizenöt ezren, ide nem számítva azokat, a kik a soroksári utcza egész hosszában élő sorfalat képeztek. A milyen hosszú a soroksári utcza, — jó egy félóra — olyan hosszú volt a menet, a mely helylyelközzel taraczk-lövésektől üdvözöltetve az ünnepély színhelyére indult és két negyed tizenegyre lett, mire a színhelyre kiértünk.

Jó messze, tul a fővároson, még az új vágóhidon is tul fog a honvéd-menház felépittetni; csak fog, mert most még csak a kilátás teszi széppé e helyet, a kilátás, hogy itt lesz a honvédek menedék-háza, és a kilátás a Dunára, a mely mint az örökkévalóság képe, hömpölyögteti el hullámain elötte, és azon tul a budai hegyekre, melyek olyan szilárd rendületlenséggel mutatnak föl az égre, a hol az örök igazság lakozik.

Egyébkint e hely még egészen pusztasivatag, mint a szegény honvéd szive. Ha a tüzoltók körül nem jelölik köteleikkel, akkor csak egy veressel bevont emelvény és a földbe ásott kis gödör után lehetett volna megtudni, hogy itt lesz az 1848/9-diki honvédek menedék-temploma. Avagy talán ez a kötél és a sírhoz hasonlító gödör és az a vérpadhoz hasonlító emelvény is a nagy idők emlékeztetői közé tartozott?

Ez emelvény körül csoportosultak az ünneplők ezrei; tizenegy órakor egy dalárda a Kölcsey-hymnuszt zengette el, utána Sarközy zene-társulata egy pár bus magyart panaszt el, azután a menház eszméjének derék megpendítője: Vidacs János lépett az emelvényre, és vérbe mártott beszédben előadta a menház jelentőségét; a beszéd főrésze a politika magaslatában lebegvén, én itt csak azon részéről tehetek említést, a melyben előadja, mint tették össze a nemzet hű leányai és fiai betevő falat kenyerek felét, hogy letöröljék a nemzeti becsület paizsáról azt a szégyen-foltot, hogy az 1848/9-diki honvédeknek még mindeddig nincsen menházuk. Nincs, de lesz, a szegény, kifosztott nemzet építi azt nekik, nem olyant, a mely eléggé fényes volna a honvéd dicsőségének befogadására, de legalább olyant, a melyben öreg napjaikban becsülettel elnyugodhatnak.

Vidacs után Kühnel Ignác, a menház-bizottmány buzgó jegyzője lépett az emelvényre és felolvasta az alapköbe letendő emlékiratot. Ez emlékirat szép nyelvezetben előadja a honvéd-menház történetét. Utána ismét Vidacs lépett az emel-

vényre és felolvasta a tárgyak sorozatát: Kossuth Lajos, nagy hazánkfának arczképe, az 1848-diki törvények, az 1848-diki első magyar miniszterium, a „tizenhárom“ aradi vértanu arczképei, az 1848-diki magyar pénzek, magyar hirlapok sat., melyek az alapkőbe le fogtak tétetni; ezek mellett mélyen megindította a közönséget egy 1849-diki vitézségi érdem-jel fölemlítése, mert ez Vetter Antal, jeles honvédtábornagyunk vitézségi érdemjele volt, maga Kossuth Lajos tüzte volt azt az altábornagy hősi mellére, és maga a hős altábornagy is megjelent az ünnepélyre, és neve hallatára az ünneplő sokaság addig-addig éljenezett, a míg a galambösz, de hála istennek még ép és erőteljes altábornagy az emelvényre nem lépett. A derék Gáspár tábornok és a 84 éves Németh ezredesnek is — a ki hajlott kora daczára szintén eljött ez ünnepélyre és egy 1848-diki magyar aranyat ajánlott föl az alapkőbe tételre — föl kellett állni az emelvényre, hogy a tisztelgő sokaság az ő látásukban is gyönyörködhessek.

Azután következett az alapkő letétele Vetter altábornagy által, és miután a beillesztett alapkő egy fehérbe öltözött leányka által megkoszoroztatott, egy más leányka egy alkalmi verset szavalt el, és Clementis Gábor, jeles honvédezredes velős zárbeszédet tartott, vége volt az ünnepélynek, és mi visszaindultunk a városba, fejünk felett felhős reggel után mosolygó napsugár, és szívünkben azon erős hit, hogy a míg magyar égen magyar napsugár lesz, mindaddig az 1848/9-diki honvéd név ragyogni fog e hazában, mert: „Az nem lehet, hogy anyyi szív hiába outa vért“ sat.

Ez történt vasárnap, október 1-sején, harmadnap reá pedig, mult kedden, az egyházi reform-egylet tartotta alakuló gyűlését. Ez egylet czime is mutatja, hogy hölgyeink részvételére számíthat, a szív egyik legszontebb drágakincsének tündöklővé tételét, a szeretet ősforrásának dus felbuzogtatását, az erkölcs leghatalmasabb támoszlopának szilárdítását, szóval az igazi vallás-erkölcs ápolását tüzte ki feladatául ez egylet. Négy tervezet közül kellett a gyűlésnek választani, a pesti, kolozsvári, sáros-pataki és a bulyi közt. A pesti tervezet érdekében Ballagi Mór, hirneves tudósunk egyikét tartotta azon beszédeknek, melyek ugy tudományos alaposság és emelkedett világnézet, mint szikrázó szellem, alaki mintaszerűség és magasztos erkölcsi irányánál fogva az e nemü beszédek örök fényű példányai közé tartoznak; tovább egy óránál tartott e beszéd, a melyben ki van mutatva, mennyire nem igaz keresztyén az, a ki nem az erkölcs és fölvilágosodás, hanem a régi századok sötét fogalmi szerint szolgálja az Istent, és épen azért, mert az emberek legnagyobb része még mindig e merev, sötét fogalmak békóiba szorittatik, vész ki napról-napra jobban az erkölcs és krisztusi szeretet a szivekből; a gondolkodni nem tudó elme babonába sülyod, a gondolkodó elme viszont kiveti szívéből a századok óta magukat túlélt fogalmakat, a melyekben többé nem tud hinui, és amott vakhit, emitt hitetlenség, amott lelki sötétség, omitt álnok képmutatás borítja ol a szívek világát. Ennek véget vetni, csak egy mód van, kimondani azt, hogy az evangoliumi keresztyénség nem más, mint az erkölcs és szeretet ténylogos gyakorlása, és ezen czélt tüzte ki magának a törvényben levő egylet. — Hogy mily hatással volt e beszéd a hallgatókra, erre nézve elég azt mondanom, hogy midőn a beszéd végeztével, perczekig tartott éljen- és tapsvihar után, a gyűlés elnöke: nt. Fördös Lajos határozatul kimondta, hogy a beszéd egész torjedelmében jegyzőkönyvbe igtattassék, a hazai élet egyik Nesztora, az ősz

Bernát Zsigmond az összes jelen voltak nevében fölkérte az elnököt, hogy mondassék ki határozatul az is, miszerint e beszéd sok ezer példányban ki fog nyomtatni, hogy az abban foglalt fenséges eszmék és arany-tiszta igazságok minél előbb minden szív közkincsévé váljanak e hazában; sőt, hogy az egész polgárosult világ megtudja, mint gondolkodnak és éreznek nálunk az igaz keresztyének, e beszéd fordittassék le a művelt Európa minden nyelvére, és a jeles Nesztor mindkét indítványa lelkesült éljenek közt határozattá emeltetett.

Utána felállt a sárospataki tervezet nevében Nagy Zsigmond, jeles sáros-pataki tittanár és ékes beszédben fejtegeté, hogy az ő küldői is barátjai a haladásnak, hanem szeriutük előbb a tudomány utján kell a haladás érdekében működni, azért azt indítványozta, hogy az egylet „egyház-irodalmi egylet“-té alakuljon.

Utána nt. Szász Domokos, kolozsvári ref. lelkész és esperes állt fel és egy mult századbéli francia abbénak is dicséretére való keces elegancziával és majd édes-szeliden, mint a lemonádé, majd fel-fellobbanva, mint a bengali tűz, körmönfont ékesszólással fejtegette, miszerint az egylet működése csak akkor lehet üdvös és foganatos, ha kizárólag „protestans“-ul viseli magát.

Vége nt. Litkey F. ur, bulyi lelkész, egy ősz haju, ősz szakállu férfiú állt fel és az őskori apostolokra emlékeztető benső gyermetegséggel előadá, hogy az eddig hallott három tervezet közül egyik sem elégíti ki, mert ő nem a szóbeli, hanem a tetleges keresztyéni erkölcsnek szeretne terjesztője lenni, azt pedig csak igaz keresztyéni nevelés utján lehet elérni; aztán előadta, hogy miként kellene nevelni a népet, alapítani bölcsödéket minden helységben és fölemelni a nőnemet az igazi emberi méltóság polczára, azért ezeket kellene a czélba vett egyletnek feladatául kitűzni.

És miután mind a négy tervezet felolvastatván, a közgyűlés figyelmébe ajánltatott, fölállott a jeles Dobos János és szokásos jóízű humorával azon indítványt tette, hogy minekutána mind a négy tervezet végezeljében egyre megy ki, kiseréssék meg a négy tervezet egyesítése.

Ez az indítvány is határozattá emeltetett, bizottság neveztetett ki e végre, és még az nap délutáni 4 órakor kihirdtetett, hogy sükerült a különböző nézeteket egy kalap alá szorítani, és pedig ugy, hogy az egylet „protestans reform-egylet“ czim alatt fog megalakulni.

És ugy is lön. Hiába könyörgött a jeles Ferencz József kolozsvári unitarius lelkész, és Nagy Lajos, kolozsvári unitarius hittanár, hogy ámbár ők nem protestansok, azért mégis igaz evangoliumi erkölcsben akarnak haladni, — könyörgésük nem hallgattatott meg, az egylet a „protestans“ czim alatt alakult meg. A czim tehát megvolna, és nincsen is már egyéb hátra, csupán csak az egylet és az igazi keresztyénség szellemében való működés.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

†† (Deák Ferencz,) nagy hazánkfia néhány nap óta gyöngélgodik. Mult szordán, novenapján számosan akarták kifejezni jó kívánataikat, de Deák gyöngélgödése miatt ezt a legtöbbben csak látogató-jegyeik átnyujtásával tehették. Pestváros részéről a főpolgármester vezetése alatt küldöttség akart

tisztelkedni Deáknál, Deák azonban ezt sem fogadható el. Aggodalomra azonban, hála istennek, nincsen ok, mert nagy hazánkfia csak gyöngélkedik, de nem beteg.

✦✦ (A nemzeti muzeum) nemokára becses magyar festmény birtokába fog jutni. Ez „Vajda-Hunyad“ képe, mely történelmi tájfestmény Ligeti és Wagner Sándor együttes munkája. Wagner Sándor, ki jelenleg Pesten időz, Münchenben festé bele a figurális részt, mely a fiatal Mátyásnak egy vadászatról való hazatérését ábrázolja s igen kitünőleg sikerült. A kanyargó hegyi uton lóháton ül Mátyás, vele több lovas, s az elejtett vadakat kocsikon viszik utánuk a vár felé. A várat és tájéket most festi Ligeti. A kép szélessége hét, magassága pedig öt láb.

✦✦ (Petőfi egyik költeményének), az „Erdélyben“ címűnek születéséről ezeket olvassuk az „Erdély“ című lapban: A függetlenségi harc kitörése előtt Koltón Teleky Sándor gr. vendégszerető kastélyában éppen a „partium kérdése“ eldöntésében tanácskozott a vidék értelmisége, midőn a lángelkű költő ott élvezte élte legkedvesebb perceit. Este díszes lakománál a számos pohár-köszöntés egymást érte. Mindenki vidám volt, csak a költő arcán borongott a buskomolyság. „Druszám, szólj már te is valamit!“ — mond a szivélyes házigazda szeretett poetájának. — Várj, még szedek be vagy három pohárral! — mond Petőfi s bus melancholiájába visszaesett. A poharazás folyt tovább, midőn egyszerre feláll az ihletett költő s hatalmas hangon rágyújt festői költeményére. Ölelték, csókolták a szeretett költőt, s hogy e meglepő felköszöntő el ne vesszen, felkérték szerzőjét a megörökítésre, ki egy szomszéd szobába vonulva, Haray Viktor tollába diktálta nagy nehezen a könnyen eldörgött hazafi érzelmeket.

✦✦ (Az országos zene- és énekekadémiából), melynek felállítását zenészeink annyi buzgalommal sürgették, úgy látszik, lesz valami. A belügyminiszterium költségvetésébe ugyanis e célra 36,000 frt van fölvéve, ellenben az eddigi dalmü- és zeneképezde támogatására évenként kivetett 15,000 frt kihagyott, miután az országos zeneakadémiának Pesten leendő felállításával a jelenleg létezett ugynevezett színészi ének-képezde feleslegessé válik, illetőleg e képezde az akadémiával olvadna egybe.

✦✦ (A budai gözszikló) szombaton, sept. 30-dikán délelőtt 3/4 10 órakor a sikló balvágányán közlekedő kocsis menetközben már közel a várhoz, tengelytörést szenvedett. A felfogó készülék megtette ugyan kötelességét, de mivel a kocsit a benlevő utasokkal sem felhuzni, sem lebecsátani veszély nélkül nem lehetett, az utasoknak ki kelle szállni és a két vágány közt levő keskeny lépcsőn felmenni a várba. Az eltörött tengely kicserélése és a kocsis helyreállítása két napot és két éjjelt vett igénybe, mialatt az üzlet szünetelt.

✦✦ (Az Eszterházy-képtár) rézmetszet- és rézkarcz gyűjteménye összesen 53,917 lapból áll, s ezek közt az olasz iskola 14,807 lappal, a német 12,559-el, a német-alföldi 8,586-al, a francia 7,281-el, az angol 2,754-el, más különféle iskolák pedig 2,286 darabbal vannak képviselve. Kötött munkákban 2,555 metszet található, s a doubletek száma 3,190. A metszetek és karczok közt igen kiváló értékűek a Marc Antonio, Schön Martin és Dürer A. metszetei s a Rembrandt karczai. A kézrajz-gyűjtemény 3,545 lapból áll, s köztük a középkor legkitünőbb művészei: Rafael, Leonardo da Vinci, Coreggio, Dürer, Rembrandt, Van Ostado és Rubens számos eredeti rajzzal képviselve. Az összes rézmetszet-, rézkarcz- és kézrajz-gyűjtemény becsértéke közpszámitással öt-hat-

százezer forint. Ekkép az állam igen olcsón jutott hozzá. A vételben foglaltatik még 305 kötet érdekes műrodalmi munka. Az olajfestmények gyűjteménye 367 db. A legértékesebb darabokat — a mostani árviszonyok szerint — százhuzezer, nyolvanötezer, hetvenötezer és hatvanezer frankra becsülték. E képtár jelenlegi elrendezését maga Kratzmann sem tartja tökéletesnek, de a képtár-palota kérdésének eldőltségéig az újra rendezéshez nem lehet fogui. Mint tudva van, a kormány elvileg elfogadta azt a tervet, hogy oly palota épüljön, melyben az Eszterházy-féle és muzeumi képtárakat egyesíteni s az országos mintarajztanodát fölállítani lehessen. A tárgyalás újabb folyamában arra kerül a sor, hogy e palotát hol és miként kellene építeni.

✦✦ (Pár hó előtt) nagy feltűnést okozott az öngyilkossági és gyilkossági merénylet, melyet Porempovics hivatalnok magán és 15 éves Irén leányán végbevitt. A szerencsétlen apa el is vérzett, leánya azonban, daczára, hogy a revolverrel háromszor lőtt rá, csak súlyosan sérült meg. Legnagyobb aggodalmat keltett az orvosokban, hogy a leány koponyájába fúródott egyik golyót semmikép sem lehetett kivenni. A leány napról-napra épült, a golyóval koponyájában hegedni kezdtek a sebek, s egy-két hét óta ép oly vig, egészséges, mintha nem is lett volna semmi baja. E váratlan gyógyulás nem kissé lepte meg az orvosokat, annál inkább, mert a leány semmi főfájdalmat sem érez.

✦✦ (Bizonyos) Brády Miklós egy megyei törvényszék által súlyos testi sértés miatt négyhónapi, hetenkint egyszeri börtönnel szigorított börtönre ítéltetett, a királyi tábla pedig a fogság tartamát három hónapra szállította le; azonban a büntetést mégis azzal szigorította, hogy hetenkint kétszeri börtönlést rendelt el. Ezen ügy most a legfőbb ítélőszék elé került. Vizsgálat alá vette és ime kiderült, hogy az okiratok két különböző perre vonatkoznak. Természetes, hogy végleges ítélet nem volt hozható, hanem visszaküldötte az ügyet a királyi táblához szétválasztásra és kiegészítésre.

✦✦ (Nyitrán) múlt hó 26-dikán valami pánszláv irányzatu egylet vallási köpönyeg alatt gyűlést akart tartani, a szivvel-lélekkal magyar lakosság azonban felette megbotránkozott azon, hogy éppen az ő városukat akarják ezáltal pánszláv hirbe hozni, és e megbotránkozásnak a nép alsó osztályai aztán akként adtak esattanós kifejezést, hogy a pánszláv egylet gyűlésteremébe rontott, lehetetlenné tette a gyűlés megtartását, az egylet vezéreit, hirhedett pánszlávokat, az utcán megmacskazenézte, talán megmacskakörmözte is egy kevéssé, és azonfelül ablakaikat is betörte. Csunya dolog, de hát az, a mit e derék fráterek Nyitra várossal akartak tenni, valami szép és művelt emberekhez illő dolog? Melyik magyar város tűrné el nyugodtan ezt a szégyent? és melyik városnak nincsenek alsó osztályai? A milyen a „jó nap“, olyan a „fogadj isten.“

✦✦ (Páter Sidonius), ferenczi barát, világi nevén Wimmer József, közelebb kilépett a szerzetes-rendből s e tettét a pozsonyi lapban többek közt így indokolja: „Az egész világ azt hiszi, hogy a zárdák falai közt szeretet és béke honol, de sem az egyik, sem a másik nem található ott. Önzés, irigykedés, örökös czivódás és nemzetiségi gyűlölet azon tulajdonok, melyek között a zárdai tökélyre törekeshnek. — Lépcsémenek azonban még ezeknél is inkább a józan észszel ellenkező s a szentírásban sehol sem található pápai csallhatatlanság szolgál okul. E miatt azonban nem hagyom el vallásomat, hanem csak a jezsuita fanatismusnak szögülök ellen.“

++ (Szebenben) az ottani városháznál a városi tűzfekendőraktár átalakítása közben I. Lipótnak 10 láb magas rézmetszetű arczképére akadtak. A kép művészies kivitelű és vászonra van ragasztva. A képet latin feliratok környezik. A legérdekesebb lelet azonban egy régi iratokkal telt láda, köztük Zápolya János neje, Izabella királynőnek kézírata, utlevelok, melyeket erdélyi fejedelmek állítottak ki, és egyéb okmányok a 15. 16 és 17. századból. A lelet átvizsgálásával Seivert Gusztáv szakértő bizatott meg.

++ (Szinészet.) Benza Ida kisasszony föllépését legközelebb várhatjuk; hogy eddig nem énekelt, annak csupán csak az oka, hogy a kisasszonynak pétervári szerzőlése nem telvén le, onnan tiltották be pesti föllépését, azonban ez akadály nemsokára el lesz hártva, és a kisasszony mint szerződött tag megkezdi itteni működését. Fossa-Gruitz kisasszony a mult héten kétszer vendégszeropelt nemzeti szinpadunkon, „Luciá“-ban és másodizben „Mártha“-ban. Ez utóbbi darab választása nem volt szerencsés, mert hogy Mártha személyesítője teljes sikert arasson, ahoz csillogó hangon kívül bizonyos rokonszenves lágyság, melegség s a szenvedély bizonyos foka szükséges, melyet a t. vendégművésznőben nélkülözünk. Így csillogó hangjával ismét dus tapsokat aratott, de az összbenyomás még sem felelt meg a várakozásnak, s a közönség hidegebb maradt, mint máskor. A többi szereplők közül Kvassayné és Paulit emelhetjük ki. — Mult szerdán Molière „Tartuffe“-e került szinre a nemzeti szinpadon. A czimszerepet Benedek adta, más felfogással, mint a hogy e szerep a felejthetlen Tóth József után emlékünkből él, de azért szintén jelesül. Benedek „Tartuffe“-e által inkább a képmutatói simaság van előtérre állítva, az a tulajdon, melylyel Benedek leginkább is rendelkezik, azért osztatlan tetszést is aratott átgondolt, szabatos játékaival. Lendvayné asszony igen sok élénkséggel adta a komornát, ugy szintén Sánta és Náday urak is kicsi, de hálás szerepüket. Ez előadás általában a sikerültek közé tartozik.

++ (Rózsás napló.) A hazafiságáról és jótékonyágáról általánosan ismert és tisztelt Marczibányi Antal fogadott s nagy gonddal nevelt leánya, Bossányi Olga e hó 15-dikén fog Rakovszky Géza, trencsénmegyei főjegyzővel Kasóczon egybekelni. Ugyanezen alkalommal a magas koru, de ép lelki hazafinak két másik derék unokája, Rakovszky Sarolta és Vagyon István lépnek örök frigyre. Egyszerre ketős öröm tárul fel előtte, ki annyi szükölködőnek letörlé könyeit és segített az élet terhoín könnyíteni. Lássa sokáig virulni az ifju sarjadékat, kik mindnyájan szívvel-lélekkel magyarok és hazafiak, a kik áldására hálás szívvel várnak. — E hó másodikán délelőtt fél 11 órakor vezette oltárhoz Franké Lajos szerezdbeli huszár-százados Kovácsics Emil kulai földbirtokos — és bácsmegyei t. szolgabírónak szellemdu Janka leányát. — Pesten mult vasárnap tartá esküvőjét Pongrácz Sándor honvéd huszár-ezredes Joannovits Ilona urhölgygyel. — Hunyady Karolina grófnő, csillagkeresztos hölgy, Walterskirchen Otto, a stuttgarti osztrák-magyar kövöthez megy férjhez s az esküvő e hó 10-dikén tartatik Ischlben.

++ (Vegyes hírek.) Mult vasárnap ő Felsőge, a királynő meglátogatá Hunyady grófnő kíséretében a döblingi tébolydát. Körüljárta az intézet holyiségeit, néhány beteg nővel beszélt és bemutatott magának egy őrültöt, ki III. Napoleonnak tartja magát. Ez igen panaszkodott fogsága ellen. Ezután ő Felsőge saját kívánságára megnyitották előtte

azon szobát, hol Széchenyi István agyonlőtte magát és azt, hol Lenau Miklós, a költő, végnapjait tölté. — A Csokonay-ünnepélyre, mely e hó 11-dikén Debreczenben fog végbe menni, nagyszerű készülétek tétetnek. A magyar Akademiát Gyulay Pál, Szász Károly és Szigligeti Ede, a Kisfaludy-társaságot Tóth Kálmán fogja képviselni ez ünnepélyen. Izsó Miklós azonban, a szobor elkészítője, ugy halljuk, nem szándékozik megjelenni az ünnepélyen; a jeles szobrász neheztel a szobor-bizottmányra, és pedig a következő okból. Izsó 800 frtért vállalkozott a Csokonay-szobor elkészítésére, de mire elkészült, kiderült, hogy magának Izsónak majd 1,200 frtjában van; kérte tehát a bizottmányt, hogy legalább egy részét pótolja e többletnek, a bizottmány ellenben ragaszkodva az alkuhoz, csak a 800 frtot fizette ki neki. Innen a neheztelés a művész részéről, melyet azonban az ünnepély napjáig ki fognak talán egyenliteni. — Kern Emil hazánkfia, ki két év előtt mint kertész az egyiptomi alkirály szolgálatába állva, azóta Kairó környékén tartzkodott, az éghajlat kedvezőtlen befolyása miatt visszatért hazájába. A keleten bő alkalma levén a tropikus növényekkel bálni, idehaza is kiválólag tropikus növények ápolásával fog foglalkozni. — A Török-Bálinton felállítandó eséplőgépről és ez alkalommal fölfedezett katakombákról szóló hir, melyet mi is kötelességszerűen a lapokból átvettünk, újabb értesülések szerint merő kacsa. Hiába, vannak emberek, a kik nem pirulnak, hazug hírekkel szolgálni meg a szerkesztőségek kényszerű jóhiszemőségüket. — Dombay győri fogadósnak versenytársa akadt Dózsay Fanni asszonyságban Szegeden. Ez asszonyság már rég ebben is többeket, de közelebb ismét kigyógyított két szenvedőt a nehéz kórságból. — Az „Athenaeum“ könyvkiadó-társulat kiadásában megjelentek a következő könyvek: „A tragoedia elmélete.“ Irta Névy László. E pályaművet a Kisfaludy-társulat 50 aranynyal jutalmazta. Ára 80 kr. — „Az 1848/9-diki pénzügy,“ az eredeti számadások alapján írta Lukács Béla. Ára 1 frt. — „Igazmondó naptára.“ Ára 50 kr. — A magyarországi protestansegyelet oct. 4-diki gyűlésén titkos választással alelnökké Fördös Lajost, titkárrá Kovács Albertet, pénztárnokká Somogyi Rudolfot választotta meg, és pedig saját szavazatuk kivételével egyhangulag. A 30 tagu választmányban a protestansok minden felekezete képviselve van (ide értve természetesen az unitáriusokat is), ezenkívül doktor Arányi Lajos a katolikusok közül. — Valaki a magyar nyerelemény-kölesön mult hó augusztus 14-dikén tartott sorshuzására alkalmazva volt két árva gyermek számára 2 db. ezer frtos osztrák államadóssági kötelezvényt ajándékozott; mely emberbaráti tény ezennel köztudomásra hozatik. Az érdekelt kötvények a sorshuzásnál alkalmazott két árva, névszerint Pirchala Károly és Reichel Gy. számára Buda sz. k. főváros gyámhatóságának adattak át. — Pest város tanácsa a magyar nemzeti muzeumban létező „József nádor“ képgyűjteményének szaporítása végett Eötvös József báró arczképének és egy Munkácsy Mihály által készített, a magyar népelet valamely jelenetét ábrázoló festménynek megszerzésére — 100 frtot szavazott meg! — Bartalus István már visszaérkezett körútjából, melyet a népköltési dallamok gyűjtése végett, a közoktatási miniszterium anyagi támogatása mellett tett. Ez uttal Zemplén, Borsod és a szomszédos vidéken kutatott, és pedig oly kedvező eredménnyel, hogy 300-nál több dallamot és egész új népdalokat gyűjtött. — Nagy-Váradon a mult hó utolsó s e hó első napjain működölői előadás volt a megyei

és városi árvaház javára, nagyszámu közönség előtt, szép sikerrel. — Dal-Cin asszony Bécsbe érkezett, hogy ott műtői képesítésének próbáit adja. Sokan akarják segélyét igénybe venni, s bécsi orvosi körökben az eredményre igen kíváncsiak.

Gazdasszonyoknak.

Töltött olasz káposzta.

Az olasz káposztát sós vízben meg kell abálni, a forró vízből szitára kiszedni, meghülés után egyes levelekre szét-szedni, és azokba külön-külön a következő töltelkekből tenni: egy félfont apróra vágott sertés hús, egy kis szalonnát, vöröshagymát, egy egész tojást és egy kismaroknyi zsemlyemorzst jól összekevervén. Ezen megtöltött és kerekre összehajtott leveleket egy zsirral kikent formába kell rakni, egy sor levelekre egy kis puhára párolt rizskását tévén, újból leveleket, tejfelt, míg a forma meg nem telik. E főzeléket aztán sütőbe rakván, szép sárgára meg kell sütni, tálalásnak kiborítani és köröskörül frissiben sült kolbászsal együtt betálalni.

Sült töltött kacsá.

Három kacsát tisztára megtisztítván, be kell sózni és félre tenni, a zúzáját azonban és a máját meg kell sütni, valamint másfél font jó friss kolbászt is. E kolbásztól le kell szedni a külső bőrt és a zúzával és májjal együtt apróra összevagdálni; egy kis majoránt hozzá tévén még, valamint egy tejbe áztatott zsemlye bélét. E tölteléket jól össze kell keverni, hat apróra vágalt nyers burgonyát hozzá tenni, és ezzel a kacsát megtölteni és szokott módon szép pirosra megsütni. A kacsákat feldarabolván, a tölteléket a tál aljára kell rakni, a többi a tetejére és forróan betálalni.

K. Luiz.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Ma egy reggeli főköttő szabásával kedvekedünk t. előfizetőknek.

Az egész főköttő két részből áll:

Az első szám rész az arczhoz álló előrész, a második pedig a hátrész, azaz kontyot jelöli.

E kontyot apró buzott ráncokba kell szedni mindkét felől, csak fön a fejen hagyván simán egy 3-4 ujjnyi darabot. E ráncokat az előrészhez kell varrni, a nyaknál pedig egy gumi-zsinórt alkalmazni a főköttőbe, úgy hogy az egészen oda simuljon fejükhöz.

E főköttőket fehér brüsszeli fouból, sima fehér mollyból vagy virágos angol tullból lehet készíteni, tetszés szerinti betétekkel és csipkéekkel, valamint színes szalagcsokrokkal díszítve.

Számrejtvény.

Maksai Máriától,

3, 5, 5, 6. Angol- s Frankhouban fényes méltóság neve,
11, 10. Táplálékunk nélkülözhetlen fűszere.

3, 8, 6, 1, 8, 1. Muló éltünk mythoszi jelképei,
1, 10, 6. Rohanva tűnnek el mosolygó perczei,
9, 8, 3. Naprendszerünk ragyogó központja,
7, 10, 11. Nyilatkozata csak ritkán a való szava,
4, 2, 10. Soknak kedvencz fineve,
10, 9. A műiparban eléggé ismert fém neve,
1-11. Egy főséges mező — a csillagászatnak volt törhetlen munkása.

Megfejtési határidő: novemberhó 5-dike.

A f. évi 37-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Csak magyarok legyünk!
A világon, melyben nekünk
Egy kis helyünk jutott,
Küzdellel kell töltenünk
Az éjet s napot.

De jöjjön bár kétszer annyi
Zivatar ellenünk,
Megállunk a vészek között:
Csak magyarok legyünk!

Dalmadytól.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetők küldték be:

Fiedler Ottilia, Báthori Zsigray Istvánné, Boronkay Csicseri Lilla, Holl Hermin, Szilárdfy Lilla és Erzs, Brocken Kováts Emma, Regéczy Jolán, Moez Marossy Emilia, Toldy Veysz Ilka, Nagy Krisztina, Szmodics Gizella, Tóth Julia, Sziklay Matild, Sthymmel Emma, Jóna Jakabfalvay Emilia, Jaczkovich Velyászkya Anna, Pap Kovácsik Gizella, Máday Lenke, Stenczinger Ilka, Vidákovich Dani, Sváby Izabella, Bakos Benkő Magdolna, Marossy Hermin és Etel, Ivády Nina, Lövy Izidor, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Mentusz Mária, Vizkelety Irma, Hlavács Kálmánné, Halluskay Mária, Tatarek Ida és Hermin, Kiss Lőrinczné, Peterdy Károlyné, Pap Cziike Karolin, Vitéz Mari, Weinberger Mária, Éder Luiza, Szőnyi Ferenczné, Pethő Antalné, Szűcs Lajosné, Kászonyi Katalin, Simon Lászlóné.

A f. évi 36-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Vizkelety Irma, Peterdy Károlyné, Andrássy József, Weinberger Mária, Seján Górzó Kornélia, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Szőnyi Ferenczné, Pethő Antalné, Szűcs Lajosné.

Tartalom.

Uti naplóból, Kalocsa Rózától. II. — Tündér álm. (Pályamű.), — Mind-halálíg. (Pályabeszély.) (Folyt.) — Egy éj története. (Elbeszélés.) (Egy barátom jegyzeteiből), Szabó Sándortól. (Vége.) — A szalag-gyártás Franciaországban. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy reggeli főköttő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyelvre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 4 kr.

42. SZ.
 Október 15-kén.
 1871.

Havankinti színezett dívatképpel,
 minden szükséges hímzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

U t i - n a p l ó m b ó l .

Kalocsa Rózától.

III.

London, augusztus 25-dikén.

Az angol különöz. Az angol szörnyen szereti a kényel-
 met. Az angol roppant munkás nép. Az angolnak az ő ot-
 honja a fő. Az angol, ha spleenje van, agyonlővi, vagy
 vízbe öli magát.

Ezeket és ilyeneket hallottam és olvastam számtalan-
 szor, de a mi ért-et nem hallottam, és ha olvasom sem, ak-
 kor tán egy kis figyelemmel leend az én gondolataimra a mi
 ért fölött.

Azt hiszem, (kérem, csak magán-nézet, nincs szándé-
 kom valakire erőltetni,) hogy a főököt a levegőben
 kell keresni.

Sajátszerű levegője van ennek az Angliának, és külö-
 nösen Londonnak. Tán a tenger kigőzölgése? (fejtse meg ezt
 a természettudós) nem tudom, elég az hozzá, hogy mikor egé-
 szen tiszta is az ég, a napnak valami sajátszerű szürkés vilá-
 gossága van, mintha akkor is vékony vizes fellegen sütne ke-
 resztül. Hát még mikor borús az idő, és pedig rondesen
 az, maguk az angolok megkérdezik:

- Nem visz magával esernyőt?
- Minek? hiszen napfényes idő van.
- Angol napot nem kell próbára tenni, vigyen eser-
 nyőt.

És a megfogadott tanácsnak hasznát vettem, mert pár
 perez alatt beborult.

Tehát ez a majdnem örökös borongós idő — mély gon-

dolkodásra ad alkalmat; innen származik az a sok meglepő s
 világra szóló találmány a gépezetekben. Bizony ha kint pacsir-
 tadal hangzanék, és a tiszta kék égen élesen sütne a ragyogó
 nap, nem tudom én, okoskodnék-e az angol mechanicus oly
 hosszan? Birna-e számítani a juliusi nap tikkasztó hevénél?
 Nem! hanem úgy tenne, mint jó magunk, valami terebélyes
 fa árnyában édesdeden szunyókálna egyet.

Bizonyítéka e nézetnek az angol szépirodalom. Nem
 állítom, hogy genialis ész játéka nem cikázik szintén ben-
 nünk, de nézzük meg, mennyi aprólékos mindenre kiterjed
 figyelmük. Egy egyszerű regény, melyet egy francia író le-
 írta három ivre, angolnál legalább hatra terjed. Nem egyes
 kivételekről, hanem általánosságról szólok.

És ennek a mély gondolkodásnak, mint mindennek, ros-
 z oldala is van, mert sűrű vérüvé teszi némelyiket, és aztán
 bekövetkezik a búkór (spleen.)

Különöz és szereti a nem-mindenuapit, de hogy is ne,
 mikor beleu a sok szépbe és nagyszerűbe, mikor az egész
 világ adózik neki. A kereskedés — roppant gazdagsága kö-
 vetkeztében — mindent, a mi szép és jó, helyébe hordja,
 tehát megunja, mindennapivá lesz előtte minden, és ha va-
 lami újat talál aztán, ha mindjárt selejtes valami is, az vonzó
 rá nézve, — természetes, rögtön jó a különöz elnevezés. Ha-
 nem ilyen különözködés csak a gazdagok kiváltsága . . . . a
 szegény nem ér rá, annak dolgoznia kell.

Munkás nép, az igaz; hogy minő óriási munkákat vit-

tek s visznek véghez ezek az emberek itt Londonban, arról annak, a ki nem látta, alig lehet fogalma; de légmérsékük nagyon elősegíti. Nagy melegük nincs. (Jelenleg épen a legforróbb napok vannak, hazulról egyre írják, hogy a hőség miatt alig tudnak dolgozni, én meg egy kendőt vetettem magamra, mert hűvös van, fázom.) Ha pedig a Themzék, mely nincs olyan széles, mint a Duna, egyszer beáll télen, azt 25 évig is híresztelik, hogy a „nagy fagy.” Tehát sem nagy hideg, sem nagy meleg nem levén, dolgozhatnak kedvükre. Teszik is, és daczára ennek, mégis van itt is nyomor, szegénység elég.

Minthogy az időjárás nem valami nagyon kedvező és csalogató, nem is igen sétálgat kint senki. A Regentstreet, az Oxfordstreet olyan két világra szóló, gazdag és kimondhatlan szép kirakatokkal diszes utca, és daczára ennek, nincs czifrán öltözött sétáló közönsége, vagy ha van, annak nagyobb része idegen. Nálunk Pesten egy délelőtti (kivált vasárnap) tizenegy órakor, vagy esteli hat óra tájon sokkal több ember sétál, mint itt.

Elmegy az angol is sétálni, de akkor sem bámészkodik a kirakatok előtt, hanem siet, hogy valamire kimelegedjék, kivált az ülő emberek, és aztán mondogatják: én ma négy mérföldet sétáltam, én csak kettőt sat.

Diszes női öltözékeket nappal alig láthatni az utcán (annál többet este a színházban vagy estélyeken,) mert mindenki sötét szövetű ruhát visel, melynek nem árt az eső. (Ismét hát a levegő az oka.) Ha egy-kettő tán világos ruhát vesz föl, az olyan szomorúnak látszik, mint mikor nálunk a hirtelen érkezett eső megszorítja a hozzá nem öltözötteket.

Kedves és kényelmes az otthonja az angolnak, igaz, de ennek is az esős idő az oka; magunk is tapasztalhattuk, hogy esős októberi délután, a vidáman pattogó tűz mellett, mily jól esik elbeszélgetni vagy elgondolkozni, s ilyenkor milyen kedves a jó meleg tea.

Nem csoda tehát, hogy minden szobában ott van a főhelyen az elkerülhetlen kandalló, körülötte kényelmes ülőhelyek sat., természetesen, hogy azt a helyet, hol legtöbbet kell időzni az embernek, iparkodik kedvessé tenni.

Pompás kertjeik vannak, igaz, de ennek is nedves levegőjük az oka, azonban szorgalmasan is művelik. Gyönyörű lovaik vannak; ezeknek is van jó szénájuk, megterem ebben a nedves levegőben.

Valami szilaj örömet, kiabálást, kaczagást vagy veszekedést nem találni az utcákon, valamennyi mind komolyan megy a maga útján, nem törődve senkivel és semmivel. A nélkül, hogy az arcok szomorúak volnának, egy mosolyt is alig láttam egy hét alatt az utcán járók arcán, pedig igen sokat jártam és szemléltem.

Bőrük fehér és finom, és rendszeren szőkék vagy vörösek, igen, e finom bőrnek is a levegő az oka, mert nem amaz éles, száraz, forró vagy erős, hideg lég éri arcukat, hanem gyenge, lágy és nedves.

Barna is találkozok köztük itt-ott, hanem ezek aztán finom, gyöngéd vonásokkal, hófehér piros színökkel, igazán szépek.

Es nincs annyi tüdő-beteg, mint fájdalom! nálunk, mert nem szívnek be annyi száraz, poros levegőt.

Hanem aztán sajtáságos majmolás az, midőn többen azon angol szokásokat, melyeket itt a légkör reá kényszerített az emberekre, nálunk is be akarják hozni némelyek. Milyen furcsa volna, ha itt meg az olyan szokásokat hoznák di-

vatba, mit a mi éghajlatunk megkíván. Például zárnák el jól az ablakokat, hogy a nap be ne süssön, mint nálunk nyáron! Örülnek szegények, ha betekint a nap. Vagy julius és augusztus hónapokban járnának a nők kivágott világos mousselin-, vagy világos selyem ruhákban, mikor legjobban esnék, csak azért, mert Magyarországon úgy járnak. Én meg ülnék neki itt, mint P...-éknál szoktam, és vagdalnék fel vagy husz görög dinnyét, (sok pénzbe kerülne ez a mulatság, mert itt drágább az ananásznál,) vagy főznék zöld kukoriczát sat.

Hanem nem majmol az angol, épen abban rejlik szerény nézetem szerint, roppant ereje, hogy önbecsérzete az uralkodó. Eszembe jut itt egy adoma, mely bár nem új, de találó. Utazik az angol és francia egy hajón együtt, sétálnak a fődélzeten, hol a francia megbotlott egy kiálló szegben; máskor, mikor arra ment, vagy átugrotta, vagy kikerülte. Végre az angol is arra ment s gondosan kihúzta a szöveget s félrevertette láb alól.

— Ejnye! — mond a francia, — ha francia nem volnék, mindjárt angol lennék.

— Én meg, — viszonzva amaz méltósággal, — ha angol nem volnék, mindjárt angol lennék.

Es ez így van, büszke hazájára, mely kétszáz millió embernek fejedelme, büszke tengeri hatalmára, vagyionára, rendezett kormányára, haladásai és találmányaira, büszke nyelve és irodalmára, úgy mint művészeti és tudományos haladására, és méltán. Meg is kísérlénem legalább vázlatát adni annak az aránylag kevésnek és hozzánk képest mégis oly roppant nagyszerűnek, miket itt láttam; beszélnek a gombostüfej nagyságu csigákról és a mammut csontvázakról, a véka nagyságu jegecekről és arasznyi szélességű drágakövekről, három láb magas korallágakról, a harmincz milliót érő koronák és királyi pálczákrol (miket a Towerben a királyi kincses-ládákban láttam), a kétszáz ezer ember számára készen és tisztán tartott fegyverekrol (fegyvertár) meg magáról a Towerrol, meg a világkiállításról s a t. s a t. ha biznám tollamban, hogy legalább némi fogalmat nyújthatna olvasóimnak.*)

Es mégis, legyen meg nekik az ő kimondatlan gazdagságuk; legyenek urak szárazon és vizen; legyenek méltán büszkék minden haladásukra, csak hadd mehessek én vissza, oda, az alá a szép kék ég alá, hol oly ragyogóan süt a nap, hol hegyek és sikok váltogatják egymást egy nagy és hatalmas folyam partjain; hol madárdal és fülmile csattogása elbájolja az embert, és a hol még ennél is szebben hangzik az édes hazai nyelv.

Nem irigylem, hadd maradjon nekik London, sötét kormos házaival, borus egük vizenyős színü napsugárkkal; csak láthassam meg újra ifju szép Pestünket, mely parányiságából oly nagyszerűen bontakozik ki vidám tekintetű, gyönyörű új épületeivel, mint a habokból emelkedő Vénus.

Hála Isten! hogy itt lehetek, tanulhatok és tapasztalhatok, hogy e tanulmányt száz meg száz fejlődő észnek adhasam át . . . . de még csak akkor mondok igazán szívből hálát, ha újra drága hazámban, kis körömben, otthonon lehetek.

Pedig bizbatik abban.

Szerk.

J e g y e s e m n e k.

Halász Dezsőtől.

Emlékszel-e...?
Egy éve már! —
Im az idő
Hogyan eljár!
Boldog órák...
Nehéz hetek...
Egymás után
Ugy elmennek,
Mint a költöző madár!

Emlékszel-e,
Egyetlenem,
Együtt valál
Akkor velem,
Tul a Dunán —
Szólt a zene,
És mi, mintha
Szárnyunk lenne,
Ugy repestünk, mint a méh.

Rózsa nyilott
Fürteidben...
Az a rózsa
Most is itten
Keblemen van.
Most is, mily szép,
El nem hagyta
Üde színét,
És még most is illatos!

Oh, e rózsa
Kedves emléké!
Kedvesebbet
Alig lennék,
Visszahívja
Azt a multat,
A miu lelkem
El-elmulat,
Mit nem feledek soha!

Csillag fényes
Késő éjen
Atdad ezt a
Rózsát nékem.
Kértem, és te
Nekem adtad, —
Itt ez akász-
Lombok alatt,
A hol jöttem te veled.

És én akkor
Mást is kértem,
Nem is szóltam,
Csak rád néztem
S megérttetted
Ohajtásom:
A j k a d n y i l t m e g
A v i r á g o n,
M e l y m o s t s z i v e m t ő l m e l e g!

Piros rózsa,
Fehér rózsa,
Összeértetek
Zongőcsókba.
Rózsa nyilta
Rózsa-szálon,
Mosolygása
Mosolygáson, —
S z e r e l e m m e l s z e r e l e m!

Snyiljanak meg
Bár a mennyek,
Ésbárénis
Oda menjek:
Lelkem ott is,
Olykor-olykor,
Azon édes
Perczre gondol,
Melynek üdve örökkös!

M i n d - h a l á l i g.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

— Kiről? kire? — kérde a megtámadott ifju hölgy ártatlanul, a legkisebb zavar nélkül.

Oh, asszonyi kétszínűség! kit nem vagy te képes tévuttra vezetni,

Csak Endrét nem vezette tévuttra.

— Tituszlól! — szólott egyszerűen.

Matild még egy utósó kísérletet tett

— Miféle Tituszlól? — kérde.

De már akkor Endre komolyan elővette.

— Kegyed csak olyan jól tudja, hogy melyik Tituszlól, mint én magam. Csak egy Titusz van jelen. Ez nem oly közönséges név, hogy valami nagyon confundálni lehetne. En tán kiméretlenséget követek el, midőn ügyeibe avatkozom, azonban mentségemül szolgál némileg, hogy ezt csupán a kegyed érdekében s barátom tudtával, megegyezésével és megbízása folytán teszem. Kegyeskedjék néhány perczig, legalább mig valaki zongorázni kezd, a midőn táncolni kell, reám hallgatni. Ha nem végezném be addig, vagyok bátor az első négyest kérni.

Matild most már teljes figyelemmel hallgatott. A négyes kérésére csak egy beleegyező fejbillentéssel válaszolt. Átható szemei elfordulhatatlanul a fiatal emberre voltak szegezve. Miket fog vele közölni?

— Nem tudom, — folytatá Endre, — mily fokig haladt az érzelem s annak netáni nyilvánítása kegyetek közt. Ne higgye, hogy barátom árulást követett el. Oh, nem. Sokkal lovagiasabb. Talán nem is lett volna mit elárulnia?

Matild nem szólt egy szót sem.

Endre kénytelen volt folytatni.

— Lehet, mondom, hogy nem volt semmi, épen semmi. De kisasszony, a jelek mást mutattak, s a világ a jelek szerint ítél. És a világ nagy ur, nagyon nagy ur, kivált egy fiatal leány irányában; annak ítélete előtt meg kell hajolni, sokszor meg is törni alatta, de épen azért szükséges, megítélését, akár jogos, akár alaptalan legyen az, kikerülni, kivált egy fiatal leánynak. Bocsánat! ne vonja kegyed fel vállait megvetőn, ne nézzen oly daczosan, oly haragosan, ez így van, ezt kegyed meg nem változtathatja; bizonynyal vesztett ügye van, ha megkísérli, s a vesztés dija itt: egy élet boldogsága. Kegyedért nagy kár volna, ha boldogtalan lenne. Nagyon nagy kár. Ezt senki sem akarhatja, még saját maga sem. S ha akarná: minden igaz barátjának kötelessége megakadályozni.

Matild nem érté, csak sejté az összefüggést. Szemei égni kezdtek, arca kipirult.

Endre folytatta :

— Tartson engem ily igaz barátjának. Nagyon keserű igazságokat fogok mondani, de biztosítom, hogy igazságokat. Igyekezék egykedvű arcot ölteni, hogy figyelmet ne keltünk. Ez nehéz mesterség, de a nők pompásan értenek hozzá. Én, lássa, szintén igyekszem, vidám, könnyed hangot használni és mosolygó arcot mutatni. Mintha szerfölött közönyös dologról beszélgetnénk. Például a tegnapi operáról. Ez igen érdekes. Mint tetszett kegyednek Pauliné Melindája ?

Matild lázasan kulcsolá össze kezeit keble fölött.

— Beszéljen, — beszéljen kérem! — suttogá könnyörögve.

— Jó. Tehát hol is hagytuk el? Vagy igaz, hisz még tulajdonképen el sem kezdtük. Tehát legyen kegyed mindenkeleltől elkészülve, hogy Tituszt ezután csak ritkán, nagyon ritkán fogja látni s ő nem fogja az eddigi hangot folytatni kegyed iránt.

— Miért? — kérdé Matild, s a pir halálos sápadtságnak adott helyet arczán.

— Mert Titusz becsületes ember, és — a többi közt — báró, a mi elég nagy baja neki. Ha egy kicsit gondolkozik, kedves kisasszony, be fogja látni. . . .

— De hisz ez kegyetlenség! — tört ki Matild a kitűzött program ellenére igen hevesen és szemei könnyekkel teltek meg.

E pillanatban szólalt meg a zene. Endre fölkelt és kezét nyujtá Matildnak, hogy a colonneba vezesse.

— Uralkodjék magán, az égre kérem, — suttogá. — Később majd lesz alkalom, haragját akár barátom, akár az én árva fejemre kiönteni.

Matild hirtelen letörle kendőjével a könnyeket arczáról. Uralkodott magán. A négyes alatt nem szóltak egymáshoz egy szót sem. A társalgás tárgya egyelőre ki volt merítve.

Azután szétváltak s másokkal táncoltak derűre-borúra, hanem a vacsoránál Endre megint oly ügyesen manevreirozott, hogy megint Matild mellé jutott, míg Titusz az átelleni oldalon foglalt helyet. S ez a máskor hallgatag, komoly ember most úgy fel volt villanyozódva, oly élcezes, bohókás társalgást folytatott, hogy Matildnak többször csak úgy csorogtak szemeiből a könnyek — a nagy nevetés miatt, mire a tulsó oldalon valaki véletlenül feldöntötte vízzel telt poharát; báró Véghlesy Titusz volt, a ki még soha sem követett el ily ügyetlenséget. A házi-asszony pedig félhangon sugta nyámmogó grófné barát- és szomszédnőjének az asztalfőn :

— No nézd, Matild most meg már ezt a medvét, ezt a Hantost bolondította el! Egészen elforgatta a fejét.

Ekkor volt Matild utoljára a szerdai estélyeken. Jó barátságban maradt az ifju hölgyekkel továbbra is, látogatták is egymást kölcsönösen, de a szerdai estélyekre nem bírták többé elcsalni.

Véleménye s erős elhatározása szerint ekkor találkozott utoljára Véghlesy Titusz báróval is.

Pedig a báró miatt ugyan bátran megjelenhetett volna az estélyeken, mert ez est óta a báró is végkép elmaradt róluk, nemes barátjával együtt.

E körülmények találkozása eleintén sok találgatásra, szi-szóra s nem egy kegyes megjegyzésre adott okot; de aztán elmúlt az is. Tavasz után beköszöntött a nyár, fürdőbe, vidékre kellett menni, Titusz és Endre a cenzurára készültek, napokig be voltak zárkozva és tanultak erősen. Ez jó mentségül szolgálhatott.

Endre azonban e mellett délutánonkint olykor-olykor ráért, (szorgalmasabb is volt, könnyebben is tanult, mint Titusz,) hogy egy bizonyos kávéházban bizonyos szerény külsejű öreg urral, a ki szenvedélyes sakkozó volt, egy-egy parthie sakkot játszszzék.

Apránként egészen összeszoktak, megszerették egymást, nem ohajtottak, de tán nem is tudtak már mással játszani.

Ez az öreg ur Nyéki Péter volt, a Matild atyja.

Endre, a huzások közben, régen megismerkedtette őt magával, körülményeivel; értesíté őt, hogy kedves leányát van szerencséje ismerni. Melyiket a sok közül? Matild kisasszonyt. Ugy? Huzzon uram-öcsém. Sakk a királynak. Nem szabad visszamenni a toronnyal. Ohó, már elbocsátotta. Was liegt, das pickt.

Igy vert rá a jó öreg ur Endrere rendesen három-négy játszmát. Másnapra aztán következetesen revange-ot ígért.

Csak egy kellemetlen oldaluk volt e sakkozásoknak. Az, hogy a kávéházban rendesen igen nagy volt a füst. Sokan csibukoztak fekete kávéjuk vagy kapuczinerjük mellé s borzasztó füstöt csaptak. Néha ugyan annál az asztalnál csibukozott valaki, melynél játszottak, sőt még kegyetlen pipa-füstje mellé bele is szólt a játékbá.

Az öreg Nyéki már egy kissé göthös ember volt, gyenge mellü, s a mellett egy kissé ingerlékeny is, kivált játékközben. Rendkívül boszantotta a füst is, a koronkinti közbeszólás is.

— Kedves uram-öcsém, ezt nem lehet elszenvadni. Ez elviselhetlen.

— Mi, kedves uram-bátyám ?

— Ez a füst.

— Már az igaz. Kivált az ily keveréke mindenféle szivar- és pipa-füstöknek módtalanul károsan hat a mellre. S kivált ekkora füst! Megállna benne a kanál!

És a ravasz jezsuita teljes egykedvűséggel bámult a füstre.

Az öreg Nyéki mind jobban kezdett nyugtalankodni. Egy kissé hipochondrikus is volt.

— Kedves uram-öcsém, gondoltam én valamit!

— Mit, kedves uram-bátyám ?

— Hát hogy nem lehetne-e máshol játszánunk. Például nálam? Hisz uram-öcsémnek teljesen mindegy, akár ide jön a kávéházba, akár hozzánk.

— Teljesen, uram-bátyám!

— Hát holnaptól kezdve igen szívesen látom. Majd megmondom a feleségemnek is. Tudja, nem sokan szoktak hozzánk járni, hát némileg úgy, hogy is mondjam? be kell jelenteni. De az nem tesz semmit. Ott nem lesz ekkora füst s nem is szól bele a játékunkba senki. Néha egyik-másik gyerek a kisebbek közül tán sirni talál. De bezárjuk az ajtót. Hisz azért van az embernek három szobája, ugy-e ?

— Természetesen.

— Bezzeg sokat is fizetek értük. De hát már összébb nem húzódnunk. Tehát legyen szerencsém holnap délután. Majd teljes háborítlanságban szolgálok a revange-zsal. Hátha szerencsésebb lesz, mert ez a zaj, zugás csakugyan kábitja az embert.

Ugy történt, a mint elhatározták. Másnap és az naponkint délutáni két órakor oly pontosan, mint egy automat, megjelent Endre a három-szobás lakásban a rendes sakk-parthiekra.

Mit érzett Matild, s mit érzett ő, midőn először találkoztak, nem kíséreljük meg ecsetelni. Mindegyik kölcsönösen úgy tapasztalta, hogy a másik sokkal rozszabb színben van, mint midőn utoljára látták egymást, midőn oly jóízűen nevetgéltek a vacsoránál.

Endre megmondá az okát. Sokat virrasztott, tanult! Nemsokára aztán Titusszal együtt letette a cenzurát, s ezzel majdnem egyidejűleg levelet kapott hazulról, melyben atyja súlyos betegségéről tudósítják.

Haza kellett utaznia. A sakk-játszmákat szerfölött sajnálta, de még sem valami borzasztó nagyon, hisz Matild szintén nagynénjéhez utazott néhány hétre, egyik felső megyébe, hogy egy kissé jobb színre és egészségre tegyen szert, mert a vas-pilulák, melyeket az orvos rendelt, sehogy sem akartak használni.

Az öreg Hantos jól sejtett. Endre csak halálos ágyához érkezhett; de legalább megáldá fiát, s azon örömteljes megnyugtató tudattal szállt sírjába, hogy fia diplomás, végzett ember; megélne a jég hátán is, ha azt az öt-hatszáz hold földet nem hagyná is rá.

Szegény öreget eltemették. Ez a világ folyása. Örökös átalakulásban élünk. Egyik nemzedék elmegy, hogy helyet engedjen a másiknak. A mindenre kiterjedő figyelmű természet gondoskodik, hogy megférjünk a földön. S mégis mily szűknek találja némely potentát!

Endre mély fájdalmat érzett atyja elvesztése fölött. Hogyne? legjobb barátját veszté el benne! Most már egészen egyedül állt a világon. Végtelenül árvának, elhagyottnak érezte magát.

Hanem a hagyaték átvétele, rendelkezés, ez-amaz, nyomtatás, szüret, szórakoztatták. Hisz oly gyarló az ember, hogy ily aprólékos anyagi körülmények miatt a legszentebb bút sem képes tartósan érezni. Vagy rögtön belehal, vagy — a legtöbb esetben — kiheveri.

Ősz derekán visszautazott Pestre. Matild már akkor régóta otthon volt. Nem sokat, de egy kicsit mégis erősödött, összeszedte magát. Jót tett neki a vakáció.

Az öreg Nyéki rendkívül megörült, midőn rendes partnerje csak egyszerre benyitott a szobába. A mama is igen örült, a kis gyerekek is mind. Nem győzték kiabálni: „Itt van a jó sakkozó bácsi, megint megjött!”

A sakkozások folytak rendesen. Elmult az őszi, tél következett, beállott a farsangi idő. Akkor egyszer Endre csak úgy véletlenül előállott a türelmes sakkozások tulajdonképeni céljával. Adják neki Matild kisasszonyt feleségül. Ő már beszélt a leánnyal, igent mondott. Az öreg Nyékinék csak elmeredt a szemé-szája erre a beszédre.

— No, uram-öcsém, — mondá aztán. — Ez igazán derék revange volt! Elveszti a sakk-parthieket, de elnyeri a lányomat! Nekem azonban, isten látja lelkemet, semmi kifogásom sincs ellene, ha az asszonyoknak nincs. Legyenek boldogok.

Megáldotta őket a mama is. Érzékeny jelenet volt, mindnyájan sirtak, de azért a farsang utolján bizony csak olaszallítá Endre az ősi házba szép menyasszonyát.

(Folyt. köv.)

Elmultak.....

Kálmán Zoltántól.

Elmultak szép reményeim,
Lehulltak, mint fa-levél;
Kihalt szüimből a szerelem,
Benne bánat és bú él.

Dalló madár volt szerelmem,
Elhallgatott, néma lett.
Szivemen vad érzemény dul,
Mint vihar a táj felett.

Boldog voltam, boldogságom,
Mint a csillag az égről
Lefutott, most a búbánat
Vérzi szivem, majd megöl.

N ö - N e r ő.

(B e s z é l y.)

Sacher-Masoch után.

I.

— A testőrseregnek új összeesküvése van felfedezve! — ez volt Orlow reggeli köszöntése 1765. május 23-dikán II. Katalin cázárnőhöz.

Ez felugrott s a kegyenczet egyenruhája arany galléránál megragadva, mérgesen kiálta: — Megfogtad őket Gergely?

— Kezeid között vannak, Katalina.

A fölkelés órája volt; a cázárnő még fel sem öltözködött. Még a könnyű, flandriai csipkével fődött hálóköntöst viselé. — A csengettyűhöz rohant s egybehívá meghittjeit. — A nélkül, hogy többet Orlowra ügyelt volna, karjait mellén keresztül vetve, nagy léptekkel járt föl s alá szobájában. — Néhány pillanat múlva Daschkow herczegnő, Panin gróf, Teglow titkostonácsos, Weymarn alhadvezér valának köré gyűlve.

Utoljára jelent meg Mellinné, a szép amazon, ki a Tobolsk ezredet vezényelte, katonai zöld felső ruhában, kis háromszögű kalapja kaczerán fodros homlokhajára fődve, kezében lovagostorral. — A cázárnő hozzá fordult legelőször.

— Üljön lóra, kedves Mellin, — kiáltá még mindig izgatottan, — oszszon éles történyeket katonáinak s vezesse ide az ezredet a testőrség felváltására. Siessen.

A szép ezredes köszönt és suhogva futott a császári hálóteremből.

— Új összeesküvése a testőrseregnek, — folytatá Katalina; — az ellenem tett lázadásoknak nem akar vége lenni? Mit akarnak ezek az emberek, kik úgy vetik magukat kerkeim alá, mint az örült indusok istennők kocsija alá? Szét kell morzsolnom őket, de vért még sem akarok látni. Huszonhét éve nem volt vérpad fővárosomban felállítva, de ma kell példát mutatnom! Panin gróf, siessen testőrségünk lakanyájába s beszéljen az elesábitottakhoz; ön, Teglow, gyűjtse össze a tanácsot; az ön csapatai, tábornok, foglalják el az utat a palotáig; az ön védelme, Orlow, menjen alant fel a piacra!

A császárnő egy mozdulatot tett az ablak felé.

Mindnyájan mélyen meghajtották magukat és siettek Oroszország korlátlan urnőjének parancsát teljesíteni.

Nem sokkal ezután a testőrség küldöttsége, — mely a palotában való őrizettel volt megbizva — kért kihallgatást. — Katalin elhalványodott, de röviden s kevélyen bebocsáttatást parancsolt. — A küldöttség bement: két tisztt, két altisztt, két közkatona és sorban, rang szerint állottak.

A császárnő lassan végig lépdelt homlokzatuk előtt, minden embernek merően szemébe tekintve s aztán pipereasztala előtt, kezeit hátra támasztva reá, megállott.

— Ki választott benneteket?

— Ezredünk.

— Mi célra?

— Mi igazságot kérünk társainknak?

— Kegyelmet kértek?

— Igazságot.

— Igazság legyen nektek, — kiálta a császárnő a dühtől pirosan. — És ti! A legközelebbi összeesküvéskor megtizedeltetem ezredeteket.

— Ha merészlitek, — kiálta a katonák szólója, egy fiatal tisztt. —

— Meg fog látszani, mit merészelek. Adieu!

Katalin hátat fordított nekik s az ablak felé lépett. — Menjettek!

A testőrök nem mozdultak.

— Menjettek, — parancsolá nekik.

— Nem megyünk! Adjátok ki embereinket! — kiáltának egyszerre zajongva.

— Add ki őket! — kiálta a fiatal tisztt, gyöngédtelenül megragadva Katalin karját.

Daschkow hercegnő visszarántotta őt. E pillanatban hangzottak a Tobolsk ezred dobjai és Mellinné fehér tollbokrétája felinté az utcát.

— Nem adom, — viszonzá Katalin hidegen.

— Kemény büntetés fogja sujtani a lázadókat. S most hozzátok. Ki lázadókért kér, maga is lázadó. — Hirtelen a fiatal tiszthez lépett s kirántotta kardját hüvelyéből. — Foglyaim vagytok. És ti, — kiáltá méltóságosan a többiekhez, — adjátok meg önként magatokat. Kezeim között vagytok!

Fegyverek zörögtek ismét, Melinné megjelent az ajtóban, katonái minden kijárást elfoglaltak. Némán, lesütött fejjel hagyták a testőrség küldöttei elfogatni s elvezetni magukat. Majd minden oldalról zörögtek a dobok, a fegyverek; Orlow, Weymarn gyalog követték Melinnét; a nép terv nélkül hullámozott fel s alá, inkább kíváncsian, mint felizgatva, a testőrség engedett s Panin által bocsánatot kértek a vétkesekért. A lázadás bevégeződött.

— Példát akarok adni, — mondá Katalin, — szavamat adám.

— Felhuzta egyszersmind csipke-ujját s észrevette a foltot, mit a fiatal lázadó durva keze nyomott kövér karján. — Akarom fejeiket lehullani látni.

— Most azegyszer nem, — viszonzá Orlow; nem jó — lenne megkísérteni. Egy nyilvános kivégzés új, mérhetlen veszélyt kelthetne nekünk.

— Oly gyengék vagyunk?

— Azok vagyunk, mig Iván herceg él, — mond Panin,

— őt nevezték, mint a törvényest, a testőrségnek csárául.

— Ki nevezte?

— A papság, mely gyanakszik reád, melyet reformjaidal sértesz meg.

— S ezért szabadon menjenek a lázadók? — kérdé Daschkowné.

— Meg kell halniok, — kiálta a császárnő szikrázó szemekkel. — A várüregbe kell őket temetni napfény, étel és ital nélkül, ott rothadjanak el. — Heves léptekkel ment a szép asszony a termen keresztül. Aztán megállott.

— Vonjátok össze a csapatokat a palotába és a lakatnyába s tartsátok őket estig fegyverben. Lóra ülök s megmutatom magamat a népnek. — Most pedig fel akarok öltözni, — tevé mosolyogva hozzá. — Au revoir!

II.

Egyedül voltak, a Nagy Katalin, mint Voltaire elkeresztelte a czárnőt, s a Kis Katalin, mint az udvar tréfásan nevezé Daschkow hercegnőt.

A császárnő szépsége legszebb virágában vala, közép-nagyságu alak a legfinomabb arányokból, kissé kövér, mint egy régi istennő a talapzatra mintázva. — Csipke-pungyolájának kötetlensége majd a legkisebb lábakat, majd a legcsinosabb kezeket, majd a legpompásabb mellet engedé látni. Nagy mesternője is volt a tettetésnek, feje tüstént elárulta a nagy asszonyt, hogy uralkodásra született. — Arczán nyílt önistenítés, önmagábani verőfényes öröm terült el. A magas nemes homlok, a nagy világos kék szemek, a merész, haragos szemöldök, a finom hajlott orr, a kis szájj legkedvesebb széles ajkaival csaknem kicsi a csokolásra, e feltűnőleg kifejlett gömbölyü kemény áll, ezen amazon-nyak, a kis női fülek, a dus, fényes, pirosszőke haj, mely a fésű alatt ropogott és szikrázott, mint egy kis fergeteg, mind érthetően mondá: e nő zabolátlanul ohajtja az uralkodást és életet, de van is lángesze kormányozni, parancsolni, élvezni, az erős akaratot, az akadályokat csak sarkantyúzni. — Nem hiányzott benne ravaszság sem, ezek kijátszására, ha nem eltiprásra valók.

Ez asszonyban az érzelgősség semmi nyoma sincs, de kegyetlenség sem. — Ő semmi eszközt nem fog átallani, hogy czélját hirtelen és tökéletesen elérje, ellene vérén keresztül fog gázolni, de kinezni senkit sem fog. — Igen nemes emberi szellem szól az ő arczáról, bizonyos jóság nyugszik azon, az oroszán jósága az egér ellen.

Ő a legveszélyesebb zsarnoknő, mert önként hajol meg előtte minden térd, s kész minden nyak felvenni igáját.

A „kis Katalin“ a legnagyobb ellentétet képezi vele. Daschkow hercegnő kis, nyulánk, szellemi nő, nyugtalan mozdulatokkal, halvány ideges arcocskával, mely végtelenül okos, végtelen változékony és végtelenül csipős.

A két hölgy jó ideig hallgatott, mig egy pillanatra egymásra néztek. — Tüstént megértették egymást.

— Öltözködjünk Katinka? — mondá a császárnő s kibontá haját. — Nem, — szólta hirtelen s toppantott lábával. — Csevegjünk.

A hercegnő gyorsan azon ajtóhoz futott, mely az előterembe vezetett, kinyitotta, kitekintott s ismét bezárta. Ekkor egy zsámolra ülve a császárnő lábaihoz, gyöngéden így szóla: — Ivánnak meg kell halni!

— Igen, neki meg kell halni, — mondá szomoruan a császárnő s búskomoran kezébe hajtá fejét, mint valami szerelmes leány.

— Nem kell tünnöd, hogy valaki ellened álljon, — sutogá felindulva tovább Daschkowné. — Minden nap új veszé-

lyeket, új akadályokat hoz. Neked jogod és kötelességed van őt utadból elhárítani, mivel a te pályád fölfelé megy. Te nagy emberiségi eszméket követsz, s azoknak fel kell e hűlye fiút áldoznod. Ivánnak meg kell halni."

— Te vagy az egyetlen lélek, kiből igazán bizom, egyetlen barátom, — kezdé II. Katalin.

— Nem, neked nincsenek barátaid, — szolt közbe a hercegnő. Te barátaidat, mint ellenségedet tetteid eszközévé teszed. Jól teszed. Én is csak eszközöd vagyok, de te a valódi rokonszenv legerősebb szalagjával kötsz le engem. Szeretem az emberiséget, szeretem a hazát s te mindkettőt szolgálod, midőn a gyepelőt tartod.

— Azt akarom, — viszonzá II. Katalin. — Hogy tudom-e? azt a jövő, a történet dönti el. Ládd, én így vélem. A francia bölcsészek fölfedezték azon nagy igazságot: az ember szabadságra született, de szabad csak nevelés által lehet. Én óriás birodalom felett uralkodom. Ez országban nevelést akarok vetni, hogy idővel itt is szabad állam éljen. Én tudom, hogy egy embernek sincs joga másokat rabszolgákká tenni, de természetem uralmat, korlátlan uralmat kíván. S ha a nevelést, sőt a szabadságot is szét kellene tipranom, hogy uralkodhassam, egy pillanatig sem haboznám, hogy azt tegyem. — A jelen az én énem, a jövőt irigység nélkül népemnek adhatom!

— A te politikád elragadja Európát, — viszonzá Daschkowné; — Franciaország és Ausztria megcsalva látják magukat általad, midőn Nagy Fridrikkel karöltve jársz. A katolikus hatalmasságok elámulva nézik, hogy te Lengyelországban a máshitűeket nyíltan védeni merészled, s hogy a lázongó népnek Poniatowski-ban királyt adsz, a ki koronás rabszolgád.

(Folyt. köv.)

Rabszolgaságban.

Oly sajtáságos, jóleső érzés fogja el szívünket, midőn nyugodt tűzhelyünk mellett, körülvéve a polgárosodás mindennemű kellemeitől és kényelmeitől, segédeszközeitől és élvezeteitől, oly nyughatatlan emberek kalandjairól és viszontagságairól, szorongatottságairól és nélkülözéseiről hallunk, a kik messze „tul az operenciákon“ valamely vad néptörzsnél, vagy rengeteg erdők közepén izgalmakat és szórakozást és egyuttal „szerencsét keresnek.“ Az elsőből legtöbb esetben igen nagy mértékben szoktak részesülni, az utóbbi helyett azonban nem ritkán oly szenvedéseket és gyötrelmeket kapnak cserében, a melyeknek csak pusztá hallatára is hideg borzongás fut végig hátunkon.

Egy oly kaland- és szerencsevadászszal ismerkedünk meg egy francziában, a ki nem rég igen érdekes könyvben tette közzé élményeit, és e könyv kivonatos tartalmával szándékozunk megismertetni olvasóinkat.

Guinard — a könyv szerzője, — 1855-ben, huszonhárom éves korában egy vele hasongondolkodásu és hasonló célokra törekvő, Pedrittó nevű olaszszal átvitorlázván az oceánon, Dél-Amerikába mentek. Ott a vég nélküli pátasokban bolyongva, az önmaguk által olejtett vadból táplálkoztak, nem törődve vele, ha nyersen is meg kellett azt tenniök. Hó-

napokig tartó bolyongás után az a szerencsétlenség érte őket, hogy egy indián csapatra bukkantak, a mely Pedrittó pályafutásának gyorsan véget vetett és Guinard életével is könnyedén elbántak volna, ha az egyik vadember nem szánakozik rajta oly czélből, hogy házi állatjának, vagy poroszka-szamarának, szóval rabszolgájának megtartsa. Ez levetköztette, hátra kötötte kezeit is körülbelül a természetesség ugyanazon állapotában, a melyben az indiánok voltak, egy tüzes paripára ültette. És az a divat, mely mindennemű öltönyt feleslegesnek jelent ki, ezentul mindennapi viseletté vált a mi fiatal francziánkra nézve.

A néptörzs, melynek körmei közé jutott, a poyuchesek voltak, a kik a Rio Negro folyó hosszában, a Pacheco szigettől a Cordillerek töveig elterülő hosszú és mély völgyeketől meg-megszakított erdőségben szerte kóborolnak. Alig mult el néhány hónap ezen kóboréletben és Guinard külső jelenségében a legcsekélyebb európai nyom sem látszott többé. Ekként „meghonosítva“ a poyuchesek eladták őt néhány puelcheseknek, a kik látogatóba jöttek volt amazokhoz. A vételár egy ló és egy ökréből állott. Tisztán látta, hogy inkább nevezetességnek, semmint hasznavehető egyéniségnek tekintették.

Midőn az indián megharagszik rabszolgájára, azzal fenyegeti, hogy el fogja őt adni, és Guinard csakhamar megértette az iszonyatosságot, melybe az erre való kilátás a rabszolgát ejti; megtanította inkább elviselni az ismeretes bajokat, semmint ismeretleneknek indulni eléje. De a mit a poyuchesek tettek, ugyanazt tették a pulchesek is, üzérkedésből eladták egy véletlenül utjukba vetődött patagon-csapatnak, a melyen meglátszott a jóakarát, hasonlóan banni eláldozatával.

Szegény francziánknak kevés nyereség látszott ki e cseréből; mégis kevesebb aggodalommal indult újabb sorsa elé, minthogy a patagoniaiak egy hajszálnyival szelidebbeknek tetszettek előtte, semmint eddigi gazdái. Termetük szokatlanul magasabb volt; majd mindnyája hat lábnyi, sőt még magasabb volt; a többire azonban ugy jellegük, mint alkotuk csak kevéssé tért el a pulchesekéitől. Magasságukhoz képest feltestük igen hosszú volt, minélfogva lóháton még magasabbnak látszottak, semmint valójában voltak. Nagy, majdnem négyszögletű fejük volt, lapos koponyákkal, és az előre nyuló homlok a kirugaszkodó állal, valamint a szertelen hosszú orral egyetemben, felette furcsa arczélt tünetének elő.

Guinard számos alkalommal meggyőződött, hogy a patagonok testi ereje tetemesen meghaladja az európaiakét. Nem egyszer látta, mint fognak el ügyes kézzel egy-egy vadlovat a legnagyobb futása közben a lasszóval, és a nélkül, hogy az ezáltal kapott lökéstől legkevésbé is hátravettetének, keményen megmaradtak a nyeregben, a mig csak a megbéklyózott állat a földön nem hevert előttük. Az indián testi szervezete általában is sokkal tökéletesebb az európaiénál. Páratlan könnyűséggel viseli el a mindennemű nélkülözéseket és viszontagságokat három-négy hónapig tartó kalandok alatt, melyeket csaknem pihenés nélkül, éjjel-nappal lóháton nyargalva tölt el.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Októberhó 11-dikén.

Október 6-dika. — A fény árnya. — Egy udvari diszkocsi története. — A gulyás-hús hódít. — Az indóházban. — Csalódások. — A konyha varázsa. — A muzeum. — Férjet keres. — Körültekintések. — A művészet örömnépe. — A megszelídült trombiták. — A Vénusról. — A Csokonay-ünnepély. — Hajdan és most. — Mi kell a költőnek. — A beszélő kövek. — Bámulatos haladás.

Mult pénteken a templomokban gyülekeztek össze, a kik még nem felejtették el, hogy milyen nagy nap az október 6-dika nálunk, 22 év óta; épen olyan szomorú, mint a milyen magasztos; akkor szenvedett a mi tizenhárom tábornokunk vértanui halált a hazáért. Boldog nemzet, a melynek ilyen vértanui vannak; tizenhárom csillaga az neki, a melyek nem az éj, hanem a szívek sötétségébe beleárasztják fényes ragyogásukat, hogy megtanítsanak úgy élni, miként ők meghaltak, a hazáért.

De — épen az nap érkezett meg nálunk a braziliai császár és ilyen ritka esemény előre veti árnyékát. A lapok annyit irtak e császár egyéniségéről, hogy a közönséges lelkek méltán kíváncsiak voltak reá. Sokat tehetett hozzá az a hír is, hogy ő braziliai felsége különös előszóval viseltetik a magyar — gulyás-hús iránt. Bécsben létekor úgy kellett beleeószakolni az udvari diszkocsiba, melyben a megszeghetlen udvari tizparancsolat folytán a legmagasabb vendégek a császári palotába menni tartoznak, — mindenkép bérkocsin akart menni és csak szánalomból változtatta meg szándékát, midőn tudniillik megtudta, hogy ha nem az udvari diszkocsiban jönne, akkor az érte küldött udvari tiszt menthetlenül elveszti kenyerét; — a magyar gulyás-húshoz azonban önönmagától vonzódott a szíve, elannyira, hogy még Bécsben létekor parancsolt magának ebből az ételből, és — hiába, jó pénzért Bécsben is magyarul tudnak főzni — már a bécsi magyar gulyás-hús is annyira jól izlett ő felségének, hogy háromszor egymásután szedett magának belőle egy-egy tányérral, császárné ő felsége pedig maga ment ki a konyhába és elkérte magának ennek a fenséges ételnek a „receptét;“ egy császár, a ki megeszti a gulyás-húst! Eddig csak a „palatinus-Jóskáról“ hallatszott ilyesmi, és erről is csak egy tényérről van a Fámának tudomása; egy császárné, a ki konyha-recepteket gyűjtögetni jött el Braziliából Európába — látszik, hogy okos asszony, tudja, mivel lehet jól betömni a férj száját! — és a ki maga megy a konyhába — nem-e méltán lehetett reá kíváncsi a mi fővárosunk?

És ő itt volt; pénteken este érkezett meg a vasuton; az indóházban a hivatalos fogadókon kívül — mert incognito utazik — a sok ember, természetesen nembeli különbség nélkül, visszafojtott lélegzettel nézett az ajtó felé, hogy ők pillanthassák meg először e megbámulni való tüneményt, a milyennek sokan még mindig a magas és legmagasabb urakat képzelik nálunk. És a jó emberek álltak és álltak, néztek és néztek, de látni nem láttak semmit, tudniillik a braziliai császárból. Mivelhogy azalatt, hogy ők ama rendkívülség megjelenésére várakoztak, a többi mindennapi emberiséggel egyo-

temben egy igen egyszerű, fehér szakállu, fekete öltözékű emberke jött volt, ki széles karimájú kalappal természetes fejében, és azonképen egy kicsinél kisebb és kövére nálunk valamivel terjedelmesebb és egyszerűnél valamivel egyszerűbb fekete öltözékű asszonyság, másfél évtized előtti francia kalappal a fejében, és — kinek is jutott volna eszébe a jelen volt kíváncsiak közül, hogy ez a két jelentéktelen jelenség a braziliai császár és az ő neje, Ő Felsőgeik? Ha legalább egy pár majom, ha mindjárt livrée nélkül is, kísérte volna! De így! Hát ilyen császár is lehetséges a világon?

És a két nap alatt, hogy a braziliai császári pár körünkben mulatott, meggyőződünk, hogy igen is, lehetséges; kétszer volt alkalmam láthatni ő felségét, szombaton délelőtt a muzeumban és ugyanazon nap este a színházban. A muzeumban épen a képtárban volt dolgom, midőn egyszerre csak bejön a terembe egy igen egyszerű külsejű emberke három urnóval, a kik közül kettő kevésbé, az egyik ellenben igen is fiatal és szép volt. Ha Pulszky Ferencz nem jön velük, semmiképen nem jöhettem volna azon gondolatra, hogy ez a braziliai császári pár. Pulszky Ferencz azonban első pillanatra megtanított e nagy igazságra. Hajlongásaival tanított reá. Bizonyosan úgy is kell annak lenni, de akkora és annyiféle hajlongásokat én még életemben nem láttam.

Igen érdekes epizodot képezett e látogatás alkalmával az a körülmény, hogy a braziliai császárné elvesztette életpárját. Tudniillik a férj Pulszky kalauzolása mellett és kísérve 50—60 kíváncsi embertől, szépen előre haladt egyik teremből a másikba, míg a császárné kíséretével szépen hátramaradt az első teremben és egyszerre csak körülnézett és — nincs császár! Császárné ő felsége aztán szaladt, a mint csak fekete öltözéke és fekete kalapja engedték — a császárné most is olyan egyszerűen, de olyan egyszerűen volt öltözve, hogy ha valamely divathölgyünk az utcán találkozik vele, nem hiszem, hogy magához hasonló rangnak ismeri el, — a mint tehát mondom, ő felsége gyors léptekkel sietett utólni felséges férjét; aztán beszélgettek művészetről és tudományról, mi a kíváncsi közönséget még nagyobb bámulatba ejtette; azután távoztak, felültek egy igen egyszerű kocsiába — meglehet, hogy épen bérkocsi volt, inas semmi esetre nem volt velük — és mentek haza? dehogy, hanem mindenhová, a hol csak valami nevezetessége van Budapestnek, kezét szoritottak Deák Ferenczcel, Arany Jánossal, megnézték az ó-budai hajógyárt, a várat, a gözsi klót, a Gellérthegyet, ebédre aztán megint ettek gulyás-húst, fűszerezve jóízű magyar zenével, este pedig a császár meglátogatta a nemzeti színházat, a hol épen „Lohengrin“-t adták, Richter Ferencz, új karnagyunk vezénylete mellett.

A dalművészet örömnépe volt ez nálunk, olyan előadás, a milyenre a mostani nemzedék nem igen omlékezik; mintha új szellem szállta volna meg nemcsak a lelkeket, hanem a hangszereket is, olyan egészen más, nemesebb, magasztosabb, eszményesebb bűbáj lengette át az előadókat; így például a trombiták és puzónok ma tökéletesen kivetkőztek

eddig rendes merev élességükből és harsantak vagy dörmögtek hivatásukhoz illő művészi méltósággal. És ez az új szellem egy szőke fürtű főből szállott az előadásba, Richter János, az új karnagy tanította azt be úgy és a nagyszámu közönség — olyan nagyszámu, hogy több százan kénytelenek voltak visszatérni, mert már jegyet nem kaptak, — csak ma ismerkedett meg igazán a Wagner-zene rendkívüli nagyszerűségével. Félhét órától tizenegy óráig tartott az előadás és a közönség ezen egész idő alatt visszafojtott lélegzettel ült és nem érzett egyebet, csak a lángelme égberagadó hatalmát, a művészet mennyországi szépségeit, hangok alakjában ereszkedni lelkére. Most, midőn az igézetes hatásból kijózanodtam, én is találhatnék egyet-mást kivetni valót ez előadáson, de szíves készséggel engedem át ez örömet azoknak, a kiknek abban kedvük telik, én azzal tartok, a ki azt mondta, hogy Venus asszony arcán is található volt egy-kettő azon bizonyos apró pettyecskekéből, melyeket a prózai nyelv szeplőnek nevezett el és azért mégis Venus volt; én is inkább emlékszem meg arról, hogy milyen szépen adta Hajós a czimszerpet, Kocsis kisasszony Ortondot, Neszedva kisasszony Elzát, Kőszeghy a királyt, Láng Telramundot, és különösen milyen üde hévvel énekeltek a karok és milyen egybevágó szabatsággal és mégis könnyed élénkséggel folyt az egész előadás és az mind az új karnagy érdeme, a mint nemcsak a közönség, hanem a zenekar lelkes tapsai is tolmácsolák, melyekkel e szerény külsejű, alig 28 éves jeles zenei tehetség első működése nálunk, kitüntettetett.

Adjuk is meg a művészek az őt megillető elismerést, a mig él, nehogy időnek előtte elveszítsük. Épen ma ülik meg Debreczenben a Csokonai-émlékszobor leleplezési ünnepét, ma már csak egy vélemény van Csokonairól az, hogy egyike volt azoknak, a kiknek a haza nagy hálával tartozik, és köszönet Debreczen városnak, hogy e véleménynek országos kifejezést adott, oly időben, midőn a hazaszeretet is jó részt nem a szivekben, hanem a fejekben ütötte föl trónusát; ám legyen úgy, hogy az is szeretet, de az talán mégsem egészen jól van, hogy csak azon fákat ápoljuk, a melyeken daloló madár fészket nem rak, és virág nem fakad rajtuk; ilyen fa a politika. Szegény Csokonai! sohajtozunk föl mai országos emléknapiján, beh kár, hogy olyan korban élt, a melyben az üldözés és részvétlenség kora sirba döntötték; ha napjainkban élne! Igen ám, ha napjainkban élne, akkor milyen pompás jó dolga volna neki! beülhetne valamelyik politikai lap fekete betütengerébe, vagy belebujhatnék valamely hivatal farkasordítójába, és ott aztán olyan pompás jó dolga volna, hogy az elevenen eltemetettnek sincs különb. Elismerés kell a költőnek, oly kevés az az igaz szívnek és épen az őli meg nálunk elébb a költészetet és azután utána a költőt, hogy ezt a keveset is megsokallják tőle; „nincs most nekünk irodalmunk“ — panaszkodott nekem csak pár nap előtt hazánk egyik elsőrendű költője, most ő is ott van Debreczenben, bizonyosan az a fájdalom, hogy: nincs most nekünk irodalmunk, vitte oda lelkét, neki is fognak majd ilyen emlékszobrot állítani, majd egykor, száz esztendő múlva.

Még csak Desjardin Ernőről egy-két szó. A jeles francia tudós olyan szép és kedvesnek tartotta mult évi ittlétkor fővárosunkat, hogy másodszer is eljött. Tulajdonképen azonban azokat a holt köveket találta olyan szép és kedveseknek, a melyek oddig csaknem észrevétlenül heverték muziumunkban. Ilyen kövek nincsenek több a világon, ezek a kövek beszélni tudnak, a rég eltemetett századok viselt dol-

gairól, hogy milyenek voltak a hajdani Pannonia lakói műveltség dolgában, persze, hogy akkor, réges-régen, Krisztus előtt sok századdal, az emberek műveltségi foka a viseletben, az öltözékben nyilatkozott legvilágosabban és ezeket a régi öltözékeket tanulmányozza most nálunk a híres francia tudós. Most természetesen, egészen más fogalmak vannak úgy a műveltségről, valamint az öltözékről; mert most minél műveltebbek vagyunk, annál egyszerűbben öltözködünk, a mint azt naponkint alkalmunk van tapasztalni. Ilyen bámulatos haladást tett nem több, mint 2—3000 év óta a — divat.

Csütörtökön tartja a jeles tudós második felolvasását, akkor a régi Magyarországról fog szólni, mikor tudniillik még nem volt Magyarország, hanem még mindig Pannonia-ország, a mit a kövek beszélnek neki róla. Bizonyosan megint sok szépet fog rólunk mondani ezen időből; az emberek nem igen fukarkodnak a dicséretben olyan emberekről, a kik — nincsenek többé.

— i — r.

Pályázatunk ügyében.

A pályázatra bocsátott versek sorozata mult számban befejeztetvén, Tóth Kálmán, Dalmady Győző és Szana Tamás urakat voltunk szerencsések azoknak megbírálására és a kitűzött pályadíj odaítélésére megnyerni, és e szerint legfőlebb egy hó leforgása alatt közzé fogjuk tehetni a pálya-nyertes mű szerzőjének nevét.

A szerkesztőség.

Budapesti hírvivő.

++ (A városi) „Erzsébet“ árvaleányintézetnek (az erdősoron) vezető bizottmánya a tél közeledtével azon kérelemmel fordul Pest városának könyörületességükről ismeretes lakóihoz, hogy említett jótékony intézetet könyöradományokkal támogatni sziveskedjenek, melyek készpénzből, ruhaszövetekből az árvák számára, ételmi, világítási és fűtő-szerekből stb. állhatnak. Minden adomány köszönettel fogadtatik és ellenőrzés okáért nyilvánosan nyugtatva lesz. Egyidejűleg tudomásra hozatik, hogy az intézet új házában van még hely néhány árva újabb felvételére, ha erre alkalmasok bejelentnek.

++ (A magyar gazdasszonyok egylete) által rendezett gazdasszonyi, házi ipar- és gyümölcskiállítás e hó 15-dikén fog megnyitni a nemzeti muzeum épületében. A kiállítás tárgyait képezik: női munkák, gyümölcsneműek, üde és feldolgozott állapotban; ecetek, szörpök és egyéb háztartási folyadékok; kenyér, kalács és mindennemű sütemény; nyers tészta- és húsfélék eltarthatóan elkészítve, tej- és szappan, gyertya, házilag előállítva, méz és végre mindennemű háztartási eszközök. Minden ágra több rendbeli érem- és oklevél jutalmak vannak kitűzve. Az érdekes kiállítás e hó 23-dikéig fog tartani és a látogatók részére nyereményekkel egybekötve. Bemeneti jegy ára 20 kr., egy nyerő-jegy ára 10 kr.

++ (A városi cselédhivatal) végre tehát életbe lép. A szükséges személyzet már ki van nevezve s most a haltéren 4-dik számú Fridrich-féle házban bérelték ki a szükséges helyiségeket e hivatal számára. A hivatal berendezése

lig-meddig már be van fejezve, s remélhetőleg e hó közepén majd megkezdí működését. A közönség egyébként a hivatal működésének kezdetéről értesítettni fog. Lesz-e majd rendezett családügyünk, az majd elvállik.

♦♦ (A herczeg Eszterházy) által a nemzetnek utólagosan ajándékozott hat becses festmény szombaton érkezett meg Pestre, s Pulszky Ferencz és Ligeti Antal vették át. Igeiglenesen az Eszterházy-féle országos képtárban helyezték el, hol állványokra helyezik. Ezek: Murillo, Rembrandt, Zurbaran, Romanelli, Mignard és Verne-től való festmények. A hat mű becsára körülbelül százezer forint. A három első még e nagynevű művészek munkái közt is a legkitünőbbek közé sorolható.

♦♦ (A lakás-szükség Pesten) állandó rovatot képez a panaszok között s nem egy intő szó hangzott már el, hogy segitsünk valahogy e bajon. A könyörületi intés azonban mind hiába volt, a szükség folyvást növekedett. Tasner Dénes egyike volt azoknak, kik a főváros e társadalmi baját beható tanulmány tárgyává tette s két évi kutatás után most kiadta ez irányban gyűjtött tapasztalatait és eszméit egy „Pesti lakásreform“ című füzetben. Ebben kimutatja, hogy az utóbbi időben tapasztalt nagy mérvű építkezések korántsem állnak arányban a folyton növekvő lakás-hiánnyal; 1866-ban a főváros lakosságának száma 140,000-et tett. Ezek 5385 házban laktak s így egy házra 26.2 lakó esett, 1869-ben 200,000-re nőtt a lakosok száma, míg a házaké csak 6446-ra, úgy, hogy egy házra már 31,02 lakó esett. Ennek főoka szerző szerint a házak kaszárnyaszerű építése, s ezen csak az angol rendszer elfogadásával lehet segíteni, mely uton Pest egyfelől Kőbánya, másfelől Ujpest és Palota felé egészséges házak építése által kiterjeszkednék. Erre nézve nagy töképezéseknek kellene egyesülni, kiket támogatna a nagy közönség, valamint esetleg az államhatalom is. Szép kilátások!

♦♦ (Októberhó 5-dikén) délután egy fiatal ember látogatta meg a losonezi fürdőt, s egy asztal mellett helyet foglalt s bort és vizet parancsolt magának, mit elfogyasztván, fizetés nélkül eltűnt az erdőben. Hosszas elmaradása feltűnévén a koresmáros s a fürdőben levő több egyén előtt, keresésére indultak, s meg is találták a pelsőcezi ut mellett egy fa alatt, arczával a földön fekvő. Jobb lábáról a cipő le volt huzva. Gondolták, hogy alszik. Kezdték költögetni, s midőn erre föl nem ébredt, megfordították s ime, az illetők nagy rémületére a fiatal ember agyon volt löve, s alatta félig aludt vértócsa, mellette finom kétesövű fegyver Kirchnek gyárából. A szerencsétlen, mint a nála talált levelből kitűnt, szerelmi bu miatt lett öngyilkossá.

♦♦ („Paprika tinctura.“) E név alatt egy élelmes hazánkfia Amerikában gyógyszerert árul és dugazdag lett. A „V. U.“ new-yorki levelezője Liptay Pál ennek történetét következőleg adja elő: „Mielőtt „Magyar Amerikámat“ bevégezném, említést kell tennem valamiről, mit majd minden new-yorki magyar tud, de annál kevésbbé tudják otthon, és ez a „Paprika Tinctura“ története. — Mintegy 20—22 éve lehet, hogy egy hazánkfia, mint egyszerű szürszabó-legény jött át Amerikába, uj hazát keresni. Eleinte New-York mellett dolgozott, szerényen egy szabó műhelyében, de történt, hogy meghüté magát ez uj amerikai polgártárs, hascsikarást kapott, s e nem ohajtott kellemes helyzetben eszébe jutott a kedves magyar haza, annak egyik nemzeti orvossága: a paprikás pálinka. Nosza egy pár percz alatt együtt volt a „remedy“ és a

hasfájás elállt. Pár nap mulva a szomszéd-asszony panasz-kodik hasonló bajról, megkínálja a menyecskét a magyar orvossággal. A szer használt, s csakhamar hirre kapott, mert jöttek a szomszéd-asszonyok, s a flaskát egy párszor ujrázni kellett az orvosi hivatást értő szabólegénynek. Többek tanácsára aztán táblát tett ki a műhely ajtajára, hirdetvén több variaczióban, mint: „Tincturus Paprikus“, „Tinctura Paprikus“, „Tincturus Paprika“ nevek alatt, a hascsikarás (kólika) ujonnan feltalált megzabolázóját. Szerencse, hogy az amerikai minden után kapkod, a mi uj; N. hazánkfia jó üzleteket csinált, ott hagyta a tüt, műhelyt és ollót, bement New-Yorkba lakni, hol nagyban kezdé üzletét folytatni. Az üzlet pompásan ment, vidékre is nagyobb üzleti kirándulásokat tett; a „Tinctura Paprika“ csodákat mivelt, talán nem annyira a betegeken, mint M. barátunk zsebsiben, hol a dollárok már alig fértek meg. Az eredmény az, hogy a volt szürszabónak az ötödik Avenue mellett gyönyörű nagy háza van a legpompásabb berendezéssel, több nagy olajfestménnyel, melyek a doktor urat katonai öltönyben tüntetik elő, bár katonna soha sem volt. Most, mint hirlik, 50,000 hold földet vett a nyugaton, hol egy Attila nevű magyar telepet akar alapítani.“

♦♦ (A 14 éves) Deutsch Pinkász a pesti evangelikus gymnasium tanulója igen szegény szüléktől származik, kik a fiut Pestre küldötték a nélkül, hogy csak a legszükségesebb utra valóval is ellátták volna. Klein Illés házaló megsajnálta a csinos gyermeket, és ámbár maga is nagy családdal bir, mégis házához vette. Megjött az iskolai beiratás ideje, de Deutsch Pinkásznak nem volt pénze az iskolai díjak kifizetésére, a könyvek beszerzésére, sem pedig az élet fentartására. Tűndése közben, hogy mit tegyen ily körülmények közt, megemlékezett arról, hogy Klein Illésnek van egy 100 forintról szóló takarékpénztári könyvecskéje. Ezt kilopta jóttevőjének fiókjából, fölvette a pénzt és beiratta magát az iskolába, vett könyveket, ruhát, és még telt órára, gyűrűre is bőven. Mindez feltűnt ugyan Kleinnak, de nem kutatta. Csak akkor kezdette viallatni a fiut, mikor pénztári könyvének hiányát észrevette. Deutsch mult kedden a törvénszék előtt mindent bevallott, a sok enyhítő körülmény folytán csak egy havi fogságra ítéltetett el.

♦♦ (Színészet.) Tartuffe mult keddi előadásában Orgont Szerdahelyi Kálmán játszotta s a Tartuffe által elbolondított hiszékeny, jámbor embert igen jól ábrázolta. El-elérzékenyede Tartuffe csalfa istenfélésén és alázatosságán, különösen jól sikerült. Többször megtapsolták, kihívták. Jövő héten Tartuffe-öt magát fogja játszani. — Prielle Kornélia közelebb egy apró vigjátékban (Fürdőre kell menni) játszott. A közönség örömmel meggyőződött, hogy e kitünő művésznő nem szándékszik megválni a színháztól, s csak annyit ohajt, hogy ama hetekben, melyen fejbaja rendesen megjő, föl ne lépjen. Ugy halljuk, hogy az igazgatóság e kérelemnek enged. — Mult csütörtökön „Norma“-t adták elő, és az ost dicsőségében Balázs Bognár Vilma és Pauliné asszonyok osztottak. Az első a czimszeropet, utóbbi Aldalgizát adta, első gyönyörű hangon, megragadó hévvel, utóbbi gyönyörű hangon, megragadó bájjal. A zsufo lva telt ház mindenik művésznőnköt szünni nem akaró tapssal tüntette ki. Orovosot Tallián adta szintén igen szépen, valamint Hajós Severt. A karok és rendek, akarám mondani és a zene ismét jelesül működtek, és az egész előadáson érezhető volt Richter karnagy hatalmas vezénylete.

♦♦ (Rózsás napló.) Gyomán Kramplics Lajos gyógyszer-

rész bájos leányát: Laura kisasszonyt vasárnap vezeté ol-tárhoz Mezey Lajos békés-városi jegyző.

♦♦ (Vegyes hírek.) Királyné ő Felsége Ischlből egyenest Meranba utazott, hol a téli hónapokat tölti. Gödöllőre ezuttal ő Felsége a királyné nem jön. — Mária Henriette belga királyné e hó 6-dikán Alesuthról történt végleges elutazása előtt az aicsuthi szegények javára 100 frt adott át Mészáros Károly aicsuthi ref. lelkésznek, szétosztás végett. — A cseléd-képző-egylet legújabbán 10 kros gyűjtőveket bocsát közre egy munkaterem létesítésére, melyre saját elnökének házában fogadott ki helyiséget. — Berecz Antal tanárnak közkedveltségű természettani előadásai a nőképző-egylet tanodájában megszűnvn, (az egylet azért szünteté meg, mert Berecz kilépett a papi-rendből), előadásait ezentul Freckay Josefín k. a. jelesül ismert pesti nőneveléjében (magyar- s hatvani-utca sarkán) fogja tartani. Az intézet-tulajdonosnó csupán ez előadásokra is felvesz növendékeket. — A pesti vigadóban az őszi idényt e hó 15-dikén nyitják meg az annyira kedvelt sétahangversenyekkel. A bérlő e sétahangversenyekre a József főherceg ezred kitünő zenekarát szerződtette, Leopold karnagy vezetése alatt. E katonai zenekar a hangversenyeken felváltva fog játszani az aszódi népzene-karral. — A cholera Oroszországban mindenütt vége felé közeledik; de nincs sok öröm benne, mert helyét a marhavész foglalta el. — A pesti Rókus kórház igazgatósága bejelenté, hogy a nevezett kórházban himlőragály ütött ki, s e végből a himlőbetegek, a ragály terjedésének meggátlása végett, a barakkórházban egy külön osztályban helyeztetek el. — Jótékony célú mükedvelői színi előadás lesz Péczelen október hó 15-dikén Pekáry-Forinyák Jozefa urnő rendezése mellett a péczeli iskolák javára. Előadatik: „Ha te úgy, én is úgy“ című vigjáték Fáy Ferenczné, Kapezy Ilona, Mártonffy György által, és „A csók“ című vigjáték. — A Csokonai pályázatra érkezett művek közt a pályanyertes után első helyen főlemlítést kiérdemelt mű Illyés Bálint kisujszállási ref. lelkészé. A második helyen főlemlített mű szerzője pedig Ábrányi Emil. — A nemzeti színház nyugdíj-intézetének vagyona jelenleg 148,557 frtot tesz. Azon 20 év alatt, hogy az intézet létezik, 49 színházi tagnak adott nyugdíjat. Az e napokban tartott közgyűlésen, a kilépett három választmányi tag helyébe ujonnan megválasztattak Reményi Ede és Odry Lehel, a harmadik tag: Lévai Henrik közohajtás folytán tovább is megmaradt a választmányban. — Mult esütörtökön délelőtti 10 óra után a pesti vaczi-utcai 10-dik számú házban egy fiatal ember egy fiatal nőt és önnönmagát revolverrel agyonlőtte. A fiatal embert Apáthy Mátyásnak, a fiatal nőt Siebenthal Helénnek hívták. A fiatal ember komornik volt gróf Szapáry Antalnál, a fiatal nő komorna volt az Eötvös-családnál. Apáthy azonnal halva maradt, a nőt azonban bár reménytelen állapotban, de még élve szállították a kórházba. Apáthynál egy levelet találtak, melyben írja, hogy „a halálban akar egyesülni Helenjével.“ Hogy mi indította őt e szörnyű tette, azt sejteni som lehet. — Mozókövésden közelobb meghalt egy protestáns hitű lakos; a végtisztosságot az egész község adta meg neki, valláskülönbőség nélkül, és — a mi ritka szép példája a tisztá gondolkodásnak — maga a község derék katolikus lelkésze is megjelent a protestáns temetésén. — Budán szüretelnek, tudniillik a budai híros szőlőkben, többek közt az országosan ismert Kákay Aranyos is. — A pesti tanács a gazdasági bizottmány azon javaslatát, mely szerint az összes

magyar iparegyesületnek egy iparmuzéum felépítésére a szegényház körül 700 négyszegöl telek ingyen átengedtessek, elfogadta, és azt pártolólág a közgyűlés elé fogja terjeszteni. — A pesti munkások elleni vizsgálat a „Magyar Ujság“ értesülése szerint még nincsen teljesen befejezve, s midőn be lesz befejezve, (talán 3—4 nap múlva) még akkor is legalább egy hét kell az ügydarabok átvizsgálására. Csak ekkor lesz majd képes a királyi ügyek igazgatója: Gelléri Szabó János ur itélni a felett: vajjon forog-e fen büneset s minő, ki ellen, továbbá s minő czímen indittassék per? — A pesti hatvani-utczát most asphalt-burkolattal vonják be, mi által az utca a portól ovatnék meg; hanem az illető vállalkozók kinyilatkozatták, hogy ők nem állnak jót e burkolatért, mivelhogy Pest város tanácsa elmulasztotta megtenni a szükséges előmunkálatukat a burkolat sükeres elkészítésére. — Magyarország déli szerb női közt a müipar iránt igen élénk érzék van. Himezni köztük igen sokan jól tudnak, a nélkül, hogy azt rendszeresen tanulták volna. Az említett müipari képességnek igen meggyőző bizonytsága gróf Pejacevics Adolf rumai kastélyában néhány szoba, melyek szerb kezek által készített falkárpitokkal s szőnyegekkel diszítvék, s oly szépek, hogy minden látogató megbámulja.

♦♦ (Halálozások.) Molnár Dienes, volt országgyűlési képviselő és megyei tisztviselő e hó 6-án 71 éves korában B.-Füreden elhunyt. — Csömöri gr. Zay Károly, az ágostaiak volt egyetemes felügyelője, e történelmi nevezetességű férfin, rövid betegség után e hó 8-dikán meghalt. — Nagy-Váradon általános részvétet költött egy fiatal menyasszony: Finy Mariska k. a. halála, kinek jó anyja és kereső fivére is tiz hét alatt haltak el. — Máramaros-Szigeten e hó 6-dikán övéi és számos tisztelőinek mély fájaldmára, a köztiszteletben állott Sipos Anna urnő hunyt el, nemes életének 59-dik évében. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Október 8-dikán: „Dalos Pista“, Szigligeti népszínműve. — Október 9-dikén: „Tartuffe“, Molière vigjátéka. — Október 10-dikén: „Fehér nő“, Boildieu operája. — Október 11-dikén: „Báró és bankár“, Hugo Károly szomorú játéka. — Október 12-dikén: „Norma“, Bellini operája. — Október 13-dikán: „Toldy Miklós“, Szigety történelmi népszínműve, először. — Október 14-dikén: „Lohengrin“, Wagner operája.

Gazdasszonyoknak.

Szörkelméket mosni

a legjobban következőleg elkészített vízben lehet. Másfél font búkkfából nyert hamura két iteze forró vizet kell önteni, egy fél font apróra vágott szappant egy iteze vízben fölolvasztva hozzá adni, valamint egy meszely marha-epét és ha mindezek jó erő s koverés által fölolvadtak, egy iteze borszeszt, egy fél lat salmiak- és két kanálnyi lavendulaszeszt belé kell még keverni. E vízben ki kell mosni a szörkelméket, azután hideg vízben kiöblíteni és borszeszszel megnedvesítve még félig vízesen kitéglázni.

Állott husnak

jó friss izét ismét vissza lehet adni, ha forró vízben a tűzre

téve, habját folytonosan leszedjük és két három darab izzó faszenet dobunk a forró vízbe. A szén magába veszi a rozsz, és ha a hus nem volt még elromolva, még hasznát lehet venni. A sütni való nem egészen friss hussal is így kell bántani sütés előtt.

A retekről.

A retek ebéd előtt elköltve élénkíti az éjvagyat, ebéd után pedig elősegíti az emésztést, mert erős oszlató hatása van. A retek mint gyógyszer is használtatik, leginkább azért, mert feloldja a kemény nyálkát, a tüdőt tisztítja (azért kaptak lábra a retek-czukrok!), a köhögést megszünteti, valamint a kő és vízi betegségben csillapító hatása. Azt mondják, hogy a retek leve minden méreg hatásának ellentáll, és régibb időkben még a pestist is retekével gyógyították. A nagy téli retkett vékony szeletekre vágva és besózva sikerrel lehet forró lázagnál alkalmazni, t. i. e. sós szeleteket a talpára kötözve a betegnek. — A retek-szeletek, ha cukorral behintve egy éjjelen át állanak, bő vizet eresztenek, e vizet az arczbőr vörösödése és foltjai ellen is használják.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alakon látogatói ruha látható, mely készült szürke, és lila tafota rayées-ből. Az uszályos alja egy sor széles szürke tafota rüchével van díszítve, melyre két oldalt fehér elűny csipke van varrva. E díszítés előtt és oldalt íveket képez, míg hátul simán veszi körül a szoknyát. A tunique hátul hosszú és két oldalt fel van huzva. Díszítése szintén szürke rüchéből áll, mint az alján. A testhez álló derékknak lebbentyűi és széles ujjai vannak, a többihez megfelelő díszítéssel. E ruha ára 80 frt, szörkelméből készítve pedig 35 frt.

A második alak utcai öltözéket tüntet elő, mely egy fekete tafota ruhából áll. A szoknya alján két széles fodor látható, minden fodor felett egy-egy sor rüchével és egy keskeny bias-sal mellette. A tunique díszítése ugyanolyan, csak még egy sor fekete selyem rojt van ezen kívül rajta. A magas derékknak fölvergött lebbentyűi vannak, a kínai ujjak díszítése egy sor rüchéből és rojtból áll. E ruha ilyen gazdag kiállítással 80 frtba kerül. A fekete rips-kalap egy kis fehér tollal és bokrétaival van díszítve, ára 8 frt.

B e c k J. fehérenemű és vegyes cikkek kereskedésében, kerepesi-ut 1-ső szám, a fehér hattyúhoz czimzett vendéglőben kaphatók:

Gyermekek számára gyapjuból kötött ruhácskák, egy évesnek 1 frt 80 kr, 2 frt, két évesnek 2 frt 20 kr, 2 frt 50 kr, dupla kötött felöltők egy évesnek 1 frt 40 kr, két évesnek 1 frt 70 kr, három évesnek 2 frt, 2 frt 20 kr, meleg harisnyák minden színben és nagyságban, négy-szegletes kötött kendők kis leánykák számára 70 kr, nagyobb 1 frt 50 kr, hölgyek számára 2 frt, 2 frt 50 kr, 4 frt, 4 frt 50 kr, Zsuzsi-kendőcskék 5-6 éveseknek 80 kr, nagyobb 1 frt, 1 frt 20 kr, hölgyek számára 1 frt 40 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, meleg alsó szoknyák (Filz) nemzéből, piros vagy szürke színben darabja 5 frt 50 kr, 6 frt, sárszoknyák bordúrékkal 2 frt 50 kr, 3 frt, fekete vastag Moir-kelméből 5-6-8 kis kötött meleg főkötőcskék 40-50 kr, cashmir-kalapocskák egy évesnek 90 kr, 10-12 évesnek 1 frt 20 kr, hölgyek számára 1 frt 50 kr, 2-3-4 frt, selyemből 3 frt 50 kr, 4 frt 50 kr, 5 frt, — Nobless selyemből selyem-béléssel 7-8 frt, posztó „Basli“-kok skótszin vagy sárga kivarrással 3 frt 50 kr, himzetek 4 frt 50 kr, 5 frt, 5 frt 50 kr, 6 frt, 6 frt 50 kr, 7 frt, 7 frt 50 kr, 8 frt, ezek a legszebbek.

Férfi flanel-ingek 3 frt, 3 frt 50 kr, nagy választékban kaphatók ezenkívül minden minőségben fehéreneműek, ujon-született gyermekek, fiuk, leánykák és felnőttek számára.

Női háló-köntösök irdás barkéttől 1 frt 60 kr, 1 frt 80 kr, 2 frt, pi-

que barkéttől 2 frt, 2 frt 40 kr, diszesebb 2 frt 75 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, — alsó-szoknyák irdás barkéttől 2 frt 50 kr, kivarrott 3 frt, piqué barkéttől 3 frt 50 kr, kivarrott 4 frt, női lábra való irdás barkéttől 1 frt 30 kr, kivarrott 1 frt 50 kr, 1 frt 60 kr, piqué barkéttől 1 frt 70 kr, kivarrott 2 frt, 2 frt 20 kr.

Számrejtvény.

F. J. és K. urhölgyeknek ajánlva B-r-ck-n.

- 6, 7, 8. Egy hasznos állatfaj neme,
5, 6, 7, 8. Ha jó: nagyobb az érdeme,
8, 6, 7. Mondhatom, hogy ez nem keves,
6, 5, 3. A régi nálunk hirneves,
4, 5, 6. Kaszás is használja nyáron,
6, 5, 3, 7, 8. Ilyen ló nem kel nagy áron,
4, 5, 6, 7, 8. Németre libára illik,
1, 2, 3, 4, 5, 6. Ha nagy: rá több hitel nyílik,
4, 5, 3. A falánk bele elmehet,
1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8. E bizony még gróf is lehet.

Megfejtési határidő: novemberhó 12-dike.

A f. évi 38-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Halál ellen nincs orvosság!“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Otilia, Kosztjick Berta, Báthory Zsigray Istvánné, Pap Kovács Gizella, Máday Lenke, Sztancsek Vilma, Vizkelety Irma, Hlavács Kálmáné, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Ujváry Anna, Guba Jánosné, Szilágyiné Rácz Teréz, Tatarok Ida és Hermin, Beke Kornélia, Szmodits Gizella, Pásztelyi Danielovich Emilia, Dzsinih Pencz Mária, Szedlák Sarolta, Toldy Veysz Ilka, Peterdy Károlyné, Andrássy József, Pap Cziike Karolin, Tóth Emilia, Marossy Hermin és Etel, Moesz Marossy Emilia, Katona Amália, Benedek Ferenczné, Vitéz Mari, Kálmánchelyi Lilla, Jánossy Lajos, Erdélyi Róza, Weinberger Mária, Gyura Janka, Kalla Mihályné, Éder Luiza, Kovács Julia, Anderkó Mariska, Tápay Boros Zsuzsanna, Seján Górzó Kornélia, Szűcs Ida és Emma, Szőnyi Ferenczné, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Bogcha Bereczik Ilon, Pethő Antalné, Brocken Kovács Emma, Csorba Ilona, Szűcs Lajosné, Regéczy Jolán, Szalgháry Józsefné, Kászonyi Katalin, Simon Lászlóné, Tormássy Mari, Joanovics Irma, Paczolai Teréz, Benedikovics Róza, Szepessy Szilágyi Lidia, Nagy Krisztina, Ilniczky Julia, Nagy Flóra és Ida, Mátyás Berta, Hallaskay Mária, Sziklay Matild, Veresné Karolin, Juhászovits Illyásevits Ilona, Paulovits Anna, Márki Luiza, Fodor Lenke, Nagy Emilia, Debreczeni Erzsé.

Tartalom.

Uti-naplómból, Kalocsa Rózától. III. — Jegyesemnek, Halászs Dezsőtől. — Mind-halálig. (Pálya-beszély.) (Folyt.) — Elmultak... Kálmán Zoltántól. — Nő-Neró. (Beszély.) Sacher-Masoch után. — Rab-szolgaságban. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatképünk.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr. és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>43. sz. Október 22-kén. 1871.</p>	<p>Havcinkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	---	--

Egészséges lakások.

Egy világ-látott orvos nézetei.

A lakások befolyása az egyesek és társadalom állapotára, — így szól e cikk, — sokkal fontosabb, mint általában gondolni szokás. Tér, lég, világosság, tisztaság: oly lényeges, sőt elengedhetlen feltételei minden szerves életnek, melyek nélkül az nem is képzelhető, s épen e követelmények kisebb-nagyobb megszorítása okozza leginkább az alsóbb néposztálynál a sokféle betegséget, járványt, ragályt. A lakások czélszerűbbé tétele és némely eddig nagyobbára elhanyagolt egészségügyi intézkedés foganatosítása által sok oly csapásnak elejét lehetne venni, melyek további folyamukban a műveltebb és vagyonosabb osztályt is sújtják.

Nagyon szűk helyiségek annál hátrányosabbak az egészségre nézve, minél több ember kénytelen bennük együtt élni. A kilehelt légnemek és gőzök által a szobai levegő egészen megromlik, s az élely elfogyasztása miatt lélegzésre alkalmatlanná válik. Az oly emberek tehát, kik életük nagyobb részét ily túlnépes szűk lakásokban s még ezenfölül ülő munka mellett töltik, rendszeren előbb vagy utóbb nehézséget tapasztalnak légző szerveikben, a vérkeringésben, emésztésben s leginkább aszkór, sárgaság, és görvélykór áldozatai lesznek.

Ha a napvilág csak gyéren vagy épen nem süt az emberek által lakott helyiségekbe, a lakók ismét más, nem kevésbé súlyos hátrányokat szenvednek. Tudjuk, mily nyomorult színben vannak némely föld alatt dolgozó munkások s a rabok, a kik föld alatti börtönökben szenvednek. Nem is csoda! a növény is megsínyli, ha a napot nélkülöznie kell.

Az ily emberek mindenféle szembajoknak, bőrbetegségnek és vérszegénységnek vannak kitéve.

Ez érintett és még egyéb betegségekre való hajlam nagyban növeltetik és kifejtetik nedves szobai levegő s ama dohos gőzök által, melyek a szellőztetésihiány és tisztatlanság által származnak.

Az ajtók és ablakok rossz záródása szülőanyja a számtalan meghülesi betegségnek. Csuzt, hurutot, orbánczot, a legfájdalmasabb fogfájást hamarabb kap az ember rosszul záródó ajtók-ablakok mellett a szobában, mint a legnagyobb szélben és főrtetegben a szabad mezőn, mert a nyugodtan ülőre ártalmasabban hat ama finom légvonat, mely ajtók-ablakok nyílásain beáramlik, mint a szabadban mozgóra a legerősebb szélroham.

Elegendő téresség, gondos szellőztetés, világosság, szárazság, tisztaság: elengedhetlen föltételei a valóban egészséges lakásnak.

A lak- és hálószobákban ne szoruljon sok ember együvé, ne legyenek butorral tulhalmozva, ablakaik ne nyiljanak észak és nyugat felé, legalább két öl magasak legyenek s kettős ablakokkal, sőt ha csak lehetséges, kettős ajtókkal is ellátva.

Mindenféle helyiségnél igen előnyös: mesterséges szellőztetési készülötet alkalmazni.

A ki a pinczo szellőztetéséről és szárazon tartásáról gondoskodik, az részben előidézte az egész ház szárazságát.

Ovakodni keli a falaknak mérges festékekkel való be-

mázolásától. A fris méz szaga árt a tüdőnek, a fehér szín pedig általában a szemeknek.

Elkerülhetlenül szükséges, hogy a hálószobák elkülönítsenek a lakszobáktól. Hálásra a legtágasabb, szellősebb, szárazabb szobát kell választani, mert mi sem ássa annyira alá az egészséget, mint valami szűk, szorult levegőjű és nyirkos helyiségben való hálás. A hálószoba légmérsékének soha sem szabad magasabbnak lennie tizenöt foknál. Ablakai semmi esetre se legyenek fehér- vagy másszinű, mint könnyű zöld függönyökkel ellátva. A szoba magassága nagyban emeli czélszerűségét és egészségi előnyét. Ablakai ne nyiljanak északnak, hanem délnek.

A kinek nincs módjában, hogy mesterséges szellőztetési készüléket állítson fel, annak többször meg kell ujitania a szobai levegőt az ajtók és ablakok feltárása által, és pedig nem csupán reggelenként, a mint általában szokásos, hanem délben és este is.

A mely szobában kandalló van, ott igen könnyű a levegő felfrissítését előidézni, a mennyiben az ember egy kevés puha fát éget el a kandallóban. Némi tekintetben a vaskályhák is ugyane szolgáltatást teszik, a mit leginkább pipázó szobákban tapasztalhatunk, melyekből a füstöt néhány perc alatt ki lehet a tűz által vonni.

A padlózat állapotáról rendszeren a gazda egész egyéniségére lehet következtetést vonni. A ki — feltéve, hogy módjában áll, — szobája padlózatával nem törődik, arra el lehet mondani, hogy gyakorlatiatlan, hanyag és gondatlan ember, mert egészségének alapfeltételét hanyagolja el. A drága, tömör padlózat a legjutányosabb, mert legczélszerűbb, s a ki lábaival rossz, korhadtt, nedves talapzaton áll, az év végével több pénzt költ orvosra és gyógyszerészre, mint a mennyibe a jó padlózat került volna, vagy örökösen elveszti legfőbb kincsét: egészségét. Délen a márvány padozat, gyékényvel borítva, jó lehet; de nálunk legalkalmasabb a kemény tölgyfakoczkázat. A puhafa igen sok nedvességet szí magába, a földes szobáról pedig nem is lehet szólni, mert az oly sok ártalmas gőzt és kipárolgást bocsát ki magából, mely aláassa a legteljesebb életerőt is. Sokszor csodálkoznak az emberek s az orvost vádolják, hogy például egy-egy gyermek görvélkórja vagy angolbetegsége semmi gyógyszerre sem akar alább engedni; de csak egy pillantást kell a nyomorúságos padlózatra vetni, melyen a szegény kicsinynek egész nap állania és mozgania kell, s meg van a rejtvény fejtve. Mily sokat szenved a kézműves, a ki nem alkalmas padlózatu szobában kénytelen tartózkodni, s mily sok beteg kerül évente kórházba a rossz padlózat folytán! Elszámlálhatatlan a betegségek sorozata, melyek a nedves és hideg padlózat által származnak.

(Vége köv.)

Z e l m a t i t k a.

Imrefi Jánostól.

Imodik a szép szultána,
Őszi kelet fejedelme.
Zelma álma kinyitott könyv,
És a szultán olvas benne. ....

A két gyémánt csukva, zárva,
Éjjelen a szív kitárul. ...
Sohsem hallott édes név kél
Zelma koral-ajakáról. ....

Lágyan lebben, mint a szellő,
Mely rózsák közt bolyong épen,
S e szellő viharrá nő a
Zsarnok szultán kebelében.

A koral-ajk pirosságát
Viszi, lopja Zelma vére,
Mely harmatként hull a pamlag
Dús virágu szőnyegére. ...

— Zelma álma kinyitott könyv,
Egy édes név volt csak benne. ...
Azt is, azt is kitörülte
Kelet zsarnok fejedelme!

M i n d - h a l á l i g.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

IV.

Megérkezésük után az első napokat arra használta fel Endre, hogy „kedves kis felségének“ bemutassa „ezutáni birodalmát.“ Körülvezette a házban, megmutogatta, hogy ő mint osztotta be a szobákat, de ha neki ellenére van, kényekedve szerint változtathat rajtuk. Elvezette az istállóba; megczirógattatta vele a szép szelid teheneket, a hámos lovakat s az ő háttas lovát, mely szintén oly szelid, mint a bárány, ne féljen tőle. Elvezette s megmutogatta neki a kis fias emsék palotáját; a kis fehér, fekete és csikos ürge állatkák ijedtükben nyüzsögve futkároztak ide-oda, tekintélyes mamáik félelmes rőfögése alig volt képes köztük a rendet némileg is fentartani. Tovább vezette s bemutatta neki távolról a gyümölcsös és veteményes kertet, melynek utain ugyan most még jókora sár van, s a fák nem is virágoznak még, de nyáron gyönyörű sétányt nyujtanak, annál kellemesebbet, mert minden lépten-nyomon a szájáig lógnak az embernek a legnemesebb fajú cseresznyék, spanyolmeggyek, szilvák, körték, almák.

Midőn mindezeket megmutogatta, a mindenféle gágogó, hábógó és sipogó baromfival telt udvaron át újra visszavezette a szobába, s ott körülbelül ilyen szónoklatot intézett hozzá:

— Kedvesem! Én nagyon jól tudom és méltánylom azt, hogy teelőtted e most látott dolgok mind teljesen újak, némelyek teljesen ismeretlenek. Nem kívánom, nem is kívánhatom tőled még csak azt sem, hogy érdeklődjél irántuk, annál kevésbbé, hogy megtanuld és foglalkozzál velük. Élj te egészen itt is úgy, mint otthon. A külső dolgokat, mint eddig, úgy ezután is majd rendben tartják János, öreg gazdánk és mindenesünk, és Kata asszony, a felesége. Felügyelnek istállóra, kertre, baromfira és a többire. Mindegyik mellett külön cseléd, kocsis, tehenész, kortész, kanász és libapásztor van; csak azokat kell ollenőrizni. Nem nehéz dolog s ők már értenek hozzá. Még csak azt sem kívánom, hogy a kamrára, konyhára felügyelj; azt is elvégzi Kata asszony. Ha koronkint időtöltésből netán kitekintesz és néha-néha kedvencz ételaimet elkészíted: igen le fogsz kötelezni; de ha nem: hidd meg, sohasem fog fájni, vagy legalább nem teszek miatta szemrehányást. Itt meglehetősen könyvtár áll rendelkezésedre; járatok számodra néhány női lapot; itt van zongorád, új hangjogypok.

Rajtam kívül ezekkel kell beérned szórakoztatásodra. Idővel majd néhány látogatást teszünk, bemutatlak a környékben; lesz egy pár jó emberünk, vendégünk. Nyáron meg, mikor minden virul, érik, nagyon kellemes hely ez, majd meglásd. Oly gyorsan múlnak a hosszú napok, alig veszi észre az ember; a rövidök egy kissé lassabban, de azok is csak elmúlnak, ne bucsulj!

Matild csak hallgatta, csak hallgatta a hosszú beszédet. Szemeibe apránként könnyek gyűltek, elkezdett fuldokolni, aztán egyszerre kitörő görcsös zokogással veté magát férje keblére.

— Mily nemes, mily gyöngéd, mily jó vagy te! — tördelé.

Lábaihoz szeretett volna borulni, és térdeit átölelni.

De „a férj“ erősen tartá egyik karjával, míg a másik kezével édelegve simogató fényes szőghaját.

— Bohó gyermek! — suttogá, s az ő szempilláján — hogy, hogy nem? — szintén megjelent egy könny.

Igy kezdődött meg az új élet a véghelesi alházban.

* * *

Az alház elején, szemközt az utcával, melyet az udvartól lézkerítés választott el, egy tornác, ereszes veranda volt emelve. Tavasszal, nyár elején igen kedves, kellemes hely. Az öreg Hantos Menyhért ur nagyon szeretett itt ülni, pipázgatva, elmélkedve családi, gazdasági ügyeiről s mint afféle bölcsész, a világ egyéb hiábavalóságairól. Endrének is kedvencz helye volt ez, s Matild is csakhamar megszerette. A komló már kezdé leveleit hajtani ágasai köré. Alóla tág kilátás nyílt a falu főutcájára, aztán egy angol- vagy tán vadaskertre, s hátul, jó messze, egy magas kastélyra, melynek cserépfedele — most még nem voltak lombosak a fák, nem zárták el a kilátást — a fák száraz ágai közt átvereslett.

Matildnak sokszor feltűnt már ez a kastélytető, de sohasem mert kérdést tenni felőle.

Egyszer, férje nem volt otthon, az öreg János szintén kérdezetlenül — hisz oly együgyű jó ember volt szegény, hogy nem tudta, mint szokás valamit elburkoltan kérdezni, — megmondá neki, hogy az a Véglesy bárók kastélya. Az öreg báró ur már igen gyenge, nagyon bántja a köszvény, a csontszakgatás, hanem az ifju nagyságos ur, az igen derék, gavallér ember; együtt járt iskolába „a mi urunkkal“; János ismeri kis kora óta, szolgált náluk, mint hintós kocsis, ő tanította lovagolni.

Ez idő óta Matild nagyra kezdte becsülni az öreg Jánost. Sokszor óraszámra elbeszélgetett vele egyről-másról, midőn férje nem volt otthon.

Ez utóbbi eset újabb időben gyakran előfordult. A tavaszi munka kezdődött, szántás-vetés. Endre néha egész délután odavolt. A tanyán járt, a szántóföldeken.

— Hija, lelkem, — mondá nejének. — Ezt innen-onnan meg kell szoknod. Bizonyynal ismered a mesét a gazda szeméről. Nos tehát? A szántás-vetés pedig nagyon fontos, legfontosabb a gazdaságban, mert ki mint vet, úgy arat.

Kunyi volt összes mentségo. Lóra ült és elleptetett.

Alig tűnt el a férj alakja, — Matild épen a verandán ült, női munkával foglalkozva, gyönyörű napos nyárelői délután volt, — a tulsó „végről“ egy más lovas közeledett. Ez sebesen jött, gyors ügötésben. Világos nyári-ruha volt rajta

s fején fehér szalmakalap. Matild közönyösen nézte egy darabig, de a mint közelebb ért, egyszerre reszketni kezdett kezében a himzés, elhalványult, s félig fölemelkedett, tán hogy el-, vagy hogy eléje fusson a lovasnak?

Az, közeledvén, megláttá nekitüzesedett lovát, s egy irányba érve a „növel“, megemelinté kalapját.

Véglesy Titusz báró volt.

Még szóval is bekiáltott a kalapemelés mellé, mint faluhelyen szokás, a hol nem szokta az ember magát feszélyezni:

— Jó napot kívánok! Alázatos szolgája!

Matild nem tudott egy hangot sem kiejteni.

— Szabad egy perczre belülkerülnöm? — kérdé a báró a nyeregéből.

Választ sem várva, földre pattant, a kerítés egyik léczébe akasztá lovát, kantárát s benyitott a kiskapun.

Matild, mintha rémet, kísértetet látna benne, úgy meredt reá. De — mosolygott mellé. Rémulése, ijedelme tehát nem lehetett valami nagyon kellemetlen természetü.

Jó idő telt el, míg csak egy kissé is össze tudta magát szedni.

A báró azonban, ellentétben vele, egész fesztelen világ-fisággal lépdelt befelé, fel a két grádicson a verandára, újra leemelte kalapját s megfogta a „halvány asszony“ kezét.

Teljesen a régi volt, vagy ha változott, előnyére változott. Megbarnult, megférriasodott.

— Mily régóta nem láttuk egymást! — mondá egy elnyomott sohajjal.

Hangja is a régi volt, a régi suttogó, behizelgő, megmámorosító.

Matild soká nem tudta visszavonni kezét; tán öntudatával sem birt, hogy mint tartják egymást kézen fogva.

— Hát Endre hol van? — kérdé a báró.

Erre már csak kellett felelni.

— Kint gazdaságában!

— Kérem neki üdvözlömetem átadni. Egy hétig maradok Véghelesen. Igen szeretném, ha meglátogatna.

Egy szó, egy hang sem volt több. A báró fölkelt a székről, melyen időközben helyet foglalt, újra megfogta a halvány asszony kezét, megszorította és gyorsan távozott. Mintha nemes felbuzdulásban nagy önfeláldozással erőt vett volna magán. A kapuból még egyszer köszönt, lóra pattant és elvágatott.

Matild sokáig ült egyedül, elmélázva a verandán.

A nap már lefelé hanyatlott, midőn a kiskapu kicsapódása ijeszté fel ábrándjaiból. Férje érkezett haza. Férje? ah, igaz, hisz neki férje is van! Bevezette lovát a kapun, ráütött tenyerével, az elügetett az istálló felé, Endre pedig elkezdett felesattanó hangon szidni valakit az udvaron.

— Ejnye erre, meg amarra! hát azért állítottak a mellé a buza mellé, te?! Hogy az ördög!... ilyen meg amolyan, lánczos-lobogós! Mind megeszik a malaczok!

Mosott buza volt kiterítve a hátsó udvarban. Az örül állított béresgyerek elbambáskodott mellette, s a malaczok egészen ellepték a ponyvát.

Matild végtelenül elrémült. Az első perczben azt hitte, hogy neki szól e szigorú hang. Bűnsnek érezte magát?!

Mikor Endre már vidáman mosolyogva, a verandára lépett, még akkor is reszketett.

— Bohóság! — nevetett Endre, de azért gyöngéden karolta őt át. — Az ily csekélységek bizony ne hassanak rád.

Mintha nem is hallanád. Az ilyen hangra is szükség van néha, különben nincs a parancsnak, tilalomnak kellő foganatja. S ezek az emberek már hozzá vannak szokva. Tudják, hogy soká nem haragszom; csak vissza ne feleljenek, egyet fordulok s vége van. De bizony az ilyen apró zsörtölődések elkerülhetlenek. Ezért se engem ne vélj valami szivtelen deszpótának, se cselédeimet rabszolgáknak, mert különben a legutósó béresgyerekkel is jó viszonyban állok, ha tudniillik teljesíti kötelességét. Nem volt itt senki?

Matild nem mert férje szeme közé nézni. Himzésére hajolva viszonzá, hogy báró Véghlesy Titusz köszöntött be hozzá s ohajtáná, ha meglátogatná.

— Jó, majd holnap fölkeresem, — szolt nyugodtan Endre s az épen érkezett lapokat kezdé nézegetni.

Matild bámulva szemlélte őt oldalról. Hogyan? hát oly nagy bizalma van? egy cseppet sem féltékeny — az első szerelemre?!

A hét elmult. Titusz nem mutatta többé magát. Endre érintette mellesleg, hogy fürdőbe utazik, s pénzért járt itthon.

Egyik nap telt a másik után. Egyszer Matild egy kinos-édes, ijesztő és még is boldog sejtelmet, tudatot érzett átcaikázni testén, lelkén.

Erezte, hogy anya lett.

Engedjék meg, hogy saját megjegyzéseim helyett egy ujabban felkapott kitünő, bár elveiben épen nem méltánylandó külföldi író: Sacher Masoch, gyönyörű, bár excentrikus szavait igtassam ide.

„A férfinak megvannak nagy czéljai, gondjai, munkaköre, elvküzdelmek, melyek elfoglalják, sasszárnyaikon emelik és bukni nem engedik őt. A nő azonban? Magára van hagyatva, kicsinyes foglalkozása nem tölti be az űrt, melyet szívében érez. Segélyért kiált. Énje nem akar meghalni. De segély nem jó. Egyszerre hasonmását érzi szíve alatt. Érzy, mint növekszik, mozog, — él! Ime, most végre karjaiban tartja. Magához emeli. S mit érez? Álmodik-e? A gyermek így szol hozzá; „En te vagyok, s te bennem élsz. Nézz meg engem jól. En megváltalak.“ Keblére szoritja gyermekét, és mentve van. Önmagát ápolja benne, saját énjét, melyet azelőtt megvetett s eltaszított. Nagyra látja nőni ölén. Neki szenteli életét teljesen. Már nincs többé egyedül!“

(Vége köv.)

Reményben fürdik. . . .

F. Farkas Erzsébettől.

Reményben fürdik lelkem ifjusága;
Reményben élek örök gazdagon!
Bár éveimmel hervad el virága,
Kizöldül újra díszben, szabadon!
Magasra nyulik büszke koronája,
Apró bokroknak kínál menhelyet;
Tövé az idő gyakran tépi, vájja,
Mégis takarja szívem, lelkemet.

Gyermekkoromban, oh, még nem ismertem
Az élet buját s tarka vágyait;
Legfőbb kedvemem játékimban leltem,
Kicsiny báboknak őrzém álmait;

De évek mulva el lettek feledve,
Uj érzelem szállt szívem mélyibe!
És mi volt, mi ugy az égig fölemelte?
Szerelmet érzett a lány kebele!

Remény burkolt be zöld színű mezőbe,
Jövendő sorsom is beszínezé;
Vágygyal tekinték az ifju szemébe,
Ki boldog arczom könnyyel öntözé:
E könnyek nekem mily drágák valának?
— Mint nap a harmatot, — felcsókolám;
Arczának ezek égi fényt adának,
S én e fényben mennyünket alkotám.

Szent esküvel örök frigyét kötöttünk,
Koszorúval ékeskedett fejem,
Ünnepi dísz, zajos násznép köröttünk;
S másnap már a „nő“-sorban lett helyem;
Koszorúmat cserélni főkötővel:
Nem volt bánattól egész ment nekem!
Szemben álltam bizonytalan jövővel,
Kérdés maradt, milyen lesz életem?

És azóta egynéhány év legördült
A feledés sötét örvényibe,
Utjában az öröm gyakran megzördült,
Oly nehéz volt csenddel teregni be!
És a bánat! oh, azt nem türi a mult!
Meg sem pihen, elűzetik megint:
S midőn hiszszük, hogy a szívből öröm gyult,
Akkor okoz legnagyobb lelki kint!

De ha egyszer a lélekből kiárad,
Bútól fakadt könnyüinknek árja;
Nap süt reá, melytől végkép felszárad!
S e nap, a hit fényes sugára.
Szív és lélek tűzben, vízben megtisztul,
A szenvedés boldogságot terem,
Jutalmat nyer innen és a síron túl
Örök hűség, állandó szerelem!

N ö - N e r ó.

(B e s z é l y.)

Sacher-Masoch után.

(Folyt.)

— Bátorság tesz mindent Katinka. Nekem van bátorságom, mely nagy politikát alkot. El vagyok határozva előre menni, visszatekintés, könyörület nélkül. Oroszországot mindenekelőtt nagygyá akarom tenni. Diplomacziám fonalai nagy hatással játszanak minden irányban, seregeim egyszerre megfenyítették Svéd-, Lengyel-, Törökországot és Ázsiát. A törököket ki akarom űzni Európából, a lengyeleket szétszórni. Népemnek föl kell emelkedni a barbárságból. Nagy reformok léptek életbe. Vallási türelemben nemzetem magasán áll, a kereskedés és üzlet felvirágoznak. Ismerem a bajt, hogy földmivelésünk akadályoz, azért gyökerénél ragadom azt, el akarom törölni a jobbágy-rabságot, birodalmam összes népéből minden állásukat hívok fővárosomba, hogy új törvény-könyvet teremtsenek, s e gyűlés kezdete legyen egy parlamentnek.

— Megtette mindezeket valaha egy monarchia önként, ha arra lázadás nem kényszeríté?

— En megteszem, mert akarom, s ez jogot ad ne-

kem az uralkodásra. Hogy e jogot oly nehezen kell megvásárolnom, az én hibám-e az? Gyülölöm Mária Teréziát, mert neki oly könnyen megy egyszerre nagygyá és erényessé lenni. Egy erős szív sem élhet szerelem és dicsvágy nélkül. Megbuktattam férjemet, mert meg kellett. . . .

A hercegnő jelentőségteljes pillantással tekintte rá.

— S mégis, — folytatá a császárnő, a nélkül, hogy reá ügyelne, — s mégis ez új nap új gonosz jelekkel fenyeget! Midőn Moszkvába vonultam ünnepélyesen, császári hermelineben, köszöntött-e csak egyetlen örömjaj? A nép hallgatva állott az utcákon, bámulva a pompát. A testőrség s a papság megbánják tettüket, kiket a század fegyverével legyőztem, ezen mumust állítják ellenem, ezen hülye Iván herceget! De ezen mumusnak szerencsétlenségére vér van ereiben, s a vért ki kell ontanom. . . .

— De hogyan? — kérdé Daschkowné ingerlő egyszerűséggel.

— Hogyan? — A császárnő gondolkodásba merült. — Hogyan? . . . épen ez. — A hermeline minden vérfoltot oly csúf, érthetően látni. Nekem nem s z a b a d új vért ontanom.

— Hát szükséges az? — mosolygá a kis hercegnő, a csipkével játszva, mely urnője hálóköntösét szegé körül. — Kedvesem öld meg minden feltűnés nélkül.

A császárnő felemelkedett, az ablakhoz lépett s hallgatott. — Mégis vannak pillanatok, kicsinyem, — mondá kis idő múlva, — midőn az uralkodás fáradttá és bússá tesz!

Daschkowné nem mozdult.

— S a mi legrosszabb, Katinka, Orlow untat engem.

A „kis Katalin“ meglepetve nézett fel a nagy Katalinra, s azután egy igen kedves, pajzán mosoly játszott szájszögei körül.

— Most öltözzünk, — kiáltá Katalin nevetve, — és azután lóra ülünk, hogy arcunkat hü népünknek bemutassuk!

III.

A czárnő kihallgatást tartott a nyári palotában.

Két világrész egyesíté előtermében különös jellegeit. A gömbölyű, nowgorodi, tömött szakállu s húsos fülében vastag arany-gyűrűs kereskedő mellett állott komolyan a sovány tatár, barna vonásaival s hosszú fekete bajuszával. — A kalmüeknek sárga, kopasz, sallangós fején keresztül tekintett a nemes arc, a kozák bátor tekintete. Rabszolgák, parasztok, hatalmas nagyok, katonák, papok, zsidók, jezsuiták. — Csodálatos előszoba.

Köztük áll egy fiatal, nyulánk, jónövésű tiszt, halvány ábrándos arczával, s egy vakbuzgó nagy, nyugodt, vértanui szemével.

— Mirowitch hadnagy a Smolensk-ezredből, — kiáltá a szolgálattelvő kamarás. Kevés pillanattal ezután a fiatal tiszt a császárnő előtt állott.

Katalin a fekete ruhán felül, mely suhogva dudorodott a bő szoknya fölött, széles kék rendszalagot viselt, a magas fehér hajfodrozatban egy kis, egyetlen gyémántból álló, görög kereszttel ellátott ország-almájával: az uralom jelvényével.

De a fiatal tiszt csak a fehér keblet látá, mely a kék szalagot omelé, a dus fürtöket, melyek a koronás főről om-lattak alá, ő először látá hazája legszebb asszonyát, mely őt

fejétől lábáig kedvesen s kegyesen szemlélé, mint egy rabszolgát. Letérdelt s átnyujtá kérévelét.

— Álljon fel.

— A szép asszonynak hódolok, — mondá szerényen a tiszt, — az uralkodónétól jogomat kérem!

Ezzel felállott s II-dik Katalin szemébe tekinté félelmetlenül, mialatt a büszke szemöldek egy kissé összehúzódtak.

— Mi az ön neve?

— Mirowitch.

— Hadnagy?

— A Smolensk-ezredben.

— Kegyet kér ön?

— Jogomat!

S ismét összehúzódtak a kevély szemöldek.

— Nos, mit akar?

— Mindenek előtt egy kérdést intézni fölségedhez.

— Nos, a kihallgatás legalább sajátságos. Kérdezzen tehát hadnagy — ki is?

— Mirowitch

— Hadnagy Mirowitch, ön mulattat engem.

Mirowitch összeszorítá fogait s vérpiros lett.

— Nos kérdjen. Parancsolom.

— Ismeri-e az igazságot, felséged?

A női szemöldek rángatóztak, de a következő pillanatban már érdeklő csüngtek a fiatal tiszt az uralkodónó szép szeméi.

— Nos, egy kérdés önhöz, hadnagy, ki is?

— Mirowitch.

— Mirowitch hadnagy, szereti az olvasmányt?

— Szenvedélyesen, fölség.

— Veszem észre, hogy ön regényeket olvas, azon felül van képzelődése, hangja. Nos, én is rég olvastam regényeket. Jó könyveket olvasson Mirowitch, Voltairet mindenesetre. Én épen Nagy Péter történetét olvasom s szándékom ez uralkodó történetét, melyben magát festi, kiadni. Tudja, mi tetszik nekem legjobban jellemében? Hogy rajta, bármily haragos volt is, az igazságot mindig teljes hatálylyal gyakorolta.

— Felség!

— Nos, mondja, mit akar!

— Én ukrai vagyok, felség, büszke, szabad nép fia, azon Mirowitch unokája, ki Mazepával vívott, s kinek neve él a kozákok dalaiban. Ő is, mint sok más, a czártóli elpártolás miatt jószága elvesztésével bűnhődött. Itt állok mint unokája, felség, nagy, nemes névvel szegényen, nyomorultan s jogomat kérem. Minden hivatalnál s törvényszéknél hiába kerestem én e jogot. Akkor azt gondolám, hogy a birodalomban a legnagyobb szívnek kell egyszermind a legjobbnak s a legigazságosabbnak is lenni, s most itt állok felséged előtt, kérem, vesse el az önkény e végzését s helyezzen be ismét atyáim birtokába!

A császárnő nevetett.

Ön sok, igen sok regényt olvasott Mirowitch, — mondá egy nőstény orosz lány jószágával. — Az ön ügyének meg kell vizsgáltatni, mivel abban magam is kételkedem. De bizonnyal kegyemben és — olvasson jó könyveket.

A szegény ukrai nagy szeméi remegtek a császárnő ellenében, meghajtottta magát s mozdulatot tett az ajtó felé.

— Csókolja meg kezemet, Mirowitch!

A fiatal tiszt a czárnó lábaihoz vetette magát s két könyccsopp esett kezére.

— Ön gyermek, hadnagy! — kiálta II. Katalin meglepetve. — „Olvassa Voltairet, és — várja itt meg elhatározásomat, érti Mirowitch ?

Zavartan szoritá ez még egyszer a császárnő kis, meleg kezeit ajkaihoz. Akkor felemelkedett s kirohant a teremből.

II. Katalin egy pillanatig a padozatra tekintett, azután cseppet sem előhívatta a rendőrminisztert.

— Jegyezze!

Ö exellenciája kihuzta tárczáját.

— Mirowitch hadnagy Smolensk ezredben.

— Kora ?

— Ne utlevelet irjon!

— Tehát a Mirowitch ?

— Fiatal, szép, bátor, dicsvágyó. Terjeszsze elő magaviselését, oly gyorsan, miként csak lehet.

A rendőrminiszter meghajtá magát.

— Apropos. Azt is tudni akarom, hogy volt-e már összeköttetése s kivel és — hogy most, e pillanatban van-e kedvese. Érti ?

— Érttem. Kedvese.

IV.

Több mint egy hét mult már el a fiatal tiszt kihallgatása óta s kérlevele még mindig elintézésére várt. De egy este, midőn járkálásából hazatért, egy csinos levélkét talált szobája padlózatan, mely nyilván a kitárt ablakon keresztül lökethetett be. A czim hozzá volt intézve. Ismeretlen irás, egy nő kis, nyugtalan vonásai.

A tartalom így hangzott :

— Barátom ! Ön a császárnőtől sorsa feletti határozatát várja. Soká várhat. A császárné jó, de — feledékeny. Hogy ez udvarban valamit elérhessen, pártfogóra van szüksége, egy nő pártfogására ; mert Péterváron nők uralkodnak. Én akarok pártfogója lenni. Ha van bátorsága, úgy legyen ma estve, midőn az óra 11-et ütött, a kasan temploma előtt. Ott egy kocsit fog találni. Bekötik szemeit, kezeit és lábait lezárják. Mindent hagyjon magával tenni, ne kérdezősködjék, ne vonakodják. Kedves jutalom vár önre.

Egy barátnője.“

Mirowitch tanakodott magában, elfogadott s ismét eldobott egy tuczat elhatározást. Végre az óra-mutató adá az elhatározást, vevé köpenyét, és kalapját mélyen homlokára nyomva, elhagyta a házat. Az éj csillag nélküli sötét volt. Sűrű fellegek hullámozottak a kasan temploma körül.

Amint Mirowitch a kapuhoz közeledett, csaknem kísértetiesen jött elé a sötét koci, a fekete lovak türelmetlenül kaparták a talajt. Két álarozos fogadá őt, hallgatva tevének rá láb- és kézvasat s fehér kendővel beköték szemeit.

A három czárnő : Anna, Erzsébet, Katalin nőuralmok alatt Péterváron az ily kalandok oly közönségesek valának, hogy egy mellettük elvonuló sem igazan csodálkozott volna e titokteljes eljárás felett. De ott senki sem ment el. Mirowitch a kocsiába emeltetett, a koci-ajtó betétetett s őrzőgő futással ment az tova.

Midőn a gyanus jármű megállott, Mitrovich ismét földet érzett lábai alatt, éles, metsző lég fujta körül, nyilván a szabadban volt.

Széles kölépcsőn vezették őt fel, egy folyosón és szobasoron keresztül. Most egyedül volt. Fénysugár hatott át a

kendőn. Még egy pillanat s megszólalt egy kedves női hang : Ne féljen Mirowitch, jó kezekben van. — Egy női ruha suhogott, két gyöngéd női kéz fáradozott a kendő boga földolásán, s a kötelék lehullott. Egy kis, keleti fénynyel rendezett teremben találá magát s a hogy fejét megfordítá, kis gyöngéd nőt pillantott meg, barna felső ruhában, arczán fekete álarozczal.

— Türelem, először bilincseitől kell önt feloldoznom. — Kézvasait leoldá. — S most önmaga oldozza fel magát többi lánczaitól.

Mirowitch engedelmeskedett.

Kis remegő kéz fogta meg az övét, s egy kerovetre voná le.

— Bocsássa meg különösségeimet — mond az álarozos nő, — de egy lovagnak már meg kell engedni valamit hölgyének. Fontos okaim vannak, titkokkal venni körül magamat, de semmi se akadályozzon, hogy önhez közeledjem, önt szeressem s enyémmek nevezzem. — Szeretem önt Mirowitch — vállára dőlt s karját nyaka köré keríté. — Mirowitch erősebben érzé dobogni szivét, megragadá a titokteljes barátnő kezét, ajkaihoz voná s csaknem szégyenelve mondá : — Engedje meg, hogy önnek nem szerelemről beszélek, asszonyom, s hogy azonnali elbocsáttatásomat kérem. Kivánta bátorságomat, s kényszerített engem, hogy előtte megjelenjem, de én önt nem szerethetem.

— Lássá meg elébb arczomat.

— Az Istenért ne !

A hölgy pajzán nevetéssel felelt, s levette álarozczát. Ismeretlen, bájos arcz volt az, két nagy sötét szem... két kedves ajak...

(Folyt. köv.)

Rabszolgaságban.

(V é g e.)

Bármi kinteljes volt is a franczia fogoly helyzete, mégis nagy lelki gyönyörűséggel szemlélte a fenséges tájékat maga körül. A vidék, melyen gazdáival át kellett haladnia, alannyira hatalmas és mégis megigéző hatással volt reá, hogy még a kényszerű vadon életmódra is szoktathatta volna magát, hahogy a szakadatlan bántalmazások, melyeknek ki volt téve, nem tetézik még szenvedéseit, és az erőszakos haláltól való félelemmel nem ijeszti.

Ólomsúlylyal nehezedett reá az idő. Az indiánok soha sem méltatták arra, hogy körükbe bocsátották volna, és ha valami teendő végett be is hívták, a végzett kötelesség után azonnal kikergették ismét; ez pedig mindig a legdurvább módon, gyakran lasszó-csapásokkal történt, melyek mellét és hátát véresre hasították. Az év minden szakában, minden időjárásában éjjel-nappal az ő helye a gondjaira bizott lócsorda volt, gyakran perzselő hőségben, mely rettenetesen égette föl meztelen testét. Máskor meg a hideg, jégeső és leginkább a keleti tengerparti szél annyira megdermesztették, hogy lo akarván nem egyszer midőn lo akart szállni a lóról, fogaival volt kénytelen belefogódzani a ló sörényébe, keze lába megtagadván túlo szolgálatukat, és loórvón a földro, mint egy darab fa, úgy dőlt oda, és mintha üveg-

cserepekre esett volna, úgy hasogatta egész testét a nagy fájdalom. Sokszor csak órák mulva engedett a dermedtség, mikor aztán villámsebességgel volt kénytelen tovaszárguladni, nehogy iszonyu kinzóinak újabb kegyetlenségekre okot szolgáltasson. Nem-e természetes volt tehát, hogy nap-estig csak azon egy gondolat — szökni — foglalta el lelkét? De hogy és mikép talált volna arra módot és alkalmat?

Bármennyire ügyekezett is, nem bírta magát annyira tökéletesíteni a patagonok testgyakorlataiban, a mennyire ezek azt tőle követelték. Miért is gazdái előtt csak haszontalan teremtsének maradt meg, és az első kínálkozó alkalmon túl is adtak rajta, átengedvén őt egy pár lóért és egy vég daróc-posztóért egy pampasz-indián-törzsnek, mely épen ez időben több rendbeli berohanásokat tett Buenos-Ayres vidékén és visszautjában a patagonokhoz szolt be.

Negyedik gazdái igen kíváncsiak voltak, megtudni az okot, mely őt arra indította volt, hogy oda hagyja hazáját. Mire azt válaszolta nekik, hogy a becsvágy vitte őt arra; tudniillik levén a polgárosult országokban minden dolog és tett rugója a pénz, hozzá hasonlóan évenként százezren vándorolnak ki Európából oly czélből, hogy visszatérvén, gondtalan életet éljenek; ő is tehát ezen okból határozta el magát, egy időre eltávozni hazájából. — Mire az indián viszont azt mondá, hogy a keresztyének egytől-egyig nagy bolondok, törrik magukat a pénz után, és vásárolnak a pénzen olyas valamit, a mi tetőtől talpig présbe szoritja őket, és a mellett alkalmasint felettébb egészségtelen is, értvén alatta a — ruhát.

A dél-amerikai indiánok közül minden egyes ember, és minden egyes család tökéletesen szabadnak és egymástól függetlennek érzi magát, mindazonáltal az egymás közti folytonos viszályok, különösen pedig a fehérekkel folyton folytatott hadakozások arra kényszerítik őket, hogy többé-kevésbé számos csapatokká csatlakozzanak. Minden ilyen csapat külön-külön főnököt, kaczikát választ, a kit azonban inkább atyjuk és vezetőjüknek, semmint uruk és parancsolójuknak tekintenek, és kényük, tetszésük szerint vagy megmaradnak alatta, vagy ott hagyják.

A pampasz-indiánok nem olyan deli testalkatúak, mint a quelchek és patagonok. Ritkaság náluk az olyan ember, a ki az öt lábát meghaladja. Szinre nézve valamennyi indiánok közül a legsötétebb-, csaknem olajbogyó színűek. Bőrük egész végtében rendkívül finom, selyem lágy és fénylő, és foglyunk saját tapasztalatai szerint: minél inkább vannak kitéve a napnak, annál fénylőbb lesz bőrük. Hajukat fejtővön vékony szíjjal csimbókba kötik, a csata folyamában azonban feloldozva arczukba hagyják alácsüngeni, hogy ne lássák a veszélyeket, melyek fenyegetik őket.

Az indiánnők alkatra nézve nem rútak, járásuk azonban a legnagyobb mértékben kecselen. Kezüik kicsiny, csinos és rendkívül keskeny, lábuk hasonlóképen kicsiny, de egyszersmind széles. A gazdag és előkelő nők három ujnyi széles, szoroson összefoglaló nyakravalót viselnek, mely kívülről köröskörül maguk gyártotta fémdarabokkal van szegélyezve. E furesa ékszer, mely meglehetősen örvül szolgálhatna egy jókora ujfundlandi komondornak, elannyira szűk és kemény, hogy az illető dolnő komoly arczát rendkívüli nevetséges kifejezéssel ruhazza fel.

A pampasz-indiánnők igen szorgalmasak és teljesen alávetvők férjüknek, kinek minden akarátját ellenmondás nélkül teljesíteni tartoznak. A férj urak pedig minden idejüket,

a mely a vadászat és lószelidítés után még fennmarad számukra, kizárólag a henyélésnek szentelik. Hogyha pedig tartzkodási helyüket változtatják, akkor az összes holmi elszállítás a nőkre tartozik. Ezek nyergelik és rakodják meg a lovakat, úgy uruk, valamint a maguk számára, a melyeken aztán, egy-egy nő három-négy gyermekkel, elhelyezkednek. És ekként elhelyezkedvén, összeteregetik a nyájakat és férjeik dárdaival maguk előtt hajtják, mialatt a férjek legjobb paripáikon ülve, csak lasszóikat és kézeiket viszik magukkal és utközben vadászattal mulatják magukat, legkevésbé sem törődve gyermekeikkel, bármennyire csüngjön is különben szívük rajtuk. És helyre érkeztvén, ismét a nők azok, a kik a lovakat leterhelik és a sátrakat felütik, a melyekben aztán mialatt ők az ételt elkészítik, a férjek — kényelmesen nyujtózognak.

A házasság valamennyi vad törzseknél, a melyek közé francziánkat a sors sodorta, csakugy, mint a polgárosult népeknél, jelentőséges mozzanatul és a tisztos és boldog élet kuforrásául tekintetik. A házasság maga azonban üzleti alakban köttetik akként, hogy különféle árucikk és jószágért cserébe szerzik a nőt. Midőn valamely indiánnak házassági szándéka van és valamely leány megtetszett neki, akkor valamennyi rokonait és barátjait sorban meglátogatja, beavatja őket szándékában, azon kéréssel, hogy legyenek neki ennek kivitelében segítségére. A megszólítottak közül mindenik hosszú beszédben kifejtí e tárgyra vonatkozólag nézeteit és valamely elfogadható ajándékkal, egy-egy ökörrel, lóval, ezüst kengyellel, sarkantyúval vagy más efféle tárggyal, a mit portyázásai közt szerzett, ad nyomatékot szavainak.

Atya és anya határoznak a felett, ha valamely ujon-szülött gyermek életben maradjon-e, vagy nem? ez okból a gyermekek száma a dél amerikai indiánoknál aránylag igen csekély. Kedvező ítélet esetében, vagyis ha a kisedet életben akarják hagyni, akkor azonnal rendkívüli szülei gyöngédség tárgyává lesz, és atya-anya kész eltérni a legnagyobb nélkülözéseket, csakhogy sarjadékuk minden ohajtását, sőt minden szeszélyét kielégithessék. Alig azonban, hogy a kicsi vadóc négykézláb mászni tud, már kést és egyéb éles fegyvert adnak kezébe, és azt bátran használhatja mindenki ellen, a ki csak utjába akad „A kedves kicsi“ kiáltanak fel az elragadt szülék, „ebből lesz egykor jeles ellensége a keresztyéneknek.“

Guinard egyik legfőbb szolgálata foglalkozása abból állt, hogy ezen reményteljes kinzó szellemek czéltáblájául szolgált és pedig nem egyszer a szó legbetűszerintibb értelmében. Ellenállás nélkül kénytelen volt minden kigondolható kegyetlenséget eltérni tőlük. Sokszor hajigálták kővel, parittyáikkal, vagy csavartak hurkokat (boleadoras) dereka körül; hogyha pedig lovon ültek, lasszójukat vetették ki reá és tova vágatva, maguk után hurezták — és mindezt szüléik nagy öröme, a kik akár egy hitvány gebe törött lábaival, olyan keveset törődtek a szerencsétlen ifju vérző sebeivel.

Végre-valahára azonban mégis ütött a fogoly szabadulási órája. Megszökött és a legbámulatosabb viszontagságok után, inkább halva, mint élve, Buenos-Ayresbe érkezett, a honnan hajón az oly rég nem látott hazába visszatért.

Egy hét története.

Októberhó 18-dikán.

A jó szivek őrzője. — Kórtani okoskodások. — Ad vocem: szilvaiz. — Egy térítő. — A gazdasszonyok kiállítása. — A hü kertésznők. — Nt. Kovács József. — Édes pillantások. — Milyen kenyerek! — Nagyszerű találmány. — A befőttök közt. — Gyümölcsök. — Két korolábé. — A himzések és borok. — György József szücs-munkái. — A népszínház. — Pázmándy Dénes ajánlata. — Toldi Miklós. — Szigeti-ünnepély.

Ha babonás volnék, azt mondanám, hogy Kvaternik zendülési tragi-komédiája csakugy, mint Hohenwart bécsi miniszter csehonai boházata azért ért olyan siralmas véget, mivel e hét elejére esett a magyar gazdasszonyok kiállítása. Így azonban nyugodtan engedem át Kvaternikot, Hohenwartot és reaadásul még Jirecek ő excellentiáját is a politikai nagyhatalmasságok tollhegyeinek, és egyszerűen meglegszem annak kinyilvánításával, miszerint a jó szivek fölött különösen e végre kirendelt angyalok örködnék, és áttérek a hét legfőbb eseményére: a magyar gazdasszonyok kiállítására.

Tessék azt ugy venni, a hogy tetszik, mindenképen a jó szivek kiállítása volt az; csak a „magyar gazdasszonyok“-at nem szabad szószerinti értelemben venni, mert e tisztelet-gerjesztő czimre sokkal, de sokkal többen tarthatnak nálunk igényt, mint a hányan e kiállításon képviselve voltak. Sokat is vitatkoztam egyik kedves barátnőmmel a felett, hogy mi oka lehet annak, hogy világhírű gazdasszonyaink aránylag olyan csekély érdeklődést tanusítottak ezen kiállítás iránt? — En szokás szerint, abban véltem feltalálhatni ezen talány megfejtését, hogy napjainkban és illetőleg szent István koronájának ege alatt a hölgyek egyebek közt két csoportozatba oszthatók, czinkórosokra és czimkórosokra; a czinkórosok nem barátjai a czimnek, és azért még a „jó gazdasszony“ czim előtt is kitérnek; a czimkórosok viszont nem barátjai a czin- és egyéb konyha-féléknek és azért — a „jó gazdasszony“ czim előtt is kitérnek. Ez az okoskodás ugy-e bár, nem egészen parlamentáris? Ugy van, ugyanazt mondta az én kedves barátnőm is, és tiltakozott is azonnal olyan hatalmasan, mintha őt nevezték volna ki Hevesmegye ügyészének, tiltakozott ugy a czim, valamint a czin nevében, hanem annak a csekély kiállítási hajlamnak szerinte egyedüli oka az — igazságügyminiszter; csak pár héttel ha elébb nevezi az ki a mindenféle széki elnököket és ügyészeket, akkor mindjárt sok száz, vagy talán ezer befőttös palaczkkal több volna a kiállításon; de így annyi száz vagy talán ezer híres jó gazdasszonynak a belső gazdaság helyett a külső gazdaságra kellvén ügyelniök, hol vehették volna az időt saját nemes hivatásuk követésére, nem is említve a lelki nyugodtságot, a mely a jó gazdasszonyi czikknek — és legyen ez bárha egy igénytelen szilvaiz — sükeres előállítására mulhatlanul megkívántatik?

Ad vocem: szilvaiz! Hallották-e már szép olvasónőim, hogy a vad-ribiszkeből is beföttet lehet teremteni? En — és ezt immár büszke önérzettel vallo be, — még azt se tudtam, hogy vad-ribiszke is létezik e világon. Vad-ribiszke! Már a neve is olyan furcsa! Körülbelül olyan, mint a „protestans

reform-egylet.“ Pedig ez is van, az is van, saját szemekkel láttam, hogy van, az én kedves barátnőm — és erre vagyok büszke — vetköztette ki a vad-ribiszkéket őseredeti pogányságukból, megszelidítvén őket czukorral, forró tűznél és a befőttök világában divó egyéb hathatós térítési eszközökkel, és most olyan kedves piros jóízűséggel mosolyogtak reám az üvegen át, a melybe barátnőm gondos ovatossága az élvhajhászvilág incselkedése elől elzárta, mint akár egy tizenhat éves — tokaji aszu. Hanem azért fogadom szent Violára, hogy elébb nem nyugszom, míg a lehető legközelebről nem ismerkedem meg a polgárosultságnak az ujonnan meghódított édes vadságával, és akkor ha Isten után e lapok szerkesztője is ugy akarja, még azt is elárulom Kegyeteknek, hogyan és mikép kell a vad-ribiszkeből piros mosolygásu beföttet teremteni.

Ámde azért koránt sem kell hinni, hogy e kiállítás nem volt nagyon szép és érdekes. Nem is említve a nemeslelkű urhölgyeket, a kik a kiállítási teremben — az árvák kedveért, a kiket ők táplálnak és nevelnek — reggeltől estig a házi asszonyok, pénztárnokok, kalauzok és tolmácsok fáradságos tisztjét viselték, annyi sok szebbnél szebb étel, ital, háztartási és pipere-czikk volt ott kiállítva, hogy valóban gyönyörűség volt itéletet mondani felettük, különösen azért, mivelhogy ezen uri-széken a bíró köteles elébb saját magába fölvenni egy keveset abból, a mi fölött az itéletet ki lesz mondandó.

Tartsunk tehát szemlét a kiállítás felett és nagytisztelüt Kovács József, bátorkeszi lelkész ur bocsásson meg nekem, ha ezuttal csak másod sorba teszem az ő érdemeit. Igaz, hogy ő kitünő gyümölcsész, a legkitünőbbek egyike talán tula hazán is, csak körte-fajtszázhetvenkilenczet, szöllő-fajt pedig épen kétszázharminczet adott a kiállításba; ámde azért vannak mégis, a kik elvitatják tőle az elsőséget e kiállításon. A mint a diszesen felszőnyegezett csarnokba lépünk, mindjárt ott találjuk őket, jobbra-balra két sorban elhelyezve, nemes, szép arczukon az öröm és boldogság üde, piros hajnala; a gazdasszony-egylet választmányja ez, azok a hü kertésznők, a kik utfélen szedik fel a magára hagyatott kis élő csemetéket, apátlan-anyátlan árvákat és lesznek nekik hü, szerető anyákká, és visszaadják szívüknek az elalélt szeretetet és megtartják őket az életnek, a hazának, a boldogságnak, — legyenek áldottak e nemes kertésznők nevei mindörökké.

És most jerünk beljebb és nézzük meg először azt, a mi a jó nő után legédesebb a világon: a lépes-mézet. Olyan pompásat állított ki ebből Orosz Argay Sarolta urnő Ölbőről, hogy a szem önkénytelenül egy karaj kenyér után tekint szét, és nem kell messze néznie, ott vannak a jóles Kühnel Ignáczné, Návay Lászlóné és Schiller Zsuzsánna kenyerei, akkorák, mint egy malom-kerék és a mellett olyan fehér, parázs, domboru, és maga-magát kínáló, mint — mint, — nem is merem kimondani, hogy mint mi Jerünk tehát tovább. Mi ez itt? Sajt, és pedig strachino; hát az a másik? az meg házi szappan, mellelte meg

legjobb barátságban a mi elmaradhatlan asztaltársunk: paprika. Ezeket is mind a jeles Orosz Argay Sarolta urnő küldte ide világlátni. Hanem azért Frecska Sándorné lépes-mézo is ritkítja párját.

Már távozóban voltam ezen izgalmas osztályból, midőn tekintetem egy igen közönséges háztartási cikkre esett. Megnéztem még egyszer, csakugyan tarhonya volt; megnéztem harmadszor, csakugyan közönséges tarhonyának látszott. Mit keres Saul a próféták közt? kérdém végre kedves barátnőmtől, nem minden eczetesség nélkül, mivelhogy az én kedves barátnőm, a hányszor én a tarhonyát néztem, ugy annyi-szor paprikásan mosolygott. — Azt jelenti ez a tarhonya, — mondá végre az én kedves barátnőm, — hogy önök férfiak, minden tudományuk mellett nem tudják megkülönböztetni a buzalisztet a krumplitól! — Hogyan asszonyom, a krumplitól! — tiltakozám én szakképzettségem kinyomatával ránczolt homlokomon. — Ugy van, uram, — mosolygott tovább az én kedves barátnőm, — mert ime, ez a tarhonya itt nem buza-, hanem krumpli-lisztből készült! — Krumpli-lisztből! — kiáltám fel elragadtatással. — Hiszen az új korszakot alkotó találmány, különösen Csehországra nézve! És kinek az emléjében termett ez a tarhonya? — A derék Schiller Zsuzsanna asszony elméjében, — felelé büszkén és méltóságosan az én kedves barátnőm, és mosolyogva vezetett egy másik osztályba.

A kegyetlen! A befőttök osztályába vezetett és még most is, — két óra múlva — minden férfi-erőmet össze kell szednem, hogy nyugodtan írjam le, a mit ott láttam, és most is csak a kiállítók neveit írhatom le: Hollán Ernőné, Rózser Miklósné, Simig Istvánné (dunsztokat!) Czanyuga Józsefné (vad-ribiszkéből és egyszerű veres szilvából befőttöket!) a Szerellem-hogyi-féle intézet (befőttöt!) és sok, sok más, a melynek látására a Gellérthegy sziklaszive is olvadozásnak indul, ugy kacsintgattak reám a palaczkok az ő bekötött fejeikkel!

El is siettem e kísértetes világból, mentem az eczetek világába, ezek is mosolyognak, de e mosolyt mégis csak könnyebben állja ki az ember; ott ismerkedtem meg a győri nőegylet, Rózser Miklósné, Liszy Istvánné urnők azon jeles mesterségével, hogyan lehet a savanyut is kellemessé tenni.

Ezután a gyümölcsökre került a sor, nagytiszteletű Kovács József körtéről, almáiról és szőlőiről már fentebb volt szó; de volt ott gyönyörű szilva is Vallaszky Jánosnétól, alma Lipthay Edénétől, alma és körte Hajós Józseftől, gr. Pejacsévics Lászlótól, a magyar gazdasági egylettől, dr. Kielberger Györgytől, a magyar-óvári gazdasági intézettől és sok, sok más jeles gazdától.

A kiállított kerti vetemények közül két nagy kolorábé is vonja magára a figyelmet. Ugy néztek szét a teremben, mint két nagy Rieger-fej. Mind a kettőt Vári Szabó Antalné Hidegkuton termesztette és nevelte olyan nagyra.

Ennyit az igazi gazdasszonyi cikkekéről, hátra volna még a sok szebbnél szebb himzés, valamint a sok jobbnál jobb bor- és egyéb szeszemű; de ezeknek megbirálásához alapos szakértelom megkívántatván, illetékesebb öröknek engedem át a tért, és csak annyit omlitek meg, hogy ugy a gazdasszonyok, valamint a Pestváros árvaházának növendékei és nem különben a pécsi nőegylet gyámolítottjai igen szép himzéseket; Prückler Klára kisasszony gyönyörű faragott kosarakat (az első ilyen női munka hazánkban) állítottak ki, és hogy végre György József postai szücsmester gyönyörű szücsmun-

káit is a himzések közt fölemlitem, az onnan van, mivel az általa kiállított borszőnyegein a betétek a legszebb himzésekkel vetélkednek. A londoni kiállításra volt e szőnyeg szánva, de addig-addig dolgozott rajta, míg — elkészt vele, és most itthon várja, hogy vevő találkozzék reá. Valjon meddig kell várakoznia? Talán mégsem annyi ideig, míg az új népszínház elkészül.

Pedig talán ezt is megérjük, az eszme legalább egy nagy lépést tett előre. Steiger Gyula, városi képviselő indítványára Pest város közgyűlése elhatározta, hogy ingyen-telket ad e célra, Pázmány Dénes pedig kinyilatkoztatta, hogy ha neki telket adnak, ő a maga költségén építetteti föl a népszínházat, és mindjárt jövő tavasszal téteti le annak alapkövét. Pázmány ur az Erzsébet-tért kérte ugyan e célra, de ha szándéka komoly, nem fog ragaszkodni e föltételhez, csak jó helyen adjanak neki telket — és e szerint nem volna egyéb hátra, mint csupán csak maga a népszínház, azt pedig egy év alatt is föllehet építeni. Tehát még egy évig tartana a nemzeti színház közös-ügyes boldogsága a népies elemekkel!

Miért nem egy évvel későbbre esett tehát Szigeti József, jeles színészünk 30 éves színészi pályájának évfordulója! Maga a jeles művész sem igen báná talán, mert akkor egy évvel még fiatalabb lehetne; de a „Toldi Miklós“-a épenséggel megköszönné, ha egy népszínházban adták volna elő, mert mint népszínmű, kitűnően sükerült e mű; vannak benne — a Toldi-mesét bizonyosan ismerik hölgyeink — hatalmas jelenetek, képletek, fegyveres menetek, dalok, anyai szeretet, fiui kegyelet, testvéri gyűlölség, reménytelen szerelem, eselédi hűség, éjfél óra, temető, sirásó, udvari bolond, koronás fejedelem, trombitás hírnök és több eféle hall- és látványosság és azonfelül hol erőteljes, hol érzélgős, de mindenütt zamatos magyar nyelvezet, szóval mindon, a mi a nagy közönségnek, mely csak a szívet viszi magával a színházba, nagy élvezetet szerez.

A mi pedig az évfordulói ünnepet illeti, az olyan volt, a milyen egy közkedvességű jeles művészt megillet. Első megjelenésére a színpad a milyen nagy, percz alatt el volt lépve koszorúkkal és virágbokréttákkal. Azokat aztán a színház legszebb fiatal leánykái fölszedték és a míg a jeles művész karjain elfértek, akgták azokat oda, a többit az asztalokon helyezték el a színpadon; az első felvonás után újra fölszállt a függöny és a színpadon a nemzeti színház összes személyzete ünnepi díszben félkörben fölállítva fogadta körébe az est szeretett hősét, Pauliné asszony ezüst koszorút nyújtott át neki, a koszoru minden egyes levelén a nagy művész egy-egy darabjának, vagy egy-egy jeles szerepének a czime van bevésvé; Szigligeti Ede rövid, de annál melegebb szavakban kifejezést adott a jeles művész iránti közös szeretett és tiszteletnek, és midőn azzal végzé szavait, hogy az Isten legalább még husz évig tartsa meg a színpad számára, a zsufolt színház minden keze tapssal, minden ajka „éljen“-nel és sok száz szem könnyel tette magáévá e szívből fakadt ohajtást.*)

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (Köztudomás szerint) a kiseddóvás meghonosítójának, Brunszvik Teréz grófhölgynek, a női nagyság diszének, a

*) Legközelebb a jeles művész arczképével kedveskedünk hölgyeinknek. Szerk.

a közkegyelet a legfinomabb carrarai márványból egy kitünően sikerült emlékszobrot készítettet s felajánlotta azt az államnak úgy, hogy mihelyt lehet, egy Budapesten államköltségen emelendő alapnevelési épület előcsarnokába helyeztessék el. Ennek világos fenntartásával a — Pauler Tivadar miniszter ur az állam számára csakugyan elfogadta a szobrot és ideiglenesen a n. muzoumba letéetni rendelte, sőt a végelhelyezés messzehuzódhatása tekintetéből, a szobor jelentőségének megismertetése végett, annak ünnepélyes leleplezését is megengedte. Ez az első szobor, mely a női erényeknek általában, és a nevelésügyi buzgalomnak különösen emeltetik hazánkban, oly jelenség, mely a külföld élénk méltánylását is felköltötte a magyarok művelődése iránt. Ennélfogva a Nádasdy Ferencz grófné Zichy Ilona grófhölgy védnöksége alatt működő szoborbizottság a fővárosban és a hazában létező minden nőegyletet és neveléssel foglalkozó minden testületet, különösen a kisdedővő, vagyis helyesebben alapnevelő-intézetek terjesztőit, alapítóit, fenntartóit, előjáróit és vezérőit, valamint minden nevelésügyi barátot és általában a nemes női törekvések tisztelőit a szobornak folyó év november 5-dikén délelőtt 11 órakor a n. muzeumban leendő leleplezésére meghívja azon kérelem kíséretében, hogy szíves megjelenésökkel az ünnepély rendkívül fontos jelentőségét fokozni sziveskedjenek.

••• (A nemzeti muzeum) e hó 16-dikán egy gazdag lelet birtokába jutott. Pusztá-Póton ugyanis a régi ozorai vár közelében egy vitéz temető-helyet találtak. A vázak közt fekvő arany és ezüst darabokat Bisitz Mór ur bemutatta a régiség-tár örének és midőn ez sajnálattal jelenté, hogy már az ideire kiszabott költség fenekén van a régiség-tár, a lelkes hazafi azonnal kijelenté, hogy a leletet nem eladás végett hozta, hanem ajándékképen teszi le a nemzet oltárára! El lehet gondolni, mennyire sugárzottak az ör szemei, és hogy e derék fiatal urnak nemcsak kezeit szoritá, hanem örömeiben meg is ölelé! — Bizony ritkaság, hogy mai nap valaki ilyen áldozatot hozzon, és azért tisztelet, becsület Bisitz Mór urnak, az egész haza színe előtt. — Az érdekes és értékes lelet még nincsen egészen a muzeum birtokában, mivel az ajándékozó még néhány ezüst edényt ígért, valamint a figyelembe nem vett vas-tárgyakat is. Különbö kapott az intézet: 1. II. Constans-féle (a VII-dik század közepéből) eddig nem ismert aranyat, 1 arany nyakgyűrűt hengeres diszszel; 1 kisebb arany karikát; 2 kerek fülbevalót gömbölyű carneolokkal; négy hosszú függőt amethystekkel; 3 arany gyűrűt; 2 aranyozott vasrudat; 13 darab szíjvéget, vert aranyból; négy arany rózsaféle diszitményt: 20 darab kisebb-nagyobb vert arany rózsát és egyéb diszitményt, több finom arany-pléhet, több ezüst csatot és lemezt.

••• (Gáspárné) született Gaál Amália a miskolci színház tehetséges és kedvelt színésznője — írja a „Nyíri Közlöny“ — nincs többé. F. hó 12-dikén vittük tetemét a sirba. „Delia“ előadásán, melyben ama szerencsétlen leányt adja, kit egy szivtelen asszony miatt szeretője elhagy: megmérgezte magát. Nemcsak a közönségnek, hanem a többi szereplőnek is feltűnt azon megragadó való, melylyel szerepét játszá. A szerencsétlen a színpadon akart meghalni, azonban a mérge csak négy óra mulván kezdett hatni. Midőn az orvos jött, semmiképp sem akart orvosságot bevenni, és csak másnap vallá be, hogy mérget vett magához. De már késő volt. A kitartás, melylyel szenvedéseit tűrte, a mosoly, melylyel az orvos kérdéseire válaszolt, az örömtől átszellemült arc, midőn a haláloságyát

körülállókól bucsut vön, mindazokra, kik tanúi voltak, eltörülhetlen benyomást gyakorolt. A valódi ok titkát, mely őt e tette birta, magával vitte a sirba.

••• (Sz. Antónia), egy igen csinos szőke leány 1865-ben Bécsben egy esztergályos mesterhez ment nőül. Azonban a házasi élet boldogsága helyett csakhamar azon tapasztalatra jutott, hogy férje egy semmirekélő, ki éjjel-nappal a kormákban tivornyáz, üzletét végkép elhanyagolta és nemcsak saját, hanem neje holmiját is elpredálja. A szerencsétlen nő a semmirevalótól törvényes uton el nem válhatván, arra pedig nem lévén reménye, hogy férje valaha meg fog javulni, odahagyta azt és Bécsből először Prágába, onnan pedig Pestre jött, s mindkét városban mint rendkívül ügyes és szorgalmas kézimunkás becsületesen fentartotta magát, sőt utóbbi időben Pesten egy nagyobb szerű varrógép-üzletben mint munkavezető tisztességes állást nyert. Itt Sz. Antóniával az üzletben mint szabász alkalmazott J. P. megismerkedett s a nő szépsége és egyéb dicséretes tulajdonai arra birták, hogy a nő kezét megkérje; ez azonban azt, noha a szabászhoz ő is vonzódott, szerencsétlen viszonyánál fogva megtagadta, a nélkül, hogy ennek valódi okát a kérő előtt fölfedezte volna. A szabász azonban nem nyugodott, s addig ostromolta a nőt, míg az végre egy nagynénje tanácsára kezét oda ígerte. A nagynéne tanácsa pedig abból állt, hogy Sz. Antónia hozassa le Bécsből ott elhunyt hugának, M. Antóniának keresztlevelét s annak alapján lépjen házasságra. Sz. Antónia megfogadá a szerencsétlen tanácsot és az esküvés formaszorúleg megtörtént. A nagynéne most Sz. Antóniától minduntalan pénzt csikart ki s ha kérése megtagadtatott, azzal fenyegette Sz. Antóniát, hogy feljelenti a hatóságnak. Sz. Antónia a zaklatásoktól és lelki furdalásaitól megmenekülni akarván, végre férjének bevallotta hibáját, ki ne-hogy bünrészesnek tekintessék, az ügyet a hatóságnak följelenté, minek folytán a szerencsétlen Sz. Antónia ellen fenytő keresetet indítottak.

••• (Miletics Szvetozár), „a legnagyobb szerb“, mint párt-hivei ezimezik, mult szerdán érkezett Pestre, váczai fogságából, melyben sajtóügyi vétség miatt egy évet töltött. Párt-hivei természetesen nem akarták elszalasztani ez alkalmat és több helyütt nagyszerű tüntetést rendeztek, a „legnagyobb szerb“ tiszteletére. A kormány azonban betiltotta a nyilvános tüntetéseket, földél alatt aztán ám tüntessenek. Az első ilyen szép multság mult szerdán ment végbe Pesten, az „angol királynő“ szállodában. Temesvárról, Pancsováról, Ujvidékről és több más alvidéki városból eljöttek a párthivek „a legnagyobb szerb“ üdvözlétére, és tartának ott hatalmas szónoklatokat és dalolának sok szép nótákat és ivának felséges kortyokat, és „a legnagyobb szerb“ ez alkalommal olyan arany szavakat mondott párthiveinek, melyeket mi is arany igazságul elfogadunk, azt tudniillik, hogy a szabadság legerősebb védbástyája a műveltség. Csak művelődjenek tehát Miletics hivei, ekkor bizony jó testvéri szeretet fogja őket a magyarral egygyé fűzni.

••• (Néhány hét előtt) irtuk volt, hogy a fősvény Pausenberger hagyománya szétszótása alkalmával Bazar ügyvéd őt tanuval fellépett s általános örökösül mutatta be magát. A többi örökös pert indított Bazar ellen, s a vizsgálatnak az lett eredménye, hogy a pestvárosi fenyítő törvényszék elrendelte Bazar ügyvéd elfogatását. Az említett tanuk is vizsgálat alá vétettek. Pausenberger hagyományából hiányzott egy 8000 frtról szóló takarékpénztári könyvecske, s ezeket most Bazar ügyvédnél találták.

••• (Temesvárott) egy gyár-külvárosi szegény szabó, ki igen nagy nyomorban élt családjával, a napokban nagy ujjongással jött haza, mert egy ur, ki nála ruhát rendelt, megtudván a szabó sanyaru körülményeit, jelentékeny pénzüsszeget ajándékozott neki. A szegény szabót e váratlan jószivüség annyira túláraztotta örömmel, hogy ez megölője lön. Alig közlötte a szegény ember családjával a szerencsét, mely őt érte, midőn szélhüdeztől érve, összerogyott és rögtön meghalt.

••• (A debreczeni) emlékkert-társulat titkára, Tóth Antal az általunk is említett hirre, hogy a bizottmány Izsó Miklóssal méltánytalanul bánt volna, „a számok beszélnek“ czim alatt czáfolatot tesz közzé. E szerint Izsó két szobormintát készített s szerződése értelmében fölvelt 1866. október 22-dikén a kis mintáért 500 frtot; 1867. martius 5. és május 21-dikén a nagy mintáért 800 frtot; szerződésen kívül: a műhely költségei megtérítéseül 100 frtot, 1867. szeptember 27-dikén a csomagolásért a társulat fizetett 186 frt 28 krt; ezen kívül 1868. február 15-dikén uti költségül 40 frtot; 1867. szeptember 27-dikén külön jutalmul 200 frtot vagyis összesen 1826 frt 29 krt. Izsó azon állítása: „hogy ő munkabérül csak 800 frtot kötött ki, holott a munka neki magának 1481 frtjába került“, nem képezheti tehát panasz okát, mert az utóbbi összegnél is jelentékenyen többet kapott a társulattól. Izsó maga sem kért többet s így mostani panasza egyáltalán indokolva nincsen.

••• (Rózsás napló.) E hó 10-dikén, délelőtt 11 órakor az ischli főtemplomban, ő felségök a király és királyné jelenlétében, Rudolf koronaherceg és Gizella főhercegnő, Ferenc Károly főherceg és Sophia főhercegnő jelenlétében tartotta Walterskirchen báró, württembergi rendkívüli követ esküvőjét Hunyady grófné, ő felsége a királyné udvarhölgyével. — Máty Árpád, a királyi tábla ítélő bírása s közszeretben álló férfiú közelebb jegyet váltott a bájos Mihályfy Vilma kisasszonnyal. — Tóvölgyi Titusz, jeles írónk a kedves Dapsy Vilma kisasszonnyal Csomaközről jegyet váltott. — Kemenczy Miklós, m. kir. honvédhadnagy e hó 12-dikén kelt egybe Zilahi Kis Ágnes urhölgygyel, Zilahi Károly és Imre korán elhunyt jeles írók és műfordítók szelleműs növérével.

••• (Vegyes hírek.) József főherceg, kinek budai palotájában több nap óta a honvédség ügyében fontos értekezletek folytak, e napokban ismét Alcsuthra ment családjához. Még most sem bizonyos, vajjon a főherceg ur és családja télen át is nem maradnak-e Alcsuthon, a mely esetben a főherceg ügyei elintézése végett hetenkint kétszer bejönne Alcsuthról Budára. — A kereset-képtelen honvédek javára rendezett második állam-sorshuzás fölülmulja a 200,000 forintot. A hiv. lap, midőn ezt közzé teszi, köszönetet mond mindazoknak, kik e vállalatot főleg sorsjegyek tömegesebb eladása által támogatták. — Cseh lapoknak azt táviratozták Pestről, hogy „Toldi Miklós“ első adatásakor nagy-szerű tüntetés volt a csehek ellen, midőn tudniillik Toldi Miklós a cseh lovagot levágja. Holott pedig az egész hirből egy árva szó sem igaz. — Mult kedden a pesti izraelita templomban oly menyegző ment végbe, mely a ritkábbak közé tartozik. A 20 éves menyasszony keresztyén családból származott, de egy izraelitába boleszeretvén, Bécsbe ment, ott áttért az izraelita vallásra, s azután visszatérve Pestre, itt izraelita szertartás szerint egybekelt választottjával. Az új házaspárt s a rokonokat este vidám lakoma egyesíté a lővöldében. — Haynald Lajos érsek kalocsai székháza pad-

lásán, egy zugolyban, portól ellepve, négy lóra való pompás művészetü, rococo izlésben készült ezüstölt szerszámot találtak, melylyel 1792-ben első Ferencz császár király koronázásakor az akkori kalocsai érsek lovai voltak a koronázási menet alkalmával feldiszitve. Haynald érsek e nagybecsü és értékü régiséget a nemzeti muzeumnak ajándékozá. — Benza Ida kisasszony már megkezdette vendégszereplését Moszkvában. Első fellépése „Ördög Róbert“-ben nagy elragadtatást idézett elő. A kereszt-jelenet után egy jó negyed-óráig tartott a tetszészaj. Az utósó hármastán művésznőnk 14-szer hivatott ki. — Kovács József, bátorkeszi ref. lelkész és Reviczky Matejecz János revisnyei birtokos, a gyümölcs- és fatenyésztés körül szerzett érdemeik elismeréseül, arany érdem-kereszt adományozásában részesültek. — Duna-Földvár ról azt távirják, hogy Katona Zsigmond, az első takarékpénztári igazgató, a takarékpénztári helyiségben agyonlötöte magát. A tett indoka nem tudatik, miután a takarékpénztárban semmi hiány nem találtatott. — A „Debreczen“ egyik közlése szerint: a Csokonai-szobrot először Oláh Károly indítványozta, s a polgári kaszinó magáévá tevén az ügyet, Simonffy Sámuel elnök kezdte meg rá a gyűjtést 1861-ben. — Rossini egyetlen tanítványa e hó 25-dikén a pesti evangélikusok nagytermében több művész közreműködésével hangversenyt rendez. A hangversenyező Rossini operáinak legjobb részleteit fogja előadni, és azonfelül egy drámai dalt „La Separazione“, melyet a híres zeneszerző az énekesnő számára irt. — Péczelen mult vasárnap az ottani közös iskola javára rendezett műkedvelői előadás igen jól sikerült. A közreműködők egész otthoniassággal és oly összevágólag játszottak, hogy a szép számmal összegyűlt közönség többszöri tapsokban nyilvánítá tetszését. Az előadást táncmulatság követte, mely fesztelenül s vidáman folyt egész reggelig. Sok szép és bájos hölgy volt jelen, többi közt Beniczky-Bajza urhölgy, Pilisy Mariska, Sebastiani Leona, Kovács Margit k. a. stb. A háziasszony tisztét Pekáry-Forinyák Jozefa urhölgy vitte, szívélyessége által mindenkit lekötelve.

••• (Halálozások.) Klobusiczky Ágoston, Biharmegye margitai választó-kerületének országgyűlési képviselője, életének 59-dik évében október 13-dikán meghalt. — Kaczianovich József, gyöngyösi gyógyszerész e hó 17-dikén elhunyt. A művelt lelkü és nemes férfi halálát minden ismerőse mélyen fájlalja. — L.-Kisfaludon, Losoncz mellett e hó 14-dikén hunyt el Barnay Tivadar, köztisztviselőben álló orvos s földbirtokos 62 éves korában, gyászoló özvegyét, szül. Zmeskál Zsófiát hagyva maga után; a boldogult testvére volt a pesti Barnay Ignácznak. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Október 15-dikén: „Toldy Miklós“, Szigeti József színműve. — Október 16-dikán: „Egy szegény ifju története“, Feuillet színműve. — Október 17-dikén: „Figaro lakodalmá“, Mozart operája. — Október 18-dikán: „Toldy Miklós“, Szigeti színműve. — Október 19-dikén: „A boldogság első napja“, Auber operája. — Október 20-dikán: „Tartuffe“, Moliér vigjátéka. — Október 21-dikén: „Hamlet“, Gounod operája. — Október 22-dikén: „Liliumfi“, Szigligeti népszínműve.

Gazdasszonyoknak.

A berlini pamutból készült

főkötőket, kendőket s a t. legjobban epeszappanból készített hideg mosóvízzel lehet olyan tisztára kimosni, hogy színüket ne veszítsék. Négy itcze vízre egy negyed font epeszappant kell apróra vágni, a vízben elfőzetni, kihűteni és e vizet használni kétszer egy más utáni mosására a holminknak. Legutóbbi öblítésre hideg folyó vizet kell venni, de a holmit nem szabad huzogatni, csavarni, hanem csak mártogatni a vízben és vizesen felagatva megszáritani.

Miután a piacokon található ugynevezett epeszappanokban ritkán van egy kis epe, hanem csak zöld festékek köszöni elnevezését, legtanácsosabb, az epeszappant vagy sajátkezűleg készíteni, vagy pedig a gyógyszerárban venni.

Tojásokat télire eltenni.

Az egyes tojásokat olajjal jól be kell kenni és aztán ládába vagy kosarakba elrakva télire eltenni. A lenmagolajat e czélra leginkább ajánlják.

Sárga borsót

nemcsak puhára főzni, hanem táplálékonyabbá tenni úgy lehet, ha 12—18 órára langyos folyóvízbe teszszük azokat, ez idő eltelte után a vizet leöntjük róluk, és 24 óráig egy rakáson hagyjuk. Már most minden borsó szemén csirákat fogunk látni, és ez azon időpont, mikor a borsó legnagyobb mértékben fejti ki cukoranyag tartalmát. Az ilyen módon kicsirázott borsó tehát édes és a zöld borsóhoz leginkább hasonló ízű.

Divattudósítás.

Itt a posztó felöltők és eső-köpenyek ideje! Mert bár milyen szép délutánjaink vannak, 4—5 óra közt nélkülözhetlen már a melegebb felső öltöny, mely, miut említém, posztó felöltőből vagy eső-köpenyből áll. Az elsőik valamivel hosszabbak a tavalyiaknál és mind igen bő ujjakkal viseltetnek, míg az eső-köpenynél a félig bő ujj is meg van engedve. Az eső-köpenyek jelenleg már nem csupán az ugynevezett waterproofsból készül, hanem az, annál jobb, csupa szőrfonalból álló könnyebb posztó fajta sokkal jobbnak bizonyult be e czélra, sűrűsége és melegsége által. Formájukra nézve a régi hosszú sima forma, kerek vagy hegyes gallérral, a csuklyák kevésbbé divatosak már, mert a baschlikók és fejkendők tarka serege nélkülözhetővé tették már a csuklyákat is. A sötét-kék és barna posztóból készült eső-köpenyek a legkedveltebbek.

Egy nagy eseményről tudósított egy igen jóhírű divathölgy; t. i. tényleg bebizonyította, hogy immár nem tartozik a mellözhetlen dolgok közé a tünique, sőt hogy egész bátran fognak viselni utca ruhákat e felső rövid szoknyák nélkül is, csak a ruha szoknyája legyen fodrokkal, vagy még inkább szegélyekkel, ruche-kkel díszítve. A tünique pedig a salon-öltözékek birodalmába lett utalva, ott tündököljön, ott fejtsse ki legfőbb eleganciáját, ott mutassa ki gazdag hullámzását redőinek sat. Az estélyi vagy egyáltalában társaságba való öltözékek legszükségesebb kellékei mai nap a csipkéből, tüllből és himzésekből készült fichük, kendőcskék, melyek eltakarva a nyakat, a mellen keresztbe véve egy broche, vagy még inkább egy csipkéből és fekete szalagból készült csokor által le van tűzve. Ehez járul még a nyak körüli fekete bársonyszalag medaillonnal, vagy keresztel, mi egy diszebb öltözékről sem hiányozhatik.

Számrejtvény.

Vörös Juliannától.

9, 30, 32, 36. Még a pápa lakóhelye,
34, 35, 10, 37, 32, 23, 8. Ez meg Kornélia neve,
14, 27, 19, 7.)
8, 2, 9, 30, 17, 27, 11, 7.) Ez meg sok szép nő neve,
26, 4, 3, 33. Kedves ez minden embernek,
8, 33, 28, 15. Szereti ezt sok néni,
16, 13, 6, 5, 15, 37. Gyermek s dajka mesél erre,
22, 23, 24, 25. Szentelen vagy? s így csúfolnak,
16, 20. A nők ezzel unatkoznak,
12, 18, 9. Hűs éjjelek virága ez,
1, 36 21, 2, 14. Legyőzhetlen hatalom ez,
1, 4, 22. Papok s börtbe eszik, ha jó,
. . . . . Felette uszik a hajó,
1—37. Költő király legszebb verse,
Vajha magyar ne feledne!
Megfejtési határidő: novemberhó 19-dike.

A f. évi 39-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Jókai Mór, a regényforrás.“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Jánossy Lajos, Gyura Janka, Vizkelety Irma, Baka Kornélia, Báthory Zsigray Istvánné, Bodnár Anna, Moesz Marossy Emilia, Tápay Boros Zsuzsánna, Szabó Borbála, Keceli Ferenczné, Lövy Izidor, Erdélyi Róza, Kuorr Veres Henriette, Szőnyi Ferenczné, Toldy Veys Ilka, Ujváry Anna, Mézáros Szabó Zsuzsánna, Bogcha Barczik Ilon, Kalla Mihályné, Brocken Kováts Emma, Csorba Ilona, Szűcs Lajosné, Regéczy Jolán, Szalgháry Józsefné, Szancsek Vilma, Tatarek Ida és Hermin, Tormássy Mari, Molnár Teréz, Marossy Hermin és Etelka, Kiss Lőrinczné, Vitéz Mari, Tóth Emilia, Benedikovics Róza, Szepessy Szilágyi Lidia, Seján Gorzó Kornélia, Nagy Krisztina, Illiczky Julia, Mátyás Berta, Hallaskay Mária, Sziklay Matild, Szedlák Sarolta, Veresné Karolin, Juhászovits Ilyásevits Ilona, Páztelyi Danielovich Emilia, Oszlányi Mária, Dzsínich Pecz Mária, Bakos Bankó Magdolna, Ambrózy Jusztina, Pap Kovácsik Gizella, Boros Mariska, Gellén Ilona, Vörös Juliska, Lambányi Zsigmond Gyuláné, Boesor Apollónia, Jaczkovich Velyaszky Anna, Mudry Pálkuty Janka, Mráz Ottilia, Dubányi Róza.

A f. évi 38-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Oszlányi Mária, Sváby Izabella, Ambrózy Jusztina, Boros Mariska, Dancs Antónia, Gellén Ilona, Vörös Juliska, Boesor Apollónia.

Tartalom.

Egészséges lakások, (Egy világ-látott orvos nézetei.) (Vége követk.) — Zelma titka, Imrefi Jánostól. — Mind halálig. (Pálya-beszély.) (Vége köv.) — Reményben fürdik, F. Farkas Erzsébettől. — Nő-Neró. (Beszély.) Sacher-Masoch után. (Folyt.) — Rabszolgaságban. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy gyormok téli-főkötő szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt., félévre 6 frt., egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 10 kr.

Szerkesztői és kiadói iroda:
 kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.
Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

44. SZ.
 Október 29-én.
 1871.

Havonkénti színezett dívatképpel,
 minden szükséges himzetrájkok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

Egészséges lakások.

Egy világ-lát ott orvos nézetei.

(V é g e.)

Ajánlhatom tehát, hogy a padozat jó száraz, kemény fából készíttessék. A tisztogatás könnyebbitése végett előnyös vékony és könnyen száradó fénymázzal bevonni. A ki egész szobáját nem padoltathatja kemény fával, jól cselekszik, sőt egészségének fentartása sürgősen követeli, hogy legalább lába alá, a hol dolgozik, egy darab keményfa deszkát tegyen, mert sok betegségtől lesz mentve.

A falak jól égetett, száraz téglából épüljenek. A természet kövek és még inkább a vályogok szerfölött hátrányosak, mert sohasem száradnak ki eléggé s a mellett nagyon hamar nyirkosodnak és átvezetik a nedvességet. A tégláknál czélszerű vízhatlan vakolatot használni, s e fölé ugynevezett vízűveget vagy könnyen száradó és nem mérges anyagú festéket vonni. Ez által a falak könnyebben tisztogathatókká lesznek, a nedvesség pedig nem hat rájuk s nem veszi beléjük magát.

A fűtésre nézve legczélszerűbbek a jó agyagkályhák, mert a meleget legtovább megtartják. Még jobbak a porcelánkályhák, de nem mindenkinek engedi pénzereje, hogy ily drága cikket szerezzen magának. Vaskályhák csak akkor ajánlhatók, ha valamely rossz melegvezető anyaggal vannak körülvéve.

A szellőztetésnél említettük a kandallókat. Ezek azonban a kályhák mellett is megmaradhatnak; meleget ugyan nem sokat adnak.

Legczélszerűbb a gőz vagy légfűtés, de a csöveket nem a falon keresztül kell vezetni, hanem a padozat alatt. Ez

által a padozat hidegségét csökkentjük s így elejét vesszük sok bajnak, mely ebből származik.

A hőmérsék a lakásokban sohase emelkedjék tizenöt-tizenhat fokon túl, mert magasabb már elpuhítja a testet s hajlandóvá teszi a meghülésre, sőt vértolulást s más egyéb kellemetlen és veszélyes tüneteket idéz elő. Általában törekedni kell, hogy a hőmérsék mindig egyenlő maradjon.

A légnak tulajdonképen száraznak kell lennie, de nem oly száraznak, hogy az alkatelemeket, melyek az élet fentartására szükségesek, nélkülözze. E végből igen előnyös egy edényben friss vizet tartani a kályha mellett, melynek felszálló párája a légnak éltető elemeit visszaadja. Az egészen kiszáradt levegő mell- és torokbajosoknak szerfölött hátrányos.

A szobák ne legyenek túlhalmozva butorokkal, mert ezek nedvességet szíznak magukba, s a mint időjárával romlanak, por és ártalmas párák fészkeivé lesznek. Minél kevesebb a butor, annál lakályosabb a szoba s annál előnyösebb lakója egészségére nézve.

Szintén így kárhoztatandók a nehéz szövetű függönyök, melyekkel némely emberek az ablakokat valóságos elbarrikádozzák. Könnyű, világos függönyök ellen, melyek az éltető napvilágot átbozsátják s minden perczen lehetővé teszik az ablakok kinyitását, nincs semmi szavunk; de a sűrű, nehéz függönyök valóságos porfészkek, melyek mindig káros parányport szórnak magukból s ha még mellé sötétek is, megfosztanak a legfőbb jótól, a napvilágtól.

Az utcák világítása, vízzel ellátása és tisztítása Közép-Európa legtöbb városában még oly sok kívánnivalót hagy hátra, helyesebben mondva, oly rossz karban áll, hogy általában kártékony hatásnak mondható a közegészségre nézve. Még a világításra nézve történt tán némi haladás, de a tisztítást illetően ott állunk, a hol kétszáz év előtt. Azt mondják, van vízvezeték s az utcákat minden héten néhányszor meg-söprik. Jól van, felelem én, a vízvezeték azért nem ér semmit, mert először a víz sem nyomatik elég erővel a csöveken keresztül; másodszer a víz a szükségletehez képest szerfölött csekély; harmadszer a csövek nem alkalmas anyagból készültek és nem tartatnak tisztán; negyedszer, mert a hatóságnak nincs reá gondolja, hogy a lakosság mindenféle szemetet ne dobjon a vízcsatornába.

Ha a víz nyomása nem elég erős, e mindenféle szemét megreked, rothadásba megy át és észrevehető szag által adja tudtul létezését. S a lakosság egészségi állapota legyen ily körülmények között kedvező! A rendőrség nem törődik velem, a polgárok örülnek, ha a kellemetlen helyeken tul vannak, néha felszólal egy-egy ujságíró, mint mondják, csak hogy lapja hasábjait megtöltse, senki sem hallgat reá, s ha néha utána néznek, rossz csizmák és elhasznált kalapok mellett még romlásnak indult szerves anyagokat is találnak az illető helyeken. S aztán legyen a lakosság egészséges. Isten csapását, rossz éghajlatot emlegetnek, ha valamely járvány vagy ragály tizedeli a népet, de saját tudatlanságunkat és közönyösségünket nem akarjuk emlegetni.

Bizottságoknak kellene a polgárok közül alakulniok és büntetést szabni a vízcsatornák berondítóira, annak talán lenne eredménye.

Mintaképeül Londont s Belgium és a Schvajez néhány városát említhetem. Igaz, hogy ott aztán nem is mérlik a vizet itczeszámra, de van is eredménye.

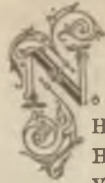
Előnyös, ha a vízvezeték bőven juttatja vizét a magánházakba, csak gondoskodni kell róla, hogy tartója jó kemény kőből készüljön, hogy a földet nagyon át ne nyirkosítsa. Mert a csörgedező viz sok port és káros anyagot magával visz és frissíti a levegőt, a nedves föld azonban sok betegség forrása.

Végül még egyet.

A városbanlakást rendszeren mint az egészségre nézve igen káros, a falunlakást pedig mint előnyöst szokás feltüntetni. Ezt illetően nekem az a véleményem, hogy városban is lehet ép oly egészségesen élni, mint falun, s hogy koronkint a falusi lét még hátrányosabb az egészségre, mint a városi.

A városok nagy halandósága rendszeren a lakóhelyek zsúfoltságától származik, az igaz, mely járványokat, ragályokat s mindenféle anyagi és erkölcsi roszt idéz elő; de a falun viszont nem mindig találja fel az ember azt a kényelmet és a művészet és ipar azon áldásait, melyek a hosszú élet követelményei. Atalában tanácsolható, hogy a városi lakosok koronkint vidékre menjenek, szabadabb levegőt szíjanak be; csak a mocsáros, nedves talajtól ovakodjanak; a vidékieknek pedig ajánlható, hogy keressék föl néha a várost. A változatosság mindenben kellemes s így egészségi tekintetben is, mig a folytonos egyhangu egyformaság lehangolja, megöli a lelket, testet egyaránt.

Ne hidd, ne hidd, hogy elfelejtelek....

Szalóci B.-től.

Ne hidd, ne hidd, hogy elfelejtelek,
Habár ifju s rajongó még szívem;
Habár miként a pillangó csapong,
Vagy inog, mint sajka a vizen,
Ne hidd, habár válásunk örök,
S bár napunkra jöttek fellegek,
Ne hidd! mert képed szívemben örök!
Mert én téged hűn szerettelek.

Arczom ragyog... öröm- mámor kísér,
Mondják, súgják: kedves, vig fiu!
Koszorúval jó felém az élet,
Nékem bókol, a mi szép s hiu;
Oh! de jönnél csendes éjszakákon,
Látnád könnyem, mely szemembe' rezg,
Látnád azt a fájó kint szívemben...
Mert én téged hűn szerettelek.

Ifjak voltunk — vidám, ifju évek
Fűtéek egygyé vágyó sziveink';
Régi álmak, régi szép reményim,
Megtagdadtam érted mind — de mind!
S a ki hittem, hogy kis kunyhó ölén
Egyszerűen boldog lehetek:
Hir s dicsőség utját törtem érted...
Mert én téged hűn szerettelek.

A mit nyertem, megosztám én véled,
Hir és dicsőség felét kapád,
Egy volt — csak egy — mit nem feleztem el:
A szenvedést, szívemnek bánatát,
A mi fájó, az mind enyém maradt,
Álom s ábránd tiéd lettenek...
Vidám szívvel szenvedtem oly sokat,
Mert én téged hűn szerettelek.

És most — mivel még a czél messze van —
Elfáradva elhagysz hidegen...
Elhagysz, elmegy s megvágod vele
A mély sebet fájó szívemen,
Csak menj, csak menj, csak szúrj szívembe kést,
Szívem, lelkem azért nem remeg...
Megcsókolom szép öldöklő karod,
Mert én téged hűn szerettelek.

Csak menj, csak menj, s ha majdan jó idő,
Midőn elhagy téged e világ:
Magánosan bolyongsz e tengeren,
S az öntudatnak titkos férga rág:
Jőjj, jőjj vissza mentő csolnakomba,
Hü pártfogód örömmel leszek...
Csak áldni tudlak, oh! még mostan is...
Mert én téged hűn szerettelek.

Csak azt ne hidd, hogy elfelejtelek...
Oh! mi volnék emléked nekül...?
Felejtheti-e párját a madár,
Ha az ősszel más tájra repül...?
Oh! ha e szív feledne egykoron,
S elfoglalnák ujabb érzetek:
Önmagannak lennék gyilkosává...
Mert én téged hűn szerettelek.

Csak azt ne hidd, hogy elfelejtelek,
Legyen arczom bár boldog, nyugodt,
Sirhalom is szép s virágos néha
S mégis benne nyugszik a halott.

Ne hidd, ne hidd! bár válásunk örök,
Ne hidd, ne hidd, bármit beszéljenek,
Ha átkozlak, még akkor se hidd!
Mert én téged hűn szerettelek.

— — — — —

M i n d - h a l á l i g .

— Pálya-beszély. —

(Vége.)

V.

Matildot nem váltá meg gyermeke, nem menté meg. Mint anya is egyedül érzi magát, épen oly egyedül, mint midőn még csak nő volt.

Koronkint boldoggá tette a gyermek mosolya, s visszamosolygott reá; öltöztetése, cziczomázgatása szórakoztatta. De aztán megint következtek hosszú, méla, magános negyedek, órák, midőn megfeledkezett mint előbb férjéről, úgy most gyermekéről, az egész világról, a régi ismert alakról, szemekről, hangról ábrándozott. Csendes, hallgatag, szenvtelen, halvány asszony maradt, mint anya is.

Új tavasz érkezett. Egy szép napos délutánon megint kint ült a tornác alatt. Gyermeke mellette játszott a földön. Kedves kis kövér fiucska volt, már azt ki tudta mondani: „mama“, „papa“; ha éhes volt, szájára mutatott, melyet már négy piczi fog fegyverzett: „adjá, adjá!“ Mint a hogy a gyermekek általában szoktak. A férj ismét nem volt otthon, hanem a tanyán, a tavaszi szántásnál.

A fiatal asszony elmerengett; csak félig, mintegy álomban hallotta gyermeke gödicselését. Egyszerre nyílik a kisajtó, s egy világos nyári öltözetű, fehér szalmakalapos férfi lép az udvarba, közeledik, felhalad a veranda lépcsőin, Matild csak akkor látja, hogy valóság, midőn közvetlenül előtte áll; addig azt hitte, csak álomkép, megvesztegetett képzeletének alkotása.

Báró Véghlesy Titusz volt!

Szokott elfogulatlan eleganciájával üdvözi az ifju nőt, kezét fog vele s leül melléje. Kérni foglyát, jelenti a Kertszeghy kisasszonyok üdvözlését (Hermin ugyan már asszony, mert Horkay csakugyan nőül vette!), beszél béli élményekről. Egyszerre meglátja a kis Endrét. Elkomorul.

— Hát Endre hol van? — kérdi?

— A tanyán!

— Így becsüli meg a kincset, mely osztályrészeül jutott.

Oh, ha....

Nem fejezi be a mondatot. A két pár szem önkénytelenül egymásba mélyed, a két kéz önkénytelenül találkozik.

E perczen újra feltárul a kis kapu. Endre vezeti be lovát, aztán azt szokott módon az istállóba küldve, vidáman lép a tornácba.

— Hóhó! Szervusz Titusz! Hogy vagy? Mikor érkeztél?

Nem sejt, nem gyanít semmit. Nejét megcsókolja, a régi baráttal kezét fog, aztán kis fiát emeli föl, a ki már régóta repes feléje.

— Lásd, Titusz! ilyen fiad legyen! Ej, ej, te kujon! miért nem is nőülsz már meg?

Titusz makog valamit. Szokatlan zavarban van.

— Meddig maradsz itt?

— Egyelőre hosszabban. Atyám veszélyesen beteg. Az orvosok lemondtak minden reményről.

— Ejnye, ejnye! az nagy baj és fájdalom!

Titusz távozik s a hitvestársak nem beszélnek róla.

Ez idő óta gyakran megesezt, hogy midőn Endre dolgoiból hazatért és kérdé nejétől, hogy: ki volt itt? ezt a választ nyerte: Véghlesy. Matild nem volt képes férje előtt hazudni, annyira nem süllyedt.

Endre egy darabig nem tett semmi megjegyzést, aztán azonban hm-getni kezdett, koronkint mogorva volt, csörömpölve bánt a vacsoránál tányérral, pohárral, evő-eszközzel, a szobalányra rögtön ráívalt, ha nem szeszélye szerint hozta be az ételt, a kis Endrét kivitette a szobából, mert nyugoskodott; keveset evett, annál több bort ivott, korán visszavonult. De nejének nem szólt egy hangot sem.

Ez esti és éjjeli küzdelmeinek eredménye egy levél lett, melyet a lovászyerek másnap a bárói kastélyba vitt.

„Kedves barátom!

Igen szívesen látlak szerény házáznál mindig, mikor itthon vagyok. De mikor nem vagyok, akkor nincs inyemre gyakori látogatásod. Azért netáni kellemetlenségek kikerülése végett légy szíves ezután szolgálaid által nem azt lesetni, hogy mikor nem vagyok itthon, hanem az ellenkezőt! Barátod: Hantos Endre.“

Egy félóra mulva megjött rá a válasz:

„Kedves barátom!

Igen hálás vagyok egykori mentorságod, tanítgatásaid, tanácsaidért. De most már jelenleg nem kérem és nem veszem igénybe. Leveledben kifejezett fenyegetésednek állok eléje. Akár kardra, akár pisztolyra rendelkezéssel velem. Barátod: báró Véghlesy Titusz.“

A lovászyereknek még egyszer vissza kellett mennie a kastélyba egy kis czédulával.

„Kedves barátom!

Igen örülök szolgálatkészségednek, melylyel magadat rendelkezésem alá bocsátod. Tehát okvetlenül pisztoly. A többit ma délután segédem intézi el. Szíveskedjél három és négy óra közt otthon tartozkodni. Barátod: Hantos Endre.“

Oh, müvelt, felvilágosult, okos és lovagias emberek gyorsan tisztába jönnek ily dolgok iránt. Könnyen megy az!

VI.

Másnap reggel hat órakor, valami félreeső alkalmas helyen, csakugyan végbe ment a párbaj. Endre segédje egy Kiss nevű szomszéd birtokos volt, nagy szájhős, híres kortes, agitátor, izgága, veszekedő, a kivel Endre csak nagyon ritkán szokott azelőtt érintkezni. A báró segédje, mert nem akarta Puskin Anyeginjét utánozni, hogy komornyikját hozta volna segédül, szintén egy falubeli uri-ember.

Az adott jelre eldörtültek a pisztolyok, s az egyik ellenfél állva maradt, a másik egy szó, egy hang nélkül összerogyott. A ki összerogyott: Hantos Endre volt.

Az ellenfél, a segédek, a felcser hozzá futottak. Melléből patakzott a vér, a golyó egyenesen szívében ment keresztül, rögtön meghalt.

Oh, a párbaj nagyon igazságos, méltányos és így nagyon okos intézmény!

Midőn meggyőződtek róla, hogy nincs benne élet, az ellenfél, segédek és felcser eltávoztak, hogy saját bőrüket megmentésük, mert a mi barbár törvénykezésünk meg szokta

büntetni a párbajvivót, a segédeket, s az orvost is, kivált ha a párbaj ily szerencsétlen véget ért.

A halott ott maradt a nagy bükkfánál, mely alatt elesett. Zsebében ott volt a szokásos igazolvány, hogy megunta az élet terheit, öngyilkosság által menekszik tőlük: halála miatt tehát ne gyanusítsanak senkit.

Csak dél felé találták meg szegény parasztemberek, véletlenül. Azok nem tudtak semmit ama rendeletről, hogy talált holttestet nem szabad bántani, hanem érintetlenül kell hagyni, hogy a törvény emberei tanulmányozhassák a helyet s a többit s ebből is következtethessenek. Saraglyára fektették a szegény jó urat s bevitték udvarába. E közben a fűvet úgy letaposták nagy csizmáikkal, hogy ott ugyan a világ egy törvényes küldöttsége sem lett volna képes bünjeleket fölfedezni.

Midőn Matild a cselédek kiabálására, jajgatására, siránkozására ijedten kiszaladt s férje holttestét hirtelen, minden előkészítés nélkül megpillantotta: egyszerre összerogyott és elájult.

Az öreg Kata asszony s a szobaleány bevitték szobájába s mindent elkövettek magához térítése végett. Midőn végre magához tért, egyik görcsből a másikba esett. Orvost hívtak, s az elméjét kezdé féltetni. Beteg lett, nagy beteg, férje temetése is nála nélkül ment végbe.

Eltemették bizony a derék, nemes, erőteljes fiatal férfit. Az orvosok megállapíták, hogy agyvelejében valami rendellenesség vitte öngyilkosságra; különben a szeretet és kiengeztelődés tanára épített anyaszentegyház szentelt földjében nem adtak volna holttestének helyet a papok. Fekhetett volna a temető árkában; az ugyan ránézve gondolom, teljesen mindegy lett volna. Fődolog az, hogy eltemették. Gyászoltak, busultak is utána néhányan, de gyásznak-bunak is van határa, semmi sem tarthat örökké!

Elmult az ős, a tél. Hosszu, kinos idő Matildra nézve. Uj tavasz köszöntött be, újra zöldelt, virult fű, fa. Matildnál egyik ifjabb nőtestvére volt kint. Betegsége alatt meglátogatta apja-anyja, de minthogy sok időt nem tölthettek, a kis Terézt állandóan kint hagyták mellette.

Mihelyt egy kissé lábadozott, egy fővárosi fiatal ügyvéd, Endrének egykori jó barátja, jelenté magát nála s közlé vele, hogy Endre végrendeletét az ő kezeibe tette le, melyben minden vagyonát fiára hagyta, de életfogytiglani haszonélvezeti joggal Matild számára. A legkisebb tárgytól a legnagyobbig, minden az ő tulajdona.

Az öreg János rendkívül megörült, midőn először megjelent a verandán.

— Ne busuljon, ténsasszonykám, — kezdé vigasztalni. — Hiszen nagy kár, nagyon nagy kár szegény jó urunkért, de hát majd elintézzük ám mi a gazdálkodást Mihálylyal, az öregbéressel, ezután is. Nem lesz semmiben sem hiba.

Matild könnyein keresztül mosolyogva tekintett rá. Mit tudta a szegény öreg, hogy őt vajmi kevéssé érdekli az anyag!?

Csak fia végett ohajtotta a vagyont fentartani, hogy fölnevelhesse; olyan embert képeztethessen belőle, mint az apja volt.

Egy szép tavaszi délutánon ismét kint ült a ház előtt Terézzel s a kis Endrével, a ki már egy vesszőparipa boldog birtokosává nőtte ki magát, melylyel ugyan még nagyon ügyetlenül tudott bánni.

Az utcaajtó felnyilt, s mint tavaly és harmadéve, egy férfi lépett be rajta. De most járása nem volt elegans, könnyed, lebbenő, hanem lassu, nehézkes.

Ne mondjátok nekem, hogy lelkiismeret nem létezik! Egy félév is alig telt el jóformán a gyilkosság óta, s mily mély ránczok képződtek az azelőtt szép sima arczon! Hová lett a szemek merész, nyilt tekintete? Hová a beszéd csábos gördülékenysége?

Egy megtört, megviselt alak állott Matild előtt, csak árnya az egykori Véghlosy Titusz bárónak.

Atyja meghalt, sokat virrasztott, az is árthatott neki.

— Még nem volt alkalmam, — kezdé akadozva, miközben aggályosan kerülé Matild tekintetét, — mély gyászához meleg részvételemet jelenteni. Nekem is gyászom van. Atyám meghalt.

Matild most is, mint itteni első találkozásukkor, úgy nézett reá, mint egy rémre, kísértetre. De most — nem mosolygott mellé.

Titusz természetellenes zavara, elfogultsága egy rémitő gyanut, sejtelmet hívott életre szívében.

— Ön is azt hiszi, hogy férjem öngyilkos volt? — kérdé rámeredve az előtte ülő férfira, mint egy holdkóros.

— Honnan tudjam én azt? — kérdé viszont Titusz, egy perczig rápillantva a gyászos özvegyre, de aztán ismét gyorsan elkapva tekintetét. — Azt beszélük.

— Önnek tudnia kell, báró ur, mert hisz oly jó barátja volt Endrének.

A báró homlokára hideg veritéket sajtolt e fakgatás.

— Én semmit sem tudok! — szolt végre daczosan.

Teréz épen távozott valamiért.

Matild közel simult a gyötrött emberhez, s ádáz tekintettel nézett szemei közé.

— Akkor megmondom én önnek, — lihegé suttogva, — ön gyilkolta meg!

A báró, mintha tarantella csipte volna meg, felugrott. Látta, hogy el van árulva.

— Bocsánat, asszonyom, — jegyzé meg hideg méltósággal, — de a gyilkosság vadját vissza kell utasítanom. Rendes párbajban történt, tanuk előtt, a lovagiasság szabályai szerint. Elég szerencsétlenség rám nézve, hogy nem én maradtam halva!

Matild, arczára tapasztott kezekkel, csendesesen zokogott.

— Bevallja! Bevallja! — tördelé.

Egyszerre letörlé könnyeit, fölemelkedett.

— Távozzék, távozzék azonnal, báró ur, kérem mindenre, a mi szent! — könyörgött lázas hévvel. — Ha valaha csak egy parányit szeretett; ha ohajtja, hogy egy kis — becsüléssel gondolhassak emlékére: távozzék, és kerüljön engem, ne mutassa magát előttem soha többé! Isten önnel, isten önnel!

A báró szó nélkül vette botját, kalapját, meghajtotta magát és távozott. Nem is nézett többé vissza.

Akkor látták egymást utójára az életben!

VII.

A kis Endre pompásan fejlődött. Hatalmas vaskos kis fiu lett belőle, széle-hossza egy.

Matild elhatározta, erősen föltette magában, száz titkos esküvel megfogadta, hogy teljesen fiának, az ő fölnevelésének

szenteli életét. Fia kárpótlást fog neki nyújtani az egész viláért. Hadd legyen olyan, mint az apja volt.

Szegény apja! a kit úgy tisztelt és becsült, majdnem imádott, de szeretni nem tudott. Pedig hogy megérdemelte volna! de a szerelem a szivben lakik, nagyon szeszélyes, koronkint hóbortos zsarnok, nem hallgat józan indokokra!

Mily bonyodalmakat sző néha, mily ellentéteket fűz össze, a kik e láthatlan szálak által egymáshoz vonzatva, valósággal mégsem egyesülhetnek soha.

Ijedten igyekezett elüzni ez eszmekötéseket magától, de azok megint visszatolakodtak és még tovább, még merészebb fejtegetések, megállapítások hinárjába csalogatták őt.

Koronkint sirt, keserü könnyeket sirt elégedetlensége miatt magával. Nem olyan akart lenni, a minő volt. Tökéletes, szentelt gyászban felolvadó, csak kitüzött szent hivatásának élő.

És koronkint, oh nagyon sokszor, mindig többször, egészen elfoglalták lelkét e képek. Egyik gondolat a másikat követte, a Kertszeghyné szerdai estélyeitől kezdve egész a mai napig. Mint egy tükörben látta multját. Látta férjét a rongyos saraglyán vérző sebével, s mögötte egy más arcz jelent meg, egy halvány arcz, epedő, beszédes szemekkel!...

Ah, sokszor megesezt, hogy Matild ijedten ugrott fel a hallgatag, félsötét szobában, és Terézt egészen ijedőssé tette. Aztán nagy léptekkel járkálni kezdett a szobában, gyorsan, gyorsan; az téríté magához.

De — minden elmulik a világon! Két év forgatá le szakait, mint a korcsmai képarus, képeit.

Egyszerre, véletlenül egy jóra való szomszéd földbirtokos kezdett a házhoz járogatni. Matild eleinte azt hitte, hogy ez Teréz végett történik, a ki azonban még nagyon gyerek volt. Egyszer aztán kitünt, hogy nem Teréz végett, hanem egyenesen ő végett. A fiatal ember igaz, őszinte szerelméről biztosítá s kijelenté, hogy apja helyett apja lesz gyermekének.

Ez az indok győzött. Matild másodszer is férjhez ment — szerelem nélkül.

Második férje még talán jobb, szelidebb, előzékenyebb volt, bár nem oly derék, mint az első. Sohasem volt véleménykülönbség köztük, annál kevésbbé vita.

De . . . volt egy igen kegyetlen, fájdalmas „de:“ Matild nem szerette ezt a férjét sem. Tisztelte, becsülte, hálát érzett iránta, de nem szerette.

A férj elhalmozta őt mindenféle kedveskedéssel. A Véghlesi alházból valóságos palotába röpité; ékszerszekerényét megtömté arannyal, drágakövel; a kis Endrét valósággal körülbástyázta játékszerekkel, később egy igazi lovat ajándékozott neki, egy kis ügyes ponnyt; még később egy nevelőt fogadott számára tiz évi lekötélezéssel, a ki ugyan nem volt oly kedves Endre urfi előtt, mint a ponny, de az anya szemeiben a leggyöngédebb szeretet bizonyítékának tünt fel . . .

Mind hasztalan! Azért most is vannak negyedei, órái, s lesznek is, mikor öreg anyóka lesz is, mig csak szive dobogni meg nem szünik, mig csak a koporsóba nem toszik, negyedei és órái, melyekben elmereng, elméláz, feledi férjét, gyermekét, az egész világot, maga olé mered, s az egykori keringő zenéjét hallja és egy arcot lát, egy gyűlölni vágyott és mégis mindig szerotett arcot, epedő szemekkel, sugár barna bajuszszal . . .

Mindene megvan, vágyát sem nyilvánithatja, hogy azon-

nal ne teljesüljön, és elégedetlen, bus, maga sem tudja, mi miatt.

Mi tudjuk, hogy a miatt, mert:

„A nőszivnek nem nyugalom,
A nőszivnek szerelem kell!“

N Ö - N e r ó .

(B e s z é l y .)

Sacher-Masoch után.

(Folyt.)

— Nos, nem tetszem önnek?

Mirovitch a bájos nő lábaihoz vetette magát.

— Nevessen ki, asszonyom, ön megérdemli, hogy őnt imádják, hogy valaki magát általa megölettesse, de szivem tiltja őnt szeretni, becsületemet s őnt megcsalni.

— Ön szeret? — kiáltá a szép meglepetve.

— Igen, asszonyom, — viszonzá Mirovitch, mialatt föl-emelkedett.

— Mást?

— Igen, mást.

— S nekem mégis azt mondták, hogy . . . suttogta a hölgy.

— Mit, asszonyom?

— Hogy önnek semmi viszonya nincs, s hogy nem is volt viszonya.

— Önnek igazat mondtak.

— Hogy értsem ezt?

— Oh, asszonyom, ön szép, ön előkelő, ha szeret, szeressen szerencsésen. Érthet ön egy oly szerelmet, mint az enyém, egy szerencse, remény nélküli szerelmet, mely önmagától visszaretten?

— Értem őnt. Ön oly nőt szeret, ki elérhetlennek látszik előtte. Balga gyermek, ki mondja önnek, hogy van valami elérhetlen a szerelemnek? Akkor annak Kazan isten anyjának kellene lenni!

— Körülbelöl oda üt ki, asszonyom.

— Ön szereti? — kiáltá vigan a hölgy.

— Császárnőmet, az alattvaló fejedelemnőjét, a rabszolga urnőjét.

E pillanatban megmozdult a függöny, mely a terem ablakát tetejétől aljáig elfödé.

— Ez természetesen rossz, — mond a hölgy, — de nekem jó szivem van, segíteni akarok önön, a mint csak tudok. Van egy barátnőm, Mirovitch, kinek oly termete van, mint a császárnőnek.

— Nem, asszonyom, ön nem ért engem. Az istenre kérem, bocsásson, — mond Mirovitch.

— De mégis, nézze meg — egészen az ön izlése. Itt van!

A függöny feltárult, s egy magas, kövér nő nehéz kék selyem-ruhában, mely elől divat szerint négyszögben kivágva vala, mutatta pompás fedetlen mellét, arcán fekete bársony álarczczal — közeledett, a meglepett tisztához. Egy intéssel eltávolítá barátnőjét, s tüstént a diván felé ment, intve Mirovitchnak, hogy mellé üljön.

A fiatal tiszt szive megállott. E nőnek megjelenésében volt valami, mely őt elvarázsolá, valójában valami főséges,

mely őt magának tökéletesen aláveté. Miután karjait mellén keresztbe veté, s egy ideig ránézett, nevetett s oly hangon kérdezte őt, melynél mély borzadás fogta el: — Fogsz te engem szerethetni, Mirovitch?

— Nem.

Ismét nevetett. — Te tehát császárnődet szereted?

— Szeretem őt oly szenvedélyesen, oly örülten, hogy állástokbeli nő azt meg nem értheti, — kiáltá Mirovitch.

— Miért nem?

Mirovitch felugrott s a teremben fel és alá járkált.

— Legyen nyugodt. Azt mondják, hogy a császárnő igen szerelmes, s szereti az udvarias kalandokat. Talán kap kegyet szemei előtt.

Mirovitch állva maradt s ijedten tekinté meg közlől az álarcot.

— Ugy vélem, hogy ön félne szerencséje előtt!

Mirowitch egy lépéssel hátrált, arca elhalványult s egész testében remegett. Csak most ismerte fel e hangokat.

— Van bátorságod szeretni császárnődet, — kiáltott s álarczát leszakítá. Előtte állott II-dik Katalin, parancsolólag, elragadó szépséggel, ő pedig lerogyott előtte s a földre rejté arczát.

V.

A gatschinacz-kéjlkban ültek II-dik Katalin és Daschkow hercegnő, bizalmas beszélgetés között. A czárnő lovon jött, hosszú szattyán férfi-cizmát viselt, mint azt a paraszt- és kereskedőnek az egész államban hordták; sötét férfi-köpenyt, mint azt akkor a divathölgyek viselék s lobogó fehér tollas kis háromszögű kalapot. Türelmetlenül verdesé csizmája sarkát lovag-ostorával, időről-időre felállott s ismét boszusan vetette le magát a kerevet támlájára.

Daschkowné nagy kíváncsisággal szemlélte őt, s hirtelen finom mosoly játszott ajkai körül.

— Te engem nevensz, Katinka, — mond a czárnő, — miért?

— Te igen szerelmes vagy.

— Isten tudja, nagyon szerelmes, valóban nem császári módon. De az nem egyedüli. Mirovitch szeret engem . . .

Egy ideig mindkét nő hallgatott. A császárnő figyelmezt.

— Nem lódobogás volt az?

— Nem.

— Szivem dobog, — mondá második Katalin s kezét mellére tev.

— Te nagy, kis nő! — szóla Daschkowné. — S mit akarsz vele kezdeni?

— Nem tudom, — viszonzá a császárné s az ablakhoz lépett, hogy elfedje zavarát.

— Nem tudod?

— Csak egyet tudok, — kezdé a szép zsarnoknő komolyan, — hogy közönségesen nem mulhat ki.

— Hogy tehát?

— Mint a láng, mely önmagát megemésztí!

— Ez kegyetlen gondolat.

— Talán, de költői gondolat.

— Átalában, meg kell neki halni? — kérdé szeliden a hercegnő.

A császárnő bólintott. — Mirovitch nem erős férfi arra, hogy Orlowt megdöntse, s helyét betöltse, ő rajongó. Az, mi

őt nekem kedvessé teszi, az államra nézve őt veszélyessé teszi.

— Szerelmednek rettenő gondolkodástana van. II. Katalin fel s alá járt hátratett kezekkel s lehajtott fővel. — Ő kényelmetlen lesz nekem, szeret engem, szenvedélyes, bátor, s zavart fog csinálni, engem hirbe hoz.

— És untat, — veté közbe Daschkow.

— Talán az is. Mit kezdhethénk tehát vele? El kell őt távolítani, de hogyan? — A szép hölgy hidegen és nyugodtan gondolt most a kedves után, mint valami államügy után. — Rajongása talán hasznos lehet nekem. Várj csak. — Csendesesen állott s mellén összedugá karját. Borzasztó mosoly terült el szigorú vonásain. — Mily gondolat, — mondá, — megvan. Mit mondasz hozzá, — hangja suttogássá süllyedt le, — ha e Mirovitchot használom fel, hogy — Ivántól megszabadítson?

Daschkow összeborzadt.

— Ne félj, Katinka, a haldokló trónkövetelő rántsa magával sirjába az alkalmatlan kedvest.

— Hogyan?

— Azt hagyj rám. Igen. Ennél maradunk, el vagyok határozva, két oly gond esik le egyszerre keblemről, mely álmomat s nyugalمامat rablá el. Így majd megint tudok én aludni!

— Te kegyetlen vagy, Katalin!

— Csak okos, kicsinyem.

Kevés nappal ezután Daschkow hercegnő megjelent a császárnő termében.

— A legvégső idő itt van terved kivitelére, — mondá felindultan, — Ivánnak meg kell halni. Ismered a hatalmat, melylyel a papság néped felett bir. Reformjaid megkárosították azt s még ma teljes erejével ellened fordul. Téged idegennek, álfelvilágosítónőnek neveznek, ki megsérti a régi jogot, erkölcsöt és hitet s ellened Oroszországnak az Anna czárnő végrendelete szerinti örökös, a törvényes Iwánt nevezik czárrá!

— Atkozott! — kiáltá a császárnő, lábával toppantva.

— Fel kell Mirovitchot, nagyságod szerelmét, áldoznod.

— Ki mondja neked, hogy én Mirovitchot szeretem? — szóla II. Katalin. — Játékszer, de sirni fogok, ha eltörtem!

(Folyt. követh.)

A levegő befolyása az állati és növényi életre.

(Vegyészetiileg elemezve.)

James Johnston után Kr. B.

A földet, melyen lakunk, több mint tíz mérföldnyi magasságu légburok (Atmosphäre) környezi, mely az alantibb rétegekre oly nyomást gyakorol, mi közép mérték szerint 15 fontot tesz egy négyzethüvelyknyi területre. Magas hegyeken kevesebb e nyomás, mély bányákban ellenben nagyobb, mert az alsó rétegeket a felsőbbek egész terhe nyomja.

Ezen körlég, mely nélkül élni pillanatig sem volnánk képesek, szakadatlanul áramlik földünk körül, majd mint lassu szellő, majd mint gyors szél, majd ismét mint rottentó orkán.

Ismeretes levén előttünk, kevés figyelemre méltatjuk, pedig igen sajátos, akár lényegét, akár hasznát tekintjük; e miatt tekinték a régiak a természet négy főalkatrészének egyikéül (melyek: tűz, levegő, víz, föld.)

A levegő, bár látszólag tiszta és egyszerű anyag, valójában több különemű s az állat- és növényéletre nézve egyaránt igen fontos anyag-vegyüleből áll; ezek főképen: a nagyobb mennyiségben előforduló éle ny és lége ny, s a csekélyebb szén s av és vizgöz.

Az éle ny iz-, szin- és szagtalan légnem. Égő gyertya benne gyorsan és vakító fényvel ég. Előállíthatjuk, ha a kereskedésben is kapható halvsavas hamant homokkal vagy porrá tört üveggel, vagy barnakővel összekeverjük, s e keveréket palaczkban vagy lombikban szeszlámpa fölött hevítjük. A mint e keverék olvadni kezd, azonnal fejlődik belőle az éle ny s gyorsan megtölti a palaczkot. Látni persze nem lehet, de jelenlétét elárulja egy beléje tartott égő gyertya, phosphor-vagy széndarab, mely vakító fényvel ég benne.

A lége ny is iz-, szin-, és szagtalan; a beléje tartott égő gyertya azonban elalszik, s az állatok is megfuladnak benne. Előállítására vegyünk darabka phosphort, tegyük kis csészébe, ezt pedig vízzel ellátott medenczébe, és meggyújtván a phosphort, borítsunk rá palaczkot, úgy, hogy ez szájjával a vízben legyen. Midőn a phosphor égni megszűnt, a palaczkot még a víz alatt bedugaszolhatjuk, s aztán kivesszük. Hogy ilyformán a palaczkban csak lége ny maradt, arról beléje tartott égő gyertyával meggyőződhetünk, mely azonnal elalszik, bizonyosságul, hogy a palaczkban volt éle nyrészt mind az égő phosphor vette magába.

A szén s av szintelen, mint az előbbie, azonban van neki gyengén érezhető szaga és meglehetősen savanyu íze. Ha égő gyertya jut bele, az elalszik, ha pedig állatot állítunk bele, az eldől s megfulad. Ha egy bizonyos térfogatu szén s avat veszünk és súlyát megmérjük, aztán ugyanezt teszszük hasonló nagyságu területet befoglaló körléggel, azt tapasztaljuk, hogy a szén s avnál másfélszer annyi súly található, mint a körlégnél. Ebből magyarázható az is, hogy ha például egy pohárban szén s av van, ezt egy másik pohárba úgy átönthetjük, mint a hogy, teszem azt, a vizet lehet.

Össze van ez téve éle ny- és szénből; ha egy darab szenet égetünk, ez légnemüvé változik és a körlégben levő éle nyvel egyesülvén, szén s avat képez. Ha ezt meszes vízre öntjük, az azonnal vele egyesülvén, tejszinü lesz és oldhatlan fehér port fog képezni, mely ugyanis „szén s avas mész“-nek nevezetik és a természetben előfordul, mint mészkö, kréta és márvány.

Tudjuk, hogy a sör, pezsgőpor, sodaviz, némely ásványvizek s egyéb erjes folyadékok gyöngyöznek és habzanak; ha pedig iszszuk őket, kollomes hűtő érzést gerjesztenek; miunde a bonnük foglalt szén s avnak tulajdonitandó.

Ha veszünk sziksót, krétát, vagy mészt, s ezek valamelyikére borozetet, vagy higitott sósavat öntünk: szén s av fog itt kiemelkedni légbuborékok alakjában, de a körlégbe föl szállni nem fog, minthogy mint már omlitottuk, annál nehezebb, hanem a folyadék felszínére ülepedik; ha pedig már annyi gyülemlik meg, hogy az odény csordultig meg lesz telve vele, a többi le fog folyni oldalvást, épugy, mint folyadékkal történnék, s valóban ha az odény oldalához égő gyertyát tartunk, ez elalszik az ott levő szén s av miatt.

Végre mit értünk vizgöz vagy pára alatt? Vizgöz vagy pára nevezete alatt értjük azon vizrészececskéket, melyek a szabadban levő vizekből (tavak, folyók, tenger) folytonosan kiemelkednek, részint láthatóképen, részint láthatatlanok levén, finomságuk miatt.

Az elmondott négy anyagot mindenütt és minden időben tartalmazza a levegő. De nélkülözhetlenek is azok mind az állati, mind a növényi élet számára, úgy, hogy nélkülök ezeknek mindennapi szükséglete sem lenne fedezve. Tulnyomó mennyiségben van azonban jelen a lége ny és éle ny, és legfőképen a lége ny, mert ebből a körlég még négy annyit tartalmaz, mint az éle nyből. A szén s av, mely a körlégben foglaltatik, annak csak $\frac{1}{2500}$ -ad részét teszi. Vizgöz több van a levegőben nyáron és a meleg égöv alatt, azért ilyenkor $\frac{1}{60}$ -ad részét teszi, míg télen csak mintegy $\frac{1}{200}$ -ad részét.

Magasabb helyeken, egészen fenn, több szén s av található, mint alant. De hát hogy lehet ez, mikor előbb azt mondtuk, hogy ez a legnehezebb légnem? Hisz ha az áll, nem-e inkább a föld felületén kellene szétterülnie, hol aztán el is ölné minden állati és növényi életet? Ezen ellenvetés helyén volna, ha egyéb körülmények is nem folynának be, melyek aztán a dolgot egészen máskép változtatják. Így a szelek és légáramlatok a levegőnek nehezebb alkatrészeit is fölkapják a magasba, s össze-vissza elegyítik a könnyebbekkel. Továbbá minden légnemnek az a sajátos tulajdona van, hogy egymást folytonosan vonzzák, és így a nehézségüknél fogva alantabb levők a könnyebbségüknél fogva feljebb levőkhez emelkednek s azokat áthatják és viszont a könnyebbeket az alantabb levő nehezebbek magukhoz vonzzák, a miből oly teljes összekeveredés keletkezik, hogy a levegő mindenütt körülbelül ugyanazon arányban tartalmazza alkatrészeit. Hasonló esetet látunk némely folyadékoknál, így teljesen összeelegyedik viz és szesz (rhum és thea), sóoldat és viz, viz és olaj azonban már erre nem képesek. Néhol ugyan a szén s av elrekesztett mélyedésekben nagyobb mennyiségben van meggyülve, (jávai méregvölgy), ez azonban onnét van, mert oly gyorsan tódul elő a földből, hogy nem terjedhet szét elég hamar a levegőben. Végtére van még egy körülmény, mely megépen azt okozza, hogy az alsóbb légrétegeknek van kevesebb szén s avuk, mint a felsőbbeknek, t. i. a növények számtalan leveleiken át folytonosan szén s avat vesznek magukba; továbbá a tengernék vize is egyre szén s avat vesz magába, s mint-hogy mindez az alsóbb légrétegekből vétetik, ezek szén s av — tartalmának meg kell fogynia a felsőbbekéhez képest.

Szén s avnak a légbeni jelenlétéről könnyen meggyőződhetünk, ha mézsvizet levegőre kiteszünk, ekkor t. i. a körlégből szén s av részben egyesül a mézsvizben levő mézsszel, minek folytán a mézsviz felületén mézskérgecske támadt.

Nem különben a vizgöz jelenlétét is észlelhetjük, csak tegyünk ki egy palaczk hideg vizet forró napra, ekkor a palaczk külfelületén a vizgöz gyorsan lecsapódik, harmateseppek alakjában.

(Folyt. köv.)

Egy hét története.

Októberhó 24-dikén.

A nagy oceán. — Szélcsend. — Egy szerencsétlen adó-szedő. — Kit orron, kit torkon. — Oh, azok a nők! — Ah, ezek a férfiak! — A mit ellenségnek sem kívánok. — Egy kis kura. — Illésy György, — mint ifjú, — mint honvéd, — mint besorozott, — mint költő, — mint pénztárnok, — a nagy csapások alatt, — a legnagyobb csapások alatt, — derült napok. — naplementekor. — A hí nő. — Halottak napján.

Régi frázis már az, hogy a nagyvárosok a nagy oceánhoz hasonlítanak; nemcsak sodorgató örvényei és csalogató syrenjei, hanem bizonyos pontjai is vannak, a melyekben tökéletes szélcsend uralkodik. Ilyen egy bizonyos pont e világtengeren az az idő, a melyben jelenleg hajókézni van szerencsénk. Se nem nyár, se nem őszi, se nem tél, és legkevésbé tavasz. Egy valóságos jellem nélküli idő. Szerencse, hogy mindössze csak egy hétig szokott tartani, különben minden nagyváros egy-egy Londonná válnék — spleen dolgában. Az ember azt sem tudja, hogy milyen arcot csináljon. Szeretne mosolyogni, mint feje fölött a nap és akaratlanul is didereg, mint ugyan-csak a nap sugara, midőn alá ér a földre. Mindenfelül pezseg a hővérű fiatalság, de még nem bírta magát elhatározni, valjon minek adjon elsőséget: a kávéházaknak-e, vagy az udvarlásnak, azért a tantermeknek is szép „hányad“ jut még belőle. A családi hajlékban nagyon elkelve már a vidáman pattogó kandalló, de azért az orrok még nem léphettek ki a rák, és pedig a főtt rák köréből. A zenevilágban még nem tudni: mikor fog jönni és valjon általában elfog-e jönni, tudniillik ő, a nagy, a dicső Liszt, és azért a hangversenyzők nem tudják, hogy melyik legyen az ő napjuk. A színházban a páholsorok fele még mindig ásit, azért a játék-rend megteszi, a mi tőle kitelik, hogy a közönség is a páholyok példáját kövesse. Az igazgatóságnál nem tudják, hogy melyik lesz az idén a hangos társalgás nyelve, azért csak tovább is megmarad a nagy lárma mellett. Az országgyűlés egy hónapig szünetet tartott, azért a lapok savanyu képet mutatnak. Bécsben még mindig csehül vannak, azért minálunk is jókedvet mutatnak a „pimaszkák.“ Az üzletvilágban még mindig nagy a pénz hiánya, azért a „Styx“-et apró pénzzel fizetik ki; szóval nincs az időnek jelleme, nem akar lenni semmi, egyetlen ember lötte meg magát, annak is Dézszen kellett megtörténni, azért bizony bátran elhagyhatta volna, kivált ha meggondoljuk, hogy miért lötte magát föbe az a Rösler! Egy adó-szedő, a kinek egyetlen krajezár sem hiányzott a pénztárból és föbe lövi magát azért, a miért Dézsről Tekére akarták áttenni! Pesten az efféle meg nem eshetik, itt örül az adó-szedő szive, a kit ide tesznek, és ha elteszik innen, akkor még jobban örül a szive, kivált ilyen időben, és legkivált mikor családja van.

Mert a milyen minden jellem nélkül szűkölködik is ez a mostani idő, van mégis egy szép tulajdonsága, a mivel emlékezetessé teszi magát nálunk, az, hogy alig van család, a melynek egyik-másik kiseded tagját orron ne kapná; a tudományos világban hurut czim alatt ismeretes e folyékony figyelmi jelenség; de ez csak a kopogtatás, utána következik a

másik, midőn tudniillik nem orron, hanem torkon kapja a kisededet; hogy mikép nevezik ezt a tudományos világban, azt ki sem akarom mondani; akárhogy nevezik, a hol megjelentik, van ott mivel eltölteni a hosszú őszi estéket; ott ülni egy kicsi ágy előtt, a melyben egy kicsi gyermek fekszik, egy dörverte drága, kicsi virág, és lesni gyöngye szive minden dobbanását, és számlálni ütér-lüktetésén, ha növekedik-e, avagy csökken-e a gyilkoló forrás, és törölgetni az izzó kis homlokot és lesni a hörgő kis kibel minden lélegzetvétélét, és látni az ártatlan lélek szenvedését és mosolyogni mellette kilencz álló nap és éjszakán át szüntelenül, vetkőzetlenül, és mikor a javulásnak egy kis csilláma feltűnedez, áldani az Istent, a ki e rettenetes kinokat reá küldte; nem is ő reá, mert ez semmi sem volna, hanem ez ártatlan, angyaltiszta lélekre; erre — engedjék meg kedves hölgyeim, ha szokott szokimondó őszinteséggel minden teketória nélkül kimondom, hogy erre csak nő képes. Milyen szánalomra méltólag tehetetlennek érzi ilyenkor magát a férfi és milyen bámulatos erővel, és pedig a legnemesebb erkölcsi erővel, az önmegtágadás, az önfeláldozás dicső lelki erejével felruházottnak tűnik fel ilyenkor a nő! Hanem azért mi férfiak, mi vagyunk a teremtés urai, az erősebb fél, és a nők, azok a gyöngék, az állhatatosság és kitartás nélküli teremtetek! Halálos ellenségemnek sem kívánom, hogy saját házi körében valaha alkalma legyen, meggyőződni e nézet tévessége és igaztalanságáról, de tudok esetet, hogy egy férfi, a ki hétről-hétre növekedő gyönyörrel szívta magába bizonyos hirhedett ujság nők elleni förtelmeit, az anyai szeretet e golgotai tanúság-tételének láttára gyökeresen kigyógyult a nők elleni balvéleményéből.

És ha már benne vagyunk a meghatólag szép tulajdonok felmutatásában, szenteljenek Illésy György emlékének is egy kis helyet kegyeletes szívükben. Mult szombaton, októberhó 21-dikén lehelte ki lelkét ez a talpig becsületes, minden ízében magyar író, egyike azon férfiaknak, a kit a hazánkat pusztított utósó husz év egy örömben gazdag jövőtől fosztott meg, de a ki azért egyetlen perezre sem tántorodott meg a becsület utján, és a ki száz sorscsapás után újra meg újra fölvette a küzdelmet az étellel és folytatta azt nagyobb hősi elszántsággal, mint a milyennel a csaták hősei a halálos fegyver ellen küzdenek, és vértanui önfeláldozással, mint a milyennel a vallásos rajongók a lobogó máglyára léptek. Fiatal korában úgy ritka lelki tehetségei, mint ritka férfias szépsége által egyaránt magára vonta az elmék és szivek figyelmét, egyik is, másik is boldog jövőt jósolt neki; akkor jött az 1848-diki talpra hívó riadó, és a legelső magyar honvéd az akkor tizenhét éves Illésy György volt. Végig küzdvén a dicsőséges szabadság harcát, a világsi gyásznapon ő is kénytelen volt lerakni a fegyvert, és bujdosni, mint annyi ezren társai közül. Akkor el volt határozva Amerikába kibujdosni, de azt akkoriban könnyebb volt elhatározni, mint végrehajtani, uton-utfélen kémkedő szemek leskelődtek a honvédek rejtekei után, hogy az osztrákoknak kiszolgáltassák. Illésy som körül-

hette ki sorsát, besoroztatott osztrák közlegénynek, és csak 1856-ban szabadult ki ezen rabságból. Ismét újra hozzáfogott az élethez, elkezdett írni, fordításai csakhamar figyelmet keltettek az irodalomban, sikerült eredeti költeményei még növelték az érdeklődést iránta, akkor Debreczenbe hivatott meg pénztárnoknak egy iparvállalathoz. És a kötelességérzet erősebb volt benne a dicsvágynál, feleségére gondolt és gyermekeire, a kiknek kenyérről kellett gondoskodni, a mit pedig mint költő nem tehetett volna hazánkban. Elfogadta a pénztárnokságot azon hiszében, hogy ahoz nem szükséges egyéb becsületes jóakarathoz; csakhamar azonban az üzletkönyvekben hiányok mutatkoztak és Illésy a magából pótolta a hiányokat és csak továbbra is megmaradt pénztárnoknak, a melyről azt hitte, hogy azzal kenyeret ad majd gyermekeinek; egyszerre aztán újra nagy hiány mutatkozott az üzletkönyvekben, sokkal nagyobb hiány, mint az első alkalommal, összes vagyonát meghaladó hiány és erre Illésy odaadta összes vagyonát, mindenét, még ruháját is, még gyermekei utósó párnácskáit is, és feljött Pestre, új életet kezdeni, és újra hozzá fogott a munkához; hű nejét és gyermekeit kórágóba roskasztotta a kiállt sok szenvedés és nélkülözés, őt magát is törte a láz, de sem szenvedés, sem betegség nem törhették meg vasakarátát; láztól gyötrötten találtam őt egy sötét udvari szobában, beteg gyermekei előtt ülve és — dolgozni! És dolgozott éjjel-nappal szüntelenül, álnév alatt és névtelenül, eredetét és fordítást, és ez így tartott négy hosszú éven át, nem gondolva magával, nem törődve semmivel, csak azzal, hogy becsületének visszaadja régi tisztaságát és hogy övéinek kenyere legyen. Lassan-lassan aztán ismertté és annál fogva becsületté vált neve az irodalomban, kapott meghívást egy elveivel nem egyező laphoz, habozott, tétovázott, de egy tekintet gyermekeire és erre az áldozatra, — a legnagyobbra a sok közül — is erősnek hitte magát; elfogadta a meghívást, beállott ezen lap munkatársául, de mi keserves, egy munka volt az neki, azt csak Isten és egy pár hű barátja tudta. Néhány hónap múlva aztán ettől a kintől is megszabadult, a „Hon“ munkatársai közé vétetett föl, akkor lélegzett csak föl az ő szive, ez volt a lap, mely az ő meggyőződéseit képviselte, és akkor fogott csak igazán a munkához; rövid időn az egész lap összeállítása ő reá bízott, és az ő összeállítása mellett emelkedett e lap a legelterjedtebb magyar lappá, és midőn már-már beteljesedve látta a vágyat, a miután kinos évek hosszú során át küzdött és szenvedett, a sok küzdelem és szenvedés kimerítették erejét, emésztő betegségbe esett, és midőn megtudta, hogy betegsége gyógyíthatlan, akkor, még csak akkor fogott igazán a munkához; lábái nem bírták már testét, de a míg csak keze a tollat fogni bírta, addig egyre dolgozott, utósó nagyobb munkája, a nők munkaképesítéséről, mult nyáron jelent meg, és mint minden olyan nemes szív, a ki mélyébe tekintett bele az életnek, ő is határozottan és föltétlenül a munkaképesítés érdekében hallatta súlyos szavát, és midőn közelegni érezte utósó óráját, saját kezével írta meg halotti jelentését, intézkedett temetéséről, aztán magához hivatva hű nejét és gyermekeit, megcsókolta őket, aztán rövid küzdelem után a megtört testtel, lelke fölszáll az örökkévalóságba.

És most itt van a hű nő, két árvával egyedül, gyámoltalanul. A jó anya előre látva gyászos sorsát, megtanulta a gyorsírást, dicsőségesen állta ki a vizsgát, de mit használt! nem fogadták be országgyűlési gyorsírónak, azért, mert nő! És most itt van a hű anya, egy jeles magyar író két árvájával, egyedül, gyámoltalanul!

A jövő héten lesz halottak napja, akkor a temetők ki lesznek világítva, a sirok felkoszoruzva, a szivekben is kigyulnak a halottak iránti kegyelet lámpái, — semmi kétség, hogy akkor a derék magyar író két kisdéd árvájára is esik a halottak iránti kegyeletnek egy-egy földérintő sugara.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

†† (A Kisfaludy-Társaság) Toldy-ünnepélye november 12-dikén d. e. 11 órakor lesz az akadémia disztermében, következő sorozatban. Horváth Mihály, mint az ünnepély elnöke, az ülést megnyitván, küldöttséget indít a félszázados íróhoz, s a megjelenőt üdvözlí; Greguss Agost átadja neki az arany tollat és arany érmet (mire Toldy Ferencz valószínűleg beszélni fog); Szász Károly költeményt olvas föl tiszteletére; végül az elnök berekeszti az ülést. A meghívott vendégek, küldöttek stb. lenn, a hölgyek pedig a karzaton fognak ülni. A kik ez ünnepre három vagy tiz frtot irtak alá, azonnal átvehetik bronz- és ezüst érmeiket Arany Lászlótól, ki az ünnepély emlékkönyvét is minden aláíró részére, mihelyt a mű megjelen, ki fogja osztani. Pest város is készülleteket tesz ez írói ünnepélyben való méltó részvétre.

†† (Illésy György) temetése mult kedden délután ment végbe. A halottas-házban a honvédcsakó és babérkoszorúval fődött koporsó körül írók, az összes helybeli lapok képviselői, több orsz. képviselő s honvédek csoportosultak. Ott állt több 48-diki honvéd is kivont karddal. A koporsót Szász Károly áldotta meg, s ezt megelőzőleg szivreható emlékbeszédet tartott. A koporsót az elhunyt barátai kikísérték a temetőbe, hol a „Hon“ szerkesztősége részéről Hegedüs Sándor mondott az elköltözöttnek jeles bucsuszót, s ezzel a szomorú ünnepély végett érvén, a nemes bajtárs iránti szeretett újra föléledt a szivekben, a jelenvolt írók gyűjtést rendeztek az elhunyt családjára számára, hogy legalább a nagy fájdalom első napjaiban óva legyen a súlyos anyagi gondoktól és a szép szándék egyikét nap alatt aránylag szép sikerrel el lön érve. De később mi történik majd derék írónk özvegye és árváival? — Illésy György hátrahagyott költeményei, melyek egy jókora kötetet fognak kitenni, már sajtó alatt vannak, s közelebb fognak megjelenni az „Athenaeum“ kiadásában. A gyűjteményben vannak eredeti lantos költemények, balladák, románczok, szabadság-dalok, népies költemények, melyek „György deák“ név alatt általános elismerésben részesültek, kitűnő műfordítások Berangerből, német és angol költőkből, „Oberon“-nak egy éneke és „Attila istenostora“ czimmal egy népies hősköltemény. A közönség nem egy igaz-gyöngyöt fog találni a költemények között, melyek a beteg költő fájdalomteljes keblében születtek. Előszót, az elhunyt végkiváratához képest, Vadnay Károly fog írni a műhöz. Reméljük — a közönség tömeges pártolásban fogja részesíteni a sokat szenvedett költő e gyűjteményét, egy részt, mert abban valódi műélvezetet találand, másrészt, mert ez a kötet vers az elhunyt özvegyének és árváinak egyetlen örökségét képezi.

†† (Richter) nagy zenekar hangversenyein a következőket szándékozik előadni: Beethoven nyitányát 114 mű (C-dúr) s C-moll simfoniáját. Schumann s Volkmann D-moll simfoniáit. Liszt Ferencz „Hun csata“ czimű zenekari darabját s 113. zsolatárát. Mendelssohn „Hobridou“ nyitányát. Wagner

nyitányait „Fliegende Holländer“ s „Tristan und Isolde“ operáihoz; Volkmann gordonka hangversenyét (Fischer Münchenből.) „Iphigenia Taurisban“ operájának nagy áriáját (Pauli-Markovics Ilka.) — Reményi Ede is nagy hangversenyt fog a zenei idényben rendezni „a hátszegi lányiskola“ javára, s úgy hiszik, hogy ebben Liszt Ferencz is részt veend. A rendezésben a pesti nőegylet is buzgólkodni fog. Továbbá gróf Karácsonyi Guidó is megígérte, hogy nagy alapítványából a jövő évben e célra szintén fog jelentékeny összeget adni. Méltó is ez iskolát pártolni, mert olyan ponton áll, hol nemzetiségi érdekeinknek is különös szolgálatokat tehet.

++ (Siebenthal Helén), azon szerencsétlen komorna, kit kedvese, Apáthi meglőtt, a Rókus-kórházban 8 napi kínos szenvedés után sebeiben meghalt. A hulla a szokásos orvosrendőri bonczolás alá vétetvén, kitünt, hogy az egyik golyó a nyak bololdalába furódott, mely a bonczolás alkalmával a nyakszirt mellett meg is találtatott. A második golyó a hatodik borda mellett hatolt a testbe, s a májon keresztül a gyomrot surolva, a hátsó tüdőszárnyakat átfurta, s itt is találtatott meg. Bámulatos, hogy ennyi nemes testrész sérülése mellett is, a szegény leány ily sokáig kinlódhatott.

++ (A bérszoba-házak) létesítésére, mely iránt számtalanszor nyilvánult az ohaj, már akadt nálunk vállalkozó, valami Kern, ki minden igénynek megfelelő bérszoba-házakat szándékszik megnyitni az egyetem szomszédságában. A mi a szobák árát illeti, gondoskodni fog, hogy 15 forinttól egész 25 frtig kényelmesen butorozott szobák álljanak a fiatalság rendelkezésére, miután ő főképen erre számít. Földszint egy olvasó s egy társalgótermet szándékozik berendezni, hol lakói a nap minden órájában megfordulhatnak, díjtalanul használva hírlapokat, könyveket s a t. Lesz földszint egy étterem is, hol jutányos áron kitűnő ételek fognak kiszolgáltatni. Vendéglőjét a tavaszi negyed kezdetén mindenestre meg fogja már nyitni.

++ (A Frohner) szálloda ebédlője mult vasárnap este egy bizonyos tekintetben feltűnő jelenetnek volt színhelye. A „Styx“ czimű pesti német zuglap szerkesztője ugyanis, ki journalistikai tevékenységének tárgyait csak is förtelmes magán természetű ügyekben tudja feltalálni, a művelt osztályhoz tartozó néhány fiatal ember által, kiken lapjának utolsó számában súlyos becsületsértést elkövetett, felelősségre vonatott és midőn azon felszólítására, hogy undok állításait a jövő számban visszavonja, tagadó választ adott, a két fiatal ember által oly rutul összepáholtatott, hogy fején és karján megsérülve, úgy kellett őt fölvenni a szálloda egyik szobájába, a hol most is betegesen fekszik a kapottaktól. A tetteseket bizonyosan törvény elé fogják állítani, de azért a fővárosban minden művelt ember csak azt az egyet sajnálja, hogy miért csak azt az egy garázda frátert érte így utól az igazságos husáng, és miért nem valamennyit, a kik ilyen aljas módon visszaélnék az írói hatalommal.

++ (Zichy Mihály) festőművész hazánkfia Londonban nagy kitüntetésben részesült. A walesi herczeg, ki maholnap angol király lesz, annyira megkedvelte, hogy szabadságideje meghosszabbítását maga eszközölte ki az orosz czárnál. Magával vitte Marlborough-House-ba, vele reggelizett, ebédelt, páholyában a diszhelyre ültette, sőt családi körébe is bevezette. Majd két hetet kellett Abergoldieben töltenie s vadászgatnia, s végre nagy sajnálattal s a viszontlátás reményével bucsuzott el tőle. Honi művészeink itthon saját főuraink hasonló előzékenységgel nem igen dicsekedhetnek.

++ (A f. hó 15-dikén) Palatkán, Erdélyben elhunyt Alsó Zsigmondné, a „Kelet“ szerint azon hazafias végrendelkezést tette, hogy hagyatékának mintegy 4000 frtra menő jövedelme a közelebbi négy évben a kolozsvári múzeumnak, a kolozsvári ref. kollegiumnak, a maros-vásárhelyi ref. tanodának, végre a palatkai, págocsai és szávai ref. egyházaknak jusson hagyományként, és csak öt év múlva lépjenek örökösei az örökség élvezetébe.

++ (Eötvös Lajos), ki jelenleg a nemzeti muzeum Jankovich-féle könyvei közt buvárkodik. Egy XVI. századbéli német költő: Heymairin Magdolna oly művét fődözte fel, mely jóformán a német irodalomtörténetekben is ismeretlen. A százhusz számozatlan levélre terjedő könyv Tóbiás könyvének fordítását tartalmazza, s 1580-ban került ki Guttgesel Dávid bártfai nyomdájából. Miután a könyv ajánló levele Kassáról van keltezve 1580 elejéről: kétségtelenül kiviláglik, hogy e nevezetes német költő, ki több rendbeli művel gazdagította hazájának irodalmát, nálunk tartozkodott. Magyarországon nyomatott könyvének ajánló levelében hosszasan fejtegeti a biblia olvasásának szükségességét, valamint ama tételt is, hogy a szentírás nem ismer papi osztályt és rendet. Heymairin Magdolna hü munkása és buzgó terjesztője volt a lutherizmusnak. A könyv több nőnek van ajánlva, kik — mint látszik — Rueber János, Felső-Magyarország akkori katonai parancsnokának és sárosmegyei főispánnak udvarában, Kassán éltek s vele közeli rokonságban állottak.

++ („Magyar költemények.“) (Poésies magyaras.) Ez a czime egy csinos kiállítású kötetnek, mely pár nap előtt jelent meg Párisban Lacroix és társai kiadásában. A kötet Petőfi válogatott költeményeit tartalmazza Desbordes-Valmore Henrik és Ujfalvi Jenő fordításában. A szemelvényeket hosszabb előszó nyitja meg, rövid áttekintést nyújtva irodalmunk multjáról, kiválóan pedig Petőfi költészetének értékéről. „Magyarországnak, olvassuk a bevezetésben, már régibb idő óta vannak elsőrendű költői, kik az eposzban, odában és balladában tündököltek, de közülök egy sem volt a magyar geniusznak mindenki által elismert tiszta és igaz typusa. Hazafiai egyedül Petőfit ismerték el gondolataik és vágyaik ékes-szólo és leghűbb tolmácsa gyanánt, Petőfit, ki egyenlő mértékben bírja a naiv érzelmeket, a lebilincselő bájt s a szülőföld és falusi jelenetek élénk festésének művészetét. A bevezetés ezután lyrai költészetünk fejlődését ismerteti Balassa Bálinttól kezdve Petőfiig, vázlatosan és felületesen ugyan, de mindenütt a jóakarattal jelével. A kötetben Petőfi költői működésének minden iránya képviselve van, kivéve a harczi és szabadság-dalokat, melyekre — mint az előszóból látjuk — fordítók nem nagy sulyt fektetnek. Petőfi költeményei prózában vannak visszaadva, mi főleg a lyrai daraboknak vált hátrányára, melyekben a nyelv bája s a kifejezések ereje egészen elveszett. — E kötet után a francziák bajosan ismerkednek meg Petőfi költészetének magas röptével.

++ (Rózsás napló.) Vulcanu Józsóf, pesti jeles román író, a Kisfaludy-társaság és a fővárosi művelt körök közkedveltségű tagja, e hó 22-dikén váltott jegyet O.-Sz.-Annán, Arad megyében, Popovits Aranka kisasszonnyal, Popovits Elek ottani ügyvéd és birtokos kellemes leányával. — Rákóczi Paracetics Sándor, országgyűlési képviselő és a honvédelmi miniszterium horvát-tótországi osztályának vezetőjének menyegzője Mladenovics Ilona, Mikovics szerémi alispán özvegyével a napokban ünnepelt meg a budavári plebánia templomban. — Dr. Lengyel

Béla, jeles vegytani segédtanár az egyetemen és a természet-tudományi társulat első titkára, mult szombaton tartotta esküvőjét a seminariumi templomban Ney Ferencz, a pesti főreáltanoda köztisztelői igazgatójának bájos és művelt leányával, Ney Aranka kisasszonnyal. — Kurticson mult vasárnap vezette oltárhoz Jeszenszky Ferencz, somogy megyei birtokos, a művelt és kellemes Fribeisz Riza urhölgyet.

++ (Vegyes hírek.) A magyar gazdasszonyok kiállítása mintegy ezer forintot jövedelmezett az egylet árva házában. — Gróf Wenckheim Krisztina k. a. az árvizetek által kártvallott haszonbérloinek összesen nyolczvanezer frtot engedett el nemeslelküleg. — A tervezett magyar népszínház érdekében vasárnap nagy értekezlet lesz a vigadóban. — Szigligeti és Balázs Sándor „Strike“ című pályanyertes színművét vasárnap fogják először a nemzeti színpadon előadni. — Tatay Pál, ismert pesti ügyvéd megtévelyodott és most a Schwarczer-féle gyógyintézetben van. — A nemzeti színházban mult szerdán „Lear király“-t adták elő, Berlioz nyitványa mellett. Hanem azért a páholyok üresen tátongtak a többi nézőre. A czimszeret Molnár adta, Kentet Szigeti szokott jelességével, Némethy Irma is teljes sikerrel adta Gouerilt. — Jó kai Mór a jövő év elejével három regényt indít meg lapjaiban. Czimeik: „A magyar kalmár-világ“, „A véres kenyér“, s „A nőhöz ment férj.“ Az első a „Hon“-ban, a második az „Igazmondó“-ban és a harmadik az „Üstökös“-ben fog megjelenni. Ez utóbbi versben lesz írva. Mind a három egész évfolyamu. — 1848-ban Buda városa többek közt egy Teleki Mihály nevű egyént is sorozott be a honvédségbe, 200 frtot ígért neki foglalóul. Ebből Teleki akkor mindjárt 185 frtot megkapott. Most 23 év után, midőn már talán nem is hitték, hogy ezen Teleki életben van, Teleki uram e napokban egyszerre csak jelentkezik Buda városánál és követeli a hátralékos 15 frtját. Mivel annak rendje szerint kimutatta, hogy a város tartozik neki e pénzzel, nehézség nélkül kifizették. — Szacsvay vértanuságának évfordulati napjára a boldogultnak barátai és tisztelői a következő meghívást tették közzé: „Huszonkét éve már, hogy Nagy-Várad város első képviselője, Szacsvay Imre hazaszeretetének vértanuja lett, és ez okból szent kötelessége e város lakosainak megemlékezni arról, ki őket szívében hordozta. Vértanuságának évfordulati napja e hó 24 dikén leend, s ugyanakkor a nagyvárad-olaszi plebánia-templomban délelőtt 10 órakor az áldozatért gyász-istenitisztelet fog tartatni, melyre Nagy-Várad város összes lakosai meghivatnak.“ — Rózsavölgyi és társa szorgos zeneműkereskedésében legujabban Bertha Sándor: „Palotás“ című magyar suite-je jelent meg. A darab polychronirálya, s a régi modorhoz alkalmazkodva, fuggetirozott szólamai, melyek mellett a tiszta magyar jelleg elöterben marad, becsesebbé tesz a közönséges s ezzel rokon zeneműveknél. A mű csinos kiállításáért a cég jó neve kezeskedik. — Eperjessy Kálmán előfizetési felhívást hirdet egy műre, melynek czime: „Fordé irányok a közművelődés torén Magyarországon.“ A mű egy kötetre fog terjedni, s előfizetési ára 50 kr. — Rozsnyón „Előörs“ czímmel új társadalmi és közgazdasági hetilap indult meg. Szerkeszti s kiadja Gothárd Endre, ki évokkal ezelőtt több pesti lapnak volt belmunkatársa. A program igéri, hogy a lap pártállást nem foglal ol, s csak arra fog törekedni, hogy „a demokrácia Magyarországon csak magyar legyen.“ Ára a lapnak egész évre 6 frt. — Arad megye egyik nevezetesége a glogováci kunhalmok f. hó 28-dikán olárvereztettek!

Becsáruk e halmoknak és 3 holdnyi területnek, 450 ft. Másutt az ilyeket ótalom alá veszi a nemzet s a pusztítás ellen megóvjá. — Hódmezővásárhelyen a színészet állandósítását veszik czélba, és már alakult is egy színügyi bizottmány, melynek élén a város legelőkelőbb polgárai állanak. A többi nagyobb vidéki városnak is követni kellene e szép példát, a közművelődés érdekében. — Szegeden német lap indítatik meg, melynek czime: „Szegediner Lloyd.“ Hogy az a tősgyökeres magyar város egy német lapot táplálna, azt talán még Bismark sem képzele. Nem is fogja táplálni, mert erősen hiszszük, hogy az egész hir csak — satyra.

++ (Halálozás.) Gajzágó Salamon, főszámvevőszéki elnök neje, hosszas betegség után e hó 21-dikén elhunyt. Temetése vasárnap nagy fényvel ment végbe. A ravatalt a családon kívül az ismerősök százai vették körül; a főszámvevőszéks a miniszteriumok tekintélyes számmal voltak képviselve.

Nemzeti színház.

Október 23 dikán: „Tündér-ujjak“, francia színmű. — Október 24-dikén: „Álarczos bál“, Verdi operája. — Október 25-dikén: „Lear király“, Shakespeare szomorú játéka. — Október 26-dikén: „Bánk bán“, Erkel operája, Stéger Ferencz, mint vendég. — Október 27-dikén: „A regény vége“, és „Az égben“, Szépfaludy és Balázs S. vigjátékai.

Gazdasszonyoknak.

Marhahusleves.

Vannak esetek, mikor rögtön egy kis marhahuslevesre van szükségünk, például betegknél, a kik nem tudják megvárni a 3—4 órai főzését a marhahuslének. A következő módon egy negyed óra alatt készíthetni a legerősebb és legzamatosabb levest. Egy font sovány marhahust nagyon finomra össze kell vagdalni a vágódeszkán, ugyan annyi menyiségű hideg vízzel a tűzre tenni és felforraltatni, belé vetvén sót, apróra vágott sárga répát, petrezselyem gyökeret, egy kis zellert, pórit. Nehány percnyi főzés után a levest sűrű asztalkendőn át kell szűrni, ezalatt pedig vagy egy kis törött czukrot vagy egy kis vöröshagymát barnára piritani és ezzel a levesnek szép sárga színt adni, mert mindig jobban esik, kivált betegnek a szép színű, mint a halvány leves.

A vaját soká friss állapotban

eltartani úgy lehet, ha a köpülőből kikerült vaját igen gondosan több tiszta vízben kimossuk, és a darabokat tiszta ruhákra szárítás végett kirakjuk, nagy széles karimájú uj cserépbödönyökbe szorosán belenyomkodjuk, hogy ne maradjanak üros hézagok. Ekkor egy katlant félig hideg vízzel töltünk meg, beléállítjuk a bödönyt, tüzet rakatunk alája, míg a víz fölforr, ekkor rögtön kiszedjük a tüzet és a vízben hagyjuk kihűlni a vajas bödönyöket. Másnap kivethetjük a vaját és hűvös helyen eltartva, még hónapok mulva is jó vajunk lehet. Vannak, kik azt mondják, hogy a friss vajjal vételkedhetik az ilyen módon kozelt vaj. Hogy a mi közönséges pesti vajunknál jobb, azt bátran morjúk állítani.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: M betű zsebkendő sarkába.

A 2-dik szám: a s z t a l t e r i t ő körüli himzés rajza, melyet leginkább egyszínű könnyebb fajtu posztóra alkalmaznak. A levelek kétféle zöld berlini pamutból, az úrvácskák kétféle violaszín és kétféle sárga színből himeztetnek. E leveleket és virágokat ugyan posztóból is ki lehet vágni és a rajz szerint a posztóra varrni.

A 3-dik szám: C betű.

A 4-dik szám: kis koczka, nyakkendő végekbe, vagy fehér mollra himezve és aztán kivágva gallérokra használható.

Az 5-dik szám: széles kézelő rajza, finom francia himzés.

A 6-dik szám: E és C betűk.

A 7-dik szám: kis t ű p á r n á r a való bokréta rajza, tetszés szerint fehér pamuttal, vagy színes berlinből himzendő.

A 8-dik szám: g y e r m e k e l ő k e rajza, fehér piquéten, keskeny sujtással kivarrandó.

A 9-dik szám: felső gallér rajza, francia himzés.

A 10-dik szám: M betű.

A 11-dik szám: A betű.

A 12-dik szám: H betű.

A 13-dik szám: E betű.

A 14-dik szám: M á r t a név zsebkendőkre.

A 15-dik szám: finom fehér m o l l - n y a k e n d ő r e való finom himzés rajza, francia himzés.

A 16-dik szám: f a l i - k o s á r elejére való himzés rajza, szürke bőrön, vastag szálú selyemmel himzendő. A levelek zöld selyemmel dolgozandók, a közepén levő arabesquek pedig kétféle vörös selyemmel.

A 17-dik szám: szélesebb b e t é t fehéreneműekre.

A 18-dik szám: zsebkendő sarkába való himzés rajza.

A 19-dik szám: kis virágfűzér nyakkötőkre.

A 20-dik szám: keskeny b e t é t.

A 21-dik szám: z s i n ó r z á s i minta színes alsó-szoknyákra, gyermekköpenyekre sat.

A 22-dik szám: keskenyebb zsinórzási minta gyermek-rubákra.

A 23-dik szám: B e r t a név zsebkendőkre.

A 24-dik szám: B betű.

A 25-dik szám: felső g a l l é r mintája.

A 26-dik szám: kihajtó gallér sarka, finom francia himzés.

A 27-dik szám: B betű.

A 28-dik szám: E l o i r a név zsebkendőkre.

A 29-dik szám: S betű.

A 30-dik szám: R betű.

A 31-dik szám: T betű.

A 32-dik szám: M és E betűk.

A 33-dik szám: M és K betűk. És végre

A 34-dik szám: M betű finom fehéreneműekre.

Számrejtvény.

Mészáros Szabó Zsuzsannától.

- 6, 3, 4. „Cserebogár, sárga cserebogár,
Ez rávozet három betűmre már,
5, 10. Kicsiny, ha vas; szörnű, ha vízből áll,
1, 2, 7, 10, 3. Ebből leszzen a tölgy s a kis fűszál,
10, 5, 8. Ollója van, de nem szabó-legény,
Strikolui tán nem is tud a szegény,
8, 9, 10, 9, 2. Ilyen van fekete, fehér, és sobes nagyon,
4, 3, 6, 7, 8. Ne ülj belém, utazván szárazon,

Mert alattam alattomos hig elem,
1,2,3,4,5, 6, 7, 8,9,10. Régen hiven szeretik azt fok helyen.

Megfejtési határidő: novemberhó 26-dika.

A f. évi 40-dik számban közlött sakkrejtvény értelme:

Mind, mind, el, el, hah! gyilkos gondolat,
Oh, jer költészet, jer hozzám közel'b,
Győztünk! oh hála, hála neked ég!
Hogy hivemet megőrzéd, meghagyád!
Itt van szívemben, újra itt van ő,
Dicsőült arczczal mosolyogva rád!

Benedektől.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Otilia, Holl Hermin, Báthory Zsigray Istvanné, Vitéz Mari, Nagy Krisztina, Veresné Karolin, Sziklay Matild, Sváby Izabella, Pap Kovácsik Gizella, Brocken Kováts Emma, Gellén Ilona, Kászoni Katalin, Simon Lászlóné, Mudry Pálkuty Janka, Tatarek Ida és Hermin, Mráz Otilia, Dubányi Róza, Nagy Irén, Hlavács Kálmánné, Mészáros Etelka, Kovács Endréné, Szász Jolán, Bartakovics Emilia, Szepessy Riza, Bognár Albertné.

A f. évi 39-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Koszttyik Berta, Hlavács Kálmánné, Simon Lászlóné, Kászoni Kata, Sthymmel Emma.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. előfizetőink lettek díjnyertesek:

- 1., T a t a r e k Ida és Hermin: Olajág, Tompa Mihály elmélkedései.
- 2., N a g y Irén: A nemzeti színházi könyvtár 9 füzeté.
- 3., S z á s z Jolán: Zord idők, b. Kemény Zsigmond regénye, 3 köt.
- 4., M é s z á r o s Etelka: Négy legujabb zenemű.

A nyeremények — szíves üdvözlőtem mellett — postára vannak adva.

Tartalom.

Egészséges lakások, (Egy világ-látott orvos nézetei.) (Vége.) — Ne hidd, ne hidd, hogy elfelejtetek... Szalóczi B.-től. — Mind-halálíg. (Pálya-beszély.) (Vége.) — Nő-Neró. (Beszély.) Sacher-Masoch után. (Folyt.) — A levegő befolyása az állati és növényi életre. (Vegyészetiileg elemezve) James Jonston után Kr. B. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Női munkák mintalapja.

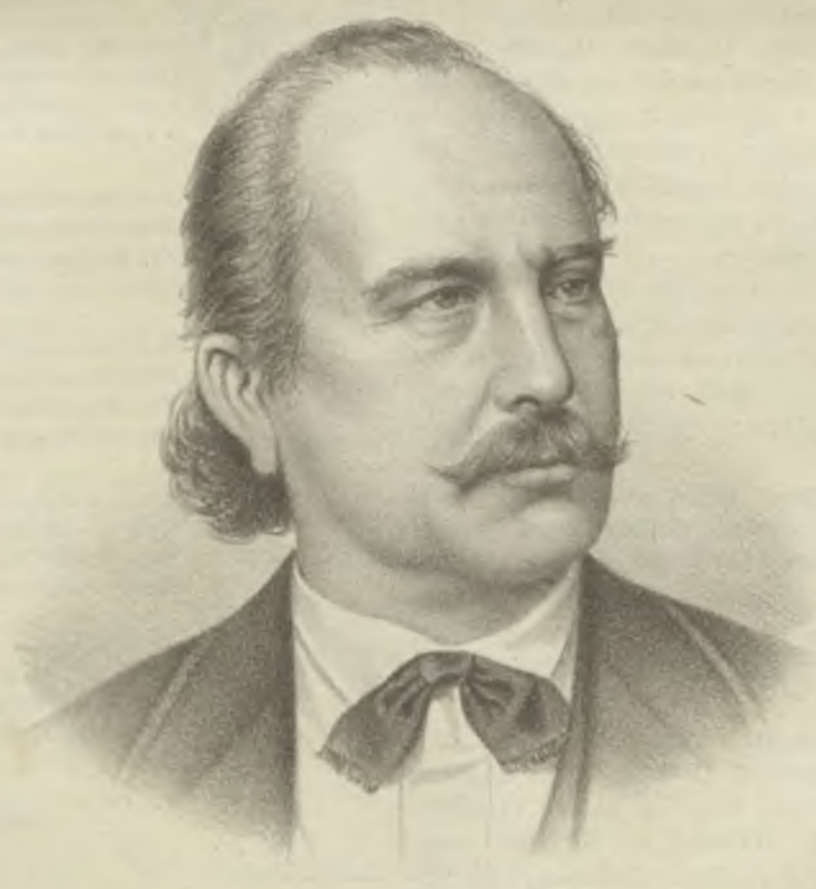
Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Evnegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>45. SZ. November 5-kén. 1871.</p>	<p>Havankinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	--	---

Mult októberhó 11-dikén ülte meg a nemzeti színház, és vele együtt a főváros és az egész haza e jelesünk harmincz évi művészi ünnepélyét. Már az a szó: harmincz év feleslegessé teszi tüzetosebben szólni Szigeti József érdemeiről. A ki harmincz éven át a nemzetet szolgálja, az már magában is érdem és a ki harmincz éven át évről évre magasabbra emelkedik a nemzet tiszteletében, az bizonyosan sok nemes tulajdonnal megáldott lélek; arra nem elég, hogy valaki nagy színész, vagy nagy író legyen, hanem egyszersemind nemes léleknek kell lenni; a bámulat és tisztelet mellett nagy szeretetnek is kell a nagy közönséget valamely je-

Szigeti József.

les tehetséghez vonzani, hogy nemzedékeken át hűséges érdeklődéssel vezetetni engedje magát általa. És a szeretetet csak szeretet szülheti ismét; Szigeti József kétségtelenül nagy színművész és nagy színműíró; de a mi még tehetségénél is nagyobb, az a szívbéli nemesség. Ez tükröződik vissza minden alkotásaiban és teszi azokat olyan megragadólag vonzókká. Akár mint színészt, akár mint író tekintjük, ezt a fővonást találjuk alakjaiban. Nem fogom elősorolni sem szerepeinek, sem színműveinek sorozatát, — ezt terünk sem engedi — hanem csak az elmentéses pontokat érintjük azokban. Mennyire más egyéniség a sok

közül, a mit tőle birunk, „Sas uram“ és a jó nagybácsi a „Falusiak“-ban. Az egyik a megtestesült bambaság, a másik a megtestesült felvilágosult józanság; és mennyire az utolsó szálig élethiven és tökéletesen dolgozta ki mind a két alakot egyaránt mint író és mint színész, — mégis mi az, a mi mindkét alakban egyformán megvan? A szív, az érzés közvetlensége; az egyikben bohókás, sőt imitt-amott vaskos, a másikban ellenkezőleg: gyöngéd, finom vonásokban nyilatkozik e nemes tulajdon, de mindegyikben egyformán megvan és azért ez is, az is egyformán ragadja meg a szívet.

Azért nem igen találunk Szigeti műveiben hamis pathoszt, színfalrengető jeleneteket; bizonyosan ismeri ezeknek hatását a közönség közönséges részére, a melyeket úgy a színművésznek, mint a színműirónak szintén számba kell venni; de nem igen folyamodik e mondva-csinált hatás eszközeihez, mert nincsen neki arra szüksége; van neki sokkal erősebb eszköze: megrezgeti a szíveket, igaz érzéseket fakaszt, egykét szóval, sokszor csak egyetlen mozdulattal, de a mely egyaránt általjárja a művelt és műveletlen emberek szívét, mert egyenesen onnan, az örökké e g y szívből vannak azok leszakasztva.

És a humor, a miben mint színész és színműíró egyaránt olyan magasan áll, mi egyéb teszi e humort olyan megragadóvá, hogy az egyik perczen sirunk vele, mint a záporosó, és a másikban már ismét kacagunk vele, hogy csak úgy megrázkódunk bele? — mindig és mindenütt az az igaz érzés, a mely úgy rajta van e humoron, mint a virágon a szín és az illat.

Ez az adomány az, a mi Szigetit igazán nagygyá teszi a színpadon csak úgy, mint az irodalomban, és ez az igazi isten adománya; egyéb jeles tulajdonaival több-kevesebb bámulatot kelthetett volna maga iránt, de a szeretet, az osztatlan meleg szeretet minden részről, a ki őt valaha látta, vagy műveit olvasta, csak ez egy adományának gyümölcse.

Es most még csak néhány életrajzi adat.

Szigeti József 1822. május 11-dikén született, Veszprémben, jó módú szüléktől. Kisebb iskoláit ugyanott végezte. Később Pestre jött (1841) s egy évig a jogot hallgatta, de megúván a száraz paragrafusokat, csakhamar hátat fordított Themisnek a Thespis szekerehez szegődött, melyet akkor meglehetősen kenetlen kerekekkel s göröngyös csuf utakon vonszolt nálunk egyik helyről a másikra a — lelkesedés! Szülői természetesen a közfelfogás nyomása alatt mélyen fájlalták e könnyelműséget s a jó anya, ki büszkeséggel, még pedig méltó büszkeséggel tekint ma fiára, bizonyára nem sejtette, hogy az „elveszettnek“ hitt ifju épen az elitelt pályán fog odaemelkedni, a hol az utókor is megláthatja és meglátandja koszorrussá vált szerény nevét...

Színi pályáját Baki Gábor jó hírű társulatánál kezdte meg Szigeti Jászberényben, október 3-dikán lépvén először ama deszkákra, melyeken a siker oly drága, a bukás ellenben oly könnyű és vigasztalan... A „Peleskei nótárius“-t adták, melyben a rendező bőkezűsége folytán egyszerre négy szerep jutott Szigetinek: a peleskei bíró, az uti biztos, Othello és a mexikói vőlegény.

1844-ben Bartai színigazgató Pestre szerződtette őt s minthogy a közönség megszerette, 1859-ig elég nyugalmas napokat élt itt. Ekkor történt, hogy az akkori igazgatóval összezörrenvén, Egressy Gáborral és Réthivel megvált a nemzeti színházról, de a vidéken töltött egy évi dícsőségteljes vendégszerelés után a közvélemény mind han-

gosabbá váló követelése folytán 1860-ban ismét visszaszerződtetett.

1854-ben nyugdíjintézeti jegyzővé választatván, mind ezen, mind 1855 óta viselt rendezői tisztének példátlan buzgalommal felelt meg, mindkét hivatalról lemondott azonban, midőn 59-ben a színházat odahagyta.

A drámabíráló választmányának csaknem elejétől, a Kisfaludy-társaságnak pedig 1865 óta tagja. Amellett 1864. november 4-dikén a színi-képezde egyik tanárává neveztetvén ki, gazdag tanulmányai és páratlan gyakorlati ismeretei a haladás és emelkedés kiapadhatlan bő forrásai ott, a fiatal tehetségekre nézve.

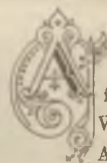
Majdnem megfoghatlan, hogy ennyi és ily sokoldalú tevékenység mellett Szigetinek akadt ideje 14 oly színművet írni, melyek közül néhány e téren is biztosítja számára a halhatatlanságot. Azt hisszük: olvasóink a javát maguk is jól ismerik, egyik-másik „kassza-darab“, vagyis: aranybánya lévén, különösen vasárnap — Pesten és a vidéken egyformaképen. Lehetetlen, hogy ne csatlakozzanak hát önk is szívvel-lélekkel jókivánatainkhoz s midőn e kitünő férfiú 30 évet meghaladó, sikerben nem szegény, de érdemekben még gazdagabb működését a főváros értelmisége legközelebb megünnepelte: lehetetlen, hogy ne kiáltssanak feléje a távolból mindnyájan egy lelkesedésünket fokozó, örömeinket szaporító s a veterán-művészt méltólag jutalmazó őszinte és meleg „éljent!“

Emília.

F é l h o m á l y *)

— Longfellow után. —

Prém Józseftől.

félfomály ijesztő,
Vadul ordít az orkán...
A sirály jajveszékél
A kopár szikla ormán.

A halász kunyhájában
Piroslik még a lámpa,
Egy kicsi gyermek némán
Kinéz a bús homályba.

Szelid kis fejceskjét
Lehajtja az üvegbe
És figyel, mintha ott künn
Egy alak közelegne.

S egy halvány női árnyék
Leug föl s alá sötétben,
Majd folszáll a felhőig
S ismét lehajol mélyen...

Mit mond a zúgó szélvész
S beszélnek a hullámok?
Mit hall ott benn a gyermek:
Hő imát-e, vagy átkot?

*) Mutatvány szerzőnek sajtó alatt levő műveiből.

Erzsi és Kornélia.

— Pályá-beszély. —

Házi zavarok.

Kornelia, Szépfalvy Kálmán ifju neje, ki nem azért ment férjhez, mert Kálmánt tán szerette, hanem azért, mert gazdag volt, s azok, kikhez ő szeretett volna nőül menni, nem kérték kezét.

Kálmán szép, ifju és művelt. Bármelyik család K... megyében örömmel fogadta volna mint vőt, s titkon számoltak is rá, de Kálmán választása Kornéliára esett, e nőre, ki szépségével elbűvölte.

Kálmán nősülcének hire, mi ezelőtt néhány hóval történt, különféleképp hatott az emberekre.

Egyik bámult, a másik nevetett, a harmadik szánakozott Kálmán felett. Mindenki más szavakkal fejezte ki e feletti nézetét, de abban egyetértett a világ, hogy e házasságból a jövőre nem jósolt semmi jót.

Kornélia nevezetes volt kacérságáról. Közmondásos volt fényüzése, bár szülei nem voltak vagyonosak.

Anyja egy német báróné, ki nem hozott mást magával, mint büszkeségét. Atyja, méltóságos Hőry ur, büszke azon kamarára, melynek csak kulcsa van meg.

Azonban, hogyan-hogyan sem, de szép évi jövedelemmel bír.

Voltak az 1850-es években Magyarországon olyan ugor-kafára felkapott urak, kik nagy házat vezettek, a félvilágot meghívták estélyeikre, s ha akadt, — s ilyen pedig mindig akad, — ki félsugva kérdezte szomszédjától: hogy miből kerül e kérdésessel fitogtatott fényüzés, amaz felhuzott homlokkal, egy vállvonítással felelt, mely mozdulatokkal jobban elárulta egy furcsa mosoly kíséretében azt, hogy tudja, mint hogy nem.

Az ily uraknak voltak is vendégeik, de barátjaik nem. Sőt határozottabb jellemű hazafiak nem tarták tisztességnak ily emberekkel ismeretséget kötni, mert jól tudták, mint tartották ezek magukat a szabadságharc alatt, és azután, mi nek következtén most urak.

Hőry kamarás K... ban lakott, egy csinos kis városban, mely a megye főhelye, hol, mintha az missiója lett volna, oly nagy igyekezettel gyűjté termeiben a különféle színezetű embereket, örök mosolyával hintve a mákonyt finom boraiba, a foledékenység álmát előidézendő, de nem mindenki ivott.

Mig más körökben nem volt felvéve a katonaság társasága, addig, valahány ezred azon években a vidéken megfordult, annak tisztikara Hőry kamarásnál mind látogatását tette és különös barátságos lábon állottak.

Könnyelműség, pazarlás, ledérség uralkodott a háznál, s Szépfalvy Kálmán az ily légkörben nevelt Kornéliát mégis nőül vette.

A világ azt mondá Kálmán fölől, hogy nagy bátorság részéről, így kihívni a sorsot párviadalra.

Roszalták tettet, mint okos férfiúhoz nem illőt.

S valóban, ismerve Kornéliát s környezetét, azon kérdés százszoros ismétlését: hogy mért voszi nőül Kálmán e hölgyet? azon egyetlen felelet akasztotta meg: hogy semmi sem képes merészebb lépésekre, mint a szerelem.

De lássuk Kornéliát Szépfalván, hová férje vitte, ősi kastélyába.

Kornélia boszusan jár föl s alá a kastély egyik termében,

majd az ablakhoz lép, s kitekint az utcára, majd a legnagyobb unalom kifejezésével arczán, mely már vad békétlenségbe megy át, pamlagra veté magát, odább hajítva a bársony vánkosokat, melyek utjában vannak. Egyáltalján úgy látszik, hogy minden utjában van.

A remek zongorát nem érintik ujjai, a könyvek, albumok zárva vannak, nem forgattatnak lapjaik. A virágok egy pillantásra sem méltatvák. A himző-asztalon csillog az arany fonál, a kristálygyöngy, kinálkozva a férjnek egy kis meglepetésre, hiába!... Hiába mosolyog itt minden, urnőjük nem e mennyet szereti szelid örömeivel, csendes erényével, neki zaj, sokaság, csevegés koll.

Az izgatott Kornélia újra a terem ablakához lépett durczás arczczal, hol az egyszerre kiderült.

Az utcán szép dzsidas százados lovagol, egy pillantást vetve az ablakra, mit Kornélia sok jelentőséggel viszonzott.

E százados neve gróf Hochenburg Róbert, ezredének legszébb tisztje, kivéve, hogy nagy kék szemei beesettek, arczá halvány, mely hibákat azonban a hölgyek ellenállhatlan bájosáknak találtak.

Ezen emberről különféle hírek keringtek.

Beszélték: hogy mesésen gazdag, s ezt tettei tanusítani látszottak, mert a pénzt pazarolva költötte. Azt is mondták felőle, hogy csak volt gazdag, de elfecsérlé mindenét, s most fülíg van az adósságban. Allíták, hogy neje van, ki tőle elvált volna, mert nem jól bánt vele, s annak vagyonát is elpazarlá. Voltak, kik ez utóbbi állítást tagadták, neje nincs, de sok kalandja volt már, több nőt esábitott ői férjétől, számos párviadalban tüntette ki magát, sat.

Szóval sokat, sokat beszéltek ezen ember felől olyat, mi a könnyelmű nők előtt kimondhatlan érdekessé teszi az ily férfiakat, mi annál inkább növekszik, minél inkább nem lehet tudni, hogy a sok mende-mondából mi és mennyi a való.

Most Kornélia gyorsan odahagyá a termet, meghagyva komornájának, ha netán férje váratlan megérkeznék, neki azonnal jelentse.

Aztán a kerten át, a közeli berkek fái alatt tünt el, egy terebélyes tölgy árnyában, melyet magas bokrok vesznek körül, s honnét egy nyíláson át a kert kijáratára van kilátás.

Kornélia sejtése előbb teljesült, mint hitte volna. Alig pihent a tölgy árnyában gróf Hochenburg oldala mellett, ki a szomszéd helységben állomásozó tiszt lakásáról vadászöltönyben jelent meg a légyotton, Kálmán megérkezett.

A legszeretőbb férj gyengédségével tudakozódott a komornától Kornélia hogyléte felől, ki gyengélkedőnek mondá magát Kálmán távoztakor, azért nem is vett részt férje kirándulásában.

S miután megérté, hogy neje jobban van, s hogy egy sétát ment tenni az alkonyatban, loszállva kocsijáról, egyenesen arra vette utját, merre a komorna urnője távoztát jelölte.

A komorna látva ura szándékát, gyors léptekkel igyekezett őt megelőzni, egy intés, vagy kiállással a veszélyt tudtára adni Kornéliának.

— Hová sietsz Nánési? — kérdé Kálmán a futó lánytól. De Nánési úgy tett, mintha mitsem hallana.

Kálmán újra s hangosabban kérdé gyors lépteit okát, de mire feleletet nyort, Nánési a kert kijáratánál állt, nagyot kiáltva urnőjének.

— Mért kiáltasz? Menj! magam akarom felkeresni.

— Bocsánat, de urnóm parancsolá, hogy azonnal hívjam, ha nagyságod megérkezik.

— Tehát várt ma? — kérde Kálmán, kinek ugy látszik, jól esett e gondolat.

— Igen, — lön a felelet.

E szavak után Kálmán a berek felé vevé utját.

— Kornélia! Kornélia! — kiáltott szép férfias hangján. Gyanutlan nemes lelke nem leskelődni jött ifju neje után, hanem felkeresni őt, hogy szivére ölelhesse.

Kornélia könyvedén, kecsesen szökelt át a bürün, mely a berket a kerttől elválasztó patakon nyujtózik, Kálmán nevét kiáltva, ki a parton várakozott reá.

A férj megölelé neje karcsu termetét, melyről Hohenburg csak most vevé le karjait, s megcsókolá ajkait, melyek még Hohenburg csókjaitól égtek.

Kálmán minden szaván a gyengédség csengése, s a szerelem melege ömlik el.

Elmondá, mennyire igyekezett dolgait gyorsan végezni, hogy Kornéliához visszatérhessen. Beszél sokat, sokat a boldogság hangján, aztán karjára füzte nejét s halk léptekkel sétáltak hazafelé.

Otthon pár napi távollét után munka várta Kálmánt gazdasága körül.

Gazdatisztei tettek nála jelentést, s midőn azok távoztak, író asztalához ült, jegyezgetve egyet-mást.

Egy fiókot huzott ki, s pénzesomagot vett ki belőle, mi kevesebbnek tetszett előtte, mint azt hagyta volt.

Megolvasá: kétezer forint hija volt.

Inasának csengetett, kit furcsán lepott meg a kérdés, hogy nem tudja-e, ki vitte el a hiányzó kétezer forintot?

— Tolvaj volt szobámban, — mondá Kálmán. — Ki volt idegen a háznál, mig távol valék?

— Senki, lön a válasz, — legalább tudtommal nem, ha csak Miska nem vett valamit észre.

— Hivd be, — mondá Kálmán.

Miska névvel egy másik inas lépett a szobába amannak kíséretében.

Ez is csak annyit tudott, hogy idegen e két nap lefolyása alatt nem fordult meg a háznál, s ök, t. i. az inasok, uruk távoztá óta nem léptek annak szobájába. De ugy látszik nekik, hogy a szobalányok jártak itt. S különösen állíták, hogy Erzsi felől ezt bizonyosan tudják.

Most Kornélia lépett be, hallva a tünődést, s mig nejének elmondá Kálmán az esetet, addig egyik inas Náncsival, s egy alsóbbrendű szobalánynyal állított be, kik mind megütődve, s szörnyen megsértve léptek a szobába védeni becsületüket, melyben — előre esküdtek, szabódtak, — nem hagynak gázolni.

Igy együtt levén az inasok s a szobalányok érzékeny csoportja, elmondá ki mit tudott, azt t. i., hogy közülök ki sem volt a nevezett szobában, kivéve Erzsit, ebben mind meg egyeztek.

— E lánynak kell tudni, ki vitte el a pénzt, — mondá az egyik.

— S ha a föld alatt van is az, elő kell kerülnie, — mondá a másik.

— E gyalázatot nem hagyom magamon száradni, — mondá egy másik.

Ezalatt Kornélia tudakolá Kálmántól, hogy hogyan lelte a fiókot s annak kulcsát?

De erről mire sem jöttek rá. Kálmán a kulcsot most vette ki zsebéből, s az asztalfiók rendszeren be volt zárva.

Kálmán hanyagsággal vádolá szolgálait, kik távollétében annyira nem ügyelnek a házra, hogy urnőjük közvetlen szobája mellett tolvajok járnak.

A cselédség dühét csak uruk iránti tiszteletük fékezte, de midőn egyik inas kilépett a folyosóra, hogy Erzsit is hívja, ki a szobában járt, szitkozódva mondá el a folyosón egybe gyűlt nem szalonképes cselédségnek a gyalázatot, mit senki sem tett más, mint Erzsi, mert ő járt a szobában.

Erzsinek durván adá tudtára, hogy az urasághoz siessen azonnal.

Aztán újra Kálmán szobájába lépett a becsületére oly kényes inas, s kijelenté Erzsi felőli gyanuját, mit a többiek is hevesen bizonyítottak.

Ki ez az Erzsi?

Egy tizenhét éves árva leány, György gazda unokája, azon György gazdáé, ki emberemlékezet óta a Szépfalvy családot szolgálja.

E lányt Kálmán anyja nevelte, egy nagyműveltségű hölgy, ki előtt Erzsi oly könyveket olvasott fel, minőkről a szépfalvi népnek száz év mulva sem lesz fogalma, minek következtén ez ifju lénynek, valami magasabbnak fogalmával birva, más irányt követtek gondolatai.

Ajkain gyakran egy fájdalom árnya cikázik át, mint ki valamely titkot rejt mélyen, mit minden alkalommal el bir takarni, csak mosolygása közben nem; itt mindig látható a fájdalom, mely megtöri a mosolyt, mint a folyam sima tükrét a keblében rejlő szikla.

A helységben feltűnt a szép leány. Hivta is a falu ifjusága a multságokba, s ment volna is örömet Erzsi, de midőn megjelent, pórias ruhája daczára, nem érezte magát köztük otthon. Ilyenkor aztán távozott, okul adva, hogy öreg apja meghagyá azt neki. S midőn haza ért, elrejtőzött és zokogott.

Ki is fakadtak a szigorúság miatt, a különben nagy emberségben élő György gazda ellen a falu ifjai, kik alig bírták levenni szemeiket a gyönyörű lányról.

De térjünk vissza Kálmán szobájába.

Az ajtó megnyilt, s azon Erzsi lépett be. Vannak arcok, melyekre lehetetlen haraggal tekinteni; ilyen arc Erzsié is, melyet dus szőke hajzat foglal mintegy arany keretbe.

A dühös csoport, mely vádlóként állott itt, egy perczre szelidebb arcot vágott.

Erzsi látta a szolgálakat, de nem tekintett rájuk. Méla kék szemeit beléptekor urára emelte, a kérdés kifejezésével.

— Mit tetszik parancsolni? — szölt Kálmán előtt megállva, mialatt kissé elpirult.

Midőn ajkai megmozdultak, fehér arcán ama gödröcskék képződtek, melyek különös bájt kölcsönöznek, és soká gyermekdednek tünetik fel a szelid vonásokat.

— Én nem hivattalak Erzsi, — mondá Kálmán, egyre az asztalfiókot kutatva, — de ha már itt vagy, nem tudnál felvilágosítani, mikor és ki járhatott szobámban, kétezer forintot magával vive asztalom fiókjából?

Erzsi most hallá először a tolvajlást, mire a csudálkozás kifejezésével arcán, egy lépést tett előre.

— Én egy lelket sem láttam . . .

— Itt van ni, már tagadja! — mondá egyik inas, Erzsi szavába vágva. — Ő volt!

Erzsi nem figyelt a mögötte beszélőkre, Kálmán előtt állva, ki karszékeében ült, mely mögött Kornélia könyökölt hallgatva.

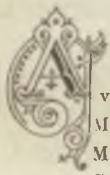
— Én egy lelket sem láttam, — ismétlé, — e szobába lépni, pedig párszor voltam itt a fehérenemüt rendezendő.

— Itt van ni! most már bevallja, hogy itt járt! — mondá a másik inas.

— S a ki itt járt, az vitte el! — mondá az előbbi.

(Folyt. köv.)

A v i r á g n a k . . .

Láng Józseftől.

virágnak, mely téled van
Most is olyan illata:
Míntha édes tavasz keltén,
Csak most nyilna bimbaja.

Édes oh! mert hisz . . . téled van;
De nem mondom el tovább.
Majd megmondja hogy szerelmem
Elkisért a siron át.

És ha később megtudod azt,
Hogy én téged szeretlek;
Hogy a fényes menyországban
Is te bírod lelkemet:

Legyen elég, hűségemért,
Annyi emlék, annyi bér;
Akkor halljam ajkaidról:
Hogy te engem szeretnél!

N ö - N e r ó .

(Beszély.)

Sacher-Masoch után.

(Folyt.)

VI.

Amint Mirovitch a legközelebbi estve a gotschimai kéj-lakba lépett, a császárné a kereveten nyugodott s egyik kezét feje alá téve, aludni látszott. Félig átlátszó, rózsás persiai szövetből készült ruha s egy fekete nyusztal pazonon kivert és bélelt, nyílt, sötét-zöld hálóköntös boríták termetét.

Szelíden közeledett Mirovitch, letérdelt s lábát, melyről a cipőt lehuzá, megcsókolta.

II. Katalin felijodt. — Rosz álmom volt, — susogta, — míntha téged elvesztettelek volna.

Felelet helyett a kedves feje térdéra sülyedt. Katalin kegyetlen örömmel nézte. — Menj, te nem szeretsz engem, — mondá aztán oly hangon, mely szívébe vágott.

Rémülve állott fel Mirovitch, s a következő pillanatban ismét szenvedélyesen lábaihoz voté magát, — Katalin! te örültté teszesz engem! — kiálta fel. — Köss karóhoz s ostorozz, míg csak véremben nom fürdöm s én ujjongani fogok! Tégy engem, mint a kerosztyén vértanukat, tüzes rácásra.

— Bohó! — mond Katalin.

— Mondd: — Te untatsz engem, tiéd csak a következő ujholdig leszek, s akkor leesik fejed! — s én nem fogok zugalódni!

Katalin nevetett. — Nos mivel kezdjük? — mondá, mig bomlott haját elsimitá homlokáról, — a tüzes rácsezal?

Mirovitch remegett. — Valami különös van ma rajtad, — szólott, — oly ritka szép vagy!

— Igen, — mondá vigan, — meg akarlak fogni.

— Nem vagyok-e én megfogva?

— Még nem egészen.

— Nos, ugy huzd össze a hálót. Csak azt kérem, hogy valamid lehessenek, rabszolgád, tárgyad, játékszered, műszered. Csinálj belőlem, a mit akarsz, s vess el, ha haszontalan leszek neked.

A császárnő csaknem megilletődve nézé őt, azután lehajolt s megcsókolta homlokát. — Mirovitch, — szóla lágy hangon, — ha szeretsz, szabadíts meg egy gondtól.

— Van neked gondod? — mondá Mirovitch gyöngéd hangon. — Oh! mondó, parancsolj rabszolgádnak!

— Nem tudok nyugton aludni kedvesem, — lehajolt s ajkait füléhez illeszté, — mig Iwán él.

— Iwán herczeg! — mond Mirovitch.

— Anna császárnő végrendelete szerint ő a törvényes czár, azt meg kell vallanom. Én nem is fosztottam meg trónjától, Erzsébet czárnő vetette őt a bölcsebből tömlöczbe. Ott nőtt fel, mint állat a kalitban, távol emberi társaságtól. Egy férfi gondolatával s szívével s egy gyermek kifejezésével ingerli e hülye herczeg minden elégedetlen, minden ellenség nagy-ravágyását. Ellenem állítják. Meg akarnak általa buktatni.

— Soha! — kiálta Mirovitch. Magasan felegyenesedett, mély vakbuzgóság feküdt e pillanatban arcán, besülyedt szemeiben.

— A következő nap szétmorzsolhatja trónomat, kedvesem, tömlöczben akarsz látni, vagy — arcát kezeibe rejté.

— Megöljem? — susogá Mirovitch. — Parancsold!

Hangja a felindulástól rekedt volt.

— Mirovitch! — kiálta fel Katalin s félni látszék.

— El kell takaritanod őt az utból, — folytató Mirovitch, — csak halálitéletét mond ki s én végrehajtom. Aztán töress kerékben össze, csak nevedet mentsd meg, s örömet halok meg érted, Katalin! — megcsókola kezeit, lábait és sirt.

— Légy nyugton, barátom, — szóla a császárné, — hü kezeidet nem mocskolom be vérrel. Van egy tervem, tudd meg. Tehát akarsz e dologban eszközöm lenni?

— Akarok, — felelé Mirovitch, — tiéd vagyok, tiéd halálig!

— Halálról ne beszélj, — suttogá a császárnő, — borzadok. Szép arca egy pillanatra borzasztóan nézett ki. — Ma nekünk int az élet, Mirovitch, — mondá aztán, Bacchus papnőjéhez hasonló mosolylyal.

VII.

— A császárnő Livlandba megy! járt szájról szájra. Az utazás céljáról különböző vélemények valának hallhatók. Végre abban állapotok meg, hogy II. Katalin ezt azért teszi, hogy Poniatowskival találkozassék.

Mielőtt utra szállott volna Katalin, Daschkow herczeg a császári terembe hivatott.

II. Katalin nyugtalanul járt fel s alá a szobában Kiválóan vognak látszott, pajzán olasz dallamot dudolt, s időről időre bizonyos kevélységgel nézte magát a tükörben.

— Szép vagyok, — mondá élénken, — boldoggá tettem Mirovitchot, most meghalhat értem. De nem akarom többé látni. A bucsu felizgatna. Itt vannak az intézvények, utasítások, itt az összegek, melyekre szüksége van.

Mindkettőt átadta a hercegnőnek, azután íróasztalához lépve, arról felvett egy ügyiratot, figyelmesen elolvasás s gyorsan aláírta: olvastam!

Daschkowné olvasott. Rendelet az a császárnénak magát tökéletesen megadó két tiszthez: Wlassiw kapitányhoz és Tschukin hadnagyhoz, kik Iwán herceget őrizték börtönében Schlüsselburgban, vele egy szobában aludtak s azon parancsolatot birták, hogy aztrögtön megöljék, mihelyt csak valaki kísérletet tesz a fogoly megszabadítására. Ez azon izgatottságon alapult, mely a hercegnék kedvezve, napról-napra fenyegetőbbé vált.

— Pétervárra nézve már megvannak intézvényeim, — mondá II. Katalin, feltűnő nyugalommal. — Orlowot magammal viszem; Panin marad, őt neked hagyom, te őrized őt s te felelsz róla. Fiam a trónörökös kezei között marad. — Daschkowné megmozdult. — Ismerem Panint, — folytatá méltóságosan a csáznő, — eszébe juthatna felhasználni távolléteket, behívni Pál nagyherceget császárnak s uralkodni a fiu helyett; de Panin előrelátó és határozatlan. A lázadás első mozgalmakor fogd el fiamat, hozd hozzám. A testőrség legjobb tisztjei követnek, kik itt maradnak, fiatal emberek minden hadtapasztalás nélkül. Az elhatározó pillanatban éles töltéseket kell kiosztani az ezredeknek, s ha kivont fegyverrel mérészik a testőrök a felkelést, van akkor nekem Livlandban seregem s jaj nekik, ha mint győztes térek vissza fővárosomba. Isten veled, élj boldogul!

Ugyanazon napon, melyen a császárnő Pétervárat elhagyá, Mirovitch is visszatért ezredéhez, mely épen Schlüsselburg városban a várőrségben feküdt. Száz emberből álló csapata hétről-hétre váltogatá egymást a várbeli szolgálatban.

Nyolcz ember őrizé a vár fogházhoz vezető folyosót, melyben a törvényes czár, Iwán fogva tartatott.

Schlüsselburgba való megérkezete után tüstént gondosan elégeté az intézvényeket a kandalló tűzénél, s épen annyicsellel, mint vakbuzgósággal fogott annak kiviteléhez.

Azon pénzzel, melyet Daschkow hercegnő kézbesített neki, megvesztegetett ezredéből három altisztet és két katonát. Megmondá nekik, hogy Iwán herceg lenne Anna császárnő végrendelete szerint a törvényes czár s elhatározta kiszabadítani azt tömlöczéből.

Rövid idő múlva órá került a heti szolgálat s felhasználta azt a vár minden viszonyainak kikutatására, s a tette kijelölte végre a július 16-diki éjet.

Ez este végződött be szolgálata. Megkérte Berednikow parancsnokot, hogy engedné meg, legyen szabad neki azt még folytatni. A várparancsnok nemcsak hogy örömet megengedé azt neki, hanem, mint látszott, még a vár kulcsát is elefejté tőle visszakérni.

1765 július 16-dika éjjén az óra egyet ütött; Mirovitch kinyitá összeesküdt társainak a kirohanó kaput. Az őrséghez futottak, összehívták a csapatot s Mirovitch hangosan olvasá fel a katonáknak a tanács hamis ukázat.

„Minthogy II. Katalin csáznő megunt barbár, hálátlan népek felett uralkodni, kik dicséretre méltó fáradozásaihoz semmi módon nem illenek: azon elhatározásra jött, mely szerint az orosz birodalmat elhagyja s Orlow gróffal házasságra lépjen.“ E szavaknál remegett hangja. „Most, midőn országa határához érkezett, a császári koronát a szerencsétlen Iwan hercegnek kívánja visszaadni. Azért a senatus azt Mirovitch hadnagynak fogságából kiszabadítani s rögtön Pétervárra hozni parancsolja.“

A katonák vad örömujjongásban törtek ki; több mint ötvenen közülök rögtön fegyvert fogtak, néhányan vállaikra vették Mirovitchet s hurrah-kiáltások között mentek a parancsnok lakására. Berednikow szokása ellenére még nem ment nyugodni s teljes egyenruhában jött eléjük.

— Kardját! a törvényes Iwán császár nevében, kit törvénytelenül fogva tartotok! — kiálta Mirovitch.

Berednikow hallgatva átadá kardját s Mirovitch parancsára lakásán két összeesküdtől őriztetett.

Mirovitch ezredével most a várüregbe tolt, mely Iwan tömlöczébe vezetett. Az őrség tüzet adott. Mindkét részről történtek lövések, anélkül, hogy valaki megsebesült volna.

A katonáknak vak töltést osztottak.

Mirovitch legelőször ért a fogház ajtójához s azon kardtokjával kopogott.

— Ki van ott? — kiálta Wlassiew kapitány.

— Jó barátok! — mond Mirovitch. — Nyissátok ki, a tanács nevében, nyissátok ki!

— Nem szabad — válaszolá Tschekin.

— Akkor betörjük az ajtókat! — kiálta Mirovitch. S tüstént ehez támaszkodnak a felkelők közül némelyek. — Adjátok ki czárunkat!

— Ellenszegülésnek nem állhatunk ellen, — kiálta Wlassiew, — meg kell ölnünk a herceget, így szól parancsunk.

Iwan herceg, a lármától felköltve, halványan, ijedt szemekkel ült ágyán.

Mindkét tiszt egyszerre támadta meg. Iwan Wlassiewre ugrott s kardját akarta elragadni; e pillanatban szurta testébe Tschekin a magát. A herceg tántorgott s egy kiáltással összerogyott. Most mindketten beleszurta, mig nyolcz sebbel vérében feküdt. Akkor e szavakkal nyitá ki az ajtókat Wlassiew: Itt van czárotok!

Mirovitch és a katonák, kik vele a tömlöczbe toltak, lesütött fővel, hallgatva álltak a haldokló körül. Kevés pillanatra mulva minden elmúlt. Mirovitch megrendülve fordult meg. — Fussatok, — kiáltott a katonákhoz, — a czár meghalt, hőstettünk e szomorú, veszélyes kimenetelt idézte elő. Fussatok! én foglyul adom magam a császárnőnek. Ezzel a kapitánynak nyujtá kardját. A lázadók tüstént elveték fegyvereiket s kegyelemért könyörögtek.

Még ez éjjel futárt küldött a várparancsnok a császárnéhoz. Amint megkapta II. Katalin a tudósítást, iszonyatos öröm sugárzott arczán egy pillanatra. Azután összeszorítá fogait. Mirovitchra gondolt.

Egy órával később már utban volt Pétervárra.

(Vége követk.)

A levegő befolyása az állati és növényi életre.

(Vegyeszetileg elemezve.)

Johnston James után Kr. B.

(Folytatás.)

Tekintsük már most, mily befolyással vannak ezen különféle légnek az állatok és növények életére? Annyi bizonyos, hogy teljesen megfelelnek ezek szükségleteinek, mert hisz másképp ezek már évezredek előtt elpusztultak és helyettük olyanok keletkeztek volna, melyeknek természete jobban volna alkalmazva e légnek sajátosságaihoz. Ha földünk kérgét különböző mélységekben, rétegekben kutatjuk, számtalan állati és növényi maradványokat találunk, melyeknek alakja a mostan létező lényekétől igen eltér; ennek oka pedig abban keresendő, hogy régebben más mindenféle viszonyok léteztek, melyek között egészen eltérő alakok keletkeztek; s hogy ez állítás igazságát beláthassuk, vizsgáljuk kissé pontosabban azon viszonyokat, melyek között a jelenleg létező állatok és növények élete főnáll.

Igy, ha az élelyt tekintjük, látjuk, miszerint ez az állatnak szükséges tápláléka, melyet minden lélegzetvételnél tüdejébe fölvesz, mitől aztán ez megduzzad; e léget semmi más természeti tápszer nem pótolhatja, ugy, hogy ennek hiányában, ha ez csak egy perczre is történnék, el kell az állatnak vesznie, ha mindjárt nem is felsőbbrendű, hanem tán az alsóbbak azon noméhez tartozik is, melyek tüdővel nem lélegzenek.

De mennyiségre nézve is az élely azon kellő mértékben fordul elő, mely az állatok és növények föntartására legalkalmasabb. Ha csupa élelyből állana a levegő, igen rövid éltük volnának az állatok. Az élelynek eme heves természetét mérsékli a légeny, körülbelül olyformán, miként a bort vagy szeszt a víz megkritkítja.

Vagy tekintsük a szénsavat. Midőn derült idő van, a mezőn levő fűszálak s a fák lombzatának számtalan levelei magukba szívják e gázt a levegőből. S ez annyira szükséges azok életéhez, miszerint ennek hiányában megszűnnék minden növényzet tenyészni, csakhamar a tájék kietlen sivataggá dermedne, mire nemsokára az állatvilág is sirba dőlné.

Igaz ugyan, hogy a szénsav magában véve ártalmas, sőt halálos az állatokra nézve; azon csekély mennyisége folytán azonban, melyben a körlégben vegyülve tartalmazzatik, ártalmassága elenyésszik.

Hogy azonban e csekély mennyisége daczára elegendőképp szolgálhasson tápúl a növényeknek, ezek számtalan levelekkel látvák el, melyeket a levegőbe kinyujtanak s azokkal azt fölfogják; így képes a szénsav a növényeket föntartani anélkül, hogy e mellett az állatoknak ártalmára lenne.

Az élő természet föntartására nem kevésbé lényeges segédkezet nyújt a légenyben tartalmazzott vizgőz.

A növényeknek élő állapotukban csaknem háromnegyedet viz képezi, s ez leveleik felületén át folytonosan kipárolog belőlük.

Ha már most a levegő teljesen szárazzá váluék, a növények nedvtartalmának a leveleken át való kipárologása sokkal hamarabb menne végbe, mintsem hogy az így keletkezett veszteséget a gyökerek a talajból pótolhatnák. Ennek következtében a növényzet teljesen kiszáradna.

De szintugy az állatok is nagyobbrészt vízből állanak. Egy 154 fontos emberben van 116 fontos víz, és csak 38 fontos

száraz anyag. Bőrünkön keresztül és tüdőnkön át folyton vizet párologtatunk ki. Ha a levegő körülünk teljesen elveszteni nedvtartalmát, akkor bőrünk megszáradna és összezsugorodnék, egész testünk pedig lázas szomjuság gyötrelmei között pusztulna el.

A levegő, melyet kilehelünk, nedvességgel van telítve; ha tehát a belélegzett levegő teljesen száraz és vizgőztől ment volna, s így a nedvnek ama veszteségét nem pótolhatná, csakhamar a folyadék, melylyel bőrszövetünk s a vér, melylyel ereink betöltvők, ki volna száradva és testünk halavány s kísérteties mumiává változnék.

Ily veszedelmes levegő az afrikai sivatag Samum-szele és egyebek, melyek csaknem teljesen nedvtartalom nélküliek, s melyek az arra utazókat elérvén, azokat majdnem kivétel nélkül megölik.

A levegő nedvtartalma azonban még lényeges táplálékul is szolgál a növények és ezek által az állatoknak. Midőn nyáron a nap a láthatár alá merült és ismét hűvösség terül el a forróságtól ellankadt növények körül s a kiszáradt talaj felett, ekkor leereszkedik a jótékony harmat, megnedvesítvén a zöld levelet s a szomszéd tájat. A légeny eddigelé láthatatlanul lebegett nedvrészecskék borus köddé sűrűdnek, s kisebb gyöngyökben lerakodnak a hidegebb testekre. A természet e jótékonyaságáról minden idők költői megemlékeztek dalaikban.

A föld felületén levő testek meleget sugároznak ki, vagyis maguk körül egyenes irányban meleget terjesztenek, s mindig a melegebbektől a hidegebbek felé való áramlat erősebb, míg maga az egész föld folyton hő sugarakat bocsát a tiszta levegőn keresztül a nyílt, hideg világűrbe. Így valamennyi testek a föld felületén melegségüket egymással kiegyenlíteni töreksezenek, míg maga a felület lassan-lassan kint a világűr felé hül le. Míg azonban a nap süt, ezen lehülés nem történik, mert akkor a felület több meleget kap, mint a mennyit átad; ha pedig napnyugatkor a derült égre felhőtakaró huzódik, ez visszatartja egy részét a kisugárzott hőségnek, azt visszasugároztatja a földre, és meggátolja szétoszóródását. Azért a föld tiszta éjjeleken jobban hül meg, mint felhős ég mellett, s miután a fellegek csak részét fedik az égnek, a földnek azon pontjai lesznek leghidegebbek, melyek az ég legderültebb részének irányában vannak.

Hogy tehát mennyi párakat tartalmazhat a levegő, az ennek melegségétől függ. Midőn meleg, nedvességgel terhelt légáram vonul el hideg hegytető felett, s azon meghül, ekkor nem viheti tovább egész viztartalmát s azért annak egy részét köd vagy darab felleg alakjában a magas csúcs körül hagyja. Ez ott esővé válik, a hegybe beszívárog, lenn pedig a síkon ismét előjön, források és patakokban, melyek a nedves talajt itatják és frissítik. Midőn így a föld felülete hőségkiszugárzás folytán lehül, az őt érintő levegőnek is hidegebbé kell lennie, és mint a hegytetőn levő meleg légáramlás, ez is kénytelen átadni egy részét azon vizpárának, melyeket előbb magában tartalmazzott. Ezek tehát cseppekké válnak, s lehullanak, s látjuk őket mint gyöngyöző harmatot a leveleken és fűszálakon csüggni.

(Vége köv.)

Egy hét története.

November 1-seje.

Mindenszentek napján. — A strike. — Essex gróf. — Felekyné, mint Rutland grófnő.

Mindenszentek napja, a hány jó ember van a fővárosban, mind a temető felé tart, meglátogatni azokat a kedves, drága halottakat, a kik ott olyan szép csendesen örök álmukat aluszszák.

És vannak, a kik már jókor reggel mentek ki halottaihoz, azok, a kik nagyon tudnak szeretni, és sem örömeiket, sem fájdalmukat nem szeretik mutogatni; csak ők és az ő kedves halottjuk, csak ők kettecskén, magukban; a fájdalomnak is megvan a maga megszentelő önzése; de nem is fájdalom az, a mi kedves halottjaik sírjaiból felfakadt, hanem édes öröm, az örökkévaló egység boldogító szózata, mint mikor két szerető szív átölelve tartja egymást, két külön világ egymásért való egybeolvadása, nincsen enyészet a halálban, miként ezek itt mi bennünk, úgy fogunk majd mi is az utánunk fennmaradandók szívében élni, a szerint, a mint arra méltókká teszszük magunkat.

Es milyen jól esik a szívnek, hosszan, hosszan elmerengeni kedvesünk sírjánál. És valjon ő is úgy emlékszik-e reánk ott lent a föld alatt, mint mi ő reá itt fent a föld felett? Hogy ne, hát nem érezzük-e, a mint valami kinyitja szívünket? Nem valami az, hanem valaki, ő, a kedves, drága, kiszáll sírjából, nem abból, a mi a temetőben, hanem abból, a mi a szívben domborul; és érezzük, mint fonódnak reánk édeskedves karjai, mint tapad az ő megváltott lelke a mi lelkünkhöz, és mint tisztul meg lelkünk az övétől mennyei tisztaságban — de elég, elég, jönnek, isten veled, drága halottam, drága üdvözítő szentségem, oltári imádságom, később ismét eljövök, feldiszitem kedves fekhelyedet, virágokkal, koszorúkkal, gyógyó világossággal, mint a hogy te az én lelkemet földszítetd tulvilági ragyogással. Isten veled, aludjál csendesen, és álmodjál felülem, mint a hogy én te felőled örökké álmodom.

És minél jobban ereszkedik alá az est, annál elevenebb lesz a halottak csendes birodalma. Az egész természet fölött őszi enyészet borong, csak itt diszlik tavaszi virulat; a hány sír, annyi virágágy; a hány kereszt és szobor, mindannyian telided tele aggatva koszorúkkal; a merre a tekintet fordul, mindenütt tündéerkerti szépség; még amott, leghátul, a névtelen halottak jeltelen sírjain is koszorúk és virágok, és a mi a koszorúk és virágnál ékeőbb, minden sírnál térdeplő nők, elmerengő férfiak, és a mi az égő lámpáknál ragyogóbb, minden szemben ragyogó könnyecsepek.

Es a tündöklő virulat közt az emberek hullámzó sokasága. Ki magában, ki párosan, ki még többed magával; anyák, a kik az apa, vagy apák, a kik az anya sírjához zárandokolva, elhosszák a gyermekeket, azután letérdepelnek és imádkoznak, halkal, mindig halkabbul, majd egészen elhallgatnak, a gyermekek letörlik arcukról a könnyeket, míg az anya arca a sirhantra borul és halk zokogással belesusog a sirba: „Szeretlek, szeretlek,“ és zokogása és csókjai elfojtják susogá-

sát, milyen boldogság neki, csókjaival elborítani a hideg hantokat, melyek az egykor hű forró szívet takarják, — aztán fölemelkedik, üdvösséggel szemében tekint gyermekei szemébe, úgy szállnak az üdvösség malasztjai az anya szemén át az apa sírjából a gyermekek szívébe.

Amott meg az a megmerevült férfialak, a mint fejével a sírkőre borulva, mindkét kezével a hideg követ magához szoritva tartja. Most föltekint, a lámpák libegő lángjai világítanak körülötte, de az ő tekintete föl az éj sötétébe, majd az ég csillagjaira mereng, összeszorított ajkai körül vad fájdalom rángatódzik, csak néz és mereng és csikorítja fogait; csak egyetlenegy csillag ha könnyé válnék ott fenn az égen és az ő szemén át e sirra hullana, akkor mindjárt könnyebben esnék szívének; de nem tud sírni — felragadja egyiket a gyermekek közül, a legkisebbet, egy négy éves szőke kis leánykát, szívéhez szoritja — „ez itt édes anyád“ — leheli elszorult lélegzettel és még jobban szoritja szívéhez a gyermeket, azután siet tovább, utána a másik három gyermek — beh jól esnek neki, kisírnia magát e sírnál, a mely alatt az ő egész élete porladoz, és nem tud sírni — valjon miért?

Amott is egy férfi áll egy sírkőhöz támasztva, egyedül, magában; régi sír, a kő is meg van hajolva, épen úgy, miként a férfi, a ki előtte áll; és ez sem tud sírni; csak áll és mereng, haj, ha fel tudná támasztani, a ki itt nyugszik! Milyen szép volt, milyen kedves és milyen véghetetlenül szerette! Hanem hát szegény volt, a sírkövet is ő állította neki, szegény ember leánya volt, ki hitte volna, hogy egy szegény leány is úgy tudjon szeretni! Egyszerre aztán csak meghalt és azóta sok, sok év múlt el, ennek a férfinak itt sok mindene volt a világon, felesége, gyermekei, mind előtte elhaltak, és most egyedül van a világon kincseivel, gazdagságával és a kerek nagy világon mégis ide is csak egyszer mer eljárni minden évben, ma, mindenszentek napján, és minden évben csak azt az egy kérdést intézi a mélyen nyugvóhoz: „Kedvesem, haragszol még?“

Amott meg az a fiatal pár ama sírnál, kéz kézben térdelnek, a leány a sirra borulva zokog, az ifju a hideg sírkőhöz szoritja homlokát és felettük az ég minden fényes csillagjaival. Azokra tekint fel a leány, könyözött szemével, azután az ifjura tekint, azután azt susogja az ifjunak: „Itt, jó anyám sírjánál fogadjunk egymásnak hűséget és szerelmet.“ Azután fölkelnek és mindkettőjük arca igézetes fényben derong — attól a fogadástól, a mit hű anya sírjánál tettek, mert az a fogadás úgy a földben, mint az égen fogatos.

Lassan-lassan aztán a többi látogató is távozik, legkésőbbben egy nő egy kicsi sír mellől, a mely egyetlen gyermeke hamvait takarja; a sirokon égő lámpácskák is lassan-lassan elaluszni, sötét feketeség választja el az életet a halál országától, csak a csillagok kísérik vissza a zajos világba, a csillagok, a melyek fenn az égen, és benn a szívben tündökölnék.

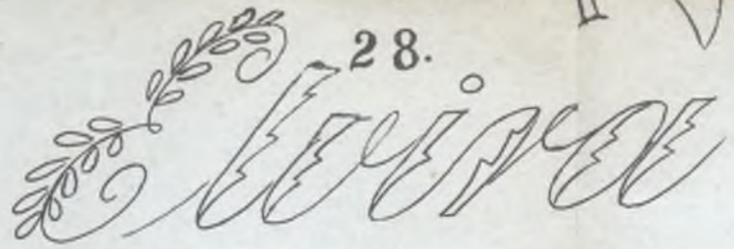
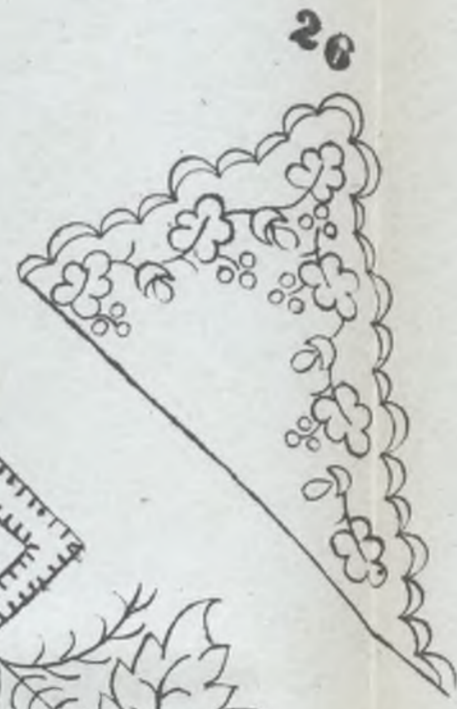
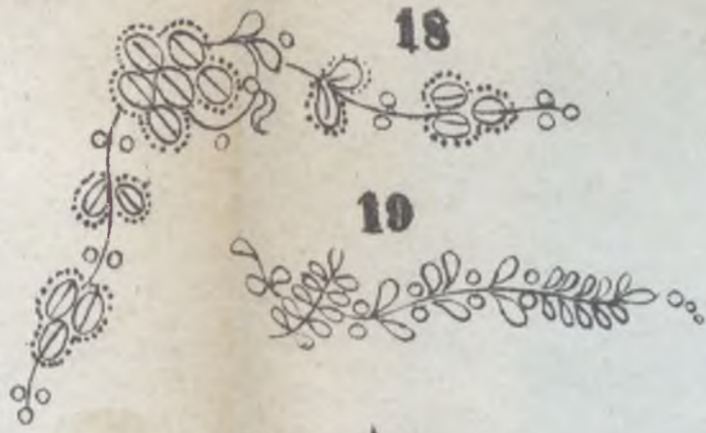
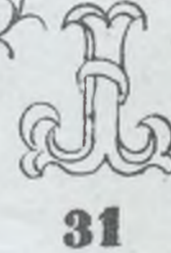
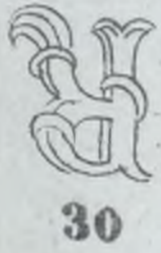
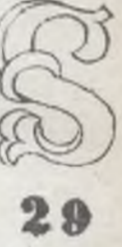
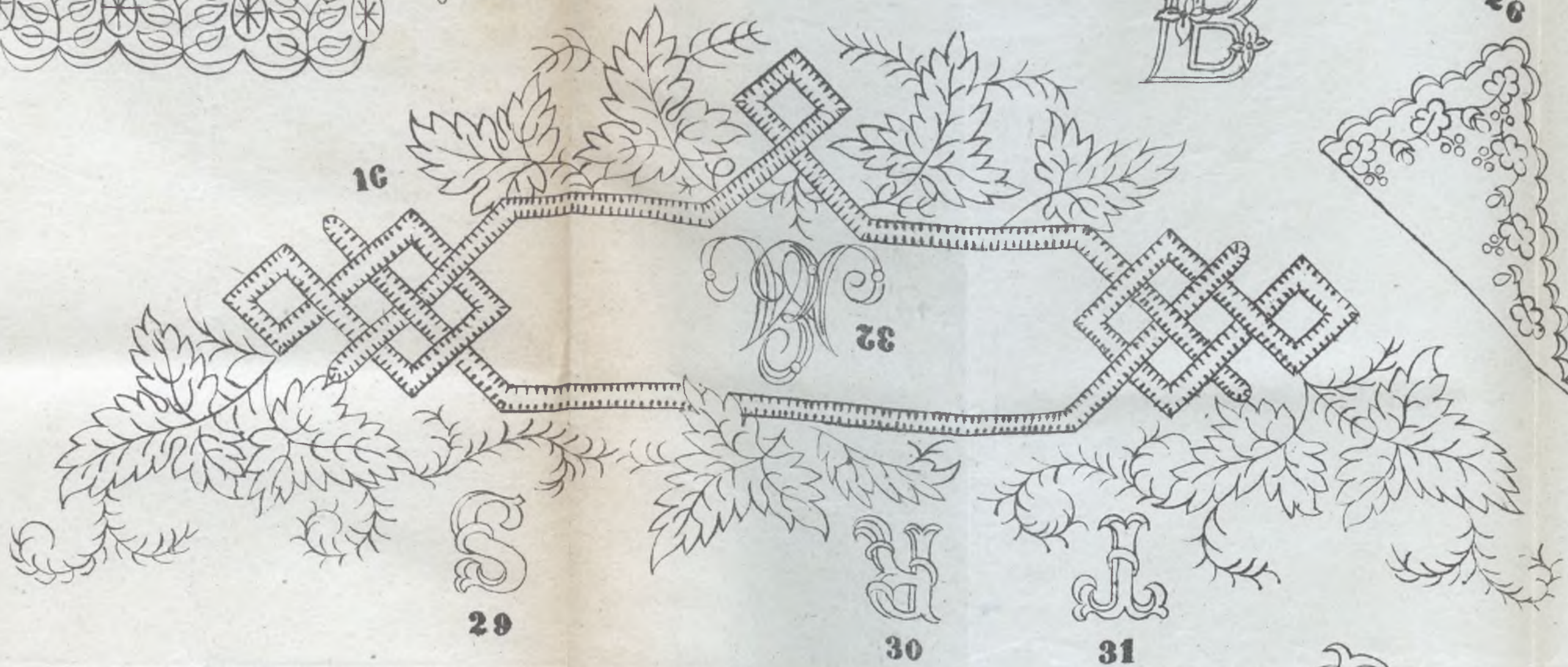
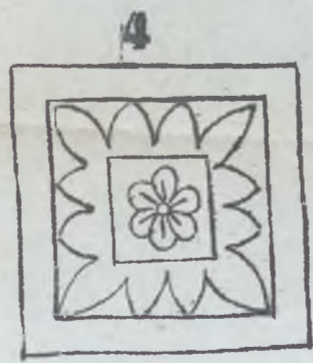
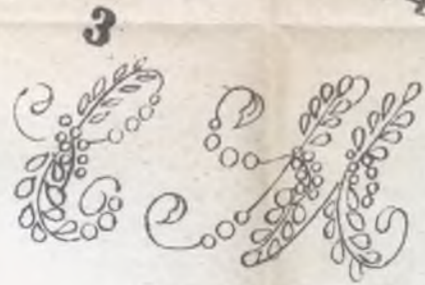
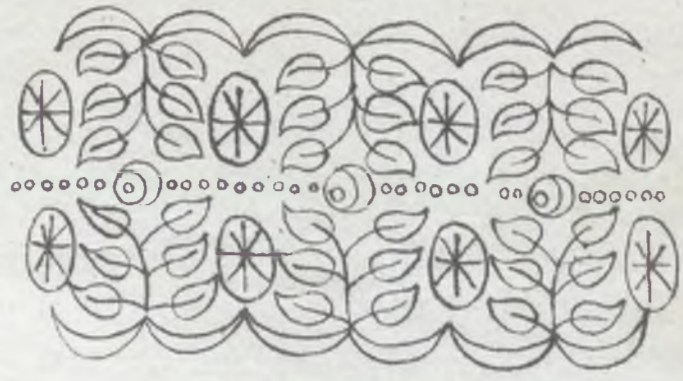
A temetőről aztán menjünk a színházba, a hol mult vasárnap Szigligeti és Balázs Sándor száz aranyos „Strike“ című népszínműve került először előadásra. Temető és színház! Igaz, de erre épen olyan kevés fogok feleletet adni,

NŐI MUNKÁK MINTALAPJA

A Családi Kör melléklete

November havában 1871

mint — ha azt kérdeznék tőlem, hogy mint találom én ez új népszínművet; legjobb lesz tehát bemutatnom kegyednek egy levelet, melyet e darabot illetőleg baráti kézből vettem.

A kérdéses levél így szól:

„Kedves barátom!*

Azt kérdezed, minő darab a „Strike“ és minő hatást csinált előadásakor? A „Strike“ barátom, pompás darab. Tele neveltető, mulatságos és megrikító szomorú jelenetekkel, e mellett mindvégig érdekes s a néző figyelmét folyvást lebilincselve tartja. Ezt én mondom neked, s szavamra adhatsz valamit, mert én elfogulatlanul ítélek!

Mi az oka mégis, hogy az emberek nem kaptak nevető görcsöt, s nem sirták tele zsebkendőiket?

A hány hirlap, annyiféleképp igyekszik e megfoghatatlan és csudálatos tüneményt megmagyarázni.

Nézetem szerint azonban egyiküknek sem sikerült a valódi okokat fölfedezni s így végre is nekem kell e rejtélyt fölfejtennem.

Egy sötét összeesküvésről van szó, mely az „Internationale“-tól ered, s melynek első szárait a csatornán túl, Londonban szőtték.

Titkos ügynökök küldettek szanaszét, hogy a közönség minden rétegét hideg egykedvűség színlelésére bírják, és ily módon azon látszat idéztessék elő, mintha maga a darab nem lett volna képes érdeket és hatást ébreszteni.

Az arisztokráciának azt mondták, hogy e darab sem több, sem kevesebb, mint a pesti kommunisták első tapogatózása, s ha önök tapsolnak vagy érdeket mutatnak, ebből azt fogják következtetni, hogy: „Ahá! Megszéppentek. Ni, hogy tapsolnak és nevetnek, csak hogy félelmüket elpalástolják? Bátorság barátim! Elleneinket már sikerült megfélemlitenünk!“

Az arisztokrácia tehát kénytelen volt elpalástolni érdekeltségét, s leküzdeni elragadtatását.

A zártszékek?! Ezeknek azt mondták: „Uraim, gondolják meg, mit cselekesznek! A páholyok és karzat kémszemekkel lesi önök magatartását. Önök üzlet-emberek, kereskedők, ügyvédek, orvosok, miért rontanak el összeköttetéseiket? Csak teljes egykedvűség és közönyvel menekülhetnek e nehéz situációból. Gondoljanak érdekeikre és tanúsítsanak önuralmat! A legesekélyebb tüntetés színvállás lenne s ez még korai. Őrizték meg önök szabad kezüket a jövő számára.“

S a zártszékek nagy benső tusa és lelki harc, után ugyan, de szót fogadtak.

A mesterekhez és gyárosokhoz így szóltak:

— Ez izgatás önök ellen, résen legyenek! Ótalmazzák érdekeiket!

— Mit kel tennünk?

— Semmit, csak maradjanak nyugodtan!

Es a mesterek nyugodtan maradtak.

Az íróknak és bírálóknak mit sem szóltak.

Ezeknél nem volt szükség izgatásra. Ezek úgy is követik természetesen ösztöneiket

A karzat! A jó karzat! Ezt legjobban megdolgozták, itt legnagyobb volt az izgatás!

— Fiúk, ez gúny és kihívás ellentét! A kormány és a tőke összeesküvés, olynomástokra. A darab megrendelésből iratott, s nem egyéb ellenforradalmi tüntetésnél. Olvassatok csak egy bizonyos lapot, ott nyomtatva fogjátok találni. De legyetek résen, s szikla-szilárdsággal rémítsétek el elleneiteket. Egy mosoly se jelenjék meg ajkaitokon, s őrizkedjétek

csak egy könyvet is mutatni. Főképp pedig a tapstól tartozkodjatok. Blahánét lesz alkalmatok máskor is kárpotolni, Tamási pedig már előre értesítve van. Ő jó fiú, várni fog vásárnapig. Feleki pedig nem a mi emberünk. Ő házi ur s különben is nem a mi pártunkból való.

Ez hatott.

A karzat megtagadta önmagát: a karzat ez este nem volt karzat.

Ime, a pokoli összeesküvés a „Strike“ ellen! Ime, a rejtély megfejtése!

De majd meglátjuk a harmadik, ötödik, tizedik, huszadik előadásnál, a mire felnyílnak a szemek!*)

Hogy azonban magam is bizonyítékát adjam teljes elfogulatlanságomnak, bevallom neked, hogy bármily tökéletes mű is magában a „Strike“, még sem ment egészen a gyöngeségtől és némi hiányokkal mégis bír.

Főbb gyöngéjét, nézetem szerint a következő két hiány képezi: Nincs benne elég népdal,**) Blahánét többet kell énekeltetni, különben elveszti kedvét szerepétől.

A halál-esetek sem elég gyakoriak.***) Különösen a Lajthos családból egy árva léleknek sem volna szabad élve maradni.****) (Ezen minden áron segítnünk is kell.) De e két hiányt leszámítva, a „Strike“ pompás darab. s az, a ki ellene beszél vagy ír, csak rossz izléséről tesz tanúságot, vagy az internationale tagja. Azért kár is rájuk hallgatni. Isten veled.

Balázs Sándor.“

Igy vélekedik tehát e műről egyik legrészrehajlatlanabb bírálója: a szerző-fél. És a közönség, már tudniillik a nagy közönség? Az meg úgy vélekedik felőle, hogy második előadásakor a színház ismét zsúfolva volt. Tehát ez előtt is Balázs barátom bírálata az igazságos bírálat.

A „Strike“-n kívül a múlt héten még egy más érdekes előadás is volt, — és ezt már nem az örökké tréfáló Balázs barátom mondja — Laube „Essex grófja.“

E nagy hatású színmű meglehetősen lanyhán adatott, annál magasabbra emelkedett ki a többi közül Felekyné asszony, ki Rutland grófnő szerepében oly alakot állított elének, mely a világ bármely színpadának is diszére vált volna. És ezt nemesak a hideg ítézet mondja, hanem vele együtt egyhangulag mindaz, a ki ez este a színházban volt. Nem volt jelenet, hogy ötször-hatszor is ki ne tapsolták volna.

—i—r.

Budapesti hírvivő.

(A pesti jótékony nőegylet) ez évi október 22-től november 18-ig terjedő 4 hétre méltó háziszegények között leendő kiosztásra összesen 2212 frt 70 krt utalványozott; s pedig hetenkint részesítettéknek 346 frt 70 kr., negyedévenként segélye-

*) Akkorra talán majd mi is képesek leszünk annyit belehatolni e műbe, hogy — a meséjét valamiképp el fogjuk mondhatni. Szerk.

**) Megjegyzendő, hogy több benne a népdal, mint a párbeszéd. Szerk.

***) Csak a színpadon vagy öt haláleset fordul elő, hát még a kiket a színpalak mögött a katonaság agyonlő, és kik a lángokban lelik halálukat, és kik a strike miatt éhen halnak! Az agyonütött közönségről nem is szólunk. Szerk.

****) Ugy sem marad meg belőle más, mint a két kis, meg egy nagy unoka. A többi mind szörnyet hal. Szerk.

zetteknek 1544 frtot és egyszersmindenkorra részesítetteknek 322 frtot. Ez alkalommal a választmányi nők 43 új vizsgálatról tettek jelentést. — Egyuttal felkéri a nőegylet mindazon emberbarátokat, kik a rideg téli időszak alatt a főváros szegényeit természetbeni adományokkal, u. m. meleg ruha, tüzelőfa, kőszén, élelmi szerekkel stb. segíteni hajlandók lennének, miszerint ebbeli adományukat Kochmeister Karolina nőegyleti választmányi taghoz (3 koronautca 22-dik sz. a.) beküldeni sziveskedjenek.

++ (A cselédképző-egylet) mult hó 26-dikán Glac Antalné elnökleto és nagy számmal megjelent egyleti tagok részvéte mellett saját egyleti helyiségében tartott közgyűlésben az alapszabályok tüzetesen tárgyalattak, és megerősítés végett minélelőbbi felterjesztésük határozatott el, és hogy az egylet minél előbb megkezdhesse üdvös működését, Glac Antalné és Ács Károly felkértek e tekintetben a miniszteriumnál kérényezni; az egylet helyisége czélszerűnek és minden tekintetben alkalmasnak találtatott, melyben hogy az üdvös működés minél gyorsabban végeztethessék, közakarattal a választmány hat póttaggal szaporítottatott, és megválasztattak egyhangulag: Böke Gyuláné, Friedmann Bernátné, Kalocsa Rózsa, Kühnel Ignáczné, Schmidt Tituszné és Vogel Péterné. Hálás köszönettel vétetett dr. Gárdos János tagnak abbéli ajánlata, hogy az egylet betegeit minden díj nélkül orvosolni fogja, örömmel vétetett az elnöknek abbéli jelentése, hogy az egylet szép számmal szaporodott tagokban, valamint segítézés nagy mértékben foly be; a közgyűlésben résztvett tagok áthatva az egylet üdvös czéljai kivitelének eszméjétől, egyhangulag Glac Antalné elnök és Ács Károly pénztárnoknak az ügy iránti buzgalmuk és fáradozásukért hálás köszönetet szavazott.

++ (Az első pesti gyermek menhely-egylet) melynek magasztos czélja, mint tudjuk: oly kisdetek ellátása s 6 éves korukig tartó nevelése, kiket a nyomorba jutott szegény szülek eltartani nem képesek, f. é. ápril havában sorsjátékot létesített, s a huzás napját f. é. októberhó 31-dikére határozta. Miután azonban az eddigi eredmény oly csekély, hogy az intézet igen súlyos veszteséget szenvedne, ha a huzás a kitűzött időben megtartatnék: az igazgató választmány a kormány beleegyezésével a huzás napját 1872-dik évi január hó 20-dikára halasztotta. — Midőn a választmány ezen intézkedését, illetőleg a magas miniszterium határozatát ezennel a t. cz. résztvevő közönség tudomására juttatná, egyszersmind arra kéri a nagylelkű s mindenkor áldozni kész közönséget, hogy e jótékony intézetet, mely már eddig is közel 80 gyermeket ápol és mentett meg a tönkrejutástól, a sorsjegyek tömeges vétele s elárusítása által segítézés s gyarapítani sziveskedjék.

++ (A napokban) elhunyt Lyka Dömötör Athanáz, duzs gazdag pesti háziur és földbirtokos végrendelete ma bontatván fel a városi törvényszéknél, abban következő jótékony hagyományok fordultak elő. A pesti görög-oláh templomnak 500 frt, a pesti görög-szerb templomnak 200 frt, a görög-oláh kórház-alapnak Pesten 500 frt, a Rókus-kórháznak 200 frt, a Josefinum, Erzsébet árvaleányház és a gyermekkórháznak 200—200 frt, bölesödének 100, a lelenczháznak 200 frtot, a budai görög templomnak 200 frtot, a lipótvárosi bazilikára 100 frtot, a váczi siketnéma-intézetnek 100 frtot, a debreczeni szegényápolának 100 frtot, a pesti vakok-intézetének Lyka Dömötör Athanáz-féle alapítvány czimen 3000 frtot azon kikötéssel, hogy arra csupán görög nem egyesült vak gyerme-

kek tarthatnak igényt. A végrendelet egy függelékében a magyar tudományos akadémiának 300 frtot, a pesti nőegyletnek 100 frtot és a pesti izraelita kórháznak 100 frtot, külföldi intézeteknek és görög templomoknak pedig még sok rendbeli összegek vannak hagyományozva.

++ (Fellegi Viktor) szerkesztése alatt jövő évtől kezdve, havonkint egy „Apollo“ czimű zenemű folyóirat jelenend meg, oly feladattal, hogy a zongorázó és éneklő közönséget jó és olesó zeneművekkel lássa el. Főtörekvése leend a lapnak a műizlés nemesítése, különösen pedig magyar nemzeti zenénk terjesztése és továbbfejlesztése. A közreműködők közt e neveket olvassuk: Ábrányi, Bartalus, Bertha, Doppler F., Engesszer M., Erkel F., Gobbi Henrik, Hiller, Tisza-Langer Viktor, Mihalovich, Reményi, Sipos, Thern, Zimay. E nevek után itélve, a legjobbat várjuk e vállalattól és már előre is ajánlhatjuk a közönség pártfogásába.

++ (Nem rég) tért vissza hazájába 22 évi távollét után Kerekes István 1849-dik évi menekült. Angliából, hol először menhelyet keresett, Amerikába ment és annak belsejében letelepedett. 1850-ben egy, a Gangest bejáró gőzhajóra matrónnak szegődött és három év alatt apanyira vitte, hogy ugyanazon hajón kapitány lett és ilyen minőségben működött folyó év augusztus haváig; ez időben azonban elfogta a bonvágy, viszonyai rendezése után tehát otthagya állását és 44 napi utazás után Bécsbe érkezett, de a legközelebb induló vonattal Pestre utazott. Utasok, kik Kerekes urral egy kocsiiban ültek, beszéltek, hogy a magyar határhoz érve, könyekre fakadt és örömben a vele utazó uraknak ismételtén nyakukba borult.

++ (A Pesten) építendő népszínház ügyében mult vasárnap nagy értekezlet tartatott, mely alkalommal a nagy számmal megjelent ügybarátok egy 56 tagu bizottmányt választott; utána való nap e bizottmány három osztályba alakította magát: jogi, pénzügyi és gazdasági albizottmányba, a melyek a szép eszme létesítésére a szakba vágó tervezetet fogják kidolgozni és a központi bizottmány elé terjeszteni. Csaknem bizonyos tehát, hogy rövid időn még egy magyar színháza lesz fővárosunknak.

++ (Rózsás napló.) Pécselt mult októberhó 16-dikán vezette oltárhoz Sziebert Nándor, jeles fiatal ügyvéd a szellem- és kellemdu Vizkelety Irma urhölgyet. — Sámii Lajos, miniszteri fogalmazó, mult hó 23-dikán tartá esküvőjét Kolozsvártt Kele Janka kisasszonnyal, Kele Izrael kolozsvári tekintélyes polgár kedves leányával. — Babos Károly, nemzeti színházi tag fogadott leányát: Pethes Ida kisasszonyt mult hétfőn vezette oltárhoz Somy István, sárbogárdi földbirtokos. — Bogyó Károly, m. k. postatiszt mult szombaton délután vezette oltárhoz a belvárosi plebánia-templomban Hindy Gizella kisasszonyt. — Wartenbergi gróf Waldstein János, a máltai rend tiszteletbeli vitéze, a bölesészet és a jog tudora, es. k. kamarás és titkos tanácsos (szül. 1809-ben) Littowitzban, Morvaországban, mult kedden Kálnoky Adél grófnővel, csillagkeresztes hölgygyel (szül. 1843-ban) váltott jegyet. — Pappszász György, hevesmegyei birtokos a mult hó végén tartá esküvőjét Szikszó-Ujfaluban Péchy Katalin urhölgygyel, Péchy István ur egyetlen leányával.

++ (Vegyes hírek) Meránban Királyné Ó Felsége s a kis főhercegnő a legjobb egészségnék örvendonek. A királyné naponkint kirándulásokat tesz Obernais szép környékén, rendszerint Ferenczy Ida k. a. kíséretében. E hóban királyné Ó Felségét is várják, s alkalmasint a királyné nevenapjára érke-

zik meg. Albrecht főherceg a múlt szombaton érkezett Obernais-ba, hol három hetet szándékozik tölteni, s a „Rainer főherceg“ vendéglőbe szállt. — A balaton-füredi szertetet háza e hó 21-dikén fogja megnyitásának évfordulóját megülni; ez alkalommal közgyűlés is lesz, és a növendékekkel vizsga is fog tartani; megannyi ok arra, hogy a nemes ügybarátai minél nagyobb számmal jelenjenek meg ez ünnepélyesen. — Temesvárott magyar lapot szándékoznak megindítani, és pedig politikait, hanem azért pártszínezet nélkülít, a milyen egész Magyarországon nincsen. — A Toldy-jubileum méltó megünneplésül a Pest fővárosi bizottmány azon indítványt terjesztette a közgyűlés elé, hogy kéréssek föl a kormány az iránt, hogy a veterán jeles írók oly helyzetbe tegye öreg napjaira, hogy megkezdett művein anyagi gondoktól menten dolgozhassék, továbbá tegyen az írói segélyegyletnél 1000 frtos alapítványt a jeles veterán-író nevére. A Toldy-ünnepélyen Debreczen városa is képviseltetni fogja magát, és pedig Simonfi Imre és Oláh Károly köztiszteletű polgárai által. — Jó kairét a nemzeti színház igazgatója fölkererte, ha nem lenne-e hajlandó a tél folytán néhány nagyobb szerepében a nemzeti színpadon föllépni? A színházról három év óta elvonult művésznek teljes készségét jelenté ki a felhívásnak eleget tenni s így alkalmunk lesz rég nélkülözött művészi játékát néhány este újra élvezni. A jeles művésznek egyelőre háromszor fog föllépni, „Coriolán“-ban, mint Volunnia, „Bánk bán“-ban, mint Gertrud, és „Mackbet“-ben, mint lady Mackbet. — Heckenast Gusztáv pesti kiadónál ismét egész halmaz új naptár jelent meg a jövő évre, következő címekkel: „Nemzeti képes naptár“, szerkesztette Áldor Imre; az ismertető rész ügyesen van összeállítva, s a lefolyt év történetét csinos rajzok díszítik. A borítékon rajta van az is, hogy a farsang január 7-dikétől február 21-dikéig tart. „Új honvéd-naptár“, melyet szintén Áldor Imre szerkeszt, a honvédség multjával és jelenével foglalkozik. Kivárlólag nők számára készült a „Magyar nők naptára“ s az „Eladó leányok naptára“, az elsőt Beniczky Irma, az utóbbit Tóvölgyi Titusz szerkeszté. Vegyes tartalma a „Szerencse-naptár.“ A humorisztikus naptár-irodalom a „Barátfülek naptára“ által van képviselve, melynek tartalma és szelleme a mult évi folyam után eléggé ismeretes. — A Pest melletti „Száz ház“ nevezetű új telepítvény a csömöri ut közelében, mely eredetileg 100 egy emeletes házra volt határozva, újabb 100 két-emeletes házzal fog szaporíttatni. Az egy-emeletes házak közül ötven már egészen elkészült volna, a másik ötven pedig közel állna befejeztetéséhez. — A női bazar jövődelmét e napokban küldözé szét Sztupa György pénztárnok. A szétküldésben a kormánytól nyert kimutatáshoz alkalmazkodtak. Így Torontálba 13,000 Temesbe 11,000, Szathmárba pedig 8,000 fto küldtek, mindenüvé az első alispánokhoz, kik a kiosztás részleteiről jegyzéket fognak készíteni. A levelek alá Damjanich Jánosné, Adler Antalné, Herzberg Sándorné bizottmányi tagok és a pénztárnok irták neveiket. — Egy györmegyei szegyei Kollár Ignác nevű földmives a Dunán vesszöt szállított ladikon a csicsói révbe, az ugynevezett gözübe. Egy malom mellett elhaladva, halk nyögést és: „istenem!“ kiáltást hallott. — Kollár figyelmes lesz, társával a malomba ugrik, és a molnárt a korokek között lelik. Kollár mint volt molnár, a malmot megállítja s a véres embert kiveszi. Ez összozuzott ember azóta már föl is gyógyult. Neve: Vida Zsigmond Csicsón. Az ilyen dorék emberek, mint o megmentő, csakugyan megér-

demlenék a jutalmat. — Ujabb időben oly nagy számban érkeztek a betegek a lipótmezei tébolydába, hogy az intézet igazgatósága kénytelen volt a könnyebb betegek közül 50-et az irgalmasokhoz adni ápolás végett. A szükséges víz hiánya miatt az intézet csak 500 beteget fogadhat. — Nagyváradon a Hollósy és Tichy-féle nyomdában önálló füzetben is megjelent Báttaszéky Lajosnak „A nők a magyar jogban“ című munkája, a füzet ára 30 kr.

✠ (Halálozások.) Tárcazy Lajost, a pápai reform. főtanoda jeles tanárát súlyos csapás érte. Neje szül. Nagy Szabó Jozéfa, mult hó 17-dikén elhunyt, élete 59-dik évében. — Mária ssy Gábor, felszentelt püspök, érseki helyettnök meghűtés következtében hagymázban mult hó 26-dikán hirtelen elhunyt Egerben. — Pesten októberhó 31-dikén a bájos és kedves Jeszenszky Judithot, egy élte virágában diszlő fiatal leányt ragadott ki a halál a hű anya szerető karjaiból. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Október 29-dikén: „Tündérlak Magyarországon“, népsziamü. — Október 30-dikén: „Essex gróf“, Brachvogel szomorú játéka. — Október 31-dikén: „Troubadour“, Verdi operája. — November 1-sején: „A strike“, Szigligeti Edé és Balázs Sándor népsziamüve. — November 2-dikén: „Dinorah“, Meyerbeer operája. — November 3-dikén: „Angelo“, Hugó Viktor szomorú játéka. — November 4-dikén: „Hugonottár“, Mayerbeer operája.

Gazdasszonyoknak.

A joizü mustár készítés-modja.

Egy lat barna mustár-magból készült lisztet és egy fél lat finomra tört czukrot egy lat erős boreczettel egészen simára el kell keverni és 24 vagy 48 óráig félre tenni. Csak ekkor kell tiszta üvegekbe elrakni, hólyaggal lekötve. A mustárt hosszabb időre el akarjuk tenni, úgy czukor helyett sótt kell venni, a czukrot pedig mindig csak használat előtt közvégyíteni.

Csirkék vérmártással.

A csirkét leöletvén, vérét egy edényben föl kell fogni, melyben elébb már egy kis eczetet öntöttünk, ez eczettel a vért jól össze kell keverni, hogy meg ne sűrösödjék. Ekkor a csibéket meg kell tisztítani, mint a paprikáshoz eldarabolni, néhány szelet szalonnát egy lábasba tenni, egy vörös hagymát felébe vágva, egy kis magyar borsot és a csibét belé adni, és puhára, de ne barnára megpárolni. Ekkor a csibét ki kell szedni, a lére egy kanálnyi lisztet hinteni, megbarnítani, egy kis levessel fölereszteni, egy fél citromlevét belé nyomni, és jól elfőni hagyni. Most a levét szitán át kell szűrni, újból lábasba tenni, a csibéket belé rakni, és még egy ideig főni hagyni. Tálalás előtt a vért jól össze kell keverni a lével és forróan beadni.

D. Emma.

Kétszersült borlével.

Egy negyed font czukrot finomra kell törni, egy citrom héját apróra vágni, két egész tojást és négy tojássárgáját

azzal együtt mindaddig keverni, míg az egész fehér és kemény lesz. Ekkor négy tojás fehéréből kemény habot kell ütni, kanalankint a tészta közé vegyíteni, négy lat liszttel együtt.

Most készítsünk papirosból hosszukás kerek boritékokat, öntsük belé a tésztát és süssük meg a tésztát szép sárgára, aztán vegyük ki, állítsuk egy mély tál fenekére, készítsünk a szokott módon vastag borlevet, és azt öntsük köröskörül. E tésztát sima lemezben is meg lehet sütni, aztán pedig tetszés szerinti koczkákra elvagdalni és a fenebb leirt sűrű borléval betálatni.

A. Anna.

Divattudósítás.

B e c k J. fehérenemű és vegyes cikkek kereskedésében (kerepesi ut, a fehér hattyuhoz címzett vendéglőben) kaphatók:

N ő i i n g e k hollandi vászonból svájci formára 1 frt 80 kr, diszes mellekkel 2 frt 50, himzett betétekkel 3 frt, 3 frt 50 kr, kézi-munka himzéssel 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frt. R u m b u r g i v á s z o n b ó l himzett szélekkkel 2 frt 50 kr, 3 frt. H á l ó k ö n t ö s ö k sima chiffonból 1 frt 30 kr, szegélyes diszszel 1 frt 80 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr; himzették 3 frt, 3 frt 50 kr, himzés és csipke-betétekkel 4 frt, 4 frt 50 kr, 5 frt; irdás barkétból 1 frt 50 kr, diszszel 2 frt. P i q u é barkétból 2 frt, madepolán diszszel 2 frt 50 kr, 3 frt. N ő i l á b r a v a l ó k madepolánból czakkal 1 frt, 1 frt 20 kr, diszes 1 frt 50 kr, 1 frt 80 kr, himzett betétekkel 2 frt 50 kr, irdás barkétból 1 frt 30 kr, kivarrott széllel 1 frt 50 kr, piqué barkétból 1 frt 60 kr, kivarrott széllel 1 frt 80 kr, 2 frt.

A l s ó - s z o k n y á k madepolánból egyenlő bőségűek szegélyekkel 2 frt, ékbe vágottak fodor-diszszel 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frt, széles varrott fodorral és himzett betétekkel 5 frt 50 kr, 6 frt, 6 frt 50 kr; irdás-barkétból czakkal 2 frt 50 kr, kivarrott 3 frt, piqué barkétból 3 frt, 3 frt 50 kr, kivarrott 4 frt. N e m e z a l s ó - s z o k n y a 5 frt 50 kr, 6 frt, sárszoknya bordúrral 2 frt 50 kr, 3 frt, moire-kelméből bársonnyal 5 frt 50 kr, 7 frt, 8 frtig.

P o s z t ó - b a s h l i k o k kivarrottak 3 frt, 3 frt 50 kr, himzett virágokkal vagy bordúrral 4 frt 50 kr, 5 frt, 5 frt 50 kr, 6 frt, 6 frt 50 kr, 7 frt, 8 frtig a lelegegásabb.

F é r f i i n g e k színesek 1 frt 30 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 40 kr, legdivatosabb angol színes ingek külön 2 d r a b gallérral mindegy inghez 2 frt 50 kr, 3 frt. Madepolánból 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, rézsut mellel 2 frt 50 kr, 3 frt; fantasie vagy himzett mellekkel 3 frt 50 kr, 4 frt, 5-6 frtig; vászon ingek hollandiból 2 frt 50 kr, 3 frt, rézsut mellel 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frtig. Rumburgi vászonból 3 frt 50 kr, 4 frt, 5 frtig.

F l a n e l l - i n g e k 3 frt, 3 frt 50 kr, duxi ingek 1 frt 50 kr, fehér vagy színes 2 frt 50 kr, 3 frt 50 kr, 4 frt. L á b r a v a l ó k melegek ugyanazon áron; vászonból magyar vagy félmagyar formájú 1 frt 20 kr, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, legujabb formák gallérokban és kélzőkben, ugyszinte nyakkendők, Regatta, Voltair, Admiral, Lords és egyéb formákban; idősebb urak számára 2 rőf hosszú és 1/2 rőf széles fekete selyem-sálók 4 frt.

Ugyszinte kaphatók fehéreneműek fiuk és leánykák számára minden nagyságban és árban, valamint téli szükségletek minden részben és divatban kaphatók.

D i v a t á r u s n ö k számára selyem cashemir, kapuchonok és basblíkok tuczat számban olcsó áron kaphatók.

A f. évi 41-dik számban közölt sakkrejtvény értelme: „Kepler János.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Nagy Krisztina, Gyura Janka, Moesz Marossy Emilia, Sztancsek Vilma, Szívós Aranka, Oszlányi Mária, Sziklay Matild, Nagy Ilon, Marossy Hermin és Ilon, Pap Kovácsik Gisella, Brocken Kovács Emma, Gellén Ilona, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Zay Sós Ilon, Báthory Zsigray Istvánné, Mudry Pálkuty Janka, Tatarek Ida és Hermin,

Mráz Ottilia, Andrassy József, Seján Gorzó Kornélia, Nagy Irén, Kosztyik Berta, Benedikovics Róza, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Szalgháry Józsefné, Hlavács Kálmánné, Kalla Mihályné, Dzsinih Pencz Mária, Pásztelyi Daniyelovich Emilia, Vitéz Mari, Sthymmel Emma, Szmodics Gisella, Toldy Veysz Ilka, Merza Mária, Dubányi Róza, Kalós Erzs, Beke Kornélia, Kiss Antónia, Petrenko Berta, Horváth Ida, Szedlák Sarolta, Jaczkovich Velyászkya Anna, Bazilides-Mindszenti Matild.

A f. évi 40-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Kalós Erzs, Petrenko Berta, Miklósy Laura, Bazilides-Mindszenti Matild.

Sakkrejtvény.

Maksay Máriától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

szá-	S	j	nunk	lak	á-	szél-	be:
ha-	ne-	kad-	re-	A	Vál-	tő-	jok
lünk,	el-	visz-	az	tű-	le-	lé-	nek
héz-	a	A	né-	szá-	zász-	visz-	lünk.
Kik	lő-	ár-	lő	S	nő	el-	e-
dul	ha	be,	leng	bocz-	El-	Moo-	szá-
e-	lunk,	ve-	san	nek	gon-	part	Mint
ked-	for-	mind	do-	sénk	las-	tün-	re.

Megfejtési határidő: december 2-dika.

Tartalom.

Szigeti József arczképe. — Félhomály, Prém Józseftől. — Erzs és Kornélia. (Pálya-heszély.) — A virágnak... Láng Józseftől. — Nő-Neró. (Beszély.) Sacher-Masoch után. (Vége köv.) — A levegő befolyása az állati és növényi életre. (Vegyészotileg elemezve) James Jonston után Kr. B. (Vége köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boritékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Szigeti József arczképe.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

Heti lap a művelt magyar hölgyek számára

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>46. sz. Novemb. 12-kén 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	--	---	--

Az arczbőr ápolása.

Rónaszékytől.

Az arczbőr finomsága s szép színezetében rejlik az emberi szépség egyik legfőbb tényezője, azért minden időben a világ minden népének szép neme erre kiváló gondot fordított. De nem mindig tarták meg az arany középutat, s azon szép s örökké igaz közmondásra sem gondoltak, hogy: „a jóból is megárt a tulság;“ hanem már az első századokban is a legveszélyesebb szereket vették igénybe, hogy előmozdítsák az arczbőr szépségét, s hogy arcz-színüknek a divat igényei szerint nagyobb és nagyobb büveröt kölesönözzenek; korunk üzérkedése is gazdagon özönlött el bennünket ily „dicső“ — „kitűnő“ — „csudás hatású“ — s a jó ég tudja, minő czifra czimekkel ellátott, semmit sem érő, sőt sokszor kártékony szépítő szerekekkel, melyek diszesebbnél diszesebb tégelyekbe s aranyozott papírral dusan ellátott üvegekben ott diszlenek a pipere-asztalokon; de a helyett, hogy előidézniék a bőr finomságát és üdeségét, azt időnek előtte elhervasztják, megcserepesítik s ránczokkal borítják; de még ez csak mind semmi, ha azt mondjuk, hogy ezen „csuda-szerkek“ a legsúlyosabb betegségek szülői, mint az éveken át tartó fejfájásé és az iszonyu göresöké stb.

Ha a történet könyvét forgatjuk, látni fogjuk, hogy már a mesés ókor minden nemzetének hölgyei, nem vevén ki a műveltség legalsóbb fokán állókat sem, hogy arczuk szépségét emeljék, sokszor a legbizarrabb eszközökhöz folyamodtak; így az arabs nők mai napig is sötét-kékro festik ajkukat, s néhány néger-törzs hajadonjai égetett gubacs és sáfrány segítségével arczuk s homlokukra picziny virágokat fos-

tenek. — Az arcz, mell és nyak jóillatu olajjal kenése már az ó-korban divott; a persák, médok, egyiptomiak, zsidók, s később a görögök s rómaiak is minden ünnepélyes alkalommal szagos olajjal kenték be magukat; ennek azonban volt oka, nevezetesen: a forró égöv alatt az izzadság roppant kellemetlen szagu, kivált ha többen vannak együtt, a szagos olajokat tehát ennek elpalástolása vagy némi enyhítése végett vették igénybe, ez azonban később kórsággá fajult.

S mivel e századok folyamában az arcz színének szépségéről a nézetek igen különbözök s nagyon is eltérők valának egymástól, a kendőzésnek is a különféle kivánalmak szerint kellett módosulnia. Így az angol nők a XII-dik században a sápadt arczot tarták a legszebb s legelőkelőbbnek, s hogy sápadt arcz-színre tegyenek szert, böjtöltek és szorgalmasan eret vágattak magukon, segítségül hívták a szürke s fehér festéket is. — Mig a 17- s 18-dik századbeli párisi nők homokot s hamut nyeltek el, hogy mentül sápadtabbak legyenek: addig az előbbi századokban élők — sokkal észszerűbben — a piros pozsgás arczszínt tarták a női szépség legfőbb kellékének, s ezt a legtáplálóbb étkek élvezése által törekedtek elérni. Már a XII-dik században tömérdek mozdóviz volt ismeretes, májfolt, szeplő, napégetés, pattanás s bőrbajok ellen, s ezek ép oly kevésbé voltak célhoz vezetőek, mint a jelen század csuda-szerei. A XVI-dik században egy montaudon-i szerzetes tanubizonysága szerint Franciaország női háromszáz-féle hajkenőcsöt, kendőző-szert s mozdóvizet használtak szépségük előmozdítására, az utóbbiak közt

az uborka-víz (jelenleg Lait de concombré-nek nevezik illatszerészeink) bab-víz s a destilált liliom-víz vittek a főszerepet.

Ugy hiszem, szükségtelen ismételnem, hogy ezen gyakran ártalmas, soha célhoz nem vezető szépitő-szerek megvetendők.

Az arczbőr észszerű ápolása leginkább abban áll, hogy úgy hassunk rá, miszerint tevékenységének erélye fokoztassék, életereje emeltessék, s így minden, a mi netán betegséget szülhetne, eltávolit tassék.

És erre nézve bátrak vagyunk következő megjegyzést tenni:

Az étel, ital, nem mennyiség, hanem milyenség szerint, közvetlen hatást gyakorol a külső bőrre; a tapasztalás tanítja, hogy például az igen sós vagy nagyon fűszerezett étek a bőr életműszereire kártékonyan hatnak, s mindenféle bőrpörösenéseket és pattanásokat idéznek elő, ép így a szeszese italokkai mértékletlen élés is.

A bőr tisztasága, finomsága és szép színezetének ártalmas továbbá: az ujonnan meszelt s még ki nem száradt szoba, oly helyeken való időzés, hol a lég, szén vagy dohányfüst által meg van rontva, a nedves lakás, a hálószoba rekkenő melege, a por, a fehér- s ágyneműnek nem kellő tisztasága, s oly légtben való időzés, mely idegenszerű elemekkel nagyon is tul van terhelve, a mi leginkább a nagy városokban fordul elő.

A bőr szép- és épen tartásának legfőbb s nélkülözhetlen kelléke: a fürdés és mozdás, ez jobb hatású a világ valamennyi fennen hirdetett csalóka szépitő szereinél.

Testünk a természet adta szabályok szerinti kigőzölgése idővel bedugasztja bőrünk apró likacsáit, ez szülője a számtalan kiütéseknek s egyéb bőrbajoknak. Ezen szabad szemmel észre nem vehető baj csakis mozdás által távolitathatik el.

„Mosdani legjobb este“, — mondja egy igen híres francia orvos, — s ha hófehér, szép, bársony-sima arczbőrre akarunk szert tenni, mossuk meg arcunkat este, még pedig kihült kút-vízzel, reggel csak vászonkendővel törülgessük meg arcunkat; ezen semmibe sem kerülő csekélység elsimitja arcunk redőit, visszaadja arcunk ifju színét s üdeségét.

A legjobb mód azonban, mely által nemcsak az arczbőr szépsége, hanem egész testünk épsége hatalmasan előmozditatik: a fürdés.

Már a legrégebb időkben ismeretes volt a fürdők jó hatása az egészség s arcz-bőrre nézve; ezért a kelet majd minden népénél, mint például a zsidók, persák, indoknál a gyakori fürdést a vallási törvények parancsolák; a rómaiak s görögök a mindennapi fürdést elkerülhetlennek s okvetlen szükségesnek tarták, s tömérdek pénzt áldoztak rá; egyetlen egy valamire való római ház sem volt, a hol a fürdő hiányzott volna.

Gyermekek és a serdülő fiatalságnak legegészségesebb a langyos vízben való fürdés, míg a kifejlett koruaknak a hideg fürdők ajánlhatók; nyári napokban a verőfényes folyókban fürdés a legjobb, azonban ne téveszszük soha e szabályt szem elől: minél hidegebb a víz, annál kevesebb időt töltünk benne, mert mind a bőrre, mind pedig az egészségre nézve az igen hideg vízbeni fürdés, vagy az arcznak jéghideg vízzel, vagy hóval való mosása, felette kártékony.

Legkellemetlenebb s legalkalmatlanabb ellenségei az arcznak azon apró, sárga, barna s fekete pontocskák, melyek közönségesen s z e p l ő név alatt ismeretesek. Hány meg hány

fiatal szívet búsitának el ezek! Azon roppant sok ellenszerek, melyek a világ minden lapjai által naponkint hirdettetnek, mint például a lait virginal, lait de cocombre, glycerin crème stb. stb., mind egytől egyig semmit sem érnek. Az egyedüli ártalmatlan, jó hatású gyógyszer, a mit ajánlhatunk: a növény-savak, s ezek közt különösen a citrom-sav, ezzel érintsük meg a pettyeket s ha megszáradtak, mossuk meg arcunkat tojás-fehérynye és rózsavíz keveréssel, s ezt addig ismételjük, míg az alkalmatlan vendég lassan-lassan egészen elmulik; hogy ha pedig épenséggel nem akar elmulni, akkor se búsuljunk felette nagyon, hanem gondoljuk meg, hogy a jó ember arcza soha sem lehet rútig a legtisztább bőri arcz, ha jóság hiányzik rajta, mégis rút, és ügyekezünk minél jobbak lenni. Más bárminemű foltok eltávolítására a legezészerűbb s legjobb mozdó-víz a pórizsszal (borax) kevert rózsavíz.

Minden el van veszve. . . .

Dobó Lászlótól.

Minden el van veszve, minden!
Most az élet oly sivár!
Jöhet a nap, jöhet az éj,
Nem kutatom én már többé:
A jövőben hogy mi vár!

Porba hullt a szentek szentje,
A hol képed ragyogott . . . .
Hova eddig a nap sütött,
Ott az éj most tanyát ütött,
A sötét árny marad ott.

Szívem, szívem, szegény szívem!
Vérzel lassan, csendesesen . . . .
S ha elhullott minden véred:
Ki törődik aztán véled?
Tudom én, hogy — senkisé . . . .

Egyben biztál, egynek hittél, —
Az se' volt rá érdemes . . . .
Megcsalódott szív, szegény te!
Hullasd, hullasd véred' érte —
Nemsokára vége lesz . . . .

Erzsi és Kornélia.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

Erzsi csak most nézett hátra vádlóira.

— Tehát én reám van a gyanu? — kérdé meglepetve, — én reám?

— Igen, te reád, te neántsvirág, — szólt egyik inas, egy csinos fiu, kinek szerelmét Erzsi visszautasította volt, s most sértett hiúságával vádolja a lányt, kiért titkon majdnem megőrül.

— Igen te, — mondá az alsóbbrendű szobalány, — te, ki akármí történik a háznál, minden roszból kimosod magadat.

— Én? — ismétlé Erzsí, szeliden felemelt fővel, minő nem a bátor kérkedőké, hanem az ártatlanoké szokott lenni, — én semmi roszból sem mosom ki magamat, mert nem teszek s nem akarok tenni semmi roszat.

— Nagyságos uram, e paraszt lány miatt nem türöm e gyalázatot, — szólt Náncsi, az előkelő komorna.

Kálmán csak most vevé észre, hogy szolgálai mily bátor zívajt ütnek becsületük megmentésére.

Csendet parancsolt.

Némán állt mindenki, csak Erzsí sohajtott halkal, s lesütött szemeiből két könnyesepp gördült alá arcán.

Kálmánnak ugy tetszett e perczen, mintha anyja szellemét sértené, ha nem védi e durva szavak ellen ez érzékeny árva teremést.

Eszébe jutott tanuló kora, mikor ő szülei körében töltve szünidejét, hányszor hintálta Erzsít mint gyermeket térdein, s Erzsí, nem ismerve ártatlan gyermekségével e rangkülönbséget, hányszor bujkált a termék sarkaiban, követelve, hogy Kálmán felkeresse. S e leány így hálálná meg a testvéri szeretetet? Lehetetlen! S e lénynek, ki őt annyiszor megkaczagtatá, most elnézze könyeit, kit mindezekre még édes anyja halálos ágyán pártolásába ajánlott fiának?

— Ne sirj Erzsí, — szólt Kálmán, a lánykához lépve, megsimitván annak arcát, — ha tudtam volna, hogy téged vádolnak, soha sem szólok e kétezer forint felől.

Erzsí megcsókolá a szép fehér kezét, mely megsimitá arcát, aztán letörlé könyeit.

— S ti hozzátok, — szólt Kálmán, a szobalányok és inasok felé fordulva, — egy utolsó parancsom van, az tudniillik, hogy egy negyedóra lefolyása alatt eltisztuljatok házamtól.

Kornélia és Náncsi meglepetve egymásra tekintettek, utóbbinak pir futá el arcát, előbbi kissé gnyososan mosolyogva elfordult.

— Erzsí távozhatsz, — szólt Kálmán, — s ha valaki sérteni merészel, hozzám fordulj.

A cselédség fejleajtva lépett ki a szobából, hol Kálmán és Kornélia magukra maradtak.

Mit, mit nem szólt Kornélia, elég az, hogy tíz perc mulva Náncsinak szólt a csengetyü, ki belépve, még egy utolsó parancsot kapott, azt tudniillik, hogy ő maradjon!

K á l m á n.

Beköszöntött az ősz. Kálmán beteges volt, a miért is Kornélia ohajtá, hogy télre K... ban lakást béreljen férje, mint mondá, az orvosok közelében.

Kálmán e miatt be is rándult a nevezett városba, komolyan kikérni az orvosok tanácsát.

Kornélia zongoránál ült, midőn Kálmán visszatért. Erdekkel kérdezősködött, s midőn tudtára esett, hogy Kálmán állapota nem igényli a K... ban való lakást, alig birta bosszuságát elrejtteni.

Kornélia a telet K... ban ohajtá tölteni, hol mint ifju, szép és gazdag nő, fényes estélyekkel akarta az előkelő világot meglepni. E szép tervet sujtotta a férj jobb egészsége, mi igen rosz hangulatba hozta.

Ehez még az is járult, hogy a tölgyek lehullaták lombjaikat, szomorú s elhagyott volt a berek. Nem kínálkozott többé zöld sátorával, eltítkolására a bűnös találkozásoknak.

De ha az összejövetelek megritkultak is a gróf és Kor-

nélia közt, annál nagyobb szorgalommal fogtak a levél-íráshoz.

Náncsinak volt is sok dolga. Beszélték a cselédek, hogy kedvese van K... ban, kinek gyakran küld levelet, s ilyenkor nem kiméli a pénzt, csak a posta biztos és gyorsan járó legyen.

K... ban meg azt beszéltek, hogy Hochenburg gróf ismét fülíg van az adósságban, s most aligha kénytelen nem lesz elhagyni az ezredet.

Mások javított kiadásban adták odább a hirt: hogy sok adóssága csakugyan tény, de egy szép reggel hitelezői nagy meglepetésére mindent kifizetett, tehát nem lesz kénytelen elhagyni az ezredet. Hochenburg grófot, mint látszik, gazdaságáról híres atyja ki-kirántja a hinárból.

Kornélia most ritkán találkozott Hochenburggal. Azonban a „rosz világ“, — mint mondani szokás, — nem hagyta bekötni szemét, s Kornéliáról becsületbe vágó dolgokat beszéltek.

Csodálkoztak, s nem ritkán gnyososan szánakoztak Kálmán felett, kivel nem voltak tisztában, oly vak-e, hogy nem látja Kornélia tetteit; vagy oly büszke, hogy a nemtudás színével palástolja el azt, csak hogy a világ ne tudja, hányat ütött nála az óra? Nem tudták! Elég az, hogy beszéltek össze-vissza, a mint hallották, s megtoldták a mende-mondában jártas kisvárosiak. Ellenséges volt a hangulat Kornélia iránt, mit nemcsak az okozott, hogy sokak által irigyelt volt sorsa, mint Szépfalvy Kálmán neje-é, hanem mert Kornélia dölyfös, lenéző modorával egészen elveszté az emberek rokonszenvét, mint az elkapatottak szokták. Elvetik a rokonszenvet mint oly tárgyat, melyre szükségük nincs, legalább büszkeségük ezt sugallja, pedig gyakran megbánják.

Zug a téli vihar, de ennek daczára térjünk K... ba, hol épen országos vásárt tartanak.

— Ősém! — kiáltott Szépfalvy Kálmán egyik kocsisa egy suhanczra, ki pár jó lovat pokróczolt K... egyik külvárosának vendéglője előtt, — nem a Német Józsi lovai ezek?

— De bizony azé, — felelé a suhancz, szénát vetve a lovak elé.

— Hát hol a gazdád?

— Ottben! — lön a felelet, mialatt a korcsma ajtaján bemutatott, honnét a nyiláskor cigányzene harsant ki az utcára.

A kocsis benyitott.

— Szerencsés jó napot adjon Isten! — mondá, feltett kalappal az asztalhoz lépve, hol a keresett Német Józsi egy üveg bor mellett szomszédjával beszélgetett.

— Adjon Isten János! — viszonzá az, nagyot csapva a munkától elgorombult kézbe, — de régen nem láttalak; hát hogy miként szolgál az egészség?

— Hála Istennek, jól. Látom, ebben nálad sincs fogyatkozás. De hát mért nem látogatsz el hozzánk Szépfalvára?

— Haj csak lehetne! — mondja Német Józsi, — de nem megy ám oly könnyen, mikor az ember maga gazdája, későn korán huzni-vonni kell mint a lónak. Haj, csak ne halt volna meg édes apám-uram, az Isten nyugtassa, most ott volnék a szépfalvi uraságnál.

— Tudom, még sem cserélsz meg, ha jó volt is a szolgálát. A ki maga ura, annak senki sem parancsol.

— Az igaz, — hagyá helyben a gazdaember, — de nagy ám a gond! A cseléd nem kérdi, hol a kenyér, csak leül az asztalhoz, azét soha sem veri el a jég.

— Hát a menyecske is itt van tán? — kérde a kocsis.

— Kati is itt van, — felelé Józsi — künn jár valahol a vásárban, az ilyen fehércecseléd mindent meg akar nézni, ha meg nem veheti is.

Most a szépfalvi kocsis is egy itcze bort parancsolt magának, aztán leült Józsi mellé, s miután szives kinálások után egymás egészségére koccintottak, utóbbi kérdéseit folytató.

— Hát az öreg György gazdának hogy és miként szolgál az egészség?

— Haj, — mondá a szépfalvi kocsis, fejét megvakarva, s igen savanyu képet vágva, — rosszul mennek nálunk a dolgok. Szegény öregnek nagy baja van most.

— Micsoda nagy baja? — kérde a gazdaember.

— Hát most szerdán mult egy hete, a vármegye házához hozták Erzsit.

— A vármegyeházához?

— Oda bizony, — erősíté a kocsis.

— A szám is tátva marad! — mondá Józsi. — Hát mit csinálnak azzal a lánynyal a vármegye házában?

— Hát mit csinálnak ott olyan emberrel, kiről azt mondják, hogy lopott? Bezárják és vallatják.

— Lopott? . . . Erzsi? . . . No János, én Tamás vagyok e dologban, de mindjárt le hagyom vágni a fejemet, ha az a lány lopott. Nem úgy volt az nevelve; istenfélő, jámbor ember annak még az öregapja is.

— Hiszen én is azt mondom, de hát hová lett az a sok pénz, a mi már elveszett e háznál?

— Hát az uraság mit szól?

— Az nem tud semmit szólni, mert nem az ő pénze veszett el, hanem az öregebb inasé, ki ezelőtt két héttel hozta meg hazájából örökségét.

— Most meg az inas pénze veszett el! — tünődék János. — Hiszen még az a kétezer forint sem került elő, a melynek a mult nyáron lába kelt.

— Nem ám, s mivel Erzsi mindenhez hozzá fér a kastélyban, s mindennek tudja helyét, hát a cselédség mind azt mondja, hogy senki sem volt más, mint Erzsi. Tudod, hogy e lánynak mennyi ellensége van. Aztán az a sok uj módi cseléd úgy beszél, mintha mind ur volna, azt mondják: ki lopta volna el más, mint az a parasztlány!

— De hiszen, ha én György gazda volnék, majd torkukra forralnám az ilyen beszédet! — mondá, nagyot ütve öklével az asztalra. — Hát az uraság, az is azt hiszi, hogy Erzsi vitte el a pénzt?

— Dehogyan hiszi; az nem akarta, hogy elvigyék a lányt; eleget mondá, hogy Erzsi ártatlan, de hát ki tehet a törvény ellen? Az inas zsandárokért ment, s azokat az uraság sem tartotta vissza. Ez bizony csunya dolog, de Erzsire azért van a gyanu, mert épen akkor ment az uraság szobáján keresztül, midőn az inas hazájába menni kért engedelmet, hogy örökségét elhozhassa, s ezen kívül egy léleknek sem szólt, hogy pénze van.

— Hát mennyire megy a kár? — kérde Józsi.

— Hétszáz forintra, a mint mondják.

— No barátom, én a mellett maradok, a mint már mondtam, hogy a lány nem vitte el. Más valaki van ott a háznál, a ki jól megcsinálta ennek az utját. Aztán ha elvitte volna is, már mi az Isten csudájának kellene neki az a sok pénz? Kannállal enné meg?

— No hisz én is azt mondom, de hát ki igazol el a dologon? Ki tudja, mi igaz, meg mi nem igaz!

— A föld csak nem nyelte el, — mondá Józsi, utóljára töltve poharába, — azért csak mondd meg az öreg György gazdának, hogy igen bunak ne adja magát, mert még kibujik a szeg a zsákból. Lehetetlen, hogy az ártatlanoknak ne segíne az Isten.

— Elhihetd, — mondá a szépfalvi kocsis, — hogy megessett a szive, a ki látta, mikor felült a szekerre az a lány. Az öreg György gazda sirt, mint a gyermek. Erzsi meg mint a bárány, ugy engedelmeskedett, s azzal vigasztalta öreg apját, hogy bizzék Istenben, ki az igazakat nem hagyja, majd napfényre derül a dolog. Hanem hát tudod, milyen a világ! mióta elvitték, mit nem beszéltek! Az mondják: ugy kell neki, mért volt oly rátartós. Mások meg azt mondják: a semmiből nem lehet oly szépen ruházkodni.

— Ilyen a világ, — mondá Józsi.

— Biz az ilyen, s bolond, ki mást vár tőle; így szokott fizetni, — mondá a szépfalvi kocsis.

Ezután ujra koccintott a két jó barát, s az otthonn valókat szépen köszöntetve, elváltak.

(Folyt. köv.)

A z é l e t t e n g e r e n .

Teréztől.

Ánykodó hullámok felett
Evezve szüntelen
A gyöngye csónak, mint az árny,
Eltűnik s megjelen.

Reávetődnek játszilag
A vészese habhegyek,
Egy pillanat, s a felszínen
Vergődve fenn lebeg.

Kétség s remény közt a hajós
Küzd fáradságtalanul
S felé vihartól kergetett
Sötét boru vonul,

Mely eltakarja irigyen
A nyájas kék eget,
El a fényes csillagsugárt,
Mely part felé vezet.

S a hosszas küzdelem után
Nincs, a mi sejtetné:
Hogy a kis sajka hányatik
A csendes part felé.

S a küzdő izzó homlokán
Csüggedés még sem ül,
Kéblébe égi szent malaszt
Ragyog mentőszertül.

Előtte egy magasztos kép
Bizatva van jelen:
Hogy menté meg a súlyédöt
Jézus a tengeren.

N Ö - N e r ó.

(B e s z é l y.)

Sacher-Masoch után.

(Vége)

VIII.

Iwán herczeg halála nagy mozgalmat keltett a városban; az udvart, egyenesen a császárnét vádolták a gyilkossággal. A köznép, a testőrség gyanus arcokat mutattak. Daschkow herczegnő rögtön parancsot adott Weymann alhadvezérnek a császárnő nevében, az ezredeknek laktanyákba való összehívására s éles töltéseket osztatott ki közöttük.

A zürzavar közepett jelent meg a császárnő, nyugodtan, győzelembiztosan. Megvető mosolylyal nézte a tömeget, mely kocsiját követé.

Még az nap, nyílt homlokkal s teljes császári pompában a tanács elé lépett.

— Borzasztó véres tett történt, — mond méltóságteljesen, — egy örült csoport fellázadt ellenünk s azon szándékkal, hogy a szerencsétlen Iwán herczeget megszabadítja s trónunkra emeli, hálalát idézte elő. Ezen elődeim által mint államfogytot tartott herczegre nézve csak azon rendeleteket erősítettem meg, melyek az őrizetével megbizott tiszteteknek az utolsó kormányzóságtól adattak. Nekem, mint e birodalom korlátlan urnőjének, jogom lett volna a schlüsselburgi merénylet összefüggését általam kinevezett bizottságtól közvetlen szemeim előtt megvizsgáltatni. De nekem ezen utálatos bűntény anynyira szívekre hatott, hogy ezen egészen különös esetre lemondok legfensőbb hatalmamról s ezennel teljhatalmat adok a tanácsnak e merényletbe szőtt személyek megvizsgálására s ezek felett az utolsó bíróságban, minden felebbezés nélkül jogérvényesen ítéletet hozni.

A mily nagy volt e felvilágosítás hatása a tanácsra, oly gyanuval fogadta azt a nép, és a társaságokban azt suttozták, hogy azon tizenkét tanácsnok, kik az ítélőszékre választattak, csak az udvar engedelmes teremtményei, s az egész utálatos kicsinált dolog.

Eközben Mirovitch és bűntársai láncokban hozattak Pétervárra. Az előbbi egykedvűséget, sőt vidámságot mutatott, mi új gyanut keltett. Mindjárt az első kihallgatáskor nyugodtan kimondta, hogy célja a császárnő megbuktatása s a valódi uralkodó kiszabadítása volt. Ez értelemben felelt ő minden kérdésre, mely a pör folyama alatt hozzá intéztetett, tisztán, okosan, minden kitérést mellőzve, a nélkül, hogy egyetlen egyszer ellenmondásba jött volna. Nero megelégedhetett áldozatával.

1765 szeptember 20-dikán mondatott ki végre e történeti pörben az ítélet.

Mirovitch a zsinat, a három első rangosztály tulajdonosai s a tisztársaság bolegyőzésével, mint l á z i t ó és h o n á r u l ó bűnösnek találtatott s bárddali lefejeztetésre ítéltetett. Némán, hideg vérrel hallgatta végig elíteltetését, akkor

lesülyeszté fejét s különös mosoly repült át halvány arcán. Bűntársai, számra 58-an, részint vesszőre, részint kényszermunkára ítéltettek.

Az ítélet Neplajew tanácsnok által adatott át a császárnőnek megerősítés végett.

II. Katalin dolgozó szobájának óriás hollandiai kandallójánál ült és Daschkowné egy Ferneyből való elmés levelet olvasott fel. Neplajew átadta az ügyiratot, Katalin belepillantott s közönyösen a kandalló-párkányra veté, a tanácsnokot pedig egy fejbőlintással elbocsátá.

— Az ítélet az, — mondá Daschkowné felindulva.

— Igen, Mirovitch bárd általi halálra ítéltetett, — viszonzá a császárnő hanyagon.

— Aláírod? — kérdé hevesen Daschkowné.

— Halljuk végig először a levelet, — mond vigan Katalin. — Daschkowné átadta azt. Amint elvégzé a czárnő, fölvette a kandalló-párkányról az ítéletet s kiterjeszté térdeire.

— Adj tollat, Katinka.

— Aláírod halálítéletét? — kiálta fel Daschkowné.

— Bizonyára. Adj tollat.

A herczegnő lassan fölemelkedett.

— Gyorsan! — A császárné megfogta a tollat, melyet Daschkowné nyújtott s erőteljes vonással irta nevét kedvese halálítélete alá.

— De csak nem hajtatod végre? azt nem teheted, — kiálta a herczegnő.

Es miért nem, kicsinyem?

— Panin nálam volt, — folytatá Daschkowné, — Mirovitch biztosan kegyelemre számít.

Katalin vállat vont. — Megkegyelmezhetnek neki, száműzhetném, de fog-e nélkülem élni?

— S még tréfálhatsz?

— Nos, hát komolyan Katinka, — folytatá a császárnő szigorú arczczal. — Egész Europa minket vádol a gyilkossággal s Mirovitchsal való egyetértéssel; ha kimélem, a gyanut erősítem meg. Fel kell őt áldoznom.

— S ha tévedsz jellemében? — vágott közbe Daschkowné. — Ő kegyelmet remél. Ha megcsalatra látja magát? ha a vérpadon fölfedezéseket tesz?

— Azt is meg kell gondolni, — viszonzá a császárné, — most két hónapja már, hogy láncokban fekszik s könyörtelesen hidegnek kell egy börtönben lenni. — A császárnő visszatámaszkodott s szemeit fölemelé a padozatra. — Szeretném látni. Meg kell őt látnom. Szegény ördög! Semmi sem mentheti meg, meg kell hálnia, de az utolsó pillanatig hinnie kell, hogy szeretem, hogy az egész kegyetlen játék s e hitben kell őt sujtani a hóhér bárdjának.

IX.

A kivégzés előtti éj volt.

Mirovitch sötét, hideg börtönének szalma-nyughelyén feküdt, föld felé fordult arczczal és különös gondolatok, különös érzelmek vonultak át agyán és szíven. Láttá anyját, ki téli tüzhelynél népe őstörténetéről beszélget és csudás meséket s vad szabadság-érzet és életdölyfősséggel teljes kozák-dalokat énekel; látta a régi szolgát, ki őt az ezredbe vezette s őrizte, mint fiát, ki a fiatal zászlótartót egy ivás s játszásban átvirasztott éj után reggel, mint atya pirongatta s javította. Már rég mindkotten sirban fekszenek és csak

ő volt egyedül, egyedül a tömlőczen, lánczokban, és még az is elhagyta, kit örülésig szeretett, kiért lázítóvá, gyilkossá lett. — Nem, ő nem . . .

A fal zörgött s felnyit, légvonat jött rá, ruha suhogott és ő felegyenesedett. II. Katalin állott fekhelynél és ő — ő lábaihoz rogyott most s ismét a kis lábakat csókolta s könnyei reá hullottak.

A császárnő titkos ajtón lépett börtönébe, kezében fállyát tartva, melyet egy falban levő kulcshoz erősített, hogy aztán gyöngéden föléje hajoljon.

— Itt hideg van, — mondá, mialatt fázlódva összehúzta drága mentéjét keblén. — Oly halvány vagy. Hogy érzed magad barátom?

— Jól, jól, — mondá gyöngéden s térdére hajtá fejét, szemei lázasan fénylett, — csak néha . . .

— Mit mondasz?

— Néha mégis borzalom fog el — folytatá — oly régen vagyok már börtönben, nehéz lánczon és elítélve, halálra ítélve s te megerősítéd az ítéletet. A játék rettentő komolylyá vált, Katalin. Itt vagyok, mind tárgyad. Igen, még roszaabbul, mert a tárgynak nincs érzéke, nincs gondolata, nincs képzelődése. S én néha képzelődöm. Oly rég nem láttalak téged, te elidegenedtél tőlem és élet s halál van nálad!

A császárnő hallgatott.

— Rettentő játékot játszunk — mond azután, — de a játékot végig kell játszsanunk. Nem vonhatlak ki belőle. Hangosan vádolnak engem a veled való egyetértéssel. Én a vérpadon is megkegyelmezhetek neked.

Mirovitch borzadva nézett rá, nagy szemekkel, mint egy gyermek.

— Ne félj! — mond s feljebb voná mellére. — Ne ámits el! — esdett remegő hangon. — Ha meg kell öletned, mondó, érted örömet halok meg.

A császárnő különösen és gyöngéden nevetett, mint egy gondolatban. Lázongott karjaiban s a börtön komor boltozata eltűnt egy pillanatra. — Bátran lépj fel a küszöbön a vérpadig, mert nem akarom, hogy halálremegésedben gyönyörködjenek. Légy nyugodtan, én magam viszek kegyelmet neked s fehér kendő helyett hermelinem int már messziről neked.

Mirovitch kezeire támasztá égő arcát. — Ha megcsalhatnál! — dadogá.

— Mily gondolat! — nevetett a császárnő, de hangja oly tompán erőltetve hangzott, hogy borzasztó szorongás fogta el; leveté magát előtte s kétségbeesve fogá körül térdeit.

— Borzadok, urnőm, ha meg nem kegyelmezél, ha megöletsz. Remegek előtted. Könyörülj!

II. Katalin nevetett. — Csupán hideg és nedves van itt, — mondá; — én is fázom. Megyek.

Hideg vérrel vált el tőle s fogá a szövétneket. Kezei lesüllyedtek, némán, részvétlenséggel térdelt előtte, mint a rabszolga urnője, a bűnös birája előtt.

— Rettentően szenvedek, Katalin — suttogá . . .

Az ajtónál még egyszer hozzá fordult.

— Nem soká fel leszesz mentve, — szóla lágyan — Elj boldogul!

— Elj boldogul!

X.

Megvirradt.

A házakon és az utcán vastag hó terült el, a nap mint piros gözgolyó uszott a fehér égen.

A parancsnokság, mely Mirovitchot kivégezni vitte, őt alva találá, vidám mosoly dicsőíté arcát. Hallá a fegyverek csörgését s fölegyenesedett. Előlebegott álmából az örülten szeretett asszony arcza a borzasztó valóságba s kedves reménnyel tölté el szívét.

Mirovitch felemelkedett s bátor léptekkel hagyá el börtönét. Szerencse és szabadság intének neki! Barátságosan köszönté a csipős léget, mely orcáját hűsíté, a rózsás fényt, a hazai havat.

Egyenesen, fejét feltartva, ajkai körül mosolylyal ment a menetben, durva katonaköpennyel vállán. Huszonkét év óta nem látott a főváros kivégeztetést, falusi nép tódult elő, a menet csak lassan haladhatott a tele zsufolt utcákon keresztül. Minden ablak, minden erkély el volt foglalva s lépésről lépésre közeledett a vérpadhoz; elátvány ismét elhalványította Mirovitch arcát, fázott. A pap a vétékről, a megjutalmazásról, örök életről beszélt neki. Nem hallott semmit. Csak egy hang csengett fülében folytonosan: — Én magam viszem neked a kegyelmet.

De még oly korán volt, a köd még a földön feküdt; ha elaludná az órát?

Már látta a vérpadot, magasan fölülemelkedék az a tömeg fején, mely körülvevé. Gyalog nép ezrei képeztek négy-szöveget a körül, s csak egyes előkelő hölgyek szánkái találtak oda bemenetelt, kik pompás mentékben ültek és távcsöveztek reá.

Az állvány lábánál fogadta az ítélőszék az elítéltet. Még egyszer kimondatott fölötte a „bűnös.“ Hideg vérrel, nyugodt arcczal hallgatta felolvastatni Mirovitch az ítéletet, látá eltöretni a pálczát, eloltatni a gyertyát.

Átadták a hóhérnak.

Amint kezeit hátrakötötték, hideg futott át rajta. Most teljesen és föltétlenül átadta érzé magát a kedves hatalmának, kegyének vagy hálátlanságának. — Én magam viszek kegyelmet neked! — mormogá s szelid mosoly futá körül borzasztóan halvány arcát.

Még haboztak. A rendőrmester az órára tekintett s a hóhérral susogott; paranosolata volt bizonyos óráig s perczig a kegyelemre várni.

Végre felvezették Mirovitchet a vérpad lépcsőjén, most fennállott és letekintett. Elláthatlan néptömeg vette azt körül, halálcsendben. Még semmi nesz, mely az uralkodó nő jöttét jelentené. Mély borzadás jött Mirovitchra, térdei remegtek. Ott állott a rémitő tuskó, a hóhér rátámasztotta kivont fényes bárdját. Be akarták kötni Mirovitch szemét, de ő visszautasította s észak felé nézett. Arról kellett jönnie. Hideg verejték gyöngyözött homlokán, szive nyakáig vert fel!

Most egy szánkát látott, mely nyilsebességgel jött közelebb, mindig közelebb, ő volt, hermelinje csillogott a napfényben.

Mosolyogva térdelle, még egyszer hátra néz, megismeri, a tömeg fel- és aláhullámzik, fejét a tuskóra hajtja.

A császárnő czoboly bőrrel pompásan kibélelt ábrándszerű szánkán repül elő, piros bársony felsőruhát visol, hermelinnel, mindent világosan lát Mirovitch — s magas hermelin sipkája van fején. Ma olyan, mint egy istennő, ki életet ad és vesz. Mellelte Daschkow herczegnő ül és romag.

A császárnő szánkája eloszlatja a tömeget, látja a vérpadot, látja térdelni Mirovitchet, — villám fut át a lógen, — Daschkow herczegnő becsukja szemét.

Most felemeli a hóhér a véres fejet s a tömegnek mutatja. Éljen a császárnő! kiáltanak s köszönnek. Megelégedve hajlong az minden oldalra s gyorsan tűnik el a szánkán.

~~~~~

A levegő befolyása az állati és növényi életre.

(Vegyészetileg elemezve.)

Johnston James után Kr. B.

(Vége.)

De a különböző anyagok más-más hőszugárzási képességgel bírnak, azért nem is egyformán hamar hűlnek meg. Már most azon testek, melyek a levegőn legelőbb hűlnek meg, bizonyára leghamarább és legdusabban is veszik föl a harmatot. Azért hűvös nyári estéken a gyepeg megnedvesedik, míg a kővecsekkel behintett utak szárazak maradnak s a szomszédos levegő és a zöld levelek beiszszák a lebecsátkozó nedvességet, míg a kopár föld s a száraz országut még mitsem éreznek belőle.

Ugyanezen vizgőzökből származnak a mi mérsékelt égövünk alatt honos üdítő esők s záporok; csak keletkezésük módja tér el kissé a harmattól; vegyük azt is kissé szemlélet alá.

A felső légrétegekben csaknem folytonosan légáramlások özönlenek, majd hidegek, északról délnek, majd melegek, délről északnak. Midőn pedig két ily különböző hőfoku vizgőzökkel telt légáram egymással találkozik, ezek egymással egybeolvadnak s az így keletkezett légáram hőmérséke sem nem olyan, mint a melegebbé volt, sem nem olyan, mint a hidegebbé, hanem ezek között valami közép. De ezen hőfok mellett már nem tarthatja fenn magában a mostani légáram azon vizgőz mennyiségét, melyet az előbbi kettőből magába vett. Tehát miként előbb a hegytetőnél történt, úgy itt is felhő képződik s a nedvesség fölöslege, cseppek alakjában, mint termékeny eső a földre hull.

Az eső még más szolgálatot is tesz: tisztítja a levegőt, melyen átesik; ebben ugyanis néha oly párák vannak meggyűlve, melyek az embernek és állatoknak, ha azokat belélegzik, ártanak, a növényeknek azonban igen hasznosak, mert ha lecsapódnak, ezek tenyésztését igen előmozdítják, már pedig az eső ezeket a levegőn áttestében magába veszi és lenn a növényekre hullatja.

Mihelyt megszűnt az esőzés, s a derült égről a nap sugarai ismét melengetni kezdi a földfelületet, újra kezdenek párák fölszállongni, és friss szelek szárítják föl a nedves felületet. Vannak földgömbünknek oly részei, hol nagy tengerek terülnek el, melyekre a nap folytonosan égető sugarakat lövell, ennél fogva itt a viznek folytonosan nagy gőzölgésben kell lennie, s így itt a levegő is igen páratelt lesz, ezen párák fölszállanak a magasba, ott felhőkké lesznek, jönnek szelek s elviszik őket távol fekvő országok és tájak felé. És innen van az, hogy szakadatlan körforgás van a természetben, mely évezredek óta folytonosan megújul, és szakadatlanul folytatódik; mert hisz ama felhőkből lesznek a források és patakok, ezek a tengereket megtáplálják. Semmi sem vész el ezen körforgás közben; ugyanazon szénrészecskék, melyeket a kőmészében elégetünk, a levegő élenyével szénsavvá való egyesülésük folytán talán már a legközelebbi ordőben a levelektől felszivatnak, tehát újra fává lesznek, ez talán tüzre kerül, hol az

éleny a fából kiválik, s az ismét, kivált az éleny, a levegővel el-egyedik, s csakhamar ismét más, sőt talán ugyanazon szénrészecskékkel egyesül, vagy a kemence lángjában, vagy valamely állat tüdejében. Éleny és széneny egyesülnek a mozdony kazánja alatt, és kényszerítik az abban levő vizet, hogy mint ruganyos gőz a henger dugattyuját maga előtt hajtsa, úgy, hogy az egész vonat csörömpölve rohan odább. A vizgőz s a szénsav a levegő szénenyével egyesülten, szuszogva illannak ki a gép kürtőjén, s a szélről a szomszéd-földekre vitetnek, ott a növényekben emberek és állatok számára való tápanyagokká válnak, és alig néhány hó múlva a levegő, melynek újra alkatrészeivé lettek, azokat ismét más képződményekhez viszi táplálékul.

Tehát négy anyag: éleny, légony, szénsav és vizgőz — tartozik lényegesen a lég összetételéhez; de ezen anyagokon kívül tartalmaz az még sok másokat is, de csekélyebb és határozatlanabb mennyiségben. Némelyek ezek közül magában a levegőben képződnek, mások pára-alakban fölemelkednek a táj felszínéről és mások ismét a tenger vizeiből emelkednek ki. Azok közül, melyek a levegőben képződnek, kettő érdemel különösen említést, az ozon s a salétromsav.

Az ozon nem egyéb, mint élenygáz, de bizonyos tekintetben magasabb vegyi tevékenység állapotában, mint a közönséges. Ezen állapotba hozatik az éleny a napsugarak, a villanyosság és sok más erő hatása által. Ekkor gyorsabban működik, és valamennyi más anyaggal könnyebben egyesül. Egyéb hasznos hatásai közül, melyekkel valószínűleg bir, csak azon szervi, gyakran ártalmas anyagoknak élenyítését*) említem, melyek a földről a levegőbe fölszállnak, valamint a talajban tartalmazzott növény-anyagokét és egyéb nemü egyesülvényekét, melyektől függ egyáltalában annak termékenysége, s melyeket az ozon a növények számára termékeny és erőteljes növénytápszerekké változtat át.

Egyébiránt az ozon csekély mennyiségben létezik, hasznosan azonban még egyéb is lehet, mint a mit róla tudunk.

Salétromsav valószínűleg nagyobb mennyiségben létezik, mint ozon. A közéletben választó-víz nevezet alatt ismeretes, áll légeny és élenyből. Minden villámlás, mely az égen átcsikáz, s minden villamos szikra, legyen az nagy vagy kicsiny, mely valamely más alakban a levegőt áthatja, eszközli, hogy ezen két légnem csekély mennyisége utja mentében egyesül és salétromsavat alkot. Minthogy pedig majd mindenütt villanyosság megy keresztül a levegőn különféle testek között, sőt forró tájakon az évnék majd minden napján világosan mint zivatar mutatkozik, ebből azt gyaníthatjuk, hogy ezen sav valószínűleg a levegőnek állandó alkatrésze. Valjon lényeges és nélkülözhetlen-e a testek jelen állapotára nézve? ennek meghatározására még hiányzanak eszközeink; de annyi bizonyos, hogy jelenléte igen gyakori. Ezen anyag igen kedvező a növénytenyésztésnek; ez éppen egyike azon anyagoknak, melyeket eső és harmat a levegőn keresztül való esésükkor abból kimosnak, s melyeket illetésképen a növényeknek fogyanatos tápult nyujtanak, mely számukra a felhőkben és az ég szeleitől naponkint képeztetik.

~~~~~

*) Midőn valamely anyag élenyvel egyesül, azt mondjuk, hogy élenyül.

Egy hét története.

November 8-dikán.

Felfordulások. — Utczai képek. — A poroszok fővárosában. — Szegények menházai. — A népszínház. — Csak hadd üssék. — Egy bukott hangverseny. — Egy szökevény. — A Brunswick-szobor leleplezési ünnepélye. — Egy ohaj Pest városához.

A mint elérkezett hozzánk a hir, hogy gróf Andrassy Gyulát elvesztettük, azon módon csunya télire fordult az idő; az ég vizes ponyvává változott, a föld híg lére olvadoz, a levegő nem is levegő többé, hanem víz és jég, a napnak olyan jó kedve van, hogy délutáni három óraker lámpa mellett sem látunk, és a szobák pincze-természetet öltöttek, minél jobban fütik, annál hidegobbek.

Hogy mily összeköttetésben van az időjárás és gróf Andrassy Gyula miniszterelnök hirtelen felfordulása, azt fejtsék meg a természettudósok, a vegytudósok, vagy a jobb- és baljós államférfiak, én reám az egész dolog csak annyiban tartozik, a mennyiben ez időtájban a főváros utczái évek óta sajátságos külsejű egyéniségekkel népesednek meg; egyéniségekkel, a kik e csontreszelő hidegben reggeltől estig egyebet sem tesznek, csak járkálnak az utczákon fel és alá, hónuk alá dugott kezekkel és jégesapos tekintettel meredt szemükben. És ha még ruha volna, a mi rajtuk van, de a mellett, hogy nagyon nyáriás, még nagyon foszlányos is hozzá, inkább arra való, hogy a test természetes melegét kibocsássa, mintsem hogy a hideg ellen ótalmat nyujtson. Aztán az arcok, a mit hozzá csinálnak! szóvalan ajkakkal is olyan sokat mondanak; nemcsak azt, hogy fáznak, hanem azt is, hogy éheznek; mióta megkomorult az idő, megszűnt a munka, fennakadt a kereset, nincs pénz, nincs téli ruha, nincs hajlék, nincs táplálék, és ha van valami, akkor az bizonyosan egy sereg gyermek; hogy ezek hol vannak ez életemesztő kietlen időben? ki tudná azt megmondani! valamelyik háznak valamelyik erőse alatt, a mig valamelyik gyöngéd szívű lakó vagy házmester, vagy házi-ur el nem kergeti onnan; aztán odább mennek, ismét valamely ház erőse alá, aztán onnan is elkergetik, és ez így ismétlődik, a mig egyszerre csak nem alkalmatlankodnak többé senkinek, eltűnnek, senki sem kérdezi, hová; minek is, szegény emberek gyermekei, a kiknek apja vagy anyja ebben a csunya csatakos időben napestig hajléktalanul fel-alá csatangol az utczákon.

Az ám, szegény emberek gyermekei, több évvel ezelőtt, midőn még abban a boldog hitben éltem, hogy a tudás fája és az élet fája azon egy gyökérből táplálkoznak, nyughatatlan lelkem a poroszok fővárosába ragadott, a holott aztán egy téli nap valamelyik külváros félreeső utczáiban esti sétámat megtevéen, egy különös külsejű házon akadt meg tekintetem; nem lehetett sörház, mert arra nagyon csendes volt; és nem lehetett színház, mert arra nagyon cizfrátlan volt; és bérház sem lehetett, mert arra meg nagyon kastélyszerű volt. Meg nem állhattam, hogy be ne tekintsek e sajátságos házba, mely úgy emelkedett ki a jobbról-balról álló egyszerű külvárosi házacskák közül, mint egy jó anya kised gyermekei közül. És a mint belépve, a szemközt levő első ajtót kinyi-

tottam, először is egy végét be nem látható terem ötlött szemembe, egész hosszában két asztallal, az asztalok körül két felül hosszú padokkal, körülülve egypár száz nő és gyermekekkel és minden nő és minden gyermek épen olyan szegényesen volt öltözve, mint azok, a kikkel én ma a mi fővárosunk utczáin találkoztam, de nem olyan istenkáromló arcokkal, hanem ellenkezőleg: isten- és emberáldó önmegadással beesett szemükben; mert a rengeteg nagy teremben rengeteg négy kályha enyhe meleget árasztott magából és úgy a nők, valamint a gyermekek egytől egyig valami munkával voltak elfoglalva; az egyik varrt, a másik himezett, a harmadik katulyákat ragasztott, és így tovább, mindegyik dolgozott, mindegyik legalább annyit keresett, a mennyi a megélhetésre kellett, sőt félre is tehetett valamit ruházatra; — és ugyanilyen egy másik termet láttam férfiak számára és abban is minden férfi valami munkával volt elfoglalva; további tudakozódásomra aztán megtudtam azt is, hogy ez a ház téli menház, hajléktalan szegények számára, és hogy nem egy, de öt ilyen menház létezett már akkor — akkor! — a poroszok fővárosában és hogy e szegények menházait nem is az állam és nem is a főváros, hanem a főváros tehetősebb polgárai és polgárnői — az igaz, hogy ezek közt az uralkodó család és az arisztokrácia legelső nevei is előfordultak — önkéntes járulékok utján, a maguk erejéből tartják fenn; — midőn ma délután fővárosunk utczáin végig dideregtem, úgy szerettem volna a velem szemközt jövő szegényeknek mondani, hogy menjenek csak Berlinbe, ott mindjárt nem kell nekik minden istenadta télen újra meg újra kétségbeesni; de nem tettem, nem vehettem reá a lelkemet, hogy ilyen tanácscsal álljak elő; meglehet, hogy hiba volt tőlem, de eszembe jutott, hogy a miért szegények úgy meg vannak verve, azért mégis csak magyarok, és hogyan mondjam magyar embernek, hogy pusztuljon innen, ha el nem akar pusztulni! És ha meg is mondanám neki, a milyen magyar, tudom, hogy meg se köszönné az Isten adta! Jó tehát, csak hagyjuk őket tovább is ázni és fázni, a miért olyan ágról szakadt szegény és a miért olyan földhez ragadt magyar!

Am legyen, ha nem lesz is egyhamar szegények téli menháza, legalább lesz népszínházunk; ezt annál bizonyosabbnak tartom, minthogy a mint a jó szándék komolyabb alakot kezdett öltetni, azonnal megindított ellene a hadjárat; eddig évek óta csak az enyémhez hasonló jámbor lelkek szólaltak fel hűségesen egy népszínház szükséges voltáról, és hagytak minket felszólalni, ohajtozni és sohajtozni, azzal bizony senki vizét nem zavarjuk, gondolták magukban; egyszerre azonban Steiger Gyula a főváros elé vitte a mi ohajtasainkat és sohajtasainkat, és a főváros felfogván hivatását, magáévá tette ez ügyet, nagylelkűleg megszavazta hozzá a telket, megalakult a nagy bizottmány is, a szép hazafiui eszmének minél előbbi sikeres valósitására, és ime, egyszerre csak előáll egy valaki a nagy ujsággal, hogy mire való a népszínház iránti buzgólkodás, mikor a kormány is egy második színház tervét viseli szive alatt! tehát három színházunk is

legyen? Oh, rettenetes, hogy fog majd ez a három színház egymás mellett megélni? — Épen úgy, mint midőn a tervezett irói nyugdíj-egylet meggyilkolására azt hozták fel, hogy akkor a meglevő irói segély-egyletnek kell megbukni! És ha három színházunk lesz is, mind a három meg fog élni, és a melyik megtalálna bukni, az nem lesz életre való, és végre is — sok minden történhetik még, a míg annak a színháznak előadásában gyönyörködünk, melyet a kormány tervez, míg a tervezett népszínház a mostani buzgalom mellett egy-két év alatt okvetetlenül készen állhat; csak hadd áskálódjanak ellene, a vasat is minél jobban ütök, annál hamarabb aczél lesz belőle, a népszínház pedig nem is vas, hanem arany.

A hangverseny-idény is már e héten be akart volna hozni köszönni, de a küszöbön megbotlott és szerencsétlenül elbukott. Bizonyos Corinna de Luigi asszony „Rossini egyetlen élő tanítványa“, a mint magát czimezte, mult hétfőn nagy falragaszokon nagy hangversenyre hívta meg a fővárost, és a meghívásra körülbelül negyvenkét zenesovár szív jelent meg az evangélikus iskolaépület nagy terebélyében. A csekély számú közönség azonban nem rettenté vissza a bátorlelkű hangversenyzőnőt, kiállott a világjelentő deszkákra és habár több bátorsággal, mint hanggal, elég olaszos tüzzel adta elő, „Semiramis“ cavatináját, és miután két hallatlan zongorász a „Tell“-nyitányt megdolgozta, és a bátor hangversenyző a nagy Rossini által „egyenesen az ő számára szerzett“ „melodia dramatica“-t is elénekelt, a hangverseny-teremből távozott, szünet állt be, a közönség várta az utána következő darabot, egy zongora-darab volt kiírva a műsorozatban, az illető zongorász azonban nagyon soká nem mutatta magát; a közönség már-már elkezdé vesztetni amugy is nem csekély próbára tett türelmét, midőn végre megjelent, nem az illető zongorász, hanem maga a bátorlelkű hangversenyző, de ezuttal nagyon bátorosan arczal; alig bírta kirebogni, hogy a kiirt zongoradarab nem fog eljátszatni, azon egyszerű oknál fogva, mivel az illető zongorajátszó — kerekét oldott. A negyvenkét főnyi közönség hangos kacajjal fogadta e jelentést, és egészen rendjén levőnek találta a dolgot; az a zongorász bizonynyal a saját maga játékától szökött meg, és jobb is így; inkább a zongorajátszó, mint a közönség e rabvallató zenekinzás elől. Így ért véget első hangversenyünk és azóta Corinna di Luigi asszonynak se híre, se hamva fővárosunkban. Szegény asszony, nagyon avatatlan kezekre bízta hangversenye rendezését.

Annál fényesebben sikerült mult vasárnap a Brunswick Teréz grófnő iránti kegyeleti ünnepély. Ez a nő volt az, a ki hazánkban a kisdedővő-intézeteket behozta, 1825-ben nyitotta meg az első ovodát Pesten és ez időtől fogva 1861-ben bekövetkezett haláláig egész életét és nemes lelkének minden buzgalmát ez egy dicső célnak szentelé; leginkább az ő érdeme, hogy mai nap már 130 kisdedővő-, vagy a hogy most nevezik: alapnevelő-intézet létezik hazánkban. Ennyi fényes érdem iránt a jelenkor som maradhat érzéketlen, a nevelésügy lelkes barátjai, Aradi Zsigmond, derék szobrászunk által a jeles honleány márványszobrát készítették el, és mult vasárnap ment végbe a szobor leleplezése a muzeum egyik nagy terebélyben, nagy és diszes vendégkoszoru jelenlétében. Az ünnepélyt a pesti kegyesrendi főgymnázium dalárdája nyitotta meg egy igen szépen előadott imakar-énokkal; azután Drucker József, az alapnevelők országos egyletének elnöke, jeles megnyitó beszédben a nagy honleány érdemeit sorolta fel, és egyszersmind köszönetet mondott gróf Ná-

dasdy Ferencznének, a ki jelenleg példás buzgóságot fejt ki az alapnevelési ügy körül. A megnyitó beszéd végeztével a szobor mellett felállított két fiu és két leányka közül egy fiu és egy leány a szobor lépcsőzetére lépve, levették a szobrot elfedő fehér leplet és a szobrot egy télizöld koszorúval koszorúzták meg. A leleplezés alatt Rapos Aranka kisasszony igen szép szavalatban Brunswick Teréz örökéletű emlékét dicsőítette; azután P. Szathmáry Károly, jeles irónk és országgyűlési képviselő gyönyörű beszédet tartott, mire Tánárky Gedeon, államtitkár velős beszéd után átvette a szobrot a bizottmánytól a nemzeti Muzeumba való elhelyezés végett mindaddig, a míg az a főváros valamely nyilvános terén fel fog állíttatni. Befejezésül az említett dalárda a Kölcsey-hymnuszt énekelte el, és a közönség egy kegyeleti emlékekkel gazdagabban távozott, azon ohajjal szívében, hogy addig is, míg a Brunswick-szobor nyilvánosan fel fog állíttatni, Pest városa az által adna kifejezést kegyeleti érzelmének, hogy valamelyik utcát a nagy honleány után nevezné el. Van még elég olyan utca, a melynek kétszeresen diszere válnék e név.

— i — r.

Pályázatunk ügyében.

A pályázatra bocsátott versek megbírlására felkért jeles íróktól következő nyilatkozatot vettünk:

A „Családi Kör“ t. szerkesztősége által megbízott alólírt pályabírlók kijelentik, hogy a bírlások alá bocsátott költemények között megjutalmazható művet nem találtak. A pályamunkák közt van ugyan néhány, mely hangulat, külső technika, vagy az alapeszme tetszetőségénél fogva némi méltánylatot érdemel, de egy sem olyan, mely a lyrai költemény kellékeit egyesítvén, kielégitené azon igényeket, melyeket a bírlat költészetünk ezen legkifejlettebb műfaja iránt jogosan formál. — Ennélfogva a bírlók a jutalom kiadását megtagadván, azt javasolják, hogy méltóztassék a t. szerkesztőségnek a már följánlt pályadíjat még egyszer, egy tán szerencsésebb versenyre kitűzni.

Pest, noveberhó 7-dikén, 1871.

Dalmady Győző.

Szana Tamás,

Tóth Kálmán.

A tisztelt bírlók fentebbi nyilatkozata után nem marad egyéb hátra, mint, jobb siker reményében, ujjabb pályázatot nyitni, és pedig ezuttal az eddigi pályadíjat megkésztvén, ezennel tizenöt darab cs. kir. aranyat tűzünk ki egy lyrai költeményre. Az új pályázat részleteit jövő számunkban fogjuk közzé tenni.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

++ (Gróf Andrássy Gyula) osztrák-magyar közös külügyminiszternek hivatott meg gróf Beust helyébe, a ki visszalépett, vagyis inkább: visszléptetett. Mint villámcsapás tiszta nyári égről, olyan váratlanul csapott le mult kedden e

hir fővárosunkba. Senki sem akarta elhinni, senki sem tudta elérteni, hogy és miként történt e nagy fontosságú esemény, mely a deákpártot eddigi vezérférfiától fosztja meg. Hogy mikép történt a dolog, azt még most sem tudják sokan megfogni, hanem azért tény, hogy gróf Andrássy Gyula csakhogyan fölmegy Bécsbe közös külügyminiszternek, és csak arra nézve nem tudni még semmi bizonyost, hogy ki lesz helyében magyar miniszterelnök. Eleinte az volt a hír, hogy e polczra gróf Lónyai Menyhért volna kiszemelve, ujabban azonban azon nézet kezdett általános hitelre találni, hogy Szlávy miniszter lesz Andrássy gróf utódja, és ez a hír az ellenzéki körökben is nagy megelégedéssel fogadtatik, mert Szlávy olyan férfi, a ki jeles tulajdonai és nemes jellemével fogva minden párt becsülését bírja.

++ (Illésy György), közelebb elhunyt íróársunk árvái javára gyűjtést rendeztek e napokban és a jeles férfi iránti tisztelet az által is nyilvánul, hogy a gyűjtővekben szépen telnek meg adakozók neveivel. A meleg részvétnek igen szép bizonyítékát adta e részben Kiss Zsigmond ur, a „Haza“ biztosító-társulat igazgatója, ki meleg sorok kíséretében s a z forintot küldött be e czélra a „Hon“ szerkesztőségéhez.

++ (Richter János) első nagy zenekari hangverseny e mult szerdán ment végbe a vigadó nagy termében olyan nagy és válogatott közönség előtt, a mely ujlag mutatta, hogy a magasabb irányu zene iránti érdeklődés mély gyökereket vert már fővárosunkban. És örömmel tehotjuk hozzá azt is, hogy e nagyszámu közönség ezuttal minden tekintetben nemes élvezetben is részesült, és ez a körülmény annyival inkább kiemelendő, minthogy a zenekarban szép számu műkedvelőt is láttunk, köztük egy nőt, alkalmasint a jeles hegedűsnő: Környeiné asszonyt. A süker érdeme tehát első sorban a kitünő karnagyot illeti. Látszott is rajta, hogy csak a zenének él. A műsorozat minden számát vezérkönyv nélkül igazgatta. Előadattak Wagner, Liszt és Beethoven művei, mindegyik egyforma jelenséggel. Ráadásul pedig hallottunk Pauliné asszonytól egy dallamot Weber „Euryante“-jából, oly szépen és oly meleg egyszerűséggel, a minővel csak egy jeles művész képes teljes sükert aratni. A közönség természetesen nem fukarkodott a tetszésnyilvánításban úgy a jeles művész, valamint a jeles Richter irányában. A második nagy hangverseny e hó 22-dikén lesz.

++ (Toldy Ferencz), veteran írónk ötven éves munkásságának ünnepélye vasárnap, novemberhó 12-dikén lesz az akademia terében. Ez ünnepélyt a váci „Mercur“ kereskedelmi kör, szintén meg fogja tartani. Blumenfeld Ignác II-od éves bölcsészeti hallgató Pestről az ünnepelt egyik tanítványa a kör meghívására f. hó 12-dikén esti 5 órakor a kör saját helyiségében a magyar irodalom köréből előadást fog tartani. Vasárnap délután, a Frohner-szállodában diszes lakoma lesz a veterán író tiszteletére.

++ (A Drágffy-émlék) annyira haladt, miszerint Gerenday sarkó-rakhelyében megrendelt emlék a felállítási költségen kívül 600 frton megvétetvén, ezen költségre egyelőre 598 frt 56 kr folyt be, mely összeg a váci ipar- és kereskedelmi bankba van kamatozás végett letéve; az emlékköbe a szokásos évszámok mellett Dalmady Győző, jeles költőnk következő verse lesz bevésve:

Jóban, mint roszban hiven szolgálta hazáját.
Jelszava : a népjog és szabad haza volt !
Mint ember meghalt, mint polgár mostan is él meg.
Halhatatlanná vált társai szívében !

++ (A nemzeti szíuházban) a mult héten először, mult kedden pedig másodsor Stéger énekelt, mint Raoul, a „Hugenották“-ban. Stéger hangja már sokat vesztett ugyan érezeségéből, kivált a magas hangokban, de azért még folyvást rendelkezik annyi hanggal, és különösen olyan kitünően játszik, hogy e szerepnek mind lyrai, mind hősi elemét egyaránt ki tudja emelni és teljes összhangzatba hozni. Hanem azt mindenestre föl kell említenünk, hogy a szöveget olaszul éneklé s ez által az összhatást nagyon csorbitotta. Pauliné asszony Margit királynőt és Bognár Vilma B-né asszony Valentinet adta szokott báj és művészi erővel. Különösen kiemelendők tartjuk még Humann Alexa kisasszonyt, ki az apród levél-áriáját csengő friss hangon s oly tiszta koloraturával éneklé, hogy a közönség élénken megtapsolta.

++ (Ligeti Antal), a nemzeti muzeum képtárőre s festész, érdekes tájképen dolgozik, mely az ugynevezett „történeti tájképek“ közé tartozik, egy tragikus eseménynek szolgálnak keretül. Az esemény anyagát egy olasz hagyomány képezi, mely szerint a harcza távozott főur fiatal nejét egyik jó barátjára bizza. A barát azonban visszautasított szerelem boszujából arról értesíti a férjet, hogy neje hűtlen. Ezért a férj arra kéri barátját, hogy nejét egyik mocsáros vidéken levő várába vigye, hol a malária okvetlenül megölel. Ugy is történik. Később az ál-barát halálos beteg lesz, s halála előtt meggyónja bűnét egy szerzetesnek, ki rögtön siet tudósítani az elámitott férjet. A festményen hegyes, kopár vidék terül el, az előtérben szirtek, arrább mocsáros lapály, s ezen komor, ódon vár; a háttért távoli hegység zárja be. Az ég felhős, s a nap épen alkonyodik, vörös fényével törve át a felhőretegeken. Az ódon vár fölött már homály ül, a mocsárok fölött borongó szürkület dereng. Az egész tájon komorság terül el. Az előtér sziklaösvényén két lovas alak látszik; egyik szerzetes, másik főur, mindkettő fájdalmat árul el, s a szerzetes kétségbeesetten kap fejéhez. A vár homályából épen akkor bontakozik ki egy temetési menet szövétnékek fénye mellett.

++ (Szalay Zsigmondról), a ki az igazságügyminiszteriumba magas állást foglalt el, s a kiról a lapok fölemlítették, hogy nagyobb összeget tevő váltóhamisítások miatt hivatalából fölmentetett, az a hír kering, hogy Svájcba menekült, hátrahagyván már eddig mintegy 84 ezer forint összeget tevő váltóadósságot. A hitelezők a váltón kibocsátók és forgatmányosként szereplő aláírók ellen fordultak keresetökkel, a kik az aláírást tagadják, jóllehet a váltók legnagyobb részén Harsányi váltójegyző által hivatalosan aláírt s megpecsételt óvás-fölvétel van, a mely szerint az illető aláírók az aláírást a magokénak beismerik. Az aláírók legnagyobb része ezen óvás-fölvételt is tagadja. Így nem levén más mód, a hitelezők, illetőleg a váltó birtokosai szakértői szemlét kérnek a váltón aláírt aláírások ellen.

++ (Carré Oszkár) kir. németalföldi czirkusz igazgató szombaton kezdette meg s azóta mindig zsufolásig telt ház előtt tartja előadásait. A czirkusz maga diszesen és kényelmesen van berendezve; a kivilágítás légszeszszel történik. Vannak ügyes lovaglói, a fiatal Carré kitünő lóidomító, a bohócok nem oly izetlenek, mint nagyobbára megszoktuk; a hölgyek (különösen a fiatal Magnon Agosta) jól lovagolnak, az „amerikai testvérek“, tulajdonképen cigány gyerekek, hajmeresztő mutatványokat csinálnak: de ami a többi czirkusztól megkülönböztetné, oly sajátságos oldala nincs Carré urnak. — A közönséget a látogatásra buzdítani — fölösleges.

++ (A Duna csekély vizállása miatt,) a folyó agyának legalább fele száraz, és e körülményt most a máskor láthatlan talaj megtekintésére fordítják. Így mult vasárnap is egy nagy társaság fölkereste a budai oldalon a nádorkert közelében levő nagy homokzátonyból kimagasló sziklatömböt, melyhez csak igen ritkán lehet férni, s arra az idei évszámot vették, a többi már régebben odavéssett emlékjelek mellé. Egy meleg forrásra is akadtak a Margitsziget felső csucsánál, melyről megállapították, hogy az valamikor régi időben fürdőre használtatott. Mindenesetre érdekes és tanulságos volna a Dunatalajt tudományosan megvizsgálni.

++ (Mult szombaton) esti 10 órakor nagy tűz ütött ki a bécsi Lipót-városban, mely hirtelen óriási mérveket öltött. A tűz valószínűleg Lang kis-hajó-utczai paplan- és watta-gyárának padlásán tört ki, és mire a tüzoltók a helyszínére érkeztek, már megragadta az ott felhalmozott tengeri fű, lószőr, gyapot- és paplan-készletet. A tűz elharapódzott nemsokára az épület többi részeibe is, melyekben nagy bőr- és szőrme-készletek voltak, és egy szomszéd mosó-intézet födelére is. A paplan-gyár minden készlete, valamint a bőrnek is tetemes része sok ezer forint értékben hamuvá égett. Az oltást nehezítette az utcának csekély, alig 15 láb szélessége, a megrekedt hőség és az égő anyagok büze. A tüzet csak reggeli 5 órakor fojthatták el véglegesen.

++ (Rózsás napló.) Écskán hg. Thurn-Taxis huszárkapitány, (ki a királynéval sógorságban áll s most Nagy-Becskereken állomásoz) e hó 10-dikén vezette oltárhoz a duszgazdag özv. Lázárnét, szül. Edelsbacher urhölgyet. — Lipovniczky István, pestmegyei esküdt e hó 15-dikén kel össze Schellhorn Emilia kisasszonnyal Aszódon. — Kápolnáson nagy diszszel s kétszáz vendég jelenlétében ment e hó elsején véghez Tornóczi S., a „Riunione“ főügynökének és Wiener Czeczil k. a. menyegzője. — Dr. Novák Károly, jeles kincstári főorvos Máramarosban a művelt és bájos Ember Regina kisasszonnyal váltott jegyet. — Mult szombaton fényes esküvő volt a belvárosi templomban. Kuncz Jenő, pesti ügyvéd vezette oltárhoz a bájos Fabriczius Josefina kisasszonyt, fényes násznép jelenlétében. — A nemzeti színház volt tagja, Helvey Ilka kisasszony esküvője Szentkirályi Albert ural mult hétfőn reggeli 6 órakor ment végbe a belvárosi plebániában. Az esküvő csendes, pompátlan ünnep volt, és az új házaspár a 8 órai vonattal már utra kelt külföldre, honnan csak három év múlva szándékoznak visszatérni a hazába.

++ (V. gyes hírek.) Királyné ő felsége, mint hirlik, e hó folytában elhagyja Meránt, és Bécsben két hetet fog tölteni. Budára december elejével jö le gyermekeivel, és négy hétig fog itt időzni. A jövő év elejével visszatér Meránba. — Szentkirály Mór, a józsefvárosi I-ső tankerületi iskolaszék elnöke az 187 $\frac{1}{2}$ -diki tanévre az őszutcai tanodánál levő szegény sorsu gyermekek számára tankönyvek bevásárlására 24 forintot ajándékozott. A szegény és árva gyermekek nevében nyilvános köszönetet mond egy apa. — Ábrányi Kornél három magyar éji képre (nacturne) nyit előfizetést; czimeik: „Köny és mosoly“, „A dalnok sajkás“, és „Az erkély alatt.“ Előfizetési díj 2 frt; előfizethetni decemberhó 12-dikéig Rózsavölgyi és társa műkoreskodésében, vagy a szerzőnél (Kerepesi ut 5-dik sz.) A művek december végén fognak megjelenni. Az Ábrányi név nem szorult a zenevilágban ajánlatra. — Kassainé asszony decemberben fog a nemzeti színpadon vendégszeropelni. — Mirrelli Emma geor-

giai herczegnő, a jövő hét folytában fog Pesten hangversenyt adni. — „Olvasó-kör van Pesten alakulóban, oly czélből, hogy az egyetemi fiatalság külön helyiségben nemes szórakozást találhasson. — Dr. Ferenczy Sándor, igazságügyi miniszteri fogalmazó — egy alig 27 éves, tehetséges fiatal egyén, — a napokban családja körében hirtelen megöregült. Midőn a szerencsétlent a tébolydába akarták szállítani, majdnem öngyilkossá is lett. Ugyanis azon ürügy alatt, hogy zsebkendőjeért szobájába megy, pisztolyt vett elő és elsütötte fejének. A pisztoly igen erősen volt megtöltve és elcsapta az öregt kezét és csak ennek a véletlennek következtében maradt életben. — Desseffy Arisztid vértanui halállal ki-mult dicső honvédtábornok emlékére Eperjesen a tervezett szobor helyett állandó magyar színházatszándékoznak létesíteni. — Vertán Ninától megjelent két zongoraszerzemény; czimük „Lengyel testvér“ és „Sarolta polka“, az előbbi Helebrant Majzik Amanda, utóbbi gróf Bertold Sarolta urhölgynek van ajánlva. Kaphatók Rózsavölgyi és társánál. Egynek-egynek ára 50 kr. — A nemzeti-színház napi jövedelme ez év október havában a drámából 9,201 frt 30 kr, s az operából pedig 12,543 frt 50 kr, vagyis összesen 21,744 frt 70 kr volt. A mult év októberében pedig a dráma, 7,812 frt 40 kr, az opera 10,002 frt 40 kr, vagyis összesen 17,904 frt 80 krt jövedelmezett. Tehát ez év októberhavában többet jövedelmezett a dráma 1,388 frt 80 krral, az opera 2,451 frt 10 krral, vagyis összesen 3,839 frt 90 krral. — Fáy Antal, a beteg, genialis magyar zongorász, kit Liszt is látogatni szokott, meleg hangon irt gyászkölteményt nyomtatott ki rokona és barátja, Klobusiczky Ágoston halálára. A költeményt a képviselőház tagjai közt is szétszöztették. — Sztrókay Albert az utósó párisi forradalomban való részvétel miatt elfogott magyar ellen folyamatba levő vizsgálat, a Párisban székelő cs. és kir. nagykövetség jelentése szerint, megszüntetett.

++ (Halálozás.) Borszéki Nep. János, belügyminiszteri fogalmazó, e hó 7-dikén, életének 34-dik évében Budán meghalálozott. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

November 5-dikén: „A strike“, Szigligeti és Balázs Sándor népszimüve. — November 6 dikán: „A szövetségese“, francia vigjáték. — November 7-dikén: „A hugonották“, Meyerbeer operája. — November 8-dikán: „Angeló“, Hugo Viktor szomorú játéka. — November 9-dikén: „Figaró lakodalma“, Mozart operája. — November 10-dikén: „Ármány és szerelem“, Schiller szomorú játéka. — November 11-dikén: „Hamlet“, Gounod operája.

Gazdasszonyoknak.

Korpával mosni

leginkább finom battist ruhákat és színes selyemzsebkendőket kell, mert a korpás víznek azon tulajdonsága van, hogy nem csak könnyen kiveszi a piszokfoltokat, hanem a színeket élénkobbekké is teszi. A mennyiségre nézve egy itezo korpához hat itezo vizet kell venni ezt jól megfőzni benne, a mosandó ruhát a meleg korpás vízbe áztatni és néhány óra múlva két vizből kimosni.

Burgonya rétes.

Tíz lat hideg burgonyát meg kell reszelni, egy negyed font vaját habosra elkeverni, belé ütni hat tojás sárgáját, négy lat tisztított finomra tört mandulát, hét lat cukrot, egy fél citromnak apróra vágott héját, végül pedig a hat tojás fehéréből vertt kemény habot. Ezalatt a szokott módon készült rétes tésztát ki kell nyújtani, a töltelékkel kés foknyi vastagságúra reá kenni, a szokott módon összegöngyölgetni és szép sárgára megsütve, forróan betálatni.

Theás sütemény.

Egy medenczébe tevén egy negyed font finomra tört cukrot, azt négy egész tojással együtt három negyed óráig folytonosan fel kell verni, ezután egy negyed font finom lisztet és egy kis ávizst hozzá téve, egy lemezt ki kell kenni viaszkkal, a tésztát reá kenni, langyos kemenczében megsütni és tetszés szerinti szeletkébe eldarabolni.

Divattudósítás.

Az őszi idővel járó nátha, köhögés sat. sat. magával hozta a sokféle melegebb felöltők egész halmozását, és mert ezekre rendszeren csak akkor kerül a sor, ha egyszer meghűtöttük magunkat a könnyebb öltözék által, azért hallani ez idő szerint közhelyi nyelven annyi köhéscselést és — zsebrendő tevékenységét.

A mi a melegebb felöltőket illeti, úgy itt a legnagyobb szabadság uralkodik, mert a testhez álló felöltők éppen olyan divatosak, mint a bővek, vagy a nagy kendők, vagy a bő kerek beduinok, a melyeket azonban hátul egy nagy dupla ránczba szokás szedni, és belül a háthoz kötni. E beduinokba aztán bő ujjakat is kell varrni, és akár fehér, akár pedig fekete szövétből készült az, köröskörül valami színes szegélyzettel díszíteni. Ez állhat egy színes selyem-ruche-ból vagy szép zsinórzási munkából. A zsinórzás az őszi és téli öltözékeken igen jelentékeny helyet foglal el most, mert a kis testhez álló otthonkák, sőt nemcsak a ruhákat, hanem a kendőket, bashlikokat mind leginkább színes sujtással szokás kivarni, sőt az otthonkák még szabásra nézve is egészen magyarosak, annyira, hogy az idén még a fekete és fehér prémezés is az új divathoz tartozik. Így változnak az idők és vele az — emberek és divatok.

A melegebb ruhákra nézve a posztó-ruhák az idén is jelentékeny szerepet fognak játszani, a mint azt méltán meg is érdemlik. Célzszerű és eléggé tartós is egy jól készült posztó ruha. És itt tájékozásul kell említenem, hogy a sima sötét-kék, zöld, barna, szürke posztó ára 2 frt 50 kr, 2 frt 80 kr. Szélessége majdnem két rőfnyi. A könnyebb fajtájú színes flanellek, a melyek szintén igen jó szövetek, valamivel olcsóbbak; 2 frt 20 kron kapni szép kék, vörös, fehér, lila, barna flanelt, elszórt fekete pettyekkel; a koczkás flanellok ára 1 frt 80 kr, ezek kék és fehér, lila és fekete, barna és fekete vagy szürkében kaphatók; továbbá flanellok vörös és fekete, barna és fekete, piros és fekete, lila és fekete csikokban 1 frt 70 kron a legnagyobb választékban található. **K á n y a J ó z s e f** divatkereskedésében, József-tér 10-dik szám alatt. A flanellok szélessége $\frac{3}{4}$.

Végül pedig még néhány szót mai mellékletünkről, egy magassáruhákról szabásmintájáról.

Az első szám az egész előrészt jelöli, mellkivágásaival együtt, a második szám az oldalrészt és a harmadik a hátrészt. Az egyes számokat egymás mellé téve, előttünk van egy egész derék minta. Az ujjakra nézve meg kell jegyezni, hogy a bő ujjak jelenleg a legdivatosabbak, a hideg ellen azonban a téli ruhákba a bőveken kívül még a rondes szabású szűk ujjakat is szokás készíteni. Bő, valamint szűk ujjak szabásával már többször szolgáltunk t. előfizetőinknek.

Számrejtvény.

Szikszó Tulliatól.

- 5, 3. Ha jól üt, úgy nem busulhatsz,
Mellette is andaloghatsz,
3, 1, 2. Egy betegség ezt csinálja,
2, 4, 3. Ez alá ne jussál soha,
3, 1, 5, 3. Mondják: ha nem szorgos dolga,
5, 6, 7. A ki megholt mondják róla,
1-7. Egy szép leánynak a neve,
Erdély fénykorában éle.
Megfejtési határidő: deczember 9-ike.

A f. évi 41-dik számban közlött sakkrejtvény értelme: „Birtokos.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Báthory Zsigray Istváné, Moosz Marossy Emilia, Marossy Hermin és Etelka, Mráz Ottilia, Gyura Janka, Andrásy József, Tatarek Ida és Hermin, Nagy Irén, Kosztyik Berta, Benedikovics Adá, Mészáros Szabó Zsuzsanna, Szalgháry Józsefné, Hlavács Kálmáné, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Kalla Mihályné, Pásztelyi Danielovich Emilia, Dzsínich Pencz Mária, Fáy Sós Ilon, Sztancsek Vilma, Vitéz Mari, Szívós Aranka, Sthymmel Emma, Mudry Pálkuty Janka, Szmodits Gizella, Szalacsy Terézia, Pap Kovácsik Gizella, Szapper Janka és Izabella, Toldy Veysz Ilka, Halaskay Mária, Merza Mária, Dubányi Róza, Kalós Erzs, Beke Kornélia, Kiss Antónia, Koch Teréz, Petrenko Berta, Jánossy Lajos, Horváth Ida, Jaczkovich Velyászkya Anna, Szilárdffy Lilla, Fülöp Mariska, Vas Róza, Miklósy Laura, Mannó Mária, Szalgháry Mariska, Pajor Mari, Csoha Ilona, Ujváry Anna, Kovács Julia, Anderkó Mariska, Mráz Ottilia, Ilniczky Julia, Sziklay Matild, Szepessy Szilágyi Lidia, Petheő Antalné, Sváby Izabella, Bakos Benkő Magdolna, Tormássy Mari, Tucsny Irma.

A f. évi 41-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Csorba Ilona, Peterdy Károlyné, Kovács Julia, Anderkó Mariska, Szepessy Szilágyi Lidia, Sváby Izabella, Tormássy Mari, Tucsny Irma, Ujváry Anna.

Tartalom.

As arcabőr ápolása, R ó n a s z ó k y t ő l — Minden el van veszve. . . Dobó Lászlótól. — Erzsébet és Kornélia. (Pálya-beszély.) (Folyt.) — Az élet tengerén, T e r é z t ő l. — Nő-Neró. (Beszély.) Sacher-Masoch után. (Vége.) — A levegő befolyása az állati és növényi életre. (Vegyészeti elemzés) James Jonston után Kr. B. (Vége.) — Egy hét története. — Pályasatunk ügyében. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Meghívások tára. — Hirdetés. — Előfizetői felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy magas ruhadorék szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet.</p> <p>Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>47. SZ. Novemb. 19-kén. 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájjal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek megfizetése egész-, a műlap megfizetése félévi járatási kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	---	--

Egy éltes nő szavai a fiatal hölgyekhez.*

Kiss Elektől.

Minőnek kell lennie azon nőnek, ki erényes szeretet hatalmával uralg az ember szíven? Látom a felém közelgő hölgyet; már járása is nemes őszinteségét hirdeti, szive ártatlansága kölcsönöz arczainak színt. A nyájasság és szerénység alkotja a fejét ékesítő koronát.

A kellem már az ő külső magatartásán előmlik. Minden szavában illem, minden válaszában igazság van. Okosság vezérli lépteit, az erény jár mellette jobb és bal felől.

Ha rágalom sérteget valamely távollevőt, ennek jogoszerű pártolására legott fellép, erélyesen ugyan, de mégis szerényen. A szelid jóság honol szívében; nem ismeri a rosszat, s ennek képzeletétől is távol levén, ez ő rá hatást nem gyakorolhat.

Csak szólania kell, és házi cselédei repülni fognak teljesíteni parancsait. Tekintetében, mozdulataiban, előzékeny kíváncsisággal kémlelik legkisebb ohajtásait is, és buzgalmuk megegyez gondosságukkal; mert a ki magát szeretteti, annak sokkal jobban engedelmessékednek a cselédek, mintsem annak, kitől minduntalan félni kell.

Jóllelte folytán épen nem pöffeszkedik ő hiu göggel; fenntartja tekintélyét a bajok közt, és lemondása diadalt nyerend a szerencsétlenség csapásai fölött.

*) Az itt következő cikkek a műből fordítvák: „Conseils aux jeunes filles, par Madame Campan, surintendente de la maison d'Écouen, première femme de chambre de la reine. Ouvrage couronné par l'académie française.”

Tisztessége s díszére leend a maga nemének, és tisztelot tárgya a másíknak.

Boldog ember, ki őt nyerendi nőül! Boldog gyermek, ki őt nevezendi anyjának!

I.

Az okos nevelés célja: boldog jövendőt készíteni az ifjuságnak. Melyik a legelső, sőt egyetlen alapja a nők boldogságának? Jellemük szendesége. A tanulás segíti megszerezniök a tiszteletet családjaik körében; elmebeli képességük által buzditólag hatnak környezetük művelődésére és válnak tiszteletére a társadalomnak. A szépség bája, a kellem, az illő magaviselet, a kültekintély, mind oly előnyök, melyeket a természet- vagy nevelésnek tulajdonítunk; ezek vonzerővel bírnak, tetszenek, hanem csupán a műveltségnek van azon érdeme, hogy örökre lekösse érzelmeinket, melyeket az imént felhozott előnyök élesztének bennünk.

Tehát a műveltséget, szelidséget és ildomosságot a legjelesb tulajdonok közé sorozzuk, melyekkel csak bírhat fiatal hölgy.

E tulajdonok kedves ifju barátóim, csak úgy lesznek általatok elsajátíthatók, ha a nektek adandó tanácslatokra szorgalmasan figyelendetek.

Ügyeljetekek gondosan jellemtekekre, valamint öntudatotokat meg kell buzgón vizsgálnotok, megjelenendők ez

ítélőszék előtt, hol a legkisebb képmutatás is bűn az Isten előtt; fordítsátok e buzgó figyelmet az ön ismeretre, és hiányaitok rövid idő alatt el fognak tűnni. Kevés kór van, mely az orvos ügyes hozzálátásának, tudománya s tapasztalatai folytán adott rendelvényeinek ellentáll, ha oly szerencsés volt, hogy a baj lényeges okát kinyomozható.

Ne mondjátok: ismerem hibáimat, de nem tudom magamat megjobbitani. Az Isten határtalan jósága, az ember nem iránti kedvezésből korántsem ad neki szabadságot ilyenemű mentségre.

E világon minden bizonyos rendszerhez van kötve, csupán az ember akarata hagyatott szabadon. Tél után tavasz következik, ezt a nyár váltja fel; az őszi lehullatja a fák leveleit, őszpontosítja a nedvet a fa gyökereibe; másik tavaszon ujlag felszivárogoz a nedv és új lombok előtünését eszközli; mindez annak imádandó, változhatlan és titkos akaratából történik, ki mindent kormányoz, ki meghatározza születésünk és halálunk óráját, de ki a maga hatalmát még éltünk folyamára is kiterjesztvén, nekünk szabad akaratot adott ugyan, de korántsem azért, hogy rosszat tegyünk, mikor jót is tehetünk. A szabad akarat legmagasztosb tanuja emberi méltóságunknak. Az erény az által lesz általában dicsővé, a gyarló ember fölemelkedettebb lényenyé, hogy noha szabad akaratánál fogva rosszat is tehetne, mégis jót cselekszik. Ha úgy rendelte volna a Gondviselés, hogy kizárólag csupán jót lehet akarnunk és tennünk, rosszat pedig nem is akarhatnánk, nem is tehetnénk: ily gépszerű jóság gyakorlata nem volna erény, és semmi dicsőség sem volna az embernek tulajdonítható.

Ne várjátok az emberektől állandó kedvességet osztályrészüil; még attól se várjátok azt, kivel a sors életfogytiglan összefüzend titeket. Egyik jelesb francia költő által irt vigjátékban, bizonyos nő, ki komor és igen uralkodni vágyó volt, így szólt egyik szereplő férfihoz:

„De nincs-e önben is szeszély, uram?”

Ki erre aztán így válaszolt:

„Bennem szeszély? de van biz az; s azért
Olyan galamb-szelid nő kell nekem,
Ki engedelmes, jó és kedvező,
Hibáimat hamar felejthető,
Velem kibékülésre vágya ég;
Ha int a jóra, hangja nem csipős,
Kormányja szende és nem zsarnoki;
Így hat szívemre lassudan, de mélyen,
Mint szende fény a gyenge szemsugárra.”

Egy férfi elmondá e szavakban, mi egyedül képes a nőben tetszeni, s házi boldogságát előmozdítani. A szendeség tehát oly kellem, mely az ifjúkor tekintélyét, észtehetségének vonzerejét nemcsak neveli, hanem még akkor is élvezetessé teszi, mikor a hozzászokás azok hatását már meggyengíté. A házasság-életben uralgó szeretet hamar oljuttat ama célhoz; ekkor a férj örülvén, hogy szende, szerény, gondos, tiszta erkölcsű, takarékos, beszédét mindig előre jól megfontoló nő van birtokában, már többé nem másért gyönyörködik annak külszépségében vagy elmességében, mint azért, mert ezekhez amaz érintett becses tulajdonok is csatolvák, azon tulajdonok, melyek birása mellett még azok is szeretetre és tiszteletreméltók, kik egyébiránt nem dicsekedhetnek is külbáikkal.

Lássátok, édes leányaim, mennyire vétkeznének azon anyák és oktatók, kik azt hinnék, hogy immár bevégezték fontos munkájukat, nem foglalkozván egyébvel, mint növénydekeik elméleti s gépszerű tanításával, és kik csak arra ké-

pezvén ki azokat, hogy e világon csillogó és mulékony hasznót nyerjenek, hanyagul elmulasztanák azoknak egész életük boldogságát biztos alapra építeni. Mily nehéz azonban mégis saját érdekteket beismertetni veletek! Köztetek többen tulzott bizalommal támaszkodnak azon belátásra, mely majd az idővel és érettebb megfontolással együtt megjövendő, azt képzelik, hogy még most lehet rossz szokásaikat folytatniok, és majd utóbb elhagyandják az iskolai könyvekkel együtt az ifjúkor minden hiányait; azt hiszik, könnyű lesz akkor átalakítani magukat, könnyű lesz saját eszük által jóváhagyott szabályokhoz alkalmazkodniok, melynek végrehajtását azonban saját meggondolatlanságuk, vagy rossz szokásaik ereje velük mindig csak elhalogattatja.

Bármily erős legyen is akaratunk a nagyobb fontosságú ügyek irányában, a huzamos szokás mégis nagyon zsidbasztja erőnket. Idegen nyelvet csak ifjúkorban lehet jól megtanulni; így van a dolog azon erkölcsi tulajdonokkal is, melyeket a jó nevelés ad: gyakran fogunk találkozni oly nőekkel, kiknek legtulzottabb pipereje sem fátyolozza el legkisebbé is az ő első neveltetésük hiányait. Tudom, hogy gazdagságuk képesekké teszi őket, gyémántos füllengőket és nyaklánczokat venni, a divatárusoknak holmi csecsebecse fényczikkéért megfizetni; de valjon tennének-e ők ugyanazon perczen valamely nagy áldozatot a végett, hogy valódi kellemmel és nemesebben tudnának föllépni művelt társaságokban? Szerencsétlenségükre aranyuk nem adhatá meg nekik azt, a mit csak szorgalmas törekvés, munkásság és ügyes, értelmes nevelés által lehet az ifjúkor szakaszában megszerezni.

Ugy hiszem, eléggé megmutatám nektek, édes leányaim, mily hasznos a ti jellemtetek a szerénység és a szendeséghez idomitanotok; de még más kötelességeket is kell szívetekre kötnöm.

(Vége köv.)

félszázados irodalmi működésének ünnepélyére.

Losonczy Lászlótól.

„Nepelt hős! vedd Budavárból
Hű tisztelőd üdvözlését;
Te értted csillog e pohár bor,
Mely lángoló s nagyon setét.
Oly lángoló, mint tiszta szívem,
És oly setét, mint életem...
De hagyjuk ezt... hő szívem örvend,
Hogy üdvödért ürithetem!

Dicső bajnok! félszázad óta
Küzdél te lankadatlanul;
Az ifjúság szilárd kitartást,
Szellemsatán tőled tanul.

Főlelkűvélf ifju korodban,
K a z i n e z y zászlója alá,
S midőn kidőlt az ősz vezér, azt
Izmos karod lobogtatá.

Sok fáradság után megirtad
Irodalmunk történetét ;
A nagy világnak felmutattad
A nemzet szellem-életét.
S míg a homályból fényre hoztál
Oly sok feledt hőst, bajnokot :
Enyészhetetlen érdemedből
Magadnak raktál oszlopot.

Oh, nem csekély, oh, nem mulandó,
Nemes hős, a te érdemed,
Hogy a művelt világ becsülve
Említi a magyar nevet.
Félszázad óta lankadatlan
Erélylyel küzdél szüntelen,
S a mult nehéz küzdelmiért, im
Babérfüzért nyújt a jelen. . . .

Oh, mennyien elhulladoztak
Az ötven-éves harez alatt !
De téged, ah, nem tört meg a kor :
Erőd, kedélyed megmaradt.
Örvendj ! — te lelkes társaidnál
Sokkal szerencsésebb valál ;
Ugy állsz, mint a kemény vihar közt
Megedzett bérczi pálma-szál ! . . .

Ünnepelt hős ! vedd Budavárból
Hű tisztelőd üdvözlését ;
Te érted csillog e pohár bor,
Mely lángoló s nagyon setét.
Oly lángoló, mint tiszta szívem,
És oly setét, mint életem. . . .
De hagyjuk ezt . . . hő szívem örvend
Hogy üdvödért ürithetem !

Erzsi és Kornélia.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

Mig Szépfalva táján csak Ersziről volt a szó a nép között, addig volt K . . . ban egy egyén, ki egész télen azon törte fejét, hogy Szépfalvy Kálmánnal szólása volna. De egy részben nem bátorkodott, mig más felől nagyon körmére égettnek vélte a dolgot.

A tél elmúlt. A zajos farsang véget ért, minek Kálmán magában örült, hogy ismét csend és rend uralkodik házában.

Visszatérhetett könyveihez, lapjaihoz, melyeket minden vigalomnál többre bocsúlt. Bár annak dacára, hogy zajos mulatságok nem voltak nála ohajtott dolgok, megjelent azokban Kornélia kedvéért, ki nálánál nyolcz évvel ifjabb, s nő, kinnek kedélye jobban hajol a vidám időtöltések felé. Aztán Kálmán nem is tartozott azon önző férjek sorába, kik nejoiket mintegy elzárják a világ szemé elöl. Mog kell hagyni mindenkor igényét, ez volt Kálmán elve, nem kell megvonni az ifjuságtól azt, mit a természet rendez szorint megkövetelhet. Csak mérsékelni kell a vágyakat, ha azok tulesapongók.

Kálmán sokat megtett neje kedvéért, bár lelke nagyon ohajtott volna csendes napokat, egyedül maguknak élni Kornéliával.

De ily ohajtások háttérbe szorultak, midőn Kornélia a szerelem tetetett hangján, oly szépen kérte Kálmánt, hogy venének részt a világ zajában, mihez az ut minden tekintetben nyitva áll előttük. Oh, oly könnyű volt a hízeltő szavaknak engedni a szívnek, mely fölött Kornélia uralkodott.

Kálmán gyakran gondolta, hogy Kornéliának szive feletti hatalma tán nagyobb, mint annak lenni kellene, de vonta az ár, melynek oly nehéz ellenállni.

Kornéliát bámulta a világ, mert szépsége, öltözéke elhomályosított mindent, s ilyenkor nem tagadható meg a komoly Kálmán magától, hogy lelke örül a gondolatnál : hogy e mindenkitől csodált nő az övé. Oh, ha tudta volna !

Tavaszhó egyik napján, melyben komoran nézett az ég, s a zöldelő bokrok daczára kelendő a szoba melege, Kálmán felszitatá a kandalló tüzét az emeletben levő könyvtárában. Ebéd után oda vonult, hol néha cikkekkel irt, új könyveit nézte át, majd gazdasági jegyzőkönyvébe irogatott, s a napi lapokat forgatá.

E nap is, melyben szobájába lépünk, már néhány óra hosszat buvárkodott itt, midőn egy inas nyitott be hozzá.

— Uram, — szolt az utóbbi, — egy üzér kér bebozsáttatást.

— Miféle üzér ? — kérdé Kálmán egykedvűleg, mialatt a lapból fel sem pillantott, melyet kezében tartott.

— Valami Grünthal nevű, — válaszolá az inas.

— Hová való ? — kérdé Kálmán.

— K . . . ba.

— És mit akar ?

— Azt nem mondta, — lön a felelet.

— Küldd be hát, — intett Kálmán, tovább olvasva a lapot.

Néhány percz mulva a termeken keresztül egyhangu léptek kopogása hallatszott, s az ajtón Grünthal lépett be az inas kíséretében.

Grünthal öltözete, modora, az ugynevezett urias, csak keztyük hiányoznak, melyeket azonban gazdagon pótolnak a minden ujján egymásra halmozott gyűrűk, köztük legalább is öt pecsétnyomó, a többi gyémánt, karika, s egyéb szép tarka müvek.

Az üzér szemében jelenleg alázat ül, mintegy elfátyolozva az észet és ravaszságot, mely máskor oly feltűnő azokban.

A terembe lépve, meghajtá magát, és az ajtónál megállt.

Kálmán székében ülve maradt, a lapot, mely kezében volt, térdére bocsátá, aztán szokott megnyerő modorával nyájasan intett Grünthalnak.

— Oh ön az ! Jó napot Grünthal ur. Jöjjön csak közelebb . . . Mi hozta önt hozzám ? Tégy széket, — mondá az inasnak, kinek aztán távozsást intett.

— Foglaljon helyet, — kínálá Kálmán az érkezettet.

Grünthal leült, és sokat beszélt, a tárgyhoz, mely miatt jött, nem tartozó dolgokat, mig végre fölkel, s ünnepélyes hangon, ezer meg ezer bocsánat kérés után, tudtára adá Kálmánnak, hogy ő, Grünthal, oly szerencsés volt az őszszel a nagyságos asszonynak husz ezer forintot kölcsönözni, minek ő távol attól, hogy lefizetését sürgetné, csupán azért könyö-

rög, hogy Kálmán is írnia alá a váltót, s fizetné a kamatskat, mit eddig a nagyságos asszony elmulasztott teljesíteni.

Grünthal ezt a lehető legfinomabban adta elő, mi azonban nem győzte meg Kálmánt a mondottak igazságáról, s már ajkán ült a szó, hogy mit Grünthal előadott: hazugság, midőn utóbbi öltönye mellékszéből egy iratot vőn ki, s nagy koppanással, mit az asztalhoz ütődött gyűrűk okoztak, Kálmán elé teríté azt, melyen a férj neje kezirását ismeré fel.

Kálmán szóltan nyujt tolla után, s nevét keményen a váltó alá írta. Aztán nagy erőfeszítésébe került ugyan, de látszólagos nyugalommal biztosítá Grünthalt, hogy rövid idő alatt kifizeti.

Midőn Kálmán magára maradt, soká mozdulatlan ült székében, aztán fölemelkedett, s hevesen járt fel s alá.

Egy inas lámpát hozott a már homályos szobába, ekkor kalapját vette, s igen felindult állapotban alsó lakosztályába sietett.

Szobája ajtaja nyitva volt, mely Kornéliába nyílik. Csened uralgott mindenütt, csak a kandallóban pattogott a tűz, melynek közelében öntudatlanul helyet foglal, s maga elé bámult.

Kornélia férje szobáján akart keresztül haladni.

— Egyedül vagy? — kérdé, Kálmánt megpillantva. — A cselédség azt mondá, hogy vendéged érkezett.

— Már elment, — felelé Kálmán röviden.

— S ki volt? — kérdezősködött Kornélia, ki nem is álmodá, hogy az Grünthal legyen.

— Ki volt? — ismétlé Kálmán egy különös mosolyal, — az, ki életemben a legrosszabb napot szerezte nekem: Grünthal.

Kornéliát mintha villám sújtotta volna; ez volt életében az első jelenet, mi megremegteté. Lábai nem bírták, önkéntelenül egy karszékba bocsátkozott.

— Igen, Kornélia, Grünthal volt, ki nemcsak azon kellemetlen hírrel jött, hogy a legfélelmetesebb tőzsér kezei közé jutottam, hanem azon szomorú tapasztalást is éreztette velem, hogy te bizalmatlan vagy hozzám, s oly dolgokat cselekszel, melyeket előttem titkolsz.

— S mit titkoltam előtted? — kérdé Kornélia, félve, hogy Kálmán egyebet is hallott.

— Tehát nem tudtom nélkül irtad alá a váltót?

— Oh, igen, — mondá Kornélia mintegy megkönnyülve, hogy csak a pénzről van a szó.

— Hát ez nem elég bizonyítéka bizalmatlanságodnak?

— Nem bizalmatlan, bátortalan valék. Nem mertem veled tudatni, hogy ez összeg nekem kell! Ez minden vétkem.

— Neked kell! — ismétlé Kálmán, a sajtáságosan hangzó szavakat. — Mi kellhet a nőnek egyéb, mint a mit férje ad visz neki: mindenét! Nem tettem eleget kedvtöltéséidnek? Kornélia, nem vádolom magamat pazarlással, de te irányodban bőkezű valék. S te, kit én szerelemmel vettelek körül, kiben nekem a világ összpontosult, te bizalmatlan vagy, miből azt a szomorú következtetést vonom, hogy nem értesz meg, hogy nem szeretsz.

Kálmán e szavakat maga sem hitte, de már kimondta.

— Kálmán! — szakítá meg Kornélia.

— Fáj, nagyon fáj, Kornélia, hogy benned csalódtam. Azt hívém, családot gyengéit te kevésbé bírod, s a miben fogyatkozást szenvedsz, azt én ruházom reád. Könnyűnek hittem azt, vélve, hogy szeretsz úgy, miként én téged, s akkor minden nyerve van. Mert a szeretet oly föld, melynek mele-

gében nemes magvak óriássá nőnek. En nem késtem e magvakat kebledbe hinteni, hogy te nem ápolitad azokat, nem az én hibám, s egyetlen ohajtásom, hogy azt soha meg ne bánd!

Kornélia hallgatott. S Kálmánra e hallgatás oly rossz hatással volt. Ma először nézett némi hidegséggel nejére, kiben makacsságot fedezett fel. Szerette volna, ha Kornélia elmondja, megbánja hibás tettét, Kálmánnak oly könnyen hajolt lelke a kibékülésre, de igazságérzete nem engedte, hogy első legyen, ki kezét nyujt.

Kornélia nem esdett, nem védte magát, némán ült, s maga elé bámult, mintha nem is hallaná férje szavait.

Kálmán nem akarta, hogy a nő, mint rabszolga, félelemből hajoljon meg előtte, nem, de képzelete oly nőket teremtett, kik önként, szeliden, szeretetből borulnak le. Oly jól esett volna lelkének egy ily leborult nőt emelni fel, s megbocsátani annak egész nagylelkűségével. Mily megmagyarázhatlan érzést szült Kálmán kebledben Kornélia látása, ki daczosan, keményen ült, mint a szikla, melyet nem ingat meg semmi.

Hosszu, feszült hallgatás állt be, mit Kornélia távozásával tört meg.

Kálmán utána nézett hosszan, aztán íróasztalához ült, s egy levelet irt, melyet komornikjának adott át, azon meghagyással, hogy György gazda azt kora reggel K... ba küldje Csekény ügyvédhez.

Kálmán eddig ismeretlen gondok által felizgatva, kínos éjet töltött, az álom kerülte szemeit.

Reggel a szokott időben megjelent az étteremben, de Kornéliát nem lelte ott, s midőn kérdést tőn neje felől, Náncsi annak gyengélkedését emlité.

Kálmán ezt hallva, neje szobájába sietett. Arczán aggály ült, de midőn a küszöböt elérte, eszébe jutott a tegnapi feszült állapot, s vonásai önkénytelen hidegebb kifejezést nyertek.

Gyengéden kérdezősködött neje állapotáról, ki főfájást említett. Kálmán neje homlokára tevő szép kezét, s ugyancsak forrónak találta azt.

Orvosért akart küldeni, de Kornélia szabadkozott, biztatván férjét, hogy nem sokára jobban lesz.

E napon Kálmán többször neje szobájába nyitott, ágyánál leült, de annak gyengélkedési állapotán kívül nem érintett egyéb tárgyat.

Este ugy látta, hogy Kornélia elszenderült, ekkor csendesen szobájába vonult. Másnap reggel a szabadban tett egy hosszú sétát, s délfele hazaérve, neje szobájába lépett.

Kornélia akkor már fenn volt, szép pongyola öltönyben hanyatlott pamlaga vánkossai közé.

Kálmán oly elragadó szépnek látta nejét, hogy alig bírta leküzdeni a vágyat: eléje borulni, esdve hangja csöngéseért. De büszkesége nem engedte.

Alig töltött néhány percet neje szobájában, vendéget jelentének ki.

— Isten hozott édes barátom, Gyula! — mondá Kálmán, szobájába lépve, hová Csekény ügyvéd érkezett, ki barátságosan kezét szoritott.

Kornélia kíváncsi lévén az érkezett vendégre, az ajtóhoz lopózott, melyet Kálmán kissé nyitva hagyott, tán észre sem véve azt. Kornélia az ajtónyílásnál oldalvást látta a két férfit, s hallá a köztük folyt párbeszédet.

— Édes barátom, — mondá az ügyvéll, — megbocsáss, hogy már tegnap nem jöttem, de nehéz volt ennyi pénzhez

jutnom, kivált azon feltétellel, hogy Grünthaltól semmi esetre se legyen az.

— Köszönöm Gyula, köszönöm, s kérlek, ne neheztelj, hogy alkalmatlankodtam, te benned helyezém bizalmamat.

— A legszivesebben, Kálmán, csak parancsolj! — mondá udvarias barátsággal Csekény. — Mindig szolgálatodra állok.

A két férfiú kezét szorított.

— S most itt a pénz, — mondá az ügyvéd, egy csomagot véve elő, melynek tartalmát Kálmán elé olvasá az asztalra, — huszonötezer forint.

— Igen, — mondá Kálmán, fejével intve, s az összeget asztala fiókjába zárta, — s most még egy kérésem van.

— Parancsolj.

— Légy szives, — folytatá Kálmán, — a Mihály bátyámról reám maradt tőkéből huszonötezer forintot felmondani, hogy mire a váltó, melyet tegnap hozzád küldtem, lejár, ezt a felmondottal kifizethessem.

— Azonnal teljesítem, ha hazaérek.

E szavak után szivarral kínálta meg Kálmán Gyulát, s közönyös tárgyakra ment át a társalgás.

Kálmán tudtára adatá Kornéliának, hogy vendég érkezett ebédre, de Kornélia nem jelent meg. Csekény kérdésére az urnő felől, Kálmán annak gyengélkedését említé.

(Folyt. köv.)

Hervadás van...

Gróf Csáky Alfonzról.

Hervadás van, hervadás ül a tájon,
Nem virul már szép virág a virányon...
Elnémult a lombos berkek vig dala, — —
Az én keblen színt' ilyen volt valaha!...

De most mindegy, hadd hervadjon e vidék,
Kebelemben a tavasznak napja ég...
Kebelemben nap az égő szerelem...
És virág a forró édes érzelem...

Szép tavasz ez, szellője: a boldogság...
És reményem suttagó zöld lombos ág...
S ha még rózsám rám mosolygja az eget...
Akkor lesz majd csak igazán kikelet.

Egy viharos hét.

Roquette Otto beszélye.

Négy nap folyt le, hogy a havasok közt, hózivatar által a szives testvérek magányos zárdájába szorítatva, hasztalan vártam alkalmas időre, hogy a völgybe lemehessek. A vihar éjjel-nappal tombolt, dühöngött; hózuhatagokat hömpölygett maga előtt s menydörgő robajjal csapta a barlangok s hegytorkolatokba; majd száraz, homokszerű hófelleget ragadott a magasba s ismét lecsapta a zárda sötét falai köré, mely egyre mélyebben és mélyebben látszék a szüntelenül dagadozó fohér halálpárnákba süllyedni; a legszükségesebb gyalogösvény csak bajjal s a zárda szolgálóinak folytonos mun-

kája által tartatott fön; a sziklabarlangokon át a Wallisba vezető utat óriási, áthatolhatlan hőtömegek zárták el. Megjegyzendő, hogy mindez május hó vége felé történt s hogy én pár nap előtt a legszebb tavasz virágpompáját hagytam el a völgyben. Nyolcz órányira alattam az év ébredő szépsége ékeskedett; ide fön, hol a tél kilencz hóig tart, még a rövid nyár sem ültet a kopár sziklatömegekre zöldelő virágot, s ha végre lassan-lassan el is oszlik a hó, kopasz-feketén meredeznek ég felé a dermedt, mogorván sötét közsirtek. Most ugy látszott, mintha a hózivatarok az egész hogységet chaoszá akarnák változtatni, hogy pusztító hatalmuk elől semmi ide fön élő lény meg ne meneküljön; ne a magasröptü keselyű sziklaormon rakott fészkekben, ne a jámbor irgalmas testvér magányos menhelyében.

Lakóhelyemről, Martignyből csak azért jöttem föl a nagy sz. Bernát-zárdába, hogy, mint az itteni sz. Agostonrendü káptalan ügyvédje, némely ügyet rendbe hozzak. Már többször megtévém ez utat, de rendszeren enyhébb évszak idején; ismertem a zárda lakosait a legifjabb szolgáló-testvérig, sőt az itt nevelt világhírű ebfajnak legujabb szülött kölykeit is. — Ha valaha, ugy most voltam én itt szivesen látott vendég; mivel a mindenesetre fontos ügyben nem irtóztam a veszélyes téli utat megtenni — s a legbarátságosabb ellátásban részesültem. De bármily szívélyes volt is e fogadtatás, hivatalos teendőimtől immár négy napi távollétem miatt nyugtalanodni kezdtem s elhatározám az elemek minden tombolásainak daczára is utra kelni s haza menni. Kértem barátimat: engedjenek számomra egy fiatal marronnierst (szolgáló testvér) s néhány szolgát kíséretül s segítségül, minthogy e fiatal, bátor s halállal daczó szerzetesek a nap bármely órájában is ki mernek menni a viharba, hogy kutyáikkal a netalán szerencsétlenül hó alá temetett utasokat fölkeressék. De erről mit sem akartak hallani. Holnapig — mondák — a vihar lecsillapul, minden jel arra mutat, röviden: engednem kelle. Mulatságban legkisebb hiányt sem szenvedtünk. Hiányzott ugyan most e nagy épületből — mely rendes lakóin kívül nyolczvan személyt képes befogadni — a nyári kújutasok és a havasi látogatók vig serege, de azért legkevésbbé sem mondható ez elhagyottnak. A vészharang e viharos napokban szakadatlanul csengett, kongott, hogy az eltévedt utasokat s az azok felkeresésére kiküldött marronnierst a menhely irányáról tudósítsa. Egy csapat szolgáló vonult ki, kutyákkal, melyeket e napokban már alig lehetett visszatartoztatni s melyek oljaikból kibocsátva, szörnyű csaholással ugrottak előre a szélkergetett hófellegetbe; egy másik csapat most vonult be, egy félig megfagyott hegyi lakost vezetve, hogy ápolással előbbi életerejét visszaadják. — Komolyabb szerencsétlenség e napokban nem fordult elő. — De a testvérek e munkálódása sem köthet le sokáig figyelmemet, bár mennyire tiszteltem is bátorságukat s veszély iránti megvetésüket s általában egész önfeláldozó életmódjukat. A kanonokok között, kik tizenketten lakták e monostort, több igen jó barátom volt. Ez érdemes férfiak mindegyike marronniers volt egykor. Mert ki e rendnek tagjává akar lenni, már életének huszadik évében tizenöt évre kell fogadalmat tennie, vagy is: lekötölezi magát ez idő folytán ide fön lemondásteljes életet élni s a szerencsétlenek megmentéséért bármily veszélylyel is szembezállani. Megtörténik, hogy sokan áldozatul esnek a nagy erőfeszítés s a zordon égálynak, mely a magas északon fekvő Spitzbergekeivel határos. — Azok, kik próbaidejüket kiállják, a kanonoki karba vétetnek fel és vagy a nagy sz. Bernát-zárdában

laknak, vagy az ehez tartozó kisebb zárdákban, — milyenek a simploni s a kis sz. Bernát-zárda, — osztatnak fel, vagy pedig lelkészi állomásokat kapnak a völgyben, a zárdához tartozó helységekben. Ezen, a vad természet minden borzalmaival vivott folytonos harcban növekedett, és daczára a világtól látszólagos elkülönöztségüknek a legkülönbözőbb tapasztalatokkal gazdagított tiszteletre méltó férfiak közül egy sem ragaszkodott hozzám úgy, mint pater Blanquart. A zárda legöregebbjeinek egyike ez; sűrű ezüst-szakála ép oly tisztelet-gerjesztő, a milyen méltóságteljes deli — aggorának daczára is csak kissé meghajlott — alakja. Tudományosságra nézve a legtöbboldalú ismerettel bírt. A politikai események iránt még most is érdeklődéssel viselteték. Ez időben 1831 tavaszát éltük, mely kort megelőző évek rövid forradalma Franciaországban trónvesztést idézett elő s általában Europa a nagy események megrázkódtatása közben elvesztett egyensúlyát még alig nyerte vissza. — Ilyen politikai értekezletekben örömet vettek részt a karnak többi tagjai is, különösen ebéd alatt a refectoriumban, vagy ha asztal után a kellemesen fűtött szobában sétálgattunk. Blanquart régente lenn a völgyben egy helység lelkészi hivatalát viselte, minek következtében a külvilággal igen szoros viszonyba jött. Tulajdon szemeivel látta Napoleon első consulnak borzasztó átvonulását a sz. Bernáton s igen szívesen beszélt nekem erről, nem tudván eltitkolni bizonyos a rajongó tiszteletet, melylyel a föld e hajdani hatalmása iránt viseltetett. — A természettani gyűjtemény, nemkülönben a zárda könyvtára szintén bőven szolgáltatott anyagot mulatságunkhoz; nem kell kifelednünk továbbá tisztelendő Blanquart atyának rendkívüli ismereteit a növény- és ásványtanban. Meséltettem, magyaráztattam magamnak általa sok mindenfélét s így a zárdában önkénytelen tartozkodásomat nem minden előny nélkül használtam fel; és mégis, gyakran sohajtva tekinték a jégvirágos ablaktáblákra, vagy leültem a mély ablakfülkébe, hogy meleg lehelletemnek egy kis rést nyissak rajta, melyen át egy tekintetet vethessek a pusztá környékre, hol a zugó vihar majd óriás hullámként ragadta fel a száraz havat, majd felhőszakadásként zuditotta vissza a dermedt földre. Teendőimhez, rendes munkához levén szokva, henyéléssel még a kifogástalan multság közepette, sőt tisztos öreg barátom társaságában sem birtam megbarátkozni. Blanquart megérté ezt s sajnálkozott fölöttem, hogy házamtól, családomtól, a leggyönyörűbb tavasztól egy időre megfosztva, e zordon, fagyos havasi magaslaton kell időznöm. Este felé járt az idő, midőn barátom egy fiatal férfi által hivatalos ügyben elhivatott. Társamnak ezalatt Dieudonné testvért ajánlotta, kinek most éppen nyugórája volt. — Már ismerém e fiatal embert. Még nincs egészen két éve, hogy tagja e társaságnak. Valami életrevaló nyíltság jellemzé egész lényét; sokkal nyiltabb s elég ifju volt, semmint egy vidám beszélgetést eléje ne helyezne valami szigorú feszes társalgásnak. Általában e kolostorban hire sem volt az áljamborság s szemforgatásnak, semmi nyoma a szenteskedés és hizelgésnek. Ezen rend nem kecsegteti ujonczait egy kényelmes élet reményeivel, éjjel-nappali munkára hívja fel őket, tevékeny életfeladatot tűz eléjük, soha nem szünő fáradságteljes munkát jelöl ki számukra, a gyakran életveszélylyel járó segélyhozás nagy munkáját. S valamint nem czélja e rendnek magában az életet előlni, a halált már ez életben keresni, hanem az elhaló életet segítségük által újra feltámasztani s a halálnak ellene munkálkodni: éppen úgy közlekedésük és társalgásukban, egymás közt és ven-

dégeikkel, a létnek inkább fény-, mint árnyoldalait igyekeznek feltüntetni. — Ha az erőfeszítő kötelességnek eleget tettek, akkor a rövid szünórákat fesztelenül használják fel s ha a hosszú tél véget ért, akkor a jövő-menő utazók társaságában, a rövid nyári hónapok örömei között vígan élvezik a szerzet tagjai az életet. — Dieudonné azon ajánlatot tevő, tekintenők meg a zárda négylábu lakóinak nagy lakosztályát, hol ez alkalommal még nem tartottam szemlét. Elindultunk a deszkafalak által több részre választottól felé. — Itt néhány anya különösen elreteszelve kölykeivel, melyek lusta, nevetséges ügyetlenséggel játszva bukfencszettek egymás fölött; ezekhez ismeretlen egyénnek közelíteni nem lenne tanácsos. Ott többféle nemzedéke a már felnőtt kutyáknak; némelyek még tanításban, de fajuknak szaglási ösztönét már nyilvánítva, mások már életföladatukban kiművelt szakértők, sokan pedig már hírneves életmentők. — Alig pillanták meg az ifju szerzetest, rögtön eltűnt előbbi nyugalmuk. Örömsugárzó szemekkel vígan csaholva ugrottak föl s kaparták a padozatot, türelmetlenül várva a pillanatot, melyben kirohannak a hóvilágba, s szomorú nyöszörgéssel vonultak vissza, látván, hogy a rezesek zárva maradnak. — Hol van Charbon? — kérdém. — „Ide Charbon!“ kiálta Dieudonné, s a hatalmas fekete állat, ez időben leghírnevesbje a zárdának, előlső lábával ketrecze szélére állva, fejét bizalmasan engedé simogatni s hálásan nyalogatta a szerzetes kezét. — „Ez csodálatos egy teremtmény“, — szóla Dieudonné; — szaglása oly kiművelt, hogy emberek közeledtét órányi távolságra, sőt a hófuvatagoknak egész hegyei alatt is megérzi. Edigelé már tizenkét szerencsétlent ásott ki, sőt, hol mi ásó s fejszével hasztalan véltünk fáradozni, ő fáradozhatlan kaparásával többször szégyenbe hozott bennünket. Réá föltétlenül lehet támaszkodni. E mellett társai iránt féltékeny; alig tér vissza egyik utjából, már a másik csapathoz akar ismét csatlakozni, úgy annyira, hogy erővel kell őt visszatartani s elcsukni. A nyugalomra, melyre erőgyűjtés végett szüksége van, kényszeríteni kell őt. — Mig Dieudonné a pompás állat érdemeit tovább számlalta, kün több hangu csaholás lőn hallható, jelöl annak, hogy egy küldöttség haza érkezett; egy pillanat alatt az egész gyarmat mozgásba jött. Charbon ugatva ugrált, úgy szinte derék társai; az ifjabb nemzedék borzasztó csaholással emelkedett föl, még a kis kölykök is belenyafogtak az általános zajba, sőt az anyák is fenyegetve kezdtek lakosztályaikból kiugatni, mintha az általános lármában csendet akarnának parancsolni; olyan csaholás, ordítás, vonyítás támadt, hogy befogott füllel, kaczagva szólktem meg a zárdai négylábu társaságából. Dieudonné követett.

Egy csapat marronnier tért vissza a piemonti határ felé St Bemy irányában tett utjából. — Egy szerencsétlent hoztak magukkal, ki gyaloghintón látszólag holtan vitették be s gyors orvosi vizsgálatnak adaték át. Látni ohajtam e hullát, de kénytetém elállani e szándékomtól, nehogy az orvost és betegápolókat életébresztési műtételeikben zavarjam. A vizsziatért ifju szerzetesek kimerülten telepedtek székek és padokra a refectoriumban s sovárogova nyultak fárasztó munkájuk után a nekik nyújtott erősítő szerekhez. Borzasztó lehetett e fáradozás, a tanusított étvágy után itélve. Csak az udvaron tett rövid utam alatt úgy éreztem, mintha jégpánt kapcsolná körül egész valómat, midőn a szélvihar arezomhoz csapta a havat, mely itt nem nagy pelyhekben esik, hanem aprón, s hogyos tükként látszanak az ember testébe furódni. Milyen lehet oda kün a barlangokból olótóduló hul-

lámokban a munka, s milyen edzettség kívántatik, ellentállani a természet elszabadult vad erőinek! — A szerencsétlent egy hógödörben találták, hová talán valami szikla-hasadékból elötődülő fuvat által meglepetve, sodortathatott. Utána talán üvöltve kergetett a szél egy bősüzt hóhullámot, betakarta, eltemette s talán csak jó idővel azután hordta el a szél hóhantjának egy részét, hogy palástja egyik szárnyának szögletét a kutató barátok észrevehossék. — A derék fiuk órákig fáradoztak, míg őt a hóból, aztán a veszélyes, majdnem járhatlan barlangból kihozták. A testvérek egyike e műténél a mélységbe zuhant s kifecszamított tagokkal hozatott haza. Most már ez is a betegek lakosztályában tartozkodott.

(Folyt. köv.)

Az északi sark és lakói.

Leginkább az angol kormány küzdött azon eszmével: miként fedezhetne fel egy észak-nyugati tengeri átjárást Amerika s Ázsia közt. E vállalat kivitelére az északi tengeren jártas Rosz János kapitányt s a szakmájában kitünő, merész Parry Vilmos hadnagyot jelölte ki, kik 1818. évi ápril 18-dikán a Themze folyamból a nagy tengerbe eveztek.

Rosz kapitány hajóját az északi Grönland partjainál augusztus 7-dikén borzasztó vihar érte el s a jégtorlaszok közé szorította; a kötelek s a lánczok elszakadtak, a horgony eltörött, s már-már elsüllyesztéssel fenyegette, midőn egyszerre a jéglemezek engedni látszottak s a hajók mentve lőnek.

Néhány napi evezés után a magas, hegyes partvidéken, melyet az angolok zord, lakatlannak vélték, egy csapat eszkimót vettek észre, kik a hajókhoz közeledtek, de csak hosszas vonakodás után s csakis akkor bocsátkoztak az idegenekkel érintkezésbe, midőn néhány angol tiszt eléjük ment s néma jellel értésükre adták barátságos indulatukat, a mely jel abból állt, hogy orrukat huzgálták.

Ezen eszkimók, habár Grönland lakott részétől mindössze is két szélességi fok (30 német mérföld) távolságra lakknak, mitsem tudtak a többi emberi lényektől s sokáig nem merték az angolokat kézzel megérinteni; csak akkor lettek bizalmasak, midőn a tolmács társalgásba ereszkedett velük. Az angolok tükröt vettek elő, hogy az eszkimók beletekintsenek; de mint bámultak azok azon, a mit a tükörben láttak! s miután darab ideig saját énjöket szemléltették volna: általános felkiáltásba s végre öröm-és meglepetési hahotába törtek ki.

Mindenek felett azonban a nagy gályákat bámulták, s azokat óriási szárnyakkal ellátott eszes lényeknek hitték lenni, tisztelet- és félelemteljesen közeledtek hozzájuk, és orrukat ünnepélyesen meghuzgálván, azt kérdezték: a napból vagy a holdból jönnek-e? S midőn a tolmács megmagyarázta nekik, hogy e hajók kézmű-gyártmányok s fából készültek, végre még csak az óriás árboczon s a hajók oldalainak hosszú deszka-palánkjain csodálkoztak, minthogy zord hazájukban apró bokroknál s törpe fekete mómorkánál egyebet nem láttak.

Bámulatukat csakhamar azon kívánság követte, hogy ezen tárgyak valamelyikét birhassák; legelőször is a horgonyon s az üllő-vason tettök kísérletet, de az felette súlyos volt nekik, az egyik eszkimó tehát felkapott egy kalapácsot s azal elfutott.

Rosz kapitány ezen, a mivoltság ily alanti fokán álló né-

pet „észak-magasföldi“-nek nevezte el, s az általok lakott tenger-melléket, mely a Baffin-öböl észak-nyugati csücsát képezi, kifürkészni igyekezett.

A mennyire a hajó árboczáról a föld belsejébe látni lehetett: az egyáltalában rendetlen hegyesoportozatból áll, mely felette magas lehet, minthogy a tengerparton fölmeredező szirtek ötszáz, sőt ezer láb magasságuak is.

A föld belsejében a hegyeken igen sovány növény-élet tenyészt, sőt a hegyek lábainál is csak olyan nyomorult, sárga-zöld s barnás hanga tengett. Földmivelésről szó sincs itt, s e táj lakói — úgy látszik — a növényekből egyáltalában nem nyerik élelmüket. A moha, mely itt leginkább diszlik, hatnyolcz hüvelyk magas, kiszáritva s zsirba mártva, világításul szolgál, kellemes, melegítő s tisztán lobogó lángot áraszt.

A fekete hanga és fű a nyulnak s más vadaknak szolgál eledelül, melyek itt, az eszkimók állítása szerint, bőséggel találhatnak. A csetfogásra igen alkalmas e táj, minthogy ezeket itt legkevésbé háborgatják, s így könnyen lehet hozzájuk férni.

Ezen északi lakók eredetét eddig áthathatlan homály borítja, és minthogy a föld a legsarkibb részén lakknak, egyebet nem ismernek, mint a mi honukban terem s ott látható, s még csak hagyományyal sem birnak, hogy valjon miként s honnak jöttek a helyre, hol jelenleg lakknak! sőt mindaddig, a míg Rosz kapitányt embereivel meglátták volna, azt hitték, hogy ők a föld egyetlen népe s hazájokon kívül az egész föld egy jégtömeg. E nép valószínűleg a déli eszkimók atyái s egykor Amerika belsejéről vándorolhattak e tájra; arczvonásaikban a többi eszkimókhoz hasonlítanak, piszkos rézszinűek, mintogy öt láb magasak s igen vastagok.

Ruházatuk három darabból áll: a felső szőrrel kifelé fordított fóka-bőrből, mely inghez hasonlít, és egyedül az arczon van nyílása s belül vadlúd-bőrrel van kibélelve, míg a fejét borító rész róka-prémes; a második darab, mely válltól térdig ér, medve vagy kutya-bőrből áll; a harmadik a csizma, mely térdén felül ér, fókabőr, viziló bőrből való talpokkal.

Lakásaik egészen kőből épült házak, s három lábnyira a földön felül s ugyannyira azon alul állanak, — ablakaik nincsenek, de az ivalaku tetők szelelő likakkal ellátvák, a bemenet hosszu, szűk és földalatti folyosót képez; a padlót bőrök fődik s ez egyszermind ülőhelyül is szolgál. Egy házban több család lakik s mindegyiknek külön-külön saját kőből vájt lámpája van, melyben folytonosan fókaszir ég, — e lámpák világításul, melegítés- és fűtésül szolgálnak.

Az eszkimó mitől sem undorodik s minden állati tápanyagot fölemeszt, legjobban izlik azonban neki a fóka és az agyard (narval) húsa, kutyáját csak a véginség, leginkább tél idején vágja le — húsát — különös jóízűnek állítván — minthogy a kutya egyedüli házi-állat e kietlen zord tájon.

Ez emberek külseje, különben nem igen vonzó, mert olajjal nagyon kenvén magokat, felette szennyesek s úgy néznek ki, mintha élőkben sem mosakodnának soha.

Habár a nők felette is meg vannak terhelve munkával, mindamellert férjeik igen gyöngéden bánnak velök s a szülők és gyermekek közti szeretet példányképül szolgálhat bármely nemzetnek is. De a mi legszebb jellemvonásukint tűnik föl ezen a földtekén legszegényebb népnél, az a határtalan honszeretet, melylyel minden eszkimó hó- s jéglepte hazájához viseltetik s azt egyik sem akarja odahagyni.

(Vége köv.)

Még mindig a Toldy-ünnepély emlékei rezegettik szívünket, és hetek, hónapok múlva is édes ámulattal fogjuk magunkban kérdeni, ha valjon mind valóság-e az, a mit mult vasárnap láttunk és hallottunk? Az anyagnak kikiáltott jelen korban egy oly férfi ünnepét ültük meg, a ki nem tett egyebet annál, hogy a régi századok törmeléke alul elmohosodott iratokat ásott ki és megmagyarázta azokat három nemzetdéken át olyanoknak, a kik — nem épen kíváncsiak voltak valamit tudni felőlük.

És mégis, minél közelebb jött az ünnepély napja, annál forróbban dobogott a főváros és az ország szíve; mert a mi a testnek a lélek, az az anyagnak a szellem, és a mi az egyénnek a gyermekkor, az a nemzeteknek az ő multjuk; a mi szép és nemes van e szívben, és a mi nagy és dicsőre lelkesül az ember, az mind az első gyermekorból sugárzik át reá, és a mely nemzetnek multja nincs, annak a jövő iránt sem igen lehet reménye.

Minél közelebb jött az ünnepély napja, annál világosabban derült ki a főváros és a nemzet szívében, hogy az az erős hit a jövőben, a mi e nemzetet a legkeservebb percekben is soha el nem hagyja, azokból a forrásokból ömlik reánk, melyek századokon át, sokszor mélyen elrejtve, de soha ki nem apadva, mindig üdítő cseppeket szolgáltatnak az eltikkadt ajkaknak; most — a gazdagon terített asztalnál valjon kinek jut eszébe a kis erdei forrás, a melynél egykor szomját oltotta? Pedig ez a kis forrás nem egyszer életét mentette meg.

A magyar irodalom és költészet ezen erdei források, ezekből szívta e nemzet azt az italt, a mely, mint a bor, bátorrá teszi a csüggedőt, és mint a tündérmesék bájitala: örök ifjúsággal ruház föl. És ez pedig nem mese, hanem igaz valóság. Ki gondolt e század elején a mult századok magyar költőivel? Csak Toldy Ferencz gondolt reájuk, és keresett, kutatott, itt is, ott is, felmutatta őket, és a nemzet — a nélkül, hogy tudta volna, — fölvette magába a régi költők lelkét és — megifjodott általa.

És a kis erdei források, a mint felfakasztják, világuttra kelnek, mindig nagyobbra és nagyobbra növekednek, elvesztik régi nevüket, ámde azért a hatalmas folyam sziklazuzó hullámiban a kicsi erdei forrás kristálycseppjei is benne vannak; épen úgy van ez a költészet világában; ha Zrinyink nem lett volna, Kisfaludynk sem lett volna, és csak mert Virág Benedekünk volt, következhetett utána Vörösmartynk, épen úgy, mint Verseghy és Csokonai után Arany és Petőfi, és a mint Jósika után Jókai következhettek; a forrásokból folyók, a folyókból folyamok lőnek, és kérdezzük meg csak igaz őszinteséggel minmagunktól, hogy mi volt az, a mi csak nem rég a szívünkön keresztül hasogatott években erőt adott

szívünknek, hogy a fájdalomban meg ne szakadjon? Kérdezzük csak ezt őszintén magunktól, és nem-e azt fogjuk felelni magunknak, hogy a nemzeti irodalom volt az, a nemzeti irodalom és költészet, mely mint a hit a sirok fölé, úgy a nemzeti fájdalom fölé a föltámadás jelképét állítja föl; az irodalom és költészet volt az, mely láthatatlanul és válthatatlanul folytonosan elkísért a megpróbáltatások nehéz utjain, levéve rólunk a teher nagyobb felét, mikor senki sem látta, édes álmokba dalolva lelkünket, mikor a bánat erőt akart venni rajtunk és ezek a költők, ezek a bűvös folyamok mind azon erdei források után nőttek olyan nemzetölő nagyokra, melyeket Toldy Ferencz ötven éven át — a régi századok szikla-sirjaiból felfakasztott.

Minek soroljam elő részletesen e nagy tudósunk halhatatlan érdemeit, a ki mint a bányász a nemes érczet, úgy kutatatta a régi irodalom egyes töredékeit, és mint az alkotó művész, úgy rakta össze a roncsolt töredékeket egy egészszé és mutatta be azt a nagy világnak; csak ő általa lőn a nagy világ előtt tudva, hogy a magyar nemzet méltán foglalja el helyét a polgárosult nemzetek sorában, mert nemcsak fogyverével, hanem szellemével is hűségesen és szakadatlanul vett részt a polgárosodás nagy munkájában. Toldy Ferencz állította össze a magyar irodalom történetét, ötven évet dolgozott és fáradozott e munkában, és hogy e munka még most sem készült el egészen, ez is mutatja a nagy érdemet, melyet magának szerzett, a nagy hálát, melylyel a nemzet neki tartozik — a birodalom, melyet fölfedezett, be nem látható egy félszázados tekintettel, de e birodalomnak ő a fölfedezője, a magyar irodalom-történet az ő nevét viseli czimerében.

Ez volt azon ünnepély jelentősége, melyet mult vasárnap megültünk, délelőtti tizenegy órára volt meghatározva az ünnepély kezdete, de már tíz órakor az akadémia nagytermének minden zuga el volt foglalva. Soha sem látott e terem olyan nagy és diszes közönséget együtt, mint ez nap; képviselve volt itt a főváros és vidék minden rendje és osztálya legkitünőbb férfiai és hölgyeiben; egyletek, testületek és társulatok, a tudományok és művészetek, az ipar és kereskedelem, a politikai és kormánykörök tagjait mind hűségesen vezette ide hazaszerető szívük, leróni a tisztelet és kegyelet adóját a haza dicsőségének ez ötven éves munkálója iránt; csak egy osztály hiányzott ez ünnepélyen, az az osztály, a mely jogok és kiváltságokra nézve évszázadok óta első e hazában — az arisztokrácia, csak ez nem vett tudomást az ünnepről, melyet a nemzet a hazai tudomány tiszteletére rendezett.

Féltizenegy óra tájban aztán kezdetét vette az ünnepély. Horváth Mihály, hazánk nagy történetirója és az ünne-

A „CSALÁDI KÖR” DIVATKÉPEI

November hónapban.

ALTER és KISS udvari szállítók nődivatterméből.

Ny. Grund V. Pest, 1871.

pályarendező társulat elnöke lépett a szószékre és úgy tartalom, mint forma tekintetében kitünő beszédben előadta a nap nagy jelentőségét; azelőtt a fejedelmek rendeztek ilyen ünnepeket, — mondá többek közt, — most a nemzetek maguk vették át e kötelesség teljesítését, mert most a tudomány nem egyes családok és osztályok, hanem az összes nemzetek szolgálatában állanak.

A kitünő beszéd végeztével küldöttség menesztetett Toldy Ferenczért, s ez időközt a dalárdák gyönyörű énekei töltötték be, azután megjelent Toldy Ferencz, nem azzal a nyájas mosolylyal, melyet emberi emlékezetet meghaladó idők óta e tisztas arczon láttunk, hanem halvány-szelid fénynyel, mint a leáldozó nap tiszta nyári alkonyaton. Több percig tartó eljenzés után Greguss Ágost, jeles szépészünk üdvözlő beszédet intézett hozzá, ragyogó szellemével megvilágítván a sivár kort, melyben Toldy Ferencz az irodalmi munkások sorába lépett, az óriási erőt, melyet ötven éven át kifejtett, a fényes sükert, melylyel munkásságával a nemzetnek szolgált, és azért:

„Megjelentek hatóságok, — így végzé szavait — tanintézetek, egyesületek diszes küldöttségei is a fővárosból és tévolról; megjelentek — már ezen ünnepélyünk megnyilta után — az üdvözlő távsürgönyök külföldről és a hazából; megjelent egy hazai kiadó, Ráth Mór, nemes ajánlatával, több ezer forint áru jeles könyveket bocsátva a Kisfaludy-Társaság rendelkezése alá, hogy azokat Toldy-jutalom czime alatt a gymnasiumok derék tanulói közt kioszsza.

Megjelentek Magyarország irónói, hogy im ez eleven babérkoszorúval áldozzanak az írói érdemeknek.

A művészek is megjelentek, hogy e közös elismerést tolmácsolják. Költők és dalnokok zengik arany ünnepedet; a festész vászonra bűvölve hozta ide képedet, hogy ezentul a te Kisfaludy-Társaságod termét diszesitse; a photograph fény-, a vésnök érez hasonmásod százait osztogatja tisztelőidnek; az ötvös munkásságod jelvényét készítette el, s engem érdemtelent ér a szerencse, hogy azt neked, legérdemesebbnek, átnyujtsam. E toll munkásságod, egyszersmind azonban diadalod jelvénye.“

E beszédre az ünnepelt férfi, mely meghatottságtól fojtott hangon ékes szavakban fejtette ki, hogy nem önmagáért fogadja el e megtiszteltetés, hanem azon nagy szellemekért, a kikkel egyetemben a magyar irodalom ujjáteremtését megindította.

Ujabb éljenvihar után Szász Károly, koszorús költőnk lépett a szószékre és nagyszerű alkalmi költeményt szavalt el az ünnepély hőisére; utána a dalárdák ujra gyönyörű dalokat zengtek, mire az elnök, Horváth Mihály az ünnepély ezen részét befejezettnek nyilvánította és a közönség eloszlott.

Az ünnepély másik része délután következett a Frohner-teremben, a hol a nagy férfi tiszteleteró fényes lakoma rendeztetett, fényes, nem a válogatott ételek és italok tekintetében — ámbár még oly konyhászati és pinczészeti tekintély is: mint B. K., kifogástalannak találta azokat, — hanem ismét a társaság tekintetében, mely o lakomán együtt volt. A hazai tudomány és szellem minden ága jelesei által részt vett e lakomán és — kell-e mondanom, hogy a finomabbnál finomabb ételek és italok mellett is a lakoma legélvezetesebb csemogéit a — folköszöntések képezték? Egymást érték a szelleműs felköszöntések, meg-mogszakitva az ország minden vidékéről érkező táviratok által, melyekben vidéki testületek, főiskolák és olvasó-körök, valamint a nagy férfi számos magántisztelői,

személyesen meg nem jelenhetvén, legalább szellemileg siettek részt venni a hazai tudomány tiszteleti ünnepélyén.

És édesen jól esett tapasztalnunk, hogy e nemzeti ünnepnapon horvát és szerb testvéreink is testvérileg kezét fogtak velünk; Zágrábból és Ujvidékről is üdvözlöttek küldettek Toldy Ferencznek ez nap; úgy is van ez rendén, elválaszthat minket a nyelv, de a kiket maholnap egy évezred forrasztott össze, azok bármint prókátorkodják is az önérdék és handabandázzék is a szenvedély, szellemileg csak egy nemzetet képezhetnek, és egyiknek is, másiknak is csak az az igazi barátja, a ki e szellemi egységet minél szorosabbá fűzi össze. Bár horvát és szerb testvéreinknek is minél több Toldy Ferenczet adna az Isten, mert egy földél alatt élvén, nekünk is részünk volna e dicsőségben, és — minél világosabban süt fejünk felett a műveltség napja, annál kevesebb rejtkehelye van a gonoszságnak és annál kevesebb kísértetet lát a félenk képzelődés.

Hét óra felé oszlott el a vig társaság, hét óra után aztán az egyetemi ifjúság nagyszerű fáklyásmenettel fejezte be a nagy napot; ezernél többre ment a tisztelgő fiatalság száma, a tisztelet és kegyelet érzelmeit pedig igen szépen fejezte ki társai nevében László Mihály, szép tehetségű fiatal írónk, és bizonynyal nem mennek veszendőbe az arany szavak, melyeket Toldy Ferencz a fiatalsághoz intézett; azt mondá, hogy a haza most ő reá számol jövőjére nézve; számolhat is reá teljes biztonsággal, a ki érezni tud szépen és igazán, az cselekedni is tud nemeset.

Igy folyt le a szép nap, édes jutalom ötven évi hasznos munkásságért, mert egy nemzet tisztelgett vele, és édes emlékekben gazdag az egész nemzetre, mert a magyar nemzet nem volna az, a mi, ha nagy férfait érdem szerint becsülni nem tudná.

És jegyezzük fel azt is, hogy megadta Isten érnünk azt az időt, midőn a hazai tudomány fénye a királyi szék fényében sugárzik vissza, jegyezzük fel háladatos szívvvel, hogy király ő Felsége mult vasárnap a Lipót-rend lovagi jelével diszította föl Toldy Ferenczet. — i — r.

P á l y á z a t.

Alulirt szerkesztőség ezennel pályázatot nyit egy **lyrai költeményre**.

Pályadíj **tizenöt db. magyar arany**. Pályázati határidő: 1872-dik évi májushó 1-seje, bezárólag.

A beérkezendő pályaművek e végre fölkérendő három elismert jelességű írónk bírálata alá fognak bocsáttatni és a fenn kitett díj azon mű szerzőjének, melyet a bírák arra méltónak találnak, alulirt szerkesztőség által haladék nélkül ki fog szolgáltatni.

A pályanyertes mű mellett mindazon költemények, melyeket a bírák különösen figyelemre méltóknak találnak, a szerkesztőségünknel szokásos díj **kétszeres összegére** tarthatnak igényt.

Ugy a pályanyertes mű, valamint a kétszeres díjban részesülendő művek a pályázati eredmény közzétételének napjától számítandó **hét hó lefolyásáig**, e lapokban leendő közzététel tekintetében, alulirt szerkesztőség kizárólagos tulajdonába mennek át.

A pályaművek szokott módon, lepecsétolt jeligés levél kíséretében beküldendők.

Kelt Pesten, 1871-dik novemberhó 18-dikán.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

pályarendező társulat elnöke lépett a szószékre és úgy tartalom, mint forma tekintetében kitűnő beszédben előadta a nagy jelentőségét; azelőtt a fejedelmek rendeztek ilyen ünnepeket, — mondá többek közt, — most a nemzetek maguk vették át e kötelesség teljesítését, mert most a tudomány nem egyes családok és osztályok, hanem az összes nemzetek szolgáltatásában állanak.

A kitűnő beszéd végeztével küldöttség menesztetett Toldy Ferenczért, s ez időközt a dalárdák gyönyörű énekei töltötték be, azután megjelent Toldy Ferencz, nem azzal a nyájas mosolylyal, melyet emberi emlékezetet meghaladó idők óta e tisztas arczon láttunk, hanem halvány-szelid fénylyel, mint a leáldozó nap tiszta nyári alkonyaton. Több perczig tartó éljenzés után Greguss Ágost, jeles szépészünk üdvözlő beszédet intézett hozzá, ragyogó szellemével megvilágítván a sivár kort, melyben Toldy Ferencz az irodalmi munkások sorába lépett, az óriási erőt, melyet ötven éven át kifejtett, a fényes sükert, melylyel munkásságával a nemzetnek szolgált, és azért:

„Megjelentek hatóságok, — így végzé szavait — tanintézetek, egyesületek díszes küldöttségei is a fővárosból és tévrolról; megjelentek — már ezen ünnepélyünk megnyílta után — az üdvözlő távsürgönyök külföldről és a hazából; megjelent egy hazai kiadó, Ráth Mór, nemes ajánlatával, több ezer forint áru jeles könyveket bocsátva a Kiszfaludy-Társaság rendelkezése alá, hogy azokat Toldy-jutalom czime alatt a gymnasiumok derék tanulói közt kiosszza.

Megjelentek Magyarország irónói, hogy im ez eleven babérkoszorúval áldozzanak az irói érdemnek.

A művészek is megjelentek, hogy e közös elismerést tolmácsolják. Költők és dalnokok zengik arany ünnepedet; a festész vászonra bővölve hozta ide képedet, hogy ezentul a te Kiszfaludy-Társaságod termét díszesítse; a photograph fény-, a vésnök érez hasonmásod százait osztogatja tisztelőidnek; az ötvös munkásságod jelvényét készítette el, s engem érdemtelent ér a szerencse, hogy azt neked, legérdemesebbnek, átnyujtsam. E toll munkásságod, egyszermind azonban diadalod jelvénye.“

E beszédre az ünnepelt férfi, mely meghatottságtól fojtott hangon ékes szavakban fejtette ki, hogy nem önmagáért fogadja el e megtiszteltetés, hanem azon nagy szellemekért, a kikkel egyetemben a magyar irodalom ujjáteremtését megindította.

Ujabb éljenvihar után Szász Károly, koszorus költőnk lépett a szószékre és nagyszerű alkalmi költeményt szavalt el az ünnepély hősére; utána a dalárdák ujra gyönyörű dalokat zengtek, mire az elnök, Horváth Mihály az ünnepély ezen részét befejezettnek nyilvánította és a közönség eloszlott.

Az ünnepély másik része délután következett a Frohner-teremben, a hol a nagy férfi tiszteletére fényes lakoma rendeztetett, fényes, nem a válogatott ételek és italok tekintetében — ámbár még oly konyhászati és pinczészeti tekintély is: mint B. K., kifogástalannak találta azokat, — hanem ismét a társaság tekintetében, mely e lakomán együtt volt. A hazai tudomány és szellem minden ága jelesei által részt vett e lakomán és — kell-e mondanom, hogy a finomabbnál finomabb ételek és italok mellett is a lakoma legélvezetesebb csomogéit a — felkösztöntések képezték? Egymást érték a szelleműs felkösztöntések, meg-mogszakitva az ország minden vidékéről érkező táviratok által, melyekben vidéki testületek, főiskolák és olvasó-körök, valamint a nagy férfi számos magántisztelői,

személyesen meg nem jelenhetvén, legalább szellemileg siettek részt venni a hazai tudomány tiszteleti ünnepélyén.

És édesen jól esett tapasztalnunk, hogy e nemzeti ünnepnapon horvát és szerb testvéreink is testvérileg kezét fogtak velünk; Zágrábból és Ujvidékről is üdvözlőlevelek küldettek Toldy Ferencznek ez nap; úgy is van ez rendén, elválaszthat minket a nyelv, de a kiket maholnap egy évezred forrasztott össze, azok bármint prókátorkodjék is az önérdék és handabandázzék is a szenvedély, szellemileg csak egy nemzetet képezhetnek, és egyiknek is, másiknak is csak az az igazi barátja, a ki e szellemi egységet minél szorosabbá fűzi össze. Bár horvát és szerb testvéreinknek is minél több Toldy Ferenczet adna az Isten, mert egy földél alatt élvén, nekünk is részünk volna e dicsőségben, és — minél világosabban süt fejünk felett a műveltség napja, annál kevesebb rejtkehelye van a gonoszszágnak és annál kevesebb kisértetet lát a félnék képzelődés.

Hét óra felé oszlott el a vig társaság, hét óra után aztán az egyetemi ifjuság nagyszzerű fáklyásmenettel fejezte be a nagy napot; ezernél többre ment a tisztelgő fiatalság száma, a tisztelet és kegyelet érzelmeit pedig igen szépen fejezte ki társai nevében László Mihály, szép tehetségű fiatal irónk, és bizonynyal nem mennek veszendőbe az arany szavak, melyeket Toldy Ferencz a fiatalsághoz intézett; azt mondá, hogy a haza most ő reá számol jövőjére nézve; számolhat is reá teljes biztonsággal, a ki érezni tud szépen és igazán, az cselekedni is tud nemeset.

Igy folyt le a szép nap, édes jutalom ötven évi hasznos munkásságért, mert egy nemzet tisztelgett vele, és édes emlékekben gazdag az egész nemzetre, mert a magyar nemzet nem volna az, a mi, ha nagy férfait érdem szerint becsülni nem tudná.

És jegyezzük fel azt is, hogy megadta Isten érnünk azt az időt, midőn a hazai tudomány fénye a királyi szék fényében sugárzik vissza, jegyezzük fel háladatos szívvel, hogy király ő Felsege mult vasárnap a Lipót-rend lovagi jelével diszitette föl Toldy Ferenczet.

— i — r.

P á l y á z a t.

Alulirt szerkesztőség ezennel pályázatot nyit egy **lyrai költeményre.**

Pályadíj **tizenöt db. magyar arany.** Pályázati határidő: 1872-dik évi májushó 1-seje, bezárólag.

A beérkezendő pályaművek e végre fölkerendő három elismert jelességű irónk bírálata alá fognak bocsátatni és a fenn kitett díj azon mű szerzőjének, melyet a bírák arraméltónak találnak, alulirt szerkesztőség által haladék nélkül kifog szolgáltatni.

A pályanyertes mű mellett mindazon költemények, melyeket a bírák különösen figyelemre méltónak találnak, a szerkesztőségünknel szokásos díj **kétszeres összegére** tarthatnak igényt.

Ugy a pályanyertes mű, valamint a kétszeres díjban részesülendő művek a pályázati eredmény közzétételének napjától számítandó **hét hó lefolyásáig**, e lapokban leendő közzététel tekintetében, alulirt szerkesztőség kizárólagos tulajdonába mennek át.

A pályaművek szokott módon, lepocsótolt jeligés levél kíséretében böküldendők.

Kelt Pesten, 1871-dik novemberhó 18-dikán.

A „Családi Kör“ szerkesztősége.

Budapesti hírvivő.

++ (A miniszterváltozás) megtörtént és pedig nem egészen úgy, mint a hogy azt a múlt héten általánosan hitték, hanem úgy, hogy gróf Andrassy Gyula csakugyan elment tőlünk közös külügyminiszternek, magyar miniszterelnöknek azonban nem Szlavy, hanem gróf Lónyai Menyhért nevezetett ki. Mult szerdán hozta a hivatalos lap az erre vonatkozó királyi kéziratokat, valamint azt is, mely a többi magyar minisztert eddigi állásában megerősíti. Tehát nincsen többé Andrassy-miniszterium, hanem van helyében Lónyai-miniszterium; ha valjon csupán személy-, vagy pedig egyszersmind rendszerváltozást jelez-e két név, azt a közeljövő fogja megmutatni. Pest városa mult szerdán gróf Andrassy Gyulát díszpolgárává választotta. — Az új miniszterelnök mult csütörtökön tartotta bemutató beszédjét a képviselőházban, a melyben különösen kiemelte, hogy gróf Andrassy elveit magáénak vallja és különösen hangsúlyozta, hogy szabadelvű intézkedéseiben az összes képviselőtestület támogatására számol.

++ (A pesti jótékony nőegylet) a f. évi novemberhó 19-dikétől decemberhó 16-dikáig terjedő 4 hétre méltó házi-szegények között leendő kiosztásra összesen 522 frt 60 krt utalványozott, és pedig hetenkint részesítetteknek 329 frt 60 krt s egyszer-mindenkorra segélyezetteknek 193 frtot. Ez alkalommal a választmányi nők 33 új vizsgálatairól tettek jelentést.

Együttal bátorkodunk felhívni a nemes szívek figyelmét a következő kérelemre, melyet a pesti jótékony nőegylet az újévi köszöntések megváltása iránt a napokban közzé tett.

Ugyanis számos évek óta gyakorlatban van fővárosunkban az a szokás, hogy azon összeget, melyet azelőtt újév napján az ugynevezett „újévi köszöntők“-nek adogattak, inkább a jótékony nőegylet rendelkezésére bocsátják, és — ez valóban igen szép és követésre méltó szokás, mert ezáltal az illetők csakugy, sőt sok tekintetben sokkal sikeresebben tesznek eleget jótékonyági hajlamuknak, mintha a nem ritkán reásem szoruló holmi gyerkőczöknek adják oda pénzüket; továbbá azért, mert ily módon nemes szívük adományai valószággal szegények gyámlítására fordittatik; és végre azért, mert ezen gyakorlat folytán az a szép szokás, hogy az újévi jótékonyossággal nyitjuk meg, továbbra is fennmarad, és a sokszor alkalmatlan és nyegle „boldog újév“ kívánók — lassan-lassan mégis kimehetnek a divatból.

Tisztelettel figyelmeztetjük tehát úgy fővárosi, valamint vidéki olvasóinkat, hogy szerkesztőségünknel is van egy újévi köszöntések megváltási ivletéve, és minden, bár legcsekélyebb adományt is szíves köszönettel fogadván, azt az ivvel együtt a nevezett jótékony nőegylet kezéhez szolgáltatjuk és ez uton a tisztelt adakozók nevei a pesti jótékony nőegylet által kibocsátandó hivatalos kimutatásban folyó évi decemberhó utolsó napjaiban közzé fognak tétetni.

++ (A pesti népkörben) mult vasárnap volt az idej első tánczestélylyel összekötött felolvasás. Choriny csinos kis elmefuttatást tartott az építendő pesti magyar népszínházról. Szépen elősorolta, hogy Pesten mily lázas gyorsasággal emelkednek a paloták, üzletházak, börtönök, dologházak, kaszárnnyák stb. Van, a hová meghuzza magát mindenki, csak a magyar muzsának nincs több, csak egy szűk hajléka. A felolvasásra elején nem

felette nagy számmal jelentek meg, mit sokan annak tudtak be, hogy az németül történt s mellette nem volt még magyar is hirdetve. Hanem a felolvasás alatt mindig szaporodott a közönség, mire már a végén felolvasót megtapsolták, zsufolásig volt a kör nagy terme családos polgársággal. Felolvasás végével rázendült a Rákóczy-induló, mialatt a terem közepéből a falak körül rakták a székeket, a melyeken alig foglalt helyet a diszes hölgykoszoru, midőn az induló csárdásba csapott át és elkezdődött a mulatság. Szünetek alatt a fiatalság a Hymnust, a Szózatot és szép magyar népdalokat énekelt, s úgy a társalgás, mint az egész mulatság a legszebb rendben és legkedélyesebben folyt éjjél után egy óráig.

++ (Ráth Mór), ki csak az imént nevezetes értékű könyveket ajándékozott kiosztásra a Kisfaludy-Társaságnak. „A magyar nemzeti jutányos családí könyvtára“ czim alatt a becses s maradandó értékű magyar könyvek új olcsóbb kiadásával tesz kísérletet, hogy e könyvek nagyobb körökben elterjedjenek. Ily kiadásban kaphatók máris: Vörösmarty minden munkái 6 kötet, 6 frt (az eddigi kiadás 14 frt volt); Horváth Mihály: Magyarország függetlenségi harcának története 3 kötet, 6 frt (eddig 12 frt volt); báró Eötvös József: A „karthausi“ 1 frt (eddig 2 frt). Az ily olcsó kiadásokat csak a könyvek tömeges kelte teheti lehetővé, s várható, hogy a mely magyar családban e művek még hiányzanak, ott sietni fognak a jelen kedvező alkalmat azok megvételére felhasználni.

++ (Sztupa György ur), a jótékony női bazár pénztárnoka, következő kimutatást tett közzé a bazár jövedelmének miképen lett felosztásáról. A bazár tiszta jövedelme 40,260 frt 60 kr, f. évi október 28-dikáig a pesti első hazai takarékpénztárba letéttetvén, kamatozott 914 frt 44 krt, mi által a kiosztandó összeg 41,175 frt 4 krra szaporodott. Ebből az alább megnevezett megyék következő összegeket kaptak: Torontál 13,000 frtot, Temes 11,000 frtot, Szathmár 8,000 frtot, Békés 3,000 frtot, Krassó 3,000 frtot, Pestmegye 1,600 frtot, Hajdúkerület 1,500 frtot, összesen 41,100 frt. A postaköltség tett 25 frt 72 krt, maradt további rendelkezésre 43 frt 32 kr. A szétküldött pénzsegélyek részletes kiosztásáról az illető megyék alispánjaitól beérkezendő kimutatások szintén közzé fognak tétetni.

++ (A cselédképző-egylet) mult kedden kezdte meg működését. Alapító tagok két, rendes tagok pedig egy nőcselédet ajánlhatnak megjutalmazásra. Deczember végeig kell az ajánlatokat megtenni, országut 34 sz. a. A jövő évben egyszer lesz ily jutalmazás, de azontul évnegyedenként. A részletekről körlevél tudósítja a tagokat. A képező helyiség már be van rendezve oktatásra és a szolgálati munkák gyakorlatára. Ajánljuk a háztartó hölgyeknek, hogy vegyék igénybe, s egyszersmind támogassák ez igen hasznossá válható egylet működését.

++ (Bessenyei György) emlékéit eleveníti föl György Aladár a „Hon“-ban. Az a jeles „testőr“ 1811-ben biharmegyei Kovácsi nevű pusztán halt meg, és e sirra azóta semmi gondot nem fordítottak, úgy, hogy midőn György Aladár mult nyáron a sirt fölkereste, takarmánnyal találta azt bevetve, alig emelkedvén ki a többi föld fölött. Most, mondja György Aladár, midőn a nemzet olyan kegyeletes ünnepélylyel nyilvánította a Toldy-ünnepélyen a hazai tudomány és költészet iránti tiszteletét, helyén volna, megemlékezni azon jeles „testőr“! a ki Mária Theresia gyönyörökro készítő udvarán emlékezett meg az akkor alig pislogó magyar irodalomról és néhány hü rokonszellemmel szíve vérével élesztgette azt élte

végeig. Egy ily férfi megérdemli, hogy sirja megóvassék az enyészettől.

++ (Egy magyar emigráns) e napokban tért vissza hazájába. Ez Rochlitz Béla, gömörmezei rosznyói születésű hazánkfi, végzett jogot, theológiát az eperjesi akademián, építészetet, gépészetet és földmértant a bécsi műegyetemen. 1848/49-ben honvéd százados volt s a tábori törzsnél szolgált. A szabadságharc leveretése után Londonba menekült s ott lakott 1850-től egész a legujabb időkig, hol oktatást adott az angol, latin, görög, francia, német és magyar nyelvből, rajzból és festészetből, magasabb szám- és mértanból, physikából, földrajzból, gépészetből, katonai mértanból, szépírásból s a divatos nevelés majd minden ágából. Bizonyítványaiából kitűnik, hogy a tanítás terén szép eredményeket tudott felmutatni. Most itthon szeretne megtelepedni s órákat ohajtana adni az angol nyelvben.

++ (Népszínházi mintázatot) készített Molnár, a nemzeti színház jeles tagja, és kiállította a pesti városházán, a hol most közfigyelem tárgya, és a ki csak látja, az első pillanatra belátja, hogy ilyennek kell egy népszínháznak lenni, hogy megfeleljen céljának; oly nagy, hogy talán harmincezer ember is befér, czélszerűen van beosztva, a fényes páholyok mellett három rendbeli karzatok is vannak: 30, 20 és 16 kros, hogy a legalsó néposztályok is könnyű szerrel látogathatják. A mellett a nézőtér úgy van berendezve, hogy a legtávolabb álló is az egész színpadot beláthatja, tűzveszély idején pedig az egész színház három perc alatt kiürülhet. A mintázat a párisi Chatelet-színház után készült.

++ (Rózsás napló.) Gr. Forgách Antal és neje, báró Majthényi Anna bájos leánya, Forgách Matild grófhölgygel báró Babarczy Kálmán november 6-dikán tartá esküvőjét Kőszegen.

++ (Vegyes hírek.) A királyné turini lapok szerint a jövő tél nagy részét Nizzában szándékozik tölteni. Együttal kilátásba helyezik a király találkozását is Viktor Emanuellel, mire a királyné odautazása s ott tartzkodása szolgáltatna alkalmat. — Deák Ferencz, bár javulóban van, még mindig gyengélkedik, s az ülésekbe sem jár. — Richter 2-dik zenekari hangversenyének műsorozata a következő: Wagner nyitánya Tristan Isolde-hoz. Beethoven C nyitánya 124. mű (zur Weihe des Hauses). Schumann D-moll szonátája. — Gróf Karácsonyi Guidó, az a főúr, a kinek nevével olyan gyakran találkozunk jótékonyági adakozásoknál, a műegyetemi segélyegylet javára 250 frtot adományozott. — A magyar protestáns reform-egylet a jövő évben néplapot indit meg Farkas József és Kovács Albert szerkesztése mellett. Előfizetési díj egész évre 2 frt lesz. — Pozsonyban e hó 15-dikén nyit meg a női tanító-képezde, a melyben az új igazgatónő, Uri Józsa, szép beszédben kifejté, hogy a nőemancipáció, igaz értelmében, abban áll, [hogy a nőnek nagyobb munkakört kell nyitni és hogy a legnemesebb munkakörök egyikét: a nevelést, a magyar kormány buzgólkodik megnyitni a nőknek. — Már a budai oldalon is megkezdtek az alsó Duna szabályozását, tavasszal pedig Budaváros Ujbuda telepet szándékozik alapítani. A terv már készen van és vállalkozókban sem lesz hiány ebben a lakásszükségvilágban. — „Vörösmarty“ ezim alatt egy dramolettet adtak elő közelebb Pozsonyban. A darab egy epizódot tárgyal Vörösmarty és Petőfi életéből s az abban előforduló személyek a két költőn kívül: Szendrey, és leánya Julia, ki később Petőfi neje lett.

++ (Halálozások.) Berczik Árpád íróársunkat súlyos vesztés érte. Atyja, Berczik Pál, köz- és váltó ügyvéd e hó 5-dikén elhunyt hosszabb betegség után. — H.-M.-Vásárhelyen e hó 9-dikén hunyt el Szél Sámuel, agg ref. lelkész, a békés-bánati egyházmegye tanács-birája, Csongrádmegye volt tábla-birája és bizottmányi tagja, 75 éves korában, 45 évi lelképásztorkodása után. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

November 13-dikán: „A londoni arszlánok“, angol vígjáték. — November 14-dikén: „Az afrikai nő“, Meyerbeer operája. — November 15-dikén: „Eszter és Dávid“, és „Egy ur és egy asszonyosság“, vígjátékok. — November 16-dikán: „Lucia“, Donizetti operája, Stéger Ferencz, mint vendég. — November 17-dikén: „Howard Katalin“, szomorú játék. — November 18-dikán: „Az árny“, Auber operája (előszőr.) — November 19-dikén: „Bánk bán“, Katona szomorú játéka, Jókainé, mint vendég.

Gazdasszonyoknak.

Fehér pecsenye bormártással.

Egy 4—5 fontos fehér pecsenyét megszóva sűrűen szalonnával be kell dugdosni, egy lábasba szalonna szeleteket, sárga répát, fehér gyökeret, egy citrom levét, fekete borsot tenni, a húst reá rakni, és annyi vízzel felönteni, hogy a húst elfödje. Ekkor legalább három óráig puhára meg kell párolni, azután a zöldséget szitán áttörni, egy másik lábasba egy kanálnyi zsirt tenni, ebbe egy kanálnyi tört czukrot, azt megbarnítani, egy kanálnyi lisztet belé tenni, megpirítani, egy iteze jó erős vörös borral felereszteni s folytonosan simára elkeverni, belé tevéen még egy ideig forni hagyni, a pecsenyét vékony darabokra elvágva, a mártással leönteni, és piritott burgonyával vagy rizszsel forróan betálalni.

Egy negyed font vaját és ugyanannyi fris disznózsirt jól elkevervén, három tojás sárgáját, tizenkét lat czukrot, egy fél citrom héját és levét és három negyed font finom lisztet belé kell adni. Ebből a tésztából diónyi nagyságu darabkákat a kézben ki kell gömbölyíteni, egyenkint egy kis tojás fehérével megkenni, morzsa-cukorba mártogatni, és kikent lemezen meleg sütőben szép sárgára megsütni, megjegyezvén, hogy mindenik gömböcz közepébe egy kis gödröcskét kell nyomni. Sütés után e gödröcskébe egy kis befőttet kell tenni. E tésztát sokáig el lehet tartani, és ha néhány napig állott, még jobb ízű, mint első napon.

Mandulás rétes.

Egy iteze finom lisztből közönséges rétes tésztát kell készíteni, és azt a szokott módon kinyujtva kissé megszigkadni hagyni. Ekkor forró zsirral meg kell nedvesíteni, és köröskörül feléig behajtani, úgy, hogy a rétes tészta duplán legyen. Ezalatt a következő töltelékot kell készíteni: hat lat tisztított mandulát apróra törve, hat tojás sárgájával, hat lat czukorral, egy fél citromnak a héjával és legvégül a hat tojás fehéréből vort habbal jól elkevervén, gyöngén a tésztára kell tenni és

azt könnyedén összehajtani, kikent pléhre tenni és szép sárgára megsütni.

Divattudósítás.

Mai divatképünk magyarázata.

Az első alak: lila tafotából készült földig érő ruhát visel. Az alján széles, huzott ránczu fodor látható, fölötte hat sor rézsut vágott szegélyzet-tel, melyet egy piczi felfelé álló fodor végez be. A derék magas, széles leb-bentyűkkel, az ujjai bővek. E ruha ára selyemből 65 frt, finom szörkerméből pedig 40 frt. — A fekete finom posztó téli felöltő gazdagon van díszítve fe-kefe tafota szegélyzettel, két oldalt szép paszomántos munkával, körös-körül pedig sűrű, arasznyi szélességű selyemrojtval. E felöltő ára 60 frt. Egyszerűbb kiállítással 40 frton is kaphatók ilyen téli felöltők. A kicsi francia kalap lila tafotából, virággal és a tetején fehér tollal van díszítve. Ára 10 frt.

A második alakon látható ruha finom szürke posztóból készült, az al-ján gazdag sötét-barna bársony-díszítéssel. A tünique hátul és két oldalt ránczba van szedve, és barna bársonnyal, valamint rojttal díszítve. E ruha ára 50 frt. A rövid barna posztó felöltő fekete bársonnyal és barna tafota ruhe-sel van díszítve, ára 35 frt. A fekete bársony kalap díszítése barna selyem-ripsből áll, egy madár hátul szárnyával. Ára 9 frt.

B e c k J.-nál (kerepesi ut, a fehér hattyuhoz czimzett vendéglőben) kaphatók mindennemű kész fehérneműek, hölgyek, urak és gyermekek ré-széré, ugyszinte k é s z á g y r u h a, m i n t c h i f f o n, párnahajak czakkal 1 frt 40 kr, p a p l a n l e p e d ő k 3 frt, vászon párnahajak czak-kal 2 frt, czérna-csipke-betétekkel 2 frt 50 kr, 3 frt, himzéssel és szegély-díszszel 3 frt 50 kr, 4 frt 50 kr, vászon paplan-lepedők sima 4 frt, 4 frt 50 kr, csipke-betétekkel 5 frt, 5 frt 50 kr, himzett és szegély-díszszel 9 frt, 10 — 12 frtig. Alsó lepedők 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frt, 3 frt 50 kr, 4 frtig.

Mindenféle rumburgi, sziléziai, kreasz és bőrvásznak, asztali kész-letek, törülközők, zsebkendők, madapolánok legjutányosabb áron kap-hatók.

Téli időnyre irdás és piqué-barkét nadrágok, hálóköntösök, alsó-szoknyák minden nagyságban és árban, flanell ingek nők, urak és gyerme-kek számára, duxi és tricot alsó ingek és nadrágok, meleg kapczák, vadász harisnyák, kötött kendők, ruhácskák, főkötők, fülmelegítők, Zsuzsi-kendők, kötött alsó-szoknyák 4 frt, nemez kelméből 4—5 frt. Sárszoknyák 2 frt 50 kr, finomabb 3 frt, 3 frt 50 kr. Moire-kelméből 4 frt 50 kr, 5 frt, gyapju-kelméből bársony díszszel szinte felső ruhának használható, legdiszesebb 8—10 frtig. P o s z t ó - b a s h l i k o k 3 frt, 3 frt 50 kr, himzettek 5—6—8 frtig. K r i n o l i n o k, füzőkék és kontyok, kapuchonok cashemirből leányok és nők számára, ugyszinte fekete nagy selyem kapuchonok 3 frt 50 kr, 4 frt 50 kr, 5 frt, 5 frt 50 kr.

C s i p k e - f ü g g ő n y ö k párja 9 rőf hosszú 4 frt 50 kr, 5 frt, 5 frt 50 kr, 6 frt, 6 frt 50 kr, függöny-csipke kelme rőf számra 60, 70, 75 kr, függöny-bojtok minden színben 50 kr, és nagyobb 70 kr.

F é r f i k é z e l ő k, gallérok, nyakkendők legujabb formákban, ugyszinte hölgyek számára mindennemű divatárak kaphatók.

Számrejtvény.

Simli Katinkától.

- 1, 2, 3, 4. Sok van ilyen, — de kevés jó hazafi.
7, 11, 8, 17, 18. Ez több volt a régi időben,
2, 6, 5, 17, 7. Most minden várban találász,
5, 11, 8, 17, 2. A honvéd főjelleme ez legyen,
18, 8, 9, 15, 16. Ez soha sem segít rajtad.

12, 13, 11, 16, 15, 18. Légy mindenki iránt,
5, 17, 7. Egy a postai múzeumban vagyon,
1—18. Ő meghalt! — S miért? A honért!

Megfejtési határidő: december 12-dike.

A f. évi 43-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Hazádnak rendületlenül,
Légy hive, oh magyar!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küld-tek be:

Fiedler Ottilia, Nagy Irén, Benedikovics Róza, Mészáros Szabó Zsu-zsánna, Báthory Zsigray Istvánné, Gombos Mari, Szász Jolán, Guthy Berta, Mészáros Etelka, Marosy Hermin és Etelka, Kalla Mihályné, Szalacsy Te-rézia, Pap Kovácsik Gizella, Szapper Janka és Izabella, Kuorr Veres Hen-riette, Lövy Izidor, Halaskay Mária, Tatarek Ida és Hermin, Merza Mária, Dubányi Róza, Perisics Ilka, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Beke Kornélia, Zay Sósos Ilon, Gyura Janka, Koch Teréz, Jánossy Lajos, Horváth Ida, Bodnár Anna, Szedlák Sarolta, Szivós Aranka, Brocken Kováts Emma, Szmodits Gizella, Moesz Marossy Emilia, Pásztelyi Danielovics Emilia, Szi-lárdffy Lilla, Fülöp Mariska, Vas Róza, Miklósy Laura, Mannó Mária, Szalgháry Mariska, Erdélyi Róza, Pajor Mari, Jaczkovich Jánosné, Szalg-háry Józsefné, Csorba Ilona, Peterdy Károlyné, Vitéz Mari, Ujváry Anna, Kovács Julia, Anderkó Mariska, M r á s O t t i l i a, Saiklay Matild, Szepeszy Szilágyi Lidia, Sváby Izabella, Ambróy Justina, Szabó József, Bakos Benkő Magdolna, Tormássy Mari, Bocsor Apollónia, Dzsinih Penez Mária, Tucsny Irma, Ujváry Anna, Brenesán Sarolta, Lazúr Lajos Anna, Toldy Veysz Ilka, Seján Gorzó Kornélia, Szőnyi Ferenczné, Ihász Anna, Tóth Emilia, Oszlányi Mari, Kiss Antónia, Stein Betti, Boros Mariska.

A f. évi 42-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Seján Gorzó Kornélia, Juhászovits Illyásevits Ilon, Oszlányi Mari, Stein Betti, Boros Mariska.

Tartalom.

Egy éltés nő szavai a fiatal hölgyekhez, Kiss Elektől. (Vége köv.) — Toldy Ferencz félszázados irodalmi működésének ünnepélyére, L o s o n c z y L á s z l ó t t ó l. — Erzsé és Kornélia. (Pálya-beszély.) (Folyt.) — Hervadás van. . . G r ó f C s á k y A l f o n z t ó l. — Egy viharos hét. (Ro-quette Otto beszélye.) — Az északi sark és lakói. (Vége köv.) — A Toldy-ünnepély. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszo-nyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A b o r i t é k o n: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatké-pünk

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

20/11. 871.

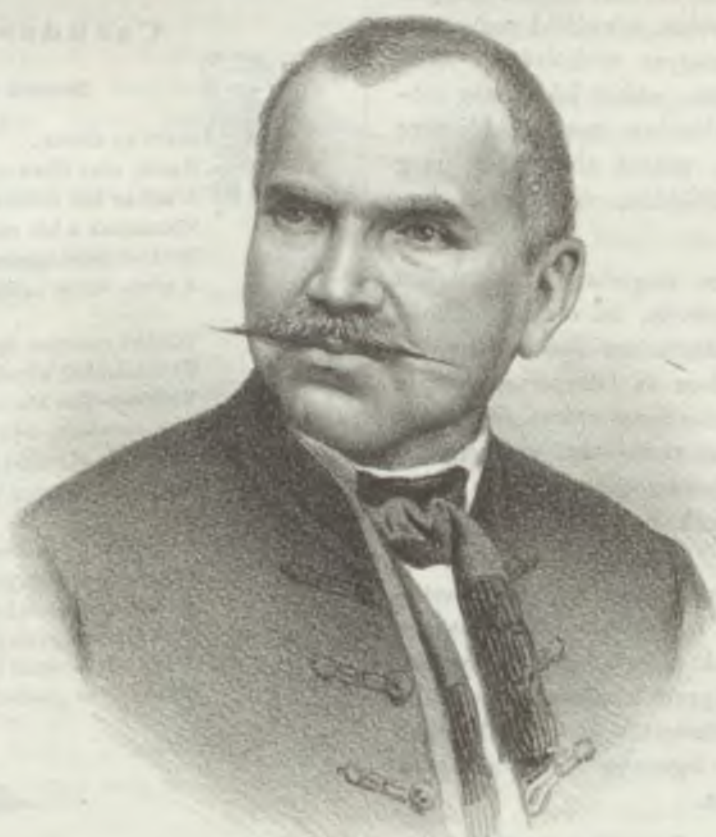
Stoch. J.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Fvnyegyre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 80-80 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>48. SZ. Novemb. 26-kán, 1871.</p>	<p>Havankinti szinezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	---	--	---

Egy kedves tartozást rovník le, midőn tisztelt olvasóinknak azon jeles tudósunk arczképét mutatjuk be, a ki e hó 12-dikén ülte meg irói munkásságának ötvenedik évét, de teszszük azt egyszersmind azon okból, mivel e jeles férfi dicsősegteljes munkássága oly igazságról tesz tanúságot, melyet, bár sokszor el lett mondva, még sem lehet eléggé ismételni.

Azon igazságról tudniillik, hogy a mivé az ember válik, annak a szülei házban vetik meg az első alapot; nem a fejben, hanem a szívben vettetik meg ez alap; nem a tudás, hanem a szeretet jelöli meg az irányt az élet számára, a szeretet szikrái pedig az anyáktól gyujtat-

Toldy Ferencz.

nak meg a gyermek szívében.

Most, midőn Toldy Ferencz ötven éves munkásságának dicsőségteljes eredményét áttekintjük, a kegyeletes tisztelet mellett bámulat is fogja el lelünköt. Már 16 éves korában, 1821-ben nem volt nagyobb gyönyörűsége az irodalmi foglalkozásnál, akkor jelent meg első verse, és legkedvesebb szórakozása volt: felkeresni Virág Benedeket, a „budai remetét,” és hallgatni az öreg barát komoly elmélkedéseit a magyar nyelv és irodalomról; vagy a meleg és bensőséges Vitkovitsot és hallani tőle azt a szép zengzetes és erőtéljes magyarságot, mely e régi jeles költőknek örök ifjúságot biztosít; vagy a heves,

ingerlékeny, de fáradhatlan buvár Döbrentei Gábort, a ki habár nem mindig szerencsésen, folytonosan a magyar nyelv csinosításán és tisztításán munkált; vagy végre a lángoló hazaszereteti Horváth Istvánt, a ki szentül meg volt győződve, hogy az ur Isten csupán csak a magyar kedvéért teremtette a világot és azért egy megbecsülhetetlen könyv- és okmánytárt gyűjtött a hazának; honnan van, hogy a 16 éves fiúnak ilyen férfiak társaságában telt gyönyörűsége?

De kérdések helyett igtassuk ide e jeles férfi munkásságának legnevezetesebb mozzanatait; e munkásságot jelezvén, életét írjuk le egyszersmind, mert ez élet szakadatlan láncolatát képezi a hazai művelődés körüli jeles fáradozásnak. 1805-ben született Budán, német ajkú szüléktől; alsó iskoláit Pesten és Kassán végezte, 1819—1822-ig a bölcsészettét végezte Pesten, 1822-től 1827-ig az orvosi tanfolyamot végezte, szintén Pesten, és eközben folyton-folyvást csak a magyar nyelv és irodalom lebegett lelke előtt, az a nyelv, mely akkor még igen kevésbé volt kitisztítva a por és penésztől, melyben századokon át el volt temetve, és azt az irodalmat, melynek akkor alig volt 3—400 olvasója a két magyar hazában; az ember szinte ámulva kérdi, hogyan lehet ilyen kastos hamupipőke iránt, a milyen akkor volt a magyar irodalom, rajongani?

Még nem volt 17 éves, 1822-ben, midőn első könyve jelent. Isokrates „Erkölesei-intései“ e könyv czime; 1825-ben nevelőnek ment báró Wenkheim József leányai mellé, hogy a fiatal báró-hölgyeket a magyar nyelv szépségeivel megismertesse; 1826-ban barátságot kötött Szemere Pállal, Kölcseyvel és Kisfaludy Sándorral, az iskolai szünidőt pedig arra használta föl, hogy fölkereste a pozsonyi országgyűlést, és e közben folyvást tanult, gyűjtött és dolgozott, hogy mit? azt rövid időn megtudta a világ, mert már 1828-ban jelent meg tőle „A magyar költészet kézi-könyve,“ az első mű, mely a magyar irodalmat rendszeres összefüggésében a világnak felmutatta; eddig magában a hazában sem tudták, hogy a magyar költészetnek rendszere és története volna, a külföld pedig még azt sem tudta, hogy egyáltalában magyar műköltészet létezik, — azért írta még Toldy Ferencz (akkor jelent meg először e név: Toldy Ferencz, az irodalomban, mert családi neve Schedel volt) német nyelven, és e művel alapított meg Toldy Ferencz neve ugy a nagy külföldön, valamint a hazában.

1828-ban letévén orvostudori szigorlatait, 1829-ben Berlinbe ment, és hirétől megelőztetvén, az ottani tudományos körökben a legszivesebb fogadtatásban részesült, valamint Párisban, Londonban, Svájcban és Olaszországban is mindenütt szives tisztelet várta a jeles fiatal tudóst, és visszatérve a hazába, 1831-ben a magyar tudós-társaság jegyzőjévé, majd 1835-ben titkárává választott, valójában pedig szellemi teremtője a tudós-társaságnak, ő szervezte az osztályokat és jelölte meg az irányt, melyen a hazai tudomány immár 40 év óta halad, és 1849-ben, midőn a pusztító hatalom a többi nemzeti intézménnyel együtt e tudós-társaságra is kimondotta a halálos ítéletet, csak is az ő eszélyessége eszközlött ki neki kegyelmet és az eltiprott hazában az irodalom mellett csak is a tudós-társaság fejthetett ki nemzeti életet, és ezen életnek Toldy Ferencz volt legernyedetlenebb szítója. De tartsuk meg az évsorozati rendet.

1833-ban a pesti egyetemen a diaetetika tanárává neveztetett ki, és a mellett Bugát Pállal az „Orvosi tár“ élet-

beléptetésével a magyar orvosi szakirodalomnak vetette meg alapját.

1836-ban, korán elhalt hű barátja, Kisfaludy Károly emlékére, a Kisfaludy-társaságot alapította és ez idő óta ő volt e társaság egyik legmunkásabb vezetője.

1843-ban az egyetemi könyvtár igazgatójává neveztetett ki, a mely könyvtár ő általa lett először rendezve; 1850-ben a szépirodalom- és irodalom-történet magán-tanárává neveztetett ki és ez volt azon tér, a melyen ő a hazatipró kinos években olyan híven szolgálta a hazát; régi hagedőseink és lantosainkról beszélt a hallgatóságnak és a kaján ellenség nem vette észre, hogy e dalnokok életével a haza iránti lángoló szeretet ápolgatik és élesztetik a fiatal nemzedékek szívében; így volt Toldy Ferencz a haza feltámadásának is egyik leghivebb munkálója és midőn 1860-ban a Kazinczy-ünnepélyt indítványozta, — mert ő volt ez országos jelentőségű ünnepély indítványozója, — akkor aztán kitudódott, hogy „A magyar nemzeti irodalom története“ nemcsak irodalmi férfiakat, hanem hű hazafiakat is nevelt a nemzeti gyász éveiben.

És ha kérjük, kinek köszöni a haza e jeles férfit? a felelet reá az, hogy Toldy Ferencznek olyan édes anyja volt, a ki kicsi fiának oly sokat mesélt a magyar nemzet dicső multjáról, a magyar hazáról, hogy a zsenge szívnek a haza dicsősége lett az iránytű, az egész életre.

És ha még azt is hozzá tesszük, hogy ez anya nem is volt magyar, hanem német ajkú, a ki tehat nem is tudhatta igazán, mennyi sok búbajos szépség van a magyar irodalomban, akkor kétszeres háladatossággal mondhatjuk: Legyen áldott azon anya emléke, a ki Toldy Ferenczet fölnevelte.

Emilia.

Csendes órában.

Benedek Aladártól.

ehullt az álarcz... a szívnek verése
Hallik, mint éjben egy éber kolomp...
A mit az élet homlokomra vése,
Elsimulnak a bús redők, s a gond,
Mint odujából megszabadult vércse,
A néma légben czéltalan bolyong.

Tündéri csendben ápoló karjával
Űl oldalamnál a szelid magány...
Verőfény ellen hús lomb véd s beárnyal...
Nem eszmélek, csak érezek... s a hány
Jó szellem él: mind rajtam suhan át,
S a lét előttem egy vonzó talány.

S minden, mi bennem rúttság és salak van:
Özvés, ravaszság, gőg — most elpihen...
És boldog vagyok! boldog, öntudatlan!
Nem érzek vágyat, oh, nem, semmiben...
S egy sejtés támad fel nyugvó agyamban...
S hogy jó az „ember“ s győzni fog: hiszem!

Erzsi és Kornélia.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

Mig Kálmán barátjával ebédelt, Kornéliához levél érkezett Hohenburgtól.

Midőn az ügyvéd távozott, Kálmán ismét neje szobájába nyitott.

Pamlagon lelte Kornéliát, szemei becsukva voltak, s oly halványnak tűnt fel arca. Pár percig nézte, aztán távozott, vélvén, hogy elszenderült.

Este volt már. Kálmán parancsot adott, hogy fogata jókor reggel előjárjon, mert K . . . ba akar rándulni.

Aztán könyvtárába ment föl az omeletbe, iratokat vőn elő, melyeket átolvasott s tárczájába rejtett.

Dolgát végezvén, fel s alá járt a teremben, Kornéliát látva maga előtt. Egyszer hidegen, makacsul merült fel képe, s ekkor oly különös érzett, ő nem így képzelte a hölgyet, ki általa oly nagyon szeretetik.

Majd meg szenvedően, halványan állt előtte, ekkor önmagát kezdé vádolni, gondolván, hogy tán szigorubb volt arca, felindultabb hangja, mint minőnek lenni kellett volna, melylyel Kornéliához szólt. Tán ugy megrettenté őt, hogy most a bocsánat szavait sem meri elrebegni.

Ily gondolatok közt teltek az órák, s már éjfél volt, midőn szobájába visszatért.

Csend volt. Mindenki nyugalomra dőlt, gondolá.

Nem állhatta meg, hogy az ajtóhoz ne közelítsen, mely neje szobájába nyílik. Szerette volna tudni, valjon Kornélia alszik-e?

Az ajtónál egyszerre megütődve kapta vissza fejét, aztán közelebb hajolva, hallgatózott.

Neje szobájában halk zokogást hallott.

— Sir, — gondolá, — megbánta tettét, most itt az idő, hogy megvigasztaljam. Megbocsátok! Megbocsátok! — s kezét fölemelé, hogy a kilincsre tegye, de alvó büszkesége felkelt, s megragadta kezét, mely már-már benyitott volna.

— Ő a hibás, ő jöjjön hozzám. Bizzék bennem, s nem fog csalódni.

Oh! ha tudta volna, hogy nem neje, hanem a komorna zokogását hallja!

Ez éjjel soká nem tudott elaludni. A mély csendben feszülten figyelt neje szobája felé, ha valjon zokog-e az még?

Másnap jókor jelenték, hogy a fogat előjárt.

— Uram, — szól az inas, mielőtt távozott volna, — az éjjel furesa dolog történt a háznál.

— Nos mi? — kérdé Kálmán.

— Az este ruhákat tisztogatva, későn mentünk szobánkba, hol már a fehérneműt készítettem elő magamnak. S uram istenem! a mint a fiókba nyulok, ott van, ugyanazon papirban, melyben elvitték, a hétszáz forintom.

— S te elhamarkodva mégis Erzsit vádoltad, — mondá Kálmán szemrevetőleg.

— Bocsánat uram! — rebegé az inas halvány arccal, — nagyon megbántam tottomat, furdal a lelkiismeret, azért kérem, vigyen magával K . . . ba, hogy még ma eszközöljem Erzsi kibocsátását.

— Igen, — mondá Kálmán, — azonnal indulok. De ki tehotte ezt? — tünődék tovább.

— Én nem tudom, — mondá az inas, — én nem szólok, én nem gyanusítok senkit. Nekem elég volt ez egy éjszakát átvirasztanom azon gondolattal, hogy miattam ártatlanul szenved az a lány. Uram, — folytatá az inas, — én örökre elhagyom nagyságod hazát. Itt velem szörnyü tréfát üztek, én Erzsi szemébe nem nézhetek többé.

Kálmán jóváhagyólag intett, mialatt tárczáját nyitá fel, aztán zsebéből kulcsot vőn elő, melylyel iróasztala fiókját felzárta. Belényult, de a mit keresett, nem lelte. Jobban kihuzta a fiókot, de a keresett tárgy hátrább sem volt.

Felindulva nyult harmadszor is a fiókba, hevesen emelve fel egyet-mást, hiába!

Boszusan kiáltott inasára:

— Ki járt szobámban az este, mig én a könyvtárban voltam?

— Én, — felelt az inas, nyílt arccal.

— Senki más? — kérdé Kálmán, ujra az asztalfiókban kutatva.

— Tudtommal senki, hacsak Náncsi nem.

— Ez különös, — mondá Kálmán, megszünnve keresni.

— Tán valamit nem lel helyén nagyságos uram?

— Nem hogy helyén nem, de sehol sem lelem azt a huszonötezer forintot, mit tegnap idettem.

— Megint pénz veszett el! Aztán huszonötezer forint! — szönyökődött az inas. — S a kulcs rajta volt?

— Nem, azt most vettem elő zsebemből.

— Akkor benn lesz az még, — mondá az inas, reménytől derült arccal, — csak elkeveredett.

S most urával ujra kirakták a fiók tartalmát, apróra megválogatva mindent, de a pénzt sehol sem lelték.

Kálmán haragra gyuladva neje szobájába lépett.

— Kornélia! — kiáltott, — ki volt az este szobámban? Semmi felelet. Kálmán körültekintett a terem üres, de mellette valóban halk sohajhoz hasonló nyögést hallott.

Oda sietett.

A szobában Náncsi állt, ki midőn ura belépett, megrettent.

— Hol van asszonyod? — kérdé Kálmán.

Náncsi elhalványult.

— Felelj! — kiáltott Kálmán, körültekintve. Oly különös oly titokszerű volt minden. — Szólj! — mondá, pár lépéssel a lányhoz közeledve, s annak remegő kezét megragadva.

Kálmán vadul tekintett Náncsira, hogy az, ki urát így még soha sem látta, félelmében földre hullt, s összetett kézzel esdekelt:

— Kegyelem uram! Én nem tehetek semmiről, a mit tettem, szolgálai kötelességem volt.

— Kötelességed? — ismétlé Kálmán. — Szólj, ki volt szobámban? Mit kerestél te ott?

— Én? — kérdé csudálkozva a lány. — Én nem voltam ott. A nagyságos asszonyt láttam bemenni, de pár perc múlva ő is visszatért.

— Hol van Kornélia? Mit jelent e viselet? Szólj!

Náncsi könyei megeredtek az első szónál, s fuldokolva fődé ol arcát kendőjével.

— Szólj! — kiáltott Kálmán, kivetkőzve szokott szelidségéből, — mert összetiporlak! Hol van Kornélia?

— Elment, — rebegé a még mindig térdelő lány.

— Elment?! — ismétlé Kálmán.

— Igen, — mondá Náncsi zokogva, — Hochenburg gróf-fal, a kit szeretett.

Kálmán, mintha kővé vált volna e szavak hallatára, mereven állt, csak arca halványsága nagyobbult fokozott, mint midőn a feljövő hold megvilágítja a mozdulatlan szobrot.

— A kit szeretett! — rebegé végre kezeit összecsapva, s egy székre rogyott.

— Bocsánat uram! — fuldokolt Náncsi, — de mért nem nyitott ide az este, midőn szobájába visszatért? Tán nem lett volna késő, csak egy órával azelőtt távozott. Nekem megparancsolá, hogy ne merészeljek zajt ütni távozása felett. Zokogva marasztám, de eltaszított magától.

Kálmán fölkel, s szörnyű lelki állapotban szobájába távozott.

Itt az inas egyre kutatott még, s aggodó arcczal tudatá urával, hogy hasztalan.

— Ne keresd! — szólt Kálmán, távozást intve az inasnak.

Minden háttérbe szorult, csak Kornélia eltűnt lebeggett szemei előtt.

Megállt az üres szobában, a padozatra meresztett szemekkel, tompán, mozdulatlanul. Az ő élte szerelméhez volt kötve, ha ez sujtatik, vele hull alá. Számára nincs több út, ha ez ketté vágatik. Ő nem lel kárpótlást, mert nem úgy tett, mint a fukar, ki több helyen rejti el kincseit, s ha egyik elvész, még megvan a másik, s egy koczkára tette minden boldogságát, vagy mindent nyer, vagy mindent vesz, — s az utóbbi jutott neki osztályrészül.

Egy inas zavará meg, ki levelet nyújtott át neki.

— Mért háborgattok! — rivalt a szolgára. — Ne merészeltek megjelenni, míg nem hivatlak.

A szolga rémülve távozott, urára oly pillantást vetve, mint kiről azt mondják: megőrült.

— Mi ez? — kérdé, a levelet feltörve. — Tán egy új csapás? Lehetséges-e? Van-e még, mit tudnom kell?

Keze remegett, midőn a levelet felbontá, mely így hangzott:

„Nagyságos Uram!

Életemnek ez egy legsúlyosabb napja, s ha szegény s hét tagból álló családapa nem volnék, kinek kötelessége kenyeret nyújtani övéinek, sohasem emeltem volna szót e tárgyban, magamat szintugy, mint nagyságodat kimérendő.

Mielőtt elmondanám, miért bátorkodtam önhöz e sorokkal járulni, előre bocsátom, hogy a mi itt irva van, örökre köztünk marad, de ha nem adna ön szavaimnak hitelt, bárhol esküvel is merem erősíteni, a hazugság pirja nélkül arczomon.

Hogy a többi apróságot ne emlitem, utolsó veszteségem, azon tárgyak közül, melyek boltomból eltűntek, egy smaragd-készlet, néhány ezer forint értékkel, melyet sajnos de ki kell mondanom, hogy a nagyságos asszony, nagyságod neje sikkasztott el boltomból, midőn pár percre távoztam a művelt osztály iránti gyanutlansággal.

Az óta . . .

Kálmán kezéből földre hullt a levél, s fejét iszonyattal fordítá félre. Ekkor egy csillogó tárgyon akadt meg szeme.

Oda sietett. Felvette azt, Kornélia melltüje volt, melyet a tegnapi napon annak keblén látott.

Kálmán messze elhajítá a melltűt s mint egy örült, felkaczagott.

— Tehát való minden!

— Nem szeretett soha! — mondá, kezeit összekulcsolva.

— S mi ennél milliószor sebzőbb: szerelmet szinlett. S én e

szinlett szerelemnek áldoztam legszentebb érzeményimet. S most megszökött csábitójával, miután szobámba suhant, s meglöpött, mint egy közönséges tolvaj, hogy nevemre kétszeres üsse a gyalázat bélyegét.

Minden igaz, még e csillogó ékszer is tanusítja.

Elhallgatott, mint megszűnik a vulkán dörgése egy percze, hogy új erővel törjön ki.

(Folyt. köv.)

Biztatás.

V i s k i t ő l .

Né félj, ne félj a szélzugástól :
Nem hull levél a földre fástól,
A galy s a lomb aláperegnek ;
De újra nő fának, bereknek.

Ne halld, ne halld az ócsárlókat,
A zürzavar felé csalókat.
Nem áll, hogy ép olyan rozsvolnék :
Ne n holt mező az, hol dal szól még.

Ne hidd, ne hidd, hogy elfeledlek,
Oltára van bennem nevednek.
Lehetetlen az, hogy viz folyása,
Medrét tovább-tovább ne ássa . . .

Ne várd, ne várd, a mig teljesül,
Hogy elszakad a hur, mely feszül.
Harmoniát ad csak majd jobbat,
Kérlek tehát : oh, el ne dobjad ! . . .

. . . Virágon át, ha vész nyilalik :
Engedve a földig lehajlik.
Aztán feláll s virít továbbra : —
Igy válaszolj te a sok vádra . . .

Egy viharos hét.

Roquette Otto beszéle.

(Folyt.)

Feszült figyelem s bámuló részvétellel néztem, miként készülődött nemsokára ismét egy csapat az új kirándulásra, minthogy a feltalált szerencsétlen még több áldozat felfedezhetésére nyújtott kilátást, s ez a zárda lakóinak kötelességéretét élénkebben támasztotta föl. — Az éj beköszöntött, a vihar lecsillapult, csak néha-néha jött még egy elkésett szélroham, aztán mély siri csend vert tanyát a magaslatok felett. A kivonulók e célra készített lámpásokat vitték magukkal s szolgák és ebeik kíséretében elhagyták a házat. — Diudonné köztük volt. Barátságosan mondott nekem bucsut s eltávozott testvéreivel. Pár lépésre követém őket a szabadba. Még kiemelkedtek sötét alakjaik a hószőnyegből, még láttam lámpáik halvány világát a fehér környéken. Aztán eltűntek a sötét szikla-hajlás mögé, s csak az ebek tompa csaholása volt hallható. Nesztelenül meredeztek föl előttem a széles hegytömegek, fölējük borzalmas esendben hajolt a még most is

hóterhelt égbolt. Távol a mélységben kísérteties robaj hallatszott, mely a vízhangtól tiszszerezve, végre tompa sohajként hangzott el. Hózuhatagok zudultak a völgybe le, sziklákat, egész hegyoldalakat ragadva magukkal. Borzasztó következményei ezek a magaslatokon és hegyereszeken összetódult hótömegeknek.

Egy testvér által Blanquarhoz hívtam s pedig az úgynevezett: morgneba, hol a földalált hullák szoktak kiterítettetni. — A ravatalnál, arcán fájdalmas komolysággal találtam őt; kezében egy levél, míg egy szerzetes faklyájával a holtak arcát világította meg. Blanquart intett nekem. „Nézzé ön!” — kezdé — „e férfi nekem egykor ismerősöm volt, barátomnak nevezém!”

A tisztos agg elhallgatott. Megtekintém a halott vonásait: egy elmállott, sebektől át- és átlukgatott arc volt ez, mely bár ennyire eltorzítva, a nemes vonásokban mégis az egykori szépség nyomait viselte. Magas homlokát sűrű haj borította, állát és beesett ajkait sűrű ősz szakál köríté. E szemle megrendítette belsőmet, úgy tetszett, mintha ez élettelen arcvonásokból valami borzasztó lelki kinok maradványa még most is panaszt nyögne. — „E férfi egykor nagy vétek súlyát vitte magával külföldre!” — folytatá a káptalanbeli. — E nekem czimzett levél nála találtatott. Ismervén tulajdon hazája veszélyeit, e levelet már akkor megírta, mielőtt még e szorosnak vette volna utját. Kell — ohajtá — hogy legalább egy szava jöjjön el hozzám, ha ő maga nem is éri el czélját. Im — már elérte czélját!”

A tisztos barát ismét elhallgatott, s én nem mertem megtörni hallgatását. — Megszólalt a csegetyű, mely a zárda lakóit estebédre hívta. Elhagytuk a morgne-t. — „Én nem csupán kíváncsivá akarám önt tenni,” szöla Blanquart menet közben hozzám — „én kész vagyok önnek egy történetet elmondani, ha ez önt érdekelni fogja. E történetben szereplők közt egyedül magam vagyok már életben s úgy hiszem, hogy e közleménynek képes vagyok megfelelni. Az est hosszu s a régi emlékek megújítása által talán nem lesz egyhangu, — kész ön ezen emlékeket meghallgatni?” — Már előre is megköszöntem bizalmát. „Nem”, válaszolt ő — nem ön, én vagyok az, kinek köszönnie kell, mert ez elbeszélés nekem igen jól fog esni. — Bár mennyire kerüljük is aggkorunkban az életet, a világot, életünk egy része mégis mindig fennmarad bennünk. Ki nagy időt ért, vagy ki rövid ittléte alatt a mindennapiasság szűk határaiból a nagyszerűség felé emelkedett, az egy elévülhetlen emlékekkel bir, melyet el nem veszíthet soha; nem ha boldogító, nem ha szívkeserítő is az. De a legmélyebb keserv is enyhül évek multával, s jön egy óra, melyben a mélyen titkoltakat előhuzzuk, hogy az elévült üdvöt s boldogságot egy bennünket megértő barát előtt föltárjuk. Asztali ima után várjon ön rám szobájában.

Blanquart atya eltávozott s az asztalnál sem jelent meg. Az testvérek egyrésze kérdőleg tekintte rá, az öregebb kanonokok semmi kíváncsiságot sem árultak el. Szomszédaim úgy vélekedtek, hogy azon szerencsétlen férfi még nem kétségtelenül halott, gyakran előfordultak már ily hosszabb idejű tetszhalál-csotok, az orvos még nem mondott le minden reményről.

Szobámba érvén, azt kollomosan fütve s az asztalon — Blanquart gondoskodásából — egy palackot találtam, megtöltve pompás vino d'Asti-val, melyet — mint a jó öreg tudá — a zárda pinczéinek minden másnemű tartalmánál többre

becsültem. Nem sokára megjelent maga az öreg ur is s rövid szövaltság után kezdé:

Harmincz évvel ezelőtt én lelkésze valék Orsiets helységének, melyen ön hozzánk tett utazása alatt gyakran keresztül ment. Novitiatusom éveit mint segéd kitöltvén, most először foglalám el egy község lelkészi hivatalát. Nővérem, ki Wallisban volt férjnél, ez időben özvegygyé lön, s hogy közelemben lakhassék, kis leánykájával együtt Orsietsbe vonult. Anyagi viszonyai nem voltak ugyan kellemetlenek, de félt, hogy gyöngélgendő egészségi állapota mellett, életét nem sokáig fogja huzhatni s ez esetben gyermekét az én védelmem alatt biztosságban ohajtá látni. A jó nő néhány év mulva csakugyan el is költözött az árnyékvilágból s nem maradt egyéb hátra, mint a most már 15 éves Madelont házamhoz venni. A viruló ifju leányka egészen fölelevenité oddig méla csöndes lakomat, sőt néha vig kedélyével ohajtásomon felül is élénkké tette a házat. — Engedelmeskedett ugyan minden parancsomnak, mert jó anyja megtanítá őt bennem nemcsak nagybátyját látni, de egyszersmind atyjailag tisztelni s szeretni s még is sok megrovandót találtam a kedélyes gyermekben. — Gondolkozásmódja, vágyai, kedélye, legkevésbbé sem illetek egy paplakba. Nagyon világi, tetszvágyó volt s már igen korán jelentkezett benne a kaczérság egy vonása, mely gyakran elkedvetlenített. Hibái a legbájosabb alakban nyilatkoztak s gyakran inkább tetszésemet, mint dorgálásomat vonták maguk után. Ha fel volt piperézve, — miben sokszor határt nem ismert, — elemében érezte magát; ha távozhatott, egész arczából a legmagasabb fokú boldogság sugárzott. Mindenki elismerte, hogy az én hugocskám a helységben a legkecsteljesebb, legszebb, legszellemdusabb leány, s ismerősim szerencsésnek kezdtek engem üdvözölni. — Udvarlója volt akár mennyi, — tulajdonképen Orsieres összes fiatalsága hódolt neki s én titokban minél előbbi férjhezmenetelét kezdém ohajtani. De szeszélyéből ítélve, neki ehhez legkisebb kedve sem volt. Majd ez, majd amaz tetszett ugyan neki, egyiket a másik elé helyezte, udvaroltatott magának általuk, de szeszélyes játékot üzött valamennyivel, s széles jó kedvében volt, ha láthatá: mint igyekszik egyik a másikat kiütni a nyeregéből. Így mult el két év. Az elkényeztetett leány napról napra több gondot okozott s végre elhatározám: Madelon férjhezmeneteléről komolyan gondolkozni.

A kis helység családjai között a Turgot ház volt a legtekintélyesebb. Turgoték gazdagok voltak, szép jószágokkal birtak, nemkülönben voltak legelőik s nyájai a havasokon; ezek mind bérbe voltak adva s jövedelmükből a családtagok igen kényelmesen élhettek. A Turgot-család anyja, ki nővéremnek ifju korától barátnője s hosszabb ideig özvegy volt, ez időközben szintén meghalt s három fiut hagyott hátra. A legifjabb, István, gyermekkorának végnapjaiban Madelonnak játszótársa volt, egyszer azonban megszökött s öt évig mit sem hallottunk a fiuról. Így tehát a családot már csak Jakab és Adrián, a két öregebb testvér képviselé, kik természetükre nézve egymástól a képzelhető legnagyobb mértékben olütöttek. Jakab, a legöregebb, szenvedélyes zergevadász s Madelonnak legkitartóbb imádója volt. — Tetszett is a leánynak, de ez olcsó áron nem akart elkelní s az ifjunak határozott büszke jelleme, hiu szeszélyes hugomban a dacot költé fel. Azért jelenlétében először mindig másokkal kaczerkodott, hamissággal akarván őt boszantani. Minek következménye az lön, hogy a büszke ifjunak legkisebb kedve sem levén az alárendelt szerepet játszani, hetekig csatangolt a ha-

vasokon zergék után, s ha hazatért, sem látszék vele nagyon törődni! Igen helyesen vettem észre, hogy a leány e miatt nem kis mértékben hökkent meg; egy alkalommal kihallgatám, mily szeretetteljesen kérdezősködött Turgot Adriánnál bátyja hol- és hogyanlété után. — Valószínű, hogy Adrián erről Jakabot értesíté, mert ismét megjelent házuknál, magaviselete szívélyesebb volt, mint bármikor s Madelontól leplezetlen örömteljes elégtétellel fogadtatott.

Tervem kész volt. Madelon számára derekabb, nemesebb férjet alig találhattam volna. Jakabnak erélyes jelleme épen alkalmas volt arra, hogy a leány esélyességét s szélységeit illő korlátok közt tartsa. — Hogy szándéka komoly, abban legcsekélyebb kétség sem lehetett. — Szóltam tehát unoka-hugomnak, kikértem ezentul másokkal minden kaczerkodást s erős hangnyomattal fejezém ki azon ohajomat, hogy ő Jakab neje legyen. Mert hogy szereti az ifjút, az tagadhatatlan. Ez értekezlet alatt igen félénken s szemérmesen viselte magát, sőt egy pár könnyesepp is tódult szemébe; később felkaczagott s megrótt, mint rossz nagybácsit, ki csak mielőbb igyekszik tőle megszabadulni, mégis úgy tetszett, mintha intésem sikeres lett volna, Madelon jobban viselte magát; viselete Jakab iránt sokkal szívélyesebb volt, miáltal ez fölbátorítva érzé magát, gyakrabban jönni házukhoz. Minden jól ment s én örömben már egymáséinak hittem őket.

(Folyt. köv.)

Az északi sark és lakói.

(Vége.)

A harc- s háborúról fogalmuk sincs, s azt az európaiak sehogy sem tudták velük megértetni; hadi fegyverzetet nem lehetett náluk látni.

Vallásukról semmi bizonyost sem tudhattak meg az angolok, annyit azonban kivehettek tőlük, hogy sem a napot, sem a holdat és csillagokat, sem pedig valamely képet vagy élő lényt nem imádnak; a tulvilági életről semmi sejtelmük sincs, azt hiszik, hogy haláluk után a föld alá jutnak; ellenben a varázslókban igen hisznek, kiknek nagy hatalmat tulajdonítanak, s ilyenek nagy számmal vannak köztük.

Több eszkimónak, midőn azok az angol hajó belsejébe mentek volna, magyarázni kezdték, hogy van egy láthatlan istenség, mely mindent alkotott, s midőn ott kérdezték: hol van hát azon istenség? s azt válaszolák nekik, hogy mindeütt: az eszkimók rémülésbe estek s a hajóból kifelé kívánczoktak, miért is e tárgyat többé nem feszegették az angolok.

Az északi sark eme magaslatától még tovább északnak evezett Rosz kapitány, de már 80 fok és 34 perc északi szélesség alatt, Grönland csúcshegyeinél áthathatlan jégtorlaszra talált s visszafordulni kényszerült.

Parry, ki 1819. évi május 5-dikén hagyta el a Themset, augusztus 22-dikén 70° 47' 19" ész. szél.-ig felhatolt s Mellville szigetén áttelenni eltökélte magát. — Minden súlyos tárgyat a szárazra hordtak s a hajó fedelére tetőt alkalmaztak, hogy azon kényelmesen mozoghassanak s egyszersmind nagy hideg, magas hullámzatok s hó ellen védve legyen a hajó.

Minthogy az északi sarkon hosszab időzésre volt szá-

mitva, élelmi-szerekkel bőségben voltak ellátva, miért is a hajó legénységő páczott bús helyett mesterségesen készített sótalán húst s fris levest kapott, valamint pálinka helyett bort és sört. S hogy e magas északon az oly veszélyes sülyt eltávolítsák, a legénység naponkint köteles volt a tiszték jelenlétében czukrot citrom-lével lenyelni s midőn az idő nem engedte, hogy a szárazra mehessenek s dolgozhassanak, egy kintorna mellett ütényre kellett tánczolniok.

A fával leginkább kellett gazdálkodni, minthogy a szigeten termő moha nedves volt s meg nem gyult. A melegot leginkább az tartotta fen, hogy a főzőhelyet középre alkalmazták, de ez nagy gőzt s csakhamar nedvességet okozott, mi aztán jégkéreggé változott.

A legénység egyes csapatai a tél kezdetén vadászni jártak s tömérdek iramvadat és foglyot találtak, de ezen állatok október végével dél felé huzódtak s később csak róka s farkas volt látható. A vadászat egyébiránt igen veszélyes volt és több embernek, ki az ovatosságot elmulasztá, tagjai elfagytak; sőt gyakran ittassághoz hasonló lomhaságot is lehetett rajtok észrevenni, mi szintén a tulságos hideg kifolyása volt.

Parry azonban hajónépére nézve legveszélyesebbnek azon erkölcsi lehangolást tekinté, mely a tespedés, folytonos tétlenségből, a világosság hiánya s az ugyanazon mindennapi tárgy szemléléséből könnyen származhatott volna; miért is a tiszték, valamint a hajólegények szórakozásáról egyiránt gondoskodott, szindarabokat tanultatott be s játszattott el, sőt még ujságot is iratott.

Mindaddig, mig a lég nyugodt volt, s habár a hévmérő 30—60 fokon állott a fagyponon alul, a szabadba ki lehetett menni sétálni, azonban ha a leggyöngébb szél kerekedett, a hideg elviselhetlenné vált. November 4-én elbucszott a nap, az éjszakák mindinkább hosszabbak lettek s csak február 3-án pillanták meg újra a napot.

Egy napon a szigeten fölállított csillagda meggyúlt és az oltással foglalkozók arca és orra, ha azt az orvosok dörzsölés által meg nem mentik, mind elfagyott volna, egy matróz, ki keztyűjét felhuzni feledé, ujjai elfagytak, s azokat le kellett vágni.

Vége augusztus 2-án megindult a jég s Parry nagy erőmegfeszítéssel csak 74 fok északi szélességig haladhatott, hol utja áthathatlan jégtorlaszsal volt elzárva, s merre csak elláttni lehetett, végtelen jégmezők terültek el. Innen Angolhon felé visszaindítá hajóját s 1820. évi november havában a Themzében horgonyzott.

E vakmerő hajózás a földismét gazdagítá s egyszersmind az emberi tudvágynak dús anyagot nyújtott. A delejes sark feletti észleletek s a legmagasb ponton emelkedő hideg szintoly érdekes és lényeges tünemények.

A téli köznapokon át a sark-tájakon a légkör oly száraz, hogy hó soha nem esik, az ég egészen fellegtelen, minden nedvesség túalaku átlátszó testté változik át; egy ember lehelle, e leghidegebb időben, puskából kilőtt füstnek látszik, s midőn több ember egyszerre a jégen dolgozott, lehollatuk vastag follegnek látszott, mely őket láthatlanná tevé; a kéményből kiomlott füst nem szállott fel, hanem több mérföld hosszában fokirányosan tovagurulni látszott; minden emberi hangot s beszédet félórányi távolságra érthetön meg lehetett hallani.

Parry 1821. évi márczius 18-án második tengeri útjára kelt s ismét az északi sark felé, hol másodsor is áttelenni kényszerült, s most már leginkább az unalom fonyegotte embereit,

minthogy szórakozásukra semmi újat többé föl nem találhatt, midőn egyszerre váratlanul néhány eszkimó család megjelent s az angolokat új életre felvillanyozta. Örömráadván fogadták vendégeiket. Parry egy csapattal eléjük ment s barátságosan üdvözlé őket; az eszkimók eleinte aggodalmat árultak el, de midőn végre meggyőződtek, hogy az idegenek nincsenek irántuk rossz szándékkal, szokásosan mellbe verén magukat, közelebb jöttek.

A cserekereskedelem csakhamar megkezdődött, az angolok a legbecsesb tárgyakért késeket, tüket és szegeket nyújtottak az eszkimóknak, s midőn ezek észrevették, hogy öltözetüket az idegenek a legtöbbré becsülik, azonnal vetkőzni kezdtek, mit Parry — az 50 foknyi hideg tél miatt megengedni nem akart, azonban megnyugodott, midőn meleg alsó öltözetüket megpillantá.

A csereviszony bővégeztével az eszkimók az angolokat a legszívélyesebben lakaikba vendégül meghívták. Házaik hóból és jégből voltak építve, a bemenet oly alacsony és szűk volt, hogy azokba görnyedve kellett bemenni; a nők a szoba oldalán hó-lóczákon ültek, melyek gallyakkal s bőrökkel voltak befödve s egyszersmind ágyul szolgáltak; minden nőnek volt saját konyhája és lámpája és a gyermekek és kutyák a családanya körül ültek. Az ablakok jégtáblákból igen ügyesen voltak alkalmazva.

Bármit ajándékoztak nekik az angolok, szívesen fogadták el, de tolakodók nem voltak s a lopáshoz egyáltalában semmi hajlamot sem árultak el.

A viszonzmeghívást mintegy ötven eszkimó azonnal elfogadta s rögtön követte az angolokat hajójukra, hol kitörő örömmel mulattak, ugrándoztak, s teli torokból kiáltoztak. Egy kintorna hangjai végtelen bámulatra ragadta őket, ép úgy az eszkimók és a jégmedvék lefestése is. — Legnehezebb volt őket megvendégszolgálni: a szeszes italtól irtóztak, cukrot, cukros süteményt és borsos kalácsot csak szíveségből izleltek meg, ellenben halzsírt, faggyút, szóval a mi csak zsiradék volt, nagy étvágygyal s a legmohóbban nyeldesték.

Az eszkimók naponként ismételték látogatásaikat, s Parry, ki a jövő nyáron tovább észak felé folytatni ohajtotta útját, látván, hogy az eszkimók mennyire ismerik az északi tengert, ezt célja kivételére kizsákmányolni eltökélte. Legnagyobb szolgálatot tett neki ebben egy az eszkimóknál nagy tiszteletben álló nő, Iligliuk, ki egy ecsettel oly pontosan vonalozta körül a tengerpartokat, hogy az angolokat bámulatra ragadta.

Julius 2-dikán ismét utra kelt Parry azon reményben, hogy az Iligliuk által kijelölt tengeri utat megtalálja, de csalódott, s visszafordulni s még harmadik telet is e zord éghajlat alatt tölteni kényszerült, s 1823. évi október havában visszatért Angolhonba, hol annál inkább kitörő örömmel fogadták, minthogy már rég elveszetteknek hitték.

Az angol kormány nem hagyott fel az északi tengeren való átjárás fölfedezésének oszméjével s Parryt 1825. évben két jól felszerelt hajóval ismét elküldé, de sikertelenül vissza kellett térnie.

Ezek után habár a kormány ujonnan hajókat felszerelni s az északi átjárás fölfedezésére elküldeni nem is volt hajlandó, mindamelltt egy új eszme vállalatát sikeresitni oltökélte. Scoresby és Franklin oly tervot adtak be, hogy miután az északi szélesség 74 fokánál a jégtorlaszok miatt tovább hajózni nem lehet, az utazást az északi sarkig és vissza szánokba befogott iramvadakkal lehet megtenni; mi végre oly csó-

nakokat készítetttek, melyeket egyszersmind szánul lehetett használni s Parry 1827. évi april 4-dikén ismét északnak evezett. Hammerfest norvégi kikötőben nyolcz betanított iramvadat s azok számára eledelül elégséges mohát rakván a szán-csónakokra, 26 emberrel junius 22-dikén Spitzbergtről a jégtengeren át az északi sark felé indult.

Az iramvadakat azonban hátrahagyták, minthogy azokat a jégtorlaszokon nem használhatták volna, de az eszkimók által hógyuradékból készített szánokkal látták el magokat, melyeken a podgyászt könnyen lehetett szállítani.

Negyven órai haladás után a nyílt, tükörsima tengeren jégtorlaszra találtak, s midőn azon nagy erőmegfeszítéssel átküzdötték volna magokat, még sokkal szilárdabb jégtömegre találtak.

Parry czélszerűbbnek találta éjjel utazni s nappal nyugodni, minek kivitele könnyű volt, minthogy nyár levén, a nap le nem szállt; továbbá ez sokkal előnyösebb is volt, mert nappal a hó viszfényétől könnyen szemgyuladást kaphattak volna.

Tehát este fölkeltek s reggeliztek s éjjelkor ebédeltek, rondesen levest és húst, s éjjelenként 12 óra hosszat haladtak.

Éjjelre öltönyeiket megváltoztatták, szárazba öltözködven s egymás mellé sűrűn a csónakokba feküdtek. Néhány ember azonban az alvók felett örködött, hogy a netán közeledő jeges-medvékre s a jég mozgalmaira vigyázzon.

Eleinte csak igen lassan haladhattak, miután utjokban számtalan akadályokat le kelle győzniök, majd feltorlaszolt, majd ismét magas jéghegyeken kellett mászni, továbbá tühegyes jégdarabokon áthatolni, melyek saruik talpait átlukgatták s kínos fájdalmat okoztak, végre a be nem fagyott helyek megkerülése szintén sok időt igényelt; miért is junius 24-dikétől 29-ig, tehát 6 nap alatt alig tehettek néhány órai utat a 81-dik fok északi szélességében.

Habár Parry már ekkor felhagyott a reménnyel, hogy az északi sarkig hatolhasson, mindamelltt föltette magában, míg csak lehetséges, előre nyomulni. Csakhamar egyenetlenebb jégre találtak s a tisztok a legmagasb csúcsokra felkapaszkodtak, de a merre csak olláthattak, gyászos jégsivatagnál egyebet nem lehetett észrevenni, s a távol láthatárt sűrű köd borítá.

A hideg ugyan nem volt elviselhetlen, de a gyakori eső meglágyította a havat és a jeget, s a menést nagyban akadályozta, úgy, hogy némely helyen három lábnyira is besülyedtek s 100 öl hosszú utat három óra hosszáig is alig tehettek.

Parry legalább a 83-dik fokot ohajtotta elérni, mint-hogy ez esetben embereire ezer font sterling jutalom várt, s habár ez titokban maradt előttük, mindamelltt mindnyájan példás kitartást tanusítottak.

Ekként érte el Parry julius 19-dikén a 82 fokot s 40 perczet éjsz. sz.-ben, midőn e napon a szél megfordult s oly erővel hajtotta a jeget északról délnek, hogy öt napi erőmegfeszített utazás után ismét közelebb voltak délhez, s Parry Spitzbergre visszamenni kényszerült, honnan Angliába evezett.

Az angol kormány Parry jelentése után, északnak feljebb hatolni s az északi sarkot elérni, további reménnyel s kísérletekkel végképen felhagyott, valamint Parry sem vágyott többé az északi tengerre, hanem azután nyugodtan élvezte fáradságainak gyümölcsét.

Egy hét története.

Novemberhó 22-dikén.

Egy valóságos árny. — Carré lovardája. — A hol a végletek érintkeznek. — A tudós szamarak. — A himlő-járvány. — A gyermek-kórházban. — A kicsi betegek. — Dr. Bókai. — Szegény anyák! — A mire a fővárosban nincsen pénz. — Nemes önfeláldozás. — Az „Árny.” — Blaháné asszony az operában.

A lefolyt hét legérdekesebb ujdonsága Flotow „Árnya” — semmi esetre nem volt. Legjobb, mert legjellemzőbb ez operában: ezime; az „Árny” csak árnyéka a jó operának, sőt Flotow operáinak is, a melyek pedig nem tartoznak a föltétlenül jó operák közé, csak árnyéka; azért tehát hagyjuk későbbre e dalmű tüzetesebb ismertetését, és mivel e hét különben sem igen akart ujdonságok dolgában a tárcza-írók kedvében járni, nem marad egyéb hátra, mint egy olyan helyre vezetni a szíves olvasónót, a hol a szó legteljesebb értelmében nem mindennapi élvezetek váraognak reá.

Egy kis tárcza-írói malíczia mellett felhasználhatnám most az olvasó kíváncsiságát és szépen elvezetném — Carré „czirkuszába”, mely a két hét óta, hogy megnyílt, a főváros leglátogatottabb mulató-helyiségei közé tartozik. Az istvántéri szinkör nem képes helyet adni a minden este belé kívánczóknak, pedig nem mondok sokat, ha azt állítom, hogy minden esetre van tiz akkora, mint egy közönséges majomszínház. Hanem hát a nagy közönség még a majom-színházaknál is jobban kedveli a ló-színházakat. És a nagy közönség alatt ezuttal úgy a számra, valamint a rangra való nagyságot kérem érteni; legalább midőn én ott voltam, — mert hiába, a tárcza-írónak „mindenütt jelenvalónak” kell lenni, és nem ritkán könyező szemekkel a bohócok bukfeneczein kell „legeltetnie tekintetét” — tehát mikor én ott voltam, a páholy-sorok zsúfolva voltak a del-világ válogatott példányai-val, és ha valami, úgy bizonynyal a lovardai porond azon pont, a melyen a végletek érintkeznek, a társaság füle-sarka itt együtt „mulat”; véletlen ez, vagy az izlés rokonsága? nem szükség kutatni, elég a tény, hogy egy idomított ló és egy idomított lovárnő egyforma elragadtatásba hozza a glagéztyús és a munka-kérges tenyereket; hát még a tudós szamarak! Mert az is van kettő Carré igazgatónak, és e jeles csacsi-pár énnekem is kinyerte elismerésemet. Egészen úgy viselik magukat, mintha valami magasra törő vágyaik volnának: peczkesen lépegetnek, nagy fontosan mozgatják füllüket, a kellő pillanatban jelentősegesen vihognak, és milyen méltóságosan hajlonganak egymás előtt! pedig hát jól tudják magukról, hogy szamarak; hanem talán azt hiszi mindegyik a másiktól, hogy ez a másik mégis csak szamarabb nálánál, elhiszi, hogy komolyan hajlong előtte, és ezt a komoly csacsiságot úgy a felső, mint az alsó közönség olyan pompás mulatságnak találja nálunk, azaz, hogy a lovardában.

És beszéljek még valamit a kecses abroncsugrásokról és a bohócok tagrángatózásairól? De igaz, hisz egy nem mindennapi élvezetben ígértem részeltetni olvasónőimet! Jó, méltóztassanak tehát elkisérni, — azaz hogy előbb méltóztassanak megemlékezni arról, hogy a napilapok tudósításai szerint főváro-

sunkban jelenleg a himlő járványos; hogy ez a hír nem tartozik a nem mindennapi élvezetek sorába? Magam is azt hiszem, hanem csak méltóztassanak még egy kis türelemmel lenni, vagyis inkább képzeljenek maguknak egy apát, a kinek ezen himlő-járványos időben véletlenül egy leánya van, a melyik véletlenül szintén himlőbe esett; hogy ez még mindig nem tartozik a nem mindennapi élvezetek közé? Tökéletesen osztom az olvasó nézetét, és nem is arról akartam szólni, hanem inkább egy látogatásról, melyet e napokban a pesti gyermekkórházban tettem; még soha sem voltam e kórházban, mert hiába, a tárcza-írónak is van szíve és reám nézve a legkinosabb látvány egy beteg gyermek. Olyan természetellenes ez, szenvedni látni olyan lelket, a melynek még a bűnről nincsen fogalma, szenvedni látni a tiszta ártatlanságot. Most sem a magam jóakaratóból kerestem föl e kórházat, hanem a himlő-járvány kerestette föl velem, és nem kellett soká keresnem; a mint közel jöttem az ősz-utcához, egész sereg kalauz mutatta az utat, egész sereg nő, mindegyik egy kis gyermekkel a karján; követtem e nőket és ezek mind egy nem nagy, de gyönyörű tisztán tartott házba tértek be és csakugyan, a gyermekkorházban voltam.

Odaérkeztemkor az udvar, a lépcső, az előszoba mind tele volt már nőekkel, egy-egy gyermekkel karjaikon, a gyermekek sirtak és jajgattak, a nők csitították a gyermekeket és szintén sirtak, csendesesen, a hogy csak az anyák tudnak; végzetlenül megható látvány; nem is maradtam ott sokáig; mint-hogy én voltam az egyetlen férfi, soron kívül bebocsátottak a nagy terembe, — és mint ez már többször megtörtént velem az életben, szerencsésen eltévesztettem az utat, a nagy terem helyett a beteg osztályba mentem, egy olyan helyiségbe, a melyben egymásba nyíló négy szobában két felül ágyacskák vannak és mindegyik ágyacskában egy-egy beteg gyermek fekszik; úgy-e bár, szomorú látvány? Koránt sem! Templomi magasztosság ereszkedett lelkemre, a mint e hajlékba léptem. Egy fiatal leány szobácskájában nem lehet nagyobb rend és tisztaság, mint e szobákban. Láttam gyermekeket kicsi hálóköntöskékben fel-alá sétálni, halvány arczocskákkal, bekötött fejecskékkal, vagy felkötött kezecskékkal, ezek üdülő betegek voltak, — de mindegyiknek arczán a gyermekkor boldog derüje épen úgy, mint a szülői házban; miként van az, hogy a félénk gyermekek annyira le tudják küzdeni természeti vonzódásukat a szülei hajlék, az anyai kebel felé? kérdém magamban álmélkodva, de nem maradt sok időm az álmélkodásra, egyszerre kis zaj keletkezett, férfiak jöttek a terembe, fiatal emberek, egy nemes szabásu, magas alaku férfival élükön, én félrehúzódtam, a magas alaku férfi nem látott meg, mert tekintete át volt szellemülve, az első ágynál megállt, a többi férfi koszorut képezett körülötte — dr. Bókay volt az a férfi, az országos híru gyermekorvos, a gyermekkórház igazgatója, a fiatal emberek pedig orvostanhallgatók voltak.

Az ágyban, a mely előtt megállt, egy 3—5 éves gyermek feküdt, hágyadtan maga előtt morongva, egészszolid azo-

mescskéivel, mint a hogy a beteg gyermekek szoktak. Dr. Bókai lehajolt hozzá, megsímitotta halvány kis arcocskáját, nevén szólította, és a mint a kis beteg a kéz simítását érezte, föltekintett, és a mint az előtte álló férfit megpillantotta, az első érzés, mi halvány kis arcocskáján elterült, egy édes, derült mosoly volt, a mint csak a gyermek tud mosolyogni.

Az ápolónő aztán fölvette a gyermeket, a kis beteg csak mindig dr. Bókaira nézett és csak mindig mosolygott, pedig a mint csakhamar meggyőződtem, súlyos beteg volt, még előtte való nap élet-halál között lebegett, de a sikeres orvoslat elűzte feje fölött a halált, hanem még mindig nagyon beteg volt és most dr. Bókai megvizsgálta állapotát, de minő vizsgálat volt az! Egy tulajdon anya nem találhat szerető szívében melegebb szavakat, mint a milyeneket ez a nagy tudományu férfi az ő szívében e beteg kisded számára talált; ígéretet, dícséreteket, tréfálódzások közt folyt le a vizsgálat, és a kis beteg elfelejtette fájdalmát, elhagyatottságát, egyre nevetett, még mikor egy kis megnyomításra sirni akart volna, azonnal újra csak nevetésre változtatta sirását, úgy tudott ez országos hírű orvos e beteg gyermek-szívvvel bánni.

Ez az a nem mindennapi élvezet, melyben e napokban részösültem.

Az egész vizsgálaton ott maradtam a beteg szobákban, és minden ágnál ugyanazt a nagy szeretetet tapasztaltam e nagy tudományu férfi részéről a szegény beteg gyermek irányában, és csak akkor győződtem meg igazán, hogy a jó orvosnak a nagy tudományosság mellett melegen érző szívvvel is kell bírnia, csak akkor válik igazán az emberiség áldásává.

Nem úgy, mint a szenvedés tanyájából, hanem mint a szentegyházból, olyan derült szívvvel hagytam oda a betegek szobáját; derült jókedvem azonban nem tartott sokáig, mert kitérve az előszobába, még mindig egész csapat anyákat találtam, beteg gyermekekkel karjaikon és most az anyák is a karjaikon levő gyermekekkel együtt hangosan sirtak. Nincs több hely a kórházban, mondák zokogva, a himlőjárvány miatt, és most vissza kell vinniük szegény, beteg gyermekeiket saját lakásukra, azért sirtak. Sirhattak is, sirathatták magzatukat, mert — Isten ótalmazza a szegény beteg gyermekeket a külvárosi szegény lakásokban.

De hogyan volna az lehetséges? Kérdém álmélkodva; egy olyan városban mint Pest, nem volna megfelelő nagyságu gyermekkórház? Egy olyan városban, a melynek diszessé tételére az ország milliókat nem tartott soknak, a beteg gyermekek gyógyításáról nem volna gondoskodva? Lehető-e csak képzelni is ilyen embertelen fonákságot?

És pedig az mégis úgy van, sem az állam, sem a főváros nem tett még semmit e részben, az az egy gyermekkórházunk, a mi van, magánadakozásokból jött létre és magánadakozások útján tartatik fenn, így természetesen csak igen mérsékelt igényeknek képes megfelelni, és ezeknek is csak úgy, hogy — szinte hihetetlen, — az ezen kórházban működő fő- és alorvosok egyötlen egy fillérnyi díjban sem részesülnek sem az államtól, sem a várostól! Ezek a nemeslelkű férfiak évek óta dijtalanul áldozzák föl a szenvedő emberiségnek erejüket és egészségüket, csak a legnemesobb szív képes ilyen áldozatokra, de milyen szívök lehet azoknak, a kik ilyen áldozatokat elfogadnak? De talán ez is másképp lesz nem sokára; oly nagy a a gyermekek halálozása a fővárosban, hogy lehetetlenség minél előbb megfelelő gyermekkórházról nem gondoskodni, a saját

pedig egyik legmulhatlanabb kötelességét teljesíti, midőn az illetőket e lelketlen hátramaradásunkra figyelmezteti.

És most még néhány szót a már fönt letett „Árny“-ról. Hogy épen ez az opera miként került a mi színpadunkra, azt a menybeli isten, és talán egyik színpadi istennőnk is, jobban tudja nálamnál; elég hozzá, láttuk, hallottuk, a közönség megtapsolta, mert a mindig kedves Pauliné ez operában különösen kedves akart lenni, Pauli és Láng urak hűségesen támogatták, és Blaháné végre most először mutatta be magát mint operánokesnő; az ítésetnek azonban sok észrevétele van ez opera ellen, nevezetesen az, hogy Flotow ur sokat vétett a hetedik parancsolat ellen; és ha csak az volna a baj, hogy lopott, de még hozzá nem szép dallamrészeket lopott! Ez több mint bűn, ez ügyetlenség!

De azért van egy pár szép hely is az operában; legjobban tetszett az első felvonás; ebben csaknem minden szám tapssal fogadtatott, azontul azonban a zene és a szöveg egymással versenyezve lankadnak; a meséje sem valami új; gróf Rollecourt, egy katonatiszt fegyelmi hiba folytán golyóra ítéltetik, az ítélet végrehajtásával megbizott százados azonban, hogy barátját megmentse, fojtásra töltött fegyverekkel hajtátja végre az ítéletet, Rollecourt szerencsésen elmenekszik egy savoyai kis faluba, a hol képfaragónak adván ki magát, egy fiatal özvegy — Abeille asszonynál — szállásba bérlí magát; a fiatal özvegynek tetszik a fiatal ember, és nem tudni hová fejlődött volna e fiatal bérletviszony, hahogy Blaháné asszony, vagyis inkább Jeanne, nem jön közbe. Ez a Jeanne egy fiatal leány, a ki azelőtt gróf Rollecourtnál szolgálatban volt, de miután gazdáját agyon lötték, nem volt többé maradása Franciaországban, elbujdosott Savoyába és a véletlen, vagyis inkább a szerelmesek jó csillagzata, — mert Jeanne titokban imádkozta Rollecourtot, — épen a képfaragó hajlékába vezette lépőit. Képzeltetni azt a bámulatot, midőn a fiatal képfaragóban az ő titkon imádkozott grófjának, szakasztott mását pillantja meg! Természetesen azt hiszi, hogy a mostani Fabrice és a néhai Rollecourt nem azonegy személy, hanem azért Fabrice-nél is szívesen elszegődik, és Fabrice megigézve ennyi áldozatkészségtől, szívesen megfogadja, hanem épen midőn a boldogság kapui feltárulóban vannak előttük, megtudja Fabrice, hogy százados barátjának törvénykijátszása kitudódott és most arra mondatott ki a halálos ítélet! Ezt a tudatot baráti szíve el nem bírja, Rollecourt vissza siet Franciaországba, jelenti magát a profóznál és kész igazán meghalni, hogy barátját megmentse, egyuttal azonban összes vagyona örökösül a hü Jeannettét teszi végrendeletileg; a végrendelet azonban nem kerül végrehajtásra; mert a halálos ítélet sem kerül végrehajtásra; épen az utolsó perczen érkezik meg a királyi kegyelem, mire természetesen Rollecourt és Jeanne férj és feleség lesznek, Abeille özvegy nő pedig talán azért, hogy Mirouet orvos végre elhallgasson, mert ez örökké énekel és nem épen szépeket, Mirouet orvoshoz megy nőül.

Az előadás átalában jó volt, csak négyen játszanak benne, Pauliné és Blaháné asszonyok, Pauli és Láng urak, a karoknak is semmi dolguk ez operában, és Blaháné asszonynak ez első operai föllépéséből csakugyan meggyőződünk, hogy az Isten is népszínműi énekesnőnek teremtette.

— i — r.

Budapesti hírvivő.

++ (A királyné nevenapját) e hó 18-dikán szokás szerint ünnepélyes istentisztelettel ülték meg a testvérvárosok főtemplomaiban. A budai vártemplomban 10 órakor Zalka győri püspök által számos segédlettel tartott nagy misén jelen voltak: Tóth V., Pejachevich és Bittó miniszterek, a tábornoki kar, azután a közös hadsereg és a honvédségből sok törzs- és főtiszt, báró Gablenz főparancsnokkal élükön, a miniszteriumok hivatalnokai, egyéb hatóságok, a felső és alsóház tagjai, a testvérvárosok küldöttségei, és nagy számu közönség. Az isteni-tisztelet után a testvér-városok küldöttségei, és pedig a budai a polgármester, a pesti a városi főbíró vezetése alatt a belügyminiszterhez mentek és kérték, hogy a városi községek legforróbb ohajait és hódolatuk kifejezését királyné ő felségének tudomására juttassa, a mit a miniszter ur távirati uton azonnal teljesített is. — Meránban, hol ő felsége jelenleg tartozkodik, ő felsége nevenapját csak taraczkölvésekkel és ünnepélyes istentisztelettel ülték meg, miután ő felsége minden hivatalos fogadást, lövészek kivonulását és egyéb ünnepélyességet határozottan megköszönt. Ujabb hírek szerint a királyi pár decemberhó vége felé hosszabb időre fővárosunkba fog érkezni.

++ (A nőcselédképző-egylet) választmányának határozata folytán az egylet e hó 16-dikán délelőtt 11 órakor számos tag megjelenése mellett ünnepélyesen megnyitattott; ez alkalommal az egylet nemes buzgólkodásu elnöke: Glac Antalné urnő örömmel említette föl az egylet iránt már is sok felül mutatkozó hő érdekeltséget, megemlékezett mindazon lelkes tagokról, kik neki segédkezet nyújtottak működésében, valamint azon akadályokról, melyek az egylet megnyitását mai napig hátráltatták, köszönetet mondva a választmányi tagoknak, és további buzgólkodásra felkérvén őket. Végre bemutatá a varró mester-nőt, valamint az egylet első leány növendékét. A megnyitási ünnepély egész csendben, háziasan folyt le. Indítványba hozatott egy táncz vigalom rendezése a jövő farsang folytában, és az ez iránti előmunkálatok megtételére a már kinevezett bizottmány több taggal szaporittatott; az előmunkálatokból ítélve, reménylhetni lehet, hogy ezen tánczvigalom egyike leend a leglátogatottabbaknak, annyival inkább, mert oly czél előmozdítására van szánva, melyet minden házi-nő szívéből ohajt: a cselédi viszonyok javítására fővárosunkban is, mely czél ugy közerkölcsiségi, valamint közművelődési és sok más egyéb tekintetben felettébb méltó a pártolásra, az egylet ügyei pedig oly nemes buzgóságu és — a mi a fő — oly a v a t o t t e l n ö k n ö r e van bizva, hogy kellő támogatás mellett, biztosak lehetünk a legjobb siker felül. Közlebb részletesen ismertetjük meg olvasóinkat ez igazán nemes irányu egylettel.

++ (Gróf Pálffy János,) Pozsonymegye főispánja 2000 forintnyi alapítványt tett, melynek évi kamatajai fele részben a modori tanító, fele részben a pozsonyi tanítónő állami képezdek egy-egy kitünő növendékének ösztöndíjúl kiosztandók. E mellett a nemes gróf-főispán kifejezte, miszerint főispáni fizetésének ezutáni részét is Pozsony népnevelési céljaira fogja fordítani. E nemes czélú alapítványokért a vallás- és közoktatási miniszter a főispánhoz köszönő nyilatkozatot intézett.

++ (Ráth Mór „A magyar nemzet jutányos könyvtára“) czim

alatt megkezdi a legelső rangu művek olcsó kiadását. A könyvtár a következő művekkel indul meg: Vörösmarty „minden munkái“ 6 kötet 6 frt. (az eddigi kiadás 14 frt.) Horváth Mihály „Magyarország függetlenségi harcának története 3. kötet 6 frt (az előbbi kiadás 12 frt.) B. Eötvös „Karthausi“-ja 1 frt. Sajtó alatt vannak Szász K. műfordításai 3. kötet, 5 frt. A vállalkozó szellemü kiadó a következő szavakat intézi a közönséghez: A részvét, a közönség részvététől fog függni, mely mérvben folytathatom ezen nagy szabásu vállalatomat, mely idővel rokonszenvvel fogadva és ápolva, a nemzeti kultura egyik tényezőjévé fejlődhetnék, és melynek keretébe nemcsak az ujabb magyar írók műveit, hanem régiebb klasszikusainkat is, például Kazinczyt, Kölcseyt, Berzsenyit, a Kisfaludyakat, ugy nagyhistorikusainkat és memoir-íróinkat, mint Cseréy, Szalárdy, Mikest, II. Rákóczy Ferenczet és a külföldi első rangu írók jó fordításait is szeretném belefoglalni. Legközelebb mindenesetre sajtó alá adom családi könyvtárom számára a valódi szabadság azon breviariumát, mely „Páris Amerikában“ czim alatt minden művelt nyelv irodalmában oly hódításokat tett, sőt melynek első kiadása még nálunk is néhány hó alatt elfogyott. Továbbá Csokonaynak családi olvasmányul alkalmas válogatott műveit; Kármán és Fanny hagyományait; és történelmünk legrégebb forrásait: Béla király jegyzőjét, Rogeriust Kézait, Szabó Károly klasszikus fordításában, és jegyzeteivel.

++ (Richter János) mult szerdán ismét ünnepet szerzett a fővárosi zenevilágnak, második nagy zenekari hangversenyével. Csak az ugyis bőven termő szóvirágok számát szaporítanók, ha általánosságokban leakarnók irni a hatást, melyet e kitünő zenetudós ez este ujra előidézett, részletesen ismertetni pedig e hangversenyt e rovat szük tere nem engedi. Azért csak annyit, hogy hallottuk Beethoven nagy C'-dur nyitányát, a halhatatlan zeneköltő egyik legfenségesebb alkotását; továbbá Wagner „Tristan és Isoldé“-ját, az uj zeneiskola teremtőjének ezen legsajátosabb művét, és végre a meleg érzelmü Schumann D-moll symphoniáját, mindegyiket külön-külön megragadólag szépen előadva, ráadásul pedig hallottuk Ellinger József kisasszonytól, a nemzeti színház derék tenoristájának kedves szép leányától Liszt „Loreley“ czimü dalát, némi elfogódottsággal, mert a kisasszony most először lépett a világjelentő „deszkákra,“ de olyan üde, szép és jól iskolázott hanggal énekelt, a mely csakhamar megtalálta az utat a hallgatók szívéhez. A hangverseny minden száma általános tapsvihart idézett elő, elannyira, hogy a „Tristan és Izoldé“-t addig-addig tapsolta meg a közönség — a vigadó nagy terme ismét zsufolva volt, — hogy Richter ur kénytelen volt ujra eljátszani a nyitány utósó részét.

++ (Himlőjárvány) ütött ki Pesten, mely a gyermekek között leginkább a József- Ferencz- és Terézváros külső részeiben pusztit. A városi tanács a legnagyobb mérvü közegészségi intézkedések megtételét rendelte el, s az üllői barak-kórházban és a Terézvárosban egy külön kórosztályt állit fel. A szülék fel fognak szöllittatni, hogy gyermekeik beoltását vagy ujra oltását el ne hanyagolják, s ha gyermekeiken a himlő kiüt, azokat iskolába ne küldjék.

++ (Kerestetik) a beregszászi nyilvánossági joggal felruházott nőnevelő-intézetbe egy nevelő nő a kézi-munka, rajz, földrajz, történelem, r. kath. vallástudomány, és a magyar írás-olvasás tanítására. Pályázni kívánók feltételeiket ez évi decemberhó 15-dikéig bérmentes levélben Govrik

Gerő urhoz (Beregszász, Ardó-utca 288-dik szám) sziveskedjenek küldeni.

♦♦ (Szinház és művészet.) A nemzeti színházban a jövő héten Marcinszka Olga hercegnő lép fel. A hercegnő szenvedélyes énekesnő, s csak azért lép fel a színpadokon, hogy művészi becsvágát kielégítse. A hercegnő több millió birtokosa, születésre nézve georgiai, „a georgiai nők minden előnyével,“ haja holló, szeme ég, ajka rubint, termete czedrus (6 láb), járása özike s a nemzeti színházban az „Alarczos bál“-ban és „Ernani“-ban lép fel. — Corinna de Luigi, Rossini egyetlen még élő tanítványa, a jövő hét valamelyik, még hirdetem által közelebről meghatározandó napján fogja megtartani az evangélikus épület termében második hangversenyét, melynek műsorozatát az első hangversenyen a hangversenyző hölgy mély sajnálatára elmaradt darabokon kívül még — mint igéri — igen élvezetes új darabok fogják képezni. Jegyek válthatók a „Tigris“ szállodában.

♦♦ (Rózsás napló.) Lipthay Pál birtokos, e hó 19-dikén jegyzé el kecskeméti nagybirtokos, Kovács László urnak bájos leányát, Erzsébet kisasszonyt. — Majoson, Tolnamegyében október 30-dikán tartotta esküvőjét Bernier László ur Friderici Rozália urhölgygyel. — Bernáth Elemér, zemplénmegyei törvényszéki bíró, a megye jeles ifja, a napokban váltott jegyet Dókus Margittal, Dókus József, Zemplénmegye 1-ső alispánjának kellemekben és bájakban gazdag leányával.

♦♦ (Vegyes hírek.) József főherceg, ki hosszabb ideig tartó utazásra készül, a honvédfőparancsnokságot hazatéréseig ideiglenesen az első honvédkerület parancsnokára, Czillich ezredesre ruházta. Mint értesülünk, a főherceg külföldre is fog menni és ez alkalommal királyi sógorát és nővérét Belgiumban szintén meg fogja látogatni. — Mult pénteken volt az első Ullmann-hangverseny a világhírű Montbelli asszonynyal, a Becker-négyesekkel és a világhírű hegedű-művész: Sivorival. Magáról a hangversenyről azonban csak a jövő héten fogunk szólhatni. — Bulyovszky Gyula és Milassin Vilmos „Reggeli lapok“ czime alatt egy „független“ politikai napilapot, s ennek mellékeül „Törvényterem“ czim alatt egy törvénykezési értesítőt fognak kiadni folyó évi december 23-tól. — Kovács Béla kegyesrendi tanár M.-Szigeten e hó 9-dikén kilépett a szerzetből, egyuttal kijelentette a helybeli r. kath. lelkésznek két tanu előtt, hogy a reformált felekezethez tér át. A kilépett szerzetes azonnal a m.-szigeti főiskolában tanáru alkalmaztatott. — Báró Eötvös József emlékszobra javára Adorján „Tündérmesék“ czimű művének jövedelméből Kempelen Géza kiadó száz frtot tett le a magyar földhitelintézet pénztáránál, mely az emlékszóbor jövedelmének kezelésére fel van kérve. — Liszt Ferencze napokban érkezett vissza Rómából. Az indóháznál több barátja és ismerőse várt reá, kik rögtön elszálliták nádorutcai lakásába. — Jókai Mórt az első magyar izraelita beteg segélyző és temetkezési egyesület egy közelebbi közgyűlésén tiszteletbeli tagjává választotta s erről egy diszoklevél átküldésével értesítette. — Az idei farsang igen élénk lesz, mert igen sok dísz-bál, és pedig a legtöbb a vigadóban fog adatni. A vigadó bérlője, Schaller ur, minthogy a legtöbb nap már el van foglalva, csak két alarczos bált és a bolondok estéjét fogja saját számlájára rendezhetni. — Veres-Boniczky Hermin asszonyság P. Szathmáry Károly íróársunkhoz 200 frtot küldött a Pest belvárosában fölállítandó Fröbel-kertre, 100-at a maga,

100-at pedig leánya: Rudnayné asszonyság részéről. — Budaváros községe a rudasfürdőt jövő tavaszon ismét csinosítottatni fogja, s hogy a fürdő-közönség többszörös kívánságának eleget tegyen, egy Karlsbad melletti gyárból fehér és kék porcellán káákat rendelt meg. — A dráma bíráló bizottság Abonyi Lajosnak „A betyár kendője“ czimű négy felvonásos népszínművét, melyet szerzője egy régibb népbeszélyéből dramatizált, előadásra ajánlotta. — Dal-Cin asszonynak az olasz belügyminiszter betiltá operációi tovább folytatását. — „A XIX. század uralkodó eszméi“ Ráthnál közelebb második kiadásban jelen meg. A mű irályát részint a megboldogult szerző, részint Molnár Aladár igazította ki. — Marbach „Vörösmarty“ czimű dramolettje Pozsonyban első előadása alkalmával föltétlen sikert aratott, úgy, hogy most rendes darabja lesz a repertoírnak. — Ábrahy Károly legközelebb egy 4 kötetes regényt fejezett be „Nagy idők, kis emberek“ czimmel. A regény alakjainak nagy része a jelen politikai világból van véve. — Hivatalos feljegyzések szerint mult vasárnap a Carré-féle czirkusz mutatványait a délutáni előadáson 2,232, az estin 5,300 egyén nézte. Az utóbbi szám a legmagasabb, melynél több már a czirkuszba be sem férhet. — A mint a külföldi lapok írják, egy Haenlein nevű mainzi mérnök feltalálta volna a módot, mikép lehet a léghajót tetszés szerint kormányozni, és teljes sükerrrel be is mutatta volna már találmányát a mainzi világnak. Ha ez való, akkor nem sokára — beh nagyon alá fognak szállni a vasuti részvények, nem is említve, hogy az összes társas-élet rövid időn új alakot fog ölteni. — Mult csütörtökön törülte el az országgyűlés a hírlap-cautiót. Ugyanaz nap olvastatván fel Pestváros folyamodványa az iránt, hogy Toldy Ferencz állandó állandó államdíjjal láttassék el, a képviselőházban osztatlan tetszéssel fogadtatott. — A „nőképző-egyesület“ jövő farsang elején nagy szerű tom-bola-játékot fog rendezni az általa fenntartott nőnevelő-intézetben dijtalanul fölveendő szegénysorsu növendékek érdekében, minek folytán felhívja a tehetősebb kereskedőket, hogy e nemes czélra kijátszandó cikkekkel járuljanak. Az adományok gróf Teleky Sándornéhoz (Servita-tér 2. sz.) küldendők.

♦♦ (Halálozások.) Rakovszky Sámuel, 1848-diki honvédezes, e hó 11-dikén Gára községben meghalt. — Szathmáron e hó 17-dikén meghalt Stojkovits-Szilány Péter alezredes és a 12-dik honvéddandár parancsnoka, életének 48-dik évében. — Özvegy Edvi Illés Pálné, született Rétalapi Németh Terézia, élete 80-dik évében, özvegye 5-dik havában, 5 hétig tartó végegyengülés folytán november 20-dikán reggeli 6 órakor elhunyt. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Vasárnap, november 19-dikén: „Strike“, Szigligeti és Balázs Sándor színműve. — November 20-dikán: „Nőuralom“, franczia vigjáték. — November 21-dikén: „Az árny“, Flottow operája. — November 22-dikén: „IV. Henrik“, Shakespeare szomorú játéka. — November 23-dikén: „A zsidónő“, Halevy operája. — November 24-dikén: „A szép marquisné“, Kövér Lajos drámája. — November 25-dikén: „Lohengrin“, Wagner Richard operája.

Gazdasszonyoknak.

Tyuk sardella-mártásban.

Egy szép tyukot a szokott módon vízben, gyökerekkel puhára kell megfőzni, mintha levesnek akarnók használni, (a levesét, csakugyan annak be is lehet tálalni metéltet, vagy rizst főzvéen belé) a tyukot aztán jó sűrűen egy negyed font sardellával megspékálni, belül a megmaradt sardellával kikenni és a sütőben, néhányszor forró zsirral leöntv szép sárgára megsütni, egy kis tejeles mártásba keverni a zsirt és sardellát, azt felforralni és a szépen feldarabolt tyukra önteni.

Csokoládé-crém.

Egy iteze tejben egy negyed font csokoládét meg kell főzni, egy negyed font czukrot, egy kis vanigliát belé tenni, egy külön tiszta edényben, tizenkét tojás sárgáját egy kis czukorral elkeverni, a főtt csokoládét lassankint belé önteni. Ezt egy mély porcellán tálba kell önteni, azalatt egy lábasban vizet felforralni, a tálat belé állítani, fődővel letakarni, és így gőzben kifőzni. Ha a crém sűrűre befőt, ki kell venni a forró vízből, hűvös helyre tenni és hidegen beadni.

Divattudósítás.

Valjon csak futólagos szeszélye-e a divának, vagy állandó elvből tartották czélszerűnek a változást, de azt vesszük észre, hogy egyszerűbbek lesznek a ruhák, fejékek, kalapok sat., de nem tudjuk még, ha örülhetünk-e ezen, állandó marad-e az ésszerű ujdonság. Leginkább feltűnő volt ez újonnan észlelt egyszerűség a menyasszonyi öltözékeknél, a melyekre pedig ezelőtt lehetőleg sok díszítést alkalmaztak, igen gyakran a jó ízlés rovására. Igy néhány szép és nehéz selyemkelméből (faille) készült menyasszonyi ruha egészen sima aljjal volt készítve, természetesen igen hosszú uszálylyal, de minden díszítés nélkül. És ha csakugyan mégis kívánja valaki a díszesebb kiállítást, úgy a sok fodor, dudor, csokor sat. helyett széles, drága csipke-fodrot varrnak fel az aljára és derekára, a tüniquis is csipkéből állhat, a fátyol pedig rendesen sima lengeteg brüsseliből áll, a myrthus koszoru pedig több zöld levéllel és kevesebb fehér virágból lesz kötve, hosszú leomló végekkel.

Egy előkelő fiatal menyasszony az esketés után azonnal utazó ruhával cserélte föl fehér öltözékét, és ez állott egy fekete bársonyruhából, az alján két rakott ránczu fodorral, magas casaque-al, melynek hosszú, a tüniquet képező részei barna finom prémel voltak körülfogalva. Egy fekete bársony kalap, ugyanolyan prémel, elől pedig egy kis kék szárnytollal egészíté ki ez utazó öltönyt.

Ha azelőtt a bon ton-hoz tartozott, hogy egy elegans divathölgy háromszor, vagy négyszer is öltözködjék egy nap, úgy e kötelességtől fel van mentve mai nap, mert a reggeli, házi pongyolát kivéve, a délelőtt felöltött posztó- vagy serge ruhában megteheti, látogatásait, sétáját, ebédre pedig úgy öltözködhetik át, hogy a nap többi részét is ugyanazon toilette-ben töltheti, akár színházba megy, akár pedig otthon tölti az estét, kisebb baráti körben.

A legújabbán készült posztó ruhák közül egy világos szürke posztó ruha tűnt fel nekünk, melynek alja huszonnégy sor keskeny sötétbarna bársonyszalaggal volt körülvarrva. A tüniquet is ilyen sűrű keskeny szalagok vették körül,

Számrejtvény.

Szántó Juliától.

8, 9, 24, 23, 24, 6, 30, 51. Ez hevit az életnek tavaszán,
48, 42, 26, 27. Leghevesebb a Sahara pusztáján,

3, 49, 33, 34, 48, 42. Viszhangját talán már hallottad
zengeni,
55, 10, 12, 13, 14, 16. Találd ki és tüstént könnyű megfejteni
31, 38, 3, 3, 33, 4, 54, 48, 4, 44. Szabadságharcunk dicső vértanuja,
43, 5, 23, 20, 21, 39, 46, 55, 3, 42. Költészetünk egy lehuny csillaga,
1, 26, 3, 22, 33, 48. Röpked vidáman, míg a vadász lelővi,
7, 51, 15, 11, 17, 35 Sok szép leány magát így nevezi,
1, 2, 11, 51, 17, 6, 40. A tavasz kedves hirnöke,
43, 36, 55. Háboru idejéa nehéz-jutni ide,
33, 15, 39, 28, 50. Bég neve volt a török hadakban,
1 - 55. Egyik jeles költőnk mondta ezt dalában.
Megfejtési határidő: december 23-dika.

A f. évi 44-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Családi Kör.“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Szmodics Gizella, Pap Kovácsik Gizella, Gyura Janka, Holl Ernő, Báthory Zsigray Istvánné, Benedikovics Róza, Kuorr Veres Henriette, Halaskay Mária, Dubányi Róza, Marosy Hermin és Etelka, Bodnár Anna, Moesz Marossy Emilia, Énekes Mária, Szilárdffy Lilla, Fülöp Mariska, Vas Róza, Miklósy Laura, Bazilides Mindszenti Matild, Kálla Mihályné, Szalgháry Mariska, Szivós Aranka, Pajor Mari, P. Danielovich Emilia, Jaczkovich Jánosné, Tatarek Ida és Hermin, Szalgháry Józsefné, Csorba Ilona, Peterdy Károlyné, Vitéz Mari, Lövy Izidor, Ujváry Anna, Kovács Julia, Anderkó Mariska, Katona Amália, Mráz Ottilia, Itniczky Julia, Mannó Mária, Sziklay Matild, Petheő Antalné, Sváby Izabella, Ambrózy Juszina, Vörös Juliska, Bakos Benkő Magdolna, Tóth Vilma, Perisics Ilka, Dzsinih Pencz Mária, Tucsny Irma, Brencsán Sarolta, Lazúr Lajtos Anna, Toldy Veysz Ilka, Soján Gorzó Kornélia, Szönyi Ferenczné, Juhászovits Illyásevits Ilon, Ihász Anna, Tóth Emilia, Brocken Kovács Emma, Hallaskay Mária, Oszlányi Mari, Kiss Antónia, Stein Betti, Bocsor Apollónia, Boros Mariska, Sándor Szidónia, Nagy Krisztina, Telendy Eliz, Sthymmel Emma, Merza Mária, Hlavács Kálmánné, Horváth Ida, Kosztyik Berta, Vresits Emilia, Kalós Erzsé.

A f. évi 43-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Nagy Krisztina, Váry Jeney Emilia, Telendy Eliz, Sthymmel Emma, Stenczinger Gyuláúé, Kosztyik Berta, Horváth Ida, Vresits Emilia, Kalós Erzsé, Szabó József.

A f. évi 42-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Váry Jeney Emilia, Telendy Eliz, Szekeres Ida.

Tartalom.

Toldy Ferencz arcképe. — Csendes órába, Benedek Aladártól — Erzsé és Kornélia. (Pálya-beszély.) (Folyt.) — Biztatgatás. Viszki töl. — Egy viharos hét. (Roquette Otto beszélye.) (Folyt.) — Az északi sark és lakói. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Toldy Ferencz arcképe, és az „Athaeneum“ könyvleszállítási hirdetésnyo.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

12.87.

Mag.

Hetilap a művelt magyar hölgyek számára.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt. félévre 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>49. sz. Decz. 3-án. 1871.</p>	<p>Havonkénti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenként két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi jaratási kötelezettest foglal magában a lap irányában.</p>
---	--	---	--	--

Egy éltés nő szavai a fiatal hölgyekhez.

Kiss Elektől.
(Vége.)

Az udvariasság, igaz értelmében az egyes emberek szokásainak ismeretéből és azon szives készségből áll, mely eltávolztatja mindazt, a mi minket kellemetlenekké, másokat kedvetlenekké tehetno. A szives készség megnyeri számunkra a sziveket, míg a nyájas bánásmód azokat biztosítja nekünk.

Ovakodjunk beszélni magunkról.

Forditsuk figyelmünket érdeklől arra, mit mások mondanak. *)

A volünk beszélni soha so szakaszszuk félbe; vára-kozzunk, míg azok hangjának leereszkedése jelentondi azt, hogy elvégezték, a mit mondani akartak.

Beszédünket mindig szeméink kísérjék. Beszélni s nem nézni arra, kihez szólunk, annyi lenne, mint kitenni magát a hazudás vagy mások megvotése gyanujának. A taglejtés, beszéd és tekintet egyik legfőbb kiogészítője a társalgási kollomnek. A félénkség sokszor azt a rossz szokást gyakorol-

tatja a fiatalokkal, hogy mikor beszélnek, behunyják szeméiket, vagy elfordulnak attól, kihez szólnak; e hibáról le kell tenni. Az őszinteségnek s ártatlanságnak semmi oka sincs félni a tekintet kifejezéseitől, minthogy a szemeket a lélek tükrének szoktuk nevezni. Valjon félhet-e az erényes nő, sőt még a szende leány is, mikor szeméiből azt olvashatni, hogy tiszta szivet birni van szerencséje?

Tudjunk dicsérni másokat; a nevelés, melyben részesülünk, becsét tulajdonit a dicsérő beszédnek, ha ez okszerű és alapos. Ne legyünk tulszigorua az emberek elmebeli tehetségei- vagy cselekedeteiknek megbirálásában magánkörben se, annyival kevésbbé társaságban. Nagyon ritkán kockázzuk becsületünket, mikor másokat dicsérünk, és mindig nagyobb kedvességet nyerünk ezáltal. A szigoru birálatokat nagyobb észtehetségü és tudományu egyéneknek kell átengedni. Legjobb épen nem bírálni másokat.

Ne foglalkoztassuk a társaságot betegségek részletes előadásával; ezt orvosunkkal kell megbeszélni; a kik udvariassak akarnak lenni, azok rendszeren e felül is tudakozódnak, de ez loggyakrabban csak pusztá udvariasság. Ellenben béketűrőssal hallgassuk, és az unalom legkisebb jele nélkül azokat, kik hosszasan beszélnek el szenvedéseiket, vagy gyermekeik bajait. Ez oly tárgy, melyben felette szép: szigorunak lenni magunk iránt, és különösen engedékenynek mások iránt.

A mennyire csak lehet, ne szóljunk kicsinylőleg mások

*) A hányféle az emberek szelleme és kedélye, annyi foka van az udvariasságnak. Az udvariasság nyilatkozik modorunkban, beszédünkben, sőt még hallgatásunkban is. A valódi udvariasság tiltja az elmo- és érze- hetségekkel való gögöcs dicsekvést. Van oly vad érzéketlenség is, mely boldogságot látszik érezni, mikor másokat valami baj szomorit. Az ildomoság csak külső simaság; hanem hogy az udvariasság szellemünket áthassa, ahol igen nagy gyöngédség kívántatik. Finom és kedvettes udvariasságunk mellett még hibáink körül is sokat olnésnek, és jó tulajdonokat kihírosato- lik. Külön az ildomoság hiányosik, annak nagyobb szükségé van kíváló tu- lajdonokra, és jóhírneve csak lassan alakul meg. Végre az udvariasság ke- vé- bo kerül és sokat használ.

magaviseletéről. A legkomolyabb törekvéssel igyekezzünk kiérdemelni a becsületes hölgy szép címét, hanem mások hibáinak emlegetését szorgalmasan el kell kerülnünk.

Ismerjük ki a lehetőségig nőtársaink erkölcsi minőségét, mielőtt azokkal bizalmas barátságra szövetkeznénk; a nélkül is, hogy valamelyikről rosztat mondanánk, könnyű arról tudomást szerezni. Se gazdagság, se fény, bármily vakító csábszerek is ezek, soha ne vigyenek arra, hogy oly nőekkel bizalmas viszonyban éljünk, kik női nemes kötelességeiket könnyedén veszik.

Ha társadalmi állásunk kötelez arra, hogy oly nőekkel érintkezzünk, kiknek magaviselete ellen kifogásunk lehet, azért még akkor sem szabad a külső illedék ellen vétenünk. Lehetünk udvariasak és azért mégis sértetlenül fentarthatjuk a magunk jó hírnevét; és általában mindig tudnunk kell azt, hogy nem vagyunk hivatalos a bíró szigorúságát, hanem az igazi erény gyöngédségét gyakorolni. A józan okosság jelöli ki ily esetben az illedék határait. Ugyanigy kell tennünk nagyobb társas-körben is; szépen kijöhetünk ott mindenkivel; senkit sem kell ott megbántani, sem megtagadni a szokásos üdvözlést az ottani nőktől, sem illetlenül adni nekik választ, bármily ismert hibáik vannak is, mert azáltal a házi-urat fognók megszegyeníteni, ki azokat magához meghívá; álszégyent is jelenthetne az, mely gyakran még a valódi erényt is gyanussá teszi.

Férjeitekre soha se panaszkodjatok; ha szüléitek előtt tennétek ezt: elszomorítanátok őket és vizsályt okoznátok a családban; ha idegenek előtt: akkor csábítók jönnének hozzátok, vigasztalók álmezében; irtózzatok ezektől, édes leányaim; sok, igen sok köszirt vár titeket ama viharos tengeren, melyet világnak nevezünk!

Ne feledjétek el azt, hogy csendes családi tűzhely mellett neveltetvén, sokan figyelemmel kísérek titeket, midőn a világba léptek, és hogy az embernek természeti hajlama levén bírálgatni a fiataliságot, társaságtokban is fogtok találkozni rágalmazókkal.

Mennyire kell ohajtanotok, hogy kedvozóleg üssön ki a szülei nevelés felőli vélemény! Társas-körökben akár szüléik mellett, akár növendékben kaptatok nevelést, kandsággal figyelnek rátok, a szemek nagy vizsgán kísérek titeket; előzéték meg a kedvezőtlen bírálatokat, legyetek őszinték, jók mindenki irányában.

Különösen intlek benneteket, a barátnőitekkel való sutogástól s alattomban való nevetéstől; misem hozza a jelenlevőket annyira zavarba, mint e rossz szokás, mely a hibás nevelésnek csálhatlan jele.

Kövessétek azon ház szokásait, melynél vagytok. Ha ott a takarékosság honos, gondotok legyen mindenre, mit a takarékoság tekintetbe venni követel. Csak figyelni kell; a kinek megfontoló esze van, annak mindenütt könnyű a különböző szokásokhoz is alkalmazkodnia.

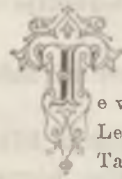
A tisztaság, gondosság és rendszeret minden tetteitekben legyen látható. Ha valahol vidéken csak egy éjet is töltenénk, vagy ha csak nappal voltunk is, hanem külön szobába vezetettünk, ne utazzunk tovább, a nélkül, hogy elébb jól körültekintettünk e szobában. Láttam palotákban főrangú személyeket, kik maguk közt jóízűn kacagtak azon állapot felett, melyben az eltávozott urhölgyek szobájukat hagyták. Ifjúságtokban szoktassátok magatokat a gondossághoz. A nőt szobája minőségéből ítéli meg. Ismertem egy férfit, ki, hogy a nők felől biztos véleményt szerezzen magának, soha sem volt

azoknál a nélkül, hogy a pamlagok és kerevetek vánkosit titkon félre ne hajtotta volna; és ha akkor bármily félben levő női munkát, vagy zsebkendőt, szalagot, könyvecskét stb. lelt ott, azonnal így szólt magában: „Lusta, rendetlen, tisztaságot nem kedvelő nőnél vagyok!” — Ebből is az a tanulság, hogy mindennek mindig a maga rendes helyén kell állania, mikor kézben nincs. Ezt kívánja a jó rend, tisztaság s ezenkívül még az a biztonság, hogy a mi a háznál van, oly könnyen se el ne tévedjen, se el ne oroztathassék.

A kacérságot minden okos férfi utálja az általa nőül venni szándékolt hölgyben; de a tisztaság hiánya nem kevésbé taszítja őt vissza a nőtől. Mi kellemet adhatna például csinos kalap a rozsul fésült hajzaton? Minő szépsége lenne a drága gyöngynek vagy gyémántos fülbevalóknak, jól tisztára nem mosott arc és nyak körül, vagy gyűrt és piszkos ruha mellett? Tisztaság nagy fény és pompa nélkül is diszít, de hol a tisztaság hiányzik, csínosság és pompa nem is képzelhető ott. Ezenkívül a tisztaság az egészség fentartására is nagy befolyással van, a bőrnek és fogaknak is neveli szépségét; általa jobban épen tarthatjuk a ruhát, és teljesen felesleges a kártékony és veszedelmes kacérsághoz folyamodni.

Gondoljátok meg édes barátnőim, hogy a szívképzés mellett a nemünkhöz legillőbb foglalkozás a házkörüli foglalkozás. Ha egyéb munkát nem találunk magunknak, itt a a himzés, horgolás és egyéb női kézi munka, mely nélkül soha sem kell lennünk. Nincs ott örökös piperezés, hiábavaló mendemonda s illetlen nevetkezés, hol a fiatal hölgyek hasznos munkával vannak elfoglalva. Nincs oly társaság, melybe a női kézi-munka be ne illenék. Királynéknál is, ha oda bevezettetni valaha szerencsések lenne, látni fogtok himzőkereteket, harisnya-kötést s több ily női munkákat, szintugy, mint a legalsóbb rendüeknél. Csupán akkor nem vesznek munkát kezükbe, mikor ünnepélyes látogatást tesznek vagy fogadnak.

Fáni hugom menyegzőjére.*)

Dalmady Győzőtől.

e voltál a háznak
Legszebb jelenetje,
Talán azért voltál
A legkedvesebbje.

Te is elhagysz minket,
Örömünkre, bánkra!
Üres lesz a fészek,
Rövid idő múlva.

Kit fogunk nevezni
„Kis szöszké“-nek most már?
Ki mosolyog majd ránk,
Ha felettünk gond jár?

Ki szed fris virágot
A mezőn, a kertben?
Ki fog nekünk nyílni
Virágnál is szebben?

*) Felolvasatott szerző által a Kisfaludy-társaságnak f. é. november 29-dikén tartott havi ülésén.

Ki megy a templomba,
Ha itt a vasárnap?
Ki kéri le ránk is
Kegyét az oltárnak?

Az ut, melyen indulsz,
Virágok közt vész el;
De nekünk fárasztó,
Tele van tüskével.

Fejeden myrtus-lomb,
Büszkék vagyunk rája;
De mindnyájunk arezán
Ott borong az árnya.

Fátyolod fennen leng,
Diadalmat hirdet;
De csak veszteségre
Emlékeztet minket.

Rosz leány. Mi jobbak
Leszünk, mint te voltál. . . .
Megáldunk, a mért így
Megszomorítottál.

Erzsi és Kornélia.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

— Minden igaz, — ismétlé kis szünet után, ajkait összeszorítva, hogy fogai csikorogtak belé. Egyik kezével hajába markolt, s fejét kétségbeesetten rázta.

Most tisztán látok. Oh, hogy e perczet kell megátkoznom, mely visszaadá szemeim világát! . . . Hol vagy vakság sűrű fátyola, melyet a szerelem vont szemeim elé? S hol vagytok emberek, kik azt letépni merésztétek? . . . Jöjjetek! hogy megölhesselek bennetek, hogy boszumat tölthessem rajtatok!

Örült hévvel egy pisztolyt emelt le a falról, s vadul tekintett maga körül, keresve, kire löjjön.

Majd hirtelen megállt, homlokára téve kezét, mint ki eszmél. Aztán fölemelé fejét, és szenvedélylyel suttogá:

— De igaz-e ez mind? Vagy tán démonok vettek körül, velem ily játékot üzni? . . . Ez volna a nő, kit én szerettem? Én? és így! . . . Az nem lehet! Ez ármány, egy ördögi működés, próbára akar tenni, tudni akarja, kiállom-e azt? Nem! Nem hajlok meg! Nem törtök meg engem, nem! Ugy-e Kornélia, ez ármány? Irigylí a pokol és föld a mi nagy szerelmünket, s alá akarják ásni, de mi diadalt vívunk ki felettük, rendithetlenné tesz határtalan szerelmünk. Ég, föld összeroskadhat, de mi egymáséi leszünk!

A pisztolyt messze eldobá, s neje szobájába rohant.

Az üres volt, a mellékszobából csak a rémült Náncsi jött be, hallván ura lépteit.

Ujra magához tért Kálmán, s látta, hogy rettentő sorsa való.

— Náncsi! — kiáltott, megpillantva a lányt, — ismered-e asszonyod minden ékszerét?

— Igen, — lón a válasz, — az este én csomagoltam be azokat.

— Volt-e azok közt egy smaragd készlet?

— Igen is, azon új készlet áll smaragdból, melyet tudtommal még nem viselt a nagyságos asszony.

— Távozhatsz, — mondá Kálmán, ki visszavonult szobájába, s maga után betette az ajtót.

— Tudok mindent. Most isten veled föld! Mindent izleltem, s ki mindent izlelt, az tovább itt nem késhetik.

Vándor-élet e földi, melyen hogy haladhassunk, születésünkkor kincsekkel lát el a természet: hitet, reményt, szeretetet ad a szívnek, mint az atya utrakelő fiának pénzt vándorbotja mellé.

Én úgy állok itt, mint ki pályája kezdetén elfecsérlé kincseit, s tovább nem mehet. Én bolygó fény után indultam, utam tövisek közé vezet, egem elsötétül, szívem elvérzik.

Majd egy szelet papírra néhány sort jegyzett, s kimerülve pamlagára dült.

— Elég volt — mondá kis szünet után, — e kábitó illatból, elég a káprázat e vigalomból, hol a démonok angyalok álcáját véve fel, tánczba ragadnak. Elég e kehelyből, melynek habja étellel kínál, pedig méreg van fenekén, mely megöl.

Szava mindinkább halkabb lón, végre csak suttogásnak lehetett volna nevezni. Homlokáról hideg verejték gyöngyözött. Keze mereven a pisztoly után nyult, mit szívére irányzott, és lött.

Tompa durranás után szép feje egy vánkosra hanyatlott, arezán a megkövült gunyosolylyal. Kezei mereven estek le, a pamlagba ütődve. A pisztoly nagyot koppanva a földre hullt, s meghült a kebel, mely nem tudott másképp, mint igazán szeretni.

Az urhölgy.

Hogy a dolgok folyamát követhessük, vissza kell egy kissé tekintenünk.

Midőn Kornélia férje szobájából, mint közönséges tolvaj lépett ki, kezében egy csomag pénzzel, mit ékszeréi közé egy drágaságokkal terhelt szekrénybe zárt, kinyitá hálóterme ablakát, s könnyen annak párkányára szökött, honnét egy székkel bocsátott a kertbe, melyre gyorsan, de nesztelen leugrott. Itt megállva, a komornának intett, hogy a szekrényt nyujtsa ki. Ez remegő kézzel engedelmeskedett.

Még egy halk hangot megkisértett a zokogó komorna, ki nem helyeslé asszonya tettét. Szerinte ily férjet, mint Kálmán, nem kellene soha elhagyni.

De a marasztaló szavakra Kornélia csak kezével intett, mi azt látszott jelenteni: hiába minden szó!

Náncsi körülnézett a teremben, mely így elhagyatva oly félelmetesnek tetszett előtte. A történetek oly szokatlanul hatottak rá. Félt, remogett, míg könnyei záporként hullottak.

Igy hallá őt Kálmán, midőn szobájába lépett, vélve, hogy Kornélia zokog.

Kornélia ezalatt a Ka. . .-ba vezető uton haladott, a férje birtokát szegélyző faültetvények mellett, mignem egy lombosabb eperfa sátra alá kanyarult.

E fa alatt Hochenburg, köpenybe burkolva, a gyepen pihent, finom szivara füstjét küldve a csillagos ég felé.

A százados lépteket hallott, mire félig fölemelkedve, egy sötét nőalakot pillantott meg.

— Hochenburg! — kiáltott halk hangon a nő, — oh,

csak hogy itt vagyok! — mondá megkönnyülve, midőn a grófot megpillantá. — Sietve jöttem, hogy lábaim remegnek belé.

— Mentő angyalom! — mondá Hochenburg.

— Itt a pénz, — mondá lihegve a hölgy.

— Oh, Kornélia! én nem vagyok reád érdemes.

— Róbert!

— Igen, Kornélia, te értem annyit áldozál, s ha ma nem segítesz, veszve vagyok. Gazdag szüléim szívét nem lágyíthatám meg, ők megvonják segedelmüket, mert a hölgyet, kit nőmnek kell neveznem, imádják, s így akarnak büntetni, hogy nem szeretem őt. Megvonják tőlem azt, mi rangomat illeti, s mi tőlük könnyen telik. De ha majd örökségem kezeim közt lesz, gazdagon fizetem vissza, drága Kornéliám!

— Most csak szerelmemmel tudlak elhalmozni, — szolt hízegő hangján a százados, mi Kornéliára soha sem téveszté el hatását. Aztán átkarolta a hölgyet, ki lihegve borult a százados keblére.

— S nekem nem kell egyéb, mint szerelmed, mit most egész nagyságában kérek, mert e percztől örökre a tiéd vagyok. Férjem házát elhagytam, hogy oda soha vissza ne térjek.

Jó, hogy Kornélia nem látta Hochenburg vonásait, melyek e szavaknál sajátságos kifejezést nyertek.

— Oh, hát menjünk e helyről, hová semmi sem köt, mióta karjaim közt vagy, — mondá lelkesülten a gróf.

— Menjünk, — ismétlé Kornélia, — menjünk, gyorsan innen!

Hochenburg karjára füzte a hölgyet, kinek kezét remegni érzé az övé, egy pillantás meggyőzte, hogy Kornélia könnyü öltözete okozza e remegést, mert az éj hüvös volt. Azonnal leveté köpenyét, s a legnagyobb gyengédséggel borítá azt Kornéliára, kit ismét karjára füzött, míg másik karján az ékszeres szekrényt tartá, mialatt gyors léptekkel haladtak.

— De hová megyünk? — kérdé Kornélia, kinek most jutott eszébe, hogy utja célját nem tudja.

— K...-ba, — felelt a százados, — fogatom amott van, — mondá, egy utféli csárdára mutatva, melynek egyik szűk ablakán gyér világosság tört ki.

Midőn Kornélia aggodalmát fejezte ki, hogy K... ő rá nézve a legveszélyesebb hely, elhatározá a két hitszegő, hogy Kornélia K...-ból még az éjji vonattal Bécsbe utazik, hová — hogy a gyanut kikerüljék, — Hochenburg csak néhány nap mulva követendi.

A csárdába érve, kocsira ülteté Hochenburg Kornéliát, miután az abban alvó kocsist tovahajtásra parancsolá.

Ezer aggodalom közt, hogy elkésnek az indulási időről, megérkeztek a bujdosók a k...-i pálya-udvarban, s pedig annyira jókor, hogy Kornélia kinyithatá még az ékszeres szekrényt, s átnyujtá Hochenburgnak a pénzesomagot.

Hochenburg, mielőtt zsebébe rejté az összeget, a bankjegyek közül egyet kivont, s visszaadá azt Kornéliának, mivel véleménye szerint ennyivel beéri, míg ő dolgait rendbe szedve, utána siet, mire hosszabb szabadságidőt fog kérni.

A vonat megindult, Kornélia távozott, míg Hochenburg nehezebb zsebbel s könnyebbült lélekkel hajtattott vissza lakására, s vigan füttyörészve haladt fel a lépcsőn.

Néhány nap folyt le, miközben Hochenburg mindent megtudott, mit Kálmánról, s az eltűnt Kornéliáról beszéltek. De ő mindezekhez közönyös képet mutatott, s kevés megjegyzést tett.

Némelyek már hinni kezdték, hogy nem Hochenburg a

csábító, miután mint ezelőtt, nyugodtan sétált a városban. Míg mások ezt csak köpenynek tarták, mi elfedi a való képét.

Elég az, hogy Hochenburg néhány nap mulva több havi szabadsággal hazautazott szüleihez, miután ismét kifizeté adósságát, s így nem kénytelenített elhagyni az ezredet, a mint ismert körökben ennek már nagy hire járt.

Hochenburg azonban nem szüleihez, hanem Bécsbe utazott, hogy Kornéliával töltse szabadságidejét, mint annak mondá: tanácskozássra jövéjük felől.

Kornélia Hochenburgtól hallá Kálmán sorsát, s meghatotta a hír, de csak futólagos volt ez érzélem, mivel Hochenburg biztosítá, hogy kettőjük közül egyiküket okvetlen ily sorsnak kellett érné, miután nem tűrhette volna tovább, hogy Kálmán bírja a hölgyet, kit ő szeret.

S mivel Kornélia a két szerető közül inkább Kálmánt nyujtja az áldozatra, tehát letörölte önkénytelen előtölülő könyeit, miket Hochenburg keserűn vetett szemére, kiirtandó kebléből e gyér szikráját a szebbnek, jobbnak, mi ugyis oly mélyen feküdt ott, hogy Kornélia maga sem tudta, miszerint ő annak birtokában van.

Hochenburg és Kornélia pazarul éltek Bécsben, azon pár hó alatt, mi előbbinek szabadságidejét képezé. E közben elhatározá Hochenburg más ezredhez tétetni magát, hová Kornéliát, mint nejét magával viszi.

Sikerült is ez Hochenburgnak, mert azonnal Lengyelországba tették át uj ezredéhez.

A tisztől, kinek állomására tétetett, megtudakolá a helység minémüségét, melyben azután laknia kell.

A tiszt Hochenburgnak válaszulva, nagyon szomorú képét festé a helységnek, irván: hogy az a legnyomorultabb, legrondább falvak egyike, melyben gunyhókban laknak az emberek, s hol majdnem éhen hal az, ki jó étkekhez van szokva. Egyetlen lakban van itt kényelem, — írja a tudósító, — ez egy ódon grófi kastély, melynek tulajdonosa télen ugyan átenged néhány szobát, de nyáron maga foglalja el azokat.

Kornélia szomorun hallgatá a levél tartalmát, mit Hochenburg felolvasott előtte, de ő, ki mindent megtett szerelme tárgyáért, azonnal kibékült volna sorsával, ha a gróf gyengéd gondjai le nem beszélék erről, ki úgy vélekedett, hogy ő előre a nevezett faluba megy, s kieszközöl az említett grófi családtól néhány szobát kedves neje számára, mit ha kényelmesen berendezett, azonnal Kornéliáért repül.

Eljött a válás percze. Bár rövid időre távozott Hochenburg, de Kornéliára mégis nyomasztó volt azon gondolat: itt maradni egyedül!

Midőn pénzügyeikre egy pillantást vetének, nagyon megdöbbentek, hogy az oly fogytán van.

Kornélia a nagy város kirakataiban látott minden szépet, ujat birni ohajtott, s ha el nem érte is azt, mégis oly fényűzést vitt, hogy bámulat tárgya volt, midőn Hochenburg karján a páholyokban s egyéb közhelyeken megjelent.

Pénzükhöz tehát fogytán volt, de Kornélia nem jött zavarba. A még megmaradt pénzt magánál tartotta, miután elégnek látszott az néhány napi Bécsben tartzkodására.

De hogy Hochenburg se utazzék üres kézzel, s legyen miből lakását rangjához illőn berendezni, ékszeres szekrényéből egy smaragd-készletet vón ki, átnyujtva azt a grófnak azon meghagyással, hogy adná el, miután az ékszereit úgy sem sokat apasztana.

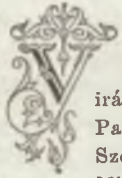
Hochenburg eladá az ékszer, s árát zsebébe téve, ut-
ra kelt.

(Folyt. köv.)

R ó z s a v ö l g y .

G. Etelkétől.

irágos kis völgyben fut a kis patak,
Patak partján két sírhant oly hallgatag,
Szomoru füzfa ága hajlott a sírra,
Mintha halottiért még mostan is sírna.
A két sírhalom közt van még egy rózsafa,
S azon két kis bimbó szépen kifakadva,
Piros az egyike, a másik meg fehér,
Lekonyulva épen a sírhalmokra ér.
Ki ültette ide e síri emléket?
Valjon ki nyugoszsza itt az örök életet?
Sokszor így tünődtem, sokszor ezt kérdeztem,
Midőn holdas estvén itt csillagot lestem,
Sokszor kelt s nyugodt le sok szép nap és csillag,
De egyik sem adta okát a két sírnek.
Ah, de végre oszlott a titok boruja,
Mert egyszer egy nő volt a sírra borulva,
Öreg asszony volt már, arczán öreg bánat,
És az elshajtá, a két sír hogy támadt.

„Szomoru füz fája, halovány kis rózsza,
Az én gyászos sorsom olvasni le róla.
Ez a fehér rózsza, — volt nekem egy lányom,
Piros rózsabimbó volt tizenhét nyáron,
Egyszer csak halvány lesz, mind fehér s fehérebb,
És egyszer csak látom, szent Isten, mivé lett!
Búbánat virága, halvány rózsabimbó,
Kora sírja felett szomoruan ringó.
Szomoru füzfa örködik felette,
Örködik oly hiven, a mint szerette,
Ugy szerették egymást, mi haszna, az atyja,
Czimeres nagy ur volt, s ez nem akarta,
A fiát elküldte nagy világ zajába,
A lányom meg várta, de soká hiába;
És mikor megunta, lefeküdt a sírba,
S akkor jött az ifju, hogy tovább nem birta,
Haza jött és látja, mi történt azóta,
És e síron életét golyóval kioltja,
És a hol meglelték, itt is van temetve,
S e szomoru füzfát itt atyja ültette.

Elmult a nyár, lehullt a fa levele,
Rét és liget sárga levéllel tele,
Sárga liget, két sír mellett harmadik,
A hí anya benne nyugszik, álmodik;
Álmodik szép rózsabimbó lányáról,
Szomoru füz egyik ága ráborul.

E g y v i h a r o s h é t .

Roquette Otto beszélye.

(Folyt.)

Egy alkalommal Madelon azt kérdé Jakabtól, mért nem
hozza már egyszer Adrián öccsét is magával, holott ezelőtt

oly gyakran láttatá magát házuknál. — Valóban Adrián
egykor igen gyakran járt hozzánk, s tulajdonképen régibb
ismerősünk volt, mint Jakab. Egy év óta Adrián majdnem
egészen visszavonult. Unokahugom kérdéséhez én is hozzá
csatolám abeli vágyamat, hogy az ifjabb Turgot ne kerüljön
bennünket annyira; mert sokat tartottam e fiatal emberről.

Legkevésbé sem hasonlított ő bátyjához. Nem birt báty-
jának erőteljes, mondhatnám: athletai természetével, sem büszke
erélyes jellemével. Adrián hajlékony természetű, gyöngéd, simuló
kedélyű fiatal ember volt; finom, érzékeny természet, me-
lyet a ki ismert, szeretni kénytelenített. E mellett oly
titkolódzó, elzárkózott volt, hogy belbecsét csak igen kevesen
ismerhették meg. Hallgatag, visszavonuló lény csak ritkán
vett részt az ifjuság zajosabb mulatságaiban. A guny, mely-
lyel ezért többször illették, mélyebben látszék őt sérteni, s
minthogy kísérleteinél, mások példájára a helység szé-
pei közé vegyülni, csak újabb gunyolódásokat és sikerte-
lenségeket aratott, azon meggyőződésre jött, hogy a tetszés
és hódítás tehetsége nem adatott meg neki; azért vissza-
vonultan egyedül magának kezdett élni.

Mig Jakab vadászatain ide s tova kalandozott, Adrián
a ház dolgait vezette s szabad idejét többnyire könyvek között
tölté. Olvasott francia, olasz és német nyelven s gyakran
jött hozzám ez vagy ama tárgy felől tanácsot kérni. Napról
napra jobban megkedveltem őt s nagyon roszul esett, midőn
látogatásai nálam előbb ritkultak, és később egészen elma-
radtak.

Daczára azonban e nagy különbségnek, a két testvér
egyvetértésben élt. Jakab meg volt elégedve öccsének gazdál-
kodásával, eszélyességével s lelkiismeretességével, melyek
nélkül a birtok állása bizonyára nem lett volna oly virágzó.
Jakab legkevésbé sem volt restnek mondható; a ház ügyeit
mindig érdekléssel karolta föl, ahol utazásról s keményebb me-
zei munkák vezetéséről volt szó. Csak az otthonlét, a számo-
lás, a házvezetés voltak reá nézve unalmasok, érdektelenek,
— s miként lehetett volna másképp? — gondolám én. — Csak
családos emberré legyen, majd megkedveli ő az otthonlétet is,
s megtanul örülni birtokainak.

Igy élt a két testvér, bár nem valami nagyon benső vi-
szonyban, de különböző természetük iránt kölcsönös kimé-
llettel.

Kevéssel a Jakabbal öccséről tartott beszélgetés után,
egy délután mindkét testvér megjelent házuknál, s Adrián
az előzékeny fogadtatással mindenestre meg lehetett elégedve.
Mindamellet még hallgatagabb, gyakran szórakozottabb és
zavartabb volt, mint azelőtt, miért Madelon igen sokszor fak-
gatá. Elpirult, de mindig szelid és barátságos maradt.

Néhány hét múlva a Jakab és Madelon közti viszony
felbonthatlannak látszék; az emberek már egymásának hit-
ték őket, minék én mód nélkül örvendtem s ez örömemben
Adrián is osztozni látszott. Egy szép délután kísértáltunk
kertembe, s ennek ajtaján ki, a zöld pázsitos hegylejtőre föl,
hol egy terebélyes diófa árnyában igen kedves nyughelyet csi-
náltattam. En Adriánnal beszélgetésbe merülve, elől mentem.
Politikai eseményekről értekeztünk, melyek ez időben benün-
ket nagyon érdekeltok, mint nemsokára bebizonyítom. —
Jakab és Madelon tréfálva, kaczagva követtek. Adriánt több-
ször láttam visszafordulni s megzavarodni, anélkül azonban,
hogy beszédem hevében e körülményt élénkebb figyelemre
méltatnám. Mert szóváltásunk e kornak legérdekesebb ese-
ménye körül forgott; az ifju Bonaparte tábornok egyiptomi

hadjárata, nem rég történt visszatérte Párisba s az ifju hősnak Franciaország első consulságának magas polczára történt önemelkedése került szőnyegre. A politikai értekezésnek annyira neki bevültem, hogy Adrián barátom szótlansága s zavara egészen elkerülé figyelmemet. Csak midőn felérvén, helyet foglaltunk, vettem észre, hogy mig Madelon képe kipirult, szemei gunyosan szikráztak s hogy fejcskójét daczosan hátraveté: Jakab arca büszke, parancsoló, majdnem zsarnok-jelleget öltött. Nem tréfáltak, nem kacagtak többé, valaminek történni kellett köztük. Adrián körülbelül gyanította ezt s szorongva pillantott hol egyikre, hol másakra. Alig néztünk azonban körül, Madelon újra jó, sőt csapongó kedvében volt, s kihívó fakgatásaival Adriánnal kezdett kötődni. Jakab egyszer-egyszer egy meglehetősen gunyos élű éleztet vett közébe, mi közben ajkain megvető mosoly vonult el s sötét szemei élesen Madelonra valának szegezve. Ez figyelni sem látszott erre, feleletre sem méltatá, de annál magasabb foku kedvvel mulatott Adriánnal. — A hűszívű érzékeny fiut mindez fájdalmasan látszék érinteni, de kitérései mit sem használtak. Midőn lefelé indultunk, Madelon karonfogta őt s bájos kaczérésának egész teljét Adriánra irányozá. Jakab reá nézve jelen nem levőnek látszék. Ez a nevető, látszólag egykedvű szemlélőnek szerepét játszta, mosolygott, mint egy kis gyermek csintalanságain szoktunk, kinek nevelése bennünket nem érdekel; engem az egész tréfa igen elkedvetlenített. Mihelyt a leánynyal egyedül valék, egész atyai szigorral léptem föl e magaviselet ellen. Felduzta orrocskáját s hallgatott. Több napig szótlán maradt irántam, de a szomszédnők- s barátnőkkel elég gyakran hallám őt trécselni, kaczagni. Szóval: a viszony Jakabbal ha nem is szakadt meg végkép, de nagyon meglazult és pedig Adrián előnyére, — bár mennyire tartozkodó maradt is ez. Adrián soha sem birta volna egy leánynak megelőző nyilatkozatait, kiért bátyjának szívét tudta dobogni. Ebben a két testvér már megegyezni látszott, s így Jakab öccsének kötelességérzetében s becsületében bizva, egy ideig mosolyogva nézte az egész játékot.

Most azonban a világrendítő politikai események rögtön megzavarták csendes, csak csekély eseménykéek által tarkított életünk folyamát. Az 1800-ik év tavasza beköszönt, s Európa egész nyugati része a frank birodalom álladalmi átalakulása s a köztársaság háboruinak következtében új alakot öltött. A hadjáratok s csaták nemcsak a havasok hazájának határai körül kerengtek, a pusztító seregek már a békés völgyecskét is a harcok színhelyévé tették. A győzelemittas francziák miként Hollandiából bataviai, — Nápolyból porthenopaei köztársaságot alkottak: épen oly mohón kaptak az alkalmon belső egyenetlenkedések békességes elintézésének ürügye alatt, hozzánk betörhetni s kemény csaták után Svájczot helvét köztársasággá alakítani. Európa nagyhatalmasságai másodsor szövetkeztek az elbizakodott republica ellen. Csatazajt, harczmorajt hangoztattak vissza havasaink s a frankok győzelemrivalgásaitól rozgett a lég. Egyszerre május elején azon hir kezd szárnyalni, hogy az első consul, az ifju Bonaparte, elhatározá Wallison át a Sz. Bernhard hegyen Olaszthonba vágni s az ott fekvő osztrák hadtestet hátulról megtámadni. Ily óriási vállalat hihetlennék s kivihetlennék látszott, még is biztunk az ifju hősnben, ki a köztársasági harcok morajából évről évre hatalmasabban emelkedett ki, — hogy Hannibal és Caesar mellé ő is bevési győzelmi diszfénytől környezett nevéet havasaink sziklafalaiba. Meg kell vallanom, hogy én, ha az emelkedő heros iránt már

előbb éreztem némi vonzalmat, most e vakmerő tervével tökéletesen magához ragadott. En mint rendemnek marronnierje, tizenöt évet tölték harcban a természet hatalma és minden veszélyei ellen, e hatalmas vállalat kalandos rogyénysége belsőmet rokonszenvileg érinté s nem tudtam a consul vakmerő tervét nem helyeselni, nem eléggé csodálni. A gondolat őt személyesen láthatni, titkos ihletséggel tölté el lelkemet, mert hiszen Orsiers-en át, majdnem házam küszöbén kelle áthaladnia!

A beszéd tárgya most csupán a küszöbön álló esemény volt. Kis városkánk életteljesebb, vidorabb lett, mint valaha; minden helyiségből ide gyült a lakosság, kérdezve és híreket cserélve. Nemsokára Martygnyból azon hir érkezett, hogy néhány nap mulva az előcsapatok megnyitandják az óriási sereg vonulását. Az érkezendő hős felőli értekezések, fájdalom, viszályt költöttek kis házi-körünkben. Turgot Adrián titkon osztá tiszteletemet s bámulatomat Bonaparte iránt, bár mily kevéssé látszék is az jellemével megegyezni. De volt Adrián természetében egy vonása a hősiességnek, mely bármi mélyen volt is ábrándos lényében elrejtve, csak egy nagy pillanatra várt, melyben magát láthatóvá tegye.

De nem csekély harc támadt a consul iránti ezen előszeretetünk miatt köztünk és Jakab közt. Ez testestől lelkestől köztársasági érzelmű volt, s gyűlölte Napoleont, ki consulsága által a francia köztársasági kormányformát megbuktatá; gyűlölte őt mint svájci, kinek egy idegen nép vette el önállóságát, gyűlölte a francziát; ösztönszerűleg gyűlölte benne az emelkedő kényurat; gyűlölte őt, mert hasonló vonását az önérzetnek, a gögnek, a dacznak, sőt a zsarnokságnak önmagában is érzé. Ily különnemű hatást idézett elő az a hir: nálam vonzót, örömteljesen megelőzőt, — nála visszataszítót, heves ellenkezésre izgatót.

Alig értesült Madelon, mily mély gyűlöletet táplál jövődöbéli jegyese a francia hős iránt, rögtön Bonaparte legszenvedélyesebb tisztelőjeként tünteté föl magát. Dicsérte Adriánt, hogy véleményét osztja, határtalan örömmel beszélt a kilátásról a hőst megláthatni; úgy viselte magát, mintha már félig szerelmes volna bele, sőt mintha szándéka volna Bonaparte consult szerelmesévé tenni. — E pillanattól fogva Jakab nem lépte át többé házam küszöbét, úgy látszott, Madelonnal semmi összeköttetésre sem gondolt többé. És Adrián mégis nagyon szomoruan azt mondá, hogy sajnálja bátyját, ki sokkal hőbben szereti Madelont, mint azt külsőleg mutatja.

E szomorúsághoz nemsokára komoly gondok járultak. Mert mig a völgylakók legnagyobb része lelkesülten nézett a francia sereg hősi átvonulásának eléje, és százával segítettek a sz. Bernhardon átvezető járatlan utakat a frank sereg számára járhatóvá tenni, — ezalatt azon hir kezdett terjedni, hogy Turgot Jakab hasonérmű ifjak s férfiakból — szabad csapatot igyekszik összeszedni, és a francziák utját fenn a szoroson elállni. Tervük szerint sziklafalak elfoglalandók, és a barlangtorkolat fák és szikladarabok által eltorlaszolandó volt, szóval: a legelkeseredettebb harc előkészületei tétettek. Esztelen vállalat lett volna az egész, mert a csekély erő, mit Jakab legjobb esetben összehozhatott, a francia sereget legfeljebb is igen rövid időre tartoztathatá föl, de átkelésében meg nem gátolható. Ismervén azonban Jakab gondolkodásmódját, vakmerő bátorságát: a terv még som látszék hihetlennék, s elrémültom következményeitől. Nem csak Jakab volt e vállalat által olvaszve, az egész környék, sőt az egész ország a legborzasztóbb veszélybe dönthető. Mert a francziák

nem mint ellenség jöttek be; szabad átvonulást kívántak csupán egy barátságos országon. Mi lesz annak következménye, ha ők itt ellenállásra akadnak, magukat árulóktól látják körülveve, — ők, egy hatalmas hadsereg — védtelen helységekben, melyeket most ellenföldnek valának tekintendők!

Késő este volt már, midőn a helység atyáinak egyike velem e közleményt tudatta és Jakab fölötti befolyásomhoz folyamodott. Tudtam ugyan, hogy Jakab néhány nap előtt elutazott, de eddig már visszatérhetett, — azonnal látogatást szándékoztam nála tenni. Alig lépve ki a házból, „tűz“ kiáltást hallottunk s azon hirt, hogy Turgoték háza kigyult. Odsietünk, a lángok már átcsaptak a fedélre. Jakab még nem tért vissza. Segítség csakhamar érkezett s a vad, elszabadult elemet leküzdeni, sem bátorságban, sem törekvésben nem volt hiány. Mind hiába! daczára egy egész éj fáradalmainak, Adrián reggel atyai házának csak pusztá, kormos falait látta ég felé meredezni. Nyugodtan viselte a csapást s csupán azért aggódott, mikép fog a visszatérő Jakabra e romok látása hatni. A kérdés: hogyan támadhatott a tüzvész, már más nap reggel megtalálta titokban terjesztett feleletét. Turgot Jakab egy még ismeretlen kéz által már előre is így vette titkos terveinek büntetését. Bármiként történt legyen, Adrián egy időre fedél nélkül maradt s én magamhoz hívám meg. Ajánlatomat barátságosan visszautasítá s más barátjánál vett lakást.

(Folyt. köv.)

A tenger aljáról.

A legmerészebb képzeletű regéköltő sem tudná az állat- s növényélet világát úgy festeni, amint az az oceán roppant médrében létezik. E vízi elemben, mely az összes földterület két-harmadát foglalja el, és melynek mélyébe a nap világa csak eltévedve hat be, az állat- és növényélet csakugy hemzseg a legfurcsább képletekkel s legszokatlanabb alakokkal és semmi zajt nem hallani e rideg világban, sem az öröm kiáltása, sem az aggodalom sikoltása nem hangzik a hullámok birodalmában, semmi nosze a panas- és halálos félelemnek, — és mégis a tengernek számlálhatlan népsége csaknem kizárólag ragadozókból áll, mik kölcsönös üldözéssel levén elfoglalva, falánk torkaikon saját testvéreiket falják föl.

Minthogy a tudománynak egyre előbbre haladó nyomozásai még az oceán mélyére is kiterjednek, és megkísérlik bennünket az abban felmerülő csudák világával megismertetni, még arra is módot és eszközüket talált, hogy egy pillanatot vethessünk a titokteljes tengerbe, és a lélek tudványa nem borzad többé, mint hajdan, a „legszenzibbnek“ érintésétől, hanem morészen követeli, hogy

„... mindig mélyebb- s mélyebben láthassa,
Amit Isten éj- és borzadályba burkolt.“

Mert a gondolat, mint az északi regék hősné, Asa-Thornak öve, háromszor oly erőssé teszi az ombert és az erőntudatával mind hatalmasabban közelheti a tett pörölyét.

Szálljunk le tehát gondolatunk buvárharangjában az

oceánnak világossággal telt kristályába és nézzük végig a tengerhullámok véghetetlen birodalmát!

A tenger alján levő hegyek s völgy-szorulatok telvék összesodort kövecekkel, hajóromokkal és penészedő ember- és állathullákkal. Itt hever a zöldesen csillámló ágyu, iszap- és mészszel bevonva, és a Peru vagy Kalifornia aknáiból kikerült szinarany-rud a rég elmerült hajó orra mellett, melyből még reánk mered a kapitány koponyája. Békében meszesedik a foka agyara mellett az egykor ezt sujtó fegyver; az indiai selyem-szövetekből összehányt csomagokban száz meg száz hal-család tanyáz, míg magasan fölöttük elvonul a csendes tengerár ázalék- s parány-férgeinek millióival s roppant haltömegeivel, egyetemben a vízi-világ számtalan hienái- és sakálaiival, egészen fel a tenger óriás lakójáig, a czethalig.

Amott furcsa alakú zátonyok fölött habzik a tenger, emitt tunyán gördül határtalan, csillámló homoksvatagokon végig; és másutt a vízi moszat-pálmák körül kereng és mérföldnyi mélységű örvény felett lassul, mintha féltene vizcsöppeinek hirtelen lezuhanását e pokolba. A tenger betölthetlen sírja az életnek, valamint szülőméhe valamennyi földi lénynek. Millió meg millió elhalt nemzedék hamvadoz ezer éveket számláló fenekén; minden pillanat örökös, megfoghatatlan folyamatban ezer meg ezer teremtményt létrehoz és elenyésztet benne, — és az egész hatalmas elemet áthatja Isten éltető lehellete, mely a tenger keblét mindenfelé hullámozgatja, mint mindenütt leghőbb életének öntudatában.

A tenger oly eleme az életnek, mely véghetetlen minden viszonyaiban, mint semmi más a földön. A hová az északi és déli sarkok alatt még csak egy árva moh sem tapadt, a hová iramszarvas még nem tévedt és jeges-medve vadat nem üldöz: ott a tenger alján még tenyészik az óriás bogycs kákó, mérföldekre hemzseg ázalékoktól. Másfél négyszög mérföldnyire festik zöldre ezen ázalékok a különben kék grönlandi tengert és 100 lábnyi mélységben állat állat után nyüzsög, míg ugyanazon tenger más öbleiben tíz szélességi foknyi távolságra hemzseg barna meduza-főktől, melyekből csak 110,592 egyén foglal el egy köblábnyi tért. A Tajo folyam torkolatának közelében 60 millió négyszög méternyi térség piros növényekkel van befödve, melyek oly törpék, hogy belőlük csak 40,000 millió tölt be egy négyszög métert. A perui parton levő Ullva melletti tengernek az ázalékok csokoládészerű barna színt kölcsönöznek, a Kalifornia mellettlevőnek pedig bibor-vöröset; Pilares nevű hegyfoknál $5\frac{1}{4}$ mérföldnyi hosszúságú és $1\frac{1}{3}$ mérföldnyi szélességű tért foglalnak el; csak nagyító üvegen át szemlélhető növénysejtek adják a vörös tengernek színét és Bahiánál hosszú, sövényyszerű üledékeket képeznek. A nagy oceán, Mar de Sargasso nevű része néhány szélességi foknyi felületet foglal el és csupán csak társasan tenyésző növény-fajokból áll. Rosz kapitány, az északi jeges tengeren 6000 lábnyi mélységből eleven ázalékokat húzott ki, és azt állítja, hogy még 12,000 lábnyi mélységben is léteznek, a hol 50 atmoszférányi légnyomatot kénytelenek kiállani.

(Végo követk.)

Egy hét története.

Novemberhó 29-dikén.

Ullmann hangversenyei. — Monbelli asszony. — Sivori Camillo. — Két név. — Mirelli Gemma. — Szárnyaló hírek. — A piros cipők. — Borzasztó tréfa. — Még borzasztóbb büntetés. — Port a szemekbe. — Jókainé asszony föllépte. — Édes remény.

Hegedűszó, c z i m b a l o m, soha sem volt még olyan pompás egy hetünk, mint az, a mely — hála Istennek — immár csak emlékünkből él még. Milyen egy hét volt ez! Még most is mindkét orcánk ég, egyik az örömtől, másik a — szégyentől, hogy azt nekünk meg kellett érnünk. Jött először az Ullmann-hangverseny, a világhírű Nicotival, a nem kevésbé világhírű Sivorival, a legvilághírűbb Hamakers Bernardinával és a legeslegvilághírűbb Monbellivel. Ezek a szerény czimek hetek és hónapok óta állandó rovatot képeztek az utca-sarkokon, hogy végre a lapok is kénytelenek voltak tudomást venni róluk, alig várva a napot és órát, midőn a nagy világhírűségek fülünkön fogva ragadják meg lelkünket. Hogy Ullmann még Amerikában is nagy felültetői hírnevet szerzett magának? azt mi is tudtuk, de — éppen azért nem tettük fel róla, hogy minket is felültessen. Hiszen mi kicsi nemzet vagyunk, mi dicsősége volna abban annak a híres Don Juannak, ha egy olyan gyanútalan tiszta ártatlanságot, a milyen mi vagyunk, reá szedne?

Hanem azért minket is reászedett, mult pénteken adta első hangversenyét és az úgy sikerült neki, hogy az utána való szombati második hangversenyről az emberek már nem is igen szóltak; elment, a ki pénzét sajnálta, mert ugyancsak siettünk biztosítani magunknak egy kicsi-piczi helyecskét mind a két hangversenyre; a c z é l tehát, a jó üzlet, fényesen el lett érve, a többi a mi dolgunk, ő már csak a pénzét olvassa, Isten tudja, hány száz vagy ezer mérföldnyi távolságra tőlünk; az egész csak egy kis tréfa volt, és azt a jó nevelésű embernek nem illik komolyan venni; a magas belépti díjak? Csekélység! Megérik a harsogó falragaszok, meg a kirakott fényképek. Avagy talán Monbelli asszony nem szép asszony? Hogy éneke hideg? Csekélység! Az onnan is lehet, mert novemberben hallottuk; júliusban, sőt még augusztusban is minden bizonynyal melegen énekel. És ha hidegen énekel is, azért mégis spanyol nő, valóságos hidalgó-vér, a mi a két szeméből is kilátszik; aztán még barna arca és szép termete is van; soha spanyol nőben ilyen termetet nem láttam; no, de ne gyanúsítsuk Ullmann urat, mikor ő azt mondja, hogy Monbelli asszony valóságos spanyol vér, akkor az olyan igaz, mint a milyen igaz az, hogy Monbellinek keresztelték, és hogy a férje, a híres párisi Cremieux fia, esztét vesztette miatta, azt is csak azért, hogy Ullmann ur most azzal is vásárt csináljon. Tapsoljunk tehát a szép Monbelli asszonynak.

Es tapsoltunk is neki mind a háromszor, a hánszor tudniillik szerencsénk volt látni és hallani őt; láttuk pedig őt és hallottuk tőle a „Sevillai borbély“ egyik dallamát, melyet Rossini tisztán csak az ő számára irt — ezt is Ullmann ur után tudjuk, — Dessauer „Boleri“-ját, és egy spanyol dalt, a melyben ugyan semmi szép nem volt, hanem azért mégis

megtapsoltuk; és hasonlóképp megtapsoltuk a jeles Sivori Camillo urat, a miért olyan pompásan üli meg a hegedűt; akár egy lovardai művész; csupa nyaktekerő ugrádozások, ficzánkolások és bukfenchezések, a hegedűn; az ember látva felejt a — szemét; egykor, régen, midőn a rimpengetés is költészet volt, az is művészet volt, most azonban — csak Nicotini Károly énekénél volt élvezetesebb, Nicotini Károly énekénél meg Hamakers Bernardine éneke volt kellemesebb. Nicotini Károly egy tenorista, hang nélkül, Hamakers Bernardine meg egy hang ének nélkül, és nagyon valószínű, hogy Ullmann ur úgy az egyiket, valamint a másikat csupán csak a szép nevek kedvéért hozta hozzánk: Nicotini és Hamakers! ez a két név egymás után kimondva is hangversenyi érzelmeket képes költeni! Szegény florenczi négyesek, ezek is játszottak, de az ő játékuk felett is Ullmann lelke lebegett; mennyi bűbáj volt e négyesekben csak tavaly is, midőn nálunk voltak, míg most, szinte jól esett, mikor letették a hangszereket; csak a kis Brandes Emma zongorajátéka ragadott tapsokra e négyesben; egyszerű, meszterkéletlen, igaz érzés szólt játékából és ez jóleső ellentétet képezett e nagy szemfényvesztő hűhó közepett, a mi az egész hangversenyt olyan — fenséges tréfává tette.

Mindezt azonban csak „fentartással“ állítjuk, mert meglehet, hogy Monbelli csakugyan ép olyan szépen énekel, mint a milyen szép nő; és az is meglehet, hogy Sivori Camillo ur nemcsak lovagolni, de hegedűlni is tud kitűnően a hegedűn; és az is meglehet, hogy Nicotini ur — de nem, az egyáltalában nem lehet, mert Nicotini urnak nagyon füstölt hangja van — hanem igen is lehetséges az, hogy ha Becker négyese nem a nagy, hanem a kis vigadó teremben — a nagy terem totalis süketségben szenved — adja elő Beethoven egyik cavatináját és egyik scherzoját, valamint Haydn ismert serenadáját, akkor az idén is jobban tetszett volna; ez mind meglehet, mert az én elmém ezen egész hangverseny alatt egészen másnemű hangok hálózatában hanyódott, azon hangokéban, melyeknek hire a nemzeti szinpadról az egész fővárosban szerte özönlött; mult pénteken egyszerre csak az a hír terjedt el is fővárosban, hogy másnap este olyan előadás lesz a nemzeti szinpadon, a milyent még nem látott a főváros; Mirelli Gemma, másként Matsinszki hercegnő fog föllépni, „Ernani“-ban Elvirát fogja adni, ugyanaz, a kiről a falragaszok azt trombitálták ki, hogy csudaszépség, csudahang, csudagazdag*) műkedvelő-nő, és midőn e háromszoros csudás tünemény a nemzeti szinpadon próbaképen megjelent, kitűnt, hogy szépnek egykor, valaha szép lehetett, most azonban már egy kicsit kopasz, és a mi a csudahangot illeti, az annyiban csakugyan csudahang, a mennyiben még soha semmiféle kotát meg nem izelített, és a mi a játékot illeti, az az egy az, a mi hihetővé teszi georgiai nevelését; mindez átszivárgott a nemzeti szinpadról a közönség közé, sőt a közönség azt is tudni vélte, hogy a nemzeti

*) Hogy mennyiben adtunk mi hitelt ezen nagy szavaknak, az kitetszik a hangról, melyen ezen föllépésről mult számunkban említést tettünk. Szerk.

színház igazgatója: báró Orczy Bódog, midőn figyelmeztették volna a hallatlan szégyenre, a mely e hercegnő fölléptetése által a nemzeti intézetet mulhatlanul érni fogja, nagy büszkén ezt felelte volna, hogy az az ő dolga, — képzelhetni tehát azt a kinos nyugtalanságot, melylyel a főváros a szombat estét várta.

És a kinosan várt est megérkezett és — engedjék el nekem ez est leírását; de mit mondok! hisz az egész csak tréfa volt! Olvassák önök a „Fenn és alatt“-ban a harmadik olasz primadonna föllépésekor — a neve már nem jut eszembe, és a könyv nincs kezemnél, — hogy mi történt akkor a nemzeti színházban? Szórol szóra ugy történt minden mult szombaton Mirelli Gemma, született Macsvanszky hercegnő föllépésekor! Az első felvonás alatt a zsufoolva telt ház kaczagott, a hogy csak kitelt tőle; ilyen hangot még nem hallott, ilyen játékot még nem látott, ilyen külsőt még nem szemüvegeztettek vele. És még azt mutatta a közönségnek, hogy piros cipője van neki! Ki jobbra, ki balra, ki előre, ki hátra dőlöngött nevéttében. A második felvonásban a közönség már nem nevetett többé, hanem boszankodott, és pissegett, hanem még mindig türtöztette magát, hiszen báró Orczy Bódog ott ült az igazgatói páholyban, ez csak nem engedheti így megfertőztetni a nemzeti intézet méltóságát, nem gyaláztatja meg annyira a nemzeti színház közönségét, nem szennyezi be annyira az igazgatói állást, hogy a szörnyeteg idétlenséget azonnal le ne tiltaná a szinpadról, annyival inkább, minthogy Kocsi Irma minden perczen készen volt átvenni Elvira szerepét, és eljátszani azt, mint már annyiszor, a közönség meglegedésére.

Ez azonban nem történt, a nemes báró szépen páholyában ülve, hagyta kacagni és pissegni a közönséget és tovább botránkoztatni a csuda hercegnő képzelhetetlen idétlenségével; akkor aztán a közönség is sokallani kezdte a tréfát és a harmadik felvonásban olyan zenebona kerekedett, hogy nincsen az a macskazene, a melylyel a versenyt ki nem állta volna. Nem volt az már a főváros nemzeti színházának közönsége, hanem egy legmélyebb érzetében vérig sértett bősztömeg, egy háborgó tenger, üvöltő vihar, féket vesztett fergegog, kiki ugy zajongott, a hogy tudott, és azzal, a mi épen keze ügyébe esett, kezével, lábával, botjával, kalapával, az egyik füttyült, a másik sivitott, egy rész Kocsi Irmát kiáltotta, legtöbbben azonban báró Orczy, az igazgató nevét rikoltotta, jöjjön elő, merjen szemé közé nézni a közönségnek, hogyha elég bátorsága van — a közönség nem ezt a szót kurjongatta, hanem egy ennél sokkal vastagabbat — így meggyalázni a becsületére bizott nemzeti színházat! Hanem a nemes báró nem jött elő, a nemes báró ideje korán el-somfolygott páholyából és végre a közönség is eloszlott, azon erős hitben, hogy ilyen példa nélküli botrány nem maradhat megtorolatlanul, leg alább is annyiban fognak neki elégtételt adni, hogy kiveszik báró Orczy kezéből a nemzeti színház igazgatását, és ekként biztosítják, hogy jövőre meg lesz kimélve hasonló meggyaláztatástól.

Nevetség, hiszen az egész csak tréfa volt! Avagy nem eszokolni való mulatság, így fölültetni a fővárosi közönséget? Avagy miért nem tapsolt az is ugy, mint a hogy egyik-másik páholy az idétlen énekre? Avagy mi is egy színház más, mint Spektakol-szin? Nemzeti színház, Neuo Welt, Orphaum, az toute mémo chose! Aztán az a közönség is, minő joga van neki nemesobb elégtételt követelni? Publikum-publikum, és a kinek nem tetszik, az tegyen róla; — nem ugy, a belügy-miniszter esunyául lehordta báró Orczy Bódog urat, és a ki-

nek ez sem elégtétel, az valóban nem tudja, hogy milyen büntetés az: a lehordás tudatában továbbra is megmaradni azon színház, egy nemzeti intézet igazgatójának, melyet ő maga meggyaláztatni engedett. Ez több a büntetésnél, ez pellengér.

És ezzel ugy látszik, be is lesz fejezve ez ügy, és miután nem valószínű, hogy ez a mi szép világuunk a mi kedvünkért egyhamar ki fogna fordulni sarkaiból, készen lehetünk reá, hogy báró Orczy Bódog semmibe sem veszi az erkölcsi pellengért, melyre a belügyminiszter által hivatalosan állított, a mi fővárosi áldott közönségünk hasonlóképen semmibe sem veszi, hogy a nemzeti színház tovább is ilyen megbizhatlan kezekben hagyatik meg; — jó, vegyük tehát mi is semmibe az egész ügyet, szórjuk tele mi is a világ szemét azzal, hogy a csudaszép Mirelli Gemma hercegnő szombaton este boros fővel lépett a szinpadra; egy szó sem igaz abból, hogy a zenekar legtekintélyesebb tagjai már pénteken figyelmeztették a nemes bárót a mulhatatlanul bekövetkezendő botrányra; egy szó sem igaz abból, hogy már mult pénteken száz meg száz ember nem beszélt egyébről, mint a szombat este mulhatatlanul bekövetkezendő botrányról; egy szó sem igaz abból, hogy báró Orczy Bódog tudva és akarattal mystifikálta ilyen példa nélküli módon Magyarország fővárosának udvari színházat, mindebből egy szó sem igaz — csak hirdessük a hazugságot és fogjuk pártját a bűnnek, mi, a világoosság fáklavivői, — jó, ne szóljunk tehát többé róla, forduljunk kedvesebb tájékok felé.

Nem kell soká keresgelnünk, már a hétfői este meghozta, a mi az elkeseredett sziveket fölvidította. Hétfőn este lépett föl Jó k a i n é asszony. Három éve mult, hogy nemzeti szinművészetünk ezen régi dicsőségében csak visszaemlékezve gyönyörködhattunk, látni nem láthattuk, és ezen három év alatt az igazgatóság egyre kereste azt a szinművésznőt, a ki Jókainé helyét betölthetné, és minden újabb kísérletnél csak annál jobban győződünk meg arról, a mit ugy is tudtunk, hogy Jókainé asszony pótolhatlan.

Ezen tudattal mentünk hétfőn este a színházba, és midőn a minden zugában telt ház Jókainé asszonyt a szinpadon megpillantotta, koszoru- és jó tiz perczig tartó tapsviharban ügyekezett kifejezést adni az öröm és tisztelet érzelmeinek; voltak sokan, a kik könyeztek is örömükben, hanem ez mind csak az egykori nagy művésznő iránti hő tisztelet és kegyelet kifejezése volt; — akkor aztán Jókainé asszony elkezdett játszani, „Volumniá“-t adta Shakespeare „Coriolán“-jában, — de mit mondok, Jókainé asszony nem játszott, a közönség csak ámult, hiszen ez nem játék, hanem valóság! Így beszélni, — mert szavalásnak nem lehet azt mondani — hogy minden szó a sziv mélyébe talál; ugy járni, hogy minden mozdulat a fenséges alak egy-egy vonását tünteti elénk; ugy tekinteni, hogy a szemnek minden sugara egy nagy lélek megragadó világát tükrözteti vissza, — ez már nem művészet, hanem tökély, a lángolmének azon magassága, a melyben a képzelet a valóságot mulja fölül, — ez a tudat ragadta meg a közönség lelkét, midőn régi dicsőségét most ujra látva, a nagy római nőnek minden fájdalomain és boldogságain végig vezette lelkünket, és midőn a függöny legördült, — ki tudná megmondani, hányszor hivaták őt ki ez este! — egy kérdés volt olvasható minden arezon, az, hogy miért kellett o nagy művésznőt, a kiért a világ méltán irigyelhet minket, — három évnél tovább nélkülözünk? Monnyit veszített a hazai művészet, monnyit a közönség, monnyit a hazai közművelődés azáltal,

hogy e nagy mintaképet időnek előtte vandal-kezek letaszították azon magaslatról, a honnan még annyi fényességet árasztani hivatva van?

De — a megtérés soha sem késő; ha elvesztettük öt három évre, hála Istennek, még visszaszerezhetjük öt évtizedekre; a mint öt mult hétfőn csudáltuk, még évtizedeken át élő büszkesége és dicsősége lehet ő színművészetünknek és báró Orczy Bódog ha százszor is a mult szombati báró Orczy Bódog, egy perczig sem fog késni, visszaadni Jókainé asszonyt a hazai művészetnek. Ha az operának Benza Idát szerződtetni lehetett, akkor Jókainé asszony visszaszerződtetése kérdéses sem lehet. Benza Ida mégis csak találkozik kettő-három, Jókainé asszonyunk azonban csak ez egy van nekünk a világon.

— i — r.

Budapesti hirvivő.

++ (Gróf Andrássy Gyula) volt miniszterelnök mult szerdán bucsuzott el a vezetésére bizott honvédelmi és elnöki miniszteriumok személyzetétől, valamint a honvédségtől; bucsubeszédében különösen kiemelte, hogy habár távozik a honvédség köréből, azért büszke a honvéd névre, melyről semmi áron le nem mondana. Mult csütörtökön pedig az országgyűlésen olvasták föl a gróf lemondását az országgyűlési képviselőségről.

++ (Az első farsangi fecske), vagyis az első báljelentés, az orsz. magyar gazdasszony-egylet részéről küldetett ki. Ez álarczos tánczvigalom január 7-dikén lesz a vigadóban és tombolajátékkal is lesz összekötve, melynél az összes nyereség 100 db. 10 frankos magyar arany. Bemeneti ár egy tombola-szelvényvel 1 frt 50 kr; este a pénztárnál 2 frt. Külön egy tombola-szelvény ára 20 kr. — Jegyek és tombola-szelvények kaphatók: Szemek és Meyer (váczi-utcza); Kertész (szervitater); Hugmayer (fehér-hajó); Schuk M. (király-utcza) urak üzleteiben, Sztupa György gyógyszer-tárában (szénater), továbbá egyleti elnök: Damjanich Jánosnál (papnövelde-utcza 1-ső szám) és az összes választmányi és egyleti tagoknál.

++ (A pesti cselédintézet), mely végre-valahára a napokban megnyílt, talán e szomoruan elhanyagolt közügyet is rendbe fogja hozni fővárosunkban, hanem egy kicsit várakozni kell még odáig. A tanács kiadta a rendeletet, hogy a fővárosban levő minden cseléd jelenteni tartozik magát az intézetnél, de nem gondoskodott egyszersmind arról, hogy a jelentkező cselédek kellő időben beirathassanak, és azért most a haltér, a hol az intézet fölállított, szinte komikus képes mutat. Százával állnak ott a szegény cselédek, mint valami napkeleti rabszolgavásáron, nem a legmelegebb öltözetben, a locsusanó esőben, és éktelen lármával, a mivel részint az unalmat, részint a boszankodást ügyekeznek elverni, a miért ide hiába fűrésztették őket, mikor be nem iratnak. Jó lesz tehát gondoskodni a kellő beíró személyzetről, nehogy az a nélkül sem igen fegyelmezett cselédek kedvüket veszítsék a jelentkezésre.

++ (A Nőképző-egylet) által rendezendő tombola január 6-dikán: vizkereszt napján lesz, a vigadó termeiben, összekapcsolva séta-hangversenyvel, egy katonai és egy népzenekar mellett. Belépti díj, mint a sétahangversenyeken rendszeren, csak 30 kr; a kisterembe, hol a tombolát rendezik, külön 1

frt a belépti díj, hol is választmányi hölgyek képviselendik a pénztárnokokat. Egy tombola-lap ára szintén 1 forint lesz. A kis terembe lesznek felállítva a nyerepméltóságok is, közel 500 darab, úgy, hogy majd minden táblára jut egy. A két főnyereményt olajfestmények képezik, melyek egyike 120 forintra van becsülve. Az egészet az ischli mintára rendezik, melyet két választmányi hölgynek alkalma volt minden kis részletében megismerni. Kétségkívül, hogy e jótékony czélú vállalat annyival inkább sikerülni fog, mint rendszeren minden, mit ez egylet rendezni szokott, mivel ez a pesti közönségre nézve egészen ujnemű mulatság lesz. Ennélfogva tömeges látogatás remélhető.

++ (A miniszterelnök ebédjén) mult vasárnap mintegy 150 képviselő és főrendi tag volt jelen. Az asztalfőn a gazda mellett jobbról a képviselőház elnöke: Somssich Pál, balról Haynald érsek ült. A pohárköszöntések sorát a miniszterelnök nyitotta meg, éltetvén a királyt és a törvényhozást. Utána Haynald érsek emelt poharat elmés czélzásokkal a nagy Hungariára és a kis Hungariára, hol a lakoma tartatik, s végül a házi gazdát éltette. Jókai szintén Lónyayra köszöntött. Erre Patay emelt szót; Lónyay, ugymond, a maga gazdáját, Haynald a mi jelen gazdánkat éltette, én meg közös gazdánkat, Magyarországot éltetem. Pulszky felemlítvén az új vívmányokat, s megemlékezvén Magyarország visszacsatolt részére, a jelenlevő Mollináry altábornagyra köszönté poharát, ki a határőrvidéken oly kitűnő tapintattal vezeti az ügyeket. Vukovics a régiokről emlékezvén meg, Vay Miklós báróra emelte poharát. Lónyay erre bezárta a pohárköszöntések sorát s elödére, ki első magyar ember a külügyek élén, Andrássyra köszöntött. Erre Haynald kijelentvén, hogy ő opponál, folytatja a pohárköszöntést és az 1848-diki miniszterium két jelenlevő tagjára: Horváth Mihályra és Vukovicsra köszöntött; az oppositót, melyben Haynald megelőzte, Tisza Kálmán folytatá, ki az egyetértésre s honvédségre emelte poharát. Mult csütörtökön volt a második diszebed, melyre ismét számos képviselő, köztük Ghyeczy Kálmán, volt meghiva.

++ (Reményi Ede), jeles hegedűművészünk, beadta lemondását a nemzeti színház versenymesteri állásáról; báró Orczy Bódoghoz ez ügyben irt levelében kifejti, hogy azon botrány után, a mi mult szombaton a nemzeti színházban a nemes báró tudtával és akaratával történt, — bár a hazai intézet fölvirágzása nemzeti kulturánk érdekében szívének eszményképe, — úgy hazafui, mint művészi önérzete nem engedik, hogy oly igazgató alatt álljon, a ki legkisebb biztosítékot nem nyújt arra nézve, hogy a nemzetnek ezen művészetcsarnoka ujjabb-ujabb hasonló meggyaláztatásoknak ne legyen kitéve. — Továbbá úgy hallik, hogy a nemzeti színház több tekintélyes tagja folyamodványt nyújtott be a belügyminiszterhez báró Orczy Bódog elmozdítása iránt, miután oly ember, a kit maga a kormány kénytelen volt az egész ország előtt nyilvános pellengérré állítani, sem a kellő tekintélylyel, sem pedig a kellő méltósággal nem bír többé arra nézve, hogy tovább is egy elsőrendű nemzeti intézet élén álljon, és már azt is akarják tudni, hogy báró Kemény Gábor volna új igazgatónak kiszemelve.

++ (Petőfi szobrát) Izsó Miklós fogja készíteni. E határozatot egyhangulag hozá a szoborügyi bizottság a napokban tartott ülésében. Ily módon kétségkívül a művészi siker is biztosnak tekinthető; a halhatatlan költő egy méltó emléket, s országunk fővárosa egy új diszt fog nyerni. A szobor helye iránt megállapodás még nem jöhetett létre, miután előbb a

fővárosi közmunkatanácshoz kell fordulni; meg vagyunk azonban győződve, hogy e részről is hazafias előzékenységgel fog találkozni az ügy. A fölterjesztéssel Reményi Ede, szoborügyi elnök lőn megbizva.

♦♦ (Heckenast Gusztáv) kiadásában megjelent „Babérlombok.“ Báró Eötvös József, dicsőült költőnk legszebb gondolatai vannak e terjedelmes könyvben a derék Vachott Sándorné által egybegyűjtve. Ára 4 frt. Ugyancsak Heckenast urnál W. Rajka Teréz „Flóri és Kálmán könyve“, e kedves és tanulságos gyermek-olvasmány, második kiadásban jelent meg közelebb. Ára 80 kr.

♦♦ („Nyugat-Európa és hazánk“) czim alatt egy diszesen kiállított könyv jelent meg Ráth Mórnál, mely azon könynyű, de annál hálátlanabb feladatot tűzte ki magának, kimutatni, hogy mennyire hátramaradtunk mi társadalmi tekintetben is a polgárosult nemzetektől. Szerző, „Apuleius“ álnév alatt olyan keserű igazságokat mond nekünk szembe, hogy — vajha orvosául szolgálnának; mert habár egyik-másik állítása tulszigoru, sokat látott, sokat észlelt és sokat gondolkodott hazafi műve ez, a mellett jól van írva, megérdemli tehát, hogy titokban — tükörnek használjuk. Nem is drága, csak 90 kr.

♦♦ (Rózsás napló.) Fényes esküvő volt kedden az egyetemi templomban. May Árpád, kir. táblai bíró ur vezette oltárhoz szép aráját: Mihályffy Vilma kisasszonyt. Nász-nagyok: Pauler miniszter és Zsömböry Gy. urak voltak. Az esküvőt fényes estebéd követte Frohnernél. — Geöcze Bertalan, zemplénmegyei földbirtokos és ügyvéd mult hó 25-dikén vezeté oltárhoz a budai vártemplomban Dohnál Josephin kisasszonyt, az ezelőtt egy évvel elhalt báró Dietrich Antal tábornagy unokahugát s örökösét, és így azon hacska katonai könyvtár, mely az elhunyt tábornagy tulajdona volt, magyar kezekbe kerülván, remélhető, hogy a Ludoviceum számára annak idején megszerezhető leend.

♦♦ (Vegyes hírek.) A „Budapesti Fröbel nőegylet“ király-utcai gyermekkertjében a vasárnap délután rendezett nevelészet felolvasás igen szépen sikerült. A nagyszámú közönség mindvégig osztatlan figyelemmel kíséré úgy György Aladárnak „Fröbel és rendszeréről“ tartott felolvasását, mint Novák, polgári iskolai tanárnak előadását is, ki a gyermekeknek a természet iránti érzék-képzéséről beszélt. Ily felolvasások ezután is fognak tartatni. — Mult pénteken Vörösmarty születés napját ülte meg a nemzeti színház, Shakespeare „Julius Caesar“-ját adták elő halhatatlan költőnk fordításában, diszes közönség jelenléte mellett. — Munkácsi Mihály, jeles hazánkfia a telet Párisban tölti és csak tavasszal fogja elfoglalni weimari (nem düsseldorf, mint multkor tollhibából irtuk) tanári székét. — Grisza Ágoston, nem rég hazatért monokült hazánkfia, Pesten ügyvédi és fordítási irodát nyitott, fürdő-utca 1-ső sz. a. Grisza Európa legműveltebb nyelveit érti, és számüzetése alatt a párisi törvényszéknél mint tolmács volt alkalmazva. — November 24-dikén este a rákoscsabai ut mellett egy körülbelül másfél éves gyermeket olevenen elásva találtak. Egy rákoscsabai nőnél dajkaságban volt és ez követte el a szörnyű tettet. Arra monő omberek egy rongydarabot láttak a gödörből kiesüngoni, ezt akarták kihuzni és — az oleven kis fiúcskát huzták ki volo együtt. A kis fiúcskát egy rákos-csabai lakos ápolásba fogadta, a gonosz dajka elfogatott, — de valjon kik a kis gyermek szülei?

♦♦ (Halálozás.) Montenuovo hercegné, szül. Bat-

thyány grófné, bold. Batthyány Iván gróf leánya, e hó 14-dikén Hietzingben elhunyt. Béke hamvaira!

Nemzeti színház.

Vasárnap, november 26-dikán: „Aesopus“, Rákosi Jenő vigjátéka. — November 27-dikén: „Coriolán“, Shakespeare szomorú játéka, Jókainé fölléptül. — November 28-dikán: „Tannhäuser“, Wagner operája. — November 29-dikén: „A házasság rokkantjai“, angol vigjáték. — November 30-dikán: „Az árny“, Auber operája. — Deczember 1-sején: „Julius Caesar“, Shakespeare szomorú játéka.

Gazdasszonyoknak.

Bor-kása.

Körülbelül három lat irósvajat meg kell melegíteni és ebben négy zsemlyéről lereszelt morzsát megpirítani, azután pedig egy nagy meszely fehér borral fölereszteni, folytonosan keverni, míg simává lesz és hűvös helyre félretenni.

Ekkor egy külön keverő tálban négy lat irósvajat habosra el kell keverni, belé egy egész tojást és öt tojás sárgáját tenni, egy citromnak apróra vágott héját, tiz lat törött cukrot, az öt tojás fehéréből vert kemény habot közé keverni, egy formát vajjal kikenni, a tésztát belé önteni és szép sárgára megsütöni. Tálaláskor eper- vagy málnalével le kell önteni a tésztát, vagy tetszés szerint külön csészébe befőtött hozzá betálalni.

Gesztenye-kása.

Egy font szép nagy gesztenyét gyenge sárgára megsütöven, meg kell tisztítani és mozsárban megtörni, míg péppé nem lesz. Ekkor egy félmeszely jó tejszinnel össze kell habarni, tüzre tenni és folyvást keverni, míg jól össze nem fő. Ezalatt öt lat mandulát meg kell tisztítani, azokat is megtörni és közé adni. Most az egész keveréket szitán át kell törni, tizenkét lat cukrot s néhány kanálnyi hideg tejszint belé önteni, ismét a tüzre tenni és folyvást keverve, sűrű péppé befözni, a tüzről levenni, kihülés után egyenként öt tojás sárgáját belé adni, három tojás fehéréből vert kemény habot szintén könnyedén belé keverni.

Tiz szép sült gesztenyét sűrűre főtt cukorlébe mártogatván, hideg márványlapon kihülteni kell hagyni, azután két darabkára elhasítani, a forma alját ezekkel kirakni, a pépet reá önteni és egy óráig gőzben kifözni, és forróan kitálalni.

E kásához két narancs és egy citrom levét ki kell nyomni és nyolez lat cukorral sűrűre befözni, a tésztára önteni és forróan betálalni.

E. Nelli.

Divattudósítás.

Mai mellékletünk magyarázata.

Az első szám: csemege kendőre vagy tálczára való himzés rajza, színes, mosható fonállal himzendő.

A 2-dik szám: L betű.

A 3-dik szám: T betű.

A 4-dik szám: J betű fehérneműekre.

Az 5-dik szám: egy nagy cifra G betű asztalneműekre vagy nagy takarókra.

A 6-dik szám: asztalterítő körüli himzés rajza, egyszínű posztóra vastag selyemzállal himzendő. A selyem helyett berlini pamutot is lehet basználni.

A 7-dik szám: ágytakarókra, fehér függönyökre való himzés rajza, fehér zsinórral és az elszórt kis bokréta himző pamuttal himzendők.

A 8-dik szám: A és S betű egymásba fonva.

A 9-dik szám: L és G betű.

A 10-dik szám: B és D betű.

A 11-dik szám: nyakkötő végébe való finom francia himzés rajza.

A 12-dik szám: pamlagpárna rajza. A levelek kétféle zöld berlini pamuttal himzendők lapos öltésekben, a bogycók legyenek vörösek és sárgák, a cifrázatok barnák és lilaszíntek. A szövet finom rhips vagy cashemir is lehet.

A 13-dik szám: D és C egymásba fonva.

A 14-dik szám: C betű.

A 15-dik szám: G és L betű.

A 16-dik szám: gyermek-fehérneműekre való betét rajza, francia himzés.

A 17-dik szám: a 12-dik számban leirt pamlagpárna második fele.

A 18-dik szám: G betű.

A 19-dik szám: E betű virág-cifrázatban.

A 20-dik szám: J betű ugyanilyen modorban.

A 21-dik szám: nőtűng elejére való himzés rajza.

A 22-dik szám: B betű.

A 23-dik szám: Paulina név, virágfüzérrel, zsebkendőre.

A 24-dik szám: J és T betűk.

A 25-dik szám: Mária név fehérneműekre, egy kedves előfizetők kívánságára készült.

A 26-dik szám: Julia név, szintén megbízásból készült.

A 27-dik szám: J és B betűk.

A 28-dik szám: V betű.

A 29-dik szám: A betű.

A 30-dik szám: színes alsó szoknyákra való himzés rajza, színes selyemmel vagy berlini pamuttal posztóra vagy flanelra himzendő.

A 31-dik szám: butorokra vagy szőnyegre való himzés mintája, kereszt-öltésekkel, fehér czérna-tokon himzendő, a mintalapon kijelölt színekben.

A 32-dik szám: Lucia név, egy kedves barátnőm kívánságára.

A 33-dik szám: levélfűzér, kézelők, ingek elejére sat.

A 34-dik szám: Eliza név zsebkendőre.

A 35-dik szám: E betű. És végre

A 36-dik szám: köpenyek vagy kendők sarkába való zsinórzási minta.

A f. évi 45-dik számban közlött számrejtvény értelme:

Mint lassan fordul a hajó,
A szélnek ellenébe,
S az árboczszásló visszaleng
A tűnő part elébe:
Válnunk nehéz, ha kedveseink
Eltűnnek mind előlünk,
S reájuk visszagondolunk,
Kik elszakadnak tőlünk.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetők küldtek be:

Fiedler Ottilia, Fülöp Anna, Báthory Zsigray Istvánné, Mráz Ottilia, Toldy Veysz Ilka, Szőnyi Ferenczné, Marossy Hermin és Etelka, Moesz Gézané, Brocken Kováts Emma, Hallaskay Mária, Schiffer Imréné, Kiss Antónia, Nagy Krisztina, Vitéz Mari, Hlavács Kálmánné, Tatarek Ida és Hermin, Kalós Erzs, Sziklay Matild, Pap Kovácsik Gizella, Petheő Antalné, Ratkovszky Vilma, Lazúr Lajos Anna, Czírók Jánosné, Temesváry Juliska, Fényes Ferenczné, Vörös Ida, Béc-i Eleonóra.

A f. évi 44-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Szepessy Szilágyi Lidia, Koch Teréz.

A rendes havi dijsorsolásnál következő t. előfizetők lettek díjnyertesek:

1., Fülöp Anna: A Karthausi, b. Eötvös regénye, 1 kötet.

2., Kalla Mihályné: Szerencse naptár.

3., Vörös Ida: Legújabb zeneművek.

4., Zay Sós Ilon: A nemzeti színházi könyvtárból 3 kötet.

A nyeremények — szíves üdvözetem mellett — postára vannak adva.

Sakkrejtvény.

Sthymmel Emmától.

Lóugrás szerint megfejtendő.

ók	zek	ha-	be	a-	má-	ja:	i-
zá	ad	föl-	ba.	tal	ból.	ke-	bu-
e-	a	ál-	sed	züik-	dat-	nye-	Is-
ja.	dat,	Légy	a	gaz	teu	al-	is
ni	S	ma-	nő	res-	hont	ak	mé-
Hont	Egy	do-	i-	gyar	sát	a	nő
he,	ta-	ró	sze-	ke-	fi-	te-	sor-
i-	bol-	zek	gl	köl-	nő,	Egy	fér-

Megfejtési határidő: december 27 dike.

Tartalom.

Egy éltés nő szavai a fiatal hölgyekhez, Kiss Elektől. (Vége.) — Fáni hugom menyegzőjére, Dalmady Győzöttől. — Erzs és Kornélia. (Pálya-beszély.) (Folyt.) — Rózsavölgy, G. Etelkétől. — Egy viharos hét. (Roquette Otto beszélye.) (Folyt.) — A tenger aljáról. (Vége követk.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gasszonyoknak. — Divattudósítás. — Sakkrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: női munkák mintalapja.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évesre 3 frt. félére 6 frt. egész évre 12 frt. Egy-egy félevesi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: Kalap-utca 17-dik szám. 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>50. SZ. Decz. 10-kén 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges hímzetrajzokkal. Ezenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félevesi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	---	--	--	---

A nő helyzete a társadalomban.*)

Valamely társadalom műveltségi állapotát semmi sem mutatja ki jobban, mint a nőnek helyzete és állása abban a társadalomban. Mióta a keresztyénség az elnyomott és gyengébb fél emelkedésének s egyenjogosításának egy nagy lökést adott (— a keresztyén mythologia legjelentékenyebb részét nőknek köszönjük; az a vallás kezdettől fogva sokkal inkább az övék volt, mint a férfiaké —): a gólgotai kereszt alján, a keresztben függőt sirató nők között, könnyben és szeretetben megerősödött gondolat folytonosan fejlett tovább, hódított és alakított át. Lassanként a forrongó világ egyik jelszavává, lobogójává lón. A zászlóra tüzött eszmét be kelle váltani, s az a hódolat és imádat magaslatából lejött a mindennapi élet forgalmába; fényéből veszített, de értékében növekedett; s ma már mértékévé nőtte ki magát a népfajok és nemzetek műveltségének.

Hogy mennyire tiszteljük és becsüljük meg a nőben az anyát, a nővért, a feleséget: sokkal mélyebb erkölcsi kérdést magában foglaló dolog, mint egyelőre látszik. Önmagunknak, saját életünknek és boldogságunknak legtisztább, legnemesebb részét becsüljük meg bennök; mindaz hozzájuk van csatolva, a mi fajunkban gyöngéd, szép és nemes. Legédesebb emlékeink s hozzájuk kötnek; legédesebb vágyaink és reményeink között az s alakjuk van. Ebből látható, hogy a nőnek helyzete nem közönyös dolog a társadalomban; hogy áthatja azt egészen, egész annak szívveréseig;

hogy emeli és tisztítja azt, vagy süllyeszti és bekeveri, a mint a viszonyok hozzák magukkal, de első rangu fontosságát, javításban és rontásban egyaránt el nem ismerni, lehetetlen.

A műveltebb társadalmak, s ezek között első helyen a britt királyság és Amerika, nagyon érzik ezt a fontosságot; s a mig egyfelől, a multban már, nevelés és társadalmi törvények által mindent elkövettek a nő helyzetének emelésére, nemes önértetének kifejtésére, ugy ma, főként ama két országban, a hol a nő eszménye a valóságban legkifejlettebben létesült, rendszeres irodalmi harc foly a nők társadalmi és polgári joggyakorlatának szélesítése, neveltetésük magasítása és általánosítása, helyzetük minél nagyobb függetlenítése körül. A harc eredményét körülbelől látni lehet; maga a dolognak az egész társadalom által történő vitatása csak a nők javára kamatozhat; vissza felé menés ebben a dologban lehetetlen, mert az igazság és előny nagyon kézzel fogható: de mindez inkább a jövő kérdése; mi, a jelen állapotok megítélésénél a mostanáig kifejlett társadalmi viszonyok közt maradhatunk.

Az angol és amerikai a nők emeléséről s tiszteletben tartásáról gondoskodik a nevelés által és társadalmi uton: a két legfontosabb eszköz, melyek által gondoskodni lehet. A mi az elsőt illeti, másként neveli a nőket mind a családban, mind az iskolában. Az iskolai nevelés alaposabb, több oldalú és huzamosabb tartamu. A több-oldaluság alatt nem a latin ét görög nyelvek tudását, s egyes kivételes esetekben a görög és római klasszikusok olvasását értjük; ezek ott is csak kivételes esetek, s mennek ki divatból; hanem értjük a

*) A „Nyugat-Európa és hazánk“ ezimű műből.

természettani, történeti és bölcsészeti ismeretekben való olyan jártasságot, s általában az egyetemes ismeretek és eszmék körüli olyan tájékozottságot, hogy az ember egy közép műveltségű fiatal angol nővel a napi kérdések, néha komolyabb, mélyebb elvek felől is bátran szóba állhat, s olykor igazi gyönyörűséggel és haszonnal vitatkozhatnak. Mi a haszna ennek? Az, hogy a férj és nő, — eszméik, gondolataik közösek lévén, a melyeknél fogva érintkezhetnek, — sokkal közelebb állanak lélekben egymáshoz, mintha csak a háztartás ügyei, vagy legfeljebb gyermekeik neveltetése felől tudnak egymással komolyan beszélni. Az, hogy a nőnek értelme kiképzettebb lévén, a család legfontosabb ügye, épen a gyermek-nevelés kérdésében nem fogja az értelmesebb férj elveinek és akaratának szenvedélyét eléje vetni, és azt paralizálni; az, hogy az értelmét használni tudó, és több oldalon érvényesíteni képes nő nyer ez által önbecsülésben saját maga előtt, s nyer becsültetésben mind férje, mind környezete előtt. Az egyes — kivált természettani ismeretek gyakorlati hasznáról és szükségességéről itt nem szólnunk, csak érinteni akartuk a kérdést. A mi a nevelés huzamosabb voltát illeti, az ott a 16—18-ik évig tart, s igen sok közép osztályu vagyonosabb leányt a boarding-schoolból visznek férjhez. Ezt nemcsak a több oldalú ismeretek beszerzése teszi szükségessé, hanem egyszermind javallja az is, hogy a leánynak a serdülő korban, épen mikor legügyetlenebb és legkevésbé hasznavehető otthon, a mikor legtöbb gond és figyelem kell rá, van komoly, egész lelkét igénybe vevő és gyönyörködtető foglalkozása; s idejét a munka és a társalgás közt megosztva, jóformán feltünőbb átmenet nélkül mint kész, ügyes, kedves, a világban forogni tudó h a j a d o n jön ki az iskolából.

A családi nevelés megkülönböztető fő jellemvonása az, hogy sokkal nagyobb önállóságot és függetlenséget ad a nőnek, mint a miénk, s illetőleg kifejti benne ezen önállóság érzését és használatát. Szoktatja hozzá a nőt már gyermekkorában, hogy teljes, saját értékű lény, és nem csupa függelék; egyszóval önálló, körvonalozott jellemet igyekszik a nőnek adni. Nem félénk, szemérmes, galambszerű lényeket képez, a kiknek sem véleményök, sem akaratjuk, s a kik soha a maguk lábán járni, a maguk erején megállani nem tudnak, s csupán kiegészítő függelékei egész életükön át vagy a családnak, vagy a férjnek: hanem önálló, gondolkodni és tenni tudó, saját erejüket érző független lényeket, a kiknek mindegyike egy én; általában az önmagukban való bizást igyekszik kifejteni bennök, az által, hogy a család, az apa és anya is biznak bennük. Mert önbizalmat csak az támaszthat, ha mások is megbiznak az emberben; s a félénkséget és gyámoltalanságot az gyökereztetni meg legbiztosabban, ha mások is gyengének, könnyen bukónak tartják, s gyámolgotólag bánnak vele. Hasonlitsunk össze két eljárási módot. Nálunk elfogadott elv és divat, hogy a fiatal hajadonokat az anyák, önmaguk vagy valamely rokon, vagy nőcseléd kísérete nélkül, egyszóval valakinek felügyelő staffagea nélkül sem vásárlásokra, sem látogatásokra, sem egyszerű sétára vagy kirándulásra, szóval a világba nem eresztik. A kíséret „őr“ — egy vagy más alakban — oly kiegészítő része az életben minden „tiszteletes“ hajadonnak, hogy a nélkül nem is tudjuk őket képzelni. S csodálatos, hogy sem a szülőknek, sem a hajadonoknak soha nem jutott eszükbe, hogy ez a helyzet mennyire nevetséges és lealázó.

(Vége követk.)

A lemondás az én osztályrészem.

Soós Miklóstól.

Itt beszéltek nekem a jövőről;
Mért építtek fellegekre várat?
Mért mutattok a magasba: „föl, föl!“
Jártam én ott, azért vagyok fáradt!
A mi jó, már jöhet, várom készen,
Hajtott fölvel:
A lemondás az én osztályrészem.

Szárnyán horda a szerencse egykor;
Teljesült sok boldogító vágyam.
Virágoztam, mint fa kikeletkor,
Boldog a sziv ilyen virágzásban.
Álmodoztam, fellengzön, merészen...
Minden elmúlt...
A lemondás az én osztályrészem.

Élet, élet, zivatáros élet,
Változhatsz már áldásra felőlem!
Széled kedved hozzám visszatérhet;
Ha egy nem... ki alszik temetőben!
Végezd hát be, mit kezdél, egészen,
Semmisíts meg:
A lemondás az én osztályrészem.

A ligot, ha lombja hervad, sárgul,
Nem tanyája dalnak, fülmilénök;
Ronsolt, tépett, lombtalan fa-ágról
Csak guyy volna vig tavaszi ének:
Oh, ha ősz lett, legyen ősz egészen,
Csendes, fájó...
A lemondás az én osztályrészem!

Ne szóljatok a jövőről nékem,
Mutassatok inkább csak a multra:
Olyan szép, a láthatár ködében
A bucsúzó nap letünte, hunyta...
Nap lehunytat éj követi, érzem:
Isten veled szerelem, ifjuság:
A lemondás az én osztályrészem.

Erzsi és Kornélia.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

Pár nap mulva már meleg szavakkal irt levél érkezett Kornéliához, melyben a százados lakását, s egész helyzetét szomorúan festé, bár reménye van jobbra, — ugymond, — ha a grófi család, melyet egy távoli fürdőből most várnak vissza, megérkezik, melynél előkelősége s rangja kivívja Kornélia számára a kényelmes lakást, mit megnyerő, — írta a gróf, — azonnal hölgyeért ropul, ki nélkül nem élhet.

Hochenburg távozása óta szomorúan tölté Kornélia napjait. Csak azon perczeket számítá, azokat tartá életnek, melyekben a gróf leveleit vette, mikkel az naponkint bekopogtatott.

Igy telt el pár hét, meleg ömlengéseket cserélve az irlapon, míg Kornélia azt vette észre, hogy pénze egészen fogytán van. Épen azon gondolkozott, mit tővő legyen ez esetben, addig is míg Hochenburg jön, vagy segélyt küld, kinek tudtára adá zavarát, midőn egy ifju hadnagyot jelentének neki.

A csinos tisztet Hochenburg küldé, mivel ez egy ezredben szolgál, s most hosszabb időre Bécsbe jött, szabadságidejét itt töltendő. E tiszt, ki megnyerő külsővel bírt, s ifjusága daczára nagyon komoly volt, elmondá Hochenburg üzenetét a levél mellé, melyet hozott.

Az irat a többihez hasonló volt, kivéve azon részét, mely szerint Hochenburg jelenleg már a grófi kastélyban lakik, ámbár csak egy szobára szorítkozva, de csak hogy így is van! — örvendez a százados, — majd iparkodni fog annyi tért elfoglalni, melyen Kornélia is elfér.

Kornélia nagyon örült, megköszönte a tiszt látogatását, mi neki kétszeresen jól esett, mert, — ugymond, — Hochenburg közeléből jő.

A hadnagy szokásos illemmel vett bucsut a szép hölgytől, kinek bájai nem kis benyomást tettek annak ifju szívére. Szolgálatát ajánlá Kornéliának a visszautazáskor, ha, — mint mondá, — Hochenburg gróf addig el nem jöhetne.

Kornélia százszor is elolvasá a Hochenburg által irt levelet, aztán mosolyogva, egy perczre boldogan veté magát pamlagára, elfeledve pénzbeli szorult állapotát.

De e gondolat nem sokára megzavará szép álmait.

Ismét ékszeres szekrényéhez fordult, eladva abból egy értékes készletet.

Igy élt egy ideig, Hochenburgra várva, ki gyéribben küldé a leveleket, azon pontot pedig, melyben pénzbeli viszonyát emlité Kornélia, egészen érintetlen hagyá.

Kornélia szomorú volt. Keblébe a gyanuhoz hasonló érzelem lopta magát. Ismét irt Hochenburgnak, ha nincs is oly kényelmes lakása, mint minőhöz ő szokva van, megosztja vele a kényelmetlent is, csak jöjjön érte, csak ne hagyja ily egyedül ez idegen tömeg közt.

Kornélia a levélre nem kapott választ. Agyában ezer rémes gondolat támadt.

Ismét irt Hochenburgnak. Betegség-e, mi a gróftól visszatartja? vagy meghült tán szíve?

Ezt nem akarta hinni, azért ismét várt, s könyvek között sohajtott.

Pár hét folyt így le, midőn egy este a fiatal tiszt Kornéliához lépett, ajánlva magát mint levél- vagy üzenetvivőt; miután szabadságideje eltelt, ismét visszamegy Lengyelországba.

Kornéliát könnyek közt találta, kire a tiszt, midőn az kendőjét szeméihez emelte, szánandó pillantást vetett.

A hadnagy egy levél vitelével terhelte. Aztán bizalmas hangon kérte Kornélia, ha netán Hochenburg nem írhatna, — vélve, ha beteg, vagy mit kimondani nem mert: ha szíve meghült volna iránta, — tudassa, t. i. a hadnagy annak sorsát, mert inkább képes elviselni a bizonyos rosszat, legyen az bármi, mint a bizonytalanság gyötrelmeit.

A hadnagy megígérte és távozott.

Néhány kínos nap telt el, a nélkül, hogy Kornélia tudósítást vett volna, s pénze ismét fogytán volt.

Eszébe jutott egy napon a vendéglőst felhívatni számitás végett, tudni akarta, mivel tartozik. S midőn a számitás megtörtént, oliszonyodva tekintett Kornélia az irlapra, melyen oly összeg volt, mit kifizetni som képes.

Elhatározá tehát, annyit eladni ékszereiből, mennyivel kielégíti a szállodatulajdonost, aztán a fényüzéssel ellátott helyről egy egyszerűbb külvárosi szállodába települt.

Kornéliához egy nap levél érkezett, mi most már a ritkaságok közé tartozott.

Az irás ismeretlen volt, s midőn felszakítá azt, az író nevét nézve, különös érzelem fogá el szívéét. Az ifju hadnagy nevét olvasá, kinek irata csak fájdalmat okozhat neki, — így vélekedett, — mert ha nincs baj, mi őt fenyegeti, miért nem ír Hochenburg?

A levél így hangzott:

„Asszonyom! kezemet és szavamat adám, hogy ha Hochenburg gróf nem írhat, tudositom önt annak okáról.

Szomorú, de való, hogy Hochenburg nem írhat, s mert ön inkább tudni akarja a legrosszabb valót, mint gyötörtetve lenni a bizonytalanságtól, tehát legyen elkészülve az elsőre.

Hochenburg gróf, kinek az ön szomorú s elhagyatott sorsát festém, meghült ön iránt, s keblében új láng lobog, melylyel a kastély, melyben lakik, urnője lábainál térdel, ki egy bájos és gazdag fiatal özvegy.

Előbbi kötött barátságunk folytán, számtalanszor szemére vetém a méltatlanságot, melyet ön iránt elkövetett, de fájdalom, hiába! Azt válaszolá mindannyiszor: hogy kegyed sokkal könnyelműbb nő, hogysem az ő hidegségét oly mélyen érezné, mint azt én, az én ifju, tapasztalatlan szívemmel gondolom.“

Kornélia kezéből kihullt a levél, s egy oly rémes éjet töltött, minőt még soha.

De midőn fölkel a nap, szívébe is új sugarat lövelt a remény.

Koholmánynak hitt mindent, s újra irt Hochenburgnak, elmondván a hallottakat, miknek — mint ír — ő hitelt adni nem tud.

* * *

Ez alatt nagyban foglalkodtaták a Kornéliáról terjedt hírek K... környékét.

Sokat beszéltek össze-vissza.

Az ékszerárús, ki hallván Kálmán halálának híret, jónak látta, először is a bécsi és pesti ékszerárúsokhoz fordulni, ismertetve az eltolvajlott smaragd-készletet, kérve, hogy vele tudatná, ha annak eladása előfordulna.

Hetek, havak folytak le, míg egyszer tudára adatott a kétségbeesett ékszerésznek, hogy a keresett smaragd-készlet Bécsben van.

Az ékszerész odautazott, hol rá is ismert az elveszett készletre, melyet, mint mondák, egy üzér adott el a bécsi ékszerárúsoknak.

Hosszu kutatás után ráakadtak az üzérre, ki minden zavar nélkül elmondá, hogy egy megszorult katonatisztől vette a smaragd-készletet, kinek nevét nem tudja, de egyenruháját tökéletesen leírta, mely után azon dzsidás ezredhez folyamodott az ékszerárús, mely Lengyelországban feküdt, s melyben Hochenburg is szolgált.

Az ezredesnél könyörögve elmondá, miben jár, s miután tudára esett, melyik tiszt volt a nyár folytán Bécsben, Hochenburg és az általunk ismert fiatal hadnagy lettek megemlítve, kikhez azonnal kisetett az ékszerárús, miután azok állomása messze feküdt az ezredesétől.

A hadnagy nagyon meg volt lepve, míg Hochenburg gróf rangján alulinak tartá eltagadni a dolgot, s megvallá hűdegen, hogy egy megszorult ismerője kérte fel e tárgyban eljárni. S leírta, a mennyiben emlékezett, az üzért, kinek oladta volt.

De ezzel nem elégedett meg az ékszerárús, azért kérte

a grófot, emlitené meg azon ismerőse nevét, kinek az ékszerek eladásával, — mint mondá — szivességet tett.

Hochenburg habozás nélkül megnevezé Kornéliát s elmondá a szálloda czimét, hol e nő most Bécsben föllelhető.

A szállodában azonban csak annyit tudtak mondani, hogy a keresett hölgy pár héttel ezelőtt mindent kifizetett, s eltávozott. Hogy hová? arra senki sem tudott válaszolni.

Most ismét elszakadt a fonál, melyet már annyi remény-nyel kezei közt vélt tartani az ékszerárus. S mit volt mit tennie, iratait, bizonyítványait összeszedte s haza utazott K... ba.

Itt legjobbnak vélte, egy ügyvédhez fordulni.

Csekény a legnevezetesebb ügyvédek egyike lévén, őt kereste fel az ékszerész.

Az ügyvéd álmélkodva hallgatá a panaszló fél szavait.

Csekény elmondá az esetet azon hölgynek, ki Kálmán vagyonának örököse, ha Kornélia, — mint vélték, — nem volna föllelhető, s nem lép fel igényekkel.

E nő mindenre elkészülve, hogy rokona nevén folt ne legyen, kifizeté a követeléseket.

De szokás szerint, semmi sem marad titokban.

Hangosan beszéltek az ékszer történetét, mit hallva, mindenki tudott még egyetmást ehhez csatolni, mit régen hallott volt Kornélia felől, de — mint mondák — akkor nem hittek.

Beszélték széltében-hosszában, hogy Kornéliát bezárják, büntetve benne a közönséges tolvajnyt, hogy keresik is már, de még nem akadtak nyomára, Bécsben álnév alatt bujdosolna.

Ez alatt Kornélia nyomorban tölté napjait.

Eladta minden ékszerét, Hochenburgra hiába várakozott, számtalan levele válasz nélkül maradt.

Hiába sorolta el neki Kornélia, a mit érte tett. Hiába emlékezteté véghetlennnek mondott szerelmére. Hochenburg kőszikla volt, mely nem lágyul meg a könnyek omlására.

Hochenburg k... i ismerősei, volt czimborái előbbi ezredénél, irtak a századosnak, és a többi közt az ékszerek története sem maradt el.

Hochenburg ezeket hallván, hogy egy csapással véget vessen Kornélia leveleinek, tudtára adá a szerencsétlen nőnek, hogy rangján alulinak tartja, oly nővel való ismeretséget még csak meg is emliteni, annál kevésbbé olyannal tovább levelezni, ki nemcsak boltokba lép mint tolvaj, hanem férje szobáját is kirabolja.

Hochenburgnak feledni tetszett, hogy ő ugyanily formán tett Kornéliával, mint az férjével és az ékszerárussal, csak hogy szebb színben, a mi a ravasz, előkelő tolvajt ismereti föl benne.

Szerencsétlen Kornélia! Azt hitte, hogy Hochenburg őt igazán szereti. Nem tudta, hogy mily érdekléssel bír a nő, különösen a férjes nő, ily természetű férfiak előtt, ha korlát van köztük. Nem tudta, hogy a gát csak fokozza hevíült büszkeségüket, s hogy szerelmük nem egyéb, mint hiu vágy.

Ily férfiaknak csak szerető kell, s nem nő. De Kornélia nem tudta azt, hogy ha már szeretője, mért ne legyen neje is?

Pedig a percztől fogva, midőn Hochenburgnak azt mondá: hogy elhagyta férje házát, s most örökre az övé, Kornélia úgy tűnt fel Hochenburg előtt, mint egy szobor, melyről

lehullt a fátyol, melynek redői alatt oly ellenállhatlan bübajos volt.

Kornélia a percztől fogva köznapi lénynyé süllyedt előtte, oly lénynyé, minőkkel naponkint találkozunk.

Hochenburg nem akarta, hogy Kornélia oda hagyja férje házát, nem akarta, hogy e hölgy neje, azt ohajtotta, hogy csak szeretője legyen.

Mily közönséges lett előtte a nő, kiről gondoskodnia kellett, kit folyvást maga körül látott, tán kevesebb gonddal öltözve, néha közönyös, mindennapi dolgokról szólva! Míg mennyi bübajt lelt abban, midőn találkán ömledeztek, táncz-vigalmakban suttogtak, hol suhogó öltönyben, ragyogó ékszerekkel, mindenkitől bámultatva, megirigyelve állott a többi felett, mint a nap.

Haj! akkor térdre tudott volna omlani minden titkos pillantásáért, akkor minden szó bübajos zenekint hangzott ajkáról, s oly sokat mondók voltak azok.

Jaj nektek balga, könnyelmű nők, kik nem gondolkoztok, s azt hiszitek: hogy a szerelemben nem kell erkölcs és megfontolás.

Hochenburg utolsó levele végesapás volt Kornéliára. A bánat halványra festé arcát, a szükség felemészte ékszereit, most elhagyottan, egyedül állt idegenek között.

(Folyt. köv.)

S ö t é t a z é j.

R. Katona Mihálytól.

Sötét az éj, sötét a bú,
Mely engemet üzbe vettt,
S mint szikla-ormot a boru,
Akképen nyomja keblemet.

S nincs egy világitó sugár,
Remény is csak nagyon kevés,
S ez éj után reám mi vár? —
Oh, nem derü! — kétségbesés. . . .

Szép volt a miről álmodám,
Üdv, boldogság, tündér-világ —
És a való mi ezután? . . .
Álomtalan bús éjszakák! . . .

Tünődöm a jövő felett,
Mig köny pereg le arczomon, —
Mikor nyujtod már üdvömet,
Én szép leánykám, angyalom? . . .

E g y v i h a r o s h é t.

Roquette Otto benzélye.

(Folyt.)

E szerencsétlenség Madelonra igen keverőleg hatott; Adrián észrevette ezt s a leányt folvidítandó, tüstént egy új ház tervéről kezdett beszélni, mit a lehető legrövidebb idő alatt a réginek helyén építend. Gyöngéd, esdő hangon kérte a szeszélyes leányt: ha akarja, adjon ő is tanácsot a ház újja-építéséhez, s kívánatai minden bizonynyal teljesíttetni fognak;

hogy nagyon örvendeztő dolog lenne az, ha Jakab visszatér-
vén, oly kárpótlást találna, melyet —

— kire nézve lenne az oly örvendeztető? — szakítá őt félbe Madelon.

— Jakab és mindnyájunkra nézve, — válaszolá Adrián.

A leány reászegzé éles tekintetét. Az ifju nem bírta azt kiállani, valami félelem látszék őt elfogni, mintha szívének legtitkosabb gondolatát árulta volna el. Főlemelkedett s rövid időn eltávozott.

Késő éj volt, midőn halk kocogtatás ébresztett fel. A kopogás ismétlődött, ajtót nyiték s előttem állt — Turgot Jakab. Bocsnátot kért, hogy ily későn háborgat; én üdvözlém s tüstént beszólítam. — Szegény barátom! — szólék, — te haza jössz, s ime, házad helyén csak pusztá, kormos romokat találsz!

— Az legcekélyebb bajom, — válaszol ő, — s ezért nem is háborgattam volna tisztelendő urat ez éji órában. Más, sokkal kinzóbb gondok üznek engem!

— Jakab! — vágta rögtön szavába, — aggasztó hírek keringnek felőled; te egy vakmerő örült vállalat vezére vagy, mely téged elveszt, minket pedig — barátodat, honfitársaidat, a legnagyobb nyomorba döntend.

— Én honszeretetre számítottam, — szóla ő, — férfias önérzetre, szabad gondolkozás és rettentetlen bátorságra, melylyel atyáink bírtak! S ime, mit találtam: egy elvakított nemzedéket, mely egy idegen nép bálványának akar hódolni, tömjénezn!

— Jakab! téged szenvedélyed vakított el; te félreis-
merted állapotunkat, félreismered a körülményeket s nem gondoltál a nagy felelősségre, melyet magadra vállalsz; kérlek, kényszerítlek, hagyj fel vállalatoddal!

Összevonta sötét szemölcseit. — Ha kivihetőnek találtam volna, most nem ülnék itt, ott lennék talpon a hegyszorosban, mert holnap itt lesznek a francia előcsapatok.

Nagyot lélegzettem. — Hála az Istennek! Látnod fiam, hogy elkeseredett gyűlöletteddel csak egyedül állsz. Végy erőt magadon.

— Azt már tettem, ha más értelemben is, mint tisztelendő ur ohajtaná. Különbén nem is ez okból jöttem önhöz. Holnap, amint tudom, az első francia csapat fog e helységen átvonulni. Ezt kétségkívül több is fogja követni s alkalmassint szállásolni is fognak helységünkben, mert a derékhad csak három hét múlva jövend. Én mindenről pontos tudomással bírok. Én magam nem maradhatok a helységben, nem a vidéken; mert nem vagyok ura haragomnak, gyűlöletemnek, szenvedélyemnek; s minthogy ez ellentállási terv kivihetatlenségét egy pillanatra belátom, eltávozom, erőt és eszméket gyűjteni egy alkalmasabb napra. Mert még nem adtam fel mindent. Én tehát távozom. De, kedves tisztelendő ur, egy sürgős kérést intézek önhöz: távolítsa el Madelont is innen! Vigye, vagy küldje el Madelont még az éjjel Orziéresből.

Csodálkozva néztem reá s kívánatának okát kértem.

— Én nem tudom, — kezdé akadozva, — egy szerencsétlen előérzet azt jósolja, — én nem ismerem magamat e borzalom közepette, — de ismerem Madelont. Oh, ha minden ohajtásom szerint történt volna, ő már nőm lehetne most. Ha hinnék még szerelmében, most nem gyötörnének e kétségbe-
ejtő aggodalmak, de én nem hiszek már benne. És mind-
amellet is nem tudok megszünni e leányt szeretni, és örült féltékenység tölti el koblomat a gondolatra, hogy ő, — ha mindjárt gyermeket könnyelműségéből is — szívélyesen, elő-

zékenyen fogja magát e frank kutyák irányában viselni s ez átkozott, feslett...

Megfogtam kezét. — Mérséklet Jakab! szidalmakat házamnál nem tűrök. Te eszeden kívül vagy!

— Nem akarok jobb észre térni, — folytatá dühtől forgó szemekkel, — éltetni, nevelni akarom gyűlöletemet ez idegek iránt. Gyűlölni őket, a legforróbb boszuvágygyal véröket ontani! Gyűlölök minden egyes francia katonát, mint halálos ellenségemet!

Felkelt s átrohant a szobán. Visszatartám. — Jakab! — kiáltám, — te borzasztó gyónást teszesz nekem, melyre nézve nem bírok feloldozási hatalommal! Szerelem és gyűlölet szenvedélyes zajgással kavarnak belsődben, egész lényed fel van zavarva a dühöngő indulatoktól, és ha hozzád lelkiatyádként akarnék szólani, igen sokáig kellene fáradnom, míg kedélyedet rendbehoznám, megtisztitanám. Most csak barátod szól hozzád, azért vigyázatra, megfontolásra intelek. Te szereted Madelont, jól van. De te kétkedel jellemében. Ő egy önféjű szeszélyes gyermek, de semmi rosztat sem szabad róla feltételezned! De mondd, nem gonoszság-e épen tőled, ott gyanakodni, hol szeretsz? Tiszta, nemes szerelem-e az, mely ily aljas gyanut megenged? Menj, menj, e vonást nem gyanítottam jellemében! Madelon az én védelmem s felügyeletem alatt van s én meg fogom őt tudni őrizni! (Jakab e szavaknál sohajtva fordítá el tekintetét). — És mit gondolsz, — folytatám, — ha a leányt most álmából felkölteném és elküldeném, mit mondanának ehhez a városban? A helység plébánosa elrejtí unokahugát a francziák elől! Azon francziák elől, kik nem ellenségként törnek be, de kiknek csak szabad átvonulás engedtetik meg! Ez szégyen lenne Madelonra, reám, de reád nézve is, Jakab barátom! — Még sokáig s sokat beszéltem neki, a kemény feddés után ismét megengesztelni, megnyugtanni igyekeztem őt. Nyugodtabb is lett, de valjon sikerült-e őt meggyőzőm is, kötve hiszem. Komolyan emelkedett föl szé-
kéről, köszönt s bucsura nyujtá kezét.

— Hová mégy Jakab? — kértem.

— Messze, messze a havasokon át, egyik sziklahátról a másikra zergék után. Mit is kérdi ön, hová? Házam itt a lángok martaléka lett, — oda át a berni vidéken jó czimboráim vannak, talán fölkeresem őket.

Távozott. Szívem fájt utána, mert nagyon szerettem az ifjut. S még is azt mondtam magamban: jó, hogy elmegy most, minél távolabbra!

Másnap reggel megjött a hír, hogy a francia előőrsök már felhaladnak az orsiéresi uton. A sürgés-forgás leirhatlan volt, örömrivalgásokkal fogadták őket a lakosok, mindenki az utczákra törekedett. Unokahugom a többi leánykakkal a francziák fogadására akart menni, én figyelmeztetém, hogy ez már nem illik hozzá, és hogy neki itthon kell tartozkodnia. Alig bírta ezt elhinni, de midőn látta, hogy komolyan beszélek, boszankodva, zugolódva vonult az ablakhoz. Észrevettem, hogy válogatott cziczomájával igen széppé tette magát és — mármár az ablaktól is eltöltött. Végig simítám homlokát s egy bánatos kétely támadt lelkemben: valjon képes leszek-e én egy ifju leányt megvédeni? Már nagyon sok szabadságot engedtem neki, tudtam, hogy tekintélyem már csak látszólagos érvénnyel bír, s hogy Madelon rendesen megteszi hátam mögött, mit neki megtiltok. Szegény Jakabomnak intelmei újra eszembe jutottak. Oh Istenem! még egy kevés idő és — meg kell bennem, hogy ez intelmeket nem köve-

tém! De e pillanatban mégis foganatosítandom akaratomat. Madelon duzzogva állt az egyik ablakfülkében, én a másikonban.

Es így láttuk a francia hadsereg első csapatait, örömrivalgó lakosságunktól kísérve, házam előtt elvonulni. A kis hadosztály néhány száz gyalog és lovasból állt, kísérve egy hosszú, szerszámmal telt szekérsortól. Ezek készíték elő a derék-had és az ágyuk utját. Segédkezetre elégre találtak a vidéken. — Ugy hallatszott, hogy nálunk nem fognak megállani, hogy állomásuk Bourgot Peterbe és a sz. Bernati zár-dába van téve. Már majdnem elvonultak, mindössze is néhány lovas volt még hátra. Akkor a balvégzet úgy akarja, hogy a lovagok egyikének lova, utczánk mindenestre rossz következtében megbotoljék! A lovas felrántja a kántárszárat, a ló megijed, két lábra áll s leveti urát, ki majdnem házam küszöbére bukik. Rögtön felugrik ugyan, de visszatántorog s halottként a földre rogy. — Madelon fölkiált s az ajtónak szalad. Én visszatolom őt, maradni parancsolom s magam kísérek. Az ifju harczi körül, ki véres halántékkal feküdt a földön, tüstént nagy tömeg gyűlt össze. Társai közül néhányan leszállottak, őt fölemelendők. De lehetetlen volt őt ismét a lóra ültetni. Mit volt mit tenni? A tiszték egyike kért, fogadnám társát hajlékomba, míg annyira magához térend, hogy seregét követheti, annál is inkább, minthogy fönn a hegységben úgy is néhány napig kell a derék-had után várniok. Szomszédaim ismétlék a kérést. Lettem volna-e községemnek hü pásztora, adtam volna-e a keresztyén felebaráti szeretet jó példáját, ha egy szerencsétlentől, ki félholtan fekszik az út közepén, hajlékomat megtagadtam volna? Azonfelül egy felfedezést tettem, mely részint örömmel, részint ijedelemmel tölté el lelkemet. A vérző ifjuban első tekintetre fölismertem a Turgot testvérek legifjabbját, a szökevény Etienne-t.

Bevittük tehát az öntudat nélkülit, egy fekhelyre fektettük, a város öreg seborvosáért küldtünk és Turgot Adriánt hívtuk. Etienne társai elvonultak, a tömeget pedig, mely a ház előtt csoportosult s befelé tolakodott, én intém visszavonulásra. Hanem a hír, hogy a szerencsétlenben Etienne ismét feltaláltatott, azonnal elterjedt; és ha a fiúnak talányos eltűnéséről valaha rosztat beszéltek, úgy e pillanatban nem is jelenhetett volna meg fénylőbb alakban, mint a nagy francia sereg egyik katonájaként, mint Bonaparte consul embereként. A részvét általános volt s mindenki szeretett volna érte valamit tenni. Adrián a legboldogabb volt az újra feltalált fivér látására. Azonnal fekhelye mellett foglalt helyet s egy anya gondosságával szorgoskodott körülte. Etienne sebe nem látszott veszélyesnek. Az ájulás elmúlt s én egy megható jelenetnek voltam tanuja, midőn Etienne bátyjának karjaiban látta magát föleszmélni. Mindjárt az első órában kalandjait adta elő. Nem voltak valami nagyok. A francia fegyverek győzelem-hire édesgette a tizenöt éves fiút, s azon előrelátás miatt, hogy családjától nem fogna engedélyt nyerni a francia seregbe léphetni, megszökött, hogy közéjük állhasson. Ez sikerült is, mert testileg igen korán kifejlett, most pedig már egy husz éves harczi állt szemeink előtt, ki az egyiptomi hadjárat és a piramisok melletti harcban részt vett. Sebéből mihamar fellábadt s már másnap felkelt mint ép s egészséges. — Nem tűrhette, hogy a beteget kellett játszania, mindamellett Adrián rendelkezéseihez alkalmazkodott, bár majd nevetve, majd élezelve s úgy látszott, hogy lemondott a boldog érzetről, valaha még születéshelyén régi barátai közt lehetni. És így házamban nemcsak francia szállásolás volt, hanem oly

szállásolás egyszersmind, melynek, mint minden szomszédom véle, valóban örülhettem s amit az első napokban igen irigyeltek is.

Es mint érezte magát ezalatt Madelon? Ő is megismerte az első pillanatra és midőn a beteg ágyától visszatértem hozzá, sirva találtam. Ő is ápolására akart sietni, de én nem engedém, nem akarom, hogy a beteg ifju szobájába lépjen. Azért a konyhában és háztartásban szorgalmasabb lett mint különben, minden ételt maga készített számára s midőn én egyedül valék vele, minden gyermekemleke felébredni látszott és a beszéd csak Etienne, a játékok, a vakmerőségek és bolondságok körül forgott, melyeket együtt elkövettek. Szemői vidámban mosolyogtak, arca kipirult, majd ismét elhalványodott, mintegy önszavaitól megijedve, midőn néha nagyon sokat mondott. Megvallom, hogy ez engem lehangolt és sokszor gondoltam az én szegény Jakabomra.

Etienne rövid időn talpon volt és az egykori két játszótárs viszontlátása a lakszobában a tiszta lelkeknek elragadó látványt nyújtott. Etienne és Madelon félig mosolyogva mint gyermekek közeledtek egymáshoz, félig elámulva a változáson, mely rajtuk azóta történt. Etienne a legkellemesebben meglepetnek látszott, látva játszótársát ennyi kellem és szépségben kifejletten, és hasonló megjegyzést mondhatott volna Madelon is föléle. Nem lehetett tehát feltűnő és csudálatra méltó, hogy Etienne azonnal tüzesen udvarolt neki s hogy Madelon e feletti tetszését mosolyogva és ingerkedve fejezte ki.

(Folyt. köv.)

A tenger aljáról.

(Vége.)

A tenger állati életének ép oly buja növényélet felel meg, sőt a teremtmények e két nagy osztálya még egy harmadik, az állati növényélet vagy a növényi állatélet által csudálatosan van kiegészítve. Nevezetesen a fordulók alatt, hol a víz átlátszóbb és a napsugarak belső ereje nagyobb, mint a mérsékelt égöv alatt a tenger alja a legpompásabb alakok és színekkel tündöklő buja növényzettől van elfödve és roppant virágerdőhöz hasonlít, a melyek óriásai még egyszer oly hosszúak, mint a fordulók alatti pálmák, a mint a tengeri élet formáiban különben is tulnyomólag uralkodik a szörnyőség és határtalanság.

Csudaszzerű hatással bír a villózás, vagy éjjeli világítás tulajdonsága, melyet a tengerbeli teremtmények, úgy látszik, magával az oceánnal közösen bírnak. Egészen új, csudaszzerű világ fénylik a vizekben, midőn az éj árnyai a tenger mélyére jutnak. Csak nagyító üvegen át szemlélhető meduzafők számtalan mennyiségben kezdenek tündöklöni és a ringatózó hullámokban, csaknem démoni fénytörés törvénye szerint, csillámlanak. A halak, jelesül a hat lábnyi ezüstlap alaku holdhal (*Orthogoriscus mola*), ide s tova siklanak és az egész úgy tűnik fel, mintha az égboltozat looreszkodott volna, hogy felsőes és csudás hatása éjjeli jelenetet idézzon elő. Csakhamar az egész tenger fényárban uszik, ameddig csak ellátni rajta, és a merre a hajó átszeli a habokat, mindenfelül csillagok és fényugarak szikráznak fel a vízből, és körülötte a czápák és delfinek félig megvilágított csoportja uszik, nyilszerűen körülözölve a járművet.

Felséges tenger, nagyanyja a szépségnek, ősanyja a szeretetnek! Isten szelleme lebegett a mindenség kezdetével vizeid felett és egykor eltakarád a meg nem született földet, melyen még mai nap is, még legmagasabb hegyeiben is, felismerni a benned szült kagylók porladt nemzedékeit. Már is az észszel ellátott földi lények, az emberek, a benned levő meduzaharangok mintájára formált készülékekben lebecsátkoznak mélyeidre, hogy csudáidat killessék, hogy éhségüket csillapithassák és a gyöngyök s kincsek utáni véghetetlen vágyukat kielégítsék. De a buvárkodó ész is kifürkészi a mélység lényegét és nagyító üveg- meg bonczkással dolgozik, hogy az isteni bölcsesség törvényeit megfoghassa, és néma imádással borul le a teremtő mindenhatóság előtt.

Mielőtt a tengerben tartozkodó állatfajokról tüzetesen hozzászólnánk, fel kell említenünk, hogy az élősdiek, vagyis azon állatok családjai, melyek egymáson, egymásban s egymástól élősködnek, a tengerállati népesség közt nagyszerű tökéletességü rendszerre vergődtek, a kagylók és puhányok meg az ázalékok közti élősdiek azonban az élősködést a legnagyobb tökélyre vitték. Lewes, Nordmann és Van-Beneden nyomozásai, például a *Lernaea* latin nevezet alatt ismert élősdri rákról bebizonyították, hogy a nőstény befurakodik valamely hálnak kopottyái- vagy szemeibe és ott, a hal rovására tunyaságban tengődik, és a him viszont a nőstényen élősködik, mint ez utóbbi a halon. Mi több, a him sűrűen be van lepve harangforma élősdri férgekkel.

Térjünk most a korállra, a tenger ezen kőből rakott bokros parkjára, mely az oceánnak a fordulók alatti részének fenekét ékesíti s melyben a legpirosabb színben tündöklő ágak és galyak eleven virágokkal díszítvék. A korállok — a régi görögökről „a tenger szüzeinek“ nevezettek — tengeri mészből épített lakai számtalan apró állat családoknak, melyek faszerű palotáikat a legsebesebb örvényben és 50 lábnyira a tenger színe alatt alkotják és oly töménytelen menyiségben fordulnak elő, hogy az idő folyamában egész hegy-sorokat tornyosítottak föl és a világtenger számos szigeteit a mélységből annak felszínére hozták. Tahiti, valamint csaknek valamennyi szigetei a déli tengernek e szerény állatkáktól hordattak össze és a Maledivek között található a még munka alatt levő folytatásait az ilyes korallépületeknek.

Valamint a koráll az emberi ipar által fényűzés és a valódi szükség tárgyáivá alakíttatik, úgy a gyöngycsigát is életveszélylyel halászszák ki a tenger fenekéről, hogy az ember szépségét emelje és fénye által a külső szépséget fokozza. A szép olvasónő, ki kecséinek a gyöngyök díszé által pompás zománczot kölcsönöz és istennőként tündököl a természet és művészet előidézte kettős fényben, a férfiaktól neki szánt hódolatok hallatakor aligha gondolt a gyöngyök eredetére, melyek az allegóriában „könyveket“ jelentenek. Bár azon veszélynek tesszük ki magunkat, hogy valamely szép szájacskanétán „udvariatlan természetbuvárcodásról“ szól és bájos koráll-lakai a körülöttök vonagló guymosoly által még kecsesebbekké válnak, mégis oláruljuk a gyöngy természeti titkát. Ez se több, se kevesebb, mint egy csunya osztriga-féle teremtmény betegsége, mely egy bizonyos beleoltott egészség-tolon anyagot állati testének csudás kocsonyaszerű edényében átlátszó kőszzerű tárgyakká változtat át és azokat kiizzadni törekszik, azonban a gyógyíthatlan gyöngybetegségben rondoson belehal. A chinaiaktól az európaiak tanulták el a mesterséges gyöngytenyésztést és az angol és francia tengeri

kikötőkben a gyöngybetegség észszerűleg eszközöltetik és vele kereskedést is üznek. Jóllehet mindezek után a gyöngy betegségi tünetény, mindazonáltal becses kereskedelmi cikk, melynek megszerzéseért nem egy szerezsen buvár koczkáz-tatta már életét. A dözsölő Kleopatráról szóló mesét azonban, miszerint az királyi pazarsággal egy drága gyöngyöt egy darabka czukor gyanánt elolvasztott volna borában, a tudomány egyszerűen az ódon pogány képzelet szüleményének derítette ki; mert tényleg kimutatja, hogy gyöngyöt borban elolvasztani nem lehet és még a legerősebb eczet is csak igen lassan marja, azonban soha el nem olvasztja. A gyöngy szerves állománya szivacszerű, duzzadt anyag képeben marad vissza.

Bár a gyöngy-csiga maga élvezhetlen, mégis a kagylóknak oly családjához tartozik, melyek a szakácsság dísz-étkeiül tekintetnek és melyekre ha rá gondol, csiklándozik az inyencz szája. Az emészthető osztriga, mint valódi tengeri állat, a teremtőtől roppant termékenységgel láttatott el és az ember a természetén még segít a víz alatt levő parkokban való mesterséges tenyésztés által, hogy Isten jótéteményét érdem szerint becsülje. Ez eleven tengeri nedvnek izletességét még emeli az osztrigának azon csoda-erényü tulajdonsága, melynél fogva horgonyozzon bár a tenger legiszaposabb táján, mégis csak a legtisztább, legátlátszóbb vizet fogyasztja.

Végül emlékezzünk meg a tenger egy másik igen furcsa lakójáról, a remete, vagy Szt.-Bernát rákjáról. Miután a természet-buvárok *Pagurus* névvel illeti, nem tudjuk, mikép tett szert ezen fosztogató, sürgő-forgó ficzkó a Szt.-Bernát szerzette ajtatos remeték nevére, kikkel valamennyi tenger alatti foglalkozásaira nézve, tökéletes ellentétben van. Mig a többi rákok saját kemény csont-házaikban tanyáznak, ez inkább valamely puhány üres kagylójában lakik, a honnan ovatosan s ravaszán kandikál ki, a feléje evezőnek természetadta fegyvereit mutatva. Bár ezek nem épen haszonvehetlenek, mégis rákunknak is meg van az ő „achilleszi sarka“, melyet lelkiismeretesen igyekszik elrejtteni. Ez alfele, mely egészen puha és csak gyöngé bőrrel van bevonva, melyben a boncztannal foglalkozó azonban mégis csontszerű lapok csiráit véli feltalálni. Oly kardoskodó egyén, mint a milyen, daczára jámbor nevének, épen a mi rákunk, harcokkal telt világában, gyöngé hátával bizony nem sokra menne, ha az igazságtalanságot, melyben születésekor részesült, valamennyire jóvá nem tehetné. E végre megfelelő nagyságu üres kagylót választ ki magának, bele helyezi testének legérzékenyebb részét, farkának oldalkapcsaival belekapaszkodik és miután így hátban védve van, bátran eviczkél a tengeren, látszólag mint bölcselkedő, valósággal pedig mint agyafurt gazember.

Bár ezen albérlő puhány-háziurát ennek saját lakából tökéletesen kitolta, „a gonosz tett átka“ még sem engedi őt sokáig nyugton lenni lopott kagylójában; mert mint a többi agglegények, ő is szeret lakást változtatni, jóllehet e lakváltoztatások nem mindig javára ütnek ki. — Ennyit a tenger alatti remeték szokásai és nézeteiről.

Különben a tenger állatvilága még oly sokkal kínálkozik, ami vonzó, érdek gerjesztő és csudaszerű, és ami előttünk még ismeretlen, hogy a természetbuvároktól bizony várhatunk új felfedezéseket, az oceán fenekét illetőleg.

Egy hét története.

Deczemberhó 6-dikán.

Kisértő szellemek a színház körül. — Egy uri ember színházi viszontagságai. — Félemletes szomszédságok. — Egy viharos éj. — Kilencz földszinti jegy. — Jókainé asszony második föllépte.

A nemzeti színház — ne ijedjenek meg kedves olvasóim, nem annak jelenlegi igazgatójáról fogok szólni, a fővárosban ugyan még a lefolyt héten is ez képezte a közbeszéd tárgyát, a közönség bizonyos része két este egymás után macskazenét akart neki rendezni, a miért aztán az igazgató két este egymás után saját becses személyét és az egész színházat egész rendőrsereggel vétette körül, sőt hogy a tisztelet iránta tetőpontját érje, magát a főkapitány urat is maga mellé ültette az igazgatói páholyban, nyilván azért, hogy ha a macskazenére valamiképp mégis rá találának gyujtani, az avatatlan közönség ne tudhassa, hogy kettejük közül melyiket illeti tulajdonkép a nagy tisztesség. Legjobban járt mult hétfőn egy vidékről feljött uri ember; a tisztelt ur ugyanis megtudván, hogy ez este a mi nagy Jókainénkat fogjuk láthatni, nehogy künrekedjen, a mint fölkel, azonnal elküldi a vendéglő szolgáját, a melyben szállva volt, hogy kerítsen neki egy erkélyszéket a mai előadásra; este aztán természetesen első volt a színházban. Alig ült azonban öt perczig a kényelmes erkélyszéken, midőn a mellette levő széket egy másik egyéniség foglalja el, a ki jó szorosan mellette helyezkedvén el, szemle alá kezdi venni a mi derék vidéki urunk egészséges piros arcját. A mi derék vidéki urunknak ez a dolog sehogyszem tetszik, de még annál is inkább nem tetszik neki az ő szomszédjának arczképe, mivelhogy ez az arczkép a megszólamlásig hasonlított egy olyan ember arczához, a ki a zsebmetszők és petroleumosok felszimatolására van kitanítva; de — gondolá magában — hátha az ő szomszédja mégis a jobb társaságból való; mai nap akárhány olyan urat látni, a kinek arcza egészen mást mutat; — hagyja tehát magát bámultatni a furcsa szomszéd által; kis idő múlva aztán a furcsa figura távozik, hanem ezt már a mi derék vidéki urunk csak akkor vette észre, midőn a mellette levő erkélyszéket egy másik uri egyéniség foglalta el; hogy minő képe volt és van még jelenleg is annak a másik egyéniségnek, azt én itt meg nem mondhatom, de a kit netalán érdekelne, az megtalálhatja azt ama beszédben, melyet Simonyi Ernő mult szombaton az országgyűlésen tartott; elég hozzá, a mi vidéki uri emberünk első tekintetre tisztában volt arra nézve, hogy ez a másik szomszédja nem lehet más, mint maga a tulajdon Thaisz Elek, Pest főváros esküdtszékileg híressé vált főkapitánya, és ez a félemletes egyéniség most épen olyan veséig hatólag méregeti és vizsgálja őt, mint ennekelőtte az az egyik!! A mi vidéki uri emberünk a milyen egészséges pirossággal jutalmazta meg Isten után az áldott anyaföldnek ötvenkét évig buzgón szítt falusi levegője, olyan halványra vált egyszerre e fölfedezésre. Szeretett volna távozni, szökni e rettenetes szomszédságtól, de nem lehetett, a színház zsumfolva volt, Thaisz pedig, Thaisz Elek, a híressé vált fő-

kapitány annyira közel ült mellette, hogy a legkisebb mozdulatra vagy a lábával, vagy legalább a budája zsinórjával mulhatlanul hozzá kell érnie! Rettenetes helyzet!! Szerencsére Jókainé asszony jelenetére fordult az előadás, ez aztán elfelejtetett vele zsebmetszőt, petroleumost, Thaisz főkapitány urat és az egész világot; belemerülve a nagy művésznő felséges játékába, csak akkor eszmélkedett föl a való életre, midőn a hideg téli szél csapkodott arczához, — oh, milyen borzasztó egy szél is volt az szombaton este! — akkor hátra tekintett, még mindig Thaisz Elek főkapitány urat látta, három lépésre tőle! Fogta tehát magát, és még csak szivarra sem gyujtva, de még csak hátra sem tekintve, rohant el, a vendéglőbe, a hol szállva volt, ott magára zárván az ajtót, kirakta maga előtt a magával hozott két hatsövű revolvert, életével játszik, a ki idáig is őt üldözni merészkedik! Vacsorátlanul, vetközetlenül roskadt az ágyba, és csak más nap reggel nyugodott meg teljesen, midőn tudnillik már két mérföldnyi távolságra volt a fővárostól, mert más nap reggel megtudta, hogy az a bizonyos első szomszédja csakugyan egy „fogd meg“ volt, és a második szomszédja hasonlóképp csakugyan Thaisz főkapitány ur volt és mindketten csakugyan őt vizsgálgatták és strázsálták egész este a színházban, és pedig nem más okból, mint hogy azon véleménynyel voltak felőle, hogy ő egy rettenetes macska-zenebanda titkos vezére, a kinek jeladására a banda megkezdí romboló működését az igazgató ellen, és jaj neki, ha e jeladást adja vala, Thaisz főkapitány ur ilyen merényleteknél vitéz férfi, csak a multkor is 50—50 forintban marasztalta el az egyetemi tanulókat, a kik Toldy Ferencznek olyan fáklyás-zenét mertek adni, a mint nekik tetszett, — egyedül csak jó csillagzata őrizte meg a mi derék vidéki uri emberünket, hogy akkorra már a közönség ama bizonyos része is így gondolkodott: macskazenét egy olyan igazgatónak, a kit saját főnöke: a belügyminiszter az egész ország szemé láttára pellengérré állított? De hogy!

És honnan keletkezett Thaisz főkapitány ur, vagy a jeles igazgató ur rettenetes gyanuja? Onnan, hogy a vendéglői szolga, midőn a mi derék vidéki uri emberünk számára az erkélyszéket váltotta, egyuttal kilencz földszinti jegyet is váltott, és ezt a dolgot a pénztárnál felállított valamely „titkos agens“ meglátván, azonnal sietett jelentést tenni arról az igazgató urnak, Thaisz főkapitány urnak, vagy mit tudom, kinek, és ez a kilencz földszinti jegy volt a mi derék vidéki uri emberünk üldöző szelleme, e kilencz jegyet bizonyosan kilencz macskazenész számára vásárolják, a mely kilencz macskazenész vezére ki is lehetne más, mint a tizedik, a mi vidéki uri emberünk, a ki az erkélyszékre váltotta a jegyet! Így lát minden lebegő árnyékban boszuálló kard a — bünös öntudat.

Minderről azonban — mint mondám — nem akarok szólni, ez az egész dolog annyira megszegyenítő és lealázó egy ország fővárosára, hogy az ember annak emléke elől is el szeretne rejtőzni, — hanem szólni akarok a hét legnevezetesebb eseményéről, a hétfői előadásról. „Bank bán“-t adták,

Katona halhatatlanságát, az első magyar tragoediát — Jókainé asszony második vendégszínháza. Gertrudot adta, azt a nőt, a kiből a legellentétebb lelki tulajdonok: a rokoni szeretet és a megvetés, a tetsz- és hatalomvágy, a számító ravaszság és a féktelen indulat folytonos harcban állanak egymással; azt a nőt, a ki örökké másokat vél ámitani és örökké magát ámitja, a kit azért Jókainé asszonyon kívül még egyetlen színésznőnk sem birt valóhíven elének állítani, és hogyan állította azt elének Jókainé asszony ez este? Megkísértem elmondani.

Nem omlékszem reá, hogy a nemzeti színpadon még ilyen kitűnő előadás lett volna. Minden egyes közreműködő — úgy szólván — egy fejjel magasabban játszott, mint mások. A mindig kedves Felekiné asszony (Melinda) maga volt a gyanútalanul tiszta hűség, szerelmében, szégyenében, örültében. Molnár (Bánk) csak ma mutatta meg igazán, milyen nagy művész; eddig mindig minden jelessége mellett nem vetkőzött le némi szakgatottságot alkotásaiban, némi modorosságot mozdulataiban, némi álpathoszt szavallatában; mai alkotása minden egyes részletében egyaránt arányos és nagy szabású; mozdulatai mindig megfelelők és méltóságosak, szavallata mindig igaz és épen azért nagy hatású volt. Feleki mindig jeles Petur, ma ellenségei is — pedig jutott neki ebből a kritikusai rőfös-kereskedők tisztos czéljében — kénytelenek voltak bevallani, hogy bizony csak nagy művész ő; Komáromy, a mindig nemesen, mert mindig keresetlen természetességgel alkotó művész, olyan Tiborez volt, a kinek minden mozdulata a szíveket rázta meg, és így tovább. elő kellene sorolnom elsőtől utolsóig valamennyi közreműködőt és egyenkint elhalmoznom őket dicséretekkel, olyan nagy-szerűen szép volt ez előadás. és e nagyszerű műélvezetben a fő-érdem legnagyobb részben Jókainé asszonyt illeti; minden nagy szellemeknek meg van az a delejes ereje, hogy a ki bükörébe jut, azt magához ragadja és ma a nagy szellem hatása minden egyes közreműködőn meglátszott; — mi csekély jutalom a legnagyobb tapsvihar is ilyen isteni élvezetért, és mi gyöngye a nyelv, kifejezni azt a hálát, melylyel e nagy művésznőnk ezért tartozunk!

— i — r.

Lapunk tisztelt pártolóihoz!

Mai számunkkal veszik t. előfizetőink új előfizetési felhívásunkat a jövő évre, és midőn ez alkalommal e lap eddigi hű pártolói annak további pártolására és terjesztésére tisztelettel föl hívnám, teszem azt azon nyugodt önérzettel, melyet a jóakaratu buzgalom és a lankadatlan törekvés egy nemesobb czél felé: a szívbe gyökerezetnek.

Tizenkét éve, hogy feladatomból tüstem ki: a jó-nak, igaznak és nemesnek szószólója lenni hölgyeink közt; és — hivatkozom hű olvasóimra — mondják meg, ha a lefolyóban levő évben csak egy percze is hűtlen lettem-e e magasztos feladathoz? E három csillag tündöklő előttem irói pályámon, a morro ezek vezetnek, ott van az én pártom, mert ott van az igazi fölvilágosodás, az igazi orköles, az igazi szeretet, az igaz haladás és ott van imádott hazánk fölvirágozása és dicső jövője.

Tizenkét éve annak, hogy a női művelődés és munkaképesítés iránt szót omoltam; akkor egyedül álltam o sivatag téren, kitéve gunynak és félreértéseknek; most — a haza legjobbjai ugyanazon olveket hirdetik, hanem azért csak szóval hirdetik, tényeket nem igit látunk

sem az iskolában, sem az életben, és én — erről sem feledkeztem meg egy perczeig sem a lefolyóban levő évben.

Kenyeret a népnek, azaz szellemi kenyeret, lelki táplálékot, olcsó könyveket a magyar családoknak, — volt évek óta a haza jobbainak nógató buzditása, és én megkísérlem teljesedésbe venni ez általános buzgó ohajtást, adok jó könyveket csaknem ingyen, adok annyi könyvet, a melyeknek bolti ára épen annyi, mint elap egész évi díja.

Eddig segített Isten után hölgyeink testvéri szeretete a haza iránti hű szolgálatomban; nem az tehát az én mostani kérésem, hogy a jövő évben is támogassanak; arról ugy is meg vagyok győződve; tizenkét évi hű szolgálat nem mehet veszendőbe; — hanem az az én kérésem, karolják fel hű szívük nemes szeretetével azt az ügyet, hogy a jövő évben **egészen ingyen adhassam a tizenkét kötet könyvet.** Mit nem vihet ki a jó ügy iránti hő buzgalom? A czél pedig — az irodalom terjedése — valóban méltó reá, hogy a nemes szívek buzgokodjanak iránta.

Ajánlom tehát előfizetési föl hívásomat hű testvéreim pártoló figyelmébe!

Pesten, december hó 8-dikán, 1871.

Emilia.

Budapesti hírvivő.

++ (A pesti gyermekórház) szomorú anyagi helyzetéről két héttel ezelőtt irtunk, és hála Istennek, szavaink megtalálták az utat az illetők szívéhez. Mint hiteles forrásból értesülünk, e kórház igazgató-választmánya gyűlést tartván e napokban, több rendbeli indítvány tétetett a kórházi helyiségek szaporítása iránt; azonkívül az egylet kérvényt nyújtott be az országgyűléshez oly végre, hogy államsegélyben részesítsék, és miután maga Deák Ferencz nyújtotta be e kérvényt, nagyon valószínű, hogy figyelembe is fog vétetni. Együttal megemlítjük, hogy a himlő, bár nagyobbára bárányisze-lidséggel, de még mindig járványos a fővárosban: oltatja is magát örege-apraja, a ki csak hiszi, hogy ezzel már biztonságba helyezte szépségét.

++ (A „Cselédképző Egylet“-nél) a tagok e hó 31-dikéig irathatják be jó cselédjeiket jutalmazás végett a cselédmenházban, (országut 34-ik szám). Ugyanitt a felnőtt cselédek oktatása: olvasás, irás és számolásban vasárnap december 3-dikán vette kezdetét díjmentesen. A tanítást Kalocsai Róza, a jeles nőnevelde igazgatónője vállalta magára, minden vasárnap délután 3 órától 5-ig. Kik részt akarnak venni, irassák be magukat 1872-ik év január elsejéig bezárólag. Továbbá a szabás, ruhavarrás és pipere-ruhamosásban a cselédek délutánonkint oktattatván, délelőtt idegenek, nem cselédek tanulhatják ugyanezeket 5 frt havi fizetésért az egylet helyiségeiben. Az egylet tagjai közül pedig azok, kiknek jó cselédre leendő szükségük, tudakozódjanak a menházban, mert már is sok és jó bizonyítványokkal bíró nő ajánkozott az egylet asszonyaihoz való felvételre.

++ (Kedd óta zajlik a Duna), és azért mire e sorok napvilágot látnak, (van is most minálunk napvilág, mikor délutáni 3 órakor már lámpát kell gyújtani!) a Duna vagy okvetetlenül hosszú téli jégbundába lesz burkolózva, vagy pedig Pest város utcái sár- és locstengerré lesznek átalakítva. Mert

szerdán délután kissé meglágyult ismét az idő, nagy öröme a sok száz hajónak, melyeket a kemény idő vízi utjukban lepott meg. A gőzhajók még jól jártak, eléjük fogtak egy-egy hatalmas jégtörő gőzöst, ez aztán jobbra-balra összapritván a torlaldozó jégtömegeket, nagy nehezen mégis csak felvonszolta gyöngébb testvéreit az ó-budai kikötőbe, téli szállásra; a közönséges hajók azonban ott, a hol, szépen megüledtek a Duna közepén, a jó Istentől várva egy kis meleg napsugárt, a mely meglágyítván az öreg folyam jég szívét, megszabadítja őket szibériai rabságukból. A mi pedig a káposztás-hajókat illeti, azok ugyan szerencsésen partra vergődtek, hanem a káposzta, az megérezte az idő kemény fogát; úgy elfagyott, hogy nincsen az a hatalom, a mely abból savanyu káposztát csinálhatna. Volt is erre káposztás-vásár e héten! Egész part hosszában nem lehetett egyebet látni, csak káposztás asszonyokat. A múlt héten még 7 forint volt a káposzta száza, és most szerdán már 70 krajczáron sem igen kellett. (Hanem azért a piacon mégis 4—5 frt száza.) A gazdagok nem vették, mert „olcsó húsnak híg a leve“, a szegénységnek meg nem igen van eltaposni való 70 krajczárja. Csak a vendéglősök csináltak jó vásárt, megvették az olcsó, de rossz káposztát — vendégeik számára. Az efféle vendéglőből élő „magánzó“-nak az is jó, gondolják, és van is valami a dologban. Együttal megemlítjük azt is, hogy mult szombaton a muszka hideg mellett olyan kegyetlen vihar látogatta meg fővárosunkat, hogy még mai nap is megemlegeti — egynéhány ezer semmivé lett ablaktábla.

✦✦ (Jókainé) asszony a nemzeti színház igazgatósága által első föllépteért neki küldött tisztelet-díjt, azzal a nyilatkozattal utasítá vissza, hogy a neki szánt összeg hováfordítása iránt csak utolsó föllépte után fog intézkedni. Jókainé tehát folyvást szokottnál nagyobb közönséget vonzván a színházba, nemcsak műévet nyújt, hanem annak anyagi érdekeit is előmozdítja, a mellett, hogy még ezenkívül másnemű jótékonyt is gyakorol vendégszereplésével.

✦✦ (Liszt Ferencz) a felállítandó országos zene-akadémia igazgatójává neveztetett ki; és ez annál örvedetesebb, miután nagynevű hazánkfiá magán uton már kijelenté, hogy a hazai művészet előmozdítása érdekében ez állást örömmel fogadja el. Ez intézet állandó titkárául, mint értesülünk, id. Ábrányi Kornél van kiszemelve. Tanárokkul emlegetik Nikolics Sándort, a zeneszerzési tan Theindlt és Zinayt a zongora, Szinger hazánkfiát és Reményit a hegedű számára, míg az aligazgatói széket valószínűleg Bartay Ede fogja elfoglalni. Pár nap óta azonban Liszt gyöngékedik és azért csak barátjait fogadja.

✦✦ (A testvérfővárosok) szépítése és szabályozására beküldött terveknek, az e célra kinevezett átvizsgáló bizottság öt napi tanácskozás után mult vasárnap odaitélte a díjakat. Az elsőt nyerte a „Veritas“, a másodikat a „Metropolis“, és harmadikat az „Ich dien“ jeligés tervezet. Kibontatván a jeligék; a „Veritas“ szerzőjéül Lechner Lajos a „Metropolis“ szerzőjéül Feszl Frigyes és társai és harmadik szerzőjéül Klein F. és A. Fraser Sándor Londonból tünt ki. Abszolút értékűnek azonban egyik terv sem találtatott. „A hon javára“ jeligés terv dicséretre érdemesítettett.

Sz. Gy. (A budai színházban) az új havi bérlot e hó 2-dikán Bauernfeld „A társaságból“ érdekes vígjátékával vette kezdetét, és miután a mű két főalakja: Liebman és Magda, olyan két kitűnő erő, mint Feleki és Felekyné asszony által játszatott, felesleges mondanom, hogy az előadás igen

élvezetes volt. — Vasárnapi előadásul Szigligeti régi, de jó „Pünkösdi királyné“-ját adták, és láttuk és hallottuk benne Kvassayné és Blaháné asszonyokat, valamint Bogdanovics Krisztina kisasszonyt és Tamási és Náday urakat sat. Az est tehát kellemesen telt, hanem láttunk ott oly valakit, a ki nem volt jelen, t. i. Lendvayné asszonyt, a kinek a czimszerep mintegy reá van szabva, és azért még sem ő adta. Ki mondja meg, miért? — Hétfőn pedig 25-öt olvastak reánk, azaz, hogy a „Troubadour“-t adták, és épen 25-ödször voltam kénytelen kiállani ez operát ifju életem rövid pár éve alatt. Mit vétettünk mi budaiak, mit vétettek Kocsis Irma, Blaháné, Ellinger sat. kisasszonyok, asszonyságok és uraságok, de mit vétett maga ez opera szerzője, hogy ezt az operát az örökös előadatás által annyira megutáltatják a közönséggel? De úgy látszik, ki van mondva a sors ítélőszéke által, hogy a budai közönség akként szenvedje le százados büneit, hogy egyéb operát ne lásson és ne halljon, csak „Troubadour“-t, „Ernani“-t, „Luciá“-t és „Alvajáró“-t*) — ezeket pedig annyiszor, hogy még Blaháné is vén boszorkának lássék előtte. Van-e ennél rettenetesebb büntetés az ég alatt, a föld színén?!

✦✦ (Érdekes per) döntetett el legközelebb Pesten. Özvegy Áldozó Mária, mint említettük, nem rég azon végrendeleti intézkedést tette, hogy elhunyt után házának minden lakója egy éven át ingyen lakhatik. A végrendeleti végrehajtó e jogot megtagadta Szénássy urtól, miután ez csak Áldozó asszony elhunyt után költözködött be, ámbár a lakásra magának Áldozó asszonynak adott foglalót. A törvényszék Szénássy ur mellett döntött, s így ő azon kellemes helyzetben van, hogy egy éven át ingyen lakik.

✦✦ (Pauliné) asszony bécsi hangversenyét fényes siker koronázta. A művésznő a „Künstlerverein“ estélyén ugyanis három művet adott elő, első szám gyanánt „Traviata“ nagy dallamát, „Lalla-Roukh“ regedálát énekelve; a hangverseny folyamában pedig az árnyék-dalt adta elő „Dinorah“-ból. A társulat egy hizelgő levélben köszönte meg a pesti magyar nemzeti színház „első énekesnőjének“ közreműködését, kijelentve neki, hogy éneke a hangverseny fénypotját képezte, és mindnyájuk előtt feledhetetlen lesz.

✦✦ (Door Antal), a bécsi zenede tanára, Heckmann Robert, lipcei hangversenymester és Krumbholz Tivadar, württembergi kir. kamra-virtuoz, három hangversenyt adnak nálunk; az elsőt mult szerdán adták, de nyilván a kedvezőtlen idő folytán, oly csekély számú közönség előtt, hogy a különben jeles művészeknek csakugyan nem lehetett valami nagy kedvük; azért mi is csak a még hátra levő két hangverseny után fogunk tüzetesebben róluk szólni; most csak annyit, hogy második és harmadik hangversenyüket mult pénteken és vasárnap — fogták adni.

✦✦ (A volt horvát udvari kancellárnak), b. Jelasicsnek f. évi szeptember 4-dikén Bécsben kihirdetett végrendeletéből kiveszszük a következő, minket közvetlenül érdeklő intézkedést. Az örökhagyó őt zágrábi háza és torontalmogyoi 600 holdat tevő birtoka iránt akként végrendelezte, hogy ez utóbbi azonnal, a házak pedig az azok éltehosziglani haszonvételeire jogosított Fer... asszonyság halála után eladassanak; a befolyó összeg öt egyenlő részre osztandó, tőkésítendő és kamatai a következő öt intézet javára fordítandók: egy ötöd-résztét ugyanis a horvát muzeum Zágrábban, egy ötödét a

*) Tudtunkkal adták ott „Lalla Roukh“-ot is, a „Fehér nő“-t is, a „Fekete dominó“-t is, „Ilká“-t, „Normá“-t is sat.

magyar muzeum Pesten, egy ötödreszt a zágrábi színház, egy ötödét a magyar nemzeti színház, végre egy ötödét az irgalmas barátok zágrábi kórháza kapja.

++ (Egy pesti házi ur) a napokban adót fizetett, miközben a pénzt beszedő hivatalnok egy 10 frtos bankjegyet azzal adott vissza a házi urnak, hogy az hamis. Miután épen előtte való nap a házbért szedte be, a mi házi urunk arra a gondolatra jött, hogy ezt a hamis bankót mástól nem kaphatta, mint egyik lakójától, de hogy melyiktől: azt persze nem tudhatta meg. Nehogy tehát a hamis 10 frtos kárát ő mint házi ur viselje, kapta magát s a 3 emeletes ház valamennyi lakójának házbérét egyenkint felemelte 10—10 frttal, s most mint mondja, meg van nyugtatva, hogy az a lakó, ki neki a hamis 10 frtost adta, bizonyosan meglakolt. Hogy ezen praktikus gondolat 50 lakó után 500 frtocskát hozott a jó urnak, az természetesen mellékes dolog.

++ (Rózsás napló.) Nyáregyházai özv. Nyáry Bálintné, szül. Káldy Amáliát közelébb jegyzé el oksai Orszéchovszky János, Ponynsky herczeg sógora.

++ (Vegyes hírek.) Gróf Andrássy Gyula közelébb Polgár Mihályt, a szegedi kegyesrendi főgymnázium igazgatótanárát választotta fiai mellé nevelőül. — A pesti jótékony nőegylet azon álarozos bálját, melyet évenként szegényei javára szokott rendezni, s mely becses tárgyak kisorsolásával is leend egybekötve, a jövő farsangban **januárhó 14-dikén** a vigadó termeiben fogja megtartani. — A nőképző-egylet e héten tartott közgyűlésén az egylet eddigi elnöke: Veress Beniczky Hermin urnő leköszönt, a jelenlevő tagok egyakaratu ohajtására azonban újra elfogadta az elnöki tisztséget. — A magyar tudományos akadémia országos adakozást indított meg halhatatlan Eötvös Józsefnek felállítandó emlékszobor czéljából. — A nemzeti színház egyrésze bizalmi iratot intézett báró Orczy Bódoghhoz, és valóban nagy lelki gyönyörrel olvastuk ez iratot, mert — egyetlen egy oly drámai művésziünk, a ki e nemzeti intézet disze, sem írta azt alá. Igen fényes tanujele ez az igazi önbecsérzetnek művészeink részéről. — Debreczenben e napokban két uri ember egy kiesit összevagdosta egymást, természetesen párbajban, és azóta a két gavallérnak nagyon megnőtt a becsülete, egymás szemében; a művelt világ azonban, hála Istennek, napról-napra jobban kezdi belátni, hogy a párbaj és az igazi férfias jellem egymást kizáró két fogalom. — Az egyetemi dalárda mult szerdán dalestélyt rendezett a zenekedvelők egylete helyiségében, szép sikerrel. Legjobban tetszettek Blaháné asszony szép dalai mellett a — nagyszámú szép közönség. Az idő ugyan olyan csunya volt, a milyen csak lehet, hanem az nem jön számba, mikor az egyetemi dalárda estélyeiről van szó. Hogy az estély táncczal végződött és hogy a táncz csak reggel végződött, talán felesleges is mondani. — Az országos magyar izraelita tanítóegyletnek egy névtelen 500 forintot, Landau L. R. ur pedig 50 frtot ajándékozott. — Egy iparlovagra figyelmezteti a kereskedelmi miniszteriumot táviratilag a kassai postaigazgatóság, ki a miniszterium nevében Széchenyi név alatt miniszteri titkári minőségben a posták megvizsgálását megkísérlötte. A kassai postaigazgatóság figyelmezteti a postamestereket ez emberre. — Makón, a felnöttek oktatása m. hó 27-dikén vették kezdetüket, és az első előadáson mindössze csak kiloncz hallgató jelent meg. De azt hisszük, hogy az ügy körül buzgólkodók csüggedetlen kitartása a makói lakosság között is, megfelelő eredményeket fog elérni. — A pécsi

nőegylet mult hó 27-dikén tartá hangversenyét. Közreműködött e hangversenyben Ujlaky Sarolta k. a. Pestről és nagy sikert aratott. — A pesti kereskedő-ifjak társulatában mult pénteken este Falk Miksa igen érdekes értekezést olvasott fel Eötvös József báró ifjúkori életéről. A felolvasáson Trefort, Szilávy, Eötvös Loránt b., stb. is jelen voltak. Falk ur szellemdus, élénk modorban szölt a felejtethetlen elköltözött ifju kortársai, első örömei és küzdelmeiről s felolvasása a jelenvoltak általános részvételével találkozott. — A budapesti korcsolyázó-egylet csarnokát nők számára berendezendő öltözővel, étkező helyiséggel és egy ruhatárral fogja nagyobbítani. Azonkívül a szoba, hol a korcsolyákat szokták lábra füzni, fűtésre fog berendeztetni, a zenekar részére emelvényt építenek s az egész csarnokot új szőnyegekkel vonják be. — A vidékszerte megindított gyümölcsizelés azon jó eredménynyel járt, hogy imitt-amott gyümölcsnemesítő egyletek alakultak. Lukácsy Sándor, ki a gyümölcs-tenyésztés körül buzgólkodik, most a fővárosban is megkísérlí ily módon a nemes gyümölcs iránti kedvet föléleszteni és hetenkint pénteken gyümölcs-kóstolást rendez. Ezek elseje december 1-sején volt a józseftéri kertész-ügynökségben. — József főherczeg jelenleg családostól Koburg herczeg ebenthali birtokán Csehország határán tartozkodik, és addig fog ott időzni, mig Budán jelenléte szükségessé nem válik. — A jogászbál január 17-dikén fog megtartatni, és ez leend a legközelebbi farsangon a nőegylet jótékony álarozos bálja után a legszöbb hölgyektől fényes nyilvános bál. — A belügyminiszterium értesítette a budai tanácsot, hogy ő felsége a budai várszínház átalakítására, az állam pénztárából, részletvisszafizetés mellett kért 12,000 frtnyi kölcsönt engedélyezte, és hogy ez összeg már utalványoztatott is.

++ (Halálozás.) Vásárhelyi Dezső, Aradmegye főjegyzője, magas miveltségü, köztiszteletben állott fiatal ember, november 27-dikén éjjel, élete 32-dik évében, hosszú szenvedés után meghalt. Béke hamvaira!

Gazdasszonyoknak.

Kirántott vagdalék.

Egy fél font sült borjuhust, néhány darab csibepecsenyét, egy borjunyelmet (megfözve) borsónyi nagyságúra össze kell vagdalni. Ezalatt egy vastag vajás mártást csinálni, citromlevet és néhány darabka gelatint tevén belé. E mártást tálra ki kell önteni és hülni hagyni. Kihülés után a vagdalt hust közé kell keverni. Ekkor fehér ostyából tetszés szerinti darabokat kell vágni, azokat egyenkint benedvesíteni, egy-egy kanálnyival a töltelékéből belé tenni, betakargatni az ostyával, felvert tojásba és zsemlyemorzsába mártani és forró zsirban kisütöni. Egy kis zöld petrezselyem vagy rizkásával körülvéve mellékételnek használható.

Kenyérpép.

Egy negyed font mandulát legforrázván meg kell tisztítani, meg törni, egy font czukorral ugyanazt tevén. Ezt a kottót koveró tálba kell tenni, hozzá adni egy citromnak apróra vágott héját, egy kis tört fahéjat, egy kis apróra

vágott citromátot, három lat jó kenyérmorzsát, melyot jó ménesi, vagy más jó borral megnedvesítettünk, hat tojás sárgáját, mindezekkel egy fél óráig keverni kell a tésztát, végül négy tojás fehéréből vert habot közé adni, egy formát vajjal kikenni, a pépet belé önteni és vízben háromnegyed óráig kipárolni. E tésztát borlével kell feltálatni.

Crème marasquin-nal.

Egy meszoly jó tejsűrüt hét tojás sárgájával és egy egész tojással folytonos keverés közben fel kell forralni, ha kissé kihült, beléönteni a már előbb egy csésze vízben felolvasztott két lat vizahólyagot, vagy két és fél lat gelatint, mindezt jól elkevervén, végül még egy kávécsészényi jó marasquin-not belé kell önteni, folytonosan kevervén, és ha kihült már egészen, egy meszoly tejszínből vert habot közé adni. Egy formát friss mandulaolajjal kikenve, a crémet belé kell önteni, jégre tenni és használat előtt üveg tátra kiborítani.

A. Emma.

Nemzeti színház.

December 2-dikán: „Lohengrin“, Wagner operája. — December 3-dikán: „Toldy Miklós“, Szigeti színműve. — December 4-dikén: „Bánk bán“, Kátona szomorú játéka, (Jókainé, mint vendég.) — December 5-dikén: „Dinorah“, Meyerbeer operája. — December 6-dikán: „Julius Caesar“, Shakespeare szomorú játéka. — December 7-dikén: „Lalla Roukh“ Felicien Dávid operája. — December 8-dikán: „Házassági három parancs“, Szigeti vígjátéka.

Divattudósítás.

Egyszer már felemlítettem, hogy az idén ismét igen kedveltek a prémes öltöny-darabok, nemcsak mint kimenő felöltők, hanem téli ruhákat is ezzel díszítenek. E napokban láttam egy szép prémes téli öltözetet, mely tudom, a városligeti koresolyázók előtt is fel fog tűnni, és mely egy földig érő fekete bársony szoknyából állott, melyre egy sötétkék posztóból készült felső ruha és derék vagyis tünique tartozott. E ruha köröskörül szép barna prémmel volt díszítve, a rövid lebbentyűs derékon és a félig bő ujjakon valamivel keskenyebben ismételve. Egy kék bársony kucsma, banna prémmel egészíté ki e szép öltözetet.

A tünique-ekre nézve azok még mindig rövidebbek elől, mint hátul, habár legközelebb néhány divathölgy ellenkezőleg a jó ízléssel és felvett szokással azokat éppen elől vágatta jó hosszúra és hátul csak magas dudorra huzva, de nem hiszem, hogy utánzókra találjanak.

Néhány legújabbán készült estélyi és bál ruhát is volt már alkalmunk látni, melyek közül kettőt említünk meg. Egy rózsaszín failleből készült hosszú uszályos ruhát, melynek alját egy széles fehér csipke-fodor vette körül, a fodor felett egy sor sűrű ruhe. A hátul két végben leomló tünique gazdagon szintén csipkével és ruhe-sel volt díszítve, a magas derék elől négyszögben kivágva és gazdag csipkézettel elborítva, az ujjak csak könyökig értek, onnan pedig három sor széles csipke fedé el a kart. Egy rózsabokrétá néhány brillant-tűvel a dus-gazdag hajzatba tűzve egészíté ki e pompás öltözetet. A másik öltözet igen feltűnő összeállítású volt és állott egy sárga atlasz szoknyából, kék atlasz tünique-kel, e tünique sárgával ki volt hajtva oldalt és a hátulsó lebbentyűkén, valamint a sárga derék díszítése is kék atlaszból és fehér csipkéből állott.

Most pedig nézzük jelen havi divatképünket.

Az első alak fekete uszályos estélyi ruhát tüntet elő. A szoknya alján két rakott ránczu fodor látható. A tünique elől kötő-alaku, hátul

igen hosszú, oldalt felhuzva, és szintén fodorral díszítve. A derék kivágott, csipke fíhuvel és hosszú csipke-ujjakkal díszítve. A fehér ripsből készült bál — vagy estélyi belépti gazdagon van díszítve fehér atlaszczal, hátul pedig egy fekete bársony betéttel. A ruha ára 85 frt, a felöltőé 35 frt.

A második alak szintén estélyi ruhát mutat be. A lila tafota ruha sötétebb lila bársonnyal van díszítve nemcsak az alján, hanem a tüniquen és a lebbentyűs derékon is. E ruha ára 70 frt.

Számrejtvény.

Zámbó Teréztől.

9, 7, 6. Fejes növény ez, vetik mindenfelé,
6, 5, 3, 4, 5. Mozei munkás egyik főszekőze,
6, 10, 6, 5. Egy kedves népdalunk kezdete,
9, 7, 4. Agyag edény nem sokat ér oélküle,
3, 4, 5, 3, 9, 5. Sok helyen használják tüzi-fa gyanánt,
1 - 11. Hazánk jobbléteért küzd ő egyaránt.

Megfejtési határidő: január 7-dike.

A f. évi 46-dik számban közölt számrejtvény értelme: „Azraéla.“ Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldték be:

Fiedler Ottilia, Benedikovics Róza, Gyura Janka, Kalla Mihályné, Báthory Zsigray Istvánné, Nagy Krisztina, Sthymmel Emma, Marossy Hermin és Etelka, Vitéz Mari, Hlavács Kálmáné, Tatarek Ida és Hermin, Baloghné, Sziklay Matild, Pap Kovácsik Gizella, Dzsinih Pencz Mária, Nagy Antónia, Jaczkovich Velyászkya Anna, Szepessy Szilágyi Lidia, Szalgháry Józsefné, Petheő Antalné, Koch Teréz, Tóth Emilia, Ujváry Anna, Lazúr Lajos Anna, Czirók Jánosné, Mannó Mária, Temesváry Juliska, Fényes Ferenczné, Vörös Ida, Bécsi Eleonóra, Fülöp Anna, Kosztyik Berta, Orbán Paulin, Sváby Izabella, Mráz Ottilia, Schiffer Imréné, Oszlányi Mari, Albert Lilla, Dubányi Róza, Szedlák Sarolta, Sthymmel Emma.

A f. évi 45-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Orbán Paulin, Sváby Izabella, Sthymmel Emma.

Tartalom.

A nő helyzete a társadalomban. (Vége köv.) — A lemondás az én osztályrészem, Soós Miklóstól. — Erzsé és Kornélia. (Pálya-beszély.) (Folyt.) — Sötét az éj, R. Kátona Mihálytól. — Egy viharos hét. (Roquette Otto beszélya.) (Folyt.) — A tenger aljáról. (Vége.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Jelen havi divatképünk.

Felolós szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

51-dik szám.

Deczember 17-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1871.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár		R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -	
							kezte	nyugta
							óra	perc
Decz.	17	Vasárnap	A 3 Lázár, Flór.	A 3 Lázár	5 C 29 Szabb.	5 Ezeziel	7 44	4 8
	18	Hétfő	Graczián	Kegyes	6 Miklós	6	7 45	4 9
	19	Kedd	Nemesius	Nemtő	7 Ambrus	7 (ford. v.	7 45	4 9
	20	Szerda	Theofil Kánt. †	Ámon	8 Patapius	8 Bőjt törv.	7 46	4 9
	21	Csütörtök	Tamás apost.	Tamás	9 Bold. Assz. fog.	9 B. Egy. sz.	7 47	4 10
	22	Péntek	Zeno, Flávián †	Flávián	10 Hermes	10 B. Jer. ost.	7 47	4 10
	23	Szombat	Victoria szüz †	Gyözőke	11 Dániel	11 S. Vajchi	7 48	4 11

V i d é k i t á r c z a.

Ungvár, december 6-dikán. (Eredeti levél.) — Hangverseny. — Tisztelt szerkesztőnő! Plotényi Nándor ur, Reményi Ede méltó tanítványa e napokban hangversenyt rendezvén nálunk, és ez sokkal érdekesebb volt összeállításában, és sokkal sikerültebb kivitelében, semhogy e becses lapokban, habár csak lehetőleg rövideden, említést ne tennék róla.

A hangversenyt Plotényi, Ernot H. W. a „Pirátkák“ jeles hegedű-ábrándjával nyitá meg. Ezután következett „A méh“, Arany János románcza, igen szépen és hatásosan szavalva Ambrózy Zsófi kisasszony által. Ezt követték a közreműködők által énekelt dallamok és Plotényi hegedű-művész által játszott zene-darabok, ugymint Field „Nocturne“, Scherzo Tarantelle, Valse à la minute, Wieniawszki: Chopin és Paganini „Etude concertante“ című művek.

A közreműködők részéről a Lám Lina k. a. és Kusnyiri Gyula ur által énekelt kettős dala „Traviatából“ kitűnően sikerült. Kusnyiri Gyula erős, tiszta bariton hangjával első rendű színpadokon is szerencsét tehetne.

Kedves tünemény volt Turner Ilona kisasszony, ki Vinternicz Antal „Szép a szemé“ és Sárossy Gyula „Middön anyám“ című népdalaival kellemes, vonzó és erőteljes soprán hangjával viharos tapsokra, s hosszan tartó „hogyan volt?“ „ujra!“ fölkiáltásokra ragadta a közönséget.

Lám Lina k. a. azonkívül még az „Alvajáró“-ból is énekelt egy magán-dallamot, valamint több magyar népdalt és úgy szép, kellemes hangja, valamint kedves jelensége által köztetszésben részesült.

A nagy és válogatott közönség teljes megelégedésének nyilvános kifejezéseivel oszlott szét.

i . . . y . . . la.

Acsáról írják: „E hó 7-én az itteni falubíró felfogadott egy más emberrel, hogy az az Acsához egy órányira fekvő Boglár faluba, daczára az iszonyu zivatarnak és hidegnek, gyalog és mezitláb elmenend. A szerencsétlen elindult és el is ment Boglárig, hol azonban félig megfagyva és a jégtől öszszemetélt lábakkal öszszeroskadt. Jelenleg a szerencsétlen halálos beteg és ha fel is gyógyul, lábai használatát örökre elveszté. Az egész dologban az a legszomorubb, hogy az itteni hatóság ez esetről semmi tudomást sem akar venni, és hogy egy bíró, a kinek kötelessége az életveszélyeztető fogadások meggátlása, ép maga ad azokra alkalmat.

Pápáról írják: A magyar nyugati vaspályán többször merült fel már az a szomorú jelenség, hogy a pálya töltvényei itt-ott súlyedésszerű ingadozásba jöttek. Különösen Kis-Czell közelében volt ez nagy mértékben észlelhető, hol a talaj nagyon berkes levén, a pálya alapzata különben sem mutatott valami szilárd összefüggést. Elővigyázatból tehát a napokban vizsgáló bizottmány járta be a vonalat, mely azon örvendetes megnyugtatóssal tért vissza, hogy az ezen pálya elleni balsejtelmek, mint rónák délibábját a valóság el fogja oszlatni. S alig két napra rá mi történik? Pápa és Vaszar között a vasuti sín kettétörik (december 2-dikán), a gőzmozdony lesiklik s a földbe furódván, a közvetlen utána következő kocsik közül mintegy három megrongáltatik és ugyanannyi ember sérülést szenvedett. Ezen szerencsétlenség talán magasabb mérfokban is ismétlődhetik más alkalommal; nem marad tehát más hátra, mint azon ohajunk, hogy jó lenne, ha más-kor vasutat adnak át forgalomnak, azt tüzetesen kipróbálják és szakértők lelkiismeretesen megvizsgálják.

Különfélék.

†† (Az angol trónörökös): a walesi herceg, a mult héten lord Londesboroughnál látogatóban levén, ott oly súlyosan megbetegedett, hogy mire e sorok napvilágot látnak, az ő számára talán már az örökkévalóság fényes napvilága derü lendett föl. Ez esetben négy éves kis fiára szállna az angol korona, és pedig be sem várva ennek nagykorúságát, azonnal atyja halálával, minthogy az angol törvények szerint, a király, még ha gyermek is, mindig nagykoru. Könnyű az angol nemzetnek, törvénybe iktatni e természetellenes elvet, mert ott a királyi hatalom annyira „körül van írva“, mint sehol a világon. Ott a király semmiért sem felelős, nem is igen tehet egyebet, csak kinevezheti a miniszteriumot, a parlamenti többség kebeléből, ezek pedig kormányoznak addig, a meddig a parlamenti többség helyeslésével találkoznak. A királynak és illetőleg a királynőnek csak egyre van korlátlan joga: példával menni elől a jóban, az erkölcsös életben, a tudományok és művészetek ápolásában, nemes erények gyakorlatában, és épen e részben sok kívánni valót hagyott a walesi herceg. Nem is igen busul az angol nemzet a herceg súlyos beteg-

ségén, egyáltalában nem népszerű egyéniség. Csak az anya, az áldott lelkű Viktória királynő szívét fogja megrendíteni e csapás. Férje, a ritka jellességű Albert herceg halála óta ugyanis buba merült e nemes nő lelke, hát még most, midőn fiát is el találná veszíteni! Általános a hit, hogy ez esetben a királynő le fogja tenni a koronát és unokája mellé regenség fog a parlament által a korona jogainak gyakorlatával megbízni.

→ (Pasche Mária) asszony, ki az 1848/49. évben mint huszárhadnagy küzdött a honvéhadserég soraiban férje oldala mellett, ki főhadnagy volt, egészen elszegényedve levén, segélyért folyamodott a honvédségélyző egylethez; folyamodványa — a budai tanácshoz utasított.

→ (Szentpétervárott) az a nevezetes dolog adta elő magát e héten, hogy az orosz trónörökös Reuss herceget, Poroszország követjét — nyilvánosan pofon ütötte. Hogy mi adott okot a muszkának oly undok elvetemedésre, arra nézve még nincsenek biztos tudósítások, mert a távirdáknak keményen meg volt tiltva csak egy szót is világgá repíteni ez ügyben, csak magánuton tudta meg a világ e botrányos esetet, valamint azt is, hogy katonai szemle alkalmával történt e botrány. A muszka trónörökös alkalmasint kicsinylőleg nyilatkozott a porosz katonaságról, a porosz követ erre pártfogásába vette volna hazája hadseregét, és erre az orosz trónörökös már tenyerével adta a feleletet, annyira dühös a porosz név hallatára. A porosz követ már ott is hagyta volna Szentpétervárat és a világ természetesen nagyon kíváncsi, hogy mit szól majd ahoz a minden poroszok királya, valamint

Németország császára egy személyben; mert a diplomácia pof-ologia törvényei szerint valamely udvar követe ugyanazon ország képviselője levén, leírni is rettenetes, hogy kinek a képe viseli most magán a minden oroszok trónörökösének kézjegyét! Nem lehetetlen, hogy e felséges kézjegyből egy tisztességes háborucska nővi ki magát Porosz- és Oroszország közt; másrészt azonban az is lehetséges, hogy az egész szép históriát soha sem törtétté — hiesztelik ki. A mai kor diplomatáinak igazságérzetétől az is kitelik.

Megbízások tára.

Kis-Hegyesre D. E. urhölgynek: El van küldve.
Csobajra N. Zs. urhölgynek: Postára van téve.

Nagybányára K. A. urnőnek: Magánlevelet irtam.
K.-Szt.-Miklósrá Cs. I. urhölgynek: Nemde vette

küldeményemet?

Adorjában T. A. E. urnak: Véghetlen örömmel vettem kedves sorait.

Csepére F. S. urnőnek: El van küldve.

Zala-Egerszegre M. Gy. urnak: Magánlevelet irtam.

Jászóra K. M. urhölgynek: El van küldve.

F.-Bányára K. K. urhölgynek: Várom becses válaszáat.

H I R D E T É S.

Bársony- és posztó-felöltők és kész ruhák a legújabb divat szerint, fekete és színes selyemszövetek, divatos őszi és téli női ruhakelmék, valamint mindennemű új női divatcikkek nagy választékban és jutányos áron

Keller és Zsitvay,

n ő i d i v a t k e r e s k e d é s ű k b e n

Pest, Szervita-tér 6-dik sz. a.

(Ruhák készítése saját szabóműtermünkben a legújabb divat szerint és jutányos áron eszközöltetik).

PADLÓ SZÖNYVEG EK

leszállított áron, rőfét 30 kron, 40 kron, 50 kron, 60 kron sat.

Együtt ajánlom a legczélszerűbb

KARÁCSONI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOKAT,

ugymint:

¼ hölgyruhakelméket rőfét 30 kron, 36 kron, 40, 45 kron sat.
Hölgy-echarpokat darabját 15, 20, 30, 40, 50 kron sat.
Gyapöt-kendőcskéket darabját 25, 30, 40, 50 kron sat.
Féher vászonkendőcskéket tucatzát 2 frt 50 kron, 3 frton, 3 frt 50 kron, 4 frton sat.

Selyem-kendőcskéket darabját 60, 70, 80 kron 1 frton sat.
Long-shawlakat, nagykendőket, köpenyeket, ujaskukat és e nembe vágó minden cikket a legjutányosabb, leszállított áron.

K Á N Y A J Ó Z S E F,
Pest, Józseftér 4. sz.

Melléklet:

Tizenkét kötet válogatott regény,

bolti áruk **tizenkét forint**, azon t. előfizetőnek, a ki bárcsak egy új előfizetőt küld be maga mellett, **minden díj nélkül!**

Új előfizetőknél azonkívül huszonkét kötet azonnal, kötetenkénti 15 kron.

Bolti áruk harmincznégy forint.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

1872-diki folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölvaltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyomatu arczkép.

Tizenkét kötet válogatott tartalmu új könyvet adok évenként mellékletül, melyeknek bolti ára **tizenkét frt.** kötetenként tizenöt krajczáron! összesen tehát 1 frt 80 kron, **azon t. előfizetőnek azonban, a ki bárcsak egy új előfizetőt küld be maga mellett, minden díj nélkül!**

Az első félévbeli hat kötet czimei: „Szerelmi perpatvarak“ Bibra lovag regénye, 3 kötet. „Tolla Ferraldi“ About Ödön regénye, 1 kötet, és „A parlagi herczegleány“ a világhírű Marlitt legújabb regénye.

A többi hat kötet czimei a jövő félévi előfizetési felhívásban fognak közzététetni, és azok is ép olyan érdekesítő, mint jó irányu művek lesznek.

Azon kívül adok évenként **két nagy körajzi műlapot**, melyek ugy tárgyuk, valamint kivitelükre nézve méltó diszei a magyar hajlékoknak — 20 krajczárért!

A jövő félévi műlap:

„A fóthi dal“ eredete

czim alatt azon jelenetet ábrázolja, midőn Vörösmarty halhatatlan költőnk az örökéletű „Fóthi dal“-t először olvasta föl egy vig szüret alkalmával. E műlapot is Szemlér, jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Lapomról nem szólok. A magyar hölgyek **tizenkét év** óta ismerik annak irányát. Tartalmát illetőleg is csak annyit említek föl, hogy egy lyrai költeményre tizenöt aranyos pályadíjt tűztem ki.

Új előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő **huszonkét kötet** könyvet kapnak, szintén kötetenkénti tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 30 kron:

„Világ folyása“ Vértesy Arndoldtól; 2 kötet — „Gizella herczegnő“ Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja“ Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár“ Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol“ Marlittól 1 kötet. — **E huszonkét kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőinknek.**

E szerint az új előfizetők harmincznégy kötet válogatott tartalmu regényeket kaphatnak, — egész kis könyvtárt — melyeknek bolti ára **harmincznégy frt** — 5 frt 10 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A tizenkét kötet könyvre, melyek a jövő év folytatásban mellékletül meg fognak jelenni: **1 frt. 80 kr.**

A huszonkét kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 30 kr.**

A két műlapra végre 20 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedest, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni.

Az új előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „Loránty Zsófia“, „A királynő honleányi szive“, „A királynő megkoronázatala“, „Imre király halála“, „Álmos“, „Zoltán“, Huszonöt ifjabb írónak arcképeiről, „A Bócsakirálynő“, „A Leánykérés“, „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől“, „Petőfi halála“ és „Az arató-ünnepek“ darabját 40 kron.

Gyűjtőknek: egy új előfizető után maga mellett: **minden tizenkét kötet** könyvet; három új előfizető után: **huszonkét kötet** könyvet; öt új előfizető után: **harminczkét kötet** könyvet küldök meg, köszönetem jeléül.

Emilia.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel) : Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félevesi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 10 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda : Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja : Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>51. SZ. Decz. 17-kén. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrájkokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félevesi járattal kötelezettséget foglal magában a lap irányában.</p>
---	---	---	--	--

A nő helyzete a társadalomban.

(V é g e.)

Az angol hajadonoknak e részben több szabadságok van, mint a férjes nőknek. Emmez már nem oly szabad, és független, s jobban korlátolva van tekintetek által, mint amaz. Az, ha szüksége van valamire, kimegy és bevásárolja maga; végzi minden dolgát maga, fölkeresi barátneját vagy ismerősét egyedül; barátságot köt mivel fiatal emberekkel ott, a hol neki tetszik; kirándulásokat tesznek fiatal leányok és fiatal férfi ismerőseik, a nélkül, hogy még csak eszébe is jutna valakinek ezt igen természetesnek nem tartani. Az angol fiatal lady nagyon sértve és megszegyenítve érezné magát azon gondolat által, hogy őt őrzik. Igaz, hogy az az anya, a ki így elbocsátja leányát egyedül, vagy fiatal barátaival és barátnőivel, abban a biztos tudatban teszi ezt, hogy leányát egy mivel és hatalmas társadalom védi, a mely rettenetesen bosszút áll minden bántalomért.

Általában az angol mind az iskolai, mind a házi nevelésnél a nőkkel szemben egy merész, de gyakorlatilag igen hasznos és helyes elvet vall és érvényesít: a megismerés elveszi a tárgyak veszélyességét. Nevezd nevén az ördögöt, és elszalad. A tudatlanság soha sem volt megőrzője semminek. A tudás és ismeret a legbiztosabb fegyver, s a legnagyobb erő minden események és támadások ellen. Ha ellenfeletem ismerem, sokkal biztosabb és erősebb vagyok vele szemben, mintha nem ismerem. Nálunk ez az elv is, mint sok más, megfordítva alkalmaztatik: bizonyos dolgoktól legjobban megvéd az azokról való mit sem tudás. Mintha az a mai társadalmi viszonyok között lehető volna! Mintha a paradicsomi ártatlan tu-

datlanság még csak képzelhető is volna a mai soknemű érintkezés, a hírek, események és ismeretek gyors és számtalan nemű terjesztése mellett! S még ha lehető volna is, a legkésőbbesettebb politika volna. Más téren is alkalmazták ezt az emberek, s felhagytak vele csaknem mindenütt, mint a mely több rosztat eredményez, mint jót. A tudatlanságban soha nincs sem erő, sem biztonság. Még csak boldogság sincs benne. Örökké fölötté függ a damoklesi kard, a mely minden pillanatban megölheti. Maga az elv igazságtalan, s mint minden igazságtalanság, kegyetlenül megbosszulja önmagát. Azonkívül az értelem előtt szánandó és nevetséges.

De leghatalmasabb tényezője a nők emelésének és tiszteletben tartásának maga a társadalom. Az a társadalom, mely természeténél fogva mindig a gyengébbet, az elnyomottat, az ártatlant védelmezi, s a melynek mindaz, a mi a nő természetében megkülönböztető vonás van — szépség, gyöngegség, tisztaság, nemeslelkűség, jóság — annyira szívéhez szól; ez a társadalom az, mely kiterjeszti védő karjait az egész nem fölé; magáénak ismeri ügyöket, e védelmezést gyönyörrel és büszkeséggel teljesíti, s jaj annak, ki e védelmező erős kart kihívja maga ellen.

E társadalmi közvédelmezésnek egyik legközvetlenebb formatuma az a minden jóra való egyén lelkében levő erős meggyőződés, hogy a nőről illetlenül, tiszteletlenül szólani becstelenség, a mit nem tesz soha egyetlen gentleman sem, s a mely ellon, ha mégis valahol történt, kötelességének tartja minden mivel ember azonnal felszólalni, és a szólót megbé-

lyegezni. Hallgassátok meg a csupán férfiakból álló társaságokat is, hallotok-e aljasan vagy tiszteletlenül beszélni a nőről? Ám tegye, a ki magát impossibilissé akarja tenni a mivelő társaságokban. Szégyen arra, a ki abban keresi akár hiúságának, akár selejtes forrásra mutató kedvének kielégítését, hogy azokra dobál sarat, a kiknek azt, a mi ő benne magában legjobb, köszönheti.

Ha kicsinyes, piszkolódó bántalmak ellen megvédi a társadalom a nőt, a mennyiben becsület-kérdés alakjában megiltja azt: sokkal inkább teszi ezt a nagyobb, komolyabb bántalmakkal szemben; s a hol a védelem elkésett, megbozolja a bántalmat és igazságot szolgáltat. Minden csábító a társadalom ellen követ el gyalázatos merényletet; annak egy gyöngé tagját csalta meg, ki magát e társadalom védelmére bizta, kiért ez kezességet vállalt, annak érdekeit a magáénak ismeri, és azok megsértését nem hagyja büntetetlen. Igaz, elítéli a megcsalottat is, de a csalót tiszszeresen, mert jól tudja, hogy a férfiú volt az ártó actív erő, amazé csak a gyöngéség; amazt gyöngédséggel és szájalommal, emezt mint a juhok közé betört vérszomjas vadállatot. A férj nejét nem rejtetheti el a családi ház falai közé; a nőnek jogos panaszát, igényeit és követeléseit nem fojthatja vissza a zárt ajtók és ablakokkal; azok utat törnek egy magasabb forum elé, a hol a vádlott mindennap megjelenik, s a hol minden jogos panasz meghallgattatást, s minden megsértett vagy megtapodott igény igazságszolgáltatást nyer. S ha a kötelességeiről megfeledkezett nő számára nincs kegyelem, az igazság mérlege meghajlás nélkül áll akkor, a midőn a kötelességeiről megfeledkezett férjet is ép oly szigoruan elítéli.

S mi mindezeknek az eredménye? Nézzétek meg a nőt ott, a hol ezen feltételek megvannak; nézzétek meg, minő szép, nemes, gyöngéd teremtmény egy angol hölgy például, a ki nem maga követeli a hódolatot, hanem a kinek lábaihoz — vagyis inkább szívéhez — nekünk esik jól és boldogság a hódolatot leraknunk. „Azt hiszem, nem csupán nemzeti előítélet az, — mondja Thackeray Pendennisben — mely azon hitet szüli bennem, hogy egy finom műveltségű angol lady a leg-tökéletesebb lény isten teremtményei közt e világon. Kiben találhattok másban annyi kellemet és annyi erényt, annyi hitet és annyi gyöngédséget, oly tökélyes finomsággal és szüziességgel? Én láttam őket, és Thackeraynak igazat adok. S vegyétek ehez mindazt a sok áldást, a mit a nőnek tisztelete és fölemelése a családra, a társalgási körre, a nemzetre áraszt: s akkor meg fogjátok találni a feleletet.

S ha most ugy kifejtett, művelt társadalomról saját társadalmunkra fordítjuk tekintetünket, vajon lesz-e gyönyörűségünk az ott talált kép szemléletében? Nézzétek meg, mi nálunk a nő? Kérdezzétek meg ismerőseiteket, barátaitokat; hallgassátok meg a férfiak társalgását magánkörben, nyilvános helyeken, fürdőkben, vagy akár hol, a hová az emberek mulatás végett összejöttek, s a két nem tagjai, mint társaságos lények sűrűbben érintkeznek, s mérjétek meg a tiszteletnek és becsülésnek azon fokát, melylyel a nőkről nyilatkoznak. Nem mintha a tényleges erkölcsiség volna e részben nálunk sokkal súlyedtebb, mint egyébütt, bár az is megengedne némi kifogásokat, s bár ott is elérhetjük a feneket, ha megyünk ebben az irányban. Nem is, mintha külsőleg ne tudnánk a nőekkel udvariasan bánni, ha velök szemközt vagyunk. Hiszen mi lovagias nép vagyunk, legalább elméletben; szeretjük idealizálni a nőt, regényekben különösen, s talán az életben is

egy-egy pillanatra. De ebben az idealizálásban nem sok hason van, tulajdonkép az a gyengőségnek érzetén alapszik. Tehát külső lovagiasságunk ellen nem igen lehet kifogás; az megvan, legalább a többségnél. Hanem annál inkább hiányzik a benső, a szívnek, az értelemnek lovagiassága, a mely csak becsülésen alapulhat. A mi csak a külső lovagiasságot illeti, hol van lovagiasabb nép a francziánál vagy a spanyolnál: és mégis hasonlitsátok össze e két országban a nőknek helyzetét az angolokéval, a kik talán nem oly figyelmes, brillians lovagok külsőleg, első tekintetre, de annál inkább lovagok szívből és jellemben — s meg fogjátok látni, hogy mit takar mindenik. S nem is az a legnagyobb veszedelem, ha egyes tetteinkben olykor megsértjük a nő-nemet és saját becsületünket; erős szenvedélyek, kihágások, kivételesebb esetek voltak és lesznek mindig. Hanem abban van már az igazi baj, mikor előfeltételeink, a gyakorlatban vallott nézeteink alapjukban roszak, melyeket a nőkről képeztünk magunknak. S ez roszabb és veszedelmesebb alig lehet, mint a milyen az, mi nálunk jelenleg, szinte általánosan. Csaknem axiomává nőtte ki magát a nézet, hogy nincs becsületos nő, s a mennyiben van, az nem az ő érdeme, hanem a szerencsés körülményeké. Ha ily előfeltételekkel közeledünk a nőkhöz, akármi-lyen külső udvariasság leplével takarjuk is be azt, maga az alap, a melyen állunk, romlásra, rothadásra, nyomoruságra vezet. Egyes tetteink inkább lehetnének roszabbak, csak általános nézeteink volnának tisztábbak, nemesebbek, jobbak. Nem becsüljük a nőt, — ez tény; s ebben ránk nézve igen nagy szerencsétlenség van. — — —

S ki mindennek az oka? Mind a két fél egyaránt. A férfiakat csak annyiban illetheti több vád, a mennyiben ez ideig a cselekvés, activitás, kezdeményezés terét csaknem kizárólag ők tartják elfoglalva, s szándékosan vagy szándéktalanul, de a nőt passivitásra kárhoztaták. Azonban ma már a sajtó szabad, a kormányzás szabad, a nevelésnek ezer eszköze nyitva: semmi sem gátolja a nőt, hogy saját érdekében ő maga is megtegye mindazt, a mit helyzetének emelésére tehet. Jobb, komolyabb, alaposabb nevelést a nőknek, értelmileg és kedélyileg egyaránt. A mai nőnemzedék feladata az, hogy az utána jövő nemzedék helyzetét becsültebbé, tiszteltebbé tegye. Szébb örökséget nem hagyhatnak leányaiknak.

A „Tücsök-dalok”-ból.

Endrődi Sándortól.

I.

Ásd, minden, a mi él körülünk,
Szabadon lélegzik s szeret,
Szerelem van a tenger-habban,
Szerelem a felhők felett:
A tenger gyöngyöket szül tőle,
Sugarat a bús csillagok,
Az erdő mélye csalogány-dalt,
Szíveink könyet s bánatot.

II.

Egy kis magányos, elrejtett szoba,
Hova nem hat el hiu zaj soha;
Sugár-koszorus, bágyadt éjjel,
Lankatag, csüggedt lámpa-fénynyel;
Beomló galyak a nyílt ablakon,
Madár-dal a beomló galyakon;

Zavartalan csók, enyhe ölelés,
Mit bánat s féltés nem ijeszt soha :
Oh, kedvesem, mily szép világ lehet
Egy ily magányos, elrejtett szoba !

III.

Egy titkos vágy betegje lettem,
Nem szabadulhat tőle lelkem,
E vágy oly lázzal szíja vérem,
Körmeit úgy saivembe marja,
Velömet összeégeti egészen,
Tovariasztja álmom', gyötör ébren
S én fájó csókkal csüngök rajta. . .

IV.

Örök függés az ember élete!
Az akarat
Csak álmában szabad
Ébren oly nyomorulttá lesz heve !
Nézd, mintha lelkem tüzből állana :
Ég, felgyul, vergődik körödbe'
S akaratom — mint a silány kutya —
Lábad elé hull nyoszörögve. . .

V.

Oh! légy enyém. Az évek szenvedése
Nem ér föl azzal, mit a perczek adnak !
Még rajt' a himpor minden kis virágon,
Szívünk üde még, mint a hajnal-álom
Sejtő illattal jár a halk fuvaltat :
Perczek, mik jönnek, aztán elsnhannak,
Alig élveztük, végkép veszve vannak,
De bennök van az élet összes kéje. . .
Oh, légy enyém! az évek szenvedése
Nem ér föl azzal, mit a perczek adnak !

VI.

Szívem szentebb a templomoknál,
Hogy elesett: ne hidd, ne hidd,
Bár számod — a tiéd örökre
S koldus lesz, hogyha elveszit,
Arczodtól tündöklék világa,
Gyönyörtől reszket egész lénye,
Kebleden csüngök sírva, égve
S úgy érzem: el vagyok merülve
Az istenek szemléletébe. . .

(Folytatjuk.)

Erzsi és Kornélia.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

Egy napon olvasott, önkénytelenül a lapot forgatá, s szemé azon helyre esett, hol az idegenek névsora áll.

Itt Csekény Ida nevét olvasá.

Egyszerre reménysugár vonult át arczán, s lépteit meggyorsítá, Idát felkeresendő.

De a hölgy ajtajánál ingadoztak léptei.

Annál kopogtasson most, ki elé egykor büszkeséggel, diadalmosolylyal lépett, azon képzeletben, hogy egyik másik estélyen tultosz Ida öltözékén!

Csekény ügyvéd neje egyedül ült szobájában, midőn egy szolga vendéget jelentett, ki nevét nem emlité, — úgymond, — de azt jegyzé meg, hogy Ida barátnője.

Ida a hölgy bevezetését rendelé, mialatt arról gondolkozott: valjon ki lehet a jött? S ha barátnője, mért nem lép be azonnal?

A szolga egy magas, sovány alak előtt megnyitá az ajtót.

Az idegen belépett, tagjai remegni látszottak, s hang nem jött ajkaira. Csak midőn a szolga távozott, tett néhány lépést előre, sovány fehér kezét nyujtva Ida felé, ki ülőhelyéből fölemelkedett, s fürkészve vizsgálá az idegent, kiből barátnőjét hiában kereste.

— Ida, — szóló végre a belépő nő, — nem ismersz? — mire nagy könnyecseppek gördültek alá halvány arczán.

— Az istenért! — kiáltott Ida, hangjáról ismerve fel a nőt, — te vagy Kornélia?

— Igen, én! — mondá a kérdező, s e két szóban ropant fájdalmat fejezett ki a hanggal, melylyel azt kiejté.

A két hölgy pár perczig szótlan állt szemben. Ida könnyeket érzett szemeibe tolni, de azokat büszkesége s szigorával meggátolta; keményebb kifejezést nyertek vonásai, melyekről a meglepetés mindinkább hátrált.

— Szerencsétlen! — kiáltott Ida önkénytelenül.

— Ida, könyörülj! — esdekelt Kornélia, — nincs senkim e világon, elhagytak Isten és emberek.

— Te hagytad el őket, hogy egy ördöghöz szegődjél, — mondá szemrevetőleg Ida.

Kornélia megrázkodott e szavakra, aztán újra esdekelt:

— Ida, ismerem szigorú elveidet, de ismerem nagylelkűségedet is, tán te voltál az első, ki pálczát tört fölöttem, de tudom, hogy te lélsz ismét az első, ki segédkezet nyujtasz a kétségbeesés perczében. Szived angyal. . .

— Ne hizelegj, — szakítá félbe Ida, — nem vagyok angyal, ember vagyok csak, de jobb mint sokan, s jaj neked a jobbak előtt, mert azok keményen elítélnék.

— Ida, ne vond meg tőlem tanácsodat!

— Tanácsot? — ismétlé Ida. — Én nem vagyok képes tanácsolni, rajtad csak Isten segíthet.

Kornélia lesujtva állt.

— Mit tegyek? — rebegé elfordulva, s kezeit tördelé.

— Szülédhez ne menj, — tanácsolá Ida, — atyád fel van bősülvén ellened.

— Hallgass meg Ida, — mondá kis szünet után, — tudj mindent, aztán ítélj felettem.

Kornélia közelebb vonult Idához, aztán elmondá sorsát Hochenburggal.

— És most, — kérdé Ida, midőn Kornélia végező szavait, — most mit akarsz tenni?

A szerencsétlen nő hallgatott.

— K. . . ba nem mehatsz; kiméld ettől családodat, kerülj ama tájat. Részvétre ott ne számolj, megalázva szeretnéd azokat látni, kiket te egykor lenéztél.

— Hová legyek? — mondá a szerencsétlen nő?

— Csak K. . . ba ne menj, maradj Bécsben.

— S itt?

— S itt. . . — ismétlé Ida.

— Éhen haljak! — vága szavába Kornélia. — Igen, Ida, e sors vár reám, mert minden segédforrásom kiapadt.

Idát megrázták e szavak, s hogy megindulását elrejtse, hirtelen elfordult, s egy tárczát vőn elő.

— Vedd ezt, — mondá, Kornéliának nyujtva azt — most nem bírok többel, de ha hazaérkezem, segíthetek, fölkereslek

levélben, melyben tudatom azt is, ha férjem tud-e valamit tenni jövődért. Én holnap elutazom.

Kornélia félenken nyujtá kezét Idának, szólni nem birt, a fájdalom elrabolta hangját.

Ida jobbját nyujtá, melyet az megcsókolt, miközben forró könyccseppek gördültek annak havára.

Ida, ki minden büszkesége mellett nem tartozott ama dölyfösök közé, kik örömet lelnek mások megaláztatásában, megindultnak érzé szivét, s önkénytelen kinyujtá karjait, meg akará ölelni Kornéliát. De az látva e szándékot, s érezve bünei súlyát, nem tartá magát érdemesnek Ida ölelésére. S mielőtt az elérhette volna, gyorsan kisuhant az ajtón.

S míg kopott kendőjét keblén összevonta, mi épen nem menté meg a késő őszi ködös hidegétől, lehajtott fővel, remegve haladott az egykor királynői pompában és büszkeséggel lépdelő nő, kezei közt az alamizsnával.

Mig így vánszorgott a fájdalom sulya alatt addig Ida szivéről lehullt a büszkeség vérté, mely által védve oly erősnek tünteté fel azt.

Ida szemrehányást tett magának, tulszigorunak találta szavait, melyeket Kornéliához intézett.

Majd Szépfalvy Kálmán jutott eszébe, s ismét helyeslé tettét, mialatt könyeit törölgeté. Meginditá Kornélia látása, ki mint koldusnő távozott tőle.

Néhány nap múlva elbeszélé Ida férjének Kornéliával való találkozását Bécsben, s újra segedelmet küldött számára, addig is — ír — mig a család gondoskodni fog jövőjéről.

A levélre nem sokára válasz érkezett, melyben egy bűnbánó alázatával megköszöni Kornélia Ida jótéteményét, de el nem fogad aztán senkitől semmit, miután arra szüksége nincs. Nagy beteg, midőn e sorokat írja, s aligha rövid nap múlva be nem végzi e gyötrelmes földi pályát.

Ezután nem hallott, nem tudott Kornélia felül senki semmit.

A p a r a s z t l á n y .

Bundákba burkolózva két paraszt ül egy szekéren a K... ből Szépfalva felé vezető uton nyargalva.

Hideg idő van, s már-már besötétedik.

Az öregebb paraszt, ki a lovakat hajtja, egyszerre megszólal:

— Lőrincz, nem látsz ott az ut közepén valamit?

— De bizony látok, — mondá a másik, — de nem tudom, mit.

— Aligha nem ember... Csillag!... ez a nyerges fél tőle.

— Bizonyosan megitta magát az a jámbor, s eldőlt itt az utközépen, — mondá Lőrincz.

— Szállj le öcsém, — serkenté az öregebb, megállítván a lovakat, — odább kell nógatni ő kegyelmét, mert itt vagy lejárják, vagy megfagy még az éjszakra. Csunya hideg idő ez.

A Lőrincznek nevezett ifju leszállt, s a sötét alakhoz közeledett, mely ott feküdt a földön.

— No hát mi az? — kérdé a szekéren maradt paraszt.

— Ember biz ez, — mondá Lőrincz.

— Hát keltsd fel, s mondd neki, hogy menjen odább; itt nem lesz jó meghálnia, s máskor ne igyék többet, mint a mennyit elbir.

— Uton utfélen csak az aggság, — mondá a szekéren

ülő, — most mi az isten csudáját tegyünk vele? Itt csak nem hagyhatjuk pogány módra; hiszen megfagy.. Kérdezd meg, hová akart menni?

— Nem felel, — kiáltott vissza Lőrincz, — olyan beteg ez, hogy még szólni sem tud. Ha itt nem akarja kend hagyni hát vigyük vissza K... ba.

— De hát ott mit csináljunk vele, ha azt sem tudja megmondani, hogy K... ba akart-e menni, vagy honnan jött. Kinek a házánál tegyük le?

— Az igaz, — mondá az ifju.

— Fektessek szekerünkre, — javallá az öregebb, mialatt a gyeplőt a löcsre tekeré, s aztán leugrott. — Elvigyük haza, majd holnap, ha fölmelegszik, hadd menjen Isten hírével arra, merre akar.

A két paraszt megfogá a beteget, kinek sulya miatt nem igen emelhettek panaszt, feltették a szekérrre, feje alá egy kis szalmát dugva, s egy ponyvát vetvé vetettek, aztán továbbítottak.

Egy óra telhetett így, mialatt rövidszáru pipájukat szíva, nem igen beszélgettek az utasok.

— Lőrincz, — szólta az öregebb, megtörve a csendet, — nézz hátra, él-e még az a fehérszemély?

— Én nem tudom, — mondá a suhancz, — homloka most hideg, a kezét meg olyan fásultan elhagyja. Nézze meg kend, bizony a szekerünkön hal meg.

— Már csak amoda a helységig segítene vele az Isten, ott beszelnánk, — mondá Mihály, s újra a lovak közé suhintott.

Nemsokára komondorok ugatása volt hallható, mi helységet gyanított, és kis időre reá fel is tüntek a házak megvilágított ablakai.

— A legelső háznál mindjárt megálljunk, ugye? — kérdé Lőrincz.

— No hát, szállj le, — szólitá Mihály, — s zörgess be az ablakon.

Az ifju leugrott, s egy megvilágított ablakot zörgetve, kiáltott:

— György bácsi! nyissa ki kend az ajtót, hadd menjünk be.

— Mi baj? — kérdé egy öreg fej, kinyitván az ablakot, — s kik vagytok?

— Kis-szépfalviak, — válaszolá a suhancz.

— Te vagy Lőrincz? — mondá az öreg, barátságosan, hangjáról ismerve az ifjura, — hát mit akarsz?

— Egy beteg fehérnépet szedtünk fel az uton, nem tudva, mit tegyünk vele, haza akartuk vinni, de olyan ruhátlan, hogy attól tartunk, a szekerünkön fagy meg. Adjon kend neki szállást az Isten nevében, majd holnap aztán elmegy, a merre akar.

— Mihály is itt van? — kérdé az öreg.

— Itt, — lőn a felelet.

— No hát csak hozzátok be, — mondá a házi gazda, — majd csak jut neki egy kis hely, meg egy kis meleg leves.

A két férfi a ponyvára helyezé a beteget, és megragadván annak sarkait, bevitték az utczaajtón.

— Erzsi! — kiáltott az öreg, a jöttek elé sietve, — hozd ki lányom a gyertyát.

A lány engedelmeskedett, odahagyva a konyhát, hol vigyan lógott a tűz.

A szobába érve, hamar ágyat bontott Erzsi, s belé fektet a beteget.

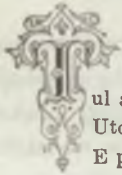
— Így ni, — mondá Mihály, — tán még megél.

— Hát honnét hoztátok e nyomorultat? — kérde a házi gazda.

— K... mellett találtuk az országuton, — mondá Mihály, — gabonát szállítottunk a vaspályára, arra volt fölvetve e ponyva, s szerencse, mert ha ez nincs velünk, még megfagyott volna.

(Folyt. köv.)

Tul a hegyen...

Kapácsy Dezsőtől.

Tul a hegyen fölfelé foly a patak,
Utoljára csalfa kis leány
E pataknál láttalak...
Lombos erdő, dalos madár, színes virág
Környezett —
Köröskörül minden örült, csak két szemem
Környezett...

Nem tudom, mi érte ekkor szívemet,
De azt tudom, oh, azt tudom:
Hogy érted majd megropeadt...
Ajkad nem szólt, lomb susogta, siró szellő
Zokogta:
Hogy nem engem, mást szeretsz te, mást ölelsz te
Titokba?

Zengő madár búsan kezdte dallani:
Ha eljövök, nem sokára
Máshoz fogsz te hajlani...
Ezüst csermely csergedezte, „csengő-virág“
Rebegte:
Hogy nem szeretsz te igazán, hogy el leszek
Feledve.

Teljesült a titkos jóslat felettem:
Hűtlen szived mást szeret már,
Mást választott helyettem...
Elfelelted, a ki érted olyan sokat
Szenvedett,
Elfelelted, a ki téged olyan forrón
Szeretett....

Ha feledtél, búbánatom' ne feledd —
Járjon az, mint sötét árnyam
Élethosszig te veled...
Ah! de érzem, hogy az átok kebelemre
Visszahull —
Mert én forrón s hűn szeretlek
Siron innen, siron túl!

Egy viharos hét.

Roquette Otto beszélye.

(Folyt.)

Én csak azt reméltem, hogy Etienne, mihelyt csak lehetséges, azonnal követni fogja társait, de ez nem történt.

Azért eltökéltem magamban, hogy a fiatal suhanczot nem fogom sokáig házamban tartoztatni, amit Adrián észre is vett és saját lakására vitte. Etienne azonban tudott magának szabadságot szerezni s Orsiérsben maradt. Mindenütt ünnepelt, irigyelt s a nap hőse lett. Mert, hogy őszintén szóljak, Etienne a legszebb fiu volt, kit valaha láttam. — Nyílt, szabad, szeretetreméltó, csinos, művelt egyén, ki mindenkit, még engem is, ki hibáit mihamar észrevettem, megnyert. Könnyelmű, állhatatlan és csapodár; a szerencse pártolta, vakmerő, gondtalan és negédessé tette; a komolyságot kinevette s csak repülve akart élni, az élet kelyhéből csak könnyű pezsgőhabot akart izlelni. Jó kedélyű s hű szívű volt; én, bár hányszor csóváltam is meg fejemet szelességein, gonoszat soha, de talpraesett beszédet igenis hallottam ajkairól. Kedves lénye, félig gyermeteg, félig érett s győzelemhez szokott modora sokszor magamat is megingatott, néha-néha könnyelműségéért pirogattam. Ha ez én irányomban, sikerült neki, mennyivel inkább mások irányában! Épen olyan volt ő, mint Madelon. Hibái erényekként tudattak be, oly kedvesen illető modorban nyilatkoztak. És midőn hadi tapasztalatairól beszélt, a piramisok melletti harczról, ha szemei lángoltak a consul iránti lelkesültségtől és a francia sereg dicsőségétől, hogy ne ragadott volna el mindenkit e szép fiatal ember nemes tüze? Turgot Eitenne, — mint a nagy világban mondani szokás, — Orsiéres arszlána lett, az emberek előtt ő volt a francia dicsőség példányképe, büszkék voltak reá. És a fiu nyíre semmi más érdem által nem vitte, mint szerencsés természeti adományai és alkalmas időbeni újra-megjelenése által.

Mi történhetett egyéb, mint az, hogy Orsiéres arszlána mindennapos lett házamnál. Örültem, hogy többnyire Adrián is vele jött. E közben ő és én felfedezéseket tettünk, amit ugyan egymásnak szavakkal el nem mondtunk, hanem pillantásaink megértették egymást; felfedezéseket, melyek meg nem rettentettek ugyan, de nem is kevésbé voltak nyomasztók. Etienne és Madelon szerették egymást. — Madelonnál ez félreismerhetlen volt, ő talán most szeretett először életében. Lénye egészen más lett. Még tréfált Etienn-nel, de tőle nem követelte a tréfát, nőiesebb, szelidebb volt s e változatában sokkal kecsesebb, mint azelőtt. Régi negédét mintha csak eltörölték volna, oly szelid, oly olvadékonynak látszott, minden tréfa (több is, mint nekem tetszett) tetszeni látszott neki igen, a büszke fiut zsarnokoskodni engedé magán!

Adrián hallgatag segedelmével módot kerestem a látogatások sorát bezárni, a fiatal harczosnak célzatokkal adtam tudtára, hogy e tekintetben mérsekelje magát s végtére egyenesen kimondám Jakab, bátyja szerelmét unokahugom iránt s hogy szeretni is fogják egymást, mint ezt megígérték. S a biztosításnál tovább is mentem, mint mennyiről a felelősséget magamra vállalhattam volna; tettem ezt, hogy nyomatékosabban hassak. S ez a következményekből látszott. Látogatásai rövidebbek, szavai kimerőbbek lettek. Nem látszott többé, hogy Etienne szemeit és szavait csak Madelon számára hozta, hozott számomra is bárátságos szavakat és szíves társalgást. Kissé meg valék nyugtatva, de szívemben nyugtalansággal néztem a francia sereg elé. Adrián is ugyanazt láthatta lelkében, amit ezelőtt pár nappal én, csak hogy halványan és zavartan. Igen, én észrevettem, hogy pár ízben alkalmat akart keresni, hogy velem valamit közöljön, de ami sehogy sem tudott ajkaira jönni. — Nem jöttem vele össze. Gondolám: legyünk csak tul a közelebbi pár napon s elvo-

nulnak fejünk fölül a gondok. — Hanem azoknak még rettenetesen kellett fejemre nehezedni.

E közben helységünkben pezsgett az élet és mozgalom s tulajdonképen az egész vallisi völgyben minden mellék völgyrészeivel együtt, fel egész az Alpesek hóvonalának leg-hatalmasabb sziklagerinczéig. Mert nemcsak a mi utunkon, hanem a sz. Bernát s Simplonon is voltak átvonulandók francia csapatok, és mind az olaszországi, mind a svájci oldalon a lelkesült lakosság ezrei voltak munkában, hogy az utat elkészítsék. Nálunk, a szoroson, melyen a derékhaddal maga a consul volt átmeendő, a legélénkebb volt minden. Fenn a zárdában töméntelen gyűjtelék hordatott össze az ellátásra, és Orsiéresnek minden lakója külön-külön módon el volt foglalva az előkészületekkel ez eseményekre.

Már csak három nap volt a francziák megérkeztéig. Este felé egy beteg-látogatásról tértem vissza. S ime, házam kapujába lépve, látok valami tarkát keresztül az udvaron s át a kapun nyilsebességgel rohanni. Etiennet ismertem fel. Mély, fájdalmas izgatottság szállott meg. A fiatalok kijátszotak, hátam mögött összejöveleik voltak. Egész szigorral léptem fel unokahugom ellen s e kijátszatást keserűen lobbantottam szemére. Nem tagadta el, pirongatásomat hallgatva fogad s végre könyzárporban tört ki.

Mit tegyek most? Tehetetlen voltam. Tapasztalat e tekintetben nem volt segedelmemre. Az én ifjuságom komoly volt, ifjukorom egész a férfikorig fenn a zárdában kemény fáradalom és csupa lemondás közt folyt le, életem és hatásköröm, mint plebánosé, egy kis életügyességet szerzett ugyan, de eszközt, melylyel ily esetben hatékonyná tehettem volna magam, nem adott kezembe. — El kellett volna Madelont üzni a háztól? A szülenélküli, könnyelmű gyermeket mégis sajnáltam. Etiennét kellett volna lehordanom? Mit használt volna ez, ha ő, amint észrevettem, bizalmammal visszaélt s engem kijátszani tudott? Mégis elhatároztam, hogy Etien-nel kereken fogok beszélni s azért Adriánnal közös lakására siettem. Nem találtam őt honn. Kívánatomra, hogy hozzám jöjjön, mit sem hajtott. Ezen felfedezés után nappal nem jött többé az én házamhoz. Ezóta Adrián sem látta őt, sőt éjjelre sem jelent meg többé lakásán.

Végre, mint egy megváltás ezen kínos házi zavarból, hangzót a hír, hogy a francia sereg közel van s hogy más reggel Orsiérest már elhagyja. Az utolsó napokban már ki sem mertem lépni a házból, de Etienne eltűnéséről biztos tudomást nyerve, utolsó este Adriánnal egy magaslatra másztunk föl, honnan fegyverzett szemmel a francia hadsereg egy részét talán láthatnók. — E várakozásban csalatkoztunk, de elegendő volt türelmetlenségünknek tudni, hogy ez irányból kell jönni a segítségnek. — Adriánt meghívám, hogy nálam töltsen az estét s az utat házam hátsórészének vettük, hogy a nagy kapun menjünk be.

Még alig értünk oda, benn szívhasító kiáltást hallottunk. Ez Madelon hangja volt. Erre robaj, szakadozott vad hangok, tusa a földön és Madelon új, félig elfojtott kétségbeesés-kiáltása következett. A nagy kapun zörgöttünk; belülről volt elreteszelve. Adrián azonnal átugrott s kinyitá nekem és oly látvány tárult föl szemeim előtt, melynek iszonya örök bélyegként marad meg az emlékezetben. Etienne véresen feküdt a földön, Madelon összekulcsolt kezekkel felette, míg Jakab a rémület merevségével átellenében térdepelt s Etienne lhalványuló vonásaira nézett. — „Gyilkos, gyilkos!“ —

kiálta Madelon. — „A kit te meggyilkoltál, az fivéred! Légy átkozott, átkozott! Oh Etienne, oh Etienne!“

Mi ugy álltunk, mintha a földhöz lettünk volna szegezve. — Jakab! — kiáltám én pár percz mulva, és többet nem szólhattam. Jakab magához tért. Megragadta fivérének mozdulatlan testét, a mint ezt Madelon védeni akarta s minden segedelem nélkül maga vitte vállain a szobába. Etienne ugyanazon ágyra tétetett, melyről ezelőtt csak pár héttel fölkelte volt. Adrián orvosi segélyért futott, Jakab pedig levetkőzteté fivérért s vizsgálta a sebet. Az halálos volt s a sebesült lélegzete fokenként lassudni kezdett. Jakab az ágy párkányára dőlt, megragadta Etienne kezét s szótlán fájdalommal rejté el szemeit és nyomá rá ajkait. Mihelyt az orvos megérkezett, megfogtam Jakab karját és dolgozó szobámba vittem, melynek ajtaját elreteszelttem. Kimerülten dőlt egy székre, karját és fejét az asztalra nyugasztá.

A szobában járkáltam, Jakabot szemlélve és várva, míg ismét visszanyeri nyugalmát. Midőn végre hangos sohajt hallottam kebléből emelkedni, megérintém vállát. „Jakab! — szólék, — te szavadat nem tartottad meg! te visszatértél és — mily cselekedetre!“

Fölkelt. Vonásai zavartak, szinehagyottak s alig felismerhetők valának. A jajveszékelés szívemet metszé, nem szólhattam hozzá a szigorú bíró hangján. „Szerencsétlen Jakab! — kiáltám — tudtad te, mit cselekszel?“

A kétségbeesett keble nehéz lélegzettel emelkedék. Szavak után kapkodott. Végre szakadozott mondatokban, tört hangon kezdé: „Igen, Blanquart, a tett el volt határozva, midőn visszatértem, de hogy töröm kit talál, azt nem tudtam. — Én Vispachon voltam. Egy idevaló lakos tudta e tartozkodási helyemet. Tudositásokat kelle innen számomra hoznia. Egyszer levelet kapok tőle, hogy egy francia katona, ki Orsiéresben maradt, minden éjjel Madelon ablakában van.“

— Jakab! — szakítám őt félbe — ez koholmány!

— Hogy ama katona Etienne fivérem, a levél elhallgatta. Talán készakarva. Az író gyűlöli a francziákat, mint én. Egykor ő is szerette Madelont, mint én. — Ő ismerte szenvedélyemet, s engedé tennem, amit — oh, Istenem! kedves Etiennem!

Jakab sűrűn omló könnyzárporban tört ki, ami sokáig akadályozá, hogy tovább beszélhessen. Aztán folytatá: „Sze-relemföltés és ádáztól üzelve sieték ide; nem látok senkit, elrejtözöm udvarában ugy, hogy Madelon ablakát láthatom, s elhatározom, hogy őrhelyemet egész éjen át megtartom. — Ily soká nem kellett várakoznom. Nemsokára halk kopogást hallottam a nagy ajtón. Madelon kijön, kinyitja, bebocsát egy francia katonát s ismét becsukja. A szeretők egymás karjaiba döltek. Az idegen arcát nem láthattam — és ha láttam volna is — megismertem volna-e, — ki tudja, vagy a düh visszatartott volna-e! Előugrom, leteritem őt a földre. Töröm háromszor merül bele, s mig ez történik, látom testvérem vonásait! — Jakab ezen szavait ismét megmérhetlen fájdalom rohama követte.

Az ajtónál Adrián szavát hallottam s félretoltam a reteszt. Adrián reszketve jött be — „ő meg van halva! — mondá s kezét hallgatva tevé Jakab fejére.

— Oh, Istenem! — kiálték én, — egy gyalázatos rászoldésnek kellett e kimenetelt előidézni! Adrián, segítsd a leányt igazolni. Bizonyítsd be, hogy nem igaz, miszerint Etienne éjjel Madelon ablakába járt! Ily gyalázatosan nem játszhatott engem ki!

Adrián, elhalványulva nézett a földre. — Ez úgy van, — mondá kis szünet mulva. — És amint hallottam, ez igen gyakran történt; sőt gyakran magam is tapasztaltam. Intettem Etiennét s Madelont is. Megakartam akadályozni, de csatlakoztam; Madelon engem is ki tudott játszani. Ettienne önnök öreg háztartónéját megvesztegette, mely felfedezést önnök akartam föntartani, tehát hallgattam. De tekintsük most elmultnak, ami elmult. Holnap jönnek a francziák s nálunk egy társuk hullája van, ki erőszakos halállal mult ki e házban. Ejrejtteni nem lehet, az öreg seborvosnak hivatala tiltja hallgatni és — ezt nem is szabad elhallgatni. Mindenek előtt, tisztelendő ur, az ön házát kell a részesség gyanujától megszabaditanunk, önnök nem szabad többet általunk szenvedni. Jakab, légy erős! a hullát az én lakásomra viszsük.

(Folyt. köv.)

Offenbach családi életéről.

A „Szép Helena“, „Dunanan“ s több más, nálunk is közkedvességet nyert operettek lángelmű szerzője, ki jelenleg, mint gazdag ember a nagy világvárosokban kényelmes életet él, ezelőtt sokat küzdött az étellel s gyakran szükségét s nélkülözéseket szenvedett. Szülőföldjéről: Kölnből hét éves korában jött Párisba, hol Halevy vezetése alatt a zenét tanulmányozta s a párisi étellel közelebről megismerkedett. Erre a fiatal művésznek, ki az előkelő körökben hangversenyzett, mig otthon magános kis szobájában a legnyomasztóbb nélkülözésekkel küzdött, bő alkalma volt; mig otthon átengedé magát a sivar bölcselkedésnek, künn a szinpad s művészi körök hullámzása a világ zajába sodorta őt.

A családi élet utáni vágy kora házasságra ösztönözte Offenbachot s Marseilleben megismerkedvén egy szép, szelleműs, spanyol eredetű leánynyal, ezt oltárhoz is vezeté. E lépése valódi áldás volt reá nézve. Házassága jellemzilárd-ságot s vidám kedélyt honosított meg házában, támpontja lön a szükségben, s nevében a nehéz körülmények közt résztvevő barátót s kivivott diadalai fölött őszinte örömet s boldogságot érző hü társat nyert.

Offenbach a legjobb családapák egyike, ki öt gyermekét a legbensőbbben szereti s kiknek körében legfőbb boldogságát találja. A családi élet iránti érzékét, az izraelitáknak e szép vonását, daczára a keresztyén hitre áttérésének, mit még házassága előtt megtón, folyvást megörzötte, annyira, hogy a szinpad Offenbachját senki sem gyanithatná a családapában. Mily sokáig kellett az étellel küzdenie, s mily szegény volt ő egykor! 1848-ban Párisból egész családostól kénytelen volt kiköltözni; abban az izgalmas politikai légkörben sonki sem gondolt a zenére s a munkához sem volt sem kedve, sem nyugalma. Kivándorolt tehát, a bizonytalan jövőnek bátran nézve elé, utközben neje: a jó, a gyöngéd, szeretetteljes Herminia egy tele erszényt nyujta át neki e szavakkal: Tedd o pénzt magadhoz, édesem, mit lassankint megtakarítottam, én könnyen elveszthetném.

Kölnben telepedett meg. Herminia pénze csakhamar fogyatékán volt s a szerény családi élet ajtaján a szükség kopogtatott be. Ekkor meghívást kapott Frankfurtba, hogy ott hangversenyezzen, de mikor odaért, oly nagy izgatottság volt Frankfurtban, hogy lehetlen lön hangversenyeznie. A szegény művész kétségbeesett olthatározással innét Hamburgba ment,

hogy a játékasztalnál próbáljon szerencsét, — feltette tehát utósó louisdorját, — a szerencse mosolygott felé s pár nap mulva akkori viszonyaihoz képes jelentékeny összeggel utazott vissza Kölnbe.

Még nőtlen korában is egy szerencsés véletlen mentette meg Offenbachot az éhségtől. Párisban több ismerős családnál szabad ebédje volt. Egy ily családhoz készült tehát menni egy alkalommal, midőn szomorun vevé észre, hogy pénz fogyatékán van. A mint az illető családhoz ért, a férj és nő épen kimenőben voltak, meg voltak hiva ebédre s így sajnálkozásukat fejezték ki kedves vendégük előtt, hogy most nem fogadhatják el. A szegény ördög erre erőltetett nyájassággal egyet mosolygott s egy más ismerős családhoz sietett. E család azonban igen távol lakott s mire odaért, ép akkor kelt föl az ebédéről. Itt aztán egy óra hosszat vidám képpel kellett fecsegnie s csak azután távozott, maga sem tudván, merre s hová menjen!

Levert kedélyvel s éhségtől gyötretve föl s alá járkált a Passage de Panoramán, Páris egyik térségén; majd egy kis ember közeledett hozzá s így szólítá meg:

— Örvendek, hogy önnel találkozom! Bátyja minap Bordeauxban szives volt nekem egy louisdort kölcsönözni, — mivel rövid ideig maradok Párisban s nem tudom, ha találkozhatom-e vele, kérem, legyen szives azt átvenni tőlem.

Természetes, hogy Offenbach nem vonakodott átvenni a louisdort, melylyel egy közel vendéglőbe sietett, hogy éhségét lecsillapithassa. Ez adomákat most már mosolyogva beszél el a híres zeneszerző, és most már csakugyan mosolyoghat is! Vendégszerető háza, — mikor tudniillik Párisban lakik, a Leffitte utczában, közel Rotschild palotájához, — minden pénteken este nyitva áll barátai s ismerősei körének, ezenkívül ebédre is összegyűlnek nála hetenkint egyszer ismerősei. Offenbach estélyei igen érdekesek, de a mellett szigorun polgárius jellegűek; a párisi színházak kétes jellemei soha sincsenek azokban képviselve, mivel e művész neje e korlátot szigoruan fön kívánja tartani.

Vasárnaponkint családi lakoma van házánál, s a házinő családja elég számos tagból áll, hogy termeit megnépesitse. S mily zajos élet az, midőn a tüzvérű spanyol család mind együtt van; az ember saját szavát sem hallhatja a nagy zajban, mi azonban a házi urat legkevésbé sem gátolja szokott munkálkodásában. Ő a legnagyobb zaj közepette is képes zeneműveit megírni, s gyakran megtörténik, hogy legifjabb gyermeke, egy szőke fürtű kis fiu íróasztalán, egy kis leánya pedig térdein ül, mig az apa operettjeinek legszebb dallamait költi.

Rendesen reggeli hét órától tizenegyig dolgozik, ekkor reggelire a Riche kávéházba megy, hol ez időt arra használja föl, hogy a zeneszövegírókkal, kiadókkal, szinigazgatókkal, énekesekkel sat. értekezzék s a párisi élet friss újdonságai fölött csevegjen. Ezután valamely színházba megy próbaelőadásra, ebéd előtt még egy pár óráig ismét íróasztalához ül, este a színházakat látogatja, hol darabjait adják, s éjjel ha szükséges, ismét folytatja munkáját.

Igy él Offenbach Párisban s a tengerparton levő gyönyörű villájában, idejét folytonos munka s a családi élet szelid örömei közt megosztva; lakában s környezetében csak nyájas, szelid szellemek tanyáznak, s nem a szilaj, pajzán koboldok, mint darabjaiban.

Egy hét története.

Deczemberhó 12-dikén.

Az öreg ur. — Gazsi barátunk sugara. — A fagy a kerepesi uton. — Nincs pénzünk. — A jég hátán. — Eszményi bőrkészítmények. — Lovagi szolgálatétel. — Jégvirágok. — Balsiklások. — A part-világ. — A papnövendék szivarja. — Szegény gazdagok. — Jókainé asszony első föllépte. — A „kis Jézuská“-ról.

Az „öreg ur“ ugyancsak mérgesen köszöntött be hozzánk; olyan kemény a hideg, hogy — Bernát Gazsi barátunk e napokban egy megfagyott sugarat talált az utcán, a mely sugár — Gazsi barátunk szerint — egy fiatal szerelmes szeméből repült ki és utközben megfagyott. Hagyján még a szemek sugarait, jut is, marad is, de mikor maguk a szemek fagnak meg és maguk az emberek is a nagy hidegben; az igaz, hogy szegény emberek, hanem azért mégis a főváros lakói, és a ki e héten a kerepesi uton végig haladt, az egy 6—7 éves kis leánykát is láthatott az utcán, fázva és dideregve foszlányos ruhácskában a csikorgó hidegben. És alig száz lépésnyire tőle jobbról is, balról is egy-egy városi biztos áll és tekint jobbra is, balra is, hanem azt a kis félmeztelen gyermeket egyik sem veszi észre; de talán utasítása van reá, hogy észre ne vegye; mit is csinálna vele? ugy sincs, hová vinnie; nincs még a mi városunknak téli menedékháza, nem volt még módunk az effélékről gondoskodni; csak a korcsolyázó-egylet is mennyi pénzünkben van; már eddig is mintegy tizenkét ezer forintunkat emésztette föl, pedig még hátra van a fényes épület, a mi mulhatatlanul szükséges e célra és ez talán csak elébb való a szegények téli menházánál!

Persze, hogy elébb való, csak ki kell menni a városligetbe, és mindjárt meglátjuk, hogy élünk mi meg a jég hátán; hó és fagy és hideg felejtve vannak a gyönyörű látványtól, a mely előttünk föltárul. Szobbnél szobb fogatok belsejéből a legszebb jégvirágok szállnak ki, rózsza-arcokkal, bibor-ajkakkal, a rövid ruha eszményi szép cipőket enged láttatni; pillanat alatt ott vannak a tükör-sima jég talajnál és a másik pillanatban már egy-egy fiatal lovag térdel lábaiknál, a jég talajon; boldog lovagok, nekik jutott a szerencse, didergő ujjai hegyével érinthetni ez eszményi cipőcskéket, ők csatolják föl azokra a korcsolya-vasat, és még ők kapnak érte jutalmat! egy mosolyt e bibor-ajkaktól, egy tekintetet e gyémánt szemekből; sőt talán egy kézszorítást is? azt nem, mert az nem kézszorítás, hanem csak fogódzás, hogy az eszményi cipőcskéké biztosabban indulhassanak meg a tükör-sima jég talajon; pillanat múlva már a lovag és hölgy messze vannak egymástól, egyik jobbra, másik balra elsiklik a tükör-sima talajon, szeszélyes kanyarulatokban meg-megközelítve egymást, és a legkecsesebb hajlásokkal hirtelen oldalt fordulva, ellebegve egymás mellett, majd egyenesen, csaknem mozdulatlanul állva, összefont karokkal, negédesen félrevágott fejjel; majd mint a rózsátó, bájainak sulya alatt hajlongva, sebesebb iramodásra nógatva a kecses arányokban idomuló termetet, és körülrepdesve a fényes téli napsugarraktól, a piros hajnal-arcot körülrepeső dus omló hajfürtök-től; és minél sebesebben repül tova a sima jég tükörön, annál

igézetesebben gyulnak ki az üde, piros arcok és annál élénkebben domborodnak ki a junoi termet arányai; elbűvölő szép látvány, a mesevilág aranyhaju tündérei megelevenedve, de — hah! mi volt az? Hová lett a mesevilág legszebb tündére? Ah, hunyj le, nap, és borítsd reá sötét fátyladat, fekete éj! De ne! Hát mi is volt? Semmi; avagy egy szép hölgynek nem szabad egy kicsit nemcsak eszményi cipőjével, hanem másképen is tova-siklani a jégen?

Ilyképen foly a multság a városligeti tó sima jég tükörön, százával ezrével kergetődznek és forgolódnak rajta, ifjak és hölgyek, szakálas férfiak és tisztos asszonyságok, ki párosával, ki magában, és mindnyájan egyformán minden délután egy párszor elbukva és jobban örülve, ha orra buktak, mint megfordítva, és a milyen nagy a korcsolyázók kedve, nem kisebb a gyönyörűség a parton állók részéről; százával ezrével állják el a partot a látványosságok iránt fogékony szívek és én azt is igen jó gondolatnak találom, hogy kedden délutánonként a fiatal papnövendékeket is részeltetik e látványok élvezetében; nagy lelki épületességükre szolgálhat itt ez égi harmattal öntözött fiatal szíveknek saját szemekkel meggyőződniek azon igazságról, miszerint: vagyon olyan tűz, a mely a 16 foknyi téli hidegben is erősen befüt az embernek; szóról szóra ezeket olvastam le nem egy fiatal papnövendék arczáról, a mint a tó partján ábihatos tekintet a korcsolyázó világon legeltetné. Annyira belemélyedt e látványba, hogy a szájában levő szivart — pedig ugy tudom, hogy az sem mindennapi élvezet neki — is elfelejtette szívni. A szivar kialudt, de — hogyan is dalolja Petőfi a „Befordultam a konyhába“ gyönyörű népdalában, a pipáról és a sziverről? Csak azt nem értem, hogy miért nem engedik őket is korcsolyázni, mikor már jégre vitték.

Nem is maradtam tovább a gyönyörű szép látványnál, hanem siettem vissza a városba; a kerepesi uton még mindig ott állt a két éber szemű biztos és alig száz lépésnyire tőlük még mindig ott fázott és didergett az a félmeztelen 6—7 éves kis leány; „éhes vagyok“, „fázom“, kiáltá siránkozva, és akadt egy férfi, a ki megszánta a szerencsétlent, bevettette egy szatócsboltba, hogy cipőt vegyen neki, és akadt egy másik, a ki ama férfit derekosan kiszidta érte, „mind hazugság“, ugy van az kitanítva, hogy reászedje a könyörületességet“, — mondá nagy bölcsen, „arra is, hogy e kemény hidegben megfagyjon?“ kérdé amaz, de a mire már nem kapott feleletet, én sem vártam be a multság folytatását, siettem be a városba, a színházba, oda ma nagyon kellett sietnem, nehogy jegy nélkül maradjak, mert Jókainé asszony játszik ma, utószor, legalább e télen utószor, mert ha, mint örömmel irhatom, visszaszerződötték is a nagy művésznőt, jövő áprilnál elébb nohezen fogunk többé gyönyörködhetni nagy művészetében.

Scribe „Egy pohár víz“-ében, Malborough hercegnőt adta, tehát vigjátéki alakot, salon-hölgyet, a kinél a sziv szenvedélyei nem zajlanak fel, az indulatok nem törnek ki, hanem az udvari dresszurától szelid báránycakként, mosolygó ger-

liczékként enyelegnek az arczon, csak néha-néha egy-egy ovatlan pillanatban árulva el orozsláni ádáz természetüket. Nehéz feladatot, úgy játszani a vigjátéki hősnőket, hogy az hősnő is legyen, vigjátéki alak is legyen; csak a valódi művészetnek adatott, hogy mind a kettőben egyaránt nagy legyen. A közönségnek most ez oldalról volt alkalma csudálni Jókainé nagy művészetét, és mintha most látta volna először, annyira el volt ragadtatva játékatól; virágözönnel fogadta és minden jelenet után tapsvihar kísérte; örömeiben is tapsolt ma úgy a közönség, azon való örömeiben, hogy nagy művésznőnk ismét visszaadatott a nemzetnek; köszönet érte annak, a ki a mostani igazgatónak azt eszébe adta. Egy ilyen ajándékért bizony sokat lehet felejtetni.

Hátra volna még Doore Antal hármass estélyeiről szólnom, de miután e részben a „Hirvivő“ kötötte le szavát, én nem akarom őt szószegővé tenni, átengedem tehát „Hirvivő“ néném-asszonynak ez érdekes tárgyát és inkább megkísértem, együtt gondolkodni hölgyeinkkel, hátha könnyítünk így egy keveset szegény fejünkön. Mert hogy hölgyeink feje e napokban csak úgy „fől“ a gondtól, az kétséget sem szenved.

Napról napra közelebb jön a szép karácsony, a szeretet Istenének születésnapja, készülünk is e szent ünnepre mindenképen; a ki csak közel áll szivünkhez, mindegyik számára készítünk egy-egy kedves emlékezési jelt, hadd lássa, hogy neki is része van szeretetünkben; de kivált a gyermekeknek, a kiknek a szeretet éltető levegő, minél igazabban mutatjuk ki azoknak szeretetünket, annál jobba tesszük, azoknak kiválólág kedvessé és emlékezetessé kell tenni a szent karácsonyt, és ezeknek még való s á g g a l a kis „Jézuska“ hozza a karácsonyi ajándékokat; azt hiszem tehát, és bizonynyal minden anya egyetért velem e részben, hogy csakis oly karácsonyi ajándékokat hozassunk gyermekeinknek, a melyek által a „kis Jézuska“ isteni magasztossága is a kised lélekbe bevésődjék.

Előre kellett ezt bocsátanunk, mert tartok tőle, hogy olyasmit fogok indítványba hozni, a mi egyik-másik anya előtt nem nagy tetszéssel találkozik, de — a szeretet hetében sokat lehet kockáztatni; azért még azt is merészkedem előre bocsátani, hogy nagy leányainkat illetőleg is a karácsonyi ajándékokra nézve „nem úgy van már, mint volt régen.“ Még igen jól emlékszem azon időre, — mindössze is alig 10—15 éve, — hogy midőn valamelyik fiatal hölgy iránt különösen ki akartuk mutatni nagyrabecsülésünket, akkor valamely gyönyörű könyvvel kedveskedtünk neki karácsonyi ajándékkul; akkor még nagyon kedves meglepetés volt ez fiatal hölgyeink előtt, míg most — de ne szóljunk erről, hanem inkább szóljunk a kised gyermekekről, a kikkel még lehet beszélni ez ügyben; én tehát azt tartom, hogy midőn a kis gyermekeknek holmi „puczos babákat“, haszontalan csecsebecségeket, vagy épen cziczoma pipere-czikkekot hozatunk a „kis Jézuská“-val karácsonyi ajándékkul, akkor azon este, midőn a gyermeksziv úgy szólván, minden benyomásra nyitva áll, épen akkor ültetjük belé a haszontalan fitogtatás és hiu tetsz- és pipere iránti vágyat, és azonfelül a „kis Jézuská“-t, a szeretet Istenének szent fogalmát is olyan színben tüntetjük fel a zsenge kisedek előtt, mintha ennek is valami nagy öröme telnék abban, hogy a gyermekeknek ilyféle haszontalanságokon jár az eszük, a miből aztán „önként következik“, hogy ez a fogalom a gyormokkal együtt évről évre nagyobbra nő, jó mélyen gyökörödzik meg a fiatal szivben, és végre a „kis Jézuská“-nak, a szeretet Istenének is része van abban, ha azon

kis gyermekekből időjáráttával mulatni vágyó, hiu, tetszelgő — férfiak és asszonyok nőnek fel a hazának, a mit pedig nagyon kevés anya lát jó szivvel.

Nem volna-e tehát jobb és eszélyesebb, nemesebb szerepet jelölni ki a „kis Jézuská“-nak, és csakis olyan karácsoni ajándékokat hozatni vele a gyermekek számára, a melyek már tárgyuknál fogva valami nemesebb kedvtöltés eszméjét költenék föl és táplálnák szivükben, vagy valamely magasabb hivatásra irányoznák lelküket? Lehet az azért külsőleg is kedves ajándék, van elég olyan könyv, a mely a sziv mellett a szemet is gyönyörködteti, és hasonlóképen van elég olyan játékszer, a mely mind a mellett, hogy játékszer, mégis gondolkodásra készíti a fiatal elmét. Ilyenek például a földrajzi táblák, az építészeti kockalapok sat.

Meglehet, hogy tévedek, de az is meglehet, hogy nem egészen rosszul beszélek; gondolkodjunk tehát rajta egy-két napig, és a szerint rendeljük meg a karácsoni ajándékokat a „kis Jézuská“-nál, a kis gyermekek számára; de mindenesetre — boldog ünnepeket!

—i—r.

Budapesti hirvivő.

••• (A pesti jótékony nőegylet) a f. é. december hó 17-kétől 1872-diki évi januárhó 13-dikáig terjedő négy hétre méltó házi szegények között leendő kiosztásra összesen 669 frt 10 kr. utalványozott, és pedig hetenkinti részcsülésben állóknak 345 frt 60 krt és egyszer-mindenkorra segélyezettetteknek 323 frt 50 krt. Ez alkalommal a választmányi nők 46 uj vizsgálatról tettek jelentést. — Az egylethez következő ajándékok folytak be, u. m. az 1-ső dunagözshajózási társulattól 20 öl tüzelő fa, Luczenbacher Pál urtól 10 öl tüzelő fa, továbbá Strobentz Jozefina asszonytól $\frac{2}{3}$ -ad mérő bab és Rechnitz M. és L. uraktól 2 zsák hüvelyes vetemény, mely adományokért a nőegylet az illető kegyes emberbarátoknak ezennel forró háláját fejezi ki.

••• (A báró Eötvös Józsefnek) — mint már a mult héten érintettük — Pesten állítandó emlékszobor létesítésére bizottság alakult. E bizottság nevében Lónyay Menyhért gróf akadémiai elnök és Arany László jegyző aláírási felhívást bocsátottak ki, melyben az eszme pártolói adakozásra hívják fel. Az adományok kezelését a „Magyar Földhitelintézet“ vállalta el és az intézet bocsátja ki az aláírási iveket is saját bélyegével és folyó sorszámmal ellátva, és csak azon iv ismertetik el valódinak, mely e kellékekkel föl van szerelve. Ily gyűjtőivek az intézetnél kaphatók. A gyűjtőivek kezelői jogosítva vannak a saját iveikre aláírt összegek beszédésére, de fölkéretnek, hogy ez összegeket az ivvel együtt, legfeljebb 1872. február hó végeig a „Magyar Földhitelintézethez“ Pest, bálvány-utca 5. szám, okvetlenül küldjék be, minthogy az adakozások ekkor befejeztetnek. Egyébiránt — mond a felhívás — gyűjtőiv nélkül is lehet adakozni, akár egyenesen, vagy postai uton a földhitelintézetnél, akár a lapok útján, melyek a náluk befolyó adományokat saját lapjukban nyugtázzák.

••• (A jövő farsang) rövidsége daczára, vagy épen a miatt! rondkivül élénk lesz. Közöljük azon bálók jegyzékét, napjaikkal együtt, melyek csak magában a vigadóban fognak megtartatni: Január 7. magyar gazdasszonyok egylete; 13. „a legnevezetesebb pesti leánynövöldék gyermekbálja“, ren-

dezi Storch A. M. tánczmester; 14. pesti jótékony nőegylet; 17. jogászbál; 21. izraelita nőegylet; 22. orvostani hallgatók bálja; 24. technikus bál; 27. csolnakázó-egylet bálja; 28. álarczos redoute; február 1. kereskedői fiatalság bálja; 2. álarczos redoute; 3. korcsolyázó-egylet; 4. álarczos redoute; 9. és 10. a termék a „bolondok estéje“-re leendő diszités miatt zárva maradnak; 11. 12. és 13. bolondok estéje; 14. a farsang hallotti torja és heringlakoma. — Előjegyezve vannak, azonban eddig a napok meghatározása nélkül: a honvédségélyző-egylet; vaspálya- és gőzhajózási klub, torna- és tüztöltő-egylet; nemzeti színházi bál; zenEVERSENY bál; Pannonia gőzmalmi bál; a „Humor“ és „Egyetértés“ egyletek bálja; a pinczerek, valamint kávéházi szolgálati személyzet bálja; és Storch A. M. tánczmester jutalombálja.

++ Sz. Gy. (Budai várszínház.) Ős Buda várát nemcsak a Duna, hanem — hogy sokat ne mondjunk — egy félszázad is választja el Pesttől, kivált a mi a társas-életet illeti. Képzeltetni tehát, milyen nagy áldás nekünk budaiaknak, és kivált nekünk fiataloknak, azon egyetlen nyilvános helyiség, a színház, hol a szebbnél szebb hölgyeket — és e részben Buda édes testvére Pestnek — egy akkora koszoruban, mint a mi színházunk, együtt láthatni szerencsénk van.

Nagy hálával tartozunk tehát e színi-előadásoknak, társas-életi, valamint műélvezeti-, és az utósó héten műsorozati szempontból is; mert láttuk az eszme-titán Shakespeare „IV-dik Henrik“-ét és benne Szigeti József felséges „Falstaff“-ját, valamint Lendvay sükerült Percy-jét, — a többiről nem szólunk —; láttunk továbbá három kis vigjátékot egyszerre, a „Derűre ború“-t, a „Szép molnárné“-t, melyben Felekyné asszony és Szerdahelyi gyönyörű játékkal, és Niczkyné asszony gyönyörű öltözékével ragadták el a közönséget; és végre a „Legjobb az egyenes út“-at, melynek Krum Eliását Feleký kitűnően ábrázolta, és a többi szereplő ellen sem lehetett kifogás. — A hét fénypontját azonban az „Árny“ képezte. Tudom, hogy Pesten sok gáncsolni valót találtak ez operában, de mi budaiak nem vagyunk követelők, mi nem kérdezzük Flotow urtól, hogy hol „szerezte“ ezt, vagy ama szép dallamot, akár hol szerezte, elég, hogy nekünk is szerezte; és valamint szigoru erkölcs-bírák nem vagyunk, azonképen a dallamoktól sem kívánunk egyebet, mint azt, hogy dallamok legyenek, kivált mikor azokat egy olyan pacsirta, mint Pauliné asszony, és egy olyan fülemüle, mint Blaháné asszony zengi el. Pompásan mulattunk tehát ugy az előadás folyamában, mint a fölvonások közt, mert a zsúfolva tele színházban a tündér-szép hölgyek szemléletében szinte belefáradtak kezeink, a melyekkel tudniillik a látcsöveket tartottuk.

++ (Uj lapok) egész halmaza fog az uj évvel világhódító utra indulni, és a sok uj lapok közül egyetlen egy sem tüzi ki magának a tudomány és művészet, a közművelődés, vagy szakképzés, és annál kevésbbé a szépirodalom fejlesztését; mindezeknek a dolgoknak ugy is nagy bővében vagyunk; hanem a miben épen nagy fogyatkozást szenvedünk, az a — politikáló ember, és azért a felcsapott ujonczok egytől-egyig a politikusok számának szaporítását irták ki zászlajukra. Ezek közül első helyem említendő Kecskeméti Aurel lapja, a „Nemzetiség.“ Azt mondja, hogy deákpárti lesz. Azután következik Milassin Vilmos és Bulyovszky „Reggeli lapja.“ Az nem árulja el, hogy miféle szint fog játszani. — Simonyi Ernő „Szombati lapok“-at fog kiadni. Annak nem szükséges megmondani, hogy mi lesz. Ismeri őt az ország, mint kipró-

bált igazi demokratát. — Tóvölgyi Titusz, jeles beszélyírónk élelaptop indit meg „Csudabogár“ czim alatt. — Gróf Csáky Gyula és Zombory G. urnak egy „Testvér“-t fognak kibocsátani, hetenkint egyszer. — Temesváron is uj lap van megindulandóban, Gyöngyösen épen három egyszerre fog föltetzeni, egyik jobb felül, másik bal felül, a harmadik meg iparosok számára (a csakugyan jó volna, ha — jó volna.) Kőműves Imre, vidéki színigazgató pedig egy „Sugó“-t szándékozik megjelentetni, ott a hol, és addig, a meddig az ő tarsulata a közönséget gyönyörködtetni fogja. Szarvas Gábor végre az akadémia megbizásából havonkint kétszer megjelenő folyóiratot indit meg „Nyelvőr“ czim alatt; olyan nyelvőr lesz az, a mely megtanít, hogy kell tiszta magyarsággal nemcsak beszélni, de írni is.

++ (Toldy szülöházának felirata.) A Kisfaludy-Társaság bizottsága, melynek feladata volt a Toldy szülöházára teendő emlékkő alakját s a bele vésendő felirat szövegét megállapítani, e tisztében eljárta. A szöveget következőleg állapította meg:

Buda város hatósága
Toldy Ferencznek,
a magyar irodalomtörténet megalapítójának,
a Kisfaludy-Társaság által
1871. november 12-dikén
rendezett ötvenéves írói ünnepélye
alkalmából
ez emlékkövel jelölte meg a házat,
melyben
1805. augusztus 10-dikén
született.

A mű fogantatásával Buda város hatósága Hofhauser Lajos építész bizta meg. A tábla rajzát Henszlimann Imre készíti.

++ (Nyáron már nem lesz többé jég hiány), mert Hirschler Móricz és társai urak Pesten egy kizáró szabadalommal ellátott mesterséges jéggyárat állítanak fel, mely a meleg évszakban a természetes jéggel kristálytisztságra és tartósságra felérő nyers jéggel fog kereskedést üzni. A gyár egyszersemind a külföldön nagy fogyasztásnak örvendő „caraffes frappées“-kat (palaczkjeget) fogja a nap minden részében szolgáltatni. E roppant gépnek, mely több, mint 400 mázsát nyom, egyes alkatrészei már Pestre érkeztek, és ez érdekes, feltűnést okozó gép annak idején a vállalkozók engedelmével meg is lesz szemlélhető.

++ (Richter harmadik zenekari hangversenye) mult szerdán ismét megmutatta, hogy mily gyorsan hódította meg a fiatal zenetudós a mi zenevilágunkat és mennyire méltó ő e szeretetre. A nagyszámu közönség, daczára a nagy hidegnek a z utczán, ismét teljes számmal megjelent a hangversenyen és daczára a hidegnek a hangverseny-teremben, (a bérlőnek bizonynyal elfogyott volt a fája) annyira belemerült a hangévek tengerébe, hogy észre sem vette didergését, mind a mellett, hogy e hangverseny nem válhatta be ígérését teljesen. A zenekarban hiányzott Reményi, és helyét Huber Károly foglalta el. Huber Károly is jeles hegedűs, de Reményt nem pótolta. Azután nem hallottuk Wagner „Mesterdalnoká“-t Pauliné asszonytól, mert a kitűnő művészuő hirtelen beteg lett; hanem azért e hangverseny is gazdag volt műélvezetekben. Hallottuk Mendelssohn „Fingalo barlangja“-t, a nagy mester átlátszó, tiszta hangszínezetében, és hallottuk Volkmann D-moll symfoniáját, nem először ugyan, de e megragadó szép és mélyen érzett mű, mint minden, a mi örök-

életü, mindig új marad. És hallottuk újra Wagner „Tristan és Izoldéja“-t, ugyanolyan mesterileg előadva, mint multkor. Végre hallottuk a nemzeti színház új gordonka-művészt, a fiatal Fischer Ferencz urat, ki Davidoff gordonka-hangversenyét eléggé szépen és kifejezőleg adta elő, csakhogy az efféle virtuoz-darabok ma már meglehetősen hidegen hagyják a hallgatókat. Inkább is a fül, mint a szív számára vannak csinálva. — És egyuttal megemlítettünk tartjuk, hogy Door hármásának mind három hangversenye az elsőnek sorsában részvett. Jelesül játszottak, de meglehetősen üres teremben; nem is csuda; zeneközönségünk nem igen számos; és előttük Richter, utánuk Hellmesberger, marad közből — sok semmi. — A mi pedig a Corina di Luigi utolsó hangversenyét illeti, az mult csütörtökön úgy ment végbe, hogy „Rossini egyetlen élő tanítványát“ senki sem látta. Mielőtt föllépett volna, eltűnt. A közönség — most már nem hét, de nyolcz bátor szívből állt a közönség — várta, várta, de a ki nem jött, az „Rossini egyetlen élő tanítványa“ volt. Szerencsés utat!

++ (Nótávirások). Mily nagy áldás volna, ha nálunk is tágabb munkakör nyílnék a nők számára! Mint sietnének a szegény nők, kiknek száma pedig oly nagy, elfoglalni a tért és becsületes munka mellett használni maguknak és a társadalomnak! Példa reá a következő hiteles kimutatás. A távirászi vizsgát a mult hóban következő hölgyek k i t ü n ő eredménynyel tették le Pesten: Ranich Mária, Schmidt Róza, Beyse Erzsébet, Pulvermacher Emilia, Rimanóczy Fáni, Balázs Borbála, Sterre Borbála, Glaser Anna, Pulvermacher Anna, Koffler Johanna, Jankovics Szidi, Korizmics Flóra, Dömjén Ilka és Lithvay Viktória. Besoroztattak csak nap-pali szolgálatra Budán: Schmidt Róza, Wolfgruber Róza, Petruss Mária és Lechner Wilma. Pesten: Beyse Erzsébet, Rimanóczy Fáni, Glaser Anna, Korizmics Flóra, Dömjén Zoltánné, Stolezer Ilka, Berényi Mária, Blasskovics Malvin, Pozsgay Róza, Szalay Emilia, Grossinger Ida, Tompa Ottilia, Czellan Berta, Miháczy Julia, Weinberger Róza, a budai császárfürdőben Steidl Borbála, Keresztessy Klára, Tóth Leona.

++ (Színház.) Troustil k. a., a bécsi operaház énekesnője, ki Bécsben másodrendű szoprán szerepeket énekel, a nemzeti színház igazgatójának felhívására, még e hó folytán vendégszerepelt fog a „Borgia Lukréczia“-ban, mint Orsino, és a „Troubadour“-ban, mint cigánynő. A kisasszony, miután a magyar nyelvet nem bírja, olaszul fog énekelni. — O dry Lehel, a nemzeti színház közkezdességű baritonistája, közte és az igazgatóság között — Mirelli Gemma miatt — kitört viszály következtében elbocsáttatását kérte, meg is kapta, és jövő évi april 1-sején ki fog lépni az intézet kötelékéből.

++ (Rózsás napló.) Ó-Kanizsán Szabados János, jeles ügyvéd, a jövő hó vége felé a művelt és nemes tulajdonokban gazdag Kosztyik Berta kisasszonynyal házassági frigyre lép. — Györmegyében, Asszonyfán e hó 2-dikán volt Jakubovits Sándor, huszár-főhadnagy diszes esküvője Nagy Emilia kisasszonynyal, özv. Nagy Leanderne, szül. Bittó Emilia kedves leányával. A nyoszolyó-asszony tisztjét Neuhold Emilné, szül. Bittó Ilka teljesíté. Nyoszolyó-leányok voltak: Nagy Ilka és Lipolda kisasszonyok; vőfélyek pedig: Nagy Lajos és Lónyai huszártiszt.

++ (Vegyes hírek.) Király ö Főlsége és talán a királynő is legközelebb Magyarországra jönnek, ha előre nem látott események az olutazást januárra nem halasztják. — Józsof főherczog főudvarmesterévé, mint hírlik, a főrendiház tagja, gróf Csáky Gyula van kizemelve. E méltó-

ság tudvalevőleg gróf Széchenyi Gyulának két év előtt történt lemondása óta betöltetlen maradt. — Műkedvelői előadásra készülnek jövő hétre Budán, melynek jövedelme a Petőfi-emlékszoborra fog fordíttatni. — A himlő Milanóban is nagyon pusztit; mult hóban 197-en haltak meg e betegségben. — Nyiry Józsa, országgyűlési képviselő és miniszteri tanácsos, e napokban a döblingi tébolydába szállíttatott. Az utóbbi napokban az örültségnek oly szomorú jelei mutatkoztak rajta, hogy szükségképen orvosi gyógykezelés alá kellett őt adni. Az a rögeszméje van, hogy ő miniszter. — A belügyminiszter ismételve értesíti a törvényhatóságokat, hogy közkezdésen ápolandó elme-kórosok csak úgy vétetnek föl az országos tébolydába, ha erre a belügyminiszterium által az előleges engedély már megadatott, ez pedig csak olyanokra terjedhet ki, kik gyógyítható vagy közveszélyes elmebeteg, ellenben bárgyuk és nehéz-kórosok nem vétetnek föl. A felvétele nézve mulhatlanul szükséges, hogy a beteg kórállapotáról hatóságilag alkalmazott orvos állítson ki bizonyítványt. — Ramaszetter Vincze ur, ki jótékonyágával már dicséretesen ismertté tette nevét, legujabban állampapírokban 500 frt alapítványt tett Sümeg város számára, mely alapítvány kamatai fele részben az e városban leghosszabb időig egy helyütt szakadatlanul szolgálatban álló férfi, másik fele pedig ugyanily minőségű nőcselédnek fog jutalmul szolgálni. Ilyen nemes tett önmagában hordja jutalmát. — A „Keresztyén család“ mutatvány száma e napokban küldetett szét. Társadalmi lap lesz, igazi keresztyén irányban. Szerkesztik Farkas és Kovács Albert, pesti jeles tanárok.

++ (Halálozások.) Mészáros Simon, 1849-diki honvédőrnagy e hó 5-dikén 66 éves korában elhunyt Tarczalon, Zemplénmegyében. Özvegyet és öt árvát hagyott hátra. — Dr. Darázs Albert, volt pestvárosi főorvos, e hó 8-dikán hunyt el. — Bonyhádon közelebb elhunyt b. Wimmersberg Emánuelné, szül. Martyn Klementina, 67 éves korában. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Deczember 9-dikén: „Don Juan,“ Mozart operája. — Deczember 10-dikén: „A szép juhász,“ Szigligeti népszínműve. — Deczember 11-dikén: „Egy pohár víz,“ Scribe vigjátéka. Jókainé, mint vendég. — Deczember 12-dikén: „Faust,“ Gounod operája. — Deczember 13-dikén: „Az ál-jó emberek,“ francia vigjáték. — Deczember 14-dikén: „A sevillai borbély,“ Rossini operája, 3 felv.

Gazdasszonyoknak.

Lúd-máj rizszsel.

Egy szép lúdmájat tisztára megmosván és besózáván egy lábasba kell tenni, a melybe már előbb egy fél fej vörös hagymát valamint egy darab sárgarépat szeletekre vágva tettünk; a májat néhány szegfűszeggel meg kell tüzdélni és egy fél messzely tejfelt. E lében párolódjék a máj egy óráig, azután a májat ki kell szedni a léből, a zsiradékot leszedni róla, a mártásra néhány kanálnyi huslevest önteni, fölforralni, a májat felvágni, a forró lével leönteni, de előbb még párolt rizsből egy tál körül 3—4 ujjnyi karimát formálni és a májat a közepére tálalva, forróan betálalni.

Spanyol kenyér.

Hosszukás zsemlyékből vékony szeleteket vágván, azo-

kat barackbaföttel meg kell kenni és mindig kettőt-kettőt egymásra rakni és úgy jól megczukrozott borba áztatni. Ezután felhabart tojásba mártogatván zsemlyemorzsába kell hengergetni és forró zsírban kisütni. Fahéjjal és cukorral behintve, forróan be kell tálalni.

Divattudósítás.

B e c k J. (kerepesi ut, 1-ső sz. a., a fehér hattyuhoz czimzett vendéglőben), a barátok terén, 2-dik szám alatt új üzletet nyitott, melynek nagy választékát ajánlja a t. közönségnek. Ugyanis mindennemű rumburgi, hollandi, kreasz és egyéb vászonokat, ugyazinte asztali készleteket és függönyöket a legjutányosabb árakon, továbbá gyári raktárát mindennemű kész fehérneműekben, nők, urak és gyermekek számára, menyasszonyi kiállítások 250 frttól 500 frtig.

Női vászon-inge k svájci formára 1 ft 80 kr, 2 ft, szegélyes és zsinóros mellel 2 ft 50 kr, 3 ft, himzettek 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, 5—6 frtig, chiffon himzett női ingek 2 ft 50 kr, 3 ft.

Alsó szoknyák chiffonból egyenlő bőségű vagy ékbe vágva diszszel 2 ft, 2 ft 50 kr, finomabbak 3 ft, 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, himzett betétekkel 6 ft, 7 ft, uszályos formában 5, 6—7 frtig. Zsinór barcket-szoknya 2 ft 50 kr, kivarrott 3 ft, piqué-barkéttól 3 ft 50 kr, kivarrott 4 ft. Sárszoknyák 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, fekete moire-kelméből 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, finom gyapju-kelméből bársony- és fodordiszszel 7 ft, 8 ft, 10 ft. Nemez-szoknyák vörös 4 ft, 5 ft.

Háló-kötő sők madepolánból 1 ft 80 kr, 2 ft, himzettek 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, himzés és csipke-diszszel 4 ft, 5 ft, 6 ft, irdás barkéttől sima 1 ft 50 kr, 1 ft 80 kr, diszes 2 ft, 2 ft 50 kr, 3 ft. Piqué-barkéttől 2 ft, 2 ft 50 kr, diszes 3 ft. Fésülő kőpenyek 3 ft 50 kr, 4 ft, 4 ft 50 kr, himzettek és csipke-diszszel 6 ft, 7 ft, 8 ft. Lábravalók chiffonból 1 ft 20 kr, 1 ft 50 kr, 2 ft, himzettek 2 ft 30 kr, 2 ft 50 kr, 3 frtig, irdás barkéttől 1 ft 20 kr, kivarrott 1 ft 50 kr, diszes 2 ft, piqué-barkéttől 1 ft 80 kr, 2 ft, 2 ft 50 kr. Fűzők 80 kr, francia kaposok 1 ft 20 kr, 1 ft 50 kr, dupla vászonból 2 ft, 2 ft 50 kr, 3 ft, 3 ft 50 kr, 4—5 frtig.

Végül pedig mai mellékletünkről.

Egy 4—5 éves leánykának való téli főköttőről még néhány szót.

Az első szám az előrészt, a második a hátrészt, a harmadik pedig a lebbentyűt jelöli.

E három részt tetszés szerinti szövetből, p. bársonyból, tafotából, cashemirből sat. kiszabván, néhány sor finom fehér gyapottal és könnyű mousselinnal meg kell bélelni, a három részt egymáshoz varrni, a főköttőt kőröskörül pedig vagy egy kis prémmel, ruche-chel vagy fodorral feldiszi-teni. A hátrészt egy kis belső korcz által szorosan a nyakhoz lehet kötni, ezáltal melegebb lesz a kis főköttő.

Számrejtvény.

Matolcsi Ilkától.

- 29, 2, 6, 14, 17. Fejdisz ez: de háznál ha a nő viseli,
4, 31, 30, 18. E négy betű abban kisebbségét leli.
25, 23, 17, 28, 15, 12, 3. Szép dolog, ha ennek benső pitvarában
8, 9, 10, 11, 12. Ezt imádod szived ártatlanságában.
23, 30, 17, 23, 7. Honalapító ez, szent legyen emléke!
1, 16, 22, 19. S ebben kívánd 20, 28, 12, 4, 8, legyen örök
béke,
13, 26, 9. Lakháza ez a legmunkásb állatkáknak,
34, 35, 36. S örülsz, hogyha ilyet ők sokat bocsátanak.

- 4, 5. Ennek bensejében lakik legfőbb kincsed,
31, 9, 22. Mivelését legfőbb gondodnak tekintsed,
24, 23, 9, 22. Örömmünne, melyen a kedvnek nincs vége,
27, 28, 29, 30, 31, 32, 19. S benne ez lesz a főszemély ékessége,
27, 28, 29. Sok ember e miatt butább az állatnál,
17, 8, 11, 37. Kivált ha előtte ilyen mértékkel áll,
20, 23, 22. Hiába épitesz bárminő pompásat,
16, 15, 33, 14. Semmit sem ér, ha ezt tész alá hibásat,
18, 16, 17. Hogyha Emilia mindig ilyet vezet,
11, 6, 5, 4, 8, 22, 11, 32, 3. Adjon Isten neki ilyet tiz ezeret,
34, 35, 36, 37, 38. A magyarnak ez volt harci kiáltása,
1, 33, 7. Mikor lelkesülten ebben előáll,
17, 11, 32, 5, 4, 8, 9, 23 12, 7, 28 30. Ob, bár életben még most is szemlélhetnének!
1—38. Több ily versében is, hogy gyönyörköd-
hetnének!

Megfejtési határidő: január 14 dike.

A f. évi 47-dik számban közlött számrejtvény értelme: „Gróf Batthyányi Lajos.” Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Knorr Veres Henriette, Benedikovics Róza, Báthory Zsigray Istvánné, Moesz Marossy Emilia, Balogné, Sziklay Matild, Pap Kovácsik Gizella, Nagy Antónia, Szmodics Gizella, Kalla Mihályné, Marossy Hermin és Etelka, Jaczkovich Velyászkya Anna, Dzsinih Pencz Mária, Szepessy Szilágyi Lidia, Szalgháry Józsefné, Petheő Antalné, Koch Teréz Zay Sósos Ilon, Tóth Emilia, Ujváry Anna, Lazúr Lajos Anna, Czirók Jánosné, Mannó Mária, Tatarek Ida és Hermin, Temesváry Juliska, Fényes Ferenczné, Vörös Ida, Bécsi Eleonóra, Fülöp Anna, Kosztyik Berta, Orbán Paulin, Sváby Izabella, Darvasy Róza, Brocken Kovács Emma, Mráz Ottilia, Schiffer Imréné, Pásztelyi Danielovich Emilia, Oszlányi Mari, Albert Lilla, Dubányi Róza, Sthymmel Emma, Vitéz Mari, Lembényi Zsigmond Gyuláné, Kótzian Jozéfa, Horváth Ida, Petrenko Berta, Mátyás Berta, Ratkovszky Mari és Vilma, Szőnyi Ferenczné, Andrásy József, Bakos Benkő Magdolna, Tormássy Mari, Kiss Antónia, Bozváry Viktória, Ambrózy Jusstina.

A f. évi 46-dik számban közlött számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Horváth Ida, Andrásy József, Bakos Benkő Magdolna, Kiss Antónia, Bozváry Viktória.

Tartalom.

A nő helyzete a társadalomban. (Vége.) — A „Tücsök-dalok“-ból, Endrődi Sándortól. — Erzi és Kornélia. (Pálya-beszély.) (Folyt.) — Tula hegyen... Kapácsy Dezsőtől. — Egy viharos hét. (Roquette Otto beszélye.) (Folyt.) — Offenbach családi életéről. — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A boríték on: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Egy 4—5 éves leánykának való téli főköttő. — Előfizetési felhívás az „Uj regélő“-re, és Pfeiffer Ferdinánd karácsonyi könyvjegyzéke.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: Emilia.

52-dik szám.

Deczember 24-kén.

CSALÁDI-KÖR

A PESTI JÓTÉKONY NŐEGYESÜLET

K Ö Z L Ö N Y E

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

SZERKESZTI ÉS KIADJA

EMILIA.

XII. ÉVFOLYAM.

PEST, 1871.

NYOMATOTT KOCSI SÁNDOR SAJÁT KÖNYVNYOMDÁJÁBAN.

Aldunaszor 9. szám.

H E T I N A P T Á R.

Hónapi és heti naptár	R. katolikus és protestáns naptár		Ó-naptár	Izraeliták naptára	Hold-járás	N a p -		
						kelte	nyugta	
						óra perc	óra perc	
Decz. 24	Vasárnap	A 4 Ádám és Év.	A 4 Ádám Éva	12 C 30 Spirid	12	7 48	4 11	
25	Hétfő	Nagy Karácson	N. Karácson	13 Eustrat	13	7 48	4 12	
26	Kedd	István vértanu	István vért.	14 Thyrsus	14	7 49	4 12	
27	Szerda	János evang.	János evang.	15 Eleuther	15 Habakuk	☉	7 49	4 13
28	Csütörtök	Apró szentek	Apró szentek	16 Aggeus	16 Jáfet		7 49	4 14
29	Péntek	Tamás püsp.	Jonatán	17 Dániel	17 Hebron		7 49	4 15
30	Szombat	Dávid király	Dávid	18 Sebestyén	18 Sab. Sem.		7 49	4 16

V i d é k i t á r c z a.

Székesfejérvár, deczemberhó 13-dikán, 1871. (*Eredeti levél.*) — Magyar ifjusági kör. — Kereskedő ifjak önképző köre. — Új nyomda. — Színészet. — A „Vörösmarty-kör“ felolvasása. — Hangverseny. — Tisztelt Szerkesztő! — Jelenleg azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy városunknak több rendbeli szellemi haladási mozzanatairól értesíthetem becses lapja kedves olvasónóit. Ugyanis multhó 29-dikén t. Fekete Zoltán és tisztelendő Németh Károly erélyes és kitartó buzgalma folytán a már rég ohajtott „magyar ifjusági kör“ czimű önképző társulat alakult meg, melynek célja a fiatal nemzedéket az irodalmi remekművek ismertetése által a szellemi munkálkodásra édesgetni. Míg e körről bővebb részleteket leszek szerencsés közölhetni, megemlítendőnek vélem, hogy elnökké Fekete Zoltán, jegyzővé Szüts Arthur urak választattak meg közfelkiáltás útján; ez alkalommal egyzsersmind szavazattöbbséggel egy 12 tagu választmány is megválasztatott, melynek első teendője az alapszabályok kidolgozása lesz. A választmány tagjai: Németh Károly, Hortoványi József, Cs. Gramanetz Kálmán, Kopp János, Daraba József, Moenich Károly, Kreizler Zsigmond, Kálmán Lajos, Fellner Soma, Mányai Mihály, Szabó József és Barcza László urak. — Bizunk ifjaink életrevalóságában, hogy részvétük által oly helyzetbe hozandják e nemes irányu társulatot, mely annak létesülését és fölvirágozását eredményezendi.

Ezzel csaknem egy időben, t. i. e hó 4-dikén alakult meg a „Kereskedő ifjak önképző köre“ is, melynek célja „a művelődés és társalkodás előmozdítása, szellemi ösztönzés, a hazai nyelv terjesztése és művelése, az ipar és kereskedelem körébe tartozó tudományok és hasznos intézmények előmozdítása. Elnökké közfelkiáltással t. Say Rezső gyógyszerész urat választák meg, kit, miután jelen nem volt, egy küldöttség értesített a választás eredményéről azon kérelem kíséretében, hogy a társulatot becses részvételével támogassa. A választmány következőleg alakult meg: alelnökké: Strausz S., helyeszközlési osztály igazgatójává: Fellner S., pénztárnokká: ifj. Fellmayer István, könyvtárnokká: Kiche Lajos, titkárrá: Kopp János urak választottak. Választmányi tagokul: Schlámmadinger A., Linzer Sándor, Dively Róbert, Hübner R., Baumann Ferencz, Mautner A., Flitsch Miklós, Lustig Béla, Deutsch Lipót, Lakos Ferencz és Vajmár Ferencz, Kiss Ignác urak választottak.

Városunkban az irodalmi mozgalmak, minő pl. a helyben fennálló hetilap, egy új nyomda létesülését tették szükségessé; legközelebb egy másik irodalmi vállalatról is lesz szerencsém e lap t. olvasónóit értesíthetni, melyről egyelőre is annyit jegyezhetek meg, hogy egy célját tévesztett fővárosi társulat ellensúlyozására s ennek, ha önzetlen tanácsok befogadása elől füleit el nem zárja, a helyes utra való terelésére alakul.

Bokody A., ki szintársulatával az egész téli időnyt körünkben töldendi, sok élvezetes estét szerez közönségünknek. El nem mulaszthatom ez alkalommal fölemlíteni azon városunkban általános nézetet, miszerint nagyon helytelen eljárás, tulszigorral, sőt kiméletlenséggel neki rontani e társulat működésének. Egyelőre, nehogy tudósításom nagyon hosszura terjedjen, nem bocsátkozom a részletek bővebb elemzésébe, ezt jövőre tartván fenn magamnak.

A „Vörösmarty-kör“ a nagy költő születésnapjának évfordulója előestéjén felolvasást tartott, melyen a hallgatóság nagy részét díszes hölgykoszoru képezte. Az egész ünnepély csak az elnök megnyitó beszédéből, és mlgos Pauer czimz. püspök és akadémiai tag felolvasásából állott, s e szerint azon lapok, melyek Lovászy Sándor szavalatáról is hoztak tudósítást, többet közöltek a valóságnál.

Folyó hó 11-dikén Hauser J. L. világtalan zongorász a pesti vakok intézete javára hangversenyt rendezett, melyen a hangversenyzőn kívül Neumann urnőnek is szavalnia kellett volna, ez azonban az illető urnő közbejött megbetegedése következtében elmaradt, s helyette rögtönözve Moenich Károly ur Tóth Kálmán: „Állatirodalom“ czimű humoros költeményét olvasá föl. — Holnap tartja H. ur második és utolsó hangversenyét, melyen Neumann urnő okvetlenül szavalni fog.

r. i.

Rimaszombat, deczember 17-dikén, 1871. (*Eredeti levél.*) — Színészet. — Vadászat. — Farsangi készülétek. — Tisztelt szerkesztő! Ugy hiszem, említettem már, hogy Szegedy Mihály szintársulata mulat és mulattat városunkban. Jó, tehát legyen szabad kérnem, sziveskedjék megkérdezni koszorus Szigligeti Edénket, ha valjon van-e tudomása egy „Karácsonyi angyal, vagy hit, remény és szeretet“ czimű színműről? Ha nincs, akkor egyfelül nagyon örülhet az ő színműiről? Ha nincs, akkor egyfelül kívül is szaporítja a hazai színművek számát, miután a fentebb cím alatt közelebb nálunk előadott színműnek a színlap

állítására szerint ő : Szigligeti Edénk a szerzője. Másrészt azonban még sem örülhet nagyon e szerencsének, miután a szóban levő színmű, bárki legyen is szerzője, nem igen dicséri mesztérét.

A mi pedig a társulatot illeti, az eléggé jó volna, kivált ha Bodosyné asszony csak akkor nevetne — természetesen a színpadon, mert azonkívül tiszta szívből örülök, ha minél több nevető jókedve van — mikor a szerep kívánja, és nem, mikor kedve tartja. Inkább engedjen át Fodor urnak valamit belőle, akkor ez utóbbi épen elegendőképen komoly lesz a színpadon. A társulat kiváló tagja: Pethő. Látszik, hogy a pesti képezde tagja volt. Még művész is lehet belőle, ha maga is komolyan fog utána látni.

Egy irodalmi-, akarám mondani, vadász-társulatunk is van nekünk, mely már is három vadászatot rendezett, és lőtünk 28 nyulat, 3 rókát s és többi, és a többi. Nem sok az? Szolgálhatunk tán belőle?

Bálunk, de nem, hanem: báljaink pedig lesznek, nemcsak, de sőt még kaszinó-báljaink is lesznek. Hanem erről majd csak a jövő évben fogunk írni. Boldog karácsonyi ünnepeket!
Sz. L.

Nagy-Körösről írják e hó 15-dikéről: Tegnap este 5 órakor városunkban lakó s nyugalmazott ref. tanító, Dezső Pál, ez ősszel épített háza kigyuladván, minden óltalmazás dacára is porrá égett. A szerencsétlenség egy szegény, vak, keresetre tehetetlen embert ért. Fölfogta ezen szerencsétlenség horderejét városunk lelkes résztvevő közönsége s mindjárt a tűz után a polgári s városi kaszinóban, egy Farkas Elek ur által előterjesztett adakozási iven, melyet az indítványozó

ur 10 frttal nyitott meg, alig fél óra alatt 100 frtnál több segély gyűlt be a szerencsétlen károsult részére.

Megbízások tára.

Zirczre Á. P. urnőnek: Már postára van adva.

Rimaszombatba Sz. Gy. J. urnőnek: Pontosan el lett küldve.

Beregszászba F. H. P. urnőnek: Valjon tetszését nyerte-e küldeményem?

Mágoásra A. G. urhölgynek: El van küldve.

Királymezőre T. E. urhölgynek: Pontosan vette-e küldeményemet?

Makóra O. K. urnak: Magánlevelet irtam.

Miskolcra D. E. urhölgynek: Bizonyára még karácsony előtt kezei közt lesz a csomag.

Dédesre F. K. urnőnek: El van küldve.

Kassára H. I. urhölgynek: Szives üdvözet!

Aradra V. J. urhölgynek: El van küldve.

Turkevibe F. Gy. urnőnek: Szives köszönet küldeményeért. Többet magánlevélben.

Pómázra Gy. J. urhölgynek: Postára van adva.

Sz. Kövesdre b. K. A. urnőnek: Munkába van adva.

Kolozsvárra M. P. urhölgynek: Magánlevelet irtam.

Nyitrára K. T. B. urnőnek: Legközelebb kezei közt lesznek a megrendelt tárgyak.

D. Földvárra G. J. urhölgynek: Ára 10—12 frt párja.

H I R D E T E S.

Bársony- és posztó-felöltők és kész ruhák a legújabb divat szerint, fekete és színes selyemzövetek, divatos őszi és téli női ruhakelmék, valamint mindennemű új női divatezickek nagy választékban és jutányos áron

Keller és Zsitvay,

n ő i d i v a t k e r e s k e d é s ű k b e n

Pest, Szervita-tér 6-dik sz. a.

(Ruhák készítése saját szabóműtermünkben a legújabb divat szerint és jutányos áron eszközöltetik).

PADLÓ SZŐNYEGEK

leszállított áron, róft 30 kron, 40 kron, 50 kron, 60 kron sat.

Együtt ajánlom a legzélyszerűbb

KARÁCSONI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKOKAT,

ugymint:

1/4 hölgynhakelméket róft 30 kron, 36 kron, 40, 45 kron sat.

Hölgycsharpokat darabját 15, 20, 30, 40, 50 kron sat.

Gyapot-kendőcskéket darabját 25, 30, 40, 50 kron sat.

Féher vászonkendőcskéket tucatját 2 frt 50 kron, 3 frton, 3 frt

50 kron, 4 frton sat.

Selyem-kendőcskéket darabját 60, 70, 80 kron 1 frton sat.

Long-shawlokat, nagykendőket, köpenyeket, ujjaskukat és e nembe vágó minden cikket a legjutányosabb, leszállított áron.

K Á N Y A J Ó Z S E F,

Pest, József-tér 4. sz.

Melléklet:

Tizenkét kötet válogatott regény,

bolti árak **tizenkét forint**, azon t. előfizetőnek, a ki bárcsak egy új előfizetőt küld be maga mellett, **minden díj nélkül!**

Új előfizetőknél azonkívül huszonkét kötet azonnal, kötetenként 15 kron.

Bolti árak harmincznégy forint.

ELŐFIZETÉSI FÖLHIVÁS

„CSALÁDI KÖR”

1872-diki folyamára.

Megjelenik minden vasárnap két iven, színes borítékkal.

Tizenharmadik évfolyam.

Minden szám mellett külön melléklet, fölváltva színezett divatkép, női munkalap, természeti nagyságban kivágott szabásminta és könyvomatú arckép.

Tizenkét kötet válogatott tartalmu új könyvet adok évenként mellékletül, melyeknek bolti ára **tizenkét frt.** kötetenként tizenöt krajczáron! összesen tehát 1 frt 80 kron, **azon t. előfizetőnek azonban, a ki bárcsak egy új előfizetőt küld be maga mellett, minden díj nélkül!**

Az első félévbeli hat kötet czimei: „Szerelmi perpatvarak“ Bibra lovag regénye, 3 kötet. „Tolla Ferraldi“ About Ödön regénye, 1 kötet, és „A parlagi herczegleány“ a világhírű Marlitt legújabb regénye.

A többi hat kötet czimei a jövő félévi előfizetési felhívásban fognak közzététetni, és azok is ép olyan érdekesítő, mint ó irányu művek lesznek.

Azon kívül adok évenként **két nagy körjzi műlapot**, melyek ugy tárgyak, valamint kivitelükre nézve méltó diszei a magyar hajlékoknak — 20 krajczárért!

A jövő félévi műlap:

„A fóthi dal“ eredete

czim alatt azon jelenetet ábrázolja, midőn Vörösmarty halhatatlan költőnk az örökéletű „Fóthi dal“-t először olvasta föl egy vig szüret alkalmával. E műlapot is Szemlér, jeles tanár ur rajzolja lapunk számára.

Lapomról nem szölok. A magyar hölgyek **tizenkét év** óta ismerik annak irányát. Tartalmát illetőleg is csak annyit említek föl, hogy egy lyrai költeményre tizenöt aranyos pályadíjt tüzttem ki.

Új előfizetőink azonkívül még a következő, már készletben levő huszonkét kötet könyvet kapnak, szintén kötetenként tizenöt krajczáron, vagyis összesen 3 frt 30 kron:

„Világ folyása“ Vértesy Ardnoldtól; 2 kötet — „Gizella herczegnő“ Marlitt regénye 3 kötet; — „Lehullt levelek“ Szabó Rikhardtól 2 kötet; — „Mezei virág“ Ingersleben regénye 3 kötet; — „Fenn és alant“ Szegfi Mór regénye 5 kötet; — „Saját erejéből“ Hillern J. regénye 3 kötet; — „A parancsnok gyémántja“ Gaborian regénye 2 kötet; — „A pénzsovár“ Fritze E. regénye 1 kötet; — „A tizenkét apostol“ Marlittól 1 kötet. — **E huszonkét kötetet azonnal megküldhetem t. előfizetőinknek.**

E szerint az új előfizetők harmincznégy kötet válogatott tartalmu regényeket kaphatnak, — egész kis könyvtár — melyeknek bolti ára **harmincznégy frt** — 5 frt 10 kron! Ki tud ennél olcsóbb irodalmat a világon?

Előfizetési díj:

A lapra: (minden további kötelezettség nélkül) egész évre **12 frt.** — félévre **6 frt.** — évnegyedre **3 frt.**

A tizenkét kötet könyvre, melyek a jövő év folytában mellékletül meg fognak jelenni: **1 frt. 80 kr.**

A huszonkét kötet könyvre, melyeket az új előfizetők azonnal kaphatnak, **3 frt. 30 kr.**

A két műlapra végre 20 kr.

A könyvilletmények meghozatala azon kötelezettséggel jár, hogy a t. megrendelő legalább egy évig állandó előfizetője lesz lapomnak, az előfizetési díjat azonban tetszés szerint évnegyedese, vagy félévi részletekben is lehet beküldeni.

Az új előfizetők továbbá következő tizenegy műlapunkból tetszés szerint választhatnak: „Lorántfy Zsuzsanna“, „A királynő honleányi szive“, „A királynő megkoronáztatása“, „Imre királyfi halála“, „Álmos“, „Zoltán“, „Huszonöt ifjabb írónk arcképesarnoka“, „A Rózsakirálynő“, a „Leánykérés“, „Zrínyi Ilona megfosztatik gyermekeitől“, „Petőfi halála“ és „Az arató-ünnep“ darabját **40 kron.**

Gyűjtőknek: egy új előfizető után maga mellett: **mind a tizenkét kötet könyvet**; három új előfizető után: **huszonkét kötet könyvet**; öt új előfizető után: **harminczkét kötet könyvet** küldök meg, köszönetem jeléül.

Emilia.

Előfizetési díj (illetményekkel):
 Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre
 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr
 és egy-egy kötet könyvmellékletért
 0 kr.

Szerkesztői a kiadói iroda:
 Kalap-utca 17-dik szám, 2-dik
 emelet.

Hirdetések díja:
 Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.

52. SZ.
Dec. 24-kén.
1871.

Havonként színezett divatképpel,
 minden szükséges himzetrajzok-
 kal. Évenként két történelmi mű-
 lap és tíz kötet könyvmelléklettel.

A könyvek meghozatala egész-, a műlap
 meghozatala félévi járatási kötelezettséget
 foglal magában a lap irányában.

Karácsony este.

„Még csak egy nap és egy éjjel, akkor mindjárt itt lesz”, mondják a kis gyermekek öröm-ropesú szívvel és számlálják ujjaikon az órákat naphosszanta, és nézegetik este az ablakot, ha nem pillantják-e meg a sötét táblákon át a szeretet Istenének aranyfényes szárnyát, és mikor az álom lezárja selyempillácskáikat, az Ő szerető, szent képével szonderülnek el, és az Ő áldó szeretetével ébrednek föl másnap reggel és első szavuk ismét csak az, hogy ma jön meg a kis Jézuska és hoz nekik ajándékot, a miért jók voltak, és fogadják fel újra meg újra egész nap, egész este, hogy egész éven át milyen jók lesznek, a míg csak meg nem szólal az ezüst-szavu csongotyú, hogy most már bejöhethetnek, a kis Jézuska már itt volt, meghallgatta fogadásukat, teljesítette kérésüket, és midőn feljűk ömlik a kivilágított fának ünnepies fénye, csak nézzük meg, melyik tisztább és ragyogóbb: az a fény-o, a moly a fáról, vagy az, a moly a kisedek szeméből kedves arcukat megvilágítja?

Áldott est, a mely a gyermek lelkét szemükön át a szülőknek látni enged!

Isten képét látjuk belőlük kisugárzani. Avagy talán a mi lelkünknek viaszfénye az, a mit ez este a gyermek szemében megpillantunk?

Akár mint van, az eget látjuk nyitva, és ha a természetudások elvették tőlünk azt a hitet, hogy az a kék boltozat fejjünk felett, az az Isten és az angyalok hajléka, adott a tudással járó világosság más eget és más angyalokat helyettük: a gyermek-szemeket; ez az ég is tele van áldásokkal és üdvösségekkel, és minél gyakrabban fordítjuk

roá tekintetünket, annál gazdagabban száll roánk Isten malsasztja: annál erősebbek leszünk a szeretetben.

„Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, mert üdök a mennyeknek országa,” mondá Ő, a kinok földro születését e szent este megüljük, és ha egyebet nem hagyott volna örökégül az emberiségnek ez egy igazságnál, ez az egy is méltóvá tenné őt arra, hogy legnagyobb jóltevéként imádjuk, annyi magasatos erkölcs és tiszta igazság van ez egy igében.

Sommi sem teheti annyira jóvá és tökéletessé az embert, mint azon tudat, hogy egy gyermek van gondjaira bizva. Nem is szölok arról, hogy saját gyermeke legyen; ha idögon is, egy világ-egyotom van benne gondjaira bizva. Csak nézzünk e szemekbe, van-e ennél tisztább ég a felhök felett? És ezt az eget el lehetne-e homályositanunk? obból az égből ki lehetne üznünk az 6 szent angyalait? Podig okvetetlenül elhomályosítjuk, ha mi is tisztán nem tartjuk szívünket, és elüzzük belöle angyalait, ha a mi szívünkben gonosz indulatok tanyáznak. Minden tekintetünk ez égbe esik belé, minden lehetünk nyomokat hagy rajta, és e tiszta, derült eget mi roánk vannak bizva, nem óvhatják magukat tőlünk, ép olyan tohetetlenek, a milyen ártatlanok.

Áldott szeretet Isten, abban is, hogy születése estejét a gyermekek ünnepévé szenteli, fényesen igazolja magát az üdvösség istenével! Gyermekeinknek ünnep, nekünk — isteni tanítás. Azok a kis gyertyácskák, a melyek a szent estét megvilágítják, arra vannak meggyújtva, hogy az én szívembe világítsanak; abba kell nekem minél világosabban belölet-hatnom, ha azt akarom, hogy gyermekeimnek igazán a Mag-

váltó születésének örömnépe legyen ez este. Ez az én karácsonyi ajándékom, a mit a kis Jézuska hozott.

Elhozza nekem minden évben, újra maga-magát, tibenetek: a szeretetet, és a mig őt bírom, addig semmi féle baj és sorscsapás sem bírja megrendíteni sem testemet, sem lelkemet.

Szomorúság fog érni? Nem félek tőle, van erőm elviselni, itt vannak az én gyermekeim. Sulyosan beteg volt az egyik, minden nap és minden éjjel száz halálos fájdalomkat szenvedtem át, és én azokat mind álltam, és gyermekem visszaadott nekem és az életnek, — hogyan félhetnék a netalán reám jövő szenvedésektől? Csak őket ne érje semmi baj, akkor bizonyos az én boldogságom.

Fény és dicsőség és gazdagság, ti vagytok az nekem, mert csak titeket lehet igazán szeretni, csak értetek lehet igazán élni. Volt nekem részem fényben és dicsőségben, elhalmoztak szebbnél szebb szavakkal, láttam fejem fölött lebegni a halhatatlanság sugár-koszoruját, azt hittem, hogy ez a boldogság; — akkor aztán ágyba roskadt gyermekem, és én ágya mellett virrasztva, minden fény és dicsőségem mellett oly tehetetlen szegénynek éreztem magamat, hogy az utolsó koldusnő boldogabb volt nálamnál; levettem magamról az üres csillogást, és midőn gyermekem jobban lett, megtudtam, hogy csak egy van, a mi meleget ad a szívnek: a szeretet.

Drága, kedves karácsonyi ajándékom, ti vagytok az nekem, ti kényszerítetek lelkemet, hogy a jóról soha le ne térjek, nehogy a legrettenetesebb büntetés, a mi embert csak érhet, utólérjen: ti látnátok a roszt, tőlem látnátok azt, és én rontanálak meg titeket, egyetleneimet!

Mig ellenben ha jó vagyok, titeket tanítalak jóra, ha munkás vagyok, titeket tanítalak munkásságra, ha jót teszek a szegényekkel, visszakapom azt majd egykor tőletek, mikor majd öreg leszek, — az öregség mindig tehetetlen és jóltevőkre van szüksége; — ha türelmes vagyok, ti példámat követitek, és visszafizetitek majd nekem a türelmet öreg napjaimban, miként hogy a szeretetet vissza fogjátok fizetni, hogyha igazán szeretni tanítalak benneteket.

És ha lelkemet az ismeretek igaz drágaságaival ékesítem föl, azt is csak tiértetek teszem, drága gyermekeim; ezt is eltanuljátok tőlem, és akkor, ha ez a szokás tőlem reátok szállva, gyökeret ver szívetekben, nagyra növekedvén, ti sem fogtok másban gyönyört találni, mint abban, a mi a szívet tisztává, a lelket nemessé és az elmét világossá teszi; ez a világosság fog elöttetek járni az életben, megmutatván az utat, a mely az igazi boldogsághoz vezet. Világosság és szeretet lelketekben: Jézus leszen lelketekben, az a Jézus, a kinek születését ma megüljük; értünk született, értünk halt meg, meghalt azért, hogy bennünk föltámadjon, általunk éljen örökké, — csöngötnék, csengetnek, jertek kedves kisedeim, szedjük föl, a mit a kis Jézuska ajándéku hozott, nektek is, nekem is, mindnyájunknak, — maga-magát, legyen áldott az ő neve, a miért megtanít, hogy: Isten a szeretet!

Egy anya.

A „Tücsök-dalok“-ból.

Endrődi Sándortól.

(V ó g e.)

VII.

Jgy szóltam hozzá, mikor elhagyám:
„Ne feledd! légy, mint én, hű és vidám!“
Azután visszazentem lopva s láttam,
Amint a kis fehér ház elmarad,
A ház után a kert, a szép virágok,
Később a rét s a zuhogó patak;
És nemsokára minden eltűnt végkép,
Mindent homályba vont a mély vadon —
Én nem tudom, miért? könyvem csak kicsordult,
És fájni kezdett a szívem nagyon. . . .

VIII.

„Szeretlek!“ szóltál s néma könyvek
Lopóztak szép szemed pilláira.
„Szeretlek! örültem szeretlek!
És így szeretni végtelen hiba. . . .“
— Oh! mig hibáid ilyen fényesek:
Föld el hibákkal az erényeket!

IX.

Oh! bűvös éjjel szüzi álma,
Öleld át keblem' lágy karoddal!
Fényednek hamvát ejtsd pillámra,
Éngass el suttogó daloddal!
Mig a faluknak est-harangja
Halk „Ave Máriára“ zendül:
Mari! viszhangozzék nevednek
Bübája szívemen keresztül. . . .

X.

Olvasom, olvasom, kedves kis leveled',
Rozmarinnak nézem az apró betűket,
Mint a kertbe' járnék, annyi a virágja,
Égő lilioma, tűzszínű rózsája;
Tele van egészen csókkal, szerelemmel,
Édes aggódással, balzsam-lehelettel;
Olvasom, olvasom — fátyol a pillámon —
Szememet kísírom, kezedet megáldom!

XI.

Legyen megáldva kis kezed
S maradjon mindörökre áldott!
Egy perc s az örvény eltemet,
Kezed megmentett, visszarántott,
Lelkembe békét ültetett,
Szívembe millió virágot. . . .
Legyen megáldva kis kezed
S maradjon mindörökre áldott!

XII.

Hullám sár, hullám csobban,
Zakatel a hajókerék,
Bomló hab gyöngyöket szór
S csillogva árad szerteszét;
A kapitány a messzeségbe bámul,
Én a ringó viz tündérét lesem:
Itt van! Reám néz ábrándos szemével,
Egész alakja, lénye kedvesem.

XIII.

Jer, jer! keltsük fel álmaikból
A halvány, bús halottakat!
A vágyakat, az üdvösséget,
Az odaveszett, gyötrő ölvet,

Mit lelkünk annyiszor sirat;
Az édes órák tiszta kéjét,
Reményeinket, eltűnt életünk':
Keltsük fel őket, csak egy percze,
Aztán sohajtsunk s haljunk el velük. . .

Erzsi és Kornélia.

— Pálya-beszély. —

(Folyt.)

A két paraszt tovahajtott, s az Erzsinek nevezett leány, kiben György gazda unokáját ismerjük fel, neki fogott az ápolásnak.

E hely, hol Erzsit találjuk nem a régi, nem az uri kastély.

Az öreg Szépfalvy hagyta e kis kőházat itt a falu végén hü szolgájának, György gazdának, hová ez Kálmán halála után költözött Erzsivel, ki annyi szégyent s bánatot szenvedett ártatlanul.

Erzsi sem a régi, a mennyiben most még ritkábban mosolyog, s arca, bár szép és ifju, de halványabb, mint egykor volt.

Hajh, a börtön olyan hely, hogy ott mindig hagy valamit, a ki odamegy. Erzsinek nem rabolta el becsületét, mert kiderült, hogy ártatlan, de hogy mégis tegyen rajt valamit, miről ráemlékszik, leszedé arca rózsáit, mint a dér a rét virágait.

György gazda sem a régi többé, a szomorú esetek után olyat roskadt szép öreg alakja, mint valamely régi épület nagy vihar után.

Beszélték a faluban, hogy oly rendén senkinek sincs a szénája, mint az öreg György bácsinak, s mégis olyan szomorú, olyan levert, mintha megevő falatja sem volna.

Több napig magán kívül feküdt a beteg, míg egy alkonyatkor álmából ébredve, Erzsire mereszté szemeit, ki rokájával ágya mellett ült.

— Hol vagyok? — kérdé, ijedten körültekintve a beteg.

— Jó emberek között, — felelé Erzsi, közelebb lépve.

— Szent Isten, hol vagyok! — kiáltá a nő, kezeit összekulcsolva, s Erzsitől ijedten elfordult.

— Térj magadhoz, — mondá Erzsi, — jó helyen vagy. Nagy beteg voltál, midőn ide hoztak, azért ismeretlen itt minden.

— Mi neved? — kérdé a nő, ismét fölemelkedve.

— Erzsi, — lön a válasz.

— Erzsi, — ismétlé lassu hangon, — Erzsi. S mindig te voltál itt ágyamnál?

— Igen, én.

— Jaj istenem, — kiáltott a nő, — de elhagytál engem!

— Nem hagyott el, — vigasztalá Erzsi, — most már sokkal jobban vagy.

— Dehogy vagyok, — mondá, kezeit keblére téve, s elfojtott köhögését hallatva, — nemsokára vége lesz.

— Isten megsegít, — mondá Erzsi, — még felgyógyulsz.

— Soha, soha, — mondá szomoruan bólintva, — de nem is ohajtom azt. Erzsi, — folytatá, — mondd el kérlek, hogyan hívják e helyot?

— Szépfalvának.

— Szépfalva!.. Boldogságos Isten, hogyan jöttem én

ide? . . . Erzsi kérlek, bocsáss, — mondá, kikelve előbbi nyugodtságából, kinyujtva sovány fehér karjait. — Hadd menjek, hadd fussak innen! Nem ide akartam én jönni!

Erzsi megijedt, mert alig bírta a beteget ágyában tartani. Ugy látszott, újra kitört rajta a láz, sötét szemei szikráztak, arca, melyet a himlő eltorzított, égett, s minden tagja remegett.

Erzsi kissé megnyugtató, aztán elbeszélé a beteg kíváratára, hogy miként jött házukhoz.

Néhány nap mulva a beteg föl akart kelni, hogy utját folytassa. De Erzsi nem bocsátá, figyelmezteté gyenge állapotára, s a hideg időjárásra, mi csakugyan lehetlenné tette a vándorlást, kivált egy betegnek, ki alig kelt föl, máris ágyba dőlt, lábai megtagadták a szolgálatot.

Ezalatt vigan folyt a farsang. Koszorusan jártak a lányok, násznép kurjongatott az ablak alatt.

A korcsmában szólt a zene, mindenki vigadott, csak Erzsi ült egyedül, szomoruan rokkája mellett.

Csak a beteggel foglalkozott, kinek beszédét mindig oly figyelemmel hallgatá, állítván, hogy oly ismerős előtte annak hangja, mintha hallotta volna már valahol. A beteg azt mondta, hogy a természet játéka ez.

Mindennap bizalmasabb lett a két nő.

Erzsi, egyszer egyedül levén az idegennel, a Szépfalvyház szerencsétlenségeit beszélte el.

A beteg nő figyelemmel hallgatá.

— Igy végződött élete, — mondá Erzsi. — Jaj Istenem! Mit éreztem, mikor a börtönből hazaérve, az előszobában leltem öreg apámat. Szólni nem tudott a szegény öreg, én nyakába borultam, s úgy sirtunk mind a ketten. Aztán azt mondá öreg apám: Türed lányom, a mit rád mért a sors; lásd, az uraságunk még többet szenvedett, pedig az is oly jó volt, mint te. Nem érdem szerint fizet a világ.

Aztán mintha megnyugodott volna egy kissé a szivem, bementem a nagy terembe, hol a halott kiterítettet. Gyászfátyollal volt minden bevonva, s számtalan gyertya világa vetett félelmes sárga színt a tárgyakra. Jaj Istenem! — mondá a lány elhalványulva, minő látvány volt az! A terem közepén, fekete szőnyeg felett emelkedett a ravatal, s azt a szép arcot fehér selyem szemfedő borítá, lágyan tapadva homlokára. Remegve nyujtám ki kezemet, szivemre tevém, mert szét akart repedni. Jaj Istenem! — mondá a lány fuldokolva s arcára téve kezeit, s könnyei mint gyöngyszemek hullottak szép ujjai között keblére.

Az idegen nő is sirt, vánkósába rejtve arcját.

Kis szünet után Erzsi folytatá:

— Soha sem feledem arcját, midőn fölemelém a szemfedőt, fehér volt az, mint a hó, s egy oly fájdalmas mosolyt vitt azon a sirba, minőt életében soha sem tükröztek szép vonásai.

Ott pihent szép fehér keze keblén, midőn fölemelém azt, hogy egy utósó csókot leheljek rá, összafacsaró szivemet a fájdalom, eleresztém a hideg, fásult kezét, s midőn az visszazuhant a koporsóba, ájultan terültem el.

Aztán nem tudok semmit magamról, soká-soká beteg voltam, s midőn fölgyógyultam, akkor is azt érezém, hogy kezemben van a hideg kéz.

Később beszélte aztán öregapám, hogy kétszöresen szomorú temetés volt az. Három nap csett az eső, egy lélek sem jött az eltakarításra.

Nem volt jelen senki, én is beteg voltam, s így csak öreg apám kísérte ki. Pedig annyian szerették.

— S az asszonyról nem hallottatok azóta semmit? — kérde a beteg nő.

— Nem, válaszolá Erzsi, — messze ment innen, Isten bocsássa meg az ő nagy bűneit.

— Jaj Erzsi, — mondá a beteg, — ismét kitör rajtam a láz, minden tagom remeg, fázik! — aztán ismét vánkosára dőlt, s Erzsi befedé.

— Erzsi, — szól kis szünet mulva a nő, — megtudnál-e ama vétkes asszonynak bocsátani?

— Már meg is bocsátottam, — mondá a lány nyugodtan.

— Erzsi, — mondá a nő, megfogván a lány kezét, — te angyal vagy, s a te igazi hazád a mennyország.

— Erzsi, Erzsi! — hangzék az ablak alatt, — jöjj ve-lünk, — hivogató néhány piros ajku ifju lány — ne busulj örökké itthon egyedül. Farsang van, szól a zene, jer táncolni.

Erzsi szomorú nemmel felelt a lányoknak.

— Miért nem követed őket, Erzsi? Miért temeted el ma-gad ily ifjan, ily szép arcczal? — mondá az idegen nő.

— Nem magam, csak kedvem lett eltemetve mélyen, — mondá a lány szomorúan, — ott maradt az a börtönben örökre.

— De hisz kiderült ártatlanságod, s most még büsz-kébben mehetnél a világ elé? Miért kerülöd az embereket, mi-kor azok szeretnek téged? A multkor, hogy te templomban voltál, a szomszéd lányai honn kerestek. Akkor beszéltek, míg távol valál, hogy többen ma mindjárt nőül vennének, de te kosarat adsz mindannyinak.

— Igaz, — mondá Erzsi, — én nem megyek férjhez soha. Tán elmentem volna, talán! ha egyetlen egy lett volna olyan a faluban, ki hitt ártatlanságomban. És ha lett volna ilyen, ha mindjárt a legrutább, a legszegényebb, tán neki nyujtom kezemet, csak azért, hogy felőlem jól vélekedett. De ilyen nem volt! Csak öreg apám mondá, hogy én bűnös nem vagyok, most az ő kedvét keresem, míg él, aztán nekem is csak megnyílik egyszer a sir.

— Erzsi, mit beszélsz, a sirról! — mondá a beteg nő, — ily ifjan!... Az élet néha hosszú, — folytatá, — s egyedül állni a világban nagyon szomorú dolog... Nem volna senki, kit jobban szeretnél a többinél?

— Nincs senki.

— Tehát volt, de csalódtál, s most nem tekintesz körül, pedig tán lelnél olyat, ki reád még érdemes volna.

— Oh, én nem csalódtam soha! — mondá Erzsi, — az én sorsom szomorubb. Engem soha sem szeretett az, kit én imádtam, s kinek imádni fogom szellemét, míg élek.

Szerencsések, kik megcsalattak, szerencsések, mert egy-kor tán szeretve voltak. Engem nem szeretett ő soha. Bezáródott sirja a nélkül, hogy sejté vala, hogy keblem érte ég.

— Tehát van lény, ki magát boldogtalanabbnak mondja, mint én vagyok? — mondá az idegen nő halkán, kezét összekulcsolva. — Én voltam egykor hön, igazán szeretve.

E szavakat mintegy önkénytelen mondá, aztán ismét Erzsihez fordult.

— Tehát meghalt az, kit szerettél?

— Igen.

— S nem leltél volna vigaszt, egy hasonló szívet, mely meggátolt volna ifju éveiddel eltemetkezni?

— Nem, soha! Ki őt úgy ismerte, mint én, az nem lel kívülé mást e világon.

Az idegen nő megdöbbenve nézett a lányra.

— Vess egy tekintetet rája, — mondá Erzsi, mialatt kebléből egy aranyérmét vont ki, s azt gyenge nyomással felnyitva, egy arczképet tüntetett elő.

— Ot szeretted? — kiáltott a nő, kezét összecsapva, s arca kigyult, — őt?...

— Ismered? — kérde Erzsi meglepetve s fürkészve nézte a nő vonásait.

— Nem, — válaszolt az, erőltetett nyugodtsággal, — csak megleptek a szép, férfias, s mégis gyengéd, szelid vo-nások.

— Igen, igen, — mondá Erzsi élénken, — hát még a lélek, mit e kép visszaadni nem bír!

Erzsi ismét keblébe rejté Kálmán arczképét, aztán az asztalra könyökölt, kezét mint imára összekulcsolá, s fehér arczát nyugtatá azokra, mélyen hallgatva.

— S ki volt ő? — kérde az idegen nő. — S tőle kaptad ez arczképet?

— Oh nem! Ezt nejenek adta volt, ki midőn odahagyta a kastélyt, egyik sarkában veté azt a teremnek. Én ott leltam, s elkértem azon asszonyságtól, ki mindent örökölt. Azóta itt rejtem keblemen.

— Egyedül te vagy erre érdemes, — mondá a nő, — és senki más a világon. De minő kis papir az, mit ez érembe zár-tál Erzsi? — kérde tovább.

— Ez, — mondá a lány, ismét felnyitván az érmét, — az ő kezeirása. Utolsó perceiben írta ezt, megszabadítá-somra.

Erzsi egy kis papirszeletet nyujtott át a nőnek, melyre e szavak valának írva: „Erzsi szabadon bocsáttassék, nem ő a bűnös.“

A nő elolvasá s vissza akará nyujtani Erzsinek, de kezei annyira remegtek, hogy a szentelt ereklyét elejté.

Erzsi fölvevé, megcsókolá, aztán az éremmel együtt is-mét keblébe rejté azt.

(Vége köv.)

D a l.

Hajnal Istvántól.

Itávozom, messze megyek —
Szőke kis lány, isten veled!
Oh, ugy fáj a szívem tája,
Oly bús a szó ajkamon!
Isten hozzád kőkényszemű
Tündéri szép angyalom!

Mi volt a mi együtt-létünk?
Hulló-csillag, mely jött és tűnt!
Tisza-virág, mely egy perczig
Rőpked a fodros habon...
Isten hozzád kőkényszemű
Tündéri szép angyalom!

Ha elégett a nap fénye,
Csillag-sereg jő az égre:
De ha te letűnsz egemről,
Engem a bú gyászba von!
Isten hozzád kőkényszemű
Tündéri szép angyalom!

Száll a szellő, hangokat hoz...
Hasonlít a te dalodhoz!

Elborítja szemem' a köny,
S elhal a szó ajakomon. . .
Isten hozzád kökényszemű
Tündéri szép angyalom!

Egy viharos hét.

Roquette Otto beszélje.

(Folyt.)

Én megjegyzém, hogy házam, mely a vád és tárgyalásnál, mint azon hely fog említettetni, hol a tett elkövetett, még nem pusztul el. Hanem Jakab már felugrott s öcsésével együtt kisietett. — Adrián egy hordágyról gondoskodott. Én kinéztem az utcára. Habár már reggel felé járt az idő, még minden csendes és sötét volt, az álom utolsó órája városunkban. Jakab és Adrián takaró alá rejtve a testet, elvitték. — Én becsuktam magam. Midőn a test Adrián lakásán le volt téve, különös zaj üt meg füleimet, mely kívülről jött. Kinyitám az ablakot. Mintha a mélységből trombiták harsogtak volna fel, még távol ugyan, de kivehetőleg. A francziák voltak már ezek? Más nem is lehetett.

— Bátyám! — kiálta Adrián, — most szökjél el! Még van idő! Te a homályban is tudod az utat s ezek meg fognak téged védeni.

— Szabad neki elszöknie? — jegyzém meg. — Nem tartozik az ő tette a földi bíróság elé?

— Oh, Blanquart! — könyörge Adrián. — Nem volt az ő tette meggondolt, kiszámított, s mindnyájunk közt ő érzi legfájóbban e tettet! Szenvedély, szerelem s egy pillanat borzasztó mámora tette őt örültté. A ki szeretett valaha, megérti őt és feloldozandja bűnének legsúlyosabb részétől!

— Hagyjátok el! — viszonzá Jakab. — Ha szabad-e a törvény elől elfutnom, arról lelkiismeretemmel számolok. De ezen bírák elé, ezek elé, kiket most jönni hallunk, kik egy zsarnok rabszolgái, nem állok soha. Leggyűlöltebb ellenségeim bandája elé nem megyek önként. És ha a legelrejtettebb zugban is megtalálnának, akkor védeni fogom magam az utolsó csepp véréig. — Öccse hullájához ment, felé hajlott: Légy boldog Etienném! Amit ellenem vétettél, az semmi az én bűnömhöz képest. Légy boldog, szegény gyermek! És te Adrián, élj boldogul! — s fájdalommal szoritotta őt keblére. — Te meg tudsz nekem bocsátani, hiszen te is szeretted Madelont, én tudtam azt! És mégis meg fogsz tudni nekem bocsátani, mert te jobb vagy nálamnál. Én mindig önző voltam, te feláldozó és önfeledt! És ön Blanquart? — Megfogá kezemet, megszorította és szavakat keresett. — Imádkoznék érettem s éljen boldogul. — Fájdalomtól elnyomott hangon mondá ki e szavakat és kirohant. Meghatva ültünk ketten, hátramaradtak, Etienne ágyára. A trombitaszó mindig közelebb és közelebb jött fölfelé a völgy mélyéről. A hajnal fölhasadt s én a szürkületben hazafelé indultam.

A napot dolgozó szobámban vártam be. Az öreg háztartónő el lőn bocsátva. Madelon szobáját zárva találtam. Aludt? Tudott aludni? Ezt most nem tudtam fontolgatni. Az utóbbi órák történetei által egész lényemben megrázkodtatva, ki voltam morúlva s még sem volt időm, hogy magamat a benyomásnak átengedjem. Készülöm kellett a következményeknek szakadatlan sorára, fegyverkeznom, torveznem gon-

dolkoznom kellett a jövő események ellenében. A francia sereg közeledtének egészen más érzelmek közt néztem eléje pár héttel ezelőtt, mint azt most valóban jönni látám.

És így vonult az első consul óriási hada Martigny-nak már tavaszszzerű zöldes völgyéből föl száz sziklahajlason át a kopárabb magaslaton fekvő Orsiéresbe. És mindig feljebb és feljebb, ismét száz sziklagerinczen és hasadékokon, kopasz, rémes, viharosztotta pusztaságokon át, hol a sas fészkel; hó és jégen át, hol mind a két oldalon fekete mélység tátong; szédítő magaslatokon, roskatag kőtelepeken át, hol egyetlen megcsuszamlás halált okoz. Lovasok és gyalogok, tüzerek és ágyuk, löpor és tár-szekerek csuszamlottak alá s veszték el, a löszerek a hófuvatagokban maradtak s óráhosszat kellett onnan kiszedni, katonák ájulva rogytak össze az uton, — hanem azért haladt az feljebb, vezetve egy mindenre kész consultól, haladt feljebb viharordítás és hórohamokon keresztül; mert túl a jéghegyeken, lelkeben már Marengo napját látta fölkelni. Három napig csuszott így föl lassan a sereg, mint egy minden ízében mozgó óriáskigyó; rémesen, mint egy kegyetlenül rohanó végzet, mely feltartóztatlanul megy világrendítő céljainak létesítésére.

Időm nem engedé, hogy ez egész három napot csak tunya szemlélődésre szenteljem. Midőn dél felé, daczára ismételt kopogásomnak, sem nyilt ki Madelon szobája, kényszerítve éreztem magam, hogy a zárt erővel törjen fel. A szoba üres, Madelon ágya érintetlen volt. Ismét egy új ijedelem! Hol keressem én most a leányt? Kérdezősködtem a szomszédoknál. Senki sem látta. És még aggodalmaimat senkivel sem közölhetém, a jelen izgatottságban senki sem volt úgy hangolva, hogy nekem tanácsa vagy segélyével szolgálhatott volna, mert házat mindenki szállásolásra rendezgette. Az utolsó, ma feljött csapatoknak Orsiéresben kellett meghálnoik. Madelon felől lehetetlen volt tovább a városban kérdezősködni, mert városunk a sereg meg nem szünő vonulása által mint egy folyó által volt átszelve, melyen hid nem vezetett keresztül. — Egyedül voltam a házban, a háztartónő parancsom következtében még reggel elment, a szolgál már ezelőtt pár nappal miut utjavító a hegyen volt s így magamnak kellett a házat, illetőleg szállást husz ember számára rendezni. Elkészültem én mindennel ideje korán, de az ól, udvar s házban mégis elég tenni való volt.

Végre eljött az est, a szük kis hegyi város egy táborhoz hasonlított. A házakban katonák, a kapuban, az utcán, nevetve vagy káromkodva, kimerültek és bolondságokra hangolva, evők, ivók; a lovak nyeritezve abrakot kérnek, itt a harczosok gazdasszonyaikkal veszekednek, ott a lányokkal már jó lábon állnak, tréfálnak és játszanak. Én az én házamban szolgál, futár, gazda és minden voltam. Nem hagyhattam azt el, habár Madelon után kellett tudakozódnom, vagy legalább Adriánt felkeresnem, hogy valamit megtudhassak általa.

Az utcán most nagy mozgalmat vettem észre. Egy katonákból álló csoportban azt beszélnek, hogy egy éji szállásra szánt lakásban egy francia bajtársat legyilkolva találtak. A parancsnoknak tudomására adatott, s hogy a gazembert, ki a szegény ifjut meggyilkolta, már el is fogták, hogy rögtön golyó által végeztessék ki. — Kiszaladtam. — Ne borítsuk-e lángba ezt az egész fészket? — kiáltá egy a felindultak közül. — Le engedjük magunkat itt mészároztatni? Rajta! tüzet a gazemberekre! Emlékezzenek rólunk. — Megálljatok barátim! — kiáltám én, míg a csoporton átvergődtem. — A tűz városunkban nem kevésbbé volna veszedelmes rátok

mint ránk nézve, mert minden sátorfástól s podgyászostól meg kellene égnetek nektek is, mivel e hegyekben a leszálló éj miatt nem tudnátok magatokat biztonságba helyezni. Legyen eszetek s kövessetek engem a parancsnokhoz, kinek egyedül áll jogában ítéletet hozni. — Valóban, a plebános urnak igaza van! A fölgyújtás sem kellemes, sem dicséretes nem volna, nekünk pedig még igen sok dicsőséget kell Olaszországban szerezni. Menjünk a parancsnokhoz!

A parancsnok szállása a városházán volt. A kapuja előtti tér tömve volt emberekkel, úgy, hogy behatolni igen nagy fáradságomba került. A polgármestert és a városbírákat épen vallatáson találtam, mert a különös eset azon gyanút ébreszté, hogy Orsiéresben összeesküvés lappang a francziák ellen. A parancsnok rettenetes szigorral lépett föl. A város atyái a meggyilkoltban Turgot Etiennere ismerve, ámulva és bámulva mondták el az előzményeket, melyek a fiatal harczost a városban visszatartották; elmondák, hogy e város szülöttje, hogy általában kedvelt volt s hogy meg nem fogható, hogy ily gonosz tett miképen vitethetett épen rajta véghez. — Hiába, a parancsnok árulásról és ármányról akart tudni s azért a legkegyetlenebb büntetéseket róvta a városra, ha a tettet azonnal ki nem adják.

Tolakodásomért bocsánatot kérve, előléptem. „Oh, itt van a mi plebános urunk, Blanquart!” — kiálta fel a polgármester. — „Ő bizonyoságot fog arról tenni, mily lelkesültséggel vártuk mi a francia hadsereget!”

Én bizonyítám ezt, mialatt Bonaparte, az ifju vitéz iránt nyilvánuló rokonszenv feletti saját csudálatomat is kifejeztem s igyekeztem a parancsnokot meggyőzni, hogy a bűntény magában áll s hogy azt városunk minden lakosa kárhozzátja.

— De hát mi vitte arra azt a gonoszt, hogy egy francia katonát orozva gyilkoljon meg, ki, mint mondjátok, közkedvességű volt?

Elmondám, hogy ez szerelemféléstől történt. A szerencsétlen fiatal ember, — folytatám, — ki a tettet végrehajtá, most a törvény kezéből megszökés által kimenekült.

— Mit? — szakított félbe a parancsnok — elszökött? Mégis körmeink közt van, gondolom. — Intett egy tisztnek, ki a szobát elhagyá. Nemsokára azonban megnyílt az ajtó, s katonai fedezet közt és lánczokkal terhelve, megjelent Turgot Adrián.

— Mily tévedés, parancsnok ur! — kiáltám. — Ez a fiatal ember nem a gyilkos! Ártatlanságáért állásom szentségével állok jót!

— Az ördögbe az ön állásával! — kiálta a parancsnok türelmetlenül. — Most még a pap fog itt mentségeket felhozni! Ő maga vallá magát gyilkosnak s gonosztettének becsülete-sebb indokait adta, mint a plebános ur, ki rokonságát fehérré szeretné mosni!

Most már világos volt! Adrián, hogy szerencsétlen bátyját, ki talán még nem egész biztonságban volt elrejtve, megmentse, önmagát adta föl mint gyilkost. Elmondtam a parancsnoknak a valódi tényállást.

Meghökken. — Ez akkor csudálatos történet! — gondolá. Adriánhoz lépett. — Ember, itt van e férfi, amint mondja, a te gyóntatóatyád; ha ő a legszentebbre kényszeritene az igazat megvallani, akkor is állításod mellett maradnál?

— Akkor is, — felelé Adrián kemény hangon. — A tettet én követtem el.

— Adrián, te hazudol! — mondám a legnagyobb nyomatékkal. — Te hazudol! Ez az első hazugság, melyet én tőled

hallok, de bár mily nagynek lássék is előtted a czél, az eszköz tiltott és bűnös marad. Te nem tudod, hogy neked nem szabad bátyádat ily módon megmentened, te haláloz által csak százszorzni fogod gyötrelmeit, a nélkül, hogy őt a törvény szigorától megmentened, mely előbb-utóbb el fogja érni!

Láttam, mint halványodott el Adrián, a földre szegezte szemeit, és mégis erős és nyugodtnak akart látszani.

A parancsnok ott ült összefont karokkal, élesen vizsgálva őt s kérdé: Nos?

— Ismétlem, Turgot Etiennét én öltem meg.

Fájdalom és remegés miatt egészen magamon kívül voltam, s ha Adrián nagylelkűsége csodálatra ragadott is, megsemmisítette ezt azon ellentét, hogy a haditörvényszék ártatlant fog elítélni, ki bűnösül maga tolakodik a halálba. Én csak azt mondtam, amit éreztem és gondoltam, beszéltem nyomatékosan s nagy megindulással és szavaimnak mégis kevés eredménye lett. Mert kün a ház előtt a katonák lár-máztak, tomboltak, a teremben a tisztek beszéltek egymás közt, eszméket cseréltek, valjon a jelen körülmények közt lehetne-e a vádlottat szabadon bocsátani, ha valóban meg lennének győződve ártatlanságáról.

A parancsnok visszatért az ablaktól. — Tisztelendő plebános ur! — kezdé, — az én embereim föl vannak indulva azon gyanu következtében, hogy a városban összeesküvés forr ellenük és életük ellen. Én e balhiedelemből kiránthatom és nyugalomra inthetem őket; hanem a jogot, annak halálát kívánni, ki egy bajtársukat meggyilkolá, el nem vehetem tőlük. A fiatal embernek egy óra múlva meg kell hálnia. A végrehajtást sietésünk kívánja, mert holnap hajnalban tovább kell utaznunk. Ő maga vádolja magát, ön tettét tagadja, de ártatlanságát bebizonyítani nem tudja. Vagy — jó; egy óra alatt elő tudja ön teremteni azt, a kit gyilkosnak tart?

Sohajtvá csóváltam fejem, nem remélhetém, hogy Jakabot meg lehessen találni, habár meg voltam győződve, hogy azonnal ide fogna sietni, ha öcsce veszélyes helyzetéről értesítették.

— No, akkor ez ifju agyon fog lövetni! — A parancsnok intett.

Adrián elvezetteték. Ugy álltam, mintha lábaim meggyökeredztek volna. Egy gondolat villant meg agyamban. — Parancsnok ur! — kiáltám, — csak holnap reggelig kérek halasztást! Engedje át az ítéletet a consul kegyességének! Én magam fogom őt fölkeresni, előadom az ügyet s remélem, megfogom őt győzni s lelki fiam szabadonbocsátatását kieszközölöm!

A parancsnok kedvetlenül mosolygott. — Hogy akar ön holnap reggelig a consulhoz menni s ismét hozzánk jönni? A consul lakása a zárdában van, fönn a sz. Bernáton! Éj, és vihar van keletkezőben.

Elmondám, hogy fiatal éveimben, mint a zárda marronnierje hatalmas hegymászó voltam s hogy az idő viszontagságait el tudom tűrni. Remélem, hogy a kolostorba öt óra alatt odaérek, visszajövetre pedig két óra elégséges. S ha a pihenés és kihallgatásra a consulnál egy órát számítok, már reggel öt órakor ismét honn lehetek.

(Vege köv.)

A kávéfa. (*Coffea arabica*.)

Csak a téritőkörök örökös nyarában érleli meg hófehér virágaiból a sötétfényű, dus lombozatu, cserjenemű fa, a cseresznyeszínű gyümölcsöt, melynek magva kávé nevezet alatt az összes polgárosult világ előtt ismeretes és a régi idők háztartási szabályait és életmódját gyökeresen átalakította.

Szabad ég alatt e fa csak az északi szélesség 30-dik fokáig tenyészik, itt is nehezen, míg odább az egyenlítőtől már csak üvegházakban tengetheti mesterségesen fenntartott életét. Természete szerint, a talajhoz képest, mely táplálja, 15—22, sőt igen kedvező viszonyok mellett, néha 30 lábnyi magasra is nő; hamuszínű töve csak 1—2 hüvelyknyi vastagságú és cserjeformán szerte ereszti hajtásait; ezen vesszőforma, vékony hosszú hajtások kettosével egymással szemben nyulnak fel a töből és végtől végig pergamenhez hasonló, hosszudad, örökzöld sötét fényű levelekkel sűrűen vannak benöve. Az emberi kéz azonban erőszakosan belenyul a fa szabad növésebe, és megakadályozván magasra fejlődését, arra kényszeríti, hogy oldalhajtásai, vagyis inkább vesszői szélesre terjedezzenek, és különben is nagy számmal egymás mellett levén ültetve, ezáltal sem nyulhat kedve szerint magasra.

Jelenleg a kávéfa igazán a föld kerekiségén, vagyis körs-körül a téritő-körökön belül, biztos hazára talált; eredetileg azonban a meleg Ázsiából származik. Sajátságos utat kellett tennie, míg Keletindia és Amerika szárazföldjére érkezett. Ugyanis 1713-ban Hoorn, hollandi kormányzó Batáviából, mint nem rég oda behozott ritkaságot, néhány kávéfa-csemetét küldött Amsterdamba Wilzen nevű ottani polgármesternek; ezen csemetéből egyet bizonyos Veclieux 1717-ben magával vitt a Martinique szigetre, elültette, és — ezen egy kávéfából, úgy mondják, származik Keletindia és az amerikai szárazföld valamennyi kávéfája; Martiniqueből elébb Haytiba, aztán tovább a kelet-indiai szigetekre és Surinamba terjedt el.

A történelem nem birta kideríteni sem azt, hogy melyik volt azon kegyes istenség, mely az embert a kávé megbecsülhetetlen élvezetére tanította, sem azt, hogy hol kezdték először élvezni ezen italt. Eddig csak annyit tudunk e részben, hogy az istenfélő és tudós seikh: Djemal-eddin-Ebe-Aban-alfadzdar megismerkedvén vele Abyssiniában, a 15-dik század elején Adenben honosította meg, a honnan aztán rövid időn Mekkába és Medinába terjedt el. Azon időben nemcsak a kávé szeméből (arabul: baun, innen a német: Bohne), hanem a héjából is italt főztek. Az új ital terjedése azonban az összes mohamedánok igaz-hivő fejében nagy forrongást idézett elő; nem kevesebbet láttak benne, mint a korán szent törvényei elleni merényletet, és egy sorba tették a korán által tiltott boritallal, sőt kimondták a hivő sokaságra, miszerint a föltámadás napján a kávéivók oly fekete színben, fognak szegények! föltámadni, a milyen fekete maga a kávé. Ennek ellenében a kávé-pártiak fennen magasztalák az üdítő, éltető főzeményt, mint testnek-léleknek erőt adót, mint legbiztosabb gondúzt és főleg, mint istennek oly végre teremtett folyadékát, hogy a gyarló ember a szent virrasztó éjszakákon a folytonos imádkozástól el ne álmosodjék; mely utóbbi kegyes czélből olointo, különösen isteni tisztelet alkalmával, rendszeren egy kávé kancsó járt kézről-kézre az ajtatos hivők közt. Mit látván az akkori nagy-mufti, zsinatot hívott össze egyházi és világi tudósokból, mely zsinaton a kávé, mint a lelki

végromlás és gonosznak itala forma szerint súlyos átok alá helyeztetvén, a nagy tekintetű zsinat azon alázatos kérvénnyel járult a szultán elé, hogy a kávéivást haladék nélkül súlyos büntetés terhe alatt tiltsa el. Szultán ő felsége azonban maga is a kávéivás bűnében sinylödvén, véghetetlen bölcsességében akként vezette jó végre ez ügyet, hogy nem mondta ugyan ki a kávéivás elleni tilalmat, de mint kevésbé vakbuzgó és inkább gyakorlati elme, magas adót vetett ki a kávéivókra, ez által egy csapással két legyet ütve: maga, természetesen adómentesen tovább is szürcsölgette az ő kávécskáját, és egyuttal megtöltötte pénztárát.

Konstantinápolyban 1554-ben nyíltak meg az első kávéházak és ezeknek csakhamar több látogatója volt, semmint a mecseteknek. És ez időtől fogva a kávéivás gyorsan terjedt el Ázsiából egész Európában. Londonban 1652-ben, Marseil-leben 1671-ben nyílt meg az első kávéház. Másfél század előtt az összes kávészükséglet alig tett százezer mázsát, míg jelenleg öt millió mázsára becsülik azt; ebből Humboldt szerint 1820-ban 1½ millió mázsa Európára esett, míg jelenleg már 2½ millió mázsára növekedett az európai kávészükséglet és ennek értéke mintegy ötven millió forint.

A kávéültetvények 100 négyszög rőfnyi telepekre, úgynevezett „tablon“-okra osztatnak, melyeken a fácskákat két-két rőfnyi távolságra egymástól, egyenes sorokban ültetik el, úgy, hogy minden egyes „tablon“-ban 2500 fácska van. Minden egyes ép és teljesen kifejlődött fa 15—16 font kávé képes teremni; azonban mivel a nagy ültetvényeken az egyes fára kellő ügyelotet nem lehet fordítani, továbbá mivel csak ritkán fejlődhetik ki teljesen, és végre mivel a hanyag és hiányos ápolás folytán gyümölcsének nagy részét még éretlenül elhullatja, egyre-másra csak 1½—2 fontban veszik föl az egyes fa kávétermését, e szerint minden 100 négyszög rőfnyi, „tablon“, vagyis 2500 fa, 2 fontban számítva, még mindig 5000 font, vagyis 50 mázsa kávé terem.

Midőn a fácskák 8—12 lábnyi magasságra nőttek, megnyirják őket, hogy annál sűrűbben megvesszősödjének, terjeszkedjenek, mert minél több vesszejük van, annál bővebben teremnek gyümölcsöt. A mellett gondos gyomlálást igényelnek, a mi sok dolgot ad; négy gyomlálást kívánnak; a ki-gyomlált gatz sorban felhalmozzák a fácskák közt, hogy elrothadván, trágyául szolgáljon. A koresz hajtásokat és száraz vesszőket szintén gondosan eltávolítják, mert ez mind árt a termésnek.

Vadon tenyésztében dus árnyu fa levén, műveltetésénél is lehetőleg óvni kell a nap hevétől, a mellett az is szükséges, hogy a levegőnek szabad járása legyen körülötte. Minél fogva a kávéfával beültetendő földet elébb gyors növése és dus lombozatu terebélyes fákkal szegélyezik körül. Ilyen fa ott a buskáre, egy 20—30 lábnyi magasra növe fa, hármasszálú, kerek, csipkés levelekkel, melyek minden árnyasságuk mellett a levegőnek szabad utat engednek, de különösen virágjában gyönyörű látványt nyujt e fa; mert akkor a még lombtalan fa telidő tele van égő-piros kelyheikkel, melyek meszsziről mint a piros hajnal, úgy látszanak az ültetvényre borulva, és e piros hajnal közt a sok tarka papagály, a sok méh zsongása, a számtalan csillogó-villogó kolibri, — nem hiába nevezik ott e fát „k a r á c s o n y i f á n a k.“ Karácsonykor esik virágzása, de szépségénél fogva is megilleti őt e név.

(Vége köv.)

Egy hét története.

Decemberhó 20-dikán.

A sok jó barát. — Titkos szövet-ségek. — Az elnéző férjek. — Az utczai csábok. — A teremtő kegyessége. — Az öreg Isten szép gazdasszonyai. — Az árvák anyái. — A fegyenczek házában. — Miért szállítják nappal a fegyenczeket? — Ártatlan bűnösök. — A népszámlálás idejéből. — Egy kegyes asszonyság. — Karácsonyi előlegek. — Jókainé asszony. — A zenekedvelők. — Hellmesbergerék hangversenye. — Téli eset. — Mi következik Beethoven után?

Mégis csak nagy foglalásokat tett már a keresztyén polgárosodás azon rövid ezer nyolczszáz hetven és néhány esztendő alatt, hogy annak isteni alapítója vérével öntözé a földbe ültetett égi szeretetet! Boldog ünnepeket kívánunk! a hová csak fordulunk, a merre csak tekintünk: az utczák, a kirakatok, a falragaszok, az intézetek, az iskolák, a színházak, a kávéházak, sőt talán a perezések is mindannyian ezen jó kívánságot hordják most homlokukon. Kegyetekről, szép hölgyeim, nem is szólok, először azért, mert kegyetek e szép kívánságot nem homlokukon, hanem szívükben hordozzák; és másodsor azért, mert minél mélyebben hordják azt szívükben, annál kevésbé szabad róla szólanom; minden női arc egy hét pecséttel lezárt titok és minden nő egy-egy titkos szövet-ség e héten; ez a hét az, a melyben minél jobban szeretnek kegyetek minket, annál jobban szeretik, hogy minél kevesebbet látnak, és az a sugdosás és dugdosás! mint ha mindannyian finánczolatlan dohányt árulnának, (valjon melyik szép szívnek jut eszébe, effélével kedveskedni barátjának? Hej pedig!... de nem jó az ördögöt a falra festeni.) És a milyen titkolódzó a nők, olyan példásan elnézők a férfiak; nem kíváncsiak, nem tudványók, a nő jöhet-mehet, nem kérdik, hol mulatott; a nő hordozhat valamit köpenye alatt, a férfiak nem akarják látni; váratlan belépiükkor a hölgy bátran zavarba jöhet, elrejtethet valamit az asztal-fiókba, a mi egy levélhez is hasonlíthat, a férfiak minderről semmit sem vesznek észre, sőt a férj még bocsánatot is kér, hogy bejelentetlenül háborgatni merészkedett; ha tudta volna, hogy alkalmatlan, dehogyan alkalmatlankodott volna; de hogyan is sejtette volna ő ezt harmat-tiszta ártatlanságában és miért is nem zárja be kedvese az ajtót, hogy háborítlanul kedve szerint töltse idejét, — és így tovább, természetesen nem is gyanítja, sejtelve sincs róla, hogy ez a titkolódzás és zárkozódás mind csak az ő érdekében történik, hogy az az asztal-fiókba csusztatott, levélhez hasonló valami épügy lehet egy tárczához való himzemény, mint egy levél, és az asztal alá csusztatott valami épügy lehet egy pár cipő, vagy sipka, vagy dohányzacskó, vagy pamlagpárna, vagy szivartartó, vagy mit tudom én, mi, hiszen a hölgyek olyan leleményesek az effélékben, a milyen béketűrők a férfiak azoknak elfogadásában; — mindezeket tehát nem szabad látnunk, annál többet járkalhatunk künn az utczákon, abban a szappan-habarekban, a mivé egy hét óta a levegő átváltozott, gyönyörködhetünk a sok jó kívánság látásán, a melyekkel uton-utfélen találkozunk; a boltok kirakatai soha sem voltak még oly diszosek és választékosak, mint e héten; szinte felöltöjénél fogva huzzák magukhoz az embort; ha az egyik kísértet elől szoronszerűen

sikerült megmenekedni, a másikkal okvetetlenül áldozatul kell esni; zsebei tele vannak már az összevásárlott cikkek nagy sokaságával, és még mindig nem menekülhet; ez a szövet éppen olyan, a milyenről tudja, hogy ezt az ő kedves felesége, vagy leánya, vagy barátnéja, vagy rokona szereti; ez a karperecz meg éppen legforróbb ohajtását képezi az ő drága egyetlenének — tudniillik a feleségének; hát még ez a virágtartó! és ki látott még ehhez hasonló thea-készletet? ezért a cukor-szelenczéért pedig nem egy, de másfél év bünei megbocsáttatnak — és ez így tart minden nap reggeltől estig, és én hajlandó vagyok hinni, hogy nem ok nélkül intézte azt ugy el a kegyes teremtő, hogy a hölgyek e héten ugy kergetik hazulról a férfiakat; végére nem járható bölcsességénél fogva jól tudja azt vagy a kegyes teremtő, vagy a kedves nő, hogy ilyen leplezetlen utczai csáboknak éppen a nemes érzésű férfi nem tud ellenállni, és — miért mindezen igézetes csáb-szer? Csupán csak azért, hogy a kirakatok tulajdonosai a legőszintébb szívből boldog ünnepeket kívánhassanak mindnyájunknak, és tiszta keresztyén szeretetből önnömaguknak is egy keveset.

De az általános jó kívánság azokhoz is elhat e héten, a kiknek nincsen sem férjük, sem feleségük, sem kedvesük, sőt más atyjuk sincsen annál, a kinek ott fenn a magasban van az ő lakása; az árvákat értem, és mint a közönséges háztartásban, ugy a menybeli atya is nőre bizza az ő belső ügyeit és azért az árvák körül is nők által képviselteti magát; a hány árvaház van a fővárosban, mindegyikben karácsonfa hirdeti a szeretet születési napját, és ha édes gyönyörűség: örömet szerezni a gyermekeknek, ugy kétszeresen édes gyönyör: árva gyermekeknek szerezni örömet és háromszorosán-négyszeresen lélekemelő azon tudat, hogy a fővárosban, az élveken gazdag Babelben, nők és mindig csak nők serénykednek ugy ez isteni gyönyörök megszerzésében; hetekkel elébb már titkos összeesküvéseket tartanak ez ügyben, felosztják maguk között az egész fővárost; igen bizony, az egész fővárost, mert nem olyan könnyű a feladat, a mit maguknak kitűztek; az egész fővárost kell összejárni, hogy a sok száz árva közül, a kik a pesti intézetekben otthont találtak, mindegyiknek kijusson az örömből. Az öreg Istennek ezen szép gazdasszonyai tehát hetekig és hónapokig házról házra járogatnak, és itt egy kis süteményfélét, ott egy kis játékszert, ismét másutt valami ruhafélét kéregetnek össze, és a ki valaha megpróbálta ezt a kenyeret, az tudja, hogy milyen krisztusi gyönyörűség ezen uri hölgyekre nézve végre karácson este együtt látni az apátlan-anyátlan apróság százait és mindegyik arcán külön-külön azt a tulvilági boldogságot, hogy neki is van atyja és anyja, az egyik ott fenn a mennyekben, a másik itt, mellette, a ki neki a „Jézuska“ ajándékát elhozta! Megérdemlik az „árvák anyái“ szent elnevezést és meg az örömet, hogy e boldogságnak tanni lehetnek; megszolgáltak érte nem egyszer arcuk pirulásával, a hányszor tudniillik visszautasították kérésüket.

Csak egy holyról nem tudom, ha betekint-e oda is a

szeretet Istene a szent estén; nem a fegyenczek házáért, ámbar ha rajtam állana, ezeknek a szerencsétleneknek is eszükbe juttatnám ez egyszer, hogy lakozik még szeretet a földön; mert a bűnös tett bármennyire bűnös legyen is, csak mégis inkább szerencsétlenség és azért bizonyára nagyobb épületességükre szolgálna nekik, ha a karácson estét ők is valamiképen megülhetnék, mint azon még mindig divó szép szokás, hogy rendszeren világos délután kísérik őket a fegyházba. Majd minden nap van módom egy jó csapat olyan szerencsétlenekkel találkozni, a mint az élénk kerepesi uton végig sétáltatják őket, mielőtt a börtön ajtai bezáródnak mögöttük. Sokat volt tehát alkalmam gondolkodni a fölött, hogy mi indíthatja erre a mi fővárosunk böles rendőrségét, a melynek nemes gondolkodásmódja tudvalevőleg minden kételyt kizár; miglen végre reájöttem, miszerint ez azért történik, hogy a becsületes emberek nemzetsége valamiképpen ki ne vesszen a fővárosban; mert ugyan mi érdem volna: becsületes embernek lenni, ha nem-becsületes emberek is nem volnának? kell tehát multhatatlanul nem-becsületes embernek is lenni, és erről van ezáltal gondoskodva; mert hogy azon szerencsétlenek szívében, a kiket így világ czégérének kiállitnak, a javulás utósó csirája és elfojtatik, arra nézve elég egy pillantást vetni — többet úgy sem vethet reájuk megindulás nélkül az érző lélek — e düh és szégyentől megmerevedett arcokra. Akár mindjárt élethosszig tartó rabságra el lehetne őket itélni. Bizonyára okot fognak reá szolgáltatni, a mint a mostani csekély kihágást leülték.

De nem ezekről akartam szólni, hanem azokról a kis Krisztusokról, a kik nem ugyan jászolban, hanem valamely kapu alján találtatnak; gyermekek, a kikből istenek lehetnének, mert soha apát-anyát nem ismertek; születésük egy nagy bűn, lételük egy még nagyobb jalkiáltás azok ellen, a kik a bűntől föl nem oldozzák őket; mert ők ártatlanok; anyjuk elfojtotta szívét, mikor kitette őket, atyjuknak meg soha sem volt szíve és most a város viszi körülöttük az apai tisztséget, hogy mikép? Ugy adom tovább, a mint e napokban hallottam.

Van a város egy félreeső utcájának valamely félreeső házában egy nő, a ki különös kegyesség hírében állt a város előtt, mivelhogy havonkinti 5 forintért anyai gondviselése alá vette ezen senki gyermekeit; adták is őket kezére olvasatlanul, éveken át, a mint az utczáról fölszedték őket; az utósó népszámlálás alkalmával azonban az a különös jelenség vonta magára az illetők figyelmét, hogy ama bizonyos külvárosban felette nagy számmal vannak az olyan gyermekek, a kik soha sem jártak iskolába; az urak tehát, — nem a városi urak, hanem a népszámláló urak, — utána járván a dolognak, kiderült, hogy ezen bizonyos külvárosban lakik azon különös kegyesség hírében álló bizonyos nő, a kinek a város a talált gyermekeket 5 forintért általadja, és a különös kegyesség hírében álló nő akként viselte gondját ezen ártatlan bűnösöknek, hogy a hányan csak vannak, mind valamennyien egy rengeteg földalatti szobában tartja őket, a piczikéket a földön, valami szalmaféle töreken, a nagyobbacskákat meg azzal mulattatja, hogy reggeltől ostig gyufa-tokokat ragasztat velük, a még nagyobbakat pedig, a kik tudniillik már járni tudnak, kiküldi szana-szerto a városba — koldulni, és a hány krajczárral kovesebbot hoz haza valamelyikük a naponkinti egy forintnál, ugyanannyi ütleggel pótolja a hiányt — a kegyesség hírében álló nő a kis koldusokon! Így tartott ez sok számos éve-kig és talán még most is így tart, mert — mint mondám, a

népszámlálás alkalmával jöttek reá, mindössze tehát csak egy éve! Valjon ezeknek a szobájába betekint-e a karácsony Jézusa?

A tárczáknak pedig — nem a miniszteri tárczákat értem, sem a pénztárczákat, hanem az ujdonságírókét — előlegezett is a „kis Jézuska“ e héten, először is azzal, hogy ismét láthattuk Jókaíné asszonyt; és ez annál kedvesebb meglepetés volt, minél váratlanabban jött a szerencse; azt hittem, hogy jövő ápriliséig nem fogunk a nagy művésznő játékában gyönyörködhetni, és mult hétfőn már Annát láttuk tőle a „Szigetvári vértanúk“-ban, és ismét más oldalról láttuk ragyogni az ő nagy művészetét, a szerelem nemes küzdelmét a honszeretettel, és a honszeretet fényes diadalát az élet felett; a hány fordulat, ugyanannyi nagy világrész a lélek egyetemében, és mindegyik dicsően megvilágítva a nagy elme lángjától. Az a biztonság a szenvedélyek meredélyein, az az igazság az érzések feltüntetésében, és az az egyszerűség az eszközökben, a melyekkel a lelkeket elbűvöli! A közönség mit is tehetett volna mást, mint újra meg újra elhalmozni őt tapsaival és virágkoszorúival, a miért ismét az eget tárta föl előtte.

A második isteni ajándék Hellmesberger négyes hangversenyei; a három hangverseny közül, melyek hirdetve voltak, én csak az egyiket, a másodikat hallottam; — a harmadik még csak lesz, az elsőtől pedig a szó szoros térdfájdító értelmében elestem; pedig nem is vettem részt a mult vasárnapi korcsolya-versenyben, a mi fővárosunkban most fájdalom, könnyen esik meg az efféle — de ez egy is gazdagul kárpótól a sok görög-tüzért, — és e részben a zenekedvelők egylete által rendezett hangverseny csak annyiban képez kivételt, a mennyiben mindnyájan tudjuk, hogy a kedvelő nem mindig választotta és szegény ember vízzel főz — melylyel ez idény folytában a zene egén a napvilágot annyiszor ésuftá tették nálunk. Beethoven C-dur négyesét hallottuk ez este — épen Beethoven születése napján — de minek szaporítani a szót! Tudva van, hogy mily nagyszerű e társulat a nagy mesterek előadásában. Szívből fakadt az andante panasza és mennybe ragadt a Cis-moll négyes prestoja.

Brahms A-dur négyese már nem tette azt a hatást. Brahms is nagy mester, de — Beethoven után csak egy próbálhat még sükerrel szerencsét és ez — Beethoven.

Boldog ünnepeket!

— i — r.

Budapesti hírvivő.

••• (A közelebb elhunyt) Hoványi Ferencz, nagyvárad kanonok következő hagyományokat tett végrendeletében: A székesegyháznak hagyományozott 10 ezer frtot; a szegénysorsu plébánosok és káplánok segítségére 10 ezer frtot; kántorok segélyezésére 10,000 frtot; a papnöveldének 10,000 frtot; kiérdomult papok pénztárának 10,000 frtot; a sz. József-intézetnek 10,000 frtot; a n.-várad irgalmas nénéknek 10,000 frtot; a n.-várad r. k. elemi iskolának 10,000 frtot; a Szent-István, Szont-László-társulatnak, pesti oltár-egyletnek, váci süket-némák intézetének, biharmegyei köz-kórháznak, v.-olaszi irgalmas szerzetnek, nagyvárad kapuczinus zárdának v.-olaszi sz. Orsolya-szüzeknek, a v.-olaszi szegények és kórosok intézetének ezer-ezer frt — 10,000 frtot; saját és szülei lelkeért mondandó szent-misékre 500 frt; a nagyvárad, velencei, szilágy-somlyói és körös-tarjáni plébániáknak, a kapuczinus

és szent Orsolya-szüzeknek száz-száz frtot — 600 frt. — Általános örökösök a nyugalmazott papok, valamint a megye területén működő kántor-tanítók segélyezési pénztára.

✦✦ (A torna-tűzoltók csarnoka) szombaton este 1/2 7 órakor nyitott meg ünnepélyesen. Ezen ünnepélyre szép számú közönség gyűlt össze a szintoly diszes, mint czélszerűen épített csarnokban, hol a tornászok már sorban állva vártak a közönségre. A terem mélyében Matolay Elek elnök olajba festett jól talált arcképe volt fölállítva, mintegy hirdelve az érkezőknek, hogy ő az, a ki a tornászatnak a fővárosban oly nagy lendületet volt képes adni, hogy az most már saját diszes helyiséggel rendelkezhetik. Ugyanezt emelte ki beszédében Mátyus Arisztid is, fölemlítvén beszédében az elnök érdemeit a tornászat ügye körül, s azon dicséretre méltó egész odaadást, a melylyel ez ügy körül folytonosan fáradoz; végül köszönetet mondott neki e fáradozásaiért a közönség nevében s a tornászat érdekében. Elnök Matolay Elek rövid szavakkal megköszönve e nemvárt megtiszteltetést, a tornacsarnokot ünnepélyesen megnyitottnak nyilvánítja. Erre kezdetét vette a disztornázás, egy katonai zenekar változatos darabjai mellett. Az ünnepélyen jelen volt Pauler Tivadar vallás- és közoktatási miniszter is, egész családjával. Az ünnepélyt lakoma zárta be a Hungaria szálloda termében.

✦✦ (A helybeli kegyesrendiek) főgymnasiumának hatodik osztályában mult bétfőn Fekete Endre tanár ur előadása közben egy Dworzak nevű lengyel származású fiatal ember hirtelen összerogyott. A megrémült tanár tanítványaival együtt segélyére sietett és hosszas fáradság után sikerült is az elaléltat magához téríteniök. Fekete tanár ur erősítőkről gondoskodott, s a kissé erőhöz jutott tanuló, ki rögtön az épület egyik szobájába helyeztetett el, megvallotta, miszerint három nap óta mit sem evett. — Mint szegény lengyel szülék gyermeke Magyarországra jött, hol, mint hallotta, könnyebben megélhet az ember. Sikerült is tanítói órát kapnia, de csak 4 frtot fizettek neki havonként. Végre a tél bekövetkeztével a nyomor arra kényszeríté, hogy téli kabátját elzalogosítsa; a kapott pénz is elfogyott, s egy fillér nélkül állt a hónap közepén szemben az éhség és hideggel, egyetlen vékony szörkabátban! Trautwein János gymn. igazgató ur, kinek ez eset bejelentetett, nemesszivűen rögtön intézkedett arról, hogy a szerencsétlen szállást és élelmezést a kegyesrendiek társházában nyerjen, míg Lengyel József ur maga jó példával menvén előre, a minden jóra kész ifjúsághoz fordult, tanuló társuk felsegélése céljából adakozásra híván föl őket, és a tanulók közt megindított gyűjtésnek eddigelé szép eredménye van.

✦✦ (A jég hátán) érdekes látvány volt vasárnap délután a városligetben; sok ezer meg ezer ember ment ki nézni a korcsolya-egylet első nagy korcsolya-versenyét s zenemulatságát. A tél ridege ugyan egyszerre nagyot enyhült s délben a nap is kimosolygott, itt-ott engesztve a fagyot; de ez a jégnek nem ártott. Délután vékony köd eroszkedett a tájra s e szürke világban a korcsolyázó és sétáló alakok tömege egy kis mystikus színt kapott, Norvégiára, a korcsolyázás igazi hazájára emlékeztetett. Nemcsak a bekerített korcsolyatér sorompóin, deszkáin kívül, hanem azon belől is nagy sokaság pezsgett. A csarnok fűtött szalonjából, melyet csinosan szereltek föl, sok nő nézte üvegen át a mulatságot. De százszor többen voltak odalenn a jégen. Mindenesetre több volt száznál ama nők száma is, kik folyvást korcsolyáztak. Jól is teszik. Egészséges mulatság s a hajlékony női alakhoz csak oly jól

áll, mint a táncz. Aztán öltözni is igen festőileg lehet hozzá. Hanem a fényűzés már a jég hátán is kirívó. Látni lehet violabársony ruhákat, gazdag prémmel. A fekete bársony csaknem közönséges már. A világoskék is igen divatos. A szürke és pepita-kelme egyszerűsége miatt kedves. Félháromkor csöngettek, s a közönség a zászlós póznákkal jelölt körtért sietett körülszegni. Az urak versenyében nyertek: Uhl Ödön katonatiszt (három aranyat), Stein Gyula (egy aranyat) s Hellner Ármin (kettős tételt, két frt.) Az ugrató versenyben, hóhalmocskákat ugratva, Stuller László (negyven frtos korcsolyát), Tompa Béla (ezüst dohányszelenczét s gyufatartót) s Jezovits Kornél (melltűt). A hölgyek versenyében hét hölgy vett részt, fiatalok, csinosak, s habár nem is szoros versenyszabály szerint, de ügyesen röpültek a jégen. Az első díjat: gyűrűt, nyere Polenszky Jenni, egy telt, szőke, fiatal bécsi lány, a másodikat, nyakéket: dr. Lux Albertné, a harmadikat, prémes nyakéket: Schöfft Matild, a negyediket, czukorka-tartót: Schöfft Ilka. A fiatalság versenyében vagy hét fiu buzgólkodott, esve, fölugorva s tovább csáklázva. Nyertek: Geist Gáspár öt frtot ezüstben, Urbanek Lajos két frtot, Gruber Károly egyet. A visszafelé korcsolyázók versenye igen hulló mulatság, s estek is benne elegenden, egyik ép a cél küszöbén, s csak egy nyert díjat (tiz frtot): Hellner Ármin. Végül tréfa-verseny volt. A közökben vig zeneszó hangzott a csarnok felső karzatáról. Nem sokára vagy huszonnégy pár (köztük sok szép lány, arczukon a legpirosabb rózsákkal) francia négyest korcsolyáztak gr. Cziráky Béla rendezése mellett. Estére kivilágítás és tűzijáték volt. Nem csoda, ha a jégaport egyre nagyobb divatba jön. Hasznos és kellemes. Az egylet buzgó előjárói (Keve, Wallner titkár, Wavrik stb.) buzgólkodnak körülte, megmutatva, hogy milyen vig társasélet fejlődhetik ki még a jég hátán is.

✦✦ (A többi lapokkal együtt) mi is bűnbánólag visszavonjuk azon hirt, hogy gróf Csáky Gyula József főherceg udvarmesteréül volna kiszemelve, valamint azon hirt, hogy az orosz trónörökös Reusz herceget felképelte volna és végre azon hirünket, hogy az angol trónörökös ez idő szerint jobb létre átszenderült volna. Sőt inkább, gróf Csáky Gyula a „Testvér“-t fogja kiadni, Reusz herceg képe olyan tiszta, a milyen csak lehet egy porosz diplomatáé, az angol trónörökös végre betegnek ugyan elég beteg, de — édes anyja nagy öröme — napról napra jobban lesz.

✦✦ (Helmesbergerék utolsó hangversenye), mult szerdán méltóan fejezte be a kitünő társulat itteni működését, ámbar az előadott művek közül leginkább Schumann F-dur négyese és Mendelssohn nyolczasa ragadták el a közönséget. Itt tartalom és előadás méltók voltak egymáshoz. A mit azontul hallottunk: gróf Széchenyi Gyulától és Bachrich (a társulat mély hegedűse) egy-egy négyest, abban mindegyikben vannak egyes szép részek, de egészben véve — a mesteri előadást illeti a süker érdeme. E hangversenyben Deutsch Willi, jeles zongora-művészünk, továbbá Richter János, Blau Gyula, Sabathiel és Fischer, jeles művészeink is közreműködván, e mű remek előadása annyira elragadta a közönséget, hogy a scherzot ismételni kellett.

✦✦ (A nemzeti színház) mult szerdán egy kis újdonsággal kedveskedett: Láng Lajos „Nő-udvarlás“-ával. Az egész nem nagyobb egy hosszacska jelenetnél, és legnagyobb érdeme, hogy minden rövidsége mellett — nem hosszú. Ez az állítás nem olyan „furesa“, a milyennek látszik. Természetes, jó vigjátékot írni: művészet, de egy jelenetben oly egészet előállítani, a melyben mese is, szellem is, költészet is legyen,

szintén nem utósó földadat. És a piczike darabkában mindezen kellékekből van valami. Hermin, egy fiatal özvegy, szereti Aladárt, Aladár meg egy fiatal ember, a ki szereti Hermin, de Aladár egy ugynevezett „okos férfi,” ki nem állhatja a rabságot, még ha rózsaláncoz rabság is, és ennél fogva ki nem állhatja a házasságot. Herminnek sem kell több, mindjárt van reá mit felelnie, csak maradjon meg okos férfinak, van már neki egy Jenője, a ki ha nem is okosabb, de bizonynyal szeretetreméltóbb Aladár urfinál, mivelhogy nem ellensége a házasságnak, tett is már neki ajánlatot ez iránt és — az ajánlat szó hallatára Aladár okos feje fölni kezd, kezdi magát kimagyarázni, nem is úgy értette, hanem úgy, hogy — végre letérdel Hermin előtt, és Hermin természetesen szerető szívére öleli a megtértet. Ez az egész; kedves kis apróság, kivált mikor Prielle és Szerdahelyi adják. — Egyuttal fölemeljük azon szárnyaló hirt, hogy a nemzeti színház igazgatója Balázs Bognár Vilmának, Kvassay Edénének és Toperczer Ilkának föl akar mondani, Balászné elbocsátására nézve azt adja okul, hogy Benza Ida szerződötetésénél fogva feleslegessé vált a nemzeti színháznál, Kvassayné helyébe még nem talált mást, de keres, Toperczer Ilkát végre csak egyszerűen elbocsátja, és így egyszerre három magyar művész nénytelen lesz elhagyni a házat.

++ (A buda. várszínházban) mult kedden a szini-képezde néhány növendéke Shakespeare „Szentiván-éji álmot” adta elő. Növendékekkel szemben a szigorú kritikának nincs helye, annyival inkább, minthogy a közönség legnagyobb része szülék írókból, tehát csupa együvértartozókból állott, a kik tudvalevőleg nem egészen részrehajlatlan bírák. Tartozunk ellenben növendékeknek azon igazsággal, hogy a tapsokat, melyekben ez este pazarul részesültek, némely helyütt a kész pénz fizető közönség is magáévá tette volna. Így Gábor Irma Helenája, Kosy Fanni Hermiája, Szigeti Jolán Puckja, Szigligeti Trike Oberonja, Rózsa Julia Tatariája és Gál Irma (bárham a bátor amazon, mert nagyon látszott rajta a félsz a lámtól) királynője, úgy szintén Sebestyén Zubolyája, Falud Theseusa és Katona és Domonkos, a kik a két szerelmest ad. igen figyelemre méltó tehetséget mutattak ki, részint a dái, részint a vig szakmában. A darab összevágó menete is a jeles tanárok buzgalomáról tett dicséretes bizonyosságot.

++ (Rózsás pló) Benzur Emil, zemplénmegyei földbirtokos a melyvölgyi gazdasági gépgyár igazgatója, e hó 17-dikén jelel fővárosunk egyik kiválóbb hölgyét, Kisfaludi Lilay Apollonia kisasszonyt. — A pesti vakok intézetének tisztjeletben álló igazgatója, Dr. Mihályik Izidor, e 15-dikén vezette oltárhoz N.-Kőrös egyik kellemdús hölgyét, Halász Matild kisasszonyt.

++ (Vegyes hírek) A női magyar iparegylet eddigi elnöke, Horváth Zsigmondné a fővárosból elutazása miatt december 14-én állásáról lemondott, s a 42 tag által nála lefizetett járulékot: 72 ftot, készpénzben s egy 12 ft-ról szóló nyomdai adókönyvet Kühnél Ignáczné alelnöknél letette. — Karácsony napjától kezdve a Belezna-kortban az eddig ott működött német daltársulatot egy jól szervezett magyar társulat felváltani s Parragh Gábor vendéglős mindent elkövet, hogy élvezetes előadások és jó czigányzene mellett a közönségnek élvezetes estéket szerezzen. — Girókuti P. Ferenc kertész-gazdája a jövő évben ujult öröklök fog megjelenni, szerinte még inkább méltó lesz a kertész-közönség pártjára. Előfizetési díja egész

évre 6 ft, félévre 3 ft. — Berecz Ferencz „Természet” czimű lapja azon nemes czélra törekszik, hogy a nagy közönségben a természettudományok iránti hajlamot keltse és éleszsze; hozzá meg olyan jeles természettudós, mint Berecz Antal; nem szükség tehát bővebben ajánlani e lapot. — Varsóban a télen nem lesz farsang. — Épen száz éve lesz, hogy Lengyelország feldaraboltatott, és ilyenkor az ottani lengyel köröknek nem nagy kedvük lehet a tánczra; el is határozták, hogy nem fognak bálba menni. — Ipolyi Arnold beszterczei püspöknek ő felsége, tekintve a beszterczei püspöki javak terheit és rendezetlenségét, megengedte, hogy még három évig egri kanonokságának jövedelmeit huzhassa.

++ (Halálozások.) B. Jeszenszky Józsefné, szül. Huszár Matild asszony, élte 37-dik évében, inlázban elhunyt Hidvégén. — Kozma Sándor, kir. főügyész azon nagy csapás érte, hogy 14 éves Sándor fia, hosszas szenvedés után, e hó 15-dikén elhunyt. — Fadyas Gusztáv, jeles pesti polgár, mult kedden, hasznos életének még csak 53 éves korában elhunyt. Végintézkedésében azon ohajt fejezte ki, hogy a Rákoson levő birtokán temessék el, de miután a fővárosban minden halottat a köztemetőekben kell eltakarítani, ez utósó kérése nem mehetett teljesedésbe. — Ordódy Kálmán, osztálytanácsos a honvédelmi miniszteriumban, Budán, 57-dik évében meghalt. — E hó 9-dikén tették sírba szepsi szentiváni Szentiványi Györgyöt, ki 48-ban Háromszéknek egyik képviselője, az újabb időben pedig a közügyek éber őre volt. — Szontagh Miklós, orvostudor neje, szül. Madarász Ernesztine, e nemes keblű s magas műveltségű nő, övéi és számos ismerősei nagy fájdalmára, mult pénteken jobb életre szenderült. — Egy agg néptanító halt meg legközelebb Hoszsuzmezőn, Máramarosban, Lajos András, ref. tanító, ki 48 éven át ernyedetlen buzgalommal teljesítette hivatalát; ezen idő alatt több mint 5000 gyermek részesült nála oktatásban. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Deczember 16-dikán: „Lohengrin”, Wagner Richard operája. — Deczember 17-dikén: „A szigetvári vértanúk”, Jókai szomorú játéka, Jókainé, mint vendég. — Deczember 18-dikán: „A társaságból”, francia vígjáték. — Deczember 19-dikén: „A zsidónő”, Halevy operája. — Deczember 20-dikán: „Nő-udvarlás”, vígjáték, Láng Lajostól, először, „Az egyetlen leány”, gróf Fredóttól, és „A szelleműs hölgy”, Berczik Árpád vígjátéka. — Deczember 21-dikén: „Troubadour”, Verdi operája. — Deczember 22-dikén: „IV-dik László”, Dobsa Lajos szomorú játéka.

Gazdasszonyoknak.

Három színű rizspép.

Egy fél font rizskását tejben puhára kell főzni, főzés közben hat lat tisztított apróra tört mandulát belé tenni, és kihűteni. Most négy lat irósvajat habosra elkevervén, a rizst belé kell tenni, valamint elegendő czukrot is. E pépet most már három részre osztván, az egyik részbe egy narancson jól ledörzsölt darab czukrot, a másikba két tábla finomra reszelt csokoládét, a harmadikba pedig három-négy kanálnyi barackbefőttet, melyet előbb jól elkevertünk, kell beléve-

gyíteni, négy tojás fehéréből habot verni, három részre osztani és a három rész rizskása közé adni, most pedig egy formát vajjal ki kell kenni, legalul a narancsízű rizst tenni, azután a csokoládésat, legvégül pedig a barackbefőttöt. A rizsretek közé egy sor ostyát vagy palacsintát lehet tenni, a formát aztán forró vízbe rakni és egy félóráig kifőzni.

Divattudósítás.

A divattudósító olyan boldog ember, a ki soha sem él a jelennek, mindig a jövőnek, a jelen elveszti igaz értékét előtte, hisz megjósolta ő már mindazt, a mi a szemnek feltűnik, a mit az izlés megkíván. És azért még csak futólag emlékezünk meg a téli felöltökről, megjegyezvén, hogy a legujabban készült köpenyek jóval hosszabbak a tavalyiaknál és sokat láttunk belül is jó prémmel megbélelve. És valóban csakis úgy lehet dacolni e kemény tél hidegével, és bizonyára czélszerűbbek a prémes köpenyek a rövid felöltöknél, melyek gyakran okai betegségeinknek.

Tudvalevőleg nem vagyunk mi hölgyek nagy barátjai a dohánynak, és mégis divattá lett a szép dohányszin, mindenféle vöröses, sárgás változásaival! Barna posztó-ruhák, selyem-szövetek, a legkedveltebb öltözékek közé tartoznak.

A színek összeállításában is némi változást, vagyis újítást vettünk észre. Egy rózsaszín és barna selyemből összeállított estélyi öltözék igen meglepett. A szoknya rózsaszín failleből készült, a tunique rézszínű barnás tafotából, a szoknyán e két színből kis fodrok, a magas, elől négyszögben kivágott derék is azzal díszítve, a tunique pedig gazdagon rózsaszínű fodrokkal tarkázva, — a hajban egy gyönyörű rózsza, barna indákkal, levelekkel és egy bársony-csokorral, — ebből állott a meglepően szép öltözék. — Szürke és rózsaszínben összeállított öltözékekről már szoltunk egy alkalommal, a kék és sárga, vagy lila és sárga színek azonban újabb divatnak, és a télen többször fogunk velük találkozni estélyeinkben.

A selyem-ruhákra az idén is könnyű átlátszó szövetekből fognak felső ruhát viselni, ebből állanak majd a béli öltözékek is, habár fiatal lányok minden esetre jobb választást tesznek, ha minél könnyebb szövetekből készült ruhákban jelennek meg táncestélyeken.

A táncestélyi ruhák árára nézve mondhatjuk, hogy a legegyszerűbb összeállítású fehér tarlatán ruha 25 frtba kerül virág nélkül, azzal együtt 5 frttal több. 30 frton valamivel díszesebb a ruha, 35 és 40 frton már tafodiszítés is mutatkozik rajta, 45—50 frton selyem tunique-quel, virágdizítéssel. Megrendeléseiket t. előfizetőinknek e tekintetben is a legszivesebben elfogadjuk, és egy jóállású derék és az előrész hossza beküldése után el is készítetjük.

Mai mellékletünk egy béli — vagy estélyi belépti gallér szabásmintája.

Az első szám az előrészt, a második a hátrészt, a harmadik pedig a csuklya-forma gallért jelöli, melyet köröskörül ránczokba kell szedni, és tetszés szerint a fejre is huzni. Fehér cashemirből, ripsből, finom posztóból készülhet e gallér, fehér rojtokkal díszítve.

Számrejtvény.

T. Appel Edétől.

- 1, 2, 3, 4, 5, 6. Csak úgy lehetsz, ha szived tiszta,
- 13, 9, 15, 11. Juliu-ban ettől szép a pusztá,
- 10, 9, 12, 11, 13. Vigyázz! szivedben gyökeret ne verjen,
- 1, 9, 19, 11. Ez pedig téged soha se érjen,
- 13, 16, 10, 9. A nénik ezt igen szeretik,
- 15, 9, 19, 16. A jó példát ez alá nem rojtik,
- 8, 9, 6. Ha jól megy dolgod, ide ne kerülj,

4, 5, 3, 2, 6. Ha jól végezted, csak akkor örülj,
1—19. Sz. Szylveszter napján szokásos köszöntés.
Megfejtési határidő: január 21 dike.

A f. évi 48-dik számban közölt számrejtvény értelme:

Fütyül a szél, az idő már őszre jár,
Szébb hazába megy vigadni a madár!

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Otília, Benedikovics Róza, Kalla Mibályné, Temesváry Juliska, Fényes Ferenczné, Vörös Ida, Bécsi Eleonóra, Fülöp Anna, Szmodics Gizella, Kosztyik Berta, Moesz Gézáné, Orbán Paulin, Báthory Zsigray Istvánné, Sváby Izabella, Darvasy Róza, Brocken Kováts Emma, Altmann Luiza, Pócsy Irma, Ujváry Anna, Tatarek Ida és Hermin, Mráz Otília, Dzinich Pencz Mária, Schiffer Imréné, Kálmán Hetesy Tinka, Oszlányi Mari, Zay Soós Ilon, André Julia, Dubányi Róza, Sthymmel Emma, Vitéz Mari, Kóczián Jozéfa, Lemhényi Zsigmond Gyuláné, Gabsovits Clementine, Mátyás Berta, Ratkovszky Mari és Vilma, Marossy Hermia és Etelka, Andrásy József, Bakos Benkő Magdolna, Tormássy Mari, Nagy Antónia, Bozváry Viktória, Lazúr Lajos Anna, Ambrózy Juszina, Kuorr Veres Henriette, Vörös Juliska, Csorba Ilona, Szepessy Szilágyi Lidia, Tóth Emilia, Merza Mária, Szepessy Irma, Pásztelyi Danielovich Emilia, Nagy Krisztina, Gersus Mari és Róza, Radványi Lóra, Horváth Paala, Mészáros Emma, Major Julia, Nagy Lenke, Kiss Lőrinczné, Jaczkovich Velyászky Anna.

A f. évi 47-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Csorba Ilona, Vörös Juliska, Merza Mária, Mészáros Emma.

A rendes havi dijsorsolásnál következő. előfizetőink lettek díjnyertesek:

- 1., Mészáros Emma: Babérlombok, b. Eötv József életéből.
- 2., Radványi Lóra: Anatole, Toldy Istvámgénye.
- 3., Szepessy Irma: Magyar nők naptára.
- 4., Nagy Lenke: Legujabb zeneművek.

A nyeremények — szives üdvözlőtem márt — postára vannak adva.

Tartalom

Karácsony este, Egy anyától — „Tücsök-dalok”-ból, Endrődi Sándortól. (Végo.) — Erzi és Kati. (Pálya-bosszú.) (Végo köv.) — Dal, Hajnal Istvántól — Egyszerűs hét. (Roquette Otto beszélye.) (Végo köv.) — A kávéfa. (Coffea arabica.) (Végo köv.) — Egy hét története. — Budapesti hírvivő. — Nemzetlenség. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — Rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Hírek. — Megbízások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van melléve: Egy béli vagy estélyi belépti gallér szabásmintája.

Felelős szerkesztő, kiad. laptulajdonos: Emilia.

30/12. 871.

olvas. J.

<p>Előfizetési díj (illetményekkel): Évnyegyedre 3 frt, félévre 6 frt, egész évre 12 frt. Egy-egy félévi műlapért 30-30 kr és egy-egy kötet könyvmellékletért 0 kr.</p>	<p>Szerkesztői s kiadói iroda: kalap-utca 17-dik szám, 2-dik emelet. Hirdetések díja: Egy 4-szer hasábozott sorért 8 kr.</p>	<p>53. SZ. Decz. 31-kén. 1871.</p>	<p>Havonkinti színezett dívatképpel, minden szükséges himzetrajzokkal. Évenkint két történelmi műlap és tíz kötet könyvmelléklettel.</p>	<p>A könyvek meghozatala egész-, a műlap meghozatala félévi járatási kötelezetetést foglal magában a lap irányában.</p>
--	--	--	---	---

Gondolatok új év reggelén.

Eberlét és álom, nap és éjszaka, bölcső és koporsó, élet és halál: azon ellentétek, melyek az embert pályáján átkísérik. Mindeniknek megvan a maga értelme, rendeltetése... nyugalom és munkásság, élet és enyészet.

A mai nap hajnalával ily ellentétek vonulnak el lelkeim szemei előtt...

Tegnap borusan, merengve a multakon, állottunk egy év koporsója felett... ma!?... egy bölcsőt veszünk körül, melyben a mosolyogva szendergő gyermek, gondolatainkat, tekintetünket a jövőbe viszi...

Tegnap számot vetettünk magunkkal, tetteink felett; ma?! kérdezzük, mi lesz teendőnk?...

Tegnap fátyolt takartunk egy megöregült ember elhalványult ajkára, ma... kíváncsian emeljük a lepelt, mely egy gyermek álmát takarja...

Tegnap egy évvel éreztük magunkat bölcsőbbeknek, tapasztaltabbaknak, ma... mégis oly kétesen, oly tudatlanul állunk az idővel szemközt.

Tegnap... tudtunk, ma... hiszünk; tegnap a bizonyost vizsgáltuk, ma... újra reményt fűzünk a... bizonytalanra.

Egy éj a mult és jövő közt, multat és jövőt vizsgálni hiv. Mily különböző az érzés egy év utolsó alkonyán s az érzés, egy év első reggelén! Mi inkább maradunk ott, hol a bölcső reng, bár kegyelettel a sír iránt, melybe tegnap emlékeinkkel, örömeinkkel, fájdalomainkkal egy évet temottunk. A gyermeket mosolygó arczezal vesszük karjainkra, bár könyvekkel áldozunk a tettekben elhunyt aggnak.

Egy év áll előttünk. Lelkünk szeme a jövőbe néz, ke-

resve ott, a min megnyughatik. Oh, mennyi keresni valónk van!... Egyik keresi lelki üdvét, szíve nyugalját; valjon megadja-e az ég?... A másik keres szeretetet, bizalmat; valjon megtalálja-e?... Egyik keres vagyoni jóllétet, boldogságot; — valjon megszerezi-e?... A másik vesztett reményét véli ott felcsillogni; — valjon nem csalfa fényt lát szeme?...

Ki mondja meg, ki találja meg közülünk keresett kincsét?!...

Nem látunk mi a jövőbe! Miénk csak a hit és erős bizalom, hogy az események hullámai felett egy kéz tartja jövőnket. Ott van Isten, az idők rohamos árján és intézi az „alatta elzajgó világot.“

Őt látjuk csak, kié a jövő, ki maga a mult és kinek nincsenek napjai. Őt kell látni; ki mást akar először keresni, eltéved az. Őt kell várnunk, ki mindenikünkre kiszabja a teendőt. Ki mást vár, reménye bizonyos csalódás.

Isten lehet a mi üdvünk, boldogságunk, reményünk.

A zsoltáros király, Dávid, így szól Izraelnek: „Menjünk elébe hálaadással, énekeljünk neki dicséretet.“ Igen! Ő Istennek zengte háláját.

A szent hajdankor dalnokának szava a mi lelkeinkben is felfakadhat s különösen most ez új év reggelén mondhatjuk: „Menjünk elébe hálaadással.“ Nem is mehetünk más elébe. Nem ismerünk senkit a jövőben, csak az urat. Nem látunk ott senki mást, mint Istent, ki örök élet, intézi változhatatlan kozokkal a világok alkotmányát, új és új életet lehel abba, ki által a világosság el nem fogy, ki előtt „ezer esztendő“ annyi, mint a tegnapiak elmulása, ki volt, van és lesz!

Nem mehetünk máshoz, mint Istenhez, ki örök szeretet. Lelkével átöleli a világot, elménket gondolatokkal, szivünket magasztos érzelmekkel tölti be s szeretettel kapcsolja össze az emberiség lelkét, hogy béke és boldogság legyen a föld színén.

Nem imádkozhatunk senkinek, mint Istennek, ki örök kegyelem és irgalom. Elnémitja az ajknak panaszát, begyógyítja a sziv sebeit, a szenvedőt megkönnyíti, a bűnöst föl emeli.

Igen! Isten áll a mult felett és ő tudja a jövőt.
Boldog, ki erős hittel néz a jövőbe!

T. P.

H a e l h a g y s z . . .

Benedek Aladártól.

Ha elhagysz: elhagy téged is a béke,
Mert lesz egy bús kísérteted,
Mely ágyad puha, piros függönyébe
Lesz behimezve s rád mered.

Ha elhagysz: elhagy engem is az élet,
És lelkem hozzád visszajár,
Tannjál a fájó szenvedésnek,
Miért szerelmem volt az ár.

Ha elhagysz: örök szenvedés lesz élted;
Veled lesz halvány alakom,
Mit halványnyá tett hűtlenséged,
Nem tudva: mi az irgalom!

Ha elhagysz: többé nem jutsz el a mennybe,
Mit vágyva meg is ismerél,
Mert fényessége behatott szemedbe,
Mig engem tisztán szeretél!

Ha elhagysz: meghalsz születésed perczen!
E perc volt az az érzelem,
Mely az álarczot lelkedről levettén,
Sírtál s nevéttél én velem.

Ha elhagysz: én sem, te sem fogsz könyezni,
Sem mosolyogni édesen!
Álnok- s hazugnak fognak bélyegezni!
Nem sejtve titkunk senki sem.

Ha elhagysz, és az oltárnál kimondod
A hazug esküt csakugyan:
Megérdemlem, hogy soh'se legyek boldog!
S önárnnyad úzzön untalan!

Erzsi és Kornélia.

— Pálya-beszély. —

(Vége.)

Egy éjjel hosszú virasztás után, alig bocsátá fejét nyugalomra Erzsi, már is nevét suttogá a beteg.

— Mit akarsz? — kérdé Erzsi, a szenvedő felé hajolva.

— Egy kis vizet, aztán veled szólni, de öreg apádat

föl ne keltsd. Csak majd ha én örökre elszunyadtam, mert érzem, hogy végóráim közelit.

Erzsi vigasztalni akará, de az kezével intett, hogy hagyjon fel vele.

— Erzsi, — suttogá, megfogván a lány kezét, ki ágya szélére ült, hová a tele hold világa sütött, — veled akarok szólni, mig erőm el nem hagy. Alig merem elmondani, — folytatá, — mi keblemnek súlyosabb, mint a halál gyötrelme. Remegek a gondolatnál, hahogy megtudod kiléteimet, elfordulsz tőlem, s meg kell hálnom, a nélkül, hogy egy lény lett volna a földön, ki engem nem gyűlölt.

— Ne gyötörd magad; hidd el, hogy nincs, mi keblem vonzalmát irántad megtörje. Szólj nyiltan.

— Jaj! — fohászodék a beteg, kezeit keblére téve, — ha elvesztelek, mielőtt a halál kioltja éltöm utolsó szikráját!

— Ne félj, veled maradok, mig Isten szava nem szólit, s aztán is megőrzöm emlékedet, ott léssz te mindennapi imámban.

— Köszönöm Erzsi, ha lesz számomra kegyelem Istennél, ugy az a te imáid folytán adatik meg nekem. Mert nekem, ki Isten áldásait lábbal tiporva elfecséreltem, nincs reményem, hogy meghallgattatom.

Erzsi bámulva nézett reá.

— Igérd meg, — folytatá a beteg, — hogy szüléimmal tudatod, ha majd a föld alatt nyugszom, hogy nem vagyok többé, én, ki csak szégyent, gyalázatot hoztam nevükre.

Erzsi keblét különös érzelem fogta el, és ismét bámulva nézett a nőre.

— Kik szüléid? — kérdé, — és ki vagy te?

— Hajolj közelebb. — suttogá a beteg, Erzsi arcát kezei közé véve, s aztán halkal emlité nevét.

— Szent Isten! — kiáltott Erzsi, kezeit összecsapva, mig arca halvány lett, mint a hó.

— Igen Erzsi, én az egykor mindenkitől irigyelt Kornélia vagyok, kit a hiuság káprázata vont az örvény felé. Erzsi, — folytatá, újra megragadva a lány kezét, — nemde iszonyodol tőlem? Elfordul arcod, ez arc, mely utolsó perczeimben egyetlen vigaszom.

Erzsi csakugyan elfordult, hogy elrejtse könyeit, melyeket meggátolni nem birt.

— Oh, jaj nekem! — siránkozék Kornélia, arcát vánkosai közé rejtve, melyre könyei hulltak.

Erzsi erőt véve magán, szeliden hajolt a beteg felé, megfogván kezeit.

— Ne sirj, én nem hagylak el, szólj, mit akarsz velem közleni, én nem gyötörni, hanem vigasztalni akarlak. Szűnjék fájdalmad, ha elitelt a világ, én megbocsátok.

— Köszönöm Erzsi. Oh, hogy a hiuság sokszor megvakítja ifju szemeinket, hogy a drága a gyémántot nem ismerjük fel egyszerű burkolatában, mig örülten rohanunk a virág felé, melynek élénk színe vonz, pedig illatával mérget szivunk lelkünkbe. Oh, Erzsi! mily igazságtalanok vagyunk, midőn a sorsot vádoljuk szerencsétlenségünk miatt. Szivünk az, mi menyynyé vagy pokollá alkotja vándorlásunk e földét. Önkeblünkben a fegyver, melylyel boldogságunk utját kettémetszszük. Nem a világ kísértései győzodelmeskednek rajtunk, hanem önkeblünk nyilik meg azoknak. Itt a csatatér, hol folyton küzdenek jó és rossz egymással, és jaj annak, kinak keblében, e csatatéren az erény meggyilkoltatik.

S ha azt mondjuk, nincs erőnk ennek támogatására, nem mondunk igazat; van erőnk: az ész. Do fájdalom! ozt

sokszor kitiltja szívünk, birodalmából. S ekkor csak a jelennek élve, érzelmeinket még inkább elkábitják ama virágok mérges illata, melyek viritó, káprázatos színekben intenek felénk, távol az erény szent egyszerűségétől, hogy annál inkább csábitson, s egy álomba szenderítsen illatuk, melyből kárhozat a felébredés.

— Erzszi, — folytatá Kornélia kis szünet után, — ruháim közt lelsz egy csomagot, leveleket rejtenek azok, kézbesítéd azokat szülédnek, ezek meg fogják győzni őket, hogy valóban én voltam, kinek halálát majd velük tudatod, mert ők nem sejtik holléteimet. Tudasd velük a nyomort, melyben utolsó napjaimat töltém, talán imádkoznak értem. Mert ha még mindig azt hiszik, hogy gazdagságban, fényben élek, úgy csak átkaikat érdemlem meg.

Kornélia egy kis pihenés után elbeszélé Erzsinek, mi vele történt, Szépfalváról eltávozta óta.

— Igen, Erzszi, éhhalál fenyegetett, — folytatá, mindig erőtlenebb hangon, — de adj kérlek, egy csepp vizet, — mondá, kezét nyujtván a pohár után. — S mint mondám, Ida tanácsa folytán ismét Bécsben maradtam, álnév alatt munkámból akartam élni. De alig törődtem sorsomba, mely nagyon szomorú volt, már is új csapás várt reám.

Egyik külváros szűk utcájában szobát béreltem, a főutcákat kerültem, gyűlöltem a világ zaját. Ezen utcában a himlő uralkodott. Egy reggelen nagy főfájás szegzett ágyba, míg tagjaim parázsként égtek. Másnap ama rettentő szavakat hallám: hogy a himlő kitört rajtam.

Szokás szerint, hogy a ragály tovább ne harapódzzék, engem is kórházba vittek, hol a legszegényebbek osztályába vétettem fel.

Ott nyomorogtam több hétig, hol nem nagy gond fordított rám, minek következtében a himlő rettentően eltorzítá arczomat, s rosszul gyógyítva, mellbeteg levék.

Oh, álmaim ott rettentők valának! ... Egyszer Hohenburg állt előttem, mosolyával, álnok csábitó szavakkal ajkain. Majd Kálmán képe merült fel előttem, oly szeliden, oly jószágteljesen, s szomorú tekintete rettentően szemrehányó volt. E képek gyötörtek ébren, ezek látogattak meg álmaimban.

S midőn valamennyire felgyógyulva, először tükörbe néztem, leirhatlan volt, mit keblem érezett.

En, ki azon ferde nevelésben részesültem, hogy minden becsét külbájaimra helyezék, azon képzeletben, hogy ezek előtt meghajol mindenki, s e hitemben számos udvarlóm hízogó szavai még inkább megerősítettek; én, ki mindent a szépségben összpontosulva birtam, egy reggelen nem ismerem magamra. Ekkor kevésbé mult, hogy meg nem örültem. Sirva, jajgatva töltém napjaimat, arczom bájainak eltünté felett kétségbe esve.

Hogy egy napon rut is lehetek, soha sem villant át agyamon e gondolat. Most látám, hogy ifjuság, külbajak mulandó tulajdonok, s mert erre soha sem gondoltam, elhanyagoltam bensőmet, mert hiúságom csak a külsőt ápolhatta velem.

Nem tudtam, hogy a nő, ki nem bir egyébbel, mint külbájjal, meghalt, ha azok oltúntek arczáról. Nem tudtam, hogy van még tér, melyen erőnyos szívvel, s nemes lélekkel sokat tehotünk, s hogy ezek tartósabb tiszteletre gerjesztik a világot, mint a minő tartós a szeretet, melylyel külbájainknak hizelegnek az emberek.

A nő, ki nem bir egyébbel, mint külbájjal, olyan, mint

a virág, melynek illata nincs; megbámulják szép színeit, de ha elhervadtak azok, elveti mindenki.

Az erényes nő ellenben olyan, mint az illatos virág, mit ha szirmai nem oly szépek is, örömmel rejtünk emlékkönyveinkbe, hol rég elhervadva bár, de illattal árasztják el annak lapjait.

Kétségbeesésemben, — folytatá Kornélia, — eltökélém, miután most egészen ismeretlen lettem, újra hazámba térni. Mentem, míg lábaim birtak. S most mindent tudsz, Erzszi. Oh, ne borzadj, ne fordulj el tőlem, nem a büszke Kornélia van itt, hanem a bünbánó, ki miatt te szenvedtél ártatlanul. De bocsánat! Bocsánat!

A beteg elhallgatott. Erzszi könyezve nézte mindinkább elváltozó vonásait, melyekről a halál veritékét törölgeté.

— Most Isten áldjon Erzszi, — mondá alig hallhatóan a beteg. — Megleled azon csomagban arczképemet, ne vesd el azt, gondolj reám, s imádkozzál értem. Ott tul ismét egy világ van, hol szellemünk új testet öltve találkozzunk, és ott eszedni fogunk Istennél, hogy arczom rut legyen, közted és Kálmán közt ne legyek a szikla, melyen hajótörést szenved szerelmed. Ott legyen ő a tiéd, mert a te szép lelked érdemes ő reá. Erzszi, — folytatá kinyujtván karjait, — fogadd egy haldokló köszönetét, te megédesítéd utolsó percezeimet.

Erzszi zokogva hajolt a haldokló keblére, ki őt megcsokolá, aztán erejéből kifogyva, vánkosai közé hullt.

Erzszi arczát fedé el kendőjével, míg másik kezében Kornéliáét tartá, ki becsukott szemekkel mozdulatlanul feküdt.

Kornélia elszenderült.

Erzszi már remélni kezdett élete felett, vélve, hogy megszabadulva titkától, mi oly sulyos volt keblének, tán megkönnyülve új erőt nyerend az életre.

Erzszi mozdulatlan ült, nehogy felkeltse, míg egyszer hültni érzé a kezét, melyet a magáéba zárva tartott. Szive hangosan dobogott, midőn újra Kornélia fölé hajolt, ki megszünt élni.

Erzszi térdre hullt, s összetett kezekkel imádkozott Kornéliáért, ki botlásai miatt ily korán végezte ifju életét.

Néhány nap mulva beszéltek a faluban, hogy Erzszi, meg az öreg György gazda szépen temették el azt a koldusszonyt, ki náluk meghalt.

— * * *

Az ő emlékkönyvébe.

Zay Auréltól.

kármerre menjek,
Elöttem vagy mindig,
Édes emlékeid
Utamat behintik.

Elöttem vagy nappal,
Te vagy álmom éjjel,
Ártatlan lelkednek
Hőföhérségével.

Mint az ifju tavasz
Virágos mezője,
Át meg át van véled
Égő lelkem szöve.

Mindenütt csak a te
Emlékid zavarnak :
Nem tudlak feledni, —
De nem is akarlak.

Hadd égjek, mint a tűz,
Szilaj, heves lánggal ;
Hadd járja lelkemet
E szilaj tűz által.

Legyek én árva-fűz
Puszták avarjain,
Égő napsugarak
Hervaszszák lombjaim.

Legyen e szerelem
Lelkem pokla, — üdve :
Szeretlek, imádlak,
Örökre... örökre...

Egy viharos hét.

Roquette Otto beszélya.

(Végo.)

A parancsnok csudálattal nézett rám, a tisztek kételkedő és csudálkozó pillanatokkal tekintettek egymásra. — Ön tulbizik magában! — mondá a parancsnok. — Kihallgatást a consulnál irás által kieszközölhetek önnek, hanem az ut! Valóban reményli ön, hogy oly rövid idő alatt meg fogja azt tenni?

— Isten segedelmével remélem!

— Nos uraim! — fordult a tisztekhez, — meggyeznek-e, hogy ez ember kérelmére hajoljunk?

Az általános vélemény rám nézve kedvező volt. A parancsnok egy pár sort firkantott s átnyújtá nekem. — Ez a consulnak, a jelentést önmaga fogja kiegészíteni. Foglyunk sorsa az ön kezében van. Ha valaki ily áldozatra kész valakiért, az még sem lehet bűnös. Hanem önnek visszatértéig még sem bocsáthatom őt szabadon. Sok szerencsét utjához!

Elsiettem; otthon csak egy köpenyt és hatalmas hegemászó botot vettem magamhoz s megkezdtem éji utamat sziklák, hó és felhőkön keresztül. Egy életet kellett megmen-
tenem, egy nemes, nagylelkű, ártatlan fiatal barátom életét, és ez adott szárnyat lábaimnak, ez tartotta ébren lélekjelenléte-
met, hogy sötét, bizonytalan, hógörgetegekkal gátolt s fekete mélységekkel körülvelt utamon biztosan néztem előre. A vihart, mely mindig bőszebb kezdett lenni, alig vettem észre, a bömbölés és üvöltésre, mely a közeledő hóvizatart hirtetve, aggályos kiáltásként zugott elő a hasadékokból, nem is hederitettem; az akarat czélhoz jutni, és a félelem: azt elveszteni, üttek mindig, és midőn végre lelkem mélyéből felsohajtva, a vén zárda ablakainak világát megpillantám, úgy tetszett, mintha a felmenés egy órába sem került volna. Még sok ablak világott, a zárda viszhangzott még a harci élettől s egész környéke megváltozottnak látszék. Ládák, félszerek, istállók, melyek hamarjában építették, máhás- s löpor-
szekerek és ágyuk ide s tova s egymás mellett úgy, hogy a kerék- s járművek tömlelegén át csak fáradságosan juthat-
tam a megszokott kapuhoz. A felállított örök, habár egész nyakig be voltak burkolva, dideregtek és reszkettek a hideg

éjben az Alpok magaslatán és tipegtek a hóban, hogy a megfagyástól megóvják magunkat. Valami barátságtalan kísértetek tarthattak s visszajedtek, midőn a zugva száguldó hóhullámok közül jöttem eléjük s bebocsáttatást kértem.

Még nagyon ismerős voltam e körökben, és mivel az összes személyzet ez éjen ébren volt, tudtam, hogy mihelyt megérkezem, barátim azonnal körülfognak. De nekem nem volt most időm hirül adni szokatlan megjelenésemet, nekem teendőm után kellett látni. Egy tiszthez utasítottak, ez ismét egy másik magasabb ranguhoz, ez pedig, midőn ügyem szorgos volt át röviden előadtam, az étterembe intett.

Napoleon, vagyis inkább Bonaparte consul, — mint akkor nevezték, — ez éji órában egyedül ült még álmatlanul, egy parancsnokával Olaszország térképébe merülve s komoly gondolatokban a következő nap eseményeiről elmélkedve.

Midőn a késői kérelmező bejelentették, feltekintett s ajánlólevelemet minden legcsekélyebb arcváltoztatás nélkül fogadá. Én várva, kérve, rimánkodva egész lelkemmel meredtem arczára. Ez ábrázatot soha sem feledem el. Nem volt oly teljes, mint a későbbi években. A halvány, sovány, kissé beesett arcz, tervek és jövődő határozmányok közt töltött álmatlan éjszakákról tanuskodott; a vékony finom száj, az alig megkülönböztethető alsó ajk az egyszer elhatározottnak erőteljes, makacs s félelmet nem ismerő kivívójére mutatott. Szemei nem voltak olyanok, mint a jövődöbeli világhódítóé. Mintegy fátyol alatt feküdtek álmos homályban, mintha önmagukra néztek volna vissza, — és most, midőn rám tekintett, úgy látszott, mintha egy jövődöben mindent megsemmisítő villám első villanása lobbant volna fel bennük. Intett, hogy lépjek közelebb. — Mondja el ügyét! — kezdé; — de röviden, mert önnek, úgy látszik, kevesebb veszteni való ideje van, mint nekem.

Igen kimerült voltam, megvallom, és első szavaim oly zavartan ejtém ki, hogy aggodalom szállott meg s szavam akadozott.

— Széket e férfinak! — mondá a consul. — Ő ugyan csak futott, midőn ez utat tette. Pihenjen ön előbb, plebános ur!

A számomra tett székre csak úgy lerogytam s az ajánlott meleg pohár bort köszönettel fogadám. E közben látám, mint értekezik Bonaparte egyik parancsnokával kéziratom felett, és mint vett elő az utóbbi tollat és papírt és irt reá valamit. Ez Adrián kegyelme volt! sugalta lelkem és én ismét megerősödém. — Nos, Blanquart? Így hívják önt, ugy-e? — kezdé a consul kis szünet mulva, — magához jött már?

Elkezdém előadásomat röviden, csak a fővonásokra szoritkozva, a nélkül azonban, hogy valamit elmellőznék, mi Adrián ártatlanságának kimutatására csak felhozható volt. Amint igen jól észrevehém, a magas hadi körben figyelmes hallgatóságom volt, ami buzgalmat csak növelte, tüzelte. Midőn én bevégzém, kezdé a consul. — Ön nevezetes esetet beszélt el. Az ön ajkairól az igazán hallik. Csak az a baj, hogy ön a tulajdonképeni gyilkost, ki egy katonámat agyon-
szurta, nem tudja előállítani. Különben, amint hallom, ön ennek számára is hoz föl mentséget, állítván, hogy a három testvér közt ő a legszorocsejtlenebb. Jó, Blanquart, én felteszem, hogy ön ez esetben illetékes bíró. Turgot Adrián ítélte megsemmisítettik s az ügynek végo lesz. — Egy tiszt által elkészített iratot vett elő s aláírta nevét. — Im, itt van, — folytatá, mi-
alatt a papírt nekem nyújtá, — ez megszabadítandja barátját.

Hozzá rohantam s nemcsak a levelet ragadtam meg,

hanem kezét is, mely azt nekem nyújtá és határtalan örömben forró csókokkal halmazám. Igen, én e kezét megcsókoltam! Sok sebet ejtett később e kéz, sokat megsemmisített és sok bajt okozott, mint egy vas kéz, kérelhetlen sors-hatalommal nehezedett a világra, — ah! nekem akkor áldástosztó kéz volt, egy szabadítónak megváltó keze! A consul el akará tőlem vonni és folytatá: — Ne időzzék ön soká! önnek sietnie kell. Önnek valóban hatalmas utja van még hátra és az idő ugyancsak zord. Hanem én nagyon szeretem az olyan embereket, kiknek akarátjuk nem ismer akadályt. Éljen boldogul s sok szerencsét visszatéréséhez!

Köszöntem, a becses tartalmu levelet kobelembe rejtém s eltávoztam. Egy pillanatot sem akartam veszteni, azért a nélkül, hogy csak egy régi barátomat is megnéztem volna, a zárda folyosóján keresztül, egyenesen a kimenetnek tartottam. Ugy látszott, mintha a vihar kedvezne utamnak, mert hátulról zugott, taszitott, üzött, hajtott előre, úgy, hogy havas szárnyain szinte repülni véltem még a sziklahasadékokon is át. Hanem azután utamba nagy fehér halmokat hordott össze, melyeket át kelle gázolnom, és a sziklarétegek közt nyöszörgött, jajgatott, süvöltött a megütközött szélhullám, mintha szorultságában rést keresett volna, egy-egy mérges szélroham belekapaszkodott köpenyembe, egy másik kalapomat ragadá magával s magasan játszott vele a légben — de én mégis folytatám utamat egész a szoros sziklakapujáig. Hanem itt iszonyu, mint egy a mélységből az ég felé törekvő hógörgeteg emelkedett föl, egyenesen nekem tartott s a menydörgés hangján látszott kiáltani: Idáig és nem tovább! Meg kellett fordulnom, hogy lélegzetet vehessek; térdemre roskadnom, mert e roham előtt nem állhattam meg lábamon s így felettem vonult el a veszett szél robaja, engem terhes hőtömeeggel fedve be. Hogy megrettenésem miatt egészen be ne temettessem, nagy nehezen felkeltem, a maradék száraz, homokszerű havat leráztam s megkíséreltem tovább menni. — Minden lépésemért küzdeni kellett. A magasságok és mélységek irtó-háborut látszottak egymással vivni. A hideg jégfokokról, mint óriási gunkaczej fehér hógörgeteg-lovakon száguldott alá az ellenséges elem; az óriás-ur megbolygatta az őshegység granitszikláit, szétrepített mindent, ami ellent nem állhatott, s menydörgő robajjal hajigálta a sziklákat le a mélységbe, követve az egész léget betöltő hópor és süketítő zaj által. A mélységből mint fájdalomkiáltás hangzott ez vissza s mi ezelőtt csak tomboló haragként lépett felfelé, most közelebb és közelebb mint boszuordítás, hatalmas erővel csapott fel a légből részt vett a vad hójátékban, melyet üvöltve-süvöltve csapdosott minden oldalra. A szabad alpesi szellemek megragadták egymást, összekaptak s megsemmisítő dühvel birkoztak a légzavarában, minden képzelhető hangon bömbölve s mindennemű felkiáltással üvöltve, minden hangnembe át és átmenve, az élő lények minden fülszakgató hangját százszorososan utánozva, mintha valamennyi démont fel akarvának zudítani a szerves élet ellen, mely a völgy öléből a csucokra merészkedett lépni. — Én nem mentem többé, csak bukdoztam előre. Ha csak az első hegyi faluhoz elérhetnék, gondolám, akkor hazamonotelem biztosítva volna! Hanem az ut mindig húzódozott, mindig tartott s már aggodalom szállott meg, hogy célomat el sem érhetem. Nagy idők után a hegyi ut a harczosok ozreitől most ismét meg volt élénkítő; de ők a zárdában, a falvakban, fensikokon és városokban voltak felosztva a hegyoromtól lo egész az ut aljáig; s ők oljottak volna segédmemre mégis, hanem aludtak, míg én az éjben egyedül kero-

sém azon utat, melyet ők egy nap alatt tettek meg! De ha félig kétségbeesetten is, nekem szent kötelességem volt célhoz igyekezni, azért tovább kellett mennem. Majd lesiklottam s hóhalomba sülyedtem, majd a sima sziklatelepekre zuhantam, kezemet mellemre szoritám, hogy talizmánomat, a kegyelem-levelet el ne veszítsem. Amott, amint egy pillantást a hegyfal körül vethettem — a ködön keresztül nem a regg mosolyog? A regg szürkült már s én még messze, igen messze voltam célomtól! Halálos aggodalom fogott el, térdeim reszkettek, helyemből nem mozdulhattam s egy kiálló sziklaoszlophoz támaszkodtam. És ha Orsiéresbe nem érek, mire a nap feljö, Adrián agyonlövetik, — agyonlövetik, míg én a mentőlevéllel késedelmezem! Ez még egyszer fölserkentett. Nem a hajnal csilláma volt még ez, talán a holdfény kísértette meg a ködön áttörni. E gondolat egészen megerősített, azonnal fölemelkedtem s biztos léptekkel kezdtem tovább haladni. Ismét sötétebb lett, az éles hópor mint millió tühegy tépte arcomat s a ruhán keresztül a meztelen test felé utat keresett, — fölkeltem, hogy azonnal, mintegy ájulástól megragadva, ismét leessem. Nem bírtam felkelni, lankadság és álomság nyomott el, — én tudtam, a megmerevedés és a megfagyás általi halál előjelei voltak ezek. Még ezt tudtam gondolni, s kezemet kobelembe nyújtám, hol a consul irata volt, még helyzetemnek minden veszélyességét átérzezhetem, — aztán érzéseim kezdtek elhagyni. Egy pillanatra ismét visszatértek még s úgy látszott, mintha kutyaugatást hallanék, — egy reménysugár vonult át lelkemen, — azután öntudatlan éj borult rám.

Blanquart itt pár pillanatig hallgatott; azon éj sötét emlékei, mely még most is élénk valóságként állott lelke előtt, kissé kimerítették. Azután folytatá: — Midőn szemeimet ismét felnyitám, a zárdában, régi cellámban találtam magam. Ezt megtudni s egy egész roham leirhatlan félelmet kiállani, egy volt. Én nem értem el Orsiéresbe s Adrián agyonlövetett! Gyöngén s mintegy lelkemben megsemmisülve kérdém a szerzetest, ki barátságos arcczal szemlélte bennem a visszatérő életet, s kezemet az övében tartá: — Barátom! meddig feküdtem megmerevedve?

— Három napig. De, Blanquart! most már ismét magához jön. Beszélni csak keveset szabad —

— Oh! Istenem, Istenem! — kiáltám. — És Adriának vége! Adrián, Adrián!

— Itt vagyok — szóla egy jólismert hang, mint égi zene az én füleimnek s Adrián arcza hajlott felém. Megöleltem s baráti könyeit érzém arcomon és kezeimen.

— Hogy maradtál meg? — kérdém, miután orvosi engedélyt kaptam, vele hosszabb ideig mulathatni. — Mondd, mikép volt lehetséges a consul kegylevele nélkül szabaddá lenni?

— A consul kegylevele nélkül nem! — viszonzá Adrián, — azt valósággal elhozták.

— De ki?

— Az én bátyám, Jakab.

— Jakab? Hogy lehetett az? Jakab szenvedte ki helyetted a halált?

— Nem. Blanquart, a szegény Jakab él, és szabad. Önnek áldásos kezét csókoltatja általam és legforróbb köszönetét nyilvánítja, — hanem ő most már messze van tőlünk s távol is akar maradni.

— De hát hogy jutott azon levél Jakabhoz, melyet én kobelembe rejték?

— Jakab volt az, a ki önt a hőzivatárban fölkereste,

megtalálta és — de engedje meg, — szakítá félbe Adrián, — hogy az egészséget összefüggésben beszéljem el, hogy ön előtt világos legyen minden. Jakab a francziák bevonulása előtti éjen szökött meg tőlünk Etienne hullájával, és pedig ugyanazon uton, melyen az ő, oly gyűlölt ellenségei is menendők valának. Lelkében, — amint viszontlátásunknál elmondá, — rettenetes terv forrt. Ő magát, a consult akarta meggyilkolni, mert a rettenetes hangulat, mely kezét Etienne ellen vezette, boszúért epedett most, mely semmitől sem ijed vissza. Ez, amint később maga is belátta, örülség volt. Kiállhatatlan ellenségeit megelőzendő, a zárdába sietett, hol a fiatalabb testvérek közt egy ismerőse volt. Ez, kinek elmondá, hogy orsiéresi lakának igénybe vétele miatt jött ide, örömmel fogadta be szállásra. E napok kiváló körülményei ezt lehetségessé tették. Így ült Jakab rejtekében sötét gondolatok közt és várta Bonaparte megérkezését. Ez másod nap este megtörtént, Jakab éjjel merészel kijönni, és hallja, hogy ön Blanquart, itt volt a consultnál, hallja az én elítéltetésemet, hallja, hogy ön Bonaparte kegyiratával utnak indult; kinéz az éji vihar dühöngésébe s határozata azonnal kész. Nem tekintett ő többé félelemre, gondolata egyedül oda irányult, hogy önt az irattal szerencsésen hazaérkezve, engem pedig megmentve lásson. Szerzetes öltönyt kér magának, felszólít néhány fiatal marronierst, vezeti őket az éjben. S így találja meg önt, a tartalomteljes levélért átkutatja önnek ruháit, és míg ön a zárdai egyénektől visszavitetik a zárdába, ő zsákmányával sietve rohan le a hegyről. Jakab idejekorán megérkezik, ruhájában senki sem ösméri meg s bejelenteti magát a parancsnoknál. — Maronnierek adja ki magát s a consul levelét kézbesíti, mert ön, mint mondá, kimerültsége miatt, fenn visszatartóztatott. A parancsnok ezt hihetőnek találja, a conzul kézírata kétségtelenül szól és így én már korán reggel szabadon hocsáttatám. Még nem is tudtam, mily körülményeknek köszönjem megszabadulásomat, midőn kezemnél fogva egy szerzetes ragad meg és leégett házuk fekete romjai felé vonszol, és itt, mint Jakabra nézve egyedüli biztos környezetben, bátyám karjaitól érzem magam átölelve. Ez egész napot, melyen Orsiéres az utósó franczia csapatokat látta, itt tölté Jakab elrejtözve. Nem akart tovább menni a nélkül, hogy tudná, mi lett Madelonból, mi történt vele a véres jelenet után.

— Szerencsétlen gyermek! Hol van ő?

— Oh, Blanquart! ő boldogabb, mint mi! Megtaláltuk, de csak élettelen hulláját!

— Adrián! az Istenért, meg ne öl! De szólj, beszélj, ne hallgass el semmit.

— Míg Jakab búskomoran s megtörötten a romok között ült, én a plebániára siettem. Üresen állott az, az ajtók tárva-nyitva, a szállásolás maradványai mindenütt szét-szórva a különben oly rendes s lakályos házban. Madelonnak semmi nyoma. Hasztalan kérdezősködtem. A nap még zavart volt a folyton vonuló csapatok miatt s a következő éj is igen nyugtalan, melyet Jakab mellett rejtekében töltöttem. A következő reggel végre nyugtot hozott, polgártársaink felsohajtva, majdnem kimerülten tekintettek három tombolva lefolyt nap nyomaira, melyeknek oly lelkesedve néztek eléje. Minden kutatásom Madelon után eredménytelen volt, és fel is kellett vele hagynom, mert Etienne temetése jött közbe, mely nagyszámú lakosság kísérete között ment végbe. Este későn Jakabot a frissen hányt sirhanton találtam. Madelont ismét feltalálni, már felhagytunk a reménnyel. Másnap reggel napköltével Jakabot kikísértem a városból. A kevésbbé járt utakon

a hegyen keresztül Olaszországba akart menni, hogy ott a francziák ellen önkénytesnek álljon be. Egy óra hosszat mentünk együtt. Egy vizesésnél megálltunk, mely zugva tajtékozott alá a mélységbe. Párkányzatán valami tarka látszott, s kis idő múlva kezünk utána nyult, mert szemünk egy nyakkendőre ismertek, melyet Madelon igen gyakran viselt. Gondolkoztunk, miért találjuk mi ezt itt, és remegve néztünk körül a mélységben. Lefelé utat találtunk s a hegyi zuhatag leesésétől mintegy száz lépésnyire kövek és gyökerek közt — oh Istenem, Blanquart, — ő volt, a kit mi nem találtunk! Élettelen volt, halálát maga kereste. Felhoztuk s holttestét egy nem igen messze s alantabb fekvő hegyilakba vittük. Ne kérdezzétek, mit éreztünk, mit szóltunk itt! E helyen bucsuztunk el. — Jakab a Madelon selymekendőjét ketté ropszte s felét nekem adá. Aztán megölelt és eltávozott, talán hogy soha többé viszont ne lásson.

Adrián kezébe rejté arcát, hogy könnyei folyásának gátot vessen. Aztán így fejezé be szavait: — Madelon holttestét még az nap bevittem a városba s eltemetém őt Etienne mellé.

Ezt hosszas szünet követé. Végre Blanquart így folytatá: Ötven év mult el azon rettenetes napok óta. A világot keresztül-özönlő hatalmas események folyamát hagyták ezek hátra, hoztak rendet s békét is úgy a nagy, mint a kis életben. Midőn kimerültségemből fellábadtam, Adriánnal ismét visszatértem városunkba. Ő barátom maradt élete fogytáig. Munkában és polgártársaink jóléte előmozdításának buzgalmában kerestünk szívünknek nyugtot és felüdülést. Adrián a városnak tekintélyes embere lett s nem régen halt meg. Nőtelen maradt. Birtokainak felét közczélokra, felét pedig a zárda segélythozó czéljaira hagyományozta. A lelkipásztorkodástól még életében hivattam vissza ide a zárdába, hol még gyakran meglátogatott. Bátyja, Jakabot soha sem látta többé és ezt én sem reméltem már soha. És most, ime, a sors ötven év után hozza őt szemeim elé, — de nem mint élőt, hanem mint halottat. Mert a szerencsétlen, kit maronniereink az éjjel felhoztak, senki más, mint Turgot Jakab. Egy levelet találtak nála számomra, (mert hallotta, hogy még élek) egy levelet, melyet, ismervé téli utjának veszélyeit, azért irt, hogy utósó üdvözlését hozza meg nekem, hahogy ő maga már nem érhetne el hozzám. Szegény Jakab! ő soha sem talált békét. Olaszországban önkénytesnek állott be Napoleon ellen, Spanyolországban hasztalanul küzdött ellene, a bátor tirolokhoz szegődött, de a hatalmas mellett mindenütt kudarczot vallott. Végre ez is ingadozni érzé magát s Párisba vonult. Ahol zsarnokság elleni függetlenségi harc forrt, Jakab oda szegődött, s azt akarta, hogy élete harci jelenetek és kalandok szakadatlan sora legyen. És így látjuk őt fiatalabb éveiben az olaszok, spanyolok s végre a vitéz magyarokkal rokonszenvezni. Most még egyszer haza akart térni, ifjusága helyiségeit viszontlátni, hogy életét, fel nem ismertotve, egy elrejtett alpesi zugban a természetteli küzdelemben töltse. Amit kívánt, elérte, és ha másképen érte el, mint talán remélte vala, e végzet sem volt rá nézve meglepő s előre nem gondolt. Ez az én barátaim, a Turgot-testvérek története.

A beszélő lassan emelkedett föl, kezét nyujtá nekem s elhagyá a szobát. A vihart még mindig hallám az ablakon tombolni, hallám egész éjjel, mert álom nem jött szememre. Két nap mult még el, míg a lég démonai kidühöngték magukat. Midőn végre egy reggel nyugalom szállt a hólopte sziklagerinczekre, hazamenetelre készültem. A nap ragyogó fényvel tündöklött a magaslatok hófehér világában, és én a

lanyha völgy felé siettem, hol az elhagyott tavasz egész pompája várakozott reám. Még sokáig hallottam a harang-szót, melynek siralmas hangjánál vitték sírba a zárda testvérei a szerencsétlen Turgot Jakabot.

A kávéfa. (*Coffea arabica*.)

(Vége.)

A kellő árnyék mellett a talajra is nagy gondot kell fordítani, mivelhogy a kávéfa gyökerei nagyon megkivánják ugyan a nedvességet, de hosszabb ideig nem szabad folytonosan víz alatt állniuk; azért csak olyan torhás talaj nekik való, a mely könnyen és lassankint a vizet alászívárogtatja.

A kávéfa már két éves korában virágot hajt, és akkor a hosszú, vesszőforma ágakon a levelek tövein sűrű virágcsomók diszlenek, olyanformán, mintha végtől végig hófehér fűszeres illatu pelyhekkal be volnának hintve. Márczius és ápril havakba esik a kávéfa virágzása, csakhogy e virág élete rövid 24 óráig tart. A virágjában álló kávéültetvény felette fűszeres illattal árasztja el a levegőt, a sűrű zöld levelek tövein diszló hófehér virágpelyhek gyönyörrel töltik el a szemlélőt, és a fehér, illatos pehely fölött a kolibri tollazatának ragyogó rubinfénye lengedez; alig látható villámsebességgel lebegteti a parányi madárka szárnyait, hogy úgy tetszik, mintha nem repülne, hanem csak rengedez az illatárban.

Hat-hét hónap múlva a cserje hosszú vesszői a fehér, fűszeres illatu virágok helyett, cseresznye nagyságu biborvörös bogókkal vannak tele, hanem csak három éves korában kezdődik a kávéfa igazi termékenysége, és ez időtől fogva, 20–25 éves koráig folytonosan egyformán ismétlődik termése. Minden bogó kettős magot tartalmaz, lapos részükkel egymás felé fordulva, mindegyik külön-külön finom hártácskával van beborítva, míg egy másik finom hártácska mind a kettőt takarja be. A bogó husa édes ízű és a kávészedők kikiszopogatják, de nem szolgál egészségükre, mert lassan-lassan elerőtlenednek, tagjaik ellankadnak, bőrük színét veszti, végre felfuvódnak, lélegzetük fulladoz — mind ez édes ízű bogótól.

A biborvörös bogók leszedése vagyis a kávészüret rendszeren novemberhóban kezdődik és tart deczember végeig. Tulajdonképen az a szabály, hogy e két hónap folytában egymás után mindig csak az érett bogók szedessenek le, és ekként a teljesen érett gyümölcs kerüljön a szárítóba; de részint azért, mivel ilyen eljárás a gazdának is sokba kerül, részint pedig, mivel a szüretelők részben dolgozván, csak arra néznek, hogy minél hamarabb átessenek a munkán, végig huzzák kezüket a vesszőn, igaz, hogy lehetőleg gyengén, nehogy az egészen éretlen bogókat is lerántsák, hanem azért mégis sok félig érett bogót is levisznek a vesszőkről, ezek aztán a szárítókon elromolnak és vagy egyenkint ki kell őket szedni a többi közül, a mi nagyon fáradságos, vagy pedig benn maradnak a termésben és silányítják a termés minőségét.

A kávészüretre rendszeren asszonyok és gyermekek használtatnak, férfiak nem igen vállalkozván reá, a csekély kereset végett, de különben is a ki csak toheti, nem vállalkozik kávészüretelőnek, annyira egészségrontó. A nagy harmatok minden éjjel újabb víztakaróval borítják be az ültetvényt, a sűrű vesszőkön keresztül ritkán törhet át a nap szárító melege, november és deczember hónapban ott rendszeren erős zivatarok járnak, ilyen zord, nedves, életrontó viszonyok között heteket

töltenek a szüretelők; hozzá még az egészségpusztító gyümölcs, melynek kiszopogatására az édes iz olyan csábító, és a sűrű cserjében a sok mérges mosquitok és csuszók, — láz, vérhas és kigyómarás rendszeren nagy vámot szednek a szegény szüretelők közt.

A leszüretelt kávé kosárszámra a szárítóudvarra szállítatják; ez téglával van kirakva, és több rendbeli táblákra van felosztva a különböző minőségű kávé végett. Itt a kitergetett bogyók teljes száradásig napon hagyatnak és minél kevesebb eső éri őket ezen idő alatt, annál szebb és jobb minőségű a termés. Kellő forgatás mellett a bogyók rendszeren megszáradnak, mire vagy mozsarakban, vagy törő-malmokban megtöretnek, hogy a szem leváljon, aztán következik a szelelés, a fekete, foltos és egyébkint hibás szem kiválasztása, azután egy-egy mázsányi mennyiségben, zsákokba töltetik, mely zsákok egy agava-faj rostjaiból fonatnak, és kellőleg becsomagolva a kikötővárosokba szállítatnak, hogy ki erre, ki arra, az egész világot bejárják.

A kávé jósága részint a talaj és égalj, részint pedig a növény miveltetésétől függ a szüret és szárítás alatt. Azonban bárha valamennyi kávéfaj az arabtól származik, mégis fajbeli különbségénél fogva is különféle jóságaik. A legjobb kávé Mokka vidékén terem; kicsiny szemű és sötétsárga színű, de ebből egy szem sem kerül európai kereskedésbe. Ezt jóságra nézve követi a jávai, ezt a szemre nagyobb, hosszudad alakú és fehéres színű bourboni, ezt a nyugat-indiai és végre ezt a braziliai.

Mennyiségre nézve legtöbb kávé Nyugat-India és Amerika visznek kereskedésbe, — körülbelül száz millió fontot; Szt. Domingo harmincz, Cuba huszonnyolcz, a többi szárazföld 64 millió, Jáva 38 millió, Arábia 24 millió fontot termelnek.

Csekély értékű kávé termelnek még Silhet és Nepaul hegyi vidékei, Peru, Mozambique, Zangebar és Columbia. Ezek kivül van egy olyan kávéfaj is a: *Coffea mauritiana*, mely élmelyítően keserű ízű és hányást okoz.

A dél-amerikai száraz-földön a legsilányabb kávé a braziliai, míg a legjobb faj a kolumbiai, különösen a caracasés marakaibo-kávé; ez kicsi szemű, kerekded alakú, nehéz súlyu, kékes-zöld színű, és a pörkölésnél felette kellemes illatu.

A kávé termelése és fogyasztása évről-évre növekszik és ezzel arányban változik a városi és falusi életrend s a kicsi cserjenövény mondhatni, világegyetemi élelmi szerré vált; de igen valószínű, hogy rövid idő múlva a theanövény viszont a kávé fogja leszorítani világhatalmából, mert ennek fogyasztása is évtizedről évtizedre növekedik, és miveltetését illetőleg bizonynyal szintén sikerülni fog az emberi elme és szorgalomnak épügy, mint a kávénövényt, új hazákba átültetni és meghonosítani, miként hogy most az ezüsthévíz cukornád, melynek illata azelőtt a keletindiaiak ajkait megédesíté, valamennyi meleg-égövi és túlmeleg-égövi szárazföldeken és szigeteken tenyészik; vagy miként a harang-virágú gyapotnövény, mely azelőtt kizárólag Amerikából elégítette ki az egész világ szükségleteit, most már Kelet-Indiában, Afrikában és déli Európában lengeti ezüstsínű fürtjeit; a növény-élet nem ismeri azt a magasztos érzést, melynek e szavak adnak kifejezést:

A nagy világon e kivül,
Nincsen számodra hely sat.

Az új év küszöbén.

Decemberhó 27-dikén.

Mikor az ember egy év végén hátratekint a kellemesen eltöltött órák és a gond- és bánatterhes napok hosszú sorain, olyan forma érzés szállja meg szívét, mint mikor hosszas fáradság után valamely meredek hegy gerinczére feljutott; hátratekint, és egészen más látvány tárul fel előtte, mint alant a völgy ölében. Először is úgy találja, hogy nem is olyan fáradt, mint a milyennek járásközben képzelte; pár pillanat a magaslat tiszta, üde légkörében elég, nemcsak visszaadni testének-lelkének régi erejét, de újabb ruganyossággal is jutalmazza meg fáradságait. Aztán a nehézségek és akadályok, melyekkel utközben megkellett küzdenie, nemcsak elveszítik most félelmességüket, hanem még kedvessé és becsessé is válnak előtte, büszkévé és bátorrá teszik, hogy ő azokat mind letudta győzni, és aztán — ujult kedv és erővel újra hozzáfog a magas hegy megmászásához; mert ha innen is annyira lélekemelő az előtte feltáruuló látvány, hát még onnan felülről, a legtetetjéről!

Tegyünk tehát mi is úgy, miként a hegymászók, tekintsünk hátra az előttünk elvonult napokra és órákra; kezdjük az édes órákon, azokból is jutott egynéhány, igaz, gyorsan elrepültek, de emléküik most is él szívünkben, édes, kedves emlékek, elhullt virágok fel-felszálló illata, eltűnt alakok elfutamló árnyai, olyan jól esik elmerengni rajtuk; — egészen más a nehéz napok emlékei, melyekből pedig feles számmal kijutott a részünk; ezeknek is megnyílnak a sirjaik és megannyi fekete árnyalakokként — nem, ne ámitsuk magunkat, ne látszassunk gyengébbeknek, semmint valósággal vagyunk, nem feketék ezen árnyékok, nem is árnyékok, hanem valóságok, minden fájdalomterhes nap egy-egy hajtás, a szívbe ültetve, a hol él, virágot hajt és gyümölcsöt terem, és e virágok üdítőbb illatot árasztanak annál, mely a kedves órák emlékeiből fennmaradt; nehéz volt elviselni őket, de hogy le nem roskadtunk alattuk, nagybecsűvé teszi őket; megtanítottak arra, a mi nélkül az ember soha sem lehet a teremtés urává: megtanítottak saját erőnk ismeretére és kellő felhasználására; innen van, hogy bármily kellemes is visszagondolni az elmúlt kedves órákra, mégis sokkal édesebb, mert sokkal nemesebb gyönyör: visszagondolni az átélt bánatterhes napokra; most már tudjuk, mire valók voltak azok, sőt azt is tudjuk, hogy valósággal nem is olyan nagyon sötétek voltak, mint a milyenneknek akkor látszottak; nem egy közülük épen javunkra szolgált, pedig akkor csak hogy a szívünk meg nem szakadt sulyuk alatt; de még azok is, melyek örökké fekete betűkkel lesznek bevésve, a miket a halál kegyetlen körmei hasogattak szívünkbe, most, midőn a fájdalom kitombolt, könnyes szemünkön át egy nagy tanulság boltozódik felettünk, az a tanulság, hogy épen azért méretnek reánk a nagy csapások, mert szüksége van reájuk lelkünknek; hogyan viselnők el a számtalan apró fájdalmakat, ha a nagy csapások meg nem edzenék lelkünket és az ellenállási orót ki nem fejtenék bennünk? És nem édes és boldogító-e azon érzés, hogy a legnagyobb sorcsapások közepett sem engedték

magunkat, egy perczig sem bocsátottuk ki lelkünkben azon erkölcsi istápot, a melybe minél erősebben fogódzunk, annál biztosabban haladunk előre; mi lenne most belőlünk, ha e válságos pillanatokban elhagytuk volna magunkat?

Azért — az új év határszélén én részemről nem kívánhatok a magyar családoknak jobbat, mint azt, hogy adjon nekik az Isten annyi boldog órát a bekövetkezendő új évben, a hány csillag van az égen; nem olyan sok az, a milyennek látszik; ha a csillagos eget magunk közt felosztanók, mindössze is egy pár száz jutna együnkre; és e kívánságom könnyen is fog teljesedésbe menni, ha úgy cselekszünk, hogy egyszersmind magunk teremtünk magunknak csillagos eget; az ég már megvan: szívünk, egy pár csillag sem hiányzik már rajta: mind együnkben van egy pár oly tulajdon, melyek a sötétben is világítanak, és a hol ezek helyet találtak, oda a többi is szívesen kívánczik, fogadjuk be tehát őket és egyszeriben elmulik belőlünk a sötétség, lesz csillagos egünk, lesznek csillagjaink, a melyek mint a betlehemi három királynak, nekünk is kalauzokul fognak szolgálni, elvezetvén minket oda, a hol a boldogság forrása fakadoznak és a hol minden szenvedés ellen gyógyító balsam terem.

És e kívánságok be is fognak teljesedni, csak három kis ágat kell beleültetni a szívbe, vagy ha már megvannak ott, csak ápolni kell őket hűségesen a jövő év folyamában. Egyiket a Krisztus-fáról, másikat az Ádám-fáról, harmadikat az ibolya-fáról vessük le magunknak. Krisztus-fáján terem a szeretet, abból ojtunk bele egy ágat szívünkbe, hogy tudjunk mindenenek felett szeretni, szeretni igazán, szóval és tettel mindazokat, a kik közel állnak szívünkhez; de a távolabb állók közül is soha senkit tudva meg nem bántani, soha senki ellen haragot avagy gyűlölséget nem tartani, még azok ellen sem, a kik minket ok nélkül megsértettek, inkább sajnálkozni rajtuk, mintsem boszút forralni ellenük, inkább kerülni őket, mintsem rosztal roszzal fizetni; — ez a Krisztus-fa, az önfékezés Kalváriáján diszlik, és a ki egy ágacskát elültet belőle szívébe, az birtokába jut azon isteni adománynak, hogy örök mosoly virul arcán és örök fiatalság szívében.

Az Ádám-fája pedig az a fa, mely az elvesztett paradicsom kárpótlásául ültetett a földbe, és a ki ebből egy kis ágat beleoajt szívébe, abból olyan dus lombzat boltozódik élete fölött, a melyben az unalom orvmadarai soha sem rakhatnak fészket, enyhe árnyai édes álmakkal fűszerezik a nyugalmat, rózsapiros virágkelyheiből a derűtség édes illatai áradoznak és az egészség és jóllét arany-gyümölcseit hullatják ölünkbe. Közönséges nyelven úgy hívják, hogy: m u n k á s s á g.

Harmadik az ibolya-fa, az a tündéri fa, mely látatlanul tölti be üdítő gyönyörrel a levegőt; és minél jobban illatoz, annál inkább vágyódnak az emberek utána, felkutatják az erdők rejtekeit, és mikor sűrű bokrok közt egy-egy kis virágát megpillantják, boldog örömmel tüzik keblükre; pedig ezek csak úgy származtak el tőle és eltévedvén az erdőben, nem

találtak többé vissza hozzá; így kerülnek a nagy világ szeme elé; magát az istenáldott fát senki sem látta, mert a milyen gazdag virággal van megáldva, olyan kevésbé szeret vele dicsekedni; ebből a szerénységből ültessünk egy kis ágacskát szívünkbe, akkor nem fogunk irigyelni senkit, nem fogunk lenézni senkit, nem fogjuk hiu külmázért feláldozni az igaz erkölcsi értéket, nem csigázzuk fel az élet iránti igényeinket, hanem megelégszünk a kevéssel, a mi osztályrészsünkül jut, a megelégedés pedig — munkával és szeretettel egy bokrétába fűzve — az igazi boldogság, a mit én az új év hajnalán a magyar sziveknek szívemből kívánok.

— i — r.

Mai számunk az utósó ez évben, de az idő folyamában minden újév buzdításul szolgál a hű sziveknek, hogy ujult kedv és szeretettel fogjanak a sorstól nekik kitüzött feladatokhoz, és így én is biztosíthatom hölgyeinket, hogy Isten segítségével a jövő év folyamában is kedves kötelességemül ismerendem, minden kitelhető módon odatörekedni, hogy oly lapot adjak nekik, mely úgy irányánál, mint tartalmánál fogva nemes táplálékot nyújtson a jó, szép és nemes érzéseknek, és a mellett kellemes szórakozásul szolgáljon minden héten.

Addig is tehát, míg ezen ígéretemet tettek igazolandják: — boldog új évet!

Emília.

Budapesti hírvivő.

†† (A karácsonyi szent ünnepeket) fővárosunk egész ünnepies odaadással ülte meg. A szent estén a legszegényebb hajlékban is örömet varázsolta elő a „kis Jézuska“, a különféle jótékony intézetekben pedig a jó emberek emlékeztek meg a szeretet édes kötelességéről. A gazdasszonyegylet árvaleány-intézetében a nemeslelkű Damjanics özvegye több más választmányi hölgygyel vidította föl az árva leánykákat, később Gyöngyösy főpolgármester és Feszl városi tanácsos is meglátogatták ez intézetet, valamint a Josefínium városi fi-árvaházat is; a protestáns árva-ház növedékeiről a nemeslelkű Benedikty Györgyné és több más választmányi hölgy gondoskodott az árvák megörvendeztetéséről különféle kedves és hasznos ajándékok által, melyekkel a „kis Jézuska“ nevében nekik kedveskedtek. — A karácsony napok délelőttje aztán az isteni tiszteletnek voltak szentelve; a templomok alig voltak képesek befogadni a sok ezer ájtatoskodót. A belvárosi templomban Beethoven nagy C-miséjét és Liszt vocal-négyesét adták elő, melyet Dunkl Jánosné és Kovácsik Amátné urnők, és Bogisich Mihály és Kőszeghy urak énekeltek. A délutánokon aztán annál élénkebben hullámozott az ünnepies sokaság az utcákon, a téreken, de leginkább a városligetben, a hol a tó jégtükre korcsolyázók, nemkorcsolyázóknak egyiránt sok élvezetet szolgáltat. A jégtükrön a sok száz idetova röppenő alakok, — ismét versenykorcsolyázás volt, különféle díjakkal, — a tó partján meg a sok ezer néző, a vigzeneszó lobogó tűz mellett, este felé meg az érdekes tűzjátékok, hozzá meg a hideg gyógyörü szép tiszta idő — rég nem volt még fővárosunknak olyan szép fehér karácsonja, mint az idén volt.

†† (A „nőképző-egylet“) január 6-diki tomboláján az egylet számos hölgye fog foglalkozni. Kisorsolási asztalt ötöt állítanak föl. A tombola-asztalnál lesznek gr. Teleky Sándorné, Rudnay Józsefné, Freiseisen urhölgyek s gr. Karácsonyi Adrienne. A quinterno-asztalnál Beniczky Ödönné sz. Koglevich gfnő, Matthényi Hedvig és Fáy Karola k. a. A quaternoasztalnál: Várady Gáborné, Jankovics Béláné, Illés Ida, báró Geramb Irma és Möricz Mariska k. a. A terno-asztalnál: b. Orczy Bódogné, gr. Perényi Zsigmondné, gr. Pejacsevics Tinka, Koller Ida és Inkey Ella k. a. Az ambo-asztalnál b. Vay Béláné, Herzberg Sándorné, Stettner Henriette, Jeszenszky Sarolta és báró Laffert Matild. A számhuzásnál lesznek b. Vay Eliz és Hentaller Mariska k. a. A számokat ellenőrzik: Hentallerné, Hentaller Elma k. a. és Sárkány ur. A belső pénztáraknál lesznek: Veres Pálné, Adlerné, P. Szathmáry Károlyné, Valaszkyne, Baloghne-László Anna, Vadnay Károlyné, Szabó Rikhardné, Mandlné, Majthényi Irma, b. Vay Ilona, Freiseisen k. a. és László Irma. A külső pénztárnál lesznek: Karlovsky M. Ida, Stettnerne, Harsányiné, Szathmáry Károlyné, Benedikty Györgyné, Székely Imréné, Szabóné-Szentpály Janka és Röck Ludmilla urhölgyek.

†† (Ujév előestéjén) a városi vigadó bérlője, Schallern ur, a vigadó fényesen kivilágított termeiben 40 kr belépti díj mellett nagy sylvester-monstre-ünnepélyt rendez, mely táncvivalommal és pezsgő kisorsolásával fog végződni, négy zenekar, ugymint a „József főherczeg“ és „Báró Aioldi“ ezredbeli katonai, Carré lovarda-igazgató magánzenekara és Déky Sándor nemzeti zenekara fog közreműködni. A kisorsolás tárgyai 50 palaczk pezsgő és 500 darab fánk. Magáról a nagyszerű ünnepélyről a jövő héten részletesebben fogunk szólni.

†† (A művészet köréből.) Liszt Ferenc „Krisztus“ oratoriuma e hó 31-dikén Bécsben a nagy maestro személyes vezénylete mellett fog előadatni, azonkívül még Weimarban, Königsbergában és mint hallik, összesen tizenkét különböző nagy városban, ezek között természetesen Pesten is előfog adatni. — Bulow János, jeles zongoraművész pedig a jövőhő folytában két hangversenyt fog fővárosunkban rendezni, egyet Chopin-, és egyet Liszt-estély czim alatt.

†† (Jókai Mór) e napokban Schmidt Julián, világhírű német műtészttől elismerő levelet kapott. A német „Bazár“ pedig fölkererte Jokait, hogy legyen szabad öt rendes munkatársai közé sorozni, oly formán, hogy műveit jogosított német fordításban közölhesse. Jókainé arczképét pedig most egymás után hozzák a német képes lapok, és maga a nagy Ristori, a ki jelenleg Berlinben vendégszerepel, nagy érdekléssel olvassa, hogy mit irnak a bel- és külföldi lapok e jeles művésznőnkéről.

†† (A pesti állatkert) részvénytársulat választmányja a legközelebbi közgyűlés elé oly indítványt készül előterjeszteni, mely a társulat egész alapját változtatja meg. Az indítványozó dr. Szabó József egyetemi tanár, a társulat egyik legregibb s a viszonyokat legjobban ismerő tagja. Indítványának lényege ez: Az állatkert, mely eddig részvénytársulat által kezeltetik, alakuljon át „állat és növényhonosító társaság“-gá. Indokolásában dr. Szabó a külföldi állatkertekre hivatkozik s ott nyert személyes tapasztalásai alapján kimutatja, hogy a mi állatkertünknel fonálló rendszer szerint azok egyike sem birna fonállani. Az indítvány részleteiből kiemeljük: a tagsági díj volna évenként 10 frt, beiratás 5 frt. Ezért szabad bejárás-

suk volna az állatkertbe, ingyen kapnák a társaság közlönyét, mely többi közt a honosítási kísérletekről közleményeket hozna, ingyen kapnák a honosított növénymagvakat, és a lehetőségig részesülnének állatokban és állatterményekben.

✱✱ (Szörnyű jelenet) volt szerdán délután a Ganz-ház előtt. A lenn járók egy éles sikojt hallottak s látták, hogy egyik ablakból egy nő fejfelé függ és vergődik. Lábaik, melyeket 12 és 14 éves leányai fogtak, igyekezett kiszabadítani. Alulról kiálták: csak addig ne bocsássák el, míg segély nem érkezik. Képzelték a jelenés borzasztó volta. Egy hirtelen megtébolyult asszony (kereskedő neje), kile akar ugrani, a kétségbeesett gyermekek s a lélegzetet vesztett nézők! Néhányan fölszaladtak, mások az ablak alá álltak, hogy fölfogják a zuhanás súlyát. A gyermekek már erejüket veszték, midőn a segély megérkezett, s a szerencsétlen asszonyt a szobába behúzták.

✱✱ (Tolcsvai Nagy Ignác ur), a tolcsvai helv. hitv. eklézsia főgondnoka hálás köszönetét fejezi ki Fekete János urnak, ki „Pénznem és kamattáblák“ című munkája jövedelmét, eddig mintegy 200 frtot a tolcsvai új templom és torony építésére ajánlotta fel. Ugyancsak Fekete János ur egy történeti művet dolgozott ki, s előfizetési felhívás útján ohajtja azt közzétenni s fele jövedelmét a tolcsvai felekezetenküli iskolások ösztöndíjazására alapítványként a s.-a.-ujhelyi takarékpénztárba letenni azon ígérettel, hogy azt a míg él, saját megta. karitásából is gyarapítandja. Egyáltalán említendő, hogy a tolcsvai templom- és toronyépítési 15 ezer forint mind adakozásból gyűlt össze.

✱✱ (Budai várszínház.) „A kitünő vendég.“ Ez czime Csepreghy Ferencz új vigjátékának, mely karácson este műkedvelők által a Petőfi-szobor javára a budai várszínházban előadatott. A vigjáték alapeszméje Petőfi, a nagy költő fia körül forog. A vendégszerető Kunságban megjelenik egy fiatal ember télen is nyakkendő nélkül, mi elegendő ok, hogy Petőfi Sándor fiának tartassék Birkási földbirtokos által, ki a költők iránt különös rokonszenvvel viseltetik, s leányát minden áron költőhez akarná nőül adni. A fiatal ember azonban nem költő, hanem egy kalandor, a ki kizsákmányolja a helyzetet, és annyira megnyeri az öreg ur kegyét, hogy ez már leányát, ki mást szeret, hozzá akarja adni, midőn egyszerre kiszül a fiatal ember igaz, jellemtelen volta, elfogatik, s a börtönben leli jutalmát. A vigjáték egészben véve eléggé sikerült: a párbeszédek élénkek, a cselekmény elég gyorsan halad előre, s az alakok jól vannak jellemezve. A műkedvelő hölgyek és urak buzgalma, melyet szerepeik betöltésében tanusítottak, teljes elismerést érdemel. Fájdalom, a közönség csak kevés számmal jelent meg, pedig mind a hazafiúi cél, mind az előadott darabok élénkebb részvételt érdemelték volna. — Ugyanitt a budai várszínházban, hol mult kedden Jókainé vendégszerepelt az „Egy pohár víz“-ben, és természetesen általános tetszés mellett, a negyedik felvonás végeztével egyszerre csak fekete sötétség ereszkedett le a közönségre, minden gázvilág elaludván. Szerencsére a színpadon volt sok gyertyával rakott két nagy karós gyertyatartó, s egy percz múlva a megrémült közönség a leeresztett előfüggöny egyik fülkéjéből herczeg Bolinbroket, a másiktól Jókait (ki épen a színpad közepén volt), látja kilépni egy-egy ilyen égő gyertyatartóval a kezeikben, a mire aztán a rémület általános derűtségbe ment át. — A nemzeti színházban pedig karácsony első napján Tóth Kálmán „Dobó Katiczá“-ját adták elő, melyben a czimszerepet Blaháné játszta, a nagyszámu kö-

zönség teljes gyönyörűségére. Feleki Dobója is kitünő alakítás volt. Tamási és Szigeti Imre is sok tapsot arattak, valamint Komáromi is, ki a csekély jelentőségű Hegedűsből olyan művészi alakot állított elénk, a mi csak egy ilyen jeles és gondos színésztől telik ki. A jeles költő pedig az ezen előadásból reá esendő bevételi osztalékot a színészi segélyegylet javára ajánlotta föl — karácsonyi ajándékol.

✱✱ (Rózsás napló.) Csepreghy Ferencz a „Vizözön“, „Magyar fiak Bécsben“ és „Kitünő vendég“ című színművek jeles tehetségű szerzője, eljegyezte magának Rákossy Ida kisasszonyt, Rákossy Jenő jeles írónk kedves nővérét. — Ullmann József ur, a pesti „Pannonia“ gőzmalom igazgatójának leánya, Ullmann Malvina kisasszonyt dr. Spitz er ügyvéd ur mult vasárnap vezette oltárhoz. — Reményi Ede, hegedű-művész hazánkfia a napokban jegyet váltott Páry Gizella kisasszonnyal, a köztisztviselőben álló veterán magyar zeneköltő Fáy Antal művelt és kollemdus leányával.

✱✱ (Vegyes hírek.) József főherczeg ur a büfűredi szeretetház számára 200 frtot küldött Molnár Aladárhoz. — A Magyarhonban élő zeneművészek segélyegylete javára engedélyezett nagy ezüst sorsjáték huzása, mely ez évi december 31-dikére volt kitűzve, felsőbb engedély nyomán 1872-dik évi aprilhó 15-dikéig halasztatott el, mely napon a huzás visszavonhatlanul meg fog tartatni. E sorsjáték ezüst fő- és melléknyereményei Szurmák G. fiai, kigyó-utczai ékszerkereskedésében vannak közszemlére kiállítva. — Alarczos-légyottakra készül berendezni Privorszky kávéház tulajdonos dunaparti helyiségeit, mely célra összeköttetésbe tette magát a genialis Lehmannal, ki a szükséges diszleteket fogja tervezni és festeni. A belépti díj ugyan halljuk, mérsékelt lesz. A városi tanács már megadta rá az engedélyt. — Deutsch Wili, derék zongora-művészünktől „Weltschmerz“ című mazurlejtő, Strobl Henrik karmestertől pedig „Telegrafische Depeschen“ című keringő jelent meg Tábornszky és Parsch kiadásában. Ha már olyan czifra címeket adnak az új zeneműveknek, legalább az a jó van benne, hogy németül vannak. — Ugyanitt Tábornszky és Parsch zeneműkereskedésében megjelent: Vis-a-vis francia négyes, Strobl Henriktől. Továbbá Tisza Aladártól (Langer Victor) négy füzetke következő czim alatt: A fiatal színházlátogató, melyben több érdekes számot közöl Doppler Ferencz, „Benyovszky“ s „Vanda“ operáiból, Erkel „Báthory Erzsébet“-éből, könnyű átíratban. Vezérkönyve s szólamai Mihalovics Ede „csata dalá“-nak férfi karra, mely utóbbit különös figyelmébe ajánljuk a dalárdáknak. A művek kiállítása fényes s olcsóságuk könnyen megszerezhetőkké teszik bárkinek. — Az első magyar gácsországi vasut Legénye-mihályi homonnai vonalrésze a hó 25-én adatott át a közforgalomnak, de egyelőre csak a nappali vonatok fognak közlekedni. — A jogász-bálra a meghívó jegyek már szétküldettek, kik netalán mindeddig meg nem kapták, arra azonban igényt tarthatnak, felkérhetnek, hogy a meghívóknak kezükhöz juttatása végett januárhó 2-dikától kezdve a délelőtti órákban a bálbizottmányi irodában, m. egyetemi épület II. emelet megjelenjen sziveskedjenek. Kán Béla, b. b. jegyző. — A kereskedő-ifjak társulatának bálja február 1-sején fog a vigadó termeiben megtartatni, s a meghívók még e napokban szétküldetnek. A mint értesülünk, a rendezőség mindent elkövet, hogy a bál látogatóinak egy ép oly kollemdus, mint érdekes estélyt szerezzen. — Mi történnék azon törvényszéki tisztviselőkkel, kik a

mostani kinevezés alkalmával állásukból elmozdítottak? E kérdés a mult szerdai városi közgyűlésnek szintén egyik tárgyát képezte. Miután előadatott, hogy a kimaradt hivatalnokok száma 65, a szolgák száma 97, az irnokok és dijnokok száma 31, a tanács indítványozá, hogy mindezeknek szolgáltatassék ki január hóra a fizetés, s a szervező bizottság szólíttassék fel: készítsen tervezetet arra nézve, hogy ezen egyének hogyan alkalmaztassanak. A közgyűlés elfogadta az indítványt. — **G r ó f K á r o l y i G y ö r g y** né a jelen idényben több estély lesz, némelyike azoknak működvelői előadásokkal kapcsolatban. A legközelebbi előadás alkalmával a „Szép Galathea“ kerül színre, melyben a czimszerepet Blaháné fogja játszani. „Midás“ szerepében Szerdahelyi működik közre. — **L i s z t - e g y l e t** nevű női énekkar, melynek vagy ötven nőtagja van s próbáin rendszeren Liszt is jelen szokott lenni, közelébb nyilvános előadást is fog rendezni Liszt, Wagner, Volkmann stb. női karával; később pedig Liszt „Missa chorális“-át szándékozik előadni. — **A z e n e k e d v e l ő k** második estélye mult hétfőn sokkal jobban sikerült, mint az első. A karok Thill által erőteljesen vezetve, kellő szabatosággal adták elő a számokat. Láng ur, a nemzeti színház tagja, több német dalt adott elő igen sikerülten. Dubez ur pedig hárfáján oly ritka virtuozitást fejtett ki több számban, mely valóban nagyobb közönséget érdemelt volna. Az egyes számok hálás elismeréssel fogadtattak a jelenlevőktől. Az estélyt kedélyes táncvizalom követte. — **A t e c h n i k u s o k n a k** január hó 24-kén tartandó báljára a meghívójegyek már szétküldettek; kik még nem kaptak, s ehez igényt tartanak, fölkéretnek ez iránt a bálbizottság irodájában (Budán műgyetem I. em.) intézkedni. Vadász József b. b. jegyző. — **A k a r á c s o n y** megünneplése igen szép és megható alakban ment végbe a „nőképző-egylet“ tanodájában, hol a benlakó növendékek a helyett, hogy egymásnak szokásos adományokkal meglepetéseket szereztek volna, több szegény gyermeket különféle téli ruhaneműekkel ajándékoztak meg, melyeket estéknénti szabad óráikban kötöttek vagy saját elviselt öltözékeikből készítettek. — **V á m b é r y A r m i n** befejezte Bokhara és Oxuson tuli vidék történetét, melynek megírásához részint az általa gyűjtött, részint a sir Burnes Sándor által Ázsiából hozott forrásokat használta föl. Műve az izlamelőtti korszakkal kezdődik és Samarkandnak az oroszok által történt elfoglalásával végződik.

*** (Halálozások.) **G l a c z A n t a l**, ki 1848. és 1865-ben országgyűlési képviselő s utósó napjáig a csanádmegyei gazdasági egylet érdemes elnöke volt, mult pénteken Pesten meghalozott. Ötvenkét évet élt, s gyászoló özvegyét, született Ebeczky Matild urhölgyet (a „cselédképző-egylet“ jeles elnökét) s három árvát hagyott maga után. — **H e r r l i n g J á n o s**, az aradi kereskedelmi kamara alelnöke, az aradi váltótörvényszék kereskedelmi ülnöke s Arad város egyik legbuzgóbb polgára e hó 20-dikán meghalt. — **D r. K ö n i g s w a r t e r**, az ismert bécsi bankár, és magyarországi nagybirtokos, e hó 23-dikán reggeli 5 órakor, néhány heti szenvedés után szív-szélhűdésben Bécsben meghalt. — Pesten e hó 25-dikén **N á v a y B i r ó A r a n k a** hunyt el, ifju életének 25-dik évében, hí férje, három kis gyermek és számos hü rokon nagy fájdalmára. Béke hamvaikra!

Nemzeti színház.

Deczember 24-dikén a színház zárva volt. — Deczember 25-dikén: „Dobó Katicza“, Tóth Kálmán vígjátéka. — Deczember 26-dikén: „Faust“, Gou-

nod operája. — Deczember 27-dikén: „A tudós nők“, Molière vígjátéka, 5 felv. — Deczember 28-dikén: „Fehér nő“, opera, Stoll Ágost vendéggjátékaul. — Deczember 29-dikén: „Macbeth“, Shakespeare tragoediája, 5 felv. Jókainé asszony, mint lady Macbeth. — Deczember 30-dikén: „Tell Vilmos“, Rossini operája. — Deczember 31-dikén: „A strike“, Szigligeti és Balázs Sándor népszínműve, 3 felv.

Gazdasszonyoknak.

Hogyan kell a sertéshusnak vad izt adni?

Alig van gazdasszony, ki ez időszakban sertést, vagy sertéseket ne öletne; de hogy meg ne unjuk a fris sertéshust, szükséges egy kis változatot adnunk készítmódjának, és jeles gazdasszonyaink nem veendik rossz néven, ha náluknál egy igénytelenebb is emel néhány szót e tárgy körül.

Tegyünk egy lábatlanba vagy fazékba 2 icze erős eczetet s ugyanannyi bort vagy 3 icze eczetet és 1 icze vizet. Két szép sárgarépa gyökeret, petrezselmet és fél zellert tisztogassunk; vagdadjuk gyűrűbe 2 fej vöröshagymával együtt és tegyük az eczetbe. Tegyük bele még fél marok magyar borsot és 6—7 babérlevelet, forraljuk mindezt fődő alatt mindaddig, mig a zöldség az ujjakközi szétnyomhatóságig meg nem puhult.

Ez idő alatt készítsünk egy oly edénybe, melytől a levegőt elzárhatjuk, fődő vagy tál segítségével egy disznófejet; vagy valami husosabb darabot, sózzuk be, forrázzuk reá a pácot s fojtuk el tőle a levegőt, s hagyjuk 3—4 napig ázni; megjegyzendő: hogy a lének egészen be kell fedni a hust. — Ha asztalra akarjuk, adni tegyük belőle annyit a tüzre, mennyire szükségünk van, hagyjuk jól átfőni; daraboljuk assietteos tálra szép rendiben, koszoruzzuk meg reszelt tormával és készen van a hamis vadsertéshus. Adhatunk hozzá eczetet, olajat, de felette jó vad-rózsa-bogyó befőttel.

Fehér pecsenye.

Semmit se ununk meg oly hamar, mint a fehér pecsenyét, ha az csak egyszerűen zsiron sült.

Azért készíthetjük azt következőleg is: a pecsenye besóztatván, sütőben szép pirosra megsüttetik; azután kivesszük; a zsirjába egy kanál lisztet hintünk, mely egy kissé felforrván — levessel, — ha az nincs kéznél — vízzel felelesztjük annyira, hogy mártás sűrűséget nyerjen; még néhány kanál tejfelt keressünk bele, és annyi citromlevet, hogy kellemes izt nyerjen. A pecsenyét most visszateszszük a forró lébe, s néhány forrás után vékony szeletekre metélvén a tálba elhelyezzük, és a levét reászűrűvén — feltálaljuk.

Divattndósítás.

Szolgálatot vélünk tenni tisztelt hölgyeinknek, ha e rovat alatt közöljük az alább kitett cikket.

Farsangi árjegyzék **T ü r s c h F.**, csipke-, fehér- és női vászonnemű-üzletéből Pest, váczai-utca, a nagy Kristóf mellett.

Minden ruha mérték után készíttetik, és áll egy gazdagon szalaggal, virág vagy atlaszszal diszített derék és hosszú felső szoknya, ugy szinte a hozzá megkívántató alsó szoknyából.

Fejvirág, legyező és csomagolás külön s jutányosan számíttatik.

Ez idén sok félhosszu ruhák hordatnak és kérem a megrendelésnél megírni, hogy egész vagy félhosszu ruha legyen.

Minden ruha a legújabb minta után készítették és következő színekben, egészen halvány rózsaszín (uj) közép és sötét rózsaszín, ceris, vörös, citrom-sárga (uj) lila, hamuszín vagy vegyes színekben (uj.)

Vidéki megrendeléseknél kérem a mértéket „Centiméter“-rel mérve, vagy jól álló derekat és ruhá-ajl elhosszát, egyéb megjegyzésekkel együtt beküldeni.

Késedelmek kikerülése végett kérem a mellék-postákon a lakhelyet, ugyszinte az utósó postát tisztán leírni vagy inkább a napot meghatározni, mikor adassék fel Pesten a küldemény.

Minden ruha 24 óra alatt készen lehet.

Az árak utánvétel vagy készfizetés mellett értetnek.

B á l i r u h á k.

1 tarlatán készruha, igen szépen diszítve, hosszú vagy félhosszu 30—35—40—50 frtig, 1 tarlatán ruha szalaggal vagy atlaszszal diszítve 30—40—50—60 frtig, 1 tarlatán ruha illusio vagy virágokkal 40—50—60—70 frtig, 1 tarlatán ruha atlasz vagy selyem tunique-kel 50—60—70—80 frtig, 1 atlasz vagy selyem ruha gazdagon diszítve 90—100—120—150 frtig, arany vagy ezüsttel diszített ruhák 80—90—100—120 frtig, egy tunique berthel tarlatánból 18—25 frtig, selyemből 30—70 frtig, fekete csipke tunique 30—40—50—60—80—120 frtig, fehér csipke tunique 25—30—35—45—50—60—80 frtig, berth ujjacsakkal együtt 5—6—8—10—15 frtig, új atlasz gallérok hattyuval diszítve 15 frt, kis cashmir felöltő 15—17—20—25—30 frtig.

Tarlatán, brüsszeli túll, illusio.

1 vég 19 $\frac{1}{2}$ rőfös fehér tarlatán $\frac{3}{4}$ széles 5 frt 75 kr, 6 frt 75 kr, 8—10—12—18 frtig, 1 vég 12 rőfös fehér tarlatán $\frac{3}{4}$ széles 2 frt 75 kr, 3 frt 50 kr, 4 frt 50 kr, színes kevéssel drágább, brüsszeli túll $\frac{3}{4}$ széles, rőfe 1 frt, 1 frt 30 kr, 2 frtig. $\frac{10}{4}$ és $\frac{12}{4}$ — 1 frt 50 kr, 2—3 frtig, mechlin túll (uj és erősebb, mint az illusio) 5 $\frac{1}{4}$ rőf széles, rőfe 3 frt, brüsszeli túll rózsaszín, kék, vörös, sárga 3 $\frac{1}{4}$ rőf széles 1 frt 75 kr, 2 50 krig. Fehér illusio rőfe 60 kr, 80 kr, 1 frt, 1 frt 50 kr, 2 frt, 2 frt 50 kr, 3 frtig, színes illusio $\frac{3}{4}$ széles, rőfe 1 frt, 1 frt 20, 1 frt 50 frtig, brüsszeli volants rőfe 1,20, 1,75, 2—3—4—5—6 frtig, brüsszeli és blond csipkék minden szélességben és árban, arany és ezüst szövet rőfe 1 frt 75 kr, 2 frt, 2 frt 75 kr, himzett arany szövet rőfe 5—6—8 frtig.

Báli legyezők több mint 1000 darab.

Közönséges legyezők darabja 90 kr, 1 frt 10 kr, 1 frt 50 kr, 2 frtig, igen szép simított legyezők minden színben, darabja 2 frt 50 kr, 3 frt 50 kr, 4—6 frtig, új arany legyezők feketével 2,80, 3,20, 4—5 frt, egész arany 7 75, 8 frtig, csont legyezők minden színben 4,50, 6—8—10—14 frtig, legyezők festményrel 3,50, 4,50, 6—8—10—15—20—100 frtig, elefánt és teknőcs legyezők 15—18—24—30—60 frtig, francia „Phantaisie“ legyezők 10—15—20—25—30—40—50—80 frtig, gyöngyház-legyezők 20—24—30—40—50—60—80—150 frtig, fekete legyezők 1,40, 2—3—4—5—6—7—8—10 frtig, fekete legyezők festményrel és arannyal 2,80, 3,20, 4—5—6—8—20 frtig. Monogramm vagy névfestmény elvállaltatik.

Virágok és bál-öltönyökhöz szükségelt tárgyak:

Egyes művirágok darabja 30, 40, 50, 60, 80 kr, 3,50-ig, művirág fejdizsek 2,30, 3—4—5—6—15 frtig, ruhára való virág garnitúra 14—18—24—25—30 frt és feljebb, uszályos alsó szoknyák darabja 6—7—8—10—13—18—24 frt és feljebb, ajour fil d'Ecosse harisnya párja 1,40, 1,75, 2,40, 3—4—6—8—50 frtig, selyem ajour-harisnya párja 6—8—10 frtig, csipke zsebkendők darabja 70 kr, 1—1,50, 2—3—4—6—8—50 frtig, blond echars 2—2,50, 3 frtig, kész blond ruche rőfe 56 kr, 70 kr, 80 kr, 1 frt.

V al ó d i c s i p k é k.

Aplicatio volanok rőfe 4,50, 6—9—15—20—50 frtig, applicatio garniturok 50—200—300—500—1000 frtig, applicatio csipkék rőfe 1,50, 2—3—4—6—9—15 frtig, düchesse és pointe csipkék rőfe 4—6—8—10—20 frtig, valódi csipke kendők és barbok 4,50, 6—8—10—15—20—80 frtig, valódi valencienne csipkék rőfe 60, 90, 1—2—3—15 frtig.

Számrejtvény.

Talányi Vilmától.

14, 12, 11. Holtak felett szoktuk ülni, az igaz,
De hogy mindig nem búsit el, szint' igaz,

19, 8, 7, 6. Föld-gyomrából néha, olykor, fel-kijön,
Este szétfoly nagy tájakon, mint özön,
5, 4, 3. Láthata'lan, csak hatását érezzük,
Székhelye hol? s mi okozza? nem értjük,
12, 4, 18. A paraszt az égre nézve mosolyog az urakon,
Kik nem tudják, miként állnak, hogy ha ez nincs a falon,

7, 6, 16, 15, 2, 18, 14. Durva falon sima lapot ez képez,

Romboló határu esőt ez fékez,

17, 1, 9, 10. Hogyha e szó elhangzott már: oda van,

Akaratunk szabadsága veszve van;

13, 8, 7, 12, 4. Fuvolájáról ah! sokat hallottam én,

Mint gyermek nyugodva anyám ölén:

Eperszedő három király leány,

Ah! kettőtök szive mért oly kaján?!

1—19. Hogyha rangszerinti rendben

Támadandott a sereg,

Bizonyára nem mondotta

Volna el ezt Pöltenberg,

Megfejtési határidő: január 27 dike.

A f. évi 49-dik számban közölt sakkrejtvény értelme:

Egy nő albumába.

Légy igaz magyar nő, szeressed hazádat,

Hont boldogítani a nők földadatja,

Isten a férfiak sorsát nő kezekbe

S ezek által a hont is kezükbe adja.

Egy író költeményeiből.

Helyes megfejtéseket következő t. előfizetőink küldtek be:

Fiedler Ottilia, Mráz Ottilia, Dubányi Róza, Gabsovits Klementine, Petrenko Berta, Ratkovszky Mari és Vilma, Andrásy József, Bakos Benkő Magdolna, Tatarek Ida és Hermin, Moesz Gézánné, Lazúr Lajos Anna, Nagy Lenke, Sziklay Matild, Hlavács Kálmánné, Brocken Kovács Emma, Kiss Lőrinczné, Vitéz Mariska, Nagy Krisztina, Gersics Mari és Róza, Horváth Paula, Radványi Lóra, Mészáros Emma, Szőnyi Ferenczné, Szalgháry Mariska, Orbán Paulin, Kiss Antónia, Kalós Erzsé, Dubányi Róza, Horthy Clemma.

A f. évi 48-dik számban közölt számrejtvény értelmét utólag beküldé:

Szalgháry Mariska, Orbán Paulin, Kiss Antónia.

Tartalom.

Gondolatok új év reggelén. — Ha elhagysz... Benedek Aladártól. — Erzsé és Kornélia. (Pálya-beszély.) (Vége) Az ő emlékkönyvébe, Zay Auréltól. — Egy viharos hét. (Roquette Otto beszélye.) (Vége.) — A kávéfa. (Coffea arabica.) (Vége.) — Az új év küszöbén. — Budapesti hírvivő. — Nemzeti színház. — Gazdasszonyoknak. — Divattudósítás. — Számrejtvény. — A t. rejtvényfejtők névsora.

A borítékon: Heti naptár. — Vidéki hírek. — Megbizások tára. — Hirdetés. — Előfizetési felhívás.

Mai számunkhoz van mellékelve: Ujévi üdvözlötünk, egyuttal czimlapunk és lapunk tartalom-jegyzéke 1871-ről.

Felelős szerkesztő, kiadó és laptulajdonos: **Emilia.**

Pest, 1871. Nyomatott Kocsi Sándor saját könyvnyomdájában, aldunasor 9-dik sz. n.

